Didaci deza archiep̄i hispalēsis nouarū d̄fensionū doctrine angelici doctoris beati Thome de aquino super primo libro sentētiarum questiones profundissime ac vtilissime.

Cum p̄uilegio regio ne q̄s alius in hispania hoc op⁹ audeat imprimere aut vendere per quinquennium.

Raynaldus mõsaureus siculus netinus cephaloeditanus ep̃s lectori. S. P. D.

Beatissimi doctoris Thome aquinatis omnimode eruditionis parentis nõ magnipendendã esse doctrinã: q multi eã impugnãt qui rhinocerotis nasum habent: protervie cõtendũt. Ego vero in hoc ipso q multi in eã invehebantur precipuam ipsius laudem consistere ratus sum. Semper enim temporum malignitas hoc afferre consuevit: vt vnde debeant gratiarum reddi actiones inde carpendi libido oriatur. Hanc temporum ingratitudinẽ passus est academie princeps Plato: quem (Gelio teste) improborum dẽtes acerbissime laniarũt. Hanc quoqz Aristoteles perpessus est: cui doctrine singularitas ita obfuit: vt philosophantiũ livor Athenis eum exulare compulerit. Omitto divũ Hieronymũ de suis canibus conquerentẽ. Omitto τ reliquos: nemo enim vnqz fuit qui alios doctrina superaret quin roncos τ gannitus improbos excitaret. Nec mirum quidẽ: multi namqz ponentes os in celum vt sibi nomen vendicent: Multi invidie stimulis agitati que omni essent efferẽda laude vituperant. Verum dum huiusmodi polyposi homines prefati doctoris Thome doctrinam deprimere intereentur: sacre theologie studiosos non parvis beneficijs affecerunt. Imitatores namqz ipsius lacessiti: iuste defensionis partes sumpserunt. Herveus enim brito: Petrus paludensis: Joãnes parthenopeus: Joãnes parisiensis: Nicolaus triuet: Thomas sutton anglici τ Durandus minor multa monumẽta exquisite doctrine posteritati reliquerunt. Post quos Joãnes capreolus Tholosanus conditis quattuor illis sententiarũ voluminibus tantam laudem adeptus est: vt non solum in gymnasio parisiensi multis eo duce in summos viros evadentibus fructuosi doctoris nomen meruerit: sz etiam dum ibi sacris litteris insudaremus omniũ iudicio putaretur neminẽ ad penetralia sancti Thome posse pervenire: nisi capreolus ianuas aperiret. Nam defensionũ numero: vestigiorum imitatione: ac rerum reconditarũ enucleatione: illos qui defensionis munus ante eũ absoluerũt: excelluisse videbatur. Que licet merito de eo dici possint: fuerit qz procul dubio tã sacre theologie q̃ doctrinarũ que illi ancillãtur peritissimus: tamen ob magnitudinẽ laboris: ardentiatẽqz lucubrationis: aliquãdo laxavit habenas: minusqz caute se gessit in quibusdã: nec circũspexit oĩa que ratio assumpti opis postulabat. Sũt enim in ipso nõnulla quibus opinio beati Thome fit obscurior. Nõnũqz vero dũ hostiles impet͛ frenare nititur: inculcat multa que obeliscis magisqz asterisco digna esse cẽsent. In aliqb͛ aũt nõ plene q̃sat anim͛ ꝓfundi͛ idagãtio. Itaqz cũ in his difficultatib͛ sine lumine versaremur: eminẽtissimus ac consummatissimus sacre eruditionis doctor Dñs Didacus deza Archipresul hispalensis: nõ patiẽs lectores in an desideriis estuare: nfas tenebras effugavit. Librũ enĩ cõposuit ac edidit in quo sensus predicti dni doctoris q hactenus latuerant ante oculos collocãtur: adversariorũqz obiectiones labefactate refelluntur. Opus certe sup aurũ τ topazion insigne: doctũ: argutũ: sublime τ qd plus habeat vere doctrine q̃ ostẽtationis. Tãta enĩ modestia alioꝝ taxat errores vt nõ minus edificet scriptoris charitas q̃ erudiat disciplina. Vt aũt ea de qbus agitur facilius inveniãtur τ collatione facta de vtrisqz possit iudiciũ ferri: librũ ipm in tot distinctiones τ distinctiones i tot q̃stiones eisdẽ servatis titulis quẽadmodũ τ capreolus partitus est. Questiones vero nõ in tris articulos vt ille sed in q̃tuor (qd ordinatius erat) distinxit. In pmo articulo capreoli cõclusiões nõ omnes sed illas solũ in quas hostes tela iaculãtur nectit τ locavit. In earũ ꝓbationibus citatis signatisqz locis ad beatũ Thomã lectorẽ remisit: vt effect͛ reduceretur in causam τ spũalis dulcedo in suo fonte gustaretur. In secũdo articulo quicqd adversarij obiciẽdo multiplicẽdoqz cõgesserũt simul cũ capreolo cõplexus est. In tertio plerũqz nullũ est cũ capreolo cõmertiũ semp tamẽ lectoris anim͛ solidatur. In eo enĩ que nullis machinis cõcuti possint fundamẽta cõlocat: nõ mutuata aut vsurpata aliũde sz ex lapicidina marmorea beati Thome excisa τ sumpta. In quarto vbi capreolus in suo tertio articulo oppositas obiectiones solvẽdo acervat multa: τ ob id fortasse lectorẽ turbat τ distrahit: hic auctor nr̃ hiperbatõ seclũs brevitate cõspicua preuijs sui tertij articuli fundamẽtis ab omni nebula τ pplexitate liberat idagãtes. Hic pugil robustus semp: at i illo (qd est mirũ) aliqñ maiores vires desiderãtur. Ille idẽ nõnũqz quibusdã visus est sine Thoma militare: hic solus Thome explicato vexillo omnes hostiũ conat͛ reddit inanes. Habẽde igitur sunt huic antistiti gr̃e singulares: q inter tot publica τ pvata negotia tãtũ beneficij sacraꝝ litteraꝝ ptulit studiosis. Orãdus aũt est de͛ vt ei (sicut iã ꝓposuit) ad absoluendos tres reliqs libros ꝓsperũ vite curriculũ largiatur. Ad q̃s si lector (vt spo) pveneris: videbis τ affluẽs: τ mirabit̃ τ dilatabit̃ cor tuũ. Vale.

Didaci deza archiepi hispalēsis nouarꝝ defensionū doctrine āgelici doctoris btī Thome de aquino sup primo libro sniarū qstiōes pfundissime ac vtilissime feliciter incipiūt.

Circa prologum primi sententiarū querit primo vtrū theologia sit scientia ¶ Et arguit primo ꝙ nō. qꝛ oīs sciētia est habitꝰ demōstratiuꝰ ex primis et veris. Sꝫ theologia nō demōstrat nec procedit ex primis ꝛ veris: ergo ꝛc. ¶ In oppositū arguit. Nā augustinꝰ dicit. 14°. de trinitate. Huic sciētie tribuit illud tātūmodo quo fides salubriter gignitur. nutrit. defendit ꝛ roborat. Hoc autē ad nullam sciētiā ptinet nisi ad theologiā: igit theologia est sciētia. ¶ In hac qstione erūt qttuor articuli. In pmo ponent pclusiones. In. 2°. mouentur obiectiōes aduersarioꝝ. In. 3°. ponentur notabilia. In. 4°. respōsiones ad obiecta.

Quantuz ad primum articulū sit pma pº ꝙ licet omnis scientia reqrat euidētiaz ꝛ intellectū suoꝝ pmorum pncipioꝝ nō tamē oīs sciētia reqrit euidentiā aut itellectū suoꝝ pⁱmoꝝ pncipioꝝ presertī in sciētia subalternata. Istā pclusionem ponit sctūs tho. ī scripto sup boeciuȝ d trinitate. q. 2ª. ar. 2°. ad. 7ᵐ. Itē pma parte. q. 1. ar. 2°. ¶ Secunda pclusio est ꝙ licet theologia naturaliter inēta nulli sciētie subalternet: theologia tñ per reuelationem habita subalternat sciētie dei ꝛ btōꝝ. Istā pclusionez ponit sctūs tho. sup boeciuȝ vbi supra in. coꝛ. qstionis. ꝛ ī respōsione ad 5ᵐ. et. 7ᵐ. Itez quo ad scdaȝ partē pclusionis d veri. q. 14. ar. 9. ad. 3ᵐ. ꝛ pma parte vbi supra ¶ Tercia pº est ꝙ theologia viatoris est sciētia inquātū pⁱtinuat sciētie dei ꝛ btōꝝ. vnde est sciētia subalterna. Istā pclusionē ponit scūs doctor sup boeciū vbi supra. Itē prima. p. q. 1. ar. 2°. Et de veri. q. 14. ar. 9. ad. 3ᵐ. ¶ Quarta pclusio est ꝙ theologia illo modo quo est sciētia: nō est sciētia articuloꝝ fidei sed pclusionuȝ q̄ sequūtur ex illis. Istā pclusionē ponit sctūs doctor d veri. q. 14. ar. 9. ad. 3ᵐ. Itē sup boeciū vbi supra ad. 4ᵐ. et pma. p. q. 1. ar. 8°. Istam etiā pclusionem p prima sui parte pbat in multis alijs locis vbi tenet ꝙ nūq̄ȝ de eodem habetur simul scientia ꝛ fides ¶ Quinta pº ꝛ vltima est ꝙ ista doctrina est necessaria ad salutem humanam pter scientias humanitus inuētas. Istam pclusionem pbat sctūs tho. in plogo sup pmū sentenciarū. ar. 1. Itē sup boeciū de trini. lc. 2ª. q. 1. ar. 1. Et pma. p. q. 1. ar. 1.

Quantū ad secūdum articulū mouenda sunt dubia cōtra pclusiones. Et quidez cōtra pmā arguit aureolus pma q. plogi pbādo ꝙ nō sufficiat ad rōnez sciētie etiam subalterne: noticia creditiua soluȝ respectu pncipioꝝ. ¶ Primo sic. habitꝰ pncipiorum est altior ꝛ nobilior habitu pclusionum qꝛ hoc dicit philosophꝰ pmo posterioꝝ. i. quia ppter vnū quodq̄ȝ tale ꝛ illud magis. cognitio vero pncipiorum est causa cognitionis in cōclusione. Sꝫ certū ē ꝙ noticia creditiua non est altior noticia scientifica imo est inferior gradu cognitionis credere ad scire. et habitꝰ creditiuꝰ ad habitū scietificū: ergo impossibile est ꝙ pº sciētie cognoscat quocūq̄ȝ habitu sciētie etiā subalterne. ꝛ ꝙ pncipiū tātūmodo credat ꝛ teneat habitu creditiuo. Nec obstat si dicat ꝙ scire sciētie subalterne est inferiꝰ ad credere. Cōstat enī ꝙ hoc est omnino falsum. qꝛ scire ex sui rōne formaliꝛ totaliꝛ ē altior modꝰ cognitionis q̄ sit credere vel suspicari: vñ impossibile ē ꝙ scientia subalternata procedat ex pncipijs cognitis habitu creditiuo. ¶ Secūdo nā aristoteles. 6. ethicoꝝ tractauit de intellectu qui est habitꝰ pncipioꝝ ꝛ nūq̄ȝ posuit ꝙ in aliq̄ sciētia subalternante vel subalternata: habitꝰ iste sit fides. pmo etiā metaphisice docet quomodo sumunt comunes animi cōceptiones q̄ sunt pncipia ī arte. in fine quoq̄ȝ secundi posteriorum docet quomodo pncipia fiunt cognita. tamē nūq̄ȝ ponit ꝙ vnus modus sumēdi pncipia sit p habitū creditiuū: ergo vel insufficiens aristoteles aut nihil est dictu ꝙ scie-

tia subalternata ꝓcedat ex ꝑncipijs ꝑ talē habitum notis. ¶ Tertio qꝛ sciētia subalternans est habit⁹ ꝑncipiorū respectu sciētie subalternate quod sic pꝫ. Certū est enī ꝙ in omni sciētia alt⁹ ē habit⁹ respectu ꝯclusionū ⁊ alt⁹ respectu ꝑncipioꝝ. In ꝑspectiua igit̄ habit⁹ ꝑncipioꝝ: vel est ipsamet perspectiua: vel geometria: vel fides a geometria relicta. Nō potest dici ꝙ sit ꝑspectiua ne sit idē habit⁹ ꝯclusionis ⁊ ꝑncipij. Nec pōt dici ꝙ sit fides a geometria relicta. tū qꝛ geometria nō causat fidē. tū qꝛ ꝑncipia ꝑspectiue dupli ci habitu cognoscerētur. vꝫ fide ⁊ demōstratione geometrica: quod esse nō pōt. maxime scđm sanctū tho. ponētem ꝙ fides ⁊ sciētia demōstratiua et eiudēs: simul esse non possunt de eodē. vnde si fides esset habitus principiorū ꝑspectiue: nūꝗꝫ aliqs esset simul geometra ⁊ ꝑspectiuus. alioqui simul esset sciens ꝑncipia perspectiue inꝗꝫ⁹ esset geometra: ⁊ credēs ea inꝗꝫ⁹ esset perspectiuus. Relinquitur igitur ꝙ sciētia subalternans sit habitus ꝑncipioꝝ respectu sciētie subalternate: ergo nō ē verū ꝙ sciētia subalternata procedat ex ꝑncipijs cognitis habitu creditiuo. ¶ Quarto qꝛ ꝗuis oportet discipulū doctori credere dū addiscit: nō tñ habet sciētiā ꝗdiu credit. sꝫ tūc dū incipit intelligere qđ credebat. iuxta illud philosophi. 7°. ethicoꝝ. pueri ꝗdē a principio cōplectūtur smōes ꝑmū addiscētes. sciunt autē nequꝗꝫ oportet aūt cōnari. hoc aūt tēpore indiget. sed clarū est ꝙ statī acqrerent sciam si sufficeret credulitas respectu ꝑncipioꝝ. ergo nō sufficit vt vr. ¶ Quīto. nulla adhesio voluntaria est sciētifica. sciētia enī cogit intellectū ad assentiēdū. nec subest volūtati sciētis adherere: ⁊ nō adherere veritati quā nouit. sꝫ oīs adhesio ad cognitionē ꝯducta ex ꝑncipio creditiuo: est adhesio volūtaria. nihil enī magis est i potestate nr̄a ꝗꝫ credere sꝫ augustinū. vnde talis suspēdere pōt adhesionē quā hēt respectu ꝯclusionū ⁊ respectu ꝑncipiorū. ergo tal' adhesio nō ē sciētifica. Cōfirmat̄ ꝑ hoc qꝛ habēs sciētiā siue subalternatā siue subalternātē: imobilit̄ adheret. nec est in ꝑtāte sua suspēdere actū adhesionis. Ex ꝗbus patet inꝗt ꝙ sciētia subalternās ē habit⁹ ꝑncipioꝝ respectu sciētie subalternate ⁊ nō fides aut alt⁹ habitus creditiuus. cuius oppositū ponit ꝯclusio tua. ¶ Sexto arguit̄ sic. Aut noticia ꝯclusionis fit nota nobis naturalit̄ ex alia ꝑori noticia ꝯplexa: aut nō. si non. ergo nō ē sciētia ꝓprie loquēdo ꝗ dr̄ esse ꝯclusionis. sꝫ ꝑori⁹ dr̄ esse intellect⁹ ꝑncipij ⁊ ꝓpositionis imediate. si vero noticia fit in nobꝫ ex alia ꝑori noticia ꝯplexa: illa noticia ex ꝗ fit ē noticia ꝑncipij: ergo oīs sciētia ꝗ in nobis naturalit̄ acqrit̄ fit in nobꝫ ex noticia ꝑncipioꝝ ⁊ ꝑ cōsequēs cui⁹ libet sciētie naturalit̄ acqsite: ꝑncipia sunt vel fuerunt habēti ea nota. Cōfirmat̄ ꝑ philosophū ꝑmo posterioꝝ dicētē. ꝙ necesse est demōstratiuā sciētiā originabilē esse ex his ⁊ ꝑmis ⁊ notiorib⁹ ⁊ causis ꝯclusionis. originat̄ enī huiusmodi sciētia ex veris ⁊ notiorib⁹ .i. euidētioribus ⁊ ꝑorib⁹ ⁊ causis ꝯclusionis. qꝛ ille ꝑme notitie premissarū dimōstrationis: sūt cause notitie ꝯclusionis. et ad hūc sensū dicit ibi philosoph⁹. sine his vtiqꝫ erit syllogismus. demōstratio aūt nō erit. nō enī faceret sciētiā. ¶ Itē infra dicit ꝙ nō solū necesse est agnoscere ꝑma: sꝫ ⁊ magis. semꝑ enī ꝓpt qđ vnū quodqꝫ ē: ⁊ illud magis. ⁊ subdit. qm̄ qđ scim⁹ ⁊ credimus ꝑ ꝑma: illa scimus ⁊ credimus magis. Ex ꝗbus pꝫ sꝫ ipm ꝙ ꝗlibet sciētia acqrit̄ ex notitijs suoꝝ ꝑncipioꝝ. Ex ꝗ pꝫ ꝙ nō sufficiūt principia esse nota alteri vt ego scientiā habeam de ꝯclusione. qm̄ ꝑ nullā notitiā exist ētē in alio: causari pōt imediate ⁊ naturalit̄ aliꝗ sciētia in mēte mea. Cū ergo ꝑncipia theologie nō sint neqꝫ fuerīt nobꝫ nota: theologia ꝗ acqritur ꝺ cōmuni lege in theologicis nō est vere sciētia. ¶ Septimo sic. Sciētia subalternata pōt acqri ꝑncipijs eius nō notis acqrētī: sꝫ tm̄ creditis. notis aūt habenti supiorē sciētiā. eadē rōne ⁊ sciētia nō subalternata: ꝗ poterit acqri ab aliꝗ: esto ꝙ nō nouerit ei⁹ ꝑncipia dūmodo credat illa ⁊ alius nouerit. nō enī potior rō est ide ꝗꝫ hic. ⁊ ꝑ ꝯsequēs nō oportebit dicere ꝙ theologia ē sciētia subalternata. sꝫ absolute poterit dici scientia. hec duo argu^a vltima sunt gregorij de arimino. ¶ Similit̄ cōtra secūdā ꝯclusionē arguitur multipliciter sꝫ aureolū. ꝑmo sic. Si theologia viatoris subalternatur scientie beatoꝝ: vel illa subalternatio est ꝗ ad ꝑncipiū alio modo ꝗ ꝑspectiuus ꝓcedit ꝑ ꝓpositiones qꝫ sibi tradit geometria: aut ꝗ ad modū sciēdi illo modo ꝗ mediciua subalternatur geometrie in illa ꝯclusione: vulnera circularia tardius curātur. de hac enī ꝯclusione geometra dicit ꝓpt ꝗd ⁊ mediciua qꝛ. sꝫ neutrū istoꝝ modoꝝ potest dari in ꝓposito. Qđ enī nō ꝑmo ꝓbatur ꝗntuplici medio. ¶ Primo sic. Impossibile ē acquiri sciētiā subalternatā: nisi habeatur sciētia subalternans saltē partialit̄ ⁊ ꝗ ad illud qđ tradit ꝓ ꝑncipio ipi sciētie isto modo subalternate. vñ nullus pōt fieri ꝑspectiu⁹: nisi saltē tātū nouerit ꝺ geometria quātū exigūt ꝑncipia ꝑspectiue. Et hoc patet ex ꝑcedētibus. qm̄ sciētia subalternās ē habitus ꝑncipiorū sciētie subalternate. Impossibile est aūt acqri habitū ꝯclusionū nisi habeatur

habitus ꝓncipioꝝ. ſ; clarũ eſt ꝙ theologia viatoris acq̃ritur a viatore q̄ nullo modo habet ſcientiã btõꝝ: ergo hec nõ eſt ſubalternata illi. ¶ Secundo ſic. Sciẽtia ſubalternãs ⁊ ſubalternata et eoꝝ ꝓncipia: ſunt cõpoſſibiles in eodẽ ſciẽte. ſ; ſciẽtia beatoꝝ ⁊ lumẽ glie q̃d ẽ habit⁹ ꝓncipioꝝ nõ ſunt cõpoſſibiles ſciẽtie viatoris et lumini fidei enigmatico ſ; ſctũm Tho. ergo huiuſmõi ſciẽtie nõ ſunt adinuicẽ ſubalternate. ¶ Tertio ſic. Sciẽtia ſubalternata non ꝓcedit ad ea q̄ ſibi tradũtur a ſubalternãte ſ; potius ꝓcedit ab eis ad vlterius cõcludẽdũ: ſ; theologia nr̃a ꝓcedit ad articulos ⁊ ad ſacram ſcripturã et vlr ad declarandũ ea que ſcripta ſunt ⁊ deriuata ad nos ex ſciẽtia btõꝝ vt poſt ꝓbabit̃. igitur nõ eſt ſubalternata illi. ¶ Quarto ſic. Sciẽtia q̄ alteri ſubalternat̃ ꝑ ſumptionez ſui ꝓncipij ab ea: oportet ꝙ ſe habeat ꝑ additionẽ ſui ſubiecti ad ſubiectũ illius ſm philoſophũ ꝓmo poſterioꝝ. vbi dicit ꝙ oportet alterũ eſſe ſub altero ⁊ q̃ſi aliud genus. vnde ⁊ linea viſibilis addit viſibilitãtẽ ad lineã. ⁊ ideo ꝓſpectiuus illas ꝓpoſitiones ſumit ꝑ ꝓncipijs agẽs de linea viſuali: q̃s de linea ſimplicit̃ mathematicus demõſtrat. Sed certũ eſt ꝙ ſubiectũ theologie nr̃e quod eſt de⁹ ſub rõne deitatis nõ ſe habet ex additione ad ſubiectũ ſciẽtie beatorũ q̃d eſt deus ſub eadẽ rõne deitatis. ergo non ſubalternatur illi. ¶ Quito. Sciẽs aliquaꝫ ꝯcluſionẽ: ſcit ſe ſcire eã. ſ; theolog⁹ nõ ſcit ꝯcluſiones q̄ ſequũtur ex articulo fidei. q̃d pꝫ. q2 neſcit eas neceſſarias ⁊ impoſſibiles aliter ſe habere: ergo nõ habet ſciẽtiã etiã ſubalternã. Nec valet ſi dicatur ꝙ ſcit eas fore neceſſarias ex ſuppoſitione. ſ. ſi articuli fuerint veri. Hoc q̃dẽ non obſtat. q2 pari rõne ſcio vnũ falſũ neceſſario fore: ſi aliud ſit neceſſariũ. vt ꝙ aſin⁹ põt volare ſi hẽt alas. ⁊ vlr hoc modo poteſt eſſe ſciẽtia de omni falſo. nec theologia eſſet niſi ſciẽtia neceſſitatis cõſequẽtiaꝝ ſm iſtũ modũ dicẽdi. ⁊ nõ neceſſitatis ꝯſequẽtĩ. ⁊ ita nõ eſſet ſciẽtia ꝯ⁹ius ſed magis illationis. cuius oppoſitũ tu itẽdis. ¶ Quod autẽ nec ſcdo modo: arguit q̃ntuplici medio. primo ſic. Si theologia nr̃a ſubalternaret̃ ſciẽtie beatoꝝ ſicut medicina ſubalternat̃ geometrie q2 ſcit eãdẽ ꝯcluſionẽ modo inferiori: ita ꝙ ꝯcluſionẽ quã beati ſciũt clare ⁊ lucide: nos ſcimus obſcure ⁊ enigmatice: tũc theologia nr̃a non ſumeret ſua ꝓncipia a ſciẽtia beatoꝝ. vbi. n. ẽ talis modus ſubalternationis: ibi vna ſciẽtia non ſumit ſua ꝓncipia ab alia. ſ; ꝯſequens eſt falſum ſ; te: igitur. ¶ Secũdo ſic. Sciẽtia q̄ alteri ſubalternatur q̄ ad modũ: habet ſufficiẽtẽ cognitionẽ ſuoꝝ principioꝝ ex ſe ipſa ſufficiẽtẽ in q̃ꝫ ꝑ experientiã vel inductionẽ. ſicut pꝫ ĩ medicina reſpectu illi⁹ ꝯcluſionis de vulnere circulari. ſ; nr̃a theologia non habet ſuffitientẽ notitiã de ſuis ꝓncipijs ꝑ ſe ipſam: ergo nõ ſubalternat̃ hoc modo. ¶ Tertio. Si modus clari⁹ ⁊ obſcurius in cognoſcẽdo eandẽ ꝯcluſionẽ ſufficeret ad ſubalternationez: tũc intellectus hebetis ſubalternaret̃ intellectui ſubtilis. ⁊ viſio noctue viſiõi aq̃le reſpectu ſolaris lucis. ſ; hec ab ſurda ſũt. pꝫ ergo et illud. ſ. ꝙ theologia enigmatica ſubalternat̃ theologie luminoſe. ¶ Quarto. nõ ob aliud ſubalt̃nat̃ ſciẽtia: ſciẽtie ꝓpt̃ q̃d quo ad modũ: niſi ob hoc ꝙ dependet ab alia quodã modo ⁊ ꝑficit̃ ⁊ regulatur et ꝯſeruat̃ ꝑ illã. ſed nr̃a ſciẽtia enigmatica ĩ nullo dependet a ſciẽtia beatoꝝ nec ꝑficitur aut ꝯſeruatur ꝑ illã imo deſtruit̃ ⁊ euacuatur ꝑ illaꝫ ſm illud ꝓma Corĩt. 13°. Siue ꝓphetie euacuabũtur: ſiue lingue ceſſabũt. ſiue ſciẽtia deſtruet̃ cum enim venerit q̃d ꝑfectũ ẽ: euacuabit̃ quod ex parte eſt. ergo hec ſciẽtia nõ eſt illi ſubalternata. ¶ Quito. Omnis ſciẽtia ſiue ſubalternãs ſiue ſubalternata: eſt de impoſſibilibus alit̃ ſe habere ⁊ non de cõtingẽtibus. vt pꝫ ꝓmo poſteriorum ⁊ 6°. ethicorũ. ſ; certum eſt ꝙ in theologia nr̃a tractant̃ multe veritates ꝯtingentes. vt ꝙ xp̃s fuit incarnatus. ⁊ mũdus creatus: et ſimilia q̄ pendẽt ex mera diuina bonitate: ergo habit⁹ iſta reſpitiens nõ eſt ſcientia ſubalternata. Nec poteſt dici ꝙ ſit ſciẽtia reſpectu neceſſarioꝝ et imobilium veritatũ quales ſunt ille de vnitate eſſẽtie ⁊ trinitate ꝑſonarũ nõ tamẽ ſit ſciẽtia reſpectu ꝯtigẽtiũ. ſi enĩ ſic diceret̃: tunc maior pars habitus theologici trũcaretur qui multum tractat de contingẽtibus. nec eſſet etiã vnus habitus ſi eſſꝫ alter reſpectu ꝯtigẽtiũ: alt̃ reſpectu neceſſarioꝝ: q̃d eſſe nõ põt. ¶ Sexto arguit durãdus. Vbicũq; eſt vera et ꝑfecta ſubalternatio: ſciẽtia ſubalternãs dicit ꝓpter q̃d ĩ ꝓncipijs ſciẽtie ſubalternate de q̄bus ipſa ſolũ dicit q2. ſ; ſciẽtia beatorũ nõ dicit ꝓpter q̃d de illis de quibus fides ⁊ theologia dicũt q2: ergo nõ eſt ibi ꝓpria ⁊ ꝑfecta ſubalternatio. maior pꝫ ex ꝓmo poſteriorum. minor ꝓbatur. q2 q̄dã illorũ q̄ tradit fides ⁊ theologia nõ habent ꝓpter q̃d. vt deũ eẽ trinũ. quedã vero ⁊ ſi habeãt ꝓpter q̃d ⁊ cauſã vt deum fuiſſe incarnatum ⁊ paſſum ⁊ huiuſmodi: hec omnia ſunt facta a deo propter noſtram ſalutem finaliter. Iſtud tñ ꝓpter quid eque dicit theologia: ſicut ſciẽtia beatorũ. nec iſtud plus accipit theologia a ſcientia beatoꝝ q̄ꝫ alia. ſciẽtia autem vere ſubalternata nũq̃ã dicit. ꝓpt̃ q̃d de

finis pncipijs nisi idnẽdo formã subaltnãtis scie. qd nõ sit i ,pposito. z sic pz minor. ¶ 7°. qz nũq3 scientia subalternatur scientie nisi rõne subiecti qz .s. subiectũ subalternate se hẽt ad subm subalternãtis: vt effectus ad causam efficiẽtem: vel id quod est ,ppter finem ad finez: sed subiectũ theologie nõ sic se hẽt ad subiectũ scientie beatorũ. igitur. maior patet. qz vel scientia subalternatur alteri ex pte scientis: vel ex parte scibilis. Ex parte scientis quidẽ: qñs cognitio vnius scientis fm cõem statum depẽdet a cognitione alterius. et hoc nõ sufficit ad pfectã subalternationẽ: qz tũc cognitio intellectus subalternaretur notitie sensus: quod nullus dicit. Si vero hoc sit ex pte scibilis: hoc nõ põt esse nisi qz sbm vnius se hẽt ad sbm alterius: vt effectus ad causam: vel vt pars subiectiua ad totum vlẽ: vel vt pars modo ad suum totũ. si primo modo: hẽtur ,ppositũ. si scdo m°: hoc nõ valet. qz qñs sbm differt a sbo vt pars subiectiua a toto: sciẽtia supior non põt dicere ,ppter quid de pricipijs scie inferioris. qz que sunt vniũ per eẽtiã: vnũ nõ dicit ,ppter quid de alio nec de aliquo ei cõuenientẽ: alioquin de seipso diceret ,ppter quid. Si de l'tertiũ membrũ: similit nõ valet. Nam hoc potissime videretur in pspectiua: cuius subm videtur se hẽ ad sbm geometrie vt pars in modo ad totum scz linea colorata ad lineã. sed hoc non est vex. qz subm perspectiue: est visio vel modus videndi. nõ aũt linea colorata. cum in pspectiua: vltima cõclusio non demõstretur de tali subiecto. sed soluz de visione. videri .n. maius aut minus quod ostditur in geometria: non inest rei fm se et realr: sed variatio tota est ex pte visionis. lz res denoiet diuersimode vt est visa. ¶ Contra tertiã cõclusionẽ arguit Gregorius de arimino ,pbando q ex discursu theologico non ,ppre acquirit scia. Arguit n. sic primo. Omis discursus per quẽ ,ppre acquirit scia: est ex ,ppositionibus primis et immediatis: vel ex his que per tales mediate vel immediate sunt. patet ex primo poste. vbi dicit phus q sine his erit syllogismus sed non faciet sciam. sed discursus theologicus nõ est ex talib⁹ cuz sit ex creditis vt pz. igif. ¶ Cõfirmaf. qz ois discursus faciẽs scire est dmõstratio. pz pmo posterioz ex diffinitiõe dmõstrationis: sz discursus theologicus nõ ẽ dmõstratio: alias .n. ifideleẽ natu alib⁹ bene dispositũ cogeret assentire ɔclusiõi theologice. qd pz eẽ falsũ. ¶ 2°. null⁹ discursus pmo innites auctoritati generat sciaz: sz ois discursus theologic⁹ ẽ huiusmo dr igif zc. maior pz qz ex auctoritate sola fides gignif: iuxta illd augustini d vtilitate credendi ca. 21°. qd itelligim⁹: dem⁹ rõni. qd credim⁹: dem⁹ auctoritati. Et pmo. li. de libo arbitrio. ca. 3°. Nũ ad auctoritatẽ legis ɔfugiendũ cẽses hoibus: tã nõ totũ credif sz intelligere cupiẽtib⁹. qsi dicat nullo modo. vbi manifeste innuit q ,pbatio p auctoritatẽ: nõ sciam: sz fidẽ tñmodo generat. ¶ 3°. sic. Nullus discursus theologic⁹ maiorẽ euidẽtiã vl' certitudinẽ. facit d aliq veritate theologica: q alı⁹ discursus theologic⁹ facit de veritate theologica ɔtigẽti p nullã experiẽtiã nobis nota: ergo nullus discursus theologicus p se facit sciam. tenet ɔsequentia. qz nulla veritas contingens nõ nota nobis p experiẽtiã: est eque nota nobis sicut illa de qua habemus sciaz. antecedens pz. qin siue theologice ,pbef q de⁹ est trinus z vn⁹ siue q etern⁹: vel sapiẽs: aut quãcũq3 aliã veritatẽ necessariã vel cõtingentẽ mere credibilẽ aut etiã naturalit' scibilẽ qs theologice ,pbet: nõ maiorẽ euidẽtiã facit in mẽte vna auctoritas sacre scripture q alia. ¶ 4. arguit durandus z iidẽ reddit cũ pma rõne gregorij. Syllogism⁹ demõstratiu⁹ q solus facit ppe scire: ,pcedit ex ,ppositiõib⁹ necessarijs z p se notis vel reducibilibus ad alia p se nota: sz nulla rõ ,pcedẽs ex articulis q media sunt fidei est huiusmodi: ergo nulla tal' rõ facit ,ppe scire. maior pz ex pmo posterioz vbi dr q demõstratio ẽ syllogism⁹ faciens scire. et ibidẽ determinaf q ,pcedit ex necessarijs z p se notis vel q possũt resolui ad p se nota. cũ in talib⁹ nõ sit ,pcessus in infinitum. minor similit' manifesta est. qz articuli q sunt media fidei: vt deũ esse trinũ z vnũ. filiũ incarnatũ passum resurrexisse. et huiusmodi: nõ sunt de se noti: nec possunt resolui in aliq p se nota sz soluz vel pncipaliter eis assentim⁹ ex auctoritate scripture quã credim⁹ a deo ispiratã eẽ. z hoc ipz. s. scripturã esse a deo inspiratã: nõ est per se notũ. nec reducibile ad aliqd p se notũ. ¶ 5°. durãd⁹. Sciẽtia est virt⁹ intellectualis. vt pz. 6°. ethicorum. sz theologia nõ est virt⁹ intellectualis: ergo nõ est scia. minor pz. tũ qz virt⁹ est dispositio pfecti ad optimũ. 7°. phisicoz: sz theologia nõ disponit: nec pficit intellectũ ad illud qd ẽ optimuz itellectui: qz nõ facit euidẽtiã d his q tradit: sicut nec fides ex cui⁹ articulis ,pcedit. Clara aũt euidentia veritatis est illud qd est optimũ intellectui. tũ qz pfectior est hit⁹ pncipioz q ɔclusionũ qz hit⁹ ɔclusionũ depẽdet ex hitu pncipioz z nõ ecõtra. sz fides q est hit⁹ pncipioz ex qb⁹ theologia ,pcedit: nõ est virt⁹ itellectualis. nec interea noiaf ethicoz. 6°. igif nec theologia est virtus intellectualis. quod fuit minor probãda.

¶6°. Scotus. 3°. sententiarum. dist. 24. arguit qr sanct⁹ Tho. 2ª. 2ᵉ. vbi q̄rit questionē ex intētione dicit q̄ fides ⁊ sciētia d̄ eodem nō sunt simul. s3 si theologia mag̃ⁱⁿ subalternata scientie beatorum sit vere scientia ⁊ vt subalternata nō sit nisi i viatore: tūc sciētia sub ꝑpa rōne subalternate: stat cum fide in viatore ⁊ de eisdem. s. de creditis. et cū ꝓpria ratio scientie sit i subalternata: tūc scīa simpliciter dicta ⁊ fides sunt simul de eodē. Nec pōt saluare hāc ꝯtradictionē nisi i. 2ª. 2ᵉ. velit dicere q̄ loq̄tur de scientia subalternante non de subalternata. ¶7°. Sciētia nō depēdet ab aliq̄ essentialiṫ sicut causatū a causa. nō loquor de dependentia accidentis ad subiectū: nisi ab eo q̄ ē causa essentialiṫ. s3 notitia beati quam habet de deo trino ⁊ vno euidenter viso ex euidentia terminorum: nō est causa essentialiter theologie siue nostre scientie. qr sciētia nō dependet essentialiter nisi ex potētia: vel obiecto: in se vel in sua specie. s3 illa scientia beati nō est obiectū sciētie nr̄e vt cognita notitia ei⁹ cognoscam⁹ deum esse trinum ⁊ vnū. Nec est potētia anime. nec species obiecti. nec aliq̄d aliud q̄d possit eē causa sciētie nec in aliquo genere cause efficientis maxime si sic modo loq̄mur: igiṫ habit⁹ in me in nullo dependet sicut a causa essentiali a visione beatorū. nec sequiṫ q̄ si beatorum sciētia sit de creditis a nobis q̄ in nobis sit scientia cū fide. imo esset simile ac si dicerem in me ē geometria: qr in geometra est: ⁊ ego credo geometrā scire geometriam. ¶8°. Omnis sciēs sciam subalternā q̄ est de intelligibilibus: pōt scire sciam subalternantem. qr sciētie subalternātis: ꝑncipia sunt p̄ora ⁊ i intelligibilib⁹ illa q̄ sunt p̄ora simpliciter: sunt priora nobis. q̄uis in sensibilibus nō sint eadem priora simpliciter et priora nobis. qr sensibilia posteriora: sunt nobis magis nota. s3 hec scīa si tamen est scientia est de intelligibilibus vt distigūtur contra sensibilia. qr de sensibilib⁹ nō est sciētia nec d̄monstratio. ex. 7°. metha͛. si ergo hec scīa pōt simul stare cū fide: seq̄tur q̄ aliq̄s pōt scire sciam subalternantē cū fide. ⁊ ita pōt esse cōprehensor rōne scie: et viator solū rōne fidei simul stantis. ¶9°. qr notitia quā aliq̄s habet de illis q̄ tradūtur in canone biblie: nō est tradita per modū sciētie d̄mōstratiue. ergo habēs habitum de istis sic traditis in sensu litterere: nō habet habitum scientie ꝓp̄e dicte: s3 vnū hītū q̄ imediate assentit omnib⁹ ⁊ singulis ⁊ nō vni ꝓpṫ aliud de his q̄ traduntṫ i scriptura. q̄nimo si aliq̄ nō essent tradita ita asserēturet. ita q̄ cuilibet dicto i ea assentit. nō qr ꝓbaṫ ex alio dicto: sed ꝓpter auctoritatē dei rōne cui⁹ assētit oib⁹ in scriptura ꝯtētis imediate: nō vni ꝓpter aliud per discursum sillogisticū. ¶Contra ~~quintam~~ ꝯclusionem et similr̄ ꝯtra secundā arguit aureolus ꝓbando q̄ articuli fidei nō sint principia nr̄e theologie: imo sint quasi ꝯclōnes defendēde et declarāde in ista scīa. ⁊ q̄ ad hoc principalr̄ ordinetur totū studium tho͛. Arguit igitur primo sic. Nulla sciētia ꝓcedit ad sua principia ꝯcludēda sed potius cōcludit ex illis. sed certum est q̄ sctūs Tho. in summa sua: ⁊ vīr oēs doctores theo͛ formāt q̄ōnes de articulis fidei ⁊ ad eas dissoluēdum: declarādum ⁊ ꝯcludēdum ꝓcedunt. vt cū q̄ritur. vtrum deus sit trinus ⁊ vnus: vel vtrū in deo sit trinitas ꝑsonarum: vel vtrū incarnatio sit possibilis ⁊ huiusmodi: ergo articuli fidei nō sunt principia nr̄e theologie. imo quasi ꝯclōnes. ¶Scdō. ex studio libri de trini. Aug⁹ acquiritur hītus theologicus: sed certū est q̄ ipse in toto illo libro ꝓcedit ad ꝯcludendum istū articulum. De⁹ est trinus ⁊ vnus. sicut ipsemet dicit primo de tri. ca. 4. q̄ omēs qui ante nos scripserūt de trini. q̄ deus est: diuinorum librorum veterum ⁊ nouorum catholici tractatores hoc intēderūt s̄m scripturas dicere: q̄ pr̄ ⁊ filius ⁊ spūs sctūs vnius eiusdēq3 sube inseꝑabili eq̄litate diuinā insinuāt vnitatem: ergo hītus theologicus ex articulis fidei tanq̄3 ex principijs nō ꝓcedit: s3 magis illos declarare intendit. ¶3°. xp̄m esse incarnatū ex maria virgine: est articl'⁹ fidei. sctūm quoq3 spūm per ꝓp̄has fuisse locutū: est alius articulus. ⁊ tū hos duos Aug⁹ ꝓbare nititur ꝯtra faustum. vt p3 in libro Augustini ad eundē hereticū: igitur libri theologici non ꝓcedūt ex articulis sed magis ad eos. ¶4°. Nam Aug⁹. 14. de trini. dicit. q̄ huic scie que diciṫ theologia nō oīa tribuit q̄ in rebus hūanis ab hoīe sciri possunt. sed illud tm̄m⁹ quo fides saluberrima gignitur: nutritur: defenditur ⁊ roboraṫ. Ex quo colligitur q̄ finis huius scie est fidem gignere: defendere ⁊ nutrire: s3 hoc nō faceret nisi ꝓcederet ad declarādum articl'os. ergo hītus theologicus nō ꝓcedit ex articlis fidei vt ex principijs sed magis ad eorum veritatem gignendam: defēdendā ⁊ nutriēdam. ¶5°. qr prima petri. 3°. diciṫ de hn̄tibus theologicū hītum q̄ debēt esse parati ad satisfactionē omī poscenti reddere rōnem de ea q̄ in nob ē fide ⁊ spe. Ex q̄ appar3 q̄ hīt⁹ theologic⁹ tractat de articlis fidei nō tanq̄3 principijs: s3 de his de q̄b⁹ rō ab ipso reddi d3. hec ille. ¶Cōtra. 6ᵃᵐ. ꝯclōnem arguiṫ ꝓbādo q̄ ꝓbatio ibidem posita: nulla sit. ꝑmo qr ois creatura ꝑ se depēdet a q̄libet ꝑ se causa: et ꝓpṫ talem depen-

dentia ex causato cognosci potest quilibet ei⁹ p se causa demonstratione qz. igit cū natura hominis sit naturalit hominum cognoscibilis qz nō est ipossibile eā cognosci cū sit ꝓportionata: sequitur q ex ista natura cognita possit naturalit cognosci finis ei⁹. ¶2°. q si ex natura inferiori cognita cognoscat ei⁹ finis: nō min⁹ est hoc possibile i proposito. qz nec minor depēdētia finiti ad suū finē, hic qz in alijs. Diceret forte q ratio ꝯcludit hominē posse naturalit cognoscere suū finē naturalem nō aūt ꝺ supnaturali. ¶Cōtra hoc arguitur pimo qz dicit aug⁹ de pdesti. sctōꝝ q posse hēre fidē ꞇ charitatē: natura hominis est. qūis habere fidē ꞇ charitatē sit grā fideliū. Si igit natura hominis ē naturalit cognoscibilis homini: etiaz est cognoscibilis ista potētia vt est talis nature. et ꝑ ꝯsequēs ordinabilitas talis nature ad finē ad quē fides ꞇ charitas disponunt. ¶2°. qz hō naturalit appetit illū finē quē dicis naturalē: igitur ad illū naturalit ordinat. igit ex tali ordine pōt cognosci finis ille ex cognitione nature ordinate ad illū finē. ¶3°. qz cognoscibile est naturaliter pimū obiectū intellect⁹ eē eius fm Aui. ꞇ naturalit cognoscibile est in deo pfectissime saluari rōnē entis. finis aūt cuiuslibet potentie est optimū coꝝ q ꝯtinēt sub obiecto ei⁹ pimo. quia i isto est pfectissima quietatio ꞇ delectatio. ex. io. ethi. ¶Cōfirmat ratio. qz qūo est naturalit cognoscibile qd sit potētia: naturalit est cognoscabile qd sit eius obiectū pimum. ꞇ vlterius potest cognosci in q saluet pfectissime rō eius obiecti pimi. et q perfectissimū obiectū ē finis illi⁹ potētie. mēs aūt nota ē sibi fm augustinū. 8°. ꝺ trinitate: igitur notū est sibi quid sit eius obiectuz pimum et nouit nō excedere rationem illius pimi obiecti. qz tunc nullo modo esset cognoscibilis ab ipsa mēte: igit nouit eum esse obiectū in quo saluat perfectissime ratio illius obiecti pimi ꞇ ita esse finem illius potētie. ¶3°. pincipalit arguitur cōtra aliud dictū in probatione illi⁹ ꝯclusionis. quia si de cognoscibilibus in theologia possibile est tradere cognitionē in alijs scientijs licet in alio lumine: igit nō est de eis necessaria alia scientia theologica. tenet ꝯsequētia in exēplo tuo. quia cognoscens p medium phisicū terram esse rotundā: non indiget cognitione ei⁹ p medium mathematicū tāqz sibi necessariū. Sed forte dicit exponendo illam responsionē q habitus sciētie ꞇ cum sit forma: est etiam habitus. inqz^m est habitus habet distinctionē ex obiecto. sed inqz^m est forma: habet distīctionez a pncipio actiuo. respectu autez habit⁹ scie: pncipia sunt cause effectiue. licet igit vbi est idē scibile: puta q terra ē rotūda nō sit ꝺmōstratio p obiecta: ē tū demōstratio p pncipia qbus phisicus ꞇ mathematicus hoc ostendunt. et est demōstratio habituum inqz^m sunt forme. ¶Cōtra hoc arguitur tripl'r. pimo qz forma ē cōmuni⁹ ad habitū. qz ois hit⁹ est forma nō autez ecōuerso. Impossibile est autē aliq esse demonstrata in rōne superioris ꞇ esse indemōstrata in rōne inferioris. igit impossibile est esse aliq demonstrata in rōne forme: ꞇ tū esse i demōstrata in ratione habituuz. hoc enī esset sicut si aliqua essent demōstrata in rōne animalis ꞇ indemōstrata i rōne hominis. ¶Tū. 2°. qz ista respōsio supponit q obiecta sunt distictiua habitus ꝯclusionis in alio genere cause qz pncipia effectiua qd ē falsum. qz si aliquā rōnē cause distictiue hēant ad istos habit⁹ nō hēnt rōnē cause efficiētis. ¶Tū. 3°. qz semper stat ratio qz possent poni habitus cognitiui distincti. non tamē saluat necessitas vni⁹ habitus qsi alias cognitio sit impossibilis ponēdo possibilitatē alteri⁹ habit⁹ vndecūqz demōstrati. Hec scot⁹ in forma. pima questione pima.

Quantuz ad tertiū articulū ꝓ breuiori ꞇ faciliori respōsiōe ad argumēta oīa cōtra ꝯclusiones pimo notādū est q subalternatio scie ad sciaz triplicat ꝯtigit. pimo m° rōne subiecti. vt qz subiectū vni⁹ scie est sub subiecto alteri⁹ tāqz ei⁹ effectus aut sicut ps in modo sub suo toto. p quē modum pspectiua q est scia ꝺ linea visuali: dr subaltnari geometrie q ꝯsiderat lineā absolute. Alio modo subalternatio sciētie ꝯsiderat rōne obiecti aut finis. sicut frenifactiua subaltnat eqstri. et eqstris militari q ad vlteriorē finē ordinat. 3°. m° cōsiderat subaltnatio scie ad sciam qz^m ad modū. ꞇ ista subaltnatio ē ex pte sciētis. vt si vna clariorē hēat notitiā de eisdē reb⁹ qz alia. nō tū illud sufficit ad rōnē subalternationis: nisi iferior a supiori hēat originē. ita vt pncipia sua ab illa accipiat ꞇ nec alio m° originari possit. aut nō ita pfecte. quē modū subaltnatiōis philosoph⁹ nō tangit i primo posterioꝝ. qn ꝯsiderauit ꝺ subalternatione scie ad sciaz ex pte scibil' passe. ꞇ ꝺ isto. 3°. m° subalternatiōis scis Tho. itelligit qūo dicit q theologia viatoris ē scia subaltnata scie dei ꞇ btōꝝ. qd pz in aūscēte ꝯsiderāti verba sua vbicūqz de hac materia loqt. Nō enī huiuscemodi subalternatio eē potest qz^m ad subiectū: cū vtrobiqz idē subiectū sit. s. de⁹ ipe. nec ex pte obiecti vl' finis: qn vtriusqz scie idē est obiectū ꞇ finis. s. ipe deus

sȝ sciat diuine essentie cognitio. Nec ē ptra hoc
qđ sctūs Tho. dicit. p̄. p. q. i. ar. 3°. et. i. sen. q. i. p̄-
logi. ar. 4. q. s. ens diuinū reuelabile ē subiectū
theologie nr̄e. sȝ q̄m rōnē nō ē subm̄ i scia dei et
btōꝝ. qm̄ eē reuelabile aut nō appens: differētie
sunt ex pte itellect⁹ cognoscētis: nō ex pte subie-
cti cognoscibil'. Nō eni i re q̄ deus ē aliqđ ponit
reuelabilitas aut appēo vl' nō appens: aut clara
visio vl' cognitio sub enigmate. sed oīa ista sunt
modi q̄dā cognoscēdi ex pte nr̄i itellectus. τ ita
supiozitas τ iferiozitas i his ad. 3m modū subal-
ternationis ptinet. q̄ dixim⁹ theologiā nr̄āȝ sub-
alternari scie dei. vn̄ cōpatio scti Thome ḋ sub-
alternatione theologie nr̄e respectu scie dei ad
subalternatione pspectiue τ musice respectu geo-
metrie τ arithmetice: nō debet accipi q̄ȝm ad oīa
sȝ q̄ȝm ad hoc q̄ ē pncipia a supiori scia sumere i
q̄ sctūs Tho. vbiqȝ cōpatione suā fundat. Et q̄
de isto m° subalternatiōis fuerit mēo scti Tho-
me pȝ exp̄sse de veri. q. 14. ar. 10. vbi theologiā
viatoris cōpat scie q̄m i pncipio discipline ha-
bet discipulus: i eo q̄ pncipia sibi tradita a magi-
stro credit q̄ȝ nōdū hēt cognitionē. Jdē i senten
tia dicit. 2a. 2e. q. 2a. ar. 3°. in corpe q̄stionis. Sȝ
planū est q̄ scia discipuli nō subaltnat scie docto
ris etiā vbi alit' originari non pōt: nisi q̄ȝm ad mo
dū. Nā vtriusqȝ scie idē ē subm̄ τ finis. pbat' eti-
am ex alio eā fuisse mētē scī Thome. qm̄ sicut do
cet. 2a. 2e. q. 4. ar. i. et ḋ veri. q. 14. ar. 2°. Jtem
sup ep̄lā Pauli heb. xj. theologia viatoris inco
hatio q̄dā ē scie dei τ btōꝝ. q2 ea cognitio quā
p fidē τ pncipia theologie nr̄e hēm⁹: q̄dā ipcep-
tio ē scie dei ipfecta tn̄. talis autē cōparatio nō
attēdit' in subaltnatione q̄ est sȝ subiectū vl' q̄ȝm
ad finē. Nō eni pspectiua dr̄ icohatio q̄dā geo-
metrie nec frenifactiua militaris .ppe loquēdo.
Ex q̄b⁹ infert' q̄ sufficit ad hoc q̄ vna scia alteri
subalternet' sȝ depēdētiā essentialē: q̄ scia subal-
ternata pncipia accipiat a subalternante. ita tn̄
q̄ ab ea sola originē habeat vl' habere possit oi
alia scia aut cognitione sublata. Et q̄ alit' origia
ri non possit vl' nō ita pfecte. qđ addo .ppt' scias
subalternatas q̄ a sensu originē hēre possūt p vi
am expientie. ¶ Qđ aūt scia subalternans dicat
.ppt' qđ ḋ pncipijs subalternate: nō ē de rōne sub
alternationis absolute nisi vbi subalternatio est
ex pte subiecti scibil': vl' obiecti de q̄ philosophus
loq̄t' pmo posterioꝝ. Et rō hui⁹ est q2 in subalt'-
natione q̄ est ex pte subiecti: subm̄ inferioris scie
ptrahit subm̄ supioris p differentiā extraneā qm̄
est p s i m° q̄ cū habeat causam q̄ inest subiecto:
habet p psequens .ppt' qđ. qđ in supiori scia cōsi

deraf. Et idem seq̄t' si subm̄ iferioris scie se habe
at ad subm̄ supioris vt effect⁹ ad causam. Sed i
subalternatione q̄ est ex pte modi cognoscendi
illud nō est necesse. sȝ sufficit q̄ scia subalternans
dicat q̄d de q̄b⁹ subalternata dicit q2 ē. p̄sertim
vbi dari nō pōt .ppt' qđ. quēadmoduȝ i diuinis.
nō eni omne qđ q̄d est: hēt causā sui eē. .put phi-
losophus dicit. 2°. posterioꝝ loquēs ḋ dmōstra-
tione .ppt' qđ. qđ τ sctūs Tho. notat i cōmēto i
ea lectione q̄ icapit. Est āt q̄rēdā. ¶ 2°. notādū
est q̄ i scia subalternata q̄ principia sua accipit a
supiori dicēte .ppt' q̄d ḋ q̄bus subaltnata dicit q2
est: pncipia .prima duplici hitu cognoscūt'. hitu
s. scietifico τ hoc i scia supiori i q̄ deducūt' p dmō-
stratione ex pncipijs pmis. Cognoscūt' etiā hitu
creditiuo. s. i scia subalternata. vn̄ seq̄t' q̄ nō cui⁹-
libet scie pncipiū .primū ē cognitū p intellectū q̄
dr̄ hit⁹ pncipioꝝ. sed aliq̄n p fidē. qđ ptigit i scie
tijs subalternatis vbi .pcedit' ex fide eoꝝ q̄ suppo
nuntur a supiori scia ad .pbao pclusiones dmon
strādas. vn̄ cū phūs dicat i fine scdi posterioꝝ et
6°. ethicoꝝ q̄ hit⁹ pncipioꝝ ē itellectus: loquit'
de pncipijs pmis sciaꝝ ad q̄ s. fit vltima resolu-
tio i dmōstratiōib⁹. Ex q̄b⁹ ifert' nō eē vlr' veruȝ
q̄ hit⁹ pncipioꝝ sit altior et nobilior q̄ ad euidē
tiā hitu pclusionū. nisi loquēdo ḋ hitu pmoꝝ pn
cipioꝝ. q̄ꝝ ius semp supi⁹ sit q̄ȝm ad mō dū assētiē
di. q̄ꝝ pclusionib⁹ assentit' .ppt' pncipia τ nō ec⁹.
¶ Ex his seq̄t'. 3m. notabile q̄ assensus scientifi-
cus p°nū: nō necessario arguit assēsū scietificū pn
cipioꝝ saltē .prioꝝ. τ itelligo p assēsū scientificū:
omnē assensuȝ euidentē. i. cāturū ex euidentia rei
q̄ȝm ad q̄d aut .ppt' q̄d: vt icludat' etiā assensus q̄
est p hitū scie: et q̄ est p hitū itellect⁹ q̄ est hitus
pncipioꝝ. pbatur illud. Nā pōt q̄s ex pncipijs
creditis q̄bus firmiter assentit volūtario assen-
su: pcedere ad demōstrationē q̄rūdā pclusionū
q̄b⁹ assentit nō iā volūtario assensu sȝ assensu
scientifico. q2 .ppter dmōstrationē ḋductā ex ta
lib⁹ pncipijs. Pȝ hoc. q̄m multi moderno tpe ha
bēt sciaȝ astrologie τ sciūt vere aliq̄s ei⁹ p°nes:
q̄rū tn̄ assensus scientificus dependet ex assensu
voluntario aliquorum principiorum astrologie
que ab eis credita sunt multa eni sunt in astro
logia principia que nullus nunc videns exper-
tus est. nec habet demonstrationem ad illa nec
sunt euidentia ex terminis. sicut q̄ spera stella-
rum moueatur in centum annis solum vnico
gradu. vel q̄ planeta saturni sit tante quantita-
tis. Sed illa principia tenentur sola fide adhibi-
ta dictis antiquorum qui talia expti sunt longo
tpe. Ex q̄b⁹ pcludit' in .pposito nr̄o nullū effici

cōueniēs q̄ assensus p̄ncipiorū q̄ articuli sunt fi-
dei i theologia viatoris: sit volūtari⁹ vel nō sacī-
tific⁹ cū tñ assensus ꝯclusionū q̄ ex articulis fidei
seq̄ūt: sacītific⁹ sit. ita vt eorū notitia sciētia dicat.
verū ē tñ q̄ i viatore tal' sciā nō erit resolutoria:
cū nō ꝑcedat ex p̄ncipijs ꝑ se notis sibi: nec pos-
sit ea resoluere i aliq̄ ꝑ se nota sibi. q̄ñ rōnes ter-
minorū fidei nō habz. ⁊ ꝓpter hoc dicit sctūs Tho.
de veri. q. 14. ar. 9°. ad. 3m. q̄ habēs sciāz subalt-
nātā nō ꝑfecte attīgit ad rōnē sciēdi: nisi inq̄m eius
cognitio cōtinuat quodā mº cognitioni ei⁹ q̄ hz
sciāz subalternātē. apparet itaq̄z ex his nō eē vlr
verū q̄d q̄dā ꝑ fundamento sue argumentatio
nis accipiūt. s. q̄ euidētia ꝯclusionū arguit neces-
sario i oī cognoscēte euidētiā p̄ncipiorū q̄ꝫm ad q̄d
est: sz sufficit q̄ hēat eorū plenā certitudinē. Pro q̄
aduertēdū ē q̄ p̄ncipia credita d' q̄b⁹ loquimur: nō
sunt causa vniuoca ꝯclusionū ex eis deducta uz
in theologia viatoris respectu euidētie. nō enim
euidētia ꝯclusionū ipsarū causat ex euidētia p̄nci-
piorū idest articulorū fidei: sz sunt causa equoca.
causat nāq̄z euidētia ꝯclusionū ex vi tui ē p̄nci-
piorū. q̄r ex vi certitudinis adhesionis quā i habet
viator de p̄ncipijs nō ex eorū euidētia quā ipe ha
beat. maxima aūt quā aliqui obicere solent: ꝓpt
vnūq̄dq̄z tale ⁊c̄. habet veritatē quādo causa est
vniuoca nō alias. p̄missa itelligēda sūt d' euidētia
p̄ncipiorū q̄d vel ꝓpt q̄d. nā loquēdo de euiden
tia q̄r ē: euidētia p̄ncipiorū est causa euidētie q̄d
vel ꝓpt q̄d ꝯclusionū. ¶ 4°. ꝯsiderādū est ꝓut
sctūs Tho. dicit. 2a. 2e. q. 8. ar. 2°. q̄ dupl'r possu-
m⁹ aliq̄d cognoscere. vno mº ꝑfecte q̄ñ. s. ꝑtigim⁹
ad cognoscendā essentiā rei intellecte: aut veri-
tatem enūtiabilis fm̄ q̄ in se est. ⁊ isto modo ea
que directe cadūt sub fide sicut sūt p̄ncipia theo
logie nostre: intelligere non possum⁹ in statu vie
Alio modo potest aliq̄d intelligi imperfecte q̄n
do. s. ipsa essentia rei nō cognoscitur quid sit. aut
veritas propositionis quomodo sit. sed tamen
cognoscitur q̄ firmiter ꝑ intellectum ei assentiē-
dum est. et isto modo ea q̄ directe cadūt sub fi-
de: cognosci possunt. lumen enim fidei vt idem
sanctus Tho. ait eadē summa. q. 1. ar. 4°. ad. 3m
facit videre q̄ hīs que creduntur firmit assentiē-
dum est: ⁊ non opposit is. ⁊ talis cognitio aut eui
dentia principiorum sufficit ad causandā scien-
tiam veram et euidentiam cōclusionū. Nam hu
iusmodi euidentia p̄ncipiorū causat omnimodā
eorum certitudinē ex qua in omni demōstratio-
ne causatur directe et principaliter euidētia con
clusionū. vnde in loco preallegato dicit sanctus
doctor q̄ ea q̄ fidei sunt sub communi ratione cre-
dibilis: sunt visa ab eo q̄ credit. non enim crede-
ret nisi videret ea esse credenda. idē habetur in
sentētia ar. 5°. ad 2m. Et īde sequit̄ q̄ theolog⁹
cognoscat ꝯclusiones quas ex p̄ncipijs creditis
deducit: esse necessarias ⁊ impossibiles alr̄ se ha
bere. q̄r q̄uis talis deductio nō sit demōstratio
potissima simpliciter faciēs scire idest omnibus:
est tamē demōstratio faciēs scire credēti: talis q̄
lis in sciētijs subalternatis habet. ¶ 5°. notādū
est circa q̄nt. i ꝯclusionē q̄ cū sctūs Tho. dicit pri
ma parte. q. 1. ar. 1. Et sup boetiū de trini. et alijs
locis q̄ theologia est necessaria pret' scias huma
nitus inuētas ad ea etiam q̄ de. d'o p' viam rōnis
inuestigari possunt: intelligit non de necessitate
absoluta ⁊ quo ad aliquē: sz de ꝯditionata ⁊ q̄ꝫm
ad totā hominū ~~[illegible]~~. vt sit sensus q̄ ad ea q̄
rōne naturali d' d'o cognosci possūt: necessaria fu
it sciā theologie si facilius ⁊ ab omnib⁹ ⁊ breui tē
pore ⁊ sine admixtione erroris cognosci deberēt
⁊ hoc verissimū ē. qđ experimēto p3. tū ex inertia
ptie. tū ex erroib⁹ eorū q̄ circa talia p' viā rōnis
philosophati sunt. tū etiā ex mūdanis occupatio
nibus q̄bus maior pars hominū vacare dignos-
citur quib⁹ fere impossibile esset cōprehendere
rationis naturalis discursu que de deo cognosci
possunt per vires humani intellectus.

Quātū ad quar-
tum articulū respōdendū ē ob-
iectionibus aduersariorū. Ad p̄
mum cōtra p̄mā conclusionē p3
respōsio ꝑ secundū notabile. nā
maior argumēti veritatē habet d' p̄ncipijs p̄mis
sciarū q̄ agnoscunt̄ ꝑ hītū q̄ d' intellect⁹: nō autē
de principijs proximis: presertim sciētie subalter
nate. ¶ Ad secundū dicendū q̄ philosophus in
preallegatis locis agit de modo sumēdi p̄ncipia
prima sciētiarū ⁊ nō proxima. ⁊ tamē i primo po
steriorū tractās de subalternatione sciētiarū expsse
se dicit q̄ inferior. s. subalternata aplicat p̄ncipia
superioris ad materiā. et ita superior dicit ꝓpter q̄d.
inferior vero q̄r ē. ꝑ hoc. s. q̄ p̄ncipia superioris l. ēt
credita nō ꝑ se nec ꝑ ōmfationē nota. ¶ Ad. 3m.
dicēdū q̄ maior argumētī nō ē vlr vera: nisi vbi ē
subalternatio q̄ꝫm ad subm vl' finē sicut dictū fuit i
fine p̄mi notabil'. et tñ si ꝯcedat̄: adhuc nihil ꝯclu
dit ꝯtra sciāz Tho. nā ꝯcedit̄ q̄ hit⁹ p̄ncipiorū ꝑ
spectiue ē fides i ꝑspectiuo nō geometra. q̄uis i ꝑ
spectiuo geometra sit sciētia. Et ad p̄mā impro-
bationem d' q̄ geometria nō causat fidē in eo q̄
geometriam habet: ⁊ tamē causare pōt fidē in ꝑ
spectiuo nō geometra ꝓponēdo illi ꝯclusiones

sine probationibus demõstratiuis. Similiter ad secũdã ꝓbationem ↄceditur ꝙ principia ꝑspecti ue duplici hitu cognoscunt̃. s. fide ꝛ habitu sciẽti fico ꝓut dictũ est in pͥmo notabili. ꝛ tamẽ falsum est qđ ↄsequẽter infertur. s. ꝙ fides ꝛ sciẽtia simul sint in eodẽ. qꝛ nõ ponim⁹ illum duplicẽ habitũ in eodẽ simul. Nã hitus pͥncipioꝝ ꝑspectiue in eo q̃ geometriã habet est habitus scientificus. in ꝑspectiuo tñ nõ geometra est fides. ¶Ad. 4^m. dicẽdũ ꝙ falsum supponit. Nam possunt pueri scire multas ↄclusiones ꝛ de facto sciũt ꝑ habitũ creditiuum principioꝝ antequã habeãt eorũ euidentẽ notitiam. alias si ꝑ credita pͥncipia nullius ↄclusionis possent acqrere sciẽtiã: frustra propo nerent̃ eis a magistro in pͥncipio disciplinę. non enim eis ꝓponũtur nisi ad aliqs ↄclusiones per viam demõstrationis ex pͥncipijs deducendas. Et ad auctoritatẽ philosophi respõdet̃ ꝙ ideo dicit pueros in pͥncipio nõ esse sciẽtes non quasi scientiã acqrere nõ possẽt ꝑ principia credita: sꝫ qꝛ nõdũ cognouerũt ordinẽ necessariũ ↄclusionũ ex pͥncipijs creditis. quẽ tñ ꝓcessu tẽporis cõplectuntur: ꝛ tñ dici possunt sciẽtes etiã ante euidentẽ notitiã pͥncipioꝝ sicut declaratũ est in. 3°. notabili. vel auctoritas philosophi intelligitur de sciẽtia resolutoria quã vsqꝫ ad intellectũ principiorũ habere non possunt. ¶Ad. 5^m. dicitur ꝙ minor est falsa queadmodũ declaratũ est in 3°. notabili. nec auctoritas augustini obsistit. nã ↄcedimus ꝙ credere est voluntariũ ꝛ creditis assentimus assensu voluntario ꝛ tamẽ falsum est ꝙ ↄclusionibus deductis ex pͥncipijs creditis necesse sit assentire assensu voluntario. aut ꝙ adhesio respectu taliũ ↄclusionũ in aliquo suspẽdi possit. Sicut diffuse patuit in. 3°. notabili. ¶Ad. 6^m. dicitur ꝙ nihil ↄcludit ↄtra nos. Cõcedimus enim ꝙ omnis sciẽtia q̃ in nobis naturaliter acqritur sit in nobis ex notitia pͥncipiorũ. ꝛ tamen sufficit notitia q̃d nominis aut qꝛ ẽ. sicut patuit in. 4°. notabili ex dictio sancti tho. ¶Et ad pͥmã ↄfirmationẽ ↄcedit̃ ꝙ omnis sciẽtia originat̃ ex pͥmis ꝛ necessarijs ꝛ notioribus. vel in eadẽ sciẽtia si ab alia nõ habeat depẽdẽtiam. vel in alia. s. superiori si sit scientia subalternata. prout pꝫ ex. 2°. et. 3°. notabili. ¶Ad. 2^am. ↄfirmationẽ dr̃ ꝙ auctoritas illa propter vnumquodqꝫ et c̃. tenet verum in causis vniuocis ꝛ quãtũ ad rõnẽ formalem qua vnũ dr̃ esse ꝓpt aliud alijs etiã ↄditionib⁹ obseruatis. ꝛ ita ↄcedit̃ ꝙ qꝛ ↄclusionib⁹ assentim⁹ in theologia nr̃a ꝓpter assensum pͥncipioꝝ magis assentim⁹ pͥncipijs. s. articulis fidei. nõ tñ ꝓpter euidẽtẽ notitiã pͥncipioꝝ fidei cognoscim⁹ ꝛ credimus ↄclusiones ex eis deductas: sꝫ ꝓpt firmiũ veri assensũ ꝛ cognitionẽ qꝛ est. Et de tali notitia nõ negam⁹ ꝙ magis scim⁹ pͥncipia theologię nr̃e. magis enim ꝛ certi⁹ cognoscim⁹ de articulis fidei qꝛ sunt: quã ↄclusiones quascũqꝫ ex eis ꝑ viã rõnis deductas quãuis de ipsis pͥncipijs ignoremus q̃d rei. vñ sanctus Tho. nõ negat de pͥncipijs theologię omnẽ notitiã: sꝫ notitiã q̃d rei ꝛ euidẽtem. notitia aũt pͥncipioꝝ qꝛ est: sufficit ad sciã ↄclusionũ ꝓut pꝫ ex. 4°. notabili. ¶Ad. 7^m. dicendũ ꝙ si qs ꝑ pͥcipia credita haberet sciam non subalternatã sm̃ sui rõnẽ: vt si qs ex pͥncipijs creditis geometrię cognosceret ↄclusiones geometricas: haberet quãtũ est ex pte sui sciẽtiã subalternatam ꝓpt pͥncipia ab alio sibi tradita: si tamen eis firmiter adhereret quãuis ipsa sciẽtia geometrię sm̃ se nõ sit subalternata. Et ita falsum ẽ qđ in argumẽto supponit̃ ꝙ. s. qs possit hẽre ĩ se ipo sciẽtiã nõ subalternatã ꝑ pͥncipia nõ cognita sed tantũ credita. sed verum est ꝙ põt habere scientiam que in alio cui sunt nota principia: est scientia non subalternata. ¶Ad pͥmũ aureoli ↄtra secundã ↄclusionẽ dr̃ ꝙ theologia viatoris subalternatur sciẽtię dei ꝛ beatoꝝ ꝛ quãtũ ad pͥncipia q̃ accipit ab ea et quãtũ ad modũ. ꝓut declaratũ fuit ĩ pͥmo notabili. Et ad pͥmũ argumẽtũ ↄtra pͥmũ modũ dr̃ ꝙ maior est falsa. nõ enĩ necessario reqritur habit⁹ pͥncipioꝝ q̃ dr̃ intellectus ad acquirẽdã sciẽtiã ↄclusionũ: sꝫ sufficit fides ꝓut declaratum fuit in. 3°. notabili. ¶Ad. 2^m. dicit̃ ꝙ maior est falsa si accipiat sciẽtiã subalternantẽ et subalternatã quãtũ ad rõnes formales prout. s. sciẽtia subalternãs includit notitiã pͥncipiorũ: et sciẽtia subalternata notitiã ↄclusionũ ex pͥncipijs creditis ↄductã. Nõ enĩ sunt cõpossibiles neci geometra nec in ꝑspectiuo fides ꝛ sciẽtia: aut enĩ deus cognitio de pͥncipijs ꝑspectiuę aut geometrię. Si tamẽ sciẽtia subalternãs ꝛ subalternata accipiantur ꝓut includũt solã notitiã ↄclusionũ de quibus ꝓprie ẽ scia: ↄcedit̃ maior. Sꝫ ex illa nihil ↄcludit̃ ↄtra sanctum Tho. q̃ vtraqꝫ notitiam ponit esse scientiam quãuis vna ab alia depẽdeat. ¶Ad. 3^m. dicet̃ post respõdendo ad argu^o ↄtra 5^am. ↄclusionẽ. ¶Ad. 4^m. dr̃ ꝙ minor nõ est vlr vera ꝓut ↄclaratũ ẽ in pͥmo notabili. vbi etiã pꝫ q̃d dicẽdũ ẽ ad auctoritatẽ philoso. ¶Ad. 5^m. dr̃ ꝙ minor ẽ falsa. ꝛ ẽ bona respõsio q̃ ibi dat̃. et ad illud qđ ↄtra obijcit̃: dicẽdũ ꝙ nõ ẽ simile qđ inducit̃. Nã ĩ exẽplo dato: ꝛ si sciã ↄditionalẽ verã cẽꝛ scio tñ ãtecedẽs eẽ falsũ ꝛ impossibile: q̃ stãte nõ possũ hẽre sciẽtiã ↄ ↄsequẽte falso. sꝫ in ꝓposito nr̃o scio ꝑ certitudinẽ antecedẽs esse verũ et nõ

folū ꝯditionalē quare ꝛ ꝯsequēs scio certissime verū esse: cū enī dicim⁹ ꝙ ex assēsu firmo ꝑncipio rum pōt causari sciētia ꝯclusionū: dꝫ intelligi. si assensus ꝑncipioꝝ sit assensus veri. nā ex assensu falsi nō pōt deduci habit⁹ scientificus. in nr̄o aūt ꝓposito certi sum⁹ ꝙ assensus ꝑncipioꝝ. s. articuloꝝ est assensus veri. Sicut enī dictū ē sup̄ q̄uis de articulis fidei ignorem⁹ q̄d rei: scimus tamē q̄d nominis. ꝛ scim⁹ ꝑ certitudinē q2 sunt. ꝛ ꝑ cōsequēs scimus ꝯclusiones ex eis deductas veras esse ꝛ necessarias. vn̄ falsum est ꝙ theologia sit sciētia ꝯsequētiaꝝ ꝑ se. ¶ Ad ꝑmū cōtra 2ᵐ. modū dr̄ ꝙ nō ꝓcedit ꝯtra sctūz Tho. non enim ponit similē modū subalternatiōis theologie nr̄e ad scientiā dei ꝛ btōꝝ quē habet medicina respectu geometrie. quēadmodū pꝫ ex ꝑmo notabili. ¶ Ad. 2ᵐ. similit̄ dicendū est ꝙ maior est falsa si vl̄r accipiat̄. non enī habet veritatem nisi vbi est subalternatio q̄ꝫᵐ ad moduz cognoscendi ꝑ se. sꝫ sic nihil ex ea ꝯcludit̄ ꝯtra nos prout apparet ex ꝑmo notabili. ¶ Ad. 3ᵐ. dr̄ ꝙ falsum supponit. Nō enī dicim⁹ ꝙ clar⁹ et obscur⁹ in cognoscendo sufficiūt ad subalternationez: sꝫ cū hoc ꝙ inferior sciētia ꝑncipia accipiat a superiori ꝛ ab ea originem habeat. sicut in ꝑmo notabili dictum fuit. ¶ Ad. 4ᵐ. negat̄ minor. Nā sicut habitum est ex dictis sancti Tho. in. 3°. notabili sciētia subalternata nō attingit ad ꝑfectā rōnē scientie nisi ꝑ ꝯtinuationem ad sciētiā subalternantem. ꝛ similit̄ theologia nr̄a ꝑficit̄ inq̄ꝫᵐ eius cognitio ꝯtinuat̄ cognitioni dei ꝛ beatoꝝ. et ex hoc habet ꝙ eadem īfallibilitas et necessitas sit in vtraq3. Et cū dicit arguens ꝙ theologia viatoris destruitur et euacuat̄ adueniente theologia cōp̄hēsoris. dicēd̄ sit de hoc: nā huiusmodi euacuatio est ip̄ius ꝑfectio cū nō destruat̄ nisi q̄d imperfectū ē: tn̄ negat̄ cōsequētia. Nā licet theologia viatoris q̄ꝫᵐ ad fidem ꝛ visio btīfica sint icōpossibiles in codē subiecto: nō ideo seq̄t̄ ꝙ vnuz nō depēdeat essentialit̄ ꝛ perficiatur ab alio ꝛ sit q̄dā ei⁹ ip̄ressio. nō enī oportet ꝙ se sic ꝑfīti it per coexistētiā in codē subiecto. sꝫ ꝑ ꝯtinuationē vnius ad aliā sicut calor i corpib⁹ inferiorib⁹ dependet ꝑficit̄ et ꝯseruat̄ ꝑ virtutem solis: nō tn̄ ideo sunt cōpossibiles i eodem subiecto. dr̄ enī theologia viatoris cōtinuari sciē cōprehensoris. i. visioni beatifice: inq̄ꝫᵐ est q̄dā illi⁹ ip̄ressio et similitudo ꝛ innitit̄ auctoritati ꝛ dictis h̄ntis talē lucidā ꝛ apertissimā visionē. ¶ Ad. 5ᵐ. dicendū ꝙ licet i theologia nr̄a tractent̄ multe veritates q̄ ꝑ se ꝯtigētes sunt: h̄nt tn̄ quādā necessitatē infallibilitatis s̄m ꝙ cadūt sub diuina ꝑsciētia. et ista modo cadūt sub fide. sicut sctūs Tho. dicit. 2ᵃ. 2ᵉ. q. 1. ar. 3°. ad. 2ᵐ. de ista ꝓpositione de⁹ īcarnatus est. adē dicit ꝺ veri. q. 14. ar. 8°. ¶ Ad. 6ᵐ. q̄d est dirīdi dr̄ q̄d maior ꝓpositio habet veritatē vbi ē subaltnatio ex p̄te subi vl̄ obiecti: ꝛ vbi ꝑncipia sciētie subalternate h̄nt ꝓpt̄ q̄d. q̄d nō dat̄ i theologia nr̄a saltē q̄ꝫᵐ ad oēs articulos fidei q̄ sunt ꝑncipia ꝓut i ꝑmo notabili dictū est. ¶ Ad. 7ᵐ. negat̄ maior. ꝛ ad ꝓbationem dico ꝙ subalternatio theologie nr̄e ad sciētiā dei ꝛ btōꝝ attēdit̄ ex p̄te sciētis ꝓut dictū ē i ꝑmo notabili. ꝛ ad hui⁹ iprobationē dr̄ ꝙ q̄ꝫ cognitio intellectiua ortū h̄eat a sensu: nō dr̄ ei subaltnata. q2 sūt diuerse cognitiōes genere. nec cognitio sensitiua dicit q̄d ꝺ ꝑncipijs cognitiōis intellectiue. q̄d req̄rit̄ ad subaltnationē ꝺ q̄ loq̄mur. vn̄ rō nihil ꝯcludit. ¶ Ad ꝑmū ꝯtra tertiā ꝯclusionē negat̄ minor. nā theologia ꝓcedit ex ꝑmis ꝛ immediatis ꝛ ꝑ se notis i sciētia dei ꝛ beatoꝝ. ꝓcedit enī ex ꝓpositionib⁹ q̄s formāt btī clare vidētes de articul̄ fidei rōnes terminoꝝ. sic i sentētia soluit sctūs Tho. hoc argumētū sup boetiū de trinitate ꝯ. 1. q. 2ᵃ. ar. 2°. ad. 5ᵐ. Itē ꝑma p̄te. q. 1. ar. 2°. Nec valet ꝓbatio minoris. naz licet discursus theologic⁹ ꝓcedat ex creditis. s. i viatore cū in eo sit sciētia subalternata: ꝓcedit tn̄ ex ꝑ se notis aut ꝑ euidētiā cognitis i sciā dei ꝛ btōꝝ. prout dictū ē frequent̄ sup̄. Ad cōfirmationez negat̄ minor. nā discursus theologic⁹ lꝫ nō sit potissima dmōstratio ꝓcedēs ex ꝑ se notis viatori dmōstrāti cū nō possit resoluere suas ꝑmissas i aliq̄ per se nota sibi: pōt tn̄ dici demōstratio tal̄ q̄lis ē i sciētijs subaltnatis. s. ꝑ firmū assensū ꝛ ꝯtinuationem ad sciaz subalt̄nātē. ꝓut ex dictis scti Tho. hitū ē i. 3°. notabili. q̄lit̄ itelligat̄ ista ꝯtinuatio: dictū ē i rñsione ad. 4ᵐ. cōtra. 2ᵃᵐ. cōclusionē i. 2°. mēbro diuisiōis. ¶ Ad. 2ᵐ. negat̄ maior: ꝛ ad ꝓbationē dr̄ ꝙ auctoritas nō generat sciāz imediate sꝫ fidē. generat tn̄ mediate. q2 fides pōt eē ꝑncipiū i sciā subalt̄nata q̄ ꝓcedit ex creditis. Ad auctoritatē augustini dr̄ ꝙ aug⁹ itēdit ꝙ discursus ꝓcedēs ex auctoritatib⁹ scripture nō generat intellectū q̄. s. essētia rei ꝑ se itelligit̄. nō tn̄ negat ꝙ possit gignere itellectū q̄ ꝑ certitudinē cognoscat̄ ꝙ ill⁹ q̄ ex auctoritate h̄nt̄ assēnēdū sit. vnō i libro ꝺ vidēdo deū dicit. ea q̄ fidei sūt dicasciri vl̄ visa. Inq̄t enī. nō imerito nos scire dicim⁹ nō solū ea q̄ videm⁹ aut vidim⁹: verū etiā illa q̄ idoneis ꝯmoti testimonijs vl̄ testib⁹ credim⁹. Porro scire nō icōgruēter dicim⁹ etiā illud ꝙ certissimū credim⁹. Hic feriū ē vt etiā recte credita ꝛ si nō assit sēsib⁹ nr̄is: videre mēte dicam⁹ ꝺ aug⁹.

Et ꝺ supradicto dupliciꝫ modo intelligēdi diffu se patuit supra i quarto notabili ex dictis sancti Thome. ¶ Ad .3m. dr̄ ꝙ si in antecedente ac-cipiat̄ vtrobiqꝫ verꝰ discursu theologico ideſt ꝓcedēs ex ꝓpriꝭ ꝑncipijs .s. articulis fidei: verū est antecedēs. sꝫ ꝯsequētia negat̄. Et ad ꝓba-tionē dr̄ ꝙ falsum assumit. Nā veritas quecūqꝫ etiā ꝯtingēs si vero discursu theologico deduci tur .s. ex articulis fidei: eque nota nobis ē sicut a lia de q̄ habemꝰ sciētiā q̄uis ꝑ expiētiā illa veri tas ꝯtingēs nō sit nobis nota. qꝛ̄ ꝛ si in se certi-tudinē nō habeat: habet tamē infallibilē verita tem inq̄tū ex aliq̄ articulo fidei ꝯcluditur pro pter infallibilitatē ꝑsciētie dei cui veritas articu lorum a nob credita innititur. vt si hec propositio contīgens in se. antixp̄s erit: ꝯcludatur discursu theologico hoc modo. spūs sctūs locutus est ꝑ ꝓphetas: sꝫ ꝓphete ꝑdicāt antixp̄m vētiurū: er-go antixp̄s erit. hec ꝯclusio sic deducta eque no-bis est nota ꝑ certitudinē sicut q̄cūqꝫ alia: q̄maꝫ ex articulis fidei deducta necessitatē habet ifal-libilitatis. ¶ Ad .4m. patet solutio ex respōsiōe ad p̄mū. ¶ Ad .5m. negatur minor. ꝛ ad proba tionē eiꝰ p̄mā negatur etiā minor cū sua proba-tione. Nā theologia q̄ sciētia ponitur ꝛ de q̄ loq̄ tur arguēs: euidētiā facit de suis ꝯclusionibꝰ. ꝓ-cedit eni ex firma suppositione articuloꝝ fidei q̄-bus suppositis: discursu sciētifico deducūtur ꝯclu-siones. ꝛ de hoc supra dictū est in .2°. ꝛ .3°. nota bili. Ad secūdā ꝓbationē negatur ꝯsequētia. nō ꝛ si fides no sit virtus intellectualis de q̄ philoso phus loq̄tur: est tamē virtus theologica q̄ prec-minet virtutibus intellectualibus ꝛ moralibus. ¶ Ad .6m. dr̄ ꝙ minor est falsa. nō eniꝫ ex posi-tione scti Thome seq̄tur ꝙ fides ꝛ sciētia sint si-mul in eodē de eisdē cū ipse nō ponat ꝙ theolo gia ꝓut est sciētia sit de creditis: sꝫ ꝺ ꝯclusionibꝰ que ex creditis deducūtur ꝓut patet ex p̄ma ꝯ clusione. ¶ Ad .7m. dicendum ꝙ minor est falsa ꝛ ad ꝓbationē dr̄ ꝙ falsum supponit .s. ꝙ sciētia non depēdet essentialit̄ nisi ab obiecto vel a po tentia vel ab specie. qꝛ licet illud ꝯcederetur de sciētia nō subalternata: nō tn̄ est verum de subal ternata q̄ sua p̄ncipia accipit ab alia supiori. in q̄ p̄cipue attēditur depēdētia essentialis vnius sci entie ad aliā. ꝑserti vbi sciētia subalternata nō potest alit̄ originari sicut est in ꝓposito de theo logia nr̄a respectu sciētie dei. ꝛ de hoc dictū ē in p̄mo notabili. Fallit etiaꝫ illud qꝺ supponitur in sciētijs infusis q̄ essentialiter depēdet a deo in-fundente. Nec valet qꝺ vlteri9 infertur. quo-niā nos nō dicamus ꝙ qꝛ sciētia beatorū est ꝺ cre ditis a nobis: ideo in nobis sit sciētia cū fide qua si ipsam notitiā fidei dicamus esse in nob sciētiā ꝓpterea ꝙ in beatis talis notitia est sciētia. ista eni falsa ꝛ valde rudis ē imaginatio. nō eni san-ctus doctor dicit notitiā fidei in nobis esse sciēti am: sꝫ notitiā ꝯclusionū quodā necessario discur su ex eiusmodi notitia fidei deducta prout pꝫ ex q̄rta ꝯclusiōe. ¶ Ad .8m. dicendum ꝙ maior est falsa vbi altera sciētiarū excedit vires naturalis rationis. tūc enim formalit̄ loquēdo nō sunt eius dem rōnis. sicut est in ꝓposito de sciētia dei et theologia nr̄a. Nec iteꝝ valet ꝓbatio. nā falsuꝫ est i itelligibilibꝰ ꝙ ea q̄ sunt ꝑora simplicit̄ sunt ꝑora nob. imo ad illa se habet intellectꝰ nr̄ sicut oculus noctue ad lumē solis. ꝓut philosophꝰ di cit. 2°. methaphisice. ¶ Ad .9m. dr̄ ꝙ licet biblia nō ꝓcedat stilo syllogistico ꝑ modū sciētie demō strature: tn̄ ex ꝯtētis in biblia q̄ se habēt vt p̄nci-pia sciētie: sancti ꝛ doctores theologi ꝯduxerūt via artis ꝯclusiones de q̄bꝰ ē theologia arguēdo ꝯtra hereticos ex p̄ncipijs theologie. vn̄ aposto lus i suis ep̄lis dicta sua ꝯfirmabat ꝑ ea q̄ in ve-teri testamēto ꝯtinētur. xp̄s etiā idē faciat dispu-tādo cū iudeis. ꝓpter qꝺ dicebat: scrutamini scri pturas qꝛ ipse testimoniū ꝑhibent de me. ¶ Ad p̄mū cōtra q̄rtā ꝯclusionē ꝯceditur maior si itel-ligatur de ꝓcessu demōstratiuo. Et ad minoreꝫ dr̄ ꝙ sctūs Tho. aut alij doctores nō ꝓcedunt i q̄stionibus suis vel scriptis ad ꝯcludēdū ꝑ viaꝫ demōstrationis p̄ncipia theologie .s. articulos fi dei. sꝫ ad ea manifestāda ꝑ modum cuiusdam persuasionis ꝑ aliquas similitudines. vel ad ea defendenda cōtra impugnātes. vel vt ōndat omnia argumenta in oppositū esse solubilia: q̄niā veritati fidei nulla veritas ꝯtrariatur. nam ve-ro omnia ꝯsonant. aut vt ex vno ꝯcesso ꝯcludat aliud. has rōnes assignat sctūs doctor super boe tium ꝺ trinita. lc. p̄. q. 2a. ar. 4°. Itē p̄. ꝑte. q. p̄. ar. 8°. Et. 2a. 2e. q. p̄. ar. 5°. ad. 2m. et multū dif-fuse ꝯtra gentiles. li. i. capi. 8. et. 9. Et ꝑ idem pa tet responsio ad. 2m. et. 3m. ¶ Ad q̄rtuꝫ respon-det sanctꝰ Tho. 2a. 2e. q. 6. ar. i. ad p̄mum. ꝙ in auctoritate augustini dr̄ fides ꝑ sciāꝫ hāc gigni ꝛ nutriri ꝑ modū cuiusdā exterioris ꝑsuassiōis ꝛ nō ꝓp̄e ꝛ directe. cū sit donū dei. ꝓut aplus di-cit Ephesioꝝ. 2°. ¶ Ad q̄ntū dicēdū ꝙ btūs pe trus aplus loq̄t̄ ꝺ rōne ꝑsuassiua ꝛ manuductiua nō demōstratiua. Sic itelligit hāc auctoritatē sā ctus Tho. 2a. 2e. q. 2a. ar. vltimo. quā iducit ad ꝯfirmationem ꝯclusionis. Uel dicēdū ꝙ beatus petrus non mouet humanā rationem inducere ad probandam fidem: sed rationem diuinaꝫ vt

q deus dixit. humanā aūt rōnem ad defendē- dū q ea q̄ fides supponit nō sūt īpossibilia. sicut ponit illaz auctoritatē sctūs Tho. 3. sen. di. 24 q. 1. ar. 2°. sub. ar. 2°. ad. 3m. ¶ Ad pīmū et scīdū cōtra. 5am. ɔclusionem dicit q responsio ibi data bona ē. nō eni oportet q cognita aliq natura co gnoscat pfecte omnis eius causa efficiens aut fina lis. nisi loquēdo de efficiēte vniuoco et de fine p portionato nature. Et ad pīmā huius improba- tionē dicitur. q nō est intētio augustini q potētia nature humane ad fidē et charitatez: sit pprie lo quendo potētia naturalis. que. s. p agēs natura- le reduci potest ad actū. Sz accipit naturale pro omni eo qd inest nature a sua institutione. vnde quia in natura humana ex hoc q intellectiua est: ē potētia obediētialis ad huiusmodi habitus sup naturales: adeo huiusmodi potētia aliquādo dr natura aut potentia nature. improprie tamē: et ta lis potētia nō pfecte cognoscit cognita natura. talis eni potētia obediētialis nō est nisi quedaz relatio. ad cuius cognitionē nō sufficit cognosce re subiectū: sz et terminū. ¶ Ad. 2am ~~ɔfirmatio-~~ nem respōdetur p sctūm Tho. pma. 2e. q. 5. arti culo vltimo. q vltim9 finis supnaturalis q bea titudo est: appetitur ab homine sub rōne cōmuni felicitatis. naturalr eni homo appetit felicitatez sz sub rōne spētiali. s. in qua tū vltim9 finis est: vi sio diuine essentie nō naturalr appetit. cum non naturaliter cognoscatur. sz p diuinā reuelationē. scīdū illud apostoli. pma. corint. 2°. oculus nō vidit nec auris audiuit nec in cor hoīs ascendit que pparauit de9 his qui diligūt illū. ¶ Per id- dem patet responsio ad tertiā pbationem. q li- cet naturalr sit cognoscibile ab homine q ordi- natur in deū tāq in finē: illud est sub quadā cō- fusione. Et similis est responsio ad confirmatio- nem. Nā solū probat q naturalr est cognoscibi le q deus est finis humane nature. talis autē co gnitio est in cōmuni. nō eni est naturalr cogno- scibile q deus sit finis hominis sub ea rōne qua ī theologia docet. Et posito sz nō cōcesso q sic es set naturalr cognoscibile: nō tū ita facilr et certi- tudinaliter ac sine pmixtione erroris. quēadmo dū cognoscit in theologia sicut dictū est in vlti- mo notabili. ¶ Ad. 3m. pncipale dr q nō ē intēs scti Tho. dicere q de oib9 cognoscibilib9 ī theo logia possibile sit haberi cognitionē in alijs sciē- tijs. imo illud negat in oib9 locis vbi allegata ē supra. 5a. conclusio. Sz dicit q ad ea etiā que in alijs sciētijs cognosci possunt: necessariū fuit ho minē instrui reuelatione diuina. eo modo q de- claratuz est in vltimo notabili. vnde responsio

quā arguēs imaginat nō ē nob necessaria. Et p ɔsequēs obiectiōes cōtra eā nō sunt ad ppositū ¶ Ad argumētū ad oppositū patet solutio ex di- ctis. Et ī hoc terminatur questio prima prologi.

Teruz circa p

logum. 2°. qrit vtrum habitus theologie sit practic9. et argit q sic. quia finis practice est opa- tio. fm philoso. 2°. methaphisi. sz finis theologie ē opatio. fm illō iacobi. 1. Esto te factores verbi et nō auditores tm: ergo habi- tus theologie est pcticus. ¶ In oppositū argit sic. Nulla sciētia humano ingenio acqsita potest esse nobilior theologia. sz aliq sciētia acqsita est nobilior omni sciētia pctica: ergo theologia nō est sciētia pctica: sz poti9 speculatiua. maior nota est. minor pbat. q aliq sciētie acqsite sunt pure speculatiue. vt geometria et methaphisica. sz ta- les sūt nobiliores sciētijs pcticis vt dr pmo me- thaphisi. igit. ¶ In hac qstione qtuor erūt arti culi. In pmo ponent ɔclusiones. In. 2°. moue- bunt dubitationes. In. 3°. ponēt notabilia. In 4°. respōdebit ad obiectiones.

Uantū ad pri-

mū sit pma ɔ°. q sciētia ppe spe culatiua differt a pctica quātuz ad finē et quātū ad materiā de q- bus sunt. sic q finis speculatiue est consideratio veritatis. materia autem eius est res opere sciētis nō operabilis. practice aūt finis est operatio. et obiectum eius vel materia est res ab huiusmodi scientiam habente opera bilis. Istā ɔclusionē pōit sctūs Tho. sup boeciū de trini. q. 5. ar. 1. ¶ Secūda ɔclusio ē q scientia sz qd speculatiua nō differt semp a sciā pctica quā- tū ad materiā vel obiectū. imo aliqs pōt habe- re sciētiā speculatiuā de re opabili ab ipo et sic de eodē habere sciam speculatiuā fm qd: et sciētiaz simplicr pcticā. Istā ɔclusionē ī sentencia ponit sctūs Tho. p. p. q. 14. ar. 16. ¶ Tertia ɔclusio est q habit9 nō dr pcticus put pcticū diuidit cōtra speculatiuū ab opere interiori qd manet infra intellectū: sed ab ope exteriori. put omne op9 se quēs electionē pōt dici pxis. Istā intendit sctūs Tho. p. 2e. q. 57. ar. 1. ad. pm. et ar. 3°. ad. 3m. Itē 2a. 2e. q. 179. ar. 2°. ¶ Quarta ɔclusio ē q theo logia nra est pctica et speculatiua licet pncipalr9 sit speculatiua q pctica. Istā ɔclusionē pōit sctūs doctor. p. p. q. 1. ar. 4°. Eandē conclusionē tenet primo sentenciarū. q. 1. prologi articulo. 3.

Quantum autē ad .2.m articulū mouēda sūt dubia cōtra ꝯclusiones. Et quidē cōtra p̄mā ꝯclusionē arguit̄ fm̄ gregoriū q̄ habit⁹ p̄cticus non oportet q̄ sit de opabili ab habēte. p̄mo q2 sciētia p̄ctica ex se ⁊ ex natura sua formaliter ⁊ non q2 in tali vel tali sciente verbi grā habēte potētiam opandi est directiua actiōis. ergo ex natura sua ⁊ nō q2 in tali subiecto est p̄ctica. tenet cōsequētia. q2 eo sciētia dr̄ practica quo actiua et eo actiua q̄ actionis directiua. antecedēs ꝓbat̄. q2 sciētia ex natura sua ē p̄ncipiū talis act⁹ ⁊ formaliter directiua ex q̄li generata est. ⁊ certū est q̄ quicunq3 vel q̄liscūq3 habeat talē sciētiā dūmodo sit eiusdē rōnis in simulco act⁹ fm̄ specie mediātibus talib⁹ sciētijs exit. ⁊ non i alios vn⁹: ⁊ alius in alios. nec idē in vno tpe in quēdā ⁊ in alio tēpore in aliū secūdū speciē vnde si medicus cirurgicus mediāte sua medicina p̄ctica ehat noticiā directiuā q̄ apostematib⁹ calidis adhibēda sūt que repellāt: si pdat manus vel potentiā adhibendi talia: nō mīn⁹ mediāte illa medicina elicit talē actū. ¶ Secundo. nā stultū esset dicere q̄ perit⁹ statuificus mox cū pderet manū vel potentiā manualiter statuas fabricādi: simul pderet artē. Nec minus stultū esset dicere q̄ ars remanēs in ipso: aliū actū elicitū haberet secundū speciē q̄ prius dū erat manuat⁹. igit̄ sicut prius habebat noticiā directiuā opis ita ⁊ nūc. igit̄ est p̄ctica ꝑ̄ius. ¶ Tertio. nā ex ꝯclusiōe seq̄tur eūdē habitū numero frequēt̄ successiue ⁊ p̄cticū ⁊ speculatiuū. p3 si infirmitate aliq̄ superueniēte statuificus opari nō poss3 ex tūc: ei⁹ ars erit speculatiua q̄ p̄mo fuit p̄ctica. Rursus eo sanato ⁊ potente operari efficiet̄ iterū p̄ctica. ⁊ ita ꝺ musico q̄ndo efficit̄ raūc⁹. ¶ Quarto. Nā potētia actiua sciētis nō sufficit ad hoc q̄ ei⁹ habitus sit p̄ctic⁹ nam seq̄tur q̄ phisica q̄ habet̄ de actibus anime ⁊ intellectionib⁹ ⁊ volitionib⁹ esset ꝓp̄e p̄ctica. nā phisicus habet potētiam talia ꝓducēdi. similiter geometra de figuris esset ꝓp̄e practicus. cum geometra possit figuras facere ⁊ describere ¶ Quīto. nā tūc habit⁹ magis esset dicendus p̄cticus ex subiecto q̄3 ex obiecto. nā fm̄ hoc ex variatione sciētis nō variata cōditione obiecti: variatur habit⁹ fm̄ p̄cticū et speculatiuū. Si enim sciens nō habeat potēciā productiuam obiecti: habit⁹ nō erit p̄cticus s3 speculatiuus. ¶ Sexto. Nam tūc habitus practic⁹ erit p̄cticus p accidēs ⁊ magis per accidēs q̄3 intellectus. nam intellect⁹ dr̄ p̄cticus d̄nominatiue ab eo q̄ formalr̄ ē i ipso subiectiue. s. a noticia p̄ctica. hit⁹ vero dr̄ p̄ctic⁹ nō ex aliq̄ qd̄ sit i eo. nec ab aliq̄ qd̄ sit i eodē subiecto p̄mo. s3 d̄nomīatiue a potēcia executiua. s3 hāc viā oīa sūt falsa. igit̄ ⁊ ꝯ° ex q̄ sequūtur ista.

¶ Cōtra scd̄a3 ꝯclusionē arguit̄ scd̄3 scotū ꝓbando q̄ sciētia dicat̄ ꝓp̄e p̄ctica rōne obiecti. ⁊ nō rōne finis p̄ncipalit̄. p̄mo sic. Ratio hitus p̄ctici ꝯsistit i duplici respectu aptitudinali. s. i rōne p̄oritat̄ ⁊ naturalis ꝯformitatis. qd̄ p3 ex diffinitione p̄xis q̄ talis ē. p̄xis ē opatio alterius potentie ab intellectu naturalit̄ posterior intellectiōe nata ꝯformari recte rationi ad hoc q̄ sit recta. praxis enim naturalit̄ debet esse posterior intellectione ⁊ debet esse naturalit̄ nata elici cōformit̄ rationi recte. tales aūt respect⁹ sunt relationes aptitudinales. q2 nō est de rōne act⁹ vel habit⁹ practici q̄ actualiter extēdat̄ ad cōferendū sibi aliquam opationē. q2 praxis non necessario comitatur actū ⁊ habitū practicū. Sic ergo patet maior. Tūc sic. Isti respectus aptitudinales nō cōpetunt vni sciētie ⁊ nō alteri nisi rōne absoluti. illud aūt absolutū non habet hāc habitudinē ex fine s3 ex forma: que quidē nō depēdet nisi ab intellectu. ergo ex obiecto. ¶ Secūdo sic. Nā q̄ opatio aliq̄ possit conformari intellectui: ē ex natura obiecti qd̄ quidē cōtingens est ⁊ opabile ab homine. Et iterū q̄ opatio sit posterior: orit̄ ex intellectu q̄ est potētia naturaliter p̄ma. ⁊ ex obiecto dirigibili per intellectū. habet autē obiectū vtrū hoc oritur siue ꝓponat̄ ad faciēdū siue non. ergo rō p̄ctici ⁊ isti⁹ respect⁹ non oritur ex fine. ¶ Tertio sic. q2 finis nō causat nec mouet nisi d̄signat̄. vt p3. 12. methaphi. hitus aūt ē p̄ctic⁹ dato q̄ nihil actualit̄ attēdat̄ aut ametur ⁊ ita idē qd̄ pri⁹. Ista aūt argumēta videt̄ infrigere scd̄am ꝯclusionē i hoc q̄ pōit q̄ scīa illa dr̄ simplicit̄ p̄ctica ex fine. ⁊ simil̄ ꝯtra tertiā ꝯclusionē in hoc q̄ pōit scīa3 nō dici actualit̄ p̄cticā. nisi dū actualit̄ ordinat̄ i finē optō. ¶ Cōtra tertiā ꝯclusionē arguit multiplicit̄ aureol⁹ ꝓbādo q̄ act⁹ interior pura intellect⁹ sit p̄xis ⁊ q̄ habitus ordinat⁹ ad illā sit p̄ctic⁹. arguit āt sic. Logica. rhetorica. ⁊ huiusmodi sūt p̄ctice: s3 iste solū dirigūt act⁹ ipi⁹ intellect⁹. ergo hit⁹ dr̄ practic⁹ i ordine ad act⁹ intellect⁹ p ip̄3 regulatos. Maiorē ꝓbat dupliciter medijs. Primū ē tale. Ille hit⁹ q̄ nō caret respectu ꝯformitat̄ ⁊ p̄oritat̄ n̄ actiuitat̄ n̄ directiui: nō videt̄ eē speculatiu⁹. imo si hēt hos respect⁹ aliqd̄ hēt vltra rōnē speculatiuā. ⁊ idarco ē p̄ctic⁹ sed logica est huiusmodi. hēt eni respectū regulātem in ordine ad actus intellect⁹ aliar3 sciētiarū

⁊ dirigit alias sciētias ⁊ est prior eis. cū sit vaniz simul q̄rere sciētiam ⁊ modū sciēdi vt dicit̄. 2°. methaphisice. ergo logica ⁊ similes vt videt̄ sūt practice ⁊ nō speculatiue. ¶ Secūdū ē tale. Nullus habit⁹ cuius finis nō est actus pro͡pius sed actus alteri⁹ habit⁹ potest poni speculatiuus. talis enim nō est grāma sui qđ est vna cōditio speculatiui habitus p̄mo methaphisice. Sed logica ⁊ similes nō habēt pro fine actuz propriū mediantibus illis elicitū. sed actū sciētiarū mediātibus ipsis directū. Unde nō sunt gr̄a sui. sed propt̄ introductionē. vt patet in eodē ergo nō erunt speculatiue sed magis actiue. ¶ Tertio ille habitus q̄ extēdit̄ vltra suū actū ē pure practicus cum ratio practici in extēsione ꝯsistat iuxta illud philosophi. Intellectus sua extēsione fit practicus. Sed logica ⁊ alij habitus extra actū suum se extēdūt. ergo erūt practici. ¶ Quarto. Null⁹ artifex diuidit̄ i vtentē ⁊ docentem nisi sit practicus. in vtēdo q̄ppe dicit̄ practicare. vt patet de medicina. Sed logica diuiditur in vtentē ⁊ docentē. ergo erit practica. ¶ Quinto. Nullus habitus speculatiuus operat̄ circa suū obiectum nō enim astrologia facit celos: nec phisica herbas ⁊ lapides. actiua vero agit circa ipsum ⁊ opat̄. vnde dicit̄. 6°. metaphisice q̄ actiua ē respectu opabiliū quoꝝ principiū in nobis est. Sed logicus p habitū logice facit cōclusiones veri expressiuas vt ꝓpositiones ⁊ silogismos. rhetoricus vero facit sermones persuasiuos. hec autē sunt subiecta ipsis. ergo sunt habitus practici non speculatiui ¶ Sexto. Ille habitus qui habet rōnem potētie actiue ⁊ virtutis: est habitus practicus ⁊ actiuus. sed philosophus dicit rhetoricam esse virtutē quandam in p̄mo rhetorice. ⁊ cōmētator vocat eam ibidem practicam ⁊ facultatem quandam. Et idem dicendum est de logica: cum dialectica sit assecutiua rhetorice. vt dicitur p̄mo rhetorice. ergo logica ⁊ rhetorica sunt habitus practici hec ille. ¶ Septimo arguit gregorius de arimino probās q̄ aliqua intellectio est vere praxis. q2 aliqua noticia est vel potest esse directiua i speculationis ⁊ nullius alterius opationis. ergo aliqua speculatio ⁊ p consequens aliqua operatio intellectus: est vere praxis. tenet cōsequentia. q2 omnis noticia dicitur practica extensione ei⁹ ad praxim. talis autem extensio non intelligitur nisi per modū directiui. idem enim est noticia practica ⁊ directiua p̄xis. ergo si aliq̄ noticia est practica ⁊ nulli⁹ alteri⁹ opationis ē directiua q̄ꝫ speculationis: speculacio vtiqꝫ erit praxis. anteceden͛s ꝓbatur. q2 cōtingit aliquē deliberare vtrū insistendū sit speculationi vel opationibus vite actiue ⁊ vtrū speculationi harū vel illarū rerū. ⁊ similiter quo loco quo tēpore ⁊ quantum ⁊ quomodo speculandū sit ⁊ iudicare q̄d speculandū est circa veritates sacre scripture vel alias ⁊ tantum ⁊ tali tempore. ⁊ sic de alijs circunstantijs. Cōstat autē q̄ tale iudiciū est vere practicū non minus q̄ꝫ iudiciū quo iudicatur etiā tēperate viuendū esse: subueniendū indigēti aut aliud simile: ⁊ istud iudiciū nulli⁹ alteri⁹ opatiōis q̄ꝫ speculationis est directiuū vt patet. ¶ Confirmat̄. q2 omnis noticia cui cōformit̄ ꝓueniat eliciēda electionē virtuosam: est noticia practica. talis autē noticia de speculādo vel nō speculādo directiua est huiusmodi. igit̄. ⁊c. Maior patet auctoritate philosophi. 6. ethicoꝝ capitulo p̄mo dicētis. Oportet quidē rōnem verā esse ⁊ appetitū rectū siquidē electio studiosa sufficit ⁊ eadē huc quidē differre hunc aūt ꝓsequi. hoc quidē ergo mēs et veritas practica ⁊ paulo post etiā ait. practici ⁊ intellectiui opus veritas cōfesse habēs appetitui recto. minor ꝓbat̄. Nā electio qua aliq̄s eligit studere in sacra scriptura debito fine ⁊ alijs bonis circūstātijs: vtiqꝫ virtuosa ē ⁊ meritoria. Sicut bene pꝫ ex verbis gregorij. 6. moraliū dicētis. Nō minꝰ studiosis tarditate itelligētie inueniū: vt eo magis p̄mia retributionis inueniat: quo magis i studio inuentionis elaborat vbi patet q̄ conat⁹ in studio intelligendi veritatē sacraꝝ scripturarū vtiqꝫ meritori⁹ est. ¶ Secundo. Ois opatio ad quā inclinat virtus appetitiua: ē vere praxis. Sꝫ ad studēdū ⁊ speculādū mysteria scripturarū inclinat aliquos scōs viros virt⁹ appetitiua vt satis certū est. igit̄. ¶ Tertio. Ois act⁹ imperat⁹ a voluntate est praxis. speculatio est huiusmodi. igit̄ ¶ Si dicat̄ q̄ nō sequit̄: speculatio est impata a volūtate. ergo ē praxis. sed sequitur ergo ē praxis vel practica. Contra hoc arguitur. Aliq̄ speculatio est impata a voluntate ⁊ nō est practica. ergo aliqua speculatio est praxis. cōsequētia pꝫ ex concesso. antecedens ꝓbatur. q2 vel oīs intellectio esset practica ⁊ eadē rōne omnis sciētia qđ est falsum: vel nulla intellectio nō practica possꝫ impari a volūtate qđ est cōtra experientiam. pōt enim impari a volūtate cōsideratio logicalis et methaphisicalis ⁊ alie quelibet habituū speculatiuoꝝ. ¶ Cōtra q̄rtā conclusionē arguit̄ sic aureolus. Impossibile est duas differētias diuisiuas in vnā speciē ꝯcurrere sic q̄ vna secūdū qđ et alia simpliciter vt patet q̄ rōnale ⁊ irrationale q̄ sūt differētie diuisiue aīalis nūq̄ꝫ cōcurrūt i vno animali ita q̄ simul sit rationale ⁊ irrationale. s. ra-

tionale simplr̃ ⁊ irrõnale ſm qd vel ecõtra. sed praticũ ⁊ speculatiuũ sũt differẽtie diuisiue ſcie vt pꝫ. 6°. metha͏ͨ. ergo nullꝰ hitus est ſꝫ qd praticus ⁊ simplicit͛ speculatiuꝰ: ⁊ ꝑ ꝯñs hitus theologie nõ est vnus: cuiꝰ oppositũ ſcꝫ ſcũs Thomas dicit. Uñ nõ apparet qn̄ ista duo dicta adinuicẽ ꝯtradicãt. s. ꝙ sit vnꝰ habitꝰ ⁊ sit ſm qd praticꝰ ⁊ simplicit͛ speculatiuꝰ. ¶. 2°. Quĩcũqꝫ aliq̄ due differẽtie ꝯcurrũt in vnũ: nõ põt dici ꝙ sit ibi aliqua vnitas simplr̃. vt qꝛ ꝯgregatiuũ ⁊ disgregatiuũ sũt in rubeo: idcirco nõ põt rubeũ dici simpliciter disgregatiuũ ne sit albũ. nec simpliciter ꝯgregatiuũ ne sit nigrũ. licet forte magis sit cõgregatiuũ qꝛ magis vergit ad nigredinẽ. ſꝫ praticũ ⁊ speculatiuũ insũt isti habitui ſm te. ergo nõ põt dici ꝙ simplr̃ sit speculatiuus. licet forte magis sit speculatiuꝰ q̃ praticus. Uñ qꝛ media ⁊ mixta nõ sũt aliqđ extremoꝝ in actu: sequit͛ ꝙ si iste habitus sit mediꝰ vel mixtus ex speculatiuo vel pratico ꝙ nõ sit formalr̃ speculatiuꝰ vel praticꝰ. cuiꝰ oppositũ tu dicis. Uñ ꝯtradictio ẽ ꝙ sit formalit͛ speculatiuꝰ ⁊ ꝙ sit mixtus ex speculatiuo ⁊ pratico vt videtur. ¶ Si dicat͛ ad istas duas rõnes ꝙ speculatiuũ ⁊ praticũ nõ sũt drĩe essentiales diuisiue ſcie i cõi: hoc nõ valet triplici rõne. Tũ pῑmo qꝛ est ꝯtra phm̃ qui diuidit. 6. metha. ſciam tanq̃ ꝑ primas differẽtias ꝑ has duas. ⁊ ꝙ sit eiꝰ intẽtio ꝙ hec diuisio sit per differentias essentiales: videt͛ posse ꝓbari. Impossibile est enĩ aliquas spẽs ꝯtẽtas essentialr̃ sub differentia: eẽ spẽs gñis nisi illud genus ꝑ illas differẽtias essentialr̃ diuidat͛. Nã si aĩal diuidatur ꝑ coloratũ ⁊ nõ coloratũ: albũ ⁊ nigrũ q̄ cõtinẽtur sub colorato: nõ sũt spẽs aĩalis. qꝛ coloratuꝫ nõ est essentialis differẽtia aĩalis. Spẽs vero cõtente sub irrõnali sũt per se spẽs aĩalis. qꝛ irrõnale est essentialis differentia diuisiua aĩalis. Sed phisica ~~methaphisica~~ ⁊ diuina ꝯtinẽtur sub speculatiua. qꝛ speculatiue sũt tres ſm phm̃ ibideꝫ ⁊ ipe sũt eẽntiales spẽs ſciẽtie in cõi. videt͛ ergo intellexisse ꝙ speculatiuũ ⁊ praticũ sũt essentiales differẽtie ſcie. Tũ. 2°. qꝛ quod inest habitui ex obiecto: videt͛ sibi inesse essentialit͛. sed habitus trahit hmõi rõnes ex obiecto vt ꝓbatũ fuit arguẽdo ꝯtra ſcđam ⁊ tertiã ꝯclusiones: igit͛ vt prius. Tum. 3°. quia plus differunt sub ſcientia in cõmuni moralis ⁊ naturalis: q̃ naturalis ⁊ mathẽ. qꝛ naturalẽ ~~⁊ methaphisicã~~ philosophꝰ posuit sub speculatiua quã diuisit contra ꝓticaꝫ sub qua locatur moralis. Sed hoc non obstaret nisi speculatiuũ et praticũ essent essentiales differẽtie: igit͛ idem quod prius. ¶. 3°. principaliter arguo sic. quĩcũqꝫ aliq̄s habitus agit de actibus hominũ prout ordinãtur ad speculationẽ: debet dici speculatiuꝰ ⁊ nullo modo praticꝰ. quod patet ex opposito. Nã moralis ſcia tractat de partibꝰ anime ⁊ obiecto volũtatis et de multis alijs speculabilibus. quia oĩa ista ꝯsiderant͛ in ordine ad mores. idcirco totaliter dr̃ praticus ⁊ non speculatiuus. Sed ſcđm ſcũm tho. theologicus habitus tractat de actibus humanis in ordine ad diuinam cognitionem: igit͛ tm̃ est speculatiuus et nullo modo praticus. cuius oppositum tu dicis. ¶. 4°. sic. Ille habitus est mere praticus ⁊ nullo modo speculatiuus qui est de obiecto attingibili a ſciẽte excellẽtioribus operationibꝰ q̃ sit actus illius habitꝰ. hoc pꝫ. Tũ qꝛ tale obiectũ cõparat͛ ad ſciẽtem non tm̃ vt speculabile: sed vt opabile hoc est per opationẽ attingibile. Tũ qꝛ medicina et oẽs ſcie pratice ex hoc pratice sunt: qꝛ obiectũ earũ est opabile ab homine ⁊ nobiliori modo attigibile q̃ ꝑ ipm̃ ſcire. Meliꝰ est enim homini esse sanũ q̃ ſcire sanitatẽ et esse egrotũ. et melius est habere virtutes q̃ ſcire qđ ẽ virtꝰ ſcđm philosophũ. 2°. ethicoꝝ. sed habitꝰ theologicꝰ habet deũ ꝓ obiecto q̄ est a nobis attigibilis nobiliori opatione ⁊ excellẽtiori actu q̃ sit intelligere intellectione habita ex puris naturalibus in hac vita. Nobilius enim attigit͛ deꝰ si ei adhereat͛ ꝑ fidẽ ⁊ assurgat͛ ꝑ spem et diligat͛ per charitatẽ ⁊ si eius obediatur ꝯsilijs ⁊ ꝓceptis: q̃ si hoc modo nubilose credibilibus exponat͛. igitur iste habitus est pure praticꝰ. ¶. 5°. sic. Quãdocunqꝫ obiectũ est opabile: habitꝰ transiens supra ipm̃ maxime negociat͛ circa opa ⁊ docet opationibus ipꝫ attigi. vt docet philosophꝰ pῑmo ethicorum. Et hinc est ꝙ theologus magis negotiatur q̃liter istis actibꝰ q̄ sunt credere spare diligere ob sequitur deus. igitur est praticus. ¶. 6°. Ille habitꝰ qui nõ solũ habet pro fine actũ quẽ elicit imo etiam actũ quẽ dirigit: est pure praticus vbicũqꝫ sit ⁊ in q̃cũqꝫ potẽtia sit ille actꝰ: ſꝫ habitꝰ theologicus non habet ꝓ obiecto actuꝫ quẽ elicit sed actũ quem dirigit q̄ est credere secundum augꝰ. 14. de trinitate. ꝑ ipm̃ nãqꝫ habitum fides defendit͛ ⁊ credit͛: stabilit͛ cõtra incredulos: robor at͛ et reddit͛ delectabilis quantuꝫ ad pios: gignit͛ ⁊ reddit͛ capabilis quãtũ ad dubios. Iste aũt actus credendi elicit͛ ab habitu fidei ⁊ non ab isto habitu: igit͛ habitus theologie est pure praticꝰ. ¶. 7°. Aut illa speculatio que ponitur finis huius ſcie est speculatio vie ita ꝙ speculatio ſcđm istũ habitũ sit finis: et hoc est euidenter cõtra auctoritates aliquas ſanctorũ

dicentium istū habitū ordinari ad charitatem fidem spem et alias virtutes. vel est speculatio patrie. et hoc nō faceret istū habitū speculatiuū Tum quia omnis sciā ad felicitatē et beatitudinē ordinatur secundum auicenā primo sue metha phisice et nihilominus certū est quod nō omnis scia est speculatiua. Tū quia non omnis speculatio facit habitū speculatiuū sed tantū illa que elicit mediāte illo habitu. alioquin virt⁹ moralis que disponit multū ad speculationē secūdū cōmentatorem. 7°. phisicorū q̄ dicit quod nō est remotum quod virtutes morales faciūt multū ad sciam maxime castitas ad speculationē: esset habit⁹ speculatiu⁹. Cōstat aūt quod speculatio patrie nō elicit mediāte illo habitu. igitur iste habitus non est speculatiuus. ¶. 8°. Ille habitus dicitur pprie practicus qui aliquā praxim conformat atque rectificat et est naturaliter prior ea. sed theologia est huiusmodi. ipsa enī est necessaria intellectui creato vt sit cōformās actū voluntatis create q̄ est dei dilectio atque ipsam rectificans et est naturaliter prior ea. Quod quidē manifestū est in theologia de necessarijs. nā ex cōsideratione istius: deus est trinus et vn⁹ et aliarum veritatū apparet quod debet esse finis nostre voluntatis et qualiter ferendū est in ipsum et quibus vijs et operationib⁹. et ita ex hac cognitione sumunt principia rectitudinis in omni nostra voluntate. de theologia quoque q̄ est de contingentibus idē patet. ergo sequit quod theologia est perfectius practica. ¶. 9°. arguit Gregorius de arimino sic. Omnis habit⁹ totalis includēs aliquos habitus partiales practicos et aliquos speculatiuos quorum speculatiuorum actus sūt virtualiter de proximo tamen directiui praxis: et ex quorum cōclusionibus vel propositionibus tanquam ex principijs conclusiones practice conuenienter sequuntur: denominatur practicus. Sed nr̄a theologia totalis plures habitus practicos partiales includit et etiā plures speculatiuos. Actus etiā illorū speculatiuorū sunt virtualiter de proximo directiui praxis: puta dilectionis erga deū et proximū et taliū practicarum conclusionū sunt principia igit et cetera. Maior patet ex talibus causis. Totalis etiam medicina includēs practicā et theoricam: practica dicit. Et similiter moralis philosophia in qua nō est dubium includi multas veritates nō formaliter praxis directiuas ac per hoc nec proprie practicas. Nō est autem maior ratio pro istis quam pro alio habitu quocunque tales conditiones habente. Patet etiam quia demonstratio sumit denominationem a conclusione vt dicatur vniuersalis vel particularis: affirmatiua vel negatiua. nō obstante quod aliqua premissarum sit alterius qualitatis vel quantitatis. Et ad propositum si cōclusio sit practica: totus syllogismus erit practic⁹ etiā si altera premissarū sit speculatiua. Sed minor probat quoniā quecunque veritates theologice significāt diuinā perfectionē: aut diuinam opationē ad extra creationis vel prouidētie aut alterius eius beneficij vt incarnationis et aliorum pro redemptione nr̄a aut erudictione vel glorificatione aut q̄cunque alia in sacra scriptura contēta non secundū se formaliter directiua dilectionis dei: omnes virtualiter de proximo cōtinent veritates nos formaliter dirigētes ad diligendū deū. Sicut patet quia quasi oēs ad aliquā manerie memoratarū veritatū ptinēt. et de istis statim notū est quod dicit. ¶. 10. Arguit ex dictis scripture sacre et doctorū. Nā actor principalis hui⁹ doctrine xp̄s dicit matthei. 22°. quod in precepto de dilectione dei et proximi tota lex pēdet et prophete Item aplūs Ro. 13°. plenitudo legis est dilectio Et. 1° ad timotheū. 1. Finis precepti est charitas. Itē augustin⁹ enchi. cap. vltimo. Omnia precepta diuina refferunt ad charitatē. de qua dicit apostolus. finis precepti est charitas. Et infra charitas quippe ista dei et proximi est et vtraque in hijs duob⁹ preceptis tota lex pendet et prophete. adde euangeliū. adde apostolos. nō enī aliunde vox ista est: finis precepti est charitas. Ecce quod tota lex et oēs prophete et euāgeliū et apostolice doctrine et cōsequēter tota theologia ad charitatē ordinaliter et virtualiter nos inducūt. Itē primo de doctrina xp̄iana. cap. xj. Omniū inquit que dicta sūt ex quo de rebus tractamus⁹ hec sūma est: vt intelligat legis et omniū scripturarū plenitudo et finis esse dilectio dei quo fruendū est et rei q̄ nobiscū ea frui pōt. Itē libro. 2°. cap. 7°. Omnium vquit diuinarum scripturarum studiosus nihil in eis aliud inuēturus est quam diligēdū esse deū propter deū et proximū propter deū. Itē gregorius sup ezechielē omel. 10. dicit. ad hoc solum deus pro tota sacra nobis scripturam loquitur vt nos ad suū et proximi amorē trahat. igitur quecūque in ea cōtinētur vel formaliter vel virtualiter de proximo nos dirigunt ad charitatem.

Quātū ad terciū articulū. Notandū est primo ad plenū intellectū de cōclusionib⁹ hīndū: quod licet speculatiuū et practicum dicant tripliciter. s. quantum ad res de quib⁹ est scia: et quantum ad modū cōsiderādi

et ex fine, put sctūs Tho. docet pma pte. q. 14. ar. 16. formalis tñ differentia vtriusq3 a fine accipitur, put phus dicit. 3°. de aia ℸ. 2°. methaφ. finis eni speculatiui est veritatis cognitio: pratici vero finis est opus. Unde illa scia dicitur simpliciter speculatiua: cuius cognitio veritatis est principalis finis. Et illa est simpliciter pratica: cuius principalis finis est operatio. ppter quod dicit phus. 3°. de aia q speculatiuus intellectus extēsione fit praticus. i. per ordinē ad opus. hec tñ intelligēda sunt sano modo. Cū eni dicimus finē intellectus pratici esse opus: nō intendim⁹ negare q finis ei⁹ sit veritas. Nā finis oīs intellectus verū est: cū sit eius per se obiectū. Uñ intellectus praticus veritatē intelligit sicut speculatiuus. sed p prima verba volum⁹ significare q intellectus pratic⁹ veritatē cognitā ordinat ad opus exteri⁹: ad quod veritatē cognitā nō ordinat speculatiuus. Ex quibus infertur q illa scia que est pratica nō ex fine sed ex reb⁹ circa quas est: vel quantū ad modū ɔsiderādi: nō est pratica simpliciter: sed sm qd. ℸ similiter speculatiua q̃tum ad modum est sm quid speculatiua. scientia tamē speculatiua q̃tum ad res: speculatiua simpliciter dicit. Et causa dūe est. Nā scia speculatiua q̃tum ad res dr: que est de rebus nō opabilibus ab ipo sciēte. Res aūt nō operabiles a sciēte nullo modo possunt ab eo ordinari ad opus neq3 possūt ɔsiderari qualiter ab ipo opari possint. Et ita sciēna speculatiua q̃tum ad res de quibus est: manet oīb⁹ modis speculatiua. Res tñ opabiles possūt nō ordinari ad opus: etiā a potente opari. ℸ simil'r ɔsideratio de modo qualit' aliqd opari habeat: pōt ad operationē nō ordinari. pōt eni edificator ɔsiderare qualit' posset construi domus nō ordināns ad finē operatiōis: sed ad cognoscendū tm̄. Et ideo scia pratica ex reb⁹ nō ex fine: nō est sciētia pratica simpliciter quēadmodū speculatiua.

Secūdo. Notādū est q cū sanctus doctor dicit sciaȝ speculatiuaȝ ℸ sciam praticam distingui q̃tum ad res de q̄bus sunt per hoc q speculatiua est de nō opabilib⁹ a sciēte. pratica vero de rebus operabilib⁹ a sciēte: vocat opabile oē id circa cui⁹ factionē habens sciam negotiari pōt: siue manu operādo: siue dirigēdo: siue ɔsiliū prebēdo: aut quocūq3 modo ordinē circa rē agendā imponēdo. Uñ architector ℸ si domui edificāde manū nō apponat: q2 tñ dirigit instruit atq3 domui cōstruēde ordinē imponit: nō minus dr hr̄e sciam praticā vel artē de domib⁹ edificādis q̃ manū artifices: imo magis.

Tertio est notādū put docet sanctus doctor de veri. q. 3ª. ar. 3°. Et. p̄. p. q. 15. ar. 3°. ad. 2ᵐ. q cognitio pratica aliqñ dr pratica actu: aliqñ pratica virtute nō actu. cognitio actu pratica dr: qñ per intellectum actualr ordinaf ad opus. vt si artifex preconcepta forma pponat eā in materiā inducere. cognitio pratica virtute dr nō actu: qñ ordinabilis est ad opationē nō tñ actu ordinaf p intellectū. vt si artifex excogitet formā artificij et modū opandi: nō tñ p tūc opari intēdit. Qñ vero cognitio nullomodo ē ad opationē ordinabilis: tūc nō est pratica nec actu nec virtute. pprie loquēdo quāuis fuerit de re operabili. vt si artifex ɔsideret domū p abstractionē itellect⁹ inuestigādo passiones ei⁹ gen⁹ ℸ dr̄ias nō sm eē qd habet. Et intelligit sctūs Tho. cognitionē actu ordinari ad op⁹: nō solū qñ intellect⁹ actuali ɔsideratiōe refert eā ad opus: sed ēt q̃diu post talem actualē ordinationē nō habet ɔtrariā intentionē: etiā si ille actus ɔsiderationis actu cessauerit vt somno vel alia occupatione.

Quarto. Notādū est q opus exterius a quo hītus dicit' practic⁹ sm q practicū diuidit' ɔtra speculatiuū put in. 3ª. ɔclusiōe habet': non ē opus tm̄modo factibile circa qd ars versaf put phus dicit. 6°. ethi. sȝ qdcūq3 opus extra potētiā intellectiuā siue factibile siue agibile. ptȝ hoc. Nā vterq3 hit⁹ ℸ artis ℸ prudētie: quoȝ alter circa factibilia versatur: alter circa agibilia: practic⁹ est nō speculatiuus. put dicit phus. 6°. ethi. ℸ sctūs doctor. p̄. 2ᵉ. q. 57°. ℸ ɔseꝗ. ar°. 4°. et 2ª. 2ᵉ. q. 47°. ar. 2°. Agibilia aūt dicunt' opatiōes q̄ manēt in ipo agēte. put sctūs Tho. dic̄. 2ª. 2ᵉ. q. 47. ar. 4°. Ex quo infert' q pratica qua hītus dr practic⁹: nō opȝ q sit opatio exteri⁹ trāsiēs. i. extra agentē in materiā exteriorē: sȝ sufficit q sit opatio alterius potētie ab intellectu vel exercita vel ipetrata: ℸ si manēs sit ipi agēti. Uñ opatio appetitus rōnalis vel sensitiui: qnimo ℸ act⁹ rationis speculatiue sm q est impat⁹ a volūtate: pōt dici praxis. ℸ breuit' oīs actus q̄ cadit sub electione ℸ ɔsilio ordinabilis ad aliquē finē. ℸ p ɔñs oīs huiusmodi act⁹ ptinet ad rōnē practicā. ptinet eni ad sciam practicā vniuersale iudiciū de agēdis. put sctūs doctor dicit in q̄stionib⁹ disputatis de virtutib⁹. ar. 6°. ad pmū. Et de actu rōnis speculatiue expresse dicit sctūs Tho. 2ª. 2ᵉ. q. sup allegata. ar. 2°. ad. 2ᵐ. q sm q ē volūtariꝰ et q̃tum ad suū exercitiū: cadit sub electione ℸ ɔsilio ℸ p ɔñs sub ordinatiōe prudētie q̄ ptinet ad rationē practicā. quāuis sm suā spēm put ɔparaf ad

obiectū qđ est verū necessariū: nō cadat sub cō-silio nec sub prudentia.

¶ **Quinto.** Notandū est qđ nō oīs habitus dr practic⁹ nec oīs cognitio meret dici practica: ex quacūq; relatione ad praxim .i. opationē. sz opz q sit ꝓxima regula opīs ⁊ ad finē opīs pncipalr ordinat⁹ tali q ꝑ ipm habitū ꝯsiderent: ⁊ opabile ⁊ rōnes opandi ⁊ cause operis. Ita vt dignitas talis habitus aut cognitōis ⁊ vtilitas: ex opatione ꝯsiderer. Uñ ⁊ lz simplex speculatio possit alicui esse occasio remota aliqđ opandi: nō ideo dicet talis speculatio practica. qm̄ ⁊ si nūq̄ ordinet ad opus: habet in se talis ꝯsideratio speculatiua dignitatē quādaz ⁊ vtilitatē. quēadmodū si ꝑ ꝓbus speculet aīam eē imortalē ⁊ inde sumat occasionē aliqđ opandi. fides nāq; in itellectu speculatiuo est cū obiectū ei⁹ nō sit verū opabile: sz verū increatū in quod nō ꝑt nisi actus intellect⁹ speculatiui. ⁊ tñ fides occasio remota est aliqđ operandi. n. i fides vt aplius dicit ꝑ dilectionē opaf. vñ qz occasio nō directe ē causa: ıō nō attribuit fidei opatio nisi mediāte dilectiōe. Notant ista a scrō doctore in de. veri. q. 14. ar. 4. i corpore ḡnis. Et. 3°. li. sen. di. 23. q. 2. ar. 3°. sub. ar. 2°.

¶ **Sexto.** Notādū est q practicū ⁊ speculatiuū ꝓpe ⁊ formalr accepta, put. s. accipiūtur a fine fm phm. 3°. de aīa ⁊. 2°. metha. nō sūt drīe ēētiales scie in cōi sz accidētales. accidit eñi rei apprehēse p intellectū q ordinet ad finē vel nō ordinet. put scrūs doctor ingt. 1ª. p. q. 79. ar. 11. vñ practicū ⁊ speculatiuū in scia: denoiatiōes sūt ab extrinseco. Nā cū importēt quosdā respect⁹ ⁊ nō ad ꝓpriū obiectū scie: seqtur q nō sūt de itrinseca rōne scie. qm̄ scia fm suā essentiā entitas absoluta est. ⁊ p ꝯñs seqtur q nō diuidāt hmōi respect⁹ scientiā essentialr. ex quo infert nullū esse incōueniēs q idē hitus sit speculatiu⁹ simplr ⁊ practic⁹ fm qđ aut ecōuerso. quēadmodū qz albū ⁊ nigrū sunt differētie accidētales aīalis: nō ē ipossibile q idem aial sit albū simplr ⁊ nigrū fm qđ vel econuerso. ⁊ maxime in ꝓposito vbi practicū ⁊ speculatiuū sūt denoiationes relatiue cū quarū qlibet pōt scia ordinari ad vnū finē vel ad aliū.

Quātū ad quartum articulū rñdendū est obiectionib⁹ aduersarioꝝ. ¶ Ad primū argu.m ꝯtra pinā ꝯclusionez negat ꝯñtia: qcqđ sit de añcedēte itellecto sicut iacet. Et ad ꝓbationē ꝯñtie dr q ei directiuū actiōis nō dicit totū illud qđ requiritur ad sciam practicā fm ꝓpriū ei⁹ acceptionē sz reqrit vlteri⁹ q talis scia directiua ordinetur ad op⁹ ab hñte ipam sciam. nā ab alio. s. nō hñte ordinari nō pōt. sicut eñi dictū est in pino notabili ex dictis scti Tho. 1°. p. q. 14. ar. 16. si edificator ꝯsiderat domū quātū ad ptes suas ⁊ qualr fieri debeat: nō ordināo hmōi ꝯsiderationē ad finē opatiōis sz ad cognitionē veritatis ꝑ se: talis ꝯsideratio erit speculatiua ex fine quāuis de re opabili. ⁊ p ꝯñs erit simplr ⁊ formalr speculatiua qz speculatiuū ⁊ practicū a fine accipiūtur formalr ꝓut phs dicit. 2°. metha.ᶜ ⁊. 3°. de aīa. verū est tñ q talis ꝯsideratio pōt dici practica vtcunq; ꝓut dictū est in. 3°. notabili. Ad exēplū de medico cirurgico dr q nō obstat. nā si medicus pdat manū aut potētiā adhibēdi corpalr medicamenta apostematib⁹: nō seqf ideo q notiaā quā hz directiuā. i. medicinā nō possit ordinare ad op⁹ qm̄ vt dictū est in. 2°. notabili: talis ordinatio nō solū fit manu apponēdo: sz instruēdo. dirigēdo. ꝯsiliū ꝑbendo. ⁊ ordinē ac modū opandi imponēdo. Ista aūt nō sūt impossibilia medico vl cirurgico manu aut alio mēbro corpeo destituto. imo talis modus opandi ꝯuenit ꝓprie architectori ꝓut distinguit a manuartificib⁹. ⁊ p hec ptz rñsio ad. 2ᵐ. ⁊ ad. 3ᵐ. ¶ Ad. 4ᵐ. dr q nō militat ꝯtra sctm̄ Tho. nō eñi alicubi ipe dicit q sola potētia factiua ad opandū ēt cū notiaa directiua: sufficiat ad ꝓpriā rōnē practice scie. sz reqrit q ordinet ad opus ꝓut dictū est ad pmū. ¶ Ad 5ᵐ. dr q ista ꝯditio scie practice. s. q sit de opabili a sciēte: nō est ꝓprie ⁊ formalr loqndo ꝯditio ex parte obi sed ex pte finis. est eñi sensus: scia practica est de opabili a sciēte. i. q ad finē opis ordinatur a sciēte. Uñ argumētū ꝓcedit ex falso itellectu in verbis scti Tho. ¶ Ad. 6ᵐ. negat ꝯña. qm̄ si intellect⁹ dr practicus denoiatiue a notitia practica in eo existēte vt arguēs ꝓcedit: seqtur q ipa notitia magis dicat practica p maximā illā ꝑbi ꝓpter vnūqdq; tale ⁊c. pino poste. Nec valet ꝓbatio. Tū qz id hz veritatem vbi non fieret ꝯpatio subiecti ad id a q ipm fbm tale acapit denoiationē sicut ē i ꝓposito. Tū etiā qm̄ hit⁹ ꝑctic⁹ denomiaf talis ab eo a q itrīsice ⁊ fz rōnē sua depēdet ⁊ spēm hēt iqz ᵐ hit⁹ est. s. ab obo ⁊ a fine. Nō sic itellect⁹ dnoiat ꝑctic⁹ ab eo a q spēm suā hēt qz̄uis sibi sit iherēs. ꝓpter qđ dnoiatio ꝑctici i ipo hitu ꝑctico magis ꝑ se ē ⁊ formalioꝝ qz in itellectu. Qđ aūt arguēs imaginat. s. q notitia dicat ꝑctica a potētia executiua factiua: ꝓcedit ex falso itellectu i verb scti Tho. ꝓut dictū ē i rñsione ad. 5ᵐ. ¶ Ad pmum Scoti ꝯtra. 2ᵃᵐ. ꝯ⁰ nē dr pmo q respect⁹ illi apti

tudinales.s.naturalis proritatis et conformitatis sine pluri non sufficiunt ad hoc quod habitus sit simpliciter actu practicus: sed requiritur quod ordinetur ad finem qui sit operatio extra intellectum per voluntatem proponentem operari per talem habitum. ¶Dicitur 2°. falsum esse quod ex solo obiecto habitus practicus habeat illam aptitudinem: nisi pro quanto in ipso obiecto implicatur ordo ad finem operationis. eo enim ipso quod habitus practicus respicit obiectum operabile: habet respectum aptitudinalem ad finem operis quem formaliter respicit. alias non diceret philosophus 3°. de anima et 2°. metha. quod intellectus practicus differt ab speculativo fine. et propter talem respectum aptitudinalem intellectus suam considerationem ordinat actualiter ad finem operis in quo completur ratio habitus practici. ¶Ad 2m dicitur similiter. nam quod operatio aliqua sit conformabilis intellectui: non dat habitui quod sit actu practicus. sed aptitudine vel virtute. Ad hoc enim quod sit actu practicus requiritur ulterius ordinatio eius in finem operis per intellectum et voluntatem prout supra dictum est. Unde sanctus Tho. 1.p.q.15.ar°.3°.ad.2m. Et de veri.q.3.ar°.3°. dicit quod de his que nec fuerunt nec sunt nec erunt: deus non habet scientiam practicam nisi virtute. ea ratione quia non actu ordinantur ad opus: quamvis sint in potentia dei res operabiles sint. Et per hoc patet responsio ad 3m. ¶Ad primum Aureoli contra [illegible]. conclusionem negatur maior. s. quod logica rethorica et huiusmodi sint habitus practici. Et ad probationem primam negatur iterum maior. Non enim ille respectus dat habitui quod sit practicus nisi activitas et directio sint respectu actus alterius potentie ab intellectu: prout dictum est in 4°. notabili. Nam practicum prout distinguitur a speculativo: sumitur ab opere extra intellectum. prout sanctus Tho. dicit. 1a. 2e. q.57.ar.4.ad primum. ¶Ad 2m. Respondet sanctus Tho. in scripto super Boetium de trinitate. lectione ultima. q.1a.ar.p°. quod quia res de quibus est logica non queruntur ad cognoscendum propter seipsas: sed ut adminiculum quoddam ad alias scientias: ideo logica non continetur sub philosophia speculativa tanquam principalis pars: sed quasi quoddam reductum ad eam prout ministrat speculationi instrumenta. s. syllogismos et diffinitiones et alia huiusmodi quibus in speculativis scientiis indigemus. unde et secundum Boetium in commento super Porphirium: non tam est scientia quam scientie instrumentum. hec sanctus Tho. et eodem modo dicendum est de rethorica. Dicitur ergo ad argumentum quod logica rethorica et huiusmodi non sunt habitus practici. quia non sunt directivi aut regulativi alicuius operationis extra intellectum speculativum. nec etiam sunt habitus proprie et simpliciter speculativi: quia non queruntur propter se. sunt tamen instrumenta scientiarum speculativarum et ita per reductionem scientiis speculativis connumerantur. ¶Ad 3m. patet responsio per ea que dicta sunt ad primum. Intellectus enim speculativus fit practicus sua extensione ad opus extra intellectum modo quo dictum est in 4°. notabili. ¶Ad 4m. dicitur quod maior est falsa. Nam divisio alicuius artificis aut scientie in docentem et utentem non est divisio sumpta a fine circa quem attenditur distinctio practici et speculativi. ut. s. docens habeat aliud pro fine et aliud habeat utens. sed accipitur illa divisio penes quod ea que in tali scientia tractantur: sunt vel propinqua vel remota ab uno fine totius scientie quemadmodum sanctus Tho. dicit de divisione medicine in theoricam et practicam super Boetium de trinitate: loco preallegato ad. 4m. quod theorica dicitur illa pars que docet principia quibus homo dirigitur in operatione: sicut quod virtutes sunt tres et quod tot sunt genera febrium. Practica vero dicitur que docet modum operationis ad sanationes: cum tamen tota medicina sub practica contineatur. Unde in proposito dico. quod logica docens dicitur pars illa logice que docet principia quibus homo instruitur ad syllogizandum diffiniendum etc. Utens vero dicitur que illis principiis utitur syllogizando diffiniendo. Et tamen tota logica continetur sub habitu speculativo per reductionem sicut dictum est in precedenti responsione. est enim unus finis utriusque partis logice. s. modus sciendi tradere in omnibus scientiis. Posset etiam dici ad argumentum iuxta intellectum arguentis quod maior non est universaliter vera nisi intelligatur de usu exteriori. i. extra intellectum modo quo expositum est. Non enim omnis usus reddit habitum directivum practicum et presertim quando habitus directivus dirigit actus speculationis cuiusmodi est logica. primo tamen responsio est melior. ¶Ad 5m. dicitur quod maior est intelligenda de habitu proprie et per se speculativo: cuius finis est sola contemplatio veritatis. logica autem sicut dictum est: est habitus speculativus per reductionem. ideo mirum non si non habeat omnem illam perfectionem quam habet habitus pure speculativus. Unde et ars nominatur. prout sanctus Tho. dicit super Boetium de trini. ubi supra ad 3m. propterea quod non solum habet cognitionem: sed opus. et tamen quia tale opus est immediate ipsius rationis: ideo non est habitus practicus: prout practicum distinguitur contra speculativum. prout sanctus doctor dicit. p°. 2e. q.57.ar.3°.ad.3m. ¶Ad 6m. Respondet sanctus Tho. p°. 2e. q.57.ar.p° ad.pm. Et 3°. sententiarum di.23. q.1. ar.4. sub ar.p°. ad.4m. quod maior argumenti intelligitur de habitu qui operativus est respectu operationis extra intellectum prout supra expositum est in 4°. notabili. Nam ad operationem interiorem intellectus quod est speculari verum: habitus speculativi ordinem habent: et respectu huiusmodi operationis operativi dicuntur prout ibi sanctus Tho. dicit. Et si arguatur quod actus quorum logica est habitus operativus: non sunt speculatio veri proprie loquendo. Respondetur quod et si non sint proprie speculationes veritatis: ordinantur tamen de per se ad speculationem veri quasi instrumenta quedam et modi sciendi. et hoc sufficit ad hoc quod logica sit habitus speculativus per redu-

ctionē, put supra dictū est. ¶ Ad. 7ᵐ. qḋ est Gre
gorij de arimino pceditur tota deductio. sed ni
hil cōtra nos. Nā vt supra dictū fuit in. 4°. no=
tabili ex dictis scti Tho. ipa speculatio veri fm
q est actus volūtarius ꝛ quātū ad suū exercitiū
cadit sub electione ꝛ ꝯsilio. ꝛ per ꝯñs potest dici
praxis. nō tñ fm suā speciē. put. s. ꝯparat ad ob=
iectum qḋ est verū necessariū. Aduertendū tñ
q noticia directiua speculatiōis quantū ad suū
exercitiū de qua loquit arguēs: magis ꝓprie et
directe dicitur regulare ꝛ dirigere electionē de
tali speculatiōe: q̄ ipam speculationē. ꝛ ideo mi
nus ꝓprie ipa speculatio veri dicitur praxis. Et
per ista patet respōsio ad oia argumēta Grego
rij. Non eñ militāt contra sctm̄ Tho. sicut ap=
paret ex. 4° notabili. ¶ Ad primū aureoli con=
tra. 4ᵃᵐ. cōclusionē dicitur q responsio ibi data
bona est vt patet per ea q̄ dicta sūt in. 6°. nota=
bili. Et cū vlteri⁹ arguitur contra illā ex diuisio
ne phi: dicitur q nō est intētio phi sciaꝫ in cōi di
uidi per has duas dr̄as practicum. s. ꝛ speculati
uum tanq̄ per dr̄as essentiales. Et ad primaꝫ
eius ꝓbationeꝫ: dicit ad minorē q licet tres ille
sciē phisica. ~~mathe~~⁹. ꝛ diuina ꝯtineātur sub spe=
culatiua: nō tñ essentialr. si acciapiantur sub rōne
formali speculatiue. i. inq̄ᵐ denominantur spe=
culatiue. Nā speculatiuū: denominatio quedaꝫ
est ab extrinseco sicut ꝛ practicū. put deductuꝫ
fuit in. 6° notabili. ¶ Ad. 2ᵃᵐ. ꝓbationē negat
minor si speculatiuū ꝛ practicū ꝓprie ꝛ simplr
acciapiātur. Sicut patuit supra ex pmo notabili
ꝛ ex respōsione ad argumēta ꝯtra. 2ᵃᵐ. ꝯclusio=
nem. ¶ Ad. 3ᵃᵐ. ꝓbationē dicit q nō est causa
potissima ꝛ formalis quare magis differūt natu
ralis scia ꝛ moralis q̄ naturalis ꝛ mathemati=
ca: qꝛ naturalis ꝯueniūt cū mathēª in rōne specu
latiui: in qua rōne nō cōueniūt cū morali. sed cau
sa essentialis differētie est: qm̄ pma subiecta cir=
ca q̄ sunt naturalis ꝛ moralis ꝛ pncipia aut me=
dia demōstrationū ex qb⁹ duob⁹ hit⁹ cognitiu
depēdēt essentialr: plus differūt q̄ pma subiecta
et media demōstrationū naturalis ꝛ mathema
tice. Vñ argumētū peccat per fallaciā fꝫ nō cau
sam vt causam. ¶ ~~Ad. 4ᵐ. dicendū~~ q false ima=
ginat q. s. practicū ꝛ speculatiuū sic cōcurrāt ad
eundē habitum: sicut extrema ad mediū ex illis.
Nos eñ nō sic intelligim⁹. sed poti⁹ illo modo
quo idē absolutū conceptū sub vna habitudi=
ne habet rationem factum ꝛ sine illa habitudine
huiuscemodi ratione non habet. ¶ Ad. 3ᵐ. dicit
q maior est falsa fm q iacet. Nā quādo habit⁹
tractat de actibus hoim. put ordināt ad spe
culationē: quāuis sit simplr speculatiu⁹. s. a fine:
est tñ fm qd practic⁹. s. q̄ᵐ ad obiectū. Vñ simi
le qḋ arguēs inducit admittit. qm̄ eo modo mo
ralis scia tractās de partib⁹ aie ꝛ alijs speculabi
libus in ordine ad mores: practica est simplr ex
speculatiua fm qd. ꝛ ita in ꝓposito habitus the
ologie potest dici speculatiuus ꝛ practicus: etiā
si nō agat de actibus hoim nisi in ordine ad spe
culationē. erit eñ speculatiu⁹ simplr. s. quo ad fi
nem vltimū ꝛ quo ad principaliores partes sui
obiecti: erit tñ fm quid practicus inq̄ᵐ agit de
opabili a sciēte: licet nō principalr ꝛ vltimate ꝓ
pter operari. ¶ Ad. 4ᵐ. negatur maior. nec va=
let pma ꝓbatio. nō eñ ex ea aliud ꝯcluditur ni
si q talis habitus de quo arguēs dicit: nō tñ est
speculatiuus: sꝫ practicus. Nec itex. 2ª. ꝓbatio
confirmat intentū. qm̄ ex ea hoc precise sequit
q. s. medicina ꝛ alie sciē practice sunt habit⁹ pra
ctici q̄ᵐ ad obiectū opabile: sed nō ꝓbat q nō
possint esse speculatiue q̄ᵐ ad aliquid. nam de
operabili ab homine potest homo habere sciaꝫ
speculatiuā sicut dictū est in pmo notabili. Scḋ
dum tñ q operabile put est obiectū habit⁹ pra
ctici: nō intelligitur illo modo quo arguēs acci=
pit. s. qḋ est attigibile per operationē obiectalr
Nam sic oē obiectū intellectus diceretur ope
rabile. sed oportet q isto modo sit opabile a faci
te sicut ab eo factibile aut ꝓductibile aut realr
alterabile. ꝛ fm istum modū obiectū theologie
nō est a creatura operabile. Vnde ridiculū est
dicere q qꝛ deus diligitur ab homine: sit aliquid
opabile ab homine. ꝛ per idem patet responsio
ad. 5ᵐ. ¶ Ad. 6ᵐ. negat maior sicut iacet. Nā
habitus de quo loquitur arguēs: ꝛ si sit practic⁹
q̄ᵐ ad finē: potest esse speculatiu⁹ ex modo con
sideratiōis sicut sepe dictū est. minor etiā est fal
sa loquēdo de obiecto vel fine principali. nō eñ
credere aut sperare vel alij actus de quibus lo=
quit arguēs: sūt pncipalia obiecta aut fines prin
cipales habit⁹ theologici. Sed potius ꝯtēplatio
prime veritatis: ad quā depurati ex bonis ope=
ribus puenimus. put sctūs Tho. dicit in ꝓlogo
pmi libri sentētiaꝝ. ar. 3°. ad pmū. vnde ꝛ math
5. dicit. beati mūdo corde qm̄ ipi deū videbunt
¶ Ad. 7ᵐ. dicit ꝓut sctūs doctor dicit. 2ᵉ. 2ᵉ.
. q. 180. ar. 4°. q finis ꝓximus huius sciē. s. theo
logie: est cōtēplatio dei q habetur in via ab isto
habitu theologie elicita q̄ est quoddā initiū vl=
time ꝯtēplationis: accipiēdo habitū theologie
ꝓut includit noticiā principioꝝ ꝛ cōclusionū.
finis tñ vltimus est cōtēplatio dei in patria. Et
cū arguit ꝯtra primū ex quibusdā auctoritatib⁹
sctōꝝ qbus videt habit⁹ theologie ordinari ad
charitatē fidē spē ꝛ alias virtutes: dicendū fm

doctrinā scti doctoris. 2ª. 2ᵉ. in .q. preallegata. ar°. p°. q ista scientia dicit ordinari ad dilectionem dei et proximi tanq̄ ad causam mouentem ad speculandū et contēplandū deū. Nā ex dilectione dei inardescit homo ad eius pulchritudinē contēplandā: ita q habitus theologie ordinat ad charitatē sicut ad illud qd mouet ad exercendum actū huius scie. Ad alias aūt virtutes morales dicit ordinari prout sctūs doctor ibidē dicit. ar. 2°. tanq̄ ad quedam disponētia ad contemplationē que est finis principalis huius scie. Impedit eī actus contēplationis et per vehementiā passionū per quas abstrahitur intentio aīe ab intelligibilib⁹ ad sensibilia. et per tumult⁹ exteriores. hos autē sedant virtutes morales et vehemētiā passionū impediūt. Cum vlteri⁹ arguitur contra. 2ᵃᵐ partē distinctionis. s. q finis vltimus theologie nō sit contēplatio patrie: dicitur ad primā inpugnationē: q nō est simile de theologia et de alijs sciētijs. Nā contēplatio dei que est in patria: est finis proprius et intrinsecus theologie ad quē per seipam ordinatur: ita vt finis eius primus q̄ est contēplatio dei per speculum et in enigmate: nō sit nisi quedā impressio et inchoatio contēplatiōis dei in patria prout habitum est in precedēti q̄stione. et de veri. q. 14. ar. 2°. sed aliarū sciētiarū: contēplatio dei que est futura beatitudo est finis extrinsecus et nō proprius sed quasi extra genus inq̄ᵐ est finis theologie: cui alie sciētie subseruiūt. et ppterea habitus theologie docet viā perueniēdi ad finalis beatitudinis cōplemētū. Alie vero sciētie sūt quasi quedā theologie adminicula. vnde magna est dissimilitudo vtrobiq̄. ¶ Ad. 2ᵘᵐ improbationem dicit q non aliud probat q̄ q speculatio patrie nō est finis primus theologie q̄ habetur in via. de fine eī primo veritatē habet maior ppositio. ¶ Dicitur vlteri⁹ q et si theologia nō imediate eliciat actū speculationis patrie: eliciat tñ actū speculatiōis q̄ est illius quedā inchoatio et impressio. et hoc sufficit ad hoc q speculatio patrie sit theologie nāc finis vltim⁹. ¶ Ad. 8ᵐ. dicendū q maior intelligēda est vbi habit⁹ de primo et principalr ordinat ad cōfirmādū et rectificandū praxim. in quo sensu minor est falsa. Nā habit⁹ theologie nō principaliter ordinat ad regulandū praxes. neq̄ fm oēs suas pclusiones. Et cū dr q q̄ᵐ ad istas ppositiōes necessarias q̄ videntur maxime speculatiue inter alias. s. deus est eternus et vnus et bonior est regulatiua actuū volūtatis. Respōdet p ea q̄ dicta sunt in 4° notabili. Nō eī ois relatio habit⁹ cognitiui ad praxim: facit habitū practicū sz prima et vt habitus sit pncipalr ordinat⁹ ad praxim. qd nō est de articulis fidei et de similib⁹ ppositionibus speculatiuis. ¶ Ad. 9ᵐ negat minor nō eī q̄cūq̄ pclusiōes theologice sunt de primo directiue alicuius praxis. sicut ptz de istis: essentia diuina nō generat: spūs sctūs procedit a patre et filio: et de infinitis talib⁹. Veritates ēt de q̄bus exēplificat arguēs nō ordināntur oēs de primo et principaliter ad praxim prout ptz intuēti. ¶ Ad. 10ᵐ. dr q ex auctoritatib⁹ dñi et apli nō pbat efficaciter q ppositiōes quecūq̄ speculatiue in theologia ordinētur de primo et principalr ad dilectionē dei et proximi: sz pcepta tm̄ et actus virtutū de q̄bus datur lex. nā lex ad practicā cognitionē ptinet. Uniuersales eī ppositiōes rōnis practice ordinate ad actiōes: hñt rationē legis prout sctūs doctor dicit. p°. 2ᵉ. q. 9°. ar. p°. Uū noīe legis nō veniūt ppositiōes specalabiles q̄ in theologia tractant sz practice tm̄. et in hoc sensu accipiendū est qd addit. s. et pphe hoc est q̄ᵐ ad agenda q̄ in doctrina pphetarū ptinētur. Ad auctoritates aūt sctōrū dr q ex illis hoc solū pbatur q dilectio dei est cōsecutiue intenta in sacra scriptura: non tanq̄ finis principalis propositionū speculabiliū. pseqūt eī ex contēplatione dei ipa dei dilectio. ¶ Ad argumētū in oppositū dicendū q aplūs loquit de verbo pceptorū non de verbis speculabilib⁹ sacre scripture q̄bus diuina veritas cōtēplatur. et hec de. 2ª. q̄stione.

¶ Questio tertia.

Terciū circa plogū q̄rit vtrū theologia sit vna scia. et arguit q nō. Illa eī q̄ in nulla rōne formali pueniūt: nō pñt ad vnā sciam ptinere. Sed illa de q̄b⁹ est theologia. s. deus et creatura nō hñt aliq̄d cōmune vniuocū nec aliquā vnā rationē formalē participāt. ergo theologia nō est vna scia. ¶ In oppositū arguit sic. nā sacra scriptura loq̄tur de ipa sicut de vna scia vt sapᵉ. 10. dedit illi sciam sctōrū. igit. ⁊c. ¶ In hac q̄stiōe erūt quatuor articuli. In pmo ponētur pclusiōes. In. 2°. mouebūtur obiectiones In. 3°. ponētur notabilia. In. 4°. respondebit ad obiectiōes.

Quātū ad pmū

sit pma pclusio q habit⁹ scie totalis q̄uis ad multa se extēdat qz tm̄ ad ea se extēdit in ordine ad vnū. s. ad vnā specalē rōnē obiecti et ad eadē pncipia: vna qualitas simplex est formalr loq̄ndo et nō plures hanc pclusionē

docet sctũs Tho. p^a. 2^e. q. 54. ar. 4°. Itẽ supra q. 52. ar. 2°. ¶ Scđa ꝯclusio est ꝙ distinctio fꝫ gen⁹ sciaꝝ attẽdẽda est penes distinctionẽ fm gen⁹ scibilis inq̃ꝫ^m est scibile. ⁊ simil'r de vnitate scie fm gen⁹ q̃ attẽdit' fm vnitatẽ gñis scibilis. Istã ꝯclusionẽ ponit sctũs Tho. sup Boetiũ de trinit. lectõe vltima. q. 2^a. ar. p°. Itẽ sup primũ posterioꝝ vers⁹ finẽ. ⁊ pma pte. q. p^a. ar. 3°. ⁊ plu ribus alijs locis. ¶ Tertia ꝯclusio est: ꝙ vnitas specifica hit⁹ sciẽtifici attẽdẽda ẽ penes vnitatẽ formalis obiecti inq̃ꝫ^m est scibile qđ ille hitus p° ⁊ per se respiat. Istã ꝯ°nẽ ponit sctũs Tho. p^a. p. q. p^a. ar. 3°. Itẽ in de virtutib⁹. q. de chari. ar. 4°. ⁊. p^a. 2^e. q. 54. ar. 2°. ad primũ. ¶ Quarta ꝯclusio est ꝙ theologia est vna scia. Istã ꝯclusionẽ ponit sctũs Tho. p^a. p. q. p^a. ar. 3°. Et. p°. sententiaꝝ. q. p^a. prologi. ar. 2°.

Quantũ ad scd'z articulũ mouẽda sũt dubia. Et q̃dẽ ꝯtra pmã ꝯclusionẽ arguit Aureolus pbãdo ꝙ vnitas habitus sciẽtifici nõ sit p modũ forme simplicis: nec sit vnitas collectiõis specierũ intelligibiliũ. pmũ aũt istoꝝ pbat triplici rõne: pmo arguit sic. hĩs habitũ si nõ fuerit ipeditus. pt opari p illũ ⁊ elicere actũ. Sed pmũ hñs gradũ scie vel hitus respectu prime ꝯclusiõis nõ pt exire in actũ cognitiõis respectu cẽtesime: q̃uis possit respectu pme. Igit' hñs habitũ respectu pme ꝯclusiõis: nõ hꝫ totũ habitũ p cẽntũ oium ꝯclusionũ. ⁊ p ꝯñs alia ⁊ alia realitas respicit aliã ⁊ aliã ꝯclusionẽ in hitu sciẽtifico: vt videtur. ¶ 2°. sic illi hitus q̃ hñt distinctas gñationes ⁊ distinctas corruptiões ⁊ distinctas intẽsiões et remissiões: sũt realr ⁊ ẽntialr distincti: nõ solũ sicut grad⁹ eiusdẽ ẽntie. hoc ptꝫ qꝛ si essent sicut gradus eiusdẽ hit⁹: haberẽt eãdẽ intẽsionẽ ⁊ eãdẽ augmẽtũ. Sꝫ hit⁹ decẽ ꝯclusionũ pt seorsũ gñari ⁊ intẽdi absq; hoc ꝙ generet' vel intẽdat' hitus respectu cẽtesime. Medicus eñ frequẽter de ꝯclusionib⁹ pmis geometrie: nõ est dubiũ ꝙ itẽdit ꝯtinue hitũ respectu illaꝝ. nec tñ ꝯclusiones. 15. nouit. ergo hitus q̃^m cunq; intẽsus illaꝝ ꝯclusionũ ⁊ istaꝝ nõ est vn⁹ ⁊ idẽ. ¶ 3°. sic. Impossibile est hit⁹ oppositos stare simul. Sed ignorãtia ꝯclusiõis cẽtesime: ignorãtia dico qua creditur ei⁹ oppositũ ẽẽ veꝝ: nõ ignorãtia negationis q̃ ẽ necessaria simplex illa in q̃ ignorãtia hit⁹ corruptiu⁹ ꝯtrari⁹ hitui sciẽtifico eiusdẽ ꝯclusiõis. igit' ista ignorãtia ⁊ ista scia ipossibile ẽ ꝙ stẽt simul. certũ est aũt ꝙ ista ignorãtia pt stare cũ hitu sciẽtifico decẽ pmaꝝ ꝯclusionũ. possibile est eñ aliquẽ recte sctire de ꝯclusionib⁹ decẽ aliquibus scie ⁊ errare circa cẽtesimã. ergo hit⁹ decime ⁊ cẽtesime nõ sũt idẽ realr. ¶ Confirmat' qꝛ sicut forme ꝯtrarie sũt icõpossibiles in eodẽ ꝓpt' talẽ repugnãtiã ⁊ oppositionẽ. ⁊ ideo eo tota essentia hit⁹ sciẽtifici oim ꝯ°nũ erroꝛi vl' repugnãtie oiꝫ repugnaret: si q̃libet ẽẽt vna res idiuisibiliꝰ simplex. ⁊ sic ꝓbatũ est pmũ. s. ꝙ hit⁹ sciẽtific⁹ nõ sit vna simplex q̃litas. ¶ 2^m. ꝓbat sic. p° ꝙ hitus sciẽtific⁹ gñat' ex actu intellect⁹ discursiuo: cũ acquirat' p demõstrationẽ. illud ergo qđ relinquitur ex actu: aut ẽ pur⁹ ordo ipressiõis reb⁹: aut sũt ipse spẽs itelligibiles: aut aliq̃d absolutũ factũ circa eas. nõ aũt pt poni ꝙ per istũ actũ ordo ipis specieb⁹ iprimat' imediate: ne relatio sit pur⁹ terminus ꝓductiõis cõtra phm. 5. phisicoꝝ. Nec pt dici ꝙ ipe spẽs iprimãt'. qꝛ iã añ erãt. Nec pt dici ꝙ aliq̃d absolutũ fiat circa eas qđ sit cã fundãdi istũ ordinẽ. cũ in intellectu nõ ponat' aliq̃d nisi hitus ⁊ act⁹ ⁊ species. Igit' ipossibile est poni ꝙ ordo specieꝝ sit essentialr scia. ¶ 2°. habitus sciẽtie est aliq̃d absolutũ in gñe qualitatis licet relationẽ ad actũ includat ⁊ ad obiectũ. sed ordo specieꝝ nõ est absolutũ in genere. nec refert' ad actũ vel obiectũ. sed est relatio vni⁹ speciei ad aliã. ergo ordo specieꝝ nõ erit habitus sciẽtificus. ¶ 3°. sic. sciẽtia est habitus conclusionis nõ aũt principioꝝ aut premissaꝝ vt patet pmo posterioꝝ: sed ordo sciẽtiaꝝ nõ solũ respicit cõclusionẽ sed totã etiã demõstrationẽ cũ sit ordo in uocis extremitatis ad mediũ ⁊ medij ad maiorem ⁊ per cõsequẽs totius discursus. ergo non erit habitus sciẽtificus. ¶ 4°. ordo cũ sit relatio nõ potest esse principiũ actus intellectus aut alicuius operationis: sed sciẽtia est actus primus ⁊ principiũ actus secundi qui est intelligere conclusionem. ergo nõ potest esse ordo speciei. ¶ 5°. si est ordo specierũ: aut est ordo situalis et hoc nõ potest esse. quia species nõ sunt situate in intellectu nec habent hic aut ibi. nec prius aut posteri⁹ in situ. Aut erit ordo causalis ꝙ vna species ex alia causetur: et hoc esse nõ potest. qꝛ species sunt in intellectu anteq̃ habitus sciẽtificus generetur. ⁊ iterum species causantur in intellectu a phãtasmate ⁊ itellectu agẽte. Aut ordo formalis: quia vna species sit apta prius informare intellectũ q̃ alia. Nec hoc esse potest quia tunc statim dum imprimũtur in intellectu debet esse iste ordo: ⁊ tamen non statim habetur habitus sciẽtificus. Aut ordo vsualis vt scilicet intellectus sit inclinatus vel determinatus ad vtendum quodam ordine specie maioris extremitatis deinde medij: deinde minoris: de-

inde inherentie maioris ad minorē. talis quippe determinatio intellectus si ponatur ad istuz ordinem: non erit ex ipis speciebus sed ex aliquo determinatiuo facto ab intellectu quo inclinetur ad illū ordinez vtēdi speciebus. igitur habitus sciētificus nō est ordo. hec ille. ¶ Cōtra secūdā ꝯclusionē arguit in hoc q ibi ponit habitus scientificos ꝓpter ꝛ secundū media demonstrationū diuersificari. ꝛ primo sic. Demonstratio qꝛ ꝛ ꝓpter qd non ꝓcedunt p mediū vniforme vt patet primo posteriorū: ſz conclusio nota per demonstrationē quia ꝛ ꝓpter quid potest ad eūdem habitū scientificū ptinere. astrologus enim scit q eclipsis lune erit ꝛ ꝓpter quid erit. s. propter interpositionē terre inter solem ꝛ lunā. ergo habitus poterit esse vnus. licet media diuersificentur. ¶ Nec valet si dicatur q scientia qꝛ ꝛ propter quid sunt diuerse sciētie ſm phm p°. posteriorū. hoc nempe verū est q sunt diuerse notitie ptiales. ſz qui possint esse partes vnius sciētifici habitus nō est verū. ¶ 2°. qꝛ phisicus demōstrat p omnes causas vt patet secūdo phisicorū: sed demonstrationes p quattuor causas sūmūt media alteri⁹ rationis. cum cause sint alterius rationis p° enim posteriorū ponunt ꝗttuor modi demōstrandi ſm quattuor genera causarum. ergo idētitas habitus potest stare cuz diuersitate mediorum. ¶ Cōfirmat quia philosophus. 3°. methaphisice querit ꝗstionē an omnia genera causarū ptineant ad eandē scientiā ꝛ dicit q sic. vbi dicit cōmentator q hoc nō inuenitur nisi in sciētia naturali tantū q aliq scientia demōstrat p omnes causas. ¶ Contra. 3^am conclusionem arguit sic. si vnitas rationis obiecti sufficit ad causandum vnitatem in habitu: aut hoc est vnitas specifica: aut generis subalterni: aut generalissimi: aut ipsius entis. ſz illa vnitas formalis rationis que facit habitum vnū nō est vnitas specifica. qm̄ tūc tot essent sciētie quot sunt species specialissime. nec generis subalterni. qm̄ pari modo tot erunt scientie quot genera subalterna. nec generalissimi. qm̄ tunc tantum essent decem iuxta numerū decem predicamentorum. nec ipsi⁹ entis: qꝛ tūc esset tātū vna sciētia si ens sit vnius rationis. ergo paret q obiectum ex hoc q est vnius rationis formalis non tribuit habitui specificā vnitatem. ¶ 2°. sic. habitus fertur ad obiectuz sicut ꝛ potentia: sed due potentie habent ferri sup idem obiectuz re ꝛ ratione vt sensus cōmunis et visus super colorem: ꝛ intellect⁹ ꝛ voluntas sup ratione boni. ergo duo habitus habent ferri sup iddē obiectū ꝛ sub eadem ratione. ¶ 3°. sic. Opinio ꝛ scientia sunt habitus diuersi: ſz isti possunt esse de eodem obiecto ꝛ sub eadē ratione. igitur iddem quod pri⁹. ¶ Contra. 4^am. conclusionez arguit sic. eodē modo se habet diuina illustratio ꝛ reuelatio ad reuelata ꝛ cognita per reuelationem: sicut se habet intellectus agentis illuminatio ꝛ illustratio ad ea que cognoscunt p eius illustrationē: ſz cognita p illustrationē intellect⁹ agentis ptinēt ad diuersas sciētias phisicas ꝛ humanitus inuētas quātūcūq nō cognoscant nisi vt cognita ex intellect⁹ illuminatione. ergo ꝛ ea q̄ p diuinā reuelationē cognita sunt: ad diuersas scientias ptinere possunt ꝗuis non cognoscant nisi ꝗten⁹ reuelata. ¶ 2°. tu dicis q obiecta materialia nō distinguūt habit⁹ dū tamē sit eadē ratio formalis. dicis etiā q omnia ꝯsiderata i theologia ꝯsiderāt inꝗ^m reuelabilia: ideirco theologia est vna. ex quo apparet q esse reuelabile est formalis ratio obiectiua in subiecto theologie. sed stare istud nō potest ſm dicta tua. vnius enī scientie est vnū formale obiectū ꝛ sub vna rōne formali. ſz ſm te de⁹ sub rōne deitatis est subiectū theologie. ratio aūt deitatis ꝛ rō reuelabilis nō sunt eedē. cū reuelabile sit relatio diuinitas aūt absolutū. ergo impossibile est q rō reuelabilis sit formalis rō obiectiua in theologia. cui⁹ tamen oppositū tu ponis. Unde non apparet quin ista duo repugnent. s. q de⁹ sit subiectuz theologie inꝗ^m de⁹. ꝛ q esse reuelabile sit formalis ratio obiectiua. igit nō est vna theologia q̄ oīa cōsideret iꝗ^m sunt diuinit⁹ reuelabilia. ¶ 3°. possibile ē aliquē scire geometricalia ꝛ phisica ꝛ moralia inꝗ^m diuinit⁹ reuelata. vt si eni deus infunderet istas sciās sicut forsitā fecit salomoni. ſz talis hēret plures sciās ꝛ hit⁹ nō obstāte q oīa cognosceret ꝗten⁹ reuelata diuinit⁹. ergo pari rōne in theologia plures hit⁹ eē possūt nō obstāte rōne tua. ¶ 4°. de⁹ i reuelatione theologica se hēt i rōne papali doctoris. ſz sub eodē doctore pt homo plures sciās accipe ꝛ plres hit⁹: esto q oīa consideret vt diuinitus reuelata. hec ille.

Quantū ad tertiū articulū notādū est p° ad intellectū ꝯclusionū q cuz hit⁹ sit dispositio ꝗdā aut pfectio aut ꝗlitas nature vel potētie hētis hitū ꝓut phs dicit i pdicamētis ꝛ. 5°. metha°. et ſm quā hēns hitū bene aut male dispōit: oīne illud qd hitualr ē i itellectu disponēs itellectū ad suā opationē: dicipt hit⁹. Uñ spēs itelligibiles repsentātes extra: recepta in intellectu possibili p actiōez itellect⁹ agētis p quā itert⁹ pficit et fit potēs ad itelligēdū: hit⁹ appellat. dr eni intelle-

ct⁹ possibilis talib⁹ speciebꝰ īformat⁹ cū nō ī pura potentia neqꝫ in actu cōplecto quū actu ꝑ eas non intelligit: ſꝫ medio modo. ſ. in habitu. prout philosophus dicit. 3ᵒ. de aīa. ⁊ eiuſcemodi species habitualiť dicunť eſſe in intellectu dū ibi tāqꝫ in memoria ꝯſeruāť ſicut expreſſe docet ſanct⁹ Tho. pᵃ. p. q. 79. ar. 6ᵒ. ⁊ q. 84. ar. 7ᵒ. ad pᵐ. et ꝓpter hoc phs dicit. 3ᵒ. de aīa ꝙ intellect⁹ ē locus specierū. Itē notitia habita ꝑ actū intelligēdi q̄ alio nomine dr̄ ꝯceptus rei: habit⁹ intellect⁹ eſt. eſt enī diſpoſitio quedaꝫ intellectus qua redditur habilis ad ſuā operationē. nā ꝑ notitiā vł ꝯceptū ꝯgeneratū ꝑ actū intelligēdi q̄ habitualiť manet in mēte: poteſt intellect⁹ prōpte ⁊ faciliť elicere actū. ſ. ſpeculationē de re cuius habet talem cōceptū. ⁊ in iſta acceptione habit⁹ diuidiť. 6ᵒ. ethicorum in ſapiētiam. intellectū. ſcientiaꝫ. prudentiam. ⁊ artem.

Secundo. Notandum eſt. ꝙ habitus ſcientie dupliciter dici poteſt. vno modo prout genitiuus ſcientie accipitur trāſitiue vt ſit ſenſus. habitus ſcientie idest q̄ eſt vel ordinať ad ſcientiaꝫ. alio modo poteſt genitiu⁹ ſciē accipi intranſitiue: vt ſit ſenſus: habitus ſciētie idest q̄ eſt ſcientia ſicut diciť actus practica. i. q̄ eſt practic⁹. In prima ſignificatione species intelligibiles qb⁹ ꝑmo intellectus poſſibilis informať: dicunť habitus ſcientie. quīa ꝑ illas intellect⁹ diſponitur ad intelligēdum res quas repreſentāt: ⁊ ꝑ cōſequēs ad habendā de rebus ſciētiā. vnde ſunt cauſe diſponētes ad ſciētiā. In. 2ᵃ. ſignificatione diciť habit⁹ ſcientie omnis notitia ꝯgenerata in intellectu ꝑ actū intelligēdi: accipiēdo large ſciētiā ꝓut ſe habet cōmuniter ad omnē cognitionē habitualem ſꝫm quē modū intellect⁹. ſapiētia. ſciētia. ⁊c. de q̄bus phs. 6ᵒ. ethicoꝝ: dicuntur habitus ſcientie.

Tertio. Notandum eſt ꝙ ſꝫm duplicem diſtinctionē habitus ſcientie q̄ in pᵒ. et. 2ᵒ. notabili tacta eſt: ſanctus Tho. diuerſimode loquiť de habitu ſciētie Aliquando vocat habitum ipſas species intelligibiles aut earum colectionem inqꝫᵐ in vna tota ſcientia opus eſt pluribus speciebꝰ rerum ad particularia ⁊ materialia obiecta cognoſcenda. ſicut de veritate. q. 2ᵃ. ar. 2ᵒ. vbi dicit de anima chriſti ꝙ ad cognitionē creaturarū habuit hituꝫ q̄ eſt collectio specieꝝ ordinatarū ad cognoſcēdum. Itē. 3ᵒ. ſententiarū diſtictione. 14. q. pᵃ. ar. pᵒ. ſub ar. 2ᵒ. vbi dicit ꝙ habit⁹ intellectiue partis conſiciť ex lumine intellectus agentis ⁊ specie intelligibilī. Sic etiam accipit habitū ſciētie contra. gen. li. pᵒ. capᵒ. 57. vbi dicit ꝙ habit⁹ vel eſt habilitatio quedā ad recipiēdū spēs intelligibiles: vel eſt aggregatio ipaꝝ specierū exiſtētiūꝫ in ipſo intellectu nō in actu ꝯplecto. Itē. pᵃ. 2ᵉ. q. 5ᵃ. ar. 6ᵒ. vbi dicit ꝙ intellectus angelic⁹ inqꝫᵐ eſt in potētia: indiget ꝑficī habitualiť ꝑ spēs intelligibiles. Aliquādo vocat ſanct⁹ doctor habituꝫ ſciētie notitiā aut ꝯceptū de re ipſa ꝯgeneratū ꝑ actū intelligēdi mediāte specie itelligibili. ⁊ iſto modo loqtur de habitu ſciētie vbicūqꝫ tractat ꝺ habitu intellectus: de habitu ſcientie: de habitu fidei: de habitu ſapientie: de habitu prudētie vł artis. prout genitiuus ſcie. itellectus fidei. ⁊c. intranſitiue accapitur vt ſupra expoſitū eſt. Nam vt phs dicit. 6ᵒ. ethicoꝝ. ſcientia eſt notitia concluſionū. intellectus eſt notitia primoꝝ principiorum. ſapiētia notitia rerū diuinarū. prudētia notitia rerū agibiliū. ars notitia rerum factibilium loquiť autē ſanctus doctor de hiis habitibus intellectiuis. pᵃ. 2ᵉ. q. 57. ꝑ totum. In iſta enī acceptione habit⁹: loqtur de habitu ſciētie ⁊ intellectus. q. 51. ꝑ totum. Itē. 3ᵒ ſentētiarū. diſtictiōe. 23. Et in de vir. in cōmuni. ar. 7ᵒ. ⁊ pluribus aliis locis. ⁊ iſta acceptio habitus ſcientie vel intellectum: eſt magis ꝓpria et magis in vſu philoſophoꝝ ⁊ theologoꝝ. Unde ⁊ hit⁹ itellectum ꝑfectiores virtutes appellāť a philoſopho. 6ᵒ. ethicorū. et a ſctō doctore in locis ſupˢ imediate aſſignatis. Nomē aūt virtutis nō attribuiť spēbus intelligibilib⁹ ex vſu loquēdi. Dicim⁹ ergo ꝙ vt cōmuniter ⁊ magis ſꝫ intētionē ſctī doctoris: habitus ſciētie diciť notitia in intellectu habitualiť exiſtens generata ꝑ actū intelligēdi mediāte spē intelligibili. vñ ⁊ ꝺ hitu ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ q̄ diciť intellectus in qt ſanctus Tho. pᵃ. 2ᵉ. q. 51. ar. pᵒ. ꝙ ꝓuenit nob a ſenſu iuxta doctrinā phi in fine poſterioꝝ. ea rōne qꝛ ꝑ spēs itelligibiles cognoſcunť termini: qb⁹ cognitis naturaliter habetur notitia ꝑncipioꝝ q̄ appellať intellectus. Et ꝺ habitib⁹ ſciaꝝ dicit ar. 2ᵒ. eiuſdē. q. ꝙ cauſanť ī itellectu ſꝫ ꝙ mouēť a ꝑmis ꝓpoſitionib⁹: quaꝝ cognitionē ꝑcedit cognitio terminoꝝ q̄ accipiť mediātib⁹ spēb⁹ itelligibilib⁹. Ex quib⁹ duo ſequnť vnū eſt qꝺ species intelligibiles faciūt ad acquiſitionē habit⁹ ſciētie. aliud ꝙ habit⁹ ſciētie ſꝫ vltimā acceptionē: nō ſunt ipe species itelligibiles q̄bus ꝑmo intellect⁹ informatur. qꝺ maxime pꝫ ex eo ꝙ ſctūs doctor dicit ar. 3ᵒ. eiuſdē q̄ſtiōis ꝙ ſ. habitus opinatiu⁹ cauſať neceſſario ex multis actib⁹ rōnis. habit⁹ aūt ſcie ex vno ratiōis actu cauſari poteſt. Unde cū spēs intelligibilis ſemper ꝑcedat actū rōnis: ſequiť ꝙ habitus ſcientie ꝓut accipitur ꝓ notitia nō ſit idē qꝺ species intelligibilis ⁊ ꝑ conſequēs ꝙ non accipiať habit⁹

scientie in eadē significatione cū dicit̄ de specie intelligibili ⁊ de notitia p actū intellectus causata. nisi forte spēs intelligibilis capiat̄ cōiter pro omni eo qḋ est similitudo rei rē ipsam representans: et p quā intellectus deuenit in cognitionē rei. Scḋm quē modū conceptio de re p actū intelligendi accepta ⁊ verbū mentis: dicit̄ expressa rei similitudo. hoc eni modo notitia ḋ re existēs in itellectu potest dici species itelligibilis inq̄ztū est similitudo expressa rei cuius est: ⁊ per eam intellect⁹ deuenit in cognitionē rei. Sic eni accipiendo: habitus scītie in vtraq̄z acceptione idē significaret. In vsu tū cōmuni loquētiuz species intelligibilis est similitudo p⁹ recepta in intellectu possibili abstracta a phātasmatibus p actionem intellectus agentis.

Quarto. Notādū est q̄ cū sctūs Tho. dicat p^a. 2^e. q. 54. ar. vltimo. q̄ habitus scītie est quedā q̄litas simplex: nō intelligit de simplicitate indiuisibili eo modo quo forma numeri qui cōstituitur p indiuisibilem vnitatē dicitur forma simplex q̄ nō suscipit magis ⁊ minus. Nā sup. q. 52. ar. p⁹. expsse dicit q̄ habitus scientie intēditur ⁊ remittitur: ⁊ scḋm se ⁊ scḋm participationē subiecti. Et. ar. 2⁹. eiusdē. q. dicit q̄ scītia potest augeri scḋz se ipaz p additionē: et scḋm participationē subiecti p intensionē. sz intelligit habitū scītie esse qualitatem simplicē. i. nō cōpositā ex pluribus habitibus formaliter loquēdo. Nā ḋ hoc erat titulus questionis. s. si vnus habit⁹ ex plurib⁹ habitib⁹ cōstituatur. Est ergo intēo scti doctoris q̄ ⁊ si multi habitus materialit̄ loquēdo sint in vna tota scientia eo q̄ multe ꝯclusiones scīe pertinēt ad vnā scītiam ⁊ scītia de ꝯclusione dicat̄ habitus scḋm philosophū p⁹ posteriorū: q2 tamē de illis omnibus ꝯclusionib⁹ habet̄ scītia p eadē principia ⁊ habēt eandē rationē scibilitatis atq̄z ad idē obiectuz formale totalis scīe habēt attributionē: q̄ oēs tales hīt⁹ ꝑtiales ⁊ mālīter sūpti hēnt eādē rōnē formalē hīt⁹ et p ꝯsīs sunt vn⁹ hīt⁹ formalit̄ loquēdo. Qḋ aūt dicat in loco pallegato. p^a. 2^e. q. 54. ar. vltimo. ad. 3^m. q̄ ille q̄ in aliq̄ scīa acq̄rit p demōstrationē sciaz ꝯclusionis vni⁹ habet quidē habitū sz īpfecte: deb3 intelligi nō de pfectione q̄ est scḋm ei⁹ rōnē formalē q̄ in scīa cuiuslibet ꝯclusionis inuenit̄: sz de pfectione hītus scīe q̄ztū ad id qḋ in eo est mālē q̄ attēdit̄ in extēsione ei⁹ ad oīa illa q̄ in totali scīa ꝯsiderāt̄. Itaq̄z itelligem⁹ q̄ hīt⁹ q̄ inerat alicui īpfecte p sciaz vni⁹ ꝯclusionis: cū acq̄rit sciaz alteri⁹ ꝯclusionis fit pfectior idest ad plura se extēdēs, put ipse immediate declarat. vnū nō fit formalit̄ pfectior q̄si tūc acq̄rat aut pfectiora p̄ncipia ex qb⁹ p̄cedat q̄z p̄i⁹ us: aut respitiat pfectiorē rōnē formalez obiecti. ex istis eni duob⁹ habet spēm suā habit⁹ scientie. Isto etiā modo debet itelligi qḋ supra dicit i loco pallegato q̄ habit⁹ scie augeri potest p additionē. s. quātū ad id qḋ in habitu scītie est materiale, put ex exēplificatione eius apparet idest quātū ad ea ad q̄ se extēdit. Ea q̄ supra ānotata sunt vt mihi videt̄ sine p̄iudicio aliorū: aperiunt mētem sancti Tho. circa p̄mā ꝯclusionem. vnū nulla cōtradictio est in verbis ei⁹, put q̄busdam videt̄. Qḋ aūt aliqui dicūt q̄ magis fuerit de intētione sancti Tho. q̄ hītus scītie sit ordinata collectio specierū intelligibiliū loquēdo de speciebus intelligibilib⁹ q̄b⁹ p⁹ informat̄ intellectus possibilis p abstractionē a phātasmatibus put illi intelligūt: certe non apparet. imo magis q̄ fuerit de intentione eius: habitū scītie. i. q̄ est scītia esse notitiā p actum intelligendi acceptā put supra dictū est. Nā ex locis in q̄bus allegāt sanctū Tho. nō pbat̄ eorū sententia. qūi de veri. q. 2^a. ar. 2⁹. Et. 3⁹. sentē. distictiōe. 14. q. p^a. ar. p⁹. sub. ar. 2⁹. Et cōtra. gen. li. p⁹. cap⁹. 57⁹. ⁊ p^a 2^e. q. 5. ar. 6⁹. loquit̄ sanctus doctor de hītu scīe put generatur scīe sumit̄ trāsitiue. i. de hītu disponēte ad sciaz. scḋm quē modū spēs itelligibilis p̄t dici hīt⁹ scīe. sicut sup dictū est diffuse. nō aūt intelligit de hītu scīe. i. q̄ est scīa. Ex dictis vero ei⁹ 3⁹. sentē. distictiōe. 14. q. p^a. ar. p⁹. sub ar. 3⁹. vbi dicit q̄ diuerse spēs scḋz gen⁹ faciūt diuersos hīt⁹ sciarū: nō hēt̄ q̄ habit⁹ q̄ sunt scītie sint species intelligibiles p⁹ accepte a phātasmatib⁹: sz q̄ ex diuersitate taliū spērum ꝯsequūtur in intellectu p actū itelligēdi diuersi habit⁹ scītiarū. i. notitie diuerse. ⁊ illud necesse est. qūi spēs intelligibiles diuerse scḋz gen⁹: abstrahūt̄ a diuersis reb⁹ in gīe scibiliū q̄ sunt oḃa scītiarū ex qb⁹ habit⁹ scītiarum spēm hēnt ⁊ vnitatē ac diuersitatē, put phs dicit p⁹ posteriorū. ⁊ i hoc intellectu accipienda sunt verba scti doctoris. 3^a. p. q. 12. ar. 2⁹. vbi dicit q̄ in aīa xpī fuit aliq̄s hīt⁹ scīe q̄ p abstractionē spērū poterat augeri ex hoc q̄ itellect⁹ agens post p̄mas spēs itelligibiles abstractas a phātasmatib⁹ poterat etiā alias abstrahere. Ex hijs. n. verbis hoc solum habet̄ q̄ multiplicata abstractione specierū: ꝯseq̄t̄ q̄ habitus scītie augeat̄. s. quātū ad sui materiale, put expositū sunt in .... notabili. Sic etiā accipiēda sunt dicta eiusdē de veri. q. xj. ar. p⁹. ad. xj^m. vbi dicit q̄ i discipulo describūt̄ forme itelligibiles ex qb⁹ scīa p doctrinā accept⁹ ꝯstituit̄. nō. n. itelligit̄ talis ꝯstitutio scīe ex formis itelligibilib⁹ tāq̄z ex ptib⁹ ēentialib⁹: sz q2 hmōi formis mediātib⁹: ꝯstituit̄ scīa i itelligēte

ꝑ actũ itellectꝰ. Nã ꝑ spẽs itelligibiles acćpit in tellectꝰ cognitionẽ rerũ q̃s reꝑsentãt. Et talis co gnitio hitualit᷑ manẽs i intellectu ẽ ipa rerũ scia. Et q̄ iste fuerit sẽsus illoꝝ verboꝝ pꝫ euidẽt᷑ ex corꝑe eiusdẽ q̄stiõis vbi dicit. ꝙ ꝑexistũt i nobis q̄dã semina. s. ꝑme ꝯceptiões itellectꝰ q̄ stati lu mine itellectꝰ agẽtis cognoscit᷑ ꝑ spẽs a sensibili bus abstractas. et ex illis ꝓncipiis vniuersalibus oĩa ꝓncipia sequit᷑ sicut ex q̄busdã rõnibꝰ semina libꝰ. Ecce ꝙ dicit ꝓmas ꝯceptiones itellectꝰ cog nosci ꝑ spẽs a sensibilibꝰ acceptas q̄ sunt ipe spẽs intelligibiles: ⁊ ita nõ sũt eędẽ hmõi spẽs cũ cõ ceptiõibꝰ q̄ dicũt᷑ hitꝰ ꝓncipioꝝ. ⁊ ꝑ ꝯñs neqꝫ cũ aliis ꝯceptionibꝰ q̄ ex ꝓmis sequũt᷑ q̄ dicũt᷑ hitꝰ sciaꝝ. vt pꝫ ex p° poste. Itẽ in solutione q̄rti ar gumẽti ait. ex sensibilibꝰ signis q̄ i potẽtia sensiti ua recipiũt᷑: intellectꝰ accipit itẽtiones q̄bꝰ vtit᷑ ad sciam in se ipo faciẽdã. ꝓximũ .n. scie effectiuũ nõ sunt signa ſꝫ rõ discurrẽs a ꝓncipiis in ꝯclusio nes. hec ille. Itẽ i solutione. 16. dicit. Intellectꝰ agẽs iprimit spẽs itelligibiles i itellectũ possibilẽ q̄ mediãte ex rebꝰ sensibilibꝰ ⁊ ex doctrina hois cã tur scia in aĩa nr̃a. Ecce dicit ꝙ ex ipressiõe spẽꝝ intelligibiliũ causat᷑ scia in aĩa nr̃a. Ex q̄ seq̄t᷑ ꝙ nõ sunt eędẽ spẽs itelligibiles ⁊ scia: cũ nihil sit causa sui ipiꝰ. Similit᷑ accipiẽdũ ẽ q̄d dicit. 3°. scti. distin. 14ª. q. pª. ar. 3°. ꝙ hitꝰ scie ꝯstituit᷑ ꝑ spẽs q̄ ad eũdẽ modũ cognitionis reducũt᷑. ⁊ sic gene ralit᷑ i aliis locis vbi dicit hitũ scie ꝯstitui ꝑ spẽs intelligibiles. In oĩbꝰ eñi intelligit᷑ cõstitutio ex spẽbus itelligibilibꝰ t. iõ ex causa. q2. s. mediã tibus spẽbus intelligibilibꝰ causat᷑ scia. Ubi aũt repit᷑ scriptũ ꝑ sctũꝫ doctorẽ ipas spẽs intelligi biles eẽ hitꝰ: nõ obstat. q2 verũ est m̃qꝫ^m^ sũt q̄dã forme hitualit᷑ in intellectu retẽte ꝓut dictũ sunt in ꝓmo notabili. nõ tñ ideo seq̄t᷑ ꝙ sint hitꝰ sciarũ idest hitꝰ q̄ sunt scietie. Ubicũqꝫ vero sctũs do ctor vocat hmõi spẽs habitꝰ scietiaꝝ: q̄ tñ in° lo quẽdi raro ipe vtit᷑: debet intelligi transitiue. i. ꝙ sunt habitꝰ ad scietias disponẽtes ꝓut sunt expo sitũ in. 2°. notabili. Ut. pª. p. q. 85. ar. 2°. ad. 3^m^ dicit ꝙ passio intellectꝰ possibilis ꝯsiderat᷑ sm ꝙ informat᷑ specie intelligibili: q̄ q̄dẽ formatꝰ for mat scdõ diffinitionẽ vl᷑ diuisionẽ aut ꝯpositionẽ q̄ ꝑ vocẽ significat᷑. hec ille. ſꝫ mãifestũ est ꝙ habi tus scietie hẽt᷑ vl᷑ ꝑ diffinitionẽ vl᷑ ꝑ diuisionẽ aut ꝯpositionẽ q̄ duo ꝑtinẽt ad enũtiationẽ. Ita se quit᷑ ꝙ spẽs intelligibiles ꝓcedãt in intellectu ha bitũ scietie ⁊ etiã habitũ ꝓmoꝝ ꝓncipioꝝ. q̄ ha bet q̄ꝫ^m^ ad sui cõplemẽtũ cognitis terminis: ter mini aũt cognoscũt᷑ mediãtibꝰ speciebꝰ intelligi bilibꝰ q̄bꝰ p° format᷑ intellectꝰ possibilis. iste est ꝓcessus phi. p° poste. in acq̄sitione scietie. Itẽ in tractatu de potẽtiis aĩe inq̄t sctũs Tho. cap°. 4. intellectꝰ possibilis est q̄ spẽm recipit ⁊ actũ itel ligẽdi elicit. Et paruũ infra ait. intellectꝰ aũt pos sibilis cuiꝰ solꝰ est recipe spẽm intelligibilẽ: q̄drũ pliciter p̄t cõsiderari. Uno modo sm ꝙ est oĩno in potẽtia ad scietiã: et sic est ante intelligere. et hoc modo appellat᷑ a phis mãlis. i. potẽtialis q̄si nullo modo in actu. 2°. m° põt ꝯsiderari vt hẽt aliq̄ dispositionẽ ad scietiã ſꝫ incõpletã vt cum hẽt ꝓncipia ꝑ se nota alicuiꝰ scietie. 3°. modo p̄t ꝯsiderari ꝓut hẽt habitũ scietie nõ tñ vtit᷑ habi tu. ⁊ sic apellat intellectus ꝑfectꝰ in habitu. 4°. modo ſꝫ ꝙ actu ꝯsiderat sm habitũ. hec ille. Ex q̄bꝰ apparet ꝙ ipm habitũ scietie ꝓcedit spẽs in telligibilis ꝑ quã intellectꝰ potest elicere actum.

¶ Forte aliq̄s diceret ꝙ q̄ꝫuis cũ ꝓmo acq̄ritur scietia ꝓcedat in intellectu spẽs intelligibilis ⁊ tñ post talẽ acq̄sitionẽ scietie ⁊ actualẽ ꝯsideratio nẽ remanẽt spẽs intelligibiles habitu ⁊ ille dicũ tur habitꝰ sciarũ. Ad hoc dr̃ ꝙ cũ scietia acq̄sita p° ꝓcessu intellectꝰ ꝑ spẽs intelligibiles maneat etiã habitualit in mẽte post actualẽ ꝯsideratio nẽ. nã nõ con ũpit᷑ ea rõne q̄ nec spẽs: verũ ipsa scietia habitualit manẽs dicet᷑ habitꝰ scietie q̄ꝫ spẽs intelligibiles. q̄ nõ possunt hr̃e maiorẽ ꝑfe ctionẽ vt dicat᷑ habitꝰ scietie q̄ñ habitualit ma neut: q̄ꝫ cũ p° actualit᷑ informaut intellectum.

¶ Quinto. Notandũ est ꝓut sctũs Tho. docet sup Boetiũ de tri. i cap° age igit᷑. q. pª. ar. p°. Et i scripto su per p^m^ phico. ꝙ scietie speculatiue diuidũt᷑ ꝑ dif ferẽtias speculabiliũ m̃qꝫ^m^ sunt speculabilia. spe culabili aũt sm ꝙ est obm speculatiue potẽtie: a liq̄d ꝯpetit ex pte potẽtie itellectiue. s. ꝙ sit ima teriale q2 ⁊ ipe intellectꝰ est imãlis. aliq̄d ve ro ex pte habitꝰ scietie q̄ intellectus ꝑficit᷑. s. ꝙ sit q̄d necessariũ. q̄ñ scietia ð necessariis ẽ vt ꝓbat᷑ in p° poste. oĩe aũt necessariũ m̃qꝫ^m^ hmõi ẽ im mobile. Nã oĩe q̄d mouet᷑ m̃qꝫ^m^ hmõi possibi le est eẽ vl᷑ nõ eẽ simplr̃. vl᷑ sm q̄d ꝓut dr̃. 10. me thaᵉ. seq̄t᷑ ergo ꝙ scibili ꝑ speclatiõnẽ q̄d ẽ obꝫ spe culatiue scie: ꝑ se ꝯpetit. i. m̃qꝫ^m^ speculabile ẽ: se patio ⁊ a mã ⁊ a motu. ⁊ ideo ſꝫ ordinẽ remotio nis ⁊ a mã ⁊ a motu vl᷑ applicatiõis ad ea: scie spe culatiue distinguit᷑. Quedã igit᷑ sunt speculabi lium que dependent a materia sm esse ⁊ rõnem q2 nõ nisi in mã eẽ possunt ⁊ in eoꝝ diffinitione ponit᷑ materia sensibilis: ⁊ de his est phisica siue scia naturalis. ⁊ tñ i his aliq̄ ẽ abstractio ꝑ intel lectũ. s. a materia sensibili indiuiduali. alia sũt spe culabilia q̄ depẽdẽt a materia ſꝫ eẽ nõ tñ ſꝫ itel lectũ: q2 i eoꝝ diffinitiõibꝰ nõ ponit᷑ materia sen sibilis sẽsibꝰ exterioribꝰ. ⁊ ð his ẽ mathematica

Alia vero sunt speculabilia q̄ nō depēdēt a materia s₃ cē q₂ sine materia esse pñt. vel q₂ nunq̄₃ sūt i mā. vt de⁹ ₇ āgel⁹: vł q₂ i q̄busdā sūt in mā i q̄busdā nō vt sba. qualitas. potētia. ₇ act⁹ vnū ₇ multa ₇ hmōi de q̄bus est phia pᵃ seu methaᵃ. Quartū gen⁹ dari nō potest q₂. s. sint aliq̄ res q̄ s₃ itellectū ōpēdeāt a mā ₇ nō s₃ cē. q₂ itellect⁹ ē de se imālis. sic ergo ꝯcludit q₂ rez sabiliū per speculationē mq̄₃ᵐ sabilia sunt: tria sūt gña s₃ q̄ attēdit formalis distictio hit⁹ scie s₃ gen⁹. Ūn̄ alie rez sabiliū vt corpeū ₇ icorpeū: aīatū et inaīatū: rectū ₇ curuū ₇ similes: nō diuersificāt oba sciaꝝ s₃ gen⁹ sabile. ¶ De opabilib⁹ reb⁹ nō fit hic mētio q₂ oēs hēnt eādē rōnē formalē cognoscibilitatis. s. i ordie ad finē opis ꝓut late dictū est in questione precedente.

¶ **Sexto.** Notādū ē q₂ nō oīs diuersitas pncipioꝝ aut medioꝝ demōstrationis diuersificat hit⁹ scie formaliter ₇ s₃ gen⁹ ꝓut hēt ex verbis scti doctoris i cōmēto sup pᵐ posterioꝝ: s₃ illa pncipia tm̄ q̄ causant diuersū modū cognoscēdi obm q̄₃ᵐ ad formalē rōnē sui i sabilitate: ₇ hec formalis rō sabilitatis accipit i diuersis scijs s₃ distictionē i pcedēti notabili positā. Ex hoc seqt q₂ demōstratio q₂ ₇ ꝓpter qd circa idē obm sabile: nō diuersificat genus scie formalr ₇ p se. Nō eni dmonstratio alicui⁹ ꝯclusionis p cām remotā aut p effectū adeq̄tū causat p se ₇ formalr diuersū modū sabilitatis ₇ q̄₃ᵐ ad gen⁹ sabile ab eo quē cāt demōstratio ꝓpt qd q̄ est p causā imediatā. siue eni ꝯᵒ mathematica. dmōstret dmōstratiōe ꝓpt qd: siue demōstratiōe q₂: semp pncipiū aut mediū demonstratiōis ē idē s₃ rōnē formalē sabilis. s. mathematicū q₂ ꝓut abstrahit a mā sensibili p intellectū. ₇ ideo ē q₂ phs pᵒ posterioꝝ assignat differentiā demonstrationis q₂ ₇ ꝓpt qd in eadē sciā. et licet ostēdat vtrius₃ demōstrationis differētiam etiā i diuersis scijs: nō tm̄ ex seipis demonstratio q₂ ₇ ꝓpt qd reqrūt diuersas scias. Non. n. ē cōtra ratione formalē scie q̄ ꝯsiderat causam ꝓximā: ꝯsiderare ₇ causā remotā. ₇ etiā effect⁹ cause ꝓxime adeq̄tos. ₇ p ꝯsis p illos demonstrare.

¶ **Septimo.** Notādū est q₂ sicut in cognitione naturalī ē duplex notina ꝯplexoꝝ: nā q̄dā sunt nota p se ₇ sine discu su queadmodum pncipia pma. Alia sunt ꝯplexa non p se nota s₃ p discursum vł deductionē ab alio sicut sunt ꝯclusiones ex pncipijs ōducte: sic ₇ i scīa supnaturali vt theologia nā sunt q̄dā ꝯplexa q̄b⁹ p se ₇ abs₃ discursu aliquo assentit. ₇ talia sunt q̄ s₃m se ₇ explicite sunt p fidē nobis tradita ₇ a deo reuelata huiusmodi sunt articuli fidei. Alia sūt ꝯplexa q̄ explicite nō sunt tradita s₃ implicite ₇ virtualit ꝯtinent ipsis articulis fidei q̄ sunt s₃m se ₇ explicite crediti. Sicut igit i cognitione naturali ē hitus pncipiorum pmoꝝ q̄ dr itellect⁹ ali⁹ ab hitu ꝯclusionū deductaꝝ ex ipis pncipijs q̄ dr scīa: ita i supnaturali cognitione hit⁹ pncipioꝝ. s. articuloꝝ fidei q̄ dr fides: est ali⁹ ab hitu ꝯclusionū ex ipis articulis deductaꝝ q̄ scīa theologie appellat. aliq̄n tamē theologia accipit ꝓ notitia ꝯplectēte vtrūq₃ hitū. ₇ ecōuerso fides aliq̄n accipit large pro notitia articuloꝝ q̄ sunt s₃m se credita. et ꝓ notitia ꝯclusionū ex ipsis articulis deductaꝝ. nam ꝯclusiones virtute continētur in principijs.

QUātū ad quartum articulū respōdēdū est ad obiectiones ₇ argumēta contra pmā ꝯclusionē q̄ ꝓbant hitum scie nō esse formā simplicē. rūdetur ad oīa simul q₂ ex illis hoc solū ꝯcludit q₂ hitus scie totalis non sit forma simplex s₃ ꝯplectat multos hit⁹ q̄₃ᵐ ad illō q₂ i hitu scie ē male. i. q̄₃ᵐ ad ꝯᵒnes ptiales ₇ hoc nos ꝯcedim⁹ ꝓut hitū ē sup i. 4ᵒ. notabili. nō tm̄ ꝯcludūt q₂ hit⁹ scie q̄₃ᵐ ad suū formale nō sit forma simplex mᵒ q̄ sup expositū ē. Ūn̄ dico q₂ hēns gradū scie vel hit⁹ respectu pme ꝯᵒnis: hēt q̄₃ᵐ ad suū formale etiā hitū respectu vigesime ₇ cētesime ꝯclusionis ex ita potēs ē exi e i actū ꝯᵒnis cētesime q̄₃ᵐ ē ex rōne formali hit⁹. Nā eadē rō formalis cognoscibilitatis ē i vna scīa q̄₃ᵐ ad oēs ꝯclusiones pticulares q₂ aūt nō exeat i actū oīuz simul: causa ē q₂ q̄lib₃ ꝯᵒ hēt ꝓpa q̄dā q̄b⁹ pticularit ꝯcludit ₇ q̄b⁹ ab illa rōne formali toti⁹ scie ōpēdet ₇ ad eā hēt attributionē ₇ ordinē. ₇ hec ꝓpa ignorari pñt circa vnā conclusionē alia ꝯᵒne actualit cognita. Argumēta alia q̄ ꝓbāt hitū scie nō cē collectionē specieꝝ itelligibiliū: nō militāt ꝯtra sctū₃ Tho cū nō ponat hitū q̄ ē scīa cē talē spetierū itelligibiliū collectionē ꝓut sup visum ē diffuse. ¶ Ad pᵐ. ꝯtra 2ᵃᵐ. ꝯclusionē p₃ rñsio ex. 6ᵒ. notabili ₇ simulr ad 2ᵐ. cū sua ꝯfirmatione. Nō. n. q̄cūq₃ diuersitas medioꝝ aut pncipioꝝ causat diuersitatē formalē s₃ gen⁹ hit⁹ scie: s₃ pᵉ soliū q̄ causat diuersū modū formalē sabilitatis q̄ tamen diuersitas non iducat ex causis multis quib⁹ ꝓcedit i vna scīa Ūn̄ naturali scīa eadē ē formalis ratio medij q̄₃ᵐ ad genus sabilitatis. ex q̄ ꝓcedit p oēs cās. s. rō mobilis ₇ sēsibilis. Ūn̄ ad formā argumenti dicim⁹ q₂ demōstratio ꝓpt qd ₇ dmonstratio q₂: q̄n ptinēt ad eādez sciā₃ non sunt diuersi hit⁹ scientifici: sabilitate q̄ est s₃ formalē rōnē gñosci

bilis. vñ et ꝓcedūt p mediū vniforme q̃z^m ad v
niformitatē formalē gn̄is scibilis. sec^9 autē est qñ
ꝑtinēt ad diuersas sciās vt ibi phs docet. ¶ Ad
argumēta ɔtra .3^m. ɔclusionē dr̄ ad p̄mū q vni-
tas rōnis formalis obiecti q̄ sufficit ad causandā
vnitatē specificā hit^9: est vnitas rōnis formalis
specifica. ⁊ vnitas rōnis formalis obiecti q̄ suffi-
cit ad causandā vnitatē genericā hit^9: est vnitas
rōnis formalis s̓z gen^9 obiecti. Jsta tñ rō forma-
lis obiecti non debz accipi ꝓut obm̄ ē res q̄dā
s̓z inq̄z^m obm̄ est. inq̄z^m .s. est scibile. ⁊ vt sic ꝓfice-
re bet potētiā aut hitū inq̄z p̄mū ⁊ ꝑ se obiectū.
ita q vnitas rōnis formalis obiecti inq̄z^m obm̄
est: causat vnitatē specificā aut gn̄icam hit^9 ꝓut
sctūs Tho. docet in locis vbi allegatū est ꝑ .3^a.
ɔclusione. vñ non sequit̄ q8 i argumēto ɔsequen-
ter īfert̄ .s. q tot sint sciē quot sunt spēs specialis-
sime rei ū neqꝫ q̄t sunt gn̄a subalterna. bene tñ
ꝓcedun^9 q tot sint sciē q̄t sūt spēs specialissime
aut genera subalterna habentia diuersas rōnes
formales inq̄z^m obiecta sunt itellectus. ⁊ ista est
mens phi. 3°. de aīa cū dicat secat̄ sciē quēadmo-
dū ⁊ res de q̄b^9 sunt .s. ꝑmo ⁊ ꝑ se. inq̄z^m obiecta
sunt .s. s̓z rōnē scibilis inq̄z^m scibile. ¶ Ad. 2^m. dr̄
ꝑmo q maior vl̓r itellecta sicut iacet est falsa qꝛ
non fm̄ eādē rōnē est aliq̄d obm̄ potentie ⁊ hit^9
ꝓut sctūs doctor dicit soluēs simile argumētū.
in ō. vn in commun. ar. 12°. ad. 4^m. p^a. 2^e. q. 54.
ar. 1. ad p̄^m. idē dicit. 3°. sentē. disti. 33. q. 1. ar. p^o.
sub ar. p^o. Nā potētia est fm̄ quā simpliciť possu-
mus. hit^9 vero ē s̓z quē bene: vl̓ male aliq̄d pos-
sumus. vñ vbi est alia rō boni: est alia rō obiecti
q̄z^m ad hitū s̓z nō q̄z^m ad potentiā. obm̄ eni hit^9
se habet vt aliq̄d magis ɔtractū ad obm̄ potētie
⁊ ideo in vna potētia possunt esse plures hitus
vt sctūs doctor inq̄t in locis ꝑallegatis. Dr̄. 2°.
q minor ēt argumēti ē falsa. nō eni sensus cōis vt
visus vl̓ ali^9 sēsus ꝓpri^9 hēt fem̓ circa idē obm̄
s̓z eādē rōnē formalē obi. neciñt^9 ⁊ volūtas. ꝓut
sctūs doctor docet i. q. ō aīa. ar. 13. ⁊ ꝑ. p. q. ꝑ. ar.
3°. Itē. q. 78. ar. 4. ad p̄^m. ⁊ ō veri. q. 22. ar. p^o.
⁊ multis alijs locis ꝑserti ō obiecto itellect^9 ⁊ vo-
lūtatis. color. n. sub alia rōne ꝑ se ⁊ formali ē ob-
iectū sēsus cōis: qꝛ inq̄z^m ē sensibile. sub alia ē obm̄
visus qꝛ sub rōne coloris inq̄z^m color ē. sub alia ē
obm̄ itellect^9: qꝛ sub rōne scibilis. sub alia ē obm̄
volūtatis: qꝛ sub rōne boni. semꝑ eni supior re-
spicit obm̄ sub vniuersaliori rōne. ꝓut sctūs doctor
docet i locis sup̄ allegatis. ¶ Ad. 3^m. negat̄ minor
sicut eā negat sctūs doctor de. veri. q. 14. ar. 9°
ad. 6^m. Et. 2^a. 2^e. q. 1. ar. 5. ad. 4^m. q̄zuis. n. ea-
dē ɔ^o ⁊ sub eadē rōne inq̄z^m talis ɔ^o ē: possit esse
obm̄ sciē ⁊ opinionis: nō tñ sub eadē rōne obie-
cti alia. inq̄z^m ē q̄d cognoscibile. ē eni obm̄ formale
⁊ ꝑ se sciē inq̄z^m hēt rationē cognoscibilis ꝑ dmō-
strationē. opinionis aūt inq̄z^m ꝑ rationes ꝓba-
biles ē cognoscibilis. diuersa eni ratio cognosci-
bilitatis: diuersificat obm̄ potētie q̄z^m ad forma-
lē rōnē obiecti ꝓut sup̄ ex. 5°. notabili apparet
¶ Ad p̄mū ɔtra .4^m. ɔclusionem negat̄ maior.
nō eni valet similitudo q̄ iducit̄. qꝛ lumē intelle-
ct^9 agētis nō est formalis rō i obiecto alicui^9 sciē
sicut lumē diuine reuelationis ē ratio formalis i
obiecto theologie. Et ita nō seq̄t̄ q si cognita i
lumine itellect^9 agētis non oīa ꝑtinet ad eādez
hitū sciē: q ideo nec cognita i lumine diuie reue-
lationis. lumē. n. diuine reuelationis dr̄ ipa ma-
nifestatio ꝑ reuelationez eo modo q̄ aplūs dicit
ephe. 5°. oē q̄d manifestat̄ lumē est. vñ est q̄dā
differētia specifica cognoscibilitatis. sicut ē cog-
nitio ꝑ dmonstrationē aut ꝑ experimētū. ⁊ ita ē vt
rō q̄dā formalis sub q̄ obm̄ theologie cognoscit̄
Lumē aūt itellect^9 agētis est vt mediū q̄ddā q̄
itellect^9 possibilis i actū reducit̄ ⁊ illustrat̄ vt sic
i obm̄ ferri possit. Vñ alio m^o lumē itellect^9 agē-
tis ē mediū q̄ ad itelligēdū ⁊ alio m^o lumē diuie
reuelationis. Sic alio m^o ē mediū cognoscēdi lu-
mē itellect^9 agētis ⁊ alio m^o dmonstratio. ¶ Ad
2^m. dr̄ q i dictis sctī Tho. nulla ē repugnatia cuz
dicit q de^9 sub ratione diuitatis ē subiectū theo^e. ⁊ cū
dicit q eē reuelabile ē formalis ratio i subo theolo-
gie. Vtrūqꝫ eni stare potest. Nā i subiecto alicu-
ius sciē duplex ratio formalis ɔsiderat̄ ꝓut magis
videbit̄. q. sequēti. ¶ Ad. 3^m. negat̄ minor. si eni
q8 oē ɔ^o nos oīuz sciaꝝ cognosceret inq̄z^m sunt
q̄dā diuinit^9 reuelabilia: ita vt ratio formalis cog-
noscēdi aut assētiēdi eēt diuina reuelatio: vnum
hi et hitū de oīb^9 illis ɔ^o nibus formalit̄ loq̄ndo
q̄zuis materialit̄ plres eēnt hit^9 partiales. ¶ Ad
4^m. dr̄. q pariū valet similitudo. naz sub eodez
doctore pot hō plres sciās ⁊ plres hit^9 acq̄rere
ea rōne qꝛ doctoris auctoritas nō ē discipulo for-
malis rō cognoscēdi oīa q̄ adiscit: s̓z sunt i eo di-
uerse rōnes ⁊ diuersa ꝑncipia formalia ad diuer-
sas sciās ⁊ hit^9 adiscēdos. In theo^a. vero rō for-
malis assētiēdi oīb^9 ɔ^o nib^9 ē auctoritas veri do-
ctoris .s. dei quā ꝑ reuelationē accipim^9. a q̄ vna
ratione formali theo^a accipit vnitatē. ¶ Ad ar-
gumētū ante oppositū respondet̄ negādo mino-
rem. Nā q̄zuis de^9 ⁊ creatura non cōicent in v-
na formali rōne ꝑ vniuocationē iq̄z^m res quedā
sunt: conueniūt tñ in vna rōne formali inq̄z^m co-
gnoscibilia sunt a nobis .s. in rōne obiecti huius
sciē q̄ est lumē diuine reuelationis. Jsta tñ vni-
tas est vnitas attributionis. nā de deo ꝑncipali-
ter tractatur in theologia. de creaturis vero s̓z

ꝙ refferunt ad deū vt ad pncipiū vel ad finem. ꝑut sctūs Thomas dicit. p̄.p.q.p̄.ar. 3°. ad pm. Et hec de. 3a. questione.

Ultimo circa ꝓlogū querit. Utrū de⁹ sit subm huius scie. ⁊ arguit ꝙ non. qꝛ oīa q̄ determinant in aliq̄ scīa ↄp̱rehēdunt sub subiecto eius. Sz ī sacra scriptura agit de multis alijs q̄z ꝺ deo vt de creaturis ⁊ de morib⁹ hoīuū. ergo de⁹ nō ē subm huius scīetie. ¶ In oppositū argiut. illud ē subz scie ꝺ q̄ ē pncipalit sermo ī scīa. Sz d̄us sic se hēt respectu theologie. ergo ē subm in ea. ¶ In hac q̄stione erunt q̄ttuoꝛ articli. In p̄mo pōent ↄclusiōes. In. 2°. mouebunt dubitationes. In. 3°. ponent notabilia. In. 4°. respondebit ad obiecta.

Quantum ad p̄mūz articulū sit p̄ma ↄ°. ꝙ obm sciētie nr̄e est q̄d incōplexū ex parte rei: sz ex parte nr̄i intellectus est aliq̄d ↄplexum p modū enūtiabilis. ⁊ hāc ponit sctūs Tho. in suo simili loquēdo de fide. 2a. 2e. q.p̄.ar. 2°. Item. 3°. senten. distin. 24. q. prima. ar. p̄mo. sub. ar. 2°. Itē de veri. q. 24. ar. 8°. ad. 5m. ¶ Secunda ↄ° est ꝙ de⁹ sub rōne absoluta deitatis: est p̄mū et p se subm theologie. de quo pncipalit intendit. hanc ponit sctūs doctoꝛ. p̄mo sentē. in ꝓlogo. ar. 4°. Itē. p̄.p.q.p̄.ar. 7°. Itē de trini. q. ꝓhemi. q. 2a. ar. 3°. ⁊ ad. 2m. et. 3m. Et cap. 2°. q.p̄. ad vltimū. ¶ Tertia ↄ° ē ꝙ rō formalis obiecti theologie. sicut qua aliq̄d in theologia cognoscit᷑ est lumē diuine reuelatiōis ⁊ sic formal' rō obi theologie vt obm ē: ē ens reuelabile vl' cognoscibile lumine diuine reuelatiōis. Istā ↄclusionē. ponit sctūs doctoꝛ. p̄.p.q.p̄.ar. p°. ad. 2m. et. ar. 3°. Itē p̄mo sentē. q. ꝓlogi. ar. 2°. ad primū. ⁊. 3m.

Quantū ad secūdū articulū ponende sunt obiectiones aduersarioꝝ. ⁊ q̄dē cōtra p̄mā ↄclusionē arguit dupliciter p̄mo ↄtra hoc ꝙ dicit rē extra esse obm scie vel fidei. 2°. cōtra hoc ꝙ dicit enūtiabile posse dici obm puta ↄclusionē eē obz scie. ¶ Cōtra p̄mū arguit sic gregori⁹ si res extra eēt obm: multe scie eēnt ꝺ ↄtigentib⁹ alit᷑ se hēre tā q̄z ꝺ obiectis. ↄn̄s ē falsū accipiēdo sciāz ꝓprienā vt ait phūs. 6°. ethi. Om̄s suspicamur qꝺ scimus nō ↄtigere alit᷑ se hēre. Ex hoc ↄcludit ꝙ scibile ē eternū. et ē ex necessitate. et eādē sniāz ponit p̄mo posterioꝝ. quā tenet. Nā oīs res corpalis pōt alit᷑ se habere fm phm. ⁊ fm veritatē oīs res p̄ter deū est ↄtigēs ⁊ nō necessaria. Si vero res extra essent obiecta sciāꝝ: multe scie ⁊ phisice ⁊ geometrice ⁊ alie plures eēnt de reb⁹ alijs a deo et ↄtigētib⁹. ⁊ p certo ad nullū verū sensū saluari posset ꝙ hm̄oi scie eēnt ꝺ necessarijs ⁊ impossibilib⁹ alit᷑ se hēre ⁊ eternis ⁊ alia his similia dicta phoꝝum: si res extra scirēt seu eēnt sciāꝝ obiecta. ¶. 2°. sic. Si res extra esset totale obm scie eadē rōne res extra eēt obm opinionis ⁊ fidei ⁊ erroris ⁊ p ↄn̄s ↄtigeret ꝙ idē hō sciret et opinaret᷑ ⁊ crederet. qꝺ etiā ignoraret ignorātia dispositionis q̄ nominat᷑ erroꝛ. q̄ oīa sunt absurda. pz ↄn̄a nā ↄtigit eundē scire ꝙ de⁹ est etern⁹ ⁊ omnipotēs: ⁊ ꝙ solus ⁊ īmediate moueat celū credere ꝙ sit triu⁹ in psonis: putās ꝙ sit ī vigore finitus. ¶. 3°. Si res extra eēt obm scie: eēt etiā obm assensus sciētialis. Nā eidē assētim⁹ qꝺ scimus. et simili rōne eēt obm fidei. Et vlteri⁹ seq̄ret᷑ ex hoc ꝙ licite aliq̄s fidelis ita firmit᷑ crederet diabolo sicut ꝺo. Nā fidelis licite eque firmiter credit ꝙ diabol⁹ nō est oīpotēs. Seq̄t᷑ ꝙ etiā idē simul assentiret ⁊ dissentiret. pbat᷑ qꝛ ponat᷑ ꝙ aliq̄s demōstret deū eē eternū: iste scit ⁊ assentit ꝙ de⁹ est etern⁹. ⁊ simul cū hoc dissentit vl' dissentire pōt ꝙ de⁹ nō est etern⁹. ⁊ p ↄn̄s si res extra sit obm: eadē res. s. de⁹ ē obm assensus ⁊ dissensus. ⁊ vnu eidē q̄s simul assentit ⁊ dissentit qꝺ est īpossibile. ¶. 4°. idē est obm īmediatū act⁹ sciēdi ⁊ act⁹ assentiēdi qꝺ scit᷑: sz sola ꝓpositio ē obm act⁹ assentiēdi: nō eni assentit q̄s nisi cōplexo qꝺ iudicat eē verū. quinimo non est aliud alicui assētire: q̄z iudicare illud esset verū. ¶. 5°. Si res extra esset obm assensus: sola apphēsio eius sufficeret ad causandū assensū ꝺ ipa. ⁊ p ↄn̄s supfluū eēt formare ꝓpositionē q̄ mediāte causaretur assensus. ¶. 6°. qꝺ nihil oīno est: nō ē obz scie vl' assensus. sz frequēter qꝺ significat᷑ p ↄclusionē demōstrationis ē omnino nihil. sicut pz si demōstret᷑ ꝙ infinitū vl' aliud īpossibile nō est. igit᷑ ⁊c. ¶. 7°. qꝛ scie acq̄site p ꝺmōstrationē vniuersalē obiectū nō ē res extra. igit᷑ nec alicuius scie. ↄn̄s ꝓbat᷑. qꝛ nec res vniuersal'. cū nulla sit hm̄oi: nec res singl'aris: qꝛ nō poti⁹ vno q̄z alia significata p obm ↄ°nis. verbi grā si ↄ° sit hec. Oīs triāgul⁹ habet tres ⁊c. non plus vnus singularis triangulus est obiectum illius q̄z alius: ergo quilibet

⁊ cũ oĩs subiti actus sciendi cognoscatur ab intellectu: sequitur ꝙ demõstrãs huiꝰ ꝯclusio nem: actu ⁊ imediate cognoscat quelibet singulare triangulũ quod est falsum. 8°. illud est scibile: quod est demonstrabile. 6°. ethico. igitur per sciam generataȝ per demonstratione quod per illam demonstratur. Sed res extra non est demonstrabilis. igitur nec est scibilis aut sciẽtie obiectũ. ❡ Contra aliam partẽ cõclusionis arguit sic grego. p̃mo. Si obiectuȝ sciẽ esset ipsa ꝯclusio: sequeretur ꝙ quilibet actus sciẽs sciã acquisita per demonstrationẽ: actu apprehẽderet cõclusionẽ sue demõstrationis. hoc pꝫ. sȝ ꝯñs est falsuȝ vt pꝫ ad experiẽtiã. Nã plerũqȝ imo quasi semp contingit ꝙ demonstrans quãuis formet ꝯclusionẽ: non tamẽ reflectit sup illã ꝯprehẽdendo ipam: sed directe figit aspectũ suũ in illud qḋ ipsa significat: ⁊ nihilominꝰ acq̃rit sciaȝ p demõstrationẽ cũ sit syllogismꝰ faciẽs scire. ❡ Confirmat̃ qr si ꝯclusio apprehẽdat̃: aut apprehẽdit̃ tñ apprehẽsione q̃ est simplex intelligẽtia: aut apphensione q̃ indicatiua q̃ cognoscit aliq̃d de ipa. Primũ nõ obuiat. qr talis apprehẽsio nõ est scia vt nũc loquimur de scia: cũ p q̃libet sciaȝ sciatur aliq̃d inesse vel nõ inesse. qḋ simplici apprehẽsioni nõ conuenit. Itẽ talis apprehensio nõ p se causatur p demõstrationẽ. q̃uis absqȝ p̃missis illa ꝯclusio formaret̃ in intellectu: nõ minꝰ intellectus põt eã intueri ⁊ apprehẽdere tali apprehẽsibilitate. scia aũt de q̃ loquimur: nõ nisi p demõstrationẽ acq̃ritur. Rursus nõ tñ ꝯclusio demõstrationis: sȝ etiã p̃ma p̃ncipia possũt sic apprehẽdi: ⁊ etiã simplex apphẽsio q̃ nõ est ꝓpositio: q̃uis etiã vna ꝓpositio falsa. ⁊ tñ nec p̃ma principia: nec apphensio incõplexa: nec ꝓpositio falsa: sciũt̃ scia de q̃ nunc loq̃mur. igit̃ ⁊c̃. Si dicat ꝙ ꝯclusio apprehendit̃ apprehensione indicatiua et enunciatiua: hoc erit vt videt̃ apprehẽsione qua cognoscit̃ ipa ꝯclusio esse ꝯformis ipi rei seu esse vera. nã nulla alia videt̃ esse ad ꝓpositũ. sȝ certum est ꝙ nõ q̃libet demonstrãs habet talẽ notitiã de sua ꝯclusione. Unde nec geometra demõstrans latera triãguli descripti fm doctrinã prime ꝯclusionis p̃mi euclidis: tũc considerat vl' apprehendit ꝙ ꝯclusio q̃ enũtiat illa esse equalia ẽ vera. Nec mediãs cõcludẽs tali morbo talẽ dari debere medicinã: cogitat ꝙ sua ꝯclusio est vera. q̃uis vtrũqȝ facile posset. Itẽ sicut aliud est q̃rere vtrũ latera huiꝰ triãguli sint equalia: et aliud vtrũ hec ꝓpositio latera huiꝰ trianguli sunt equalia: sit vera. sic aliud est scire hoc ⁊ aliud est scire illud. ⁊ certũ est ꝙ p̃mũ scire vel solũ vl' maxime est geometrie. ⁊ tale acquirit̃ in eo p demõstrationẽ. igit̃ eiꝰ obiectũ nõ est illa ꝯclusio. Itẽ nec etiã scire illã ꝯclusionẽ est obiectũ tale. nã p ipm scit̃ ꝙ illa ꝯclusio est vera. ⁊ p ꝯñs si actu ꝓpositio debeat dici: obiectum eiꝰ erit hec: latera huiꝰ trianguli est ꝓpositio vera cuiꝰ est illa conclusio. vt pꝫ. Itẽ etiã ipa nõ est ꝯclusio demõstrationis p quã acq̃rit̃ fm scire. ⁊ p ꝯñs nulliꝰ sciẽtie obm ẽ ꝯ° demõstrationis p quã acq̃rit̃. ❡ 2° p̃ncipaliter arguit sic supponẽdo tria. p̃mum ẽ ꝙ sic esse vl nõ sic eẽ: nõ ẽ ꝓpositionẽ enũtiabilẽ sic eẽ vl' nõ sic eẽ verã. ⁊ hac suppositionẽ dicit eẽ notã. ꝓbat̃ et p p̃hm in p̃dicamentis. cap°. de priori: vbi vult ꝙ q̃uis illa ad inuicẽ cõuertant̃ sȝ ꝯñaȝ. nihilominꝰ tñ sic eẽ vel sic: est causa ꝙ sit ꝓpositio vera ⁊ nõ ecõtra. ⁊ p ꝯñs sic eẽ: nõ est ꝓpositionem enũtiãtẽ sic eẽ verã. 2°. supponit ꝙ sic eẽ: nõ est ꝓpositio enũtiãs sic eẽ. ⁊ hoc etiã dicit p̃hs in p̃dicamẽtis. cap°. de oppositis. nõ etiã est autẽ inquit. ꝙ sub affirmatione ⁊ negatione iacet affirmatio ⁊ negatio: ⁊ ꝓbat. Affirmatio nãqȝ ẽ oro affirmatiua ⁊ negatio oro negatiua. horuȝ vero que sub affirmatione ⁊ negatiõe sunt neutrũ est oro. 3°. supponit ꝙ ꝓpositio aliq̃ nõ est ipsam eẽ verã. hoc pꝫ. nã aliqs q̃nqȝ apphẽderet ꝓpositionẽ: apphẽderet ipaȝ eẽ verã. Itẽ qr ꝯtigit eãdẽ ꝓpositionẽ verã eẽ ⁊ falsã successiue. his suppositis arguit sic p demõstrationẽ. cuiꝰ ꝯclusio ẽ sup q̃libet lineã finitã rectã ꝯstituere triãgulũ equilaterũ collocare: acq̃rit̃ sciã q̃ p̃se scit̃ ꝙ sup q̃libet lineam finitã rectã ꝯstituere ⁊c̃. Igit̃ illiꝰ sciẽ non est obm ipa ꝯclusio. añs pꝫ qr si aliq̃d aliud sciretur: non videret̃ aliud q̃ȝ ꝙ illa ꝯ° est vera. ⁊ hoc est falsũ. Nã si hoc sciat̃: hoc est p aliũ discursum q̃ ex eo ꝙ sup q̃zlibet lineã rectã ⁊c̃. infert̃ ꝙ ꝓpositio enũtiãs illud ẽ vera ⁊ p ꝯñs p aliã sciẽtiã. ❡ Cõfirmat̃ qr sicut non idẽ est sic eẽ ⁊ ꝓpositionẽ enũtiãtẽ sic eẽ verã vt pꝫ ex p̃ma suppositione sic nõ eodẽ actu sciẽdi scit̃ vtrũqȝ. ꝯña nota ẽ. qr sup q̃zlibȝ lineã ⁊c̃. nõ ẽ ipa ꝯ°. vt ex s̃cda supposi tiõe sȝ p ipaȝ significat̃. ⁊ sicut d illa ꝯ° ne argutũ est. ita ⁊ de qualibet respectu sciẽ acquisite per demõstrationẽ cuius est ipsa ꝯclusio argui põt. ❡ 3°. arguit sic. Si ꝯclusio demõstrationis esset obiectũ sciẽ vel illius qua scitur sic esse sicut ipsa significat: vel illius qua scitur ꝙ ipa est vera. nõ cui apparet cuiꝰ alterius sed neutriꝰ. qr neutrũ duoȝ scibiliũ vel scitoȝ ipa ẽ obiectũ vt pꝫ ex 3ª ⁊ 2ª. suppõnibꝰ. ❡ Cõtra 2ᵃᵐ ꝯclusionẽ arguit Gregoriꝰ p̃mo sic. Si deus sub rõne deitatis absolute esset subiectũ theologie nr̃e: deus esset cõprehẽsibilis per theologiam nostrã actu habitam

vel possibilē haberi. ꝯñs est falsuz. nulla eñi noti tia ꝛ nullis notitijs creatis vel creabilib⁹ deus cōprehēdi pōt: alias nō veraciter incōprehēsibi lis crederet. ꝯña ꝓbatur qꝛ ad oēm habitū habētē aliquod subm sub aliqua rōne absolute expectat cōsiderare quecūqꝫ illi ꝯueniūt ſm illam rōnem. Ex hoc eni pħus ꝓbat ꝙ ad phisicū expectat cōsiderare de cōtinuo infinito ꝛ finito loco ꝛ tpe ꝛ similib⁹: qꝛ ea ꝯueniūt corpori scꝫ ꝙ mobile est. ex hoc etiā ꝓbat ꝙ ad metha^m expectat cōsiderare de vno ꝛ multo: eodē ꝛ diuerso: priori ꝛ posteriori: ꝛ similib⁹. qꝛ ipa ꝯueniūt enti scđm ꝙ ens qđ est methaphisice per se primum subm. ¶ Probatur etiā rōne qꝛ nō est rō quare potius habeat cōsiderare aliqua coꝝ que per se cōpetūt subiecto sub rōne qua ei⁹ subꝫ ē: qꝫ alia ¶ Preterea ꝯſiu naꝶ. Si aliqua sic ꝛ aliq̄ nō: ergo nō est eius subm sub tali rōne absolute sed ꝯtracte. s. ad illa que de ipso inqꝫ^m tale considerat. Si igitur theologia nr̄a vel aliqua alia creatura vel creabilis habet deū pro subiecto inqꝫ^m deus est absolute: ergo habet ꝯsiderare quicqđ de ipo verificari ꝛ cognosci pōt: ꝛ per ꝯñs cōprehendere vel credēdo si talis theologia sit fides tm̄ vt nr̄a est: vel vidēdo si sit notitia qualis est btōꝝ. ¶ 2°. sic. Deus nō est subm theologie beatorum inqꝫ^m deus absolute. alias ipe esset creata scīa ꝯ̄ꝑrehēsibilis. ergo nec inqꝫ^m de⁹ absolute ē subm nr̄e theologie. pꝫ ꝯsequētia qꝛ fides nec infusa nec acq̄sita: excedit i credēdo scīaꝫ patrie i vidēdo vt. s. pleno de deo credam⁹ nunc qꝫ tūc visuri sum⁹. alias fidei plene non succederet visio sicut īnuit cōmuniter verba sctōꝝ nec veniente qđ pfectuꝫ est euacuareꝶ qđ ex pte est. vt dicit apls. ¶ Cōtra eandē ꝯclusionē arguit Durand⁹ pmo sic. qꝛ nihil infinitū sub rōne infinita potest esse subm scīe finite. qꝛ scīa sortiꝶ rōnem ab obiecto. Sed de⁹ sub rōne absoluta est infinitus ꝛ sub rōne infinitatis accept⁹. ergo vt sic nō potest esse subm vel obm theologie nr̄e q̄ finitatem habet. ¶ 2°. sic sub eadē rōne est de⁹ subm in theologia de qua nūc loquimur ꝛ in fide: sꝫ in fide articuloꝝ deus est subm nō sub rōne absoluta sed sub rōne determinata. ergo de⁹ nō ē subm in theologia sub rōne absoluta. maior pꝫ qꝛ sicut supra dictū ē illud idē ꝛ sub eadē rōne est subꝫ in scīa: qđ est subm in ꝯclusione pncipaliter illata. sed articuli fidei sunt ꝯclusiones pncipaliꝶ illate in theologia ꝓut nūc loquimur: vt supra declaratū ē. ergo idē ꝛ sub eadē rōne est subm in theologia ꝛ in fide articuloꝝ. ita ꝙ theologia ꝛ fides articuloꝝ nō differūt qꝫ^m ad subm: sed solum qꝫ^m ad modū assentiendi. ꝛ hec fuit maior. minor ꝓbaꝶ qꝛ deus nō est subm in fide articuloꝝ sub illa rōne sub qua multa possunt ꝓbari de ipso demōstratiue ꝛ sciētifice: alioqui inueniretur aliquis articulus fidei q̄ posset viatori demōstrari. sꝫ de deo sub rōne absoluta qua de⁹ est possunt multa ꝓbari demōstratiue et sciētifice. verbi grā ꝙ deus est itellectualis: ꝙ de⁹ est vn⁹ ꝛ similia. ergo de⁹ sub rōne absoluta nō est subm in fide articuloꝝ: sꝫ sub aliq̄ rōne determinata. ¶ 3°. pōt sic argui. qꝛ si theologia sit de deo ſm ꝙ deus absolute: sequiꝶ ꝙ idē hitus sit sciētific⁹ ꝛ creditiu⁹. sꝫ hoc est impossibile. qꝛ sequeretur eundē actū esse scire ꝛ credere. minor pꝫ ꝺ se maior ꝓbatur. qꝛ quedā conueniunt deo ſm ꝙ de⁹ que possunt demonstrari. s. ꝙ sit vnus ꝙ sit simplex ꝙ sit intelligens ꝛ similia: quedā aūt sunt q̄ sola fide teneꝶ vt ꝙ sit trinus: vel incarnatus. ¶ Cōtra tertiā ꝯclusionē arguit Aureolus vltima q̄stione ꝓlogi. ꝓbando ꝙ ens diuinū⁹ reuelabile nō sit subm hui⁹ scīe. arguit sic. Nulla realis ꝛ nobilissima scīa habet ꝓ formali obiecto respectū rōnis. sed reuelabile ad veritates theologie nō addit nisi vnū respectū in ordine ad deum: ergo non potest esse subiectum in scīa reali. ¶ 2°. obiectū debet equari vt nec excedat considerationem sciētie: nec excedaꝶ ab ea. sꝫ multa fuerunt hominib⁹ reuelata q̄ nō contineꝶ in hac sciētia: vt sybille puer nasciturus de virgine. Et de phis legiꝶ ꝙ de⁹ manifestauit illis. Et ꝺ alexādro ꝙ in veste pōtificali apparuit illi deus. ꝛ imperiū totius asie repromisit. ꝛ multa alia forsitā inspirauit de⁹ per varias gētiū nationes de quibus cōstat ꝙ nō continētur in hac scīa. Igitur reuelabile non est in ea subm. ¶ 3°. sic vnius scīe non est nisi vnū formale subm. Sed tu ponis ꝙ deus est subm huius scīe. ergo reuelabile non est subm huius scīe. Unde iste due ꝓpositiones cōtradicunt. ¶ 4°. sub illa rōne deus nō est subm in ista scīa: sub qua non insunt sibi veritates que in ea determinātur: Sꝫ trinitas ꝛ alie veritates non insunt deo sub rōne reuelabilis. non eñi est trinus inqꝫ^m reuelabilis aut potens reuelari: ergo deus vt reuelabilis non est subm. ¶ 5°. prō nem subi insunt passiones subs ꝛ nō ecōtra. de⁹ autē non est trinus inqꝫ^m reuelabilis nec est omnipotens inqꝫ^m reuelabilis ꝛ sic de alijs passionibus: igitur iddem quod prius ꝛc.

QUantū ad tertiū articulum p° notandū est ꝙ proprie ꝛ stricte loquendo. subm sciētie est

illud de quo aliquid est demonstratum in cōclusione scita. et dicit subm: ea rōne quia subijcitur predicato. s. ꝓprie passioni et alijs que de ipso ꝑdicantur. est etiā primū ad quod omnia alia in scientia cōsiderata habent aliquē ordinē et attributionē et sub aliqua ratione formali inq̄ʒ scibile est cōsiderant. Itaqʒ subm scientie ꝓprie et stricte consideratū habet tres cōditiones. pª q sit aliqd incōplexū. s. termin9 et nō ꝓpositio. 2ª. q sit pmo et principalit in scientia cōsideratū: et q oīa alia habeant attributionē ad ipm. 3ª. est q aliqua possint predicari demōstratiue de ipso si est scientia proprie accepta. ratio prime conditionis tacta est supra q. s. subm scientie est illud qd predicato subijcit in cōclusione demōstrata. ratio secūde cōditionis. quia sm phm p9 posterioꝝ. vnitas scientie est ab vnitate subi: sed non esset vna a subo nisi subm pmo et principaliter cōsideraretur et alia per cōparationē ad ipm. alias non magis attenderetur vnitas scientie sm subm qʒ sm alia; et ꝑ consequēs non eēt vna scia sed plures sm plura in ea cōsiderata. Ratio tertie patet: quia subm assignatur in scia obm. Et dicit obm scie ꝓprie loquēdo cōclusio demōstrata includēs subm et predicatum. Ea ratione quia est illud quod p° et principalit scitur sm affirmationē vel negationē. Nā cū scientia sit veri: et veȓ significetur solū ꝑ enunciationē ꝓut philosophus dicit p°. periher: sequitur q enunciatio sit qd proprie scitur et illa enunciatio que pmo et principaliter scitur: est in scientia obm sicut et obm visus est quod pmo et principalit videtur: et ꝓpterea obm in respectu ad potentiaʒ vel habitū dicitur. et obm scientie est cōclusio demonstrata q̄ est quedā enūtiatio. Ex his infert q obm scientie proprie loquendo est aliquid cōplexū. Quod satis accipit ex dictis sancti Tho. 2ª. 2e. q. pª. ar. p°. 2°. 3°. et 4°. Verū ē q aliquādo accipitur obm pro subo et ecōtra. Quāuis hoc. 2m. raro. Et tunc obm dicit ꝑ comparationē ad potētiā vel habitū: et subʒ per comparationē ad passiones que de illo ꝓbant. et tū cū subm scientie appellat obm: debet intelligi d obiecto nō imediato et pximo sʒ de obo vltimato. In eo enī q habit9 scientie terminatur ad cōclusionē demōstratam: dicit terminari per ꝯsis ad subm eiusdē conclusionis qd est subm scientie. et in isto sensu sunt accipienda verba sancti Tho. 2ª. 2e. q. pª. ar. 2°. q obm fidei ex parte rei credite: est aliqd incōplexū. s. res ipsa de qua fides habetur. Sed ex parte credentis: obm fidei est aliqd cōplexuʒ per modū enunciabilis. q autē sit de mente sancti doctoris q subm aut res de qua est scientia dicatur obm vltimatū patet. Nā eodē. ar. ad. 2m. inquit. actus credentis non terminat ad enūtiabile sed ad rē. non enī formam9 enunciabilia nisi vt per ea de reb9 cognitionē habeam9 sicut in scientia ita et in fide: hec ille. Et debet intelligi q dicit actus credētis nō terminatur ad enunciabile: sed ad rē. s. vltimate. Nā de proximo et immediato: ad enūtiabile terminatur: qd est obm proximū et imediatū: ꝓut ex supra dictis patet. Ea enī rōne aliqd dicit obm habitus vel potētie: quia ad illud actus talis potētie vel habitus terminatur.

Secundo. Notandū est ꝓut dicit sanctus Tho. 2ª. 2e. q. pª. ar. p°. Itē de veritatib9. q. de charitate. ar. 4°. Et. 3°. sentētiaꝝ distin. 14. q. pª. ar. p°. sub. ar. p°. et pluribus alijs locis. in obo scientie vel alteri9 habitus est aliqd vt formale et aliqd vt materiale. formale in obo dicit illud sm cui9 rōnem obm refertur ad habitum et habit9 circa id versatur. Materiale autē in obo est illud in quo id qd formale est fundat. quēadmodū et in potentia visiua formale est color: materiale aūt est corpus coloratū. Et in scientia geometrie materiale in obo est cōclusio scita: formale vero est ipsa ratio sciēdi q̄ media demonstrationis sunt: quib9 cōclusio scita cognoscit. Aduertēdū est tamen q rō formalis obi scientie dupliciter potest cōsiderari. Uno modo ex pte rei scibilis. Alio modo ex parte scientis. rō formalis obi ex parte rei scibilis est illud quod primo et per se attingit in obo a potētia vl habitu. i. ad qd primo et ꝑ se actus potentie vel habit9 terminat simul cū ipso obo materiali. vnde est aliqd quod cognoscitur. Rō formalis obi ex parte scientis: dicit mediū quo potētia vel habit9 scientie attingit obm. i. ꝑ quod tali vel tali modo circa obm versat. Exēpluʒ primi: vt si aliqs consideret rē sm q est ens absolute et alius sm q est mobilis: ibi erit diuersa rō obi ex parte scibilis. Exemplū secūdi vt si vn9 habeat de eadē re et q̄ʒm ad eandē ꝓprietatem notitiam per mediū ꝓbabile vel opinabile et alius ꝑ medium demōstratiuū: ibi erit eadē rō ex parte rei apprehēse: sed non est eadem rō cognoscendi ex parte intellect9 cōsiderantis. et ꝑ hanc distinctionem dissoluit qdā apparēs repugnantia in dictis sancti Thome. Nā pmo sentētiaꝝ in ꝓlogo ar. 4°. sanctus doctor assignat subʒ theologie ens diuinū cognoscibile per inspirationē. Unde videtur q aliter senserit de subo theologie ibi et ꝑma parte ac alijs locis sicut allegatum est in. 2a. conclusione vbi dicit q deus est subm theologie

Sz in veritate nulla est cōtradictio. Nā in pma parte τ alibi ,put allegatū est in .2ᵒ. ꝯclusiōe assignat subꝫ q̄zᵐ ad rōnē formalē ex pte scibilis. Uñ illud vocat subm theologie de quo pncipalit cōsideraṫ τ qđ cōprehēdit omnia de qb⁹ tractaṫ in theologia cōmunitate attributionis. omnia eni attributionē τ ordinē habēt ad deū ꝑm aliquez modū ,put pma parte vbi allegatū ē expōit sctūs doctor. ſꝫ in scripto voluit assignare subm theologie. τ q̄zᵐ ad rōnē formalē ex pte scibilis τ q̄zᵐ ad rōnē formalē ex parte sciētis: q̄ ē rō cognoscēdi. hūo teni ratio est reuelabilitas. Uoluit itaq; sctūs Tho. in scripto cōprehēdere oīa q̄ diuersis opinionib⁹ ponebātur ēē subm theologie ,put ipsemet dicit ibi. Et itelligit sctūs doctor prima pte q̄ de⁹ est subm in theologia sub ratione deitatis absolute. ita q̄ ratio formalis ex parte scibilis ꝑm quā de⁹ dicaṫ subm: ē rō deitatis ,put abstrahit ab oīb⁹ attributis q̄ se habēt ad subꝫ deitatis sicut ꝓprietates quedā ꝑm modū nr̄m intelligēdi. vt sapiēs: bon⁹. τ similia. Nam sub tali rōne pncipalit cōsideraṫ ð deo in hac sciētia: τ ad deū sub tali rōne omnia q̄ in theologia cōsiderantur habēt attributionē. τ vt sic possunt ð deo ꝓbari aliq̄. s. attributa diuina p modū passiōis ꝑm modū nr̄m intelligēdi q̄zᵐuis in re oīa sint iddē realit cū deitate. Sub rōne eni vnius attributi vt sapiētie vel alteri⁹: nō pōt vere τ ꝓprie dici q̄ de⁹ sit subm in theologia. Qm̄ sub tali rōne nō oīa cōsiderata i theologia habēt ad deū attributionē. Sꝫ nec pōt dici ,ppe q̄ de⁹ sit subm sub rōne qua cōprehēdit in se oīa attributa τ omnes pfectiōes diuinas. Nā vt sic nihil remaneret qđ de deo in theologia probari posset p moduz passionis. qđ tn̄ reqritur in omni sciētia. Omnis eni sciētia preter subm cōsiderat alia. s. proprietates vel passiones ð suo subo ,pbādas. Nā ideo aliq̄d dicaṫ subm in sciētia q̄r subijciṫ in ꝯclusione alicui pdicato. qđ p dmōstrationē aut p syllogismū ,pbaṫ inesse subo ,put supra dictū fuit i pᵒ notabili. Animaduertēdū tn̄ est q̄ aliqua ratio pōt dici absoluta dupliciṫ ,put absolutū diuidiṫ ꝯtra ꝯtractū aut determinatū. Uno mō ex parte obi aut subi scibilis: ,put cōtractio aut determinatio est p additionē alteri⁹ rōnis min⁹ cōmūis. quēadmodū cōsueuit dici q̄ gen⁹ cōtrahitur p differētias. Alio modo ,put absolutū distinguiṫ ꝯtra determinatū aut ꝯtractū ex parte sciētis p restrictionē cōsiderationis τ exclusionē totalis cōprehēsionis. Nūc autē qđ sctūs. Tho. dicit q̄. s. deus ē subm in theologia sub rōne deitatis absolute: debet intelligi ð absoluto pmo modo. Nō eniz theologia habet eū pro subiecto sub aliq̄ determinatione cōtrahēte τ restrigēte ad aliq̄d min⁹ cōmune sicut dictū est. loquēdo aūt de absoluto 2ᵒ. mō ex parte sciētis: theologia nostra nō hēt ,p subo deū sub rōne absoluta deitatis. nō enim habet de deo vniuersalē considerationem totalis cōprehensionis.

Tertio. Notandū est pro intellectu .3ᵉ. cōclusionis q̄ duplex ꝯsideraṫ rō formalis obi theologie. s. ratio deitatis: et ista est ratio cognita: τ lumen diuine reuelationis τ ista est ratio cognoscendi. et hoc quod dico reuelabile: est ratio denominatiue dicta de obo theologie a ratione cognoscēdi. Unde est quedam denominatio ab extrīseco. s. a reuelatione existente in cognoscente. Unde reuelabile ē ratio formalis obi ex parte cognoscētis.

Quantum ad q̄rtū articulū respōdēdū est ad aduersarioꝝ obiectiōes. Ad primū cōtra primā partē cōclusionis respondet sctūs Tho. super boetiū de trinitate. ca. age igitur. q. pᵃ. ar. 2ᵒ. in corpore q̄stionis. et plani⁹ ad. 4ᵐ. Itē pma parte. q. 86. ar. 3ᵒ. q̄ de cōtigētibus aliter se habere potest esse sciētia: nō ꝑm q̄ sunt cōtingētia: sꝫ q̄zᵐ ad rationes vniuersales τ necessarias q̄ a rebus ipsis cōcipit intellect⁹: nihil est a deo cōtingens qui in se aliq̄d habeat necessitatis. sicut hoc ipsum q̄ est sortē currere cōtingēs est: sꝫ habitudo cursus ad motū necessaria est. ipsa etiā ratio vniuersalis rei cōtingētis necessitatē habet quādā. Hec eni ꝓpositio necessaria est: oīe ꝯtigēs possibile est aliter se habere. et multe alie ꝓpositiones necessarie possunt accipi p intellectū a reb⁹ cōtingētib⁹ de q̄bus pōt esse sciētia. Unde ,put sctūs Tho. cōcludit pma parte loco palegato. Si attēdātur rōnes vniuersales scibiliū: omnes sciētie sūt ð necessarijs. Si aūt attēdātur ipe res: sic q̄dā sciētia ē ð necessarijs et q̄dā ð cōtingētib⁹. Ad. 2ᵐ. cōcediṫ q̄ eadēz res pōt ēē obm materiale et fūdamētale sciētie τ opiniōis τ fidei τ erroris: sed q̄zᵐ ad diuersa τ diuersis enūciatiōib⁹. τ hoc nullū incōueniēs est ,put ex dictis philosophi patet primo posterioꝝ. et docet illud sctūs Tho. 2ᵃ. 2ᵉ. q. pma. ar. 5ᵒ. ad. 4ᵐ. esset autē incōueniēs si omniū illoꝝ habituū esset iddē obm formale. Ut q̄ ð eadē enūciatione respectu eiusdē subi τ ꝑm iddē tēpus τ secūdū omnē modum idēptitatis idē homo haberet sciam τ errorē aut opinionē q̄ tn̄ non sequiṫ ex cōclusione sancti

doctoris nec illud arguēs satis ꝓbat. ¶Ad.3ᵐ. negat̃ cōsequētia. nā assensus ſm ꝓpriā rōnem est circa verū. qḋ pertinet ad intellectū cōponētē ⁊ diuidentē prout philosophꝰ dicit .pᵒ. periar. ⁊ ita nō est nisi enunciationis. sciā autē non solū dicit̃ respectu enūciabilis qḋ ē proximū eiꝰ obm. sed etiā respectu subiecti enūciationis qḋ est eiꝰ fundamētale obm ⁊ vltimatū. prout supra patuit in primo notabili. ex dictis sancti Thome. et ad ꝓbationē ꝯsequētie negat̃ ꝙ vniuersaliter oīm ei quod scitur: assentiatur ꝗ̄uis propositio cōuersa cōcedat̃. s. omne cui assentit̃ scit̃. Nā assentire cū importet applicationē intellectꝰ ad aliqḋ ſm affirmationē vel negationē ꝯsequit̃ actum intellectꝰ cōponētis aut diuidētis. Et ꝑ cōseq̄ns semper respicit pro obiecto suo enunciabile. vñ soli enūciationi aut ꝓpositioni assentit̃. sȝ scire ē quoddā cognoscere. vnde extēdit se ex sua rōne ⁊ ex vsu loquēdi ad omne illud cuius cognitio habetur per aliquē modū siue mediate siue inmediate. ⁊ ideo nō solū enūciatio vel enūciabile scitur: sȝ ꝑ ipsam enūciationē scit̃ etiā ⁊ cognoscit̃ subm de quo format̃ enūciatio. Nā vt supra allegatū est ex dictis sancti Thome. 2ᵃ. 2ᵉ. q. pᵐᵃ ar. 2ᵒ. ad. 2ᵐ. nō formamus enūciabilia nisi vt ꝑ ea de rebꝰ cognitionem habeamꝰ. Itē de veri. q. 14. ar. 8. ad. 12ᵐ. inquit. ꝗ̄uis fides sit de cōplexo q̄ȝ ad id qḋ in nobis est: tamē q̄ȝ ad id i qḋ per fidē ducimur: sicut in obm est de simplici veritate. patet ergo ꝙ scientia dicit habitudinem tamq̄ȝ ad obm ⁊ ad rem extra et ad propositionē de ea formatā. ꝓpositio tamē est obiectū proximū: res vero extra est obm vltimatum ⁊ fundamētale. Cū vero arguēs infert ꝙ tunc fidelis eque licite crederet et ita firmiter diabolo sicut deo; negat̃ cōsequētia et ad eius probationē dicitur ꝙ probatio est nulla. nā credere ꝙ diabolus nō est omnipotēs nō est credere diabolo sȝ est credere aliqḋ de diabolo qḋ licitū est. et cū rursus īfert ꝙ eidē simul assentiret aliqs et dissentiret: dicimꝰ ꝙ hoc nō est incōueniēs si illud cui assentit̃ est res extra ſm diuersas rationes aut ſm aliud et aliud. possumꝰ enim de eadē re assentiēdo affirmare vnū ⁊ et dissentiēdo negare aliud vt in exēplo arguētis. ¶Ad. 4ᵐ. cōcedit̃ tota deductio. Nō enim ex ea aliud cōcludit̃ nisi ꝙ obm sciētie imediatū ⁊ proximū sit ꝓpositio. qḋ sctūs doctor non negat. sed mediatū obiectū ⁊ vltimatū est ipsa res de q̄ ꝓpositio format̃. ad qḋ tamē obm nō se extēdit assensus nec ex propria significatiōe nec ex vsu loquēdi. ¶5ᵐ cōcedimus. Nō eni aliud cōcludit q̄ȝ ꝙ res extra nō est obm assensus quod et nos cōcedimus. ¶Ad. 6ᵐ. negat̃ minor. semper enim quod per cōclusionē demōstrationis significat̃: aliquo modo ē. nā vt sctūs doctor dicit prima parte. q. 14. ar. 9ᵒ. ea que non sunt actu: sunt in potētia: vel dei vel creature: siue in potētia actiua siue passiua: siue in potētia oppinandi vel imaginādi vel quocūq̄ȝ modo significandi. Unde infinitū vel aliud impossibile de quo demōstrat̃ non esse: aliquo modo ē. s. ꝑ imaginationē vel intellectū. quū si nullo modo esset nec etiā in itellectu: nō posset intellectꝰ de eo formare aliq̄ȝ ꝓpositionē. Sicut eni philosophꝰ dicit. 4ᵒ. methaphisice negatio vel ꝓuatio entis vno modo dicitur ens. ¶Ad. 7ᵐ. negatur antecedens. Dico eni ꝙ sciētie ꝯclusionis vniuersalis demōstrate: obm est res vniuersalis. Et cū arguit̃ cōtra q2 nulla res extra animā est talis: dicit̃ ꝙ licet nulla res habeat vniuersalitatē extra animā: tamē res q̄ in intellectu habet vniuersalitatē: est extra animā. s. natura q̄ est in indiuiduo. Sicut. n. dicit sanctꝰ Tho. pᵐᵃ pte. q. 85. ar. 2ᵒ. ad. 2ᵐ. cū d̃r vniuersale abstractū seu vniuersalitas: natura ipsa cui accidit vel intelligi vel abstrahi aut intētio vniuersalitatis: nō est nisi in singularibꝰ. sed intētio vniuersalitatis ē in intellectu. Et hoc patet ꝑ simile in sensu. Uisus eni videt colorem pomi sine odore eiꝰ. Si ergo q̄ratur vbi sit color qui videt̃ sine odore: manifestū est ꝙ color q̄ videt̃ non ē nisi in pomo. Sed ꝙ sit sine odore perceptꝰ: hoc accidit ei ex pte visus. inq̄ȝᵐ in visu est similitudo coloris ⁊ nō odoris. Et similiter humanitas q̄ intelligit̃ nō est nisi in hoc vel in illo homine. Sȝ ꝙ humanitas apprehēdat̃ sine indiuidualibꝰ ꝯditiōibꝰ ad qḋ sequitur intētio vniuersalitatis: accidit humanitati secūdū ꝙ ꝑcipit̃ ab intellectu. Idē dē in sūa dicit. ar. 3ᵒ. ad pmū. Itē cōtra gētiles. li. 2ᵒ. ca. 75. ait. Ad hoc inuēte sunt artes ⁊ sciē vt res in suis naturis cognoscantur. Et parū infra. licet natura generis ⁊ speciei nūq̄ȝ sit nisi in his indiuiduis: itelligit tamē intellectꝰ naturā speciei ⁊ generis nō intelligendo ꝑncipia indiuiduātia. Et hoc est intelligere vniuersalia. Et sic hec duo non repugnāt ꝙ vniuersalia non subsistāt extra animā: et ꝙ intellectꝰ itelligēs vniuersalia intelligat res q̄ sunt extra animā. ¶Ad 8ᵐ. d̃r ꝙ maior ē itelligēda de scibili qḋ est obm ꝓximū sciētie. Id aūt est ꝯclusio demōstrata. ꝑ vt dictū est in pmo notabili. Nō aūt habet veritatē de scibili vltimato qḋ ē subm ꝯclusionis prout supra habitū est. patet ergo ꝙ argumēta cōtra primā partē ꝯclusionis nō ꝓcedūt. ¶Ad argumēta ꝯtra. 2ᵃᵐ. partē ꝯclusionis respondet̃. Ad

primū cōcedit cōsequentia cum suo antecedēte et ad improbationē ꝯsequētis dico ꝙ nulla experientia docet ꝙ demōstrās actu et sciēs nonferat intuitū suū supra ꝯclusionē saltē mentalē quam format vt per eam et in ea rē ipam cognoscat. omnem enī intellectionē ꝯsequit̄ alicu⁹ conceptus formatio i quo tanq̄ȝ in expressa similitudine res cognoscit̄ ꝑut sanctus doctor docet pma pte. q. 27. ar. pmo. et in tractatu de natura verbi intellectus. et multū apte in de differētia diuini verbi et humani et plurib⁹ alijs locis. et istū ꝯceptū rei q̄ alias dicit̄ ratio cognoscēdi: eodē actu et intuitu apprehēdit intellect⁹ quo et illud cu⁹ est ꝯcept⁹ vel ratio cognoscēdi. ꝑut expresse dicit sanctus Tho. 3°. sentēciar. disti. 14. q. 1. ar. p°. sub. ar. 4° Quod intelligēdū est qū cognoscit̄ ꝯceptus vel ratio prout est similitudo expressa rei cuius est. Idē enī mot⁹ et intētio est in rē et in imaginē rei inq̄ȝm est imago. ꝑut phs dicit libro d memoria et reminiscētia. et doctor sctūs in. 3ª. parte. q. 26. ar. 3°. et in q̄ȝ plurimis alijs locis. ¶Et cū vlterius dicit̄ ꝙ demōstrās nō actu reflectitur supra ꝯclusionē cōprehēdēdo ipam: dico ꝙ verum est ſm se. s. cōsiderādo ꝯclusionē ꝑut est q̄dam propositio significās verū vel falsum vel prout est quoddā aggregatū ex subo predicato et q̄dā ꝑpositio deducta ex principijs: vel ſm aliam similem ꝯsiderationē. Sed accipiēdo ꝯclusionē inq̄ȝm signū est. i. inq̄ȝm significat inherentiā pdicati ad subm: omnis demōstrās apprehēdit ꝯclusionē. Nā apprehēdit intellectū ꝯclusionis. Qui enim per demōstrationē infert hāc ꝯclusionē homo ē resibilis: cognoscit ꝙ resibile inest homini tanq̄ȝ ppria passio: et isto modo ꝯclusio vel enūtiatio dicitur a sancto doctore obm sciētie. s. q̄ȝm ad id quod significat. et nō accipiendo ꝯclusionē vel enuntiationē pro litteris aut syllabis vel terminis ex qb⁹ cōponit̄: vel q̄ȝm ad simul q̄ possunt considerari in ꝑpositione que appellat̄ cōclusio. ¶Ad confirmationē dicit̄ ꝙ ꝯclusio apprehēdit̄ a demōstrante: apprehēsione inditiua loquēdo de ꝯclusione q̄ȝm ad sensū quē importat. Nam de ꝯclusione ꝑposita apprehēdit demōstrās ꝙ resibile inheret homini. q̄ apprehēsio est inditiua: et sic de ceteris ꝯclusionib⁹. Unde huiusmodi apprehēsio inditiua nō est qua aliq̄d iudicet̄ de ꝯclusione. sed de re de qua est ꝯclusio. Et cū obijcit cōtra arguēs: ꝙ demōstrās non semp apprehēdit ꝙ ꝯclusio sua sit vera quia nihil cogitat de veritate ꝯclusionis: conceditur. Sed hoc non militat cōtra nos. quia esse verum vel falsum: et esse deductū ex pricipijs necessarijs vl̄ ꝓbabilib⁹: et ē ꝯclusionem vel solā enūtiationē et huiusmodi ꝯceptiones: ꝯsequūtur ꝯclusionē prout considerat̄ ſm se. i. inq̄ȝm conclusio. et isto modo non ponit̄ imediatū obm scientie. sed q̄ȝm ad significatū vel q̄ȝm ad sensū quē ꝯclusio importat ꝑut declaratū est supra. Unde dicim⁹ ꝙ demōstrās cognoscit ꝯclusiōē. i. id qđ significat ꝯclusio q̄uis tūc non cogitet de veritate ꝯclusionis vel de alio eius accidēte. et hoc ipse arguens ꝯcedit. Nam dicit ꝙ cum demōstrās format ꝯclusionē: directe figit aspectū suū in id qđ ipsa significat. et hoc idē intelligit sanct⁹ doctor cum dicit enuntiationē vel ꝯclusionē esse ꝓximū obm sciētie. i. significatū ꝯclusionis vel ꝯclusio q̄ȝm ad id quod significat. Similit̄ alia q̄ arguēs inducit nō sunt contra nos. Omnia enī ꝑtendūt ꝙ ꝯclusio ꝑut est quedā enūtiatio et ꝑut ꝯsiderat̄ vt quedā ꝑpositio deducta ex pncipijs vera aut falsa: et generaliter sub cōsideratione qua ꝯuenīūt sibi aliq̄ inq̄ȝm ē cōclusio: nō ē obȝ sciētie et hoc nos nō negamus. sed dicim⁹ ꝙ ꝯclusio est obm sciētie q̄ȝm ad id qđ significat. ¶Per idē patet responsio ad. 2m. vnde admittim⁹ ea que arguēs suppōit. Et ad argumētationē quā format ex illis suppositis: negat̄ consequētia. qm̄ eodē intuitu vl̄ actu conclusio scit̄ ꝙ supra q̄libet lineā rectā finitam contingit triangulū collocare: scit̄ ipa cōclusio. s. super q̄libet lineā rectā ℞c. non q̄ȝm ad hoc qđ est esse verā vel falsam vel q̄ȝm ad alia accidentia q̄ conueniūt ꝯclusioni inq̄ȝm conclusio: ſȝ scit̄ ipsa cōclusio q̄ȝm ad id qđ significat. Et isto modo dicit̄ obiectū sciētie. sicut enī dicit̄ vox aut dictio cognosci cum cognoscitur eius signatū: ita et ꝑpositio vl̄ ꝯclusio dicitur cognosci qū cognoscitur ei⁹ significatū. Nā idē motus et intētio ē ad rem et signū vel imaginē rei inq̄ȝm signū eius est vel imago. ꝑut supra dictū fuit ex dictis philosophi et sancti Thome. Et q̄uis conclusio non sit omnino idē cum eo qđ signat: ꝑut. 2°. loco arguens supponit: qr tamē ꝯclusio est signum eius: eadē apprehēsione cognoscit̄ qua et illud. ꝑ regulam phi allegatā. Ex hijs patet responsio ad confirmationē et ad. 3m. argumētū. ¶Ad argumēta Gregorij cōtra. 2am. ꝯclusionē. Ad pmū negat̄ consequētia. Et ad ei⁹ ꝓbationē dico ꝙ si theologia accipit̄ absolute ꝑut dicit̄ sermo de deo ſm nominis interpretationē: sic ꝯprehēdit in se theologiam dei et beatoꝝ et nr̄am: et sub hac generali acceptione formale obm theologie ꝓportionatū et adequatū est deus sub rōne deitatis absolute. Ita ꝙ quecūq̄ȝ cōueniūt deo sub rōne deitatis: ptinēt ad ꝯsiderationē theologie sic

sumpte. q2 ꝑtinēt ad theologiā dei q̄ est pfectissi
ma habēs in se omnis notitie cōplemētū. Si ve
ro theologia acapiat contracte ꝓ scientia de deo
in beatio ⁊ in nobis: sic de⁹ sub rōne deitatis ab
solute est formale subm sed nō adequatū ⁊ pro-
portionatū. ita q̄ neq3 excedat scientiā cuius est
subm nec excedat. Nā sicut deductū fuit supra
in pma. q. ex dicto sancti Thome. theologia no
stra quedā impressio est ⁊ quedā participata co-
gnitio a scia dei. vnde est imꝑfecta respectu eius
Habet enī se scia nr̄a ⁊ etiā beatoꝝ ad scientiam
dei: sicut scia quam in principio disciplīe habet
discipul⁹ q̄ nec pfecta est nec se extēdit ad oīa
ad que se extēdit scientia doctoris sui. sed est dif-
ferentia. Qm̄ imperfectio scientie discipuli apud
nos ideo est quia nōdū oīa sibi exposita sunt
que ad talē sciam ptinēt: est tamē capax eius pfe
ctionis scientie q̄ est in doctore. Sed imperfectio
scientie ⁊ theologie nr̄e ⁊ omnis creature ꝓuenit
non solū ex eo q̄ non sunt oia q̄ ptinēt ad scientiā
theologie exposita ⁊ reuelata intellectui creato
sed ⁊ magis q2 intellect⁹ creature nō est capax
tante lucis. s. infinite: quia possit ꝯprehēdere infi
nitatē ⁊ imensitatē diuine pfectionis. et ꝓconse-
quens nec oīa q̄ ꝯueniūt deo sub rōne absolu
ta deitatis q̄ infinita sunt. Acapit in presenti ra
tio absoluta deitatis: ꝓut diuidit ꝯtra rationez
specialē aut contractā. Ex hijs respondet ad for
mā argumēti. Dico ergo ad ꝓbationē consequē
tie q̄ si in maiori acapiat obm qd est adequatū
⁊ ꝓportionatū scientie: vera est. sed in hoc sensu
nihil infert ꝯtra nos. Qm̄ sanct⁹ doctor non po
nit deū sub rōne absoluta deitatis esse obm vel
subm adequatū ⁊ proportionatū theologie nr̄e
aut alicui⁹ creature sicut ex predictis patet. Si
vero acapiat obm in illa maiori ꝓpositione pro
omni eo circa quod pncipaliter directe et per se
versat habit⁹ scie: etiā si sibi non sit adequatum
et ꝓportionatū: falsa est. et potest dari exemplum
in discipulo rudi ⁊ hebete atq3 debilis imagina-
tionis: intm̄ q̄ fm sui ꝯditionē indiuidualē nō ē
capax oīs subtilitatis q̄ in scia naturali aut ma
thematica inuenit. Certū est. n. q̄ hui⁹ discipu
li rudis sicut ⁊ ingenio ꝑstātis: scia naturalis aut
mathematica pro subo formali habet ens mo
bile aut quātū ꝯtinuū: ⁊ tn̄ respectu scie q̄ est i ru
di discipulo: nō dicet subm adeq̄tū et ꝓportio-
natū. et ꝯn̄s nec ad illius sciam ꝑtinēt omnes
veritates q̄ ꝯueniūt tali subo fm rōnē suā abso-
lutā. qm̄ intellect⁹ eiusmodi nō est tāte pfectio-
nis q̄ sit capax earū. ¶ Ad pmā ꝯfirmationē ne
gat assumptū imo est assignare rōnē q̄re theolo
gia nr̄a poti⁹ habet ꝯsiderare aliq̄ eoꝝ q̄ ꝑ se cō
ueniūt subo q̄3 alia. ⁊ rō acapit ex lumine diuine
reuelationis nobis infuso q̄ est ratio formalis cog
noscendi prout dictū est in. 4°. notabili. ¶ Ad
secundā cōfirmationem negatur consequentia
si intelligat de contractione ex parte rei scibilis.
Nam id potest contingere ex imperfectione et
defectu scientis ⁊ non ex restrictione capacita-
tis subiecti. etiam maq3[m] subm est. Si autē intel-
ligat de contractione ex parte scientis: concedit
sed nihil concludit contra sanctū Thomā qui
non loquitur de absoluta ratione deitatis ꝓut
absolutum opponitur huiusmodi contractioni q̄
est ex parte scientis prout dictū fuit in tertio no
tabili. Quod autē arguens vlterius infert q̄. s.
intellectus viatoris aut beati posset cognoscere
imo ⁊ comprehendere quicquid cognosci ⁊ ve-
rificari potest de deo: non valet. quoniā vt dictū
est deus non est subiectū adequatū ⁊ proportio
natum theologie nostre aut beatorum sed exce
dens. et ideo in nostra theologia aut beatorum
cognosci de deo non possunt quecūq3 de eo cog
nosci possunt aut in eo cōprehendūtur: sed illa
precise que fm determinatū modū sue cōsidera-
tionis tradūt. s. fz modū diuine reuelatōis. sed
ista determinatio ꝯtrahit rōnem subi nō ex par
te ipsius scibilis sed ex parte scientis nam ꝯtra-
hit modum sciēdi nō ipsum scibile. ¶ Ad. 2[m]. est
similis respōsio. Deus enī est subiectum theolo-
gie beatorum sub absoluta ratione deitatis licet
obijciatur contracte ex parte scientis quia. s. nō
obiatur alicui itellectui creato fm omnē modū
et rationē quibus est considerabilis nec fm om-
nem veritatē de ipso scibilē sed fm determina-
tum modū considerationis ⁊ ad certū gradū ac
mensurā veritatum q̄ de deo sciri possunt. ¶ Ad
primū Durandi contra eandē ꝯclusionē dicitur
q̄ maior ꝓpositio vniuersaliter accepta est falsa
Nam philosophia naturalis: scientia finita est: et
tamē tractat d̄ infinito sicut d̄ finito. eo q̄ eiusdē
scie ē sicut eiusdē potētie cognoscere hitū et ꝑua
tionē. Illa autē ꝓpositio habet veritatē de subie
cto proprio ⁊ adequato quale nō est deus respe
ctu theologie nostre: sed multū ipsam excedens
neq3 ab ea cōprehensus. tale autē subiectū etiā
si in se sit infinitum potest esse subiectū scientie
finite eo q̄ quecūq3 consideranō d̄ eo habeatur
finita est. ¶ Ad. 2[m]. dicitur ad maiorez q̄ habet
veritatē de ratione sumpta ex parte subiecti sci-
bilis nō ex parte scientis vel modi sciēdi. et tunc
ad minorem dicitur. q̄ in ea cōmittitur fallatia
figure dictionis eo q̄ mutatur ratio rei sciteī ra

tionē modi sciendi. Ex maiori enim ꝑpositione
habetur ꝙ deus est subm in theologia sub eadē
ratione sumpta ex parte rei sub qua est subm in
fide. In minori autem arguens assumit qđ non
est vtrobiq; subm sub eadem ratione sumpta ex
parte modi sciendi. et ita variatur in premissis
ratio rei in rationem modi. que variatio causat
fallaciam figure dictionis. Non autē requiritur
ꝙ subm sciētie presertim subalterne: sub eadem
ratione ex parte modi sciēdi vel assentiendi cō-
sideretur respectu principiorum ꝛ respectu con
clusionum q̄ ex principijs inferūtur. Nam cum
scientia subalterna inq̄tm̄ huiusmodi accipiat pri
cipia a superiori sciētia: nō habet illa cognosce-
re nisi sub ratione modi creditiui. Conclusiones
autem inferuntur ex ipsis principijs ꝛ ideo pos-
sunt habere alium modū vel rōnem notitie. s. ꝑ
demonstrationez vel aliqo. Cum hoc tamē stat
ꝙ sub eadē rōne ex ꝑte rei sciti sit subz ꝛ respectu
principiorū et respectu cōclusionū. 2°. r̄ndetur ꝛ
breuius ꝙ maior ꝑpositio ꝑut iacet est falsa. nā
sub pluribus rōnibus est de⁹ subm in theologia
q̄3 in fide quia in fide est subm sub rōnibus tātū-
modo creditis. in theologia vero de⁹ est subm
nō solum sub rōnibus creditis: sed etiā sub rōni-
bus scitis et demonstrabilibus vt sub rōne ꝙ est
vn⁹. ꝙ est bon⁹. ꝙ est sapiēs. ꝛ sic de multis alijs.
que rōne de deo possunt demōstrari. ¶ Ad. 3m.
negatur consequētia. nō enim sequit̄ ex antece-
denti ꝙ idem habit⁹ sit scientificus ꝛ creditiuus
formaliter: sed bene sequitur ꝙ ad eundez habi-
tum sciētie ꝑtineāt et hit⁹ creditiu⁹ tāq̄3 aliqđ ꝑ-
suppositum et quasi antecedēter se habēs: quē-
admodum in scientia subalterna se habet habi-
tus principiorū. ꝛ ꝙ pertineat etiam ad eūdem
habitū scietificus. s. ꝯclusionūz qui se habeat in
trinsece ad talem habitum ꝛ quasi substātialiter.
et isto modo se habēt in theologia nostra habi-
tus articulorum qui est fides ꝛ habitus cōclusio
num ex articulis deduct⁹ qui sciētia appellatur.
¶ Ad argumenta ꝯtra. 3m. ꝯclusionē ad primū
dicitur ꝙ maior est vera loquēdo de formali ob
iecto aut de formali ratione obiecti ex parte sci-
bilis: sed est falsa si intelligat̄ de formali ratione
obiecti ex parte sciētis. quoniā talis ratio forma
lis obiecti semper dicit respectum aliquē ratio-
nis. scibile enim inq̄tm̄ huiusmodi semper impor
tat respectum rationis ad sciētiam vel ad sciētez
prout dicitur. 5°. methaphisice. Et talis rō for-
malis obiecti iq̄tm̄ scibile: diuersificat genera sciē
tiarum prout dictum fuit in questione precedē-
te. Reuelabile autez vbi ponitur a sancto Tho

ma obiectum formale theologie: intelligitur fm
formalem rationē obiecti ex parte sciētis prout
dictum est in tertio notabili. obiectum autē for-
male fm rationem formalem ex parte rei scibilis
est deus ipse fm sanctum Thomaz. Unde om-
nia argumēta contra hāc ꝯclusionem procedūt
ex falso intellectu in dictis sancti Thome pro eo
ꝙ arguens non satis aduertit ꝙ sanctus Tho-
mas aliquādo nominat obiectum formale theo
logie a ratione formali q̄ accipitur ex parte rei
scibilis: aliquando a ratione formali que accipi
tur ex parte scientis idest fm comparationē sci-
bilis ad sciētem q̄3m ad modum sciendi. q̄ ratio
importat respectū rationis vt dictū est. ¶ Ad. 2m
negatur minor, nā theologia cuius obiectum
formale et adequatū est reuelabile: nō est theo-
logia viatorum precise. sed etiā theologia bea-
torum hominū et angelorūz pro illa parte qua
sunt illis reuelationes. ꝛ sub ista theologia cō-
tinentur illa reuelata que enumerat arguens: ꝛ
cetera alia q̄ reuelata sunt hominib⁹. q̄3uis enim
aliqua reuelata hominibus non contineātur ex
plicite in libris canonicis: omnia tamē cōtinent̄
vel in se vel in suis principijs aut in suo simili vel
effectibus et vel actu vel virtute. Uerum est ta-
men ꝙ ad faciendā fidem: theologia nostra illi
soli innititur reuelationi que facta est apostolis ꝛ
prophetis qui canonicos libros scripserunt. nō
autē reuelationi si qua fuit alijs doctorib⁹ facta
prout sanct⁹ Thomas dicit prima parte. q. pma
ar. 8. ad. 2m. vnde si arguens loquatur de theo
logia nostra isto modo prout. s. efficaciaz habet
ad fidem faciendam: tunc obiectum formale et
adequatum erit reuelabile apostolis ꝛ prophe
tis. ¶ Ad. 3m. negatur consequentia. quoniā re-
uelabile non dicit subiectum aut obiectum disti
ctū ab ipso deo: sed importat rationem forma-
lē obiecti ex parte scientis. Cū enim sanct⁹ Tho
mas assignat deum pro obiecto formali theolo
gie et iterum reuelabile: non est mens eius assi-
gnare duplex obiectum theologie: sed duplicē
rationem formalem ipsi⁹ obiecti scilicet rationē
formalem obiecti ex parte scibilis: ꝛ rationē for-
malem eiusdē obiecti ex parte scientis. vnde in
primo scripto volens vtrāq; rationem cōprehē
dere assignauit subiectum theologie eius omnū
reuelabile. ¶ Ad. 4m. et. 5m. patet respōsio ex di
ctis. reuelabilitas enī3 est ratio formalis obiecti
theologie ex parte scientis et non ex parte scibi
lis: sub qua ratione formali insunt et concludū
tur de subiecto veritates que in theologia con
tinentur. et ratio diuersitatis est quia ratio for-

malio obiecti ex parte scibilis idest mag^m res est: consideratur principaliter in scientia et per eam concluduntur et demonstrant passiones de subiecto. nam huiusmodi ratio formalis mediat inter passiones et subiectum idest est medium probandi passiones de subiecto. sed ratio formalis subiecti ex parte scientis: non est medium probandi proprietates de subiecto: sed tantum dicit modum sciendi sicut in proposito. non enim per rationeo revelabiles probantur de deo qui est subiectum theologie proprietates vel que se habent per modum proprietatum. sed per rationem deitatis aut creatoris et huiusmodi si sit processus theologicus. per rationem tamen revelabilis accipitur modus sciendi. ¶ Ad argumentum ante oppositum patet responsio ex dictis.

¶ Distinctio prima.

Circa pͥmā distinctionē primi sententiarū querit̃ p°. vtrū fruitio sit actꝰ voluntatis τ argui̾t p° ꝙ nō. quā finē nihil aliō videt̃ eē ꝙ̃ fructū capere ſʒ fructū huiꝰ vite q̄ btitudo ē accipit itellectꝰ in cuiꝰ actu btitudo ꝯsistit: ergo frui nō est actꝰ volūtatis ſʒ intellectꝰ. In oppositū arguit̃. nā sc̄dʒ magistrū in littera: frui ē amor: ſʒ ꝯstat ſʒ oēs ꝙ amor ē actꝰ volūtatis. ergo τc̄. In hac questione erūt quattuor articuli vt sup̄.

Quātum ad primū sit pͥma ꝯ° ꝙ fruitio ē ꝺlectatio quā aliq̄s h̄et ꝺ vltimo expectato qḋ ē finis. istā ꝯclusionē ꝓbat sc̄tus Tho. p°. 2°. q. xj. ar. p° Idē ponit. q. 25. ar. 2°. i corpe ifine. eandē ꝯ°nē ꝓbat p° sen. di. pͣ. ar. p°. ¶ 2ª. ꝯ° ē ꝙ itētio est actꝰ volūtatis. hāc ꝯ°nē pōit sc̄tus Tho. pª. 2ᵉ. q. xij. ar. p°. Itē i. q. ꝺ. ve. q. 22. ar. 13° ¶ 3ª. ꝯ° est ꝙ idē ē actꝰ volūtatis q̄ mouet̃ i finē τ i illḋ qḋ ē ad finē ꝓpt finē. hāc ꝯ°nē tenet sc̄tus Tho. li. 2. sen. di. 38. ar. 4. τ. pª. 2ᵉ. q. 8. ar. 3°. τ. q. 12. ar. 4. τ i. ꝺ. ve. q. 22. ar. 14. ¶ 4ª. ꝯ° ē ꝙ fruitio nō solū trāsit obiectiue sup deū iuno τ sup visionē q̄ videt̃ deꝰ τ eadē fruitiōe fruimur vtroqʒ. istā ꝯ°nē intendit sanctus Tho. p° sen. di. pª. q. 2. ar. primo Item prima. 2ᵉ. q. xj. ar. 3°. ad 3ᵐ.

Quātū ad sc̄dm articulū mouēda sūt dubia τ p° argnit Aureolꝰ ꝯtra pͥmā ꝯ°nē ꝙ̄ ad multa ic a dicta. p° igit̃ vult ꝓbare ꝙ fruitio potius sit amor ꝙ̃ ꝺlectatio. τ hoc triplici medio. ¶ Primū ē tale. fruitio etiā ſm sc̄tm̄ Tho. ē ꝑfectissima opatio volūtatis τ nobilissima: ſʒ amor ē nobilior actus ꝙ̃ ꝺlectatio ꝓueniēs ex amore. ergo. τc̄. ¶ 2ᵐ ē tale. Delectatio ꝓueniēs ex amore: aut ē idē realit̃ ꝙ amor: aut aliḋ. Si sit idē realit̃: ꝯtradictio erit ꝙ proueniat ex eo: cum causa τ effectus non possunt esse eadē res cū nihil sit causa sui. nec ꝓueniat ex se aut sequatur se. Si vero sit aliud realiter: tunc delectatio τ amor nō se habent sicut ꝯprehēsio τ visio. ꝯprehēsio nāqʒ dei nō est aliḋ ꝙ̃ ipa visio dei. nō eni intellectꝰ habet duas operationes circa deū p̄ñtē. s. videre τ ꝯprehēdere. igit̃ si amare τ delectari realiter distinguūt̃: tunc Tho. diceret opposita dicēdo ꝙ se h̄nt sicut videre τ ꝯprehēdere. ¶ 3ᵐ. est tale. Delectatio q̄ requirit̃ ad btitudinē: est q̄etatio volūtatis in ipa operatione τ visiōe q̄ deꝰ habet̃. ſm ꝙ dicit Tho. pª. 2ᵉ. q. 4. ar. p°. τ. 2°. ſʒ fruitio nō est q̄etatio in visione. alias visio eēt obʒ fruitiōis qḋ est iposſibile. ergo hmōi delectatio non est fruitio. ¶ Grece ēt arguit ꝓbādo ꝙ nō ois fruitio est delectatio. nullū desideriū est delectatio. aliqḋ desideriū ē fruitio. ergo aliq̄ fruitio nō est delectatio. maior est nota. τ minor ꝓbat̃. qꝛ aliqḋ desideriū est amor alicuius ꝓpt se. sicut q̄s desiderat btitudinē aut sanitatē aut honorē aut aliḋ tanq̄ finē τ nō ꝓpt aliū finē vlteriorē. ¶ Itē Aure. arguit ꝯtra aliḋ qḋ illa ꝯ° ponit in ꝓbatiōe sui. s. delectatio τ amor τ desideriū sūt tres actꝰ distincti realr̃. τ vult ꝓbare ꝙ ois actꝰ volūtatis est desideriū vl̃ delectatio. sic ꝙ ois amor est delectio vel desideriū τ arguit q̄ntuplici medio. ¶ Primū est tale qꝛ appetitꝰ naturalis nō h̄et nisi duos actꝰ positiuos. s. moueri in finē. τ q̄escere in eo. τ duos p̄uatiuos. s. fugere ab opposito. τ inq̄etari dū est i eo. vt ptʒ ꝺ graui. ergo a simili in ꝓposito appetitꝰ aīalis vel itellectualis nō h̄ebit nisi q̄ttuor actꝰ. duos q̄dē positiuos. s. desideriū τ ꝓsecutionē q̄si moueri. τ delectationē q̄si q̄etē. Itē duos p̄uatiuos pᵐ. s. fugā τ ꝺtestationē acresilitionē a malo. 2ᵐ vero. s. inq̄etationē tristitiā τ displicētiā. ¶ Nec valet si dicat̃ ꝙ in naturalibꝰ est quoddā pōdꝰ p̄cedēs motionē. s. grauitas: qḋ q̄dē pōdus nō ē aliq̄s actꝰ ſʒ forma hītualis. τ ita in aīalibꝰ vl̃ rōnalibꝰ necesse est ponere q̄ddā pōdꝰ o q̄ oꝛiatur desideriū. qḋ q̄dē pōdꝰ est amor. ita ꝙ correspōdet naturali pōderi: sicut desideriū correspōdet motui τ delectatio q̄eti. hoc inq̄ā nō valet. nā ille amor ex q̄ orit̃ desideriū nō est aliud ꝙ̃ delectatio in obo apphēso τ ꝯplacere in actiōibꝰ eiꝰ vt ptʒ ex t̃minis. idē eni ē dicti tale q̄d amo vel diligo. τ tale q̄d ꝯplacet mihi vel ē delectabile. ergo amor p̄suenies desideriū ē delectatio: ergo vl̃r ois amor ē delectatio obi apphēsi p̄ueniēs ꝺsideriū vel delectatio obi p̄ñtis subsequēs desideriū. ¶ 2ᵐ. est tale ois amor est amor concupiscētie vel amor amicitie: ſʒ ois amor ꝯcupiscētie respectu absētis est ꝺsideriū: respectu vero p̄ñtis ē ꝺlectatio, τ si q̄dē sit p̄ñs tm̄ nō in ꝯspectu: est delectatio p̄ueniēs desideriū: si vero sit presens in re: est delectatio sequēs. Similr ois

amor amicitie respectu absentis est desiderium
quo optatur amico suo bonum qd nō habet. re
spectu vero presentis: est delectatio qua quis de
lectatur de bono qd amicus habet. ꝛ si quidem
amicus omne bonum habeat ꝛ nullo modo in-
digeat: nō potest esse desiderium amoris amici
tie circa ipsum sed delectatio sola ꝛ complacen
tia in illo. si amicus indigeat aliquo bono tūc cir
ca ipsum est amor duplicis delectationis ꝛ vni-
cum desiderij. et hoc eīm ꝙ amicus delectatur ꝛ
complacet in amico: oritur desideriū quo illi de
siderat ꝛ concupiscit bonum quo caret. cum aūt
consequtus est illud bonum: statim delectatur
et complacet de bono amici desiderium conse-
quente. ergo euidenter apparet ꝙ oīs amor est
desiderium vel delectatio. ¶. 3m. est tale. cōpla
cere ꝛ delectatio iddem sūt sicut patet ex termi
nis. nā iddem est dictu: delector in te ꝛ complacet
mihi in te placabilis es mihi. ꝛ delectabilis es mi-
hi: sed omnis amor est desideriū vel complacen
tia. desideriū quidē sicut glutto diligit porcellū.
et campo vinum cuius delectatio nihil aliud est
ꝙ desiderium vini ꝛ concupiscētia. complacen-
tia vero in re realiter habita vel saltem in con-
ceptu vel conspectu. ergo euidenter apparet ꝙ
omnis amor est desideriū vl' delectatio. ¶. 4m.
est tale. Si opporteret ponere actū amoris ter
tium a desiderio ꝛ delectatione: propter hoc op
porteret ponere vt videtur: quia ille amor act9
tertius nihil aliud est ꝙ obiecto viso in ipsum
transformari ꝛ in amato quiescere. et amato se
condonare. ista enim quattuor videntur amori
conuenire qui est actus vnitiuus ꝛ quasi transla
tiuus sui in formā ꝛ entitatē amati. ꝛ est aliquid
quo amans se condonat amato ꝛ quiescit in ip
so: sed ista competūt cōplacentie ꝛ delectationi
qui eīm in aliquo delectatur ꝛ complacet: quasi
in ipsum spiritualiter transit ꝛ quiescit et dat se
ipsum ꝛ vnit vt patet ex terminis. igitur ille a-
mor non est actus tertius sed delectatio sola.
¶. 5m. est. quia Augu. est expresse huius mentis
14. de ciuitate dei. vbi dicit ꝙ amor inhians ha
bere quod amatur: cupiditas est. ꝛ amor habēs
qd amatur eoqꝫ fruēs: leticia est siue delectatio.
amor vero fugiens qd ei aduersatur: timor est.
ꝛ accipit timorē pro abhominatione ꝛ fuga que
opponitur d'siderio. ꝛ subdit. idqꝫ si acciderit sen
tiens: tristicia est. hec Augu. Cum igitur ipse hic
diuidat amorē in inhiantē q est desideriū ꝛ fruē
tem eo qd amatur quod est delectatio siue leti-
tia: odium autem in fugam eius quod aduersa-
tur: manifeste apparet ꝙ eius intentio sint omne
odium diuidi i fugam ꝛ tristitiam. amorē vero
i desiderium ꝛ delectationē. hec ille. ¶. 6o. argu
unt alij probantes ꝙ amor seu dilectio ꝛ delec-
tatio non differant realiter: sed sint vnus actus
fm rem licet ratione distincti ꝛ hoc sic. Illi act9
sunt iddem realiter qui sunt eiusdem potētie re
spectu eiusdem obiecti: sed diligere et delectari
sunt eiusdem potentie scilicet voluntatis ꝛ res-
pectu eiusdem obiecti puta dei presentis. ergo
videtur ꝙ delectatio voluntatis de deo presen
te ꝛ dilectio vel amor sit vnus actus. ¶. 7o. sic.
Iddem inquantū iddē: semper aptum natū est
facere iddem. sed bonū presens semper causat
in voluntate dilectionem, ergo delectatio ꝛ dile
ctio sūt realiter iddem. ¶. 8o. quorū opposita sūt
iddē: ipa videntur esse realiter iddem. sed oppo
situm dilectionis quod est odium seu displicen-
tia habiti mali videtur esse iddem quod tristari
de habito malo quod est oppositum dilectionis.
ergo dilectio ꝛ delectatio erunt realiter iddem.
¶. 9o. illa sunt iddem que habent eosdem effec
tus. sed dilectio ꝛ delectatio habent eosdē effec
tus scilꝫ perficere ꝛ intendere actum intenden-
dum. ea enim que fiunt ex dilectione vel delec-
tatione: perfectius ꝛ intēsius fiunt. ergo iddem
quod prius. ¶. xo. nam via a potentia in obiec-
tum ꝛ ab obiecto ad potentiam: videtur esse ea
dem realiter ꝗuis differant ratione. sicut dicit
philosophus 3o. phisicorū: sed delectatio est que
dam impressio ab obiecto in potentiā: dilectio
vero est tendentia potentie in obiectum: ergo
videntur esse iddem realiter. ꝛ sic differant ratio
ne. sicut dicit philosophus de actione ꝛ passione
3o. phisicorū. ¶. xjo. Nā delectatio dicit quietati
onem potentie. dilectio vero vnionem poten-
tie ad obiectum: sed potentia vnione quiescit ꝛ
quiescendo vnitur. ergo dilectio ꝛ delectatio nō
differunt realiter sed solum ratione. ¶. 12o. ar-
guit sic Gregorius. omnis operatio vel actus vo
luntatis est dilectio vel odium: sed nulla delec-
tatio est odium. ergo omnis delectatio est dilec
tio vel amor quod iddem est. consequētia pa-
tet. quia omnis delectatio est actus voluntatis.
antecedens patet de se quo ad secundam par-
tem. Sed prima pars probatur. nam omnis ac
tus voluntatis est velle vel nolle fm omnes.
seu assensio vel dissensio fm sententiam Augu.
14o. de ciuitate dei. capitulo. 16o. seu prosecutio
vel fuga. vt innuit philosophus. 6o. ethicorum.
et omnia hec iddem significāt. omne autem velle
est dilectio ꝛ ecōtra. ꝛ oē nolle est odiū ꝛ ecōtra
sumēdo gñaliter istos terminos odiū ꝛ dilectio.

¶.13°. Omnis complacentia est dilectio. omnis delectatio est complacentia. igitur &c. maior patet per Augu. diffinientē cōplacentiā. xi°. de trinitate ca. 5°. in fine. placitum inquit est quieta voluntas. placitum autem et cōplacentia idem sunt. est autem quieta voluntas volitio qua appetitus quiescat. nullo autem actu voluntatis appetitus quiescat nisi amore et delectatione et dilectione: quibus nō omni amore quiescat. minor probatur ex eodem dicto. Nam cū diffinitio sit vniuersaliter conuertibilis cum diffinito et omni delectatione appetitus quiescat: vnde et communiter dicitur q delectatio importat quietē voluntatis. et Augu. x°. de trinitate. capi. x°. sic ait. si iuuntur cognitus in quibus voluntas ipsa propter se delectata quiescat. i. delectatione conquiescit. sequitur ergo q omnis delectatio est complacētia. ¶.14°. Omne desideriū est amor: ergo omnis delectatio est amor. tenet consequētia. quia secundum omnes: sicut se habet desiderium ad amorē nō habiti: sic delectatio ad amorem habiti et presentis. antecedens probatur per Augustinū nono de trinitate capi. vltimo. vbi sententialiter dicit q appetitus cognoscendi aliquod ignotum est quoddam de genere amoris. et probat. quia est quedam inquisitio et omnis inquisitio voluntas nam omnis qui querit: inuenire vult. Ex qua sententia patet q omnis appetitus seu desiderium est amor. et patet etiam vnum preassumptum scilicet q omnis volitio est amor. alias probatio Augustini nulla esset qua per hoc q inquisitio seu appetitus ille voluntas est: concludit q est amor. ¶.15. fruitio est amor secundum Augustinū primo de doctrina christiana dicentem. frui est amore inherere alicui rei propter seipsam: sed fruitio est gaudium. ergo gaudium vel delectatio quod idē est in parte intellectiua erit quidā amor. Minor probatur per Augustinū primo de trinitate capi. 8°. hoc est inquit gaudium nostrū plenum: quo amplius non est: frui trinitate deo.

¶Contra secundam conclusionē arguit aureolus probando q intentio nō sit actus voluntatis. Illud enim quod est circumstantia alicuius voluntatis nō nominat actum. sed intentio est circumstantia actus electiui. electio enī fit alicuius gratia et propter aliquē finem. habitudo autem importata per li. cuius gratia et li. propter quē: est tantum circumstantia et relatio actus in finem. iddem est autem intentio et cuius gratia. dicimur enim aliquid eligere gratia talis rei et intentione talis rei. iddem autem significantes ergo intentio nō potest esse actus. ¶.2°. Si intentio finis sit aliquis actus: aut est idem cū electione: aut alius. Non alius actus quia Tho. dicit q voluntas non fertur alio actu in finem et alio in ea que sunt ad finē. Nec etiam idem quia electio nō est nisi desiderium prius consiliati vt dicitur. 3°. ethi. de fine autem nō est consilium. sed supposito fine tanquam principio: consilium fit de his que sunt ad finem. igitur intentio nō potest poni actus voluntatis. ¶.3°. Nullus actus est mera relatio aut habitudo: sed intētio finis nō est aliud quam ordo et habitudo actua qui fertur super ea que sūt respectu ipsius finis. ordo inquam eorum que sunt ad finem in ipsum finem tanquam in terminū. ergo intentio nō potest poni actus voluntatis. hec ille. ¶Contra tertiam conclusionem arguit Gregorius multipliciter. primo sic Si aliquis vult finem actualiter et aliquid propter finem: volitio finis est causa volitionis eius quod est ad finē. ergo nullo actu quo appetitur illud quod est ad finem propter finē: appetitur ipse finis. cōsequētia est clara. quia nihil est causa sui. antecedens patet quia nihil aliud est. a. esse volitum propter. b. quam esse volitum quia. b. est volitum. hoc vero nō est aliud in nobis quam volitionē ipsius. b. esse causam volitionis ipsius. a. ¶Confirmatur. quia omne propter quod aliud est volitum: est causa finalis illius. causa autem finalis secundum philosophum vbicunque de ipsa loquitur est cuius gratia seu q tantum valet cuius amore aliquid fit. ergo illud propter quod aliud est volitum: est cuius amore aliud est volitum. Et sic amor finis est causa amoris eius quod ē ad finem: non tamen in eodem genere cause. quia amor finis non est causa finalis amoris eius quod est ad finē sed potius effectiua: partialis tamē. eius autem obiectum est causa finalis obiecti amoris cuius ipse est causa effectiua. ¶Cōfirmatur. 2°. quia sicut conclusio dicitur nota esse propter principia: ita quod est ad finē dicitur volitū propter finem. sed ideo precise conclusio dicitur esse nota propter principiū: quia noticia principij dicitur esse causa notitie conclusionis. alioquin nō plus ipsa esset cognita propter principiū quam econuerso. igitur. Et ideo quod est ad finem dicitur volitū propter finē: quia volitum finis: est causa volitionis eius quod est ad finē. ¶Confirmatur. 3°. quia cum dicitur. a. est volitum propter. b. nō solum significatur vtrumque esse volitum: nam tunc similiter potest dici q. b. est volitum propter. a. sed vltra hoc denotatur aliqua causalitas ipsius. b. super volitionem ipsius. a. qualis nō denotatur nec competit ipsi. a. super volitionē eandem. vnde nō dicitur q. a. sit voli

tum propter .a. sicut dicitur ꝙ est volitũ propter .b. Non apparet autẽ ꝙ causalitas denotetur illi conuenire: nisi quia eius volitio est causa volitionis .a. vnde sicut dicebatur nõ est aliud dictu .a. est volitum propter .b. nisi ꝙ .a. est volitum: quia .b. est volitũ. ¶ .2°. si eodem actu quo appetitur illud quod est ad finem propter finem appetitur etiam finis: sequitur ꝙ quandocunq̃ quis appetit actualiter aliquid propter finẽ: appetit actu ipsum finem. Et vlterius sequitur ꝙ si propter multos fines subordinatos appetat illud: simul actualiter appetat illos. consequẽs est falsum sicut probat experientia. multotiens enĩ appetit quis aliquid ꝑpter multos fines de quibus actualiter nõ cogitat. ⁊ per cõsequẽs quos non vult actualiter. consequentia nota est. quia omne illud cuius volitio est in appetitu: est actualiter volitum. nec oppositum est intelligibile: cũ non sit aliud esse volitum aliqua volitione: q̃ illam volitionem esse volitionem eius. vel si sit alia significatio vtriusq̃ dicti: vna infert aliam et vnum dictum aliud. ¶ .3°. sic. Aliquis volens actualiter finem ⁊ etiam aliquid propter finem: desineret velle finem nõ desinendo velle illud quod est ad finem. ergo nõ eadẽ volitione vult finem qua vult illud quod est ad finem. Antecedens patet in quotidiana experientia. frequenter enim accidit ꝙ quis orat vel aliquid aliud facit propter deum actualiter amãs deum ⁊ postea desinit cogitare actualiter de deo continuãs orationẽ suam actuali attentione circa eam. Antecedẽs probatur. quia cum aliquid desinit esse a nobis volitum: desinit in nobis esse volitio ei⁹ immo nec aliqua eius volitio remanet in nobis alias illud remaneret volitum. ergo volitio ei⁹ quod est ad finem non est volitio etiam ipsius finis. Si dicatur ꝙ in illo casu licet finis desinat esse volitus non tamen desinit volitio eius: hoc non valet. tum primo quia si stante volitione finis potest finis nõ esse volitus: ⁊ ipsa potest esse non volitio eius: eadem ratione ipsa manente: poterit non esse volitum illud quod est ad finẽ. et sic ipsa poterit esse ⁊ nullius esse volitio. et iterum ipsa poterit esse volitio finis tantum ⁊ volitio eius quod est ad finem tantum. ⁊ iterũ volitio vtriusq̃. ⁊ per consequens aliquis poterit de nouo velle pꝛiusq̃ non voluit. ⁊ econtrario nõ velle pꝛiusq̃ voluit absq̃ vlla mutatione sue voluntatis. quod est contra Augu. 5. de trinitate ca. vltimo. Et certe hoc nõ videtur possibile naturaliter. Tũ .2°. quia tũc periret omnis via probandi volitionem nostram esse aliam rem a voluntate nostra. ⁊ sic posset dici ꝙ volũtas nostra est sua volitio. sicut dicimus de volũtate diuina. quod est contra communem doctrinam sanctorum ⁊ philosophoꝝ. ¶ .4°. Si aliquis actus voluntatis existens circa illud quod est ad finẽ esset etiam circa finem: eadẽ ratione ⁊ quilibet. cum nõ sit potior ratio pro vno q̃ pro alio. et si sic sequitur vlterius ꝙ idem actus numero est velle ⁊ nolle qđ est absurdum. consequentia patet. quia quis potest nolle furari propter deum seu odire furtũ propter deum: si ergo talis nolitio est etiam dei: aut est nolitio dei aut volitio dei. non primum quia tunc esset odium dei ⁊ sic quicunq̃ nollet furari propter deum: odiret deum ⁊ per consequẽs peccaret. qđ est falsum. ergo est volitio dei. ⁊ sic idem actus erit volitio et nolitio. falsitas consequẽtis patet. quia pari ratione idem actus posset esse gaudium de vno ⁊ tristitia de alio. ⁊ desiderium vnius ⁊ timor de alio. immo idem actus posset esse metus. desiderium. gaudium. tristitia. respectu diuersoꝝ. ⁊ iterum multo plus idem actus posset esse volitio huius ⁊ illius ⁊ cuiuslibet. ⁊ tandem cõcluditur ꝙ in homine respectu cuiuslibet volibilis vel nolibilis sufficiet vn⁹ actus numero: sicut deus vnico velle vult quicquid vult. sed ꝓ certo hoc nõ potest concedi nisi absurde. ¶ .5°. arguit per Augusti. xi°. de trinitate ca. 6°. vbi vult expresse. ꝙ qui vult videre cicatricẽ vt inde doceat vulnus fuisse: alio actu vult videre cicatricem: ⁊ alio actu vult illud ad quod ordinat visionẽ. ⁊ idem dicit de illo qui vult stare in fenestra vt inde videat transeuntes. Ex quibus concludit ꝙ quãdocunq̃ aliquis vult aliquid propter aliud: alia volitione vult primum ⁊ alia volitione vult secundum. ¶ Contra quartam cõclusionẽ arguit sic. Nullus actus volũtatis inheret alicui actui propter seipsum sed tñ tantum ille alius actus est perfectio habentis: sed frui est amore inherere alicui propter seipsũ vt dicit Augusti. primo de doctrina christiana. ergo frui nõ est delectari de actu visionis. ¶ .2°. frui est finẽ letitie in aliquo ponere. vnde illo potissime fruẽdum est in quo spem ponimus ⁊ quo efficimur beati iuxta illud Augu. primo de doctrina christiana dicentis. ꝙ eo fruẽris quo efficeris beatus ⁊ in quo spẽ posuisti: sed beatus non ponit spem in ipso actu visionis sed in deo. nec finem letitie in diuina visione sed in bonitate dei. alias inordinatus esset. plus enĩ debet delectari de bonitate quã de⁹ hꝫ: q̃ de hoc ꝙ ipse deũ hꝫ. ⁊ pl⁹ debet sibi placere ꝙ de⁹ ẽ btũs: q̃ ꝙ ipe ẽ btũs. ergo act⁹ fruitõis nõ

habet pro obiecto visionem sed ipsum deum. ¶ 3°. primum obiectum fruitionis est res primo fruibilis: sed res primo fruibilis non est creatura. iuxta illud Augu. primo de doctrina cristiana. In omnibus rebus ille tantum sunt quibus fruendum est que eterne ⁊ incõmutabiles sunt. ceteris autem vtendum est. ergo obiectum fruitionis primarium: nõ potest esse actus visionis cum nõ sit res incõmutabilis ⁊ eterna. sed pura creatura. ¶ 4°. illud non est primum ⁊ potissimum fruitionis obiectum: vbi non sistitur gressus dilectionis sed refertur ad aliud suum bonũ illud enim quod ad aliud bonum refertur: non est fruibile sed vtibile: cum vti sit quod in facultatem voluntatis venit: referre ad aliud ſm Augusti. sed beatus gressus dilectionis sue nõ figit in actum visionis. imo ipsum refert ⁊ diligit propter deum. non enim deum diligit propter visionem sed visionem refert ⁊ ordinat in deum alioquin si faceret: ordinat creatorem ad creaturam que est peruersitas ⁊ inordinatio summa. ergo actus visionis nõ est primum ⁊ nobilissimũ obiectum fruitionis. ¶ 5°. actus fruitionis in patria est perfectior actu fruitionis in via. vt patet per Augu. vbi supra: sed ſm eundem. 14°. de ciuita. dei. fruitio consistit in amore dei ⁊ nõ in amore ⁊ delectatione habitionis dei. ¶ 6°. inter omnes actus voluntatis: fruitio est nobilior. sed delectatio ⁊ gaudiũ de visione dei nõ est actus nobilior qui sit in voluntate beati. constat enim ꝙ beatus gaudet de deo ⁊ de felicitate ipsi⁹. hoc autẽ gaudium est nobilius ⁊ intensius ⁊ honestius ꝙ̃ gaudium de visione ipsius. plus enĩ gaudet beatus de felicitate dei ꝙ̃ de propria. et virtuosius est sic gaudere ⁊ magis ſm leges amicitie. ergo fruitio nõ est gaudiũ de visione. sed potius de re visa. ¶ 7°. Res qua fruendum est habet rationem vltimi finis ⁊ diligibilis vltimate ⁊ per consequẽs preponitur omnibus que sunt ad finem: sed clarum est ꝙ beatus non preponit visionem suam deo. nec statuit suam visionem pro fine vltimo. ⁊ deum pro illo quod est ad finem. ergo visio nõ habet rationem fruibilis obiecti respectu ipsius. sed potius deus. ¶ Itẽ contra illud quod innitur in probatione quinte cõclusionis scilicet ꝙ eodem actu quis fruitur deo et ipsa fruitione. ex quo sequitur ꝙ aliqua visio est volitio sui ipsius directa. Contra hoc arguit Grego. primo sic. cuiuslibet voliti directe sua directa notitia est causa qua ipsum est volitũ. igitur si aliqua volitio causata esset directa volitio sui: eius notitia directa esset eius causa. Sit ergo volitio qua volo sanitatem. a. si. a. est volitio sui ⁊ volita: aliqua noticia ẽ causa sui obiecti qđ est absurdum. quoniã vt dicit Augu. 14°. de trinitate ca. x. Siue tempore precedẽtia siue simul esse incipientia: cognoscibilia cognitionẽ gignũt non cognitione gignuntur. Et nono de trinitate ca. 12°. dicit. Liquido tenendũ est ꝙ omnis res quantũcunꝙ cognoscimus congenerat in nobis notitiam sui. Sequitur ergo ꝙ volitio si directe cognoscatur: est causa sue notitie. ⁊ sic cũ notitia sit causa volitionis respectu obiecti: sequitur ꝙ volitio erit immediate causa efficiens sue cause efficientis immediate. ¶ 2°. sic. si volitio sit volitio sui: eadem ratione nolitio erit nolitio sui. consequẽtia nõ potest nisi proterniendo negari. consequẽs est falsũ. quia pari ratione quelibet nolitio esset nolitio. et sic quicquid voluntas nollet: amite nollet. Item quia cum contingat nos aliquando velle nolle nostrum. tunc illud nolle simul vellemus ⁊ nollemus. Et si dicas ꝙ tunc illud nolle desinit esse nolitio sui: sequitur nunc ꝙ aliqua volitio quandoꝙ erit nolitio sui: ⁊ quandoꝙ nõ. qđ est dictum sine ratione. Si dicas ꝙ nolitio nõ est nolitio sui sed potius volitio sui: sequitur ꝙ eadem res erit volitio vnius ⁊ nolitio alterius. ⁊ sic pari ratione possum dicere ꝙ idem actus est volitio omniũ. immo ꝙ anima ipsa est volitio huius ⁊ istius. ⁊ oĩa que vult seipsa vult et non per aliquem actum ab illa distinctum. ¶ 3°. quia Augusti. dicit nono de ciui. dei ca. 2°. ꝙ cum aliquid amo: tria sunt. scilicet ego. quod amo. ⁊ ipse amor. ⁊ consequenter dicit ꝙ cum aliquis se amat ꝙ̃uis amans et amatum idem sint: tamen amor ⁊ amatum duo sunt. ⁊ ita vbiꝙ est eius intentio ꝙ in nobis semper amor differt a re amata. Et sic videt. ꝙ nullus amor est amor sui. nec aliqua volitio est volitio sui. nec consequenter fruitio est fruitio sui. ¶ 4°. quia ſm Anselmum de libero arbitrio. ca. 7°. volitio in nobis tam multiplex est: ꝙ̃ multa ⁊ ꝙ̃ sepe volumus. ergo ſm ipsum quot sunt actu volita: tot sunt volitiones. ergo volitio qua volo deum est alia a volitione qua volo directe volitionem dei.

Uãtũ ad terciũ articulũ primo notandum est ꝙ nomẽ fruitionis a fructu descendit. prout Augu. inquit. xij. de ciui. dei fruimur enim fructu quẽadmodũ cibamur cibo. fructus autẽ est illud

qđ vltimo de arbore ⁊ cum quadā delectatione percipitur. vnde fruitio delectationē in se includit: non tamē quecūq; delectatio sufficit ad fruitionem sed illa que quietat appetitum vel totaliter vel in illo genere qđ ⁊ consonat rationi fructus a quo deriuatur. dicitur enī fructus nō qđcunq; ex arbore prouenient sed vltimum vltra qđ nihil expectatur: sequitur ergo ꝙ delectatio se habet ad fruitionē tanq̄ genus ad speciē. sed quietatio sicut differentia specifica vel eam arctans quies. vnde potest describi ꝙ fruitio est delectatio quietans appetitum ⁊ hoc est qđ Augu. dicit. x. de trinitate. fruimur cognitis in quibus voluntas propter se delectata cōquiescit. ex quibus infertur ꝙ fruitio nō est operatio sed aliqđ consequens ad operationē ⁊ operationis cōplemētū quēadmodū ⁊ delectatio. dr̄ enī delectatio sm̄ phm̄. x. ethicorū perfectio quedam operationis sicut decor iuuentutis. qđ autē ipse philosophus dicit in eodē libro ꝙ delectatio est operatio non impedita: est predicatio per causam prout sanctus Tho. dicit p°. 2ᵉ. q. 31. ar. pmo ad pmū. qđ autē sanctus Tho. dicit prima. 2ᵉ. q. 11. ar. pmo. ꝙ fruitio est actus appetitiue potentie intelligitur non de actu qui est operatio: sed de actu q̄ dicitur perfectio quedā actualis. eodē modo in diffinitiōe Augu. intelligenda est predicatio per causam cum dicit. frui est amore inherere alicui rei propter se. nō enī frui est amor aut inherentia amoris: sed delectatio ex tali amoris inherentia prouenient. accipiuntur ista ex dictis sancti Tho. p°. 2ᵉ. q. 11. ar. p°. ⁊. q. 25. ar. 2°. ⁊. q. 29. ar. vlti. ad. 2ᵐ.

¶ **Secundo.** Notandum est ꝙ tria ista adinuicem specie differunt. amor concupiscentia ⁊ delectatio. Nam bonum finis qui est obiectum appetitus sm̄ aliam rationem motiuā causat in appetitu amorem: sm̄ aliam concupiscentiam et sm̄ aliam delectationem. bonum enim delectabile primo causat in potētia appetitiua inclinationē quandā seu aptitudinē vel cōnaturalitatē ad se que amor est. qui nihil aliud est q̄ complacētia boni delectabilis. 2°. si bonum sit nondum habitum: dat appetitui motum ad assequēdum bonum amatū: ⁊ hic motus est desiderium vel cōcupiscentia. 3°. cum bonum delectabile adeptū fuerit: causat in appetitu quietationē quandā in ipso bono adepto. et huiꝰ quietatio est delectatio vel gaudium. His tribus affectionibꝰ respondent per cōtrarium ex parte mali odium amori. fuga vel abhominatio: desiderio seu concupiscentie. ⁊ dolor vel tristicia: delectationi. Accipiuntur ista ex dictis sancti Tho. p°. 2ᵉ. q. 25. ar. 2°. ⁊. q. 26. ar. 2°. ⁊. q. 3. ar. 2°. ¶ Ex quibus infertur ꝙ non est iddem dicere amorem concupiscentie ⁊ concupiscentiā: sicut nec amorē amicitie ⁊ amicitiam. nam vt habitum est in hoc notabili concupiscentia conditur amori sicut alia passio seu affectio differens specie ab amore. vnde amor non diuiditur per amicitiā ⁊ concupiscentiam: cum tamen diuidatur per amorem amicitie ⁊ amorem concupiscentie. amor enim concupiscentie ⁊ concupiscentia vel desiderium sm̄ proprias rationes aliud ⁊ aliud habent obiectum. amor enim concupiscentie respicit illud respectu cuius dicitur non vt absens est sed absolute. nam pecunia habita ⁊ possessa amatur amore concupiscentie sed nō desideratur aut cōcupiscitur: cū presens sit ⁊ habita. quoniā vt supra dictum est desiderium ⁊ concupiscentia sm̄ propriam rationem habent pro obiecto bonum delectabile vt absens est ⁊ nondum habitum. Diuisio ergo illa amoris in amorem amicitie ⁊ amorem concupiscentie accipitur ex parte obiecti amati nō ex parte appetitus vel affectionis. dicitur enim amor amicitie qui est ad amicum cui bonum volumus siue presens sit amanti siue absens. et amor cōcupiscentie dicitur qui est ad rem cōcupitam quā nō amamus propter se sed tanq̄ bonum quod nobis volumus vel amico: siue talis res presens ⁊ habita sit amanti siue nō. Unde cōcupiscentia a qua videtur denominari res concupita circa quā est amor concupiscentie: nō accipitur in propria significatione prout est iddem qđ desiderium ⁊ est passio seu affectio cōnumerata alijs anime affectionibus: sed accipitur large pro affectione qua appetitus tēdit in bonum quod non appetit propter se sed tanq̄ bonum vel amantis: vel amici cui amās vult bonum. vnde dicitur in hac acceptione res concupita quasi cum alia appetita vel amata scilicet cum re quam amamus propter se amore amicitie siue presens sit amanti siue absens. Ista sunt de mente sancti Tho. prima. 2ᵉ. q. 26. ar. 4°. Et in ista acceptione concupiscentie intelliguntur verba sancti Tho. contra gen. lib. pmo. ca. 92. vbi inquit. ea que concupiscimus simpliciter quidē ⁊ proprie desiderare dicimur nō autē amare: sed potiꝰ nosipsos quibꝰ ea cōcupiscimꝰ. ⁊ ex hoc ipsa p accidēs nō ꝓprie dicimur amare

¶ **Tertio.** NOTANDUM est ꝙ cum fruitio sit quedam delectatio prout appa[r]et ex supradictis: sicut

triplex reperitur modus delectationis et fruitionis. causatur enim delectatio ex presentia boni convenientis secundum quod aliqualiter percipitur. huiusmodi autē presentia aliquando est secundum rem quando bonum conveniens et delectabile est actu realiter adeptum. aliquando presentia boni convenientis est secundum memoriam tantum per simplicem apprehensionem eo modo quo cognitum est in cognoscēte presens per suā similitudinē. delectamur enim in apprehensione rei amate vel desiderate. aliquādo talis presentia non solum est per apprehensionē simplicem vel memoriā rei amate sed etiam cum quadam certitudine realis presentie adipiscēde rei amate quā certitudinē importat spes proprie. s. boni convenientis amatū et desideratū apprehenditur ut possibile adipisci: tanquam fuerit iam in amante facultas ad illud bonum consequendum et non solum qualiscunque apprehensio eius per intellectum aut memoriam. verum quod illa que dicuntur presentia duobus ultimis modis. s. secundum apprehensionē aut memoriā vel absolute vel cū certa spe assequutionis: simpliciter loquēdo absentia sunt modo tamē pre exposito dicūtur presentia secundum quid. unde delectatio aut fruitio respectu ultimi finis duobus ultimis modis: nō ē perfecta et simpliciter sed secundum quid et imperfecta. accipiūtur ista ex dictis sancti Tho. p^a. 2^e. q. 11. ar. ulti. et q. 31. ar. 3°.

Quarto. Notandum est quod cum amor secundum Dionysiū. 4. ca. de di. no. sit vis unitiva amantis et amati: duplex consideratur unio qua amato unitur amato. una secundum affectum que sequitur ex apprehensione precedēte. cum enim quis amat aliquē amore amicitie: apprehendit ipsum sicut alterum se ipsum vult ei bonum sicut et sibi ipsi. si autē homo amat aliquid amore concupiscentie: apprehēdit illud ut aliquid sui et huiusmodi unio secundum affectum essentialiter est amor. est enim amor coaptatio quedā vel nexus quo formaliter amans unitur amato. alia est unio amantis et amati secundum realem et actualē presentiam unius ad alterum. et talis unionis: amor est causa effectiva. amor enim movet ad desiderandū et querendū presentiam amati quasi sibi convenientis et ad se pertinētis et ex huiuscemodi unione que est secundum realē presentiā sequitur delectatio et perfecta fruitio. unde delectatio non est formaliter unio sed aliquid ex unione causatū. accipiuntur ista ex dictis sancti Tho. p^a. 2^e. q. 28. ar. primo.

Quinto. Notandum est quod delectatio aut fruitio dicitur perficere operationem per modū finis. non quidem secundum quod finis dicitur id propter quod aliquid est in sua specie: sed secundum quod omne bonum completive superveniens rei: potest dici finis et perfectio eius. et ita philosophus dicit. x. ethicorum quod delectatio perficit operationem sicut quidam superveniens finis inquantum super hoc bonum quod est operatio supervenit aliud bonum quod est delectatio que importat quietationem appetitus in bono adepto. unde non sequitur quod quia delectatio hoc modo est finis et quedā perfectio superveniens operationi: ideo dicatur operatio ordinari ad delectationem vel esse propter delectationem. sed econverso delectatio est propter operationem et ad eā ordinatur. nam ea quibus res apta redditur ad proprias operationes specie perficiēdas et ad debitū finē convenientius exequēdū: nō sūt finis rei sed magis econtrario. sanitas enī et vis nutritiva licet perficiāt animal: non tamen sunt fines animalis sed econtrario animal est finis earū. Itē pulchritudo corporis et robur corporis de quibus philosophus dicit p°. ethicorum quod organice deserviunt felicitati: perfectiōes quedā sunt hominis sed nō propterea dicuntur fines sed econtrario homo est finis eorum. nā huiusmodi oia propter hominem sunt nō homo propter illa. sic etiā et delectatio perfectio quedā est operationis nō ita quod operatio secundum suā speciē ad ipsam ordinetur aut sit directe et per se propter ipsam: sed magis delectatio est propter operationē. attentius enim et decentius insistimus operationi in qua delectamur. unde. 10. ethi. philosophus dicit quod delectatio perficit operationē sicut decor iuventutem qui tamē est propter eū cui inest iuventus et nō econtrario. Accipiuntur ista ex dictis sancti Tho. p^a. 2^e. q. 4. ar. 2°. et q. 33. ar. ulti. et cōtra gen. li. 3. cap°. 26. Item. 4°. li°. senten. distin. 49. q. 3. ar. 4. ad. 2^m.

Sexto. Notādū ē pro intellectu. 2^e conclusionis et responsione ad rationē in cōtrariū adductas quod nomē intentionis secundum propriam significationē importat motū sive tendentiā in aliud. intēdere enī est in aliqd tendere quod pertinet ad illā potentiam ad quā pertinet prosequutio vel fuga. hec autē ē voluntas. intellectus enī practicus dicit de prosequēdo aut fugiēdo sed nō prosequitur aut fugit. intellectus vero speculativus nō prosequitur aut fugit nec dicit de prosequēdo aut fugiēdo. et quia motus principaliter respicit terminū: tractū est nomē intentionis ex usu loquentium ad significādū tendētiā aut motū voluntatis in finē nō absolute sed prout per aliqua media acquiritur. tripliciter enī se habet voluntas re-

spectu finis vno modo absolute prout absolute volumus sanitatē vel si quid aliud est τ sic accipitur actus volūtatis qui dicitur volūtas. alio modo ſm ꝙ in fine volūtas quiescit τ sic fruitio respicit finē. tertio modo consideratur finis ſm ꝙ est terminus alicuius qd in ipm ordinatur τ sic actus qui est intentio respicit finē nō eni solum ex hoc intendere dicimur sanitatem quia volumus: sed quia volumus ad eā per aliqd aliud peruenire. vnde intentio ecōuerso se habet ad electionē nā intentio est directe de fine in habitudine ad ea que sunt ad finem. electio autē est de his que sunt ad finē sz in habitudine ad finē. duo igitur importat intentio in significatione sua vnum ex se τ intrinsecū. s. motū aut tendentiā volūtatis in finē. aliud ex parte ratiōis. s. respectū vel ordinē finis ad aliqua media p que acquiritur vt intendere sit p aliqua media in finē tendere. accipiūtur ista ex dictis sancti Tho. 2° li. senten. distin. 38. ar. 3°. τ p^a. 2^e. q. 12. ar. p°. τ. 2°. τ. 4°. Itē de ven. q. 22. ar. 13°.

¶ Septimo.

Notādū est pro intellectu. 3^e. cōclusionis. ꝙ aliud dictu est medicina est volita ꝑpter sanitatē τ medicina est volita quia sanitas est volita. τ vltr aliud est dictu media ad finē sūt volita propter finē τ media ad finē sunt volita qz finis est volitus. nam in primo modo loquendi ratio qua media ad finē sunt volita: ponitur ipe finis. τ hoc verissimū est qm finis inquātū huiusmoi est ꝑpter se volitus τ habet in se rationē bonitatis a qua bonitate media ad finē inqz^m huiusmodi habent bonitatē suam τ rationē appetibilis. In. 2°. vero modo loquēdi assignatur ratio qua media ad finē sunt volita. s. ipa volitio finis que tamē nō est per se τ ꝓprie ratio qua media appetuntur. nam bonitas medioꝝ τ per ꝯsequēs ratio appetibilis: a fine ipo dependet: nō a volitione finis. τ ad finem ipm ordināturm media τ ad finē conferūt aut sunt vtilia nō ad volitionē finis per se τ ꝓprie loquēdo. nec volitio finis est causa ꝙ media sint vtilia ad finē alias ante volitionē finis nō essent ad talem finē vtilia quod est falsuz. ¶ Ex quib^9 infert ꝙ cū dico volo medicinā propter sanitatē: vnuz tantū obiectū volūtatis sunt medicina τ sanitas cui^9 quasi materiale est medicina sanitas vero rō formalis. τ ita vnus motus subiecto est precise quo voluntas vult medicinā ꝑpter sanitatē cum sit huius motus vnū obm dūtaxat ſm regulā phi in topicis vbi vnū ꝑpter aliud vtrobiqz vnuz. verū est ꝙ volitio finis precedit inquisitionē τ electionem eoꝝ que sūt ad finē. nam qz^m cliqz huiusmoi media essent vtilia τ ꝯferētia ad finē: nunqz essent volita nisi finis ipse volitus esset. τ tū causa per se qua appetūtur: ipse finis est nō eius volitio. qm media ipa ad finē cōferūt τ sūt vtilia nō ad ei^9 volitionē que haberi potest sine ipis. ¶ Aduertendum tamē ꝙ huiusmoi volitio finis ſm se τ absolute que precedit inquisitionē τ electionē eoruz que sunt ad finē τ est causa sine quo nō ꝙ illa appetātur: alius motus est realiter a volitione actuali eoꝝ que sunt ad finē cū illa sit causa huius τ precedat istā etiā tpe. τ de huiusmoi volitiōe finis nō intelligit sanctus tho. cū in. 3^a. ꝯclusione dicit ꝙ idē motus est quo voluntas fertur in finem τ in ea que sunt ad finē sz est alius voluntatis motus quo vult actualiter ea que sunt ad finē propter finē qui motus dicitur electio τ de isto intelligit sctūs Tho. ꝙ est vnus τ idē motus ſbo cuius obm est ea que sunt ad finē quasi pro materiali τ finis ipe pro formali sicut dictū est.

¶ Octauo.

Notandū est pro intellectu 4^e. conclusionis ꝙ fruitio cum sit quedā delectatio: sequitur amorē ꝯcupiscētie nō amorē beniuolētie ꝓprie loquendo. delectatio eni est de bono delectabili vel vtili. amor autē qui habetur ad bonū delectabile vel vtile sicut ad formale obiectū: est amor ꝯcupiscētie. huiusmoi vero amor ꝯcupiscētie nō potest habere pro obo formali τ immediato aliquod bonū distinctū ſbo ab ipo amāte nisi quaten^9 ex eo ꝓuenit amāti aliqd comodū vt operatio vel perfectio formalis aliqua habita per operationē aut aliqd quod sit sibi bonū τ conueniēs. vnde ratio formalis qua bonū distinctū ſbo ab amante est ei^9 obm qz^m ad amorē ꝯcupiscētie: est ꝯmoditas illa aut pfectio formalis vel operatio ex tali bono ꝓueniēs. ¶ Ex quibus infertur ꝙ idem motus amoris ꝯcupiscētie terminat ad bonū amatum τ ad illā comoditatē formā vel pfectionē q ex tali bono amato ipi amāti ꝓuenit. vnus eni et idē actus potentie est circa obm τ circa rationem formalē obi inqz^m talis potētie est obm. sequitur ergo ꝙ idē actus sit ꝯcupiscere aliquod bonū τ ꝯcupiscere comodū aut pfectionē que ex tali bono ipi ꝯcupiscēti ꝓuenit cum istud sit formalis ratio ꝙ illud ꝯcupiscatur. Sequitur vlterius cum delectatio sequatur amorē ꝯcupiscentie τ vtriusqz sit idē obm sub diuersa tū ratiōe habiti τ habendi: ꝙ bono ꝯcupito iam adepto et de eius adeptione τ ꝯmoditate aut perfectione ex tali bono adepto nobis ꝓueniente cum huiusmoi adeptio comoditas τ pfectio sit ratio for

malis quia de bono ipso habeatur delectatio et perconsequēs cū fruitio sit delectatio de vltimo fine adepto qui deº est: q idem actus fruitionis erit de deo in beatis et de visione clara dei q̄ est ipsa dei adeptio in q̄ consistit substātialiter beatitudo creata. Verū est q. 2ª. 2ᵉ. q. 28. ar. pmo sanctus Tho. videt dicere: gaudiū quod est q̄dam delectatio ptinere ad amorē beniuolentie inq̄^{m} aliqs gaudet de amico prospere se habente. sed dictū istud intelligit inq̄^{m} bonū amici reputamº bonū pprium put sanctº Tho. expresse declarauit pª. 2ᵉ. q. 32. ar. 6. Unde huiusmodi gaudiū directe ꝛ īmediate sequit amorē ꝯcupiscētie: q̄uis mediate sequat ex amore beniuolentie. ¶ Aduertendū p̄terea q amor ex duplici ratione habet q supra se reflectat. s. ex natura potentie cuiº est actus. qr enim obm volūtatis est bonū vniuersale: q̄cquid sub rōne boni vniuersalis continet: potest cadere sub actu volūtatis. ꝛ quia ipm velle est quoddā bonū: potest velle se velle. sicut et intellectº cuiº obm est verum intelligit se intelligere qr hoc etiā est quoddā verum. habet iterū amor q supra se reflectat ex rōne pprie speciei. nā amor ē spōtaneº motº amātio ad amatū. ꝛ quia est spōtaneº: est volitus et ꝯplacēs. vnde ex hoc ipso q aliqs amat: amat se amare simul eodē actu. nā spontaneū est idē qđ ꝯplacens. vnde amor spōtaneº est ꝯplacens amor. et sic spōtanee amare est ꝯplacēter amare: qđ est amare se amare. ¶ Ex quo vltimo sequit q delectatio ꝛ fruitio q̄ amorē sequit et ex adeptiōe rei amate actualit ꝯsurgit: supra se reflectat cum sit motus quidā vel affectio volūtatis spōtanea. nā ꝯplacet volūtati delectari in fine suo habito ꝛ adepto. Unde ex hoc ipso q aliqs delectat in bono qđ amat cū habet: simul delectatur se delectari in eo. ꝛ ita eodē actu fruitionis beatus fruit deo ꝛ beatitudine creata ꝛ ipsa fruitione. Accipiūtur supradicta ex dictis sctī Tho. pmo li. sentē. disti. pª. q. 2ª. ar. pº. et. 4º. li. sentē. disti. 49. q. pª. ar. 2º. sub. ar. pº. ad. 3^{m}. Et. pª. 2ᵉ q. xjª. ar. 3º. ad. 3^{m}. Et. q. 32. ar. pº. 2º. et. 3º. et. 6º. Itē. 2ª. 2ᵉ. q. 25. ar. 2º.

Quantum ad q̄rtum articulū respondēdū est ad obiectiōes cōtra ꝯclusiones. Ad pmā cōtra primā ꝯclusionē dicēdū q vbi s. sctus Tho. dicit. fruitionem esse pfectissimā opationē: intelligit q̄^{m} ad operationis ꝯplemētū. nominat enim fruitio ipsam beatitudinem que ꝯsistit in visione et dilectione dei nō f̄m se totā: sz q̄^{m} ad eius pfectionē et ꝯplemētū. est enī ppe fruitio quies ꝛ delectatio ꝯsequēs operationē beatitudinis ꝛ eam pficiens modo q̄ expositū est in. 5. notabili. Istum intellectū innuit sanctº Tho. li. pº. sentē. disti. pª. q. pª. ar. pº. in corpe ꝛ ad p^{m}. ¶ Ad. 2^{m}. dicendū q fruitio est aliquid realiter distinctū ab amore sicut patuit ex dictis sancti Tho. in. 2º. notabili. Et cum infert q tunc non similiter se haberent amor ꝛ fruitio sicut visio et ꝯprehensio: dicendū q verum est loquēdo q̄^{m} ad eorum identitatē aut differentiā. nā vt sanctº Tho. dicit. pª. 2ᵉ. q. 4ª. ar. 3º. ad. 3^{m}. cōprehensio nō est aliqua operatio preter visionem: sz quedā habitudo ad finē habitum ꝯsequēs visionē: vt ꝯprehensio dicatur ipsa visio put est rei iam habite. i. put p eam res habetur. Quod autē dicitur q delectatio se habet ad amorem sicut cōprehensio ad visionem: intelligit q̄^{m} ad seq̄lam. quia sicut ꝯprehēsio cōsequit ad visionē: ita ꝛ delectatio ad amorē. in alijs autē pprietatibus non similiter se habent. ¶ Ad. 3^{m}. negat minor. Nec est incōueniēs qđ adducitur. s. q visio sit obm fruitionis. nā vt supra declaratum est in vltimo notabili ex dictis sancti Tho. Immediatū obm fruitionis est operatio q̄ est adeptio finis vltimi. s. visio: q̄uis deº ipse sit obm vltimū ꝛ principale immo vt in eodē notabili patuit simul cadit fruitio sup vtrumq. ¶ Ad. 4^{m}. qđ est Gregorij: negat minor. Nec pbatio aliqd valet. non enī p̄se requiritur ad rationem fruitionis. q sit de aliquo pter se: sed q sit quietatio quedā in bono amato propt se. vnde et si aliquod desideriū sit de aliqua re propter se: non tamē est quies aut quietatio. immo est motº. tēdit enim appetitus in rem appetitam p desideriū sicut per motū quēdā put supra dictum est in. 2º. notabili. ¶ Ad. 5^{m}. quod est Aureoli dicit q responsio ibi data est vera ꝛ sufficiens ꝛ de mente sancti Tho. 3º. li. sentē. disti. 27 q. pma. ar. 3º. et planius. pª. 2ᵉ. q. 23. ar. 4. ꝛ q. 26. ar. 2. Et ad improbationē responsionis: negat assumptum. falsum est enim q amor precedens desideriū sit delectatio. Nec est idē dicere: amo aut diligo te vel cōplaceo in te: et delector in te. sicut patuit supra ex. 2º. notabili. amor enī et cōplacentia possunt esse de re absente nō autem delectatio sed de re p̄sente dūtaxat. ¶ Ad [illegible]. negat minor. Amor enim ꝯcupiscētie nō est gaudiū aut delectatio nec ꝯcupiscētia: sed causat desiderium vel cōcupiscētiam et delectationem prout ex. 2º. notabili patet. Non enim amor cōcupiscētie est cōcupiscētia: nec amor beniuolētie

est beniuolentia. prout ibi declaratum est. in quo deceptus est arguens. ¶ Ad .7m. negatur minor. minor etiam est falsa prout patuit in responsione ad .5m. ¶ Ad .8m. negatur minor in eo quod dicit unionem et transformationem que amori conueniunt competere delectationi. unio enim precedit amorem. quia amor vel est essentialiter unio: vel est causa effectiua unionis sicut patuit supra in .4°. notabili ex dictis sancti Tho. delectatio vero nec est unio nec causa effectiua unionis: sed ex unione amantis et amati causata. prout ibi patuit. ¶ Ad .9m. respondet sanctus Tho. p°. 2e. q. 26. ar. primo. ad. 2m. quod amor dicitur esse gaudium et cupiditas timor et tristitia: non essentialiter sed causaliter. causantur enim passiones ille ex amore qui prima est inter omnes passiones prout sanctus Tho. docet. p°. 2e. q. 25. ar. 2°. ¶ Ad .10. dicendum quod maior veritatem habet de actibus qui sunt eiusdem potentie. et respectu eiusdem obiecti formaliter accepti. i. mo[do] obiectum est: et tunc negatur minor. Diligere enim et delectari non sunt respectu eiusdem obiecti formaliter accepti. i. secundum quod habent virtutem motiuam. obiectum enim dilectionis vt prima bonum: sub alia ratione motiua mouet appetitum causando amorem: et sub alia causando delectationem. prout dictum fuit supra ex dictis sancti Tho. i. 2°. notabili. ¶ Ad .11m. dicitur ad minorem quod bonum presens quamuis sit idem secundum naturam rei: est tamen multiplex secundum virtutem actiuam. i. secundum rationem obiecti. nam secundum aliam rationem formalem mouet appetitum ad amorem et secundum aliam ad delectationem: et secundum aliam ad desiderium prout dictum fuit in .2°. notabili. bonum enim presens sub ratione boni causat in appetitu amorem: sub ratione vero qua presens et coniunctum est causat delectationem. ¶ Ad .12m. negatur minor. non odium et displicentia est respectu mali absolute considerati: sicut amor et complacentia respectu boni absolute apprehensi: sed tristitia est respectu mali presentis: sicut et delectatio respectu boni presentis et coniuncti. ¶ Ad .13m. negatur minor loquendo de identitate formali. Nam secundum aliam rationem perficit actum amor seu dilectio. s. secundum rationem cause effectiue: delectatio autem perficit actum secundum rationem cause finalis extrinsece. prout supra dictum est i. 5°. notabili. ¶ Ad .14m. negatur minor. non enim proprie loquendo amor aut delectatio est via ab obiecto in potentiam appetitiuam aut econtra: sed utrumque tam amor quam delectatio est immutatio quedam appetitus ab appetibili sed secundum aliam et aliam rationem sicut dictum est in .2°. notabili. licet enim in eo quod iam consequitur est finem cesset motus exterior executionis et motus interior appetitus qui est desiderium: non tamen cessat ipsa immutatio appetitus ab appetibili que delectatio est. nam quamuis delectatio sit quies quedam appetitus considerata presentia boni delectantis in quantum appetitum satisfacit: tamen adhuc remanet quod appetitus immutetur ab appetibili formaliter per delectationem. ratione cuius delectatio motus quidam est perfectiuus tamen. et magis proprie dicitur immutatio. sic sentit sanctus Tho. prima. 2e. q. 31. ar. p°. ad. 2m. ¶ Ad .15m. negatur minor si ablatiuus unione construatur in ratione cause formalis intrinsece cum dicitur: potentia unione quiescit quod et arguens videtur pretendere. conceditur tamen si ablatiuus unione construatur in ratione cause effectiue. nam unio amantis ad amatum causat delectationem. sed in isto sensu nihil concludit contra sanctum Tho. Et de hoc plenius dictum est supra in .4°. notabili ubi etiam declaratum est qualiter amor ipse dicatur vis unitiua. ¶ Ad .16m. quod est Gregorii. negatur consequentia quicquid sit de antecedente. et ad probationem dicitur quod si actus accipiatur pro operatione sicut arguens intelligit: falsum est quod delectatio sit actus voluntatis sed aliquid consequens ad actum vel operationem sicut satis patuit in primo notabili. si autem accipiatur actus pro forma aut perfectione: tunc antecedens est simpliciter falsum quo ad primam partem. Et ad eius probationem dicitur quod falsa est propositio que assumitur. s. quod omnis actus voluntatis sit velle aut nolle vel assensio vel dissensio. Et ad auctoritates Augu. et ubi dicitur quod in eis actus accipitur pro operatione. Et iterum velle et nolle non proprie sed multiplicate accipiuntur. s. prout se extendunt ad finem et ad ea que sunt ad finem et ad finem habitum vel habendum. secundum quem modum possunt improprie loquendo comprehendere: et desiderium et electionem: aut eorum contraria. ¶ Ad .17m. negatur minor. et ad probationem ex auctoritate Augu. diffinientis complacentiam dicitur quod diffinitio illa est data per effectum. dicitur enim complacentia quieta voluntas idest causans quietem voluntatis. et de hoc dictum est supra in primo notabili ex dictis sancti Tho. ¶ Ad .18m. negatur antecedens. Et ad probationem dicitur quod Aug. intelligit quod inquisitio appetitus vel desiderium est aliquid de genere amoris: quia est aliquid pertinens ad voluntatem sicut et amor. Unde non est mens Augu. quod sit essentialiter amor immo illud expresse negat ibidem. ait enim sic. qui appetitus. i. inquisitio quamuis amor esse non videatur quo id quod notum est amatur: hoc. n. adhuc vt cognoscatur agitur: tamen ex eodem genere quiddam est. nam voluntas iam dici potest. quoniam omnis qui querit: inuenire vult. hec sunt verba eius. ¶ Ad .19m. negatur maior. et ad probationem dicitur quod in diffinitione Augustini est predicatio per causam sicut dictum est in pri-

mo notabili ex verbis scti Tho. ¶ Ad p̄mū cōtra 2am ↄclusionē negat̄ vtraq3 p̄missaꝝ. maior q̄dē q̄m falsum est q̄ circūstātia semꝑ sit hītudo q̄dā aut relatio: sicut pz in circūstātijs enumeratis a pħo 3°. ethi. de quib9 theologi tractāt in. 4°. di. 16. Potest eni circūstātia eē r̄ sba τ actio τ qualitas. circūstātia enī ꝑut sctūs. Tho. dicit p°. 2e. q. 7a. ar. 3°. ē aliq̄d extra sbam actus existēs qḋ tñ aliquo mō attingit ipsum siue sit agēs siue finis siue tēpus aut locus τc̄. Minor etiā falsa ē. non eni intētio est cui9 grā. nā cuius grā: finis est ꝰm pħm. 2°. phisi. τ 2°. metha. τ plurib9 alijs locis. Intētio aūt nō est ip̄e finis sed mot9 quidā volūtatis in finē ꝑut ꝑ aliq̄ media acq̄rit̄ sicut patuit supra ex sexto notabili. Neciterū verū est q̄ intētio sit hītudo illa ad finē quā importat electio q̄ est de medijs q̄ sunt ad finē ꝑut ordināt̄ur ad finē. Nā vt visum ē in 6° notabili: cōtrario modo se hñt intētio volūtatis τ electio. nā electio ē motus voluntatis in ea q̄ sunt ad finē in ordine ad finē: intētio vero ē mot9 in finē cū ordine ad ea q̄ sunt ad finē. ¶ Ad 2m. dicendū est q̄ itētio finis alius act9 realiter ē ab electiōe. Nec contra hoc ē qḋ sctūs Tho. docet q̄. s. volūtas non alio actu fertur in finē τ in ea q̄ sunt ad finē. nā volūtas per vtrūq3 actū. s. per intētionē τ ꝑ electionē fert̄ τ in finē τ in ea q̄ sunt ad finē: sed diuersimode. q̄m ꝑ intētionē p̄ncipalit̄ τ directe fert̄ in finē: τ ꝑ electionē principaliter τ directe fertur in ea q̄ sunt ad finē, ꝑut in sexto notabili expositū ē τ in p̄cedēti solutiōe. Est ergo mēs scti Tho. vbi arguēs allegat q̄ eodē actu quo fert̄ volūtas p̄ncipaliter in finē: fert̄ ex ↄñti in ea q̄ sunt ad finē τ econuerso. nō q̄ oīs act9 quo volūtas fert̄ in finē3 τ in ea q̄ sunt ad finē sit vn9 τ idē act9. nā plures τ distincti act9 sunt quoꝝ quolibet voluntas fert̄ in finē τ in ea q̄ sunt in finē. ¶ Ad 3m pz solutio per q̄ dicta sunt ad p̄mū. ¶ Ad p̄mū cōtra 3am. cōclusionē negat̄ antecedēs si intelligat̄ de causa ꝑ se τ directe. nō eni volitio finis est ꝑ se τ directe causa volitionis eius qḋ est ad finē s3 tñ causa sine q̄ nō, ꝑut dictū fuit in. 7°. notabili. ↄseq̄ntia p̄terea ē nulla etiā concesso q̄ volitio finis sit causa volitiōis ei9 qḋ est ad finē. Et ad ꝓbationē dico q̄ arguēs decipit̄. nā volitio finis q̄ ponit̄ causa sine q̄ nō volitiōis ei9 qḋ est ad finē est illa q̄ p̄cedit inq̄sitionē τ electionē ei9 qḋ est ad finē3. q̄ vt dictū est in. 7°. notabili est volitio ipsi9 finis ꝰm se τ absolute τ est ali9 mot9 realr̄ a volitiōe eoꝝ q̄ sūt ad finē3. τ d̄ hac volitiōe finis nō loquit̄ tertia ↄclusio. Est tñ alia volitio q̄ voluntas fert̄ in id qḋ est ad finē ꝓpt̄ finē q̄ volitio est simul etiā ipsius finis nō ꝰm se absolute s3 inq̄3m est ratio formalis volēdi id qḋ est ad finē. τ h̄mōi volitio finis nō est cā volitiōis ei9 qḋ ē ad finē nec alia ab ea: sed est idē mot9 realr̄ cū ea. τ de ista volitiōe loquit̄ tertia ↄclusio. vñ arguēs non satis cognouit mētē scti Tho. Ex dictis pz respōsio ad illa q̄ arguēs inducit pro cōfirmatiōe p̄mi argumēti. ¶ Ad 2m cōcedit̄ vtrūq3 τ ↄña τ ↄñs. Et ad improbationem ↄñtis d̄r q̄ nulla experiētia docet ↄtrariū: imo nō videt̄ possibile q̄ q̄s velit illud qḋ est ad finē ꝓpt̄ finē inq̄3m h̄mōi qn eodē actu velit finē τ qn actu cogitet de fine: cū volūtas i tali actu accipiat finē ꝑ rōne volēdi τ hoc importat̄ in eo qḋ dicit̄ ꝓpt̄ finē. Licet tñ bene experiamur in nobis aliq̄ā volitionē ei9 qḋ est ad finē vt est q̄dā res: sine actuali volitiōe τ cōsideratione finis: s3 talis volitio nō d̄r esse actualr̄ eius qḋ est ad finē ꝓpt̄ finē. ¶ Ad 3m dicit̄ q̄ in tali casu volitio illa ei9 qḋ est ad finē q̄ remanet postq̄3 volūtas desinit velle finē nō est ei9 qḋ est ad finem ꝓpt̄ finē s3 vt ē quedā res licet talis volitio causata fuerit ex volitiōe finis. Aliud qḋ est ad finē duplici volitiōe pōt eē volitū ꝑut. S. Tho. docet vbi allegatū ē ꝑ 3a ↄclusiōe τ q̄n desinit eē volitū vna volitiōe: incipit esse volitū alia volitiōe Illud eni qḋ est ad finē qḋ p̄mo erat volitū propt̄ finē q̄n actualr̄ ↄsiderabat̄ de fine: cessante volitiōe finis ē volitū solū vt ē q̄dā res. ¶ Ad 4m cōcedit̄ assumptū. s. q̄ oīs act9 voluntatis existēs circa id qḋ ē ad finē ꝓpt̄ finē est circa finē. s3 negatur ↄña nec valet exēplū naturali aut furtū sup qḋ cadit act9 volūtatis q̄ est volitio: nō est aliq̄d qḋ sit ad finē q̄ de9 est. τ sic exēplū adducit̄ extra ꝓpositū. Si aūt dicat̄ q̄ hoc totū nolle furari ꝓpter deū sed odire furtū ꝓpt̄ deū ē aliq̄d quod ē ad finē q̄ de9 est: cōcedit̄ s3 tūc nō remanet aliq̄s actus volūtatis q̄ sit circa illud qḋ ē ad finem. Si iteꝝ dicat̄ q̄ in nolle furari iplicat̄ act9 volūtatis q̄ est velle nō furari: dico q̄ tale velle etiā ē circa finē q̄ deus est. eadē eni volitiōe volo non furari ꝓpter deū: τ volo aut amo deū. ¶ Ad 5m isidet sctūs Tho. p°. 2e. q. 12. ar. 4°. ad p̄mū q̄ aug9 loquit̄ de visiōe fenestre τ visione trāseūtiū ꝑ fenestraꝝ ꝰm q̄ volūtas in vtrūq3 absolute fertur. ¶ Ad argumēta ↄ q̄rtā cōclusionem ad p̄mū d̄r ad minorē q̄ diffinitio illa Augu. frui est amore inherere alicui ꝓpt̄ seipm: ē data ꝑ causam. Nō eni sum ꝓprie loquēdo ē ipsa amoris inherētia s3 delectatio ex ea causata ꝑut dictū fuit supra ex verbis scti. T. in p̄mo notabili. vñ fruitio ipam inherētiā vel adeptiōe3 q̄ cōsistit i visione diue essentie3 ꝑ imediato τ formali obiecto cū sequatur

amorē ɔcupiscē ꝑut dictū fuit in vltimo notabili: q̄uis simul etiā sit de ipa diuina essentia adepta. sȝ verū est q̄ fruitio ē delectatio de ipa visiōe ⁊ ade ptiōe diuine ēntie inq̄ȝm talis adeptio ē ꝑfectio ipiuo bñtio. s. bti. ⁊ ꝓpter hoc fruitio nō est ꝺ aliq̄ actu ꝓpꝫ seipm vltimate sed de actu q̄ est ꝓpter rē cui⁹ est ꝑfectio. ēt ū fruitio de vltimo ɔcupito qꝺ est ipa bitio vel adeptio vltimi finis, ꝑut scꝫ ūo Tho. dicit. 4. li. sentē. di. 49. q. pma. ar. 2°. sub ar. p°. ad. 3m. vñ ad formā argumēti negat qꝺ arguēs ptēdit in minori. s. q̄ fruitio sit de aliquo ꝓpꝫ seipm vltimate. Nec ꝓbatio ei⁹ quā adducit ex diffinitiōe Augu. ei suffragat ꝑut declaratū est. fruitio eni cū sequat amorē ɔcupiscētie est de vltimo ɔcupitu. nullū aūt ɔcupitū ē vltimate q̄situ aut amatū ꝓpter seipꝫ sed, ꝓpꝫ cū quē amam⁹ amore beniuolētie. ꝑut hētur ex. 8. ethi. ⁊ ꝑ scꝫ m Tho. 2a. 2e. q. 23. ar. p°. ⁊ in plerisq; locis. ¶ Ad. 2m cōcedit maior. s. q̄ eo fruēdū est i quo fine letice ponim⁹ ⁊ spe ꝫ: cū hac tñ limitatione. s. tāq̄ȝ fine q̄ est res bita ⁊ adepta. sȝ cū hoc stat q̄ simul etiā fruamur ipa rei bitione ⁊ adeptione q̄ nō est ali⁹ finis sed idē. vtrūq; eni ⁊ res bita ⁊ ei⁹ adeptio vn⁹ finis sunt ⁊ vnū obm fruitionis nō duo sicut patuit in vltimo notabili. vñ argumētū nihil cōcludit. ¶ Ad. 3m. dicit codē modo. cōcedit eni minor si itelligat de re fruibili q̄ est res bita ⁊ adepta: hmōi eni e res icreata. s. de⁹. et isto modo loquit Aug⁹ vbi allegat de rebus q̄bus fruēdū est. res tñ fruibilis vt ipa dei attinctio vel adeptio: est aliq̄d creatū imo res fruibilis icreata q̄ deus ē: nō esset obm actualr fruitionis: nisi bita ⁊ adepta. vñ in obo fruitionis vtrūq; iporꝫ. s. de⁹ bitus ⁊ eius bitio q̄ est rō formalis obi fruibilis, ꝑut in vltimo notabili dictū fuit. ¶ Ad 4m. negat minor loq̄ndo de actu delectationis vel amoris cōcupiscē quē sequit ipa fruitio ꝓprie loquēdo ꝑut dictū fuit in vltimo notabili. simul eni btūs fruit visione dei q̄ est ipa dei adeptio ⁊ ipo deo adepto qui est vltimū bonū ⁊ simul in vtrisq; fruitione q̄ est vna dūtaxat sistit. ¶ Ad. 5m. dr ad minorem q̄ bitio vel adeptio sūmi boni. s. dei fit fm ei⁹ pñtiā q̄ dr ēē triplex, ꝑut dictū fuit i tertio notabili. vñ q̄uis fruitio dei i via nō ɔsistat i delectatione bitionis dei q̄ est ꝑ ei⁹ presentiā realem: ɔsistit tñ i delectatione bitionis dei ꝑ eius pñtiā in memoria ⁊ spe. Autoritas aūt Augus. false allegat. nō eni ipe negat fruitionē ɔsistere in delectatione habitionis dei. imo magis illud innuit Cap. 7°. eiusdē libri cū dicit. amor ergo inhiās habere qꝺ amat: cupiditas ē. id aūt habēs eoq; fruēs: letitia. idest delectatio. q̄si fruitio sit letitia seu delectatio ꝺ habēdo deo. ¶ Ad 6m dr q̄ maior ē falsa si fruitio ꝓpe accipiat ꝑ sola delectatiōe q̄ ē de vltimo fine. Ut eni. S. Tho. dicit. 4. li. sen. distin. 49. q. 3. ar. 4. sub ar. 3°. in corpe. q. ⁊ ad 2m. et magis plane. p°. 2e. q. 4. ar. 2°. ꝺlectatio ē ꝓpꝫ opationē ⁊ ad eā ordinat nō ecōuerso. ⁊ ita nobilior ⁊ ꝑfectior ē opatio q̄ȝ ipa ꝺlectatio q̄ est q̄co ɔsurgēs ex operatiōe. et de hoc dictū ē in p°. et. 4°. notabili. Minor etiaꝫ argumēti iſeo qꝺ dicit gaudiū de deo esse nobili⁹ ⁊ intēsi⁹ q̄ȝ gaudiū de visione ipsi⁹ ⁊ adeptione: falsa ē. cū vtrinsq; sit vnū ⁊ idē gaudiū ꝑut supꝰ sepe dictū ē. ¶ Ad 7m. ūidet. S. Tho. p° 2e. q. 11. ar. 3°. ad. 3m. q̄ finis dr duplicr. vno mō ipa res: alio modo ipi⁹ rei adeptio. q̄ quidē nō sunt duo fines sed vn⁹ finis ī se ɔsiderat⁹ ⁊ alteri applicat⁹. de⁹ igit ē vltim⁹ finis sicut res q̄ vltimo q̄rit: fruitio aūt ē finis vltim⁹ sicut adeptio vltimi finis q̄ de⁹ ē. vñ nō ē ali⁹ finis de⁹ ⁊ fruitio dei: q̄uis fm aliā rōnē finis vtrobiq; dicat. Ad argumēta Gregorii cōtra eādē ɔclusionē cōtra id qꝺ dr in ea q̄ s. eodē actu btūs fruit deo ⁊ ipa fruitiōe. Ad primū cōcedit assūptū q̄. s. noticia ē cā cuiuslibet voliti q̄ sit volitū loq̄ndo de cā sine q̄ nō. Et cū vlteri⁹ infert q̄ si volitio aliq̄ ē volitio sui ⁊ ꝑ ɔsis volita: tūc noticia esset cā sui obi: dico q̄ nullū inconueniēs ē in reb⁹ artificialib⁹ ⁊ in hijs q̄ pcedūt ab itellectu ⁊ volūtate. artifex eni ꝑ noticiā suā fabricat domū: ⁊ dom⁹ cōstructa pōt esse obꝫ intellect⁹ qū iteꝫ artifex cōsiderationē suā vult hr̄e de domo. vñ eadē reo artificialis ē q̄d causatū a noticia mētio q̄ȝm ad eē reale: et ē causa noticie mentis q̄ȝm ad esse cognitū. Sicut proposito volitio ꝑut est act⁹ quidā elicitiuo a voluntate: ꝑsupōit noticiā rei volite in intellectu tanq̄ȝ cām mediatā: sȝ inq̄ȝm est p reflectionē volūtatio ad volitū est obm itellect⁹ q̄ꝛ nihil volitū nisi cognitū. Aug⁹ aūt loquit de reb⁹ natualib⁹ q̄ nō fiūt a nobis ꝑ itellectū ⁊ volūtatē. ¶ Ad. 2m. negat ɔña. qꝛ vt. S. Tho. dicit. 2a. 2e. q. 25. arti. 2°. amor ex rōne ꝓpe spēi hꝫ q̄ sup se reflectat: ⁊ sil'r velle ex eo q̄ ē spōtaneus mot⁹ volūtatis. vñ ex hoc ipo q̄ amat aut vlt aliquis: amat se amare ⁊ vlt se velle. Nolle aūt inq̄ȝm hmōi nō hꝫ q̄ sup se reflectat. qꝛ cū sit mot⁹ spōtane⁹: nā libere ꝓcedit a volūtate sicut ⁊ velle: est q̄d volitū. ⁊ ita eo ipo q̄ q̄s nō vult furari: si nolle reflecteret sup se seq̄ret q̄ nō spōtanee ꝓcederet a volūtate. vt si dicat nolo me nolle furari: significat eni q̄ nolitio furti a voluntate nō ꝓcedat. ⁊ ista est rō q̄re nolitio nō est nolitio sui: sicut volitio est volitio sui. vñ qꝺ est causa volitiōis q̄ reflectat sup se. s.

q2 ē mot⁹ spōtane⁹: illō idē ē cū q nolitio nō reflectat̃ sup̃ se. ⁊ ita pña nō valet. Et p̃terea nō p̃t itelligi q nolitio ō se reflectat̃ qn seipaȝ dstruat. Idē ē.n. dictu nolo me nolle furari ⁊ velle furari p regulã dialecticoꝝ ō duplici negatiõe ¶ Ad 3ᵐ dr̃ q Augu. loq̃tur ō eo qō amat̃ vt p̃ncipale obȝ ⁊ volitione directa. sec⁹ ē de eo qō ē rō amãdi ex p̃te obi qō simł cũ obo amat̃ sicut sup̃ dictũ ē. Et ēt sec⁹ ē ō ipo amore q vt dictũ est i p̃cedēti solutiõe ex verb sācti Tho. ex rõne sue sp̃ei hȝ q sup̃ se reflectatur. ¶ Ad 4ᵐ p̃ȝ r̃nsio p idē ad auctoritatē Ansel. loq̃t̃ eñ de p̃ncipali obo volitiõis i qō volũtas fert̃ actu recto. ¶ Ad argumētũ ante oppositum r̃ndet sctũs Tho. pᵃ. 2ᵉ. q. xj. ar. pᵒ. ad pᵐ q nihil p̃hibet vnum ⁊ idē scđm diuersas rõnes ad diuersas potētias ptinere. Ipa igit̃ visio dei in q̃ᵐ ē visio: ē act⁹ itellect⁹ iq̃ᵐ aũt ē bonũ ⁊ finis: est voluntatis obm. et hoc mō est ei⁹ fruitio sicut sup̃ patuit ⁊ hec de q̃stione.

Tertiũ circa distictionē p̃mã q̃ritur vtrũ vti: sit act⁹ volũtatis et arguit̃ q nō. Qm̃ ꝫ Augu. pᵒ de doctrina xp̃iana: vti ē illō qō venerit i vsuȝ: referre ad obtinēdũ aliō: ꝫ referre aliq̃d ad aliō ē rõnis cui⁹ ē ɔferre ⁊ ordiare ergo vti ē act⁹ rõnis ⁊ nō volũtatis. ¶ In oppositũ arguit̃ p Augu. xᵒ. ō tri. vti ē assumere aliq̃d i facultate voluntatis. ¶ In hac questione erunt quattuor articuli vt supra.

Quãtũ ad pᵐ articulũ sit p¹ ɔᵒ q vti ē act⁹ volũtatis applicãs rē ad suã opationē. Istã ɔclusionē p̃bat. S. Tho. pᵒ sen. disti. pᵃ. q. 2ᵃ. ar. pᵒ. Itē pᵃ. 2ᵉ. q. 16. ar. pᵒ. ¶ 2ᵃ. ɔᵒ ē q electio ē s̃balit̃ act⁹ volũtatis importãs ordinē rõnis i finē. Istã cõclusionē põit. S. Tho. pᵃ. 2ᵉ. q. 13. ar. pᵒ. Itē ō. ve. q. 22. ar. 3. ¶ 3ᵃ ɔᵒ ē q ɔsēsus ē mot⁹ volũtatis seu aplicatio ad id qō ex ɔsilio iudicatũ est Istã ɔᵒnē docet. S. Tho. pᵃ. 2ᵉ. q. 15. ar. pᵒ. ⁊ 3ᵒ.

Quãtũ ad 2ᵐ. articulũ arguit̃ ꝫ ɔᵒnes. Et q̃dē ꝫ p̃mã, arguit Aure. p̃serti ꝫ hoc qō ibidē dr̃ q vsus sumit̃ ab aplicatiõe rei ad opationē arguit igit̃ ꝫ hoc pᵒ sic. Opposita ꝯ dr̃aꝝ: opposite ō bēt ēē rõnes. vt p̃ȝ de ɔgregatiuo ⁊ disgregatiuo rõnali ⁊ irrationali: ꝫ frui et vti sũt differētie diuisiue actuũ volũtatis. vt Augu. innuit et magister i lr̃a. rō aũt fruitiõis totalr̃ sistit itra volũtatē dicit eñ q̃etē volũtatis in aliq̃: ergo et vti totalr̃ sistit intra volũtatē dicēdo rõnē opposita q̃eti volũtatis. hec aũt ē rō opposita nō q̃uiescēdi volũtatē ferri trãsitorie sup aliq̃d nō q̃escēdo i illo. ergo rō vsus nō sumit̃ ab applicatiõe rei ad operationē ꝫ magis ex trãsitoria latiõe sup illō qō est ad finē nō q̃escēdo in eo. ¶ 2ᵒ sic. si vsus sumeret̃ ab applicatiõe rei ad opationē: illis reb⁹ vti nō posset q̃s applicare nō valeret ad opationē. ꝫ certũ est q volũtas nr̃a nō p̃t applicare celũ aut angelos ad suã opationē ⁊ tñ põt vti celo ⁊ angelis ⁊ oĩ creato ꝫ Augu. dũ fert̃ sup illa q̃dã trãsitu ad deũ. Ergo vsus nō sumit̃ ab applicatiõe rei ad opationē: sed magis ex trãsitoria latiõe qō ē ad finē nō q̃escēdo ¶ 3ᵒ. q2 rō quã significat nomē ē diffinitio sua. 4ᵒ. metha. ꝫ diffinitio vsus quã magr̃ ponit i lr̃a ⁊ Augu. pᵒ ō doctri. xp̃iana nō facit mētionē de applicatiõe ad opationē ꝫ de relatiõe ad finē nō q̃escēdo in eo qō ē ad finē ꝫ trãsitorie se hñdo. sicut p̃ȝ de illa diffinitiõe. Uti ē qō i vsũ venit ad illō qō amat̃ obtinēdũ referre. hic q̃dē nō fit mētio de applicatiõe rei ad opationē: ꝫ tñ de relatiõe ei⁹ qō venit ad itellectũ vl' volũtatē vel ad materiã. vel q̃cũq3 mō i facultatē volũtatis ad illō qō ē amãdũ. ergo idē qō p̃us. ¶ 4ᵒ dirigere i deũ oĩa ⁊ seipȝ ⁊ cũcta creata: ē oib⁹ vti. ꝫ clarũ est q hoc nō p̃t applicare seipȝ ⁊ oĩa creata ad opationē aliquã ꝫ tñmō dilectionē suã sup oĩa ferre cũ q̃dã trãsitu ⁊ i ordine ad deũ. ergo applicatio ad opationē nō [illegible] ¶ 5ᵒ. Q2 ista ē exp̃ssa itētio Aug. pᵒ. de doct[illegible] na cũ ait. Quomō si essem⁹ pegrini q̃ bñ viuere nisi i p̃ria nr̃a non possem⁹ op⁹ ēēt terrestrib⁹ vel marinis vehiculis q̃b⁹ vtēdũ ēēt vt ad patriã q̃ fruēdũ erat puenire valeremus: sic in hui⁹ mortalitatis vita pegrinãtes a dño si redire i patriã volumus vbi btĩ ēē possim⁹: vtēdũ ē hoc mũdo vt ĩuisibilia dei p ea q̃ facta sũt itellecta ɔspiciãt̃. hoc ē vt de corpalib⁹ reb⁹ ⁊ tpalibus spũalia ⁊ etn̄a capiãt̃. hec Augu. Ex q̃b⁹ p̃ȝ q nō est aliō volũtatē vti reb⁹: q̃ȝ p eas cõscēdere in deũ ⁊ eas applicare in finē nō aũt applicare ad opationē. ¶ Cõtra. 2ᵃᵐ. ɔclusionē simił arguit, p̃bãdo q directio ⁊ ordiatio q̃ ē i actu electionis nō sit ab itellectu ꝫ a volũtate a q̃ ē s̃ba act⁹ eius oppositũ videt̃ innui in. 2ᵃ. ɔclusione Arguit igit̃ pᵒ sic. cui⁹ est act⁹: ei⁹ ē directio illi⁹ act⁹ in finē. cũ illa directio nō sit nisi q̃dã ordo ⁊ q̃dã relatio fundata sup actũ. ibi ē aũt relatio vbi est fũdamētũ relatiõis. ibi nãq3 ē similitudo vbi ē albedo subiue: ꝫ appetit⁹ ⁊ mot⁹ ipi⁹ i illō qō ē ad finē ē fundamētũ ordis i finē ergo videt̃ q directio mot⁹ appetitiui i finē sit ab ipo appetitu ⁊ volũtate. ¶ 2ᵒ. Nã ꝫ. S. Tho. itētio est act⁹ volũtatis: ꝫ itētio nō ē aliō q̃ȝ directio mot⁹ appetitiui i finē. ergo huiõi directio nō est act⁹ rõnis ꝫ volũtatis. ¶ 3. Null⁹ act⁹ aut potētia fert̃ sup obm inãle nisi attigendo obm formale: ꝫ rō volēdi illud quod est ad finē qō ē inãle

volitū est ipse finis. ergo volūtas volēdo illō qō est ad finē attigit finē: sȝ nō alit attigit ꝙ dirigēdo volitionē eius qō ē ad finē ipsȝ finē. igit idē quod prius.
¶ Cōtra 3^m cōclusionē similit arguit, pbādo q̄ cōsensus nō dicat aplicationē mot⁹ appetitiui ad determinationē cōsilij sicut illa 3ª dicit. arguit ergo pᵒ sic. Constat inq̄t q̄ icōtinēs dr̄ passionib⁹ cōsentire ⁊ sensualitati. agit. n. ex cōsensu: sȝ clarū ē q̄ nō aplicat motū appetit⁹ ad determinationē cōsilij imo magis ad passionē. mouet. n. ⁊ agit ꝯ rōnē. ergo nō ois cōsensus ē aplicatio volūtatis ad determinationē cōsilij. Nec valet si dicat q̄ ēt in icōtinēte ⁊ passionato cōsiliū determinat p passione vt phs dicit. 3ᵒ. ethico. hoc q̄dē nō valet nō. n. est ibi determinatio cōsilij sȝ magis subuersio p passionē. vñ magis dr̄ ignorātia seu execatio vl' ligamētū rōnis: ꝙ cōsiliū. sicut ibi phs dicit assimulādo tales: vinolētis ⁊ sonnolētis.

Quātū ad. 3^m. articulū p minori intelligētia 3ᵒ mim ⁊ rñsione ad obiectiōes: p̄mo notādū ē. q̄ vti et vsus sȝ q̄ vsus ē nomē rī ꝓpe ⁊ stricte loquimur nō oino idē significāt. Nā vti re aliq̄ ē aplicare illā ad actuȝ vl' opationē. vsus xō ē ipse act⁹ vl' opatio ad quam res ipa applicat. sm quē moduȝ phs dicit cui⁹ vsus bon⁹ ē ⁊c. Et q2 ipi⁹ volūtatis ē libere applicare pncipia actionū ad suas actiones .s. potētias anime et mēbra corporis ac etiam res exteriores: ideo vti ꝓpe loquēdo ē act⁹ elicit⁹ a sola volūtate. vsus āt nō sempē act⁹ a volūtate elicit⁹ sȝ sep est vl' elicit⁹ a volūtate vt qū seipam applicat ad suā actionē. vl' ipat⁹ a volūtate vt qū pncipia alia applicat ad actiones suas vl' opationes. hmōi enī actiōes q̄ ab alijs potētijs eliciūt q̄ ꝓpe dr̄ vsus: a volūtate ipant. ⁊ sȝ hoc volūtas dr̄ hr̄e dn̄ium sui act⁹ et aliarū potētiarū. ⁊ idē ē q̄ alie potētie a volūtate ꝗuis dicant hr̄e vsū sui iqȝᵐ hn̄t ꝓprias opationes q̄ ab ipis eliciūt: nō tū dicūt ꝓpe seipis vti q2 nō seipas applicāt libere ad suas opationes sȝ a volūtate. a seipis aūt pūt applicari a casu vel necessitate sȝ nō libere. Aduertēdū tū q̄. S. Tho. cū dicit vti ē applicare rē ad opationē: accipit opationē largo modo ꝓ omni actu vl' motu siue .i. esse reali siue in esse intelligibili.

¶ **Secūdo.** Cōsiderādū ē q̄ vti ⁊ frui ꝗuis ꝯrio mᵒ se habeāt in ordie ad ꝓpria obiecta ꝗȝᵐ ad hoc q̄ frui ē respectu vltimi finis qō ꝓpt se q̄rit in q̄ et sistit: vti xō ē respectu boni qō ad aliō bonū ⁊ vlteriorē finē ordiat ⁊ p ꝯsis iportat trāsitū quēdā necessitit i ꝓpo obo. tū si ꝯsiderēt frui ⁊ vti ꝗȝᵐ ad sbaȝ act⁹: dispata sūt non ꝯria. nā frui sicut i q̄stiōe p̄cedēte hitū fuit: ē sȝ sbam suā q̄dā delectatio d vltimo fine ⁊ q̄es nō mot⁹ vl' opatio. sȝ vti d se ⁊ formalit nō ē delectatio neq; de vltimo fine neq; d hijs q̄ sūt ad finē loquēdo d vti ꝓpe ⁊ stricte. est enī mot⁹ q̄dā volūtatis q̄ volūtas aplicat aliqō pncipiū actiōis ad actionē suā i ordine ad finē necq̄ete d se iportat. ¶ Sȝ ꝯ hoc videt esse diffinitio Augu. quā pōit d̄ tri. ca. xj. frui est vti cū gaudio nō iā spei sȝ rei et seq̄t. ꝓinde ois q̄ fruit vtit. Ex q̄b⁹ videt q̄ vti iportet delectationē sicut ⁊ frui. ⁊ q̄ se habeat sicut super⁹ ad suū. ¶ Ad hoc dicēdū q̄ diffinitio illa Augu. ē data p cāȝ sicut ⁊ illa. frui ē amore iherere ⁊ē q̄ imediate ponit aūistā. Causat. n. ipa delectatio fruitiōis ex applicatione q̄ volūtas aplicat se ipaȝ ⁊ itellectū ad actiōes suas. s. ad visionē ⁊ dilectionē dei q̄ applicatio di vti vt i pᵒ notabili declaratū ē. Vñ cū Aug⁹ dicit ois q̄ fruit vtit: nō itelligit q̄ vno ⁊ eodē actu vtitur ⁊ fruit: sȝ q̄ frui p̄supōit vti. delectatio. n. fruitiōis: procedit ex adeptiōe reali vltimi finis sicut dictū est i. q. p̄cedēte. hmōi aūt adeptio fit p actū itellectus pncipalr ⁊ volūtatis ⁊ p pñs p̄supponit applicationē volūtatis ⁊ intellect⁹ ad p̄dictas actiōes: ⁊ illā applicationē dicim⁹ vti. Et q̄ fuerit mēs Aug. q̄ nō eodē actu q̄s fruit ⁊ vtit: ptȝ q2 ad ꝓbationē dicti subiūgit. assumit. n. aliq̄d i facultatē volūtatis cū fine delectatiōis. i qb⁹ xbis duo notat vnū et pmū. s. assumere aliq̄d i facultatē volūtatis: ⁊ hoc ꝑtinet ad vti. aliō ꝯrȝᵐ ē delecta° i fine qō ꝑtīet ad frui. Si dicat ꝯ hoc q̄ vti nō est respectu vltimi finis sȝ tm respectu ei⁹ qō ꝓpt aliō appetit ꝓut Aug⁹. dicit. 10. d tri. ⁊ pᵒ de doctrina xpiana ⁊ dictū fuit ēt: sicut. S. Tho. pª. 2ᵉ. q. 16. ar. 3. ad pᵐ q̄ vti ꝑmissis xbis Augu. accipit large sȝ q̄ iportat ordinē finis ad ipaȝ fruitionem quā aliq̄s q̄rit d fine q̄si videat finis appeti ꝓpt aliud q2 ꝓpt sui delectationē: ⁊ tū q2 tal' ordo finis vltimi nō ē ꝓpt aliō obiectū: nō accipit ab Augu. vti ꝓpe sȝ cōmunit et large iqȝᵐ dicit applicationē dn̄trarat alicui⁹ potētie p suā opationē ad q̄dcūq; aliud ꝓut i eodē ca. 10. d trini. diffinit: q̄ vti ē assumere aliq̄d in facultatē volūtatis. qō ꝯtigit et respectu finis ⁊ respectu eorū q̄ sunt ad finē. Nec etiā volūtas se ipam applicat libere ad actionē suā. s. ad diligēdum deū clare visum imo ex necessitate. ⁊ ideo ꝓpe et stricte loquēdo nō ē vti respectu vltimi finis. describit enī vti ꝓpe ⁊ formalit q̄ est libere applicare rē suo vsui vl' opationi ꝓpt aliō bonū vlteri⁹ obtinēdū. sm quē moduȝ loq̄t Aug⁹ d vti pᵒ d doctria xpiana. ⁊. 10. d trini. dicēs vti ē id qō i vsuȝ venerit referre ad optinēdū id q̄ fruēdū est. vñ ⁊ vtilia dicūt que sunt expedientia ad consequendum finem.

¶ **Tertio.** Notādū est q̄ vti p̄supponit amorē ⁊ electionē. cōsistit. n. vti ꝓut dictū ē i applicatione ei⁹ qō iā electū ē ad finē ꝯsequēdū. delectatio aūt ꝯseq̄t ad amorē. cū. n. adest qō diligit: delectationē secū gerit etiā si nō sit vltimū appetibile. Vñ amor siue dilectio alicui⁹ rei q̄ applicat ad suā opationē i ordine ad finem ⁊ dele

ctatio in tali re vel opatione: cōcōmitāter se hēnt ad vti. q̄z obrē aliq̄ñ doctores notificāt rōnē ipius vti p actū dilectiōis vel amoris sicut ⁊ ipm̄ frui: q̄=uis nec frui sit formalit̄ amor, put visū fuit in. q. p̄cedē ti ⁊ fm̄ hoc Aug⁹. dicit in de doctrina xp̄iana. si pro pt̄ se bō diligēdus ē: fruimur eo. si ,ppt̄ aliō: vtimur eo. Et infra q̄rit q̄modo de⁹ diligit nos an vt vtēs an vt fruēs. q̄z eni res q̄ fruimur est ,ppter se diligi=bilis ⁊ res q̄ vtimur est diligibilis ,ppter aliō: ideo fm̄ rōnē appetibilis acapit̄ aliq̄ñ a doctoribus noti cia ⁊ differētia inter frui ⁊ vti ⁊ est sūpta p causam.

Quarto. Notādū ē p intellectu. 2ᵉ ɔclusiōis q̄ cū sctūs Tho. dicit p⁰. 2ᵉ. ⁊ alijs locis vbi allegatū est i p⁰. ar. q̄ act⁹ volūtatis q̄ tēdit in bonū fm̄ q̄ p rōnē ē ordia=tū in finē sicut ē electio m̄ alit̄ est volūtatis formalit̄ aūt rōnis: nō est mēs ei⁹ q̄ in tali actu sūt duo formalit̄ quoꝝ vnū sit a sola volūtate ⁊ aliō a sola rōne. sed sensus ē q̄ i huiuscemodi actu sicut ē intētio aut ele ctio est aliq̄d qd̄ ē ,ppriū volūtatis q̄z cōpetit sibi ex se .s. iclinatio vł tēdētia i bonū. ⁊ aliq̄d qd̄ ɔuenit vo=lūtati nō ex se s̄z ex pticipatione ⁊ ipressione rōnis a q̄ mouet̄: ⁊ hoc est ordiatio q̄dā amoris ei⁹ qd̄ est ad finē: in ip̄z finē. q̄ ordinatio iportat̄ i hoc q̄ vo=lūtas appetit aut amat bonū aliqd̄ ,ppt̄ finē. Vñ vt sūmati dicam⁹: vtrūq̄z illoꝝ q̄ in electione vł inten tiōe iportāt̄ a volūtate ē: s̄z vnū hēt ex natura sua: aliō ex ipressione q̄ i volūtate reliquit̄ ex eo qd̄ mo uet̄ a rōne tāq̄z a mouēte supiori. Impssio. n. agētis supioris manet i iferiori. cui⁹ v̄tute agit iferi⁹ agēs ⁊ nō solū ex v̄tute ,ppa. Agēs. n. ab alio motū p ac tionē suā pōt attigere ad aliquē effectū ex v̄tute ⁊ ipressione supioris mouētis ad quē p solā suā v̄tutez nō attigeret. sicut spa solis mouet motu ,ppo q̄ spa tio vni⁹ āni cōplet̄ ⁊ mouet̄ motu p̄mi mobilis q̄ ē mot⁹ diurn⁹ vna die naturali. Similit̄ aq̄ maris mo uet̄ motu ,ppo v̄sus cētrū ⁊ hēt quēdā motū ex ipsi sione mot⁹ lune. s. fluxū ⁊ refluxū. Vñ i ,pposito im maginabimur q̄ rō inq̄rēs ⁊ ɔferēs de hijs bonis q̄ ducere possunt ad finē itētū ⁊ inueniēs aliq̄ vtilia: or dinat ea in finē ⁊ sic ordiata ,ppōit ea volūtati in dicās ea eē cōmoda ⁊ ducētia in finē. ⁊ tūc volūtas appetit ⁊ vult ea tāq̄z vtilia ⁊ cōferētia i finē. huiōi aūt volitio ē electio. Ecce q̄ vtrūq̄z est ab ipa volū tate elicitū ⁊ eodē actu. s. velle aut amare illa bona vtilia: ⁊ amare ea ,ppt̄ finē. s̄z p̄mū hēt volūtas a se aliō ex ipressione rōnis ɔferētis bona ei⁹modi ⁊ or=dinātis ad finē. Ista ē sentētia. S. Tho. multuz pla=ne in d̄ ve. q. 22. ar. 13. ⁊ 2⁰. li. sē. disti. 38. ar. 3⁰. in fine corpis. ⁊ ad. 3ᵐ. q̄uis i scripto breuissime tāgat̄

Quātū ad quartum articulū rūdēdū est ad rōnes aduersa=riorū. Ad p^m ɔ p̄mā ɔclusionē p̄cedi tur p̄ma illatio loquēdo de frui ⁊ vti respectu obie ctorū ⁊ modo q̄ dictū est i. 2⁰. notabili. ⁊ tūc ad id qd̄ vlteri⁹ infert̄ negat̄ ɔñā nā licet rō ipsius vti ex parte sui obiecti acapiat̄ ab eo qd̄ est ferri transito rie sup aliquā rē nō q̄escēdo in ea: nō idē seq̄t̄ q̄ nō ɔsistat in applicatione rei ad suā opationē. qm̄ ipsa applicatio ei⁹ qd̄ est ad finē ad suā opationē: est mo tus q̄dā volūtatis q̄ fert̄ trāsitorie sup aliqd̄ nō q̄es=cēdo i illo. vti. n. ē mot⁹ volūtatis applicātis rē ad su=am opationē ,ppt̄ vlteriorē finez ,put hētur ex. 2⁰. notabili. Ad. 2ᵐ. negat̄ minor. Nā q̄uis volūtas nr̄a applicare nō valeat p arbitrio suo angelū aut celū ⁊ huiōi creaturas ad opationes suas q̄s hēnt naturalit̄ aut circa res extra intellectū: valet tñ ap plicare ad actiones q̄s hēnt in itellectu nr̄o. cū. n. volūtas libere mouet itellectū ad hēndā cognitio nē d̄ angelo ⁊ celo: est causa motiua q̄ angelus aut celū fiat obm̄ in actu ipi⁹ intellect⁹ ⁊ p ɔñs q̄ intel=lectū moueat ad sui speculationē. hoc aūt idē est q̄ applicare angelū aut celū ad actiones suas q̄s hēnt circa itellectū ⁊ volūtatē mouēdo obiectiue ad sui cognitionē ⁊ amorē ⁊ deīde ad dei creatoris ɔtem plationē ⁊ laudē ⁊ dilectionē. hāc rūsionē in sētētia dat. S. Tho. ad istud argumētū in. 3ª. q. hui⁹ disti ctionis. ar. p⁰. ad p^m. Ad. 3ᵐ. d̄r q̄ licet Aug⁹. nō faciat expsse mētionē de applicatione rei ad opatio nē in diffinitione ipius vti: tñ iplicite facit. Cū enī z dicit vti est illud qd̄ in vsum venerit referre ad ob=tinēdū ⁊c: sub h̄ referre intelligit huiōi applicationē est. n. sensus referre. i. applicare ad suā actionē cū q̄ dā relatione ⁊ ordine ad illud q̄ fruēdū ē. Pōt etiā huiuscemodi applicatio significari p id qd̄ dicit̄. In vsum venerit. nā aliq̄d i vsum volūtatis venire: ni=hil aliō ē ,ppe loquēdo q̄z p voluntatē applicari ad vsū vel opationē suā. Ad 4ᵐ negāt̄ minor. nō eni dirigere oīa i deū: iportat solā dilectionē reruz omniū ,ppt̄ deū. s̄z magis applicationē reꝝ ad suas opatiōes qd̄ ē formale significatū ipsi⁹ vti: dilectionez aūt iportat concōmitāt̄ ,put dictū fuit in. 3⁰. nota. Ad. 5ᵐ. d̄r q̄ nihil ɔcludit ɔ sentētiā sācti docto ris. nā applicare res tēporales in finē sicut arguens ɔcludit ɔtingit p applicationē huiōi reꝝ ad ,pprias opationes. Vñ ⁊ exēplū qd̄ p arguentē adducit̄ ex dictis Augu. in ipm̄ resilit. non. n. vtimur vehiculis marinis vt pueniam⁹ in portū: nisi applicādo ea ad vsum suū ⁊ motū. Ad argumēta ɔ. 2ᵐ. ɔclusio=nē d̄r q̄ oīa ,pcedunt ex falso intellectu scti Tho. q̄si vellet sanct⁹ doctor dicere q̄ act⁹ electionis q̄z^m ad absolutū sit a voluntate ⁊ q̄z^m ad relationē aut ordinē quē iportat sit a rōne elicit⁹. qd̄ tamē est falsum sicut patuit in 4⁰ notabili. verū est tamen q̄ directio ⁊ ordinatio actus electionis: actiue est a ratiōe. i. dirigere ⁊ ordinare: sed passiua directio aut ordinatio: in ipso actu electionis est subiectiue

⁊ simul cũ actu elicit᷑ a volũtate: vñ electio est act⁹ volũtatis direct⁹ i finẽ ſʒ ɔueit sibi hmõi directio ex ĩpressiõe ⁊ motu rõnis. In oĩb⁹ eñi q mouent᷑ a rõne appet ordo rõnis mouẽtis lʒ ipa rõnẽ nõ habeãt. sicͣ sagitta directe tẽdit i signũ ex motione sagittãtis ac si ipa rõnẽ hrẽt. ⁊ idẽ appet i motib⁹ horologiorũ ⁊ oĩm̃ hm̃ moꝝ igẽioꝝ q arte fiũt ꝑut. S. Tho. in dicat p̃a. 2e. q. 13. ar. 2o. ad. 3m. Et ꝑ hoc p3 rñsio ad 2m. et. 3m. ¶ Ad argumẽtũ ꝯ. 3am ɔclusionẽ negat᷑ minor. nã ẽt vbi ɔsiliũ ẽ erroneũ ɔsẽsus ɔsistit ĩ applicatione volũtatis ad ꝺterminationẽ ɔsilij. neq; n. aliõ ẽ motũ appetit⁹ applicari vl' volũtatẽ ɔsẽtire passioni: q; applicatione vl' ɔsensũ fieri ad id qð ꝑ ɔsiliũ erroneũ ꝺterminat᷑. Et cũ ifert᷑ ꝯ hoc q ĩ ĩꝯtinẽte vel ĩtẽꝑato nõ ẽ ꝺterminatio ɔsilij sed magis subuersio ꝑ passionẽ: ɔcedit᷑ q nõ ẽ ꝺterminatio ɔsilij recti: est tñ determinatio ɔsilij nõ recti q põt dici subuersio qdã cõsilij: vocãdo ɔsiliũ rectã rõnis iqsitionẽ q merito ⁊ absolute cõsiliũ appellat᷑. Et tñ ɔtinet ẽt iqsitio rõnis ꝑuersa ɔsiliũ dici nõ absolute: sed cũ hac ꝺterminatiõe erronei: vt dicit. S. Tho. dicit i. q. ꝺ malo. q. 3a. ar. 9. ad. 7m. In oĩm actu vitutis vel vicij ẽ q dã ꝺductio q̃si silogistica ꝑ quã ɔcludit qd agẽdũ sit vterq; eñi silogizat. ⁊ cõtinẽs ad exercitiũ ꝟtutis: ⁊ icõtinẽs ad exercitiũ pcĩ: similr tẽꝑat⁹ ⁊ itẽꝑatus hmõi aũt ꝺductio vl' silogism⁹ qdã iqsitio ɔsilij est ꝑut accipit᷑ a. S. Tho. i loco ꝑallegato. Sic dicit p̃a. 2e. q. 77. ar. 2. ad. 4m. s. n. ꝑueni sit cõsiliũ aut erroneũ nullo m° ɔsiliũ nomiari ꝺberet: false diceret᷑ ĩ ꝑncipio psal'. Btũs vir q nõ abijt i ɔsilio impioꝝ. ⁊ psal'. 82. Sup ppl'm tuũ malignauerũt ɔsiliũ. ⁊ q; plures auctoritates sũt i sacro canone qb⁹ etiã ꝑuersa rõnis iqsitio appellat᷑ ɔsiliũ. Qð aũt i fine argumẽtatiõis dr̃ q. s. i ɔsilio erroneo ẽ mẽtis excecatio vl' rõnis ligamẽtũ: ɔcedit᷑. nõ ita tñ q totalit' icipiat᷑ vsus rõnis: alias passio sic totalit' ligãs excusaret oĩno a cl'pa. n ĩ caret inolũtariũ quẽadmodũ ĩ amẽtib⁹. In ɔtinẽte ꝟo passio nõ t aliť excecat rõnẽ vel ligat q nõ possit ipetũ vel motũ passiõis excludere saltẽ diuertẽdo ad alias cogitatiões. Et ꝺ hoc. S. Tho. p°. 2e. q. xa. ar. 3°. ⁊ q. 77. ar. 7. Et in. q. ꝺ malo. q. 3a. ar. x°. ¶ Ad argumẽtũ aũ oppositũ rñdet. S. Tho. p̃a. 2e. q. 16. ar. ꝑmo ad p̃m q rõnis ẽ referre actiue: ſʒ volũtatis est tẽdere i id qð i claũ ẽ. vñ cũ dr̃ vti est referre: sẽsus ẽ. i. tẽdere i relatũ Et ꝯ hoc actiual⁹ terminat᷑.

Ultimo circa ꝑmã distictionẽ q̃rit᷑ vtrũ ĩ vltimo fine ꝑ itellectũ apphẽso: necessario fruat᷑ creata volũtas. ⁊ arguit᷑ q nõ. Nihil ẽ tãm ĩ potestate volũtatis: q; ipsa volũtas s̃m Augũm ꝑmo retractationũ. Ex q colligit᷑ q si act⁹ volũtatis ẽ ĩ potestate volũtatis mediate: multo pl⁹ imediate. ſʒ i ꝑtate volũtatis: est velle finẽ ⁊ nõ velle mediãte itellectu. ꝑt eñi auertere itellectũ a ɔsideratione finis: q facto nõ volet ipm. ergo stãte ɔsideratione poterit non velle vt videt᷑. ¶ In oppositũ argũt. Nã finis acceꝑt⁹ in sua totalitate: magis ẽ appetibilis q; accepꝑtus i q̃cũq; sua pte: ſʒ eẽ ⁊ viuere q sunt ptes vltimi finis integralit' sũpta appetũt᷑ necessario s̃m phm. 9 ethicoꝝ. ergo finis vltim⁹ includens eẽ ⁊ viuere ⁊ et oĩe aliud bonũ necessario diliget᷑. ¶ In hac questione erũt quattuor articuli vt supra.

Quantũ ad ꝑmũ articulũ sit p° ɔ° q volũtas necessario vult finẽ vltimũ apprehẽsũ sub rõne sua vltia q nõ ẽ ĩ potestate volũtatis stãte apprehẽsione finis vltimi vl btitudis sub ɔli rõne optimi boni: q ip̃a volũtas nolit aut refugiat vltimũ finẽ. Istã ɔclusionẽ itẽdit sentis Tho. 4°. li. sen. dis. 49. q. p̃a. ar. 3°. sub ar. p°. Itẽ. p̃a. p. q. 82. ar. p° Et p̃a. 2e. q. 10. ar. 2. Et ꝺ. q. 5. ar. 8. Itẽ ꝺ ꝟi. q. 22. ar. 5° ⁊ i mult̃s alijs locis. ¶ 2a. ɔ° est q licet volũtas necessitate nullis iclinationis velit btitudinẽ apphẽsã sub cõmuni rõne sũmi boni aut felicitatis vl btitudis: nõ tñ vult eã necessario apphẽsã sub aliq speciali rõne illius in q btitudo ɔsistit ⁊ hoc dñ ẽ i via. Istã ɔclusionẽ tenet S. Tho. p̃a. 2e. q. 5. ar. 8°. Itẽ. 4°. sen. vbi ꝟ ad p̃m argumẽtũ. Et ꝺ malo. q. 3. ar. 3. ¶ 3a. ɔ° ẽ q diuina essentia clare visa necessario mouet volũtatẽ creatã ad sui dilectionẽ nõ solũ ea rõne q2 volũtas nõ ꝑt nolle aut refutare illã: sed q2 nõ potest non velle aut nõ diligere eam vl' i ea nõ delectari. Istã ɔclusionẽ ponit. S. Tho. 4°. li. sen. dis. 48. q. p̃a. ar. 3. ⁊ di. 50. q. 2a. ar. p° sub ar. 5. Item ꝑma parte. q. 62. ar. 8. Et contra gen. li. 3. cap°. 62.

Quantũ ad. 2m. mouẽda sunt dubia. Cõtra ꝑmã eñi ɔ°nẽ arguit Aure. multipliciť ꝑbãdo q vl'timo fine q̃literciũq; apphẽso circa visionẽ diuine eẽntie volũtas nõ ꝺ necessitate elicit actũ ɔplacẽtie aut ꝺsiderij i respectu ip̃i⁹. Arguit ergo p̃° sic. illud volũtas non necessario desiderat aut i illo necessario delectat᷑ in q ꝺffectũ reꝑit bõi ⁊ rõnẽ alicui⁹ mali. sicͣ ꝑ. supllã rõnẽ mali aut ꝺffectũ bõi appet q nõ necessario cõplacebit. Sʒ sũmũ bonũ apphensũ i vĩa hẽt vt sic apphẽsũ ꝺffectũ bõi ac rõnẽ alicui⁹ mali. vl'e enĩ ẽ i potẽtia ⁊ idcirco apphẽsũ i via ɔsiderat᷑ sub qdã iꝑfectione. vñ i eẽ cognito ẽ iꝑfectũ puta potẽtiale obscurũ nõ satiãs nõ q̃etãs: q oĩa icludũt rõnẽ alicui⁹ ꝺffect⁹ aut mali. ergo nõ appet q̃lit' sic acceptũ necessitet volũtatẽ ad ɔplacẽdũ i se ⁊ ꝺlectabilit' q̃es-

cedñ. Nec valet iqt si dicaẗ φ saltē necessitabit ad
ōsiderandum. nullum nāqꝫ desideriū habet neces
sitatem nisi quatenus complacentia ex qua oritur
est necessaria. cū igiẗ volūtas non necessario ꝯpla
ceat i fine sic apphēso: nec illū necessario ōsiderabit
alioqui necessariū ōpēderet a ꝯtigēti qđ ē ipossibi-
le. Nec ēt obstat si dicaẗ φ i sūmo bono apphenso
nō iueniẗ aliqs ōffect⁹ sꝫ i m° apphēdēdi: hoc qdeꝫ
nō obuiat. qꝛ mod⁹ apphendēdi sūme facit ad hoc
φ obꝫ moueat. cū bonū itellectū moueat volūtatē
vt pꝫ. 3°. ethi. 7. 6. vbi dr̄. φ mēs ꝑctica mouet. vñ
ōm clare apphēsū alit mouebit φ ꝯfuse 7 diminu-
te cognitū. hoc. n. nullo m° qetat. ¶. 2°. sic. sub illo
actu nō ē volūtas ō necessitate φ pt ipediri casualiẗ
a ōliberate: sꝫ stāte apphēsione sūmi bōi possibile ē
vt hō illō nō appetat necsr sub actu ōsiderij. possibi
le ē iquā ex iaduertētia 7 iattētione. vt pꝫ φ dispu
tātes ō sūmo bono vl' studētes circa māꝫ vltimi fi-
nis nō sūt i ꝯtinuo appetitu vltimi finis. aliū seqreẗ
φ legēs pmū 7. xm. ethi. eēt i ꝯtinuo appetitu vltimi
finis qđ null⁹ expiẗ. Possibile ē ēt ex ōliberatione.
qꝛ pt ꝯcipi desideriū sub rōne ipeditiui maioris bo
ni puta iqsitiōis xitatis circa finē vltimū. qꝛ affecta-
ti nō bene videt xeꝝ. multis ēt alijs causis ꝑt se hō si
gere 7 munire ne dū ꝯapiet vltimū finē: desideret
ēt puta qꝛ illō ōsideriū ē vanū 7 inutile 7 multa ta
lia. ergo volūtas nō necessario fruiẗ aut ōsiderat fi
nē sic apphēsū. ¶. 3°. sic. qlibꝫ rediēs ad seipm expiẗ
illud φ fine vltimo sic apphēso ab eo nō necessario
i eo ꝯplacet aut ōlectaẗ. qđ pꝫ. nā null⁹ act⁹ ō neces
sitate exsistēs i itellectu vl' volūtate videẗ nos pos-
se latere. vñ qlibꝫ expiẗ qñ dubitatiue aliqđ cognos
cit. 7 qñ certitudinaliẗ. 7 pi m° debꝫ expiri qñ ꝯpla-
cet imobiliẗ aut ꝯtigēẗ aut nō. Interrogat⁹ cuilibet
us qlibꝫ facta sibi mētiōe ō vltimo fine vtrū vellet
ipꝫ hře: rñderet nulli dubiū φ sic. 7 si vltra iterroga
reẗ an possꝫ nō velle. rñderet vtiqꝫ φ si vellet non
curaret. imo plus vellet ꝑ aliq statu aliqđ aliō. er-
go pꝫ φ illō nō volebat ō necessitate. ¶. 4°. sic. nul
lus act⁹ volūtatis ē necessari⁹ nisi act⁹ reflex⁹ sup il-
li sit necessari⁹ dū volūtas i essecriẗ sup illū. Vbi gr̄a
volūtas nō necessario ꝯplaceri aliq nisi ꝯplaceat
sibi necessario ꝯplacētia dū reflectiẗ sup eā. alioqui
si nō necessario placet ꝯplacētia pt sibi illa cōplacē-
tia displicere 7 sic cōplacebit 7 istabiliẗ 7 violēter 7
cōtra sponte qđ est impossibile. cū oīs mot⁹ com
placentie sit spōtane⁹. Sꝫ dari ē φ act⁹ volūtatis
no reflectiẗ supra ꝯplacētiā finis vltimi nō est ne
cessari⁹ imo multi vellēt φ illa ꝯplacētia eēt neces-
saria. vt illi q istā partē tenēt. 7 iteꝝ ꝯplacētia nō ha
bet i se vñ necessario ꝯplaceat cū nō sit magnū bo-
nū hominē in tali ꝯplacētia occupari. ergo nec cō-
placētia vltimi finis ē i volūtate imobiliẗ. ¶. 5°. sic.
In nullo imobilitaẗ volūtas nisi qeteẗ i illo: sꝫ i cō
placētia vltimi finis sic apphēsi volūtas nō expitur
qetē sui aut sui qetacionē. ergo nec ibi imobilitaẗ.
videẗ enī repugnātia φ ꝯplaceat i aliq imobiliẗ et
tū nō qescat i eo. ¶. 6. null⁹ amor ꝯcupiscētie ē ne-
cessario i volūtate nisi amor amicicie ex q ꝑcedit a
mor ꝯcupiscētie sit necessari⁹. alias effect⁹ eēt neces
sari⁹ 7 cā ꝯtigēs qđ ē ipossibile: sꝫ ꝯplacere i vltimo
fine sic apphēso nō ē nisi amor ꝯcupiscētie nec. n. eū
ōsiderare ē nisi ꝯcupiscere eū. nō. n. ꝯplacere, vt qd-
dā subsistēs qđ possit amore amicitie ꝯplacere sed
poci⁹ vt qdā pfectio 7 bonū appetibilitatis. nūc autē
oīs talis ꝯcupiscētia ortū hēt ex amore sui ipi⁹. Sꝫ cō
stat φ amor amicitie q qs se amat nō ē necessarius
sꝫ ꝯtigēs 7 i nr̄a ꝑtate. alioqn nō possem⁹ nos plus
vltimū⁹ amare. nec caderet xt⁹ 7 viciū circa istuꝫ a
morē: cū xt⁹ sit hit⁹ electiu⁹: 7 ō eis q necessario in
sūt nō vituperamur. ergo si ꝯtigit circa istū amorē re-
cte agere 7 errare imo 7 seipm ꝯtemnere propter
deum: necesse est φ nullus i ortu concupiscentia res
pectu sui insit immobiliter volūtati aut necessario.
¶ Confirmatur quod dictum est de amicicia respe
ctu sui ipius. nam multi desiderāt non esse suuꝫ vt
pꝫ p expiētiā i ōsperantibus q se anullarēt si possēt
7 ēt fortis nō sperās aliā vitam exponit se morti vt
patet. 3°. ethicoꝝ. Ista sunt argumenta Aureoli.
¶ Scot⁹ aūt ꝯ eādem ꝯclusionē sic arguit p°. nā ni
hil ē tā in ꝑtate volūtatis φ ipsa volūtas fm Augu.
pmo retractationū. Ex q colligitur φ si act⁹ volun
tatis sit in potestate volūtatis mediate multo pl⁹
imediate sed i ꝑtate volūtatis ē velle finē 7 nō vel
le mediāte itellectu. pt. n. auertere itellectū a ꝯside
ratiōe finis: q facto nō volet ipꝫ. ergo sit itē ꝯsidera
tiōe potit nō velle. vt videẗ. ¶. 2° sic. agēs qđ ne-
cessitaẗ ad agēdū: eadē necessitate remouet prohi
bens actionē. vt pꝫ de graui quod ō necessitate mo
uetur deorsuꝫ. 7 ideo de necessitate remouet omne
prohibēs si potest illud remouere: sꝫ volūtas nō re
mouet ꝑhibēs 7 impediēs illā a volitione finis vꝫ
nō considerationē intellectus: 7 tū posset remoue-
re figēdo intellectū 7 manutenēdo ipsum in cōside
ratione finis. ergo cū nō faciat: sequiẗ φ non neces
sario elicebat volitionē finis. ¶. 3°. sic. Impossibi-
le est extremū alicuius coordinationis respicere ex
tremum alterius coordinationis sub quacunqꝫ ne
cessitate quin tanta respiciat necessitate quodcun-
qꝫ medium necessario requisitum iter illa extrema
sed volitio finis est quasi vnum extremū coordina
tionis omniū aliarum volitionum. finis autem est
aliud extremū omniū volitorum. medium autem
inter illa duo extrema. s. volitionē 7 finē erit consi-
deratio ipsius finis. hec autem consideratio non
est necessaria immo voluntas potest eam suspen-
dere. Igitur cōnexio volūtatis cū fine erit de neces
sitate. ¶. 4°. sic. Quicqđ necessario quiescit in aliq

sibi presente: necessario manutenet illud sibi p̄sens si potest: sicut patet de graui quod manutenet se in centro in quo d̄ necessitate quiescat. Et similiter appetitus sensitiuus tenet sensum in illo sensibili in q̄ necessario delectat̄ ⁊ q̄escat si illud potest p̄sens habere. Cui⁹ rō est: q2 ꝙ aliq̄d necessario quiescat in aliquo sibi p̄sente: hoc est propter cōueniētiā perfectam. ⁊ ꝓpter eandem videt̄ necessario sibi ꝯiūgi. ⁊ ita q̄z᷑ potest facit ꝙ coniūctio sit p̄sens ⁊ in actu sed voluntas non necessario tenet finem sibi presentē p ꝯsiderationē: ⁊ tamen pt. ergo nō videt̄ necessario q̄escere i fine apph̄ēso. ¶ 5°. sic. Om̄e agēs necessario agit d̄ necessitate vsq3 ad vltimū sue potētie. vt p3 de graui qd̄ toto ipetu iferi⁹ monet̄. Et rō huī⁹ ē q2 sicut i potestate sua nō ē act⁹: ita nec in tēsio act⁹: s3 volūtas nō fert̄ d̄ necessitate i finē apprehēsū fm vltimū sue potētie. nō. n. expimur nos itēsissime ⁊ scd̄m conatū ardētissimū diligere beatitudinē apph̄ēsā. ergo nec dilectio finis erit i volūtate de necessitate. ¶ 6°. Sic potētia libera p participationē nō magis tēdit libere i obm̄ q̄3 illa q̄ est libera p essentiā: s3 itellect⁹ ꝯsiderādo d̄ fine vltimo nō necessitat̄ a volūtate. ergo nec volūtas necessitabit̄ ad tēdēdū i obm̄. ¶ 7°. Quācūq3 aliq̄ agētia sūt ordiata: si necessitas ē i supiori erit i oīb⁹ aliis. s3 volūtas ē supior i toto regno aīe ⁊ mouet itellectū ad ꝯsiderādū d̄ fine: ergo si i ipo ponit̄ necessitas respectu finis: ⁊ itellect⁹ necessitabit̄ ad ꝯsiderādū d̄ fine. cui⁹ oppositū expimur. ¶ Cōtra 2.ᵃᵐ cōclusionē Aureol⁹ arguit ꝓbādo ꝙ sit irrationabilis Illō iq̄t ē maxime irrationabile ꝙ sūmū bonū vt apph̄ēsū trahat imobilit̄ volūtatē qui stāte firma estimatione ꝙ hoc sūmū bonū sit sol⁹ de⁹: ipe deus sic apph̄ēsus imobiliter moueat ipa3 volūtatē. hoc aūt videt̄ necessariū. q2 supta maiore p itellectū ⁊ ei adherēte volūtate: si sit firma opinio d̄ minori absq3 hoc ꝙ nō sit scientia: stati ꝯ° ē volita vt p3. 7°. ethico. Cū si volo om̄e dulce. ⁊ lacte d̄mōstrato: scēs sūmit minorē dicēdo. hoc ē dulce: stati ꝯ° est volita. s. hoc lac. Pari rōne si d̄ necessitate volo sūmū bonū ⁊ firmit̄ teneo ꝙ illud sūmū bonū ē sol⁹ de⁹: stati d̄ necessitate ꝯcludit̄ ꝙ de⁹ de necessitate est volit⁹. tū q2 stāte cōnectione formali obi sup qd̄ trāsit potētia cū obō mālr: simul trāsit sup vtrūq3 cōpositū. si ergo sūmū bonū ē necessario volitū ⁊ illō applicat firma opinio ipi deo: seq̄t̄ ꝙ de⁹ ꝯcept⁹ vt sūmū bonū: appetat̄ necessario. ¶ 2°. sic. ab illo nō pt̄ resilire volūtas i q̄ nullā mali repit rōnē s3 potius oīs boni. ergo cū in deo ꝯcepto a viatore sub rōne oīs boī viator nichil tale repiat: stāte ista estimatione nō poterit resilire. ⁊ sic null⁹ poterit peccare nisi p̄us fiat heretic⁹. ¶ 3°. Si illō qd̄ min⁹ inesse videt̄ inest: ⁊ illō qd̄ magis. s3 min⁹ videt̄ ꝙ btitudo apph̄ēsa vt sūmū bonū ꝯfusū ⁊ vl'e traheret imutabilit̄

volūtatē: q̄3 d̄ deo apph̄ēso vt sūmū bonū: ⁊ sic certitudinalit̄ estimato. qm̄ pticularia magis mouent q̄3 vlia p̄sertī i moralib⁹. ergo si sūmū bonū vl'e ⁊ cōfusū trahit imutabilī volūtatē dūm° apphēdat̄: multo forti⁹ deus cū extimabit̄ sūmum bonum: trahet eā ad se imutabilit̄ diligēdū. Nec valet si dicat̄ ꝙ hoc tenet̄ solū p fidē. Tū q2 hoc tenet̄ p rōnē ꝙ d᷑ est sūmū bonū q̄ mai⁹ excogitari nō pt̄. scd̄m Anselmū. ꝓsolo. Tū q2 licet teneat̄ p fidē ⁊ firmā estimationē eq̄ efficacit̄ mouebit: ac si teneret̄ p sciā3. sicut dicit phs. 7°. ethicoꝝ ꝯ volentes euadere rōnē socratis dicētis ꝙ ipossibile est agere ꝯ sciam. vt p3 ibidē. ¶ Cōtra 3.ᵃᵐ ꝯclusionē arguit Adā multipliciter p° sic. Expiētia nāq3 docet i sāctis ꝙ nullū iustabile vl' d̄lectabile i creaturis pt̄ limitare libertate3 volūtatis vl' tollere stātē vsu rōnis: igit̄ nō ē rōnabile negare libertatē volūtatis respectu dei dare visū nisi i bono ꝯfirmet̄. ¶ 2°. sic. Si aliq̄d obstaret huic libertati: vl' hoc eēt ifinitas diligibil: vl' q2 deficeret circa tale obm̄ cur sic suspēderet talē fruitionē3 aut dilectionē. Nō p̄mū. q2 nō obstāte ifinitate obi adhuc libere ꝯtigēt̄ coucāt i voluntate creata dilectionē sui ⁊ etia3 cognitionē finita3 tn̄. Nec 2.ᵐ. q2 sufficiēs cā poss3 eē volūtati expiētia: an poss3 a dilectione cāda vl' ꝯtinuēda desistere ad horā. ¶ 3°. q2 si sic hoc p̄apue videret̄ q2 tūc indicat̄ sūmū bonū vl' sūme debere amari ⁊ honori: s3 hoc nō q2 i via indicam⁹ deū eē sūme diligibile3: nec tn̄ necessario cū sic apph̄ēsū diligim⁹: ⁊ sic eēt i via null⁹ meret̄ ex hoc ꝙ diligit deū sic apph̄ēsū vl' indicatu3: eē sūme diligibilē. ex q̄ nō poss3 stāte tali indicio nō diligere ¶ Cōfirmat̄ q2 volūtas ē ita libera: ꝙ habito dictamine p̄ctico pt̄ illi se ꝯformare vl' nō ita bene respectu finis: sicut respectu ordinādoꝝ i finē. ¶ 4°. nā Aug⁹. p° d̄ libero arbitrio ꝓbat ꝙ nulla res pt̄ cogere mētē fuire libidini: ergo electio vl' volitio libidinis nō necessario seq̄t̄ apph̄ēsionē ꝑhabita deliberatione. igit̄ nec sūmū bonū ifinitū necessitat volūtatē ad sui dilectionē post cognitionē deliberatiuā. ꝯña ꝓbat̄. q2 obm̄ ifinitū clare vl' obscure visu3 nō mouet itellectū aut volūtatē nisi finite. q2 passū nō est receptiuū motionis ifinite nec mouet ad volēdū ipm effectiue p modū obi nisi cāndo cognitionē sui finitā q̄ imediate actiue mouet ad volicionē. igit̄ solū finite forti⁹ mouet volūtatē ad appetēdu3 vl' volēdū ipm q̄3 delectabile finitū. Capiat̄ ergo d̄lectabile finitū in eadē ꝓportione: fortius mouet voluntatē ad volēdū ipm q̄3 fuerit p̄mū d̄lectabile finitū datū. igit̄ sicut illud post deliberatiuā cognitionē sui nō pt̄ necessitare volūtatē ad sui volicionē seu dilectionē: ita nec obm̄ p̄mū infinitu3. ¶ 5°. nā cū dictamine q̄ cognoscam⁹ eē subueniēdū ꝓximo stat ꝙ hoc nō faciam⁹. igit̄ eodē m° respectu dei q̄lit̄cūq3 apph̄ēsi ⁊ stāte indicio ꝙ ipm debem⁹ sū

me diligere: stare pt q ipm nõ diligunt. ¶.6°. de pt ad horã dare aliqui fruitionẽ z certificare ipm q post talẽ horã nõ habebit illã fruitionẽ. igit talis pt velle carere illa fruitione etiã stãtib adhuc visiõe z fruitione. qz nõ est sibi ipossibile cõformare se deo in volito z acceptare illud qd de de ipso ad horaz disposuit. ¶Cõfirmat qz de põt pcipe volũtati q conet ad suspẽdẽdũ amorẽ q amat amorem. ¶7°. Nã alicui decedẽti cũ peccato veniali posset deus ad tẽp se clare ostẽdere z ad fruitionẽ sui eum admittere z cũ hoc oñdere sibi q i purgatorio debet soluere penã debitã iterrupta tũ fruitione. z cũ talis esset i charitate: cõformaret se deo volito z cogitaret q iustũ esset eũ ad tempus priuari delicto suo. igit. ¶8. Nã cũ clara dei visione staret q de cõpositiue z diuisiue cõcipet sub rõne displicibilis z incõmodi veri vl' estimati. vt puta. Si oñderet sic videti esse futur ppetu afflictor vl' anichilator z huiusmodi. oĩe aũt apphẽsũ sub rõne displicibil' pt volũtas nõ velle. Igit zc. ¶.9. Nõ min liber z cõtigẽt fruit qs deo clare viso q velit beatitudinẽ apphẽsã. oĩes eni volũt naturaliter esse beati. fm Augustĩ. 12. d trini. Et Ansel. de casu diaboli. z tũ libere pt qs velle miseriã sibi eternã. qz fz Augu. 3°. d libero arbitrio. si diabolo daret optio fz rectã rõnẽ potius deberet eligere sẽp miser eẽ q nõ eẽ. ¶.10. Nã viator pt velle nõ eẽ vt pz d achitofel. Saule. z iuda. igit pt sibi nolle btitudinẽ. igit clare vidẽs deũ: potest nolle btitudinẽ. Prima cõña pz p Augustinũ pmo de ciuitate dei. Porro inqt tã nemo est q nõ eẽ btũs velit q nõ eẽ. z quo eni pt esse btũs cũ nichil sit. Secũda cõña pz. qz nõ magis necessitat vidẽs deũ vt clare visum diligat: q aliqs ad volẽdũ sibi beatitudinẽ vel bene esse. ¶.xj. qz possibile eẽt aliquẽ dãnãdũ clare videre deũ z q de reuelaret sibi aliquã purã penam sibi futurã. Tũc ex hoc haberet aliquẽ dolorẽ z p cõsequẽs in aliquo minueret suũ gaudiũ. igit ppter maiorẽ dolorẽ plus minueretur. z p cõñs de posset facere q ille haberet tãtũ dolorẽ etiã stante clara dei visione q ille dolor naturalit excluderet oẽ gadiũ cõsequẽs dei visionẽ: sed frui nõ est sine gaudio. igit. ¶.12. arguit qz tũc clara dei visio faceret volũtatẽ desinere eẽ voluntatem. cõña pz p Augustinũ. 5°. de libero arbitrio. Si necesse est vt velim: iã non volũtate sed necessitate illud me velle fatendũ est. Sed q nõ volũtate velimus sicut nõ volũtate sed necessitate senescimus quisq delir dicere audeat. patet ergo pma cõseqntia. z p cõñs p nullã cognitionez volũtas necessitabitur ad diligendũ deũ. hec sunt argumẽta ade quasi in forma recitata. ¶Cõtra eandẽ 3am cõclusionem arguit sic Scot. Una potẽtia nõ hẽt nisi vnũ modũ agẽdi. nã si haberet plures: iã nõ esset vna: sz voluntas est vna simplex potentia cui modus ẽ agere libere z contigẽter. ergo respectu cuiuscũq agẽt contigẽter non d necessitate. z p cõñs respectu finis etiã clare visi z i patria apphẽsi. ¶.2°. necessitas agendi nõ põt esse nisi p aliqd intrinsecum principio actiuo: sed obm clare visum non est aliquid intrinsecum volũtati. ergo nõ dabit volũtati vt d necessitate feratur in ipm. ¶3°. diuersa approximatio passi ad agẽs: nõ causat necessitatem aliquã sz tãtũmodo intẽsiorẽ actionẽ. sicut patet d calido respectu calefactibilis plus aut min approximati: sz presẽtia finis clare visi non videtur esse nisi maior approximatio ad voluntatẽ. cũ eni apphẽderetur in vniuersali z obscure: quasi videbat distare. cũ autẽ clare et in particulari apprehenditur: videtur esse approximatũ. ergo p istã visionem non infertur necessitas voluntati sed oritur intensior gradus dilectiõis in ea. ¶.4°. Si voluntas necessario vult finẽ sic apphẽsũ: aut ad istuz actũ voluntatis mouet potentia aut finis aut vtrũq. si finis: patet q non est necessitas. qz de ad nullũ actum creature necessario mouet. Si potentia. pz q nulla erit necessitas: cũ agens sit cõtingẽs. Si vtrũq. patet p idẽ qm vtrumq ẽ contigens in mouẽdo. ergo idẽ quod pri. ¶5°. Quicũq pncipiũ elicitũ non necessario elicit: habẽs illud non necessario agit. sed eadem charitas pt esse i voluntate deo clare viso et non viso. sicut patet i raptu pauli. nõ enim habuit aliã charitatẽ in raptu z aliã post raptum. sed post raptũ non necessario diligebat deum nec eliciebat necessario actũ. ergo nec voluntas hẽns charitatẽ de necessitate diligit deũ etiam clare visũ. ¶6°. habit nõ mutat potẽtiã nec modũ agẽdi ipi: sed volũtas agit libere et cõtigẽter. ergo qñtũcũq elicit p charitatẽ i pña: adhuc cõtigẽter z libere et nõ de necessitate fruit. ¶7°. pt argui ex dict Aureo. 3. S. Tho. arguẽti p aliq motiua qb. S. Tho. aliqñ vtitur. pt sic argui. obz qd nõ replet totã capacitatem potẽtie: nõ imutabilit mouet volũtatẽ. Sz tale obz ẽ de. qd pz. tũ qz nõ replet nisi mediãte actu dilectiõis. dilectio aũt d etiã clare visi: non replet totã potẽtiã volũtatis cũ volũtas sit i potẽtia ad multas alias dilectiones. Tũ etiã qz nõ faciat. qz relinqt desideriũ potẽtiale respectu alteri obi. nũc aũt deo pñte: adhuc pt volũtas i pluribus aliis cõplacere z forsan in experiẽtia proprie libertatis. ergo non cõtrahit immutabiliter voluntatem. hec ille zc.

Quantuz ad articulũ. 3m. p itelligẽtia pnũ z rñsiõe ad obiectiões. ¶p° notãdũ est q duplex ẽ appetit nãlis. qdã ẽ cõis oĩbus reb tã hñtib cognitionẽ q nõ hñtib sz cognitiõe carẽtib. q ẽt cõis est i hñtib cognitionẽ singulis aie potẽtiis. ali ẽ appetit nã-

lis q̃ seq̄r intellectum i cognitionē dirigat. Appetit⁹ naturalis p° m° nō ē aliquis act⁹ elicit⁹ sed ē sola natura aliq̃ inclinatio ad id qd̄ appetitur ,put docet. S. Tho. p°. li. sen. dis. p°. q. vi. ar. p°. ad. 3ᵐ. Et. 4°. li. dis. 5ª. q. 2ª. ar. p°. sub ar. p°. sicut appetit⁹ grauis ē inclinatio deorsū: ꝛ appetit⁹ leuis ē inclinatio sursū. ex q̄ inclinatōe seq̄r mot⁹ vl' sursū vl' deorsū. q̄ mot⁹ sunt effectiue a generāte, put ph's dicit. 8°. phi. vii ꝛ hmōi appetit⁹ nāl's puenit potētie pure. s. materie p̄me cui⁹ tn̄ null⁹ ē act⁹ elicit⁹. mā. n. p³ appetit formā sic femina virū ,put dr̄ p° phico. isto m° accipiēdo appetitū nāle repit⁹ i oib⁹ potētijs ad ,ppriū ꝛ formale obm̄. sic vi sus naturalr appetit seu inclinat i visibile coloratuꝫ. audit⁹ i sonū ꝛ sic de ceteris. Appetit⁹ aūt naturalis 2°. m° q̄ pseq̄r cognitionē intellectuā ,put nūc loq̄tur d' appetitu (nō. n. loq̄mur d' potētia appetitiua) ē act⁹ qdā elicit⁹ a volūtate q̄ dr̄ velle. Et rō differentie ē. q2 appetit⁹ natural' p° m°: nō seq̄r apprehēsionē alicui⁹ potētie cognitiue ipius rei cui⁹ ē: sꝫ formā naturalē rei cui ē connatural ꝛ pproducta. ꝛ īde ē q̄ p hmōi appetitū nō dicūt res ex se ipis appetere bonū: sꝫ ab alio dirigi i bonū. s. a generāte a q̄ hēnt naturā. Appetit⁹ aūt scd̄o m° seq̄r apprehēsionē potētie intellectiue ostēdētis volūtati bonū ad qd̄ volūtas ex se ipa mouet' eliciēdo actū ,ppriū q̄ est velle. Accipit' ista distictio d' mēte. S. Tho. p³. p. q. 80. ar. p°. ꝛ de veri. q. 22. ar. 3°. ꝛ multis alijs locis. q̄uis ab eo nō ponatur in forma verborum.

¶Secūdo. Notādū ē q̄ cū. S. Tho. dicat volūtatē ferri ex necessitate i finē vltimū apprehēsum sub rōne vl's summi boni: vocat rōnē vl'eꝫ: rōnē formalē summi boni non ptractā aut determinatā ad aliquā particularē. vt sit sensus q̄ apprehēso p intellectū d' aliq̄ re q̄cūq̄ illa sit q̄ ē summū bonū: nō pt volūtas nolle aut refugere illd̄. ꝛ hoc p q̄cūq̄ statu hois. Et licꝫ hmōi apprehēsio summi boni sit ipfecta q̄ꝫᵐ ad id qd̄ ē i se ipm summū bonū ex eo q̄ ē pfusa ꝛ nō d' re determinata: ē tn̄ pfecta cognitio ꝛ apprehēsio psiderādo summū bonū iq̄ꝫᵐ ē obꝫ volūtatis. pleta eni ꝛ pfecta rō obi volūtatis psistit i rōne summi boni ꝛ nō huius vl' illi⁹ rei determiate p se loquēdo queadmodū ꝛ coloratū ipfecte cognoscit' si apprehēdat' sb rōne vl's. s. iq̄ꝫᵐ coloratū ē. qui vt sic: pfuse cognoscit' loq̄ndo d' colorato q̄ꝫᵐ ad id qd̄ in se ē. sꝫ si accipiat' iq̄ꝫᵐ ē obꝫ visus: pfecte ꝛ plete cognoscit'. nā total' ꝛ pfecta rō obi potētie visiue stat i rōne coloris aut colorati absolute ꝛ nō hui⁹ rei colorate vl' illi⁹. p accidēs. n. se hēt q̄ obꝫ potētie visiue sit res ista aut alia: sꝫ p se req̄ritur q̄ sit color aut coloratū. Accipiunt' ista a scō doctore. 4. sen. di. 49. q. p³. ar. 3. sub ar. p°. 2. 3.

¶Tertio. Notādū ē q̄ duplex est act⁹ appetit⁹ qdā ē efficax sicut est ē delectatio d' re hita ꝛ desideriū d' re nō hita inclinās efficacit' ad psecutionē rei appetite. Et dr̄ appetit⁹ efficax vl' desideriū efficacit' inclinare: ea rōne q2 inclinat laborādo vl' conādo actualit' ad acq̄rēdū rē appetitā vl' desideratā. Alı⁹ ē act⁹ appetit⁹ seu volūtatis q̄ nō ē efficax. sic velle aut desiderare sine conatu aut psecutiōe actuali ad pseq̄ndū rē appetitā. q̄ act⁹ magis ,ppe dr̄ velleitas q̄ ē velle pditionatuꝫ q̄ aliq̄n dicimur velle ea q̄ nob sunt ipossibilia. Loquēdo igit' d' actu appetit⁹ seu volūtatis p° m°: nō necessario volūtas appetit btitudinē apprehēsā ꝛ sibi ,ppositā sꝫ cōmunē rōnē btitudis pase. qm̄ dlectatio in re vel dsideriū seu velle efficax. i. inclinās ad ,psecutionē rei: respicit bonū ,ppositū i pticulari de q̄ dlectamur si sit hitū: ꝛ i qd̄ tēdim⁹ si sit nō hitū. habitio eni rei q̄ ē p actū volūtatis: nō ē rei vl's sꝫ rei singularis. ꝛ simil' real' ,psecutio q̄ seq̄r actū volūtatis nō ē ad rē i vl'i sꝫ ad rē i pticulari. mot⁹. n. ꝛ opationes sunt circa singularia ,put dr̄ p°. metha³. nisi. n. hēns sciāꝫ i vl'i d' opabili hēret etiā sciāꝫ d' opabili i pticulari: nūq̄ꝫ executio volūtatis pseq̄ret'. sciēs. n. i vl'i q̄ dei p̄ceptū iplēdū sit: neq̄q̄ꝫ exeq̄ret' nisi hēt sciāꝫ i pticulari q̄ hoc opabile p̄ceptū dei sit. vnr intellect⁹ p̄nc⁹ syllogismo qdā vtit' ex maiori vl'i ꝛ minori pticulari ,put. S. Tho. tradit p³. 2ᵉ. q. 77. ar. 2. ꝛ accipit' ex doctria phi. 7. ethi. Cū ergo. S. Tho. dicit vbi allegatū ē i pclusionib⁹ q̄ volūtas necessario appetit btitudinē apprehēsā sub rōne cōmuni btitudis vl' summi boni: nō itelligit d' actu volūtatis seu appetit⁹ p° m°. s. efficaci iclināte suo cōnatu ad psecutionē. sꝫ itelligit d' actu volūtatis. 2°. m° qd̄ accipi pt ex dictis ei⁹. 4. sen. dis. 49. q. p³. ar. 3. sub ar. 3°. hoc āt itelligi debꝫ ,p statu vie sicut dicit p³. p°. verꝫ ē tn̄ q̄ ē i homie etiā ,p statu vie appetit⁹ qdā nāl's tēdēs ex necessitate i btitudinē ēt sꝫ specialē rōnē sꝫ btitudis q̄ ē visio diue essentie iq̄ꝫᵐ. s. ē summa ꝛ pura, v'tas sꝫ appetit⁹ iste nō ē volūtatis: sꝫ itellect⁹. vnaq̄q̄ꝫ. n. potētia nālr necessario appetit suā pfectionē a q̄ sꝫ se nata ē pfici. sꝫ btitudo sꝫ specialē rōnē iq̄ꝫᵐ. s. ē visio diue essētie: ē act⁹ ꝛ pfectio itellect⁹ vltima ꝛ summa. de⁹. n. ē summū ꝛ pfectissimū itelligibile. cui⁹ visiois itellect⁹ hūan⁹ capax ē sꝫ illd̄ p³. Jo. 3. videbim⁹ eū sicuti ē. Et p³. Cori. 13. videm⁹ nūc per speculū i enigmate tūc aūt videbim⁹ facie ad faciē. itellect⁹ igit' nālr appetit cognitionē pfectissimi itelligibil'. s. dei tāq̄ꝫ summā ei⁹ pfectionē: iste tn̄ appetit⁹ nāl's ē iclinatio qdā itellect⁹ i ,ppriā opationē: ꝛ nō aliq̄s act⁹ elicit⁹. nā elicere actū appetēdi soli⁹ potentie appetitiue ē. ¶Quibusdā tn̄ videt' q̄ pter appetitū naturalē itellect⁹ ad pfectissimū itelligibile ꝛ cuiuslibet potētie aie ad ,ppriū ꝛ formale obm̄: sit etiā in volūtate appetitus naturalis ,put dicit solā inclinationē ad oīa ꝛ pfectiōes oīuꝫ potētiaꝝ. naꝫ vt dicūt volūtas est generalis appetit⁹ toti⁹ subiecti pro omni bono ei⁹. Sꝫ rō ista nō multum cogit

qm̄ volūtas ē gn̄alis appetit⁹ toti⁹ hoīs ad appetēdū pfectiones oīū potētiaꝝ: sȝ p actū elicitū nō p solā īclinationē quēadmodū cetere potētie appetūt ꝓpa obiecta. Sicut eñi volūtas hȝ altiorē gradū ꝛ excellētiorē sup̄ appetitū naturalē: ita ꝛ suū appetere ē excellētius. s. p actū a se elicitū. vñ ꝛ appellat̄ volūtas appetit⁹ rōnalis ex eo ꝙ ei⁹ appetere inq̄ȝm̄ hmōi: nō ē sibi cōnaturale q̄si insit ab istāti nature sȝ seq̄tur apprehēsionē rōnis. hoc ꝓbat̄ qꝛ act⁹ potētie alicui⁹ nō trāscēdit ꝓpriū ꝛ formale obm̄ imo act⁹ determināt̄ ꝛ specificant̄ p oba 2° de aīa. cū ergo obm̄ formale volūtatis sit bonū apprehēsū p intellectū: seq̄tur ꝙ eius appetere ꝯseq̄tur apphēsionē rōnis vł itellect⁹ ꝛ p ꝯñs ꝙ sit act⁹ elicitus. appetit eni volūtas pfectiones oīm potētiaꝝ sȝ nō nisi apprehēsas ꝛ sibi p̄sentatas p intellectū. n. ī fm̄ Augu. nihil volitum nisi p̄cognitū. De hoc sctūs Tho. pª. p. q. 82. ar. 3°. ꝛ. 4. Et pª. 2ª. q. 9. ar. 4. Itē de veri. q. 22. ar. 12. et multis aliis locis.

Quarto. Notādū est ꝙ cū. S. T. dicat vbi allegatū est ꝓ 3ª ꝯclusiōe ꝙ i patria eēntia diuina clare visa necessario mouet appetitū. s. volūtatē creatā ad sui dilectionē ꝛ fruitionē: intelligit q̄ȝm̄ ē ex nā rei. s. volūtatis. nō eni ē possibile ꝙ ad visionē diuine eēntie nudā ꝛ aptā: nō sequat̄ dilectio ꝛ gaudiū: cū eēntia diuina sit ipsa eēntia bonitatis q̄ nihil hȝ aut hr̄e pōt admixtū ꝓpter qḋ possit nō delectare aut nō diligi. Et p̄terea si voluntas posset ex nā rei nō moueri i eēntiā diuinā clare visam p dilectionē ꝛ delectationē: aut hoc esset p actū cōtrariū. s. refutādo aut respuēdo: aut p actū p̄ambulū quo vellet nō ferri in illā: aut simplr̄ suspēdēdo actū elicitū vł eliciēdum. Sed p̄mū est ipossibile nō solū q̄ȝm̄ est ex nā volūtatꝭ cui⁹ ꝓpriū obm̄ ē bonū in qḋ tēdit naturalr̄ nec pōt refutare nisi id qḋ sub rōne mali apphēdit̄ qḋ nō pōt cōtigere de diuina eēntia clare visa: sȝ nec ē illud cē pōt p potētiā dei absolutā cū icludat cōtradictionē. ꝙ eni po⁹ aliq̄ ferat̄ in nō suū obm̄ aut i oppositū: includit cōtradictionē. nā inq̄ȝm̄ potētia fert̄ in aliqḋ: ponit̄ eius obm̄ ꝛ tū dr̄ ferri in nō obm̄ vel i oppositū. vñ non pōt de⁹ facere ꝙ ocul⁹ corporalis videat sonū aut ꝙ gust⁹ pcipiat colorē. Cū igit̄ obm̄ volūtatis ad fugiēdū vel refutādū sit malū vt malū ꝛ nō bonū vt bonū: iplicat cōtradictionē ꝙ volūtas respuat aut fugiat eēntiā diuinā clare visam i qua nihil mali aut tristabilis apparere pōt. Nec secūdū dici pōt. s. ꝙ eēntia clare visa i patria: volūtas possit velle nō diligere illā aut nō ꝺlectari i ea vel suspēdere hmōi actū dilectiōis ꝛ fruitionis. q̄m sic volūtas moueret̄ ꝯtra iudiciū rōnis qḋ est ipossibile. tū qꝛ i patria vbi oīa cōsona sūt est pfecta potētiaꝝ trāq̄llitas. tū etiā qꝛ iudiciū rōnis de eēntia diuina clare visa ꝙ sit sūme diligēda et ea fruēdū ꝓ tūc: est de appetibili i particulari cui nō pōt ꝯtrariari appetit⁹ volūtatꝭ aut nō seq̄ suspēdēdo actū. qꝛ talis suspēsio fieri nō posset nisi p iudiciū rōnis ꝓponeret̄ vt bona qḋ eēt ꝯtra iudiciū rōnis ipi⁹ btī qḋ ꝓ tūc hȝ. pȝ qꝛ intellect⁹ vidēs nude ꝛ apte diuinā eēntiā: videt ꝛ iudicat ipsaȝ eē sūme diligēdā ꝛ ea fruēdū ꝓ tūc. neq̄ȝ pōt iudicare eē bonū nō diligere eā ꝛ nō ꝺlectari i ea cū cognoscat apte diuinā eēntiā eē sūmū ꝛ pfectissimū bonū. Quod aūt. S. T. dicit de ve. q. 22. ar. 6. in. c. q̄si in fine ꝙ. s. libertas inest volūtati quātū ad actū qꝛ pōt velle vel non velle ꝛ hoc i q̄lȝ statu nature et respectu cuiuslibȝ obiecti: debet intelligi vel ꝺ quolibȝ statu nature i viatā. s. in statu nature integre ante peccatū q̄ȝ i statu nature corrupte p peccatū. Uel si itelligatur de statu nature i patria: debȝ accipi dictū de natura volūtatꝭ q̄ȝm̄ est ex parte sui ꝓut est ꝺ sua sui act⁹ nō aūt fm̄ ꝙ ab intellectu clare videnti deū in patria ꝓponit̄ sibi de⁹ vt sūmū bonū ꝛ rō toti⁹ bonitatis: nā sic nō pōt volūtas auertere aut suspēdere actū volēdi aut amādi deū vt sup̄ deductū ē. Primū ꝗ itellect⁹ videt̄ esse magis ad itellectū. S. T. nā. 1ª. 2ᵉ. q. 10. arti. 2. in. c. vbi illud idē dictū scribit. s. ꝙ volūtas q̄ȝm̄ ad exercitiū act⁹ a nullo obiecto ex necessitate mouet̄ assignās dicti rōnē inq̄t. pōt. n. aliq̄s de q̄cūq̄ȝ obiecto nō cogitare ꝛ p ꝯñs nec actu velle illḋ. Et in. q. de malo. q. vł materia. 6. ar. 1. in. c. ꝛ ad. 7m̄. eādē rōnē dicti assignat. Sed ꝯstat ꝙ in patria nō pōt btūs nō cogitare de vltimo fine ꝛ sūmo ac pfectissimo bono qḋ est diuina eēntia cū sit i ꝯtinua ꝛ sempiterna ac indeficiēte actuali ei⁹ visione. beatitudo. n. creata i opatione ꝛ actu ꝯsistit nō in hitu. seq̄tur ergo ꝙ in patria necessario volūtas mouet̄ in vltimū finē nō solū q̄ȝm̄ ad specificationē obiecti: sed etiā q̄ȝm̄ ad exercitiū act⁹. Et his ꝯsonat qḋ. S. T. dicit ꝺ veri. q. 24. ar. 8°. argum. n. sic. 2ᵒ. in potestate liberi arbitrij ē vti gr̄a vel nō vti ȝ si liberū arbi. gr̄a sup infusa nō vtit̄ cedit in malū: ergo nulla gr̄a supueniēs pōt liberū arbitriū cōfirmare in bonū. Preterea liberū arbitriū hēt dominiū sui act⁹: sed vti gr̄a est q̄dā act⁹ liberi arbitrij. ergo. Ad hec duo respōdet. S. D. ꝙ i potestate liberi arbitrij ē nō vti habitu cū pōt hoc ipm̄ sibi ꝓponi sub specie boni qḋ de gr̄a nō pōt accidere i beatꝭ vt dictū est. hec ille. ꝛ cōsimilit̄ nec ꝓponi pōt vt bonum nō cogitare de deo clare viso. de potētia tū dei absoluta pōt de⁹ suspēdere actū volūtatꝭ in patria apprehēsa p itellectū eēntia diuina p clarā visionē ꝛ etiā i via p̄sentata btitudine i gn̄ali inq̄ȝm̄. s. ē sūmū bonū. nā de⁹ pōt facere q̄cq̄d ꝯdictionē nō iplicat. sȝ ponere visionē i intellectu sine gaudio aut dilectiōe i volūtate: nullā iplicat ꝯdictionē. qꝛ q̄n duo act⁹ sūt subordinati i rōne poris ꝛ posterioꝛꝭ: prior act⁹ pōt esse sine posteriore absq̄ aliq̄ ꝯdictiōe. visio aūt diuine eēntie ꝛ q̄cūq̄ cognitio se hȝ ad actū dilectiōis ꝛ ꝺlectatiōis vt prior. q̄m volūtas nō pōt ferri i aliqḋ obȝ p dilectionē aut ꝺlectationē nisi sit p̄cognitū fm̄ Aug. ergo ꝛc. vñ. S. T. vbi allegatū ē ꝓ 3ª ꝯclusione nō loq̄tur de poª dei absoluta cui po⁹ ipe attribuit i multꝭ locis q̄cq̄d ꝯdictionē nō iplicat p̄cise i pª. p. q. 25. ar. 3. ꝛ. 4. ꝛ pᵒ. di. s. d. 43. et. 44.

Quantũ ad quartum articulũ rñdēdũ est obiectionibus adductis aĩ ioꝝ. ad pmũ. Aur colicõ tra pmã cõclusionem negat minoꝛ. ꝛ ad ꝓbationē dr̃ ꝙ quis sũmũ bonũ apprehēsũ sub rõne vlī includat in se pfectũ qꝛ vt sic ē aliqd cõfusũ ꝛ i potētia qz̃m ad id qd in se ē. i. qz̃m ad ipam rem particulari q̃ est sũmũ bonũ: nõ tñ huĩoi pfectũ iducit inqz̃m est obm volũtatis: īmo vt sic apprehēsio ei⁹ sub rõne vlī sũmi boni ē pfectissimo ꝛ cõpleta ꝓut declaratũ fuit in secũdo notabili. ¶ Ad 2m dr̃ ꝙ nõ infert ꝯtra cõclusionē. S. Tho. nõ eni aliud ꝓbat nisi ꝙ vltim⁹ finis apphēsus sub rõne btitudinis vl sũmi bõi: nõ necessario mouet volũtatē qz̃m ad exercitũ act⁹. et illud expresse docet sctũs Tho. pa. 2e. q. 10. ar. 2. nõ tñ ꝓbat argumētũ ꝙ sũmũ bonũ non necessario moueat volũtatē ad dilectionē ꝛ fruitionē si volũtas hēat circa illud aliquē actũ, ꝓut dicit cõclusio sm̃ mētē S. Tho. Et pidē pz i sīsio ad 3m ¶ Ad 4m q̃cq̃d sit de maiori ꝓpositione: ad minorē tñ dr̃ ꝙ ꝓcedit de motu reflexo volũtatis qz̃m ad exercitiũ act⁹ ꝛ sic ꝯcedit: nõ tñ ꝓbat qn volũtas si reflectat aliq actu sup ꝯplacētiã quã hz p actũ rectũ de sũmo bono hēat iterꝫ cõplacentiã de illa ꝯplacētia. vñ argumētũ hoc nõ militat ꝯtra sctm̃ Tho. sicut nec p̃cedēs. ¶ Ad. 5m dr̃ ꝙ q̃es ē duplex ꝓut sciũs. T. dicit pmo li. sen. disti. pa. q. vlti. or. p° ad. 5m. s. q̃es desiderij ꝛ q̃es mot⁹. q̃es desiderij est qñ desideriũ sistit in aliq ꝓpt qd oĩa q̃rit ꝛ non desiderat aliqd vlterius. q̃es aũt mot⁹ est qñ puenit ad terminũ q̃situ ꝛ ista q̃es volũtatis erit i patria. nũc ad argumentum dr̃ ad maiorē ꝙ si intelligat de imobilitate volũtatis q̃ põt hēri in via ꝛ de q̃ete desiderij ꝯcedit sꝫ tũc negat minor: īmo volũtas experit plenã q̃etē desiderij in ꝯplacētia vltimi finis apphēsi sub rõne sũmi boni nõ eni voluntas aliqd vlteri⁹ desiderat. si autē maior ꝓpositio itelligat de q̃te mot⁹ falsa ē nisi imobilitas volũtatis accipiat in patria sꝫ tũc non ē ad ꝓpositũ ꝛ minor ēt esset falsa. nã in patria volũtas expit q̃etē sui in apta visiõe sũmi boni. ¶ Ad 6m. negat minor ꝓ ea pte q̃ dr̃ ꝙ amor amicitie quo q̃s se amat nõ ē necessari⁹. amor eñ sui od se ē nãlis ꝓut ex multis locis sancti Tho. accipi põt ꝛ pferri pa. 2e. q. 29. ar. 4. ꝛ 8. q. 10. ar. p°. Et. 4°. li. sentē. disti. 49. q. pa. ar. 3°. sub ar° 2°. ꝛ disti. 50. q. 2a. ar. p° sub ar° 3°. vñ ꝓpt huĩoi amoris necessitatē dicebat apostol⁹. ephe. 5° nemo vnq̃ȝ carnē suã odio habuit. Et ad pmã ꝯfirmationē illi⁹ minoris dr̃ ꝙ amor quo q̃s se amat dr̃ esse i ei⁹ ptãte ea rõne qꝛ nõ cogit ꝛ iterꝫ qꝛ est i nr̃a ptãte qz̃m ad exercitiũ act⁹ sicut de amore btitudinis. S. T. dicit pa. 2e. q. x. ar. 2°. ꝛ itelligit de amore q̃ habet in via. Nec valet qd vltra īfert. s. ꝙ nõ possemus nos pl⁹ vel min⁹ amare nec caderet xp̃t⁹ ꝛ viciũ circa istũ amorē ꝛ laus ꝛ vituperiũ ꝛ recte agere ꝛ errare ꝛ cetera q̃ ptinēt ad hitũ electiuũ. qñ ista nõ ꝯtingũt directe ꝛ p se circa amorē naturalē sed circa amorem rõnalē q amori nãli adiũgit: q amor rõnalis attēdit vel circa specificationē obi in pticulari vl circa finis itētionē vel sm̃ alias circũstãtias in particulari quēadmodũ. S. T. exemplificat de btitudine quã oẽs naturalr appetũt 4a. li. sen. disti. 49. q. pa. ar. 3°. sub ar. 3°. ꝛ pa. 2e. q. 5. ar. 8. ꝛ 6 ve. q. 22. ar. 7. Itē de amore quo q̃s naturalr se amat exēplificat pa. 2e q. 29. ar. 4. ꝛ 2a. 2e. q. 25. ar. 4. ad 3m ꝛ ar. 5. ꝛ. 7. nullus eni meret inqz̃m btitudinē appetit quã naturalr appetit sed ex hoc ꝙ appetit visionem dei quã nõ naturalr appetit in q̃ tñ btitudo vere cõsistit. ꝛ silr in ꝓposito lꝫ nullus mereat aut demereatur nec sit laudãd⁹ aut vituperãd⁹ ex eo qꝛ se amat: tñ põt mereri aut demereri laudari vel vituperari qꝛ se amat ꝓpt hoc vel ꝓpt illud aut isto vel illo mõ vel sm̃ aliqd qd nõ inest homini a natura sꝫ ex determinatiõe voluntatis. ¶ Ad confirmationē q̃ vltimo ponit rñdet. S. T. 4. li. sen. disti. 50. q. 2. ar. p°. sub ar. 3°. ꝛ pa. 2e. q. 29. ar. 4. ꝙ illi q̃ interimũt seipos hoc ipm faciũt qꝛ apphendũt mortē sub rõne boni inqz̃m est puatiuũ alicui⁹ miserie vel doloris. vñ ꝙ tales sibi infligãt mortē aut eligãt: ex amore sui ꝓcedit q sibi optãt vl eternã vitã si p deo morti se exponãt vel gloriã aut honorē aut carere misera vita aut penali. ¶ Ad argumēta scoti contra eadē ꝯclusionē dr̃ p° ꝙ nihil ꝯcludũt ꝯtra doctrinã scti. T. nõ eni aliud ꝓbãt nisi ꝙ ad apprehēsionē finis vltimi i via nõ necessario seqtur mot⁹ volũtatis p dilectionē aut delectationem qz̃m ad exercitiũ actus: qd ꝛ sanct⁹. T. docet ꝓut supra dictũ fuit in respõsione ad 2m Aũ e. nõ tñ ꝓbãt ꝙ volũtas nõ necessario moueatur a fine qz̃m ad specificationē act⁹ vt. s. si volũtas debeat hr̃e aliquē actũ circa vltimũ finē p intellectũ apprehēsum ꝙ act⁹ ille nõ sit dilectio ꝛ delectatio qd dicit pma cõclusio. ¶ Dicit 2° discurrēdo p singula argumēta ad primũ ꝙ peccat p fallaciam figure dictionis mutat eñ quid i quomõ siue substãtia in modum. nõ eñ sequit volũtas hꝫ in potestate sua actũ suum qz̃m ad sbam actus ergo ꝛ qz̃m ad imediationem act⁹. multa eñ sũt in potestate nostra q̃ tñ nõ possumu imediate. sicut in potestate nr̃a est facere actũ meritoriũ sed non imediate potest hoc voluntas nostra sed mediãte gratia. ꝛ in potestate nostra est rē coloratã pñtē videre sed non nisi mediante lumine illustrante. ꝛ in potestate naute est mouere se in naui per multa maris spacia sed non nisi mediante motu nauis. sic et voluntas in ptãte sua habet mouere se in finem sed non nisi mediante ratione quom ipsa volũtas pmo mouet ad actum apprehēsionis. ¶ Ad. 2m dicitur pmo ꝙ maior est falsa nam omnes hoĩes naturaliter scire desiderãt vt patet pmo metha. ꝛ tñ nõ oẽs remouẽt impedimētum sciēdi quantum possunt: qñ multi non abstinent a venereis q̃ maximũ prestant impedimentum intellectiue cognitioni nec studēt quãtũ possunt

et deberet. itē naturaliter et necessario intellectus assentit primis principiis: et tū nō cadē necessitate tollit īpedimētū illius actualis assensus q2 nō semp ɔsiderat terminos et ordinē terminoꝝ. Dicit. 2°. q minor etiā est falsa. q2 nō est ī potestate volūtatis semp remouere īpedimētū sue dilectionis actualis in vltimū finē.i.nō cōsiderationē illi⁹. q2 corporalis nostra necessitas cogit nos ɔsiderare quēq3 d' alijs q̄3 de vltimo fine. nec iteꝝ est in ptāte volūtatis semp figere et manutenere intellectū in ɔsideratiōe finis vltimi pro statu vie. q2 non est in ptāte nr̄a a quo moueat intellect⁹. nā vt sctūs Tho. dicit p^a. p. q. 82. ar. 4. ad. 3^m. nō oēm apprehēsionē intellect⁹ precedit mot⁹ volūtatis s3 principiū primū ɔsiliādi et intelligēdi ē aliqd̄ intellectu^m pncipiū alti⁹ intellectu nr̄o qd̄ ē de⁹ put et Aristo. dicit. 8. ethi. idē tāgit p^a. 2^e. q. 9. ar. 4. et magis expresse. q. 109. ar. 2° ad primū. Itē ɔtra gen. li. 3°. ca. 89. et in. q. de. ve. q. 22. ar. 12. ad. 2^m. dicit q in motib⁹ intellectus et volūtatis nō est pcedere in īfinitū s3 stat in appetitu naturali q̄ inclinat intellectus in suū actū. ¶ Ad. 3^m. dico q nihil ɔcludit ɔtra ɔ°nē. illud enī pbat dūtaxat q q2 volūtas pt suspēdere ɔsideratione vltimi finis in via: ideo ɔnexio volūtatis cū fine: nō erit de necessitate. hoc certe nō est ad ppositū ɔ°nis q̄ pponit sub ɔditiōe .s. stāte ɔsideratiōe circa vltimū finē: et volūtate circa illū aliquē actū hn̄te. ¶ Ad. 4^m negat minor. nō enī pt volūtas p statu vie manutenere se per finē p ɔsideratiōnē actualē put late dictū ē in rn̄sione. ad. 2^m. ¶ Ad. 5^m. dr̄ q maior ītelligitur vbi nullum incidit īpedimētū qd̄ actionē remittat et oīb⁹ causis necessario reqsitis ɔcurrētibus sm̄ totā sui virtutē. et tūc ad minorē dico q si volūtas apphēso fine vltimo nō necessario fertur in illū sm̄ vltimū sue potētie: q2 nō intēsissime: illud erit vel q2 aliqd̄ agēs necessario reqsitū sicut ītellect⁹ nō ɔcurrit p actū ɔsiderationis s3 totā sui virtutē: vl' ppt offuscationē vel ɔfusionē phātasmatū: vel ppt aliquā aliā cām q̄ distrahere possit ītellectū ab actu suo vel in totū vel in ptē. vel et ppter mot⁹ aliq̄s aut īpet⁹ in appetitu sensitiuo insurgētes: vel et ppt alias causas interiores vel exteriores qb⁹ motus volūtatis et naturalis et necessari⁹ retardari aut īpediri pt p statu vie q̄ est status nature corrupte in q̄ volūtas moueri nō pt pfecte et in bonū sibi ɔnaturale nisi adiuta auxilio dei gratuito prout sctūs Tho. docet p^a. 2^e. q. 109. ar. 2°. et. 3°. ¶ Ad. 6^m. dico q ī argumēto ɔmittit fallatia accidētis. qm̄ vltim⁹ finis inq̄3^m huiōi nō est obm̄ primū et formale ītellect⁹ sicut ē ipius volūtatis. accidit enī obo ītellect⁹ q sit vltim⁹ finis. et ideo ītellect⁹ nō necessitat in ɔsiderādo de vltimo fine sicut volūtas ī volēdo. Vn̄ q ītellect⁹ nō necessitet in finis vltimi ɔsideratiōe et volūtas necessitet in eius dilectiōe: nō est cā maior vel minor libertas: sed q2 alteri⁹ est vltim⁹ finis ppriū et formale obm .s. volūtatis alteri⁹ vero nō. s. ītellect⁹. Nec p̄dicta necessitas ē ɔtra libertatē volūtatis aut ī aliq̄ eā diminuit. qm̄ necessitas q̄ libertati volūtatis opponit est necessitas coactiōis. necessitas autē qua volūtas necessario fert in vltimū finē est necessitas naturalis īclinatiōis q̄ libertati volūtatis nō opponit: imo libertas fundat in ea. qm̄ volūtas in aliq̄ natura fūdat et ex talis nature participatiōe h3 volūtas q q̄3^m ad aliqd sit determinata ad vnū. accipiūtur ista de libertate et necessitate volūtatis ex dictis .s. Tho. p^a. 2^e. q. x. ar. p°. et p^a. p. q. 82. ar. p°. Itē de. ve. q. 22. ar. 6°. ad 3^m 4^m. 5^m. 6^m. ī oppositū. ¶ Ad. 7^m. dr̄ p°. q maior ppositio est falsa. nā mot⁹ celi necessari⁹ est fm̄ phos: et tū mot⁹ inferiores q̄ sibi subordinat sūt ɔtingētes. volūtas et dei q̄ careꝝ ē īmutabilis ē et necessaria. s3 cause scd̄e respectu effectuū ɔtingentiū: ɔtingētes sūt. cā enī necessaria mediāte cā scd̄a ɔtingēte pōt pducere effectū ɔtingentē. vn̄ magis ecōuerso deberet accipi maior illa q .s. si necessitas est in agēte īferiori: necessitas erit in agēte supiori pserti in essentialr̄ ordinatis. Dr̄ scd̄o ad argumētū q cōmittit in eo fallā equocationis. nā in maiori necessitas accipit in agēdo. in minori vero accipit necessitas in paciēdo. q2 volūtatē necessitari respectu finis: est necessario moueri et īmutari a fine. ex q̄ necessitate nō arguitur q volūtas moueat alias potētias ex necessitate. et pptea q̄3ius ītellect⁹ moueat a volūtate q̄3^m ad exercitiū act⁹ et vt sic sit inferior: est tū superior q̄3tū ad determinationē obi. qm̄ vt sic volūtas mouet ab intellectu. et de tali motu volūtatis ē ppositū nr̄m. de hoc sctūs Tho. p^a. p. q. 82. ar. 3. et. 4. et p^a. 2^e. q. 9. ar. p°. et multis alijs locis. ¶ Ad p^m Aureo. ɔtra 2^am ɔ°nē ɔcedit totus pcessus. nihil enī ɔcludit ɔtra doctrinā sācti Tho. aut ɔtra ɔclusionē 2^am. nā cū in ɔclusione dr̄ q btītudo ɔcepta vel apphēsa sub rōne spālis in q̄ ē nō necessario mouet volūtatē: excluditur rō cōis btītudinis. s. rō sūmi et pfecti boni. sicut si ɔsideret id quod vere ē btītudo. s. de⁹ non inq̄3^m sūmū bonū: sed sub rōne dei vel creatoris vel alteri⁹ attributi: que rōnes dicunt speciales rōnes btītudinis q2 sūt pprie determinate rei in qua ponit btītudo. neq3 sūt rōnes ipius beati

tudinis inq̄ꝫm est beatitudo. ſꝫ non negat sanct⁹
Tho. in ꝯclusiōe q̄ si de⁹ apphēdat sub cōmuni
ratione beatitudinis inq̄ꝫm .ſ. est summū et perfe
ctissimū bonū q̄ necessario moueat volūtatē. nā
sic de⁹ sub cōmuni ratione beatitudinis apphen
ditur nō sub rōne speciali. Et similr̄ dicendū est
ad argumētū. 2m. ꝯcedit enim q̄ volūtas viato
ris nō potest resilire a deo cōcepto sub rōne om
nis boni. qm̄ vt sic apphēdit sub rōne communi
beatitudinis. ¶ Ad. 3m. negat minor. imo magis
videt̄ q̄ beatitudo apphēsa sub rōne communi
btitudinis moueat necessario volūtatē. qm̄ sub
huiusmodi rōne cōmuni est ꝓꝑꝫ et per se obim
volūtatis: sub rōne aūt speciali habet se vt obm
per accidens vel saltē nō est formale ꝛ adequa-
tum. Ad id aūt qđ infert̄ q̄ sub rōne cōmuni ē q̄d
confusum et impfectū: dictuꝫ est in. 2°. notabili.
qđ vlteri⁹ dr̄ q̄ cū de⁹ extimabit̄ summū bonuꝫ
trahet volūtatē ad se immutabilit̄ diligēdū: ꝯcedi
tur. ſꝫ vt sic: accipit̄ sub rōne cōmuni btitudinis
Responsionē ab arguēte positā nō ꝓbam⁹ ac per
hoc neqꝫ ꝯtrariū adducta nos tāgūt. ¶ Ad pri
mū Ade ꝯtra. 3am. ꝯclusionē dr̄ primo negādo
ꝯsequētiā. nō eni sequit̄. si nullū delectabile aut tri
stabile creatū potest necessario mouere volūta
tē ad sui ꝓsequtionē vel fugā: q̄ ideo nec vltim⁹
finis clare visus. qꝛ ad vltimū finē apphēsuꝫ sub
ratione vltimi finis: volūtas naturalit̄ inclinat̄.
ꝛ intellect⁹ vltimū finē clare visum naturaliter
approbat. qđ tn̄ de aliq̄ bono creato nō cōtingit
Dr̄. 2°. q̄ argumentū sicut iacet nō militat cō-
tra nos. nō eni aliud ꝯcludit q̄ꝫ q̄ nō sit rōnabi-
le negare libertatē volūtatis respectu dei clare
visi qđ sctūs Tho. nō negat. necessitas eni natu
ralis libertati nō repugnat ꝓut ex dictis sancti
Tho. dictū est sup̄ ad. 6m Scoti ꝯtra pmā con-
clusionē. ¶ Ad. 2m. dicēdū q̄ necessitas q̄ mouet̄
volt̄ ī aꝺbti p actū dilectiōis in essentiā clare vi
sam: nō repugnet nec in aliq̄ obstat libertati vo
lūtatis ꝓut dictū fuit ad. 6m Scoti cōtra pmā ꝯ
clusionē. ꝛ cū q̄rit̄ vn̄ veniat eiusmodi necessitas:
dictū est ī. 4°. notabili. nec ꝓpt̄ habēdā experien-
tiā ꝓpe libertatis volūtas potest suspēdere actū
dilectiōis. qꝛ hoc eē nō posset sine rōne indicāte
illud eē bonū ꝓ tūc. qđ tamē fieri nō potest. qm̄ i
tellect⁹ btī vidētis essentiā diuinā clare ꝛ nude:
necessario indicat deū eē ꝓ tūc sūme diligēdū ꝛ
eo fruēdū: alias puersus eēt. ¶ Ad. 3m dr̄ ad mi
norē q̄ nō est simile. tū qm̄ diuina essentia in via
nō ab oib⁹ cognoscit̄ eē summā ꝛ purā bōitatē. tū
etiaꝫ qꝛ et si ab aliq̄b⁹ cognoscat̄ in via q̄ de⁹ est
summū bonū ꝛ summū appetibile fin sc: qꝛ tn̄ hoc ip
sum cognoscat̄ p effect⁹ suos q̄ꝝ aliq̄ sunt ex q̄-
bus itellect⁹ hominis potest ꝯcipe rōnes de deo
volūtati viatoris aduersantes. sicut q̄ ē malorū
punitor ꝛ ꝓhibitor viaoꝝ q̄b⁹ plures hominuꝫ
delectātur: ideo volūtas viatoris nō necessario
mouet̄ in deū p dilectionē. ꝛ preterea pauci illi q̄
cognoscūt in via deū eē summū bonū: cognoscunt
simul ꝛ difficultatē i attigēdo. vn̄ volūtas ab ei⁹
d[illegible]ctiōe potest ob difficultatē i ꝯsequēdo retra-
hi. In patria vero vbi essētia dia clare ꝛ nude vi
det̄: cognoscitur de⁹ eē summā ꝛ purā bonitatē cui
nihil mali admixtū ē nec excogitari potest. ꝛ qm̄
a beatis iā tenet̄ ꝛ possidet̄: nulla ibi ē difficultas
in attigēdo. ꝛ ita volūtas sūme ꝛ necessario mo
uet̄ in deū p dilectionē. ¶ Ad ꝯfirmationē negat̄
assūptū. nō eni volūtas hēt necessariā habitudi
nē ad ea q̄ sunt ad finē quēadmodū ad finē vlti
mū ꝓut supra dictū est. nec libertas voluntatis
eiuscemodi hītudini necessarie obstat ꝓut dictū
est in rōne ad. 6m. Scoti ꝯtra pmā ꝯclusionem.
¶ Ad. 4m. negat̄ ꝯsequentia. ꝛ ad ꝓbationē dr̄
q̄ causa q̄ volūtas mouet̄ necessario i vltimū fi
nē clare visū ꝛ nō in aliq̄d bonū aliud vl̄ delecta
bile: nō est qꝛ vnū mouet volūtatē finite ꝛ aliud
infinite. ſꝫ qꝛ vltim⁹ finis. i. diuina essentia clare
visa mouet volūtatē naturalit̄. hēt eni volūtas
naturalē ꝛ necessariā hītudinē ad vltimū fineꝫ q̄
ē summū bonū nihil mali habēs admixtū. circa qđ
cūqꝫ vero aliud bonū se hēt volūtas libere liber
tate q̄ est ad opposita. vn̄ q̄ꝫm cūqꝫ fortit̄ moueat
volūtatē: nūq̄ꝫ ꝑueniet ad necessariā motionem
neqꝫ in mouēdo eq̄bitur vltimo fini. qm̄ motiōis
hec ꝛ illa sunt alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis. sicut rō pro
babilis q̄ꝫm cūqꝫ ī probabilitate intēdat̄: nūq̄ꝫ ꝑ-
ueniet ad necessitādū intellectū sicut pmū pnci-
piū. ¶ Ad. 5m. respōdet̄ sicut ad. 3m. ¶ Ad. 6m.
dicit̄ dupliciter. pmo negādo ꝯseq̄ntiā. nō eni etiā
dato illo casu: esset in potestate volūtatis velle
carere visione ꝛ fruitione diuine essentie: cū mo-
tus volitionis aut dilectiōis i talē visionē ꝛ frui
tionē insit ex necessitate nature ipi volūtati. nec
incideret pctm̄ ꝓpt̄ nō ꝯformitatē. qꝛ naturali-
b⁹ nō demeremur sicut nec meremur. Dr̄. 2°. q̄ ar
gumētū nō satis militat ꝯtra sctm̄ Tho. nō eni
ꝓbat q̄ volūtas carere velit ꝓ tunc visione aut
fruitione diuine essētie: aut q̄ nō diligat vel in ea
nō delectet̄. nā posset velle carere ipa fruitione
ꝛ visione post horā ꝓpt̄ aliā causam. ſ. vt se vo-
lūtati diuine ꝯformaret. quēadmodū et habrahā
volēs occidere filiū nō id elegerat qꝛ ꝓ tūc non
eū dilexisset: ſꝫ ꝓpt̄ diuinū mādatū implendum.
¶ Ad ꝯfirmationē negat̄ assūptū. nō eni de po-

tētia dei ordiata posset iponi pceptū hominī de re ipossibili nature sue. nā obligatio pcepti nō cadit sup materiā ipossibilē fieri. Et p idē patet respōsio ad. 7^m. ¶ Ad. 8^m. negat maior. ꝛ ad pbationē dicitur ꝙ etiā dato casu ꝙ deus vt perpetuus punitor ꝛ anichilator rex cōciperet ꝛ apprehēderet a beato. nō ideo iudicaret sub ratione displicibilis aut incōmodi qꝛ videret clarissime deum esse ipsam essentiam bonitatis sine alicuius mali aut defectus amixtione ꝛ per consequens videret ipsum esse summe diligendum ¶ Ad. 9^m. dicitur ad maiorē ꝙ nec deo clare viso in patria nec beatitudine apprehensa in via: fruitur volūtas libere cōtingēter pꝫ ut sepedictū est. ꝛ tamē intensius ꝛ efficatius fruitur volūtas deo clare viso ꝙ̄ beatitudine apprehēsa in via. pꝫ ut ex. 3°. notabili accipi potest. Et cū vlterius infertur ꝙ potest quis velle libere miseriam sibi eternā. dico ꝙ non est idē imo differt multū velle miseriā eternā ꝛ nolle beatitudinē eternā. nā miseria importat in se aliquid boni pꝑter quod aliquo casu amari ꝛ eligi potest. s. esse aut vitaꝫ. q̄uis enī miseria dicat vltimū ꝛ summū maloꝝ nō tamē est puꝝ malū neqꝫ fm doctrinā Dionysij inueniri potest aliquid pure malū qd̄ nihil boni includat destrueret enī seipm ꝛ iam non esset malū sed nihil. vnde ꝛ dānati qui sunt in maximo miserie gradu aliquid boni participāt inq̄ꝫ^m sunt ꝛ viuūt ratione cuius potest appeti miseria plus q̄ꝫ nō esse qd̄ nihil boni per se importat. sꝫ beatitudo eterna ita est summū bonū ꝙ etiam est purum bonū nō habens aliquid mali admixtum pꝑter qd̄ possit nō appeti aut nō diligi vnde argumentū nō pcedit a fundo. ¶ Ad. 10^m. potest respōderi sicut ad. 9^m. vel potest dici ad ista duo argumēta ꝛ breui^s ꝙ nihil concludūt ad ppositum nō enī ex vtraqꝫ argumētatione sequitur ꝙ quis possit nō velle aut nō amare beatitudinem vel non appetere beatū esse sed hoc solū ꝙ in casu dato magis eligeret quis nō habere beatitudinē ꝛ esse: q̄ꝫ simpliciter nō esse. que tamen electio stare potest cū amore ꝛ volitione beatitudinis. sicut aliquis naufragiū patiens volēdo et amādo merces suas: eligit pꝛoijcere eas in mare vt cōseruet vitā. vnde ois homo naturaliter ꝛ necessario vult ꝛ appetit btitudinē tanq̄ꝫ summum bonū. sed qꝛ tantū bonū habere nō posset si nō esset: posset quis eligere sibi saltem esse magis q̄ꝫ nō esse simpliciter: non tñ id eligeret sine appetitu ꝛ amore beatitudinis imo ex huiꝰi appetitu ꝛ amore pꝛouenit ꝙ qꝛ homo si nō esset nō posset consequi tantū bonū quantū est beatitudo: ꝙ vellit saltē aliquid eius participare. s. ipm esse etiā cum miseria. nō tñ appetitus est aliquo modo ad miseriā sed ad esse. ¶ Ad. xi^m. dicitur primo falsum esse ꝙ dato illo casu minueretur gaudiū ex clara visione dei pꝛoueniēs pꝑter tristitiam vel dolorē de pena sibi futura. Tūꝫ quia illud gaudiū cum insit ex necessitate nature: nō est in potestate videntis clare deū non habere aut illo se priuare. Tum etiā qꝛ videns deū iudicaret bonū sibi penā illā pati cum sit iustar de ea gauderet queādmodū ꝛ nūc beati gaudēt d̄ penis pꝛopinquoꝝ suoꝝ quos hic habuerunt caros. ¶ 2°. respōdetur ꝙ argumentū procedit de potentia dei absoluta respectu suspensionis actus. vnde nō militat ꝯtra sanctū Tho. ¶ Ad 12^m. negatur ꝯñia. ꝛ ad pbationē respōdet sanctus Tho. p^a. p. q. 82. ar. primo ad primū ꝙ Augu. loquit̄ de necessitate coactiōis nō de necessitate naturali q̄ nō repugnat libertati voluntatis prout supra dictū ē sepe. ¶ Ad primū Scoti cōtra eandē ꝯclusionē negatur maior si vniuersaliter accipiatur. Nā volūtas diuina vna potētia ē ꝛ simplicissima ꝛ tñ necessario vult diuinā bonitatē: creaturas vero nō necessario vult sed cōtingēter. Itē intellectus possibilis est vna potentia: sed respectu quorundā oboꝝ necessario se habet ꝛ inmobiliter. s. respectu pimoꝝ principiorum quibus pꝛopositis nō potest nō assentire. respectu tñ ꝯclusionū mobiliter se habet quib^s nō necessario assentit. vñ cōtingentia ꝛ necessitas nō variant potentiā qꝛ nō insunt ei absolute sꝫ in ordine ad obiecta. ¶ Ad. 2^m. dicit̄ ꝙ si maior pꝛoposito intelligit̄ sic ꝙ necessitas agendi non potest esse sine aliquo intrinseco pincipio actiuo cōceditur loquēdo de necessitate naturali. ꝛ tūc ad minorē dicit̄. ꝙ q̄uis obiectū clare visum nō sit aliq̄d intrinsecū volūtati. cōcurrit tñ cum obiecto ipa natura aut naturalis inclinatio voluntatis ad tale obiectū quod est summū bonū et ex concursu vtriusqꝫ causatur talis necessitas. ¶ Ad. 3^m. dicendū ꝙ falsum assūmit̄ in minori. quia summū bonū etiā in via apprehēsum in vniuersali: necessitat volūtatē necessitate. inmutabilitatis sicut dictū fuit in prima cōclusione. clara enī visio vel obscura nō diuersificat motū volūtatis q̄ꝫ^m ad necessitatē vel cōtingentiā respectu vltimi finis apprehensi per intellectū sed solū respectu eius rei in particulari cui vere ꝛ perfecte cōuenit ratio finis vltimi que est ratio sūmi boni. Unde falsūꝫ est ꝙ presentia finis clare visi sit quedā approximatio dūtaxat: ꝛ obscura cognitio sit distantia. sꝫ clara visio ꝛ obscura causāt aliā ꝛ aliam rōnē obiecti volūtatis apphēsi in particulari. Intellectꝰ enī clare vidēs deū pꝛopōit vo

lūtati diuinā essētiā sub rōne vltimi finis ꝛ sūmi boni sub q̄ rōne nō ꝓponif volūtati ab itellectu obscure vidēte deū i via. hūioi aūt apphēsiōis diuersitas causat diuersitatē i motu volūtatis q̄ꝫ ad necessitatē ꝛ ɔtigētiā. ¶ Ad. 4m. dicēdū ē sic ad. 2m. q̄ illa necessitas i motu volūtatis ē ꝛ a fine. Lobo. q̄ ita sufficiēt mouet volūtatē q̄ imutabilit̄ eliciat actū amoris siue fruitiōis. ꝛ ab ipsa potētia q̄ ex sua natura hoc hēt q̄ necessario ꝛ imutabilit̄ moueat̄ ꝑ amorē i sūmū bonū ꝛ in eo delectef. Et cū dicit arguēs q̄ de⁹ ad nullū actū creature necessario mouet: dr̄ q̄ falsū ē si moueat i rōne obi q̄cq̄d sit d̄ alijs motiōib⁹. ¶ Ad. 5m. negaf suppositū suppōit eni argumētū q̄ p̄mū eliciēdi actū dilectiōis i patria sit sola charitas. qd̄ ē falsū imo ipa potētia ꝛ obꝫ sūt magis p̄ncipuꝫ talis act⁹ circa vltimū finē ꝛ ex ip̄is ꝓuenit ei⁹ necessitas ꝓut dictū est in solutione p̄cedēte. ¶ Ad 6m. dicaf p° q̄ maior est falsa. Nā elicere actum delectabilit̄ nō minus est mod⁹ potētie q̄ꝫ elicere cōtingēter. ꝛ tamē elicere delectabilit̄ ɔuenit potētie ꝑ habitū ꝓut p̄bs inquit. 2°. ethicorum ¶ Dicaf. 2°. q̄ minor si vlr̄ accipiaf est etiā falsa quia in vltimū finē volūtas nō tēdit cōtingēter sꝫ necessario necessitate imutabilitatis sicut sup̄ dictū est. ¶ Ad. 7m. qd̄ ē Aureoli negaf minor. Ut enim docet scūs Tho. p°. p. q. cv. ar. 4°. Sol⁹ deus q̄ hēt in se omnē rōnē bonitatis implet et mouet sufficiēter volūtatē vt obm. Et ad ꝓbationē negaf mīor. q̄ dilectio dei clare visi replet totā potētiā volūtatis. Nec obstat q̄ volūtas beati multa alia diligat. q̄ oia illa diligit in ordine ad deū nec ampli⁹ faciaf ei⁹ naturale desideriū cū amore illoꝝ q̄ꝫ cū dilectione soli⁹ dei quēadmodū ꝛ intellect⁹. Unū Augu. dicit. 10. ɔfessionum. Infelix homo q̄ scit oīa illa. s. creaturas te aūt nescit. btūs aūt q̄ te scit etiā si illa nesciat q̄ vero te ꝛ illa nouit: nō propf illa beatior est sed propf te solū beat⁹. ¶ Ad argumētū in oppositū dictū ē i rūsione ad p̄mū Scoti ɔtra p̄mā ɔ°nem.

¶ Distinctio secunda.

Circa secundā distictionem q̄rif vtrū in diuinis vnus deus sit tres ꝑsone. Et arguitur q̄ nō q̄ȝ eoruꝫ q̄ sunt idē si vnū mltiplicaf ꝛ reliquū. si ergo in deo eedē res sunt essentia ꝛ ꝑsone: mltiplicatis ꝑsonis mltiplicaref ꝛ essentia qd̄ ē error. ergo id ex q̄ seq̄f. In oppositū ē fides catholica. ¶ In hac q̄stiōe erūt q̄ttuor articuli ɔsueto m°.

Quantuꝫ ad primū sit ista cōclusio. Tres ꝑsone diuine sūt vn⁹ de⁹ ꝛ ecōtra. hec cōclusio tenef fide. Sed sanct⁹ Tho. eā declarat p° sentē. disti. 2a. ar. 4°. Et p°. pte. q. 30. articulo. p°. ꝛ. 2°. et. q. 39. articulis. 2°. ꝛ. 3°. ꝛ d̄ potētia dei. q. vl'ma tertia. 9. ar. 9. Et ɔtra gē. li. 4°. ca. 26. et pluribus alijs locis.

Quantū ad secūdū articulū arguif ɔtra ɔclusionē ab aduersarijs p° sic. Si vna essentia eēt tres ꝑsone mod⁹ arguēdi syllogismi expositorij īfringeref qd̄ est icōueniēs eo q̄ syllogism⁹ expositori⁹ est ex se euidēs vt dr̄ p° poste. ɔña pꝫ q̄ essētia diuina est res simplicissima qua demonstrata pōt sic argui. essentia diuia est pater. ꝛ hec ipsa eēntia diuia ē fili⁹ ꝛ tū nō seq̄f ergo paf est filius qd̄ est ɔtra omnē artē syllogismi expositorij. ¶ 2°. illud nō est ponēdū ad qd̄ seq̄f ɔtradictoria eē simul vera de eodeꝫ sꝫ hoc seq̄t si ponam⁹ q̄ tres ꝑsone sunt vna eēntia vl' ecōtra. ergo ꝛc̄. Probatio minoris. q̄ si essētia ꝛ pater sūt eadē res cū de essētia dicaf q̄ ē fili⁹ ꝛ de patre dicaf q̄ nō est fili⁹ seq̄f q̄ de eadē re dicaf fili⁹ ꝛ nō fili⁹ qd̄ est ɔtradictoria esse simul vera d̄ eodē. ¶ 3°. sic q̄cūq̄ȝ vni ꝛ eidē sunt eadē: int̄ se sunt eadē. vnde si ꝑsone diuine sunt idē essentie sequif q̄ ꝑsone sunt idē inter se qd̄ est heresis sabelliana.

Quantū ad tertiū articulū pro rūsione ad argumēta p° notādū est q̄ oēs obiectiones aduersarioꝝ i hac mā fundanf in trib⁹ ꝓpositionibus q̄ dicunf maxime ex qb⁹ formata sunt argumenta sup̄posita vā verificatis hūioi maximis patebit facilime solutio ad oia eoꝝ argumēta. ¶ Prima ꝓpositio maxima est quicquid p̄dicaf de p̄dicato predicaf de subo. 2°. est. q̄cunq̄ȝ vni ꝛ eidē sunt eadē: int̄ se sunt eadē. 3a. est de q̄libet affirmatio vl' negatio ē vera ꝛ d̄ nullo sūt simul ambe vere. ¶ Prima ꝓposito maxima veritatē habet ī p̄dicabilib⁹ ꝑ se. ꝑ se aūt p̄dicaf aliq̄d d̄ aliq̄ qd̄ p̄dicaf de eo f'm ꝓpa3 rōnē qd̄ vero nō f'm ꝓpriā rōnē p̄dicaf d̄ aliq̄ sed ꝓpf idēptitatē rei nō

pdicat p se. sz p accidēs. vñ in pcessu sup hmōi pdicatione p accidēs fundato: incidit fallatia accidentis. vt si dicat aial est qdrupes. hō est aial ergo hō est qdrupes. hoc. n. pdicatū qdrupes pdicatur de aiali p accidēs. vñ nō sequit q vere pdicet d qcūq aial pdicat: Accipiūt ista ex dictis. S. Tho. i. q. de potē. q. vl'ma. 8a. ar. 2o. ad. 6m. Et in tractatu suo de fallatijs. ¶ 2a. propositio habet veritatē qñcūq aliq sunt eadē vni et eidem z rōne ppria aut q vnū in rōne alteri⁹ induDcat. nō aūt tenet in his q differūt rōne sz in talibus incidit fallacia accidentis Licet. n. actio z passio sint idē motui re z subo: nō tñ sequit q sint idē inter se. eo q differūt a motu rōne formali put phs docet. 3o. phisico. Sic exponit. S. Tho. hāc ppositionē pa. p. q. 28. ar. 3o. ad pm. Et in. q. de potētia dei. q. 8. ar. 2o. ad. 7m. Et ad decimum. ¶ Itē verificat ista ppositio sub hoc intellectu qñcūq vni z eidē sunt eadē: inter se sunt eadem ita q vnū illoz est reliquū vel saltē res q est idē vni eoz est reliquū. vt si musicū z bipes sunt idē homini: sequit q res q est bipes est musica. hāc expositioēz intēdit sctūs Tho. in loco pallegato de potētia. ¶ Tertio exponit illa ppositio sic. qñcūq vni et eidē sunt eadē inter se sunt eadez. s. quātū ad illud in q sunt eadē tertio nō aūt sunt eadē inter se quantū ad illud in quo differunt a tertio vt i exemplis ppositis pz. nam qz bipes z musicū sunt idē homini quātū ad esse suppositale z subiectiue: sequit q inter se idē sint subiecto et quātū ad esse subsistētie. z idē sequit de actione z passione q sunt idē motui. hāc expositionē ponit sanct⁹ Tho. po. sentē. disti. 33. q. pa. ar. po. ad. 2m. Et disti. 5. q. pa. ar. po. Itē in tractatu suo d fallacijs. capo. de fallacia accidētis. ¶ Sz ptra pmam expositionē dicte maxime arguit Aureol⁹ i psen. disti. sic. talis nāq ē idēptitas extremoz inter sequalis ē eoz idēptitas i medio vl' tollitur ois forma syllogistica q tenet ex isto pncipio. vl si negās in vl' i deo vl' i qcūq alio tollit omnē viā d'mōstrādi z sciēdi aliqd d deo. Sz sm te paternitas z filiatio sunt idē sm rē cētie diuie licet sint distīcta sm rōnē ab ea: ergo iter se erūt eedē sm rē quis distiguāt sm rōnē quod est error Sabellij. ¶ Sz ad istud ē dicēdū q qcqd sit d maiori ppositiōe nā nō ē simplr vera nisiqñ i medio extrema se vniūt nō p accidēs. vl' qñ mediū est adeqtū extremis: z tñ pcedun⁹ totā deductionē z q paternitas z filiatio z pr z fili⁹ sunt eadē res absoluta q realitate sunt idē i medio. s. i eētia diuia. sz cū hoc stat q distiguūt realr it se re relatiua. sz quā realitatē formalr loquēdo nō vniūt i medio licet bene idēptice. ¶ Tertia ppositio maxima verificat qñ affirmatio z negatio sūt d eodē sm q idē z ad idē. sz si aliq q sūt idē distigūt i aliq: affirmatiōes z negatiōes ptinētes ad illā distictionē d eodē verificari poterūt. Et rō hui⁹ ē qz ois distictio siue rei siue rōnis: sūdat i affirmatiōe z negatione sicut pz etiā i sinonimis q sūt penit⁹ idē re. vestis. n. z indumētū eādē rē significant differūt tñ voce. vñ affirmatiōes z negationes q ptinēt ad rē: nō possūt verificari vt dicat. vestis ē alba z idumētū nō ē albū. sz affirmatiōes z negatiōes q ptinēt ad ipas voces: verificari possūt. dr eni idumētū ē neutri⁹ generis z. 2e. dcliatiōis. vestis nō ē neutri⁹ generis neq. 2e. dclinatiōis. huc intellectū dat. S. Tho. ad pdictā maximā. pmo sen. di. 34. ar. po. ad. 2m. Itē i. q. de potētia dei. q. 7. ar. po. ad. 5m.

¶ Secūdo. Notādū ē q oppositio ptradictiōis q ē sz affirmationē z negatiōez: ē pma z maxima ac cōmunior it oppositiōes vñ z i qbz alia oppositiōe idudit sicut pmū i posteriori. albū. n. z nigrū sunt cōtrarie opposita i. qb⁹ tñ ē ptradictiōis oppositio interclusa. Nā qz nigrū ē nō albū z ecōtra: differūt etiā sicut albū z nō albū. z hoc ptigit i ceteris oppositionib⁹. pp'qd plura reqrūt ad alias oppositiones qz ad oppositionē ptradictiōis. Oēs siqdē addūt dterminationē quādā ad affirmationē z negationē absolutā q pstituit ptradictionē. vñ in oib⁹ alijs oppositiōib⁹ est affirmatio z negatio in genere. Oppositio nāq priuatiua addit ad oppositionē ptradictiōis: subim dterminatū aptū natū. cōtrarietas aūt addit extrema realia. relatiue opposita addūt extrema positiua. q aūt ppositiōes ptradictorie plerūq accipiāt in genere vt cū dr hō ē alb⁹ hō nō ē alb⁹ aial currit aial non currit nō est ex natura ptradictiōis simplr sz p resolutionē ppositionū ptrariaz i ptradictorias ex qb⁹ naturā oppositiōis accipiūt. in ista. n. hō est niger includit hō nō ē alb⁹ i quā resoluit. ecōtrario ē d ista hō est alb⁹ z pari mō ista aial qescit: resoluit in hāc aial nō mouet. Et ecōtra ista aial mouet resoluit i hāc aial nō qescit. ¶ Ex qb⁹ ifert q affirmatio z negatio q ptradictionē faciūt: nō reqrūt ad sui veritatē realē distictionē in re d q dūr sz sufficit ad pdicata ptradictoria: distictio rōnis. qñ vt pmissū est cōtradictio ē cōmunissima int oppositiones z extra omne gen⁹ cū ei⁹ extrema ppe sint ens z nō ens absoluta. i. nō cōtracta ad aliqd gen⁹ vl' spēz entis q sola rōne distigūt. cū alter ptradictorioz sit ens rōnis. s. nō ens qd sola opatiōe itellect⁹ accipit vt ens. Sic sētit. S. Tho. i multis locis z psertī. li. po. sen. di. 5. q. pa. ar po. ad pm. Et in tractatu de oppo. ex. ca. po. z. 2o.

Tertio. Notādū ē, ꝑut S. Tho. dicit in tractatu suo d' ente ꝛ essētia ꝑdicatio ē q̄dda q̄d ꝯplet̄ ꝑ actionē intellect⁹ ꝯponētis ꝛ diuidētis habēs fundamētū in re ipa veritatē. s. eoꝝ q̄rū vnū d' altero ꝑdicat̄. Alber. q̄q3 i cōmē. sup porfi. tractatu. 3. c. 3. dicit ꝑdicari ē q̄d vnū alīi attribuit̄ mediāte ꝯpositiōe quā significat verbū ē ꝛ hoc fit itellectu ꝯponēte In re. n. ipa sine nota ꝯpositiōis vl' diuisiōis vnū in altero est vl' nō est. S3 itellect⁹ ꝯponēs vl' diuidēs: hoc sine nota ꝯpositiōis vl' diuisionis significare nō p̄t. Et vt hoc significet īuēit modū ꝯpositionis vni⁹ cū alio vl' diuisionis vni⁹ ab altero. Et hoc est ꝑdicare vnū d' alio vl' negare vnū ab alio. Fallūtur igit̄ q̄ putāt q̄ añ omnem actū intellect⁹ aliqd̄ ꝑdicatū ꝯueniat ēētie diuine vt ēē cōmunicabile q̄d nō ꝯuenit ꝑsone ꝛ ecōtra sicut ēē icōmunicabile. Nā nulla est ꝑdicatio alicui⁹ d' altero sine actione itellect⁹. Neq3 in deo ante omnē actū itellect⁹ saltē diuini: essentia ꝛ p̄r sūt due res aut due forme aut q̄modolib3 duo realit̄ aut a pte rei distīcta: s3 p̄r ꝛ essentia ꝛ oēs diuine ꝑfectiones sūt vna simplex ꝛ sūma res. Ut de sūma trinitate. ca. dānam⁹. Uñ seclusa omni opatione intellect⁹ ipa eadē res vna ꝛ simplex ē res q̄ ē cōmunicabilis ꝛ res q̄ ē icōmunicabilis. neq3 tamen inde īferri p̄t q̄ in diuinis eadē i eo sit cōmunicabilis ꝛ icōmunicabilis sed cōmittit̄ fallatia accidētis q2 cōmunicabile ꝛ icōmunicabile sūt ꝑdicata q̄ ꝯueniūt essentie ꝛ ꝑsone ꝑm distīctas ꝯceptiōes q̄s itellect⁹ hēt d' essentia ꝛ ꝑsona ꝯsiderādo essentiā sub rōne ꝛ in° significādi nature vl' forme cōmūis trib⁹ ꝛ ꝯsiderādo ꝑsonā sub rōne ꝑ se subsistētis distīcti. cū tñ a pte rei ipa eadem res q̄ est essētia est res q̄ ē p̄r omnino i distincta ꝛ ꝑ se subsistens. Nō eni i diuinis a pte rei est aliq̄d q̄d nō sit subsistēs neq3 aliq̄d q̄d sit realit̄ ꝓprietas vl' forma inherens neq3 ipa res que ē ēētia est forma vl' natura nō subsistens sic ꝑ nomē essentie ab itellectu ipositū significat̄. intellect⁹ nāq3 accipit rē q̄ est essētia vt quādā naturā vel formā nō ꝑ modū subsistētis in eē ꝑsonali. ideo attribuit essētie ꝑdicatū cōmunicabile. ꝛ q2 ꝯsiderat p̄rē3 vt suppositū ꝑ se subsistēs distīctū: attribuit p̄ri ꝑdicatū icōmūicabile. cū tñ vt ꝑdictū est eadē res vna ꝛ simplicissima q̄ est essentia sit res q̄ est p̄r. ꝛ hoc ē essētiā diuinam ꝛ p̄rē3 a parte rei esse vnum et idem penitus indistinctum.

Quarto. Notādū est q̄ causa q̄re affirmatio et negatio nō sibi ꝯtradicūt s3 simul verificāt̄ d' ēētia ꝛ ꝑsona in diuis vt q̄ essentia est cōmūicabilis nō ꝑsona ꝛ q̄ ꝑsona generat ꝛ ēētia nō generat ꝛ sic de ceteris: nō est aliq̄ distīctio vl' nō idēptitas existēs in re q̄ est essētia vl' ꝑsona aut etiā ꝓprietas vt q̄dā decepti putāt cū in re ipa q̄ est essentia ꝛ q̄ est ꝑsona sit oīmoda idēptitas sine vlla distīctione q̄ sit a pte rei. S3 causa illi⁹ ē quā sctūs Tho. assignat i hac distīctiōe. q. p^a. ar. 3. in rñsione ad. 4.^m q̄situ vbi pulchra deductiōe ꝓbat q̄ pluralitas ꝛ distīctio rōnū q̄ in diuino dicūtur d' essentia ꝛ ꝑsonis ꝛ ꝓprietatib⁹ ex q̄ ꝯuenit q̄ q̄dā ꝑdicata affirmāt̄ d' essentia ꝛ negātur d' ꝑsonis ꝛ ꝓprietatib⁹ ꝛ ecōtra q̄dā affirmātur de ꝑsonis ꝛ negātur d' essentia ac etiā q̄dā affirmant̄ de ꝓpͤtatib⁹ q̄ negātur d' essentia et ꝑsonis et ecōtra: est a pte ipius rei q̄ de⁹ est: plenitudo ꝑfectionis ꝛ ex pte nr̄i itellect⁹: ipi⁹ ipfectio ꝛ deffect⁹. ex plenitudine siq̄dē diuine ꝑfectiōis d' no cōseq̄t̄ ex q̄b⁹ ꝯuenit rōnū distīctio ac pl'ralitas. vnū est q̄ nō p̄t plene ꝛ totalit̄ capi ab itellectu nr̄o ꝓpt' sui deffectū ꝛ ipfectionē vno actu itelligēdi aut vna ꝯceptione ꝑfectionis eo q̄ nr̄m intellectū in īfinitū superat ꝛ excedat ita vt hoc q̄d i deo sūme vnū est ꝛ simplicissimū: capi nō possit ab itellectu nr̄o nisi ꝑ ptes distīctū ꝛ plurificatū q̄uēadmodū multiplicat̄ ꝛ distīguit̄ ꝓcessio sue bonitatis i creaturis a q̄b⁹ cōnatur al' est nr̄o intellectu accipe cognitionē. vñ q2 i creaturis diuersis actib⁹ ꝛ ꝯceptiōib⁹ itellect⁹ nr̄ apphēdit ꝑfectiones plures ꝛ distīctas a diuina ꝑfectiōe ꝑticipatas ex q̄b⁹ ꝯsurgit i cognitionē dei: ꝯsequēs est q̄ ipā3 dei bonitatē ꝑfectionē q̄ i se summe vna ꝛ simplicissima est: diuersis actib⁹ itelligendi et diuersis ꝯceptiōib⁹ apphēdat. Aliud est q̄ cōseq̄t̄ ex diuine ꝑfectiōis plenitudie. s. q̄ ipa vna ꝛ simplicissima existēs: est fundamētū veritatis oīu3 rōnū ꝛ ꝯceptionū plurīu3 distīctaꝝ q̄ deo ab intellectu nr̄o attribuūt̄ ꝛ etiā oīuu3 q̄ d' deo vere ꝑ itellectū affirmāt̄ ꝛ negant̄. i sūma eni ꝛ plenissima ꝑfectione. q̄cq̄d ꝑfectiōis ꝛ entitatis est vere ꝛ realit̄ ꝯtinet̄ ac ꝑ hoc oīus ꝑfectiōis ꝛ entitatis vere recipit ꝑdicationē. nō vniuoce cū creaturis s3 analogice ac supeminēter. sic aūt itellect⁹ nr̄ diuersis rōnib⁹ ꝛ ꝯceptionib⁹ apphēdit vnā rē simplicissimā q̄ de⁹ ē ꝛ vnā ei⁹ ꝑfectionē simplicissimā: ita ꝛ diuersa noīa illi ipouit plurib⁹ ꝛ distīctis cōceptionib⁹ ac rōnib⁹ corrēspōdētia. nā vt ph's i. q̄t. li. perar. voces ꝛ noīa: signa sunt ꝯceptionū q̄ sunt in aīa. vñ noīa nō nisi mediātib⁹ ꝯceptionib⁹ rē significāt ꝛ illis coaptātur i pluralitate et vnitate ac distīctione. diuersa aūt noīa ꝑm diuersas ꝯceptiones ꝛ rōnes: diuersos hēnt modos significādi. ex q̄ seq̄t̄ q̄ diuersū hēnt modū ꝑdicandi nā modus ꝑdicādi seq̄t̄ modū significādi. hic aūt est q̄ de vna re simplicissima ꝛ oīno i se indi

stincta q̃ de⁹ est: intellect⁹ nr̃ plura ⁊ distincta p̃dicat ⁊ affirmat ac negat. p quã tñ pluralitatẽ ⁊ distinctionẽ ac affirmationẽ vl' negationẽ: nulla i re ipa q̃ vna ẽ ⁊ simplicissima dsignat pl'ralitas aut distinctio. Sz i rõnib⁹ ⁊ ɔceptionib⁹ p̃nse q̃s intellect⁹ nr̃ de ipa eadẽ re simplicissima ꝑpt causas sup̃ positas ɔcipit ꝑpt q̃s plura ⁊ distincta p̃dicata eadẽ attribuit ⁊ alia affirmat atq3 alia negat. neq3 tñ eiusmodi pl'alitatis ⁊ distinctionis attributio: ẽ vana aut quassa cũ in ipa vna ⁊ simplicissima re hẽat fundamẽtũ veritatis nõ aliquã distinctionẽ vl' pluralitatẽ: sz diuine p̃fectiõis plenitudinẽ i vna ⁊ simplicissima re existentẽ ꝑut supra dictũ ẽ. Ad horum autem explicationez aliqua dicenda sunt infra distin. 33.

Quantũ ad arti

culũ q̃rtũ r̃idẽdũ ẽ ad argumẽta aduersarioꝝ. Et q̃dẽ ad p^m negat̃ ɔña. ⁊ ad ꝑbationẽ dr̃ q̃ arguẽdo sic. eẽntia diũa ẽ pr̃ ⁊ hec ipa essẽtia diũa ẽ fili⁹ ergo pr̃ est fili⁹: nõ ẽ syllogism⁹ expositori⁹ ver⁹ sz sophistic⁹ d̃ficiũt siq̃dẽ i ea argumẽtatiõe due ɔditiones necessario req̃site ad verũ syllogismũ expositoriũ. nõ. n. mediũ qd ẽ essẽtia diũa tenet̃ singularit̃ q̃uis sit termin⁹ singularis. ẽ. n. cõmunis trib⁹ ꝑsonis. Deficit itez alia ɔditio. q̃. s. a medio valeat ɔña ad ꝑpositionẽ vl'ez d omĩe qd est vt sic arguẽdo petr⁹ ẽ aial: petr⁹ ẽ hõ: ergo hõ ẽ aial. est bon⁹ syllogism⁹ expositori⁹ a medio. n. hui⁹ sillogismi valet ɔña ad ꝑpositionẽ vl'ez sic petr⁹ ẽ aial ergo omĩe quod ẽ petr⁹ est aial q̃ ẽ bona ɔña sz i syllogismo aduersarij arguẽdo a medio ad ꝑpositionẽ vl'em d oẽ qd ẽ: ɔña nõ valet. hec. n. ɔña ẽ falsa essẽtia ẽ pat̃ ergo omĩe qd est essẽtia ẽ pr̃ ⁊ ideo syllogism⁹ expositori⁹ quẽ assumit arguẽs ẽ sophistic⁹. ¶ Ad. 2^m. argumẽtũ negat̃ minor ⁊ ad ꝑbationẽ dr̃ q̃ q̃uis eẽntia diũa ⁊ pr̃ sit eadẽ res q2 tñ distiguit̃ ratione: piit p̃dicata ɔdictoria d eẽntia et de pr̃e p̃dicari: nã vt sic nõ p̃dicãt̃ ɔdictoria d eodẽ sim plr̃. i. d eo qd oib⁹ mõis ẽ idẽ ⁊ sz idẽ ꝑut req̃rit̃ ad falsificãdũ p^m p̃ncipiũ. s. d q̃libz eẽ vl' nõ eẽ. ꝑut sup̃ satis deductũ ẽ i p° notabili. ¶ Sz ɔ istã solutionẽ arguit Aureo. i suo q̃libz. q. 5. ar. 2°. vbi vult ꝑbare q̃ ad tollẽdũ ɔdictiões i diuis: nõ sufficit sola distinctio rõnis q̃ solũ i virtute sit in re sz in actu sit p itellectũ. Arguit aũt p° sic. q2 ex. 2°. phico. ⁊. 5. metha^c. effect⁹ i actu: exigit cãz i actu ⁊ effect⁹ i potẽtia cãz i potẽtia: sz cã q̃ affirmatio ⁊ negatio d aliq̃ sibi nõ ɔdiciũt i aliq̃: ẽ distinctio vl' nõ idẽtitas aliq̃ existẽs i illo ex diffinitiõe elẽchi ergo si actu nõ ẽ ɔdictio: oꝑz q̃ actu nõ solũ virtute sit nõ idẽtitas vl' distinctio. Sz actu nullo intellectu ɔsiderãte: eẽntia ẽ cõmunis ⁊ ꝓprietas nõ ergo actu nõ solũ virtute erit ibi nõ idẽtitas seu distinctio. nec illud virtualit̃ manet. ¶ Confirmat̃ q2 pari rõne diceret̃ q̃ aĩal idẽ re esset i omĩ aĩali ⁊ differẽtia nõ. q2 licet sit vna res: tñ differũt virtute tali differẽtia quã itellect⁹ p̃t reducere i actũ ¶ 2°. q2 talis differẽtia virtualis repugnat deo s̃m Ansel. d incar. verbi. ca. 5. Siplicitas inq̃t p̃stãt ɔpositis quãtũ ad simplicitatẽ attinet ⁊ ɔpositionẽ q̃ñ omĩe ɔpositũ necesse est actu vl' intellectu posse distigui. Et tũc infert q̃ si de⁹ ɔpositus est aut nulla nã simplex est aut aliq̃ nã est q̃ nã dei p̃stãtior est. qd. n. nec actu nec itellectu p̃t dissolui: mai⁹ ẽ q̃3 qd actu vl' intellectu dissolui p̃t. Ex quo pz q̃ ꝑsonã diuã posse p itellectũ dissolui in duo virtualit̃ inexistẽtia: ẽ omĩno falsũ ⁊ ɔ Ansel. ¶ 3°. illud qd tollit ɔdictionẽ i diuis: oportet q̃ sit in deo p̃ueniẽs omẽm actũ itellect⁹. q2 siue intelligat̃ deus siue nõ itelligat̃: nulla ɔdictio ẽ in eo. sz distinctio rõnis omẽm actũ intellect⁹ non p̃uenit cũ nõ hẽat esse nisi p actũ intellectus ergo distinctio rõnis nõ sufficit. ¶. 4°. arguit sic p° sentẽ. di. p^a. Cui⁹ ɔstituẽtia sunt seorsũz ɔceptibilia ⁊ hẽntia ꝓprias vnitates: ɔstitutũ necesse est esse ɔpositũ saltẽ sz rõnẽ. pz. n. q̃ i tali ɔstituto ẽ vnũ ⁊ vnũ se hẽntia vt cõpoĩbilia iter se: alias faciẽt aceruũ. ⁊ sic necesse est q̃ tale ɔstitutũ sit cõpositũ vel q̃ sit aceruus. Sz ꝑsona diuã est simplicissima nec est ɔposita etiã s̃m rõnẽ. q2 nõ ẽ maior simplicitas in essẽtia q̃3 in ꝑsona cũz ꝑsona vere sit de⁹. Deus aũt sit oĩno simplex. vt dicit. ca. d sũma trinitate ⁊ fi. ca. firmit̃ credimus. Ergo essentia ⁊ ꝓprietas q̃ ꝑsonã ɔstituũt nõ sunt seorsũz cõceptibiles: nec habẽtes ꝓprias vnitates ergo i rõnis ¶ Forte inq̃t diceret̃ ad hãc rõnẽ. p° q̃dẽ q̃ ꝓprietas ⁊ eẽntia licet sint distincte s̃m rõnẽ tñ transeunt in idẽ realit̃ rõne cui⁹ trãsit⁹ nõ ɔponũt sed sunt realit̃ idẽ oĩno tñ rõne distincte. 2°. forte dicet̃ q̃ nullũ icõueniẽs est si in ꝑsona sit ɔpositio rõnis ⁊ ɔceptuũ fabricatoꝝ p itellectũ. et si sic dr̃ nõ euadit̃ ratio. Ex p° q̃dẽ nõ. talis. n. est ordo ⁊ hitudo int̃ aliq̃ s̃m rõnẽ q̃ñ illa distincta sunt rõne: q̃lis ordo ⁊ hitudo est int̃ ea sz rẽ vbi sũt realit̃ distincta. Sz si essentia ⁊ p̃nitas essent distincta s̃m rez: nõ dubiũ q̃ facerẽt cõpositionẽ realẽ s̃m illud ph̃i. 7°. metha^c. q̃ ex sbã ⁊ alijs p̃dicamẽtis fit cõpositũ etiã ex ad aliq̃d et relatiõe. ergo vbi p̃nitas ⁊ essẽtia distiguũt̃ sola rõne: faciẽt cõpositiõez rõnis ⁊ p ɔñs ꝑsona erit cõposita sz rõnẽ ¶ 2°. ad idẽ. Nullus trãsitus in idẽtitatẽ tollit cõpositionẽ nisi illã q̃ est eiusdẽ generis cũ trãsitu. vt si sit trãsitus s̃m rẽ tollit ɔpositionẽ realẽ.

Si sm̃ rationẽ: tollit ꝯpositionẽ rationis. sꝫ p̃ni tas ꝛ essẽtia trãseũt in idẽtitatẽ sꝫ rẽ ꝛ retinẽt di stinctionẽ rationis sꝫ te: ergo trãsit⁹ iste solũ tol lit ꝯpositionem realem ꝛ relinquit ꝯpositionem sm̃ rationem. quod est contra auctoritatem Hi larij. 6°. d̾ trinitate aliquãtulũ post mediũ dicẽtis ꝙ nõ ẽ ꝯposit⁹ de⁹ q̃ est vita. Nec q̃ est lux ex ob scuris coaptat̃. nec q̃ spũs est ex disparib⁹ forma bilis est. totũ. n. qḋ in eo est vnũ est. ꝛ sic pꝫ ꝙ p̃ missio nõ valet. Sil'r nec. 2ᵃ. p° q2 falsum ẽ nec be ne ꝯsonũ fidei veritati ꝙ ꝑsona aliq̃ m° sit ꝯpo sita vl' formalit̃ nec ex nã rei aut ꝯceptibilit̃ aut sꝫ rationẽ. Nã pꝫ q̃ oĩe dicat nihil excludit. Sꝫ d̾ terminatio ꝯcilij firmit̃ credim⁹ in q̃ fides plena ne contineñ. dicit simplex oĩo. ergo nullo mo dus ꝯpositiõis ponẽd⁹ est in deo nec realis nec formalis nec rõnis et ꝑ ꝯñs nec in ꝑsona q̃ vere est de⁹. ¶ 3°. ad idẽ. q2 oĩs ꝑfectio simplicit̃ est in deo i sũmo. sꝫ simplicitas ẽ ꝑfectio simpl'r. q2 in vno q̃cꝫ meli⁹ est esse simplex q̃ꝫ nõ simplex. er go infinita simplicitas ꝛ sũma erit ĩ q̃libet ꝑsona q̃ est ĩ ĩfinitũ ꝑfecta. Sꝫ nõ ẽ sũma nec ĩfinita si sit ibi aliq̃ ꝯpositio realis formal' vl' rõnis ergo idẽ qḋ pus. ¶ 4°. ad idẽ. Sicut q̃libꝫ ꝑsona ẽ simpl'r ꝑfecta sm̃ rẽ ita ẽ simpl'r ꝑfecta sꝫ rõnẽ ꝛ ꝑ ꝯñs ĩ ea non debꝫ poni res aliq̃ ĩꝑfecta: ita nec rõ aliq̃ ĩꝑfecta. sꝫ rationis ꝯpositio est ĩꝑfectio sm̃ rõnẽꝫ qḋ pꝫ q2 vbi est ꝯpositio ꝯceptuũ ibi alt̃ ꝯceptuũ est ꝑ aliũ ꝑfectibilis tãq̃ꝫ ꝑ suã ꝑfectionẽ. vt ꝯcep t⁹ aĩalis ꝑficit̃ ꝑ rõnale. Et vniuersalit̃ vbicũq̃ꝫ ẽ ꝯpositio: ibi vnũ ꝯpõibiliũ ẽ ĩ potẽtia ꝛ reliquũ est act⁹ ei⁹. Potẽtia vero imꝑfectionẽ dicit et ꝑ ꝯñs vbicũq̃ꝫ ẽ ꝯpositio sꝫ rõnẽ ibi ẽ ĩꝑfectio eiuf dẽ generis. ergo relinquit̃ ꝙ in ꝑsona ꝑfectissima realit̃ ꝛ formalit̃ ꝛ sꝫ rationẽ: nulli⁹ generis ꝯposi tio sit ponẽda. ¶ 5°. ad idẽ. De⁹ est q̃ maius aut meli⁹ cogitari nõ pt̃ nec sm̃ rẽ nec sꝫ rõnẽ. sꝫ re gulã Ansel. ꝑ solo. ca. 2°. sꝫ maioꝛ ꝛ melioꝛ cogi taret̃ de⁹ si cogitaret̃ simplex oĩo q̃ꝫ si cogitare tur simplex q̃dẽ sꝫ rẽ cõposit⁹ vero sm̃ rõnẽ. tũc eni daret̃ sibi ꝑfectio simplicitatis i summo ꝛ nõ nũc. ergo videt̃ ꝙ q̃libꝫ ꝑsona diuina sit oĩo sim plex absq̃ꝫ oĩni ꝯpositiõe formali vl' rõnis. ¶ 6°. ad idẽ Ansel. d̾ icar. verbi. ca. 5°. dicit ꝙ q̃ simpli cẽ hẽt intellectũ ꝛ non simplicitate ꝑ hãtasmatũ abruptũ intelligit simplicia ꝑstare cõpositio q̃ꝫ ad simplicitatẽꝫ attinet et ꝯpositionẽꝫ. qm̃ oĩe ꝯpositũ necesse est actu ꝛ ĩtellectu posse distĩgui qḋ de simplicib⁹ neq̃t intelligi. Cui⁹ eniꝫ partes cogitari non possunt: illud in partes nullo itel lect⁹ dissoluere pt̃ ꝛ ĩfra. Si cẽt aliq̃d qḋ nec actu nec intellectu dissolui posset: mai⁹ esset q̃ꝫ quod intellectu dissolubile esset. Itaq̃ꝫ si omne cõposi tum saltẽ cogitatione dissolui pt̃: q̃ dicit deũ esse compositũ: dicit se aliq̃d mai⁹ deo posse intelli gere. Trãsit igit̃ intellect⁹ vltra deũ qḋ null⁹ pt̃ facere intellect⁹. Hec Ansel. Cui⁹ quidẽ auctori tas expositione non ĩdiget vl' adaptatiõe: cũꝫ ꝑ positũ ꝯuincat euidẽter. Forte iḋt diceret̃. 3°. ad illã rationẽ. licet in ꝑsona filij sint plura sꝫ ratio nem vel plures ꝯcept⁹: nõ tñ faciũt cõpositionẽ: q2 nullã hẽnt adiuicẽ vnionẽ. vt sunt ꝯcept⁹ vl' rõnes sꝫ q̃ꝫ sũt vna res. Inq̃ꝫ aũt sũt vna: nul lã faciũt ꝯpositionẽ sꝫ idẽptitatẽ. Inq̃ꝫ vero cõ ceptibilit̃ distiguũt̃: cõpositionẽ non faciũt q2 vt sic nullatenus vniunt̃. Sꝫ hec euasio stati appet impossibilis. Sicut eni ꝑsona ẽ aliq̃d vnũ realit̃: ita est vnũ ꝯceptibilit̃. sed nihil i q̃ sunt plures ꝯce pt⁹ aut rationes nisi ille rationes aut ꝯcept⁹ ha beãt int̃ se aliquã vnionẽ est vnũ ꝯceptibilit̃ aut sm̃ rõnẽ ergo necesse est ꝙ ꝯcept⁹ aut rationes existẽtes ĩ ꝑsona nõ solũ inq̃ꝫ res sũt imo inq̃ꝫ talia: int̃ se hẽant vnionẽ ꝛ ꝯnexionẽ. alioq̃n ꝑso na non erit vnũ ꝯceptibile. nec vnũ formale obꝫ intellect⁹. ꝛ sic pꝫ ꝙ. 4ᵃ. ꝑ̃ncipalis rõ nullatenus ĩpedit̃. ¶ 7°. ꝑ̃ncipalit̃ argũt sic. q̃cũq̃ꝫ aliq̃ iq̃ꝫ sunt talia ꝛ sub ꝑp̃ijs rationib⁹ vl' formalitatib⁹ sunt res mere absq̃ꝫ admixtione rõnis cuiuslibꝫ aut ꝯcept⁹: si illa non ponũt in numero: necessa rio inq̃ꝫ talia sunt fundabũt eandẽ vnitatẽ. nec potest ratio vni⁹ ꝑ intellectũ a rõne alterius se parari. Da. n. oppositũ ꝙ ratio vni⁹ a ratione al teri⁹ separet̃ ꝛ distiguat̃ ꝛ ita hẽat ꝑ̃priam vnita tẽ: sequit̃ ꝙ etiã realitas poterit a realitate sepa ri ꝛ hẽbit ꝑp̃am vnitatẽ ꝛ distĩctionẽ ꝛ ꝑ ꝯñs po nent ille res i numerũ adinuicẽ ꝛ faciẽt dualitatẽ vl' si due ꝙ ratione ponãt i numerũ ꝛ hẽant ꝑ p̃ã vnitatẽ: res vero nõ ponãt i nũerũ nec hẽant ꝑp̃am vnitatẽ: stati seq̃t̃ ꝙ talia sub illis rõnib⁹ nõ erãt res mere sꝫ res cũ admixtiõe alicui⁹ qḋ di stiguit̃ ꝛ hẽt ꝑp̃am vnitatẽ re ꝑmanẽte penit⁹ indistincta ꝛ sub eadẽ vnitatis. sꝫ essentia inq̃ꝫ essentia ꝛ sub ꝑp̃a ratione essentie est verissima res absq̃ꝫ admixtione cuiuslibꝫ rationis aut con cept⁹: ꝑ̃nitas quoq̃ꝫ inq̃ꝫ ꝑ̃nitas sub ꝑp̃a rõ ne ꝑ̃nitatis est verissima res in deo. nec est ali q̃d rationis. ergo si vt sic non ponũt in numerũ: necesse est inq̃ꝫ talia et sub ꝑp̃ijs rationib⁹ fũ dent penit⁹ eandẽ vnitatẽ ꝛ ꝑ ꝯñs nec possunt ꝑ̃scindi ꝑ intellectũ. maioꝛ hui⁹ rationis ꝓbatur homo eni ꝛ sortes realit̃ non ponũt in numerũ Nichilomin⁹ q2 homo sub ratione q̃ homo non est res aut sb̃a vt pꝫ. 7°. metha' sed q̃tenus repe rit rẽ sortis sub alio ꝯceptu. vnde cõmẽtatoꝛ ibi dem cõmen. 48. Qḋ non est hic sb̃a nisi sb̃e par ticulares existentes per se. ideo sortes ꝛ homo

seorsum ꝯcipi possunt sꝫ si hō inq̄ꝫm homo esset
extra intellectū ⁊ nō eēt res intellecta sꝫ res me
re: tūc si nō poneret in numeꝝ cū re sortis res ho
minis ⁊ res sortis q̄ nō essent eadē res repetita
essent vtraqꝫ res eadē fundādo vnitatē eandem
qm̄ si nō eandē fundaret sꝫ q̄libet hēret ꝓpriam
vnitatē ex vnitate rei importate p hominē ⁊ vni
tate rei importate p sortē: dualitas q̄dē ⁊ p ꝯn̄s
numer⁹ resultaret. q̄re si resultare nō debeat: fun
dabūt vt sepe dictū ē eandeꝫ vnitatē oīnus ⁊ p
ꝯsequēs rem vni⁹: intellect⁹ nō poterit cape ꝑ
andēdo seorsum. alioqui ꝑcindēdo dabit sibi ꝓ-
priaꝫ vnitatē ⁊ sic pꝫ maior. sꝫ minor ꝓbatur. q2
paternitas inq̄ꝫm p̄rnitas nō dicit rē ꝯceptā im
mo rē in deo existētē circūscripto omī actu itel-
lectus. ⁊ ꝯsimilit̃ essentia dicit rē mere existētem
in deo ⁊ nō rē vt acceptā in deo. Ex q̄ vlteri⁹ se-
quit̃ ꝙ nō sunt eadē res sub alio ⁊ alio conceptu
sicut sortes ⁊ homo vel rōnale ⁊ aīal. nec. n. pat-
nitas dicit ꝯceptū nec essentia dicit ꝯceptū. sed
q̄libꝫ dicit rē mere. Ergo cū non sit nugatio dicē
do essentia ⁊ p̄rnitas: relinq̄t̃ ꝙ nō sunt eadeꝫ p
repeticionē eiusdē rei sub eodē vel alio ꝯceptu
Pꝫ ꝯfimit̃r p illud. ca. firmit̃ credim⁹ ꝙ eēntia ⁊
tres ꝓpetates nō sunt q̄ternitas reꝝ: nec ponūt
in nūeꝝ. ꝑsone vero ponūt i nūneꝝ cū sint tres.
res aūt nō se mutuo repetētes si nō ponāt in nu
merū: necesse est vt dictū est ꝙ fundēt penit⁹ eā
dem vnitatē nec possunt ꝑ intellectum ꝯcepti-
biliter separari. ¶ 6°. ꝓncipaliter arguit sic. qn̄-
cūqꝫ aliqua res vera ⁊ pura est eadē trib⁹ rebus
ponētib⁹ adinuicē in numeruꝫ ⁊ vere distinctis
ipsa vero cum neutra illaꝝ ponit in numerū nec
cum oīb⁹ simul sumptis: necesse est vt non ha
beat ꝓpriam vnitatē distictā a q̄libet sigillatī aut
ab omnib⁹ simul ⁊ hoc nec re nec ratione. Da. n.
ꝙ illa res habeat ꝓpriam vnitatē ⁊ sit p se sumpti
bilis etiā p intellectū sine trib⁹: tūc illa cū vnita
te ⁊ alie tres facient q̄ternitatē. sꝫ essentia diuīa ē
eadē trib⁹ ꝑsonis vl' ꝓpetatib⁹ q̄ vtraqꝫ ponūt in
numerū inter se. ipsa vero nō ponit in numeruꝫ
cū eisdē. ergo ipa nō habet ꝓpriam vnitatē sub q̄
possit sumi sine realitate p̄rnitatis ⁊ sine realita
te filiatiōis ⁊ sine realitate spiratiōis. ergo q̄cūqꝫ
capit realitatē eēntie capit tres realitates disti-
ctas ⁊ ꝯsequēter tres ꝑsonas distictas. nō igitur
p̄t dici ꝙ essētia ⁊ p̄rnitas sint idē re ⁊ hēant di-
stictas rōnes nisi dicat̃ ꝙ p̄rnitas vl' essentia iclu-
dat aliq̄d rōnis ⁊ nō dicat rē in deo existētē. aut
nisi dicat̃ ꝙ eēntia icludat aliq̄d rōnis. Si. n. vtrūqꝫ
dicat rē purā sic ꝙ ꝯcipiēdo vtrāqꝫ nihil ꝯcipit nisi
ꝙ in deo realit̃ existit q2 tota ratio p̄rnitatis et
tota ratio essentie sunt vere in deo: necesse est si

distinguātur ꝯceptibilit̃ ꝙ distīguātur realiter ⁊
ecōtra. non sic aūt est de genere ⁊ differētia ⁊ q̄-
buscūqꝫ ꝯceptib⁹ sup eandem rem ab itellectu
fundatis. homo. n. ⁊ aīal ⁊ scōc sbē ⁊ oīa vlīa di
cunt res singularū vt ꝯceptas. ¶ 7°. arguit sic.
qn̄cūqꝫ aliq̄ conceptus sic se hēnt ꝙ vn⁹ nihil ad
dit ad alteꝝ: necesse est illud qd̄ p pimū concipit̃
⁊ illud qd̄ p. 2m. ꝯcipit̃ fundare penit⁹ eandem
vnitatē. imo nec pimū posse a. 2°. ꝯceptibilit̃ se-
parari. q2 sto dicit̃ oppositū p̄dicati: seq̄t̃ oppositū su-
biecti. Si enī illud qd̄ p pimū ꝯcipiebat̃ hēt pro-
priā vnitatē ⁊ p̄t seorsum itelligi: 2m. addet sibi
aliq̄d cui⁹ oppositū ponebat̃. Sꝫ si aliq̄s concipit
essentiā ⁊ deide ꝯcipit p̄rnitatē vel addit ad il-
lud qd̄ pri⁹ ꝯcepit: aut. n. addit rē aut formali-
tatē metistētem ex natura rei aut addit rōnē fa-
bricatā p intellectū sꝫ ꝯstat ꝙ nō addit reꝫ alias
esset res addita ⁊ ponēs in numeꝝ ⁊ dualitateꝫ
qd̄ est ꝯ determinationē ꝯcilij ⁊ intētionē ph'i et
cōmētatoris. 12°. metha᷉. dicentiū ꝙ in p° prin-
cipis non p̄t esse intētio addita reali nec dispo
sitio ⁊ dispōnibile hēnt ibi locū. Cōstat aūt etiaꝫ
ꝙ nō solā addit formalitatē siue realitatē q2 tūc
pat̃ nō esset p̄r realis sꝫ formalis tm̄. p paternita
tem. n. si nō sit nisi formalitas: non est p̄r nisi for-
malis. p essentiā aūt q̄ res est nō habet ꝙ sit pat̃
Cōstat enī ꝙ nō addit rōnem q2 tūc temporis
nō esset p̄r nisi rōnis ⁊ rediret error sabellij. Ex
q̄ igit̃ ꝯcipiēs p̄rnitatē non addit solā rōneꝫ ad
ꝯceptū eēntie nec solā formalitatē nec addit re
alitatē: necesse est dicere ꝙ nihil addit. ergo ꝯci
piendo essētiā ꝯcipiebat̃ p̄rnitas ⁊ p ꝯn̄s essē-
tia nō p̄t p̄cise ꝯseq̄ nec habet ꝓpriā vnitatē nec
est vniuit distincteꝫ a ꝓpetatibus quoq̄ modo.
¶ Ad pimū istoꝝ dr̄ ꝙ minor ꝓpositis est falsa si
vniuersalit̃ accipiat̃. falsū naqꝫ est in deo ꝙ cau-
sa q̄re affirmatio vel negatio verificant̃ de essen
tia ⁊ ꝑsona aut ꝙ sibi nō ꝯdicūt: sit distinctio vel
non identitas aliq̄ existēs in re q̄ est essentia vel
ꝑsona aut ꝓpetas. imo in re ipa q̄ est essentia et
q̄ est ꝑsona est omnimoda identitas sine vlla di
stinctione in ipa re. neqꝫ. n. intelligi p̄t aliq̄ distin
ctio vel non identitas in re ipa q̄ essentia est vl'
ꝑsona sine eo ꝙ i re ipa q̄ de⁹ ē ponant̃ ad min⁹
vel due res vl' due forme aut due realitates vel
formalitates absolute qd̄ apte repugnat sūme
vnitati ⁊ simplicitati diuine. vn̄ videt̃ ꝙ arguēs
⁊ multi alij ei⁹ ꝯsortes decipiātur credentes im
maginationi q̄ sup̄ tacta est in. 3°. notabili. Cau
sa autem quare affirmatio ⁊ negatio de eadem
re sibi nō contradicūt: supra assignata est in pri-
mo ⁊. 2°. ⁊. 4°. notabili. ¶ Ad cōfirmationē di-
citur ꝙ non est simile qm̄ essentia diuina est vna

res numero in suppositis diuinis q̃ a pte sui ẽ sim
plicissima nullã hẽns distinctionẽ. natura aũt aĩa
lis est in suis suppositis realr̃ distincta τ specie et
nũero. Et p̃sta p̃z r̃nsio ad. 2.[m] qꝺ pcedit ex fal
sa imaginatione tãq̃ nos ponam⁹ aliquã distin
ctionẽ vel diuersitatẽ in re q̃ de⁹ est actualẽ vel
virtualẽ q̃ aliq̃n reducat̃ ad actũ p intellectum
qꝺ penit⁹ falsũ est. imo magis argumẽtũ pcedit
ꝯtra eos q̃ salũat eñ nõ possit distinctionẽ formalẽ
aut ex nã rei in re q̃ de⁹ est sine ꝯpositione reali
qꝺ repugnat dictis Anselmi. ¶ Ad. 3[m]. di p° q̃
maior ꝓpositio vera est de illo qꝺ in diuinis tollit
ꝯdictionẽ fundamẽtalr̃. sꝫ istud nõ est aliq̃ distĩ
ctio imo plenitudo oĩum pfectionũ in vna re
simplicissima τ penit⁹ indistincta. put sepe dictũ
ẽ. Di. 2°. q̃ si accipiat̃ ꝯdictio in actu sꝫ affirma
tionẽ τ negationẽ. non oportꝫ illud qꝺ tollit huiõi
ꝯdictionẽ pueniat cõmẽ actũ intellect⁹ cũ non
possit esse ꝯdictio in actu sm̃ affirmationẽ τ ne-
gationẽ sine opatione intellect⁹ ꝯponẽtis τ di-
uidẽtis. vñ arguens videt̃ ꝓpriã vocẽ ignorare.
¶ Ad. 4[m]. videt̃ q̃ arguẽs fallit̃ i tota deductio
ne hui⁹ q̃rti argumẽti. arguit. n. ex pluralitate rõ
nũ vel ꝯceptuũ quos itellect⁹ hꝫ de essentia et
psona τ ceteris attributis ꝯpositionẽ rõnũ vel
ꝯceptuũ in diuinis tãq̃ rões huiusmodi τ ꝯcept⁹
habeãt esse in deo aut in deo sint subiectiue que
imaginatio puerilis ẽ. oĩs n. q̃ multitudo hu-
iuscemodi rõnũ τ ꝯceptuũ ẽ subiectiue τ sui esse
sm̃ in intellectu deũ multiplicat ꝯcipiẽte in re aũt
q̃ de⁹ est nullo modo esse hñt nisi tãq̃ in re fun
damẽtali. est. n. i deo sũma pfectio et simplicissi-
ma q̃ est fundamẽtũ veritatis oĩum rõnũ τ ꝯce
ptuũ quos itellect⁹ ꝯcipit ꝺ deo. vñ nullo modo
infert̃ p̃r q̃ pluralitas istaꝝ rõnũ ꝯpositionẽ fa-
ciat in deo: sicut neq̃ rões aut ꝯcept⁹ quos itel
lect⁹ format de lapide cõpositionẽ faciũt in ipso
lapide extra intellectũ. τ certe mirabile est q̃ ar
guẽs habuerit tã rudẽ imaginationẽ. vñ cũ dicit̃
de⁹ est multiplex vel distĩct⁹ rõne: ꝑdicatio τ ꝺ-
nominatio est extriseca vt sit sensus de⁹ multi-
plicat̃ vel distĩcto modo appꝫhẽdit̃ ab intellectu.
Accipiunt̃ ista ex dictis. S. Tho. p°. sen. disti. 2.[a]
q. p°. ar. 3°. τ multũ apte ad. 4[m]. τ. 5[m]. Itẽ p°. p.
q. 13. ar. 4°. ad. 3[m]. et p̃sta p̃z r̃nsio ad totã ꝺdu
ctionẽ quã arguẽs fabricat i corroboratione hu-
ius q̃rti argumẽti. ¶ Ad. 5[m]. di p° q̃ argumẽtũ
pcedit tã inepte ꝯfuse τ sine forma et ordine: q̃
nõ patit̃ solutionẽ pasã τ artificiosã. sꝫ ad sentẽ
tiã quã multa iplicatione verborũ p̃tendit: videt̃
q̃ in diuinis essentia τ p̃nitas sub ꝓpriis rõnibus
idest essẽtia inq̃[m] essẽtia τ p̃nitas inq̃[m] p̃nitas
sunt mere res vna τ eadẽ. ita q̃ essẽtia τ p̃nitas
q̃[m] ad rẽ nõ ponũt in numerũ sꝫ fundãt eadem
vnitatẽ realẽ rõnes tñ ꝓpe q̃s intellect⁹ ꝯcipit
de essẽtia τ p̃nitate ponũt i numerũ τ sunt disti
cte. Et cũ arguẽs obicit q̃ si nõ vni⁹ a rõne alte-
ri⁹ distĩguat̃ q̃ etiã realitas poterit a realitate se
pari τ ponẽt ille res i numerũ: negat̃ ꝯñã τ ad ꝓ-
bationẽ ei⁹ di q̃ arguẽs decipit̃ ex falsa imagina-
tione. putat. n. cũ di. essẽtia τ p̃nitas sub ꝓpriis
rõnib⁹ sunt res mera q̃ ipe rões idiuidũt vel cõ
p̃hẽdunt̃ in essẽtia τ p̃nitate tanq̃ in eis exi-
stẽtes et earũ realitatẽ hñtes. τ ideo infert ꝓ in
cõueniẽti q̃ si rões ipe ponãt i numerũ τ hñant
ꝓpriã vnitatẽ res aũt. s. essentia τ p̃nitas nõ po
nãt in numerũ neq̃ hñant ꝓpriã vnitatẽ: statĩ seq
tur q̃ talia sub illis rõnib⁹ nõ erãt res mere sed
res cũ admixtione alicui⁹ qꝺ distĩguit̃ τ hꝫ ꝓpriã
vnitatẽ re p̃manẽte penit⁹ idistĩcta. nõ. n. argu-
ens iferret ex distĩctione τ dualitate ipaꝝ rõnũ
re eadẽ manẽte q̃ p̃nitas τ eẽntia nõ esset me-
re res sꝫ res cũ admixtione alicui⁹ qꝺ distĩguit̃:
nisi imaginaret̃ ipas rões distĩctas admisceri
essẽtie τ p̃nitati τ eis inexistere qꝺ falsũ τ ridi-
culũ est. Sicut patuit sat̃ apte ex dicti scti Tho.
in p̃missa solutiõe ad. 4[m]. Dico igit̃ q̃ cum dici-
mus rẽ aliquã ꝯcipi vel itelligi sub ꝓpa rõne aut
ꝯceptu: res talis est mere res extra itellectũ: ex'-
stẽte ꝓpa ei⁹ rõne i intellectu sm̃ suũ esse nõ i re
videt̃. n. imaginatio arguẽtis sũpsisse occasionẽ
et eo q̃ cũ di rẽ aliquã accipi sub ꝓpria rõne vi-
det̃ significari q̃dã admixtio vl' inherentia aut in
existẽtia ꝓpe rõnis cũ re: cũ tñ illa ꝺnomiatio sit
ab extriseco sicut cũ dicim⁹ rẽ scibilẽ vt hominẽ
vel lapidẽ scibilẽ aut cognitũ. Nõ. n. significat̃ q̃
scia aut cognitio sit in re ipa vel in hoĩe aut la-
pide sm̃ eẽ: sꝫ fit ꝺnomiatio ab eo q̃ ẽ in itelle-
ctu put ph̃s inq̃t. 5°. metha[t]. ¶ Cũ dicimus q̃ es
sentia τ p̃nitas in diuinis sub ꝓpriis rõnib⁹ ꝯside
ratę. i. eẽntia inq̃[m] eẽntia τ p̃nitas inq̃[m] p̃ni-
tas sunt mere res vna et penit⁹ eadẽ: ipe tñ pro
pe rões sub qb⁹ ꝯsiderãt̃ si τ subiectiue sũt in esse
in itellectu q̃ ꝓpt sui defectũ τ imẽsã plenitudi
nẽ pfectionis diuine de eadẽ re: nõ vnã ꝯcipit sꝫ plu
res ꝯcipit rões. put dictũ est satis diffuse supra.
¶ Si aũt i argumẽto fiat vis i hoc q̃ si eẽntia et
p̃nitas sub ꝓpriis rõnib⁹ τ p̃nitas inq̃[m] p̃nitas
sunt mere res τ eadẽ res videt̃ q̃ identitas realis
eẽntie τ p̃nitatis depẽdeat ex suis ꝓpriis rõnib⁹
qꝺ eẽ nõ posset sine identitate rõnũ: a idem⁹ q̃ cũ
di eẽntia τ p̃nitas sub ꝓpriis rõnib⁹ sunt mere
res τ eadem res: nõ est sensus q̃ ratio formalis
qua sunt mere res vel eadẽ res sint ipse rões
concepte ab intellectu imo econtra rationes ip
se dependẽt a re tãq̃ a fundamẽto et causa sue

veritatis. Sed illa locutio debet intelligi simpliciter dicta in hoc .s. sensu q essentia & paternitas intellecta sub ppriis rōnib⁹: sūt mere res & eadē res. Si aūt istec q dicere eēntiā & pñitatē sub ppriis rōnib⁹ ē dicere eēntiā inq̄ꝫm eēntia ē & pñitatē inq̄ꝫm pñitas ē & ita q rōne reduplicatiōis .s. inq̄ꝫm denotet causa formalis: dicim⁹ q sub tali itellectu illa ppositio ē negāda. nō .n. ē verū p se & formaliter loquēdo q essentia inq̄ꝫm essētia & pñitas inq̄ꝫm paternitas .i. fm q sub istis ppriis rationib⁹ cōsiderant sint eadem res idistīcte. alias in quibuscūq reperirent: essēt eadē res: q autē in diuinis essētia & paternitas sint penit⁹ eadem res hoc est gr̄a materie. qr in deo omnia q̄ dicūtur habēt idētitatē realem cū essentia. vnde sicut supradictū est in pmo notabili hec ppositio nō est p se essentia est paternitas. imo arguēdo ex tali idētitate: causat fallacia accidentis sicut plenius ibi dictū est. ¶ Ad .6ᵐ. negat cōsequētia. Nō .n. ex antecedēte sequit necessario q res eadē tribus: realiter nō habeat propriā vnitatē i rōne .s. in intellectu eam concipiēte. Et ad pbationem dicēdū q nullū incōueniēs est ponere quaternitatem rōnū vel cōceptuū & maiorē etiā numerū i diuinis ita q ppositio .i. nō notet existētiā realem ipsarū rōnū vel cōceptuū in deo sꝫ notet pci se fundamētum veritatis ipsarū. Neq .n. fides negat numerū quaternariū aut etiā senariū rōnum vel cōceptuū in deo: sed quaternitatē rerū. Et cū dicit q essētia nō habet propriā vnitatē in re ipsa distinctā a trib⁹: dicim⁹ q illud est verissimū: sed non inde sequit q apud intellectum ratio vel cōcept⁹ essētie nō habeat propriā vnitatem distictam a rōnib⁹ vel conceptibus triū psonarū. nā vt supra dictum est distinctio rōnum non requirit necessario distictionem in re ipa: sꝫ intellectus ab eadē re penit⁹ indistincta: potest formare plures & distictos cōcept⁹. Neq verū ē vt fallitur arguēs q si essentia non ponit in numerum rei cum tribus psonis: q nō possit concipi ab intellectu sine realitate paternitatis & realitate filiationis & realitate processionis. Nō enī intellectus noster potest intelligere aut concipe essentiam diuinā vel personas prout sunt in se ipsis. hoc enim solus intellectus diuinus potest. & ideo deus ipse essentiam & psonas et omnia q̄ nos vere cognoscimus de deo sub vno ratione vel conceptu & vnico & simplicissimo actu cōprehendit. noster autem intellectus multipliciter & per partes cognoscit ea que in deo sunt et p consequens pluribus & distinctis rationibus. ¶ Ad 7ᵐ. et vltimū negatur minor et ad pbationem eius dicitur q si aliquis concipit essentiam & dei de cōcipiat paternitatem: addit aliquid .s. rationem vel conceptum q̄ non includebatur in conceptu vel ratione essētie ad istū sensum. q intellectus cōcipiens essentiā: nō tunc habuit vel intellexit expresse propriam rationē paternitatis nec ecōtra nec ratio ista est aliqd mere fabricatum ab intellectu non habēs .s. fundamētū in re pront arguēs somniat q̄mam vt sepe dictum est in re ipsa q̄ deus est est fundamētū veritatis omnium huiusmodi cōceptionū. ¶ Et cū infert q si cōcipiēs adderet rōnē solā nō esset in diuinis pr̄ nisi rōnis: negat cōseqnētia. nō enim pat habet q sit pater ab intellectu cōcipiēte. neq ab eo q intellectus cōcipiēs paternitatē addit ad cōceptum essentie sꝫ ex potētia generatiua tanq̄ ex pncipio quo fm modū nr̄m intelligēdi. vn̄ fere i oīb⁹ suis ppositiōib⁹ arguēs cōmittit fallatiā ꝯcept⁹ sua mirabili chimerizatiōe. ¶ Ad argumētū aū oppositū rn̄det. S. Tho. i hac. disti. 2ª. q. pª ar. 4º. ad. 2ᵐ. q pª ppositio veritatē hēt in his q̄ sunt idē re et rōne. Et i hoc articul⁹ iste finiat.

¶ Distictio tertia.

CIRca tertiā distictionem q̄rit vtrū de⁹ sit a nob pro statu vie itelligibilis. & arguitur q nō qr deus nō ē aliq̄s sensu perceptibilis igit nec ē a nob pro isto statu itelligibilis. tenet ꝯña qr pro isto statu itellect⁹ nr̄ sic se hēt ad phātasmata sic visus ad colores. aūs ꝯ se notū ē n̄ i phātasmata nō sūt nisi rex sēsibiliū et mālium. ¶ In oppositū arguit deus pro isto statu ē a nob diligibil' ergo & itelligibilis tenet ꝯña qm̄ volūtas nō fert nisi i bonū cognitum. In hac q̄stione erūt q̄ttuor articuli. In pº ponent ꝯ̄nes. In. 2º. aduersarioꝝ obiectiōes In. 3º. notabilia. In. 4º. argumētoꝝ rn̄siones.

QUantuꝫ ad primū articuluꝫ sit pª ꝯº q q̄ditas rei mālis ē obm intellect⁹ nr̄i sibi cōnaturale & pportionatū pro statu isto. hāc ꝯclusionē pōit. S. Tho. pª. p. q. 84. ar. 7. ad. 8. & q. 85. ar. 5. ad. 3ᵐ & ar. 8. & q. 88. ar. 3. Itē sup Boeᵐ. ꝺ tri. lc. 3. q. pª ar. 2º. & multis alijs locis. ¶ .2ª. ꝯº ē q deus nō pt a nob cognosci i via p essentiā suā vel in se

vel q̄ꝫm ad q̄d est sꝫ ex suis τ in suis effectib⁹. hāc ꝯclusionē docet sctūs Tho. p°. sētē. disti. pa. q. pa ar. p°. ad. 5m. Itē pa. p. q. 12. ar. xi°. τ. q. 88. ar. 3. Itē ð. ve. q. 10a. ar. xj. Itē. 4°. sen. disti. 49. q. pa ar. 7°. Cōtra gē. li. p°. ca. 14. τ plurib⁹ alijs locis. ℂ. 3a. ꝯclusio est q̄ nullū nomen vniuoce dr̄ de deo τ creatura. hāc ꝯclusionē ponit sctūs Tho. p°. li. sentē. disti. 35. q. pa. ar. 4°. Et pma. p. q. 13. ar. 5°. De veri. q. 2a. ar. xj.

Quantū ad secūdū articulū mouēda sunt dubia ꝯtra ꝯclusiones. Cōtra pmā cōclusionē arguit Aureol⁹ ꝓbādo q̄ formalis rō obi intellect⁹ nrī non sit q̄ditas rei mālis. Arguit pmo sic nulla potētia fert̄ p aliquē actum in oppositū sui obi. visus enī nō fert̄ ī tenebrā nec audit⁹ ī silētiū p aliquē actū positiuū sꝫ ītellect⁹ fert̄ p actū distinctiuū in sbas īmāles vt pꝫ. 8°. ꝓhicoꝝ vbi ꝓbat̄ q̄ p mus motor est sepat⁹ a mēteria τ magnitudine τ oī mālitate ergo obm intellect⁹ nrī ꝯiūcti non est q̄ditas rei mālis. ℂ. 2°. sic null⁹ hit⁹ existens in potētia hēt obm oppositū obo illi⁹ potētie. sed metha. in aliq̄ sui pte hēt ꝓ obo sbas īmāles separatas ergo q̄ditas mālis nō est obꝫ intellect⁹ cōiuncti. ℂ. 3°. nulla potētia extēdit̄ ad altiorez rōnē q̄ꝫ sit rō sui obi. nō. n. visus attigit ad rōnez quantitatis simplr̄ nec ad rōnē passionis τ passibilis q̄litatis. sꝫ pcise ad rōnē coloris τ luminosi. sꝫ intellect⁹ extēdit̄ τ attigit ad altiorē rōnē q̄ꝫ sit q̄ditas mālis. ꝯsiderat. n. ens τ sbam simplr̄ q̄ ē in plus q̄ꝫ q̄ditas mālis. ergo impossibile ē q̄ q̄ditas mālis sit obm intellect⁹ nrī etiā dum ē ꝯiūctus. ℂ 4°. nulla potētia. fert̄ in aliq̄d nisi actu participet rōnē sui obi vt pꝫ. q2 visus non fertur nisi in actu coloratū seu luminosuꝫ. sꝫ ens simpliciter τ sba simplr̄ cū sit indifferēs ad sbas māles et īmāles denudat̄ a rōne vtriusq̄ꝫ in actu sicut gen⁹ a rōne vtriusq̄ꝫ differētie. τ tn̄ vt sic fert̄ intellect⁹ in ens τ sbam. ergo q̄ditas mālis accidit obo. ℂ 5°. nulla potētia conat̄ auferre a suo obo rōnē formalē sꝫ itellectus conatur auferre mālitatē ab obo τ quāto plus imālit̄ cōcapit: tāto melius ꝯcipit. ergo q̄ditas rei mālis nō est obm intellect⁹. ℂ. 6°. q̄rēdū est. Quid intelligis p q̄ditatē rei mālis. aut q̄ditatē rei corpee τ hoc non p̄t poni cū itellect⁹ multa de incorpeis sciētifice τ demōstratiue cognoscat alias in vanū tot questiones i libris varijs Thomas discussissꝫ. vnde phs dicit. xj°. ð aīalib⁹. q̄ scire modicū de substātijs abstractis ē nobili⁹ τ desiderabili⁹ q̄ꝫ multa scire de alijs. Aut intelligis p q̄ditatez rei mālis spēm seu sbam rei determinatā ad potētiā et sitū. τ hoc etiā dici nō p̄t. q2 intellectus itelligit vnū τ vnitatē abstrahēdo a situ vt pꝫ. p°. posterioꝝ ergo q̄ditas mālis nullo modo p̄t poni obꝫ intellect⁹. ℂ 7°. Aliud est illud q̄ð itellect⁹ obiectiue cognoscit. τ aliud ex q̄ itellect⁹ ī illi⁹ cognitionem deuenit: sꝫ ītellect⁹ trāscēdit sensibilia et mālia licet τ sensibilib⁹ τ mālib⁹ in illoꝝ cognitionē veniat. ergo nō solū q̄ditas rei mālis ē obꝫ intellect⁹ imo etiā q̄ditates īmāles q̄ꝫuis ad eas intellect⁹ ex mālib⁹ deducat̄. ℂ. 8°. phs non dubitat de obo itellect⁹: sꝫ dubitat. 3°. de aīa. vtrū possit itelligere aliq̄d extra magnitudinē. τ ꝯmētator dicit expsse. 2°. metha. q̄ nō est itellectum nrō impossibilis notitia sbarū sepataꝝ τ abstractaꝝ. ergo nō fuit mēs coꝝ q̄ q̄ditas mālis esset obm intellect⁹. ℂ. 9°. Nulla potētia p quēcūq̄ꝫ hitū p̄t eleuari ad aliq̄d extra suū formale obm. vt pꝫ q̄ de⁹ non p̄t facere q̄ audit⁹ sentiret colores aut visus sonū. sꝫ itellect⁹ p̄t eleuari ad vidēdum sbas sepatas τ deū vt fides docet. ergo q̄ditas mālis nō erit obm. ℂ. 10. sic. Eadē est intellectiua potētia in aīa ꝯiūcta et sepata. alioqui si mutaret̄ potētia: mutaret̄ sba aīe. cū potētie sint accidētia insepabilia secūdū Thomā. sꝫ intellectus aīe separate nō hēt ꝓ obo q̄ditatē mālē alias aīa nō videret āgelos τ ceteras aīas. ergo idem q̄ð pri⁹. ℂ. xj°. act⁹ itellectus est aliq̄d īmāle. τ sīlr̄ act⁹ volūtatis: sꝫ ītellect⁹ ꝯiūctus itelligit actus sue volūtatis. τ act⁹ ꝓpos p reflexionē. experit̄ n. q̄ꝫ nēs se intelligere τ velle. nō igit̄ habet ꝓ obo adeq̄to q̄ditatē mālez hec ille. ℂ Cōtra. 2am. ꝯclusionē argui̇t̄ scdm Scotū super. 2°. metha. multis medijs quibus nitit̄ ꝓbare q̄ intellect⁹ ꝯiūctus p̄t naturalr̄ cognoscere ð substātijs separatis q̄d sunt τ p° arguit sic. Oēs homines natura scire desiderāt. ergo maxime scibilia magis scire desiderāt. sꝫ ðsideriū naturale nō est sinistra igit̄. Si dicat̄ q̄ illud scire cōmunicat̄ intellectui separato sicut oēs appetūt beatitudinē nō tamē ꝓ omni tpe sunt beati. Cōtra. nō est simile. q2 Aris. loq̄t̄ de possibilibus consequi ī hac vita. Cū aliā ignorauerit vel dubitatiue posuerit τ hoc pꝫ. 10. ethicoꝝ. q2 in hoc ponit felicitatē nrām. ℂ. 2°. Q2 si itellect⁹ ꝯiūct⁹ nullo mō posset itelligere q̄ditates sbaꝝ īmāliū sepatarū nec sepat⁹ possꝫ. ꝓbatio ꝯñe q2 potētia f3 se improportionabilis alicui obo: p nullū extriseccum aduenieus potest fieri proportionabilis. ℂ. 3°. Quia fm. Thomam potentie distinguntur per obiecta: sed fm te anima coniuncta et separata distincta obiecta habet. quia quiditates cognoscit quas hic ignorat. ergo non est eadem poten-

tia intellectus coniunctus et separatus: quod est manifeste falsum. ¶ 4°. q2. 2°. metha°. dicit. Si fines essent infiniti vel etiã cause efficientes: nullum agẽs ageret. sz hoc non esset nisi agẽs p itellectũ omes causas ⁊ fines cognosceret. igit. ¶ 5 Qr veritas est cõformitas rei ad p̄mã mensuraz vel non est sine illa. sz illa mẽsura est idea i mẽte diuina. cõformitatẽ aũt ad illã non cõtigit intelligere nisi in hac itelligẽtia sicut relationem sine extremis. igitur illa idea est cognoscibilis. ¶ 6°. Qr kim q dicit. 12°. metha°. Ignorãtia sbarũ separatarũ non est sicut cecitas. igit possum⁹ eas cognoscere hic. ¶ 7°. Qr effect⁹ ducit incognitionez cause. igit magis cause: magis ducit incognitionez. ⁊ incognitionẽ maxime cause maxime ducit. tenet cõña ex. 2°. Topicoz. sz p̄ma causa ẽ maxime causans. vt pz p̄ma ꝓpositione libri de causis. Nec valet inqt si dicat ad omnia ista q cõtingit de substãtijs illis scire q sunt ⁊ non quid sunt. vel scire qd non sũt: nõ aũt qd sũt. Et hoc qr non cognoscim⁹ eas ex differentijs positiuis cum sint nobis ignote sz ex negatiuis deucimur in cognitionẽ earũ. hoc inqt non valet. ꝓsertim p̄ma rñsio. Tũ qr. 2°. posterioz dr. Quorũcũqz qr est: hm⁹ qd ẽ facile est habere. q̄re quẽadmodũ qr est: sic habem⁹ ⁊ qd est. Tũ qr non sequit et habet. 2°. posterioz. Effect⁹ non dmonstrat ppt qd d causa: ergo p effectũ nõ scit qd est causa. Tũ qr vt dr. 7°. metha°. Circa incõposita nõ decipit intellect⁹. sz aut attigit ⁊ ẽ scia. aut nihil attigit ⁊ est ignorãtia. Tũ qr esse inest imediate q̃ditati. si ergo cognoscim⁹ esse inesse q̃ditati earũ h in se ipsas: ⁊ non cõtigit intelligere cõpositionem nisi cognitis extremis: qr p̄mo piarmenias esse signat cõpositionem quã sine extremis non est itelligere ergo seqt de necessitate q cognoscim⁹ q̃ditatez earũ. similit nec valet rñsio qua dr q cognoscim⁹ d illis qd nõ sũt. Tũ qr ita nec differentias positiuas scimus alioz sicut irrationale dicimus differẽtiã bruti. ergo nec scire m⁹ qd ẽ brutũ. sz qd nõ est. Tũ qr. 2°. piarmenias hec negatiua bonũ nõ ẽ malũ: est vera. qr hec affirmatiua ẽ vera bonũ ẽ bonũ ⁊ nõ ecõtra. Tũ qr. 4°. metha°. notior ẽ dictio q̃z opposita nega°. si igit de ãgelo cognoscit qd nõ ẽ: d illo cognoscit qd est. ¶ 8°. Principalit qr aut q̃ditas sbe imaterialis nõ cognoscit p se a nobis qr p se nõ cadit sub sensu. aut qr nõ ptinet sub quiditate materiali. Sed nõ ꝓpt p̄mũ. qr sba ẽ p se intelligibilis licet nõ p se cadat sub sensu. nec ꝓpt. 2m. qr quiditas rei materialis nõ est obm adequatũ intellectus nri. ¶ 9°. Qr cognita ꝓpositiõe: cognoscunt termini ill⁹. sed Aris. cognouit istã: p̄mum intelligit seipsũ. ⁊ istã: p̄imũ est sua vita ⁊ suum intelligere. ergo cognoscit qd est. vel ꝓpositiones illas ignorauit. ¶ Cõtra. 3m. cõclusionẽ in q̃ dicitur. q nullũ nomen vniuoce dicatur de deo ⁊ creaturis arguit Scotus sup. 4°. metha°. multiplicat sic. Cõceptus entis est vniuoc⁹ deo ⁊ omnib⁹ entib⁹. igit cõclusio illa falsa. cõña nota est. sz assumptũ ꝓbat supponẽdo duo q̃z p̄mũ ẽ q conცept⁹ entis est vn⁹ in se ⁊ distict⁹ ab omib⁹ alijs 2m. est q cõcept⁹ entis est realis. i. nõ fabricatus ab intellectu sũmẽdo cõceptũ obiectiue ⁊ non in potẽtia cõapiẽte nec p actu ei⁹. Primũ aũt istorum ꝓbat multiplicit. Tũ p̄mo: qr d cõceptu entis format p̄mũ p̄ncipiũ qd nullo m° est distingnẽdũ cũ sit certissimũ. Tũ. 2°. qr est obm vn⁹ potẽtie. s. intellectiue. Tũ. 3°. qr põt esse mediũ in syllogismo qd nõ est verũ de multiplici. Tuz. 4°. qr nichil p creaturã possz ꝓbari de deo cũ in nullo cõueniret. Tũ. 5°. qr vn⁹ hit⁹ sciẽtifica cuiusmodi est hit⁹ metha°: obm vel subm vnuz est Tũ. 6°. qr nõ plus cõueniret duo entia in ente q̃z ens ⁊ nihil cũ nõ esset aliqd cõmũe vnũ pl⁹ istis q̃z illis. Tũ. 7°. qr nõ adeqtur a q̃cũqz cõceptu iferiori vt pz inducẽdo. Tũ. 8. qr sequit sba: ergo ens. sed idẽ non seqtur ad seipm cũ nõ habeat ordinẽ ad seipm p̄pse. in cõña autẽ est ordo. Tuz 9°. qr cõcept⁹ cert⁹ est alius a dubijs. De multis aũt certũ est q sunt entia. sed qualia sint: dubitatur. Tum. 10. Quia si conceptus entis non esset vnus in se ⁊ distinctus ab alijs semper supponeret vel predicaret alterum illorum. Hoc autem est falsum. quia cum dicitur deus continetur sub ente: ista est vera aut igitur accipitur ens creatum ⁊ tunc falsum est. aut ens increatum et tunc iterum falsum est. Quia cum solus deus sit increatus: nihil autez continetur sub se ipso. Tũ 11°. Quia proposita passio verius et perfectius inest proposito subiecto cui passio inest q̃z alijs. primo posteriorum. Sed vnum est passio entis ⁊ sibi p̄mo inest. 4°. huius. ct. 10. igitur concept⁹ entis est magis vnus et sic probat primum suppositum. Ista autem argumenta alij ponũt sub alia forma licet sensus idem sit. Unde primo sic arguunt. Conceptus cert⁹ ⁊ dubius impossibile est q sit idem. alias cõtradictoria inessent eidẽ conceptui scilicet certum ⁊ incertum. Sed conceptus entis potest esse certus de deo ⁊ conceptus proprius erit dubius. possum enim scire certitudinaliter q deus est. Et tamen dubius esse quid sit vtrum scilicet ignis vel corpus vel aliquis spiritus. Circa hoc enim fuerũt opiniones aliquorum qui tamẽ cõueniebant q de⁹ est ens Similit certi sum⁹ q potẽtie aie sunt entia et tũ

dubitamus vtrū sint ipa sba aīe vł accidētia ⁊ si accidētia: vtrū q̄litates vel respect⁹. ergo ꝯceptus entis ali⁹ est a ꝯceptu dei ⁊ alioꝝ decē p̄dicamētoꝝ cōmunis tñ illis. ℂ 2°. Illud qđ iprimit̄ in intellectu p̄ma ipressione: est maxime vnū qđ pꝫ q2 p̄mū in vno q̄qꝫ genere est maxime vnū ⁊ itē tum si esset plura: nō iprimerētur p̄mo. cū itellect⁹ incipiat a cōmunioribus ⁊ cōfusioribus vt pꝫ p̄mo phicoꝝ. sꝫ fm̄ Auicenā p̄mo metaphi°. res ⁊ ens sunt q̄ iprimūt̄ itellectui p̄ma ipressione. q2 sunt cōmunia oībus rebus vñ sunt ꝑriora ad imaginādū p se vt ibi dicit. ergo ens ⁊ res dicunt maxime vnū ꝯceptū vnius rei. ℂ 3°. Vni⁹ potētie vnū est obm̄ ⁊ sub vna formali rōne. potentie enī distiguūtur p obiecta. potentia enī dr̄ relatiue ad obiectū. multiplicato aūt vno correlatiuoꝝ multiplicat̄ reliquū. q̄re ipossibile est q̄ sit vna potētia nō hēns vnū formale obm̄. sꝫ intellectus est vna potētia. obm̄ aūt eius ē ens. q2 omne ens intelligi p̄t sub vna ꝑpa rōne p se. ergo ens hēt vnā formalē rōnē sub q̄ ꝯtinebit̄ de⁹ ⁊ oīs creatura. cū cadāt oīa sub sūbo intellect⁹. ℂ 4°. vnius sciē est vnicū subꝫ ⁊ sub vna rōne formali. sciā ē enī vnius gñis subi ptes ⁊ ꝑpetates hēns. p° posterioꝝ. sꝫ methaphi^a est vna sciā cu⁹ subꝫ ē ens sub rōne entis. vt dicit phs. 4. metha^e vbi dicit cōmētator cōmento p°. q̄ manifestū ē p se eē aliquā sciāꝫ q̄ ꝯsiderat d̄ ente in eo q̄ est ens. ergo ens hēt vnā cōmunē rōnē deo et alijs q̄ metaphisicus tractat. ℂ 5. Quēcūqꝫ ꝯiungunt̄ due dictiones nō ipoꝛtātes diuersas rōnes tūc ē nugatio: dicēdo albus cādidus. sꝫ enti possunt addi dictiōes significātes rōnes pticularū entiū vt dicēdo ens qđ est de⁹ ens sba ens veꝛū ⁊ simili: ergo rō entis ē alia a rōne veri ⁊ boni et alioꝝ. ℂ 6°. p̄dicatio nulla ē p se ⁊ artificialis i q̄ nō p̄dicat̄ dictio ipoꝛtās aliū ꝯceptū a ꝯceptu subi. Ista enī nō est p se hō est hō aut soꝛtes ē soꝛtes. nec i aliq̄ m° dicēdi p se vt pꝫ. ē enī inartificialis ⁊ nihil faciēs scire. sꝫ hec ꝑpositio ē p se deus ē ens. ⁊ simil̄r hec: sba est ens. ⁊ q̄libꝫ facit aliq̄d scire. ergo ꝯcept⁹ est alius a ꝯceptib⁹ alioꝝ. ℂ 7°. dicēdo sic. De⁹ ē ens: sba ē ens. aut p̄dicat̄ sola vox: aut p̄dicat̄ ꝯcept⁹ dei d̄ deo. ⁊ sbe d̄ sba aut p̄dicat̄ aliq̄s ꝯcept⁹ cōmūis oīb⁹ reb⁹. sꝫ darū est q̄ nō p̄dicat̄ sola vox. Q2 p̄dicatio nō fit rōne vocū sꝫ rōne ꝯceptuū. et iteꝝ ꝑpositio erit falsa. q2 deus non ē vox. Et si dicat̄ q̄ significatū entis p̄dicat̄ vt sit sēsus. deus ē vnū d̄ significatis p hoc nomē ens: tūc nō erit p se: q2 significari nō inest deo p se imo p accidēs ex tpe. Nec p̄t dici q̄ p̄dicet̄ ipemet ꝯceptus dei vt nihil aliđ sit dictu deus est ens q̄ȝ de⁹ ē de⁹. tūc enī eēt inartificialis dictū. ⁊ nihil faciēs scire. Nec p̄t dici q̄ p̄dicet̄ tōnes oīūꝫ reꝝ. q2 ꝑpositio ē falsissima. redderet enī dogma ipi⁹ a maxima dictio. q̄ deus erat oīa. ergo relīqt̄ q̄ p̄dicet̄ ꝯceptus cōmunis alius a conceptu dei ⁊ oīūꝫ alioꝝ. ℂ 8. Oīs ꝑpositio est ambigua ⁊ icerta: i q̄ poīt̄ terminus multiplex nō dicēs vnā rōnē. talis enī distiguēda est vt ambigua ⁊ eq̄uoca. vt pꝫ p° ⁊ 2. elēcoꝝ. sꝫ hec ꝑpositio d̄ q̄libꝫ eē ⁊ nō eē nō est ābigua ⁊ incerta cū sit p̄mū p̄cipiū ⁊ maxime notū. In ea vero ponit̄ eē qđ significat idē enti. ergo vnū ⁊ ens nō dicunt̄ multipliciť imo significāt vnā rōnē. ℂ 9°. Nō oīs ꝑpositio ē distiguēda ⁊ multiplex. alias nō eēt aliq̄ dmōstratio. sꝫ i oīb⁹ eēt p̄alogism⁹ eq̄uocatiōis. sꝫ i oīū ꝑpositione poīt̄ ens vł equipolēs: vt dicēdo hō ē aīal hō est alb⁹. imo li ens a q̄ dr̄ ens: nō ē dictio multiplex: sꝫ ipoꝛtat vnūꝫ ꝯceptū. ℂ 10. Multiplicatio et eq̄uocatio tollit ꝯdictionē. vñ canis latrat ⁊ canis nō latrat: nō ē ꝯdictio. q2 p̄t referri ad diuersa. sꝫ ꝯdictio ē inter ēs ⁊ nihil ⁊ iteꝝ d̄ q̄libꝫ p̄dicat̄ eē vł nō eē sic ꝯdictoꝛia. ergo eē ⁊ ens nō sunt dictiones multiplices. sꝫ ipoꝛtātes vnū ꝯceptū. ℂ xj. Possibile esse ⁊ ipossibile ē esse: sūt ꝯdictoꝛia. sꝫ nō eēnt ꝯdictoꝛia si eē ipoꝛtaret multos ꝯcept⁹. q2 ī p̄mo possꝫ teneri ꝑ vno ⁊ in 2°. ꝑ alio. ergo eē nō importat plures ꝯcept⁹. ℂ 12. Illud qđ hēt ꝑpas passiones ⁊ accidētia eēntialia: hēt ꝑpam rōnē. passiones enī nō sunt d̄ rōne subi. imo sūt extra eam. cū eius ꝯ subm̄ sit itra rōnē passionū. sꝫ ens hēt ꝑpas rōnes ⁊ accidētia p se q̄ cōmētatoꝛ vocat eēntialia. ergo hēt ꝑpā rōnē distictā a passionib⁹ suis. ℂ 13. Vltime differētie sūt p° diuerse: nec hēntes aliq̄d cōmune. si enī hēnt aliq̄d commūe: tūc aliq̄ m° ꝯueniūt ⁊ aliq̄ m° differūt. ⁊ sic nō sunt p° diuerse vñ ꝑcedit̄ i ifinitū. vł ē deuenire ad aliq̄s differētias i nullo ꝯuenientes. sꝫ si ens icluderet̄ formalit̄ i ꝯceptu illaꝝ differētiaꝝ: ille hērēt aliq̄d cōmune i q̄ ꝯuenirēt ergo necesse est aliq̄ repi e q̄ sint extra rōnē formalē entis. ergo ens dicit aliquā rōnē cōmunē ab alijs distictam. ℂ 14. q̄stio si est: est alia a q̄stiōe q̄d est vt pꝫ. 2°. posterioꝝ. sꝫ q̄stio si ē q̄rit d̄ generali ꝯceptu entis q̄ supposito q̄stio q̄d est q̄rit vltra de specialib⁹ rōnib⁹ vnū. s. sit sba vel accidēs homo vel asinus. ergo ꝯcept⁹ entis cōmunis est ali⁹ a conceptibus particularib⁹. ℂ 15. hec ꝑpositio ē vera sba ē magis ens q̄ȝ accidēs. m̄ phs eā ponit. 7. metha^e. aut igit̄ hic fit cōparatio sbe ⁊ accidētis in oꝛdie ad solā dictionēꝫ: aut in oꝛdine ad ꝯceptus sbe ⁊ accidētis ꝑpos: aut in oꝛdie ad ꝯceptū cōmunē. Sꝫ nō p̄t dici q̄ ī oꝛdine ad dictionem q2 tūc q̄stio erit nulla ⁊ d̄ voce: ⁊ tñ phs facit hee

deducit q̄ sb̄a ē p̄ncipale ens ꝛ magis ens ī trib⁹ s. diffinitione cognitione ꝛ tp̄e vt pꝫ. 7. metha. Nec pt̄ dici q̄ fiat ꝯparatio sub ꝯceptib⁹ ꝓpꝛijs. qꝛ tūc nihil ē aliud dictū nisi q̄ sb̄a ē magis sb̄a q̄ȝ accidēs sit accidēs. imo ꝓpositio eēt falsa. qꝛ eq̄ accidēs ē accidēs sic sb̄a ē sb̄a. ergo relinq̄t q̄ fiat ꝯparatio penes ꝯceptū cōmunē. ¶. 16. q̄stio vna q̄rit vnū d' vno. sꝫ q̄stio an ē ē vna: ergo q̄rit vnū conceptū iportatū p̄ esse. igit̄ ens dicit vnū ꝯceptū ¶. 17. Cōcept⁹ ī q̄ aliq̄ ꝯueniūt: non ē idē cū ꝯceptu ī q̄ differūt. sꝫ hō ꝛ albedo ꝯueniūt ī ente differūt aūt ꝑ ꝯceptū sb̄e ꝛ accidētis ꝛ oīuꝫ alioꝝ. ergo ꝯcept⁹ entis ē ali⁹ a ꝯceptib⁹ ꝓpꝛijs oīuꝫ alioꝝ. ¶. 18. Oīꝭ passiōi correspōdet aliqd̄ subiectum adeq̄tū vt pꝫ p° poste. sꝫ trāscēdētib⁹ nō correspondet aliqd̄ p̄dicatū correspōdētia adeq̄ta: ergo necesse ē ponere aliqd̄ cōmūe decē p̄dicamētis cui īsint trāscēdētia sicut subo adeq̄to. hoc aūt nō pt̄ eē nisi ens. igit̄. ¶. 19. Magis differūt ens reale ꝛ ens rōnis q̄ȝ de⁹ ꝛ decē p̄dicamēta q̄ sūt vere realia. sꝫ rei reali ꝛ rōnis pt̄ eē vn⁹ ꝯcept⁹ cōmunis vt pꝫ qꝛ possuꝫ eē cert⁹ q̄ similitudo dicit vnū ꝯceptū ꝛ tn̄ esse dubi⁹ vtrū similitudo sit qd̄ reale vl' rōnis. ergo multo forti⁹ deo ꝛ creaturis erit vn⁹ ꝯcept⁹ ꝯmunis. ¶. 20. Si illd̄ qd̄ minus videt̄ inesse iest ꝛ illd̄ qd̄ magis. sꝫ min⁹ videt̄ q̄ aliqd̄ aliud eēt cōmune deo ꝛ creature q̄ȝ ens: ꝛ tn̄ cōmune est deo et sb̄e q̄ vtrūq̄ȝ est aliqd̄ absolutū. Itē cōmune est p̄nitati diuine ꝛ p̄nitati ade q̄ vtraq̄ȝ ē relatio. Itē cōmune est deo ꝛ homini q̄ vtrūq̄ȝ est hō aliqd̄ ꝛ subsistēs. ergo multo forti⁹ ens vl' ꝯcept⁹ entis erit cōmunis deo ꝛ creature. ¶. 21. Cōstat q̄ de deo hēt̄ aliq̄s ꝯcept⁹ nō simplr̄ simplex. vt puta de⁹ est act⁹ pur⁹. ens īfinitū ꝛ similes. q̄ro igit̄ d' ꝯceptu illo iportato ꝑ actū cui attribuit̄ purū ꝛ d' ꝯceptu entis cui attribuit̄ īfinitū: vtrū sit solus dei an solꝰ creature. aut cōmunis deo ꝛ creature. Nō solꝰ dei qꝛ tūc erit simplr̄ simplex. ꝛ eque erit ꝓpꝛiuꝫ dei esse ens sicut eē ens īfinitū: qd̄ nullus pt̄ dicere. Nec solꝰ creature. qꝛ tūc nullo m° ꝯpeteret deo. relinq̄t ergo q̄ sit cōmunis deo ꝛ creature. ¶. 22. Cōstat q̄ ex creaturis hēt̄ aliq̄s ꝯcept⁹ positiu⁹ d' deo alias viatoꝛ nihil cognosceret de deo. iste igit̄ cōcept⁹ positiuus aut ē ī creaturis formalit̄ aut virtualit̄. nō eni alit̄ posset ibi assumere itellectus. sꝫ nō pt̄ virtualit̄ in creaturis esse: qꝛ tūc esset ignobilioꝛ ꝯceptibus creaturaꝝ. relinq̄t ergo q̄ ille cōceptus sit formalit̄ in creaturis. ꝛ ꝑ ꝯñs vnius rōnis formalis in deo ꝛ in eis. ¶. 23. Hec proposi tio est vera. De⁹ ē ens infinitū q̄rendū est igitur de hac determinatione infinitū vtrū d'nominet ꝛ determinet aliquē ꝯceptū aut solā dictionē. nō pt̄ dici q̄ solā dictionē. qꝛ nulla dictio ē infinita. ergo necesse est dicere q̄ aliquē ꝯceptū aut igit̄ ꝯceptū ꝓpꝛiū deo aut ꝯceptū cōmunē deo ꝛ alijs. nō ꝓpꝛiū deo qꝛ illū eundē ꝯceptuꝫ determinat infinituꝫ cum dr̄ ens īfinituꝫ: quē determiat cum dr̄ ens finituꝫ. ergo necesse est dicere q̄ determinet cōmunē ꝯceptuꝫ. ¶. 24. Illa ꝓpositio ē necessaria: in q̄ idē p̄dicat̄ de se. Ista eni ē necessaria. cesar est cesar. sed ꝓpositio in q̄ p̄dicat̄ ens vel est: nō sēꝑ est necessaria. Ista eni est ꝯuertibilis cesar est ergo est. qd̄ p̄dicat̄ hic: non p̄dicat̄ ꝓ ꝯceptu cesaris. clarū ē autē q̄ nec ꝑ ꝯceptu accidētis nec alterius rei. ergo necesse est q̄ ꝓ cōmuni ꝯceptu p̄dicet̄. ¶. 25. Oīb⁹ illis pt̄ poni vna itētio ꝛ ꝯcept⁹ ꝯmunis ꝑ itellectū: q̄ int̄ se assimilāt̄. vl'ia eni apd̄ Aris. sūmunt̄ ex singularib⁹ ꝑ itellectū q̄ ꝯsiderat int̄ ea similitudinē. ꝛ ponit ea vnā itentionē vt dicit cōmētatoꝛ. sꝫ de⁹ ꝛ decem p̄dicamēta ꝛ vl'r omne qd̄ est: hēnt aliquā similitudinē. oīa eni ꝯueniūt in esse ꝛ itex magis ꝯueniūt de⁹ ꝛ rosa q̄ȝ deus ꝛ chimera. ergo rōne istꝰ ꝯueniētie itellect⁹ poterit ab eis abstrahere vnū cōmunē ꝯceptuꝫ. ¶ Cōfirmat̄: q̄ q̄cūq̄ȝ cōueniunt: in aliquo communi conueniūt sed de⁹ ꝛ rosa plus ꝯueniunt q̄ȝ deus ꝛ chimera cuꝫ de⁹ ꝛ rosa sint entia. chimera vero nō est. ergo dei ꝛ rose est aliquis cōmunis conceptus importatus ꝑ ens. Et sic ex oīb⁹ istis pꝫ qd̄ p̄mo supponebat̄. scꝫ aūt suppositū Scotus vbi sup̄ hic probat. Tū qꝛ ꝯcept⁹ entis vt sic est obꝫ scie realis. s. metha. Tū. 2°. qꝛ nulla potētia fabricat sibi obꝫ app̄hēsionis p̄mariū qd̄ pꝫ iductiōe ꝛ rōne. qꝛ vt sic p̄cedit potētiā ꝛ ei⁹ actū ex. 2°. d' aīa. Tū. 3°. qꝛ bonū qd̄ ē passio entis nō ē in aīa subiectiue sꝫ subm̄ nō ē minoris entitatis sua passione. Tū. 4°. qꝛ reali⁹ ꝯuenit sb̄a cū accidēte q̄ȝ chimera qd̄ pꝫ qꝛ pt̄ quecūq̄ȝ actū itellect⁹ illa duo p̄ma sūt etiā ꝛ. 3m. non eis. Tum. 5°. qꝛ si enti in q̄ȝm ens repugnet ꝯcept⁹ realis acapiēdo li iq̄ȝm reduplicatiue: tūc repugnaret cuilibꝫ eēti. ꝯñs ē falsū. tenet ꝯña ex. 2°. poꝝ. Si iustitia eēt bonū in eo qd̄ bonū: iustitia eēt oīe bonū. Tū. 6°. qꝛ nō reale: nō includit̄ ꝑ se in reali cū sint opposita. sꝫ ꝯcept⁹ entis ꝑ se icludit̄ i alijs cū p̄dicat̄ in q̄d. igit̄. ꝛ sic ꝓbat. 2m. suppositū. Istis āt suppositis ꝓbat. 3m. s. q̄ ꝯcept⁹ ētis sit vniuoc⁹ deo ꝛ ceteris ētib⁹. Tū p̄mo qꝛ hēt vnū nomē cōmūe ꝛ sꝫ idē nomē hēt eādē rōnē cōmunē ex p̄cedētib⁹. qꝛ nō solū vocalit̄ sꝫ etiā realr̄ de⁹ ē ens ꝛ creatura similr̄. Tū. 2° Qꝛ vnica distributione distribuit̄ ens ꝓ deo et creatura dicendo omne ens. hoc aūt nō est verū in equiuocis nec in analogis. Tū. 3°. qꝛ q̄cq̄d repugnat deo sm̄ q̄ ens: repugnat creature sꝫ q̄ ens

τ ecõuerso. hoc aũt nõ eẽ; vel ñ nisi rõne vniuocatiõis τ vniformitatis ipi⁹ entis i eis. ℭõ. 4°. Qz nullũ equiuocũ seu analogũ: ppr ie multiplicaẽ ad multiplicationẽ suoꝝ signatoꝝ. ens autẽ multiplicaẽ etiã ,ppe vt cũ dĩ de⁹ τ creatura sũt duo ẽtia: duo pdicamẽta sũt duo ẽtia. ℭõ. 5°. qꝛ cept⁹ ẽtis fz qditatẽ ,ppriẽ cõmunis τ cõmunicabiꝭ qditatiue plurib⁹ dubijs. ergo nõ ẽ illis vniu⁹. assũptũ pz. nã ↄcept⁹ entis est pmo not⁹ τ notissimus notitia distincta. dubiũ aũt est de pluribus vtrũ sint sba vel accidẽs. qb⁹ est cõmunis τ communicabilis qditatiue ↄceptus entis. ℭõ. 6°. qꝛ omne qδ habet qd: est vniuocum. quia pdicanẽ qd: dicit rõnẽ qditatiuã. fz ens habet qd vt patet ex p° τ 2°. suppositis. ℭõ. 7°. quia. 3°. τ. 4°. methaphisice ens nõ est gen⁹. qꝛ est de itellectu cuiuslibet. fz si nõ esset vniuocũ posset esse extra intellectum aliquorum. igiẽ ens est vniuocum.

Quantũ ad tertiũ articulũ pmo not ãdũ est ,put sctũs Tho. tradit pma pte. q. lxxvj. ar. 5. τ in. q. de aĩa disputatis. q. 8. ar. 7. τ. 8. qꝛ aĩa hum. ina infimũ gradũ tenet int subst. ãtias intellectuales intiñ vt in sui natura nõ hẽat ꝑfectiones seu species itelligibiles fz est i potentia ad itelligibilia sicut mã pma ad formas substantiales ita vt ad ppriã opationẽ idigeat fieri i actu p formas a rebus exteriorib⁹ acqsitas. vñ τ aĩe humane cõpetit ex ↄditione sue nature qꝛ vniaẽ corpi humano vt forma qten⁹ p organa sẽsuũ acqrere possit a reb⁹ exteriorib⁹ formas intelligibiles qbus in opationẽ ,ppriã exire possit. forme aũt q̃ a rebus exteriorib⁹ accipi possũt mediante organo corpali sensuũ: corpales τ sẽsibiles sũt qb⁹ representari põt pmo p se τ directe nisi natura vl' sba rei mãlis: ex q̃ fit vt aĩa humana fm statũ vite p̃sentis q̃ est vnita corpi vt forma: habeat ,p obõ ppzio intellect⁹ qditatẽ rei materialis.

Secũdo. Notãdũ qδ ens absolute acceptũ. i. sine determinatione ad aliqδ gen⁹ vel spẽm entis: ẽ ,p pziũ τ adeq̃tũ obm itellect⁹ accepti simpliciẽ i qcũq; natura. nihil eni potest p se τ pmo ab itellectu cognosci nisi sit ens τ tñ obm p se adeq̃tuz τ ,pportionatũ intellect⁹ nñ i pro statu vite p̃sentis nõ est ens in sui cõmunitate ↄceptũ qꝛ nõ qdlibet ens ẽ p se ei⁹ obm fz ens ↄsideratuz in reb⁹ mãlib⁹ ex qb⁹ nr̃ intellect⁹ ,p isto statu in oĩum; alioꝝ cognitionẽ deuenit. sic sentit sctũs Tho. pma pte. q. 87. ar. 3. ad p^m. Ubi ergo sctũs Tho. ponit obm itellect⁹ nñi esse ens: intelligit ð obõ cõmuni τ ,p qcũq; statu nõ de adeq̃to τ ,pportionato obõ itellect⁹ nñi pro statu vie. Neq; iterũ est mẽs sctĩ Tho. qꝛ intellect⁹ nr̃ solas res materiales cognoscat ,p statu vie fz qꝛ res imateriales τ qcũq; alia cognoscit in habitudine τ fm attributionẽ ad qditatẽ rei mãlis q̃ ẽ ,ppiũ τ p se obz.

Tertio. Notãdũ est qꝛ qditas rei mãlis dĩ obm ,ppiũ τ adeq̃tũ intellect⁹ nñi ,p statu vie nõ sic itelligẽdo q̃si materia aut mãlitas rei sit qditati rõ p se obiecti. imo magis ipa mã est ipeditiua cognitiõis nec cognoscabilis ẽ nisi p analogiã ad formã ,put dicẽ p° phisicoꝝ vñ rõ materie aut mãlitatis in q̃tũ huiusmodi: repugnat i õni p se obi cognoscibilis ab intellectu. nihil. n. põt p se intelligi nisi in q̃tũ est actu ,put dĩ. 9. metha^e. actualitas aũt est p formã vñ oĩe qδ p se intelligiẽ: imãliter itelligiẽ nec intellect⁹ nr̃ ,p isto statu aliqd p se τ directe itelligit nisi p aliquã abstractionẽ a mã vel a ↄditionib⁹ materie, put. S. Tho. in plerisq; locis deducit τ multo diffusi⁹ τ apti⁹ sup Bo.^m de trini. lc. 3^a. q. p^a. ar. p°. Ex qb⁹ iferẽ fm mẽtẽ. S. Tho. qꝛ qditas rei mãlis in q̃tũ hẽt rõnẽ ,ppriꝫ τ p se obi nñi itellect⁹ est aliqd imãle τ imãlẽ app̃hẽdiẽ ab itellectu p abstractionẽ. s. a mã signata τ ↄditionib⁹ indiuidualibus.

Quarto. Notãdũ est qꝛ tria reqrũẽ ad hoc qꝛ nomẽ dicatur vniuoce de aliqb⁹ ð qb⁹ pdicaẽ. Unuz est qꝛ forma aut rõ iportata p nomẽ: ↄueniat formaliẽ illis de qb⁹ pdicaẽ ita qꝛ res p nomen significata vere i eis existat. Secũdũ ẽ qꝛ ipa rõ vl' forma nominis sit eiusdẽ rõnis τ ꝑfectionis i ipis nec vnicuiꝝ ↄueniat p pticipationẽ alteri⁹ aut fm ,pportionẽ vl' hitudinẽ ad illδ. Tertiũ ẽ qꝛ talis forma vl' rõ aut itẽno iportata p nomẽ: hẽat eũdẽ modũ ẽendi i illis de qb⁹ ipm nomẽ pdicaẽ. Propẽ deffectũ pmũ: hoc nomẽ sanũ nõ pdicaẽ vniuoce ð medicina ð vrina τ ð aĩali. nã forma. s. sanitas iportata p nomẽ: i aĩali tñm⁹ hẽt eẽ formaliẽ τ iherẽẽ. Propẽ ðfectũ scðm: nomẽ entis ð sba τ aliis pdicamẽtis vniuoce nõ pdicaẽ. qñ rõ entis q̃ sũmiẽ ab actu essẽdi: ꝑfectiori m° ẽ i sba. neq; in alijs pdicamẽtis repiẽ nisi fm pticipationẽ τ hitudinẽ ad sbam. Propt deffectũ teriũ: corpus naturaliẽ ↄsideratũ nõ pdicaẽ vniuoce de corporib⁹ celestib⁹ τ inferiorib⁹. nam τ si in vtrisq; eadẽ rõ corpeitatis repiatur: nõ tñ fm eũdẽ modũ essendi. qꝛ in corpib⁹ celestib⁹ existit incorruptibiliter i inferiorib⁹ vero: corruptibiliter. In nominib⁹ aũt q̃ absolute τ ,ppe dicũẽ de deo τ creaturis: duo deficiũt ð pdictis ad vniuocationẽ requisitis qꝛ nec fm eandẽ rõnẽ nec fm eundẽ mo

dum eſſe͏̄di forma vl'rō ꝑ hu͂oi nomina ĩportata in deo ⁊ creaturis reꝑitur. q̄m in deo eſt ĩfinite ꝑfectionis oı̄s talis forma vl'rō ⁊ exiſtit ꝑ eſſentiā in creaturis vero hēt finitū ⁊ determinatum gradū ꝑfectionis ⁊ exiſtit ꝑticipatiue. oı̄s enī ꝑfectio creature ē q̄dā participatio ꝑfectionis diuine icōparabilr ab ea d̄ficiēs. ſic ſētit ſāct⁹ Tho. pᵃ. ꝑ. q. 13. ar. 5. ⁊ ꝯtra gē. li. pº. ca. 33. Et pº. ſen. ar. 2º. ad. 2ᵐ. in ꝓlo. ⁊ diſti. 35. ar. 4º. de potētia di. q. 7ᵃ. ar. 7º. et d̄ ve. q. 2ᵃ. ar. xj. ⁊ alijs locis.

¶ Quinto. Notādū ē q̄ duplex modus eſt, ꝓut ad ꝓpoſitū ꝑtinet. q̄ nomē aliq̄d analogice p̄dicat̄. vnus eſt quādo forma vel ratio ꝑ nomē analogū importata in vno tm̄ eoꝝ de q̄b⁹ p̄dicatur hēt eſſe formaliter ⁊ realit̄ in alijs vero non habet eſſe formale ⁊ reale ſ3 dr̄ de eis ipm̄ nomē analogū ſm̄ quādā habitudinem ad illud i quo forma ei⁹ vel ratio inuenitur realiter et ſecundum eſſe ſecūdū quem modū hoc nomē ſanū dr̄ analogice d̄ animali in quo ſanitas hēt eſſe realit̄ et ſubiectiue ⁊ de medicina. cibo. ⁊ vrina in q̄b⁹ tñ ipa ſanitas realit̄ ⁊ ſubiectiue nō exiſtit ſ3 accipiūt nominis p̄dicationē illud tāq̄ ſanitatis effectiuū hoc autē vt ꝯſeruatiuū aliq̄d vero vt ei⁹ ſignū. Ali⁹ mod⁹ analogie eſt q̄n forma vl'rō ſignificata ꝑ nomen analogū hēt eſſe formaliter ⁊ realit̄ in omnibus de q̄b⁹ p̄dicat̄ ſ3 nō ſm̄ gradū eundē ꝑfectionis ſ3 i vno eoꝝ ſm̄ ꝑfectā rōnē i alijs vero iꝑfecte ⁊ ſm̄ h̄itudinē ⁊ ꝑticipationē ad illō ⁊ iſto mº ens creatum dr̄ analogice d̄ ſubſtātia accidētib⁹ iſto etiā. 2º. mº analogie ens ⁊ cetera nōia ſignificātia ꝑfectionē q̄ dicūt̄ d̄ deo ⁊ creaturis ꝓꝑe ⁊ nō trāſſumptiue: dı̄r d̄ deo ⁊ creaturis analogice. nā forma aut rō ſignificata ꝑ hu͂oi nōia in deo ⁊ creaturis exiſtit ſ3 in deo abſolute ⁊ ꝑ eſſētiā i creaturis aūt ꝑticipatiue tm̄ ⁊ ſm̄ quādā h̄itudinē ad deum. accipiūt̄ iſta ex dictis. S. Tho. pº. ſen. diſti. 19. ꝗ. 2ᵃ. q. 2ᵃ. ar. 2º. ad pᵐ. ⁊ i ꝓlo. ar. 2º. ad. 2ᵐ. ⁊ pᵃ. ꝑ. q. 13. ar. 5. Itē ꝯtra gē. li. pº. ca. 35. de veri. q. 2ᵃ. ar. xj. de potētia. q. 7ᵃ. ar. 7º.

Quantū ad articulū q̄rtū r̄ndēdū eſt obiectionib⁹ aduerſarioꝝ ad pᵐ. Aureoli ꝯtra p̄mā ꝯcluſionē dr̄ pº q̄ maior ꝓpoſitio ꝓut abſolute accipitur falſa ē. nā potētie rōnales ad oppoſita ſe extēdūt vt ph̄s dicit. 9. metha. etiam ad oppoſita ſuoꝝ obiectoꝝ q̄uis diuerſo mº cognoſcat. n. intellect⁹ ens ⁊ nō ens verū ⁊ falſū d̄uiſibile ⁊ idiuiſibile mālē ⁊ īmālē alias de⁹ et āgeli ſola imālia ⁊ ſpūalia cognoſcerēt. Dr̄ ſcd̄o q̄ argumentatio ꝓcedit ex falſo itellectu i dictis. S. Tho. nā ꝓcedit arguēs ac ſi mēs ſcti Tho. fuiſſet ponere q̄ditatē rei mālis eē obm̄ itellect⁹ rōne mālitatis aut q̄ hu͂oi q̄ditas ꝓut ē obm̄ itellect⁹ ſit aliq̄d mālē aut mālit̄ acceptū q̄d falſū ē ꝓut dictū fuit in. 3º. notabili. vn̄ ad formā argumēti r̄ndet̄ q̄ nihil ꝯcludit nā quiditas rei mālis ꝓut obm̄ ē itellect⁹ nr̄i nō opponit̄ ſubſtātijs imālib⁹ cū obiciatur intellectui imālit̄er ⁊ a cōditionib⁹ mālibus abſtractum. ¶ Ad. 2ᵐ. ꝑ3 r̄nſio ꝑ idē. ¶ Ad. 3ᵐ. dr̄ q̄ maior ꝓpoſitio vera ē de extēſione q̄ eſt cū ꝑfecta attītione altioris rei ſ3 ē falſa d̄ iꝑfecta attintione vl' app̄hēſione ad quā ſe pōt extendere potētia ex app̄hēſione ꝓprij obi. vn̄ itellect⁹ nr̄ ꝓ ſtatu vie nō pōt ꝑfecte cognoſcere ſubſtātias imāles cognoſcēdo de eis q̄d ſunt ſ3 ex cognitione q̄ditatū mālū reꝝ pt̄ mānuduci i aliqualē cognitionē ſubſtātiaꝝ ſeꝑataꝝ vt q2 ſunt ⁊ q̄ imāles ſunt ⁊ aliq̄ alia q̄ poſſūt cognoſci de cauſis ꝑ effect⁹ ꝑ quē modū ap̄ls dicit. Ro. pº. inuiſibilia dei ꝑ ea q̄ facta ſūt itellecta ꝯſpiciūt̄. accipit̄ iſta ſolucio ex dictis. S. Tho. pᵃ. ꝑ. q. 88. ar. 2º. Et i q. de aīa. q. 17. ar. 6. ⁊ ſup illud ap̄li. Ro. pº. inuiſibilia dei ⁊c̄. ⁊ i multis alijs locis. Nec valet ſimilitudo de viſu q2 viſus nullā hēt capacitatē aut ꝓportionē ad app̄hēdēdū rōnē q̄litatis vl' paſſibilis q̄litatis ſ3 itellect⁹ nr̄i capacitas ſe extēdit ad oīa itelligibilia etiā ad ſubſtātias ſeꝑatas ⁊ ad ipm̄ deū in cui⁹ cognitiōe b̄titudo hoīs ꝯſiſtit q̄uis ad iſta ꝓ ſtatu vie ſe extēdat ſm̄ q̄ hēnt attributionē aliquā ad q̄ditatē rei mālis ꝓut dictū fuit i. 2º. notabili acciṗ differētia iſta ex dictis. S. Tho. pᵃ. ꝑ. q. 12. ar. pº. i coꝛpe. q. ⁊ ad. 4ᵐ. Itē cōtra gē. li. 3º. ca. 57. Et q̄rto. li. ſen. di. 49. q. 2. ar. pº. in coꝛ. et ad. 6ᵐ. ⁊. 7ᵐ. ¶ Ad. 4ᵐ. dicendū q̄ minor ꝓpoſitio ꝓut iacet nō eſt vera niſi amplius addat̄ d̄bet. n. addi vl' niſi hēat aliquā h̄itudinē ad ꝓpriū obm̄ ⁊ cū dr̄ i minori q̄ itellect⁹ fert̄ in ens ⁊ ſbam ꝓut vtrūq̄ idifferēs ē ad ſbas māles ⁊ imāles ꝯcedit̄ loquēdo d̄ itellectu vl'r ſūpto in q̄cūq̄ natura itellectuali vl' rōnali ſ3 loquēdo d̄ intellectu nr̄o ꝓ ſtatu p̄ſētis vite falſum ē q̄ itellect⁹ ferat̄ in ens ⁊ ſbam. ꝓut vtrūq̄ idifferens ē ad ſbas māles ⁊ imāles tāq̄ iꝓpriū ⁊ adeq̄tū obm̄ ꝓut. S. Tho. expreſſe dicit pᵃ. ꝑ. q. 87. ar. 3º ad pᵐ. licet poſſit i ea ferri ſm̄ q̄ aliquā h̄itudinē vel attributionē hēnt ad q̄ditatē rei mālis. ⁊ de hoc ſup̄ dictū fuit in. 2º. notabili. ¶ Ad. 5ᵐ. dr̄ q̄ ꝓcedit ex falſo intellectu. S. Tho. q̄ſi ipe vellet mālitatē eē rōnē formalē obi ipi q̄ditati rei māl' q̄d falſū ē ꝓut d̄ductū fuit i. 3º. notabili ¶ Ad. 6ᵐ dicēdū q̄ ꝑ q̄ditatē rei māl' itelligit. S. Tho. q̄ditatē rei ꝯpoſite ex mā ⁊ forma. ⁊ cū arguit̄ cōtra

q.s.itellect⁹ multa d icorpeis cognoscit: dr q hoc
nō obstat qr non cognoscit illa p se p° τ adeq̄te
qd requiritur ad ronē obiecti: sed cognoscit su-
bstantias incorpeas τ multa alia ex cōsequēti p
cognitionē obiecti vel p viā remotiōis vel alicu-
ius habitudinis ad propriū obiectū. sic dicit san-
ctus Tho. pma pte. q. 88. ar. 2°. ad. 2ᵐ. vbi facit
simile argumētū. Idē sētit ɔtra gē. li. 3°. ca. 46.
Itē in. q. d anima. q. 16. ar. 16. idē habetur li. 4°
sentē. disti. 49. q. 2. ar. 7. ad. 12ᵐ. ¶ Ad. 7ᵐ. dr
q nihil cōcludit. nō eni sequitur. si intellect⁹ noster
manuducitur p mālia τ sensibilia ad aliqualē
cognitionē substātiaꝝ imaterialiū: q attigat ad
cognoscēdū earū qditates. vñ τ phs in. 2°. me-
thaphisice cōparat cognitionē quā habet itelle-
ctus nr̄ de manifestissimis naturę: visioni quam
habet oculus vespertilōis ad lucē solis. ¶ Ad. 8ᵐ.
dicitur q qcquid sit de dubitatione phi in. 3°. de
anima: nihil pbatur ɔtra sentētiā sancti Tho.
Imo magis ex dictio phi accipi potest q itellect⁹
noster fm statū vite p̄sentis nō se extēdit ad co-
gnoscēdū qditates substantiaꝝ materialiū. tum
ex eo qd dicit. 2°. methaphi⁹. sicut dictū est in so-
lutione p̄cedēti. tū etiā ex eo q tertio d anima ad
eadē intelligibilia refert vtrāq; potētiā τ intelle-
ctus possibilis τ intellect⁹ agēns. vnde cū substā-
tie imateriales nō fiāt actu intellecte aut intelli-
gibiles p intellectū agētē sʒ solū res materiales:
sequitur de mēte phi q ad sola materialia intel-
lect⁹ possibilis in hac vita se extendat. qd aūt in
ducit de cōmētatore: parū valet. qm ipse in hoc
errauit τ tenuit ɔtra phm putās eius exēplū de-
prauare τ de hoc sanct⁹ Tho. pma pte. q. 88. ar.
p°. Itē ɔtra gē. li. 3°. cap°. 45. Et in. q. de aīa. q.
16. ar. 16. ¶ Ad. 9ᵐ. dicitur q si maior ppositio
intelligatur de eo qd est omnino extra formale
obiectū potētie ita q neq; sub eo ɔtineatur neq;
ad illud aliqu ihabeat hītudinē: vera est: ʒ ex ea
nihil ɔcluditur ɔtra nos. si aūt itelligatur de eo
qd non ɔtinetur p se et directe sub obo: est falsa.
alias seq̄retur q nullus itellect⁹ creat⁹ posset p-
uenire ad vidēdū deū p essentiā p aliquē habitū
grē τ glīe qd est cōtra fidē patet. hoc qr essentia
diuina est extra formale obm intellect⁹ creati cū
excedat in īfinitū naturalē itellect⁹ creati capa-
citatē τ facultatē secūdū illud apli p². corin. 2°.
oculus nō vidit nec auris audiuit nec in cor ho-
minis ascēdit q̄ preparauit de⁹ his q̄ diligūt illum
Et ad similitudinē de audita τ visu dictum ē su-
pra in solutione ad tertiū. ¶ Ad. 10. dicitur q q̄s
his eadē sit natura potētie intellectiue in anima
ɔiuncta τ in anima sepata: τ tamē qr habet aliū
τ aliū modum essendi habet etiā τ aliū modum

cognoscēdi aīa. n. sepata qr est ɔpōdere τ graue
dīe corpis libera habet aspectū ad substātias se-
paratas a qb⁹ recipe potest īfluētiam vt sine ab
stractione a phātasmatib⁹ itelligere possit etiā
res incorpeas. nec iste mod⁹ itelligēdi repugnat
intellectui nr̄o cū de se virt⁹ sit immaterialis nō
affixa organo corporali. put phs dicit. 3°. de aīa
Et d hoc sctūs Tho. pma pte. q. 89. ar. 2°. τ. 4°
libro sentē. disti. 50. ar. p°. τ in. q. de aīa. q. 17. ar.
17. ¶ Ad. xj. ɔcedit tot⁹ pcessus sʒ negat ɔseq̄n-
tia qr sicut dictū fuit supra in. 2°. notabili τ in so
lucione ad. 6ᵐ. nō omne q ab itellectu cognos-
citur q̄cūq; modo ē obm ei⁹ τ hoc arguēs ipse cō
cedere habet cū dicat in argumēto q intellect⁹
cōiunct⁹ intelligit act⁹ voluntatis τ act⁹ pprios
p reflexionē τ de hoc sctūs Tho. pma pte. q. 87
per totū τ in multis alijs locis. ¶ Ad argumēta
cōtra. 2ᵃᵐ cōclusionē ad pmū dr q sufficat visio
ibi data. τ ad improbationē ei⁹ respōdetur q si
phs put arguēs dicit intellexit de possibilib⁹ cō
sequi in hac vita nihil pbat ex eius auctoritate
ɔtra sentētiā sancti Tho. qr phs vt sic naturale
desideriū hoīs appellauit qd se extēdit p̄ scire ad il
lud qd sciri pōt in hac vita p scīas speculatiuas
per q̄s tñ cognoscere nō possum⁹ d deo τ substā
tijs separatis qd sunt sʒ solū qr sunt τ qd nō sūt:
τ q̄d ī alia cōmunia q̄ cognosci possūt de causis
equiuocis p effect⁹ Et cū arguēs īfert ex auctori
tate phi q maxime scibilia magis homines scire
desiderāt: dr q verū est sʒ fm modū sibi natura-
lem q tñ mod⁹ sciēdi in hac vita nō excedit illud
genus cognitionis qd ex sensibilib⁹ sūmit. vnde
τ qr phs nouit q nō est alia cognitio hoīs ī hac
vita q̄s p scīas speculatiuas ideo posuit in pmo
ethicoꝝ. hominē nō ɔseq̄ felicitatē pfectā sed suo
modo vt homo. ¶ Ad. 2ᵐ. negat ɔsequētia. nec
valet pbatio imo ppositio assūpta deficit dupli
citer. p. pmo qr falsum est q potētia fm se. i. fm na
turā suā improportionabilis alicui obo p nullū
extrīsecū posset pportionari. nā si hoc verū esset
nec p fidē possem⁹ certitudinalr̄ asserere articu-
lis fidei q̄ excedūt facultatē hoīs naturalē. nec i-
tellect⁹ btōꝝ posset p lumē glīe pportionari et
eleuari ad vidēdū diuinā essentiā qd est falsū τ
erroneū ɔtra. de. ad nr̄m. de. here. 2°. deficit qr
supponit q sctūs Tho. dixerit alicubi q itellect⁹
nr̄ sit fm se iproportionabilis substātijs imate-
rialib⁹ qd ipe nūq̄ intellexit sʒ solū q sit impro-
portionat⁹ ad cognoscēdū substātias separatas
fm statū p̄sentis vite q̄ est corpori vīnt⁹. imo i. q.
de anima. ar. 17. pbat q aīa sepata pōt puenire
ad cognoscēdū substātias sepatas p influētiā ab
eis: ex eo q cōtia aīe ptiet ad gen⁹ substātiaꝝ

separatarū intellectualiū et eundē modū subsistē di habet licet sit illis iferior. Et in. 4°. senten. dis. 50. ar. p°. dicit q aia p intellectū attigit ad sbas immateriales inducēs ex lib. de causis q aia intellectiua creata est in orizōte eternitatis. ¶ Ad 3m. negatur minor nō eni aia humana separata aut intellect⁹ noster separat⁹ habet p obo per se et adequato sbas imateriales nec sctūs Tho. illud alicubi intellexit cū ponat aiam separatā etiā p spēs influxas imꝑfectā cognitionē et deficientē habere de substātijs immaterialibus qd nō esset si sba immaterialis esset obm ꝓpriū et adequatū intellect⁹ aie separate. nā de ꝓprio et per se obiecto ꝑfectā pōt hre intellect⁹ noster cognitionē. Unde tenēdū est fm doctrinā scti Tho. q ꝓpriū et cōnatu ale obm intellectus nostri est quiditas rei materialis cum modus intelligēdi eius cōnaturalis sit per ꝯuersionē ad phātasmata corpoꝝ sicut naturale est aie corpori vniri. q vero aia separata intelligat sine conuersione ad phantasmata est ei preter rationē sue nature sicut et hre ee separatū a corpore. Ista sūt vere de mēte sancti Tho. ꝓut expresse docet. pa par. q. 89. ar. p°. et 2°. et 3°. et i. q. de aia. ar. 17. Et cū infert arguēs q aia separata cognoscit sbas imateriales: dr q verum est imꝑfecte et cōfuse loquendo de cognitiōe naturali. vn̄ nō seqtur q sba immaterialis sit ꝓpriū et adequatū obm aie separate. nā oīne tale distincte per se et ꝑfecte a potētia capitur. ¶ Ad 4m dr q nō plus cōcludit nisi q agens per intellectū habet aliquā de prima causa et vltimo fine cognitionē. sed nō probat q huiōi cognitio sit per essentiā et qd est. ¶ Ad 5m dr q nō aliud cōcludit nisi q prima veritas aut idea veritatis q in deo est: est ab intellectu nostro cognoscibilis non tñ inde seqtur q in se vel q̃m ad quid est cognoscat sed in effectu precise s. in ipa mētis natura tanq̃ in quodā exēplato aut in principijs primis q a lumine pme veritatis dependēt. fm q prima intelligibilia resultat in aia veritas pma sicut in quodā speculo. vnde in psal. Signatū est sup nos lumē vultus tui dñe. Accipiūtur ista ex dictis sancti Tho. pa. par. q. 16. ar. 6°. et de. veri. q. pa. ar. 5°. ¶ 6m concedimus qz nihil cōcludit ꝯtra sanctū Tho. ¶ Ad 7m negatur ꝯña nisi intelligat de effectu q adequat virtutē sue cause. qd nō est in proposito arguentis. Et ad ꝓmū qd inducit ex dictis phi ad inferendū q si de pma causa cognoscim⁹ qz est: facile cognoscere possumus quid est: dr q philosoph⁹ loquit q̃n scimus qz est per mediū per se et essentiale: sed si per mediū accidētale vt in proposito: nequaq̃ ex cognitione qz est: habeit pōt cognitio qd est vt ibidē phus docet. idē dicendū est ad 2am cōfirmationē. q̃uis eni ꝯña illa nō valeat in omni demōstratiōe per effectū: valet tñ q̃n effect⁹ nō adequat causā. ¶ Ad 3am cōcedit q pma causa attingit tota ab intellectu nostro qualicū qz cognitiōe nō tñ seqūt q totaliter et quātū ad q d est cognoscat. ¶ Ad 4am cōfirmationē dr q nō plus ꝯcludit nisi q cognito esse sbaꝝ separataꝝ habem⁹ aliq̃ de eis cognitionē sed nō qd aut ꝓpter qd. et similis rñsio est ad alia. Nec est simile de differētijs creaturaꝝ et de differētijs dei et sbaꝝ separataꝝ. qz de differētijs creaturaꝝ pōt intellectus nr habere ꝯcept⁹ ꝓprios qbus cognoscat q̃uis aliq̃n circūscribat eas nominib⁹ negatiuis. nō sic de alijs. Qd aūt infert ex dictio phi q notior est dictio q̃z oppositiua negatio: ꝯcedit fm se nō tñ est notior vniuersaliter quo ad nos. ¶ Ad 8m dr q ꝓpter vtrūqz qditas sbe imaterialis nō cognoscit per se et i se a nobis. Nec valet qd iducit ꝯtra pmū qz q̃uis sba materialis nō cadat per se sub sensu: cadit tñ mediātib⁹ sensibilib⁹ accidētibus ex quib⁹ intellectus nr deuenire pōt in ei⁹ qditatē. Qd autē ind nat ꝯtra 2m falsū est illud nāqz est qd cōcluso ptēdit. ¶ Ad 9m ꝯcedit maior ꝓpositio accipiendo cognitionē vel qd est vel qz ē vel ꝓpriā aut cōmunē. vn̄ ꝯcedit q cognita ꝓpositiōe de deo: aliq̃ cognitio habet de deo. sz nō ide seqt q cognoscat de deo qd est. ¶ Ad argu. sco. ꝯtra 3am cōclusionē dr vna rñsiōe ad oīa q inducit q ex illis nō ampli⁹ ꝯcludit q̃z q ꝯcept⁹ entis realis sit vn⁹ in deo et creaturis. sz inde nō seqtur q sit vniuoce dictus sed analogice. et huius rationez. s. in 4°. et 5°. notabili. ex dict̄ scti Tho. assignauim⁹. per idē ptz rñsio ad oīa alia q qdā sub alijs verbis et alia forma argumētandi obiciut. nā oīa eoꝝ argumēta nō aliud ꝯcludūt q̃z q vn⁹ sit ꝯcept⁹ realis entis cōis deo et creaturis. qd et nos ꝯcedim⁹ cū scto Tho. dū tñ huiōi vnitas sit analogica nō vniuoca. ipa eni formalis ratio obiectiua quā itellect⁹ ꝯcipit i noie entis. s. entitas: cōis est deo et creaturis. sz qz in deo est ꝑfectiua et fm oēm entitatis ꝑfectionē in creaturis vero participatur et imꝑfecte et fm quādā imitatione ad ꝑfectissimā entitatē diuinā: ideo nomen entis predicari nō pōt de deo et creaturis vniuoce. ꝓut ex 4°. notabili accipi pōt. Nec requirit ꝓut aduersarij ptēdūt q rō entis dicat aliquā cōitatē fz quā eius sit pri⁹ deo et creatura. nā illo cōtingit in analogis quoꝝ tota rō iportata per nomē: nō reperit in altero de quib⁹ predicatur

f

qđ in ꝓposito falsū ē: q̄m tota rō eēī ⁊ ꝑfectio re
peritur i deo. docet hoc S. Tho. opus. 42. ca°.
p° ⁊ de potētia. q. 7. ar. 7. ⁊ ista d' q̄stiōe sufficiāt.

CIrca eandē distinctionē q̄rit᷑ vtrū deū eē sit ꝑ se notū mēti hūane in via. Et argui᷑ ꝙ sic. Illa sūt nob ꝑ se nota q̄x cognitio naturalit᷑ ē nob indita ꝫ cognitio exītēdi de um: oib⁹ naturalr̄ ē īserta vt dicit Damasce. ergo ⁊c. In oppositū argui᷑ sic. illa q̄ sunt ꝑ se nota: illoꝝ nō pōt ꝯtrariū estimari ꝫ iterioꝛē rōnē sicut sūt p̄ma p̄ncipia d' mōstratiōis. Sed ꝯtrariū hui⁹ qđ est deū eē estimari in actu est possibile. vt pꝫ ꝑ illud psal'. dixit Insipiēs ⁊c. ergo deū eē nō ē ꝑ se notū. In hac questione erunt quattuoꝛ articuli. vt supra.

QUantū ad primū articulū sit prima ꝯclusio ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄ ꝓpositio sit ꝑ se nota sufficit ꝙ predicatū sit de rōne subiecti. hāc ꝯclusionē probat scūs Tho. p^a. p. q. 2. ar. p°. Itē de. ve. q. 10. ar. 12. Itē ꝯ gē. p°. li. c. 10. Idē docet sup 4°. metha^f. ¶ 2^a ꝯclusio est ꝙ nō ois ꝓpositio ꝑ se nota est ꝑ se nota nobis. hāc ꝯclusionē tenet sanct⁹ Tho. in locio preallē. ¶ 3^a ꝯclusio est ꝙ hec ꝓpositio de⁹ est: est ꝓpositio ꝑ se nota fm se nō aūtē quo ad nos. hāc ꝯclusionē ꝓbat san. Tho. in locis ꝑallē. ⁊ in p° sen. distin. 3^a. q. p^a. ar. 2°.

QUantū ad secūdum articulū arguit᷑ ꝯ p̄dictas ꝯclusiōes. ⁊ q̄dē ꝯ primā arguit Aureo. p° sic. ois ꝓpositio in cuius sbo includit᷑ p̄dicatū: est in p̄mo mō dicēdi ꝑ se. vt pꝫ p°. poste. ꝫ nō ois ꝓpositio ꝑ se nota est in p° mō dicēdi ꝑ se. qđ appaꝛet qꝛ cū in mathe. passio p̄dicat᷑ de rōne subiecti: illa ꝓpositio est ꝑ se nota. verbigr̄a. linea cadens sup lineā ꝯstituit duos angulos rectos vel equales duob⁹ rectis. vel palelle nō ꝯcurrūt. vel oīne totū est maius sua pte. oēs iste sūt ꝑ se note. sed certū est ꝙ ꝯstituere duos angulos rectos non est de rōne linee cadētis sup lineā rectā nec non ꝯcurrere est de rōne palelle nec maioꝛitas de rōne toti⁹ aut minoꝛitas de rōne ptis imo ꝓpe passiōes. vñ hmōi oēs ꝓpositiōes sūt in 2° mō dicēdi ꝑ se in q̄bus p̄dicatū nō includit᷑ in sbo ꝫ magis e ꝯ. Nō ergo est verū ꝙ ꝓpositio ꝑ se nota sit illa cui⁹ p̄dicatū includit᷑ in subiecto. ¶ 2° sic. Motū eē est ꝑ se notū vt dr̄ 2° phico. ⁊ ibidē dicit ꝯmētatoꝛ ꝙ qui q̄rit declarare illud qđ est manifestū de se: est mos eius q̄ nō pōt distinguere inter manifestū ꝑ se ⁊ manifestū ꝑ aliud. ⁊ iste modus hoim nūq̄ pōt phōphari. tale aūtē est motus ⁊ natura. ꝫ ꝯstat ꝙ in hac ꝓpositiōe motus est aut natura est: natura nō includit in sbo cū nulla creatura sit suū eē. ergo illa assignatio nō sunt vera. ¶ 3° sic. hec ꝓpositio est ꝑ se nota. nix est alba q̄ eū dubitat vtrū nix sit alba: sensu indiget: vt dr̄ 2°. topico. ꝫ ꝯstat ꝙ in hac predicatū nō includit᷑ in sbo imo foꝛsitan est ꝓpositio demōstrabilis a prioꝛi ergo nō sunt ꝓpositio per se nota ita diffiniēda. ¶ 4° sic. hec est ꝑ se nota. celū est. terra est. ⁊ sic de oibus ꝓpositionibus qs intellectus capit ex sensu. ꝫ in talib⁹ predicatū nō includit᷑ in sbo ergo idē qđ pri⁹. ¶ 5°. arguit Grego. ꝓbādo ꝙ nō ois ꝓpositio cuius p̄dicatū includit᷑ in rōne subiecti: sit ꝑ se nota. qꝛ vel hoc intelligit᷑ de diffinitiōe dicēte q̄d rei vel de dicēte q̄d nois. ꝫ nō p̄mo mō qꝛ neutra harū est ꝑ se nota. itellect⁹ est sba. intellect⁹ est q̄litas cū de vtraq̧ magna sit q̄stio apud sapiētes ⁊ tū alteri⁹ p̄dicatū includit᷑ in rōne dicēte q̄d rei sbi. similr̄ ista: rosa est flos. nō est ꝑ se nota imo nec necessaria. nec ista albedo est coloꝛ est ꝑ se nota alias eēt nota ceco a natiuitate. ⁊ tū vtriusq̧ p̄dicatū includit᷑ in rōne sbi. ⁊ ita de multis aliis pt argui. similr̄ seq̄t᷑ ꝙ q̄libet ꝓpositio in qua predicaret᷑ gen⁹ vel differētia de sua spē eēt ꝑ se nota ⁊ eadē rōne q̄libꝫ in q̄ diffini° p̄dicaret᷑ d' diffinito. ⁊ sic ꝓpꝛie differētie ⁊ diffinitiōes reꝝ eēnt absq̧ argumētatiōe note de ipsis. qđ est manifeste falsū cū multū difficile sit ꝓprias diffinitiōes inuestigare. De diffinitiōe etiā dicēte q̄d nois idē ꝓbat᷑. qꝛ ois ꝓpositio ꝑ se nota est vera. nō q̄lꝫ aūt cui⁹ p̄dicatū icludit᷑ in tali diffinitiōe sbi est vera. sicut pꝫ de ista vacuū est locus: est enī falsa cū nullus loc⁹ sit vacuū vel vacuus ⁊ tū locus ponit᷑ in diffinitiōe dicēte q̄d nois vacui. Diffinitur enī ꝙ est locus p̄uat⁹ corpe. ⁊ ita de plurib⁹ talib⁹ pōt argui q̄x subiecta etiā supponere pūt ꝓ veris reb⁹. ⁊ tū p̄dicationes tales nō sunt necessarie ꝫ ꝯtingētes sicut ⁊ ipe res ꝯtingēter existūt. ⁊ ꝑ ꝯñs nō sunt per se note. ¶ 6° arguit ꝓbādo ꝙ nō cuiuslꝫ ꝓpositiōis ꝑ se note predicatū includit᷑ in rōne subiecti. Nā ꝫ q̄lꝫ istaꝝ est ꝑ se nota. homo est asin⁹ vel nō asin⁹. si aliq̄ sunt

eidē ⁊ equalia: sūt eq̄lia inter se. si eq̄lib⁹ eq̄lia addanť tota fiēt eq̄lia. ⁊ multa alia de q̄bus ꝯstat ꝙ p̄dicata nō sūt de rōne subiecti. ¶. 7. sic. ꝓpositio q̄libet p se nota est illa q̄ vel sibi equiualēs cuilibz potēti vti rōne pt naturalit̄ esse nota absqz indigētia noticie alicui⁹ extriseci. sz nō ois ꝓpositio cui⁹ p̄dicatū est in rōne subi est huiōi. igiť dīscriptio illa nō valet. maior pz tā ex dictis pbi p⁹ poste. dicēti ꝙ dignitas ⁊ ꝓpositio maxima est ꝓpositio īmediata quā necesse ē quēlibz docēte .i. potētē vti rōne hr̄e anteq̄z ꝟ aliq̄ doceatur. tales ꝓpositiōes absqz doctrina cuilibz naturalr̄ ī mētē veniūt vt dicit cōmē. 3°. de aīa. cōmē. 36. ⁊ absqz ātecedēti cognitiōe vt idē dicit in de somno ⁊ vigi. Sed hoc ꝓbať qz multe sūt ꝓpositiōes q̄rū p̄dicata includūtur in sbis q̄ nō sunt cuilibz potēti vti rōne note vt pz i hoc argumēto. ¶ Cōtra. 2ᵃᵐ. ꝯclusionē sic arguit sic Aureolus. Nulla ꝓpositio est eadē nisi sit sub eisdē cōceptib⁹. voces nāqz sole nō faciūt ꝓpositionē p se notā sed rōnes cōceptuū qz cōcept⁹ mutuo se icludūt: sz stātib⁹ eisdē ꝯceptib⁹ in q̄cūqz itellectu ponanť: ꝓpositio ē p se nota aut eis ex ipsis cōceptib⁹ apparet veritas ꝯplexionis: ⁊ sic vbicūqz ponātur illi terminī: ꝯplexio apparebit. aut nō apparet ex cōceptib⁹ sz ex aliq̄ alio: ⁊ tunc nō erit ꝓpositio p se nota. ergo ꝓpositio p se nota vbicūqz ponať vel in q̄cūqz itellectu sit erit p se nota ¶. 2°. sic Intellect⁹ ꝯcipiēs aliquā ꝓpositionē q̄ est p se nota aut fert suū ītuitū super cōcept⁹ ex q̄b⁹ oriť noticia illi⁹ ꝓpositiōis aut sup alios. si sup eosdē ꝯcept⁹ seq̄tur ꝙ erit sibi ꝓpositio p se nota. nā posita causa poniť effectus. illi aūt ꝯceptus erāt causa noticie. si vero sup alios cōceptus iam nō est eadē ꝓpositio. cū sole voces ꝓpositiōes nō faciāt sz magis cōceptus significati p voces. Relinquiť ergo ꝙ stāte idēptitate ꝓpositionis cuilibet intellectui erit p se nota. ¶ Cōtra. 3ᵃᵐ. ꝯclusionē arguiť p̄mo sic. Illa ꝓpositio nō est p se nota cui⁹ subiectū ⁊ p̄dicatū nō includūt se mutuo s̄m re. sed illius ꝓpositionis quā format viator ꝺ deo: de⁹ est: subiectū ⁊ p̄dicatū nō se includūt mutuo. ista nāqz inclusio eēt vel qz vox includereť in voce ⁊ hoc nō est sicut ptz. vel qz cōcept⁹ quē habet viator de eē includereť in cōceptu quē hz de deo cuius oppositū experimur ⁊ sic nō est per se nota. ergo illa ꝓpositio quā format viator dicēdo deus est sicut nō est nota viatori per se: ita nec est p se nota sic. Nec valet si dicať ꝙ btūs habet alios cōceptus ⁊ illi mutuo se icludūt. nō valet inq̄z qz tūc beat⁹ habet aliaz ꝓpositionē de eadē re tū nō est aūt incōueniēs ꝙ de eadē re sint formabiles diuerse ꝓpositiones quarū vna sit p se nota ⁊ alia nō. sz ꝙ eadē ꝓpositio sit p se nota in se ⁊ nō p se nota formāti eā est īpossibile. ¶. 2°. sic. Illā eandē ꝓpositionē quaz format viator de deo de⁹ sub istis ꝯceptib⁹ act⁹ purus ē vel p̄ma causa ē: illā eādē pōt formare btūs. sz clarꝫ est ꝙ illa nō est sibi nota īmo ꝓbat eā ex puro ⁊ determinato cōceptu diuinitatis sic arguēdo. de⁹ est act⁹ pur⁹ igiť act⁹ pur⁹ est. sicut si argueret triāgul⁹ habet tres āgulos triāgulus ē p̄ma figura: ergo p̄ma figura est hn̄s tres angulos. ergo illa ꝓpositio quā format viator nō est p se nota beato sz alia. ⁊ ecōuerso illa q̄ est p se nota btō nō ē illa q̄ viatori nō est p se nota. Et isert Aureo. ꝙ sctūs Tho. ⁊ sequaces ei⁹ videnť fuisse decepti in hoc ꝙ de vna ⁊ eadē re pūt formari due ꝓpositiones ⁊ tn̄ sub eisdē vocib⁹. p̄ma ē p se nota ⁊ nō secūda. ⁊ sic habētes aspectū ad idēptitatē vocū dixerūt ꝙ eadē ꝓpositio ē p se nota in se nō aūt quo ad nos qđ vtiqz stare nō pōt vt visum est. hec ille i forma. ¶. 3°. arguit Grego. ꝓbando ꝙ nec illa ꝓpositio de⁹ est quā format beat⁹ sit p se nota licet sit ei euidens: arguit igiť sic. Non cuilibet potēti vti rōne pōt absqz alterius extrinseci noticia eē naturalr̄ notū deū eē. igiť deū eē nō est p se notū. ātecedēs ptz. nō. n. naturalr̄ homini pōt eē notū deū eē nisi ex noticia creaturarū si tamē hoc etiā sit naturalr̄ tali modo possibile nosse. tenet ꝯsequētia qz cuiuslibet ꝓpositiōis p se note enūciabile est p se notū ¶ 4°. nō cuilibz potēti vti rōne illa quā format beat⁹ vel alia sibi equiualēs in significando pōt absqz alteri⁹ extrinseci noticia eē naturalr̄ nota ergo illa nō est p se nota. tenet ꝯsequētia ex diffinitiōe ꝓpositionis p se note. antecedēs ꝓbať. quia nec illa nec aliq̄ sibi equiualēs potest naturalr̄ homini viatori eē nota sine noticia alicui⁹ extrinseca. ¶ 5° quia ꝓpositiōes p se note naturaliter veniūt in mentē hominis vt sup dictū fuit. illa aūt ꝓpositio quā habet btūs nō naturalr̄ sz supnaturalr̄ ⁊ gratuite cāť i mēte ei⁹. ergo ⁊c.

Quātū ad terciū articulū p̄mo notādū est ꝙ ꝓpositio p se nota ideo sic dicit quia nec demōstratione aut deductione vel inquisitiōe aliqua argumētatiua idiget per quā probeť sed p se ipsam. i. ex ratione formali terminoꝝ nota est. Et huius ratio est quia cum in propositione per se nota p̄dicatū sit de eēntia subiecti nō pōt intel

gi q̄d quidest subiecti sine eo q cognoscat̄ pre-
dicatū sibi vere ⁊ essentialr̄ cōuenire. ⁊ per ɔ̄ns
ex ipsa terminoꝝ noticia veritas eiusmodi ꝓpo
sitionis manifestat̄ qd est ꝓpositionē esse per se
notā. Accipitur ista ex dictis scti Tho. vbi alle
gatū est in pᵒ ɔclusiōe. Notandū tn̄ q cū sctūs
Tho. describit ꝓpositionē p se notā cuius p̄di
catū est de essentia sbi: accipit p̄dicatū nō logice
q̄ȝ ad intētionē que est p̄dicari de sbo vel ei ver
bali copula copulari. sed accipit p̄dicatū pro re
ipsa inexistēte sbo. vn̄ qr in ꝓpositionibꝰ de dis-
iuncto p̄dicato ꝓprie loquēdo p̄dicatū accipit̄
pro intētione nō pro re: ideo descriptio p̄dicta
nō verificat̄ in oibꝰ huiōi ꝓpositionibꝰ p se no-
tis licet bene in aliq̄bus sed gr̄a materie. vn̄ ar-
gumēta q̄ aliquī ꝯ̄. S. doc. obiciūt ex ꝓpositioni
bus p se notis de disiūcto extremo nihil ad eius
intellectū ɔcludūt. q aūt in huiōi ꝓpositionibꝰ
p̄dicatū logice sicut dictū est debeat accipi non
pro aliqua re significata: ptz qm̄ p̄dicatū disiun
ctum nullā vnā rē significat. ergo neq aliquā rē
qm̄ vt phūs dicit. 4. metha. qd vnū nō signifi-
cat nihil significat. Uerū est tn̄ q talia p̄dicata
pn̄t importare ⁊ iplicarē aliquā vnā rē de qua ve-
rificet̄ disiūctio ⁊ tūc de tali re verificabit̄ p̄dic-
ta descriptio. vt si dicat̄ hō est asinꝰ vel nō asinꝰ
implicat̄ enī in ipo p̄dicato eius vel res q̄ sūt de
eēntia sbi. est enī sensus hō est eius vel res de q̄
verū est dicere q est asinꝰ vel nō asinꝰ. ¶ Ex q̄-
bus infert̄ q non est oino idē ꝓpositionē eē p se
notā ⁊ habere modū dicēdi p se. nō enī ois pro
positio q̄ habet modū dicēdi aut p̄dicādi p se ē
ꝓpositio p se nota ꝓprie loquēdo. Nā ad ꝓpo
sitionē de modo dicēdi p se sufficit q p̄dicatum
cōueniat sbo nō p accidēs vel accidētalr̄ sed in
trinsece. hoc est p principia vel p aliqd principi
orum sbi etiā si p̄dicatū nō sit de eētia vel for-
mali rōne eiꝰ. Ubi ꝓpositio in qua ꝓpria passio
p̄dicat̄ de sbo est fm phm p̄mo poste. in 2ᵒ mᵒ.
dicēdi p se: q̄ tn̄ nō dicat̄ ꝓpositio p se nota cum
habeat probari p demōstrationē ꝓut phūs do
cet in loco p̄allegato. neq veritas talis propo-
sitionis nota est statī cognitis terminis. Nō enī
quicunq cognoscit qd quidest sbi cognoscit eo
ipso ꝓprietates ⁊ passiones ꝓprias talis subie
cti: sed idiget quadā inq̄sitiōe per quā deducat
primo ꝓprietates ⁊ passiones ex principijs rei
ex quibus causant̄ ⁊ dependēt. ꝓpter qd phūs
dicit in primo poste. q mediū demonstrationis
vere ⁊ ꝓprie in qua passio ꝓpria demōstratur
de sbo est diffinitio. Neq enī opus esset demō-
stratione per mediū diffinitiōis si statim cogni-
ta rōne formali sbi haberet̄ cognitio ꝓprie pas-
sionis. Et cōfirmatur qm̄ scientia q̄ habetur de
re per demōstrationē oportet eē ex p̄mis ⁊ pri
us notis. Ex quo sequitur q prius nota sit diffi
nitio sbi q̄ȝ habeatur noticia habita per demon
strationē. et preterea cū phūs dicat in li. poste.
q noticia habita per demonstrationē oportet
esse ex per se notis: satis cōstat q de eius intētio
ne ꝓpositio in qua ꝓpria passio probat̄ de sub-
iecto per demōstrationē nō sit per se nota. ⁊ tn̄
est de modo dicendi per se prout in eodē li. phūs
inquit. ¶ Quod aūt dictū est ꝓpositiones in q̄
bus propria passio p̄dicat̄ de sbo nō esse p se no
tas sed q indigēt demōstratiōe: intelligi debet
nisi forte alique sint q̄ sensu vel experiētia perci
pi pn̄t quēadmodū est de ista ꝓpositione. oē to
tum est maiꝰ sua parte. ⁊ quedā alie ꝓpositiōes
q̄ in mathematicis p se note dicūtur. q̄ȝq ⁊ iste
si intellectu sciri debeāt: demōstratione vel aliq̄
deductione indigēt. ⁊ isto mᵒ notū esse ⁊ natu-
ram eē: dicūtur ꝓpositiōes p se note.

¶ **Secūdo.** Notādū q ꝓpositio p
se nota nob addit ad
ꝓpositionē p se notā fm se q sit formata ex termi
nis p se nobis notis tali noticia q nulla alia in-
digeamꝰ ad ipi ꝓpositioni assenciēdū. ⁊ qr ter-
mini cōmunissimi sūt oibꝰ noti sicut ens totū ⁊ pars
ideo ꝓpositiōes ex huiuscemodi terminis formate
sūt p se note oibus. sicut de quolibet est verū af-
firmari ens vel nō ens. itē q oīne totū est ma-
ius sua pte. ⁊ has ꝓpositiōes appellat phūs pri-
ma ⁊ imediata principia. ⁊ Boe. in li. de ebdoma.
cōes animi cōceptiōes quas quisq ꝓbat audi-
tas. Si autē formētur ꝓpositiones p se note ex
terminis p se notis q̄busdā vt sapiētibꝰ: tales erūt
nō solū p se note fm se sed ⁊ illis q̄bus significa-
ta terminoꝝ sūt p se nota. ⁊ iste est scd̄us gradꝰ
cōium ɔceptionū quē Boe. ponit in loco p̄alle.
Aduertēdū tn̄ q nō est idē dictu aliquā ꝓpositi
onem esse per se notā nobis ⁊ nos scire illā esse
per se notam. nā in primo significatur q veritas
propositionis est nobis nota ex sola noticia ter
minoꝝ sine alia quacūq deductione. In 2ᵒ ve
ro dicto significatur nos habere noticiam q ta
lis ꝓpositio sit per se nota fm se: sed non signifi
catur q de hoc habeamus noticiā ex sola cogni
tione terminoꝝ sed q̄litercūq siue ex termino
rum noticia siue per inquisitionē vel deductio-
nem ex alia seu alijs propositionibus siue alias
et hoc nō est propositionem eē nobis p se nota
sed esse nobis notū q̄litercūq q sit per se nota

Quantum ad q̄r-tū articulū respōdendū est obie-ctionib⁹ aduersariorū. Et q̄dez ad oīa argumēta aureoli patet respōsio ex p⁹ notabili. nō enim idez est dicere ꝓpositionē esse ꝑ se notā ⁊ esse de modo dicēdi ꝑ se vt ibi declaratū est. ⁊ cū vlteri⁹ probare conaꝛ eas ꝓpositiones de q̄bus exēplificat esse ꝑ se notas quarū tū predicatū nō est de eēntia subiecti sed ꝓpria passio: dr̄ ꝙ falsū ē. nō eni tales ꝓpositiōes ꝑ se note sunt intellectui. i. sine aliqua demonstratione aut sine alicui⁹ extrīseci deductione. q̄ vt in p̄mo notabili dictū est ex doctrina phi p̄mo poste. oīs ꝓpositio in qua propria passio p̄dicatur de subiecto: demōstrabilis est per mediū diffinitionis ⁊ subiecti ⁊ passionis. sed arguēs deceptus est in eo ꝙ huiuscemodi propositiones in quibus exemplificat note videntur et conceduntur ab omnibus. non aduertēs ꝙ talis noticia est accepta per sensuz nō per intellectum. ad sensum quidez patet totum esse maius sua parte et niuē esse albā terram et celuz esse. et tamen si certa cognitione ⁊ irrefragabili deberēt huiōi ꝓpositiones ab intellectu nr̄o accipi: indigerēt ad sui ꝓbationē medio extrinseco vt diffinitione subiecti prout dictū est. ❡ Ad argumēta gregorij dicitur ad p̄mū ꝙ cōclusio doctoris scti intelligitur tā de ratione. i. diffinitiōe dicēte quid rei q̄z de diffinitione dicente q̄d nois et ad improbationem ei⁹ ꝙ nō sit vera de diffinitione vel ratione q̄d rei: dicitur ꝙ oīes ille propositiones quas arguēs inducit in quib⁹ predicatū est de ratiōe subiecti: sunt ꝓpositiones per se note. ⁊ ad instātias quas cōtra singulas adducit respōdetur vnico verbo ꝙ. s. oēs cōcludūt ꝓpositiōes illas nō esse ꝑ se notas quo ad nos qḋ ⁊ S. Tho. nō negat. sunt tamē oēs eiuscemodi propositiōes ꝑ se note ſm se. nec sequitur talis cōsequētia. propositio ista albedo est color est ꝑ se nota ſm se: ergo ē per se nota ceco. ⁊ ita de singulis quas arguēs adducit. valeret tamē consequētia si oīs ꝓpositio ſm se per se nota: esset etiā nota quo ad oēs. nec iterū oīs ꝓpositio ꝑ se nota quo ad nos: est nota quo ad omnes, ꝑut deductū ē supra ex dictis boe. in li. de ebdo. ❡ Ad ea q̄ obijcit ꝓbādo ꝙ nō possit verificari cōclusio S. Tho. de propositionibus in quib⁹ predicatū dicit q̄d nois subiecti: negatur minor. et ad probationē ei⁹ dicitur ꝙ ista propositio est vera. vacuū est locus p̄uatus corpore locato. cū autem obijcit ad eius falsitatē. nullus locus est vacuus aut priuatus corpore: ergo ista ꝓpositio est falsa: vacuū est locus p̄uat⁹ corpore locato: negatur cōsequētia. cōmittit eni fallacia equiuocationis arguēdo a propositione quid rei ad propositionez quid nois. itē a suppositione ꝑsonali ad suppositionē materialē vel simplicem. nec est incōueniēs sicut arguēs putat ꝙ de re que contingenter existit: formētur ꝓpositiones necessarie. homo eni cōtingēter existit: de quo tū formātur multe ꝓpositiones necessarie sicut hō est animal homo est substātia ⁊ similes. ❡ Ad 6ᵐ dr̄ ꝙ q̄ᵐ ad primā propositionē de disiūcto extremo respōsum est in primo notabili. q̄ᵐ vero ad alias ꝓpositiones dicitur falsum esse: propositiones de quib⁹ in argumēto fit mētio esse ꝑ se notas proprie loquēdo. nā cū earū predicata sint proprie passiones subiectorū: omes probari p̄nt demōstratione vel aliqua deductione. ⁊ ita nō sunt ꝓprie per se note nisi loquamur de noticia que est per sensus. ❡ Ad 7ᵐ negatur maior. ⁊ ad probationē phi dicitur ꝙ phus ibi loquitur de propositiōibus ꝑ se notis primis ⁊ imediatis que sunt prima pricipia ⁊ ꝑ se nota nō solum ſm se sed et quo ad omnes. qḋ magis expressit boetius vbi supra. ❡ Ad argumēta aureoli contra secūdam cōclusionem: ad primū conceditur maior loquēdo de idētitate propositionis materiali ⁊ formali. negatur tamē loquēdo de idētitate propositionis materiali que resultat ex idētitate terminorū quantū ad voces. ſm quē modum accipit in conclusione propositio eadez que ſm se est ꝑ se nota ⁊ nō quo ad nos vel quo ad oīes. posset tamen aliquis intellect⁹ de propositione ꝑ se nota ſm se: habere veros conceptus terminorū cōmunes tamen ⁊ confusos aut etiam accidētales ita vt necessariā cōnexionem eorū non percipiat. et ꝑ cōsequens neq̄ cognosceret eiuscemodi propositionē esse per se notam. cum tamen isto modo esset eadez propositio ⁊ q̄tū ad voces et q̄tū ad conceptus non tamē proprios et specificos. Et per ista patet responsio ad 2ᵐ. ❡ Ad argumēta contra tertiam conclusionez dicitur ad primū ꝙ minor est falsa. et ad probationez eius dicitur ꝙ procedit ex insufficiēte diuisiōe. est eni aliud membrū diuisionis quia id qḋ significatur per predicatū. s. esse est de essentia subiecti. deus enim est essentialiter vel per suam essentiaz ipm esse quia in deo essentia et esse sunt omnino eadē reo. et de hoc. S. Tho. pᵃ. p. q. 3ᵃ. arᵒ. 4ᵒ. et ſm hoc posset etiā dici ꝙ cōceptus ipsius esse simpliciter includitur in cōceptu dei q̄ᵐ est de se si natura dei ꝑfecte concipiaꝛ. ❡ Ad. 2ᵐ. negaꝛ minor. imo

ista propositio deus ē: est beato p se nota. neq̃ indiget ad sui notiã aliqua demõstratione prout arguens sonat. et si faciat unum eo q̃ nõ est eadē ppositio nota beato et viatori: dictū est in precedenti solutione. neq̃ certe sanct⁹ thomas decipitur sicut arguēs delirat: sed vocat eandē propositionē ſm verū et cõmunē modū loquētiū. ¶ Ad 3ᵐ. negatur ꝯña. non enim sequitur si aliquid est p se notum ſm se q̃ sit notum cuilibet ratione utenti prout supra satis patet. Et p idē patet respõsio ad. 4ᵐ. ¶ Ad. 5ᵐ. negat maior. nõ enim omnes propositiones p se note sunt naturaliter note mēti humane nisi illi q̃ cognoscit rationes terminorum, p ut dictū est. neq̃ obstat q̃ beat⁹ habeat visionem gratuitam qua cognoscit deū esse: q2 non repugnat ppositioni p se note gratuita visio. hēt enim beat⁹ per gratiã cõsumatã noticiã euidentē de ratiõe terminorū hui⁹ ppositionis deus ē. qua noticia habita p grãm: fit intellectui beato ista ppositio p se nota deus est. itaq̃ ppositio p se nota in se fit per grãm p se nota nobis. ¶ Ad argumētum an te oppositū rñdet sanct⁹ thomas in prima pte et in q̃stionib⁹ de veri. vbi sup̄ q̃ deū eē ē a nobis naturalr̄ cognitū nõ sub ppria rõne sed i quodã cõmuni et ꝯfuso et nõ in se ſm ei⁹ similitudine resultãte in creaturis. Et ista de q̃stione sufficiant.

Circa cādem distinctionez queritur iteꝝ an unitas dei possit ex creaturis demõstratiue probari: et arguitur q̃ sic. naz dicit apostolus Ro. pmo inuisibilia dei per ea q̃ facta sunt intellecta cõspiciuntur. sed hoc non esset nisi per ea que facta sunt posset demõstrari deum esse. ¶ In oppositū arguitur. quia ea que sunt fidei nõ sunt demõstrabilia. sed unum deū esse est articul⁹ fidei igit̄ 7c. ¶ In hac q̃stiõe erūt q̃ttuor articli vt sup̄.

Quantuz ad primū articulum sit pma conclusio q̃ deū esse est demõstrabile. Hãc conclusionē tenet. S. Tho. et pbat quinq̃ rõnib⁹. pᵃ. p. q. 2. ar. 3.

¶ Secunda conclusio ē q̃ deum esse unum est demonstrabile. Hanc cõclusionē pbat. S. Tho. pᵒ. contra gen. caplo. 43. multis rationibus.

Quantum ad secunduz articulū ponēde sunt obiectiões aureoli cõtra rõnes sancti thome ad pbandū dictã conclusionē positas loco pallegato. Et quidē contra duas primas preserti cõtra secūdam argūt in p̄senti distinctione dicens q̃ rõ illa non ducit nisi ad corpus eternū sicut cõmentator ait pmo celi et mundi cõmento. 22. ait enī q̃ via loquentiū in lege nr̃a ad pbandū deum esse: non ducit nisi ad corp⁹ eternū. vnde dicendū est q̃ in efficientib⁹ est statio ſm philosophãtes. est enim dare primū efficiens et primū alterãs et illud est corp⁹ celeste. et est dare primū mouens effectiue 7 illud est prim⁹ motor cõmunct⁹ siue anima primi celi. et est dare primū mouens per modū finis et illud est primū principiū de quo aliud cõcipit motor orbis stellati et aliud motor orbis saturni et sic de aliis vt dicit cõmentator. 12. metha. cõmento. 44. ¶ Cõtra tertiã rõnem sancti thome arguit aureolus q̃ p̄hi negarēt q̃ necessaria haberēt causam sue necessitatis efficiētē vel cõseruantem qn̄ a nullo cõcederēt q̃ haberēt causam finalē et exēplarē, ppter qð illa nõ demõstrarēt eis vnū efficiens. hec aureol⁹. ¶ Cõtra quartã rationē arguit aureolus q̃ non est multū efficax. nam albedo ē mensura colorū et maxime in illo genere. et colores sunt magis et minus nobiles per accessum ad albedinem. nec tamen eos effectiue producit. vnde non est vniuersaliter verū mēsurã esse causam mensuratorum. hec ille. ¶ Cõtra quintã rõnem arguit aureolus q̃ nõ demonstrat. diceretur enī q̃ omnia diriguntur in finē et inclinant ex formis suis, ppriis naturis nec indigent aliquo extrinseco imprimēte istã inclinationē. et ideo nõ pbaret ex hoc vel p hoc aliquis extrīsecus intellect⁹ omnia pducēs. et si dicat̄ q̃ tunc ordo vniuersi erit a casu: dicendū q̃ nõ imo erit p se cum oriat̄ ex q̃ditatib⁹ rerum. hec ille. ¶ Cõtra septimã et nonã rationes quas sanctus thomas ponit summa cõtra gentiles ad pbandum secūdam cõclusionem: arguit idem aureolus volens probare q̃ est inefficax nec concludit. nam ſm eum in philosophi concederēt quodlibet necesse esse: fore alterius speciei et ita non posse multiplicari. 7 per consequēs quodlibet esset quedam singularitas: nihilominus essent plura. hec ille.

Quantum ad tertiũ articulũ primo notãdum est prout accipitur ex dictis. S. Tho. pª. p. q. 3ª. arº. pº. q licet ĩ vno et eodẽ qđ exit de potẽtia in actuʒ prius tempore sit potẽtia q̃ actus: simpliciter tamẽ actus prior est potẽtia. quia quod est in potentia nõ reducitur in actũ nisi per ens actu. ex quo sequitur q primuʒ ens simpliciter sit ens actu et nullo modo ĩ potẽtia. aliqñ indigeret alio priori se quod reduceret illud de potẽtia ad actũ. nam omnis potẽtia ex sui ratione ordinatur ad actũ. Nec dici põt q aliqđ seipm reducat đ potentia ad actũ: quoniam tũc idem esset simul in actu ꝛ in potẽtia respectu eiusdẽ. pbatur hoc. quia nihil reducit aliquid de potẽtia ad actuʒ nisi ꝯm q est in actu ad quẽ illud reducit. nec aliquid reducitur de potẽtia ad actuʒ nisi ꝯm q est in potẽtia ad actũ ad quem reducitur. vnde ponere q idẽ reducat seipm ad actum: est ponere q idẽ simul sit in actu et in potẽtia respectu eiusdẽ actus: qđ implicat contradictionẽ. necʒ iterũ valet dicere q idẽ ꝯm vnam partẽ: potest seipm reducere ad actũ ꝯm aliã partem. quoniã sic nõ idem totũ se reduceret đ potẽtia ad actũ. sed magis vna pars ab alia reduceretur. q si totũ se moueat ꝯm ptez non tamẽ mouet se per se pmo prout phs pbat 8º. phy. ac p hoc reduci habet ad aliquid aliud quod sit pmo per se mouẽs. sequit igitur q primũ per se mouẽs vel primũ ens simpliciter nullo modo sit in potẽtia sed in actu. Ex quibus inferimus q nullum corpus põt esse aut primũ mouẽs aut primũ ens simpliciter. pbatur hoc. quia omne corpus ẽ in potẽtia. tuʒ quia oĩe corpus est mobile vt probat phus. 3º. phy. oĩe aũt mobile est in potẽtia. est enim motus existẽtis in potẽtia vt ibi phus docet. motus aũt est actus mobilis. tum etiã qꝛ omne corpus est quid continuũ et habet partes. omne aũt ẽ cõtinuũ est diuisibile et per cõsequẽs est in potẽtia. Patet igitur ex premissis falsam esse opinionẽ dicẽtiũ q corpus celeste sit primũ mouẽs et primũ efficiẽs simpliciter ad qđ omnia mobilia et mouẽtia reducũtur.

Secundo Notandũ est q si aliquid vnum cõmuniter in pluribus inueniat: ab aliqua vna causa in illis causet. nõ enim potest esse q illud cõmũe vtricʒ ex seipso cõueniat cum vtrũcʒ ꝯm q ipm est ab altero distinguatur: ꝛ diuersitas causaꝝ diuersos effectus pducit. cum ergo esse inueniatur oĩbus rebus cõmũe q̃ ꝯm illud quod sunt adinuicẽʒ distincte sunt: oportet q de necessitate eis non ex seipsis sed ab aliqua vna causa esse attribuat. et ista videt ratio platonis qui voluit q ante omnẽ multitudinẽ esset aliqua vnitas nõ soluʒ in numeris sed in rerũ natura. Ex quibus inferimus q nõ est possibile plura eẽ q̃ntũcũcʒ sint necessaria quoꝝ quodlibet sit primũ simpliciter nõ habẽs causaʒ efficiẽtem seu productiuã sui esse. probatur hoc nam cum quodlibet illorũ sit ens: oĩbus est cõmunis natura entitatis et ratio essendi. oportet ergo ꝯm premissa q ab vno principio rationem essendi et entitatis naturã participẽt. et huic veritati attestatur ordo vniuersitatis rerũ. omnes enim res vniuersi cõstitute sunt in quodã ordine. nõ solũ res corporales prout ratione et sensu percipimus: sed etiã res spũales que sub certis hierarchijs et ordinibus cõdite sunt prout tradit dionisius libro celestis hierarchie. pluriũ aũt coordinatio: ad vnũ primuʒ et summũ reducit quod est ipsorũ pluriũ principiũ. sicut apparet in numeris quorũ omniũ vnitas est principiũ. vnde et vniuersum dicitur quia oĩa in ipso contẽta ab vno principio emanarunt ad qđ sicut principiata reducunt. Accipiuntur ista ex dictis. S. Tho. 2º. liº. sen. đ. pª. q. pª. arº. pº. Et. pº. p. q. 11ª. ar. 3. Et de potẽtia dei. q. 3. ar. 6.

¶ Tertio Notãduʒ est prout. S. Tho. deducit. pª. p. q. 22. arº. 2º in. cor. q quia omne agẽs agit ppter finẽ: tãtuʒ se extẽdit ordinatio effectuũ in finẽ: quãtũ se extẽdit causalitas primi agẽtis. ex hoc enim cõtingit ĩ operibus alicuius agẽtis aliquid puenire nõ ad finẽ ordinatũ: quia effectus ille consequit ex aliqua alia causa preter intẽtionẽ agẽtis. et inde est q ad ordinẽ agentiũ cõsequit ordo in finibus. et sicut supremũ agẽs mouet oĩa secũda agentia: ita ꝛ ad finẽ supremi agẽtis ab eo oĩes fines secũdorũ agentiũ ordinaut. naʒ quicq̃d agit supremũ agẽs: agit ppter finẽ suũ. agit aũt supremũ agẽs oĩes actiões inferiorũ agẽtiũ mouendo oĩes ad suos fines. cũ ergo causalitas dei q̃ est primũ agẽs se extẽdat ad omnia entia nõ solũ q̃ʒ ad pncipia speciei sed etiã q̃ʒ ad indiuidualia principia omniũ corruptibiliũ ꝛ incorruptibiliũ cõsequẽs ẽ q oĩa q̃ habẽt quocũcʒ modo esse sint ordinata a deo in fines suos. propter quod apostolus dicebat Ro. 13. que a deo sunt ordinata sunt. s. ab eo. Aduertẽdũ tñ prout. S. Tho. deducit in pluribus locis et signanter de veri. q. 22. arº. pº. in. cor. dupliciter cõtingit aliquid ordinari et dirigi in finẽ. vno modo p seipm deo. s. cooperãdo. per quẽ moduʒ homo seipm ordinat et

dirigit in finē ꝓpriū. Alio modo aliquid ad finez suuz ordinat̄ nō per seipm̄ sed ab altero. quēad modū sagitta q̄ a sagittāte dirigit̄ ad determinatū locum. a se quidē dirigi nō p̄st in finez nisi illa que finē cognoscūt. oportet enim dirigēs et ordināns cognitionē habere eius ad qd̄ ordinatur. sed ab alio p̄st dirigi in finē determinatū etiaz q̄ finē nō cognoscūt. hoc aūt iterū cōtingit dupliciter. nam quādoq̧ id qd̄ dirigitur in finē: solū modo impellitur et moueẗ a dirigēte sine hoc q̄ ab eo aliquaz formā cōsequatur per quā ei cōpetat talis directio vel inclinatio. et isto modo dirigūtur ab alio ea que violēter mouētur. aliquādo vero id quod dirigitur vel inclinaẗ in finē consequitur a dirigēte aliquā formā per quā sibi talis inclinatio cōpetit. et hoc modo res naturales inanimate dirigūtur ab agente. agēs enim qui dedit lapidi grauitatē: dedit sibi inclinationem ad hoc q̄ deorsuz naturaliter ferreẗ. propter quod phs dicit. 8°. phy. q̄ generans est motor in grauibus et leuibus. illud aūt qd̄ dirigitur vel inclinatur in aliquid ab alio: in id inclinatur qd̄ est intentū ab eo qui inclinat vel dirigit. in idē namq̧ signū quod sagittator sagitta dirigit̄. vnde cuz omnia naturalia naturali quadā inclinatiōe sint ad fines suos ordinata a primo motore qui est deus a quo et habēt esse et formas quib⁹ inclināntur: oportet q̄ illud in quod vnūquodq̧ naturaliter inclinatur sit id qd̄ volitū est vel intētum a deo. quocirca dicitur sapiētie. 8°. q̄ diuina sapientia dispōit oīa suauiter quia vnūquodq̧ ex suo motu tēdit in illud in quod diuinit⁹ est ordinatum per formas et inclinationes illi inditas.

℄ Ex supradictis inferimus falsam esse opinionē quorūdā dicentiuz q̄ omnia ex formis suis et ꝓprijs naturis inclināt̄ur in fines suos nec indigēt aliquo extrinseco agēte qui ipsam inclinationē imprimat et singulas res dirigat in fines proprios. probatur hoc. quoniā res inclinari vel tēdere in finē presupponit cognitionē alicuius mouētis et dirigentis eas in finē: nisi talis inclinatio seu tendentia esset a casu. et ratio est. quia finis nō est causa nisi prout est intentus ab agēte. nō aūt pōt esse intentus ab eo nisi sit precognit⁹. intentio enim presupponit cognitionem. vnde res cognitione carētes non proprie intendunt finē sed tendunt in finem ab aliquo cognoscēte intētum. sagitta certe non intendit signū sed tendit in illud directa a sagittāte: a quo signū est preuisum et intentum. propter quod a phis dicitur q̄ opus nature est op⁹ intelligētie. vnde illa determinatio qua res naturales sunt ad vnū determinate: non est illis a seipsis primo et principaliter sed ex alio scilicet ex datore formarum qui est agens per intellectum.

Quantum ad articulum quartū respondendū est ad instātias aureoli cōtra rationes sancti thome. Et quidez ad instātiam contra primam rationē dicitur q̄ quicquid cōmentator dicat non considerās nisi ordinē rerū corporaliuz: et tamē verissimū est q̄ in causis efficientib⁹ deueniendū sit ad vnā primā causam q̄ a nulla alia causa est. et q̄ ista prima causa nō potest esse corpus. ⁊ de hoc dictum fuit in primo notabili. ℄ Ad secūdā instantiam contra tertiam rationē sancti thome dicitur q̄ phi docti ⁊ recte sentientes de naturis rerū sicut aristoteles ⁊ eius sequaces nō negant quin necessaria alia preter primū simpliciter habeant causam efficientē et conseruantē sui esse ⁊ sue necessitatis. imo id docet philosophus secūdo et quīto methaphisice. alias sequereẗ quoddā impossibile scilicet q̄ essent multa p̄ma a nullo causata nec adinuicē depēdētia. quod et phs probat. 12. methaphisice. Et preterea cuz arguens concedat alia necessaria preter p̄mum habere causam finalem: ex consequenti cōcedere habet q̄ habeant causam efficiētem. tum quia finis non habet rationē cause nisi in intentione cause efficientis. naz in executione et in actu existentie positus nō habet rationē cause sed effectus. tuz etiaz quia p̄ma simpliciter causa et vltimus finis in idē re coincidunt. quod et sanct⁹ thomas efficaciter ꝓbat secūdo sentētiarū distinctione p̄ma questione prima articulo tertio et quarto. Itez p̄ma parte questione cētesima tertia articulo secūdo. Et cōtra gentiles libro tertio capitulo decimo octauo et pluribus alijs locis. ℄ Ad tertiā instantiam cōtra quartā rationem sancti thome dicitur q̄ propositio maxima phi in qua fundatur ratio sancti thome debet intelligi proportionaliter. ita q̄ oē quod est primū et maxime tale in quocūq̧ genere: est causa aliorū q̄tum ad illud in quo est maximum. et tunc ad minorē dicitur q̄ albedo non est maximum et mensura aliorū colorum q̄tum ad entitatē sed q̄tum ad participationem lucis, put sanctus thomas respōdet in alio proposito de veritate questione secunda articulo quarto ad quartū. vnde ⁊ in specie albedinis nō inuenitur totū quod in singulis colorib⁹ scilicet terminatio diaphani que in ipsis est quasi materiale prout ibi sanctus thomas notat. ex quo

sit vt albedo non sit causa effectiua aliorum colorum. sciendum tamen ꝙ philosophus in illa propositione maxima loquitur de causis efficientibus et de his que maxima sunt q̃m ad entitatē. ¶ Ad instantiam contra quintam rationem sancti thome dicitur falsum esse quod arguens assumit, put deductum fuit in tertio notabili. ¶ Ad instantias aureoli contra rationes sancti thome probantes secundam conclusionem: dicitur ꝙ rationes sancti doctoris eque probant conclusionem si ponātur plura necessaria primo prima specie differentia. sicut si ponantur differre velut indiuidua plura sub eadem specie prout satis constat recto oculo habenti ex deductione sancti thome. ¶ Et preterea si ponerentur plura necessaria distincta specie: necessario sequeretur ex consequenti ꝙ essent distincta indiuidualiter. nā distinctio specifica arguit distinctionem indiuidualem: cum nulla species habeat esse actu nisi in aliquo indiuiduo. sicut patet de specie solis et lune et cuiuslibet angelorum. ¶ Ad argumentum in oppositum respondet sanctus thomas prima parte questione secūda articulo secundo ad primum: ꝙ deum esse et alia huiusmodi que per rationem naturalem possunt esse nota de deo prout dicitur Romanorum primo: nō sunt articuli fidei sed preambula ad articulos. sic enim fides presupponit cognitionē naturalem sicut gratia naturam et vt perfectio perfectibile. nihil tamen prohibet illud quod secundum se demonstrabile est et scibile: ab aliquo accipi vt credibile qui demonstrationē non capit. hec ille. ¶ Et in hoc articulus terminatur.

TErtiuz circa eandem distinctionem queritur vtrum in creaturis sit imago et vestigium trinitatis. et primo arguitur ꝙ in creaturis non reperiatur vestigiuz trinitatis. effectus non representat nisi suam causam. sed causalitas creaturarum pertinet ad naturam cōmunem non ad relationes quibus persone distinguūtur et numerantur. ergo in creaturis non reperitur vestigium trinitatis sed vnitatis essentie. ꝙ autem in eis nō reperiatur imago: probatur per ea que dicit hilarius in libro de sinodis ꝙ scilicet imago est illius rei ad quam imaginatur species indifferens. et iterū dicit ꝙ imago est rei ad rem coequandam indiscreta et vnita similitudo. sed dei et creature non est species indifferens neq̧ potest esse equalitas creature ad deum. ergo et cetera. ¶ In contrarium est augustinus sexto de trinitate et libro octogita triū questionū. ¶ In hac questione erunt q̃tuor articuli vt supra.

QUantuz ad primum articulum sit prima conclusio ꝙ ratio propria vestigij in hoc consistit ꝙ est representatio cause q̃m ad solam causalitatē absq̧ representatione forme. Hanc conclusionez tenet et probat sanctus thomas primo sententiarū distinctione tertia questione secunda sub tribus articulis. Item prima parte questione quadragesima quinta articulo septimo, et questione nonagesima tertia articulo sexto. ¶ Secunda conclusio est ꝙ ratio vestigij non reperitur proprie et per se in accidentibus. Hanc conclusionem docet sanctus thomas libro primo sententiaruz distinctione tertia questione secunda articulo tertio. Itez prima parte questione quadragesima quinta articulo septimo ad secundum.

QUantū ad articulum secundum contra primaz conclusionez arguit aureolus in presenti distinctione. primo sic. constat enim ꝙ trinitas personarum in ratione qua trinitas: nullam causalitatem habet respectu creaturarum. quelibet nāq̧ persona causat totam creaturam q̃m ad substantiam.

et iterum proprietates personales non sunt productiue. et tamen si non esset nisi vna persona in deo sicut imaginabantur philosophi et pagani: adhuc reperirentur in creaturis omnia que nunc reperiuntur. sed constat ꝙ vestigium dicitur in representando trinitatem personalem. ergo non consistit in representatione solius causalitatis. ¶ 2°. dicit istam positionem deficere in hoc ꝙ ponit vestigium non representare formam. constat enim ꝙ vestigium pedis representat pedem et formam pedis. et si totum animal applicaretur pulueri in ambulando sicut est de serpente: tota impressio animalis posset vestigium appellari. sed tunc representaretur forma animalis. ergo videtur ꝙ non tollat rationem vestigij si representet causam secundum formam. ¶ 3°. dicit istam positionem in hoc deficere: quia ponit similitudinem et imperfectionem ducere in noticiam alterius et integrare rationem vestigij. constat enim ꝙ imagini competat ista ratio cum sit similitudo imperfecta et ducat in noticiam trinitatis. igitur dicta assignatio fuit incompetens. hec ille. ¶ Contra secundam conclusionem arguit idem aureolus vbi supra. constat inquit ꝙ in specie numero et ordine consistit vestigium. sed albedo habet suum numerum cum sit vna. et suam speciem cum sit forma. et suum ordinem cum inclinetur ad propriam operationem que est disgregare. ergo in albedine ratio vestigij inuenitur. que tamen non est indiuiduum substantie. ¶ 2°. sic. penes substantiam virtutem et operationem ponitur alia assignatio vestigij. sed constat ꝙ in accidentibus est essentia vel realitas virtus vel operatio. igitur est ibi ratio vestigij. ¶ 3°. sic. vnitas bonitas et veritas reperiuntur in accidentibus. in istis autem est ratio vestigij secundum vnam assignationem. igitur idem quod prius. ¶ 4°. sic. ordo modus species sunt in quibus consistit ratio vestigij secundum augustinum. 5°. de trinitate. sed commentator demonstrat. 4°. metha. ꝙ vnitas non est accidens entis. et. 5. metha. et. 7. phy. ꝙ potentie naturales que sunt inclinationes ad operationes proprias: non sunt aliud a formis substantiuis. constat etiam ꝙ species substantialis non est aliud a forma. ergo non est verum quod tua positio ponit. scilicet modum ordinem et numerum et alias partes vestigij non attendi penes accidentia. concludit ergo ꝙ sicut se habent res ad entitatem sic se habent ad esse vestigium. ideo prima materia et omnia que sunt sunt vestigium trinitatis. nihilominus substantia principaliter est vestigium sicut est principaliter ens. hec ille.

Quantum ad articulum tertium primo notandum est ꝙ representatio vestigij secundum propriam rationem qua distinguitur ab imagine: est quedam confusa et imperfecta representatio per quam scilicet deuenimus in aliqualem cognitionem cause et moris in qua ponitur vestigium. vnde representatio que est per vestigium non est representatio forme specifice neque alicuius accidentis proprij quod natum sit ducere in cognitionem speciei: sed accidentium communium vel alicuius eorum precise: vel alicuius partis aut dispositionis non totius rei. cum ergo sanctus thomas vbi supra dicat ꝙ representatio vestigij non est representatio secundum formam: debet intelligi de forma specifica vel de forma accidentali propria speciei quemadmodum est figura secundum quam attenditur representatio imaginis prout sanctus doctor dicit prima parte questione nonagesima tertia articulo secundo.

¶ Secundo Notandum est ꝙ cum deus sit causa creaturarum et omnium effectuum in creaturis ratione sui esse quod includit perfectionem omnis esse: esse autem in deo est eius essentia que est communis tribus personis: sequitur ꝙ causalitas dei ad creaturas non potest esse propria alicui persone sed est communis toti trinitati. et tamen quia huiusmodi causalitas respectu creaturarum est ab agente non ex necessitate nature sed per intellectum et voluntatem: consequens est ꝙ creature et omnia que in creatura a deo fiunt: procedant a deo per scientiam et amorem. que licet sint essentialia attributa quia tamen appropriantur personis diuinis scilicet filio et spiritui sancto et in earum processionibus includuntur: inde est ꝙ in omnibus creaturis reperitur vestigium trinitatis non secundum propria personarum sed secundum appropriata. sic sentit sanctus thomas prima parte questione quadragesima quinta articulo sexto in corpore. et articulo septimo ad primum. et loquimur hic de amore prout essentialiter sumitur non notionaliter. Et secundum hanc intelligentiam accipi debet quod sanctus thomas dicit prima parte in loco proxime allegato articulo sexto ꝙ scilicet persone diuine secundum rationem sue processionis habent causalitatem respectu creationis rerum. ea scilicet ratione quia processiones diuine includunt attributa essentialia pertinentia ad intellectum et voluntatem. Eandem sententiam ponit libro primo sententiarum dis. 10. q. prima. ar. primo. et distin. 14. q. prima. ar. primo.

Quantum ad articulum quartum respondendum est ad argumenta. Ad primum ergo contra primam conclusionem dicitur ad maiorem ꝙ et si trini-

tas personarũ inq̃ʒ^m trinitas est idest q̃ʒ^m ad distinctionẽ vnius psone ab alia et p consequẽs q̃ʒ^m ad ea que propria sunt personaruʒ non habeat causalitatem respectu creaturaruʒ: tamen quia attributa que important rationem causalitatis respectu creaturarum appropriantur tribus personis ꝛ includuntur in ratione processionum diuinarum ipse persone vt sic dicuntur habere causalitatem respectu creaturarum prout declaratum est in secundo notabili. et hanc causalitatem representãt illa que in creaturis sunt: ſm que dicitur in creaturis esse vestigium trinitatis. Quod autem inducit arguens de prima causa ſm philosophos ꝛ paganos qui vnam tantum personam ponunt: nõ obstat. quia etiã ſm eos qui colunt vnũ deuʒ nõ trinum: est in creaturis vel esse oportet representatio trinitatis in deo vel in prima causa. cum ipsi ponant deum vel primam causam agere per intellectum et voluntatem. sed verum est ꝙ ſm eorum errorem non representaretur per vestigium creaturarum trinitas realis et personalis sed rationis tantum. ¶ Ad .2^m. patet responsio per ea que dicta sunt in primo notabili. ¶ Ad .3^m. dicit ꝙ imago ſm ꝙ in creaturis reperitur et si sit imperfecta respectu imaginis dei proprie et perfectissime que filius est: respectu tamẽ vestigij appellatur similitudo perfecta inq̃ʒ^m est representatio nõ solum causalitatis diuine sed etiaʒ aliquo modo nature. i. quãtũ creature rationales et intellectuales imitantur et representant deum ſm naturam intellectualem et per consequens trinitatem personarum modo superius expresso. Accipiunt ista ex dictis sancti thome prima parte questione nonagesima tertia articulo primo ad secundum. et articulo sexto in corpore et ad primum. Et ƀ veritate questione decima articulo primo ad quitũ ¶ Ad primum in contra secundam conclusioneʒ negatur minor. non enim albedo vel aliquod accidens dicitur proprie habere numerum et specieʒ et ordinem: sed magis ſm eam substantia dicitur habere modo quodaʒ ordinem modum et mensuram et speciem. neqʒ enim albedo proprie dicit vna aut habere inclinationem vel operationem sed proprie loquendo substantia habet quandaʒ vnitatem ſm albedinẽ et inclinationem et operationem. et idem dicendum est de ceteris accidẽtibus. cum enim ſm philosophuʒ septimo methaphisice accidentis non sit esse sed quia eo substantia est neqʒ proprie sit ens sed magis entis. s. substantie que proprie et per se dicitur ens: cõsequẽs est ꝙ neqʒ accidentis sit operari vel inclinari sed quo substantia inclinatur et operatur. vnproprie tamen loquendo et largo modo potest dici ꝙ in accidentibus est considerare vestigium inq̃ʒ^m accidens addit aliquod esse ad esse substãtie. in quo esse erit considerare modum speciem et ordinem et cetera in quibus ratio vestigij assignari potest. Sic sentit sanct⁹ thomas ꝑmo libro sententiaruʒ distinctione tertia questione secunda articulo tertio. Et ꝑma parte questione quadragesima quinta articulo septimo ad secundum. Et per ista patet respõsio ad secundũ tertiũ et quartuʒ. Quod autem in quarto argumento imponit sancto thome quasi dicat ꝙ pe[n]eo sola accidentia attendit in creaturis vestigium trinitatis: falsum est. nũqʒ enim sanct⁹ thomas id intellexit cum expresse dicat prima parte questione quadragesima quinta articulo septimo in corpore ꝙ creatura ſm ꝙ est quedam substantia creata representat causam ꝛ principium. ſm autem ꝙ habet quandam formã et speciem: representat verbum. Et in questionibus de veritate q̃stione vel materia vigesima prima articulo sexto ad quintum inquit. vbicunqʒ est aliquid receptuʒ: oportet ibi esse modum cuʒ receptum limitetur ſm recipiens. et ideo cum esse creature tam essentiale q̃ʒ accidentale sit receptum: modus non solum inuenitur in accidentalibus sed etiam in substantialibus. modus autem vt patet per augustinum in sexto de trinitate est vnum ſm quod attenditur vestigium. Et ista de questione sufficiant.

Teruz circa tertiam distinctionem queritur vtrum ista tria vnum verum bonum ſm q̃ attenditur vestigium trinitatis distinguantur realiter a rebus in quib⁹ sunt: ꝛ arguitur ꝙ nõ. quia ista cum sint transcendẽtia cõuertuntur cum ente. est enim omne ens vnum verum et bonum. igitur et cetera. ¶ In oppositum arguitur. nã partes vestigij sunt plures ſm augustinum. res autẽ ẽ vna. ergo differũt realiter ſm vnũ ꝛ multa. ¶ In hac questione erũt quattuor articuli vt supra.

Quantum ad primum articulum sit prima conclusio q̄ veritas et bonitas et vnitas fm q̄ attenditur vestigium trinitatis differunt in creaturis a re q̄ vna vera et bona est. bonitas et veritas: distinctione reali. vnitas vero distinctione rationis. probatur ista conclusio q̄ᵗᵐ ad suas partes per sanctum thomā. de bonitate: pͥma parte questione sexta articulo tertio. et de veritate questione vel materia vigesima pͥma articulo quinto. item contra gentiles libro primo capitulo trigesimo nono. Quantum ad veritatem probatur conclusio per sanctū thomam pͥmo libro sententiarum distinctione decima nona questione quinta articulo pͥmo. Item pͥma parte questione decima sexta articulo primo et secūdo et tertio. Item de veritate questione prima articulo primo secundo et tertio. Quantum ad vnitatē: patet primo sententiarum distinctione octaua q̄stione pͥma articulo tertio. et distinctione vigesima quarta q̄stione pͥma articulo pͥmo. et pͥma parte q̄stione vndecima articulo primo. et de veritate q̄stione pͥma articulo pͥmo. ¶Secunda conclusio ē q̄ bonū et verū et vnū q̄ᵗᵐ ad supposita: conuertuntur et sunt idem re sed distinguūtur ratione. patet cōclusio ex dictis sancti thome in supradictis locis. ¶Tertia conclusio ē q̄ ratio boni ē ratio appetibilis. Hanc cōclusionem docet sanctus thomas pͥma parte q̄stione quinta articulo pͥmo et secundo et in ceteris articulis. Item de veritate q̄stione vigesima pͥma in multis articulis. ¶Quarta cōclusio ē q̄ bonū hēt rōnē finis. pbat ista pclusio ex dictis. S. Tho. in preallegatis locis et presertim. pͥᵃ. p. q. 5. ar. 4°.

Quantum ad secundum articulū arguitur cōtra conclusiones. Et quidē cōtra primam arguit aureolus sic. q̄libet res ex quo causata est: habet illa tria in quibus cōsistit vestigium. et ideo si quodlibet istorum est res distincta: proceditur in infinitum quia quodlibet habebit illa tria in se. ¶2°. quia absq̄ contradictione deus potest substantiā omni accidente spoliare. et cum constet q̄ adhuc remanet creatura: sequitur q̄ in ea sit vestigium trinitatis. ¶3°. quia q̄libet suba p essentiā suā ē vna et p essentiā suā intelligit. et ideo p essentiā suā est vera et spēz hēt. p essentiā suā etiā est diligibilis et ordinata ad aliq̄d et ideo bona et ordinē tenēs. ¶4°. sic specialiter q̄ bonitas rei nō sit aliud ab entitate rei. si enim bonitas est alia res ab entitate vel absoluta vel respectiua: tunc intellectus intelligit vel concipit entitatem prout dicitur esse quoddam bonum cum ut sic sit complacens et amabilis diuine voluntati que in omni ente cōplacet. ut sic etiam est ens cum ens et bonum cōuertantur fm supposita. relinquitur ergo q̄ talis res est bona sine bonitate ut distinguitur ab eadem. Idem etiam habetur si ponantur distingui ratione ab intellectu fabricata. quoniam tunc volūtas amabit rationem illius sine bonitate. est enim verum quoddam amabile per se intellectum. ¶5°. pbatur specialiter q̄ veritas non distinguatur ab entitate rei. aut enim distinguitur realiter aut solū ratione. si realiter contra. quia si veritas sit res absoluta distincta a lapideitate: aliquid erit verū sine veritate. constat enim q̄ intellectus rem entitatis distinguit contra rem veritatis. et sic entitatem concipit ut quoddam distinctum a veritate. omne autem quod distincte concipitur verū est. ergo entitas est vera sine veritate ut distinguitur ab ea. si dicitur q̄ distinguuntur rōne: idem sequitur. quoniam intellectus distinguendo rationem veritatis a ratione entitatis intelliget rationem entitatis sine veritate. ¶Contra secundam cōclusionem arguit probando q̄ bonitas nullo modo distinguatur a veritate etiam fm rationem. quia tunc intellectus intelligit bonitatem absq̄ veritate. et cum intelligibile sit verum et omne amabile sit bonum: bonitas erit vera absq̄ veritate. quia intellectus intelligit bonitatem ut distinguitur a veritate. et similiter veritas erit bona sine bonitate. quia voluntas amabit rationem veritatis ut distinguitur a bonitate. et sic patet q̄ ista nō possunt distingui nec fm rem nec fm rationem. ¶2°. sic. illa que sic se habēt q̄ vnūquodq̄ eorum inest omni rei et omni rationi per se et precise sumpte non differunt re aut ratione. nam si differunt: nō omnis ratio precise sumpta habebit illam. sed de omni re precise sumpta verum est q̄ est aliquid et q̄ est aliquid verum et q̄ est aliquid bonum et aliquid vnum. iuxta illud cōmentatoris. 4°. methaphisice dicentis q̄ hoc nomen esse et vnum significat immediate quod est in vnoquoq̄ predicamentorum. ergo verum bonum ens et vnum nullam distinctionem habent inter se nec realem nec formalem nec fm rationem. ¶3°. arguitur specialiter q̄ verum et bonum non distinguantur ratione comparando rem ad intellectum vel voluntatem. tum quia bonum et malum sunt in rebus circūscripto omni actu intellect' ut dicit phs. 6. metha. tum quia bonū et pfectū idē sunt. res aūt sunt pfe-

cte circūscripto omni actu itellect⁹. tū qꝛ bonum
est qḋ sinat et appetitur. terra aūt appetit cētrum
tanq̄ꝫ sibi bonū circūscripto actu itellect⁹. tum qꝛ
verū est manifestatiuū intellect⁹. ergo veritas p̄-
cedit omnē actū intellect⁹. ¶ Cōtra tertiā cōclu-
sionē arguit̃ q̄ rō boni nō sit ratio appetibilis. pri
mo sic. ab oībus ponit̃ bonuꝫ esse obm volūtatis
sicut color visus. tunc sic. illa ratio q̄ cōuenit alicui
in secūdo modo dicēdi p se et non in p̄mo: nō est
ratio intranea formalis illi⁹. patet. qꝛ illud qḋ est
rō formalis intranea alicui⁹: est in p̄mo modo di-
cendi p se cū sit de p se intellectu ei⁹ et cadit in dif-
finitione ei⁹. illa sūt ratio q̄ est in secundo modo
non est de p se intellectu. imo in diffinitione talis
rōnis cadit res cui⁹ est rō vt patet p̄mo poste. sed
rō appetibilis: bono cōuenit in secūdo modo dicē-
di p se et nō in p̄mo. qꝛ f̄m phm. 2°. de aīa rō de-
nominās obm f̄m respectū ad potētiā et ad actū
potētie vt visibile colorē: cōuenit in secundo mo
do et nō in p̄mo. vn̄ cōmētator i cōmento dicit q̄
dicere q̄ color est p se visibile: est dicere p se nō f̄m
primā intētionē. de q̄ dr̃ illud qḋ est essentialiter.
et ē mod⁹ in q̄ predicatū est in sub̄a subiecti et f̄m
intētionē secundā. et ē illud in q̄ subm est in diffini
tione p̄dicati. color enī est vt res visibilis sit. igit̃
appetibile nō est formalis et intranea ratio boni.
¶ 2°. ad idē. obꝫ precedit actū potētie et relatio
nē cōsequentē actū. sed bonuꝫ est obm volūtatis
ergo precedit actū et illud qḋ sequit̃ actū. s. respe-
ctū appetibilis. s. esse appetibile. nā bonū nō dicit̃
ordinē ad volūtatē nisi quia volūtas ad bonum
dicit̃ vt patet. 5°. metha. ergo ordo quē dicit bo-
num ad volūtatē. s. esse appetibile: ꝯsequit̃ rōneꝫ
boni. et per ꝯñs nō est de p se intellectu ei⁹ cum in
nascatur ex relatione q̄ est potētie ad obm medi-
ante actu. ¶ 3°. ad idē. illud qḋ resoluit̃ in aliquid
vt in causam et rōnem sui: nō est de p se intellectu
eius in qḋ resoluit̃. hoc patet. ex q̄ resoluit̃ in illud
vt in causam ꝛ rōnem sui: est illo posteri⁹. vn̄ com
mētator vbi supra dicit q̄ pro tanto visibile non
est de essentiali intellectu coloris qꝛ color est cau
sa vt res sit visibilis. ideo enī res est visibilis qꝛ co
lor et non ecōtra. sed eē appetibile resoluitur vt
in causam et rōnem sui in bonū. nō enim ideo ali-
quid est bonuꝫ qꝛ appetibile. sed ideo appetibile
qꝛ bonum vel apparēs bonuꝫ vt patet p phm. 3°.
ethi. et. 8. ethi. resoluit distinctionē amicicie ad a-
mabilia. amabilia nō resoluit in bonū honestū de-
lectabilis et vtilis. ergo appetibile non est forma-
lis et intranea ratio boni. ¶ 4°. ad idē. null⁹ res-
pectus dicit perfectionem simpliciter. sed bonuꝫ
dicit perfectionē simplicit̃ f̄m anselmuꝫ monolo.
caplo. 5. igit̃ bonū dicit respectuꝫ. Iste sunt ratio
nes guidonis de carmelo in quodlibꝫ. ¶ 5°. argu
it sic aureolus. 2°. sen. distin. 34. qm̄ ratio boni ē
ratio absoluta: alias deus nō essꝫ ad se bon⁹. ergo
sequitur q̄ ratio boni nō est ratio appetibilis cum
importet respectū. ¶ 6°. ad idē arguit aureol⁹ et
in hac ratione principaliter se fundat. ratio boni
est motiua appetitus. rō autē appetibilis est ratio
respectiua. relatio autem non mouet appetitum.
vnde ratio appetibilis est in secundo modo dicē-
di per se nō in primo modo. vt verbi gratia visi-
bilitas nō est ratio obiectiua potentie visiue sed
coloritas vt dicit aristoteles i. 2°. de anima q̄ co
lor est visibilis in secūdo modo dicēdi p se. et ideo
si sic diffiniatur color dicēdo color est visibilis: dif
finitur a posteriori. sic i proposito. ¶ Cōtra quar
tam cōclusionem arguit guido. s. q̄ bonū habꝫ ra-
tionem finis. primo sic. posterius nō est de p se p̄-
mo intellectu prioris nec per ꝯsequens ei⁹ forma-
lis et intranea ratio. sed ratio boni est prior rōne
finis. quia ratio boni imediatius consequit̃ rōneꝫ
entis q̄ꝫ ratio finis. bonū enim cōuertitur cuꝫ ente
et equaliter dicitur enti vt patet primo ethi. ens
autem et finis non conuertuntur. vnde f̄m auice
nam bonum et vnum sunt de primis consequen-
tibus entis. ergo finis non est intranea ratio bo-
ni. ¶ 2°. ad idem. illud quod predicatur de aliq̄-
bus pluribus primo et p se: nullum illorum est de
intellectu primo et per se illius quod taliter pre-
dicatur. patet ista quia tale predicatuꝫ compara-
tur ad alia plura vt superius ad inferiora. inferi⁹
autem non est de per se intellectu superioris. imo
e conuerso. sed bonum primo et per se predicatur
de fine et de his que sunt ad finem et de causa agē
te formali et materiali et finali. vnde sicut quod-
libet istorum est ens sic et bonum. ergo finis non
est de primo et per se intellectu. et per consequēs
nec formalis intranea ratio boni. vnde phs p̄mo
ethico. cum describit bonum per hoc quod est fi-
nis. s. q̄ sui gratia est eligibile: videns q̄ bonum
non dicitur solum de fine sed etiam de aliis: sub-
dit et factiuum aut cōseruatiuum horuꝫ et ad qḋ
sequuntur talis et prohibitiua contrariorū et cor
ruptiua. quasi velit dicere q̄ bonum non soluꝫ dr̃
de fine s̄ etiā de omnib⁹ que sunt ad finem.

Quantuꝫ ad ter-
tium articulum primo notandū
est q̄ vt phs dicit. 6. ethi. sicut ve
rum formaliter dicit̃ esse in intel
lectu: ita et bonū est in reb⁹ extra
itellectū. res aūt sunt extra itellectū f̄m q̄ habēt

esse actu. vnūquodqz ergo inq̄ꝫm est actu dicit esse bonum. bonū autem ꝛ perfectū conuertunt. inq̄tum enim aliquid est bonū inq̄ꝫm est perfectuꝫ. ꝑfectio autem alicuius rei triplex est. prima quidem sm ꝙ per formam subalem in suo esse cōstituitur per quod ponitur in actu simpliciter. secunda vero perfectio est put rei aliqua accidentia superadduntur ad pfectam eius operationem necessaria q̄bus res fit in quodam accidentali esse. et ista duplex perfectio dicit bonitatem rei intrinsecam et inherentē. prima subalem. secunda accidentaleꝫ. esse enim quo res fit in actu simpliciter: est et subale licet non sit de eius essentia. tertia perfectio rei cōsideratur per hoc ꝙ ad aliquid ordinatur sicut ad finem et bonum eius. hec autē perfectio et bonitas cōuenit ei ab extrinseco. dicitur enī res hoc modo bona: eo ꝙ ad bonum ordinatur. sm queꝫ modum bonitatis omnes creature dicuntur esse bone vna bonitate. s. diuina ad quam ordinant. sm vero duos primos modos bonitatis: creature dicuntur bone non vna sed pluribus bonitatibus sm pluralitatem et diuersitatem creaturarū que sunt participationes q̄dam diuine bonitatis. Aduertendum tamen ꝙ si consideretur habitudo vel ordo rei ad suum finē et bonū inq̄ꝫm subiectiue et fundamentaliter est in re et vt sic dat rei quoddā esse respectiuum: dicere possumus ꝙ res etiam isto tertio modo potest dici bona bonitate quodāmodo intrinseca et sibi inherente. s. ipso eē relatiuo quod ipse ordo ad finem et bonum dat rei sm quod res dicitur esse ordinata ad suum finem et bonum. nā omne esse inq̄ꝫm huiusmodi ꝑfectio et bonitas quedam est. et tamen quia ista ratio bonitatis accipitur a fine et bono quod est rei extrinsecum: eo ipso sm ꝙ ordinatur ad fineꝫ suum et bonum: dicitur absolute bona bonitate extrinseca. ¶ Ex quibus infertur primo ꝙ omne bonum dicitur bonum inq̄ꝫm habet aliquod esse vel subale vel accidentale absolutum vel respectiuū. sicut homo potest dici bonus vel quia est hō vel quia est iustus aut castus vel qꝛ est ordinat⁹ ad aliquod bonum et finem vt ad deū vel ad beatitudinem. a prima autē bonitate: habet bonuꝫ ꝙ cōuertatur cum ente transcendēte. omne enim ens ex hoc ipso ꝙ habꝫ esse quo in actu subsistit: est bonū. et omne bonū ex hoc ipso ꝙ habet esse a quo est bonitas eius: est ens. a secunda vero et tertia bonitate nō habet bonū ꝙ ꝯuertatur cū ente: sed ꝙ ipsum diuidat et contrahat ad aliquod gen⁹ et specieꝫ. bonū nāqꝫ quia piū et iustū aut intelligēs vel quia ad aliquod bonū ordinatum: nō conuenit omni enti sed alicui. ¶ Secundo infertur ꝙ cū in creaturis triplex bonitas sup̄dicta sit extra earum essentiā et quidditateꝫ: ꝙ bonitas creature ē aliquid additū sue essentie et quidditati et realiter ab ipsa distincta. ac ꝓ hoc ꝙ nulla creatura est bona formaliter ꝑ suam essentiam. hoc enī deo soli conuenit in q̄ essentia et esse et omnis perfectio sunt omnino idē realiter. Quod autē dictū est sm doctrinam phi et. S. Tho. ꝙ ens et bonū cōuertuntur: debet intelligi sm supposita non formalr. et de ente et bono transcendenter acceptis nō contracte et in particulari sumptis. Accipiuntur premissa de mente sancti thome. pᵃ. p. q. 5. Et de veritate. q. 21. in pluribus articulis.

¶ Secundo Notādū est ꝙ aliud est q̄rere vtrū bonum addat aliquid reale supra ens: et q̄rere vtruꝫ bonitas cuiuslibet rei differat realiter a re q̄ bona est vel dicat realitatem ipsi rei additam. nam in prima questione ens capitur in tota sua cōmunitate put. s. est transcendēs omne gen⁹ ꝛ est superius ad omne ens siue reale siue rationis siue subale siue accidētale siue in actu siue in potentia. et qꝛ nihil falsē possumus subterfugere pōt naturā et rōnē entis isto modo accepti: inde est ꝙ bonuꝫ non dr addere aliqd ad ens sed solū sm rōnem. s. rōnem appetibilis et finis. appetibile autem vel ipsa appetibilitas ens quoddā ē. vnde qd addit bonū ad ens nō ē aliqd extra naturam entis. ipa tamē ratio appetibilis vel finis non includitur in ratione entis sed est ratio q̄dam addita ad rationē entis. in ipso enī cōceptu quē intellectus nr̄ habet d̄ ente inq̄ꝫm ens: nō adhuc aliqd concipit de ratione appetibilitatis. et sm istū modū loquit. S. Tho. de ente et bono vbicūqꝫ tenet ꝙ ens et bonū cōuertuntur vl' ꝙ bonū non addit supra ens aliquid reale. In secunda vero q̄stione vtrum. s. bonitas differat a re q̄ bona est: res vel ens non accipitur trāscendenter. s. in tota sua cōmunitate: sed ꝑ contractionem et determinationē ad aliquod genus entis. s. ad ens reale creatuꝫ. et ideo. S. Tho. tenet in locis supra allegatis ꝙ nullū ens creatū est bonum formaliter ꝑ suaꝫ essentiā: sed ꝙ bonitas differt realiter ab ipa re creata. Est preterea alia differentia in vtraqꝫ questione attendenda. nam in pma ens includit in suo significato esse: nā ens ꝓprie dr ab actu essendi. et qꝛ ipm eē est inuenire rōneꝫ boni et appetibilis: adeo ad pmā q̄stionē dictū ē ꝙ bonū et ens conuertunt neqꝫ bonuꝫ addit supra ens aliqd reale. In secunda vero questione fit cōparatio bonitatis ad rē q̄ bona est q̄ꝫm ad essentiā suā vel quidditatem. vtrum. s. bonitas rei differat ab essentia vel quidditate rei ita vt addat aliquā

realitatem sup ipsam. et qr natura vel essentia rei create fm se cōsiderata secluso esse eius nō habet rōnem boni vel appetibilis, put. S. Tho. tradit i de veri. q. 21. ar. 2. in cor. et ad. 4m. et. ar. 5. in. c. et. pa. p. q. 5. ar. 2. ad. 4m. et ar. 3. ad. 4m. et ma-gis. q. 6. arti. 3. in cor. et ad pm. et. 2m. et. 3m. ideo ad qstionē secūdā dictū ē de mēte. S. Tho. q bonitas differt realit a re q bona est ita vt addat ali quā realitatez ad ipsam. alias necessario seqretur q creature essent bone p essentiā. quod boeti9. li. de ebdoma. efficaciter improbat.

Tertio Notandū est q veritas fm ppriam rationem est condi tio vel dispositio relatiua entis fm esse intelligi-bile quod habet in intellectu. est enim veritas p se et formaliter loquendo conformitas vel ade-quotio conceptus enunciabilis terminantis actū intelligendi ad rem extra intellectum inqm. s. hu iusmodi cōceptus representat rem sic esse sicut ē. sicut enim equalitas est conformitas vel adequa tio rerum non qcūqz sed que est fm quantitatez et similitudo est conformitas vel adequatio nō in omnibus sed fm qualitatem: ita et veritas est conformitas vel adequatio non cuiuscūqz rei aut quecūqz sed eius quod intelligitur fm esse quod habet in intellectu ad id quod ē extra intellectū. est enim verum perfectio intellectus vt est cogni tum. nam verum proprie et per se nominat illud in quod tendit intellectus prout. S. Tho. inquit pa p. q. 16. arti. po. et quia conceptus qui terminat actionem intellect9 est forma obiectalis ipsius in-tellectus inqm est cognoscens p quam habet i se expressam similitudinem rei cognite: ex consequē ti ratio et denominatio veritatis attribuitur in-tellectui vt intellectus dicatur verus qui intelligit rem sic esse sicut est. nam omnis res est vera fz q habet propriam formā. et iterum ipsa actio intel lectus vera dicitur inqm ad verum cognitum ter minatur. ita q veritas primo et per se et tanquaz forma inherens denominat conceptū enunciabi-lem significatiue et representatiue sumptuz idest denominat id quod per conceptuz significatur. et dico signanter representatiue sumptum: quia cō-ceptus mentis fm esse suum reale est subiectiuei intellectu. et vt sic est quedam res vera veritate que est entitas vel esse. et potest contingere q cō ceptus isto modo verus vt pote qr habet esse ve rum et reale: sit falsus significatiue et representati ue. sicut iste conceptus homo est lapis vel animal irrationale vere est in anima sed non habet veri-tatem intellectus: quoniā non vere significat aut representat id quod homo est a parte rei. secūda rio vero et in habitudine ad ipsum conceptum q dicitur verum vt cognitū: denominat ipsam potē tiam intellectus et eius actionem. vnde et. pa. p. q. 16. ar. 7. S. Tho. dicit q veritas enunciabiliuz non est aliud qz veritas intellect9 idest eius qd in-tellectu cōcipitur. Inuenit preterea in rebus ex-tra animam denominatio veri: sed hoc est in ha-bitudine ad intellectum fm q in reb9 inuenit ali-qua ratio adequationis vel conformitatis ad in-tellectuz. quod dupliciter contingit fm q res ex-tra animā diuersimode comparantur ad intelle-ctum diuinū et ad intellectuz creatū. nam quia in tellectus diuinus est causa omniū reruz ex quo eē omnis entis dependet quod consistit in quadaz conformitate et adequatione ad ideas existētes in intellectu diuino: ideo res extra animam dicun tur vere denominatione veritatis prime que est in mente diuina inqm et assimilātur fm suam en-titatem que est participatio quedam diuine veri tatis. et talis denominatio fit ab extrinseco. dicū-tur enim res create vere: quia assecute sunt id qd intellectus diuinus ab eterno de eis preconcepit in quo adequantur et conformantur veritati pri-me. et isto modo omnes res vere dicūtur vna ve ritate numero. s. prima veritate. veruz est tamen q improprie loquēdo et extēso nomine veritatis ipsa habitudo assimilationis et adequationis q in rebus est ad intellectū diuinum tanqz ad prin-cipiū sue entitatis: appellari pōt veritas. vt sic res create dicantur vere denominatione intrinseca z formali inqm hūiōi habitudinem pformitatis in se habent quēadmodū dictū est in primo notabi-li de bonitate tertio modo sumpta. et i hoc sensu doctores loquūt de veritate rerū qrentes vtrū ve ritas distinguat realiter a creaturis in quibus est. et hoc modo accipiendo veritatē: nō omnes res denominantur vere vna veritate sed plurib9 cuz in qlibet re sit pdicta adeqtionis hitudo ad intel lectum diuinum vna numero et distincta in diuer sis rebus. et quia huiuscemodi veritas habet pro fundamento entitatem rei: ideo consueuit appel-lari veritas que est rei entitas accipiendo verita-tem prout includit et relationem adequationis z fundamentum. et in ista acceptione loquitur. S. Tho. in. q. de veri. q. pa. ar. 8. vbi dicit q veritas rerum existētiū includit in sua rōne entitatē earū et superaddit habitudinem adequationis ad in-tellectum diuinū vel humanū. sicut veritas de la-pide includit in sui ratione entitatez lapidis et su peraddit habitudinem adequationis ad intelle-ctum diuinū. z veritas domus includit in sui rōne dom9 entitatē z supaddit habitudinē adequatio-

nis et cõformitatio ad intellectũ humanũ dominationis. In comparatione aũt ad intellectuz humanũ inueniť etiã in reb' extra aĩam denominatio veritatis dupliciť. Sm q aliter cõparanť ad intellectũ humanũ res naturales et aliť res artificiales. nã res naturales nõ depẽdẽt sm esse suũ ab intellectu humano imo sunt causa intellect' inq̃ȝ est cognoscẽs. et p ɔ̃ñs sunt causa veritatis q̃ est in intellectu hũano. ab eo enĩ q res ẽ vel non est sm phȝ oratio vera vel falsa dicť. et ille itellectus ver' est q intelligit rẽ esse sicut est. vñ in reb' naturalib' p cõparationẽ ad itellectũ nrm̃ est denominatio veritatis nõ p se et formalis ȝ p causam. dicť enĩ hoc modo res vera q ẽ causa veritatis i itellectu nr̃o. quẽadmodũ medicina dicť sana eo q causa sit sanitatis in aĩali. Ȝ res artificiales q causanť et depẽdent ab itellectu humano: ideo inq̃ȝ artificiales sunt: denominanť vere: ĩ propĩe tñ illo modo dñominationis q̃ res naturales dicunť vere i cõparatione ad itellectũ diuinũ. dicũť enĩ res artificiales vere inq̃ȝ assequũť similitudinẽ forme exẽplaris existẽtis i mẽte artificis. i õne cui' assimulationis dicť ẽe in reb' artificialib' q̃dã habitudo vł relatio cõformitatis et adeq̃tionis ad itellectũ artificis. q̃ vt dictũ est ĩpropĩe et extẽso nomine appellať veritas iq̃ȝ cõformiter et adeq̃te se hñt ad veritatẽ existẽtem i mẽte artificis. De veritate aũt itellectus angelici pari modo sentiẽdũ est: nisi q a reb' naturalib' nõ accipiũt cognitionẽ. et p ɔ̃ñs neqȝ veritas i itellectu angelico ab ipsis causať. sed loco reꝝ naturaliũ sunt spẽs reꝝ cõcreate in mẽtib' angeloꝝ a q̃bus sicut accipiũt cognitionẽ ita et veritatẽ ꝑ quã cognoscunt res sic esse sicut sunt. sic sentit. S. Tho. li. primo sen. distin. 19. et. pᵃ. p. q. 16. et de veri. q. pᵃ. sub diuersis articulis vtrobiqȝ.

Quantum ad articulũ quartũ respõdẽduz est ad argumẽta. Et q̃dez ad pᵐuz respõdet. S. Tho. ꝑ interẽptionez maioris li. pᵒ. sen. dis. 3. q. 2. ar. 3 ad. 3ᵐ. Et. pᵃ. p. q. 45. ar. 7. ad. 2ᵐ. non enĩ q̃libet re creata ẽ inuenire vestigiũ trinitatis ꝑprie loquẽdo sed i re subsistẽte ꝑut in q̃stione pcedẽte dictũ fuit. vñ nõ oportet q modi sit mod' neqȝ speciei species neqȝ ordinis ordo et sic de ceteris. ¶ Ad 2ᵐ. dicť q et si de' absqȝ cõtradictiõe possit separare subam inq̃ȝ suba ẽ ab omni accidẽte: nõ tñ põt sine cõtradictione separe subam creatã ab oĩ accidẽte. nõ enĩ põt ab ea separe depẽdẽtiaȝ ad creatorẽ q̃ p se cõsequiť subam creatã. vñ ɔ̃tradictio ẽ dicere subam creatã et nõ hr̃e depẽdentiã ad creatorẽ. ¶ Ad. 3ᵐ. negať maior q̃ȝ ad bonũ et verũ. imo nulla creatura est bona aut vera formaliter p suam essentiam ꝑut diffuse ostẽsum ẽ i pᵒ et scdo notabili. si tamẽ prepositio p notet causam materialẽ et subiectiuã: dici põt q creatura est bona p essentiã suã inq̃ȝ essentia creature nõ inuenitur sine habitudine ad dei bonitatez. hoc notat. S. T. de veri. q. 21. ar. pᵒ. in cor. De vnitate vero secus est, ꝑut. S. Tho. dicit. pᵃ. p. q. 6. ar. 3. ad. pᵐ. ex eo q vnitas solam negationẽ diuisionis addit supra entitatẽ. et q indiuisio cõpetit rei sm suã essentiã ideo vnaq̃qȝ res dicitur vna realiter p suã essentiã aut entitatem quamuis p aliud sm rõnez. ¶ Ad 4ᵐ. dicť pᵐo q antecedẽs est falsum. nã si bonitas reip̃cindať ab ei' entitate nõ põt intellect' intelligere entitatẽ illam vt bonũ q̃dã et cõplacens. implicat enĩ repugnantiã. nam si talis entitas intellecta cõplacet vt q̃dã bonũ amabile: sequitur necessario q intellect' ɔcipiat ei' bonitatẽ alias non cõplaceret vt bonũ intellectũ. et tamẽ ex casu posito: intellect' p̃scindebat a bonitate. Et si dicatur cõtra hoc q in casu posito arguẽs p̃scindit per intellectũ entitatẽ rei ab ei' bonitate accidentali et supaddita quam. S. Tho. ponit distictam ab entitate sed non p̃scindit a bonitate que conuenit entitati sm se. s. inq̃ȝ entitas vel essentia est quã ipse arguens ɔ̃tendit: respõdeť q imaginatio arguentis falsa est. q essentia vel entitas inq̃ȝ huiusmodi et sm se secluso. s. esse: non habz rationem boni aut appetibilis: cũ esse sit in q̃ fundať pᵐa ratio boni et appetibilis prout in secũdo notabili ex dictis. S. Tho. deductũ fuit. Et cũ arguẽs dicit q ipsa entitas est q̃ddaz ens sm se et p ɔ̃ñs sm se est bonũ q ens et bonũ cõuertunť: respõdemus sicut ad pᵐũ q etiaz entitas creature nõ sit subsistẽs nõ est ens vt nominat suppositũ. dicť enĩ ens nõ q ꝓpe sit ȝ q ea aliq̃d sit. bonum aũt cõuertiť cũ ente q̃ȝ ad supposita. veꝝ ẽ tñ q sicut entitas rei dicť large ens q ea aliq̃d ẽ: ita põt dici bonũ q ea aliq̃d ẽ bonũ. ȝ hoc nõ hȝ ẽntas ẽ sm rõne sm inq̃ȝ dat ẽe rei formaliť. et ita sicut dicť ens nõ ꝓprie sm se sed q ea aliq̃d est id est inq̃ȝ dat esse rei: sic nec sm se dicitur bona sed inquantum dat esse rei quod est quedam bonitas et perfectio rei. ¶ Ad. 5ᵐ. dicitur q veritas distiguitur ab entitate rei realiť modo supra exposito in tertio notabili. Et ad instantiam arguẽtis negatur consequẽtia. et ad ꝓbationez respondetur ex dictio. S. T. ad simile argumentũ de veri. q. pᵃ. arti. pᵒ. ad. 3ᵐ. q intellectus concipiens rem entitatis distinctaȝ a veritate: intelligit rẽ entitatis nõ intelligẽdo veritatẽ. et cũ infert. ergo entitas est vera sine veritate

te q2 om̄e qđ ꝯcipit̃ distīcte ē ver̄: negat̃ ꝯña. nā dato illo casu bene seqt̃ ꝙ entitas intelligat̃ sine ei⁹ v̄itate. ſ3 nō seqt̃ ꝙ sit sine v̄itate. q2 itellect⁹ pōt separe p actū itelligēdi ea q̄ s3 eē ꝯiūcta sūt Et si dicat̃ ꝙ itellect⁹ distīcte ꝯcipiēdo rē entitatis a v̄itate verū itelligit si ipe int̄ se distiguūt: cō cedim⁹ τ tū illa v̄itas ipius ꝯceptionis vel intellectionis ē: nō rei entitatis q̄ sine v̄itate ꝯcipiebat̃ vñ recte seqt̃. intellect⁹ itelligit rē ētitatis distīctā a v̄itate. ergo v̄e itelligit τ ꝯcipit aut v̄a3 hēt cō ceptionē. sed nō recte et formaliter sequit̃: ergo res entitatis ē vera. ¶ Ad primū ꝯ 2.am ꝯclusionē p3 rñsio p ea q̄ imediate dicta sūt ad 5m argumētū. nō. n. ex illa argumētatione ꝯcludit̃ ꝙ bōitas sit vera sine v̄itate. s3 ꝙ bōitas itelligat̃ nō itellecta v̄itate. ¶ Ad 2m dr̄ ꝙ i argumētatione committit̃ fallatia eq̄uocatiōis ex eo ꝙ mediū alit̃ τ alit̃ accipit̃ i maiori τ minori ꝑpositione. Nā in maiori inesse alteri qđ ē mediū itelligit̃ τ re τ rōne τ p se i p̄mo m° alit̃ falsa eēt: s3 in minori accipit̃ ieē vel vnū esse i alio scđm supposita. vñ cōcedim⁹ ꝙ om̄is res ē aliqd τ ꝙ ē aliqđ ver̄ τ aliqđ bonū τ aliqđ vnū scđm supposita: nō tñ formalit̃ nisi sicut expositū fuit i rōne ad 5m ꝯ p̄mā ꝯclusionē s3 ide nō seqt̃ ꝙ i rōne vel in ꝯceptu v̄i icludat̃ p se rō vel ꝯcept⁹ boni aut ecōuerso: τ sic ð ceteris: vel ꝙ ista nō distīguūt̃. sicut nō seqt̃ tal' ꝯña. om̄e corp⁹ naturale ē q̄ñtū τ est q̄le: ergo corp⁹ τ q̄ntitas τ q̄litas sūt idē realit̃. ¶ Ad 3m negat̃ ꝯña quā arguēs p̄tēdit: male. n. τ inepte ifert̃. bonū τ malū sūt in reb⁹: τ bonū τ pfectū sunt idē: et bonū τ appetibile circūscripto om̄i actu itellect⁹: ergo bonū τ verū nō distīguūt̃ p intellectu3. q2m vt dictū ē: intellect⁹ pt̄ distīguere ea q̄ in reb⁹ sūt cōiūcta. qđ aūt dr̄ in vltima ꝯña ꝙ q2 ver̄ ē manifestatiuū itellect⁹ ideo v̄itas p̄cedit om̄e3 actū itellect⁹: appet ēt mediocrit̃ intelligēti ꝙ nō seqt̃ nā cōcept⁹ q̄ terminat actū itellect⁹ τ oro voce exp̄ssa manifestatiua sunt itellect⁹: et tñ falsu3 est ꝙ p̄cedāt om̄em actū itellect⁹: imo magis sequūt̃ itellect⁹ opationē sicut oīs effect⁹ manifestatiu⁹ est sue cause τ tñ nō ideo p̄cedit eā. ¶ Ad p̄mū ꝯ 3am ꝯclusionē negat̃ minor. τ ad ꝓbationē dr̄ ꝙ auctoritas ph̄i τ cōmētatoris itelligit̃ ð obo mali: qđ i sui rōne nō importat hitudinē ad potētiā queadmodū ē color respectu visus. sec⁹ ē ð obo formali sicut visibile i cui⁹ rōne formali includit̃ respect⁹ ad potētiā. nā rō denomiationis q̄ sumit̃ a tali respectu: ꝯuēit obo i p̄mo m° dicēdi p se: τ tale obm formale ē bonū respectu appetit⁹. bonū. n. s3 ꝓpā rōnē dicit ens appetibile. vt i significatione bōi ens sit male: appetibile v̄o formale. sicut si dicat̃ color visibilis ð cui⁹ rōne formali ē hitudo ad potētiā visus. ¶ Ad 2m ꝯcedit̃ totū argumētū. negat̃ tñ qđ subifert̃ videl3 ꝙ eē appetibile sit respect⁹ ꝯñs actū volūtatis appetētis: τ ad ꝓbationē dr̄ falsū esse: τ false eē ipositu3 ph̄o ꝙ bonū nō dicat ordinē ad volūtate: nisi q2 volūtas reffert̃ ad bonū: imo ecōtra ē q2. s. volūtas dr̄ bona q2 ē ð bono: nā bonū et malū prout ph̄s dicit. 6. metha'. i reb⁹ sūt: τ p ꝯñs a reb⁹ deriuat̃ rō boni ad aīa3 sicut τ rō v̄i ab aīa deriuat̃ ad res extra: eo ꝙ ver̄ et falsū sūt i intellectu p° τ p̄ncipalit̃ vt dictū est. ¶ Ad 3m negat̃ maior si v̄r accipiat̃. Nā totū itegrale resoluit̃ i suas ptes tāq3 in cās ꝯstituētes q̄ tñ sunt ð itellectu toti⁹ τ ecōtra totū ð itellectu ptiū simul sumptaru3: τ diffinitū resoluit̃ i sua diffinietia. τ tñ vnū ē ð itellectu alteri⁹ τ ecōtra. talis. n. resolutio ē mini⁹ noti i magis notū: τ nō ꝓprie sicut effect⁹ i cām. vñ cū eē appetibile resoluit̃ i rōnē boni: nō resoluitur ꝓprie loq̄ndo i illđ tāq3 effect⁹ i causā s3 tāq3 diffinitio vl' pars diffinitiōis i diffinitū. vñ τ p̄mo ethico. ph̄s diffiniēs ait. bonū ē qđ om̄ia appetūt. resoluit̃. n. diffinitio i diffinitū τ diffinitū i diffinitionē tāq3 mi⁹ notū i magis notū. nā aliq̄n vel aliq̄b⁹ diffinitū ē magis notu3 q̄3 diffinitio: aliq̄n cō. dicim⁹. n. socrates ē hō q2 est rōnalis. τ iteru3 q2 socrates ē hō ē rōnalis. τ hui⁹ resolutio ꝓpe est euidē i idē sub alio τ alio ꝯceptu. ¶ Ad 4m. rñdet. S. Tho. de v̄i. q. 21. ar. 6°. ꝙ nomen boni nō significat respectū solū neq3 ð p̄ncipali significato, put i argumēto p̄tēdit̃ s3 significat aliqđ absolutū ad qđ seqt̃ respect⁹ q̄ respect⁹ iplicat̃ i nomine bōi ex ꝯñti. vñ argumentū ex falso ꝓcedit. ¶ Ad 5m qđ est aureoli negat̃ ꝯñs si intelligat̃ ꝙ rō boni est absoluta cū exclusiōe oīs respect⁹. et ad ꝓbationē negat̃ ꝯña q̄ i ꝓbatione iplicat̃. nō n. de⁹ dr̄ ad se eē bon⁹ ea rōne q2 bonū nullū respectū iportat saltē rōnis et ex ꝯñti: s3 q2 nō dicit relationē realē vnius psone ad alterā sicut hoc nomē pr̄ vel filius. Si aūt itelligat̃ i antecedēte ꝙ rō boni ē absoluta q̄ntū ad p̄ncipale significatū licet ex ꝯñti iportet respectū quēdā: ātecedēs est verū s3 tūc negat̃ ꝯña. videt̃. n. arguens decipi nō distīguēs it' relatiua s3 eē τ relatiua s3 dici quēadmodū sūt scia τ potētia τ similia q̄ iportāt rē absolutā i p̄ncipali significato cū q̄dā tñ respectu. ¶ Ad. 6m. negat̃ mior quātū ad p̄mā sui ptē si itelligat̃ ð rōne qua3 iportat nomē appetibil' in p̄ncipali significato, put arguēs p̄tēdit. Nomē. n. appetibil' sic τ nomē bōi rē absolutā dicit de p̄ncipali significato. ex ꝯsequenti tñ dicit respectū ad appetitū. τ rōne rei absolute qua3 iportat mouet

appetitū. vñ hoc nomē appetibile illō idē ipoztat i suo significato qđ et hoc nomē bonū nisi q̄ nomē appetibil' exprimit respectū cōcomitatē: qđ nō exprimit nomē bōi. ¶ Ad pᵐ gⁿ dōis ꝯ q̄rtā ꝯclusionē negat̄ minoz loq̄ndo đ ꝯpleta rōne bōi i q̄ icludit̄ur r rō appetibilis r rō finis. r ad ꝓbationem negat̄ q̄ ens r finis nō cōuertant̄ accipiēdo ens i actu qđ ꝓpe dr̄ bonū. omē enī ens i actu r ē bonū r ē finis r ē appetibile. qđ plīchre deducit. S. Tho. pᵃ. p. q. 5. articul'. 2. 3. r. 4. Et đ veri. q. 21 articul' p°. r. 2. ¶ Ad. 2ᵐ dr̄ q̄ maioz ꝓpositio ē vera de illo qđ p̄dicat̄ p̄mo r ꝑ se đ plib⁹ vniuoce. r tūc ad minorē dr̄ q̄ bonū nō p̄dicat̄ p° r ꝑ se vniuoce đ fine r đ hiis q̄ sūt ad finē ʒ de fine ꝑ se r cōuertibilit̄: đ hiis aūt q̄ sunt ad finē p̄dicat̄ nō p̄mo r ꝑ se ʒ ꝑ attributionē ad finē. vñ bonū nō est vniuocū ad finē r ad ea q̄ sunt ad finē ʒ analogice dictū: ꝑʒ. S. Tho. i q̄nit pᵃ. p. q. 5. ar. 6. ad. 3ᵐ. Ad argumētū aūt oppositū ptʒ rñsio ex sup dictis. illa enī tria ꝯuertūt̄ ʒ supposita ʒ formalit̄ distinguūt̄ inter se: r a re cui⁹ sūt modo q̄ in ꝯ ne positum est. Et in hoc questio ista terminat̄.

Tertiū ar

ca 3ᵃᵐ distictiōē 3 q̄rit̄ vtrū potētie aīe sint ipa aīe eēntia. r arguitur p̄mo q̄ sic q̄z aīa ē nobilioz q̄ʒ materia p̄ma: ʒ materia p̄ma ē sua potētia ergo multo magis aīa. Jn oppositū argūt̄ q̄z ʒ Dio. 2°. ca. celestis hierar. celestes sp̄ūs diuidūt̄ i eēntiā v̄tutē r opationē milto tgit̄ magis in aīa aliud ē eēntia r aliō v̄t⁹ siue potētia. ¶ Jn hac q̄stiōe erūt q̄ttuoz articli vt đ

Quantū ad arti

culū p̄mū sit p̄ma ꝯ° q̄ potētie aīe nō sūt ipsa eēntia aīe. hāc cōclusionē tenet. S. Tho. li. p° sē. di. 3. q. 4. ar. 2. Jtē pᵃ. p. q. 77. ar. p°. Jtē de sp̄ūalib⁹ creaturis. q. xjᵃ. Jtē i q̄stionib⁹ đ aīa. q. 12. ¶ Secūda ꝯ° est q̄ volūtas et intellect⁹ i aīa rōnali sunt due potētie realit̄ distincte. hāc ꝯclusionē tenēt. S. Tho. pᵃ. p. q. 78. ar. p°. et. q. 82. ar. 3°. Et đ v̄i. q. 22. ar. x°. Jtē i ꝯmēto sup. 2°. đ aīa. ¶ Tertia ꝯ° est q̄ memoria in pte intellectiua nō ē potētia distīcta realit̄ ab itellectu. hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pᵃ. p. q. 79. ar. 7°. Jtē đ v̄i. q. xᵃ. ar. 3. Jdē sētit p° sen. di. 3. q. 4. ar. p°. ¶ Quarta ꝯ° est q̄ ptes imaginis create distīguūt̄ ab illo in q̄ sunt vel saltē aliq̄ illaꝝ. hāc cōclusionē tenet. S. Tho. pᵃ. p. q. 93. ar. 7. Jdē sētit. q. 79. ar. 7. ad p̄mū. Jtē de v̄i. q. xᵃ. ar. 3°.

Quantū ad arti

culū 2ᵐ arguit̄ p̄mo ꝯ rōnes. S. Tho. qb⁹ ꝓbat p̄mā ꝯclusionē r q̄dē ꝯ p̄mā quā adducit pᵃ pte loco p̄allegato i ꝯclusiōe arguit Scot⁹ in. 2°. sen. di. 16. p° sic. dicit. n. q̄ ibi ē equocatio de potētia. Nā potētia vno m° ē p̄ncipiū opandi r sic diuidit̄ i potētiā actiuā r passiuā. 5° r. 9°. metbaᶜ. alio m° accipit̄ vt diuidit̄ ꝯ actū. r hoc m° potētia r act⁹ nō sūt tātū eiusdē speciei. ʒ etiā i eiusdē numeri vt dr̄. 9°. metbaᶜ. Jllud. n. i diuiduū qđ nūc ē i actu illō idē fuit i potētia. potētia aūt p° m° ē p̄ncᵐ trāsmutādi aliđ i q̄ʒᵐ aliđ vl' ab alio i q̄ʒᵐ ab alio. Cū ergo dr̄ q̄ potētia et act⁹ sūt eiusdē gn̄is falsū ē đ potētia q̄ ē p̄ncipiū trāsmutatiōis q̄z accidēs imediate recipit̄ i sb̄a alit' eēt ꝓcessus i ifinitū. ergo potētia passiua vl' actiua sic accepta nō ē eiusdē gn̄is cū suo actu. hoc etiā ꝓbat̄ ꝑ Arist. 7°. metbaᶜ. i fine q̄ dicit q̄ sb̄a nō ꝓducit̄ i eē nisi a sb̄a p̄existēte in actu. sed q̄ntū vel q̄le ꝓducit̄ in eē nullo q̄nto vel q̄li p̄supposito in actu ʒ i potētia tm̄. ergo ꝑm ip̄m sb̄a ponit̄ imediate eē effectiua accidētis. ¶ Jtē iste pōit in aīa v̄tutē actiuā respectu istaꝝ potētiaꝝ q̄z fluūt ab eēntia attribuit̄ v̄tuti actiue eēntie. Simil' doctoz iste ponit i. 3° suo q̄ eēntia aīe est imediatū p̄ncipiū et ꝓximū receptiuū istaꝝ potētiaꝝ quāuīs q̄ sint accidētia ʒ ip̄ʒ r tū ʒ ip̄ʒ nō sūt i eodē gn̄re cū eēntia aīe. ergo receptiuū nō semꝑ ē eiusdē gn̄is cū recepto vl' receptiuū act⁹ r ip̄e act⁹. ¶. 3° instat̄ ꝯ illā rōnē q̄z sb̄a ē in potētia ad q̄ntitatē r ūno sb̄a inde ꝯsiderata se hēt ad accidētia vt potētia ad actū r tū nō sunt eiusdē gn̄is. ¶. 4°. q̄z sup̄ficies ē potētia respectu coloris q̄ tū nō est eiusdē gn̄is cū colore cuꝫ vnū ptineat ad gen⁹ q̄ntitatis puta sup̄ficies r aliđ ad gen⁹ q̄litatis puta coloz. ¶. 2ᵐ. rō nō valet nō. n. sequit̄ aīa ʒ suā eēntiā ē act⁹: igit̄ hēns ip̄aꝫ semꝑ opat̄ vel pōt opari semꝑ ʒ bene seq̄t̄. ergo semꝑ ē i actu: nec ē simile đ dare vitā r opari q̄ s. sicut ē p̄ncipiū opandi ꝑ eēntiā ita ē p̄ncipiū viuēdi ꝑ eēntiā r c. q̄z aīa ē p̄ncipiū formale q̄ viuū ē viuū q̄z ip̄a formalit̄ dat eē viuū ʒ aīa est p̄ncipiū opatiōis ʒ q̄ reducta ad gen⁹ cause efficient' et sic ars se hēt ad effectū. s. i gn̄re p̄ncipij effectiui. ē igit̄ ibi equocatio q̄ʒᵐ ad imediationē vno. n. m° ē sic r alio m° nō sic. ē. n. aīa imediatū p̄nᵐ formale eēndi r imediatū p̄nᵐ opādi ʒ nō

sic se habet ad causaz formalē τ ad effectiuā nō
eiū oportet q̄ habēs formā sit semꝑ in actu secūdo
¶Cū dicis actus nō est īmediatū principiū re-
cipiēdi actū falsū est τ etiā ꝯtra te sicut ꝯtra me
q̄ essentia τ substātia est receptiua actus alicu-
ius accidētalis.s.potētie que est forma quedā τ
actus in aīa ſm eos.nec est maius icōueniēs q̄
de forma sbali que est ꝓpria ratio recipiēdi pro
pria passionē sicut ꝓpria forma hoīs ratio reci-
piēdi risibilitatē. ¶Preterea si actus nō pōt re-
cipere actū cū oīs potētia naturalis aīe sit q̄dā
actꝰ nulla recipiet actū. ¶Ad aliud dico q̄ age-
re per essentiā est dupliciter. vno modo idē est
q̄ in agēdo nō depēdere ab alio τ nō habere es-
sentiā per participationē τ ſm hoc maior est ve
ra sed minor falsa. Alio modo idē est q̄ nō per
accidēs siue per additū licet depēdeat τ ſm hoc
maior est falsa τ hoc patet per Auicenā 9°.me-
thaꝰ.ca°.2°.qui dicit q̄ virtutes alique sūt agē
tes nō per additū. ¶Ad aliud dico q̄ maior ꝓ
positio est falsa.sicut se habet esse ad essentiā ita
operari ad potētiā q̄ esse est idē realiter cū essē
tia nō ꝓgrediēs ab essentia. actus aūt vel opa-
ri est ꝓgrediēs a potētia neq̄ est idē sibi realiter
Sed si argueret sic sicut essentia ab esse sic potē
tia a posse. igitur sicut essentia est potētia sic eē
est posse:cōcederetur argumētum auctoritates
soluūtur inferiꝰ q̄ solutio eaꝝ depēdet a solutio
ne questionis. ¶Cōtra pinā rationē scti Tho.
in.q.de spūalibꝰ crea.vbi ē.ad eandē ꝯclusionē
sit instātia dicēdo q̄ similitudo nulla est quā do
ctor facit.q̄ alio modo eē est actualitas essentie
q̄ operari sit actualitas potētie q̄ eē est actꝰ eēn-
tie sicut forma dr̄ actus eiꝰ. sed operari est actuali
tas potētie sicut effectꝰ efficiētis vel actio eius
dicitur actus eiꝰ.modo maior distictio est inter
causā efficientē τ eius actionē q̄ inter formā et
eiꝰ effectū formalē.nō ergo oportet q̄ si isti duo
actus sūt distincti q̄ ideo illa quoꝝ sūt effectiuo
distinguātur in creatis. ¶Cōtra.2^{am}.rōnē scti
Tho.ibidē multe sūt instātie pina quidē ꝯtra
p̄mū motiuū ibi tactū.diceret eīn q̄ eadē po-
tentia est potētia ꝯrioꝝ tam passiua vt suꝑficies
albi τ nigri q̄ actiua τ hoc siue rōnalis que pōt
in opposita siue actiua naturalis vniuersalis siue
actiua naturalis particularis ſm diuersitatem
recipiētiū vt calor aliqua indurat τ alia liq̄facit
τ eadē est potētia sensitiua ꝯrioꝝ. nec differunt
re:opinatiuū τ intellectiuū nec posse sanari τ in
firmari cū ꝯrietas nata sit fieri circa idē.distictio
aūt potētiaꝝ de qua loquit̄ phūs debet itelligi
ſm rōnē nō ſm rē. vl' diceret etiā q̄ actus q̄uis
differāt gn̄e pn̄t eē ab vno pn̄cipio quodā ordi-
ne siue sit principiū actiuū siue passiuū. τ sicut tu
dicis eēntiā aīe vnā esse pn̄cipiū ꝓductiuū τ re-
ceptiuū multaꝝ potētiaꝝ aīe licet quodā ordi-
ne:sic dicā a simili q̄ ē principiū multaꝝ opatio-
num eodē ordine. ¶2^{a}.instātia est quia ad 2^{m}
motiuū diceret q̄ ideo dicitur aliq̄ potētie sepa
rate a corpe τ alia ꝯiūcte q̄ aīa aliquas opatio
nes pōt nō coexigendo organū corporeū τ ali-
quas nō pōt nisi per organū corporeū nō tñ ex
hoc habet q̄ illud quo aīa pōt hāc opationē vel
aliā sit accidēs distinctū ab aīa. ¶3^{a}.instātia est
q̄ diceret ad 3^{m} motiuū ibi tactū q̄ cū actio sit
a potētia actiua τ passio a potētia passiua:nō est
maius incōueniēs idē eē pn̄cipiū actiōis τ passio
nis vel idē mouere seipm̄ q̄ idē eē pn̄cipiū potē
tie actiue τ pn̄cipiū potētie passiue subiectiuum
sīno minus. q̄ si idē nō pōt eē in actu τ potētia
instrumētaliter:multo minꝰ principaliter.ſm autē
est pn̄cipiū agēs τ patiēs. vn̄ si aīa pōt eē ſm po
tentie actiue τ passiue pari rōne pōt ꝑ se agere
τ pati īmediate sicut mediate licet agat ꝑ vnam
potētiā instrumētaliter τ patiat̄ per aliā īmedia
te.tñ agit pn̄cipaliter τ patit̄ ꝑ suā essentiā. ¶Con
tra 2^{am} rōnē quā sctūs Tho.adducit ꝓ eadem
ꝯ°nc.lib.p° sentē. vbi ē ad oppositū sit instātia.
dicit̄ eīn q̄ aliq̄d agēs agere ꝑ eēntiā ꝯtingit tri-
pliciter.pmo modo q̄ eēntia est actio qua for-
maliter agit. alio modo q̄ ex eēntia sua habet
q̄ agat τ nō ab aliquo extrinseco hoc conferēte.
alio modo q̄ eēntia sua est ei rō τ ꝓximū pn̄ci-
piū agēdi mō quo aliq̄d agēs creatū agat ꝑ eēn
tiā.pmo vel 2° mō negat̄ q̄ oīe agēs creatuꝝ
agit distincta actiōe realr̄ a sua eēntia. similr̄ oē
creatū agēs hꝫ a pmo agente ꝑfectiue suā actiōn
catē.sed 3° mō sumēdo agere ꝑ eēntiā:ꝯceditur
aliq̄d agēs creatū agere ꝑ eēntiā. Sed ꝯ istā re-
spōsionē argūt̄ sic.nulliꝰ eēntie create suū esse ē
suū agere ꝑ te:ergo nulliꝰ eēntie create sua eēn-
tia est sua potētia actiua.ꝓbat̄ ꝯña q̄ eēntia q̄
res hꝫ eē simplr̄ nō ordinat̄ ad vlteriorē actū q̄
sit suū eē q̄ tūc ꝑ idē res hēret eē simplr̄ actu τ
ꝑ illud idē eēt in potētia ad actū vlteriorē. vbi er
go agere differt ab eē: opꝫ q̄ aliud sit illud ꝑ q̄d
res hꝫ simplr̄ eē τ aliud sit illud ꝑ q̄d ordinat̄ ad a
gere.Sed illud 2^{m} vocamꝰ potētiā igit̄ in oīm
agēte creato potētia differt ab eēntia.nec aliq̄d
tale agit ꝑ eēntiā 3° mō nisi ageret ꝑ eēntiā pmo
modo. ¶Cōtra ꝯclusiones arguitur a multis.τ
quidem contra primam arguit Scotus sic.ponē
da est paucitas vbi non ocurrit plura ponen-
di necessitas. Ponenduz est etiam q̄ nobilitas

naturā anime vbi nō occurrit impossibilitas. Sz non est necessitas ponēdi aiam p aliqua accidē-tia supaddita eē pricipiū suoꝝ actuū. vt pꝫ soluē-do argumēta in ꝯͣrͥm. ergo ponēdū est ꝙ p essen-tiā suā sit pncipiū suoꝝ actuū. ꝙ aūt hec sit nobi-litas in aia patet. qꝛ si esset iperfectiōis imediate opari: tūc hoc nō esset ꝯcedēdū deo. ergo nō est imperfectionis. Si ergo hoc sit possibile anime vt patet soluēdo argumēta in oppositū: hoc de-bet ꝯcedi essentie anime qꝛ ipam nobilitat. Itē nobilitatis est ꝙ ordinatū ad finē: imediatꝰ at-tingat finē sꝫ si aia operaꝛ p essentiā imediatius attinget finē suū ꝙ̄ si operetur p aliquod aliud acci-dens supadditū. ergo ponere aiam per essentiā suā opari nobilitat illā. ¶ Itē nō est propria per fectio alicuiꝰ qḋ nō recipitur in eo sed in alio in ꝙ̄ ꝑt recipi si nō esset eius. Sed si itellectꝰ eēt acci-dens additū essentie aīe: tū eo reciperet vnio dei licet separareꝛ ab essentia anime. et sic illud acci-dēs esset btūm p se ⁊ aia nō nisi p accidens. sicut lignū diciꝛ albū p accidēs qꝛ supficies est in quo pmo recipiꝛ albedo. vū si intellectꝰ esset accidēs nō in ꝯͣs beatitudo esset pfectio anime ꝙ̄ albe-do sit perfectio ligni. ¶ Itē. 3°. aliqs actꝰ pmo inferior aīe pōt esse imediatū pncipiū opationis igiꝛ hoc nō repugnat aīe ꝙ̄ est actꝰ pfectior. An-tecedēs patet in accidentibus. pmo qꝛ si nullum accidens seu nullus actus accidētalis esset prin-cipiū imediatū operādi erit ꝓcessus in isinitum 2°. hoc pꝫ in sbis iferiorib'. necesse est eī sbaꝫ imediate gnāri a sba siue in gnatiōe vniuoca siue equiuoca. qḋ ꝓbatur qꝛ necessario forma gene-rātis est eque pfecta vel pfectior ꝙ̄ forma geni-ti. sed ipossibile est formā accidētalē quācūqꝫ eē pfectiorē forma sbali: ergo forma sbalis erit ime-diate pncipiū generādi. Si dicas ꝙ forma acci-dētalis nō est pncipale agēs: ergo aliqua efficiē-tia datur supiori agēti. s. sbā. Itē vbi pricipale a-gens nō hꝫ pōt istrumētū p qḋ attigat passum ibi imediate attingit terminū ꝓductū. Sed in gnatiōe sbali istrumētū nō pōt attigere passum ꝓbatur. qꝛ quicqd supponiꝛ ab actu pmo magis est actus primꝰ: supponiꝛ ab actu 2°. sed forma accidētalis necessario presupponit ī materia for-mā sbalē. ergo actio forme accidētalꝭ necessario presuponit ī materia formam substātialē. igitur tūc nō vtitur eo. s. instrumēto. igiꝛ imediate. hec sunt argumēta eiꝰ 2° sentē. ¶ Quarto loco ar-guit aureo. in suo quolibet. q. 6ª. nulla qualitas nec aliqḋ accidēs est potētia pura ab omni actu alitate denudata. sed intellectꝰ possibilis est hu-iusmodi: igiꝛ intellectꝰ possibilis nō est qualitas nec accidēs. Maior manifesta est sꝫ minorē pro bat dupliciter. pmo sic. si intellectꝰ possibilis sit aliqua entitas actualis vel in actu: quero igitur an itelligat se per essentiā suā sic ꝙ sua realitas sit sua intellectio: aut intelligat se recipiēdo itel lectionē suā a se ipo sicut recipit a ceteris obiectꝭ Non pōt dici 2m qꝛ illud qḋ per essentiā suā est intellectio: īpossibile est ꝙ sit susceptiuū alterius intellectionis. qꝛ recipiēs nō pōt esse de natura specifica aut gnis ꝓpinqui rei recepte sicut pꝫ ꝙ nulla figura pōt esse pncipiū recipiēdi alias figu ras nec albedo alios colores. cū igiꝛ intellectus possibilis sit illud quo aia suscipit oēm intellecti onē: īpossibile est ꝙ iste itellectꝰ sit essentialiter intellectio: igiꝛ nullomodo intelliget se si sit ali-qua realitas in actu puta qualitas qḋ est abso-num dicere. 2° ꝓbatur eadē minor. illud quo rē cipiens p se pmo recipit: necessario est in sua na-tura denudatū a natura specifica aut gnis ꝓpin qui rei recepte. sic ꝙ nec est eiusdē spēi nec eius-dem gnis ꝓpinqui cū illo qḋ recipiꝛ. Et hoc pꝫ siue receptio sit realis siue itētionalis. Unde ca pio istā maximā vel ꝓpositionē de receptione in tētionali sic. nulla realitas in actu pōt esse ratio recipiēdi spēm vel similitudinē alicuiꝰ qḋ sit eius dem spēi vel gnis ꝓpinqui imo oportet ꝙ illa realitas sit in illo genere vl' spē illa potētiali nō in actu. Nō enī illud quo oculus recipit spēm co loris est aliqs color sed diaphaneitas. nec illud quo auris recipit sonū est fractio aeris sed poti us aer frangibilis: ⁊ rō huiꝰ est qꝛ oportet illud quo recipiēs recipit esse potētiale ⁊ receptum esse actuale. Unū aūt īdiuiduū infra eādē spēꝫ nō se habet ad aliud vt potentiale. nec etiā vna spēs ad aliā infra idē genꝰ cū sint ꝯtrarie sed cō stat ꝙ aīa recipit p intellectū possibilē oēm enti tatē existentē in actu receptiōe dico nō reali sed intētionali: ergo nō pōt esse in actu eiusdē gnis ꝓpinqui aut eiusdē spēi cū aliquo ente actuali. oportet igiꝛ vnū dare de duobꝰ. s. ꝙ intellectus possibilis differat gnē ⁊ spē ab oī alio qḋ est ens ꝙ nō. vel ꝙ in se nō sit alicuiꝰ spēi in actu ⁊ p ꝯñs erit pure potētialꝭ. ⁊ sic pꝫ minor sūpta. Sequitur ergo ꝙ intellectꝰ possibilis nō sit aliq̄ forma ac-cidētalis. ¶ 5°. arguit sic. sm mentē aristo. intel lectus agēs semp intelligit et cōtinet in virtute oēs formas intelligibiles. sed nulla qualitas est huiōi nec est ꝓbabile phꝫ hoc sensisse. dicit enī phus ꝙ intellectꝰ agens est sba actu ens. ⁊ ꝙ est pfectio intellectꝰ possibilis sed hoc nō pōt dici de aliqua qualitate aut de quocūqꝫ accidēte: igi tur intellectus agēs nō est accidēs distinctū ab

anima nostra. ¶ 6°. arguit sic Ochā. oē qd fm sui mutationē est susceptibile ↄtrariorum est sba. sz intellectus possibilis ⁊ volūtas fm sui mutationē sūt susceptibiles ↄriorum. ergo qlibet eorum est sba. maior ptz p phm in pdicamētis cap. de sba. minor ptz. nā intellectus est susceptiuus ↄtrariarum opinionū successiue fm sui mutationē. Similiter volūtas fm sui mutationē est susceptiua virtutum viciorum ⁊ ↄtrarium volitionū. igr ⁊c. ¶ 7°. arguit sic. Adā. q. 16. pmi. aia intellectiua siue mēs fm Augustinum. eo est ymago dei: quo capax eius est. sed p naturā suā est capax. qr omni circūscripto a natura aie adhuc ipa est capax dei. i. cognitionis ⁊ fruitionis dei. ergo omni alio circūscripto est in aia ymago dei ⁊ ↄsiter potētie. ¶ 8°. arguit. frustra fit p plura qd eque faciliter pōt saluari per paucioza. sed sine omi tali distinctiōe reali pma ipis actibus modo quo exprimit actor libri de spū ⁊ aia facillime potuerunt saluari alia ppter q alij ponūt potētias aie distingui realr ab aia. Dicit enī sic. aia est spūs rōnalis ⁊ itellectualis bone maleq volūtatis capax atq fm suū officium operis: varijs nūcupat noibus. Dicit nāq aia dū vegetat. spūs dū cōtēplatur. sensus dum sentit. animus dū sapit. mēs dū itelligit. ratio dū discernit. dū recordat memoria. dū vult voluntas. Ista tn̄ nō differūt i sba quēadmodū in nominibus. qm̄ ista quasi vna est aia. ¶ 9°. qr omni alio circūscripto a natura intellectuali hac. s. ab ipa aia: ipa nata est intelligere. igit ipa est intellectus. Ex hoc enī q talis natura nata est intelligere: ipa dr intellectus. Similr hec natura omi alio circūscripto nata est velle: igit hec natura ē voluntas qr ex hoc solo q talis natura nata est velle vel est potēs velle: ipa dicitur volūtas. Et ex hoc seqtur q nec volūtas nec intellectus sūt aliud ab essentia aie nec ab inuicem. qr hoc natum intelligere est natū velle. ergo intellectus est volūtas. Et hoc nō solū inquit dicerē de intellectu ⁊ volūtate sed de omi sensu in hoie cui cōsentit actor libri de spū ⁊ aia dicēs. sensus vero vnus est in aia. ⁊ cū nō sit nisi vnus: verūtamē ppter varia exercitia varie nūcupat. dicit nāq sensus ymaginatio ratio intellectus intelligētia ⁊ hec oia in aia nihil aliud sūt q ipa aia. ¶ 10. arguunt sic alij. eadē sūt principia essendi ⁊ operandi etiā imediata. loquēdo de esse super quo imediate fundat operari. Sicut ignis per illud quo est calidus imediate: calefacit. s. calore. licet nō eodē sit ignis. nā calefacere nō est opus ignis vt ignis est sed vt calidus est. vñ calidum calefacit nō ignis. ergo eodē quid est aiatū ⁊ habet opera vite. sed est aiatū imediate p aiam. ergo operatur per aiam imediate opera vite. s. vegetare sentire ⁊ intelligere. ¶ 11°. quia actus ⁊ potētia sunt in eodē genere. sed actus potētie generatiue ⁊ aliarum potentiarum partis vegetatiue videnē esse sbe ⁊ terminari ad sbam. ergo dicte potentie vere sunt sbe. Confirmatur qr formalis terminus pductionis nō pōt esse pfectior pncipio immediate pductiuo. sed formalis terminus actuū partis vegetatiue est dignior omi accidēte. igit principiū imediatū taliū actuū nō est accidens sed dignius accidēte. ¶ 12°. qr si potētie aie sint accidētia ab aia distincta: ipa fluunt ab essentia aie fm aduersariū. aut igitur aia est imediatum principiū pductiuū taliū potentiarum aut nō sed mediāte aliquo accidēte est pricipiū illarum. si 2° modo: est pcessus in infinitū. si pmo modo: tūc rōne eadē pōt poni q essentia aie est imediate principiū suorum actuū ⁊ nō mediāte quocunq ab ea distincto. ¶ 13°. qr natura est principiū motus ⁊ quietis eius in quo est pmo ⁊ per se ⁊ non per accidēs vt dr 2° phicorum. sed natura principaliter dicitur forma ibidē. igit aia est principiū suorum actuū imediatū. qr si mediāte aliquo accidente: iā nō est principiū per se sed per aliud accidens. ¶ Contra 2am ↄclusionē arguitur sic. secūdū Sco. vbi supra. possibile inquit est vnū oīno indistinctū re ⁊ rōne: esse principiū actuū distinctorum. nō enī requirit distinctio realis in pncipio respectu diuersorum actuū vt ptz de principio equiuoco respectu actuū equiuocorum. nec etiā requirit aliqua distinctio rationis qr licet nos possumus cōsiderare principiū diuersimode ⁊ ipm ↄparare ad diuersos actus ⁊ ad diuersa obiecta: tamē ppter talē cōsiderationē rōnū nulla causalitas attribuit principio ⁊ ideo principiū vt effectiuū diuersorum actuū: nō exigit diuersitatē rei neq rationis. vt ptz de sole qui de se eo q illimitatus est ad plures effectus: potest esse causa illorum sine aliqua distinctiōe rei vel rationis. ⁊ ita essentia aie sine aliqua distinctione vel rei vel rōnis potest esse imediatū principiū intelligēdi ⁊ volendi. Nō oportet ergo ponere volūtatē ⁊ intellectū realiter inter se distingui aut esse potentias diuersas. ¶ 2° arguit Aureo. vbi sup. pbando q meno phi ⁊ in ↄmētatorio sunt q intellectus ⁊ volūtas nō differūt realiter sed fm diuersas denominationes. Nā cōmēta. 3°. de aia cōmento. 49. dicit q cū desideratū mouet intellectum: tunc desiderabit intellectus. ⁊ cū desiderauerit: tūc mouebitur homo. s. virtute desideratiua. s. intellectus: ⁊ sequitur q intellectus quādo

cõprehendit aliqd desiderabit τ mouebit. τ necesse est q ipse intellect⁹ sit mouens vt est desiderans nõ fm q est ꝓprehẽdẽs. nec fm q est desideriũ: est alia virtus ab intellectu desideratiua Phus etiã 6° ethicoꝝ τ 3°. vbi loquitur de electione indifferẽter ait q est appetitus intellectiuus vel intellectus appetitiuus. Et 3° de aïa cõmen. 49. dicit. si eñ duo sunt appetitiua τ intellectiua: mouebunt fm cõem aliquã vtriqꝫ speciẽ. vñ phus τ cõmẽtator expresse videnẽ dicere q eadem est virtus fm rẽ que desiderat τ ꝓprehendit q̃uis differat fm diuersas denominationes ¶ 3° argũt sic Adã vel argui põt ex dictis eius. oĩs actus voluntatis est quedã cognitio vel intellectio. ergo oĩs volũtas est intellectus. tenet ꝯña. qꝛ si volũtas esset alia potentia ab intellectu fm rẽ: tũc posset volũtas elicere actũ qui nõ esset cognitio. Antecedẽs aũt ipse probat multipliciter. pͥmo sic. qꝛ si aliqua volitio nõ esset cognitio: deus posset destruere visionẽ dei cõseruando fruitionẽ. τ ita amaret incognitũ qđ est incõueniẽs. Et ptꝫ falsitas istius per August. 9° de triũ. c. 4°. τ magistrũ 3ª distin. pͥma. mens inquit amare seipsam nõ põt nisi etiã nouerit se. Nã quomodo amat qđ nescit. Et in fine illi⁹ capituli dicit. q si mẽs nõ nouit: nõ amat se. Et alibi. inuisa diligere possumus quoquomodo incognita aũt nequaq̃. ptꝫ ꝯña. qꝛ si essent absoluta realiter distincta deus posset facere vnũ sine reliquo. ¶ 2° probatur idẽ antecedẽs. qꝛ tũc voluntas esset ceca qꝛ nihil cognosceret per actuꝫ suũ de obiecto. ¶ 3°. qꝛ tunc posset aliquis esse beatus: τ tñ nõ videret nec cognosceret deum. ¶ 4°. qꝛ impossibile est simpliciter incognituꝫ placere volũtati: ꝫ posito solo actu amãdi quocunqꝫ alio circũscripto placet obiectũ dilectum ¶ 5°. qꝛ actus fidei posset esse sine actu volẽdi. ꝯñs est falsũ qꝛ nullus credit nisi volẽs. fm Augu. super Jo. home. 97. Intrare ecclesiã potest aliquis nolẽs: sed credere nõ nisi volens. ¶ 6°. quia tunc volũtas posset in oppositũ cuiuslibet dictaminis sine noticia τ ita ferri in incognitum ¶ 7°. quia oĩs experiẽtia alicui⁹ obiecti est quedam cognitio eiusdẽ: sed oĩs actus appetitiuus est quedã experiẽtia sui obiecti. i. quo aïa experitur tale obiectũ. quia omnis actus vitalis est quedã experientia. aliter nõ plus video q esset actus vitalis anime q̃ species prima omni actui si ponaẽ vel habitus infusus vel color sui obiecti: sed omnis cognitio τ volitio est actus vitalis. ergo. ¶ 8°. nõ magis incõueniens est oẽm volitionẽ ponere cognitionẽ quandã licet non omnis cognitio sit actus appetendi q̃ q omnis assensus sit apprehẽsio quedã licet nõ omnis apprehensio sit assensus vel dissensus. sed illud nõ est incõueniẽs. igitur nec pͥmũ. ¶ 9°. qꝛ vna operatio est vltimus finis hominis τ nulla nisi cognitio τ dilectio. igitur τ c. Probatur hoc qꝛ si sit cognitio que nõ est dilectio: deus potest illam conseruare sine dilectione. τ tũc homo posset esse beatus qui deũ non diligeret. nec potest esse dilectio que nõ sit cognitio qꝛ tũc in patria cum beatitudine hominis staret q deus omnino esset incognitus quod est falsum. ¶ 10. qꝛ Aug. in 2° de trinitate dicit q amor dei est sapiẽtia. τ quasi idem totaliter habetur. Enchi. ca. 64. nisi quid dicturi sumus volũtatẽ nostrã quando recta ẽ nescire quid agit. porro si sic inest ei sua quidẽ sciẽtia. An vero audiẽdus est quispiã dicens charitatẽ nescire quid agat cũ nõ agit per perã. τ c. 65. Amor vnius inimicus atqꝫ intelligit quid appetere debeat aut q̃d vitare. ¶ 11°. quia Grego. in home. super illud Johan. Que cunqꝫ audiui a patre meo nota feci vobis. dicit omnia audita seruaui τ amauiram nouiꝫ qꝛ amor ipse notitia est. Ecce motiua eius ad probandũ minorem supernis assumptam. s. q omnis volitio est cognitio. τ ꝯsequẽter omnis potentia volitiua est cognitiua. τ sic volũtas est intellectus fm rem. ¶ 4°. principaliter arguit ipse in alia questione. Si enĩ intellectus τ voluntas distinguuntur: aut hec est distinctio rationis solum. et hoc nõ potest dici. quia talis distinctio causaret per actum: sed actus τ volũtas precedũt omnẽ actum intellectus aut volũtatis. Aut illa distinctio eẽt ex natura rei: τ hoc nõ. qꝛ aut illa diuersitas esset ponẽda ꝓpter diuersitatẽ actuũ aut propter diuersitatẽ modoꝝ principiandi. Non ꝓpter pͥmũ. quia tũc tot essent potentie intellectiue: quot essent actus intelligendi fm speciẽ distincti. quod nõ est verum. Nec ꝓpter 2ᵐ qꝛ principiare libere τ necessario respectu diuersorum: nõ opponunẽ. vt patet de bonitate dei qui necessario vult se τ alia cõtingenter. pater etiã necessario producit filiũ τ spiritũ sanctũ libere. Similiter voluntas nostra quosdã actus maiene naturaliter principiat τ quosdam libere. ¶ 5°. principaliter arguit sic. Nam Augustin⁹ de trinitate li. 10. dicit τ allegat magister in presenti distinctione. hec tria. s. memoria. intelligentia. voluntas. nõ sũt tres vite sed vna vita. nec tres mentes sed vna mẽs. vna essentia. memoria vero dicitur ad aliqd. vita vero dicitur ad seipsam et mens τ essentia. ¶ 6°. arguit. Nam deus b

potentiā gubernatiuā reparatiuā predestinatiuam que nullo modo distinguuntur in eo. sed eadem oino dei essentia vel volūtas varie nominatur a varijs eius effectibus ſm magistrū ſe pe li. pº. Sed similiter per oīa dici potest de intellectu ꝛ volūtate ꝛ alijs potentijs respectu anime igitur nō apparet quare ponēda sit talis distinctio realis. hec sunt argumēta ade. ℂ. 7º. arguitur sic ab alijs. Oīs virtus separata ab organo corporali est actu ꝛ per suā essentiā intellectus quia talis separatio est causa intellectualitatis. vnde vt quidā dicunt. Si calor esset subsistens actu ꝛ aptitudine esset intellectus. sed volūtas est huiusmodi. igitur voluntas est intellectus. ℂ. 8º. quia appetitus naturalis nō differt a natura quā cōsequitur sicut appetit⁹ materie a materia. nec appetitus grauis a grauitate. ergo a simili nec appetitus animalis a potētia sensitiua quā sequitur. nec rationalis ab itellectu. ꝛc. ℂ. 9º. si volūtas esset alia potētia ab intellectu: sequeretur ꝙ esset imperfectior itellectu ꝛ perfectior eo. sed ꝯñs est falsum quia tunc esset perfectior seipsa. probatur ꝯñtia quia illud est altero perfectius simpliciter quod habet perfectionē simpliciter ꝗ aliud caret: sed si intellectus ꝛ voluntas distinguunť ratione absoluta: quodlibet tale habet perfectionē simpliciter qua aliud caret ꝛ quā melius est habere ꝗ̃ nō habere. qꝛ intellectus sic est intellectus ꝙ nullomodo ad eius naturam intrinsece pertinet volūtas ꝛ econtra. ꝛ tamē qólibet hoꝝ importat perfectionē simpliciter. ℂ. 10. ille potentie nō differūt re absoluta quaꝝ obiecta nō differūt re absoluta sed tantū ratione. sed obiectuꝫ intellectus est ens. obiectum aūt voluntatis est bonū ꝛ cōuertūtur realiter ꝛ ſm oēm rationē realem. nec facit ad propositum diuersitas facta per intellectū que non sufficit ad diuersificandum obiectū vt sit sufficiens ꝛ reale distinctiuū duaꝝ potentiaꝝ realiter distinctaꝝ. ℂ. 11º. potētia que est per essentiā libera est per essentiā rationalis ꝛ per ꝯñs est intellectus. sed voluntas est huiusmodi. igitur. Maior ꝓbatur quia ratio est de essentia libertatis. vbi cū est liberꝫ: ꝛ rationale. vnde in quibus nō est cognitio sicut in plantis aut nō intellectiua cognitio sicut in brutis: nō est libertas licet volūtario participēt. quia mouēt se per cognitionē. vbi etiā est intellect⁹ puta in homine: potentie que nō obediūt rationi: quia nihil participant de ratione: nihil participāt de libertate vt vegetatiue in homine. que aūt obediūt principatu dispotico. i. seruili nō politico qui solus ē liberoꝝ: nō sunt libere vt potentie sensitiue apprehēsiue. que āt obediūt rationi principatu politico vt appetitus sensitiuus: sunt solū libere sicut rationales per participationē. sicut ergo potentie nullo modo libere nullo modo sunt rationales: ꝛ libere participatione sunt rationales participatione: sic libere per essentiā sunt rationales ꝑ essentiā. Sicut enī se habet minime ad minime ꝛ magis ad magis ꝛ simpliciter ad simpliciter: sic maxime ad maxime. ꝛ sic patꝫ maior sed minor probatur quia illud est simpliciter respectu cuius alia dicuntur talia que sunt talia ꝑ ꝑticipationē sicut ignis respectu ignitoꝝ. sꝫ alie potētie ꝛ actus eaꝝ sūt liberi ꝛ nō nisi inqꝫ imouentur aut imperanť a volūtate siue ab actibus elicitis a volūtate. Preterea absurdū videtur dicere ꝙ nō sit magis liberū velle ꝗ̃ currere. cū in cursu possit homo cogi nō aūt in volēdo currere. tamē est liberꝫ participatione. Itē quicqd nō est liberꝫ per essentiā: nō repugnat sibi essentie cogi sꝫ cōtra naturā volūtatis ē cogi. igiť ꝛc. ꝛ sic ptꝫ tā maior ꝗ̃ minor. sequiť ergo ꝯclusio ꝙ volūtas est rationalis ꝛ cognita ꝛ ꝯsequēter nō distinguūtur re absoluta. ℂ. 12º. arguiť sic. Quecunqꝫ forme differūt re absoluta: deus potest illas ab inuicē separare. sed deus nō potest separare volūtatē ab intellectu. igitur nō differūt re absoluta. minor ptꝫ. quia nō propter aliud non potest facere materiā sine forma. quia eēt actu pura potentia sine actu. ꝛ vnū relatiuū ſm esse nō potest esse sine alio. sed relatiuū ſm dici de⁹ bene potest facere sine correlatiuo qꝛ sua essentia ꝛ suū esse differūt re absoluta a suo correlatiuo. ꝛ ideo nō est ꝯdictio ipm habere esse ꝛ essentiam sine correlatiuo. sicut scientiaꝫ sine actuali existentia scibilis. ꝛ sic ptꝫ maior. sed minor probatur qꝛ de⁹ nō pōt separare diffinitionē a diffinito. sed diffinitio volūtatis est ꝙ est appetitus rationalis vt dicit 3º de aīa. qꝛ volūtas in rōne est. Si aūt esset sine rōne: tūc eēt irrōnalis. ꝛ sic rōnale eēt irrōnale. qḋ ē ꝯdictio. Preterea. voluntas est potētia volēdi ꝛ eius est posse velle. si aūt esset separata ab intellectu nō posset velle. quia inuisa diligere possumus: incognita aūt nequaꝗ̃. ꝛ sic esset volūtas ꝛ nō volūtas. i. potens velle ꝛ nō potens velle. ꝛ sic ptꝫ hoc. sequitur ergo ꝯclusio ꝙ volūtas nō differt ab itellectu re absoluta. ℂ. 13º. Oīs potentia que delectatur est appetitus: sed intellectus ꝛ oīs potētia appetitiua delectať. igitur intellectus est appetitus. maior probať quia delectatio ꝛ tristicia sūt circa idē subiectiue licet nō circa idē obiectiue.

quia delectatio est circa presens bonum. tristitia circa presens malū. sicut econtra desideriū et timor sunt respectu futuri boni et mali. sed tristitia et timor sunt subiective in appetitu. igit desideriū et delectatio. et sic patz maior. sed minor ꝓbatur. Tū pmo. qz delectatio est de ꝑceptione boni cōuenientis naturalr. Tū 2°. qz delectari ē ꝓpriū cognoscentiū. ergo delectatio inest fm illaz potentiā fm quā inest cognitio. Tū 3°. quia signū generati habit⁹: oportet accipere in opere delectationē. sed in potētia cognitiua sūt habitus. igit et c. ¶ 14°. sicut se habet appetitus sensitiuus ad sensum: sic appetitus intellectiu⁹ ad intellectū. sed appetit⁹ sensitiuus nō differt a sensu. igit nec voluntas ab intellectu. minor ꝓbat quia quot sūt potētie sensitiue cognitiue: tot sūt appetitiue. qd patz. Tū qz in naturalibus diuersificat appetitus fm diuersitatē generis et spēi. igit cū potentie sensitiue differāt genere vel spē: fm eaꝝ diuersitatē diuersificant appetitus. 2°. quia leso tactu et alijs sensib⁹: sequit tristicia siue alia sensatione. 3°. qz appetit⁹ sensitiu⁹ nō differt subiecto a sensu. sed omēs potētie sensitiue differūt sbo. igit tot sūt appetitiue quot sensitiue. et ꝯsiter appetit⁹ sensitiu⁹ nō differt a sensu. ¶ 15°. arguit Hibernicus. Tho. inquit tenet ꝙ intellectus est potētia altissima in aīa. quero igit an intelligit per potētiā altissimā potentiā nobilissimam aut potentiā priorē fm ordinē sicut magis apparet ex dictis suis. si potentiā nobilissimā: contradicit sibipsi. qz statim patz in responsione: quoꝝ duoꝝ itellectus est altior fm originē et volūtas fm ꝑfectionē. et similis ordo est in actib⁹ et habitibus. hec Tho. in scripto. si vero per potentiaz altissimā nō itelligit nobilissimā seu ꝑfectissimā: tūc illud qd ipse accipit pro principio per seipso est falsū. s. ꝙ optima operatio sit altissime potentie. s. intellectus. hoc eū capit in positiōe qd tñ falsum est: nisi per potētiā altissimā intelligat nobilissimā. qz potētie nobilissime est opus nobilissimū vt vult phus. 10. ethico. ¶ Contra 3am ꝯclusionē arguit Aurco. ꝓbando cōtra vnū ibidem dictū. ꝙ memoria que est pars ymaginis nō dicit intellectū habitualr retinētē notitiā obiecti. Arguit igit pmo sic. Memoria dicit ꝑfectionē simplicit ita vt sit melius in vnoquoqz esse memorē qꝫ imemorē. vñ est cōis tribus. Nā pater est memoria. filius est memoria. sūma eñ sapiētia: sui memor esse nequaqꝫ negari pōt vt dicit Ansel. monol. ca. vbi ꝓbat ꝙ eque cōis est trib⁹ memoria sicut sapiētia et quelibet perfectio simpliciter. sed cōstat ꝙ illud duplex principiū. s. intellectus cum obiecto habitualr retento vt actiuum est: nō est ꝑfectio simplr. Illud naqꝫ nō est aliud qꝫ potētia dictiua et gñatiua de qua cōstat ꝙ nō dicit ꝑfectionē simplr. alias fili⁹ et spūs sanctus cū careāt potētia generatiua et dictiua et illo duplici principio actiuo: nō essent ꝑfecti simpliciter. ergo illud duplex pncipiū nō pōt poni in memoria cū memoria sit in filio. ¶ 2°. qz memoria et actus eius q est memorari sūt cōes tribus ꝑsonis vt dicit Augu. 15°. de trinitate. et Ansel. vbi sup. vñ dicunt ꝙ sicut pater est memoria et meminit sibi: ita filius est memoria et meminit sibi. Absit eñ vt pater meminerit filio vt dicitur ibidē. Sed constat ꝙ in filio nō est illud duplex principiū: vt ꝓbatū est. nec filius dicit aut producit illo. ergo illud nō est memoria nec memorari est dicere aut ꝓducere per illud. ¶ 3°. quia illud nō est formalr memoria quo aliqd carens nō est insipiens. nullus quidē pōt carere memoria nisi insipiēs sit. quomō eñ sapiēs est q nichil meminit vel sui nō meminit. vt dicit Augu. 15°. de trinitate. quasi dicat ꝙ nullo modo ē sapiēs sine memoria. sed carēs illo duplici pncipio nō est insipiēs vel minus sapiēs vt patz de filio q caret illo. qui tñ nō est min⁹ sapiēs patre. et adhuc patz in patre qui nō est sapiens per illud duplex principiū sed per essentialē intellectionē infinitam. imo si per illud pncipiū esset aliquo modo sapiēs: hēret aliquē modū sapiētie quē nō haberent alie ꝑsone ergo nullo mō dicendū est ꝙ in illis duobus consistat memoria. ¶ 4°. qz si illa duo simul sumpta sint memoria fecunda: aut de ratione eoꝝ est actiuitas aut fecūditas aut nullo modo solū intellect⁹ et obiectū vel noticia obiecti habitudinalis sūt memoria absqꝫ actiuitate. Si pmo mō: tūc rō memorie nō est cōis trib⁹ hoc aūt est ꝯdicta sctoꝝ. Si vero 2° mō: tūc est expressa ꝯtradictio, nā de rōne fecunditatis est actiuitas. ¶ 5°. qz vel talis intellectus q est de rōne memorie erit itellectiu⁹ et receptiu⁹: et talis nō pōt poni in deo cū nulla rō iperfectionē importās formalr sit in deo. aut ille intellect⁹ erit ipamet actualis intellectio transiēs sup obiectū et sic memoria nō erit aliqd pncipiū sed intellectio actualis. relinqtur ergo ꝙ illud poni nō pōt ¶ Cōtra 4am ꝯclusionē arguit fm eā ꝓbando ꝙ partes ymaginis. s. noticia et amor vel itellectus et volūtas nō dicāt actū nec habitū nec potentiam. Arguit igitur primo qz dicit Augu. 9°. de trinitate. ca. 4°. ꝙ amor et cognitio q sūt partes ymaginis nō insunt mēti tanqꝫ sbo sicut color aut figura sz sbalit sicut ipa mēs. et ibidē dicit

q̄ sciētia est sba τ amor est sba. sed ɔstat q̄ si accipiant̄ pro potētijs vel habitib⁹ aut actib⁹: nō sūt sbe ſm se ymo sūt in sbo sicut color in corpe. ergo notitia τ amor nō sūt actus vel potētie s᷒ mentē Augu. ꝓut sūt partes ymaginis. ℂ 2°. si illa q̄ sūt vna sba τ tota mētis sba solū a se relatiue distincta nō pñt poni actus aīe cū illi sint qualitates. s᷒ nec potētie presertī ſm eos q̄ ponunt eas eē accñtia: ergo vt videt̄ nō sūt potentie nec habit⁹ aut actus. ℂ 3°. sic. ibidē dicit Augustī. q̄ illa tria amor τ notitia τ mens aut sunt tres ptes equales quib⁹ vnū totū cōplet̄: τ hoc dicit eē īpossibile. q̄z cū mēs se totā nouit: ipa ei⁹ notitia est ipa per totū. τ cū pfecte se amat: ipse amor est ipa ptotū. aut ponūtur hec tria vnum totū p modū ɔmixtiōis sicut vna potio cōmiscetur ex aqua vino τ melle. sed hoc nō pōt esse q̄z illa tria nō sūt vni⁹ sbe. Quo nō aūt mēs amor notitia nō sūt eiusdē sbe nō video dicit August. τ ɔcludit q̄ sic sūt vni⁹ sbe illa tria sicut si ex vno τ ex eodē auro tres circulos similes faciam⁹. τ p ɔñs videt̄ esse sua intētio q̄ amor mēs τ notitia sūt quasi vna sba triplicata. s. triplex subsistens. Cōstat aūt q̄ nec act⁹ nec potētia aīe sūt aliqd tale. igit̄ vt prius. ℂ 4°. nā Augu. 14. de trini. exponēs ymaginē memorie intelligētie τ volūtatis dicit q̄ qñ nō forīsec⁹ accepit memoria qd teneret nec foris inuenit qd aspiceret intellect⁹ sicut corpis oculus nec ista duo velut formā corporis τ eā q̄ inde fctā est in acie cogitātis volūtas foris iūxit: aliā tūc triplicē facit aīam p suā ꝑntiā retēta ɔspecta dilecta. hec ille. ex quo pt᷒ q̄ memoria intelligētia τ volūtas ꝓut ɔstituūt ymaginē sic se hñt q̄ intelligētia est illud qd cōspicit̄ τ amor illd quod amat̄. dicit eñ q̄ triplicē facit ꝓut retenta est ɔspecta dilecta. sequitur.

Quātū ad tertiū

articulū ꝓmo notādū est q̄ potentie aīe sūt ꝓprietates naturales aīe causate ex principijs essentialib⁹ sue spēi sicut ꝓprie passiōes. τ hax̄ potētiax̄ qdā sūt pfectiōes partiū corpis quax̄. s. opatio ɔplet̄ mediāte corpe et sūt in ɔiūcto tanq̄ȝ in subiecto. alie sūt in ipa essentia aīe exñtes quax̄ opatio nō indiget corpore. vt intellectus τ volūtas τ huiusmodi potentie sūt in ipa aīa tanq̄ȝ in subiecto a qua τ in qua fluūt ita q̄ oēs potētie tā organice q̄ȝ nō organice: radicē τ cām sue originis hñt in essentia aīe a qua simul cū ei⁹ origine emanāt. vnde oēs potētie aīe accñtia sūt nō sbe. accipiēdo accidēs ꝓut diuidit ɔ sbam nouē ꝑdicamēta entis. Accipiunt̄ ista ex dictis scti Tho. p° senten. distin. 3ª. q. 4ª. ar. 2°. τ pª par. q. 77ª. ar. 10. τ. 5°. τ. 6°. Itē i. q. de spūa. crea. ar. vi. τ i° q. de aīa ar. 12°.

ℂ Scdo. Notandū est q̄ potētia s᷒ phm. 9°. metha. dicit̄ in ordine ad actū. s᷒ act⁹ est duplex. s. eē. vel sbale vel accidētale: τ opatio. potētia aūt ſm q̄ dr̄ de potentijs aīe nō est potētia ad eē ꝓprie loquendo sed ad agere. sūt eñ potētie aīe īmediatū principiū opatiōis ꝓut opatio se extēdit ad actionē τ passionē inq̄ȝm sūt vni⁹ mot⁹ nō quidē ꝑncipiū qd. i. agēs. s᷒ ꝑncipiū quo agēs agit aut patiens patit̄ eo mō q̄ calor/ vel ars dicunt̄ ꝑncipiū opationis vt calefactiōis aut edificationis. cū eñ aīa ſm eēntiā suā sit tota ī toto corpe τ tota in qualibet ei⁹ pte ꝓut phus dicit: oportet q̄ eodem mō se habeat q̄ȝm est de se ad totū corpus τ ad qualibet ei⁹ ptē. eo q̄ aīa p suā eēntiā est forma simplex τ indiuisibilis. ac p hoc necesse est q̄ indifferent̄ se habeat q̄ȝm ē de se ad oēs τ singlas opatiōes quas in corpe τ p corp⁹ exercet. vñ cū huiusmodi opatiōes τ actus sint plures τ realr̄ diuersi: oportet q̄ aīa p aliqd vel per aliq̄ determinet̄ ad singulos huiuscemodi actus τ opationes. alias idē vnū simplex τ indiuisibile ſm idē hēret ordinē τ determinationē ad plura realit̄ diuersa. qd est īpossibile. Ea aūt p q̄ dicim⁹ aīaȝ vnā simplicē τ indiuisibilē ad plures τ diuersos actus τ opatiōes determinari: dicūtur potentie aīe. i. ptātes vl̄ virtutes aīe q̄bus plurib⁹ in plura pōt. ita q̄ aīa ē vna τ simplex p eēntiā τ multiplex ſm virtutē. cōuenit si quidē appellari aīa respectu corpis totū nō integrale s᷒ ptātiuū. Accipiunt̄ ista ex dictis. S. Tho. in pallegatis locis.

ℂ Tertio. Notādū est q̄ nomē potentie ꝓut. S. Tho. docet p° par. q. 41. ar. 5. ad ꝑmū. τ de potētia dei. q. pª ar. p°. ad 3m. τ in plurib⁹ alijs locis ſm ꝓprīā significationē τ vsū loquētiū significat ꝑncipiū q̄ vel agēs agit vel patiēs patit̄. vñ ſm nois rōnē potētia rē absolutā dicit de ꝑncipali significato. ɔnotat tñ respectū quēdā τ ordinē ad actū. vñ potētia relatiuū est ſm dici nō ſm eē. nō eñ ponit̄ in ꝑdicamēto relatiōis. In q̄ aūt gñe vel predicamēto potētia reponat̄ distinguēdū est. Nā potentia passiua ex eo q̄ de se inq̄ȝm huiusmodi nō dicit actualitatē: semp est in gñe act⁹ ad quē ordinat̄ nō directe τ p se s᷒ p reductionē. potentia aūt actiua dicit rē vel naturā τ actualitatem quādā ſm se τ absolute. ideo vt est res vel natura q̄dā ponit̄ in gñe vel ꝑdicamēto p se τ per

ꝯnis pōt eē alterius gn̄is vel spēi q̄ꝫ sit actus ad
quē ordinē h꞉. fm̄ quē modū potētie aīe dicunt
eē de 2ª spē qualitatis ꝑut inqt. S. Tho. in lo-
cis ꝑallegatis q̄uis actiões vel obiecta ad que
ordināt͛ sint alteri⁹ gn̄is. Sub ista ꝯsideratio-
ne videt͛ loq̄ Albert⁹ magn⁹. 7ª. distin. ꝑmi lib.
ar. 2°. ad 2m. vbi dicit q̄ nō oportet q̄ potētia
sit in eodē gn̄e ī quo actus. Et ad illā auctorita
tē phi. potētie ~~dicunt~~ ꝑ act⁹: rn̄det q̄ nō est idē
distingui ⁊ reponi in gn̄e q̄r distinctio fit ad co-
gnitionē: gen⁹ aūt ꝑtinet ad rei naturā. Et si di
cat͛ q̄ nō solū ~~dicunt~~ sꝫ ⁊ diffiniūtur ꝑ act⁹ rn̄det
q̄ talis diffinitio ē ꝑ posteriora ⁊ nō ꝑ ea q̄ sunt
eiusdē nature. Sub ista ꝯsideratiōe loq̄t͛ sctūs
Tho. de actu ⁊ potētia isra disti. 7ª. q. pª. ar. 2°.
ad. 2m. vbi dicit q̄ q̄uis potētie inotescāt ꝑ ac-
tus nō tn̄ oportet q̄ in eodē gn̄e ponant͛ potē-
tie ⁊ act⁹ ⁊ ꝑcipue de potētijs actiuis. Sꝫ inq̄ꝫm
potētia actiua h꞉ rōnē ꝑncipij ⁊ est fm̄ se potē-
tia actiui nō ꝯplēta ac ꝑ hoc ē aliq̄d īpfectū res-
pectu act⁹ ad quē ordināt͛: vt sic ponit͛ in codē
gn̄e vel ꝑdicamēto reductiue in q̄ ē act⁹ ad quē
ordinat͛. vn̄ nulla ꝯdictio ē in dict̄. S. Tho. vbi
dicit q̄ potētie aīe sūt in 2ª spē qualitatis. ⁊ vbi
dicit ex dictis phi. 9°. methaꝭ q̄ actus ⁊ poten-
tia ꝑtinēt ad idē gen⁹ ex eo q̄ diuidūt eris ⁊ q̄ꝺ
libet gen⁹ entis. nā ꝑmū intelligitur ꝯsiderādo
potētiā inq̄ꝫm dicit naturā quādā ī ꝯparatiōe ad
subiectū. 2m vero dictū intelligit͛ fm̄ q̄ potētia
accipit͛ vt potētia in ꝯparatiōe ad actionē vel
ꝓpriū obiectū. et primo mō reponit͛ potētia in
gn̄e vel ꝑdicamēto ꝑ se. 2° vero mō ꝑ reductio
nē tm̄. sicut ꝑncipiū est in gn̄e ei⁹ cui⁹ est ꝑncipiū
⁊ īpfectū in gn̄e ꝑfectiōis ⁊ q̄ꝺ ē in potētia ī gn̄e
sui act⁹. fm̄ quē modū. S. doc. dicit infra distin.
. 8ª. q. 4. ar. 2°. ad. 3m. q̄ deus ē reductiue ī gn̄e
sbe tanq̄ꝫ ꝑncipiū. ⁊ disti. 28. q. pª. ar. p°. ad. 3m.
dicit q̄ vnitas ⁊ pūctus sūt reductiue ī gn̄e quā
titatis q̄uis neutrū sit quātitas ⁊ ꝑuatio in gn̄e
hitus ⁊ negatio in gn̄e affirmatiōis ⁊ nō relatio
in gn̄e relatiōis q̄uis ea de q̄b⁹ dr̄ nō sint in gn̄e
relatiōis. vn̄ sub ista ꝯsideratiōe potētia ad sub
stantiā: ē in gn̄e sbe. ⁊ potētia ad q̄litatē: ē in gn̄e
qualitatis. ⁊ potētia ad actionē: ē in ꝑdicamēto
actiōis. ⁊ sic de ceteris. Et isto 2° mō intelligi pōt
vlr̄ dictū q̄ potētia ⁊ act⁹ diuidūt ens ⁊ q̄lib3
gen⁹ entis q̄ꝺ est dicere potētiā ⁊ actū ad idem
gen⁹ ꝑtinere. alias nō diuiderēt q̄libet genus
entis. cū gen⁹ nō diuidat͛ nisi ꝑ ea q̄ ad ipm̄ ge-
nus ꝑtinēt. Ista aūt itelligēda sūt de potētia q̄
de se ⁊ imediate dicit ordinē ad actū q̄ est ope-
ratio. ⁊ sic ꝯsiderando potentiā: pōt dici q̄ sctūs

Tho. vtitur vlr̄ auctoritate illa pª par. q. 77ª.
ar. p° ad ꝓbādū q̄ potētie aīe nō sūt idē cū eēn-
tia aīe. nam vlr̄ verꝫ est etiā de potētia actiua q̄
inq̄ꝫm potentia est. i. vt nō est ꝯplēta actu: de se
h꞉ esse potētiale ⁊ īpfectū respectu sue oꝑatiōis
vel actus ⁊ ꝑ ꝯn̄s erit in gn̄e sui actus ꝑ reducti
onē q̄uis vt dictū est inq̄ꝫm ē res vel natura q̄-
dam sit in gn̄e ꝑ se. Verū est tn̄ q̄ q̄ꝫm ꝑtinet
ad rōnē sancti Tho. fundat ī in ꝑmissa auctori-
tate sufficit q̄ potētia ⁊ actus diuidāt ens ⁊ ge-
nus entis ꝑut. s. diuidit͛ in sbaꝫ ⁊ accidēs cōiter
sumpta q̄ꝫq̄ꝫ res vel nature iportate ꝑ nomē po
tētie ⁊ act⁹ inq̄ꝫm nature q̄dā specifice sūt: repo-
nātur aliq̄n in diuersis gn̄ibus vel spēb⁹ sbe aut
accidentis subalternatis. ⁊ q̄ in isto sensu sctūs
Tho. induxerit auctoritatē phi ex eo p꞉ q̄ ex
ipa auctoritate. hoc ifert. ⁊ ideo si actus nō est ī
gn̄e sbe: neq̄ꝫ potentia. nō descendēs ad inferio
ra genera vel spēs substātie vel accidentis.

Quarto. Notādū ē q̄ ex illa au-
ctoritate. act⁹ ⁊ potētia
diuidūt ens ⁊ q̄libet gen⁹ entis ex q̄. S. Tho.
fundat distictionē realē inf͛ aīam ⁊ ei⁹ potētias:
duo hn̄tur. vnū est q̄ in q̄libet gn̄e entis est diui
sio act⁹ ⁊ potētie ita q̄ de singulis entis gn̄ibus
verꝫ est dicere q̄ sit dare actū ⁊ potētiā vel esse
in actu ⁊ eē in potētia. quēadmodū in gn̄e sbe ē
dare sbam in actu ⁊ sbaꝫ in potētia. ⁊ in gn̄e quā
titatis est dare q̄ntitatē in actu ⁊ q̄ntitatē in po
tētia ⁊ sic de ceteris gn̄ib⁹ entis. Aliud q̄ꝺ habet͛
ex ꝑmissa auctoritate est q̄ act⁹ ⁊ potētia ꝑtinēt
ad idē gen⁹. auctoritas aūt nō iducit͛ a sctō doc
tore ad ꝓbādā dr̄iam inter aīam ⁊ ei⁹ potētias
q̄ꝫm ad ꝑmū: sꝫ iducit͛ ad fūdādū 2m. s. q̄ poten
tia ⁊ act⁹ ꝑtinēt ad idē gen⁹ entis. ita q̄ ī q̄cūq̄ꝫ
gn̄e aut ꝑdicamēto est act⁹: in eo est ⁊ potentia
ad illū actū. nā vt plēis docet 2° de aīa. poten-
tie distinguūtur ⁊ specificātur ꝑ act⁹ ⁊ act⁹ ꝑ ob-
iecta. ex isto aūt fūdamēto sūpto ex ꝑmissa au-
ctoritate sctūs Tho. ꝓbat intētionē suā. s. q̄ po
tentie aīe ꝑtinēt ad genus accidētis sicut ⁊ earꝫ
actus ac ꝑ hoc q̄ aīa distinguit͛ realr̄ a suis po-
tentijs. vniuersalr̄ nāq̄ꝫ verꝫ est tā de potētia ac
tiua q̄ꝫ de potētia passiua q̄ reponūt͛ in gn̄e ꝓpo
rū actuū seu oꝑationū: reductiue tn̄ nō ꝑ se ⁊ di-
recte ⁊ ī eo sēsu ⁊ cū illa modificatiōe de q̄b⁹ di
ctū ē ī. 3° notabili. ¶ Aduertēdū tn̄ q̄ sicut ꝑ eādē
potētiā actiuā vel ꝓductiuā agēs dat formā rei
⁊ ea q̄ ꝑ se ⁊ naturalr̄ formā aut rē ꝯsequūt͛. ꝑut
ex dictis phi habet͛. 8° phisicorꝫ: ita ⁊ ꝑ eādē po
tentiā passiuā aliq̄d est in potētia ad formā vel
naturā: ⁊ ad ea q̄ naturā vel formā ꝑ se ⁊ natu-

raliter ꝯsequūť. sicut ꝛ eadē gñatione aut motu vel mutatiōe vtrūqꝫ ꝓducať ꝑ se vel ex ꝯsequē- ti. vñ eadē potētia est ꝑ quā materia est in potē tia ad formā substātialē ꝛ ad eē qđ ex tali forma ꝑ se ꝛ naturalr̄ emanat. ꝛ ꝑ candē est in potētia ad q̄ntitatē que naturalr̄ ꝯseqtur materia actua tam ꝑ formā. ꝛ q2 ꝓprie passiōes ꝑ se ꝛ naturali ter ꝯsequūtur formā ꝛ naturā rei specificā vñ ꝛ ex p̄ncipijs spēi causari dicūtur: ꝯñs est φ ꝑ can dem potētiā actiuā ꝛ passiuā aliqđ sit receptiuū ꝛ pfectibile respectu forme substātialis ꝛ speci ce: ꝛ respectu ipius eē ꝛ accidētiū ꝓprioꝝ q̄ ipaꝫ formā naturalr̄ ꝛ ꝑ se ꝯsequūtur. ¶ Ex q̄bus in ferim⁹ φ eidē potētie passiue rñdet p̄ncipaliter aīa tanq̄ꝫ act⁹ p̄mus ꝛ eēntialis ad quē est: ꝛ ipꝫ eē tanq̄ꝫ actus p̄mus ꝯxistētie ꝛ ex ꝯñti potētie aīe siue actiue siue passiue sicut accidētia ꝓpria naturā rei aīate quadā naturali emanatiōe cō- seq̄ntia. vñ neqꝫ eē neqꝫ potētie aīe neqꝫ alia ꝓ pria accidētia rei aīate hñt potētiā ꝓpriā ꝛ ade q̄tā q̄ ad illa ordineť sꝫ potētia ad aiam ē potē- tia ad oīa illa. Utrū aūt aīa sit p̄ncipiū suaꝝ po tētiaꝝ ꝓductiuū effectiuūť magis ꝑtinet ad 2.m librū. sꝫ sūmati dicim⁹ φ scđm doctrinā. S. Tho. p° sentē. dist. 17ª. q. pª. ar. 2°. ad. 2m. ꝛ multū ex presse, pª. ꝑ. q. 77ª. ar. 6°. in. c, ꝛ ad. 2m. ꝛ ar. 7° in. c. aīa ē p̄ncipiū oīum suaꝝ potētiaꝝ effectiue ꝓductiuū et etiā susceptiuū. quarūdā tñ potēti arū est p̄ncipiū susceptiuū ipa sola: quarūdā ve ro ipa simul cū corpe. veꝝ est tñ φ aīa nō est p̄n cipiū ꝓductiuū suaꝝ potētiaꝝ ꝑ aliquā trāsmu tationē sꝫ ꝑ quādā emanationē ꝛ naturalē resul tationē sicut ex luce color ꝓut. q. allegata. pª. p. ar. 6°. ad 3m. dicit sctūs doc. p̄ncipale tñ ꝓducti uum ē agēs qđ dat formā. aīa aūt est quasi me- diū ꝛ instrumētū ꝑ qđ. ¶ Ex p̄missis infertur φ au- ctoritas illa in qua fundať p̄ma rō. S. Tho. s. φ ad idē gen⁹ ꝑtinet potētia ad qđ ꝑtinet act⁹ ad quē ordinať: debet itelligi de actu ad quē p̄mo ꝛ ꝑ se ac p̄ncipalr̄ ipa potētia ordinať. vñ q2 po tētie aīe nō sūt actus ad quos p̄mo ꝛ p̄ncipalr̄ ordinať aliqua potētia sꝫ ex ꝯñti vt predictū ē: seqtur φ potētie aīe nō sūt eiusdē gñis cū potē- tia q̄ ad eas ē. Sꝫ huiōi potētia ꝑtinet ad p̄dica mentū actus primi ꝛ principalis adquē ē. s. aīa.

¶ **Quinto.** Notandū est pro solutiōe argumētoꝝ q̄ ꝓba- re videtur intellectū possibilē eē purā potētiaꝫ passiuā ad modū materie p̄me: φ vt sctūs Tho. docet in. q. de veri. q. 22ª. ar. p°. ad. 8m. in appre hensiuis potētijs nō semꝑ veꝝ est φ potētia to taliter denudeť a spē sui obiecti: hoc eñ fallit i illis potētijs q̄ hñt obim vniuersale ꝛ magni am bitus sicut est intellect⁹ cui⁹ obim est qđqđ est ꝛ appetitus cui⁹ obim est bonū. vñ neqꝫ intellect⁹ est denudat⁹ simplr̄ a q̄litate vel natura: neqꝫ appetitus est denudat⁹ totalr̄ a bono. sed intel- lectus possibilis denudat⁹ est a formis illis q̄s recipit: habet tñ illas ī potētia. ꝛ appetit⁹ anteq̄ꝫ appetat denudat⁹ est a bono qđ appetit. fallit ēt in sensitiuis actus ꝓpter hoc φ obiecta eius ꝛ si nō sint vniuersalis ambit⁹: sūt tñ de necessitate aīa lis sicut q̄litates actiue ꝛ passiue. vñ organū ta- ctus nō pōt eē dnudatū oīno ab huiōi q̄litatib⁹ ꝛ tñ q2 est medie ꝛ tēperate ꝯplexiōis ac ꝑ hoc denudatū ab excellētijs illaꝝ q̄litatū: dr̄ eē quo dāmodo sine calido frigido ac ceteris. Neqꝫ hijs obstat qđ ph̄us dicit. 3°. lib°. de aīa. Intellectū possibilē ante intelligere nichil eē eoꝝ q̄ sūt. nā ibi loqtur ad mentē antiquoꝝ ph̄oꝝ ꝯ quos ar guit eo φ ponebāt aīam intellectiuā ex reb⁹ sen sibilib⁹ cōponi vt oīa sensibilia intelligeret. ter- rā. s. terra. ꝛ ignē igne. hanc eoꝝ ymaginationē ph̄us destruit ostēdēs φ intellect⁹ nō est sbalr̄ de natura alicui⁹ sensibiliū neqꝫ indiget cōponi ex oībus reb⁹ vt oīa intelligat. Ista eñ est mēs ph̄i ꝛ nō φ itellect⁹ possibil' nō sit aliqđ ī actu. ꝺ ista materia diffusius tractādū erit īfra dis. 35.

Quātū ad quartum articulū. respōdēdū est ob iectionib⁹ aduersarioꝝ ꝛ p̄mo rñdēdū est ad instātias ꝯ rōnes scti Tho. iductas ad ꝓbādā ꝯ- clusionē. ꝛ q̄dē ad p̄mā scoti ꝯ p̄mā rōneꝫ scti Tho. pª p. loco ꝰ in ꝯclusiōe allegato ꝑtꝫ re spōsio ꝑ ea q̄ dicta sunt in 4°. notabili. auctori tas aūt ē ph̄i ex 7°. metha'. ab argnēte inducta magis ē ad ꝓpositū nr̄m q̄ꝫ ad oppositū cū ibi dr̄ φ q̄tū ꝛ quale ꝓducať ex quāto ꝛ q̄li p̄sup- posito in potētia. ex quo seqtur φ potētie ꝛ ac- tus sūt eiusdē gñis qđ est nr̄m ꝓpositū. ꝛ licet sī eñ possit φ ex sba nō quāta vl' q̄li ī actu sicut ex p̄ncipio actiuo ꝓducať quātū ꝛ q̄le ī actu. ı. sba q̄nta ꝛ q̄lis. vt si agēs ꝓductiuū sit sba incorꝑea: nō obstat. nā in tali casu q̄ntū ꝛ q̄le in eqꝫm huiōi ꝓducerētur actu ex ꝯñti ꝑ quādā ꝯsiam ad sbaꝫ ꝓductā cui actui nō oportet φ semꝑ rñdeat po tētia eiusdē gñs ꝓut dictum sunt in 4°. notabili. ¶ Ad 2m instātiā ꝑtꝫ rñsio ꝑ ea q̄ dicta sūt ī co dē 4° notabili. ꝛ q̄uis in aīa sit virt⁹ actiua re spectu suaꝝ potētiaꝝ ꝓpter qđ dicitur ab ei⁹ es sentia fluere: virt⁹ tñ illa ē instrumētalis agētis in virtute p̄ncipalis agētis ꝓducētis aīam ꝛ me diāte aīa q̄dā naturali ꝯña ꝓducētis ēt ipas aīe potētias tanq̄ꝫ ꝓpa ei⁹ accitia. ¶ Ad 3m instā-

tiam ꝯ eādē rōnē ptꝫ similr rn̄sio ex 4°. notabili. ¶ Ad 4.am instātiā ptꝫ rn̄sio ꝑ ea q̄ dicta sūt ī 3°. notabili. lꝫ eni͂ supficies inq̄ꝫ m est q̄dā forma ꝛ act⁹ accn̄talis sit in gn̄e q̄ntitatꝭ: inq̄ꝫ m tn̄ ē ꝑncipiū receptiuū coloris ꝛ in potētia ad ipm̄ ē in gn̄e q̄litatis nō ꝑ se ꝫ reductiue. ¶ Ad 5.am instātiā ptꝫ rn̄sio ex 4°. notabili sicut ad p̄mā ꝛ 2.am. ¶ Ad instātias ꝯ 2.am rōnē. S. Tho. positā p̄° ꝑte. ad p̄am dr̄ ꝙ silitudo in q̄ fūdatᷣ nō valet. q̄m licet potētie aīe sint f̄m suā eēntiā forme q̄dā ꝛ act⁹: nō tn̄ sūt ꝑncipiū opeꝝ vite ꝑ suā eēntiā neq̄ꝫ id hn̄t a se ꝫ ab aīa cui⁹ sūt sicut q̄dā istrumēta ꝓut sctūs Tho. notat ī codē. ar. p̄°. ꝑ. ad 4.m ꝛ p̄° sen. disti. 3°. q. 4. ar. 2°. ad 3.m ꝛ iō nō seq̄ᷣ lꝫ semꝑ sint f̄m se forme ꝛ act⁹: ꝙ hn̄s illas semꝑ actu hēat opa vite. nā nō sūt hn̄tī opeꝝ ꝑncipiū f̄m ꝙ in natura sua sūt act⁹ ꝛ forme. ꝫ id ipꝫ: sūt actu ab aīa cui⁹ virtute ꝛ in fluxu hn̄t efficatiaꝫ opandi. vn̄ ꝛ q̄ꝫ m est ex natura sua: sūt in potētia ad opa vite ꝓpᷣ qḋ ꝛ potētie appellate sūt. De aīa vero eēt alia rō si ponereᷣ ꝑncipiū imediatū opeꝝ vite. nā ex eo ꝙ ponitᷣ imediatū ꝑncipium: ponitᷣ ꝙ nō ꝑ aliq̄ḋ acciñs aut ꝑ aliud sit tale ꝑncipiū: igᷣ eēt ꝑncipiū opeꝝ vite ꝑ suā essentiā. cū aūt aīa ꝑ suā eēntiā sit forma ꝛ act⁹: seq̄ᷣ necessario ꝙ ꝑ suā eēntiā sit actu ꝑncipiū opeꝝ vite. ꝛ q2 viuū qḋq̄ꝫ sēꝑ ē id qḋ est ꝑ suā eēntiā: seq̄tᷣ ꝙ aīa semꝑ sit actu ꝑncipiū opationū vite ꝛ ꝑ ꝯn̄s ꝙ hn̄s aīam sēꝑ habeat opa vite qḋ manifeste ē falsū. Neq̄ꝫ obstat dissimilitudo quā arguēs assignat int̄ eē ꝑncipiū viuēdi ꝛ eē ꝑncipiū opandi. q2 silitudo quā sctūs doc. adducit in sua rone: nō dꝫ attēdi q̄ꝫ m ad hoc ꝙ est eē ꝑncipiū viuēdi ꝛ ꝑncipiū opeꝝ vite ꝫ q̄ꝫ m ad hoc ꝙ est eē ꝑncipiū vtrobiq̄ꝫ ꝑ eēntiā suā. nā sicut ōdicebatᷣ in p̄cedēti solutiōe. qḋ ē tale ꝑ eēntiā: sēꝑ ē tale. vn̄ si aīa ꝑ eēntiā suā ꝛ nō ꝑ aliq̄ḋ additū eēt ꝑncipiū opeꝝ vite: cū ꝑ eēntiā suā sit act⁹: sēꝑ actu esset ꝑncipiū opeꝝ vite. sicut sēꝑ actu ē ꝑncipiū viuēdi. Nec differt ad ꝓpositū ꝙ sit ꝑncipiū efficiēs aut formale q2 sctūs Tho. nō facit vim sue ꝓbatiōis in hoc ꝙ ē esse ꝑncipiū ꝑcise ꝫ ī hoc ꝙ est eē ꝑncipiū ꝑ suā eēntiā ꝛ nō ꝑ aliq̄ḋ additū. Qḋ aūt arguēs subiūgit ꝙ aīa ē cā ꝑtialis opeꝝ vite neq̄ꝫ pōt ea elicere sine alio: magis ē ad ꝓpositū nr̄m q̄ꝫ ad oppositū. nā ex eo ꝓbatᷣ ꝙ aīa nō sit ꝑncipiū opeꝝ vite ꝑ eēntiā suā sed ꝑ aliq̄ḋ additū. nā vnūq̄ḋq̄ꝫ hꝫ id qḋ sibi ꝯuenit ꝑ essentiā suā nullo alio exteriori req̄sito. ¶ Ad 2.am instantiā ꝯ eandē rōnē dr̄ ꝙ falsū iponit sctō doc. nusq̄ꝫ sctūs Tho. dicit ꝙ actus nō est imediatū ꝑncipiū recipiēdi actū. Sed qḋ sctūs Tho. dicit in p̄alle. loco ē ꝙ aīa inq̄ꝫ m est forma corpis: non est act⁹ ordinat⁹ ad vlteriorē actū ꝫ est vltim⁹ termin⁹ gn̄ationis. ꝛ vocat vlteriorē actū ipam opationē. ex quo arguit ꝙ aīa cū sit vltimus terminus gn̄atiōis: nō est f̄m se ordinata ad opationē nec ꝯpetit ei f̄m suā eēntiā inq̄ꝫ m est forma ꝫ ꝑ suā potētiā. hoc aūt aliḋ ē dictu ab eo qḋ arguēs sctō doctori iponit. multū eni͂ differt ꝙ actus nō est imediatū ꝑncipiū recipiēdi actū ꝛ dicere ꝙ aīa inq̄ꝫ m est forma ꝛ vltim⁹ termin⁹ gn̄atiōis: nō ordinatᷣ ex natura sua ad aliū actū. vn̄ argumētū fūdatᷣ sup falso. ꝛ ꝑ hoc ptꝫ respōsio ad. 3.am instantiā que sup eodē falso fundatur. ¶ Ad 4.am instantiā cōtra primā rationē. sancti Tho. in. q. de spūa. crea. dicitur ꝙ nō obstat. nā sctūs Tho. nō fundat ꝓbationē suā in ratione habitudinis quā esse habet ad essentiam ꝛ quā operari habet ad potentiā sed fundat illam in adequatiōe ꝛ proportione vtriusq̄ꝫ effectus ad suam causā vt formetur sic argumētatio. distinctio effectuū qui sunt proportionati ꝛ adequati suis causis: arguit similē distinctionē in causis sed esse est effectus proportionatus ꝛ adequatus essentie. ꝛ operari est effectus proportionatus ꝛ adequatus potentie. cum ergo esse ꝛ operari differāt realiter in creaturis: sequitᷣ ꝙ essentia ꝛ potētia ī creaturis realr̄ differāt. hec ratio instantiā nō patitᷣ. qḋ aūt sctūs Tho. in ꝓportione ꝛ adequatiōe istoꝝ actuū fundet ꝓbationem suā: ptꝫ ex eo ꝙ idipm̄ p̄misit tanq̄ꝫ suppositum dicēs. semꝑ eni͂ act⁹ ꝓportionatᷣ ei cui⁹ est act⁹. ꝛ itelligit de actu ꝓp̄o queādmodū eē est act⁹ eēntie ꝛ opari ē act⁹ potētie. ¶ Ad istātias ꝯ 2.am rōnē ibidē positā ad p̄mā dr̄ ꝙ licet eadē potētia sit ꝯrioꝝ: nō tn̄ ē diuersoꝝ obiectoꝝ. cōtraria eni͂ ptinēt ad vnā potētiā eo ꝙ ꝯueniūt ī vna rōne obi. sicut albū ꝛ nigrū pertinēt ad vnā potentiā visus nō vt ꝯtraria sūt sed inq̄ꝫ m cōueniunt in vna rōne obiecti visus. s. coloris. diuersa aūt oba dicūtur: inq̄ꝫ m diuersificatᷣ in rōne formali obi queādmodū albū ꝛ dulce. ꝛ iō nō pūt pertinere ad vnam potētiā. Quod aūt arguēs dicit distictionē potētiaꝝ aīe ōbere itelligi f̄ꝫ rōnē nō f̄ꝫ rē: falsū ē ꝛ ꝯ mētē phi. 2°. li. de aīa. vn̄ cū doctores dicūt distictionē potētiaꝝ aīe eē f̄ꝫ rōnē formalē oboꝝ: ōbꝫ itelligi ō rōne fūdata ī distictionē aliquā realē a pte rei. pꝫ igitᷣ ꝙ p̄a rn̄sio ad rōnē. S. tho. nō ē efficax. Et accipitᷣ ista rn̄sio ō mēte. S. tho. p̄a. ꝑ. q. 77. ar. 3°. ad. 2.m. Et ī. q. ō aīa. ar. 13. ad p̄m ¶ Neq̄ꝫ valet. 2.a rn̄sio. nā q̄cq̄d sit ō ꝓpositiōe assūpta: falsū tn̄ est ꝙ oēs act⁹ potētiaꝝ aīe realr̄ it se differētes: hēant it se

ordinē neq̃ ipse ordo p̄ se daret eis distinctionē quā hñt in se. Neq̃ ē sile qd arguēs iducit d' es sentia aie vna q̄ ē pn̄m pductiuū ꝛ receptiuū mltaꝝ potētiaꝝ. Tū qꝛ aīa nō ē nata distīgui ꝑ potētias sic po. ꝑ act' ꝛ obā. Tū ēt qꝛ vnū sbz pluriū formaꝝ ē receptiuū. nō. n. sbz hēt d' ꝑ se q' distīguat ꝑ formas receptas sic potētie q' distīguantur ꝑ act'. Tū ēt qꝛ nō oēs potētie aie hēnt solā aiaꝫ ꝓ sbo cū multe sint sbiue i orgāis corpalib'. ¶ Ad 2.am istātiā ꝯ 2.am rōnē. S. tho. ibidē posītā dr̄ q' falsus ē itellect' ab arguēte datus ad dictū phi ꝛ ꝯ itētionē ei'. nā mēs phi ē q' q̄dā po' aie habēt eē i orgāis corpalib' sbiue quēadmodū vegetatiue ꝛ sensitiue ꝛ q' q̄dā nō sic. ꝛ nō ē mēs ei' distīguere potētias sepatas a nō sepatis ꝑ eē vl' nō eē i orgāis sic motor immobili sic ptz cuilibz xba ei' i. 2°. ꝛ. 3°. d' aīa recto oculo īspicienti. Vñ. li. 2°. i. ca. vir q̄dē igit̃. ¶ Qd q̄dē igit̃ nō sit aīa. expsse dicit q' q̄dā ptes aie q̄ūdā ptium corpis sunt act' q̄dā vo nulli' corpis sūt act' sed certū ē q' aīa oīuz ptiū corpis ē act': nō ergo ꝑ ptes aie phs itelligit essētiā aie. Itē eodē. li. ca. dicēdū āt ē. ȝ. 2°. apte dicit q' ꝓpriū sēsibile vni' sēsus nō ꝯtigit alio sēsu sētiri. sed si aīa eēt realit' sue potētie: nullū sēsibile eēt ꝓpū alicuius sēsus ſꝫ ipsa vna existēs: oīa sēsibilia sētiret. vñ videt̃ q' arguēs ꝓ sola volūtate dicta phi expōat ¶ Ad. 3am istātiā ꝯ 3am rōnē. S. tho. ibi positaꝫ dr̄ q' assūptū ē falsū qꝛ imo mai' icōueniēs ē idē eē imediatū p̄ncīm actiōis vl' passiōis. vl' idē imediate seipꝫ mouere: q̄z idē eē p̄nm potētie actiue ꝛ p̄ncīm potētie passiue. qm̄ ex p° seq̄t̃ idē ꝛ sm̄ idēꝫ simul eē actu duo opposita. ex. 2° āt nō aliud seq̄t̃ q̄z q' idē nō ſꝫ idē sit p̄ncīm duoꝝ oppositoꝝ si idē p̄nm referat̃ ad actus potē' actiue et passiue q̄ꝝ ē p̄ncīm vl' q' idē sit p̄ncīm sbiuū. i. sit sbz potētie actiue ꝛ potētie passiue respectu diuersoꝝ. qd certe nullū ē icōueniēs. ꝓbat̃ illud qm̄ ex p° seq̄t̃ q' idē ſꝫ idē simul ꝛ ex nā sua sit p̄ncīm actiuū ꝛ passiuū qd ē simul eē actiuū ꝛ nō eē actiuū qd iplicat ꝯdictionē. ex. 2° āt nulla seq̄t̃ ꝯdictiōis iplicatio. nā eē sbz actiui ꝛ passiui respectu diuersoꝝ actiuū ꝛ oboꝝ nullū ē icōueniēs ¶ Neq̃ valet ꝓbatio arguētis. nā p̄ncīm ꝓximū ꝛ istrumētale q̄le ē po' respectu aie: ē p̄ncīm opatiōis adeq̄tū ꝛ ꝓportionatū vt ꝯ dictū ē. aīa āt ē p̄ncīm cuiusl3 potētie nō adeq̄tū ſꝫ excedēs. mai' āt inconueniēs ē q' vnū aliq̄d sit p̄ncīm adeq̄tū ꝛ proportionatū duoꝝ oppositoꝝ q̄z q' idē nō adeq̄tū aut ꝓportionatū ſꝫ superexcedens sit simul p̄ncīm duoꝝ oppositoꝝ. ¶ Et p̄terea potē' aie ſꝫ q' cōparant̃ ad aiaꝫ sic ad p̄ncīm pductiuū vl' sbiuū:

nō hēnt oppositionē aut ꝯrietatē ſꝫ i ꝯparatione ad act' ꝛ obā qb' distīgūt̃ i se ꝛ specificāt̃. et idō nimirū si nō iferāt aie i q̄ radicāt̃ aliquā ꝯrietatē aut oppositionē realē quēadmodū illā recipiunt a ꝓprijs actib' ꝛ obis. ſꝫ si aīa eēt sue potētie ꝛ imediatū p̄ncīm opationū: oporteret ipaꝫ affici ꝯrietatib' ac oppositiōib' suoꝝ actuū ꝛ obiectoꝝ. qm̄ ſꝫ phm. li. 2° d' aīa. ois potētia iq̄ntm potētia: distīguit̃ ex actu ꝓpo ꝛ obo. ¶ Ad. 5am istātiā ꝯ rōnē. S. tho. p°. sen. vbi ꝯ dr̄ q' potius maior ꝓpositio arguētis q̄m̄ suppōit ē falsa. ꝛ ad ei' ꝓbationē dr̄ q' falsū assūmit qꝛ imo i creaturis eē realr̄ differt ab eēntia ꝛ ab ea ꝓgredit̃. vñ argumētatio ē nulla. ¶ Ad istātiā ꝯ rōnē quam S. tho. aducit i hac disti. q. 4. ar. p°. 2° loco in oppositū dr̄ q' ipa seipaꝫ ꝯstruit. nā terti' mod' agēdi ꝑ eēntiā icidit i. 2m modū. qm̄ idē ē dictu eēntiā aie eē illi imediatū ꝛ ꝓximū p̄ncipiū agēdi ꝛ nullo alio addito. ꝛ q' aīa ex sua eēntia hēt q' sit ꝓximū ꝛ imediatū p̄ncīm agendi qd ē scds mod'. nā qd nullo addito ē tale: ex se ipo ē tale ac ꝑ hoc ex sua eēntia hēt q' sit tale. ¶ Ad rōnes directe ꝯ ꝯclusiōes. ad p̄mā Scoti ꝯ p̄mā ꝯc'usio nē negat̃ mior imo necessariuꝫ ē ponere diuersas aie potētias ꝓpt̃ rōnes. S. tho. ꝛ ea q̄ tacta sūt i p° notabili. q̄s rōnes Scot' nō sufficiēt̃ euacuat. put ifra videt̃. ¶ Ad. 2am iteꝝ negat̃ mior nō. n. illud qd recipit̃ i sba mediāte accidēte: ē ꝓprie loq̄ndo sbiue i ipo accidēte ſꝫ i sba. neq̃. n. accidēs ꝑ seipꝫ p̄t alid accidēs substētare. ſꝫ bñ veꝝ ē q' vnū accidēs iheret sbo mediāte alio accidēte sic color ē i sba colorata sbiue: mediāte superficie. d' hoc. S. tho. p° 2°. q. 56. ar. p°. ad 3m. et 3°. sen. dis. 33. q. 2a. ar. 4°. sub ar. p°. ꝛ i multis alijs locis. ¶ Qd āt arguēs dicit d' itellectu si ab aīa sepat̃: fictio q̄dā ē. nō. n. itellect' aut alia potētia aie sepabil' ē ab aīa ꝓut. S. tho. dicit in. q. d' aīa. q. 12. ad. 7m. ſꝫ si tal' sepatio daret̃ ꝑ ipossibile: visio illa nō eēt btifica. qꝛ ꝓpū sbz btitudīs est aīa rōnal' cui p̄t ꝯpetere eē ꝑ se ꝛ suppositū ꝯstitut vl' nā itellectual' ꝑ se subsistēs. Intellect' āt cū sit q̄dā accidēs si pōeret̃ sepat' vl' nō ꝑtineret ad nāꝫ rōnalē aut itellectualē si abstraheret̃ vt ē po' vl' forma q̄dā p̄ se: vl' si separet̃ i eē subsistēte ꝑ se: alteri' eēt spēi ab aīa hūana. ¶ Et p̄terea dato q' de' ꝑ potētiā absolutā itellectum ab eēntia aie separet ꝛ q' itellect' sic sepat' itelligeret: adhuc nō eēt btūs. ꝓpc loq̄ndo. qꝛ ibi nō eēt fruitio q̄ ē ꝓp' act' volūtatis. neq̃ ēt cū itellectu separet̃ volūtas. qꝛ eo ipso q' essent̃ separata ab anima: non haberent sbm cōmune in q̄ vnirentur. ꝛ ita actus vni' potentie non posset

alteri⁹ cooparie ꝑ ꝯñs neqꝫ de actu itellect⁹ esset fruitio, neqꝫ actu volūtatis cōtingeret visio. ¶Ad. 3ᵐ. negat ꝯña itelligēdo aīs de actu p° qui est forma accidētalis fm̄ intētem arguentis q̄ dici pōt pimus in respectu ad opationē. Argūt .n. ab eo qd magis videtur inesse ad id qd min⁹ videt: affirmatiue. Nā cē imediatū pncipiū opationis q̄ ꝛ nō qd ꝛ ꝑ v̄tutē alteri⁹ pncipalis agētis sicut ē in ꝓposito nr̄o: magis cōuenit formis accidētalib⁹ q̄ sb̄alib⁹ ꝓut. S. Tho. ostēdit. p°. sen. disti. 3°. q. 4ᵃ. ar. 2°. ad. 3ᵐ. et in q. de aīa. q. 12. i corpe. quod aūt vlteri⁹ ꝓbare ꝯtēdit q ē i substātijs aīa iferiorib⁹ ꝯuenit esse imediatū opationis pncipiū vel generationis: falsuꝫ est. et i generatione vniuoca ꝛ i gn̄atiōe equiuoca. Et ad ꝓbationē dr̄ q q̄uis forma substātialis sit pfectior ceteris parib⁹ forma accidētali: accidētalis tn̄ forma agit in v̄tute forme sb̄alis. ꝛ ideo nō sequit q forma sb̄alis sit immediatū pnc̄m actiōis sꝫ magis sequit q sit pncipale agēs. eē .n. imediatū pn̄ᵐ actiōis nō dicit pfectionē nisi vbi imediatio ꝯiūgit pncipalitati vt dictū ē. Et ad pma īprobationē hui⁹ ꝯcedit q sba q̄ opat mediāte potētia vel v̄tute: aliquā habet efficientiā circa opationē vel ei⁹ terminū sꝫ nō immediatā. ¶Ad. 2ᵘᵐ improbationē negatur minor. ꝛ ad ei⁹ ꝓbationē dr̄ q forma accidētal' q̄ mediāte agēs agit ad generationē: ꝑsupponit formā sb̄alē agētis q̄ in gn̄atione est pncipale agēs. nō tn̄ ꝑsupponit in materia formā sb̄alem geniti. sicut in gn̄atione ignis calor ꝑ quē ignis agit tāq̄ ꝑ principiū imediate disponens ad ignē i materia ligni gn̄andū: ꝑsupponit formam sb̄alē ignis generātis ꝛ tamē ꝑcedit formā sb̄alē ignis generati ad quā attigit ꝑ v̄tutē forme substātialis vl' magis ꝓprie loquendo sbe ꝯposite. ¶Ad. 4ᵐ qd est Aureo. negat minor. ꝛ ad pmā ꝓbationē dr̄ q ꝓcedit ex isufficiēti diuisiōe Neqꝫ .n. itellect⁹ possibilis itelligit se ꝑ eēntiaꝫ suā sic q sua realitas sit sua itellectio. neqꝫ intelligit se recipiēdo itellectionē sui a seipo sꝫ intelligit se alio m°. s. ꝑ actū suū fm̄ q fit in actu per spēs a sensibilib⁹ abstractas. nō ꝑ aliquā abstractionē spēi a seipo. hēt .n. itellect⁹ possibilis talē ordinē i cognoscēdo q p° fit i actu ꝑ aliquaꝫ spēꝫ q̄dditatis rei mālis q̄ est ꝓpriū obm̄ itellect⁹ ꝓ statu vie. deīde reflectit sup actū suū ꝛ ꝯñter sup spēꝫ itelligibilē ꝛ demū sup itellectū possibilē tāq̄ sup pncipiū act⁹. vñ phs dicit i. 3°. d̄ aīa q itellect⁹ se itelligit sic ꝛ alia icꝫ ᵐ nō ꝑ spēꝫ sui sꝫ ꝑ spēs alioꝝ origīalit' ordīe sup posito. ¶Ad. 2ᵘᵐ ꝓbationē eiusdē minoris negat iteꝝ minor nā si itelligat d̄ entitate reali ꝓut distiguit ab itētionali falsa ē simplicit'. Nō .n. aīa ꝑ itellectū possibilē recipit entitatē realē sꝫ se alicui⁹ itelligibilis. nā vt phs dicit. 3°. d̄ aīa. lapis non ē i aīa sꝫ spēs lapidis. ꝛ sic d̄ ceteris reb⁹ ꝛ entitatib⁹. Si aūt illa minor itelligat d̄ entitate itētionali: iteruꝫ est falsa vl'r accepta. nō .n. aīa ꝑ itellectū possibilē in statu vie pt recipe spēs seu itētiones oīuꝫ entiū sꝫ reꝝ mālīū ꝑ se: cū obꝫ ꝓpriū itellect⁹ nr̄i ꝓ statu vie sit q̄ditas rei mālis neqꝫ itellectus possibilis nāli v̄tute potēs est recipe spēs itelligibiles seu itētiones aliaꝝ reꝝ ꝑter q̄ mālīū ꝛ sensibiliū a qb⁹ ꝑ abstractionē sensuū ꝛ ꝑ v̄tutē itellect⁹ agētis resultare possūt i itellectū possibilē. Nā i oī natura ꝓpriū agēs ꝛ patiēs ꝓportionātur. vñ ꝛ phs dicit. 3° d̄ aīa. q itellect⁹ possibilis ē quo ē oīa fieri: et itellect⁹ agēs quo ē oīa facere vt ad eadē obiecta referat vtriusqꝫ potētia hui⁹ actiua ꝛ illi⁹ passiua. vterqꝫ igit intellectus se extēdit sꝫ statū ꝑsentis vite ad res mālēs ꝑ se sꝫ neqꝫ oīuꝫ reꝝ q̄ sūt i substātijs materialib⁹ itellect⁹ possibilis recipit spēs itelligibiles seu itētiones qb⁹ res illas cognoscat: multa .n. sunt q̄ cognoscunt. nō ꝑ ꝓprias spēs sed ꝑ spēs coꝝ q̄ ꝑ se ꝛ directe cognoscūt ab itellectu sicut materia ꝑ formā ꝛ accidētia ꝑ sbm̄: ptes ꝑ spēꝫ toti⁹. ꝛ sic dictū ē ipe act⁹ itelligēdi ꝛ spēs itelligibiles ꝛ ipe etiā itellect⁹: nō ꝑ ꝓpriā spēm cognoscunt sꝫ ꝑ spēꝫ obi sꝫ quā itellect⁹ possibil' fit in actu ad cognoscēdū se ꝛ actū suū ꝛ spēm ꝛ alia q̄ sibi adiacēt. Accipiūt ista ex dictis. S. tho. in plurib⁹ locis: ꝛ ꝑserti. 3°. sen. disti. 14. q. p°. ar 3°. sub. ar. p°. ad pᵐ. Et p°. p. q. 88. ar. p°. Et cōtra gē. li. 3°. ca. 45. Et aduertēdū ē q si ꝓcessus arguētis i hac argumētatiōe valeret: pi m° ꝯcluderet ꝯse queadmodū ꝯnoo. q2 sic ipe arguit d̄ potētia itellect⁹ q nullā hēat entitatē vl' realitatē i actu: eodē m° argumētari pt de aīa cū ipe pōat aīaꝫ nō differre real'r ab itellectu possibili nec ab aliq̄ ei⁹ potētia. ꝛ sic necesse hēt ꝯcludere q aīa sit potētia nuda ab oī actuali entitate ꝛ ꝑ ꝯñs q nō sit act⁹ ꝛ forma corpis qd ē erroneū ꝛ ridiculū ¶Et ex ꝑmissis apparet q arguēs inepte iferat ꝯclusionē q. s. itellect⁹ possibilis nō pōt esse in actu eiusdē speciei aut generis ꝓpinq̄ cū ente actuali qd recipit. nā nulla est receptio realis i intellectu ꝓut d̄claratū est. De receptione aūt intētionali nulla est instātia cum actualitas intellect⁹ possibilis nō sit eiusdē speciei aut eiusdem generis ꝓpinqui cum intētionib⁹ vel speciebus intelligibilibus quas recipit a reb⁹. imo neqꝫ ipsa intentio vel similitudo abstracta a rebus est eiusdem speciei vel generis ꝓximi cum re ipsa cū talis similitudo vel intētio sit accidēs

res aūt mālis cui⁹ est similitudo vel intentio sit
sba. ꝓpinqtas aūt vel cōueniētia q̄ est int hmōi
similitudinē ꝛ rem: debꝫ intelligi in rep̄sentādo
nō in essendo. vñ qꝛ actualitas intellect⁹ possi
bilis inq̄ꝫ est res vel forma q̄dā nō est eiusdeꝫ
generis ꝓpinq̄ vel speciei cū forma vl' spēne in
telligibili: ideo itellect⁹ possibilis est in potētia
ad actualitatē quā p eiusmodi spēm habet post
eius receptionē ꝛ iformationē. Et hoc ē qđ. S.
Tho. dicit q intellect⁹ possibilis est ens in potē-
tia nō absolute: sꝫ in genere intelligibiliū. ❡ Sꝫ
contra hoc iterū arguit Aureo. pmo qꝛ hoc eēt
dicere vnū qđ ē cōmune oīm recipiētiū q. s. nō sit
aliqđ actu eoꝝ q̄ recipit ꝛ tamen in se est aliqđ
actu. Cū igit̄ phs intelligat dicere aliqđ ꝓpriuꝫ
intellectui possibili: manifestū est q loquit̄ ꝺ in-
tellectu ꝭm se. s. q nō sit aliqđ de numero entiū
actualiū. ❡ 2°. qꝛ si itellect⁹ possibilis essꝫ i sua
sba aliqđ actuale: ille act⁹ possꝫ dici forma vl' mā
lis vel imālis seu intelligibilis. Possꝫ etiā dici q̄
dam intētio intellecta in potētia vel in actu. Sꝫ
cōmētator. 3°. de aīa cōmē. 18. dicit q itellectus
materialis nullā habet naturā ꝛ essentiā qua cō
stituat̄ ꝭm q est materialis nisi natura possibili
tatis: cū denudet̄ ab oībus formis mālibus et
intelligibilib⁹ ꝛ p ꝯñs nec formā habet materia
lē nec itelligibilē ꝛ dicit cōmē. 27. q in itellectu
māli non est aliq̄ formaꝝ intellectaꝝ nec actu:
nec potētia. Cōstat aūt q si hrēt aliquā naturā
actualē q illa esset intellecta i potētia. oīs. n.
act⁹ p se itelligibilis ē. igit̄ in essentia sua nō est
aliqđ actuale. ❡ 3°. qꝛ si ita esset: nulla essꝫ dr̄a
q̄ꝫm ad hoc inter v̄tutē sensitiuā ꝛ itellectiuam.
Sicut. n. v̄t⁹ sensitiua nichil ē eoꝝ q̄ recipit sꝫ ē
in potētia ad postremā pfectionē in se tñ est ali
quid in actu ꝛ pma pfectio: sic intellect⁹ possibi-
lis esset i potētia respectu postreme pfectionis:
in se tñ essꝫ aliqđ in actu. Sꝫ hāc imaginationeꝫ
reprobat ex itētione cōmētator. 3°. ꝺ aīa cōme.
27. vnde māifeste negat itellectū possibileꝫ ha
bere aliq̄ꝫ actualē naturā. tūc. n. essꝫ sicut pma p
fectio sensibilitatis q̄ est aliqđ in actu in se q̄uis
sit in potētia respectu pfectionis postreme. Cū
igit̄ sit i hoc dr̄a int̄ itellectū possibilē ꝛ v̄tutem
sensitiuā: manifestū est q ꝭm ipm intellect⁹ possi-
bilis nō est aliqđ i actu i se. ❡ 4°. qꝛ si itellectus
possibilis esset aliq̄ natura actualis: phs ꝛ cōmē-
tator valde male diffinissēt itellectū possibileꝫ
qꝛ eoꝝ diffinitio nō explicaret q̄ditatē ei⁹ sꝫ ꝓ-
priū accidēs. s. pparationē ꝛ potētiā cū dicūt dif
finiēdo q itellect⁹ possibilis nec vnam habet na
turā sꝫ hāc tm̄ q possibilis sit vocat⁹. ꝛ tū cōmē-
tator dicit q hec ē diffinitio itellect⁹ materialis.
manifestū est: q hec ē q̄ditas substātie ei⁹ ꝛ nō p̄
parationis seu aptitudinis q̄ est in eo. vñ si hrēt
actū in se: oportuisset diffinire p aliqđ exprimēs
illū actū alioqui nō bene fuisset notificata natu
ra ei⁹. ❡ 5°. qꝛ male ꝯparasset hoc genus entis
materie dicēs ipm esse 4m gen⁹ entis. 3°. ꝺ aīa
cōmēto. 18°. vbi dicitur q sicut eē sensibile diui-
dit̄ in formā ꝛ māin: sic esse itelligibile oportet
diuidi i cōsimilia his duob⁹. s. in aliqđ sīle forme
ꝛ i aliqđ simile materie ❡ 6°. qꝛ male assignassꝫ
dr̄am i eođē cōmē. inter māꝫ istā ꝛ mām primaꝫ
debuissꝫ. n. dixisse q hec materia est aliqđ actu
pma v̄o nō. ꝛ tñ cū multas dr̄as assignassꝫ nūq̄ꝫ
tāgit istā quin poti⁹ suppōnēs q nec illa nec ista
materia sint i actu sꝫ i pura potentia: dicit q dif-
ferunt. qꝛ ista ē in potētia ad formas simplices
ꝛ pticulares. pma aūt materia ad formas vl'es.
❡ Ad pmū istoꝝ negat̄ minor imo intētio phi
est attribuere itellectui possibili illud qđ cōmu-
niter ꝯuenit oī recipiēti inq̄ꝫm hmōi. pt etiā dici
q eē in potētia nuda tāq̄ꝫ tabula rasa ē aliqđ ꝓ
priū itellectui possibili nr̄o p ꝯparationē ad in-
tellectū diuinū q̄ ē act⁹ pur⁹ ꝛ itellectū āgelicū q̄
semp ē in actu p spēs reꝝ in eo ꝯcreatas q̄uis
respectu alicui⁹ opationis possit eē i potētia. vñ
ex exēplo phi ꝯstat ꝺ illi⁹ intētione. ponit. n. itel
lectū possibileꝫ esse potētiā nudā tāq̄ꝫ tabulā in
q̄ nichil ē depictū. q̄ tamē in se actualē entitatē
habet. sꝫ dr̄ nudata figuris vel picturis. ꝛ pari-
modo itellect⁹ possibilis nudatus est speciebus
intelligibilib⁹. ❡ Ad. 2m. dr̄ q itellect⁹ possibil̄
est forma imālis de se q̄uis sit in mā subiectiue
sicut ꝛ aīa itellectiua cui⁹ ē potētia. et sub ista rō
ne pt dici imālis ad dr̄am itellect⁹ angelici q̄ nō
hēt eē i mā. Et ad iprobationē dr̄ q cōmētator
itelligit q i intellectu nō ē aliq̄ formarū intelle
ctaꝝ neq̄ꝫ actu neq̄ꝫ potētia accipiēdo potētiaꝫ
mediā: sꝫ q forme vel spēs hituales sunt i itelle
ctu reseruate postq̄ꝫ ꝺsinit actu itelligere. nō āt
mēs cōmētatoris fuit q i intellectu possibili nō
esset potētia ad recipiēdū aliq̄s formas vl' spēs
itelligibiles. Et q ista fuerit itētio cōmētatoris
loq. s. ꝺ formis hitualit̄ retētis appet ex verbis q̄
subiūgit. Assignat. n. pro ratione dicēs q intelle
ctus denudet̄ ab oīb⁹ formis mālibus ꝛ itelligi
bilib⁹ qđ necessario itelligi ꝺbꝫ ꝺ his q̄ in itelle-
ctu recipi possūt tāq̄ꝫ aliqđ q̄ itellect⁹ ꝛ iformat̄
ꝛ itelligit. ❡ Ad. 3m dr̄ q intētio cōmentatoris
in allegato loco si a d intētē philosophi loquatur
est assignare differentiam inter sensum ꝛ intel-
lectum: non q̄ꝫm ad eorum entitatem absolute

sed in cōparatione ad obiecta vel act⁹ quātū ad hoc.s.ꝙ obm sensus qđ est sensibile pōt đ se mouere potētiā sensitiuā absqꝫ eo ꝙ per aliā actionē disponat̄ ad hoc ꝙ possit mouere. ita ꝙ sēsus dicat̄ eē in potētia propinq̄ ad sentiendū qꝛ hēt obiectū vltimate dispositū ad mouēdū. Intellect⁹ aūt ante receptionēꝫ speciei intelligibilis est in potētia remota ad itelligēdū ex eo ꝙ obiectū intellect⁹ qđ ē ens mālē pro statu vie ad hoc ꝙ sit itelligibile ⁊ possit mouere itellectuꝫ possibilē: idiget actione itellect⁹ agētis cui⁹ offiꝫ ē disponere formas acceptas ꝑ sēsus vt possint esse itelligibiles ac ꝑ hoc iformare itellectū ⁊ reducere illū de potētia ad actū. vñ sensus ꝫ se est i potētia ꝓpinq̄ ad sentiēdū anteq̄ͫ imutetur ꝑ sensibile. Intellect⁹ aūt est i potētia remota ad itelligēdū propt̄ causā assignatā. ⁊ hāc differētiā ꝓtēdit Aristo. ⁊ ei⁹ ꝯmētator. nō quā arguēs adiuenit. ¶Ad. 4ᵐ đr ꝙ cū phs ⁊ ei⁹ cōmētator diffiniūt itellectū possibileꝫ ꝑ hoc qđ ē esse potētiā purā: nō diffiniūt itellectū ꝑut ē aliqđ đ gñe ētiū. sꝫ ꝑut est vt⁹ ⁊ potētia aie i cōparatiōe ad obm: ꝫm quā ꝯsiderationē. ē in pura potētia ex eo ꝙ nō habet in se aliquā formā itelligibilē de hisq̄ recipe pōt mediāte actione itellectus agētis. Vñ ipe ꝯmētator. 3°. đ aia comē. 4°. inq̄t. vtrū aūt itellect⁹ naturalis hēat formā ꝓpriā diuersā in esse a formis mālib⁹: adhuc nō declarat̄ ex hoc ꝫmone. ꝓpositio .n. dicēs ꝙ recipiens đbet eē denudatū a natura recepti: intelligit̄ a natura spēi illi⁹ recepti: nō a nā sui generis. hec ꝯmētator. Ex q̄bus vbis satis acapit̄ ꝙ đ e mēte ei⁹ lꝫ itellect⁹ possibilis seu mālis sit potentia pura i genere itelligibiliū: ē tamē vnū de entibus ⁊ est in se forma q̄dā. vñ ⁊ in exēplū ibidem adducit ꝙ sensus tact⁹ sit aliquod ens medū inter ꝯtria q̄ recapit. ⁊ subiungit. Et talis est dispositio intellectus mālis. s. ꝙ est vnū gen⁹ entium. Sꝫ ⁊ cōmēto. 5°. expresse dicit itellectum possibilē esse aliquod gen⁹ actu ꝫm se. vñ verba eius sunt ista. ꝓpositio aūt dicēs ꝙ recipiens nichil debet hr̄e in actu ex eo ꝙ recipit: nō đr simplicit̄ sꝫ sub ꝯditione. s. ꝙ nō est necesse ꝙ recipiens nō sit aliqđ in actu omnino: sꝫ nō sit i actu aliqđ ex eo ꝙ recipit sicut ꝓdixim⁹ imo đbes scire ꝙ respectus itellect⁹ agētis ad istū itellectuꝫ est sicut respect⁹ lucis ad diaphanū ⁊ respectus formaꝝ mālium ad ipꝫ ⁊ respect⁹ coloꝝ ad diaphanū. hec ille. Aristo. etiā i eo ꝙ vocat itellectū possibilē partē ꝯtutē aie: satis innuit ꝙ ꝫ se sit aliqđ de numero entium i actu. ¶Ad. 5ᵐ. dicit̄ ꝙ cōmētator itellectū possibilem materie cōparat pro eo ꝙ ē in potētia ad recipiēdū formas intelligibiles sicut dictū est. sꝫ non itelligit ꝙ sit pura potētia ꝫm se quēadmodū materia. quod māifeste apparet ex eo ꝙ cōparat intellectum possibilē diaphano qđ est đ se aliqđ i actu in genere entiū. ꝑut dictū ē i solutione ꝓcedēte ¶Ad. 6ᵐ patet rñsio ꝑ ea q̄ dicta sunt. neqꝫ .n. intētio cōmētatoꝝ aliquādo fuit ꝙ itellect⁹ possibilis esset in pura potentia sicut mā ꝓma: sꝫ qꝛ se habet ad modū materie respectu formarū q̄ recipe pōt. qđ aūt in cōmēto (quod arguēs allegat) nō tetigerit đr̄ām iter intellect⁹ potētiam ⁊ potētiā materie ꝑ hoc ꝙ potētia itellect⁹ fundat̄ in entitate actuali nō aūt potētia materie: nō obstat cū alibi in plerisqꝫ locis illud doceuit ꝑut ex premissis apparet. ¶Ad. 5ᵐ argumētuꝫ ꝓncipale rñdet̄ ex vbis. S. Tho. pᵃ. p. q. 79. ar. 4°. ad. 2ᵐ. et in. q. de spūa. crea. ar. 10. ad 3ᵐ. ꝙ verbuꝫ Aristo. allegatū ꝑ arguētē: nō itelligit̄ de itellectu agēte q̄ est potētia q̄daꝫ disticta ab intellectu possibili. Sꝫ loquit̄ phs de intellectu in actu q̄ est eadē potētia cū intellectu possibili. ⁊ đr itellect⁹ in actu: postq̄ͫ informat⁹ est spē intelligibili q̄ et vocari pōt itellect⁹ agēs inq̄ͫ sic informat⁹ ⁊ fact⁹ in actu ꝑ spēm: ꝯpūctus est sue opationi. Et ꝙ đ tali intellectu loquat̄ phs patet ex eo qđ paruū sup̄ premiserat. idē est aūt ꝫ actū: sciā rei ⁊ ex triplici đrā quā assignat iꝫ intellectū in actu ⁊ itellectū in potentia. ꝙ si ad uei sari⁹ cōtēdat vbum illud debere intelligi de intellectu agente: dicim⁹ ꝙ phs loqtur đ intellectu agente q̄ͫ est ex parte sui. nō .n. ex pte ei⁹ est ꝙ quādoqꝫ itelligim⁹ ⁊ quādoqꝫ nō itelligimus sꝫ ex parte itellect⁹ possibilis. Sꝫ ꝓma rñsio est ad vitatem lr̄e. In verbis aūt phi q̄ vlterius inducit arguēs ꝙ. s. intellectus agēs est sbā actu ens: sbā accipit̄ ꝑ essentia ⁊ quiditate que inuenit̄ i vnoquoqꝫ ꝓdicamētoꝝ. nomē .n. sbā vno m° đr essētia rei ꝑut phs dicit. 5°. methaᶜ. vnde sbā i auctoritate phi ꝑ arguētē inducta: ē ablatiui casus. ē .n. sensus ꝙ itellect⁹ agēs ē sbā id est ꝑ sui sbāꝫ seu essētiā: actu. ad đrāꝫ itellect⁹ possibilis q̄ ꝑ sbam suam est in potētia. s. respectu itelligibiliū. hoc m° exponit nomē substātie i auctoritate iducta. S. tho. i cōmē. sup. 3°. đ aia ⁊ post eū Egidi⁹ romanus. ¶Ad. 6ᵐ quod est ꝯtraꝫ respondet. S. Tho. in. q. de spūa. crea. articulo vltimo ad. 13ᵐ ꝙ proprie loquēdo neqꝫ intellectus neqꝫ voluntas neqꝫ aliqua potentiarum anime ⁊ vlr̄ nullū accidēs ꝑ sui mutationē ē susceptibile ꝯtrioꝝ. sꝫ ipa sbā q̄ ꝫm ē: recapit mediātib⁹ vł potētijs vł accidētib⁹ ꝑ sui muta=

tionē 2riā. Nā qꝛ vna ꝓpetas aut vnū accidēs ꝓpīquius se hēt ad sbāz q̄z aliud: nō pt eē rō q̄ sba inuteꝛ ꝑ vna propetate vl' ꝑ vno accidēte ī alio
¶Ad. 7m. qd est Adā dr̄ q ī nullo obsistat 2° ni S. Tho. ꝯcedit. n. q aīa ꝑ nām suā sit imago dei ⁊ capax ei⁹ tāq̄z ꝓmū ꝑnapiū qd capit deū itelligēdo ⁊ amādo sꝫ ide nō seq̄t q potētie aīe nō differāt ab aīa ⁊ sint ꝑnapiū ꝓximū ⁊ imediatū q̄ aīa ē ymago dei ⁊ capax ei⁹. Intelligit sīqdez aīa ⁊ amat deū itellectu ⁊ volūtate tāq̄z ꝑnapijs ꝓximis ⁊ imediatis. qd aūt arguēs dicit qꝛ aīa oī circūscripto a nā sua ē capax dei: si itelligat ꝑ capacitate aptitudinali ī hoc sensu: q a natura sua absq̄z alio extrīseco sit capax dei: ꝯcedit sed nō militat 2 nos. si aūt itelligat de capacitate actuali. aut in hoc sensu q. s. aīa a natura sua hēt q sit capax dei omni alio circūscripto: falsum est
¶Ad. 8m. negatur minor. Cui⁹ negationis rō patuit sup ad ꝑmum Scoti. Et ad ꝓbationem quā arguēs iducit ex li. ꝑ spū ⁊ aīa: rñdet ex dictis S. Tho. ī ꝑ spūa. crea. ar. vlti. ad. 2m ⁊ ī. q. ꝑ aīa q liber ille apocriph⁹ ē ⁊ nulli⁹ auctoritatis. ptinet. n. ī se multa falsa vl' iꝓpe dicta. Necq̄z itellexit dicta scōꝝ q̄ illū ꝯposuit. si tū ꝯtētiose sustineat diciꝯ q cū dicit potētias aīe non differre a sba ei⁹ loquutio ē iꝓpa ⁊ ꝺbet itelligi q̄z m ad eaꝝ originē ⁊ radicē. nā oēs radicāt in vna eēntia aīe. ¶Ad. 9m dr̄ q q̄cq̄d sit ꝺ eo qd fieri pōt ꝑ potētiā diuinā: ⁊ tū stāte nā et ꝯditione aīe rōnalis in q̄ creata ē: aīa nō ē nata itelligere et velle sine potētia itellect⁹ ⁊ potētia volūtatis q̄ sunt imediata ꝑnapia ipaꝝ opationū necq̄z pōt itelligi q sine hūōi potentijs sit. ꝓut. S. Tho. dicit in ꝺ spūa. ar. vltimo ad. 7m. ⁊ in. q. de aīa ar. 12. ad. 7m. De auctoritate libri ꝺ spū ⁊ aīa dictū est in solutione ꝑcedēti. ¶Ad. 10m ꝯcedit aūs loqn̄do de eē sup q̄ formalit ⁊ imediate fundat opari sicut arguēs vult sꝫ tūc negat ꝯña eo q ī ꝯñte accipit eē sbale qd imediate fluit ab eēntia aīe. in aūcedēte ꝟo assumit eē accidētale. vn̄ ē fallacia equiuocatiōis. Sic. n. eē calidū fundat imediate calefacere: ita ⁊ esse itellectiuū fūdat itelligere ⁊ eē volitiuū velle. hūōi aūt eē plura sunt ⁊ distincta ꝑm pluralitatē ⁊ distictionem ipsaꝝ potentiarum. esse autem quod est imediate ab anima: vnū tātūmodo est quo aīa ⁊ omnes ei⁹ potentie subsistunt. Aliqn̄ ido. n. esse itellectiuū acapit ab anima itellectiua ⁊ est sbale: aliquando acapit a potētia itellect⁹ ⁊ sic est accidētale
¶Ad. xjm. negat minor loquēdo ꝺ actu ad quē per se ⁊ imediate ordinant potētia generatiua ⁊ vegetatiua ⁊ cetere potentie. Nam prout. S.

Tho. pulchre deducit in. q. de aīa. ar. supra allegato: actus ad q̄s ordināt imediate ⁊ per se potentie aīe: omnes sunt accidētales. esse. n. itelligens vel sentiēs vel volēs ī actu: ad qd ordiantur ꝑ se ⁊ imediate intellectus sensus ⁊ volūtas non ē esse sbale sed accidētale. ⁊ simlit' esse magnū ad qd ordinat imediate vis augmētatiua. generatiua vero potētia ⁊ nutritiua q̄uis ꝑ virtutē aīe ⁊ imediate ordinent ad sbam ꝓducendam vel ꝯseruādā: hoc nō est nisi ꝑ quādā trāsmutationē ⁊ alterationē cui⁹ termin⁹ imediat⁹ est aliq̄ dispositio accidētalis q̄ inducit ꝑ alterationē ad quā ꝑ se ⁊ imediate ipse potētie generatiua ⁊ nutritiua ordinant ⁊ mediante ipsa dispositione artigūt nō ꝟtute ꝓpa sꝫ per ꝟtutez anime ad sbam generati vel nutriti: ⁊ vlr' verū est hoc in oī agente naturali q non attigit ad terminū sbalē nisi mediāte dispositione ⁊ principio accidētali. Ad cōfirmationē argumēti negatur maioꝛ loquēdo de ꝑnapio imediato sꝫ propriam ꝟtutē ipsius. Et si arguatur q nichil agit in id qd perfectius est: dicat q ē verum ꝑ virtutē propriā sed ꝑ ꝟtutē ꝑfectioris agētis ⁊ ꝑnapalis nullū ē incōueniēs. ¶Ad. 12m dr̄ q potētie aīe fluūt ab eēntia aīe tāq̄z ab immediato ꝑnapio. nec ē simil's rō de essentia aīe respectu suorum actuū. qꝛ potētie fluūt ab aīa nō ꝑ trāsmutationē vel aliquā actionē sꝫ per naturalem emanationem. vn̄ aīa ꝓpe loquēdo nō est ꝑncipium productiuū suaꝝ potētiaꝝ sed simul cū aīa producunt a producēte aīam. dicunt tamen fluere ab aīa sicut ⁊ alie ꝓprie passiones a subiecto: ex eo q producta anima vl' subiecto: ex cōsequēti fluūt ex necessitate. ⁊ de hoc dictū est in. 4°. notabili. ista rñsio ē ex dictis. S. Tho. pa. p. q. 77. ar 6°. ad. 3m. ¶Ad. 13m. negat ꝯña. non. n. sequit si nā ē ꝑnapiū mot⁹ ⁊ q̄etis ꝑmo ⁊ ꝑ se ⁊ non ꝑ accidens: q sit imediatū ꝑnapiū. Et ad ꝓbationez dicat q aliud ē sbam opari mediāte accidente ⁊ aliud est opari ꝑ accidēs. nā ꝑmo m° sba est ꝑncipale agēs ⁊ ꝑmū ⁊ cui actio ꝓpe ⁊ ꝑ se attribuit 2° vero modo sba est agēs nō ꝑncipale necq̄z ꝑ se necq̄z ꝓpe actio illi attribuit. ⁊ iteruz ꝑmo m° accidēs hēt a sba ꝟtutē agēdi. 2° m° rōne accidētis ꝯueniens sbe q agat ¶Ad argumēta ꝯ 2am ꝯ° nē. Ad ꝑmū qd ē Sco. dr̄ q loquēdo ꝺ ꝑnapijs creatis falsū ē qd assumit. nō. n. possibile ē vnū omnino idistictū re ⁊ rōne eē naturalr' ꝑnapiū actuū distictoꝝ. idē. n. iq̄zm idē natū ē facere idē ꝓut ph's ait. 2°. ꝺ gñratione. nisi forte illa distincta ꝯueniāt ī vna rōne formali ⁊ specifica. quod nō ē ī ꝓposito cū act⁹ itellect⁹ ⁊ volūtatis sic ⁊ ī

tellectiuū ⁊ appetitiuū ptineāt ad diuersa gñra po
tētiarū. put phs docet. 2°. de aīa. Exēplū aūt qd
adducit de pncipio equoco nō ē ad ppositū suū
īmo ad oppositū. qr agēs equocū nō pducit ef-
fectū nisi mediāte agēte pximo et vniuoco vel
saltē mediāte aliq̄ pncipio qd īmediate dispōat
ad effectū ⁊ sit cā distictiōis ei⁹. vñ sol effect⁹ q̄-
rū ē cā ī his iferiorib⁹ mediāte aliq̄ agēte pximo
pducit. quāuis nō semp tale agēs īmediatū pci
piat. Et dato q aliquos effectus distinctos fm
spēm ⁊ nō subordinatos dicat pducere imme
diate: nō ē hoc p vnā oīno vtutē. forma. n. sol' lz
vna sit fz essētiā: mltiplex tñ ē vtute. ¶ Ad 2m.
dr q falsā ⁊ ineptam imaginationē habuit ar-
guēs i vb cōmētatoris q̄ adducit. nūq̄z. n. ibi aut
alibi cōmētator docuit itellectū ⁊ volūtatē esse
vnā animi vtutē aut potētiā cū expsse 9rīū do-
cuerit cōmēto. 27°. ⁊. 29°. sup. li. 2°. de aīa. ⁊ cō
mēto. 46. ⁊. 48. ⁊. 49. ⁊. 50. ⁊. 51. ⁊. 52. sup. 3
li. ⁊ i multis alijs locis. In vbis aūt q̄ arguēs in-
ducit: cōmētator accipit itellectū put dicit quā
dā ptē aīe q̄ icludit potētiā itellectiuā memoriā
⁊ volūtatē put distiguit a pte sensitiua ⁊ a pte
vegetatiua. fz quē modū phs accipit rōnalē ptē
9°. metha. vbi dicit q potentia rōnal' se hēt ad
opposita. neq̄z. n. ibi phs de sola rōne vel itellectu
loquit prout distiguit a volūtate sz prout vtrā-
que potētiā 9prehēdit. eo m° q̄ et Aug⁹. sepe in
li. de trini. loqt de mēte ⁊ cōmunit theologi prout
s. mēs noiat ptē aīe itellectiuā q̄ 9phendit vt
dictū ē plures potētias sic ⁊ sēsitiua pars ⁊ vege
tatiua. vba aūt phi q̄ arguēs iducit ex. 6°. ⁊. 3°.
ethico. male ⁊ inepte ab eo itellecta sūt. mēs. n.
phi i vbis illis prout. S. Tho. expsse dicit i de vi.
q. 22. fuit ponere sub dubio vtrum electio sit
actus potentie appetitiue vel sit actus potentie
intellectiue. vnde cum dicit. Electio vel ē appe
tit⁹ itellectiu⁹ vl' itellect⁹ appetitiu⁹: itelligit q
vl' est appetit⁹. i. act⁹ volūtatis i ordine ad itelle
ctū: vl' ē itellect⁹. i. act⁹ itellect⁹ i ordine ad ap-
petitū. s. volūtatē. Eandē expositionē ponit pa
2e. q. 13. ar. p°. i. cor. Et mirabile ē q arguēs i re
manifesta tā īpudent vba Aristo. ⁊ sui cōmen
tatoris voluerit extorq̄re. ¶ Ad. 3m negat aūs.
Et ad pmā probationē negat 9ña. licet. n. deus
posset 9seruare fruitionē volūtatis sine actu itel-
lect⁹ presēte: nō tñ possz facere q voluntas ma
nēte natura volūtatis frueret aliq̄re quā itelle-
ctus neq̄z tūc neq̄z āte itellexisz. Et rō ē qr obz
propriū volūtatis ē bonū cognitū p itellectū ita
q apphēsio p itellectū ē dīa p se ⁊ propria appe
tibil' qd ē obm volūtatis put. S. Tho. tradit pa
p. q. 80. ar. 2°. ad pm. Eandē sniaz tenet. q. 82.
ar. 4. ad. 3m. Omnē inq̄t volūtatis motū neces-
se ē q p̄cedat apphēsio. ¶ Ad. 2am. probationē
negat 9ña si prope loq̄mur. nō. n. seq̄t. volūtas
nō videt aut nō cognoscat ergo ē ceca. sed bene
seq̄t ergo ē nō vidēs vel nō cognoscēs. lapis. n.
neq̄z ē vidēs neq̄z ē cec⁹ eo q cecitas p̄supponit
aptitudinē ad vidēdū q̄ i lapide nō ē. vñ 9cedi-
mus q volūtas fm se nō ē vidēs neq̄z itelligēs
aut cognoscēs. Intellect⁹ siq̄dē vel magis p pe
aīa p itellectū videt ⁊ cognoscit ⁊ se ⁊ actū suū
⁊ ipaz volūtatē ⁊ actū ei⁹ ⁊ obm ⁊ ceteras po-
tētias ⁊ oīa q̄ visione itellectiua videt ⁊ cognos
cunt. Et mirabilis ē i hac argumētatione sapia
arguētis. hēt. n. p icōueniēti q volūtas nō cog-
noscat p actū suū obm ei⁹. tāq̄z fuerit a phis pro
batū q vnaq̄q̄z potētia etiā appetitiua cognos-
cat obm suū. qd ē pueril'e. ¶ Ad. 3am pbationez
negat 9ña. pcedit. n. ex falso p̄supposito. s. q bea
titudo 9sistat total'r i actu volūtatis cū tñ essen-
tialit 9sistat i actu itellect⁹. ¶ Ad. 4am pbatio
nē negat minor put amor ē act⁹ volūtatis imo
est ipossibil'. nullo. n. modo pt eē amor de re oi-
no icognita. ¶ Ad. 5am. ⁊. 6am negat 9ña. licz. n.
itellect⁹ ⁊ volūtas sūt potētie realit distincte: v-
na p̄supponit aliā sic volūtas itellectū. ¶ Ad 7am
negat minor accipiēdo expiētiā put iportat in
sui rōne notitiā vl' cognitionē. sic accipit i maio
re argumēti. Et ad pbationē negat pma ppo-
sitio sub eodē sensu. ⁊ ad pbationē dr q q̄uis ipe
arguēs illd nō videat: ex alio hēt act⁹ vl' opatio
aīe q sit vitalis. qd ipe nosse poterit si legat. S.
Tho. pa. p. q. 18. ar. p°. ⁊ multis alijs locis. ¶ Ad
8am. dr q maior ⁊ mior sūt false. maior. n. icōue
niēs esset oēz volitionē eē cognitionē q̄z oēz
assensū eē apphēsionē. qr volitio ⁊ cognitio sunt
act⁹ diuersarū potētiarū: assensus āt ⁊ apphēsio p
tinēt ad eādē potētiā. minor et ē falsa qr assēsus
nō ē apphēsio. ¶ Ad. 9am dr ad maiorez q vna
opatio ē in q̄ essētialit 9sistit vltimus finis q̄ est
actio. s. visio: ⁊ tñ plures sunt opaciones q̄ cōcō-
mitanter se habent ad vltimū finem. ⁊ sic nullū
inconueniens sequitur de his que tangūtur in
minori. nō pmū sicut patuit in rñsione ad pmaz
pbationē ⁊ 3am. Nō 2m qr nulla est 9ña q̄ ibi p
tendit. Nō. n. seq̄tur si dilectio nō sit cognitio:
q de⁹ in patria sit incognit⁹. qr pt eē cognit⁹ p
cognitionē itellect⁹ q̄ nō ē dilectio. ¶ Ad. 10am.
dicit q oēs ille locutiones itelligēde sunt per
cōcōmitātiā vel p̄suppositionē. amor. n. dei q̄ ex
charitate pcedit: p̄supponit sapiētiā in itellectu
⁊ se inuicē 9comitant. ¶ Ad. xj am. patet rñsio p

idez. ¶Ad. 4m pncipale dicit ꝙ intellectus et volūtas sunt potentie disticte realit̄ ⁊ earū distictio causat̄ ex distictione ꝓprioꝝ obiectoꝝ ⁊ actuū. Et ad iprobationē huiꝰ negat̄ ꝯsequētia si accipiat̄ diuersitas actuū sꝫ spēm nature a qua nō accipit̄ distinctio potētiaꝝ. Si vo accipiat̄ distictio actuū inqꝫm sunt actꝰ.i.sm ordinē ad obiecta habētes distictionem ex diuersitate obiectoꝝ sm rōnē formalē inqꝫm obiecta sunt: sic ꝯña tenet. ⁊ ꝯñs est verissimū. Et de hoc. S. Tho. pa.p.q.77a.ar.3.et.q.80.ar.p°. et in plerisqꝫ locis. et in.q. de aīa.ar.13. vbi de distictiōe obiectoꝝ potētiarū ⁊ actuūz latissime tractat. ¶Ad. 5m dr̄. ꝙ in auctoritate Augustini allegata est ṗdicatio q̄si ꝑ causam vt sit sensus. memoria intelligentia ⁊ voluntas sunt vna vita. vna mens. vna essētia. qꝛ radicātur tres ille potētie ī vna essēna anime. Pōt etiā dici ꝙ est ibi ṗdicatio totiꝰ potestatiui d̄ suis ptibꝰ q̄ medio modo se habet inter ṗdicationē totiꝰ vlis ⁊ totius integralis. est tamē ipropria ṗdicatio ⁊ reddit ad sensū pme ṗdicatiōis ꝑ causā. sic exponit auctoritatē Augustini. S. Tho. p°. sen. distin. 3a.q. 4.ar.2°.ad pmū. et pa.p.q.77a.ar.p°.ad pmū vel loquit̄ Augustinꝰ de illis tribꝰ ꝓut sunt actꝰ potētiaꝝ in cōparatione ad eēntiā vt ad obm. prout exponit. S. Tho. in.q. de spūa. crea. arti. vltimo ad pm. vel sicut exponit in.q. de vita.q. 10a.ar.p°.ad.5m. illa tria dicuntur vna essentia inqꝫm ab vna essentia ꝓcedunt. vna vita inqꝫm ad vnū genꝰ vite ptinēt.s. itellectiuūz. vna mēs inqꝫm sub vna mēte cōprehendunt̄ sicut partes sub toto quēadmodū visus. tactꝰ. auditus. sub parte sensitiua anime cōprehēdunt̄. ¶Ad. 6m. dicit̄ ꝙ similitudo magis digna cēsetur derisiōe q̄ꝫ respōsione. nemo. n. etiā parū doctus creaturas creatori ꝯparauit neqꝫ illa q̄ ī creaturis sūt his q̄ de deo dicūtur adequauit. imo sm Dioni. 2°. ca. celestis hierar. ea q̄ creaturis ꝯueniūt verius remouētur a deo q̄ꝫ de ipso ṗdicent̄. ¶Ad 7m. negat̄ maioꝛ. neqꝫ est veruꝫ ꝙ separatio ab organo corporali aut etiā ipa imaterialitas ṗci se sit causa sufficiēs ꝙ aliq̄ forma vl' v̄tꝰ sit actu pesentiā itellectꝰ alias charitas ⁊ gr̄a ac oīs forma imaterialis esset potētia itellectiua. sꝫ bene verū est ꝙ imaterialitas est dispositio reqsita ad v̄tutē intellectꝰ. falsuꝫ est p̄terea qđ arguens inducit sm opinionez quoꝝūdā de calore actu subsistēte. Neqꝫ. n. talis caloꝛ maiorez hr̄t v̄tutē q̄ꝫ accidētia actu subsistētia in sacramēto heucharistie. Necp̄t eos iuuare qđ addūt d̄ aptitudine sed est fuga q̄dam. nō enī ex aptitudīe subsistēdi ratio intellectꝰ arguit̄ alias omne subsistēs esset potētia intellectꝰ qđ est absurdum. ¶Ad. 8m dicit̄ ꝙ quicqđ sit de appetitu naturali ⁊ tamē nō est simile de appetitu naturali ī cōparatione ad naturā ⁊ d̄ appetitu aīali in cōparatione ad aīal. tū qꝛ natura ē determinata ad vnū ⁊ vniformē: appetitꝰ aūt aīal' ad plura se extendit. tū etiā quia appetitus naturalis in motu suo magis agit̄.s.a generāte q̄ꝫ agat. appetitꝰ aūt aīalis ex se agit. ⁊ alie dr̄e assignari possunt ꝓut ex dictis. S. Tho. accipit̄ pa.p.q.80.ar.p°. Et in.q.d̄ v̄i.q.22.ar.3°. ¶Ad. 9m dicit̄ ꝙ cōsequēs pme ꝯsequētie est verū ad hūc sensuꝫ ꝙ volūtas caret aliq̄ pfectione quā habet intellectus ⁊ habet aliquā pfectionē quā nō habet intellectꝰ. ⁊ ad ꝯsequētis improbationē: negatur ꝯña. ⁊ ad eiꝰ ꝓbationē dicit̄ ꝙ nullū icōueniēs est. idē esse pfectꝰ se ipo sm diuersas eiꝰ partes vel propꝛietates vel sm hoc qđ est habere aliqđ vel nō habere. homo. n. est pfectioꝛ sm partē intellectiuā se ipso sm ptē sensitiuā. et inqꝫm prudēs ē pfectioꝛ se ipo vt est tēperatus. ⁊ inqꝫm iustus ē pfectioꝛ se ipo ꝓut caret fortitudine leonis aut odoratu canis. vñ icōueniēs nō est ꝙ volūtas iqꝫm libera est ad appetēdū sit pfectioꝛ se ipa inqꝫm caret iudicio rationis. neqꝫ oportet vt arguens desipit ꝙ quelibꝫ res hēat oēz pfectionē quā meliꝰ est habere q̄ꝫ non habere. hoc enī soliꝰ dei est ꝓpriū. ¶Ad. 10m dicit̄ ꝙ maioꝛ est falsa non. n. distictio potētiaꝝ oritur ex obiectis sm rē ꝯsideratis sꝫ sm rōnem. ⁊ causa est qꝛ ipe rōnes formales obiectoꝝ inqꝫm oba sūt: specificāt ⁊ distigunt opationes ex q̄rū distictione sumit̄ distictio potētiaꝝ prout phs dicit. 2°. li. de aīa. ⁊ iō vbi ē diuersa ratio obiecti inqꝫm obꝫ est: inuenimꝰ diuersas potētias q̄uis sit eadem res q̄ subest vtriqꝫ rōni. sic rn̄det sctūs Tho. ad idē argumētū i sentēna i.q.d̄ v̄i. materia vel.q. 22a.ar.10.ad pm vbi iducit simile i rebus mālibꝰ. Sic etiā i sentētia rūdet ad simile argumētū pa.p.q.77.ar.3°.in.coꝛ. ⁊ ad.3m.et.q.80.ar.p°. ad.2m. Itē i.q.d̄ aīa ar.13.ad.3m. hm̄oi aūt obiectoꝝ diuersitas sm rōnē nō ē ꝑ solā adīuētionē itellectꝰ vt arguēs putat sꝫ hēt fundamētū i re: diuersitatē.s. actionū qbꝰ obiecta mouēt potētias et si oba sint vna res sbue ⁊ mālit̄. ¶Ad xjm. dr̄ ꝙ maioꝛ ē falsa. ⁊ ad eiꝰ ꝓbationē negat̄ assūptū. nec valet ꝓbatio sꝫ ē fallatia accidētis. nō. n. seqt̄ vbi ē liberū ē ⁊ rōnale: ergo rō ē libertas. sicut non sequitur quod est q̄le est quātū ergo qualitas est quantitas. et vbi est corpus est mobile ergo corpus vel corporeitas est motus

vel ecōtra: ⁊ sic de q̄plurimis in quibus oībꝰ arguitur a concretis ad abstracta ⁊ ab idētitate materiali ⁊ sm̄ subiectū: ad idētitatem formalem ⁊ essentialē. ratio. n. est causa ⁊ radix libertatis nō pars neqꝫ de essentia eiꝰ, put. S. Tho. optime dclarat pma. 2e. q. 107. ar. pº. ad. 2m. ⁊ i q. de veri. q. 24. ar. 5º. ⁊ pª. p. q. 83. ar. 3. Uñ omnia q̄ ex illo assumpto falso īfert arguens ad probationē maioris: nulliꝰ sūt efficacie. vñ false sunt ille propositiones. potentie libere participatione: sunt rationales participatiōe. ⁊ libere per essentiā: sunt rationales p essentiā. nā intellectus est potētia libera p participationē voluntatis ⁊ tñ est rōnalis p essētiā ⁊ voluntas ē libera p essentiā: ⁊ rōnalis p participationē intellectus. put rōnale dr̄ a potētia rōnis tanqꝫ ab immediato pncipio rōcinationis elicitiuo. ¶ Ad 12m. dicit̄ q̄ maior vlr̄ accepta est falsa. naꝫ sbm ⁊ ppria passio differūt re absoluta. q̄ tamē deus ab inuicem separare nō pōt quia includeret cōtradictionē. Itē linea re absoluta differt a rectitudine ⁊ curuitate: ⁊ numerꝰ a paritate ⁊ imparitate ⁊ tamē deꝰ non pt̄ facere q̄ linea non sit vel recta vel curua aut q̄ numerꝰ non sit par vel impar. q2 huiusmodi separatio importat ɔ̄dictionē. minor etiā ē falsa loquēdo de volūtate ⁊ intellectu sm̄ q̄ nominant potētias ipsas. nec valet pbatio q2 rationale positū in diffinitione volūtatis: nō nominat potētiā intellectꝰ neqꝫ talis differētia sūmit̄ a potētia intellectiua sꝫ ab aīa rōnali sūl a sit ppria diffinitio voluntatis. Si aūt arguēs cōtēdat rōnale ibi positum sūmi a potētia rōnali siue intellectiua: dicēdum est q̄ illa diffinitio impropria est ⁊ datur p aliqd extrinsecū. s. per intellectum inqꝫm voluntas presupponit intellectū ⁊ ordinē habet ad illum. pōt etiā dici q̄ rōnale positū in diffinitione voluntatis: sūmit̄ a parte anime rōnalis q̄ includit tres potētias. Intellectū volūtatē ⁊ memoriā sm̄ quē modū rōnale nō sūmit̄ ab itellectu. ¶ Ad illō qō preterea obicit̄ q̄. s. volūtas ē potētia volēdi nec velle pt̄ separata ab itellectu: dicit̄ q̄ ex ista obiectiōe hoc p̄aīe ɔcludit̄ q̄ voluntas separata ab itellectu: nō posset exire in actū volēdi qō ⁊ nos cōcedimꝰ sꝫ inde nō seqt̄ q̄ ipse potētie volūtatis ⁊ ītellectꝰ separari nō possēt ɔ̄tute diuina. q̄ aūt volūtas sine intellectu nō pt̄ velle i actu: nō est q2 intellectꝰ ⁊ volūtas sint idē realit̄ aut essentialit̄ sꝫ q2 obim volūtatis qō est terminꝰ actꝰ volēdi: prefigit̄ ei ⁊ determinat̄ p itellectū. s. bonū cognitū. ¶ Ad. 13m Cōcedit̄ maior de appetitu naturali q̄ est iclinatio cuiuslibꝫ rei in aliqd ex natura sua cū hac additione. q̄. s. oīs potētia q̄ delectat̄: ē appetitꝰ vel habet appetitū. nā non ɔcedit̄ ab oībus q̄ appetitꝰ naturalis sit ipsa essentia vl̄ natura rei sed q̄ sit accidēs inherens ppriū tamē. ⁊ in hoc sensu ɔcedit̄ minor nec argumētū cōcludit aliqd ɔ̄. S. Tho. q̄ pōit appetitū naturalē in singulis potētijs ⁊ naturis in qbus ex ipa natura est inclinatio in bonū sibi ɔueniens vt. pª. p. q. 78. ar. pº ad. 3m. et. q. 80. ar. pº. ad. 3m. Et de vi. q. 22. ar. 3. ad. 5m. Itē in. q. de aīa. ar. 13. ad. xjm. Si aūt in maiori ppositione accipiant̄ delectatio ⁊ appetitꝰ aīal vel rōnalis sicut ītēdere videt̄ arguēs: falsa est minor put sub maiori sūmitur. Solus. n. appetitꝰ sensitiuus aut volūtas: delectant̄ delectatione aīali ⁊ rōnali. ¶ Ad. 14m. negat̄ minor. ⁊ ad pmā pbationē dicit̄ q̄ nō est simile in naturalibꝰ ⁊ in sensibꝰ. q2 cū in naturalibus appetitꝰ sit naturalis ex ipa. s. natura qualibet rē sequit̄ pprius appetitꝰ. sꝫ in pposito non quēlibet sēsūꝫ seqnt̄ appetitꝰ sꝫ est vna specialis potētia appetitiua sensibiliū ɔueniētiū q̄ dr̄ appetitꝰ aīalis p quā scōm diuersas apphēsiones sensus: iclinat̄ aīal ad psecutionē vel fugā: gaudiū ⁊ tristiciā. loquēdo tñ de appetitu naturali: quēlibet sensum sequit̄ ppriꝰ appetitꝰ sicut dictū est. ¶ Ad. 2am pbationē dr̄ q̄ leso tactu et alijs sensibꝰ: sequitur tristicia. sed non in tactu vel in sensibꝰ lesio sꝫ in appetitu sensitiuo. fit. n. in eodē instanti vel saltē tēpore im pceptibili sensatio ex tali lesione in sensu cōmuni ⁊ extimatiua ad iudicādū bonū vel malū ⁊ stati ɔ̄siter sequit̄ in appetitu delectatio vel tristicia. ¶ Ad. 3am pbationē dicit̄ q̄ maior est falsa loquēdo de appetitu animali siue sensitiuo imo habet ppriū subim ⁊ organū. s. cor. vt pbabilius dicit̄. appetitꝰ aūt naturalis est q̄ non differt subiecto a sensu ⁊ distīguit̄ ⁊ multiplicat̄ ad distinctionē ⁊ numerum sensuū. vel ñ q2 sensus tactꝰ diffundit̄ p totū corpꝰ: in ipso organo ⁊ pprio sbō appetitꝰ. s. in corde: appetitꝰ sensitiuꝰ ⁊ sensus tactꝰ coincidunt. ¶ Ad. 15m dicit̄ q̄ intellectꝰ est potētia altissima ⁊ nobilissima volūtate cōsiderādo ipas potentias sm̄ se ⁊ absolute. sm̄ tamen aliquam cōparationē ⁊ sm̄ qd: volūtas pōt dici altior ⁊ nobilior. put. S. Tho. deducit. pª. p. q. 82a. ar. 3º. Neqꝫ ē ɔ̄dictio in dictis eiꝰ nā in pmo scripto vbi arguēs allegat: mēs. S. Tho. est cōparare itellectū volūtati in respectu ad felicitatē q̄ originaliter ⁊ sbaliter ɔsistit in actu intellectꝰ. Cōplet̄ tamē ⁊ pficit̄ p actū volūtatis. pficit. n. delectatio opationē sicut pulchritudo iuuētutem

ꝓut phus dicit io. ethicoꝝ. ¶ Ad p^{m}. ꝯ 3^{am} ꝯclusionē dr̄ q̄ memoria ꝓprie inuenit in creaturis cū dicat̄ respectu p̄teritoꝝ ⁊ in eis dicit ꝑfectionem. in diuinis aūt memoria ꝓprie dicta nō ponitur cū deo oia sint p̄ntia ⁊ nihil p̄teritū. Si tamen aliqū reperiat̄ dicta de deo: hoc est extenso noie ꝓut ois notitia nō de nouo accepta appellari pōt memoria. vel itelligit̄ dictū esse per priuationē. vt dicat̄ in deo memoria q̄ non est obliuio. Fm quē modum memoria pōt dici cōis tribus ꝑsonis. ¶ Dicit̄ 2°. q̄ minor ꝓpositio cōtinet duo falsa. Primū est q̄ in memoria prout dicit habitualē notiāā sit duplex p̄ncipiū actuū hoc eī falsū est. nō eī memoria de sui rōne dicit actiuitatē ꝫ solā retentionē nisi intelligatur de p̄ncipio quo ⁊ h̄ituali. Intellect⁹ eī est q̄ ꝑ talē habitū reseruatū intelligit in actu. 2^{m} falsū est q̄ huiusmodi notitia habitualr̄ retēta nō sit aliud q̄ȝ potētia dictiua ⁊ ſpiratiua. nec satis apparet qd arguēs intelligat ꝑ potentiā dictiuā ⁊ ſpiratiuā cū memoria nr̄a nichil tale ꝓprie dici possit. nisi forte velit loqui de potētia dictiua ⁊ ſpiratiua in diuinis. s. in ꝑsona patris qd̄ tn̄ est extra ꝓpositū nostrū. nā cū sctūs Tho. in sc̄do August. ponat ptes ymaginis. memoriā. intelligentiā ⁊ volūtatē: nō video qd ad ꝓpositū faciat ꝓbare q̄ memoria nō sit aliud q̄ȝ p̄ncipium actuū. i. potētia dictiua ⁊ ſpiratiua q̄ nō est cōis filio ⁊ spūi sctō. vnde videt̄ q̄ arguēs suo mirabili ingenio intellexerit memoriā esse patrē. intelligentiā filiū. ⁊ volūtatē spm̄ sanctū. quasi tres partes imaginis quas sctūs Tho. post Augu. ponit in mēte nr̄a: sint ipe tres ꝑsone vel tria q̄ sint ꝑ oia silia trib⁹ ꝑsonis qd̄ etiā parū doctus nequaq̄ȝ diceret cū imago trinitatis q̄ in creaturis est: in infinitū distet a mō quo tres ꝑsone sunt in diuinis. ¶ Neqȝ valet si arguēs velit dicere q̄ q̄ memoria est cōis tribus ꝑsonis: nō representet in creaturis q̄tū ad aliq̄d personā patris. q̄ eodēmō poterit arguere q̄ intelligentia nō repn̄tet ꝑsonā filij neqȝ volūtas. i. actus voluntatis repn̄tet ꝑsonā spūs scti. Nā intelligere ⁊ velle cōia sūt trib⁹ ꝑsonis. Meminerit siq̄dē arguēs doctrine. Dionisij. Augustini. ⁊ Damascen. ⁊ cōiter oim theologoꝝ q̄ in creaturis multo maior est dissimilitudo ad deū q̄ȝ silitudo ⁊ in oib⁹ q̄ repn̄tāt deū: plures dissilitudines assignari poterūt q̄ȝ silitudines. memoria eī q̄ ex ipa retētiōe quā iportat videt̄ hēre quēdā modū fecūditatis: ꝑ quādā appropriationē dicit̄⁹ repn̄tare patrē. ⁊ q̄ intelligētia. i. actualis intellectio quā hȝ intellect⁹ de prius intellectis causatur ex notitia h̄ituali retētaꝯ dr̄ repn̄tare filiū q̄tū ad hoc q̄ eius est ꝓcedere ꝑ modū intellect⁹ vt verbū. sic etiā ⁊ amor in mēte nostra dr̄ repn̄tare spūm sanctū inq̄ȝ^{m} ꝓcedit a duob⁹ ⁊ est nexus vtriusqȝ vt amor. huiuscemodi tn̄ repn̄tatiōes incōparabiliter sūt deficiētes ⁊ nō solum ymago dei: ꝫ neqȝ ymago alicui⁹ rei habet illa in q̄bus repn̄tat fm modū quo in re ipa sūt ⁊ ꝑ hec ptȝ rn̄sio ad 2^{m} ⁊ 3^{m}. ¶ Ad 4^{m} dr̄ q̄ sicut dictū est duo illa nō sūt de rōne formali memorie licet in patre in diuinis ꝯiūgant̄. vnde in mēte nr̄a de rōne memorie est sola retētio vel cōseruatio ꝓut phs dicit. 3° de aia. ⁊ ꝑ ꝯn̄s pōt poni fecūditas in memoria inq̄ȝ^{m} fecūditas importat retētionē alicui⁹ vel aliquoꝝ nō tn̄ in ea ponit̄ fecūditas q̄ȝ^{m} ad rationē actiuitatis. ⁊ sic cōcedim⁹ q̄ memoria nr̄a dr̄ fecūda largo mō accipiēdo fecūditatē modo exposito. ¶ Ad 5^{m} ptȝ rn̄sio ꝑ ea q̄ dicta sūt ad p̄mū. ꝓcedit eī rō tanquā partes ymaginis q̄ in mēte nostra sunt ꝑ oia repn̄sentarēt trinitatē ꝑsonaꝝ. ¶ Ad argumenta ꝯtra 4^{am} ꝯclusionē ad p̄mū dr̄ q̄ mens Augustini in eo loco est dicere q̄ amor ⁊ cognitio q̄ sunt partes ymaginis nō insūt menti tanquā subiecto ex eo q̄ vt sic nō ꝯparātur ad mentem sicut potētie ad subiectū sed sicut actus ad obiectū cognitū ⁊ amatū. ⁊ dicuntur isto modo substātialr̄ vel essentialr̄ esse in aia: ex eo q̄ ipsa substātia vel essentia aie cognoscit̄ ⁊ amatur. ⁊ dicūtur etiā esse vna mens vna essentia: eo mō quo notitia rei cognita est quodāmō ipm cognitum. Sic exponit sctūs Tho. auctoritatē Augu. p^{a}. par. q. 77^{a}. ar. p^{o}. ad p^{m}. ⁊ in. q. de spūa. crea. ar. vi. ad p^{m}. ꝑ idē ptȝ rn̄sio ad 2^{m}. ⁊. 3^{m}. ⁊. 4^{m}. ¶ Ad argumētū in oppositū rn̄det sctūs Tho. p^{a}. p. q. 77. ar. p^{o}. ad 2^{m}. ⁊ in d̄ spūa. crea. ar. vi. ad. 15. ⁊ in. q. de aia. ar. 12. ad. 12^{m}. dicēs q̄ non est sile. q̄ materia p̄ma est in potētia ad eē ⁊ ad formā q̄ est actus sb̄alis nō ad opari sicut potētie aie. opatio aūt in creaturis sēꝑ est accidens.

Distinctio quarta.

Circa distinctionē 4^am. queritur vtrū ista sit cōcedēda. deꝰ genuit deū. ⁊ arguit̄ ꝙ nō. qꝛ terminꝰ in subiecto positꝰ nō restringitur ꝑ terminū positum in predicato rōne significationis sed solū rōne tēporis cōsignificati. Sed cū dico deus creat: hoc nomē deus supponit pro eēntia. ergo cū dicat̄ deus generat deū nō pōt iste terminus deꝰ rōne ꝑdicati notionalis supponere ꝓ ꝑsona sꝫ supponet pro eēntia. sic aūt supponēdo: ꝯclusio est falsa. cū essentia nō generet. ergo ⁊c. In oppositū est qḋ ḋr in simbolo. deū genitū de deo. In hac questione erunt quattuoꝛ articuli. vt supra.

Quantū ad primū sit ꝑma ꝯclusio. ꝙ hec est vera ⁊ ꝓpria. deus genuit deum. hāc ꝯclusionē ꝓbat sctūs Tho. pᵒ. sentē. distin. 4ª. q. pª. ar. 2ᵒ. Itē pª. p. q. 39. ar. 4. ¶ 2ª ꝯclusio est ꝙ ista ꝓpositio est falsa. deus nō generat deū. hāc ꝯclusionem tenet sctūs Tho. ꝑmo senten. vbi sup̄. ad 3^m. ⁊ pª. par. vbi sup̄ ad 3^m.

Quantū ad scd̄z articulū ponūtur obones ⁊ quidem ꝯ aliqua dicta. S. Tho. circa declarationē ꝑme ꝯclusionis arguit Aureo. dicēs ꝙ. S. Tho. deficit tripliciter in sua ꝓbatione ꝑmo quidē in hoc qḋ dicit ꝙ hoc nomē deus non supponit pro ꝑsona cū ḋr deus creat. actiones nāqꝫ sūt suppositoꝝ: sed creare est agere. ergo cū ḋr deus creat stat ibi li deus ꝓ suppositi ⁊ ꝑsonis. ¶ 2ᵒ ad idē. Nō magis abstrahit creatio q̄ abstrahat intellectio beatoꝝ: sꝫ ꝓbatū inqt est ꝙ intellectio beatoꝝ nō pōt ꝑase terminari ad eēntiā tanq̄ ad illud qḋ videt̄ sꝫ necessario terminat̄ ad ꝑsonā ꝓ eo ꝙ est res hñs ꝓꝑiā ventatē eēntia vero nō hꝫ. ergo multo minꝰ creatio poterit ꝑ se ꝓfluere ab eēntia. sꝫ finet ꝺ necessitate a tribꝰ ꝑsonis q̄uis ꝑ rōnē formalē. Deficit iteꝝ sꝫ cū dicta ꝓbatio in eo ꝙ ait. hoc nomē deus supponere pro tribꝰ ꝑsonis cū ḋr. Regi secloꝝ ⁊c. illi eñ soli debet̄ honoꝛ q̄ creat. sꝫ iste est deꝰ ꝓut subsistit in tribꝰ ꝑsonis. ergo deꝰ q̄ creat: supponit ꝓ tribꝰ ⁊ nō ꝓ natura tm̄. cuiꝰ oppositū in ꝑmo loco diuisti ita ꝙ scd̄m dictū videt̄ ꝑmo repugnare. 3ᵒ. deficit inqt dicta probatio in hoc qḋ dicit. deū nūc supponere ꝓ eēntia: nūc ꝓ ꝑsona. semꝑ eñ supponit ꝓ ꝑsona. si eñ aliqñ nō supponeret pro ꝑsona sꝫ tm̄ ꝓ natura: hoc eēt maxie qñ de deo ꝑdicaret̄ eēntia vel aliq̄d eēntiale. sꝫ et tūc supponit ꝓ ꝑsona. dicendo eñ deꝰ est eēntia vel deꝰ creat aut intelligit vel silia: sensus est ꝙ hñs deitatē est essentia diuina ⁊ ꝙ ꝑsone q̄ sūt deꝰ sūt ipamet eēntia. ergo deꝰ semꝑ supponit ꝓ ꝑsona vel ꝑsonis. Et si dicat̄ ꝙ nō. qꝛ cū dicat̄ tres ꝑsone sūt vnꝰ deꝰ: nō sūt vna ꝑsona sed tm̄ vna eēntia: dicendū inqt ꝙ tūc etiā supponit nō tm̄ pro diuinitate imo pro habēte diuinitatē. est eñ sensus. tres ꝑsone sūt vnꝰ deus. i. vnū sūt in habendo diuinitatē licet sint tres hñtes. nec est idem sensus. tres ꝑsone sunt vna deitas. ⁊ tres persone sunt vnus deus. ibi eñ ꝑdicat̄ absolute diuinitas. hic aūt habēs diuinitatē. ¶ Contra 2^am ꝯclusionē arguit idē Aureo. in pñti distinctione. ꝑmo sic. illa ꝓpositio est vera cuiꝰ eq̄polens est vera: sed ꝑm te iste due eq̄polēt. deus nō generat ⁊ eēntia nō generat. pro eo ꝙ deus nō supponit ibi pro ꝑsona ꝑm te sed pro essentia. hec autem est vera. essentia non generat. ergo ista est vera deus nō generat. ¶ 2ᵒ sic. predicatū affirmatiuū ⁊ negatiū reducūtur ad idem genus ꝑm August. 5ᵒ. de trinitate. ait eñ ꝙ nō homo non aliud genus predicamēti annunciat q̄ homo. sꝫ tantū illud negat. sed generare est aliquid pertinens ad personā. ergo ⁊ nō generare. ⁊ per cōsequens determinabit deum vt stet pro persona dicendo deus nō generat. ¶ 3ᵒ sic. deus nō generat ⁊ omnis deus generat sunt cōtradictoria ⁊ per ꝯsequēs affirmatio ⁊ negatio de eodē. sed dicendo. omnis deus generat: supponit pro persona. ergo dicendo deus non generat stabit siliter pro ꝑsona. ¶ 4ᵒ sic. dicendo. deus nō generat. aut li deus supponit pro diuina essentia: ⁊ tunc est propositio verissima. aut supponit pro determinata persona puta pro filio: ⁊ tunc etiā erit vera. aut supponit determinate pro aliqua persona indeterminata: et tunc etiam erit vera. nā indiffinita verificat̄ pro vno singulari. ergo pro quocunqꝫ supponat: ꝓpositio erit vera. ¶ 5ᵒ. qꝛ nō est veꝝ ꝙ cuicūqꝫ nature attribuit̄ negatio alicuius ꝑdicati: denotet̄ repugnantia

predicati ad naturã. dicẽdo em̃ hõ nõ est albus non denotat̃ q albedo repugnat homini. ergo nec denotat̃ q gñatio repugnat diuine nature dicẽdo. deus nõ generat vel eẽntia nõ generat. ergo falsũ est qd tu assignas pro causa negationis. ¶ Sexto arguit̃ ab alijs sic. qñcũqz vna cõtradictoriarũ ẽ falsa: reliqua est vera. sz ista deus nõ generat ꝯdicit huic ois deus generat: ꝛ hec est falsa. ergo deus nõ generat est vera.

Quãtũ ad tertiũ articulũ primo notandũ est q noia significãtia in abstracto qꝛ solã formã vl' naturã importãt idem significãt ꝛ supponũt sicut humanitas, aialitas ꝛ similia. Circa noia vero in cõcreto significãtia distinguẽdũ est. nã adiectiua noia q̃uis iportẽt formã in ꝯcretiõe ad subiectũ: solã tñ formã significãt. subiectũ vero talis forme nõ significãt sz copulãt. sicut albũ musicum ꝛ silia. vñ ꝛ phs dicit in ꝑdicamẽtis q albũ solã qualitatẽ significat. ꝛ rõ est qꝛ cũ noia adiectiua dicant formã in ꝯcretiõe ad subiectũ: ꝛ ex forma accidẽtali ꝛ sbo nõ fiat vnũ p se sed p accidẽs: significatũ talis nois nõ põt eẽ p se loquẽdo totũ qd nomẽ ꝯcretũ iportat. s. forma ꝛ subiectũ. cum hoc totũ nõ sit aliqd vnũ per se. qd tñ reqrit̃ ad significatũ. qꝛ qd vnũ nõ significat nihil significat, vt phs dicit i 4°. metha᷑. Noia vo sbstãtia significãt formal'r loq̃ndo formã vl' naturã vt in habẽte. i. in supposito. ꝛ qꝛ natura ꝛ suppositũ sũt vnũ p se: cũ natura sit de rõne eẽntiali suppositi: iõ noia substãtiua ꝯcreta includũt in suo significato formã vel naturã ꝛ suppositũ ita vt natura ipa ꝓprie loqñdo: sit formale significatũ. suppositũ vero põt dici materiale vel totale ꝛ cui nomen p se ꝛ directe attribuit̃. vñ ꝛ huiõi noia ꝯcreta ꝓ re nature vel supposito supponunt. Accipiũtur ista ex dictis sãcti Tho. p°. sentẽ. distin. 22ª. q. pª. ar. p°. ad. 3m. Itẽ 3°. sen. distin. 6ª. q. pª. ar. 3°. ꝛ de potentia dei. q. 9. ar. 4°. Itẽ 3° senten. distin. 7ª. q. pª. ar. p°. ad 1m ꝛ super. 5°. metha᷑. ca. de ente.

¶ Scdo. Notandũ est q ꝓpter sũmã dei simplicitatẽ idẽ penitus sũt in diuinis natura ꝛ suppositũ vt de⁹ ꝛ diuinitas: nec differũt nisi ꝑm rõnẽ ꝛ modũ significandi noium qbus designãtur. Est eñ ipa natura realr p se subsistẽs. Et iõ ꝑdicata realia que nõ iportãt aliqd notionale: ꝑdicari pñt cõiter ꝛ de natura vel essentia ꝛ de supposito. dicim⁹ eñ deus creat ꝛ pr̃ creat ꝛ eẽntia creat. ꝑdicata vo notionalia ꝛ ea q̃ in se iportãt aliqd notionale de natura vel essentia nõ ꝑdicãtur neqz ei attribuũtur ꝑm q acapit̃ vel denoiat̃ ipa natura vel essentia sub rõne forme abstracte. ex eo q attributa notionalia iportãt determinationẽ ꝛ proprietatẽ que repugnant nature vel essentie cõi vt sic accepte. Ex qbus infert̃ q hoc nomẽ de⁹ ex eo q significat eẽntiã vt i hñte: ex natura sua habet q possit supponere ꝛ pro eẽntia rõne significati ꝛ pro supposito indistincto tñ qd est habẽs deitatẽ rõne modi significãdi licz ista suppositio sit magis ꝓpria termini concreti. pro supposito vero determinato vel ꝑsona distincta: nõ supponit nisi rõne alicui⁹ adiũcti qd determinet ipm. ꝛ iõ ex adiũcto supponit pro q̃cũqz ꝑsona ꝓ qua reddit ꝓpositionẽ verã. vt cũ dr̃ deus genuit deũ: in sbo supponit pro ꝑsona patris ꝛ in ꝑdicato pro ꝑsona filij. Et cum dr̃ deus spirat: in subiecto supponit pro duabus ꝑsonis pris. s. ꝛ filij. ꝛ cũ dr̃ deus ꝓcedit: supponit pro ꝑsona spũssãcti vñ nulla ꝯdictio est in dictis. S. Tho. si aliqñ in scriptis ei⁹ repiat̃ q hoc nomẽ de⁹ qꝛ significat in cõcreto. i. essentiã diuinã vt in hñte: p se hz q supponat pro supposito vel ꝑsona. ꝛ iterũ aliquãdo dicat q supponit pro ꝑsona patris ꝛ filij ꝛ spiritussancti nõ ex natura sua sz ex adiũcto. qꝛ primũ dictũ intelligit̃ de supposito aut ꝑsona indeterminata. 2m vero intelligit̃ de supposito ꝛ ꝑsona determinata. licz eñ hic termin⁹ deus ex suo mõ significãdi hẽat q p se supponat ꝓ ꝑsona vel supposito: ꝛ tñ q determinet̃ suppositio ad istã vl' illã ꝑsonã: est ex notionali adiũcto. qd aũt dictũ est de mẽte sctĩ Tho. q nomẽ de⁹ ex natura sua habet q supponat ꝓ eẽntia cõi rõne significati: ẽ singulare in eẽntia diña ex eo q est cõis ꝑm rem trib⁹ ꝑsonis ꝛ est realr p se subsistẽs: nõ eñ realr differt a supposito vel ꝑsona. vñ ꝑdicata realia pñt vere sibi attribui nisi sint notionalia, vt ꝯ̃ dictũ est. natura aũt vel eẽntia rerũ creatarũ nõ est vna ꝛ cõis realr in suppositis sz in diuersis realiter diuidit̃. vnitas eñ siue cõitas humane nature nõ est ꝑm rẽ sz solũ ꝑm ꝯsiderationẽ intellectus. ꝛ ꝓpterea nomẽ significãs in cõcreto naturam cõem in reb⁹ creatis: p se supponit ꝓ supposito ẽt si nihil addat̃ qd determinet ipm ad supposita. ꝓ natura vero cõi nõ supponit p se nisi rõne alicui⁹ additi. vñ iste termin⁹ hõ nõ supponit pro natura cõi nisi ꝓpter exigẽtiã alicui⁹ additi vt cũ dr̃ hõ est spẽs. Accipiunt̃ ista ex dictis sctĩ Tho. li. p°. sentẽ. distin. 4ª. q. pª. ar. p°. in corpe. ꝛ ad 2m. Et. q. 2ª. ar. 2°. ad. 4m. ꝛ 5m. ꝛ distin. 5ª. q. pª. ar. p°. in corpe. ad. 4m. ꝛ 5m. Itẽ pª. p.

.q.39.ar.4.in.cor.⁊ ad.3m. Ex premissis infert ꝙ nõ eodē mõ supponūt termini a pte subiecti ĩ ꝓpositione indiffinita de terminis ēētialib⁹ in diuinis ⁊ in ꝓpositione indiffinita in creaturis. nã qr forma significata p terminū a pte subiecti in creaturis nõ est eadē numero in oībus suppositis sed alia ⁊ alia: ideo indiffinita põt in creaturis verificari ꝓ vno supposito ⁊ nõ pro alio. sꝫ in diuinis forma significata p terminū essentialē est singularis ⁊ vna eadē nūero in trib⁹ suppositis ac per hoc nõ põt ꝑdicatū ēētiale verificari de vno supposito qn verificet̃ de trib⁹. ⁊ ĩõ ꝓpositio indiffinita de terminis essentialib⁹ nõ põt reddi ꝓ vno supposito ⁊ nõ ꝓ alio sicut in creaturis vbi in plurib⁹ suppositis est alia ⁊ alia forma vel natura numero. vñ oīs huiuscemodi indiffinita in diuinis de terminis. s. ēētialibus ex parte rei significate p terminos habet vim ꝓpositiõis singularis: ⁊ ex pte suppositoꝝ pro qbus termini supponūt hꝫ vĩ ꝓpositiõis vniuersalis.

Quātū ad quartum articulū rñdendū est obiectiõib⁹. ⁊ qdē ad pm ⁊ 2m argumentū dr̃ ꝙ ꝓcedūt ex falso intellectu quē arguēs habuit ĩ dictis. S. Tho. Nõ eñ. S. Tho. vbi dicit ꝙ ĩ ista ꝓpositiõe. deus creat ⁊ filib⁹ deus supponit pro essentia: excludit aut ītēdit excludere ꝑsonas. cum aperte dicat. pa. par. q. 45. ar. 6o. ꝙ creare cõe est trib⁹ ꝑsonis. sꝫ qr act⁹ creãdi ꝯuenit deo rõne sui eē qȝ ēētia ⁊ nõ ĩportat aliqd notionale aut pertinēs ad ꝓprias ⁊ distinctas rõnes ēētie ⁊ ꝑsone: iõ ꝑ se attribuit̃ ēētie ⁊ ꝑsone cū sint penitus eadē res. ⁊ ꝑ ꝯñs cū dr̃ de⁹ creat deus supponit ⁊ pro ēētia ⁊ ꝓ ꝑsona. sed dr̃ aliquãdo ꝙ supponit ꝓ ēētia qr ꝑdicatū cõuenit ꝑsone rõne ēētie: ⁊ tūc sensus est ꝙ supponit ꝓ ēētia in hñte nõ ĩ abstracto. ¶ Ad illud quod 2o loco ꝓponit ptꝫ solutio p predicta. nec in dictis. S. Tho. est ꝯdictio vt declaratū ē. Vñ ꝓ regula tenēdū est ꝙ vbicūqꝫ. S. Tho. dicit hoc nomē deus supponere pro ēētia: intelligit vt in hñte. ita ꝙ simul etiã supponit ꝓ ꝑsona vel supposito saltē indistincte. ⁊ hoc ꝓpter oīmodam idēptitatē realē ēētie ⁊ suppositi in diuinis. sicut dictū est in 2o notabili. Et ꝑ ista ptꝫ rñsio ad ea q̃ tertio loco obijciūtur. ¶ Ad argumēta ꝯ 2am ꝯclusionē. Ad pmū negat̃ minor nūqꝫ eñ fuit de mēte scī Tho. ꝙ iste ꝓpositiões equpolerēt. de⁹ nõ generat. ⁊ ēētia nõ generat. cū sepe dicat ꝙ ista noīa de⁹ ⁊ ēētia dñt in mõ significãdi. abstractiue. s. ⁊ ꝯcretiue. Vbi aūt dicit pa par. ꝙ cū dicim⁹. deus nõ generat: datur intelligi ꝙ generatio repugnet diuine nature: accipit diuinã naturã nõ in abstracto sꝫ vt in hñte sicut ꝑ nomen deus ĩportat̃. vñ mens. S. Tho. est ꝙ si ista ꝯcederet̃ deus nõ generat: significaret̃ ꝙ gñatio repugnaret diue nature etiã vt ĩ hñte. i. gñalr oīni supposito diue nature eo ꝙ deus significat naturã diuinã ĩ supposito. Vbi aūt dicit. S. Tho. nomē deus nõ supponit ꝓ ꝑsona: itelligit sicut dictū est in 2o notabili ꝓ ꝑsona distincta ⁊ determinata pro qua tñ supponit aliqñ rõne adiūcti. ¶ Ad 2m dr̃ ad maiorē ꝙ affirmatiū ⁊ negatiuꝫ reducūtur ad idē gen⁹. sꝫ diuersimode. s. positiue ⁊ priuatiue vel negatiue. ⁊ tūc ad minorē dr̃ ꝙ gñare ponit aliqd ꝑtinens ad ꝑsonã ⁊ nõ gñare negat aliqd ꝑtinēs ad ꝑsonã. Et cū infert̃. ergo determinat deū vt stet ꝓ ꝑsona dicēdo. deus nõ generat: negat̃ ꝯñs. negare eñ aliqd qȝ ꝑtinet ad ꝑsonã: nõ est ponere ꝑsonã aut determinare ad ꝑsonã sed magis remouere ꝑsonã ⁊ determinationē ad ꝑsonã. et qr remoto omni eo qȝ ꝑtinet vel determinat ad ꝑsonas diuas remanet ēētia cõis: iõ in ista deus nõ generat ly de⁹ supponit ꝓ ēētia vt in hñte indistincte. ¶ Ad 3m. dr̃ ꝙ maior est falsa ꝓut declarabit̃ in rñsiõe ad 6m. ¶ Ad 4m dr̃ ꝙ in ista ꝓpositiõe. de⁹ nõ generat: nomē de⁹ supponit ꝓ ēētia ⁊ in abstrato ⁊ vt in hñte. s. in ꝯcreto. ⁊ qr ēētia diua est singularis ⁊ vna numero in oīb⁹ suppositis: negat̃ gñare de ēētia diua in oīb⁹ suppositis ac ꝑ hoc negat̃ de oī supposito hñte naturã diuinã: ⁊ ꝑ ꝯñs est falsa. sicut enim dictū est in pmo notabili oīa ꝑdicata q̃ nõ ĩportãt aliqd notionale: ꝑ̃ũr in diuinis ꝑdicari de natura ⁊ de supposito ꝓpter oīmodã rei idētitatē. vñ nomē ēētiale positū a parte sbiecti respectu ꝑdicati nõ notionalis supponit ⁊ ꝓ natura. ⁊ pro oīb⁹ suppositis diuinis. et qr in ista deus nõ generat: predicatū nõ dicit aliqd notionale qȝ determinet ꝑsonã aut suppositū imo dicit negationē notionalis: ideo nomē deus in ea ꝓpositiõe supponit ⁊ pro ēētia diuina ⁊ pro oībus suppositis ac ꝑ hoc ꝓpositio est falsa cū in ea negeť gñare de ꝑsona patris. ⁊ hãc rationē ꝑtendit. S. Tho. pa par. q. 39. ar. 4. ad 3m. ¶ Ad 5m dr̃ pmo. ꝙ qmuis nõ sit veꝝ ꝺ quacūqꝫ natura ꝙ qcqd de ea negat̃ ei repugnet: est tamē verissimū de natura diua. Tū qr est aliqd individuū ⁊ vnū numero. Tū etiã qr cū in diuinis nõ differat eē a posse: in hijs q̃ sunt ad intra: qcquid cõuenit: est. ⁊ qcqd nõ ꝯuenit: esse nõ põt: ⁊ per ꝯñs repugnat. Dr̃ 2o ꝙ non est sile qr ista

ꝓpositio. homo nō est alb⁹ nō equipolet vniuersali queadmodū ista. de⁹ nō gñrat. Et causa dicta est ī rñsiōe ad 4ᵐ. ¶Ad. 6ᵐ. negat̃ minor. nā ista. oīs de⁹ gñrat. nō est vl̃is affirmatiua nisi sola voce eo φ termin⁹ de⁹ ī sbo positus nō ē pluraficabilis q̃tᵐ ad significatū cū non sint plures dij. vñ vertit̃ in singularē affirmatiuā ⁊ verā rōne adiūcti notionalis. ¶Ad argumētū ī oppositū rñdet. S. tho. pᵃ. p. q. 39. ar. 4. ad 2ᵐ.

Secundo

circa eandē distinctionē q̃rit̃ vtrū in diuinio abstractū p̄dicetur d̄ ꝯcreto. vtrū. s. de⁹ sit deitas vel essētia diuina. Et arguitur φ nō. q꞉ nichil ē in se ipo꞉ s꞉ deitas est in deo. ergo de⁹ nō est idē qđ deitas. ¶In oppositū arguit̃. q꞉ sicut se hēt vita ad viuētē ita deitas ad deū꞉ s꞉ de⁹ viuēs est vita vt pꝫ. Johan. 14. Ego sū vita ṽitas ⁊ vita. ergo deus est ipsa deitas. ¶In hac q̄stiōe ponent̃ ꝯclusiones in p̄mo articulo. In. 2° ponet̃ notabilia. In. 3°. obiectiōes aduersariorum. In. 4°. ponent̃ rñsiones

Quantū ad primū

articulū sit p̄ma ꝯclusio. φ in rebus mãlib⁹ differūt ſm rē natura ⁊ suppositū nature nō sicut due res ab inuicē sepate꞉ sed q꞉ suppositū vltra naturā quā includit꞉ importat aliq̇d ampli⁹ realr̃ differēs a natura. hāc ꝯclusionem ꝓbat. S. Tho. pᵃ par. q. 3°. ar. 3°. Itē de potentia dei. q. 9. ar. p°. Itē in tractatu 30. de ente ⁊ eēntia. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. ¶2ᵃ ꝯclusio est φ in substātijs materialib⁹ in indiuiduis seu singularib⁹꞉ differūt qđ q̇d est ⁊ illud cui⁹ est. hāc ꝯclusionē probat. S. Tho. sup. 7°. metha. in fine. ca. dubitat̃ aūt merito q̄ speī sūt partes. ¶3ᵃ ꝯclusio est φ in substātijs spūalib⁹ creatis꞉ abstractū nō p̄dicat̃ de ꝯcreto neq꞉ suppositū est oīno idē ſm rem quod sua essentia vel natura. hāc ꝯclusionē probat sanctus Tho. quolibet. 2°. q. 2ᵃ. ar. 2°. ¶4ᵃ. conclusio est φ in solo deo nō differunt suppositū ⁊ natura. abstractū ⁊ concretum. hanc conclusionē probat sanct⁹ Tho. eodē quolibet ⁊ arti. Itē pᵃ par. q. 40. ar. p°. ad primū. et 3ᵃ par. q. 2ᵃ. ar. 2°.

Quātū ad ~~tertiū~~ Secundū

articulū ponēde sūt obiectiōes ⁊ quidē ꝯ p̄mā ꝯclusionē arguit Geral. de carmello in sua sūma sic. spēs de gñe substātie p̄dicat̃ in p̄mo mō dicēdi ꝑ se de indiuiduo vt hō de hoc hoīe. qđ nō eēt si in indiuiduū includeret accñtia. sba eñ nō p̄dicat̃ de accñte etiā sūpto ꝯcretiue in p̄mo mō dicēdi ꝑ se. ergo hic hō nō includit ī sua significatiōe accñtia. ¶2° dicit istū modū dicendi eē insufficiētē. q꞉ licet ꝯclusio quoq꞉ modo declaret φ hic homo nō est hūanitas ꝯsiderata in spē꞉ nō tñ declarat q̄re hic hō nō est hec hūanitas. q꞉ hec hūanitas nō min⁹ videt̃ includere hāc materiā ⁊ has carnes q̄ꝫ hō꞉ ⁊ tñ hoc eēt necessariū declarare. q꞉ ꝯclusio probāda nō est de hitudine alicui⁹ cōis ad indiuiduū s꞉ de hitudine idiuidui vel singularis ꝯcreti ad suū abstractū. de⁹ eñ est sba singulario. ⁊ sil̃r sua eēntia vel q̇ditas. ¶3° ꝯ eādē arguit Aureo. diffinitio eñ includit in se p̄dicata eēntialia q̄ p̄dicātur in primo mō ꝑ se vt dicit phs 7° methaᵉ꞉ s꞉ abstracto repugnat p̄dicari ꝑ se p̄mo mō. nō eñ est ista ꝑ se. sortes est hūanitas. vl̃ sortes est rōnabilitas aut aīalitas. ergo abstractū sub rōne qua abstractū꞉ nō iportat p̄ncipia diffinitiua cui⁹ oppositū ꝯclusio ponit. ¶4° arguit sic. p̄ncipia diffinitiua rñdent̃ ad q̄stionē factā ꝑ q̇d d̄ diffinito. sūt eñ ptes qđ q̇d est. vt dr̃ 7°. methaᵉ. s꞉ nomē abstractum nō rñdet̃ ad iterrogationē factā ꝑ q̇d. Interrogāti eñ q̇d est sortes꞉ nō rñdet̃ aīalitas. ergo idē qđ pri⁹. ¶5° ad idē. diffinitio ⁊ diffinitū idē importāt 7° methaᵉ꞉ s꞉ ꝯcretū est qđdā diffinitū ⁊ nō abstractū. nō ergo p̄ncipia diffinitiua iportant̃ ꝑ abstractū puta ꝑ hūanitatē s꞉ magis ꝑ hoiem ⁊ alia cōcreta. ¶6°. nullū eius ꝑ accñs hꝫ diffinitionē꞉ s꞉ hō in ꝯcreto diffinit̃. ergo nullum accidēs includit iplicite aut explicite cuius oppositū pōit ꝯclusio. ¶7°. diffinitio ⁊ diffinitū idē significāt꞉ s꞉ diffinitio nllū accñs icludit vt pꝫ 7° methaᵉ. nō ergo ꝯcretū icludit aliqđ accñs. ¶8°. infra ꝯceptū specificū nō claudit̃ aliqđ accidens indiuiduale꞉ s꞉ hō iportat ꝯceptū specificum. nō igit̃ hic hō ad hūanitatē addit accidēs indiuiduale. ¶9° sic. si ꝯcretū puta hō vel sortes addit accñtia ad abstractū꞉ aut includit illa intrinsice tanq̄ꝫ ingredientia ei⁹ cōstitutionē꞉ aut includit illa extrinsice tanq̄ꝫ ꝯnotata. si detur p̄mum꞉ tūc hō vel sortes erit eius ꝑ accñs in nullo p̄dicamēto existēs. si det̃ 2ᵐ. tūc illa cōnotatio nō ipediet p̄dicationē humanitatis de hoīe

nec de sorte. quod patet. ¶ Tum quia voluntas ⁊ intellectus in diuinis alia ⁊ alia connotāt. vt dicit magister. deus ēim intelligit mala que tamē non vult ⁊ tamē intellectus diuinus est voluntas diuina. sic a sili. si hō ⁊ hūanitas nō differunt in ēentiali significato sȝ qꝛ hō accñtia ꝯnotat: nō ex hoc tollet̄ mutua p̄dicatio. ¶ Tum qꝛ p̄dicatio nō ipedit̄ ꝑ aliqd nō faciēs diuersitatē inter subiectū ⁊ p̄dicatū sub illa rōne q̄ vnū enūtiat̄ de alio. sed ꝯnotatū si nō ingrediat̄ intrinsece rōnē hoīs: nō tollit idēptitatē nec facit diuersitatē hominis ad hūanitatē nec econtra. igr̄ nō apparet ex hoc qn ð se inuicē possint mutuo p̄dicari. ¶ 10. si hō nō p̄dicat̄ de hūanitate aut eꝯ: hoc erit qꝛ hūanitas nō dicit totū hoiem. sȝ hō addit aliqd ad ipam. hoc aūt ipedire nō pōt ꝑ eo ꝙ nichil addit. Nā sbaȝ nō addit neqȝ accñs. qꝛ si accñs: tūc diceret ens ꝑ accñs ⁊ nō eēt ꝑ se in p̄dicamēto. Si aūt sbam: tūc in hoīe eēnt due specifice nature puta hūanitas: ⁊ illa quā adderet hō. relinquit̄ igr̄ ꝙ nihil addit ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ hūanitas vere p̄dicet̄ de hoīe. ¶ 11. Arguit sic 3° sen. nā hūanitas in xp̄o hȝ oīa accñtia q̄ hēret si deponeret̄: ⁊ tū deposita: eēt suppositū. assūpta xo nō est suppositū. vñ sȝ istū modū dicēdi nō apparet ꝙ verbū assūpserit tm̄ naturā: si natura dicit rōnē specificā sine accñtib⁹. Si dicat̄ ꝙ nō assūpsit naturā cū eē actualis exñtie: hoc nō valet. nā eē exñtie indifferēs est ad ꝑseitatē ⁊ nō ꝑseitatē. nā eē exñtie ⁊ eēntia idē sūt fm rē. ⁊ iō sicut eēntia q̄dā est in alio ⁊ q̄dā ꝑ se: ita ⁊ exñtia. vñ sba existit ꝑ se: accñs vero hȝ eē in alio. nō igr̄ eē exñtie ē illō qð facit rē hr̄e ꝑseitatē tercij modi. alioqn oīe hñs eē: hēret eē ꝑ se ⁊ vltra. igr̄ suppositū nō addit vltra eēntiā eē exñtie. qꝛ suppositū dicit ens solitariū hñs ꝑseitatē tertij modi. ¶ 12°. arguit idē. Nā si suppositū sic adderet ad naturā: tūc illud eēt ens ꝑ accñs. ⁊ ꝑ ꝯñs nō eēt ꝑima sba nec eēt in gñe sbe nec diffinitio de eo. vñ illa nō esset ꝑ se. sortes est aīal rōnale mortale. sicut nec illa sortes alb⁹ est aīal rōnale mortale. ¶ Cōtra eandē ꝯclusionē arguit Herue⁹ p̄mo sic. qꝛ si ꝑpter hoc natura nō p̄dicatur de supposito dicēdo sortes est hūanitas. qꝛ s. suppositū includit esse nō aūt natura: cum etiā spēs exñtes in gñe puta hō bos ⁊ silia nō includāt eē: talia nō possent p̄dicari de supposito. vñ ista esset falsa sortes est hō vel aīal. fm eñ magnos ea q̄ sunt in gñe velut spēs specialissime vel vt spēs subalterne: nō includūt esse. si esse differat ab essentia. sȝ hoc est falsum. s. ꝙ hō non predicetur de sorte. ergo ⁊c. ¶ 2° sic. ex hoc sequitur vlterius ꝙ etiā ista sit vera. aīal est aīalitas. nam sicut aīalitas non includit essentia nec aīal cum sint in genere per se. ¶ 3°. quia sicut hec albedo nō includit aliquid diuersum ab albedine sub qua cōtinetur sicut individuū sub spē: ita etiā hic homo nō debet includere aliquid qð sit aliud re ab hoīe sub quo cōtinetur. ⁊ sic idē qð prius. ¶ Contra eandē conclusionē arguit Durādus p̄mo sic. qꝛ si suppositū includeret in se intrinsece aliquid quod accideret nature: siue illud sit esse si tū eē sit accidens: siue quodcūqȝ aliud accidens: tūc homo quod est nomē suppositi vt nunc loquimur de supposito non esset tantū in genere substantie. sed in pluribus quēadmodū homo albus. nec eēt vnū per se nec ens per se cū per idē sit aliquod ens ⁊ vnū. nec eius esset per se diffinitio. que oīa sūt icōueniētia. ¶ 2° sic. quia dictū ph̄i qð assumit pro se nō est pro eis sed potius contra eos. non eñ vocat ph̄us dictū per accidēs oīe suppositū in quo preter naturā ⁊ quiditatē est aliquod accidēs. sed illud quod includit res diuersoꝝ predicamētoꝝ vt homo albus. illud autē quod includit solum rem predicamēti substantie: vocat dictum fm se. vt hoīem aut equū quibus tamē multa accidūt. ⁊ ideo non est intentio Aristote. ꝙ in omni natura cui aliqd potest accidere: differant suppositū ⁊ natura. vtrum autē vnū predicetur de altero concretum. s. de abstracto vel ecōuerso an nō: dicetur postea. ¶ Contra 2^am^ conclusionem arguit sic Geral. de carmelo vbi supra. primo quia ista opinio incōuenienter allegat ph̄m 7°. metha^e^. non eñ est intens ph̄i ꝙ ea que in se habent aliquod accidens: non sint idem cum sua quiditate. sed est intentio eius ꝙ dicta per se sint idem cum sua quiditate vt maxime patet in substantijs. vnde dicit ibidem ꝙ singulū non videtur esse aliud a sua substantia ⁊ quod quid erat esse dicitur de singulari substantia. ⁊ infra dicit ꝙ nichil prohibet esse quid est statim quid erat esse siquidem substantia erat quid erat esse. In dicto vero fm accidens non est idem. sed dicta fm accidens vocat aggregata ex subiecto ⁊ accidente. qui in 5°. dixerat esse entia per accidens ⁊ vnum per accidens. non autem substantias que in se habent aliquod accidens. ipse eñ sunt per se entia si accipiātur seorsum ab intellectu sine accidente. Cum vero fingitur ⁊ accipitur aggregatum ex subiecto et accidente: tunc solum est ens per accidens ⁊ dictum per accidēs prout philosophus loquitur ibidē. et ꝙ hec sit intētio ph̄i patȝ ex textu expresse ⁊ ex cōmentatore ⁊ omnibus expositoribus.

¶ 2° arguit Sco. in questiōib⁹ sup 7°. metha^e. vbi intēdit ꝓbare ꝙ in oīb⁹ hñtib⁹ simplr qḋ qd est: idē est qḋ qd est cū eo cui⁹ est. Arguit igitur sic. q2 si qḋ qd est eēt aliud ab eo cui⁹ est: tūc nō eēt verꝫ qḋ dicit phs. s. ꝙ singulū nō est aliud a sua sba. hoc eñ dicit phs 7° metha^e. ¶ 3° arguit q2 si sic: tūc nichil eēt formalr scitū vel ens. ꝯñs est falsū. tenet ꝯña. q2 vnūqḋqꝫ est scitū vel ens ꝑ intrinsecū sibi. ꝛ hoc est qḋ qd est. ¶ 4° arguit q2 si sic: idē eēt seipm ꝛ nō eēt. ꝓbatio q2 bonū ē bonū ꝑ naturā boni. sꝫ si natura vel qḋ qd est bonū sit separatū: iā nō est illḋ. ¶ 5° arguit q2 si sic eēt ꝓcessus in infinitū. q2 qrit̃ de illo sepato qḋ qd est. vtrū habeat qḋ qd est vel nō. ꝛ tenet argumētū si ponat̃ alia res. istas aūt q̃ttuor rōnes dicit eē pbi. ¶ 6° arguit. q2 veritas in itellectu cōponēte causat̃ ex veritate in re ꝛ idēptitate ꝛ ꝑoꝛ est naturalr illa idēptitas q̃ ista veritas. si ergo hec ē vera hō est hō: ꝑoꝛ est idēptitas in re sꝫ idē significat hō ꝛ qḋ qd est suū. ergo hō ꝛ suū qḋ qd est idē sūt. ¶ Cōtra 3^am ꝯclusionē arguit sic Aureo. p° sen. ꝓbādo ꝙ suppositū nō plus includat eē in substātijs immālib⁹ aut alijs q̃ natura. nec ꝯcretū plus q̃ abstractū. p° sic. illud qḋ pōt ꝯcipi sub nō eē: nō icludit in sui rōne eē. sꝫ cōcretū cōe vel singulare ē huiusmodi. formās eñ hāc ꝓpositionē hō nō est: attribuit ꝯcreto nō eē ꝛ silr formās istā. hic angelus nō ē. ergo falsū est ꝙ suppositū angelicū includat eē plus q̃ natura specifica. ¶ 2° sic. illḋ qḋ est idifferēs ad eē ꝛ nō eē: nō icludit eē. sꝫ possum⁹ loqui ꝛ disputare de rosa ꝛ alijs ꝯcretis. ꝛ silr de q̇libet supposito āgelico vl' materiali ignorādo vtrū sint. ꝛ ꝑ ꝯñs sub idifferētia ad eē ꝛ nō eē. ergo nec ꝯcretū nec suppositū angelicū aut materiale claudit in suo cōceptu esse.

Quātū ad tertiū

articulū p° notādū est qd ꝑ naturā ꝛ qd ꝑ suppositū iportetur. natura in ꝓpositis ꝯclusionib⁹ accipit̃ ꝓ eētia vel q̇ditate q̄ cōplet diffinitionē rei q̄ q̇dē natura ꝯprehēdit i se illa ꝑ se q̄ cadūt in diffinitione spēi. sicut hūanitas cōprehēdit in se pricipia eētialia q̄ cadūt in diffinitiōe hoīs q̇b⁹ hō eētialr est hō. ita ꝙ a significatiōe nature sic accepte excludit̃ vel precindit̃ q̇cq̇d nō est de rōne eētiali spēi sicut eē vel subsistere ꝛ accñtia. ꝛ in cōpositis ex materia ꝛ forma ipa materie designatio. Suppositum vero dr̃ indiuiduū subsistēs in gñe sb̃e. ꝛ in spē ꝯplectum qḋ alijs noīb⁹ dr̃ res nature ꝛ ypostasis ac in natura rōnali ꝑsona. q̄ ꝓprie nō dicūt̃ neqꝫ d ꝑte neqꝫ de accñte. de q̇b⁹ alia noīa q̄ in oīb⁹ generib⁹ iueniūt̃ dici ꝑnt. sicut ꝑticulare ꝛ singl'are. In significatiōe aūt suppositi icludūt̃ nō solū pricipia eētialia spēi: sꝫ et̃ ipa nature suppositatio ꝛ iduiduatio ꝛ ipꝫ eē ei⁹ ꝛ alia q̄ sibi accidūt sub actu existētie. vñ suppositū in reb⁹ creatis icludit i se aliqua q̄ nō icludit imo excludit natura in abstracto. ꝛ ꝓpterea vnū nō ꝑdicat̃ de alio. nō eñ dicim⁹ petr⁹ est hūanitas. nomē vero cōcretum significās naturā vt in hñte sicut hō vel aīal: includit in significato suo pricipia eētialia spēi explicite. ꝛ tñ sine ꝑcisiōe vel exclusiōe alioꝝ q̄ non ꝑtinēt ad eētialia pricipia imo icludit ea indeterminate q̄ i indistinctis suppositis sūt determinata. hō eñ iportat aīal rōnale in sui significatiōe que sūt pricipia spēi eētialia ꝛ cū his icludit implicite ꝛ indeterminate ipm eē vel subsistere ꝛ accidētia ꝛ alia pricipia indiuiduātia q̄ explicite ꝛ determinate sūt in singulis hoīb⁹. vñ tria ista se hñt ex additiōe. natura nāqꝫ in abstracto significata: includit in se pricipia essentialia spēi ꝑ se sicut hūanitas. ꝛ iō hꝫ rōnē ꝑtis. ꝯcretū vero vt hō includit ꝛ pricipia eētialia spēi ꝛ alia q̄ ꝑtinēt ad eē ꝛ idiuiduationē suppositoꝝ iplicite tñ ꝛ indeterminate. vñ dicit totū qḋ est i suppositis. ꝛ ꝓpterea ꝑdicat̃ in qd de eis. Suppositū aūt singulare icludit eē ꝛ idiuiduationē explicite ꝛ determinate. q̄ idiuiduatio q̄uis nō sit de rōne pricipioꝝ eētialiū spēi: est tñ determinatiuū alicuius pricipioꝝ eētialiū. ꝛ iō ꝯuenit ꝑ se idiuiduo nō q̄si aliq̇d de sba vel eētia ei⁹ q2 eētia indiuidui sicut huius hoīs nō ē alia ab eētia spēi. s. hoīs sꝫ q2 ꝑ se icludit̃ in ei⁹ significato inq̄ꝫ^m est idiuiduū vel suppositū. nihil eñ ꝓhibet aliq̇d includi ꝑ se significato alicui⁹ qḋ tñ nō ē de eētia vl' natura ei⁹. sic albedo ē de ꝑ se significato hoīs albi: nō tñ ē de eētia vel q̇ditate hoīs albi q2 nō de eētia vel q̇ditate hoīs hñtis albedinē nā ei⁹ q̇ditas ē aīal rōnale. nec ē de q̇ditate huius toti⁹. s. hoīs albi. q2 hoc totū hō albus non hꝫ eētiā vel q̇ditatē. sꝫ eētias vel quiditates duas diuersoꝝ ꝑdicamētoꝝ. Qḋ aūt. S. Tho. sepe dicit ꝙ si sortes aut plato diffiniret̃: in eius diffinitiōe poneret̃ hoc corp⁹ ꝛ hec aīa ꝛ hec carnes ꝛ hec ossa: nō repugnat dictis imo cōsonat. nā ꝓpterea sub ꝯditiōe loq̇tur. s. si diffiniret̃. q2 diffinitio ꝓprie est spēi nō idiuidui: ex eo ꝙ diffinitio indicat eētiā spēi q̄ ē eētia oīm idiuiduoꝝ sub tali spē. vñ mēs scti Tho. ē ꝙ q2 sortes vel plato nō hñt ꝓpe loq̄ndo diffinitionē: si tñ large diceret̃ diffiniri: in tali diffinitiōe vel q̇licūqꝫ

notificatione poneretur ipsa eorum individuatio non tanquam aliquid pertinens ad eorum essentiã vel quiditatẽ sed tanquam aliquid de principali individuorum significato inquantum individua sunt. Accipiuntur ista ex dictis sancti Tho. opusculo. 30. de ente ꝛ essentia. capi. 2°. ꝛ prima par. q. 3. ar. 3°. Et. 3ª. par. q. 2ª. ar. 2°. ꝛ in. q. de potẽtia dei. q. vel in. 9. ar. p°. ꝛ. 2°. ꝛ quolibet 2°. q. 2ª. ar ti. 2°. ꝛ in pluribus alijs locis.

¶ Scdo. Notãdum est secundum philosophum 5°. metha. quod divisio entis in substantiam ꝛ accidens alia est a divisiõe qua ens dividitur in ens secundum se et in ens secundum accidens. vñ ꝛ ens secundum se dividitur in decẽ predicamẽta quorum novẽ sunt accidẽtiũ. dicitur enim ens substantia vel accidens secundum absolutã entis cõsiderationẽ. sed ens secundum accidens dicitur per cõparationẽ accidẽtis ad substantiam vel immediate vel mediante alio accidẽte quã quidẽ cõparatio significatur hoc verbo est cũ dicitur homo est albus. vñ hoc totũ homo est albus: est ens per accidens. divisio igitur entis secundum se et secundum accidens attẽditur secundum quod aliquid predicatur de aliquo per se vel per accidens. Docet ista sentẽtia Tho. in comẽ. super quinto metha. in ca. ens dicitur hoc quidẽ ꝛc. idẽ ponit in tractatu suo de natura generis. ca. 3°. Ex quibus infertur quod licet nomina pertinentia predicamẽto substantie significẽt substantiã cum multis vel saltẽ aliquibus accidentibus inherẽtibus nõ ideo dicũtur significare entia per accidens. quoniam vt dictũ est ens per accidens presupponit predicationẽ vel cõpositionẽ intellectus per quã accidens affirmatur de subiecto vel ecõtra. dicitur namque ens secundum accidens ab esse quod accidens dat subiecto. quod cũ sit accidẽtale: dicitur ab eo ens secundum accidens ꝛ hoc significatur per verbũ est cũ dicitur homo est albus. sicut etiã dicitur ens per se vel secundum se ab esse subsistẽtie quod habet substantia per se. i. ex propriis principijs. vnde nomẽ significans substantiam in cõcreto cui secundum esse suũ accidentia inherent: vnũ per se habet significatũ principale illud. s. quod pertinet ad naturã eius essentialem. ꝛ si sit nomẽ significans suppositum singulare sicut est hic homo vel sortes implicat in suo principali ꝛ per se significato ipsius nature vel essentie suppositationẽ ꝛ individuationẽ licet huiusmodi suppositatio nõ sit aliquid essentie vel nature: sicut in primo notabili declaratũ fuit. Cetera vero que sub tali noĩe cõcreto includũtur: significant minus principaliter ꝛ ex consequenti tanquam aliquod inherẽs. ꝛ propterea huiuscemodi nomina nõ dicuntur significare ens per accidens quod vt dictũ est importat res diversorum predicamẽtorum de principali significato vel explicite sub diversis nominibus subiecti scilicet ꝛ predicati vt homo est albus. vel implicite sub vno nomine habẽte vim duorum vt albũ prout significat de principali significato compositum ex subiecto ꝛ albedine.

¶ Tertio. Notandũ est pro responsione ad argumẽta cõtra 2am cõclusionẽ quod vt sentẽtia Tho. dicit in cõmen. super 7°. metha. c. vtrũ autẽ idem est aut alterũ. quod quid est esse vel quod quid erat esse: est illud quod diffinitio significat. vñ cũ diffinitio predicetur de diffinito: oportet quod quid est esse de diffinito predicari. ex quibus infert quod non est idẽ quod quid est esse alicuius ꝛ eius natura vel essentia in abstracto. nõ enim quod quid est esse hominis: est humanitas sed animal rationale mortale. nã humanitas de homine nõ predicatur cũ tñ quod quid est vel quod quid erat esse alicuius rei predicetur de ipsa re cuius sit eius diffinitio vt premissum est. neque iterũ querenti quid est homo. respõdetur humanitas sed animal rationale. sed tamẽ humanitas accipitur vt principium formale eius quod est quod quid erat esse sicut ꝛ animalitas sumitur vt principium generis ꝛ nõ genus. rationalitas vt principiũ differẽtie ꝛ nõ vt differentia. humanitas autẽ pro tanto nõ est omnino idem cum homine quia importat tantũ principia essentialia hominis ꝛ exclusionẽ omnium accidentium. Est enim humanitas qua homo est homo. nullũ autẽ accidẽtiũ hominis est quo homo sit homo. vnde omnia accidentia excludũtur a significatione humanitatis. hoc autẽ ipsum quod est homo: est quod habet principia essentialia ꝛ cui possunt accidentia inesse. vnde licet in significatione hominis non includantur accidentia eius: nõ tamẽ homo significat aliquid separatũ ab accidẽtibus. ꝛ ideo homo significat vt totũ: humanitas significat vt pars. Si autẽ est aliqua res in qua nõ sit aliquod accidens: ibi necesse est quod nichil differat abstractum a concreto quod maxime patet in deo. hec sanctus Tho. ¶ Advertendum tamen quod infra eodem libro in fine capituli. dubitatur autẽ in ento. philosophus inquit quod in rebus compositis ex materia ꝛ forma sensibili: non est idem quod quid ẽ esse cum re cuius est. quod videtur repugnare predictis. sed in veritate nõ repugnat. nam ibi philosophus loquitur de primis substantijs. idest individuis que ex eo quod in significato suo implicant designationem materie que est extra rationem diffinitionis que significat quod quid erat esse: habent aliquid additum ad ipsum quod quid est esse propter quod in eis non sunt idem quod quid est esse ꝛ res cuius est. vnde quia diffinitio significat quod quid est esse precise: ideo singularia et individua non habent diffinitionem preterquam diffinitionem speciei. ꝛ per consequens

neqȝ habent aliud qȝ quid erat eẽ nisi qȝ ẽ spẽi. hec sunt de mente sancti Tho. vbi allegatū est.

¶ Quarto. Notādū ẽ ꝑut. S. tho. docet qolibet. 2°. q. 2ª. ar. 2°. ad pᵐ. licȝ i vtrisqȝ substātijs corꝑalib⁹. s. ⁊ spūalib⁹: suppositū nō sit idez realit qȝ nā. hoc tñ ẽ alit ⁊ alit i vtrisqȝ. dupliciṫ aūt aliqd accipiṫ vt accidēs ꝑter rōnē rei. vno mº qꝛ nō cadit in diffinitione signāte essētiā rei sȝ tñ ẽ designatiuū vel determinatiuū alicui⁹ essētialiū ꝑncipiorū. sicut rōnale accidit aiali vt pote ꝑter diffinitionē ei⁹ existēs. ⁊ tñ ẽ determinatiuū essētie aĩalis. vñ est eẽntiale homini ⁊ ð rōne ei⁹ existēs. Alio mº accidit aliqȝ alicui qꝛ nec ẽ i ei⁹ diffinitione nec ẽ determinatiuū alicui⁹ eẽntialiū ꝑncipiorꝫ sic albedo accidit homini. hijs ergo q̄ sūt ꝯposita ex mã et forma accidit aliqȝ ꝑter rōnē spẽi existēs vtroqȝ mº. cū. n. de rōne spẽi hūane sit q ꝯponatur ex aĩa ⁊ corꝑe: ðterminatio corꝑis ⁊ aie ẽ ꝑt rōnē spẽi ⁊ accidit hoi inqȝᵐ ẽ hō q sit ex hac aĩa ⁊ ex hoc corꝑe. sed hoc ꝯuēit ꝑ se huic homini ð cui⁹ rōne eẽt si diffiniref q eẽt ex hac aĩa ⁊ ex hoc corꝑe sicut de rōne hois cōmunis ẽ q sit ex aĩa ⁊ corꝑe. accidūt etiā ꝯpositis ex mã ⁊ forma ꝑter rōnē spẽi multa alia q̄ nō sūt determinatiua essētialiū ꝑncipiorꝫ. substātijs ṽo mālib⁹ creatꝭ accidūt q̄dē aliq ꝑter rōnē spẽi q̄ nō sunt determinatiua eẽntialiū ꝑncipiorꝫ vt dictū est. nō tñ accidūt eis aliq q̄ sunt ðterminatiua eẽntie spẽi qꝛ ipa nã spẽi nō indiuiduaṫ ꝑ mãm sȝ ꝑ seipam ex hoc q talis forma nō ẽ nata recipi i aliq mã vñ ꝑ se ipaȝ nō est multiplicabilis nec ꝑdicabiľ de plurib⁹: sȝ qꝛ nō ẽ suū eẽ: accidit ei aliqd ꝑꝑt rōnē spẽi. s. ipm eẽ ⁊ alia q̄dã q̄ attribuūṫ supposito ⁊ nō nature. ꝓpṫ qȝ suppositū in eis non est omnino idem cum natura.

Quātū ad q̄rtuȝ articulū rñdēdū est obiectionibus. Et quidē ad ꝑmū Geral. cōtra ꝑmã ꝯclusionē negaṫ minoꝛ. neqȝ valet probatio. naȝ sicut indiuiduū hominis icludit in se sbam cui inherent accidentia distīcta ⁊ determinata: ita ⁊ homo includit in se sbam cū accidentib⁹ indistīctis ⁊ indeterminatis: ita q vtrobiqȝ accidētia includantur nō de essentiali significato sed ð totali. Unde homo ꝑdicat totū quod est in petro implicite tamē. cum diciṫ petrus est homo: ⁊ nichilominus huiusmodi predicatio diciṫ substātialis ⁊ in quid: quia predicatuȝ per se ⁊ directe substātiã subiecti significat ⁊ pro significato sbali tenetur. ¶ Ad. 2ᵐ dicitur q. S. Tho. sufficiēter declarat nō solū q hic homo nō est humanitas: sed etiam q hic homo nō est hec humanitas. qꝛ sicut humanitas se habet ꝑ modū partꝭ ⁊ non dicit totū quod dicit homo: ita ⁊ hec humanitas se hēt ad hūc hominē ꝑ modū partis nec dicit totū qȝ ẽ i hoc homine singulari. nō. n. hic homo includit in se has carnes ⁊ hec ossa et hãc animã precise sȝ ⁊ ipȝ eẽ vel subsistētiã ⁊ alia accidentia q̄ nō includit hec humanitas. Et ꝓpter hoc in reb⁹ ꝯpositis differūt realiter natura ⁊ suppositū. nō q̄si omnino aliq separata: sȝ quia in supposito includiṫ ipa natura spẽi et sup adduntur q̄dam alia vt dictuȝ est q̄ sūt ꝑter spẽi rationē. vñ ⁊ suppositum significaṫ vt totum habens naturã sicut partē formalē ⁊ ꝑfectiuã sui. ⁊ ð his. S. Tho. in locis supra allegatis in pº notabili. ¶ Ad. 3ᵐ diciṫ ad maiorē q diffinitio includit in se ꝑdicata essentialia sed nō significata ꝑ modū partis quēadmodū accipiunṫ in abstracto. sed includit ea significata ꝑ modū toti⁹ vt in cōcreto. Neqȝ enī diffinientes hominez: dicimus homo ẽ animalitas ⁊ rōnalitas: sed homo est animal rationale. vnde argumētuȝ nō ꝯcludit. Et ꝑ idē patet respōsio ad. 4ᵐ. Respondemus siquidē ad q̄stionē factã ꝑ quid ð diffinito per pricipia diffinientia sed in concreto nō i abstracto. Et consimiliter dicendū est ad. 5ᵐ argumentum. ¶ Ad. 6ᵐ dr̄ q ꝯclusio nō sequiṫ ex ꝑmissis: vnde cōmititur in argumento fallatia figure dictionis vel sm̄ non causam vt causã. nō enim ex premissis recte infertur. ergo homo nullum accidens includit implicite vel explicite. sȝ deberet inferri. ergo homo in concreto non est ens per accidens qȝ ⁊ nos concedimus. naȝ vt in. 2° notabili declaratum fuit: non est idem aliquid includere in se accidens vel habere inherentiam accidentiū ⁊ esse ens ꝑ accidens. ¶ Ad 7ᵐ. diciṫ ad minorē q ~~verbū~~ est loquendo ð eo qȝ diffinitio includit explicite ⁊ directe: ⁊ tamē implicite potest includere accidēs. Auctoritas autem philosophi intelligitur de eo quod directe ⁊ explicite per diffinitionem iportatur. Et ꝑ idem patet responsio ad octauū. ¶ Ad. 9ᵐ. dicitur q homo vel sortes addit ad abstractū: eẽ subsistētie ⁊ alia accidētia q̄ extrīseca dici possūt respectu ꝑncipiorꝫ essentialiū: ⁊ tñ intrinseca sunt supposito. eo q intrãt ei⁹ ꝯpositionē suppositalez ⁊ sunt ð ei⁹ totali significato. nō. n. sola ꝑncipia essētialia q̄ sūt ꝑncipio spẽi: sunt ð intriseco ⁊ totali significato suppositi: sȝ etiã illa q̄b⁹ suppositū

habet suppositationē. neqꝫ ex hoc sequit̄ ꝙ suppositū sit ens ꝑ accidēs. qꝛ vt declaratū est in. 2°. notabili: nō dr̄ ens ꝑ accidēs sꝫm ꝙ hēt accidentia sibi inherētia cū natura vel essētia talis sūe vna sit ⁊ vni⁹ gn̄is p̄dicamētalis. q̄uis. n. homo vel sortes in suo significato vel ex modo significandi iportet aliq̄ addita ad p̄ncipia ēentialia spēi: q̄ditas tū vel ēentia sortis nō est alia ab essentia spēi ſꝫ penit⁹ eadē. Ens aūt ꝑ accidēs nō vnā ſꝫ diuersas entitates ⁊ naturas includit et diuersoꝝ gn̄ū p̄dicamētaliū. qd̄ aūt arguēs dicit ꝙ cōnotatio quā iportat suppositū hominis non impedit p̄dicationē hūanitatis d̄ eo: dr̄ ꝙ ꝓprie loquēdo noīe suppositi nō cōnotat ea q̄ eius ꝯpositionē itrāt siue sbalit̄ siue accidētalit̄. tn̄ cōnotatio si ꝓprie accipiat̄: semꝑ est respectu extrīseci qd̄. s. ꝯstitutionē cōnotātis nō intrat. Illa aūt q̄ intellect⁹ et volūtas dei cōnotāt sunt deo extrīseca vt pote res creatē. ⁊ ideo silitudo nō valet inducta in p̄ma ꝓbatione. ⁊ ꝑ hec ꝑꝫ respōsio ad ꝓbationē 2am. Si tū cōnotatio nō ꝓprie ⁊ large dicat̄ de significato aut īclusio ei⁹ qd̄ est accidētale. dicim⁹ ꝙ nō valet. 2a. ꝓbatio qꝛ ⁊ si cōnotatū nō tollat idēptitatē iter suppositū ⁊ naturā q̄ꝫm ad principia ēentialia: tollit tn̄ idēptitatē q̄ꝫm ad alia q̄ ꝑtinēt ad supposita subsistentiā ⁊ actualē existētiā q̄ includūt in significato suppositi ⁊ ꝑ ꝯñs īpedit p̄dicationē nature de supposito ⁊ eꝫ. ⁊ hui⁹ rō est qꝛ in vera p̄dicatione dicēte hoc est hoc: p̄dicatū debet includere in suo significato quicq̄d iportat̄ ꝑ sbm. nec sufficit ad v̄itatē eiusmodi p̄dicationis ꝙ p̄dicatū dicat p̄ncipia essētialia p̄sise et sibi. ⁊ ꝑ ista ꝑꝫ rñsio ad decimū argumētū. ¶ Ad. xim. negat̄ assūptū. nā humanitas in xp̄o q̄uis hēat aliq̄ accidentia q̄ hēret si deponeret̄ a verbo: nō tū habet oīa q̄ sic deposita hēret. Nō. n. hēt ī xp̄o ꝓpriū esse subsistētie neqꝫ suppositationē ꝓpriā hoīs. neqꝫ ē ypostasis: q̄ tū hēret si deponeret̄. neqꝫ sic deposita eēt vnibilis eo m° q̄ nūc ē ī xp̄o. Et cū arguens dicat ꝙ eē existētie idifferēs ē ad ꝑfectatē et nō ꝑfectatē: cōcedim⁹ si accipiat̄ ꝓut est cōmune ad eē existētie sbale ⁊ accidētale. ⁊ cū ex hoc infert ꝙ eē existētie nō ē illō qd̄ facit rē hēre ꝑfectatē tercij modi: negat̄ ꝯña. nā licꝫ illud nō hēat eē existētie sm ꝙ accipit̄ i sua cōmunitate: hēt tn̄ illō eē existētie specificatū. s. eē sbale qd̄ emanat ex p̄ncipijs sbe. vtrūqꝫ. n. facit ad ꝑfectatē tercij modi: ⁊ nā sbe q̄ apta nata ē ꝑ se subsistere: ⁊ esse sbale q̄ formalit̄ sba existit ꝑ se. vn̄ argumētū nō ꝯcludit. hūanitas. n. xp̄i sic nō hēt ꝓpriū suppositū: sic nō hēt ꝓpriū ⁊ ꝑ se eē existētie ſꝫ ꝑ vnionē

fuit assūpta ad esse existētie suppositi diui. qd̄ aūt vlteri⁹ dicit idē eē: esse existētie ⁊ ēentia falsū est ī reb⁹ creatis. ¶ Sꝫ ꝯ istā rn̄sionē arguit̄. nāꝫ videt̄ innuere ꝙ eē vel subsistere sit de rōne suppositi qd̄ falsū ē. ¶ Preterea p̄dicta solutio videt̄ innuere imo expsse dicit ꝙ nā hūana in xp̄o non hēat aliō esse existētie qꝫ eē diuine nature. qd̄ aūt falsū videt̄. Tum p°. qꝛ si sic: dei fili⁹ nō assūpsisset tot ī realitate hominis. s. eē creatū nature hūane. Tum. 2°. qꝛ hoc ē subtrahere a xp̄o potiorē ꝑfectiorē essētialē hoīs. s. eē actualis existētie. Tum. 3° qꝛ prius nā fuit nā hūana ꝑfecta oibus suis ꝑfectioib⁹ tā ēentialib⁹ q̄ꝫ accidētalib⁹ int̄ q̄s ē ipꝫ eē: q̄ꝫ fuerit assūpta a v̄bo. Tum. 4° qꝛ nā accidētalis semꝑ hēt ꝓpriū eē non solū qn ꝑ se ē vt ī sacramēto altaris imo qn̄ ē ī alio. igit̄ et nā sbalis cūꝫ sit ꝑfectior. Tum. 5°. qꝛ quātitas ꝑ idē formalit̄ existit ī sacramēto altaris ꝑ qd̄ existebat qn̄ erat ī sba panis. ergo eꝯ nā hūana ꝑ idē existit ī xp̄o ꝑ qd̄ existeret si eēt ꝑ se nō vnita. ¶ Ad p̄m istoꝝ dr̄ falsū eē ꝙ i rn̄sioe p̄dicta dicat̄ ꝙ eē sit d̄ rōne ēentiali suppositi. neqꝫ subsistere. imo magis id negat̄. Stat. n. bene ꝙ subsistere aut eē existētie sit aliq̄d ꝑtinēs ad suppositūꝫ qd̄ ī rn̄sione innuit̄ ⁊ tū ꝙ nō sit d̄ ei⁹ essentia vel q̄ditate, ꝓut in p° notabili d̄claratū fuit. ¶ Ad 2m. ꝯcedit̄ ꝙ nā humana ī xp̄o nō hēat aliud eē existētie q̄ꝫ eē diuine nature. Et ad īprobationē p̄mā ꝯcedim⁹ ꝙ fili⁹ dei nō assūpsit eē creatū nature hūane ⁊ ꝑ ꝯñs neqꝫ totū reale qd̄ in hoie. i. in supposito humane nature cōmunit̄ reꝑit̄. nec istud est incōueniēs: cū filius dei assumpserit humanā naturā nō suppositum vel ypostasim humane nature. ¶ Ad 2m īprobationē dr̄ p̄mo falsū esse ꝙ ad ꝑfectionē essētialē hominis ꝑtineat esse actualis existētie: cū ī oib⁹ creatis sit accidēs ⁊ differat ab ēentia. Dr̄. 2° ꝙ cū hūanitas ī xp̄o assūpta sit ad ꝑfectissimū ⁊ potissimū eē. s. diuinū qd̄ ī īfinitū p̄cellit eē hūanū: inepte arguēs ꝙ hūane nature ī xp̄o subtracta fuerit potior ei⁹ ꝑfectio. s. eē actualis existētie. multo. n. ⁊ icōparabilit̄ nobilius ⁊ ꝑfecti⁹ eē existētie hꝫ et hūanitas in xp̄o cū sit eē diuinū q̄ꝫ ī ceteris hoīb⁹. Et d̄ hoc. S. Tho. 3a. p. q. 2a. ar. 2°. ad 2m. Et ar. 5°. ad p̄m. ¶ Ad. 3m īprobationē negat̄ assūptū q̄ꝫm ad ꝑfectionē ei⁹ ī eē actual' existētie. si. n. v̄ꝝ eēt: fili⁹ dei suppositū humanūꝫ assumpsisset quod est erroneū. nā esse non pōt ꝙ natura aliq̄ sbalis hēat eē existētie qui ꝯstituat suppositūꝫ. ¶ Neqꝫ valet qd̄. 4° obicit̄. nā vt dictū est: ꝑfectius esse habet natura humana in xp̄o q̄ꝫ si haberet ꝓpriū esse humanū. ⁊ ita nobilior est eius

ꝯditio in xp̄o q̄z forme accidētalis. ¶ Nec3 va-
let qḋ. 5° obicit. nā nō valet similitudo. qz quan
titas in sacramēto altaris ꝑmanet cū illo eē exi
stentie qḋ habebat ante ꝯsecrationem manēte
sba panis. s3 natura humana ante assūptionem
nullū esse habebat in quo posset dici ꝑmanere.
¶ Ad. 12.m negat̄ antecedēs. Nō. n. sequit̄. hoc
habet accidēs ergo est ens ꝑ accidēs sicut ꝺcla-
ratū fuit sup̄ in. 2.° notabili ⁊ in rñsione ad 9m.
¶ Ad argumēta Heruei ꝯ candē ꝯclusionē Ad
ꝑmū ḋr falsum esse qḋ arguens assūmit q. s. ho
mo bos ⁊ similes spēs existentes in genere non
includāt esse in sua significatione. licet enī nō in
cludāt esse induiduatū ⁊ distictuz ꝑm singula-
res ꝓprietates: includūt tñ esse indistinctū ⁊ in
determinatū. vnde includūt iplicite ⁊ indistin-
cte totū id qḋ eoꝝ induidua disticte ⁊ explici-
te includūt. ⁊ sic dicēdū est de ceteris gñribus.
⁊ speciebꝰ p̄dicamētalibꝰ in cōcreto significāti-
bus ꝓut ex dictis. S. Tho. deductū fuit in ꝑmo
notabili. qḋ aūt in agū dicūt: debet intelligi vel
de esse disticto ⁊ induiduato sicut dictū est. vel
debet itelligi ꝺ illo ꝑ qḋ directe ⁊ ꝑ se gñra ⁊ spe
cies reponūtur in p̄dicamēto. ¶ Ad. 2m negat̄
ꝯña. ⁊ ad eiꝰ ꝓbationē dicimꝰ q̄ falsuz assūmit.
nā aīal esse icludit. vt dictū ē ad ꝑmū. Nec3 ob
stat q̄ reponat̄ ꝑ se in genere nō. n. cogimur di-
cere q̄ illa ꝑ se includātur in nominibus gene-
rum ⁊ specieꝝ: ꝑ que gñra ⁊ spēs reponunt̄ in p̄-
dicamēto vel genere. ¶ Ad. 3m dicit̄ q̄ falsū as-
sūmit. nā hec albedo icludit in eius significato
hecceitatē ⁊ induiduationē que tamen aliquid
diuersum est ab albedinis quiditate. ⁊ idem di-
cendū est ꝺ hoc homine in respectu ad hominē
q̄zm ad ipsiꝰ q̄ditatē. verūtamē non est simile ꝺ
albedine ⁊ homine. nā qz homo est nomē ꝯcre-
tum: iplicat in sui significatione nō solū naturaz
⁊ q̄ditatē rei significate sed eēē cetera accidētia
que ad eiꝰ esse ꝯsequūtur licet nō implicet vl' in
cludat illa distīcte ⁊ determinate sicut dictū est.
Albedo aūt ex eo q̄ est nomē abstractū: solā na
turam ⁊ q̄ditatē includit in significato ⁊ ideo si
militudo nō valet. ¶ Ad ꝑmum Durādi patet
respōsio ꝑ ea que dicta fuit in. 2.° notabili ⁊ ad
9m. ¶ Ad. 2m ḋr q̄ argumētū nō militat ꝯ nos
eo q̄. S. Tho. non probat differētiam realē in-
ter suppositum ⁊ naturam in creaturis per illaz
diuisionē ph̄i de ente ꝑ se ⁊ de ente per accidēs
quam arguēs allegat. nullibi enī. S. Tho. dicit
q̄ in entibꝰ per accidēs differūt suppositū ⁊ na-
tura ⁊ in entibꝰ ꝑ se nō differūt realit̄. Sed pro
batio. S. doctoris sūmit̄ ex hoc quia in rebꝰ cō-
positis ex materia ⁊ forma: natura in abstracto
significata dicit partē eius qḋ significat̄ nomine
suppositi. Suppositū autē dicit totū. pars autē in
tegralis nec est idez realit' cum toto nec3 de eo
predicat̄. ¶ Et preterea auctoritas illa ph̄i nō est
ad ꝓpositum nr̄e q̄stionis qua q̄rimꝰ vtrū na-
tura ⁊ suppositū differāt realiter an nō. ph̄s ve-
ro vbi allegat̄: de alio inquirit. vtrū. s. qḋ quid ē
aut qḋ quid erat esse sit idē realiter cū eo cuius
est. an nō. hec aūt questio alia est a ꝑma prout.
S. Tho. in eodē capitulo ⁊ lec. notat. ꝯ. fi. For
te arguēs deceptus fuit pro eo q̄. S. Tho. in de
potētia dei. q. 9a. ar. p°. assignās differētiā inter
naturā ⁊ suppositum in substātijs ꝯpositis ⁊ sim-
plicibꝰ inducit auctoritatē ph̄i. 7°. metha^e. Sed
ibi nō inducit̄ illa auctoritas ad ꝓpositū argu-
entis sed ad hoc ꝑ se ꝓbandū q̄. s. in simplici-
bus est subsistēs ita q̄ q̄ditas simplicis ē ip3 met ^natura^
simplex. ¶ Ad argumēta ꝯ. 2am ꝯclusionez. Ad
ꝑmū Geral. dicit̄ q̄ nō accipit qḋ quid est eē vl'
qḋ quid erat esse ad metē ph̄i. Non. n. ph̄s vo-
cat naturā aut essētiā vel q̄ditatez in abstracto
qḋ quid erat esse rei sicut arguēs deceptꝰ putat.
Nā vt dictū est in. 3° notabili qḋ quid est vl' qḋ
quid erat esse hominis nō est humanitas in ab
stracto sed animal rōnale. ⁊ sic in ceteris specie-
bus ꝓut ibi declaratū fuit ex dictis. S. Tho. vñ
argumētū eiꝰ nō militat ꝯ ꝯclusionē: nec3 ꝯ pri-
mā cū nō ꝓcedat ad mentē ph̄i nec3 ꝯ. 2am qz
non ē ad mentē ꝯclusionis. ¶ Argumēta Sco.
Cōcedimꝰ loquēdo in rebꝰ illis quaꝝ ꝑmo ⁊ ꝑ
se est qḋ quid erat eē ꝓut ipse videt̄ loqui. ⁊ ta-
mē in nullo ꝯclusioni nr̄e aduersant̄: q̄ loquit̄ ꝺ
substātijs materialibꝰ singularibꝰ seu induidu-
is. nā hm̄oi ꝺ fbe sicut dictū est in. 3° notabili non
hn̄t primo ⁊ ꝑ se qḋ quid erat esse. vñ ⁊ ph̄s in
capl'o sup̄ allegato. dubitat̄ aūt merito: excipit
a generali regula quā sup̄ dederat eo. li. 7°. ca.
vtrū aūt idē est aut alteꝝ ⁊c. q̄. s. singulū nō vi-
det̄ esse aliḋ a sumet sba ⁊ qḋ quid erat eē: sbas
ꝑmas. i. induiduas q̄ sunt ꝯposite ex mā et for-
ma de qbꝰ loquit̄ nr̄a ꝯclusio. Regula nāq3 ph̄i
q̄ singulū nō est aliud ⁊c. sup̄ quaz Sco. fundat
rōnes suas quas eti. ī ph̄s ibidē adducit: intelligit̄
de speciebꝰ ⁊ gñribꝰ q̄ ꝓprie ⁊ ꝑ se hn̄t diffini-
tiones ⁊ ꝑ ꝯñs quod q̄d erat eē. ¶ Ad argumē-
ta ꝯ. 3am ꝯclusionē dicit̄ q̄ aliq̄d includi in rōne
alteriꝰ: ſtat dupliciť. vno modo i rōne. s. essētia-
li ⁊ q̄ditatiua ⁊ sic ꝓcedit̄ maior sed ex ea nichil
cōcludit̄ ꝯ nos qui nō ponimꝰ q̄ esse in creaturis
sit ꝺ rōne eētiali ⁊ q̄ditatiua suppositi. Alio mō
ꝑt itelligi icludi i rōne. s. totalis significati: ⁊ isto

modo dicim⁹ q esse existētie iduditur in rōne sup positi ⁊ nō in rōne nature in creaturis. ⁊ tūc minor est falsa. ⁊ ad ei⁹ probationē dr̄ q formans hanc ꝓpositionē homo vel angel⁹ nō est: nullū supponit ꝯcretum immo illud negat. illud autē qđ fm veritatē ibi ꝯcipit positiue: est natura. et q2 ꝯcipit vt nō existēs in supposito: negat suppositū. ⁊ p hec patet respōsio ad .2m. ¶ Ad argumentum ante oppositū respōdet. S. Tho. pīma parte. q. 3a. articulo. 3o. ad primum.

¶ Distictio qnta.

CIRca 5am distinctionē q̄rit vtrū diuina essētia sit formal' terminus ġñationis et arguitur q nō. q2 omē qđ est termin⁹ ġñationis: ē ġnitū p se vel p accidēs: sꝫ essētia dīna nullo modo ġñata est sicut neqꝫ ġñās. ergo ⁊c. In oppositū arguit. q2 illud in q̄ est ġñatio est terminus ġñationis: sed hylari⁹ dicit q necessitas vnigeniti in nām ingenitā subsistit. ergo ⁊c. ¶ In hac q̄stione erunt quattuor articuli vt supra.

QUantū ad primum sit pīma ꝯclusio q dīna generatio terminat ad essētiaꝫ et ad ꝑsonā. hāc ꝯclusionē tenet S. Tho. in hac disti. q. 3a. ar. p°. ¶ 2a. ꝯclusio est q dīna essētia nō ē genita p se neqꝫ p accidēs. hāc ꝯclusionem ꝓbat. S. Tho. vbi s̄ ad .2m. ¶ 3a. ꝯclusio ē q dīna eēntia nō se hēt i dīna ġñatione ꝓprie loquēdo sic mā vel sbm: licet hēat aliqđ ad silitudinē materie. hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pīmo sentētiarū. q. 2a. articulo pīmo. Et ar. 2°. ad primum.

QUantuꝫ ad secūdū articulū arg ꝯ ꝯclusiones. ⁊ q̄dē ꝯ pīmā rguit Aure. multipliciter. p° sic. Ratio formalis termini hoc ꝯsistit q capit q sit: ⁊ suā realitas accipit q realiter sit p ꝓductionē. sic rō sbi in hoc ꝯsistit q capit realitatē illā. Nā hoc pꝫ i oīūi ꝓductione. nā si albedo nō capet entitatē p dealbationē: nō est formal' terminꝰ dalbatiōis. nec forma ignis ignitiōis. et sic đ oī formali termīo: sꝫ ꝯstat q eēntia p ġñationē nō capit eē nec q realr̄ sit. tū q2 ista realitas iā ē vere i p̄re. factū aūt facere: nichil ē facere. et multo min⁹ illđ qđ ē: ātez facere nichil ē facere. ens igit' ġñari nō pt vt pꝫ p° phico. q2 seq̄ret ꝯdictio q. s. eadē res hēret ex se eē ⁊ ꝯcide ab alio ⁊ q capiat eē ⁊ nō capiat esse ⁊ multa silia. ergo īpossibile ē q eēntia sit formalis termin⁹. ¶ 2°. sic. hec ē dr̄a īter agere ⁊ relationē: q formal' termin⁹ actionis ⁊ ꝓductionis capit eē ⁊ suā realitatē ex vi ꝓductiōis. termin⁹ aūt relationis nō orit' ex ipa sꝫ magis eꝯ. Et hāc drāꝫ assignat simplici⁹ sup p̄dicamēta. sꝫ ꝯstat q ġñatio in dīnis est vera ꝓductio. ergo formal' termin⁹ ei⁹ nō pt eē illđ qđ nō capit suā realitatē ex vi hui⁹ ꝓductionis cui⁹ ē eēntia. ¶ 3°. sic. formal' termin⁹ cuiuscūqꝫ ꝓductiōis: ē illđ q̄ formalit' totū ꝯpositū capit eē ⁊ hēt q ꝓducat'. Sic. n. formale pncipium actionis est illud q̄ agēs agit: sic ei⁹ formalis termin⁹ est illud q̄ actū agit'. sꝫ propter vnum quodqꝫ tale ⁊ illud magis. ergo formalis terminus magis capit q sit ex vi ꝓductiōis q̄ ipꝫ ꝓductū. ꝯstat aūt q essentia ex vi ġñationis nō capit entitatē suā. igit' idē qđ pꝰo. ¶ 4°. sic. naꝫ cōmētator dicit. 7°. metha'. cōmen. 31. q q2 sba forme nō hēt eē nisi p formā: ideo actio agentis nō depēdet a sbo nisi fm q depēdet a forma. et illud est qđ ġñat formā imo non ġñat sbm nisi q2 ġñat formā. ex q̄ pꝫ q formalis termin⁹ ġñationis ē illđ qđ capit eē ex vi ġñatiōis q̄nimo sbm aut totū ꝯpositū nō accipit eē nisi rōne forme sꝫ cōstat q realitas dīne eēntie nō capit itrīsece ex vi dīne ġñatiōis q sit. igit' nō est termin⁹ formalis. ¶ 5°. illud qđ alteri cōmunicat' in alio ꝑexistēs: nō ē formalis termin⁹ ġñatiōis. sic pꝫ nā raritas q̄ fit in aq̄ ⁊ remanet i igne genito ex aqua: nō dr̄ ġñari nec ē formalis termin⁹ ġñationis. ⁊ idē est i aliis formis simbolicis. vñ quātitas ē inġñabilis ⁊ icorruptibilis sꝫ cōmētato rē tractatu p° đ sba orbis. ⁊ idē dicit p° celi ⁊ mūdi q dimēsiones simplicit' nō ġñant' p eo q manēt eedē i genito q̄ ꝑexistebāt in corrupto: sꝫ cōstat q eēntia vere existēs in p̄re cōmunicat' filio ergo nō hēt rōnē formalis ġñationis termini. ¶ 6°. ꝯstat q fili⁹ i dīnis vere orit' ⁊ accipit q sit illud ergo q̄ formalit' accipit: ē formalis termin⁹ ġñationis. sꝫ nō accipit suā realitatē ex vi essentie cū eēntia suā realitatē non accipiat sed ex vi proprietatis. ergo essēna nō est formal' termin⁹ ġñationis. ¶ 7°. dicit phs. 2° phico. q ġñatio

est via in formaz. vbi dicit cōmētator cōme.i4. q generatio est via ad hoc q forma fiat: sz constat q diuinitas nō capit entitatē nec fit realitas p generationē: ergo nō est formalis terminꝰ. ¶8°. illud cuꝰ realitas eē nō accipit nec i se fit sed alteri infit: nō est formalis terminꝰ generationis sicut ptz de aia q vnit partibꝰ alimēti puersis in carnē non. n. dicit aia formalis terminus nutritionis qz p nutritionē nō fit sed vnit et quasi infit partibꝰ alimētu. sed eēntia in sui realitate nō fit nec esse capit qūuis vniat relationi in filio. ergo nō ei it formalis terminꝰ generationis. Et pōt pōi exēplū ad hoc de turture de q dicitur q euulsis oculis iteruz generat. nec ppter hoc anima eiꝰ est formalis terminꝰ generationis oculoz pro eo q pcessit i toto corpore. Cō similit ergo qz essentia pcessit in pre qūuis communicet filio et vniat ppietati eius: nichilominus dici nō pt formalis terminus generationis ¶9°. nō est dubiū q in communi resurrectione reunietr aia corpi: nec tamē propt hoc dicet aia formalis terminꝰ illiꝰ actionis: nec resurrectio gñratio dici debet pro eo q anima pfuit nec accipiat esse p resurrectionē: sed pstat q diuina essentia pexistit in patre nec accipit esse p generationē. ergo nō pōt dici formalis terminꝰ generationis qūuis ex vi gñrationis vniat ipsi filiationi. ¶.x°. sic. Productio realis est aliqd reale sicut realis habitudo inter formale principium et terminū formalem. vnde pductio habet realē habitudinē ad terminū formalē pductionis cū ipsa pductio sit realis habitudo egrediēs a producente et terminata ad ipm pductū tanq̄ ad quod et formalē terminū tanq̄ ad quo. sed constat q inter patrē et essētiā q est in filio nō ē habitudo realis sicut expresse dicit magister in littera et ptz etiā q necessario distigueretur realit ab ea cū realis habitudo originis nō possit esse nisi inter distincta realiter. ergo impossibile est q essētia diuina in filio attingat a generante tanq̄ terminus formalis. ¶.xj°. formali ablato alicuius aufferet et ipm. forma. n. est q dat nomē et diffinitionē vt dicit phs. 2°. phicoz. sz rō formalis termini nō ppetit dine essentie. patet nā terminus inq̄ᵐ terminꝰ relatiue dr ad aliū terminū. puta terminus ad quē ad terminū a quo. sed diuina gñratio nō habet terminū a quo. ergo nec remanet ibi rō termini ad quē. ¶12°. sic. Si aliqd sit in filio p modū formalis termini passiue gñrationis: aut illud est essentia aut filiatio aut psona filij tota. sz nō pt dici q illud sit essentia: ne cogamur fateri q realitati essentie accidit q sit

vera res. sz hoc. n. oporteret q realitas huius essentie eēt alia a realitate eēntie paterne de q constat q habet eē a se ipsa. Nec pōt dici q sit filiatio: qz penitꝰ eadē res sunt gñratio passiua et filiatio et p pñs idē esset formalis terminus sui ipsius et seipso pduceret quod ē falsum. Nec pt poni q sit tota psona filij: qz illa pstituitur formaliter p generationē. nullū aūt formalit constitutum origine et principiatione attigit generatione alioqui idē pncipiaret se cū sit quasi pars illius constituti. Et itez si gñratio passiua hēret p termino originato totā psonā: aut haberet rōne essentie aut rōne filiationis. pmū nō pt poni vt pbatū est. nec 2.ᵐ etiā vt pbatū fuit. nec rōne formalitatis quasi eēt origo illiꝰ realitatis qz origo necessario est aliud ab originato. nec pōt esse pars formalis illiꝰ: ergo nullꝰ terminꝰ poni pōt q originet gñratione passiua in filio vt videtur. ¶13°. sic: illa generatio nō pt habere aliquē formalē terminū q originet formalit: q existit in aliquo vbi nichil acqritur nisi pexitēs vl quin sit idē realit cū illa gñratione passiua: sz in filio non est nisi essentia q erat pexistens q qua cōstat q nō pt esse formaliter originata qz nullam realitatē capit p gñrationē. Et iterū est ibi filiatio q nō est aliud reale a generatione passiua. et psona q nō est aliō ab vtroq: ergo nō ē aliquis terminus formalis in filio vt videt. ¶14. generatio ē via in esse vt phs dicit. 4°. methaᵉ et cōmētator ibidē. et p°. ce. et mū. sz in filio nō est aliqd ad qō possit eē via passiua nisi passiua gñratio. nō. n. filiatio: qz ē idez cū ea. nec eēntia qz pexistebat. nec psona qz distigueret realit ab ea via. n. est a termino in terminū et tunc persona esset via in se ipsam cū generatio sit aliquid eiꝰ Et iterum persona constituitur formaliter generatione. vnde pñs est q non sit ab ea principiatiue nec origine. ergo impossibile est q sit aliquis formalis terminus acquisitus in filio ita q sit via passiua gñrationi. ¶.15. sic. Vbi nichil acqrit nisi ipsamet passiua gñratio: ibi ē passiua gñratio absq formali termino: qz si detur formalis terminꝰ necessario acqret aliō q̄ ipsa passiua gñratio. puta formalis terminus. sed in filio nō acquirit nisi filiatio que idem est q passiua generatio. ergo in filio est passiua gñratio absq formali termino. ¶.16°. sic. illud non potest generari verbo diuino quod est perfectionis et conceditur verbo nostro: sed in verbo mentis nostre non est aliquis formalis terminꝰ acquisitꝰ per formationem passiuam ipsius sed immediate ex formare sequi formari. qō apparet si accu-

piatur rosa apparēs. ex apparitione e. n. ei⁹ formali q̄ est in mēte: actus intelligendi orit̄ apparitio obiectiua rose q̄ quidē apparitione nichil fit circa rosam nisi eēt apparēs vel nisi ꝙ capiat eē apparens formalit̄ ꝑ ipsam apparitionē passiuam non aūt effectiue aut ꝓncipiatiue: ⁊ sic resultat vnū ꝓductū cōstitutū ex ipsa passiua ꝓductione q̄ est apparitio obiectiua ⁊ ex ipsa realitate īdisticta apparitione qđ quidē cōstitutū est rosa simpliciter quā itellect⁹ intuet̄. vnde nō producitur aliqua res sed res ⁊ apparitio cōstituūt vnum simplex esse apparēs qđ in esse apparēti ꝓductum est passiua apparitione formalit̄ nō originalit̄ aut principiatiue. ergo multo fortius in ꝟbo diuino a dicere ⁊ gñrare pr̄is non infertur dici ⁊ generari filij: sꝫ ex ipo generari vna cū diuina essentia: resultabit vnus generat⁹ ⁊ ꝓductus formalit̄ ⁊ nō per modū termini originati ¶ 17°. sic. d rōne passionis nō est plus nisi ꝙ sit effect⁹ illatioq̄ꝫ actionis. ergo in filio infert̄ generari a generare paterno ⁊ sic totus fili⁹ dicet̄ generatus generatione passiue illata a patre absq̄ꝫ hoc ꝙ aliqđ aliud requirat̄. Ex istis ꝯcludit Aureo. ꝙ incōcusse tenedū est ꝙ fili⁹ verissime generat̄ tāq̄ꝫ constitut⁹ ex generatione passiua ⁊ eēntia. nō āt ꝙ eēntia acq̄rat̄ ꝑ gñratiōeꝫ passiuā aut filiatio aut ꝑsona aut ali⁹ formal' terminus. ⁊ i hoc decipiunt̄ omnes opinātes qui q̄rūt ibi aliqđ formale. Nō. n. est aliud aliqđ nisi ipamet filiatio siue passiua generatio q̄ infert̄ a generatione q̄si actiua patris. hec ille in forma. ¶ 18°. arguit sic Ochaꝫ presenti distictiōe. sicut de ratione termini totalis alicui⁹ ꝓductiōis ē non habere esse totale nisi ꝑ ꝓductionē: ita de rōne termini formalis est non habere esse formale nisi ꝑ productionem. hoc probatur q2 ꝓpterea materia nec est totalis nec formalis terminus ꝓductionis cuiusq̄ꝫ q2 non habet eē per productionē. ¶ Confirmat̄: quia si aīa intellectiua esset p⁹ creata ⁊ post ea crearetur materia sub ea: nō diceret̄ ꝙ aīa esset termin⁹ illi⁹ ꝓductiōis ⁊ tamē caperet esse in materia per ꝓductionē. vnde dicit ꝙ formalis termin⁹ ꝓductionis est illđ quod capit eē simplicit̄ ꝑ illā productionē. ⁊ ideo q̄n formalis termin⁹ est aliqđ ipsius termini totalis capiēs simplicit̄ esse per illā ꝓductionem quia termin⁹ formalis sic capit eē ideo terminus totalis capit esse simplicit̄ ꝑ illā productionem. ex quo sequit̄ vt dicit ꝙ nō ideo dicitur aliquis terminus formalis quia forma ē nam si deus crearet ipsaminet materiā ꝑ se existentem: ipsa esset terminus formalis et tamen non esset forma. similiter si deus crearet materiam sub forma preexistente: forma non esſꝫ terminus formalis sed materia. et ideo terminus formalis vt hoc nomine cōmuniter vtuntur loquentes non est concretiꝫ voce ⁊ significatione hui⁹ termini forma sed dicit̄ illud qđ ꝑmo ⁊ ſm se totū habet esse tale ꝑ productionē: cū igitur essētia diuina nō capiat esse qualecūq̄ꝫ ꝑ generationē: sequit̄ ꝙ nō est formalis termin⁹ generationis. ¶ 19°. arguit Gregori⁹ de ari. cōtra distictionē factā in ꝯclusione de duplici termino generationis. vbicunq̄ꝫ ē termin⁹ formalis ali⁹ a termino ꝑ se genito: ibi terminus formalis est pars per se termini ⁊ in illo inclusus. In simplicissimo aūt nulla pars est. ¶ 20. quia si aliq̄ res simplex crearetur a deo: nō assignaret̄ termin⁹ formalis distinct⁹ a termino ꝑ se qui ꝑ se creat̄. hoc autē non esset ꝓpter aliud nisi rōne simplicitatis. ergo multo forti⁹ sic dicēdū ē in ꝓposito ¶ Cōfirmat̄ q2 illud est formalis termin⁹ quo actu productū est tale. Cōstat autēꝫ ꝙ simplex nullo alio est tale sed seipso: tū. n. non esset simplex. ¶ 21°. arguit Durand⁹ ꝓbādo ꝙ essentia non sit formalis termin⁹ generationis sꝫ poti⁹ relatio. disti. 7ª. sic ſm phm primo phicoꝝ. ꝓricipiū ⁊ pricipiatū sunt multa ⁊ nō vnū: ex q̄ accipitur ꝙ ꝓncipiū ⁊ principiatū realiter differūt sed principiū ⁊ principiatū non solū sunt illud quod producit ⁊ illud qđ producit̄ sꝫ pri⁹ ⁊ verius dicit̄ principiū illud quo producēs ꝓducit q̄ꝫ suppositꝫ qđ producit. ⁊ ꝓportionabilit̄ verius est principiatū correspondēs ꝑdicto ꝓncipio illud quo ꝓductio terminat̄ q̄ꝫ suppositū qđ productionē terminat. ergo pricipiū quo ꝓducens producit necessario distiguit̄ a termino q̄ ꝓductū productionē terminat etiā ſm suppositum vbi ꝓductio semꝑ ꝯstituit nouū suppositū. sꝫ ois productio i diuinis ꝯstituit suppositū. eēntia aūt diuina a nullo qđ sit in diuinis distinguitur ſm suppositū. ergo eēntia diuina non potest eē ꝓncipium quo vel termin⁹ alicui⁹ diuine productionis. assumptū probat̄. s. ꝙ pri⁹ ⁊ verius est principiū illud quo ꝓducēs ꝓducit ⁊c. Tū quia propter vnūquodq̄ꝫ tale ⁊ illud magis. sed producens dicitur principiū producti ratione forme per quam ipsū producit ⁊ non ecōtra. Tū quia principiū quo: se toto est pricipium. sed suppositum non est principium se toto: sed solum ratione principij quo principiat. Tum quia qualitas abstracta a supposito agit vt patet in sacramento. sed suppositum nullo modo potest agere nisi haberet qualitatē vel formā qua ageret. ⁊ sicut

arguitur de pncipio quo: ita arguit̃ de termino quo ꝓductū terminat generationē. videt̃ ergo q̈ sola relatio sit formalis termin⁹ generatiōis. ¶ 2.2°. sic istud qd̄ in filio est solū ꝓductū: est illud quo ꝓductio filij terminat̃. sꝫ in filio nichil est ꝓductū nisi sola relatio filiationis nō essentia q̄ nullo modo est producta. ex his autē duobus ꝯstituit̃ ꝑsona filij: ergo sola relatio est terminus ꝓductionis. ¶ 2.3° sic. producēs ⁊ productū necessario distīguūt̃. nichil. n. est impossibilius q̄ꝫ q̈ aliquid producat seipsum: vt dicit Augustin⁹ ṗmo de trinitate. sed ꝓducēs totaliter est producēs rōne ṗncipij quo producit. et ꝓductū totalit̃ est ꝓductū rōne termini quo ꝓductio terminat̃. q2 his exclusio et posito q̄cūqꝫ alio: excludit̃ rō totalit̃ producētis ⁊ producti et his habitis: statim habetur ratio ꝓducentis ⁊ producti. ergo oportet q̈ producēs ⁊ productum realit̃ distinguant̃ q̄ꝫ ad principiū productionis ⁊ terminū. sꝫ essentia nō distingui̇t̃ realiter ab aliquo qd̄ sit ī diuinis. ergo ipsa nō est ṗncipiū alicui⁹ productionis aut terminus. ¶ Cōtra eandē ꝯclusionē arguit̃ sic ab alijs. termin⁹ generationis dat spēm generationi eo q̈ mot⁹ ⁊ opationes specificant̃ ex terminis ꝑ phm. 2°. li. de aia. sed essentia diuina nō p̄t dare spēm diuine generationi cū sit relatio. essentia aūt non dat spēꝫ relationi. videt̃ ergo q̈ essentia diuina nō sit terminus generatiōis diīne. ¶ 2°. q2 si essencia dīna est termin⁹ generationis dīne: essētia est quoddā acceptū ꝑ generatiōem: sed hoc essentie dīne nō ꝯuenit. qm̄ esse acceptū est qd̄ notionale in diuinis ⁊ nō cōmune. essētia aūt ē cōmunis. ergo ⁊c̄. ¶ Cōtra. 2am ꝯclusionē arguit. Petr⁹ Jo. multiplicit̃ ṗmo sic. Quando cūqꝫ aliq̄ sunt vnū ⁊ idē realit̃ omni modo: si vnū capit esse: ⁊ reliquū. sed essētia dīna ⁊ fili⁹ sūt vnū ⁊ idē realit̃ ⁊ fili⁹ accipit esse ꝑ generationē: ergo ⁊ eēntia ꝓut est in filio accipit esse ⁊ ꝑ consequens gn̄rat̃. simılit̃ ꝓut est in p̄re ē eadeꝫ res cum p̄re ⁊ ꝑ ꝯn̄s generabit. ¶ 2°. sic generatio realis egredit̃ a re ⁊ terminat̃ ad rē: sed generatio in dīnis realis ē ⁊ egredit̃ a p̄re ⁊ terminat̃ ad filiū. in p̄re aūt nulla alia res est nisi eēntia. nec in filio etiā. ergo generatio egredit̃ a re essētie vt in p̄re ⁊ terminat̃ ad rē essentie vt ī filio. ⁊ ꝑ ꝯn̄s generat vt est in patre ⁊ generat̃ vt est in filio. ¶ 3°. licet eadē ꝑsona nō possit esse gen̄rans ⁊ genita: eadē tn̄ essentia p̄t. alioqui p̄r ⁊ filius nō possent esse ideꝫ essentialit̃ sicut nec ꝑsonalit̃. sꝫ nulla alia causa assignat̃ q̄re eēntia nō generet ⁊ generet̃ nisi q̄ten⁹ eadē essentia ꝯferret̃. qd̄ esse nō possꝫ si eadē generet̃ ⁊ generet. ergo cū possit eadeꝫ res essentialit̃ ꝓducere et ꝓduci q̄uis nō eadem res ꝑsonalit̃: nō apparet cur nō generet̃ vt est in filio ⁊ gn̄ret vt est ī p̄re ¶ Cōfirmat̃ ex hoc qd̄ Aug⁹. dicit q̈ nulla res seipsaꝫ gignit acciṗiendo rem ꝓ ꝑsona. nā pronomen reciprocū reffert ꝑsonā. nō dicit autē quin res possit gn̄rare eādem rē. vn̄ nullū īcōueniēs sequit̃ q̈ essentia dīna replicet̃ vel triplicet̃ manens eadē essētia q̄uis sit alia ꝑsona. ¶ 4°. P̄r nihil aliō videt̃ q̄ꝫ essentia gn̄rans. neqꝫ fili⁹ q̄ꝫ essentia genita. sicut fili⁹ dr̄ sapiētia genita ⁊ p̄r sapiēa gn̄rans. sꝫ tale dr̄ ꝓprie gn̄rare et gn̄rari. ergo videt̃ q̈ essētia vt in p̄re: ꝓprie gn̄ret et vt in filio ꝓprie gn̄ret̃. nisi nō sit aliud p̄r q̄ꝫ dīnitas vt ab ea egredit̃ gn̄ratio. neqꝫ aliud fili⁹ q̄ꝫ dīnitas vt gn̄rat̃. ¶ 5°. Nō est tutū neqꝫ securū q̈ a sctōꝝ sentētijs deuiet̃: sꝫ oīs sctī ꝯcedūt hoc. nā Aug⁹. de fide ad Petruꝫ ait q̈ p̄r genuit id qd̄ est. et. 7°. de trin. ait q̈ fili⁹ est essētia. Et ō fide ad Petrū dicit q̈ dīnitas christi nata est de natura p̄ris. Et. 15°. ō trini. dicit q̈ fili⁹ est sb̄a de sb̄a. Hylari⁹ quoqꝫ dicit q̈ q̄cq̄d fili⁹ hēt natū est. ⁊ breuit̃ oīs sancti ꝯcedere hoc vidētur. ergo nō est securū hāc ꝓpositioneꝫ negare. ¶ 6°. Nā tante auctoritatis videt̃ Ricardus de sctō victore sicut magister sentētiaꝝ: sed Ricardus dicit. 8°. de trin. q̈ nichil aliud est patris ꝑsona q̄ꝫ sb̄a ingenita. et nichil aliud ꝑsona filij q̄ꝫ sb̄a genita. ⁊ subdit ꝯ̄ magistrū sentētiarū et discipulos ei⁹ q̈ multi tēporib⁹ n̄ris surrexerūt qui nō audēt hoc dicere qui poti⁹ ⁊ multo ꝑiculosius ꝯ̄ sctōꝝ patrū auctoritatem ⁊ tot attestationes paternaꝝ traditionū audēt negare. Ad hoc aūt qd̄ dicim⁹: auctoritates multas ⁊ ipi adducunt et in morē Golie gladiū quo iugulent̃ defferētes: ad certamē ꝓcedūt. Sed dicūt si filij sb̄a est genita p̄ris: quomodo erit vtriusqꝫ vna eadēqꝫ sb̄a. Proffecto alit̃ ē in natura dīna alit̃ in humana. In humana nāqꝫ si sb̄a alicui⁹ sit genita alicui⁹ vero ingenita: absqꝫ omni ꝯ̄dictiōe ꝯsequēs erit vt alia sit sb̄a. In dīna vero natura vni⁹ sb̄a est ingenita ⁊ alterius genita. nec tamē ꝯsequēs est vt sit alia ⁊ alia sb̄a sꝫ alia ⁊ alia ꝑsona. hec Ricard⁹. Ergo videt̃ q̈ auctoritas magistri nō est sequenda in hac p̄te negando hāc propositionē. hec sunt argumēta Petri Jo. ¶ 7°. arguit̃ sic ab alijs. Omnis fili⁹ genit⁹ fuit vel est genit⁹. essentia diuina est filius. ergo essentia diuina est genita. ꝑmisse sunt vere ⁊ forma argumētādi ꝑfecta. ergo ꝯclusio vera. ¶ 8°. sic ꝑ syllogismum expositoriū. hic fili⁹ gn̄rat̃. hic

fili⁹ est essentia diuina. ergo essentia diuina generat. ℂ9°. essentia diuĩa est fili⁹ genitus. ergo essentia diuina est genita. antecedẽs est notum ipsa eni essentia vt dicit concilium est fili⁹ qui generat ac ꝑ hoc ipsa est fili⁹ genitus. ſ; tenet ꝯña qꝛ ſm phm. 2° ꝑiarmenias. ex his q̄ coniuncti de aliquo ꝓdicant licet inferre de illo subiecto diuisim quãlibet partẽ illi⁹ ꝓdicati cõiũcti quando nulla illaꝝ est distrahẽs aut diminuẽs aliaꝫ sequit eni. sortes est homo alb⁹. ergo sortes est alb⁹. et ꝯsimilit ergo ẽ homo. licet nõ sequatur sortes est homo mortu⁹ ergo sortes ẽ homo. qꝛ mortu⁹ tollit rõnez hominis. neutra vero hui⁹ predicati fili⁹ genit⁹ vel fili⁹ oriẽs aut nascẽs distrahit aut diminuit aliã. 2°. probat eadẽ ꝯña. quia sequit. essentia est fili⁹ nascẽs vel oriẽs. ergo est hic nascẽs demõstrato filio. Et vltra per locũ ab inferiori ad supius affirmatiue a parte ꝓdicati. ergo essentia est nascẽs vel oriẽs. et tũc vltra. igit essentia nascit vel orit. qꝛ ꝺ quocũqꝫ predicat participiũ verbi: ꝓdicat ⁊ vbũ. et econuerso. neqꝫ habet istantiã. ℂ10. essentia ẽ filius patris. ergo essentia est genita. tenet ꝯña. qꝛ eo fili⁹ quo genit⁹ fuit. 5°. metha°. Et Aug⁹. 5°. de trini. Ideo quippe fili⁹ qꝛ genit⁹. ⁊ qꝛ fili⁹ vtiqꝫ genit⁹. sicut aũt fili⁹ ad patrẽ: ita genit⁹ ad genitorẽ refferẽ. si ergo essentia est filius pr̃is: pater erit pat essentie ⁊ p ꝯñs genuit eũ. antecedens probat. nã hec ẽ vera fili⁹ patris est essẽtia q̄ cõuertit in hãc essẽtia ẽ fili⁹ patris. ℂ.xi°. Nascẽs est essẽtia diuina. ergo diuina essẽtia est nascẽs. antecedẽs est certũ ⁊ tenet ꝯña p cõuersionem indiffinite. ⁊ p̃t etiã probari. qꝛ si illa nõ sequit sumatur sua opposita. s. hec. nulla essẽtia diuina est nascẽs. ſ; hec ꝯuertit simplicit in istã. nullus nascẽs est essẽtia diua q̄ repugnat antecedenti. ℂ12°. sic. Cõstat q aliq̄ res generat a pr̃e. signetur ergo illa ⁊ q̄rat an hec res sit essentia aut non. nõ p̃t dici q nõ. qꝛ cũ fili⁹ sit illa res q̄ generat: fili⁹ nõ esset essẽtia qd est falsũ vt p̃tꝫ p concilii. Damnam⁹. vbi dicit q quelibꝫ triũ ꝑsonarum est illa res videlicet sb̃a essẽtia seu diua natura. relinq̄tur ergo q illa res q̄ gñrat sit ipsa diuina essẽtia. ⁊ ꝯsequẽter essentia diuina gñratur a pr̃e. ℂCõtra. 3am ꝯclusionẽ arguit Durand⁹ primo sic. Illud qd ſm moduꝫ nr̃m itelligendi ꝓexistit filio producẽdo ⁊ inexistit iã producto: se habet ad filiũ vt de quo est fili⁹. hoc p̃tꝫ quia hec est ꝯditio materie q̄ nõ ꝑtinet ad aliquã imperfectionẽ. ſ; sb̃a pr̃is ſm modũ nr̃m itelligẽdi ꝓexistit filio gñrãdo ⁊ inexistit genito. igit ⁊c̃. ℂ2°. sic. Q̃ñcũqꝫ aliq̄d ꝯstituit ex plurib⁹: opor-

tet q vnũ illoꝝ se habeat ſm rõnez materie et ꝑfectibil' ⁊ alteꝝ ſm rõnẽ q̄si act⁹ ꝑficientis. sed filius ꝯstituit ex essẽtia ⁊ ꝓprietate relatiua. ergo oportet q alterũ istoꝝ se habeat in rõne q̄si materie: ⁊ alterũ q̄si in rõne act⁹. inter hec aũt essẽtia magis videtur se habere ĩ rõne materie q̄ꝫ relatio. qꝛ intelligit quasi substare relationi ⁊ nõ ecõuerso. qd aũt habet rõnẽ materie ẽ illud de quo est gñratio. ℂ3°. sic illud est sb̃m vel q̄si materia in gñratione: qd recipit in se formã geniti. sed essẽtia diuina recipit in se formã p quaꝫ constituit genitũ. s. ꝓprietatẽ relatiuã. ergo ipsa est quasi sb̃m ⁊ materia de q̄ est gñratio. Sũt tñ alique ꝯditiones materie q̄ nullo modo conueniũt diuine essentie nec sunt in generatione diuina q̄rẽde qꝛ ptinẽt ad imꝑfectionẽ q̄ omnino relegat a diuinis vt pote q ipsa est pura potentia ⁊ fit actu p aliquã formã absolutã sibi aduenientẽ. Itẽ q trãsmutat de ꝓuatione in formã et q acquirẽdo vnã formã ꝑdit aliã. ℂ4°. arguit sic Henric⁹. Illud de quo gignit genitũ: gñrat sb̃m ⁊ est sb̃m generationis. dicit enim ph̃s. 5°. phicoꝝ. q torax dicit sanari ⁊. 7°. metha°. dicit q cõpositũ fit p se materia aũt et forma p accidẽs generat. Sed Aug⁹. de fide ad Petrũ ait q pr̃ de natura sua gñrat filiũ. Et ꝯ maximinũ in. li. 2°. ait. nõ vere dei filiũ cogitatis si de substantia pr̃is eum natũ esse negatis. ⁊ in plurib⁹ locis testat q filius nõ est genit⁹ de nichilo aut de nulla sb̃a ſ; de sb̃a pr̃is. ergo videt q sb̃a seu essentia generet materialit ⁊ subiectiue. qd confirmatur qꝛ hec ꝓpositio. ꝺ. dicit habitudinẽ cause materialis. Et si dicat sicut dicit magister in littera hoc debere sic exponi. fili⁹ est de sb̃a pr̃is idest de patre q̄ est eadẽ cum ipsa sb̃a. hoc autẽ non videt ire ad mẽtem Augustini vt apparet ex argumẽtatiõe quã facit di. Aut ꝺ nichilo aut de aliq̄ sb̃a nat⁹ est li. 3°. ꝯ maximinũ. nã li de in ꝓposito nõ põt dicere circunstantiã ꝓncipii ꝓducti. qꝛ si sic: tũc idẽ eẽt ac si diceretur aut est a nullo aut ab aliqua sb̃a. ⁊ cõstat q maximin⁹ cõcessisset q ab aliq̄ sb̃a ⁊ a sb̃a patris vel q̄ pat est filius nat⁹ est. Sꝫ ex hoc nõ habebit Aug⁹ intẽtum. s. q filius esset homousiõ patris ⁊ eiusdem cũ ipso sb̃e. sicut nec creatura q̄ tamen a dei substãtia vel a deo sb̃a producta est. ergo oportet q li de dicat circunstantiam cause materialis ⁊ principii subiectiui ⁊ tunc optime procedit rõ. nam aut filius est de nullo aut de non aliq̄ materialiter vel quasi materialiter aut de aliq̄ substantia: sed non de nullo vt concedebat maximinus. ergo de aliqua substãtia. ⁊ nõ potest ine

niri de aliq̄ alia. ergo de sb̄a patris. ¶ Cōfirma-
tur ex verbis ei⁹ ibidē habitis in lr̄a. Uos inq̄t
Augustin⁹ nec filiū de p̄ris sb̄a genitū vultis et
tamē eū neq̄ʒ ex nichilo nec ex aliq̄ mā: sʒ ex pa
tre esse ꝯceditis. nec videt̄ q̄ʒ necesse sit vt q̄ nō
est ex aliq̄ nec ex aliq̄ re alia sʒ ex deo nisi ex dei
sb̄a esse nō possit. si ergo Aug⁹ cū concludit ꝙ fi
lius est de sb̄a p̄ris nō intelligat nisi ꝙ filius est d̄
patre sb̄a nō ꝯcludit intētū nec aliq̄d ꝯtra illos
cum hoc ipi ꝯcederēt vt p̄ʒ in verbis allegatis
¶ 5°. sic. Illud videt̄ habere rōnē quasi mate-
rie quod remāet idē in tota trāsmutatione: sʒ es
sentia dina manet eadē sub vtroq̄ʒ termino ge-
nerationis. est enī eadē in patre generāte ꝛ i fi-
lio genito. ergo ipa est mā̄ vel sb̄m gn̄ationis
¶ 6°. Si potētie active correspondet potentia
passiua: sʒ ꝯstat ꝙ in p̄re est potētia actiua q̄ gn̄
rat sʒ illa nō p̄t eē nisi essētia. restat ergo ꝙ essē-
tia sit q̄si passiua ꝛ mālis ꝛ q̄si sbʒ. ¶ 7°. Cōstat
ꝙ filius nō creat̄ in dinis. sʒ ipe crearet̄ nisi gn̄ra-
retur ex essētia tanq̄ʒ ex mā. oīe enī qd̄ fit ex ni
chilo siue ex nulla mā dicit̄ creari. ergo necesse ē
ꝙ filius gn̄ret̄ ex dina essentia q̄si ex mā. ¶ 8°. Si
ignis gn̄raret aliū ignē de parte sue substātie: ig
nis gn̄rans se haberet in genito q̄si mā ꝫm par-
tem sui. sʒ idē est si gn̄aret de tota sua sb̄a. ergo
de⁹ qui d̄ tota sua sb̄a gn̄rat filiū videt̄ ꝫm totā
suā sbāʒ habere rōnē materie respectu filij. ¶ 9°
Si ignis gn̄raret aliū ignē de mā sua sicut d̄ mā
aliena facit: nō est dubiū ꝙ sua mā se haberet
modo passiuo. ꝛ similit̄ si p̄r celestis gn̄raret fili
um de aliena sb̄a sicut nūc gn̄rat de sua sb̄a: non
est dubiū ꝙ illa aliena sb̄a se haberet p modum
materie ꝛ subiecti: sʒ rōni materie accidit ꝙ sit a
liena vel ꝓpria. ergo videt̄ ꝙ p̄r gn̄ret filiuʒ de
sb̄a sua q̄si de mā. ¶ 10. in quocūq̄ʒ est sb̄m pas-
siua gn̄ratio siue gn̄rari filij: ipm est sbʒ gn̄ationis
filij: sed gn̄rari filij est subiectiue in essētia. qd̄ ꝓ
bat̄. nā filiatio est prior origine ipso filio sic for-
ma in cōposito prior ē ipso cōposito. In illo er-
go p̄ori cōstat ꝙ filiatio nō est p se subsistēs: sed
est in essētia tanq̄ʒ i fundamēto cū impossibile
sit relationē esse absq̄ʒ oi absoluto in q̄ fundet̄.
vt pōt haberi ab Aug°. 7°. de trini. Sed ꝯstat ꝙ
filiatio nō fundat̄ in eēntia nisi mediāte passiua
gn̄ratione q̄ nō est rō fundādi: sicut nec p̄rnitas
fundat̄ in eēntia nisi mediāte gn̄ratione actiua.
ergo i illo p̄ori passiua gn̄ratio ē i essētia. nō est
autē i ea tanq̄ʒ i supposito genito aut eo quo na
tum est eū esse genitū. ergo est in ea tāq̄ʒ in gn̄-
rabili qd̄ est gn̄rationis subiectum. ¶ 11°. Illud
qd̄ p se ingreditur entitatē p se geniti ꝛ nō acci
pit nec accepit esse p gn̄ationē illi⁹: est vel fuit
sb̄m gn̄ationis illi⁹. sʒ diuina essentia p se est de
constitutione ꝛ entitate filij q̄ est terminus p se
genit⁹ ꝛ nō accipit eē p gn̄rationē illā. igit̄ ipsa ē
sb̄m gn̄rationis filij. Maior ꝓbat̄. qm̄ ad ꝯstitu-
tionē termini q̄ per se gn̄rat̄ nō videt̄ ꝯcurrere
p se nisi sb̄m ex q̄ gn̄rat̄ ꝛ formalis terminus ad
quē gn̄ratio terminat̄: formalis aūt termin⁹ ac
cipit esse p gn̄rationē cū ante nō fuerit. ergo qd̄
p̄ex̄istit est sb̄m gn̄rationis. ¶ 12°. arguitur sic.
Si dina essētia nō eēt sb̄m gn̄rationis filij: sequit̄
ꝙ gn̄ratio filij nō differret a creatiōe. ꝯn̄s est fal-
sum ꝛ erroneū. tenet ꝯn̄a. qm̄ gn̄ratio nō differt
a creatione nisi p habere sb̄m vel nō habere. m⁹
si eēntia dina nō sit sbʒ gn̄ratiōis filij: illa gn̄ratio
nullū hēbit sb̄m ac p hoc nō differt a creatione.

Quātū ad tertiū

articulū p̄mo notādū est ꝙ vt
S. Tho. dicit p°. se. dis. 5ª. q. 3ª.
ar. p°. termin⁹ gn̄ratiōis duplr̄
dr̄. vno m° id qd̄ p gn̄rationeʒ
ꝓducit̄ qd̄ directe ꝛ p se ipaʒ terminat hoc ē ge
nitū ꝛ iste termin⁹ respōdet p̄ncipio gn̄rationis
qd̄ gn̄rat. alio m° termin⁹ gn̄rationis dr̄ forma
vel natura quā genitū p gn̄rationē accipit a gn̄
rante ꝛ in q̄ p̄ncipalit̄ genitū gn̄ranti assimila
tur. ꝛ iste termin⁹ appellat̄ formalis q2 est illud
quo genitū formalit̄ i actu ꝓducit̄: ꝛ quo actio-
nem gn̄rātis. i. gn̄rationē tanq̄ʒ suppositū termi-
nat. hm̄oi autē termin⁹ formalis i creaturis res
pondet ex opposito p̄cipio gn̄rationis a quo. s.
generatio incipit quod est priuatio forme induc
cende. qd̄ ꝯtigit ex eo ꝙ ē mutatio quedā de nō
esse ad esse ꝛ de potentia ad actū. in gn̄ratione
dina nō est dare hm̄oi terminū a quo sʒ est
sibi tātūmodo termin⁹ ad quē i q̄ tota pfectio gn̄-
rationis ꝯsistit. nō. n. ois termin⁹ ad quē hʒ op
positū terminum a q̄ sibi correspōdētē sʒ tūc p̄ase
qm̄ actio vl̄ mot⁹ est a p̄uatione vel d̄ po^a i actū
Ex qb⁹ infert̄ ꝙ nō ē de rōne termini formalis
gn̄rationis p gn̄rationē ꝓduci: cū ei⁹ p̄ase sit es-
se formalē rōnē q̄ genitū ꝓducitur ꝛ terminat
actionē gn̄rātis ꝛ i q̄ sistit finalis itētio gn̄rātis
q̄ est genitū sibi assimilare in forma p quā agit.
hec aūt saluari possūt q̄cūq̄ʒ modo genitū acci-
piat formā vel naturā p generationē siue talis
acceptio fiat per ꝓductionē nouā ipsi⁹ forme si
ue per modū aliū cōmunicationis. accidit. n.
generationi ꝙ per eam forma vel natura geni-
ti de nouo producatur in esse inq̄ʒ. s. talis gn̄-
ratio incipit a priuatione forme vel nature in-

ducẽde. termin⁹ siquidẽ formalis nutritionis q̃ sit in ho. nunc: aīa est. q̃ tamẽ nõ ꝑducit̃ de nouo in esse p nutritionẽ. ꝛ termin⁹ formalis resurrectionis aīa rõnalis est q̃ tamẽ p resurrectionem nõ ꝑducit̃ in esse. vñ si esset circulatio aīarũ ſm Platonẽ q̃uis aīa preexisteret: tñ humane generationis: aīa rõnalis esset formalis terminus. et licet nutritio ꝛ resurrectio nõ sint ꝓprie loquẽdo gñrationes: sufficit tamẽ ad ꝓpositũ q̃ sint actiones per quas formalis terminus non ꝑducitur in esse ſcḋm se. s. de nouo.

Secũdo. Notãdũ est q̃ finalis intẽtio agentis vel generãtis est formã suã q̃ est sibi ꝑncipiũ agendi i passum vel genitũ inducere. ꝛ passum vel genitum ꝑ sua v̄tute. i. q̃tũ possibile est sibi assimilare si agẽs vel gñrans sit naturale. vnde ꝑncipiũ quo generãs generat: cõmune est genito ꝛ gñranti. nõ igit̃ necesse est q̃ ꝑncipiũ hm̃oi realit̃ differat a generante ꝛ genito. imo tanto pfecti⁹ erit idẽ ꝛ cõmune vtriq̃ꝫ: quanto pfectior fuerit generatio. cũ aũt in diuinis sit pfectissima generatio: illud q̃ generans generat cõmune est genito ꝛ gignẽti ꝛ idẽ numero nõ solũ specie sicut in creaturis. hoc aũt cõmune ꝛ idẽ: est diuina essẽtia rõne solũ differẽs. q2 ſm aliã rõnẽ est i patre . s. ſm rõnẽ ꝑncipij formalis ꝛ ſm aliã rõnẽ est i filio sub rõne. s. formalis termini. sic. S. Tho. pª parte. q. 41ª. ar. 5º. ad p̄mũ ꝛ ď potẽtia dei. q. 2ª. ar. 2º. in corpore. ꝛ ad. 3ᵐ.

Tertio. Notãdũ est q̃ notionale in diuinis dupliciť põt dici. vno modo ꝓprie: alio modo improprie et extenso nomine notionalis. Notionale ꝓprie dictũ est qḋ pertinet ad originẽ ꝑsonarũ vel affirmatiue vel negatiue ꝛ ducat in ꝓpriã ꝑsonaꝝ cognitionẽ: accipiẽdo ꝓpriũ ꝓ eo qḋ nõ est cõmune trib⁹ ꝑsonis etiã si ꝯueniat duabus. ꝛ isto modo actus notionales dicunt̃ gñrare ꝛ gñrari spirare ꝛ spirari ꝑducere ꝛ ꝑduci ꝛ similes. ꝛ hm̃oi notionalia ꝯuenire nõ possunt nisi ꝑsonis vel ꝓprijs ꝑsonaꝝ. Notionale vero improprie dictũ ꝛ extẽso nomine: ď omne illud qḋ nõ est cõmune trib⁹ ꝑsonis etiã si nõ importet rõnem originis neq̃ꝫ sit ꝑncipiũ aut rõ cognoscẽdi ꝑsonas ꝑsonalit̃. ſm quẽ modũ possũt dici act⁹ notionales cõmunicari. dari. accipi. esse acceptum vel datũ ꝛ similes act⁹ qui dicũt hitudinẽ essentie ad aliquã vel aliq̃s ꝑsonas nõ ad oẽs aut econuerso. ꝛ isto. 2º modo aliq̃s act⁹ notionalis dici põt de eẽntia diuina. dicim⁹. n. eẽntiã diuinã dari ꝛ cõmunicari a p̄re filio. ꝛ a p̄re ꝛ a filio spũi scto. dicim⁹ p̄terea eẽntiã accipi a filio ꝛ a spũ scto. Verũtamẽ i his loqutionib⁹ aduertẽdũ ē q̃ licꝫ i p̄dictis actib⁹ iportet̃ rõ originis int̃ ꝑsonã dãtẽ aut cõmunicãtẽ ꝛ ꝑsonã cui dat̃ ꝛ cõmunicat̃ aut etiã accipit̃ eo q̃ se hñt adinuicẽ sicut ꝓducẽs ꝛ ꝓductũ: nullã tñ originis rõnẽ dicũt i respectu ad id qḋ dat̃ vel cõmunicat̃ seu accipit̃. nõ int̃ dãtẽ ꝛ id qḋ dat̃ nõ reqrit̃ distinctio realis aut relatio origĩs. q2 idẽ p̄t dare ꝛ cõmunicare se ipꝫ ꝛ idẽ p̄t accipi a se ipso quẽadmodũ fuus in̄aumissus ď acape se ipꝫ. Accipiãt̃ p̄missa ď mẽte. S. tho. i p̄sẽti. dis. ar. vlti. ad 3ᵐ.

Quarto. Notãdũ est q̃ gñratio i creaturis hẽt duo. q̃. s. ẽ cũ motu aut mutatione ꝛ q̃ est a ꝑuatione i formã sicut a termino a q̃ in terminũ in quẽ. ꝛ rõne vtriusq̃ꝫ reqrit sbꝫ qḋ. s. motui ꝛ mutatiõi ꝛ ꝑuationi ꝛ forme substernat̃. sed gñratio diuina nec cũ motu aut mutatione ẽ neq̃ꝫ a ꝑuatione ꝓcedit neq̃ꝫ terminũ a q̃ hẽt p̄ter ꝓducẽtẽ ac p̃ hoc nec reqrit sbm. s3 sic diuina gñratio ꝯsistit in cõmunicatione nature a gñrãte ipi genito: ita nec alios terminos neq̃ꝫ sbm aliqḋ reqrit cũ nichil ibi sit qḋ substẽtatione idigeat nõ oĩa sunt p se subsistẽtia ꝛ act⁹ pur⁹. Accipiãt̃ ista ď mẽte. S. tho. pª. p. q. 41. ar. 3º. ad. 2ᵐ. ꝛ ď potentia dei. q. 2ª. ar. pº. in corpore ꝛ ad. 2ᵐ.

Quantũ ad articulũ 4ᵐ rñdẽdũ ē obiectionib⁹ aduersarioꝝ. Ad pᵐ igit̃ argumẽtũ Aureo. ꝯ p̄mã ꝯclusionẽ. negat̃ maior. nã vt i pº notabili dictũ ē: nõ ẽ ď p se rõne formalis termini ꝓductionis vl̃ gñrationis q̃ capiat eẽ aut q̃ sit realit̃ p ipaꝫ ꝓductionẽ: nisi vbi gñratio vl̃ ꝓductio hẽt ꝑuationẽ ꝓ termino a q̃ ꝛ ꝓductũ fuit ꝑus in pº ad eẽ actu. q̃rũ neutrũ ꝫ ẽ in ꝓposito cum gñratio diuina sit eterna ꝛ tã diuina eẽntia q̃ ẽ termin⁹ formalis q̃ꝫ suppositũ ꝓductũ: sit eẽ suũ et act⁹ pur⁹ ab eterno. vñ i argumẽto cõmittit̃ fallatia ꝯñtis sic arguẽdo. eẽntia diuina nõ gñrat̃ aut ꝓducit̃ i eẽ p gñrationẽ. ergo nõ ẽ formalis t̃minus gñratiõis. p̃t. n. eẽ hm̃oi t̃min⁹ formalis aliter q̃ꝫ p sui gñrationẽ aut ꝓductionẽ i eẽ. s. p sui cõmunicationẽ. Ad. 2ᵐ p̃ꝫ rñsio p̃ idẽ imo ꝛ qḋ adducũt ď relatione: exp̄sse facit ꝯ arguentẽ cũ gñratio diuina sit relatio nõ mĩ⁹ q̃ꝫ actio. auctoritas aũt simplicij itelligit̃ ď actiõib⁹ agẽtiuꝫ iferioꝝ. Ad. 3ᵐ ď ad minorẽ q̃ maxima illa. ꝓpter vnũqḋq̃ꝫ tale ꝛc̃: non est vl̃r vera. nõ eñi tenet i causis equiocis q̃ nõ recipiũt eandẽ deno

minationē neq̧ sunt eiusdē ordīs ī gn̄re causaꝝ nō.n.seqꝰ ꝓpꝰ lucē solis tr̄ra aut aer est calidꝰ. ergo lux solis est magis calida. neq̧ seqꝰ ꝓpter albedinē paries ē albꝰ. ergo albedo ē magis alba. vñ in ꝓposito maxima illa fallit q2 eēntia diuina ꝛ suppositū ꝓductū nō hñt eandē denominationē i hoc qḋ ē gn̄rari. nā eēntia diuina nō gn̄rat. ¶Ad. 4^m dr̄ q2 sustinēdo dictū cōmētatoꝛꝭ qḋ tñ nō vrget i hac pte est dicēdū q2 cōmētatoꝛ loquit̄ de gn̄ratione rerū mālīū q̄ pº fuerūt in poᵃ q̄rū gn̄ratio hēt p̄ncipiū a q̄.s.ꝓuatione forme īducēde. vñ auctoritas eiꝰ nō ē ad ꝓpositū ¶Ad 5^m negat̄ maioꝛ. imo sufficit ad hoc q2 aliq̄d sit formalis terminꝰ gn̄ratiōis aut ꝓductiōis q2 ꝑ talē gn̄rationē sit cōmunicatū sic patuit ī pº notabili. exēpla etiā q̄ adducit ꝺ raritate. ꝛ ꝺ dimēsionibꝰ falsa sunt neq̧ in hoc tenēda est opinio ꝯmētatoris quā .S. Tho. i pluribꝰ locis efficacit̄ īprobat q2 destructis sbis nō possūt accidentia eadē numero remanere. q2 autez raritas q̄ fit in igne cū ex aq̄ fit ignis nō sit formal' terminꝰ gn̄rationis ignis: nō iḋ est q2 raritas ignis ꝓus habuerit eē in aq̄: sz q2 gn̄ratio ignis terminat̄ ad aliā formā nōbilioꝛē.s. ad formā ignis sbalē q̄ ꝑ prius ꝛ ꝑ se ē formalis terminꝰ gn̄rationis ignis. ¶Ad. 6^m dr̄ q2 minoꝛ est falsa imo totā realitatē ꝛ entitatē quā hēt filiꝰ in se: accipit ab eēntia diuina tanq̧ a p̄ncipio formali: ꝛ nō ex vi ꝓprietatis. sicut .n. docet .S. Tho. pᵃ. ꝑ. q. 28ᵃ. ar. 2º: licet p̄rnitas vl' filiatio sit vᵃ res ꝛ relatio realis nō tñ hēt q2 sit res ex ipa rōne relationis sz ex ipso eē qḋ hēt .s. diuina essētia nā relatio ꝟm ꝓpriaz rōnē nō hēt q2 ponat aliq̄d vel hēat eē reale in eo de q̄ dr̄ sic oēs alie forme absolute. sz suum eē reale hēt ex eo in q̄ est. ꝟm vo ꝓpriā rōnē relationis: hēt q2 ad alteꝝ dicat̄. idē docet pº. sen. distin. 26ᵃ. q. 2ᵃ. ar. pº. Et de poᵃ dei. q. 8ᵃ. ar. 2º. et pluribꝰ alijs locis. ¶Ad. 7^m pz rn̄sio ex solutione ad. 4^m. ¶Ad. 8^m negat̄ maioꝛ: exēpla aūt q̄ inducit arguēs magis sunt ad eiꝰ oppositū q̧ ad ꝓpositū sic tactū est i pº notabili. nā vtrobiq̧: aīa ē formalis t̄minꝰ. ꝑ idē pz rn̄sio ad. 9^m. ¶Ad. x^m dr̄ q2 maioꝛ nō est vl'r vera nisi qñ terminꝰ ꝓductionis ē ꝑ talē ꝓductionē ꝓductꝰ. tñ quādo terminꝰ formalis est cōmunicatus ꝑ se nō ꝓductꝰ sicut in proposito nr̄o: nō oportet q2 sit hitudo realis int̄ hmōi terminū ꝛ principiuz producēs sz sufficit relatio rōnis. nā idē pt cōmunicare. ꝛ dare se ipm. ¶Ad. xj^m dr̄ pº q2 minoꝛ ē falsa. ꝛ ad probationē dr̄ pº nō eē vl'r veꝝ q2 terminꝰ ad quē dicat̄ inq̧^m hmōi relatiue ad terminū a q̄ nisi qñ productio vl' generatio est exitus de poᵃ in actū sz rō p̄pᵃ termini ad quē ē in cōparatione ad motū vl' mutationē vel quācūq̧ productionē q̄ ꝑ se ꝑ talē terminū formalē terminat̄. vñ ph̄s. 5º. li. methaᶜ vbi tractat ꝺ ꝓprijs rōnibꝰ terminoꝝ nō diffinit terminū ꝑ relationē ad aliū terminū sz ꝑ cōparationē ad rē cuiꝰ dr̄ eē terminꝰ ꝛ vltimū. Dr̄ 2º q2 diuina essētia in filio pōt dici terminꝰ formalis ad quē per ꝯparationē ad seipam in p̄re tanq̧ ad terminū a q̄ sub alia tñ ꝛ alia rōne nā i p̄re ē sub rōne p̄ncipij formalis gn̄rationis sicuti cū aliq̄d cōmunicat se ipm alteri hēt vicem vtriusq̧ termini .s. a quo ꝛ formal' ad quē sub alia ꝛ alia rōne. ¶Ad 12^m dr̄ q2 formalis terminꝰ passiue gn̄rationis in filio est essētia diuina prout sepe dictū est ꝛ ad improbationē negat̄ assūptū nā vt sup̄ dictuz ē vnuz ꝛ idē realit̄ pōt eē in p̄ncipio producēte et in producto ꝑ modū cōmunicatiōis sic ē in proposito ꝛ hoc sup̄ declaratū est. ¶Ad. 13^m ꝯceditur totū argumētū nā sicut iacet in nullo repugnat ꝯclusioni nr̄e ꝯcludit nāq̧ q2 essētia diuina nō est formalis terminꝰ gn̄rationis talis .s. q̄ originet̄ qḋ et nos ꝯcedimꝰ. fallit sic̄ q̄dē argumētatio ipm arguētē pro eo q2 fundat̄ in hoc q2 formalis terminꝰ gn̄rationis diuine originet̄ qḋ falsum est. ¶Ad. 14^m dr̄ q2 licet in diuinis gn̄ratio passiua nō sit ꝓp̄e loquēdo via cū nō sit motꝰ neq̧ includat motū: hēt se tñ ꝑ modū vie scḋm moduz nostrū itelligēdi inq̧^m acapit̄ gn̄ratio vt exiens a generāte ꝛ tēdēs in genitū eo q2 significat̄ per modū actionis licet ꝟm rē nō sit aliq̄d medium inter p̄rē ꝛ filiū cū gn̄ratio ꝟm rē passiue accepta sit in filio ꝛ est ipsa filiatio. et actiue accepta sit ipsa paternitas. ꝛ ad improbationē q2 non sit via ad essētiā: dr̄ q2 cū in diuinis oīa sint eterna: nō est ibi dare realē p̄existētiā vniꝰ ad alterū et tñ ꝟm modū n̄rm itelligēdi eēntia in p̄re ꝓitelligit̄ gn̄ratiōi ꝛ genito vt p̄nci^m q̄ neq̧ tamen istō obstat qui gn̄ratio sit via ad essētiā diuinaz ꝑ ut est in filio tāq̧ ad terminū formalē mº supra exposito nā idē ꝟm rē pōt esse p̄ncipiū ꝛ terminus q̄ sub alia ꝛ alia rōne prout sup̄ dictū ē. nec iteꝝ valet si generatio passiua sit idē ꝟm rē cū ꝑsona filij: q2 idē sit via ad se ipm sz cōmittit̄ fallatia accidētis nā generatio prout accipit̄ sub rōne vie distīguit̄ a ꝑsona filij ꝟm rōnē. ¶Ad. 15^m negat̄ minoꝛ nā ꝑ passiuā gn̄rationē: filius oīa q̄ hēt acapit a p̄re iuxta illō hylarij. 4º. li. de tri. nichil hēt filiꝰ nisi natū .i. qḋ nascēdo accepit. et ad improbationē dr̄ q2 cōmittit̄ fallatia accidētis q̧uis .n. generatio passiua ꝛ essentia diuina et filiatio sint eadē res: nō sequit̄ q2 eēntia diuina nō

sit formalis terminus acceptus p generationē in q̄ꝫ distīguunt̄ rōne. ¶Ad.16m negat̄ minor. nā nō est ꝑfectionis in vbo mētis nr̄e ꝙ in eo nō sit aliquis formalis terminus imo est ĩꝑfectionis: ex eo ꝙ nō ꝓducit̄ vt aliq̄d ꝑ se subsistēs cuius est formā vel nāz in se habere q̄ in ꝓductione hēt rōnē termini formalis. vbū aūt nr̄m ꝓducit̄ vt forma q̄dā accidētalis in q̄ nō est accipe suppositū et naturā q̄ sit terminus formalis. multa ficticia in argumēto tāgunt̄ q̄ nō sunt ꝑsentis speculationis. ¶Ad.17m negat̄ ꝯña vltima. s. ꝙ filius dicat̄ generatus a p̄re absq̄ꝫ hoc ꝙ aliq̄d aliud req̄ratur si ꝑ ly aliud itelligat̄ aliud scḋz rōnē ⁊ modū significādi. req̄rit̄ .n. ipa diuina essētia tāq̄ꝫ terminus formalis eo ꝙ ꝑ generationē diuinaz p̄r cōmunicat filio eandē naturā numero quaz hēt. si aūt ꝑ ly aliud intelligat̄ aliud scḋm rē: ꝯcedit̄ ꝯña sꝫ tunc argumētū nō militat ꝯ nos q̄ nō ponimus essētiā diuinā esse aliud realit̄ a filio. ¶Ad.18m qḋ est Ockā dr̄ ꝙ silitudo nō valet nā ꝙ talis terminus ꝓductionis. s. ꝓductū hēat esse totale ante ꝓductionē: iplicat ꝯdictionē. s. eē ꝓductū et nō esse ꝓductū ꝑ suā ꝓductionē. sꝫ ꝙ terminus formalis ꝓductionis habeat esse ante ꝓductionē: nullū incōueniēs implicat. ꝓut apparet ex dictis in .2o. notabili. vnde argumētū nō valet. et ad ꝓbationē ꝑ exēplū de materia negat̄ iterū assūptū. nō .n. rō q̄re materia nō ē formalis terminus aut totalis naturalis ꝓductiōis est q2 nō capit eē ꝑ ꝓductionē. sꝫ causa est q2 materia est sbm ꝓductionis ⁊ vnde agens naturale incipit actionē suā nō aūt est terminus ad quē ipa actio agentis terminet̄. Et ad ꝯfirmationem dr̄ ꝙ in illo casu aīa esset formalis terminus creationis materie. Tū q2 creatio ipsa terminaret̄ ad vnionē materie ad aīaz. nā licet aīa nō acq̄reret simpliciter esse ꝑ talē creationē: acq̄reret tū esse materie vnitā. Tū etiā q2 ex tali creatione ꝓduceretur ꝯpositū cuius ꝓductionis terminus formal̄ eēt aīa. neq̄ꝫ arguēs ꝓbat intētū suū ꝑ 2m casuz de creatione materie sine forma. Tū q2 casus ē fictius ⁊ ipossibil̄. q2 materia creari nō p̄t q̄n habeat eē in actu neq̄ꝫ p̄t actu eē sine forma vt alias videbit̄. Tū etiā q2 dato illo casu ꝑ impossibili: adhuc falsū est ꝙ materia eēt formalis terminus sue creationis si ꝓprie ⁊ nō volūtarie loq̄mur nā terminus formal̄ cuiusq̄ꝫ oꝑationis sꝫ recte ⁊ docte loq̄ētes: ē terminus q̄ aliq̄d fit aut ꝓducit̄: nō terminus q̄ ꝓducit̄. sꝫ in casu dato materia esset id qḋ crearetur ⁊ ita nō eēt terminus formal̄. dscriptio aūt seu notificatio termini formalis quā arguēs ibi ponit: q̄dā eius aduētio est ꝯ doctoꝝ recte loq̄ētiū ꝯsuetudinē ac doctrinā. ¶Ad.19m qḋ est Gregorij de arimino dr̄ ꝙ maior nō est vā nisi vbi terminus ꝑ se genitus est realiter q̄d ꝯpositū ex q̄ ē ⁊ qḋ est qḋ nō ē in ꝓposito. ¶Ad.20m. dr̄ ꝙ maior ē falsa nā illo casu dato adhuc eēt assignare nām ꝓ termino formali ⁊ suppositū ꝓ termino totali quātūcūq̄ꝫ illud creatū eēt simplex cū in nulla creatura: nā ⁊ suppositum sint penitus idē. ¶Et ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ licꝫ filius i diuinis sit cū diuina eēntia eadē res simplicissima. ⁊ silit̄er p̄r ⁊ sp̄us sctūs ⁊ simul tres ꝑsone tñ sꝫ moduz nr̄m itelligēdi ⁊ sm modū significandi terminoꝝ: eēntia diuina i generatione filij significat̄ vt terminus formalis: ⁊ filius significat̄ vt terminus ꝓductus ⁊ subsistēs. ¶Ad.21m dr̄ ꝙ auctoritas ph̄i debet itelligi de ꝑncipio qḋ ⁊ d ꝑncipiato qḋ si vult dbeat vificari. Et cū vlterius dr̄ ꝙ ꝑncipiū q̄ est p̄us ⁊ verius ꝑncipiū q̄ꝫ ꝑncipiū qḋ dr̄ ꝙ falsū est: nā i illo verius reperit̄ rō ꝑncipij: a q̄ verius actio ipa ꝓcedit. hoc aūt est ꝑncipium qḋ q̄m vt ph̄s iquit. 2o metha. actiones sūt suppositorū. nō .n. forma vl̄ nā q̄ ē ꝑncipium q̄: ꝓpe agit ꝓut ph̄s dicit. 7o metha. Et idē dicēdū ē de ꝑncipiato q̄ ⁊ ꝑncipiato qḋ. ⁊ ad ꝓbationē ꝑ illaz maximā ꝓpt vnūq̄ꝫ ⁊c̄ r̄ndet̄ sic r̄nsū fuit in solutiōe ad .3m qḋ aūt arguēs dicit ꝙ. s. q̄litas abstracta a supposito agit vt i sacramēto altaris magis ē ad oppositū eius q̄ꝫ ad ꝓpositū. nō .n. sp̄es sacramētales hñt actionē nisi i q̄ꝫm hñt vtutē sbe ⁊ modū suppositi. remanēt nāq̄ꝫ cū eē suppositi ⁊ i eo subsistūt rōne cuius possūt hēre actiōes q̄s habuissꝫ suppositū sbe. ¶Ad.22m dr̄ ꝙ maior est vā intellecta de illo q̄ terminat̄ ꝓductio filij tāq̄ꝫ termino ~~ipossibili~~ qḋ. si aūt itelligat̄ etiā d termino formali quo falsa est maior vl̄r accepta. ¶Ad 23m p̄ꝫ r̄nsio ꝑ ea q̄ dicta sūt in r̄nsione ad .6m. nā totus ꝓcessus huius argumēti fundat̄ in maxima illa ꝓpt vnūq̄ꝫq̄ꝫ etc̄. ¶Ad pm aliorū contra eandē ꝯclusionē r̄ndet henric9 in ꝑsenti distictione ꝙ licet eēntia diuina nō det sp̄em generationi vt generatio est vt. s. respicit generatū eo ꝙ vt sic generatio est relatio ⁊ ꝑ ꝯñs q̄d notionale: dat tñ sp̄ez generationi in q̄ꝫm ē q̄dā ipius eēntie cōmunicatio. cōmunicatio nāq̄ꝫ diuinitatis hēt sp̄ez a diuinitate eo mo q̄ sp̄es p̄t eē i diuinis. Sed certe r̄nsio ista nō videt̄ difficultatē argumētatiōis euacuare. nā i diuinis est duplex cōmunicatio eēntie. vna ꝑ generationē. alia ꝑ spirationē. ⁊ vna ab alia realit̄ distiguit̄ ⁊ tñ vtrusq̄ꝫ ipa oino eadē essētia diuina ē terminus. idē aūt oino re nō p̄t duo distīcta sp̄ē realit̄ specificare. ꝓpt qḋ aliit̄ r̄ndēduz est ad argumētū quēadmodū r̄ndet. S. tho. ad

Supp[osito]

similē argumētū de po° dei.q. vl'in ā.10ª.ar.2°. ad.12m. Scīēdū est inqt q giratio in reb9 creatis p se ordinat ad spēm.nā.n.itēdit gīrare hoīnē. vñ t nā spēi p gīrationē multiplicat in reb9 creatis. pcessio aūt in diuis est ad multiplicationē ypostasū in qb9 nā diua vna numero inenit: vñ pcessiones i diuis sunt differētes qsi fm spēz pter differētiā ppuetatū psonaliū licet in pcedētib9 sit vna nā cōmunis.hec ille. Ex qb9 verbis elicit q licet in creaturis actiones t passiones t motus t mutatiōes spēm habeāt t distinguant penes tminos formales put forma t natura dr terminus q t non penes terminos qd q sunt supposita: i diuis tamē spēo t distictio pcessionū aut cōmunicationū accipit penes terminos qd qui supposita sūt. t nō penes terminuz q qui est vn9 tm.s.nā dīna. t rō hui9 est qr pcessiones in diuis p° t p se terminat ad ypostases et supposita nō sic aūt ad nām q p intelligit in pre. t neqz pducit neqz multiplicat p ipā pcessiones. cū aūt ab illo termio actiones t mot9 spēz hēant t distictionē ad quē p se t directe ordināntur: sequit q pcessiones t cōmunicationes diue spēm hēant a supposit nō a natura. licet ecōuerso sit i creaturis put dictū ē. t qūis supposita diua psiderata eorū nā distiguāt numero t supposito nō specie: distiguūt tm fm spēm eo m° q in diuinis dari pt spēs psideratis pprietatib9 psonalibus rōne qrū pcessiones diue directe t p se ad supposita ordināt. sic rūdet. S. Tho. loco pallegato. ¶Ad.2m ptz respōsio ex.3°. notabili.

¶Ad pmū 3.2m pclusionē dr q maior nō hēt vitatē qn illa q sunt idē realit: differūt formalibus rōnib9 pserti qn ex ipsa idēptitate reali probat de vno qd pueniat alteri fm ppriā rōnē qua distiguit ab alio sicut in pposito. nā cape esse: repugnat rōni formali alteri9.s.eēntie. t idē dicendū est de oīm pdicato qd repugnat rōni formali alteri9 eoz q sunt idem re. ¶Ad.2m dr p° q qm est ex vi argumēti nō solū pcludit q eēntia dina generet t gñret p accidēs sed etiā p se qd tamē erroneū est t dāpnatū de sūma trini. t fide ca. caplo Dānam9. Dicit 2°. ad formā argumēti q si in pclusione cū dr ergo gīratio egreditur a re eēntie ly genitiu9 accipiat p modū idētitatis t ablatiu9 supponat pro psona vt sit sensus q gīratio egredit a re.s.pre q est eēntia: recte infert pclusio t pcedit argumētū t pña qd inde subinfert ad eundē sensum. Si aūt ille ablatiuus a re stet p essētia t genitiu9 teneat expositiue vt sit sensus a re eēntie.i. ab ipsa re q est essentia: negāda est pña t iterū pñs qd inde subinfert ad illū sensū. cōmittit.n. in ipa illatione fallatia figure dictionis. nā in pmissis res tenet p psona pro pre.s. t filio t in pclusione tenet p essentia. ¶Ad.3m negat assūptū.s. q essentia pōt esse generās t genita. t ad probationē negatur pña. procedit.n. ex falso psupposito ex hoc.s. q qr pater t fili9 sunt eadē res cū essētia ideo essētia sit generās t genita queadmodū pr t filius. qd non sequit sz cōmittit in tali pcessu fallatia accidentis. cām aūt quā assignat qre negem9 essētiā dinā gīrare aut gīrari: tā est irrisibilis q responsione nō eget. Et ad pfirmationē dr q auctoritas Augustini eque pcludit de re q est psona sicut de quacūqz. nā reciprocū se: nō solū psonaz sed quamcūqz rē aliā potest refferre. neqz virt9 dicti stat in psonalitate sz in idētitate qr iplicat pdictionē idē se ipsum gīrare qcūqz res sit. Dr 2° q etiā si Aug9 in pmissa auctoritate caperet rē pro psona nō ideo pcludit q essētia se ipsam gignat. nā nō omne qd negat de psona: affirmatur de eēntia. alias eēntia dina nō esset infinita imēsa incōprehēsibilis tc. ¶Ad.4m dicēdū est sicut ad pcedēs nā in processu cōmittit fallatia accidētis. ¶Ad 5m dr q maior ē auctoritas ecclesie in hac parte qz cuiuscūqz doctoris sancti t ita securi9 ē determinationē ecclesie tenere que spū scō edocta determinat essētiam dinā neqz generare neqz gīrari 3riū tenētes dānando vt de sūma trinitate t fide catholica Dānamus. Et tamē nō est verū q scti in scriptis suis hērēt talē itellectū q.s. essētia dina gīret vel gīret sz sicut. S. Tho. dicit pª.p.q.39ª.ar.5°.ad pmum sancti doctores ad expmēdā vnitatē essentie t psone in diuis aliqñ expssi9 loquti sunt qz ppetas loqutionis patiat. habebāt tamē verū intellectū. vñ loqutiones ille q in argumēto tāgunt t similes nō sunt extēdēde sed exponende. vt.s. nomina abstracta exponāt p pcreta vl' etiā per nomina psonalia queadmodū magr exponit hac distictione. ¶Ad.6m ptz rñsio ex imediate dictis neqz.n. nūc pparam9 auctoritatē Ricardi auctoritati magistri sentētiaz. sz auctoritati eccl'ie vlis q p pte magistri diffinivit. ¶Ad.7m et.8m.et.9m.et.10m. rñdet sic ad.3m q.s. in pcessu eoz cōmittit fallatia accidēt t fallatia figure dictionis. ¶Ad.xj m dr q si termin9 nascēs teneat sbstātiue i pñte sic i asūcedēte ita vt vtraqz pdicatio sit idētica: recte fit pucisio t pña ē bōa. sz nō militat 3 nos q pcedun9 rē q est nascēs eē essētiā. t ecōuerso eēntiā eē rē q est nascēs. si aūt nascēs i pñequēte teneat adiectiue t pdicatio sit formalis sic arguēs videt pcedere: aūs ē verū sz

ꝯſia ē falſa nec ꝗ recte ſumit̃ ꝯuerſa ſed cōmittit̃ fallatia figure dictionis eo ꝙ mutat̃ t̃mīn⁹ ſubſtātiue tent⁹ in adiectiuū ⁊ ꝑdicatio idētica in formalē. ¶Ad .12.ᵐ dr̃ ꝙ res q̃ generat̃ a pr̃e .ſ. fili⁹ eſt eēntia diuīa ſꝫ cū ex hoc īfert̃. ergo eēntia diuīa generat̃ a pr̃e: negat̃ ꝯſia. cōittit̃ .n. in tali ꝓceſſu fallatia accidētis ⁊ figure dictionis ſicut ſepe dictū eſt. Sed cōtra ꝑdictas rñſiones fundatas in fallatijs figure dictionis ⁊ accidētis arguit Gregori⁹ p°. q2 ali⁹ et ali⁹ mod⁹ ꝑdicādi in vtraqꝫ ꝑmiſſa nō cōittit fallatiā figure dictionis niſi aliud interueniat alias hic eſſet fallatia figure dictionis. oē aīal eſt ſenſibile. oīs homo eſt aīal. ergo oīs hō eſt ſenſibilis q2 in maiori ē ꝑdicatio ſecundi modi et in minori ē ꝑdicatio ꝑmi modi ⁊ generalr̃ qn̄ādocūqꝫ ꝓpria paſſio ſuperioris ꝑdicaret̃ de ꝑ ſe inferiori ꝑ ipꝫ ſupi⁹ tanqꝫ ꝑ mediū: eſſet fallatia figure dictiōis. Itē qn̄cūqꝫ aliqua paſſio ꝑdicaret̃ de ſb̃o aliquo ꝑ diffinitionē ſbi: eēt fallatia figure dictionis q2 ali⁹ mod⁹ ꝑdicādi eſt qn̄ paſſio ꝑdicat̃ de diffinitione ſbi: ab illo q̃ diffinitio ſbi ꝑdicat̃ de ſb̃o. et ſic in multis demōſtrationib⁹ eſſet fallatia qđ nō eſt dicēdum. Itē hic eſſet fallatia. oē aīal eſt albū. oīs hō eſt aīal. ergo oīs hō eſt alb⁹. cū ꝑdicatio maioris ſit ꝑ accidēs. ⁊ ꝑdicatio minoris ꝑ ſe. et ſic ꝑma rñſio nō valet. ¶Cōtra rñſionē q̃ fundat̃ ſup fallatia accidētis arguit ſic. Primo. qm̄ ſm eam ī multis oppoſitis ſyllogiſmis eſſet fallatia accidētis vbi gr̃a. in vltimo nū caſſignato. nam aīali inqꝫᵐ ꝑdicat̃ de homine accidit ꝙ ſit albuꝫ multo magis ꝗ pr̄i accidat generare inqꝫᵐ de eo ꝑdicat̃ eēntia. 2.° q2 ſcđm iſtā rñſionē accipit̃ accidēs nō pro eo qđ realit̃ adeſt ⁊ abeſt nec ꝓ eo ꝙ accidētalit̃ ꝑdicat̃. ſꝫ generalit̃ ꝓ oī ni extraneo a rōne ſbi. et ſic generare eſt accidēs pr̄i ⁊ ſequit̃ ꝙ in multis demōſtrationib⁹ eēt talis fallatia ſicut patet in ipugnatione ꝑme ſolutionis. ¶Ad ꝑmū ꝯrñſiones fundatas ſup fallatia figure dictionis rñdēt aliq̄. ꝙ ꝓprie loquēdo diuerſus mod⁹ ꝑdicādi nō cauſat fallatiaꝫ figure dictionis ſꝫ diuerſus mod⁹ ſignificādi vel ſupponēdi. ſꝫ nec hm̄oi diuerſitas cauſat fallatiā in oī ſyllogiſmo ſꝫ tn̄c qn̄ talis diuerſitas includit repugnātiā ⁊ ꝓpter aliquā ꝯueniētiā ꝯcludit̃ đ altero aliqđ qđ ꝯuenit alteri ſm ꝓpriū modū ſignificādi vl̄ ſupponēdi in q̊ diſtiguit̃ ab altero ſicꝯtingit in ꝓceſſu argumētoꝝ q̄ ſoluta ſūt ꝑ fallatiā figure dictionis. talis aūt diuerſitas ſignificandi ⁊ ſupponēdi nō dat̃ in ſyllogiſmis q̊s Gregori⁹ adducit ſicꝫ ptꝫ manifeſte intuēti. Sꝫ quia mod⁹ ꝑdicādi ſeqt̃ modū ſignificādi ⁊ ſupponendi ⁊ idē videt̃ iudicādū de vtroqꝫ: alit̃ pōt rñderi ⁊ forte meli⁹. dicam⁹. n. ꝙ licet ali⁹ et ali⁹ modus ꝑdicādi in ꝑmiſſis directe ⁊ ꝑ ſe nō cōmittat fallatiā figure dictionis: ali⁹ tn̄ ⁊ ali⁹ modus ꝑdicādi alicui⁹ ꝑdicati in ꝯcluſione ⁊ in ꝑmiſſa in q̃ aſſūmit̃ et ex q̃ infert̃ et pari m° in antecedēte ⁊ ꝯñte: cōmittit fallatiā figure dictiōis quēadmodū ꝯtigit in argumētis propoſitis. fallatia nāqꝫ ſemꝑ ꝯtigit ex eo ꝙ diuerſimode capit̃ vl̄ vox vel res in ꝑmiſſis aut in aliqua ꝑmiſſaꝝ ⁊ ī ꝯcluſione ita ꝙ diuerſitas ī ſolis ꝑmiſſis ſine diuerſa acceptiōe in ꝯcluſiōe: nō cōmittit fallatiā. ¶Ad ea q̃ obiecta ſunt ꝯrñſiones fundatas in fallatia accidētis dr̃ ꝙ arguēs ꝓcedit in ſua argumētatiōe ac ſi fallatia accidētis īcideret ex q̄cūqꝫ ꝑdicato qđ accidētalit̃ ꝯuenit ſb̃o ⁊ neqꝫ aliđ ad fallatiā reqrat̃: q̃ imaginatio rudis eſt ⁊ nō ſatis inſtructi in Ariſto. li. elencoꝝ. neqꝫ. n. fallatia accidētis cōmittit̃ ex ſola accidētali inherentia ꝑdicati cū ſb̃o. neqꝫ ex ſola idētitate vel vnione aliquoꝝ accidētali: niſi ex tali inherētia vel conueniētia accidētali procedat̃ ad affirmandū de vno id qđ ꝯuenit alteri ſm propriā rōnē qua diſtinguit̃ ab illo. In oī enī argumētatione ſophiſtica ē aliq̄ ſimilitudo vel idētitas cauſās apparētiam ⁊ fallatiā ⁊ aliq̄ diſſimilitudo vl̄ diuerſitas aut nō idētitas cauſans deffectū ⁊ nō exiſtētiaꝫ. Iſta aūt nō inueniūt̃ in ſyllogiſmo ꝑ arguētem inducto. nā albū nō ꝯuenit aīali ſm rōnē q̃ diſtiguit̃ ab homine ac ꝑ hoc ī illo ſyllogimo nō eſt diuerſitas reſpectu alicui⁹ ꝑdicati ex qua fallatie deffectus proueniat ⁊ ideo ſine eo ꝙ incidat fallatia ſi oē aīal eſt albū infert̃ recte ꝙ homo ſit alb⁹. vn̄ argumētatio nō eſt ad propoſitum. Qđ aūt arguēs calūniat̃ ꝙ in rñſionib⁹ datis nō accipit̃ accidēs pro eo ꝙ realit̃ adeſt ⁊ abeſt neqꝫ pro eo qđ accidētalit̃ ꝑdicat̃: ex eo videt̃ prouenire ꝙ ille nō ſatis capiat qualit̃ ſūmat̃ accidēs a q̊ fallatia accidētis denoīnat̃. Nō. n. eſt illud accidēs ꝑdicabile qđ ponit̃ vnū de quīqꝫ ꝑdicabilib⁹ qđ .ſ. abeſt ⁊ adeſt ꝑt̃ ſbi corruptionē ſicut arguēs putat: ſed eſt accidēs magis cōmuniter acceptū prout .ſ. diſtiguit̃ ꝯ ꝑ ſe ꝑmo modo ſm ꝙ ꝑ ſe dr̃ ineſſe aliqđ alicui qđ ineſt ei ſm rōneꝫ prope diffinitionis vel ſm ſui q̄ditatiuā rōnem vnde accidēs ī fallatia accidētis dr̃ omne illud qđ nō ē đ q̄ditatiua rōne alicui⁹ prout .S. Tho. docet đ ea ipſa fallatia tractās. 39°. opuſculo. ¶Ad argumēta Durādi ꝯ. 3ᵃᵐ ꝯcluſionē ad primū dicit̃ p° ꝙ nō plus ꝯcludit qꝫᵐ ex vi argumēti hēt̃ niſi ꝙ ſb̃a pr̄is vl̄ eēntia diuīa hēat aliqueꝫ modū q̄ irel⁹ mālib⁹ eſt mod⁹ materie .ſ. ꝑeti-

stere z inexistere, pducto accipiēdo preexisterē nō fm rem: sed fm moduz nrm intelligēdi. hoc aūt in nullo repugnat pclusiōi. S. Tho. Dr. 2° ad minorē q illa pditio nō est sol' materie sed etiā pōt eē formalis pncipij. forma. n. i gnatiōe animalis z preexistit z inexistit genito eadē fm spēm. et in resurrectione corpoz eadē aīa nūero pexistit corpi z toti pposito et ei inexistit. vñ minor argumēti vlr nō est va. ¶ Ad. 2m dr p°. q maior nō ē vlr va nisi vbi illud d q dr aliqd pduci vl pstitui se hēat i po° p modū ptis: nā si dicit totū qd est i pstituto vl in pducto sic est i nostro pposito: nō hēt rōnē materie neqz pfectibilis. Dicit. 2°. ad minorē q pstitutio filij vel alterius psone ex eēntia z relatione: nō ē a pte rei sz fm modū nrm itelligēdi. put lati' habet dici infra. 26. distin. neqz est vez q essētia se habeat qsi mā ad psonā z relatio qsi forma: sed vtrūqz z eēntia z relatio se hēt ad psonā sicut forma: p ut. S. Tho. dicit p°. sentē. dis. 34. q. pa. ar. p°. c. Itē pa. p. q. 41. ar. 3. ad. 2m. docet q fili' est de essētia pris taqz de pncipio formali: neqz hijs ē ptrriū qd. S. doc. dicit i hac dis. q. 2a. ar. p°. c. q. s. cū dr fili' est de eēntia: ly de eēntia designat pncipiū gnationis ad similitudinē materie. nā hec similitudo vt ipe stati subdit qm ad hoc pcise attēdit' qz videlicet eēntia dīna est manēs in filio z p eā subsistit fili' q duo pueniūt materie. sz ex hoc nō seqt' q eēn dīna non magis assimilet' forme cui duo illa pueniūt pfecti' z pncipalius. ¶ Ad. 3m negat' minor. nō. n. vere ac pprie dictū est q essētia recipit in se pprietatē relatiuā: sicut nec pprietate relatiua informat' nec distiguit' aut determinat'. vt. n. S. doc. dicit pa. p. q. 40. ar. p° ad. 2m. pprietates relatiue dicūt' eē in eēntia nō p modū informationis sed p moduz idētitatis. idē dicit p°. sen. dis. 33. ar. 3°. in. c. et ad 2m. z 4m. ¶ Ad. 4m qd est lhēricia dr q maior nō est vera nisi vbi gnatio est d ē po° in actū et de nō eē ad eē qd nō est in pposito vt dictū est. Et ad pfirmationē negat' assūptū si accipiatur vlr. naz vt. S. Tho. docet pa. p. q. 41. ar. 3°. ad. 2m. Prepositio d aliqñ dicit hītudinē pncipij actiui sic cū dr fili' est de pre. aliqñ hītudinē cause formalis in hīs d ūtaxat i qb' ipse forme sūt subsistētes et nō aduenietes alteri. vt cū dr angel' est d natura itellectuali. z p hūc modū dicimus q fili' est genit' de sba pris inqzm essētia pris filio p gnationez cōmunicata in eo subsistit. hec S. Tho. pa. p. q. 41a. ar. 3°. ad. 2m. Alia vero q arguēs iduat p magrm sentētiaz non nob obsistūt. ¶ Ad. 5m pz rūsio p ea q dicta sūt ad pmū

Durādi. ¶ Ad. 6m. dr q pprie loqndo i dīnis respectu actuū notionaliuz nō est po° actiua neqz passiua. put. S. Tho. docet i d po° de. q. 2a. ar. p°. ad pm. nō. n. i deo ē pdicta actiōis aut passionis sz ei' actio ē sua sba. ē tñ i deo po° significata p modū po° actiue sic po° gnādi i pre z p portionalit' ē po° significata p modū po° passiue vt po° gnādi i filio. hoc tñ magis ē grāmatice loquēdo. nā fz rē nō ē i deo po° actiua vl passiua cū i pre z filio sit eadē po° realit' qzuis sb alia et alia notione. et lz po° i dīnis sit ipa essentia dina scōz rē: po° tñ gnādi cū eēntia importat relatione pnotatā. et ppt hoc pprie loquēdo nō dbz pcedi q noīe eēntie dīne significet' po° qsi passiua z in alis aut sbiua sic arguēs ptēdit. ¶ Ad. 7m rūdet: S. Tho. i psēti. d. q. 2a. ar. 2°. ad pm per itereptionē minoris: nō: n. seqt' si fili' nō sit d aliq mā: q nō sit d aliq qz ē d sba pris. neqz itez seqt' q qz nō est ex aliq mā: q sit creatū. nā sufficit q sit d aliq vt nō sit creatū. fieri eni ex mā: cōuenit reb' q pprie fiūt. s. p trāsmutationē. ¶ Ad. 8m dr q silitudo ibi posita nō tenet qz pars hēt rōnez materie. pr aūt nō gnat filiū d pte sue sbe sed d tota sba rō aūt toti' repugnat materie. et iō nō est sile. p idē pz rūsio ad. 9m i his. n. z silib' exēplis illo d q vl ex q gnās gnaret: semp se hēret p modū ptis z p modū pfectibil' qd nō ē in pposito nro z tenēda ē doctrina hylarij q. s. pparatio terrenoz ad dīna nulla ē. ¶ Ad. 10m negat' minor. z ad pbatiōnē dr q qzuis scōz modū nrz itelligēdi filiatio vt psiderat' qsi forma pstituēs p intelligat' filio: nō tñ hēt eē reale p aliq priori ante filiū vt oportcat eē i aliq vl sbo vl fundamēto. qd aūt vlti' dicit arguēs q. s. filiatio nō ē p se subsistēs cū ipossibile sit relationē eē absqz oīni absoluto i q fūdet': dr q arguēs vid eē ignorare qd itersit iter fūdamētū z sbz relatiōis. nō eni etiā i creaturis a fūdamēto hēt relatio existe rē vl subsistere sz a sbo sic z cetera accidētia. a fūdamēto aūt hēt specificā realitatē. z de hoc dici hēt ifra. xx°. dis. et. 26a. vñ lz relatiōi dīne fūdamētū assignet' fz modū nrz itelligēdi nō tñ vt q sustētet'. nā a parte rei relatio dīna subsistēs ē neqz idiget fūdamēto aut sbo i quo subsistentet': arguēs aūt loqt' d relatiōe dīna ad modū relatiōnis i creaturis qd rude ē z ineptū. [illegible] dicit d po ritate origis: sicut ū ē q in i dīnis [illegible] p' aut posteri' put i symbolo dr sz sol' o[illegible] origis sine poritate. z ptērea relatio filiatio[illegible] vt relatio ē z fm q hēt fūdamētū: nō pcedit [illegible] seqt' gnatio nē filij z hēt eē i filio etiā i creatur[illegible] vñ arguens multa falsa i sua argumētatione assūmit. ¶ Ad

pꝫm negatur maior. et ad probationem dicitur q maior est vera in his q producuntur de potentia ad actum et mediante motu q indiget tpe prout dictum fuit in 4°. notabili. Hec autem longe sunt a proposito nostro vt sepedictum est. Minor etiam propositio supponit falsum. s. q formalis terminus diuine generationis ante generationem non fuerit et de hoc plura dicta sunt supra. ¶ Ad. 12m negatur pñia. neq3 valet probatio quoniam alia sunt quibus magis differunt generatio et creatio prout videri habet in. 2°. li. et preterea differentia illa attenditur in generatione rerum materialium qualis non est in diuinis: neq3 de ratione generationis simpliciter est q sit ex materia sed q sit de aliquo prout dictum est ad 7m. ¶ Ad argumentum ante oppositum respondet .S. Tho. in hac. d. q. 3a. articulo primo ad. 2m.

¶ Distinctio sexta.

Circa 6am distinctionem queritur vtrum pater genuerit filium natura et arguitur q non. quia natura et essentia idem sunt. 5° methaf. sed pater non genuit filium essentia. ergo nec debet concedi q genuerit filium natura. ¶ In oppositum arguitur quia verbum in diuinis est vere filius: sed de ratione filij est q producatur per naturalem generationem. ¶ In ista questione erunt quattuor articuli vt supra.

Quantum ad primum articulum sit prima conclusio q essentia diuina est principium quo omnium actuum diuinorum. Hanc conclusionem tenet. S. Tho. i hac. d. q. pa. ar. 3° ¶ 2a. conclusio est q essentia sub ratione essentie proprie loquendo non est principium alicuius actus secundi qui est operatio. Hanc conclusionem tenet. S. Tho. vbi s. et. d. 7a. q. pa. ar. p°. ad. 2m. ¶ 3a. conclusio est q essentia diuina est principium actus generationis sub ratione qua essentia est natura Hanc conclusionem tenet. S. Tho. vbi s. d. 6a. et de po. dei. q. 2a. ar. 3°. Item pa. p. q. 41a. ar. 2°. et. 3° ¶ 4a. conclusio est q licet spiritus sanctus procedat naturaliter a patre non tamen procedit ab eo per modum nature. Hanc conclusionem tenet. S. Tho. de po. dei. q. 10a. ar. 2°. c. et ad. xj m. ¶ 5a conclusio est q licet spiritus sanctus procedat naturaliter: cum hoc tamen stat q libere procedit a patre. Hanc conclusionem tenet. S. Tho. in de po. dei vbi supra ad. 5m. ¶ 6a conclusio est q in generatione filij pater habuit voluntatem concomitantem: non tamen accedentem. s. de nouo vel antecedentem. Hanc conclusionem docet. S. Tho. in hac. 6a distinctione. q. pa. ar. 2°. et de po. dei. q. 2a. articulo. 3°. ad. 2m.

Quantum ad secundum articulum arguitur contra conclusiones et quidem contra primas tres arguit Gregorius probando q diuina essentia nullo modo debet poni principium quo generandi aut spirandi cuius oppositum conclusiones ille videntur sonare. arguit igitur p° sic. omne principium generandi est realiter distinctum a generatione vel a genito: sed essentia diuina non est realiter distincta a generatione diuina neq3 a genito deo. igitur non est principium generandi genitum deum. Minor patet sed maior probatur quia omne principium distinguitur ab eo cuius est principium. omne etiam principium generandi est principium generationis vel geniti. Diceretur forte q principium quod vnq3 distinguitur a principiato non autem principium quo. contra. si hoc esset verum non magis principium quo esset principium principiati quam econtra. vbi gratia in proposito non magis essentia diuina est principium quo generationis vel geniti quam econtra genitum vel generatio esset principium eius. similiter esset etiam ita esset principium essentie sicut geniti ex quo tale principium a principiato non distinguitur sed est ipsum. hoc autem nullus diceret nisi abuteretur vocabulis. confirmatur quia principium inquantum principium: est principium alterius et non sui vt patet p° phicorum. ideo dicitur ibidem q si tantum vnum est: principium non est. vel ergo principium quo non est principium vel est distinctum ab eo cuius est principium. ¶ 2° nam si natura diuina vel essentia esset principium generationis vel filij: essentia diceretur relatiue principium ad illum vel illam pñs est falsum. tenet pñia quia principium inquantum principium est ad aliud. sed falsitas pñtis patet. quia nullum nomen notionale predicatur de essentia vt ponit magister. d. 27a. et probatur auctoritate Damasce. li. 3°. ca. 6°. vbi talia nomina solum de ypostasibus predicantur vt patet ibidem. constat autem principium esse nomen notionis scdz omnes. et infra habetur. d. 29° ¶ Ad hanc rationem dicitur q vbi principium non distinguitur a producto: iter illa non est realis relatio. vbi vero distinguitur: relatio est realis. sed autem in creaturis semper principium quod sit realiter distinctum a producto et per pñs realiter referantur ad inuicem: in diuinis tamen non est realis distinctio inter illa vnde nec realis relatio sed tantum rationis. Hec autem responsio nulla est. Primo quia dicit incompossibilia sibi. s. aliquid esse principium alicuius et non distingui ab illo sicut supra manifeste patet ex intentione phi p° phicorum et commentatoris ibidem comme

to.8°.dicētis ꝙ ꝑncāᵐ exigit pluralitatē et ꝑ ꝯn̄s distinctionē inter se ⁊ ꝑncipiatū. 2° qꝛ si nō exigitur realis distictio:q̄d ꝓhiberet relationē vt relatio est eēꝑncāᵐ ḡnationis vt actio vel productio et tñ esse indistictā realit̄ ab ea. ⁊ tamen hoc tu negas.Qd̄ etiā dicat nō esse relationem nisi rōnis:nichil ē.nā qd̄ extra aīam est ꝑncipiū et nō sc̄dm rōnem tm̄:realit̄ et nō sc̄dm rōnē est ad aliq̄d.si ergo essētia nō realit̄ refertur: nec realit̄ erit ꝑncipiū.¶3°.ꝑncipalit̄ qꝛ paꝛ seipso ꝑmo ꝓducit.ergo nō est aliqd̄ ꝑncāᵐ q̄ distictū a ꝑncipio qd̄ ꝓducit.tenet ꝯn̄a si.n.sit aliud ꝑncipiū q̄ producēs produat et aliud ipm̄ ꝑncipiū producēs:iā nō seipso ꝑmo producit sꝫ alio ꝑncipio.antecedēs probat̄.si.n.non ꝓduceret seipso ꝑmo cū ꝑ se producat:produceret ꝑmo ꝑ aliquid sui.aut ergo ꝑ aliq̄d qd̄ est sui extrinsece ⁊ hoc dici nō pōt cū nichil tale locū habeat i deo. aut ꝑ aliq̄d qd̄ est sui intrinsece et nec hoc. quia om̄e qd̄ producit ꝑmo ꝑ aliq̄d intrinsecū sibi et nō seipso:includit in se aliquā entitatē vltra id qd̄ dicit̄ ꝑmo producere.ac ꝑ hoc ad minus duas entitates icludit.hoc aūt est impossibile de ꝑncipio qd̄ generat deū. ¶4°.si paꝛ aliq̄ alio a se generaret tanq̄ꝫ ꝑncipio quo puta ipa essentia vel nā:tūc illud esset aliquo m° causa patrꝭ. hoc aūt est exp̄sse ꝯ sc̄tōs.ꝯn̄a ꝓbat̄ qꝛ om̄e qd̄ agit ꝑ aliq̄d:aliquo m° hēt esse vel tale esse ꝑ illud. vñ nisi ignis eēt calid⁹ ꝑ calorem seu informaret̄ ꝑ calorē:nō pl⁹ calefaceret q̄ꝫ ifrigidaret per frigiditatē aq̄. vñ in q̄buscūq̄ꝫ talia ꝑncipia quo et qd̄ distigunt̄:ꝑncipiū q̄ est forma ꝯstituens vl̄ ꝑficiēs ipm̄ ꝑncipiū qd̄. ¶5°.ꝑncipaliter. si aliq̄ forma simplex sb̄alis vel accidētalis ꝑ se separata diuina v̄tute aut nālit̄ existēs ageret:ipsa seipā ꝑmo ageretur ⁊ nō aliquo alio ꝑncipio quo.ergo sic est i ꝑmo producēte qd̄ est de⁹. antecedēs notū est . sꝫ ꝯn̄a probat̄ qꝛ ꝑcipua causa veritatꝭ antecedētis est simplicitas qd̄ pꝫ. posito ꝙ agēs sit q̄d ꝯpositū:statī assignat̄ ꝑncipiū quo aliud a ꝑncipio qd̄.posito aūt ꝙ sit simplex nō est talis distictio ꝑncipij. sūma vero simplicitas est in ꝑmo producēte.ergo in eo nō erit talis distictio ꝑncipiorū. Et si dicat̄ ꝙ nō obstāte sūma simplicitate ꝑsone adhuc eēntia ⁊ silr̄ proprietas aliquo m° distigunt̄ a ꝑsona saltē sc̄dm rōnē ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝑsona pt̄ esse ꝑncipiū qd̄ et essētia vel ꝓprietas q̄.istud nō valet qꝛ distictio rationis vl̄ ꝯcept⁹ nichil valet ad propositū.neq̄ꝫ.n. ꝯcept⁹ aut rō est ꝑncipiū quo nec qd̄ ḡnādi filium sꝫ res extra i q̄ cū nulla penit⁹ sit distinctio non pōt ibi talis ꝑncipioꝝ distictio assignari.ꝯfirmat̄ qꝛ eadē rōne i forma simplici creata posset assignari ꝑncipiū quo aliud a ꝑncipio qd̄.qd̄ tamē nullus dicit.¶Cōtra 4ᵃᵐ ꝯclusionem arguit Aureolus probādo ꝙ emanare ab vno nō plus ꝑtineat ad modū nature q̄ꝫ voluntatis neq̄ꝫ emanare a duob⁹ plus ꝑtineat ad modū voluntatis q̄ꝫ nature.Primo qꝛ motio visus orit̄ a duob⁹.s.colore et luce.sꝫ nullus dicit ꝙ motio visua sit volūtaria.ergo a duobus emanare nō est ꝑ modū volūtatis. ¶2° sic.intellectio producit̄ in nobis a duob⁹.s.ab intellectu ⁊ a phātasmate.ergo produci ab vno nō ꝯstituit rōnēꝫ naturalis productionis¶Cōfirmat̄.qꝛ si rō naturalis productionis ꝯsisteret in produci ab vno:nec fili⁹ in humanis produceret̄ modo nature cū producat̄ a duobus.s.a patre ⁊ matre. ⁊ breuiter sunt multe actiones naturales in quibus cōmunicāt plura agētia vt agēs vniuersale et agēs particulare.et forma sb̄alis ⁊ q̄litates actiue et passiue.nichil igit̄ est dictu ꝙ mod⁹ naturalis productionis ꝯsistat i produci ab vno. ¶3°.arguit.d.18ᵃ sic.qꝛ concursus duoꝝ agentium ad idē producendū quātūcūq̄ꝫ sit vniformis non dicit̄ voluntari⁹ nisi vniformitas huiusmodi sit ex concordia ⁊ procedat a spōte propria vtriusq̄ꝫ alioquin si casualit̄ vel ex necessitate eueniat:talis ꝯcursus vniformis nūq̄ꝫ voluntarius appellat̄:sed iste concursus est ex necessitate.ergo talis concursus non dabit spiritui sancto ꝙ procedat per modū volūtatis.¶4°. procedere a duob⁹ ꝑncipijs vniformiter non dicit modū procedentis volūtatis nisi similitudinarie quadā similitudine extrinseca in q̄ non cōsistit ratio procedentis voluntatis.sed sc̄dm veritatē spūs sc̄tūs procedit per modū volūtatis. ergo processus a duob⁹ ꝑncipijs vniformiter se habētibus non dat spūi sancto ꝙ procedat per modum voluntatis. ¶5°.si ex tali similitudine spūs sc̄tūs dicat̄ procedere ꝑ moduꝫ voluntatꝭ oportet ꝙ in agentib⁹ volūtarijs ⁊ creatis modus similis reperiatur.sꝫ nūq̄ꝫ in agentibus voluntarijs hoc reperitur ꝙ eadem actione et eadem potētia et eadem virtute ab vno cōmunicata alteri:agant ad eundem effectū sicut est in diuinis.ergo talis cōcursus cui similis non reperitur in creaturis quo ad agentia volūtaria non facit ꝙ spiritus sanctus procedat per modum voluntatis. ¶6°. pater producit filium per modum nature et spiritum sanctum per modum voluntatis. Et si per impossibile poneretur ꝙ non procederet a filio adhuc completiue procederet a patre. Sed hoc non esset si con-

cursus duorum agentium daret tali productio ni rationem voluntarij. igitur poni non potest ¶ 7°. si ꝓpter talē ɔcursuz duorũ vniformit̃ ꝓdu centiũ spũs sctũs diceret̃ ꝓduci ꝑ modũ volun tatis vl' liberalitatis: tũc diceret̃ magis ꝓduci ꝑ modũ volũtatis q̃ȝ simia vl' pictura vl' rũni⁹ sit homo ꝓpter aliquãtulã siltudinē exteriorē ꝛ ap= parētiã absq̃ȝ existētia intrīsece ꝛ ꝓprie rõnis: sȝ oĩes sctĩ damãt q̃ spũs. s. ꝓprie donũ ē ꝛ eq̃ ꝓ prie sic fili⁹ est verbũ. ergo nõ ē tutũ dicere q̃ ꝓ pter hũoi siltudines extrīsecas spũs sctũs dice ret̃ ꝓcedere ꝑ modũ volũtatis vl' liberalitatis vel doni. vñ cũ talis ɔcursus ꝓducētiũ non det rõnē ꝓcedētis volũtati nec liberalis donatiõis sȝ tm̃ accidētalē siltudinē: nullo m° tenēdũ ē q̃ sufficiat hoc ad hoc q̃ vere ꝓprie spũs sctũs pro cedat ꝑ modũ volũtatis. ¶ 8°. ĩfra ĩtellectualez nãm ꝓductio odij vl' timoris vl' spei ꝛ sic d' alijs actib⁹ volũtatis est secũdaria ꝛ sequit̃ apphēsio= nē ĩtellectuã sicut ꝛ amoris ꝓductio. ergo si eē ꝓductionē secũdariã ĩfra ĩtellectualez nãm dat spũi sctõ q̃ ꝓcedat ꝑ modũ amoris vl' volũta= tis: parit̃ sibi dabit q̃ ꝓcedat ꝑ modũ odij vl' ti= moris. hoc aũt null⁹ dicit. ergo nõ sufficit. ¶ 9° ɔ̃ eandē ɔclusionē arguit Scot⁹ ꝓbando q̃ spũs sctũs nõ ꝓducat̃ nãlr a pr̃e ꝛ filio. volũtas dĩna est ṗncipiũ ꝓducēdi spũȝ sctũȝ. sȝ volũtas dĩna nõ est ṗncipiũ nãlr ꝓductiuũ. igit̃ spũs sctũs nõ ꝓducit̃ nãlr. Maior ꝓbat̃ sic. q̃cũq̃ȝ volũtas ꝑ= fecta hñs obm diligibile sibi ꝑsentatũ: est ṗnci^m ꝓducēdi amorē adeq̃tũ sibi ꝛ obo. i. amorē tãtũ quãtũ põt habere respectu talis obi. igit̃ volũ= tas dĩna habēs essentiã dĩnam sũme sibi ꝑsenta tam ꝛ diligibilē est obm ꝓducēdi amorem ade quatũ sibi ꝛ illi obiecto. cũ aũt tã ipsa q̃ȝ essen= tia sit infinita: amor adeq̃t⁹ ei necessario est ĩfi nitus. et ꝑ ɔ̃ns volũtas diuina est ṗncipiũ ꝓdu cendi amorē ĩfinitũ. Et vltra cũ amor ĩfinit⁹ sit de⁹ et per se subsistēs: et ꝓductiuũ necessario sit distictũ a ꝓducēte quia nichil ꝓducit se: seq̃tur q̃ ille amor sit ꝑsona subsistēs disticta a ꝓducē= te. talis aũt ꝑsona est spũs sctũs. ergo volũtas dĩna est ṗncipiũ spũs sancti ꝛ sic pȝ maior. sȝ mi nor ꝓbat̃. q2 volũtas est ṗncipiũ ꝓductiuũ libe re. ergo non nãlr. tenet ɔ̃ña q2 oppositi mo= di opandi vel ṗncipiãdi ĩpossibile est q̃ ɔpetãt eidē ṗncipio ꝓductiuo. tales aũt sũt modi ṗnci piãdi libere ꝛ nãlr q̃ p° distinguũt potētiã actiuã vt pȝ. 2° phico℞. antecedēs probat̃ q2 volun= tas est ṗncipiũ libere ꝓductiuũ creatura℞. igit̃ ꝛ spũs sancti. patet ɔ̃ña ꝑ idē ṗncipiũ q2 opposi= ti modi ṗncipiãdi nõ possunt eidez productiuo

principio cõuenire. ¶ Cõtra. 5^{am} ɔclusionē ar= guit Gregorius probando q̃ spũs sanct⁹ nõ ꝓ cedat libe. arguit. n. sic nullũ ṗncipiũ actiuũ d̃r liberũ respectu alicui⁹ nisi illd et suũ oppositum sit in ei⁹ potestate. ac ꝑ hoc illd tm̃ ꝓducit̃ ab a liquo ṗncipio libere: qd producit̃ ab illo cõtigē ter ꝛ nõ necessario. sȝ spũs sanct⁹ non producit̃ ɔtingēter a pr̃e ꝛ filio imo necessario. ergo non procedit ab eis libere. minor manifesta est ex fi de. Maior probat̃ ṗmo. quia distinctio ṗncipij productiui naturalis a libero inq̃ȝ^m huiusmodi nõ attēditur scd̃m entitates eorum in se ꝛ abso lute vt tales entitates sunt. q2 m̃ secundũ entita tem aliquãdo vnũ ṗncipiuz naturale magis cõ= uenit cũ vno ṗncipio libero. Vbi gr̃a ṗncipium quo naturalit̃ producatur fili⁹ dei cuȝ ṗncipio a quo libere ꝓducũtur creature q̃ȝ duo libera ṗn cipia int̃ se vt volũtas dei ꝛ volũtas nr̃a quarũ vtraq̃ȝ est ṗncipiũ liberũ. sȝ inq̃ȝ^m sunt actiua et ṗncipiũ actiuũ: vtrũq̃ȝ d̃r tale cõnotãdo aliquo modo actum vt patet in diffinitionib⁹ exprimē tibus q̃d nominis horũ terminorum ṗncipium liberum ꝛ ṗncipium naturale. ista ergo diuersi= tas vel sũmitur secundũ diuersitatē actuũ quo rum sunt ṗncipia. vel secũdum diuersum modũ eliciendi vel ṗncipiandi suos actus. non primo modo. nã duo ṗncipia actiua vnũ naturale et a liud liberũ possunt similium actiuũ scd̃m spēm esse ṗncipia. sicut de⁹ libere põt ꝓducere calorē eiusdē speciei cũ calore quē ignis ꝓducit natu= raliter. ergo hec diuersitas sũmitur scd̃m diuer= sos modos ṗncipiandi siue quia aliter et aliter principiant suos actus. nõ autē apparet quid sit ista diuersitas. nisi q2 hoc necessario ṗncipiat. il= lud autē nõ necessario sed cõtingēter seu. q2 hoc habet in sua potestate actũ suum. illud vero nõ ¶ Cõfirmatur ista probatio maioris ṗmo quia Aristo. 9°. metha^{e}. dans differētiam int̃ poten= tias actiuas rõnales ꝛ irrationales ait. tales q̃= dem potentias. s. irrationales necesse est q̃n vt possint actiuũ ꝛ passiuũ approping̃t hoc q̃dez fa= cere illud vero pati. illas vero. s. rõnales nõ ne= cesse suple hoc facere ꝛ illud pati. sed constat ꝑ omnem cõcessionē q̃ ibi p^{hs} ꝑ potētias irratio nales intelligit eas quas cõmunit̃ vocam⁹ acti= uas naturales. fm. n. doctores illa diuisio est ea dem cũ illa quã ponit ph̃s 2° phicorum de cau sis agētib⁹ scd̃m propositum ꝛ nõ scd̃m proposi tum quas post vocat intellectum et naturam. vnde per ista tria non secundum propositum. s. natura et potentia irrationalis: Aristoteles ibi dem intelligit secundum illud principiuz quod

cõmuniter dicim⁹ nãm. ergo scdm pñm pncipiũ actiuũ nãle dicatur illd qd necessario agit dũ est in dispositione in qua potest agere ꝛ ꝑ ꝯsequẽs liberũ ex opposito ꝯsideratũ: est illud qd nõ necessario agit sꝫ põt agere ꝛ nõ agere. ¶ Confirmatur. 2° ꝑ Augustinũ. 3°. li. de libero arbitrio. caplo vbi ponit sic. Nõ est nob liberũ qd in potestate nõ habem⁹. liberũ aũt est qd in potestate habem⁹. ex q̇ ptꝫ ꝙ scdꝫ ipꝫ oĩe qd est nob liberũ: ẽ in potestate nr̃a. illd aũt dr̃ solũ esse in potestate nr̃a qd possum⁹ facere ꝛ nõ facere. vñ phs. 3° ethicoꝝ dicit in qb⁹ est i nob. i. i potestate nr̃a: opari ꝛ nõ opari suplc est in nob. et in qbus nõ etiã. i. in qb⁹ est i nob nõ opari: etiã opari est i nob. ergo illud solũ est i nob liberũ qd et ei⁹ oppositũ possum⁹. ¶ Confirmatur. 3° ꝑ Damascenũ li. 2°. ca. 27. dicẽtẽ. eoꝝ q̇ct q̇ fiũt: hec qdẽ sunt i nob: hec aũt nõ sunt i nob. i nob qdẽ sunt q̄ nos sum⁹ liberi arbitrãdo facere et nõ facere. Hec. n. oĩa q̄ ꝑ nos volũtarie agũtur: non . n. volũtarie dicerẽtur agi actu nõ existẽte in nobis. Hec ille. ex qb⁹ ptꝫ ꝙ ea tm̃ volũtarie agere dicimur q̄ sunt in nob ꝛ q̄ facere et nõ facere possum⁹. ¶ Cõtra. 6m argũt Scot⁹ probando ꝙ pr̃ ꝑus voluit gignere filiũ q̄ꝫ genuerit cũ nõ solũ pozitate scdꝫ itellectũ: imo ꝑus origine. qꝛ pr̃ in p° ~~significato~~ originis itelligit formalr̃: et tũc etiã põt habere actũ volẽdi formal'r. in alio tamẽ ~~signato~~ originis gignit filium: nec tamen vult illã gignitionẽ volitione sequẽte illã gignitionẽ: sꝫ volitione habita i primo ~~signato~~ originis qua pr̃ formaliter vult ꝑsuponẽdo aliq̇ in° intellectionẽ q̄ pr̃ itelligit nõ aũt gignitionẽ verbi. ꝙ. n. pater poꝛ sit filio in aliq̇ ~~signato~~ originis probat ipe ꝛ sui seq̄ces dupl'r. p° sic. oĩe producens est ꝑus suo producto. ergo pr̃ est poꝛ filio. ꝯña ptꝫ qꝛ pr̃ producit filiũ. aña probatur dupliciter. p° ꝑ Augustinũ de imortalitate aie ca. 3°. dicẽtẽ. nulla res s: facit aut gignit: alioquin erat anteq̄ꝫ erat. qd si falsũ est: ẽ verũ illud. ista autẽ ꝯña nulla eẽt: nisi verũ sit ꝙ oĩe faciẽs vel gignens sit anteq̄ꝫ sit illd qd ab eo gignitur. et eadẽ rõne oĩe producẽs ꝛc. 2° idẽ probatur ꝑ phm 12° metha'. vbi causas agẽtes ꝛ mouẽtes dicit differre a formalib⁹ i hoc ꝙ ipse ꝑcedũt res q̄ꝝ sunt cause: formales aũt nõ ꝑcedũt sꝫ sunt simul Et cõmẽtatoꝛ ibidẽ cõmẽto. 16. causa inq̇t agẽs differt a formali. qꝛ agẽs ꝛ mouẽs ꝑcedit illd qd agitur et mouetur ab eo. formal' aũt ꝛ mãlis est cũ gñratione. Et infra exponẽs exẽplũ phi ait. ꝙ sanitas nõ precedit hominẽ sanũ. cũ sanitas in sano est q̄si forma. sanãs aũt necesse est vt ꝑcedat sanitatẽ. Necesse ẽ etiã scdꝫ cõmẽtatoꝛeꝫ agẽs ꝑcedere actũ ab eo ꝛ producẽs productũ ¶ 2°. sic. oĩe producẽs preintelligitur sue ꝓductioni. agere. n. ꝛ producere ꝑsuponũt eẽ. igitur pr̃ ꝑintelligitur gñrationi ꝛ ꝑ ꝯñs filio et ambo ꝑintelligũtur spirationi. ex q̄ seq̇tur ꝙ pr̃ erit ꝑoꝛ filio. et fili⁹ spũ scto. ¶ Cõfirmatur qꝛ hitudo nature ad suppositũ poꝛ ẽ hitudine ei⁹ od actũ. 2m ptꝫ ꝑ idẽ. qꝛ. s. agere supponit eẽ: et hitudo nature ad suppositũ ptinet ad eẽ. igitur nã diuina ꝑus hẽt eẽ i supposito pr̃no q̄ꝫ sit pncipiũ ꝓductionis filij. et ꝑ ꝯñs pr̃ ꝑus est q̄ꝫ generet. ꝛ ꝑ ꝯñs est filio ꝑoꝛ. Hoc aũt probato apparet ꝙ cũ pr̃ nichil expetet a filio: pr̃ in illo ꝑoꝛi q̄ precedit filiũ est ꝑsona ꝑfecta cũ oĩb⁹ essẽtialib⁹ non hẽntib⁹ respectũ ad extra ꝛ cũ pncipio ꝛ fecunditate ꝑfecta q̄ põt gignere filiũ ꝛ spirare spũm sctũm. et sic põt ꝛ vult gñrare filiũ et spirare spiritũ sctũm. Ex quo seq̇tur ꝙ ꝑus voluit generare filium q̄ꝫ genuerit eum.

Quantũ ad articulũ 3m ꝑmo notãdũ est pro solutione argumentoꝝ. ꝙ oĩe agẽs inq̄ꝫm hmõi agit sibi simile: nisi i actione ipsa ꝓpt deffectũ alicui⁹ pncipioꝝ: erroꝛ aliq̇s incidat. id eniꝫ omne agẽs ꝑtẽdit: sibi. s. assimilare passũ. hec aũt assimilatio est ꝑ formã vel naturã qua agẽs agit. q̄ in agẽte dr̃ pncipiũ agẽdi q̄ et hãc ipam formaꝫ vel nãm agẽs introducere intẽdit in passũ q̄ introducta cessat mot⁹ vel actio. Scdꝫ hoc igitur illud est pncipiũ q̄ gñrationis i gñrãte: i quo genitus gñrãti assimilat'. homo nãq̄ꝫ vtute hũane nature: gñrat filiũ sibi silem in nã humana. cũꝫ igit' in natura vl' forma q̄ est pncipiũ quo agẽdi vel gñrãdi: genitus debeat assimilari generãti: ꝛ ad hoc tendat generãtis intentio: sequitur ꝙ quanto gñratio sit ꝑfectioꝛ tanto perfectioꝛ erit assimilatio. vnde cum diuina generatio sit ꝑfectissima: ipsa forma vel natura q̄ generãs generat: cui cõmunis ꝛ eadẽ vtriq̄ꝫ. s. gñranti ꝛ genito scdm ꝑfectissimũ modũ nõ solũ assimilatiõis sed etiã idẽtitatis q̄ est secundũ numerũ et non solũ secundum idẽtitatem specificam que in generationibus creaturarum inuenitur. Ex q̄bus infertur ꝙ cum nulla res seipsam producat i esse vel generet: implicat enim hoc repugnantiã contradictionis: ꝙ omne principium qd generans: est distinctum realiter o genito distinctione suppositali indiuiduoli vel personali. et tamẽ qꝛ oĩe gñrãs ꝓut dictum est assimilat sibi geni-

tū q̄ꝫm possibile est ī nā vel forma q̄ est p̄ncipiū quo ḡnationis: seq̄t q̄ q̄ꝫm ad hm̄oi p̄ncipiū q̄: ḡnās sit idē genito ꝛ q̄ tal' forma vel nā sit vtriq̄ꝫ cōmūis. p̄ncipiū igit̄ q̄ nō hēt ex sui rōne q̄ sit realiter distictū a p̄ncipiato imo magis q̄ sit idem illi cū sit aliq̄d sibi cōmunicatū a ḡnante. forma aūt vl' nā q̄ ī ḡnatione vl' pductione diuīa ē p̄ncipiū q̄: est diuīa eēntia nō aliq̄ relatio vl' propetas psonal'. nō. n. p̄r ḡnat p̄rē ꝫ qd̄ tū necessariū eēt si p̄rnitas eēt in patre p̄ncipiū ḡnationis q̄: ſꝫ de⁹ p̄r ḡnat deū filiū. Sciēdū tū prout. S. tho. docet d̄ poᵃ. q. 2ᵃ. ar. 2°. ī cor. q̄ nā cōmunis p̄rib⁹ supposit' hēt speciale ꝛ determinatū modū tā in eēdo q̄ꝫ in p̄ncipiādo scd̄m q̄ ē in alio vel in alio supposito. homo nāq̄ꝫ pfecti⁹ hēt actū v̄tutis imaginatiue q̄ꝫ alia aīalia. ꝛ pfectiorē sortitur vī imaginatiuā ex adiūctione ad aīaꝫ rōnalē. et vn⁹ homo clari⁹ ꝛ subtili⁹ alio itelligit scd̄ꝫ q̄ ꝯpetit p̄ncipiis idiuidualib⁹ hui⁹ vel illius. ex quo infert̄ q̄ lꝫ eēntia diuīa sit cōmunis trib⁹ psonis: in solo p̄re ē p̄ncipiū ḡnādi q̄ scd̄ꝫ q̄ ꝯpetit propetati psonali p̄ris vnde ꝛ ī solo p̄re habet rōnē potētie ḡnatiue. Accipiūt̄ q̄ sup̄ dicta sunt ex dict'. S. Tho. p° ſē. dif. 5ᵃ. i. glo. li. et dif. 7ᵃ. q. pᵃ. ar. 2° ad. 3ᵐ. Et. pᵃ. p. q. 41ᵃ. ar. 5°.

Secūdo. Notādū ē q̄ p̄ncipiū actionis vl' passionis: nō dicit d̄ p̄ncipali significato relationē ſꝫ formā absolutā licet ex ꝯn̄ti ꝯnotet respectū quēdam ad id cui⁹ est p̄ncipiū. quādoq̄ꝫ ad solā actiōeꝫ: quādoq̄ꝫ v̄o ad illd̄ qd̄ p actionē productū ē. nō. n. p̄ncipiū actiuū semp p suā actionē producit aliquā rē q̄ sit termin⁹ actiōis cū multe sint actiones ꝛ opatiōes q̄ nō hn̄t aliq̄d opatū ꝑut ph̄s dicit p° ethi. Et nono metha'. vn̄ p̄ncipiū actionis nō est relatiuū scd̄m eē ſꝫ scd̄m dici. sic sentit. S. Tho. in de potētia. q. 2. ar. 2°.

Tertio. Notādū est q̄ nō est idē aliq̄d ꝑduci nālit̄: ꝛ ꝑduci p modū nature. Dicit̄. n. aliq̄d ꝑduci nāliter ꝑpter nālē hitudinē quā hēt ad suū p̄ncipiū. p modū v̄o nature ꝑduci d̄r: qd̄ ꝑducit̄ ab aliq̄ p̄ncipio sic ꝑducēte sic nā ꝑducat. ꝛ q̄ꝫm ad ꝑpositū nr̄m sufficit siltudo attendit̄ q̄ꝫm ad tria. p° q̄ꝫm ad hoc. s. q̄ ꝑcessio q̄ ē scd̄m nām: nō necessario exigit aliā p̄orē ꝑcessionē. 2°. q̄: ꝑcessio q̄ ē secūdū nāꝫ: ē ī siltudinē nature ex ipsa rōne processionis. 3° q̄: procedere p modū nature: est ꝑcedere ab vno agēte pfecte. Itē aliud ē ꝑcedere volūtarie aut a volūtate sic a p̄ncipio: ꝛ aliud ē procedere p modū volūtat'. volūtarie nāq̄ꝫ aut a volūtate sic a p̄ncipio d̄r aliq̄d procedere: qd̄ procedit a volūtate libere. i. non ex necessitate nature. ꝑcedere aūt vl' ꝑduci p modū volūtatis: ē p oppositū ad id qd̄ procedit vel producit̄ p modū nature q̄ꝫm ad hoc. s. q̄: processio q̄ est p modū volūtatis: d̄ necessitate p̄exigit aliā ꝑcessionē. s. processionē itellect⁹. Neq̄ꝫ. n. amor alicui⁹ rei p̄t a volūtate procedere: nisi intelligat̄ processisse ab itellectu: illi⁹ rei v̄bū ꝯceptū. eo q̄ bonū itellectū ē obꝫ volūtat'. Et iteꝝ qd̄ procedit p modū volūtat' ex vi tal' processionis: nō procedit ī siltudinē nature specifice nō. n. illa q̄ a volūtate procedūt: ex vi talis ꝑcessionis hn̄t q̄ procedāt silia agēti in natura specifica: ſꝫ hoc hēt in diuīs iq̄ꝫm ē diuīa processio p quā semp cōmunicat̄ nā. Et d̄ hoc magis dicet̄ disti. 13ᵃ. Itē procedere p modū volūtat' ē procedere a duobus pfecte agētib⁹ nā illa q̄ procedūt p volūtatē: procedūt a duob⁹ agētib⁹. s. a volūtate ꝛ ab intellectu. Ex q̄b⁹ īfertur q̄ ista stare p̄nt. sp̄m sctūꝫ procedere naturalit̄ a p̄re ꝛ filio: non tū p modū nature. Itē q̄ procedat p modū volūtatis nō tū volūtarie neq̄ꝫ a volūtate tāq̄ꝫ a p̄ncipio libere producēte. i. nō ex necessitate nature Accipiūt̄ ista ex dict'. S. Tho. p°. sen. dif. 13ᵃ. q. pᵃ. articul'. 2°. et. 3°. Et pᵃ. p. q. 27. ar. 4°. Sed magis exp̄sse in de poᵃ. q. 10ᵃ. ar. 2°. in cor. et ad 5ᵐ. 7ᵐ. et. 11ᵐ. ¶ Aduertēdū tū q̄ libertas dupliciter accipit̄ i agēdo. vno m° prout libere agere dicit i agēte modū se hn̄di ad vtrūlibet in tali actione. i. ad agere et nō agere: et isto m° opponit̄ necessitati nature ꝛ d̄terminationi ad vnū scd̄ꝫ quē modū libertat': de⁹ producit creaturas et isto m° libere accipit̄ i p̄missis. alio m° libertas volūtat' accipit̄ prout opponit̄ violētie. vel coactioni: et isto m° nō opponitur necessitati nali. sic. n. de⁹ volūtate sua libere amat seipꝫ: licet de necessitate nature amet seipm̄. ꝛ scd̄m istum modū libertatis intelligitur. 5ᵃ ꝯclusio. hāc distictionē ponit. S. Tho. i d̄ poᵃ dei vbi s̄ ad 5ᵐ.

Quarto. Notādū est pro declaratione. 6ᵉ ꝯclusionis ꝛ risione ad argumēta in ꝯriū. q̄ lꝫ ordo multipliciter dicatur: tū in diuinis: ordo originis dūtaxat dari p̄t. ordo aūt originis nō icludit i sua rōne formali p̄us et posteri⁹. nā ordo origis ē hitudo vni⁹ ad alteꝝ ī origie fūdata. origo aūt iq̄ꝫm huiusmodi: fundat relationē q̄ vnū ꝑcedit vl' originatur ab altero. q̄ aūt vnū sit p̄us altero: nō seq̄tur p se et formalit̄ ex rōne origis ſꝫ vl' ex eo q̄ origo ipa ē cū motu ꝛ successione: vel quia id qd̄ originatur procedit de poᵃ in actū: aut saltē ꝑpter naturalē ꝯnām vni⁹ ad alterū ꝛ non e꜀-

quēadmodū phs dicit in p̄dicamētis ꝙ illud est prius: a quo non ↄuertit̄ ↄ̄ńa. Ex quibus infert̄ ꝙ licet fili⁹ in diuis ꝓcedat vl' originet̄ a patre: non ideo ↄcludit̄ sicut aliq̄ ↄtēdūt ꝙ pat̄ sit p̄or filio. nā inter p̄rēm ⁊ filiū solus ordo originis assignari p̄t ad quē nō necessario sequit̄ p̄us ⁊ posteri⁹ sed hoc p̄cise ꝙ alter ꝓcedat vel originet̄ ab altero ꝓut dictū est. in diuinis nāq̃ nichil p̄us aut posteri⁹ est vt in symbolo Athanasij dr̄. et nō solū scd̄m rē sed nec etiā ē ibi p̄us ⁊ posterius scd̄m intellectū ꝓut. S. Tho. efficacit̄ ↄducit in locis p̄allegatis in ↄclusione. 6ᵃ ⁊ stat v̄tus sue ꝓbationis i hoc ꝙ ꝑsone diue relatiuis proprietatib⁹ ↄstituūt̄: imo sūt ip̄e relationes. ⁊ q̄r relatiua simul sunt nāli intelligentia: seq̄t̄ ꝙ ꝑsona ꝓducēs vt ꝑsona p̄ris etiā scd̄m itellectū: nō possit dici p̄or q̄̄ ꝑsona filij non solū q̄̄ᵐ ad rōnem p̄ncipij sed etiā inq̄̄ᵐ tale suppositū est qd̄ est singulare i diuis. i creaturis aūt id qd̄ ē p̄ncıᵐ gn̄ationis vl' actiōis q̄̄ᵐ ad id qd̄ ē i nā sua: ē aliquid absolutū. qd̄ vt sic: nō h̄et dependētiā vl' h̄itudinē ad p̄ncipiatū vel ꝓductū imo magis eↄ ⁊ ideo in creaturis id qd̄ est ꝓducēs vel p̄ncipiū: est p̄us scd̄m nāz q̄̄ᵐ ad id qd̄ ē: ꝓducto vl' p̄ncipiato. ac ꝑ hoc pōt itelligi sine eo imo ⁊ ē p̄us nāli intelligētia. Nec q̄ valet ꝙ aliqui distigunt de relationib⁹ diuis dicētes ꝙ p̄sit ↄsiderari vel vt relationes: vel vt sūt ꝓp̄etates ↄstituētes ꝑsonas. ⁊ eodē m° ꝑsone ip̄e possūt ↄsiderari vl' vt relatiua quedam: vel vt supposita sunt. et p° m° dicūt ꝙ relatio p̄r̄nitatis ⁊ ip̄a ꝑsona p̄ris: non possūt itelligi sine filiatione ⁊ sine filio s3 sunt simul scd̄3 itellectū. i. scd̄3 nālē itelligētiā eo ꝙ vnū relatiuoꝝ ē de itellectu alteri⁹. s3 ↄsiderādo relationes. 2° m° inq̄̄ᵐ. s. sūt ꝓp̄etates ↄstituentes ꝑsonas: ⁊ ↄsiderādo ꝑsonas inq̄̄ᵐ sūt q̄daz supposita: p̄r̄nitas p̄t itelligi sine filiatione ⁊ pat̄ sine filio. ⁊ ꝑ ↄ̄ńs ꝙ p̄r̄ hoc m° sit p̄or filio cu3 sit filij p̄ncıᵐ. ista certe distictio locū nō h̄et in proposito. q̄r cū ꝓp̄etates qb⁹ ↄstituūt̄ ⁊ distigunt̄ ꝑsōe diue nō sint forme absolute: alias ꝑ aliq̄d absolutū distiguerēt̄ qd̄ ē erroneū s3 sint ꝓprietates relatiue: seq̄t̄ ꝙ ↄsiderare relatiōes iq̄̄ᵐ prop̄etates sūt ↄstituētes ꝑsonas: nō ponit eas extra gen⁹ ⁊ nā3 relationis. Oportet. n. imaginari ꝙ prop̄etas ↄstitutiua ꝑsonaꝝ vel suppositoꝝ: est q̄d cōmune ad formas absolutas qbus ↄstituunt̄ ꝑsone vel supposita in creaturis: ⁊ ad relationes qb⁹ ↄstituunt̄ ꝑsone vl' supposita i diuinis. vnde sicut ↄsiderare hoīnē inq̄̄ᵐ ē aīal: nō ponit hoīnē extra sp̄ēm ⁊ nā3 hominis eo ꝙ animal est d' rōne ⁊ natura ei⁹. ita cōsiderare relationes ꝑsonales in diuis inq̄̄ᵐ sunt ꝓp̄etates ↄstitutiue ꝑsonarū: non ponit eas extra genus ⁊ nām relationis ꝑsonal'. eo ꝙ prop̄etas cōstitutiua ē de rōne formali relationis ꝑsonalis i diuinis. oportet igit̄ dicere ꝙ proprietates ↄstituentes ꝑsonas diuas: sunt ꝓp̄etates relatiue. ⁊ ꝑsone diue: sunt supposita relatiua nō absoluta. vñ ⁊ abstractis ꝑ itellectū relationib⁹ ꝑsonalib⁹ in diuis: nō remanēt ypostases diue prout. S. Tho. docet p° sen. disti. 26. q. pᵃ. ar. 2°. Et pᵃ. p. q. 40. ar. 3°. Et de poᵃ. q. 8ᵃ. ar. 4°. qd̄ verum nō eēt si ypostases ⁊ persone diue nō constituerētur prop̄ētatib⁹ relatiuis. Ex qb⁹ ↄcludit̄ ꝙ p̄r̄ etiā inq̄̄ᵐ ē talis ꝑsona diua. i. ꝑsona p̄ris: est suppositum relatiuū. ⁊ ꝑ ↄ̄ńs itelligi nō p̄t sine opposito relatiuo nec eē p̄us scd̄3 itellectū. Qd̄ aūt. S. Tho. sepe distigunt relationē i diuis iq̄̄ᵐ. s. est relatio ⁊ inq̄̄ᵐ est cōstitutiua proprietas: nō repugnat p̄missis. nā talis distictio ē itelligēda nō q̄si fiat distictio int̄ relationē ⁊ formā absolutā: s3 est distictio relationis sub rōne cōmuni. s. inq̄̄ᵐ est relatio cōmunit̄ sūpta. i. s̄m rōne3 sui gn̄is cui⁹ nō ē cōstituere s3 ad alteꝝ se h̄ere ⁊ sub rōne speciali vel magis determinata. s. in q̄̄ᵐ est relatio ⁊ prop̄etas ↄstitutiua.

Quantū ad articulū. 4ᵐ. r̄ndēdū est obiectiōib⁹ aduersarioꝝ ⁊ q̄dē ad p̄mu3 Gregorij ↄ̄ tres primas conclusiones negat̄ maior vl' r̄ accepta. ⁊ est bona r̄ńsio ibi data. ⁊ ad ei⁹ iprobationē: negat̄ ↄ̄ńa. l3. n. eēntia diua sit idē realit̄ cu3 generatione ⁊ genito: differt tñ in m° significandi. nā significat̄ vt forma vel natura in p̄r̄e gn̄ante rōne cuius habet ex suo m° significādi ꝙ sit p̄ncipiū quo gn̄ationis magis q̄̄ fili⁹ vel gn̄ratio q̄ nō habēt talē modū significādi. vñ rō nichil ↄcludit. Et ad ↄfirmationē dr̄ ꝙ auctoritas phi itelligit̄ d' p̄ncıᵒ qd̄ nō d' p̄ncipio q̄ si itelligat̄ eē p̄ncıᵐ alteri⁹. i. ei⁹ qd̄ ē alterū scd̄3 rē. Si autē alteritas itelligat̄ q̄cūq̄ m° siue s̄m rē siue s3 rōnē: ↄcedit̄ ꝙ p̄ncıᵐ q̄ inq̄̄ᵐ p̄ncipiū ē semꝑ ē p̄nᵐ alteri⁹. ⁊ ita ↄcedim⁹ ꝙ eēntia diua est p̄ncipᵐ q̄ alteri⁹. i. ei⁹ qd̄ est distictū ab ea scd̄m rōnem. Pōt etiā dici ꝙ phs loq̄t̄ i reb⁹ nālib⁹ in qbus ꝓductū vl' p̄ncipiatū educit̄ d' poᵃ i actū. neq̄ accipit eādē formā nūero q̄ ē i gn̄rāte. Ad 2ᵐ negat̄ ↄ̄ńa. ⁊ ad ꝓbationē r̄ńdet̄ sic ibi r̄ńdebat̄. et ad iprobationē p̄mā negat̄ assūptū. ⁊ ad auctoritatē phi ⁊ ↄmētatoris p̄t3 r̄ńsio ex solutione ad p̄ᵐ. Ad 2ᵐ iprobationē dr̄ ꝙ nō io negam⁹

relationē eē pͥnciͫ quo gñationis vł productionis quia est idē realiť cū ea: sꝫ qꝛ relatio vt relatio est: nō hēt rōnē forme manētis vel nature q̄ generās generat: sꝫ magis dicit hītudinē quandā vel respectū vt a gñrāte. nō. n. relatio vt relatio est. i. fm ꝓpãz rōnē relationis: est aliqd sꝫ ad aliqd. ¶ Ad. 3um improbationē negaẗ assūptū. nā pt aliqd esse pͥncipiū reale alicui⁹ ꝛ ꝙ nō referaẗ ad illō realiť sicut dictū est de pͥncipio q̄ nam sic dictū est in. 2° notabili pͥncipiū gñrationis vel productionis nō est relatiuū scdꝫ eē sed scdm dici. vnde i pͥncipali significato nomē pͥncipij formā absolutā iportat. Sed neqꝫ etiaꝫ de pͥncipio qd: veruꝫ est vlř qd arguēs assūmit. nā de⁹ pͥncipiū est ꝛ dñs ꝛ creatoꝛ realiter oium creaturarū ꝛ tamē nō refferť ad creaturas realiť. vnūqdqꝫ etiā est realiť idē sibi sꝫ non refferť ad se relatione reali idētitatis sꝫ rōnis tm̄. ¶ Ad 3m pͥncipale dicit ꝙ cū agere vel producere se ipso p° sit se toto agere aut producere id est nō ꝑ aliud neqꝫ ꝑ ptē sui: illud antecedēs. pŕ se ipso p° producit: hēt duplicē sēsū. si. n. itelligaẗ ꝙ pŕ se toto. i. q̄libꝫ qd est ipse vel qd in ipō est ꝓducit: falsa ē ꝓpositio. nā relatio pŕnitatis ē in pŕe ꝛ est pŕ ꝛ tamē pŕ nō producit ipa pŕnitatis relatione tāqꝫ pͥncipio q̄ cū sit ꝓpetas indiuiduaľ vt sup̄ dictū est. si aūt itelligaẗ ꝙ pŕ se ipō pͥmo producit. i. nō ꝑ aliqd qd nō sit ipe realiť: aňs est verū. sꝫ tñ negaẗ ꝯña si in ꝯsequēte itelligaẗ distictio rōnis iter pͥnciͫ q̄ ꝛ pͥncipiū qd ꝛ ad ꝓbationē ꝯñe negaẗ iterꝫ ꝯña quā adducit si pͥnͫ a pͥncipio dicaẗ eē aliō scdꝫ rōnē tm̄. si aūt i vtraqꝫ ꝯña accipiaẗ distictio vł alietas scdꝫ rē: ꝯcedit tota argumētatio sꝫ sic non militat ꝯ nos q̄ ponim⁹ i diuina gñratione idē eē realiť pͥnciͫ q̄ ꝛ pͥncipiū qd sola rōne distīcta. ¶ Ad. 4m dicaẗ ꝙ itelligēdo ātecedēs ð alietate vł distictione scdꝫ rōnē ꝛ nō fm rē: negaẗ ꝯña. ꝛ ad probationem dŕ ꝙ ꝑ ea q̄ arguēs adducit nō probaẗ ꝙ pͥnciͫ quo vł essētia aut nā sit causa pŕis aliq m° fm rē cū sit oīno eadē res cū pŕe sꝫ qꝛ distīgūť rōne illud ꝑaīse ꝯcludiť ꝙ eētia diuina sit vt forma patris ꝛ ꝯstituat pŕem i eē diuino scdꝫ modū nrꝫ intelligēdi qd et nos ꝯcedim⁹. pŕ. n. deitate ē de⁹ ꝛ deitas siue eētia diuina ē forma vel pͥnciͫ quo pŕ gñrat deū filiū ꝛ tamē a pꝛterei cū in pŕe non sit alia res q̄ ipe: seipō realiť est de⁹ ꝛ se ipō gñrat deū filiū ꝛ est pŕ. i. ipa eadē re q̄ ē ipe. ¶ Ad 5m dŕ ꝙ solutio ibi data bona est. ꝛ ad improbationeꝫ dŕ ꝙ q̄uis ꝯceptus seu rō inqꝫm huiusmodi nō sit pͥncipiū generādi quo nec qd: ꝛ tñ eadē res sub alio ꝛ alio ꝯceptu ꝛ alia et alia rōne est pͥncipiū generādi quo vł qd. nā ꝛ in diuinis eē pͥncipiū quo ꝛ eē pͥnciͫ qd nō differūt nisi scdꝫ aliā ꝛ aliā rōnē ꝛ scdꝫ aliū ꝛ aliū modū significandi. Et ad ꝯfirmationē ꝯcediť assūptū. nec illō sapiens negabit. nā angelus forma simplex est. ꝛ tñ qꝛ est ꝑ se subsistēs: in āgelo ē assignare suppositum ꝛ nām. ꝛ idē eēt in q̄cūqꝫ alia forma simplici creata si eēt ꝑ se subsistēs. ¶ Ad pͥmū ꝯ. 4um. ꝯclusioneꝫ dŕ p° ꝙ procedere a duob⁹ quocūqꝫ modo: nō ē procedere ꝑ moduꝫ volūtatis sꝫ qñ aliqd procedit a duob⁹ tali m° ꝙ vtrūqꝫ agens hēat suā opationē ꝛ opatio vni⁹ p̄supponat opationē alteri⁹ quēadmodū id qd procedit a voluntate p̄supponit opationē intellect⁹. talis autē modus procedēdi nō ꝯtingit in exemplo dato. Dŕ. 2°. ꝙ arguēs decipitur putās ꝙ idē est procedere volūtarie ꝛ procedere ꝑ modū volūtatis qd tñ est falsū prout sup̄ patuit in. 3° notabili. ¶ Ad. 2m dŕ ꝙ intellectio in nob nō producitur ab itellectu ꝛ a phātasmate tanqꝫ a duobus agētib⁹ eliciētib⁹ a se duas actiones. nā phātasma intellectionē nō attigit q̄ ē in itellectu possibili. neqꝫ phātasma. i. spēs in phātasmate agit i intellectū agētē imo phātasma est forma circa quā itellect⁹ agēs suā hēt opationē. vnde antecedēs falsum est i proposito nr̄o. Et ad ꝯfirmationē qꝫm ad pͥmā sui ptē rńdet. S. Tho. in q̄stionibus de po° dei. q. 10°. ar. 2°. ad. xjm. ꝙ in generatione q̄ est ex pŕe ꝛ matre: solus pŕ est agens mater vero est paciēs. Ad. 2am ptē ꝯfirmatiōis dicaẗ ꝙ in oib⁹ actionib⁹ in q̄bus plura agentia naturalia ꝯcurrūt: oia agētia hēnt vicē vni⁹ agētis cū q̄libet sit ip̄fectuꝫ. q̄litates aūt cū forma sbali nō sūt plura agētia sed sunt pͥncipia q̄ agēdi ¶ Ad. 3m dŕ ꝙ argumētatio nō est ad propositum. nam nos nō ponim⁹ spūm sctūm procedere a patre ꝛ filio voluntarie cōtra cui⁹ impugnationem frustra laborat arguēs. sed ponim⁹ ꝙ procedat per moduꝫ voluntatis quod nō est idem cum hoc quod est procedere voluntarie sicut sepe dictum est. ¶ Ad. 4m negatur minoꝛ non enim spiritus sanctus procedit a patre et filio illo eodēmodo ad veritatē sicut illud qd in nobis procedit a voluntate. nam spirit⁹ sanct⁹ procedit a patre ꝛ filio tanqꝫ a duobus suppositis ꝛ a duab⁹ ꝑsonis ꝛ nō ab vno eq̄ perfecte ꝛ imediate agentibus ꝛ in eadem natura atqꝫ eadeꝫ actione ꝛ vna ꝛ eadem virtute actiua nō sic autem secundum veritatē procedit ab itellectu ꝛ voluntate quod in nobis procedit a volūtate. vñ videẗ arguēs ꝑ ignorātiā termioꝝ falli extimās ꝙ idē sit procedere ꝑ modū volūtatis ꝛ ꝓ-

cedere a volūtate vl' p actū volūtatis nō itelli
gēs q. S. Tho. cū dicit spūz sctūz procedere p
modū volūtat? ꝯpet processionem spūs sancti
nō ad volūtatē nec ad modū volūtat? pris z fi
lij: sz ad modū ei⁹ qđ ꝓcedit a volūtate nr̃a quē
modū sic dictū ē nō ad ꝟitatē tenet in sua ꝓces-
siōe sz ei⁹ siīitudinē. q̄z ad hoc q spūs sāct⁹ pre
supponit ꝓcessionē filij z est a duob⁹. s. p̄re z filio
sicut illō qđ i nob ꝓcedit a voluntate p̄supponit
ꝓcessionē q̄ est in intellectu ac p hoc ē a duob⁹
.s. intellectu z volūtate. in plurib⁹ tñ est dissimi
litudo vtrobiqz sicut dictū est. Et ex hijs patet
rñsio ad. 5m. ¶ Ad. 6m dr̄ q spūs sctūs ꝓcedit
p modū volūtat? q2 ꝓcedit a p̄re z filio. vñ da-
to q̄ ipossibile q spūs sctūs nō ꝓcederet a filio:
nō ꝓcederet a solo p̄re p modū volūtat? q̄uis
ꝓcederet p actū volūtat? p̄ris vt amor. nā nō
est idē ꝓcedere p modū volūtat? z ꝓcedere p a
ctū volūtat? sic dictū ē i rñsione ad 4m. ꝓcede-
re āt ꝯplete oīb⁹ alijs exclusis: nō sufficit ad hoc
q̄ dē ꝓcedere p modū volūtat?. ¶ Ad. 7m dr̄ q
sic tactū ē i rñsione ad 4m: arguēs decept⁹ fuit
nō intelligēs q̄re dicat. S. Tho. spūm sctūm ꝓ
cedere p modū volūtat?. putās q mēs. S. tho.
fuerit spūz sctūm nō ꝓcedere scđz ꝟitatē p actū
volūtat? p̄ris z filij sz siīitudinarie. quē itellectū
nūq̄ habuit. S. Tho. cū z exp̄sse teneat p°. sen.
dis. 10ª. ar. 2°. q spūs sctūs ꝓcedit a p̄re et filio
ꝓprie ac ꝟe vt amor. idē z magi? expresse tenet
p°. p. q. 37. ar. p°. vbi ꝓbat q propriuz nomē spi
ritus sancti sit amor. idē i sentētia tenet i. q. de
ꝟi. q. 10ª. ar. 2°. amor aūt non nisi p actū volun
tat? ꝓduci pt. idē hētur pª. p. q. 27ª. articul. 3°.
z. 4°. sz ꝓcedere p modū volūtat? accipit sctūs
Tho. p ꝯparationē ad id qđ ꝓcedit a volūtate
nr̃a vt sit sensus. q lz spūs sctūs ꝓcedat p actū
volūtat? p̄ris z filij vere z ꝓprie: hēt se tñ in mº
ꝓcedēdi sic illa q̄ procedūt a volūtate nr̃a ꝓp
ter aliquā siīitudinē q̄ sup dicta est i rñsione ad
4m. q̄uis i plurib⁹ alijs attēdat̄ dissiīitudo vtri
usqz ꝓcessionis. sz re ꝟa arguēs nō satis accepit
doctrinā bti Augusti. i p°. li. ð trini. vbi tractato
rē diuinar rez hortat̄ cū modestia z timore ð re
bus diuis z loq̄ z disputare. ipse siqdē arguēs re
gulā istā tāta deuotione ꝯplex⁹ est q spūz sctūz
ꝯparat simie z figmētis forte q2 intellect⁹ eius
erat⁹ fictitijs z vanis adinuētionibus repletus
erat. talia certe nō nisi ore polluto dici aut scribi
possunt eciā si profferat̄ ducēdo ad iconueniēs.
Perīde p2 rñsio ad. 8m in q̄ similr̄ audatia non
veret̄ ponere os in celū. ¶ Ad. 9m negat̄ minor
z ad probationē rñdet. S. Tho. in de potentia
dei. q. 10ª. ar. 2°. ad. 5m. Rñ. 5° loco. S. Tho. ar
guit illud idē in sentētia qđ Scot⁹ z fortasse ab
eo accepit. vñ rñdet q naturalis necessitas scđz
quā volūtas aliqd n̄aliter vult: nō repugnat li
bertati volūtatis eo q volūtatis libertas vio-
lentie vel coactioni oppoit̄. vñ pat̄ z fili⁹ natu-
ralit̄ z libere producūt spūm sctūm z p̄r natura
liter z libere producit filiū accipiēdo libere pro
ut excludit violētiā vl' coactionē nō aūt prout i
cludit possibilitatē vl' ꝯtigētiā ad vtrūlibet. scđz
quē modū phs distiguit potētiā actiuā in n̄alez
z liberā. 2°. phicoz. z de hoc dictū est in. 3°. no-
tabili. ¶ Ad pm ꝯ 5am ꝯclusionē p2 rñsio p ea q̄
dicta sūt in. 3° notabili z i solutione imediate
p̄cedēte de distictiōe libertat? vel ei⁹ qđ ē libere
agere. accipit. n. arguēs in argumētatione sua z
in ꝯfirmatiōib⁹ q̄s inducit: libertatē vel agere li
bere prout iplicat possibilitatē vel ꝯtigentiā ad
vtrūlibet. i. ad agere z nō agere. ꝯclusio aūt nr̃a
accipit libertatē vl' libere producere seu agere:
prout excludit coactionē z violētiā dūtaxat. iō
argumētū nō est ad propositū. ¶ Ad pm Scoti
ꝯ. 6am ꝯclusionē dr̄ q signa illa ~~vel signat~~ ori-
ginis in q̄b⁹ fundat̄ arguēs: sūt ficticia imo z vi-
cia erroris ꝓut alias m̄ igis videbit̄. Et ad p̄mā
ei⁹ probationez negat̄ antecedēs prout accipit̄
in processionib⁹ vel productionib⁹ diuinis. et ad
auctoritatē Augustini dr̄ q Aug⁹ vtit̄ tali ꝯña
loquēs ð creaturis q̄ procedūt de poª ad actuz
vel de nō eē ad eē vnde nō est ad ꝓpositū. non
enī Aug⁹ visus eēt vtī tali ꝯña q̄ nō pōt ꝟificari
etiā in omni productione creaturarū cū possit
dari producēs qđ nō fuerit p aliquā durationez
ante productū sicut ð sole z luce emissa z radi-
js a sole productis. eodē modo rñdet̄ ad aucto
ritatē phi z sui cōmētatoris. ¶ Ad. 2m dr̄ q an
tecedēs hēt ꝟitatē vbi producens z productio
aut actio sunt res absolute z nō nisi de priorita
te nature vel sm rōnē sz i proposito nr̃o produ
cens est scđm se suppositū vel ypostasis relatiua
z p relationē ꝯstituta. Itē productio ipsa. s. gen
ratio est relatio q̄ producēs refert̄ si accipiatur
actiue propt̄ qđ producēs nō pt intelligi sine ꝓ
ductiōe. z p ꝯñs neqz sine producto. Et ad con
firmationē dr̄ q aūs non est vl'r ver nisi vbi na
tura z suppositū z actio ei⁹ differūt realit̄ qđ nō
est in diuis vñ nō est ad propositū. ¶ Ad argu-
mētū ante oppositū dr̄ q licet essētia z natura i
deo sint idē oīno scđm rē: z tñ hoc nomē natura
ab ipsa iposițione hēt ordinē ad actū quez non
importat nomē essētie et ita magis ꝓpe pt dici
q p̄r genuit filium natura q̄z essentia

¶ Distinctio septima.

Circa 7^am distinctionē querit̄ vtrū ī pr̄e sit aliqua potētia respectu act⁹ gn̄ratiōis eterne et arguit̄ ꝙ non. qꝛ oīs potētia vel est actiua: vel passiua:sed neutra illarū pōt dari in diuinis.non passiua qm̄ dicit impfectionē.neqʒ potētia actiua pōt eē in vna psona respectu alteri⁹;cū psone nō sint facte.ergo ꝛc̄. ¶ In oppositū arguit̄. nam vt dicit Aug⁹ ꝯ Maximinū hereticū.Si de⁹ pater non potuit gn̄rare filiū : vbi ē omnipotētia dei pr̄is. ¶ In hac questione erunt quattuor articuli in singulis questionibus prenotati.

Quantū ad primū articulū sit pma cōclusio ꝙ generās in diuinis habet potētiam gn̄randi ꝛ spirās hēt potētiā spirādi. Hāc ꝯclusionē probat.S.Tho.in hac disti.q.pª.ar.p°. Itē.p°.pte q.41ª.ar.4°. Itē de potētia dei.q. vel mā.2ª. ar.p°. ¶ Cōclusio.2ª.est ꝙ potētia gn̄randi dicat pn̄cipalit̄ ꝛ in recto diuinā nām: sed in obliq̄ relationē.Hanc ꝯclusionē ponit.S.Tho.in hac disti.q.pª.ar.2°.Itē pª.p.q.41ª.ar.5°. Item ð potētia dei.q.vel materia.2ª.ar.2°.

Quantuʒ ad secundū articulū ponēde sūt obiectiones aduersarioꝝ ꝛ quidē ꝯ pmā ꝯclusionē arguit multipliciter Aureo.primo sic. Ubi productiones nō sunt elicite:vanū est q̄rere potentiā pductiuā aut pn̄cipiū pducēdi:ſʒ in diuinis gn̄rare ꝛ spirare nō sunt pductiones elicite Pater.n.nichil habet elicitū aut capiēs entitatē.ꝛ potissime illud q̄ formalit̄ ꝯstituit̄ in eē suppositū nō pōt esse aliūde.alias nō esset suppositū improductū.ergo vanū est q̄rere potētiā pductiuā vel pn̄cipiū pducēdi respectu istaꝝ pductionū. ¶ 2°.sic.posse eē pr̄em nō ē posse potētie pductiue sʒ est posse ꝯnectiōis necessarie con⁹ q̄ homo pt eē aīal vl̄ diamet̄ pt nō cōmēsura ri coste.si.n.posse eē pr̄eʒ caderet sub aliq̄ potētia pductiua:pr̄ necessario pduceret̄ in eē pr̄is in diuinis qđ est erroneū.ſʒ nō ē alia potētia q̄ pr̄ pt eē pr̄ ꝛ q̄ pt gn̄rare.idē.n.ē act⁹ cū actu.gn̄rare.n.ꝛ pr̄nitas sūt eadē res.ergo eadē erit poª q̄ pr̄ pōt gn̄rare ꝛ q̄ pr̄ pōt eē actu pr̄. ꝛ pʒ in oibus ꝙ eadē est poª q̄ q̄s pōt gn̄rare ꝛ pōt se facere pr̄eʒ.magister etiā dicat ꝙ sīle ē int̄ duas potētias ꝛ ipotētias pr̄ pōt eē pr̄.fili⁹ nō pōt eē pr̄. pr̄ pōt gn̄rare.fili⁹ nō pt gn̄rare. hoc aūt nō eē sīle: nisi oīno idē eēt pr̄eʒ posse eē pr̄eʒ ꝛ pr̄em posse gn̄rare.ergo ipossibile ē ꝙ poª gn̄randi sit poª pductiua:nisi eēt poª pductiua respectu huius ꝙ ē eē pr̄eʒ i diuinis.qđ ē erroneū. ¶ 3°. si poª gn̄rādi sit pn̄^m pductiuū ꝛ aliq̄ poª elictiua:aliq̄ pfectio simplr̄ est i pr̄e q̄ nō ē in filio.poª.n. productiua creature iportat pfectionē ꝛ multo pl⁹ poª pductiua dei ꝛ creatoris.hec aūt poª pductiua nō pt poni in filio.ꝛ ita aliq̄ pfectio simplr̄ erit i pr̄e q̄ nō erit i filio.ꝛ sequit̄ ꝙ fili⁹ non erit simplr̄ pfect⁹ hoc aūt erroneū ē. ergo nō pt pōt ꝙ poª gn̄rādi dicat aliqđ pductiuū pn̄cı^m. Nec valet idʒ si dicat̄ ꝙ pi rōne gn̄rari dicat pfectionē simplr̄.nō valet inqʒ qꝛ pductiones nō dicūt pfectionē simplr̄.posse aūt pducere dicit vt pʒ qꝛ posse creare ptinet ad oipotētiā ꝛ est pfectio simplr̄.creare aūt nō.alias cū pr̄ ab eterno non crearet:nō fuissʒ simplr̄ pfect⁹. q̄re aūt potentie dicāt pfectiōes act⁹ vō nō:satis pʒ.act⁹.n.sunt trāseūtes:potētie vō imanētes. ppt hoc nō ē ꝫ pfectū ē aliqđ qꝛ gn̄rat sibi sīle:sʒ cum pt sibi sīle gn̄rare scđm phm. 4° metheoroꝝ. Nec valet inulit̄ si dicat̄ ꝙ poª gn̄ratiua terminat̄ ad relationē ꝛ ideo nō est pfectio simplr̄.poª aūt creatiua terminat̄ ad absolutū.hoc nimirū nō valet qꝛ nec essētie creaturaꝝ sūt pfectiōes simplr̄ et tn̄ poª creatiua terminat̄ ad eas.ꝯstat aūt ꝙ res filiatiōis melior ē oī re creata iuxta illđ ad ephesios.3° ex diuina pr̄nitate deriuat̄ ois pr̄nitas in celo ꝛ in t̄ra.ꝛ pari rōne ois filiatio deriuat̄ ex filiatione diuina. vn̄ nullū dubiū qui fili⁹ dei sit nobili⁹ pductū q̄cūqʒ creato.ꝛ ꝙ gn̄ratio sit nobilior pductio q̄ʒ creatio.nō apparet ergo si poª creatiua sit pfectio simplr̄ qui multo eēt pfectior si tn̄ eēt possibilis poª respectu gn̄ratiōis . nō pōt aūt dici ꝙ sit i filio aut respectu alteri⁹ filii aut respectu spūssācti aut respectu pr̄is aut respectu sui.ergo poni nō pt ꝙ poª gn̄ratiua sit pn̄cipiū pductiuū. ¶ 4° sic. an⁹ negatio nō ē negatio potentie:ipʒ nō ē formalr̄ poª.negatio.n.est negatio illi⁹ qđ est formalit̄ poª.sʒ Aug⁹ docet expsse ꝙ negatio gn̄ratiue potētie nō est negatio alicui⁹ potētie:sʒ possibilitatis terminoꝝ tā

tūmodo. ait. n. Aug⁹. ꝯ maximinū. li. 3°. ca. 13°. ꝙ fili⁹ nō genuit. nō qꝛ nō potuit: ſꝫ qꝛ nō oꝑoztuit. qđ exponit magiſter dicēs ꝙ nō potuit: ē dictu ꝙ nulla ĩpotentia ſeu negatio potentie fuit. alioq̄n denegaret̃ aliq̄ potentia filio quā habet pat̃ ꝛ ita eēt potēcioꝛ pat̃ ꝛ plures potētias hñs cui⁹ oppoſitū Augu. dicit ꝛ fides. ergo potentia generādi nō eſt aliter potētia q̄ȝ potētia ꝯmēſurādi diametrū coſte q̄ nō eſt ꝑductiua ſꝫ notat ꝯnexionē terminoꝝ. ❡ 5° ſic. in ente formaliter neceſſario nō pōt poni aliq̄ potētia mediās inter ipm̄ ꝛ ſuū formale: niſi potētia q̄ dicit poſſibilitatē ſimul ꝛ ꝯnexionē terminoꝝ vl' neceſſitatē terminoꝝ. ſi eñ poneret̃ potētia ꝑductiua inter ipſum ꝛ ſuū formale: ſeq̄ret̃ ꝙ ipm̄ ꝑduceret ſuum formale qđ eſt oĩo ĩpoſſibile. ſꝫ res ĩpoꝛtata ꝑ gñare ꝛ paternitatē eſt formalis in ſuppoſito patris ita ꝙ ꝑ illā rē eſt ſuppoſitū reale. ergo potentia generādi mediās inter patrē ꝛ gñare nō erit potētia ꝑductiua ſed pura neceſſitas ꝛ actualitas terminoꝝ. ſicut hō habet potētiā ꝙ ſit aial de qua ptꝫ ꝙ nō eſt ꝑductiua. ❡ 6°. phs dicit. 5°. metha᷒. ꝙ negatio alicui⁹ ꝓprietatis debite generi aut alicui ſpeciei dr̃ priuatio in ꝯtēto ĩfra gen⁹ vel ſpēm. vñ talpa dr̃ priuari viſu qꝛ gen⁹ aialis hꝫ viſū. ex quo ptꝫ ꝙ cū priuatio potētie ſit impotētia: illud pōt dici ĩpotēs qđ caret potētia debita generi. ſꝫ ꝯſtat ꝙ fili⁹ caret potētia generādi. ergo ſi in pr̄e eſt potētia ꝑductiua: filius carebit potentia aliq̄ eiuſdē rōnis. ꝛ ꝑ ꝯñs poterit dici ĩpotēs ꝛ erit ĩ eo impotētia. qđ magiſter ꝛ Augu. ꝛ fides negāt. ❡ 7°. cui⁹ oppoſitū nō eſt impotētia ſꝫ ĩpoſſibilitas: ipm̄ nō ē potētia productiua ſꝫ tm̄ poſſibilitas terminoꝝ. ſicut ptꝫ ꝙ diametrū nō poſſe ꝯmēſurare coſtā nō eſt ĩpotētia ſꝫ ĩpoſſibilitas. ſꝫ magiſter dicit expreſſe ꝙ filiū nō poſſe gñare: nō eſt impotētia ſꝫ eſt oppoꝛtere ita eē. qꝛ fili⁹ ꝓprietate natiuitatis fili⁹ eſt qua oportet eū nō eē patrē. ergo potētia generandi nō eſt ꝑncipiū ꝑductiuū. ❡ 8°. qꝛ magiſter in pñti diſti. ita etiā eq̄parat iſtas duas ꝓpoſitiōes. pr̄ nō habet potētiā q̄ poſſit eē fili⁹. fili⁹ nō hꝫ potentiā q̄ poſſit eē pr̄. ſꝫ ꝯſtat ꝙ ĩpotētia q̄ pr̄ nō pōt eē fili⁹ nō eſt carere alicui⁹ potētie. ptꝫ ĩductiue. ſꝫ pura ĩpoſſibilitas aut repugnantia terminoꝝ. ergo nec impotētia q̄ fili⁹ nō pōt eē pr̄. hec aūt eadē eſt cū illa q̄ nō pōt gñare. ergo nō poſſe gñare: nō eſt negatio potētie ꝑductiue. ❡ 9°. potentia ꝑductiua nō recipit intra ſe actū ſꝫ act⁹ egredit̃ ab ea: ſꝫ gñare nō egredit̃ a patre: imo eſt ipē pr̄ ꝛ in patre. ergo potētia quā hꝫ pr̄ ad gñare nō eſt ꝑductiua: imo magis idētifica. nichil eñ aliud ſonat patreꝫ poſſe gñare q̄ȝ patrē poſſe eē potrē cū pr̄ ſit ipſummet gñare: qđ nō ꝑtinet ad potētiā ꝑductiuā. ❡ 10. ſic. ꝑ gñare ĩ diuinis ĩpoſſibile eſt ꝙ ꝑducat̃ aliq̄d diſtinctū a gñante niſi in ſolo gñare ꝛ ſibi oppoſito cuiuſmodi eſt gñari. pr̄ eñ ꝛ fili⁹ ſūt idē in oĩbus p̄ter gñare ꝛ gñari: ſꝫ tale gñare ĩpoſſibile ē ꝙ habeat reſpectu ſui potētiam ꝑductiuā. ſi eñ hēret: in illa eēt idē ꝑductū cū ꝑducēte. ꝛ ita ꝑductū haberet potētiā gñandi ꝛ poſſet gñare ꝛ ſic in ĩfinitū. ergo gñare nō hꝫ reſpectu ſui potētiā ꝑductiuā. Si dicat̃ ꝙ potētia gñandi nō cōicatur genito: tūc hētur ꝓpoſitū ꝙ potētia generandi nō eſt aliđ q̄ȝ ipmmet gñari ꝛ act⁹ gñandi ſi eñ ſit aliud iā nō differt in ſolo gñare ꝛ gñari: imo cū hoc impotētia gñandi que ponit̃ aliud ❡ 11°. ſi potētia gñandi ſit aliqđ formale ꝑncipiū quo pr̄ eliciat gñare: aut illđ eſt pr̄nitas aut eēntia aut tota ꝑſona vtrūq̄ȝ includēs. ſꝫ nō pōt dici pr̄nitas. gñare nāq̄ȝ ꝛ pr̄nitas ſūt eadē res ſolum diſtincta nominalr̃ vt magiſter dicit infra ꝛ oēs ꝯcedūt. idē aūt nō pōt eē ꝑncipiū ꝑducēdi reſpectu ſuipius. nec pōt poni tota ꝑſona: quia tūc gñare egrederet̃ a ꝑſona ꝛ eēt aliud realiter ab ea. nec pōt poni ꝙ eēntia ꝑ eādē rōnē: nā ab ea egrederet̃ res gñationis. ꝛ ꝑ ꝯñs eēt aliud cū nichil egrediat̃ realr̃ a ſe. ergo ĩpoſſibile eſt poni ꝙ pr̄ ĩportet aliqđ ꝑncipiū ꝑductiuū reſpectu ipius gñare. ❡ 12°. nā phus dicit expſſe 12°. metha᷒. ꝙ q̄uis videat̃ ꝙ oē agēs hēat potētiā q̄ poſſit agere: tñ non ſic eſt. qđ expońēs comentatoꝛ comēto. 30. dicit. ĩpoſſibile ē ꝙ oīs motoꝛ ꝛ agēs hēat potētiā agēdi ꝛ mouēdi. oē eñ eternū eſt actio pura: ꝛ oē qđ ē actio pura nō hꝫ potentiā. ſꝫ ꝯſtat ꝙ de⁹ pr̄ ē ꝑducēs etern⁹ ꝛ ē actio pura in ꝑducēdo. ergo nō oportet ꝙ hēat potētiā ꝑductiuā. ❡ 13° ſic. ſi gñare ꝑfluit ab aliq̄ua potētia ꝑductiua vel elicitiua: pr̄ eēt qđdā poſſibile ꝑduci inq̄ȝ^{m} gñare facit ipm̄ eē patrē. ꝛ iteꝝ pr̄ ageret in ſe cauſādo in ſe gñationē ꝛ ſpirationē ꝛ multa ĩpoſſibilia q̄ ſequūt̃. nō igr̃ pōt poni gñare ꝑfluere ab aliq̄ potētia tanq̄ȝ a ꝑncipio ꝑductiuo. ❡ 14°. qꝛ ſi potētia gñandi ſit ꝑductiua: aut dicit eēntiā mere ꝛ hoc eē nō pōt qꝛ ẽmin⁹ ꝑduct⁹ nō eſt eēntia ſꝫ ꝓprietas gñationis. aut dicit relationē mere ꝛ hoc eē nō pōt. qꝛ in nullo gñe oppoſitiōis: vnū oppoſitū eſt formalis rō ꝑducēdi aliud. vt ptꝫ ꝙ nigredo non producat albedinē. nec raritas denſitatē vt dicit phs ꝑmo phiſicoꝝ. ꝯſtat aūt ꝙ pr̄nitas ꝛ filiatio relatiue opponūt̃. nec pōt poni ſimul vtrūq̄ȝ. qꝛ cū ꝑductio ſit ſimplex: oportet eē vnū formale

ꝑncipiū simplex. ergo potētia ꝓductiua nō pōt poni in patre respectu gñationis. ¶ Cōtra 2.am ꝯclusionē arguūt multi vtpote Bonauētura et Garro ꝓbādo φ pr̄nitas sit rō gñandi ipi patri ꝛ p ꝯñs potētia ꝓductiua. arguūt ergo pᷓmo sic. illud quod est ꝑncipiū eēndi est ꝑncipiū opandi vnūqḋqꝫ eñi agit eo quo formalr̄ ē. act⁹ nāqꝫ se cūduo ꝓcedit ex actu pᷓ° vt ptꝫ 2.° de aīa. sꝫ paternitas ē ꝑncipiū formale q̄ pr̄ est pr̄. ergo est sibi ꝑncipiū formale gñandi. ¶ 2.° sic. sicut se hꝫ eēntialis opatio ad eēntiā: sic se videt̄ hr̄e ꝑsonalis ꝓductio ad ꝑsonā. sꝫ eēntia ē formalis rō ꝓducēdi creaturam ꝛ intelligēdi ꝛ oīs opatiōis eēntialis. ergo videt̄ φ ꝓprietas ꝑsonalis sit ꝑsone rō gñandi cū gñatio sit act⁹ ꝑsonalis. ¶ 3° intm̄ repugnat relationi eē ꝑncipiū eēndi ꝛ ꝯstituēdi suppositū: q̄ꝫm sibi repugnat eē ꝑncipiū operandi ꝛ eliciēdi actū. sicut eñi relatio nō est formalis termin⁹ aut ꝑncipiū actiōis: sic nec ē ꝑncipiū agēdi aut ꝯstitutiuū suppositi. sꝫ relatiōi diuine cōicat̄ φ sit ꝑncipiū eēndi ꝛ ꝯstituēdi suppositū. ergo sibi cōicat̄ φ sit ꝑncipiū gñandi. ¶ Confirmat̄. qꝛ imꝑfectiōis eēt si posset dare actū primū ꝛ nō actū 2.m. ¶ 4°. gñatio nō solū hꝫ assimilare genitū gñanti: imo distiguere. idē eñi nō generat se. eo ergo pr̄ gñrat filiū q̄ distinguit eū a se. sꝫ pr̄ distinguit filiū a se p pr̄nitatē formalr̄ ergo gñrat p pr̄nitatē ꝛ p ꝯñs est rō producēdi. ¶ 5°. ꝓductiōes distincte spē reducūtur ad ꝑncipia distincta spē: sꝫ gñare ꝛ spirare ē alteri⁹ rōnis. in patre aūt pr̄nitas ꝛ spiratio actiua alterius rōnis sūt. eēntia xᷓo vni⁹ rōnis. ergo ꝑncipium gñandi erit pr̄nitas ꝛ spirādi spiratio actiua. ¶ 6°. nulla ꝓpꝛia opatio inest alicui nisi p propriā rōnē. sꝫ gñare ē ꝓpꝛiū patri. ergo nō inest sibi p essentiā q̄ ē cōis trib⁹ sꝫ p pr̄nitatē. ¶ 7°. eo pr̄ gñrat quo ē pr̄. dicit eñi Augu. φ eo est fili⁹ q̄ est genit⁹. a filio eo ē pr̄ q̄ est generās. sꝫ ꝯstat φ ē pater pr̄nitate. ergo gñrat pr̄nitate. ¶ Henric⁹ etiā arguit ꝯ eādē ꝯclusionē pᷓ° sic. q̄cūqꝫ aliq̄d est formalis rō alicui⁹ actiōis: debet̄ sibi illa actio etiā si sit sepatū. vñ albedo sepata a sbo disgregat. ꝛ hūiditas humectat vt ptꝫ in spēb⁹ sacramētalib⁹. sꝫ eēntie diuine sepate a pr̄nitate non ꝯpetit gñare. nō eñi est verū φ eēntia generet sꝫ pr̄ gñrat. ergo eēntia nō est formalis rō vel ꝑncipiū gñandi nisi prout determinat̄ p pr̄nitatē. ¶ 2.° arguit sic. q̄cūqꝫ aliquid ꝯtinet plura immediate ꝛ sine ordine: nō pōt rō assignari quare pᷓmo producit vnū q̄ꝫ aliud. sꝫ eēntia dīna est pᷓmu⁹ rō ꝓducēdi respectu gñare q̄ꝫ respectu spirationis. ergo oportet φ p aliq̄d ordinet̄ ꝛ determinet̄ ad aliud. sꝫ nō pōt poni aliud ordinās nisi pr̄nitas. ergo vt pꝰs. ¶ 3°. vnū inq̄ꝫm vnum semꝑ ē aptū natū facere vnū. sꝫ eēntia ē ꝑncipiū pluriū productionū puta gñatiōis ꝛ spiratiōis. igr̄ nō inq̄ꝫm vnū. ꝛ ita oportet vt p pr̄nitatē determinet̄. ¶ 4°. qꝛ nullū indeterminatū pōt i plura nisi pꝰs determinet̄ vt ptꝫ. calor eñi q̄ est indeterminat⁹ ad actū pᷓmū q̄ est facere calidū: ꝛ ad actū 2.m q̄ est calefacere aliū: oportet φ pᷓdeterminet̄ ad pᷓmū q̄dē p respectū ad sbm: ad 2.m vero p respectū ad actū vel passū. sꝫ ꝯstat φ essentia ē indetminata vt sit ꝑncipiū spirādi ꝛ generādi. ergo necesse est vt detminet̄ ad gñare p pr̄nitatē. ¶ Scot⁹ quoqꝫ arguit ꝯ illā ꝯclusionē pᷓ° sic. producēs q̄ḋ determinat̄ ex se ad certū numex ꝓductionū: producit p ꝑncipia alteri⁹ rōnis. si. n. p ꝑncipia eiusdē rōnis: q̄ꝫm eēt ex se produceret īfinita nec detminaret̄ ad certū nūex. sicut φ hō in gñando nō determinat se ad certā multitudinē filiox nec sol ad certā multitudinē radiox. nec scriptor ad certū nūex sillabax: est qꝛ agūt p ꝑncipia eiusdē rōnis. sꝫ ꝯstat φ pr̄ determinat̄ ad certū nūex productionū puta ad gñare ꝛ spirare. ergo producit p ꝑncipia alterius rōnis vtpote qꝛ gñat p memoriā ꝛ spirat per volūtatē. ¶ 2.° productiōes alteri⁹ rōnis exigūt producēs ꝛ rōnē producēdi alteri⁹ rōnis. sicut eñi producēs differt̄ a producēte p rōnē producēdi: sic diuersitas rōnis i productiōib⁹ debꝫ reduci ad diuersitatē productiue rōnis. sꝫ spirare ꝛ gñare sūt alteri⁹ rōnis: ergo ꝑncipia productiua erūt alteri⁹ rōnis. ꝯstat aūt φ eēntia est vni⁹ rōnis. ergo prout induit rōnē memorie: erit rō producēdi xᷓbū. ꝛ prout induit rōnē volūtatis erit rō producēdi spm̄ sctm̄. ¶ 3° sic. sicut in nobis est ita excellētiori mō est in deo. sꝫ eēntia aie sub rōne q̄ memoria: producit verbū. sub rōne vero q̄ volūtas: producit amorē in nobis. ergo in deo eēntia dīna sub rōne q̄ memoria: est ꝑncipiū elicitiuū verbi. sub rōne vero volūtatis: spūs sancti. ¶ 4°. Augu. frequēter dicit ꝛ Anselmus ꝯcordat φ fili⁹ procedit de mēoria pr̄is: sꝫ hoc nō eēt nisi q̄ten⁹ ē rō producēdi vt induit rōnē memorie. igr̄. ¶ Alij etiā arguūt ꝯ eādē ꝯclusionē pᷓmo sic. formalia ꝑncipia productiōis debēt correspōdere formalib⁹ termīs. sꝫ in filio ē eēntia vt cōicata. relatio vero vt producta. eēntia eñi nō pōt poni t̄min⁹ productiōis. ergo cū eēntia p modū termini cōicati ꝛ ꝓpꝛietas p modū termini producti sint in filio: necesse est vt in patre eēntia ꝛ ꝓpꝛietas sint correspōdent̄ ꝑncipiū gñandi. ¶ 2.° q̄cūqꝫ in aliq̄ gñatiōe con-

currūt vna cōicatio eiusdē nature in numero: ꝛ vna ꝓductio alicuiꝰ alteriꝰ: necesse est in productio pricipio aliqd poni qd sit pricipiū cōicatiōis ꝛ aliud qd sit formale pricipiū ꝓductiōis. cuius rō est q2 oportet formale pricipiū ꝓductiōis et terminū formalē realit̄ distingui. terminū autē cōicatiōis ꝛ pricipiū nō oportet. sꝫ in ꝓductiōe filij est vna cōicatio eēntie ꝛ productio relationis. ergo necesse ē eēntiā esse pricipiū cōicatiōis ppetatē vero pricipiū ꝓductiōis. ¶ 3°. emanatiōes debēt reduci in talia pricipia qbus propositis statim apparet statꝰ in emanationibꝰ. sꝫ si tota eēntia ponit̄ pricipiū: nō apparet statꝰ in emanatiōibꝰ vel ꝓductiōibꝰ q̄ rōne eēm est pricipiū duaꝝ emanationū: pōt esse pricipiū pluriū nisi determinet̄ ꝑ p̄rnitatē ꝛ spirabilitatē. posito aūt ꝓ pricipio eēntia ꝛ properate: stati apparet certus nūerus ꝓductionū. ergo hec duo cōcurrunt in rōne pricipij ꝓductiui. ¶ 4°. nullus pōt negare qn eēntia hic ꝯcurrat: alias nō cōicaret. nec potest negare quin proprietas cōcurrat cū vere in filio relatio sit producta. igr. vt prius.

Quātū ad tertiū

Quartū ad tertiū articulū pmo notandū est pro rñsiōe ad argumēta q potētia agēdi in sui significato cōnotat rōnē pricipij. pricipiū aūt distīctionē iportat ab eo cuiꝰ est pricipiū. ꝛ si est pricipiū agēs vel ꝓductiuū: est realis distinctio pricipij ꝛ eiꝰ qd agit̄ vel ꝓcedit a pricipio. ꝛ hoc tam in creaturis q̄ꝫ in diuinis. nā fm phm. 5°. metha. potētia dr̄ pricipiū ad alteꝝ inq̄ꝫm alteꝝ. nichil eīm producit seipm. ab actiōe tū vel opatiōe: nō semp distinguit̄ realr̄ pricipiū sꝫ in rebꝰ creatis dūtaxat. in diuinis aūt pricipiū ꝛ actio cuius est pricipiū sola rōne distinguūtur. ꝛ inde est q respectu illaꝝ actionū scdm q̄s res ꝓcedūt distincte a deo siue eēntialr̄ siue ꝑsonalr̄: pōt deo attribui potētia scdm propriā rōnē pricipij. respectu vo illaꝝ actionū scdm q̄s nō ꝓcedit in deo aliquid distinctū eēntialr̄ vel ꝑsonalr̄ sicut sūt intelligere ꝛ velle: nō attribuit̄ deo rō potētie nisi scdm modū nostrum intelligēdi ꝛ significādi ꝛ prout potētia dr̄ nō repugnātia terminoꝝ. vñ respectu huiusmodi actuū: nō est i deo potētia actiua vel passiua nisi gramatice. ꝛ rō est q m̄ potentia actiua prout hētur ex 5°. metha. est pricipiū q̄ alteꝝ ꝓducit̄ ac ꝑ hoc potētia actiua dr̄ in hitudine ad actū quē producit ꝛ potētia passiua dr̄ in hitudine ad actū quē recipit. vbi ergo nō est actus realr̄ ꝓductꝰ aut receptꝰ neqꝫ aliqd ꝑ actū realr̄ productū aut receptū: ibi nō est realit̄ potētia actiua vel passiua. q2 ergo intelligere ꝛ velle nō sūt actꝰ realr̄ producti sequitur q nō sint in deo potentia actiua ꝛ passiua respectu istoꝝ actuū. sic dicit sctūs Tho. pª. p. q. 41ª. ar. 4°. ad 3m. idem sentit. q. 25ª. ar. pmo. ad 3m. Itē contra gen. lib. 2°. ca. 10.

¶ **Scdo.** Notādū est q in diuinis nō est eē nisi eēntie sicut nec intelligere nisi itellectꝰ. vñ sicut in deo est tm̄ vnū intelligere ita ē ꝛ vnū eē. neqꝫ aliud ē esse relationis in diuinis ꝛ aliud esse eēntie sꝫ vnū ꝛ idē. loqmur aūt hic de eē scdm ꝓpriā acceptionē prout idē est qd existere vel subsistere. vbi aūt phs dicit relatiuoꝝ eē est ad aliud eē: nō accipit̄ eē ꝓpe pro eē existētie sꝫ ꝓut significat diffinitionē rei vel rōnē q̄ditatiuā. scdm quē modū nō dr̄ aliqd existere sꝫ eē qd. i. hr̄e talē q̄ditatē. relatio nāqꝫ scdm suū eē nō ꝯpatur ad oppositū relatiuū sed ad sbm in creaturis. eē eīm relatiōis sicut ꝛ alioꝝ accidētiū: est inee. in diuinis aūt eē relatiōis accipit̄ in ꝯpatiōe ad eēntiā diuinā. ea eīm rōne relatio in diuina dr̄ eē vel subsistere: q2 ē idē cū eēntia. ex qbꝰ infert̄ q p̄rnitas inq̄ꝫm p̄rnitas vel relatio: nō dat p̄ri eē existere vel subsistere sꝫ esse p̄rem dūtaxat. i. ad filiū dicit. p̄r eīm deitate est ꝛ subsistit. ꝛ idē dicēdū est de filiatiōe in filio ꝛ de ꝓcessiōe in spū sctō. Neqꝫ repugnat dictis q relatiōes ꝑsonales ꝯstituūt ꝑsonas: q2 hoc ē inq̄ꝫm idē sūt cū eēntia diuina. relatio eīm inq̄ꝫm est relatio nō hꝫ q subsistat vel subsistere faciat. id nāqꝫ soliꝰ substātie est. p̄rnitas eīm q2 ē ipa diuina eēntia cōstituēdo patrē: ꝯstituit deū. ꝛ ꝑ ꝯñs idē est eē vel subsistere patris ꝛ dei. Accipiūtur ista ex dictis. S. Tho. in. q. de potētia dei. q. 8ª. ar. 2°. ad. 11m. ꝛ. 12m. ꝛ ar. 3°. in cor. ꝛ ad. 7m.

¶ **Tertio.** Notādū ē q sctūs Tho. aliter videt̄ sensisse in pº ope. s. in p̄senti dist. q. pª. ar. 2°. ꝛ. q. 2. ar. pº. ad pmū. ꝛ dist. 13ª. q. pª. ar. 2°. ꝛ. 3°. d potētia ḡnandi. ꝛ alr̄ in pª. pte. ꝛ in. q. de potētia dei. nā in pº ope videt̄ tenere q eēntia diuina scdm q ē ipa p̄rnitas ē potētia ḡnandi. quē modū dicēdi reijcit ꝛ excludit. pª par. q. 41ª. ar. 5°. vbi determinat q potētia ḡnandi pricipalr̄ significat diuinā eēntiam. nō aūt eēntiā inq̄ꝫm est idē relationi ita vt vtrūqꝫ ex equo significet. Significat tm̄ eēntiam diuinā vt ē in p̄re ꝛ ꝑ ꝯñs prout hꝫ secū ꝯiūctā p̄rnitatē. q̄uis ibi prope nō sit ꝯiūctio sꝫ fm modum nrm̄ intelligēdi. Itaqꝫ potētia ḡnandi importat q̄si duo sicut cū dr̄ deus ḡnans. vnū directe ꝛ formalr̄. s. eēntiā vel naturā fecūdā. aliud

in cõnotato ꝛ extrinsece.s.ordinẽ ad actũ gñatiõnis ꝛ hoc iportat̃ p li gñandi. vt sit sẽsus ꝙ potẽtia gñandi est ẽentia diuina cũ pr̃nitate.i.ẽentia diuina in pr̃e vel ẽentia pr̃is ita ꝙ pr̃nitas nõ dicat ṗncipiũ formale gñatiõis directe ꝛ per se.sed sola ẽentia in ordine tñ ad gñare ꝛ hoc est qd̃ significat̃ cũ dr̃ potẽtia gñandi. vñ potẽtia gñandi i recto ꝛ in p̃ se significato significat absolutũ .s.ẽentiã diuinã sub rõne q̃ natura fecũda cõnotat tñ ex ꝯñti ꝛ extrinsece actũ gñatiõis actiue ꝛ p̃supponit in ṗncipio ꝓductiuo qd̃.s.in pr̃e: pr̃nitatẽ vt ꝓprietatẽ ꝯstitutiuã pr̃is. ¶ Qd̃ aũt dicit sctũs Tho. in ṗmo ope. põt trahi ad ꝯcordiã cũ his q̃ dicit in 2° ope intelligendo qd̃ dicit in ṗ° ope sub isto sensu ꝙ essentia diuina vt ẽ pr̃nitas.i. s̃m ꝙ hz adiũctã pr̃nitatẽ nõ ꝙ pr̃nitas sit rõ ꝙ ẽentia diuina sit potẽtia gñandi lz qz p̃supponit̃ ab ea mõ exposito. vñ ꝛ i hac distin.q.2ª.ar.ṗ°.ad ṗm. dicit ꝙ potẽtia gñandi ex pte q̃ ꝯiũgit̃ actui icludit pr̃nitatẽ nõ ex pte q̃ radicat̃ i ẽentia. ex q̃b⁹ verbis apparet ꝙ nõ fuerit de mẽte.S.Tho.p verba iducta ex ei⁹ ṗmo ope ꝙ potẽtia gñandi icluderet intrĩsece ꝛ in sui formali rõne relationẽ pr̃nitatis sed extrinsece inq̃ztũ.s.ꝯiũgit̃ actui. Si eñ itrĩsece ꝛ i sui q̃ditatiua rõne paternitatẽ iportaret: nõ dixisset sctũs Tho. vbi allegatũ ẽ ꝙ potẽtia gñandi ex ea pte q̃ radicat̃ in essentia diuina: nõ icludit pr̃nitatẽ. nã illud in quo aliquid radicat̃ est id qd̃ ad ei⁹ q̃ditatiuã rõnẽ ptinet. Qd̃ aũt dicit ꝙ potẽtia gñandi ex illa pte q̃ ꝯiũgitur actui icludit pr̃nitatẽ: hũc hẽt intellectũ. ꝙ qz actus ꝛ opatiões sũt suppositoꝝ: p potẽtiã generãdi nõ eliceret̃ act⁹ gñatiõis nisi esset ꝯiũcta pr̃nitati q̃ est ꝓprietas ꝯstitutiua psone pr̃is supposito p fidẽ ꝙ gñare soli psone pr̃is ꝯueniat. vt eñ ipe sctũs doc. dicat ĩ potẽtia dei.q.2ª.ar.2° in cor. actio q̃ fit virtute nature cõis p aliqd̃ sub natura cõi ꝯtẽtũ: aliquẽ modũ accipit ex ꝓpriis illi⁹ principiis. ꝛ iõ oportet in diuinis ꝙ si natura cõis sit ṗncipiũ alicui⁹ opatiõis q̃ soli pr̃i ꝯuenit oportet ꝙ sit ṗncipiũ s̃m ꝙ ꝯpetit ꝓprietati psonali pr̃is. ꝛ ꝓpter hoc i rõne potẽtie icludit̃ quodãmodo pr̃nitas. hec sctũs Tho. vbi notãdũ ẽ ꝙ dicat pr̃nitatẽ icludi in rõne potẽtie nõ simplr̃ lz quodãmodo qz.s.tanq̃ adiũctũ vel ꝯnotatũ qd̃ ꝛ expsse aperit. dist. 42.q.ṗª.ar.2°.ad ṗm. ait eñ. ad ṗm ergo dicẽdũ ꝙ potẽtia gñatiua nominat essentiale ꝯiunctũ notionali sicut cũ dicitur deus generat. hec ille.

¶ Quarto. Notandũ est ꝙ sicut ex dict; sctĩ Tho. deductũ fuit sup̃ disti.3ª.q. vltima. oĩs pfectio est pfectio essendi ꝛ nichil dr̃ eẽ pfectũ nisi p hoc ꝙ hz esse aliq̃ mõ. vñ ꝛ in reb⁹ creatis vbi essentia differt realr̃ ab eẽ: nichil est bonũ p suã ẽentiã nisi s̃m ꝙ pticipat esse. cũ aũt in diuinis eẽ relatiõis nõ sit aliud ab eẽ essentie quẽadmodũ in creaturis, put sctũs Tho. docet in plurib⁹ locis ꝛ p̃serti ṗ° lib. sen. disti. 20. ar. ṗ°. in cor. ꝛ disti. 21ª.q.ṗª.ar.2° in cor. ꝛ disti. 33ª.ar.ṗ°. in. cor. ꝛ de potẽtia dei. .q.2ª.ar.3°. in cor: seqtur ꝙ relatiões diuine nõ habeãt aliã pfectionẽ a pfectione q̃ est p ipm̃ eẽ diuine ẽentie qd̃ ẽ idẽ oĩno re nũero qd̃ ipa ẽentia qz igr̃ vnũ tm̃mõ eẽ est triũ psonaꝝ sicut ꝛ vna essentia: seqtur ꝙ vna ꝛ eadẽ oĩno re nũero pfectio ꝛ dignitas ac magestas sit triũ psonaꝝ. vñ eadẽ nũero pfectiõe ac dignitate pr̃ est pfectus pr̃nitate ꝛ fili⁹ filiatiõe ꝛ spũs sctũs ꝓcessione. ꝛ tñ ex eo nõ seqtur ꝙ pr̃nitate fili⁹ aut spũs sanctus sit pfect⁹ aut ꝙ pr̃ filiatiõe aut ꝓcessiõe sit pfect⁹. cõmittit̃ eñ fallatia figure dictiõis in tali argumẽtatiõe eo ꝙ mutat̃ q̃d in ad aliq̃d cuius q̃ditati vt sic nõ ꝯuenit rõ pfectiõis. nec eñ pr̃nitas pr̃i neq̃ filiatio filio neq̃ ꝓcessio spũi sctõ dat pfectionẽ aut dignitatẽ ex rõne q̃ditatis absolute: lz rõne eẽ qd̃ tñ vnũ tm̃mõ est triũ psonaꝝ cũ in diuinis nõ sit aliud eẽ relatiõis ab eẽ ẽentie diuine vt dictũ est. Neq̃ sic dicẽdo; dicere volumus ꝙ relatiões diuine nõ sũt diuinaꝝ psonaꝝ pfectiões, put aliq̃ falso putãt sãctũ Tho. sensisse imo dicim⁹ cũ.S.docto. ꝙ pr̃nitas ptinet ad pfectionẽ ꝛ dignitatẽ pr̃is. ꝛ filiatio ptinet ad pfectionẽ ꝛ dignitatẽ filij. ꝛ processio ptinet ad dignitatẽ ꝛ pfectionẽ spũs sctĩ. pfectionis nẽpe est i pr̃e ꝙ sit pr̃ ꝛ gñret. ꝛ pfectõis est i filio ꝙ sit fili⁹ ꝛ sit genit⁹. ꝛ pfectiõis est i spũ sctõ ꝙ sit procedẽs a pr̃e ꝛ filio; ꝛ tñ qz vna ꝛ simplicissima ẽ pfectio ac dignitas triũ psonaꝝ sicut ꝛ vna essentia ꝛ vnũ eẽ: ꝯñs ẽ ꝙ pr̃nitas ꝛ filiatio ꝛ processio vnã tãtũmodo pfectionẽ ꝛ dignitatez designẽt i pr̃e ꝛ filio ꝛ spũ scõ sub alia tñ ꝛ alia relatione. nã i pr̃e sub relatiõe dãti;. i filio sub relatione accipiẽti; p gñrationẽ ꝛ i spũ scõ sub relatiõe accipiẽti; p ꝓcessionẽ. vñ vna ꝛ eadẽ nũero pfectio ac dignitas i pr̃e ẽ pr̃nitas nõ filiatio aut processio. ꝛ in filio ẽ filiatio nõ pr̃nitas aut processio. ꝛ in spũ sctõ est processio nõ pr̃nitas aut filiatio. ista sunt de mẽte.S.Tho. i hac dis.q.2ª.ar.2°. ad.4m. et pª.p.q.42.ad 2m. Et. ar.6°.ad.3m Et de poª.q.2ª.ar.4°.ad.14m. et ar.5.in. cor.

Quantũ ad q̃rtuz articulũ vidẽdũ ẽ ad argumenta ꝯ ꝯclusiones ꝛ q̃dẽ ad ṗmũ Aureoli

cōtra p̄mā ꝯclusionē negat̄ minor. nā ꝓductiones eīate dicūtur ꝓprie loquēdo nō q̄ ipe actiones vel ꝓductiōes fiāt extra agētem vel ꝓducentem cū actio sit in agente sicut in subiecto 3° phisicoꝝ. s; q2 terminātur ad aliqua ꝓducta vel opata q realr̄ distinguūtur ab agēte vel ꝓducēte siue loco aūt natura vt i creaturis siue supposito tīn vt in dīuis. ⁊ de hoc dicet̄ magis infra distin. 27. vñ q2 gñatio in dīuis ⁊ spiratio terminant̄ ad psonas productas distinctas realr̄ a gñante vel ꝓducēte: iō respectu taliū ꝓductionū ꝓprie dr̄ potētia in deo. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ minor accipiendo eē patrē pro eē psonā patris vt arguēs ꝓtendere videt̄. nā posse gñare est p aliquā potētiā. s. gñatiuā. s; posse esse patrē in dīuis nō est p aliquā potētiā actiuā s; dr̄ possibile ex ꝯueniētia vl' necessitate vel nō repugnātia terminoꝝ. et ad p̄mā pro'batiōnē dr̄ q̄ q̄uis gñare ⁊ p̄rnitas sint eadē res: differūt tñ icōi rōnē ⁊ modū significādi. nā gnare significat̄ p modū actiōis p̄rnitas aūt p modū forme ꝯstituētis psonā p̄ris. actio vero p̄supponit potētiā in agēte. forma aūt ꝯstituēs nō reqrit neq3 p̄supponit potētiā actiuā respectu ipius forme in psona cōstituta. et ideo in patre ponit̄ potētia q̄ pater pōt gñare s; nō ponitur potētia q̄ p̄r pōt eē p̄r. similitudo aūt q̄ iducitur ex eo q̄ iuenit̄ in oib⁹ creaturis candē. s. esse potētiā q̄ qs pōt gñare ⁊ pōt se facere patrē: nō tenet i dīuis q2 in creaturis p̄r nō ꝯstituit̄ in eē p p̄rnitatē. illō aūt qō iducit̄ ex auctoritate magistri nō est ad propositū. q2 magister loqtur de p̄rnitate ꝓut accipit̄ vt relatio ꝯsequēs ad gñatiōnē ad quā ex ꝯn̄ti licet nō p̄ncipalr̄ ⁊ directe potētia gñandi terminat̄. arguēs aūt accipit paternitatē prout ē ꝯstitutiua psone p̄ris sicut apparet ex maiori sue argumētatiōis. ¶ Ad 3ᵐ negatur ꝯn̄a. ⁊ ad ꝓbatiōnē ꝯcedit̄ q̄ potētia productiua dei sit pfectū simplr̄ ⁊ iterū ꝯcedimus q̄ potētia ꝓductiua dei nō est i filio. s. p gñationē. ⁊ tñ negat̄ ꝯn̄tia q̄ infertur q̄ aliq̄ pfectio simplr̄ est in patre q̄ nō est i filio. nō eñ recte seqtur ex p̄missis eoꝝ eē pfectionē: nō ꝯuenit potētie productiue gñatiue s; id qō filio repugnat. s. s̄m rōnē q̄ditatiuā respect⁹ quē ꝯnotat s; s̄m illud qō filio ꝯuenit. s. s̄m absolutū qō potētia gñatiua i portat qō est eē ⁊ eēntie relatiōis siue respect⁹ q2 vtriusq3 vnū ⁊ idē nūero est eē ꝓut latī⁹ dictū fuit in 4° notabili. oīs eñ pfectio est pfectio eēndi vt ibi deductū est. qō aūt arguēs dicit productiōes ⁊ opatiōes nō eē pfectiones s; ipas potētias opatiuas: falsū est ⁊ nō satis docte dictū. nā potētie ordinātur ad actus ⁊ opatiōes sicut potentia ad actū ⁊ sicut ipfectū ad pfectū. certe mirabilis ⁊ noua ē ph'ia arguētis cū dicit q̄ potētijs ꝯuenit eē pfectiōes simplr̄ nō actib⁹ ⁊ opationib⁹ ad q̄s potētie ordinātur ⁊ q̄b⁹ pficiūtur. ¶ Ad 4ᵐ negat̄ minor. imō ex auctoritate Augu. magis hēt̄ur q̄ potētia gñandi sit aliqd ⁊ sit aliq̄ potētia q̄3ᵐ ad p̄ncipale significatū. dicit. n. q̄ fili⁹ nō genuit nō q2 nō potuit qō est dictu. i. nō q2 nō h3 potētiā. ⁊ hoc ē qō magister intelligit cū exponit q̄ nō ex ipotētia ꝓut exp̄ssē appet in sequēti. ca. vbi ad q̄stionē vtrū potētia q̄ p̄r ē potēs gignere sit in filio r̄ndet. eādē eñ potētiā penit⁹ h3 fili⁹ quā ⁊ p̄r. nā eadē potētia ē in filio q̄ potuit gigni q̄ ē in p̄re q̄ potuit gignere. ex q̄bus verbis ꝯstat q̄ potētia gñandi nō solū dicit in patre possibilitatē ꝯnexiōis terminoꝝ vel exclusionē ipotentie aut defect⁹ s; dicit aliquā potētiā. i. aliquā rē positiuā q̄3ᵐ ad p̄ncipale significatū. neq3 huiusmōi potētia denegat̄ filio ex eo q̄ fili⁹ nō pōt gñare prout arguēs putat s; denegatur mōdus h̄ndi talē potētiā. h3 eñ fili⁹ eādē potētiā quā p̄r s; nō tali mō vel cū tali relatiōe q̄ p eā gñret. qō pulchre declarat. S. Tho. i hac distinctiōe. q. 2ª. ar. p°. ad pᵐ. Et pª par. q. 41ª. ar. 6°. ad p̄mū. Et. q. 42ª. ar. 6°. ad 3ᵐ. Itē de potētia dei. q. 2ª. ar. 4°. ad vlti. ¶ Ad 5ᵐ. negatur minor q̄3ᵐ ad id qō dicit. q̄ gñare ē aliqd formāle in supposito p̄ris. nā gñare seu gñatio significatur p modū actiōis eliciteab agēte in eē ꝯstituto ⁊ p ꝯn̄s nō dicit formā q̄ agēs vel generās in eē formali ꝯstituit̄. et licet gñare ⁊ p̄rnitas et eēntia dīna sint eadē res: nō seqtur q̄ si in patre nō est potētia ad eēntiā vel ad p̄rnitatē ꝓut significat̄ vt forma ꝯstituens psonā p̄ris q̄ nō sit potētia ad gñare. sicut sup̄ deductū fuit in solutione ad 2ᵐ. ¶ Ad 6ᵐ negat̄ minor. s. q̄ fili⁹ careat potētia gñandi q̄3ᵐ ad id qō p̄ncipalr̄ ⁊ in recto significat imo h3 eandē potētiā quā pater prout sup̄ declaratū est. ¶ Ad 7ᵐ dr̄ q̄ q̄cqd sit de maiori ꝓpositiōe minor tñ q̄ sumit̄ ex auctoritate magistri magis ē ad oppositū arguētis q̄3 ad ei⁹ ꝓpositū. nā cū magister dicat q̄ filiū non posse gñare nō est ex ipotētia: magis ꝯcludi pōt q̄ habeat potētiā gñandi q̄3ᵐ ad id qō dicit absolutū mō sup̄ exposito in solutione ad 4ᵐ q̄3 q̄ nō hēat talē potētiā vt ibi patuit. etiā s̄m intētiōnē magistri. Ad 8ᵐ ꝯcedit̄ tota argumētatio. q2 nichil ꝯcludit ꝯ̄ nos imo pro nobis. nā ex ea nō aliud hēt̄ur q̄3 q̄ nō posse gñare cū dr̄ de filio nō est negatio potentie ꝓductiue qō ⁊ nos cōcedim⁹ loquēdo de potētia ꝓductiua q̄3ᵐ ad id qō p̄ncipalr̄ ⁊ in recto significat. est tñ negatio relatiōis. s. p̄rnitatis quā potētia ꝓductiua ꝯnotat. ⁊ eodē mō cū dr̄ p̄r nō hab3 potētiā q̄ possit

esse filius: nõ est negatio alicuius potẽtie sed est negatio relatiõis. s. filiatiõis. posse enim gñare dicit potẽtiã in ordine vel in respectu ad actũ. et iste respectus negatur de filio cũ dr. filius nõ põt gñare. sed potẽtia gñatiua vel pductiua significat pncipaliter et in recto id qd est potẽtia pductiua nõ respectũ ad actionẽ. s. gñare ac p hoc nõ ẽ idẽ dicere. posse gñare et hr̃e potentiã gñatiuã. vñ põt pmũ negari dicẽdo. filius nõ põt gñare sine eo qd negetur 2m. s. potẽtia productiua q̃z ad id qd ẽ potentie et qd pncipalr significat. ¶ Ad 9m. dr̃ pmo q maior ppositio nõ ẽ vlr vera. nã aliq̃ actiones dicũtur ĩmanẽtes. s. in agente sicut phus probat 9°. metha. et ptz ĩ actionib9 itellect9 speculatiui etiã q̃n vbũ formatur. Dr̃ 2°. q q̃uis generare nõ egrediatur a pr̃e realr̃ imo scdm rẽ sit ĩpe pr̃. tñ scdm modũ significãdi itelligr̃ vt profluẽs vel prodiẽs a supposito pr̃is put. S. Tho. inqt p². p. q. 40. ar. 2°. et ita respectu gñare põt poni in pr̃e potẽtia pductiua. Dr̃ 3°. q lz gñare nõ egrediatur realr̃ a pr̃e: terminatur tñ ad filiũ distinctũ supposito a pr̃e rõne cui9 dr̃ eẽ a potẽtia pductiua. nõ enim pductio vel alia opatio dr̃ egrediẽs seu elicita ea rõne q2 ab agẽte trãseat ĩ aliud sed q2 hñt pro termino et obiecto rẽ ab agẽte vel pncipio pductiuo distĩctã vel natura vel supposito et oĩs talis opatio vel productio est a potẽtia actiua vel productiua. prout dictũ est ĩ pmo notabili. ¶ Ad 10m dr̃ p° q arguẽs tã inepte et ɔfuse pcedit in argumẽtatiõe sua q videatur quãdã chimere fabricã sibi soli philosophãti pretexere. qd enim in maiori ppositiõe assumit. q. s. p gñare in diuinis pducatur aliqd distinctũ a gñante in solo gñare et sibi opposito gñari: improprie et ĩepte dictũ est. nã significatur q genitũ distinguitur a gñante in gñare et gñari q̃si vtrũq3 accipiatur ex pte geniti qd est falsũ. Itẽ qd dicit pr̃ et fili9 sunt idẽ in oib9 pter gñare et gñari vel est false dictũ vel ĩpropie loqtur ɔphẽdẽdo sub vbo gñare pr̃nitatẽ et pr̃is psonalitatẽ et sub verbo gñari filiationẽ et filij psonalitatẽ. nã q̃uis ista in filio et illa in pr̃e sint idẽ realr̃: differũt tñ scdm modũ significãdi a q̃ propetas vl ĩpropetas loquutiõis sumitur et aliq̃n vitas et falsitas. lz et minor ppositio simplr̃ falsa ẽ. nã sicut patuit in pmo notabili et ĩ rñsiõe pcedẽte, pductiões ille q̃ tminatur ad aliqd distictũ realr̃ a pducẽte: hñt in pducẽte potẽtiã pductiuã et si pductiões ipe nõ fiãt extra pducẽtẽ. qd aũt iducit ad minoris pbationẽ: q̃cqd sit de necessitate ɔsequẽtie tñ nichil ɔ nos concludit. ɔcedim9 nãq3 q pducẽs et pductũ in diuinis sũt idẽ in potentia pductiua q̃z ad pncipale significatũ et q pductũ hẽat potẽtiã gñandi q̃z ad id qd pncipalr̃ iportat. sed cũ ex hoc infertur q pductũ posset gñare: negatur ɔñia q2 posse gñare vt dictũ est dicit potẽtiã ɔiũctã actui vl simul cũ ordine et respectu ad actũ fm quẽ modũ nõ ɔuenit pducto. vñ cõmittitur fallatia figure dictiõis mutãdo qd in aliqd. alia vero q̃ arguens adducit ɔ rñsionẽ suã nõ attinẽt ad nos. ¶ Ad. 11m. dr̃ q potẽtia gñandi q̃z ad id qd pncipalr̃ et in recto significat ẽ eẽntia diuina put supra dictũ est. et ad ĩprobationẽ ptz rñsio ex hijs q̃ dicta sũt in solutiõe ad pm et ad 9m. ¶ Ad 12m. dr̃ q arguẽs nõ inducit auctoritatẽ phi ad eius intẽtionẽ. est enim itẽtio phi et ɔmẽtatoris dicere q pm9 motor nõ est in potẽtia ad agẽdũ ita vt potẽtia pcedat actũ. est dicere q nõ hz potẽtiã nõ ɔiũctã actui sed semp hz potẽtiã actui ɔiũctã. vñ et ɔmẽtator ɔmẽto p arguẽtẽ allegato exponẽs illã phi pticulã. opz igr̃ pncipiũ eẽ tale et c. ait. i. q2 in nulla hora est motor in potẽtia. s. absq3 actu. Et magn9 Albert9 in eo passu nõ aliud phz pbare oñdit q̃z q pm9 motor neq3 est ĩ potẽtia neq3 in hitu ad mouẽdũ et nõ q nõ hẽat potẽtiã motiuã q̃ sẽp actu mouet imo exponẽs illud phi si nõ aliq̃ potẽs inerit pncipiũ: inqt. nichil pdest ponere spẽs illis q̃ sũt auctores eaꝝ nisi ponãt illas mouere fm actũ ita q insit in eis potẽtia ptinue mouẽdi. ipo codẽ mõ sctus Tho. exponit lrãm phi eo loco lctõne. 5. s. 2°. ¶ A. 13m. negatur ɔñia et ad pbationẽ negatur añs. nõ enim gñare facit patrẽ eẽ patrẽ prout pr̃ tenetur subsitatiue vt. s. dicit ypostasim fm quẽ modum arguẽs accipit patrẽ imo magis eꝯ. q2 enim pr̃ est: gñrat. pri9 nãq3 est suppositũ vel ypostasis pr̃is in esse ɔstitutũ q̃z gñret. et ĩ creaturis qdez ẽ pus realiter vl tpe vl nã. ĩ diuinis aũt est pus rõne et m° nr̃o itelligẽdi. Itẽ ɔñia 2a nõ valet. nõ. n. poa productiua est pncipiuz quo pr̃ agat in se neq3 ĩ diuinis neq3 in hũanis sed est pncipiũ quo pr̃ agit ĩ alterũ nõ. n. poa productiua pr̃is p se terminatur ad gñrationẽ: sed ad productũ p gñrationẽ. nec iterũ hũoi poa est pncipiũ quo pr̃ agat ĩ se ex eo q ẽ pncipiũ quo actio fluit a pr̃e: Tũ q2 gñrare ĩ diuinis nõ ẽ p trãsmutationẽ pr̃is vl de ocio vel de poa in actũ. Tũ etiã q2 gñratio in deo nõ ẽ actio realr̃ exiẽs aut progrediens a pr̃e. et q̃uis possit dici aliquo m° actio vl opatio trãsiẽs aut elicita: prout dicta hẽt ĩfra distin. 27a. hoc nõ ideo est q̃si ipa realr̃ exeat vl egrediatur extra pr̃ez sed q2 ei9 termin9 vl obm ẽ aliqd distictũ supposito a pr̃e ita vt dicatur terminari ad alteꝝ a pr̃e. ¶ Ad 14m dr̃ q poa gñrãdi put s dictũ ẽ dicit eẽntiã diuinã d pncipali significato et ĩ recto cõnotat tñ relationẽ in obliquo. vñ nõ dicit vtrũq3 ex equo

ꝛ ꝑ9ñs ē ꝑncipiū simplicissimū neqꝫ ipa relatio quā ꝯnotat facit ꝯpositionē cū eēntia cū sint penit⁹ eadē reo. ¶Ad argumēta ꝯ 2^{am} ꝯclusionē dr̄ ad pmū coꝝ q̄ p° loco oppoſita ſūt ꝙ in ꝓceſſu ei⁹ ꝯmittit̄ fallā figure dictionis. nā in maiori ꝛ ei⁹ ꝓbatiōe accipit̄ eē pro eſſe exiſtie i minori vero pro eē eēntie. pr̄nitas nāqꝫ licet ſit q̄ pr̄ eſt pr̄ adiectiue: nō tñ ē forma q̄ pr̄ ē pr̄ ſubſtātiue. .i. q̄ eſt ſuppoſitū pr̄is vel ſubſiſtit. ſꝫ talis forma eſt diuina eēntia. deitate eñ pr̄ exiſtit vel ſubſiſtit ſicut deductū fuit i 2° notabili. vñ ꝛ eēntia diuina eſt ꝑncipiū q̄ pr̄ gñrat nō pr̄nitas inq̄ꝫ^{m} pr̄nitas neqꝫ aliq̄ forma idiuidualis prout. S. Tho. docet p^{a} p. q. 41. ar. 5°. et de po^{a} di. q. 2^{a}. ar. 2°. ad 5^{m}. ¶Ad 2^{m} dr̄ p° ꝙ maior ꝓpoſitio ē falſa. nā eēntialis opatio ſe hꝫ ad eēntiā ſicut ad ꝑncipiū quo ꝛ ꝓductio ꝑſonalis ſe hꝫ ad ꝑſonā ſicut ad ꝑncipiū qd. Dr̄ 2°. ꝙ i proceſſu cōmittit̄ fallā ꝯñtis q̄m propt̄ aliquā ſiītudinē in rōne ꝑncipij illud qd in ꝑmiſſa attribuit̄ ꝑncipio qd: in ꝯcluſione ꝯcludit̄ de ꝑncipio quo. debuiſſet eñ recte ꝯcludi ex ꝑmiſſis ꝙ ꝑſona ē ꝑncipiū ꝓductiōis ꝑſonalis qd verꝫ eſt. ꝯcedim⁹ eñ ꝙ opatio ꝑſonalis vel notiōalis ē a ꝑſona tanq̄ꝫ a ꝑncipio qd ſꝫ nō ideo ſeq̄tur ꝙ ſit a ꝓprietate ꝑſonali tanq̄ꝫ a ꝑncipio q̄. nā ſicut pꝫ in 2° notabili ꝑncipiū q̄ oīꝫ opationū diuinaꝝ et notionaliū ē eēntia diuina ¶Ad 3^{m} dr̄ ꝙ maior ē falſa loq̄ndo de relatiōe diuina cui nō repugnat eē ꝯſtitutiuū ypoſtaſis vel ꝑſone. repugnat tñ ipi ꝙ ſit ꝑncipiū ꝓductionis vel gñratiōis. et rō dicti ē q2 q̄cq̄d ſit d̄ alijs opationib⁹ ꝛ tñ ꝑncipiū q̄ gñratiōis vel productiōis in eē: ſēp eſt forma vel natura ſpecifica vel hñs ſe ad modū forme ſpecifice eo ꝙ i hmōi ꝑncipio q̄ genitū aſſimilat̄ gñanti. talis aūt aſſilatio eſſe nō pōt in forma idiuiduali vel ꝑſonali q̄ nō pōt duob⁹ ꝑſonis vel idiuiduis ꝯuenire alias nō eēt forma ꝑſonalis aut individualis q̄ iō ſic dr̄ ꝙ vni ſoli idiuiduo vel ſuppoſito aut ꝑſone ꝯueniat. relatio aūt in diuinis hꝫ ſe vt forma idiuidualis per quā vna ꝑſona ab alia diſtinguit̄ nō ei aſſilatur vñ pr̄ nō gñat pr̄em ſꝫ deū. ſicut neqꝫ in hoībus iohānes gñrat iohānē ſꝫ hoiēꝫ. ¶Et ad ꝯfirmationē dr̄ p° ꝙ ipſectiōis eſt dare actū p^{m} nō 2^{m} q̄ñ 2⁹ act⁹ hꝫ ordinē eēntialē ad actū p^{m} vel natus eſt ſeq̄ ex actu p° qd nō ē in propoſito nr̄o. nō eñ gñrare hꝫ ordinē ꝑ ſe ad pr̄nitatē tanq̄ꝫ ad formale ꝑncipiū. neqꝫ natū eſt ſeq̄ ad pr̄nitatē ſicut ad ꝑncipiū formale. vñ neqꝫ dici dꝫ ꝓpe act⁹ ſcd̄us reſpectu pr̄nitatis q̄uis ſicut dictū ē ſup: ꝑncipiū formale gñatiōis iportet in obliq̄ ꝛ in ꝯnotato pr̄nitatē. Dr̄ 2°. ꝙ ſicut dictū eſt in 2°. ꝛ 4°. notabili relatio i diuinis nō dat aliud eē ab eē eēntie diuine ꝛ iō nō miꝝ ꝙ nō det actū 2^{m} aliū ab actu quē dat eſſentia diuina. ¶Ad 4^{m} dr̄ p° ad aſſūptū ꝙ gñatio aliť hꝫ aſſimilare genitū gñanti ꝛ aliť hꝫ diſtiguere. nā aſſilatio ꝑ ſe ꝛ directe ē ꝑ gñrationē. diſtiguere aūt ē ꝯſequutiue ad hoc eñ ꝑncipalr̄ tēdit gñratio ꝙ natura generātis genito cōicet̄ ac ꝑ hoc ei aſſiletur. ꝙ aūt genitū ſit aliq̄d diſtīctū a gñante: nō ē ꝑ ſe itētū in gñatiōe ſꝫ ſeq̄tur ꝑ modū cuiuſdē ꝯñe eo ꝙ nichil pōt ſe ipꝫ gñrare. vñ ꝯña quā arguēs ꝓtēdit nō valet. ſ. ꝙ eo ꝑncipio formali pr̄ gñrat filiū q̄ diſtīguit eū a ſe q̄ſi ꝑncipiū gñatiōis in pr̄e ſit ordinatū ad diſtīguēdū genitū qd falſū eſt imo ordinat̄ ad idētificādū quātū poſſibile ē. nec ꝓpe dictū ē ꝙ pr̄ diſtiguit filiū a ſe cū talis diſtictio a gñante nō ſit itēta p° ꝛ ꝑncipalr̄ ſꝫ bñ ꝯſeq̄tur ad gñationē. q2 idē nō gñrat ſe neqꝫ cōicat genito ꝓpetates indiduales q̄ cōſtituūt ſuppoſitū diſtinctū. qd aūt arguēs īfert ꝙ. ſ. pr̄ diſtiguit filiū a ſe ꝑ pr̄nitatē formalr̄: iepte dictū eſt. nā ſignificat̄ ꝙ pr̄nitas hēat aliquā efficiētiā ſic ꝑncipiū quo circa diſtictionē filij qd nō ē verꝫ. cōcedim⁹ tñ ꝙ pr̄nitas in pr̄e ē forma ſm̄ modū itelligēdi ꝑ quā pr̄ diſtiguit̄ a filio. ſꝫ hoc nō ē efficere diſtictionē in filio ꝓpe loquēdo ſꝫ ē eē formā pr̄is q̄ formalr̄ diſtiguit̄ a filio. ¶Ad 5^{m} dr̄ p° ꝙ maior ꝓpoſitio nō eſt vlr̄ vera. nā ab vno p° ꝑncipio plura ꝛ diſticta ꝓcedūt. et ab vno pūcto plures lineē. et ab vno fonte plures riuuli. vñ phs diſtictionē motuū ꝛ mutationū: a t̄mio inq̄t accipiēdā fore nō ſēp a ꝑncipijs. et ita gñrare ꝛ ſpirare q2 t̄miant̄ ad diſticta ſuppoſita: hñt int̄ ſe diſtinctionē. hñt ꝓterea diſtictionē int̄ ſe ex origis ordine quē hñt int̄ ſe ꝓut. S. Tho. dicit de po^{a}. q. 10. ar. 2°. c. Dr̄ 2°. ꝙ ſicut pr̄nitas ꝛ ſpiratio actiua i pr̄e diſt̄ rōne: eodē mō ꝛ eēntia diuina i pr̄e ꝓut ꝯnotat pr̄nitatē inq̄ꝫ^{m} ē po^{a} gñandi ꝛ ꝓut ꝯnotat ſpirationē actiuā inq̄ꝫ^{m} dr̄ po^{a} ſpirandi: hꝫ aliā ꝛ aliā rōnē. vñ eq̄ bñ pōt eē ꝑncipiū diſtinctiōis act⁹ gñandi ꝛ act⁹ ſpirādi ſicut ꝛ pr̄nitas ꝛ ſpiratio actiua in pr̄e ſcd̄m imaginationē arguētꝭ. ¶Sed ꝯ pmā rñſionē pōt argui. q2 ſuppoſita diuina ex eo ꝙ ꝯueniunt in eadē nā nūero dicūtur eē q̄ſi vni⁹ ſpēi diſticta tñ nūero ſicut in creaturis idiuidua vni⁹ ſpēi ſpēaliſſime. vñ ſi ꝓceſſiōes in diuinis diſtigūtur q2 t̄miant̄ ad diſtincta ſuppoſita: ſeq̄tur ꝙ diſtigātur int̄ ſe nūero tñ nō ſpē qd falſū ē. nā ſic vtraqꝫ ꝓceſſio eēt vel generatio vel ſpiratio. ¶Ad hoc dicēdū eſt prout ſctūs Tho. ait in de po^{a} dei mā vel. q. 10. ar. 2°. ad 12^{m}. ꝙ ſuppoſita diuina ꝯſiderātur vt vnū ſpē inq̄ꝫ^{m} ꝯueniūt in vna natura diuinitatis. ſꝫ diſtinguūtur ſpē ſcd̄m diſtictas ſpēs ꝓpetatū ꝑſonaliū

prīitas eīn ꝛ filiatio ꝛ ꝓcessio sūt relatiões scḋʒ spēm distīcte. verū ꝙ in diuinis nō ꝓꝑe dicūtur genus ꝛ spēs vel vīe ꝛ ꝑticlāre. sʒ de diuīs loq̄ nō possum⁹ nisi scḋm quādā silitudinē creaturarū. ¶ Ad 6m rūdet sctūs Tho. de po^a dei. q. 2^a. ar. 2°. ad 5m. et magis apte in cor. eiusdē ar. ꝙ ꝓpria opatio ꝯuenit alicui per ꝓpriā rōnē vel ꝑ cōem sub mō ꝓꝑo. vñ eēntia diuina q̄ cōis est: est ꝑncipiū gñatiōis q̄ ē actio ꝓpa pr̄is inq̄ʒm ꝯsideratur ipa natura diuina ꝓut ꝯnotat pr̄nitatē q̄ est ꝓpa pr̄i. Idē sentit. p^a p. q. 41^a. ar. 5°. ad 3m. et de hoc dictū est distin. ꝑcedēti in p° notabili. ¶ Ad 7m dr̄ ꝙ si ablatiu⁹ eo stet pro po^a gñandi in maiori ꝓpositiōe ꝛ pr̄ acapiat̄ nō adiectiue sʒ substātiue ꝓut dicit suppositū vel ꝑsonā pr̄is subsistētē: cōcedit̄ maior ꝓpositio ꝛ negat̄ minor nā vt dictū fuit sup̄ in 2° notabili pr̄nitas inq̄ʒm est relatio et dat pr̄i dnoiationē relatiuā: nō hēt ꝙ ꝯstituat patrē in eē ꝑsonali imo p̄supponit ꝑsonā pr̄is cōstitutā. Et sic accipiēdo falsū ē ꝙ pr̄ sit pr̄. i. talis ꝑsona subsistēs ꝑ pr̄nitatē sʒ magis ꝑ eēntiā diuinā ꝓut hʒ adiūctā pr̄nitatē fm quē modū pr̄ pr̄nitate ꝛ est de⁹ ꝛ ē pr̄. Si aūt in maiori ꝓpositiōe pr̄ acapiat̄ adiectiue ꝓut. i. itelligit̄ iformari ꝛ relatiue denoiari pr̄nitate: falsa est ꝓpositio. nā isto mō pr̄nitas nō ē ꝑncipiū generatiōis nec ē vt forma ꝯstituēs ꝑsonā pr̄is sʒ magis p̄supponit vt dictū ē ꝑsonā ꝯstitutā ꝛ ꝯsequit̄ gñationē. ¶ Ad p^m Hērici dr̄ ꝙ lʒ maior ꝓpositio patiat̄ calūpniā: cōcedit̄ tū tota argumētatio. nō eñ aliq̄d ꝯcludit ꝯ doctrinā S. Tho. nā et nos ꝯcedim⁹ ꝙ eēntia diuina nō ē formalis rō vel ꝑncipiū gñandi seclusa penit⁹ pr̄nitate sʒ ꝓut ꝯnotat pr̄nitatē. nā nō ꝓꝑe dictū est ꝙ determinat̄ ꝑ pr̄nitatē fm modū loquēdi arguētis ꝙ ꝓꝑetates nō determināt aut iformāt eēntiā sʒ ꝑsonas. et per idē ptʒ rñsio ad 2m. ꝛ 3m. ꝛ. 4m. ¶ Ad p^m Scoti ꝯ eandē ꝯ°nē dr̄ ꝙ maior ꝓpositio nisi āpli⁹ addat̄ nō est vniuersaliter vera sʒ sic itelligēda ē ꝙ ꝓducēs qḋ determinat̄ ꝛc. producat ꝑ ꝑncipia alteri⁹ rōnis vel ꝑ idē ꝑncipiuʒ sub alia ꝛ alia rōne. ꝛ ita ꝯcedim⁹ ꝙ eēntia diuina est ꝑncipiū q̄ gñandi ꝛ spirādi inq̄ʒm aliā ꝛ aliaʒ relationē ꝯnotat. per idē ptʒ rñsio ad 2m. ¶ Ad 3m dr̄ p°. ꝙ falsū est id qḋ arguēs assūmit de eēntia aīe ꝛ suis potētijs ꝙ. s. aīa sit sue po^e realr̄. et hoc iprobatū fuit sup̄ disti. 3^a. Sed supposito sic verū est ꝙ potētie aīe sīt ab aīa distīcte: cōcedit̄ aliq̄s mod⁹ silitudis i ꝓposito nr̄o. Nā sicut aīa est ꝑncipiū itelligēdi mediāte itellectu ꝛ est ꝑncipiū volēdi mediāte volūtate ꝛ vidēdi mediāte visu: ita eēntia diuina ē ꝑncipiū quo gñatiōis ꝯnotādo pr̄nitatē ꝛ ꝑncipiū spiratiōis ꝯnotādo virtutē spiratiuā. oīs tñ silitudo a creaturis ad deū magis est dissilitudo. modus aūt dicēdi arguētis quo. s. eēntia diuina sub rōne mēorie ꝛ sub rōne volūtatis ē ꝑncipiū ꝓcessionū diuinaꝝ: stare nō pōt in veritate excludēdo ꝯnotationē relationū sicut ipe velle videt̄. nā cū eēntia mēoria ꝛ volūtas in diuinis sint absoluta ꝛ cōia trib⁹ ꝑsonis seq̄ret̄ ꝙ eēntia diuina in oib⁹ ꝑsonis eēt ꝑncipiū quo gñandi ꝛ spirādi qḋ est erroneū. nō eñ posset assignari rō q̄re magis in vna ꝑsona q̄ʒ in alia eēt tale ꝑncipiū cū in singulis eēntia diuina ē cū mēoria ꝛ volūtate imo ē ꝛ mēoria ꝛ volūtas. ¶ Ad 4m dr̄ ꝙ Augu. ꝛ Ansel. nō intēdūt excludere ab eēntia sub rōne mēorie ꝯnotationē pr̄nitatis sicut arguēs ꝑtēdit ꝛ ita auctoritas coꝝ nō facit pro eo. ¶ Ad p^m alioꝝ ꝯ eādē ꝯclusionē dr̄ ꝙ q̄cq̄d sit de maiori ꝓpōne: minor tñ ē falsa q̄ʒm ad id ꝙ ponit relationē esse terminū formalē ꝓductū in gñatiōe filij. et ꝙ eēntia nō pōt eē termin⁹ ꝓductiōis. nā vt s. disti. 6^a. declaratū fuit eēntia diuina ē ꝑ se ꝛ directe termin⁹ formalis ꝓductiōis nō ꝓduct⁹ sʒ cōicat⁹. ꝓduct⁹ aūt termin⁹ ē ipm suppositū vel ꝑsona. Relatio vō inq̄ʒm relatio ē: ꝯpñter se hʒ fm modū nr̄m itelligēdi ad terminū ꝓductiōis. s. ad suppositū ꝓductū. nō eñ ꝑ se ꝛ directe ꝓductio tmiat̄ ad relationē. vñ proprie ꝛ ꝑ se loq̄ndo i diuis ꝓcessiōib⁹ nō ē termin⁹ formalis ꝓduct⁹ sʒ cōicat⁹ dūtaxat. s. eēntia diuina. ¶ Ad 2m negat̄ maior ꝓpositio. nā idē ꝑncipiū est in gñatiōe cōicatiōis nature ꝛ ꝓductionis suppositi. Si aūt arguēs loq̄tur de ꝓductiōe alicui⁹ alteri⁹ forme producte: negat̄ minor. nā vt dictū ē in rñsiōe ꝑcedēti i gñatiōe filij relatio nō est termin⁹ formalis ꝓduct⁹ ꝑ se sʒ sola eēntia diuina ē termin⁹ cōicat⁹. qḋ aūt arguēs iducit ad ꝓbationē sui dicti ꝙ. s. ꝑncipiū ꝓductiōis ꝛ termin⁹ formalis realr̄ distīguūtur: falsū ē vt patuit dist. ꝑcedēti. ¶ Ad 3m rūdet̄ sicut rñsū ē ad p^m Sco. ¶ Ad 4m dr̄: ꝙ i gñatiōe filij relatio pr̄nitatis ꝯcurrit cū eēntia diuina q̄ est ꝑncipiū quo sʒ nō ꝯcurrit sicut ꝑncipale ꝑncipiū sʒ vt ꝯnotatū prout sepe dictū est s. Et silr̄ mō relatio nō ē ꝑ se ꝛ directe producta in filio inq̄ʒm relatio est sʒ ex ꝯñti fm modū nr̄m itelligēdi. vñ sola ꝑsona filij ē termin⁹ ꝑ se product⁹ prout sup̄ dictū ē. ¶ Ad argumētū ante oppositū dr̄ ꝙ i diuis proprie loq̄ndo nō est po^a actiua neq̄ʒ passiua cū in deo nō sit ꝑdicamētū actiōis aut passiōis sʒ est in deo po^a productiua q̄ tñ significat̄ fm modū noiandi ꝑ modū po^e actiue. vñ nō seq̄tur ꝙ fili⁹ sit fact⁹ vel act⁹ sʒ ꝓduct⁹. sic rūdet. S. Tho. in de po^a dei. q. 2^a. ar. p°. ad p^m. sic etiā in sentētia respōdet in hac distin. q. p^ma. ar. p°. ad 3m. Et

pma par. q. 41. ar. 4°. ad pmu.

SEcundo querit circa eadē distinctionē vtrū i diuinis possint eē plures filij. et arguit q sic. q2 de⁹ pr ē potētior ad gñandu3 q pr creat⁹. Sed vn⁹ hō pt gñare plures filios. ergo ₇ de⁹ pr et eo maxie q2 po^a di pris nō diminuit filio gñato. ¶ In oppositū arguit q2 i diuis nō differt eē ₇ posse. Si igr in diuis possēt eē plures filij: plures actu essent quod est hereticum. essent eni sic plures persone q̄ tres. ¶ In hac questiōe erūt quattuor articuli prenotati.

QUantū ad primū articulū sit p^a ꝯclusio q i diuinis nō pūt eē plures filij. hāc ꝯ°nētenet. S. Tho. p° sen. dis. 7^a. q. 2^a. ar. 2°. sub ar. 2°. Itē p^a par. q. 41. ar. 6°. Itē de po^a dei. q. 2^a. ar. 4°. Itē ꝯ gē. li. 4°. ca. 13°. Et opusculo. 2°. qd intitulatur ꝯpēdiū theo^e. ca. 56. ¶ 2^a. ꝯclusio ē q possibilitas plurū filioꝝ in diuis resoluit vt in cām in diuā imālitatē ₇ in modū ꝓcessionū diuinaꝝ ₇ i modū ꝓcedēdi psonaꝝ et itē in eaꝝ pfectionē. Hāc ꝯclusionē probat sctūs Tho. q^m ad oēs sui ptes. p^a par. vbi supra allegatū est.

QUantū ad scd3 articulū ponūtur argumētationes quorūdā ꝯ 2^m ꝯclusionē. ₇ qdē ꝯ ea q sctūs Tho. dicit i declaratiōe p^e parti. ꝯ°mo arguit Aureo. volēs probare q mod° dicēdi scti Tho. sit defectiu⁹. q2 dicit oēm plurificationē scdm numeꝝ fieri ꝓpter materiā quātā accipiēdo materiā pro pte ꝯpositi cētiali exñte i po^a. Illud eni qd pōt ꝯcipi ꝯceptu vli nō ē pncipiū indiuiduationis s3 materia pōt itelligi ꝯceptu vli etiā nō quāta. In ꝯceptu eni hoīs itelligit corp⁹ organicū qd includit materiā quantā. ergo materia quāta nō est causa iduiduatiōis et per ꝯñs nec plurificatiōis. ¶ 2° sic. ablata cā auferf effectus et maxime si sit cā pcisa; s3 nulla materia exñte adhuc ipe aie sepate nūeralr distinguūtur. nō ergo eēt cā nūeratiōis aiaꝝ materia qnta. Et si dicatur q reunāet hitudo ad corpa nō valet. nūq̄ eni effectus inest alicui ꝓpter hitudinē ad causam aliogn nix esset alba ꝓpter solā habitudinē ad albedinē esto q nō pticipet eā in actu. et silr lignū esset calidū ꝓpter solā hitudinē ad calorē sed ꝯstat q aie separate sūt in actu indiuidue ₇ numeralr distincte. ergo causa iduiduatiōis nō est sola hitudo ad materias distinctas. ¶ 3° sic. phus dicit 4° metha^c. q idē est dicere aliqs hō ₇ vn⁹ hō ₇ iste hō. sed ꝯstat q nō est hō p materiā quātā. ergo nec iste hō. ¶ 4° sic. celi distigūtur numero scdm comētatorē pmi celi ₇ mūdi. sed celi nō hūt materiā vt idē ponit ibidē. ₇ non est dubiū q phs fuit illi⁹ sentē^c. ergo nō ois nūeralis distinctio est p materiā quātitati subiectā. nec illa fuit mens phi. sed q fuerit mēs phi dicit arguēs in ꝓposito alio. s. dist. 3^a. pmi. q cū Aris. dicit q forma abstracta a maria vltima abstractione nō pōt plurificari. i 2°. metha^c: p formā intelligit rationē specificā ₇ naturā. materia autē accipitur ibidem nō pro parte cōpositi sed pro quocūq3 addito ad specificā rationē et pōt distingui quintus modus talis materie. additur eni conceptui specifico quandoq3 situs ₇ quantitas cuiusmodi situs est passio et sic cōsurgit cōceptu s indiuidui signati dicendo. hic homo. vel ille homo. aliquando vero additur multitudo accidentium proprioꝝ et sic consurgit conceptus indiuidui simul totius de quo loquitur phus 7° metha^c. vt dum concipitur sortes cum sua propria figura ₇ colore et ceteris accidentibus que appellantur partes materie nō forme. 7° metha. quia. s. nō sunt de conceptu specifico aliquando autem addit particularitas incerta absq3 omni significatione ₇ determinatione et sic consurgit conceptus indiuidui vagi vt cum concipitur quidam homo vel quidam angelus aliquando autem addit particularitas certa et determinata non tamē situs seu quantitas vel signatio et tunc consurgit conceptus indiuidui abstracti qualis est gabriel vl michael quod nō est indiuiduum signatum vel demonstrabile cōcipiendo hunc angelum vel illum. quia tunc necessario situaretur huc vel illuc. angelus autem non potest esse subiectū situs. aliquando autez addit ad conceptū specificum aliquod accidēs cōmune omnibus indiuiduis sed proprium speciei vt cu3 dicitur homo risibilis aut aliquid huiusmodi. potest etiam addi sibi accidens intentionale vt si concipiatur homo inq^m species vel vt predicabilis de pluribus. secundum hoc ergo de homine possunt esse plures ꝯcept⁹ primus quidē iduidui signati vt cū ꝯcipim⁹ hunc hoiem. 2⁹ vero iduidui siml toti⁹ vt cū ꝯcipi-

mus hūc hoīem cū talib⁹ carnib⁹ ꝛ ossib⁹. 3⁹ vo
īdiuidui vagi vt cū ꝯcipim⁹ quēdā hoīem. 4⁹.
vero īdiuidui abstracti a situ ꝛ oīb⁹ accñtib⁹ vt
cū ꝯcipim⁹ sortē scḋm suā realitatē q̄ subijcit oī-
bus accñtib⁹. illa nāq3 ē ꝓp̄a nō cōis. 5⁹. aūt cō-
gregati ex rōne specifica ꝛ accñtib⁹ ei⁹ vt dū cō
cipim⁹ hoīem cū figuris ꝛ q̄litatib⁹ sibi debitis ī
cōi. aut dū ꝯcipit hō inq̄ⁿᵐ ē spēs. 6⁹. est abstrac
tiuus q̄ est ꝯcept⁹ forme simplr̄ ꝛ q̄ditatiuus vt
cū ꝯcipim⁹ hoīem simplr̄ abstrahēdo ab istis oī
bus. ꝛ forma talr̄ abstracta si eēt in re scḋm illā
denudationē quā h3 in itellectu ꝯcipiēte illo sex
to mō plurificari nō posset. sic ergo itelligēdū ē
q̄ forma abstracta a mē plurificari nō pōt. ꝛ ꝓ-
po⁹ sic itellecta ē p̄ se uota nō aūt itelligēdo ab
stractionē a mā q̄ ē pars ꝯpositi. ℂ 2.° dicit illā
positionē deficere in hoc q̄ ait ex hoc filiationē
non posse plurificari in deo. s. ex īmālitate. scḋm
hoc eñ nō plus repugnabit filio in diuīs plurifi
cari q̄3 michaeli vel cuilibet āgelo q̄ scḋm te plu
rificari nō pōt qꝛ ē forma abstracta. s3 hoc ē ab-
sonū q̄m in angelis saltē est rō gñiōr spēi q̄uis
nō sit nisi vnū īdiuiduū in vna spē scḋm te. ꝯstat
aūt q̄ a filiatiōe nō pōt abstrahi ꝯcept⁹ specifi-
cus aut gñs qꝛ nō ē gen⁹ aut spēs in diuīs. ergo
illa nō ē cā illi⁹ īplurificabilitatis quā h3 filiatio
ℂ 2.° qꝛ effect⁹ ꝓp̄us debet reduci in cām ꝓp̄a3
s3 nō plurificari ꝓp̄riū ē filio ꝛ spūi scō tali mō
q̄ nō ꝯpetit alicui creato: nulla nāq3 creatura sic
est multiplicabilis sicut diuīe relatiōes. ergo nō
debuit assignari pro cā abstractio q̄ ē cōis crea-
turis. ℂ 3° loco dicit istā positionē deficere q̄m
dici posset q̄ huiōi filiatiōes nō eēnt ī eodē sbo.
nō eñ eēntia est sbm ꝓp̄etatū s3 supposita. ergo
q̄t erūt filij tot erūt subiecta. et sic filiatiōes di-
stingui poterūt penes illa. ℂ 2.° qꝛ plures p̄t̄ni
tates sūt in eodē sorte ad plures filios ꝛ plures
silitudines in eodē albo ad plura coalba s3 iste
sunt eiusdē rōnis ꝛ solo nūero differētes. igr̄ ex
hac rōne nō tollit q̄n plures filiatiōes poni pos
sint in deo. ℂ 3°. tales filiatiōes plures eēnt int̄
alios ꝛ alios t̄minos ꝛ ita hērent q̄ distigueret̄
adinuicē. esto q̄ nō p̄ subiecta. ergo nō apparet
q̄ illa rō sufficiat. ℂ Pro hoc arguit Scot⁹. 5°.
metha' ꝓbādo q̄ multa accñtia vni⁹ spēi pñt eē
in eodē sbo. p⁹ p̄ncipalr̄ qꝛ ī eadē p̄te diaphani
sūt plura luīa creata ex diuersis lūīosis. Si di-
catur q̄ nō sūt plura luīa sed ex illis fit vnū. Cō
tra. ibi sunt diuersa agētia. s. plura lūīosa. ergo
plures actiōes ꝛ plures effect⁹. ℂ 2.° qꝛ plures
spēs eiusdē rōnis sūt in oculo ꝛ ī fantasia. dicet̄
q̄ nō sūt in eadē p̄te oculi. Cōtra, viso vno albo
si ī eodē situ ponit̄ aliō albū: ibi eēnt due spēs al

bedinis in eadē p̄te oculi. Nec valet si dicat̄ q̄
nō erūt ibi due spēs s3 p̄cedēs augetur. hoc inq̄3
nō valet qꝛ si p⁹ videt̄ albū intēsū ꝛ post albū re
missū si spēs illi⁹ albi remissi augeat p̄cedentē:
tūc spēs rep̄ntās albū remissū erit itēsior q̄3 spe-
cies rep̄ntans albū intēsū qḋ est ꝯtra sensū. Itē
accñs itentionale abstrahit a situ ꝛ dimēsiōe sm
se ꝛ ab actiōe expellēti sue ꝯt̄ria. s3 ex talib⁹ vide
tur cā rei repugnātia duoꝝ in eodē sbo. ℂ 3°. p̄nci
palr̄ qꝛ idē p̄r numero h3 plures filiationes cū
relatio numeret̄ numeratiōe t̄mini. Si dicat̄ q̄ ē
eadē p̄t̄nitas q̄ refert̄ ad plures filios. Cōtra qꝛ
tūc corrupto vno filio maneret illa eadē relatio
in nūero q̄ referebat̄. ergo maneret t̄min⁹ qḋ ē
ꝯ positionē. vel maneret relatio destructo t̄mi-
no. vel eadē relatio maneret ꝛ nō maneret. Itē
eadē rōne p̄t̄nitas sortis ꝛ platonis possent ter
minari ad eūdē filiū ita q̄ hērēt eūdē filiū. ꝓba
tur qꝛ p̄t̄n te eadē p̄t̄nitas nūero t̄minat̄ ad di-
uersos filios. igr̄ a simi eadē filiatio t̄minari pōt
ad plures patres. ℂ 4°. p̄ncipalr̄. idē subiectu3
in nūero est in po^a ad plures albedines succedē
tes diuersis t̄pib⁹. ergo h3 simul diuersas poten
tias ad illas albedines. Si dicat̄ q̄ ē eadē po^a ī
nūero: Cōtra qꝛ tūc cū vna albedo corrūperet̄
alia nō corrupta similiter po^a ꝛ tūc idē nūero ma-
net ꝛ nō manet. ℂ Pro hoc etiā arguit Adā in
2.° multipliciter. p̄mo. qꝛ duo lumia simul coextē-
dūtur in medio. cui⁹ ꝓbatio ē qꝛ posita vna can
dela tm̄ in domo de nocte: illuminat̄ dom⁹ remis
sius q̄3 si plures de illa ponāt̄ ꝛ vna de illis sub-
stracta p⁹ q̄3 posite fuerit p3 sēsibilit̄ q̄ lumē re
mittit̄. ꝛ cū cādela apponit̄ dato q̄ sint ī oīb⁹ si-
miles: nō corrūpit lumia p̄ora nec p̄oris cādele
nec ēt ipsius substractio ē tota⁹ lumis vel oīm lu
minū corruptio. Itē dū sūt simul ista luīaria in di
uersis p̄tib⁹ dom⁹ si ponat̄ obstaculū in medio
dom⁹ qlibet cādela hēbit vmbrā suā ex opposi-
to talis obstaculi directe. ꝛ tn̄ alia cādela ibidē
illuminabit. et tn̄ sēsibilit̄ p3 ī tali casu q̄ lumē est
in loco cuiuslibet istaꝝ vmbraꝝ remissi⁹ q̄3 in il
la p̄te dom⁹ cuius cām nō ē possibile assignare
vbiq3 ꝛ bonā: nisi q̄ licet tota vmbra illuminetur
ab aliq̄ vel aliqb⁹ istaꝝ cādelaꝝ nō tn̄ ab illa cu
ius vmbra ibi ꝓducit̄ p̄ obstaculū. ꝛ iō fit ibi lu
mē remissius q̄3 vbi lumia oīm ꝯcurrūt simul. er-
go vbi sic ꝯcurrūt ī agēdo: ibi sūt plura luīa crea
ta q̄3 alibi. Itē sol p̄ accessū suū ꝯtinuū vl' ēt cāde
la facit pl⁹ de luie ī p̄te ad quā sic ꝯtinue accedit
q̄3 p⁹us fuerit ꝛ hoc nō facit corrūpēdo totū lu-
men p̄cedēs. nec sine ꝓductiōe noui luminis. er
go sūt ibi plura lumia. et qua rōne duo lumia si
mul coextēdūt̄ ī medio pari rōne ꝛ duo calores

in calefactibili ꝛ sic de alijs. ¶ 2°. qꝛ simꝉ pōt hō
intelligere sortē ꝛ platonē ꝛ nō vnica itellectiōe
indiuidualr ꝛ distincte nūeralr ante ꝯpositionē
ꝛ diuisionē. igr̄ duab⁹. assūptū ptꝫ. qꝛ hō pōt ha
bere de ipīs tales notitias simul ꝙ sciat vel cre
dat sortē distingui a platone ꝟtute taliū simpli-
ciū noticiaꝝ. ¶ 3°. qꝛ notitia sensitiua nō ē vlis.
igr̄ tm̄ vni⁹ repn̄tatiua. igr̄ qn̄ videtur duo alba
sūt in potētia visiua simul due visiōes. ꝛ hoc aliū
de ptꝫ qꝛ licet ponaꝉ aliqḋ obstaculū inter ocu-
lū ꝛ vnū illoꝝ nō ꝓpter hoc deficit aliud videre
¶ 4°. qꝛ recipio aliquē hoiem diligētē duos ho
mines duob⁹ actib⁹ diligēdi: ex istis duob⁹ acti-
bus gn̄antur duo hītꝰ inclinātes ad dilectionē
hui⁹ ꝛ isti⁹. et ꝙ sint duo ptꝫ. qꝛ pōt pdere incli-
nationē ad diligēdū vnū istoꝝ stāte iclinatione
diligēdi alteꝝ. ergo qn̄ inclinaꝉ ad distincte dili
gendū vtrū qꝫ: hꝫ distincto hītuo. ¶ 5°. qꝛ vn⁹
oculus pōt videre aliū sibi similē. sꝫ hoc fieri nō
pōt nisi simul i medio eēt spēs vtriusqꝫ oculi. eo
dē mō qn̄ oēs parietes domꝰ sūt vniformiter al
bi: vel qlibet illoꝝ causabit in medio spēm sui et
tūc multa idiuidua vni⁹ spēi simul erūt. vel nul
lus ꝛ hoc nō qꝛ oculus in medio posit⁹ pōt na-
turalr videre quēcūqꝫ istoꝝ ꝛ hoc nō fit natura
liter sine spē rei visibilis recepta i oculis ꝛ sic pa
ri rōne cāntur ibi spēs in aere interposito. ¶ 6°
qꝛ in speculo posito in tali medio ptꝫ ꝑ experiē
tiā ꝙ qlibet istoꝝ parietū essentialr repn̄taꝉ. igr̄
ꝛc. ¶ 7°. qꝛ lumē reflexū: scḋm nūeꝝ est aliḋ a lu
mine icidēte. qꝛ hō qn̄qꝫ pōt ispicere solē p lineā
reflexā a speculo. qn̄qꝫ nō pōt ꝑ lineas icidētes.
ergo lumē incidēs ꝛ reflexū sunt diuersa luia qꝛ
aliter eq̄ fortiter īmutarēt hoiem ad vidēdū so
lē qḋ ptꝫ eē falsū cū vnū sit bene tollerabile ꝛ a-
liud intollerabile oculo qn̄qꝫ. ¶ Cōfirmaꝉ qꝛ in
casu iterponi pōt obstaculū inter solē ꝛ oculū. ꝛ
tm̄ nō interponi inter solē ꝛ speculū. et ꝑ ꝯn̄s ibi
nō videbiꝉ sol p lumē icidēs sꝫ solū ꝑ reflexū. et
tm̄ illa duo lumia nō sūt diuersaꝝ spēꝝ. ¶ Cōfir
matur iteꝝ qꝛ lumē reflexū est debili⁹ incidente
vt docet experiētia: ꝛ innuiꝉ 2°. de aia. ergo sūt
distincta. ꝛ tm̄ in aliq̄ pte medij ꝯcurrūt. ex qb⁹
ꝯcludit ꝙ nulla ē repugnātia inꝉra accn̄tia eius-
dē spēi eē simul in eodē sbo adeq̄to. ¶ Hugo de
castro simil̄r arguit ꝙ sub vna spē pn̄t eē plura
idiuidua nō distincta ꝑ materiā neqꝫ p sbm. qꝛ
āgelus pōt modo hr̄e itellectionē de lapide ꝛ hac
itellectiōe desistēte: pōt iteꝝ hr̄e itellectionē de
eodē lapide. iste due intellectiōes sūt eiusdē rō
nis vt ptꝫ. qꝛ o bm̄ ē eiusdē rōnis nec distinguiꝉ
ꝑ materiā nec p sbm nec p obm vt ptꝫ. ergo aliq̄
sola nūero distinguūtur q̄ nō distinguūtur nec per
materiā nec ꝑ subiectū nec ꝑ quātitatē. et ꝑ ꝯn̄s
oportet ꝙ seipīs formalr ꝛ intrīsece distinganꝉ
¶ Dicetur forte ꝙ iste due itellectiōes differūt
ex tpe ꝯnotato. s. ex eo ꝙ sibi succedūt in coexi-
stentia ad aliā ꝛ aliā pte tēporis. sꝫ ex hoc videꝉ
hēri ꝓpositū. s. ꝙ saltē in q̄dā successiōe in sepa-
tis a materia pn̄t eē plura sub eadē spē disticta
solo nūero differētia et ꝑ ꝯn̄s cū coexistētie eoꝝ
nō repugnēt nec opponātur iter se: pn̄t simul ma
nere ꝛ eē deo ꝯseruāte. ¶ 4° loco dicit Aureo.
istā positionē deficere qꝛ expsse est ꝯ tres articu
los parisius excōicatos. primū q̄dē q̄ dicit ꝙ qꝛ
intelligētie nō hn̄t materiā: ex hoc de⁹ nō posset
plures eiusdē spēi facere. error. 2m. q̄ dicit ꝙ de⁹
nō pōt multiplicare indiuidua sub vna spē sine
materia. error. 3m vero q̄ ait ꝙ forme nō recipi-
ant diuisionē nisi ꝑ materiā. error. nisi intelligaꝉ
de formis eductis de potentia materie. hec ille
¶ Cōtra oēs istas ꝯclusiones ꝛ signāter ꝯ pmā
pōt argui ꝓbādo ꝙ in diuinis possint eē plures fi
lij. arguiꝉ eim̄ sic. oī potētie ꝓductiue correspon
det aliqḋ ꝓductibile: sꝫ in filio ē potētia gn̄atiua
vt dicit Aug. s. ꝙ fili⁹ nō genuit nō qꝛ nō potuit
sꝫ qꝛ nō oportuit. ꝛ iteꝝ argum Hērici est ꝙ pr̄
eēt potētior filio si fili⁹ nō pōt gn̄are. ergo vide
tur ꝙ potētie gn̄atiue exn̄ti i filio: correspōdeat
aliqḋ gn̄abile ꝛ ꝑ ꝯn̄s ali⁹ fili⁹. ¶ 2° sic. in oi ꝑfe
cta itellectiōe debꝫ emanare ꝟbū: sꝫ fili⁹ ꝛ spūs
sctūs eq̄ ꝑfecte itelligūt sicut pr̄. ergo fili⁹ intel-
ligēdo ꝓducet verbū. ꝛ ꝑ ꝯn̄a erūt ibi plures fi-
lij ꝛ plura ꝟba in diuis. ¶ 3°. ex ifinita bonitate
pr̄is ꝓcedit ꝙ cōicet seipm̄ filiū ꝓducēdo: sꝫ eq̄
bon⁹ ē fili⁹ sicut pr̄. ergo videꝉ ꝙ cōicet se ꝓdu-
cendo filiū ꝛ silr̄ spm̄ sctm̄ aliā ꝑsonā ꝓducēdo.
¶ 4°. nō ꝓpter aliḋ videꝉ ꝙ nō sint plures filij
in diuis nisi q̄ten⁹ distigui nō posset: sꝫ hoc non
īpedit. qꝛ si eēnt plures adhuc distiguerētur. sꝫ ꝑ
eīm ꝓcedēs distingueret a subsequēte p oppositā
relationē origis puta ꝑ gn̄are ꝛ gn̄ari. vlteri⁹ et
distigueret a p° pr̄e. qꝛ eēt tm̄mō genit⁹. pr̄ ꝟo
pm̄⁹ tm̄mō generās. medij aūt eēnt generātes
ꝛ geniti. ergo nō apparet q̄re nō pn̄t eē plures fi
lij in diuis. ¶ 5°. qꝛ posse gn̄are ē aliq̄ dignitas
pr̄is. imo etiā genuisse filiū deū ē dignitas: sꝫ di
gnitas ois ē filio dei attribuēda. ergo ipe pōt ge
nerare. imo gn̄at filiū sibi eq̄lē. ¶ 6°. ph̄us dicit
4° metheoro. ꝙ ꝑfectū ē vnūqḋqꝫ qḋ pōt sibi si
mile gn̄are. sꝫ ꝯstat ꝙ fili⁹ ē sūme ꝑfect⁹. ergo po
test silēꝫ sibi gn̄are. ¶ 7°. cū de⁹ sit ifinit⁹ simplr̄
debet hr̄e oēm modū ifinitatis: sꝫ ifinitas nūe-
ralis ē q̄dā mod⁹ ifinitatꝫ sicut ꝛ ifinitas ꝑfectio
nis. ergo sicut in deo ē infinitas ꝑfectiōis ita dꝫ
eē i eo ifinitas nūeralis ꝛ sic i eo erūt ifiniti filij.

Q Uātū ad tertium articulū p° notādū ē q cū. S. Tho. dicat p° p. vbi allegatū ē τ in multis alijs locis q forme q̄ sūt vni° spēi nō mltiplicaꝫ ſ; nūeꝝ. i. i plura iduidua nisi ſm materiā: si dictū ei° vīr accipiaꝫ de oib°. s. formis tā sbalibus q̄ accūtalib°: debet intelligi materia largo mō ꝓut se extēdit ad oē illud qđ ē subz vel susceptiuū alicui° forme imediatū aut imediatum vt includaꝫ illud accidēs qđ susceptiuū est imediatū alteri° accūtis τ ꝑserti q̄ntitas q̄ q̄dā spāli mō ponit pncipiū iduiduatiōis scđm q induiduū est in se iduisū τ ab alijs q̄buscūq; diuisum. nā diuisio accidit sube materiali rōne quātitatis ꝓut dr ꝑmo phicoꝝ. sūt eīn diuerse forme numero in diuersis ꝑtib° materie q̄s hʒ per quātitatē vñ ipa quātitas dimēsiua hʒ de se quādā diuisionē ita q possum° imaginari plures lineas eiusdē spēi ꝑ abstractionē a sbo differētes solo situ vel positiōe τ nō solū per abstractionē mathematicā sed τ realr vt in plurib° spēb° sacramētalib° quaꝝ distinctio τ multiplicatio accipitur ex diuerso situ cū spēs ille hēant ēē separatū a suba. Accipiūtur ista ex dictis. S. Tho. in multis locis τ ꝑserti. 3° p. q. 77°. ar. 2°. et 4°. li. sen. disti. 12°. q. p°. ar. p°. sub ar. 3°. ad. 3m. Itē in tractatu de pncipio iduiduatiōis. Et aduertēdū est q cū S. Tho. dicat plures formas eiusdē spēi ēē nō posse nisi ꝑ materiā vel subiectū: intelligit q. s. nō pñt ēē plures simul distincte realiter. Si aūt dictū scti Tho. accipiaꝫ nō vlr ſ; de formis sbalib° ꝑase: multiplicatio τ distinctio iduidualiū formaꝝ sub vna spē fit ꝑ materiā ꝓprie acceptā q̄. s. est pars sbalis reꝝ q̄ ex materia τ forma ꝯponūtur nō tñ ſm q in sui cōitate accipitur. ſ; ꝓut ē signata τ determinata ꝑ quātitatē ꝑ quā fit hec. ¶ Ex sup̄dictis inferꝫ q plures forme vni° spēi spālissime nō pñt ēē simul i eodē sbo imediato τ adequato. nā cū hmōi pluralitas sit numeralis τ hāc habeāt forme scđm pluralitatē τ distictionē subiectoꝝ: ē repugnātia in t̄minis dicere q forme sint plures nūero τ scđm iduiduū τ q sint i eodē sbo. ꝺ hac tñ materia iduiduatiōis formarū magis dicēdū ē i 3° di. 2. li.

¶ Scđo. Notandū est pro itellectu ꝑme rōnis. scti Tho. quā assignat ad ꝓbādū cōclusionē ꝑmā. p°. p. vbi allegatuꝫ est sup̄ q cū gñatio sit opus nature. τ ois gñā° ꝯsistat i cōicatiōe alicui° nature: necessariū est q vbi ē cōicatio eiusdē nature specifice ibi generatio sit eiusdē rōnis τ ꝑ ꝯñs p̄rnitas τ filiatio erūt eiusdē rōnis. vñ cū in diuis sit cōicatio eiusdē nature ꝑ gñationē nō solū eiusdē ſ; spēi ſ; etiā eiusdē nūero: seqtur q rō p̄rnitatatis in diuinis sit eadē τ siliter rō filiatiōis eadē. ac ꝑ hoc si i diuis ēēnt plures filij necessario ēēnt plures filiatiōes eiusdē rōnis τ spēi. ex hijs suppositis cōcludit sctūs Tho. q in diuis nō pñt ēē plures filij qr talis plurificatio filiationū ēēt iduidualis q̄ dari nō pōt in q̄b° nec materia est neq; aliqđ hñs rōnē materie ꝓut in ꝑmo notabili deductū fuit. Nec valet qđ aliq̄ dicūt q si i diuis ēēnt plures filij: distictio τ plurificatio filiationū accipienda ēēt a plurib° τ distinctio suppositis in q̄b° ēēnt. qr vt. S. Tho. in eadē rōne notabilr tāgit relatiōes in diuis sūt ipe ꝑsone subsistētes q̄uis scđm modū nostrū intelligēdi ꝯsiderētur vt forme ꝑsonas ꝯstituētes eo q in abstracto significentur. vñ idē ēēt ſm veritatē plures filiatiōes distingui τ plurificari ꝑ supposita τ distigui τ plurificari i se ipis formalr qđ ēēt distingui τ plurificari specifice τ nō solū nūero ꝓut declaratū est in ꝑmo notabili. qđ manifeste repugnat gñatioui τ cōicatiōi eiusdē nature numero. Et p̄terea nō est itelligibile q plures filiatiōes in diuinis distinguerētur ꝑ supposita nisi supposita ꝑsupponātur distincta τ ꝯstituta ꝑ aliq̄d aliud a filiationibus. qđ si ēēt: seq̄reꝫ q filiatio nō ēēt ꝓprietas ꝯstitutiua filij. ſ; vel alia relatio q̄ nō ēēt relatio originis qđ ē absurdū cū oēs alie relatiōes sint cōes trib° ꝑsonis nec distinguāꝫ abinuicē nisi sola rōne. vl' illđ ēēt aliq̄d absolutū ex q̄ seq̄reꝫ q ꝑsone diue ꝑ absoluta distinguerenꝫ qđ ē hereticū.

¶ Tertio. Notādū ē ꝓut. S. Tho. docet de potētia dei. q. vl' mā 9°. ar. 5°. ad 13m. q aliꝫ iuenif iduiduatio in reb° diuis τ i reb° creatis. nā i creaturis qr natura cōis de se nō subsistit nisi i singularib°: ipa pncipia iduiduātia sūt cā nature cōi q subsistat in q̄bꝫm sūt cā iduiduatiōis suppositi i q̄ nā cōis subsistit. In diuis aūt ꝓprietates ꝑsonales q̄ se hñt ad modū pncipioꝝ iduiduātiū nō sūt pncipiū subsistēdi nature cōi. s. diue essentie. ipa eīn diuina ēētia ē ꝑ se τ ſ; se subsistēs. imo ecōuerso ꝓprietates ꝑsonales hñt q subsistāt ab ēētia iq̄ꝫm sūt eadē res oino q diuina ēētia q̄ ē res subsistēs. alias nō ēēt triū ꝑsonaꝝ vnū triū° ēē subsistentie. et ex hoc seq̄tur q sicut essentia diuina est deus: ita p̄rnitas ē p̄r τ filiatio fili° τc. et ex ista dīa ꝯseq̄tur q ēētia diuina nō multiplicaꝫ ex pluralitate suoꝝ suppositoꝝ. ſ; est eadē nūero in ipis quēadmodū natura cōis multiplicaꝫ ſm nūeꝝ vel iduidualr in creaturis ad multiplicationeꝫ suppositoꝝ. nā ex eo aliq̄d ſm nūeꝝ multiplicaꝫ ex q̄ subsistētiā hʒ. ¶ Sed ꝯ ꝑmissa posset obijci

q2 ꝓꝓetates ꝑsonales i diuis sūt realr ipe diuīe ꝑsone. Si ergo ab ipa diuina eēntia ꝑsone hūt ꝙ subsistāt ⁊ sint res subsistētes inq̄ꝫ^{in}.s.sūt eadem res qȝ eēntia diuina q̄ ē res subsistēs vt p̄dictū est videꝛ seq̄ ꝙ nō sint in diuinis tria supposita sȝ vnū tm̄ sicut ⁊ ab vno subsistere diuīe eēntie qȝ etiā est vnū ꝑse in trib⁹ dicūtur subsistētia. ¶Sed ad hoc dicendū est ꝙ obiectio recte ꝓcederet si multiplicatio diuinoꝝ suppositoꝝ ꝯseq̄reꝛ ex pluralitate ipius esse subsistētie seu suppositale quēadmodū in creaturis.sȝ nō sic est.nā hoc est spāle in diuinis ꝙ multiplicatio ⁊ distinctio suppositoꝝ est ꝑ relationes originis nō ꝑ aliq̄d absolutū.vñ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spūs sctūs vere ⁊ realr sūt tria supposita ꝓpter tres ꝑsonales ꝓprietates relatiuas q̄bus plurificātur ⁊ distingūtur. Iȝ idē nūero eē suppositale ⁊ idem esse subsistere sit in tribus cū alia tm̄ ⁊ alia relatione.

¶**Quarto.** Notandū est ꝙ cū.S.Tho.ꝓbat īpossibile eē in diuinis esse plures filiatiōes ex eo ꝙ necessario eēnt eiusdē rōnis ⁊ spēi:nō est ei⁹ intētio illō inferre ex hoc fūdamēto q2.s.duo accn̄tia eiusdeꝫ spēi nō pn̄t eē in eodē sbo vt aliq̄ male itellexerunt. Tū q2 due filiatiōes si ponerenꝛ in diuinis nō eēnt accn̄tia sicut neq̄ꝫ pr̄nitas ⁊ filiatio. Tū etiā q2 cū ponerētur i duob⁹ suppositis.s.in duobus filijs:nō possent dici eē in eodē subiecto.neq̄ꝫ repugnaret dicto fūdamēto ꝙ eēnt in eadeꝫ eēntia diuina sicut nō repugnat ꝙ in ea dicātur eē siml' pr̄nitas ⁊ filiatio q̄ inmorē hūt repugnātiā cum sint opposita q̄ꝫ due filiatiōes. nā relatiōes originis nō dicūtur eē in eēntia diuina sicut in sbo neq̄ꝫ informatiue sȝ ꝑ idēptitatē. est ergo intentio scī doctoris ꝙ īpossibile ē duos filios eē in diuinis ex eo ꝙ eē nō possēt nisi ꝑ duas filiatiōes. Cū aūt hm̄oi filiatiōes eēnt necessario eiusdem rōnis ⁊ spēi: seq̄reꝛ ꝙ essent duo filij ⁊ nō essent duo filij qȝ iplicat ꝯdictionē. ꝓbaꝛ hoc.nō vna filiatio nō distingueretꝛ ab alia neq̄ꝫ spē neq̄ꝫ numero.nō spē cū vtraq̄ꝫ eēt filiatio in eadē natura ⁊ vtraq̄ꝫ eēt cū eiusdē nature cōicatiōe.nō numero:q2 cū i diuinis nulla sit materia neq̄ꝫ aliq̄d materiale:non possent distingui nūero vel sicut duo iduidua q2 distinctio nūeralis vel iduiduatio est ꝑ materiā q̄ est ꝑncipiū iduiduationis. vñ cū nullo mō due filiatiōes in diuinis distingui possent nec posset ibi eē nisi vna filiatio: sequiꝛ ꝙ nec duo filij esse possent eo ꝙ in diuinis ꝑsone ⁊ supposita ꝯstituūtur ꝑ relatiōes originis ac per hoc duo filij eē non possent nisi duab⁹ filiationibus ꝯstituti. Et ex isto notabili pn̄t reija niꝛ ar-gumentationes que fiunt extra ꝓpositū in hac materia contra.S.Tho.

¶**Quinto.** Notādū est ꝙ spēs sensibiliū sicut spēs coloris vel soni nō hn̄t i medio qȝ ē eaꝝ sbm vt in aere vel aq̄ aut alio corpe ꝑspicuo esse naturale q̄le hn̄t ipa sensibilia quoꝝ sūt spēs. vñ ⁊ neq̄ꝫ afficiunt neq̄ꝫ denoiant ipm mediū.nō eīm aer dꝛ ipa spē sensibili albus vel niger aut aliter colorat⁹.neq̄ꝫ iteꝝ huiuscemodi spēs hn̄t i medio seu subiecto eē reale firmū ⁊ ratū ⁊ q̄si q̄escēs ac ꝑmanēs.sūt eīm in medio sicut in deferēte eas ac ꝑ hoc velut in fieri ⁊ moueri. vñ ⁊ neq̄ꝫ gn̄anꝛ aut ꝓducūtur in medio ꝑ ei⁹ motū aut trāsmutationē neq̄ꝫ sūt ipe ꝑncipiū naturalis mot⁹ aut trāsmutationis Dicūtur aūt huiuscemodi spēs hr̄e in medio vel sbo eē itētionale vñ ⁊ forme itētiōales denoīantur nō ſm ꝙ itētionale deriuaꝛ ab itētione q̄ est quoddā ens rōnis sȝ ꝓut itētionale dꝛ id qȝ est alterius representatiuū vt sic dicatur intentionale quasi in alterum tendens ipsum representando. Sunt igitur hm̄oi species intentionales entia realia ꝓut ens reale distinguiꝛ cōtra ens rōnis qȝ hȝ eē tm̄ modo in aīa: q̄uis nō sint entia realia ſm ꝙ ens reale dꝛ qȝ hȝ esse ratū ⁊ firmū. vñ ⁊ magn⁹ Albert⁹ lib.2°.de aīa in comē.ca.4°.tractatu 3° inq̄t. intētio vocaꝛ id ꝑ qȝ significaꝛ res iduiduałr siue vl'r ſm diuersos gradus abstractiōis.⁊ hec nō dat eē alicui neq̄ꝫ sensui q̄ est in ipo neq̄ꝫ etiā itellectui q̄ in ipo est: sed signū facit de re ⁊ noticiā. Ex quibus inferimus ꝙ licet huiuscemodi spēs intētionales sint in medio sicut accn̄tia in subiecto:nō tm̄ a medio ipo hn̄t vnitatē aut pluralitatē indiuidualē.nō eīm necessario accidētia recipiūt vnitatē aut pluralitatē a sbo nisi in subiecto habeāt eē reale cōpletū ac naturale:ita vt ex ꝑncipijs subiecti specificis vel indiuidualib⁹ causenꝛ ac ꝑ hoc in ipo subiecto causā habeāt sui eē. vñ cū spēs intētionales sensibiliū tale eē nō habeāt in subiecto.s.in medio neq̄ꝫ in eo cām habeāt sui eē q̄liscunq̄ꝫ sit:seq̄tur ꝙ neq̄ꝫ ab ipo habeāt indiuiduationē ⁊ vnitatē aut pluralitatē.⁊ inde est ꝙ.S.Tho. tenet plures spēs intētionale o coloꝝ etiā ꝯrioꝝ esse simul in eadē pte medij 2°.sen.disti.13^a.ar.3°.in.c.idē tenet d veri.q.8^a.ar.14°.ad 8^m.idē etiā dicit de spēbus intelligibilib⁹ exn̄tib⁹ in itellectu ibidē in de veri.in.c.⁊ ad nonū.magn⁹ etiā Albert⁹ 2°.sen.distin.13^a.ar.2°.ad nonū.eādē tenet sententiā.dicit eīm ꝙ colores ſm eē qȝ hn̄t in aere nō commiscenꝛ.i.nō fiūt vn⁹ color vt q̄dā opinātur. Et hui⁹ rōnē assignat q2 coꝝ eē est ſcꝫ

in fieri τ nō pmanēs τ idē est vt dicit q colores in medio nō distrahūtur motu subiecti sȝ semp fiūt ad rectā oppositionē. hāc sententiā seqꝛ Egidius roman⁹ qōlibet. 5°. ar. 10. τ ū°. τ 21°. huius preterea sententie est auctor pspectiue. Ex pmissis inferim⁹ q cū pdicte spēs itētionales nō hēant vnitatē aut pluralitatē neqȝ indiuiduationez a sbo sicut deductū ē: q habeāt illa a reb⁹ seu formis sensibilib⁹ a qbus gñanꝛ τ eē hūt ac pseruātur in medio. Juxta qd magn⁹ Albert⁹ loco pallē. sup 2°. de aīa. ca. 6°. dicebat de eē huiuscemodi spēꝝ intētionaliū loquēs. eē eñi spūale generatur a re gñante tm̄ fm formā. τ bene pcedimus q nō est pgruū vt dicaꝛ eē a subiecto spūaliter qꝛ eē intētionale qd est in medio: est multo spūali⁹ q̄ȝ ipe aer sit vel q̄ȝ sit ipm celū. pbaꝛ hoc qꝛ huiuscemodi spēs nō hūt a q̄ indiuiduētur τ vnitatē habeāt vel pluralitatē nisi vel ab agēte q̄ sūt pdicte forme sensibiles vel a sbo qd ē mediū deferēs. τ pfirmaꝛ. Tū qꝛ sine ipaꝝ formaꝝ sensibiliū actuali pñtia neqȝ fieri neqȝ in eē conseruari pñt. Tū etiā qm̄ pdicte spēs itētionales pditiōes ac ppetates suas indiuiduales trahūt ab ipis sensibilib⁹ quaꝝ sūt spēs. sicut ptȝ de spēbus coloꝝ. nō eñi a sbo. s. a medio deferēte sȝ ab ipis colorib⁹ vel poti⁹ a reb⁹ coloratis trahunt magnitudinē. figurā. distātiā. ptinuitatē. vel discretionē. numeꝝ aut vnitatē. pulchritudinē vel turpitudinē. lenitatē vel aspitatē. τ q̄scūq̄ȝ alias idiuiduales ppetates. ptȝ hoc qm̄ virt⁹ visiua p hoc q recipit ipas spēs itētionales coloꝝ non iudicat aerē vl' mediū deferēs huiuscemodi pditiones seu ppetates iduiduales hr̄e: sȝ ipas res coloratas talib⁹ ppetatib⁹ subsistere τ iduiduari qd nō eēt si cū eiuscemodi iduidualib⁹ ppetatib⁹ spēs ipas coloꝝ nō reciperet. τ idē dicēdū est de spēb⁹ alioꝝ sensibiliū. ¶ Si qs aūt obijciat q huiuscemodi ppetates iduiduales lȝ repñtenꝛ p spēs: nō tm̄ in eis sūt formalr̄ τ realr̄. rñdemus q cū nos dicam⁹ pdictas spēs eē intētiōes ac similitudines sensibiliū τ q nō aliud eē hūt i medio vel sbo nisi esse intētionale τ repñtatiuū: nō aliꝛ etiā dicim⁹ ipas hr̄e indiuiduationē τ ppetates iduiduales nisi sicut q̄dā itētiōes τ silitudines alteri⁹ repñtatiue ac p hoc q ab ipis sēsibilib⁹ q̄ꝝ sūt spēs illas trahūt τ pticipāt p modū intētiōis cuiusdā τ silitudis ac repñtatiui. ¶ Sȝ p pdicta est istātia de speculo fracto aut de duobus speculis in qb⁹ ad pñtiā vni⁹ rei sensate sicut vni⁹ faciei hois fiūt due ipius ymagines in qlȝ .s. vna. hmōi aūt dualitas τ indiuidualis imaginū distinctio trahi nō pōt a re sensibili a q̄ gñaꝛ cū ipa sit vna. seqꝛ ergo q trahaꝛ a dualitate τ distinctiōe subiectoꝝ. s. speculoꝝ. ¶ Ad hāc istātiā quā q̄dā reputāt isolubilē rñdem⁹. q speculū nō ē cā p se iduiduatiōis τ vnitatis aut pluralitatis imaginū i eo apparētiū nisi q̄m ē eaꝝ sbm sȝ fm q ē eaꝝ pncipiū pductiuū. Ad cui⁹ itellectū psiderādū ē put pspectiui tradūt τ sctūs Tho. scribit 4°. li. sen. dist. 10. ar. 3°. sub ar. 3°. in. c. Et 3ª. p. q. 76. ar. 3°. in. c. imago causaꝛ i speculo ex refractiōe seu reflexiōe aut reuerberatione spēi rei sensibilis speculo opposite. ex eo eñi q speculū ppꝛ opacitatē quā ex soliditate τ dēsitate hȝ siue ex sui ppositiōe queadmodū ē in speclo ferreo siue ex adiūctiōe alteri⁹ corpis vt plūbi vel stāni vel alteri⁹ corpis solidi sicut i speclo vitreo simul cū lenitate τ politura q̄ nitet: hȝ q terminet τ radios luas ipm ptingentes τ spēs a reb⁹ sibi oppositis vsqȝ ad illō desluētes ex q̄ terminatiōe pseqꝛ τ radioꝝ τ spēꝝ refractionē seu reflexionē aut reuerberationē ex q̄ aggñaꝛ p quādā resultationē imago seu spēs i speclo apparēs. vñ cā agēs ad pductionē huiuscemodi imagis vel spēi nō solū ē res ipa sensibilis cui⁹ est imago τ spēs speculo opposita sed ēt speculū in q̄ apparet qd hȝ ex sui ppositiōe sicut dictū est. Cū igr̄ fm pmissa spēs sensibiliū itētiōales habeāt iduiduationē τ vnitatē aut pluralitatē ex eaꝝ pncipio pductiuo: seqꝛ q in plurib⁹ speculis aut in speculo pfracto dū tñ sint partes distātes: spēs siue imagines ad illa refractās τ terminatās pluriscenꝛ sicut a causis vel poti⁹ pcausis sue aggñationis τ iduiduatiōis magis q̄ȝ ex rōne qua ipaꝝ imaginū subiecta. Et si q̄raꝛ q̄re pdicte spēs cōnumeranꝛ τ plurificātur ad nūeꝝ τ pluralitatē speculoꝝ existe vna re sensibili cui⁹ sūt imago τ quā repñtāt. rñdem⁹ q illō pueniꝛ ex eo q pductiones seu gñatiōes taliū imaginū plures sūt. nā in singl'is speculis ē alia τ alia imagis aggñatio. τ iteꝝ qꝛ plura specula hūt plures τ diuersos sit⁹ ac p hoc spēs diffusa a re sensibili refrangiꝛ τ terminaꝛ ad plures τ diuersos sit⁹. vñ qꝛ ex terminatiōe τ refractiōe hmōi cātur speculis imago: seqꝛ necessario q tot resultēt imagines etiā ex vna spē a re sēsibili defluxa q̄t fiūt ei⁹ refractiones τ terminationes i speculis. iuxta qd p spectiu⁹ dicit i speculo fracto mutato situ ptiuȝ diuersas imagīes apparere. et q talē diuersitatē imaginū faciat magis diuersitas τ distātia situs q̄ȝ diuersitas sbi: signū ē qꝛ si ptes speculi pfracte simul iūgāꝛ vna tātūmodo imago appebit licȝ cō cāsa. τ tñ certū ē q tal' imago i duob⁹ ē sbis qꝛ i duab⁹ ptib⁹ q̄ꝝ q̄libȝ est totū per se subsistens.

Quãtũ ad quartum articulũ rñdẽdũ est obiectionib⁹ aduersarioꝝ. et q̃dẽ ad pmũ Aureoli ꝯ 2.am ꝯclusionẽ. negat̃ suppositũ. nõ eñ mẽs. S. Tho. est v̾r loquẽdo indiuiduatione formaꝝ ꝛ plurificationẽ scd̃m numeꝝ fieri p materiã quãtã que est pars sbe ꝯposite. sȝ illõ itelligit de formis sbalib⁹ ꝓut sup in pº notabili declaratũ est sȝ q2 argumẽtatio Aureo. videt̃ insutare saltem q̃3m ad plurificationẽ formaꝝ sbaliũ: dicendũ est ad ei⁹ minorẽ q licet materia quãta possit itelligi ꝯceptu v̾ri: nõ tñ materia quãto signata. ꝛ huiuscemodi materia est pncipiũ indiuiduationis nõ materia cõiter vel v̾r ꝯcepta prout in pmo notabili dictũ fuit. ¶ Ad 2.m. dr̃ q maior ꝓpositio hȝ v̾itatẽ de illa cã q̃ nõ solũ ẽ cã effect⁹ i fieri sȝ etiã in eẽ. corpa aũt hũana nõ sũt cã in esse indiuiduatiõis ꝛ plurificatiõis aiaꝝ sed tñ in fieri. indiuiduãtur siq̃dẽ aie hũane in corpibus et scd̃m corpoꝝ diuersitatẽ plurificãtur. proportionãt̃ eñi ꝛ ꝯmẽsurãtur singule aie singulis corpibus in quib⁹ ocq̃rũt diuersa esse ꝛ detminata. ꝛ q̃uis q̃libet aia acq̃rat in suo corpe eẽ detminatum ꝛ ꝯmẽsuratione distinctã: q2 tñ huiusmodi eẽ nõ hȝ aia ex corpe nec p depẽdentiã ad corpus: iõ remotis corpib⁹ adhuc remãet singulis aiab⁹ esse suũ determinatũ qð acq̃siuit in corpe scd̃m affectiões vel dispositiões ꝛ scd̃m cõmẽsuratione sub q̃b⁹ fuit pfectio talis corpis. sicut est exẽplũ sensibile de figuris q̃s recipit cera in diuersis sigillis q̃s retinet sigillis subtractis. Et de hijs sctũs Tho. multũ apte docet. pº. sen. disti. 8a. q. 5a. ar. 2º. ad. 6m. ꝛ. 2º. lib. ꝯ gen. ca. 81. qð aũt arguẽs instat ꝯsiltudinẽ ad corpa nõ est ad ꝓpositũ. ¶ Ad 3m dr̃ pº q arguẽs false allegat dictũ phi. non eñ phus scripsit. aliq̃s hõ vel iste hõ. nec intẽs ei⁹ erat ꝯparare indiuiduũ hoiem hoiui in cõi. sȝ ei⁹ intẽtio erat ostẽdere q vnũ ꝛ ens addita hoi vel alteri rei: nullã afferũt diuersitatẽ. imo q eadẽ res iportat̃ p hoc qð ẽ hõ ꝛ ꝛ vn⁹ hõ ꝛ ens hõ. q̃re auctoritas phi nõ est ad nostrũ propositũ. vñ admiror q arguẽs nõ confundat̃ auctoritates falso allegare ꝛ q̃3m ad verba ꝛ q̃3m ad sensũ. Dr̃ 2º. q minor ẽ falsa. nã cũ materia quãta sit de q̃ditate rei corpalis q̃lis ẽ homo: falsũ est dicere q hõ sit hõ nõ p materiã q̃ntã. veꝝ ẽ tñ q q̃ntitas fm se nõ est de q̃ditate hoinis cũ sit accñs ꝛ tñ ẽ de ei⁹ q̃ditate in q̃3m corpeus ẽ. ꝛ etiã q2 q̃ntitas ꝯseq̃tur materiã q̃ ẽ de q̃ditate hois: põt dici q hõ est hõ p materiã q̃ntã q̃uis nõ signatam. ¶ Ad 4m negat̃ minor. neq3 opinio ꝯmẽtatori in hac pte tenẽda ẽ. nã repugnat v̾itati ꝛ intẽtioni phi prout. S. Tho. deducit in scripto sup 8º. phicoꝝ in ca. q aũt necesse ẽ imptibile ꝛc. Ea v̾o q̃ arguẽs miltiplicat in assignãdo. 6. ꝯcept⁹ vel modos acceptionis materie: pro maiori pte ficticia sũt. vñ ea facilitate qua iducta sũt ꝯtẽpnũtur. ¶ Ad argumenta q̃ 2º loco iducta sũt dr̃ ad pmũ negãdo ꝯsequẽtiã. nõ eñ sctũs Tho. cãm q̃ filiatio in diuis nõ plurificat̃: assignat solã carentiã materie: sed plures alias prout ptȝ pª. p. ꝛ in locis alijs allegatis sup in 2.a ꝯclusiõe. vñ male infert arguẽs q non plus repugnaret filio in diuis plurificari q̃3 michaeli vl' cuilibet angelo. sȝ ẽ fallatia ꝯñtis ꝛ p hoc ptȝ rñsio ad 2.m. q̃uis eñ nõ plurificari ꝓpter carẽtiã materie sit cõe aliq̃ mõ psonis diuinis ꝛ spũalib⁹ creaturis: ẽ tñ speciale ꝛ ꝓpriũ psonis diuis propter alias plures cãs q̃s tangit sctũs Tho. pª p. ꝛ alijs locis. nã neq3 indiuiduatio eodẽ mõ inuenit̃ in diuis psonis ꝛ alijs reb⁹ creatis: prout sctũs Tho. in multis locis tangit ꝛ p̄sertim in de potentia di. q. 9a. ar. 5º. ad 13m. ¶ Ad ea q̃ 3º loco inducit arguẽs rñdet̃ ꝛ ad pmũ ptȝ respõsio p ea q̃ dicta sũt in 2º notabili. ¶ Ad 2.m negat̃ assumptũ. imo in forte est vna tñmodo p̄rnitas realis ad plures ei⁹ filios. nã vnitas relatiõis vel ei⁹ pluritas nõ attẽdit̃ scd̃m terminos sed scd̃m cãm vel subiectũ prout pulchre deducit. S. Tho. 3a. par. q. 35a. ar. 5º. ꝛ. 3º. sen. distin. 8a. q. pa. ar. 5º. Itẽ q̃libet pº. ar. 2º. ¶ Ad 3m. ptȝ rñsio p ea q̃ dicta sũt in 2º notabili. cũ eñ in diuinis relatiões sint subsistẽtes et ipa supposita: fingi nõ pñt duo termini inter q̃s eẽnt plures filiatiões. ¶ Ad argumẽta Sco. ad pmũ negat̃ añcedẽs. nec valet probatio q2 licet sint in casu dato plura agentia: in ipo tñ medio ex ꝯcursu s. luminũ fit vnũ lumẽ intensius q̃3 sit vti ũ q3 seorsũ queadmodũ est vn⁹ tract⁹ nauis velocior vel tardior fm multitudinẽ vel paucitatẽ trahẽtiũ. sic rñdet sctũs Tho. ad illũ casum 2º li. sentẽ. distin. 13a. ar. 3º. ad 2.m. eadẽ est eius sentẽtia. ca. 2º. de diuis noib⁹ in comẽto. ¶ Ad 2.m dr̃. q alia rõ est de spẽb⁹ sensibiliũ in medio vel in organis potentioꝝ q̃ nõ hñt esse cõpletũ neq3 ratum aut naturale. ꝛ de alijs accidẽtibus realibus que habẽt esse naturale ꝛ ratum accõpletum in sua spetie. nam species sensibiliũ habent vnitatẽ per se loquendo ꝛ pluralitatem a sensibilibus quorum sunt species. alia autem accidentia habent vnitatem ꝛ pluralitatẽ a suis subiectis. ꝛ de hoc dictũ est lati⁹ in 5º notabili.

¶Ad 3^m. negatur assumptū imo est eadē pr̄nitas quia vnꝰ pater ad plures filios realr̄ referī. et ad huiꝰ iprobationē ꝯceditur ꝙ destructo vel mortuo vno filio: maneret illa eadē relatio realis in numero ad alios filios. nō tū maneret idē respectus rationis quē intellectꝰ cōcapit cōsiderando eandē paternitatē prout terminatur ad aliū τ ad aliū filiū ꝓpter diuersos actus ḡnationis qui fūdāt relationē pr̄nitatis. τ licet plures actus ḡnationis sint plures cause relationis paternitatis: τ tū qꝛ paternitas nō potest spē differre cū actus ḡnationis in vno hoīe sint eiusdē speciei: nō possunt in vno hoīe poni plures paternitates nūero ea rōne qꝛ plures forme eiusdem speciei reales nō possūt simul inesse eidem subiecto. cū aūt arguēs obijcit ꝙ manēte eadē relatione manerēt τ idē termini qḋ est contra casū positū: negaī ꝯña ista τ ꝯceditur alia pars disiunctiua. ꝙ .s. in casu dato maneret eadē relatio paternitatis destructo vno eius termino. et hoc nō est incōueniēs quādo vna relatio realis plures habet terminos: esset aūt incōueniens si talis terminꝰ eēt adequatꝰ τ precisus. vñ videī arguens fundari in quodā falso .s. ꝙ vnitas vel pluralitas relationis attēditur scḋm terminos quod nō est verū imo attendiī sm̄ pluralitatē vel vnitatē cause vl' subiecti. Nec valet vltima ꝯña ꝙ .s. eadē rōne paternitas sortis τ platonis possent terminari ad eundē filiū. qꝛ nō est dabilis talis casus ꝙ idē filius accipiat eē per ḡnationē noturalē a duobus patribꝰ. si tū talis casus esset possibilis: ꝯceditur ꝙ eadē eēt filiatio in filio ad duos patres sicut τ duabꝰ relationibꝰ existentibꝰ in patre τ matre correspōdet vna tm̄ filiatio in filio. Accipiūtur ista ex dictis. S. Tho. 3ª. p. q. 35ª. ar. 5°. τ ꝑ°. qḋlibet ar. 2°. ¶Ad 4^m negaī ꝯña τ est bona respōsio ibi data. τ ad improbationē negatur iterū ꝯña. nō eñ corrupta albedine corrūpitur in subiecto potentia ad albedinē: sicut neqꝫ destructa vna forma destruiī in materia potētia ad talē formā. nā cū aqua calefit: corrumpitur forma frigiditatis sed manet potētia in materia ad recipiēdū iterū formā frigiditatis. imo corrupta forma aliqua magis ꝓprie est in subiecto vel materia potētia ad talē formā q̄z ante eiꝰ corruptionē quando materia vel subiectū actu informaī per illā formā. tunc eñ magis diciī materia vel subiectū esse in actu per illā formā q̄z in potētia ad eā. τ de hoc sctūs Tho. multū diffuse in tractatu de natura materie. ca. 8°. τ 9°. Et. ꝑª. p. q. 104°. dicit. accidentia dū corrūpūtur nō redigi in nichilū: nō ꝙ aliqua eoꝝ pars remaneat sed qꝛ remanēt in potentia materie vl' subiecti. ¶Ad argumēta ad oppositum. ad ꝑmū. negatur antecedēs. τ ad ꝓbationē diī ꝙ ex illa nō necessario ꝯcludiī duo lumia simul coextēdi in eadē parte medij. nā potest stare casus τ de facto sic est ꝙ cōcurrētibꝰ duobꝰ luminibus aut luminaribꝰ in medio: fit vnū lumē intensius nō aūt luminū pluralitas put dictū fuit ad primū Scoti. Et si ponaī obstaculū i medio domus sicut in 2ª ꝓbatione arguēs ponit: sequitur ꝙ pars medij q̄ fuerat vmbrosa remissius illuminaī τ alie partes intensius sed nō seqtur ꝙ ibi sint pauciora vel plura lumina vt arguens ymaginatur. idē dicendū est ad 3^am ꝓbationē. ¶Ad 2^m diciī ꝑmo. ꝙ assumptū est falsū imo cū intellectꝰ simul intelligit sortē τ platonē put ad inuicē ꝯparātur siue per differētiā siue p eoꝝ cōuenietiā: illud fit nō duabus intellectionibus sed vnica dūtaxat intellectione. nā vtrūqꝫ intelligit sub ratione vniꝰ. vel cōueniētie vel differētie vel quomodolibet aliter. nō eñ intellectus noster pōt vno actu intelligēdi multa intelligere vt multa: sed vt vnū sūt aliquo modo. Et d̄ hoc sctūs Tho. in ꝑma par. q. 85^a. ar. 4. τ in alijs plerisqꝫ locis. Dī 2°. ꝙ posito s3 no cōcesso ꝙ hō intelligeret simul diuersis intellectionibꝰ sortē τ platonē: nō eēt ad ꝓpositū. nō huiusmodi actus nō essent vnius rōnis. nā licet actꝰ quo intelligiī sortes vt hō τ actus quo intelligitur plato vt hō sint eiusdē rationis: actus tamē intelligēdi quibus intelligūtur sortes vt sortes τ plato vt plato: nō sunt eiusdē rationis. nā alia rō est sortis inq̄ztū sortes τ alia est ratio platonis inq̄ztū est plato. τ si diffinirētur diuerse essent eoꝝ diffinitiones. ¶Ad 3^m. dicitur ꝑmo ꝙ in casu dato nō essent due visiones distincte τ perfecte sicut neqꝫ potētia visiua simul vtraqꝫ specie albi imutareī distincte τ ꝑfecte sed vna tm̄: alia vero cōfuse τ imꝑfecte sicut experimēto ptꝫ. vt eñ ꝑspectiui dicunt: radius coloris regulariter semꝑ in rectū porrigitur. τ rei vise ꝯprehēsio fit per piramidē radiosā τ certitudo apprehēsionis fit per axem que linea est recta ꝑpēdiculariter cadens in sꝑficiē oculi. alia aūt que oblique cadunt: nō distincte sed cōfuse τ debiliter videtur. nō est aūt incōueniēs ꝙ simul cū visione perfecta τ distincta aliciꝰ visibilis oblique τ quasi ex aduerso oculi videatur aliud debiliter τ cōfuse presertim si principali visibili situ ꝓpinquo adiūgatur. Et hoc habetur in perspectiua ex 15ª. ꝓpositione tercie partis. ¶Ad 4^m. argumētū dicimus ꝑmo. ꝙ nō militat contra nos. nā alia

ratio est de formis realib⁹ q̄ sunt in actu ꝯpleto
⁊ hñt esse ratū ⁊ de hiis q̄ sunt in fieri aut in ha
bitu. Potest. 2° respōderi ꝙ supposito ꝙ duo a=
ctus diligēdi duos homines sint eiusdē rōnis si
cut reqrit in ꝓposito nr̄o: ambo nō sunt simul i
vno homine diligēte neq̄ ex illis duo hit⁹ gen=
ranť necessario sed vn⁹ si idē omino est ꝓpter
qđ vterq̄ diligiť. et ad signū qđ arguēs inducit
ꝙ sint duo hit⁹: rn̄deť sicut responsum est ad. 3ᵐ
Scoti ꝙ manēte eadē numero inclinatione rea
li q̄ p se ⁊ formalit̃ respiciat causā dilectionis ma
nentē in vno: deficit act⁹ ⁊ respect⁹ quo termia
bať ad alterū. nā ⁊ hītus nō plurificať scdm oba
materialia neq̄ ab illis hñt rōnē essendi. ipsa
aūt diligibilia q̄ sub vna rōne diliguntť: oba mā=
lia sunt. ¶ 5ᵐ et. 6ᵐ ꝯcedimus non. n. militāt
ꝯ nos, ꝓut ex dictis ptz. ꝓcedūt nāq̄ de formis
intētionalibus. ¶ Ad. 7ᵐ negať assūptū imo lu
men incidēs ⁊ reflexū nō differūt nisi sicut idem
terminatū et nō terminatū. vt. n. dicit. S. Tho.
2°. sen. d. 13. ar. 3°. ad 5ᵐ. radi⁹ solis nō dr̄ refle
cti aut reuerberari ad corp⁹ solidū sicut repulsū
ſm motū localē ad modū pile sʒ inq̄ᵐ obsistit
sua dēsitate illuminationi p quē etiā modū alie
qualitates reflectūť hec ille. Et pᵃ. p. q. 67. ar.
2°. ad. 3ᵐ dicit ꝙ ferri intersecari reflecti cū sint
ꝓpe corporū: methaphorice attribuūť lumini si=
cut etiā possēt attribui calori. qꝛ enī motus loca
lis est naturalit̃ pimus motuū vt ꝓbať. 8. phico
rū: vtimur nominib⁹ ptinētib⁹ ad motū localem
et in alteratione et in aliis motibus sicut etiam
nomē distātie deriuatū est a loco ad omnia con
traria vt dicit. xᵒ. methaᶜ. hec ille. Et ad pimam
cōfirmationē dicit ꝙ ꝯnā est falsa. nō est enim
possibile ꝙ sit radi⁹ reflex⁹ sine radio incidente.
nā sicut dictū est: idē radius incidēs est reflexus
quādo ad corpus solidū ⁊ politū terminať vn̄
ex incidētia radii sup corpus hui⁹ scemodi cau=
satur reflexio. i. ipsius terminatio vel refractio.
et quia ex ipsa terminatione ad corp⁹ solidū et
politū admisceť aliqd opacitati aut coloris, ꝓut
tradit in pspectiua: inde est ꝙ idē radi⁹ cū est re
flexus est debilioris lucis q̄ȝ cū est incidēs idest
nondū terminatus. et p hoc respondeť ad. 2ᵃᵐ
cōfirmationē. ¶ Ad. 8ᵐ qđ est Hugo. d caſ. Dr
pimo. ꝙ argumētū nō militat ꝯ. S. Tho. Tū qꝛ
intelligit ꝯclusionē suam de plurib⁹ formis simul
coexistētib⁹ et distinctis realit̃ ꝓut supra dictū
est in pimo notabili. Intellectiones autē angeli
plures sibi succedētes neq̄ coexistunt simul ne=
q̄ inter eas est distictio realis cū illa que in pre
teritū transiit sit non ens. entis autē ad non ens
non est distictio realis. Tū. 2° et magis qꝛ vbi
S. Tho. dicit ꝙ in separatis a materia non pos
sunt esse plura indiuidua differētia solo nume=
ro sub vna specie: intelligit de indiuiduis substā
tie ⁊ p se subsistētibus nō de indiuiduis acciden
tium. vnde argumētū nō est ad ꝓpositū. ¶ Ad
argumētū Aureoli. 4° loco positū. Dicit pimo.
ſm Gofredū. 8° quolibz ꝙ articuli illi indigent
magna correctione qꝛ nō nulli sunt falsi. Non=
nulli sibi inuicē cōtradicūt. et Henricus fateť se
articulos illos nō intelligere. Egidi⁹ aūt roma
nus et multi alii dicūt ꝯdēnationē illorū articu=
lorū factā fuisse nō conuocatis oībus doctorib⁹
et magistris sʒ ad instātiam quorūdā capitosorū.
Dicitur. 2° ꝙ sentētia excōmunicationis lata ꝯ
tenētes articulos illos dānatos reuocata fuit p
dn̄m Stephanum epm parisiensem. Anno dn̄i
. M. ccc. xxiiij. inq̄ᵐ articuli tāgunt doctrinā. S.
Tho. Dicit. 3° ꝙ sentētie aut ḋterminatione pa
risienses nō artant nos. Nam vt derisorie aiunt
anglici scholastici: articuli parisiēses nō transe=
unt mare. Possent nichilomin⁹ articuli illi ad
verum intellectū trahi. Sʒ qꝛ nōnulli parisien=
ses cōtendūt ꝓterue magis littera occidi q̄ȝ spi
ritu viuificari: tali rn̄sione p nunc ꝯtenti sumus
¶ Ad argumēta vltimo loco posita. Ad pimū ne
gať minor ꝓut sumiť sub maiori. Et ad ꝓbatio
nem ex dicto Augustini respōdeť sicut respōdet
magister sentētiarū in hac distictione. ꝙ in vbis
Augustini: nō potuit debet exponi. i. nō fuit ex i
potētia filii qꝛ eandē omnino potentiā quā hēt
pať habet filius. Et cū ex hoc inferť ꝙ i filio sit
potētia gn̄randi: dicim⁹ ꝙ si gerundiū gn̄randi
sit vbi passiui aut impsonalis: cōcedim⁹ ꝯsequē
tiā. nā in filio est potētia q̄ gn̄rať. si aūt gn̄randi
accipiať vt est gerūdiū verbi actiui negať ꝯnā.
cōmittiť nāq̄ in ea fallatia figure dictionis nam
mutatur quid in ad aliqd. Neq̄ iterū valet cō
sequētia Henrici sed cōmittitur fallatia figure
dictionis vel ſm quid ad simplicit̃. nā mutatur
aliquid in ad aliqd et procedit a negatione po=
tentie sub modo vel ꝯnotato relatiuo ad nega
tionem potentie simpliciter. eadē nāq̄ potētia
⁊ eque perfecta est in filio que et in patre q̄uis
in filio non sit sub relatione qua est in patre. qꝛ
ſm relationis quiditatem inq̄ᵐ relatio est non
accipitur modus perfectionis ꝓut dictum est la
tius i. 4° notabili pine. q. hui⁹ distictionis. Sic
in sentētia respondet sanctus Tho. pima parte
. q. 41. ar. 6°. ad pimū. Et de potētia dei. q. 2ᵃ.
articulo. 4° ad vltimū. ¶ Ad. 2ᵐ. dicitur ꝙ nō
recte infertur ꝯclusio ex premissis. sed illatio re=

cta ex p̄missis est. ergo intellectio filij et spirit⁹ sancti est illa in qua emanat verbū. et hoc cōcedimus. nam eadē intellectio est patris et filij et spirit⁹ sancti cui⁹ termin⁹ ē emanatio verbi sed a solo patre. nō. n. vna sola intellectione numero: emanare aut ꝓapi pt nisi vnū v̄bū. et licet filius et spūs sanct⁹ se ⁊ alia intelligāt eque pfecte sicut pat: non sequit̄ q̄ producant verbū q: ipsum verbū a patre ꝓductū est pfecte exp̄ssiuum et manifestatiuū sui et patris ⁊ spūs sancti et omniū creaturarū. Et hāc ratione tangit. S. Tho implicite p̄ma pte. q. 34ª. ar. 2°. ad. 4m. in eo q̄d dicit q̄ filius est intelligēs nō vt producens verbū: sȝ vt verbū ꝓcedēs quasi dicat verbum se p se ip̄m pfecte et expresse manifestat et ideo nō indiget alio verbo q̄d sit ei⁹ exp̄ssiuū et manifestatiuū. Eandē rōnē tangit p°. p. q. 41ª. ar. 6°. in. 2ª. rōne respōdēdo ad q̄stionem. ⁊ de hoc magis dicet̄ infra. d. 27ª. ¶ Ad. 3m respondetur sic. S. Tho. respōdet ad simile argumentum de spū sctō p̄ma. p. q. 30ª. ar. 2°. ad. 4m. q̄ non ꝓuenit ex mīn⁹ pfecta bonitate filij aut ex eius finitatione q̄ nō cōmūicet se ꝓducēdo aliū filiū cū sit vna ⁊ eadē bonitas patris ⁊ filij ⁊ spirit⁹ sancti: sed ꝓpter modū relatiuū oppositum quo bonitas infinita alit̄ est in p̄re ⁊ alit̄ in filio et in spū sctō. nā in patre est vt a q̊ alijs psonis cōmunicat̄ p gn̄ationē ⁊ spirationē. in filio aūt est vt cui cōmunicat̄ p generationē ⁊ nō vt a q̊ p gn̄ationē sit cōmunicabilis sȝ p spirationē. in spū sctō aūt est eadē infinita bonitas vt cui cōmunicat̄ et a q̊ nullo modo alteri psone diuine cōmunicabilis. eodē modo respōdet in. q. d̄ po°. q. 2ª. ar. 4°. ad. xj m. ¶ Ad. 4m negat̄ minor. ⁊ ad ꝓbationē d̄r q̄ licet medi⁹ fili⁹ posset imaginari distictus a. 3° filio rōne p̄rnitat: ipse tamē filiationes vtriusq̄ nullo modo distigui possēt neq̄ distinctione indiuiduali neq̄ specifica ꝓut supra in. 2° notabili deductū fuit et p ꝯn̄s neq̄ ex aliqua parte pluralitas filioꝝ in q̄ȝ m filij sunt: dari potest. ⁊ simili rōne neq̄ paternitas primi patris et paternitas secūdi p̄ris aliquo modo distigui possent ⁊ p consequēs neq̄ ipsi patres in q̄ȝ m p̄res. p idē p̄ȝ ad. 2am ꝓbationē. facit ad hoc. q̄d. S. Tho. dicit de potētia dei questione 2ª. ar. 4°. i. c. ¶ Ad. 5m respondet. S. Tho. p°. parte. q. 42°. ar. 4°. ad. 2m. q̄ posse generare vel potētia generatiua q̄ȝ m ad id quod absolutum importat de p̄ncipali significato est dignitas in p̄re ⁊ ipsa eadē dignitas est in filio cū oīa absoluta sint cōmunia trib⁹ psonis. Sȝ si ex hoc inferat̄. ergo generare vel relatio paternitat: ē in filio. nō valet sȝ cōmittit̄ fallatia figure dictionis nā mutat̄ vnū predicamētū in aliud. s. quid in ad aliquid. eandē respōsionē in sentētia pōit in. q. de potētia dei. q. 2ª. ar. 4°. ad. 14m. Item p̄mo sentētiaꝝ. d. 7ª. q. 2ª. ar. 2°. ad. 4m. ¶ Ad 6m dicit̄ q̄ generans scd̄m p̄hȝ dicit̄ esse pfectū quia habet potentiā qua p̄t generare sibi simile non rōne ipsi⁹ act⁹ generationis alias nūq̄ eēt pfectū nisi dū actu generaret. sicut aūt dictū est eadē potētia que est in p̄re est in filio ⁊ per consequēs eque pfect⁹ est fili⁹ sicut pat̄. vnde argumentū nō militat. ¶ Ad. 7m dicitur q̄ infinitas numeralis cū ꝓueniat ex parte materie vel alicuius potētie: nō dicit pfectionē: vnde nec deo attribuēda est. ¶ Ad argumētum ante oppositū respōdet. S. Tho p̄ma. p. q. 41ª. ar. vltimo ad 3m. q̄ nō est ex minori potētia dei patris q̄ non possit plures filios generare sicut pat̄ creat⁹ sȝ ex imaterialitate ⁊ ex sūma pfectione. ex hoc. n. est pfectus fili⁹ quia tota ratio filiationis diuine ī eo cōtinetur ac p hoc quia est tm̄ vnus filius.

¶ Distinctio octaua.

Circa octauaꝫ distinctionē q̄rit̄ primo vtrū aliqua creatura subsistēs sit suū esse existētie. Et arguit̄ p̄mo q̄ sic. quia quādo cūq̄ aliq̄ sunt realiter disticta: vnum p̄t separari ab alio p diuinā potētiā. sed eē non pōt separari ab essentia alias essȝ eē sine essentia et essentia esset sine esse q̄d non videtur possibile. ergo ⁊c̄. ¶ In oppositum est auctoritas p̄horum antiquoꝝ vt Aristotelis. Auicenne. Auenruiz et suorū sequaciū. Itē hylari⁹. 6° de trinitate. et Boeci⁹ in libro de ebdomadib⁹ hij omnes dicūt q̄ esse in omni creato est accidens et q̄ differt ab eo cuius est esse. ¶ In hac questione erūt quattuor articuli vt supra.

Quantū ad primū articulum sit ista ꝯclusio q̄ nulla creatura subsistens est suum esse quo actu existit in rerū natura. Hanc cōclusionē ꝓbat

S.tho. 2°.li.3 gē.capi.52.multis rōnib⁹.idem docet.2°.qlibet.q.2ª.articulo pmo. Et in multis locis sue doctrine.

QUantū ad scd̄z articulū ponēde sunt aduersariorū obiectiones ⁊ pmo quidē arguit henricus pmo qlibz.q.7ª.quoniā si nichil in creaturis haberet esse p essentiā suā sz p rē additā sue eēntie:nichil in creaturis esset ens p se. ¶ 2°.qm̄ si illud esse sit res aliq̄ sup essentiā creature: cū nō sit dare q̄ sit de⁹ ⁊ res icreata:ergo eēz res creata.res aūt quelibet creata de se habet non esse. sed si hēt esse hoc est participatū ⁊ acq̄situ̅.si ergo esse participatuz ⁊ acq̄situ̅ semp est aliud re ab eo cui acq̄rit ⁊ a quo participat:de illo eē illius rei addite pure creature per quā habuit eē: quero vtrū sit aliud re ab esse illi⁹ rei cui acq̄rit ⁊ tunc aut erit ꝓcedere in infinitū:aut stat⁹ erit in aliq̄ essentia cui acq̄ritur esse qd̄ nullo modo est aliud re ab illa essentia cui acq̄ritur ⁊ q̄ rōne statur in vna essentia ⁊ natura creata eadē rōne in qualibet natura. ¶ 3°.qm̄ illud esse qd̄ ponitur esse re aliud ab eēntia q̄ ipsum participat quero aut est sb̄a aut accidēs: mediū aūt non ē ponere nisi in creatore q̄ nec est sb̄a nec accidēs p̄dicamēti alicuius.et in libro Alph̄ d̄ diuisione scientiaꝝ dicit̄ q̄ omne qd̄ est:aut est sb̄a aut accidēs:aut creator sbē aut accidētis.si dicas q̄ sit accidēs: sequit̄ q̄ sb̄a hēt esse p suū accidēs ⁊ ita non p se ⁊ pmo sed accidēs illud p quod hēt eē magis est ens p se ⁊ pmo qd̄ est ꝯ ph̄iam et omnem rōnē.esto etiā q̄ sit accidēs:dic in quo p̄dicamēto accidētis ē qꝛ si atētes nouē genera accidētiū nō sufficiūt tibi.Si dicas q̄ sit sb̄a:aut ergo sb̄a materia aut forma aut ꝯpositum ⁊ hēbit tunc mā mām aut forma habebit eē p mām aut ꝯpositū erit mā alia a qua hēt esse q̄ omnia sūt absurda.Si dicas ꝯpositū:hoc nō p̄t esse qꝛ ois talis sb̄a est p se subsistens. Si dicas q̄ forma qꝛ ibi vis esse:aut ergo sb̄alis aut accidētalis.si accidentalis:p illā non hēt esse sb̄a vt dictū ē. si substantialis:aut ē p se subsistēs ⁊ tūc ē eēntia q̄dā ⁊ itelligētia q̄ hēt eē p suā eēntiā a se idifferētē. Si vero sit alteri iherēs ⁊ informās: tūc ip̄a ē essentia rei vl̄ pars eēntie q̄ in ip̄a creatur ⁊ sic oībus modis oportebit dare q̄ q̄libz res hēt eē p suā eēntiā vt eē nō sit res aliq̄ addita eēntie.hec ille in forma. ¶ 4°.arguit Guido vl̄ Gerald⁹ d̄ carmelo.5° q̄libz.q.9ª sic.illa sunt idē realiter q̄ eadē gñratione gñrant̄ pmo ⁊ corrūpunt̄. sz nō min⁹ vna gñratiōe gñrat̄ existēs hō et hō q̄z hō et hic hō.igit̄ ⁊c. Minor ꝓbat̄ tripliciť. pmo nā p se termin⁹ gñrationis ē nā.2° ph̄ico.et.2° de aīa.et p se termin⁹ gñrationis est eē actu ꝯpositi.7° metha⁰ nāq̄z reddit̄ rō quare ꝯpositū sit ⁊ nō pars qꝛ ei⁹ ē esse.igit̄ eadē rōne.gñrat̄ natura hoīs ⁊ esse illi⁹.2° qꝛ sicut gñrationis vni⁹ est vn⁹ p se termin⁹ q̄:sic ē vn⁹ p se termin⁹ qd̄. sed termin⁹ gñrationis q̄ est forma q̄ se ip̄a et nullo alio dat eē.ergo p se termin⁹ gñrationis qd̄:ē cōpositū ex mā ⁊ forma ⁊ nullo alio formalit̄ exn̄s sicut hīs eē. 3° quia ph̄s.8° metha⁰ dicit q̄ gñratū est vnū qꝛ gñrās trāsfert illud qd̄ erat i potētia ad actū ita q̄ vt cōmētator dicit ibidē.trāslatio nō largit̄ multitudinē sz pfectionē eo q̄ eadē realitas q̄ erat i potētia ē p trāslationē i actu. modo certū ē q̄ realitas q̄ erat i potētia:nichil dicit nisi mām cū forma possibili.igit̄ cū est actu nō dicit nisi māz cū actu pficiēte et ita ip̄m gñratū nō dicet aliud esse formalit̄ q̄z māz ⁊ formaz q̄ ptinēt ad essētiā. Vn̄ ph̄s ponēs p̄ncipia itrinseca ꝓducti i esse:nūq̄z posuit nisi māz ⁊ formā. pmo ph̄ico.pmo d̄ gñratione.7° et.8° metha⁰ ⁊ 12° ꝯstat aūt q̄ si eē eēz act⁹ distict⁹ a mā ⁊ forma vtitis in re creata ⁊ facta:inuestigasēz vltra māz ⁊ formā.3m p̄ncipiū gñrati:qd̄ nō fecit.pserti cū ois ꝓcessus terminet̄ ad eē existētie. ¶ 5°. arguit sic.sb̄a nālit̄ pōr est oī accidēte absoluto qd̄ ptz.qꝛ causa ē pōr suo effectu:sz existētia subiecti ē causa existētie accidēt̄ cui inest.vn̄ ē ens: qꝛ enti.7° metha⁰ qꝛ hoc ē eē:inesse alteri. vbi cōmētator dicit. Indiuiduū sbē pius ē īdiuiduo accidētis eo q̄ nichil inest alicui vt subiecto nisi illud qd̄ subiicit̄ hēat eē. ¶ Cōfirmat̄ sz.S.tho. q̄ nō ponit nisi vnā formā in cōposito.qꝛ ī gñratione forma sb̄alis imediate vnit̄ materie pme. ita q̄ oīa accidentia absoluta sequūtur nālit̄er sbāz gñratā et ita i illo pōri est sb̄a actu āte oīe accidēs absolutū.igit̄ eē qd̄ habet sb̄a gñrata actu ante oīe accidēs absolutū:est sb̄a.qꝛ sbē absolute nō est accidēs p̄ncipiū aut rō pma essēdi pmo ph̄ico ⁊c.sz non est sola mā nec sola forma. qꝛ sola forma nō est totū esse cōpositi. igit̄ ē sb̄a cōposita. Et similit̄ pōt argui de sb̄a simplici. qꝛ eo pmo existit:q̄ primo est actu qꝛ esse est illud q̄ aliq̄d est actu:sed natura rei simplicis est essētialit̄ actus.igit̄ simplex sua natura ⁊ nullo alio superaddito existit. ¶ 6° arguit: Nō min⁹ pficit act⁹ sb̄alis in esse actu:q̄z accidētalis cuz act⁹ sb̄alis det esse simpliciť.sz act⁹ accidētalis dat se ip̄o ⁊ nullo alio eē accidētale vt albedo dat se ip̄sa esse albū actu dū actu pficit.nec reqrit̄ aliud

esse preter naturam albedinis ⁊ subi susceptiui. igiť actus ꝼ̄malis qui est forma dūʒ se ipsa actu ꝑficit materiam: dat esse actu puta forma ignis actu ꝑficiens materiā dat esse actu in esse existentie ignis. nec requiriť aliud esse preter materiā ⁊ formā ī actu vnitā. ¶7°. argūt vt dicit ex principijs. S. Tho. q̇ ꝓbat ꝙ in ꝓposito non est nisi vna forma. Qꝛ qꝺ aduenit alicui post cōpletaꝫ essentiā: est necessario accidēs qꝛ aduenit habēti formā ⁊ actū. igiť si esse differat ab essētia: aduenit enti habēti formā ⁊ actū ⁊ per cōsequens esse ē accidēs ⁊ sic ꝼ̄ba nō est actu ꝑ se sed ꝑ accidens. ¶8° ꝑ eadē ꝑ̄ncipia. nam scd̄o Tho. alia forma arguit in dicto ꝓposito. qꝛ ꝑ̄ma ꝼ̄ba nō esset vnū ꝑ se qꝛ includeret plures actus. sed si ꝑ rem additā ꝑ̄ma ꝼ̄ba esset existens: ipsa includeret plures actus. et ita ꝑ̄ma ꝼ̄ba nō esset vnuꝫ ꝑ se. ¶9° qꝛ ꝼm eum hic hō et hō nō esset idē. qꝛ hic hō dicit naturā cū esse: hō autē solū dicit naturam. et ita hic homo cōpararetur ad hominem vt totū reale ad suā partē. et est ꝯ pħm. 7°. metha' et plurib' locis. ¶10. argūt. qꝛ sicut ꝼ̄ba est vna ꝑ se ne sit ꝓcessus in infinituꝫ: sic videť ꝑ se existere. qꝛ q̄ram aut ꝑ se existit aut ꝑ aliud: ⁊ sic de illo in īfinitū. Nec valet si dicať ꝙ eē nō ē qꝺ existit sꝫ q̇ existit. Tū qꝛ sic possꝫ impediri ratio cōmentatoris. qꝛ vnitas non est vna: sꝫ esset q̇ aliquid est vnū ⁊ tamē rō illa cōceditur ꝓcedere. igiť et hic. qꝛ nō magis est dubiū de vnitate q̄ꝫ de esse. Tum qꝛ trāscēdentia ratione sue cōmunitatis de quib' predicanť in cōcreto: ꝑ̄dicāt in abstracto. nā vnitas est vnū et qꝺ est ens est essentia. Tū. 3° qꝛ nō min' est de trāscendētibus existere q̄ꝫ vnū. qꝛ sicut omne ens est vnū: ita omne ens existit. et sicut est ens in potentia: ita est existēs in potētia. Ex hoc vlterius arguo ꝼm pħm. 10. metha'. Trāscēdētia ꝯuertibilia cū ente non aliud ꝑ̄dicāt q̄ꝫ ꝼ̄bam et naturā eius de quo dicunť. ⁊ rō est. qꝛ quēcūqꝫ aliq̄ in creaturis sunt idē realiter: de quo predicať vnū ꝑ realem idētitatē ꝑ̄dicať reliquū. sꝫ trāscendētia sunt idē realiť. igiť cum existētia sit trāscendēs sicut ē res vel natura: cū natura nō differat ab eo cui' est: sequitur ꝙ existere non differat ab eo cuius est. ¶11. argūt. Resolutio rei stat in ea ex q̄bus cōsistit ipsa res. sꝫ res existēs nō resoluitur nisi per resolutionē ꝑ̄ncipioꝝ pertinentiū ad naturaꝫ et quiditatē ei'. vt corruptio sortis qua fit non existens: nō consistit nisi in separatione anime a corpore. igitur non alio sortes existit nisi ꝑ anime et corporis vnionē. vnde ad existētiā rei nō plus requiriť nisi realis entitas eē̄tialis actualitatis. quare enim essentia rose nō existit: quia non est realis entitas ꝼm ꝓpriam essentiā ⁊ naturam sꝫ ē solum in potentia suarū causaꝝ: ideo non est realis essentia nisi in potētia. ita ꝙ rosa eo modo q̇ est ꝼm esse essētie: est ꝼm esse existētie. vnde sicut rosa est essētia ⁊ res non actu sꝫ in potētia: ita existit in potētia ⁊ non in actu. qꝛ tamē existētia magis cōcernit actū q̄ꝫ essentiaꝫ: ideo ꝼm rōnem magis verificať essentia de nō ente actu q̄ꝫ existere. ¶12° argūt Godofred' in quolibet. Abstractū. n. et concretū solū gramaticaliter distinguuť. sꝫ eē et essentia distīguntur sicut abstractū et concretum. essentia nāqꝫ ē nomē abstractū ab esse sicut humanitas ab homine. ergo videť ꝙ solū gramaticaliť distīguantur. ¶13°. argūt ꝙ Aug' dicit. 5° de trinitate ꝙ sicut ab eo ꝙ est sapere dicta est sapiētia: ita ab eo ꝙ est eē: dicta est essentia. sꝫ sapere ⁊ sapiētia solum gramaticaliter distinguuť sicut cursus et currere: ⁊ lux a lucere. igiť eē ⁊ eē̄ntia solū differūt gramaticaliť. ¶14° argūt. Que differūt solū sicut nomē et ꝟbū: solū differūt gramaticaliť. sꝫ eē ⁊ eē̄ntia se hñt sic nomē ⁊ ꝟbū. qꝛ sic calor ⁊ calere: cursus ⁊ currere. igiť. ¶15°. Sicut se hꝫ vita ad viuere: sic se habet eē̄ntia ad esse. viuere nāqꝫ viuentib' est eē ꝼm pħm. 2.° de anima. sꝫ vita ⁊ viuere solū differūt sicut nomē ⁊ ꝟbū. ergo hoc modo differūt essentia ⁊ esse. ¶16. argūt. Si essentia ⁊ eē cōponūt sicut act' ⁊ potentia: aut essentia est in potentia simpliciť aut ꝼm quid. si in potētia simpliciť: sequiť ꝙ sit mā et eē forma ꝼ̄balis. si vero sit in potētia ꝼꝫ q̇d: tūc erit in actu simpliciter ⁊ ꝑ cōsequēs erit in actu simpliciter sine eē qꝺ est impossibile. ergo essētia et esse non componūt ens creatū. ¶17 argūt sic. Omne esse ē a forma. aut ergo est ipsa met forma aut aliq̇d effectū a forma. si ipsa met forma: habeť ꝓpositū qꝛ forma ē pars essentie. si vero sit aliquid derelictū a forma: tūc effectus cause formalis est effect' cause efficientis qꝺ est falsū. cum hec sit differētia inter causalitatē efficiētis et forme ꝙ effect' formalis ē ipsa met forma. ergo nō pōt poni ꝙ eē sit aliꝺ ab essentia. ¶18. Si esse differat ab eē̄ntia tāqꝫ res alia: aut est creatura aut creatrix eē̄ntia sicut dicit Boetius in libro de ortu scīētiarū. sed cōstat ꝙ essentia nō ē creatrix essentia. ergo creatura. q̄ritur ergo d' illa vtrū sit aliqua essentia vel nulla. si aliqua: habetur ꝓpositū ꝙ eē ⁊ essentia sunt idē in creatura. si vero nulla: penit' nichil est. qꝺ enim nulla essentia est: penit' nichil est ꝼm Aug''. ergo nō possunt distīgui realiť eē ⁊ eē̄ntia. ¶19°. Manē

te eadē causa manet idē effect⁹. et si est eadē tō debet idē poni. sꝫ oīns rōnes q̄bus ꝓbatur q̄ esse differat ab essentia: ꝓbāt q̄ esse differat ab esse. vt ptꝫ ꝑ illā q̄ est de indifferētia. eque. n. indifferēs est eē ab esse ꝛ nō esse sicut essentia cuꝫ sit creatura. ꝛ ꝑ illā de participatione. qꝛ eē ita participat sicut essentia cuꝫ vtrūqꝫ sit q̄dā similitudo dei. ꝛ ꝑ illaꝫ de reductione in nichil. qꝛ eē ita pōt redire in nichil sicut essentia. ꝛ sic de oīb⁹ alijs rōnib⁹. ergo cū ɔstet q̄ eē non differt realr̄ ab eē: nō oportet dicere ꝓpt̄ illas rōnes q̄ essētia differat ab eēntia realr̄. ¶ 20. arguit̄. Quicūqꝫ sunt aliq̄ distīcta realr̄: vnū pōt ꝑ diuinā potētiā ab alio separi. sꝫ essētia nō pōt separari ab esse. alias si separaret̄: essētia eēt sine esse et esse absqꝫ essētia qd̄ implicat ɔdictionē. igit̄ illō non pōt poni. ¶ 21. arguit sic Aureolus. Nulla res ē alia ab eo quo formalr̄ est extra nichil. qꝛ dato opposito sequit̄ q̄ inq̄ꝫ[m] alia: est extra nichil. ꝛ inq̄ꝫ[m] alia nō est extra nichil. nō. n. ē alia inq̄ꝫ[m] nichil (imo si alia ē extra nichil: nō ē extra nichil inq̄ꝫ[m] alia. alio quī nō ꝑ illā erit extra nichil) sꝫ cōstat q̄ essētia ē extra nichil ꝑ eē actualis existētie. nichil enī aliud accipim⁹ hic ꝑ actualē existētiā nisi positioneꝫ in reꝝ natura qd̄ ē poni extra nichil. oīns aūt essentia ponit̄ extra nichil ꝑ positionē extra nichil formaliter. ergo positio extra nichil erit actualis. ꝛ ꝑ ɔsequēs eēntia ponitur extra nichil ꝑ actualē existētiā. necesse est igit̄ q̄ positio extra nichil sine actuali existētia non sit alia res ab illa q̄ ponit̄ extra nichil ꝛ existit ꝑ eā. Nec valet inquit si dicat̄ q̄ essentia ē q̄daꝫ alia res q̄ formalit̄ ē extra nichil ꝑ eē subiectiue aut est extra nichil se ipa. nec oportet q̄ sit vna res. sicut sbm ꝛ illō cui subijcit̄ nō sunt vna res. illud inquā nō valet. qꝛ eē qd̄ pficit eēntiā tanq̄ꝫ sbm esse ponit eam extra nichil. sbie q̄deꝫ ex parte ipsius. formalit̄ autē ex parte sui. illud inquā eē aut pficit nichil tanq̄ꝫ sbm ꝓpriū ꝛ trahit nichil extra nichil: aut ipsam essētiā q̄ est extra nichil. sed primū dari nō pōt alio quī nichil esset sub eē ꝛ nichil traheretur ad eē qd̄ est ipossibile. si aūt det̄ 2[m]: habetur ꝓpositū q̄ idē abstractū ē res posita extra nichil se ipsa ꝛ ꝑ ɔsequēs in lapide res lapidis nō ꝑ esse additū sed se ipsa formalr̄ est extra nichil. ¶ 22° arguit sic. Nulla res est alia ab ea qua ponit̄ i reꝝ natura. si enī sūt due res: illa res q̄ ponit̄ in rerū natura ꝓut subijcit̄ vel est res posita in rerū natura se ipsa aut per aliam cui subijcitur. si se ipsa habet̄ propositum. si ꝑ aliam cui subijcitur: aut illa imprimit aliā realitatē ei q̄ subijcit̄ a ꝓpria realitate sua: aut communicat sibi eandē. nō pōt dici q̄ aliā sibi imprimat: qꝛ tūc se haberet ꝑ modū agētis et nō per modū forme. ꝛ iterū illa realitas impressa suscipienti recipiet recipiēs tanq̄ꝫ sbm. ꝛ q̄rit̄ vtrum sbm ꝛ realitas impressa erunt eadeꝫ res. ꝛ si sic: standū erat in pmo. si nō: tūc ꝓcedit̄ in infinitū. nō pōt poni ergo q̄ aliā realitatē imprimat. relinquit̄ ergo q̄ cōmunicet sibi ꝓpriā suā realitatem ꝛ suā ꝓpriā positionē in reꝝ natura. ꝛ ꝑ cōsequēs nō est sibi nisi vnū positū in reꝝ natura cū sbm seipso nō sit positū sꝫ ꝑ illō cui subijcitur aliud nec ꝑ illud cui subijcit̄ aliquid sit positū nisi illud qd̄ est idipsum. ꝓpositio ergo ꝑ se nota ē q̄ nulla res est alia ab ea q̄ ponit̄ in reꝝ natura extra nichil. sꝫ lapis est extra nichil in rerū natura ꝑ suū esse. ergo lapis nō ē alia res a suo eē. ¶ 23° sic. Nulla pfectio ponit suū pfectibile vl̄ susceptibile i reꝝ natura. nulla nāqꝫ pfectio dat suo susceptibili q̄ possit subijci ꝛ pfici. sꝫ supponēdo q̄ possit subijci ꝛ pfici ꝛ recipe pfectionem pficit illud in actu. de rōne autē ei⁹ qd̄ possit subijci ꝛ pfici ꝛ defferre est q̄ sit extra nichil positum in reꝝ natura. nichil enī nō pōt subijci nec pfici nec defferre. ꝛ similiter nec positū extra nichil ī rerū natura pōt defferre aut sustētare nisi rē et perfici nisi prē. sꝫ ɔstat q̄ esse ponit essentiā extra nichil in reꝝ natura. ergo impossibile ē q̄ respiciat ipsam vt suū pfectibile ita q̄ sit alia res sic pfectio ꝛ pfectibile reale. Nec valet si dicat̄ q̄ ꝑ istam rōneꝫ mā nō differat a forma realr̄. eo q̄ mā ponit̄ extra nichil ꝑ formā nec est in reꝝ natura nisi ꝑ formā. alias essꝫ ꝑsa res ꝛ actualis. cui⁹ oppositū declaratū est in tractatu de pncipijs phisicis. Siquidē hoc nō valet. nō. n. est verum qui mā sit extra nichil seipsa. ꝛ qui sit posita extra in reꝝ natura se ipa. qd̄ ptꝫ qꝛ eius entitas est qd̄ ē purū pfectibile ꝛ actuabile ꝛ purum terminabile carēs omni pfectione ꝛ termino et actu: nec tamē propt̄ hoc est nichil cū nichil nec sit pfectibile nec terminabile nec actuabile. vnde materia nō est actu sꝫ actuabilis ꝑ actuꝫ. nec perfecta sꝫ pfectibilis ꝑ pfectionē. nec terminata sed terminabilis ꝑ formā que ē pfectio ꝛ terminus ꝛ act⁹. sic igitur ꝑ formā non ponit̄ extra nichil cū per formā nō sit purum pfectibile imo actu perficiatur. est tamē extra nichil per hoc q̄ est purum pfectibile ꝛ ꝑ hoc est aliquid in reruꝫ natura. ꝛ ꝑ ɔsequēs ratio cōcludit q̄ lapis est in rerū natura positus ꝛ existēs penit⁹ extra nichil non ꝑ aliquid additū. ꝛ ꝑ cōsequēs supflue ponitur aliud esse distictū. Nec valet etiā si dicatur q̄ eodē modo essentia est quoddā potētiale et.

lita nō pōt poni p se in rerū natura sicut nec materia. hoc siqdē nō valet. sufficit eni ꝙ tota realitas cum sua materia ⁊ forma actuali sit posita extra in rex natura ⁊ extra nichil se ipsa. tūc.n. erit actualis quiditatiue inq̄tū materia ē actuata. lapis etiā erit actual' q: omnino extra nichil est posit⁹ in rerū natura. et sic esset penit⁹ actualis ⁊ in nullo potētialis. nec apparet qd habeat lapis ampli⁹ expectare ex quo est se ipso posit⁹ in rerū natura. ¶ 24° sic. Nulla res differt a sua realitate. si eni differt: iā alia realitas est ⁊ p consequēs nō sua. ʒ eē est realitas eēntie. nō.n. eē ē nichileitas eēnne. sicut patʒ ꝙ nō eē lapidis: est nichileitas lapidis. lapis.n. dū nō est: nichil est ipsum esse. igit aliquid aut aliqua realitas ē ipsum esse. ergo esse lapidis est sua realitas. ⁊ sic de omni esse ⁊ omni essētia. ergo impossibile est ꝙ esse sit alia res ab essētia. Et si dicat ꝙ res sumitur dupliciť. vno modo pro re essentiali ⁊ sic non est verū ꝙ esse lapidis sit sua realitas. alio modo p realitate actuali ⁊ sic est verū. vnde in lapide actualiter existente sunt due realitates. vna qdē essētialis puta lapideitas et alia actualis puta esse. siqdem hoc nō valet. qm̄ realitas essētialis lapidis aut habet ꝙ sit realitas ex ipo esse: aut se ipa ⁊ sine esse. si habʒ sine eē ꝙ sit realitas extra in rex natura. ergo res sine eē pōt eē in rex natura ⁊ extra nichil qd est ꝯdictio. si vero habet ꝙ sit realitas nō a se ʒ p esse. aut eē imprimit illā realitatē: ⁊ sic erit efficiēs ⁊ imprimēs qd est impossibile. aut nō imprimit suā realitatē ʒ eandē cōmunicat: ⁊ tūc habet ppositū ꝙ esse est realitas eēntie indifferēs ab ea. ¶ 25° arguit sic. Nulla res differt a sua actualitate q̄ est extra nichil. nō loquor de actualitate q̄ est terminus ⁊ perfectio ⁊ complemētum qualē actualitatem importat forma respectu materie. nō eni ponit eam extra nichil vt supradictū est ʒ ponit eam in esse termiato ⁊ pfecto. qm̄ ante erat pfectibile purū ⁊ purū indistiguibile. ʒ cōstat ꝙ esse est actualitas nō 2° modo videlicet tanq̄ termin⁹ ⁊ mod⁹ ⁊ cōplemētū ʒ tanq̄ ponēs extra nichil ⁊ in rex natura. eēntia.n. dū actu non est: nichil est ⁊ in rex natura non est. ergo ipossibile est cū esse sit talis actualitas ꝙ differat ab essentia. Et cōfirmat. qm̄ q̄libet eēntia est q̄daʒ actualitas. lapideitas eni est q̄dā actualitas. vn̄ nō oportet dum ponit in esse ꝙ addat sibi aliq̄ actualitas. ¶ 26 arguit sic. Affirmatio rei nichil addit ad rē affirmatā: sic nec negatio tollit aliqd nisi rē quā negat. patʒ.n. ꝙ nō hō negat solū hominē ⁊ affirmatio hoīs nichil aliō ponit ʒ illud affirmat. si.n. pōeret aliō: iā nō eēt affirmatio pcedētis ʒ positio aň negati. ʒ posito lapidis i rex nā nō ē aliō q̄ʒ affirmatio realitatis lapidis. qd patʒ ex hoc ꝙ qm̄ negat lapis poni i rex nā: negat lapis ⁊ realitas illi⁹. vn̄ nichil aliud ē dicere lapidē eē q̄ʒ lapidē realitatē hr̄e. ergo poni lapidē in rex nā: nō est alicui⁹ noue rei additio sed eiusdē rei affirmatio. Et si dicat vlteri⁹ ꝙ affirmatio ⁊ negatio respiciunt lapidē p modū substracti: nō valet. affirmatio.n. nō respicit rē per modū substracti ʒ ē ipa met res. hō.n. ⁊ non hō opponūt sic affirmatio ⁊ negatio. ⁊ eodē modo opponūt res ⁊ nō res. ¶ 27. arguit sic. illa sunt penit⁹ idē qb⁹ opponit penit⁹ eadē negatio. sed nichil: opponit directe realitati eēntie ⁊ realitati eē. puatio.n. eē lapidis ē lapideʒ simplr nichil eē ⁊ nullā realitatē hr̄e nec eēntialē nec actualē nec aliā. ergo manifeste appet ꝙ nulla realitas erat i lapide nisi eē ⁊ per ꝯñs realr idē sunt i eo eēntia ⁊ eē. Et si dicat ꝙ duplex ē nichil. vnū qd opponit realitati eēntie. aliud qd opponit realitati eē. si sic: dicat distiguēti ō nichilo: do nichili medietatē ⁊ eligat quā vult. ꝯstat.n. ꝙ i nichilo distictio nō cadit. ¶ 28. arguit sic. Concept⁹ entis applicat⁹ ad lapidē nō addit sibi aliquā rem vt ō fuit pbatuʒ. Et patʒ. q2 si adderet: lapis eēt nichil quasi existens extra conceptum entis. ʒ conceptus entis ⁊ conceptus esse est vn⁹ ⁊ idē. nisi ꝙ ens cōcipitur p modū status ⁊ quietis: eē vero per modū cuiusdā fieri ⁊ gressus. ergo esse additū lapidi ⁊ sibi applicatū penitus nullā reʒ addit. ¶ 29. arguit sic. Quādocunq̄ aliqd diuiditur per duas differētias: si vna totaliter destruit diuisum: reliqua nichil addit ad diuisum nec sm̄ rē nec sm̄ rationē sed tm̄ affirmat ipsuʒ. verbi gr̄a. homo diuidit p verum ⁊ pictū. pictū autē totalit tollit hominē. sequit eni. homo est pict⁹. ergo nō ē hō. ⁊ ideo veruʒ nichil addit ad hominē. hō.n. ver⁹ nō est nisi hō nec sʒ rē nec sʒ rōnē. ʒ ꝯstat ꝙ ens diuidit p ens actu existēs et p ens in potētia. et altera differētiaʒ puta potētia totalr destruit ens. sequit eni. est lapis in potentia. ergo nō ē lapis. ergo altera dr̄ia puta actualis ⁊ existere nichil addit ad ens nec sm̄ reʒ nec sm̄ rōnem. ¶ Confirmat. q2 si lapis concipiat vt nō posit⁹ in esse: statī ꝯcipit vt nichil: ita ꝙ destruit tota realitas lapidis. ergo qm̄ ꝯcipiet vt posit⁹ in effectu: nichil addet nec sʒ rē nec sʒ rōne. vnde q2 nō positio lapidis ē pura negatio lapidis: seqt ꝙ positio lapidis ē pura affirmatio ei⁹ ⁊ pura ꝟitas ⁊ p ꝯñs nichil addit. ¶ 30. arguit sic. Iste due equipollēt lapis ē ens nūc ⁊ in

actu. sed ens nõ addit rẽ nec rõnẽ ad lapideitatem nec ecõuerso sed est eadẽ rõ implicita ꝛ explicita. explicita quidẽ ꝑ lapidẽ: et ĩplicata in ente. ergo dicẽdo lapis est ens: nõ additur res nec ratio q̃ predicet̃ de lapide. ¶ 31ᵒ argũt. Ita se habet esse ad essentiã sicut se habet cõcept⁹ alicui⁹ rei significat⁹ verbalr̃ ad cõceptũ eiusdẽ rei significatũ noialr̃ ꝛ ecõtra. esse eñ et ens ꝛ eẽntia se habẽt sicut cursus currere ꝛ currens ꝛ sicut flos floritio ꝛ florere. ſ3 eadẽ res ꝛ rõ ꝛ intentio clauditur in cõceptu importato per nomen ꝛ in cõceptu importato ꝑ verbũ. nec ibi duo conceptus aliquo modo differũt rõne ſ3 tm̃ in modo ꝯcipiẽdi illã rẽ ꝛ rõnẽ. ꝛ hoc est qð dicit cõmentator. 5ᵒ phicoꝝ cõmẽto. 9ᵒ. ait enĩ ꝙ ꝑpter famositatẽ isti⁹ distĩctionis. s. q̃modo oĩs intẽtiones diuidunt̃ in habit⁹ quiescentes et mobiles. oẽs gẽtes in hoc ꝯuenerũt ꝙ posuerũt nominationũ ꝑncipiũ nomen ꝛ vbum. ꝛ posuerũt cuilibet forme quiescẽti nomẽ: ꝛ verbũ cuilibet forme mobili. ꝛ posuerũt partes indeclinabiles ad collocationẽ int̃ illa duo. hec cõmentator. vnde patet ꝙ oĩs rõ põt ꝯcipi modo quiescentis ꝛ talis cõceptus exprimit̃ ꝑ nomen. ꝛ modo fieri et gressus: ꝛ talis exprimit̃ ꝑ verbũ. ergo esse ꝛ essentia nõ differũt penes rem aut rõnem additã. Nec valet si dicat̃ ꝙ hoc hẽt verum de eẽ essentie ꝛ nõ de esse exñtẽtie. nõ valet inquã quia hic loquimur de esse qð p̃dicatur in ista ꝑpositione rosa est. cõstat enim ꝙ attribuit rose ꝛ enũciat ꝺ ea conceptũ entis in actu. vnde sensus ẽ ꝙ rosa est extra nichil ꝛ ꝙ cõceptus entis actualiter sibi cõperit. ꝛ ꝑ cõsequens li est p̃dicat conceptuꝫ entis ꝛ importat ipsum ꝑ modũ vbi. et sic ꝑcedit ratio facta ꝙ nõ addit rẽ nec rõnem aut intentionẽ aliquam ſ3 dicit cõceptũ entis alio modo. ¶ 32. arguit. q2 ſm cõmẽtatorẽ. io. metha⁽ᶜ⁾ cõmẽto. 8ᵒ. Auicena fuit ĩ hoc decept⁹ q2 credebat ꝙ ens significaret aliq̃d additũ essentie rei. vnde vba cõmẽtatoris sunt hec. Auicena dixit ꝙ ens ꝛ vnũ significãt intẽtionẽ additã essentie rei. nõ. n. opinat̃ ꝙ res est ens ꝑ se ſ3 ꝑ dispositionẽ additã ei: sicẽ dicim⁹ aliq̃d eẽ albũ. vnũ igit̃ ꝛ ens apud ipsuꝫ signãt accidens in re. ꝛ iam dixi mus ĩpossibilia huic opinioni ĩ alijs locis. ꝛ post ꝯtiget ei hoc. s. ꝙ aut illud accidẽs est ens ꝛ vnũ ꝑ aliud additũ aut ꝑ se. si ꝑ aliud additũ: procedit ur ad infinitũ. si ꝑ se: ergo cõcessum est aliq̃d esse vnum ꝛ ens ꝑ se. ſ3 deceperũt eum duo. s. q2 opinabat̃ ꝙ vnũ qð est principiũ quãtitatis est vnuꝫ qð est synonimũ enti. ꝛ q2 hoc vnũ numeratur in accidẽtib⁹: estimauit ꝙ vnũ qð significat oĩa p̃dicamẽta ẽ accidẽs. ꝛ etiã fuit ꝺcept⁹ q2 ignorauit differẽtiã int̃ hoc nomẽ ens qð significat gen⁹: ꝛ qð significat veꝝ. qð enĩ significat gen⁹ ẽ accidẽs. ꝛ qð significat veꝝ significat vnũ qð q3 ꝺ eẽ p̃dicamẽtoꝝ multiplr̃. hec ille. Item. 4ᵒ metha⁽ᶜ⁾ cõmẽto 3ᵒ dicit cõmẽtator. Auicena multũ peccauit in hoc ꝙ estimauit ꝙ vnũ ꝛ ens significant dispositiones additas essentie. ꝛ mirum ꝺ isto homĩe q̃modo errauit tali errore. ꝛ post subdit. ideo dicim⁹ ꝙ sba cuiuslibet vni⁹ est eẽ eius. ꝛ ideo dicim⁹ ꝙ sba cuiuslibꝫ vni⁹ ꝑ quã est vnũ est suũ esse ꝑ qð est ens. hec cõmẽtator. ex quib⁹ videt̃ ꝙ opinio ista est contra cõmẽtatorẽ et ꝯ Aristo. ¶ 33ᵒ arguit sic Uarro. si eẽ differat ab essẽtia realr̃: tũc q̃stio an est: cẽt q̃stio ponẽs in numerũ sicut q̃stio q2 est ꝛ ꝑpter quid. ꝯsequẽs est falsum ꝛ ꝯ Aristo. 2ᵒ. posterioꝝ cą. primo. tenet cõsequẽtia. q2 si esse differat ab essentia: tũc cũ q̃ritur an rosa sit: q̃reret̃ an esse cõueniat rose sicut alia res a rosa. questio. n. an ẽ habet ꝑ sbo essentiã ꝛ ꝑ p̃dicato esse. ¶ 34. arguit idẽ sic. Q2 Liconiensis dicit sup illo verbo Aristo. ꝙ esse ꝛ essentia nec ĩ deo nec in p̃ma causa ponũt in numerũ. ¶ 35. arguit. Q2 si eẽ differat ab essẽtia realr̃: tũc ꝑus crearet̃ essẽtia q3 esse. Aug⁹. enĩ dicit. 7ᵒ sup Geñ. ꝙ prius creatur mã q3 forma q2 potẽtialis est. ¶ 36 arguit. Q2 creatura ſm illud qð est: ẽ termin⁹ creationis. ꝛ ꝑ ꝯñs qcquid est in ea: ẽ aliquis act⁹ ꝛ aliqð eẽ. ergo relinquit̃ ꝙ esse nõ differt realr̃ ab essentia. ¶ 37. arguit̃ sic ab alijs. Creatio termiat̃ ad eẽ. ſ3 ꝑ creationeꝫ nichil acquiritur nisi respect⁹ ad efficiẽs. tota enĩ realitas fuit ab eterno vt exemplata ꝛ per ꝯñs habuit esse essentie. ergo esse existentie nichil addit ad essentiã nisi eẽ ꝑductuꝫ ꝛ respectũ ad ꝑducẽs. ¶ 38. Existere nõ est aliud q3 extra sistere. extra. s. suas causas. ſ3 poni extra virtutẽ cause efficiẽtis ꝛ vlr̃ poni extra cãm dicit respectũ ad cãm extra quã ẽ. ergo eẽ dicit formalr̃ respectũ ad cãm. ¶ 39. Q̃ñcũq3 aliq̃d vnum et idẽ trãsfert̃ ꝺ po⁽ᵃ⁾ ĩ actũ: nichil acq̃siuit absolutũ. alioquĩ iã nõ esſ3 idẽ numero. ſ3 res q̃ prius fuit possibilis eadẽ numero ponit̃ ĩ effectu. lapis. n. q̃ pri⁹ nõ erat postmodũ ẽ ideꝫ numero. ergo ꝑ eẽ nõ ẽ acq̃situ aliq̃d absolutũ ſ3 tãtũmodo respect⁹ ad trãsferẽs ꝺ po⁽ᵃ⁾ in actũ. ¶ 40. phs dicit. 9ᵒ metha⁽ᶜ⁾. ꝙ nomẽ act⁹ trãsumptũ ẽ ab actione. vñ poni ĩ esse ꝛ poni de facto idẽ eẽ videt̃. ſ3 poni in actu vel in acto esse perfecto non dicit nisi respectum ad producens ꝛ agẽs et faciens. ergo esse exñtentie solum addit ad essentiã respectum ad agens. ꝛc.

Quātū ad tertiū articulū. Primo notādū est ꝙ cum esse dicat̄ multipliciter: in ꝓposito nostre questionis accipitur pro esse existentie vel subsistētie qḋ est act⁹ emanans a principijs essētialibus rei subsistētis tanꝗ̄ aliquid ꝓprium. vnde ꝛ in diuersis speciebꝰ rerum subsistentiū diuersa sunt esse subsistētie. huiꝰmōi autē eē ē act⁹ rei subsistentis tanꝗ̄ ei⁹ qḋ est vel existit aut subsistit et est ipsius eēntie rei vel alicui⁹ partis essentie tāꝗ̄ principij quo res subsistit. Aduertēdū tamen ꝙ aliter ꝛ aliter essētia dr̄ illud quo res ē vl' subsistit ꝛ ipsum esse. nā essentia dicit̄ quo res subsistit tanꝗ̄ principio formali. eē aūt dr̄ ꝗ res ē vl' subsistit tāꝗ̄ ipo actu essendi vl' subsistēdi. Et quia ens denominatur ab actu essendi ꝛ est illud qḋ primo cadit in apprehēsione intellect⁹ quāobrē est cōmune ꝑdicatū de omni eo qḋ apprehendit̄ ab intellectu: ideo nomē entis dictū est et de re ꝗ subsistit ꝛ de essentia ꝛ de esse sꝫ diuersimode. nam res subsistens dicit̄ ꝓprie ꝛ primo ens. eēntia vero ꝛ ipsū esse dicunt̄ entia ꝑ attributionē. dicit̄ enim essentia ens nō quia per se ꝛ ꝓprie ē vel subsistit: sed quia ea tanꝗ̄ principio formali res cuius est essentia: est vl' subsistit. eē autem dicitur ens quia eo tanꝗ̄ actu essendi res ipa ē vel subsistit. Accipiuntur ista ex dictis scti Tho. de veri. q. 21. articulo. 4°. ad. 4m.

Secūdo. Notādū est ꝙ aliqd dicit̄ accidēs dupliciter vno modo quia est aliquid cōtētum directe in genere accidentis. alio modo dicitur accidens omne illud qḋ est in re ꝛ nō est de essentia eius. primo modo ipm eē rei subsistētis nō dr̄ accidēs. est enim actus sbē ꝛ per consequens sbalis. vnde ꝛ dicitur esse sbale. sꝫ 2° modo esse dicit̄ accidēs cū non sit eēntia vel pars essentie rei. omne enī qḋ est ꝑter eēntiā rei dr̄ accidēs ꝑ similitudinem ad accidēs primo modo dictuꝫ. ꝛ sub hoc intellectu cōmentator dicit in 5° metha' ꝙ ista ꝓpositio sortes est: est de accidentali predicato. Uerumtamen licet esse hoc modo sit accidens: non tamē est ꝑ accidēs se habēs ꝓut. S. doctor ait. 2° quodlibet. q. 2a. ar. primo ad. 2m. Accipiūtur ista ex dictis sancti Tho. ꝺ potētia. q. 5a. ar. 4° ad. 3m. et. 2°. qḋlibꝫ. q. 2a. ar. primo. Item primo senten. d. 8a. ꝗ. prima in expositione lr̄e. et in opus. 42. de natura generis. ca. 4°. in fine. Et qꝛ ens qḋ diuidit̄ in decē genera significat essentiā rei. ꝓut. S. Tho. dicit loco ꝓxime allegato ꝗlꝫ: ꝛ nō ipm eē: ꝯsequit̄ ꝙ eē existētie nō sit proprie ꝛ directe in aliquo ꝑdicamētoꝝ nec ꝓprie dici debꝫ sba vl' accidēs. illa nāꝗ̄ diuisio entis in sbam vel accidēs: est diuisio entis qḋ diuidit̄ in decē predicamēta. sicut. n. ens abstrahit ab ordine ꝑdicamētoꝝ ita ꝛ esse. verū est tamē ꝙ reductiue eē existētie pōt reponi in ꝑdicamēto rei cuius est esse tanꝗ̄ act⁹ eius formalis ita ꝙ eē sbe reducit̄ ad ꝑdicamentuꝫ sbe ꝛ esse quantitatis ad predicamētū quātitatis ꝛ sic de alijs.

Tertio. Notandū ē ꝓ solutione quorūdā argumētoꝛuꝫ ꝙ cum ens ꝑ accidēs dicatur ꝑ oppositū ad ens ꝑ se: tot modis dicit̄ quot modis dicit̄ ens per se. ens aūt per se tripliciter dicit̄ ꝓut ꝑtinet ad ꝓpositum. vno modo qꝛ nō est ꝑ aliud ab ipso sm aliqḋ genus cause ꝛ isto modo solus de⁹ est ens ꝑ se. Alio modo dr̄ ens ꝑ se non ita stricte qḋ. s. est vel subsistit nō per aliud in ꝗ sit sicut accidēs est i sbo. ꝛ isto modo sba ꝛ oīe qḋ est directe in ꝑdicamento sbe dicitur ens ꝑ se. 3° modo large accipiēdo ꝓprie ens ꝑ se dicit̄ illud qḋ nomē vnū formaliter ꝛ principaliter significat. ꝛ isto modo nō solum id qḋ est in genere substantie sꝫ etiam id quod est de ꝑdicamēto accidētio dr̄ ens ꝑ se sicut albedo qualitas ꝛ similia. ꝛ nō solum in abstracto sicut albū calidū ꝛ huiꝰmōi. Cōsimili modo ens ꝑ accidēs tripliciter dr̄. vno modo sm ꝙ opponitur prime acceptioni entis ꝑ se. ꝛ isto modo omnis creatura dr̄ ens ꝑ accidēs qm̄ est ens per aliquid aliud a se ꝛ a sua eēntia ꝛ nō solū effectiue sꝫ etiā formalr̄. s. ꝑ esse. ꝛ accipit̄ in ꝓposito ens sm ꝙ dr̄ ab actu essēdi seu existēdi. Alio modo dicit̄ ens ꝑ accidēs ꝑ oppositū ad ens ꝑ se 2° m° qḋ. s. est ens nō habēs esse nisi in alio tanꝗ̄ i subiecto cui accidit ꝛ isto modo oīe qḋ est de gn̄re vel de ꝑdicamēto accidētis dr̄ ens ꝑ accidens. 3° modo dr̄ ens ꝑ accidens ꝑ oppositū ad ens ꝑ se. 3° mo° qḋ. s. est aggregatū ex rebus diuersorum ꝑdicamētoꝝ plurib⁹ nominib⁹ vtrāꝗ̄ rem formalr̄ ꝛ principalit̄ significantib⁹ designatū aut vno vice plurium sicut hō alb⁹. animal sanū. lignum calidū ꝛ cōsimilia. Sed ꝓ hui⁹ pleniori intellectu aduertēdum est ꝙ nō est idē dictu homo albus ꝛ albū ꝛ animal sanū ꝛ sanuꝫ licet album sit homo ꝛ sanum sit animal ꝛ sic de consimilibus denominationib⁹. nā albū vel sanū aut calidum nō importat de formali ꝛ principali significato res diuersorum ꝑdicamētoꝝ licet qḋlibet illorum importet sbam cum accidente. sꝫ importat rem vni⁹ ꝑdicamēti precise. s. q̄litatē. cōnotat tamē sbm in ꝗ est. ꝓpter qḋ phs dicit in ꝗ

dicamētis q albū solā q̄litatem significat. vnde fallunt qui putāt q homo lignū ꝛ omne cōpositum ex accidēte ꝛ sbo dicat ens ꝑ accidēs 3° m° acceptū. nō enī idē est aliquid esse sbm accidentis vel hr̄e in se cōpositionē subiecti ꝛ accidētis aut accidētaliter alteri cōponi: ꝛ esse ens ꝑ accidens imo plurimū differt. qm̄ ens ꝑ accidēs 3° modo dictū ab ipsa denominatione diuersoꝝ generū tractū est nō ab accidētali dūtaxat inherentia. alias oīe ens creatū subsistēs esset ens ꝑ accidēs 3° modo dictū cum oīe hm̄oi creatū habeat in se cōpositionē sbe ꝛ accidentis. vñ ens ꝑ accidens 3° modo nō solū requirit cōpositionem subiecti ꝛ accidentis sꝫ etiā q vtrūqꝫ vno vel plurib' nominib' formalit̄ ꝛ pncipalit̄ significetur sicut dictū est. eo q ens ꝑ accidēs 3° m° magis a denominatione diuersorum predicamentorum dictum sit q̄ꝫ ab accidentali compositione vel inherentia.

Quantū ad articulū quartū respōdendū est ad argumēta aduersarioꝝ. ¶ Ad primū Henrici cōceditur tota argumentatio accipiendo ens ꝓut est participium significans idē q̄d existens. nullū. n. ens idest actu existens est vel existit ꝑ se formaliter tāq̄ꝫ actu essendi. q̄d autē in creaturis dr̄ ens per se sicut sba: dr̄ per exclusionē sbi. est enī sba ens ꝑ se idest nō ꝑ aliud tāq̄ꝫ ꝑ subiectum. nā q̄d vere est: nulli accidit ꝓut dicit̄ primo phicoꝝ. ¶ Ad. 2^m respondetur ꝑ ea q̄ dicta sunt in p̄mo notabili. nā esse creature non subsistit. vnde neqꝫ illi debet̄ ꝓprie fieri neqꝫ creari: ac per hoc nec dr̄ ꝓprie creatura sed aliquid cōcreatū cui nō debetur subsistere sꝫ q eo aliquid subsistat. ꝛ ideo cū dr̄ esse est ens: si ꝓcedatur. ergo est ens vel seip̄o vel alio: processus nō sequitur. qꝛ nō dicebat̄ ipsum esse hoc modo ens sicut aliquid subsistens per esse suū dicatur ens: sed sicut quo aliquid est. vnde nō oportet querere q̄ alio: esse sit vel existat. quia vt dictum est ipsum esse non existit vt sic reqratur esse aliud per q̄d existat: sꝫ est quo formaliter aliq̄d est vel existit tanq̄ꝫ ipso actu essendi. ¶ Ad. 3^m dicitur q esse est accidens eo modo quo dictum est in 2° notabili s̄m q omne illud dicitur accidens q̄d est preter essentiam rei cuius est. nec est incōueniens q substantia existat vel subsistat aliquo formaliter q̄d sit accidens. nec accidens isto modo acceptum reponitur directe in aliquo predicamentorum: et de hoc dictum est in 2° notabili. Quod aūt arguens infert. q esse sit magis ens q̄ꝫ substantia cuius est: fallit cōsequētia. naꝫ regula illa in qua fundat̄. s. ꝓpter quod vnūq̄d qꝫ ꝛc. non est vera nisi in hijs q̄ s̄m eandē rōneꝫ participant aliquid a quo denominant̄ q̄d non est in ꝓposito sicut patuit in primo notabili. Ad cetera vero que arguēs multiplicat ptꝫ responsio ex 2° notabili. ¶ Ad. 4^m dicit̄ q maior argumēti est vera de hijs que eadem generatione eque p̄mo ꝛ s̄m eandē rōneꝫ generant̄: sꝫ sic minor est falsa. nā essentia ꝛ esse nō sunt eque primo neqꝫ sub eadeꝫ rōne termini generationis. Prius. n. natura: generatio terminat̄ ad essentiam q̄ constituit̄ ex receptione forme in materia ꝛ ex cōsequēti ex essentia emanat eē quod ē quedā actualitas participata a p̄mo ente cuius est eē ꝑ essentiā. Nec iterū esse ꝛ essentia eodeꝫ modo termināt generationē sicut dictū est in p̄mo notabili ꝛ ideo nō valet p̄ma ꝓbatio. ¶ Ad 2^{am} ꝓbationē dicit̄ q multiplicit̄ dficit. Primo qꝛ maior ē falsa sic ptꝫ ex p̄mo notabili. Scd̄o qꝛ minor nō ē simplr̄ vera. nā eēntia non dat eē se ipsa tāq̄ꝫ actu eēndi sꝫ det eē se ipsa tāq̄ꝫ forma vt ibi dictū est. Tertio qꝛ ꝯsia ē nulla qꝛ non est simile d̄ forma ꝛ d̄ cōposito. nā forma d̄sui rōne hēt q sit principium formale quo res habet esse ꝛ per consequēs idipsum nō ꝯuenit sibi ꝑ aliud formale principiū sꝫ cōpositūꝫ est quod existit. vnde nō repugnat ei q habeat p̄ncipiū formale vel actū essendi quo formalr̄ existat imo magis vr̄ illud icludere rōne sue cōpositionis q̄ exigit p̄ncipium formale ꝛ mālē vel potētiale ꝛ actuale. ¶ Tertia deniqꝫ probatio que innititur verbis commentatoris non est ad propositum nam commentator loquitur de generato q̄ꝫ^m ad eius substantiam que est eadem realitas dū est in potentia ꝛ postq̄ꝫ est in actu: aliter tamē ꝛ aliter se habens q̄ꝫ^m ad esse quod est aliquid distinctum realiter ab essentia. Eodē modo dicendum est ad id quod inducit de Aristotele. nam philosophus vbi arguens dicit: inuestigat principia essentialia rei que sunt materia ꝛ forma in compositis. esse autem non habet rationem principij sed magis termini prout ipsemet Aristoteles docet quinto phisicorum et primo de generatione. ¶ Ad. 5^m dr̄ p̄mo q q̄ꝫ^m est ex vi argumentationis nō plus habetur nisi q substantia naturaliter idest naturali intellectione prior sit ipso esse quod ꝛ nos concedimus. cum hoc tamen stat q tempore vel duratiōe substātia vel essentia non precedit esse existētie in reruꝫ nā loquēdo d̄ eēntia ꝛ eē i eadē re subsistēte.

Dicitur 2° q esse sbe nõ est proprie accidẽs sic dictũ est in 2° notabili. cõmẽtator aũt et sctũs Tho. loquũtur vbi allegaẽ de accidente ꝓprie dicto qḋ in aliquo accidẽtis ꝑdicamẽto reponitur. Et pterea ex vtriusq auctoritate nõ aliud habeẽ nisi q eẽntia vel natura aut sba cõposita est prior natura omni accidẽte absoluto quam prioritatẽ nos nõ negam⁹ essentie ad esse sicut dictũ est. Neq positio scti Tho. de vnitate forme in cõposito suffragaẽ ei. nã quamuis forma sbalis vniaẽ imediate materie pme ac p hoc accidentia absoluta sequãtur naturaliẽ sbam genitam ordine. s. nature: nõ est ibi accipere prius in duratiõe in quo priori sba genita habeat eẽ existentie secluso omni accidẽte absoluto. in nullo enim ꝑori ẽm tẽp⁹ ꝛ duratione: sba ꝑcedit ꝓpriam passionẽ ꝛ multo min⁹ ipsuz eẽ qḋ est actualitas existendi. ¶ Ad. 6ᵐ negatur minor. nullũ eni accidẽs se ipso formaliter tanq actu essendi dat esse aliqḋ subiecto. s3 verũ est q accidẽs se ipso formaliẽ tanq principio qdã formali accidẽtali: dat esse vel inesse sbo prout declaratuz fuit in pmo notabili. ¶ Ad. 7ᵐ ꝯcediẽ tota argumentatio ex qua ꝯcludiẽ q eẽ est accidẽs sumẽdo accidẽs pro omni eo qḋ est extra essẽtiã rei. Et cũ inferẽ q sba nõ eẽt actu p se s3 p accidens ptz respõsio p ea q̃ dicta sunt in solutione ad pmum. Cõcedim⁹. n. q sba non est actu p se ꝓut per se excludit p aliud formaliẽ tanq p actũ essendi ꝛ p cõsequẽs q sba creata est p accidẽs. i. existit formaliter p esse qḋ est accidẽs modo s expositio. ¶ Ad. 8ᵐ dẽ q. S. Tho. argumẽtatur supposito q in pma sba essent plures forme sbales. nã ex eo seqreẽ q q̃ᵐ ad essentiaz seu sbam: res ipsa nõ esset vnũz p se qr forma secundario adueniẽs non possz dare esse sbale. s3 in ꝓposito nr̃o esse nõ est de essentia rei. vnde licet itelligatur aduenire rei post ei⁹ cõpletã quiditatẽ: non sequiẽ quin sba q̃ᵐ ad ei⁹ sbalia ꝛ specificã entitatẽ sit vnũ p se. vnde nõ est simile qḋ arguens ꝓ simili inducebat. ¶ Ad. 9ᵐ negaẽ consequentia. ꝛ ad ꝓbationẽ negaẽ iterũ q hic hõ aliquid plus in significato suo includat. imo qcqd importat hic hõ importat hõ nisi q hic hõ ipoztat illud determinate ꝛ magis explicite: hõ vero implicite ꝛ indeterminate. alias nõ eẽt vera ꝑdicatio cũ dẽ hic hõ est hõ. ¶ Ad. 10ᵐ dẽ q respõsio ibi data sufficiẽs ẽ. Et ad pmã ei⁹ ipugnationem respõdet sanctus Tho. in suo simili prima parte. q. 6ᵃ. articulo. 3° ad primũ. Et ꝺ veritate. q. 21. articulo. 5° ad. 7ᵐ q non est simile de vno quod cõuertitur cum ente ꝛ ꝺ aliis trãscendẽtibus positiuis. nã vnũ non importat rõnem pfectionis s3 indiuisionis tm̃ que vnicuiq rei competit ẽm suã essentiã. simplicium eni eẽntie sunt indiuise ꝛ actu ꝛ potẽtia. compositoꝝ vero essentie: sunt indiuise ẽm actũ. ꝛ inde est q q̃libet res est vna p suam eẽntiam nõ autez bona neq existẽs p suam essentiã. Ad scdaz impugnationẽ negatur assumptũ. nã esse vel existere nõ ẽ trãscẽdẽs super⁹ ad decẽ ꝑdicamẽta imo cuilibet ꝑdicamẽto accidit q sit existens vel habeat esse existẽtie in rerum natura. non eni ens qḋ est pmũ de trãscẽdentib⁹: est idem formaliter qḋ existens neq sũmitur ab actu existẽdi sed ab entitate vl essentia ꝓut dictũ est in fine secũdi notabilis. Et p hec patet respõsio ad 3ᵃᵐ impugnationẽ. nam vt dictũ est existens vel existere non ẽ essentialiẽ trãscendẽs. Et licet existẽs ꝑdicetur suo modo de reb⁹ diuersoꝝ ꝑdicamẽtorũ hoc est accidẽtaliter nõ essentialiẽ ꝓpter quod cõmentator in quito metha. dicit q ista ꝓpositio sortes est: est de accidẽtali predicato. vnde hoc ꝑdicatũ existens nõ ꝯuertiẽ cuz ente nominaliter ꝛ essentialiter sumpto ꝓut. s. sumitur ab entitate vel essentia. ¶ Ad. xjᵐ cõceditur pma argumẽtationis deductio ex qua ꝯcludiẽ q nõ alio sortes existit nisi per anime ꝛ corpis vnionem. qḋ intelligẽdũ est q nõ alio tanq ꝑncipio essentiali intrĩseco. vnde non recte subinferẽ q ad existẽtiã rei nõ plus requiriẽ nisi realis entitas essentialis. qm̃ vt sepe dictũ est preter principia intrinseca rei q̃ constituunt realez entitatem essentialẽ: requiriẽ ipsũ eẽ vl existere ad actualẽ rei existẽtiã. Quod autẽ arguẽs dicit existentiã rei quandoq esse in potẽtia quãdoq in actu: febrilis somniatio est. esse eni in potẽtia repugnat ꝓprie rõni existẽtie. nã existẽtia ꝺ sui rõne formali dicit actualitatẽ eẽndi. vñ dicere existentiã i potẽtia: est dicere actualitatẽ in poᵃ ꝛ p cõsequẽs actualitatẽ nõ esse actualitatem qḋ repugnat itellectui. ¶ Ad. 12ᵐ qḋ ẽ Godofre. negaẽ maior propositio. Falsuz. n. est q abstractũ ꝛ cõcretũ gramaticaliẽ ꝑ se distinguanẽ. nã ꝯcretũ aliqd reale in sui rõne iportat sbm. s. ꝛ suppositum qḋ nõ iportat abstractũ. Per idẽ ptz rñsio ad xiijᵐ. ¶ Ad. xiiijᵐ. dẽ q maior est falsa. nã verbum significat actionẽ vel passionẽ seu motum. nomen aũt significat formã sine motu q̃ᵐ est ꝺ se. lux eni significat formã quãdã absolutã. lucere autẽ significat ei⁹ forme effusionem vel emissionem vnde argumẽtũ procedit ex falso. ¶ Ad xvᵐ. ptz rñsio ex dicts. vita. n. significat eẽntiã rei viuẽtis. viuere aũt actũ eẽndi illi⁹. ¶ Ad. xvjᵐ.

dicitur q proprie loquendo esse τ essentia non ita iungunt vt componant aliquam rem tertiam quemadmodum anima τ corpus vniuntur ad compositionem hominis. nec ita vt se inuicē cōponāt ſbaliṫ nā esse τ essentia non sunt vnū ſm ſbam. ſʒ dr̄ īproprie esse cōponere eēntiam ex eo q ei vnit̄ eaʒ actuās. vt. n. S. Tho. dicit. 3ª p. q. 2. ar. 4°. ad. 2ᵐ omne illud in quo duo ꝯueniūt ex illis dici ꝯpositū. τ cū q̄rit̄ an eēntia sit in poª simpliṙ aut ſm q̄d ad eē: dicitur q est in poª simpliṙ ad esse existētie. τ cū subiferṫ q essentia sit mā τ esse forma ſbalis: negat̄ consequētia. aliṫ eni materia ē in poª simpliṙ τ aliṫ essentia, put. S. Tho. ī q̄st. d. spū. a. ar. pº. in. c. nam materia duob9 modis dr̄ eē in poª simpliṙ. vno modo ad formā ſbalem p quā fit in actu essētie vel entitatis p formā siquidē fit mā actu pars essentie rei ad qd ante forme receptionē erat i potentia τ hmōi potētia est ꝑpria materie cū forma sit ꝑpri9 eius act9. Alio modo mā dicit̄ esse in potētia simpliṙ ad eē. s. existētie. τ quãuis materia pma pficiat̄ in actu existēdi p formā tanq̄ p principiū vt dictū est: reducit̄ tñ ad actū p ipsum eē existētie tanq̄ p actuʒ essēdi. hoc aūt 2° modo eē in potētia non ē ita ꝑpriuʒ materie sicut eē in potētia pmo modo eo q esse vel existere nō est ꝑpri9 act9 materie ſʒ ſbe totius ꝑut dictum est. essētia vero ē vno tm̄ modo in potētia simpliṙ. s. ad esse. ❡Ad. 17. dr̄ q esse est a forma sicut aliquid fluēs vel emanās naturaliṫ ab ea τ nō ꝑprie loquēdo vt effect9. nec est inconueniēs effectū cause formalis vel aliquid ab ea fluens esse effectū cause efficientis prout arguens obijcit. nec est verum qd dicit de differētia causalitatis inter formā τ efficiēs nec illud probat. ❡Ad. 18. ptʒ rñsio p ea q̄ dicta sunt supra in pmo notabili τ in rñsione ad primū. nō enim ꝑprie loquēdo eē est creatura ſʒ aliquid creature τ ideo non est penitus nichil. ❡Ad. 19. negatur minor. τ ad ei9 ꝑbationē dicit̄ q minor ē falsa. qd aūt reducit̄ ad id ꝑbandū q. s. eē indifferens est esse ad esse τ nō esse sicut eēntia: nō solum falsum ē ſʒ τ absurdū sicut si diceret̄ idē esse indifferēs ad seipm̄ τ ad nō idē. Nec valet probatio q esse nō proprie est creatura ſʒ aliquid cōcreati τ formalis termin9 creationis prout ē dictū est in respōsione ad pmū τ de hmōi ꝯcreato non est verū dicere q sit indifferens ad eē τ non eē. Nec scda ꝑbatio q̄ fūdat̄ sup ꝑticipatione. nā falsuʒ ē q eē ita participet eē sicut eēntia. nā quãuis vtrūq sit quedā similitudo dei nō tamen eodē modo. q eēntia est similitudo participans eē. ipsum aūt eē est similitudo participata. Nec iterū 3ª ꝑbatio habet efficatiā. Tū q alia rō anichilationis ꝯuenit essentie τ alia ipsi esse: sicut τ alio m° est in poª ꝑut dictū est. Tuʒ etiā q ꝯuenientia in hoc qd ē posse anichilari a deo: est cōmunissima vt pote ꝯueniēs omni enti creato τ ita ſm ei9 rōnē nō pt ꝯcludi idētitas reꝝ q̄ a deo i nichilū redigi possunt. ❡Ad. 20. dr̄ q maior ꝑpositio nō habet vitatē in illis distinctis realiṫ quoꝝ vnū depēdet ab alio essentialiṙ vel essentialiṙ sequit̄ ad aliud. Totuʒ nāq realiṙ distinguit̄ a singulis partib9 nec tamē p aliquā potētiā sine partib9 ꝯstare pōt: eo q totum eēntialiter depēdet a partibus suis. itē materia realiṫ distiguitur a forma nec tamē p aliquā potentiā separari pt i suo eē a forma. itē ꝑpria passio realiṫ distiguit̄ a ſbo τ relatio realiṫ distiguit̄ ab vtroq termino τ tamē neq ꝑpria passio sine ſbo neq relatio sine termino p aliquā potētiam existere pōt. inter eēntiā aūt τ eē est essentialis depēdentia vnde argumētū non militat. ❡Ad. 21. dr̄ pmo q eēntia τ esse nō ꝑprie dicūtur due res nec duo entia, put ens dicit̄ substantiue τ sumit̄ ab actu existendi ꝑut supra dictuʒ fuit in pmo notabili τ in responsione ad pmum: sunt tamē aliquid rei vel entis. τ ita proprie loquendo eē τ essentia nō sunt alia τ alia res nec aliud τ aliud ens τ p cōsequēs ꝑcessus argumētationis fundat9 sup hoc qd est eēntiā esse rem τ ens quoddā substātiue dictū viciat̄. Dicit̄ 2°. q accipiēdo nomē rei τ entis cōmunissime τ q̄si abusiue vt se extēdit ad omē illud qd est aliqd rei vel entis siue sit pars siue dispositio vel act9 et sumendo ens non prout dicitur ab actu eēndi vel existendi sed ſm q significat essentiam τ diuiditur in decē p̄dicamēta: esse τ essentia possunt dici duo entia vel due res τ isto modo negatur maior propositio argumenti imo essentia est alia res ab eo quo formaliter existit in rerum natura ēt est extra nichil prout li nichil opponitur enti qd dicitur ab actu existendi: sed tamen cum hoc conceditur q essentia se ipsa ē extra nichil secūdū q nichil opponitur enti predicamentali qd dicitur ab essentia nō ab actu existendi. Et ad probationem maioris negat̄ consequentia. et ad eius probationem dicitur q essentia est alia ab esse sed non inq̄ᵐ nichil nec inq̄ᵐ est extra nichil. naʒ reduplicatiua inq̄ᵐ notat causam formalem: causa autem formalis alietatis seu distinctionis essentie ab esse: non est eē nichil vl̄ extra nichil. vñ diuisio facta i ꝑbatione p nichil τ extra nichil: ad assignādū differētiā

inter essentiā ⁊ esse: ē insufficiēs. nā ex alio ꝓuenit eoꝝ distictio ⁊ differentia, ꝓut in ꝓbatione ɔclusionis. S. Tho. ōducit ꝺ ꝗ satis dictū ē. Uerum est tñ ꝙ eēntia q̄ est alia res ab esse: ē extra nichil seipsa, ꝓut nichil oppoñr enti ꝑdicamētali ⁊ est extra nichil nō seipsa sed ꝑ aliud. s. ꝑ esse formalr, ꝓut li nichil oppoñr enti qđ denominatur ab existētia ⁊ est idē qđ existēs. nec tñ qꝛ essentia nō est se ipsa ens isto 2.° modo, ꝓut idē est qđ existēs: ꝓpt hoc debet dici ex se ipsa nichil. Nā ipm ens. i. existens remoto eē vel existere ꝑ abstractionē intellect⁹: aliqđ dicit. s. eēntiā ⁊ ꝑ ɔsequēs nō debꝫ dici se ipo nichil. vñ respōsio data ab arguēte bona ē. nec valet ei⁹ improbatio. dicit̃. n. ꝙ eē ꝑficiat eēntiā q̄ ē extra nichil modo sup̄ exposito. nec ꝑ hoc habet̃ ꝓpositū arguentis qꝛ ꝓpositū ei⁹ erat ꝓbare ꝙ essētia se ipa formalit̃ ⁊ nō alio: eēt extra nichil, ꝓut nichil opponit̃ enti. i. existēti: qđ tñ nos nō dicim⁹ sꝫ ꝙ essentia se ipa formalr est extra nichil, ꝓut nichil opponit̃ enti ꝑdicamētali qđ dicit essētiā nō existentiā. ⁊ dū ꝑficit̃ ꝑ esse existētie iterū essētia se ipsa nō formalit̃ sꝫ subiectiue suo modo vel i ratione ꝑfectibilis est extra nichil modo sup̄ exposito. ¶ Ad. 22. negat̃ assūptū. et ad ei⁹ ꝓbationē dicit̃ ꝙ illa res. s. esse qua essētia ponit̃ in reꝝ natura: se ipa formalit̃. i. nō ꝑ aliud ponit̃ in reꝝ natura tāq̄ act⁹ existēdi nō tāq̄ res subsistēs vl̃ res q̄ alteri subiciat̃. nec ex hoc habet̃ ꝓpositū arguētis. nā ei⁹ ꝓpositū erat a ꝑncipio ꝓbare ꝙ ipm ens. i. existēs vel eēntia se ipis existerēt formalit̃ ita ꝙ eēnt ipm esse vel existētia. qđ tamē nō sequit̃ ex nr̃a respōsione. vñ nec ɔsequentie cetere ⁊ q̄stiones facte in argumentatione sunt ad ꝓpositū. nā cū dictū sit ꝙ res qua eēntia ponit̃ in reꝝ nā sit ipse act⁹ eēndi formalr ⁊ nō res q̄ existat nec q̄ alteri existētie subiciat̃: inepte q̄ritur ab arguēte an ꝑ se ipsam ponat̃ in reꝝ natura tāq̄ sit res existēs an ꝑ aliā realitatē cui subiciat̃. sicut inepte q̄reret̃ de forma an se ipsa informet̃ vel ꝑ aliā rem cui subiciat̃. nō. n. forma ē res cui ɔueniat informari ⁊ ꝑ ɔsequēs nec se ipsa nec ꝑ aliā reꝫ informatur. ¶ Ad. 23. negatur assumptū. ⁊ ad ei⁹ ꝓbationē ɔcedit̃ maior sꝫ minor est falsa. nō. n. de rōne eius qđ potest subici vel ꝑfici est ꝙ sit extra nichil positū in reꝝ natura. Nec valet ei⁹ ꝓbatio. nā licꝫ nichil ꝓut opponit̃ enti predicamētali qđ sumit̃ ab essētia vl̃ quiditate: non possit subici nec perfici nec deferre: nichil tamē prout opponitur enti qđ sumitur ab actu existendi in reꝝ natura: subici potest ⁊ perfici ⁊ dfferre. quia isto modo nichil est ens predicamētale cui pōt competere ꝙ sit ſm se ꝑfectibile etiā si non sit actu in rerū natura. ⁊ isto modo essentia q̄ de se est nichil. i. nō existens in rerum natura: qꝛ tñ nō est nichil simpliciter sed est ens predicamētale dictū ab eēntia: ſm se est quid ꝑfectibile ⁊ pōt subici ꝑfici ⁊ defferre. Qđ autē arguēs inducit ꝺ mā prima ꝙ se ipsa sit posita in reꝝ natura ⁊ nō ꝑ formā licet ꝑ formaꝫ ⁊ non sine forma sit i actu existētie ꝑfecta ⁊ terminata: implicat ɔtradictionē ⁊ est q̄dam imaginatio ficticia. nā poni aliquid vel eē in reꝝ natura: nichil aliud ē q̄ꝫ eē in actu existētie extra omnem intellectū. i. seclusa omni opatione intellectus. vñ dicere ꝙ materia habet eē in rerum natura sine forma ⁊ tamē ꝙ non hēt esse actu existentie sine forma: ē dicere ꝙ sine forma hēt esse in rerum natura ⁊ ꝙ nō habet esse in rerū natura sine forma. nisi forte arguēs capiat eē in rerū natura abusiue ⁊ extra cōmunē vsum loquētiū: pro esse de numero rerum nature etiam si actu non existat ⁊ tunc nō est ad ꝓpositū sicut patet ex dictis. Alia q̄ arguēs multiplicat q̄daꝫ figmēta sunt ⁊ absq̄ rōne dicta. ¶ Ad. 24. dicit̃ ꝙ assumptū ē falsum. ⁊ ad ei⁹ ꝓbationē negat̃ ɔsequētia qua infert̃ ꝙ si realitas differt a re cuius est: ꝙ sit nō sua. Stat. n. bene ꝙ realitas non sit idē qđ res cuius ē ⁊ tamē ꝙ sit ei⁹ realitas et nō alterius sicut hec albedo ē realitas socratis albi ⁊ tamē non ē ipse socrates. Respōsio autē q̄ ibi ponitur ꝑ distinctionē rei bona est. nec valet ei⁹ improbatio. ɔcedit̃. n. ꝙ realitas eēntialis lapidis habet ꝙ sit realitas se ipa sine eē: non tñ hēt ꝙ sit realitas extra in rerū natura sine esse. Differt nāq̄ dicere hec realitas est realitas sine eē ⁊ hec realitas ē realitas in reꝝ natura sine esse. nam hoc 2.^m implicat cōtradictionē nō aūt primum. arguēs aūt ex primo dicto infert 2.^m tāq̄ vtrobiq̄ sit idē dictū. vñ in ei⁹ argumentatione cōmitit̃ fallatia ɔsequētis. ¶ Ad. 25. negat̃ maior. nec arguēs ꝓbat. nec iterum cōfirmatio valet. qꝛ licet essētia importet actualitatē in genere entio predicamētalis: non tamē importat de se actualitatē in genere existētie. omnis. n. essētia creata est in potētia ad esse existēdi vt supra dictū est. ¶ Ad. 26. dicitur primo ꝙ maior propositio nō ē vl̃r vera. nā cum affirmatio ⁊ negatio iplicēt ɔpositionē ⁊ diuisionē ꝑdicati cū sbo qū ꝑdicatū ē extra essētiā sbi i ꝑdicatiōe affirmatiua: sēp addit aliqđ affirmatio ad rē q̄ affirmat̃ vt cū dr̃ hō ē vl̃ hō est alb⁹. eē aūt vt sepe dictū ē extra eēntiā rei ē ⁊ iō maior argumēti falsa ē i ꝓposito. Dr̃ 2.° ꝙ minor est falsa si intelligatur

de realitate lapidis q̇ditatiua ⁊ essentiali. nã po
sitio lapidis in rex̄ natura addit ad realitatē la
pidis essentialē: actū existēdi. ⁊ ad ꝓbationē dr̄
ꝙ quãdo negat̄ lapis poni in rex̄ natura: negat̄
realitas existētie lapidis: ſʒ nõ negat̄ lapis nec
realitas ei⁹ essentialis ⁊ q̇ditatiua. lapis. n. rea-
liter est lapis etiã si nõ ponat̄ esse in rerū natu-
ra. vñ falsum est ꝙ poni lapidē in rerū natura
nõ sit alicui⁹ noue rei additio. addit̄ nãqʒ ꝺ no
uo ipsa existentie realitas. ¶ Ad. 27. dr̄ ad mi-
norē ꝙ nichil sub alia acceptione vel rõne oppo
nitur realitati eēntie ⁊ sub alia opponit̄ realita-
ti ipsius eē existētie. nã vt sepe dictū est nichil ꝓ
ut opponitur realitati eēntie: est simplr̄ ⁊ omni-
no nõ ens. sed ꝓut opponit̄ realitati ipsi⁹ eē exi-
stentie: nõ dicit̄ simpliciter ⁊ omnino nõ ens ſʒ nõ
ens. i. nõ existēs in rex̄ natura dicit tamen ens
essentiale vel p̄dicamētale. vñ nichil nõ impor-
tat eandē negationē formalit̄ q̃n dicit p̃uationē
realitatis essentie ⁊ q̃n dicit p̃uationē realitatis
existētie. vnde falsum est ꝙ p̃uatio eē existentie
lapidis sit lapidē simpliciter nichil esse ⁊ nullã rea
litatē habere. nã sicut sepe dictū est lapide non
existēte in rex̄ natura: habet lapis quãdã reali-
tatē ex sui natura qua vere dr̄ ꝙ lapis realr̄ ē la
pis. respõsio aūt ibi data p distīctionē. i. diuersã
acceptionē huius termini nichil: bona est. nec sic
distinguētes scidim⁹ gladio aut serra ipʒ nichil
in duas medias ptes sicut ni de ingeniū arguen
tis chimerice imaginat̄: ſʒ vtimur vera ⁊ ꝯsue-
ta distīctiõe philosophox̄ de ente ⁊ ꝺ nõ ente ⁊
de negatione in genere ⁊ extra gen⁹. ¶ Ad. 28
dicit̄ ꝙ maior est vera loquēdo ꝺ ꝯceptu entis
p̄dicamētalis qꝺ dr̄ ab essentia nõ ab existētia.
sed in hoc sensu: minor argumēti ē falsa. non. n.
idē est ꝯcept⁹ entis ꝓut accipit̄ in maiori ⁊ ꝯce
pt⁹ ipsi⁹ eē. s. existētie imo differūt sicut eē ⁊ illꝺ
cuius est. ¶ Ad. 29. dr̄ ꝙ q̇cq̇d sit de maiori: mi
nor tñ est falsa quãtū ad id qꝺ dr̄ ꝙ ens in potē
tia totaliter destruit ens accipiēdo ens in potē
tia ad esse siue ad existentiã in q̃ acceptione fa-
cit ad ꝓpositū. Ens. n. in potētia isto modo: nõ
est nõ ens sed aliquid quia est ens in genere es-
sentiarum ⁊ in gñre p̄dicamentali q̄uis sit non
ens in gñre existētiū. vñ ens in potētia duplicit̄
dicit̄. vno modo ꝓut potētia respicit actū q̇ est
forma ⁊ in hac acceptione ens in potētia totali
ter destruit ens. Alio modo accipit̄ ens in potē
tia ꝓut potētia respicit actū qui est existere. et
hoc modo ens in potētia est aliquod ens. s. p̄di
camētale dictū ab eēntia ⁊ p ꝯsequēs nõ destru
it totalit̄ ens. et ad ꝯfirmationē negat̄ assūptū
in sensu exposito. Et p ista ptʒ responsio ad. 30.
¶ Ad. 31. dr̄ ꝙ minor est falsa. nõ. n. eadē res et
ratio vel intētio penit⁹ importat̄ p nomē ⁊ ver
bum nec currēs idē penit⁹ importat qꝺ cursus ⁊
currere sicut nec lucēs ⁊ lux et lucere. naʒ currēs
ꝓprie loquēdo dicit suppositū cui ꝯuenit forma
vel dispositio cursus. cursus vero dicit ipsam for
mã vl' dispositionē. Currere aūt dicit q̇ddã esse
fluēs participatū a currēte mediãte forma cur-
sus. ⁊ idē dicēdū est de lucēte luce ⁊ lucere et de
amãte amore ⁊ amare ⁊ sic ꝺ similib⁹. Ad aucto
ritatē cõmētatoris dr̄ ꝙ q̃ᵐ ex ꝟbis ei⁹ accipit̄:
nõ põt ꝯcludi ꝙ ei⁹ intētionis fuerit dicere ean
dē rem omnino eē formã q̇escētē iportatã p no
mē: ⁊ formã mobilē importatã p ꝟbū. alias oīa
nomina ⁊ oīa ꝟba eandē rē significarēt qꝺ ē ab
surdū. ſʒ ei⁹ intētio fuit assignare moduʒ signifi
candi nois ⁊ ꝟbi gñralit̄ p hoc. s. ꝙ omne nomē
significat p modū forme q̇escētis ⁊ oīe ꝟbū sig
nificat p modū forme mobilis vel fluētis. ¶ Ad
32. dicit̄ p̄mo ꝙ Auicena existimauit ꝙ hoc no
men ens nõ alit̄ accipi pt nisi dictū ab actu eēn-
di ⁊ ꝓpter hoc opinat⁹ est ꝙ ens non significat
q̇ditatē rei ꝓut sctūs Tho. inq̇t. 4°. li. metha' vñ
in hoc errauit. nã vt sepe dictū est: ens qꝺ predi
cat q̇ditatē rei: ab essentia sumit̄ nõ ab actu existē
di. Dicit̄. 2° ꝙ loquēdo etiam ꝺ ente ꝓut dicit̄
ab actu essēdi vel existēdi aliter sctūs Tho. sēsit
ab Auicena. nã Auicena dicebat eē rei vere ⁊ ꝓ
prie dici accidēs. sctūs Tho. vero ꝓut dictū est
in. 2° notabili nõ ponit ꝙ ipm̄ esse rei sit ꝓprie
⁊ vere accidens de genere. s. accidētis sed ea rõ
ne q: non est substantia nec pars substantie rei
est tamē emanans ab essētia rei. vnde argumē
tum nõ est ad ꝓpositum. ¶ Ad. 33. negat̄ con-
sequētia. nec valet ei⁹ ꝓbatio. nõ eni arguēs in-
ducit auctoritatem phi ad ei⁹ intentionē nam
phs in loco allegato. 2° posterioꝝ ꝓut. S. tho.
exponit in cõmēto ⁊ cõmuniter alii expositores
vocat q̄stionem simplicē ⁊ ponētē in numerum
illam q̄ ex modo quo formatur ipsa enuntiatio
est simplex vel ponens in numerum. dicitur eni
questio simplex f'm philosophum illa q̄ format̄
ex nomine ⁊ verbo absqʒ aliquo apposito. vt cū
querit̄ an homo est. ⁊ est rõ dicti q: cū q̄rim⁹ ꝺ
aliq̄ an est: q̄rim⁹ ꝺ vno solo ⁊ similit̄ cū q̄rimus
q̇d est ac p hoc q̄stio huiusmodi nõ ponit nume
rū cū sit de vno solo vñ ⁊ a q̇busdã vocat̄ q̄stio
simplex q: est de incõplexo. vñ falsa est imagia
tio arguētis et ꝯ intētionē phi dū putat ꝙ q̄stio
an est ideo dicat̄ simplex et nõ ponēs i numex̄:
q: eē est idē realit̄ cū re cui⁹ est. si eni hoc eēt ve

rum: cũ q̃rit̃ vtrũ hõ sit aı̃al rõnale: esset q̃stio simplex ⁊ nõ ponẽs ĩ numerꝫ qđ est ꝯ p̃hm. ꝓbatur illud q2 p̃dicatũ ẽ idẽ omnino realit̃ cũ subiecto. Questio aũt ponẽs in numerũ dicit̃a philosopho illa q̃ format̃ ex nomine ⁊ ꝟbo ⁊ aliquo alio termino apposito qđ. 3ᵐ adiacẽs dicitur. Et dicit̃ ponere in numerũ hm̃oi q̃stio ꝓut. S. tho. loco p̃allegato exponit: q2 q̃rit de ꝯueniẽtia aut differentia duoꝝ. vt cũ q̃rit̃ an hõ sit aı̃al aut albus. vñ ⁊ a q̃busdã vocat̃ q̃stio ponẽs in numerũ q2 est de complexo. s. de cõpositione duorũ. ¶ 34 argumẽtũ ꝓcedim᷒. nã. S. Tho. in deo ⁊ in p̃ma causa qđ idẽ est dicere in multis locis docet esse idẽ realit̃ essentiã ⁊ esse ꝓut in ꝓbatiõe ꝯclusionis euident̃ apparet. Sed si ꝟbũ liconiensis sit sicut in plerisq3 codicib᷒ reperit̃ ꝙ nec in deo nec in creaturis ponũt in numerũ: tũc respõdẽdum est ideo illud dictũ esse q2 eẽ ⁊ essẽtia non ꝓprie ⁊ cõplete sunt res cu3 nõ sint subsistentes ⁊ ita nõ ponũt in numerꝫ rerũ ꝓprie loq̃ẽdo. sed hoc nõ impedit quĩ essentia sit aliud ab esse ⁊ econtra. ¶ Ad. 35. dicit̃ ꝙ Augu᷒ loq̃t̃ de prioritate nature nõ tẽporis vel durationis ꝓut sãctus Tho. dicit pª. p̃. q. 66. ar. pº. et de tali p̃oritate ꝓcedim᷒ ꝙ eẽntia p̃us creat̃ suo modo vel ꝓducit̃ q̃3 esse. ¶ Ad. 36. dr̃ ꝙ antecedẽs est verum loq̃ẽdo de termino qđ. negat̃ tamẽ vtraq3 ꝯsequẽtia. p̃ma: q2 licet creatura sit terminus creatiõis: nõ ideo seq̃tur ꝙ q̃cq̃d est in ea sit actus. 2ª etiã ꝯña nõ valet. q2 sicut supra dictu3 est esse nõ est termin᷒ creationis qđ: sed terminus quo. ¶ Ad. 37. dr̃ ꝙ minor est falsa nã per creationem nõ acquireret̃ respectus ad efficiẽs nisi acquireret̃ fundamẽtum talis respectus qđ est esse. falsum est etiã ꝙ tota realitas ei᷒ quod creatur: fuerit ab eterno vt exemplata q̃ñ vt sic ponitur extra deum ⁊ hoc est falsum. nichil enĩ in deo est exẽplatũ s3 est omniu3 exẽplar. ¶ Ad 38. dicit̃ ꝙ q̃uis existere dicatur s̃m ethimologiã vocabuli q̃si extra cãs suas sistere: nõ tñ idem sequit̃ ꝙ illud sit ꝓpriũ ei᷒ significatũ. sicut significatũ lapidis nõ est ledere pedẽ licet hec sit ei᷒ interpretatio s̃m ethimologiã. s3 q̃cq̃d sit đ hoc: ꝯsequẽtia tñ nulla est. nã ⁊ si poni extra ꝟtute3 cause efficientis implicet quẽdam respectũ effectus ad causam: non inde seq̃tur ꝙ nichil aliud acq̃ratur p̃ talẽ positionem ad extra. ¶ Ad. 39. negat̃ assũptũ imo videt̃ implicare ꝯtradictionem ꝙ. s. aliquid transferat̃ de potentia in actũ nullo actu acq̃sito. Et cũ arguẽs dicit ꝙ ia3 non esset idem numero: negat̃ hoc. nã idem numero p̃us existens in potencia fit postea in actu p̃ esse qđ acquisiuit. Et si dicat̃ ꝙ ipsum esse acq̃situm fuit p̃ius in potẽtiis: respõdem᷒ ꝙ aliq̃d esse in potẽtia in aliq̃ siue sit poª actiua siue sit passiua: non est illud habere in alio aliqđ eẽ formaliter s3 est tale aliud habere potẽtiam ad illud vel actiuã vel passiuã. vñ cum dicim᷒ esse creature p̃cedere in potẽtia dei vel in potentia materie aut subiecti: nõ aliud dicim᷒ q̃3 ꝙ in deo ẽ potentia actiua ad ꝓducendũ tale esse ⁊ in mã vel subiecto est potẽtia ad illud recipiẽdu3. vñ ex hoc ꝙ esse ẽ in potẽtia alicuius cause anteq̃3 sit productu3: non sequit̃ ꝙ cum producit̃ vel p̃ se vel ex consequẽti: creatura cuius est esse non habeat aliq̃d absolutũ qđ ante ei᷒ ꝓductione3 nõ habuerat. ¶ Ad. 40. patet responsio p̃ ea q̃ dicta sũt ad. 37. ¶ Ad argumẽtũ ante oppositũ pt3 respõsio ex dictis in responsione ad. 20. et in hoc articulus terminatur.

Terũcir-

ca. 8ᵘᵐ distĩctionẽ q̃rit̃ vtrũ de᷒ sit ĩ gñre ⁊ arguit̃ ꝙ nõ. q2 gen᷒ ẽ p̃us eo qđ est in gñre. s3 nichil ẽ p᷒ deo nec s̃3 rẽ nec s̃3 intellectu3. ergo ⁊c. ¶ In oppositũ arguitur. q2 illa q̃ est gen᷒ est ens p̃ se subsistẽs. s3 hoc maxime ꝯuenit deo. ergo deus est ĩ genere sbe ¶ In hac questione erũt q̃ttuor articuli vt sup̃

Uantũ ad pri-

mũ articulũ sit p̃ª ꝯº ꝙ licet nõ omẽ qđ est in gñre sit cõpositũ ex mã ⁊ forma: omne tñ qđ hẽt gen᷒ ⁊ differẽtiã est ad aliquez gradũ entiũ determinatũ. Hãc ꝯclusionẽ docet S. Tho. pª. p̃. q. 40. ar. 2º. ad p̃ᵐ. Itẽ. 2º. ꝯ gẽ. ca. xcv. ¶ 2ª. ꝯclusio. in omni re que proprie reponitur in genere predicamentali differt quiditas a suo esse. Istam conclusionem tenet sctũs Thomas. pº. senten. d. 8ª. q. 4ª. ar. 2º. Item pª. p̃. q. 3ª. ar. 5º. Et ꝯ gẽ. pº. li. ca. 26. Itẽ đ poª. q. 7ª. ar. 3º. ¶ 3ª. ꝯclusio est ꝙ omẽ qđ ꝓp̃e est ĩ genere hẽt actũ admixtũ potẽtie. Hãc ꝯclusionẽ docet sctũs Tho. pª. p̃. q. 3ª. ar. 5º. Idẽ sentit 2º. sentẽ. d. 3ª. q. pª. ar. 5º. Ite3 de poª. q. 7ª. ar. 3º. Et de spũa. crea. q. 5ª. ar. pº. ad. 24ᵐ. ¶ 4ª ꝯclusio est ꝙ de᷒ nõ est ꝓp̃e in aliq̃ gñre. s. sicut species vel indiuiduũ. Hãc ꝯclusionẽ ponit sctũs Tho. pº. sen. in loco p̃allegato. et pª. p̃. q. 3ª. ar.

5°. Et ɔ genti. p°. li. ca. 26. Itē de poª. q. 7°. ar. 3°. ℂ 5ª. ɔclusio est q deꝰ nō est in gn̄re reductiue. Hāc ɔclusionē tenet sctūs Tho. p°. p. vbi s.

Quantū ad secundū articulū ponēde sūt obiectiōes Et q̄dē ɔ p̄mā ɔclusionem arguit Scotꝰ et quidā alij pbare volētes q oīs res q̄ p se ponit in gn̄re ē intrīsece composita ex aliquo materiali et aliq̄ potētiali cuꝰ oppositū ponit p̄ma pars ɔclusionis. Arguūt igit̄ p̄mo. Nā cōmētator dicit. 12° methaᶜ ɔmēto. 10. Qīa q̄ trāsmutātur hn̄t māz. sz nature materiaꝝ diuersanť bz modos nature trāsmutatiōis. cū ergo sint modi trāsmutationis diuersoꝝ gn̄ꝝ ꝓpe illis: ɔstat etiā q diuersi sunt actꝰ formaꝝ diuersoꝝ gn̄ꝝ. ergo q̄libz ens ɔpositū ē ex ꝓpo actu et ꝓpria poª illiꝰ gn̄is. ℂ 2° qr eodē libro cōmēto. xj°. dicit q q̄uis mā p̄ma sit vna: tn̄ multa ē i poª z habilitate et q̄libz ens cū mā cōmuni hēt mām ꝓpriā et subdit. Nō. n. q̄libz ens fit ex q̄libz poª sz vnūq̄dq3 entiū fit ex eo qđ est in poª illō qđ fit .i. ex ꝓpa poª ita q numerꝰ potētiaꝝ: ē sicut numerus sperū gn̄rabiliū. z dixit hoc Aristo. qr opinatur q p̄ma mā ē vnū bz sbz z multa bz habilitatem. hec cōmētator. Ex q̄ auctoritate ptz q q̄libet spēs entiū gn̄rabiliū hēt vltra cōmunē māz: ꝓpriā māz z potētiā ex q̄ fit z sunt tot tales potētie ꝓprie q̄t sunt spēs gn̄rabiliū entiū. ℂ 3°. qr eo libro cōmēto. 23. vbi soluit q̄stionē motaz in 3° an. s. p̄ncipia oīm̄ p̄dicamētoꝝ sint eadē vl' diuersa: dicit cōmētator cū pho. q oīm̄ principia sunt eadē bm ꝓportionē: nō aūt bz numeꝝ. vn̄ cōmētator ait. In vnoq̄q3 p̄dicamētoꝝ accidentiū ineniunt p̄ncipia q̄rū ꝓportio ad silā est sicut ꝓportio p̄ncipioꝝ sbe ad sbaz nō q hēat illā eandē nām. et seq̄t. Et dicere q p̄ncipia sunt eadē ꝓportionalit: ē vt dicere q mā z forma et priuatio sunt p̄ncipia decē p̄dicamētoꝝ. sz q̄ sunt in sba differūt ab eis q̄ sunt cuiuslibz p̄dicamēti et silr ea q̄ sunt vniꝰ cuiusq3 p̄dicamēti differūt ab alijs. hec cōmentator. ℂ 4° q Auice. 2° sue methaᶜ dicit Nulla cathegoria ē q̄ nō hēt entitāde poª sua z suū effectū. vult ergo q i q̄libz p̄dicamēto sit ꝓpria poª z ꝓpus actꝰ. ℂ 5° arguit rōnibꝰ. Oīs res diffinibilis ē ɔposita ex distictis ptibꝰ itrīsecis. sz oīs res p se existēs i gn̄re ē diffinibilis. igit̄ zc. Maior ptz p phz. 7° methaᶜ vbi ait. Qm̄ oīs diffinitio rō est z oīs rō hēt ptes. vt aūt rō ad rē et ps rōnis ad ptē rei silr se hēt. vbi ptz q phs vult q sicut tota diffinitio totā rē significat sic ps diffinitionis significat ptē rei z p ɔn̄s oīne diffinibile hēt ptē. Cōfirmat̄ qr cōmētator cōmēto. 33° dicit. quēadmodū inq̄t diffinitio dclarat q̄ditatē rei: ita ps diffinitionis dclarat ptē q̄ditatis rei. ℂ Cōfirmat̄ vlteriꝰ qđ phs eodē. li. dicit q si nec vna sba ē ex sbstātijs: i poª eēt sba oīno. q̄re nec rō vtiq3 eēt nec vniꝰ sbe. ecce q phs īfert q si oīs sba erit simplex: nulliꝰ sbe esset diffinitio. q̄ ɔn̄a sup hoc fūdat̄ q oē diffinibile ē ɔpositū. vn̄ cōmentator ibidē cōmēto. 50. ait. q oēs estimauerūt q sbe sint ɔposite ex hoc q ɔcedūt q diffinitiones significāt ɔpositū. ptz igitur maior p̄dicte rōnis. Sz minor ꝓbat̄. qr vt pz ex eodē. 7° ad diffinitionē sufficit genꝰ z dr̄ia. cum ergo oīs spēs hēat genꝰ z dr̄ias seq̄t q q̄libz sit diffinibilis. Nec obstat vt dicūt si q̄s dicat q accidētia diffinīt̄ p additamēta. qr hoc nō est qr sint simplicia: sz ꝓpt eoꝝ realē depēdētiā eēntialē ad sbm ꝓpt quā diffiniūť p sbm. z etiā qr eoꝝ differētie nō sunt nob note. qm̄ si eēnt nob note ita diffinirent̄ sine addito sicut sbe. ℂ 6° qr si hoc nō eēt: hoc maxime videret̄ veꝝ d accidētibꝰ q̄ vidēt̄ eē forme simplices sz hoc falsum ē qđ ptz. Tū p° qr oīs mutatio p se vna ē ad terminū p se vnū. sz dalbatio ē p se vna mutatio vt ptz. ergo ē ad terminū p se vnū. ille aūt terminꝰ nō est aliq̄ forma simplex. qr illa nō fit nisi p accn̄s vt ptz ex. 5° methaᶜ. ergo ɔpositū p se d gn̄re accn̄tis. z sic pt argui d q̄libz alia forma accn̄tali. Tū 2° qr simplicitas ē pfectio simpliciť bz oēs. ergo quāto aliq̄d ens ē simpliciꝰ: tāto ē simplr pfectiꝰ et p ɔn̄s si accn̄s nō eēt ɔpositū sz penitꝰ simplex intrīsece: ipz eēt simplr pfectiꝰ sba ɔposita qđ est falsū. Tū. 3° qr idē ē susceptiuū motꝰ z termini motꝰ. sz dalbationis: supficies nō ē p̄mū susceptiuū cū sit actꝰ z forma. motꝰ āt ē actꝰ entis i poª bz q ē i poª. q̄propter opz susceptiuū eiꝰ eē poª. sz poª receptiua alicuiꝰ rei ē d gn̄re illiꝰ rei vt dicit cōmētator. 7° phico. cōmēto. 9° i fine. igitur ℂ 7° qr genꝰ z dr̄ia sēp sūmūt̄ a diuersis realitatibꝰ illiꝰ qđ ē i tali gn̄re z hēt talē dr̄iam. qđ ptz. Tū auctoritate Aristo. 8° methaᶜ dicētis. oportet rōnē. i. diffinitionē eē rōnē lōgā q̄ signat aliq̄d d aliq̄. ita q opz illō eē mā in illō vero formā Tū. 2° qr si illa realitas a q̄ accipit̄ genꝰ eēt vere tota q̄ditas rei: solū genꝰ cōplete diffiniret. Similit genꝰ z dr̄ia nō differrēt. qr rō ex eis cōposita nō idicaret p° idē diffinito. vnaq̄q3 enim ratio est semel ipa z ideo illa rō q̄ exp̄meret causam bis: non indicaret primo idem quiditati illius rei. Tū. 4° qr realitas a qua sūmit̄ genꝰ est p̄ncipiū realis cōueniētie cū specie illa. z rea

litas a qua sumitur differētia est reale pncipiuꝫ discōuenientie et differētie. sꝫ nō est possibile eandem realitatē eē pncipiū realis cōuenientie ⁊ realis differentie aliquoꝝ adinuicē. ergo alia ē realitas a qua sumit̃ gen⁹ ⁊ alia a qua sumit̃ differentia. Tū. 5° qꝛ si nō eēnt due tales realitates in diffinitione semꝑ cōmitterer̃ nugatio qꝛ idē diceret̃ realit̃ ꝑ genus ⁊ differētiā. Nec valet si dicat̃ ꝙ differūt penes modos siue rōnes considerandi. s. ratio determinabilis ⁊ determinatiui. hoc inquā nō valet. qꝛ tunc est nugatio quādo positis diffinitionib⁹ pro reb⁹ idē bis dicitur ꝑmo periarmenias. sed positis rōnibus gn̄is et differētie idē bis diceret̃. Cōfirmat̃ quia sꝫ Aristo. ꝑmo ꝑiarmenias hic ē nugatio. ꝑ edes habens bipes. ⁊ tamē est alia rō ꝯcipiendi. Tū. 6° quia dato ꝙ intellect⁹ nūq̄ ꝯsideraret: tū natura generis ex natura rei erit ꝯtrahibilis ⁊ differentia esset ꝯtrahens et hoc ſm eandē ꝯtractionē ⁊ numero respectu eiusdē ⁊ ſm idē qꝛ ſm ꝓpriū ꝯceptum. ergo pret̃ intellectū distīguunt̃. Tū. 7° qꝛ cōcipiēdo gen⁹: aut ꝯcipit̃ aliq̄d rei in specie aut nichil. et similit̃ differētia. si nichil: ergo sunt cōcept⁹ fictitij. si aliq̄d: aut idem aut aliud rei. si 2m: habet̃ ꝓpositū. Si dicat̃ ꝙ eadē realitas ꝯcipitur q̄ nata est formare distinctos cōcept⁹. s. generis ⁊ differētie. Cōtra qꝛ vnaq̄q̄ res nata est formare vnū cōceptū sibi adequatū alias nō esset vnū cognoscibile qꝛ nec vnico actu sed illuꝫ formādo videt̃ immutare intellectū q̄ntū in se possibilis est immutare. Tū. 8°. qꝛ licet forte aliq̄ res posset immutare intellectū ad diuersos ꝯceptus: tamē hoc nō videt̃ esse possibile vbi obiectiue nata est res facere diuersos ꝯcept⁹ et habit⁹ in intellectu ita diuersos ac si essent diuersaꝝ reruꝫ. sed sic est de genere ⁊ differētia vt ꝑꝫ ď geometria et ꝑspectiua. Tū. 9°. qꝛ obiecta p̄cedunt actus. ergo distinctio obiectoꝝ nō est ꝑ actus. igit̃ cum gen⁹ ⁊ differētia conceptibilit̃ distīguant̃: illa distinctio supponit distinctionē p̄oreē obiectis cōceptis. Tū. 10. qꝛ ex nā rei accipiēdo ꝯceptuꝫ obiectiue vt possibile ꝯcipi absq̄ꝫ actuali ꝯceptione: aut ē idē ꝯcept⁹ gn̄is ⁊ differētie aut nō: si nō: h̄etur ꝓpositū. si sic: aut ē idē ꝯceptu vni⁹ differētie tm̄: ⁊ tūc nō p̄dicabit̃ nisi de vna sp̄e. aut cuiuslibꝫ differētie: et tūc vl' tot erūt cōceptus gn̄is quot differētiaꝝ. vl' ū tm̄ est vni⁹ concept⁹ gn̄is: ꝯcept⁹ differētiaꝝ erūt oīno idē illi ꝯceptui ac ꝑ hoc int̃ se erūt idē oīno. Tū. 11°. qꝛ tūc due visiones itellectuales nō possēt esse respectu gn̄is ⁊ differētie. probat̃ qꝛ visio nō ē nisi obiecti ꝑmi realr̃ existētis et pncipalr̃. Ex q̄ sequit̃ ꝙ itellect⁹ diuinus nō cognosceret illa vt distincta obā nisi ponatur in eo cognitio abstractiua ⁊ tūc impfecte. Tū. 12°. qꝛ cōceptus gn̄is et differētie sunt ꝑmo diuersi i nullo q̄ditatiue ꝯuenētes alias differētia iteꝝ differret ꝑ aliā differētiā. Tū. 13°. quia aliquid quiditatiue includit̃ in genere quod non icluditur in differentia. quia genus proximū puta aial icludit oēs differētias supiores. sꝫ dr̃ia proxima puta rōnale non icludit dr̃ias p̄cedētes q̄ditatiue et formalr̃. alias i oī diffinitione ꝯposita ex gn̄re proximo et dr̃ia proxima vl' vltima eēt nugatio. Tū. 14°. qꝛ si int̃ realitatē gn̄is ⁊ realitatē dr̃ie nō erit distinctio ex nā rei ante ꝯsiderationeꝫ itellectus: tūc vbicūq̄ realr̃ icluderet̃ ꝯcept⁹ gn̄is icluderet̃ ꝯcept⁹ dr̃ie. et tūc asin⁹ icluderet rōnale. Et sic ꝑꝫ ex istis ꝙ assūptū dicti argumēti ē v̄uꝫ. s. ꝙ gen⁹ ⁊ dr̃ia sumit̃ a diuersis realitatib⁹. et cōsequēter ꝙ ois sp̄s ꝯtēta sub gn̄re icludit plures realitates itrīsecas. ¶ Cōtra. 2m ptē dicte ꝯclusionis arguit Gregori⁹ ď arimino. qꝛ dicere ꝙ ois res ꝯtēta i gn̄re sit termiata ⁊ finita i entitate ⁊ ꝑfectiōe: ē ad placitū dictū ⁊ sine rōne. q̄uis. n. istātia dari nō possit nisi i proposito qꝛ solum de⁹ ē ifinit⁹ ſm ꝑfectionē: ipa tū nō h̄et necessariā appentiā v̄itatis. qꝛ qđ nō tollit a re illud propt̃ qđ ponit̃ i aliq̄ p̄dicamēto: nō ipedit illā eē i aliq̄ p̄dicamēto. ifinitas autē ꝑfectionis nō tollit a re qui ipa sit ens ꝑ se ⁊ ꝑ ꝯñs q̄n ipsa sit sb̄a imo tali rei maxime ꝯuenit eē ꝑ se ens et nō in alio. Et si dicat̃ ꝙ cōmētator dicit. 2° metha͠ cōmēto. 33°. ꝙ gen⁹ differt a mā qꝛ mā dicit potētiā purā gen⁹ aūt dicit formā mediā int̃ potētiā ⁊ actū act⁹ aūt recept⁹ a po͠ ꝯtrahitur ad determinatā ꝑfectionē. Nō valet hoc siq̄dem. Tū ꝑ° qꝛ illud ē ꝯtra te q̄ nō ponis plures formas sb̄ales i eodē ⁊ ꝑ ꝯñs fingere nō potes q̄ sit illa forma media iter potētiā ⁊ actū. Tū. 2° qꝛ si essent plures forme: adhuc gen⁹ totū signaret et nō tm̄ ptē ⁊ ꝑ ꝯñs ita signat vltimā sic mediam. Tū. 3°. qꝛ i sb̄stātijs creatis abstractis ⁊ in q̄litatib⁹ q̄ oēs sunt i p̄dicamētis ſꝫ te: ipossibile ē assignare talē formā mediā. Tū. 4° qꝛ illđ dictū nō iducit̃ ad mētē ꝯmētatoris. vñ commētator nō dicit ꝙ gen⁹ significet formā mediā sꝫ dicit ꝙ gen⁹ ē forma vlis. ⁊ post dicit ꝙ ē vnū i forma media int̃ potētiā ⁊ actū. nec aliud intendit nisi ꝙ gen⁹ ideo dr̃ forma: qꝛ ē pars diffinitionis et q̄libꝫ pars diffinitionis dr̃ forma. 2° phicoꝝ. aut qꝛ ipm ē p̄dicabile de alio ⁊ p̄dicabile vel p̄dicatū respectu sb̄i dicit similitudinē forme. Vñ frequēter ꝯmētator vocat predicatū dispositio

nem ꝛ subiectū dispositū. vt ptꝫ 12°. metha. dr
vero forma media inter potētiā ꝛ actū: q2 gen⁹
significat totā rē ꝛ per ꝯñs magis distīcte ꝙ̄ no
men significās pᵃ se materiā rei q̄ nō est res nisi
in potētia pura. et q2 ipm significat rē vniuersa
lius ꝙ̄ spēs vel differētia ꝛ per ꝯñs minus distin
cte ꝛ in actu: ideo dr mediū inter potētiā ꝛ actū
et hoc magis pōt haberi ab eodē. 6° metha. co
mēto 6°. ꝛ simil̄r. 7°. li. cōmēto. 43° et sic ptꝫ q
defensio illa nō valet. ¶ Simil̄r ꝯtra eandē par
tem ꝯclusionis arguit Aureo. q2 p̄dicamētū sbe
videt̄ sūmi a ꝑ se esse. Utrū aūt illud qđ est per
se sit limitatū aut illimitatū: videt̄ accidere. vñ
phūs dicit 6°. topicoꝝ q si linea eēt infinita: ad
huc ꝯpeteret sibi rō linee ꝛ diffinitio. Et Auice.
2° metha. ca. 2°. dicit q qui imaginat̄ corpus
infinitū: nō imaginat̄ nō corpus. Et simil̄r vide
tur q qui imaginat̄ substantiā infinitā: nō ima-
ginatur nō substantiā. igitur illimitatio ꝛ inde-
terminatio nō tollit qn aliquid sit in gñe. ¶ Cō
tra 2ᵃᵐ ꝯclusionē arguit Aureo. p̄mo. q2 si illa sit
vera: nulla creatura erit in predicamēto. cum in
creatura esse nō differat ab essentia sicut nec in
creatore. ¶ 2°. q2 ꝯclusio assignat nō causā pro
causa. esto eñ q quiditas habeat plures cōcep-
tus vnū cōem ꝛ aliū specifice determinantē: nō
apparet cur nō sit in gñe ꝙ̄uis eē illi⁹ nō differat
a quiditate. ¶ 3°. q2 p̄dicamētū sic abstrahit ab
esse vt tñ res quādo sūt: sint in p̄dicamēto. vñ si
semꝑ essent: et de necessitate adhuc remanerēt
in predicamēto vt ptꝫ de celo ꝛ intelligētijs ḟm
phos. ¶ 4°. arguit Gregori⁹. q2 esto q esse cre
ature differret ab essentia: ꝯstat tñ q ipa eēntia
rei nō est cōposita ex eē ꝛ eēntia alias in vna re
essent infinite eēntie vel infinita esse. vel dabit̄
eēntia nō cōposita ex eē ꝛ essentia. ſꝫ ḟm te essen
tia est de per se ꝛ directe in p̄dicamēto ꝛ in gñe
ꝛ in spē. ipm aūt esse in gñre est per reductionē
ḟm te. ergo nō oīe qđ est ꝑ se in p̄dicamēto est
cōpositū ex eē ꝛ eēntia. ¶ 5°. arguit sic. q ḟm te
accñtia nō hñt ꝓpriū esse aliud ab eē sbstātie et
tñ accñtia sūt per se in predicamēto. nec pōt dici
q ꝯpositū ex eēntia q̄ est accñs ꝛ esse sit in p̄dica
mento q2 vt dictū est accidēs nō hꝫ ꝓpriū esse
sed existit ꝑ esse sbe vt dicis. sed tale eē nō est in
gñre accñtis ſꝫ per reductionē est in gñre substā-
tie. et per ꝯñs ꝯpositū vel aggregatū ex ipo ꝛ ex
accñte nō est per se in gñe accñtis. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ
ꝯclusionē arguit Aureo. rō inq̄t gñris ꝛ differen
tie accipit̄ ab intrinseco cū sint de ꝯceptu quidi
tatiuo ꝛ absoluto cuiuslibet rei. siue ergo res ha
beat aliqđ supius ꝛ actualius siue nō: adhuc rō

gñris sūmi pōt ex intrinseco sui ꝛ ꝑ ꝯñs gen⁹ nō
sūmit̄ ab aliquo potētiali in ꝯpatiōe ad aliquid
supius se. ¶ 2°. arguit Gregori⁹. q ista ꝯclusio
.s. q illud a quo sūmit̄ differētia se habet ad illō
a quo sūmit̄ gen⁹ vt actus ad potētiā ꝯtradicit
alijs dictis. S. Tho. qn̄ ipe vult q in homie ꝛ ī
qualibet sba ꝯposita sit tm̄ vna forma substātia
lis ꝛ ꝑ eandē formā sit hō intellectiu⁹ ꝛ sensitiu⁹
et ꝑ ꝯñs sensitiuū in hoie nō est i potētia ad in-
tellectiuū plusq̄ sensitiuū ad sensitiuū ꝛ intelle-
ctiuū ad intellectiuū. hic aūt expresse dicit oppo
sitū. Itē sup 5°. metha. in scripto dicit q genus
dicit totā eēntiā rei ꝛ nō tm̄ formā. et eadē rōne
nec tm̄ materiā. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ ꝯclusionē arguit
multipliciter Gregori⁹ p̄mo sic. Omne qđ vere
p̄dicat̄ in qđ de ꝓnoie demōstrāte rē aliquā et
etiā de ꝓnoie demōstrāte rē aliā specifice distin
ctā a p̄ma nec tñ sic p̄dicat̄ de q̄libet: est gen⁹ il-
lius rei ꝛ illa res est in gñre illo et per ꝯñs in pre
dicamēto vbi est gen⁹ illō. sed hoc nomē spūs ve
re p̄dicat̄ in qđ de ꝓnoie demōstrāte rē illā quā
vocam⁹ deū et etiā d ꝓnoie demōstrāte aliquā
rē spē distinctā ab illa et nō eodē mō p̄dicat̄ de
oībus. ergo ipm est gen⁹ illi⁹ rei ꝛ ipe est res hu
ius gñris et ꝑ ꝯñs de p̄dicamēto sbe cui⁹ predi-
camēti gen⁹ est hoc cōmune spūs. Maioꝛ ꝓpo
sitio nota est ꝑ diffinitionē gñris ēt strictissime
sumēdo gen⁹. Gen⁹ eñ diffinit̄ quod p̄dicat̄ de
plurib⁹ differētib⁹ spē in eo quod quid est siue in
quid. p̄dicari aūt in qđ strictissime sūmit̄ sicut sū
mitur in maioꝛi. dixi aūt q nō p̄dicat̄ de oībus:
ꝓpter ens qđ ḟm aliquos in qđ p̄dicat̄ de quo-
libet nec tñ est gen⁹. Patet etiā hec propositio
inducendo. q2 eñ aīal p̄dicat̄ in qđ de pronoie
demōstrāte rē q̄ est hō ꝛ de pronoie demōstran
te rē q̄ est leo ꝛ sic de plurib⁹: ideo aīal est gen⁹
illaꝝ reꝝ ꝛ ille dicitur eē in gñre aīalis ꝛ in p̄di
camēto sube cuius p̄dicamēti est gen⁹ subalter-
num aīal. Simil̄r q2 coloꝛ p̄dicat̄ in qđ de ꝓno
mine demōstrāte illā rē q̄ est albedo ac etiā illā
rē q̄ est nigredo et sic de plurib⁹ distīctis ḟm spe
ciē: supposito grā exēpli tales q̄litates spē distin
gui: ideo dr gen⁹ illaꝝ reꝝ. et ille dicitur esse in
illo gñe ꝛ in p̄dicamēto q̄litatis cui⁹ ipm est ge
nus subalternū. et sic i oīb⁹ pateret simil̄r discur
renti. Qđ si qs instaret in proposito. Eadē rōne
poterit quālibet aliā rē negari esse in aliq̄ gñre
et dici q nullus angelus ē in predica° sube nec a
liquis coloꝛ in p̄dicamēto q̄litatis: nec vnq̄ po
terit ꝓbari oppositū eo q illa sit ꝓpria rō gñris.
et illo modo tm̄ res ꝓpriissime dicitur eē in ge
nere. Minoꝛ ꝓbat̄. nā cōstat q hoc nomē spūs

vere dicitur de deo. vñ Joh. 4°. de⁹ ipemet dixit. deus spūs est. et p ɔ̄ñs de pnoie demōstrāte rē illā pro q̄ in ppositiōe ista supponit hoc nomē de⁹: p̄dicat vere hoc p̄dicatū spūs dicēdo hoc ē spūs. cōstat autē q etiā in q̄d. vñ interrogāti q̄d ē hoc: bene rñdebit spūs. nō aūt si iterroget quale est hoc vel fm aliq̄d aliud p̄dicamētū. Itē cōstat fm scripturas ⁊ fm oēs q hoc nomē spūs p̄dicatur de pnoie demōstrāte aliā rē quā vocamus michaelē ⁊ sic de multis. et ɔstat etiā p similē rōnē q p̄dicat in q̄d. Itē nō sic p̄dicat de oib⁹ nā demōstrato leone nō vē dr hoc ē spūs. ergo hoc cōe spūs: est genus vere ⁊ pprie ad illā rē q̄ dr de⁹. hoc aūt gen⁹ nulli⁹ alteri⁹ p̄dicamēti verius pōt dici eē imo nec vere nisi p̄dicamēti substātie q̄re ⁊c. Forte dicet q hoc nomē spūs licet p̄dicet de deo ⁊ angelo: nō tñ dr de eis fm vnā rōnē ⁊ ideo nō est gen⁹. Sed istud ē ad placitū et sine rōne. q2 aut itelligitur q nō dr de eis fm vnā rōnē specialissimā: et hoc verū est. sed hoc nō ipedit q̄n sit gen⁹ licet ipediat ipm esse spēm specialissimā. Aut intelligit de rōne gñrali ⁊ hoc falsū est. nā fm vnā rōnē gñralē huic nomini cōuertibilē vniuersalr dr de deo ⁊ creatura spūali siue eñ diffiniat spūs sūba icorpea ⁊ imālis siue alia diffinitiōe: illa diffinitio tam deo q̄3 angelis erit cōueniēs. Nō si hoc pptermodo negat: similimodo negari potest sūbam dici fm vnā rōnē de corpea ⁊ incorpea imo vt videt m̄lto magis et sic pariter poterit negari angelū eē in p̄dicamēto sūbe qd nullus negat. ¶ 2°. pncipalr contra eandē cōclusionē arguit sic. Pater fili⁹ creator pncipiū ⁊ plura silia sūt p̄dicabilia ad aliq̄d ⁊ p se relatiua ac p hoc de p̄dicamēto relatiōis: ⁊ tñ pprie dicūtur de deo. ergo de deo pprie dicunt p̄dicabilia q̄ vere ⁊ pprie sūt in p̄dicamēto. Prima pars añcedētis ptz. q̄m eis ɔueniūt oia q̄ dicūtur a scīs ⁊ phis requiri ad hoc q aliq̄ p̄dicabilia sint p se ad aliq̄d. Secunda etiā pars nulli catholico dubia eē pōt. verissime q̄dē ac ppissime ac pmo ⁊ pncipalr de uno est fili⁹ ⁊ pr. vñ Damascen⁹ li. p°. Sc̄dū inq̄t q nō ex nobis trāslatū est ad beatā diuinitatē pternitatis ⁊ filiatiōis ac pcessiōis nomē. ecōtrario aūt nobis inde est traditū vt ait diuin⁹ aplūs. Flecto genua mea ad patrē ex q̄ ois paternitas in celo ⁊ i terra noiat Et scribit ad Ephe. 3°. Creator ēt pprie de solo deo dr. silr pncipiū verissime est de⁹. Cōfirmat hoc p Augu. 5°. de trinitate vbi postq̄3 distinxit p̄dicatiōes tā affirmatiuas q̄3 negatiuas ppas singulis p̄dicamētis: ɔcludit in fine q fili⁹ et nō filius genit⁹ ⁊ nō genit⁹ siue ingenit⁹ dicūtur relatiue ⁊ sūt in p̄dicamēto relatiōis. vñ ait. Sicut eñ genit⁹ nō ad seipm dr sed q ex genitore sit ōndit: ita cū dr ingenit⁹ nō ad seipm dr 3 q ex genitore nō sit ōndit. In eodē tñ p̄dicamēto qd relatiuū vocat vtrūq3 signatur veraciter. Et ante imediate dixit. nō recedit a relatiuo predicamēto cū dr ingenit⁹. Nō si q̄s vellit dicere q p̄dicta noia relatiua nō sūt pprie de p̄dicamēto relatiōis: pōt etiā si placet plura alia relatiua et q̄libet ad placitū excipere a p̄dicto p̄dicamēto. ex hoc aūt q p̄dicti termini sūt p se de p̄dicamēto relationis: si rē quā significat pr ⁊ fili⁹ ⁊ hm̄oi in creaturis ponim⁹ in p̄dicamēto relatiōis: necesse est eadē rōne rē etiā quā significat i deo collocare in p̄dicamēto relatiōis. Idē ptz de p̄dicamento actiōis. s. q de deo vere ac pprie p̄dicat q̄ximo vt dicit Augu. 5°. de trinitate. Nō ad faciendū attinet: fortasis de solo deo rectissime dr Solus eñ deus facit ⁊ nō fit nec patit q̄ntū ad ei⁹ ptinet sūbam q̄ deus est. vñ Augu. certissime fuit hui⁹ oppiniōis. s. q aliq̄ p̄dicamēta vere dicūtur de deo. qd ptz in predicto libro ex hoc q ipe singula p̄dicamēta distinguēs ⁊ pprias eo2 predicatiōes determinās cōcludit ca. 8°. q̄dā de deo dici fm sūbam q̄dā vero ad aliq̄d ⁊ fm relationē et hoc tanq̄3 verissimo fundamēto vtit postmodū i toto libro de trinitate. Et q pprie talia p̄dicamēta d ipo dicat: euidēt isup appet. nā i eodē caplo ait. alia p̄dicamēta q̄dā dici d deo 3 nō pprie v3 sit⁹ hit⁹ tpūs ⁊ vbi. vñ ait. sit⁹ vō ⁊ hit⁹ et loca ⁊ tpa nō pprie 3 trāslatiue dicūt d deo. et pterea remouet ab eo p̄dicamētū passiōis vt pxime allegatū ē. remouet etiā a deo p̄dicamēta q̄litati ⁊ q̄ntitati ɔtinue eo q illa dicūt ad se. ⁊ q̄cūq3 dicūt ad se: 3 sūbam dicūt d deo. vñ mirū ē q ipe sic diligēt distīxerit p̄dicamēta ⁊ q̄dā remouerit a deo. q̄dā aūt pprie ⁊ solū dixerit ei ɔuenire: alia vō fm sūbam relationē et actionē dixerit ei ɔuenire: nisi voluerit illa tria p̄dicamēta vē ⁊ pprie d deo dici. ¶ 3°. pncipalr arguit auctoritate Aris. nō phs. 12°. metha. i pncipio volēs loq d sūba abstracta ⁊ pncipalr d pma q̄ de⁹ est inuēs distictionē entis i sūbā ⁊ alia p̄dicamēta sepe ab eo positā: dicit sūbā eē pncipaliorē ptē entis ait .n. sic. Eteni si vt totū q̄dā eē sūba ē pma ps: ⁊ sic qd pariter. et ita pmū sūba deinde q̄litas aut quātitas. qd exponēs cōmētator cōmē. 2°. dicit. ⁊ itē debat Aris. q ens aut dmōstrat vnū gen⁹ ⁊ vnā nām aut gñra diuersa. ⁊ qdcūq3 sit: manifestū est q sūba ē prior ps entis. ⁊ statī3 phs p hoc pbat qd dixit. Tū q2 alia nō dicūt simplr entia 3 talia entia. Tū q2 nullū alio2 ē sepabile. Et cōmētator

cōmēto 3°. Nullū ēnīqt aliorū inueniť simplr in se suba, verbi grā, qz q̄litas nō dr̄ ens simpliciť nec mot⁹ sz dr̄ eē qualitas ⁊ dr̄ eē mot⁹. ens igiť pn̄cipaliť ⁊ simplr ē sba, ⁊ subdit. Et cū dixit q̄ sba dr̄ ens simpliciť ⁊ alia p̄dicamēta fm̄ ꝯparationē: dedit cām in hoc ⁊ dixit. Et etiā nullū aliorū est abstractū. et cā in hoc ē q̄ suba ē cōstās ens p se et alia sūt in suba. Ex q̄bus ptz q̄ p̄hus ⁊ comētator in hac pte vtūtur hoc termino suba fm̄ q̄ est p̄dicamētū distinctū ꝯ alia p̄dicamēta ⁊ pro reb⁹ q̄ sūt in tali p̄dicamēto. sz stati post subam diuidit in sensibilē ⁊ in isensibilē ⁊ gn̄abilē ⁊ corruptibilē ⁊ etnā ⁊ post ꝯsideratione de suba sensibili, pbat eē subam insensibilē abstractā ⁊ imobilē ⁊ deinde inqt. an hec sit vna tm̄ vel plures ⁊ determinat q̄ plures inter quas ē vna p̄ma q̄ est nobilissima ⁊ finis ⁊ pfectio aliarū ⁊ toti⁹ vniuersi quā nos deū appellam⁹. Ex q̄bus euidēter ꝯcludiť q̄ fm̄ mentē p̄hi ⁊ ꝯmētatoris de⁹ ē substātia vere de p̄dicamēto subē. ¶ 4° principaliť arguiť ꝯ vnā rōnē factā pro ꝯclusiōe. s. q̄ si deus esset in gn̄e: q̄ ens eēt gen⁹ illi⁹. qz. s. eē dei ē ei⁹ eēntia ⁊ sic ens significaret eēntiā dei. hoc inqt nō valet. qz si ens ideo eēt gen⁹ dei qz significaret ei⁹ eēntiā: seqtur q̄ iā de facto ens sit genus si rō valeat. qz ens de facto significat eēntiā cuiuslibet immediate vt dixit p̄hs. 10. metha. et comētator ibidē comēto 8°. Et 5° metha. vlt p̄hs q̄ ens significat illa q̄ significāt dictiōes predicamētorū. et cōstat fm̄ sctūm Tho. et fm̄ veritatē q̄ p̄dicamēta significāt eēntias aliquarū rerū. cū hoc tn̄ q̄ hoc significat eēntias rerū stat ⁊ verū ē q̄ ipm̄ nō est gen⁹. siue qz signat oīa ⁊ p̄dicať de quolibet: siue qz nō signat oīa fm̄ vnū cōceptū. ¶ 5°. arguit ad motiuū supius tactū. s. q̄ oia q̄ sūt in gn̄e cōicāt in eēntia gn̄is nō aūt in eē. hoc em̄ nō videť valere. qz nulla res extra aiam est cōis multis substātijs idiuiduis: nec aliq̄ res de mūdo est vniuersalis aut cōis plurib⁹ substantijs: sz oīs eēntia est singularis sicut ⁊ quodlibet eē est singulare. et sic illa rō nichil concludit.

Quātū ad tertiū articulū p̄mo notādum est q̄ gen⁹ sp̄ēs ⁊ differētia sunt noīa intētionū q̄ attribuūtur rebus imediātib⁹ ꝯceptiōib⁹ q̄s intellectus hz de eiusmodi reb⁹ fm̄ eē qd̄ hn̄t in intellectu. intellect⁹ em̄ ꝯcipiēs aial scdm̄ q̄ hz eē intelligibile abstractū ab oīb⁹ suis sp̄eb⁹ recipit rōnē aialis vniformē ⁊ cōem ad oēs hm̄oi sp̄ēs et attribuit aiali rōnē gn̄is. sic de sp̄ē ⁊ differentia intelligēdū est. et qz itellect⁹ nr̄ pōt hr̄e diuersas cōceptiōes de eadē re: pōt pariformiť diuersas rōnes ⁊ intētiōes fūdare sup eadē re ⁊ p̄serti qn̄ vna rō est alteri⁹ rōnis determinatiua. idē em̄ pūctus ē sup quē itellect⁹ fūdat rōnē p̄ncipij vnius linee ⁊ rōnē finis alteri⁹. eadē ēt forma simplex. s. aīa intellectiua in hoīe est ꝯ quā intellect⁹ fūdat rōnē vegetatiui sensitiui ⁊ intellectiui. nec ī ipa aīa cū sit forma simplex: est substātialr̄ alia ⁊ alia res vel aliud ⁊ aliud reale a q̄b⁹ accipiātur p̄dicte rōnes sz vna res p̄ se. Ex q̄b⁹ inferť q̄ nō necessario reqriť q̄ alia ⁊ alia res sit i sp̄ē sup q̄s itellect⁹ fūdet rōnē gn̄is ⁊ rōnē differētie. sz q̄ ab vna ⁊ eadē re simplici pōt sumi rō gn̄is et rō differētie fm̄ diuersas ꝯceptiōes q̄s itellect⁹ hz de eadē re ⁊ maxime qz ex gn̄e ⁊ differētia fit vnū nec differētia addit extraneā aliquā naturā sup gen⁹ sz ē q̄dā ipius nature gn̄is determinatio. vt si gen⁹ accipiať aial pedes hn̄s: dr̄ia eius est duos pedes hn̄s. quā q̄dē dr̄iā: nichil extraneū sup gen⁹ addere manifestū est. vn̄ ptz q̄ accidit gn̄i ⁊ dr̄ie q̄ determinatio quā dr̄a iportat ex alio p̄ncipio causeť q̄ natura gn̄is: ex hoc. s. q̄ natura sp̄ei q̄ ex gn̄e ⁊ dr̄a ꝯstituitur est ꝯposita ex materia ⁊ forma sicut ex terminato ⁊ terminātē. si igr̄ aliq̄ natura ē simplex ipa q̄dē p se ipam erit terminata nec oportebit q̄ hēat duas partes quarū vna sit terminās ⁊ alia terminata. Accipiūtur ista ex dictis sancti Tho. et p̄serti cōtra gen. li. 2°. ca. 95°.

¶ Scdo. Notādū est q̄ diuerse rerū sp̄ēs gradatī naturaz entis participāt ita q̄ vna sp̄ēs sup aliā aliquē gradū pfectiōis adijcit sicut aialia sup plātas ⁊ aialia pgressiua sup aialia q̄ nō mouētur ⁊ sic de ceteris in q̄libet gn̄e. ppter qd̄ p̄hus in 8°. metha. ait q̄ sp̄ēs ⁊ diffinitiōes rerū sūt sicut nūeri in q̄bus vnitas subtracta vel addita sp̄ēm variat. Ex q̄ seqtur q̄ vnaq̄q3 res ꝯstituiť in sp̄ē fm̄ q̄ determinať ad aliquē sp̄ālē gradū i entib⁹. hm̄oi aūt determinatio fit p dr̄ām cui⁹ est determinare naturā cōem gn̄is ad sp̄āles gradus q̄ in ipa natura gn̄is indistincte ꝯtinētur. vn̄ cōsueuit dici q̄ differētia aduenies gn̄i ꝯstituit sp̄ēm. In illis ergo rebus in q̄b⁹ determinatio ad sp̄ālē gradū entis fit p aliā rē vel p aliud reale q̄ sit res q̄ determinať sicut in reb⁹ cōpositis ex materia ⁊ forma ab alio p̄ncipio sumiť genus. s. a materia cū forma gn̄ali vt i hoīe a materia cū forma sensitiua: ⁊ ab alio p̄ncipio sūmiť dr̄a. s. a forma sp̄ālē gradū aīe sensitiue iportātē. s. a rōnali vel intellectiua. In sbstātijs xo simplicib⁹ sepatis a materia

pro eo q in eētia sua nō sūt ꝯposite sꝫ eoꝝ ē q̄ditas ⁊ essentia simplex: nō ē assignare ptē q̄ determinet ⁊ ptē q̄ determinet sꝫ seipis totis tenent spālē ⁊ determinatū gradū in entib⁹: ꝓpter qḋ in eis gen⁹ ⁊ dr̄a nō accipit̃ ſm aliud ⁊ aliud sꝫ ſm vnū ⁊ idē realr: diuersimode tñ ꝯceptū ab itellectu nr̄o. In substātijs eñ sepatis est cōsiderare q vna ⁊ eadē eētia simplex est natura itellectualis ⁊ ipa eadē est in determinato gradu itellectuali: cū nō sit in gn̄e qḋ nō est in spē. ab ipa ergo eētia vel natura inq̄ꝫm est itellectualis qḋ cōe est oī sbe sepate: accipit̃ gen⁹. et ab ipa eadē eētia inq̄ꝫm est in determinato gradu itellectualitat: in q̄ distinguit̃ ab alijs: accipit̃ dr̄a. nec istud repugnat qꝛ etiā in hoie ab vna ⁊ eadē forma simplici. s. aīa itellectiua: accipit̃ cōueniētia hoīs ad cetera aīalia inq̄ꝫm aīa hoīs vna ⁊ simplex ē sensitiua. et ab ipa eadeꝫ accipit̃ dr̄a hoīs a ceteris aīalib⁹ inq̄ꝫm ipa aīa hoīs sēsitiua ē in determinato et spāli gradu sēsitiuo. s. itellectiuo. nec sensitiuū ⁊ itellectiuū sbaliter accepta: sūt in hoīe alius ⁊ alius grad⁹ realr sꝫ vn⁹ ⁊ idē a q̄ ꝓpter sui pfectionē itellect⁹ pōt apprehēdere rōnē sensitiui nō apprehēdēdo rōnē itellectiui. Accipiūtur ista ex dictis scī Tho. in loco pall. Et pᵒ. pte. q. 50. ar. 2ᵒ. ad pᵐ. Et opus. 30. ca. 4ᵒ. Et de spūa. crea. ar. pᵒ. ad. 24. Itē opus. 42. ca. 5ᵒ. Ex dictis infertur q gen⁹ ⁊ dr̄a nō sēp sumūt̃ a diuersis realitatib⁹ nature spēi sed ab vna ⁊ eadē realitate: vt in reb⁹ simplicib⁹ nō ꝯpositis ex materia ⁊ forma. ſm tñ diuersos ꝯcept⁹ q̄s itellect⁹ nr̄ ꝯcipit de tali re sicut dclaratū est. nec etiā in reb⁹ ꝯpositis: res q̄ iportat̃ p nomē gn̄is ⁊ p nomē dr̄e: ē alia ⁊ alia. sꝫ vna natura spēi q̄ p gen⁹ iportat̃ iplicite ⁊ indeterminate q̄ꝫm ad id qḋ ē formale in spē. p dr̄am vero eadē natura spēi denoiatur determinate q̄deꝫ q̄ꝫm ad formale sꝫ indeterminate q̄ꝫm ad materiale. vñ gen⁹ ⁊ dr̄a q̄uīs sumāt̃ in reb⁹ ꝯpositis a materia ⁊ forma ⁊ ab eo qḋ ē materiale ⁊ formale: nō tñ sūt idē qḋ illa. nō eñ gen⁹ est materia nec dr̄a forma sꝫ gen⁹ a materia vel materialr sumptū est significās totū qḋ ē in spē. et sīliter dr̄a significat totum q̄uīs a forma vel formalr sumat̃. Patēt ista per. S. Tho. in multis locis presertī in tractatu supra allegato de esse ⁊ eētia.

Tertio. Notādū est q gen⁹ ⁊ species sūt noīa intētionū q̄ ꝓprie loquēdo ꝯueniūt reb⁹ p se subsistētibus ⁊ ꝯpletis. vñ nec de ptib⁹ nec de reb⁹ impfectis. i. nō p se exñtibus eiusmodi noīa p̄dicātur. nō eñ aīalitas gen⁹ dr̄ nec hūanitas spēs sed aīal ⁊ hō et cōsimili mō nec hmōi intētiōes ꝯueniūt accidētib⁹ sꝫ ꝓpriū modū hēant accñtiū ꝓut. s. significātur in ꝯcreto q̄ modus ē inherētie ⁊ ꝓprius accidētiū. albū eñ aut coloratū vel musicū nec est gen⁹ nec spēs sꝫ hmōi accñtia in ꝯcreto dicūtur vel ꝓpriū vel accñs q̄ sūt diuersa p̄dicabilia a gn̄e ⁊ spē. accñtia tñ in abstracto denoiant̃ noībus⁹ gn̄is ⁊ spēi pro eo q vt sic accipiūtur ab itellectu p se seorsū a subiectis ad modū reꝝ subsistētiū vñ ⁊ substātiue significātur sicut albedo color. q̄ntitas. ⁊ sīlia. Et q̄uīs eētia accñtis significata in abstracto nō sit a parte rei p se subsistēs vel ens a subō sepatū. queadmodū p nomē substātiuū significat̃: nō tñ hmōi ipositio noīm falsa ē. qꝛ significatio q̄ in noībus iportat̃: nō ptinet ad nām reꝝ nisi mediāte ꝯceptiōe itellectus nā vt phūs inq̄t in li. periar. voces signa ⁊ note sūt passionū. i. ꝯceptionū q̄ sūt i aīa. Intellect⁹ aūt ꝯceptiōes eoꝝ q̄ a pte rei ꝯiūcta sūt: pōt seorsum ⁊ distincte hr̄e ac p hoc noīb⁹ abstractis vnūq̄doq; eoꝝ p se ⁊ seorsū ab alio designare. ex quo fit vt p actionē intellect⁹: hmōi noīa abstracta efficiātur q̄si res q̄dā qb⁹ intellect⁹ attribuit intētiōes generꝫ ⁊ spēꝝ. nā a pte rei nil in accñtibus sūt a sbō sepatū ⁊ p se subsistēs sup qḋ intellectus fūdaret itētiōes gn̄is ⁊ spēi. Aduertēdū tñ q cū accñtia nō sint ꝯposita ex mā ⁊ forma in eētijs suis sꝫ sint forme simplices: nō pōt in eis gen⁹ ⁊ dr̄a accipi queadmodū in substātijs cōpositis gen⁹ sumit̃ a mā: et dr̄a a forma. nec iterū genus ⁊ dr̄a in accñtib⁹ pōt sūmi eo mō quo sumit̃ in sbstātijs sepatis in qb⁹ licet sint forme simplices: qꝛ tñ sūt p se subsistētes: genus ⁊ dr̄a sumit̃ ab ipa eadē eētia mō quo ꝫ declaratū ē. sed oportet i accñtib⁹ gen⁹ ⁊ differētiā sumi ꝑ habitudinē ad ens qḋ est sūba. eo q accñtia ſm id qḋ sūt: depēdēt a sūba. vñ ⁊ phūs 7ᵒ metha. dicit q accñtia nō sūt entia nisi qꝛ entis. i. qꝛ sūt aliq̄d entis qḋ ē sūba. Omne eñ accidēs iportat quēdā modū entis qḋ est sūba. sicut quātitatis ē q sit mēsura sube ⁊ q̄litatis ē q sit dispositio sbe et sic de ceteris. Et ꝓpter hoc vt ibidē phūs dicit accñtia nō ꝓprie hñt diffinitionē cū diffinitio ꝓprie ⁊ simplr̄ dicta: ea p̄se iporteꝫ que sūt de eētia rei. accñtia aūt diffiniri nō pñt nisi p sbaꝫ q̄ est aliq̄d a natura accñtis extrinsecū. Sumit̃ ergo gen⁹ ⁊ dr̄a in accñtib⁹ p ꝯparationē ad substantiā ita vt gen⁹ sumat̃ ab eo qḋ cōe est diuersis spēbus: differētia vero a mō spāli sube. vñ in accñtib⁹ gen⁹ sumit̃ ex ipō mō eēndi ſm qḋ ens diuersimode ſm p̄us ⁊ posteri⁹ de decē gn̄ibus p̄dicamētoꝝ dr̄. sicut in q̄ntitatib⁹ rō gn̄is accī

pitur ex eo q est mensura sube et in q̄litatib⁹ ab eo q est dispositio sube ⁊ sic de ceteris. differētie vero in accñtib⁹ sumūť ex diuersitate ꝑncipioꝝ subiecti ex q̄b⁹ causanť. sicut verbi gr̄a rō mēsure ꝯuenit quātitati vt qdā cōe omi spēi q̄ntitatis. vñ ab hoc qd est eē mēsurā sbe acapiť nomē gnis qd est q̄ntitas. s3 q2 in successiuis sūt diuersa ꝑncipia in natura sua a ꝑmanētib⁹: iō alia rō formalis mēsure ē in ꝑmanētib⁹ ⁊ alia in successiuis. iste aūt formales rōnes sūt dr̄ie q̄ntitatis. et inde est q in diffinitiōe accñtiū in abstracto q̄ ꝓue sūt in gn̄re: subm ponit loco dr̄ie in obliquo vt cū dr̄ simitas est curuitas nasi. huiꝰ eñ curuitas causata ex detm̄inatis ꝑncipijs nasi cōplet rōnē simitatis ꝑ quā differt ab alijs curuitatib⁹ vt a curuitate ligni tibie dorsi ⁊ ceterarū rex. et tñ q2 ꝓp̄ia ꝑncipia ex q̄b⁹ accñtia causātur vt dictū est sūt aliq̄n nobis ignota: inde ē q quoqꝫ sumim⁹ in eoꝝ diffinitioib⁹ loco dr̄ie eorū effect⁹. sicut in diffinitiōe albedinis ponim⁹ disgregatiuū visus qd est effect⁹ ei⁹ eo q lux intēsa cui⁹ effect⁹ est disgregare est ꝑncipiū albedinis. vñ dicim⁹ albedo ē color disgregatiu⁹ visus. eodemodo ⁊ nigredo diffiniť ꝑ effectū q̄ est ꝯgregare visū. accñtia vero in ꝯcreto dicta nō sūt directe in gn̄re nisi per reductionē. Accipiūtur ista dicta. S. Tho. opus. 30. s. de eē ⁊ eēntia ca. 5°. ⁊ 6°. et opus. 42°. ca. 19. Et in comēto sup 7°. methaᶜ. lectione prima.

Quarto. Notandū est ꝙ ut phs dicit. 7°. lib. physicoꝝ q gen⁹ nō est aliq̄d vnū. qd expones. S. Tho. ibidē in comēto. gen⁹ inq̄t nō est aliq̄d vnū simplr. spēs autē est aliq̄d vnū simplr. et hoc significať ex rōne p̄cedēte q̄ ostēsū est q ea q̄ sūt vni⁹ gn̄is nō sūt ꝯpabilia. q̄ vero sūt vni⁹ spēi: ꝯpabilia sūt cū tñ sup̄ dictū sit q eadē natura ꝯpabilis est. ex quo videť q gen⁹ nō sit vna natura sed spēs sit vna natura. et hui⁹ rō est q2 spēs sumiť a forma vltima q̄ simplr vna ē in rex natura. gen⁹ autē nō sumiť a forma aliqua q̄ sit vna in rex natura s3 rōne tñ. nō est eñ aliq̄ forma ex qua hō sit aial ꝑter illā ex q̄ hō est hō. oēs igr̄ hoies q̄ sunt vni⁹ spēi ꝯueniūt in forma q̄ ꝯstituit spēm q2 q̄libet hꝫ aiaꝫ rōnalē. sed nō est in hoie equo aut asino: aliq̄ aia cōis q̄ ꝯstituat aial ꝑter illā aiam q̄ ꝯstituit hoiem vel equm aut asinū. q si eēt: tūc gen⁹ eēt vnū ⁊ ꝯpabile sicut ⁊ spēs. s3 i sola cōsideratiōe accipiť forma gn̄is ꝑ abstractionē itellectus a differētijs. sic igr̄ spēs est vnū q̄d a forma vna in rex natura existe. gen⁹ aūt nō ē vnū q2 fm diuersas formas in rex natura existes: diuerse spēs gn̄ris p̄dicationē suscipiūt. et sic gen⁹ est vnū logice s3 nō physice. hec ille. Eandē sententiā tenet opus. 30. de ente ⁊ eēntia. ait eñ. vnitas gn̄is ex ip̄a indetm̄inatiōe vel indr̄ia ꝓcedit et nō ita q illud qd significať ꝑ gen⁹ sit vna natura in diuersis spēbus cui supueniat res alia q̄ sit dr̄ia ip̄am determinās sicut forma determinat materiā q̄ est vna nūero: sed q2 gen⁹ significat formā nō tñ determinate hāc vel illā quā determiate dr̄ia exp̄mit q̄ nō est alia q̄ illa q̄ indeterminate significabať ꝑ gen⁹. et ideo cōmētator dicit. 9°. methaᶜ q m̄a ꝑma dr̄ vna ꝑ remotionē oium formaꝝ s3 gen⁹ dr̄ vnū ꝑ cōitatē forme significate. vñ p3 q ꝑ additionē dr̄ie remota illa indetm̄inatiōe q̄ erat causa vnitatis gn̄is remanēt spēs diuerse ꝑ eēntiā. hec ille. Ex quib⁹ vtrisqꝫ dictis accipiť q gen⁹ nō dicit aliquā vnā naturā aut formā q̄ sit in rex natura id ꝑ̄se qd explicite iportať ꝑ genus. nō eñ vt sctūs Tho. dicit vbi allegatū est 7° phisicoꝝ in rex natura est aliq̄ forma vel natura aialis q̄ nō sit vel natura hois vel natura leonis vel alicui⁹ alterius spēi aialis. et hoc ē qd. S. Doctor dicit i opusculo allegato q. s. vnitas gn̄is nō est ꝑ hoc q gen⁹ significet aliquā vnā naturā realē. i. q̄ sit ip̄a ꝑ̄cise in rex natura. sed ei⁹ vnitas est ꝑ indifferentiaꝫ ⁊ indetm̄inationē q2. s. gen⁹ dicit formā vel naturā cuiuslibet suax spēx nō tñ detm̄inate huius vel illi⁹ quā tñ dr̄ia addita gn̄ri exp̄mit ⁊ determiat. et inde ē q sctūs Tho. dicit. pª ꝑ. q. 15ª. ar. 3°. ad 4ᵐ. q gn̄ra nō pñt hr̄e ideā aliā in deo ab idea spēi fm q idea significat exēplar. Ex q̄bus inferim⁹ q ꝯcept⁹ gn̄is totalis ⁊ adeq̄tus nō excludit ꝯceptus suax spēx imo magis illos iplicat ⁊ ꝯplectiť indistīcte tñ ⁊ idetm̄inate. vñ ꝯcept⁹ gn̄is totalis ⁊ adeq̄t⁹: aliq̄d dicit explicite ⁊ detm̄inate. s. id qd q̄libet ei⁹ spēs hꝫ cōe cū alijs spēb⁹ eiusdē gn̄is. ⁊ aliq̄d dicit iplicite ⁊ indistincte seu indifferēter. s. illō qd quelibet suax spēx hꝫ ꝓp̄iū in q̄ distīguiť ab alijs spēb⁹. itaqꝫ totalis ⁊ adeq̄tus ꝯcept⁹ gn̄is vtrūqꝫ cōplectiť et includit ⁊ qd explicite ⁊ qd implicite ꝯtinet ⁊ designat. vt exēpli gr̄a. ꝯcept⁹ aialis totalis ⁊ adequat⁹: nō est ꝑ̄se ꝯcept⁹ rei aiate sensibilis q̄ explicite ⁊ detm̄inate ꝑ nomē aialis designatur s3 etiā ꝯcept⁹ ꝓp̄i⁹ hoīs ⁊ leonis ⁊ cuiuslibet spēi aialis qs totalis ꝯcept⁹ ⁊ adeq̄tus aialis iplicite ⁊ indifferēter iplicat. nā cū sup̄ deductū sit ex dictis phi ⁊ sctī doctoris q gen⁹ nō iportat aliquā vnā naturā realē ꝑter naturas suax spērū: cōseqtur q sub cōceptu vel rōne aiat sensibilis gen⁹ qd est aial ꝯplectatur iplicite indistincte ⁊

indifferẽter ↄceptũ ⁊ rõnẽ hõis leonis ⁊ bouis atq3 oim aliaꝝ spẽꝝ eiꝰ. alias si ↄceptꝰ aĩalis totalis nõ ↄprehẽderet in se ↄceptꝰ ⁊ rõnes ꝓprias suaꝝ spẽꝝ ita vt eiꝰ ↄceptꝰ eẽt aĩatũ sẽsibile precise et nichil ꝓpriũ suaꝝ spẽꝝ aliquo mõ includeret: eẽt dare in reꝝ natura aĩatũ sensibile nulla vlteriori ⁊ magis specifica dr̃ia determinatũ. qd nõ solũ repugnat auctoritati phi sup̃ iducte sed aperte est ꝯ cõem oĩum expertiã. nullus eñ vnq3 vel vidit vel audiuit eẽ in reꝝ natura aliquod aĩal qd solã naturã aĩatã sẽsibilẽ sine aliq̃ vlteriori pfectiõe seu dr̃ia hẽret. ↄcludimꝰ igit̃ q ↄceptꝰ totalis ⁊ adeq̃tus gñris aĩalis ↄcludit iplicite ⁊ indifferẽter ↄceptꝰ ⁊ rõnes ꝓpas oim suaꝝ spẽꝝ. in eo nãq3 q aĩal significat aĩatũ sensibile nõ absolute ⁊ p̃cise sed cũ ista iplicatiõe. s. qd cũq3 sit illud siue rõnale siue irrõnale ⁊ siue alatũ siue nõ alatũ siue bipes siue quadrupes et sic de ceteris suaꝝ spẽꝝ differẽtijs: ↄplectit̃ ⁊ cõcludit in sua significatiõe iplicite ⁊ indifferenter oẽs ⁊ singulas ip̃ius spẽs. vñ ⁊ scãs Tho. opus. sup̃ alle. ca. pº dicit q determinatio q̃ est in spẽ respectu gñris nõ est p aliqd in ẽentia spẽi extñs qd nullo mõ in ẽentia gñris sit imo q̃cquid ẽ in spẽ: est in gñre vt indetminatũ. si eñ aĩal nõ eẽt totũ qd est hõ ʒ pars eiꝰ: nõ p̃dicaret̃ de eo cũ nulla pars integralis p̃dicet̃ de suo toto. hec ille. qd aũt dictũ est de gñre aĩalis ↄsimilr̃ acapi debet de q̃cũq3 alio gñre. ¶ Aduertẽdũ tñ ꝑut ex dict. S. Tho. acapit̃ in eodẽ opus. q lʒ genꝰ et dr̃ia ⁊ spẽs iportẽt eãdẽ rẽ ⁊ q̃lĩbet hoꝝ triũ dicat totũ qd dicit alteꝝ sicut ex p̃missis deductũ est: aliter tñ singulũ hoꝝ designat eandẽ rẽ et totũ id qd alteꝝ. nã genꝰ designat eandẽ rẽ ⁊ totũ qd dr̃ia ⁊ spẽs explicãs distincte ⁊ detminate id qd in ipa re est q̃si materiale ⁊ iplicãs. i. iplicite ⁊ indetminate dicẽs id qd in ipa re est formale. dr̃ia vero ecõtra dicit eãdẽ rẽ ⁊ id totũ qd genus ⁊ spẽs: explicãs id qd est formale et iplicãs. i. iplicite ⁊ indistincte seu indetminate dicẽs id qd est in re ipa q̃si materiale. spẽs vero dicit eãdẽ rẽ ⁊ totũ qd genꝰ ⁊ dr̃ia. s. formale ⁊ materiale explicite distincte ⁊ determinate. et q2 ꝓpriꝰ et formalis ↄceptꝰ alicuiꝰ est ille quẽ ꝓpriũ nomẽ explicite ⁊ determinate designat: ↄseq̃tur ex p̃dictis q ↄceptꝰ ꝓprius ⁊ formalis gñris sit alius a ↄceptu ꝓprio ⁊ formali dr̃ie. et q2 modus significãdi seq̃tur modũ ↄcipiẽdi ⁊ modus p̃dicandi modũ significãdi: inde est q genus ⁊ dr̃ia aliũ ⁊ aliũ modũ significãdi ⁊ p̃dicãdi habeant. et ideo nec genꝰ de dr̃ia nec dr̃ia de gñre ꝓprie ⁊ p se p̃dicat̃ ꝑut phus dicit. 3º metha. ⁊ 4º. li. thopicoꝝ. dr̃ia inq̃t nõ participat genꝰ. in quibꝰ locis phus loq̃tur de gñre ⁊ dr̃ia q̃ʒm ad ꝓprios et formales ↄceptꝰ secluso eo qd iplicite ⁊ indistincte vtrũq3 designat. spẽi aũt ꝓprius ⁊ formalis ↄceptꝰ ↄplectit̃ distincte ⁊ detminate vtrũq3 et materiale ⁊ formale gñris ⁊ dr̃ie licet nõ explicitis noibus sicut diffinitio. et p ista põt rñderi ad multas aduersarioꝝ obiectiones.

¶ **Quinto.** Notandũ est pro intellectu. 5e. ↄclusiõis q. S. Tho. p̃ma pte. q. 3a. ar. 5º. in. c. ꝓbat q deus nõ est in gñre: cuiꝰ ꝯriũ videt̃ scripsisse de poª dei. q. 7ª. ar. 3º. ad 7m. et in q̃busdã alijs locis. Sed reuera si vba. S. Tho. ad mẽtẽ eiꝰ capiãtur nulla est in dictio eius ↄtradictio. Nã p̃ma pte vbi allegatũ est intelligit deũ nõ eẽ in gñe nec directe neq3 reductiue. s. tanq3 principiũ limitatũ ad certũ genꝰ entis quẽadmodũ dicimꝰ q pũctus est in gñre q̃ntitatis reductiue detminate tñ ita q nõ in alio gñre ⁊ vnitas in gñre numeri tanq3 p̃ncipiũ. deus aũt q̃uis sit p̃ncipiũ ⁊ mẽsura oĩũ geneꝝ ⁊ reꝝ: nõ est aliqd limitatũ ⁊ coartatũ ad aliqd genꝰ sed ẽ principiũ ⁊ mẽsura extra oẽ genꝰ includẽs oĩum geneꝝ pfectiões. Ubi autẽ dicit q deus est in gñe reductiue tanq3 p̃ncipiũ ⁊ mẽsura: intelligit de reductiõe iproprie ⁊ large dicta eo mõ quo p̃ncipiũ ⁊ mẽsura inq̃ʒm huiusmodi põt dici esse in gñre p̃ncipiati ⁊ mẽsurati q̃uis nõ sit ad tale genꝰ limitatũ ⁊ determinatũ. et fundat̃ talis modus loquẽdi large ⁊ improprie in eo q est p̃ncipiati ad p̃ncipiũ quedã ↄparatio ⁊ assimilatio ⁊ mẽsurati ad mẽsurã licʒ talis assimilatio nõ sit vniuoca ⁊ p ↄñs nec generica ʒ analogica. Et q ista fuerit mẽs. S. Tho. cũ dicat deũ eẽ in gñre per reductionẽ tanq3 p̃ncipiũ ⁊ mẽsura reꝝ q̃ continẽtur in gñre: constat aperte pº sen. distin. 8ª. q. 4ª. ar. 2º. ad 3m. vbi cũ dixisset q deus est in gñre sube tanq3 mẽsura oĩum subaꝝ subiũgit. vñ nõ oppoꝛtet q sit in genere substantie sicut contentum sed solum sicut principium habens in se omnẽ perfectionẽ generis sicut vnitas in numeris sed diuersimode quia vnitate non mensurantur nisi numeri. sed deus est mensura nõ tantum substantialiũ perfectionum sed omnium que sunt in omnibus generibus sicut sapientie virtutis ⁊ huiusmodi. et ideo q̃uis vnitas cõtineatur in vno genere determinato sicut p̃ncipiũ nõ tñ deus. Idẽ in sniã docet sup Boe. de trini. lec. pª. q. p̃ma. ar. p̃mo. ad 3m. Idẽ sentit p̃ma par. q. 6ª. ar. 2º. ad 3m.

¶ **Sexto.** Notandũ est ꝓpter argumenta ↄtra 4am ↄclusionẽ

ꝙ est sctus Tho. sequēs Augu. dicat in pluribus
locis ꝙ duo predicamēta tantū sunt in diuinis
scꝫ subā ⁊ relatio ⁊ ꝙ relatio est in deo ſm pro-
priam rōnē gn̄ris: nō est eius mēs ꝙ deus vel a-
liquid in deo cōtineat sub gn̄re vel p̄dicamēto.
nā cū predicamētū vel genus p̄dicamēti sit vni
uersale respectu inferioꝝ: seq̄retur ꝙ in deo eēt
totum vniuersale qđ tamē sctūs Tho. negat in
multis locis et presertī in p̄mo sentē. distin. 19ª.
.q. 4ª. ar. 2°. Et prima pte. q. 30. ar. 4°. ad 3m.
Est ergo intētio eius vt habetur pª pte. q. 28ª.
ar. 2°. i. c. ⁊ ad pm. ꝙ duo p̄dicamēta. s. sbā ⁊ rela
cio sunt in deo. i. habēt modū predicādi quē ha
bent suba ⁊ relatio q̄ sunt in creaturis p̄dicamē
ta. nā oīa que de deo p̄dicātur: p̄dicāt eius sub-
stantiā q̄r significāt aliqđ qđ ex modo significan
di habet eē in deo. sicut substātia quātitas qua-
litas ⁊c. Ad aliquid vero: q̄uis in deo significet
id qđ est diuina essentia: nō tn̄ ex mo do sue signi
ficationis hoc habet. Nā cū relatio ſm ꝓpriam
rōnē dicatur ad alteꝝ: nō habet ex modo sue si-
gnificatiōis ꝙ significet quid sicut substātia nec
aliquid in aliquo de quo p̄dicaꝫ sicut nouē pre-
dicamenta accidētiū. Sed predicat aliquid ad
alterū qui modus predicādi reperitur in relati-
onibus diuinis. Sicut pater dicitur ad filiū ⁊ fi-
lius ad patrē. Quod autē dicit relationē mane
re in diuinis ſm rationē gn̄ris: sensus est ꝙ rela
tio ſm ꝓpriā rationē relationis et nō solū hu⁹
vel illius: manet in deo. sicut verbi gratia pater
nitas nō solum scđm rōnez paternitatis que est
ad filiū: in deo reperitur sed etiā ſm rationē re-
lationis que est ad alteꝝ se habere: quod dicit
de relatione ad differētiā alioꝝ predicamētorū
accidentiū que nō sunt in deo nec de deo predi
cantur ſm proprias rationes geneꝝ. quēadmo
dum scientia que in creaturis est qualitas que
est genus ⁊ predicamentū: nō est in deo nec de
deo dicitur ſm rationē propriaꝫ qualitatis que
consistit in hoc quod est esse dispositionē accidē
talem substantie. nam in deo sciētia nec est qua
litas nec accidens sed substantia. est tamē scien
tia in deo ſm propriam rationē scientie que est
esse perfectionē quandā intellectus. Simile est
de magnitudine et de ceteris nominibus acci-
dentiū que veniunt proprie in predicationē di
uinam. vnde ⁊ de actiōe dicit sanctus Tho. In
hac distin. q. 4ª. arti. 3°. ad 3m. ꝙ actio ſm ꝙ est
predicamentū dicit aliquid fluens ab agente et
cū motu sed in deo nō est aliquid mediū ſm rē
inter ip̄m ⁊ opus suū. et ideo nō dr̄ agere actiōe
q̄ est p̄dicamētū sed actio sua ē sua suba. hec ille.

Quātū ad quartum articulū respondendū est
obiectionib⁹ ⁊ quidē ad primū
contra primā conclusionē dici-
tur ꝙ auctoritas cōmentatoris
nō est ad ꝓpositū. nam cōmētator in loco alle-
gato loquitur de materia prima generabiliū et
corruptibiliū in cōparatione ad materiā inge-
nerabiliū ⁊ icorruptibiliū. Et dato ꝙ loqueretur
de materia proxima trāsmutationū. s. de subiec
to diuersoꝝ motuū: nō esset ad ꝓpositū vbi est
sermo de formis separatis vel de formis substā
tialibus ⁊ accidētalibus ſm se. nō eī̄ quia subie
ctum motus localis est aliud a subiecto altera-
tionis: ideo forme que sūt termini hm̄oi motuū
erunt composite ex materia ⁊ forma. ¶ Ad 2m
respondetur eodem modo ꝙ nichil infert con-
tra conclusionē. nam ex tali deductiōe nō aliud
concluditur nisi ꝙ quelibet species entium gn̄ra
biliū ⁊ corruptibiliū sit composita ex materia
et forma quod in nullo repugnat conclusioni.
nam multa alia sunt in genere vel predicamen
to que nō sunt per se et proprie entia generabi
lia ⁊ corruptibilia. ¶ Ad 3m dicitur ꝙ intētio co
mentatoris ⁊ philosophi in verbis inductis nō
est ꝙ tria principia. s. materia forma ⁊ priuatio
sint principia intrīseca cuiuslibet rei decem pre-
dicamētoꝝ sed ꝙ in vnoquoq̄ predicamēto est
assignare huiusmodi principia ꝓportionaliter
. i. per quādā similitudinē ad substātiā. quod sic
intelligi habet. ꝙ quia res nouē predicamētoꝝ
sunt accidētia et per consequēs sunt forme que
dam: cuilibet est assignare per similitudinez ad
substantiā compositā: materiam. s. ꝓpriam sub-
iectum. et priuationē que in subiecto ponitur ⁊
formā ipsam que est res predicamenti. vnde in
nouem predicamētis accidentiū materia. s. sub-
iectum ⁊ priuatio non sunt principia intrinseca
rerum talium predicamētoꝝ sed extrinseca. nō
eī̄ accidentia habent materiā ex qua sed mate
riam in qua precise. nec concedimus inchoatio
nes formarū in materia vel subiecto tanq̄ ali-
quid formaꝝ ſm esse imperfectum sit intra ip-
sam materiam vel subiectū ante forme recepti-
onē. sed de hoc alias et per hoc ptꝫ rñsio ad
quartum. ¶ Ad quintū negatur maior sic vni-
uersaliter accepta vt iacet. et ad eius probatio-
nem dicitur ꝙ ph̄us vbi allegatur loquitur de
diffinitione rerum compositaꝝ ex materia ⁊ for
ma sicut patet recte intuenti. vnde ⁊ parū infra
ph̄us distinguit diffinitiones rerum que conci-

ponitur cum materia ⁊ sine materia. vbi sanctus Tho. sic ait. sciendū tamē ꝙ ratio talium partium in quoꝝ diffinitionibus ponitur. s. in diffinitionibus compositoꝝ quoꝝ sunt partes. in quorūdam vero diffinitionibus nō oportet poni. s. in diffinitione formaꝝ nisi sint tales forme que sunt simul sumpte cum materia. hec ille. vbi etiā comētator inquit comēto. 34. et quia entia inueniuntur hijs duobus modis. s. forma sine materia ⁊ forma in materia: ideo in diffinitionibus quorūdam nō inuenitur aliqua diffinitionū rerum que sunt in materia et sunt illa quorū partes sunt partes forme eius. hec ille. patet igitur ex premissis ꝙ phūs loquitur vbi allegatur de diffinitione rerum compositaꝝ ex materia ⁊ forma sub eadem intentione inducit quod arguēs allegat in confirmatione contra ideas platonis quia cum sint forme tantum et sint rerum compositarum: non vere poterant habere diffinitionem notificātē res compositas quaꝝ sunt idee. Negatur etiam minor loquēdo de diffinitione proprie ⁊ simpliciter dicta. Et ad probationem dicitur ꝙ philosophus vbi allegat̄ loquitur de diffinitione vera ⁊ propria que constat ex genere ⁊ differentia essentiali. i. exprimēte partē essentialem diffiniti ⁊ conuertibilē cum diffinito. talē differentiam nō habent accidentia sed differentia in eis accipitur ex principijs subiecti ꝓprijs vel cōmunibus prout declaratū est in tertio notabili. propter quod philosophus ibidem. s. 7°. metha^{e}. dicit ꝙ accidentia diffiniūtur per additamenta idest per extrinseca ex eo ꝙ in eorum diffinitionibus oportet ponere eorum subiecta loco differentie eo ꝙ eorum differentie scḋm diuersitatem principioꝝ subiecti accipiunt̄. Neq3 obsistit nobis responsio ibi data ad obstantiam de diffinitione accidentiū per additamēta imo pro nobis facit qui dicimus nō solas substātias compositas habere genus ⁊ differentias et per consequēs diffinitionē: sed etiam simplices dum tamē nō habeant illa propter dependentiā ad aliquid extrinsecū sicut accidentia. Nec est verum quod arguens adiungit ꝙ si differentie accidentium essent nobis note diffinerentur sine additamento. quia nec possent esse nobis note nisi per subiectū. nam vt in tertio notabili dictū est ipse differentie accidentium accipiūtur a principijs subiectorū et scḋm eorum diuersitatē diuersificantur. vnde ⁊ sine subiectis propria eorum cognitio haberi nō potest. Sed ⁊ si nobis note essent aliquo modo: necessario deberent poni subiecta in accidentiū diffinitionibus vel saltē habitudo ad subiecta alias differentie ipse non determinarēt ad speciem et per consequēs nec differentie proprie dicerentur. nisi enī nasus in diffinitione simitatis poneretur vt dicēdo simitas est curuitas: nō exprimeretur propria ratio simitatis. non enī simitas est quecunq3 curuitas nec curuitas totā rationē simitatis explicat. et simile est in ceteris diffinitionibus accidentium. ¶ Ad sextum conceditur tota deductio prime argumentationis: sed conclusionis illatio inepta est: in eo ꝙ dicit illum terminū esse compositum de genere accidentis. plus enī concludit ꝙ̄ ex premissis sequatur. non enim sequitur ex premissis aliquid plus ꝙ̄ ꝙ terminus dealbationis est aliquid compositum. quod verum est de termino quod: et hoc est subiectum cum forma albedinis. quod proprie fit tale vt arguens dixit. Si tamē loquamur de termino formali dealbationis: falsum est quod arguens assumit talē scz terminū nō esse formam simplicē. Et ad probationem dicitur ꝙ magis est ad oppositum arguentis ꝙ̄ ad propositū. nam quia talis forma non fit nisi per accidēs: sequitur ꝙ sit terminus mutationis quo et per consequens forma simplex. ¶ Ad 2^{m} probationē negatur antecedēs si absolute ⁊ vniuersaliter accipiatur. nō enī res simplex est perfectior re composita nisi sit per se subsistens et includēs in se plures ⁊ nobiliores perfectiones. non enī materia prima que simplicior est re composita ex materia ⁊ forma: est perfectior ipsa re composita. nec anima ipsa est perfectior homine ꝙ̄uis sit eo simplicior. et sic de ceteris formis ⁊ multis alijs rebus simplicib^{9}. De hoc sanctus Tho. pma parte. q. 3^{a}. arti. 7° ⁊ 2^{a} Item. q. 77°. ar. 2°. Et de veri. q. 8^{a}. arti. 3°. ad 12^{m}. et in multis alijs locis. ¶ Ad 3^{m} probationem dicitur primo ꝙ est falsa minor loquendo de primo. i. imediato susceptiuo. et cum probatur quia superficies est actus ⁊ forma: dicitur ꝙ non est inconueniens formam aliquam ratione subiecti esse imediatū subiectum alterius forme et inquantū huiusmodi esse in potentia ad talē formā inducendā presertim quando sunt diuersorum generꝝ. Nec est incōueniēs ꝙ forma que scḋm se est actus habeat se vt potentia vel potētiale respectu vlterioris forme inducēde nec talis potentia est pars intrinseca ipsius forme sed magis ꝯmunicatur ei a subiecto quod informat quod magis proprie est in potentia ad talē formam: ita vt eadem scḋm rem sit potentia materie vel subiecti ⁊ ipsius forme vt quātitatis respectu qualitatis aut alterius forme inducende. Di

citur secundo ꝙ concesso ꝙ superficies non est primũ susceptiuum albedinis.i.principale: non sequitur propositum arguentis. Nam dicimus ꝙ ipsum subiectum albedinis et superficiei est primum albedinis susceptiuum.neqꝫ obstat qđ in contrarium arguens infert ex dictis commentatoris. concedimus namqꝫ ꝙ potentia ad albedinem que est in subiecto nõ albo:est de genere albedinis reductiue sed inde non sequitur ꝙ subiectum in quo est talis potẽtia et quod proprie est in potẽtia:sit de genere albedinis.aliud enĩ est potẽtia ⁊ aliud subiectum quod est in potentia.vnde arguens nichil ad propositum suũ concludit.auctoritas tamen comẽtatoris non multum cogit in hac parte quia dictum eius sapit inchoationẽ seu latitationem formarum cuius opinionis ipse fuit in qua neqꝫ a philosophis neqꝫ a theologis cõmuniter tenetur. ¶Ad septimum negatur antecedens.et ad primam probationem dicitur ꝙ Aristo. vbi allegatur loquitur de diffinitione rerum compositarum ex materia ⁊ forma sicut patet ex suo ꝓcessu. Potest etiam dici ꝙ Aristoteles vocat materiam omne potentiale que duo inueniuntur in omĩ re que in genere ponitur licet non semper distincta realiter. ¶Ad 2.am probationem dicitur ꝙ consequentia non valet. nam diffinitio significat explicite omnia principia intrinseca diffiniti. genus vero ⁊ si contineat in se totam essentiam diffiniti:non tamẽ exprimit quãlibet eius partẽ essentialem sed materialem tantum vel potentialẽ designat explicite: formalẽ vero implicite. differentia vero econtra. partem formalẽ designat explicite materialem vero implicite. vnde non est repetitio si in diffinitione ponantur genus ⁊ differentia q̃uis vtrũqꝫ contineat totam essentiam diffiniti modo quo dictuꝫ est. vnde patet responsio ad tertiam probationẽ. ¶Ad quartam probationem dicitur ꝙ arguẽs fallitur putans ꝙ realitas a qua sumitur genus sit aliquid vnum reale determinatum in quo conueniant plures species quod tamen falsum est sicut dictum fuit in 4.° notabili. Nec est inconueniens ꝙ eadem forma ⁊ natura aliter ⁊ aliter accepta sit causa conuenientie ⁊ differentie. nam anima hominis ipsa eadem ꝫm rem est causa conuenientie hominis cum ceteris animalibus inquãtũ est sensitiua et est causa differentie hominis ad illa inquãtum est rationalis. Nec loquimur in presenti de natura generis vel speciei ꝫm esse quod habet in intellectu nec ꝫm esse quod habet in indiuiduis inferiorib⁹: sed ꝫm ꝙ in se et absolute consideratur ꝫm quẽ modum predicantur in quid de suis inferioribus. De hoc sanctus Tho. pulchre ⁊ late in tractatu de ente ⁊ essen. ca. primo ⁊ 2.°. ¶Ad quintam probationẽ dicitur ꝙ respõsio ibi data bona est. et ad eius impugnationem dicitur ꝙ philosophus primo periermenias intẽdit dicere ꝙ tunc est nugatio in diffinitionibus quãdo idem explicite ponitur bis quod non est in proposito cum dicitur animal rationale. quoniã id quod importatur per vtrũqꝫ eorum semel dicitur explicite et non bis. nec est simile quod arguẽs inducit de hoc quod est pedes habẽs bipes. quia in nomine bipes vtrũqꝫ explicite designatur. est enĩ bipes habens pedes duos et propterea ibi est nugatio cum dicitur pedes habẽs bipes exprimitur enim bis pedes habens. ¶Ad sextam probationem dicitur ꝙ maior est falsa si intelligatur ꝙ nature generis vt animalis conueniat ex natura rei esse contrahibilem. nichil enim conuenit animali ex natura rei nisi quod ei conuenit ꝫm se ⁊ inquantum animal. contrahibilitas autem vel esse contrahibile:sunt modi vel rationes que cõueniũt nature ex parte intellectus idest ꝫm esse quod habet in intellectu vel ꝫm eius ꝯparationẽ ad intellectum quẽadmodum scibile scibilitas esse scitum vel cognitum ⁊ similia. et ideo huiusmodi rationes non conueniunt animali vel alicui nature generis aut speciei ꝫm se et inquantũ talis natura est alias vbicũqꝫ inueniretur animal conueniret sibi esse cõtrahibile quod falsum est nam sic omnia indiuidua animalis in quibus est natura animalis essent contrahibilia per differentiam quod est absurdum. Si tamen intelligatur maior propositio hoc modo ꝙ natura generis est ex natura rei contrahibilis idest ꝙ nõ repugnat ei contrahibilitas: vera est. Sed tunc non militat contra nos. nam non potest ex hoc inferri ꝙ esse contrahibile conueniat nature generis absqꝫ operatione intellectus. vt enim sanctus Tho. dicit opusculo tertio de ente ⁊ essen. aliqua enim attributa vel predicata sunt que non repugnant nature animalis nec tamẽ sunt de eius essentia sed conueniunt sibi per comparationem ad intellectum sicut esse intelligibile esse cõmunicabile ⁊ quedam ꝫm esse quod habet in singularibus sicut esse album: esse figuratum ⁊c. et idem dicendum est de hoc quod est esse contrahibile respectu forme importate per differentiam. Unde tota natura vel essentia speciei importatur per nomẽ generis vt aĩalis et tota eadem essentia vel natura importatur

noīe differētie vt rōnalis. Sed dū intellect⁹ cōcipit de eadē natura id qđ ptinet ad rōnē aīati sensibilis nō excludēdo aliā vlteriorē pfectionē sed intelligēdo animatū sensibile quodcūqꝫ sit illud siue rationale siue irrationale siue habens quācunqꝫ aliam differētiā: attribuit sibi nomē generis. Ex quo patet ꝙ noīe generis quod est animal importatur explicite hoc quod est eē animatum sensibile et implicite ꝛ indeterminate importatur quicqđ illud sit ꝑ quācūqꝫ aliā drīam vel pfectionē vlteriorē cōpletū. e conuerso aūt ē dicēdū de noīe ꝛ ꝯceptu drīe. de his scđs Tho. in mltis locis ꝛ clari⁹ i tractatu de ente ꝛ eēntia sicut lati⁹ patuit in. 4°. notabili. ¶ Ad septimā ꝓbationē dr̄ ꝙ cōcipiēdo gen⁹: cōcipit aliq̄ res in spē qꝛ tota natura spēi. et cū vlteri⁹ arguēs q̄rit. si hmōi res sit aliqđ idē vel aliud in re: respōdetur. ꝙ q̄stio icepte ꝓponit q̄stio pro eo ꝙ res ipa nō cōparat ꝑ arguētē ad aliqđ respectu cuius dicat eē idē vel aliud: et tn̄ dr̄ ꝙ eadē res vel realitas ꝯcipit. Et ad ei⁹ iprobationē q̄cquid sit de pma ꝓpositiōe ꝯcedit tota deductio nec aliquid ꝯcludit ꝯtra nos. cōcedim⁹ siqdē ꝙ res vel natura iportata ꝑ gen⁹ q̄ nō est alia i rex natura q̄ꝫ natura alicui⁹ sue spēi indifferēter ꝓut dictū fuit in 4° notabili: nata est formare vnū cōceptū sibi adequatū exprimēs id qđ est cōmune et potētiale in spē ꝛ iplicans indeterminate qđ in spē est formale ꝛ iste ꝯcept⁹ dr̄ adeq̄tus gn̄r qꝛ neqꝫ ei⁹ rōnē excedit nec ab ea excedit. sicut eni dictū est in 4° notabili. cū dicim⁹ aīatū sensibile qđcūqꝫ sit illud. i. quacūqꝫ vlteriori pfectione expecificet: designam⁹ iplicite ꝛ idetminate qcquid explicite ptinet in q̄buscūqꝫ differētijs speciex aīalis. ¶ Ad octauā ꝓbationē negat minor. nō eni natura iportata ꝑ gen⁹ ꝛ drīam nata est facere diuersos ꝯcept⁹ ac si eēnt diuersax rerū pserti dispatax. nec arguēs eā ꝓbat et tn̄ nata ē facere distinctos ꝯcept⁹ se inuicē hūtes sicut pfectū ꝛ impfectū se includētes. et voco ꝯceptū pfectū ꝯceptū spēi q̄ explicite ꝛ determinate designat ipius nature formale ꝛ materiale. impfectū aūt ꝯceptū voco ꝯceptū gn̄ris q̄ licet materiale designet explicite: formale tn̄ designat iplicite ꝛ indistincte. ¶ Ad nonā ꝓbationē dr̄ ꝙ licet distinctio realis obiectox nō sit ꝑ actus sꝫ ecōtra: distinctio tn̄ vni⁹ obiecti realis fm̄ diuersas ei⁹ rōnes ꝛ ꝯcept⁹ nō est nisi ꝑ actū intellect⁹. qđ aūt phs dicit 2° de aīa. vbi innuit obiectio ꝙ. s. actus distinguūtur ꝑ obiecta: itelligit de actib⁹ ꝛ obiectis diuersax potētiax. vñ nō est ad ꝓpositū vbi loquimur de vna re ꝛ obiecto pase. ¶ Ad decimā ꝓbationē dr̄ ꝙ ꝯcept⁹ gn̄ris adequat⁹ includit ꝯceptū drīe iplicite ꝛ indistincte ꝛ ita gn̄ris ꝛ differētie est vn⁹ ꝯcept⁹ licet nō totaliter explicat⁹ ꝛ distinct⁹. Et cū vlteri⁹ arguēs querit an sit idē ꝯceptus vni⁹ drīe aut cuiuslibet: dicim⁹ ꝙ cōceptus gn̄s totalis ꝛ adequat⁹ est idē ꝯceptib⁹ oīꝫ differētiax tanq̄ꝫ oēs includēs iplicite ꝛ indifferenter vt sepe dictū est. qđ aūt arguēs vlterius infert nō est ꝯtra nos. ꝯcedim⁹ n. āqꝫ ꝙ ꝯceptus differētiax fm̄ ꝙ iplicantur in ꝯceptu gn̄ris mō exposito: sūt idē oīno cū ꝯceptu gn̄ris. licet intellectus possit ab illo vno ꝯceptu gn̄ris ꝛ differētiax iplicite ꝯtētax: elicere q̄sdā cōcept⁹ explicitiuos ꝛ distictiuos ipax drīax q̄ sunt alij a ꝯceptu gn̄ris differētes sicut explicatū ab iplicito ꝛ sicut ptiale a totali. ¶ Ad vndecimā ꝓbationē dicit ꝙ acapiēdo visionē intellectualē illo mō quo arguēs acapit: vna visio intellectualis tantūmō est gn̄ris ꝛ differētie fm̄ ꝙ drīa iplicite ꝯtinetur in gn̄e. qm̄ eadē natura realiter existēs extra intellectū per vtrūqꝫ iportat prout sepe dictū est supra a qua intellect⁹ noster abstrahit ꝯceptus vtriusqꝫ. qđ aūt arguēs infert ex hoc de intellectu diuino: nō est ad ꝓpositū si distinctio obiectorum referat ad se eo ꝙ intellect⁹ diuini vnū tm̄ obiectū est. s. eēntia dina in qua cognoscit oīa q̄ cognoscit ꝛ sic ꝯcedim⁹ quod arguēs infert. Si autē intelligat distinctionē obiectiuā in nostro intellectu: sic dicim⁹ ꝙ cū differētia intelligatur in gn̄e ꝛ gen⁹ in differētia iplicite ꝛ indistincte: ꝛ genus potest intelligi vt obiectū q̄si. s. differētia cognoscat in gn̄re: et differentia potest acapi vt obiectū q̄si ecōtra et hāc distinctionē obiectiuā deus videt in vnico suo obiecto qđ est eēntia diuina. ¶ Ad duodecimā ꝓbationē negatur antecedēs si ꝓprie loquatur de primo diuersis. naꝫ aliquid vtriusqꝫ in vtroqꝫ cōceptu cōfuse ꝛ indeterminate iplicatur. et ad huius improbationē negatur cōsequētia. nā cōmittit fallatia accidētis. nō eni si differētia nō habeat aliā drīam qua differat: ꝓpterea cōcept⁹ differētie nō habebit aliquid quo differat ab alio cōceptu. ¶ Ad terdecimā ꝓbationē negatur assumptū. et ad eius probationē negat minor ꝛ ad incōueniēs qđ arguēs inducit dictū est sup̄ in respōsiōe ad q̄rtaꝫ ꝓbationē. ¶ Ad decimāquartā ꝓbationē dicitur primo ꝙ in consequētia cōmittitur fallatia accidentis. non eni ex idētitate realitatis gn̄ris ꝛ diferentie infertur idētitas cōceptuū vtriusqꝫ. Dicit 2° ꝙ etiā si fiat ꝯparatio q̄ꝫ^m ad realitatem: ꝯñia nō valet nisi qñ aliq̄ sūt idē re adequate ꝛ ꝯuertibilr qđ nō est in ꝓposito. nō eni secūdū

ꝙ qꝛ hō ⁊ aial dicūt eādē rē: ꝙ vbicūqꝫ ē aial sit hō. ¶Ad argumētū gregorij ꝯ 2.am ptē ꝯclusiōis negaꝛ assumptū imo magis vera rōne cōstat ꝙ oīs res cōtēta in gñre sit limitata ⁊ finita in entitate. nichil eñ qḋ est in gñre ꝯtētū pōt hre pfectiones oium generꝝ alias entitas ei⁹ nō eēt sub certo gñre ꝯtēta. Et ad ei⁹ iprobationē dr̄ ꝙlicꝫ īfinitas pfectiōis nō tollat a re quin sit ens pse et qn sit suba extra gen⁹ tollit tñ a re ꝙ sit i gñre cū oē gen⁹ sit certis limitib⁹ terminatū. Infinitas aūt pfectiōis ideo dr̄: qꝛ oim rerꝝ ⁊ generꝝ pfectiōes icludit nec aliq̄ claudiꝛ pfectiōe. et qꝛ respōsio quā arguēs ad ei⁹ argumētū imaginaꝛ nō est nobis necessaria: ideo nec ad ei⁹ iprobationes rūdere oportet. ¶Ad argumētū Aureoli ꝯ eandē ptē ꝯclusiōis negaꝛ minor. imo eē limitatū ꝯseqtur p se ad p̄dicamētū sube ⁊ vniuersaliꝛ ad qḋcūqꝫ p̄dicamētorꝫ. Nec obstat qḋ phs dicit de linea si eēt īfinita. qm̄ talis infinitas nō est infinitas pfectiōis aut entitatis q̄ oīꝫ generꝫ pfectiōes icludit. sed lōgitudinis ꝑasse. vñ est infinitas infra gen⁹ ⁊ spēm ⁊ īpfectiōe ⁊ entitate finita ⁊ limitata. nō eñ si linea eēt īfinita ꝓpter ea haberet pfectiōes ⁊ realitates oium generū cū sit limitata ad gen⁹ q̄ntitatis. de suba aūt alia rō est: qꝛ est suba extra oē gen⁹ sicut ⁊ ens q̄ dr̄ trāscendēs oīa gñra ⁊ oium generꝫ pfectiones inse hñs ⁊ hoc ens ⁊ hec suba de⁹ est. nō aūt est linea extra gen⁹ licet esset īfinita. vñ ad formā argumēti licet q̄ imaginaꝛ subam nō imagi netur nō sbam: pōt tñ imaginari nō subam in genere sꝫ extra gen⁹ vt dictū est. ¶Ad argumēta cōtra 2.am ꝯclusionē. ad pmū qḋ est Aureoli negatur ꝯñtia. et ad ꝓbationē negaꝛ assūptū imo in oī creatura differt eē ab eēntia sicut patuit in q̄stiōe p̄cedēte. ¶Ad 2.m negaꝛ assūptū ⁊ ad ꝓbationē dr̄ ꝙ ꝛ si nō appareat argumenti: verū tñ est ꝙ res cui⁹ eē nō differt a q̄ditate: in gñre eē nō pōt. nec ei⁹ q̄ditas pōt hre ꝯceptū cōem sibi et alijs. ⁊ inde est ꝙ nichil vniuoce de deo ⁊ creatura p̄dicaꝛ. Quiditas eñ q̄ est suū eē nullomō multiplicari pōt aut eē cōis plurib⁹ qꝛ plura indiuidua aut inferiora eē nō pñt sub vna q̄ditate cōi nisi fuerint distincta b̄m eē. nā in cōi q̄ditate vnū sūt. de hoc. S. Tho. in mltis locis ⁊ multū apte libro pmo sen. dist. 8a. q. 4a. ar. 2°. et pa. p. q. 3a. ar. 5°. Itē d' po^a dei. q. 7a. ar. 3°. ¶Ad 3m dr̄ ꝙ nō est ad ꝓpositū. nō eñ dicim⁹ ꝙ res cui⁹ esse differt a q̄ditate q̄nqꝫ sit et q̄nqꝫ nō sit: nā talis pōt eē semp. sicut celū ⁊ angelus ⁊ p ꝯñs nec dicim⁹ ꝙ ideo huiōi res sit cōtēta in p̄dicamēto qꝛ q̄nqꝫ pōt esse ⁊ q̄nqꝫ nō eē: sed qꝛ in ea differt eē a q̄ditate siue habeat eē semp siue nō. ¶Ad 4.m qḋ est Gregorij ꝯcedim⁹ ꝙ eēntia rei nō est ꝯposita ex eē ⁊ eēntia. nec tñ dicim⁹ vt arguens nobis iponit ꝙ eēntia est de p se ⁊ directe in p̄dicamēto et ꝙ p eēntiā ipa res cui⁹ est: reponiꝛ in p̄dicamēto imo ecōuerso dicim⁹ ꝙ res ipa q̄ hꝫ q̄ditatē differētē ab eē: est p se ⁊ directe in p̄dicamēto ⁊ p ipam rē ei⁹ q̄ditas q̄uis q̄ditas ipa sit rō q̄ res in p̄dicamēto reponaꝛ. Nec est necessariū ad hoc ꝙ res aliq̄ sit in gñre ꝙ ei⁹ q̄ditas vel eē directe et p se sint in p̄dicamēto qḋ videꝛ arguēs ꝑtendere: sed ꝙ differāt ab inuicē realiter. ¶Ad 5m dr̄ pmo. ꝙ arguēs nō capit mētē sancti Tho. et ita deductio ei⁹ nō facit ad ꝓpositū. nō eñ mēs scti Tho. est ꝙ ea q̄ sūt in gñre vel in p̄dicamēto habeāt eē ꝓpriū: sꝫ ꝙ in eis eēntia differat realr̄ ab esse siue hēant eē ꝓpriū siue pticipatū ¶Dicaꝛ 2°. ꝙ licet accidēs nō habeat aliḋ eē existētie lo quēdo de eē simplr̄ ab eē substantie: hꝫ tñ qḋlibet accidēs eē tale q̄ subiectū dr̄ tale esse. quēadmodū albedo ē forma nō qua subim dr̄ eē simplicr̄ sꝫ q̄ subm dr̄ eē tale. s. albū. ¶Ad pm ꝯtra 3am ꝯclusionē dr̄ ꝙ argumētū ꝓcedit ex falso intellectu quē arguēs habuit in dictis scti Tho. Nusquā eñ sctūs Tho. voluit ꝙ rō gñris sumiꝛ nec ab aliquo extrinseco neqꝫ in ꝯpatiōe ad aliqḋ supius sꝫ a potētiali eiusdē nature spēi in ꝯpatiōe ad formale ⁊ actuale qḋ est intrisecū eidē nature spēi a q̄ accipiꝛ rō dr̄e prout s. declaratū fuit. Sed ⁊ si sctūs Tho. diceret ꝙ gen⁹ sumiꝛ a potētiali in ꝯpatiōe ad suū supius nō in de seq̄reꝛ ꝙ rō gñris acciperetur ab aliq̄ extrinseco cū oē supius p recta linea p̄dicamētale sit de intrinseca rōne iferioris. vñ videꝛ ꝙ arguēs multū inepte ꝓcedat. ¶Ad 2.m qḋ est Gregorij ptꝫ rñsio p ea q̄ supradicta sūt in 4° notabili et ad sextā ⁊ septimā ꝓbatiōes. vñ falliꝛ arguēs nō bene capiēs mētē scti Tho. ¶Ad pmū ꝯ q̄tā cōclusionē dr̄ ꝙ ad xitatē maioris ꝓpositiōis additꝫ ꝙ illud cōe p̄diceꝛ de vtroqꝫ ꝓnoīe vniuoce ⁊ tūc negaꝛ minor. vñ rñsio ibi posita bona ē. et ad ei⁹ iprobationē dr̄ ꝙ hoc nomē spūs ⁊ qḋlibet aliḋ nomē nō dr̄ de deo ⁊ creatura b̄m vnā rōnē nō solū specialissimā sed nec gñricā. nā oīa noīa significātia pfectionē dicūtur de deo p eēntiā: de creaturis vero per pticipationē. Itē ipa forma importata p nomen in creaturis deficit a perfectione forme que in deo est cum forma in deo habeat rationem omnio perfectionis. Sed de hoc plenius dicetur ~~pmo distinctiōe. 2. 2.a~~ in 3.a d. 1. q. 2. a. 3. ¶Ad 2.m ptꝫ rñsio p ea q̄ dicta sūt in sexto notabili. nec est verꝫ ꝙ Augu. fuit opiniōis ꝙ deus

eẽt in gñe vel in p̃dicamẽto cũ expresse ꝯtrũ doceat in .5°. et .7°. li. de trinitate ⁊ idu[ci]t a magistro in p̃nti dist. ¶ Ad 3m. dr̃ ꝙ phs loq̃t in loco allegato de subã creata sicut p3 ex ei9 deductione. ꝙ aũt diuidit subãm i sensibilẽ ⁊ i insensibilẽ nõ excedit subãm creatã. nã sube sepate insensibiles sũt etiã s3 phm. Si ẽt phs intelligeret sub insensibili subã deũ: nõ ideo seq̃tur ꝙ s̃m ei9 oppinionẽ reponat in p̃dicamẽto sube cũ alijs. cũ in eodẽ loco dicat ꝙ int̃ subas insensibiles vna sit p̃ma ⁊ nobilissima ⁊ finis ⁊ pfectio aliaꝝ ⁊ totius vniuersi. s. de9. qd̃ neq̃q̃ doceret si de mente ei9 de9 in p̃dicamẽto sbe ꝯtineret. ¶ Ad 4m negatur ꝯña. ⁊ ad auctoritatẽ phi et cõmẽ. dr̃ ꝙ loquũtur de significato secundario entis vel de cõnotato. nã eẽ est formale ⁊ p̃ncipale significatũ entis licet secũdario dicat eẽntiã vel rẽ q̃ h3 esse queadmodũ phus dicit in p̃dicamẽtis ꝙ albũ solã q̃litatẽ significat q̃uis ꝯnotet subm. ens eñi sumit ab actu eẽndi. Sed nomẽ rei exp̃mit q̃ditatẽ seu essentiã entis, put. S. Tho. deducit ex dictis Auicene in p̃ncipio metha. p°. sen. di. 25°. q. p°. ar. 4°. et q2 in deo eẽ est idẽ qd̃ essentia diuina: ens dictũ de do significat formalr̃ ⁊ de p̃ncipali significato eẽntiã di. ex quo seq̃retur ꝙ si deus eẽt i gñe: ens eẽt sibi gen9. qd̃ dici nõ põt de creaturis eo ꝙ in eis differt eẽ ab eẽntia realiter. ac p hoc ens qd̃ formalr̃ ⁊ de p̃ncipali significato significat eẽ: nõ põt eẽ gen9 aliq̃b9 creaturis cũ gen9 dicat p̃ncipalr̃ ⁊ directe eẽntias vel q̃ditates eoꝝ de q̃b9 p̃dicat. ¶ Ad 5m. dr̃ ꝙ si i maiori ꝑpositiõe cõe multis accipiat. i. vniuersale: v̾a est. Sed nõ militat ꝯ rõnẽ scti Tho. nã sctũs Tho. nõ solũ intelligit ꝙ ea q̃ sunt in gñe cõicant in cõi vniuersali qd̃ p̃dicat de eis sicut sunt gen9 vel spẽs: sed ꝙ cõicãt in eẽntia vel q̃ditate q̃ extra aiam est in singularib9 q̃ nõ p̃dicatur vt vniuersale de mltis sicut ẽ hũanitas vel eq̃nitas aut q̃cunq3 alia natura significata noĩe abstracto q̃ cõis dr̃ plurib9 q2 a pluribus cõicat et pticipat. hũanitas eñi petri cõicat ⁊ pticipat a Joanne et ẽ eadẽ in vtroq3 q̃3m ad formale et eẽntiale hũanitatis inq̃3m hũanitas. licet q̃3m ad p̃ncipia indiuiduãtia q̃ nõ diuersificãt eẽntialia p̃ncipia q̃3m ad q̃d: alia sit hũanitas Petri ⁊ humanitas Joãnis. vñ seclusa oĩ opatiõe intellectus: hũanitas hui9 ⁊ hũanitas illi9 est eadẽ q̃3m ad p̃ncipia eẽntialia hũanitatis inq̃3m hũanitas. Similr̃ ⁊ hec albedo ⁊ illa albedo q̃ hñt esse extra itellectũ: cõicãt in eẽntia formali albedinis inq̃3m albedo q̃uis vna distingat ab alia p p̃ncipia iduiduãtia et p hoc qd̃ est eẽ in hoc subo vel in illo. hũanitati siq̃dẽ vel alteri nature aut eẽntie inq̃3m hũanitas est vel talis natura: nõ repugnat eẽ in singularib9 q̃uis nõ etiã repugnet sibi apprehẽdi ab intellectu. vñ p3 ꝙ decept9 fuerit arguẽs circa cõitatẽ eẽntie vel q̃ditatis. ¶ Ad argumẽtũ in oppositũ patet respõsio per ea que supradicta sunt.

Terũ circa octauã distinctionẽ q̃rit. Utrũ aliqua creatura sit imutabilis ⁊ arguit ꝙ sic. Jllud est imutabile qd̃ nõ põt eẽ subiectum mot9 aut mutatiõis. sed aliq̃ creatura est hmõi puta creatio q̃ nõ ẽ subm mot9 aut mutationis nec ẽt termin9 vt p3. 5°. phisicoꝝ vbi dr̃ ꝙ mot9 nõ est mot9 nec mutatiõis est mutatio. ergo ẽ aliq̃ creatura q̃ mutari nõ põt. Jn oppositum arguit sic s̃m Damascenũ. oẽ qd̃ est ex nichilo: v̾tibile est in nihil. s3 ois creatura ẽ ex nichilo. ergo ⁊c̃. ¶ Jn hac. q. erũt q̃ttuor ar. vt3.

Quantũ ad primũ articulũ sit ista conclusio. ꝙ nõ ois creatura ẽ mutabilis i[d] nõ eẽ p potẽtiã q̃ sit in ea. hanc cõclusionẽ tenet. S. Tho. p°. p. q. 9°. ar. 2°. ⁊ q. 50. ar. 5°. Jtẽ. 2. ꝯ gen. c. 55°. Jtẽ eodẽ li. ca. 29°. Jtẽ de veri. q. vel materia. 5°. ar. 2°. ⁊ 6°. Et multũ late de potẽtia dei. q. vel materia. 5°. arti. 3°.

Quantũ ad scd̃3 articulũ ꝯ ꝯclusionẽ arguit Aureolus in 2°. q. hui9 dist. multipliciter. Primo sic. qd̃ in se ẽ impossibile: nulli potẽtie ẽ possibile alioq̃n ĩpossibile fieret possibile. s3 si sube abstracte nõ sũt possibiles nõ eẽ in se: seq̃tur ꝙ sint impossibiles nõ eẽ in se. eq̃pollẽt eñi nõ possibile ⁊ ĩpossibile. ergo substãtie abstracte p nullã potẽtiã erũt possibiles nõ esse ⁊ p ꝯñs ãnichilari nõ pñt qd̃ repugnat fidei veritati. Et cõfirmatur. q2 comẽtator expresse dicit p̃mo celi ⁊ mũdi cõmento. 24. ꝙ concessũ est ab oĩbus ⁊ per se notum ĩpossibile in se: eẽ ĩpossibile s̃m extrinsecũ. ¶ 2° sic oẽ cõtẽtũ sub aliq̃: claudit s̃m se ⁊ absolute sub aliq̃ differẽtiaꝝ diuidẽtiũ illd̃ sub quo ꝯtinet. sicut hõ ꝯtinet sub rõnali ⁊ ois spẽs aialis ꝯtinet sub rõnali vel irrõnali. Sed Auicena

dicit p° metha^{e}. ꝙ ens diuidit̃ ꝑ necesse eē ⁊ pos sibile eē. Cõstat aũt ꝙ substãtie sepate nõ ↄtinẽ tur sub necesse eē. Tũ qꝛ ipse ꝓbat ibi ꝙ nõ ē ni si vnũ necesse eē. Tũ qꝛ dmõstrat ibidẽ ꝙ neces se eē: nõ hꝫ cãm sui eē sicut hñt substãtie sepate. Tũ qꝛ qđ est necesse eē in se: ꝑ nullã potẽtiã in mutari põt. qꝛ eñ sorte sedẽte necessariũ est sor tem sedere: de⁹ nõ põt oppositũ facere. et siĺe est de oi necessario. Tũ qꝛ de⁹ vnũ ↄtradictoriũ in aliud mutare nõ põt. necessarium aũt ⁊ possibi le nõ eē sũt ↄ̃dictoria. facit aũt de⁹ intelligẽtias abstractas nõ eē ⁊ ita nõ erũt necesse esse. ergo substãtie abstracte in se ⁊ absolute ↄ̃siderate cõ tinent̃ sub possibili ⁊ nõ eē. ¶ 3° sic. hec est diffi nitio possibilis quã ponit algazel. ꝙ possibile ē illud qđ ex alio hꝫ eē ⁊ eo nõ exñte: nõ hꝫ eē. Ex quo colligit̃ ꝙ rõ diffinitiua possibilis: abstrahit ab eē ⁊ nõ eē nec determinat sibi eē. q̃ oia cõpe tunt substãtijs separatis ꝺm se ⁊ absolute ↄ̃side ratis. vñ põt sic argui. Quod inest alicui ꝺm suã diffinitiuã rõnẽ: etiã oi alio circũscripto inest. igr̃ ꝺm se ⁊ absolute. ſꝫ posse eē ⁊ nõ eē inest substã tijs itellectualib⁹ abstractis ꝓꝫ q̇ditatiuã rõnẽ q̃ est indifferẽs ad esse ⁊ nõ esse. ergo possibilitas inest eis ex se ⁊ nõ ꝑ respectũ ad potẽtiã agẽtis p̃mi. ¶ 4° sic. sicut est de alijs necessarijs: sic est de eē necessario. ſꝫ alie ꝓprietates necessarie ꝑ diuinã potẽtiã tolli nõ p̃nt. nõ eñ põt triãgulus amittere tres angulos nec diameter fieri cõmẽ surabilis ꝑ diuinã potẽtiã. Cõstat aũt ꝙ eē substã tiaꝝ abstractaꝝ tolli põt ⁊ ãnichilari. ergo non sũt necesse in eẽndo ipossibiles eē ⁊ nõ eē q̃z^{m} ē ex se. ¶ 5° sic. sicut se hꝫ possibile ↄplexũ ad cõ positũ: sic possibile incõplexũ ad simplicẽ entita tẽ. possibile eñ ⁊ ipossibile sũt ↄditiões alicuius ↄplexi. vt sortẽ currere est possibile. ⁊ incõplexi. sortes eñ ē qđdã possibile. Et cõfirmat̃ ꝑ hoc ꝙ necessariũ nõ solũ ↄsistit in ↄplexo vt hoiem eē aial est necessariũ imo in incõplexo. Deus eñ ē qđdã necessariũ incõplexũ. Cõstat aũt ꝙ possi bile ↄplexũ dr̃ absolute ⁊ in se nõ ꝑ respectũ ad aliqđ agẽs. nõ eñ est possibile sortẽ currere ꝓ pter potẽtiã cadẽtẽ sup cursũ ſꝫ qꝛ in se possibile est. ergo possibile incõplexũ ⁊ huiusmõi ois crea tura nõ dicet̃ potẽtialis ꝓpt̃ aliquã potẽtiã pos sibilẽ cadere sup ipsum imo in se ⁊ absolute ⁊ ita substãtie abstracte in se ↄ̃siderate sũt possibiles nõ eē. ¶ 6° sic. de quacũqꝫ re simplici p̃nt forma ri duo ↄcept⁹ hñtes ↄnexionẽ cõtingẽtẽ nõ ne cessariã: illud tale dr̃ cõtingẽs in ordine ad illã ↄplexionẽ. ꝑ oppositũ eñ si formet̃ ↄcept⁹ quoꝝ cõplexio est necessaria: illud ē necessariũ vt ꝑꝫ ꝙ qꝛ de sorte format̃ cõcept⁹ aialis ⁊ substãtie: Cõcept⁹ aũt aialis ⁊ substãtie necessario ↄuer tunt̃. et ideo sortẽ est necesse eē in ordine ad ho minẽ ⁊ aial. Ista q̇ppe necessaria est Sortes est hõ ⁊ sortes ē aial ſꝫ ↄstat ꝙ ali⁹ ē ↄcept⁹ eẽntie ⁊ iteꝝ forme fluẽtis siue opatiõis ⁊ actus q̇ est cõ ceptus eē. inter istos aũt duos ↄcept⁹ nõ est cõ nexio necessaria imo ↄtingẽs. eẽntia eñ cuiusli bet creature ↄtingẽter respiat eē ⁊ nõ esse. ergo nichil ē dictu q̃n oẽs creature ⁊ substãtie sepate in seipis sint possibiles eē ⁊ nõ eē ac dfectibiles. ¶ 7° sic. qđ inest alicui ex cõditione sue nature: inest sibi absolute nec ꝑ ↄpationẽ ad aliqđ agẽs sed Augu. dicit de fide ad Petrũ ca. 10. ꝙ nãs a deo factas ad defectũ ducit natura originis. Et libro de vera religiõe ait ꝙ creature mutabiles sũt qꝛ nõ sũne sũt. et declinat ꝙ oē qđ incipit: finit̃ ꝺm naturã. ergo absolute ⁊ ꝺm se subẽ ab stracte: sũt defectibiles ⁊ possibiles nõ esse. ¶ 8° sic. Aut substãtie abstracte a deo manutenẽt̃ qꝛ sũt defectibiles in se aut qꝛ nõ sũt defectibiles i se. Nõ põt dici 2^{m}. qđ eñ nõ est defectibile in se nõ indiget manutenẽte cũ possit ꝑmanere ꝑ se. ergo necesse ē ꝙ det̃ p̃mũ. s. ꝙ sint defectibiles i seipis et ꝑ ↄ̃ns possibiles nõ eē. sic ergo ipossibi le est poni ꝙ subẽ sepate sint necessarie aut icõ mutabiles in eē substãtiali q̃z^{m} est ex se et ꝙ sint solũ mutabiles ꝑ potẽtiã dei agẽtis nisi hec eẽt natura eaꝝ itrinsece: de⁹ ipsas ãnichilare nõ pos set. vñ necesse ē ꝙ nã eaꝝ nõ det eis ꝙ sint sep ſꝫ ꝙ sint aliq̃n ⁊ aliq̃n nõ ꝺm volũtatẽ dei ꝓducen tis ita ꝙ volũtas nõ dat ꝙ sint possibiles sed qꝛ natura eaꝝ est talis vt docet p̃hus p̃mo celi et mũdi. hec sunt argumẽta eius in forma.

Quãtũ ad tertiũ articulũ p̃mo notãdũ est ꝙ ꝺm p̃hum 5° metha^{e}. et traditur a .S. Tho. in plurib⁹ locis. possi bile vel ipossibile dupliciter dicit̃. vno mõ ꝑ potẽtiã in aliq̃ existẽtẽ vel nõ existẽtẽ sicut dr̃ hoi possibile ambulare ⁊ ipossibile vola re. Scđo mõ dr̃ possibile vel ipossibile nõ ꝺm a liq̃ꝫ potẽtiã ſꝫ ꝺm seipm̃. s. ꝓpter repugnãtiã vel nõ repugnãtiã terminoꝝ. possibile aũt ꝺm p̃mũ mõdũ subdiuidit̃ qꝛ aliq̃d dr̃ possibile ꝑ solã po tentiã agẽtis sicut anteq̃z mũdus fieret possibile fuit mũdũ eē nõ ꝑ po^{am} creature q̃ nulla erat ſꝫ per potẽtiã dei q̇ mũdũ in eē ꝓducere poterat. per ↄtrariũ dr̃ aliq̃d ipossibile ad qđ i agẽte nul la est po^{a}. sicut ipossibile est aiam hũanã ꝑ natu rã ꝓduci q̃m in nullo agẽte naturali est potẽtia

actiua ad eiꝰ ꝓductionē. Aliud dr̄ possibile per potētiā passiuā q̄ est in ipa re possibili sicut possibile est corpꝰ ꝯpositū ex ꝯrijs corrūpi. nā in tali corpe rōne ꝯrietatis est poᵃ ad corruptionē. Et ꝑ ꝯriū ipossibile dr̄ qn̄ in ipa re nō est poᵃ passiua naturalis vt ex ea aliqd fiat sicut dicimꝰ cecū ipossibile eē videre q2 in ceco nō est poᵃ naturalis ad visū. et iste modꝰ impossibilis nō excludit qn̄ ꝑ aliq̄ꝫ potētiā agētis fiat possibile. Possibile aūt vel ipossibile 2° mō dr̄ nō ꝑ respectū ad potētiā in aliq̄ existentē sed ꝑ repugnātiā vel nō repugnātiā terminoꝝ. Et dr̄ possibile ꝓpter nō repugnātiā terminoꝝ ea rōne q2 p̄dicatū nō repugnat subo. vt cū dicimꝰ possibile ē petrū sedere. Impossibile xͦo ꝓpter repugnātiā terminoꝝ dr̄ ex eo q2 p̄dicatū repugnat ꝑ se subo sicut dicimꝰ. ipossibile ē hoiē eē equū. ⁊ isto mō possibile vel ipossibile dr̄ absolute. vnde impossibile isto mō per nullā potētiā potest eē possibile eo q2 includat ꝯtradictionē q̄ nulli potētie subijcit᷑.

Secūdo.

Notādū est q2 dupliciter ꝯtingit q2 in natura alicuiꝰ rei nō sit potētia seu possibilitas ad non eē. Uno mō ex ꝑte forme ꝑ hoc q2 res illa sit forma tm̄ subsistēs in suo eē sicut sube icorporee q̄ sūt penitꝰ imateriales. et huiꝰ rō ē q2 eē fm̄ se ꝯpetit forme. vñ ⁊ materia q̄ pura poᵃ est: hꝫ esse actu ꝑ formā. nec cōpositū ex materia ⁊ forma desinit eē actu nisi ꝑ hoc q2 forma sepat᷑ a materia. Qd̄ aūt ꝯpetit alicui fm̄ se ab eo separi non pōt ꝑ potētiā q̄ in ipo sit ꝯre ⁊c̄. Alio mō ex ꝑte materie ꝯtingere pōt q2 in natura alicuiꝰ rei nō sit poᵃ vel possibilitas ad nō eē ꝑ hoc q2 in materia nō est poᵃ ad aliā formā sꝫ tota materie possibilitas ad vnā formā terminat᷑ sicut ē in corporibus celestibꝰ. Et huiꝰ rō est qm̄ poᵃ ad nō eē est poᵃ ad amissionē forme cū nō ꝯtingat non eē in rebus materialibꝰ nisi ꝑ sepationē forme a materia vt dictū est. Sepatio aūt vniꝰ forme a materia iplicat de necessitate introductionē alteriꝰ forme eo q2 materia fm̄ se est incorruptibilis et ipossibile est eā ꝑmanere in eē sine forma. vnde p̄ᵃ forma sublata: necessario forma alia in materia recipi debet. et ꝑ ꝯñs seq̄tur q2 in materia p̄fuerit poᵃ ad talē formā cuius oppositū supponebatur. Nec ꝓpter hoc q2 in natura quarūdā reꝝ nō est poᵃ ad nō eē vt dictū est: seq̄tur q2 eē eiusmodi reꝝ nō depēdeat ab alio sicut a causa. qm̄ nō repugnat necessario q2 habeat causā sui eē ⁊ sue necessitatis prout phus docet. 3°. ⁊. 5°. metha᷑. Neq̄ꝫ p̄terea sup̄dictis repugnat q2 ꝑ potētiā dei oēs creature possibiles sunt tēdere in nō eē ⁊ decidere in nichilū. qm̄ incōueniēs nō est q2 res aliq̄ in sua natura nō habeāt potētiā vel p̄ncipiū corruptiōis et q2 ab exteriori agēte corrūpi possint. nō eñ cū dicimus res aliq̄s in natura sua nō hr̄e potētiā ad nō eē: asserimꝰ q2 eiusmōi res habeāt in sua natura potētiā vel virtutē aut p̄ncipiū aliqd ꝑ qd reddātur absolute ⁊ simplr̄ icorruptibiles. nā aliud est nō hr̄e potētiā vel p̄ncipiū in sua natura q̄ res corrūpat᷑: et aliud habere potētiā vel p̄ncipiū q̄ res fiat simplr̄ icorruptibilis ita q2 ꝑ nullā poᵗᵐ corrūpi possit. vñ ea q̄ sūt possibilia vel ipossibilia fm̄ aliquā potētiā vel ipotētiā in natura creature: deus aliť facere pōt. Et qm̄ necessariū est eē ⁊ nō possibile ē nō eē eq̄polēt: seq̄tur ex sup̄dictis q2 res ille q̄ in natura sua nō hn̄t potētiā ad nō eē: pari mō hēant necessitatē eēndi. sed sicut in hmōi rebꝰ nō potētia vel nō possibilitas ad nō eē: nō excludit qn̄ ꝑ potētiā alicuiꝰ agētis saltē dei in nō eē decidere ⁊ i nichilū redigi possint: ita ⁊ necessitas eēndi q̄ in ipis rebꝰ ponit᷑: nō excludit qn̄ ꝑ potētiā exterioris agētis ⁊ maxīe dei possint res ipe nō eē. nā hmōi necessitas eēndi nō accipit᷑ ex necessaria hitudine tminoꝝ vt q2 p̄dicatū sit de diffinitiōe subi sicut necessariū est hoiem eē aial. vel q2 subm sit d rōne vel diffinitiōe p̄dicati sicut dicimꝰ necessariū eē hoiem eē risibilē ⁊ nūeꝝ esse parē vel iparē. sꝫ necessitas hmōi ꝯuenit ex nō poᵃ vel nō possibilitate ad nō eē q̄ ponit᷑ in sup̄dictis rebꝰ q̄ ꝓpť hoc dicūtur icorruptibiles. Accipiūť p̄missa ex dictis. S. Tho. in pluribꝰ locis et maxīe apte. p̄. p. q. 50. ar. 5°. Et d poᵃ di. q. vel mā. 5ᵃ. ar. 3°. et. q. p̄ᵃ. ar. 3°. et. q. 3ᵃ. ar. 14°. et p̄ᵃ p. q. 19ᵃ. ar. 3°. et. q. 25ᵃ. ar. 3°. et. q. 82. ar. p̄°.

Tertio.

Notādū est q2 necessariū absolute dr̄ aliqd dupliciť ꝓut ex dictis. S. Tho. accipi pōt ꝑti in locis p̄allegatis ⁊ ꝑti. p̄°. sē. di. 6. q. p̄ᵃ. ar. p. et. 2. sē. di. 29. q. p. ar. p. Et. p. p. q. 82. ar. p̄. Itē 2°. ꝯ gē. c. 30. Uno mō q2 ē necessariū ꝑ aliqd qd ī eēntia sua ē siue illd sit ipa eēntia q̄ēadmodū i simplicibꝰ siue illd sit materiale p̄ncipiū vel formale. et dr̄ hmōi necessariū absolute ea rōne q2 eiꝰ necessitas nō ꝯuenit ꝑ respectū ad aliqd extrinsecū sꝫ ꝑ id qd reo i seipa hꝫ. Alio mō dr̄ aliqd necessariū absolute: ꝓpť hitudinē necessariā tminoꝝ sic necessariū est hoiem eē aial rōnale. et hmōi necessariū dr̄ ꝓpe ⁊ stricte necessariū absolute eo q2 nō ꝑ aliquā potētiā sed ꝑ se totū dr̄ necessariū q2 p̄dicatū ē de diffinitiōe subi. necessariū absolute p̄° mō dictū: non excludit qn̄ ꝑ poᵗᵐ alicuiꝰ agētis saltē dei possit nō eē sicut ꝯ dictū est per

trariū de ipossibili. qm̄ huiuscemōi necessariū: nō
iplicat i suo opposito ɔtradictionē. vt cū dicim⁹
ɔpositū ex ɔtrarijs necessariū est corrūpi. nō. n.
oppositū hui⁹ iplicat ɔtradictionē ex repugnan-
tia terminoꝝ. vt si dicat ɔpositū ex ɔtrarijs nō
corrūpit. nā corruptio nō est de rōne essentiali
vel diffinitiōe ɔpositi ex ɔtrarijs. vñ z p potētiā
alicui⁹ agētis pōt illi abesse. et q̃uis oppositū hu
ius. oīe ɔpositū ex ɔ̃rijs necessariū est corrūpi
possit dici ipossibile p respectū ad aliq̃ potētiā
.s. naturalē: nō tñ iplicat fm se z absolute ɔdictio
nē. necessariū vero 2° mō dictū p nullā poten
tiā tolli pōt eo q ei⁹ oppositū est ipossibile p re-
pugnātiā terminoꝝ z p ɔ̃ns icludit ɔdictionē q̃
nulli potētie subiacet vt sup dictū est. ¶Ex sup
dictis infert correlarie q de possibili z ipossibili
et necessario q̃ dicūtur p respectū ad aliquā po
tentiā vel p̃ncipiū intrinsecū rei: nō semp est idē
iudiciū fm cās supiores z iferiores. aliqd enī est
possibile fm cās supiores qd nō est possibile fm
cās inferiores z p ɔ̃ns aliqd ē ipossibile vel ne-
cessariū fm cās iferiores qd est possibile aut nō
necessariū fm cās supiores. Sed de ipossibili et
necessario propter habitudinē necessariā termi
noꝝ vel ppter eoꝝ repugnātiā absolute: idē est
iudiciū fm oēs cās supiores z inferiores. de hoc
sctūs Tho. de po^a dei. q. vel mā p^a. ar. 3°. z. 4°.

Q Uātū ad quar
tum articulū rñdēdū est obiec-
tionib⁹ in ɔ̃riū. Ad primū ergo
dicēdū est q si in maiori ppositione sūmat ipossibile 2° mō.
.s. ppter absolutā repugnātiā terminoꝝ: vera ē
sz in hoc sensu minor est falsa. nā subas sepatas
nō posse nō eē: nō iplicat absolutā ɔdictionē. et
p ɔ̃ns nō est ipossibile ex repugnātia terminoꝝ
sicut sup in notabilib⁹ patuit. Si vo in maiori p
positiōe ipossibile accipiat p^o mō. ~~.s. ppter repu-
gnātiā absolutā terminoꝝ~~: est falsa. et p hoc ptz
rñsio ad ɔfirmationē. auctoritas aūt cōmētato-
ris intelligit de ipossibili in se ppter repugnātiā
terminoꝝ. vel accipit agēs extrinsecū: agēs per
naturā. ¶Ad 2^m dicēdū q q̃cq̃d sit de opiniōe
Auicene in hac pte. nā sctūs Tho. eaz reprobat
de po^a dei. q. 5^a. ar. 3°. et tñ p ea q̃ dicta sūt in 3°
notabili rñderi pōt q licet subē sepate nō ɔtine
antur sub necesse esse necessario sūpto 2° mō:
ɔtinētur tñ sub necessario sūpto pmo mō. Et ad
pmā pbationē ex dictis Auice. dr q auicena loqt
supposita ei⁹ falsa opiniōe. s. q nullū necessariū
habeat cām sui eē cui⁹ ɔ̃riū phs expsse docet. 5°.
metha^e. q̃uis enī vnū sit p̃ncipe necesse esse qd nō
hz cāz sui eē qd est de⁹: multa tñ alia sūt necessa
ria q̃ cām sui eē hñt. et p hec ptz rñsio ad 2^am et
3^am pbatiōes. ¶Ad 4^am dr q necessariū z pos
sibile nō eē: vno mō iplicāt absolutā ɔdictionez
q̃ nulli potētie subiacet. alio mō nō put declarā
tū fuit in 3° notabili. ¶Ad 3^m. q̃cq̃d sit de diffi-
nitione possibilis fm Algazelū. nam ille sequax
fuit vt plurimū Auicene put magnus Albertus
scribit Auicena aūt vt dictū est nō tenet vbi di-
cit nullū necessariū hre cāz sui eē. ad obiectionē
ide sūptā: dr q minor ē falsa. nō enī est de rōne
q̃dditiua subaꝝ sepataꝝ q possint eē z nō eē. nec
iteꝝ repugnat eoꝝ q̃dditati. Sed dicitur nō pos
sibiles nō eē p negationē potētie vel p̃ncipij qd
sit in eis ad nō eē put dictū fuit in 2° notabili.
¶Ad 4^m ptz rñsio ex sup notatis. nō enī idem
mod⁹ necessitatis est in oib⁹ necessarijs z p ɔ̃ns
q̃dā necessitas tolli pōt p diuinā potētiā alia vo
nō put dictū ē. ¶Ad 5^m dr q similitudo pportio
nis quā arguēs ponit p fūdamēto: rudior z inep-
ta ē. nec ex ea ppositū ei⁹ deducit. Primū ptz
nā cū ɔparat possibile ɔplexū ad ɔpositū. si p cō
positū intelligit ppositionē vel enūtiationē: cū
talis sit aliqd possibile ɔplexū: ɔpatio est eiusdē
ad se z p ɔ̃ns nulla. Si vero itelligat p ɔpositū
rē cōpositā ex materia z forma: fūdamētū similitu-
dinis aut pportiōis innitit rudi imaginatiōi qz
possibile cōplexū semp cadat sup re ɔposita ex
materia z forma z possibile incōplexū sup re sim
plicis entitatis qd nō solū falsū ē sed pueriliter
dictū. constat enī etiā parꝝ docto q ppositio de
possibili q̃ alias dr possibile ɔplexū pōt formari
de re simplicis entitatis sicut z de re ɔposita. di-
cimus enī angelū mitti ad hoies vel angelū assi
stere deo est possibile sicut z ipe dicit in exēplo
petrū vel sortē currere est possibile. z ecōtra pos
sibile incōplexū dr de re ɔposita vt cū dr sortes
est quoddā possibile. Neqz pbatio sua facit ad
ppositū. nā licet possibile z ipossibile sint ɔditio
nes ɔplexi z incōplexi: nō inde pbat q sicut se
hz possibile ɔplexū ad ɔpositū: sic se habeat pos
sibile incōplexū ad simplicē entitatē. vltima pre
terea ei⁹ ɔsequētia nulla est. nā sicut sepe dictū
ē alio mō dr possibile ɔplexū z alit possibile icō
plexū. qr ɔplexū dr nō p respectū ad aliquā po-
tētiā agētis: icōplexū vo sic. vñ totū hoc argumē
tū fundat sup falso. ¶Ad 6^m dr q nō alio ɔclu
ditqz q oēs creature z subē sepate nō hēant i se
necessitatē absolutā z 2° mō dictā ad eē. cū hoc
tñ stat q aliq̃ creature hēant i se necessitatē eēn
di ppterea q in se nō habēt potētiā ad nō esse.

¶Ad. 7^m dicitur q̄ Augu. intelligit q̄ creature sunt defectibiles ⁊ possibiles nō esse: per potentiam creatoris nō per potētiā que in oībus creaturis sit. ¶Ad 8^m. dr̄ q̄ substātie abstracte indigent manuteneri a deo q2 sūt defectibiles in se .i. q2 nō īplicat cōtradictionē eas deficere. Sed possunt nō eē per actionē vel per actionis substractionē alicui⁹ agētis saltē dei. Tū. 2°. q2 et si in se habeāt potētiā nō deficiēdi: indigēt q̄ hec eaꝝ potētia manuteneatur a deo per ꝯtinuā influentiā. vñ creaturas indigere manutētiōe dei: neqꝫ ꝓbat ipas ſm se esse defectibiles neqꝫ ab eis remouet potentiā nō deficiēdi intrinsecā nō sunt tñ defectibiles in se hoc est per potentiam aliqꝫ vel aliquod ꝑncipiū sibi intrinsecū. et propter hoc dicitur nō possibiles nō esse ⁊ per consequēs habere necessitatē essendi per priuationem .s. potētie intrinsece ad nō esse. ¶Ad argumentū in oppositū ptꝫ responsio ex supradictis. Damascen⁹ eñ loq̄tur de vertibilitate creaturarum in nichilū per potentiā dei creantis nō per potentiā que sit in ipis creaturis oībus.

Terū circa octauā distinctionem q̄ritur vtrū attributorū pluralitas diuine simplicitati repugnet ⁊ arguit̄ q̄ sic illud qđ est sūme vnū maxime a pluralitate remouetur. albius eñ ſm ph̄m est. quod est nigro īmpmixti⁹. Sed diuina eēntia est sūme vna. ergo in ea nulla pluralitas cadere pōt. ¶In oppositū arguit̄. omne quod simplr̄ melius est eē q̄ꝫ nō eē deo est attribuendū. Sed sapientiā ⁊ bonitatē ⁊ hm̄oi ꝑfectiones melius est eē q̄ꝫ nō esse. ergo sunt in deo. ¶In ista q̄stiōe erūt quattuor articuli. vt sup̄.

Uantū ad primum articulū sit ista prima cōclusio q̄ sapientia bonitas ⁊ huiusmodi perfectiones que dicūtur attribute sunt vnū re oīo in deo et nullo mō extra itellectū distincte. hāc ꝯclusionē tenet sctūs Tho. p° sen. distin. 2^a. ar. 2°. ⁊ 3°. et p^a par. q. 4^a. ar. 2°. et. q. 13^a. ar. 4°. ⁊ 5°. Itē de po^a dei. q. 7^a. ar. p°. ⁊ arti. 5°. ⁊. 6°. Itē cōtra gē. li. p°. c. 32°. ¶Secūda ꝯclusio est q̄ diuina attributa distinguūtur ratione. hanc cōclusionē probat sctūs Tho. in locis ꝑallegatis.

Uantū ad scđm articulū ꝯtra p̄mā ꝯclusionē q̄ .s. attributa diuina distingūtur pluſq̄ꝫ per intellectū ex natura rei. arguitur ſm Scotū ⁊ sequaces ei⁹ decē ⁊ sex medijs. primū est tale. nullum ens reale necessario p̄supponit aliq̄d qđ sit factū ab intellectu ens eñ reale potest esse circūscripto omni opere intellectus. sed ꝑsone diuine sūt realissime ⁊ p̄supponūt distinctionē intellectus ⁊ volūtatis. alioquin nō magis spūs sanctus produceretur per modū volūtatis q̄ꝫ filius nec ecōuerso. ergo intellectus ⁊ volūtas distingūtur oī alio circūscripto. ¶2^m est tale. ꝓductiuū eiusdem rationis nō determinat̄ ad certā pluralitatem. Qua rōne eñ producerentur duo: possent produci infinita. Sed diuina eēntia est p̄ncipiū productiuū determinatū ad certā pluralitateꝫ puta ad ꝑsonā filij ⁊ ꝑsonā spūs scti. ergo necesse est q̄ sit eius alteri⁹ rōnis prout est principiū productiuū hui⁹ vel illius. Est aūt ꝑncipiū productiuū ex natura rei: igitur essentia ex natura rei est alterius ⁊ alterius rōnis et per ꝯñs est in ea distinctio rōnū preter oēm actū intellectus. ¶3^m est tale. Circūscripto omni actu intellect⁹ deus est verissime beatus. nullus eñ intellect⁹ facit eū beatū per actū suū. Sed cōstat q̄ deus est beatus per intelligere ⁊ velle. ergo intelligere ⁊ velle i deo sūt ex natura rei. ¶4^m est. Circūscripto omni actu intellect⁹ deus habet oēm perfectionē simplr̄. alias deus nō esset perfect⁹ nisi intelligeret̄ a nobis qđ falsū est. Tūc eñ de⁹ nō esset illud quo maius excogitari non potest. q2 maius est qđ est perfectuꝫ ex natura rei ⁊ in existētia q̄ꝫ qđ est ꝑfectū solum in intellectu. Sed oēs ꝑfectiones simplr̄ nō possunt poni in deo quin aliqualiter distingūtur. si eñ nō distinguerentur sed essent idipꝫ quod diuinitas oīmodo tūc nō esset nisi vna perfectio simplr̄ vtpote diuinitas. Et iterū nulla esset ꝑfectio in creaturis formalr̄ cū in ipis nō existat diuinitas formalr̄. et adhuc actus ⁊ forma distinguit ⁊ separat 7° metha^e. et per ꝯñs si iusticia est actualr̄ ⁊ formaliter in deo: actu distinguitur a sapiētia. et sic de alijs. Et iterū si ex natura rei sūt in deo hm̄oi ꝑfectiones: erūt ibi diffinitiōes eaꝝ. diffinitio eñ est terminus. vñ habet finire ⁊ distinguere. erūt ergo ibi diffinitiue. et iterū cū ens ⁊ vnū cōuertātur: si ibi est quiditatiua rō sapiētie: est ibi quiditatiua vnitas per quā sapiētia sic est sapiētia q̄ nō est iusticia nec econuerso. eq̄uitas est tantuꝫ

equinitas ſm Auice. ⁊ eodē modo ſapientia eſt
tm̄ ſapientia. relinquit̄ ergo ꝙ hmōi pfectiones
diſtinguant̄ in deo ex natura rei. ¶5m eſt. illa q̄
intelliguntur diſticte intellectu intuitiuo hn̄t di-
ſtinctionē ex natura rei. In hoc eni differt intui
tiua noticia ab aſtractiua: ꝙ intuitiua cōcernit
exiſtētiam ⁊ actualitatē rei. ſ; diuine pfectiones
intellectu intuitiuo diſticte cōcipiunt̄. qḋ ptz qꝛ
deus intuet̄ ſuā bonitatē ⁊ ſuā veritatē ⁊ alias
pfectiones. beati etiā amāt bonitatē diuinā: nō
aūt amant niſi qḋ intuent̄. relinquit̄ ergo ꝙ iſte
pfectiones diſtinguant̄ in deo ex nā rei. ¶.6m.
eſt ꝙ in quocū; ſigno ꝯtradictoria verificant̄
de aliquo oportet ꝙ ibi ſit aliq̄ multitudo. alias
ꝯtradictoria verificarent̄ de eodē penit⁹: qḋ eē
non p̄t. ſ; circūſcripta oīm actu itellect⁹ memo-
ria ⁊ volūtas ſe habēt ſic ꝙ de ipſis verificant̄ p
dicata ꝯtradictoria. ergo diſtiguunt̄ in deo ex na
tura rei ante omnem actū itellect⁹. Minor ptz
qꝛ memoria eſt pncipiū gignēdi ꝟbū: nō aūt vo
luntas. ¶7m eſt licet diffinitio ſit opus intelle-
ctus tamē indicat qḋ eſt eſſe rei ſm phm. 6°. to
picoꝝ. Sz pfectiones diuine hn̄t diſticas diffi
nitiones. diffiniens enim ſapientiam non po-
neret in ei⁹ diffinitione rōnem bonitatis vel iu-
ſticie. ergo iſte pfectiones hn̄t in deo diſticta eſ
ſe q̄ditatiua. ¶8m. eſt cōcept⁹ attributales non
ſunt vani nec falſi nec fictī nec ſupflui. ſ; ſi nō
eſſent in deo ex natura rei diſticta attributa cō
ceptus iſti eſſent vani. qꝛ cōcipiēdo ſapiētiā con
ciperet̄ q̄cquid eſt in deo ex natura rei ⁊ tūc va
num eſſet q̄rere alia circa deū ex quo ſub conce
ptu ſapientie omnia habita ſunt q̄ ex natura rei
reperiunt̄ in deo. eſſent etiā falſi ⁊ ficti: qꝛ attri
buendo aliq̄d ei in quo nō eſt: falſus ⁊ fictu⁹ fit
intellect⁹. ergo de neceſſitate iſtis cōceptib⁹ cor
reſpōdēt aliqua aliq̄ modo i deo diſticta. ¶9m
eſt. vbicū; pōt obſeruari ordo dmōſtratiuus
ꝓbatiuus ⁊ illatiuus ⁊ ſimilit̄ ordo eq̄litatis: ibi
videt̄ eſſe diſtictio ex natura rei. qꝛ nichil ꝓbat
vel infert ſe nec aliq̄d eſt eq̄le ſibi. ſ; Aug⁹. 8°. ꝺ
trini. infert ex veritate i qua pr̄ ⁊ fili⁹ ſunt eq̄les:
magnitudinis eq̄litatē. Ex quo duo inuūt̄. Pri
mū quidē ꝙ ſm pfectiones attributales pt̄ eſſe
equalitas. 2m eſt ꝙ int̄ illas eſt ordo illatiu⁹ et
ꝓbatiu⁹. ergo diſtinguūt̄ ex nā rei ⁊ non p opa-
tionē intellect⁹. ¶10m eſt ꝙ circūſcripto omni a
ctu intellect⁹: diuinitas ē pelag⁹ ſube infinite ſi-
cut dicit Damaſce. li. pmo. ſ; nō p̄t eē pelag⁹ ni-
ſi ibi ſit aliq̄ multitudo. ergo circumſcripto oī in-
tellectu ibi eſt pfectionū multitudo. ¶11m eſt. il
lud qḋ fili⁹ naſcēdo accepit a pr̄e videt̄ eē i deo
ex natura rei. ſ; Hylarius dicit. 12°. ꝺ trinit. ꝙ
fili⁹ in his nominib⁹ eternaꝝ ꝓprietatū nat⁹ eſt
in quib⁹ pr̄ ſubſiſtit. ergo hmōi ꝓpetates ſunt i
deo. ¶12m eſt. Aug⁹ dicit. 15° de trinita. ꝙ om-
nes pfectiones in deo mutuo ſunt equales. ſed
cōſtat ibi ꝙ nulla eēt eq̄litas niſi eēnt in deo di
ſtincte ex natura rei. ergo. ¶13m ē. Poſſibilitas
pluriū rōnū fabricatarū ab intellectu in vnita-
te ⁊ ſimplicitate diuine eſſentie: nō ꝓbat ꝙ tri-
nitas pſonaꝝ ſtet cū eadē ſimplicitate. nulli⁹. n.
momēti eēt ꝓbatio qua inferret̄ p hunc modū.
plures cōcept⁹ poſſunt ſtare cū vna ſimplicita-
te. ergo plures pſone poſſunt ſtare. ſ; Aug⁹ contra
maximum probat ꝙ trinitas pſonaꝝ pōt ſtare
cum ſimplicitate diuina ſine compoſitiōe ⁊ par-
tialitate ex hoc ꝙ multe pfectiones eſſentiales
poſſunt ſtare cū eadē. Ait. n. ſic. li. 3°. ca. 10. allo-
quēs Maximū. Cū dixiſti vnū deū pſem ⁊ illū
in quis ꝟtutē eſſe ingenitā ſimplicē ⁊ tamē i hac
ꝟtute ſimplici multa videris cōmemorare cum
dicis: de⁹ deum genuit. bon⁹ bonum. ſapiēs ſa-
pientē. nūquid ergo bonitas ⁊ ſapiētia ⁊ poten
tia partes ſunt vnius virtutis quam ſimplicem
eſſe dixiſti? Et tunc infert. Si ergo in vna pſona
patris illa inuenis q̄ plura videt̄: ⁊ ptes non in-
uenis qꝛ vna ꝟt⁹ eſt ſimplex: quanto magis pa
ter ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūs ſctūs vn⁹ eſt de⁹ ꝓpter indiui-
ſam vnitātē? hec Aug⁹. vnde ptz ꝙ ridiculoſe
arguit. ſi bonitas ⁊ ſapiētia diſtinguūt̄ p actum
itellect⁹. ergo ex natura rei habēt diſtinctionē.
¶14m eſt. Illud qḋ tollit ꝓceſſum doctoꝝ et
verba eoꝝ nō videt̄ eſſe verū. ſed doctores an
tiquiſſimi conſueuerūt dicere ꝙ hec ꝓpoſitio ve
ritas eſt bonitas verificat̄ in deo nō formaliter
ſed identice. impleuerūt etiā multas mēbranas
de attributis ⁊ habitudine quā hābēt inter ſe:
q̄ omnia viderētur vana ſi nichil correſponde-
ret eis in deo ſ; tm̄ diſtinguerēt̄ p intellectū. er-
go vt videt̄ diſtinguūt̄ ex natura rei. ¶15m eſt.
Maior eſt identitas eſſentie cū eēntia ⁊ ſapien
tie cū ſapiētia q̄; ſapiētie cū eſſentia. nā de eēn-
tia nō poſſunt formari duo ꝯcept⁹ ſicut poſſunt
ꝺ ſapiētia ⁊ eēntia. ſ; eēntia eſt ſibi ipſi i ſūmo ea
dem. ergo ſapiētia ⁊ eēntia nō ſunt in ſūmo ea-
dem ex natura rei. ¶16m eſt. Si attributa diſti
guant̄ p opatiōnē intellect⁹: aut hoc eſſet ab in
tellectu diuino aut ab intellectu creato. Primū
non pōt dari. Tum quia cum intelligere ſit vnū
attributum: q̄ritur per quid illud intelligere di-
ſtinguitur. ſi enim p aliud intelligere: ꝓcedetur
in infinitum. ſi vero eſt ibi ex ſe ⁊ ex natura rei:
pari ratione ſunt ibi omnia alia attributa. Tū

n

quia omnis actus psuponit potētiā. intelligere igitur nō potest distīguere intellectū: τ sic intellectus est ibi ex natura rei τ pari ratione alia attributa. Nec potest dari 2^m. Tū qz nullus respectu rōnis siue sit ad intra siue sit ad extra potest esse pfectio simpliciter cū respect⁹ rōnis sit ens diminutū. Tū qz nō potest esse formaliter infinitū. τ multa alia sequūtur īpossibilia. ¶ Cōtra. 2^am ɔclusionē arguit̄ ꝙ attributa diuina nō distinguant̄ rōne cum sint eadē res. Attributa ꝑ se distinguunt̄ ratione. ergo nō sunt eadem res. tenet ɔña. qz nulla res distinguit̄ a se ꝓm rōnez. ergo q̄cunqꝫ distinguunt̄ ꝓm rōnem: nō sūt eadē res. Assumptū cū ꝓbatione huius ɔsic ꝙ nulla res distinguat̄ a se ipsa ꝓm rōnem: imo generalr̄ omnis distictio sit inter extrema disticta: ꝓbat Gregoriū de arimino in hac distictione sex medijs. ¶ Primū est istud. Si aliqua res distigueretur rōne vel ꝓm rōnem a se ipsa: aliqua ratio esset eius q̄ nō esset ei⁹. ɔña est impossibile. ꝫ ōdarat̄ ɔña. qz omne q̄ aliquid distiguit̄ ab aliq̄ est ꝓpriū illi qđ distiguit̄ τ nō est cōmune sibi et illi a quo distinguit̄. hoc est euidēs ex se. ergo si aliquid distinguit̄ rōne ab aliquo: aliq̄ rō erit sibi ꝓpria vel ei⁹ q̄ non erit illi⁹ a quo distinguit̄. τ si distinguit̄ a se ipso: illa rō erit ei⁹ et non erit eius. vñ signata illa rōne qua distinguit̄ a se ipso: verū erit dicere. hec rō est eius. et hec etiam erit vera. hec rō non erit eius eodē penitus demonstrato per sbm̄ τ predicatum vtriusqꝫ. ista autem sunt cōtradictoria τ sic pꝫ impossibilitas consequētis. ¶ 2^m est tale. Qđ distinguit̄ τ a q̄ distinguit̄: oportet esse distincta. τ hoc vniuersaliter verū est in omnib⁹ qz omne distinctū: a distincto est distinctū. Si ergo aliq̄ res distinguat̄ a se ipsa: qualitercūqꝫ distiguit̄: ipa est aliq̄ distincta cū ipsa tunc sit quod distinguit̄ τ a quo distiguitur. si aūt est aliqua distincta: ipsa est aliqua plura τ nō precise vnū alioqui aliqua distincta essent p̄ise vnū. τ ꝑ cōsequēs nō essent disticta quia de ratione vni⁹ est esse indiuisum in se. ergo si aliqua res distinguit̄ rōne a se ipsa: ipsa est aliq̄ plura. Sꝫ hoc est impossibile. qz aut eēt plures res: aut plura entia rōnis. nō plures res cuꝫ supponat̄ esse vna. τ vt tollat̄ omnis calūnia ponitur ꝙ sit simplex. Itē quia tūc distigueret̄ a se ipsa τ non ratione tm̄ vt supponitur. Nec plura entia rōnis. qz ens reale nō est aliqđ ens nec aliqua entia rōnis. nec etiā ꝑ intellectū ens reale potest trāsmutari in ens rōnis aut fieri ens rōnis. Itē cū illa sola distinguant̄ q̄ sunt plura: et sola entia rōnis sint plura ꝑ rōnē: sola ētia rōnia erunt disticta τ ꝑ ɔñs non res. Et si dicat̄ ꝙ non est plura entia rōnis nec plures res realit̄ sed plures res ꝓm rōnem τ nō realr̄. Cōtra. aut intelligit̄ ꝙ est plures res ꝓm rōnem τ nō realr̄ qz. s. ante opationē anime nō sunt plures res ꝫ ꝑ operationē anime sunt plures res: aut qz nō sunt plures ꝫ iudicant̄ eē plures. Primū nō p̄t esse qz intellect⁹ nō p̄t multiplicare vnā rem in plures res. Si 2^m dicat̄ nichil valet. qm̄ si iudicat pluralitatē vbi nō est iudiciū: falsum ē τ per cōsequēs false ponit̄ talis distictio vni⁹ rei a se ipsa. Forte dicet̄ aliter. s. ꝙ ē plura entia rōnia non quidē formalit̄ ꝫ obiectiue. i. nō plures rōnes ita ꝙ ipsa res sit hec rō τ illa. nec alio plures res i esse reali ꝫ tm̄ in esse obiectiuo. s. qz est obiectū plurū rationū τ ɔceptionū. τ ꝓm ꝙ est obiectū vni⁹ est aliud a se ipa ꝓm ꝙ est obiectū alterius. Cōtra. aut intelligis ꝙ est plura obiectiue. i. plura obiecta sic ꝙ obm̄ vni⁹ ɔcept⁹ nō est obm̄ alteri⁹: aut ē plura obiectiue. i. est obꝫ plurium ɔceptionū nō tamē ē aliud obm̄ vni⁹ concept⁹ ab obiecto alteri⁹ sed idē. Si ꝑmo modo: aut ipsa res est p̄ise obm̄ ɔcept⁹: τ tūc cū res sit vna tātūmodo non erūt plura obiecta. aut nō ipsa res p̄ise est obm̄ ꝫ aliq̄d aliud factū in ipsa ab intellectu q̄cq̄d sit illud simul cū ipa re est obiectū τ quodcūqꝫ hoꝝ duoꝝ dicat̄ cuꝫ solū sint plura in esse obiectiuo ꝑ responsionem: sequit̄ ꝙ ipsa res p̄ise nō distinguit̄ a se ipsa sed tātūmodo illa entia facta ꝑ intellectum circa rē vel aggregata ex illis distiguunt̄. Si 2° modo dicatur tunc nō est aliqua pluralitas nisi in conceptionibus vel rōnib⁹. τ ꝑ ɔsequēs illi soli distinguuntur τ non res ipsa. ¶ 3^m est tale. nullis rōnib⁹ res ipsa fit non ipsa. ergo nullis rōnibus ipa res fit distincta a se ipsa. Cū igit̄ sine rationibus non sit distincta a se ipsa: ꝑ rōnes etiā non est disticta a se ipsa. antecedēs pꝫ. τ vtraqꝫ consequētia probatur. qz sequit̄. hec res est disticta a se ipsa. ergo alia a se ipsa. τ vltra. igit̄ ipsa non est ipa. Sꝫ dices ad antecedēs ꝙ verū ē intelligendo sic ꝙ nullis rōnibus res ipa fit nō ipa ꝓm rē. vt sortes non fit ꝑ rōnez nō sortes realit̄. ꝫ nō est inconueniēs ꝙ ꝑ rōnē res aliq̄ fiat nō ipsa ꝓm rōnem. vnde res ꝓm vnā rōnē: est nō ipsa ꝓm aliaꝫ. Cōtra. cū dicis rem ꝫ rationē: aut sumis rem τ rōnem simul τ hoc totū dicis nō esse ipsam ꝫ aliā rationē. i. aliud totum aggregatū ex ipa τ alia ratione qualitercunqꝫ intelligi possit aggregatio illa: τ in hoc sensu verum est quod dicitur ꝑ pter alietatem rationum implicatarum. sed sic non est respōsio ad argumentum qz nec contra

hoc inducif. aut sumio rem ipaz psse. fm se q̃ il=
lis rõnibus ↄsideref: ⁊ tũc est sensus q res con=
siderata vna rõne: non est ipsamet ↄsiderata a=
lia rõne. qui sensus ē ex toto falsus cũ eadez res
pluribus ↄsiderationibus ⁊ rõnibus possit ↄcapi
⁊ sic suponif in ꝓposito. ℂ 4m est tale. qꝛ cũ dr
q vna res distinguif rõne a se ipsa: aut intelligi
tur distigui rõne. i. a rõne tanq̃ agēte ⁊ distiguē
te sicut dicimus q intellectus distinguit aliqua
ab inuicē: ⁊ hoc modo impossibile est aliquā rē
per intellectũ vel ab intellectu nõ solum realif
sed obiectiue distigui a se ipsa q̃uis intellectus
vnam rē possit distiguere ab alia ⁊ vnā in se ip=
sa distinguere. s. vnā ei9 ptem ab alia ⁊ vnā me=
dietatē ↄtineri ab alia ⁊ materiā a forma ⁊ om=
nis res q̃ sic in se vere p intellectuz distinguitur
vere in se est cõposita. nulla tamē per intellectũ
a seipsa distinguif siue sit simplex siue composita
sic q ipsa tota sit qd distinguif ⁊ ipsa tota sit a q̃
distinguif. aut intelligif distingui rõne idest per
rõnem tanq̃ p formale distictiuũ: et hoc potest
intelligi dupliciter. vno modo tanq̃ p distincti=
uum intrīsecũ sicut vna res p suā formā intrinse
cam distiguif ab alia vel p aliquam ei9 partem
intrīsecā. ⁊ hoc modo etiaz est impossibile aliq̃
rem fm se distigui rõne a se ipsa cũ ratio non sit
intrīseca rei. alio modo potest intelligi distigui
rõne tanq̃ distictiuo extrīseco sicut dicim9 sbaz
istam distigui ab alia suo accidēte vł qualitate.
⁊ hoc modo etiā impossibile est vnā rem distin=
gui a se ipsa rõne. qꝛ quecũq; distiguif sic per ex
trinseca distictiua: necesse est distigui essētialif
siue se ipsis pmo modo siue aliquo sui sic q non
psse p illa extrīseca distinguif. hoc ptz. qꝛ si in
vna sba sunt plures q̃litates: non ex hoc ipa di=
stinguif q̃litate vel q̃litatibus a se ipsa. qꝛ qua=
litas distictiua non est cõmunis illi quod distin=
guif ⁊ illi a quo distiguif sed alteri tãtum ꝓprie
sed vtraq; vna sba distiguif per suam qualitatez
ab alia sba quadā. ⁊ hec q̃ distinguif est essētialif
alia sba ab alia a qua distiguitur. Si ergo res a
liqua distiguitur rõne ab aliq̃ re: hoc modo ne=
cesse est eas esse distinctas res. ⁊ per cõsequens
impossibile est vnam rē a seipsa rõne distingui.
ℂ 5m est tale. Nulla res distiguitur a se ipsa ali
quo modo propter causationem quarumcunq;
reium in ipsa vel circa ipsam. ergo nulla res di=
stinguitur a se ipsa aliquo modo ꝓpter quascũ=
q; conceptiones vel rationes per intellectum
formatas de ipsa. tenet consequētia per locum
a maiori ad minus. magis enim videref q res
diuerse facte in aliqua vna re ⁊ diuerse actiones
reales deberēt facere rem illam aliquo modo
differre a se ipsa: q̃ considerationes anime. Tũ
quia tales res facte in illa: sunt subiectiue illa.
rationes autem non sunt subiectiue in re sed in
anima. Tum qꝛ realis actio magis est apta trãs
mutare ⁊ diuidere rem q̃ consideratio nostra.
vnde ꝓpter nr̃m affirmare vel negare res non
mutatur. antecedēs ptz. qꝛ si sit aliqua sba hñs
in se plures qualitates distictas: q̃uis ille qua=
litates distinguanf inter se ⁊ aggregata similif:
ipsa tamen fm se precisa a qualitatib9 nõ distin
guif a se. qꝛ nec realiter cum sit vna res nume=
ro indiuisa que est vtriusq; sbm. nec ratione tñ.
Tum qꝛ ille qualitates nõ sunt rõnes sꝫ res ⁊ p
consequēs distigui per illas nõ est distigui p rõ=
nes. Insup quia sicut nichil p rõnem distiguitur
ab aliquo realiter: sic nec per rē distiguitur rõne
ab aliquo. Tũ quia distictio rõnis non est pter
operationē anime. sꝫ tales qualitates sunt in il
la sba preter opationem anime: esto q nũq̃ cõ=
sideretur. ergo per illas nõ distiguitur ratione
a se ipsa ⁊ per cõsequēs nullo modo. Item quia
esto q vna res videatur plurib9 visionib9 licet
visiones ille ab inuicē sint distĩcte: ipsa tamē nõ
distiguitur visione a se ipsa. ita etiā dato q vna
res ↄcipiatur pluribus rõnibus: ipsa non distin=
guitur rõne a se ipsa sed ille rõnes tñ mutuo di
stinguũtur. ℂ 6m est tale. Nullũ ens rõnis disti=
guitur re fm rē vel per rem a se ipso. ergo nulla
res distiguitur ente rõnis vel rõne seu p rõnem
a se ipsa. tenet ↄsequētia satis apparenf. qꝛ non
minus res est ipa q̃ ens rõnis est ipsum. nec il=
lud sibi est magis idem q̃ illa sibi. et sicut eē idē
vel diuersum re est ꝓpriũ rei ⁊ enti reali: sic esse
idem vel diuersum rõne: ꝓprium est enti rõnis.
quare sicut se habet distigui re ad ens rõnis: sic
distingui rõne ad ens reale. Ex quib9 omnibus
videtur q nulla res extra animā distiguitur rõ=
ne a se ipsa imo quecũq; distinguntur ratione:
non sunt eadem res. cũ igitur perfectio attribu=
talis sit vera res extra animā ⁊ non rõ neci õnē
includens cum nõ sint diuerse res extra animaz
iusticia diuina ⁊ sapiētia ⁊ sic de alijs attributis:
sequitur q nullo modo distiguitur rõne cũ sint
eadem res. ℂ Contra eandē ↄclusionem argu=
it Aureolus. 3o. q. viii9 distinctionis multiplicit
⁊ primo sic. Illa que nullā rõnem absolutaz vel
respectiuam determinatā importãt pncipaliter
⁊ in recto sed tñ ↄceptum indeterminatũ cum
cõnotato determinato: nõ dicũt diuersas rõnes.
sed attributa vt iusticia sapiētia itellect9 volũ=
tas eternitas imẽsitas sunt huiõi. ergo non di=

eunt diuersas rõnes nec ↄsequẽter distinguntur ratione. ↄsequẽtia est bona. et maior manifesta est. sed minor ꝓbatur multipliciter. Primo sic. Nã in intellect⁹ volũtas sapiã et hmõi in recto ꝛ principaliter dicũt in se ↄceptũ entis q̄ est denudatus ab omni rõne determinata licet in obliquo dicant aliq̄d determinatũ cõnotatũ vt p̄tꝫ. nã intellect⁹ importat illud cui res sunt presentes in esse obiectiuo. similit̃ volũtas illud q̄d in aliud inclinatur post apprehẽsionẽ intellectiuam. iusticia vero illud quo quis reddit vnicuiqꝫ q̄d suũ est. ꝛ sic de ceteris. ↄstat autẽ φ in omnibus istis ↄceptib⁹ nichil est determinatum principaliter sꝫ solũ cõnotatiue. cũ enim ↄcipio hoc quod dico illud q̄ quis reddit vnicuiqꝫ ꝛc̃. illud quo nõ est aliquid determinatuꝫ sꝫ põt ↄpetere omni rei ꝛ rõni. eodẽ modo põt induci de ceteris attributis. ¶ 2°. ꝓbat̃ eadẽ minor sic. Illud q̄d cum omni re ꝛ rõne coincidere põt: nõ importat determinate aliquã rem aut rõnem. tale. n. importat directe ↄceptũ entis abstrahẽtem ab omni re ꝛ rõne determinata. sꝫ ↄstat φ ↄceptus attributales sunt hmõi vt p̄tꝫ de sapientia que cum sit illud quo verũ ponit̃ in esse ↄspicuo ꝛ ꝓspecto ꝛ obiectiue formato. si hoc fiat ꝑ qualitatem sicut in nobis: illa q̄litas erit sapiã. si vero per essẽtiã sit vt in deo: illa erit sapiã. ꝛ generaliter q̄cũqꝫ res hoc faceret: illa erit sapiã imo etiã digit⁹ ꝛ ita ꝺ alijs attributis. Et si dicat̃ φ coincidit in omnẽ rõnem aliquo addito: non valet. quia q̄litas q̄ est sapiã nr̃a: ꝑ suam ꝓpriam rõnem q̄ est talis res accidẽtalis ꝛ talis qualitas: ponit res in esse formaco. ꝛ similit̃ diuinitas per ꝓpriam rõnem diuinitatis ꝛ nõ ꝑ aliam rõnem mediam: hoc facit. et ita sapiã coicidit in plures rõnes nullo addito. ¶ 3°. ad eandẽ minorẽ arguit sic. Si aliq̄ ratio cõmunis importet̃ per attributũ participata ab omnib⁹ quib⁹ competit illud attributũ: aut erit cõmunis q̄ditatiue sicut animal oĩu animaliũ: aut erit cõmunis q̄si accidẽtalit̃. Sed nõ p̄t dici p̄mũ. Tũ quia deo ꝛ creature aliq̄d esset cõmune q̄ditatiue importãs determinatam rõnẽ: ꝛ tũc illa determinata ratio haberet rõnem superioris ꝛ vniuersalis ꝛ p̄dicabilis inq̄d de plurib⁹ alteri⁹ rõnis ꝛ tunc nõ apparet cur nõ essꝫ gen⁹. Tum q꞉ a sapiã creata ꝛ increata abstraheretur vna cõmunis rõ p̄dicabilis in q̄d ꝛ esset aliquod cõmune vniuocũ sapie create ꝛ increate. Tũ q꞉ tunc a sapiã creata abstraherẽtur due rõnes q̄ditatiue q̄rũ vna nõ ↄtineret̃ sub alia. s. q̄litat̃ rõ ꝛ rõ sapie ↄmunis. constat. n. φ rõ sapie nõ p̄dicat̃ q̄ditatiue de rõne q̄litatis. sꝫ hoc ergo sapiã creata ↄtinebitur sub duab⁹ q̄ditatiuis rõnibus q̄d est ↄ regulam p̄hi in p̄dicamẽtis dicẽtis φ diuersoꝝ generum ꝛ non subalternatim positoꝝ diuerse sunt spẽs et differẽtie. ꝛ idẽ est de omi predicato q̄ditatiuo. Nec p̄t poni 2ᵐ. tũc. n. sequeret̃ φ q̄litas q̄ est in aĩa: non eẽt formalit̃ sapiã sed ꝑ quãdã rõnẽ additã si sapiã in cõmuni diceret quãdã rõnem accidẽtalẽ participatã ab oĩb⁹ sapiẽtijs quod non est verũ. Relinq̄tur ergo φ sapiã non dicat aliquã rõnem determinatam. et idẽ p̄tꝫ de alijs attributis. ¶ 4°. ad idẽ arguit sic. Si attributa dicerẽt ꝛc̃ pari rõne verũ bonũ vnũ ꝛ alia trãscendẽtia dicerẽt aliquã vnam rõnẽ cuꝫ ista sint de attributis. sꝫ ↄstat φ nõ dicũt. si. n. veꝝ diceret aliquã ꝛc̃: illa esset vna ꝛ bona ꝛ vera ꝛ sic ꝓcederet̃ in infinitũ. vñ cũ omis rõ determinata includat istud: ĩpossibile est φ ipsa importaret vnam determinatã rõnẽ. ¶ 5°. ad idẽ sic. Unũquodqꝫ cognoscit̃ ex sua ꝓpria diffinitione. sed ↄstat φ in diffinitione attributi cuiuslibet nichil determinatũ exprimit̃ p̄ncipalit̃ ꝛ in recto sꝫ solum cõnotatiue ꝛ in obliquo. si. n. diffinit̃ sapiã dicetur φ ẽ illud q̄ res obiectiue luceret hoc aũt in recto illud q̄. ꝛ hic nichil determinatũ dicit̃. in obliquo aũt ponit̃ relucẽtia reꝝ obiectiua ꝛ ita de iusticia ꝛ ceteris. ergo nullũ attributuꝫ dicit p̄ncipalit̃ ꝛc̃. ¶ 6°. ad idẽ sic. Impossibile ẽ plures rõnes disparatas de eodẽ p̄dicari q̄ditatiue sequeret̃. n. φ ꝺ eodẽ possent formari plures q̄ditates. sꝫ oĩes ꝑfectiões p̄dicant̃ inq̄d ꝺ deo dicit enĩ Anselmus monolo. 16°. φ si q̄rat̃ de ipsa sũma natura videlicet ꝺ diuinitate quid sit: nichil veri⁹ respõdet̃ q̄ꝫ iusticia. qm̃ sũma natura non ꝓprie dr̃ φ habet iusticiã sꝫ φ existit iusticia. q̄d vero in exẽplo iusticie ratũ esse cõspicit̃: hoc ꝺ omib⁹ q̄ similit̃ ꝺ ipa sũma natura dicunt̃ intellect⁹ ꝑ rõnẽ sentire ↄstrigit̃. q̄cq̄d. n. de illa dicat̃: nõ q̄lis vel quãta sit sꝫ magis q̄d sit ꝺmõstrat̃. illa enĩ ẽ sũma essẽtia sũma vita sũma magnitudo sũma pulchritudo et multa alia q̄ ibi ponit Anselm⁹. ergo iste ꝑfectiones nõ dicũt determinatas rõnes. ¶ 7°. ad idẽ arguit. Si sapiã in cõmuni dicat vnã aliquã rõnẽ determinatam q̄ sit cõmunis deo ꝛ creature: aut illa est absoluta aut respectiua. Nõ 2ᵐ. q꞉ aut poneret respectũ realẽ: ꝛ tũc essent multe relationes cũ tamẽ non ponant̃ aliq̄ reales in deo nisi ꝓprietates ꝑsonales. aut dicerẽt respectũ rõnis: q̄d esse nõ põt. Tũ q꞉ respect⁹ rõnis nõ est ꝑfectio simplr̃ cũ sit ens diminutũ. Tũ q꞉ hmõi respectus fiũt ab intellectu et ita de⁹ nõ essꝫ ꝑfect⁹ nisi aliq̄s in

tellectus fabricaret in eo istos respectus rõnis. Nec põt dici q̃ sint absolute hmõi rõnes. q2 tũc de⁹ nõ esset beat⁹ nisi p talẽ rõnẽ nec iustus nec bon⁹ p essentiã cui⁹ oppositũ clamat veritas fi-dei ꝛ phie. ergo ꝯcept⁹ attributales nõ impor-tãt aliquã determinatã rõnẽ. ꝛ sic ptꝫ minor ꝓ-bata. Ista aũt septẽ argumenta facit Aureolus non ꝯ solũ sctũm doctorẽ sꝫ gñralr̃ ꝯ eum et ꝯ Scotũ. Henricũ. Durandũ. Godofredũ. ꝛ oẽs alios q̃ ponũt hmõi attributa rõnes determia-tas importare ꝛ in hoc dicit oẽs decipi. ¶ Sꝫ 2° loco specialr̃ arguit ꝯ positionẽ sc̃ti docto-ris sic. Tãta est infinitas realis diue eẽntie quã-ta est infinitas s̃m rõnẽ diue pfectionis. eque .n. illimitat⁹ est de⁹ s̃m rẽ: sicut s̃m rõnẽ. Sꝫ nõ ob stante reali illimitatione vel: tota res diuitatis ꝯcipit̃ vno ꝯceptu nec particulant̃ ꝯceptiones de realitate infinite diuitatis. ergo nõ obstãte illimitatione diue pfectionis: tota poterit ꝯcipi vna ꝯceptione. Et si dicat̃ q̃ beati licet totã rẽ diuitatis ꝯcipiãt: nõ tamẽ totalr̃ vnde nõ ade quãt totã rẽ diuitatis. sed q̃d hoc est: verũ ni-chilomin⁹: nõ formãt nec diuidũt aut distigunt diuinã realitatẽ sꝫ totã attingũt q̃uis diminute Et eodẽ modo dicẽdũ videt̃ q̃ attingũt totã p fectionẽ nec equalizãt nec distigũt s̃m diuersas ꝯceptiões. ¶ 3° sic. Manẽte eadẽ causa manet idẽ effect⁹ rõne. sꝫ q̃libet attributũ est infinitũ formaliter. sapieẽni diue nõ est numer⁹ s̃m pro phetã. nec iuie dei est finis aliq̃s ꝛ sic de pfectio nibus alijs. ergo si illimitatio diua ꝛ limitatio i tellect⁹ sunt causa q̃ de diua pfectione formen-tur multe cõceptiones: etiã formabunt̃ de diua sapia ꝛ alijs attributis. Et ꝯfirmat̃. q2 cũ q̃libet pars infiniti sit infinita: q̃libet attributũ pote-rit dici plura ꝛ sic in infinitũ. ¶ 4° sic. Si ex limi-tatione intellect⁹ seq̃ret̃ attributoꝝ distinctio: quãto intellect⁹ esset finitior et magis limitat⁹ tanto ꝯcipet plures pfectiones ꝛ formaret plu-res ꝯcept⁹ attributales in deo. multiplicata .n. causa multiplicat̃ effect⁹. sed angelus inferioris hierarchie habet itellectuꝫ magis diminutũ q̃ꝫ angelus supior et homo q̃ꝫ angelus et rusticus magis q̃ꝫ magister in theologia. ergo rustic⁹ plu res ꝯcept⁹ formabit q̃ꝫ doctor subtilis ꝛ homo q̃ꝫ angelus et angelus iferior q̃ꝫ suprem⁹ et oĩa q̃ sunt absona et ꝯ illud q̃d experimur. ¶ 5° sic. Quãdocũqꝫ est ꝯceptuũ multitudo ꝓpt̃ limita tionẽ ꝯcipiẽtis: oẽs illi cõcept⁹ sunt eiusdẽ rõ nis vt ptꝫ de videntib⁹ albedinẽ clarius ꝛ minus clare. visiones eñi eoꝝ sunt eiusdẽ rõnis. vñ con ceptiones beatorum quas s̃m gradũ maiorẽ ꝛ minorẽ habẽt d deo: eiusdẽ rõnis sunt. sꝫ cõcep-tus attributales sunt alteri⁹ rõnis obiectiue. er go distictio non erit ex limitatione intellectus. ¶ 6° sic. Illud q̃d est sũme vnũ: diuidi nõ p̃t. sꝫ diua pfectio est sũme vna. ergo diuidi ꝛ limita-ri nõ p̃t. ergo nõ sunt ꝯceptiones limitate cõce-ptus attributales. Et si dicat̃ q̃ intellectus põt diuidere ea q̃ sunt adunata in re s̃m cõmẽtato-rem .12° metha̅. cõmẽto .37. dicẽdũ q̃ itellect⁹ põt quidẽ formare diuersos ꝯcept⁹ de eadẽ pfe ctione: nõ tamẽ illã rẽ diuidẽdo aut illã pfectio-nem sic q̃ aliq̃d assumat ꝛ aliq̃d reliquat imo p quãlibet ꝯceptionẽ claudit totã pfectionẽ ꝛ to-taꝫ rẽ. hec ille ibidẽ. ¶ Sꝫ q2 .d. p̃ma .q. p̃ma po nit alia argumẽta q̃ vident̃ ꝯ positionẽ nr̃aꝫ: ea ꝓpter arguit̃ .7°. sic. Quãdocũqꝫ aliq̃ ꝯcept⁹ sic se habẽt q̃ vn⁹ nichil addit ad alteꝝ: necesse ẽ il lud q̃d cõcipit̃ p 2ᵐ fundare penit⁹ eandẽ vni-tatẽ nõ solũ rei sed rõnis imo nec posse p̃mũ a 2° ꝯceptibilr̃ separari. q2 si det̃ oppositũ p̃di-cati: sequit̃ oppositũ subiecti. si eñi illud q̃d p p̃ri mũ ꝯcipiebat̃ habet ꝓpriã vnitatẽ ꝛ põt seorsũ intelligi: 2ᵐ addet sibi q̃d est oppositũ illi⁹ quod ponebat̃. sꝫ si aliq̃s ꝯcipit essentiã diuinam ꝛ post ꝯcipit sapiam vel aliud attributũ: nichil addit ad illud q̃d p̃us ꝯcepit. q2 si sic: aut addit rẽ aut solã formalitatẽ incxistẽtẽ ex natura rei aut rõ-nem fabricatã p intellectũ. sꝫ ꝯstat q̃ nõ addit rẽ aliã alias esset res addita ꝛ ponẽs in numeꝝ q̃d est falsũ. ꝯstat etiã q̃ nõ addit aliã formalita tẽ sine realitate: q2 tũc sapiẽs diuus nõ est sapi-ens realis sed formalis tm̃. p sapiam .n. cũ non sit nisi formalitas: nõ est de⁹ sapiẽs. ꝯstat autẽ q̃ nõ addit solã rõnẽ: q2 tũc tẽporis nõ esset ni-si sapiẽs s̃m rõnẽ q̃d est error. Ex q̃ igit̃ ꝯcipiẽs sapiam nõ addit solã rõneꝫ ad ꝯceptũ essentie nec solã formalitatẽ nec addit realitatẽ: necesse est dicere q̃ nichil addit. ergo ꝯcipiẽdo essẽtiã: cõcipiebat̃ sapia ꝛ bonitas ꝛ hmõi. imo ꝯcepto vno attributo: ꝯcipiũtur oĩa p eandẽ rõnẽ factã ¶ 8° sic. Quñcũqꝫ aliq̃ sunt talia q̃ sub proprijs rõnib⁹ sunt res mere absqꝫ imixtione rõnis aut ꝯcept⁹: si illa nõ ponũt in numerũ: nõ põt vnuꝫ illoꝝ p itellectũ ab alio separari .d2 .n. oppositũ q̃ rõ vni⁹ a rõne alteri⁹ separet̃ ꝛ distiguat̃: seq tur etiã q̃ realitas poterit a realitate separari ꝛ habebit ꝓpriã distictionẽ ꝛ vnitatẽ ꝛ p ꝯñs ille res ad iuicẽ ponẽt i numerũ ꝛ faciẽt dualitatẽ. si eñi d as q̃ rõnes illorũ ponũt i numeꝝ et possit vna ab alia p itellectũ separi: res vero nõ ponãt in numerũ: seqnt̃ q̃ talia sub illis rõnibus non erãt res mere sꝫ res cũ admixtione alicui⁹ q̃d di

stinguit remanēte re penit⁹ indistīcta. sȝ sapiē-
tia inq̃ȝm sapia ⁊ sub ꝓpria rōne sapie: est veris-
sima res absq̃ȝ adnīctione rōnis vel cōceptus.
⁊ iusticia eodē modo. ergo vt sic non ponūt in
numerū nec inq̃ȝm dīna sunt possūt ꝑ intellectū
ꝑscīdi. ¶ 9° sic. Sicut de⁹ vel dīna essētia ē vnū
aliq̃d realr: ita est vnū aliq̃d cōceptibiliter. sed
nichil in q̃ sunt plures est vnū ɔceptibiliter nisi
illi ɔcept⁹ habeant inter se aliquā vniōnē. ergo
necesse ē q̧ ɔcept⁹ exīstētes in deo nō solū īq̃ȝm
sunt res immo inq̃ȝm sunt ɔcept⁹: habeāt inter se
vniōnē ⁊ cōnexionē. alioqui nō erit vnū ɔcepti
bile nec vnum formale obm intellect⁹. ¶ 10. sic.
Illa q̃ sūt oīno vnū in ɔsideratione: nō distīgū
tur rōne. sȝ Anselm⁹ dicit monolo. 17°. q̧ oīa q̃
dicunť de sūma sba dicunť de ea vno modo et
vna ɔsideratione. nō eni ꝭm aliū modū aut sȝ
aliā ɔsiderationē dicunť de ea iusticia aut sapia
⁊ sic de alijs. igiť. ¶ 11° sic. Nō est ꝑfecti⁹ iusticia
illa qualitas creata q̃ est in mēte iusti q̃ȝ dīnitas.
alioqui ꝑfectiones simplr inferiori modo ⁊ ꝑfe-
ctiori attribuerētur creaturis q̃ȝ deo. Similr aūt
nec q̃litas existēs in mēte sapiētis ē ꝑfecti⁹ sapi
entis ⁊ sic de alijs. Sed ɔstat q̧ q̃litas iusticia ē
iusticia ꝑ suā ꝓpriā rōnē. ⁊ similr habit⁹ sapiētie
est ꝑ ꝓpriā rōnem sapia. ergo dīnitas ꝑ ꝓpriaȝ
rōnem erit sapia ⁊ iusticia ⁊ sic de ꝑfectionibus
vniuersis. ex quo sequiť q̧ oīa attributa dicunt
vnicā rōnē dīnitatis. ¶ 12° sic. Sicut deus est q̃
maius excogitari nō pōt in q̃libet ꝑfectione: sic
⁊ rō dīnitatis debet eē sūma in oīi ꝑfectione.
aut igiť se hēt ad omnē ꝑfectionē ꝑ moduȝ sub-
stracti. aut ꝑ modū cuiusdā cōstituti ex eis. aut
per modū inferioris determinātis omnes ꝑfe-
ctiones aliq̃ addito. aut ꝑ modū determinātis
eas nullo penit⁹ addito sȝ q: omnes possūt ex
plicari ꝑ ipaȝ dīnitatē ī ipaȝ coīcidēdo. Nō pōt
aūt dari p̄mū. q: tūc nō essȝ ꝑfectissimus intrīse-
ce sȝ ꝑ modū substracti ⁊ denominatiue ⁊ ꝑ ɔn̄s
nō esset illud q̃ mai⁹ cogitari nō pōt ī omni ꝑfe
ctione. mai⁹ eni essȝ si haberet omnē ꝑfectionē
intrīsece ⁊ q̃ditatiue. Sȝ nec 2ᵐ dari pōt. Tuȝ
quia ꝑfectiones īportāt ɔceptū cōfusionis oīni
determinata rōne carētes ⁊ ita nichil possūt cō-
stituere. Tū quia repugnat dīne ꝑfectioni q̧ cō
stituať ex omnib⁹ ꝑfectionib⁹ tāq̃ȝ totū ex par-
tibus. Tū q: ꝑfectiones dato q̧ dicerēt determi
natas rōnes: amitterēt terminos suos q̃ deberēt
aliquid ɔstituere vel ex eis aliq̃d vnū constitui.
Nec pōt dari 3ᵐ. q: dīnitas cōstitueret ex oīn-
bus ꝑfectionib⁹ in aliquo addito. eēt. n. ibi com
positio ex indeterminato ⁊ determinabili ⁊ nul
lum coȝ esset illud q̃ mai⁹ excogitari nō pōt sȝ
ipsam rōnē. q: ꝓpria rō esset extra omnē ꝑfectio
nem tanq̃ȝ q̃d additū ⁊ determinās. Relinquiť
ergo q̧ 4ᵐ oīnino sit verū. s. q̧ dīnitas sic speci-
ficet oēm ꝑfectionē simplr q̧ per ꝓpriaȝ rōnem
sit q̃dam sūma sapia ⁊ q̃dā iusticia et sic de alijs
vniuersis. ¶ 13°. arguit Aureolus ad huc. d. 45
ꝓbando q̧ nullū attributū distīguať quocūq̃ȝ
modo a dīnitate aut inter se sic. Si ꝑfectiones
hūoi ponerēt intrīsece distīctioneȝ aliquā rōnū
absolutarū quocūq̃ȝ modo vel ꝑ intellectuȝ fa-
bricatarū ita vt dū concipiť dīna volūtas: cōci
pereť aliqua rō absoluta alia a rōne dīnitatis:
oporteret dare vnū de trib⁹. s. aut q̧ rō dīnitatis
se haberet ad alias vt q̃dā ratio disparata. aut
q̃dā ratio ex illis rationib⁹ integrata. aut q̃daȝ
ratio illis substracta. Sed nō potest dari p̄muȝ
q̧. s. rō dīnitatis cōcipi debeat vt aliquid dispa-
ratum a rōne volūtatis aut bonitatis ⁊ iusticie
⁊ sic de alijs. q: ꝭm hoc sequereť q̧ hec ꝓpositio
non esset vera. de⁹ inq̃ȝm de⁹ est sapiēs vel voli-
tiuus. q: nō esset sapiēs ex hoc ipso q̧ est de⁹ q:
non ꝑ rōnem dīnitatis sȝ ꝑ aliam additā. Et ite-
rum vna rō disparata non p̄dicať de alia in ab-
stracto sȝ tm̄ denominatiue. vn̄ non pōt dici q̧
dīnitas esset sapia vel volūtas sȝ solū denomi-
natiue dīnitas est sapiens aut volens. Nec pōt
dari 2ᵐ. q: tūc rō diuinitatis nō esset simplicissi
ma ratio ⁊ indiuisibilis cū integrareť ex oīni-
bus hūoi rōnib⁹ immo nec haberet vnitatē ~~con-~~
~~tinuitatis~~ *communitatis*. quia quātitas ɔtinua in deo nō est.
Nec vnitatē simplicitatis q: illa omnē pluraIi-
tatē excludit ⁊ actu ⁊ potētia. Nec cōpositiōis
nā talis vnitas exigit q̧ vnū sit act⁹ ⁊ aliud po-
tentia q̃ omnino repugnāt dīnis ꝑfectionibus.
Nec pōt dari 3ᵐ. s. q̧ rō dīnitatis debeat cōcipi
substracta alijs rōnib⁹. Tūc eni esset imꝑfectior
omnibus ⁊ ꝑficereť ꝑ oēs ⁊ ɔpareť q̃si mate
rialis. vn̄ cū concipi non possit vt rō disparata
nec vt integra nec vt alijs substracta: necesse ē
q̧ cōcipiať vt idētificata intrīsece ⁊ indiuisibilr
cuilibet ꝑfectioni. ergo hūoi ꝑfectiones non di
stinguntť penes intrīsecas rōnes sȝ tm̄ extrīsece
penes ɔnotata. ¶ 14° sic. Idē ē iudiciū d̄ vna ꝑ
fectiōe q̧ possit vl' nō possit coīcidere cū ratiōe
diuinitatis ⁊ de oīnib⁹ attributis. sed si accipiať
vna ꝑfectio: statī demōstrari pōt q̧ nō addit rō
nem intrīsecā ad rōnē dīnitatis immo est simpli-
cissime eadē rō indistīguibilis ītellectu. Accipia
tur. n. exēpli grā velle dīnū. nō est dubiū q̧ eq̃ ī-
trīsece dīnitas est volitio q̃ȝ intrīsece ē volitio il
la q̃litas q̃ est in volūtate. ɔstat aūt q̧ ad rōneȝ

intriſecā illꝰ q̄litatis q̄ dr̄ volitio: rō volitionis nichil addit intriſece q̄uis addat extriſece trā ſitū ſup volitū. vñ cū illa q̄litas reſolui non poſ ſit in duas rōnes intriſecas abſolutas quaꝝ vna exprimat ꝓpriā q̄ditatē altera q̄dē q̄ditatē vo litionis: manifeſte pꝫ q̄ nō erūt due rōnes i di uinitate quaꝝ vna ſit q̄ditas volitionis alia q̄ ditas diuinitatis imo erit vna ſimpliciſſima ratio itriſece. q2 diuinitas ipa: erit q̄dā volitio multo i timiꝰ ꝛ ſimpliciꝰ q̄ꝫ qualitas illa q̄ eſt in mēte vo lētis. alioqui pfectiones ſimplr̄ magis erūt extri ſece diuinitati q̄ꝫ creaturis. Et q̄d dictū eſt de vo litione: pōt ꝓbari d̄ rōne iuſticie cōparādo eam ad q̄litatē q̄ ē in mēte iuſti ꝛ ſic d̄ alijs. ergo om nes pfectiones ſimplr̄ coīcidūt intriſece in rōnē diuinitatis. nec poſſūt ab itellectu vere apphēdi vt alie rōnes a rōne diuinitatis ſꝫ p modū eiuſdē rōnis debet itelligi. ꝛ tñ penes extriſeca dr̄ plu res ꝛ plura nomina ſortiri. ¶ 15°. ſic. Si volun tas diſtigueret rōne abſoluta a rōne diuinitatis: vel iſta diſtictio eſſet in ipis ex ope itellectꝰ vel ex natura rei ꝛ ſine omni ope itellectꝰ. Sꝫ mani feſtū eſt q̄ p̄mū dari nō pōt. licet. n. in aliq̄ com poſito q̄ntitatiuo poſſit imediate acq̄ri diſtin ctio nullo modo abſoluto acq̄ſito ſicut videmꝰ q̄ lignū diuidi pt̄ vel realr̄ vel p itellectū in du as ptes: tamē in re idiuiſibili dia nō pt̄ q̄ intel lectꝰ imediate ponat diſtictionē niſi p hoc q̄ ſub ſternit aliq̄d ꝛ fabricat aliq̄d ſubſtractuꝫ illi di ſtinctioni. ſm̄ hoc ergo itellectꝰ nō poterit pfe ctiones in diuinitate diſtiguere imediate fabricā do diſtictionē: niſi q̄tenꝰ fabricat rōnes ſubſtra ctas illi diſtictioni. ꝛ p cōſequēs ſine ope intelle ctꝰ nō ſolū nō erit ibi diſtictio hmōi pfectionuꝫ vel pfectionaliū rōnū. imo nec ipſe met rōnes p fectionales ſunt ibi. nō ergo erit deus pfectꝰ nec iuſtus nec ſapiēs ſine ope itellectꝰ q̄d eſt errone um. Cōfirmat̄. q2 a deo adheret diſtictio hmōi rōnibꝰ: q2 nec etiā itelligi poſſunt ſine ꝓpria v nitate. ex hoc eni q̄ itelligimꝰ ſapiam: intelligi mus eam vt rōnē diſtictā ita q̄ ſi itriſece ꝛ in re cto diceret rōnē determinatā ꝛ abſolutā: ipoſſi bile eſſet eam poni alicubi ſine iſta diſtictione. vñ pꝫ q̄ nichil ē dictu pfectiones iſtas iporta re determinatas rōnes intrinſece ꝛ abſolute et eas eſſe in deo ſecluſa diſtictione quā poſt mo dū ponit circa eas ꝯſideratio intellectꝰ. nullo q̄ dem modo pt̄ ſup illas imediate addere diſtin ctionem quaſi diuidēdo eas niſi eſſent ibi quaſi partes in potētia ſicut in cōtinuo videmꝰ. Nec etiam poteſt dari 2m. ſ. q̄ diſtinctio hmōi rōnuꝫ abſolutaꝝ ſit in deo ſine ope itellectꝰ. manifeſtū

eſt. n. q̄ diſtiguerentur ſe totis cū formalitas et q̄ditas ꝛ realitas ſint idem etiā ſm̄ ponētes for malē diſtictionē. ſm̄ hoc ergo eſſet in deo q̄daꝫ aceruus reꝝ totalr̄ diſtictaꝝ q̄d omnino abſur dum ē. Cōfirmat̄. q2 ſi ēēnt rōnes abſolute in tellectꝰ totalr̄ preſcideret vnā ab alia ꝯcipiēdo totam vnā rē diſtictē aliā nō cognoſcēdo. ꝛ ſi ta lis diſtictio eſſet in re: inconuenientabile ēēt qui ſe totꝫ eſſēt diſticta ex natura rei ꝛ p conſequēs totalr̄ ꝛ ſimplicr̄ q̄d nullo modo ſtare pōt. Relinquit̄ ergo q̄ iſte pfectiones nō habeāt rōnes intriſe cas abſolutas diſtictas a rōne diuinitatis factas ope re itellectꝰ aut exiſtētes i deo p ſe ꝛ ex natu ra rei. ꝛ p ꝯñs nec aliquo modo ſunt rōnes diſti cte intriſece ſꝫ vna ſimplex rō diuinitatis. ¶ 16°. arguit̄ ſic. Q̄ñcūq3 aliq̄d p̄dicatū dr̄ de aliq̄ ſub iecto cū reduplicatione ſubiecti: neceſſe ē q̄ p̄di catū includat̄ intriſece ꝛ in recto in rōne ſubie cti. ꝛ ꝓpt̄ hoc iſta ē vera. homo inq̄ꝫm homo eſt aīal. q2 aīal intriſece includit̄ in rōne hoīs et eiꝰ q̄ditate. reduplicatio nāq3 denotat p̄dicatuꝫ in eſſe ſubiecto nō p aliq̄d aliud ſꝫ p ꝓpriā rōneꝫ. Sed Augꝰ dicit ſapiam in diuis p̄dicari d̄ eſſen tia cuꝫ reduplicatione eſſētie. 7° de trini. ca. 5°. ait eni ſic. Eſſētia eo q̄ ē eſſētia: eſt ſapiētia. con ſtat aūt q̄ iſta duo eq̄pollēt. ſ. eo q̄ ꝛ inq̄ꝫm. ver ba aūt eiꝰ dicētis: q̄ nō eo v̄bum quo ſapia. q2 verbū nō ad ſe dicitur ſapia vero eo q̄ eſſētia. ꝛ ſubdit rōnem. q2 licet v̄bum ſit ſapia: nō tamen eo v̄bum q̄ ſapia. q2 v̄bū relatiue: ſapia vero eſ ſentialr̄ intelligit̄. ergo neceſſario rō diuine ſapiē tie includit̄ intriſece in rōne eſſētie. vl̄ iſta non eſt vera: ſapia eo quo eſſētia. cōſtat autē q̄ non includit̄ in rōne eſſētie p modum partis cuꝫ rō diuinitatis ſit ſimpliciſſima. ergo neceſſe ē q̄ to taliter includat̄ in ea intriſece ꝛ i recto q̄uis ex triſece diſtiguatur in cōnotato. ¶ 17°. arguit ſic. Phs dicit. 4° methaᶜ q̄ rō quā ſignificat nomē eſt diffinitio. ſꝫ Augꝰ dicit. 6°. d̄ trini. ca. 4°. q̄ iu ſticia ſapia ꝛ ſic d̄ alijs pfectionibus: idem ſignifi cāt. Et ſimilr̄ li. 7°. ca. 5°. dicit q̄ cū dr̄ ſapia aut iuſticia i omnibus iſtis eſſentia oſtēditur et de mōſtrat̄. ergo rō eſſētie ꝛ eiꝰ diffinitio p iſta no mina imediate ſignificabit̄ ſm̄ Auguſtinū. con ſtat aūt q̄ nō ſunt ſynonima. neceſſe eſt ergo q̄ ſic rō eſſentie importet̄ p iſta q̄ cū hoc: aliud ex triſecū importetur. ¶ 18°. arguit ſic. Nam dicit Auguſtinꝰ. 6°. d̄ trinitate ca. p̄mo. q̄ eadē q̄ ppe eſt virtus ꝛ ſapia. Et capitulo. 7°. dicit q̄ eadē eſt bonitas que magnitudo ꝛ ſapiētia ꝛ eadem veritas que illa omnia. Sed manifeſtum eſt q̄ hmōi p̄dicationes in abſtracto falſe redduntur

ex hoc ipso ꝙ alie rationes ꝑ s̄m ꝛ ꝓdicatū im-
portāꝛ. qḋ apparet ex hoc ꝙ abstractū significat
suā rōnē cū p̄cisione om̄is rōnis alteri⁹ q̄ nō in
cluditꝛ in ipa. humanitas. n. est humanitas tm̄
s̄m Auicennā. 5°. metha᷒ ca. p°. q̄cq̄d ergo ꝓdi-
caꝛ de humanitate denotaꝛ ꝓdicari de ea cū p̄-
cisione om̄is alterius rōnis ab humanitate. et ꝑ
ꝯn̄s nulla rō q̄ ꝓdicaꝛ de ea: pōt esse p̄cisa ab ea
imo necessario ē inclusa. et si illa sit simplex: ne-
cessario est eadē. cū ergo rō magnitudinis in ab
stracto ꝓdiceꝛ de diuinitate in abstracto s̄m Au-
gustinū q̄ dicit ꝙ ipsa magnitudo est ipa d̄itas
ꝛ ipsa diuinitas est ipsa magnitudo: necesse est ꝙ
rō magnitudinis q̄tūcūq̄ p̄scindaꝛ: includaꝛ in
rōne diuinitatis q̄tūcūq̄ abstrahaꝛ ꝛ p̄scidatur.
includi aūt nō pōt nisi ꝑ idētitatē. ergo relinqꝛ
ꝙ rōnes omniū ꝑfectionū nō sint aliud intrinse-
ce ꝛ in recto q̄ ipa ratio diuinitatis s̄z Augustinū
¶ 19°. arguit sic. Quicūq̄ aliquid est hoc vel il-
lud essētialiter: oportet ꝙ sit ipsū q̄ditatiue ac
formaliter ꝛ diffinitiue. alias diffinitio exp̄mens
essentiā nō exp̄meret q̄ditatē. cui⁹ oppositū di-
cit ph̄s. 7°. metha᷒. s̄z Augustin⁹ ait libro d̄ cog-
nitione vere vite ꝙ rō veraciꝛ ꝓbat deū eē vi-
tam sapiam ꝛ veritatē ꝛ iusticiā ꝛ eternitatē es-
sentialiter. ergo veraciꝛ ꝓbat deū esse oīa ista
q̄ditatiue ꝛ formaliꝛ ac diffinitiue ꝛ ꝑ ꝯsequēs
intrinsece ꝛ in recto nō est ibi alia q̄ditas nec ra-
tio diffinibilis aut formalitas nisi diuitas ipsa.
Et si dicaꝛ ꝙ Augustin⁹ itelligit ꝙ est om̄ia illa
essentialiꝛ qꝛ realiꝛ: nō valet q̄dē. qꝛ q̄ditas ꝛ es
sentia idē sunt. ꝛ ꝑ ꝯn̄s aduerbia descēdētia ide:
idē significabūt. est igiꝛ diuitas om̄ia ista essētia
liꝛ ꝛ q̄ditatiue. ¶ 20. arguit sic. Impossibile ē ꝙ
aliq̄d ꝓdiceꝛ s̄baliꝛ nisi significet s̄baꝫ. aut essentia
liꝛ nisi significet essētiā ei. aut accidētaliꝛ nisi sig-
nificet acciñs illi⁹ rei. s̄z Boeci⁹ dicit i li. d̄ tri. Ue
ritatē s̄baliter ꝓdicari de bonitate ꝛ iusticia ac d̄
ceteris om̄ib⁹. ꝛ i fine libri ꝯcludit ꝙ bonitas iu
sticia veritas omnipotencia s̄ba immutabilitas
d̄tus sapia ꝛ q̄cq̄d excogitari potest s̄baliter de
diuinitate dicuntur. ꝛ concludit interrogādo. hec
si recte ꝛ ex fide se habēt vt me instruas peco. q̄
si dicere velit ꝙ ista oportet tenere ex fide. er-
go de mente ipsius fuit ꝙ omnes iste perfectio
nes significent substantiam ꝛ essentiam et non
solum realitatem ipsius imo ꝛ quiditatem cum
non differat realitas a quiditate. ¶ 21°. arguit
sic. Illa nomina que ne tollāt diuinam simplici
tatē ꝛ compositionē ponāt in ea: oportet ꝙ ostē
dāt circa ipsam q̄d nō est aut aliq̄d eorum que

consequuntur naturam vel oꝑationē. talia q̄dē
non addūt ad diuinitatē intrisecam rōnē s̄z tm̄
extrisece cōnotata. s. q̄d nō est aut habitudinē
quādā ꝛ similia. s̄z Damascen⁹ dicit li. p̄mo. 12°.
ca. ꝙ si deum dixerim⁹ increabilē sine p̄ncipio in
corporeum imortalē eternū bonum ꝛ similia: ꝛ
s̄bales differētias dixerim⁹ ꝛ tot cōnexus: non
simplex erit sed cōposit⁹ qḋ vltime impietatis ē.
Et ex hoc subdit ꝙ oportet nō singulū eoꝝ sig-
nificare s̄m s̄bam sed q̄d nō est ostēdere. vt icor
ruptibilē incorporeū inuisibilē: significaꝛ ꝙ non
incepit nō corrūpitur nō videꝛ. aut ostēdere ha
bitudinē quādam: vt dn̄s creator. aut ostēdere
aliq̄d eoꝝ q̄ assequuntur nām ꝛ oꝑationē: sicut
bon⁹ ꝛ iustus ꝛ sc̄tūs. ergo d̄ mēte ei⁹ fuit ꝙ ista
nomina nō ponūt circa diuitatē aliq̄ multiplicē
rationē sed significāt eandē rōnem diuitatis ad
dendo vel apponēdo quandā extrisecam cōno-
tationē. Et ē notādū ꝙ aīt ista nomina nō signi
ficare s̄bales differētias: nec s̄m s̄bam ꝑ hoc in-
nuens ꝙ nō significant res q̄ditatiuas additas
diuinitati. ¶ 22°. arguit sic. Illud qḋ cōgrue rū
detur ad interrogationē factā ꝑ q̄d de aliq̄: ē de
quiditate ꝛ formali rōne ei⁹. propꝛ hoc enī ph̄s
p̄mo Thopicoꝝ ꝓbat ꝙ gen⁹ ꝛ diffinitio ꝛ sp̄es
predicanꝛ in q̄d pro eo ꝙ respōdētur ad iterro
gationē factā ꝑ quid. Et similiꝛ porphiri⁹ idē di
cit. sed Anselm⁹ monolo. 16°. determinat ꝙ si q̄
ratur q̄d sit ipa sūma natura: nō ꝓprie dicitur ꝙ
habeat iusticiā s̄z existit iusticia. ideo cū diciꝛ iu-
sta: ꝓprie itelligiꝛ existēs iusticia ꝛ ratio ꝯseqꝛ
vt non dicat qualis sit sed quid sit. ꝛ subdit q̄c-
quid igiꝛ de illa dicaꝛ: ꝛ loquiꝛ de diuitate nō q̄
lis vel quāta s̄z magis q̄d sit demonstratur. hec
Anselm⁹. Ex q̄bus ꝑꝫ ꝙ ad iterrogationem fa
ctam per q̄d de ipsa diuitate: s̄m eum vere res-
pondeꝛ ꝙ est q̄daꝫ iusticia ꝛ q̄dā bonitas ꝛ q̄dā
vita. ergo d̄ mēte ei⁹ est ꝙ om̄ia ista essent de q̄
ditate diuitatis. constat aūt ꝙ diuitas dei ē sim
plicissima ꝛ vnitissima ꝛ ꝑ ꝯsequens omnia at-
tributa sunt vna rō q̄ditatiua diuitatis nichil ad
dentia intrisece sed tm̄ extrinsece. ¶ 23°. argu
it sic. Nam idem capitulo. 17°. statim mouet q̄-
stionem quomodo si illa sūma natura fuerit tot
bona: non erit composita ex pluribus bonis: et
subdit respondendo ꝙ nō est plura bona s̄z vnū
bonum pluribus nominibus signatum. Et sub-
dit ꝙ cum nullo modo illa natura sit composi-
ta ꝛ tamen omnimode tot illa bona sit: necesse
est vt omnia illa nō plura sed vnum sint et q̄li
bet eorum idem est qḋ omnia siue simul siue sīt

gula. vnde cum dicitur iusticia vel essentia: idez significat vna quod alia vel singula ⁊ omnia. et subdit q̄ quicquid essentialiter dr̄ de sūma sba vno modo ⁊ vna cōsideratione dr̄. ⁊ infra. illa sūma essentia nullo modo sic est aliqd vt illud idē s̄z alium modum vel aliam cōsiderationem sit. qz quicquid aliquo modo est essentialiter: hoc totum est quod ipsa est. nichil igitur de ea vere dicitur in eo q̄ qualis vel quāta sed in eo q̄ qd ē totum accipitur. hec Anselmus. Sed constat q̄ ista vera nō essent si perfectiones attributales importarent aliquas rationes alias a rōne diuinitatis siue rōnes ille qditatiue essent per operationem tm̄ siue ex natura rei inessent. igit̄ omnes diue perfectiones coincidunt i eandem rem ⁊ rationem diuinitatis. ℂ 24°. arguit sic. Nam magister in p̄mo. d. 8ª. exponēs illud Augustini q̄ dixit eūdē deū multipliciter dici. ait q̄ hoc non dicit propter diuersitatem accidētium vel partium sed propter multiplicitatē ⁊ diuersitatē nominū que de deo dicuntur. q̄ licet multiplicia sint: vnū tamen significāt. s. naturā diuinam. hec magister. Sed hoc nō esset verū si importarēt plures rōnes intrīsece siue per cōsideracionem intellect⁹ siue ex natura rei. tūc enim nō significarēt naturā diuinā siue diuitatem ipsam. s̄z aliam rōnem ⁊ aliā qditatem cū rō quā significat nomē sit sua diffinitio. ergo manifeste patet q̄ s̄m eum oīa attributa significarēt vnaz simplicē rōnem diuitatis siue nature diue intrīsece ⁊ i recto. ℂ 25°. arguit sic. Nam magister hoc dicit expresse. d. 45. ita vt nō indigeat expositione. ait enī q̄ cum dr̄ deus scit ⁊ de⁹ vult: essētia diuina predicatur ⁊ de⁹ esse nūciatur. cū autem additur oīa vel aliquid aut aliqua: essētia qdem diua predicatur nō simpliciter ⁊ absolute sed ita vt sciētie q̄ ipsa est: omnia subiecta esse mōstrentur. et volūtati que ipsa eadez est: aliquid vel aliqua subiecta esse dicātur vt talis sensus fiat. deus scit omnia. i. deus est cuius sciē tie que ipse est: omnia sunt subiecta. hec ille. vbi expresse patet q̄ magister fuit huius intētionis. ℂ 26°. arguit sic. Si bonitas ⁊ sapiētia distinguūtur ratione ⁊ sunt idē realiter in deo: hoc dicitur pro tanto quia de eadem re que est bonitas: habētur diuerse rationes in itellectu nostro. sed propter hoc nō oportet illam distictionem ponere. agitur. Minor patet. quia si propt̄ hoc q̄ de eadem re habētur distīcte rationes in intellectu diceretur talis res distingui a se ipsa: tunc pari fortiter diuinus intellectus diceretur distinctus a se ipso s̄m rōnem propter hoc q̄ alia ratio habetur de ipso dum consideratur vt intelligit deum ⁊ alia dum intelligit creaturas. consequens est falsum vt patet. nam articulus parisiensis. 148. sic dicit. q̄ alius est intellectus in ratione s̄m q̄ deus intelligit se et alia. error. quia licet sit alia ratio intelligendi: non tamen alius intellectus s̄m rationez. ℂ 27°. arguit̄ sic a quodaz. Si diuina attributa distinguerentur ratione: hoc videretur propter auctoritatē cōmentatoris. 12°. methaphisice commento. 38° dicentis. In his que sunt forma non in materia: dispositio vel dispositum reducūtur ad vnū in esse et duo in consideratione. sunt ergo vna res ⁊ duo composita ratione vel cōsideratione. et ibidem subdit. Intellectus enim natus ē diuidere adunata in esse in ea ex quibus componitur. et in fine cōmenti dicit q̄ magna est differentia inter ea que differūt in intellectu ⁊ in esse et que differūt in intellectu tm̄ ⁊ subdit. Multiplicitas ergo in deo nō est nisi in itellectu differentia non in esse. videtur itaq̄ ex hoc q̄ commentator sensisset tales perfectiones esse idem realiter in deo sed destingui s̄m rationem. Sed hoc non debet mouere ad ponēdum distictionem talem. quia cōmentator in prima auctoritate allegata accipit dispositionem ⁊ dispositūz pro subiecto ⁊ predicato ꝓpositionis que sunt termini ⁊ non res extra. vnde dicit ibidem. cūz intellectus componit aliquam propositionem ex dispositione ⁊ disposito in talibus rebus ⁊c. constat autem q̄ intellectus nō componit propositionem nisi ex terminis et non ex rebus extra. Et antea dicit ibidem. Quādo fuerit dispositio considerata et dispositū in eis que nō sunt in materia: tunc reducuntur ad vnam intencionem omnibus modis ⁊ nullus erit modus quo distinguatur predicatum a subiecto et disposito. ecce q̄ pro eodem ponit subiectum ⁊ dispositum ⁊ predicatum vocat dispositionem. Et in speciali loquitur de propositione in qua de deo predicatur terminus concretus. verbi gratia. deus est viuus. deus est sapiens. Et est itentio eius q̄ in huiōi ꝓpositionibus: s̄bm ⁊ predicatū supponunt pro omnino eodē ex parte rei sub alia tamē ⁊ alia ratione. ita q̄ predicatum et s̄bm differūt rōne et sunt nomina synonima. et qz supponunt ꝓ eodē a parte rei: dicit q̄ reducuntur ad vnū in esse. Est ergo intēs ei⁹ q̄ vna res hēt duo nomina. s. s̄bm et p̄dicatū et duos cōcept⁹ differentes. sed non intendit q̄ res differat a se ipsa

rōne sed solū vna ratio ab alia rōne. Similiter
cum dicit ꝙ intellect⁹ ē nat⁹ diuidere ꝛc. nō in-
tēdit ꝙ rē omnino simplicē itellect⁹ sit natus di
uidere. sed intēdit ꝙ itellect⁹ ē nat⁹ diuidere .i.
diuisim itelligere vel diuisa esse cognoscere ꝛ di
uisim significare q̄ sunt ꝯiūcta vel adunata in re
sicut mā ꝛ forma. Et ꝙ hec sit ei⁹ intētio ꝑʒ. nā
vbi sup̄ dicit. Intellect⁹ .n. nat⁹ ē diuidere adu-
nata in esse in ea ex quib⁹ cōponit̄: q̄uis nō di-
uidat̄ in esse sicut diuidit mām a forma ꝛ formā
a cōposito ex mā ꝛ forma. ¶ Alteri⁹ arguit̄. Si
diuina attributa distiguant̄ rōne: aut hoc erit ꝑ
intellectū cōparantē diuā ꝑfectionē ad creatu-
ras aut ꝑ intellectū cōparātē eam ad intra. sed
neutra pars rōnabilr̄ dari pt̄. ꝙ eni non p̄ma ps
ꝓbat̄ fm̄ hēricū ꝛ alios: noue vijs. ¶ Prima
talis ē. De⁹ ab eterno circūscripta oīm creatu-
ra itellexit essētiā suā sub rōne veri ꝛ voluit sub
rōne boni. sʒ rō veri ꝛ boni ꝛ cōsimiles sunt rō-
nes attributales. ergo videt̄ ꝙ in deo distiguā-
tur ꝑ cōparationē ad intra circūscripta oīm cō-
paratione ad creaturas. ¶ 2ª. talis est. Dato ꝙ
nō esset possibilis creatura: adhuc vbū in diuis
emanaret ꝑ modū intellect⁹ ꝛ spūs sctūs ꝑ mo
dū volūtatis. sʒ hoc nō esʒ nisi volūtas ꝛ itelle-
ctus distiguerētur alioqui eque emanaret vbū
ꝑ modū volūtatis sicut ꝑ modū itellect⁹ si penī-
tus essent idē. ergo volūtas ꝛ itellect⁹ distigun
tur in deo ꝑ cōparationē ad intra ꝛ nō ꝑ cōpara
tionē ad creaturas. ¶ 3ª. talis est. Vbicūqʒ ē re
perire maiorē differētiā ꝛ minorē: ibi videtur ꝙ
minor habet ortū a maiori. sʒ in deo ē realis di-
stinctio ꝑsonaꝝ q̄ maior est q̄ʒ distictio attribu-
toꝝ fm̄ rōnē. igit̄ ista reducit̄ ad illā. imo si p̄ma
pōt esse in deo sine cōparatione ad creaturam:
similit̄ ꝛ 2ª. ¶ 4ª. talis est. Si attributa distin-
guerent̄ ꝑ cōparationē ad pluralitatē realē co-
rum i creaturis reptaꝝ: de⁹ nō diceret̄ bon⁹ aut
sapiēs ꝛ sic d̄ alijs ꝑfectionib⁹ fm̄ rōnē formalē
sʒ fm̄ causalitatē effectiuā vt pote q2 ista diffun
dit i creaturis. sʒ hoc ē impossibile. q2 fʒ hoc nō
magis diceret̄ q̄ʒ lapis: cū eq̄ creauit lapidem si
cut bonitatē creature. ergo attributa nō viden
tur distigui ꝑ ꝯparationē ad creaturas sed ꝑ cō
parationē ad intra. ¶ 5ª. talis est. Fundamēta
emanationū nō distigūt̄ ꝑ cōparationē ad crea
turas. sʒ intelligere ē fundamētū ipsius dicere.
et amare est fundamētū spirationis actiue q̄b⁹
emanāt diue ꝑsōe. ergo distictio amoris ꝛ itelle
ctionis attēdit̄ penes intra ꝛ nō ꝑ cōparationē
ad creaturas. ¶ 6ª. si distictio istaꝝ rōnum non
posset assumi nisi ex reali distictione ipaꝝ repta
in creaturis: nō posset distigui rōne i deo. sʒ veꝝ
ꝛ bonū in creaturis nō distigunt̄ fm̄ rē sʒ tm̄ rō-
ne. nō ergo distiguerētur i deo fm̄ rōnē qd̄ ē fal
sum cū sint attributa. ꝛ ꝑ ꝯn̄s falsū est ꝙ distigu
antur ꝑ cōparationē ad extra. ¶ 7ª. ē talis. Im
perfectū: actū hēt a ꝑfecto ꝛ nō ecōtra. sʒ rōnes
attributales ꝓut sūt in deo ꝑfecte sunt. ꝑfectior
eni ē sapia dei q̄ʒ q̄cūqʒ creata sapia. ergo distin
ctio ꝑfectionū hmōi ꝓut ē in creatura sumit or-
tū a distictione fm̄ rōnē q̄ est i deo ꝛ nō ecōtra.
¶ 8ª. talis est. Causa p̄cedit effectū. Sʒ hmōi ꝑ
fectiones ꝓut sunt i deo sunt cause earū dē ꝓut
sunt i creaturis. ergo distictio eaꝝ in deo p̄cedit
earū distictionē ꝓut i creaturis nec sumit̄ ab eis.
¶ 9ª. talis ē. Intellect⁹ diu⁹ pōt reducere ad a
ctū q̄cq̄d est in potētia in diua essētia negotian-
do circa ipaʒ. sed licet diua eēntia sit simplicissi-
ma ꝛ apphēsibilis sub rōne simplicissima a diuo
intellectu: nichilomin⁹ ipa est in potētia ad plu
ralitatē attributoꝝ. ergo itellect⁹ diuus negoti
ando circa essētiā simplici intelligētia apphēsaʒ:
poterit negotiādo: ad actū reducere multitudi
nē attributaliū rōnū. sic ergo ꝑʒ ꝙ nō p̄t dari p̄
ma pars diuisionis posite. ¶ Sʒ ꝙ nec 2ª pars da
ri possit arguit̄ fm̄ Godofredū ꝛ Durādū ꝛ ali-
os: decē medijs. ¶ Primū ē tale. Q̄cūqʒ aliq̄
differūt alicubi fm̄ rē ꝛ alibi fm̄ rōnē: differētia
eoꝝ fm̄ rōnē accipit̄ a differentia eoꝝ fm̄ rem.
dextrū .n. ꝛ sinistrū in animali: differūt fm̄ rē. sʒ
rōnem vero: in colūna. ꝓpter qd̄ differentia de
xtri ꝛ sinistri in colūna: ortū hēt ab eoꝝ reali dif
ferētia quā habet in aiali. dextrū .n. in colūna nō
dicit̄ nisi ꝑ respectū ad aliqd̄ aial. sʒ constat ꝙ iu
sticia ꝛ sapia ꝛ cetera attributa inueniunt̄ i crea
tura disticta fm̄ rē: i deo vero fm̄ solā rōnē. er
go distictio eoꝝ fm̄ rōnē sumi debet in eo a rea
li distictione eorūdē repta in creaturis. ¶ 2ᵐ ē
tale. Or talis ē distictio inter attributa in deo
qualis est inter dispositionē ꝛ dispositum in eo
habent enim se attributa in deo per modum cu
iusdam dispositionis quia videtur disponi diui-
nitas per sapientiam iusticiam bonitatē. Sed
cōmentator dicit .12°. methaᶜ. cōmento. 38°. ꝙ
cum intellectus intelligit dispositionem et di-
spositum in deo: non intelligit ex eis nomina sy-
nonima ita ꝙ propositio sit fm̄ nomen non fm̄
intentionem. sed intelligit ea esse differentia fʒ
assimilationem sicut intelligit multa fm̄ simili-
tudinem. Si enim intellectus nō accepisset di-
spositionē ꝛ dispositū in reb⁹ cōpositis: nō possʒ
intelligere nōs eoꝝ nec declarare eas. ergo ex di-
ctis cōmētatoris videt̄ ꝙ distictio attributorū

acipiatur ꝑ intellectū ꝑ comparatiōem ad res materiales i q̄b⁹ sꝫ rē distiguntur. ¶3m est tale. qꝛ illud qḋ sm se ē vnū simplr si ꝯsiderēt tm̄ sm se ita hēt ꝯsiderari sm vnā rōnē simplicissimaꝫ sicut hēt eē vnū simplicissimū. rō eni rei: adeq̄t. rō q̄dē albedinis: nō excedit albedinē nec ecōuerso. sꝫ de⁹ est sm se simplicissim⁹ et in eē. ergo habet ꝯsiderari sm vnā simplicissimā rōnē. et ꝑ ꝯñs si hēt ꝯsiderari sm plures rōnes: erit ꝑ ꝯpatiōnē ad extra. ¶4m ē tale. Sic videt̄ esse ḋ distinctione attributoꝝ in deo: sicut est de pluralitate alioꝝ q̄ differunt sm rōnē in eo. sꝫ pluralitas ideaꝝ i deo sumit̄ ꝑ cōparationeꝫ ad extra qꝛ distiguntur sm formas ꝛ nās repsentatas. ergo distictio attributoꝝ acapiet̄ ꝑ cōparationeꝫ ad creaturas. ¶5m est tale. Sic distiguntur attributa in deo sicut itellect⁹ est apt⁹ nat⁹ distictionē ponere. sꝫ itellect⁹ nō est apt⁹ nat⁹ ponere distictionē sm rōnē in eo qḋ ē idē sm rē nisi ex aliq̄bus q̄ sūt plura sm rē. sicut pꝫ ꝙ rōnez gñris ꝛ differētie acapit ex diuersis sm rē vt pote ex operātib⁹ vel opationib⁹. eadē. n. albedo ꝯcipit̄ sub rōne coloris ex motione visus ꝛ sub rōne albedinis ex hoc qḋ ē disgregare visum. et similit̄ rōnale ꝛ aial differūt in hoīe ꝑ rōcinari ꝛ sentire. igit̄ itellect⁹ distictionē attributoꝝ nō ꝯcipit i deo nisi ꝑ ꝯpatiōnē ad aliq̄ realr̄ disticta. ¶6m est tale. Ubicūqꝫ ē pluralitas sm rōnez: ibi req̄runt̄ tria. ꝑmū ē res circa quā ē talis pluralitas tanq̄ꝫ fūdamētū omniū rōnū ne itellect⁹ sit vanus. Secūdū ē aliq̄ diuersitas ad quā illud vnū cōparet̄. qꝛ rō vni⁹ sm ꝙ ꝯsiderat̄ i se: non ē nisi vna. Terciū vero ē apphēsio itellect⁹ reducētis in actū circa ipaꝫ rē huiōi rōnes. q̄s q̄dē ipossibile est vt reducat nisi ꝑpt diuersitatē alibi reptā. Et hoc pꝫ. Tū qꝛ cōmentator 12° metha° cōmēto. 38. dicit expsse ꝙ si itellect⁹ nō accepisset dispositionē ꝛ dispositū vbi realr̄ distigunt̄: non possꝫ itelligere nec ḋclarare nās eaꝝ. Tūꝫ quia oportet ꝙ a re ortū habeat ꝙ aliq̄ res sꝫ diuersas rōnes obiectiuas obiciat̄ itellectui ꝛ alia nō obiciat̄. cū vero hoc nō hēat ex se res simplicissima: oportet ꝙ hoc hēat qꝛ cōpabilis ē ad plura: alia ꝟo nō ē. Tū qꝛ sicut se hꝫ ens rōnis ad ens reale: sic se hēt pluralitas rōnis ad pluralitateꝫ realē. ꝯstat aūt ꝙ ens rōnis habet ortū ab ente reali. et ꝑ ꝯñs pluralitas rōnis habet ortū a pluralitate reali. sꝫ ꝯstat ꝙ in deo ē tm̄modo ꝑmū .s. fundamētū qḋ est oīno vnū et idē. nō autē est ibi 2m .s. pluralitas realis. ergo intellect⁹ in accipiēdo distictionē attributoꝝ: oportet ꝙ recurrat ad pluralitatē eoꝝ realē existētē i creaturis.

¶7m ē tale. Intellect⁹ i accipiēdo hꝫ se passiue. aut igit̄ reducat̄ ad plures ꝯceptiones a re vna simplicissima: aut a plurib⁹ reb⁹ correspōdētib⁹ illis plurib⁹ ꝯceptionib⁹ alibi q̄ꝫ in illa re simplici: aut ab ipo met itellectu. Sꝫ nō pt̄ dici ꝙ a se ipo cū sit passiua ꝛ idē nō reducat se ḋ potencia in actū. Nec reduci pōt ab illa re simplicissima. nā ab vno i q̄ꝫ m vnū nō ꝑuenit nisi vnū. ergo relinq̄tur ꝙ reducat̄ ex distictione reali alibi. et ꝑ ꝯñs distictionē attributoꝝ sm rōnē: acapit itellect⁹ inde ex reali distictione eoꝛundē repta in creatura. ¶8m est tale. Omnis distictio rōnis aut ꝯsequit̄ itellectū simplr̄ apphēdētē: aut itellectū cōponētē ꝛ diuidētē. sꝫ oīs distinctio rōnis in intellectu apphēdēte simplicia: ortuꝫ hēt a reali distictione medioꝝ puta specierū vel saltem act⁹ itelligēdi. Similit̄ oīs distictio rationis i intellectu cōponēte ꝛ diuidēte: ortū habet ex hoc ꝙ ꝑdicatū non ꝯuenit subiecto in q̄ꝫ m huiusmodi. certū est aūt ꝙ semꝑ cōuenit ꝑpter distinctionē realē eoꝛūdē. vt sapia in q̄ꝫ m diuina: ē iusticia. in gñrali aūt nō eo ꝙ alicubi realit̄ distigunt̄. ergo omnis distictio rōnis ortū hēt a distinctione reali. et ꝑ ꝯñs ex pluralitate attributoꝝ repta sm rē in creaturis sequit̄ eoꝛundē distinctio sm rōnem in deo. ¶9m est. Distinctio rōnis nisi sit vana ꝛ falsa: oportet ꝙ habeat fundamētū in re licet sit ab itellectu cōpletiue. sed distictio attributoꝝ est sm rōnē nec habet i diuina essētia sufficiēs fundamētū. qḋ pꝫ ex hoc ꝙ ipsa nullo modo ē plures nec actu nec formalit̄ sicut claret nec potētia seu virtualiter. si eni nichil preter deum esset nec esse posset: attributa nec eēt plura virtualiter. pro eo eni dicuntur virtualiter cōtineri in deo: qꝛ in creaturis diffūdunt̄ ꝛ participant̄ disticta realit̄. ex hoc eni dicim⁹ ꝙ de⁹ ꝯtinet virtute ꝟtualit̄ ac eminēter ꝑfectiōes reptas i creaturis. ꝛ ita si nō essēt saltez possibiles creature: nulla esset in deo cōtinētia virtualis. ergo reliquit̄ ꝙ differētia attributoꝝ sm rōnē: nō esset sufficiens fundamentū in deo nisi cōparetur ad creaturas. ¶10m est tale. Nichil imꝑfectionē includēs est absolute i diuinis sꝫ solū in cōparatione ad creaturas. sicut pꝫ ḋ diuina essētia q̄ hēt rōnē idee q̄ dicit q̄d limitatuꝫ et per cōsequēs quodāmodo imꝑfectū ex hitudine ad creaturas. sꝫ distictio attributoꝝ quandam iperfectionē includit qꝛ quandā limitationem diue ꝑfectionis q̄ in se illimitata est. distinctio ēt ꝑ absoluta: videt̄ ipoꝛtare ipfectionē. nō sic aūt distictio ꝑ relatiōes. qꝛ relatio nō dicit ꝑfectionē nec ipfectionē. ergo distictio attributoꝝ ū

nō accipiētē deo nisi p respectū ad creaturas. sic ergo p3 q neutra pꝫ pfate diuisiōis dari pōt ꝛc̄.

QUātū ad tertiū articulū p̄imo notādū est q attributa diuina s̄m vsum loquēdi doctoꝝ dicūtur pfectiōes q̄ vere et ꝓprie non methaphorice deo ꝯueniūt sicut sunt sapiā bonitas iusticia fortitudo intellectus ꝛ sic de ceteris q̄ nichil est reperiri in aliquo q̄ꝫ coꝝ opposita. Et non solū dicuntur attributa diuina ille pfectiones q̄ cōueniunt deo ꝛ creaturis. s3 etiam q̄ soli deo cōueniūt sicut eternitas incommutabilitas imensitas ꝛ similia q̄ ꝓprie ꝛ absolute non cōueniūt creaturis. Dicūtur aūt huiuscemodi pfectiones attributa diuina q2 s̄m modū intelligēdi nostri intellect⁹: attribuūtur deo tanq̄ꝫ pfectiones secūdariē q̄ in creaturis inueniūtur nō ꝑtinētes ad sbam vel essentiā rei q̄m in ipsa re q̄ deus est: oīes hmōi pfectiones sunt vere ꝛ realiter ipsa dei sbā vel essētia. Intellect⁹ siquidē humanus ꝓpter suū deffectū nō pt intelligere deū3 seu diuinā essentiā eo modo simplicissimo q̄ in se subsistit. s3 sicut ex creaturis manuducit ad cognoscendū deū ꝛ q̄ in deo sunt s3 illud apli romanorum p̄imo. inuisibilia dei ꝛc̄ ita ꝛ modū intelligēdi diuina hēt similē modo quo cognoscit creaturas in q̄b⁹ plures pfectiones nō vno ꝯceptu s3 plurib⁹ ꝯtemplatur. ꝛ p̄sertī quia intellectus nr̄ deū cōprehēdere non pōt nec natm aliter ipsū in essētia sua videre in statu vie. Aliq̄ tn̄ facientes vim in nomie attributi q̄si ꝑ ethimologiam attributū dicat̄ q2 a creaturis sit deo attributū: dicūt q illa q̄ in creaturis nō reperiūt̄ sicut eternitas imēsitas ꝛ similia attributa diuina dici nō debēt s3 ꝓprietates. s3 d̄ hoc nō ē multū curādū cū illoꝝ ethimologia nō sit magne auctoritat̄.

¶ Secūdo. Notādū est ꝑ itellectu ꝯclusionis 2ᵉ. q̄ ꝛ6 cuiuslibet: ē quā significat nomē ei⁹ q̄ in reb⁹ habentib⁹ diffinitionē ē diffinitio s̄m phm. 4.° methaᵉ. nomina aūt sunt signa itellectualiū ꝯceptionū ꝑut phs dicit p̄imo ꝑiar. vnde rō vniuscuiusq3 rei est ꝯceptio itellect⁹ quā3 significat nomē. hec aūt ꝯceptio intellect⁹ habet quidē esse in itellectu in re aūt intellecta est sicut in repre sentato ꝛ fundamēto sue veritatis. Sūt. n. conceptiones itellect⁹: similitudines q̄dā reꝝ itellectaꝝ. vñ rō lapidis vel hois est i itellectu sicut in sbō: in lapide aūt vel homine ē sicut in eo qd̄ causat v̄itatē in ꝯceptione intellect⁹ intelligentis lapidē vel hominē esse talē. Cū igit̄ intellectus rē aliquā ī cōprehēdit: vna cōceptione repsentat pfecte illā rē ꝛ ita diuersas ꝯceptiones cōtingit esse diuersaꝝ reꝝ. S3 q̄n itellect⁹ nr̄ rem quā ītelligere nitit̄ ꝯprehēdere nō pt. i. pfecte ꝛ q̄ꝫᵐ ad oīa eius pfectiones cognoscere neq̄t aūt nō vna ꝯceptione: oportet q plures cōceptiones formet ad cognoscēdū ī ei ꝑaz s̄m oēs vl̄ plures ei⁹ pfectiōes. vñ cū de⁹ s̄m vnā ꝛ eādē3 rē simplicissimā q̄ ē ei⁹ eēntia sit oīb⁹ modis pfect⁹: itellect⁹ nr̄ nō pt vna ꝯceptiōe vl̄ vno cōceptu pfectionē ei⁹ totā ī apphēdere ꝛ ꝑ ꝯñs nec noīare. ꝛ ideo oportet q diuersas ꝯceptiōes de deo formet q̄b⁹ s̄m modū sibi possibilē cognoscat diuinaꝫ pfectionē. ꝛ hmōi diuerse ꝯceptiones: sunt diuerse rōnes ad q̄s significādas eā diuersa noīa iponit. q aūt itellect⁹ nr̄ nō possit vna ꝯceptione totā rei pfectionē ꝯcipe; ꝯtingit Tū q2 ex creaturis cognitionē accipit i q̄b⁹ sunt diuersimodi pfectionū s3 diuersas formas creaturaꝝ. Tū q2 id qd̄ i deo ē vnū ꝛ simplex: plurificat̄ in itellectu nr̄o ꝓpt̄ ei⁹ deffectū. sicut multiplicat̄ ꝓcessio diuine bōitatis i ꝓductione creaturaꝝ. Ex p̄dictis ifert̄ q noīa iposita ad significādū pfectiones diuinas nō sunt synonima q̄mvis oīes hmōi pfectiones q̄ in creaturis plurificant̄: sūt vna res simplicissima. nā vt p̄missū ē ipa noīa nō iponūt̄ reb⁹ ab itellectu nisi mediātib⁹ ꝯceptionib⁹ plurib⁹ q̄ꝝ signa sūt s̄m phm. Ex sup̄dictis ꝯcludit̄ q pluralitas rōnū vel attributoꝝ diuinoꝝ nō tm̄ ē ex pte itellect⁹ nr̄i s3 etiā ꝓuenit ex pte ip̄si⁹ dei q̄ꝫᵐ sua pfectio supat singulas ꝯceptiōes nr̄i itellect⁹. nec apphēdi pt sicut dictū ē nisi plurib⁹ ꝯceptionib⁹. cui pluralitati respōdet aliq̄d i re q̄ de⁹ e: s; nō q̄dē pluralitas rei s3 plena ꝛ s̄ūma dei pfectio q̄ oīb⁹ hmōi ꝯceptionib⁹ veritatē p̄stat vt vere de deo dicat̄ plures rōnes attributoꝝ q̄ pluralitas fūdat̄ vl̄ radicat̄ i intellectu q̄ꝫᵐ ad fini eē. q2 vt dictū est ipse rōnes sūt in itellectu: i deo aūt sūt sicut i fūdamēto qd̄ p̄stat eīm ꝛ fulcimētū sue v̄itati. sic ꝛ rō hois vl̄ alteri⁹ rei nō d̄r eē in hoie q̄si res q̄dā i ipo s3 sicut in eo qd̄ p̄stat sue v̄itati fūdamētū. Accipiūt̄ sup̄dicta ex dictis. S. Tho. magis expsse q̄ꝫ alibi p̄°. sē. d. 2ᵃ. q. p̄ᵃ. ar. 2°. et. d. 33ᵃ. q. p̄ᵃ. ar. p̄°. ad. 3ᵐ Et i q̄stionib⁹ ad vercellēsē gñalem magistrum predicatoꝝ. q. prima.

¶ Tertio. Notādū ē ꝑ solutione q̄r rūdaꝫ argumētoꝝ q licet essentia diuina sit oīb⁹ modis idem re cum omnibus attributis: quia tn̄ differt ab eis ratione; duplicē3 pōt habere ꝑ itellectū cōparationē ad

attributa. pōt enī considerari essētia diuina absolute vt qdā essētia ē τ natura: τ sic rō eius hēt se disparate ad rōnes attributoꝝ ita φ nec vna est alia nec vna includit aliā. non.n. vere dicit rō essētie diue vt essētia ē: est rō itellect⁹ aut voluntatī aut alioꝝ attributoꝝ. τ ꝑ ɔñs neqꝫ vere dicit essētia diua vt ēentia ē: est itellect⁹ aut voluntas τc̄ inqꝫ huiōi. Nec iteruꝫ isto modo loquēdi d̄ ēentia τ attributis: essentia diua vel rō eius formalis includit attributa aut eoꝝ rōnes alias ois essētia τ natura icluderet in se intellectum volūtatē sapiam τc̄. Alio modo pt ɔsiderari essētia diua vt talis est.i. vt essētia dei est. τ sub ista ɔsideratione: essētia diua includit in se omniū attributoꝝ pfectiones. alias nō esset sūme pfecta. τ rō hui⁹ ē qꝛ cum essētia diua sit ipꝫ esse ꝑ se subsistēs: ɔtinet in se omnē pfectionē essendi. omniū aūt reꝝ pfectiones ptinēt ad pfectionē essēdi ꝑut lacī⁹ deductū fuit. d. 3ª. q. vltima. vnde sequit necessario φ ēentia diua inqꝫ essētia diua est.i. inqꝫ est ipm esse ꝑ se subsistēs ɔtineat τ includat i se omnium reꝝ pfectiones. Et qꝛ reduplicatiua inqꝫ resumit eēntiam sub rōne propria τ formali qua diua est: sequit φ rō essētie diue ꝑpria τ adeq̄ta vt diua est: ɔtineat in se τ includat rōnes omniū pfectionū attributaliū τ vniuersalit omniū reꝝ. vt sit verū dicere ratio essētie diue vt diua est: includit rōnem sapiētie itellect⁹ volūtatis τ sic de ceteris attributis. et ꝑ ɔñs φ sit verū dicere rō essentie diue inqꝫ diua est: est rō sapie τ rō intellect⁹ τ rō voluntatis τ sic de ceteris. vnde sub ista 2ª ɔsideratione essētie diue ꝑut. S. Tho. videt velle ꝑmo sen. d. 33. ar. ꝑ°. ad. 5ᵐ. rōnes omniuꝫ attributoꝝ ꝑut absolute sumūtur se hēnt ad rōneꝫ ꝑpriā τ adequatā eēntie diue sicut ad totū totalitate pfectionis. quēadmoduꝫ in homine rō vegetatiue τ sensitiue se hēnt ad rōnē aie intellectiue. nā rō ꝑpria τ adeq̄ta aie itellectiue hominis: ɔtinet i se rōnē τ ɔceptū vegetatiue τ sēsitiue. ita vt q ɔcipit de hoie aiam itellectiuā cōceptu adeq̄to: ipo eodē ɔceptu ɔcipit τ vegetatiuā τ sensitiuā. q̄qꝫ in diuinis nō ꝑprie possit dici totū nec pars nec a creaturis possit trahi similitudo ad diua q̄ nō magis dissimilitudo sit. Et licet nō oēs etiā sapiētes sub rōne vel ɔceptu essētie diue iqꝫ diua ē: ɔcipiāt rōnes omniū attributoꝝ: illud ē ꝑpt deffectū intellect⁹ humani q̄ nō pt vno ɔceptu ɔprehēdere ꝑpriā τ adequatā rōnē essētie diue. Si tñ itellect⁹ nr̄ deū ꝑ se ipm videret: posset illi rei iponere noīē vnū ꝑut. S. Tho. dicit ꝑmo sē. d. 2ª. q. pª. ar. 3°. qꝺ noīē ꝑut ibidē dicit nō significaret bōitatē tm̄ aut sapiāꝫ tm̄ aut aliqꝺ attributorū sꝫ oīuꝫ eoꝝ significata icluderet. Idē dicit li. p°. ɔ gē. ca. 32.

Quarto.

Notādūꝫ est φ vbi. S. Tho. dicit pluralitatē τ distictionē rōnū vel ɔceptuū attributaliū ꝑuenire i intellectu nr̄o ꝑ ɔparationē ad creaturas in qb⁹ sunt multiplicit τ distīcte: nō est mens ei⁹ φ omniū attributoꝝ diuoꝝ distictio vel pluralitas ꝓm rōnē: accipiat a pluralitate τ distictiōe reali pfectionū τ ꝑprietatū q̄ in creaturis repiunt. nā aliq̄ q̄ deo attribuūt nō differūt in creaturis realit ab inuicē sꝫ sola rōne sicut ens. vnū. bonū verū τ cetera trāscēdētia q̄ nō differūt realiter ꝓm supposita sꝫ rōne cū oīe ens sit vnū verum bonū τ cetera. Erit ergo itellect⁹. S. Tho. in v̄bis ꝑmissis φ vna causa pluralitatis τ distictionis ꝓm rōnē attributoꝝ diuoꝝ accipit ꝑ cōparationē ad creaturas in qb⁹ pfectiones τ ꝑprietates sunt distīcte re aut rōne. nā nō est necesse φ distictio rōnis in deo: accipiat semꝑ a distinctione reali i creaturis. illꝺ em cōtingit ꝑut. S. Tho. dicit d̄ veri. q. pª. ar. p°. ad. 5ᵐ. in ɔtrāꝝ de illis q̄ nō hñt ex rōne sua φ sint vnū ꝓm rem sicut sapia τ potētia. q̄ cū i deo sint vnū ꝓm reꝫ: in creaturis realr̄ distīgūtur. sꝫ ens vnū verū et bonū: ꝓm suā rōnē hñt φ sint vnū ꝓm rē. vñ vbicūqꝫ inueniant: realr̄ vnū sunt. q̄uis pfectior sit vnitas illi⁹ rei ꝓm quā vniunt in deo q̄ illi⁹ rei ꝓm quā vniūtur in creaturis hec ille. Itē. 21. q. ar. p°. ad. 5ᵐ. dupliciter inqt aliq̄ possunt esse vnū in deo ꝓm rē. vno modo ex pte ei⁹ in q̄ sunt τ nō ex ꝑpria ratione sicut sciētia τ potētia. nō.n. sciētia ex hoc φ sciētia: est idē qꝺ potētia ꝓm rē sed ex hoc φ est diua. τ q̄ sic sunt vnum re in deo: in creaturis inueniūt differre ꝓm rē. Alio modo ex ipsa rōne eoꝝ q̄ dicunt esse vnū realr̄ in deo: et sic bonū τ ens sunt vnū in deo realr̄ qꝛ de rōne boni est φ nō differat ꝓm rē ab ente. τ ideo vbicūqꝫ inueniūt bonū τ ens: sunt idē ꝓm rē. ¶ Ex ꝑmissis pōt accipi decisio sumaria q̄stionis qua apud aliquos quesitum est vtrum pluralitas et distinctio attributorum diuinorum accipiatur i deo per respectum ad intra idest ad deum seu ad aliquid in deo existens vel per respectuꝫ ad extra idest ad creaturas. respondemus siquidē sub distictione vtriusqꝫ membri disiūctiue. Qꝺ enim dicitur per respectum ad intra: potest dupliciter intelligi vno modo per respectum seu comparationem ad pluralitatem et distinctionem que sit intra deū realiter. et isto modo dicim⁹ φ pluralitas attributorum diuinorum non

potest accipi p respectum siue p cõparationez ad intra. eo q vna ⁊ eadẽ omnino res sit iportata per omnia ⁊ singula attributa. neq in deo realis pluralitas est pter psonaꝝ ac relationũ originis a qua accipi nõ potest pluralitas rõnũ attributoꝝ eo q attributa oĩa cõmunia sint trib⁹ psonis. Alio modo pt intelligi p respectũ vel cõparationẽ ad intra simpliciter loquendo. i. ad aliquid qd sit intra deũ. ⁊ isto modo pluralitas et distictio attributoꝝ accipitur p comparationez ad intra. nõ quidem ad pluralitatẽ vel distictionem realẽ q̃ sit intra sed magis ad vnitatẽ rei q̃ propter plenitudinem sue pfectionis est fundamentũ pluralitatis ⁊ distictionis rationum attributaliũ. Ex eo enim q vna ⁊ eadem res significata p omnia et singula attributa. s. essentia diuina est plenitudo omniũ perfectionũ: intellectus põt de ea concipere plures ⁊ disticțas rationes ⁊ illas oẽs ipsi eidẽ rei attribuere. quã pluralitatẽ rationũ nõ posset intellect⁹ cõcipere de simplicissima dei essentia: nisi in ea esset omnium pfectionũ plenitudo. quẽadmodũ q2 anima intellectiua includit in se totã anime perfectionem sbalẽ: intellectus pt cõcipere de ea plures rõnes. s. rõnem anime vegetatiue ⁊ rõnem anime sensitiue ⁊ rõnẽ ppriã anime itellectiue. quas rõnes intellect⁹ non posset cõcipere de aĩa intellectiua cũ sit forma simplex: nisi cõtineret in se plenitudinẽ pfectionis sbalis anime. Eodem modo põt dupliciter intelligi qd dicit p respectũ vel p cõparationẽ ad extra. s. ad creaturas. vno modo p respectũ ad pluralitatẽ ⁊ distictionem realẽ existẽtẽ in creaturis. ⁊ isto modo nõ ẽ vniuersaliter verũ q pluralitas ⁊ distinctio omniũ attributoꝝ diuinoꝝ accipiat p respectuz ad extra. nã vt supra dictũ est in hoc notabili: pluralitas ⁊ distictio rõnũ hmõi attributoꝝ. s. vnum verum bonũ ⁊ similiũ trãscendẽtium: nõ accipiuntur a reali pluralitate ⁊ distictione ipsarũ pfectionum existẽte in creaturis cuz in creaturis ens verũ vnũ bonũ ⁊ similia trãscendẽtia eãdẽ rem significẽt. quorũdã tamẽ attributorum pluralitas rõnum: accipitur p cõparationẽ ad pluralitatẽ ⁊ distictionẽ realẽ in creaturis sicut iusticie sapiẽtie potẽtie ⁊ similiũ q̃ in creaturis distinguunt realit. q̃ aũt pluralitas attributoruz diuinorum accipiatur a pluralitate reali in creaturis ⁊ que non habeatur potest per regulam supra in hoc notabili datam per. S. Tho. in de veri. Alio modo intelligi põt quod dicitur per respectum vel comparationem ad extra. s. ad creaturas idest ad aliquam pluralitatem ⁊ distictionem ipsarum formarum seu perfectionum existentem in creaturis siue talis pluralitas ⁊ distinctio sit realis siue sit rõnis. ⁊ isto modo vniuersaliter verũ est q pluralitas et distinctio rõnuz attributaliũ in deo: accipitur p respectum ⁊ cõparationẽ ad extra. s. ad creaturas. nisi eni intellectus apphẽderet sapiaz ⁊ potẽtiã ⁊ cetera attributa aliq̃ modo differre in creaturis: nũq̃ diuersas rõnes cõciperet d sapiẽtia ⁊ potẽtia ⁊ aliis attributis diuinis cũ in deo oĩa sint penit⁹ idẽ realiter. Et accipio rõnem in pposito put ẽ nomen intẽtionis significãs rei diffinitionẽ aut quiditatẽ vel ipius formã ppriam. isto. n. modo vt. S. Tho. dicit pº. sen. d. 33. ar. pº. ad. 3m. capitur rõ qñ dicit q alia est ratio paternitatis ⁊ alia ratio essẽtie i diuinis et idẽ dicẽdũ est de alia et alia rõne attributoꝝ. et nõ accipio rõnem fz q rõ sumitur p ipso actu rõnis vel p poº q̃ est rõ. nam capiẽdo rõnem isto modo: nõ esset simplr verũ q pluralitas rõnum diuinoꝝ attributorũ accipiat a pluralitate ipsaꝝ pfectionũ in creaturis. nã posito casu q nulla bonitas neq iusticia neq charitas eẽt neq possibilis esset i creaturis: adhuc intellect⁹ creatus nõ necessario vna rõne. i. vno actu intelligẽdi: simul apphẽderet bonitatẽ ⁊ sapiam ⁊ charitatẽ dei fz pluribus actibus. nõ ppt aliquã pluralitatẽ hmõi pfectionũ in creaturis. nã positũ est q neq sint in creaturis neq possibile sit in eis esse. fz accipetur dicta pluralitas ex deffectu ⁊ ipfectione et limitatiõe itellect⁹ creati q̃ tãtã imẽsitatẽ ac ĩfinitatẽ vno actu apphẽdere nõ pt. Ex sup dictis ĩferim⁹ q pluralitas attributoꝝ siue rõnũ attributaliũ est in deo seu in eẽntia diuina fundamẽtalr. i intellectu aũt diuino: obiectiue. i. sic cognitũ in cognoscẽte. in itellectu aũt creato ⁊ obiectiue ⁊ subiectiue. et iterũ sicut in pncipio effectiuo vl' elicitiuo. in rebus vero creatis sicut in causa exemplari.

Quantũ ad articulũ 4m respõdendũ est ad argumẽta aduersariorũ. Ad pmũ ergo Scoti negat maior q̃m ad id qd dicit psonas diuinas psupponere distinctionem realem intellectus ⁊ voluntatis. Et ad eius probationem negatur cõseqñtia. nõ. n. seqt si itellect⁹ et volũtas nõ distiguũt realit in diuinis: q ideo fili⁹ nõ pcedat p modũ itellect⁹ ⁊ spũs sctũs p modũ amoris. nã ad hmõi pcessiões sufficit q i deo sint itellect⁹ ⁊ volũtas. fallit siqdẽ arguẽs putãs q ab itellectu ⁊ voluntate: filius et spiritus sanctus habeant q

distīguant̄ realr̄ qḋ nō ē verū ꝓut alias dicet̄. ¶ Ad 2m quicq̄d sit de maiori ꝓpositione: τ tamen pro nūc conceditur tota deductio ꝑme rōnis. Et cū ex ea vlteri9 infert̄ ꝙ q2 eēntia ex natura rei est principiū ꝓductiuū quo: igit̄ essētia ex natura rei ē alteri9 τ alteri9 rōnis. ꝯcedit̄ cōsequentia sub hoc intellectu ꝙ essētia diuina ex natura rei habeat ꝙ in ea possit accipi per intellectum alia τ alia rō s̄m ꝙ est ꝑncipium ꝓductiuum filij τ spūs sancti. nō ꝙ ille due rōnes sint i ipsa eēntia diuina extra intellectū sꝫ q2 essentia dīna ꝓpter sui fecunditatē τ plenitudinē ꝑfectionum est radix τ fundamētū diuersarū rōnuꝫ ꝓut declaratū fuit supra in 2o notabili. Si tamē arguēs habet in illa ꝯclusione talē intellectū ꝙ .s. essētia dīna ex natura rei .i. realr̄ in se extra intellectū aliā τ aliā habeat rōnem: rudio valde ē intellect9. nā ratio nullo modo hēt esse existentie extra intellectū cum sit vel intētio vel conceptus exn̄s in intellectu tāq̄ȝ in sbo. τ ꝑ cōsequēs inepte infert arguēs ꝙ distictio rōnum sit in eēntia dīna ꝓ̄ter omnē itellectū. ¶ Ad 3m ꝯcedit̄ totū argumētū sꝫ nichil ꝯtra nos q̄ ponim9 in deo itelligere τ velle realr̄ existere. ¶ Ad 4m negat̄ minor si arguēs itelligat ḋ distictione reali vl' ex natura rei ꝑfectionū diuinarū sicut videtur intelligere. Et ad eius ꝓbationē ꝯcedit̄ ꝑma cōsequētia sed negat̄ 2a. non. n. sequit̄ si ꝑfectiōes attributoꝝ in deo sunt idem qḋ dīnitas: ꝙ in q̄buscūq3 sint: ibi sit dīnitas. aut nō sint in aliq̄ sine dīnitate. hoc certe seq̄ret̄ si ꝑfectiones attributoꝝ simpl'r τ absolute essent s̄m se formalit̄ τ quiditatiue dīnitas qḋ tamē est falsum. ¶ Ad 3am ꝓbationē dr̄ ꝙ actus τ forma distīguit τ separat nō a q̄cunq3 ex nā rei sꝫ a suo formali opposito q̄lit̄ iusticia τ sapīa nō opponit̄ i deo. et ꝓ̄terea si act9 τ forma sit extra gen9 τ q̄d illimitatum sicut in deo: nō oportet ꝙ act9 τ forma diuidat ex nā rei a q̄cūq3 alteri9 rōnis. ¶ Ad 4am ꝓbationē negat̄ ꝯn̄a. nā diffinitiones nō sūt aliq̄d extra itellectū cū sint ꝑ opationē itellectus cōposite τ ordinate: nisi q̄n voce ꝓferūt̄ aut scripto mādant̄. vn̄. S. Tho. ꝑo. sen. d. 33. ar. ꝑo ad 3m. Sc̄edū inq̄t ꝙ rō sumit̄ dupl'r. quādoq3 enīz rō dr̄ id qḋ ē in rōcinātē .s. ipe act9 rōnis vel potn̄ q̄ est rō. quādoq3 vero rō ē nomē itētionis siue sꝫ ꝙ significat diffinitionē rei ꝓut rō ē diffinitio siue ꝓut rō ē argumētatio τc. Et ꝓ̄terea ꝑfectiones dīne nō sunt aliq̄d diffinibile cum sint icomprehēsibiles τ illimitate ꝓut. S. Tho. in multis locis deducit τ multum expresse ꝑma parte. q. 13a. ar. 5o. ¶ Similit̄ dicēdum ē ad 5am ꝓbationem. ꝙ q̄ditatiua ratio sapientie vel alteri9 cuiuslibet: nō est aliq̄d existēs realit̄ extra intellectū in re cui9 est. nam rō vt dictū est: est aliq̄d in intellect9. Ad auctoritatē Auicene dicēdum ē ꝙ loquitur de naturis ꝓprijs creaturarum q̄ non includūt in se omnē perfectionē. ¶ Ad. 5m dicitur ꝙ si in maiori accipiatur disticta intellectio pro intellectione qua aliqua itelligunt̄ esse distincta ex natura rei: ꝑꝫ est vniuersalit̄ vera et maxime in deo ꝑ sub hoc intellectu quē arguēs videt̄ tenuisse: minor similr̄ est falsa. nō enīz de9 intellectu ītuitiuo ꝯcipit aut itelligit perfectiones suas disticte .i. ꝙ in eo sint disticte ex natura rei: q̄uis sit verum ꝙ deus cognoscit omnes ei9 ꝑfectiones τ vniuersalr̄ oīa q̄ itelligit ꝑfecte τ disticte .i. nō ꝯfuse aut in vniuersali tm̄ sꝫ perfectissime q̄ȝm ad oīa et singula q̄ in rebus sunt. ¶ Ad. 6m ꝯcedit̄ maior loquēdo ḡnalit̄ ḋ multitudine aut reali aut ex nā rei vel saltē rōnis. Et ad minorē dicit̄ ꝙ circūscripto oī actu intellect9 creati: de memoria τ volūtate verificātur ꝑ̄dicata ꝯtradictoria nō actu sꝫ potētia vel aptitudine in hoc sensu ꝙ in memoria τ voluntate dīna q̄ sunt vna res simplicissima: est vnde intellectus possit ꝯcipe disiunctas rōnes s̄m q̄s de memoria τ volūtate vna re simplicissima existēte: verificari possūt ꝑ̄dicata ꝯtradictoria τ illud est plena perfectio τ omnimoda virtutum ac ꝑfectionum actualitas. τ in isto sensu non recte ꝯcluditur argumētatio. plus enim sumit̄ in ꝯclusione q̄ȝ in ꝑmissis .s. ꝙ distiguant̄ ex natura rei. Potest etiā dici ad argumētū ꝙ casus ibi datus ꝙ .s. circūscribatur omnis actus itellect9: nō est possibilis. naꝫ nō est possibile ꝙ circumscribatur actus itellectus diuini per quem attributa possint dici ab eterno disticta s̄m rōnem nō solum distictione potētiali imo vero distictione actuali itellecta .s. a deo. deus enim ab eterno itelligit vnito actu τ vno ꝯceptu omnem distinctionem factibilem ꝑ itellectum creatū τ oēs ꝯceptus formales quos itellect9 creatus habet de diuina essentia: τ ista pluralitas conceptuuꝫ vel rationum est in itellectu diuino nō subiectiue sed obiectiue sicut quedam a deo intellecta vnde nō facit in deo compositionem. nec talis pluralitas repugnat eius summe simplicitati. nam aliquid esse in itellectu obiectiue: nō est aliud q̄ȝ esse cognitum vel intellectum a deo. Et si queratur vbi sit illa pluralitas ꝯceptuum subiectiue: respondetur ꝙ nullibi ab eterno. nō enī res cognita inq̄ȝm hmōi requirit esse subiectale sꝫ obiectale. habet tamē pluralitas attributorū

Sed

ab eterno plenitudinē ⁊ infinitatē diuine eēntie ꝓ fundamento sue veritatis. ¶ Ad. 7m patꝫ r͞nsio ꝑ ea q̄ dicta sunt ad. 4m nō. n. ꝑfectiones diue sūt diffinibiles. ⁊ licet intellect⁹ creat⁹ ꝯapiens vel nominās sapiam diuinā: in tali ꝯceptu nō h̄eat rōnē bonitatis vel iusticie: nō ideo est q2 sapientia bonitas ⁊ iusticia nō sunt vna res simplicissima. ſꝫ sicut dictū est in 2.° notabili illud ꝯtingit ex deffectu intellect⁹ creati qui nō pōt vno conceptu cōprehēdere ꝑfecte ⁊ totalit̄ diuinā sapiētiam ſꝫ cōcipit illā ꝑ modū quo intelligit sapiētiam creatā de q̄ h̄et distictū cōceptū a cōceptu bonitatis ⁊ iusticie. vn̄ intellect⁹ diuin⁹ q2 comprehēdit suā sapiētiā vnico ꝯceptu ⁊ codeꝫ quo concipit sapiētiam: cōcipit ⁊ bonitatē ⁊ iusticiaꝫ ⁊ omnes ei⁹ ꝑfectiones. ¶ Ad. 8m negat̄ minor. ⁊ ad ꝓbationē ꝑmaꝫ patet respōsio ꝑ ea q̄ dicta sunt ad. 7m. ¶ Ad 2.am ꝓbationē dicit̄ ꝙ intellectus distinguēs attributa: nō attribuit distictionē aut pluralitatē deo in quo nō est ſꝫ cōsiderās rōnes formales attributoꝝ s̄m ꝓprios ꝯcept⁹: dicit aliā esse rōnem formalē vni⁹ aliā alterius. non t̄n dicit vel affirmat hm̄oi distictioneꝫ aliq̄ modo esse in re cui vtrūqꝫ attributoꝝ cōuenit ⁊ de qua ꝑdicat̄ imo dicit rem q̄ in deo vtriqꝫ respondet: esse vnā ⁊ simplicissimaꝫ. ¶ Ad. 9m negatur maior accipiēdo demōstrationē illationē ⁊ ꝓbationē atqꝫ ordinē equalitatis large. Et ad ei⁹ ꝓbationē dr̄ ꝙ nichil idē ⁊ s̄m idē ꝓbat vel infert se aut est sibi equale. ſꝫ s̄m aliā ⁊ aliā rōnē nullū incōueniēs est ꝙ intellectus s̄m diuersos concept⁹ vtit̄ vna re tāqꝫ duab⁹. quēadmoduꝫ ex anima intellectiua in hoie pōt intellectus ꝓbare ⁊ inferre sensitiuā ⁊ vegetatiuā cū tamen sint a parte rei vna aīa simplex. ¶ Ad. 10m dr̄ ꝙ non dr̄ diuitas pelag⁹ sbē infinite ꝓpt̄ aliquam pluralitatē ꝑfectionū realē vl̄ ex natura rei distictā q̄ in ea sit. ſꝫ ea rōne q2 in vna re simplicissima q̄ est suū esse: ꝯcluditur ⁊ ꝯtinent̄ oēs ꝑfectiones q̄ in oībꝰ reꝝ generib⁹ ⁊ speciebꝰ sunt. Ipsa eni diuinitas est iusticia. sapia. intellect⁹. volūtas ⁊ sic de ceteris ꝑfectionibus. ⁊ pari modo esse diuinū qd̄ est idē qd̄ diuinitas: est eē. intelligere. viuere. velle. sapere ⁊ sic d̄ ceteris ꝑfectionibꝰ essendi. vnde minor argumētationis est falsa si intelligat̄ de multitudine reali vel ex natura rei. ¶ Ad. 11m ꝯcedim⁹ totā deductionē. nec aliqd̄ ꝯcludit cōtra nos qm̄ ponim⁹ in deo oēs hm̄oi ꝓprietates ⁊ ꝑfectiōes. ¶ Ad. 12m respōdet̄ sicut ad. 9m. ¶ Ad. 13m respondet. S. Tho. primo sen. d. 19. in expositione 2.e partis text⁹. ꝙ argumētatio Augustini ꝓcedit ꝑ locuꝫ a minori affirmatiue. q2 ex plurib⁹ attributis ſꝫ rōnē in vna ꝑsona p̄ris q̄ nō faciūt in ꝑsona patris ꝯtitionē: infert ꝙ diuina essētia cū sit vnū qd̄ re ⁊ rōne indistictū ⁊ simplicissimū: nō h̄eat ꝯtitionem i duab⁹ ꝑsonis. s. p̄re ⁊ filio. nā min⁹ videt̄ ꝙ id qd̄ est vnū simplicissimū re ⁊ rōne partitionē recipiat: qꝫ ea q̄ sunt idē re: diuersa tn̄ ⁊ disticta rōne. vnde falsū ē qd̄ arguēs dicit intētionē fuisse Augustini in x̄bis inductis ex pluralitate ꝯceptuū attributaliū cū simplicitate diuine eēntie: inferre pluralitatē ꝑsonaꝝ cū simplicitate diuine eēntie. Sꝫ intētio ei⁹ ē ex simplicitate ⁊ impartibilitate vni⁹ ꝑsone p̄ris cū pluralitate diuersaꝝ rōnū attributaliū: inferre simplicitatē ⁊ impartibilitatē diuine eēntie in duabus ꝑsonis. Hec reuera argumētatio lōge alia ē a prima quā ex x̄bis Augustini arguēs finxit. aliud nāqꝫ ē ꝓbare pluralitatē ꝑsonaꝝ in vna eēntia ex pluralitate attributoꝝ quā ꝓbationē nō pretēdebat Augustin⁹ in x̄bis allegatis sicut arguēs falso induxit. Et aliud ē ꝓbare impartibilitateꝫ diuine eēntie in duab⁹ ꝑsonis ex impartibilitate vni⁹ ꝑsone cū pluralitate attributoꝝ qd̄ erat intentionis Augustini. vn̄ argumētatio Augustini nō facit ad ꝓpositū arguentis. q̄ ⁊ si faceret: nō solum ex ea inferret̄ ꝙ attributa diuina differunt ex natura rei ſꝫ etiā realr̄ quēadmodū ꝑsone diuine qd̄ est ꝯtra ipm̄ arguētē. ¶ Ad. 14m ꝯceditur tota deductio argumēti. nā nichil concludit cōtra sctūm Thomā q̄ ponit i deo esse aliquid correspōdēs pluralitati attributoꝝ nō quidem aliqua pluralitas ſꝫ vna essentia diuina simplicissima omni ꝑfectione plenissima ꝓut supra in p̄mo ⁊ secundo notabili declaratū est. vn̄ et nos confitemur cū doctorib⁹ antiqs ꝙ ista ꝓpositio veritas ē bonitas: verificat̄ in deo nō formalit̄ idest nō q̄ꝫm ad rōnes formales ſꝫ identice ac ꝑ hoc ꝙ sunt cadē res disticta rōnib⁹. ¶ Ad. 15m. negat̄ maior quātū est ex natura rei. nō enim essentia diuina est magis idem sibi ipsi q̄ꝫ sapiētie vel ceteris attributis. Et ad illi⁹ ꝓbationem dr̄ ꝙ plures conceptus posse formari de essentia ⁊ sapiētia non autem de ipsa eēntia: non est causa maior idētitas a parte rei essentie cum essentia q̄ꝫ cum sapientia. sed deffectus nostri intellectus et modus intelligendi ex creaturis prout supra in primo ⁊ 2.° notabili dictum est. ¶ Ad 16m. respondetur ꝙ attributa diuina distinguntur per operationem vtriusqꝫ itellect⁹ ⁊ diuini ⁊ creati q̄ꝫuis aliter ⁊ aliter ꝓut dictum fuit s̄m respōsione ad. 6m. Et ad improbatiōes q̄ ad p̄mū dr̄ ad p̄mā. ꝙ intelligere diuinū se ipso tāqꝫ

actu intelligendi distinguit᷑ a ceteris attributis. vnica eñi intellectiõe deus intelligit distinctionem sui intellect⁹ ꝛ eiusdē intellectionis ꝛ oium attributoꝝ nō distinctionē q̄ sit a pte rei nec in intellectu diuino sicut in subo sed distinctionē factā vel factibilē per intellectū creatū ſm conceptus distinctos exñtes in intellectu creato sicut in subo: sed in itellectu diuino obiectiue tñ qz. s. sūt cogniti a deo ,put declaratū fuit i respōsione ad 6ᵐ. vñ cōcedim⁹ ꝙ oia attributa ex natura rei sūt in deo sed nō plura vel distincta ex natura rei. ¶ Ad 2ᵃᵐ improbationē negat᷑ cōsequētia. nā prius ꝑ posteri⁹ sepe distinguit᷑ et cā per effectū. ¶ Ad primā iprobationē secūdi mēbri cōcedit᷑ tota deductio sed nō est ad ,ppositū qm̄ nō ponim⁹ attributa diuina eē in deo ꝑ operationē intellect⁹ sed imo ꝙ sunt in deo realiter et ex rei natura. ponim⁹ aūt ꝙ sūt in intellectu creato et ꝑ eius opatione distincta ſm diuersos cōcept⁹ per opationē intellect⁹. Et ꝑ hoc patet responsio ad 2ᵃᵐ iprobationē. ¶ Ad argumēta cōtra scdam ꝯclusionē ad p̄mū negat᷑ ꝯsequētia et ad eius ,pbationē negat᷑ assumptū. Et ad primā ei⁹ ,pbationē cōcedit᷑ ꝯñs. nec ꝯñs est iposibile. nā vni⁹ ꝛ eiusdē rei est aliqua rō ſm vnā cōsiderationē vel respectū: cui⁹ rei nō est ipa eadē rō ſm aliā cōsiderationē vel respectū, quēadmodum eiusdē pūcti indiuisibilis: est ,ppria rō principij sub ꝯsideratiōe vel respectu ad lineā subsequentē: cui⁹ pūcti rō p̄ncipij nō est sub ꝯsideratione vel respectu ad lineā precedētem. et pari modo eiusdē pūcti est rō finis sub ꝯsideratione vel respectu ad lineā p̄cedentē: cui⁹ pūcti nō est rō finis in ꝯparatiōe vel respectu ad lineā subsequentē. et multa huiuscemodi exēpla possent induci. Necz isto modo aliq̄d eē ei⁹ et nō eē ei⁹ sūt ꝯtradictoria. nā ad ꝯdictionē reqritur oimoda idētitas rei ꝛ rōnis ꝯparatiōis ꝛ respectus. et ꝑ ista ptz rñsio ad 2ᵃᵐ ,pbationē. cōcedit᷑ eñi tota deductio ad sensū p̄dictū vsqz ad illā partē qua arguēs ꝓtendit ,pbare esse ipossibile aliq̄d vnū eē plura ꝛ distincta. qd̄ tñ negatur esse impossibile modo p̄us exposito. Et ad eius ,pbationē dicitur ꝙ ipa vna res ꝛ simplex: pōt eē plura ſm rōnē vel plura entia rōnis accipiēdo ens rōnis vniuersalr̄ pro oī eo qd̄ rōne cōcapitur vel intelligit᷑ vel fabricatur vel quocunqz modo ab intellectu apprehēdit᷑. Et ad hui⁹ partis iprobationem dicit᷑ ꝙ ens reale inqz̄ᵐ hm̄oi nō est ens nec entia rōnis nec per intellectū ens reale trāsmutatur in ens rōnis. Sed ens reale nō ſm eē qd̄ habet extra intellectū sed ſm ꝙ est in intellectu obiectiue: pōt dici plura ꝛ distincta in esse intellecto vel ſm eē qd̄ habet in aīa et hoc mō pōt dici plura entia rōnis qz ab intellectu eadē res accipit᷑ vt plura ſm plures rōnes quas de ipa cōcipit. Et ad hui⁹ iprobationē dr̄ ꝙ diuisio est insufficiēs. neqz eñi cū dicim⁹ vnā rē esse plura vel plures ſm rōnē: est sensus ꝙ ꝑ opationē intellect⁹ fiat plures res extra aiam. nec intelligimus ꝙ nō sunt plures res. sed per intellectū iudicātur eē plures. nā vterqz iste intellect⁹ est falsus. Sed intellectus verus est ꝙ vna ꝛ eadē res extra intellectū est plura vel plures ſm eē obiectale qd̄ habet i aīa. i. qd̄ apprehēdit᷑ vel cōcipitur ab intellectu sub rōne pluriū ,ppter plures cōceptus vel respect⁹ quos intellect⁹ habet de tali re sicut ptz in exemplo posito de puncto. Necz hoc est iudicare eandē rē esse plures res extra intellectū: sed est intellectū vti eadē re tāq̄ duab⁹ ſm eē cognitū qd̄ habet in aīa. vñ vna et eadē res exñs extra intellectū pōt apprehēdi ab intellectu vt duo obiecta ſm diuersas rōnes quas apprehēdit de tali re. et hoc est dictu ꝙ eadem res per operationē intellect⁹ fit plures. vñ solutio ab arguēte posita bona est. Et ad ei⁹ improbationē dr̄ ꝙ vtrūqz mēbrū diuisionis cōcedi pōt aliter ꝛ aliter. nā cū intellect⁹ apprehēdit eādē rē sub alia ꝛ alia rōne: vnū est obiectū materiale sz duo sūt obiecta formalia. dicit᷑ aūt obiectū materiale ipa res q̄ ab intellectu apprehēditur. sed dr̄ obiectū formale ipa eadē res ꝯcepta ſm aliquā specialē rōnē. quēadmodū ꝛ in visu: materiale obiectū dr̄ ipa res colorata vel lapis vel lignū vel homo vel qd̄cūqz aliud: sed obiectum formale visus est lapis vel lignū vel homo inqz̄ᵐ colorata sūt. nā rō formalis obiecti visus est color. vñ ſm p̄dictā distinctionē accipiūtur i sciētijs plurib⁹ vnū vel plura subiecta. vnū eñi et idē subiectū materiale est sciētie naturalis et methaphisice ꝛ mathematice: sed plura sūt obiecta formalia. idē eñi corpus aiatū est subiectū materiale et naturalis ꝛ mathemaᶜ ꝛ methaᶜ. sz formalr̄ loquēdo: nō vnū sed tria sunt subiecta formalia. nā idē corp⁹ aiatū inqz̄ᵐ ens: est subiectum methaᶜ. et inqz̄ᵐ mobile: est subiectū naturalis phie. et vt est quantū: est subiectū mathemaᶜ. Nūc ad ,ppositū dicitur ꝙ res exñtēs extra aiam ſm eē qd̄ habet in aīa obiectale: est obiectum materiale anteqz intellect⁹ cōcipiat de tali re aliquē ,ppriū ꝛ spālem cōceptū. sed post talē ,ppriū ꝛ specialē cōceptū: dicitur obiectū formale. et si plures speciales concept⁹ habeat de tali re: ipa res accipit᷑ ab intellectu vt plura obiecta

formalia.i.obijcitur intellectui nõ vt vnũ sed vt
plura formaliter. qꝛ sub qualibet spetiali ratiõe
vel cõceptu: eadẽ res que est materiale obiectũ
apprehẽdit̃ ab intellectu vt aliud ⁊ aliud obiec-
tum formale. sicut idẽ pomũ põt dici materiole
obiectũ et visus ⁊ gustus ⁊ olphatus: sed ẽ aliud
⁊ aliud obiectũ formale ⁊ diuersaꝝ potẽtiaꝝ in
quãtũ coloratũ et inq̃ꝫ[m] habẽs odorẽ ⁊ saporẽ.
Et cũ arguẽs infert ꝙ si eadẽ res ꝑpter aliud ⁊
aliud qḋ habet ẜm eẽ intelligibile est plura ob-
iectiue: aliud aliud ⁊ aliud erunt plura distincta
nõ ip̃a res: negatur cõsequẽtia. nõ ip̃e rõnes vel
cõcept⁹ nõ sũt ꝑ se obiecta intellect⁹ imo ma-
gis ip̃a res sub alio ⁊ alio cõceptu ẜm quẽ mo-
dum sit plura obiecta. vñ arguẽs fallitur putãs
ꝙ plurificatio rõnũ vel cõceptuũ nõ sit plurifica
tio ⁊ distinctio ip̃ius rei ẜm eẽ qḋ habet in intel-
lectu. qḋ falsum est. nã sicut res per suam simili-
tudinem vel per suũ cõceptũ est in itellectu: ita
per plures similitudines ⁊ per plures cõceptus
plurificat̃ ⁊ distinguitur ẜm eẽ qḋ habet in intel
lectu. vñ ⁊ phũs dicit p̃mo phisicoꝝ ꝙ sortes
alius est in domo alius est in foro ꝑpter aliud ⁊
aliud eẽ in loco. ¶ Ad 3[am] ꝓbationẽ p̃ncipalis
assumpti respõdet̃ sicut ibi respõsum est. Et ad
iprobationẽ solutionis dr̃ ꝙ cũ dicimꝰ rem ẜm
aliã ⁊ aliã rõnẽ: nõ accipim⁹ aggregatũ ex re ⁊
rõne sed rẽ ip̃am sub illis diuersis rõnib⁹: accipi
endo tñ locutionẽ in sensu cõposito nõ in sensu
diuiso sicut arguens male ⁊ calũniose accipit. vñ
sensus est ꝙ res ip̃a inq̃ꝫ[m] est apprehẽsa intellec-
tu sub vna rõne: est alio a seip̃a inquãtũ cõcipit̃
sub alia rõne. vñ cessat calumnia sumpta ex sensu
diuiso. ¶ Ad 4[am] ꝓbationẽ dr̃ ꝙ in vtroq; sen
su põt intelligi vnã rem distingui rõne a seip̃a ⁊
rõne. i. a rõne tanq̃ꝫ agente ⁊ distinguẽte. Et ad
eius iprobationẽ negat̃ assumptũ cũ sua ꝓbati
one. falsũ est em̃ ꝙ nulla res distinguit̃ per intel
lectum a seip̃a sic ꝙ ip̃a tota sit qḋ distinguitur ⁊
ip̃a tota sit a quo distinguit̃. nã idẽ pũctus cũ sit
indiuisibilis distinguit̃ ẜm se totũ sub rõne p̃n
cipij a se toto sub rõne finis. Sed bene verũ est
ꝙ nulla res tota ⁊ totalr̃ distinguitur a seip̃a to
ta ⁊ totalr̃. Potest etiã itelligi ꝓpositio 2.° mõ
accipiẽdo. s. rõnẽ pro formali distinctiuo. Et cũ
q̃ritur an hũ̃oi formale distinctiuũ sit distincti-
uum intrinsecũ vel extrinsecũ rei: dicimus ꝙ est
intrinsecũ rei ẜm eẽ qḋ habet in intellectu. vt. s.
res ip̃a est actu obiectũ intellectus nõ tamẽ rõ
est aliq̃d intrinsecũ rei ẜm eẽ quod habet extra
aĩam in quo sensu ꝓcedit arguẽs. Potest etiam
dici ꝙ res distinguitur rõne tanq̃ꝫ formali distin

ctiuo extrinseco ꝓut res habet esse extra aĩam.
Sicut em̃ phũs dicit. 5°. metha°. ꝙ scibile deno-
minatur a sciẽtia nõ q̃ sit in ip̃o scibili extra aĩaꝫ
sed denoĩatiõe extrinseca a sciẽtia q̃ est in intel
lectu: ita in ꝓposito põt dici ꝙ res existẽs extra
aĩam distinguit̃ rõne alia ⁊ alia nõ distinctione
intrinseca q̃ sit a parte rei sed distinctiõe existẽ-
te apud intellectũ ẜm diuersas rõnes vel con-
ceptus vt sit sensus. res ip̃a distinguit̃ a se alia
et alia rõne. i. intelligitur ab intellectu aliter ⁊ a
liter distinctis rõnibus ita vt sit talis denoĩatio
extrinseca. Nec valet iprobatio arguẽtis. nõ vt
patet in exẽplo a se posito de subã ⁊ eius quali-
tatibus: tota ei⁹ deductio fundatur in distincti-
uo intriseco q̃uis nõ eẽntiali. vñ nõ est ad ꝓpo
situm. ¶ Ad 5[am] ꝓbationẽ q̃cquid sit de ante-
cedente nõ nõ est omniquaq; veꝝ: negatur tamẽ
cõsequẽtia nec ꝓcedit per locũ a maiori ad mi-
nus sed a minori ad maius negatiue. nõ minus
videtur ꝙ diuerse forme vel qualitates in vna
re existẽtes distinguant rem a seip̃a q̃ꝫ diuersas
rõnes ⁊ cõceptus. Et causa huius est qꝛ huiusce
modi diuerse qualitates vel accidẽtia nõ se ex-
pellũt mutuo ab eodẽ subiecto queãdmodũ se
expellũt diuerse rõnes vel cõcept⁹ ab eodẽ ob-
iecto formali ꝑptereo ꝙ intellect⁹ nõ põt simul
intelligere rẽ sub diuersis rõnibus: vñ quãdo rẽ
apprehẽdit sub vna rõne vel cõceptu: non appre
hendit eã sub alia rõne vel cõceptu ⁊ ecõtra et
per consequẽs apprehẽdit rẽ vt aliã ⁊ aliã a se in
eẽ intelligibili. diuersa aũt accidẽtia in eodẽ sub
iecto simul realiter existentia cum nõ mutuo se
expellãt: nõ diuidũt nec partiũtur ip̃m realiter
ita vt subm̃ cũ vno accidẽte sit aliud a se ip̃o cũ
alio. vñ quãdo diuerse aut contrarie qualitates
sunt in diuersis partibus eiusdẽ subiecti qꝛ mu-
tuo se expellũt ab eadẽ parte subiecti: realr̃ di-
uidũt ip̃m subm̃ ẜm partẽ. sicut apparet in ligno
ẜm partẽ albo ⁊ ẜm partẽ nigro vel alio colore
colorato. tũc em̃ lignũ põt dici aliud ⁊ aliud q̃le
realiter a se ẜm partẽ. de diuersis autẽ actionib⁹
que nõ simul esse possunt ab eodẽ agente qꝛ mu
tuo se expellunt: idẽ dici põt quod ⁊ de diuersis
rationibus vnius rei ꝙ. s. diuidũt ⁊ distinguũt ip-
sum agens. nã sicut phũs dicit vbi supra allega-
tum est ꝙ sortes alius est in domo alius est in fo
ro ꝑpter diuersam habitudinẽ ad locuꝫ: ita dici
põt ꝙ sortes currẽs: alius agẽs est a seip̃o scribẽ
te. vñ falsum est qḋ arguẽs de diuersis actionib⁹
dicit. alie vero ꝓbationes nõ sunt ad ꝓpositũ.
Quod vero inducit de vna re visa pluribus vi
sionibus ꝙ nõ distinguit̃ visione a seip̃a: falsũ ẽ.

accipiēdo rē quātū ad eē visibile. alia namq3 est
res visa ſm q visa est si alia ⁊ alia visiõe formali
videat̄ q̄uis nõ sit alia res ſm esse nature. sicut
eñ alia ⁊ alia est visio: ita ⁊ obiectū aliter ⁊ alit̄
vtrāq3 terminat. ¶ Ad 6am ꝓbationē negatur
ↄña nec habet aliquā apparētiā. qm̄ ens rationis
nõ est aptū fieri multiplex realit̄ aut distingui a
se realr̄ sicut ens reale est aptū multiplex fieri p
rõnē ⁊ p ↄñs distingui a se rõne. Et rō differētie
est q2 ens rõnis vt sic nõ habet in se realitatē q̄
vel p quā aptū natū sit distingui realr̄: neq3 est
fundamētū realitatis et ideo nullo mõ distigui
põt a se vel ab alio realiter. Sed ens reale licet
nõ habeat aliqđ ens rõnis sibi intrinsecū ſm q
realiter existit: et tū est fundamētū entis rõnis
inq3m aptū natū est fundare rõnes ⁊ intētiones
aut etiā entia rõnis in itellectu ac per hoc aptū
natū est distingui a se vel ab alio rõne. vñ inep-
ta ⁊ falsa est cõparatio arguētis q sicut eē idem
vel diuersū re. est ꝓpriū enti reali: ita eē idē vel
diuersū rõne: est ꝓpriū enti rõnis. ¶ Ad argu-
mentū Aureoli ↄtra eandē ↄclusionē respõdet̄
ad pmā q maior ꝓpositio ē inepte posita qm̄ si
bi ↄdicit. nā ex vna pte accipit illa q̄ nullā rõnē
iportāt: et ex alia dicit ea iportare ↄceptū eū tū
cõcept⁹ quedā rõ sit. Dicit̄ 2° q minor ꝓposi-
tio est falsa. Et ad ei⁹ primā ꝓbationē dr̄ q fun
datur i quodā fictitio. fingit nāq3 arguēs q intel
lectus sapiā volūtas ⁊ hmōi pncipalr̄ et in rec-
to nõ importāt magis spālem rõnē ⁊ determina-
tam q̄ sit rō entis sumpta in sua cõitate qđ fal-
sum est. Et cū illud ꝓbat per quasdā diffinitio-
nes aut descriptiões attributoꝝ in q̄bus ponit̄
ens vel aliud trāscendēs pncipalit̄ ⁊ in recto ab
ipo arguēte cõfictas: dicim⁹ q si eiusmodi ꝓba-
tio bona ⁊ admittēda foret: ipo eo mõ posset ꝓ
bari q oia gn̄a et spēs etiā specialissime dicerēt
cõceptū entis denudatū ab oīm rõne determina-
ta. nā possem ego diffinire aīal per ens vel ali-
quod trāscēdēs positū in recto ⁊ pncipalr̄ sicut
ipe diffinit aut describit singula attributa sic di-
cendo. aīal est illud cui ↄuenit moueri ⁊ sentire.
et de hoīe dicā homo est ens vel illud cui cõue-
nit sentire ⁊ intelligere et sic de ceteris gn̄ibus
et spēb⁹. Sed q̄ ridis sit talis imaginatio ⁊ mo
dus ꝓbatiõis: ptz etiā mediocrit̄ doctis. vñ di-
co q intellect⁹ volūtas sapia ⁊ hmōi attributa
dicūt spāles rõnes determinātes ⁊ includētes ra-
tionē entis sicut rō ꝓpria inferioris: includit et
determinat rõnes superioris. et ita eiuscemodi attri
buta diffiniri hūt aut describi per rõnes vel cõ-
ceptus determinatos ⁊ spāles. vñ intellect⁹ diffi-
nitur q est q̄dā potētia aīe rõnalis cognitiua ve
ri. et voluntas est potētia aīe inclinās ad bonū.
et iustitia ē virt⁹ q̄dā intellectualis nature red-
dens vnicuiq3 qđ suū ē. et sic de ceteris. In deo
aūt hmōi attributa nõ sūt diffinibilia vt sup̄ di-
ctum est sed ſm modū intelligēdi nr̄i intellect⁹
poterūt describi ſm rõnes determinatas quas nr̄
intellect⁹ cõcipit de eis vt q intellect⁹ est pfec-
tio ⁊ virtus cognitiua oīum q̄ sunt pro quocūq3
tēpore actu vel potētia. et volūtas ē virtus ⁊ p
fectio volitiua vel appetitiua ois veri boni. ⁊ sic
de ceteris attributis põt intellect⁹ creatus for-
mare descriptiões vel rõnes seclusa oī iperfecti
one q̄bus quodlibet attributū põt intelligi sine
alio ⁊ ab eo rõne distingui. Et per ista ptz rñsio
ad 2am ꝓbationē q̄ fundat̄ in pdictis diffinitio-
nibus aut descriptionib⁹ ab arguēte pueriliter
cõfectis. nõ eñ sapia vel aliud attributū põt co
incidere cū omni re ⁊ rõne ſm idētitatē. et q̄uis
in deo coincidat cū oī re diuina in idētitate nõ tñ
coincidit cū oīni rõne. nā ratio sapiētie est eē p-
fectionē ⁊ virtutē quādā mētis qua cognoscunt̄
res altissime. qđ nulli alteri rei cõuenit aut saltē
rõni. et licet in nobis sapiā sit qualitas: nõ tamē
ratio eius ꝓpria ↄuenit oīm qualitati. nec cete-
re qualitates aut alie res possūt id facere qđ sa
pientia nec etiā digit⁹ arguētis. qđ si faceret: nõ
tā esset digit⁹ sed sapiētia. ¶ Ad 3am ꝓbationē
dicitur q si arguens intelligat rationē attributi
esse cõem ſm vniuocationē deo ⁊ creature: tota
eius argumētatio cassa ⁊ vana est cū fundetur
super falso. nihil eñ est cõmune vniuocū deo et
creature. vnde nec est eis cõmune quiditatiue
nec accidētaliter. Si vero intelligat de cõitate
analoga: dicimus ad questionē ꝓposit ā q ratio
attributi potest esse cõmunis deo ⁊ creature nõ
tamē quiditatiue nec accidētaliter cū non vni-
uoce sit cõis vtriq3 sed in deo et de deo dicitur
quiditatiue ⁊ substantialiter: de creatura vero
dicitur accidētaliter. Et cum arguēs cõtra hoc
2m infert q qualitas que est in aīa esset ⁊c. ne-
gatur ↄña. nā qualitas que in aīa est formaliter
sapiētia: est ipa sapiētia formaliter per se ipsam
nõ per rõnē additā. verum est tamē q qualitas
non que est in anima sed cõmuniter sumpta est
formaliter sapiētia per rationē sapiētie additā
sicut aīal est homo per differentiā additā. ipsa
autē ratio sapientie licet sit substantialis omni-
bus sapientijs: est tamē accidētalis qualitati in
cõmuni cui addit̄. vnde multū ineptus et phā-
tasticus est arguentis ꝓcessus. ¶ Ad 4am pro-
bationē negatur minor. et ad eius probationē

patet respōsio ex his que dicta sunt sup̄ in disti=
ctione 3ª. licet eñ ratio veri sit vna et bona: nō
tamē est ratio boni ⁊ veri sed est ab eis disticta
et determinata. ¶ Ad 5am pbationē patz respōsio
ex his que dicta sunt ad p̄mā. ¶ Ad 6am pbati=
onem dr̄ p̄mo ꝙ maior est falsa. et ad eius pro=
bationē negat̄ ꝯña nō eñ cōsequēs recte infer=
tur ex antecedēte. sed debet inferri ꝙ de eodem
possent formari plures rationes quiditatiue. et
hoc nō reputamus incōueniēs ī deo in quo oēs
rōnes attributales sunt quiditatiue non tamē
disparate prout arguēs falso assumit. Dicit̄ 2°.
ꝙ in argumētatione cōmittit̄ fallatia accidētis.
pretendit eñ concludere ꝙ plures rōnes predi
centur de deo quiditatiue ex eo ꝙ oēs perfecti=
ones diuine de deo predicātur quiditatiue. quē
admodū si quis vellet inferre ꝙ ratio generis ⁊
ratio speciei predicarētur quiditatiue de Joan
ne ex eo ꝙ homo ⁊ aial predicātur de eo quidi
tatiue. vnde dicimus ꝙ omnes perfectiones si=
gnificate per attributa p̄dicātur in quid de deo
quia oēs sunt ip̄a dei substātia ⁊ vnū re simpli=
cissimum. rationes vero istarum perfectionū cū
nō sint in deo nisi tm̄ obiectiue sed sint in itellec
tu creato: nullo modo predicātur de deo. vnde
auctoritas Anselmi nichil facit ad eius ꝓpositū.
¶ Ad 7am probationē dicitur ꝙ ratio sapientie
et similiū attributoꝝ est ratio absoluta per se lo
quendo q̄uis aliqua intelligatur cum respectu
adiuncto. Et ad iprobationē negatur ꝯseq̄n=
tia nec arguēs probat. nō eñ sequitur nec habet
apparētiam sequelle ꝙ si rōnes attributorū sint
aliquid absolutū: ꝙ deus per illas rōnes sit in se
beatus. nam sicut sepe dictum est: huiuscemodi
rationes in nostro intellectu sunt subiectiue nō
in deo nisi fundamētaliter. q2. s. essentia diuina
habet in se omniū rerum perfectiones propter
quod rationes ⁊ conceptiones attributorū de
deo verificātur. vnde mirum est q̄z rudem ima
ginationem arguēs habuerit in toto preceden
ti processu. ¶ Ad 2m principale dicitur ꝙ non
aliud concludit q̄z ꝙ tota perfectio diuina idest
tota res diuine perfectionis: vna conceptione
concipitur. nam cum sit res simplicissima et omī
modo indiuisibilis: non potest concipi scḋm par
tes. dicimus tamē ꝙ ⁊ si tota nō tamē totaliter
vna conceptione concipitur. Et de hoc sanctus
Tho. in multis locis ⁊ magis expresse p̄mo sen.
distin. 2a. q. p̄ma. ar. 3°. Et cum arguēs infert ꝙ
beati videntes diuinā essentiā nō eam diuidūt
aut distinguūt et per ꝯsequēs nec diuinā perfecti
onem: concedimus ꝙ totam ⁊ integrā rem diui

ne essentie et diuine perfectionis concipiūt sed
inde nō sequitur ꝙ intellectus creatus nō habe
at de illa re tota ⁊ integra: distinctas conceptio
nes pro eo ꝙ nō totaliter eam comprehendit
vna conceptione. vnde et Crisosthom9 dicit ꝙ
angeli laudant deum quidā vt maiestatē. q̄dam
vt bonitatē. et sic de alijs attributis in signū ꝙ
deum nō comprehendūt totaliter. nō eñ ange
li speciales haberēt laudationes scḋm diuersa at=
tributa: nisi speciales ⁊ distinctas conceptiones
de attributis haberēt. ¶ Ad 3m. concedim9 to=
tum argumētum. dicimus eñ ꝙ si itellectus cre
atus velit formare conceptionē de diuina sapiē
tia scḋm ꝙ in deo est q2 in deo id quod est sapien
tia includit omēs perfectiones que in deo sunt:
nō vnum cōceptum sed plures habebit de sapi=
entia. nam ipsa res que est sapiētia diuina est id
quod est misericordia ⁊ bonitas ⁊ iustitia et q̄c=
quid sunt omnia attributa. et per cōsequēs de ip
sa re que est sapiētia poterit formare intellect9
omēs cōceptus quos format de singulis attribu
tis. nec inde potest inferri ꝙ sapiētia sit iusticia
aut mia vel econtra sed erit fallatia accidentis.
et ratio est q2 nomē sapientia est impositū rei q̄
est sapiētia ⁊ iusticia ⁊ c̄. sub ratiōe tamē deter=
minata. s. virtutis sapiētie que est cogitiua. et
pari modo dicēdum est de singulis attributorū
nam licet omnia noīa attributoꝝ significēt ean=
dem rem simplicissimā a parte dicet tamē signi=
ficant illam sub diuersis rationibus seu cōcepti=
bus. ¶ Ad 4m cōceditur tota argumētatio pri
ma supposito ꝙ iferior intellectus debeat habe=
re de diuina perfectiōe equalē noticiā ipi superi
ori. vnde cōceditur ꝙ rusticus plures cōceptus
formabit de deo q̄z doctor subtilis si tantā debe
at habere cognitionē quātam subtilis doctor et
homo plures q̄z angelus et angelus iferior plu=
res q̄z superior prout docet sanctus Tho. i plu=
ribus locis. vt p̄ma pte. q. 55a. ar. 3°. Et de ve.
q. 8a. ar. 10. vñ falsum est quod arguēs infert ꝙ
sc3 omnia ista sūt absona ⁊ contra experientiam
imo sūt verissima. ¶ Ad 5m. dicitur ad maiorē
ꝙ sicut dictum fuit supra in 2° notabili nō sola
limitatio intellectus creati est causa multiplica
tionis cōceptuū attributaliū sed ipsa plenitudo
diuine perfectiōis. et iterum q2 intellectus crea
tus natus est habere cognitionē de deo ⁊ diui=
na perfectione ex creaturis in quibus huiusmo
di perfectiōes attributales sunt alterius ⁊ alte=
rius rōnis ex quo prouenit ꝙ intellectus creat9
habeat plures conceptus attributales diuersa=
rum rationum. vnde si velimus singula singulis

adaptare: possumus dicere q pluralitas rõnum attributo℞ pueniti ex defectu ꝛ limitatiõe intellectus nostri qui nõ potest vno actu intelligẽdi neqꝫ vna cõceptione diuinã perfectionẽ apprehendere. diuersitas aũt rõnũ: ex eo q intellect⁹ noster format ipsos cõceptus accipiẽdo ex creaturis in quibus attributa sũt diuersarũ rationũ. Dicitur etiam ad minorẽ q licet cõceptus plurium attributo℞ sint diuersa℞ rationũ: conceptus tamẽ formoti plures vel pauciores sm gradum intellectus de vno attributo: eiusdẽ rationis sunt. ¶ 6m cõcedimus nec aliquid cõcludit ꝯtra nos. in qualibet eñ cõceptione attributa li clauditur tota diuina perfectio identice licet nõ formaliter ꝛ explicite. ¶ Ad 7m negatur minor. et ad eius probationẽ dicitur q qui cõcipit essentiã diuinã ꝛ post ꝯcipit sapiẽtiam vel aliud attributũ: nichil addit ad essentiã diuinã in deo sed addit ad cõceptum existentẽ in itellectu de eẽntia diuina alium cõceptum. vnde cõcedim⁹ q addit solam rõnem prout ratio est idẽ q conceptus. Et cum ex hoc infertur q tũc deus non esset sapiens nisi sm rõnem: cõsequẽtia est falso ꝛ puerilis. quĩ deus nõ est in se sapiẽs conceptu vel rõne existente in itellectu predictos cõceptus formante sed sapiẽtia que in ipõ est realiter idem cum essentia. ¶ Ad 8m negatur maior. et ad eius pbationẽ negatur cõsequẽtia. et ad ei⁹ probationẽ negatur ꝯsequẽtia iterũ nec ipe probat. et certe mirabile est q̃ vanas ꝛ fictitias habeat arguẽs imaginatiões. videtur siquidẽ imaginari q res sub rõnibus sit realiter res informa ri rationibus et res cum rõnibus realiter eẽ mixtas quod est inane ꝛ deridẽdum. Quod aũt vltimo dicit q sapientia inq̃m sapientia ꝛ iustitia inq̃m iustitia vt est verissima res nõ ponunt in numerũ: verum est in deo. et iterum conceditur q inq̃m diuino sunt: nõ possũt prescindi per intellectum ꝓpterea q reduplicatio designat causam per se. nõ est aũt per se causa q prescindantur ab intellectu: quia sũt diuina. et tamẽ ꝓpter rõnes sepe dictas intellect⁹ potest prescindere sapientiam ꝛ iustitiam ꝛ cetera attributa diña idest potest concipere vnum nõ cõcipiendo alterum. ¶ Ad 9m conceditur maior loquẽdo de diuina eẽntia quãtum est de se. est eñ cõceptibilis vno conceptu. s. vno verbo diuino quod est filius. Sed q nõ sit in itellectu creato vnũ conceptibiliter. i. q non possit vno cõceptu precise concipi perfecte ꝛ q̃tum conceptibilis est: prouenit ex defectu itellectus creati vt sepe dictum est. ¶ Ad 10m dicitur q auctoritas Anselmi non facit ad propositũ. nam mens eius est vbi allegatur q iustitia bonitas ꝛ alia attributa sũt vnũ et dicũtur de summa substãtia vno modo. s. substantialiter ꝛ vna cõsideratione. inq̃m. s. omnia significãt diuinã eẽntiam et nõ aliquod accidẽs eius ita q res que in deo respõdet omnibus attributis vna est ꝛ substãtia est nõ accidẽs. ¶ Ad xim cõcedim⁹ totum processum primũ et q diuinitas vt diuinitas est: per propriam rõnem est sapiẽtia ꝛ iustitio et sic de vniuersis perfectionibus. Sed hanc propriã rationẽ diuinitati adequatam: nullus intellectus creatus cõcipere potest alias comprehẽderet diuinitatẽ. et ꝓpterea necesse habet formare plures cõceptus quorũ quilibet est imperfectus nõ adequãs diuinitatẽ sicut sup̃ deductũ fuit in 3° notabili. Quod aũt vltimo infert arguẽs q oĩa attributa dicũt vnicam rõnem diuinitatis falsum est loquendo de ratione in itellectu creato. et per ista patet responsio ad 12m. ¶ Ad 13m. patet respõsio per ea que dicta sunt in 3° notabili. ¶ Ad 14m. negat minor. nam q̃uis rationes attributorũ nõ addant intrinsece aliquã rationem que in ratione propria ꝛ adequata diuinitatis vt diuinitas est nõ cõtineatur: qꝛ tamẽ huiusmodi rationẽ propriam ꝛ adequatã diuinitatis intellectus viatoris apprehẽdere non potest: rationes speciales ad cognoscendũ quoquomodo diuinitatẽ format et iste addunt ad rationẽ diuinitatis q̃ viator habet: rationes magis explicatas quas intellectus viatoris potest distincte concipere ex creaturis in quibus hmõi perfectiones attributo℞ distincte ꝛ diuisim reperiuntur. nõ eñ vt sepe dictum est intellectus viatoris cognoscit diuinam eẽntiam sicuti est sed sm q eius summa et simplicissima perfectio iperfecte ꝛ diuisim seu partialiter refulget in creaturis a quibus itellectus viatoris diuino℞ ꝯcapit cognitionẽ sm illud apostoli. inuisibilia dei ꝛc. Exemplũ quod arguens inducit magis est ad eius oppositũ q̃ ꝓpositum. nam volitio que vt ipse dicit est quedam qualitas volũtatis licet magis habeat nomen actionis: sed in hoc nõ sit vis. illa inquã volitio constat q potest resolui in duas rationes intrinsecas absolutas qua℞ vna exprimat quiditatem qualitatis: altera vero quiditatem volitionis. et habẽt se iste due rationes sicut ratio inferioris ꝛ superioris ꝛ vna addit ad aliam explicationem alicuius determinoti quod implicite cõtinebatur in alia sicut ratio hominis addit ad rationem aĩalis rõnale quod non explicite sed implicite continetur in aĩali. vñ summatim dici-

mus ꝓut dictū est in 3° notabili q oēs perfectiones attributoꝝ coīnadūt intrīsece in rōnem diuinitatis. et tamē qꝛ ratio perfecta et adequata nō potest cōprehēdi a viatore: ideo possunt vere apprehēdi ab intellectu rōnes attributorū sine ratione diuinitatis. ¶ Ad 15m dr q distictio volūtatis ꝛ alioꝝ attributoꝝ a rōne diuinitatis est ex opere itellectus. Et ad hui⁹ improbationem dicim⁹ q arguēs fallitur sua rudi imaginatione putans q intellect⁹ distincte apprehēdēs rōnes attributoꝝ poneret eaꝝ distictionē in re que deus est. et qꝛ deus est per oīa indiuisibilis cōfingit id fieri nō posse nisi substractis in ipa re diuina extra intellectū q̄busdam rōnibus fabricatis. quoꝝ vtrūqꝫ absurdissimū est ꝛ pueriliter dictū. vnde dicim⁹ q distīcte rōnes quas habet intellect⁹ de diuinitate ꝛ aliis attributis: nō existunt realiter i deo sed in ipo itellectu: in re aūt que de⁹ est sūt sicut in fundamēto veritatis. nec ipa distinctio rōnū est in deo a parte rei sed in intellectu cōparāte ꝛ distinguēte eiuscemodi rationes. nec oportet vt arguēs male imaginat q in re q̄ deus est: sit aliqua distinctio q̄ substernatur aut sit fundamētū distinctionis illaꝝ rationū q̄ est in itellectu. nam ipa eadem vnitas simplicissima ꝛ perfectissima q̄ est fundamentū et fulcimentū pluralitatis rationū attributaliū q̄ est in itellectu: est fundamentū et fulcimentū distinctionis q̄ seqtur ad dictam pluralitatē. et per hec patet responsio ad cōfirmationē. procedit eñ ex falsa imaginatione arguētis q. s. sctūs Tho. poneret pluralitatē rationū attributaliū in deo realiter existere extra intellectū q̄bus rōnibus intellect⁹ superponeret distinctionē qḋ falsum est ꝛ ruditer imaginatū. ¶ Ad 16m. patꝫ respōsio per ea q̄ dicta sūt ad vndecimū ꝛ magis diffuse in 3° notabili. q̄cq̄ȝ intētio Augu. alia fuerit a proposito arguētis. prout sctūs Tho. illam auctoritatē exponit p̄mo sen. di. 33a. ar. p°. ad 5m. ¶ Ad 17m. negat̄ ɔña. nam q̄uis sapiētia iusticia ꝛ alia noīa perfectionū significēt substātiam diuinā inmediate: qꝛ tamē hm̄oi noīa a p̄ma īpositiōe imediate significāt rōnes taliū perfectionū: nō seqtur q rō vel cōcept⁹ essentie significetur per noīa alioꝝ attributoꝝ alias eēnt synonima. neqꝫ Aug. dicit q in rōne iusticie vel sapientie: ratio eēntie mōstrat̄ sed eēntia. aliḋ aūt est dicere essentiam: et aliud rōnē eēntie. ¶ Ad 18m. dr̄ p̄mo q ex auctoritatib⁹ Aug. hoc solum habet̄ q in deo eadē est virtus q̄ sapiētia ꝛ bonitas ꝛ magnitudo et sic de ceteris qḋ nos cōcedimus. sed inde nō seqtur q ratio sapiētie sit rō virtutis ꝛ ecōtra. nam vt sepe dictū est ꝫ: omēs perfectiones attributoꝝ sūt in deo idem ꝛ vna res simplicissima. et tamē rōnes istaꝝ ꝑfectionū quas intellect⁹ distīcte format nō valens illam vnā rem simplicissimā cōprehēdere aut intelligere sicuti est: sunt plures ꝛ distincte. vn̄ minor ꝓpositio falsa est. Et ad ei⁹ probationē dr̄ q in premissis auctoritatib⁹ noīa abstracta nō significant rōnes sed ipas perfectiōes sapiētie virtutis bonitatis ꝛ c. et nō rōnes eaꝝ vt arguēs fingit. q̄uis eñ noīa rebus imponant̄ mediātibus ɔceptib⁹ prout ph̄us dicit p̄mo periar: nō tamē iponūtur ad significādos cōcept⁹. sicut nomen homis nō est impositū ad significandū cōceptū hois sed rem q̄ est homo. Dicit̄ 2°. q sicut dictū est in 3° notabili ratio eēntie diuine vt diuina ē includit in se rōnes alioꝝ attributoꝝ q̄m est ex parte sui. et tamē qꝛ intellect⁹ creatus nō ɔprehendit diuinā eēntiam sicuti est sed imperfecto mō ꝓut itelligit eēntias creaturaꝝ: nō cōprehēdit sub ratione vel cōceptiōe eēntie diuine rationes alioꝝ attributoꝝ sed seorsum illas concipit ꝛ alia atqꝫ alia noīa illis iponit s̄m q eas distincte cōcipit ꝛ nomiat in creaturis. ¶ Ad 19m. conceditur totū argumētū. nō eñ aliud ꝓbat̄ ex auctoritate Aug. nisi q vita sapiētia veritas et cetera attributa sūt idē realiter in deo qḋ ꝛ nos cōcedim⁹. Quod aūt arguēs inde vult inferre q rōnes istoꝝ attributoꝝ sint idem: negat̄ ɔña. nō eñ id habet̄ ex auctoritate Augu. qui nō loquitur de istis attributis nisi ꝓut sunt in deo extra intellectū. Per idē patet respōsio ad. 20m. cōcedim⁹ eñ cum Boetio q oīa noīa attributorum significāt substātiam diuinā et per ɔñs predicantur substātialiter de deo et tamē nō significant subam sub rōne sube sed sub diuersis rationibus vel sapiētie vel potētie ꝛ sic de ceteris. ¶ Ad 21m. respōdet sctūs Tho. p̄ma pte. q. 13a. ar. 2°. ad primū. Et de potētia dei. q. vij. ar. 5°. ad primū. q Damascen⁹ intelligit hm̄oi nomīa nō significare quid est deus quasi eius subam cōprehendēdo ꝛ diffiniēdo. vnde ꝛ Damascenus subiūgit q hoc nomē qui est quod indeterminate significat dei subam: ꝓprissime deo attribuitur. vnde nō fuit intētio eius dicere q ista noīa nō significēt quid est deus sed q nō significāt perfecte quid est deus. et cum dicit q singulū istorū noīm magis videtur significare quid nō est de⁹ intelligendū est cōsiderādo modū significandi taliū noīnū. habēt eñ modū significādi q̄ creaturis cōpetit non deo prout. S. Tho. declarat p̄ma pte loco p̄allegato ar. 3°. ad primū. Et de

potētia dei.q.et ar.alle.ad 2^{m}. ꝛ pluribus alijs locis.p̄ idē patet responsio ad 22^{m}.et ad 23^{m}. Et quod subdiꝛ in auctoritate Anselmi ꝙ illa sūma eēntia nullo modo sic est aliqd vt illō idē ſm aliquē modū vel aliā cōſiderationē ſit:ſic intelligēdū eſt.ſ.ꝙ nō aliter ꝙ̄ ſubſtātialiter.i.nō ſm modū alioꝝ p̄dicamētoꝝ qui in creaturis reperitur.et ꝙ iſte fuerit eius intellect⁹ ptꝫ in exēplo qō ſubdit Anſelm⁹.nichil igitur de ea vere dr̄ in eo ꝙ qualis vel q̄ta ſed in eo ꝙ q̄d eſt:totum accipiꝛ. ¶Ad 24^{m} negaꝛ ꝯn̄a. et ad eius ꝓbationē negaꝛ aſſumptū. nā vt ſepe dictū eſt licet plura noīa attributoꝝ ſignificent mediate eandē rem.ſ.diuinā eſſentiā:illā tn̄ ſignificāt ſub alia ꝛ alia rōne.alias noīa attributoꝝ eēnt ſynonima et per ꝯn̄s nugatoria qō eſt abſurdum. vn̄ in eo qō magiſter dicit ꝙ ꝓpter multiplicitatē ꝛ diuerſitatē noīm Augu.inq̄t deū dici multipliciter:ſatis innuit ꝙ hmōi noīa īpoſita ſint vni rei ſub diuerſis rōnibus. ¶Ad 25^{m}.patet reſpōſio per ea q̄ dicta ſunt ad.19^{m}.et 20^{m}.nō eñ aliud magiſter intellexit in illis verbis ꝙ̄ ꝙ oīa noīa attributoꝝ predicāt ꝛ ſignificāt diuinā eēntiam quod ꝛ nos ꝯcedim⁹.nō tn̄ fuit mētis eius ꝙ illam ſignificarēt diuerſa noīa ſub eadē rōne ꝛ cōceptu. ¶Ad 26^{m} negaꝛ minor.et ad eius probationē dr̄ ꝙ articulus pariſieñ.nō facit ad ꝓpoſitum arguētis imo magis ad oppoſitū cū in eo cōcedatur ꝙ ſit alia rō intelligēdi. vn̄ qō articulus negat eſt ꝙ intellect⁹ diuin⁹ nō eſt alius intellectus ſm rōnem.i.nō alia ꝛ alia rōne cognitiua ex parte cognoſcētis cognoſcat ſe ꝛ alia. licꝫ ſit alia rō intelligēdi ex parte cognitoꝝ ex eo ꝙ deus ſeipm̄ intelligit per ſeipm̄.ſ.per ſuam eēntiam:alia vero a ſe nō cognoſcit in ſeipis aut ꝑ ipa ſed per ipſam dei eēntiā ꝛ in ipa. ex q̄bus ſequitur ꝙ intellect⁹ noſter aliā rōnem poſſit habere de itellectu diuino ꝓut cognoſcit ſe ꝛ aliā ꝓut cognoſcit alia a ſe.qō eſt contra arguentē. ¶Ad 27^{m}.cōcedim⁹ totū ꝓceſſum ad ſenſum quē arguēs expmit in verbis cōmētatoris.et cū dicit ꝙ cōmētatoꝛ nō intēdit ꝙ res differat a ſe ipa:diciꝛ ꝙ cōmētatoꝛ loq̄tur de re ſm eē quod habet extra intellectū qō ꝛ nos cōcedim⁹: cum hoc tn̄ ſtat ꝙ res pōt differre a ſe ipa ratiōe ſm eē qō habet in aīa obiectiue ꝓut dictū fuit ſup. in ſolu.ad pmū argu.ꝯtra 2^{am} cōcluſionē. ¶Ad argumēta Henrici dr̄ ꝙ diuiſio ibi poſita eſt inſufficiens.vnde dicim⁹ ꝙ diſtinctio rōnis diuinorum attributoꝝ eſt per intellectū cōparantē diuinā ꝑfectionē ad ꝑfectiones creaturaꝝ.et iterum ꝓpter defectū noſtri intellectus qui totam plenitudinē diuine ꝑfectionis vna rōne vel cōceptu cognoſcere nō poteſt. tunc ad pmā eius in probationē negaꝛ ꝯn̄a ſeu cōcluſionis illatio nam licet deus ab eterno intellexerit eēntiā ſuā ſub ratione veri ꝛ voluerit ſub rōne boni: nō inde ſequitur ꝙ in intellectu diuino fuerint diſtincte rōnes aut conceptus veri ꝛ boni. nam deus vnicā rōnem vel cōceptū habet de veritate.bonitate.ſapiētia ꝛ oīpotētia ſua et ſic de omibus perfectionib⁹. Deus eñ vnico verbo intelligit ſe ꝛ oīa alia q̄ in eius ſcientia cōtinētur. verum eſt tamē ꝙ deus ab eterno cognoſcit plures rationes ſeu cōceptus quos intellect⁹ creatus format de diuina eēntia ꝛ formabiles ſunt. ſed talis pluralitas nō habet eē exiſtentie in deo ſed tantum eſt in deo obiectiue.i. vt cognita a deo nō vt exiſteñ ꝓut ſup̄ dictū fuit in 2° notabili. ¶Ad 2^{am} ꝓbationē negatur minoꝛ.et ad eius ꝓbationē negatur ꝯn̄a.cōmittiꝛ eñ in ea fallatia accidētis.nō eñ eſt idem ꝓcedere per modum intellectus et per modū volūtatis: et procedere ab intellectu ꝛ volūtate ꝓut.S.Tho.dicit de potentia dei.q. vel materia. 10.ar. 2°.ad 4^{m}.27^{m}. ¶Ad 3^{am} probationē negatur maioꝛ nō eñ oportet minus reduci ad maius quando ſunt alterius coordinatiōis ſicut ſunt diſtinctio realis ꝛ diſtictio rōnis. ¶Ad 4^{am} negatur ꝯn̄a. q̄ñ vt ſepe dictū eſt:nō dicitur deus bonus et ſapiēs ꝓpterea ꝙ bonitas ꝛ ſapīa diſtinguūꝛ in intellectu ratione:ſed qꝛ veraciter in deo eſt bonitas ꝛ ſapīa. vn̄ nec dicitur bon⁹ aut ſapiēs ꝓpterea ſolum ꝙ cauſet bonitatē ꝛ ſapientiā in creaturis ꝓut ſanctus Tho. ꝓbat pmo ſen.diſ. 2^{a}.arti.2°.ꝛ 3°. Et pma pte.q.13.ar.2°.et pluribus alijs locis. ¶Ad 5^{am} probationē diciꝛ ad maiorē ꝙ ſi intelligaꝛ de fundamētis emanationum eſſentialiter ſumptis ꝓut arguēs videtur accipere ſicut ſunt eēntia.intellectus. voluntas. intelligere. velle:falſa eſt. neqꝫ eñ ab iſtis fundamentis emanationes in deo habent ꝙ diſtinguantur realiter ſed a relatione originis inq̄m̄ vna preſupponit aliam et eſt ab ea.et iterū diſtīguntur a terminis.ſ.filio ꝛ ſpū ſancto.prout ſanctus Tho.docet pma pte.q.27^{a}.ar.3°.ad 3^{m}. Et de potētia dei.arti.2°.ad 7^{m}. Nec tamē verum eſt vniuerſaliter ꝙ oīa attributa diuina diſtinguantur ratione per comparationē ad creaturas ꝓut ſup̄ dictum eſt in 4° notabili. ¶Ad 6^{am} probationē dicitur ꝙ procedit ex falſo preſuppoſito quaſi alicubi.S.Tho.ſcripſerit ꝙ diſtictio ſm rationē attributoꝝ: proueniat ex reali diſtinctiōe ipoꝝ in creaturis quod eſt falſuꝫ imo

cōtrariū docet de veri. vt in 4°. notabili dictū est. ¶ Ad 7um negatur pña. quoniā distinctio attributoꝝ nō est aliqd pertinēs ad pfectionē immo magis pertinet ad pfectionē diuinā vnitas eorum. et ita distinctio rōnis pfectionū attributalium que est in itellectu creato: reducitur ad vnitatē perfectionis simplicissime dei tanqȝ ad fundamentū. ¶ Ad 8um ꝓbationē patet responsio per idem. vñ in his ⁊ similibus argumētationibus cōmittitur fallatia figure dictionis. nam mutatur quid vel quale in ad aliquid. perfectiones siquidē ꝓut sunt in deo: sunt causa perfectionum in creaturis: nō tamē distinctio aliqua que sit in deo est causa distinctionis que sit in creaturis aut in itellectu. ¶ Ad 9um dicitur primo ad minorē ꝙ diuina eēntia est i potētia si ita licet loqui ad hoc ꝙ intellectus diuinus habeat pluralitatem attributoꝝ obiectiue tamē nō subiectiue. hoc est dictu ꝙ itellectus diuinus cognoscat pluralitatē attributoꝝ factā vel factibilē ab intellectu creato fundatā in vna simplicissima eēntia. Sed nō est in diuina eēntia potētia ad hoc ꝙ intellectus diuinus cognoscat perfectionē diuine eēntie multis rationib⁹ ⁊ conceptib⁹. nam nō potest deus intelligere se vel alia nisi vnico tantum conceptu quod verbum est. Dicitur 2° ꝙ nō proprie dictū est ꝙ in eēntia diuina sit potentia ad pluralitatē attributoꝝ sed magis est actus purus ⁊ pfectissim⁹ a quo eiuscemodi pluralitas accipi pōt. vñ si ita liceat loqui: talis denominatio est ab extrinseco: a potētia. s. que sit in intellectu creato ad talem pluralitatē formādam vt sit sensus. in eēntia diuina est potentia ad pluralitatē hmōi. i. in intellectu est potentia qua potest ex apprehēsione diuine eēntie formare eiusmodi pluralitatē. Potest etiam in essentia diuina potentia accipi pro virtute actuali.

¶ Argumēta Durandi Godofredi ⁊ alioꝝ que vltimo ponūtur cōcedim⁹ pro ea parte qua ꝓbant distinctionē rōnis attributoꝝ accipi p cōparationē ad distinctionē aliquā in creaturis: hoc tamē addito ꝙ distinctio reperta in creaturis nō est sola ⁊ precisa causa distinctionis attributorum sed cum hoc causa est a parte dei plenitudo diuine pfectionis et ex parte intellectus creati eius impfectio ⁊ limitatio ꝓut dictū fuit in 4° notabili. Sed qꝛ aliqua eoꝝ argumenta videtur pretēdere ꝙ distinctio attributorū fm rōnem necessario ⁊ vniuersaliter reqrat distinctionē realem in creaturis qđ nō semp verum est vt dictū fuit in 4° notabili: ideo ad hmōi argumenta respondēdū est. et quattuor pma concedimus qꝛ nō cōcludūt aliud nisi ꝙ distinctio rationis attributoꝝ accapitur per cōparationē ad creaturas vel ad distinctionē realē eoꝝ attributoꝝ vel pfectionū que in creaturis realiter distinguntur. ¶ Ad 5um negatur minor. et ad probationē per exēpla ibi posita dicim⁹ ꝙ ⁊ si ꝓpositum arguētis probetur in illis exēplis: nō sequitur ꝙ in oībus vniuersalr sit ꝓbata. nam sicut supra dictum ē in 4° notabili distinctio rōnis horum attributoꝝ entis vnius veri ⁊ similium nō potest accipi a distinctione reali illoꝝ in creaturis cum in creaturis nō differāt realiter ꝓut sūt transcendētia. ¶ 6um. cōcedim⁹ cū suis ꝓbationibus vltima excepta. verum est tamē ꝙ tria illa posita in maiori ꝓpositione nō sufficiūt semp ad pluralitatē fm rōnem. ¶ Ad vltimā ꝓbationem argumēti dicitur ꝙ similitudo ibi posita nō tenet. est eñ dissimilitudo qꝛ ens rōnis nō habz fundamētū sue entitatis ⁊ veritatis nisi in ente reali. sed pluralitas rōnis nō semp habet ꝓ fundamento sue entitatis ⁊ veritatis pluralitatez realem sed pōt habere pro fundamēto vnitatē realem seclusa oi reali distinctione. ¶ Ad 7um dicitur ꝙ intellectus pōt habere plures cōceptiones nō semp a plurib⁹ rebus sed ꝓut sepe dictū est ab vna re simplici. Et ad eius iprobationem dicit ꝙ ab vno inqītū vnū: nō ꝓuenit nisi vnū; sed ab vno inquātū accipit vt plura: possunt ꝓuenire plures rōnes vt sup̄ dictū est. ¶ Ad 8um. negat vtraqȝ minor neqȝ arguēs ꝓbat. nā qȝuis sapiētie ⁊ iusticie diuine distinctio fm rōnē possit accipi a distinctiōe reali sapie ⁊ iusticie in creaturis: nō inde seqtur ꝙ distinctio oīm attributorum diuinoꝝ accipiat a distictiōe reali in creaturis vt sup̄ declaratū est. ¶ Ad 9um ptz respōsio ex pmissis. falsum ē eñ ꝙ fūdamētū distictionis fm rōnē. semp sit distinctio realis. nā sufficit ad eius fūdamentū vnitas pfectissima. ꝓut. S. Tho. docet in plurib⁹ locis. et multū aperte de veri. q. 3°. ar. 2°. ad 3m. pluralitas inqt rationis qñqȝ reducit ad aliquā diuersitatē rei sicut sortes ⁊ sortes sedens differūt rōne et hec differētia reducit ad aliquā diuersitatē sube ⁊ accidētis. qñqȝ vero differētia fm rōnē nō reducit ad aliquā rei diuersitatē sed ad veritatē rei que est diuersimode itelligibilis et sic ponim⁹ pluralitatem rōnum i deo. vñ hoc nō repugnat maxime vnitati vel simplicitati. hec ille. Si aūt daretur casus quē arguēs ponit. s. ꝙ nihil preter deū eēt nec esse posset: dicim⁹ ꝙ nulla esset distictio rationis attributoꝝ in actu: sed virtute bene esset actu. nā intellect⁹ diuin⁹ ab eterno cognosceret

pluralitatē ⁊ distinctionē rōnis attributoꝝ non q̄ actu ⁊ formalr̄ eēt sed q̄ possibilis eēt fieri per quēcūq̄ itellectū. Et cū dr̄ q̄ dato illo casu nō eēnt in deo plura attributa nec actu nec in potētia nec virtualr̄: negat̄ q̄ nō virtualr̄ ad istū sensum qꝛ in deo semꝑ est et ab eterno fuit vn̄ plures rōnes ⁊ cōceptus possent formari ꝑ intellectum creatū si possibiles eē possēt creature. s. plenitudo ꝑfectiōis diuine. sed cū nūc simus extra talem casum: in cassum ⁊ inaniter arguēs euagatur. ¶ Ad 1om. dicim⁹ q̄ distictio attributoꝝ nō ponit̄ a nobis q̄ habet eē in deo nisi tm̄ fūdamētaliter. sed ponim⁹ q̄ habet eē in itellectu creature formalit̄ ⁊ subiectiue vt sepe dictū est sup. in itellectu aūt diuino tm̄ obiectiue. vn̄ q̄uis distinctio sit aliq̄d imꝑfectū: in nullo derogat perfectioni diuine. ¶ Ad argumētū in oppositū ptꝫ rn̄sio ex ꝑdictis. et hec sufficiāt de ista q̄stiōe.

¶ Distinctio nona.

CIRca nonā distinctionem q̄ritur vtrū diuina gn̄atio mēsuret̄ eternitate et arguit̄ q̄ nō. Illud eni q̄d intelligit̄ per modum cuiusdā fluxus et egressus: nō pōt mēsurari eternitate. sꝫ gn̄ratio verbi est per modū cuiusdam fluxus ⁊ egressus. ait eni ꝓpheta micheas Egressus eius ab initio sicut a diebus eternitatis. ergo ⁊c. ¶ In oppositū arguit̄ sic. quod est coeuū eterno est etnū. sed gn̄atio verbi est coeua patri eterno. igit̄ ⁊c. Minor patet qꝛ fili⁹ nascitur a patre vt a sole splēdor cui⁹ natiuitas est coeua soli. In hac questione erunt quattuor articuli vt in precedentibus.

QUantū ad primum articulū sit ꝑma cōclusio q̄ ꝓcessio verbi in diuinis dicit̄ gn̄ratio et ipm verbū ꝓcedens dicit̄ filius. hanc ꝯclusionē probat sctūs Tho. ꝑma pte. q. 27a. ar. 2o. Itē ꝯtra gen. li. 4o. c. 2o. ¶ Secūda ꝯclusio est q̄ gn̄atio passiue dicta siue natiuitas filij nō est passio sed relatio. hāc ꝯclusionē probat. S. Tho. pa. pte. q. 41. ar. po. ad. 2m. Et de po a dei. q. vel materia. 9. ar. po. ad 2m. ¶ Tertia ꝯclusio est q̄ rō eternitatis ꝯsequitur imutationē. hāc ꝯclusionē tenet sctūs Tho. pa pte. q. 10. ar. 2o. et ꝓbat eā ar. po. ¶ Quarta ꝯclusio est q̄ s̄m modū nr̄m intelligendi: nūc eternitatis est mēsura sube rei eterne q̄ de⁹ est. hāc ꝯclusionē ꝓbat. S. Tho. po sen. dis. 19a. q. 2a. ar. 2o. ¶ Quīta ꝯclusio est q̄ nūc stās causat eternitatē s̄m modū nr̄m intelligēdi. hanc ꝯclusionē declarat sctūs Tho. po sentē. dis. 19. q. 2a. ar. 2o. ad 3m. Et pa pte. q. 10a. ar. 2o. ad ꝑmū ¶ Sexta ꝯclusio ē q̄ eternitas ē duratio mēsurās eē diuū s̄m apprehēsionē itellect⁹ nr̄i dūtaxat.

QUantū ad scd̄z articulū ponēde sūt obiectiōes aduersarioꝝ. Et q̄dē ꝯtra ꝑmā arguit Aureolus ꝑserti ꝯ illud quod dr̄ in ꝓbatiōe. s. gn̄ratio in diuis est ꝓcessio viuētis a viuēte ⁊c. Primo ergo sic arguit. Cōstat inq̄t q̄ eadē est ꝓprietas verbi ⁊ filij in diuis. dicit eni Augu. 7o. de trini. c. 4o. q̄ fili⁹ in diuis eo verbū quo fili⁹ ⁊ eo filius quo verbū. sed si rō gn̄atiōis ꝓut est in diuinis eēt via in subam viuā ⁊ intellectualē: vel ꝓcessio talis qualis dicta est: nō eēt eadē ꝓprietas verbi. Tū qꝛ gn̄ratio vbi in nobis nō semꝑ terminat̄ ad subam cū aliq̄n formet̄ verbū de accidētib⁹. sed neqꝫ ad viuā: cū formem⁹ verba de nō viuētib⁹. Tū etiā qꝛ fili⁹ genit⁹ per talē modum gn̄ratiōis: nō appellat̄ verbū. nō eni filij hominū appellātur verba. ergo gn̄ratio in diuinis nō dr̄ s̄m istā rōnē quā ponit conclusio. ¶ Scd̄o sic. cuicūqꝫ ꝯpetit diffinitio: et diffinitū. sed eque spiratio i diuinis est ꝓcessio viuētis a viuēte ⁊c sicut ꝓductio filij. qꝛ spūs sanct⁹ est suba viuēs eiusdē nature s̄m spēm cum patre. ergo si ratio gn̄rationis in deo eēt illa q̄ dicta ē: eque genit⁹ potest dici spūs sanct⁹ sicut filius. ¶ 3o sic. gn̄ratio que est via in subam: attingit eam per modū formalis termini capiētis esse per eam. ergo diuina gn̄ratio nō est via in subam. ¶ 2o loco arguit ꝯtra 2am ꝯclusionē. arguit ꝑmo sic. nullus respectus de gn̄re relatiōis infertur aut causat̄ ab opposito respectu. nō eni paternitas causat aut infert filiationē alias respect⁹ de gn̄re relationis: esset actiuus siue actio: ⁊ alius passiu⁹ siue passio. passio eni est effect⁹ illatioqꝫ actionis sꝫ actorē sex ꝑncipioꝝ. sꝫ ꝯstat q̄ gn̄ai e in diuis infert gn̄rari ⁊ dicere infert dici ⁊ verbū ac concipere concipi ⁊ conceptū. ergo generare ⁊ generari nō sunt respectus de gn̄re relationis. ¶ 2o

sic. Simplici⁹ sup predicamēta assignat differen
tiam inter genus relationis et gn̄a actionis et
passionis dicens q̄ ex relatione nō ꝓceditur ad
actum sed ex actione ꝛ passione ꝓuenit. sed in
diuinis ꝓuenit aliq̄d per modū acti ꝛ ꝓducti. s.
filius. ergo gn̄rare ꝛ gn̄rari nō sunt de gn̄re rela
tionis sed potius de gn̄re actionis ꝛ passionis.
¶ 3° sic. gn̄rare est vere ꝓducere: gn̄rari est ve
re ꝓduci. sed producere ꝛ ꝓduci nō sunt de ge-
nere relationis ī no relatio fundat̄ super illa vt
patet 5°. metha^f. ergo gn̄rare ꝛ gn̄rari nō sūt de
gn̄re relationis. hec sunt verba eius. ¶ Contra
3^am ꝯclusionē arguit Aureolus multipliciter. Ar-
guit cōtra doctorē sanctū in hoc q̄ ponit rōnē
eternitatis cōsistere in apprehēsione vniformita
tis eius quod omnino est extra motum. et argu-
mentoꝝ pmū est tale. ratio tēporis nō consistit
in difformitate ipsius motus sed in mora diffor-
miter. ergo nec ratio eternitatis ꝯsistit in vnifor
mitate eoꝝ que sunt extra motū nec in apprehē
sione vniformitatis. sed in apprehensione more
istius vniformitatis. ¶ 2° ad idem. ratio eter
nitatis nō cōsistit in opposito motus. sed vnifor
mitas opponit̄ varietati motus. nō ergo consi
stit eternitas in vniformitate motus sed in mo
ra difformitatis. ¶ 3° ad idē. ratio mēsure nō
cōsistit in ratione mensurati. sed vniformitas ē
illud quod mēsuratur per eternitatē. ergo ratio
eternitatis nō cōsistit in vniformitate sed in du
ratione ꝛ mora ipius. ¶ 4° sic. sicut se habet tē
pus ad motus varietatē: sic eternitas ad dei im
mutabilitatē. sed ratio tēporis cōsistit in nume-
ratione motus ꝑm prius et posterius qd̄ nichil
aliud est q̄ꝫ motū sūmare vt ita loqui liceat. sicut
eīm dicitur q̄ numerus est sūma pmanētiū cum
dicitur decem vel mille: sic tēpus est summa suc
cessiuoꝝ. vnde cum sūmat̄ motus: tūc causatur
tēpus. quod nichil aliud est q̄ꝫ sūma motus ꝑm
prius ꝛ posterius. ergo sic se habebit eternitas
ad vniformitatē dei: q̄ nō erit vniformitas sed
ipa sūma durationis et more ipius. ¶ 5° sic ad
idem. vniformitas ꝛ incōmutabilitas idem sūt
sed ratio eternitatis nō consistit in apprehēsiōe
incōmutabilitatis. aliud eīm attributū est incō-
mutabilitas ꝛ aliud eternitas. ergo nō consistit
ratio eternitatis in apprehēsione vniformitatis
¶ Contra 4^am cōclusionē arguit cōtra illud qd̄
dictum est. s. q̄ in deo nūc stans causat eternita
tem ꝑm nostrā apprehēsionē. nūc inq̄t nullo mo
do potest deo attribui ꝑm verū itellectū. quod
eīm abstrahit a tota linea successionis: abstrahit
a nūc q2 nūc nō inuenitur extra successionē. sicut
eīm indiuisibile positiōis qd̄ est pūctus nō inue-
nitur extra lineā pmanētē: sic indiuisibile dura-
tionis quod est nūc: nō inuenit̄ extra decursum
successionis. cui⁹ rō est q2 indiuisibile positionis
nō potest imaginari per modū cuiusdā solitarij
sed per modū termini linee et ideo pūctus diui
sio appellatur. et equaliter imaginari nō potest
indiuisibile duratiōis: nisi termin⁹ decursus du-
ratiui. i. successio. sed ꝯstat q̄ deus abstrahit ab
omni successione. ergo ab omi nūc. Et si dicat̄ q̄
verum est nūc tēporis nō eē in deo: nō tn̄ est ve
rum de nūc eternitatis: nō valet hoc. q2 ꝓbatū
est q̄ de ratione ipius nūc est q̄ sit termin⁹ de-
cursus duratiui ꝛ successiui. tollere aūt hanc ra-
tionem: est tollere ne sit nūc. ¶ 2° ad idem. sic
se habet nūc ad deum: sicut ꝛ instans et iam et
modo et similia eq̄polētia ipi nunc. sed cōstat q̄
instans et iam ꝛ modo nō habēt locū in deo. nō
eīm potest intelligi instans in aliquo cui nihil in
stat aut adest aut accedit. q2 instās dr̄ ab instā-
do. et hoc modo cōceditur. ergo nūc nō potest
deo attribui. ¶ 3° ad idem. Illud qd̄ de sua ra-
tione formali nō est aliud q̄ꝫ accessus: nō potest
poni in deo cui nichil accedit de nouo. sed nunc
cōcipi nō potest nisi per modū accessus. est eīm
illud quo mutatū esse instat accedit ꝛ adest. vñ
nullus pōt cōcipere nūc nisi per modū cuiusdā
accedētis et instātis ꝛ qd̄ habet adesse. ergo im
possibile est q̄ attribuatur deo. ¶ 4° sic. nūc ꝛ
tūc dicūtur ad inuicē. vbi eīm est nūc: est tunc et
olim. quod apparet q2 sicut hic ꝛ ibi sūt differen
tie positionis: ita nūc ꝛ tūc sunt differētie dura-
tionis. Impossibile est autē reperire hic sine ibi
ꝛ alibi. ideo eīm vna pars linee est hic q2 alia est
ibi ꝛ alia ibi. q2 si oia eēnt annichilata preter vnā
lineā: tota linea nō posset assignari alicubi quia
nō eēt aliud aliquod quod alibi poneret̄. sed cū
ponitur infra celū: tunc pōt assignari alicubi. q2
sunt alia que habēt eē alibi. vñ totus mūdus nō
habet vbi assignet̄. nec pōt dicere aliqs intellec-
tus: mūdus est hic. q2 nō est aliq̄d habēs eē ali-
cubi respectu cui⁹ mūdus dicatur hic eē. ꝯsimilr
est intelligēdū de nūc. q2 nihil ē nūc ꝑm ꝓpriā
rōnē nisi in ordine ad tūc. sed cōstat q̄ deus nō
habet tūc. q2 nichil ē ibi pteritū. ergo nec in deo
erit ratio ipius nūc. ¶ 5°. sic idē est dictu nūc ꝛ
tūc: sicut qd̄ prius ꝛ posteri⁹. sed in deo nō ē aliqd
posterius. ergo in deo nō est nūc ꝑm ꝓpriā ra-
tionem. Nec valet si dicatur q̄ duplex est nunc
. s. partiale quod dr̄ respectu tūc: et illud est nūc
tēporis quod nullo modo dicatur in deo. et aliō
totale permanēs qd̄ est nūc eternitatis. et tale

potest poni in deo. Si quidem hoc nō valet. est enī similis distinctio ac si diceret ꝙ duplex ē fili⁹ vn⁹ qui relatiue dr̄ ad patrē ⁊ alius q̄ dr̄ absolu te sine hītudine ad patrē. nūc enī ex sua formali ratione: idem est qđ instās ⁊ accedens. et ideo nouitatem importat. dicitur enī relatiue ad tūc sicut dictum est de ibi vel hic que relatiue dicun tur in positione ⁊ situ. ¶ Cōtra 5^am. cōclusionē arguit contra illud ꝙ nūc potest cōcipi per mo- dum stantis et permanētis. et ita nūc stans cau set eternitatē. Illud enī quod de sua rōne consi stit in quodā accedere ⁊ instare ⁊ adesse: nō po test comprehēdi per modum permanentis nisi accedere ⁊ instare ⁊ adesse cōcipi possit perma nenter quod est impossibile. cōtradictoria nāq3 sunt. sed probatū est ꝙ conceptus ipius nūc cō- sistit in quodā adesse ⁊ instare atq3 accedere. er go nō potest cōcipi per modum stantis aut per manentis. ¶ 2° ad idem. Illud nō potest con- cipi per modū permanētis quod nō potest de- monstrari bis ab aliquo imaginatione. sed nūc qui apprehēdit nō potest hoc ipm per imagina- tionem significare aut demonstrare. postq3 enī ipm se. uel demonstrauit si redeat iterum: iam transiuit in tūc. et hoc est quod dicit phus 4° phisicoꝝ. vbi dicit comētator comento. 5°. ꝙ in stans nō potest bis demōstrari adeo ꝙ instans demōstratū 2° est aliud ab instāti quod demō- strabatur primo. et sequitur ꝙ non est possibile idem instans demōstrari nisi fuerimus imagina ti ꝙ fuit sicut punctus. et reprehēdit themistiū3 vnde expressa mens phi: fm expositionē comē- tatoris est ꝙ impossibile est instās vel nūc ima ginari per modum stātis. ergo nūc stans nichil potest causare sicut nec albedo nigra vel calor frigidus. Et si dicatur ꝙ ipi loquūtur de nūc tē- poris: dicendum ꝙ ipi loquūtur de quiditatiua ratione ipius nūc fm quā apparet vt dictum est. ¶ Cōtra 6^am cōclusionē arguit cōtra hoc quod dictum est ꝙ eternitas est duratio. Ōis inquit duratio alteri comparata: vel est maior vel mi- nor vel equalis. quod patet ex ipis durantibus quibus acceptis: necesse est ꝙ vel durent equa- liter vel ꝙ vnum plus altero. sed nulla duratio potest esse maior vel minor nisi cōsistat in qua- dam successione fm prius et posteri⁹. quare enī aliquid durat plusq3 aliud vel durabit: nisi quia fuit prius vel quia erit posterius. nec exclusa ra tione prioris ⁊ posterioris pōt cōcipi de aliquo quod durauerit plus vel minus alio. cōstat aūt ꝙ prius ⁊ posterius sūt de rōne temporis. ergo nulla est formaliter duratio nisi tēpus. ¶ 2° sic

ad idem. Ōis duratio intelligitur per modū cu iusdam more ⁊ distensionis: aut igitur talis dis- tensio ⁊ mora comprehēditur fm ante ⁊ post: aut fm quādam simultatē ⁊ permanētiā. sed nō fm 2^am: q2 q̄tūcunq3 esset maior distensio non esset maior duratio cum simul esset tota distēsio relinquitur ergo ꝙ ōis mora ⁊ distensio duratiua apprehēdatur fm ante ⁊ post et ita per modum cuiusdā successiui ⁊ tēporis. ¶ 3° sic. Ōis dura- tio habet formaliter vnde possit dici tanta vel quāta. queritur enī de omi duratiōe q̄tū durabit. Sed constat ꝙ nō est tantitas nec quātitas nisi sit ibi aliqua multitudo et pluralitas. neq3 qua liscūq3 multitudo sed solū nō permanētiū sed si bi inuicem succedentiū fm ante ⁊ post. vnde ex terminis patet ꝙ apprehendēs aliqđ plus dura re: apprehēdit ꝙ habuit plus ⁊ de priori ⁊ poste riori. nec etiam potest concipi de deo ꝙ plus du rauerit q3 mūdus: nisi q2 ꝯcipitur fuisse ante vel post et habuisse plus de priori. ergo impossibile est duratione esse aliquid formaliter nisi tēpus. ¶ 4° sic. Sicut se habet extensum permanens ad lineam: sic extensio successiua ad temp⁹. sed impossibile est imaginari extensionē permanē- tem q̄n linea apprehēdat. nō enī est aliud linea q3 extensio permanēs. ergo nec successiua disten sio est aliud nisi temp⁹. constat aūt ꝙ omis mo- ra est q̄dam decursus fm ante ⁊ post. vnde q̄c- q̄d imaginamur plus durasse: imaginamur pri⁹ fuisse. ergo nichil aliud est duratio formaliter ni si temp⁹. ¶ In hoc loco arguit ꝙ eternitas put se tenet a parte dei: nō est duratio formaliter ⁊ ꝙ in deo nulla sit duratio. pmo sic. Sicut se ha- bet imensitas ad deū in ordine ad locum: sic se habet eternitas in ordine ad durationē. sed im mensitas non ponit in deo aliquā magnitudinē permansiuā aut aliquā extensionē sed tm̄ non do dicit vim qua deus omnē locum attingit absq3 sui extensione. ergo eternitas nō dicit aliquā du rationem diuini esse formaliter sed vim qua de⁹ attingit omnē durationem possibilē imaginari absq3 sui eē successiua distensiōe. ¶ 2° sic. Ōne illud quod est duratio formaliter: includit pri⁹ et posterius ⁊ successionē vt prius probatū est. sed prius ⁊ posteri⁹ nō sūt in deo licet sit in eo vis qua ōne prius attingit ⁊ ōne posterius. ita vt nullū prius ⁊ posteri⁹ imaginari possit quin deus cōsistat vel q̄n illud deo assistat. ergo eter nitas nō est duratio prout se tenet ex parte dei Sed vis qua deus omnē durationem attingit. ¶ 3° sic. Dictum est inq̄t supra ꝙ eternitas est vnū de attributis et cum hoc ꝙ attributa dicūt

diuinã essentiã formaliter cũ cõcreto cõnotato. ergo eternitas ĩportabit diuinã ẽẽntiã ꝓut virtute eius nõ virtute aliqua supaddita attingit oẽ tẽpus quod imaginari põt. hec ille in forma.

Q**uãtũ ad tertiũ** articulũ ꝑmo notandũ est ꝙ generationis genus ſm ꝙ inuenitur in creaturis a quibus ĩtellectus noster ꝑmo rõnem gñrationis accepit: importat aliquid imperfectiõis. est eñi gñratio vt sic mutatio de potẽtia in actum. Si tamẽ cõsideretur gñratio ſm propriã differẽtiam per quã complet̃ eius ratio specifica: sic importat perfectionẽ dũtaxat. nam passiue accepta gñratio; dicit acceptionẽ essentie vel nature ſm perfectã similitudinẽ. Si vero sumatur actiue: dicit eiusdẽ ẽẽntie vel nature cõmunicationẽ quoꝝ neutrũ ĩperfectionẽ designat. cõicatio eñi cõsequitur rõnem actus. vñ oĩs forma ⁊ actus quãtũ est de se: cõicabilis est. Simil'r etiã acceptio nature in ꝑfecta similitudine: perfectiõis est cum ponat rem in actu ẽẽndi. isto modo accepta gñratiõe. s. ſm propriam ⁊ specificã sui rationẽ dicitur in diuinis ⁊ nõ ſm rõnem sui gñris. cum omnis ꝑfectio sit in deo et nulla imꝑfectio. imo ⁊ isto modo per prius est gñratio in deo ꝙ̃ in creaturis ſm illud apli. ephesioꝝ 3°. flecto genua mea ad patrẽ dñi nostri ihu xpi ex quo omis paternitas in celis ⁊ in terra noiatur. est aũt gñratio ſm ꝓpriaꝫ ⁊ specificã rõnem: origo alicuius viuẽtis a ꝑncipio viuẽte coniũcto; ꝓcedẽtis ab eo ſm rõnem similitudinis in natura eiusdẽ speciei. sicut origo qua homo procedit ab homĩe ⁊ equs ab equo: dicitur ꝓprie gñratio. verum est tamẽ ꝙ in istis ⁊ ĩ omnib⁹ viuẽtib⁹ materialib⁹: generatio inuenit̃ nõ solũ ſm ꝓpriã rationẽ speciei: sed etiã ſm rationẽ generis cum in omnibus hmõi: origo sit ſm exitũ de potẽtia in actuꝫ. ſm quã rõnem gñris: gñratio se extendit etiã ad inaĩata in quibus est mutatio de non esse ad esse. Accipiũtur ista ex dictis. S. Tho. p° sen. distin. .4ª.q.pª.ar.p°. Et pª pte.q.27ª.ar.2°.

¶ **Secũdo.** Notandũ est. ꝙ gñratio ꝓprie dr̃ esse reruꝫ viuẽtium vt in primo notabili dictum est. viuẽtia autẽ sunt in triplici gradu. nam quedam viuunt vita vegetatiua tm̃. quedã cum hac etiam vita sensitiua. quedã viuunt etiam vita intellectiua qui gradus est ꝑfectissimus viuẽtium. non potest autẽ diuina gñratio intelligi ſm modum emanationis que inuenitur in viuentibus vita vegetatiua aut sensitiua: cum eorum emanatio includat aliquid imperfectionis. est eñi exitus de potentia in actum preter alia que in eiusmodi emanationibus sunt imperfectiõis. oportet igitur ꝙ generatio in diuinis sit ĩtelligenda ſm emanationẽ in vita intellectuali que emanatio est ſm actum intellectus. quod autem in ĩtellectu ꝓprie loquẽdo procedit aut emanat: est verbum intra mẽtem cõceptum. est autem verbum intellectus: illud quod intellectus specie rei informatus concipit ⁊ format de re ipa tanꝙ̃ expressam eius similitudinẽ. vñ verbum mẽtis cõparatur ad ĩtellectum nõ ꝓprie sicut quo intellectus intelligit sed magis sicut in quo intelligit quia in verbo sic expresso ⁊ formato videt naturam rei intellecte. Ex quibus duo inferre possumus. vnum est ꝙ verbum est semper aliquid ꝓcedens vel emanãs ab intellectu ⁊ intra intellectum existens. loquimur eñi de verbo mẽtis nõ de verbo voce prolato. 2.^m est ꝙ verbum est ratio vel conceptus ⁊ similitudo expressa rei intellecte; ad drĩam speciei qua primo ĩtellectus noster possibilis per actionem intellectus agentis informatur et ad actum reducitur. ex quo sequitur ꝙ quãdo intellectus seipsum intelligit quia eadem res que est intelligẽs est intellecta: verbum est ratio ⁊ similitudo ĩtellectus a quo procedit. ex hmõi emanatio verbi: perfectior est ꝙ̃ ea que fit de re ĩtellecta alia ab intellectu. nam tanto excellẽtior est emanatio: quãto id quod emanat est magis intimuꝫ ei a quo emanat. et ideo Augustinus in. 14°. lib. de tri. ponit imaginem trinitatis in aĩa ſm ꝙ mens intelligit seipsam nõ ſm ꝙ alia intelligit. erit igitur accipiẽda generatio in diuinis ſm emanationẽ verbi ab intelligẽte. Et qꝛ omne quod intelligitur inꝗ̃tũ intellectũ est oportet ꝙ sit in ĩtelligente: nam intelligere est apprehẽsio per intellectũ eius qđ intelligitur: necesse est ꝙ deus seipm intelligẽs: sit in se ipo vt intellectum in ĩtelligẽte et per cõsequẽs verbum a se cõceptum. nam res intellecta per verbum naturam suam exprimẽs: habet esse in ĩtellectu. Et quia quicquid est in deo est ipsa dei substãtia cum in deo nullum sit accidẽs nec aliquid ſm essentiam diuersum: sequitur ꝙ verbum diuinum procedat ab ĩtelligẽte in omnimoda identitate substãtie eius nõ solum in spẽ sed etiam in numero alias natura diuina nõ eẽt per se subsistẽs et omnino ĩmaterialis. quoniam vna species non diuiditur in plura ſm numerum: nisi ratione materie: vel ratione subiecti in in quo sit. Ex quibus concluditur ꝙ verbum,

procedēs in intellectu diuino a deo intelligēte: habeat rationē filij. nam filius vere ꝛ ꝓpe dicitur ꝙ procedit a principio viuente coniuncto ſm rationē ſimilitudinis in natura eiuſdem ſpeciei. vnde ꝛ Augu. 7°. lib. de tri. inquit. eo quippe eſt filius: quo verbū. et eo eſt verbū: quo filius. i. eadem ꝓprietate que eſt natiuitas filij. q̄uis ſm diuerſas rōnes hmōi natiuitas diuerſimode per nomē verbi ꝛ ꝑ nomē filij exprimatur nā vt oſtendat̄ cōnaturalis ꝛ cōſubſtātialis patri: dr̄ filius. et vt oſtendat̄ imaterialr̄ genitus: dr̄ verbū. ſicut ꝛ dr̄ imago ꝛ ſplēdor p̄ris hebreorum p° vt oſtēdat̄ oīno ſimilis ꝛ coetern⁹ p̄ri nō eñ potuit ab intellectu creato vnū nomē inueniri per qḋ iſta deſignarētur. dr̄ aūt verbū eadem ꝓprietate qua ꝛ filı⁹. ſ. natiuitate: ꝓpterea ꝙ in diuinis ꝓceſſio q̄ eſt ꝑ modū intellect⁹ nō diſtiguit̄ a ꝓceſſione q̄ eſt ꝑ modū nature. Primo q̄dē qꝛ ſicut id qḋ ꝓcedit ꝑ modū nature ꝓcedit ſm ſimilitudinē i eadē natura: ita ꝛ quod ꝓcedit ꝑ modū intellect⁹. 2°. qꝛ ſicut ꝓceſſio q̄ eſt ꝑ modū nature nō ꝑexigit aliā ꝓceſſionē: ita nec ꝓceſſio q̄ eſt ꝑ modū intellectus. 3°. qꝛ ſicut ꝓceſſio nature eſt tm̄ ab vno agēte ſi ſit ꝑfectū: ita ꝛ qḋ procedit ꝑ modū intellect⁹ vel ab intellectu. Accipiūtur hec ex dictis. S. Tho. p°. ſentē. diſti. 4. q. p°. ar. p°. et diſtin. 27°. q. 2°. ar. 2°. et p° p̄te. q. 27°. ar. 2°. et. q. 36. ar. 2°. Et ꝯ gē. li°. 4°. c. 11°. Et de po° dei. q. 10. ar. 2°. ad. 7m.

¶ **Tertio.** Notandū eſt. ꝓut ſanct⁹ Tho. docet p°. p̄te. q. 41. ar. p°. ad 2m. ꝙ actio ſm p̄mā noīs īpoſitionē īportat originē motus. Intellect⁹ eñ nr̄ qꝛ accipit cognitionē a creaturis: īponit noīa reb⁹ ſm ꝙ ſūt in creaturis. vñ nomē actiōis p̄mo īpoſitū eſt actioni q̄ eſt cū motu. et ſicut mot⁹ ꝓut ē in mobili ab aliquo dr̄ paſſio: ita origo ipſius mot⁹ ſm ꝙ icipit ab aliquo ꝛ terminat̄ in id qḋ mouetur: vocat̄ actio. Et qḋ p̄hūs dicat 3° phiſicoꝝ ꝙ actio ꝛ paſſio ſūt vn⁹ motus: itelligit̄ ꝙ ſunt idē ſubiecto cū tñ ſit alia ꝛ alia rō formalis actionis et paſſiōis ꝛ mot⁹. rō eñ mot⁹ cōſiſtit in quadā ſucceſſiōe. ſed inquātū exit vel originat̄ ab agēte: accipitur rō actiōis. et inquantū terminat̄ ad patiēs: accipit̄ rō paſſionis. Ex quo ſeq̄tur ꝙ rō formalis actiōis ſm ꝙ diſtinguit̄ a motu: ꝯſiſtit in quadā ordine ꝛ habitudine originis a principio agēte. vñ cū in diuīs nō ſit mot⁹: actio ꝓducentis pſonā: nichil aliud ē q̄ȝ habitudo p̄ncipij ad pſonā q̄ eſt a p̄ncipio. actio igit̄ in diuīs relatio q̄dā eſt. qꝛ tñ de diuīs loqui nō poſſum⁹ niſi ſm modū reꝝ ſenſibiliū a q̄bus cognitionē accipimus in q̄bus actiones ꝛ paſſiōes inquātū motum īplicāt: aliud ſūt a relationib⁹ q̄ ex eis cōſequūtur: oportet alijs noībus ſignificari habitudines pſonaꝝ ꝑ modū actus: et alijs noīb⁹ per modū relationū. ita ꝙ ſūt idē oīno ſm rē: differunt tñ ſm modū ſignificādi. Et qꝛ in creaturis relatiōes ex actionibus ꝛ mutationib⁹ innaſcūtur: et ſunt relatiōes tm̄ nō ꝓprietates aut forme abſolute q̄bus ꝯuenit eē p̄ncipia operationū: ideo in creaturis ex relationib⁹: nō ſeq̄tur motus aut actio ꝓp̄e loquendo ꝓut p̄hūs inq̄t. 5°. metha⁰. in diuīs aūt qꝛ relatiōes pſonales non ſunt tm̄ relatiōes ſed etiā ꝓprietates pſonas conſtituētes: ideo inq̄ȝm hmōi: poſſūt eē p̄ncipiū aliquo mō actuū notionaliū ſm modū nr̄m intelligendi. quod qualiter ſit: aduertēdū eſt ꝙ eſſentia diūa dr̄ p̄ncipiū quo actuū notionaliū vt generationis ꝛ ſpirationis: nō inq̄ȝm cōis eſt tribus pſonis alias in qualibȝ pſona eēt hmōi p̄ncipiū ſed inq̄ȝtū eſt cū relatiōe pſonali. vñ eēntia diūa cū paternitate. i. eēntia diūa in patre eſt p̄ncipium quo gñrationis filij. non ꝙ relatio p̄rnitatis etiā inquātū eſt ꝓprietas pſonalis: ſit ratio formalis qua eēntia diuina eſt p̄ncipiū gñrationis quo pater gñrat. nā paternitas inquātū ꝓprietas pſonalis: habet ſe ad perſonā p̄ris vt forma īdiuidualis. vñ ꝛ pſonā cōſtituit q̄ eſt hoc aliq̄d et indiuiduū. ꝓprietas aūt aut forma īdiuidualis etiā ꝯſtituēs pſonā gñrantē: nō eſt p̄ncipium quo gñrans gñrat alias petrus gñraret petrum vnde ꝛ paternitas nō poteſt intelligi p̄ncipium quo pater generat. alias pater generaret patrē eo quod genitū aſſimilatur generanti in forma que eſt principiū quo generādi. relinquitur igitur ꝙ natura diuina ſit principiū quo pater generat. vnde ꝛ deum generat non patrē. et tamē quia hoc habet inq̄ȝtū eſt in patre vel inq̄ȝm eſt eſſentia patris: dicimus ꝙ eſſentia eſt principiū quo generationis cum paternitate. nō ꝙ paternitas ſit huiuſmodi p̄ncipiū ex equo cum eēntia ſed inq̄ȝm habet adiunctā paternitatē: et hoc ſignificatur cum dicitur eſſentia patris vel eſſentia in patre eſt principiū generationis. Et ſimiliter dicendū eſt de eſſentia reſpectu actus ſpirationis ꝙ ſit principium eius quo adiuncta cōſpiratione. i. inquantū eſt in patre ꝛ filio. vnde et potentia generandi vel ſpirandi que eſt p̄ncipium actuum notionaliū: p̄ncipaliter et in recto eſſentiā diuinā ſignificat. in obliquo aūt mō quo expoſitū eſt: relationē īplicat. ſ. extrinſece. Sic ſentit. S. Tho. de principio quo actuū notionaliū. p̄ma p̄te. q. 41. ar. 5°. et ſub hoc intelle

ctu accipiēda est mens sancti Tho. vbicunq; de hac materia loquitur.

Quarto. Notandū est ꝑ intellectu 2ᵉ ꝯclusiōis ꝙ duratio est qd cōe ad eternitatē ad euū ⁊ ad tēpꝰ. significat aūt nomē duratiōis a pima sui iпpositiōe mēsurā actꝰ. sed actꝰ ē duplex. pimus q est eē. et 2ꝰ qui est motus vel operatio. vñ ſm drīam istoꝝ actuū: est accipere differētiā in premissis tribus durationibus. nam tempus proprie loquendo est mēsura motus ⁊ opatiōis q̄ est cū motu ⁊ ex cōsequēti dr mēsura eē variabilis sicut est oium corruptibiliū. eternitas ⁊ euū sunt mēsura ipius esse diuersimode tñ. nā euū est mensura eē qd in se est inuariabile ⁊ intransmutabile et tñ hꝫ secū adiūctā variabilitatē ⁊ transmutationē alicuius motus ⁊ opatiōis sicut est eē angeloꝝ ⁊ corpoꝝ celestiū. eternitas vero ē mēsura eē qd nec in se vllo mō ē variabile aut transmutabile: nec secū patit aliquā trāsmutationē ⁊ hoc est eē diuinū. vñ eternitas significat ſm ꝓpriā rōnē: mēsurā durationis diuini eē. Et qm̄uis deꝰ aut eē dei in se ⁊ ſm rē īfinitꝰ sit ⁊ imēsus et nullo mēsurari possit tñ intellectꝰ nr̄ eo ꝙ accipiat cognitionē a creaturis in qbꝰ sūt mēsure duratiōis: attribuit deo quātū ad rōnē sui eē pmanētis: mēsurā duratiōnis q est eternitas hūs fundamētū in ipa pmanētia diuini eē per oia inuariabilis ⁊ incōmutabilis. Ex qbus īfert ꝙ eternitas iportat in sui rōne specifica loco gn̄is mēsurā duratiōis ꝓut genitiuꝰ tenet intrāsitiue. i. mēsurā q est duratio. et loco drīe vniformitatē vel magis ꝓprie vnitatē totalis ⁊ pfecte similitatis pmanētie p qd differt ab euo ⁊ tēpore de qbꝰ nō est huiꝰ ꝓpositi ad plenū tractare. erit igit eternitas mēsura durationis diui eē tota simul ⁊ vniformis. vñ sicut tēpus est numerꝰ prioris ⁊ posterioris in motu ita ꝙ priꝰ ⁊ posteriꝰ iportant noie tēporis sicut quoddā materiale ⁊ ipe numerꝰ vel nūeratio prioris ⁊ posterioris facta ab intellectu ē formale in rōne tēporis: ita suo mō dicere possumꝰ ꝙ pmanētia vniformis ⁊ icōmutabilis diui eē: est qd materiale in rōne eternitatis. vnitas aūt quā intellectꝰ apprehēdit in ipa pmanētia diui eē inquātū ē vniformis ⁊ interminabilis ⁊ tota simul: cōplet rōnē formalē eternitatis p oppositū ad tpus qd est numerus prioris ⁊ posterioris in motu sibi succedētiū habens principiū ⁊ finē.

Quinto. Notandū est ꝙ eternitas et nūc eternitatis sūt oino idē re: differūt tñ rōne ſm ꝙ intellectꝰ nr̄ deuenit in hoꝝ cognitionē ex tēpore ⁊ nūc tēporis in creaturis. vñ sicut tēpꝰ est mēsura motꝰ ⁊ nūc tēporis ē mēsura rei mobilis ꝓut inqt phus 4° phisicoꝝ. ita itellectꝰ apprehēdit eternitatē tanq̄ mēsurā eē diui qd rñdet motui inqtū significat p modū actꝰ. et apprehēdit nūc eternitatis tanq̄ mēsurā ipius rei p tale eē existis. s. dei. Intellectus siqdē nr̄ sicut apprehēdit in tēpore quādā extensionē duratiōis ex ꝯtinuitate ⁊ successiōe motus pmi mobilis. manēte ipa suba pmi mobilis eadē ⁊ inuariabili ſm se: ita apprehēdit eternitatē sub rōne cuiusdā duratiōis interminabilis ex pmanētia indeffectibili diui eē cuiꝰ magnitudinis nō est finis et p ꝯñs apprehēdit eternitatē p modum cuiusdā duratiōis ꝓtense q nec finē habꝫ nec principiū q̄uis i se ipa sit tota simul ⁊ indiuisibilis nihil successiōis aut extēsiōis hñs sed vt sup dictū est itellectꝰ nr̄ nō valet apprehēdere res diuīas sicuti sūt sꝫ ad modū quo earꝫ similitudines participant a creaturis a qbus accipit cognitionē. in qbus ſm pmanētiā motus vel actꝰ: accipit duratio magis vel minus ꝓtensa in diuturnitate. Habet preterea itellectꝰ nr̄ ex alio ꝙ apprehēdat eternitatē p modū cuiusdā duratiōis ꝓtēse: tanq̄ ppapit eternitatē toti successioni tēporis assistere et ipam in ifinitū excedere. est eīm eternitas ⁊ ante tpus et post oē tēpus ⁊ in oi differētia tēporis. vnde ꝓpter eiusmodi assistētiā eternitatis: imaginatur itellectus nr̄ eternitatē quasi sit duratio ꝓtensa ad extensionē successiōis tēporis et ꝙ ipam excedat licet eternitas in se nullā habeat ꝓtensionē sed sit mēsura idiuisibilis ſm se et sub tali cōsideratiōe ꝓportio eternitatis ad totam tēporis durationē: sit magis ꝓportio idiuisibilis ad cōtinuū. nō qdē eius idiuisibilis quod est terminus continui sed eius idiuisibilis quod extra ꝯtinuū est. huiꝰ exēplū vtcūq; pōt accipi in circulo cuius centrū est quoddā punctū existēs extra circūferētiā quod ad quālibet partē et ad quodlibet punctū habet directe oppositionē et quasi presens est oibus ⁊ simul pōt terminare lineas tractas a singulis circunferētie punctis. sic suo modo eternitas se habet ad totam tēporis successionē quasi quoddā indiuisibile extra tēpꝰ quod presens ē oīm differētie tēporis ⁊ nulli deficit. habuit eīm tēpus pteritū: pñtem sibi eternitatem. et tēpus pñs: habet eā sibi pñtē. ⁊ tēpus futurū: eternitatē sibi habebit pñtem. Et sicut intellectus noster imaginat nūc tēporis quod est in re mobili vt in subiecto tanq̄ fluat cū re mobili dū mouet ⁊ suo fluxu causet tēpus: ita ⁊ imaginatur nūc eternitatis in ipa re eterna q̄ deus est tanq̄ ei respōdeat pro mēsura inquantū est

qd indiuisibile sicut ꝛ ipa suba dei indiuisibilis ē et vt semp stans oīno inuariabile.i. nō fluens cui⁹ statu ꝛ imobilitate causet duratione eterni tatis. Et qūis eē diuinū ꝫm se sit eque indiuisibile sicut ꝛ ipa suba dei cum sit idē realr ipi: et tñ qꝛ significat per modū actus: nō habet modū significādi rei indiuisibilis. et ideo nō dr̄ mēsurari per nūc sed ꝑ eternitatē q̄ vt dictū est significat per modū cuiusdā ꝓtense duratiōis ꝛ nō ꝑ modum indiuisibilis quāq̄uā ꝛ ipa sit res indiuisibilis idē oīno re qđ deus ꝛ dei eē. Neqꝫ apprehēsio eternitatis ꝑ modū cuiusdā ꝓtensionis seu ꝓtellatiōis: obstat rōni formali ipius quā supra diximus cōsistere in vnitate vel vniformitate permanētie diuini eē. qm̄ vnitati nō opponit̄ extensio seu ꝓtellatio nec etiā magnitudo sed pluralitas ꝛ diuisio imo illa simul stare possūt etiā in creaturis sicut in vna linea ꝛ in vna supficie. Et de deo q̄ est sūme vn⁹ dr̄ in psalmo. magn⁹ dn̄s et magna virt⁹ ei⁹ ꝛc. et de diuina sapiētia dr̄ ꝙ attingit a fine vsqꝫ ad finē sapie. 8°. Ex pmissis accipi pōt duplex dr̄a ꝫm modū nostrū intelligendi inter etnitatē ꝛ nunc eternitatis. Una ex pte ei⁹ qđ mēsurat̄. qm̄ nūc eternitatis mēsurat ꝫm apprehēsionē nr̄i intellect⁹ ipsam dei subam q̄ significat̄ vt hn̄s eē. etnitas vero mēsurat ipm eē dei. est eī hoc gn̄alr̄ accipiēdū ꝙ q̄cūqꝫ mensura duratiōis mēsuret̄ eē alicui⁹ rei: ipi rei existi r̄ndet pro mēsura nūc vel instās talis duratiōis vt exēpli grā. eē mobilis inq̄ꝫm mobile est. s. motus mēsurat̄ per tp̄us ꝛ suba mobilis mēsurat̄ ꝑ nūc tp̄oris. et euo mēsurat̄ eē eiternoꝝ: ꝛ per nūc eui mēsurat̄ coꝝ suba. et pari modo dicēdū est de etnitate ꝛ de nūc etnitatis. Alia dr̄a accipi pōt qꝛ rō etnitatis ꝫm modū nr̄m intelligēdi iplicat q̄si quādā ꝓtēsionē seu ꝓtellationē ipius eē diuini r̄ndētē ꝑmanētie indefectibili ipius eē. Sed nūc etnitatis in sua ratiōe iplicat inuariabilitatē status vel statū inuariabilitatis in indiuisibili cōsistentē. nō eī rō ipius nūc etnitatis: idu dit modū extēsionis aut ꝓtellatiōis imo suo statu. i. inquātū apprehēdit̄ vt imobili statu videt̄ causare ipam eternitatis durationē. quēadmodum nūc tp̄oris inquātū apprehēdit̄ vt fluēs dr̄ causare tp̄s. Nā sicut ꝫm apprehēsionē nr̄am eē cōseqtur ipam dei subam tanq̄ꝫ ei⁹ cām vel pn̄cipiū: sic ꝛ eternitas q̄ est mēsura eē diuini: videtur secūdū modū itelligēdi cāri a nūc etnitatis qđ mēsurat dei subam scđm apprehēsionē nr̄am q̄uis re idē oīno sint. Accipiūtur pmissa in hoc et in precedēti notabili ex dictis sci Tho. pmo sentē. distin. 19ª. q. 2ª. arti. pmo ꝛ 2°. Et pma p te. q. 10. arti. pmo. 2°. 3°. ꝛ. 4°.

Quātū ad quartum articulū r̄ndēdū est ad argumēta ꝯ cōclusiōes. Ad primū ꝯ pmā ꝯclusionē negat̄ ꝯn̄a. Et ad pmā ei⁹ ꝓbationē negat̄ iterū ꝯn̄a. nō eī oportet ꝙ gn̄atio verbi in deo et in nobis terminet̄ ad idē neqꝫ eodē mō sit imo multū differēti. quō aūt gn̄atio vbi terminet̄ ad subam viuā: declarat̄ in 2° notabili. ¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbationē negat̄ assūptū nec valet ꝯn̄a sue ꝓbationis. qm̄ filij hoīum nō ꝓducūtur aut gn̄ant̄ ꝑ actū intellect⁹ vt debeāt appellari verba quēadmodū fili⁹ dei ꝑ actū intellect⁹ ꝓducit̄ ꝛ gn̄atur vt in 2° notabili deductū fuit. ¶ Ad 2ᵐ r̄ndet .S. Tho. pmo sen. disti. 13ª. ar. 3°. ad 3ᵐ. ꝙ ꝓcessio amoris inq̄ꝫᵐ hm̄oi. i. ex sua rōne formali: nō hꝫ ꝙ ꝑ ipam natura ꝓducētis cōicet̄ sed hoc hꝫ inq̄ꝫᵐ est i diuinis vbi nō pōt eē aliq̄d impfectū vel accn̄s. et ideo spū sctūs q̄ est amor pr̄is ꝛ filij ꝫm rōnē sue ꝓcessiōis formalē absolute loquēdo: nō hꝫ ꝙ cōicet̄ sibi natura dīna. et ꝑ ꝯn̄s processio ei⁹ nō pōt dici gn̄atio ꝫm ꝓpriā ꝛ formalem rōnē. Idē in sūa dicit pª pte. q. 27. ar. 4°. Et de poᵃ dei. q. vel materia. 10. ar. 2°. ad 22ᵐ ¶ Ad 3ᵐ negat̄ assūptū. nō eī necesse ē ꝙ formalis termin⁹ gn̄atiōis accipiat eē ꝑ gn̄ationē ꝫ illud ꝯtingit qn̄ termin⁹ a q̄ gn̄atiōis ē puatio vel potētia sicut declaratū fuit d. 5ª. disti. ¶ Ad primū ꝯ 2ᵃᵐ ꝯclusionē r̄ndet. S. Tho. pª pte. q. 41. ar. pº. ad 3ᵐ. ꝙ actio ꝫm ꝙ iportat originez mot⁹ infert ex se passionē. sic aūt nō ponit̄ actio in dīnis ꝑsonis. vñ nō ponūt̄ ibi passiōes ꝛ actiones nisi gramatice loq̄ndo q̄ꝫᵐ ad modū significandi sicut pr̄i attribuim⁹ gn̄are ꝛ filio gn̄rari. hec ille. Ex qb⁹ ptꝫ ꝙ in dīnis gn̄are nō īfert gn̄ari nisi ꝑ modū cuiusdā ꝯsequētie verbi passiui ad verbū actiuū. et hoc ꝓuenit qꝛ itellect⁹ nr̄ inuenit in creaturis passionē inferri ex actiōe. vñ in mō intelligēdi ꝛ significādi natiuitatē filij a pr̄e vtit̄ noībus actiōis ꝛ passiōis q̄uis in deo nulla sit ꝓprie actio aut passio. Pōt etiā dici ꝙ gn̄rare īfert gn̄ari ꝑ modū ꝯsequētie relatiuoꝝ q̄ posita: se adinuicē ponūt. infert̄ eī. si pr̄ est: fili⁹ ē et ecōuerso. gn̄rare siq̄dē ꝛ gn̄rari relatiōes sūt q̄uis habeāt modū significādi actionū ꝓut dictum fuit in 3° notabili. vñ gn̄ari seqtur ad gn̄rare sicut filiatio ad pr̄nitatē. qꝛ si vnū ē: alīd est. nō ꝙ vnū sit principiū actiuū alterius nisi forte talis modus loquēdi admittatur vel per cōcomitantiam prout dictum fuit in tertio notabili.

ea ratione q3 gñare qð est ipa paternitas: adiũ
gitur vel cõcomitaẽ eẽntiã diuinã in patre.q̃ vt
sic:est p̃ncipiũ formale filij ⁊ per ɔ̃sequẽs filiatio
nis. vel p̱ presuppositionẽ eo q̱ gñari qð est rela
tio filiatiõis: p̃supponit in p̃re gñare.i. paternita
tem inq̃^{m} est ꝓprietas cõstituẽs patrẽ. Ad 2^{m}
p̃z respõsio p̱ dicẽ. nec simile est de relationibus
in creaturis ⁊ in diuinis sicut patuit in 3° nota-
bili. ¶Ad 3^{m} negatur minor loq̃ndo in diuinis
p̃buo autẽ loquit⁹ est de ꝓducere ⁊ ꝓduci pro-
ut sũt actio ⁊ passio in creaturis. ¶Ad argumẽ
ta cõtra 3^{am} ɔclusionẽ. Ad p̃mũ negatur maior.
nã si mora accipiẽ s̃m vsum loquendi: significat
diuturnitatẽ vel tractũ magnũ tẽporis ⁊ sic cõ-
stat q̱ nõ est tẽpus sed cõditio tẽporis. Si autẽ
mora accipiaẽ large ⁊ extra vsum loq̃ẽtiũ .s. p̱
quacũq3 successiõe: neq3 sic est tẽpus. nã tẽp⁹ nõ
est ipa successio sed est cũ successiõe. tẽpus eñ ẽ
numer⁹ prioris ⁊ posterioris in motu q̃ sibi inui
cem succedũt. successio aũt nõ est numer⁹ s3 pre
supponit ⁊ seq̃tur numer̃ prioris ⁊ posterioris.
vñ argumẽtũ nõ cõcludit. ¶Ad 2^{m} negaẽ mi-
nor. nã vniformitas iportata in rõne eternita-
tis nõ opponiẽ directe motui sed difformitati tẽ
poris q̃ cõsistit in numero prioris ⁊ posterioris
accepto in motu. ¶Ad 3^{m} negaẽ minor. nõ eñ
eternitas est mẽsura vniformitatis eẽ diuini sed
est mẽsura ipius eẽ diuini. vniformitas aũt ⁊ p̱-
manẽtia diuini esse hñt se vt materiale in eterni
tate, put dictũ fuit in 4° notabili. ⁊ per ɔ̃ns hñt
rõnẽ mẽsure. nã eternitas dr̃ mẽsura diuini esse
et quãtũ ad sui materiale ⁊ quãtũ ad sui forma
le. quẽadmodũ ⁊ tẽpus quãtũ ad vtrũq3 est mẽ
sura mot⁹ .s. quãtũ ad materiale ⁊ formale. non
eñ tẽpus est numer⁹ numerans siue abstractus
sed numer⁹ numerat⁹ .i. numerus rer̃. vñ ⁊ eter
nitas nõ dr̃ vnitas abstracta s3 vnitas rei .s. per
manẽtie vniformis ⁊ inuariabilis inq̃^{m} est tota
simul ita q̱ hoc totũ iportaẽ nõie mẽsure eterni
tatis. ¶Ad 4^{m} negaẽ minor quãtũ ad exposi-
tionẽ quã arguẽs dat de hoc q̱ tẽpus est nume-
rus mot⁹. nã falsũ est q̱ tẽp⁹ sit numer⁹ .i. sũma
successionũ sicut decẽ vel mille. nõ eñ tẽpus est
numerus numerãs quẽadmodũ decẽ vel mille
sed numer⁹ numerat⁹ ꝓut p̃hus tradit 4° phi
sicor̃. et ita neq3 eternitas est sũma durationis
vt arguẽs chimerizaẽ. sed est ipa duratio diuini
esse. ¶Ad 5^{m}. dicẽ q̱ minor est falsa. nã vt dic-
tum est sicut eternitas iplicat in sua rõne tanq̃
materiale vniformitatẽ: ita ⁊ incõmutabilitatẽ.
Et cũ arguit cõtra hoc ex eo q̱ aliud attributũ
est incõmutabilitas ⁊ aliud eternitas: dicamus
q̱ illud est ver̃ accipiẽdo incõmutabilitatẽ for-
maliẽ inq̃tũ talis ꝓprietas: sed si accipiaẽ p̱ in-
tellectũ incõmutabilitas inquãtũ hab3 rationẽ
mẽsure duratiõis modo quo sup̃ dictũ est i 4°.
notabili: includiẽ in rõne etnitatis. ¶Ad argu-
mẽta ɔ̃ 4^{am} ɔclusionẽ. ad p̃mũ negaẽ assumptũ
et ad eius ꝓbationẽ dr̃ q̱ maior est falsa cũ sua
ꝓbatione. Neq3 valet similitudo de indiuisibili
qð est pũctus ⁊ de indiuisibili qð est nũc. nã pun
ctus cũ ꝓprie sit indiuisibile linee: nõ inueniẽ ex
tra lineã. Sed nũc nõ est p̱ se ⁊ formaliẽr loquen
do indiuisibile successiõis sed est indiuisibile du
rationis q̃ in aliq̃bus ẽ cũ decursu vt in motu ⁊
rebus mobilib⁹: in alijs vero rebus ẽ sine decur-
su vt in deo p̱fectissime ⁊ in angelis quantũ ad
eor̃ sub̃am ⁊ eẽ. vñ falsum est qð subiungit q̱ .s.
indiuisibile duratiõis nõ põt imaginari nisi ter-
min⁹ decursus duratiõis q̃ est successio. neq3 ar-
guens habet illud ꝓbatũ vt fingit. ¶Ad 2^{m} ne
gatur maior p̱serti q̃tũ ad iã ⁊ modo q̃ s̃m mo
dum significãdi ⁊ vsum loquẽtiũ: sũt aduerbia
tẽporis et per ɔ̃ns nõ eq̃pollẽt ipi nunc. instans
aũt si dicaẽ a stãdo vt instãs sit indiuisibile du
rationis vniformiter vel in eodẽ statu p̱manen
tis: sic eq̃pollet ipi nũc ⁊ habet locum in deo. vñ
minor argumẽti ad hũc sensũ est falsa. et ad ei⁹
ꝓbationẽ negaẽ assumptũ. nõ eñ verũ est q̱ in
stans semp̱ dr̃ ab instãdo vel accedẽdo nec ar-
guens ꝓbat. ¶Ad 3^{m} negatur minor. ⁊ ad eius
ꝓbationẽ dr̃ q̱ q̃uis illa cõueniãt ipi nũc in re-
bus materialib⁹ ⁊ mobilib⁹: nõ tñ ei ɔ̃ueniũt s̃m
sui formalẽ ⁊ absolutã rõnẽ. ¶Ad 4^{m} negatur
assumptũ. neq3 valet cõparatio inducta q3 hic
⁊ ibi: sunt dr̃e solius positiõis localis. sed nunc
nõ tñ est dr̃a tẽporalis sed etiã eternitatis etiã
aduerbialiter sumptũ. vñ nõ est verũ q̱ semper
dicaẽ in ordine ad tũc tanq̃ ad dr̃am eiusdem
durationis. verũ est tñ q̱ per itellectũ nostrum
potest attribui deo nũc in cõparatiõe ad tunc ⁊
olim ⁊ similia in tempore. Sed ista cõparatio ẽ
ad ea que sunt diuersar̃ rationũ ⁊ alterius ordi
nis. Quod autẽ verba preteriti ⁊ futuri tẽporis
ad que consequẽter se hñt tunc ⁊ olim ⁊ cetera
aduerbia tẽporalia dicãtur de deo in scripturis
nõ arguit q̱ in deo tẽpus p̱teritũ aut futurũ sit.
nec q̱ aduerbia tẽporalia deo cõueniãt. sed ille
modus loquẽdi assumiẽ inquãtũ eternitas que
est mensura eẽ diuini: est presens oĩbus differẽ
tijs tẽpor̃ et oĩa tẽpora concludit nõ q̱ in deo
sit variatio s̃m differẽtias tẽpor̃ prout sanctus
Tho. inquit p̃ma p̱te. q. 10. ar. 2°. ad 4^{m}. vnde
videtur arguens in tota ei⁹ argumẽtatione nõ

transcēdere tēporis durationē τ ea q̄ tēpori pro
pria sūt. ¶Ad 5m. p3 respōsio sicut ad 4m. vñ
solutio ibi posita bona est. nec valet ei⁹ īprobatio.
nō eñi est similis distinctio. nā de rōne for-
mali filij inq̄3m huiꝰ est ꝙ referat̄ ad patrē. sed
falsum est ꝙ nūc absolute loquēdo ex sua forma
li rōne idē sit qḋ instans τ de nouo accedēs. ista
eñi ꝯueniūt ipi nūc tēporis nō oīm. et ꝑ ꝯñs nec
dici relatiue ad tūc. ¶Ad argumēta ꝯ 5am ꝯclu
sionē. Ad pͥmū p3 rñsio per ea q̄ dicta sūt ad ar
gumēta 4e. ꝯclusionis. nec reuera est ꝓbatū qḋ
arguēs fingit se ꝓbasse. ¶Ad 2m. dr̄ ꝙ ratio il-
la ꝓcedit de nūc tēporis de q̄ loquit̄ꝰ est ꝓbus
et eiꝰ coinētator. neq3 est veꝝ ꝙ ipi loquātur de
quiditatiua rōne ipius nūc ꝓut absolute τ in to
ta sui cōitate cōsiderat̄ q2 nō est vna rō q̄ditati
ua τ specifica ipoꝝ nūc. nā duratio τ nūc nō vni
uoce sed analogice dicūtur de deo τ creaturis.
¶Ad argumēta ꝯtra 6am ꝯclusionē. Ad pͥmū
negat̄ minor et in ꝓbatiōe cōmittit̄ fallatia pe
tionis pͥncipij. maior eñi duratio dr̄ ea ratiōe ꝙ
excedat cōtineat τ ꝯcludat minorē nō q2 succe-
dat ſm prius τ posteriꝰ. et pͥserti q̄n nō sūt eius-
dem rōnis vt in ꝓposito. ¶Ad 2m negatur mi
nor neq3 arguēs eā probat. ¶Ad 3m negat̄ ma
ior ad sensum quē arguēs habet in minori de tā
titate τ quātitate. nā possunt tantū τ quātū de
nominare aliquā durationē denoīatione extrin
seca. ſm quē modū verba diuersoꝝ tēpoꝝ attri-
buuntur deo inq̄3m eiꝰ eternitas coexistit oībus
differētijs tēpoꝝ īmo τ tēpus in īfinitū excedit.
nō tñ sic ꝙ in deo sit tēpus aut pars vel successio
tēporis. et ꝓpterea talis denoīatio est extrinse-
ca. quē modū loquendi habuit ꝓpha in psalmo
dicēs. in gñatiōe τ gñationē anni tui. et iteꝝ tu
aūt idē ipe es et anni tui nō deficiēt. cōstat aūt
ꝙ decursus annoꝝ nō est ꝓprie τ formalr̄ ī deo
aut in eternitate. Sed est sensus taliu3 loquutio-
num ꝙ deus ꝑmanet cū oībus τ post oēs gñati
ones et annos reꝝ tēporaliū et nulli tēpori defi
cit: est tamē extra oīe tēpus sicut ꝺclaratū fuit
in 5o notabili sub exēplo de centro τ circūferen
tia. Potest esse et alia rō huiꝰ loqutionu3. q̄ñ
intellectus nr̄ dū apprehēdit eternitatē coexiste
re toti successioni tēporis ad significandā hanc
ipam coexistentiā et ꝙ deus est q̄ñcūq3 tēpꝰ est
imaginat̄ quasdā partiū diuisiones in eternita-
te correspōdētes ſm modū intelligēdi ipis par
tibus tēporis vt pͥterito pñti τ futuro. et ita at-
tribuit eternitati τ dies τ annos τ mēses nō ꝙ
in eternitate sint nā īdiuisibilis est τ tota simul:
sed q2 nō pōt apprehendere nec verbis signifi-
care ꝑmanētiā eternitatis cū oīni tēpore nisi eo
modo quo in creaturis q̄ tēpore mēsurātur per
manentiā in tēpore eē cōspicit. nā vt sepe dictū
est intellectꝰ nr̄ nec diuina capere ſm se potest
nec de eis loqui nisi ad modū quo apprehendit
in creaturis similitudines τ participatiōes diui
noꝝ. Nec pͥdicta imaginatio partiū in eternita
te: debet dici chimerica cū habeat fundamētū τ
in eternitate. s. interminabilē ꝑmanētiā tēpori coexi
stentē et ī creaturis ipam partiū diuisionē. sicut
dictū fuit arti. pͥcedēti de distinctiōe attributoꝝ
et est similis modus imaginādi quo intellectꝰ nr̄
intelligēs relationē realē eē in creatura ad deū
inq̄3m ab eo creata est et ei per oīa subijcit̄: ima-
ginatur in deo respectꝰ correspōdētes eisdē re-
lationibꝰ realibꝰ. eo ꝙ relatiua se inuicē referūt
q̄uis nō semꝑ eadē specie vel ordine relatiōis.
Quod aūt arguēs dicit patere ex terminis ꝙ q̄
apprehēdit aliq̄d plus durare: apprehēdit ꝙ ha-
buit plus de priori τ posteriori: dicimus ꝙ illud
cōtingit ꝓpter defectū nostri intellectꝰ q̄ nō ca
pit diuina ſm ꝙ in se sūt vt dictū est. ¶Ad 4m
dicit̄ ꝙ nichil cōcludit cōtra nos q̄ nō ponimus
morā in eternitate. ¶Ad argumēta ꝙ in deo nō
sit duratio formalr̄. Ad pͥmū dr̄ ꝙ similitudo nō
valet eo ꝙ īmensitas diuina cōparat̄ ad locū si
cut ad aliq̄d extra se τ distinctū a se realr̄. cōpa-
ratio aūt eternitatis ad durationē: est cōparatio
sicut speī ad genꝰ. vñ duratio est de rōne forma
li eternitatis τ ꝓpterea eternitas necessario po-
nit durationē in deo nō sic īmēsitas magnitudi
nem seu extēsionē. Potest etiā dici ad argumē-
tum ꝙ licet īmēsitas nō ponat in deo magnitu-
dinem molis: ponit tñ magnitudinē virtutis. et
pari modo eternitas nō ponit in deo durationē
morosam aut successiuā sed ponit durationē si-
multaneā. ¶Ad 2m negat̄ maior nec vnq̄3 ar-
guens eam ꝓbauit prout fingit. ¶Ad 3m nega
tur maior ad sensum arguēns. q̄n imo dictum
fuit sup̄ ꝙ attributa diuina addūt formales ra-
tiones ad rōnem essentie diuine vt essentia est
et per ꝯñs eternitas addit rationē durationis
et mēsure qua ſm apprehēsionē nostri intellectꝰ
deꝰ dicitur attingere oīe tēpus. ¶Ad argumē
tum ante oppositū dicitur ꝙ gñratio verbi intel
ligitur ꝑ modū fluxus τ egressus nō ꝙ in se fluat
vel egrediatur: sed illud est propter defectū no
stri intellectus qui deuenit in cognitionē diuine
generationis per creaturas. in quibus actus ge
nerationis quia est cum motu: est fluens. Et de
ista questione dicta sufficiant.

¶ Distinctio. x.

CIRca decimā distinctionē queritur vtrū spūs sctūs procedat vt amor et arguit̄ ꝙ nō. Illud qđ nō ꝓcedit libere: nō procedit vt amor. ſꝫ spiritus sctūs nō procedit libere. tum q2 naturalr̄. tū q2 necessarie ꝓcedit. ergo ⁊c. ¶ In oppositū arguit̄. sicut se habet dei filius ad intellectū: sic spūs sanctus ad volūtatē. sed filius dei ꝓcedit vt verbū diuini intellectus. ergo spūs sctūs ꝓcedit vt amor diuine voluntatis. ¶ In ista questione erunt quattuor articuli vt supra.

QUantū ad primum articulū sit ista ꝯclusio ꝙ spūs sanctus procedit ꝓcessione amoris. hanc ꝯclusionē probat sctūs Tho. ꝑmo senten. distin. 10. arti. ꝑmo. Et ꝑma pte. q. 37ª. arti. ꝑmo. Et de potentia dei. q. vel materia. 10. ar. 2°. Et contra gen. lib. 4°. ca. 19.

QUantū ad scđꝫ articulū ꝑmo loco arguit Aureolus ꝯtra ꝯclusionē multipliciter et presertim ꝯtra ꝑmā eius ꝓbationē ꝑma pte. ¶ Primo sic. Actus eīn volūtatis qui est amor nō est motus rei ad aīaꝫ sed aīe ad res etiā ſm doctorē sctū. vn̄ ipe dicit ꝑma pte. q. 27. ar. 4°. ꝙ ꝓcessio amoris in diuinis: nō debet dici ḡnratio q2 intellectus sit in actu per hoc ꝙ res intellecta est in intellectu ſm suā similitudinē voluntas aūt fit in actu nō per hoc ꝙ aliqua similitudo voliti sit in volēte sed ex hoc ꝙ volūtas habet quādā inclinationē in rē volitā. vn̄ ꝓcessio q̄ attēdit̄ ſm rōnē volūtatis: nō considerat̄ ſm rōnē similitudinis sed magis ſm rōnē impellētis ⁊ mouētis in aliqđ. hec sūt verba eius inqt Aureolus. sed cōstat ꝙ si res amata ꝑuenit in affectū amātis: tūc ꝓcessio amoris erit ſm aliquā similitudinē voliti in volēte ⁊ nō ſꝫ rōnē impulsus. ergo ista duo stare nō pn̄t. vn̄ nō apparet qn̄ sit repugnantia in his dictis. ¶ 2° sic. ipe dicit ꝙ ꝑsona ꝓcedens in diuinis per modū amoris: nō ꝓcedit vt genitū vel vt filius. q2 amor nō fit ſm aliquā similitudinē voliti in volēte sed magis procedit vt spūs quo quedā vitalis motio ⁊ impulsus designatur: prout aliqđ ex amore moueri dicitur et impelli. sed si amatū ꝑueniret ſm eē similitudinariū in amātem: vere posset dici ꝙ spūs importat similitudinē rei amate ⁊ nō ipulsum. ergo idē qđ prius. ¶ 3° sic. hec est differētia inter desideriū qđ est amor ꝯcupiscētie ⁊ cōplacentiā q̄ est amor amicitie: ꝙ desideriū est per modum cuiusdā attract⁹ rei cōcupite ad se: complacētia vero est amor amicitie per modū cuiusdā cōdonatiōis sui ad rē amatā. vn̄ ptꝫ ꝙ per amorē cōcupiscētie res attrahūtur ad amātē. sed ꝑ amorem amicitie: amans ipellit̄ ⁊ trahit̄ ad amatū. Sed cōstat ꝙ in diuinis est amor amicitie ⁊ nō concupiscētie. nō igitur spūs erit ipressio amati ꝑueniēs in amātē sed erit ecōuerso ipm amās vt cōdonatū amato. ¶ 4° sic. vulgata auctoritas Bernardi dicit ꝙ aīa verius ⁊ melius ē vbi amat q̄ꝫ vbi habitat vel animat. cui concordat verbū saluatoris dicētis. Mathei. 6°. ꝙ vbi est thesaurus tuus ibi cor tuū. sed hoc nō eēt verū si ex vi amoris amatū prouenire in amātē. tūc eīn aīa nō eēt vbi amat sed amatū semꝑ eēt vbi aīa amat. nec cor eēt in thesauro sed thesaurus in corde. ergo ipressio amoris trahit affectū amantis ad rem nec ponit rē in amāte. ¶ 5°. Si res amata habet eēt in amāte: vel est ibi ꝑ essentiam suam aut per sui similitudinē. sed cōstat ꝙ nō per eēntiā cū res amate sint extra. nec etiaꝫ per similitudinē suā. tum q2 oppositū alibi isti dicunt. tū q2 volūtas similitudines reꝝ cōciperet sicut ⁊ intellectus ⁊ eēt potētia cōceptiua ⁊ formatiua ⁊ posset spūs dici verbū ⁊ spiratio conceptio et multa alia absona que sequūtur. ergo virtute amoris res amata nō prouenit in amātem. ¶ 6° sic. Uis amoris est trāsformare amātem in amatū ſm oēs loquētes. trāsformare autem nō est aliud q̄ꝫ transire in formā amati. sed hoc nō esset si similitudo rei amate transiret in amantē. tūc eīn nō transiret in amatū nec accederet ad formā illi⁹ sed magis ecōuerso forma veniret ad ipm. nō ergo spūs potest esse res amata intētionaliter in affectu amātis. hec ille. ¶ In 2° loco contra eandē conclusionē arguit Durādus ꝓbādo ꝙ spūs sctūs nō procedat vt amor nec vt aliqđ ptinēs ad volūtatē. ¶ Primo q2 illud nō ptinet ad amorē vel volūtatē:

quod cōpeteret deo ⁊ exclusa volūtate ⁊ amore.
sed spiratio spūs sancti inest deo exclusis per in
tellectū volūtate ⁊ actib⁹ suis. inest eīm sibi hoc
radicalr ex fecūditate nature quā fecūditatē ha
bet ex sua infinitate et nō ex hoc ꝙ est volēs. er
go spūs sanct⁹ nō pertinet ad amorē. ¶ 2°. Il-
lud quod nō ꝓducit a volūtate: nō habet rōnē
amoris. sed spūs sctūs nō producit a volūtate
q2 volūtas habet cōditionē oppositā fecūdita-
ti et ꝑncipio ꝓductiuo. est eīm hec cōditio intel-
lectus ⁊ volūtatis ꝙ per actus eoꝝ nichil cōsti-
tuitur aut producitur sed ipe opatiōes sūt fines
vñ sūt potētie nō ꝓductiue sed imanētes vt dī
io. metha⁹. ergo spūs sanctus nō procedit vt a-
liquid ptinēs ad volūtatē. ¶ 3°. Qualis est or-
do rei inter diuersa realr: talis est ordo rōnis in
ter differētia sm rōnem. sed vbi natura intellec
tus ⁊ volūtatis differūt realiter: ꝓductio est ex
vi nature nō intellectiua ⁊ volūtatis: sicut patet
in gñatiōe filij in humanis. licet eīm generet hō
intelligēs ⁊ volēs: nihilomin⁹ productio est ex
vi nature nō ex vi intellect⁹ aut volūtatis. vñ ⁊
si calor eēt intelligēs ⁊ volēs: nō produceret ca-
lorē ex intellectu ⁊ volūtate sed ex nature fecū
ditate. ergo in diuinis nulla productio erit per
intellectū ⁊ volūtatē sed ex vi nature. et per cō
sequēs quātū est ex parte ꝑncipij productiui: spi
ritus sāctus procedit necessitate ⁊ immutabilr
nō igr̄ procedit vt amor. ¶ 4°. illud nō proce-
dit ꝓpe vt amor aut aliqd ptinēs ad volūtatē
cui hoc nō cōpetit nisi ex quadā similitudine ad
imaginē q̄ est in nobis. sed ita est de spū sancto.
nō eīm ꝓpter aliud dī emanare ꝑ modū volun-
tatis: nisi q2 in nobis attendit imago penes in-
tellectū ⁊ volūtatē ⁊ actus eoꝝ. ꝑma aūt ema-
natio est ꝑ itellectū et 2ª ꝑ volūtatē. ideo ꝑma
correspōdet verbo et 2ª spūi sancto. et hec est
ratio sola quare spūs sāctus dicitur emanare ꝑ
modū volūtatis. nō igr̄ ꝓcedit vt amor. ¶ In
3°. loco ad idē arguit Scotus ⁊ multi alij ꝙ spi-
ritus sctūs ꝓpe ꝓcedit vt actus diligēdi velut
actus amoris ⁊ nō vt talis ipressio. q2 vbicūqȝ
est volūtas habens obiectū diligibile sibi ꝑsens
pōt esse amor realiter ꝓcedēs. talis nāqȝ volū-
tas est ꝑncipiū fecundū ꝓductiuū amoris. Sed
in deo est volūtas cū sit ꝑfectio simplr et est ibi
diuina eēntia diligibilis in infinitū. ergo erit ibi
amor realiter procedēs. amor aūt ille: erit ꝑso-
na subsistēs et nō verbū nec filius. ergo spūs san
ctus. ¶ 2°. sicut se haber verbū ad intellectio-
nem: sic spūs sanct⁹ ad amorē. Ait eīm Augusti-
nus. 15°. de trini. ca. 17°. ꝙ sicut ꝓpe verbū dei
dicitur sapiētia: sic charitas spūs sctūs dici de-
bet. sed verbū sic se habet ad intellectionē ꝙ ve
re ⁊ formaliter dī intellectio vt procedēs. ergo
spūs sctūs erit amor vt ꝓcedens. ¶ 3°. In his
que tangūt diuinas ꝑsonas: sectanda est sentē-
tia sanctoꝝ. sed breuiter oēs sancti loquētes de
spū sancto: vocāt eū amorē vt patet de Augu-
stino in de cognitiōe vere vite respōsiōe penul-
tima. Ait eīm ꝙ spūs sctūs nichil aliud q̄ȝ amor
dei intelligit. et Hieronim⁹ sup psalmo. 14°. ait
ꝙ spūs sctūs nec est pater nec filius sed dilectio
quā habet pater in filiū. et Anselm⁹ monol. ca.
50. dicit ꝙ patet amorē sūmi spūs ex eo proce-
dere: ꝙ si memoria sūmi spūs intelligit pater: in
telligētia vero dī fili⁹: manifestū est ꝙ a patre
parit ⁊ filio sūmi spūs amor procedit. Et Ricar-
dus de tri. li. 6°. ca. 14°. ait ꝙ in illa sūme simpli
ci natura: nō est aliud spūs sctūs et aliud amor il
lius. qd eīm spūs sctūs nisi ignis diuinus. ois aūt
amor est ignis sed ignis spūalis. Idē ptȝ ex di-
ctis oīum doctoꝝ. igr̄ spūs sctūs ē ꝓpe amor
actualis. ¶ In 4° loco ad idē arguit hērric⁹ in
quolibet. sicut est in humanis: sic ponēdū est in
diuinis dūmō īpfectio nō cōiectur. sed inter ho-
mines est amor quidā cōplacētie cuiusdā quo
homo diligit proximū. et amor parētalis ⁊ zela
tiue amicitie quo mater diligit filiū in cui⁹ aspe
ctu liquescit ⁊ feruescit. ergo vltra amorē cōpla
centie quo deus diligit essentiā ⁊ oēm creaturā:
est amor incētiuus ⁊ zelatiu⁹ quo pater diligit
filiū ⁊ ecōtra. iste aūt est spūs sctūs. igr̄ spūs san
ctus procedit vt talis amor. ¶ 2°. ex hijs q̄ ex-
periuntur in nobis: cōscēdere debem⁹ ad diuina
cū in nobis sit imago trinitatis. vñ ⁊ Augustin⁹
ex verbo repto in nobis: ascendit ad verbū diui
num. sed expimur in nobis duplicē amorē. Pri-
mum s. cuiusdā cōplacētie ⁊ allectionis q̄ causa-
tur ex attractiōe obiecti. 2ᵐ vero incētiuū ⁊ effi
cacem cū virtute ꝑoris cōplacētie quo volūtas
ad obiectū se mouet. ergo proportionaliter isti
duo amores sūt in deo vt ꝑmus sit eēntialis et
2⁹ sit ꝑsonalis. et ita spūs sctūs emanabit vt a-
mor incētiu⁹. ¶ 3°. q2 sicut se habet actus itelli-
gendi ad verbū: sic se habet actus amādi ad spi
ritum ⁊ zelū ac incēdiū. sed actus intelligēdi est
quasi simplex intelligētia. verbū vero quasi no-
ticia declaratiua. nec ꝑficit actus itelligētie sim-
plicis: donec emanet declaratiua noticia q̄ est
verbum. ergo sic est de simplici ꝯplacētia respec
tu incendij ⁊ cōplacētie zelatiue ꝙ nō ꝑficit do
nec illa emanet. ergo in diuinis spūs sāctus est
amor incētiuus emanās ab amore simplicis cō-

placentie qui est eēntialis. ¶ 4° talis est amor qui est spūs sctūs: qualis est amor qui artifitem mouet ad efficaciter agendū. emanatio eñ creaturaꝝ presupponit emanationē psonaꝝ. ꝓpter quod oportet vt verbū sit talis noticia qualis ad ꝓducēdū exigit. et similiter spūs sctūs talis amor qualis mouet artificē ad producēdū. sed per amorē simplicis cōplacētie nūq̃ꝫ mouetur artifex ad agendū. videmus eñ ꝙ aliqñ cōplacemus in opere et tñ nō propter hoc mouemur ad agendū donec cōplaceat efficaciter ⁊ incentiue. ergo spūs sctūs in diuinis nō erit amor simplicis cōplacētie sed incētiuus ⁊ zelatiu⁹. ¶ 5°. qꝛ nois ducūt in noticiā reꝝ. sed sp̄s sctūs appellatur ardor ignis flāma spūs. ergo videt ꝙ emanet per modū cuiusdā zeli ⁊ incendij.

Quātū ad tertiū articulū pmo notandū est ꝙ sicut ab itelligēte cū rem aliquā intelligit: ꝓcedit quedā intellectualis ꝯceptio rei intellecte in ipso intelligente que dr̄ verbū mētis: ita ex hoc ꝙ aliquis rem amat: fit quedā impssio seu affectio vt ita loquar rei amate in affectu amātis ꝫ quā res amata dr̄ eē in amāte sicut res intellecta est in intelligēte per verbū ab eo formatum. nō ita tamē ꝙ adinerbiū sicut notet eundē modum similitudinis sed ꝓut consueuit accipi pro etiā. nā aliter ⁊ aliter res itellecta est in itelligēte et res amata in amāte vt post dicet. illa siquidem impssio siue affectio rei amate in amāte: dicitur amor. Est aūt amor quedā cōplacētia boni amati resultās seu emanās in appetitu ex hoc ꝙ appetitus ꝑ actū volēdi tendit in appetibile sicut in ꝓpriū obiectū. per quā cōplacētiā appetitus habet quādā coaptationē seu ꝓportionē ad appetibile ex qua sequitur motus ad ipm consequendū. nā appetitiu⁹ motus ꝓut phus dicit 3° de anima circulo agitur inq̃ꝫ[m] appetibile mouet appetitū faciēs quodā modo ꝙ ad illud intēdat et appetitus tēdit in appetibile realiter cōsequēdum vt sit ibi finis motus vbi fuit pncipiū. et sm istā duplicē habitudinē appetitus ⁊ appetibilis: causatur ex amore mutua inhesio amantis ⁊ amati sm quā amās dicit esse in amato ⁊ amatū in amante. Cum eñ amor sit quedā cōplacētia boni amati in affectu amātis: sequit ꝙ res amata sit in ipso amantis affectu ꝑ cōplacētiā. nichil eñ aliud est habere cōplacentiā de aliquo: q̃ꝫ ipsum habere in affectu. vnde ⁊ hoīes quos intime amamus: viscera nostra appellam⁹ ad significandū ꝙ intra cor nostrū illos per amorē ⁊ cōplacentiā tenemus. e cōuerso aūt amans est in amato inq̃ꝫ[m] per amorē volūtatē amici seu amati reputat esse suam vt videat transire ad intima cordis amici et ibi cum amico de bonis eius gaudere ⁊ de malis tristari quasi idem factus amico. vnde ⁊ sm phm. 9° ethicoꝝ. et 2°. rethoricoꝝ amicoꝝ idē est velle ⁊ nolle. ¶ Ex pmissis infertur ꝙ cū aliquis intelligit ⁊ amat seipm: est in seipo nō solum per idētitatē rei sed etiā vt intellectū in intelligēte ⁊ amatū in amāte. et sicut in intellectu se itelligētē formaṫ verbū per operationē intellectus in quo expresse seipm intelligit: ita ⁊ cū aliquis amat seipm ex ipa sui volitione fit seu emanat aut ꝓcedit i volūtate se amātis: quedā affectio vel cōplacētia q̄ est amor sui sm quē ipe se amans est in seipo sicut amatū in amāte. i. per amorē seu cōplacētiā sui. Accipiuntur pmissa in hoc notabili ex dictis sancti Tho. pma 2e. q. 26. arti. pmo ⁊ 2°. et. q. 28a. ar. 2°. Item pma pte. q. 37a. ar. pmo.

¶ Secūdo. Notandū est ꝙ aliter ꝓcedit aliquid ꝑ actū intellectus in intellectu vt verbū: et aliter ꝓcedit aliquid in volūtate per actū volūtatis vt amor. nam illud qd̾ ꝓcedit in itellectu vt verbū ꝓcedit sm rōnem similitudinis. est eñ verbum expressa similitudo rei intellecte. et hui⁹ rō est qꝛ intellectus fit in actu per hoc ꝙ res intellecta est in intellectu per suam similitudinē. vnde et sm phm 3°. de aīa intellectus in actu: est intellectū in actu. qꝛ. s. intellect⁹ informatur similitudine rei intellecte ita ꝙ dicūtur esse vnū in similitudine. Illud aūt quod ꝓcedit in volūtate per actū volūtatis vt amor: nō ꝓcedit sm rōnē similitudinis. nō eñ amor est similitudo aliqua voliti in voluntate: sed est quedā impressio seu affectio relicta vel emanās per actū volendi in volūtate ad rem volitā. verꝫ est tñ ꝙ similitudo est pncipiū vel causa amoris sm illud ecclesiastici 3°. oē aīal diligit sibi simile. sed aliud est amorē causari rōne silitudinis ⁊ eē silitudinē. Et licet per hmōi amoris affectionē res amata sit in amante vt dictū est: nō tñ sicut per suā similitudinem sed sicut termin⁹ motus in pncipio motiuo ꝓportionato per inclinationē ⁊ adaptationem quā habet ad ipm. quēadmodū in igne dicitur esse locus sursū ratione leuitatis sm quā ignis habet ꝓportionē ⁊ cōuenientiā ad talem locū. et est signum efficax ꝙ amor nō sit in volūtate tanq̃ꝫ similitudo rei amate sicut est verbum in intellectu. qꝛ si apprehēdatur a vi cognitiua. s. in

ꝓcellectu:nō representabit naturā rei amate. nec intellectus per amorē deueniret in cognitionē eius nisi forte sub quadā noticia confusa vt. s. ꝙ res ad quā est amor: est bonū appetibile. s; neq; in huiōi noticiā intellectus potest deuenire per amorē tanq; per rationē similitudinis sed tanq; per rōnem cōplacentie ꝛ affectionis que semp terminat in bonū appetibile. Est et alia differētia inter vtrāq; ꝓcessionē eius. s. quod procedit intellectu ꝛ eius quod ꝓcedit in volūtate. quia ex parte intellectus sunt vocabula īposita ad significandū ꝓcessum intellectualis conceptiōis et ad significandū ipm verbū conceptū ꝛ etiam ad significandū actum intelligendi qui presupponitur ad verbi ꝓcessionē. huiōi siquidē actus appellatur intelligere: ipa intellectualis conceptio appellatur dicere ꝛ id quod concipitur ꝛ per conceptionē formatur: appellatur conceptus et verbum. Sed ex parte voluntatis nō sunt vocabula iposita ad significandū distincte ipressionē vel affectionē ipius rei amate que vt dictū est ꝓuenit in amante ex hoc quod amat. Nec iterū sunt vocabula iposita ad significandū habitudinem ipius ipressionis vel affectionis ad suū pricipium aut ecōuerso. et ideo ꝓpter vocabulorū inopiā huiuscemodi habitudines ꝛ affectiones ex vsu doctorū significātur vocabulis dilectiōis et amoris que alias noiantur diligere ꝛ amare que vocabula a prima sui iposit[i]one significant simplicē actum volendi et per consequēs habitudinem amantis ad rem amatā habent enī se diligere ꝛ dilectio ꝛ amare ꝛ amor sicut intelligere ꝛ intelligentia. vnde sequutū est ꝙ in diuinis nomē amoris a doctoribus tripliciter sumatur. qñq; enī sūmitur essentialiter. quādoq; personaliter. quandoq; notionalr. sūmitur namq; essentialiter: ꝓut dicit actum volūtatis qui est velle seu amare. nam vt dictum est amor ꝛ amare a prima sui ipositione actionem volūtatis significant. personalr vero sumitur ꝓut amor significat ipam personā procedentē per modum cuiusdā impssionis vel affectionis in ordine ad suum pncipium quod est amans. notionalr aūt sūmitur amor vel amare: prout significat ipam ꝓcessionē seu emanationē psone que procedit per modum voluntatis. duas vltimas significationes habet nomē amoris vel amare nō a prima sui ipositione: sed ex vsu doctorū loquētium sicut dictum est. et sm primā acceptionē amor vel amare respōdet actui intellectus qui est intelligere. In 2ª vero acceptione respōdet verbo ꝓcedenti. in 3ª autē respondet ipi dicere qd est verbum concipere vel formare. Accipiuntur que dicta sunt in hoc notabili de mente sancti Tho. pma pte. q. 37ª. ar. pmo. Et cōtra gen. lib. 4º ca. 19º. Et pmo sen. distin. 10. q. pma. ar. pmo ad 4m. ¶ Aduertendū tamē ꝙ circa ꝓcessionē que est a volūtate videtur esse quedā repugnātia in dictis sancti Tho. nam de verita. q. 4. ar. 2º. ad 7m. dicit ꝙ hec est differentia inter intellectum ꝛ voluntatē. qꝛ operatio voluntatis terminatur ad res in quibus est bonum ꝛ malum. sed operatio intellectus terminatur in mēte in qua est verum ꝛ falsum ꝓut dicitur 6º. metha. et ideo voluntas nō habet aliquid ꝓgrediens a seipa quod in ea sit nisi per modum operationis. Sed intellectus habet in seipo aliquid progrediens ab eo nō solum per modum operationis: sed etiam per modum rei operate: et ideo significatur vt res ꝓcedens. sed amor vt operatio ꝓcedens. vnde amor nō ita se habet ad hoc vt dicatur personalr sicut verbum. hec ille. vbi videtur dicere ꝙ a voluntate nō procedit aliqd tanq; res operata sed sicut operatio duntaxat. quod repugnat premissis in precedente notabili in quo dictum est ꝙ sicut ab intellectu procedit aliqd ab eo expressum ꝛ formatū per modum operati vt est verbum: ita et in voluntate ꝓcedit aliquid per modū rei operate vt amor. Sed in rei veritate nulla in vtrisq; verbis est repugnantia. nam de veritate vbi allegatum est: nō est de mente sancti Tho. ꝙ amor nō procedat in volūtate per modum rei operate quēad modum in intellellectu ꝓcedit verbum: sed qd id quod ꝓcedit in volūtate: nō significatur procedere aliquo noie vel vocabulo nisi per modū operationis ea rōne qꝛ vt dictum est in precedenti notabili amare ꝛ diligere et amor ꝛ dilectio que sunt noia exprimentia illa que ptinēt ad ꝓcessum voluntatis: habent a pma sui ipositione ꝙ significent actiones vel operationes: non terminū actiōis per modum rei operate. vnde differentia ibi assignata inter verbum ꝛ amorē in diuinis: est differentia qm ad modum significandi ꝛ denoiandi vocabulorū. Et ꝙ ista sit intētio sancti Tho. patet ex tribus. Primo ex eo ꝙ nō dicit absolute nichil ꝓgredi a volūtate nisi operatio sed dicit nisi per modum operationis quod ad modum significandi est referendum. Secundo patet idem ex conclusione quā infert ex dictis. Concludit enī sic. vnde amor nō ita se habet ad hoc vt dicatur psonaliter sicut verbū hec ille. Ex qua cōclusiōe aperte colligitur mēs eius ꝙ differentiā assignaret inter verbum et

amorē: qꝫ^m ad modum significandi vocabuloꝝ. nam teneri ꝑsonalr̄ vel nō ꝑsonaliter aut nō ita ꝑsonaliter: nō pertinet ad rem ipsam sed ad modum significādi dictionū. Tertio patet idem de mente eius in eo ꝙ nō negauit nomē amoris teneri ꝑsonaliter: sed nō ita ꝑsonalr̄ sicut verbum ꝓpter rōnem supra tactam qꝛ.s. amor aliquādo tenetur essentialr̄ etiam in vsu doctoꝝ loquentium: sed nō ita verbum qḋ sm̄ ꝓpriam significationem semꝑ tenetur ꝑsonalr̄. in eo aūt ꝙ sanctus Tho. concessit nomē amoris teneri ꝑsonaliter licet nō ita sicut nomē verbi: sequitur ꝙ amor ꝑsonalr̄ sumptū significet rem que ꝓcedit et nō ipsam ꝓcessionē vel operationē. Aliqui dicunt ꝙ sctūs Tho. in loco pallegato de veri. intelligit ꝙ volūtas nō habet aliquid ꝓgrediens a seipsa nisi ꝑ modū operanōis qḋ.s. ꝓcedat sm̄ rōnem similitudinis: nō tamē negat quin a voluntate ꝓcedat aliqḋ per modum impssionis. Sed qꝫuis ista vera sint: nō tamē sunt ad mentē sancti Tho. nec faciūt ad eius ꝓpositum quod erat assignare differētiam inter verbum ⁊ amorem qꝫ^m ad hoc quod est teneri ꝑsonalr̄ vel eēntialiter ꝓut apparet ex forma argumēti. Alij dicunt ꝙ sctūs Tho. intelligit ꝙ volūtas nō operatur obiectū suū nec similitudinē obiecti sicut intellect⁹. sed hoc certe videt̄ mi⁹ bene dictū.

Quātū ad quar

tum articulū respōdēdū est ad obiectiōes aduersarioꝝ. Ad primum Aureoli negatur minor. nam vt declaratū fuit in 2.° notabili amor ꝓcedens in voluntate nō est similitudo aliqua volētis ⁊ voliti. sed quedā affectio seu complacētia quā habet voluntas de re volita. ꝑ quā res amata dicitur esse in amante. neqꝫ est necessariū ꝙ om̄e quod est in aliquo per aliquid: sit in eo per illud sicut similitudinē sm̄ ꝓut deductū est in pmo. ⁊ 2.° notabili. Nec iteꝝ sequitur si res amata est ꝑ amorē in affectu amantis: ꝙ ꝓcessio amoris nō sit sm̄ rōnem ipulsus. imo magis sequitur ꝙ sit sic. nam amor cum sit quedā affectio ⁊ complacētia quā amans de re amata habet: seqt̄ur ꝙ per eam trahatur ⁊ quadam inclinatione ipellatur ad rē amatā ꝯsequēdum. queadmodū graue sursū positū: sua grauitate trahitur ⁊ impellitur ad locum deorsum. ¶ Ad 2.^m patet responsio ex imediate dictis neqꝫ eniꝫ alicubi dicit sanct⁹ Tho. ꝙ amatū perueniat sm̄ esse similitudinariū in amātē. fallit̄ aūt arguens putans ꝙ nullo modo potest res amata esse in amante nisi per sui similitudinē quod falsum est. ¶ Ad 3^m dicit̄ ꝙ quicquid sit de differentia quā arguens assignat inter desideriuꝫ et complacentiā nam multū improprie loquit̄ ne dicam false: et tamē nō est verum ꝙ per amorē amicicie: amatum nō sit in amante licet amans impellatur ⁊ trahatur ad amatū imo magis sequitur ex eo ꝙ amatum sit in amante. nam non traheretur amās ad amatū nisi in amante esset quedam affectio ⁊ complacētia ⁊ impressio rei amate quod est amatū eē quodāmodo in amāte ꝓut declaratū fuit in primo ⁊ 2.° notabili. vñ et amor mutuā ihesionē dicitur causare. vt.s. amans sit in amato ⁊ econuerso. et de charitate que est amor amicitie dicit̄ pma Joan. 4.° qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. ¶ Ad 4^m negatur minor. nō eniꝫ repugnat sibi inuicē ꝙ amans sit in amato ⁊ amatū in amante sed simul stare possunt imo ⁊ vnum sequitur ad aliud sicut pulchre declarat sctūs Tho. pma 2.e. q. 28.a ar. 2.° ꝓut deductū fuit in pmo notabili. ¶ Ad 5^m. dicit̄ ꝙ diuisio ibi posita est insufficiens. est eniꝫ ⁊ alius modus quo res amata est ī amante.s. per affectum ⁊ complacentiā sui. qui potest reduci ad modum quo termin⁹ motus vel actionis est in pncipio motiuo ꝓportionato per adaptationē ⁊ inclinationē ad ipm ꝓut. S. Tho. docet li. 4.° cōtra genti. ca. 19.° ¶ Ad 6^m patet responsio ex solutione ad pmū ⁊ 4.^m Cōcedimus eniꝫ ꝙ vis amoris transformat amantē in amatum. Sed hoc est qꝛ pmo ꝑ amorē amatum est in amāte modo quo dictum est ex quo sequitur ꝙ amans trahatur ad amatum ⁊ per cōsequēs fiat quodā modo extra se quod est in amatum transformari. ¶ Ad argumēta Durandi. Ad primū negatur minor. Et ad eius probationem dicitur ꝙ in fecūditate nature diuine includitur fecunditas intellectus ⁊ voluntatis cū ipsa natura diuina sit ⁊ intellectus ⁊ voluntas. vnde ꝙ natura diuina sit pncipium ꝓductiuum verbi ⁊ amoris: ex eo est ꝙ habet in se fecunditatem intellectus ⁊ voluntatis. nō eniꝫ sufficeret ad ꝓductionē verbi ⁊ amoris: fecunditas nature inqꝫ^m natura est. Similitudo aūt quā arguēs inducit de fecunditate creaturaꝝ carentium intellectu: nō est ad ꝓpositum. de creaturis autē habentibus intellectū ⁊ volūtatem: dicimus ꝙ licet ex fecunditate nature habeāt ꝙ possint ꝓducere sibi simile: verbum tamē ⁊ amorē producere nō possunt nisi inquātum intelligētes sunt et amantes. et de calore ignis quod inducit in exemplum: dicimus ꝙ si esset intellectus qꝫuis

posset causare caliditatē sibi similē fecunditate nature sicut nūc: et tamē si verbum ⁊ amorē posset causare: nō illud haberet ex fecunditate sue nature inq̄ntum calor sed inq̄ztū haberet virtutem intellectuā ⁊ volutiuam. ¶ Ad 2ᵐ negatur minor. et ad eius probationem negatur maior vniuersaliter sumpta sicut iacet. licet eñ intellectus ⁊ volūtas nō habeant de sui ratione q̄ per eorꝫ actus īmanentes aliquid constituatur aut ꝓducatur: falsum est tamē q̄ ex natura sua habeant q̄ nihil constituatur aut producatur per eorꝫ actus ꝑsertim ad intra nec illud dicat phus vbi allegatur. ¶ Ad 3ᵐ. patet responsio per ea que dicta sūt ad primū. ¶ Ad 4ᵐ. dicitur q̄ minor est falsa et contra doctrinā sctōrū doctorū qui dicunt q̄ spūs sanctus vere ⁊ ꝓprie ꝓcedit per actum voluntatis sicut filius in diuinis per actum intellectus. et q̄ spūs sctūs est vere ⁊ ꝓprie amor ꝓcedens sicut ⁊ filius verbum ⁊ non appropriate neqꝫ per similitudinē ad imaginem que est in creaturis. alias trinitas personarꝫ. magis diceretur esse ad imaginē creaturarꝫ intellectualium q̄ꝫ econuerso quod est absurdum. ¶ Ad primū Scoti negatur maior accipiendo amorē pro actu volūtatis qui est amare ⁊ nō pro amore sumpto nominaliter ⁊ substantiue pro eo scꝫ q̄ ꝓducitur per talem actū. nam vt sctūs Tho. probat in multis locis: intelligere ⁊ velle in deo nō differūt realiter ab intellectu ⁊ voluntate ⁊ essentia diuina imo est vnum ⁊ idem realiter intelligere ⁊ velle triū ꝑsonarꝫ. nam vt sunt actiones: essentialiter dicūtur in diuinis. ¶ Ad 2ᵐ. dicitur q̄ minor est falsa. nō eñ verbum est intellectio sed aliquid per intellectionē formatū. et pari modo amor ꝓductus nō est ipe actus amandi seu amatio sed aliquid per amationem ꝓductum. ¶ Ad 3ᵐ. q̄ sancti doctores dicētes spm̄ sanctū esse amorem vere ⁊ ꝓprie ⁊ catholice loquūtur. Sed vt sic nō accipiūt amorē pro actione volūtatis que est actus volendi. quēadmodum arguēs deceptus nomē amoris accipit. sed pro quadā complacentia ⁊ impressione affectionis que ex actu volendi seu diligendi in voluntate emanat. ¶ Ad argumenta Henrici dicimus q̄ nichil concludūt contra sctm̄ Tho. nam ille amor incentiuus ⁊ zelatiuus quē imaginatur esse quo pater diligit filium ⁊ econtra: nō aliquid addit supra amorē complacētie ꝓut dicat quid ꝓductum nisi quendā modum intensionis ſm apprehensionē nostram inq̄ꝫᵐ filius ē magis intimus patri ⁊ econtra q̄ꝫ aliqua creatura. nō q̄ in actu diligēdi aut in amore producto: sit a parte rei aliqua intensio vel remissio cū eodem actu volendi ⁊ eodem amore producto et eque intenso pater diligat se ⁊ filium ⁊ spūm sanctū ⁊ omēs creaturas. vnde ad significandū predictā intimitatē qua ꝑsone diuine sibi inuicē se habent intime: sancti doctores vtuntur quibusdam methaphoris vt noie ignis flame ardoris ⁊ similiū que attribuūtur spūi sancto. Item etiam ad significandū effectū amoris quo virtute spūs sancti: corda nostra accēdūtur inflamātur ⁊ igniūtur. ¶ Ad argumentū ante oppositū respondet sctūs Tho. de potētia dei. q. 10. arti. 2°. ad 5ᵐ. q̄ naturalis necessitas ſm quā volūtas aliquid ex necessitate vult: libertati voluntatis nō repugnat. libertas eñ volūtatis: violētie vel coactioni opponitur. vñ licet spūs sanctus naturaliter ⁊ necessario ꝓcedat a patre ⁊ filio: nō inde sequitur q̄ nō procedat libere: sed q̄ nō procedat possibiliter. i. contingēter nec coacte. Et in hoc articulus terminat̄.

¶ Distinctio. xj.

Circa vndecimā distinctionē queritur vtrū spūs sctūs ꝓcedat a patre ⁊ filio. et arguit̄ q̄ nō. per Damasce. lib. pmo. ca. xjº. dicētem spūm sanctū ex patre dicimus ⁊ patris spūm noiamus ex filio vero nō dicimus: sed ipm̄ spūm filij noiamus. hec ille. ergo ⁊c̄. In contrariū est auctoritas ecclie in symbolo vbi dicitur de spū sancto: qui ex patre filioqꝫ procedit. ¶ In hac questione erunt quattuor articuli vt supra.

Quantū ad primum articulū sit ista pma conclusio: q̄ spūs sanctus ꝓcedit a filio. ita q̄ si ab eo nō ꝓcederet ab eo nō distingueret̄. hanc cōclusionē ꝓbat sctūs Tho. pmo senten. distin. xj. arti. pmo. Item pma pte. q. 36ª. ar. 2°. Et ꝯtra gen. li. 4°. ca. 24°. Et de potētia dei. q. vel materia 10. ar. 4°. ⁊ 5°. ¶ Secūda cōclusio est q̄ filiatio vt filiatio absolute: nō potest esse pma distinctionis ratio inter filiū ⁊ spūm sctm̄ sed spiratio actiua. hanc ꝯclusionē probat sctūs Tho.

1.

2.

de potētia dei vbi sup̄.ar.5°. Et cōtra gen.loco sup̄ allegato. ¶ 3ª cōclusio est q̄ spiratio actiua nullam psonam diuinā cōstituit. Istam ꝯclusionem tenet sctūs doctor p̄mo sen. distin. 33ª.q. p̄ma.ar.3°. Item p̄ma p̄te.q.32ª.arti.2°.ꝛ 3°. Et de potētia dei.q.10.ar.5°.ad 12m.

Quantū ad scd̄z articulū ponēde sunt obiectiones aduersarioꝝ. et quidē contra p̄mam ꝯclusionē arguit Aureolus in presenti distinctione q̄ supposito q̄ sp̄us sctūs nō ꝑcederet a filio: adhuc tamē in filio remaneret aliquid distinctū a sp̄u sancto ꝛ res illi incōpossibilis. nec fili⁹ ꝛ spiritus sanctus concurrerēt in eandem psonam. istud aūt probat Aureolus quattuor medijs. ¶ Primū est q̄ due passiue ꝑductiones p quas pfecte capit esse ꝑductum: impossibile est q̄ attingant idem ꝑductum. sed gn̄rari ꝛ spirari sūt due ꝑductiones passiue que etiam essent distincte dato q̄ sp̄us sanctus nō ꝑcederet a filio sicut expresse dicit Anselmus de processione sp̄s sancti.ca.xj°. ait enī q̄ licet nō constet adhuc q̄ sp̄us sanctus ꝑcedat a filio. et loquitur pro p̄ncipio libri anteq̄ istud ꝓbauerit contra grecos. licet inquā istud nō constet: constat tamē q̄ distingūtur filius ꝛ sp̄us sanctus: q2 iste est ex deo nascendo ꝛ ille ꝑcedendo. ergo inquit Aureolus passiua generatio nōdum esset in psona sp̄s sancti: imo distingueretur ab ea ꝛ esset incōpossibilis dato q̄ sp̄us sanctus nō emanaret a filio ¶ 2m est tale. constat inquit q̄ gn̄rari et spirari sunt incōpossibilia in eodem supposito. quam incompossibilitatē facit spirare quod est a genito fm te. spirare ergo dat fm te ipi gn̄rari incompossibilitatem cum spirari passiuo. aut ergo hoc dat sibi effectiue aut formaliter aut in alio gn̄re cause. nō potest poni q̄ hoc det sibi formalr. q2 tunc spirare ꝛ gn̄rari essent idem formalr quod dici nō potest cum gn̄rari sit quasi passio ꝛ spirare sit actio. Et iterū q2 spirare est vere in patre cui repugnat gn̄rari. Relinquitur ergo q̄ in alio gn̄re cause contrahat gn̄rari ꝛ spirare incōpossibilitatem cum spiratione passiua. In quocunq̄ aūt genere cause sit: seip̄o habebit incōpassibilitatem formaliter: q̄uis actiue vel aliter a spirare. Sed cōstat q̄ illud quod inest alicui formalr et debetur sibi ex sua ratione: remanet quocūq̄ alio dempto siue per possibile seu per impossibile. ergo dempto spirare: adhuc remanebit incōpossibilitas gn̄ratiōis passiue cū spirari passiuo.

¶ 3m est tale. Quādocūq̄ aliquid nō est causa alicui⁹ fm rem: sed hoc est tm̄modo vt illud innotescat: illo dēpto per ipossibile potest aliud remanere. alioq̄n si nō remaneret: esset causa illius fm rem ꝛ nō solum fm innotescētie rōnem sed gn̄rare ꝛ spirare nō est causa fm rem quare gn̄ratio ꝛ spiratio passiue sumpte sunt incōpossibiles inuicē. quod patet q2 quicq̄d competit rei alicui in diuinis: cōpetit sibi formalr ex se. passiue aūt gn̄rationi ꝛ passiue spirationi: cōpetit incōpossibilitas mutua et ita necesse est q̄ oriatur ex ꝓprijs eoꝝ rōnibus. Et iterū si spirare esset causa huiꝰ incōpossibilitatis. aut esset q2 spirare ꝛ gn̄rari sunt idem in filio: aut q2 sunt simul in eo: aut q2 gn̄rari est p̄uium ad spirare. Nō pōt poni p̄mū nec 2m nec 3m. q2 eodem modo idē est spirare cum essentia in psona filij et simul est cū essentia: ꝛ spirare supponit eēntiā in filio. et tamen nō dat eēntie incōicabilitatē respectu sp̄us sancti nec q̄ eēntia ꝛ spiratio passiua sint incompossibiles. ergo nec gn̄rationi passiue dabit q̄ sit incōpossibilis spirationi passiue nisi ipe hoc habeant formalr ꝛ ex seip̄is. Relinquit̄ ergo q̄ spirare sit causa solum vt innotescat incōpossibilitas ista. vn̄ nō dicūtur spirari ꝛ gn̄rari distingui per spirare realiter: sed tm̄ innotescūt: quare dēpto spirare: adhuc passiua gn̄ratio sp̄u sancto repugnabit. ¶ 4m est tale. Quicquid est causa cause est causa effect⁹. sed fm te causa incōpossibilitatis passiue gn̄ratiōis ꝛ passiue spirationis est q2 ista illā p̄exigit in supposito ꝑducēte. Causa vero q̄ ista preexigat ꝛ illa p̄exigat: est ex suis rōnibus formalib⁹. ergo iste rōnes sūt causa primaris incōpossibilitatis. dempta ergo causa 2ª: adhuc remanebit p̄ma. vn̄ dato q̄ spiratū nō sit a gn̄rato: adhuc suis rōnib⁹ formalib⁹ gn̄ratio ꝛ spiratio passiue sumpte: erūt incōpossibiles. hec ille. Ex istis aūt respōdet ad p̄mā rōnē q̄ in falso fundat̄. s. q̄ ois distinctio in diuinis sit p relationes oppositas. sed bene verū est q̄ ois distinctio in diuinis sit p relationes incōpossibiles. Et ita dicit debere intelligi dictū Anselmi dicētis q̄ in diuinis oia ꝛc. gn̄ratio aūt passiua ꝛ spiratio passiua sūt relatiōes incōpossibiles. et ideo sufficienter distinguerēt filiū ꝛ spiritū sanctū posito q̄ in filio nō eēt spiratio actiua. ¶ Contra eandē ꝯclusionē arguit sic Scotus. Quocūq̄ formalit̄ aliq̄d cōstituit̄ in eē: eodē distinguit̄ distinctiōe cōueniēte tali entitati. q2 eodē est aliq̄d ens et vnū cōueniēs tali entitati. et si vnū: igit̄ indistinctum in se ꝛ distinctū ab alijs. sed filius cōstituit̄ in eē psonali filiatiōe. igit̄ ea formalr distinguit̄

ab omĩ alia ꝑsona. igit̃ circũscripto ꝑ impossibile quocũqȝ alio ⁊ maxime pasteriori: filiatione remanebit filius distinctus ꝑsonalr̃ a quacunqȝ ꝑsona. Assumptũ patet. qꝛ filius nõ cõstituit̃ in esse ꝑsonali spiratione actiua. qꝛ illa est cõis patri et filio. et nõ sunt in eo ꝓprietates positiue alie q̃ꝫ gñratio passio ⁊ spiratio actio. Dicet̃ forte q̧ formali constitutiuo nõ distinguit̃ aliquid a quocũqȝ sed tantũ ab illis cũ quibus magis cõuenit ⁊ a quibus nõ distinguit̃ aliquo modo nisi illo formali. exemplũ. hõ rõnabilitate nõ distinguitur a lapide sed a spẽbus aialis cũ quib⁹ maxime cõuenit et in quo in paucissimis distingui videtur. a lapide distinguit̃ aialitate. qꝛ lapis ẽ inaiatus que aialitas nõ est cõstitutiuũ eius. ita dicit̃ in ꝓposito q̧ filius cũ patre cõuenit in spiratione actiua et in hoc distinguit̃ a spũ sancto ꝓprio aũt suo formali .s. filiatione: distinguitur a patre cũ quo cõuenit in spiratione. ¶ Contra hoc arguit̃ ꝑmo. qꝛ quodlibet habens aliqđ eẽ: distinguit̃ distinctiõe cõuenienti illi eẽ a quocũqȝ alio ꝑ aliqđ quod est de rõne eius inq̃ꝫ[m] habet tale eẽ. igitur filius distinguit̃ ꝑsonaliter ꝑ aliqđ qđ est de rõne eius inq̃ꝫ[m] est ꝑsona. spiratio aũt actiua non est de rõne eius sed filio iam posito quasi ꝓprietas aduẽtitia. ¶ 2°. qꝛ exemplũ nõ est ad ꝓpositũ. qꝛ si homo distinguit̃ a lapide: nõ est ꝑ rõnale ꝑmo. distinguit̃ tamẽ ꝑ aliquid quod est de eẽntia sua. ita q̧ incõueniẽs eẽt ipm per nihil qđ est de eẽntia sua: a lapide distingui sed tñ ꝑ risibilitatẽ. igit̃ est in ꝓposito ita. ¶ 3°. qꝛ ꝑ formale cõstitutiuũ distinguit̃ cõstitutũ ab omĩ alio. etiã si ꝑ impossibile: quodcũqȝ aliđ ab alio circũscribatur. qꝛ ꝑ illud distinguit̃ ꝑmo et adequate ab omĩ nõ tali. sed quodcũqȝ nõ hñs formã illam constitutiuã est nõ tale. igitur ꝑ illã distinguit̃ ab omĩ alio nõ habẽte illam. Ista ratio declaratur. qꝛ licet hõ nõ tantũ ꝑ rõnale distinguatur a lapide sed etiã ꝑ aialitatẽ: nõ etiaꝫ ꝑmo distinguitur ꝑ rõnalitatẽ .i. non adequate. qꝛ tunc quodlibet distinctũ a lapide eẽt rõnale sed adequate in gñre corporis distinguit̃ a lapide ꝑ aiatũ circũscripto ꝑ intellectũ ab hoĩe quocunqȝ alio a rõnabilitate. ꝑ illud distinguit̃ solũ eẽntialiter a quocũqȝ nõ rõnali et ita a lapide q̃ est nõ rõnalis. nõ igitur tñ illud distinguit realiter quod distinguit adequate sed etiã illud qđ solum si poneret̃: eẽt impossibile illi a quo distinguitur. ¶ 2° sic ꝑncipalr̃. qꝛ si pater ꝑ impossibile nõ spiraret sed filius: adhuc tñ pater ꝑ̃nitate distingueret̃ a filio ⁊ spũ sãcto sicut paternitate constituit̃ in eẽ ꝑsonali. igit̃ ita in ꝓposito dato q̧ filius nõ spiraret: sufficiẽter distingueret̃ a spũ sancto ⁊ a patre ꝑ filiationẽ ei⁹ cõstitutiuã. ¶ 3° sic. gñratio distinguit̃ a spiratione circũscripto ꝑ ĩpossibile oĩ alio a relatione gñrationis ⁊ spirationis. aut saltim circũscripto hoc spiratio actiua est a filio dũ tñ staret distinctio ꝑncipioꝝ generandi ⁊ spirandi. igitur ⁊ quocũqȝ tali circumscripto: staret distinctio filij ⁊ spũs sancti. ꝓbat̃ ꝑña. qꝛ ĩpossibile est vnã ꝑsonã duabus ꝓductionibus totalr̃ accipe esse. nulla eñ ꝓductiõe accipit eẽ vel distictionẽ qua ĩpossibile circũscripta: nõ minus accipet esse. sed in ꝓductione hac ⁊ illa accipet eẽ complete vtraqȝ qꝛ vtraqȝ esset ꝑfecta. igitur vtralibet circũscripta: haberet eẽ ꝑ alterã cõplete et ita neutra vel vtraqȝ accipet esse cõplete. ¶ 4° dictũ Boetij non iuuat. licet eñ relatio multiplicet trinitatẽ: tñ nõ tñ a relatione opposita sed etiã a qualibet relatiõe disparata cui formalr̃ nõ est idem. qꝛ sicut in gñratiõe qualitatis albedo non solũ distinguit̃ ab altera qualitate cõtraria sed ab oĩ alia disparata qꝛ albedo nõ est formalr̃ dulcedo nec odor: et si alia dispata esset ĩpossibilis alteri disparate in eodẽ supposito: nõ tamẽ distingueretur natura a natura sed requireretur distinctio suppositoꝝ. ita relatio disparata distinguit̃ ab oĩ relatione disparata absqȝ aliqua alia incõpossibilitate. nec tantũ habet distinctionẽ sed incompossibilẽ rõnem si ue incõpossibilitatẽ in eodem supposito. quales relationes disparate accipiẽdi naturã: quia ꝑsona que disparatis modis acciperet naturã: non vnico modo haberet naturã. ¶ Contra 2[am] ꝯclusionem arguit Aureolus vbi sup̃. primo sic. Illo namqȝ ꝑsona filij distinguitur: a quo habet q̧ sit ꝑsona. eadem eñ est differentia cõstitutiua ipsi et condiuisiua ab alia specie infra idem gen⁹ vt dicit porphirius et est notum ꝑ se q̧ omnis res in tali esse constituit: in quali esse distinguit. nã si albedo distinguit qualitatiue album a nigro: dat esse qualitatiuũ. et si distingueret substantialiter: et daret esse substantiale. quod ergo distinguit ꝑsonaliter: dat esse ꝑsonale. sed constat q̧ filius nõ est precise ꝑsona per spirationẽ actiuã. tunc eñ filiatio esset extra ꝑsonã filij. et ita non esset ꝓprietas ꝑsonalis quod est ꝯtra concessũ ab oĩbus. ergo spirare precise sumptũ: nõ distinguit ꝑsonã filij a ꝑsona spũs sãcti. ¶ 2° sic. quãdocũqȝ aliquod vnũ ⁊ simplex distiguit ꝑsonaliter aliquid ab aliquo: q̃cũqȝ distinguit ab illo: vt vnam ꝑsonã distinguit. si eñ est vnũ simplex distinguens ꝑsonalr̃: cuicũqȝ dat esse distinctum dat q̧ sit vnum simplex ꝑsonaliter distinctum.

vnum aūt simplex personaliter distinctum: necessario est vna simplex psona. alioquin si due: nō esset vnum distinctum personaliter imo plures persone. personaliter distincte. sed spirare precise sumptum est vnum simplex distinctū. ergo si personaliter distinguit filium a spū sancto et similiter patrē: sequit q pater et fili⁹ sunt vna simplex persona distincta a spirare a spū sancto hoc autem est erroneū. tūc enim ex patre et filio conflaret vna psona et redderet error sabellij cōfundentis et cōmassantis psonas. ergo impossibile est poni q spirare precise sūptum: distiguat personam filij a psona spūs sancti in esse psonali. ¶ 3°. sic. Effect⁹ formalis numerat cū numeratione forme. vnde q2 diuinitas est vna in trib⁹ psonis: tres psone sunt vn⁹ de⁹. et q2 spirare est idem in patre et filio: pater et fili⁹ sunt vn⁹ spirator. sed constat q pater et filius non sūt vna persona respectu spūs sancti sic q distinguātur ab eo tanq̄ vna psona ab alia vna psona. ergo nō differūt p̄ase p spirare a psona spūs sancti. imo cum hoc q p spirare distigunt: aliquid facit ex parte patris pr̄nitas et filiatio ex pte filij. ¶ 4°. sic. Impossibile est vnam simplicē psonam duobus psonaliter distigui sicut vnū simplex quale: impossibile est duab⁹ q̄litatib⁹ distigui. Si enim sunt due q̄litates: constituūt duo q̄lia. et similit si sunt due psonalitates vel duo psonalia: erūt due persone. stante ergo psonalitate simplicissima: necesse est vt nō sint duo psonaliter distincta. Sed psona filij ē simplicissima. ergo nō alia psonalitate distiguitur a pře et alia a spū scō: sz eadē psonalitate. et p cōsequēs toto eo qd ptinet ad psonalitatē filij: distinguet a spū sancto. nō ergo p spirare p̄ase. hec ille in forma. ¶ Cōtra eandem ↄclusionē argūt Gregori⁹. Sūmo inquit ipsam spirationē fm se vt p̄scidit ab omi qd est extra animā quocūq3 modo ab ea distinctū siue qd nō est ipsa. Et q̄ro an spiratio sic sūpta: est fili⁹ vel psona filij aut nō. si sic. ergo i filio non est aliq̄d p̄ter ipam spirationē et p cōseq̄ns nō est in ipso aliq̄d aliud distīctiuū ipsius a spiritu scō preter spirationē. Et similiter seq̄tur. q si sola spiratio circūscriberet: nō remaneret aliquid filij qd aliq̄d cōstitueret cū essentia vt aliquo alio. cuius oppositū tu dicis. Et ptz ↄña q̄ᵐ ad vtrūq3 cōsequēs. quia si det oppositū ↄsequētis. s. q aliq̄d remanet aut q in ipso filio sit aliquid p̄ter spirationē: sequit q ipsa p̄ase sumpta nō est fili⁹. et si dici posset q est aliq̄d filij. Si vero spiratio sic sumpta nō est fili⁹ ipse seu psona filij: aut ipa est aliq̄d intrīsecū sibi: et tūc seq̄tur q preter ipam: fili⁹ intrīsece includit aliq̄d aliud quod nō est spiratio. et p ↄseq̄ns fili⁹ nō est omnino simplex qd est erroneū. aut est aliquid extrīsecū filio: et tūc cū nichil sit i deo vt habēs aut informās: ipsa erit per se subsistens et p cōsequens suppositum vnū vel plura. quodlibet aūt suppositū in deo est psona. ergo ipa est quedam psona distincta a persona filij et eadem ratione erit distincta a psona patris et constat q ipa nō est psona spūs sancti. Ex quo sequitur q in diuinis sunt quattuor psone quod est hereticum dicere. Cōstat 2° q filius est eque simplex vt filiatio. et q2 filiatio vt est sermo de ea nunc: est ipe filius et filius est filiatio oīmodo sibi idem quo filiatio est eadem filiationi. sed in ipa filiatione nō sunt aliqua plura distincta quib⁹ distinguatur a spū sancto. neq3 quoꝝ aliquo solo circūscripto aliud eoꝝ remaneret cum essentia cōstituens aliquid distinctū a spū sancto. ergo nec in filio sunt aliqua plura talia distincta. ¶ Contra 3ᵃᵐ conclusionē arguit Aureolus primo sic. Quandocūq3 aliqua sic se habent q neutrū illorum habeat ppriam vnitatem sed fundāt penitus eandem vnitatem: de necessitate fundant eandē personalitatē. ex quo eñ perseitas tertij modi siue per se vnitas est idem quod personalitas si sit in natura intellectuali vt determinatum est supra: si sint aliqua nō habentia vnitatem per se: quot concurrūt ad fundandam vnitatem tot pertinent intrinsece ad eandem personalitatem. sed in filio necessentia habet per se vnitatem nec generari nec spirare nec spirari in spū sancto sed fundant eandem vnitatem et vniuntur per omnimodam indistinctionē. si eñ aliquod istorum haberet propriam vnitatem et perseitatem tertij modi ita vt caderet inter ea mutua distinctio: poneret in numerum et faceret aliquē numerum perfectiōis in persona filij. nec filius esset adeo simplex sicut essentia et tolleretur predicatio istorum de persona. nec eñ fili⁹ esset generari aut spirare aut essentia. quia de nullo cōposito ex distinctis: predicatur aliquod componentium. pro eo quia talia habent rationem partis et nō totius ex quo quodlibet non dicit omnia alia sed mutuo distinguuntur vt habentia propriam vnitatem. cum ergo hec omnia sint absoluta circa personam filij: relinquitur q nullum istorum habeat propriaz vnitatem sed q fundent eandē penitus. et resultet ex eis vna pseitas et psonalitas et per cōsequēs q cōcurrāt intrinsece ad ↄstitutionē vni⁹ psone. ita vt vnū sine alijs nō sufficiat nec duo sine tio. ¶ 2° sic.

Illa dicuntur intrinsece concurrere ad aliquid: quorum collectio habet illud cõstituere. Sed expresse dicit Anselmus de ꝓcessione spūs sancti ca. 24°. q tribus psonis in diuinis cõe est dici ad duas relationes. pater enī ad filium ꝛ spūm sanctum. filius ad patrem ꝛ spūm sanctū qui est de patre et de illo spūs sanctus. spūs aūt sensus ad patrem ꝛ filium q̄ est de vtroq. possidet ergo vnusquisq suas ꝓprietates quarum collectio: in alio nō est eadem ad similitudinē hoim diuersorum. per hoc enī hoim diuerse sunt persone: qꝛ vniuscuiusq ꝓprietatū collectio nō est i alio eadē. hec Anselmus. Ubi patet q collectio passiue gñrationis qua filius scꝫ refertur ad patrem et actiue spirationis qua refertur ad spūm sanctum: constituit filij psonalitatē et distinguit. relinquitur ergo scdm eum q oia ptineant intrinsece ad filij psonalitatē. et eodem modo de ꝓprietatibus aliarum psonarum respectu earūdē. ¶3° sic. Si psonalitas filij intrinsece nō includeret nisi essentiam ꝛ gñrationē passiuam: tūc actiua spiratio assisteret psone et nō cõstitueret eam: hoc autē est erroneū. redit enī error dicentiū ꝓprietates assistere psonis. ergo spirare ptinet intrinsece per modum constituētis ad psonalitatē filij. et similiter ad ypostasim patris. ¶4° sic. Augustinus dicit pmo de doctrina christiana ca. p° q res quibus fruendū est: sunt pater filius ꝛ spiritus sanctus. et frequēter dicit q tota trinitate fruendū est tanq̄ imutabili bono: et ita nulla re fruendū est que sit extra psonalitatē trium suppositorum diuinorum sed ipo spirare fruendū est. In personis enī adorari debet ꝓprietas scdm auctoritatem eccłie. solum aūt illud adorandū est qđ beatos nos facit et quo fruendū est. ergo spirare de necessitate includitur intra filij ꝛ patris psonalitates. ¶5° sic. si nō includatur inter personalitatem patris ꝛ filij spiratio actiua: tūc preciso spirare filius est vnus singularis p se ꝛ discretus sine ipo spirare. hoc aūt est impossibile. tum qꝛ de illa re sic per se ꝛ discreta: nō predicabitur res iportata per spirare. nullum enī aduenients aliam distincto: pdicabitur de illo nisi denominatiue. tum qꝛ illud tale iportatū per spirare: ipa res est cum sit ꝓductio realis per quā realiter ꝓducitur spūs sanctus. erit ergo res qua vtendum est. et sic in filio erit ꝓpria psonalitas qua fruendū est. Et aliquid existens extra eam qua etiam fruendū est et scdm hoc erunt in eo due rationes fruibilitatis et duo quibus fruendum est. in spū sancto aūt tūmodo vnū qđ absurdissimū est. relinquitꝛ ergo q sic ingrediaꝛ psonalitatē filij q nec possit diuinitas ꝛ filiatio prescindi ab ipsa spiratiõe actiua nec econtra. ꝛ p cõsequēs cõstituūt eandē pseitatē ac psonalitatē. ¶6°. sic. Sicut se habet essentia ad psonalitatem filij: sic se habet spiratio actiua. cõmunicaꝛ. n. spiratio actiua simul et eodē ordine cū essentia. non est enī imaginādū q pri⁹ cõmunicetur essentia immo eodē ordine q̄ ad omnes pfectiones simpliciter cõmunicanꝛ cum essentia duob⁹. s. filio et spiritu sancto. eodē ordine cū esse: cõmunicatur spiratio actiua filio. cõicatur enī sibi quicq̄d est in prē ad qđ nō hꝫ oppositionē. nō hꝫ aūt oppositionē ad eētiā spiratio ꝓpter qđ simul sibi cõmunicanꝛ eodem ordine. sed ꝯstat q essentia sibi cõmunicaꝛ nō tanq̄ aduentitiū psonalitatis sine imo quasi intraneū ex quo cū ꝓprietate psone cõstituit. ergo sic erit de spiratione. ꝯcludendum est ergo ex pdictis q sic se habet generare ad diuinitatē q nō pt prescindi ab eo nec econuerso ꝓpter quod ꝯstituūt quādam p se vnitatem q̄ est psonalitas patris ita similiter in filio se habet diuinitas ꝛ generari ꝛ spirare. hec ille.

¶Contra ꝯclusionē illā arguit Gregori⁹ ꝓbando q filius nō ꝯstituaꝛ in esse psonali p filiationem. fili⁹ nō constituiꝛ in esse psonali p filiū nec filiatio cõstituitur in aliquo esse siue psonali siue alio esse p filiationem ꝛ vniuersaliter nichil constituitur in aliquo esse p se ipsum pmo. ergo fili⁹ non ꝯstituitur in esse psonali p filiationē. antecedēs notum est. pbatur ꝯsequētia. ex eo q filiatio nullo modo distinguitur a parte rei a filio sꝫ est sibi eadem adequate omnib⁹ modis quibus est eadem sibi ipsi. ¶Confirmatur. quia omne quod constituiꝛ in esse p aliquid: quocūq modo distinguitur ab ipso. nam constituens est aliquo modo causa ꝯstituti sicut patet in omnibus inducendo. ¶2°. filius est omnino simplex et actus purus persone subsistens. ergo non constituitur in esse personali per aliquid formaliter seu tanq̄ formali ꝯstitutiuo. antecedens est certum ꝛ consequētia probaꝛ. quia in eo q est simplex: nō ꝯstituitur aliquo intrīseco sibi. ex eo vero q est act⁹ pur⁹: per nullū formale dans sibi esse constituiꝛ. sicut forsitan quis diceret q materia constituiꝛ ex eo quia qđ est p se subsistens: non constituitur in esse p aliud tanq̄ per materiam. sicut aliquo modo potest quis dicere q forma constituitur per materiam: quia subsistit aliquo modo per ipsā. vnde talia verba in sua proprietate penitus falsa sunt et ex falsa imaginatione procedunt quia scilicet sic loquentes imaginantur q essentia diuina sit quasi mate-

ria respectu filiationis ꝛ filiatio sit forma eius ꝛ ex vtraqꝫ resultat persona completa. et ꝓpter hoc persona constituitur formaliter in suo esse per filiationē sicut compositū substantiale dicit distingui formalr̄ in esse per suam formā substātialem. quod vtiqꝫ figmentū: oīno remotū est a persona diuina. quapropter in deo nō est extimandū esse aliqͣd realiter cōstitutiuū per aliqͣd formalr̄: nec aliquid realiter formalr̄ constituēs aliud. Sed quicqͣd ibi est per seipm ꝛ nullo alio formalr̄ est quicquid est.

Quantū ad tertium articulū ℣Primo notandū est ꝙ i relatiōe duo sūt. s. respectus ad terminū oppositū in quo cōsistit ratio qͣditatiua relationis. et esse eius qđ habet in subiecto vel in supposito scḋm ꝙ fundaṫ in aliqua re vel quātitate vel qualitate aut substātia vel aliqua alia. ℣Primū cōuenit relationi scḋm se et inquantū relatio est. nā scḋm phm in pdicamētis et in 5° metha. relatio scḋm ꝓpriā ꝛ formalē rōnē: ad aliquid est. s. in ordine ad terminū oppositū. et vt sic: nō est aliquid cū nō habeat cōparationē ad illud in quo est et per cōsequēs nec predicet aliquid de eo. 2^m vero. s. esse: cōuenit relationi nō inqꝫ^m relatio est sed ꝓut est forma quedā accidētalis subiecto inherēs vt in creaturis. vel vt est subsistēs aut scḋm modū significandi sicut forma in supposito quēadmodū in diuinis. Ex quib⁹ infertur ꝙ cū referre ꝛ distinguere scḋm oppositionē relatiuā cōueniāt relationi scḋm eius formalē ꝛ quiditatiuam rōnē: ꝙ nō cōueniāt relationi rōne sui esse nec in cōparatione ad subm vel suppositū in quo est sed in cōparatiōe ad terminū relatiue oppositum. vñ paternitas inqꝫ^m talis relatio est: ad filium ꝛ a filio dūtaxat refert ꝛ distiguit patrē. et licet pr̄nitas rōne sui esse. i. ex eo ꝙ habet esse in patre distinguat patrē ab oīm alio in quo nō habet esse: nō obstat premissis. qm̄ talis distinctio nō cōuenit paternitati inqꝫ^m relatio est: sed vt quedā forma inherēs vel subsistens et vt est aliquid. nam ꝛ talis modus distinguendi cōis est omibus formis absolutis. albedo eīm distingut albū ab oīm eo in quo nō est ꝛ sic de ceteris. Ex quibus infertur ꝙ cū idem oīno sit eē relationū diuinaꝝ et cōmune tribus personis: ꝙ relatio distingut ꝑsonas diuinas nō rōne sui esse sed scḋm eius quiditatiuā rōnē. s. inqꝫtum relatio est.

Secundo. ℣Notandū est ꝙ formalis distinctio seqͥtur oppositionem eoꝝ que eiusmodi distinctione distinguunṫ. ita ꝙ si aliqua contrarie opponūtur: propria ꝛ formalis distinctio cuiuslꝫ eoꝝ est ad alteruꝫ contrariū. dulce siquidē inqꝫ^m dulce: ab amaro dūtaxat distinguitur quod est eius contrarium eo ꝙ dulce ꝛ amarū cōtrarie opponūtur. et si ab alijs reb⁹ sapidis vt ab acetoso dulce inqꝫ^m dulce distinguiṫ: ideo est qꝛ aliquid participat de amaritudine. Idē dicendū est de priuatiue ꝛ contradictorie ꝛ relatiue oppositis. Ex premissis sequitur ꝙ cum inter personas diuinas sit distinctio realis scḋm fidē nec huiōi distinctio eē potest per absoluta que sunt cōia tribus personis: ꝙ talis distinctio sit per relationes. Et qꝛ vt dictum est distinctio per se ꝛ formalis consequitur oppositionem: relinquitur ꝙ distinctio diuinaꝝ personarum sit per relationes oppositas. In diuinis autē personis esse nō pōt alia relatiua oppositio nisi scḋm originē. nam oīs alia relatiua oppositio: aut ipoꝛtat impfectionē in aliquo extremoꝝ ex parte fundamēti aut nō infert distinctionē realem sicut sunt relationes que fundātur sup vnū vnde necessario sequitur ꝙ diuine persone distiguātur per relationes oppositas scḋm originē. oppositio aūt scḋm originē: necessario est inter principium ꝛ id quod est a principio. relinqͥtur ergo ꝙ inter personas diuinas nō sit distinctio realis nisi scḋm rationē pͥncipij ꝛ ei⁹ quod est a pͥncipio. Ex his infertur non esse verum quod aliqui dicunt ꝙ in diuinis quelibet persona distinguitur ab alia formaliter ꝛ imediate sua ꝓprietate personali. nam vt declaratū est: distinctio realis inter personas diuinas: est ratiōe oppositionis relatiue scḋm originem. vnde relatio vel ꝓprietas nō ex eo ꝙ est personalis idest constituēs personam: distinguit sed ex eo ꝙ habet vel importat oppositionē originis. ratio autē quā illi inducūt scꝫ ꝙ per idem constituitur aliquid in se: et distinguitur per se ꝛ imediate seu adequate a quocūqꝫ alio: veritatem habet in absolutis nō vniuersaliter in relatiuis. Et est ratio differentie ꝓut accipi potest de mente sancti Tho. pͥma parte. q. 39ᵃ. arti. pͥmo ad pͥmū. qꝛ absoluta: sunt aliquid in se ꝛ ad se. et ideo ratio eoꝝ quiditatiua acapitur ab illis per que constituūtur ꝛ sunt aliquid in se. et qꝛ ꝓpria ꝛ formalis ꝛ adequata distinctio alicuius ab alijs accipitur ab eius quiditatiua ratione: ideo absoluta per idem constituuntur in se et distinguuntur a quocūqꝫ alio. relatiua autem non sunt proprie aliquid in se neqꝫ ad se sed ratio eorum qͣditatiua consistit in hoc qđ est ad aliō se habere. s. ad terminū oppositū

et ideo formalis distinctio quarelatiuum distin guitur a quocūq3 alio: accipitur per relationē p quā habet ad illud oppositionem non per illud per quod constituitur in esse et habet q sit aliquid. vnde si relatiuum habeat plures respectus quibus habeat oppositionem ad plures terminos: ab omnibus illis accipienda est distinctio eius formalis. vt exēpli gratia si aliquis est pater 7 dñs: formalis eius distictio inq3m pater est accipitur per relationez ad filium. et inquātum dñs est: per relationē ad seruū q2 ad vtrūq3 terminoꝝ habet oppositionē relatiuā. vñ in ꝓposito nostro licet pater in diuinis ſm apprehēsionē nr̄am intelligat̄ cōstitui in esse psonali p paternitatē 7 filius p filiationē: nō distinguit̄ tñ pater a quacūq3 alia psona p p̄rnitatē p se 7 imediate sed a solo filio. q2 p relationē p̄rnitatis: ad filiū dūtaxat: habet oppositionē. et ecōuerso filius p filiationē a solo patre distinguit̄ inquātū filius. et q2 pater 7 filius p cōem spirationē hñt oppositionem relatiuā ad spm̄ sctm̄: ideo p relationez cōis spirationis: formalr̄ 7 imediate distinguunt̄ a spū sancto. licet nec pater nec filius. constituātur in esse psonali p cōem spirationē.

Tertio. Notandū est q ois differentia aut distinctio p̄supponit pluralitatē eoꝝ q̄ per eā differūt aut distīgūtur. et q2 in diuinis nō est distinctio realis nisi p relationes vt dictū est. nā quicqd ad se dicit̄ de qualibet psona dr̄ singulariter 7 de oībus nō pluralr̄ ꝓut Augu. dicit. 7°. de tri. oportet in diuinis relationes plurificari. plurificatio aūt relationum ꝓut in creaturis inuenit̄: est ſm tria genera relationū. Quedā eñi relatiōes sunt similes spē sicut sūt relatiōes qbus duo filij vni9 patris inter se distingūtur. Quedā sūt relationes disparate sicut sūt relatiōes paternitatis 7 dñij. Alie sūt relatiōes opposite quēadmodū relationes qbus refert̄ pater ad filiū 7 ecōuerso 7 dñs ad seruū 7 duplū ad dimidiū 7 ecōtra. sicut aūt diuersimode plurificātur p̄dicte relationes: ita habēt diuersum modū distinguēdi. nā relatiōes opposite distingūt ſm ꝓpriam 7 q̄ditatiuā rōnē relatiōis inquātū relatio est. alie autē relatiōes .s. similes 7 disparate distingūt ſm eē vel inesse Et ratio dicti est qm̄ vt deductū fuit sup̄: ratio q̄ditatiua relatiōis sumit̄ ſm referre aut referri. referri aūt: p solas relatiōes oppositas eē pōt. nam relatiue opposita sunt que ad se inuicē referuntur. nō autē similia aut disparata. Relatiua eñi per hoc q ad se inuicē opponuntur: se inuicē ponunt quod est singulare in relatiue oppositis prout sanctus Tho. notat de potētia dei. q. vel materia. 7ª. ar. 8°. ad. 4m. cetera nāq3 opposita: in eo q opposita sunt: nō se ponūt sed magis se inuicē remouēt 7 repellūt. Relatiue aūt opposita dicūtur se inuicē ponere: quia ad se inuicē referūtur. nā qđ ad alterū refertur: illud coexigit. et iterū per hoc q ad inuicē referuntur: ad inuicē opponūtur. vnde sequitur q p id q opponūtur: se inuicē ponūt. Ex quib9 sequitur q distinctio p hoc quod est referri: solis relatiōib9 oppositis cōueniat et p ꝯñs distinctio ſm ꝓpriā 7 formalē rationē relationis. relationes vero similes 7 disparate: nō distingūt p referri. i. p hoc q eaꝝ relatiua referūtur ad inuicē sed p esse vel inesse. i. p hoc q vna talium relationū est in vno subiecto vel supposito 7 alia in alio. exēpli grā. plures filij qui hñt similes relationes. s. duas filiationes: distingūtur p eas nō ita q vnus filius p filiationem quā habet referat̄ ad aliū filiū. nā p filiationem: ad patrē tantūmodo refertur: sed q2 filiatio que est in vno filio est alia numero ab ea q̄ est in alio filio. est aūt alia numero: ex eo q est ī alio subiecto vel supposito. patz igitur q relationes similes distingūtur 7 distingūt non p referri sed p aliud 7 aliud esse vel inesse quod habent. idem dicēdū est de relationib9 disparatis q nō distingūt sua relatiua p hoc q vnū ad aliud referatur sed p hoc q vna habet eē in vno subiecto vel supposito 7 alia ī alio. filiatio eñi 7 dñium: nō distingūt filiū 7 dñm p hoc q faciant filiū referri ad dñm 7 ecōuerso nā nō referūtur ad inuicē. Sed distingūtur p eiusmodi relatiōes: ex eo q vna habet esse in vno 7 alia in altero. et si ponātur due relationes disparate in vno supposito: nam potest esse idem pater 7 dominus: multo magis apparet q nō distingūt sua relatiua p hoc q vnum ad aliud refertur sed per hoc q aliud 7 aliud inesse habeat vtraq3 relatio. Et licet relationes disparate addāt ad relationes similes q habent aliud 7 aliud fundamentū ſm speciē: et tamē quia ratione fundamenti relatio habet esse vel inesse in subiecto vel supposito 7 est aliquid: ideo relationes disparate nō dicuntur habere alium modum distinguēdi sua relatiua ad inuicem q̄ per esse vel inesse. vnde sanct9 Tho. in hac distinctione. q. p̄ma. ar. ti. p̄mo. in responsione principali volens probare q nisi spiritus sanctus procederet a filio nō distingueretur ab eo: vtitur tali distinctione pro sufficentia. s. q si p diuersū modū procedēdi a patre: filius 7 spūs sanctus distinguerentur. i. ſm diuersas vtriusq3 processiones: aut ille modus diuersus diceret

diuersitatē in absolutio: aut diuersitatē per oppositionē relationis. volēs significare ꝙ diuersitas aut distinctio relationū q̄ nō est per oppositionē est per absoluta ⁊ per ꝯñs seq̄tur ꝙ sit per inesse vel per esse in subiecto vel supposito. relationes aūt fundamēta habere dicuntur in subiecto vel supposito. et sic habet ꝓpositū ꝗdem sit relationes distingui aut distinguere per hoc ꝙ hñt esse aliud ⁊ aliud in subiecto vel in supposito ⁊ ꝑ hoc ꝙ hñt aliud ⁊ aliud fundamētū. Ex quib⁹ infert ꝙ cū in diuinis nō sint plures relatiōes similes nō eñ sūt ibi due paternitates aut due filiationes nec due ꝓcessiōes a patre simul ⁊ filio: ꝙ distinctio diuinaꝝ ꝑsonaꝝ nō est per relationes similes. et licet sint in diuinis ꝑsonis plures relationes disparate: qꝛ tamē hmōi relatiōes nō distingūt per referri. i. per hoc ꝙ alteꝝ relatiuoꝝ ad alteꝝ refertur: sed per esse aliud ⁊ aliud qđ hñt: ⁊ in diuinis sit vnū tm̄ eē triū ꝑsonaꝝ et eadem numero eēntia sup cui⁹ cōicatione fundantur relatiōes reales: sequit ꝙ relationes disparate nō possunt ꝑsonas realiter distinguere. ac per hoc ꝙ distinctio inter ꝑsonas diuinas: nō sit nisi per relatiōes oppositas ⁊ per ꝯñs per relationes originis. qꝛ nō est in diuinis nec eē potest alia realis oppositio nisi ſm originē ꝓut sup deductū fuit. oppositio aūt ſm originē attenditur in hoc ꝙ vna ꝑsona ꝓcedit ab alia. Accipiūtur ea q̄ in sup notatis dicta sūt de mēte sctī Tho. ꝑmo lib. sen. dis. xi. arti. p°. et dist. 33. arti. p°. Et ꝑma pte. q. 36. ar. 2°. ⁊ 4°. Et de potētia dei. q. vel materia. io. arti. 4°. ⁊. 5°. Et ꝯtra gen. li. 4°. ca. 24°. Aduertendū tm̄ ꝙ relatiōes originis dicūtur nō ꝙ vna ꝓprie loquēdo oriat vel ꝓcedat ab alia: nam oriri ⁊ ꝓcedere ꝓprie ypostasum est. vñ sicut nō cōcedit: eēntia gñrat vel est genita: ita nec ꝙ pr̄nitas generet vel filiatio sit genita eo ꝙ significātur in abstracto per modum forme. dicūtur tm̄ relatiōes originis vel opposite ſm originē: ea rōne qꝛ ſm eas ꝑsone diuine ad inuicē referūtur ⁊ distingūtur ſm originē Et iterū qꝛ accipiūtur per oppositū ſm ꝓcessionem originis vni⁹ ab alio. sic sentit sctūs Tho. ꝑma pte. q. 28ª. ar. 3°. ad 3m. Itē p° sen. di. 27ª q. ꝑma. arti. ꝑmo ad pm. Et de potētia dei. q. 10. arti. vlti. ad. 13m.

Quarto. Notandū est ꝙ licet paternitas ⁊ filiatio ſm ꝓprias ⁊ formales rōnes vt pr̄nitas inq̄tū pr̄nitas ⁊ filiatio inq̄m filiatio nō habeāt oppositionem directe et per se ad ꝓcessionē spūs sctī vel ad spiran sub rōne ei⁹ formali ꝓut statim dictū est in p̄cedēte notabili: si tm̄ ꝯsiderētur eiusdemodi relatiōes ꝓut sūt relatiōes originis diuinaꝝ ꝑsonaꝝ et ꝑsonas diuinas cōstituētes vt. s. accipiatur pr̄nitas inquātū pr̄nitas dei pr̄is ⁊ filiatio inq̄ntū filiatio dei filij ⁊ ꝓcessio inquātū est ꝓcessio dei spūs sctī: sic formalē oppositionē ſm originē hñt pr̄nitas ⁊ filiatio ad ꝓcessionē spūs sctī et ecōuerso. cui⁹ rō accipi pōt ex rōne originū seu ꝓcessionū ſm quas ipe relatiōes accipiūtur. nā gñratio in dīnis: est vere ⁊ realr ꝓcessio verbi per actū intellect⁹ a dicēte. vñ est vere et ꝓprie emanatio q̄dā intellect⁹. et filius est vere ⁊ ꝓprie verbū ꝓcedēs a pr̄e dicēte. Pater eñ intelligēs se: format de se verbū. et hmōi formatio verbi: est ꝓprie ⁊ vere gñratio filij. nō eñ generatio in dīnis aut aliqua ꝓcessio ꝑsone: est sicut in rebus materialib⁹. sed quēadmodū deus est nature itellectualis: ita ⁊ ꝓcessiones diuine attendūtur ſm actiōes intellect⁹ ⁊ volūtatis q̄ sole sūt in natura pure intellectuali. vñ ad significandū ꝙ gñratio filij a pr̄e in dīnis ē per actionem intellect⁹ et est vere ⁊ ꝓprie ipa formatio vel cōceptio verbi: btūs Joānes in exordio sui euāgelij filiū dei vocat verbū dicēs. In ꝑncipio erat verbū ⁊ verbū erat apud deū et deus erat verbū. vñ ⁊ ꝓcessio filij dicit eē ꝓcessio intellectus ⁊ processio nature eo ꝙ verbū diuinū ⁊ si ꝓcedit ꝑ actionē intellect⁹: accipit tm̄ eandē naturam numero quā habet a quo ꝓcedit ⁊ ꝓpterea prope dr̄ fili⁹. Simili mō dicēdū est ꝙ processio spūs sctī a pr̄e ⁊ filio: est vere ⁊ prope per actionem volūtatis. est eñ vere ⁊ realr ꝓcessio vel emanatio q̄dā amoris a pr̄e ⁊ filio se mutuo amantib⁹ sicut dictū fuit distinctiōe precedēte. Ex q̄bus infert ꝙ in dīnis pater nō inq̄m pr̄ absolute sed inq̄m deus pater intelligēdo se ⁊ verbum de se formādo vel cōcipiēdo: vere ⁊ prope gñrat filiū. licet eñ verbū inq̄m verbū est: absolute nō sit filius. nec filius inq̄tum filius est: absolute sit verbum: et tamē verbum dei inquātū per sui processionē accipit eandē numero substātiam ⁊ diuinā naturam quā habet pater producens: vere ⁊ proprie est fili⁹ dei ⁊ eius processio vere ⁊ prope dr̄ gñratio ⁊ fili⁹ dei inq̄tū procedit imaterialr ⁊ ꝑ actionē intellect⁹ sicut dictuꝫ est: vere ⁊ prope verbū est. Et similr licet spūs sanctus inq̄tū spūs absolute non sit amor. neqꝫ amor inq̄tū amor est: absolute nō sit spūs sctūs et tm̄ spūs sctūs inquātū est ꝑsona diuina procedens a pr̄e ⁊ filio: vere ⁊ ꝓprie amor ē. et amor inq̄tū amor est in dīnis ꝓcedēs a pr̄e et filio se mutuo amātibus: vere ⁊ realr spūs sanctus est.

ꝗuis ip̄a noīa quibus vtimur ad significandū
processionē ⁊ personā procedentē sp̄ūs sancti ⁊
relationes que sm̄ ipsam processionem accipiun
tur nō habeant tantam proprietatem quantā
ea noīa vel vocabula quib⁹ significant⁹ illa que
sunt ex p̄te p̄ris et ex p̄te filij prout dictū fuit di
stinctione p̄cedēte. Ex quib⁹ ꝯcludere possum⁹
illud q̄d in p̄ncipio hui⁹ notabilis assumpsimus
.s. ꝙ paternitas ⁊ filiatio ⁊ processio sp̄ūs sancti
inquātū sunt relatiōes diuinaꝝ ꝑsonaꝝ: habeāt
inter se directe oppositionē. s. p̄ternitas ⁊ filiatio
ad processionē et ecōuerso. et ꝙ nō sūt sub rōne
predicta relatiōes disparate. Deducit̄ aūt hoc
ex premissis sic. q̄m si gn̄ratio filij in diuinis vere
et ꝓprie est cōceptio ⁊ processio verbi. et filius
inq̄ntum filius dei p̄ris est vere ⁊ ꝓprie verbum
et pater inquātū est deus pater gn̄rat per actio
nem intellect⁹ ꝓducēdo verbū: seq̄tur ꝙ relatio
p̄ternitatis inq̄ntū est paternitas dei p̄ris: sit re-
latio intelligētis ꝓducētis verbū. i. inquātū pro
ducat verbū ⁊ sit accepta sm̄ verbi ꝓcessionē. et
pari modo seq̄tur ꝙ filiatio inq̄ntū filiatio ē dei
filij sit relatio verbi ꝓducti accepta sm̄ ꝓcessio
nem verbi a dicēte. Uerū est tn̄ ꝙ huiōi relatio
nibus sunt iposita noīa relationū q̄ accipiuntur
sm̄ ꝓcessionē gn̄ratiōis vt sūt paternitas ⁊ filia
tio. eo ꝙ apud nos gn̄ratio nobilior ⁊ pfectior ē
q̄ꝫ ꝓcessio verbi q̄ in nobis nō est sm̄ cōicationē
in idētitate nature. vn̄ licet gn̄atio in diuinis sit
vere ⁊ proprie ꝓductio vel ꝓcessio verbi: voca
bula relationū ꝓducētis ⁊ producti fuerūt im-
posita a digniori ratiōe. s. gn̄ratiōis vt dictū est
Eodē modo sequit̄ ꝙ relatio ꝓcessionis seu spi
rationis passiue inquātū est relatio sp̄ūs sancti
qui deus est: sit vere ⁊ ꝓprie relatio amoris pro
ducti accepta sm̄ actionē volūtatis inquātum
pater ⁊ filius mutuo se diligūt ⁊ amorē produ-
cunt. Cū ergo amor inquantū amor est emanet
ab amante sm̄ ꝙ amat rem amatā q̄ amari non
potest nisi sit cognita: nec perfecta cognitio rei
est nisi per verbū: sequitur ꝙ processio amoris
qui in diuinis est sp̄ūs sanctus: sit per verbū ab
intelligēte ⁊ dicente verbū. Et q2 verbū in diui
nis est deus verus ⁊ perfectus ⁊ ꝑsona subsistēs
et per ꝯsequēs intelligēs cognoscēs ⁊ amans: se
quitur ꝙ nō solum processio amoris ⁊ cognitio
rei amate sit a patre amante intelligēte ⁊ dicen
te per verbum sed ꝙ sit ab ipso verbo qui eodē
actu intelligēdi cognoscat ⁊ intelligit om̄ia que
pater. et q2 eodē actu diligēdi pater ⁊ filius seu
verbum ⁊ producēs verbū diligūt se ⁊ oēm rem
amatā: sequitur ꝙ eadem productione produ-
cant ip̄m amorē qui sm̄ actum diligēdi emanat
qui est sp̄ūs sanctus. Et ex hijs refellitur instan
tia quorūdam volentiū probare ꝙ licet proces
sio sp̄ūs sancti inq̄ntū amor est: presupponat pro
cessionem verbi ⁊ ip̄m verbum quia nichil ama
tum nisi cognitū: non tamē necessario sequatur
ꝙ processio amoris sit vel originē habeat a pro
cessione verbi. neq̄ꝫ ꝙ amor qui est sp̄ūs sanct⁹
procedat vel habeat originē a verbo diuino. nā
vt dicūt nō est idem aliquid presupponere aliō:
et ab eo procedere vel originē aut causalitatē
habere. Reuera instantia ista parum valet in ꝓ
posito. q̄m vt declaratū est: verbum diuinū nō
solum est per quod intelligitur ⁊ manifestatur
res intellecta vel amata queadmodū est verbū
humanū: sed est vere cognoscēs ⁊ intelligēs et
amans rem per ip̄m expressam ⁊ intellectā. et
per ꝯns verbū diuinū ⁊ processio eius nō solum
presupponit̄ ad amorē diuinū qui est sp̄ūs sctūs
et ad eius ꝓcessionē: sed etiā a verbo ⁊ cōsequē
ter a verbi processiōe originē habet ⁊ procedit
amor ⁊ amoris processio. Secūdū aūt duplicē
acceptionē relationū diuinaꝝ in hoc ⁊ in prece-
denti notabili positā: debet accipi mens sancti
Tho. in diuersis locis in quib⁹ videtur esse que
dam repugnātia verboꝝ cū tamē nō sit sm̄ ve-
ritatem. nam p̄mo sentētiaꝝ distinctiōe. 13ª. ar.
2°. in respōsione p̄ncipali dicit aperte ꝙ gn̄atio
et processio nullam habēt oppositione ad inuicē
Itē de potētia dei. q. vel materia. 10. ar. vlti. ad
13ᵐ. dicit ꝙ filiatio nō opponitur relatiue proces
sioni. ex quo sequitur ꝙ nō habeant ad inuicem
oppositionē. Item p̄ma p̄te. q. 30. arti. 2°. in res.
principali dicit ꝙ due relationes. s. spiratio acti
ua ⁊ spiratio passiue dicta seu processio: nō ha-
bent oppositionē ad paternitatē nec ad filiatio-
nem sed ad se inuicem tantum. Item 4° quod
libet. arti. 7°. querens vtrum filius distingatur
a sp̄ū sancto filiatione: ꝯcludit ꝙ filius sua filia-
tione distinguitur a patre sm̄ oppositionem re-
latiuam sed a sp̄ū sancto distinguitur filiatione
per hoc ꝙ sp̄ūs sanct⁹ nō habet filiationē quam
filius habet. Ubi autē in pluribus locis expres
se dicit. ꝙ generatio et processio habent opposi-
tionem. vt in hac distin. loco preallegato. s. arti. p̄mo
vbi dicit ꝙ diuersus modus procedēdi a patre
filij ⁊ spiritus sancti: est per oppositionem rela-
tionis que in diuinis non est nisi sm̄ originem.
Item prima parte. q. 27ª. ar. 3°. ad 3ᵐ. dicit ꝙ
processio amoris in diuinis: habet ordinis di-
stinctionem a processione verbi. ordo autem
in diuinis esse non potest nisi sm̄ originem.

Itē de potētia dei.q. vel materia.9ª.ar.vi.ad. ante penultimū inqt. licet volūtas ꝛ intellect⁹ nō differāt in deo nisi ſm rōnem: tñ oportet illum qui ꝓcedit per modū intellect⁹: realiter distingui ab eo qui ꝓcedit per modū voluntatis. nam verbū quod ꝓcedit per modū intellectus procedit ab vno tñ sicut a dicēte. Spūs sanct⁹ vero qui ꝓcedit per modū volūtatis vt amor: oportet ꝙ procedat a duob⁹ mutuo se amantibus vel etiā ex dicēte ꝛ verbo. nichil eñ potest amari: cuius verbū in itellectu nō precōcipitur et sic oportet ꝙ ille qui procedit per modū voluntatis sit ab eo qui ꝓcedit per modū intellectus et per ꝯñs ꝙ distingatꝰ ab eo. hec ille. Itē de potētia dei.q. vel materia.10.ar.2°.in res.ꝑncipali dicit ꝙ solus ordo ꝓcessionū qui attēditur ſm originē: ꝓcessiōes multiplicat in diuinis. et in respōsione ad 7ᵐ.inquit. oportet ꝓcessionē eē ex ꝓcessione ꝛ procedentē ex ꝓcedēte. Item ar.4°.in res.ꝑncipali dicit ꝙ relatiōes qbus filius ꝛ spūs sctūs distingūtur a patre quātūcūqꝫ videātur disparate: nullo modo poterūt distinguere spūm sctūꝫ a filio nisi sint opposite ſm originē. Itē ar. sequēti in res.ꝑncipali dicit ꝙ non potest esse pma distinctiōis rō inter filiū ꝛ spūm sanctū ex hoc ꝙ filius est genit⁹ nō spirat⁹ ꝛ spiritus sctūs est spirat⁹ nō genitus: nisi preintelligatur distinctio inter gñratiōnē ꝛ spiratiōnē et inter filiū ꝛ spūm sanctū per aliquā oppositionē duaꝝ affirmationū. Itē ꝯtra gē.li.4°.ca.24°. ait. nec igiꝛ filiatio ꝛ ꝓcessio duas ꝑsonas cōstituerent sed ad vnā ꝑtinerēt: nisi haberēt oppositionem ad inuicē. nō est autē dare aliam oppositionem realē in diuinis nisi ſm originē. ꝓremissa aūt apparēs controuersia verboꝝ soluitur: qꝛ vbi sctūs Tho. dicit filiationē ꝛ processionē seu spirationē passiuā nō habere oppositionē: intelligit ꝓut cōsiderātur absolute filiatio inquātū filiatio ꝛ processio inqꝫtū ꝓcessio. et simile est de paternitate sicut dictū est. Ubi autē dicit ꝙ hñt oppositionē ad inuicē: accipit predictas relationes ꝛ ꝓcessiones nō absolute et qꝫtum ad nois rōnem cōem sed ſm ꝙ sūt diuinaꝝ ꝑsonaꝝ ꝓut declaratū est in pūti notabili. Sed cōtra pmissa instari pōt. nā si paternitas ꝛ filiatio oppositionem hñt ſm originē ad ꝓcessionē spūs sancti ita ꝙ ipa ꝓcessio ab eis originē trahat: sequitur ꝙ nulla necessitas sit cōis spiratiōis in pr̄e ꝛ filio. sufficiūt eñ paternitas ꝛ filiatio ad ꝓductionē spūs sancti. et per ꝯñs sequiꝛ ꝙ tres tñmodo relationes reales sint in ꝑsonis diuinis ꝛ nō quattuor qḋ est cōtra cōem doctoꝝ sententiā. Ad hoc dicim⁹ ꝙ ꝓcessio spūs sctī originē habet a generare ꝛ gñrari vel a pr̄nitate ꝛ filiatiōe mediatā nō īmediatā. vñ requiriꝛ necessario vis spiratiua in pr̄e ꝛ filio q̄ sit īmediatū ꝑncipiū quo processionis spūs sancti. et presertī qꝛ ꝓcessio spūs sancti a gñrare ꝛ gñrari vel a pr̄nitate ꝛ filiatione: est ꝓcessio quasi equiuoca formaliter loquēdo. vñ ꝛ sūt diuersaꝝ spēꝝ. ꝓpter qḋ requiriꝛ virtus ꝛ actio magis īmediata q̄ sit principiū quasi vniuocū. oppositio aūt relatiua: nō solum eē pōt inter extrema q̄ īmediate ad inuicē eferūtur sꝫ etiā inter ea quoꝝ est relatio mediata. sicut in creaturis nō solū est relatio originis inter patrē et filiū sed inter filiū et auū ꝛ ꝓauū. vñ in ꝓposito licet ꝓcessio spūs sancti habeat originē mediatam a gñrare ꝛ gñrari cōsiderata ſm rōnes formales qꝛ mediāte spiratiōe actiua: nō obstat qui ad inuicē opponātur relatione originis.

Quinto. Notandū est ꝙ oppositio affirmatiōis ꝛ negationis: nō potest eē pma distinctiōis ratio inter existētia. cuius ratio est. qꝛ veritas cuiuslibet negatiue in existentib⁹: supra veritatē affirmatiue fundaꝛ. sicut veritas huius negatiue etiops nō est albus: fundaꝛ supra veritatē huius affirmatiue etiops est niger. vnde oportet ꝙ ois differentia vel distinctio que est per oppositionē affirmationis ꝛ negatiōis: reducatur in differētiam seu distinctionē alicuius affirmatiue oppositiōis Ex quibus infertur ꝙ pma ratio distinctionis inter filiū ꝛ spūm sanctū eē nō pōt per hoc ꝙ fil⁹ nō est spirat⁹ ꝛ spūs sanctus est spirat⁹ aut per hoc ꝙ filius est genit⁹ ꝛ spūs sctūs nō est genit⁹ Sed oportet hmōi distictionē reduci in distinctionē oppositionis affirmatiue vt per hoc ꝙ filius est genit⁹ et per ꝯñs ꝙ ꝓcedit a solo patre et ꝙ spūs sanctus est spirat⁹ ac per hoc ꝙ procedit a patre ꝛ filio. et qꝫuis hoc nō ꝯueniat rei spirate absolute loquēdo: cōuenit tñ necessario ꝑsone diuine spirate ꝓut deductū fuit in precedēti notabili. Accipiunꝛ ista ex dictis sancti Tho. de potētia dei.q. vel materia.10. arti.5°.in res. ꝑnci. Et cōtra gen.li.4°.ca.24°.

Sexto. Notādū est ꝙ sctūs Tho. ad ꝓbandū ꝙ filius ꝛ spūs sctūs distingūtur relationib⁹ oppositis ꝛ nō solum disparatis: vtitur tali argumētatione. relationes disparate in patre sicut paternitas ꝛ cōmunis spiratio nō distingūt ꝑsonā patris in duas. ergo si filius et spūs sctūs distinguerētur solis relationibus disparatis quibus referūtur ad patrē posito ꝙ spūs sctūs nō procederet a filio

sequeretur q filius et spiritus sanctus essent vna psona quod est hereticum. Procedit huiusmodi argumentatio ex hoc fundamento. quia principium formale quod est sufficiens ratio distinctionis in quocumque est: oportet q causet distinctionem alias videtur contradictionem implicare. simile enim esset ac si diceretur q albedo sit in aliquo et illud non sit album. vnde si relationes disparate essent sufficiens distinctiuum inter psonas filij et spiritus sancti: videtur q relationes disparate necessario distinguerent principium producens in distinctas psonas. quod quia falsum est et impossibile: concluditur q relationes disparate non sufficiunt ad distinctionem psonarum in productis. scilicet filio et spiritu sancto sicut nec in patre producente. Aliqui tamen dicunt q relationes disparate in diuinis non sufficiunt ad distinguendum psonas diuinas inquantum disparate sunt precise: sed inquantum cum hoc sunt etiam psonales. id est psonas constituentes. et quia filiatio et processio spiritus sancti sunt relationes non solum disparate sed etiam psonales: ideo sufficiunt ad distinguendum psonas filij et spiritus sancti. non autem paternitas et communis spiratio sufficiunt ad distinguendum psonam patris in duas eo q communis spiratio non est relatio psonalis. id est psonam constituens. Sed dictum istorum parum habet momenti. Primo quia vt dictum fuit in secundo notabili: relatiuis non est vtile verum et psertim in diuinis q ratio constitutiui inquantum constitutiuum est: sit ratio formalis distinctiui. nec per idem habent relatiua q distinguantur per quod in esse constituuntur. Secundo quia vt sepe dictum est in supra notatis: relatio in diuinis distinguit psonas diuinas sed sua formali ratione inquantum est relatio: sed vt sic relatio non habet rationem propterea constitutiue psonarum: eo q relatio inquantum relatio non habet comparationem ad suppositum in quo est sed ad terminum. sequitur ergo q ratio constitutiui non dat relationibus psonalibus q distinguat psonas. Tertio quia relatio psonalis habet q sit constitutiua inquantum est ipsa essentia diuina. sed inquantum est eadem cum essentia diuina non habet q distinguat cum ipsa essentia diuina sit communis tribus. sequitur ergo idem quod prius. Et hoc expresse dicit S. Tho. de potentia dei. q. vel materia. 10. ar. vltimo ad. 12m. vbi concludens differentiam inter proprietates relationes et notiones in diuinis inquit. paternitas ergo inquantum est diuina essentia constituit ypostasim subsistentem in diuina natura. inquantum vero est relatio distinguit. inquantum autem est proprietas conuenit vni psone et non alijs. inquantum vero est notio est principium innotescendi psonam. hec ille. Et preterea adhuc maneret questio si spiritus sanctus non procederet a filio: qua ratione filiatio et processio constituerent duas psonas et non sic paternitas et spiratio actiua cum vtreque sint disparate et ita vere esset eadem ratio vtrarumque.

Septimo. Notandum est pro solutione quorundam argumentorum et pfert plurimum ad intelligendum distinctiones et predicationes quibus aliqua predicata affirmantur de diuina essentia: que tamen negantur de relationibus ac psonis et econtra: de quo et aliquid dictum fuit supra. di. 2a et post dicetur. d. 33. rem enim per vtilem et difficilem non piget sepius iterare. Duo enim premittenda sunt. Primum est q in deo est vna res absoluta simplicissima. scilicet essentia diuina in qua et cum qua omnia que in deo sunt: habent omnimodam identitatem. sunt et tres res relatiue per se subsistentes. scilicet tres psone quarum quelibet est vna res simplicissima et non alia a re que est essentia diuina: licet in singulis psonis plura dicantur esse secundum apprehensionem nostram. vnde in patre eadem res simplicissima est pater essentia diuina paternitas et spiratio actiua. et pari modo in filio eadem res omnino simplicissima est filius essentia diuina et spiratio actiua. sic et in spiritu sancto eadem res omnino simplicissima est essentia diuina et spiratio passiue dicta seu processio. Secundum est q nomina et vocabula quibus vtimur ad significandas res ipsas et omnia que intelligimus imponuntur ab intellectu nostro mediantibus conceptionibus et rationibus quas intellectus noster format et concipit de rebus quas intelligit. ex quo fit vt sub ipsis nominibus et vocabulis comprehendantur conceptiones et rationes proprie secundum quas rebus ipsis imponuntur. et quia ratio cuius nomen est signum: est diffinitio indicans ei quiditatem vt philosophus dicit 4o metha. huiusmodi rationes dicuntur rationes quidditatiue rerum et per consequens rationes formales nam quiditas forma rei dicitur totalis. Ex his ad propositum dicimus q nomen filij in diuinis significat rem simplicissimam que est deus filius sub ratione suppositi vel ypostasis subsistentis: et per consequens sub ratione habentis in se deitatem et filiationem propter modum significandi nominis concreti. Et quia filius spirator est spiritus sancti simul cum patre: significatur vt habens vim spiratiuam seu spirationem actiuam. nomina vero deitatis aut filiationis vel spirationis et similia que abstracta sunt: significant eandem rem simplicissimam non per modum suppositi vel ypostasis subsistentis sed per modum forme. vnde deitas significat rem simplicissimam que est deus filius sub ratione essentie vel nature precise. similiter filiatio significat eandem rem simplicissimam que est filius sub ratione relationis qua filius ad patrem refertur. sic et spiratio significat ipsam eandem rem que est spiritus sanctus sub ratione relationis qua filius ad spiritum sanctum refertur. Ex quibus concluditur q omnia predicata pertinentia ad rem ipsam vel ad rei existentiam: predicantur per identitatem de filio et de filia-

tione ꝛ de essentia vel natura ac spiratione ꝛ de omnibꝰ q̄ in filio cōsiderant̄. p̄dicata vero q̄ singulis cōueniūt ꝺm ꝓprias rōnes nominū quibꝰ ab inuicē distiguunt̄: nō predicantur de singulis. vnde omnes hm̄oi ꝓpositiones sunt vere. res q̄ est filiꝰ est res que est filiatio ꝛ econuerso. et res q̄ est deitas vl' essentia ē res q̄ est deꝰ filiꝰ ꝛ econuerso. eodē modo ꝛ res q̄ est filiatio est res q̄ est spiratio actiua ꝛ econuerso. Si tamē ꝓpter huiusmodi reidentitatē quis velit ea q̄ singulis cōueniūt ꝺm ꝓprias ꝛ formales rōnes. nominum omnibꝰ attribuere: peccabit in ꝓcessu ꝑ fallaciā accidētis vel figure dictionis. vt si q̄s argumentetur sic. filiatio ē relatio ꝑsonalis filij ꝛ est eadez res omnino cū filio: ergo filiꝰ est relatio ꝑsonalis filij. fallit ꝯn̄a eo q̄ esse relationem ꝑsonalem est ratio ꝓpria que importat̄ nomine filiationis quam nō includit nomen filij in recto. Sed si modū arguēdi refferamꝰ ad rem: rectꝰ erit processꝰ sic dicēdo. res q̄ est filiatio est res que est relatio ꝑsonalis filij. ergo filiꝰ ē res q̄ est relatio vel proprietas ꝑsonalis filij. similiter consequentia ista non valet. essentia ē cōmunis tribꝰ ꝑsonis. ergo filiatio q̄ est eadē res omnino cū eēntia ē cōmunis tribꝰ ꝑsonis. ꝫ erit bona ꝯn̄a. res q̄ est essentia est communis tribꝰ ꝑsonis. ergo res q̄ est filiatio est communis tribꝰ personis.

Q Uantū ad q̄rtum articulū respondenduz est obiectiōibꝰ aduersarioꝝ. ¶ Ad argumēta Aureoli negat̄ p̄mo suppositū. et ad primaz eiꝰ probatione negat̄ minor. et ad eiꝰ ꝓbationem respondet. S. Tho. de potentia dei. q. vel materia 10ª. ar. 5° ad. 2m q̄ filiꝰ ꝛ spūs sanctꝰ p hoc soluz ab inuicē distiguunt̄ q̄ diuerso modo ꝓcedūt. sed diuerso modo procedere nō possent nisi spiritꝰ sanctꝰ a filio esset. Et ad id quod in auctoritate Anselmi subdit̄: nā si ꝑ aliud nō essent plures filiꝰ ꝛ spūs sctūs: ꝑ hoc solū essent diuersi: q̄ꝛ alter nascendo alter ꝓcedēdo habet esse a p̄re. Respōdet. S. Tho. q̄ ista verba Anselmi magis sūt disputatiua suppositio q̄ꝫ veritatis diffinitio. est enim intētio Anselmi in libro de ꝓcessione spiritus sancti p̄us ponere ea in quibꝰ nos cōuenimꝰ cum negātibꝰ spūm sctūm a filio esse: qui tamen spiritū sctūm a filio dicunt distingui. hec sanctus Tho. Idē in sentētia respondet prima parte. q. 36. ar. 2°. ad. 7m. ¶ Ad. 2am ꝓbationem dicit̄ q̄ capiēdo generari ꝛ spirare pro ipsis potentijs seu p̄ncipijs q̄ sicut videt̄ arguēs capere: si generari ꝛ spirare accipiāt̄ ꝫ suas rōnes formales absolute: spirare nō dat directe ꝛ imediate ipsi generari incōpossibilitatē in eodē supposito cū spirari: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nec ꝓprie formalit̄. nam non se hēt spirare ad generari vt eiꝰ forma: hoc eniz modo se habet ad suppositū filij. et ideo hm̄oi incōpossibilitatē dat supposito filij directe ꝛ formalr̄ ꝺm nr̄am apphēsionez. Et q̄ꝛ generari est ꝓprietas suppositi filij: ꝑ ꝯn̄s dat eiusmodi incōpossibilitatem ipsi gen̄ari. vnde si cōparemus generari ad spirare directe ꝛ ꝺm se. i. ꝺm rōnes formales: magis ꝓprie dicemus q̄ spirare dat ipsi generari incompossibilitatē cū spirari suppositaliter sub hoc sensu. i. q̄ꝛ sunt in eodem supposito: q̄ꝫ formaliter cū vnū non sit forma alterius ꝫ ambo se hēant vt forme vnius suppositi filij ꝛ ideo sibi inuicē cōmunicant ꝓprietates. licet enim sint idē re: alia tamē ꝛ alia formali rōne: rōni vtriusq̄ꝫ conueniunt. ¶ Ad. 3am ꝓbationem negat̄ minor q̄ꝫ m ad spirare. Et ad eiꝰ p̄mā ꝓbationē negat̄ assūptū. nā relationi in diuinis cōpetit ꝑ se subsistere ꝛ esse realit̄ suppositum ꝛ ꝑsonā. quod tamē nō conuenit relationi formaliter ex se sed quasi subiectiue ꝛ suppositaliter. s. q̄ꝛ est i deo in quo nichil est nō subsistēs. Nec secūda ꝓbatio valet. ꝓcedit eni ex insufficiēte diuisione. dicimus. n. q̄ spirare est causa predicte incōpossibilitatis: nō solū quia ē idem cū generari in filio ꝺm rē: ꝛ etiā q̄ꝛ in filio est simul cum generari formaliter loquendo: sed q̄ꝛ cū hoc dat etiā illi quādā repugnātiaz ꝓprietatis indiuidualis ad spirari. Nec est simile qd̄ arguēs inducit de eēntia diuina. q̄ꝛ cū sit cōmunis tribꝰ ꝑsonis neq̄ꝫ habeat rōnez ꝓprietatis indiuidualis: nō pōt ei cōmunicari id quod est propriū alicuiꝰ vel aliquaꝝ ꝑsonaꝝ ꝛ nō omniū. generari aūt cū sit ꝓprietas indiuidualis: nō repugnat habere incompossibilitatē ad spirari: eo q̄ hm̄oi incōpossibilitas cōsequat̄ ad spirare in q̄ꝫ m est ꝓprietas indiuidualis aliquaꝝ ꝛ nō omniuz ꝑsonarū. Et p̄terea hm̄oi incōpossibilitas est rō seu condicio relatiua. ꝛ ideo magis pōt cōmunicari ꝓprietati relatiue vt ipsi generari: q̄ꝫ essentie diuine cuius rō est absoluta. Sic respondemus ad tertiā ꝓbationē cōsiderādo generari ꝛ spirare absolute prout sūt q̄si forme aut rōnes disparate. veruntamē si cōsideremus generari ꝛ spirare non absolute sed prout sunt in diuinis: sic generari proprie loquēdo nō habet ab ipso spirare p̄mo ꝛ p̄ricipaliter q̄ sit incōpossibilis ipsi spirari: sed a seipso propter oppositionem relatiuaz originis quam habet ad spirari ꝓut deductum fuit in 5° notabili. generatio nam q̄ꝫ filij dei quia

vere ꝛ prope est productio. Ubi: oppositionẽ relatiuam originis habet ad spirationẽ passiuẽ dicta prout ibi lati⁹ dictũ fuit. Et ex hoc ptz respõsio ad istãtiã quã aliq̄ faciũt. arguũt eni sic. Nõ est maior repugnãtia aut incõpossibilitas q̄ generari stet cũ spirare ꝛ cũ ei⁹ opposito.s. spirari: q̄ spirare sit cũ generare ꝛ cũ eius opposito.s. generari: nisi aliud obstet q̄ȝ oppositio vel repugnãtia. Sed spirare simul stat cũ generare ꝛ cũ eius opposito.s. generari. ergo et generari simul stare põt cũ spirare ꝛ cũ ei⁹ opposito.s. spirari: nisi aliud q̄ȝ oppositio obstet. Sed hoc stare nõ pt. ergo aliud q̄ȝ repugnãtia vel oppositio relatiua obstat. et p ꝯñs generari ꝛ spirari licet nõ opponerent relatiue: haberẽt ex alio vnde realiter distinguerent. Ex pmissis siquidẽ ptz respõsio ad hãc instãtiã. Nã assũptũ est falsum. Quĩ maior repugnãtia ꝛ incõpossibilitas ẽ q̄ generari stet cũ spirare ꝛ cũ ei⁹ opposito.s. spirari: q̄ȝ q̄ spirare stet cũ generare ꝛ cũ ei⁹ opposito.s. generari. q̄ generari i diuinis hẽt oppositionẽ relatiuã originis ad oppositũ ipsi⁹ spirare.s. ad spirari. quã oppositionẽ spirare nõ habet ad oppositũ ipi⁹ generare.s. generari. Aliq̄ vero respõdent ad pdictã instantiã q̄ similitudo nõ valet eo q̄ generari vel filiatio est ꝓprietas indiuidualis psonã filij cõstitues. ꝛ ideo repugnat sibi q̄ stet cũ spirari in alia psona.s. in spũ scõ. alias nõ esset ꝓprietas indiuidualis ꝛ psonalis. Spirare aũt siue spiratio actiua nõ est ꝓprietas indiuidualis aut psonalis. Unde nõ repugnat sibi q̄ sit in duab⁹ psonis.s. in pr̃e ꝛ filio. ꝛ p ꝯñs nec repugnat sibi stare cũ generare ꝛ cũ ei⁹ opposito.s. generari. Sȝ in veritate respõsio ista magis offendit q̄ȝ deffẽdat doctrinã. S. Tho. nam aduersari⁹ id ipsuȝ ptendit q̄.s. generari ꝛ spirari: aliũde habeãt q̄ distiguant: q̄ȝ p oppositionem relatiuã originis. q̄s et istoꝝ respõsione ꝯsequit̃ in eo q̄ dicũt generari ꝛ spirari esse incõpossibilia ea rõne q2 sũt ꝓprietates indiuiduales ꝛ psonales alteri⁹ et alteri⁹ psone. ex quo seq̃t̃ q̄ distiguant̃ tanq̄ȝ forme disparate ꝛ non oppositione relatiua origis. q̄s est illoꝝ opinio. Et q̄ id seq̃tur ptz q2 distinctio formaꝝ q̄ est ex eo q̄ sunt ꝓprietates indiuiduales alteri⁹ et alteri⁹ subiecti vel suppositi: est distictio disparatoꝝ ꝛ nõ relatiue oppositoꝝ si forme sũt differẽtes specie. Aduersarij aũt nõ aliud ptẽdũt probare: nisi q̄ gñratio ꝛ spiratio passiue supra: distiguerẽtur eo q̄ essẽt ꝓprietates alteri⁹ et alteri⁹ suppositi etiã si nulla esset inter ea vł illoꝝ supposita oppositio relatiua origis. Recapitulatur ista ex dictis. S. Tho. pº. sen. d. 34.

q. pª. ar. pº. Et pma. p. q. 29. ar. 4º. ¶ Ad. 4.am probationẽ ꝯcedit̃ tota deductio vsq̄ȝ ad vltimã ꝯñam qua infert q̄ dempta causa secunda: adhuc remanebit pma. hec eni ꝯña nõ ẽ vniuersaliter vera. nã calefactio ẽ effect⁹ caloris ignis quẽ habet calor a forma substãtiali ignis q̄ est pmaria causa et tñ remoto calore: ignis p formã suã substãtialẽ nõ calefacit. et virtus disgregatiua albedinis nocet visui quẽ effectũ habet a natura albedinis ꝛ tñ remota vi disgregatiua: albedo nõ haberet effectũ nocẽdi visum. et simile põt dari in multis. vnde dicẽdũ est q̄ regula illa nõ tenet qñ secunda causa fm se et formalit̃ est causa effect⁹ sicut ẽ i proposito. nã pexigẽtia spirationis passiue ad generationẽ passiue sumptã modo quo in sup notatis declaratũ est: causat formalit̃ oppositionẽ vni⁹ ad alterã et p ꝯñs incõpossibilitatẽ in eodẽ supposito. Neq̄ȝ iteruȝ verũ est q̄ oĩm causa secunda dẽpta: adhuc remanebit pma. p̃ser tĩ in causis formalib⁹ qñ secunda causa ẽ prope propriũ pme. nõ. n. dẽpto risibili remãeret humana natura. neq̄ȝ dẽpto esse: remaneret essẽtia vt causa pma opationis rei ꝛ sic de ceteris simĩlib⁹. In proposito autẽ pexigẽcia spirationis passiue ad gñrationẽ: prouenit ex proprijs rationib⁹ generationis ꝛ spirationis passiue sũptis prout sunt i diuinis fm q̄ declaratũ fuit in. 5º. notabili. Aduertẽdũ tamẽ q̄ pexigẽtia in proposito nõ iportat ordinẽ pozitatis sȝ tm̃ modo originis. dr̃ enim spirari pexigere ipm generari nõ q2 ipm pcedat nec tẽpore nec natura: sed q2 ab eo origiatur. Ex supradictis pz q̄ nulla sit respõsio arguentis ad rõnẽ. S. Tho. et expositio quã dat ad auctoritatẽ Anselmi reiicienda ẽ tanq̄ȝ friuola cũ destruat ꝛ mẽtẽ Anselmi ꝛ verba. ¶ Ad argumẽta Scoti. Ad pmũ cũ omnibus suis ꝓbationib⁹ ptz respõsio per ea q̄ dicta sunt in 2º notabili. ¶ Ad. 2.m dr̃ q̄ positio illa nõ solũ ẽ ipossibilis sȝ etiã icõpossibilis. i. iplicãs ꝯdictionẽ. nã cũ sit de rõne filij ꝓcedere a pr̃e. et oĩe posse et agere habeat a pr̃e: implicat ꝯdictionẽ dicere q̄ aliq̄d procedat a filio qđ non ꝓcedat a pr̃e saltẽ mediate. nã in eo q̄ ꝓcedit a filio: sequit̃ q̄ ꝓcedat a patre. p casum autem ponitur q̄ non ꝓcedat a patre ꝛ ita sequitur q̄ procedat et nõ procedat a pr̃e qđ iplicat cõtradictionez. ¶ Ad. 3.m dicit̃ q̄ facta illa positione: generatio nõ distiguerent̃ a spiratione actiua nisi fm rõnem sicut ꝛ nũc distiguit̃. nec esset distictio pncipioꝝ.s. intellect⁹ ꝛ volũtatis nisi fȝ rõnem quẽadmodũ ꝛ nunc est. vnde cum arguẽs infert dato illo casu ipossibili: q̄ staret distictio

realis filij et spūs sancti: negat̄ ɔña. Et ad eius ꝓbationem: ɔcedit̄ assūptum sed nō ꝓbat propositum arguētis quia in casu dato nō essēt due ꝓcessiones in diuis. nō eni possunt esse in diuinis plures ꝓcessiones nisi vn⁹ ꝓcedētuȝ sit ab alio ꝓcedēte ꝓut sctūs Tho. ꝓbat efficaciter i locis sup̄ allegatis ad ꝓbādas ɔclusiones. ¶ Ad 4m. dr̄ q̄ imo auctoritas Boetij multū iuuat et ɔfirmat ɔclusionē. S. Tho. expositio aūt quam arguēs dat ad dictū Boetij friuola est et cōtra eius mentē. nā vt deductum fuit sup̄ in. 3° . et 4° notabili relationes disparate nō possunt distinguere ꝑsonas diuinas licet in creaturis distiguāt. sed solum relationes opposite f̄m originē. vnde exemplum de albedine vel de quacunq̄ alia re creata: nō est ad ꝓpositū. ¶ Ad argumēta cōtra. 2am. ɔclusionē. ad p̄mum p̄ȝ responsio p id quod dictuȝ est ad p̄muȝ Scoti. ¶ Ad. 2m. negatur assumptuȝ cum sua ꝓbatione. sufficit eni q̄ vnuȝ simplex distiguat ꝑsonalit̄ plura conuenientia in vna simplici v̄tute ꝓductiua sicut ē in ꝓposito. q2 pat̄ et fili⁹ et si sint plures ꝑsone: sunt tamē vnum simplex p̄ncipiuȝ ꝓductiuum ꝓpt̄ vnā simplicissimā v̄tutē spiratiuā in qua conueniūt. neq̄ q̄rendū est aliq̄d omnino simile i creaturis. ¶ Ad. 3m. ɔcedit̄ assūptuȝ dū tamen effect⁹ formalis significet̄ p nomē substātiuū. alias magis connumerat̄ effect⁹ significat⁹ p nomen adiectiuū ad numerationē suppositi q̄ȝ forme. nā adiectiua nomina h̄nt numerū a suppositis: substātiua vero a se ipsis f̄m formā significatā ꝓut sctūs Tho. dicit. p. p. q. 36. ar. 4°. ad. 7m. Et cū vlteri⁹ arguēs ɔcludit q̄ q2 pat̄ et fili⁹ nō distinguūt̄ a spū sancto tāq̄ȝ vna ꝑsona ab alia ideo nō distiguūt̄ a spū sctō p spirare p̄ase: negat̄ cōsequētia. nec istud cōsequēs infert̄ ex p̄assumpto. q̄m ꝑsona q̄ spirat: nō est effect⁹ formalis v̄tutis spiratiue vt debeat ab ea vnitatē habere. s3 bene sequitur q̄ pat̄ et fili⁹ sint vn⁹ spirator ab vna v̄tute spiratiua. a qua hoc nomē spirator denominat̄. Et si arguēs distictionē ꝑsonaȝ patris et filij ad spūm sctūm vel ipsam spirationē actiuam dicat esse effectū formalē v̄tutis spiratiue: ɔcedim⁹ et hoc. quia sicut est vna v̄tus spiratiua in p̄re et filio: ita vna spiratiōe actiua spiritū sanctū spirāt et vna distictione p̄r et fili⁹ ab eo distinguūt̄. ¶ Ad. 4m. dicit̄ primo q̄ assumptum est falsum cum suis probationib⁹ si vniuersaliter intelligatur. nam cū multa sint principia indiuiduantia indiuiduū vel ypostasim hominis et persona non addat sup̄ ypostasim nisi q̄ sit nature rōnalis vel intellectualis: multa erūt

ad. 3co.

quib⁹ vna ꝑsona hominis ꝑsonaliter distinguit̄. Nec est verū q̄ due q̄litates semp̄ ɔstituūt duo qualia: nō eni sūm habēs plures q̄litates: s3 cas dicit̄ plura q̄lia sed vnū q̄le plurib⁹ q̄litatibus. Dicit̄. 2°. q̄ argumētū nichil ɔcludit ɔ̄ sanctum Tho. qui nō ponit filiū alia ꝑsonalitate distingui a patre et alia a spū sctō: nec p̄rem alia ꝑsonalitate distigui a filio et alia distigui a spū sctō s3 vnā p̄cise esse ꝑsonalitatē p̄ris qua distinguit̄ a filio et spū sctō aliter tamē et aliter. et vnā dūtaxat esse ꝑsonalitatē filij qua distiguit̄ a patre et a spū sctō licet aliter et aliter. Neq̄ est verum q̄ sanct⁹ Tho. dicat patrē et filiū spiratione p̄cise distigui a spū sancto: nisi loquēdo de distictione adequata et imediata. nā vt visum fuit ex dictis. S. Tho. in. 5°. notabili: pat̄ etiā paternitate et fili⁹ etiā filiatione et nō solū spiratione: distiguūt̄ a spū sctō: nec verū est q̄ pat̄ et filius suis ꝑsonalitatib⁹ distinguūtur a q̄cūq̄ prout sup̄ dictū est in 2° notabili. ¶ Ad argumēta Gregorij cōtra eandē ɔclusionē. Ad p̄mum ad q̄stionē qua q̄rit an spiratio sūpta vt p̄scidit ab omni q̄d est extra animā ab ea distictum: dicit̄ q̄ spiratio sic sūpta: est res q̄ est filius seu ꝑsona filij. Et cū arguēs ex hoc infert. ergo in filio nō est aliquid p̄cter spiratione et respōdem⁹ q̄ si p̄ter: excipiat rē spirationis: cōcedim⁹. nā nō est aliq̄ res in filio: que nō sit spiratio. Si autē p̄ter excipiat formalē rationē spirationis: negat̄ ɔña. nā committitur in ea fallatia accidētis ɔcludēdo d̄ vno quod verificat̄ de alio q̄d tamē nō est idem illi per se et cōuertibiliter s3 quasi p accidēs accipiēdo p accidēs omne q̄d est idem alteri non p se et formaliter. Et ad id quod vlterius arguens infert pro ista parte: respondem⁹ q̄ si sola res q̄ ē spiratio circūscriberetur: nō remaneret aliquid in filio nec vnq̄. S. Tho. oppositū dixit. sed ex hoc non sequit̄ q̄ circūscripta sola spiratione a persona filij q̄tū ad propriam rōnem absolute sumptā: nō remaneret aliq̄d in filio p quod cōstitueretur. sed est fallatia accidētis. remaneret eni filiatio cū essentia diua. Et ad probationeȝ ɔsequētie ad istū sensum: ɔcedit̄ tota deductio et q̄ spiratio p̄cise sumpta quātū ad suā formalē et absolutā rōneȝ nō est filius s3 proprietas filij. et tamen ɔcedim⁹ q̄ res q̄ ē spiratio precise sūpta idest seclusa omni alia re: est filius: et hoc cōsequēs nō ē oppositum imo cōueniens antecedēti quod admisimus. ¶ Ad argumētationē vero quam pro parte negatiua deducit dicim⁹ q̄ spiratio actiua f̄m sui formalem rationeȝ inq̄tm .s. est relatio: nō dicit aliquid i filio s3 ad aliq̄d .s.

Arg. gre.

ad spūm sctm̄. et vt sic: nō se habet vt aliquid in trinsecū filio. vnde pter ipam: fili⁹ ſm modū nostrū itelligēdi aliquid intrīsece includit ꝗtū ad sui pfectam rōnem. s. essentiā suppositū ⁊ filiationem. et tñ verū est ꝙ res q̄ est spiratio actiua: ē quid intrīsecū filio ⁊ est res ipsa simplicissima q̄ est fili⁹. ⁊ res q̄ est fili⁹: nō icludit intrīsece aliqd aliud seu aliquā rē pter rem q̄ est spiratio. et ita nō sequit̄ ꝙ ipsa res q̄ est fili⁹: sit cōposita ſʒ est omnino simplex. Ad hoꝝ aūt maiorē explanationē faciunt q̄ dicta sunt in. 8°. notabili. ¶ Ad 2m. dicim⁹ ꝙ est falsum qđ assumit. s. ꝙ fili⁹ est filiatio omni modo q̄ filiatio est eadeʒ filiationi. nā filiatio est eadē filiationi: re ⁊ rōne et nominis terminatione ac modo significādi. ſʒ non sic filius est idē filiationi. sed verū est ꝙ res q̄ est filius: est eadē rei q̄ est filiatio omni modo q̄ res q̄ est filiatio: ē eadē sibi. ¶ Ad pmū Aureoli contra. 3am. ꝯclusionē ꝯcedim⁹ totū argumētationis pcessum qcq̄d sit đ qbusdaʒ ppositionib⁹ in eo assūptis. neqʒ vt sic aliqd ꝯcludit ꝯ nos. dicimus eni ꝙ omnia illa q̄ arguēs enumerat: fundant eādē psonalitatē filij et omnia ad eam cōcurrūt licet aliter ⁊ aliter capiēdo fūdare ſʒ modū nr̄m itelligēdi. nā a parte rei nichil est in psona filij fundās aut cōcurrēs vel integrās ſʒ omnia sunt omnino vnū ⁊ idē simplicissimū. qꝛ tamen rōne distiguunt̄: alia ⁊ alia rōne dicunt̄ fundare filij psonalitatē ⁊ ad eam ꝯcurrere. Naʒ filiatio dicit̄ illā fundare p modū differētie indiuidualis ꝯstituētis. essētia vero diua: p modum nature cōmunis. spiratio aūt actiua p modū ppretatis quasi rei iā ꝯstitute adueniētis ſʒ modū nr̄m itelligēdi vt dictū est. ad psonalitatem nāqʒ alicui⁹. nō solū ꝯcurrūt ſbalia ſʒ etiā accidētalia. Necqʒ ideo sequit̄ ꝙ filiatio aut generatio ⁊ spiratio ponāt numeꝝ in psona filij realē. qm̄ pluralitas rōnum nō ponit numeꝝ in reb⁹ nec ꝯpositionē. vñ inanis est pcessus arguētis quo ptēdit ex pluralitate rōnū pluralitatē ⁊ numeꝝ in re ipsa ponere. ¶ Ad. 2m. đr ꝙ ex dictis Anselmi haberi nō pt ꝙ spiratio actiua cōstituat psonalitatem filij per se et quasi sbstantialiter. vt male intellexit arguens: sed ꝙ pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanct⁹ vnusquisqʒ possidet suas proprietates. pprietates autem nō oēs per se et ſbaliter constituūt psonam cuius sunt. Sed psonales p̄ se nam inascibilitas nec constituit nec fundat illo modo personalitateʒ patris. sic etiā nec cōmunis spiratio psonalitatem patris ⁊ filij ¶ Ad. 3m. dicitur ꝙ si arguens intelligat de intrinseca inclusione qualitercūqʒ: supponit falsuʒ. nō enim sctus Tho. alicubi dicit ꝙ spiratio actiua nō includatur intrīsece i psonalitate filij aut patris sed sit eis extrīseca. licet dicat ꝙ nō se habet ad patrē ⁊ filium vt pprietas p̄mo ⁊ per se ꝯstitutiua sed vt rei ꝯstitute aduenićs. pprietates autē nō ideo sunt extrinsece rei cui⁹ sunt: qꝛ ei iā ꝯstitute adueniunt. sicut patet etiā in nobis de pprietatib⁹ accn̄talib⁹ que licet nō sint intrinsece essentie ⁊ quiditati rei: sunt tñ ipsi rei intrinsece sicut pʒ de quātitate qualitate ⁊ similibus Si aut arguēs intelligat de intrīseca inclusione p se ⁊ ſbali: negat̄ ꝯn̄a quātū ad hoc ꝙ spiratio assistat psone filij eo modo q̄ intellexit porretanus. vñ dicim⁹ ꝙ spiratio actiua nec cōstituit p se ⁊ ſbaliter psonam filij nec assistit illi. ſʒ habet esse in psona filij p modū pprietatis rei iam cōstitute aduenientis et p hec pʒ respōsio ad 4m. ¶ Ad. 5m. dicim⁹ ꝙ spiratio actiua includit̄ in psonalitate patris ⁊ filij nō sicut aliqd de ei⁹ formali rōne q̄ditatiua: ſʒ sicut dictūʒ est qꝛ habet esse in psona p̄ris ⁊ filij. et ad istū sensū dicitur vlteri⁹ ꝙ p̄ciso spirare: fili⁹ posset intelligi vn⁹ singularis p se ⁊ discretus sine ipso spirare. et ex hoc nullū impossibile seq̄ret̄ nisi arguēs intelligeret de p̄cisione reali q̄ imaginatio rudis esset ⁊ deridēda. ¶ Ad. 2m. incōueniēs qđ arguēs infert negat̄ ꝯn̄a. nā cū rebus diuinis sit fruenduʒ nō rationib⁹: nō sequit̄ illa p̄cisione p intellectū data: ꝙ in psona filij sint duo quib⁹ fruēdū est. nec due rōnes fruibilitatis. qꝛ spiratione fruēdū est inq̄ʒm est res diua ⁊ p cōsequēs inq̄ʒm est idē omnino cū psona filij. rōni aūt ſm quā p̄sciditur p intellectū a rōne filij: nō debet̄ nec adoratio nec fruitio. Et p̄terea vna rō fruibilitatis ē tm̄modo in trib⁹ psonis. s. bonitas diua ſm quaʒ etiā pprietatib⁹ debet̄ fruitio inq̄ʒm vna est bonitas omniū q̄ in deo sunt. vñ rō spirationis formalit̄ loquēdo: nō est rō fruibilitatis. ¶ Ad. 6m negat̄ assūptū. qm̄ essētia se hēt ad psonalitatē filij tāqʒ aliqd ſbale. essētia eni diuina cū pprietate psonali: cōplēt psonalitatē psone diue sicut humanitas cū propertatib⁹ indiuidualib⁹ complet psonalitatē Petri et cuiuslibʒ hominis singularis. Est. n. propetas psonalis sicut differentia indiuidualis psone diue. Et ad probationeʒ assumpti dicit̄ ꝙ in processu cōmittit̄ fallatia figure dictionis. mutat̄. n. quale in quando. licet eni simul et nō vnū p̄us altero q̄ʒm ad rē essentia ⁊ spiratio actiua cōmunicentur filio a patre: non inde sequitur formali ꝯn̄a ꝙ eodē modo se habeant ad psonalitatem filij q̄ʒm ad id qđ est esse illi substantiale vel esse quasi accidētaliter

aduenire. Et p̄terea licet in cōmunicatione essentie et spirationis actiue nō sit ordo prioris et posterioris q̄tum ad rē: ē tamē ordo naturalis intelligētie inq̄tum essentia facit ad ↄstituēdam psonalitatē filij. spiratio vero actiua q̄tum ad sui rōnem formalē inq̄tum est p̄ncipiū ꝓducēdi et agendi: p̄supponit psonā filij cōstitutā. ¶ Ad argumēta Gregorij contra eandē ↄclusionem. Ad primum negat cōsequētia. Et ad ei⁹ ꝓbationem dicim⁹ ꝙ licet filiatio et fili⁹ nullo modo distinguant a parte rei: distiguntur tamen ſm rōnes formales et q̄tum ad modū significādi. et sicut dictum fuit ad p̄mū argumētū ipsius Gregorij ↄ 2.am ↄclusionem: filiatio paternitas et hm̄oi proprietates relatiue: habēt rationem forme ex eo ꝙ habēt modū significādi nominis abstracti. filius aūt significat vt suppositum et vt habēs filiationē. et ideo possunt aliq̄ p̄dicata verificari de filio q̄ nō verificant de filiatione et econtra: licz a parte rei vna et eadē res vtriqꝫ respōdeat. nā ad veritatē loqutionū non solū oportet cōsiderare res significatas sed etiā modū significandi prout sanct⁹ Tho. dicit p̄ma parte. q. 39. ar. 5º et pluribus alijs locis. De hoc tamē lati⁹ dictuz est supra distinctione. 2ª. et p hoc patet responsio ad confirmationē. sufficit enim distinctio rōnis ad hoc ꝙ vnū accipiat vt ↄstituinuū alteri⁹. q̄m et ipsa constitutio non est a parte rei sed ſm apprehēsionem nr̄am per quod patet responsio ad. 2m. Procedit eni tanq̄ S. Tho. poneret filium a parte rei ↄstitui per filiationez. quod falsum est et ruditer imaginatum. nam talis constitutio esse non posset sine cōpositione reali quā nephas est ponere in aliqua psona diuina et de hoc magis dicetur īfra distinctione. 26ª. ¶ Ad argumētū ante oppositū respōdet sanct⁹ Tho. p̄ma parte. q. 36. ar. 2º. ad. 3m. ꝙ Damascenus in hoc sequt⁹ est nestorianos. vnde sentētie ei⁹ non est stādum. q̄uis a q̄busdam dicat ꝙ Damascen⁹ sicut non cōfitetur spiritū sanctū esse a filio: ita etiam illud nō negat ex vi illorum. dicit enim se nō concedere illud. Idem dicit p̄mo libro sentētiarum distinctione. xjª. articulo p̄mo ad. 3m. Et d' veritate. q. vel materia. 10ª. ar. 4º. ad vltimum. et hec de questione sufficiant.

¶ Distictio. xij.

Circa duodecimaz distinctionem q̄ritur vtrū pat et filius sint vnum principiū spiritus sācti. Et arguitur ꝙ nō. q2 cū dicitur pater et filius sunt vnū p̄ncipiuz spū it⁹ sancti: nō potest designari vnitas psonalis. q2 sic pater et fili⁹ essent vna psona. nec etiaz vnitas ꝓprietatis. quia si ꝓpter vnā ꝓprietatem pater et filius sunt vnū p̄ncipiū spū it⁹ sancti: pari rōne propter duas propetates videt pat esse duo p̄ncipia filij et spūs sancti quod est inconueniēs. nō ergo pater et filius sunt vnū p̄ncipiū spiritus sancti. In oppositum arguit sic. nam Augustin⁹ dicit in. 6º. de trini. ꝙ pater et filius non sunt duo p̄ncipia: sed vnū p̄ncipium spūs sācti. ¶ In hac q̄stione erunt quattuor articuli vt s'.

Quantū ad primū articulū. sit p̄ma ↄclusio. ꝙ pater et filius sunt vnū principium spūs sc̄ti. Hāc ↄclusionē tenet. S. Tho. p̄ma p. q. 36. ar. 4º. Et p̄mo sen. d. 29. ar. 4º. ¶ 2ª. ↄclusio est ꝙ spūs sc̄tūs ꝓcedit a p̄re et filio inq̄tum sūt vnū et inq̄tum sunt plures. Hāc ↄclusionē tenet sāctus Tho. p̄mo sen. d. xjª. ar. 2º. et. 3º. Itē p̄ma parte. q. 36. ar. 4º. ¶ 3ª. ↄclusio est ꝙ licet pater et filius dicant duo spirātes: non tamē ꝓprie dicatur ꝙ sint duo spiratores. Hanc cōclusionem tenet sanct⁹ Tho. p̄ma parte. q. et articulo eisdez.

Quantū ad articulū 2m ponēda sunt aduersariorū argumēta. Et q̄dē ↄ p̄mā ↄclusionē arguit Gregori⁹ volēs ꝓbare ꝙ ista ꝓpositio. p̄r et fili⁹ sūt vnū p̄ncipiū spūs sc̄ti ē īpropria de virtute s̄monis. q̄m p̄ncipiū in p̄dicato vel supponit ꝓ essētia vel ꝓ psona aliq̄ determinate vel ꝓ aliqua notione cōmuni p̄ri et filio. vltimū a nemine ponit. q̄m nō vere dr̄ d' notione ꝙ spirat spiritū sc̄tū et p ↄñs nec ꝙ ē spirās. Itē nec supponere p̄t ꝓ aliq̄ psona. q2 falsū est dicere p̄r et filius

sūt vna psona spirās. nec ꝑ essentia qm̄ essentia nō spirat nec ē spirās sic nec gñat nec est gñās ꝑut dicat paluū. ¶ Cōtra 2am ꝯclusionē arguit Aureol⁹ p̄mo sic. In diuinis nō ē aliq̄ po a elicitiua act⁹ spirādi. ergo nec aliqͦd formale p̄ncipiū spirationis ꝛ ꝯsequēter falsū est φ pr̄ ꝛ filı⁹ spirēt inq̄ʒm vnū. si li iq̄ʒm dicat ꝯditionē p̄ncipij actionis ꝯsiā ē bona. antecedēs dicit se ꝓbasse qn̄ ꝓbauit φ respectu act⁹ generādi nō est aliq̄ potētia elicitiua. ¶ 2°. ad idē. Unitas et pluralitas sunt extra ꝯceptū cuiuslibet entis saltē rōne negationis ꝯnotate. ergo vnitas vl' pluralitas nō dicūt formalē rōnē q̄ pat' ꝛ filı⁹ ꝓducunt. cū illa ratio nō possit esse q̄d negatiuū. ¶ 3°. sic. Sol⁹ pat' est sufficiēs spirator ꝛ similit' sol⁹ filı⁹. vnde accidit pr̄i inq̄ʒm spirat φ sibi in spirādo filius sit vn⁹ vel ab eo distinct⁹. ergo illa vnitas vel pluralitas vel mutuitas nichil facit ad spirationē. ¶ 4°. sic. Spiratio ꝺm se totā est in pr̄e ꝛ ꝺm se totā in filio. neqʒ aliq̄d ptinēs ad eam capit in filio: qͦd nō habuit in pr̄e. ergo ꝯcordia nō est ꝺ rōne hui⁹ p̄ncipij. ¶ 5°. sic. Act⁹ simplicissimus in q̄cūqʒ ē sufficiēter: est totalit' ꝛ ꝑfecte. q2 si nō totalit' sʒ ꝺʒ aliq̄d sui: iā nō est omnino simplex. sʒ spirare ē act⁹ simplicissim⁹ hn̄s ꝓ formali termino psonā simplicē sp̄ūs sc̄ti. ergo cū sit in pr̄e ꝛ in filio: ē in q̄libet ꝛ totalit' ꝛ ꝑfecte. ¶ 6°. Si spirare nō esset totalr' in pr̄e: tūc filı⁹ nō acciperet spirare a pr̄e imo aliq̄d ptinēs ad spirare haberet a se. sʒ Augustin⁹ dicit. 15°. ꝺ tri. et omel. 99. φ filı⁹ a q̄ habet vt sit ei⁹: ab illo vtiqʒ habet vt de ip̄o ꝓcedat sp̄ūs sc̄tūs. et vt ꝺ illo sp̄ūs ꝓcedat sicut procedit a pr̄e: ab ip̄o vtiqʒ habet pr̄e ergo spirare est totalit' in pr̄e nec aliq̄d accipit i filio spirare qͦd nō hēret i pr̄e. ¶ 7°. sic. Sicut se habet diuinitas ad pr̄em et filiū: sic suo modo se habet spirare. cōmunicat' .n. spirare q2 cōmunicatur essētia ꝛ eodē ordine q̄ eēntia ꝓpt' hoc φ in filio nō est repugnātia ad spirare sicut nec ad essentiā. Sed ꝯstat φ essentia diuinitatis sic est in patre ꝛ filio φ est ꝑfectissime in vtroqʒ nec accipit aliq̄d ptinēs ad suā ꝑfectionē in vno magis q̄ʒ in alio. ergo ꝛ spirare erit totaliter ꝛ ꝑfectissime in vtroqʒ. ¶ 8°. sic. Si spiratio aliquā diuersitatē habeat ꝓut existit in filio et ꝓut existit in patre: hoc erit q2 vt in pr̄e ē q̄dā tendētia a pr̄e in filiū. qn̄ vero in filio. est ecōtra. sʒ hoc nullam diuersitatē facit. nō .n. est imaginādū φ pr̄ amet ꝛ filı⁹ reamet. et φ pat' vi amoris impellat' ad filiū: et filı⁹ rursum impulsu ꝓprio ferat' ad pr̄em ꝺm hoc .n. essent diuersi impulsus ꝛ diuersi amores. ergo spiratio vt i pr̄e et in filio: nullā habet diuersitatē. sʒ pr̄ ꝛ filı⁹ habēt eūdē ipulsū amoris ꝛ eandē emissionē sp̄ūs ꝛ ita eandē spirationē. nec sunt ibi diuerse tendētie quaꝝ vna incipiat in pr̄e ꝛ reflectat' in filiū. ꝛ alia incipiat in filio ꝛ reflectat' in pr̄em etiā ꝺm rōnem ꝛ modū itelligendi imo est vna ꝛ vniformis tēdentia ꝛ ꝯsequēter vniformis spiratio. Per ista quiqʒ argumēta vltima vult ꝓbare Aureolus φ mutuitas vel cōcordia non est ꝺ rōne spirationis actiue. ¶ Cōtra eandē ꝯclusionē arguit Henricus ꝓbando φ volūtas vt existēs in solo pr̄e vel i solo filio: nō est sufficiēs ꝓductiuū sp̄ūs sancti sed ꝓut est in duob⁹. ita φ volūtas vt ꝯcors sic est p̄ncipiū: φ ꝯcordia ē de rōne ip̄ius. ꝯcordia aūt volūtatis: eē nō pt̄ nisi sit in duob⁹ ad min⁹. ꝓpter qͦd pr̄ et filı⁹ vt ꝯcordes in volūtate: spirat sp̄ūm sc̄tūm φ ergo ꝯcordia sit de rōne formali p̄ncipij ꝓductiui arguit sic p̄mo. Illud qͦd emanat vt nexus et vt vīculū ac duoꝝ cōmunio: videtur emanare a duob⁹ vt duo sunt. naʒ si nō a duob⁹ vt duo sunt: iā nō erit nexus et vīculū ex sua rōne. vīculū eni ad minus dualitatē reqrit. sed Aug⁹ dicit. 7°. ꝺ trini. ca. 5°. φ sp̄ūs sc̄tūs est vnitas ꝛ sanctitas amboꝝ. s. pr̄is ꝛ filij q̄ vterqʒ ꝯiungit' ꝛ seruat vnitatē ip̄ūs in vinculo pacis. Et ibidē dr̄ φ est cōmunio ꝯbalis vtriqʒ ꝛ coeterna ergo videt' φ emanet a duob⁹ inq̄ʒm duo sūt ¶ 2°. sp̄ūs sāct⁹ emanat ꝑ modū amoris ꝑfectissimi et ꝑfectissime charitatis. Sʒ Gregori⁹ dicit in omelia φ min⁹ q̄ʒ inter duos charitas haberi nō pōt. ergo sp̄ūs sc̄tūs a duob⁹ emanat inq̄ʒm duo sunt. alit' nō esset ꝑfecta charitas. ¶ 3°. licet amor cōplacētie possit eē eiusdē ad se: nō tamē amor incētiu⁹ et celatiu⁹. q2 idē nō dicit' celare seip̄m. sʒ sp̄ūs sc̄tūs ꝓcedit vt amor incētiuus. ergo ꝓcedit a duob⁹. ¶ 4°. sp̄ūs sanct⁹ ē amor pr̄is in filiū obiectiue ꝛ filij in pr̄em vt dicit Hieronim⁹ sup psalm. sʒ talis amor q̄ ē ab vno et ꝓcedit in aliū nō pt̄ esse nisi ex duob⁹ vt duo sunt igit'. ¶ Cōfirmat'. q2 Damasce. dicit. li. p°. ca. 10. φ sp̄ūs sāct⁹ a pr̄e ꝓcedit ꝛ i filio reqescit. qͦd eē nō posset nisi esset duo distincti. hoc Ricard⁹ dicit. 3°. ꝺ trini. ca. 11°. φ vbi pluralitas psonaꝝ ꝺest: charitas oīno eē nō pt̄. ꝛ frequēter dicit i p° li. φ amoris mutuitas: reqrit' ad ꝑfectū amorē. sʒ sp̄ūs sc̄tūs ꝓcedit ex ꝑfecto amore. igit' vt videt' sp̄ūs sāct⁹ ꝓcedit ex ꝑfecto amore igit' vt videt' sp̄ūs sāctus ꝓcedit ex amore mutuo. ita φ mutuitas includit' in rōne p̄ncipij spiratiui. ¶ 5° aliā p'tē eiusdē ꝯclusionis arguit Scot⁹ ꝓbādo φ nullo modo pr̄ ꝛ filı⁹ spirent iq̄ʒm plures. nec mutuitas aut ꝯcordia sit aliq̄ modo ꝺ rōne p̄nci

pij productiui spũs scti. Arguit igitur primo sic. Pater namq; in illo priori originis q̃ producit filiũ: hꝫ pfectionem simpliciter. sꝫ volũtas ptinet ad pfectionem simpliciter. ergo pater hꝫ volũtatẽ sufficiẽtẽ ⁊ fecũdam in illo priori q̃ filiũ producit. tũc aũt nõ ẽ ↄcordia vel mutuitas duoꝝ. igitur ↄcordia nõ est d̾ rõne principij spiratiui. ¶ 2°. Pater nichil recipit a filio. sed si nõ hꝫret sufficiẽs principiũ productiuũ vel producẽdi spiritũ sctũ nisi cũ filio: tũc reciperet aliq̃d a filio puta pfectionẽ potẽtie spiratiue. igitur istud poni nõ põt. imo volũtas vt i prẽ erit sufficiẽs principiũ. ¶ 3°. Nullus respectus rõnis ẽ d̾ formali rõne principij productiui realis. Sꝫ ↄcordia volũtatis prĩs ⁊ filij nõ est nisi respectus rõnis. alias inter prẽm ⁊ filiũ eẽt alia realis relatio a filiatione et paternitate. ergo ↄcordia nõ pt poni d̾ rõne principij productiui spũs sci. ¶ 4°. sicut se hꝫt memoria fecũda ad prẽꝫ: sic ⁊ volũtas fecũda. cũ vtraq; eq̃ pfecte d̾beat poni i eo. sꝫ ↄstat q i solo prẽ est fecũda memoria sufficiẽs ad productionẽ filij ergo ⁊ i solo prẽ ẽ fecũda volũtas sufficiens ad productionẽ spũs sci. ¶ 5°. nichil sonans in ipfectionẽ: debꝫ poni in prẽ. sꝫ si poneret i eo volũtas nõ potẽs producere ⁊ hr̃e terminũ adeq̃tum videret esse ipfecta. ergo volũtas vt i prẽ ẽ sufficiẽs ad producẽdũ spiritũ sctũm. ¶ 6°. spũs sctũs pcedit mediãte actu amãdi pfectissimo vel potius vt amor pfectissimus. sꝫ amor mutuus: nõ est pfectissimus. nõ. n. terminat ad sũmũ bonũ sub rõne sũmi boni vel ad ifinitũ sub rõne ifiniti: sꝫ inq̃ntũ deus. vñ cũ amor mutuus terminet ad psonas vt psone sũt. alius aũt amor q̃ mutuus nõ ẽ terminat ad essẽtiã. ergo spũs sãctus nõ procedit vt amor mutuus: nec ex cõcordi volũtate duoꝝ. ¶ 7°. sic. Si pr ⁊ filius producũt spiritũ sctũ inq̃ntũ ↄcordit amãtes se. igitur erit alius spũs sctũs prius productus qđ est icõueniẽs. pbat ↄña dupliciter. Primo qr in q̃cũq; signo nature vel origis ẽ principiũ productiuũ pfectũ i se ⁊ i supposito ↄueniẽte actiõi: in illo signo pt esse i supposito tali rõ producẽdi. sꝫ volũtas infinita vt ẽ infinita itellectꝰ añ oĩe velle hñs obꝫ infinitũ sibi pñs: ẽ sufficiẽs principiũ productiuũ amoris ifiniti. et pr ⁊ filius sunt psone ↄueniẽtes tali productiõi. igitur volũtas vt i filio ⁊ pr̃e nõ intellecta vt q̃ formaliter volũt: sꝫ vt ẽ volũtas ifinita hñs essẽtiã diuinaꝫ pñtẽ sibi p actũ itelligẽtie: erit prĩ et filio principiũ productiuũ spũs sci. ⁊ ita si spũs sãctus producat p voluntatem inq̃ntũ volens siue inq̃ntũ ea pater ⁊ filius diligunt se mutuo actu: sequit q ani e spũ tuꝫ sanctuꝫ productum voluntate volente: erit alius spiritus sanctus productus voluntate vt est actus primus.

¶ Confirmatur dupliciter. Primo sic. Voluntas vt in nobis est actus primus: libera est ad habendum actũ volendi nõ autem ipse actus volendi liber est siue principium libere producẽdi aliquid. qr actus volẽdi est quedam naturalis q̃litas. et si est principiũ alicuius: videt esse naturale principium eius ⁊ nõ liberum. sicut si ex tali actu gñrat habitus: gñrat naturaliter. ita q nõ ẽ i potestate talis actus: gñratio talis habitus vt videtur. ita in pposito magis videtur libere produci spiritus sanctus si producatur volũtate vt est actus primus: q̃ si producitur voluntate vt est actu volẽs. s. vt intelligitur sub actu 2°. ¶ Cõfirmat 2° qr filius non producit ab intellectu paterno vt actu intelligẽs est ita q actualis itellectio: sit formalis rõ qua pater generat filiuꝫ. igitur a simili volũtas vt actu volẽs: non erit principium producẽdi spũꝫ sanctum sed vt est actus primus. Secundo aliter pbatur dicta ↄña concipiẽdo eandeꝫ maiorem quam prius in q̃cunq; signo nature vel originis. Tunc addo hãc minorẽ q voluntas habẽs obiectuꝫ primo sibi pñs: est rõ producendi amoreꝫ adequatuꝫ illi pfectius q̃ habẽs obiectuꝫ 2m sibi pñs vel saltem nõ minus pfecte. igitur essentia diuina cum sit primuꝫ obiectum voluntatis diuine non pat vt pater nec filius vt filius. qr tunc pat esset formaliter beatus in pluribus obiectis distinctis. igitur voluntas habẽs essentiã diuinã pñtẽ sibi siue vt amabilem siue nõ amabilem: in ista productione magis erit principium producẽdi amorẽ adequatuꝫ illi q̃ vt habet patiẽ vt pater ẽ vel filium vt filius est p obiecto vel saltẽ nõ minus. ⁊ ita cum voluntas prius hẽat eẽntiã p obiecto q̃ prẽꝫ: prius spirabit spũs sãctus voluntate vt est essentie vt primi obiecti: q̃ voluntate vt est prĩs vel filij tanq̃ obi. ¶ Cõfirmat. qr essẽtia diuina est formaliter infinita. sꝫ paternitas vt pr̃nitas non est formaliter infinita: igitur spũs sanctus q̃ ẽ amor infinitus. ⁊ in hoc non est tñ volũtatis ifinite sꝫ etiã obiecti ifiniti: magis spirabit voluntate vt est essentie diuine q̃ est obiectum infinitum q̃ vt est patris vel filij vt obiecti. ¶ Si dicatur essentiam non esse primuꝫ obiectum voluntatis fm rationem formalem in primo obiecto quod est persona: hoc est falsum. suppositum est primũ obiectum voluntatis. quia ratio formalis amãti: prius amatur. ⁊ conceditur propositum quia tunc erit ratio formalis spirãdi eo modo q̃ obiit ↄcurrit ad spirare. Ex istis inquit sequit q pat spirat spũm sctum nõ inq̃ntũ diligit filiũ primo. nec filius inq̃ntũ diligit prẽm primo: sed pr ⁊ filius inq̃ntũ habet essentiã diuinam pñtem vt primũ ob-

iectū volūtatis. similit nec aliqs cor spirat iq̄m habet essentiā p̄sentē vt amatā: sed inq̄m habet eam p̄sentē vt amabilē. ¶ Cōtra 3am ↄclusionē arguit Aureolus in p̄senti distinctione dicat enim q̄ licet ista opinio veꝛū dicat. s. q̄ nomīa substātiua eiusmodi sunt spirator ꝛ p̄ncipiū ꝛ huiōi: recipiant numerū vel vnitatē a forma signata: nomina aūt adiectiua recipiāt numerū a suppositꝭ: tamē iste modus dicēdi est insufficiens et nimis supficialis: nec eni reddit cām quare sic est q̄ adiectiua numerētur f̄m supposita: substātiua vero f̄m formā signatā imo magis oppositū videret. Tū qꝛ adiectiuū significat solā formā sine supposito. albū eni significat solā q̄litatē. substātiuū autē vt pote albedo signat formā per modum suppositi. Tū quia determinatio ponit suū significatum circa ꝓprium determinabile. et per ↄn̄s cū dicitur duo spirātes: spiratio signata deberet pluraficari vt videtur. Tū qꝛ nō solū nomina adiectiua imo verba ꝛ participia numerant̄ f̄z supposita imo opꝫ q̄ gn̄ralis regula assignet̄. hec ille

Q Uantū ad articulū 3m. Primo notādū est ꝓ intellectu p̄me cōclusionis q̄ in ista ꝓpositione pat̄ ꝛ filiꝰ sunt vnū p̄ncipium sp̄us sancti: nomen p̄ncipij stat ꝓ p̄ncipio qd̄. vt sit sensus pat̄ ꝛ filiꝰ sunt vnū p̄ncipiū spirās sp̄m sanctū. et sic accipit̄ nomen p̄ncipij de sūma trini. et fide ca. libro. 6°. cū dr̄ fatemur q̄ sp̄us sctūs eternaliter ex patre ꝛ filio nō tanq̄ ex duobꝰ p̄ncipijs s̄z tanq̄ ex vno p̄ncipio ꝓcedit. Unde scd̄m doctrinā phi. 5°. metha. nomē p̄ncipij cōmune est ad formam seu ꝓprietatē q̄ est ratio p̄ncipiādi agendi vel ꝓducēdi ꝛ ad habēs ipsam. s. p̄ncipiās agens vel ꝓducēs. nō eni fuerūt duo nomina imposita abstractū. s. ꝛ cōcretū ad significādū vtrūq̄ quēadmodū in plerisq̄ alijs: sicut sunt deꝰ et deitas homo ꝛ humanitas pat̄ ꝛ paternitas et sic de ceteris. sed q̄busdā determinationibus cōsueuit vtrūq̄ designari. nā formā seu ꝓprietatem dicimꝰ p̄ncipiū quo. h̄ns aūt ipsam formā vocamꝰ p̄ncipiū qd̄. qꝛ igit̄ p̄ncipiū qd̄ in diuinis ꝓprie est ꝑsona: et p̄r ꝛ filiꝰ sunt due ꝑsone: difficultas est qd̄ nomine p̄ncipij significet̄ cū dicat̄ p̄r ꝛ filiꝰ sunt vnū p̄ncipiū sp̄us sc̄ti. Uñ qdā dicūt q̄ licet illa ꝓpositio sit vera ꝛ cōmunit̄ ↄcessa: nō tā ē ꝓpria. nec est accipiēda i sensu quē p̄mo facit ꝛ d̄ v̄tute f̄monis s̄z i sensu quē sc̄ti illā scribētes habuerūt. Sēsus aūt iste vt q̄busdam

coꝝ videt̄ ē q̄ sp̄us sctūs q̄uis a duobꝰ. s. p̄re ꝛ filio ꝓducat̄: qꝛ tñ nō alit̄ ab vno q̄ ab alio nec ab ambobꝰ simul magis vel pleniꝰ q̄ ab altero tm̄: ideo ꝓcedit ab eis nō tanq̄ ex duobꝰ p̄ncipijs s̄z tanq̄ ab vno. Secūdū alios aūt sēsus ē cū dr̄ p̄r ꝛ filiꝰ sūt vnū p̄ncim sp̄us sc̄ti. i. sūt vnū i vi spiratiua q̄ est p̄ncipiū q̄ ꝓducēdi sp̄m sctūm. Sed S. Tho. reicit p̄mū sensū p̄a. p. loco s̄ allegato. Secūdꝰ aūt sēsus valde extortꝰ ē: nec videtur eē d̄ itētione sctōꝝ doctoꝝ illa ꝓpositione vtētiū. nā q̄uis assignēt ꝓ rōne dicti vnitatē v̄tutꝭ spiratiue in q̄ ↄueniūt p̄r ꝛ filꝰ: nō tñ cū dr̄ p̄r ꝛ filiꝰ sūt vnū p̄ncipiū sp̄us sc̄ti: ad illū sensū p̄cesserūt loquēdo: cū nomē p̄ncipij de p̄re ꝛ filio p̄dicet̄ p̄dicatione dicēte hoc ē hoc. q̄ vera nō esset: nisi p̄ncipiū in p̄dicato supponeret ꝓ p̄ncipio qd̄ eo q̄ p̄r ꝛ filiꝰ supposita sint. Uñ S. Tho. tenet loco s̄ allegato. p̄a. p. q̄ illa ꝓpositio sit ꝓpria. Ad cuiꝰ itellectū sciēdū est q̄ sic ēentia diuina seu deitas ē vna ꝛ eadē numero ac cōmunis tribus ꝑsonis cōmunitate rei ꝓpt̄ qd̄ neq̄ multiplicat̄ in tribꝰ neq̄ d̄ singulis ꝑsonis neq̄ d̄ tribꝰ simul pluralit̄ dr̄ s̄z singulr̄: ita ꝛ hoc nomē deꝰ qd̄ est nomē ↄcretū a diuina ēentia vl̄ a deitate denominatū: nō multiplicat̄ nec pluralit̄ dr̄ d̄ tribꝰ ꝑsonis simul aut diuisim sūptis: s̄z dūtaxat singulr̄. vñ hoc nomē deꝰ ex suo mō° significādi nominis ↄcreti: significat deitatē seu diuinā essētiā: vt i h̄ñte eam ꝛ ꝑ ↄn̄s supponit ꝓ supposito diuine essētie in disticte tñ ꝛ i determinate correspōdēte vnitati ꝛ cōmunitati ac idistictioni diuine ēentie. vnde. S. Tho. li. 3°. sen. d. p̄a. q. 2a. ar. 4°. ad. 6m. dicit q̄ si tres ꝑsone diuine vnā naꝫ humanā assūpsisset: diceret̄ tres vnꝰ hō. ꝛ cō dici posset iste hō ē p̄r ꝛ filꝰ ꝛ sp̄us sctūs ꝛ tūc iste terminꝰ hō supponeret rē humāe nature sine distictione triū ꝑsonarū sic iste terminꝰ deꝰ supponit rē nature diuine in disticte cū dr̄ tres ꝑsone sūt vnꝰ deꝰ: ꝛ hec ē suppositio sua nālis ꝛ q̄si termini cōmunis respectu triū ꝑsonaꝝ. Suppositio aūt q̄ supponit ꝓ p̄re vl̄ filio ē sibi accñtalis ꝛ q̄si termini discreti. hec ille Et. p̄°. sē. d. 4a. q. 2a. ar. 2°. ad 4m. et. 5m. dicit q̄ hoc nomē deꝰ q̄m ē d̄ se q̄uis supponat ꝓ ꝑsona: nichilominꝰ tñ nō supponit ꝓ aliq̄ ꝑsona disticte s̄z supponit ꝑsonā idisticte ꝛ ideterminate. rōne cuiꝰ ideterminatiōis: aliqd̄ p̄t p̄dicari d̄ deo qd̄ d̄ nulla distictaꝝ ꝑsonaꝝ p̄dicat̄ Idē dicit. q. p̄cedēte. ar. 2°. i. c. et ad p̄m et 2m. et. d. 5a. q. p̄a. ar. 2°. ad p̄m. Nec tñ h̄moi suppositū ponit i numeꝝ cū tribꝰ ꝑsonis vt sic dicat̄ q̄rtū. sic nec ipa ēentia diuina q̄ ē vera ꝛ sūma res ponit i numeruꝫ cū tribꝰ ꝑsonis vt sit quarta res prout decla

ratū fuit in caplo dānam⁹. de.su.tri.et.fi. ca.nā
nichil cōnumeraf alijs nisi qd ab eis distiguitur.
non eni homo equus ꝛ bos ꝛ aial sūt q̃ttuoꝛ ſꝫ
tria tm̄ qꝛ qlibet illoꝝ est aial. vñ qꝛ eſſētia di=
uina est eadē res oīno cū singulis ꝑsonis ꝛ cū
trib⁹ simul nec realiter vllo modo ab eis distin
guif:nō pt dici q̃rta res. et pari modo suppositū
indistīcte īportatū hoc nomīe de⁹ qꝛ nō dicit a=
liā rē ſꝫ oīno eandē numero cū tribus ꝑsonis
nec vllo modo a singulis ꝑsonaꝝ nec a trib⁹ si=
mul realit distiguif:nō pt dici ꝙ ponat in nume
rū cū eis nec sit quartū suppositū imo ꝓpt omni
modā rei idēptitatē cū singulis ꝑsonis ꝛ cuꝫ tri=
bus simul:pro singulis pt supponere ꝛ pro trib⁹
simul ꝛ pro duab⁹ ſm exigētiā act⁹ vel attribu=
ti.nā qꝛ nomē de⁹ significat indistīcte suppositū
diuinū:hēt determinari ad distīcta supposita ꝑ=
sonarū ꝑ aliqd attributū vel ꝑdicatū. vñ cū di=
cim⁹ deus generat:de⁹ supponit ꝓ ꝑsona patrꝭ.
cū dicim⁹ de⁹ genit⁹ ꝓ ꝑsona filij. cū dicim⁹ de⁹
spirat⁹ seu ꝓcedēs:supponit ꝓ ꝑsona spūs sācti.
Cū vero dicif de⁹ spirat:supponit pro duab⁹ ꝑ=
sonis tm̄.s.pr̄is ꝛ filij. cuꝫ vero dicif deus creat
vel soli deo honoꝛ et glia:supponit ꝓ trib⁹ ꝑso=
nis simul. Accipiūtur ista ō mēte sct̄i Tho. pᵃ.p.
q.39.ar.4°. Et ō poᵃ.q.8ᵃ.ar.3°.i solutione ꝑ=
ma ꝛ ad.xjᵐ. Et qd⁹ ad ꝓpositū nr̄m īferim⁹ ꝙ
cū hoc nomē ꝑncipiuꝫ ſm ꝯsūmif vt in ꝯcreto
nec multiplicef realr:nec pluralit dicaf in diuis
ſꝫ singularit tm̄ quēadmodū ꝛ ꝟt⁹ seu forma q̃
est rō ꝑncipiādi vl' originādi a q̃ nomen ꝑncipij
qꝛ substātiuū ē:vnitatē hēt ꝛ ꝑ ꝯn̄s ꝙ dicaf sin=
gularit nō pluralit:ꝙ ex suo modo significandi
habeat ꝙ ōsignet suppositū idistīcte tm̄.s.habēs
ꝟtutē vel potētiā originādi agēdi vl' ꝓducēdi.
et ꝑ ꝯn̄s ꝙ possit supponere ꝓ singulis ꝑsonarū
et pro trib⁹ simul ſm exigētiā adiūcti vel attri=
buti.nec hm̄oi suppositū designatū ꝑ nomē ꝑnci
pij cōcretiue ꝛ simplr sūptū ponit numerū cum
trib⁹ ꝑsonis.ſꝫ ē eadē res penit⁹ cū singulis ꝛ cū
trib⁹ simul. Cū.n. dicim⁹ ꝑncipiū gen̄rās: nomē
ꝑncipij supponit ꝓ ꝑsona pr̄is.cū vero dicimus
ꝑncipiū spirās spm̄ sctm̄:supponit ꝓ duab⁹ ꝑso=
nis pr̄is.s.ꝛ filij. cū aūt dicim⁹ ꝑncipiū creās vel
gubernās:supponit ꝓ trib⁹ ꝑsonis simul. vñ sicut
ista ꝓpositio pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ spūs sctūs sunt vn⁹ de⁹
ē ꝓpoᵃ ſm oīes doctores nec qꝛ sunt tres ꝑso
ne ide pt argumētari ꝙ sūt tres dij ꝓpt vnita=
tē simplicissimā deitatꝭ i trib⁹ ꝑsonis: sic cū dici=
m⁹ pr̄ ꝛ fili⁹ sūt vnū ꝑncipiū spūs sct̄i: nō pt re=
cta ꝯn̄ia iferri ꝙ qꝛ sunt due ꝑsone ideo sunt duo
ꝑncipia spūs sct̄i ꝓpt vnitatē forme seu ꝟtutis
spiratiue i pr̄e ꝛ filio. Ex ꝑdictis ptꝫ ꝙ cū dr̄ pr̄
ꝛ fili⁹ sunt vnū ꝑncipiū spūs sct̄i:nō ē sensus ꝓ=
prie ꝛ directe ꝙ pr̄ ꝛ fili⁹ sunt vnū in ꝟtute spi=
ratiua aut ꝙ vna ꝛ eadē ꝟtute spiratiua spirēt
spm̄ sctm̄ q̃uis ꝛ ista vera sint. Sꝫ sensus ꝓpri⁹
est ꝙ pr̄ ꝛ fili⁹ sunt vnū ꝑncipiū qd ꝓducēs vel
spirās spm̄ sctūm. Et cum aliq q̃rūt quod ē hoc
vnū ꝑncipiū spirās:rn̄dem⁹ ꝙ pr̄ ꝛ filius. nā vt
sup̄ dictum⁹:i hm̄oi ꝓpositione illd ꝑdicatū.vnū
ꝑncipiū:supponit ꝓ duab⁹ ꝑsonis simul. nec ali=
qd incōueniēs ē ꝙ plures ꝑsone diue dicātur eē
vnū ꝑncipiū cū sint vn⁹ de⁹ vn⁹ dn̄s ꝛ sic ō mul
tis simili⁹. ¶ Ad illud aūt qd aliq obiciunt ꝙ si
pr̄ ꝛ fili⁹ sunt vnū ꝑncipiū spūs sct̄i seqtur ꝙ sint
hoc vnū qd ē pat vl' hoc vnū qd ē fili⁹ qd tm̄ est
falsū:rn̄det. S. Tho.pᵃ.p.q.36.ar.4°.ad.4ᵐ.
ꝙ in tali ꝓcessu ē fallatia figure dictionis a ꝯfu=
sa suppositione ad determinatā. nā illud ꝑdica=
tū.s.vnū ꝑncipiū:nō hēt determinatā suppositio
nē ſꝫ ꝯfusā ꝓ duab⁹ ꝑsonis simul. Nec valet qd
aliq ꝯ hoc dicūt ꝙ nūq ꝑdicatū tenef ꝯfuse tm̄:
nisi ꝑcedat a pte sbi signū vniuersale vel aliqd
syncathegoreuma. Tū qꝛ illud nō est vlr verū.
nā ꝛ noiales dicūt ꝙ in ꝓpositione ō sbo copu=
lato:ꝑdicatū tenef ꝯfuse tm̄.qd ꝯtigit i nr̄a pro
positione. Nec iteꝝ valet qd obiciūt vlteri⁹ ꝙ
.s.a termino supponēte ꝯfuse tm̄:debꝫ fieri descē
sus disiūcti q tm̄ fieri nō pt ab illo ꝑdicato vnuꝫ
ꝑncipiū.hoc in quā nō valet. Tū qꝛ nō ē vlr veꝝ
ꝙ a termino supponēte ꝯfuse tm̄ fiat semꝑ descē
sus ita vt ꝓpositio redaf vera ꝑ aliq.nā ſm an
tiqs noiales aliqn termin⁹ cōmunis supponit cō
fuse tm̄ mobilit ꝛ aliqn imobilr.sicē i illa ꝓpositio
ne porphirij plures hoies sūt vn⁹ hō.nō.n.ab il
lo ꝑdicato vn⁹ hō:pt fieri descēsus vt redaf ve
ra ꝓpositio ꝓ aliq vno hoie.nā nō seqtur. ergo
plures hoies sūt hic vn⁹ hō:vl' ille vn⁹ hō et sic
ō ceteris disiūctī. Tū ēt qꝛ nō oīes regule dia
leticoꝝ verificari posūt i diuis sicē nec phicoꝝ. Et
ꝙ in ꝓposito nr̄o nō hēat locū regula illa a ter=
mino supponēte ꝯfuse tm̄ fiat descensus disiūcti
etiā si vlr vera eēt i ꝓpositionib⁹ q̃ de creaturis
formātur:rō est.qꝛ eiuscemodi descēsus necessa
rio exigit ꝙ forma vl' nā q̃ īportaf ꝑ terminum
cōmunem sub q fit descēsus:sit multiplicabilis et
alia ꝛ alia in pluribus inferioribus ad quos de=
bet fieri descensus. Cum enim dicatur omnis ho
mo est animal:nisi quilibet homo singularis ha
beret propriam humanitateꝫ indiuidualiter di
stinctam a ceteris hominibus:nullo modo pos
set termin⁹ homo in sbo positus:ꝯfūdi ꝛ distri
bui per descēsum ad sua inferiora. nā dato pro

impossibili ꝙ vna ⁊ eadem humanitas numero inq̃ʒ ad oīa sbalia ⁊ accītalia esset i oīb⁹ hoīb⁹: nō posset fieri distributio dicēdo iste ⁊ ille homo: cū oēs essēt idē īdiuiduū ⁊ ꝑ ꝯñs null⁹ posset fieri descēsus nec copulatiue nec disiūctiue nec copulati nec disiūcti. Cū aūt forma ipōtata ꝑ nomē ꝓncipiȷ spirātis spūm sctm̄ sit vna oīno eadē numero. s. vis spiratiua non multiplicabilis nec diuisibilis aut alia ⁊ alia in pluribus suppositis: seq̄t ꝙ in ista ꝓpositione pr̄ ⁊ filius sunt vnū ꝓncipiū spūs sancti: nō possit fieri i descēsus vllo modo ab illo ꝓdicato. s. vno ꝓncipio supponēte ꝯfuse tm̄ cū nō sint plura huiuscemodi ꝓncipia singularia sed vnū tm̄. et ꝑ ꝯñs ꝙ hic locū nō habeat regula nominaliū vel sophistarū. Sed ⁊ vlteri⁹ ex abūdāti dicim⁹ ꝙ in ista ꝓpositione pat̄ ⁊ fili⁹ sunt vnū ꝓncipiū spūs sancti: potest dari aliq̄s descēsus sub ꝓdicato sic dicēdo. ergo pr̄ ⁊ fili⁹ sunt hoc vnū ꝓncipiū qd̄ est generās vel hoc vnū ꝓncipiū qd̄ est spirans vel hoc vnū ꝓncipiū qd̄ est creās ⁊ sic de ceteris inferiorib⁹. ⁊ talis esset bonus descēsus cū reddat̄ loqutio vera pro vna pte. nam pr̄ ⁊ fili⁹ sūt hoc vnum ꝓncipium spūs sancti quod est spirans.

¶ **Secūdo.** Notādū est ꝓ intellectu 2ᵉ ꝯclusionis ꝙ cū reduplicatiua. inq̃ʒ dicat cām inherētie ꝓdicati cū sbo: si ꝯsideret̄ act⁹ spirationis simplicit̄ et absolute: nō est ꝓpria loqutio spūs sctūs procedit a pr̄e ⁊ filio inq̃ʒ sunt vnū. nā vnitas pr̄is ⁊ filȷ nō est causa formalis ꝙ spirēt spm̄ sctm̄. sʒ huiꝰ formalis causa est vis spiratiua. ideo eniʒ pat̄ ⁊ fili⁹ spirāt spm̄ sctm̄ qꝛ hūt v̄tutē spiratiuā. Si vero ꝯsideret̄ spiratio ipa quātū ad moduʒ intrīsecū quē habet i se. s. est act⁹ vn⁹ ⁊ simplex eque pfect⁹ a pr̄e ⁊ filio ⁊ ꝙ ꝓncipiū formale spirationis est vna oīno vis spiratiua in pr̄e ⁊ filio: sic loqutio est vera ⁊ ꝓpria spūs sanct⁹ ꝓcedit a patre ⁊ filio inq̃ʒ sūt vnū. nā rō formalis ꝓpt̄ quā act⁹ spirationis est vn⁹ ⁊ simplex ⁊ eq̄ pfect⁹ a pr̄e ⁊ filio: ē qꝛ in vtroq̄ʒ ꝓncipiū formale qd̄ ē vis spiratiua est vnū in q̄ pr̄ ⁊ fili⁹ ꝯueniunt ⁊ sūt vnū. nō enī a duobus suppositis posset vn⁹ ⁊ simplicissim⁹ act⁹ ⁊ eq̄ pfecte ab vtroq̄ʒ ꝓcedere: nisi i vtroq̄ʒ duorū suppositorū esset vnuʒ omnino formale pncipium talis act⁹ i q̄ supposita duo ꝯueniunt ⁊ essent vnū. et isto 2° modo accipit. S. Tho. actū spirationis cū dicit ꝙ spūs sanct⁹ ꝓcedit a pr̄e ⁊ filio inq̃ʒ sunt vnum.

¶ **Tertio.** Notādū ē ꝙ licet termini reduplicatiui vt inq̃ʒ. s'm qd̄. ⁊ similes dsignēt cām ihere̅tie ꝓdicati cū sbo ⁊ hui⁹ rōne appellētur cōditio ꝓdicati: semp tn̄ apponūtur sbo ⁊ sbm replicāt si recte et ꝓprie collocent̄ ꝓut phs docet ꝑmo pos̄t. Et qꝛ causa q̄ ꝓdicatū iheret vel ꝯuenit sbo pt̄ esse s'm oīe gen⁹ cārū: ideo reduplicatiua pt̄ replicare sbm inq̃ʒ ad oīe gen⁹ cause prout. S. Tho. deducit 3°. li. sen. d. xⁱ. q. pᵃ. ar. p°. sub. ar. p°. ⁊ nō solum causas sʒ ⁊ accidētia ⁊ ipm̄ sbm ⁊ naturā ei⁹. naʒ omnia possūt ēe rō inherētie ꝓdicati cū sbo ꝓut ibi. S. Tho. exēplificat. vn̄ mirabile ē ꝙ q̄dā leuiꝰ q̄dā imaginatiōe ꝯcepti: redarguere moti sunt distictionē quā. S. Tho. i hac materia facit dicēs ꝙ si attēdat̄ virt⁹ spiratiua. spūs sctūs ꝓcedit a pr̄e et filio iq̃ʒ sūt vnū in illa. sʒ si cōsideret̄ supposita spirātia: sic spūs sctūs procedit a patre ⁊ filio iq̃ʒ sunt plures. argumētāt̄ siq̄dē illi hoc modo. Si reduplicatiua iq̃ʒ: posset referri ad suppositū ⁊ ad v̄tutē: cū v̄t⁹ sit in supposito ⁊ ea q̄ sunt i supposito ꝓdicētur ꝓ supposito denominatiue vel essētialit̄: eēʒ ꝯditio ꝓdicati et sbi. qd̄ est ꝯ phm̄ ꝑmo pos̄ dicētē. reduplicatiuū in ꝓpositionib⁹: ad ꝑmā extremitatē esse ponēdū nō ad mediū. Sʒ certe isti i sua imagiatione fallūt̄. Primo qꝛ ph⁹. vbi allegat̄ nō dicit reduplicatiuū esse ponēdū ad ꝓdicatuʒ tanq̄ʒ ad illd̄ qd̄ reduplicat̄ imo hoc ibi expsse negat. Tuʒ ex eo ꝙ dicit reduplicatiuū nō ēe ponēduʒ ad mediū. nā mediū in sylogismis ꝑme ⁊ 2ᵉ figure ꝓdicatū ē. In ꝑma siq̄dē: minoris ꝓpositiōis: in 2ᵃ vero figura: maioris ⁊ minoris. Cū ex exēplis q̄ phs ibi iducit. sunt. n. sylogismi i ꝑma figura in q̄bus id qd̄ reduplicat̄: sbm ē maioris ꝓpositionis cui⁹ reduplicatio sit locata a pte ꝓdicati. et forte ꝓpt̄ huiōi locationē ph⁹. dicit reduplicatiuū esse ponēdū ad ꝑmā extremitateʒ. vel forte phs vocat ibi maiorē ꝓpositionē sylogismi primā extremitatē. Verū ē ꝙ expositorū aliq̄ textū illū exponūt sic. ꝙ reduplicatiuū ad ꝑmā extremitatē ē ponēdū: nō q̄si ꝑma vel maior extremitas reduplicet̄: sʒ qꝛ est illud ad qd̄ reffert̄ reduplicatio tāq̄ʒ rō vel determinatio ei⁹ inq̃ʒ dicit cām inherētie ꝓdicati cū sbo. Sed licet ista vera sint: nō tn̄ ista expositio videt̄ esse ad mētem phi vbi allegat̄. nā intētio phi nō est ibi docere quā vī hēat dictio reduplicatiua ⁊ ad qd̄ reffera̅t vl̄ ꝙ cāʒ aut rōnē designet ꝓdicati vt satis apparet ex verbis eius. Sʒ intendit dare regulam ꝙ in sylogismis: dictio reduplicatiua non sit ponenda vel locanda ad mediuʒ ita ꝙ reduplicet medium. Ideo dicit ꝙ in hoc sylogismo. bonuʒ est disciplina inq̃ʒ bonum. Et iusticia est bonū. ergo iusticia est disciplina inq̃ʒ bonum. si re

duplicatio apponeretur medio dicendo iusticia est bonũ inq̄ʒ[m] bonũ esset falsum ꝛ nõ intelligibile. vbi expresse patet ꝙ pħs loquit̃ de positione reduplicatiua ad illud qđ reduplicat̃. qđ tamẽ fm dialeticos nũq̄ʒ est p̄dicatũ prop̄e loq̄ndo. Secũdo falluntur illi ꝛ deficiunt in sua argumẽtatione. nã in p̄dicta ꝑpositione. pat̃ ꝛ filiuo inq̄ʒ[m] plures spirãt spũm sctũm: reduplicatio q̄ʒuis reduplicet supposita quãtũ ad aliqđ quod in eis est: nõ tamẽ desinit esse ꝯditio seu determinatio p̄dicati cũ dicit rõnem inherẽtie aut conuenĩetie p̄dicati cũ sbõ. denotat enĩ reduplicatio inq̄ʒ[m] ꝙ spirare spũm sctũm ꝯueniat pr̃i et filio ea rõne q2 sunt plures. vñ non poterũt ipsi rõnẽ differẽtie assignare quare reduplicatio cũ dicitur inq̄ʒ[m] plures: sit ꝯditio sbi. ꝛ cũ dicit̃ inq̄ʒ[m] vnũ sit ꝯdĩno p̄dicati. ꝯcedũt enim isti hãc propositionẽ. pat̃ ꝛ filiꝰ inq̄ʒ[m] sunt vnũ: spirãt spũm sctũm. nã in ista propositione sicut ꝛ in p̄ma: reduplicatio ad sbm ponit̃ ꝛ illud reduplicat. et si in ista ꝑpositione vt illi dicũt reduplicatio respectũ habet ad causam vel rõnem ꝑpt̃ quã spirare spũm sctũm qđ est p̄dicatũ ꝯuenit patri ꝛ filio: ita ꝛ in p̄ma. nã sicut in ista vnitas virtutis spiratiue denotat̃ in reduplicatione pro causa: ita ꝛ in p̄ma pluralitas suppositoꝝ. nec enĩ i ista ꝑpositione. pr̃ ꝛ filiꝰ inq̄ʒ[m] sunt vnũ: vnitas spiratiue ꝟtutis debet cõnumerari a parte p̄dicati magis q̄ʒ pluralitas suppositoꝝ in ista. pat̃ ꝛ filius inq̄ʒ[m] sunt plures: spirãt spũm sctũm. qm̃ sicut pluralitas suppositoꝝ est in pr̃e ꝛ filio: ita ꝛ vnitas ꝟtutis spiratiue. Et si ptendũt dicere ꝙ reduplicatio cũ designet causam cõuenĩẽtie p̄dicati ad sbm respicit formã ac ꝑ hoc vnitatẽ virtutis spiratiue nõ supposita: ptꝫ ex sup̄ dictis falsum esse eoꝝ motiuũ. qm̃ terminꝰ reduplicatiuꝰ: qđcũq̄ʒ genꝰ cause põt designare. vt cũ dicit̃. homo fm ꝙ est cõpositꝰ ex cõtrarijs ẽ corruptibilis: designat causaꝫ materialẽ. cũ dicit̃. homo fm ꝙ est rõnalis ẽ ad imaginẽ dei: designat causam formalẽ. cũ vero dicit̃ homo fm ꝙ ẽ capax beatitudinis est imortalis: designat causam finalẽ. cũ dr̃ homo fꝫ ꝙ est agẽs assimilat sibi passum effectiue designat causã efficiẽtẽ. cũ dicitur suppositoꝝ inq̄ʒ[m] supposita: sunt actꝰ ꝛ opatiões designat suppositũ. et hoc generalit̃ ab oĩbus ꝯcessũ ẽ ꝙ termini reduplicatiui possunt respicere ꝛ dsignare quãcũq̄ʒ cãm ꝛ suppositũ ꝛ nãꝫ ꝛ etiã ipsa accidẽtia. Et p̄terea pluralitas nõ minus dicit rõnẽ formalis cause q̄ʒ vnitas ptꝫ igit̃ ex oĩbꝰ sup̄dictis ꝙ leui ne dicã falsa imaginatione ducti sũt q̄ istã ꝑpositionẽ cẽ negandã dicunt. pr̃ ꝛ filiꝰ inq̄ʒ[m] sunt plures: spirãt spũm sanctũ. vel istã spũs sctũs ꝑcedit a pr̃e ꝛ filio iq̄ʒ[m] sunt plures: ꝑpt̃ nãm reduplicationis modo exposito. Alij sunt q̄ vtrãq̄ʒ istaꝝ ꝑpositionũ negant ꝑpter aliã rõnem. q2 s. nichil vnũ vt vnũ simplex: causat̃ vel emanat a duobꝰ imediatis sibi inq̄ʒ[m] duo sunt: fm vnũ modũ causalitatis vel emanationis: q2 aliter: causatũ esset simplicius causa. Cũ aũt spũs sctũs sit vnũ q̄d simplicissimũ: non pt̃ dici vt istis videt̃: ꝙ procedat a patre ꝛ filio ab vtroq̄ʒ imediate ꝛ fm vnũ modum emanationis inq̄ʒ[m] sunt plures. Sꝫ ad hãc rõneꝫ rñdet. S. Tho. opus. 9°. i rñsionibꝰ ad articulos. cviij. rñsione. 25. ꝙ rõ nõ valet. q2 similitudo effectꝰ. ad cãm agẽtem vel dissimilitudo attẽdit̃ fm formã q̄ agẽs agit. vñ q2 pat̃ ꝛ filius spirãt ꝑ potẽtiã spiratiuã q̄ est vna oĩno in vtroq̄ʒ: p̄dicta rõ non ꝯcludit. Jdẽ in sentẽcia respõdet. p̄°. sen. d. xj. ar. p̄°. ad. 7[m] Et õ po[a]. dci. q. vel materia. 10[a]. ar. 4°. ad. 19°. Alij vero illã ꝑpositionẽ dicũt esse in ꝑpriã ꝛ nõ ꝯueniẽtẽ ꝑposito ex alio motiuo. dicũt enim ꝙ ista ꝑpositio. pater ꝛ filiꝰ inq̄ʒ[m] plures sunt spirãt spũm sctũm: nõ verificat̃ nisi q2 spũs sancti ꝑcessio: vocatur processio ꝑ modũ volũtatis. q̄ denominatio est ab extriseco. nã vt dicũt nõ ꝑpter aliud sic nominat̃: nisi q2 hẽt similitudinẽ ad ea q̄ ꝑcedũt i creaturis a volũtate in hoc ꝙ est a pluribꝰ. Ex quo sequit̃ fꝫ istos ꝙ illa reduplicatio inq̄ʒ[m]: nõ notat cãm vel rationẽ a parte rei sꝫ q̄ʒ[m] ad quid nominis vt sit sensus. spũs sctũs ꝑcedit a pr̃e ꝛ filio inq̄ʒ[m] sunt plures. i. ea rõne. processio spũs sancti denoĩatur ꝑ modũ volũtat̃: q2 ẽ a pluribꝰ. s. a pr̃e ꝛ filio. Sꝫ re vera motiuũ istoꝝ falsum ẽ. nõ. n. ꝑpt̃ dnoĩationẽ. i. q2 processio spiritꝰ sctĩ denoĩatur ꝑ modũ volũtatis. ideo spiritꝰ sctũs dr̃ ꝑcedere a pr̃e ꝛ filio iq̄ʒ[m] sũt plures imo magis ecõtra. q2 enĩ spũs sctũs ꝑcedit a pr̃e ꝛ filio iq̄ʒ[m] sunt plures: ideo dr̃ ꝑcedere ꝑ modũ volũtatis ꝑut. S. Tho. dducit i hac distictione ꝛ latiꝰ q̄ʒ alibi õ po[a]. q. 10[a]. ar. 2°. ad. xj[m]. vnde ratio istorum non concludit.

Quarto. Notandũ est pro verificatione harũ ꝑpositionum. Spũs sctũs ꝑcedit a pr̃e ꝛ filio vel pr̃ ꝛ filius inq̄ʒ[m] plures spirant spũm sctũm: ꝙ emanatio vel ꝑcessio volũtat̃ nõ hẽt ex sua rõne formali ꝙ sit a pluribus suppositis sicut patet in angelis et in nobis q̄ʒuis sit a voluntate non sine intellectu et mediante verbo. Sed habet illud processio vel emanatio spiritus sancti: secundum ꝙ est diuina. nam vt deductum fuit in precedenti

q̄stione in deo nõ solū dicēs xbū sed ⁊ ipm verbum est suppositum p se subsistēs ⁊ psona. et per cōsequēs verbū ⁊ dicēs verbuʒ: sunt due psone realiter adinuicē distīcte. s. pr̄ ⁊ filiꝰ a quibꝰ mutuo se diligētibus pcedit amor qui est spūs scūs ¶ Sed aduertēdū q̄ nō sufficit ad veritatē illarū reduplicatiuaꝝ ppositionū: q̄ spūs scūs pcedat a pluribꝰ. sed reduplicatio exigit q̄ procedat ab eis pluribꝰ ea rōne qua sūt plures. Propter qđ vlteriꝰ ꝯsiderandū est q̄ qꝛ spūs scūs pcedit a pr̄e ⁊ filio vt amor q̄ mutuo se amāt: habet ex rōne sue pcessionis q̄ sit vnio ⁊ nexus eoꝝ. nā amor put Dionisius dicit. 4°. ca. de. di. nominibꝰ est vis vnitiua mutuo se amātiuʒ. qꝛ . s. facit amatū esse in amāte ⁊ ecōuerso. ideo pᵃ. Jo. 4°. dicit̄. qui manet in charitate: in deo manet ⁊ deꝰ in eo. Et Augꝰ. 4°. ꝯfessio. ait. bene q̄dā dixit d̄ amico suo: dimidium anime sue. vnio aūt vel nexꝰ nō est vnius ſʒ duoꝝ vel plurium. vñ Augꝰ dicit. 8°. d̄ tri. q̄ amor ē q̄si iunctura q̄dam duo aliq̄ copulās vel copulare appetens amantē. s. ⁊ amatū. ⁊ licet nō oīs amor sit vnio ⁊ nexus duoꝝ suppositoꝝ ⁊ si sit duaꝝ reꝝ: amor tamē amicitie d̄ q̄ loquimur in p̄senti vnio ⁊ nexus est duoꝝ suppositoꝝ. Ex quo sequit̄ q̄ spūs scūs inq̄ᵐ pcedit a patre ⁊ filio vt amor vtriusq̄ q̄ pcedat vt nexꝰ ⁊ vnio vtriusq̄ ⁊ p cōsequēs q̄ pcedat ab eis inq̄ᵐ sunt plures ⁊ distīcti. ita vt reduplicatio inq̄ᵐ: designet pluralitatem pr̄is ⁊ filij: esse rōnē pcessionis spūs scti nō absolute: ſʒ quātū ad hoc solū qꝛ procedit vt amor vniēs ⁊ nectēs pr̄em ⁊ filiū. sicut amātē ⁊ et amatū. eo q̄ vnio ⁊ nexus nō possunt esse vniꝰ sed duoꝝ vel pluriū. nō eni vnꝰ inq̄ᵐ vnus: sibi vnit̄ ſʒ est idē sibi. Eādē sententiā tenet. S. Tho. de poᵃ dei. q. 10ᵃ. ar. 2°. ad. 15ᵐ. Et ista est mens. S. Tho. sic manifeste apparet vbicūq̄ istam ppositionē ꝯcedit. vñ ⁊ in opus. s̄ allegato dicit q̄ spūs scūs s̄m rōnem sue pcessionis: reqrit i his a q̄bus pcedit distinctionē qꝛ pcedit vt nexus duoꝝ ita vt verū sit dicere q̄ spūs sanctꝰ procedit a patre ⁊ filio inq̄ᵐ sunt plures psone eo q̄ est amor vniens qui nō est nisi pluriū. et qꝛ vnit et facit illos plures esse vnū p consonātiā amoris: iterū dici pōt q̄ inq̄ᵐ pcedit vt amor vniens: est a patre ⁊ filio prout sunt vnū per amorem. Nec est inconueniēs q̄ amor inq̄ᵐ ē vnio mutuo se amantiū: reqrat vtrūq̄ ⁊ q̄ sit duoꝝ ⁊ q̄ sit eoꝝ vnitorum. Et hoc expresse innuit. S. Tho. primo libro sentētiaꝝ distinctione. 10ᵃ. ar. 3°. Aduertēdum tamē q̄ in hac ppositione pater ⁊ filius spirāt spiritum sanctum inq̄ᵐ plures reduplicatiua nō tenet̄ prope causaliter ⁊ formaliter. non enim est sensus q̄ rō formalis q̄ spūs sanctꝰ pcedit a patre ⁊ filio vt amor ⁊ vt nexꝰ amboꝝ: sit ipsa dualitas vel pluralitas. ſʒ q̄ reqrit pluralitatem suppositoꝝ eo q̄ sit nexꝰ ⁊ vnio q̄ semp est duoꝝ aut pluriū ita q̄ reduplicatiua designet magis ꝯditionē subiecti respectu p̄dicati q̄ʒ rōnē formalem inherētie p̄dicati cū subiecto. ad qđ facit q̄ cū dicitur pr̄ ⁊ filius spirant spūm sctūm inq̄ᵐ sunt vnū vel inq̄ᵐ sunt plures: nō accipit̄ vnitas vel pluralitas abstracte: sed vt in supposito. Et p hoc notabile poterunt solui multa argumēta q̄ pcedūt quasi. S. Tho. concedēdo p̄missaʒ ppositionē: assignaret p causa formali pcessionis spiritus scti ipsam dualitatem vel pluralitatē suppositoꝝ quod nō ē verū. Sed aduertēdū est q̄ licet sctūs Tho. cōcedat hanc ppositionē spūs sanctꝰ pcedit a patre ⁊ filio inq̄ᵐ sunt plures: nullo modo ꝯcedit q̄ pcedat ab eis inq̄ᵐ sunt duo seu plura p̄ncipia. nec q̄ pater ⁊ filius sint duo p̄ncipia spiritꝰ sancti sicut patet in locis sup̄ allegatis p p̄ma ꝯclusione Aliud est. n. dicere q̄ spūs sanctꝰ pcedit a pr̄e ⁊ filio tanq̄ a duobꝰ suppositis. et aliud q̄ pcedit ab eis tanq̄ a duobꝰ p̄ncipijs. nam p̄mū ē verū ⁊ ꝯcedēduʒ 2ᵐ vero est erroneū ⁊ dānatū i cōcilio Lugdunēsi de. su. tri. et fi. catho. libro. 6°. Sciēdū p̄terea q̄ sanctus Tho. p̄mo. li. sen. dis. xj. ar. 2°. videt̄ in p̄missa ppositione accipere reduplicatiuā inq̄ᵐ: nō reduplicatiue sed expositiue vel ꝯcōmitatiue. ait eniʒ sic. sili inq̄ᵐ. dicat ꝯditionem agētis vel opantis: sic procedit spūs sanctus a patre ⁊ filio inq̄ᵐ sunt plures ⁊ inq̄ᵐ sunt distīcte p̄sone. quia ab eis pluribꝰ ⁊ distīctis procedit. hec ille. sed in p̄ma pte et in opusculo nono locis s̄ allegatis. reduplicatiuā accipit reduplicatiue inq̄ᵐ. s. dicit rōneʒ inherentie vel conueniētie p̄dicati cum s̄bo sumptam ex conditione quadam subiecti que in eo requiritur respectu p̄dicati prout dictum est.

Quantū ad articulū 4ᵐ respondēdū est ad obiectiones aduersarioꝝ. Ad argumentū Gregorij contra primam ꝯclusionē patet respōsio p ea q̄ dicta sunt in p̄mo notabili. ¶ Ad argumēta contra 2ᵃᵐ conclusionem. Ad primum negatur antecedens. Et cum dicit se illud alias probasse: dicitur q̄ alias patuit scilicet. 7ᵃ. distinctione se illō minime pbasse nec recte opīatū fuisse ¶ Ad. 2ᵐ. dicitur q̄ si vnitas ⁊ pluralitas acci-

piant absolute τ formaliter prout .s. intelligunt abstracta a reb⁹ sicut arguens videt sentire: conceditur totũ argumentũ. nec aliqd ɔcludit ꝯ sanctũ Tho. qui accipit vnitatẽ τ pluralitatẽ cũ rebus substractis quẽadmodũ τ vnitas τ termini numerales accipiũtur in diuinis. vñ cũ dicit pater τ fili⁹ inq̃ꝫ vnũ vel inq̃ꝫ plures spirãt spiritũ sanctũ: vnũ nõ significat vnitatẽ formaliter sed vnũ pncipiũ vel vnã virtutẽ spiratiuã. et plures nõ significat pluralitatẽ formaliter: sed plures psonas. et ita diuisio aut indiuisio: nõ ponit a .S. Tho. ratio formalis spirationis sed res indiuisa aut res plures distincte. ¶ Ad .3m. negat antecedẽs q̃ꝫ ad scdam ptẽ .s. q accidit pri q sibi in spirãdo filius sit vn⁹ vel ab eo distinctus: imo pse τ necessario cõsequit put .S. Tho. inqt pmo libro sen. d. xj. q. pª. ar. pº. ad vltimũ. Et pª. p. q. 36. ar. 2º. ad. 6m. et. ar. 4º. in. so. pncã. et ad primũ. nõ eni spũs sctũs pcederet a pr̃e τ filio pfecte: nisi pr̃ τ fili⁹ sibi inuicẽ eẽnt vnum et plures put declaratũ est in. 3º. et. 4º. notabili. ¶ Ad 4m. dicit pmo ad antecedẽs q si intelligat de ptinentib⁹ formaliter τ intrĩsece ad spirationẽ: verum est. sed tñ aliqd extrĩsecũ fm apprehẽsionẽ nram habet spiratio in filio: quod non habet in patre .s. psonã filij pducẽtẽ. Dicit .2º. q ɔña nõ valet. nulla eni rõne sequit. si spiratio fm se totam sit in pr̃e τ fm se totã sit in filio: q ideo concordia nõ est de rõne hui⁹ pncipij. vñ videt arguẽs imaginari q inter pr̃em τ filiũ sed spirãdũ dicat esse cõcordia q̃si ɔcordent in eo q vterq̃ ponit aliqd sibi ppriũ. q̃ imaginatio rudis est τ ridẽda. ¶ Ad .5m. ɔcedimus totaꝫ deductioneꝫ nec militat ꝯ sctũ Tho. nisi velit ide inferre q pcessio spũs scti vel ipsa spiratio nõ sit a pr̃e τ filio tanq̃ꝫ a pluribus: quod minime seq̃ret. nõ .n. prout sctũs Tho. dicit in locis preallegatis ad 3m. iõ spirano ẽ a plurib⁹ .s. a pr̃e τ filio: q2 nõ totalit τ pfecte sit a q̃libet eoꝝ: sꝫ q2 q̃cq̃d ẽ a pr̃e: necesse ẽ esse a filio si nõ repugnet sue ppzietati. Et p hoc ptꝫ respõsio ad. 6m. et. 7m. et. 8m. oĩa eni ista argumẽta procedũt ex falsa τ rudi imaginatione arguẽtis q̃si per hoc q spiratio dicit esse a pluribus: dicatur q a q̃libet hẽat aliqd qd nõ habet ab alio vel q nõ eodeꝫ modo pcedat a patre τ filio qd esset absurdũ. ¶ Ad argumẽta Herria ꝯ eãdẽ ɔclusionẽ dicit q si itelligit spũm sctũm pcedere a pr̃e τ filio tanq̃ꝫ a duob⁹ suppositis pducẽtib⁹ prout ex xbis ei⁹ satis apparet: oĩa ɔcedimus τ sententiã scti Tho. tenet ac pbat. Si aũt itelligat de duob⁹ pncipijs formalibus put aliq voluũt sentire qd certe nõ apparet ex dictis ei⁹: nichil ɔcludit. ¶ Ad pmũ Scoti dr̃ falsũ eẽ q pr̃ in aliq pori pcedat filiũ neq̃ tpe nec natura. illa aũt signa originis q̃ arguẽs chimerizat ficticia sunt τ vana. ¶ Ad. 2m. negatur ɔña. ratio .n. q̃ spũs sctũs nõ põt pcedere a solo pr̃e excluso filio: nõ ẽ q2 pr̃ recipit aliqd a filio. imo ecõtra ratio illi⁹ est q2 fili⁹ accipit a patre p generationẽ omnẽ pfectionẽ quã pr̃ hẽt τ generaliter omnẽ potẽtiã τ oĩe qd est in pr̃e nisi repugnet filiationi. Ex q̃ sequit q fili⁹ habeat eandẽ vi spiratiuã τ eundẽ actũ spirãdi quẽ pr̃ hẽt. et p ɔñs q spũs sctũs necessario pcedat a filio sicut a pr̃e τ q a pr̃e nõ possit pcedere sine eo q procedat a filio. nõ q a pr̃e minꝰ pfecte aut sufficiẽt procedat sꝫ quia nõ pt procedere a patre: quĩ procedat a filio propter rõnẽ dictã. sic respõdet .S. Tho. ad simile argumẽtũ pmo sẽtẽtiaꝝ. Et pma pte loco supra allegato i rñsione ad .3m Aureoli ꝯ 2am ɔclusionẽ. vñ si ɔña arguẽtis valeret: seq̃ret q pr̃ hẽret a filio paternitatẽ vel q sit pr̃. eo q si nõ eẽt fili⁹: nõ esset pr̃ nec pr̃nitas ¶ Ad. 3m. dr̃ q argumẽtũ nõ est directe ꝯ sctũ Tho. sed ꝯ Ricardũ τ ꝯ Henricũ. qui i hac materia multũ se fundãt sup huiõi ɔcordia. fm doctrinã xo scti Tho. ipsa voluntas eadẽ pr̃is τ filij τ vis eadẽ spiratiua τ act⁹ spirãdi idem: dicitur esse de ratione pricipij pductiui spũs sãcti. ɔcordia aũt nõ ponit a sctõ Tho. tanq̃ꝫ rõ pncipij pductiui sꝫ tanq̃ꝫ ɔñs fm nram apprehensionẽ ex eo q pater τ fili⁹ sunt plures et habent idẽtitatem in pncipijs respectu spũs sãcti. ¶ Ad 4m. et. 5m. ptꝫ respõsio p ea q̃ dicta sunt ad 2m pcedũt eni ex falso supposito q̃si nos dicam⁹ q in pr̃e solo nõ sit volũtas sufficiẽs ad pductionem spũs scti qd est falsũ. nec propt aliquã patris impfectionẽ nõ sine filio producit spũm sãctũ sꝫ propt rõnẽ i respõsione ad 2m assignatã. ¶ Ad. 6m negat minor loquẽdo d amore i diuinis Et ad ei⁹ probationẽ negat assũptũ imo amor pr̃is i filiũ τ filij i pr̃em: terminatur ad sũmũ bonũ. nã pr̃ ẽ sũmũ bonũ et fili⁹ ẽ sũmũ bonũ nec sunt duo sũma bona sꝫ vnũ sũmũ bonũ sic sunt vn⁹ de⁹. vñ nõ est verũ q amor filij sit in pr̃em inq̃ꝫ est pr̃ precise. nec amor pr̃is est in filiũ vt filius est p̃ se sed amor mutu⁹ est in pr̃em τ filium inq̃ꝫ pat τ fili⁹ sũt sũmũ bonũ et rõne deitatis τ rõne cuiuscũq̃ꝫ pfectionis ad rõneꝫ sũmi boni ptinẽtis. distinctio sũt quã arguẽs facit de amore mutuo τ d amore nõ mutuo: fictio q̃daꝫ ẽ nichil hñs xitatis. ¶ Ad. 7m negat ɔña. et ad ei⁹ probationẽ dr̃ sic dictũ fuit ad pmũ argumẽtũ. q signa originis vel nature q̃ arguẽs imaginat

figmēta sūt chimerizātiū. et ideo nō est mirū si fict⁹ & inanis sequat̃ ꝓcessus ex vano fundamēto. imaginat̃ siquidē arguēs ꝙ volūtas in pr̃e & filio vt est volūtas infinita inq̃ꝫm. s. dat ꝑmū actū q̄ est eē & ante secundū actū q̄ est opatio. i. ante actū volēdi: sit pr̄i & filio ꝑncipiū ꝓductiuū actu spūs scti: ꝓ eo ꝙ talis volūtas hēat essentiā dīnam ꝓ obiecto sibi ꝑsentē ꝑ actum intellect⁹ ita ꝙ spūs sctūs ante oīe velle actu: ꝓducat̃ ꝑ volūtatē pr̄is & filij inq̃ꝫm dat esse ꝑ se. ex quo infert ꝙ si spūs sctūs ꝓducat̃ ꝑ volūtatē inq̃ꝫm volēs siue inq̃ꝫm ea pat̃ & fili⁹ diligūt se actu: ꝙ erūt duo spūs scti a pr̄e & filio ꝓducti: vn⁹ ꝑ volūtatē inq̃ꝫm est act⁹ ꝑm⁹. s. dās eē: et ali⁹ inq̃ꝫm est volēs. i. inq̃ꝫm dat actū secūdū q̄ est velle. ¶ Et certe mirabilis ē hec ei⁹ imaginatio ꝑ aera volās tāq̄ ꝑ suo ascēsu euanescēs. quis eīi rectū habēs intellectū nō videat ꝙ huiuō imaginatio repugnet sane doctrine & phoꝝ & theologoꝝ imo & sibi ipsi. naꝫ s̄m verā philosophiā nulla forma siue potētia ex eo dūtaxat ꝙ iformat s̄bm & dat eē tale s̄m actū scdum q̄ est opatio vl' actio: pōt dici ꝑncipiū actiuū siue ꝓductiuū actu sꝫ bene i potētia aut virtualit̃. forma eīi mrātum hēt rōnem ꝑncipij: inq̃ꝫm dat formalit̃ actū. vñ si dat actū ꝑmū q̄ est esse: dr̄ ꝑncipiū essendi: si vero det actū secūdum q̄ est opatio: dicit̃ actu ꝑncipiū agēdi vl' opandi. et ab vtroqꝫ actu s̄bm vl' suppositū i capit dnominationē. sicut ignis ab actu essendi quē dat formaliter caliditas dr̄ esse calid⁹. et ab actu scdo q̄ ē opatio quē etiā formalit̃ dat igni caliditas dicit̃ calefacere. vñ dicere ꝙ ab igne efficiat̃ lignū calidū ꝑ caliditatē ꝓut dat igni primum actū. i. esse calidū & ante oīe calefacere: est dicere ꝙ forma absqꝫ eo ꝙ det subiecto formaliter aliquē actū sit ei ꝑncipiū ꝓductiuū vel effectiuū actu alicui⁹ ꝓducti ꝑ talē actū: quē. s. forma nō dat subiecto. ac ꝑ hoc ꝙ forma sine eo ꝙ det formalit̃ actū ꝓductionis vl' actionis subiecto: sit ei ꝑncipiū ꝓductiuū vel effectiuū actu ei⁹ qḋ ꝓducit̃ ꝑ talē actionē vel productionē qḋ iplicat ꝯdictionē. Sic igit̃ in ꝓposito nostro repugnat vere doctrine & iplicat cōtradictionē ꝙ volūtas ꝑ hoc ꝙ dat ꝑmū actū. i. eē volitiuū ante oīne velle: sit patri & filio ꝑncipiū ꝓductiuū actu amoris. q̄ tamē sine velle ꝓduci non pōt: cū amor ꝓduct⁹ sit termin⁹ amationis que est volitio seu velle ꝓut ex rōne nominis pꝫ. Et certe cū arguēs ꝯcedat spūm sanctū esse amorē ꝓductū: negare nō pōt q̄n aliq̄ productione sit ꝓduct⁹: ꝓductio aūt opatio q̄dā est & act⁹ secūd⁹. ¶ Ad ꝑmā ꝯfirmationē q̄cq̄d sit de ꝓcessu argumētationis nā aliq̄ falsa arguēs i eo assumit & inepta: dr̄ tñ ꝙ ex ꝓcessu nichil ꝯcludit̃ ad ꝓpositū suū. Tū qꝛ vt dictū est: a volūtate ꝓut est act⁹ ꝑm⁹ ꝑ se: nichil ꝓduci pōt. Tū etiā qꝛ ꝓduci magis vel min⁹ libere: nō est volūtati rō ꝑncipij ꝓductiui spūs sancti: cū spirit⁹ sanct⁹ naturalit̃ ꝓcedat a patre & filio q̄uis libere a coactione. ¶ Et certe i ista argumētatione nō bene videt̃ sentire arguens de ꝓcessione spūs scti. nā ex verbis ei⁹ videt̃ ꝙ ipē sentiat ꝙ spūs sctūs ꝓcedat volūtate libera a patre & filio: q̄si pr̄ et fili⁹ possent libere ꝓducere & nō ꝓducere spūm sctūm sicut ipse exēplificat i volūtate nr̄a respectu act⁹ volēdi quē dicit nō esse liberū sed naturalē qualitatē. ¶ Ad secūdā cōfirmationē dr̄ ad ꝑmā ꝓbationē ꝙ assūptū est falsū. imo ab itellectu paterno vt actu itelligēs est: fili⁹ ꝓducit̃. ita ꝙ actualis intellectio sit rō formalis ꝑ modū actionis qua pat̃ geñat filiū. ¶ Ad secūdā ꝓbationē pꝫ respōsio ꝑ supradicta ad ꝑmū & 7m. Ficticia pterea sunt ea q̄ dicit de ꝑmo & scdo obiecto volūtatis dīne. ¶ Ad tertiā cōfirmationē dr̄ ꝑmo ꝙ peccat ꝑ fallaciā accidētis. nā licet amor summ⁹ sit infinit⁹ & ei⁹ obm. s. sūmū bonū sit infinitū: nō inde sequit̃ ꝙ rō formalis obiecti amoris sūmi sit infinitas: sꝫ est ei⁹ rō formalis bonitas sūma & ꝑfectissima. nā si daret̃ linea infinita: nō esset obm sūmi amoris infiniti. & materia ꝑma quodā modo dr̄ infinita sꝫ nō ideo dr̄ esse obm ꝑ se sūmi amoris. rō igit̃ infinitatis nō est rō formalis diligibilitatis. Dicit̃ scdo ꝙ arguēs fallit̃ putās ꝙ. S. T. intēdat paternitatē et filiationē esse obiecta formalia dilectionis qua pat̃ & fili⁹ mutuo se diligūt: pro eo ꝙ dicit ꝙ amor ꝓduct⁹ q̄ est spūs sctūs procedit ab eis quodā modo inq̃ꝫm sūt plures & distincti qḋ habēt formalit̃ a paternitate & filiatione. nō aduertēs ꝙ distictio vel ꝑ̄alitas ponit̃ a. S. D. non ꝓ rōne formali amoris seu dilectionis q̄ pat̃ & fili⁹ se inuicē diligūt sꝫ tanq̄ cōditio mutuo se amātiū amore amicitie: et tāq̄ rō amoris inq̃ꝫm est nex⁹ & vnio q̄ eē nō pōt proprie loquēdo nisi duoꝝ vel pluriū. vñ dualitas vl' pluralitas nō est formalis rō amoris vl' dilectionis inq̃ꝫm dilectio ē. sꝫ summa & ꝑfectissima bonitas licet sit ꝯditio se amātiū amore q̄ est nex⁹ duorū. ¶ Alia vero q̄ arguēs subiūgit in replica eadē: habēt causā deceptionis sue. arguit eīi tāq̄ S. T. diceret ꝙ cū pat̃ & fili⁹ mutuo se diligūt: pat̃ diligit filiū inq̃ꝫm fili⁹ est ꝑ se: et fili⁹ diligit pr̄em inq̃ꝫm est pr̄ dūtaxat. ita vt ipē relationes sint rō formalis diligibilitatis qḋ falsū est. pr̄ eīi et fili⁹ mutuo amore se diligūt: inq̃ꝫm pr̄ est sūmū bonū & fili⁹ ē sūmū bonū. ¶ Ad argumētū Aureoli cōtra. 3am cōclusionē respōdem⁹ ꝙ qꝛ ipē arguēs insufficient̃ & sup̄ficialit̃ vidit scripta. S. D. videt̃ sibi ei⁹ mod⁹ dicēdi insufficiēs & sup̄ficialis. certe ipē iuenisset in ꝓposito sufficientē rōnē dicti. S. T. si legisset accurate scripta ei⁹. 1° s. d. 9a. q. 1a. ar. 2° in corpe. et ꝑma pte. q. 39a. ar. 3° i corpe. et de po° dei. q. 9a. ar. 6a. in cor. et in plurib⁹ alijs locis. Nec valēt impugnationes argu

entie in cōtrariū.nō p̄ma q2 licet adiectiuū significet solā formā significat tamē illā vt inherētē subiecto: secūdū quē modū significādi habet indiuidua ri et numerari ad indiuiduationē et numerationem subiecti sicut et ab eo hēt suppositionē. Nec valet secūda nō cōcesso antecedēte; p̄sia est nulla loquēdo de pluralificatione spirationis ex parte v̄tutis spiratiue eo q2 ipsa determinatio.s.spiratio s̄m se est vna simplex et indiuisibilis in duobus spirātibus. et ideo sub noīe substātiuo sub q̄ significat ipsa forma s̄m se nō pluralificat. si tamē arguēs in cōsequēte intelligat de pluralificatione ex parte suppositorū cōcedit tot' p̄cessus: cōsonat p̄fecto nostre cōclusioni. ¶ Ad argumētū aūt oppositū rn̄sdet. S. Tho. p̄ma pte.q.36.ar.4°.ad.2m q2 cū dr̄ pr̄ et fili' sunt vnū p̄ncipiū spūs sc̄ti: designat vna p̄prietas q̄ est forma significata p̄ namē.hec ille. qd nō est sic intelligēdū q̄si in p̄missa p̄positione sola p̄prietas vel forma q̄ est vis spiratiua importet p̄ nomē principij. naz p̄ut deductū fuit ī in p̄mo notabili ex mēte. S. Tho. cū dr̄ vnū p̄ncipiū: cū forma significata a nomine p̄ncipij importat etiā suppositū in distinctū suppones p̄ duab' p̄sonis p̄ris.s.et filij: sicut cū dr̄ pr̄ et fili' vel tota trinitas sūt vn' de'. Et si dicat si p̄pt̄ vnā p̄prietatē pat' et fili' dicunt vnū p̄ncipiū spūssancti pari ratione p̄pt̄ plures p̄prietates q̄ sunt in p̄re pat' diceret plura p̄ncipia filij.s.et spūs sc̄ti. Respōdet ibi. S. Tho. q2 p̄sia nō seq̄tur. q2 implicaret pluralitas suppositorū dicēda pat est plura p̄ncipia. et intelligēdū ē q2 implicarent plura supposita determinata et ita pr̄ esset duo supposita qd est absurdū. Nec est simile cū dicit pr̄ et fili' sunt vnū p̄ncipium q2.s.implicet vnū suppositū determinatū. naz in singulari numero nomia cōmunia possunt importare suppositū cōmune et indistinctū qd dicit res nature: in pluralitamē nomina nō supponūt p̄ re communi vni' nature cum sit vna tm̄ sed p̄ plurib' singlarib' eiusdem nature. et ideo cū dicit pat' et fili' sunt vnū p̄ncipiū spūs sc̄ti: ly p̄ncipiū importat suppositū indeterminatum. et si diceret pr̄ est plura p̄ncipia: ly p̄ncipia nō posset stare nisi p̄ duob' suppositis distinctis et determinatis qd esset erroneū. vn̄ S. Tho. 3a.parte.q.3a.ar.7°.ad.2m inq̄t. nūq̄ nomē ab aliqua forma imposita: pluraliter dr̄ nisi p̄pter pluralitatem suppositoꝝ. homo enim qui est duob' vestimentis indutus non dicitur duo vestiti; s3 vn' vestitus duobus vestimentis. et q̄ habet duas qualitates dicitur singulariter aliqualis s̄m duas qualitates. et ideo si p̄sona diuina assumeret duas naturas hūanas; p̄pter vnitatez suppositi diceret vn' homo habens duas naturas humanas. hec ille. Et hec de questione sufficiant.

¶ Distinctio.xiij.

Circa tertiam decimaz distinctionem queritur vtrū generatio et p̄cessio spūs sancti: sint p̄cessiones alteri' rōnis: et arguit q2 nō. p̄prietates cōstitutiue filij et spirit' sc̄i nō sunt alterius rationis; ergo nec eorum p̄cessiones. tenet consequētia quia iste et ille idem realiter sunt. antecedens patet. quia tūc fili' et spiritus sc̄tūs essent diuersaꝝ rationum et sic alterius speciei. ¶ In oppositū arguit sic. Si generatio et p̄cessio spūs sancti essent vnius rationis: vtraq3 esset generatio et p̄n̄s spūs sanctus diceret genit' quod est cōtra illud Athanasij. spūs sanct' a patre et filio non fact' nec creat' nec genitus sed procedens. ¶ In questione ista erunt quattuor articuli vt supra.

Quantum ad primum articulū sit p̄ma conclusio q2 p̄cessiones filij et spirit' sancti passiue sumpte: nō distinguunt seipsis formaliter. Hāc conclusionem tenet. S. Tho. in hac distinctione articulo.2° Item de potentia dei.q. vel materia.10.ar.2° ¶ 2a conclusio est q2 gn̄atio filij et p̄cessio spūs sc̄ti; nō distinguitur realiter p̄ hoc q2 vna est p̄cessio p̄ modū nature et intellect': alia vero p̄ modū volūtatis. Hāc cōclusionem p̄bat sc̄tūs Tho. in hac distictione loco p̄allegato. Itē de potētia dei in loco p̄allegato. ¶ 3a conclusio est q2 hm̄oi p̄cessiones distinguitur s̄m ordinem originis. Hāc cōclusionē tenet sanct' Tho. p̄ma sen. vbi sup̄. Itē p̄ma pte.q.27.ar.4° ad p̄mū. Itē de potētia dei vbi sup̄. ¶ 4a cōclusio est q2 generare et spirare nō sunt due res realiter distincte in patre. Hanc cōclusionē tenet sc̄tūs Tho. p̄mo sentē. distin. 37.q.p̄ma.arti.p̄mo. Et p̄ma.p. .q.33.arti.3°.ad.3m. Item p̄mo sentē.d.37.q.prima ar° p̄mo. ¶ 5a cōclusio est q2 spirare et generare differūt ratione. Hāc cōclusionez tenet sc̄tūs Tho. p̄mo sentētiaꝝ. et p̄ma parte vbi supra.

Quantum ad articulū secūdum arguit cōtra cōclusiones. Et q̄dem cōtra p̄mam conclusionez arguit Aureol' multipliciter. Et p̄mo in gn̄ali q2 actiones

et passiones: seipis formalr distiguātur. Primo sic. phus dicit in p̄dicamētis q̄ diversoꝝ generū et nō subalternatim positoꝝ: diverse sunt spēs ꝛ drīe. Et p̄mo posterioꝝ ait q̄ p̄dicamentoꝝ coordinationes: sunt impmixte. Et 2° metha° dicit q̄ drīe dividētes genꝰ: debent esse cētrales et per se ꝑtinētes ad rōnē gn̄is sicut bipeditas per se ꝑtinet ad pedalitatē nō aūt ꝑ accidēs sicut alatū ꝑ accn̄s respiat pedes hn̄s. sed si actio et passio nō habeāt ꝑ se gn̄a ꝛ spēs ꝛ drīas: nullum istoꝝ saluatur. nec eīn diversoꝝ geneꝝ erūt diverse spēs ꝛ drīe. nec p̄dicamētales coordinationes erūt impmixte. nec drīe erūt ꝑ se ꝑtinentes ad rōnem gn̄is si p̄dicamēta hm̄oi nō habeant seipis formalr drīas distinctas quibꝰ sint alterius rōnis: sed oīs alteritas fit ex terminis. ergo impossibile est illud poni. ¶ 2° sic ad idem. Cui cōpetit qđ maius est: potest cōpetere illud quod minus est. sed alteritas rōnis quā habet cōceptus gn̄alissimi: est maxima diversitas. conceptꝰ enī gn̄alissimi sunt p̄mo intellecta ꝛ primo diversa. ꝛ p̄nc maneneo reꝝ omino alteriꝰ nature nullā habentes cōem naturā vt dicit comētator expresse 3° metha°. comen. 10. et 8°. co. 16°. ergo cū actio ꝛ passio seipis formalr habeāt q̄ sint quidā cōceptus gn̄alissimi alterius rationis ꝛ p̄mo diversi: multo fortius seipis habebūt formalr specificas drīas cōstitutivas ꝛ divisivas. que minorē alteritatē important. ¶ 3° sic. phus dicit. 10. metha°. q̄ drīa materialis: nō diversificat spēm. ideo masculinū ꝛ femininū: nō variāt spēm hoīs. sed p̄dicamentū actionis habet in se diversas spēs. alias nō essent ꝑ se p̄dicamenta si spēs nō haberēt. ergo specifica distinctio q̄ reperitur in ipis: nō est materialis solū. et ꝯſiter non est ꝑ terminos q̄nis nō sit nisi in ipīs. ¶ 4° sic. ¶ In nulla natura invenit̄ quod est materiale distinctū ꝛ ꝓprium illi nature: quin repiatur illud quod est formale vt dicit comētator 2°. de aīa comēto. 60. Sed cōceptus gn̄alissimus est quasi materialis ꝛ potentialis: conceptus vero drīaꝝ: formales sunt et qui extrahūtur de potētia cōceptus gn̄alissimi. ergo si in p̄dicamento actionis reperitur ꝑ se ꝛ ꝓprie conceptus gn̄alissimus qui est materialis: multo fortiꝰ reperiētur conceptꝰ drīaꝝ specificaꝝ qui sunt actuales ꝛ formales. ¶ 5°. nā inductive patet q̄ licet actiones aut passiones habeant distinctos terminos vel distincta p̄ncipia: nichilominꝰ seipis formaliter distinguntur. sicut forme alterius rōnis reperiri habent in materijs alterius rōnis. hoc aūt apparet. nam itellectus apprehendēs ꝛ p̄ase sumens rōnem calefactiōis ꝛ albefationis: statī apprehēdit q̄ seipis formalr differūt ꝛ sunt alterius rōnis. ¶ 2° loco arguit̄ ꝓprie contra illam p̄mam ꝯclusionē q̄ gn̄ratio ꝛ spiratio passive sūpte seipis differūt formalr. et p̄mo sic. Quecūq3 aliqua seipis sunt alterius rōnis etiā vbi habēt diminutū eē ꝛ quasi intellectuale: multo fortius seipis distingūtur vbi habēt verū eē ꝛ reale. res quidā sic se videtur habere ad distingui: sicut se habent ad eē. sed sp̄ūs ꝛ verbū dictio ꝛ spiratio in nobis seipis formalr distigūtur ꝑ suas ꝓpas rōnes in q̄bus tamē nō habēt nisi eē diminutū et intētionale ac q̄d fictitiū. mens q̄dam corā se posita in eē conspicuo ꝛ formato: seipā differt ab eadē mente extra se in eē dato ꝛ elargito posita ꝑ vim amoris ꝛ votum. Et patet q̄ iste positiones sunt alterius rōnis poni corā se: ꝛ poni extra se. vn̄ q̄libet expitur ista eē alterius rōnis. et ꝑ ꝯn̄s spirari, quod nichil est aliud q̄3 in eē lato poni: est alterius rōnis a gn̄rari q̄ nihil aliud est q̄3 poni in eē conspicuo ꝛ obiective. a fortiori ergo cū in divinis nō sint ista fictitie ꝛ intentionaliter sicut in nobis s3 realiter ꝛ vere: nō debet mens ambigere quin suis formalibus rōnibus distinguantur. ¶ 2° sic. Nulla res distiguit̄ formalr ꝑ aliquid extrinsecū ab ea: cū oīs res ꝑ suā ꝓpriam realitatē ab oīn alia re distinguatur. sed ꝓductiva p̄ncipia ꝛ termini ꝓductionis sūt extrinseca actioni ꝛ passioni. ergo ꝑ ista nō distiguitur vltimate ꝛ simplr aliqua actio vel passio et ꝯſiter nec gn̄ratio ꝛ spiratio. imo si gn̄ratio et spiratio realr distigūtur: eaꝝ vltimata ꝛ formalis distinctio erit ex intimis earūdē ꝛ nō penes terminos vel p̄ncipia. ¶ 3° sic. Nullum p̄us distinguitur ꝑ posterius: nec causa distiguitur per effectum. sed dato q̄ in divinis essent formales termini: adhuc ꝓcessiones eēnt p̄ores illis. ergo nō distinguerētur penes illos nisi forte inotescēter ꝛ arguitive. ¶ Contra eandē cōclusionē arguunt Scotus Bonaventura et Varro ꝓbando q̄ gn̄ratio ꝛ spiratio seipis formalr distinguātur p̄mo sic. Prima distictiva sūt simplicissima et se totis formalr diversa vt p3 10. metha°. sed gn̄ratio ꝛ spiratio passive sumpte: sunt cōstitutive ꝑsonaꝝ filij ꝛ sp̄s sc̄ti et ꝑ ꝯn̄s distinctive. ergo seipsis p̄mo formalr distingūtur. Cōfirmatur. quia hm̄oi ꝓductiones sunt idem realr qđ relatiōes constitutive. ¶ 2°. ens ꝛ vnū cōvertūtur et ꝑ cōsequēs vnaqueq3 res habet q̄ sit vna res distincta seipā formalr. sed hm̄oi ꝓductiones sunt vere realr in deo. ergo seipis formalr distingūtur. ¶ 3°. vnūquodq3 ꝑ suam rōnem formalē habet

q distinguat ab oīu eo qd nō est de sua formali
rōne. forma eīn est distinctiua ideo sepat ⁊ disti-
guit. sed gñatio in diuinis scipa formalr est gñra-
tio ⁊ spiratio. ergo ex rōnibus formalib⁹ earum
īpossibile ē gñationē eē spirationē etiā quocūq
alio p īpossibile circūscripto. ¶ 4°. Quod est
causa distinctiōis psonaꝝ: videt seipo habere di
stinctionē. Sed Augu. 5°. de tri. ca. 17°. assignat
rōnem quare spūs sctūs ⁊ filius distinguuntur ex
pcessionib⁹ eorūdē dicens q filius pcedit nas-
cendo spūs sanctus vero a patre procedit non
quō natus sed quō dat⁹. Et similr. 15°. de trini.
dicit q ex cognitione ⁊ dilectione in nobis insi-
nuatur hic quedā itelligibilis natiuitatis ⁊ pro-
cessionis distantia. quia nō hoc est cognitiōe cō
spicere: qd appetere vel pfrui volūtate. et ex his
ibidē infert in nobis eē parentē ⁊ prolē ⁊ tertiaz
volūtatē que similia sunt illi sūme trinitati que
est in deo. igr processiōes iste sunt rōnes distin
ctiue psonaꝝ et per ꝯsequēs distinguūtur seip̄is.
¶ 5°. arguit Scotus q illud dictū phi. 5°. phisi.
nō est ad propositū. no eīn motus distigunt pe-
nes terminos: nisi qr forme fluētes sunt eiusdez
rōnis cū termino. et idem dr de via qr fluxus ē
eiusdē rōnis cū terminis formalibus. ¶ Contra
2.am cōclusionē arguit Henric⁹ probādo q ge-
neratio ⁊ spiratio distigant penes formalia pn-
cipia. Primo sic. Spiratio ⁊ gñatio distigūtur
inquātū vna productio habet modū liberū: reli
qua vero modū naturalē. spūs sanctus eīn pro
cedit modo libero ⁊ sm rōnem libertatis: filius
aūt naturalr. sed hāc drīam nō habēt: nisi qr spi
ratio est a volūtate: gñatio vero ab intellectu
seu memoria. ergo hmōi pductiōes distinguūt
penes ista. ¶ 2°. gñatio terminat ad verbum
spiratio vero ad spūm sanctū. sed nō plus filius
haberet rōnē verbi q̄ spūs: nisi quaten⁹ proce-
dit mediāte intellectu: spūs vero nō sed mediāte
volūtate. igr. ¶ 3°. gñatio ⁊ spiratio distigunt
ex hoc q gñatio ex sua formali rōne est produ
ctio assimilatiua: spiratio vero videt eē produ-
ctio inclinatiua. sed hmōi assimilatio ⁊ inclina-
tio nō pōt eis cōpetere nisi quaten⁹ gñatio est
a memoria q̄ est pncipiuz assimilatiuū: spiratio
vero a volūtate q̄ est pncipiū inclinatiuū. ergo
gñatio ⁊ spiratio distigūtur penes principia q̄
sunt intellectus ⁊ volūtas. ¶ 4°. gñatio termi
natur ad cognitionē subsistentē q̄ verbū est: spi
ratio vero ad amorē subsistētē q̄ spūs est. sed cō
stat q hoc nō eēt: nisi gñatio eēt ab intellectu:
spiratio vero a volūtate. emanat nāq amor a
volūtate; cognitio vero ab itellectu. ergo istarū
productionū distinctio: ortū habet ab intellec-
tu ⁊ volūtate tanq̄ a pncipiis pductiuis. ¶ Cō
tra 3.am ꝯclusionē arguit Aureolus sic pbando
q gñatio et spiratio nō distigūtur simplr ⁊ vlti
mate ex hoc q gñatio est a pncipio iproducto:
spiratio vero a pncipio iproducto simul ⁊ a pn-
cipio producto p actum dicēdi. Et pmo arguit
sic. Aut ex ista diuersitate se tenente ex pte pnci
pij: derelinqtur in pductionib⁹ formalis diuer-
sitas rōnis: aut nulla talis diuersitas derelinqui
tur in pductionibus ipis. sed nō pōt dari 2.m q
nulla talis derelinquat qr sm hoc nō sūt pduc-
tiones formalr alterius rōnis in se. hoc autē est
contra veritatē ⁊ dicta sctōꝝ. tūc eīn filius non
habebit rōnem verbi magis q̄ spūs sanctus nec
econtra. Restat ergo vt detur pmū sez q vltra
illam diuersitatē q̄ est ex parte pncipij: relinqua
tur in ipis pductionib⁹ intrinseca alietas ⁊ for-
malis. et per ꝯns suis formalib⁹ rōnibus distin-
guūtur. ¶ 2° sic. Quādo aliqd pticipat pprie-
tatem extrinsecā alicu⁹ ⁊ nō eius rōnem intrin
secam ⁊ formalē: nō dr esse illud pncipalr ⁊ per
pus. vñ participās figurā hoīs vt situalis pictu-
ra: nō dr simplr eē homo: sed magis sm qd ⁊ di
minute pro eo q caret rōnalitate q̄ est formalis
rō hoīs. sed in verbo ⁊ spū sācto se hñt tanq ex
trinseca: q verbū sit ab vno ⁊ spūs sctūs a duo-
bus. tanq aūt intrinsica sunt q verbū cōstituat
in eē relucenti: ⁊ spūs sanctus in eē procedēti. eē
nāq ab vno vel duobus: pōt reperiri in aliis q̄
in verbo vel spū et in alio q̄ in natura intellec-
tuali. eē aūt verbū vel spūm: cōpetit soli nature
intellectuali. ergo si verbū ⁊ spūs in diuinis so-
lum participēt eē ab vno ⁊ eē a duobus: nō par
ticipabūt nisi propetatē extrinsecā verbi ⁊ spūs
nō intrinsecā aut formalē: et p cōsequēs nō erit
in eis racio verbi ⁊ pncipalr spūs cuius oppositū
dicit Damascen⁹ li. pmo. Et Augu. 15°. de trini.
qui dicūt verbū nrm eē diminutū. et verbū dei
pncipalr dici. ¶ 3° sic. A quo hñt eē gñatio ⁊ spi
ratio sm suas cōpletas rōnes: ab eo possūt eē
in ordine ad suā cōpletā distinctionē. cōstat eīn
q distinctio gñationis a spiratione: prosequit
et consequtur eaꝝ rōnes formales cōpletas. sed
gñatio ⁊ spiratio sunt sm suas cōpletas rōnes
sufficiēter ⁊ pfecte a solo patre. eque eīn pfecte
solus pater spirat sicut simul pater ⁊ filius. et si-
militer pfecte gñat. ergo gñatio ⁊ spiratio: pfe
cte distinguūtur in ordine ad solū patrē. et p con
sequēs nō habet gñatio q a spiratione distin-
guatur propter hoc q spiratio est a filio. cum spi
ratio etiam distinguatur a gñatione etiā sm q

est a pr͞e. ¶ 4° sic. ꝗ g͞nratio distinguit͛ a spirati
one hoc est ſm Augu. 5° de trin. ca. 17°. q͛ est a
pr͞e dissimilr̃. est nāq; g͞nratio per modū natiui-
tatis ⁊ spiratio ꝑ modū donatiōis. Et similiter
Damascen⁹ idem testatur li. ꝓmo. ca. 10. dicens
ꝗ filius ex pr͞e est g͞nralr̃: sp͞us sc͞tus aūt ⁊ ip͞e est
ex pr͞e: sed nō g͞nralr̃ sed ꝓcessionalr̃. Anselm⁹
quoq; dicit de ꝓcessione sp͞us sc͞ti c. 3°. ꝗ sp͞us
sanctus q̄ existit de pr͞e ꝓcedēdo. nō est ille q̄ est
de pr͞e nascēdo. Ex q̄bus colligit͛ ꝗ in hoc g͞nra-
tio ⁊ spiratio distingūtur in ordine ad patrē: q͛
sunt a patre dissimilr̃. sed nō sunt a pr͞e dissimilr̃
ex hoc ꝗ vnū est a pr͞e solo: reliquū vero a pr͞e ⁊
filio. illā nāq; habitudinē nō h͞nt in ordine ad so
lum patrē. ergo g͞nratio ⁊ spiratio nō distingun
tur q͛ spiratio sit a genito. Nec valet si dicat͛ ꝗ
in ordine ad patrē distingūtur ex hoc ꝗ sunt ab
eo sub quodā ordine. est eñ verbi g͞nratio ꝓmo
et deinde spiratio saltē ſm nr̃m modū intelligē
di. siquidē hoc nō valet. Tū q͛ tu ponis ꝗ g͞nra
tio ⁊ spiratio distingūtur. ex hoc solo ꝗ g͞nratio
est a patre solo: spiratio vero a patre ⁊ filio. Tū
q͛ ille ordo nō est in re sed tm̄ ſm modū intelli
gendi. distinctio vero g͞nrationis ⁊ spiratiōis in
ordine ad patrē: est ſm rem nō ſm nr̃m modū
intelligēdi. loq̄mur eñ hic de g͞nratiōe ⁊ spirati
one passiua. Tū q͛ a sole ordine quodā ꝓcedit
radius ⁊ calor: nec tn̄ g͞nratio radij dicit͛ dictio
verbi: nec ꝓductio caloris ꝓcessio sp͞us aut spi-
ratio. Restat ergo vt g͞nratio ⁊ spiratio ꝑut sūt
in pr͞e: dissimilitudinē quādā habeāt ⁊ difformi
tatem qua intrinsece distingātur. ¶ 5° sic. Si de
rōne spirationis est ꝗ sit a g͞nrante ⁊ a genito ꝑ
se ⁊ eēntialr̃: de rōne eius est ꝗ sit ab vtroq;
copulati. sed hoc nō pōt dici. q͛ tūc non ꝑfecte
esset a quolibet diuisim. et ſm hoc in ordine ad
quālibet ꝑfecte distinguētur: imo etiā filio circū
scripto inq̄ztum est a pr͞e. ¶ 6°. Illud nō causat
distinctionē spiratiōis: quod accidit ipi spiratio
ni vel spiratori et est extra eius rōnem. sed ex-
tra rōnem filij inquantū spirat: est eē genitū. vn̄
g͞nrari accidit sibi. spirator eñ inquātū spirator:
nō est genitus. alioq̄n pater nō esset spirator. et
iterū sicut filius nō eo quo genit⁹ est creator: sic
nec eo quo genitus est spirator. g͞nrare insuꝑ et
g͞nrari accidunt ꝓncipio spiratiuo. vn̄ nec pr̃ spi-
rat inq̄ātū g͞nrans: nec filius inq̄ztum genitus.
ergo esse a genito nō distinguit spirationē a ge-
neratione. ¶ 7° sic. Si ratio sp͞us ⁊ volūtarie ꝓ
cessionis pro eo saluari dicitur in diuinis q͛ ista
repenītur in ꝓcessione volūtaria repta in crea
turis esse videlicet a duobus q͛ a verbo ⁊ a vo

luntate: oportet consimilē modum ꝓcedendi a
duobus etiā hic repiri. Sed hic nō reperitur. amor
eñ vel eē a volūtate elicitiue ⁊ a verbo tm̄ ter-
minatiue ⁊ tanq̄ a causa sine qua nō ſm ꝗ aliq̄
volunt: vel a verbo quātū ad specificationē ac-
tus: ⁊ a volūtate q̄ntum ad exercitiū eiusdē act⁹
vt dicūt alij. nullū aūt istoꝝ saluatur in diuinis
ergo ꝓcessio ꝑ modū volūtatis nō est in diuinis
ꝓpter cōsimilē modū eēndi a duobus. ¶ 8° sic.
Si spiratio includit in sua rōne vt sit ꝑ se ab ali-
quo genito: aut illud genitū habet tm̄ rōnē pro
ducti in g͞nrali: aut rōnem talis ꝓducti in specia
li videlicet ꝑ g͞nrationē. sed nō pōt poni ꝗ ꝓmū
sufficiat. q͛ ſm hoc caloris productio erit spira-
tio cū sit a radio ꝓducto ⁊ g͞nrato a sole. Si ve-
ro detur 2m: habet͛ propositū. sicut enim in diui
nis est vere g͞nrare ſm propriam rōnem nō q͛ sit
ab vno solo: sic erit ibi spiratio ſm propriā ⁊ for-
malē rōnem nō tantūmō q͛ sit ꝓductio a duo-
bus. ¶ 9° sic. Dualitas q̄ ponit distictionē in ali
qua ꝓductiōe: debet ꝑtinere ꝑ se ad rōnē ꝓnci-
pij illius ꝓductionis. sed nō est sic respectu spira
tionis. q͛ pater ⁊ filius nō spirant inquātū duo
ꝓncipia nec sicut duo spiratores nec ꝑ duas vir
tutes sed quasi oīno vnum. ergo hmōi dualitas
nichil facit. eque eñ spiratio est ab vno ꝓncipio
sicut g͞nratio. ¶ 10 sic. Scd͞m S. Tho. processio
amoris i diuinis nō debet dici g͞nratio. q͛ res in
tellecta in intellectu fit ſm suā similitudinē. q̄ si
militudo pōt dici xbū. cui⁹ silitudis ꝓductio pōt
appellari g͞nratio cū oē g͞nrās g͞nret sibi sile. ꝓces
sio aūt q̄ attēdit͛ ſm rōnē volūtatis: nō ꝯsiderat͛
ſm rōnē similitudinis: sed magis ſm rōnē īpel-
lentis ⁊ mouētis in aliquid. q͛ voluntas ex hoc
fit in actu: q͛ habet inclinationē in rem volit. i.
Hec sunt verba eius in q̄stione qua querit vtrū
processio amoris in diuinis sit g͞nratio. et est sen
tentia solutionis ei⁹ in hoc ꝗ ꝓductio verbi est
g͞nratio cuiusdā similitudinis: processio vero est
per modū cuiusdaz inclinationis ⁊ motionis ac
impulsionis. sed isti modi saluari possunt in or-
dine ad patrē solum. nec ratio similitudinis cō-
sistit in esse ab vno solo. nec rō inclinationis et
motionis in eē a duobus. nō ergo penes illa ge
neratio ⁊ spiratio distinguntur. ¶ 11° sic. Illud
nō inducit in ꝓductionib⁹ diuersitatē rōnis: qd
potest indifferēter ꝯpetere ꝓductionib⁹ eiusdē
et alterius rōnis. sed esse ab vno ⁊ eē a duobus
potest indifferēter ꝯpetere ꝓductionib⁹ eiusdē
rōnis ⁊ alterius. vnde ꝺ actus nauis potest esse
ab vno solo ⁊ a plurib⁹. et g͞nratio ignis potest
esse ab vno sicut ab igne et a duob⁹ sicut a ferro

et lapide ex quoꝝ collisione gñat̃ flãma in aere. ergo istud nõ põt esse ratio ꝙ ſpiratio ⁊ gñatio sint ꝓductiones alterius ⁊ alteri⁹ rõnis. hec sũt argumẽta eius in forma. ¶ Contra eandẽ ꝯclusionem 3[am] arguit Scotus pͥmo sic. si iste ꝓductiones distinguunt̃ ꝑ hoc ꝙ vna est ab vno ⁊ alia a duobus de pͤse: ſm istam viã possent poni infinite ꝑsone in diuinis. posset enĩ poni quarta ꝑsona a tribus ⁊ qͥnta a quatuor. nec eẽt alia ratio trinitatis in diuinis ꝑsonis sed tñ eẽt distinctio ꝑ vnitatẽ suppositi agentis vel pluralitatẽ ⁊ non esset distinctio ꝑ rõnes ꝓducẽdi. ¶ 2°. q2 si idẽ sit ꝑncipiũ formale producẽdi aliqͩ propt̃ esse in hoc supposito vel in illo: nõ est ꝑncipiũ productionis alterius rõnis. q2 albedo in lapide vel in equo est ꝑncipiũ imutatiõis visus eiusdẽ rõnis. ita etiã si albedo eadẽ eẽt in duobus ⁊ vno: eẽt ꝑncipiũ mutationis vni⁹ rõnis. Iste aũt productiones ita distinguunt̃ q2 nõ sũt eiusdem rõnis. igit̃ oportet istius distinctiõis assignare aliam rõnem ꝙ̃ vnitatẽ vel dualitatẽ suppositoꝝ agentiũ. ¶ 3°. q2 ois distictio reducit̃ ad aliqua primo diuersa ꝙ̃ essent distincta si ꝑ ĩpossibile eẽnt ab oibus aliis sepata. igit̃ ista distinctio est ꝑ aliqua talia ꝙ̃ eẽnt distincta ab oibus talibus ꝑtermissis ꝑ impossibile ꝙ̃ etiã seipis sũt pͥmo diuersa. sed talia nõ sũt vnitas vel pluralitas suppositorum agẽtiũ si nõ sit alia distinctio in ꝑncipiis agendi. igit̃ circũscripto oĩ alio ab vnitate vel pluralitate suppositoꝝ: nõ videt̃ ꝙ pluralitas sit pͥma rõ distinguẽdi ꝓductiões. ¶ Contra 4[am] ꝯclusionẽ arguũt Durãdus ⁊ mlt̃i alii probãtes ꝙ ſpiratio actiua in pr̃e distinguat̃ realr̃ ab actiua gñatione et in filio a gñatione passiua. Primo sic. Relatiões penes terminos distinguũtur. vñ illa qͥbus aliqͩ realit̃ compatur ad diuersa: vident̃ realit̃ differre. sꝫ pr̃ ꝑ gñare compat̃ ad filiũ ⁊ ꝑ ſpirare ad ſpũm sanctũ ꝙ̃ sunt realit̃ distincti. ergo ſpirare ⁊ gñare realit̃ distinguunt̃. ¶ 2° sic. Impossibile est duas passiones distinctas realiter: ꝓfluere ab eadẽ actione ⁊ vna ſm rem: actiões enĩ vident̃ multiplicari ſm numeꝝ passionuꝫ. sed ſpirari ⁊ gñari sũt passiue productiones realit̃ distincte cũ constituãt ſpũm sanctũ ⁊ filium. ergo gñare ⁊ ſpirare realit̃ distinguentur. ¶ 3°. sicut se habet gñare ad gñari: sic ſpirare ad ſpirari. ergo ꝑmutatim sicut se habet ſpirare ad gñare: sic ſpirari ad gñari ⁊ ecõtra. sed cõstat ꝙ ſpirari ⁊ gñari realit̃ distĩguunt̃. ergo gñare ⁊ ſpirare realit̃ distinguent̃. ¶ 4°. Quecunqꝫ vni ⁊ eidem sũt eadẽ: int̃ se sunt eadẽ. sed gñare ⁊ generari nullo modo sunt int̃ se realit̃ idem. ergo nec gñare erit idem in patre cũ ſpirare. nec in filio gñari erit idem cũ ſpirare. ¶ 5°. Multiplicato vno correlatiuoꝝ: mlt̃iplicat̃ ⁊ reliquũ. ⁊ maxime si fiat multiplicatio ſm speciẽ nõ solum sꝫ numeꝝ. sed gñari ⁊ ſpirari distinguunt̃ realit̃ et nõ solum ſm numeꝝ: ĩmo quasi ſm spẽm cũ alterius sint rõnis. ergo gñare ⁊ ſpirare ꝙ̃ sũt eoꝝ correlatiua: realit̃ distinguent̃. ¶ 6°. si gñatio ⁊ ſpiratio nõ distinguerent̃ realit̃: nõ essent quattuor reales relationes in diuinis. cõis enĩ ſpiratio nõ poneret in numeꝝ cũ pr̃nitate ⁊ filiatiõe sed hoc est ꝯ dicta sctõꝝ. igit̃. ¶ 7° relatio producentis ⁊ producti ĩpossibile est ꝙ sint idem. ⁊ simil̃r productio actiua ⁊ passiua nõ possunt eẽ eadem. sed gñari est passiua ꝓductio: ſpirare vero actiua. ergo nõ sũt idem realit̃. ¶ 8°. Ille actiones ꝙ̃ habent distinctos modos realit̃ extra intellectũ: realit̃ distinguunt̃. sed ita est de gñare ⁊ ſpirare. pr̃ nãqꝫ gñrat naturalr̃ ⁊ ſpirat libere: et ſm oẽs: alio modo ſpirat ꝙ̃ generet. ergo ſpiratio ⁊ gñatio realit̃ distinguũtur. ¶ Contra 5[am] ꝯclusionẽ arguit Aureolus vbi sup̃ volendo ꝓbare ꝙ gñare ⁊ ſpirare nullomodo distinguant̃ nec re nec rõne. arguit aũt sic. Impossibile inqͭ est ꝙ ꝯdictoria de predicato reali: verificent̃ de his ꝙ̃ dicunt eandẽ rem sub alio ⁊ alio cõceptu. predicatũ enĩ reale: respicit rem nõ quaten⁹ cõcepta est sed quatenus res est. propter quod si affirmet̃ ⁊ neget̃ sub diuersis cõceptibus de eadem re: simplicit̃ affirmat̃ ⁊ negat̃ de eodem. accidit em sibi conceptuũ pluralitas. sed de gñare et ſpirare possunt enũtiari ꝯdictoria de predicato reali. nã gñare nõ cõicat̃ filio: ſpirare vero sꝫ rem sibi cõicat̃. et iteꝝ pr̃ gñrat filiũ ⁊ nõ ſpirat ipm. et sic de multis aliis vt ꝙ gñare realit̃ opponitur gñari cui ſm rem ſpirare nõ oppont̃. et ꝙ gñare nõ est vere realit̃ nisi in vno supposito. ſpirare vero: ſm rem est in duobus. ergo impossibile est ꝙ sint de his que distinguunt̃ ꝑ repetitionem sub alio ⁊ alio conceptu quoꝝ distinctionẽ pficit opatio itellect⁹. ¶ 2° arguit sic. Que cũqꝫ concurrũt intrinsece ad vnam ⁊ simplicissimam ꝑsonalitatẽ: necesse est ꝙ sunt penitus eandem in indistinctionẽ. alioquin si habent distĩctas proprias vnitates: ꝑsonalitas illa in qua erunt plura distincta ⁊ plures vnitates: nullomõ simplicissima est. sed ꝑsonalitas patris simplicissima est re ⁊ ratione. Intra istam aũt ꝑsonalitatem: claudit̃ essentia et ſpiratis ac gñatio actiua. alioquin ꝑsonalitas pr̃is subiiceretur ſpirationi. et ſpiratio esset accidens eius. ergo tã eẽntia ꝙ̃ gñratio ꝙ ſpiratio: sunt penitus indistĩcta

in patre carente prorsus oĩ distinctione reali vel rationis. hec ille.

QUātū ad tertiū articulū p̃mo notandū est ꝓut sctūs Tho. docet in plurib⁹ locis. et pōt haberi ex 5° metha^c. Et 3° de aĩa. ꝙ ea q̄ dicuntur in ordine ad aliq̄d: ſm eius distictionē distinguntᷣ ꝛ spēm sortiūtur. eo ꝙ vnūq̃dq; ſm id qđ est in sua natura: spēm habet. illud aūt ꝙ ꝑ se ordinatᷣ ad aliq̄d ſm id qđ est: dicit habitudinē ad illud. vñ q2 motus ꝛ actiones dicuntᷣ in ordine ad terminum: sequitᷣ ꝙ a termino ad quē ordinātur: ꝛ habeant ꝓpꝛiam spēm ꝛ distinctionē. Et inde est ꝙ ph̃us dicit 2° lib. de aĩa. ꝙ potentie distinguntur ꝑ actus et actus ꝑ obiecta. q̄ꝛ potentia ad actus ꝛ actus ad obiecta ordinantᷣ. Neq; obstat ꝙ in plerisq; locis doctrine sue sctūs Tho. dicat ꝙ actiones spēm habeāt ꝛ distinctionē a p̃ncipio actionis ꝛ a termino. nā forma que est terminus actionis coincidit in idem spē cū forma que est actionis p̃ncipiū. calefactio eñ actio nichil aliud est q̃ȝ motio quedā a calore ꝓcedens calefactio vero passio nō aliud est q̃ȝ motus ad calorē. Ex quo sequitᷣ ꝙ idem sit actionē trahere spēm a termino ꝛ a p̃ncipio agēdi ꝛ ꝑ ꝯñs distinctionē habere. vñ calefactio ab infrigidatiōe distinguitᷣ: q2 vna eaꝝ et calore ꝓcedit ꝛ ad calorem terminatᷣ: alia vero a frigore ad frigus. Verū est tñ ꝙ ꝓpꝛie loquēdo ꝓut sctūs Tho. dicit de potētia dei. q. vel materia. 6^a. ar. 8°. actiones sicut ꝛ motus: a termino spēm hñt. a p̃ncipio aūt hñt ꝙ sint naturales. nā motus ꝛ actiones naturales dicūtur q̄ sunt a p̃ncipio intrinseco. Ex quibus infertᷣ ꝙ ꝓcessiones diuine ſm ꝙ significātur ꝑ modū actiuū: nō distigūtur formaliter ex seip̃is sed ex terminis sicut ꝛ spēm hñt a terminis. eo modo quo noīe spēi vtimur in diuinis ſm modū nostrū loq̄ndi. nā in deo nec est genus nec spēs nec vniuersale nec singulare sed de diuinis loqui nō possumus nisi ſm modū ꝛ similitudinē ad creaturas. Si tñ considerentᷣ processiōes diuine vt sūt vere relatiōes eo ꝙ actio et passio sine motu nō aliud importāt q̃ȝ habitudinem quādā ꝛ relationē ꝛ in diuinis relationem originis: sic ip̃e ꝓcessiones filij et sp̃ũs sctī seip̃is formaliᷣ distingūtur. Sed q2 questio p̃sens versatur de ꝓcessionib⁹ diuinis significatis ꝑ modū actionū vel passionū. ideo cōclusio posita est ꝙ nō distingūtur formaliᷣ ex seip̃is ſȝ ex terminis.

Secūdo. Notādū est ꝙ nō oīs res sortitᷣ gen⁹ vel speciem et ꝑ ꝯñs nec formalē distictionē ab aliquo sibi intrinseco. et p̃sertim hoc verū est de illis q̄ ſm rōnes ꝓpꝛias ꝛ quiditatiuas ipoꝛtāt ordinē vel habitudinē seu depēdētiā ad aliquid extrinsecum sicut sunt accidētia. relationes. actiones. motus ꝛ passiones. vñ ꝛ sex p̄dicamēta de q̄bus auctor sex p̃ncipioꝝ tractat: accipiūtur per ꝯparationē ad aliquid extrinsecū. Et rō est. q2 vt tactum fuit vnūquodq; ſm id quod est in sua natura hȝ spēm ꝛ formalē distinctionē. si ergo ſm id qđ est aliquid dependet vel habitudinē habȝ ad aliq̄d sibi extrinsecū: sequitᷣ ꝙ ab eo sumat ꝛ spēm ꝛ formalē distinctionē ꝛ diffinitionē. Nec sequitur ex hoc ꝙ illud extrinsecū a quo aliquid sortitur spēm ꝛ distinctionē: fiat illi intrinsecū ꝛ essentiale ꝓpterea ꝙ spēs dicit ēētiā rei cuius est. q̄ꝛ nō oīa ī eꝝ essentie ꝯplētur ꝑ illud precise quod est illis de intrinseca ꝛ formali rōne. nā ꝛ diffinitio ēētiā rei importat ꝓut ph̃us dicit 4° metha^c. et 7°. et tñ prout in eodem 7°. ph̃us probat: diffinitiones quoꝝdā vt accidentium: dātur ꝑ additamēta. i. ꝑ aliqua extrinseca nec sine illis eoꝝ diffinitiones compleri possunt eo ꝙ talia diffinita: importāt in suis rōnibus q̄ditatiuis depēdentiā vel hitudinē ad aliqua exteriora. Ex quibus infertur ꝙ nō est idem dicere aliquid habere spēm. diffinitionē ꝛ formalē distinctionem ab aliquo: et illud esse de essentia aut de intrinseca rōne eius sicut aliqui min⁹ intelligentes putāt. sed illud solum habet veritatem in substātijs que per se hñt ēētiā ꝛ diffinitionem. Et licet gñaliter verū sit de accidētibus ꝙ eoꝝ spēs ꝛ diffinitio sumitᷣ ꝛ complētᷣ per aliquid extrinsecū quod est substātia: et tñ inter accidentia: sunt quedā que hñt ēētialē ordinem ad alia. a quibus consequēs est: ꝙ sumat ꝛ spēm et formalē distinctionē. vt q2 motus ſm se ordinatur ꝛ habitudinē habet ad terminū: ideo species ꝛ distinctiones motuū: a terminis accipiuntur. vnde ꝛ ſm ph̃m quattuoꝛ sunt motus differentie ſm quattuoꝛ reꝝ differentias ad quas terminātur. s. substātia. q̄ntitas. qualitas ꝛ locus vel vbi. Et idem dicēdū est de actione ꝛ passione ꝙ ꝓpꝛie loquēdo: a terminis habeāt spēm et formalē distinctionē. Patet igitur falsum eē fundamētū qđ in hac q̄stione quidā assumūt ꝓ sua argumētatione roborāda. q. s. oīs res ꝑ seip̄am ꝑcise. i. oīm alio circūscripto: sit ens ꝛ vna ꝛ ab alijs distincta. nā hoc verū est de illis rebus dūtaxat que nō habent essentialem ordinē aut de

pendentiam ad aliud.

¶Tertio. Notandum est et pro hac materia menti commendandum quod sanctus Tho. dicit de potentia dei. q. vel materia .10. ar. 2°. ad 12^{m}. Ait enim. Sciendum est quod generatio in rebus creatis: per se ordinatur ad speciem. natura enim intendit generare hominem. vnde et natura speciei per generationem multiplicatur in rebus creatis. processio autem in diuinis: est ad multiplicationem ypostasium in quibus natura diuina vna numero inuenitur. vnde processiones in diuinis: sunt differentes quasi secundum speciem propter differentiam proprietatum personalium. licet in procedentibus sit vna natura communis. hec ille. ¶Ex quibus verbis elicitur quod licet in creaturis: actiones et passiones et motus et mutationes speciem habeant et distinguantur penes terminos formales ad quos sunt. prout .s. forma et natura dicitur terminus quo et non penes terminos quod: qui sunt supposita. nam dealbatio eadem secundum speciem potest terminari ad supposita diuersa specie et genere sicut ad hominem et leonem et lapidem et lignum. In diuinis tamen quia processiones per se terminantur ad ypostases et supposita. ideo penes terminos que supposita sunt: accipitur processionum species et distinctio. eo modo loquendi quo in diuinis secundum quandam similitudinem potest dici species. et non penes terminum quo: qui est essentia diuina. cum eadem numero diuina essentia sit terminus vtriusque processionis filii .s. et spiritus sancti. Et ratio huius illationis est quam sanctus Tho. in premissis verbis tangit. quia ab illo termino actiones et motus distinctionem habent et speciem: ad quem per se et directe ordinantur. vnde quia in creaturis huiusmodi terminus est forma vel natura non suppositum cum supposita non intendantur nisi ad conseruationem et multiplicationem nature: sequitur quod in creaturis generationes et actiones et motus: speciem et distinctionem habeant a termino formali quo .s. a forma vel natura. In diuinis autem est econuerso quia processiones ordinantur per se ad multiplicationem et productionem suppositorum non nature. non enim essentia diuina per processiones filii et spiritus sancti producitur nec multiplicatur. vnde non genitur nec spiratur prout diffinitum est in concilio generali de summa trini. et fide catho. ca. damnamus. Sequitur igitur quod processiones diuine: per supposita et ypostases que sunt termini quod: proprie et formaliter distinguantur. Hanc distinctionem inter processiones diuinas: et actiones ac motus creaturarum penes terminos ad quos sunt quidam non attendentes et fortasse ignorantes: putant se magnam calumniam contra .S. Tho. suscitare: pro eo quod teneat processiones diuinas per terminos quod .s. supposita distingui. existimantes quod omnis huiusmodi distinctio sit penes terminos formales .s. per formam vel naturam. et istinc non valentes assignare distinctionem realem inter processiones diuinas penes terminum formalem quo: cum huiusmodi terminus vtriusque processionis sit vnus et idem numero .s. essentia diuina: necesse habuerunt in sententiam .S. Tho. inadcre .s. quod processiones diuine distinguantur realiter per ypostases vel supposita in quibus sunt. in hoc solo a doctrina .S. Tho. deuiantes quia dicunt processiones diuinas distingui per ypostases vel supposita tanquam per subiecta in quibus sunt. non tanquam per terminos ad quos sunt. et ita putantes euadere vnum inconueniens: incidunt in aliud. quoniam distinctio processionum vel actionum aut passionum que est secundum supposita in quibus sunt: est distinctio materialis vel quasi non formalis. et est distinctio secundum esse vel in esse. que distinctio non potest esse in diuinis distinctio realis sed ratione tantum. eo quod in diuinis sit vnum esse precise omnium que in deo dicuntur quemadmodum dictum fuit in questione precedenti de relationibus non oppositis. vnde necessario habent isti sententiam sancti doctoris tenere si propriam et formalem distinctionem processionum diuinarum assignare velint. ¶Sed contra ipsam .S. Tho. sententiam videtur facere. quia ypostases diuine non distinguuntur sicut plures species sed sicut plura indiuidua vnius speciei prout ille met doctor sanctus docet de potentia dei. q. vel materia 9^{a}. ar. 5°. ad 18^{m}. et. q. 10. ar. 2°. ad 12^{m}. ergo a terminis qui sunt supposita vel ypostases: non habent processiones distinctionem formalem. cum ipse distinguantur non solum sicut ea que differunt numero tantum: sed sicut ea que differunt specie cum vna sit generatio alia vero non: prout ipsemet sanctus Tho. dicit eo. ar. 2°. in cor. ¶Sed ad hanc obiectionem respondet sanctus Tho. in eadem solutione ad 12^{m}. quod in aliquo indiuiduo in genere substantie: possumus speciem dupliciter considerare. vno modo speciem ypostasis ipsius: alio modo speciem proprietatis indiuidualis. sicut posito quod albedo et nigredo sint proprietates indiuiduantes Platonem et Socratem: verum erit dicere quod socrates et plato sunt vnum specie sub qua ypostases continentur. conueniunt enim in humanitate: sed distinguuntur secundum speciem proprietatis. nam albedo et nigredo specie differunt. Et similiter dicendum est in patre et filio. considerantur enim vnum specie in quantum sunt ypostases habentes vnam naturam diuinitatis. sed secundum speciem proprietatis personalis: dicuntur differre quasi specie. paternitas enim et filiatio sunt relationes secundum speciem distincte eo modo quo in deo

potest dici spês. Et qr ppᷓetates psonales in diuinis constituūt τ distingunt ypostases: ideo processiones que prope τ per se terminātur ad ipas ypostases τ supposita nō ad naturā: ab ipis suppositis trahere possunt distinctionē formalē quasi specificā inq̄ztum fm spēm ppᷓetatis personalis distinguūtur: licet vna natura sit eis cōis.

Quarto. Notandum est pro intellectu 4e. cōclusionis φ relatio differt in hoc ab alijs rerū gñribus. qr ea que sunt aliorꝫ generꝫ: ex ipa rōne sui gñis habent φ sint aliquid in rerꝫ natura. sicut substantia in eo φ suba est τ q̄ntitas in eo φ quātitas et qualitas in eo φ qualitas: sūt aliquid in rerꝫ natura. Sed relatio ex propa sui generis rōne: nō habet φ dicat vel ponat aliquid in rerꝫ natura. idest inq̄ztum est respectus ad alterꝫ: sed de ratione eius est φ ponat vel dicat ad aliq̄d. Nec tamē ex rōne sui gñis habet relatio φ nō ponat aliquid. qr sic nulla relatio esset aliquid in rerū natura et pꝑñs relatio nō esset vnum de decem gñibus. vñ inueniūtur quidā respectus reales idest qui ponūt aliquid in rerꝫ natura. et alij qui respectus qui nō sunt reales sed rōnis tm̄ nichil ponētes in rerꝫ natura. sicut relatio vel respectꝰ scibilis ad scientiā τ respectus dextri τ sinistri in colūna ꝑut phus dicit. 5o. methae. habet tamē relatio φ sit res in rerꝫ natura. i. extra intellectū ex sua causa vel fundamento per quod vna res naturalē ordinē habet ad alterā. qui quidē ordo naturalis τ realis: est ipsis relatio realis. vnde dextrum τ sinistrum in aīali: sunt relationes reales eo φ causantur ex quibusdaꝫ virtutibus naturalibꝰ que dicuntur earꝫ fundamēta. In colūna aūt cui aīal heret: sunt respectus quidā rōnis. eo φ in colūna nō sūt huiōi virtutes naturales sed de ea dicūtur fm ordinē aīalis ad ipsam. Ex quibus infertur φ relatio ex alio habet φ sit res: τ ex alio φ sit relatio. habꝫ em̄ φ sit res in esse naturali: ex hoc φ habet fundamentum in re que refertur. Sed habet φ sit relatio: a termino ad quē est vel ad quē dicit respectū. Et inde est φ differētie relationuꝫ inquātum res sūt: sumūtur fm dr̄ias aliorꝫ entium. s. in quibus fundantur ꝑut ex philosopho. 5o. methae. accipi potest. vbi distingit relationes fm φ quedā fundātur supra quātitatē: alie supra qualitatē: alie supra actionem. dr̄ia aūt vel distinctio relationum inquātum relationes sunt: sumūtur fm φ sunt respectus ad diuersa seu ad aliud et aliud terminū relatiuū. Et qr ex eodem res habet φ sit ens τ vnum: ideo pluritas vel vnitas relationis qua. s. est vna res vel plures: pensanda est ex ipo relationis fundamento vel causa. vnitas vero vel pluritas relationis inq̄ztum relatio est fm φ dicitur vna relatio vel plures. sumi debet ex termino ad quē dr̄. vnde qr in vno corpore vna est quātitas que est causa τ fundamentum equalitatis: relatio equalitatis vna res est qua dicitur vnum corpus equale pluribus: sed respectus sunt multi fm multitudinē corporꝫ quibus dr̄ equale. Idem est dicendum in magistro qui vna relatione reali refertur ad multos quos docet ꝓpter vnitatem fundamēti quod est doctrina. respectus tm̄ sunt multi fm φ discipuli multi sunt. Et sol vna relatione reali refertur vt principium agens ad plura corpora inferiora: in quibus per vnā virtutē illuminatiuā vel calefactiuam et vna illuminatione vel actione causat diuersos effectus fm spēm. vna em̄ actione sol liquefacit butirum τ exsiccat lutum. et tamē respectus sunt multi τ diuersi fm spēm ꝓpter diuersitatem specificā terminorꝫ. Accipiūtur p̄missa in hoc notabili ex dictis sancti Tho. p̄mo sen. dist. 26a. q. 2a. ar. p̄mo. in cor. τ ar. 2o. ad 3m. Et dist. 27a. q. p̄ma. ar. p̄mo. in cor. Et p̄ma pte. q. 28a. ar. p̄mo. τ 2o. Et quodlibet p̄mo. ar. 2o. et quodlibet. 9. ar. 4o. et multis alijs locis. Aduertendum tamē φ licet relatio habeat realitatem ex fundamēto τ rōnem quiditatiuā a termino: nō ex hoc sequitur φ realitas subiecti vel fundamenti: sit formalr̄ realitas relationis. nec φ quiditas relationis: formalr̄ sit quiditas termini. sed dicit̄ realitas relatiōis sumi ex fundamēto: et quiditas eius ex termino causalr̄. vnde τ relatio ꝓprias spēs τ dr̄ias habet q̄uis a fundamento vltimo sumātur. Quod aūt dictuꝫ est de relationibus φ pluralitas τ distinctio relationū sumitur a pluralitate τ distinctione terminorꝫ: debet intelligi de relationibus diuersarꝫ spērꝫ nō de pluralitate relationū fm numerꝫ que sūt vnius spēi. nam pluritas τ diuersitas relationū que differunt numero sub vna spē: nō differunt nisi ꝓpter diuersitatē in esse cum habeant vnā rōnem quiditatiuā relationis. vnde cum esse relationis sit in supposito: sequitur φ talis distinctio sit eis ex distinctione suppositorꝫ dum tamen illis competāt diuersa esse. hec est doctrina sctī Tho. 3a. pte. q. 35. ar. 5o. c. Ex premissis ad propositum nostrū infertur: φ cum gñare τ spirare sint relationes licet habeant modum significādi actionum τ nō sint vnius rōnis specifice: φ in patre sunt vna res ꝓpter vnitatem rei que est vtriusφ fundamentū. s. gñatiue τ spiratiue po-

tentie vel gñationis ⁊ spirationis actiue vt signi-ficantur per modum actionis: sunt tamē due relationes distincte, ꝑpter duos distinctos terminos. s. filiū ⁊ spiritū sanctū ad quos dicūtur relatiue. Et q̄uis sint due relationes reales: sūt tamē vna res. qz vna realitate vtraqꝫ relatio est realis. sicut pater est deus et filius est deus ⁊ spūs sctūs est deus: nō tamē sūt tres dij. qz vna ⁊ eadē deitate quilibet eoꝝ est deus ⁊ simul tres. Similr gñare in patre est quid subsistens. et spirare est quid subsistens. nō tamē gñare ⁊ spirare in pr̄e: sūt due res subsistētes. nam si essent due res subsistentes: eēnt due ypostases ⁊ due persone. sed ambo sūt vna res subsistens ꝑpter vnā vtriusqꝫ subsistētiam. vñ cum dicit᷑ gñare ⁊ spirare vel pr̄nitas ⁊ spiratio actiua sūt due relationes reales: dualitas ⁊ distinctio importata: ad relationē debet referri nō ad realitatē eo ꝙ vna realitate vtraqꝫ dr̄ relatio realis. ¶ Sed contra p̄missa videbit᷑. qz si relationes habēt vnitatē vel pluralitatē ⁊ distinctionē a terminis inquātum relationes sunt. et a fundamento vel causa habent vnitatē vel pluralitatē rei. i. ꝙ sint vna vel plures res: sequitur ꝙ filiatio in filio ⁊ spiratio passiua in spū sancto licet sint plures res: ꝙ sint vna relatio eo ꝙ referūtur aut relatiue dicūtur ad vnū terminū. s. ad patrē. ¶ Ad hoc respōdendum est ꝙ licet pater sit vnus terminus supposito vel ypostasi respectu filiationis ⁊ spirationis passiue: est tamē distinctus ⁊ vt plures s̄m rōnem relationis. nam alia relatione pater est terminus relatiuus filiationis. s. paternitate. et alia relatione est terminus spiratiōis passiue. s. spiratione actiua. q̄uis vtraqꝫ relatio in pr̄e sit vna res vt sup̄ dictum est: sicut in pr̄e fundamētum vtriusqꝫ relationis saltem remotū. s. potentia gñatiua ⁊ potentia spiratiua vna res est sub alia tñ ⁊ alia relatiōe. et hec pluralitas ⁊ distinctio relatiōis in patre: sufficit ad causādū distinctas relationes in filio ⁊ spū sancto licet in patre sint vna res nō plures. nam vt sup̄ deductū fuit relatio vt relatio non habet de sui rōne ꝙ sit aliquid in rerum natura. vnde neqꝫ requirit ad sui pluralitatē vel distinctionē: pluralitatē ⁊ distinctionem realē in fundamēto sed sufficit pluralitas ⁊ distinctio terminoꝝ. Et quod dictum est de gñare ⁊ spirare in patre: intelligendū est de spirare ⁊ gñari in filio qz. s. sūt in filio vna res ⁊ due relationes. ¶ Sed contra p̄missa arguūt q̄dam Primo. qz in eadem albedine fundātur similitudo ⁊ dissimilitudo ad album. s. et nigrum. et in eadem quātitate: equalitas ⁊ inequalitas respectu diuersoꝝ. que tamē relationes distinguūtur sicut res a re si quelibet eaꝝ sit relatio realis. nō ergo verum est vniuersalit̄ ꝙ relationes habeant a subiectis vel fundamētis ꝙ sint plures res et distingūtur realiter. ¶ 2°. qz multiplicato inferiori: necessario multiplicatur superius. nō enī est possibile ꝙ duo hoīes sint realit̄ vnū aīal. Sed cōstat ꝙ relatio realis est inferior ad rem sicut homo ad aīal. ergo plures relationes reales necessario sūt plures ⁊ distīcte res inquātum relationes reales sunt. ¶ 3°. qz due filiationes reales quibus duo filij referuntur ad vnum patrem: sūt due relationes reales. et tñ termin᷑ est vnus tñ qz vnus pater. et sic de multis alijs. ¶ 4°. qz sicut se habet relatio rōnis ad ens rationis: ita relatio realis ad ens reale sed impossibile est eē duas relationes rōnis distinctas q̄n sint duo entia rōnis distincta. ergo impossibile est esse duas relatiōes reales distinctas q̄n sint duo entia realia distīcta ⁊ per ꝯsequēs due res. ¶ Ad primū dicendū est ꝙ similitudo ⁊ dissimilitudo etiam in vno subiecto: nō habēt vnum ⁊ idem fundamētū. et pari modo neqꝫ equalitas ⁊ inequalitas. nam fundamētum similitudinis ⁊ dissimilitudinis ꝑprium ⁊ formale: nō est qualitas absolute. sed fundamentū similitudinis ē qualitas vna vnitate comēsurationis vel proportionis in vtroqꝫ similiū. ⁊ fundamētum dissimilitudinis: est qualitas diuersa aut distīcta s̄m comēsurationē vel ꝑportionem in vtroqꝫ dissimilium. eodem modo ⁊ fundamētum equalitatis: est quātitas vna vnitate comēsurationis. et fundamētū inequalitatis est quātitas distincta aut diuersa diuersitate comēsurationis. vñ licet in vno subiecto quod est equale ⁊ inequale respectu diuersoꝝ vna sit quātitas materialiter et in gñre entis. s̄m quā dicitur equale ⁊ inequale nō tamē est vtriusqꝫ. s. equalitatis ⁊ inequalitatis vnum fundamentū ꝑprie ⁊ formalr̄ loquendo sed alteꝝ ⁊ alteꝝ. qm̄ vt dictum est fundamētum equalitatis: est quātitas vna vnitate comēsurationis. et fundamētū inequalitatis est quātitas diuersa s̄m comēsurationē. licet ergo vna sit quātitas materialiter ⁊ s̄m spēm quātitatis: nō tamē in cōparatione ad ea quibus dicit aliquid equale ⁊ inequale est vnum fundamētum sed aliud ⁊ aliud. nam ipa vna quantitas inq̄m est diuersa ⁊ nō vna ad quātitatē alterius: fundat inequalitatē. s̄m vero ꝙ est vna vnitate comensurationis cum quātitate alterius: fundat equalitatē. et hoc ip̄m dicendū est de similitudine ⁊ dissimilitudine. Et de hoc plenius dicetur

infra distin. 19ª. ¶ Ad 2ᵐ dicēdum φ si relatio accipiatur fm ꝓpꝛiam rōnem inquātum. s. relatio est: nō est quid inferius ad rem prout res in ꝓposito dicitur extra animaꝫ. qm̄ vt dictum est sup̄ relatio vt relatio: nō habet φ sit aliquid in rerum natura. sed relatio realis est aliquid inferius ipa re inq̄ʒtum realis est. et ita pluřificatis relationibus realibus inq̄ʒtum reales sunt: pluřificantur etiam res. sed pluřificatis relationibꝰ realibus inq̄ʒtum relationes sūt ꝛ nō inquātum reales: quando. s. eaꝝ realitas non pluřificatur sed est vna realitas plurium relationū: sicut est in ꝓposito nostro de p̄rnitate ꝛ cōmuni spiratione in patre ꝛ de filiatione ꝛ cōispiratione in filio: tūc non sequitur φ pluřificētur res. Isto eñi modo cum dicim̄ꝰ plures relationes reales: pluritas ꝛ distinctio nō cadit supꝛa realitatē sed supꝛa relationes. est eñi sensus φ sunt plures relationes quaꝝ quelibet est realis nō distincta realitate sed vna ꝛ eadem. ¶ Ad 3ᵐ. dicendum φ orgumentū procedit de relationibus eiusdem speciei. de quibus dictum est φ nō habent pluritatem aut distinctionē ex terminis sed ex subiectis vel fundamētis. ¶ Ad 4ᵐ. dicendū φ si in argumētatione ens accipiatur in tota sui cōitate et prout dicitur ab entitate: conceditur tota deductio argumēti vsqꝫ ad vltimā illationē. vñ concedimus φ due reales relationes sunt duo entia realia nō tamē duplici realitate sed vna. et sic accipiendo ens: cum infertur si sūt duo entia realia. ergo sūt due res: negatur ꝯña. nā due res dicūtur qꝛ habent duas realitates duo autē entia realia possunt habere vnam realitatē. Si vero ens accipiatur prout dicitur ab actu essendi vel existendi: tūc negatur maioꝛ propositio. non eñi valet similitudo. qꝛ relatio rationis est quid inferius ad ens rōnis. nō sic aūt relatio realis est inferioꝛ ad ens reale inquātum relatio ē: licet sit inferioꝛ inquātū realis est. sed sic nō sūt due relationes reales in proposito nostro cum nō habeant duas realitates sed vnam ꝓut dictum fuit in responsione ad 2ᵐ.

¶ Quinto. Notandū est φ sanctus Tho. et cōiter doctores aliquādo vtūtur noīe relationis pro relatione reali: ꝛ noīe respectus pro relatione rōnis: aliq̄ñ vtūtur indifferēter noīe relationis pro relatiōe reali ꝛ rōnis prout apparet ex dictis scti Tho. in locis p̄alle. ꝛ in pluribus alijs. noīe tamē respectus vt cōiter vtūtur pro relatione rōnis nisi addatur aliquid quod ipm determinet ad significandum realem relationē. vñ 3ª. pte. q. 35ª. ar. 5ª. in coꝛ. vbi sctūs Tho. dicit φ vnitas relationis vel eius pluralitas nō attenditur fm terminos sed fm cām vel subiectū: nomen relationis sumitur pro relatiōe reali. i. pro relatione vt est res in reꝝ natura. et per ista tollitur quedā apparens repugnātia que in dictis scti Tho. aliq̄bus videri pōt p̄sertim hoc loco. 3ª pte. ꝛ p̄mo sen. distin. 27ª. q. p̄ma. ar. p̄ᵒ. in coꝛ.

¶ Sexto. Notādū est φ sctūs Tho. distinctionē diuinaꝝ ꝓcessionū multipliciť assignat. tū per hoc φ vna est per modū nature alia per modū voluntatis. tū per hoc φ vna est ab vno: alia est a pluribus. tū per hoc φ vna habet oꝛdinē ad aliam sicut velle habet oꝛdinē ad intelligere. et tamē fm mentem eius foꝛmalis distinctio ꝓcessionū: sumiť a terminis eaꝝ prout sup̄ declaratum fuit. multa eñi sunt in quibus duo aliqua differre aut distingui possunt licet nō oīa faciant ad ꝓpꝛiam ꝛ foꝛmalem distinctionē eius. gratis igiť ꝛ vt aliquid dicere videantur: quidā contendūt probare φ nō oēs differentie inter ꝓcessiones diuinas assignate p. S. Tho. sint ꝓpꝛie p̄ se ꝛ foꝛmales qḋ ꝛ nos nō negamꝰ nec sctūs Tho. negaret. Consueuerūt eñi doctores theologi ꝛ ph̄i ad probādā cōclusionē intētā inducere rōnes nō solū necessarias ꝛ efficaces: sꝫ ꝛ ꝓbabiles ꝛ verisimiles.

Quātū ad quartum articulum respondendum est obiectionibus aduersarijs. Ad primum contra primam cōclusionem negatur minoꝛ. imo saluātur oīa que arguēs subiūgit: stante doctrina scti Tho. φ actiōes ꝛ passiones ꝛ motus habeant spēm ꝛ distinctionē a terminis. nā sicut dictum fuit in 4ᵒ notabili de relationibꝰ φ ex fundamēto habeāt realitatē ꝛ rōnē q̄ditatiuā: a termino causaliť tū ꝛ nō foꝛmaliť: ita. s. φ realitas fundamēti ꝛ q̄ditas termini sit ipamet realitas et q̄ditas relatiōis: ita in ꝓposito intelligendū est φ actiōes ꝛ passiōes ꝛ motꝰ hn̄t spēm ꝛ distinctiōnē a terminis tanq̄ a causa. nō φ ipe terminus sit foꝛmaliť spēs vel q̄ditas actiōis vł passionis aut motus. vñ actio ꝛ passio: ꝓpꝛias spēs ꝛ drīas hn̄t alias a differētijs ꝛ spēbus terminoꝝ licet ille sumantur a terminis causaliť. ¶ Ad 2ᵐ. patet responsio ex dictis. vñ si arguēs intelligat φ actio ꝛ passio sc̄ꝑis foꝛmaliter habeāt spēs ꝛ differentias. i. secluso quocūqꝫ alio alteriꝰ gn̄is falsū est vt ꝓbatū fuit in 2ᵒ notabili. nā ꝛ accidentia gn̄raliť trahūt spēs ꝛ drias a substantijs

sicut .8. disti. deductum fuit. Si aũt intelligat ꝙ actio ⁊ passio seipsis formaliter habeant species et differentias .i. ꝙ species ⁊ differentie actionũ formalr sint alie a speciebus ⁊ differentijs aliorum generum ⁊ predicamentoꝝ: concedimus. sed hoc non repugnat dictis sancti Tho. vt declaratum est. Et per hec patet responsio ad 3^{m} et 4^{m} ⁊ 5^{m}. actiones enĩ ⁊ passiones: conceptus formales habẽt ⁊ gñris et spẽi ⁊ differentie. illi tamẽ sumũtur complectiue a rebus aliorum generũ ad quas habẽt ordinẽ vel dependẽtiã. ¶ Ad argumẽta 2° loco facta respõdet ad primum ꝙ minor est falsa. nã in nobis dictio verbi et spiratio amoris: nõ distiguunt formalit seipsis sed ex alio .s. ex terminis. nec obstat ꝙ sint alterius rõnis sicut dictum est in respõsionib⁹ ad argumenta pmo loco facta. ¶ Ad 2^{m} dr̃ ꝙ maior ꝓpositio potest habere duplicẽ sensum. vn⁹ est ꝙ aliquid extrinsecũ sit seipso distiguẽs rem formaliter: et sic cõceditur certis limitationib⁹ sed nõ militat contra nos qui talem sensum nõ habemus cũ dicimus actiones ⁊ passiones distingui formaliter ex terminis sicut ex 2° ⁊ 4° notabili patet. Alius sensus esse potest ꝙ .s. distinctio formalis rei depẽdeat ⁊ causetur ab aliquo extrinseco nõ tñ seipso formaliter distinguẽte. et in hoc sensu maior argumẽti est falsa. est enĩ falsa de oĩu re que ex se habet habitudinẽ ⁊ depẽdentiaꝝ ẽẽntialem ab alia sicut patuit in 2° notabili. ¶ Ad 3^{m} dr̃ ꝙ maior est falsa de illis quorum natura dependet ex alio. et presertim de illis que sunt via ad aliquid quẽadmodũ actiões et passiones ⁊ motus. nã licet p̃cedant suos terminos tẽpore: accipiũt tñ ab eis cõplemẽtum et spẽm. et quãtum ad hoc ipi termini possunt dici p̃ores ſm naturã. tum qꝛ dant spẽm. tum etiam qꝛ naturaliter intẽtio p̃ncipij ꝓductiui: p̃mo est de termino ꝓductionis ad quẽ ꝓductio perse ordinatur. ¶ Ad argumẽta Scoti ⁊ alioꝝ ꝯtra eandem conclusionẽ. Ad p̃mum dr̃ ꝙ minor est falsa capiẽdo gñationẽ ⁊ spirationẽ passiue sub ratione formali ꝓductionũ. Et ad cõfirmationem dr̃ ꝙ licet hmõi ꝓductiones sint idem realiter quod relationes constitutiue. qꝛ tamẽ distiguntur ab eis quãtum ad rõnem ⁊ modũ significandi: nõ oĩa que affirmant vel negãtur de relationibus: p̃dicari vel affirmari possunt de processionibus. vñ si modus arguendi valeret: pari ratione sequeretur ꝙ essentia diuina esset generans ⁊ genita cum sit omino idem realiter patri et filio. ¶ Ad 2^{m} dr̃ ꝙ maior est vera in hoc sensu ꝙ vnaqueq; res habet ꝙ sit vna res distincta seipsa formalr .i. in seipsa. qꝛ in eo ꝙ est res vna: est in seipsa indistincta ⁊ distincta ab alijs. sed si ly seipsa formalr intelligatur .i. p seipsam precise excluso oĩ alio extrinseco: a quo eius formalis distinctio dependeat: maior nõ est vniuersaliter vera. nõ enĩ est vera in illis que ordinãtur ad aliquid extrinsecum sicut est de actionib⁹ ⁊ motibus ⁊ relationibus. ¶ Ad 3^{m} dr̃ ꝙ maior est vera. et tamẽ quedã entia sunt que suam formalem rõnem habent per aliquod extrinsecum ad quod ex sua natura ordinãtur. qualia sunt actiones ⁊ ꝓductiones sicut sepe dictum est. et per ꝯñs sequitur ꝙ ab illo extrinseco habeãt formalem distinctionẽ. vñ minor argumẽti est falsa si ly seipsa: excludat oẽ extrinsecũ ſm rem ⁊ ſm rõnem. ¶ Ad 4^{m} dr̃ ꝙ maior ꝓpositio potest concedi de eo quod est p̃ma causa distinctionis ꝑsonaꝝ sicut est relatio. ꝓcessiones autem non sunt p̃ma causa distinctionis ꝑsonaꝝ imo ⁊ ipe a personis ad quas terminãtur habent formalem distinctionẽ. q̃uis ⁊ per processiones ꝑsone distinguuntur aliquo modo tanq̃ a posteriori ſꝫ naturalem nr̃am intelligentiã. et sic debẽt intelligi auctoritates Augu. ¶ Ad 5^{m} dr̃ ꝙ nõ solum motus qui sunt eiusdem rõnis cum termino et ad idem genus reducũtur tanq̃ impfectum ad genus ꝑfecti distingũtur penes terminos: sed ⁊ actiones ⁊ passiones que sunt diuersoꝝ predicamentorum a terminis: habent formalẽ distinctionem ab eis ꝓpter ordinẽ ⁊ habitudinẽ quã habent per se ad terminos: prout sup̃ sepe dictũ est. vnde argumẽtũ ex falso supposito procedit. ¶ Ad p̃mum Henrici contra 2^{am} cõclusionem. dicitur ꝙ concessa maiore ꝓpositione accipiendo modum liberum prout nõ opponitur naturali necessitati sed violentie ⁊ coactioni: dicimus ad minorẽ ꝙ licet gñatio ⁊ spiratio nõ habeant hanc differentiã .s. esse per modum nature ⁊ eẽ per modum voluntatis nisi qꝛ gñatio est ab intellectu ⁊ spiratio a volũtate. et tamẽ qꝛ hmõi distinctio nõ sufficit ad formalẽ ⁊ realem distinctionem diuinarũ ꝓcessionum ꝓut sctũs Tho. inquit p̃mo sentẽtiaꝝ distinctione .13ª. arti. 2°. Et de potẽtia dei .q. 10. ar. 2°. i cor. ideo ex alio sumẽda est eaꝝ specifica ⁊ realis distinctio .s. ex terminis prout sup̃ dictũ est. Et ꝑ hoc patet respõsio ad 2^{m} ⁊ 3^{m} ⁊ ad 4^{m}. Non enĩ aliud concludũt q̃ ꝙ gñatio ⁊ spiratio: aliqualẽ distinctionem habent: per hoc ꝙ vna est a volũtate alia ab intellectu. sed qꝛ itellectus ⁊ volũtas in deo nõ distigũtur realr ſꝫ rõne tñ: ideo ex illis p̃se nõ p̃ot probari distinctio realis processionum.

¶ Ad pͥmum Aureoli cõtra 3ᵐ ꝯclusionez dr̃ ꝙ vtraqȝ pars disiūctiue falsa est formaliter loquẽdo. nã vt supra dictũ est hm̃oi productiones diuine a terminis hñt formalẽ distinctionẽ et specificã nõ ꝓpe a pͥncipijs. quis ꝓut vna ẽ a pͥncipio iproducto et alia est a pͥncipio iproducto simul ⁊ ꝓducto: possint habere distictionẽ realẽ. Si tñ formalis diuersitas sumat̃ in argumento large pro distinctiõe reali ac etiã nomẽ diuersitatis, nã nomẽ diuersitatis nõ ꝓprie admittit̃ in diuinis: sic pͥma pars disiūctiue argumẽtatiõis ꝯcedi põt. Et cũ inde īfert arguẽs ꝙ vltra illã diuersitatẽ q̃ est ex pte pͥncipij relinquat̃ in ipis ꝓductionib⁹ intrinseca alietas ⁊ formalis ⁊c̃. cõcedim⁹. cũ hoc tñ stat ꝙ hm̃oi alietatem nõ habeãt a seipis sed a pͥncipijs. et magis ꝓprie ⁊ formal̃r a terminis, ꝓut dictũ ẽ in pͥmo notabili. ¶ Ad 2ᵐ ꝯcedim⁹ totã deductionẽ argumẽtationis. non enī aliq̃d probat ꝯtra. S. Tho. qui nõ assignat distinctionẽ formalẽ diuinaꝝ ꝓcessionũ ex hoc ꝙ vna est ab vno pͥncipio ⁊ alia a duobus. licet ⁊ ex hoc possit etiã accipi eaꝝ distinctio: sed non formalis ⁊ specifica. Arguẽs enī videt̃ decipi ꝓ tãto ꝙ sctũs Tho. vellit assignare formalẽ distinctionẽ ꝓcessionũ diuinaꝝ ex oĩbus ꝑ q̃ possũt distingui. cũ tñ multa sint ex q̃b⁹ aliq̃ possunt distingui. nõ tñ sic ꝙ ab oĩbus accipiat̃ eoꝝ formalis distinctio ꝓut dictũ fuit ĩ vltimo notabili. ¶ Ad 3ᵐ. respõdet̃ ꝑ ea q̃ dicit sctũs Tho. de potentia dei. q. vel materia. 10. ar. 4°. ad. 20ᵐ. ꝙ eadẽ ẽ ꝑfectio pr̃is ⁊ filij. vñ ꝑ hoc ꝙ spũs sctũs ꝓcedit a pr̃e ꝑfecte: nõ excludit̃ q̃n ꝓcedat a filio. et arti. 5°. ad. 10ᵐ. dicit ꝙ pr̃ est sufficiens pͥncipiũ spũs sctĩ. et tñ fili⁹ nõ est aliud pͥncipiũ spũs sctĩ a pr̃e: sed vnũ pͥncipiũ cũ ipo. hec sctũs Tho. Ex q̃bus seq̃tur ꝙ sicut ꝑ hoc ꝙ spũs sctũs ꝑfecte ꝓcedit a pr̃e nõ excludit̃ q̃n ꝑfecte ꝓcedat a filio: ita per hoc ꝙ spiratio ꝑfecte distiguit̃ a gñatione in ordine ad pr̃em: nõ excludit̃ q̃n ꝑfecte distinguat̃ etiã i ordine ad filiũ. Põt ⁊ alit̃ respõderi ꝙ maior nõ ẽ vera loquẽdo gñaliter ď oĩ distinctiõe q̃ aliqua res põt distingui ab alijs. ſȝ solũ de illa q̃ ꝑ se ⁊ eẽntial̃r res distinguit̃. nã ab accidẽtibus ⁊ circũstãtijs rei põt accipi eius distictio et a quibusdã alijs. et tũc ad minorẽ dicim⁹ ꝙ licet gñatio ⁊ spiratio ƒm suas cõpletas rõnes sufficiẽter et ꝑfecte possint habere distictionẽ aliquã a solo pr̃e: nõ tñ hãc distinctionẽ ď q̃ nũc loq̃mur ꝑ hoc s. ꝙ generatio ẽ a pͥncipio iproducto: spiratio vero a pͥncipio iproducto simul ⁊ ꝓducto. Et per hec patet respõsio ad. 4ᵐ. licet enī aliq̃ distictio inter gñationẽ ⁊ spirationẽ possit accipi ꝑ hoc ꝙ vtraqȝ est a patre diuersimode ƒm auctoritates quas arguẽs inducit: nõ inde concluditur ꝙ ista distinctio de qua nũc est sermo accipiat̃ in ordine ad solum pr̃em. Potest etiã dici ad argumẽtum ꝙ minor ꝓpositio est falsa. imo gñatio ⁊ spiratio sunt ꝑ hoc diuersimode a pr̃e. qꝛ gñatio ẽ a pr̃e solo; spiratio vero nõ a solo pr̃e sed etiã a filio. nã vtrobiqȝ habitudo accipit̃ in ordine ad pr̃em. licet diuersimode. s. affirmatiue ⁊ negatiue. Alia vero que arguẽs inducit contra responsionẽ ab eo datã: nõ tãgunt. S. doc. qui nequaqȝ poneret ordinẽ põitatis in pr̃e inter gñationez et spirationẽ. ¶ Ad. 5ᵐ. ꝑȝ respõsio ꝑ ea q̃ dicta sũt ad. 3ᵐ. vnde pͥmã cõsequẽtiã admittimus et ad eius improbationẽ negat̃ assũptũ. nec valet ei⁹ ꝓbatio. nã nõ repugnat habẽtib⁹ eãdẽ virtutẽ numero ꝙ eq̃ ꝑfecte ꝓducãt cõiũcti et diuisim. ¶ Ad. 6ᵐ dicit̃ pͥmo ꝙ maior propositio est falsa. q̃m spirationis distinctionẽ sicut et cuiuslibet actionis: causat termin⁹ ad quẽ ẽ qui est aliq̃d extra ipius formalẽ rõnem sicut sup̃ dictũ est. in pͥmo ⁊. 2°. notabili. Dicitur. 2°. ad minorẽ ꝙ licet extra rõnem filij absolute loquẽdo sit spirare ⁊ ꝑ ꝯñs extra rõnẽ geniti: nõ tñ est extra eius rõnẽ inq̃tũ est fili⁹ ⁊ genitus in diuinis. q̃m sicut ꝓbatũ fuit in distinctione p̃cedẽti: amor q̃ est spũs sctũs vere ⁊ essentialiter ꝓcedit a verbo qḋ vere ⁊ realĩt est filius in diuinis. et ꝑ ꝯñs filius inquãtũ ꝓcedit ꝑ actũ intellectus vt verbũ: per se habet et nõ ꝑ accidẽs ꝙ spiret spm̃ sanctũ. processio aũt verbi ꝑ actũ intellectus: est vere ⁊ ꝓp̃e ipa filij gñatio. Nec valet ꝓbatio quã arguens p̃tendit ꝑ hoc ꝙ spirator inq̃tũ spirator nõ ẽ genitus. qꝛ licet hoc sit verũ: nõ est tñ verũ ꝙ genitus in diuinis. i. inq̃ᵐ est genit⁹ deus nõ sit spirator. sicut licet aĩal inq̃tũ aĩal nõ sit homo: homo tñ inq̃tum hõ est aĩal. esse enī spiratorẽ in diuinis: est cõmune ad genitũ ⁊ ad gñantẽ et habet se q̃si sup̃i⁹. licet i diuinis nõ ꝓp̃e sit sup̃ius ⁊ īferius nec vniuersale nec particulare. Et ꝑ hec pȝ falsum esse qḋ vlterius arguẽs īsert. s. ꝙ gñare ⁊ gñari accidũt pͥncipio spiratiuo. nã licet hoc sit verũ in creaturis: in deo tñ gñare vel gñari ꝑ se cõueniũt pͥncipio spiratiuo et ꝑ ꝯñs ꝙ de⁹ genitus inq̃ᵐ genit⁹ de⁹: spirat spm̃ sãctũ. ¶ Ad. 7ᵐ. negat̃ assumptũ. s. ꝙ processio spũs sctĩ ĩaluetur in diuinis ꝓpt̃ ea q̃ reperiũtur in creaturis: nec illud arguẽs reperit ĩ doctrina. S. Tho. ſȝ hoc solũ ꝙ ipa noĩatio spũs ⁊ ꝓcessionis: trahitur ꝑ q̃ndã similitudinẽ a creaturis ad diuina sic et cetera noĩa q̃bus de deo loq̃mur. nã sicut inuisibilia dei ꝑ ea q̃ sctã sũt a nobis ꝯspiciũt̃ ꝓut aplus

dicit Romanoꝝ pmo:ita z noiantur. Ipe tamē res q̄ ꝓprie z vere deo cōueniūt: nō a creaturis sunt in deo sed ecōuerso a deo ꝓcedūt ad creaturas p modū cuiusdā ꝑticipationis ꝑut sctūs Tho. docet pª pte q.13.ar.6°.et p° sen.di.22ª. ar.2°. vñ sicut pr̄nitas in creaturis est a pr̄nitate i deo: ꝑm illd apli ephe.2°. flecto genua mea ad patrē dñi nr̄i ihū xp̄i a quo ois pr̄nitas in celis z in terra noiaꝝ: ita z oēs ꝓcessiones in creaturis: sūt a ꝓcessionib⁹ diuinaꝝ ꝑsonaꝝ. ea autē q̄ arguēs subiūgit licet i creaturis vera sint: q̄m satis extranee z iproprie loquaꝝ: in diuinis tñ amor est a verbo elicitus. et verbū vere z proprie est ꝓducēs amorē. ¶ Ad 8m. cōcediꝝ 2ª. pars diuisionis et cū arguēs subiūgit q̄ illa pte concessa: habet ꝓpositū: dicimus q̄ ille pōt habere ꝓpositū sed nō cōtra nos. nō eñ ponimus ꝑm doctrinā sancti Tho. q̄ ꝓpria z formalis rō gnātiōis: cōsistat in hoc q̄ est esse ab vno: nec q̄ propria z formalis rō spiratiōis cōsistat in hoc q̄ sit ꝓductio a duobus. Sed dicimus q̄ eē ab vno ē ꝯditio quedā gnātiōis z gnāti. et eē a pluribus est cōditio spiratiōis ꝑm q̄ nā dr̄ esse p modū volūtatis et q̄ ꝑm has cōditiones distiguiꝝ gnātio ab spiratione z econtra. ¶ Ad 9m. diciꝝ pmo q̄ maior ꝓpositio nō est vsq̄quaq̄ vera. q̄m sicut dictū est sup nō solū ea que ptinent p se ad rōnem alicuius rei ponūt vel causant distictionē eius: sed etiā ea q̄ accidētalit ei cōueniūt. ¶ Diciꝝ 2°. ad minorē q̄ licet pr̄ z filius nō spirēt inquātū duo pncipia nec vt duo spiratores nec p duas virtutes: spirant tñ spm̄ sanctū inquātū sunt duo supposita ꝑut spūs sctūs est nexus duoꝝ inquātū est amor: ꝑut latius declaratū fuit distinctione p̄cedēti. ¶ Ad 10m. diciꝝ q̄ nō militat ꝯtra nos. licet eñ rō similitudinis z rō iclinatiōis seu ipulsionis possent saluari in gnātiōe z spiratiōe in ordine ad pr̄em solum nec hmōi rōnes necessario exigāt eē ab vno vel eē a duob⁹: nō inde sequiꝝ q̄ gnātio in diuinis nō sit ab vno solo z spiratio non sit a duobus et p ꝯñs nec seq̄tur q̄ gnātio et spiratio nō distingātur p eē ab vno z eē a duob⁹. nā nō ponimus q̄ ideo gnātio in diuinis est ab vno solo z spiratio a duobus: vt salueꝝ ratio similitudinis in gnātione z rō impulsionis vel inclinationis in spiratione. vñ arguēs ꝓcedit ꝑm suas imaginatiōes z videꝝ falli in suo ꝓcessu putans q̄ sctūs Tho. assignat rōnem ꝓpriā z formalem gnātionis in hoc q̄ est eē ab vno z rōnē formalē spiratiōis in eo q̄ est eē a duobus quod falsum est. ¶ Ad 11m. pz responsio ex dictis. procedit eñ ex illa falsa imaginatiōe arguētis q̄ diuersitas rōnis formalis gnātionis z spirationis nō aliūde sit ꝑm mentē sancti Tho. nisi ex eo q̄ vna sit ab vno et alia a duob⁹ quod nō est veꝝ. ¶ Ad pmū Scoti ꝯtra eādē cōclusionē negatur ꝯñā nec ipe illā ꝓbat. sed videꝝ ꝓcedere ex dicta falsa radice q̄si ponētes distinctionē inter ꝓcessiones diuinas per hoc q̄ vna est ab vno z alia a duobus cōstituāt totā rōnem formalē eaꝝ in eē ab vno z eē a duob⁹. nā si hoc veꝝ eēt: nihil obsisteret q̄n possent poni tres ꝓcessiōes z quattuor z plures. ¶ Ad 2m pz respōsio ex dictis. procedit eñ ex eadē falsa radice quasi nos dicamus q̄ eē in vno supposito vel in duobus p se sit pncipiū formale distinctiuū ꝓductiōis in diuis qd̄ est fictitie imaginatū. pidē pz responsio ad 3m. qd̄ ꝓcedit ex illa falsa imaginatione. ¶ Sed q̄r arguēs vꝛ q̄rere de pma distinctione ꝓcessionū diuinaꝝ: respōdemus q̄ ꝓcessiōes seu origines diuine formalit distinguūꝝ penes terminos productos: q̄ sūt supposita filij z spūs scti. et hec supposita ꝓducta distiguūꝝ p relationes originis q̄ relationes seipis pmo z formalit distinguūtur. et ad istam distinctionē tanq̄ ad pmā reduciꝝ ois realis distinctio q̄ est in diuinis. ¶ Ad pmū Durādi ꝯtra 4am ꝯclusionē dr̄ q̄ maior propositio vera est de distinctiōe relationū q̄tū ad eaꝝ rōnes q̄ditatiuas. i. ꝑm q̄ relationes sūt: non tñ est vera de distictiōe relationū in esse rei. i. ꝑm q̄ sūt res. nā hoc hꝫ a fundamēto vel causa nō a termino ꝑut dictū fuit late i quarto notabili et ita gnāre z spirare in pr̄e sūt distincte relationes nō tñ sūt distincte res. ¶ Ad 2m. dr̄ pmo q̄ maiorē falsa si vniuersalit accipiaꝝ. nā multe passiōes et effect⁹ spē differētes in creaturis ꝓfluūt ab vna et eadem realiter actiōe dei z in sctis agentibus ab vna z eadem calefactiōe solis calefiunt frigida et rarefiunt pinguia z exsicātur humida vel aquosa q̄ sunt passiones spē differētes. ¶ Diciꝝ 2° q̄ cum actio sublato motu qualis est in diuinis non sit aliud q̄ respectus quidam ab agente gnārare z spirare vere sunt relationes cum modo significādi actionum prout etiā sctūs Tho. dicit pma pte. q. 41. ar. pmo ad 2m. vnde sicut dictū est de pr̄nitatē z cōi spiratione q̄ sunt due relationes ꝓpter duos terminos ad quos sunt sed vna res: ita dicere possumus q̄ gnāre z spirare in pr̄e sunt due actiones ꝑm duos respect⁹ ad duas ꝓcessiones q̄ accipiūtur passiue gramatice loquendo: sunt tñ vna res. et hec pluralitas et distictio actionū: sufficit ad hoc q̄ respōdeāt pluribus z distictis passionibus. nec oportet q̄ tanta diuersitas aut distinctio sit inter actiones

quanta est inter passiones sicut dictũ est ⁊ ratio huius est: q2 passiões nõ habẽt pluralitatẽ ⁊ formalem distinctionẽ ab actionib⁹ sicut nec speciẽ sed a terminis prout sup̃ dictũ est. ¶Ad 3ᵐ respondetur ꝙ cõmutata proportio nõ tenet grã forme nisi in q̃titatib⁹ in qbus ꝓpe est ꝓportio ⁊ ꝓportionabilitas in quib⁹ fundatur argumentum a cõmutata ꝓportione. in alijs aũt nõ tenet nisi gratia materie. et tũc contingit in terminis in qbus proportio fundatur sup oĩmoda similitudine qđ nõ est in ꝓposito. nam licet generare ⁊ gñrari se habeãt sicut spirare ad spirari q̃tum ad hoc ꝙ est vnũ dici actiue ⁊ alterũ passiue ⁊ vtrobiq3 est oppositio relatiua: est tñ dissimilitudo in multis. nã gñrare ⁊ gñrari ꝓut vere sunt relatiões se hñt sicut proprietates cõstituentes supposita: nõ sic se hñt spirare ⁊ spirari. Item gñrare ⁊ gñrari sunt in duab⁹ ꝑsonis: spirare vero ⁊ spirari sunt in tribus. nam spirare est in patre ⁊ filio. vñ patet ꝙ forma arguẽdi nõ tenet i ꝓposito. et vt magis hoc appareat arguã in eadem forma sic. Sicut se habet gñrare ad gñrari ita se habet spirare ad spirari. ergo a pmutata ꝓportiõe sicut se habet gñrare ad spirare: ita generari ad spirari. Sed gñrare ⁊ spirare nõ cõstituunt distincta supposita imo sunt in eodẽ supposito igitur nec gñari ⁊ spirari cõstituũt distincta supposita sed habent eẽ in eodẽ supposito qđ est erroneũ. vel sic. sed gñari ⁊ spirari nõ cõueniunt eidem supposito. ergo nec gñare et spirare cõueniunt eidem supposito quod est ꝯtra fidẽ. ¶Ad 4ᵐ. dicitur ꝙ regula illa. Quecũq3 vni ⁊ eidem sunt eadem ⁊c. nõ tenet vniuersalr verũ nisi in illis q̃ sunt eadem tertio adequate ⁊ cõuertibiliter qđ nõ est in ꝓposito sicut alias deductum fuit sup̃. distin. 2ª. si eñi regula valeret: seq̃retur ꝙ gñare ⁊ gñari eẽnt idem inter se supposito qđ est erroneũ qñ sũt eidẽ tertio. s. ipi spirare idem supposito. ¶Ad 5ᵐ. dicit̃ ꝙ modus argũẽdi deficit eo ꝙ nõ recte subsumit̃ minor ꝓpositio. deberet eñi sic subsumi. Sed gñari ⁊ spirari sũt plures relationes ⁊ tũc seq̃retur ꝯclusio: ergo gñare et spirare q̃ sunt eoꝝ correlatiua sũt plures relationes et hec ꝯclusio esset vera ⁊ ꝯcedenda. vñ q2 variatur mediũ: argumẽtatio nõ valet. sed ẽ fallatia figure dictionis. et eo ꝙ distĩctio realis videtur ẽm apparẽtiã iddem iportare qđ multitudo ⁊ multiplicatio. qđ tñ nõ est verũ vniuersaliter ⁊ presertim in relatiuis. et eo ꝙ idẽtitas et distinctio ⁊ pluritas realitatis: nõ cõuenit relatiuis a suis correlatiuis: sed a fundamẽtis. multiplicatio aũt relatiuoꝝ ⁊ eoꝝ distinctio inq̃tum relatiua sunt: cõuenit ipsis a suis correlatiuis sicut in sup̃ notatis deductũ fuit. ¶Ad 6ᵐ. negatur ꝯña: nam sicut dictũ fuit in 4º. notabili licet cõis spiratio nõ ponat in numeꝝ reꝝ cũ pñitate ⁊ filiatione: ponit tñ in numeꝝ relationũ realium. nã pñitas ⁊ spiratio actiua sunt due relationes reales q̃uis nõ distĩcte realr eo ꝙ ambe sunt reales vna realitate sicut ibi declaratũ fuit. ¶Ad 7ᵐ. dr̃ ꝙ maior est vera ad istũ sensum ꝙ ĩpossibile est eẽ eandẽ relationẽ ꝓducẽtis ⁊ producti inq̃tũ hmõi: minor etiã vera est sed ꝯclusio nõ recte infertur. Sequebatur eñi ex pmissis ergo nõ sunt eadẽ relatio gñari ⁊ spirare. q̃ ꝯclusio eẽt vera et ꝑ ꝯñs totus ꝓcessus argumẽtationis s3 nõ ꝯtra nos. vñ ad argumẽtũ sicut iacet neganda est ꝯña. ¶Ad 8ᵐ negat̃ minor ⁊ ad ꝓbationẽ dicimus ꝙ isti modi libere ⁊ naturaliter nõ sunt in p̃re ~~distingui~~ realiter. sed sũt idẽ re et in vtraq3 actione vel ꝓductiõe patris simul cõcurrunt. nã pater naturalr ⁊ libere gñrat filiũ et naturalr ⁊ libere spirat spiñ sanctũ q̃uis nõ generet filiũ ꝑ modũ libertatis. i. eo modo quo in creaturis aliqua ꝓcedũt ꝑ liberã voluntatẽ nec spirat spiñ sanctũ ꝑ modum nature. i. sicut ea q̃ in creaturis a natura ꝓducunt̃ ⁊ nõ a volũtate Aliud est eñi producere aut ꝓcedere naturalr et aliud ꝑ modũ nature. et aliud est procedere vel ꝓducere libere ⁊ aliđ est ꝑ modũ libertatis ꝓut sctũs Tho. docet de potẽtia dei. q. vel materia. 10. ar. 2º. ad 4ᵐ. ⁊ 5ᵐ. ¶Ad argumẽta ꝯ 5ᵃᵐ ꝯclusionẽ. Ad pmũ3 dr̃ ꝙ maior est falsa cũ sua ꝓbatione. nã cũ p̃dicatio sit aliqđ formatu3 ꝑ actionẽ intellect⁹ cõponẽtis vel diuidẽtis. nũq̃ p̃dicatũ attribuit̃ rei etiã si reale sit nisi sub aliqua rei cõceptione vel rõne. ⁊ q2 intellectus nr̃ vnã ⁊ eandẽ rem cõcipit sub diuersis aut distinctio rõnibus: diuersa aut distincta p̃dicata ⁊ etiã ꝯtradictoria põt eidẽ rei attribuere sicut verbi grã: eadẽ res in deo vna ⁊ simplicissima est eẽntia ⁊ pr̃ cui⁹ oẽm ꝑfectionẽ intellect⁹ nr̃ vna cõceptiõe nõ põt cõprehẽdere. vñ q2 de ipa eadẽ re habet quãdã rõnẽ. i. ꝙ ẽ simplicissima ⁊ in creaturis simplicia significant̃ ꝑ modũ forme ⁊ nature: attribuit ipi rei p̃dicata q̃ in creaturis cõueniunt formis ⁊ naturis ⁊ negat de ea p̃dicata q̃ in creaturis a qb⁹ accipit cognitionẽ: negant̃ de formis ⁊ naturis ⁊ ita de ipa eadẽ re q̃ ẽẽntia ⁊ pr̃ sub ꝯceptione simplicitatis p̃dicat nomẽ eẽntie ⁊ forme ⁊ nature ⁊ ꝙ est cõicabilis q̃ oĩa sunt p̃dicata realia. i. hñtia fundamentũ in re. Itẽ q2 de eadẽ re q̃ est ẽẽntia h3 aliã ꝯceptionẽ ꝙ. s. est perfectissima et subsistit in se nõ in alio nec sicut

pars nec sicut accidens: attribuit ei pdicata que in creaturis attribuũtur rebus pfectis ꝛ sub sistẽtibus quarꝫ est ꝓprie agere ꝛ individualr subsistere et ita pdicat de eadem re ꝙ est suppositum ypostasis ꝛ psona et ꝙ est incõicabilis ꝛ ꝙ gñrat et spirat q̃ oĩa pdicata sunt realia ꝛ negãtur de essentia sub ratione eẽntie vel forme. Patet igitur ꝙ de eadem re sub diversis cõceptionibus: possunt pdicari cõtradictoria pdicata etiam de pdicato reali et de his latius fuit dictũ in 2.° distin. vnde si rõ arguẽtis valeret nõ possent ista contradictoria affirmari de essentia ꝛ patre. pater gñrat. eẽntia nõ gñrat: pater spirat. essentia nõ spirat. qꝛ eadem res simplicissima est pater et filius. et mirabile est ꝙ tam vulgaris doctrina inter theologos: arguẽti fuerit noua ꝛ intellectui suo incõpossibilis. ¶ Ad 2.m dicitur ꝙ maior est vera de indistinctione reali sicut ꝛ ipa psonalitas ẽ simplicissima res: minor autẽ duplicẽ potest habere sensum. Si eñ arguens intelligat ꝙ psonalitas patris est simplicissima re ꝛ ratione ita ꝙ nec est in ea actualis pluralitas vel cõpositio rerum nec rõnum: vera est sed nõ ad ꝓpositum. nam nos nõ ponimus pluralitatẽ vel distinctionẽ rõnis actualem in psonalitate patris nec in re que deus est extra aiaꝫ. Si aũt arguẽs itelligat ꝙ psonalitas patris est simplicissima re et ratione idest ꝙ de ea nõ potest intellectꝰ creatus habere nisi vnicam rõnem vel conceptionẽ falsa est. imo intellectus creatus nõ potest intelligere totam pfectionem psonalitatis patris nisi pluribus conceptionibus ꝛ rõnibus: que pluritas rõnum ꝛ distinctio fundatur in vna simplicissima re ꝛ fm hũc modum dici potest ꝙ in ipa simplicissima re sunt plures ꝛ distincte rões nõ in actu sed virtualiter sicut in fundamẽto veritatis earum prout diffuse declaratũ fuit sup dis. 2.a nec huiõi pluritas rõnum: repugnat summe simplicitati rei qm̃ pluritas rõnum que nõ habet esse extra intellectũ: nullo modo rem extra componit. ¶ Ad argumentum ante oppositum patet responsio per ea que dicta sunt in 3° notabili. in solutione ad quandã obiectionẽ illi factã et in hoc questio terminatur.

Distinctio xiiij.

Circa distinctionẽ decimãquartã queritur vtrũ tpalis pcessio spũs sãcti: sit eiꝰ ꝓprietas .i. sit ei qđ ꝓprium. ꝛ vr ꝙ nõ p illud quod dñs dicit. Joan. viij°. ego ex deo ꝓcessi et veni in mũdũ. ergo ꝛc. ¶ In oppositũ arguitur qꝛ ꝓcessio tpalis est fm donũ grẽ: sed donũ est ꝓprium ꝛ psonale spũi sancto. ꝓut Augustinus dicit in 4°. de trini. ait eñ. Sicut natũ eẽ est filio a patre esse: ita spũi sctõ donũ dei eẽ: est a patre ꝛ filio ꝓcedere. ergo ꝛc. ¶ In hac questiõe erunt quattuor articuli vt supra.

Quantũ ad primum articulũ sit pma cõclusio. ꝙ ꝓcessio tpalis vno mõ appropriatr spũi sctõ alio modo est ei ꝓprium. hec cõclusio põt ꝓbari ex dictis sãcti Tho. in hac distin. ar. pmo. ĩũ cta distin. 18a. ar. 2°. et pma pte. q. 38a. ar. 2°. ¶ Secunda ꝯclusio est ꝙ ꝓcessio tpalis spũs scti: attẽditur fm dona grẽ gratum facientis pase. hanc cõclusionẽ ꝓbat sanctus Tho. in hac disti. q. 2a arti. 2°. et pma pte. q. 43. ar. 3°.

Quantũ ad scđꝫ articulũ ponẽde sunt obiectiones adversarioꝝ ꝛ quidẽ cõtra pmã arguũt quidẽ sic. Nullum tpale potest dici ꝓprietas eius quod est simplr eternũ: sed illa ꝓcessio est ꝛ dicitur tpalior spũs sctũs est simplr eternꝰ. ergo ꝛc. ¶ Preterea ꝙ semp ꝯuenit etno: hoc ẽ etnũ. Sꝫ tpalis ꝓcessio nõ est etna. ergo nõ põt semp ꝯuenire eterno. ¶ Preterea qđ ꝯuenit pri ꝛ filio hoc nõ ꝯuenit soli spũi sctõ: sꝫ tpalr ꝓcedere ad creaturã ꝯuenit pri ꝛ filio iuxta illđ qđ ait ioã. xiiij° Qui diligit me mãdata mea servabit ꝛ pr meꝰ diliget eũ ꝛ ad eũ veniemꝰ ꝛ mãsionẽ apđ eũ faciemꝰ. ¶ Preterea nullũ tpale ꝯuertitr cũ etno: deficit eñ subsistẽtia tpalis respectu etni: sed vt sepe dictũ est spũs sctũs est eternꝰ. ergo tpalio ꝓcessio nõ habet se ꝯuersim ad spm̃ sctm̃. ¶ Contra 2.am ꝯclusionẽ arguit Aureo. pmo sic. In illo nõ ꝯsistit ꝓcessiõis rõ: qđ ẽ cõe tribꝰ psonis. qꝛ psona pris nõ dr tpalit ꝓcedere. imo ꝓcessio tẽ-

por ūis est propā spūi sācto.sed ꝓcedere in mē-
tam in rōne amati ꝛ cogniti: cōe est tribus ꝑso-
nis.nā ꝑ grām gratū facientē diligitur tota trini-
tas ꝛ reciproce tota trinitas diligit.ergo in hoc
processiōis rō nō consistit. Et si dicatur ꝙ proce
dere iportat originē ꝑsone a ꝑsona ꝓpter quod
nō cōpetit trinitati procedere: ꝗuis sibi cōpetat
ſm būc modū esse in mēte ꝑ donū grē gratū fa
cientis: dicendū ꝙ confirmat ꝓpositū quasi.s.ra
tio processionis spūs sancti ſm quā ipse spūs san-
ctus dari dr̄ in hoc nō consisteret. ¶ 2° sic.talis
modus eēndi spūs sancti in creatura: debet attri
bui ꝓcessioni que habeat aliquē ordinē ad ema
nationem eternā.spūs scti a filio ꝛ a pr̄e.sed spūs
sctūs nō procedit a pr̄e ꝛ filio in creaturā sub ra
tione obiecti amati aut cogniti.nō eiꝰ spirāt ipꝫ
pater ꝛ filius vt obiectū amoris vel īellectio-
nis creature. ergo hic modus eēndi spūs scti in
creatura rōnali:nō spectat ad tp̄alem processio
nem ipsius. ¶ 3°. si iste modus haberet veritatē:
sequeretur ꝙ oīs res dum mēs incipit eas intel
ligere ꝛ amare: procederēt in mentē.sed hoc nō
dicitur.nō eiꝰ sol dicitur procedere in aīam dū
intelligitur.ergo iste modus nō est competens.
¶ 4° arguit ꝯtra aliqua superius dicta.s.ꝙ pro
cessio tp̄alis addit sup eternā respectū ad suum
terminū. Cōtra hoc arguit sic. Visioni qua co-
lor ꝑus existens in pane cernitur: nō addit visio
corꝑis xp̄i aliqd quod mediet inter visiones et
colores.sed solā participationē coloris a cor-
pore xp̄i quod sacramētaliter existit sub spēbus
post consecrationē.ergo a simili spūs sctūs pro-
cedens eternalr̄ in dona gratuita in qbus imu-
tabiliter cōplacet deus: dr̄ tp̄aliter ꝓcedere in
aīam participantē illa dona ex tēpore.et ita ꝓ-
cessio illa eterna nō induat respectū rōnis nec
cōnotationē aliq̄ȝ dum efficiatur tp̄alis. sed eius
terminus ꝑticipatur de nouo a creatura. vnde
potest sic describi. Processio tp̄alis est eēna spūs
sancti processio terminata de nouo ad aliquid
materiale ꝑticipans ex tēpore formalē ipsius ter
minum īmutabilē ꝛ eternum. hec ille in forma.
¶ Contra candē cōclusionē arguit Gregorius
probando ꝙ possibile est dari spūm sanctū homi
ni absq̄ȝ hoc ꝙ detur ei aliquod donū creatum
qꝛ oīe dabile homini a deo: possibile est ei dari
a deo: nō dato aliquo quod nō sit idem eēntialr̄
cum eo: nec aliqd cū eēntia illius. ergo possibile
est dari spūm sāctū homini nō dato aliquo dono
spūs scti creato.tenet ꝯña.qꝛ spūs sanctus est da
bilis homini ꝛ nullū donū creatū est idem eēn-
tialiter cū spū sctō: aut de eēntia spūs scti.ante-
cedens aūt ꝓbat̄.tum qꝛ ipso cōcesso nulla seq̄-
tur cōtradictio.tum qꝛ sicut oīe factibile a deo
pōt fieri ab ipso nō facto aliquo quod nō est ipꝫ
nec aliqd intrinsecū eēntialr̄ illi vt cōiter conce
ditur ꝛ ꝓbari pōt ex eo ꝙ nulla repugnatia con
tradictionis interuenit sicut in ꝓposito oīe da
bile ꝛc. Tum qꝛ oē dabile creature a deo deus
pōt nō dare ꝛ pōt nullo alio cōdāte dare ꝛ nul-
lum tale pōt eo nō cōdante dari.ergo oē dabile
creature a deo: pōt deus dare nō condante alio
ꝛc. aūs est verū ꝛ concessum cōiter: ꝯña ptꝫ qꝛ si
aliqd dabile verbi grā.a. nō pōt dari a deo nō
dato dabili eēntialr̄ incluso: verbi grā.b.hoc nō
eēt nisi qꝛ vel.a. datū necessario daret.b. vel qꝛ
.b.necessario reqritur ad dandū.a. Si dicat̄ 2^m.
ergo ipm.a.nō pōt deus nullo alio condāte da-
re.b.deo nō condante.b.et hoc repugnat alteri
ꝑti aūtis vel nō posset dare deo nō condāte.et
tūc vel deus dabit necessario.b. cuius oppositūꝫ
sumitur vel poterit nō dare.et hoc posito.a.erit
datum nō dato. ¶ Cōfirmat̄. Nullū donū crea
tum vel creabile reqritur necessario vt dans vl̄
condans ad hoc vt spūs sctūs detur: et similiter
nullū tale donū dat̄ necessario a spū sctō: dato
ergo spū sctō poterit dari nllo alio creato dato.

Quātū ad tertiū

articulū pro intellectu ꝯclusio-
num ꝛ respōsiōe ad argumēta
ꝑmo notandūꝫ est ꝙ processio
tp̄alis diuine persone pōt sumi
dupliciter ꝓut accipi pōt ex dictis scti Tho. de
potentia dei.q.10.ar.2°.ad vltimū. vno modo
processio eius ī alteꝝ.et isto modo cuilibet ꝑso-
ne diuine cōuenit ꝓcedere dū cōicat̄ bonitas ꝛ
similitudo diuina creature. ſm quē modū Dio-
nisius inqt 2° ca.de di.no.ꝙ diuina eēntia ꝛ bo
nitas ꝓcedit in creaturas ſm ꝑticipatiōes subē
vite ꝛ aliaꝝ ꝑfectionū: et isto mō processio non
dicit aliqd notionale sed eēntiale ꝛ cōe toti tri-
nitati.et hmōi ꝓcessio: in sui rōne nō icludit pro
cessionē eternā ꝗuis illam ꝓsupponat tanq̄ȝ cau
sam: sed est ꝓcessio tp̄alis tm̄: ꝛ in hac acceptiōe
doctores nō loquūtur de tp̄ali processiōe in hac
distinctiōe. ¶ Secūdo modo processio tp̄alis di
uine ꝑsone sumitur prout importat exitum vel
originem eius a principio ad aliquem effectum
in creaturis ſm quē nouo modo sit in ea. et isto
modo processio temporalis in sui significatione
includit processionem eternam persone a perso
na cum habitudine vel respectu ad creaturam
secundū aliquem effectum quem cōnotat. et de

hac ꝓcessione tēporali doctores in hac distinctione pertractat. est igitur ꝓcessio tēpalis spūs sctī: emanatio seu ꝓcessio ipius a pr̄e ꝛ filio vt nouo modo et cū nouo respectu sit in creatura. habet enī spūs sctūs ꝑ tēpalem ꝓcessionē nouū existēdi modum in quibusdā creaturis. s. ꝑ grām gratū facientem. et dicitur nouus ad drīam existentie generalis qua deus est cōiter in oībus creaturis ꝑ eēntiam ꝑsītiam ꝛ potentiā. ex quo nouo modo existentie insurgit in creatura relatio quedā realis ad spm̄ sanctū donoꝝ largitorē sui inhabitatorem ꝛ directorē: ꝑpter effectū realem quē a spū sancto creatura ꝑcipit. et qꝛ intellect⁹ noster nō apprehendit relationē ex pte vnius relatiui qn̄ in altero correlatiuo cointelligat respectum saltem rōnis ad suū correlatiuū: eo qꝙ relatiuum relatiui est correlatiuū: ideo in ꝓcessione tēporali spūs scti importatur respectus rōnis ad creaturā ad quā ꝓcedere dr̄ ꝛ quā inhabitat dirigit ꝛ scrificat. Ex qbus īfertur qꝙ ꝓcessio tēpalis spūs sancti nō solum non est realr̄ distīcta a ꝓcessione eius eterna: sed nec est alia processio ab ea. nam ꝓcessio eterna spūs sctī dicit originē vel emanationē ipius a patre ꝛ filio. Processio vero tēpalis sicut patet ex dictis: dicit illud idem cū nouo respectu ad creaturā. Iste autē nouus respectus: nō pōt dici ꝑm se ꝓcessio. alioqn̄ pater diceref quādoqꝫ tēpaliter ꝓcedere cum habeat aliqn̄ nouū quēdam respectū ad creaturā. quod tamē falsum est. vnde intelligendū est qꝙ totum hoc. s. ꝓcessio spūs sancti a patre ꝛ filio cum nouo respectu ad creaturā: dr̄ ꝓcessio eius tēpalis. ꝓcessio qdem: rōne solius pmi. sed tēpalis: rōne scdi. s. noui respect⁹ ad creaturā ꝛ sic patet qꝙ est ibi vnica processio. s. eterna ꝛ tēpaliter dr̄ tēpalis ꝓpter nouū respectū ad creaturā quē īportat.

Secūdo. Notandū est qꝙ cū doctores querunt in hac materia vtrū processio tēpalis spūs sctī ponat in numeꝝ cum eterna: questio pōt tripliciter ītelligi. vtrum. s. ponat in numeꝝ processionū vel in numeꝝ rerum vel vtrū ponat in numeꝝ absolute loquēdo siue rerum siue rōnuꝫ. et patet ex pmissis qꝙ tēpalis processio cum eterna: nō ponit ī numeꝝ processionū: nam vt deductū est: tēpalis ꝓcessio spūs sancti ꝛ eterna: vna dūtaxat processio est realr̄ ꝛ eēntialr̄. Quod aūt nō ponat in numeꝝ rerum: patet qꝛ processio eterna ꝛ tēpalis nec sunt due res nec tēpalis addit ad eternaꝫ aliqd reale. qꝛ processio tēpalis nō aliud īportat intrīsece nisi processionē eternā ꝛ nouū respectum ad creaturā. hmōi aūt respect⁹ prout dictū est: nō est aliqd reale sed rōnis tm̄. verum est tn̄ qꝙ processio tēpalis cōnotat extrīsece rem aliquā. s. nouū effectū in creatura. Si autē questio fiat de quocūqꝫ numero siue rerꝫ siue rōnis sic dici potest qꝙ processio tēpalis cū eterna ponit in numerum qꝛ ad processionē eternā que est vera res: tēpalis addit rōnem. s. respectū ad creaturaꝫ. vn̄ processio tēpalis ponit numeꝝ qꝛ īportat duo. s. rem ꝛ rōnem. Aduertendū tn̄ qꝙ cū dr̄ tēpalem ꝓcessionē addere ad eternā: nō est sic ītelligendum quasi ipi rei que est processio eterna aliqd addatur. nam eterno nichil addi potest. sed est ītelligendū qꝙ noīe tēpalis ꝓcessionis īportatur eterna processio cū quadā habitudine vel respectu: quē hoc noīe eterna processio ꝑm se nō importat. Accipiūtur ista de mente sctī Tho. pmo sentē. distī. 14ª. q. pma ar. pmo ꝛ 2°. Quod aūt magister in hac distin. geminā dicit eē spūs sctī ꝓcessionē intelligi debet prout sctūs Tho. inqt in hac distī. q. pma ar. 2°. in coꝛ. rōne duoꝝ respectuū in duo obiecta. s. in eternū ꝛ tēpale: non qꝙ duplex sit ipa processio. sed vnica tantum.

Tertio. Notandū est qꝙ licet tēpaliter procedere cōueniat filio ꝛ spūi sctō inquātum dona gratie gratū facientis dantur creature ab vtroqꝫ: et cuilibet ꝫ aliam ꝛ aliam rōnē possunt approꝑari: et vterqꝫ ab alio procedit: Si tamē attēdat modus procedendi spūs sctī: magis prope temporalis processio ꝯuenit spūi sancto. eo qꝙ spūs sctūs inqꝫtū procedit vt amoꝛ: habet ex modo sue ꝓcessiōis nō solum qꝙ emanet ab alio: sed qꝙ etiā tendat ī alterum. s. in amatū rōne tuius tendētie prout est in obiectū tēpale accipitur rō tēpalis ꝓcessionis. Processio aūt filij que est gn̄atio: nō habet de sui rōne qꝙ dicat habitudinē vel respectū nisi ad pncipiū a quo est. vn̄ filius nō habet ex rōne sue ꝓcessionis qꝙ procedat in alteꝝ tanqꝫ in terminū vel obiectū ꝛ propter hoc doctores theologi de noīatione quadā spāli: tractant de processione tēpali spūs sctī. Sic sentit. S. Tho. pmo senten. distī. 14. q. pma. ar. pmo in coꝛ. et ad primū. et pma pte. q. 43. ar. 2°.

Quarto. Notandum est qꝙ spūs sanctus duplici rōne dr̄ tēporalr̄ procedere in creaturā rōnalem. vna in rōne pmi doni quod est amoꝛ q̄ est causa oīum alioꝝ donoꝝ que gratis donātur. Non enī aliquis gratiose ꝛ liberalr̄ dat aliqd alteri: nisi qꝛ ipm amat ꝛ vult ei bonū. amoꝛ enī est causa gratuiti doni. vnde cum spūs sanctus procedat vt amoꝛ patris ꝛ filij: habet ex modo sue ꝓcessiōis

rõnem p̄mi doni. ¶ Aduertēdū tñ q̄ amorē esse p̄mū donū: dupliꝛ itelligi pt. vno modo q̄ ē causa ⁊ rō omnium alioꝝ donoꝝ q̄ gratis ⁊ liberaliter dantꝛ. alio modo q̄ cū hoc etiā est p̄mū qd̄ inter omnia dona gratis ⁊ liberalitꝛ datꝛ. Primo modo amor dicitꝛ esse p̄mū donū respectu oīuꝫ donoꝝ q̄ gratis a deo dantꝛ. siue sint gratū facientia illū cui dantꝛ: siue nō. nā vt ſ dicebatꝛ ideo q̄s alteri gratis ⁊ liberalitꝛ aliqd̄ donat: q̄ ipꝫ amat nō tamē cū oībꝰ hmōi donis: amor ipe dei dr̄ dari ita. s. q̄ sit in eo cui ipsa dona dantꝛ. vñ cum dicitꝛ oīa dona dari ꝑ donū amoris. nō sic debet intelligi q̄si ꝑ hoc q̄ recipit quis donū amoris: recipiat alia dona. sꝫ est sensus q̄ q̄ deus amat creaturā: dat sibi oīa dona. sic dicit sanctus Tho. p̄°. sē. d. 18. ar. 2°. ad. 4m. ¶ Secūdo modo amor est p̄mū donū respectu donoꝝ q̄ non solū gratis a deo dantꝛ: sꝫ ⁊ sunt gratuꝫ facientia: nā cum dona grē gratū faciētis sint q̄dā participatio ⁊ similitudo ꝑfecta dīni amoris quātum haberi pt in creatura ꝓ statu suo ⁊ q̄bus creatura rōnalis ordinatꝛ ⁊ ꝯiūgitur imediate deo: sequitꝛ q̄ cū huiuscemodi donis grē: detꝛ ipse dīnꝰ amor tāq̄ꝫ in sui ꝑfecta q̄dāmodo participatiōe. vnde. S. Tho. sup illud apli ro. 5°. charitas dei diffusa est in cordibꝰ nr̄is ꝑ spm̄ sctūm q̄ datus est nobis. ait. spm̄ sctūꝫ q̄ est amor pr̄is ⁊ filij dari nobis: est nos adduci ad participationē amoris q̄ est spūs sanctꝰ ex qua q̄dē participatione efficimur dei amatores. ⁊ inde est qd̄ Dionisius dicit. 4°. ca. de diui. no. q̄ dīnus amor: estasym facit ⁊ q̄ deꝰ ipe ꝓpter amorē ē estasym passus: quasi extra se exiēs in amatū. qd̄ maxime veruꝫ est ꝺ amore amicicie q̄lis est amor charitatis q̄ deꝰ amare dicitꝛ eos q̄bꝰ largitꝛ dona grē gratū faciētis. Cū ergo dictū est q̄ spūs sctūs inq̄ꝫm est amor ꝓcedit tēporalitꝛ in rōne p̄mi doni. Intelligitꝛ de 2ª acceptione p̄mi doni inq̄ꝫm. s. amor non solū est rō propter quā oīa dona dantꝛ sed etiā est donū p̄muꝫ qd̄ datꝛ modo exposito. Uerum est tñ q̄ ex vsu loquēdi sctōꝝ doctoꝝ et ꝑserti Augustini: ꝓcessio tēporalis spūs sctī non ꝓprie accipitꝛ ex rōne q̄ est p̄mū donū inq̄ꝫm est amor ꝓut īfra dicetꝛ in. 6°. notabili. ¶ Alia rōne spūs sāctꝰ dr̄ ꝓcedere tēporalitꝛ ⁊ esse ī creatura rōnali sꝫ dona grē gratū faciētis: sicut cognitū in cognoscēte ⁊ amatū in amāte. ꝑ grāꝫ nāq̄ꝫ ⁊ dona grē: creatura rōnalis ꝯsurgit in cognitionē ⁊ dilectionē dei meritoriā quibꝰ dicitꝛ habere deū nouo modo. nā cū deꝰ sit in oībꝰ creaturis generalitꝛ ꝑ ēntiā ꝑsentiā ⁊ potētiā: eo ipso q̄ creature rationali grāꝫ largitꝛ ⁊ dona grē: ē in ea quodā nouo ⁊ spāli modo q̄ꝫ sit cōmuniter ī creaturis. s. vt cognitū in cognoscēte ⁊ amatum in amāte ſm illud. p̄ª. Jo. 4°. Qui manet ī charitate in deo manet ⁊ deꝰ in eo. hmōi aūt modꝰ essendi nō est esse in creatura rōnali sbalitꝛ vl' inherentꝛ aut subiectiue sꝫ obiectiue tm̄. i. esse eius obm cognitū ⁊ amatū qd̄ est esse terminum sue cognitionis ⁊ amoris. ⁊ licet cognitū ⁊ amatuꝫ ſm apphēsionē nr̄am dicāt respectū quēdaꝫ ad cognoscētē ⁊ amātē: ille tamē respectꝰ nō est relatio realis sꝫ rōnis ꝓut phs docet. 5°. methaᶜ. non. n. scibile reffertꝛ ad sciētiā vel ad sciētē nisi q̄ sciētia et sciēs realitꝛ refferuntꝛ ad scibile tāq̄ꝫ ad fundamētū ⁊ causaꝫ sue veritatis. ⁊ idē iudiciū est ꝺ obiecto amato respectu amoris ⁊ amātis ⁊ ꝑserti in ꝓposito nr̄o hoc verum est: q̄ dei ad creaturā nulla est realis relatio ꝓut infra patebit. d. 30. Et q̄m creatura rationalis ſm dona grē q̄bus mēs eiꝰ ꝑficitꝛ ꝯsurgit in dei cognitionem ⁊ amorē: cōsequēs est q̄ se et actꝰ suos ſm deū ⁊ ad deū ordinet ac ꝓmoueat: eo q̄ intellectus ⁊ volūtas: sunt actuūꝫ humanoꝝ p̄ncipia. ex q̄ vlteriꝰ seq̄tur q̄ deū habeat directorē ⁊ reformatorē sui nō solū ea rōne q̄ mēs donis grē sublimata deū habet regulā ⁊ finē ſm quā ⁊ ad quē sua opa dirigit: sꝫ etiā q̄ deus ſm dona grē ipam mētē effectiue rectificat ac reformat ⁊ speciali auxilio ad sui ꝯsiderationē ⁊ amorē mētem rōnalē excitat ⁊ mouet vñ sup illud Joānis. 14 Et pr̄ meꝰ diliget eū ⁊ ad eū veniemꝰ. dicit Augustinꝰ. Deꝰ trinitas patꝛ ⁊ filꝰ ⁊ spūs sanctꝰ veniunt ad nos dū venimꝰ ad eos: veniūt subueniēdo. venimꝰ obediēdo. veniūt illuminando. venimꝰ ītuēdo. veniūt īplēdo venimꝰ capiēdo.

¶ Quinto. Notādū ē q̄ licet nouꝰ effectꝰ in creatura rōnali ſm dona grē sit a tota trinitate ac ꝑ hoc tota trinitas dicatꝛ dari ⁊ eē ⁊ habitare ī creatura rōnali: ꝓcedere tñ tpalitꝛ nō ꝯuenit pr̄i sꝫ filio ⁊ spiritui sctō p̄ise. eo q̄ ꝓcedere tpalꝛ vt ſ dictū ē: icludit in sui rōne ꝓcedere eternalꝛ ab a'io. qd̄ pr̄i nō ꝯuenit. ē ergo ꝓcessio tpalis cōmunis filio ⁊ spūi sctō. et nō solū ea rōne q̄ vtriq̄ꝫ ꝯuenire pt procedere tpalꝛ: sꝫ q̄ ſm quācūq̄ꝫ processionē inuisibilē tpalē: vterq̄ꝫ dr̄ procedere ⁊ filius ⁊ spūs sctūs nā eē ab alio ⁊ esse ī creatura sꝫ omnē effectū: vtriq̄ꝫ cōmune ē. q̄uis prout sanctꝰ Tho. dicit p̄°. sen. d. 15ª. q. 2ª. ar. p̄°. ad. 6m. ⁊ p̄ª p. q. 43. ar. 5°. ad p̄mū. ſm diuersas rōnes donoꝝ grē ⁊ effectuū in mēte rōnali q̄ filio ⁊ spui sctō approp̄antꝛ: aliq̄ñ processio tpalis dicatꝛ filij ſm. s. dona itellectꝰ ꝑfectiua. aliq̄ñ spiritꝰ sctī;

f

ꝭm.s.dona ad volũtatē ꝑtinentia. Sub rōne tñ cõmuni q̄ hm̃oi ꝑfectiões grē dona dicũtur: ois ꝓcessio tꝑalis spũi scõ appropriatur eo ꝙ spũs sctũs donũ est pr̃is ⁊ filij. vñ cũ dr̄ spũs sanctus ꝓcedere tēporalr̄ ꝭm dona grē: est loq̄tio per appropriationē nō qn̄ etiā filius ꝓcedat tēporaliter ⁊ ecõuerso. qḋ intelligēdũ est sane: non q̄ntū ad originē vni⁹ ꝑsone ab alia q̄ ipoꝛtat̄ nomine ꝓcessionis tēporalis q̄ est alia filij alia spũs sancti s̄z q̄ntū ad effectũ ⁊ respectũ tēporalē quē z dicit ⁊ cõnotat. licet ⁊ q̄ntū ad hoc ꝭm appropriationem vt dictũ est: possit etiā dici alia ꝓcessio tēporalis filij: ⁊ alia spũs sancti vtraq̄z tamē alteri inseparabilis est. Dicim⁹ igit̄ ꝙ ꝭm dona gratie q̄ menti rōnali infundunt̄ a deo: tota trinitas datur et est manet ac inhabitat in creatura rōnali. Sed fili⁹ et spũs sctũs dũtaxat ꝓcedũt tēporaliter nō pater. qm̄ sicut s̄ dictũ ē ꝓcessio tēporalis ꝭm ꝙ sctī de ea loquīt̄: est ipa ꝓcessio eterna ꝑsone a ꝑsona cũ nouo respectu ⁊ effectu cõnotato in creatura. ¶ Alij tamē dicũt ꝙ processio tēporalis nō appropriatē sed ꝓprie conuenit spũi scõ eo ꝙ nomē ꝓcessionis trahit̄ in diuinis ad stādũ pro emanatione amoris. q2 nō habet nomē ꝓpriũ sicut generatio quēadmodũ cõtingit de plerisq̄z nominib⁹ cõmunib⁹. licet eni diffinitio sit ꝓpriũ diffinito: nomīe tñ ꝓprij ex vsu loquētiũ trahit̄ ad significādũ id qḋ est cõuertibile ⁊ nō de essentia rei. Sed licet dictũ istorum sub ista ꝯsideratione saluari possit. Doctores tñ nan ita stricte loquūt̄ de ꝓcessione tēporali sed prout cõmuniter importat originem vnius personē ab alia cũ nouo respectu ad creaturam.

¶ Sexto. Notandũ est ꝙ de ꝓcessione tēporali spũs sctī multũ varie doctores theologi ⁊ ꝑserti moderni loquuntur. Quidā nāq̄z intelligũt ꝙ ꝓcessio tēporalis spũs sancti attēdit̄ in hoc ꝙ q2 deus ex amore quo diligit creaturaꝫ rationalē largit̄ sibi dona grē: cũ ipsa datione donoꝝ: dat̄ amor qui est rō donationis ac p hoc dicitur ipe amor procedere in creaturā rōnalē ⁊ p cõsequēs spũs sanctus q̄ ex rōne sue ꝓcessionis habet ꝙ sit amor. ¶ Alij vero dicũt ꝙ ꝓcessio tēporalis spũs sctī attēditur in hoc ꝙ q2 de⁹ sicut ⁊ ois natura spiritualis dicit̄ esse vbi opatur: cũ dona grē dent̄ a deo ex tēpore: ⁊ de nouo creature rōnali: spũs sctũs d̄ nouo ⁊ ex tēpore dr̄ ꝓcedere in creaturā. Qm̄ p eiusmodi donationē: circa creaturam opat̄. ¶ Sed saluo meliori iuditio videt̄ michi ꝙ vterq̄z mod⁹ deficiat a vero sensu quē d̄ ꝓcessione tꝑali sctī doctores hñt ⁊ ꝑserti Augustin⁹.

q̄ de hac materia lati⁹ loquut⁹ ē: nā cõmunit̄ doctores theologi dicũt ꝙ ꝭm ꝓcessionē tꝑalē: de⁹ dr̄ esse in creatura rōnali quodā nouo ⁊ speciali modo q̄ non est cõmunit̄ in ceteris creaturis in quib⁹ tñ oĩb⁹ ē p essentiā ꝑsentiā ⁊ potētiā. S̄z ꝭm vtrũq̄z modũ dicēdi: nō p̄t bñ ꝙ p ꝓcessionē tꝑalē de⁹ sit i mēte rōnali alit̄ q̄ cõmuni modo q̄ ē in oĩb⁹ creaturis. hoc ꝓbat̄ nā ꝭm p̄mũ modũ dicēdi de⁹ vel spũs sctũs dr̄ ꝓcedere ⁊ esse i creatura: sic rō efficiētie p quā de⁹ opat̄ aliq̄d circa creaturā. ꝭm vero aliũ modũ dicēdi: de⁹ vl̄ spũs sctũs dr̄ ꝓcedere ⁊ eē in mēte rōnali: sicā efficiēs. q2 s. circa illā opat̄. S̄z deũ esse i creatura sicē efficiēs vel sicut rō efficiēdi ē cõmunis modus eēndi i oĩb⁹ creaturis. s. p potētiā vñ ⁊ rō ⁊ ars dinoꝝ effectuū. s. verbũ ex p̄te intellect⁹: ad oĩes creaturas se extēdit ꝭz illud. Io. p̄° oĩa p ip̄m facta sũt ⁊ simil̄r rō efficiētie ipoꝝ ex p̄te voluntatis. s. amor ad oĩs creaturas se extēdit ꝭz illud sapie. xj°. diligis dñe oĩa q̄ sunt ⁊ nichil odisti eoꝝ q̄ fecisti. vñ et. S. Tho. i hac. d. q. 2ª. ar. 2°. ꝓcessionē tꝑalē dinaꝝ ꝑsonaꝝ ꝭz ꝙ d̄ ea hic loq̄mur: assignat nō i eo ꝙ creature procedũt a deo etiā rōnales. S̄z i eo ꝙ creature rōnales redeũt ad deũ sicut i finē. hm̃oi autē redductio et ꝯiũctio sit ꝭz opationes itellect⁹ ⁊ volũtat̄ qb⁹ mēs rōnalis ⁊ cognoscit ⁊ amat deum. ¶ Neq̄z valet si q̄s dicat ꝙ q2 dona grē sunt spetialia q̄dā dona q̄ nō dant̄ a deo oĩb⁹ creaturis cõmunit̄ s̄z rōnabilib⁹ dũtaxat: ꝙ ideo ꝭm opationē q̄ de⁹ ea largit̄: speciali ⁊ nouo modo ē i creatura rōnali. nā diuersitas opatoꝝ vel effectuūz dinoꝝ: nō diuersificat modũ eēndi q̄ de⁹ dr̄ esse i creatura. nā ꝭm oĩem effectũ quē de⁹ efficit i creaturis: dr̄ eē de⁹ i creaturis p potētiā: siue effect⁹ sint gñales siue speciales alias ꝭm alia ⁊ alia dona naturalia ⁊ ꝭz alios ⁊ alios effect⁹ spē differētes qb⁹ de⁹ dr̄ opari circa creaturas: diceretur de⁹ eē alio ⁊ alio modo i eis. ⁊ i singulis creaturis ꝑserti spē differētib⁹: diceret̄ eē nouo mo° q2 nō eo mo° q̄ i alijs qḋ absurdũ eēt. ¶ Propt̄ hoc. S. Tho. licet i p̄mo ope i hac. s. distīctiōe illud idē sentire videat̄ qḋ istis: in 2° tñ ope. p̄ª. p. q. 43. subtilit̄ ꝯsiderās nō assignauit ꝓcessionē tꝑalē dei ad creaturas i aliq̄ ei⁹ opatione p̄mo ⁊ p se aut ꝭz effect⁹ qb⁹ de⁹ circa creaturā rōnalē opat̄. s̄z magis ꝭm opationes creature rōnalis in deũ qb⁹. s. deũ cognoscit ⁊ amat ꝭz q̄s de⁹ dr̄ eē i creatura rōnali sicut cognitũ i cognoscēte ⁊ amatũ i amāte. q̄ mod⁹ essēdi nou⁹ ⁊ spālis est nō cõprehēns i trib⁹ modis eēndi i qb⁹ de⁹ cõmunit̄ dr̄ esse i oĩi creatura. nā isti. s. cõmunes

accipiūtur s̄m aliquā actionē dei ad creaturas i manētē vel trāseūtē. Iste āt mod⁹ accipit̄ ecōuerso s̄m actiones creature i deū sicut in terminū vel obm. ex eo. n. q̄ mēs rōnalis noua ⁊ speciali largitione recipit a deo dona gr̄e gratū facientis aut eoȝ augmētū: surgit i cognitioneȝ ⁊ amorē dei sup nālē ⁊ meritorie vel i eis ꝓficit ac p hoc dr̄ de⁹ nouo ⁊ spāli modo fieri ⁊ eē i mente rōnali. s. vt cognitū ⁊ amatū. ex q̄ ꝯseq̄tur noua relatio creature ad deū rōne cui⁹ oportet deum sub noua hitudine vl' respectu ad creaturaȝ significari. ⁊ ista ē mēs Augustini d ꝓcessione tēporali psone diue. 4°. d trini. ca. 20. Inq̄t enīȝ mittit q̄ genuit mittit̄ qd genitū ē. ⁊ tūc vnicuiq̄ mittit̄ cū a q̄q̄ȝ cognoscit̄ atq̄ꝫ ꝑcipit̄ quātuȝ cognosci ⁊ ꝑcipi pōt ꝓ captu vel ꝓficiētis in deum vl' pfecte i deo anime rōnalis ⁊ ifra eod ca. Sicut enī natū eē ē filio a pr̄e eē: ita mitti ē filio cognosci q̄ ab illo sit: et sicut spūi sancto donuȝ dei esse ē a pr̄e ꝑcedere: ita mitti est cognosci q̄ ab illo ꝑcedat. Itē. 5°. de trini. de⁹ spūs sctūs q̄ ꝑcedit ex deo cū dat⁹ fuerit homini: accēdit eū ad diligēdū deū ⁊ ꝓximū ⁊ hūc modū missiōis assignat magister. 16. d. pmi libri. dicēs tūc mitti vel dari dr̄ spūs sctūs cū ita ī nobis est: vt faciat nos diligere deū ⁊ ⁊ ꝓximū p qd manem⁹ ī deo ⁊ de⁹ in nobis. ¶ Et qz fili⁹ p gn̄ationē q̄ eternaliter ꝑcedit a pr̄e ⁊ spūs sctūs p ꝑcessionē q̄ eternaliter ꝑcedit a pr̄e ⁊ filio accipit ⁊ nām et esse ⁊ gn̄alit̄ oīa q̄ habet: ⁊ oīa posse ⁊ opari ⁊ q̄ sit i creaturis cōmuni aut speciali modo ⁊ q̄cq̄d filio ⁊ spūi sctō ꝯuenire pt̄ eternalit̄ vel ex tēpore. Ideo fili⁹ ⁊ spūs sctūs s̄m q̄ ex tpe et nouo modo hn̄t eē i creatura rōnali p dona gr̄e: dicūtur in ipaȝ rōnalē creaturā tpalit̄ ꝑcedere vt sit sensus. fili⁹ eternalit̄ ꝑcedit a pr̄e ⁊ spūs sāctus a pr̄e ⁊ filio vt ex tpe sint in mēte rōnali nouo ⁊ spāli modo s̄m dona gr̄e. ita q̄ dictio. vt. non teneat̄ causatiue sȝ ꝯsequtiue. i. ex suis ꝑcessionibus eternis hn̄t fili⁹ ⁊ spūs sctūs q̄ ex tpe sint in mēte rōnali s̄m dona gr̄e nō quasi ex eo ꝑcesse q̄ mēs rōnalis recapit dona gr̄e dicātur fili⁹ ⁊ spūs sctūs. in eam ꝑcedere eē ⁊ inhabitare: nam hoc esset iadere i modū dicēdi 2ᵉ opinionis sup posite. Sȝ qz mens rōnalis p dona gr̄e q̄ recipit a deo: ꝯsurgit in amorē ⁊ cognitionē toti⁹ trinitatis. ac p hoc ipa trinitas fit in mēte rōnali sicut cognitū i cognoscēte ⁊ amatū in amāte ⁊ p ꝯñs dr̄ ibi esse ⁊ ihabitare nouo ⁊ spāli modo s3 quē fili⁹ ⁊ spūs sctūs dicunt̄ ꝑcedere tpalit̄ vt supra declaratū est. et licet pat̄ habeat eundē moduȝ existēdi in creatura rōnali simul cū filio ⁊ spū sāto: qz tamē nō habet hoc ꝑcedēdo cuȝ a nullo ꝑcedat: ideo nō dr̄ tēporaliter ꝑcedere q̄uis dicatur eē ⁊ habitare in creatura rationali ⁊ etiaȝ dari. nam idem potest dare seipsum.

¶ **Septimo.** Notādūȝ ē ꝑut S. Tho. dicit p°. sen. d. 15. q. 4°. ar. 2°. ad. 3m. et. p°. p. q. 38. ar. pmo ad 4m. Nomē doni īpositū ē ab aptitudine donādi ⁊ ideo s3 ꝓpetatē vocabuli nō īportat actualē respectū ad creaturā. nō enī donū dr̄ ex eo q̄ actu det̄: sȝ inq̄ȝm hȝt aptitudinē vt dari possit. vñ qz spūs sctūs ab eterno ꝑcedit a pr̄e et filio vt donabilis creature. Ideo ab eterno dr̄ donū. datū vero nō dr̄ nisi ex tpe eo q̄ importat actū donādi. Ex q̄bus infert̄ q̄ qz spūs sctūs dr̄ donū ⁊ datū s̄m processionē tpalē: q̄ processio tēporalis accipi debeat vel s3 aptitudinē ⁊ sic respondet appellationi doni ⁊ ꝯuenit spūi sctō ab eterno: vel s̄m actū ⁊ sic respōdet appellationi dati ⁊ ꝯuenit spūi sctō ex tpe. Cū igit̄ in pma cōclusione dictū ē q̄ processio tēporalis ē q̄d propriū spūi sancto: capit̄ processio tpalis s̄m aptitudinē s̄m quē modū ꝯuenit spūi sctō ab eterno. oportet enī id qd ē propriū diuine psone eternuȝ esse: nichilominus tamē huiusmodi processio dr̄ tpalis ex parte termini. s. creature ad quam est.

¶ **Octauo.** Notādū est propt̄ argumētationē Gregorij de arimino q̄ spm̄ sctm̄ dari vl' procedere in mētē rōnalē sicut obm cognitū vel amatū: pōt itelligi dupliciter. vno mūdo sicut cognitū ⁊ amatum meritorie ⁊ prōpte ⁊ dilectabilit̄: ⁊ sic nō pōt spiritus sctūs procedere vel dari sine gr̄a ⁊ sine donis gr̄e gratū faciētis. nā illi tātūmodo act⁹ sūt meritorij q̄ in nobis sunt. i. q̄s agere ⁊ nō agere est in potestate nr̄a. eē aūt ī ptāte nr̄a nō possūt nisi in nobis sit aliq̄ forma propa p quā eliciant̄. agēs. n. qd nō agit s̄m formā propam sȝ inq̄ȝm ē motū ab altero: ē agēs īstrumētale cui act⁹ non attribuit̄: forma aūt propa ex q̄ elicit̄ act⁹ meritori⁹: est charitas s̄z illud apli Ro. 6°. gr̄a dei vita eterna. ¶ Alio modo pōt itelligi spm̄ sctūȝ dari ⁊ ꝑcedere sic obȝ cognitū ⁊ amatū naturalit̄. ⁊ sic ī statu inocētie ī q̄ nā hūana erat itegra: poterat itelligi datio vl' ꝑcessio tpalis spūs scti sine gr̄a ⁊ donis gr̄e p sola dona nālia. Sed ī statu nature corrupte: eē nō pt̄ d po^a dei ordinata Sȝ qz scti doctores ⁊ p̄serti Aug⁹ processioneȝ tpalē spūs scti accipiūt s̄m cognitionē ⁊ dilectionē meritoriā: vñ ⁊ hui⁹ ꝑcessio dr̄ eē ab augustino. 15°. li. d trī. ad sctificādā creaturā: ideo simpliciter ꝑcedēdū ē q̄ spūs sctūs procedere tpalit̄

vl̄ dari nō p̄t sine grā ₇ donis grē. Accipiūt̄ ista de mēte. S. Tho. p̄°.2ᵉ.q.43.ar.2°.₇.3°.et.2ᵃ.2ᵉ.q.23.ar.2°.et in multis alijs locis.

Quantū ad articulū 4ᵐ.respōdēdū ē obiectionib⁹ aduersarioꝝ ₇ q̄dez ad argumēta ꝯ p̄mā ꝯclusionē. ad p̄mū.2ᵐ.₇.4ᵐ.p₃ responsio ex hijs q̄ dicta sunt in.7°.notabili ad.3ᵐ. p₃ r̄ssio ex hijs q̄ dicta sunt i notabili.5°. ¶ Ad argumēta Aureoli ꝯ.2ᵃᵐ ꝯclusionē.ad p̄mū negat̄ minor ₇ ad ei⁹ p̄bationē dr̄ ꝙ licet tota trinitas diligat̄ a creatura rōnali p̄ dona grē ac p̄ hoc tota trinitas sit ₇ hītet in creatura rōnali:non tamē tota trinitas p̄cedit t̄pali. sicut declaratum est i.5°.et.6°.notabili. vñ respōsio in argumento data bona ē:nec ē verū ꝙ ꝯfirmat p̄positum arguētis nam p̄cessio t̄palis sp̄ūs scī: nō ponit̄ a.S.Tho.ꝯsistere in sola ei⁹ datione vel existētia aut habitatione i creatura rōnali. Sȝ cū hoc includit etiā p̄cessionez eternā vni⁹ persone diuine ab alia. put ꝰ sepe dictū ē. ¶ Ad.2ᵐ.dr̄ ꝙ minor ē falsa cū sua p̄batione ii a tñ ꝙ dino. vt. nō teneat̄ causatiue ȝ ꝯsequtiue ₇ de hoc latius dictū ē in.6°.notabili. Et p̄terea argumētū peccat p̄ fallatiā ꝯsequētis arguēdo ab inferiori ad suū sup̄ius negatiue:nō.n.valet non ē inter has p̄cessiones talis ordo:ergo simplr̄ nō ē ordo. licet.n.mod⁹ essēdi sp̄ūs scī in creatura rōnali sicut o͡biti cognitū ₇ amatū nō h̄ret ordinē ȝ assimilationē ad p̄cessionē ei⁹ eternā quātum ad hoc ꝙ ē eē cognitū ₇ amatū:ē tñ ali⁹ ordo.s. effect⁹ ad cām suā effectiuā ₇ exēplarē. nā vt ꝰ dictū ē sp̄ūs.s.p̄cedit a p̄re ₇ filio vt rō amoris dī ad creaturā ₇ ecōtra nō ꝙ ex p̄te dei debeat accipi rō causalitatis. vt.s.sp̄ūs sctūs sit p̄ri et filio rō diligēdi creaturā.ȝ ex p̄te creature q̄ .s.spiritus sctūs ē rō ip̄i creature q̄ a p̄re ₇ filio ₇ a tota trinitate diligat̄ ₇ est rō collationis omniū donoꝝ q̄ a deo dātur creature rōnali p̄ma tñ solutio ē melior. ¶ Ad.3ᵐ.negat̄ ꝯsequētia:nō.n.dr̄ sp̄ūs sctūs p̄cedere i mētē ea rōne q̄ase q̄ ē vel hītat in mēte vl̄ ex eo formalr̄ q̄ ītelligit̄ aut amat̄.nā sic seq̄ret̄ ꝙ etiā p̄r p̄cederet t̄paliter cū a mēte rōnali intelligat̄ ₇ amet̄ ₇ sit i mēte ₇ eaz inhabitet. dictū ē eñi i p̄mo notabili ꝙ in p̄cessione t̄pali id qd̄ ē p̄cessionis: attēdit̄ s̄m originē vni⁹ p̄sone ab alia. qd̄ aūt ē t̄pale: dicit nouū respectū ad creaturā. vñ in p̄cessione t̄pali: vnica ē p̄cessio ₇ illa ē eterna ₇ p̄ ꝯñs nō accipit̄ s̄m existētiā vel inhabitationē creature nec ȝ rōnē cogniti vel amati in quo decipit̄ arguēs. ¶ Ad 4ᵐ.dr̄ ꝙ assūptū ē falsū nā visio corp̄is xp̄i addit ad p̄mā visionē albedinis nouū o͡bm visū ₇ nouū respectū corp̄is xp̄i visi ad videtē ₇ ita in p̄posito mēte creature rōnalis assurgēte in deū p̄ dona grē sicut i o͡bm cognitū ₇ amatū: ex consequēti insurgit respect⁹ q̄ dā rōnis dei vt amati ₇ cogniti ȝ quē attēdit̄ tēporalis p̄cessio spiritus scī modo sup̄ exposito in p̄°.₇.4°.notabili. qd̄ p̄cedit ex illa falsa imaginatione q̄ .s.p̄cessio t̄palis sp̄ūs scī attēdat̄ ȝ ꝙ de⁹ ē cognoscens ₇ diligēs creaturā ₇ ei dona largiēs cū tamē magis vere ₇ p̄p̄rie attēdat̄ s̄m ꝙ de⁹ ē cognit⁹ ₇ amat⁹ a creatura rōnali put ꝰ deductum fuit in.6°.notabili. alia etiā falsa assumit arguēs q̄ nō ꝯsequitur. ¶ Ad argumētū Gregorij p̄ria 4ᵃᵐ ꝯclusionē p₃ r̄ssio p̄ ea q̄ dicta sunt in.8°.notabili. Gregori⁹.n.loquit̄ ḡnalit̄ de datione sp̄ūs sācti ₇ de po͡a dei absoluta. Sācti vero doctores loquūt̄ sp̄aliter ꝺ datione q̄ est s̄m cognitionē ₇ dilectionē dei meritoriā. ¶ Argumētum ante oppositū ꝯcedim⁹.ad argumētū vero i oppositū p₃ respōsio p̄ ea q̄ dicta sunt in.5°.notabili. ₇ hec de questione sufficiant.

¶ Distictio.xv.₇.xvj.

Circa distinctionē.15°.₇.16°.q̄rit̄ vtrū cuilib₃ p̄sone diuine conueniat mitti. ₇ arguit̄ ꝙ sic. Pat mitit̄ ₇ de filio ac sp̄ū sācto oēs ꝯcedūt ergo ₇c. antecedens p₃ bas p̄ p̄ma p̄te. nā diuinā p̄sonā dari: ē illā mitti. ȝ p̄r dat se ip̄m cū haberi nō possit nisi se ipso donāte. ergo videt̄ ꝙ p̄r mittit se ip̄m. ¶ In oppositū arguit̄ ꝙ nulla p̄sona diuina mittat̄ ab alia. missus.n.minor ē mittēte. Sȝ vna p̄sona diuina nō ē minor alia. ergo vna p̄sona nō mittitur ab alia. ¶ In hac q̄stione erūt q̄ttuor articuli vt supra.

Quantū ad p̄mū articulū sit p̄ma ꝯclusio ꝙ rō missionis passiue ꝯsistit i duplici hītudine. In habitudine .s.missi ad p̄sonā mittētē ₇ i hitudinē missi ad terminū ad quē mittit̄. Hāc cō-

clusionē tenet. S. Tho. pmo sen. d. 15ª. q. pª. ar. pmo. ꝛ. 2º. Itē pª. p. q. 43. ar. pº. ¶ 2ª. cōclusio est ꝙ mittere psonā diuinā ꝯuenit cuilibet psone diuine: mitti aūt duab⁹ tm̄. s. filio ꝛ spūi scō nō pa tri q̄ nō pcedit ab alio. Hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pº. sen. d. 15ª. q. 2ª. ar. pº. et. q. 3ª. ar. pº. et. pª. p. q. 43. ar. 4º. et. 8º. ¶ 3ª. ꝯclusio est ꝙ missio tpalis filij q̄ᵗᵘᵐ ad aliqd distinguit a missione tēporali spūs sācti ꝛ q̄ᵗᵘᵐ ad aliqd ab ea nō distinguit vna tn̄ nō sepat ab alia qꝛ nūq̄ spūs sctūs mittit qui ꝛ fili⁹ mittat: loquēdo de missione inuisibili. Hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pmo sē. d. 15ª. q. 4ª. ar. 2º. et. pª. p. q. 43. ar. 5º. ad. 3ᵐ.

Quantuz ad articulū 2ᵐ ponūt obiectiōes aduersarioꝝ ꝛ q̄dē ꝯ pmā ꝯclusionē arguit Aureolus ꝙ missio nō importat pcessionē sm originē eo modo q̄ dicit flos emitti ab arbore: pmo sic. Missio put de ea hic loquimur nō est idē qd̄ pcessio nec missus est idem ꝙ productus. imo missio sūmit p legatione ꝛ missus dr̄ legat⁹. sicut d̄ filio dr̄ abdie. Auditū audiuim⁹ a dn̄o ꝛ legatū ad gētes misit. sed flos nō dr̄ legari ab arbore. nec originari est legari. ergo missio put hic accipit nō iportat hītudinē originis. ¶ 2º. sic. Missio nō importat pcessionē ab aliq̄ sm rōnē cōsilij vł impij sꝫ magis sm acceptionez potestatis ꝛ dominij ꝛ auctoritatis. vn̄ legat⁹ dr̄ in humanis: q̄ potestatē aut auctoritatē accipit a legāte. Sed in diuinis fili⁹ ꝛ spūs sctūs accipiūt auctoritatē ꝛ potestatē a pr̄e ille nascēdo iste pcedēdo ergo q̄uis sit ibi hītudo originis: nō tn̄ sm ea dicetur psona legari seu mitti: sꝫ sm acceptionem auctoritatis ꝛ ptātis. ꝛ si dicat ꝙ acceptio non ē aliud q̄ꝫ origo: nō valet qꝛ si eēt origo absq̄ꝫ hoc ꝙ cōmunicaret auctoritas sicut est i flore q̄ oritur ex arbore: talis origo non induceret missionē. et similit̄ si eēt auctoritatis cōmunicatio sine origine: sicut ē i humanis: ibi saluaret vera legationis ratio ppter qd̄ origo filij nō dr̄ legatio in q̄ᵗᵘᵐ origo sꝫ in q̄ᵗᵘᵐ auctoritatis cōmunicatio ꝛ q̄dā trāsfusio. ¶ 3º. sic si fili⁹ diceret mitti a pr̄e sꝫ rōnez illā q̄ flos emitti ab arbore: missio filij esset ab eterno. ab eterno nāq̄ꝫ fili⁹ eēt a pr̄e vt radi⁹ a sole ꝛ flos seu ram⁹ ab arbore. Sꝫ null⁹ dicit ꝙ missio filij sit eterna nō ergo accipit missio sm illā rōnez. ¶ Itē arguit ꝙ de rōne missionis nō sit ꝙ missus i termino ad quē mittit nouo m° eē icipiat. hoc q̄dē iq̄t iste nō ē veꝝ. imo sufficit ꝙ ibi pus exñs d̄ nouo auctoritate vti icipiat. sic ptꝫ i hūanis. nā exñti parisi⁹: pt papa cōmittere auctoritatē cām aliquā vētilādi ꝛ decidēdi ꝛ talis q̄dē diceret legat⁹ nō qꝛ d̄ nouo veniret parisi⁹ sꝫ qꝛ iā ibi exñs d̄ nouo auctoritatē accipet. similr̄ etiā si auctoritate accepta mādaret sibi d̄ nouo vt ea vti icipet: nō ē dubiū ꝙ diceret q̄dāmodo d̄ nouo legari. sic ergo i pposito nō ē d̄ rōne diuine psone q̄n legat: ꝙ d̄ nouo eē icipiat sꝫ ꝙ accepta auctoritate: d̄ nouo vtat. hec ille in forma. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ꝯclusionē arguit Aureolus ꝙ. S. Tho. i suo modo dicēdi nō satisfacit i hoc. s. qd̄ dicit ꝙ mitti iportat originez psone a psona: nō aūt mittere semp originē iportat. naz vt iq̄t Aureol⁹ difficultatē faciūt multi: q̄n mitti ꝛ mittere videt idē significare licet vnū actiue ꝛ reliquū passiue. ppt̄ qd̄ si mitti iportat origi: atū mittere videt iportare originare. et i hoc ē difficultas hui⁹ q̄siti q̄ nō tollit p modū dicēdi. S. tho. ¶ Cōtra eandē ꝯclusionē directe arguit Scot⁹ pbādo ꝙ nō q̄libet psona mittat psonā diuinam: pmo sic. Mittere ꝛ mitti sūt opposita relatiue: sꝫ mitti icludit pduci. ergo mittere icludit suū correlatiuū qd̄ ē pducere. ¶ 2º. si oppositū d̄ opposito ꝛ ppositū de pposito. sꝫ mittere ꝛ mitti sunt opposita. ergo mittere erit originare: cū mitti sit originari. ¶ 3º. mittere ꝛ mitti videt eādē rem significare sm diuersos modos gramaticales. sꝫ mitti significat respectū origīs ad itra cū cōnotatione termini extra: ergo mittere significabit respectū origīs ad itra. vn̄ cū significet actiue illud qd̄ mitti significat passiue ꝛ mitti icludit originari: sequr ꝙ mittere icludet origiare. ¶ 4º mittere ē autētice dare sm acceptionē factorū. sꝫ dare autētice nō pōt diua psona nisi sꝫ auctoritatē originis. ergo oīs psona q̄ aliā mittit ipsam originat. ¶ 5º. si de rōne psone mittētis nō est ꝙ missā originet ita ꝙ spūs sctūs possit mittere filiū vel se ipm: pari rōne fili⁹ poterit mittere prēm. sicut. n. spūs sctūs pducit a filio sic fili⁹ a pr̄e. sꝫ Aug⁹ expresse dicit. 4º. d̄ trini. ca. vltimo. ꝙ pr̄ nō legit missus ppt̄ auctoritatē pncipij. ergo spūs sctūs nō mittet filium a q̄ pcedit. ¶ 6º. psona mittēs dr̄ opari p missā sicut pr̄ diffundere charitatē p spm̄ sctūm ꝛ erudire p filiū: sꝫ nulla psona dr̄ opari p aliā nisi quaten⁹ originat eam. igitur ꝛ idē quod prius.

Quātū ad tertiū articulū pmo notādū ē ꝙ sc̄. S. Tho. dicit pª. p. q. 29. ar. vltimo aliqd ē d̄ significatione mi- n⁹ cōmunis qd̄ tn̄ nō ē d̄ signifi-

catione magis cõmunis.rõnale eni icludit̃ i sig nificatione hoīs:qđ tñ nõ ē ð significatione aīa lis.ꝛ ita aliud ē q̃rere ð significatione aīalis ꝛ ali ud ē q̃rere ð significatione aīalis qđ ē hõ. vñ in ꝓposito nr̃o aliud ē q̃rere ð significatione mis sionis cõmunit̃ accepte:ꝛ aliud ē q̃rere ð missio ne ꝑsone dīne. missio eni cõmunit̃ accepta in sui formali significatione iportat exitū vel ꝓcessio nē missi amittēte vel saltē ab alio accipiēdo ab illo auctoritatē vel ptātē ad aliq̇d agendū seu dicēdū siue talis exit⁹ vel ꝓcessio sit fm̃ iperiū vel fm̃ ꝯsiliū vel q̃cūqꜫ alio modo. ſꜫ qꜫ i dīnis poni nõ põt exit⁹ vel ꝓcessio vni⁹ ꝑsone ab alia nisi fm̃ originē:nec vna ꝑsona dīna accipit ptā tē vel auctoritatē ab alia nisi ꝑ originem. Ideo missio ꝑsonaꝝ dīnaꝝ:i sui significatione icludit originē vni⁹ ꝑsone ab alia:q̃ origo ꝗ̃ non iportat̃ noīe missionis cõmunit̃ dicte. veꜝ ē tñ ꝙ ipa ori go dīne ꝑsone iportat̃ in missione dīnaꝝ ꝑsona rū tãqꜫ m̃ale significatū. ¶Ex qb⁹ ptꝫ ꝙ decep ti fuerūt aliq̇ doctores q̇ reprehēdere ꝑsumpse rūt. S. Tho. ꝓ eo ꝙ missionē dīnaꝝ ꝑsonaꝝ di xit accipiēdā ee fm̃ exitū vel ꝓcessionē origi nis. nõ certe satis ꝯsiderātes q̇d intersit int̃ sig nificationē:magis cõmunis ꝛ significationē mi nus cõmunis. qđ aūt dicūt ꝙ ſꜫ morē loquētiū. missio ē q̃si q̃dā legatio ꝛ missus sicut legat⁹: nõ obstat sup̃dictis.nã ꝑsone q̃ dicūt̃ mitti i dīnis: ex rõne sue originis eterne:hñt ꝙ i tpe aliq̇d cir ca creaturā rõnalē agāt dona.ſ. gratuita largiē do ꝛ ꝙ a mēte rõnali ꝑ eiusmodi dona cognos cant̃ ꝛ diligāt̃ in q̃ ꝯsistit rõ missionis ꝛ cuiusdā q̃si legationis:si tñ ita liceat loq̇.nõ eni videt̃ ꝓ ꝑue dictū.eo ꝙ legatio ex vi nominis ꝛ vsu lo quētiū:videat̃ eē ptātis vel auctoritatis ꝓcessio alicui ꝑsone nõ solū ꝑexistēti ſꜫ ꝛ lõge a sua ori gine vel natiuitate distāti.qđ missionē dīnaruꝫ ꝑsonaꝝ nõ ꝯgruit. qꜫ sicut dictū ē ꝑsone misse in dīnis ab ipsa sua origine ptātē ꝛ auctoritatē ac cipiūt a ꝑsona a q̃ ꝓcedūt. vñ ipa missio vel fm̃ eos legatio:ꝑ originē ꝛ ab origine eterna cõue nit ꝑsonis dīnis q̃m̃ ad acceptionē ptātis ꝛ au ctoritatis.licet effect⁹ circa creaturā sit ex tpe ꝓp ter qđ dicebat̃ ſ:ꝙ alia rõ sit missiōis dīne ꝛ mis sionis creaturaꝝ. Verū ē tñ ꝙ qꜫ dīna intelligi m⁹ ad modū creaturaꝝ ꝛ sic ð eis loq̇mur:cū di cim⁹ ꝑsonā mitti i dīnis ad aliq̇d i tpe fiēdū: de notam⁹ ex modo significādi q̃si tunc tpis ꝑsona missa accipiat ptātē ꝛ auctoritatē a mittēte.qđ tñ nõ est sic.ꝛ forte ipse mod⁹ significandi nomi nis missionis fm̃ ꝙ de creaturis dicit̃ fefellit ne gantes missionē ꝑsonaꝝ dīnaꝝ intelligēdā esse fm̃ originē q̃m̃:ad id qđ ꝓcessionis vel exitus importat. ¶Aduertēdū tñ.ꝙ licet missio dīne ꝑ sone importet i sui significato exitū vel ꝓcessio nē eternā a ꝑsona a q̃ ꝓcedit:licet etiã ab ea ac cipiat ꝑ originē omnē auctoritatē ꝛ ptātē sicut ꝛ esse ꝛ nãm:nõ ideo seq̇t̃ ꝙ missio dīne ꝑsone sit eterna.est.n.tpalis ꝛ tpalit̃ dr̃.cui⁹ rõnē assignat .S.Tho.p°.sen.d.14ª.q.pª.ar.p°.ad.5m.qꜫ cõ iūctū aliq̇d:nõ põt affirmari nisi ꝓ vtraqꜫ pte. eo ꝙ totū nõ ꝯstat nisi existētib⁹ suis ptib⁹: ne gari tñ põt pro altera pte tm̃.sicut ptꝫ i veritate ꝛ falsitate copulatiue propositionis. vñ qꜫ tpale claudit in se quãdã negationē cū affirmatione .ſ.aliq̇ñ esse ꝛ ꝑus nõ fuisse:eternū aūt importat tm̃ affirmationē essēdi:Ideo ꝯiūctū ex eterno ꝛ tpali nõ põt dici eternū.põt aūt dici tpale etiaꝫ si altera pars tm̃ sit tpalis. vñ cū missio icludat i sui significatione eternū ꝛ tpale: põt simplr̃ di ci tēporalis nõ autē eterna nisi cū determinatio ne q̃m̃.ſ.ad illud quod processionis icludit.

¶**Secūdo.** Notãduꝫ est.ꝙ sanct⁹ Tho.ꝛ cõmunior do ctoꝝ sentētia aliť loquūt̃ ð missione dīnaꝝ ꝑso naꝝ passiue sūpta.ꝛ aliť de missione sūpta acti ue q̃m̃ ad id qđ i significato icludit̃. dicūt eniꝫ ꝙ mitti cū noua hitudine ad creaturā ꝛ cum nouo modo essēdi in ea:iportat etiã emanationē seu originē ꝑsone q̃ mittit̃ ab alia a q̃ ꝓcedit. mitte re aūt dicūt.ꝙ cū noua hitudine ad creaturaꝫ ꝛ nouo modo essēdi in ea nõ semꝑ iportat emana tionē seu originē q̃ ꝑsona mittēs originet:vel ꝓ ducat ꝑsonā missā. vñ cū dr̃ ꝑsona dīna mittit̃ se sus est ꝙ ꝑsona dīna ꝓcedit ab alia:ꝛ nouo mo do ꝛ noua hitudine ē in creatura rõnali. Sꝫ cū dr̃ ꝑsona dīna mittit aliā:nõ semꝑ ꝓprie et for malit̃ significat̃ ꝙ ꝑsona mittēs originet vel ꝓ ducat ꝑsonā missā:ſꜫ ꝙ faciat ꝙ ꝑsona missa no uo modo sit in mēte rõnali:ita ꝙ mitti semꝑ in significatione sua includit duo.ſ. ꝓcessionē eter nã ꝛ tpalē:mittere vero iportat semꝑ id qđ tpa le est.sed nõ semꝑ eternã ꝓcessionē actiue i ꝛespe ctu ꝑsone misse.Ex qb⁹ seq̇tur ꝙ mittere cõue niat toti trinitati. Pat̃ eni mittit filiū ꝛ spirituꝫ sctūm:ꝛ fili⁹ mittit se ꝛ spm̃ sctūm.et spūs sctūs mittit se ꝛ filiū.in his siq̇dē ꝓpositionib⁹ sensus est ꝙ ꝑsona mittēs faciat ꝙ persona missa nouo modo sit in creatura rationali. Veruꝫ est tamē ꝙ quãdo ꝑsona q̃ dicit̃ mittere est illa a qua ꝑ sona missa emanat seu procedit eternalit̃: tunc mittere vtrūqꜫ significat:ꝛ ꝙ ꝑsona mittens ori ginet eternaliter ꝑsonā missam:ꝛ ꝙ efficiat eam nouo modo esse in creatura rationali.Sed hoc

est gra materie qz .s. psona mittēs est pducēs psonā missā eternalit. nō q hmōi originatio actiua pprie z formalit iportet p verbum mittere. mitti vero fm ꝯhabita nō ꝯuenit toti trinitati sz duab⁹ tm̄ psonis .s. filio z spūi scō non. n. pat mittit nec alicubi i scripturis talis loqutio repitur. qz sicut dictū ē missio passiue sūpta: sēper in suo significato icludit pcessionē eternam psone misse. hmōi aūt differētiā int mittere z mitti assignat. S. Tho. meli⁹ qz aliqs ali⁹ p° .sē. d. 15ª. q. 3ª. ar. p°. Sed saluo meliori iudicio videt q sanct⁹ Tho. z doctores q eū sequnt i hac pte pmissam drīaz int mittere z mitti assignauerit magis ad saluādū dicta doctoꝝ z pserti Augustini 2°. li. de tri. ca. 5°. qz qz talē drīam ppetas verbi actiui z passiui habeat. licet sanct⁹ Tho. loco ꝓxime allegato pulchre illud ḋclarat p alia verba similia. z tn̄ vt videt nō reputat illā drīaz fz ꝓpetatē fmonis verificari sz magis ex vsu loquēdi doctoꝝ. vn̄ in fine articuli pallegati dicit hāc propositionē habere min⁹ de ꝓpetate et min⁹ ꝓprie dici .s. spm̄ sctm̄ procedere a se: qz mitti a se. ex q sequit q ista spūs sanct⁹ mittit se vel mittit a se: nō est vsqzqz ꝓpa. z certe non satis apparet q mitti i sua significatione icludat originari: z mittere i significatione sua nō iportet originare qz m̄ est ex vi sermonis neqz q psona missa pro eo q mitti dr sit vel emanet eternalr ab alia. z q nō emāet vl sit a psona mittēte. sicꝫ i hmōi ꝓpositionib⁹. fili⁹ mittit se aut spirit⁹ sctūs mittit se vel filiū: vel fili⁹ mittitur a se aut a spū scō: vel spūs sctūs mittit a se. qm̄ missum inqz m̄ missū: nō videt se hr̄e passiue nisi ad mittētē z ita si missū dicit originari: videt q hoc sit respectu mittētis vt .s. a mittēte dicat originari z p ꝯñs q mittēs originet. ¶ Et ꝯfirmat qz nulla rō videt eē q ad missionē passiuā fm sui significato ptineat q missū sit ab alio: nisi sit ab alio ad missionē ptinēte. vn̄ cū illud a q est vel emanat eternalr psona missa: nō sit creatura ad quā mittitur: nec effect⁹ tpalis in ea causatus nec aliqs nouus respectus: nec ipa psona missa cū non sit vel emanet a se ipa. relinqt q psona missa inqz m̄ missa: nō dicat originari nisi a psona mittēte. nihil eni aliud ad missionē ptinet inqz m̄ missio ē: nisi q dicta sūt. Cuz. n. dr fili⁹ mittit se vel mittit a se vel mittit a spū scō: nō ē satis euidēs q sensus ḋ ꝓpetate fmonis sit q fili⁹ eternalit procedit a pr̄e sz magis videt iꝓpri⁹. vn̄ sanctus Tho. in. 2°. opē p°ª .p. q. 43. ar. p°. in rñsione ad qstionē ait sic. i rōne missionis duo iportant qz vnū ēhitudo missi ad eū a q mittit: aliud hitudo missi ad terminū ad quē mittit. p hoc aūt q aliqs mittit: ostēdit processio qdā missi a mittēte. hec ille z parū infra ꝯcludit. missio igit ꝯuenire pōt dine psone fm q iportat ex vna parte processionē originis a mittēte. z fz q importat ex alia parte nouū modū existēdi in alio. hec ille z articulo vltimo qstionis vbi qrit vtrū psona dina mittat nisi ab ea a q procedit eternalit: determinat q vtraqz pars pōt hr̄e veritatē aliquo modo magis certe vt videt propt auctoritatē Augustini ē all. 2°. libro de tri. qz propter ꝓpetatē loqutionis partis affirmatiue.

Quantū ad articulū 4m respōdēdū ē obiectionib⁹. z qdē ad oīa argumēta Aureoli ꝯ pmā partē ꝯclusionis ptz rñsio ex his q dicta sūt in pmo notabili. ¶ Ad argumētū ꝯ 2am ptē ꝯclusionis dr q cū sba spūalis dicat eē alicubi vel in aliquo p opationē vel effectū aliquē: nō pōt itelligi q psona dina nouā opationē hēat vel effectū nouū circa creaturā rōnalē: qui in ea nouo modo sit. vn̄ arguēs falli videt putās q existētia dine psone i creatura ad quā mittit: sit p motū localē. ¶ Ad argumētū Aureoli ꝯ 2am ꝯclusionē dr q mod⁹ dicēdi S. Tho. z ei⁹ declaratio i assignādo drīaz int mittere z mitti: probabilioz z subtilioz z magis artificiosus ē qz ali⁹ modus dicēdi alteri⁹ doctoris prout satis apparet ex ei⁹ deductione in loco pall. pmi sen. z tn̄ qd sentiendū videat de drīa assignata int mittere z mitti dictū est i 2° notabili. ¶ Ad argumēta Scoti ꝯ eandē ꝯclusionē dicim⁹ q oīa procedūt accipiēdo mittere z mitti de rigore z ꝓpetate fmonis. z tn̄ accipiēdo mittere minus ꝓpe z large prout dicit i mittēte rōnē pncipij ad psonā missam: nō simplr sz respectu effect⁹ noui circa creaturā ad quā fit missio prout sctūs Tho. sēt z alij doctores post eū: argumēta nō militant. ¶ Qd aūt i. 5°. argumēto arguēs infert a simili q pari rōne fili⁹ dicet mittere pr̄em q spūs sctūs filiū: dicim⁹ q nō ē simile qz mitti pt ꝯuenire filio cū hēat eē ab alio qd iportat p noīe missionis passiue. pr̄i aūt qz a nullo ē: nō ꝯuenit missio passiua. z ista ē rñsio Augusti. 4°. li. ḋ tri. ca. 20. quā etiā dat. S. Tho. p° .sē. d. 15ª. q. 3ª. ar. 2°. ad. 2m ¶ Ad argum ante oppositū rñdet sctūs Tho. pª .p. q. 43. ar. 4°. ad pm q si dare iportet liberalē cōmunicationē alicui⁹: sic pr̄ dat se ipz inqz m̄ liberalit se cōmunicat creature ad fruēdū. si vero iportet auctoritatē dātis respectu ei⁹ qd dat: sic nō ꝯuenit dari in dinis nisi psone q est ab alia sicut nec mitti. ¶ Ad argumētū in oppositū rñdet

S. Tho. p° p. q. 43. ar. p°. ad pmū q missio importat minorationē i eo q mittitur aut fz iperiūaut fz ꝯsiliū. q iperās ē maior ⁊ ꝯsiliās ē sapiētior. fz i diuis missio nō iportat nisi ꝓcessionē origis q est fm equalitatē. et i hoc articulus terminat.

Distinctio. xvij.

Jn R capitulo decimā septimā distictionē qrit vtrū charitas sit aliqs habit⁹ creat⁹ in aīa. et arguitur q nō. Nulla creatura ē dignior aīa xpi: sz charitas est dignior aīa xpi qr ipa charitate aīa xpi digna ē ⁊ bona. ergo charitas nō est creatura. ¶ Jn oppositū argut p Augustinū q. 3°. d doctrina xpiana dicit charitatē voco animi motū ad fruēdū deo ꝓpt ipm. Sed mot⁹ animi ē aliqd creatū in aīa. ergo charitas est qd creatum in anima. ¶ Jn hac qstione erunt quattuor articuli vt supra.

Quantū ad primū articulū sit pma ꝯclusio q mot⁹ vel act⁹ charitatis necessario reqrit formā aliquā bitualē i nobis sup additā potētie nāli. Hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. p°. sen. d. 17a. q. pa. ar. p°. et. 2a. 2e. q. 23. ar. 2°. ⁊ i d ꝟtutib⁹. q. 2a. ar. p°. ¶ Secūda ꝯclusio ē q act⁹ meritori⁹ necessario reqrit in aīa ipm eliciēte vl ꝓducēte: grām creatā. Hāc ꝯclusionē ꝓbat. S. Tho. 2°. li. sen. d. 29. q. pa. ar. p°. et. pa. 2e. q. 109. ar. 5°. ⁊ de veri. q. 27. ar. p°. ⁊ in multis alijs locis.

Quantū ad articulū. 2m. ponēde sūt obiectiones aduersariorū. ⁊ qdē ꝯ pmā ꝯclusionē ⁊ ꝯ aliq dicta i ei⁹ ꝓbatiōe arguit Aureol⁹ pmo sic. Hec inqt opinio nō videt necessitatē charitatis sup alios nāles hit⁹ dmōstrare: nō. n. ē verū qui volūtas possit i sbam act⁹ dilectionis charitatiue i puris nālib⁹ ꝯstituta. diligere. n. sup oia deū ⁊ sup se ⁊ toto conatu me ⁊ ex tota ꝟtute: ē hēre sbaz charitatiue dilectionis. sz fz istos pa. 2e. q. 109. ar. 3°. hō in nālib⁹ ꝯstitut⁹ pt deuz diligere sup se ⁊ sup oia. ⁊ simili Aug⁹ idē ponit. ergo volūtas hēt pncipiū sufficiēs i se sine bitu supaddito supnali. ergo pōt in sbam dilectionis charitatiue. vñ nō apparet qn sit repugnātia i his duab⁹ ꝓpositionib⁹. Prima qdē q volūtas non sit sufficiēs pncipiū act⁹ dilectionis nisi supaddat aliqs hit⁹ supnaturalis. 2a. vo q ex puris nālib⁹ possit diligere deū sup se ⁊ sup oia: nisi forte dicatur q ampli⁹ diligi possit q sup se ⁊ sup oia. vl q dilectio charitatis sit iferior naturali. ¶ 2°. sic. Quicūq expit in se aliquē actū in quē non pōt nālit: expit se hre aliqd actiuū pncipiū supadditū nature. sz null⁹ exns i charitate ⁊ diligēs deū charitatiue: pōt expimētalit cognoscere q sit in eo supnāle pncipiū qd sit charitas. alias posset hō scire vtrū odio vl amore dign⁹ esset ꝯ determinationē scripture. ergo nullū actū supnālē experit in se. ¶ 3°. sic. Tāta ē libertas voluntatis saltē angelice vt possit in omēz actū volūtatis sub omib⁹ circūstātijs sub qb⁹ pōt ab itellectu psentari i huiōi act⁹. alioqui pl⁹ posset itellect⁹ dictare q volūtas eligere cui⁹ oppositū expimur. Sz omnē actū quē expimur: pōt recta rō dictare vt pote deū intēsissime diligere sup oia. ergo nō apparet cur talis act⁹ sit sup facultatē nālē potētie volūtatis. ¶ 4°. sic. No videt verū q charitas hit⁹ reddat actū delectabilē ⁊ faciat volūtatē delectabilit opari. hoc eni nō expit d nouo ꝯuersus ⁊ ꝯfessus. Qd si charitate exñte in volūtate expiret hō delectationē huiōi: stati cognosceret qn inciperet eē i charitate: cui⁹ oppositū dicat apls pa. cori. 4°. cū ait. Nichil michi ꝯsci⁹ sū: sz nec in hoc iustificat⁹ sū. p hoc inuēs q nō pōt hō ꝑpēdere qñ deo accept⁹ ē. ergo charitas nō exigit ꝓpt delectationē i actu. hec ille. Et post. Nec valet inqt si dicat q charitas exigitur ꝓpt circūstātiā act⁹ dilectiōis. vt. s. qr licet de⁹ ex nālib⁹ diligat sup oia inqm ē pncipiū eēndi: sub rōne tñ obiecti beatifici nō pōt diligi sine bitu charitatis. hui⁹ inqt falsitas pz. tū qr ex hoc hō posset certitudinalr cognoscere qñ foret i charitate: cū tñ cognosceret ⁊ expiret se diligere deuz sub rōne obiecti btifici: tū qr ex hoc seqt q charitas hret rōnē po: ex q hret ꝓpriā formalē rōnē subiectiuā. disticta. n. obiecta formalia: distingūt potētias. vt phs inuit. 2°. d aia. Tū qr de⁹ sub rōne btifica ꝯtinet sub bono simplr qd ē obz volūtatis humane. Tū qr itellect⁹ dictat deum sub rōne btifica diligēdū. ꝓpt qd volūtas ex puris nālib⁹ pt illū sub illa rōne diligere, alias pl⁹ possz psentare itellect⁹ nāli iuditio: q volūtas ꝓseq ex libo arbitrio. Tū qr videm⁹ q heretic⁹ q ducit ad ignē diligit deū sub rōne obi beatifici vñ spat ad ipz euolare stati post ignē. Pz igit q

nõ ꝓpt hoc exigit charitatis hit⁹. Nec valet iq̄z
etiã si dicat ꝙ huiõi hit⁹ exiget ex pte modi q̄ ẽ
diligere deũ sup oia. Tũ qꝛ q̄s possꝫ expiri se ha
bere charitatẽ. Tũ qꝛ aplũs sepat feruorẽ chari=
tatis a charitate. p̄ᵉ. cori. 13°. vbi dicit. Si tradide
ro corp⁹ meũ ita vt ardeã: charitatẽ aũt nõ ha=
buero nichil michi ꝓdest. Tũ qꝛ heretici ꝓ deo
exponũt se morti. ꝛ multis ieiunijs ꝛ afflictioni
b⁹ seip̄os ꝯterẽtes ꝓpt deũ quẽ se putãt dilige=
re sup oia. hoies etiã aliq̄s diligunt ita vt expo=
nãt se morti ꝓ eis. Tũ qꝛ itellect⁹ ꝛ recta rõ di=
tat ꝙ de⁹ sit sup oia diligẽd⁹. vñ nõ apparet ꝙ ꝓ
pter hoc charitas exigat. qꝛ sola nãlia sufficiũt.
Nec valet iterũ si dicat ꝙ hit⁹ charitatis exigit ꝓ
pter circũstãtiã meriti q̄ se tenet ex pte dei acce
ptãtis q̄ statuit vt null⁹ act⁹ sit meritori⁹ nisi eli
ciat ab hñte hitũ charitatis. hoc siq̄dẽ nõ valet.
Tũ qꝛ sic de⁹ nõ ẽ ꝑsonaꝝ acceptor sic neq̃ actu
um. sꝫ cẽt ꝑsonaꝝ aceptor ꝛ actuũ si acceptaret
ꝑsonã ꝛ actũ ꝓpt bonitatẽ iexistẽtẽ ꝓpt hitum
nullã bonitatẽ ponẽtẽ. igit illud poni nõ p̄t. Tũ
qꝛ multitudo entiũ hic poni nõ d̃bet absq̃ vlla
necessitate ꝛ vtilitate. Sꝫ si hit⁹ actui vel ꝑsone
nullã tribuit bonitatẽ: absq̃ vlla vtilitate vl' ne
cessitate ponit. nõ igit poni debꝫ. Tũ qꝛ odium
dei: ex nã rei ẽ aliq̄d dignũ pena. Sꝫ dilectio de
bite circũstãtiata ꝛ odiũ sũt oppõsita. ergo huiõi
dei dilectio est meritoria p̄mij ex nã rei. Tũ qꝛ
aplũs. 2ᵉ. ad thimo. 4°. dicit ꝙ ꝓ bono certami=
ne ꝛ cursu ꝯsumato: ẽ sibi reposita ꝓ residuo co
rona iustitie quã reddet sibi i illa die iust⁹ iudex
sꝫ clarũ ẽ ꝙ nulla iustitia corona redderet ꝓ fi=
de ꝛ certamie ꝛ cursu consumato: nisi ex nã rei
huiõi act⁹ eẽnt accepti a deo. ergo nõ inest solũ
acceptatio rõne hit⁹ nichil bonitatis afferẽtis:
imo rõne alicui⁹ itrĩsece bonitatis. vñ Aug⁹ dicit
ad sixtũ p̄sbiterũ ꝙ de⁹ cũ merita nr̃a coronat:
nichil aliõ q̃ꝫ munera sua coronat. Et q̄ pꝫ ꝙ ex
diuo munere d̃bet actibus nr̃is vt hẽant meriti
rõnẽ itrĩsece ꝛ ex nã rei. hec ille i forma. ¶ Ulte
ri⁹ ꝯ eandẽ ꝯclusionẽ arguit ꝙ nullo mo° requirat
talis hit⁹ creat⁹ ad illũ actũ dilectionis dei sup
oia. aut. n. talis hit⁹ requirit ad actũ sic causa par
tialis sbe act⁹: aut sic cã modi act⁹ solũ. aut sic fa
ciẽs ad sbaꝫ act⁹ ꝛ ad modũ vt d̃terminatiuũ.
aut sic iclinãs ad actũ tãtũmodo sine alia causa
litate actiua vl' passiua. aut sic causa sine q̄ nõ ni
chil faciẽs ad actũ. aut sic ponẽs aiaꝫ in eẽ pote
statiuo vt possit exire i actũ i quẽ nõ possꝫ ex pu
ris nãlib⁹. sꝫ nullũ istoꝝ sex ẽ dicẽdũ vñ nõ appa
ret necessitas ponẽdi charitatẽ aut aliũ hitũ ꝓ=
pter actũ. Q̃ nõ ꝓpt p̄mũ apparet. Tũ p̄mo qꝛ
causa ꝑtialis p̄t elicere effectũ ꝯcurrẽdo cũ alia

exclusa iherẽtia ꝛ actuatiõe vni⁹ ꝑ alterã sꝫ hit⁹
nõ ꝯcurrit ad agẽdũ aliq̄d circa actũ nisi ꝑintel
ligat ꝑficere potẽtiã ꝛ actuare illã ac dispõere.
Tũ. 2°. qꝛ sic forma gñrata ex actib⁹ i reb⁹ nãli
bus nõ est cã partialis respectu actus sic: leuitas
respectu mot⁹ cũ forma ꝯñs quãtitatẽ nõ sit p̄n
cipiũ actionis: sic nec hit⁹ derelict⁹ in volũtate
ex actib⁹ videt hr̃e rõnẽ p̄ncipij actiui aut cause
ꝑtialis. Tũ. 3°. qꝛ i causis equiuocis nõ põt esse re
ciprocatio sꝫ act⁹ gñrat hituꝫ vt pꝫ. 2°. ethi. et
hec ẽ gñratio equiuoca igit ipossibile ẽ ꝙ hit⁹ reci
proce sit causa act⁹ partialis. Tũ. 4°. qꝛ ois cau
sa ꝑtialis hẽt i se ꝑtialẽ actiuitatẽ ꝛ ꝑ ꝯñs est po
tẽtia actiua: sꝫ hit⁹ nõ est actiua po^a cũ nõ sit po
tẽtia. aliꝫ vnio hit⁹ ad potẽtiã: cẽt vnio potẽtie
ad potẽtiã. Tũ. 5°. qꝛ tota causalitas hit⁹ ꝯsistit
inhabituãdo potẽtiã ꝛ ꝑ hoc ꝑficiẽdo actũ. sꝫ il
lud phi. 2°. ethicoꝝ. Uirt⁹ ẽ q̄ hñtẽ ꝑficit ꝛc. sꝫ
disponere ꝛ hituare potẽtiã actiuã: nõ ẽ coage=
re illi igit pꝫ ꝙ hit⁹ nõ ponit vt cã partialis sbe
act⁹. ¶ Q̃ nec ꝓpt. 2ᵐ. s. vt sit cã modi act⁹ et
nõ sbe: pꝫ. Tũ qꝛ si eẽt actiuũ p̄ncipiũ se hr̃et ꝑ
modũ po^e. Tũ. 2°. qꝛ hituat⁹ iq̃ꝫᵐ huiõi: nõ d̃r
simplr potẽs. igit nec hit⁹ erit cã actiuitatis vel
cãlitatis sꝫ dispositio cãlitatis. Tũ. 3°. qꝛ mod⁹
nõ ẽ aliq̄d passiuꝫ circa sbam act⁹. igit nec exigit
ꝑcissaꝫ cãlitatẽ. Tũ. 4°. qꝛ modi illi. s. d̃lectatio
facilitas p̄mptitudo sũt sbiue i po^a. nõ aũt i actu
sꝫ hit⁹ nõ agit i potẽtiã q̄ sibi subijcitur. igit hit⁹
nõ est ponẽd⁹ ꝓpt hoc. ¶ Q̃ nec ꝓpt. 3ᵐ. ar=
guit. Tũ qꝛ illud q̃ꝺ p̄aisse ꝯcurrit ꝑ modũ det=
minãtis potẽtiã ad actũ: nullã hẽt cãlitatẽ sup a
ctũ. qꝛ vna cãlitas nõ determinat aliã. Tũ. 2°.
qꝛ illa cãlitas non põt se habere ꝑ moduꝫ tota=
lis nec per modũ partialis vt ꝓbatũ est. Tũ. 3°
quia acuties vel figura cultelli nullã habet acti=
uitatẽ sup actũ diuisionis aut penetrationis cuꝫ
figura nõ sit actiua ergo nec habit⁹. qꝛ s̄m taleꝫ
opinionẽ ita se hẽt ad potẽtiaꝫ sicut acuties ad
ferrũ. igit. ¶ Quod antẽ nec ꝓpt. 4ᵐ. pꝫ p̄mo.
quia q̄rit q̄d sit illa inclinatio q̄ potentia ꝑ ha=
bitum inclinat. aut enim est aliq̄s act⁹ elicitus
in potentia ab habitu in ordine ad actum: aut ẽ
ipsemet habitus actus p̄mi⁹. Non potest dari
p̄mum ꝓpter tria. Tum qꝛ accidens ageret in
subiectũ. Tum qꝛ eadem est difficultas si habi=
tus eliciat actum principalem habituate poten
tentie de quo est q̄stio. Tum qꝛ talis actus si sit
in voluntate non videt aliud q̃ꝫ velle. Nec põt
dari 2ᵐ. quia inclinatio non nominat actũ pri=
mũ imo actum 2ᵐ. Inclinari eniꝫ est actu mo=
ueri ad aliquid. vnde inclinatio grauis quã ex=
perit substinẽs graue: non ẽ p̄mi⁹ act⁹ grauita

tis sz act⁹ secūd⁹ q est mouere et ipellere impe-
diēs aut resistēs. ergo hit⁹ nō se hēt respectu po
tētie iclinatiue. ¶ 2°. qr illud qd iclinat aliq. tra
hit ipm ad aliqd nō eni determinare solū: ē ipm
iclinare. alias calor iclinaret corp⁹ calidū τ albe
do corp⁹ albū. sz hit⁹ nō trahit potentiā. tūc eni
vere po^a moueret τ hit⁹ moueret. τ iterum tract⁹
nō hēt locū nisi i motu locali vel vbi passū trahi
tur ad aliquā formā q nullo modo cōpetunt ha
bitui respectu potētie: ergo nichil ē dictū q hit⁹
inclinet potētiā. ¶ 3°. qr hituat⁹ nō iclinatur ad
opationē nisi qr illā pcipit vt dlectabilē: delecta
tio eni allicit appetitū τ trahit vt ptz. 3°. ethico.
Sed apphēsio delectatiōis nō mediat int hitū
τ potētiā. ergo hit⁹ nō iclinat potētiā nec iclina
tio ē causa dlectationis sz ecōtra. ¶ Qd aūt nec
ppt 5^m. ponēd⁹ sit hit⁹ ptz. Tū qr si negatio est
causa negationis τ affirmatio causa affirmatio-
nis. 5°. metha^e. et p°. pIarmēias sz negatio hit⁹
facit ad negationē act⁹ debite circūstātionati vt
docet expiētia. ergo posito hit⁹ erit aliq modo
causa act⁹ debite circūstātionati. Tū qr dispo
sitio cuiuslibz cause reducit ad idē gen⁹ causali-
tatis vt si sit dispositio p quā agēs disponit facit
ad actū sm rōnez cause actiue vel passiue: ergo
hēt aliquā causalitatē actiuā vel passiuā. Tū. 3°
qr omnē exigitū ad aliqd: ppt hoc reqrit q fa-
cit ad ipz. sz hit⁹ sm sic dicētes exigit ad hoc q
po^a agat actū sicut etiā approximatio agētis ad
passū reqrit ad agēdū: igit hit⁹ nō erit solū cau-
sa sine q nō. ¶ Qd aūt. 6^m. mēbrū dari nō pos-
sit apparet. Tū qr causalitas sz hoc eēt po^a. Tū
qr act⁹ meritori⁹ eliceret nālit cū ois hit⁹ nālit
agat. vñ nō eliceret libere act⁹ dilectionis cum
pricipiū eēt hit⁹. Tū. 3°. qr charitas sepata: pos
set elicere actū dilectionis ex q daret voluntati
posse i talē. Tū. 4°. qr charitas semel hita: non
possz amitti qr volūtas semp seqret inclinatio-
nē ipi⁹ hit⁹ q eliceret actū. Tū. 5°. qr nullū actū
expimur in volūtate quē nō possumus ex puris
nālib⁹. pt eni diligi de⁹ sup oīa. τ breuit nulla est
particularis circūstātia: respectu cui⁹ voluntas
nō possit elicere actū electionis qūto nō possit
cōprehēdere oēs circūstātias q s de⁹ vult cō-
prehēdi. nec dari pt aliq forma q det esse pote-
statiuū respectu oīuz circūstātiaꝝ qm circūstā
tie ille sunt negationes oīuz repugnātiū diuine
volūtati τ positiones omniū beneplacitoꝝ sal-
tē v̄tualit τ pceptiue. sicut aūt pfecte τ itegre nō
pōt puenire a sola volūtate q omnino labilis ē:
nec ab aliq hitu sibi attribui pt hūite rōnē forme
qete: sz oportet q hēat rōnē cuiusdā iflux⁹ me-
diū q spūs sctūs volūtatē ducit τ agit. ¶ Cōtra

pmā τ 2^am cōclusiones insimul arguit Gregori⁹
tripl'r. pmo sic. Possibile ē aliquē d po^a dei abso
luta eē deo charū τ acceptū nō hūdo charitatē
hitualē creatā. igit pbatio cōclusionis nō valet.
cōña ptz. sz añs pbat qdrupl'r. pmo sic. Possibile
est q alicui nullū hitū supnālez hūti: de⁹ det spi-
ritū sctm nō dādo eidē aliquē hmōi hitū: τ q vel
let de⁹ eidē si sic finalit pseuerauerit dare vitam
eternā. ergo possibile ē aliquē esse acceptū deo
ad vitā eternā nō hūdo hitū charitatꝭ ifuse. cōña
ptz. sz añs qz^m ad pmā ptē dicit se pbasse. scdam
nō eē dubiosā. alioquī cū aīa hūs spm sctm pose
nō possz sic acceptari: iam charitas creata ex nā
sua aliquā dignitatē i respectu ad vitā eternam
tribueret aīe: quā nullo modo possz dici spm sā-
ctū tribuere pose p se ipz qd nō putat sane dictū
2°. pbat idē añs sic. Possibile ē aliquē hominē
nō hūdo hitū charitatꝭ: eē i statu acceptatiōis. i.
eē acceptū sz statū. cōña ptz. qr qcqd d hoc vtrū
de po^a dei absoluta possz eē stat⁹ medi⁹ int sta-
tum reprobationis τ acceptationis: nō tñ est ne
cesse sic eē. imo nec sm legē ordinatā null⁹ ē ta-
lis stat⁹ medi⁹. voco aūt statū reprobationis: i
quo si qs pseuerauerit: de⁹ illi dabit penā eternā
sēsus vl' dāni. añs pbat. Nā possibile est aliquē
hoiem sine reatu pcti orīgīalis vl' actualis esse:
nō hūdo hitū charitatꝭ sicut erat pm⁹ hō anteqz
reciperet grāz: posito q nō fuerit creat⁹ cū habitu
charitatꝭ vt eē potuit τ multi posuerūt. possibile
etiā eēt q pueri i baptismo absoluerent a reatu
pcti orīgīalis absqz ifusiōe alicui⁹ hit⁹ supnālis.
nec ē dubiū hoc eē possibile. imo multi doctores
dixerūt ita eē de facto qūis eoꝝ opinio non te-
neat vt ptz extra d baptismo. ¶ 3°. pbat sic idē
añs. Nō ē necesse quēlibz btm phabuisse hitum
charitatꝭ. ergo possibile ē aliquē nō hūdo hitū
charitatis: eē acceptū ad hūdū finalit btitudinē
añs ptz d facto i aīa xpi q nō pus habuit charita
tē qz visionē btificā. τ simil'r sm magrm. 2°. sen.
d. 5^a. i fine. Angeli boni nō pus habuerūt grāz:
qz btitudinē τ tñ pus fuerūt qz eēnt bti. qcqd āt
d facto fuerit: possibile sūt sic fuisse. Ptz etiā rō-
ne. qr si charitas phaberet vl' hoc eēt ppt meri
tū iusticie vl' ppt imunitatē a pctō. nō ppt pri-
mū qr nō est necesse meritū pcedere pmiū sicut
ptz in aīa xpi τ āgelis bonis sz magrm τ pueris
baptizatꝭ q nullū ppriū meritū habuerūt. attā
mē pmiū btitudinis psequti sūt: nec ppt iustifi-
cationē: sic i aīa xpi ptz i q nulla iustificatio pces-
sit btitudinē. nec ppt imunitatē a pctō. qr illa ē
possibilis sine hitu charitatꝭ vt iā pbatū ē. cōña
2° pbat qr si nō eēt necesse btūz phabuisse hitū
charitatꝭ: ergo d⁹ pt aliquē nō phabētē hitū cha

ritatis pparare z ordinare ad dādū illi vitā eternā. nā talis dr̃ char⁹ deo. z si dicat̃ q̄ esto q̄ ipse sit i tali dispositione nō seq̄tur q̄ ipse sit accept⁹ nec q̄ sit dign⁹ vita eterna ſm illū statū: cōtra. q̄ro quō sumus dignitatē istā. qz vel illū tm̄ dicis dignū cui tm̄ debite ɔferēda est vita eterna ita q̄ sine iniuria nō pōt nō ɔferri: z sic null⁹ est dignus vita eterna quātuncūq₃ hēat charitatē. z p ɔñs null⁹ eēt accept⁹ ſm suū statū: vl' ille dr̃ dignus quē de⁹ sua gratuita bonitate acceptat ad dādū sibi vitā eternā: z tūc q̄libz talis ē char⁹ z accept⁹ deo: z ergo pōt esse sine hītu charitatis sicut ille in q̄ ē hit⁹ charitatis dr̃ accept⁹ z dign⁹. qz in tali dispositiōe de⁹ acceptat eū vel vt dignū. i. dabit illi si pseuerauerit vitā eternā ac si ipse ea eēt dign⁹. vñ p̄ncipalis causa hui⁹ dignitatis: ē dina volūtas gratis acceptās. ¶ 4°. pbat idez añs sic. De⁹ pōt aliquē nō hñtē charitatē acceptare ſm statū in q̄ ē ad dādū sibi charitatē talē z btitudinē si pseuerauerit. ergo aliquē talē posset acceptare ad btitudinē. tenet ɔña sz añs probat̃. qz sit aliqs hō q̄ nec charitatē hēat nec peccatū aut aliqd i cōpossibile charitati sicut de⁹ facere posset. huic si pseuerauerit i hoc statu: deus poterit dare simul charitatē z btitudinē certū ē sicut aie xp̄i dedit vtrūq₃ simul z si illa p̄fuisset sine pctō z sine charitate: nō min⁹ potuisset dare vtrūq₃ simul. similr̃ z huic possz velle dare vtrūq₃ si pseuerauerit z p ɔñs posset ipm vel ad dignū vtriusq₃ acceptare. ¶ 2°. p̄ncipalr̃ arguit cōtra ɔclusiones sic. Possibile ē aliquē hr̄e charitatē z nō eē deo charū vel acceptū ad vitā eternam. ergo pbatio ɔclusionū i falso fundat̃. añs pbat tripliat̃. p̄mo sic. Possibile ē deū dare alicui charitatē z nūq₃ velle illi dare btitudiez etiā si in charitate pseuerauerit. ergo possibile ē aliquē hr̄e charitatē z nō eē deo charū vel acceptū ad vitā eternā. ɔña p₃. añs pbat̃. Tū qz possibile ē deū aliquē hñtē charitatē z nōdū beatū sic ɔseruare in eternū z p ɔñs nōdū illi dare vitā eternā. q̄ enī rōne pōt illū p tēp⁹ sic ɔseruare: eadē pōt in eternū z semp. ergo possibile est deū alicui dare charitatē z nūq₃ velle dare vitā eternā: etiā si pseuerauerit. Tū qz possibile ē deum aliquē hñtez charitatē: simul cum charitate ānichilare z nūq₃ illum recreare. z p ɔñs nūq₃ illi dare beatitudinē. Tū qz alicui iaz beato z habenti simul cū beatitudine charitatē: nūq₃ deinceps illi datur⁹ beatitudinē nec allatur⁹ charitatē. ergo possz illi charitatē dare nolēdo ei dare btitudinē nec auferēdo illi charitatē. Tūz qz tā charitatis hit⁹ q̄₃ btitudo: sunt pduabiles imediate a deo: z neutra essētialit̃ vel intrīsece dēpēdet ab alia. z p ɔñs possz vnā pducere nūq₃ alterā pductur⁹. q̄cq̄d aūt pōt facere: pōt velle et ecōtra. ¶ 2°. pbat idē añs sic. Animā hñtē charitatē: de⁹ gratis acceptat ad vitā eternā. ergo possibile ē aīam hr̄e charitatē z nō eē deo acceptā ad vitā eternā. ɔña vero ē nota qz si detr̃ oppositū ɔñtis seq̄t̃ q̄ supposita charitate i aīa: de⁹ nō posset illā nō acceptare z p ɔñs supposita charitate i aīa. de⁹ nō gratis illā acceptat. cui⁹ oppositū sumit̃ p antecedēte. añs vō pbat̃. nā ɔstat q̄ aie carēti charitate simul z gloria: de⁹ q̄₃ᵐ ad neutrū ē illi debitor z si det charitatē: grat̃ donat. nūc aūt null⁹ diceret q̄ ex eo q̄ de⁹ dat aliq̄d mun⁹ alicui: fiat ei alteri⁹ muneris debitor. ergo nō ex eo q̄ de⁹ gratis dat charitatē: debet̃ ɔseq̄nter illi glīa seu vita eterna. Et si dicat̃ q̄ nō ideo debet̃ illi glīa vl' vita eterna qz hēt charitatē aut qz data ē illi charitas: sz qz ſm acceptā charitatē opat̃. Contra. oēs opationes nr̄e ſm charitatē facte z oia merita nr̄a: sūt dei dona vt dicit Aug⁹. 13°. d. trini. ca. 10. z p ɔñs ex illis nō ē de⁹ debitor alicui⁹ p̄mij alteri⁹. Itē oia merita nō sunt ɔdigna glīe vt eis tāq₃ debita reddat̃ sz grat̃ tātūmodo donat̃. ita q̄ grā grē addit̃. vt dicit Aug⁹ in encħ. ca. 106. Ipa inq̄t hois bona merita: itelligēdū ē eē dei munera: q̄b⁹ cuz vita eterna reddit̃: q̄d aliud nisi grā pro grā reddit̃. Itē apl's ad Roma. 8. Estimo inq̄t q̄ nō sūt cōdigne passiones hui⁹ tpis ad futuram gliaz. vbi glosa. Passiones hui⁹ tpis nō sūt oēs simul ɔdigne. i. sufficiētes si districte ageret̃ nobiscū ad pmerēdū gliaz futurā. Ex hoc vlteri⁹ ifert q̄ nedū vite eterne: sz nec alicui⁹ alteri⁹ p̄mij eterne vel tēporalis aliq̄s act⁹ hois ex quātacūq₃ charitate elicit⁹: ē d ɔdigno meritori⁹ apd deū. qm̄ q̄libz talis ē donū dei iuxta illud apl'i p̄'. ad cori. 4°. Quid hēs qd nō accepisti. ¶ 3°. pbat̃ idez añs sic. Ois act⁹ hois etiā mediante charitate elicit⁹: pōt a deo sufficiēt̃ p̄miari p̄mio minore q̄₃ ē vita eterna. ergo aiaz pro suo actu meritorio de⁹ grat̃ acceptat ad vitā eternā. ɔña ē clara: sz añs pbat̃. qz nullus act⁹ meritori⁹ ē tātū vl' taz grāde bonū: q̄₃ grādis ē vita eterna z ita nō eq̄ualēs sibi ac p hoc nec ex debito iusticie ei debet̃ tātū p̄miū. esto igit̃ q̄ aliq̄d p̄miū a deo sibi ōberet̃: illud min⁹ eēt q̄₃ vita eterna: z per ɔñs si pro aliquo dat vitā eternā: gratis hoc facit. Confirmatur quia non apparet quin sufficiēter p̄emiaretur aliquis actus quodaz actu eiusdem rationis meliore vel etiam alteri⁹ sp̄ēi pfectioris z ex maiore charitate elicito. aut etiā p ifusionē ma-

toris gr̃e aut alteri⁹ spũalis doni possibilis citra btitudinẽ ꝯferri hoī a deo. ¶3°. ꝑncipalr̃ ꝯ conclusionẽ sic arguit. Possibile ẽ aliquẽ non hñdo hitũ charitatis: diligere deũ meritorie. igr̃ tã ꝯclusio q̃ ꝓbatio est falsa. añs ꝓbat̃ tripl̃r. ꝑmo sic. Possibile ẽ aliquẽ nõ hñdo hitũ charitatis: diligere deũ dilectione eiusdẽ rõnis ꝛ eq̃lr̃ existẽti ĩ ptãte sua ꝛ eq̃ ꝑfecta ꝛ circũstãtionata oĩ no circũstãtijs dilectiõi meritorie ꝛ mediãte charitate elicite. ita q̃ ĩ hoc tãtũmodo sit differẽtia q̃ vna elicit̃ mediãte charitate altera nõ. ergo possibile ẽ aliquẽ nõ hñdo hitũ charitatis dilige re deũ meritorie. tenet ꝯña. q: actus vl̃ hẽt q̃ sit meritori⁹ ex ꝓpria bonitate nãli vel morali: et sic ꝺ istis dilectionib⁹ idẽ erit iudiciũ q̃m ad hoc cũ sint hec bone vel hoc hẽt ex libera acceptatione diuina: ꝛ tũc idẽ seqr̃. q: q̃ rõne de⁹ ꝑt vnã acceptare ꝛ aliã. vl̃ hoc hẽt ex vtroq; simul. s. ex ꝓpria bonitate ꝛ diuina acceptatione: ꝛ seqr̃ idẽ q̃ꝺ ꝑus. añs vero ꝓbat̃. q: cũ de⁹ imediate possit ĩ omnẽ effectũ cuiuscũq; agẽtis secũdi: poterit de⁹ ꝯcurrere cũ volũtate ad ꝓducẽdũ oĩno similez dilectionẽ ei q̃ elicit̃ mediãte charitate. imo eãdẽ numero q̃ fuisset elicita mediante charitate si volũtas fuisset ĩformata charitate. Et si dicat̃ q̃ act⁹ ẽ meritori⁹ ex hoc q̃ ẽ a volũtate ĩformata charitate. ꝛ ꝑ ꝯñs act⁹ nõ oĩno similis nõ elicit⁹ a volũtate ĩformata: nõ erit meritori⁹. Istꝺ nõ valet q: vl̃ hoc ẽ ꝓpt̃ aliquã bonitatẽ ꝓuenietẽ actui ex ꝑsentia charitatis ꝛ tũc cũ a deo ꝛ volũtate possit absq; charitate elici act⁹ eq̃ bonus: ꝛ absq; charitate poterit esse meritori⁹ vl̃ hoc est ex libera volũtate dei volẽtis acceptare ad premiũ eternũ actũ elicitũ a voluntate informata charitate: ꝛ tũc etiã seqr̃ ꝓpositũ. nã de⁹ etiam poterit acceptare actũ eq̃ bonũ elicitũ absq; habitu charitatis. ¶2°. ꝓbat sic idẽ añs. Possibile est q̃ aliq̃s nõ hñdo hitũ charitatis ĩfuse: deo spãlr̃ iuuãte diligat deũ dilectione q̃ de⁹ vellet ꝑmiare ꝑmio vite eterne. igr̃ ꝛc. tenet ꝯña ꝛ añs ꝓbat̃. nã possibile ẽ q̃ aliq̃s absq; tali hitu charitatis: mediãte diuino adiutorio diligat deũ dilectione nõ vitiosa s; laudabili ꝛ recta. vt pote diligat deũ ꝓpt̃ se ꝛ cũ oĩb⁹ circũstãtijs reqsitis s̃m dictamẽ recte rõnis ita q̃ illa dilectio erit recta ꝛ bona s̃m q̃ aliq̃s act⁹ dr̃ moralr̃ bon⁹. s; talẽ dilectionẽ posset de⁹ velle ꝑmiare ꝑmio vite eterne. nã null⁹ act⁹ siue cũ charitate siue absq; charitate elicit⁹: ẽ ex nã sua dign⁹ aut meritori⁹ vite eterne: s; ex gratuita ordinatione diuina q: nõ sũt ꝯdigne ꝛc. s̃m ap̃lm. ꝛ ꝯstat q̃ loqr̃ ꝺ passionib⁹ martyꝝ xp̃i q̃ sũt mediãte charitate suscepte. ergo sicut dilectionẽ mediãte charitate elicitã gratis ꝛ libere vult ꝑmiare ꝑmio vite eterne: ita ꝑt velle ꝑmiare quãtũcũq; bonã dilectionẽ. ꝛ ꝑ ꝯñs q̃lib; talis ꝑt ꝟtute dei eẽ meritoria. 3°. ꝓbat idẽ añs sic vt ꝓbatũ ẽ. De⁹ possz acceptare ad vitã eternã aiam nõ hñtez aliquẽ hitũ ĩfusũ nec etiã aliquẽ actũ elicitũ. ergo possz si vellet acceptare aiaz hñtẽ actũ dilectiõis bonũ modo ꝑdicto: ꝛ nullũ hitũ infusuz hñtẽ. ꝛ ꝓ ista dilectione: maiori gl̃ia velle ꝑmiare ip̃az q̃z si nõ hẽret hũoi dilectionẽ. ꝛ ꝑ ꝯñs aliq̃s posset diligere deũ meritorie absq; hitũ charitatis sibi deo placeret. ¶Similr̃ Scot⁹ argnit q̃ de⁹ possit acceptare aiam ꝛ ei⁹ actũ: sine hitu creato q̃ dicat̃ charitas. Primo q: act⁹ diuine acceptionis ẽ necessari⁹ ꝛ itrĩsec⁹ volũtati ip̃i⁹. oĩs aũt creat⁹ hit⁹ est ꝯtigẽs ꝛ extra volũtatẽ sic q̃lib; creatura. nõ ꝑt igr̃ eẽ rõ diuĩe acceptatiõis. ¶2°. q: diuina volũtas nõ fert̃ necessario nisi in ꝓpium obm q̃ꝺ ẽ sua eẽntia. vl̃ ĩ id q̃ꝺ hẽt cõnexionẽ cũ dei bonitate. alias de necessitate crearet ꝛ ꝯseruaret. nõ igr̃ aliq̃s hit⁹ ẽ necessario rõ acceptãdi aiaz vel actũ ei⁹. ¶3°. q: nichil ẽ aliud hoĩnez vl̃ actũ ei⁹ acceptare: q̃z ip̃m ad gl̃iaz ordinare ꝛ act⁹ ei⁹ ad hoc recipe vt ꝓ eo det̃ vita eterna. nõ dubiũ ẽt q̃ hoc ẽ ĩ facultate diuĩe volũtatis. sicut enĩ hoĩez ad hoc acceptat vt det sibi dona gr̃e absq; hitu ꝑmo: alias ꝓcederet̃ ĩ infinitũ: sic absq; oĩ habitu põt eũ acceptare ad dona gl̃ie. Similr̃ etiã ẽ in ptãte ei⁹ ꝓ calice aque frigide ꝛ ꝓ q̃cũq; actu minimo imo ꝓ nullo si placet sibi: dare vita eternã. ergo circũscripto itaq; oĩ hitu: ꝑt de⁹ actum hoĩs ꝛ hoĩez acceptare. nec ẽ alligatũ suũ beneplacitũ. q̃ꝺ maxime relucet ĩ acceptatione alicuius creature. ¶Cõtra id q̃ꝺ. S. Tho. dicit ꝑma 2ᵉ ꝛ de ꝟitate q̃. s. gr̃a q̃ formalr̃ aĩa fit deo grata ꝓfluit ĩ aiaz ex diuina dilectione ꝛ acceptatione: argnit Aureol⁹ ĩ ꝑsenti distĩctione. ꝑmo sic. Illud q̃ diuina acceptatio applicat̃ ad aĩaz et cui⁹ participatio ẽ anime formalis rõ vt acceptet̃: nõ ꝑt ꝓuenire ex dei dilectione ĩ aĩaz trãseũte. seqret̃ enĩ q̃ aĩa ꝑus eẽt dilecta saltẽ ordĩe rõnis: q̃z talis forma eẽt ĩ ea ex q̃ forma ꝓflueret in ea ex hoc q̃ eẽt dilecta. S; ꝯñs ẽ falsũ q: participatio hui⁹ forme: reddit aiaz gratã deo ꝛ applicat dilectionem diuinã. ergo nõ põt ꝓfluere in anima ex dilectione dei. ¶2°. sic. Impossibile ẽ actum eternum ꝛ ĩmutabilem: de nouo transire super animã nisi ꝓpt̃ participationez nouã in aĩa obi ĩmutabilis ꝛ eterni. s; s̃m negãtes hãc ꝓpositionẽ: dei dilectio q̃ est ĩmutabilis ꝛ eterna trãsit ꝺ nouo sup aiam ꝛ ex hoc ꝓfluit in ea hit⁹ chari-

tatio ⁊ gr̃e. ergo anima participat formalit̃ aliq̄d obiñ eterne ⁊ imobilis dilectionis diuine: aliud ab hitu gr̃e. hoc aūt ē ipossibile. q2 tūc essent in anima due forme gratificātes. pͥma q̄dē ꝑ quaȝ applicaret̃ ad aīam diuina dilectio. 2ª. vero hitus gr̃e ꝓfluēs ex dilectione. qđ poni non pōt. ❡3°. sic. Sicut se hēt gn̄alis dilectio ad illud sup qđ trāsit: sic se habet charitatiua dilectio ad aīaȝ acceptā ⁊ gratā. Sȝ ex gn̄ali dei dilectione q̄ cōplacet ei creatura: nō ꝓfluit creatura in esse. aliās cū imutabilit̃ diligat om̄em creaturā: imutabiliter ꝓfluerēt om̄es i esse. vñ nō ex hoc ꝙ creature diligūtur: realitates eaꝝ in esse ꝓfluūt. ergo nec charitas ꝓfluit in anima grata ex dei dilectione charitatiua: sȝ magis ēcō ꝙ charitatiua dei dilectio applicet̃ ad eā. hec ille. ❡2°. loco arguit ꝙ gr̃a q̄ est formata: nō cadit sub acceptatione diuina ⁊ eiꝰ cōplacētia ⁊ ꝙ ꝑ eiꝰ existētiā in anima: ipa gratificet̃ arguit igit̃ pͥmo sic. Deꝰ est rōnabilissimꝰ dilector nō amat eni absq3 rōnali inductiuo: sed dilectio ⁊ amor inci ēt̃ reamatio nē diū tamē cetera diligibilia sint: q3 uis eni vitiosus nō mereat̃ suo amore reamationē a ỽtuoso q2 amicitia virtuosi fundat̃ sup cōmunicationē ỽtutū vt ptȝ. 8°. ⁊ 9°. ethico. nichilominꝰ amās aliquē ỽtuosus exn̄s: suo amore meret̃ reamari iuxta illud sapiētis leges amicitie describentio. Ego diligētes me diligo ⁊ q̄ mane euigilauerit ad me: iuenient me. ergo ex natura rei deꝰ diligit omnē diligētē se ⁊ hñtē hitualē charitatē ⁊ gratiam s̄m qđ testat̃ saluator Joānis. 14°. Si q̄s diligit me s̄monē meū seruabit ⁊ pr̄ meꝰ diligit eum ⁊c̃. et ibi ꝑmittit̃. Quid diligit me diligit̃ a pr̄e meo. ❡2°. sic. Quicūq3 ex natura rei diligit iusticiā charitatē ⁊ ceteras ỽtutes: ex natura rei diligit participātē illas ỽtutes. impossibile ē. n. ꝙ actꝰ ferat̃ sup aliquā formā qui ferat̃ sup participās illā formā saltē māliter ⁊ ꝑ accidens. vñ vidēs colorē: d̃ necessitate videt om̄e qđ afficit̃ illo colore. Sed deꝰ imutabilit̃ ⁊ necessitate nature diligit charitatē ⁊ omneȝ ỽtutē: imutabilit̃ eni diligit se: ⁊ ꝑ ꝯn̄s imutabilit̃ vult sibi dilectionē ⁊ insup iustꝰ ē imutabilit̃ ⁊ ꝑfectꝰ. nullus aūt ē iustus q̄ iusticiā nō diligit s̄m Augū. Et phs dicit pͥmo ethico. ꝙ nō est bonꝰ q̄ nō gaudet d̃ bonis opibꝰ: nō. n. iustū vtiq3 aliq̄s diceret nō gaudentē iusta opatione. igit̃ deꝰ ea necessitate q̄ diligit suā iusticiā ⁊ cōplaceat i sui amore: complacet etiā i oī aīa ꝑticipāte eiꝰ iusticiā ⁊ eiꝰ hitualē amoreȝ et ꝑ ꝯn̄s hitualis amor dei dat ex nā rei eē acceptū deo. ❡3°. sic. Deo acceptuȝ est q̄cq̄d s̄m veritatē delectabile est ⁊ acceptabile ⁊ pulchrū. dicit. n. phs. 3°. ethi. ꝙ ỽtuosus bene dispositꝰ ē regula ⁊ mēsura eoꝝ q̄ dlectabilia ⁊ placentia sūt s̄ȝ ỽitatē. sȝ ꝯstat ꝙ ỽtutes s̄ȝ seipās pulchre sūt ⁊ bone ⁊ dlectabiles s̄m ỽitatē ⁊ maxime amor dei. vñ dicit phs pͦ ethi. ꝙ dlectabiles sūt opationes s̄m ỽtutē ⁊ pulchre ⁊ bone. ⁊ nō sūt diuisa hec tria optimū iustissimū ⁊ dlectabilissimū: sȝ hec tria existūt i opationibꝰ optimis ⁊ ỽtuosis. ergo videt̃ ꝙ deꝰ ex nā rei cōplaceat in ỽtutibꝰ sȝ q3 maxime ⁊ vltimate in sui hituali amore. ❡4°. sic. Sicut se hēt charū eē a deo ad voluntatē diuinaȝ: sic ⁊ eē oditū. sȝ nichil ē oditū a deo qui diuina volūtas repiat i eo aliq̄d odibile ⁊ detestabile ex nā rei qđ dat formalit̃ eē oditū. peccatū eni ex nā rei odit̃ a deo: iuxta illud ꝓphe. Uidebo qm̄ nō deꝰ volēs iniq̄tatē tu es. ergo ꝑ oppositū nullꝰ acceptatꝰ a deo charitatiue nisi q̄tenꝰ ē i eo aliq̄d qđ ex nā rei acceptabile reddit. ❡Cōfirmat̃ inq̄t q2 forme opposite hñt formaliter effectꝰ oppositos ex nā rei. vñ si albedo dat eē albū ex nā rei: nigredo ex nā rei dat eē nigrū nō solū volūtarie ⁊ s̄ȝ aliq̄đ istitutiuū. ergo postq3 iniq̄tas ex nā rei ē odibilis deo ⁊ dat esse oditū: nō apparet cur nō sit possibilis aliqua forma creata sibi opposita q̄ det formalit̃ ex nā rei eē dilectum ⁊ acceptū. hec ille.

Quātū ad tertiū

articulū. Primo notādū ē ꝑut .S. Tho. docet i pluribꝰ locis ⁊ multū expsse i d̃ ỽtu. q. pͦ. ar. pͦ in. c. ⁊ ad. 13m. ꝙ hitibꝰ isusa ỽtutū ad tria idigemꝰ. pͥmo vt nālis poª ꝑ hituȝ ifusū eleuet̃ ad id qđ ē s̄ eiꝰ nāȝ. actꝰ. n. ỽtutis ifuse iq3m hm̄oi: excedit po͂ nālis facultatē quē admodū ⁊ finis ad quē ipa poª ꝑ eiusmodi actū ordinat̃ ⁊ ꝓportionat̃. ❡Scđo vt nālis po͂ opatio: firmitatē hēat: nā ea q̄ ex sola opatiōe depēdēt absq3 hituali icliatiōe: facile imutantur. ❡Tertio vt opatio i ꝓnptu ⁊ sine difficultate a poª ꝓcedat. nisi. n. poª nālio ꝑ hitū icliet̃ ⁊ d̃terminet̃ ad vnū: oportebit cū necesse fuerit opari: inq̄sitionē d̃ opatione p̄cedere sic experimento ptȝ i eo q̄ nō hñs sciētie hitū: cōsiderare vult aut q̄ s̄ȝ ỽtutē agere vellet hitu ỽtutis carens. ❡Quarto vt opatio dlectabilit̃ ꝯpleat̃. qđ q̄dē fit ꝑ hitū q̄ cū icliet ⁊ moueat ꝑ modū cuiusdā nature: opationē sibi ꝓpͥā quasi nālem reddit ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns delectabilē. ꝯueniētia. n. ē delectatiōis causa. vñ phs i. 2°. ethi. signū hitꝰ ponit d̃lectationē in ope existētē. ⁊ q̄deȝ q̄ttuor p̄missa sunt q̄ sciūt opationē potētie nālis q̄ de se nō ē

ad vnū determinata: eē pfectā. q̄rū tria. sz. s. tertiū et q̄rtū cōmunit̄ ɔueniūt opationib⁹ q̄ procedūt a ꝟtutū hitib⁹ siue sint hit⁹ acq̄siti siue īfusi. pmū aūt solis ꝟtutib⁹ infusis debet. Ultra premissa q̄ttuor ad q̄ op⁹ ē ꝟtute infusa: ē et q̄ntum ad qd̄ idigem⁹ spāliter ꝟtute charitatis qd̄ ē eē meritoriū. nō. n. opatio procedens a po^a humana hēt rōnē meriti: nisi ꝓcedat a po^a. s. volūtate hitu charitatis īformata. siue sit opatio a voluntate elicita siue ab ea iperata. ¶ Qd̄ aūt dictū ē hitū etiā īfusum id efficere q̄ po^a quā īformat prōpte: et ꝺlectabilit̄ opet̄: ꝺbet itelligi q̄z^m est ꝺse et nullo ex͞tite ipedimēto. nā cōtigere pt q̄ hn̄s hitū īfusum: patiat̄ difficultatē in opādo et ꝑ ɔñs q̄ nō sētiat delectationē propt̄ aliqd̄ impedimētū vl̄ extrīsec⁹ supueniēs. q̄ēadmoduz ille q̄ hitū sciētie hēt: quādo q̄z propt̄ sonolētiaz vel īfirmitatē patit̄ difficultatē in itelligēdo vel etiā propt̄ aliq̄s dispositiones ɔ̄rias ex p̄cedētibus actib⁹ relictas. sicut ɔtigit aliq̄n habētibus morales ꝟtutes infusas et p̄sertī q̄n p̄mo īfundūtur. q̄ q̄dez difficultas aut nō delectatio: non ita accidit hñtib⁹ ꝟtutes morales acq̄sitas. et rō differētie ē q̄z ꝑ exercitiū actuū q̄ iste acq̄rūt̄: tollūtur nō solū hit⁹ cōtrarij. s. vitiosi: sz etiā plerūq̄z dispositiones ɔtrarie ex actib⁹ vitiorum relicte. ꝟtutes aūt īfuse cū nō habeāt act⁹ p̄uios ex quibus acq̄rant̄: sz sint ꝑ īfusionē a deo: nō semꝑ tollunt passiones aut ɔ̄rias dispositiones nec sēsuz earū. et propt̄ hoc a p̄ncipio nō ita ꝺlectabiliter opant̄. nec tñ hoc ē ɔ̄ rōnē ꝟtutis q̄z q̄nq̄z sufficiat aduertētē: q̄z sine tristitia opet̄. nec req̄rit̄ semꝑ q̄ cū delectatione. q̄ēadmodum p̄hs dicit. 3°. ethi. q̄ sufficit forti: sine tristicia opari aliq̄ñdo tā ita ꝑficit̄ q̄s ꝑ ꝟtutes a deo īfusas: q̄ simul cū hitib⁹ vitiosis ɔtrarie dispositiōes delecāt̄. et q̄ñdoq̄z etiā ɔtigit q̄ passiones ad malū inclināres nō totalit̄ tollātur etiā ꝑ virtutes acq̄sitas sz sic dictū ē: magis ad hoc sunt efficaces regulariter loquēdo. Accipiūtur ista ex dictis. S. Tho. prima 2^e. q. 65. ar. 3°. ad. 2^m. et de vir. in cōmuni articulo. 10. ad. 14^m. et. 15^m.

¶ **Secūdo.** Notādū est ꝑut sctūs Tho. dicit i. q. ꝺ malo. q. 2^a. ar. 4°. ad. 15^m. q̄ triplex ē grad⁹ bonitatis et malitie in actib⁹ humanis. P̄rim⁹ q̄dē ꝺm suum gen⁹ et spēm. s. ꝑ cōparationē ad obm. Secūd⁹ ex circūstātijs. Terti⁹ ex hitu īformāte. Ex q̄b⁹ ꝟbis accipit̄ q̄ hit⁹ [illegible] q̄ ꝓprie ꝺr moralis ꝺm hñtian⁹: nō solū ponit dispositionē quādā ī opante ꝑ hitū et modū agēdi. s. firmit̄, prōpte et delectabilit̄: sz etiā dat ipi actui vl̄ opationi quādā bonitatē vl̄ malitiā quā act⁹ nō ꝓcedēs ex hitu nō hēt licet sit circa idē obm. vñ p̄hs diffiniēs hitū ꝟtutis 2° ethi. ꝟtutē dicit nō solū bene disponere hñtē: sz et actui ei⁹ bonitatē dare. Inq̄t. n. ꝟt⁹ ē q̄ bonū facit hñtē et op⁹ ei⁹ bonū reddit. ¶ Ex q̄b⁹ infert̄ q̄ q̄ātūcūq̄z act⁹ ꝓcedēs ex hōis volūtate vel ex puris n̄ālib⁹ vel ex hitu acq̄sito habeat bonitatē ex obō sibi ꝓportionato et ex circūstātijs ad eiusmodi actū req̄sitis: nūq̄z poterit ɔtigere ab bonitatē quā ex habitu infuso acq̄rit. Nā vt ex ꝯ̄ dictis appet: ex q̄libz hitu ꝟtutis: act⁹ hēt spālē bonitatē et q̄āto pfectior est hit⁹: tāto pfectiorē i bonitate reddit actū. et q̄z efficatia opis vel act⁹ ꝟtutis depēdet ex ei⁹ bonitate: seq̄t̄ q̄ act⁹ ꝓcedēs ex hitu īfuso vt ex charitate: spālem hēat efficatiaz respectu finis ad quē ordinat̄ quā hr̄e non pōt actus q̄ntūcūq̄z ꝑ hitū acq̄sitū pfect⁹ sit. et ide ē q̄ S. Tho. dicit. 2°. sen. d. 29. q. p̄^a. ar. p̄°. ad. 2^m. q̄ grā̄ coopantis: nō ē vt solā facultatē faciat iopādo qd̄ heresis pelagiana ponebat. Sz vt efficatiaz et ꝟtutē quādā nouā opib⁹ hominū p̄beat. s. merēdi vitā eternā. hm̄oi aūt efficatiā grā et charitas p̄bet: ɔferēdo ipi actui quādā bonitatē supnaturalē quodāmodo equalētē vite eterne ꝺm q̄ ꝓcedit a spū sctō: nos ꝑ grām et charitatē mouēte in vitā eternā ꝺm illud Joh. 4°. fiet in eo fons aque saliētis i vitā eternā. et etiā causantē nos fieri ꝺine ɔsortes nature ꝑ adoptionē filiorum dei q̄b⁹ debet̄ hereditas ex ipo iure adoptionis ꝺm illud. Roma. 8°. si filij et heredes. vñ et eadē. d. ar. 4°. i. c. ɔcludit. S. Tho. q̄ ex trib⁹ efficatia merēdi in actib⁹ meritorijs mēsurat̄. s. ex grā: ex voluntate et ex obiecto. et a quolibet horum trium act⁹ meritorius aliq̄d habet.

¶ **Tertio.** Notādū ē ꝑut. S. Tho. dicit p̄^a. 2^e. q. 18. arti. 4°. bonitas i actione hūana ex q̄ttuor cōsiderat̄. s. ex gñre suo i q̄z^m ē actio: ex obō ex fine et ex circūstātijs. ex q̄libz. n. istoꝝ: actio humana bonitatē habet. hijs addit̄ bonitas ex hitu īformāte sicut dictū est ꝯ̄ vñ nō ē actio bona simplicit: nisi omnes bonitates hm̄oi in ea ɔcurrāt. nā q̄libet singulis ꝺffect⁹ causat malū. bonū aūtē causat̄ ex ītegra causa ꝑut Dioni. dicit. 4°. ca. ꝺ di. no. Inter oēs aūt hm̄oi bōitates: bōitas actiōis humane q̄ ē ex fine: se hēt vt formale respectu aliarū bōitatū nec alie bōitates pfectionē suā hñt: nisi ꝺz ꝓportionē et ordinē ad finē ꝑut docet sāctus Tho. i. q. p̄all. in plurib⁹ articulis. ¶ Ex q̄bus ifert̄ q̄ cū act⁹ meritori⁹ vite eterne sit bonus simplr̄ in gñre actuū humanoꝝ ac ꝑ hoc q̄

ad eiꝰ bonitatē ꝛ ꝑfectionē reqꝛit̄ bonitas ex ob
iecto. ex hītu īformāte. ex fine ꝛ ex circūstantijs
oībꝰ ad actū meritoriū reqsitis: ꝙ vbi. S. Tho.
dicit hītū charitatis hr̄e deū tanq̄ ꝓpriū finē in
q̄ꝫm ē obm̄ beatificū ꝛ ꝓpōsito ꝙ diligere deū meri
torie ꝛ ex charitate ē diligere deū sup oīa: nō
solū inq̄ꝫm deꝰ est actor nature ꝛ dator bonorū
nālīū sꝫ iq̄ꝫm ē obm̄ btificū btitudine supnatura
li. nō itēdit q̄ iste modꝰ diligēdi deū sit tota ꝛ ꝑ
cissa rō ꝓpt quam dilectio dei sit meritoria ꝛ ex
charitate ita ꝙ sup actū diligēdi deū sup oīa q̄
pōt ꝑuenire homini ex puris nālibꝰ et ex hītu ac
q̄sito: hītꝰ charitatis nō aliud addat nisi illū mo
dū ꝛ ꝯditionē finis ꝛ obiecti dilectionis. s. inq̄ꝫm
deꝰ ē obm̄ beatificū. probat̄ hoc ex p̄missis ex eo
ꝙ bonitas ꝛ ꝑfectio actꝰ humani depēdet ex ob
iecto. ex hītu: ex fine ꝛ ex circūstātijs: nec sufficit
bonitas alterius istoꝝ p̄ se. put ex dictis sancti
Tho. iductū ē. vñ rudis fuit q̄dā imaginatio
q putāt. S. Tho. voluisse ꝙ actꝰ diligēdi deū ex
hoc solo habeat bonitatē meriti ꝛ sit ex charita
te: q2 est circa deū inq̄ꝫm est finis vltimꝰ ꝛ obm̄
btificū. Sꝫ vbi hāc differētiā assignat: ē intentio
sācti Tho. assignare rōnē formalē ꝛ bonitatē
obiecti ꝛ finis actus meritorij: ꝑ dr̄iam ad alios
actꝰ humanos nō meritorios satis putās in eo
ip̄so assignare dr̄iam vtrarūq3 actionū etiā q̄ꝫm
ad oēs circūstātias. nā ī bonitate ꝛ ꝑfectione
finis oēm bonitatē actꝰ meritorij quā hēt ex ob
iecto ꝛ oībꝰ circūstātijs significauit in q̄ differt
actꝰ meritoriꝰ a nō meritorio. qm̄ vt dictū est
bonitas finis dat formā oīm bonitati actꝰ hu
mani: ꝛ a bonitate finis depēdet ois alia bōitas
actionis. nō. n. actꝰ humanꝰ bonꝰ est ex obiecto
aut ex circūstātijs: nisi obm̄ ꝛ oēs circūstantie
ordinēt̄ ꝛ ꝓportionate sint fini. ¶ Ex qbꝰ seqt̄
ꝙ actꝰ humanꝰ q̄ ē aliꝰ spē ex fine: ē etiā aliꝰ spe
cie ex obiecto ꝛ circūstātijs formalit̄ loquēdo q̄ꝫ
uis mālit̄ ꝛ q̄ꝫm ad sbām actꝰ: nō sit alius spetie.
¶ Ex q̄ vlteriꝰ infert̄ ꝙ actꝰ meritoriꝰ ex chari
tate ꝓcedēs: differt q̄ꝫm ad finē formale ab actu
nō meritorio in fine ꝛ obiecto ꝛ in oībꝰ circum
stātijs. vñ gratis ꝛ frustra laborāt q̄ ꝯtēdūt ade
q̄re ī bonitate q̄ est obiecto ꝛ circūstātijs: actū
nō meritoriū actui meritorio. nā cū actꝰ nō me
ritoriꝰ ꝛ ex charitate nō ꝓcedens: non sit pro
portionatꝰ fini ꝛ formali obiecto actꝰ meritorij
qđ est supnaturale: ac ꝑ hoc neq3 ad ip̄ꝫ fin se or
dinatꝰ: nūq̄ꝫ poterit q̄ꝫtūcūq3 alias ꝑfectꝰ sit bo
nitate naturali ꝛ hītu acq̄sito: ꝯtigere ad boni
tatē ꝛ ꝑfectionē actꝰ meritorij. Sicē enī actꝰ me
ritoriꝰ excedit facultatē humanā rōne finis su
pernaturalis in quē tēdit ꝛ rōne hītꝰ charitatis
a q̄ ꝓcedit: ita ꝛ excedit formalit̄ loquendo hu
manā facultatē ꝛ q̄ꝫm ad obm̄ circa qđ: ꝛ q̄ꝫm ad
circūstātias. nā obm̄ ꝛ circūstātie bonitatē non
habēt in actione humana: nisi ꝓportionata sint
fini ꝛ ī ordīe ad finē vt dictū ē: vñ si finis excedit
humanā facultatē: ꝯsis ē ꝙ ip̄a ꝓportio ꝛ ordo
obiecti ꝛ circūstātiaꝝ ad finē q̄ in ip̄sis ē qđ for
male: excedat hoīs facultatē. vñ vt expssius di
camꝰ alio modo diligit homo deū tāq̄ꝫ optimū
bonū ꝛ vltimū finē ex puris nālibꝰ: ꝛ alio modo
meritorie ex charitate. ꝛ alio modo diligit̄ deꝰ
ex puris nālibꝰ etiā cū habitu acq̄sito sup oīa
ꝛ alia amoris intēsione. ꝛ ꝓpt̄ aliū finē: ꝛ sic de
ceteris circūstātijs q̄ rōnē ꝛ ꝓportionē accipiūt
a fine: ꝛ alio modo q̄ꝫm ad oīa ista diligit̄ deꝰ ex
charitate. vñ vt. S. Tho. dicit prima 2ᵉ. q. 114.
ar. 2°. ad. 2ᵐ. homo sine grā nō pōt hr̄e equale
opꝰ opi qđ ex grā ꝓcedit. q2 quāto ē ꝑfectiꝰ ꝑn
cipiū actionis: tāto actio ip̄a ꝑfectior est. hec il
le. ꝓpter qđ nullꝰ actꝰ humanꝰ quātūcūq3 alias
ꝑfectꝰ sit: pōt ex ꝯdigno mereri vitā eternā: ni
si sit actio procedens ex gratia ꝛ charitate

Quantū ad arti

culū 4ᵐ respōdēdū est ad ar
gumēta. ꝛ qdē ad p̄mū Aureo
li ꝯ p̄mā ꝯclusionē dicimꝰ ꝙ nō
militat ꝯ. S. Tho. Nō. n. inten
dit. S. Tho. put deductū ē in. 3°. notabili ꝙ ha
bitꝰ charitatis necessario reqrit̄ ad actū merito
riū ꝓpt̄ sbām actꝰ p̄ se neq3 ꝓpt̄ finē p̄ se ꝑ se
tm̄ materialit̄ sūptū. neq3 ꝓpt aliquā vnā cir
cūstātiā. sꝫ intēdit ꝙ hītus charitatis necessario
reqrit̄ ad totalē ꝑfectionē ꝛ bonitatē actus me
ritorij q̄ ex habitu ꝛ obiecto ꝛ fine ꝛ oībꝰ debi
tis circūstātijs cōplet̄. Huiōi aūt bonitatē in
tegrā ꝛ totalē: nō pōt hō hr̄e ex puris nālibꝰ si
cut patuit ex 2° et 3° notabili. Neq3 ē aliq̄ repu
gnātia ī dictis. S. doctoris put ī p° argumento
tangebat̄: qm̄ p̄mū dictū itelligit̄ đ actu dilectio
nis meritorij. 2ᵐ vero dictū itelligit̄ đ actu dile
ctiōis dei nō meritorie in quē pōt volūtas hoīs
sine hītu supnaturali. nō. n. q̄ꝫm ad sbām actꝰ: su
mit̄ dr̄ia int̄ actū dilectionis meritoriū ꝛ nō me
ritoriū. put. S. Tho. expsse docet. p°. sen. d. 17.
q. pᵃ. ar. 4°. et đ vi. q. 10ᵃ. ar. 10. et q̄libꝫ. 8°. ar.
4°. Tū đ vi. q. 24. ar. p°. ad. 2ᵐ. expsse dicit ꝙ
opꝰ meritoriū a nō meritorio: nō distat in quid
agere. sꝫ in q̄lit̄ agere. Nichil enī ē ꝙ vnꝰ homo
meritorie agat ex charitate: quod aliꝰ nō possit
absq3 merito agere vel etiā velle. hec. S. Tho.

¶Ad. 2^m dr̄ q̄ sicut iacet: nichil ꝯcludit ꝯ sāctū Tho. licet enī nullus expiatur in se actū supnaturalē nec pncipiū act⁹ supnaturale certitudinaliter: nō inde sequitur q̄ vtrūq; necessario nō req̄rat ad merēdū vitā eternā. nō enī ad hm̄oi meritū: exigit̄ q̄ quis expiat̄ se habere actū vel habitū supnaturalē. sz sufficit q̄ habeat illū etiaz si ignoret se habere. Et p hec ptz respōsio ad 3^m. nā licet omnē actū quē expimur certitudinalit̄ possit rōnalit̄ dictare ꝛ volūtas velle: nō ideo sequit̄ q̄ ad merendū vitā eternā non necessario req̄ratur act⁹ ꝛ habit⁹ supnaturalis. qm̄ ad vitam eternā capescēdaz: nō requirit̄ noticia aut expientia meriti: sz efficatia merēdi. ¶Ad. 4^m. negat̄ assūptū ꝛ ad ei⁹ probationē dicit̄ q̄ licet de nouo ꝯuersus vel ꝯfessus nō expiat̄ delectationē ex charitate redūdantē: nō inde sequit̄ q̄ charitatē nō habeat. Tū q̄z vt sāct⁹ Tho. inq̄t p°. sen. d. 17. q. p^a. ar. 4°. in. c. et de vi. q. 10^a. arti. 10. ad. 2^m. habēs charitatē nō pōt discernere p certitudinē: an ei⁹ delectatio in opibus bonis sit a charitate vel ab habitu acq̄sito aut etiā a naturali potētia propt̄ similitudinē dilectionis et delectationis vtriusq;. Tū etiā q̄z hītus de nouo infusus: nō ita nat⁹ est delectationē in actib⁹ causare queādmodū hītus acq̄sit⁹ propt̄ rōnē tactā in pmo notabili. ¶Ad ea q̄ arguēs subiūgit volēs probare q̄ habit⁹ charitatis nō req̄ratur ad diligēdū deū sicut obm̄ beatificū ꝛ super oīa: q̄cq̄d sit de propositionib⁹ ab arguēte assumptis. nā alique sunt false ꝛ inepte: ꝛ tñ nichil ꝯcludūt ꝯ nos. Nā sicut deductū fuit in 2° ꝛ 3° notabili. alit̄ pōt homo diligere deū tanq̄z obm̄ beatificū ꝛ sup oīa sine charitate: ꝛ alit̄ cū charitate ꝛ q̄ꝫ^m ad obm̄ ꝛ q̄ꝫ^m ad finē et q̄ꝫ^m ad omnes circūstātias ꝛ signāter q̄ꝫ^m ad efficatiā merendi. vñ licet homo sine charitate possit diligere deū sup oīa tanq̄z obm̄ btīficū ꝛ ꝑz alias circūstantias: nō tamē eodē modo ꝛ eadē bonitate ac pfectione act⁹ q̄ꝫ^m ad oēs circūstantias: quēadmodū cū charitate vt ibi declaratū fuit. ꝛ ideo frustra laborat arguēs diuisiones ꝛ subdiuisiones multiplicādo ad probādū q̄ homo sine charitate pōt in omnē actū dilectionis respectu eiusdē obiecti ꝛ finis ac circūstātiaꝝ in quē pōt p grām ꝛ charitatē. Nā illud ꝯcedim⁹ gratis loquēdo d̄ idētitate act⁹ ꝛ obiecti ac finis et omniū circūstantiaꝝ materialit̄: nō tamē de formali. neq;^{m} eni homo sine charitate poterit habere actū dilectionis eque pfectū ac bonū ꝛ cū illa efficatia merēdi: sicut cū charitate etiā si sit circa idē obiectū ꝛ circa eundē finē ꝛ easdē circūstātias materialit̄. propt̄ qḋ aplūs dicit prima. cori. 13. ꝛ si habuero omnē fidē ꝛ distribuero oēs facultates ꝛ tradidero corp⁹ meū ita vt ardeā charitatē aūt non habuero: nichil michi prodest. ea. s. rōne q̄z nullū opus sine charitate quātūcū q̄z bonū sit ex sua specie ꝛ ex obiecto ac fine ꝛ circūstantijs: est equalis bonitatis ac pfectionis ꝛ efficatie queādmodū opus ex charitate procedens. et per ista patet respōsio ad omnia argumenta Aureoli primo loco facta. ¶Ad primū eoꝝ q̄ 2° loco obicit dicimus q̄ habitus charitatis est causa partialis act⁹ dilectiōis dei dās formā ꝛ determinās modū act⁹ atq; ad huiuscemodi actū: animā inclinās: ꝛ habētē ponēs in esse potestatiuo. i. pfectiuo ꝛ habituali vt possit exire in actū in quē formaliter loquēdo non ita posset ex puris naturalib⁹. ¶Neq; valēt ea q̄ arguēs obicit in cōtrariū. non pmū de causa partiali. nā maior argumēti nō est vera nisi de causa p se subsistente qualis nō est habit⁹ charitatis. Neq; valet 2^m qm̄ falsū assumit. nā licet quātitas fm̄ se nō sit pncipiū mot⁹ vel actionis nō ideo seq̄tur q̄ q̄litates q̄ quātitatē cōsequūt̄ p̄sertī in ordine ad formā: nō sint pncipiū motus vel actionis. Neq; valet 3^m. q̄z q̄cq̄d sit de minori propositione: nā nō ē simplicit̄ vera q̄ꝫ^m ad id qḋ dicit de generatione equiuoca: tñ non est ad propositū. Cū habit⁹ charitatis nō sit ex actib⁹ generat⁹: sed est infusus a deo. Neq; valet 4^m. nā falsum est q̄ oīs causa habēs actiuitatē: sit potētia actiua vt eam accipit arguēs. s. pro potētia naturali ab habitu distīcta. Neq; valet. 5^m. qm̄ pret̄ hoc q̄ habit⁹ virtutis habilitat ꝛ pficit potētiam: habet etiā q̄ pficiat ipsum actuz. Unde ꝛ diffinit̄ v̄tus a pho. 2° ethico. q̄ habētē pficit ꝛ op⁹ eius bonum reddit. et ꝑ hoc dicit̄ habitus agenti vel potentie coagere. ¶Neq; valēt ea q̄ arguēs inducit ad probādū q̄ habit⁹ charitatis nō sit causa modi act⁹. Nō quidē pmū qm̄ falsum assumit vt ex dictis ptz. Nō 2^m: q̄z ꝯña est nulla. Nā licet habituat⁹ nō sit p habitū simplicit̄ potēs sz talit̄ potens: non ideo seq̄t̄ q̄ circa opationē nullā habeat efficatiam. imo magis sequit̄ q̄ habeat: cū det actui formā ꝛ modū quibus pficitur. Neq; valet. 3^m. quia nō dicim⁹ q̄ habit⁹ habeat p̄cisam causalitatē. i. separatā a causalitate potētie in q̄. s. potētia nō cōmunicet. Qm̄ potētia nō solū causat s̄bam actus: sed etiā modū ꝛ formaz eius. aliter tñ q̄ habit⁹. nā vt sanct⁹ Tho. dicit. 4°. sen. d. 49. ar. 2°. sub ar. 2°. ad. 2^m. Potētia naturalis est directe pncipium s̄be actus. habit⁹ vero

est principiū forme ꝛ modi ipsius a qua habet ꝑfectionē. Neq3 valet 4ᵐ. q2 licet modi ibi enumerati sint subiectiue in operatōe vel in potētia: hñt tñ efficatiā circa eius actū vel operationē. Unū si argumētū valeret: posset etiā inferri ꝙ neq3 ipsa potētia aliqd circa actum efficeret cū nō sit in eo subiectiue. ¶ Neq3 valent ea q̄ arguēs obicit ad ꝓbandū ꝙ habitus charitatis non se habet vt determinatiuū modi actus. Non primum: qm̄ assumptū cum sua ꝓbatione est falsū. Neq3 valet 2ᵐ ꝓpter eandē rōnē. Neq3 valet 3ᵐ. tū q2 falsum assumit. nā acuties ꝛ figura cultelli aliquā habet causalitatē circa modū diuisionis aut penetrationis. Aliter eīm cultelus accutus scindit ꝛ penetrat: et aliter hebes. et aliter penetrat sub vna figura ꝛ aliter sub alia. tū etiā q2 huiuscemodi similitudine nos nō vtimur tāq3 ꝑsa ꝛ adequata. Neq3 valent ea q̄ adducit ad ꝓbandū ꝙ habitus charitatis aīam vel eius potētiā nō inclinat. Non quidē ꝑmū q2 ꝓcedit ex insufficiēte diuisione. est eīm illa inclinatio quedam ordo seu tēdētia potētie ad determinatū modū actus. Posset etiā ꝯcedi ꝙ inclinatio habitus sit quidā potētie actus: nō tñ elicit⁹ vt arguens obicit: sed formalis quēadmodū florītio aut florere dr̄ act⁹ arboris. Neq3 valet 2ᵐ. qm̄ tract⁹ quo habit⁹ dr̄ potētiā trahere: nō est motus localis neq3 ꝓprie dictus sed methaphorice. Dicit̄ eīm habit⁹ trahere potētiā: inq3ᵐ ipsam inclinat ꝛ mouet ad sui ꝑfectionē. s. ad eius ꝑfectam opationē. Neq3 valet 3ᵐ. q2 falsū assumit. licet eīm habituat⁹ ꝯconcipiat delectationē: nō tñ talis ꝯconceptio causat̄ et vi habit⁹ affectiui de quo nūc est noster sermo. Unū obiectio nō est ad ꝓpositū. ¶ Ea aūt q̄ arguēs obicit ꝓbando ꝙ habitus charitatis nō concurrit vt causa sine qua nō: cōtra sctm̄ Tho. nō militāt qui apte docet habitū charitatis aliqd causare circa potentiam ꝛ eē rōnē aliquid efficiēdi circa eius opationē. ¶ Neq3 valent ea q̄ arguēs inducit ꝓbando ꝙ habitus charitatis nō ponat aīam in esse potestatiuo vt exeat in actū in quē nō posset in puris naturalib⁹. Nō qdē ꝑmū: nā ꝯñia est nulla neq3 arguēs eā ꝓbat. Neq3 valet 2ᵐ. qm̄ si aduerbiū naturalr̄ capit̄ ꝓprie ꝓut. s. significat idē qđ ex vi seu ex virib⁹ nature: negāda est ꝯñia cū eius ꝓbatiōe. Nō eīm fm̄ phm̄ habit⁹ moralis inclinat illo mō naturalr̄. Si aūt naturalr̄ capiatur large ꝓut idē est qđ ad modū vel similitudinē nature: cōcedit̄ totus ꝓcessus. habit⁹ eīm etiā charitatis mouet ꝛ inclinat hñtē ad modū nature nō q3ᵐ ad oīa sed q3ᵐ ad hoc ꝙ est pro-

pte faciliṫ ꝛ delectabiliṫ ac determinate mouere. vt eīm dicit sctūs Tho. pᵃ 2ᵉ. q. 110. ar. 2°. in c. nō min⁹ deus ꝓuidet̄ hijs quos diligit ad supernaturale bonū cōsequēdū: q3 illis quos ad naturale bonū hñdū diligit. qb⁹ tñ ꝓuidet formas ꝛ virtutes quasdā q̄ sunt ꝑncipia actuū qb⁹ mot⁹ et opatiōes sūt ipis cōnaturales ꝛ faciles fm̄ illud sapie 8°. ꝛ disponit oīa suauiṫ. Unū ꝛ multo magis illis quos mouet ad ꝯsequēdū bonū supnaturale ꝛ eternū: sic ꝓuidet vt infundat illis formas aliquas seu q̄litates supnaturales fz quas suauiter ꝛ prōpte ab ipo moueant̄ ad bonū supnaturale adipiscēdū. Ex hoc aūt non sequit̄ vt arguēs obicit ꝙ actus dilectiōis nō eliciat̄ libere. qm̄ habit⁹ q3uis inclinet: nō cogit aut necessitat absolute. Neq3 valet 3ᵐ. q2 ad eliciēdū actū dilectionis: nō solū exigit̄ habit⁹ sed ipa potentia volūtatis. Nā vt sup̄ dicebat̄ ex dictis sācti Tho. naturalis potētia ꝓprie ꝛ directe est ꝑncipium actus meritorij q3ᵐ ad substātiā actus. habitus vero est ei⁹ ꝑncipium q3ᵐ ad modū ꝛ formā. Neq3 valet 4ᵐ. q2 vt parū sup̄ dictū est: habitus charitatis licet inclinet: non cogit aut necessitat voluntatē. Neq3 valet 5ᵐ. p3 eīm ad illud respōsio ꝑ ea que dicta sūt sup̄. ad 2ᵐ. ꝑmo loco inductū. ¶ Argumēta Gregorij cōcedunt̄ q3tū ad id quod ꝑncipaliṫ ꝯcludūt: q3uis in eorū ꝓcessu aliqua tangat min⁹ ꝓbabilia. nō eīm aliquid ꝯcludūt cōtra. S. Tho. q̄ nō negat ꝯclusiones Gregorij: imo fm̄ eius doctrinā tres ꝯclusiones de possibili quas ꝓbāt argumēta eius sup̄ inducta cōcedēde sūt loquēdo de potentia dei absoluta. vñ. S. Tho. 4° sen. disti. 46. ar. 2°. sub ar. 2°. arguit sic. 3° loco. ꝓterea si posset de⁹ ordinē iusticie in reb⁹ cōstitutū immutare: ergo posset bonos dānare ꝛ malos ꝑmiare. Ad quod respōdet sic. Ad 3ᵐ. dicendū ꝙ dānare petrum cui ex beneficio grē sibi colate salus debet̄: esset ꝯtrū iusticie. vñ hoc de⁹ nō pōt loquēdo de potētia ordinata. Sed saluare iudā: nō eēt iusticie ꝯtrū sed ꝓter eā vt p3 ex dictis. Sed tñ eēt contrariū ei⁹ ꝑsciētie ꝛ dispositiōi qua ei eternā penā parauit. vñ iusticie ordo nō ipedit qn posset saluare Judā: sed ipedit ordo ꝑsciētie ꝛ dispositionis eterne. hec ille. Jtē pᵃ 2ᵉ. q. 112. ar. 3°. ad ꝑmū. ait dicendū ꝙ glo. illa loquit̄ de illo q̄ cōsurgit ad deū ꝑ actū meritoriū liberi arbitrij iā per grām informati quē si nō reciperet: eēt ꝯtra iusticiā quā ipe statuit. erat eīm argumentū sūptū ex glo. ro. 5°. sup illud. Justificati ex fide ꝛc. vbi dr̄ deus recipit eū q̄ ad se confugit aliṫ eēt in eo iniq̄tas. Jtem. q. 114. ar. p°. in c. expresse dicit ꝙ

meritũ hoĩs apud deũ eẽ nõ põt nisi ̃fm p̃suppositionẽ diuĩe ordinatiõis ⁊ in respõsiõe ad 3^m. dicit q̧ q2 actio nr̃a nõ h3 rõnẽ meriti nisi ex p̃suppositione diuĩe ordinatiõis: sequit̃ q̧ de⁹ nõ efficiatur simplr̃ debitor nobis sed sibiip̃i inq̃tũ debitũ est vt sua ordinatio ĩpleat̃. et at eiũ argumentum. q̧ q̃cũq3 apud aliquẽ meret̃ aliq̃d: cõstituit eũ sibi debitorẽ. et ar. 4°. ea. q. dicit q̧ actus humanꝰ h3 rõnẽ merẽdi p̃mo q̃d ẽ ⁊ p̃ncipalr̃ ex diuina ordinatione. Itẽ de malo. q. 16^a. ar. 2°. ad 17^m. inq̃t. Iusticiã gratuitã deus hoĩ subtrahere põt etiã sine eiꝰ pctõ salua dei iusticia q2 gratis eã dedit ex sua largitate: ex q̃bus apparet. vñ argumẽta Gregorij nõ ꝯtra. S. Tho. Scdo ꝯ Aureolum militãt q̃ in hac disti. opinatꝰ est q̧ in aĩa rõnali est aliq̃d creatũ qd̃ ex natura rei est ratio necessaria necessitate absoluta. q̧ aĩa sit dõ chara seu accepta ad vitã eternã. cui opinioni repugnare vr̃ qd̃ ap̃ls dicit ro. 6°. Gr̃a dei vita eterna. Sup quo verbo dicit glo. potuisset dicere stipendiũ iusticie vita et̃na sed maluit dicere gr̃a dei vita et̃na vt intelligeremꝰ deũ ad eterna vitam pro sua miseratiõe nos p̃ducere nõ meritis nr̃is. ¶ Argumẽta etiã Scoti nõ militãt ꝯ sc̃m Tho. vñ p̃missa argumẽta Gregorij ⁊ Scoti trãscribere curauimꝰ nõ tanq̃ dictis. s. Tho. repugnãtia ac p̃ hoc neq3 vt eis respõderemus. Sed vt ostẽderemꝰ legẽtibꝰ Ioãnẽ capreoli: q̧ gratis ip̃e illa retulerit ⁊ ad ea respõderit forte p̃ aliq̃ opiniõe sua ⁊ nõ q2 doctrinã sci Tho. ̃fm veritatẽ ĩpugnarẽt. ¶ Ad argumẽta Aureoli vltimo posita. ad p̃mũ negat̃ minor. nã vt sc̃us Tho. dicit 2°. sen. dist. 26^a. ar. p̃° in c. ⁊ ad p̃^m. ⁊ p̃^a. 2^e. q. 110. ar. p̃° in c. ⁊ ad p̃^m. et de veri. q. 27^a. in c. differt int̃ gr̃am dei. et gr̃am hoĩs ⁊ dilectionez dei ⁊ dilectionẽ hoĩs. nã gr̃a ⁊ dilectio hoĩs: nõ causat in hoĩe et grato ⁊ ab eo dilecto illud bonũ respectu cuiꝰ dr̃ gratꝰ ⁊ dilectꝰ. imo hm̃õi bonũ presupponit̃ in hoĩe grato ⁊ dilecto ⁊ causat gr̃am ⁊ dilectionẽ in hoĩe cui gratꝰ dr̃ ⁊ dilectꝰ. Sed gr̃a dei ⁊ dilectio: nõ p̃supponit in hoĩe grato ⁊ a deo dilecto aliq̃d bonũ. imo causat ĩ hoĩe bonũ ̃fm qd̃ dr̃ gratꝰ deo ⁊ dilectꝰ. ⁊ cã dr̃e est q2 vt sc̃us Tho. dicit in locis p̃all̃. 2°. sen. ⁊ de veri. sicut sciã dei nõ causat̃ a rebꝰ s3 est cã rerũ: ita ⁊ volũtas dei ⁊ amor nõ causat̃ a bonitate rex sed est cã eiꝰ. volũtas aũt nr̃a ⁊ dilectio causatur a bonitate rei a nobis dilecte sicut ⁊ sciẽtia nr̃a ab entitate rex speculabiliũ causat̃: nõ eam causat. q2 eñ bonũ creature p̃uenit ex volũtate diuina: Ideo ex dilectiõe dei qua vult creature bonũ: p̃fluit aliq̃d bonũ in creatura. Et si instetur sicut p̃tẽdit arguẽs q̧ sic dicẽdo seq̃ret̃ q̧ aĩa nõ h̃ñs in se aliq̃d gratũ ⁊ bonũ nõ põt vere denoĩari grata ⁊ dilecta: dicimꝰ q̧ dupl̃r aliquid denoĩat̃ tale. vno mõ a forma intrinseca quẽadmodũ paries ab albedine denoĩat̃ albus: alio mõ denoĩat̃ aliq̃d tale denoĩatiõe extrinseca. i. nõ per aliq̃d qd̃ illi intrinsecũ sit: sed p̃ aliq̃d qd̃ in altero ẽ sicut scibile denoĩat̃ a scibile nõ a sciẽtia q̃ sit in eo. Sed a sciẽtia q̃ est in itellectu sciẽtis ⁊ dextrũ ⁊ sinistrũ denoĩant colũpnã aut sedem nõ ab aliqua forma sibi inherẽte: sed a virtute intrinseca sedentis. Sic in p̃posito pro illo p̃oi quo gr̃a ⁊ dilectio dei p̃cedit bonũ creature: creatura dr̃ grata ⁊ dilecta a deo nõ a bonitate in ip̃a exñte sed denoĩatiõe extrĩseca a gr̃a ⁊ dilectione in deo exñte. vñ ab eterno creature fuerũt deo grate ⁊ dilecte ⁊ nõ ab aliquo grato ⁊ bono in eis exñte. cũ creature nõdũ eẽnt. ex q̃ gr̃a ⁊ dilectiõe et̃na: suo tẽpore p̃fluit q̃cq̃d gratum ⁊ bonũ in creaturis inueñt̃. ¶ Ad 2^m. dicimus q̧ arguẽs decipit̃ ex eodẽ falso fundamẽto putans q̧ gr̃a ⁊ dilectio dei ad creaturã p̃supponit in ea bonitatẽ p̃pter quã sit deo grata ⁊ dilecta quod falsum est. neq3 est vex q̧ dilectio dei imutabilis ⁊ et̃na de nouo trãseat sup aĩam vel creaturã q̃n ip̃a aliquod bonũ de nouo pticipat a deo: nõ eñ nouitas illa est in dilectiõe dei. S3 in ip̃a creatura. sicut eñ electio dei qua nos elegit et̃na est ̃fm illd̃ ap̃li ephesiox p̃°. elegit nos ante mũdi cõstitutionẽ: ita ⁊ dei dilectio eterna est. neq3 terminat̃ de nouo ad aliq̃d obiectũ qd̃ ponit̃ ex tẽpore in eẽ. vñ de Iacob ⁊ Esau ap̃ls dicit Ro. 9°. Cum eñ nõdum nati fuissent aut aliq̃d boni egissent aut mali ⁊ c̃. Non ex opibꝰ sed ex vocãte dictũ est q2 maior seruiet minori sicut scriptũ est Iacob dilexi Esau autẽ odio habui. vocat eñ deus ea que nõ sunt tanq3 ea que sunt vt ap̃lus inq̃t Ro. 4°. ¶ Ad 3^m negat̃ minor ⁊ ad p̃bationẽ eius negat̃ ꝯña nõ eñ a voluntate dei res p̃cedũt in esse ̃fm modũ nature diuine sed ̃fm q̧ diuĩa volũtas disponit. vñ a voluntate dei imutabili ⁊ et̃na: res p̃cedũt mutabilit̃ ⁊ in tẽpore. ꝯña eñ arguẽtis valet et in causis naturalibus nõ in volũtarijs. ¶ Ad argumẽta 2° loco facta dr̃ q̧ si rõnabile inductiuũ accipiatur ex pte dei: maior concedit̃. est eñ in deo rõnabile inductiuũ ad diligẽdũ creaturas. s. immẽsa eiꝰ bonitas ac liberalis ⁊ gratuita munificentia. si aũt rõnabile inductiuũ capiat̃ ex parte creature: maior p̃positio est falsa ⁊ ꝯ ap̃lm dicẽtem de Iacob ⁊ Esau. Cũ nõdũ nati fuissent ⁊ cetera. vt allegatũ est sup̃. et iter q̃s p̃or dedit

ēi ⁊ retribuet illi. Auctoritas aūt sapiētis ab arguente īducta: nō est ad ꝓpositū. Non eñ intelligitur quasi de⁹ neminē diligat nisi ꝑus eū diligentē: nā talis sensus aduersaret dictis apli sup̄ inductis. Sed verbū sapientis debet ītelligi de dilectiōe dei q̄ꝫ[m] ad eius manifestationē per aliquod donū deū diligētib⁹ collatū. In quo sensu Augu. sup Joan. exponit verbū dñi dicētis. Si quis diligit me diliget a pr̄e meo ⁊c. ¶ Dicitur 2°. ꝙ ꝯclusio nō recte seq̄tur ex ꝑmissis. nam ex eo ꝙ dilectio ⁊ amor meret reamationē seq̄tur ꝙ de⁹ diligat diligentes se. sed nō ideo seq̄tur ꝙ talis amor conueniat ex natura rei. ⁊ ꝙ dilectio dei requirat ī creaturꝭ dilectis ꝑorē dilectionē. ¶ Ad 2[m] dr̄ ꝙ maior est falsa vlr̄ accepta. q̄uis eiūdē actus feratur in formā ⁊ in participantē formā: non ideo seq̄tur ꝙ eodē modo feratur in vtrūq; sicut etiā in exemplo ab arguēte ꝓducto ꝓbatur. Nā licet videns colorē videt simul parietem habentē colorē: nō tñ eodē modo neq; eadē rōne. nā colorē videt per se ⁊ formalr̄: parietem vero coloratū videt materialr̄ ⁊ per accidens. vñ in ꝓposito q̄uis deus imutabilr̄ ⁊ necessitate nature diligat charitatē ⁊ oēm virtutē formalr̄ ⁊ absolute loquendo: nō inde seq̄tur ꝙ imutabilr̄ ⁊ necessitate nature absolute loquendo diligat aīam participantē iusticiā ⁊ virtutē. et per hec ptꝫ responsio ad 3[m]. ¶ Ad 4[m] dr̄ primo ꝙ maior est falsa. nō eñ est simile de amore dei ⁊ de odio vt sctūs Tho. dicit p̄[a]. pte. q. 23[a]. ar. 3°. ad. 12[m]. q2 amor dei causat bonū in re amata ⁊ preuenit eius bonitatē. sed odiū dei nō causat peccm̄ aut maliciā in re q̄ odio habet. Dr̄ 2°. ꝙ minor etiā est falsa vniuersalr̄ accepta sicut ptꝫ in Esau de quo apl's dicit ro. 9°. ꝙ a deo odio habitus ē cū nōdū eēt: nec aliq̄d boni aut mali egisset. ¶ Ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ nihil ꝯcludit ad ꝓpositū nr̄m. nā id solū ꝯcludit ꝙ forma opposita iniq̄tati vt bonitas equitas aut iusticia causet eē dilectū ⁊ acceptū in subo in quo est: sicut ⁊ iniq̄tas dat eē odītū. Sed inde nō seq̄tur ꝙ ante ip̄ius bonitatē ⁊ iusticiā a deo nō posset diligi ⁊ acceptari ⁊ per ꝯñs eē aliq̄d dilectū ⁊ acceptū deo. denoiatiōe extrinseca vt sup̄ dictum est. ¶ Ad argumentū ante oppositū respondet sctūs Tho. ꝑmo sen. distin. 17[a]. q. ꝑma. ar. p̄°. ad 6[m]. et de veri. q. 27[a]. ar. ꝑmo. ad 6[m]. ꝙ non est incōueniēs ꝙ aliq̄d creatū sit nobilius aīa xp̄i sꝫ quid inq̄ꝫtum est forma ⁊ actus ip̄ius ⁊ cōparatur ad ip̄am vt actus ad potentiā sicut scientia sm̄ quid. i. quātum ad hoc ꝙ est esse scientē: est nobilior aīa xp̄i. ⁊ eodem modo dicendū est de charitate ꝙ sm̄ q̄d. i. inq̄ꝫtum dat esse gratum ⁊ charum deo: est nobilior aīa xp̄i. sic cū comparatur ad ip̄am: sicut forma ⁊ actus ad potentiā. et hec de questione sufficiant.

¶ Distinctio xvij.

Terū circa decimā septimam distinctionē queritur. vtrū charitas possit augeri ⁊ arguit ꝙ nō. Quod nullū simplex et inuariabile: pōt augeri. Sed charitas ē hmōi igit ⁊c. maior patet. q2 augeri est variari ⁊ moueri ⁊ maius fieri quod repugnat simplici. minor patet. q2 charitas est quedā forma accñtalis. imō forma simplex est ⁊ inuariabilis sm̄ actorē. 6. ꝑncipioꝝ. In oppositū arguitur per magistrū in hac distīctiōe et sctōs. ¶ In hac questione erunt quattuor articuli vt supra.

Uantū ad primum articulū sit ꝑma cōclusio ꝙ charitas pōt augeri ēēncialr̄ per hoc ꝙ magis firmatur ⁊ radicatur in subiecto ⁊ deducitur de iperfecto ad perfectū. hanc cōclusionē tenet sctūs Tho. ꝑmo sen. disti. 17[a]. q. 2. ar. p̄°. ⁊ 2°. Item 2[a]. 2[e]. q. 24[a]. ar. 4°. ⁊ 5°. Item de vir. q. xj. ar. xj°. Item quodlibet 9°. ar. 13°. ¶ Secūda ꝯclusio est ꝙ charitas nō pōt augeri hoc mō ꝙ charitas addatur charitati. hāc ꝯclusionē ꝓbat sctūs Tho. in locis ꝑalle. ¶ Tertia ꝯclusio est ꝙ charitas vie pōt augeri ⁊ itendi in īfinitū. hanc ꝯclusionē ꝓbat sctūs Tho. p̄° sen. disti. 17[a]. q. 2[a]. ar. 4°. Itē. 2[a]. 2[e]. q. 24. ar. 7°.

Uantū ad scdꝫ articulū ponēde sūt obiectiōes aduersarioꝝ ⁊ q̄dē ꝯtra ꝑmam ⁊ 2[am] cōclusiones arguit Aureolus. dicens ꝙ īpossibile est formam intēdi per radicalē participationē subiecti nisi habeat in eēntia sua partes ⁊ gradus: q̄d probat multiplicit' ⁊ ꝑmo sic. Impossibile est eē nouū motū sine acq̄sitione noui termini realis: alioq̄n acq̄sitio eēt sine eo ꝙ aliq̄d acq̄ret ⁊ factio absq; eo ꝙ aliq̄d fieret. sed si fiat intensio ꝑ

participationē forme in subiecto: motus intēsio
nis erit nou⁹ absq3 hoc q aliq̄ noua realitas ac-
quiratur. nec eni acqrireť realitas forme q2 iam
ante erat. ens aūt acqri ⁊ fieri nō pōt. qđ eni fit:
nō est vt pz3 pmo phisicoꝝ. nec acqrireť aliqua
pars forme aut grad⁹ eēntie. q2 partē ⁊ ptē non
hz. nec gradū ⁊ gradū in essentia fm istū modū
ponēdi. nec acqrereť eē. q2 eē ⁊ essentia vel sunt
idē vel saltē eē est ꝓpetas vel actualitas eēntie.
vñ intimi⁹ seqtur eēntiā q̄3 risibile aut aliq̄ ꝓpa
passio suū subiectū. ⁊ qđcūq3 hoꝝ deť: ipossibile
est q eē habeat grad⁹ ⁊ intēdať q̄n eodē modo
eēntia habeat grad⁹. tū 2° q2 eē videť habere
mēsurā ⁊ varietatē atq3 determinationē a forma
et ita nō suscipit nisi forma variata variationē.
tū 3°. q2 eē de quo loqmur est eē exñte qđ nō ē
nisi vnū in vno supposito ⁊ seqtur formā substan
tialē q̄ nec intēdiť nec remittiť ⁊ p pñs nec esse.
Nec pōt poni q acqrať noua pticipatio seu ra-
dicatio in subiecto. q2 talis pticipatio vel eēt re
latio: et tūc nō suscipit magis ⁊ min⁹. vel eēt ab-
solutū: ⁊ tūc aliqđ absolutū haberet ptco ⁊ gra-
dus nō obstante sua simplicitate. et posset pari
rōne idē dici de forma. tū 2° q2 ipossibile est in-
diuisibile magis ⁊ min⁹ intimari seu radicari si-
ue pticipari. tū 3°. q2 relatio nō suscipit magis ⁊
min⁹ nisi p fundamēta. vñ pticipatio intēdi non
pōt nisi forma pticipata intēdať. ergo ipossibile
est poni q charitas augeať p sui pticipationē in
subiecto nō habēdo in eēntia sua gradus aut p-
tes. ¶ 2°. ꝓncipalr arguit sic. Impossibile ē for-
mam ampli⁹ ⁊ magis pticipari: nisi aliq̄ facto cir
ca formā vel circa eēntiā subiecti ⁊ circa ei⁹ dis-
positionē. s3 maior pticipatio forme in subiecto
nō fit ꝓpter aliqđ factū in eēntia subiecti. q2 nō
suscipit magis ⁊ minus in eēntia ipa aīa nec in-
tendiť dum charitas augeť. nec etiā fit variatio
circa dispositiōes subi qbus forma magis parti-
cipeť. q2 si subm magis disponiť: aut eni magis
disponiť ꝓpť dispositiōes alteri⁹ rōnis: hoc aūt
eē nō pōt q2 cū grad⁹ sint infiniti: īter quencūq3
gradū maiorē ⁊ minorē: oporteret esse infinita
dispositio alteri⁹ rōnis. aut magis disponiť ꝓpť
intēsionē eiusdē rōnis: ⁊ tūc remanet eadē diffi-
cultas quomō illa dispositio intēdatur cū sit for
ma accñtalis. si eni in sui eēntia intēdať: pari rō
ne quelibet forma accñtalis posset sic intēdi. Si
vero p maiorē dispositionē subi: qrereť de illa ⁊
erit ꝓcessus in ifinitū. et iteꝝ si forma intēdereť
ꝓpter dispositionē subiecti: in subiecto disposi-
tissimo: p necessitatē eēt forma in sūmo. cui⁹ op
positū ptz in aere qui nō est luminosus in sūmo

quantūcunq3 sit sūme disposit⁹. Itē intellectus
possibilis est sūme disposit⁹ ad susceptionē act⁹
et spēi: nec tamē ista sunt semp in eo in summo.
vnde manifestum est q forme participatio nō
est amplior ꝓpť dispositionē sbi. ergo relinqtur
q fiat p hoc q forma aliqđ ad suā essētiā ptinēs
acqsiuit. ⁊ istis duab⁹ rōnib⁹ dicit arguēs ipossi-
bilitas nr̄e positionis isolubiliť est oñsa. s3 vt eui
dēti⁹ oñdať arguit. ¶ 3° sic. Impossibile ē veri-
ficari odictoria de pdicamēto reali s3 diuersa tē
pora ð sbo: nisi sit facta mutatio in aliq̄ reali fm
illa tpa in sbo. s3 forma q̄ intēdiť: pri⁹ fuit remis-
sa realiť deide nō remissa realiť s3 intensa: ergo
intēsa: ergo necesse est vt aliq̄ realitas aduene-
rit sbo. nō pt aūt illa realitas esse pars sbi. quia
aīa partes non hēt nisi loqmur ð charitate. nec
pars dispositionis q2 aer est dispositissim⁹ respe
ctu lucis. nec pars esse aut participatiōis forme
cū ista nō possit intēdi nisi forma intēdať. ergo
necesse est q ī essētia forme sit facta realis varia
tio. ¶ 4°. sic. Impossibile ē q aliqđ ð nouo rea
liter pficiať aut intēdať: nisi adueniēte aliq̄ rea-
litate pficiēte: alioqui materia poss3 pfici p non
realitatē. ⁊ fm hoc forma nō realiter differret a
materia. vñ negās hāc ꝓpositionē: tollit viam q̄
ꝓbať q forma ⁊ mā realr nō sint idē. s3 albedo
intēsa vere pficiť ⁊ actuať ⁊ intēdiť realiter. er-
go necesse est aduenisse nouā realitatē pficiētē.
¶ 5°. sic. Impossibile ē q idē sit realiť pfecti⁹ se
vel excedēs ī pfectione. s3 forma intēsa in pfectio-
nem excedit remissā. ergo ipossibile ē q penitus
sint idē. aduenit ergo aliqđ reale in intēsa p qđ
nō omnino sit idē indifferens a remissa. ¶ 6°. sic.
Impossibile ē vnā ⁊ eandē realitatē esse termi-
nū a q̄ ⁊ ad quē in eadē trāsmutatione. qm mo-
bile partiť in termino a q̄ ⁊ parti in termino ad
quē. recedere aūt ab aliq̄ ⁊ accedere simul ad il-
lud est ipossibile. s3 ī motu itēsionis forma q̄li-
catiua ē vere termin⁹ ad quē ꝓut ē intēsa ⁊ ter-
min⁹ a q̄ ꝓut ē remissa. si eni q̄litas nō eēt termi
nus ad quē: iā nō eēt alteratio q̄ terminať ad p-
dicamētū q̄litatis: vt ptz. 5°. phico. ergo necesse
est q forma itēsa ⁊ remissa fm aliquā realitatez
distiguať. ¶ 7°. sic. Omē qđ moueť ē in po^a ad
illud ad qđ moueť. q2 mot⁹ ē act⁹ exñtis in po^a
3°. phicoꝝ. omē aūt qđ est in po^a: caret aliq̄ actu
in quē tēdit p motū vt ptz. 9°. metha^e. S3 ꝯstat
q sbm exñs sub forma remissa vere mouetur ad
formā ð genere q̄litatis ⁊ ad realitatē aliquā p-
tinētē ad gen⁹. ergo necesse ē q aliq̄ realiť q̄litas
illi⁹ gñris acqrať. ¶ 8°. sic. Omē illud in qđ est
mot⁹ seu ois forma s3 quā aliqđ dť moueri: ne-

cessario hēt ptes q̄rū aliq̄ dicant̄ aduenire: ⁊ op-
posite illaꝝ recedere. ita dicit cōmētator p° phi-
sicoꝝ cōmēto. 62. q̄ ptes oppositi: successiue re-
cedūt a sbo ⁊ fiūt in ipo ptes geniti. vñ in ḡnera
tione hoīs nō cessant ptes spermatis recedere ⁊
ptes hoīs fieri donec forma hūana pficiat̄ ⁊ hoc
si forma recipit ptitionē si aūt nō: hoc necessario
accidit in accn̄tib⁹ ꝓprijs illi⁹ forme sꝫ manife-
stum ē q̄ min⁹ albū: fm albedinē mouet̄ ad ma
gis albū. ergo necesse ē q̄ in albedine fiant ptes
⁊ q̄ adueniat aliq̄ pars albedinis magis albo.
❡ 9° sic. Jmpossibile ē veꝝ motū eē sine termi-
no cū mot⁹ nō sit aliud q̄ via ad aliquē terminū
et adhuc ipossibile est tminū illū motū p̄cedere
⁊ nō capere eē p motū. sꝫ mutatio formaꝝ acci-
dentaliū est vere mot⁹. ergo necesse est q̄ ei⁹ ter
min⁹ realr̄ acq̄rat̄. termin⁹ aūt eius est q̄litas ⁊
nō ptitipatio q̄litatis alias alteratio nō eēt motus
ad p̄dicamētū relatiōis. ergo necesse est realita
te acq̄sitā fuisse ptinētē ad q̄litatē. hec ille. ❡ Cō
tra eādē ꝯclusionē ⁊ pferti ꝯtra ei⁹ ꝓbatiōes ar
guit Gregori⁹ ꝓbādo q̄ forma itensibilis nō iō
formalr̄ intēdat̄ q̄ dat aliud ⁊ aliud eē subo: vel
q̄ plus inest ei q̄ pus vt videtur inuere ꝓbatio
nes. arguit igr̄ p° sic. Cum eīn dicis q̄ forma dat
eē subo: aut itelligis q̄ forma causet quādā ter-
tiam entitatē disticā a se ⁊ ab ipa materia ⁊ ab
vtraq̄ꝫ simul q̄ dicat̄ eē forme illi⁹: aut nō itēdis
dicere q̄ aliq̄ tertia entitas media ibi causet̄. sꝫ
p hec verba albedo dat subo eē albū: nō aliud itel
ligis q̄ si dicat̄ subm est albū p albedinē nō ima
ginādo aliquā entitatē tertiā preter albedinē ⁊
subm per quā sit formalr̄ albū. Si pmo mō itelli
gatur: falsitas opiniōis ptꝫ pmo q̄ nulla talis
tertia entitas ponēda est iter formā ⁊ materiaꝫ
q̄cūq̄ꝫ sit siue substātialis siue accn̄talis. nā posi-
tis p̄dcīs entitatib⁹ forme ⁊ subi ⁊ forma exn̄te i
subo: subm erit tale p formā vt albū ⁊ albedinē
⁊ p ꝯn̄s supflue ⁊ vane ponit̄ alia entitas q̄ sit eē
albū. Et si dicat̄ q̄ eo ipo q̄ dr̄ formā eē in subo
ponit̄ tertia entitas q̄ est in eē: ⁊ illud eē qd̄ po-
nimus nō ē aliud q̄ inesse: hoc ē falsū. q̄ fm hoc
eēt ꝓcessus in ifinitū i hmōi eē. nā adhuc illo eē
posito: necesse ē adhuc vt subm sit tale q̄ ipm sit
in subo. ⁊ p ꝯn̄s ponit̄ aliud inesse ⁊ sic in ifinitū.
similr̄ si q̄ntitas nō seipa extēderet materiā for-
malr̄ sꝫ iprimeret materie quādā rē tertiā vel ex
tensionē: pari rōne illa ipressa imp̄meret aliā in
ifinitū. Dicendū igr̄ est in pmo vt dicam⁹ q̄ forma
seipa pficit. ⁊ materia seipa pficit̄: ita q̄ nihil est
aliud vniēs materiā forme vel faciēs q̄ materia
pficiat̄ p formā. Nec valet dicere q̄ veꝝ est illō
eē nō esse aliquā aliā rē vel eēntiā: est tn̄ aliq̄ mo
dalitas vel realitas fm se distincta a forma ⁊ a
materia: modalitas aūt nō ē res vel eēntia sed
modalitas rei vel eēntie. hoc inquā nō valet, q̄
talis modalitas ē aliq̄ entitas vna vel plures.
vel nec ē vna entitas nec plures. si dr̄ 2m. seq̄t
q̄ ipa nihil ē. si dicat̄ pmū ⁊ ipa nō ē plures enti
tates nec ē materia nec forma. ergo est q̄dā ter
tia entitas ipressa materie ab ipa forma. ⁊ eadē
rōne vt dictū est illa imp̄mit aliā ⁊ in ifinitū. vel
qua rōne dicet̄ q̄ ipa nō imp̄mit aliā: eadē rōne
dicetur. imo multo rōnabili⁹ q̄ forma nullā talē
entitatē imp̄mit a se distictā. Ex quo ptꝫ q̄ talis
respōsio nō erit nisi fuga verbalis. ⁊ dictū sine in
tellectu est. ❡ 2°. q̄ si ponat̄ talis tertia entitas
q̄ sit eē datū a forma ipi materie ⁊ hūs in se gra
dus vt dr̄: q̄rendū est an talis entitas sit eiusdē
rōnis specifice cū ipa forma: aut alteri⁹ rōnis ab
ea. si eiusdē ⁊ ipa intrīsece hꝫ gradus ⁊ est idiui-
sibilis: ergo ⁊ forma etiāꝫ habebit gradus qd̄ tu
negas. Jtē oēs rōnes quas facis ad ꝓbandū q̄
forma fm eēntiā nō habeat grad⁹: sūt ꝯ hoc ⁊c̄.
Si vero sit alteri⁹ rōnis a forma q̄liscūq̄ꝫ enti
tas sit: habebit ꝓpriam q̄ditatē ⁊ certitudinē ita
sicut ⁊ forma ⁊ similr̄ talis entitas fm se ⁊ suam
eēntiā erit sicut q̄dā numer⁹ sicut ⁊ ipa forma et
per ꝯn̄s ille rōnes eque militāt cōtra gradualī-
tatē intrīsecā illi⁹ entitatis quā vocas esse: sicut
cōtra gradualitatē intrīsecā forme. Jtē sicut tu
ꝓbas q̄ forma nō intēdat̄ penes additionē par
tis ad partē fm eēntiā: et hoc. tū q̄ plura accidē
tia solo numero dr̄ia nō pn̄t eē in eodē subo. tū
q̄ ille ptes forme nō possent facere p se vnū. tū
q̄ tūc forma p intensionē fieret cōpositior ⁊ per
ꝯn̄s iperfectior: sic etiā pōt argui ꝯ gradus isti⁹
tertie entitatis. nā illi sūt eiusdē rōnis cū nihil au
geatur nisi p simile. Jtem querā a te quō illi gra
dus possunt facere vnū ⁊ erit eq̄lis difficultas si
cut de ptib⁹ forme. ⁊ similr̄ poterit argui q̄ tunc
q̄tū illud eē intēderet̄: fieret cōpositius ⁊ p ꝯn̄s
iperfecti⁹: ⁊ sic eē intēsionis erit iperfecti⁹: et for
ma quāto eēt itensior: tanto haberet esse iperfe
ctius: ⁊ vniuersalr̄ oīs rō quā facis contra alios
de eēntia forme: pōt fieri ꝯtra tertiā entitatem
quā tu dicis esse forme. ❡ Si vero itelligit opi-
nio tua 2° mō sup posito. s. q̄ nō sit aliqua alia
entitas tertia a subo ⁊ forma disticta sed p ean-
dem precise formā i se nō auctā vel itensā: subm
nūc sit magis tale q̄ p̄us nō absolute cū forma
fm quā ē tale nō sit fm se maior nūc q̄ fuit il-
la per quā aliud subm est tale: ⁊ hoc ꝓpter maio
rem vel minorē dispositionē subi ad formā illā.
Tamē adhuc iste modus loquēdi nō ꝯtinet ve
ritatē quod ꝓbat̄ q̄ntuplici rōne. ❡ Prima ra-

lis est. qȝ si hoc eēt verū sequitur q̄ oē subm habēs formā ⁊ magis dispositū ad illā q̄ subm huius simi lem formā sit dispositū: eēt magis tale p suā formā q̄ aliud minꝰ dispositū eēt tale p suā. hec ɔña ptȝ sm dicta tua. qȝ si nō eēt magis tale: ergo ipsum nō ē magis dispositū ad talē formā. nā sȝ te oē subm ad formā magis pficit p illā: ⁊ est magis tale p illā. sȝ illud repugnat añcedēti: q̄re ɔña tenebat. sȝ falsitas ɔñtis ptȝ ad sensū. nā posito q̄ aer sit multo magis dispositꝰ ad lumē q̄ aqua vel nubes ⁊ candela pña causet lumē i aere: sol aūt in aq̄ vel i nube: cōstat q̄ aq̄ erit multo lumi nosior q̄ aer. et similr nubes erit magis lucida q̄ ipe aer. Nec valet dicere q̄ hoc ē qȝ sol ē maioris virtutis i illuminādo q̄ candela. qȝ esto q̄ ita sit nisi ipe causet maius lumē intēsiue q̄ sit lumē cādele: aut subm illuminatū ab ipo sit magis dispositū ad lumē q̄ aer: nō erit illud magis luminosū. sicut esto q̄ deꝰ sit maioris v̄tutis i causando lumē q̄ sit ipe sol si tñ causet minꝰ lumen in subo eque disposito q̄ sol: illud erit minꝰ lucidum qđ a solo deo illuminabit̄ effectiue q̄ illud qđ erit illuminatū a sole. Itē sequitur q̄ si aer sit sūme dispositꝰ ad lumē ⁊ illuminet̄ a cādela: non fiet magis lucidꝰ ppter maiorē approximationē cādele ad ipȝ. Itē duo causatiua lumis quoꝝ vnū sit multo virtuosius alio verbi grā. pña cādela ⁊ magnꝰ ignis eq̄ approximata subiectis illuminabilibꝰ ⁊ sūme dispositis ad lumē: facerent illa subiecta eq̄ lucida. nec agēs maioris virtutis faceret suū passū magis tale q̄ agēs minoris v̄tutis passo vtriusq̄ eq̄ disposito ad actionē suscipiendā: qđ ē cōtra pncipia philosophica. ⁊ vtraq̄ ɔña ptȝ sm te. qȝ si ponat̄ eq̄lis dispositio i subiectis ⁊ eq̄lis iherentia forme. ⁊ p ɔñs subiecta eq̄ talia. ⁊ ptȝ q̄ iste rōnes eq̄ pcedunt ɔ̄ pmū modum dicēdi q̄ sm eū ad eq̄litatē dispositiōis subiectoꝝ: sequr iherētie ieq̄litas accidētis ad subiectū ⁊ p ɔñs illiꝰ eē qđ dat forma: qđ nō est aliud sm te q̄ suū inee ⁊ simul eq̄litas pticipatiōis forme ⁊ terminatiōis per formā ⁊ modū extēdi sub forma ⁊ ceteroꝝ q̄ dicūtur i pposito. forte inq̄t dicet̄ q̄ alit̄ loquēdū est de formis q̄ in eē ⁊ in fieri depēdēt a suis agētibꝰ cuiusmodi ē lumē: ⁊ aliter de formis q̄ tm̄mō in fieri dependēt ab eo vt calor ⁊ albedo ⁊ similes q̄litates. nā sicut forme pmi modi depēdēt in suo eē ab agētibꝰ: ⁊ subiecta nō sūt talia nisi agētibꝰ debite pñtibus: sic etiā ad suū pfectiꝰ ⁊ itēsius eē depēdēt ab eisdē ⁊ cōditiōibꝰ eoꝝ sic q̄ sm q̄ sua agētia sūt magis vel minꝰ ppinqua aut maioris vel minoris virtutis: ita subiecta taliū formaꝝ sūt magis vl̄ minꝰ talia p suas formas ab illis agētibꝰ causatas. nō obstāte q̄ ille forme inē se sm suas essentias nō se extēdāt. vñ qđ in aliis formis faciunt dispositiōes subiectoꝝ: hoc faciūt istis dispositiones ⁊ pportiōes agētiū. q̄uis etiā ⁊ istē alit̄ ⁊ aliter pficiāt subiecta sm alias ⁊ alias subiectoꝝ dispositiōes. hec inq̄t rñsio nulla ē. qm̄ ppt hmōi cōditiōes agētiū nūq̄ subiecta eēnt magis vel minꝰ talia p formas ab agētibus illis causatas nisi ab agētibꝰ sic cōditionatis pfectior vel iperfectior forma causaret̄. vñ si deꝰ cōseruaret in aere lumē causatū a cādela distāte ⁊ nō coageret ipi cādele ad causādū de cetero lumē aut suspēderet eiꝰ actionē angelo aliquo: ⁊ ipa cādela fieret ppinq̄or aere illūīato illo lumie pus ab eo causato ⁊ nūc a solo deo ɔseruato: certū ē q̄ ille aer nō ex hoc fieret luminosior: similr si essent mille cādele eidē parti aeris approximate ⁊ deus oim actiōes suspēderet p̄ter q̄ vniꝰ: nō intensius lumē facerēt oēs mille simul q̄ illa sola. eodē mō si sint agētia iequalis v̄tutis ⁊ deꝰ nō ipediret actionē debilioris agentis sed ipediret actionē fortioris nō vt oīno nō ageret sȝ ne plꝰ ageret q̄ agēs debiliꝰ: cōstat q̄ aer nō fieret magis lucidus ab agēte fortiori q̄ debiliori. Cōfirmatur. qm̄ posito q̄ deus cōseruet imediate totū lumē causatū a cādela ⁊ similr cōseruet totū lumē causatū ab igne magno sic q̄ neutrū lumē vlteriꝰ depēdeat a cādela vl̄ ab igne. aut etiā posito q̄ deꝰ i diuersis ptibꝰ aeris eq̄ ad lumē dispositis creet vnū lumē equale lumini causato a candela ⁊ lumē eq̄le lumini causato ab igne. certū est q̄ vna pars aeris erit lucidior alia. ⁊ tamē idē erat agēs ⁊ idē ɔseruās ⁊ eque pximū. Qđ ergo subiectū vnū sit magis tale p formā q̄ aliud aut ipm in vno tēpore q̄ alio sm q̄ agēs ē vigorosius vel ppinquius: hoc ē q̄ pfectiorē ⁊ maiorē intensiue formā inducit: sicut vna aīa ē magis deo grata q̄ alia esto q̄ ex se sint eq̄ disposite ⁊ agēs sit idē. qȝ maiorē grām deꝰ creat i vna q̄ in alia imo si vna eēt magis disposita q̄ alia ⁊ in minꝰ disposita crearet grām maiorē: illa esset magis grata ⁊ similr est de corpalibꝰ formis q̄ subm ē magis tale. qȝ forma p quā est tale est maior intēsiue. ⁊ hoc solo posito erit magis tale. et eo solo remoto nō erit magis tale. ¶ 2ª rō talis est. Qicūq̄ aliqđ subm fit magis tale p aliquā formā trāsmutat̄ ad illā vel ab illa: hoc ptȝ qȝ alias ipȝ se hēret sm eā eodē mō quo prius. ⁊ p ɔñs nō fieret magis tale p ipam q̄ eēt prius. ergo q̄ncūq̄ aliqđ fit magis tale p aliquā formā vel trāsmutatur ab illa vel ad illā. ⁊ hoc ptȝ qȝ nō pōt alit̄ sm illā trāsmutari. cōstat aūt q̄ nō trāsmutatur ab illa. qȝ sic nec fieret magis tale per ipm sȝ mi

nus tale. ergo trāsmutat ad illā. ergo ī nullo instanti ante finē tpōris mēsurātis illā itēsionē: ipz ꝛ qlibet pars ei9 hz totū illud de forma qd imediate post habebit. alioqn aliqd trāsmutaretur ad illud ad qd iā trāsmutatū est ꝛ qd actu hz et in quo vel sub q qescit. q oia ipossibilia sunt. vt pz 6°. phy. Simil'r seqtur q in qlibet īstanti dicti tpis ipz trāsmutat: aut aliq ei9 pars hz aliqd qd imediate pus nō habuit ppter eandē rōnē. Respōdet q subm illō trāsmutat ad formā quā pus habuit ꝛ actu hz. ꝛ ad quā est iā trāsmutatū nō tn est trāsmutatū ad ipam nec eā actu hz taliter vel tali mō ad quātū hndā ipaz trāsmutat nā hz eā iperfecte ꝛ iperfecte pticipat illaz. post trāsmutationē aūt hz illā pfecte ꝛ ideo trāsmutat ad ipam pfecte habēdā ꝛ posset dari exēplū de celo qd totū sincathematice mouet locali et de loco ad locū. vt pz 6° phy. in soluēdo vnaz rōnē Zenonis. ꝛ p comētatorē ibidē. comē. 85° Et tn celū semp hz eūdē locū totū cathematice. hz rē ꝛ subam qmuis sit alius ꝛ ali9 fm rōnē ꝛ formā qmuis qlibet pars mutet locū fm substātiā ꝛ formā. vt ibidē dicūt phus ꝛ comētator. Celū ergo mouet totū ad locū quē actu hz: qz ptinue acqrit eūdē locū alit q̄ pus haberet. nec seqtur aliquod incōueniēs de pdictis. Sic in pposito forsan diceret qs de forma. Sz hec respōsio nō valet. pmo qm ipossibile est imaginari q subm magis vel pfecti9 participet formaz vno tēpore q̄ alio: aut illa pficiat subm aut ei magis inhereat vel radicet aut aliq alio mō se habeat subm sub forma vel forma in subo q ipm sit magis tale formalit p ipam: nisi forma in se fm suā eēntiā sit pfectior ꝛ maior itensiue. nā aut subm dicet mag pfici per formā: aut illā magis pticipare ꝛ sic de alijs modis exprimēdi hoc. quia fm plures ptes suas pficit per illā q̄ prius. aut qz eedē sue ptes pluribus ptibus forme pficiūtur q̄ pus: aut qz ipsa forma firmi9 inheret sibi ꝛ imobili9. Primū dici nō pōt. tū qz forma iformās aliquā ptē subi: nō pōt eadē ipa naturalr alit informare de nouo. tū qz esto q ita eēt sic q forma igrederet magis ad intima subi: adhuc subm nō eēt magis tale p eā licet eēt maius tale. Simil'r tertiū nō facit ad ppositū. tum qz ex hoc subm nō eēt magis tale formalr: imo posset eē ecōtra: sicut qs p rubedinem q est passibilis qlitas ꝛ mag radicata ꝛ firmata in subo: nā ex hoc q aliq forma verbi gra albedo pmanēti9 ꝛ imobili9 iheret subo aut diuturni9: nō est ipm magis tale q̄mus sit diuti9 tale. sicut etiā dicit phs p° ethi. Neqz inqt ppetuū eē magis bonū. sed neqz magis qd diuturnius ē eo q vni9 diei. tū qz nec ex hoc tali nouo modo hndi: subm trāsmutaret. nā magis qescēdo sub forma radicat ꝛ firmatur ipa in subo: q̄ si subm trāsmutaret fm eā. relinqtur ergo 2m. s. q ideo subm dr magis pticipare formā: qz fm totū vel easdē ptes suas pficit plurib9 ptibus forme aut forma pfectiore ꝛ maiore itensiōe: ꝛ habet ppositū. ¶ 2°. nō valet respōsio: qm ipossibile est totum subm cathegoce. trāsmutari fm totā formā quā hz nō pdēdo illā: qn aliq pars subi acquirat aliquā partē forme quā prius nō habebat. qz si qlibet pars subiecti hz eādē ptē forme pcise nūc ꝛ totā forma prius posita cathegoc. ꝛ sincathegoc. vniformit perinr9 se hz ad totū subm ꝛ per ɔsequēs totū subm cathegoc. vniformit se hēt ad totā formā cathegoc. ac p hoc nō mutatur. Istud patet in exēplo eoꝝ. nā si nulla pars celi acqreret nouā ptē loci fm materiā vel substātiā sed qlibet pars maneret in eadē pte loci: ipossibile eēt totū celū cathegoce. mutare locū fm formā aut trāsferri de circulatiōe pfecta in circulationem perfectaz que sunt loca fm formam vt patet in. 4°. phicoꝝ cōme. 45. sed semp hēret eandē circulationē vt pz. in pposito aūt ɔstat q nō sic ɔtigit. nā vna pars sibi non iformat alia pte forme q pus informabat alia pars subiecti sicut vna pars celi hēt eandē ptem loci quā alia pars celi hēat pus. qpropt si qlibet ps sibi retinet eandē ptē forme pcise quā pus habuit: nec aliā ptem acqrit: necessario seqt q nec totū sbm nec aliq ps ei9 trāsmutet fm illā formā. ¶ 3a rō pncipalis ē. si forma intenderet pcise fm eē ppter maiorē dispositionē subiecti: cū illa dispositio sit forma qdā: qrēdū est vtrū illa sit maior fm suā essētiā: ꝛ hētur ppositū. aut tm fm eē ꝛ ppt aliā maiorē dispositionē subiecti ad ipam: ꝛ sic vel pcedet in ifinitū in dispositionib9 vel erit deueniēre ad aliquā dispositionē q ideo sit maior quia in se ꝛ fm suā eēntiā hēt plures gradus. ꝛ hētur ppositū. ꝛ cū hoc eadē rōne ɔcedi debz d qlibz forma q ipa fm suā eēntiā intēdebat. ¶ Sz ad hāc rōnē dupl'r respōdet. Primo qdem dico q 2e qualitates intēdūtur ppt intēsionē pmaruz qlitatū formaliū q sunt qlitates actiue ꝛ passiue ꝛ sunt dispositiones ad qlitates scdas. alie aūt tē intēdūtur ppt intēsionē pmaꝝ qlitatū materialiū: q sunt raritas ꝛ dēsitas. Ille vero nō intendūtur ppt intēsionē aliaꝝ pmaꝝ qlitatū porum. sed raritas precise intēdit ppter maiorem extēsionē materie. ꝛ densitas ppter maiorē materie cōstrictionē. nā tanto res est rarior: quāto ipa sine additiōe alicui9 extrinseci occupat vel nata est occupare maiorē locū. ecōtra est de dēsitate. q aūt materia nūc sit extēsior. vel minus

extensa: nõ reqrit aliq̃ alia dispositio. sed in natura sua ⁊ ut sic formalr possit extẽdi p quãtitatem ⁊ ab agẽte actiue ⁊ sic vitat pcessus in ĩfinitum in dispositionibꝰ. ¶ 2°. respõdet q possibile est formã intẽdi ppter maiorẽ dispositionẽ subiecto q̃ illa dispositio subi nõ intẽdat. nã vna forma põt recipi in subiecto mediãte duplici q̃litate sicut caliditas mediãte siccitate ⁊ humiditate. siccitas tñ magis disponit ad calorẽ q̃ humiditas. vñ i materia sicca ceteris paribꝰ est calor itensior q̃ in humida. Si ergo aliqd subm sit calidũ ⁊ humidũ ⁊ postea fiat siccũ est calidius q̃ prius fuit: ⁊ tñ subz nõ erit magis dispositũ ad calorẽ ppter itensionẽ pme dispositiõis sed ppter nouã dispositionẽ alterꝰ rõnis a pma. ¶ Cõtra. pma respõsio nõ valet. tũ q nõ ẽ necesse q quãdocũq̃ aliqd subm fit magis vel minꝰ tale: ipm rarefiat vel cõdẽset qd ptz. q si lune appropinq̃retur aliqd corpꝰ potẽs eã illuminare: quãto plꝰ appropinq̃ret tanto eiꝰ lumẽ intẽderet. ⁊ tñ ipa nõ rarefiet aut cõdẽsaret. tũ q etiã i formis spiritualibꝰ vt in aĩa rõnali ẽ intẽsio ⁊ remissio ⁊ tñ ibi nulla est cõdẽsatio vel rarefactio ⁊ ibi tũc rõ facta est isolubilis. ¶ 2ª quoq̃ responsio nõ valet nã possibile est aliquã intẽsionẽ eẽ cõtinuã: q̃ posito: nõ põt dici q forma itendit ppter aliaz dispositionẽ fm spẽm nisi poneret q i qualibet pte tẽporis mẽsurãtis itẽsionẽ illã: subm sit mutatum fm ifinitas formas spẽ differẽtes. Itẽ cum possibile sit aliquã caꝫ eẽ tñ p vnũ instans: seqt q simul habebit ifinitas formas spẽ differẽtes q̃ sunt incõueniẽtia. ¶ 4ª rõ pncipalis ẽ q si ideo forma accñtalis suscipit magis ⁊ minꝰ. q subm qd pficit ẽ seu põt eẽ magis ⁊ minꝰ dispositũ: cũ etiã sbm vel materia forme substãtialis aliqñ sit magis disposita ad illã formã substãtialẽ q̃ prius fuit: similr vna materia plꝰ q̃ alia. nã forma substantialis nõ hꝫ dispositionẽ in eẽ ĩdiuiduali cũ quedã corpa magis videanꝰ disposita ad aĩam q̃busdã alijs vñ ⁊ meliores hꝫ opatiões in eis. Similr nõ q̃libet materia in qua inducit forma ignis est eodẽ mõ et eq̃ bene disposita ad ipam vt ptz ad sensũ: seqtur q etiã forme substãtiales suscipiãt magis ⁊ minꝰ qd est falsũ. vñ nisi in sbo magis disposito eẽt forma ĩtẽsione fm se maior q̃ ea q̃ est i minꝰ dispositoꝫ ipm nõ eẽt magis tale q̃ illd. Dicet forte q ideo forma substãtialis nõ suscipit magis ⁊ minꝰ q dat eẽ specificũ substantiale ⁊ tale eẽ nõ põt variari nisi ipa varietꝰ fm spẽm. Sed hoc nõ valet qm sicut forma substantialis dat eẽ specificũ substãtiale: ita forma accñtalis dat eẽ specificũ accñtale. Si igr ppter aliquã dispositionẽ subiecti põt variari eẽ forme accñtalis nõ variata forma accñtali specifice: sic ppter aliã dispositionẽ materie põt variari esse forme substãtialis ipa nõ variata specifice: et sic eadẽ forma accñtalis spẽ ⁊ numero ppter maiorem vel minorẽ dispositionẽ subiecti: põt subiecto dare eẽ magis vel minꝰ. sic ⁊ substãtialis. aut si substãtialis nõ poterit nec etiaꝫ accñtalis hoc poterit. ¶ 5ª rõ pncipalis ẽ q opinio ista in falso fundat. ppter hoc eñi negat formã habere i eẽntia sua aliquã ptibilitatẽ aut latitudinẽ: quia phus 8°. methaᵉ. assimilat eẽntias formaꝫ ipis numeris. Sed similitudo illa potiꝰ pbat oppositum. s. formã esse diuisibilẽ ⁊ habere ptes itrinsecas. nã pma similitudo quã phs ponit est q numerꝰ hꝫ ptes intrĩsecas ⁊ eẽntialr est diuisibilis licet nõ in ĩfinitũ: ⁊ sic fm hoc eẽntia forme habebit ptes itrĩsecas. similr phus ibi nõ assimilat numeros ad eẽntias formaꝫ fꝫ q hic est sermo de formis. sed eos assimilat ad diffinitiões exprimentes eẽntias reꝫ ⁊ nõ ad q̃scũq̃ sed ad diffinitiones substantiaꝫ cõpositaꝫ q̃ solas ppe diffiniri imediate pbauit q patꝫ euidẽter: dicit eñi ponẽdo pmã similitudinẽ. nã diffinitio nũerus quidã diuisibilis ẽ ⁊ idiuisibilia. vbi comẽtator comẽ. x°. expon ẽs ait. Diffinitio assimilatur numero q diffinitio diuidit in res indiuisibiles queãdmodũ numerꝰ: sed differũt in hoc. qm illud qd nõ diuidit in numeris: est vnitas: ⁊ i diffinitione est genꝰ ⁊ dr̃ia: deinde ponit phus aliã similitudinẽ. ⁊ queãdmodũ nec a numero ablato aliquo aut addito ex q̃bus numerꝰ est nõ adhuc idẽ numerꝰ est sed alter q̃uis minimũ auferatur aut addatur: sic nec diffinitio nec qd quid erat esse: adhuc erit aliq̃ ablato aut addito. vbi comẽtator. Queãdmodũ qm alicui numero additur vnũ aut diminuit vnũ trãsfertur in aliam naturã numeri: similr diffinitiões cõposite ex pmo genere ⁊ pluribꝰ differẽtijs qm ab eis diminuatur aliqua dr̃ia: transfert diffinitio ad diffinitionẽ alterꝰ nature. et similr qm addit in eis aliqua dr̃ia: verbi gr̃a. qm cũ dixerimꝰ in diffinitione aĩalis q est corpꝰ nutribile ⁊ sensibile si diminuamus vltimã dr̃iam: remanebit diffinitio vegetabiliũ. et si addat alia dr̃ia. s. rõnale: erit diffinitio hõis. hec comẽtator. Ex q̃bus ptꝫ q dictum phi. nullo mõ est ad ppositũ cũ solũ loquatur de diffinitionibꝰ ⁊ nõ de formis extra aĩam. Itẽ esto q loq̃ret de eẽntijs formaꝫ extra aĩaꝫ adhuc nõ loq̃retur nisi de formis substãtialibus sicut nõ loqtur nisi de diffinitionibꝰ substãtiarũ cõpositaꝫ. et ideo illud dictũ nichil facit pro te. Et si dicatur q phus ibi subdit. et queãdmodũ nec numerꝰ hꝫ magis ⁊ minꝰ: nec q̃ fm ipẽꝫ sub

stantia sed ſiđđē cū materia. vbi vult ꝙ ſubſtantia que eſt forma nō ſuſcipit magis ⁊ minus niſi ſm ꝙ eſt in materia. ſed hoc nō pōt intelligi de ſubſtātia ſm qđ diſtinguitur ab accñte: qm̄ talis ſubſtātia nō ſuſcipit magis ⁊ minꝰ etiā ſm ꝙ eſt in materia: accipit ergo ſubam ꝓ eēntia et eſt eius itentio ꝙ eēntia forme nō ſuſcipit magis ⁊ minꝰ ſed ſm ꝙ eſt i materia et hoc eſt ſuſcipere magis ⁊ minꝰ ſm eē. Dicendū inqt ꝙ iſta ſimilitudo attēdit inter numeꝝ ⁊ eēntiā ſubſtātie cōpoſite vel etiā formā ſubſtātialē illiꝰ. ⁊ eſt ſenſus ꝙ forma vel eēntia talis nō habet i ſe latitudinē vel maioritatē itenſiuā: ſed ſi quā hʒ latitudinē hec eſt latitudo extenſiua q̄ eſt ſm diuerſas partes quātitatiuas q̄ ſm ipm ꝑncipalr ex materia cōpetūt rei: ⁊ ꝓpter hoc vnus homo nō eſt magis homo q̄ȝ alius licet ſit maior. ⁊ huic ꝯcordat expoſitio cōmētatoris ibidem. ait eñ ſic. forma ſubſtātialis nō recipit magis ⁊ minꝰ: nō eñ eſt vnꝰ homo maioris humanitatis q̄ȝ alius homo ſm formā: ſed ſi fuerit maioris humanitatis erit ſm ꝙ forma eſt i eo in materia. cōſtat aūt ꝙ talis maioritas q̄ eſt ſm partes materie eſt tantū maioritas extenſiua. Ulteriꝰ arguit ſpetialr ꝙ charitas nō augetur ꝑ ſolā maiorē diſpoſitionē ſubiecti qrit eñ per qđ aīa vno tēpore eſt magi diſpoſita ad charitatē q̄ȝ alio. nā hoc aut eſt qꝛ hʒ maiorē charitatē ita ꝙ minor charitas diſponit ad maiorē ſicut dicūt aliq ꝙ minꝰ lumē diſponit ad maius ⁊ ſi ſic dicat: ponūtur gradus i eſſe charitatis ⁊ cōceditur ꝓpoſitū. aut ideo eſt magis diſpoſita qꝛ eiꝰ cupiditas eſt diminuta ⁊ vnus homo eſt magis diſpoſitꝰ q̄ȝ alius qꝛ eius cupiditas eſt minor. ⁊ hoc reprobat. tū ꝓmo qꝛ ſi nullus homo vnq̄ȝ peccaſſet: nullā aliq̄ cupiditatē habuiſſet ⁊ tñ vnus fuiſſet iuſtior ⁊ ideo charior q̄ȝ alius. et idē homo vno tēpore q̄ȝ alio tū 2°. qꝛ in bonis angelis nō fuit vlla cupiditas et tñ nō oēs habuerūt equalē charitatē anteq̄ȝ eēnt beati. ſicut nec oīm eſt equalis btitudo ſed vnus alio maiorē habuit ſuppoſito ꝙ habuerūt meritū anteq̄ȝ ꝓmiū. aut eēt ſi nō prius ſed ſimul: nichilominꝰ nūc vnꝰ hʒ maiorē charitatē q̄ȝ aliꝰ ⁊ tñ nullꝰ hʒ cupiditatē minorē cū nulla ſit i eis cupiditas. tū 3°. qꝛ vel cupiditas minuit ſʒ ſuā eēntiā. et habet ꝓpoſitū vel ſm eē tñ ꝓpt aliā diſpoſitionē: et ſic de alia q̄rat in infinitū. aut 3°. aīa magis diſpoſita ꝓpter aliquā aliā formā exiſtentē i ea. ⁊ nūc vel oportet ꝙ ſcḋ quācūq̄ȝ charitas auget noua forma ſm ſpēm acq̄rat in aīa ꝑ quā ſit magis diſpoſita: qđ videt incōueniēs ⁊ maxie ſi ꝯtigat charitatē augeri ꝯtinue vel ꝙ illa forma diſponēs auget i ſua eſſentia. aut 4°.

aīa ē magis diſpoſita ꝓpt remotionē alicuiꝰ forme idiſponētꝭ ad charitatē ⁊ tūc eodē mō neceſſe ē ꝙ ſemꝑ in augmēto charitatꝭ vel tollat forma alteriꝰ rōnis: vel eadē eentialr minuat ⁊ cōcedit ꝓpoſitū. Forte inqt dicet ad hāc rōnē ꝙ iſta maior diſpoſitio aīe ē maior capacitas eiꝰ. vñ ſicut aīa fit magis ⁊ minꝰ capax charitatꝭ: ſic eā magis ꝑticipat ⁊ fit charior. Cōtra. aut capacitas aīe ē aliq̄ entitas diſticta ab eēntia ⁊ potētie aīe aut nō. ſi ſic: nō ē niſi q̄dā forma exñs vel in eēntia vel i potētia. ⁊ tūc q̄rēdū ē quomō fiat maior. an. ſ. i ſua eēntia vel q̄lit vt prius. Si xo capacitas nō ſit talis entitas diſticta cū ipa aīa nō ſuſcipiat itēſionē i ſeipa nec etiā poᵃ: oportet intelligere ꝙ capacitas iō dicat maior: qꝛ aīa ē capacior. imo id ipm oportʒ itelligere ꝑ hoc ꝙ dr ꝙ capacitas aīe ē maior q̄ȝ ſi diceret aīa ē magꝭ capax charitatis ⁊ ille ē melior itellectꝰ q̄ poſſit hēri ex illis xbis. ſʒ tūc ſtat q̄ſtio q̄re aīa vno tēpore ē magis capax q̄ȝ alio ipſiꝰ charitatꝭ. qꝛ vel hoc ē ꝓpt remotionē alicuiꝰ forme ipedīetis capacitatē: ſicut oculus ē minꝰ capax lucis ꝓpt alīquē hūorē ipedīetē: ⁊ fit magis capax ꝑ remotionē illiꝰ: vel hoc ē ꝓpt appoſitionē alicuiꝰ diſponētis. ⁊ vtrūlibet iſtoꝝ dicat: rō ꝓcedit ꝯ illō vt ꝟ. Itē ꝯſtat ꝙ viciū aliqñ auget in aīs ⁊ ſumat primū vitiū genitū in aīa fortꝭ ⁊ de ipo q̄rat qualit auget. nec pōt iueniri aliq̄ diſpoſitio in aīa ad viciū illud ꝑ quā aīa ſit magis diſpoſita ad maius vitiū illud: niſi ipmmet vitiū cuiꝰ vnꝰ gradꝰ diſponit ad aliū. et ſimilit ai gui pōt de aliȷs hitibꝰ anime ⁊ etiā actibꝰ qui intēdunt. ¶ Ulteriꝰ arguit Godofredus ꝙ charitas nō augeat illo modo quo ponit ꝯcluſio: ſʒ ꝑ aduētū alteriꝰ charitatis ꝑfectioris ⁊ corruptionē prioris ſex medijs. Primū eſt tale. Termini motꝰ ſunt icompoſſibiles. ſʒ charitas remiſſa eſt terminꝰ a quo i motu intēſionis. Intēſiua vero eſt terminꝰ ad quē. ergo iſta adueniēte: illa abijcitur. Et ſi dicatur ꝙ terminꝰ a quo nō eſt forma remiſſa q̄ȝᵘᵗ ad illud qđ dicit poſitiue ſed ꝓut eſt ſub priuatione gradꝰ ꝑfectioris: ⁊ ita poſitiuū prioris charitatis remanere poterit in charitate aucta: hoc nō valet. Tū quia tota alteratio videtur eiuſdem rationis ⁊ ex natura ſua habere ꝙ ſit iter terminos poſitiuos per ſe. Tū qꝛ motꝰ a non ſbo in ſbm habens pro termio a quo ꝑuationē: magis eſt mutatio ⁊ generatio q̄ȝ motꝰ vt ptʒ. 5°. phicoꝝ. Tū qꝛ por charitas per ſe ꝑtinet ad motū intēſionis ⁊ nō per accidēs. certū eſt autē ꝙ nō ꝑtiet ad ſbʒ vt terminꝰ ad quē reſtat ergo ꝙ vt terminꝰ a q̄ ⁊ ita abijciet adueniēte ꝑfectiori charitate. ¶ 2ᵐ mediū ē tale. Sic ē i motu ad vbi:

ita videtur esse in motu augmenti et intensionis quibuslibet formae: sed manifestum est quod in motu ad ubi continuo primum ubi corrumpitur in adventu secundi. probat enim phy. 6°. phy. quod mobile non est in spatio sibi equali nisi tantum per instans: et ita nec in eodem ubi. et insuper si esset in eodem ubi per duo instantia: cum inter duo instantia sit tempus medium: esset in eodem ubi per tempus et per consequens non moveretur. et iterum si maneret idem ubi aut secundum se totum aut secundum aliquam sui partem: vel esset subiective in toto mobili et sic mobile simul esset in duobus ubi priori scilicet et posteriori. vel si prius esset in una parte et deinde transiret ad aliam: migraret de subiecto in subiectum quod est impossibile. ergo in adventu secundi ubi: primum corrumpitur. et per consequens in adventu formae perfectioris: corrumpitur minus perfecta. ¶ 3m est. Illa inter quae cadit contrarietas: videtur differre realiter et fore incompossibilia. sed inter charitatem intensam et remissam cadit contrarietas. dicitur enim una perfectior et maior alia. Commentator etiam dicit 5° phy. comm. 19°. quod nos videmus eandem speciem transmutari de simili in simile: ut album transmutatur ad magis album. ergo forma intensa et remissa realiter distinguuntur. ¶ 4m est tale. Contraria impossibile est esse simul. sed philosophus 5°. phy. et commentator ubi supra. expresse dicunt quod minus album et magis album contraria sunt. unde verba commentatoris sunt haec. Cum igitur transmutatio fuerit de magis et minus: dicetur transmutari ad contrarium. quoniam non fit minus nisi ex mixtione contrarii. ergo forma intensa et remissa sunt contrariae et incompossibiles. ¶ 5m est. sicut se habet magis et minus in formis substantialibus: sic se videtur habere in accidentalibus. sed in substantialibus forma perfectior differt realiter et numero a forma imperfectiori. non enim anima imperfectior continetur realiter in anima perfectiori. ergo nec forma accidentalis imperfectior remanebit realiter in forma perfectiori. immo corrumpetur in eius adventu. ¶ 6m est. Charitas intensior videtur continere imperfectiorem: sicut tetragonum continet trigonum sicut sensitivum vegetativum: sed ista continentia non est realis sed tantum virtualis. igitur forma remissa non continetur realiter in intensa sed corrumpitur in eius adventu. ¶ Ulterius arguit Adam fortificando rationes Scoti probando quatuor mediis quod nec charitas nec alia forma potest fieri maior quam fuit prius in sua specie sine additione novae partis ad preexistentem. Primum est: quandocumque aliquod subiectum est aliquale per formam sibi inherentem: si ista forma illi inhereat: ipsum est tale. et si uniformiter inhereat: subiectum uniformiter erit tale: sed si aliqua forma semel insit alicui subiecto vel inhereat sibi illa forma non aucta nec diminuta per additionem aut subtractionem a subiecto: esset talis forma sibi uniformiter et non magis et minus sibi inherens. ergo tunc subiectum per eam erit uniformiter tale non magis nec minus tale. et hoc est inquit quod arguit ockam. Quandocumque aliquid est natum denominare alterum: si omnis res importata per quodlibet eorum eodem modo se habeat in se: eodem modo denominabit. sed nunc est ita quod subiectum denominatur a qualitate et si non sit additio: eodem modo se habet in se et similiter qualitas. igitur semper uniformiter denominabit. igitur non dicitur vere prius minus tale et postea magis tale: sed oportet quod sit aliqua variatio vel a parte subiecti vel a parte formae ex qua precedens non corrumpitur. oportet igitur quod aliquid novum fiat ibi vel scilicet nova forma vel novum compositum ex forma et subiecto. et quodcumque istorum dato habetur intentum. Dicetur forte quod formam habitus intendi non est nisi eam perfectius inherere subiecto: vel subiectum ipsam perfectius participare. ¶ Contra istam cavillationem arguitur inquit et est 2a ratio principalis. Impossibile est transire de contradictorio in contradictorium idest de veritate propositionis ad eius falsitatem vel econtra: sine motu locali vel positione alicuius rei vel destructione: ubi transitus temporis non sufficiat: nec deus miraculose supplet vicem causae effectivae creatae. Sed in proposito quando de minus albo fit magis album: solum tempus non sufficit quia neutrum extremum significat tempus vel instans determinat. nec eius verificatio de illo cum convenit determinat sibi certum tempus vel instans nec deus miraculose supplet ibi vicem causae effectivae. tum quia ista denominatio non est a causa extrinseca. Sed intrinseca idest a forma inherente. et vicem talis causae deus non potest supplere cum non possit esse albedo vel alia forma inherens alicui. nec possit facere quod paries sit albus sine albedine. ita non posset facere quod sit magis albus vel minus nisi secundum exigentiam subiecti vel formae inherentis. ergo cum omnia possint cum dicto transitu remanere in eodem situ et loco quibus prius: et per consequens motus localis in proposito non sufficit. oportet quod aliquid destruatur vel novum producatur. nihil autem oportet ibi destrui. ergo hic aliquid novum producitur. et patet quod non oportet ex parte subiecti aliquid novum produci: ergo hoc erit ex parte formae quod est intentum. vel erit ex parte compositi et hoc non nisi formae componat cum aliqua parte subiecti cum qua non prius. igitur. ¶ 3° ad principale arguitur sic. Impossibile est realem transmutationem sine reali acquisitione alicuius novi vel destructione alicuius antiqui. vel reali acquisitione nova alicuius preexistentis quod de novo acquiratur. Sed manifestum est quod nihil preexistens de novo acquiritur. quia quaeretur quid et cui: nec invenietur. nec aliquid destruitur quia tunc non esset augmentatio vel acquisitio. aut si aliquid deperderetur: igitur sequitur quod aliquid ibi de novo producitur. et potest inquit sub illa forma sic argui. Impossibile est aliquam formam in subiecto aliquo augeri nisi subiectum mutetur. ergo quando charitas augetur in homine oportet quod homo mutetur. agitur aliquid novum recipit etc. ut prius. ¶ Dicetur inquit quod nec aliquid novum perdit nec recipit licet realiter transmutetur: sed salvatur ibi magis et minus secundum inesse accidentis ipsi subiecto. quod quidem inesse est

ipi eē. ⁊ ita maioritas q̄ntū ad inesse attribuitur maiori dispositiōi sibi vel maiori remotiōi idisponētis. ¶ Sz ꝯ istā cauillationē arguit̄ inq̄t s̄m Scotū supponēdo p̄mo q̄ idē nō pōt bis naturalr̄ ꝓduci. 2° q̄ ipossibile ē motū vl' mutationē realē eē sine t̄mino reali. tūc sic. In augmētatiōe charitatis vel alteri⁹ formę: est realis trāsmutatio alterano vel ꝓductio. igr̄ hz aliquē terminū realē q̄ ꝓducit̄: sed nō hz p̄cise pro t̄mino realitatem q̄ p̄cessit. q2 idē nō pōt naturalr̄ bis ꝓduci: nec etiā supnaturalr̄: sine iterruptiōe sui eē. ergo nec naturalr̄ poterit aliq̄ realitas p aliquā augmētationē vel aliā quācūq3 mutationē bis acq̄ri. igr̄ realitas q̄ acq̄rit̄ p motū vel mutationē itēsiōis: nō est eadē positiōe cū illa q̄ p̄fuit. Itē si forma est idiuisibilis dat subo eē idiuisibilr̄ tale quale natū est eē p talē formā. nō eī subm ē tale s̄m formā nisi q2 forma ē talis s̄m se. ¶ Itē si ideo subm ē magis tale q̄ p̄us p formā aliq̄ i se ⁊ hz se simplicē q2 magis disponit̄ q̄ p̄us: de ista dispositiōe minori q̄raz aut ē forma ista s̄m quā subz dr̄ magis tale q̄ p̄us: ⁊ tūc habet̄ intētū q̄ in forma ista erit sumere magis ⁊ min⁹. vel non sed alia forma. ⁊ tūc subm dicet̄ magis tale s̄m istā formā ꝓpter aliquā dispositionē p̄cedētē vl' s̄m istā in se. si 2m: habet̄ ꝓpositū. Si s̄m aliam dispositionē: tūc q̄rēdū ē de dispositiōe ista p̄ma aut ē forma alia aut nō. si sic. vel erit ꝓcessus in ifinitū in hm̄oi dispositiōib⁹: vel dabit̄ magis vl' min⁹ in aliq̄ forma s̄m se. ¶ Itē de ista maiore iherētia q̄ro p quē modū fit: vel q2 illō accn̄s qd ponit̄ simplex i eēntia attigit aliq̄s ptes subiecti ad q̄s nō p̄us attingebat ⁊ hoc nō pōt dari vbi subm est idiuisibile vt aia vel angelus ⁊ tn̄ in talibus pōt aliq̄ qualitas puta charitas itēdi. silr̄ nec i substātijs diuisibilib⁹: q2 tunc accn̄s itraret nouū subm sine subo p̄ori ⁊ tūc nō videt̄ q̄n eadē rōne posset deserere subm. ⁊ ita naturalr̄ migrare de subo in subm aut ista intimatio fit alio mō vtpote q̄ accn̄s p̄cise iformando idē s̄bm qd p̄us: magis q̄ p̄us ihereat ⁊ hoc nō pōt dari. q2 ista via nō pōt dare aliquē vn̄ trāsit⁹ de ꝯdictorio in ꝯdictoriū saluari valeat vt sup̄ est ꝓbatū. Similit̄ sicut albedo nō pōt ihērere alicui subo q̄n ip̄m sit albū: ita nō ē possibile q̄ albedo ihereat alicui subo q̄n ita pfecte ⁊ itime iheréat sibi sicut vnq̄ poterit. q2 nlla pōt rō assignari de opposito. nec valet dicere q̄ diuturnitas sit i causa q2 diuturniu⁹ alba: nō ꝓpt hoc sūt albiora. et ita cito pōt q̄nq3 aliq̄d fieri albi⁹ q̄ p̄us i t̄pore modico sicut vnū aliud i t̄pore mltū maiori. ¶ 4°. arguit̄ sic s̄z Scotū q2 tūc charitas cuiuslibz bt̄i eēt eq̄lis in natura charitatis: charitati xp̄i. ⁊ cū s̄m Aug. 6°. de tri. ca. 7°. in reb⁹ icorpeis idē sit maius eē qd meli⁹: charitas cuiuslibz bt̄i eēt eq̄lis charitati aie xp̄i i bonitate eēntiali ⁊ eq̄ bona sicut ista s̄m se. qd videt̄ maximū icōueniēs theologicū. ¶ 5°. Si cōtinue auget̄ p̄ina q̄litas sine aliq̄ nouitate ptis alicui⁹ aduenictis: seq̄tur q̄ agēs ꝯtinue ageret ⁊ tn̄ nihil ageret. nā cōtinue calefaciēs augēdo calorē cōtinue agit ⁊ nihil agit: nisi det̄ intētū. ꝯn̄s est falsū ⁊ p2 ꝯn̄a q2 nō facit formā p̄existētē q2 hoc posset poni q̄damodo i cōseruatiōe: nō tn̄ in augmētatione nec facit nouā ptē igr̄ nichil agit. Itē si agit ⁊ nō est assignare q̄d agit: igr̄ occiose agit. ¶ 6°. q2 seq̄t̄ q̄ aliq̄ pua albedo pōt fieri pfectior q̄ aliq̄ alia creatura mūdi sit de facto nullo sibi addito qd videt̄ absurdū ⁊ ꝓbat̄ ꝯn̄a. q̄ s̄m istā opinionē aliq̄ res simplex pōt fieri i duplo pfectior absq3 aliq̄ nouo sibi addito. sicut charitas remissa pōt fieri in duplo itēsior nullo sibi aduenientē. ⁊ eadē rōne ista duplo itensior: pōt fieri in q̄druplo itēsior. ⁊ sic in ifinitū. q2 q̄ntūcūq3 ꝓcedat̄ s̄z duplū ⁊ duplū dupli: nūq̄ poterit peruenire ad aliquā q̄n ꝯtingat illa duplo itēsiorē imaginari ⁊ aliā i quadruplo: ⁊ sic in ifinitū ⁊ q̄cq̄d p̄ter deū pōt imaginari. Intellect⁹ apprehēsione simplici sine cōceptu cōposito vel aggregato ex repugnātib⁹ pōt de⁹ facere cū sit oipotēs ⁊ tenet ista ꝯn̄a. q2 ois creatura ista charitate vel albedine i ꝓportione finita: excedit eā ⁊ q̄cūq3 finita: de⁹ pōt facere pfectiorē. ¶ 7°. Si caliditas fieret duplo vl' q̄druplo pfectior ab aliq̄ sibi addito: tūc vilissima suba vt pote vna pua forma elemētaris posset fieri ita pfecta substātia sicut ē angel⁹ nullo sibi addito. ¶ 8°. si semp manet eadē forma nullo sibi addito: tūc mobile moueret̄ cōtinue ad illud qd hz. ⁊ tūc occiose. ꝯn̄a est ph'i. 4°. phy. comēto. 19°. vbi ꝓbat̄ q̄ locus nō est materia nec forma. q2 si sic cū mobile moueat̄ ad locū: moueretur ad illud qd hz ⁊ ita occiose. ¶ 9°. q2 s̄m comētatorē. 3°. phy. motus ē gn̄atio ptis post ptē ad quā vadit mobile. ¶ 10. q2 cū mot⁹ alterationis i augmētatiōe nō sit nisi forma illa vel mobile vel ꝯgregatū ex his: si nichil adueniat de nouo: nec illud qd p̄us adueniat nouit̄ alteri: semp eēt ibi p̄cise idē mot⁹ numero siue cresceret siue descreceret forma ⁊ pars alteratiōis ⁊ tota alteratio. nā simili mō arguit̄ ⁊ tenet̄ a multis ponētibus t̄pus eē celū p syllogismū expositoriū. q2 dies hodierna erit cras ⁊ t̄pus p̄teritū erit tempus futurū ⁊ sic de similibus ⁊ tūc apparet q̄ frustra ⁊ occiose moueretur quod nec s̄m se totuz nec s̄m aliquā sui portem: fieret in alio situ q̄ ante nec perderet situm aliquem prehabitum.

¶ In° .qz oīe agēs approximatū passo potēs in aliquā opationē in quā prius nō potuit: ceteris parib⁹ hz nūc aliqd in se qd prius nō habuit: sz ca lor in gradu intēso approximat⁹ callefactibili potest in effectū itēsū in quē prius nō potuit qñ fuit in gradu remisso: igr̄ est nūc in calore sicut pars vel in subo caloris sicut forma qd prius nō fuit. et illud est eiusdē rōnis. vel nō oportet saltē ad tale augmētū saluādū qd addat̄ aliqd alteri⁹ rōnis. ¶ Cōtra eandē ꝯclusionē argint̄ ab aliis sic si charitas eēq pfecte ꝙtū ad eēntiā eēt in quolibet btō: tūc oēs equalr̄ pmiarētur: ꝯñs est falsū. pbat̄ ꝯña qz pmiū nō respōdet actui sz habitui ¶ Preterea capacitas supior̄ angelor̄ ē maior ꝙ inferior̄. sz pfectio debet eē ꝓportionata pfectibili. ergo si angelus superior nō hēret maiorē charitatē eēntialr̄ ꝙ inferior: tūc inferiori exīte btō ꝓpter replectionē sue capacitatis: supior nō eēt btūs qz penes suā capacitatē nō eēt replet⁹ ¶ Preterea mot⁹ fm formā nō est aliud ꝙ forma icōpleta in ordine ad cōplemētū. Cū ergo motus sit partibilis: igr̄ forma q̄ acqrit̄ per motum fm se habet gradus fm magis ⁊ min⁹. vñ ait comētator. 2°. phy. ꝙ in aliis gñrationib⁹ a gñratione subēptes oppositi successiue recedūt a subo ⁊ fiūt in ipo ptes gñati. ¶ Preterea sicut se hz augmētatio quātitatiua ad ꝙntitatē: sic se hz alteratio intensiua ad qualitatē: sz illa nō pōt fieri sine additiōe noue ꝙtitatis. ergo nec illa sine aduētu noue qualitatis. ¶ Cōtra 3^am ꝯclusionem argnit Aurco. multiplr̄. pmo sic. Impossibile est vt motus rect⁹ sit ꝯtinu⁹ in ifinitū vt ꝓbat phus 8°. phy. Aliōqn demonstratiōes phi. nullius sunt momēti qbus ꝓbat ꝙ solumo motus circularis pōt eē ꝯtinu⁹ in ifinitū. vñ comētator comē. 63°. dicit ꝙ Aristo. declarauit ꝙ ipossibile est transmutationē in q̄litate aut ꝙtitate aut suba eē ꝯtinuā in ifinitū. ⁊ comēto. 72°. dicit ꝙ Aristo. declarauit ꝙ nullus motuū rector̄ est cōtinuuo ⁊ ppetuus. et sine testimonio eor̄ patet ex terminis qz oīs mot⁹ hz terminū a quo ⁊ terminū ad quē. inter duos aūt terminos: ipossibile est ꝯtinue in ifinitū moueri nisi fiat circulatio fm lineā quidē circularē pōt mobile reddire ad punctū ⁊ sic moueri in ifinitū. fm lineā rectā vero ipossibile est. cū igr̄ de rōne mot⁹ sit hēre terminum ad quē ⁊ a quo. inter aūt duos istos terminos nō possit mot⁹ cōtinuari in rectū in ifinitū. Sed hoc tm̄ pōt eē in motu circulari: sed manifestū est ꝙ si charitas aut alia forma posset crescere in ifinitū: mot⁹ alteratiōis q̄ rectus ē posset eē cōtinu⁹ in ifinitū. ergo hoc oīno est ipossibile ¶ 2°. sic natura nō incipit ad aliqd qd attingere nō pōt. nō eīm icipit modū quē nō pōt cōsumare. cui⁹ rō est qz mot⁹ extrīseco suo reqrit terminū ad quē. igr̄ illud poni nō pōt in aliqua forma: quo posito seqtur ꝙ est possibilis mot⁹ qui non habebit terminū ad quē. sed si charitas aut alia forma posset itendi in ifinitū: mot⁹ intēsionis nō hz ꝙtū est ex se eēntialē terminū ad quē. nullu oeīn termin⁹ ante gradū ifinitū ē sibi eēntialis cū possit vltra ꝓtendi. sz nec gradus ifinitus qz talis ipossibilis est. ergo ipossibile est vt forma aliqua possit itēdi in ifinitū. ¶ 3° sic. Impossibile ē ꝓcedere in ifinitū in illis formis quarū q̄libet est imediate in potētia aliq̄ demōstrata: vt comētator dicit expsse 3° phy. comēto. 68°. cui⁹ rō est. qz q̄cūqz sūt imediate ⁊ absqz vllo ordine: sunt possibilia fm vnicā potētiā. oīe autē possibile pōt exire in actū fm ordinē possibilitatis sue. si igr̄ aliq̄ sūt possibilia respectu alicuius potētie imediate absqz ordine: q̄libet imediate poterit induci. cōstat aūt ꝙ nullū ifinitū pōt poni in actu: idarco illa in qb⁹ est ꝓcessus in ifinitū: nō sūt imediate ⁊ sine ordine tmm eiusdē potētie: sz vnū prius. reliquū posteri⁹. et hinc ē ꝙ data linea: est in potētia vt diuidat̄ in ifinitū. qz ptes fm quas fit diuisio: nō imediate ⁊ fm eundem ordinē sūt in potētia. imo ordine quodā ⁊ fm prius ⁊ posterius. Primo eīm diuidit̄ linea in duo media: ⁊ idē mediū in alia duo media ⁊ sic in ifinitū nec ē linea pma imediate i potētia ad 2^am diuisionē. sed mediāte pma diuisiōe ꝑ quā medietas pme linee fit in actu q̄ est subm 2^e diuisionis. additio vero oīm ꝙtitatū siue bipedalū siue centū vel mille pedū: respiciat pmā lineā demōstratā codē ordine. nō eīm oportet ꝙ date linee addat̄ pmo ꝙtitas cētū pedū. sic igr̄ linea data ⁊ ad oculū demōstrata: est in potentia ad diuisionē oēz. nō imediate qdē sz sub ordine quodā. ad oēm vero additionē cuiuscūqz ꝙtitatis est in potentia imediate ⁊ abqz vllo ordine. cū eque pmo possit fieri additio tripedalis quātitatis: sicut pedalis ⁊ mille pedū sicut vni⁹ pedis. vñ sine ordine est in potētia ad additionē, sed sub certo ordine prioris ⁊ posterioris est i potentia ad diuisionē. nō ergo mirū si nō cessat diuisio. sed nō est impossibile quin cesset additio. Patet igr̄ assūpta ꝓpositio ꝙ nō est possibilis ꝓcessus in infinitū: vbi oīa possibilia reducūtur ad eandē potentiā imediate abqz vllo ordine: sed manifestum est ꝙ si charitas seu alia forma posset intēdi in ifinitū: data charitas in aliq̄ aīa eēt in potentia imediate ⁊ absqz vllo ordine ad oēm modū additiōis. eq̄ eīm imediate de⁹ posset infundere gradū mille pfectionū sicut gradū

vni⁹ pfectionis ꝛ centū milliū sicut mille ꝛ sic de oibus nō eni est charitas in potētia ad 2.am additionē mediāte pma. nec ad millesimā mediāte centesima sed ad oēs simul est sine ordine. ergo ipossibile ē vt i gradib⁹ charitatis seu alteri⁹ forme possit fieri additio in ifinitū. vn̄ posset rō sic formari p quā intēdit Aris. pbare φ ipossibile est magnitudinē crescere in ifinitū nisi sit possibilis aliq̄ magnitudo ifinita in actu pōt inquā sic formari clari⁹ vt dicat. Ois potētia imediata pōt imediate reduci ad actū. sed potentia q̄ ē ad additionē ē imediate ad oēm modū additionis: potētia vero q̄ est ad diuisionē nō ē imediate ad oēm modū diuisiōis: sed ad vnā pus ꝛ ad reliquā posteri⁹ ꝛ sic in ifinitū siue sit q̄titas siue sit qualitas qꝛ si eēt imediate posset fieri diuisio ifinita in actū. vn̄ cū nulla forma possit eē infinita in actu: ipossibile ē φ itendat in ifinitū. ¶ 4° sic pncipalr. In nulla re est possibilis pcessus in ifinitū q̄ nō hꝫ actū admixtū cū potētia: ita φ ex hoc φ aliqd ei⁹ exit in actū: p necessitatē acqrit noua potētia ex vi illius actus. vn̄ qꝛ posito binario statim ē q̄ternari⁹ in potētia: qꝛ ex ductu binarij in se resultat q̄ternari⁹. ꝛ posito quatnario stati sexdenari⁹ est in potētia. qꝛ radix eius est q̄ternari⁹. vn̄ orit pcessus inifinitū in numeris. ꝛ similr qꝛ linea diuisa in duas ptes stati oritur noua potētia pro eo φ illa media pars ē in potētia vt diuidat in duas alias medias: et sēp dū acqrit nouus act⁹ gn̄rat noua potētia: ideirco nō ē possibile vt cesset talis pcessus. i illo eni actu in q̄ ponerec cessare: eēt gn̄ata noua potētia ad aliū actū ꝛ p ꝯñs potētia ad pcessū. similr etiā de tēpore qꝛ ē passio mot⁹ circularis. mot⁹ aūt circularis ē sup magnitudinē circularē. In illa vero magnitudine dum mobile actu attingit nouā ptē: gn̄rat noua potētia qꝛ ps illa quā relinqt ē in potētia de nouo vt attingat redeūdo p aliā circuli portionē. nō ē aūt sic in motu recto ꝛ hinc ē φ in motu circulari ꝛ tēpore qđ ē passio ei⁹ est pcessus in ifinitū possibilis ꝛ similr in diuisione cōtinui ꝛ in nūeris: nō aūt in aliq̄ nisi sit talis ꝯditiōis φ cū gn̄rat nouus act⁹ gn̄ret noua potētia. ꝛ hec ē mēs phi. 3°. phi. φ nō ē pcessus in ifinitū nisi vbi ē actus pmixt⁹ potētie. sed manifeste apparet φ dū acqrit aliqs gradus noue forme: nō ex hoc gn̄rat noua potētia ad alium gradū. qꝛ imediat⁹ gradus sunt in potētia ad oēm gradū. hñs eni gradū vni⁹ pfectiōis: eq̄ pōt recipe gradū mille pfectionū sicut ille q̄ hꝫ gradū decē pfectionū. ergo ipossibile est φ i intēsione forme sit pcessus in ifinitū. ¶ 5° sic. Processus versus finē ꝛ ꝯplemētū ipossibile est φ sit infinitus ꝛ icōplet⁹ ex natura rei alioq̄n no est ad finē ꝛ cōplemētū: mot⁹ q̄dē est ad finē vt finiatur: ꝛ ad cōplemētū vt cōpleat. ergo p necessitatē finit⁹ ē de sui rōne. ¶ 6° sic. Processus in ifinitū semp ē ad potētiā nunq̄ ad actū vt dicit comēta. 3° phy. Et apparet euidenter in exēplo de linea curua cui⁹ curuitas in ifinitū diuidi pōt pcedēdo in min⁹: ꝛ tñ in mai⁹ terminū hꝫ. si fiat curuior stati circularitatē subitrat ꝛ mutat spēz. vn̄ in oib⁹ in qb⁹ est pcessus ad iperfecti⁹ ꝛ potētialius: videm⁹ pcessū in ifinitū esse possibilē. ꝛ ideo magnitudo diuidit in ifinitū qꝛ s. ptes ad quas pcedit: sūt potētialiores toto a qb⁹ diuidūtur ꝛ similr in ifinitū pcedit. qꝛ multitudo includit iperfectionē. cadit eni ab actu aliq̄ quē iportat vnitas ꝛ idiuisibilitas. ꝛ hec ē rō quā assignat comētator 3°. phy. 67° comē. sed manifestum ē φ itēsio formaꝝ fit ƒm pcessū ad pfecti⁹ ꝛ actuali⁹. pcessus aūt ad min⁹ ē ad potētiali⁹ ꝛ iperfecti⁹. ergo forme nō psūt in ifinitū itēdi licet possint in ifinitū diminui ƒm eandē pportionē. hec ille i forma. ¶ 7° arguit sic Scot⁹ 3° sen. accepta aliq̄ charitate finita puta a. Queritur vtrū ascēdēdo sit status ad aliquā sup̄mā possibilē ꝛ tūc nō pcedit in ifinitū i ei⁹ augmēto aut nō est stat⁹ ꝛ tūc cū q̄nto aliq̄ magis excedit tāto sit pfectior: sequit φ illa q̄ in ifinitū excedit sit in ifinitū pfectior ꝛ p ꝯñs in se ifinita ꝛ cū ipa videat a deo vt vnū qđdā factibile: poterit ab ipo vnica creatiōe creari ꝛ sic posset fieri aliq̄ charitas infinita qđ est ipossibile. ¶ 8°. Ois vna po⁹ pōt reduci ad actū. sed po⁹ ad augmentū forme est vna igr. minor pbat. qm̄ q̄cūq̄ potētie eiusdem rei sūt ad act⁹ ptiales vnū actū tollet e ꝯstituētes: sūt ptes vni⁹ potētie demōstrate. sꝫ potētie ad augmētū sunt hmōi. nā ois act⁹ ptiales ꝯstituūt vnū totalē. cētesim⁹ eni grad⁹ cū oībus pcedētib⁹ ꝛ mille grad⁹ vnū totalē ꝯstituūt ꝛ sic q̄cunq̄ ꝛ p ꝯsio vn⁹ tm̄ act⁹ totalis ē ad quē res augmētabilis ē in potētia. Ex q̄ sequitur φ ad totum quod est possibile acqri p augmētū: est vna tm̄ potentia totalis. si igr per augmentū potest procedere in infinitū infinita forma erit in potētia ꝛ per consequens poterit esse in actu. ¶ 9°. Quantācūq̄ charitatē potest deus facere: tantam pōt facere. hec ptꝫ qꝛ predicatū includit in subiecto. ponat ergo inesse φ quantācunq̄ pōt creare creet. ergo nō poterit vlteri⁹ maiorē creare ꝛ p ꝯñs nō in ifinitū facere maiorē aut illa sic posita: erit ifinita. ¶ x°. qꝛ deus videt oēm charitatem ab eo factibilē. aut ergo videt aliquā ab

eo factibilē infinitā: ꝛ tunc posset infinitā facere qḋ est falsū. aut nō videt aliquā infinitā factibilē et tūc sequiꝛ ꝙ nō pōt in infinitū facere maiorē. ¶ 3ᵒ. Quātacūqȝ forma pōt fieri a deo successiue: tāta pōt simul ab eo fieri: sed nulla forma infinita pōt simł fieri a deo: ergo nec successiue inmaioꝛ ptȝ. maioꝛ ꝓbaꝛ. qꝛ ꝙ nō possit fieri simł: nō pōt ꝓuenire a pte dei cū totā suā potentiā simul habeat. nec ex pte ꝑfectiōis factibilis: qꝛ et nō repugnat simul habere gradꝰ quos iportat de natura sua. ¶ 2ᵒ loco specialr arguit Aureolus de charitate pmo sic. Impossibile em̄ est vt ꝓcedat et intēdaꝛ vt fiat terminꝰ ꝛ ingrat ꝓcessū ad eē deū. Sed ꝓcessus in dilectiōe dei in īfinitū ē ꝓcessus ad esse deū. nulla em̄ dilectio dei est īfinita nisi illa q̄ est deꝰ. ꝛ si alia dareꝛ: illa statim eēt deꝰ: cuiꝰ rō est. qꝛ adeq̄ret obiectū charitatis. nihil aūt adequat diuitatē: nisi deꝰ. ergo īpossibile est vt in dilectiōe sit ꝓcessus in īfinitū. Et si dicatur ꝙ nūqȝ ē dare talē dilectionē infinitā. qꝛ tūc eēt deꝰ: nō valet. conaretur qḋē saltē natura ad hoc ad qḋ sine intēsiōe ꝓcederet. nulla aūt natura conaꝛ vt sit deꝰ sicut nec ad aliḋ īpossibile. vñ manifeste ptȝ ꝙ ponēs formā aliquā ꝓcedere i infinitū ꝓm ꝑfectionē: necessario ponit ꝙ natura moueꝛ ꝛ conaꝛ ad īpossibile. ¶ 2ᵒ sic. Nullus ꝓcessus est possibilis nisi infra aliquā spēm. Sed cōstat ꝙ si ꝓcessus dilectiōis in īfinitū esset adeptꝰ: dilectio īfinita q̄ ptineret ad illū ꝓcessū eēt extra limites spēi. nā eēt deus. ergo dilectio creata nō pōt intēdi in īfinitū. ¶ 3ᵒ sic. Deus nō est intm̄ diligibilis a nobis inq̄tū est diligibilis. ſȝ nō est plus diligibilis a se q̄ȝ in īfinitū. ergo nō est a nobis diligibilis in īfinitū. ꝛ ꝑ ꝯñs actꝰ dilectiōis nō pōt in īfinitū ꝓcedere. ¶ 4ᵒ sic. Oīs actus dilectiōis possibilis respectu dei: est virtualr ꝯtētus in volūtate nr̄a. Probatū ē em̄ sup̄. ꝙ charitas nō affert nouā actionē ad volūtatē ſȝ tm̄ illā disponit. et sic tota actiuitas respectu oīm actuū reduciꝛ ad volūtatē: vel saltē ad liberū arbitriū vel ad illḋ qḋ hȝ actiuitatē in aīa respectu actuū volūtatis q̄dcūqȝ sit illḋ. ſȝ ꝯstat ꝙ nulla actiuitas q̄ sit in nobis pōt in actū possibilē intēdi in īfinitū qꝛ oēs tales actus eēnt virtualr in illa potētia a q̄ ꝓcedūt actiue q̄cūqȝ sit illa: ꝛ ꝑ ꝯñs illa eēt virtualr īfinite ꝑfectionis qḋ eē nō pōt. ergo actꝰ dilectiōis nō pōt ꝓcedere i infinitū. ¶ 5ᵒ sic. Si charitas posset in īfinitū augeri: xp̄s meruisset sue charitatꝭ augmētū. qḋ dubiū em̄ q̄n eliceret actꝰ intēsiōis charitatis: q̄bꝰ et sibi meruit gl̄iam corporis ꝛ nobis multiplicē gr̄am. Et q̄ ptȝ ꝙ actꝰ eiꝰ fuerūt meritorij: actꝰ aūt meritorij merenꝛ charitatis augmētū ꝓm illud Aug. Charitas mereꝛ augeri: ſȝ ꝯstat ꝙ xp̄s nō potuit crescere i charitate sicut nec in gr̄a ſȝ illud Ioan. pᵒ. Vidimꝰ gl̄iam eiꝰ gl̄iam q̄si vnigeniti a p̄re plenū gr̄e ꝛ veritatꝭ. ergo charitas hȝ sūm ū vltra qḋ ꝓcedi nō pōt. hec ille. Ad idē arguūt alij sic. Oīs natura q̄ deducibilis est de puo ad magnū si nō hȝ terminū in maximo: nō hȝ terminū in minimo sicut ptȝ in magnitudine molis in qua sicut ē possibilis ꝓcessus in īfinitū augmētādo: ita ē possibilis diminuēdo q̄ntū est ex natura q̄ntitatis. Sed in oīm forma recipiēte magis ꝛ minꝰ ē dare terminū in minimo ex ipa natura forme. ergo ē dare terminū in maximo. Preterea natura gn̄is magis req̄rit pluralitatē graduū specificoꝝ q̄ȝ natura forme specifice pluralitatē graduū intēsiōis ꝛ remissiōis. Sȝ infra naturā gn̄is nō pōt ꝓcedi in īfinitū in pluralitate graduū specificoꝝ: sed est dare sup̄mū ꝛ īfimū vt in gn̄e aīalis sup̄mos gradus est natura humana: Infimꝰ vero aliq̄ spēs licet nobis ignota. maioꝛ ptȝ qꝛ nulla natura gn̄is ē sine pluralitate spēꝝ actu ente vel possibili. ¶ 3ᵒ loco dicit ꝙ motiua nr̄a nō valēt. Primo q̄n nō est verum ꝙ possit charitas augeri qꝛ est ꝑticipatio charitatis infinite q̄ deus ē ꝙ ꝓm hoc posset bonitas ꝓcedere in infinitū ꝛ veritas. ꝛ sic de alijs cū sint ꝑticipatiōes diuine bonitatꝭ ꝛ veritatis. imo ꝛ oīs creatura ē quedā ꝑticipatio entitatis diuine. ¶ 2ᵒ. qꝛ nō est verū ꝙ capacitas creature possit in infinitū elargari. qꝛ si accipiatur capacitas voluntatis pro potētia subiectiua ipius aīe: ipa nō pōt intēdi in īfinitū nec etiā pōt suscipere charitatē in īfinitū. qꝛ si eēt i potētia ad infinitos gradus charitatis: eēt absqȝ oī ordine in simul. ꝛ ita deꝰ posset simł reducere in actū: alioquin nō posset sup oē possibile ꝛ eēt maioꝛ potētia aīe susceptiua q̄ȝ dei actiua. Si vero ꝑ capacitatē intelligaꝛ aliq̄ reali dispositio volūtatis in ordine ad charitatē: nec de illa verū est ꝙ possit crescere in īfinitū qꝛ de oī forma ꝓbatū est hoc eē īpossibile. et iteꝝ vanū est ponere dispositionem huiusmodi cū aīa ex hoc ꝙ ē imago trinitatis sit capax gr̄e ꝛ gl̄ie ꝓm Augu. vñ volūtas est disposita ad charitatē sicut ꝑfectibile ad ꝓpriā ꝑfectionē. nec indiget aliq̄ alia reali dispositiuo. si vero ꝑ charitatē intelligaꝛ aliq̄ḋ ꝑ modū meriti disponēs. vt pote conatꝰ ꝛ tendētia in deū: īpossibile est etiā ꝙ illud crescat in īfinitū. tū qꝛ oī create realitati repugnat. tū qꝛ in speciali repugnat dilectiōi dei. tū qꝛ oīs conatꝰ ꝯtineꝛ virtualr in ipa volūtate. qꝛ charitas nō affert acti

uitatē: sed solū disponit vt ē dictū est. cōstat aūt q voluntas nō cōtinet virtualr infinitos gradus pfectiōis. τ per ɔ̄ñs nec eius conat⁹ in infinitū po test ꝓcedere. 3°. qꝛ nō est verū q deus in infinitū possit augere charitatē. licet eñ de⁹ sit virtutis infinite: sic fundamētaliter accipiēdo virtutē. qꝛ virt⁹ est idē qđ subā. nō tñ oportet q obiectiue possit in formā aliquā infinitā. τ per ɔ̄ñs in ꝓcessum infinitū. hec ille. ¶ Ad idē arguit Egidius pmo qꝛ si per susceptionē charitatis semꝑ fieret creatura capatior τ sbilior ad suscipiēdū: nunq̄ꝫ actualr creature capacitas ſm suā totā possibilitatē τ aptitudinē eēt repleta. cū sēꝑ ſm istū modum dicēdi: ꝑ susceptionē grē fiat creatura abilior ad vlteriorē susceptionē. hoc aūt ē falsū. nā in xp̄o tota capacitas ip̄ius aīe fuit repleta tam actualis q̄ꝫ possibilis τ ſm aptitudinē ita q si vlterius fuisset augmētata in grā: nō remāsisset in eadē spē τ ꝓpter hoc ei spūs datus dr̄ nō ad mēsurā qꝛ ꝑ oēm modū fuit ei⁹ repleta capacitas. Vñ istiuꝫ q̄ dicūt augmētū charitatis eē possibile in ifinitū: dicūt xp̄m i grā augmētari nō potuisse qꝛ grā sua q̄dāmō infinita erat. ex quo apparet eos nō tenere ꝓpositū. ¶ Scđo qꝛ si charitas nō hꝫ statū in augmēto: ergo sci existētes i pr̄ia cognoscerēt se posse hr̄e maiorē charitatē q̄ꝫ habeāt vel ergo vellēt eā vel nollent. Si nollent. insipiētes essent. si vellent τ hr̄e nō possent eēnt miseri. ergo charitas hꝫ statū in augmēto.

Quantū ad tertium articulū pmo notandū est q de augmēto qualitatis τ cuiuscūq̄ꝫ forme q̄ suscipit magis τ minus: varie doctores τ antiq̄ τ moderni sēserūt. quoꝝ opiniōes. S. Tho. plerisq̄ꝫ locis tangit ꝑserti in hac disti. q. 2ª. ar. p°. τ 2°. et pª. 2ᵉ. q. 52. ar. p°. τ. 2°. et 2ª. 2ᵉ. q. 24. ar. 4°. τ. 5°. et de vir. in cōi. ar. xj°. Que autē fuerit mēs. S. Tho. in hac materia: nō oēs eı⁹ doctrine seq̄ces: iudicio meo satis attigerūt. Est ergo pmo ɔ̄siderādū pro hūdo vero itellectu sm̄ doctoris q formaꝝ seu q̄litatū q̄ augeri dicunt τ suscipiūt magis τ min⁹: q̄dā sūt q̄ ſm seipas vel ſm aliq̄d sui sortiunt rōnē spēi sicut calor albedo nigredo τ alie hmōi q̄litates nō dicunt nec spēm hn̄t in ordine ad aliđ sibi extrinsecū. τ haꝝ formaꝝ seu q̄litatū ꝓp̄a rō τ spēs cōsistit in idiuisibili. ita q nec in plus excedere nec i min⁹ deficere pōt. nā vt p̄hus inq̄t. 8°. methaᵉ. spēs reꝝ sūt sicut nūeri in q̄b⁹ additio vel diminutio variat spēꝫ. ¶ Alie forme seu q̄litates sūt q̄ nō ſm seipas sed ex aliq̄ ad qđ ordinant: spēꝫ recipiūt sicut ex agente a ēmino vel fine. quēadmodū mot⁹ hitus dispositio τ alie silēs q̄litates τ istaꝝ rō vel spēs: nō cōsistit in indiuisibili. imo hmōi forme pnt ſm seipas diuersificari in plus τ in minus manēte eaꝝ spē eadē ꝓpt vnitatē ei⁹ ad qđ ordinant τ ex quo recipiūt spēm. motus eñ ſm se ē intēsior τ remissior τ tñ remanet eadem spēs ꝓpter vnitatē termini ex q̄ specificat. eo mō τ sanitas q̄ cōsistit in quadā comēsuratione vel dispositiōe ɔueniēte nature aīalis pōt variari in plus vel in min⁹. nō eñ eadē est cōmēsuratio humoꝝ τ qualitatū in oīb⁹ aīalib⁹. nec in vno τ in eodē semꝑ ꝓpter qđ p̄hs dicit x°. ethi. q sanitas ip̄a recipit magis τ min⁹ τ tñ semꝑ remanet eadē rō τ spēs sanitatis. vñ τ nomē sanitatis nō est ipositū soli pfectissime sanitati. sed τ alijs dispositionib⁹ τ cōmēsuratiōib⁹ cū quib⁹ natura aīalis cōueniēter stare pōt. Accipit̄ pdicta formaꝝ distinctio ex dictis sci Tho. pma 2ᵉ. q. 52. ar. p°. et in de vir. car. ar. 3°. in. c.

¶ Secūdo. Notādū est q ad augmētū eo mō aliq̄d se hꝫ q̄ se hꝫ ad quātitatē. qm̄ augeri nihil aliđ ē q̄ꝫ maiorē sumere q̄ntitatē. vñ sicut q̄ntitas est duplex molis. s. siue dimēsiua τ virtualis: ita τ duplex ē augmētū ſm vtriusq̄ꝫ quātitatis diuersitatē. Verū q q̄ntitas virtualis nō est aliq̄d de p̄dicamento q̄ntitatis sed dr̄ trāslatiue de eo qđ i formis τ reb⁹ alioꝝ generꝝ se hꝫ ad similitudinē q̄ntitatis corꝑalis. qꝛ eñ q̄ntitas molis seu dimēsiua ē termin⁹ q̄dā reꝝ corꝑaliū τ ſm eā pfectā magnitudinē natiuē siue debitā res corꝑales hn̄t. Inde est q nomē q̄ntitatis trāsfert ad oēm pfectione τ terminationē q̄ in reb⁹ alioꝝ generꝝ inueniunt τ ꝑ ɔ̄ñs alia noīa q̄ ſm q̄ntitatē corꝑalē accipiuntur sicut magnū τ paruū ma⁹° τ min⁹ τ silīa. Vñ sicut corp⁹ qđ mouet ad q̄ntitatē pfectā dr̄ augeri τ ip̄a q̄ntitas pfecta dr̄ magna respectu impfecte: ita illud qđ mouet de q̄litate impfecta ad pfectam: dr̄ augeri ſm q̄litatē. τ ip̄a pfecta q̄litas dr̄ magna respectu impfecte. Ex his infertur q augmētū vel decremētū ſm quātitatē virtutis: nō ꝑtinet ad spēm mot⁹ q̄ a p̄hs augmentū vel decremētū dr̄. Sed magis ad motū alteratiōis ꝑ se vel reductiue. siue hmōi augmētū q̄ntitatis virtualis attēdat in formis in cōparatiōe ad obiectū: siue in ɔpatiōe ad subm ſm intēsionē τ remissionē τ ista est mēs sci Tho. in hac distin. q. 2ª. ar. p°. vbi dicit q augmentū ſm quātitatem virtutis: nō ꝑtinet ad spēm motus q̄ augmentū dr̄ sed magis ad alterationē τ hoc modo auget

charitas ⁊ alie qualitates. hec ille. q̄ verba q̄dā male intelligētes: dixerunt fuisse in hoc loco de mēte sctī Tho. q charitas nō reciperet augmētum qd illi vocant ſm magnitudinē, put aliqd dicit̄ maius sed q eius incremētū diceretur motus alterationis ſm quē nō accipitur maioritas vel minoritas sed dr̄ aliqd magis vel minus. dicunt tñ isti q alibi sctūs doctor quasi se corrigēs cōplexi⁹ dixerit. s. q charitas nō solum augetur put est in subiecto ſm intēsionē: sed etiā in cōparatione ad obiectū ſm extēsionē cōtinuā vel distinctā. Sed reuera isti decepti sūt putātes q augmētū ſm quātitatē virtutis in cōparatione ad subiectū: sit p motū alterationis ⁊ nō ſm magnitudinē. et in cōparatiōe ad obiectū sit p motum augmēti qd vocāt ſm magnitudinē. quod est quid fictitiū. nā cū augmentū, ppue ptineat ad q̄titatis genus ⁊ trāsferat̄ per quandā similitudinem ad formas de gn̄re qualitat: oportet q ⁊ ipa quātitas ⁊ magnitudo per translationē dicatur esse in qualitatib⁹ ſm quā augmentū in ipis assignari debet. vn̄ siue, ppue siue trāslatiue nō pōt eē augmētū sine quātitate ⁊ magnitudine cōtinua vel discreta. imo repugnat dare augmentū sine magnitudine. Cum ergo isti ponāt augmentū in qualitatib⁹ in cōparatione ad subiectum: necesse hn̄t ponere in eis suo mō quantitatē siue magnitudinē. nec em̄ q̄r augmentum in qualitatib⁹ dicit̄ augmentū virtutis: ideo excluditur quātitas vel magnitudo in quo isti falluntur. Imo ipa virtus forme vel qualitatis a qua denoīatur augmētū virtutis: est quedā ipsius qualitatis quātitas seu magnitudo. forme em̄ ⁊ qualitates: suā hn̄t magnitudinē ⁊ quantitatem. q̄ est ipa eax̄ pfectio prout sctūs Tho. inquit in hac distin. loco p̄alle. ppter quod Augu. dicit 6°. de tri. q in his que nō mole magna sūt: idem est esse maius qd melius. maius autē sine q̄titate ⁊ magnitudine nō est ⁊ per ɔn̄s nec melius. Patet igitur falsuz eē qd isti vlterius dicūt q vbi sunt gradus ſm magis ⁊ minus: ibi est alteratio nō augmentum. vbi aūt sūt gradus ſm magnitudinē: ibi est augmētū absq̄ alteratione nam magis ⁊ minus esse nō possūt sine augmēto. Isti aūt videntur decipi existimātes q intēsio ⁊ remissio ſm quā attendit̄ magis ⁊ minus: nō importat magnitudinē seu q̄titatē qd patet eē falsum ex dictis. Intēsio em̄ quedā magnitudo est pfectionis ⁊ virtutis ⁊ ſm eam attēdit̄ augmentū virtutis. vn̄ ⁊ qualitates vel magis proprie subiecta p eas: ſm magis ⁊ minus dicūtur augeri. Quod etiā isti separāt augmentū ab alteratione dicētes q vbi est alteratio nō est augmentū ⁊ ecōtra. nō satis docte est dictū. qm̄ intensio: termin⁹ est alterationis, put docet phūs 4° phisicox. in his q̄ rare fiūt. Isti aūt vt videtur sumpserūt occasionē ex p̄missis verbis sācti Tho. dicētis q augmētū ſm quātitatē virtutis: nō ptinet ad spēm motus qui augmentū dr̄ sed magis ad alterationē. Sed aliud est dicere motum augmēti. ⁊ aliud est dicere augmētum, put pax infra sctūs doc. expressit. cōcedimus em̄ q vbi est alteratio: nō est motus augmēti proprie dictus: sed nō ideo sequit̄ q nō sit ibi augmētū. motus em̄ augmēti: p se terminat̄ ad quātitatē. qm̄ aūt termin⁹ per se mot⁹ nō est q̄titas de genere quātitatis sed alia forma quā consequitur quātitas suo modo: nō dicit̄ per se motus augmenti sed vel gn̄ratio vel alteratio. vn̄ ⁊ in verbis p̄missis. S. Tho. augmētū vocat ſm q̄titatem virtutis. quod tñ augmētū dicit nō ptinere ad spēm motus qui dicitur motus augmēti ſm phos. Cum aūt dicimus quātitatē virtutis seu pfectionis: genitiu⁹ cōstruit̄ intrāsitiue vt sit sensus quātitas que est virtus vel pfectio. et accipitur nūc virtus nō stricte ſm q dicit̄ respectu obiecti vel opationis: sed large ſm q virtuale opponitur materiali seu moli. Aduertēdū tñ q formis ⁊ qualitatib⁹ per accn̄s cōpetit q̄titas molis. s. rōne subiecti sicut albedo dicit̄ quāta ⁊ magna ⁊ parua: q̄r subm eius est quātū ⁊ magnum aut paruū ⁊ augmētato subiecto ſm quātitatē dimēsiuā: augmētant̄ per accn̄s qualitates ⁊ forme que in subiecto existūt. albedo em̄ dicit̄ maior sicut ⁊ albū dicitur maius. nō em̄ aliter p̄dicantur ea q̄ pertinēt ad augmentū hmōi de albedine ⁊ de alijs qualitatib⁹ corporalib⁹: q̄ꝫ de subiecto. nā eius rōne eiusmodi qualitates per accn̄s augeri dicūtur. Accipiunt̄ p̄missa ex dictis sctī Tho. in hac disti. q. 2ª. ar. p°. ⁊ p°. 2ᵉ. in loco p̄alle. et de vir. in cōi: loco s̄alle. s. ar. xi°.

Tertio. Notandū est q omnibus qualitatib⁹ ⁊ formis: cōis est rō magnitudinis seu quātitatis que attēdit̄ in ipa pfectione forma̅ ſm q August. dicit 6°. de tri. in his q̄ nō mole magna sunt: hoc est maius eē qd est melius eē. nā melius dicit̄ qd pfectius est. et ſm hanc quātitatē: cōpetit quibusdā augeri vel diminui in subo ſm intēsionē ⁊ remissionem. Alique tñ qualitates preter istam magnitudinē hn̄t aliā quātitatē ⁊ ſm eam dicūtur augeri vel diminui ex parte. s. obiecti vel actus siue effectus eax̄. sicut aliquis dicit̄ magne virtutis q̄r magnā rem qualitercunq̄ facere pōt suo

magnitudine dimēsiua: vt si magnū pond⁹ pōt ferre ꝛ sm quātitatē discretā: vt si ad multa ei⁹ virt⁹ se extēdit. quēadmodū dr̄ q̄s magne sciētie aut v̄tutis eo ꝙ plures ꝯclusiones nouit ꝛ ad plura opa faciēda se extēdit. siue magnitudine ꝑfectionis: vt si possit in aliqđ bonū magnū aut difficile. ꝛ sm hāc magnitudinē vel quātitatē: attendit augmētū in formis ꝛ q̄litatib⁹ sm extensionē. ꝛ pōt fieri ꝑ additionē sicut cū aliq̄s plures ꝯclusiones geometrie aut philosophie addiscit: auget in eo hit⁹ sciētie. sic sentit. S. Tho. de vir. in cōmuni. ar. xi°. ad. 10m. et in hac. d. q. 2a. ar. p°. ad. 2m. et. 2a. 2e. q. 24. ar. 5°. ad pmum.

Quarto. Notādū est ꝙ sicut esse nō est forme sicut ei⁹ qđ est sȝ subiecti ꝑ formā: ita nec fieri qđ terminat ad eē: forme ē sed subiecti. Sicut eni forma ens dr̄ nō q2 ipsa sit si ꝓprie loquamur sȝ q2 ea aliqđ est: sic ꝛ forma fieri dicit nō q2 ipsa ꝓprie loq̄ndo fiat: sed q2 ea aliqđ fit. s. subiectū. Unde q2 augeri importat q̄dāmodo fieri licet nō simplr: cū dicit formā aliquā augeri vel intēdi: non est sic intelligēdū q̄si ipsa forma vel q̄litas sit ꝓprie loquēdo id qđ auget vel intēdit: sed ꝙ sm eam sbm auget ꝛ intēdit ꝛ hec est mens. S. Tho. in hac. d. q. 3a. ar. p°. ad. 3m. ꝛ. 2a. 2e. q. 24. ar. 4° ad. 3m. ꝛ. ar. 5°. in. c. et magis expsse in de vir. in cōmuni. ar. xi°. in. c. Nec est ꝯtrariū qđ dicat 9° q̄dlibȝ. ar. 13°. ibi eni inq̄t ꝙ cū dicim⁹ charitatē sm eēntiā augeri: ꝑpositio sm denotat sbm augmenti vt sit sensus: ipsa essētia charitatis auget. ista inquā nō aduersant dictis. naȝ hoc loco. S. doctor ꝑtēdit ꝙ cū dr̄ charitatē essētialit aut sȝ essētiā augeri: nō designat eēntia charitatis tāq̄ȝ forma ad quā terminat mot⁹ augmēti vt sit sensus auget sȝ eēntiā: idest augmētū charitatis est mot⁹ ad ei⁹ eēntiā sicut dr̄ augmētū sm quātitatē: q2 est mot⁹ ad quātitatē. Et ideo dicit ꝙ in ꝑmissa loqutiōe ꝑpositio sm: denotat sbȝ augmēti idest denotat ꝙ eēntia charitatis ē id qđ augetur: nō termin⁹ ad quē fit mot⁹ augmēti ꝓut in ꝑncipio articuli arguebat. ꝛ tū illud dictū. s. eēntiā charitatis esse sbȝ augmēti ꝛ eē id qđ auget: nō ideo dictū est q̄si ꝓprie loquēdo sit sbm cum sit forma q̄daȝ accidētalis Sed accipit large sbȝ pro oī eo cui agere vel fieri q̄litercūq̄ȝ attribuit. agere siq̄deȝ ꝛ fieri ꝛ esse: attribuūt formis ꝛ accidētib⁹ formalit tū nō effectiue aut subiectiue. dicim⁹ eni albedinē disgregare ꝛ calorē calefacere ꝛ visū videre ꝛ sic d ceteris formis: nō q2 actiones hūiōi ꝯueniāt formis ꝛ accidētib⁹ tāq̄ȝ subiectis aut suppositis agētib⁹. sed quia sunt illud quo formalit ipsa subiecta aut supposita agunt. vnde in hūiōi loqutionib⁹ subiectū magis tenetur grāmatice q̄ȝ phice. Est ergo breuiter mens sancti Tho. ꝙ cū dicit charitas sm essentiā augetur: nō significat ꝙ essētia charitatis sit terminus ad quē charitas mouet motu augmēti. naȝ sic magis esset gn̄atio quedā. ꝛ aliqđ moueret ad acq̄rendū suā essentiā qđ est absurdū. Sȝ est sensus ꝙ ipsa essētia charitatis auget vt sbm. i. est illud qđ dr̄ augeri. hoc intelligendū est eo modo q̄ agere ꝛ fieri ꝯueniūt formis ꝛ essentie ꝑut dictū est. Et ꝙ ista fuerit mēs sancti Tho. cōstat ex dictis ei⁹ in locis ꝓximo all'. Aduertēdū tū ꝙ licet augmētū charitatis nō sit mot⁹ ad ei⁹ essentiā formalit loquēdo vt dictū est: est tamē mot⁹ ad ipsi⁹ essentie quātitatē q̄ est ipsa ei⁹ ꝑfectio nō absolute ꝛ sm se: sed respectū subiecti nā cū essētia charitatis sȝ doctrinā scti Tho. non hēat in se grad⁹ sȝ ꝯsistat in idiuisibili: nūq̄ȝ sibi deest sua ꝑfectio intrīseca. Nulla ē eni qualitas q̄ in se nō habeat totā sue essentie intrīsecam ꝑfectionē ꝛ ꝑ ꝯn̄s totā sue essētie quātitatē virtualē seu ꝑfectionis: ꝛ tū augmentū q̄litatis dicit esse ad sue essētie maiorē ꝑfectionē in subiecto ꝛ per cōsequēs ad vlteriorē terminationē: hoc est dictu ꝙ augmētū qualitatis attendit in hoc ꝙ sbm q̄litatis magis ac magis ꝑficit actuatur ꝛ terminatur ꝑ vnā ꝛ eandē simplicē ꝛ indiuisibilē formam q̄litatis. nō enim ꝑfectio essētialis qualitatis q̄ dicit augeri: vno modo sȝ multiplicit participat a subiecto ꝛ sm hūiōi diuersitatis participationē: attēdit augmētū ipsi⁹ q̄litatis sm essētiā nō in se sed in sbo modo supra exposito. Et si q̄rat q̄modo i quātitate. i. i ꝑfectione forme attēdit augmētū ei⁹: cū dictū sit supra ꝙ ꝑfectio forme aut q̄litatis ꝯsistit in indiuisibili sicut ꝛ ei⁹ essētia ꝛ augmētū in idiuisibili fieri nō pōt. respōdem⁹ duplicit vno modo ꝙ licet ꝑfectio essentialis forme q̄ augeri dicit ꝯsistat in indiuisibili sm se: q2 tū a sbo nō idiuisibilit sȝ diuisibiliter ꝛ magis ac magis participat. Ideo dicitur augmētū forme eē sm quātitatē. i. ꝑfectionē ei⁹ q2. s. sm ipam forme indiuisibilis ꝑfectionē: sbm auget ꝛ ꝑficit. nā vt supra dicebat hoc ē formaȝ augeri. i. ꝙ sbm sm eam auget. ꝛ si fiat vis i modo loquēdi q2. s. dicim⁹ augmētū forme aut q̄litatis ꝛ attendi sm ipsi⁹ ꝑfectionē ꝛ ex hoc arguatur ꝙ grad⁹ ꝑfectionis nō sunt solū⁹ subiecti. dicimus ꝙ licet instātia ista soluta sit per supradicta eo ꝙ forma recte ꝛ proprie dicatur augeri q2 secūdū eam aliqđ auget sicut ꝛ fieri dicit q2 sm eam aliqđ fit: tū ex abundanti respōdem⁹ 2° ꝙ

v

forme q̃ dicit augeri: duplex potest considerari
ꝑfectio. vna intrinseca ⁊ essentialis ⁊ hec vt dictū
est ↄsistit in indiuisibili. alia est ꝑfectio accidēta-
lis q̃ ↄuenit forme vel qualitati ab extrinseco. s.
fm̄ diuersam participationē subiecti. i. fm̄ ꝙ sbꝫ
diuersimode participat vnā ⁊ eandē formā. dici
tur enī albedo intēsior ꝑfectior q̄ꝫ remissa nō qꝛ
aliqd plus hēat de intrinseca ⁊ essentiali ꝑfectio-
ne albedinis: sꝫ qꝛ ꝑfecti⁹ a subiecto participat
⁊ ipm̄ ꝑfecti⁹ actuat: vt hoc qd̄ est ꝑfecti⁹ parti-
cipari a sb̄o ⁊ ipm̄ ꝑfecti⁹ actuare: sit q̄dā ꝑfectio
ipsi⁹ forme q̄si quadā extrinseca denominatione
sicut dicim⁹ ꝙ vna ⁊ eadē lux solis nullo modo
fm̄ se aucta aut in aliq̄ sui gradu variata: perfe-
ctior est ⁊ darior i aere sereno q̄ꝫ in nubiloso. qꝛ
a sereno ꝑfecti⁹ participat q̄ꝫ a nubiloso. Ex su-
pra notatis inferunt sequentes ↄclusiones fm̄
mētē. S. Tho. Prima ē ꝙ forme seu q̄litates q̄
non fm̄ se ipsas vel fm̄ aliqd sui sed ex aliq̄ ad
qd̄ ordinant spēm sortiunt quēadmodū mot⁹ ⁊
quidā hitus ⁊ dispositiones ⁊ similes q̄litates d̄
quib⁹ in p̄mo notabili sub 2° mēbro disiōis ta
ctū est: duplr̄ augmētū recipiūt sicut et duplex i
eis attēdit quātitas. vna q̄ debet eis inq̄ꝫ[m] sūt
habit⁹ quidā vel dispositiones aut mot⁹. alia in
q̄ꝫ[m] sunt q̄dā forme accidētales. vno modo reci
piūt augm̄[m] fꝫ se ipsas ꝓut diuersimode se hn̄t
ad illud extrinsecū a q̄ sortiunt spēm ex q̄ diuersi
tate in hui⁹ formis attēdit q̄dā q̄si extēsiua lati-
tudo graduū infra eandē spēm in q̄b⁹ augmētū
ipsaꝝ formaꝝ vel q̄litatū ↄsiderat. nā vt ibi di-
ctū fuit spēs hui⁹ formaꝝ ⁊ q̄litatuꝫ nō ↄsistit in
indiuisibili sꝫ pōt saluari sub plurib⁹ gradib⁹ sue
latitudinis sicut ibi deductū fuit d̄ sanitate ⁊ idē
exemplū trahi pōt de sciētia. sortit enī scīa spēm
ab obiecto ꝓut dicit. 3°. de aīa qd̄ alias ↄsueuit
dici sb̄m sciētie: vñ qꝛ eadē sciētia vt geometria
non cōparat ad ei⁹ sb̄m vel obiectū indiuisibili
ter. i. scđm vnam ꝑasse ↄclusionē sed multi-
plicater fm̄ plures ↄclusiones que ad idem sb̄m
attributionē hn̄t: adeo scientia geometrie quan
dam fm̄ se latitudinē habet infra quā fm̄ plus
⁊ minus: augmentū recipere dicatur manēte ea
dem ipsi⁹ specie rōne vni⁹ formalis subiecti sal-
uatur nāqꝫ scientia geometrie in eo qui plures
conclusiones geometrales nouit ⁊ in eo q̄ pau-
cioris ⁊ in vno ⁊ eodem auget scientia geome-
trie si p̄us pauciores ⁊ postea plures conclusio-
nes cognoscat. ⁊ licet pluralitas ↄclusionū in sciē
tia magis videat pertinere ad quantitatē dis-
cretam scilicet numerum q̄ꝫ ad latitudinē que
est quantitas continua quia tamen conclusio-
nes vni⁹ scientie quādam inter se habent con-
nexionē ⁊ consequētiā quia vna d̄pēdet ab alia
⁊ omnes a p̄ncipijs: potest in eis q̄dam cōtinua
tio ⁊ per ↄsequens latitudo q̄dam assignari. Ali
lo modo attēdit augmentū in huiusmodi for-
mis aut q̄litatib⁹ in comparatione ad subiectuꝫ
cui insunt secūdū ꝙ subiectum magis ac magis
participat eandem formā inq̄ꝫ[m]. s. eadem scien-
tia vel sanitas magis. i. perfecti⁹ recipitur i vno
q̄ꝫ in alio: vel in eodem diuersis tempoꝛib⁹ fm̄
aliam ⁊ aliā aptitudinem seu dispositionem: vel
ex natura vel ex consuetudine aut alio ꝓueni-
entem. ¶ Est autem duplex differētia inter di-
ctos modos augmenti. vna qꝛ secūdū p̄mū mo
dum augmēti: ipsa forma vel qualitas non dici-
tur magis vel min⁹ talis: sed maior vel minor.
pro eo ꝙ huiusmodi augmentū est fm̄ quādaꝫ
latitudinē q̄si extensiuā vt dictū est. sed fm̄ mo-
dum augmenti scđm: nō dicit id quod augetur
maius vel min⁹ nominalit̄ sed magis vel min⁹
aduerbialiter aut intēsi⁹ vel remisi⁹. ¶ 2ª. diffe
rentia est ꝙ augmentū p̄mo modo: pt̄ fieri per
additionem. Augmētū vero 2° modo: non fit
per additionem sed ꝑ maiorē intēsionē eiusdeꝫ
forme in sb̄o. i. per hoc ꝙ subiectū magis ac ma
gis participat eandē formā. Quod aūt dictum
est in hac p̄ma ↄclusione ꝙ. s. habit⁹ recipiūt du
plicit augmētū: non debet itelligi de virtutibus
appetitiuis. nam hm̄oi virtutes nō recipiūt aug
mentū fm̄ se ipsas. sed fm̄ ꝙ insunt subiecto et
ab ipso participant. vnde in hm̄oi habitib⁹ aug
mentū attēditur sicut ⁊ in formis absolutis de
quib⁹ statim dicet. ratio aūt differētie inter ha-
bitus virtutū appetitiuaꝝ ⁊ inter v̓tutes itelle-
ctuales ⁊ alios habit⁹ est quia q̄cunqꝫ habet ali
quam virtutem appetitiuam: habet ipsaꝫ q̄ꝫ[m] ad
omnia ad q̄ talis virtus se extendit. omnis enī
temperatus habet virtutem tēꝑantie ad om
nes act⁹ ⁊ ad omnē materiam ad q̄ se extēdit: ⁊
propter hoc hm̄oi habit⁹ fꝫ se: crescere vel aug-
mentari non possunt: non sic autem est de scien
tia ⁊ arte ⁊ alijs habitibus. nō enim q̄cunqꝫ est
grāmatic⁹: scit omnia que ad grāmaticā ꝑtinēt.
vnde bene dixerūt stoyci vt simplicius ait in cō-
mento p̄dicamentoꝝ ꝙ v̓tus non recipit ma
gis nec minus sicut scientia. vel ars. eo ꝙ rō vir
tutis consistit i maximo. ⁊ huic cōsonat dictum
p̄hi p̄mo de celo: ꝙ virtus est vltimum potētie.
hec sanct⁹ Thomas p̄ma. 2ᵉ. q. 66. arti. p̄mo.
¶ 2ª. conclusio est ꝙ forme siue qualitates que
secundum se vel fm̄ aliquid sui speciem sortiun
tur sicut omnes forme absolute. i. non ordinate

per se ad aliqd extriſecū ſiue ſubſtātiales ſint ſi-
ue accidētales: augmentū nō recipiūt ſm ſe ip-
ſas. ꝛ ꝑ ꝯſequēs in ſua eſſētia nec latitudinē ha-
bent nec ſuſcipiūt magis ꝛ min⁹ in ſe ſed conſi-
ſtunt in īdiuiſibili. ꝛ ratio eſt qm̄ ꝓncipiū ſpecifi
cum oportet eſſe fixū ꝛ indiuiſibile eo ꝙ ſpecies
rerum vnitate cōplent̄ ſicut ꝛ numeri. ꝓut phs
dicit. 8°. metha^e. vnde ſicut in numeris additio
vel ſubtractio vnitatis variat ſpeciē: ita ꝛ in for
mis ꝛ rebus q̄ ſm ſe ſpēm habēt: q̄cūqꝫ additio
vel diminutio etiā vni⁹ grad⁹ vel vnitatis: ſpe
tiem variat. ꝓpt̄ qḋ in hm̄oi formis ſm ſe aug-
mentū fieri nō poteſt infra eandē ſpēm. aduer-
tendū tamē ꝙ cū dicim⁹ aliquas formas ſeu q̄li
tates eſſe abſolutas ꝛ ſm ſe ſpēm ſortiri: nō in-
tendim⁹ excludere ab ipſis formis ꝛ q̄litatib⁹ d
pendētiā quā habēt inq̄ʒ^m accidētia ſunt a ſub-
iecto. ꝑ quod ꝛ diffiniūtur. ſʒ ordinē eſſentialem
ad obm̄ vel terminū quē habent alique forme
vt patebit. ¶ 3^a. ꝯcluſio eſt ꝙ formaꝝ que ſʒ ſe
ſpēm ſortiunt̄ quedā ſunt q̄ recipi nō poſſūt in
ſbō niſi modo indiuiſibili eo ꝙ vno modo ꝑaſſe
actuāt ꝛ ꝑficiūt ſbm ꝛ in ſubiecto certā ꝛ deter-
minatā exigūt diſpoſitionē vel ſaltem nō alia ꝛ
aliā ꝛ hm̄oi forme nec ſm ſe nec ꝓut inſunt ſub
iecto augmētū recipe poſſūt: ac per hoc nec ſuſ-
cipiūt magis ꝛ min⁹. ꝛ iſte ſunt om̄s forme ſub
ſtantiales quarū ſbm eſt mā nuda in qua non ē
alia ꝛ alia diſpoſitio ac ꝑ hoc vno modo recipit
omnē formā. ꝛ etiā ille forme de genere acciden
tis q̄ ſubſtātialit̄. i. modo ſbē de altero ꝑdicant̄.
non. n. albedo dr̄ magis ꝛ min⁹ color nec calidi
tas aut ſanitas dr̄ magis ꝛ min⁹ qualitas. item
proprie paſſiones q̄ a ſbā rei emanāt. Item for
me ſeu ſpecies numerorū ꝛ figure q̄ numeri ſpe
cificant̄. ꝛ relationes q̄ ſm numeros accipiunt̄.
eo ꝙ iſtoꝝ ratio ſpecifica vnitate clauditꝰ. nō. n.
binari⁹ aut ternari⁹ triāgulus vel quādratū bi-
cubitū vel tricubitū nec duplū triplum ꝛ hm̄oi
augmētum recipiūt in ſbō: nec ſbm ſm eiuſmo-
di formas ſuſcipit magis ꝛ min⁹: q̄uis vn⁹ triā-
gulus ſit maior alio ſi habeat maiores lineas ſʒ
hoc eſt per accidens ratione quantitatis in qua
eſt. ¶ Alie ſunt forme ſeu qualitates q̄ de ſui rō
ne nō habēt ꝙ ſint in ſbō vel ꝙ illud informent
modo indiuiſibili eo ꝙ non vno modo ſed mul
tipliciter ꝛ diuerſimode poſſunt actuare ꝛ perfi
cere ſubiectū q̄uis ipſe ſecundū eſſentias ſuas
indiuiſibiles ſint ſicut albedo nigredo qualidi-
tas frigiditas ꝛ alie hm̄oi qualitates. ꝛ genera-
liter omnes forme que ſuſcipiūt magis ꝛ minus
vel magis proprie loquēdo ſm quas ſbm ſuſci-
pit magis ꝛ minus. Ratio aūt predicte diſtictio
nis accipit̄ partim ex ipſis formis: partim ex vir-
tute agentis: ꝛ partim ex natura ſubiecti. ¶ Ex
formis quidē qm̄ alique forme ſunt q̄ ex ſui ra-
tione requirūt in ſubiecto determinatā ꝛ q̄dā-
modo pūctualem diſpoſitionē ita ꝙ ſub alia diſ
poſitione vel ſub alio gradu diſpoſitiōis: nec re
cipi nec ſaluari poſſunt in ſbō. q̄les ſūt forme vl̄
qualitates q̄ ſub primo mēbro diuiſionis ꝯtinē
tur. alie vero forme ſunt q̄ ex ſui ratione deter-
minatā ꝛ pūctualem diſpoſitionē non req̄rūt in
ſubiecto ſed recipi ꝛ ſaluari poſſūt in eo ſub alia
ꝛ alia eius diſpoſitione quādoqꝫ eiuſdem ratio
nis ſicut qm̄ ſbm magis ac magis diſponit̄ ꝑ mo
tum ad calorē vel magis ac magis diſponit̄ per
ſiccitatem ad raritatē ꝛ generalit̄ quādocūqꝫ di
uerſitas diſpoſitionis accipit̄ ſm eandē qualita
tem. ꝛ in hm̄oi diſpoſitione attēdit̄ q̄dam gra-
duum latitudo nature ſubiecti ꝯueniēs ex qua
conſequit̄ graduū latitudo in ipſa participatio
ne forme a ſubiecto. nā quanto magis ac magis
diſpoſitio ſubiecti fuerit ꝓportionata forme: tā
to ipſa forma magis ac magis actuat ꝛ perficit
ſubiectū. quādoqꝫ vero diuerſitas diſpoſitionis
ſubiecti ad aliquā formam: nō eſt ꝑ eandē quali
tatem ſʒ ꝑ aliā ꝛ aliā ſicut quādo ſubiectū min⁹
diſpoſitū ad calorē per dēſitatem: magis ꝛ ꝑfe-
ctius diſponit̄ acquirēdo ſiccitatē ꝛ vlteri⁹ ma-
gis diſponit̄ ſi rare fiat. ꝛ hm̄oi diſpoſitio magiſ
ac magis ꝑfecta ſm diuerſas formas: nō ꝓprie
cōſiſtit in latitudine graduū eo ꝙ latitudo pro
prie loquendo importat continuitatem eiuſdē
forme: ſed magis ꝯſiſtit in quadā pluralitate ſi-
bi ſuccedētiū formaꝝ. vnde nō bene dicūt q̄dā
ſancti doctoris ſequaces ꝙ ipſa graduū latitu-
do ſm quā forme magis ac magis participant̄
a ſubiecto: eſt q̄ſi quedā ꝓpria paſſio ipſius for-
me vel q̄litatis. nō enim eiuſmodi latitudo ē ac
cidēs ipſi⁹ forme q̄ dicit̄ augeri. ſʒ ſubiecti. vnde
ꝛ augmētū ꝛ magis ꝛ min⁹ de ipſis formis dicū
tur nō denominatione intriſeca ſed extriſeca ab
eo. ſ. quod eſt in ſbō. forma. n. ꝛ qualitas augeri
dicitur vel ſuſcipere magis ꝛ minus: nō q2 in ſe
ipſa augmētum recipiat vel magis et min⁹. ſed
quia ſbm ſecundū eam augmētum habet ꝛ ma-
gis ꝛ min⁹ fit tale. et preterea cum propria paſ-
ſio emanet a natura ſpecifica rei cui⁹ eſt: nō poſ
ſet in ſe habere graduum latitudinem aut diui-
ſibilitatē: quin eam haberet ipſa rei natura quā
per ſe conſequitur ꝛ hoc patet inductiue in om-
nibus proprijs paſſionibus. ¶ Ex parte autem
agentis accipitur ratio premiſſe diſtinctiōis q2

quãto virtus agẽtis fortior est ⁊ minꝰ impedita: tãto pfectius ⁊ efficatius imprimit formã in subiecto vel ipressam pficit. ¶ Ex pte aũt subiecti accipit rõ diuersitatis. qm̃ q̃daʒ subiecta sunt q̃ respectu q̃rundã formaꝝ nõ aliter ⁊ aliter sed vno modo p̃cise ⁊ determinate ⁊ q̃si punctualit disponi possunt. ita q sub alio gradu dispositionis: nec talẽ formã possẽt recipe nec retinere. alia aũt sbã sunt q̃ multiplicit ⁊ diuersimode disponi possũt quãdoq; s. pfectiꝰ. quãdoq; minꝰ pfecte. hm̃oi aũt dispositionis diuersitas: causã habet pinariã ⁊ ex pte agẽtis ⁊ ex potẽtia subiecti. ex pte quidẽ agẽtis: q2 quãto vtꝰ actiua agẽtis fuerit fortior: tãto pfectiꝰ disponit sbm. ex parte autẽ subiecti: pma causa ⁊ radix est indeterminatio potẽtie eiꝰ ad aliquẽ certum gradũ participationis forme eo q ad multa se habeat s3 q magis ac magis p̃paratur et disponit ad hoc q fiat susceptibilior forme vel qualitatis fm quaʒ attẽditur augmẽtũ. cause aũt ꝓxime multe possunt esse extrĩsece ⁊ intrĩsece quibꝰ sbm põt varie disponi vel a pfecta ⁊ debita dispositione impediri. sicut q aliqd corpꝰ calidiꝰ fiat nũc q̃3 pꝰs causa potest esse vel motꝰ supueniẽs vel approximatio agẽtis vel remotio alicuius impediẽtis vel tẽpus aut locus vel qdcunq; aliud ↄferẽs ad actionem agẽtis ⁊ receptionẽ subiecti. ¶ Sed ↄ ea q̃ dicta sunt d latitudine dispositionis s3 gradus eiusdẽ rationis arguũt quidã sic: dispositio subiecti ad aliquã formam recipiẽdam: quedaʒ forma ⁊ q̃litas est. ergo fm se ⁊ in essentia sua indiuisibilis est ac p hoc nec latitudinẽ habet nec causa augmẽti potest esse alicui forme in subiecto: si vera est doctrina q forme vel qualitates fm se. i. in essentia sua consistunt in indiuisibili. ¶ Ad istã respõdetur q licet dispositio subiecti ad formã habeat in se latitudinẽ graduũ s3 quã sbm dr magis aut minꝰ dispositũ. nõ obstat his q̃ dicta sunt fm doctrinã. S. Tho. in. 2ª. ⁊. 3ª. ↄclusionibꝰ de indiuisibilitate formaꝝ seu q̃litatũ absolutaꝝ. nã dispositio nõ est forma absoluta nec fm se vel aliqd sui sortit spẽm: sed ab extrĩseco. s. a natura subiecti ⁊ de talibꝰ formis dictũ est in prima ⁊. 4ª. ↄclusionibꝰ q in sua essentia possunt habere latitudinem nec consistunt i indiuisibili. Uerum est tamen q subiectuʒ potest disponi ad aliquam formã seu qualitatem magis ac magis perfectius ⁊ minus pfecte per plures formas prout dictuʒ est supra: in quarũ quãlibet non datur latitudo graduũ s3 ex oĩbus attenditur quedã successiua dispositio totalis subiecti ad formam: secũdum quaʒ dicitur fieri augmentum ⁊ tamẽ ipsa dispositio ex hm̃oi formis causata: non ↄsistit in indiuisibili sed habet plures gradus. nõ fm cõtinuitatẽ sicut quãdo tota dispositio est eiusdẽ rationis. Sed in successione disponit nãq; subiectum q̃dã forme ⁊ qualitates ad alias vt prĩme ⁊ simplices ad secũdas ⁊ compositas prout sanctꝰ Tho. inquit in hac distinctione. q. 2ª. ar. 2°. Prime autẽ ⁊ simplices: non requirũt in subiecto preuiaʒ dispositionẽ s3 ex suis causis. s. ex agẽte et natura recipiẽtis: habent q magis ⁊ minꝰ disponãt subiectum ad aliquam formaʒ vel qualitatẽ. exẽpli grã q aer sit magis dispositꝰ ad recipiẽdum pfectiꝰ lumẽ q̃3 aqua: causa est q2 est magis diaphanꝰ. Causa autem q̃re est magis diaphanꝰ aer q̃3 aqua: est ꝓpter aeris naturã specificã quã consequit diaphanitas in tali gradu: naturã autem aque in minori gradu ⁊ hic standũ est. ¶ 4ª. cõclusio est q forme ⁊ q̃litates q̃ nõ fm se vel fm aliquid sui sed ab aliquo extrĩseco sortiũtur spẽm de q̃bus in pma cõclusione fit sermo: augeri possunt p additionem forme ad formã vel partis ad partẽ. huius ↄclusionis deductio euidens est ex his q̃ dicta sunt in prima ↄclusione. nã vt ibi dictũ fuit: hm̃oi forme habẽt in se ipsis ⁊ in sua essentia q̃ndam latitudinẽ graduũ fm q diuersimode cõparari ⁊ ordinari possunt ad illud a quo habẽt spẽm: vel fm accessum vel recessũ vel alias: ac p hoc p actionem agẽtis possunt de gradu in gradum crescere ⁊ augmẽtũ recipe sicut ibi ⁊ in primo notabili patuit in exẽplo de sciẽtia ⁊ sanitate. ¶ 5ª. ↄclusio est q forme ⁊ qualitates de quibus in 2ª. ⁊. 3ª. ↄclusione loquuti sumꝰ nullo modo recipiũt augmẽtũ per additionem: q2 vt ibi deductũ fuit hm̃oi forme nõ habẽt fm se. i. in suis essentijs aliquã graduũ latitudinem fm quã gradus ad gradũ addi possit. S3 cõsistunt in indiuisibili ⁊ per consequẽs augmẽtũ ipsarũ accipi non põt nisi fm q aliter ⁊ aliter insunt subiecto ꝓpter aliã ⁊ aliã subiecti dispositionem: non propter hoc q forma forme vel gradus gradui addatur. vnde si albedo vel aliqua hm̃oi qualitatum esset separata: non diceretur s3 magis ⁊ minus eo q in sua essentia est indiuisibilis nullã habens latitudinem graduũ sicut nec substantia prout sanctꝰ Tho. efficaciter probat in hac distinctione. q. 2ª. articulo. 2°. Et prima. 2e. q. 52. articulo. 2°. Et. 2ª. 2e. q. 24. et in. q. d vir. in cõmuni articulo. xj°. et sup. 6°. phicoꝝ. lc. 7ª. et pluribus alijs locis. ⁊ qm̃ nullis verbis potest id melius deduci ⁊ explicari: remittimus lectorem ad doctorem sanctum in locis prenotatis.

¶Aliq̄ tamē non capiētes mentē. S. Tho. nec verba eius satis ponderātes: dicūt eum incidisse in id quod negauerat. s. ꝙ augmētū formaꝝ fiat ꝑ additionem forme ad formā vel gradus essētie ad gradū pro eo ꝙ ponit formas ⁊ q̄litates augeri ſm essentiā: putātes hoc intelligi nō posse nisi ꝑ additionē gradus ad gradum in ipsa essentia forme. Sed ꝙ decepti fuerint ex falso intellectu quē habuerūt in dictis. S. Tho. ex premissis in notabilib⁹ ⁊ conclusionib⁹ euidēter apparet vbi intellectus. S. Tho. in verbis q̄ illi male intellexerunt satis ⁊ sepius explicatus est. ¶Cō⁹. cōclusio est ꝙ cū esse sit formalius ⁊ actualius q̄ ipsa rei essentia, ꝓut dicitur in libro ð causis ⁊. S. Tho. declarat in plurib⁹ locis et multū expresse ī de ente ⁊ eēntia ⁊ð natura accidētis: sicut in ipsis formis vel qualitatibus de quibus dictum est ꝙ nullā in sua essentia habēt latitudinem graduū: ita ⁊ de esse qð est act⁹ seu effect⁹ formalis ipsaꝝ sentiendū est ꝙ nullā in se habeat latitudinē graduū. nec augmentū formaꝝ attenditur ſm aliud ⁊ aliud esse. nā ab vna forma ⁊ qualitate: vnum tm̄ esse in subiecto est ⁊ illud est quid indiuisibile: sed participatur a subiecto aliter ⁊ aliter sicut ⁊ ipsa forma. nō enim in effectu formali potest esse variatio: qui fiat in ipsa forma cū sit ei adequatus ⁊ proportionatus. et preterea forma non actuat ⁊ informat subiectū nisi dādo esse. Si ergo forma daret aliud ⁊ aliud esse: aliter ⁊ aliter actuaret ⁊ informaret subiectum quod esse non posset sine variatione ipsi⁹ forme. nā informare ⁊ actuare sunt effectus formales qui per se ⁊ adequate consequuntur essentiam forme. vnde sanctus Tho. volens significare ꝙ idem esset iudicium de essentia forme et de ipsius esse in locis supra allegatis. 2ª. 2ᵉ. ⁊ ð vir. in cōmuni expresse dicit ꝙ nichil aliud ē charitatem ſm essentiā augeri: q̄ eam magis inesse subiecto quia accidētis esse est inesse. Quod non est sic intelligenduꝫ quasi ipsa essentia charitatis vel alterius forme sit suū esse. nā hoc solius dei est: sed quia ipsa essentia forme per suū esse vel inesse est in subiecto ⁊ illud actuat ⁊ perficit et dādo esse: a subiecto participatur ex q̄ sequitur ꝙ ipsa essentia forme est que inest subiecto ⁊ in eo radicatur ⁊ per ꝯsequēs ipsa essentia forme est ſm quā fit augmētum qꝛ ipsa est que magis ac magis inest. ⁊ hoc est qð sanct⁹ Tho. dicit charitatē vel aliā similē formā: ſm essentiā augeri ⁊ hoc negātes ꝓpriā vocē ignorare dicētes ipsaꝫ augeri ſꝫ eē vl' ſꝫ radicationē ī sb̄o. qꝛ vt dicit nichil aliud est ipsam ſm essentiā augeri: q̄ eam magis inesse subiecto: qð est magis in subiecto radicari ⁊ sic ipsa essētia est que magis aut min⁹ inest. Ex q̄bus apparet falsitas opinionis dicentiū ꝙ forme ⁊ qualitates q̄ dicunt̄ suscipere magis ⁊ minus: augent̄ non ſm essentiā ſꝫ ſm esse in eo ꝙ aliud ⁊ aliud esse dant subiecto. ⁊ preterea magis inconuenieter ⁊ min⁹ docte latitudo graduū ⁊ augmētum ponit̄ in ipso esse: q̄ in essentia rei quāto esse est actuali⁹ ⁊ formalius. nā quāto aliquid magis est actu: tanto est magis vnū in se ⁊ determinatū. ⁊ quanto aliquid magis est in potentia: tanto magis est ī se indeterminatū ⁊ ad multa se habet. vnde ⁊ de ente simplicissimo ⁊ sūme vno qð est deus: dicimus ꝙ est actus pur⁹. Et preterea esse intimius consequit̄ ipsam formā vel suppositū per formā: q̄ ꝓpria passio consequit̄ speciē. sed nō possūt esse gradus in ꝓpria passione qui in ipsa specie sint: ergo nec inesse possunt esse gradus quin in ipsa essentia sint. ¶Concludim⁹ igitur ꝙ forme ⁊ qualitates q̄ in. 2ª. ⁊. 3ª. ꝯclusione annotātur: nec in suis essentijs nec in earū esse qð dant sb̄o: latitudinē habēt: sed ꝯsistunt in indiuisibili. vnde diuersitas graduū ⁊ augmentū: attēdit̄ in ipsa participatione qua sb̄m participat et formaꝫ ⁊ ipsum esse qð dat forma. et ista est mēs sancti Tho. vbicūq̄ loquit̄ de intēsione et remissione formarū seu qualitatū neq̄ alicubi in scriptis suis reperitur dixisse ꝙ itēsio formaꝝ vel remissio attenditur in hoc ꝙ forme dent aliud ⁊ aliud esse aut ꝙ subiecta habeāt ab ipsis formis aliud ⁊ aliud esse sicut q̄dā putātes ei⁹ sententiā tenere: male intellexerūt ⁊ qð pro se adducūt ex dictis sancti Tho. i. q. de vir. loco sup̄ allegato magis est ad eoꝝ oppositū q̄ ad ꝓpositū. nā vt ibi. S. Tho. arguit ⁊ illi īducūt: vbi est alið eē sb̄ale: ibi est alia res. ergo eadē rōne vbi est aliud esse accidētale formale: ibi est alia forma accidentalis qð est ꝯtra eos. ꝯña autē eorū nulla rōne constat. nō eniꝫ sequit̄ ꝙ quia forme sb̄alis est dare vnū esse: ideo forme accidentalis sit dare plura esse q̄m forma sb̄alis ⁊ forma accidētalis: non se habēt in oīb⁹ ex opposito. nō enī qꝛ forma sb̄alis ē forma simplex: ideo forma accidētalis: est q̄d cōpositū ſꝫ vtraq̄ est ſm se forma simplex ⁊ per ꝯñs vtriusq̄ forme est dare vnū tm̄ esse. nā ab vna forma simplici nullo modo in se variata aut multiplex: vnū esse p̄ōt esse effluit quia vt s̄ dictū est: esse ē ꝓpri⁹ ⁊ adeq̄tus effectus forme. nec. S. Tho. illa v̄ba īduxit ad differētiā forme accītalis: ſꝫ simplr̄ loquit⁹ ē eo ꝙ dictū erat veꝝ de forma sb̄ali de q̄ tūc versabat̄ sermo. vñ et in

sequētib⁹ vbi cōcludit de q̄busdā formis ꝛ q̄lita tib⁹ q̄ dicunt augeri ꝛ suscipe magis ꝛ min⁹: nō assignauit pro ratione vel modo augmēti ꝙ hu iusmodi forme darēt aliud ꝛ aliud esse subiectis aut ꝙ subiecta aliud ꝛ aliud esse participarent a formis. Sed vbiq3 modū augmēti declarat fieri per hoc ꝙ forma aut q̄litas aliter ꝛ aliter ꝛ ma gis aut minus participatur a subiecto.

Quarto. Notandū est ꝓ intelle ctu. 3ᵉ. conclusionis ꝙ in finitū est duplex. in actu. s. ꝛ in potētia. Infinitū in actu est infinitū sm̄ pfectionē q2. s. non est li mitatū ad determinatū modū pfectiōis sue na ture sed actu habet omnē pfectionē dbitā ꝛ pos sibilē haberi in natura sm̄ quā dicit infinitū. vñ de⁹ dicit ens simpliciē actu infinitū q2 esse eius nō est limitatū ad aliquē modū determinatū es sendi sed hēt actu omnē essēdi pfectionez. infini tū vero sm̄ potētiam: ē infinitū p imperfectio nem eo ꝙ ei⁹ potētialitas nūq3 p actū a quo est pfectio omnino cōplet. sed dato quocunq3 actu: semp in eo manet potētia ad aliū actū ita ꝙ ei⁹ potentia totalis semp est illimitata ꝛ infinita vt pote nūq3 ad vltimū actū ꝛ sui cōplementū ter minanda. vñ hmōi infinitum diffinit a pho. 3º. phicoꝝ cui⁹ quātitatē seu partē sumētib⁹: semp est aliq̄d vltra accipe ꝛ ex his accipit alia diffe rentia q2 infinitū in actu: ē totū simul. infinitum autē in potētia semp est in successione. Ex q̄b⁹ apparet error ꝛ deceptio quorūdā volētiū con cludere ex ꝓcessu in infinitū in augmēto chari tatis vel alteri⁹ forme: charitatē aut aliā formā esse actu infinitā. falluntur naq3 non ꝯsiderantes ꝙ ꝓcessus in infinitū est sm̄ potētiaz q̄ nūq3 ad complemētū actus seu pfectionis terminādā ē. imo si aliquādo p ꝓcessum in ifinitū esset deue nire ad formā ifinitā: nō ãpli⁹ esset ꝓcessus sui augmētū ꝛ p ꝯñs nō iam esset ꝓcessus i infinitū.

Quinto. Notandū est ꝙ vbi. S. Tho. dicit ꝙ augmento charitatis in statu vie nō imponit terminus eo ꝙ charitas sm̄ rōnem ꝓprie speciei terminum augmēti nō hēt. eo ꝙ sit participatio quedā infi nite charitatis q̄ ē spūs sctūs: nō itelligit ꝙ ꝓp terea charitas vie sm̄ ꝓpriā spēm sit ens infini tū aut forma ifinita actu. cū ipse in multis locis doceat ꝙ grā ꝛ charitas pure creature sit ens fi nitū ꝛ limitatū ad certū gen⁹ ꝛ ad determinatā spēm entis sicut pꝫ in hac. d. q. 2ª. ar. 4º. ꝛ ma gis expsse ð vi. q. 29. ar. 3º. in. c. ꝛ ad. 2m. ꝛ. 5m. et. 3º. sen. d. 13ª. q. 2ª. ar. 2º. sub. ar. 2º. et. 3ª. p. q. 7ª. ar. xiº. Sed mēs. S. Tho. in pmissis vbis est ꝙ charitas viatoris sm̄ rōnē ꝓprie spēi: ter minū augmēti nō hēt eo ꝙ i tali augmēto pt ꝓ cedi in ifinitū. ꝛ ad ꝓbādū hmōi ifinitū ꝓcessū: inducit ꝙ charitas ē participatio ifinite charita tis q̄ est spūs sctūs: nā si esset participatio finite charitatis: posset p ꝯtinuū augmētū aliqñ ter minari ꝛ p ꝯñs nō iā eēt ꝓcessus participatiōis in ifinitū itaq3 ex ifinita spūs sci charitate argui tur possibilis ꝓcessus in infinitū i participatione ipsi⁹ p augmētū: nō tñ arguit ꝙ charitas pticipa ta sit sꝫ rōnem sue speciei ifinita.

Sexto. Notādū ē ꝙ vbi. S. Tho. dicit. 2ª. 2ᵉ. ꝙ nō ē eadē rō quātitatis charitatis vie ꝛ charitatis pñe vel ꝙ charitas vie ꝛ charitas pñe nō sūt eiusdē rōnis nō itēdit p illa vba assignare dñiaz specificā int vtrāq3 charitatē. Sꝫ dñiam sm̄ rōnē stat⁹ ꝛ con ditionis creature q̄ nō est differētia eentialis sꝫ accidētalis. vñ sm̄ doctrinā. S. docto. charitas vie ꝛ charitas pñe eiusdē essētie ꝛ rōnis specifi ce sunt sic patet expsse. 3º. sen. d. 31. q. 2ª. ar. 2º. in. c. ꝛ ad. 5m. Itē pma. 2ᵉ. q. 67. ar. 6º. Itē pri ma cori. 13º. sup illud. charitas nūq3 excidit ꝛ sup illud ex pte. n. cognoscim⁹. vñ ꝛ signāter sanct⁹ Tho. 2ª. 2ᵉ. q. 24. ar. 7º. ad. 3m. nō dicit chari tatē vie ꝛ charitatē pñe eē alteri⁹ rōnis sꝫ dicit quātitatē vtriusq3 charitatis nō eē eiusdē rōnis q2 quātitas charitatis vie: recipit augmētū nō aũt quātitas charitatis pñe. erat eni ꝓpositū. S. docto. assignare dñiaz vtriusq3 charitatis q̄tū ad augmētū. ꝛ q̄tū ad hoc dixit vtriusq3 quātitatez nō esse eiusdē rōnis. q2 quātitas charitatis vie i eo ꝙ vie est: habet ꝙ possit vlteri⁹ tēdere: alias non esset i via. quātitas vero charitatis pñe est in termino ex q̄ habet ꝙ vlterius ꝓficere nō pt.

Quantū ad arti culū 4m respōdēdū ē obiectio nib⁹ aduersarioꝝ ad pmū Au reoli ꝯ pmā ꝛ. 2am. ꝯclusiões rñ det. S. Tho. in hac. d. q. 2ª. ar. 2º. ad. 2m. et. pª. 2ᵉ. q. 52. ar. 2º. ad. 2m. et. 3m. et. 2ª. 2ᵉ. q. 24. ar. 5º. ad. 3m. ꝛ in ð vir. i cōmu. ar. xiº. ad. xiim. p interēptionē maiorio. sufficit. n. ad hoc ꝙ mot⁹ sit nou⁹ ꝙ ei⁹ termin⁹ etiā pus ac q̄sit⁹: acq̄rat vel participet vel hēatur nouo mo do. ꝛ cū arguens obicit ꝙ noua participatio for me vel ē relatio aut ens absolutū: dicim⁹ ꝙ est ens absolutū sꝫ eē: licet hēat ordinē ad aliq̄d ex triscecū. ꝛ cū arguit ꝯ hoc ꝙ tūc aliq̄d absolutum hēt ptes ꝛ grad⁹: dicim⁹ ꝙ nō ē icōueniēs de en te absoluto. i. nō essētialit relatiuo dñ tñ ab aliq̄

extrīseco sortiaꝛ̄ specificā rōnē sic deductū fuit sup̄ i p̄ma ꝯclusione sub .4. notabili. ꝛ cū arguēs infert p̄mo ꝙ pari rōne dici pt̄ ꝺ forma q̄ participaꝛ̄ ꝙ .s. suscipiat magis ꝛ minus negaꝛ̄ ꝯña. si forma participata sit hñs ſm se spēm seu specificā rōnē ꝛ nō ex aliq̄ extrīseco ꝛ rō dr̄e patuit ꝫ in 2ᵃ ꝛ 3ᵃ ꝯclusionib⁹. ꝛ si etiaꝫ ipsa participatio forme eēt relatio: adhuc possꝫ suscipe magis et min⁹ ꝛ cū obiciaꝛ̄ ꝯ ꝙ relatio nō suscipit magis ꝛ min⁹ nisi rōne fundamēti: ꝯcedim⁹ sꝫ negamus ꝙ forma participata sit fundamētū participationis cū magis sit ei⁹ termin⁹. sꝫ fundamētū illius est dispositio sbi ſꝫ quā sbm hēt potētiā passiuā suscipiēdi magis ꝛ min⁹ formā participatā: et ex pte agētis hēt ꝓ fundamēto potētiā actiuā qua agit in sbm disponēdo vel īfluēdo. sicactio ꝛ passio nō hñt ꝓ fundamēto formā q̄ acq̄riꝛ̄ sꝫ potētiā actiuā ꝛ passiuā in agēte ꝛ patiēte. Qd aūt̄ arguēs dicit ꝙ ipossibile est īdiuisibile magis et min⁹ intimari siue participari: verū ē ſm ei⁹ diuersas ptes vl' grad⁹ sꝫ ē falsū modo q̄ dictū ē ꝫ in notabilib⁹. ſm .s. aliā ꝛ aliā dispositionē sbi vl' ꝓpt̄ alias causas q̄ ibi notate sunt. ¶ Ad .2ᵐ. dicimus ꝙ forma magis ac magis participaꝛ̄ ꝓpt̄ variationē factā circa dispositiones sbi. ꝛ ad huius īpugnationē dicim⁹ ꝙ dispositiones qb⁹ sbꝫ magis ac magis disponiꝛ̄ ad formaꝫ: aliq̄n sunt eiusdē rōnis aliq̄n sunt diuersaꝝ rōnū ꝓut ꝫ deductū fuit in 3ᵃ ꝯclusione sub .7. notabili. ꝛ cum vlteri⁹ īfert ꝙ si dispositio eēt alteri⁹ rōnis: esset īfinita ꝓpt̄ infinitos grad⁹ qb⁹ forma pōt intēdi: rñdem⁹ ad hoc. p̄mo ꝙ etiā si ipsa itēsio forme ꝓcederet i infinitū: nō ideo grad⁹ accepti eēnt īfiniti: sꝫ semp quotcūqꝫ grad⁹ darꝛ: eēnt finiti ꝛ ꝑ ꝯñs ipa intēsio in actu posita. queadmodū licꝫ diuisio magnitudinis ꝓcedat i infinitū: nō ideo ptes accepte ꝑ talē diuisionē: sunt īfinite. sꝫ semp q̄cq̄d acceptū ē: est finitū ꝓut ph̄s inq̄t in .3°. et 6°. phicoꝝ. Dr̄ .2°. ꝙ nō semp itēsio forme ꝛ dispositio sbi: ꝓcedit i infinitū. sꝫ pluriū formaꝝ intēsio ꝛ dispositionū variatio: terminū hēt ex pte sui ſm terminos sue spēi vel ex pte agentis cui⁹ virt⁹ actiua limites hēt. vel ex pte nature sbi ſꝫ quā mēsuranꝛ̄ naturales dispositiones ꝓut dictū ē ꝫ in .3ᵃ. ꝯclusione sub .7. notabili. Nec valet qd arguēs obicit ꝯ 2ᵐ mēbrū diuisionis si dispositiones sint eiusdē rōnis. nā licet dispositio sit q̄dā forma accidētalis: alia rō ē de ipa q̄ꝫ ad intēsionē ꝛ remissionē ꝛ ꝺ alijs formis accidētalib⁹ q̄ ſm se hñt spēm. .i. nō i cōparatione ad aliq̄d extrīsecū de qb⁹ dictū ē in .2ᵃ. ꝛ .3ᵃ. ꝯclusionib⁹ sub .7. notabili. dispositiones .n. ꝛ hit⁹ ꝛ huiuscemodi forme q̄ ab aliq̄ extrīseco hñt spēꝫ. itēdūtur ꝛ remittūtur ſm se .i. ſm grad⁹ sue eēntie ꝓut ibi deductū fuit in p̄ma ꝯclusione. nec ē ꝓcessus īfinit⁹ in dispositionib⁹ ꝓut dictū ē parū ꝫ ꝛ ꝺclaratū fuit in fine 3ᵉ ꝯclusionis sub 4° notabili. ¶ Ad id qd vlteri⁹ arguēs obicit de sbo dispositissimo: negaꝛ̄ ꝯña absolute loquēdo. q̄m sic dictū fuit i 3ᵃ ꝯclusione sub 3° notabili: dispositio sbi nō est tota causa ꝙ forma intēdaꝛ̄ aut remittaꝛ̄ a sbo sꝫ ꝙ magis ꝛ min⁹ participeꝛ̄ a sbo. Cōcedim⁹ tñ ꝙ ceteris req̄sitis exñtib⁹ ꝑ ai ib⁹: i sbo dispositissimo forma itēdeꝛ̄ i sūmo ad qd se extēdit capacitas sbi. nec ē repugnātia i aere q̄ nō est luminosus i sūmo quātūcūqꝫ sit sūme dispositus. nā licet nō sit luminosus i sūmo gradu luminis absolute: ē tñ luminosus i sūmo gradu luminis ad quē se extēdit eius capacitas ꝛ ꝑ ista ptꝫ rñsio ad illud qd infert ꝺ itellectu possibili. Ptꝫ igiꝛ̄ ex rñsione ad p̄missas duas obiectiones arguētis ꝙ positio .S. Tho. nō solū nō est ipossibilis: sꝫ ꝙ ē vera ꝛ ꝙ argumēta i ꝯtrm̄ sūt sophistica. ¶ Ad .3ᵐ. q̄cq̄d sit ꝺ maiori ꝓpositione nam a multis negaꝛ̄: ꝯcedim⁹ ꝙ aliq̄ realitas acq̄riꝛ̄ sbo q̄n forma magis i sbo itēdiꝛ̄. sꝫ illa realitas: nō est aliq̄ ps vel grad⁹ ipi⁹ forme q̄ dr̄ intendi q̄ p⁹ si ipa nō eēt. Sꝫ vel aliq̄ dispositio vl' aliqs grad⁹ dispositionis sbi ꝛ ꝑ ꝯñs aliqs grad⁹ participationis forme pt̄ etiā dici ꝙ acq̄riꝛ̄ ipamet realitas forme ꝑfectiori modo q̄ꝫ p̄us exñs nō ꝓpt̄ gradū forme ꝑfectiorē: sꝫ ꝓpt̄ ꝑfectiorē sbi dispositionē. nec valēt q̄ i ꝯtrm̄ arguēs iducit. nō p̄mū q̄ꝛ aer nō semp ē dispositissim⁹ respectu luci. q̄m aliq̄n ē nubilosus ꝛ hoc ſꝫ magis ꝛ min⁹ ꝛ aliq̄n clar⁹. nec obstat 2ᵐ. ꝯcedim⁹ .n. ꝙ q̄n magis ac magis fit ꝑticipatio forme i sbo: ipsa forma intēdiꝛ̄. sꝫ formā itēdi i sbo: nō ē caꝫ fieri i sbo ſꝫ aliū ꝛ aliū gradū vl' ſꝫ aliā ꝛ aliā pte sue eēntie sꝫ ipsā ſm eūdē gradū cū sit īdiuisibilis magis ac magis itimari .i. itimā fieri aut ꝑticipari a sbo ꝓut supediictū ē i notabilib⁹ ꝛ ꝑ ista ptꝫ rñsio ad. 4ᵐ. ¶ Ad .5ᵐ. dr̄ ꝙ licet ipossibile sit idē realiꝛ̄ eē ꝑfecti⁹ se absolute loquēdo: possibile tñ est ꝙ idē realiꝛ̄ nō variatū i se: ꝑfecti⁹ sit i aliq̄ aut īsit alicui nūc q̄ꝫ p⁹us. vñ forma itēsa excedit remissam nō i ꝑfectione sue eēntie: sꝫ i ꝑfectione quā hēt respectu sbi .i. i magis ꝑficiēdo sbꝫ. ¶ Ad .6ᵐ. dr̄ ꝙ maior ꝓpositio ē vera ꝺ eadē realitate eodem modo se hñte ꝛ ſm idē. pōt tñ eadē realitas aliter ꝛ aliꝛ̄ se hñs respectu alicui⁹: eēi eadē transmutatione termin⁹ a q̄ vno modo se hñs: ꝛ esse termin⁹ in quē alio modo se hñs vnde in ꝓposito eadem forma minus participata a sbo ex ter

min⁹ a quo mot⁹ intēsionis ꝛ magis participata est termin⁹ ad quē qḋ aūt arguēs inducit de mobili qḋ parti ē in termino a quo ꝛ parti ī termino ad quē:non est ad propositum. nam illa propositio philosophi intelligitur de mobili motu locali prout philosophus plane dicit in de sensu ꝛ sensato ꝛ sanctus Tho. ibi ꝛ .6°. phisicoꝝ declarat. ¶Ad.7m. ꝯcedit̄ tota deductio argumēti.sed nichil ꝯcludit ꝯ nos. ꝯcedim⁹ enī ꝙ ſbm existēs sub forma remissa.i.remisse participata: vere movet̄ ad aliquā realitatē.i.ad maiorē ꝑfectionē subiecti ſm candē formā. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ mot⁹ ille est ad realitatē de genere qˡitatis. Tū qꝛ mot⁹ ille est ad candē formā sub alia ei⁹ participatione. Tū etiā qꝛ est sicut dictū est ad maiorē ꝑfectionē subiecti ſm eandem formam. ¶Ad.8m. dr̄ ꝙ maior ꝓpositio est falsa vniversaliter sumpta:ꝛ ad auctoritatē cōmētatoris dr̄ ꝙ cōmētator loquit̄ nō de partib⁹ formaꝝ ꝑ se ꝛ intrīsecis cū nullas habeat ꝛ ꝑserti qꝛ ipse loquitur de formis substātialibus:sed de ptib⁹ quātitativis subiecti vel materie ſm quas ipse forme etiā sbales:ꝑ accidēs extendūtur si sint educte ḋ potētia materie ꝛ ꝙ ista sit ei⁹ intētio ptꝫ qꝛ exēplificat in partib⁹ expmatis ꝛ in partib⁹ hominis.s.quātitatiuis ꝛ qḋ dicit si forma recipit partitionē:intelligit̄ de partitione ꝑ accidēs ſꝫ partes quātitatiuas subiecti q̄ participatio maxime apparet in animalib⁹ iꝑfectis q̄ decisa vivunt. vnde dictū cōmentatoris nō est ad ꝓpositum. ¶Ad.9m. ptꝫ rñsio ꝑ ea q̄ dicta sunt ad ꝑmū et 6m. et. 7m. ¶Ad argumēta Gregorij cōtra eandem ꝯclusionē. Ad ꝑmū cū omnib⁹ suis ꝓbationibus dr̄ ꝙ nō facit ꝯ doctrinā. S. Tho. q̄ nō ponit intēsionē ꝛ remissionē formaꝝ attēdi ſm aliud ꝛ aliud esse: qḋ est a forma sicut sup̄ deductū fuit in.6a. ꝯclusione sub. ꝓ. notabili. vñ ꝓ ꝑmū argumētū habet soluere egidi⁹ ꝛ sui seq̄ces qui ponūt intēsionē ꝛ remissionē formaꝝ attēdi ſm aliud ꝛ aliud eē. ¶Ad argumēta igit̄ Gregorij cōtra aliā partē divisionis.s. ꝙ forma intēsibilis plus inest subiecto q̄ꝫ pri⁹:respōdendū nob erit. ¶Ad ꝑmū ꝯcedit̄ ꝙ omne ſbm magis dispositū ad aliquā formā cū eam habet:est magis tale ꝑ illā q̄ꝫ aliud min⁹ dispositū ꝑ similē formā ceteris ꝑ existētib⁹ parib⁹ q̄ causant ꝙ forma magis participet̄ a subiecto ꝛ ſbm magis ꝑficiat̄ per aliquā formā.nō cm̄ sola dispositio ſbi est causa susceptionis magis ꝛ min⁹ alicui⁹ forme in quo arguens videt̄ decipi. Sed plura alia ꝯcurrūt ad illud causandū ꝓut supra deductū fuit in.3a. cōclusione sub. ꝓ. notabili. ¶Et ad primā consequentis impugnationem respondetur sicut ibi responsum est. ꝛ cū arguēs obicit ꝙ sol quātūcū q̄ꝫ fortioris virtutis nō posset facere nubem vel aquā magis luminosam q̄ꝫ parua cādela aerem nisi causaret mai⁹ lumē intēsiue q̄ꝫ sit lumē cādele:ꝯcedimus ad sensum quē supra sepe posuim⁹.s.ꝙ causat ꝙ lumē magis intēse recipiat̄ ꝛ participet̄ a subiecto nō ꝙ in sua essentia lumē itendatur ſm plures vel ampliores grad⁹ aut partes essentiales. ¶Ad.2am. ipugnationē negat̄ ꝯñia. ꝓcedit.n.ex falsa imaginatione arguentis tanq̄ꝫ si sola dispositio subiecti esset totalis causa intēsionis formaꝝ qḋ falsum est sicut dictū fuit ad ꝑmam ipugnationē. distātia enī ꝛ approximatio agētis:facit ad maiorē vel minorē ei⁹ efficatiā inagēdo. ¶Nec valet.3a. ipugnatio ꝓcedit enī ex eadē deceptione. fallit̄ enī arguēs putans ꝙ qꝛ. S. Tho. dicit augmētum vel intēsionē formaꝝ esse ſꝫ maiorē participationē forme a subiecto ad quā requirit̄ subiectum esse dispositū:ꝙ ideo sola dispositio subiecti sit causa talis augmēti vel intensionis forme. qḋ falsum ē ꝓut in multis locis doctrine sue satis claret. vñ et in hac disti.q.2a.ar.2°. inq̄t q̄litates ꝑ ſe ꝛ simplices intēdūtur ex causis suis.s.ex agēte ꝛ recipiēte ꝛ hoc declarat in sequētib⁹ aperte. vñ responsio quā arguēs dat ḋ dependentia formaꝝ ab agēte:bona est ꝛ ad ei⁹ ipugnationes ꝯcedimus casu dato ꝙ adeo suspēderet̄ actio cādele illuminantis vel agētis fortioris quādo multa sunt agentia illuminātia:ꝙ aer nō fieret magis lucid⁹ a candela approximata q̄ꝫ ab ea distāte;nec ab agente fortiori q̄ꝫ a debiliori. ſꝫ ex hoc q̄d arguēs ꝯcludere velit ꝯtra nos:nō apparet. nā cum dicimus augmētū vel intensionē forme causari magis ac magis ſm maiorē ꝛ ꝑfectiorē virtutē agētis:itelligit̄ si nō sit suspēsa vel alias ipedita. nō enim sufficit ad maiorē intēsionē forme i subiecto ꝙ agēs sit fortior aut maioris ꝟtutis in se. ſꝫ ꝙ sit talis inagēdo.i.ꝙ.ſm ipsam sui ꝟtutē agat. ¶Ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ casu illo posito concedimus ꝙ vna pars aeris erit lucidior alia: ꝛ tamē negat̄ ꝙ vtrūq̄ꝫ lumē in ꝑmo casu sit ab eodem ꝛ ab agēte eq̄ue ꝟtuoso. nā licet deus conservet lumē causatū a cādela ꝛ lumē causatū a magno igne:ꝯseruat tñ illud sub eadē virtute q̄ vtrūq̄ꝫ causatū est a suo agēte ꝓrimo ꝛ qꝛ virtus vtriusq̄ꝫ agentis fuit inequalis:ideo generatio ipsorum luminū ꝛ eorum cōservatio:dicit̄ esse ab inequali agente in virtute. ꝛ q̄uis deus in se ꝛ i sua actione nullam habet variationem: varios tamen effectus habet in conseruatiōe vtriusq̄ꝫ.

luminis eo ꝙ sicut dictum est vtrūq; conseruat
cum efficatia sui proximi agentis. In .2°. vero
casu dicendū est ꝙ licet de⁹ sit agens ⁊ cōseruās
vtrūq; lumen ⁊ q̄m est ex se eadē actione ⁊ eque
primo se habeat in cōseruatione ⁊ actione vtri
usq;: q; tamen de⁹ est agēs volūtarius nō eodē
modo. ⁊ in eadē ꝑfectione vtrūq; lumen creare
tur ⁊ conseruaretur in subiecto nō ꝓpter diuer
sitatem ipsorum luminū q̄m ad essentiam ⁊ ꝑfe
ctionem essentialem absolute: sed q; diuersimo
de a suis subiectis vtrūq; participaret ⁊ vnum
eorum intēsius inesset subiecto q̄ aliud. Alia au
tem q̄ arguens subiungit ꝓcedunt ſm ei⁹ falsā
imaginationē ⁊ opinionē. ¶ Ad. 2m. dicitur ꝙ
responsio ibi data bona est. ⁊ ad eius ꝑmā impu
gnationē: negatur suppositū ⁊ ad ei⁹ ꝓbationē
dicit ꝙ diuisio est insufficiēs. nec eni subiectū dr̄
magis participare formā quia h; plures partes
suas ꝑficit. nec q; ſm plures partes forme ꝑfici=
tur q̄ pri⁹. nec quia ipsa forma firmi⁹ .i. diutius
seu ꝑmanētius ⁊ imobilius. s; quia sb; fit magis
in actu ſm illā formā ⁊ ꝑ ꝯsequēs h; eam magis
ꝑficitur ac magis illi subditur. Iste est eni mod⁹
augmēti ꝓprius cuiuslibet forme q̄ intēdit ꝑut
ph̄s docet. 4°. ph̄ico. ¶ Ad. 2am. īpugnationē
respōsionis negat assumptū ⁊ ad ei⁹ ꝓbationē
dr̄ ꝙ quādo forma intēdit in subiecto: totam ip
sam formā habet totū subiectū ⁊ quelibet pars
subiecti loquendo de totalitate essētiali forme.
non tamē habet illā eodē modo q; magis eam
participat ⁊ magis fit in actu per illā eandē q̄
prius. Nec ē ibi coaptatio partis forme ad par
tem subiecti ⁊ toti⁹ ad totum sicut arguēs falso
imaginatur cū ipsa forma vt sepe dictū est nul=
las partes habeat ſm se nec nos vtimur aut in=
nitamur ad ꝓpositum nr̄o exēplo ex quo arguēs
argumētari se putat cōtra nos ⁊ ideo frustra la=
borat. ¶ Ad. 3m. patet responsio ꝑ ea que dicta
sunt ad primū Aureoli. respōsiones autē ibi da=
te bone sunt excepto q̄m ad id quod arguēs vi
detur addere de suo. s. ꝙ raritas ⁊ densitas sint
prime q̄litates ad quarū intēsionem reducitur
intēsio aliarū qualitatū: nā nec raritas ⁊ dēsitas
simplicit loquēdo sunt prime q̄litates etiā int ma
teriales ⁊ corporales: nec oīs intēsio aliar q̄li
tatum ad eas reducit imo magis raritas ⁊ den
sitas reducit ad caliditatē ⁊ frigiditatē formalit
loquēdo licet materialit raritas ⁊ dēsitas possīt
dici priores eo ꝙ cōsequunt materiā in ordine ad
quantitatē: que ꝑmo ⁊ imediate ꝯsequit mate=
riam vnde si alicubi. S. doctor reducit intensio
nē q̄rundā q̄litatū ad raritatē ⁊ dēsitatē: illud ē
grā exēpli nō ꝙ ab itēsione iparū depēdeat oīs
intēsio formar etiā corporaliū. ⁊ ex his p; res=
ponsio ad ipugnationē ꝑme respōsionis. ¶ Ad
impugnatione 2e respōsionis dicit ꝙ quicq̄d sit
de ꝑma ꝓpositione nā a plerisq; negat et satis
ꝓbabiliter ⁊ habēt fundamentū in auctoritate
ph̄i. libro de sensu ⁊ sēsato. ⁊ tamē quādo forma
intēdit ꝓpter aliā ⁊ aliā dispositionē ſm spem:
non pōt intēsio forme esse ꝯtinua. necesse ē enī
ꝙ inter vnā ⁊ aliā dispositionē: cadat q̄ es me=
dia. nec est dare aliq̄d temp⁹ in quo intēsio for=
me cōtinuet ſm diuersas dispositiones specifi=
cas subiecti ⁊ ꝑ ꝯsequēs non sequit ꝙ subiectum
habeat simul infinitas formas. ¶ Ad. 4m. rñdē
dū est sicut ad ꝑmū: ꝓcedit eni ex falso ītellectu
in dictis. S. Tho. nō eni sola diuersitas circa dis
positionē subiecti est causa itēsiōis formarū sed
plura alia ꝑut deductū fuit in .3a. ꝯclusione sub
4°. notabili. Respōsio aūt ab arguente iducta
non est h; mētē. S. Tho. vt supra in ꝯductione
6e. ꝯclusiōis sub. 4°. notabili patuit. ¶ Ad. 5m.
dicēdum ꝙ rō sumpta ex similitudine q̄ ph̄s as=
similat. 8°. metha. essentias rerū numeris ad ꝓ
bandū idiuisibilitatē essentiar: efficax ē ad ꝓ
positū nr̄m. nec ē verū ꝙ ex similitudine ph̄i pro
betur formā esse diuisibilē ⁊ habere partes intri
secas facientes latitudinē graduū ipsi⁹ forme vel
essentie: de q̄ diuisibilitate vel īdiuisibilitate ver
satur nr̄ sermo. nā ꝑ ꝑmam similitudinē ph̄s ꝓ
bat ꝙ diffinitio diuisibilis est in duo quorū vnū
se habet vt forma vel act⁹: aliud vt materia vel
potētia quorū tamē vtrūq; est indiuisibile h; se
quēadmodū ⁊ vnitas numeror. ex q̄ sententia
ph̄i duo accipiunt. Primū est ꝙ illa in q̄ ph̄s di
cit diuidi eēntiā rei seu diffinitionē: nō sunt plu=
res gradus aut aliqua plura constituentia lati=
tudinem in ipsa essentia secundum quam essen
tia augeri vel diminui dicatur ⁊ suscipere magis
⁊ minus. patet hoc quia partes in quas diuidit
diffinitio vel essentia: sunt materia ⁊ forma vel
actus ⁊ potentia que nō constituūt aliquam es=
sentie latitudinē cū nō sint eiusdē rationis. ymo
ex vtroq; constituitur vnum nō diuisibile in plu
res essentias nec in plures gradus essentie: non
enim materia ⁊ forma vel actus ⁊ potentia sūt
plures essentie. nec plures essentie gradus: nec
vnum additur alteri tanq; essentie ipsam au=
gens ⁊ maiorem faciens seu magis ipsam inten
dens. ¶ Secundum est ꝙ diffinitiones seu es=
sentie rerum sunt diuisibiles vltimate in indiui=
sibilia quēadmodū numeri diuiduntur in vni=
tates quarū q̄libet est quid indiuisibile. ⁊ dictū

phs in hoc loco intelligit ꝓprie de diffinitionib⁹ vel essentijs substātiarꝫ materialiū ⁊ ex hoc 2°. accipit q̄ act⁹ siue forma ꝫm se est indiuisibilis. ⁊ sicut hoc verū est de formis sbalib⁹: ita ⁊ ð accidētalib⁹. nā q̄ꝫ ad simplicitatē ⁊ indiuisibilitatem: idē est iudiciū de vtrisqꝫ. ptꝫ igit ex p̄missis q̄ prima similitudo quam phs adducit inter essentias rerꝫ vel q̄ditates ⁊ numeros: facit directe ad ꝓpositū nr̄m. nā ex ea ꝓbat vt declaratū est q̄ sicut numer⁹ ꝯstituitur ex indiuisibilib⁹: ita ⁊ q̄ditates rerꝫ ꝯstituūtur modo exposito. Itē ex ea ꝓbat q̄ forme rerū sint indiuisibiles ⁊ per ꝯn̄s q̄ nō est i eis accipe q̄ꝫ est de se magis ⁊ minus vel augmētū ⁊ diminutio. Patet igit q̄ nō est ad oppositū nr̄m p̄ma similitudo vt arguens sōpniabat. nā licet ex ea ꝓbet aliqua cōpositio in eēntijs vel q̄ditatib⁹ de quib⁹ phs loqtur: nō est talis cōpositio q̄ repugnet proposito nr̄o. q̄ autē phs loquit eo loco de essentijs seu q̄ditatibus rerꝫ sbarū: nō infringit ꝓpositū nr̄m qm̄ nō minus indiuisibiles sunt forme accidētales siue qualitates: q̄ꝫ quiditates seu essentie rerꝫ īmo magis cū non habeāt materiā seu potētiā partē sui intrīsecā ex qua ꝯstituant: nisi forte logice loquēdo. nā hm̄oi forme sunt ꝫm se forme ⁊ actus ⁊ nō aliquid cōpositū in natura sua ex materia ⁊ forma vel ex actu et potētia. ¶Ex. 2ª. vero similitudine phi manifestū est q̄ ꝓbatur propositum. S. Tho. nā si ablato minimo a q̄cunqꝫ numero. s. vnitate nō adhuc est idē numerus sꝫ alter ⁊ idē iuditiū ē de quiditate vel essentia rei prout phs inqt: sequit q̄ ablato etiā minimo vl' gradu aut aliquo alio: nō iam erit eadē essentia vel quiditas qd̄ est ꝓpositū nr̄m. nec facit cōtra qd̄ phs loqtur ibi ð diffinitionib⁹ ⁊ nō de formis extra animā, ꝓut arguēs obicit. nā propositum nr̄m. s. formas esse indiuisibiles ꝫm suā eēntiaꝫ: magis verificat vel saltim nō min⁹ ð formis extra animā q̄ꝫ de diffinitionib⁹ ⁊ p̄serti de formis accidentalib⁹ vt declaratū est de quib⁹ est propositū nr̄m. ⁊ licet phs loquat de diffinitionib⁹ substātiarꝫ cōpositarꝫ in quo arguēs putat se iuuari: adhuc ꝓpositū nr̄m ex auctoritate phi ꝓbatur qm̄ sicut eēntie vel diffinitiones sbarū cōpositarꝫ nō sunt diuisibiles in plures partes que nate sint facere augmētū vel magis ⁊ minus in ipsis essentijs: ita īmo ⁊ multo mīꝫ⁹ forme accidētales de q̄bus nūc loquimur vt premissum ē. ¶Ad ea q̄ specialiter arguit ð charitate dicit p̄mo ad id quod q̄rit q̄ maior dispositio i anima ad charitatē: ex multis ꝑt ꝓuenire. s. ex p̄existente charitate. ex conatu. i. ex intēso amore. Item ex intēsione cuiuslibꝫ boni op̄is. ex multitudine vel frequētatione bonorꝫ operuꝫ. ex diminutione vel totali ablatione cupiditatis. ex minori affectione ad terrena. ex maiori desiderio in deuꝫ ⁊ ad celestia. ex maiori patientia. ⁊ generalit ex maiori conatu vel intēsione bonorū actuū Interiorꝫ vel exteriorū. Et cū arguēs obicit q̄ charitas p̄eexistēs nō disponat ad eius augmentū quia sic ponūtur gradus inesse charitatis: negatur ꝯn̄a ad sensum arguētis. sꝫ bene ꝯcedit q̄ ponuntur gradus in ipsa actuatione vel ꝑfectione subiecti ꝑ charitatē ⁊ in ipsa participatione eiusdem charitatis a sbo. ¶Nec iterū valēt ea q̄ arguēs inducit ad ꝓbādū q̄ minor cupiditas terrenorꝫ nō sit dispositio ad augmētū charitatis. non p̄mū qm̄ nō dicim⁹ q̄ sola diminutio cupiditatis sit dispositio ad augmētum charitatis. vn̄ q̄uis in statu inocētie nō esset dare maiorē ⁊ minorem cupiditatē terrenorꝫ q2 nulla ibi fuisset: essent alie cause magis ⁊ min⁹ disponentes vt maior ⁊ mīor conat⁹ ad bona opa plures ⁊ pauciores act⁹ dilectionis dei ⁊ proximi ⁊ alia q̄ cōferunt ad augmentū charitatis. nō eniꝫ in statu inocētie fuissent homines omnes equales i iusticia ⁊ ceteris ỽtutib⁹ ⁊ sciētia: nec equaliter secundū eas ꝓfecissent ad meritū vite eterne. Et per hec ptꝫ rn̄sio ad 2ᵐ. ¶Ad. 3ᵐ. ptꝫ responsio per ea q̄ dicta sunt in. 3ª. ꝯclusione sub. 3°. notabili ⁊ in respōsione ad. 2ᵐ. Aureoli. ¶Ad id qd̄ 3°. arguit si dicat q̄ anima ē magis disposita ꝓpter aliquam formā existētē i ea: dicit q̄ aliquādo disponit anima ꝑ actus maxime interiores ⁊ aliquādo ꝑ aliquā formā. s. habilitatem maiorem. nec est hoc incōueniens vt arguēns putat. Tū q2 augmentum charitatis nō est mot⁹ continuus. nec talis forma vel habilitas necessario diceret augeri ꝫm suam essentiā: ꝑ hoc solum q̄ disponit animā. nec iterū est incōueniēs q̄ talis forma qualis est habilitas ꝫm suā essentiā augeretur: cū habilitas sit forma ab extrīseco trahēs spēm q̄ ꝫꝫ grad⁹ sue eēntie intēdūt ⁊ remittunt ꝓut ðductū fuit in p̄ma ꝯclusione sub 3° notabili. Ad id aūt qd̄. 4°. obicit arguēs ð remotione alicui⁹ forme i disponētis ptꝫ rn̄sio ex p̄dictis. nō eni dispositio ad augmᵐ charitatis ē semꝑ cū remotione alicui⁹ idisponētis licet qn̄ aīa ꝑ aliqd est idisposita: remotio̅ illi⁹ fiat disposita cū alijs tn̄ q̄ ad augmētū charitatis conferūt ꝓut dictum ē. ¶Ad illud qd̄ arguēs obicit de capacitate aīe. dr̄ q̄ capacitas q̄ est dispositio ad augmᵐ charitatis: ē aliq̄ entitas disticta ab eēntia ⁊ poᵃ aīe. ⁊ ad ei⁹ īprobationē ptꝫ solutio ex sup̄dictis

quia pōt esse talis q in sua cētia fiat maior: et pōt eē talis forma q̄ nō h̄z se s̄z h̄z q magis a s̄bo participat dicat esse maior. Nec relinqt̄ loc⁹ q̄stioni quā arguēs facit: nā vtraq3 ei⁹ rō inducta soluta est p precedētia. ¶ Ad id aūt qd arguit d augmēto virtutis pt3 qd dicēdū sit ex sup̄dictis. nā q3ᵐ est ex pte hominis p ordinē ad charitatē: disponit aīa ad oppositū vitij z dico signāt q3ᵐ ē ex pte hominis: q̄ñ de⁹ sine hois actione aut eē volūtate coopante: pōt disponere aīaz eius ad charitatē z ad charitatis augmētū: imo nec aliqd ex pte hois sufficiēs eēt ad hmōi dispositionē nisi illud p̄ncipalit̄ esset a deo. ¶ Ad argumēta Godofredi. Ad p̄mū dr̄ q responsio ibi data bona ē. z ad ei⁹ impugnationes ad p̄mā negat maior nō. n. ois alteratio ē eiusdē rōnis q3ᵐ ad oia nā in alteratione q̄ est mot⁹ simplicit̄ a c̄rio in c̄riū: termin⁹ a quo non manet simplicit̄ hito termino in quē. ppter eoz repugnātiā adinuicē Sed i alteratione q̄ nō ē simplicit̄ a c̄rio in c̄riū sicut est mot⁹ s̄m intēsionē z remissionē eiusdē forme: id qd positiuū ē in termino a quo: manet acq̄sito termino in quē. verū ē tñ q in hmōi motu ē assignare aliqd oppositionis. s. remissū z imperfectū in termino a q̄ qd abicit̄ q3ᵐ ad id qd ē p̄uationis acq̄sito itēso z p̄fectiori in termino ad quē. Qd aūt arguēs dicit alteratione ex nā sua opē q sit in terminos positiuos p se: q̄dāmodo verū est z q̄dāmodo nō. Si eni itelligat̄ ea rōne dictū q2 mot⁹ alterationis ē inter terminos affirmatos: verū ē z ad mētem phī in. 5°. phico. Si aūt itelligat̄ dictū q̄si mot⁹ alterationis nō sit int̄ termios p̄uatiue oppositos aliquo modo: falsū est. nō eni esset mot⁹ a termino a q̄ in terminū in quē: nisi in termino a quo c̄iunctā h̄ret p̄uationem termini in quē. vnde z ph̄s ibidē dicit q etiā p̄uatio q̄ndoq3 significat̄ affirmatiue vt nudū z albū z nigrū q2 vnū iportat p̄uationē alteri⁹. dictū aūt illud q mot⁹ est a s̄bo i s̄bm: intelligit̄ nō solū q2 est a termio affirmato ad terminū affirmatū: sed etiā intelligi pōt q2 idē s̄bm eno actu subicit̄ termino a quo z termino i quē ad d̄riam mutationis simplicit̄ dicte in q̄ nō subicit̄ termio a quo ens actu s̄z ens in po⁹. ¶ Ad 2ᵃᵐ. ipugnationē dr̄ q assumptū est verū quādo mot⁹ est a non s̄bo simplicit̄ in s̄bm simplr̄: qd nō c̄tigit in pposito nr̄o. nā ex non subiecto s̄m q̄d: in s̄bm s̄z q̄d: cōmune est omni motui. vnde z in eodem capitulo. ph̄s distinguit mutationē ex non subiecto in subiectum: in simpliciter dictam et secundū quid dictam z d mutatione secundum quid exemplificat in alteratione vt ex non albo in albū. Nec valet qd 3° obicit p hac parte quia licet charitas p̄existēs per se ptineat ad motū intēsionis z sit terminus a quo: nō inde sequit̄ q abiciat̄ adueniēte pfectiori intēsione sed sufficit q abiciatur remissio charitatis: q̄ charitati c̄iungit̄ in termino aquo s̄m quā p̄uatiue opponit̄ termino in quē. hmōi aūt remissio z intēsio charitatis: intelligēda sūt respectu participationis subiecti vt sepe dictū ē. ¶ Ad. 2ᵃᵐ. rōnē dr̄ q licet int̄ motū localē z motū alterationis nō requirat̄ omnimoda similitudo: q3ᵐ tñ attinet ad solutionē argumēti: dicim⁹ q sic i motu locali p̄mū vbi abicit̄: cū 2.ᵐ acq̄rit̄: ita i motu alterationis s̄m augmētū z itēsionē abicit̄ remissum z acq̄rit̄ intēsum. z sicut vbi consistit in habitudine corporis locati ad locū: ita augmētū q̄litatis z intēsio c̄sistit in ipa participatione eiusdē forme a s̄bo. ¶ Ad. 3ᵃᵐ. dr̄ q maior nō ē vniuersalit̄ vera p̄serti si intelligat̄ de differētia rei z rei sicut arguēs videt̄ sentire. nā idem pōt cōparari ad se ipm̄ s̄m diuersas dispositiones q3ᵐ ad temp⁹ z locū: sicut aliq̄s infans hodie est maior vel sapiētior se ipo q̄ āni⁹ elapsis: z pari modo eadē forma pōt hodie esse magis intēsa i subiecto z magis ipsum actuari q̄ heri. ¶ Quartā rationem c̄cedim⁹ non eni aliqd conducit contra nos: forma eni itēsa z remissa q3ᵐ ad formales rōnes intēsi z remissi c̄opossibiles sunt: ipsa tamen forma eadē existēte in sua essentia sub vtroq3 termino. ¶ Ad. 5ᵃᵐ. dr̄ p̄mo q maior est falsa vlr̄ accepta magis eni z min⁹ realit̄ distincta in formis substātialib⁹: accipiūtur s̄m diuersitatē realē pfectionis specifice q̄ non nisi in diuersis formis s̄m speciem reperitur: et ideo forma perfectior z forma iperfectior differunt realiter z specie z numero. Sed magis z minus s̄m intensionem z remissionem contigit in formis ex diuersa participatione subiecti: z non ex aliqua diuersitate que sit in essentia forme intense z remisse. put sepe dictum est. Dicitur. 2°. q etiam in formis substantialibus est accipere magis et minus circa eandem formam numero z specie: differentia tamen secundum rationem precise: anima enim rationalis eadē omnino re z specie z numero: dicitur magis perfecta in q3ᵐ ē rationalis se ipsa in q3ᵐ est sensitiua z vegetatiua ¶ Ad. 6ᵃᵐ. dicitur ad minorem q continentia virtualis non excludit continentiam realem. nam intellectiuum in homine realiter est z vegetatiuum z sensitiuum que in intellectiuo virtualiter continentur z pari modo forma intensa continet virtualiter et realiter entitatem

forme remisse ipsa priuatione intēsionis q̄ prius erat in forma remissa abiecta. Verū est tamen q̄ q̄m ad adliquid ꝯtinētia virtualis non ē eiusdem rōnis hic τ ibi. nam vegetatiuū sensitiuum τ intellectiuum in eodem vt in homine sunt simul τ pro eodē nunc verificat̄ vnū d̄ alio sed in intēso τ remisso nō est sic. non eni sunt simul in eodem nec ꝓ eodem nūc: verificat̄ vnū de alio formaliter loquēdo. Sed bene verum est q̄ forma q̄ fuit prius remissa nunc est intensa. τ ratio differentie est q̄ remissum dicit formā cum precisione seu priuatione maioris ꝑfectionis. Intēsum vero dicit formā cum inclusione ꝑfectionis maioris τ ideo dici non pōt q̄ eadem forma sit simul intēsa τ remissa. vegetatiuū autē in homine nō importat ꝑassionem seu priuationē sensitiui aut intellectiui nec sensitiuū importat priuationē intellectiui: nisi forte ſm vocē. imo vnum i alio icludit̄. ¶ Ad argumēta Adē ad ꝑmū negat̄ minor. Vnde responsio ibi data bona est: et ad eius impugnationē patet respōsio ꝑ ea q̄ dicta sunt ad ꝑmū Aureoli τ licet non nulla falsa in sua argumētatione assumit q̄ non opus ē ꝓse qui. ex habūdanti tñ ꝯcedim⁹ totum argumentationis ꝓcessum vsq̄ ad illam consequentiam qua infertur. ergo hic aliq̄d nouū ꝓducitur. quā nos negam⁹. sed bene sequit̄ q̄ aliquid nouum vel nouo modo ꝓducit̄ τ hoc ꝯcedimus nā eadem forma q̄ prius in subiecto erat modo remisso: postea est modo intenso. τ ꝑ idez patet respōsio ad. 3m. ꝑncipale. idē eni non potest bis ꝓduci sub eadē ratione vel ſm idez aut eodē modo. Idē tamē potest bis ꝓduci alio τ alio modo vl̄ sub alia τ alia ratione. quod autē arguēs vlteri⁹ infert q̄ si forma est indiuisibilis dat subiecto esse indiuisibile concedim⁹. hoc eni argumentum non ꝯtra nos sed ꝯtra Egidiū et eius sequaces militat. ¶ Ad id q̄d vlteri⁹ arguēs obiicit q̄ erit ꝓcessus in infinitū in dispositionib⁹ patet respōsio per ea q̄ dicta sunt in. 3a. ꝯclusione sub. 3o. notabili τ ad. 2m. Aureoli. ¶ Ad illud aūt q̄d vlterius q̄rit de maiori inherentia forme per quem modum fiat, respondetur q̄ supra in notabilibus satis de hoc tactū est τ in premissis responsionibus: sed ne detur locus fictionib⁹ arguētis dicim⁹ q̄ formam aliquam magis inherere subiecto: est ipsam intimi⁹ fieri in subiecto: nō ideo precise quia plures eius partes intret. Sed q̄ subiectum fit magis actu τ magis ꝑ ei ficitur per talem formam. τ formalius ac magis ipsaz participat et magis ei subicitur. cause autem hūioi maioris perfectionis τ intimationis et actualitatis: tacte sūt supra in. 3a. ꝯclusione sub. 3o. notabili. τ secūdum istum modū sufficienter saluatur transit⁹ de contradictorio in contradictoriuz ꝓut ex dictis sancti Tho. supra allegatuz est ad ꝑmū Aureoli. Nec est verum quod arguens dicit q̄. f. albedo vel alia forma non potest inherere subiecto quin inhereat sibi quantū possibile est. Imo illud est contra sensum nec causaz illius maioris inhesionis dicim⁹ esse diuturnitatem. Sed cause q̄ i loco supra allegato assignate fuerūt. ¶ Ad. 4m. Scoti ꝯcedimus totaz deductionem τ q̄ charitas christi secūdum suā essentiam nō habet plures grad⁹ q̄ charitas beatorum nec est ꝑfectior aut maior aut melior ſm se. i. in sua essentia precise nec istud est incōueniens theologicū neq̄ philosoficum cū hoc tñ stat q̄ charitas in xp̄o est multo intēsior ꝑfectior et melior q̄ in ceteris beatis eo q̄ animaz xp̄i magis actuat τ ꝑficit τ magis illi intima est τ q̄ ad multo plura se extendit ꝓpter ypostaticā vnionem ad verbū τ ꝓpter hūioi vnionē precelit in bonitate τ perfectione omnez charitatem pure creature. ¶ Ad. 5m. negat̄ ꝯsequentia nec valet ei⁹ ꝓbatio quia licet agens in augmento qualitatis non faciat formā preexistentē esse absolute: facit tamen ipsam esse nouo τ perfectiori modo in subiecto ꝓut dictū fuit ad ꝑmū Aureoli. ¶ Ad. 6m. dicitur ꝑmo q̄ si argumentum valeret nō minus incōueniēs seq̄retur contra arguentem q̄ ipse putat inducere contra nos. nā arguam sic. Si charitas vel alia forma auget̄ per additionem vt arguēs opinat̄: sequit̄ q̄ parua albedo potest fieri ꝑfectior q̄ quecūq̄ alia creatura mūdi sit de facto. quia data parua albedine vel quacūq̄ remissa charitate ꝑ additionez: potest fieri duplo ꝑfectior τ intēsior et eadē rōne ista potest fieri in quadruplo intensior et sic in infinitum. τ cetera que arguens infert. τ non minus inconueniēs τ absurdū est q̄ parua albedo fiat per additionem perfectior omni creatura mundi: q̄ sine additione. dicendū est ergo ad argumentum q̄ consequētia non valet. naz quantūcūq̄ albedo intendatur in infinituz: nō trahetur vltra limites albedinis τ ꝑ consequēs non adequabit perfectionem alterius creature nobilioris speciei. τ huius ratio est quia intēsio τ remissio cuiuslibet qualitatis: sunt infra eandē speciē. Quod autē omnē finitū possit ꝑ cōtinuū augmētū ꝑtingere ad q̄dlibz finitū: veritatē hēt si accipiat̄ eadē rō quātitatis in vtroq̄ ꝓut. S. Tho. i plrib⁹ locis docet τ signāt. 2a. 2e. q. 24. ar. 7o. ad. 3m. τ d̄ M. q. seu mā. 29. ar. 3o. ad. 5m.

¶Ad. 7m. patet responsio sicut ad precedens. ¶Ad. 8m. patet rñsio ex supradictis ꝛ ꝓ̃fert ad pmũ ꝛ 4m Aureoli. ¶Ad. 9m. patet responsio ꝑ ea que dicta sunt ad. 8m. Aureoli. ¶Ad. xm patet responsio sicut ad. 8m. ꝛ similit ad. xjm. oĩa enim eiusmodi argumẽta ꝓcedũt ex falso fũdamẽto. s. ꝙ omnis mot⁹ terminet ad aliq̃d quod prius simpliciter nõ fuerit: ꝛ per cõsequẽs ꝙ omne qd mouet ꝑ motum: acq̃rat aliq̃d qd pri⁹ simpliciter nõ habuit qd falsũ est. sicut patuit ex dictis. S. Tho. ad primũ Aureoli. sufficit enim ꝙ mobile ꝑ motũ acquirat idem qd prius habeat alio tamẽ modo. ¶Ad argumenta alioꝝ ꝯ eandem conclusionẽ. Ad primũ negatur consequẽtia necẽria ꝓbatio valet quia licet ~~primum~~ respondet habitui charitatis: non variatur propter variationem in partibus vel gradibus essẽtie charitatis sed propter variationem in ipsa participatione charitatis et eius intimatione maiore vel minore in mentibus beatorum et per hec patet rñsio ad. 2m. replet siquidẽ capacitas superiorũ ꝛ inferiorũ angeloꝝ non per hoc ꝙ plures gradus charitatis ſm essentiã recipiant supiores q̃ȝ inferiores: ſȝ quia eandẽ charitatem specie ꝑfectius ꝛ intimius supiores recipiunt q̃ȝ inferiores. ꝛ in eadem ꝓportione pmiũ visionis. ¶Ad. 3m. patet responsio per ea q̃ dicta sunt ad. 8m. Aureoli. ¶Ad. 4m. dicit ꝙ nõ est simile de quãtitate et de alijs formis qꝛ sola quantitas est ꝑ se diuisibilis in partes eiusdem rationis: ꝛ inde est ꝙ ipsa ſm tales partes augetur. potest etiam dici ꝙ loquẽdo de augmẽto ſȝ intẽsionem de quo est sermo noster: simile est de quãtitate ꝛ qualitate. vnde sicut q̃litas aut alia forma nõ auget ſm gradus essẽtie ꝛ per consequẽs nõ suscipit magis ꝛ min⁹ ſm se: ita nec quãtitas. nõ enĩ vna quãtitas ẽ magis quãtitas q̃ȝ alia licet sint inequales extẽsiue. ¶Ad argumẽta contra. 3am cõclusionem. Ad pmũ Aureoli dicitur ꝙ nõ est ad ꝓpositum. nõ enĩ mens sancti Tho. fuit ꝙ mot⁹ augmẽti charitatis sit vn⁹ et continuus in ĩfinitũ sicut mot⁹ celi de quo verificatur auctoritas phi ꝛ sui cõmẽtatoris. Sȝ mẽs eius est ꝙ charitas viatoris põt augeri in ĩfinitum vno vel plurib⁹ motib⁹ media interadẽte quiete: imo ꝛ quãtũ põt accipi de mente sancti Tho. hmõi augmẽtũ charitatis ſȝ se nõ est motus ꝯtinu⁹. eo ꝙ agens sit solus de⁹ qui potest agere per subitam influẽtiam: naȝ ꝛ de alijs motibus alterationis videt sentire sanct⁹ Tho. ꝙ ſm se. i. quãtũ ad ipsam forme introductionem: nõ sunt mot⁹ ꝯtinui: ſȝ solũ quãtũ ad ꝑuias dispositiones ꝓut haberi potest ex dictis ei⁹ super 6°. phi. ꝛ sup libro de sensu ꝛ sensato. ¶Ad. 2m respõdet sanct⁹ Tho. in hac. d. q. 2a. ar. 4°. ad 2m ꝙ quodlibet augmẽtũ charitatis terminatũ est ꝛ est ad terminũ quẽ homo consequi potest. Sed tñ ille termin⁹ cũ non sit act⁹ pur⁹: est permixtus potẽtie vñ adhuc potest esse aliud augmentũ numero: ꝛ ita in ĩfinitum augmẽtum succedere augmẽto ꝛ hoc modo itelligitur augmẽtum charitatis iterminatũ. hec ille. nec est aliquis termin⁹ essentialis intẽsioni charitatis vie ad sensum arguẽtis vt. s. illo habito nõ amplius procedat intẽsio. ¶Ad. 3m. respõdet ꝙ auctoritas cõmẽtatoris nõ facit ad propositũ. Tuȝ qꝛ ad augmẽtum charitatis ſm ꝙ potest ꝓcedere in ĩfinitũ: nõ est vna potẽtia ĩmediate ad oĩes terminos augmẽti. Sed dato quocũq̃ȝ termino insurgit in anima noua potẽtia ad aliũ terminũ vlterioris augmẽti. ꝛ sic ꝓcedẽdo acquisito alio termino noua iterũ insurgit potẽtia. et licet q̃libet potẽtia possit exire in actũ: non tamẽ potest esse vt omnes exeãt in actũ: qꝛ in q̃libet actu additur noua potẽtia sicut etiam cõmentator. 3°. phicoꝝ dicit de potẽtia additionis numeroꝝ vnde falsum est qd arguẽs assũmit ꝙ. s. vna est potẽtia imediata ad omnẽ moduȝ additionis numeroꝝ. Tũ etiã qꝛ po a ad augmẽtũ charitatis loquẽdo de potẽtia ꝓxima nõ est po a naturalis ſȝ supnaturalis sicut enĩ ĩfusio noua charitatis ẽ a deo solo effectiue: ita ꝛ ei⁹ augmẽtũ ꝛ per consequẽs potẽtia ad vlteriorẽ actũ augmẽti q̃ innasciť ex p̃cedẽti augmẽto. ꝛ licet de⁹ possit in 2° augmẽto infundere charitatẽ ꝑficientez ſbm non solũ in duplo sed in q̃druplo ꝛ decuplo: ꝓbabile tñ est ꝙ in quolibet augmẽto charitas infundiť ꝑficiens ſm ꝓportionẽ ꝛ adequationem ad potẽtiã seu capacitatẽ q̃ insurgit ex pmo augmento charitatis: cũ omnia q̃ a deo sunt ordinata sint ita vt cõstituat omnia i numero põdere ꝛ mẽsura ꝓut dicit sapi. xj°. Et ꝑ ꝯsequẽs ꝙ potentie imediate ad plures terminos augmenti charitatis ordinẽ inter se habeãt ꝛ ista rñsio est de mẽte. S. Tho. in hac disti. q. 2a. ar. 4°. in corpe ꝛ ad pmũ. vnde dicit in. cor. articuli ꝙ potentie imateriales nõ limitant ex materia vel subiecto. sed magis ſm quãtitatẽ bonitatis diuine. vnde quãto plus addiť de bonitate: tanto magis est de potẽtia: ꝛ ita quãto natu a spũalis plus recipit de charitate plus potest recipe hec ille. ꝛ. 2a. 2e. q. 24. ar. 7°. i. cãdqt. ex pte sbi termin⁹ huic augmẽto ꝑfigi nõ põt qꝛ sẽp charitate excrescẽte: sup excrescat habilitas ad vlteri⁹ aug

mētū. ꝛ ad 2^m dr̄ ꝙ capacitas creature rōnalis:
ꝑ charitatē augetur quia ꝑ ipsaȝ cor dilatatur.
¶ Ad. 4^m. ptȝ responsio ex immediate dictio.
¶ Ad. 5^m. dupliciter respōdetur. ꝑmo ꝙ licet ꝓ-
cessus quilibet versus finem ꝛ cōplementū sit fi-
nit⁹: vbi tamē dato quocūqȝ ꝓcessu finito ē ali⁹
ꝓcessus possibilis: necesse est dicere ꝙ de vno in a-
lium possit procedi in īfinitum. ꝛ sic est in propo-
sito de augmento charitatis. Potest etiā 2° res-
ponderi ad formā arguēdi ꝙ processus augmē-
ti charitatis in via: non est ad complementū et
versus finem simpliciter sed ad complementuȝ
ſȝ quid q8. s. vlteri⁹ ꝯpleri ꝑt ꝛ ē ꝟsus finē ſȝ qd
ꝛ nō versus finē vltimatū cū non sit dare finē vl-
timatū augmēti vł itēsionis charitatis̄ vie: nec ei
possit ꝑfigi terminus. ¶ Ad. 6^m. dicit̄ ad maiorē
ꝙ auctoritas cōmentatoris nō est sic intelligen-
da quasi ꝓcessus vel motus in infinitū sit per se
ad potentiā cum magis oīs mot⁹ īq̄z^m huiōi
sit a potētia ad actum ꝓut habet̄ ex. 3°. phicoꝝ.
Sed ē sic itelligēda ꝙ processus seu mot⁹ in infi-
nitum est ad potētiam. i. ad actum cui ꝯiungitur
potentia ad vlteriorē actū ꝛ sic semper ꝓceden-
do in īfinitum. ꝛ hec est intentio cōmentatoris
ꝓut apparet ex hio q̄ ipse dicit. 3°. phicoꝝ de ꝓ-
cessu in infinitū in additione numeroꝝ. s. ꝙ sem-
per ex noua additione ex qua fit noua spēs nu-
meri: insurgit in ipso numero alia potētia ad ali-
um numerum. ꝛ in isto sensu dicim⁹ ꝙ processus
in īfinitū in intēsione charitatis est ad potētiam
idest ad actū cui ꝯiungit̄ potētia ad vlteriorem
actū. nec huic dicto repugnat ꝙ intēsio formaꝝ
fiat ſm ꝓcessum ad ꝑfecti⁹ ꝛ actuali⁹. nā cuȝ hoc
stat ꝙ ille act⁹ ꝑfectior ꝛ actualior possit habe-
re coniūctam sibi potētiam ad perfecti⁹ ꝛ actua-
li⁹ ꝛ sic semꝑ ꝓcedatur sicut dictū est de chari-
tate. ¶ Ad. 7^m. dicim⁹ ꝙ accepta charitate fini-
ta ascendēdo ſm intēsionē: non est dare statum
in viatore nec est deuenire ad aliquaȝ qualita-
tem supremā q̄ non sit possibilis magis intēdi:
ꝛ ad ei⁹ impugnationē: negat̄ cōsequentia licet
enim ꝓcedēdo in īfinitū charitas magis ac ma-
gis sit ꝑfectior: nūqȝ tamē erit deuenire ad ali-
quam q̄litatē infinitā aut ꝙ excedat in īfinitum
primā qualitatē datā queadmodū licet diuisio
magnitudinis ꝓcedat in īfinitū ꝛ proportiona-
liter facta semꝑ fiat in minores partes: nūqȝ ta-
men per ipsam diuisionē erit accipere minimaȝ
partem ꝛ similit̄ licet additio in numeris proce-
dat in infinitū ꝛ quāto magis vnitas addit̄ tā-
to magis numer⁹ excedat finitū numerum da-
tum: nūqȝ tamē per ipsam appositionē erit ac-
cipere aliquē numerū infinitū aut ꝙ in infinituȝ
alium excedat: ita ꝛ in ꝓposito nr̄o data chari-
tate finita licet sit possibilis ꝓcessus in īfinitum
ſm intēsionē: nūqȝ tamen erit accipere aliquam
charitatē q̄ sit infinita aut in īfinitū excedat pri-
mā datam imo si esset accipere charitatē infini-
tam nō esset processus augmēti charitatis in īfi-
nitum qꝛ vltra infinitū: nichil est. ꝓcessus autē
in īfinitū esse potest qꝛ quocūqȝ habito ꝑ talem
processum: semꝑ aliq̄d vltra est. vnde ꝯtradictio
est dicere ꝙ si charitas augeret̄ in īfinitum: cha-
ritas posset esse infinita aut ꝙ esse deuenire ad
charitatē infinitam. ¶ Ad. 8^m. dicit̄ ꝙ minor est
falsa ꝛ ad ei⁹ probationem negat̄ vtraqȝ ꝓposi-
tio. s. maior ꝛ minor. maior quidē qꝛ nō est simi-
le de partialib⁹ potētijs et partialib⁹ actib⁹ q̄z^m
ad hoc ꝙ est ꝯstituere aliquid vnū. nam in addi-
tione numeroꝝ multe vnitates apposite q̄ sunt
tanqȝ act⁹ partiales: possunt constituere vnum
actū totalē. s. vnū numerū ꝛ tamē potētie singu-
le q̄ ex multis additionib⁹ vnitatū vel numero-
rum exorte fuerūt: nō possūt ꝯstituere aliqȝ vnā
potētiam q̄ dicat̄ totalis. ꝛ causa differētie ē qꝛ
act⁹ partiales possūt esse simul ꝛ per cōsequēs
ad inuicē coniūgi. Sed singule potētie partiales
vt arguēs vocat nō sunt simul. nā facta ꝑma ad-
ditione: potētia que erat in primo numero ad a-
lium: euacuata est ꝛ alia potētia stati insurgit in
numero accepto ad vlteriorē numerū. quo ac-
cepto per additionem: illa potētia euacuatur ꝛ
insurgit in eo alia ad vlteriorem numerū ꝛ sic sē-
per q̄ȝdiu procedit additio. ꝛ idem dicēdum est
de singulis potētijs q̄ accipiunt̄ ſȝ singulos mo-
tus intēsionis charitatis sicut patet in responsio-
ne ad. 3^m. minor etiam ꝓpositio est falsa impli-
cat enī duo falsa vnū est ꝙ in essentia charitatis
sint plures gradus siue partes hoc enim sup im-
probatuȝ est. 2^m est quod sequit̄ ex primo ꝙ. s.
sit vna forma totalis intēsa cōstituta ex multis
partialibus actib⁹: cuius contrarium supra mul-
tipliciter ꝓbatū est. ¶ Ad. 9^m. dicit̄ ꝙ si in assūp-
ta copulatiua vtraqȝ pars in eodem sensu acci-
piatur ꝛ vt predicatuȝ includitur in subiecto vt
arguens dicit conceditur: ꝛ cum subiūgit pona-
tur in esse: admittimus secundum verum sensū
copulatiue ꝛ cum inde arguens infert ergo non
poterit deus vlterius maiorem charitateȝ crea-
re: negatur consequentia. nam sensus verus co-
pulatiue ꝛ non sibi repugnans: est ꝙ deus secun-
dum quandam successionem intensionum cha-
ritatis procedendo in infinitum: potest facere
tantam charitatē quantācunqȝ facere potest sic

procedendo in infinitum fm successionem intensionis post intensionē: vel augmēti post augmētum fm quem modum: non est deuenire ad tātam quātitatem actu existentē quantā deus facere potest successiue in infinitum creando aut infundendo vnam post aliam: vel in infinitum magis ac magis charitatem intēdēdo sicut.n. dicit.S.Tho.pª.p.q.7ª.ar.vltimo ad primum vnūquodqꝫ qđ est in potētia deducit ad actuꝫ fm modū sui eē.dies.n.nō reducit in actū vt sit tota simul sed successiue. ꝛ similit infinitū multitudinis nō reducit in actū vt sit totū simul ꝫ successiue qꝛ post q̄libet multitudinē: pt sumi alia multitudo ꝛ sic in infinitū. hec.S.Tho. ꝓcessus aūt in infinitū in augmēto charitatis est ꝫ multitudinē: fit eni accipiēdo vnū post aliud ꝛ sic sēper. ꝛ certe erubescēdū fuit argumēti recurrere in tanta materia ad sophismata dialeticoꝝ in q̄ eiꝰ ꝓteruia ne dicā maliuolētia satis deprehēdi pōt. ❡Ad.xᵐ. dicimꝰ ꝙ deᵒ nō videt aliquā infinitā charitatē factibilē actu.s.existētē. ꝛ cū infertur igit nō pōt in ifinitū facere maiorē negat cōsequētia: aliud eni est dicere deꝰ nō videt aliquā charitatē infinitā factibilē ꝛ aliud deꝰ nō videt charitatē in ifinitū factibilē. nā in prima ꝓpositione ponit aliq̄ charitas infinita actu existēs ex qua seq̄ret si vera eēt ꝙ deꝰ nō posset facere maiorē. in 2ª vero ꝓpositione nō ponitur aliq̄ charitas infinita sed ꝓcessus infinitꝰ in faciēdo charitatē post charitatē. ex q̄ ꝓpositione nō sequit vt argnēs male infert ꝙ deꝰ nō possit in ifinituꝫ facere maiorē: imo magis sequit ꝙ pōt facere in infinitū maiorē ꝛ maiorē. ❡Ad.xjᵐ. dr ꝙ argumentū nichil ꝯcludit ꝯ nos. nō enim aliud ꝯcludit nisi ꝙ nulla forma infinita pōt fieri a deo successiue qđ nos nō negamꝰ. nā nec successiue nec simul ponimus formam aliquam infinitam posse fieri a deo sed cum hoc stat ꝙ deꝰ potest facere formam post formam ꝛ intēsionem post intēsionem in infinitū sic procedendo. ❡Ad argumenta Aureoli 2º loco inducta. ad primuꝫ negatur minor. non eni vt dictū est ꝓcedere in ifinitum in augmēto charitatis: est ꝓcedere ad charitatem infinitam. nec ad hoc est intētio alicuꝰ nature ꝛ per ꝯsequens nec ad esse deū sed semp motꝰ augmēti est ad finitā charitatem qua habita: iterū potest esse motꝰ ad maiorem finitaꝫ tamen ꝛ semper sic ꝓcedendo in ifinitum. vnde omnia hmōi argumēta procedūt ex falsa imaginatione ꝙ.s. procedere in ifinitū in motu ꝫ formam: sit ꝓcedere ad formā infinitam qđ est falsum ꝛ contra doctrinam phi. 3º. phicoꝝ. et omnium recte sapiētium. ꝛ per hec ptꝫ respōsio ad 2ᵐ. ꝓcedit eni ex eodem falso fundamēto.s. ꝙ idem sit procedere in ifinitum in dilectionibus modo supra exposito ꝛ habere dilectionem infinitam quod falsum est quemadmodū secūduꝫ philosophum possibilis est processus in infinitū fm diuisionem magnitudinis ꝛ fm additioneꝫ in numeris: ꝛ tamē nulla diuisio aut additio est infinita nec p diuisionem est deuenire ad aliq̄d infinitū in minimo nec p additioneꝫ in maximo ❡Ad.3ᵐ. dicit ad minorē ꝙ deꝰ nō est plus diligibilis a se q̄ꝫ in ifinitū: sed tale infinitū est in actu qꝛ per actū infinitū cuius obiū est infinitum actu.s. ipse deꝰ. a nobis autem nō est sic diligibilis in ifinitum.s. actu qꝛ nec dilectione infinita nec habitu infinito: sed est diligibilis a nobis in infinitū fm potentiam qꝛ data in volūtate nostra quacūqꝫ dilectione adhuc volūtas est i potentia ad magis diligēdū et sic semp. ❡Ad 4ᵐ. dicitur p̄mo, maior est falsa cū sua ꝓbatione. nā vt ꝓbatum fuit in p̄cedēte questione in vltimo notabili ex dictis sancti Tho. actiuitas respectu actuū super naturaliū: nō reducatur ad volūtatem vel ad liberū arbitriū tanq̄ꝫ ad pricipiū sufficiens ex natura sua ꝛ per ꝯñs falsum est ꝙ charitas nō afferat nouam actionem ad volūtatē. nam vt ibi deductum fuit actꝰ charitatis nō solum q̄ꝫᵐ ad modum. Sed etiam q̄ꝫᵐ ad substantiam actꝰ formalit loquendo excedit actū dilectionis dei elicitū a voluntate etiā cū habitu acquisito. Dicit 2º. ꝙ data maiore licet non concessa adhuc argumentū non ꝓcedit. vltima eni consequētia non valet. nō enim sequit ex p̄missis ꝙ potētia a qua possunt ꝓcedere actus in infinitū: sit virtualiter infinite perfectionis. nam sufficit finita virtus ad multiplicandū actus in infinitū dum tamē quilibet taliū actuum sit finitus ac etiam quodlibet acceptū per huiusmodi ꝓcessum in ifinitum. ❡Ad.5ᵐ. negat cōsequentia. nos eni dicimꝰ ꝙ charitas potest augeri in infinitū in nobis viatoribus nō in comprehēsoribꝰ ꝛ in beatis. propter conditionem sui status sunt enim in termino vie in quo non est meritū sed datur premium pro meritis. christus autem ab instanti conceptionis fuit verus comprehensor ꝛ propter hoc charitas in eo augeri non potuit. et preterea gratia christi attingit ad vltimam perfectionem quam habere potest in natura sua que perfectio consistit in vnione ad deum que neqꝫ esse neqꝫ intelligi maior potest in creatura quam vnio christi que est in persona ꝛ ideo gratia xp̄i ꝯtingit ad sūmam grē men

surā ꝛ ꝑ ꝯñs nec augmētū recipit. Accipitur ista
responsio ex dictis scti Tho. ī hac.d.q.2ª.ar.4°.
ad vltimū.et.3°.sen.d.13ª.q.pª.ar.2°.sub.ar.3°
et.3ª.p.q.7ª.ar.12°. ¶ Ad pͥmū Durādi dicitur
pͥmo ꝙ maior est falsa nā in quātitate molis nō
est dare terminū in minimo est tamen dare ter-
minū in maximo. est eni quātitas orbis maxima
q̄ dari pōt in natura. nec valet probatio q2 licet
augmētū p appositionē in quātitate molis pos-
sit ꝓcedere in ifinitū: nō inde sequit̄ ꝙ nō sit dā
dū maximū in quātitate. qm̄ p talē appositionē:
nō pōt accipi maior quātitas q̄ꝫ sit quātitas vni
uersi. causa aūt q̄re augmētum p appositionē in
quātitate pōt ꝓcedere in ifinitū est q2 q̄cq̄d di-
uidit̄ ab aliq̄ quātitate data: pōt alteri apponi.
ꝛ q2 diuisio ꝓcedit in ifinitū: ꝯñs est ꝙ ꝛ ipa ap-
positio. nūq̄ꝫ tn̄ p eam poterit accipi maior quā
titas q̄ꝫ illa q̄ diuiditur. in quātitate eni vni⁹ pal
mi: pōt fieri diuisio in ifinitū fm̄ partes eiusdez
ꝓportionis sicut ꝓbat̄. 3°. phicoꝝ ꝛ oēs ptes
q̄ diuidūtur possunt apponi ad ꝯstituēdū aliam
quātitatē: nūq̄ꝫ tamē in hm̄oi appositione pote-
rit ꝯstitui maior quātitas q̄ꝫ sit vni⁹ palmi q̄ po
nebat̄ diuidi. ¶ Ad. 2ᵐ. dr̄ ꝙ argumētū ꝓcedit
ex falsa imaginatione ꝙ. s. intēsio formaꝝ ꝯsistat
in pluritate graduū ipius essētie formaꝝ quod
falsum est ꝛ supra sepe iprobatū. nō solū. n. con
cedimus ꝙ natura generis magis reqͥrat pluri-
tatem graduū specificoꝝ q̄ꝫ forma specifica gra
duū intēsionis ꝛ remissionis: imo ꝛ dicim⁹ ꝙ hu
iusmodi forma specifica nequaq̄ꝫ graduū latitu
dinē in se habeat sed cōsistit in indiuisibili vt ē.
in.3°. notabili deductū fuit. ¶ Ad illa aūt q̄.3°.
loco inducit. Ad pͥmū dr̄ ꝙ nō ē simile de chari-
tate ꝛ de bonitate ꝛ veritate ꝛ aliis formis na-
turalibus: q2 augmētū charitatis nō depēdet ex
determinatis causis naturalib⁹ q̄ sunt finite ꝛ li
mitate virtutis sicut alie q̄litates. Sꝫ a solo deo
qui est agēs infinite ṽtutis. dispositiue aūt dpē-
det ex capacitate seu conatu libi arbitrij cui nō
repugnat ꝓcedere in ifinitū i actib⁹ suis. ꝛ ideo
magis pōt esse termin⁹ ꝑfitus augmēto q̄litatū
naturaliū: q̄ꝫ ipsi charitati. cū aūt. S. Tho. dicit
ꝙ charitas fm̄ rōnē ꝓprie speciei terminū aug-
mēti nō hēt q2 est participatio q̄dā infinite cha
ritatis: fūdat rōnē suā in ipsa participatione in-
finite charitatis nō ꝑ se sꝫ supponendo ꝙ chari
tas creata nō habet aliā causam effectiuam nisi
charitatē infinitā q̄ est spūs sctūs: in quo differt
a qualitatib⁹ naturalib⁹ sicut dictū ē. ¶ Ad. 2ᵐ
negat̄ assumptū ꝛ ad ei⁹ ꝓbationē dicit̄ ꝙ capa
citas volūtatis remota est ei⁹ potētia recepti-
bilitatis nō tamē naturalis q̄. s. nō se extēdit ni-
si ad ꝑfectiones naturales sꝫ ē potētia obedien-
tie fm̄ quā volūtas vel anima potest recipe ali
quid a deo ꝓut. S. Tho. dicit ꝺ ṽi.q.29.ar.3°.
ad.3ᵐ. Ista eni capacitas respectu charitatis:
impleri nō pōt in via. nā quātūcūq̄ꝫ de⁹ inten-
dat charitatē in aīa viatoris: adhuc est in ea po
tentia recipiēdi amplius a deo. Alia est capaci-
tas anime aut volūtatis ꝓxima. s. habilitas q̄daz
relicta ex ꝑexistēte charitate. charitate. n. crescē
te sup crescit habilitas ~~aut~~ vlteri⁹ augmētū. et
iteꝝ ex conatu q̄ aīa tēdit intēsi⁹ ad diligēdū de-
um. quāto nāq̄ꝫ magis crescit hm̄oi habilitas in
anima: tāto magis capax est vlterioris ꝑfectio-
nis. Neq̄ꝫ valet ea q̄ arguēs in ꝯtrariū adducit
non pͥmū q2 ū no ꝯtrariū ei⁹ ꝙ arguēs dicit esse
impossibile. ꝓbatū est supra ꝛ respōsum ē ad ei⁹
rationem. nō. 2ᵐ q2 capacitas anime ad grām
ꝛ glīam inq̄ꝫᵐ est imago trinitatis: est capacitas
remota q̄ nō sufficeret disponere seu habilitare
ad augmētū charitatis. nec iteꝝ valet. 3ᵐ. quia
oīa assumpta falsa sunt ꝛ ptꝫ falsitas ex rñsioni-
bus ad argumēta ei⁹ facta 2° loco. Qꝺ aūt di-
cit ꝙ oīs conat⁹ ꝯtinet̄ ṽtualit̄ in ipsa volūtate:
falsum est. sꝫ bene in pº. nichil eni ṽtualit̄ ꝯti-
netur in aliq̄: nisi illud ad qꝺ ṽtus ei⁹ se extēdit:
volūtas aūt sicut ex nature sue ṽtute nō se extē
dit ad charitatē: sic nec se extēdere pōt ad cona
tum q̄ ex charitate nascit̄ ꝛ ad augmētū chari-
tatis mittit̄ vel tēdit. Qꝺ aūt in fine arguēs di
cit ꝙ de⁹ est ṽtutis infinite accipiēdo ṽtutē fun
damētalit̄ ꝓut. s. est idē qꝺ sba: non tn̄ obiectiue
ita ꝙ possit in aliquā formā infinitā: falsū ē si vni
uersalit̄ accipiat̄. nā ṽt⁹ itellect⁹ diui non solum
est infinita in se ꝓut est idem qꝺ essentia diuīa:
sed etiā est infinita q2 pōt in obm̄ infinitū. De⁹
enim intelligit se ipm̄ ꝛ amat se ipm̄ qꝺ obm̄ est
actu infinitū. ¶ Ad pͥmū Egidij ꝯcedit̄ tota de-
ductio pͥme ꝯsequētie loq̄ndo ꝺ capacitate crea
ture q̄ diu est in via: ꝛ ad improbationem ꝯsequē-
tis dr̄ ꝙ xp̄s ab instāti ꝯceptionis fuit ver⁹ com
prehēsor ꝛ nō viator q̄ꝫᵐ ad grām ꝛ charitatez.
ꝛ ꝓpter hoc nec charitas ei⁹ nec capacitas ani-
me: vlteri⁹ augmentari potuit: sed fuit repleta
q̄ꝫᵐ ad omnē sui possibilitatē ꝛ aptitudinē. vn-
de nō est ad ꝓpositū. nos eni loquimur de cha-
ritate viatoris ꝛ certe mirū est ꝙ arguēs volue
rit in dictis. S. Tho. repugnātiā annotare ꝓ eo
ꝙ charitatem xp̄i dixerit quodā modo infinitaz
ꝛ non posse augmētari. cū etiā parū doctis ma-
nifestū sit ꝙ in augmēto charitatis vie: posuerit
sanct⁹ Tho. ꝓcessū in infinitū ꝛ ꝑ ꝯñs i augmēto

capacitatis viatoris. nõ in augmẽto charitatis vel capacitatis beatorũ, ꝑut cõstat in hac distĩ. loco supra allegato. et. 2ª. 2ᵉ. q. 24. ar. 7°. ꝛ in plurib⁹ sue scripture locis. ¶ Ad. 2ᵐ. dicim⁹ ꝙ sancti in patria cognoscũt se posse hr̃e maiorez charitatẽ ꝙ̃ habeãt de potẽtia dei absoluta ꝛ tamen nõ desiderãt maiorẽ habere nec ꝓpter hoc sũt isipiẽtes vt arguẽs obiicit. nã ſʒ ordinẽ a deo institutũ ꝛ ſm diuinã predestinationẽ: tota singuloꝝ capacitas actualiter repleta est et nõ ad insipientiã: sed ad sapiẽtiã cõtenti sunt sue charitatis limitibus cũ rectitudo voluntatis create consistat in cõformitate ad diuinã voluntatẽ imo magis possunt argui insipientie illi q̃ in ordinatum desideriũ: prudẽtiam estimant. vñ si ratio argumẽti valeret: quilibet beatus inferior desideraret gradũ superioris vel si non desideraret: diceret̃ insipiẽs: Uerũtamen ipse arguẽs cognoscẽs inefficatiã argumẽti: in fine q̃stionis soluit illud licet aliter. ¶ Ad argumẽta in oppositum patet responsio per ea que dicta sunt.

¶ Distinctio. xviij.

CIrca decimã octauã distinctionẽ q̃rit̃ vtrũ donuꝫ sit ꝓpriũ nomẽ spũs sancti ꝛ argui̇t ꝙ nõ. quia donũ dr̃ ex eo ꝙ dat̃ sed sic dr̃ Esaye. 9°. fili⁹ dat⁹ ẽ nobis ergo esse donũ ꝯuenit filio. nõ igit̃ est ꝓpriũ spũs sc̃i. ¶ In oppositũ arguit̃ sic. Dicit. n. Augustin⁹ 4°. de tri. Sicut natũ eẽ ẽ filio a pr̃e eẽ: ita spirit⁹ sc̃i donũ dr̃ eẽ a pr̃e ꝛ filio ꝓcedere. Sʒ spirit⁹ sc̃us sortit̃ ꝓpriũ nomẽ inq̃ꝫᵐ ꝓcedit a patre ꝛ filio. ergo donũ est ꝓpriũ nomẽ spũs sc̃i. ¶ In hac q̃stione erunt q̃ttuor articuli vt sup̃.

QUantũ ad primum articulũ. ponit̃ vnica cõclusio. s. ꝙ donum ꝑut dicatur ꝑsonaliter est proprium nomen spiritus sancti. Hanc conclusionem probat sanctus Tho. in hac distinctione articulo. 2°. ꝛ p̃ma pte. q. 38. ar. 2°.

QUantũ ad articulũ. 2ᵐ. argui̇t ꝯ ꝯclusionẽ ꝛ p̃mo arguit Aureolus. Hec inq̃t positio stare nõ pt̃. Tũ quia ĩ ꝓbatũ est ꝙ spũs sc̃tus nõ ꝓcedit formalit̃ vt amor: alioqui ex vi ꝓcessionis ꝛ inq̃ꝫᵐ spũs esset amor ꝛ cũ amor sit vnicus in diuinis: eẽt btũs eo q̃ spũs: ꝛ p ꝯñs bonus et deus ꝛ multa alia ĩpossibilia q̃ sup̃ disti. 10ª. sũt inducta. Tũ quia paulo ante ĩ q̃stione de amore isti positores dixerũt ꝙ spũs sc̃tus ꝓprie nõ ꝓcedit vt amor sʒ vt ĩpressio seu affectio rei amate ꝑueniẽs in amãte eo ꝙ amat. hic aũt dicũt ꝙ procedit vt amor. vñ nõ vidẽtur v̾ba ꝯcordit esse ꝓbata nec ꝯueniẽter dicta. Tũ quia amor eẽntialis est illud q̃ oĩa dona donant̃ ꝛ nõ amor notionalis: si amor ĩportat̃ p spũ sc̃tũ. alioqui spirit⁹ sc̃tus hr̃et specialẽ causalitatẽ sup creaturas in rõne efficiẽtis. qḋ eẽ nõ põt. hec ille. ¶ ꝯ eandẽ ꝯclusionẽ argui̇t sic. Nullũ ens rõnis ꝯstituit ꝑsonã spũs sc̃i. sʒ donũ ĩportat relationẽ rõnis ad eos qb⁹ dat̃. igit̃ nõ põt ꝯstituere ꝑsonã spũs sc̃tus. ¶ 2°. nullũ ĩcludẽs creaturã: ẽ ꝓprietas ꝯstituẽs diuã ꝑsonã. sʒ donũ includit creaturas quibus dat̃ salti p modũ termini. igit̃ non est ꝓprietas cõstitutiua spũs sc̃i. ¶ 3°. spũs sc̃tus nõ reffert̃ ad se sua ꝓprietate ꝑsonali. sʒ in eo ꝙ dat⁹: refert̃ ad se cũ det̃ a seipo vt mag̃r declarat igr̃ ꝛc. ¶ 4°. nulla ꝑsona hẽt in se ꝓprietatẽ oppositã suo ꝯstitutiuo. pr̃ eni nõ hẽt ĩ se filiationẽ: nec fili⁹ p̃ritatẽ ẽ. sʒ spũs scũs hẽt dare actiue vt mg̃r determinat. ergo dari passiuũ nõ est ei⁹ ꝓprietas. ¶ 5°. oĩs ꝓprietas ꝯstitutiua ponit distĩctionẽ. q2 qḋ ꝯstituit: ab alio distĩguit. sʒ donũ nõ ponit distĩctionẽ. dicit. n. Aug⁹. 15°. de tri. capi. 19°. ꝙ spũs sc̃tus ita dat̃ sicut donũ dei vt etiã seipm det sicut de⁹. igit̃ donũ nõ ẽ ei⁹ ꝓprietas ꝯstitutiua. ¶ 6°. vni⁹ ꝑsone est tm̃ vnica ꝓprietas ꝯstitutiua: sʒ ꝑsona spũs. s. q̃ est vna ꝯstituit̃ ꝓprietate ꝓcessionis q̃ ẽ alia a dono q2 dicit Aug⁹. 19°. ð tri. capi. 19°. ꝙ spũs. s. in tãtuꝫ donũ dei ẽ: inq̃ꝫᵐ dat̃ eis qb⁹ dat̃. apud se tñ de⁹ est: ꝛ si nemini det̃. igit̃. ¶ 7°. nullũ tp̃ale ẽ ꝯstitutiuũ ꝑsone spũs. s. sʒ donũ est h̃mõi. igit̃. ¶ 8°. si donũ esset ꝓprietas ꝯstitutiua spũs sc̃i: eius emanatio possꝫ appellari datio sicut emanatio geniti dr̃ gñratio. Sed Aug⁹ dicit. 5°. de tri. ca. 18° ꝙ spũs. s. nõ eo ꝙ dat̃: hẽt ꝙ sit spũs. s. vel q2 sp̃s sit: sʒ eo ꝙ ꝓcedit. p hoc inuens ꝙ emanatio spirit⁹ sc̃i nõ est datio sed ꝓcessio. igit̃. ¶ 9°. illud qḋ ꝯpetit filio nõ est constitutiuũ spũs sc̃i. sʒ do

num cõpetit filio. dicit enim ysaie. 9°. q filius datus ē nobis. 7 Jo. 3°. Sic deus dilexit mundum vt filium vnigenitum daret. igitur 7 c.

QUãtũ ad tertiũ articulũ. Primo notãdũ est ꝑut sanct⁹ Tho. docet pma parte. q. 29. ar. 4°. aliqd est de significatione minus cõmunis: qđ tamē nõ est de significatiõe magis cõmunis. relatio enī nõ est de significatione ꝑsone in cõmuni. nã ꝑsona: in cõmuni significat sbam īdiuiduã rõnalis nature: ̄icludit ṫn relatio ī significatione ꝑsone diue eo q sba īdiuidua est qđ distictũ ab alijs sue spẽi. distictio aũt realis in diuis est ꝑ relationē. vñ aliud est q̄rere de significatione nominis ꝑsone ī cõmuni: 7 aliud est q̄rere de significatione nominis ꝑsone diue. eodẽ modo circa nomē doni ē dicēdũ q aliqd est đ significatione doni in diuis: 7 aliud đ significatione doni ī cõmuni. ratio enī doni ī cõmuni ꝑut. s. nõ ꝯhit ad hoc vel illud donũ: ꝯsistit ī trib⁹. ꝑut ex ei⁹ diffinitione vel descriptione accipi põt. nã rõ quam significat nomen: diffinitio est ſm phm. 4°. metha. describit enī donũ q ē illud qđ donabile ē ab aliquo donatione irreddibili. i. liberali q̄ recõpensationē nõ q̄rit ex q̄ descriptione hẽtur q rõ doni iportat habitudinē ad donãtē sicut ad ꝑncipiũ a quo ꝓcedit 7 ad illud cui donabile est 7 modũ liberalis dationis. ꝓcessio aũt a principio in diuis respectu diuoꝝ: est ſm originē. et ꝑ ꝯs quid notionale. Sequitur ergo q donũ in diuis si ꝓpue sumat: icludit in sui rõne aliqd procedēs a danãte ſm originē donabile. i. cũ aptitudine vt liberaliter det. liberalis aũt datio ſꝫ ꝓpriã significationē 7 ex vsu loquētiũ: excludit necessitatē 7 coactionis 7 nature. Ex qb⁹ apparet q donũ ī diuis sit nomen ꝑsonale si ꝓprie et stricte accipiat. Sꝫ qꝛ liberalis datio excludens necessitatē nature nõ est ī diuis respectu diuoꝝ cũ oĩa q̄ in diuis cõmunicata sunt ex necessitate nature cõmunicet: seqtur vlteri⁹ q donũ ī diuis: donabile sit creature ac ꝑ hoc q iportat respectũ quēdã ad creaturã cui donabile est. Accipiunt ista de mēte. S. Tho in hac disti. articulis pmo 7. 2°. et pª. ꝑ. q. 38. articulis pmo 7. 2°.

Secũdo. Notãdũ est q nomia q̄ dicũtur de deo sunt ī triplici dfĩa q̄tũ ꝑtinet ad ꝓpositũ nr̃m. q̄dã sũt q̄ importãt respectum diuoꝝ ad diuina ꝑ se sicut pater 7 fili⁹ 7 ista nomia dicũtur pure ꝑsonalia seu notionalia. quedã nomina sunt q̄ iportant respectũ ad creaturã duntaxat sicut creator dñs refugiũ 7 similia. 7 hmõi nomina dicũtur pure essentialia. alia nomina sunt q̄ vtriũqꝫ respectũ importãt. s. diuoꝝ ad diuĩa 7 diuoꝝ ad creata. 7 hmõi nomina sic distigunt. qꝛ quãdo respectus ad creaturã est actualis: ipsa nomina simplicit sumpta. i. sine determinatione dicũtur eēntialit sicut missio datio missus datus 7 hmõi. qñ vero respect⁹ ad creaturã importat⁹ ꝑ nomina diuina est habitualis tñ: ipsa nomina absolute 7 simpliciter sumpta dicunt notionalit vel ꝑsonalit sicut sunt verbũ donũ. 7 hmõi. licet enī verbũ importet respectũ ad creaturã qꝛ omnia ꝑ verbũ facta sunt 7 cognoscunt: qꝛ tamē cuiusmodi respectus nõ hẽt de se q sit actualis sꝫ habitualis alias nõ conueniret vbo ab eterno: ideo verbũ absolute sumptũ ꝑsonalit dr̃ nõ essentialit eodem modo 7 nomē doni qꝛ dicit respectũ habitualē ad creaturã 7 nõ actualē iuxta hmõi: ideo simpliciter 7 absolute sumptũ ꝑsonalit dicit ī diuinis. hoc vero nomē datũ qꝛ importat respectũ actualem ad creaturã: dicit essentialiter 7 nõ ꝑsonaliter aut notionalit vñ 7 magr̃ dicit in hac disti. ex verbis Augustini. 5°. de tri. q spũs. s. ab eterno donũ est. nõ qꝛ donaret a pr̃e filio vel a filio pr̃i: sed qꝛ ab eterno ꝓcessit donabilis. aliter enĩ vt Aug⁹ ibidē dicit itelligit cũ dicit donũ 7 aliter cũ dicit donatũ. nã donum põt esse etiã anteq̄ detur. donatũ autem nisi datũ fuerit nullo modo dici potest. sempiterne ergo spũs sanctus est donum. temporaliter autẽ donatũ. hec Aug⁹.

Tertio. Notãdũ est q qꝛ donum ſm ꝓpriã significationem importat aptitudinē liberalē donationē vel dationem vt ꝯ dictũ fuit 7 liberalis datio seu donatio est a donãte ꝑ amorē. ideo nomē doni includit in se rõnem amoris. amor aũt in diuis est spũs sctũs. Sequit ergo q donũ sit ꝓpriũ nomē spũs sancti. 7 licet fili⁹ 7 tota trinitas ab eterno fuerit donabilis creature 7 ex tēpore donet: qꝛ tamē fili⁹ nõ habet hoc ex rõne sue ꝓcessionis: ideo nomē doni nõ dicitur ꝓprie 7 stricte đ filio nec pat habet q sit donabilis ex ratione sue proprietatis. Spũs aũt sctũs ex rõne sue processionis inq̄tum procedit vt amor q̄ est pmũ donabile 7 rõ omis liberalis donationis: hẽt q sit donabilis 7 q sit rõ q̄ oĩa dona creaturis donet propter qđ nomē doni ē ꝓpriũ spũi sctõ. large tñ extēdēdo nomē doni ad omne illud qđ liberalit dat: põt cõpetere 7 filio 7 pr̃i 7 toti trinitati. sic sẽtit sctũs Tho. in hac disti. ar. 2°. i. c. et ad pmum 7 pma parte. q. 38. ar. 2°. in. c. 7 ad pmum.

Quantū ad articulū. 4^{m}. respōdēdū est ad obiectiones. Ad p̄mū Aureoli negatur assumptū ⁊ ad eius ꝓbationē dr̄ ꝙ licet in deo sit vnicꝰ amor fm̄ rē: distīguit̄ tñ fm̄ rationem triplex amor i diuis ꝑut. S. Tho. docet sup̄ disti. 10^{a}. ar. p^{o}. ad. 4^{m}. et p^{a}. ꝑ. q. 37. ar. p^{o}. dr̄. eni amor i diuinis essentialit̄ ⁊ notionalit̄ ⁊ ꝑsonaliter. ⁊ ꝓpter distīctionē rōnis: aliq̄ p̄dicata cōueniūt amori essentialiter sumpto que non conueniūt amori notionaliter ⁊ ꝑsonalit̄ sumpto ⁊ ecōtra. vñ licet amor essentialis sit quo deꝰ beatꝰ est: nō inde sequitur ꝙ spūs sctūs q̄ est amor ꝓcedēs: sit beatꝰ eo quo spūs. nā vt dictū est aliqd ꝯuenit ꝓprie amori eēntiali qđ non ꝯuenit ꝓprie ⁊ formaliter amori ꝓcedēti. Qui est amor personalis. ¶ Ad. 2^{m}. dicit̄ ꝙ amor ꝓcedēs in diuinis: impressio quedā est vel affectio ipsiꝰ rei amate in amāte ex hoc qđ amat ꝑut. S. Tho. dicit p^{a}. parte. q. 37. ar. p^{o}. vnde arguēs falso iponit sctō Tho. ꝙ aliquādo dixerit ꝙ spūs sctūs nō ꝓcedit vt amor sed vt impressio licet aliquādo dicat ꝙ ꝓcedit vt amor ⁊ aliquando ꝙ ꝓcedit vt impressio. Ista. n. nō sunt diuersa re sed vocabulo. ¶ Ad. 3^{m}. negat̄ assumptū quātū ad id qđ dicit ꝙ amor notionalis nō est illud quo oīa dona donant̄ imo amor notionalis ⁊ amor procedens est q̄ omnia dona donāt̄ creaturis nec ex hoc sequit̄ incōueniēs qđ arguēs infert. nā cū dicimꝰ ꝙ amore ꝓcedēte oīa dona donant̄: ablatiuus nō ꝯstruit̄ in rōne cause efficiētis sed i habitudine ⁊ rōne quasi effectꝰ formalis vel sicut termino actionis queādmodū ⁊ verbū ꝓcedēs in diuinis est quo pat̄ dicit se ⁊ omnez creaturā ⁊ spūs sctūs inq̄ꝫ^{m} est amor est quo pr̄ ⁊ filiꝰ diligunt se ⁊ omnē creaturā ꝑut. S. Tho. pulchre declarat p̄ma. ꝑ. q. 37. ar. 2°. ¶ Ad alia argumēta. Ad p̄mū ptꝫ respōsio ex his q̄ dicta sunt in p̄mo notabili. nā donū p̄ter respectū quē iportat ad creaturas quibꝰ dat̄ q̄ respectꝰ est rōnis: importat realationē originis ad donantē a quo ꝓcedit ⁊ hac relatione reali intelligit̄ cōstitui ꝑsona spūsscti: q̄uis nomē doni nō trahat̄ tanq̄ꝫ ꝓpriū ex modo sue ꝓcessionis ꝓpt̄ penuriā vocabuloꝝ queādmodū trahit̄ nomen filij ex ipsa sua ꝓcessione q̄ est generatio ꝑut. S. Tho. dicit i hac disti. ar. 2°. ad. 2^{m}. ¶ Ad. 2^{m}. negatur maior nisi itelligat̄ de eo ꝙ icludit creaturā p̄ncipalit̄ ⁊ i recto ⁊ tūc mior esſꝫ falsa. nā donū nō includit creaturas qbꝰ dat̄ de p̄ncipali significato ⁊ recto. Sed in obliquo ⁊ tanq̄ꝫ terminū connotatū. ¶ Ar. 3^{m}. ptꝫ respōsio ex his q̄ dicta sūt in. 3°. notabili. licet eni spūs sctūs det̄ creaturis a seipso: nō tñ ꝓp̄e dicit̄ donū ꝑut donū importat relationē originis ad donantē. q̄uis iprop̄e ⁊ extēso nomine doni ꝑut. s. nō iportat relationē realē ad donantē: sꝫ solū ad eos qbꝰ dat̄ possit appellari donū. ¶ Ad. 4^{m}. dr̄ p̄mo ꝙ dare et dari inq̄ꝫ^{m} hmōi: nō sunt i diuis opposita nisi tm̄ grāmaticalit̄. Dicit̄. 2°. ꝙ dari passiuū: nō ē proprietas spūs. s. cū nō cōueniat illi ab eterno sed ex tēpore ꝑut magister dicit in littera ex verbis Augustini. esse vero donabile est eius ꝓprietas ab eterno sed nō opponit̄ ipsi dare. qđ dicit̄ in diuinis ex tēpore. ¶ Ad. 5^{m} ptꝫ respōsio ex dictis. datio eni qua spūs. s. dat se: essentialit̄ sumit̄ nō notionalit̄. Ideo nō distīguit sicut donuz ꝓprie sumptū. ¶ Ad. 6^{m}. negat̄ minor imo eadem est ꝓprietas fm̄ rē q̄ importat̄ ꝑ processionē spūs sancti ⁊ ꝑ nomē doni q̄uis noīnet̄ fm̄ diuersas rōnes significādi sicut ⁊ propetas verbi alio modo significat̄ dū dicit̄ filiꝰ ⁊ dū dicit̄ verbum sic in sentētia rñdet. S. Tho. in hac disti. ar. 2°. ad. 4^{m}. ⁊ ad auctoritatē Augustini dicit̄ ꝙ nō ē sic intelligēda q̄si ipsa datio sit causa ꝙ spūs sanctus sit donū. cū datio sit qđ tēporale: ⁊ donū sit qđ eternū prout ipse Augꝰ inq̄t in. 5°. li. de tri. imo magis ecōuerso ex eo ꝙ est donū: habet ꝙ det̄. vñ ille note causalitatis. s. in tātum ⁊ inq̄ꝫ^{m}: non dicūt causalitatē in essendo: sed solū in inferendo. ex eo eni ꝙ spūs. s. dat̄: inferre possumus ꝙ sit donū. ⁊ licet spūs. s. apud se deꝰ sit ⁊ si nemini det̄: nō tñ apud se deꝰ ē sine eo ꝙ sit donum. ¶ Ad. 7^{m}. ⁊. 8^{m}. patet respōsio ꝑ ea q̄ dicta sunt ad p̄mū ⁊ ad. 6^{m}. ¶ Ad. 9^{m}. rñdet. S. Tho. in hac. d. ar. 2°. ad p̄mū et p^{a}. ꝑ. q. 38. ar. 2°. ad p^{m} ꝙ licet filiꝰ in diuino dicatur dari: nō ideo dicitur prop̄e ⁊ stricte donū. qm̄ non ꝯuenit ei ex modo sue processionis sicut ⁊ spūi saucto. imo hoc ipꝫ ꝙ filius dat̄: est ex patris amore fꝫ illud Jo. 3°. Sic deꝰ dilexit mundū vt filiū suū vnigenitum daret. ⁊ licet ista auctoritas possit intelligi de amore essentiali: potest nichilominꝰ intelligi et d̄ amore personali prout supra dictum est ad. 3^{m}. Aureoli. ⁊ per hec patet responsio ad argumentum ante oppositum ⁊ in hoc questio terminat̄.

¶ Distinctio. xix.

Circa decimã nonaz distinctionẽ q̃ritur vtrũ vna persona diuina sit in alia. ⁊ arguitur q̃ nõ: q2 vnuz oppositorum non est in alio. Sed psone diuine oppo nunť relatiue. ergo vna nõ est in alia. ¶ In oppositũ arguitur sic. Jo. 14°. Ego in p̃re ⁊ pat in me ẽ. ¶ In hac q̃stiõe erũt q̃ttuor articuli vt3.

Quantũ ad primũ articulũ. sit ista ↄclusio q̃ q̃libet diuina psona est in alia q̃libet. Hanc ↄclusionẽ tenet. S. Tho. i hac distictione. q. 3ª. ar. 2°. et p̃ma parte. q. 42. articulo. 5°.

Quantũ ad articulũ. 2m. arguiť contra conclusionem ⁊ q̃dẽ Aureol⁹ positionem. S. Tho. dicit eẽ irrationabilẽ quo ad tria. Primo i eo q̃d dicit ẽẽntiam eẽ rõnem q̃re fili⁹ sit in patre faciens talẽ deductionẽ. Essentia filij est in p̃re. fili⁹ est sua essentia. ergo fili⁹ ẽ in p̃re sicut subsistens in subsistẽte ẽm illud Hyla. 5°. de trini. dicentis q̃ subsistẽtem itelligim⁹: cũ deo de⁹ insit. ⁊ illud Ambrosij. In p̃re totus fili⁹ et tot⁹ in verbo p̃r ⁊ illud Augustini de fide ad petrũ ca. 2°. Tot⁹ pať est in filio ⁊ tot⁹ in spũ scõ. Sed essentia nõ est in p̃re sicut subsistẽs in subsistẽte: s3 sicut natura in supposito. ergo fili⁹ nõ est i p̃re ex hoc q̃ essentia ei⁹ ẽ in p̃re. ¶ 2°. sic. Essẽtia filij ẽ in filio: fili⁹ ẽ sua essentia. ergo fili⁹ est i filio. apparet q̃ non sequiť: ⁊ pari rõne. nec ↄ̃ña tenebit q̃ sit in p̃re ex hoc q̃ ẽ sua eẽntia. ¶ 3°. sic. Pať ẽ sua eẽntia. fili⁹ est in p̃re. ergo fili⁹ ẽ in essentia ↄ̃ña non tenet. ergo nec illa. ¶ 2°. loco dicit q̃ est irrationabilis in hoc q̃ dicit vnã psonã eẽ in alia q2 vnũ relatiuũ ẽ in alio. p̃r eni ⁊ fili⁹ inq̃3m refferunť ad spũ sctũm: sunt vnũ. vñ refferunť ad spm inq̃3m vnus spirator: non inq̃3m pater aut inq̃3m filius. sed constat q̃ sunt in spiritu sancto secundũ totam psonalitatẽ. vtide pať est in eo cũ paternitate sua ⁊ filius cũ filiatione sua. ergo illud quo spirãt: nõ est causa q̃ filius ⁊ pater sint in spũ sancto. ¶ 2°. sic. habitudo. ad. ⁊ habitudo. in. nõ sunt eedem habitudines. s3 relatio est causa q̃ vnũ relatiuũ dicatur ad aliud. ergo nõ est ratio q̃ vnũ sit in alio. ⁊ cõfirmať q2 non diffiniunť relatiua q̃ esse coꝝ sit in alio esse: sed ad aliud se habere. ¶ 3°. sic. Inter p̃rem ⁊ filium in creaturis est verissima rõ paternitatis ⁊ filiationis. s3 non ꝓpť hoc in creaturis sortes ẽ in Platone q2 iste est fili⁹ ⁊ ille pať. igiť idẽ q̃d prius. ¶ 4°. sic. Termin⁹ relationis sic relationi cooponiť ⁊ sic ipsam terminat ita vt a relatione nõ contineať nec relatione inexistat ẽm modũ intelligẽdi s3 tãtũmodo terminat ⁊ finit. nõ ergo potest eẽ rõ inexistẽdi vnã psonã in alia vt videtur. Et si dicať q̃ vnũ correlatiuũ est in alio: q2 dũ vnũ intelligiť cointelligiť aliud nõ valet: q2 nõ intelligiť p modũ inexistẽtis s3 p modũ termini. q̃d est multũ extraneũ ab illo vno modo quo vna psona est alia in diuis. ¶ 3°. loco dicit q̃ opinio ista est irrationabilis in hoc q̃d dicit de origine. dicit eni cõmentator. 4°. phisi. cõmẽto. 24°. q̃ remotior ⁊ imp̃fectior mod⁹ eẽndi i est ille ẽm quẽ res est in suo p̃ncipio agẽte. s3 mod⁹ ille quo fili⁹ est in p̃re ⁊ vna psona in alia ẽ p̃fectissim⁹ ⁊ sum⁹. ergo nõ assimilať illi quo principiatũ est i p̃ncipio. ¶ 2°. sic. ph̃s. 4°. phisi. licet dicat partẽ esse in toto ⁊ totũ reciproce i partibus. ⁊ similiť gen⁹ in specie: ⁊ sp̃es in genere: tamẽ assignat modũ quo aliq̃d est in suo principio: q̃ nõ dicit reciproce p̃ncipiũ eẽ in p̃ncipiato s3 in diuinis est reciprocatio icxistentie. ergo ille mod⁹ nõ est ẽm q̃ originatũ est in originante. Et si dicať q̃ in creaturis ẽ q̃ inter p̃ncipiũ ⁊ p̃ncipiatũ nõ est vnitas eẽntie nõ valet. q2 iste intendit assignare tres rõnes quarũ vnã assignat idẽtitatẽ eẽntie. Alterã vero cõditionẽ relationis: ⁊ tertiã naturã originũ. vnde oportet q̃ q̃libet p se sũpta. sit ratio hui⁹ inexistẽtie. ¶ 3°. sic. Nã ipsi dicũt q̃ pať est in verbo. S3 ẽm Aug⁹. de cognitione vere: vite de⁹ totã mũdi formaz verbo suo dixit ⁊ fecit. igiť ẽm hoc tota mundi forma erit in verbo eo modo quo p̃r est in eo si illa ratio sit sufficiẽs hec ille. ¶ Cõtra ↄclusionẽ arguit Henricus ⁊ Varro ꝓbando q̃ vna psona non sit in alia ratione relationũ sic. Quamuis sit impossibile q̃ idem secundum se totũ primo ⁊ per se continens ⁊ contentum sicut deducit philo. 4°. phisicorum. q̃ si vinum esset in amphora ⁊ amphora eẽt in vino vinum esset in seipso: tamẽ possibile est secundũ partẽ nõ q̃dẽ

aliam ⁊ aliam partē. q̄uis enī auis sit in laqueo ſm pedē: nō tamē laqueus est in aue. qꝛ pes nō est pars laquei. ſꝫ tamē si darētur duo monstra habētia eundē pedē vnū esset in alio ⁊ econtra rōne pedis. ſꝫ ꝯstat ꝙ in diuinis vna ꝑsona ē in alia ⁊ ecōtra: nec tamē q̄libet ē in seipsa. ergo vna erit in alia ꝑ hoc ꝙ sunt idē ſm aliquā partē sui sed illa nō est relatio: imo solū eēntia: igitᷣ non rōne relationis. ſꝫ eēntie vna ē in alia. ❡2°. Si vna ꝑsona eēt in alia rōne relationis ⁊ rōne essentie. ergo vna est in alia rōne totiꝰ cōstituti ⁊ ꝑsona seipsa ꝑmo erit in alia: ſꝫ ꝯñs ē falsum: qꝛ si totū ꝯstitutū per se ꝑmo sit in alio constituto. Tūc eque ꝑ se ꝑmo erit paternitas in filio sicut ⁊ deitas. ⁊ denominabitᷣ formalitᷣ pat̄ sicut deus qḋ est falsum. ⁊ iterū illud qḋ continet aliud ſm aliq̄d sui est extra illud ⁊ ambit ipm: totū autē constitutū nō pōt ambire totū cōstitutū in ꝑsonis diuinis nec habet aliq̄d extra ipm. Et insuꝑ nichil ē ab alio ꝑmo ⁊ ꝑ se ⁊ ecōtra qꝛ tūc idem gigneret se: ⁊ pari rōne videtᷣ ꝙ nichil sit in alio ꝑmo ⁊ ꝑ se ⁊ econuerso. alias seq̄retᷣ ꝙ idem eēt in se: relinquitᷣ ergo ꝙ vna ꝑsona non sit in alia rōne relationis sed solū eēntie. ❡3°. arguit Durandꝰ. Illud in quo est aliud: debet excedere vl̄ esse in plus q̄ꝫ illud qḋ est ī ipso. sed pater se habet aliquo modo in plus q̄ꝫ filius rōne solius essentie ⁊ econuerso. ergo vna ꝑsona nō est ī alia nisi rōne essentie. ❡4°. arguit sic. Secūdū illā rōnē vna ꝑsona nō est in alia: ſm quā distiguitᷣ ab ea: ſꝫ relatiōes sūt cause ꝙ vna ꝑsona ab alia distiguatᷣ. ergo relatio nō ē rō ꝙ vna ꝑsona sit in alia. ❡5°. arguit sic. Vnū oppositū non est ī alio ꝑ rōnem oppositā: sed ꝑsone diue sunt opposite ꝑ relationes. ergo vna nō est in alia ꝑ relationē. ❡6°. arguit sic Scotꝰ. Illa ꝓprietas q̄ cōuenit essentie rōne q̄ cōmunicabilis ē: nō cōuenit suppositis in diuis. qḋ ptꝫ ꝑ suā cōuersā. quod enī cōpetit suppositis vt in cōmunicabilia sūt vt posse generare vel generari: nō cōpetit essentie diuine vt patet: sed manifestū est ꝙ essentie ꝑ hoc ꝙ est cōmunicabilis competit ꝙ sit in tribus ꝑsonis. ergo ex hoc nō competit suppositis ꝙ sint mutuo in seipsis ratione eēntie. ❡7°. arguit sic. Quandocūq̄ꝫ aliquid ē in aliquo per aliq̄d: eo modo quo illud aliquid est in illo et aliud erit ī eo. sicut enim se habet causa sic se debet habere causatum: sed essentia est in filio formaliter ita vt filius vere sit deus: pater vero non est in eo formaliter ita vt filius vere sit pater. ergo ī existentia essentie in filio: non est ratio ꝙ pater sit in eo nec pater erit in filio ratione essentie.

Quātū ad tertiū articulum. Primo notandum est ꝙ aliquid esse in alio: ſm ꝓpriam significationem duo implicat. s. ꝙ sit alterū ⁊ alterū qꝛ prepositiones sunt trāsitiue ⁊ existētiam vnius in altero ratione significationis. Primū exigit distinctionē vnius ab alio vel rei vel saltē rationis alias non essent alterū ⁊ alterum. Secūdū exigit cōuenientiam vtriusq̄ꝫ in aliq̄ alias vnū nō existeret ī alio sed eēnt omnino separata. vnde ea q̄ in nullo conueniūt aut in nullo distiguntur sed penitus sunt idē: nō possunt ꝓprie dici sibi inuicem inexistere vnde idem nō est in se ipso ꝑmo ⁊ per se ſm phm. 4°. phicorum. ⁊ qm̄ ꝑsone diuine in aliquo conueniūt quia in essentia diuina ⁊ in aliquo distinguntᷣ. s. in oppositis relationibus: ꝓprie dici possunt sibi inuicem inexistere. i. ꝙ vna sit in alia ⁊ econuerso.

❡Secūdo. Considerandū ē ꝙ nō est inconueniens aliq̄ inq̄ꝫm talia sunt; conuenientiam habere inter se ⁊ distinctionē; ſm aliud ⁊ aliud ⁊ presertī si habeant ad inuicem depēdentiā. sbm enim ⁊ predicatū inq̄ꝫm talia sunt: distiguntᷣ quia vnū dicit quid materiale ⁊ aliud quid formale. ⁊ iterum sbm inq̄ꝫm sbm ⁊ predicatū inq̄ꝫm predicatū conueniūt in vna ꝓpositione. Itē materia ⁊ forma inq̄ꝫm hm̄oi distinguntᷣ ad inuicē sicut actꝰ ⁊ potentia. ⁊ materia ⁊ forma etiā inq̄ꝫm hm̄oi sunt: conueniunt in eodē cōposito ⁊ vnū est in alio ⁊ multa hm̄oi exēpla dari possunt in quibꝰ idē sit causa vel rō conueniētie aliquoꝝ ⁊ ipsoꝝ distinctionis. Sic ⁊ in ꝓposito nr̄o licet relatiue opposita inq̄ꝫm hm̄oi inter se distinguātur: nullū incōueniēs est si dicamꝰ ꝙ ipsa etiam inq̄ꝫm relatiua sunt: in aliq̄ ꝯueniāt. relatiua enī inq̄ꝫm relatiua sunt: oppositionē habēt hac ꝑ hoc intᷣ se distiguntur. ⁊ tn̄ ꝓpter depēdētiā vel ordinē relatiuorū ad inuicē: vnū est de itellectu alterꝰ ⁊ ita cōueniunt in vno conceptu ⁊ ꝑ cōsequēs vnū est in alio itellectualitᷣ vl̄ ꝯceptibilitᷣ iq̄ꝫm relatiua sūt. Ex q̄bꝰ ptꝫ q̄ꝫ inefficax sit obiectio q̄rūdā sic arguētiū. Persone diue distiguntᷣ ꝑ relationes. ergo ex rōne relationis nō pōt ꝓbari ꝙ vna ꝑsona sit in alia. fallūtur certe isti nā sicut dictū ē relatiua etiā inq̄ꝫm relatiua: ⁊ distiguntᷣ ⁊ cōueniūt inter se licet aliter ⁊ aliter. vnde persone diuine inq̄ꝫm relatiua sunt: distinguntur realiter ⁊ iterū inq̄ꝫm relatiua sunt conueniunt ⁊ vna est in alia secundū esse intellectuale: ita vt relatio sit ipsius

psonis: et rõ distinctionis: et rõ conuenientie.

¶ Tertio. Notandũ ẽ sm doctrinã S. Tho. in locis pallc. q quadruplicit vna psona in diuis dr esse in alia. Vno modo actualiter et sm esse reale extra aiaz et rõ hui⁹ inexistẽtie est idẽtitas essentie. qr cũz vna essentia numero est in trib⁹ suppositis: et suppositũ nõ deserit essentiã seu naturã suã: sequit q qlibet suppositũ seu psona diuina sit in alia et ista assignatio est sm Aug^m Hylariũ et Ambrosium put magister in littera inducit. Alio modo considerat existẽtia vni⁹ psone in alia et ecõuerso sm esse itelligibile tñ et hoc dupliciter: vel obiectiue sicut cognitũ est in cognoscẽte et amatũ in amante. vel correlatiue sm q vnũ relatiuũ icludit in rõne vel ꝯceptu sui correlatiui. Primo modo rõ inexistẽtie accipit ex ipsis psonis sz totum qd in eis est: qlibet enim persona sm totuz quod in eis est: cognoscitur et amat ab alia. Secundo modo rõ inexistẽtie psonaꝝ ad inuicẽ: ẽ relatio sm cõmunẽ rõnẽ relationũ ꝓpter depẽdentiã vel ordinẽ quẽ importat in quo relatiua ꝯueniũt et vniũtur: licet rõne oppositionis p relationes distinguãtur. Tertio modo accipit inexistentia psonarũ ad inuicẽ ex modo originũ. sunt eni ꝓcessiones psonaꝝ diuinaꝝ imanẽtes. nã psona q ꝓcedit et originatur ab alia: nõ ꝓcedit vt aliquid extra ipsam sed vt aliqd intra. et p cõsequẽs ꝓcedit vt in ea existẽs. ꝓcedit enĩz psona filij a patre vt verbũ a dicẽte. et psona spũs. s. ꝓcedit a pr̃e et filio vt amor. verbũ autẽ mẽtis et amor inq^m huiõi: ꝓcedũt a suis pncipijs per actiones imanẽtes. et hui⁹ inexistẽtie assignationem ponit. S. Tho. p^a. p. q. 42. ar. 5°. et his tribus modis inexistẽtia psonaꝝ in inuicẽ est eiusd ẽ rõnis in omnib⁹ psonis ita q eo modo et ea rõne qua vna psona diuina est in alia: est et econuerso alia i ipsa. Quarto modo dicit vna psona eẽ in alia sicut pncipiatũ: vel id quod est a pncipio dicit esse in suo pncipio. s. virtualit et sm potẽtiã actiuã. vel sicut pncipiũ est i pncipiato siue in eo qd est a pncipio eo. s. modo q aliqd est in imagine aut similitudine sua adequata. et rõnẽ huius inexistẽtie assignat. S. doctor in hac. d. q. 3^a. ar. 2°. ad pmũ et 3^m. ipsam. s. originẽ psonarũ sz q importat relationẽ sub rõne speciali. s. psonalez et huiõi inexistẽtia nõ est eiusdez rõnis in qlibet psonaꝝ. nã alio modo pr̃ dicitur eẽ i filio sz hãc considerationẽ qr sicut originãs in originato. et alio modo fili⁹ est in pr̃e qr sicut originatũ i originante. et alio modo pr̃ et fili⁹ sunt in spũ sancto et alio modo spũs. s. dr esse in pr̃e et filio sz aliã et alitudinẽ pncipij ad id qd ẽ a pn^o et ecõuerso

¶ Quarto. Notãduz ẽ ꝓ solutione quoꝝdã argumẽtoꝝ q esse in alio ex modo sue significationis: dsignat in ipso quãdam ꝯtinẽtiã ita q illud in q aliqd ẽ: includat et ꝯtineat illud qd in eo dr esse: vel saltim non sit aliqd illo min⁹. ꝓpter qd nõ ꝓprie dicit totũ esse in vna sui parte. nec compositũ dr esse ꝓprie in sua forma vel materia. nec sbm dr esse in accidẽte sed magis ecõuerso. vnde qr in diuinis essentia et ꝓprietas significãtur p modũ partis et forme respectu psone et vt aliqd eius et psona vel suppositum p modum tot⁹ q̃muis in diuinis non sit realiter pars et totũ: ideo essentia et proprietas aut relatio dicunt esse in psonis. non tamen admittit ꝓpositio econuerso q. s. psona sit in essentia aut proprietate vel relatione. repugnat enim modo significãdi vtrinsqz.

Quantũ ad articulũ. 4^m. respõdẽdum ẽ ad obiectiones aduersarioꝝ et qdez ad primuz Aureoli dr q ex illo modo arguendi nõ aliud sequitur nisi q fili⁹ nõ est in patre eo modo quo eẽntia est in patre. Sed nõ sequit inde q essẽtia nõ sit ratio qua fili⁹ sit in patre et ecõuerso. nõ enim oportet q eo modo cõueniat aliqd rei: quo cõuenit illi qd est sibi rõ id habẽdi. sicut forma ẽ rõ rei subsistẽti q habeat esse et q sit subsistẽs et tamẽ esse nõ ꝯuenit forme vt subsistẽti sz tãq̃ ei q aliqd subsistit. et aĩa ẽ rõ corpori animato q p se nutriat et augmẽtet et tñ augmẽtum et nutrimẽtuz nõ p se ꝯueniũt anime. Itẽ sol ẽ causa q ista inferiora sint formalit et actualit calida: et tñ sol nõ hoc modo sed alio modo põt dici calidus. s. virtualit et effectiue et plurima huiõi exẽpla dari possent. ¶ Ad. 2^m. dr q ꝯña arguẽtis nõ est similis ꝯñe. S. Tho. nã ꝯña. S. Tho. est ꝓpria et formalis. nã ex idẽtitate eẽntie in patre et filio: ꝯcludit de patre et filio id qd ꝯuenit essentie in quo nõ differt a patre et filio: neqz pater et filius inter se in ꝯña aũt arguẽtis cõmittit fallatia accidẽtis. qm ex eo q fili⁹ est sua eẽntia: ꝯcluduntur de filio id qd ꝯuenit eẽntie ꝓut distiguit a filio. ꝯcludit eni q fili⁹ sit in filio eo q ꝯuenit eẽntie esse in filio: in q tamẽ distiguit a filio. qr nichil ẽ in seipso ꝓut dictũ fuit in pmo notabili nisi forte negatiue sub hoc sensu. id em est in seipo. i. nõ ~~et alio~~. ¶ Ad. 3^m. ptz respõsio ex his q dicta sũt in. 4°. notabili. repugnat eniz supposito ex modo significãdi: q dicat eẽ in natura vel in essen-

tia. vñ in hoc argumēto sicut τ in pcedēti cōmit-
titur fallacia accidentis. nam ex eo q pat est sua
eēntia concludit q filiꝰ sit in essentia q2 est i pa-
tre. pr autē τ sua eēntia in hoc distingunt q2 pri
nō repugnat q filiꝰ sit in eo. repugnat tamē essē
tie ratione modi significādi q filiꝰ dicat eē in es-
sentia. ¶Ad argumēta. 2°. loco inducta. Ad p-
mum negat ꝯña. nō eni q2 pr cū sua prnitate: τ
filiꝰ cū filiatione sua sunt in spū sancto ideo seq-
tur q illud quo spirāt. s. cōmunis spiratio nō sit
ratio q pat τ filiꝰ sint in spū sancto. tota eni pso-
na diuina est in alia sed rō talis inexistētie nō est
totū qd est in psona diuina: sed aliqd eiꝰ fz mo-
dū nrm loquēdi. nā in diuis nō est totum τ pars
vt dictū est sicut totus homo est in loco: sed rō
existēdi in loco nō est totū qd est in homine. Sz
aliqd eiꝰ. s. quātitas. τ totū animal mouet se nō
tamē rōne totiꝰ sed ratione partis vt phs pbat
8°. phico. ¶Ad. 2m. negat iterū ꝯña seu illatio.
licet enim habitudo. ad. τ habitudo. in. nō sit ea
dem habitudo: nō inde seqtur q nō possint cō-
uenire eidē fm aliā τ aliā rōnem queādmodum
in. 2°. notabili deductū fuit: sicut habitudo mē-
sure ad mēsuratū τ habitudo partiū ad inuicem
in toto ꝯtinuo: non sunt eedē habitudines for-
maliter τ tamē cōueniūt corpi ratione vnius. s.
quātitatis fm aliā tamē τ aliā rōnem. τ ad con-
firmationē dicit q relatiua diffiniunt p ad aliud
se habere: fz q sunt in esse reale: sed cōuenit eis
q vnuz habeat esse in alio fm esse intellectuale
ꝑut declaratū fuit in. 2°. notabili. ¶Ad. 3m. dr
q in eo cōmittit fallacia accidētis. arguit eni sic.
sortes τ plato sunt pater τ filiꝰ τ sortes nō est in
platone nec ecōuerso. ergo filiꝰ non est in patre
τ econuerso. non sequit q2 accidit sorti τ plato-
ni q sint pat τ filius sicut nō sequit cognosco ve
nietem. Joānes est veniēs. ergo cognosco Joā
nem. est enim fallacia accidētis. vñ pater et filius
etiam in creaturis sunt in se inuicē ꝯceptibiliter
siue fm ꝑprias rōnes τ conceptꝰ: nō tamen sor-
tes τ plato licet sint pater τ filius. ¶Ad. 4m. dr
q maior ꝑpositio est falsa. nā terminꝰ linee ē in
ipsa linea vt pūctus: τ terminꝰ corporis vt supfi
cies est in ipso corpore τ multa huiōi exēpla da-
ri possunt. nō enim terminare τ finire: repugnat
ei qd est in existere: imo magis terminus videt
importare ꝯiūctionē quādā ad id qd terminat.
nec est extraneū vt arguēs putat esse terminum
alicuius τ ei inexistere sed consonū vt dictuz est.
¶Ad argumēta. 3°. loco inducta Ad pmū dicit
q si nos diceremus vnā personā diuinam eē i alia
illo modo pāse quo aliqd est in suo pncipio ori-
ginante: ꝑcederet argumētatio. Sz cū isto mo-
do inexistēdi: pōimus fz doctrinā. S. Tho. quā
libet psonā diuinā esse in alia rōne idētitatis es-
sentie q est modꝰ pfectissimꝰ: τ iterū ratione rela
tionis vt in. 2°. notabili declaratū ē. vnde expo
sitione. S. Doctoris multo pfectiori modo vna
psona dicit esse in alia q fm opinionē alterius.
nā huiōi inexistētiā assignat nō solū ex identita-
te numerica essentie sicut ceteri doctores sz etiā
ex relatione τ origine. ¶Ad. 2m. dr q phs i co
q assignat modū essendi. in. quo aliqd ē in suo-
pncipio: satis dat intelligere modū q pncipiū est
in pncipiato. oē eni pncipiū agēs vl' origināsa
agit seu ꝑducit sibi simile nisi forte sit agēs imp-
fectū. ex quo sequit q pncipiū agēs vel ꝑducēs
sit in principiato vel producto sicut in sibi simili.
¶Ad. 3m. negat ꝯña. q̄uis eniz pr sit in verbo τ
tota mūdi forma sit in verbo: nō tñ seqtur q eo
dē modo nisi idētitas huiꝰ modi sumat vniuer
salissime τ analogice nō vniuoce. nā pr est i ver
bo sicut representatū in repsentāte pfecte τ ade-
quate. creatura aūt nō adequat repsentationez
τ manifestationem verbi licet pfectissime verbo
representet τ manifestet. extēdit eni se represen
tatio τ manifestatio verbi in ifinitū supra crea-
turā q2 vsq ad trinitatē dinar psonaruz. ¶Ad
argumēta libertia. Ad pmū ꝯcedit totꝰ primus
ꝑcessus per quē cōcludit q vna psona sit in alia
fm partē. sed negatur quod vlterius infert. s. q
illa pars non est relatio. nec arguens id probat.
¶Ad. 2m. dr q licet vna persona sit in alia τ rō-
ne eēntie τ rōne relationis τ psona nō includat
in se nisi eēntiā τ relationē: nō tñ sequitur q secū
dū se totā: psona sit oīn modo i persona q2 non
est idē modus inexistētie rōne eēntie τ rōne rela
tionis: nā rōne idētitatis eēntie vna psona est in
alia fm eē reale extra intellectū. inexistētia autē
fm relationē: ē secūdū eē itellectuale. vñ quoli-
bet istoꝝ modoꝝ psona ē in persona secūdū ali-
quid sui modo nrō loquēdi τ nō secūdū se totā
q̄uis vno τ altero modo sit secūdū z totū. i. fm
eēntiā τ relatiōez adaptādo singl'a singulis. Ad
illud aūt qd. 2°. infertur: dr q existētia aliciuꝰ in
aliq: nō semper ponit in eo ꝯtinētiā ꝑprie dictā.
vñ ex eo q vna psona dina est in alia: nō seqtur
q vna ab alia cōtineatur q̄si ab hūte maiorē am
bitū. Si tñ cōtinētia large sumatur pro habita-
tione vel pro existentia in alio: negatur assum-
ptū. nā totū habet in se omnes partes suas τ ta
mē in nullo excedit omnes simul sūptas. τ simili
ter totum ē in oībꝰ suis partibꝰ τ tamē ab eis
nō exceditur. Ad illud aūt qd. 3°. infertur pt res-

ponsio per ea q̄ dicta sunt ad primũ Henrici et ad .2m. Aureoli. necesse ẽ simile de esse ab alio primo ꝛ per se ꝛ ecõtra ꝛ de esse in alio ꝛ econuerso. nam in primo est repugnãtia ꝙ qꝺ est ab alio presupponit illud esse ꝛ per ꝯñs repugnat ꝙ sit eius principiũ productiuũ. sed aliqd esse in alio: psupponit vtrũqꝫ esse ꝛ ideo non repugnat ꝙ idẽ sit in alio ꝛ ecõtra. ¶ Ad .3m. qꝺ est Durãdi patet respõsio per ea q̄ dicta sunt in p̄cedẽti solutiõe assumit enim falsum vt ibi declaratũ est. ¶ Ad .4m. patet respõsio per ea q̄ dicta sũt in .2o. notabili. ¶ Ad .5m. patebit respõsio in solutione ad argumẽtum ante oppositum. ¶ Ad .6m. qꝺ est Scoti negat maior ppositio: nã eternitas imẽsitas bonitas ꝛ generalit attributa essentialia cõueniũt essentie inqꝫm cõmunicabilis ẽ. qm̃ essentialia in diuis cõmunia sunt et tñ ꝯueniũt suppositis. nec valet pbatio. nõ eni est simile nã ea q̄ cõueniunt essentie realit vt cõmunicabilis est: non repugnant personis cum ipsa essentia sit cõmunis tribus personis: ꝛ persone includũt in se ꝛ communicabile ꝛ incommunicabile scilicet essentialia et notionalia. Sed ea que conueniunt personis in quãtum sunt incõmunicabiles cum sint personalia seu notionalia: repugnãt essentie diuine ꝺ cuius ratione est ꝙ sit cõmunis tribus personis. non enim essentia diuina includit in se formaliter proprietates notionales sicut persone includunt essentiales, vnde non est vtrobiqꝫ simile. ¶ Ad .7m. respondetur sicut ad primum Aureoli. assumit enim falsum vt ibi patuit. ¶ Ad argumentum ante oppositum respõdet sanctꝰ Tho. prima parte. q. 42. articulo .5o. ad .3m. Primo ꝙ persone diuine licet opponãtur secũdum relationes: non tamen secundum essentiaꝫ in qua penitus sunt idem ꝛ ita ratione essentie vna potest esse in alia ꝛ econuerso. Dicitur .2o. ꝙ maior non est vniuersaliter vera. non enim tenet in oppositis relatiuis eo ꝙ vnũ includatur in intellectu alterius prout deductũ fuit in .2o. ꝛ .3o. notabili. et in hoc questio ista terminatur.

¶ Distinctio .xix.

UTerũ circa eandem distinctionẽ q̄rit vtrũ tres persone sint penitus eq̄les. ꝛ arguitur ꝙ nõ quia diuine psone sũt vnius essentie. sꝫ essẽtia significat p modũ forme. conuenientia autẽ in forma: nõ facit equalitatẽ sed similitudinẽ. ergo diuine persone debẽt dici similes nõ equales. ¶ In oppositum est qꝺ Athanasiꝰ inqt in simbolo. ꝙ tres persone coeterne sibi sunt ꝛ coequales. ¶ In ista q̄stione erunt quattuor articuli soliti.

QUantũ ad primũ articulũ sit prima cõclusio ꝙ necesse est ponere equalitatem in diuinis. Hãc ꝯclusionẽ pbat sctũs Tho. in hac. di. q. prima articulis primo ꝛ .2o. et prima. p. q. 42. articulo .po. ¶ Secũda ꝯclusio est ꝙ licet filius dicat equari patri. ꝛ spũs. s. prĩ ꝛ filio. non tamen dicitur ꝓpe econuerso. s. ꝙ pat equet filio: et pr ꝛ filius spũi sancto. Hãc ꝯclusionẽ pbat sãctꝰ doc. in hac. dis. q. prima. ar. 2o. i. c. et pa. pte. q. 42. ar. po. ad .3m.

QUantum ad articulũ .2m. ponẽde sũt obiectiones cõtra ꝯclusiones. ꝛ qdẽ cõtra primã arguit Aureolus. ꝛ primo cõtra eiꝰ pbationẽ. dicit. n. ꝙ ad equalitatẽ nõ sufficit negatio maioritatis ꝛ minoritatis absqꝫ omni commẽsuratiõe quod probat primo sic. Sicut se habet cõmensurari ad coequari: sic cõmensuratio ad equalitatẽ. sed nihil aliud est lineã linee esse cõmensurabilẽ vel cõmẽsurari q̄ꝫ lineã linee coequari ꝛ esse coequalẽ. ergo nihil aliud est cõmensuratio q̄ꝫ equalitas. ¶ .2o. sic. Equalitas est quedã habitudo vnius quãtitatis ad aliã. sed negatio maioritatis ꝛ minoritatis habitudinẽ nõ importat. igit. ¶ .3o sic. Ubi aliq habitudo fundat super quãtitatẽ: secũdũ ꝓpriã rõnẽ suã idẽ est ꝙ mẽsura. habitudo vero mẽsure ad mẽsurã nõ videt esse alia secũdũ ꝓpriam rõnẽ q̄ꝫ cõmẽsuratio. ergo de rõne equalitatis est ꝙ sit cõmẽsuratio q̄dam. ¶ .4o. sic. Sicut quãtitas finita cõmẽsurat finite: sic ꝛ infinita infinite. ꝛ sicut infinita coeq̄tur ĩfinite: sic ꝛ cõmensuratur. vnde nõ plus ẽ de rõne cõmensurationis finitas q̄ꝫ ꝺ rõne equalitatis aut coequa-

tionis. ¶ 2°. arguit directe ꝯ cõclusionē primo sic. Sicut se habet similitudo ad idētitatē: sic et equalitas videt̃ habere se ad eā: vbi equalitas fundat̃ sup esse: sicut ⁊ similitudo ⁊ idētitas. Sꝫ cõstat ꝙ similitudo ⁊ idētitas fundate sup essentiam idē sunt. sortes enim ⁊ plato sunt ꝯsimiles essentialit̃ ⁊ sunt idē nec sunt idē alit̃ nisi idētitate similitudinis. vñ phs pͥmo topicoꝝ agens de idētitate generis ⁊ speciei determinat de consideratione similiū innuēs ꝙ nō est aliud talis idētitas ꝗ̄ similitudo. ⁊ cõmētatoꝛ. 12°. metha͡ᶜ. dicit ꝙ intellect⁹ ꝯsiderat in diuisoꝝ similitudinē ⁊ ponit eam vnā intētionē generis vel speciei. ⁊ sic de alijs vniuersalib⁹. p hoc innuēs ꝙ idētitas specifica. nō est nisi quedaꝫ similitudo. ergo nec equalitas erit nisi quedā idētitas ⁊ quedā similitudo. ¶ 2°. sic. Sicut se habet fundamentū ad fundamētū: sic se videt̃ habere habitudo ad habitudinē. sed fundamētum idētitatis est essētia. equalitatis vero: grad⁹ essentie. ꝓbatū est aūt supra ꝙ grad⁹ essentie nō differt ab essentia. ergo equalitas ⁊ similitudo ac idētitas nō videntur differre. ¶ 3°. sic. Si similitudo et equalitas ꝓut distiguunt̃ inter se ⁊ ab idētitate fundarent̃ sup forma s̄baliter: tūc debuisset Aristo. p ꝓpetate s̄be assignare ꝙ ꝓm eam aliq̄d dr̃ simile vel dissimile equale vel ineq̄le. qḋ tamē nō facit sed ꝙ ē ꝓpriū qualitatis ꝓm eam simile vel dissimile dici. ꝓm q̄ntitatē vero equale vel ineq̄le. ergo similitudo ⁊ eq̄litas ꝓut fundātur in s̄ba: nō differūt ab idētitate. ¶ 4°. sic. phs in pͣdicamentis dicit ꝙ affectio ⁊ dispositio eq̄lis ⁊ in equalis nō multū dicit̃ sed simile p hoc innuēs ꝙ equalitas q̄ attēdit̃ penes gradū albedinis ⁊ cuiuscūqꝫ q̄litatis: nō dr̃ ꝓprie eq̄litas sed magis similitudo. Et simili͡t phs. 10. metha͡ᶜ. et cõmētatoꝛ ibidem ponit plures modos similis. quoꝝ pͥm⁹ ē participantiū eandē q̄litatē ꝓm magis ⁊ min⁹. p hoc innuēs ꝙ ineq̄litas est minoꝛ similitudo. ꝑfecta aūtē similitudo icludit equalitatē. hoc aūt non esset si eq̄litas ⁊ similitudo essent due habitudines ꝓut fundat̃ sup eandē essētiā. ergo idētitas ⁊ similitudo ⁊ eq̄litas ꝓut fundant̃ sup eodē nō videtur distigui. ¶ Cõtra. 2^am. ꝯclusionē arguit pͥmo sic. De duab⁹ lineis sic dr̃ v̾balit̃ ꝙ vna eq̄tur alteri sicut ꝙ sit eq̄lis nominalit̃ ꝓnuntiādo sꝫ ꝯstat ꝙ vna linea ab alia eq̄litatē nō accipit. ergo nō est de rõne ei⁹ qḋ alteri verbalit̃ coeq̄tur: ꝙ eq̄litatē ab illo accipiat ¶ 2°. sic. Quāuis coeq̄ri eq̄litatē significet p modū flux⁹ ⁊ fieri sicut verbū: nō tñ significat ꝙ ab illo cui dr̃ coeq̄ri accipiat eq̄litatē: sicut nec si aliq̄d dr̃ lucere: ꝓpter hoc intelligit̃ ꝙ lucē accipiat. vñ si due magnitudines coequāt̃: nō ꝓpt̃ hoc sensus est ꝙ vna ab alia aliq̄d sumat. ꝯsuetū. n. ē dici ð duob⁹ similibus ꝙ vnū assimilat̃ alteri nec ꝓpt̃ hoc dat̃ intelligi ꝙ vn⁹ ab alio similitudinē accipiat. ergo pari rõne dici poterit pat̃ filio assimilari absqꝫ hoc ꝙ ab alio aliq̄d accipiat. ¶ 3°. sic. Nichil aliud ē coequari nisi act⁹ pͥm⁹ eq̄litatis: sicut lucere est actus pͥm⁹ lucis. vnde lucere est lux posita in actu ⁊ in exercitio ⁊ in vsu lucēdi vt supra dictū ē dū ageret̃ de essētia ⁊ esse. sꝫ manifestū est ꝙ pr̃ est in actu ⁊ exercitio coequādi cū filio. nō soluꝫ enim habet equalitatem in potētia ⁊ in habitu: sed in actu ⁊ in vsu coequādi. ergo nō soluꝫ pōt dici ꝙ in patre sit equalitas respectu filij: ꝯ immo etiā ꝙ filio coequat̃. ¶ 4°. sic. Augu⁹ primo de doctrina xp̄iana ca. 2°. dicit ꝙ ꝓpetas filij ē eq̄litas nominalit̃ ꝑferēs eq̄litatē nō v̾balit̃. hec ille

Quantuꝫ ad articulū. 3^m. Primo notāduꝫ ē ꝙ sicut ex dictis. S. Tho. deductū fuit in. d. 17^a. in. 2°. notabili duplex ē q̄ntitas molis. s. seu corporalis ⁊ v̾tualis. in diuinis autē non habet locū q̄ntitas molis: sꝫ quantitas v̾tualis q̄ vt ibi dictū fuit attēdit̃ ꝓm ꝑfectionē nature vel forme ⁊ ex hoc sequit̃ ꝙ oīa q̄ dicūtur in creaturis ꝓm q̄ntitatem cū assumunt̃ ad diuina: dicant̃ ꝓꝫ q̄ntitatē virtutis seu ꝑfectionis. vñ cū eq̄litas dicat̃ ꝓꝫ q̄ntitatē q2 vt phs dicit i pͣdicamētis ꝓpͥuꝫ est q̄ntitati ꝓꝫ eaꝫ eq̄le vl̾ ineq̄le dici: seq̄t̃ ꝙ eq̄litas i diuīs attēdit̃ ꝓꝫ q̄ntitatē v̾tutis seu ꝑfectionis. hm̄oi aūt q̄ntitas v̾tualis seu ꝑfectionis. ꝓut. S. tho. docet pͣ. p. q. 42. ar. pͦ. ad pͫ. attēdit̃ i qualibet nā vl̾ forma. Primo q̄dē i radice. s. i ipa ꝑfectiōe forme vl̾ nature sic dr̃ magnus caloꝛ ꝓpt̃ suā itēsionē ⁊ ꝑfectionē. et ꝓꝫ istū modū q̄ntitatis seu magnitudinis: Aug⁹ inq̄t 9°. de tri. ꝙ in his q̄ nō mole magna sūt: hoc est mai⁹ eē qḋ meli⁹ eē. nā meli⁹ dr̃ qḋ ꝑfecti⁹ ē. 2°. attēdit̃ q̄ntitas v̾tutis seu ꝑfectionis i effectibus forme vl̾ nature. q̄ sunt duo. s. esse ⁊ opatio. oīs enī res hēt eē ꝓm suā formā et omne agēs agit p formā suā. q̄ntitas aūt in ipso eē attēdit̃ ꝓm duratione. duratio enī est q̄dā ipsius eē ꝓtēsio: q̄ntitas aūt in operatione attenditur secūdū ꝙ opatio nature vel forme ad plura vel ad nobilioꝛa se extēdit. ⁊ hm̄oi q̄ntitas accipitur secundū virtutem seu potentiam forme vel nature ꝓut virtus sumitur in comparatione ad actus ⁊ obiecta. ⁊ ꝓm hm̄oi triplicem modū q̄ntitatis virtualis: attenditur in diuinis eq̄litas. vñ Aug⁹ i li. de fide ad petrum ait. eq̄litas itelli

gitur in patre et filio et spū sancto inq̄m nullus horū aut p̄cedit eternitate aut excedit magnitudine aut supat potestate. Aduertēdū tñ q̄ p̄mus mod⁹ equalitatis q̄ ɔcipit̄ fm magnitudinem pfectiōis: in deo habet aliā rōnē a. 2°. ⁊. 3°. q̄m est ex parte fundamēti. nā eq̄litas p̄mo modo includit idētitatem in sui rōne: ⁊ habet se ad eam fm modū nr̄m intelligēdi ex additione. idētitas enī est relatio fundata sup vnitate essētie. equalitas aūt primo modo: est relatio fundata sup vnitate pfectionis essētie q̄ nō ē aliud re ab ipsa essentia nec pōt intelligi sine ea. loquimur hic de pfectione intrīsecā nō accidentali. pfectio nāq̄ essentie est ipsa essētia sub gradu pfectiōis debito q̄ se habet vt q̄dā eētie quātitas: et hūc gradū pfectionis addit equalitas sup idētitatē ex parte fundamēti. Sed q̄ equalitas de sui rōne requirit distictionē realē extremoꝝ quā non reqrit idētitas: nō enī aliqd dicit̄ sibi equale aut simile sꝫ idē: ideo ex parte extremoꝝ equalitas in diuinis nō includit idētitatē imo hēt distictā rōnem ab ea. eq̄litas vero. 2°. ⁊. 3°. modo dicta .s. fm quātitatē durationis q̄ est eternitas ⁊ fꝫ quātitatē potētie opatiue: nec rōne fundamēti nec rōne extremoꝝ includit in sui rōne idētitatem. vnitas enī eternitatis ⁊ vnitas potētie operatiue q̄ sunt fundamēta equalitatis secūdi ⁊ tertij modi licet sint idem re cū vnitate diuine essētie: alia ⁊ alia ratio est triū vnitatū nec vna iducitur in alia sicut dictū est de vnitate essētie ⁊ de vnitate pfectionis essentie q̄ est ei⁹ magnitudo q̄ vna includit̄ in alia. accipiuntur ista ex dictis .S. Tho. in hac. d. q. p̄ma ar. p̄mo i. c. et ad. 2m. ⁊ distictione. 31. q. p̄ma. ar. p̄mo in. c.

¶ **Secundo.** Notādū est q̄ vbi .S. Tho. dicit q̄ q̄n equalitas significat̄ p verba vt cū dr̄ alterū alteri equari vel adeq̄ri nō recipit̄ equalitatis ɔuersio: accipit. S. doctor adequationē vel adequari stricte. adequatio nāq̄ fm p̄priā et strictā sui acceptionem: est alicuius habētis se ad aliud p modum imaginis ad exēplar. vñ adequatio addit ad equalitatem imitationē. quod enī alteri adequatur: est ad ipsius imitationē ⁊ nō ecōuerso sicut imago Herculis dr̄ adequari Herculi q̄ est ad imitationē Herculis nō econuerso. et fm hoc Aug⁹ dicit q̄ imago si pfecte iplet illud cuius est imago: coequatur ei ⁊ non econuerso. aliquando tamē equari vel coequari large accipiuntur p̄ut significant equalitatē etiam sine imitatione. non enim p̄prietas vocabuloꝝ semper a doctoribus obseruatur.

¶ **Tertio.** Notādum est p̄ut docet S. Tho. p̄mo sen. d. 24. q. p̄ma. ar. 3°. et p̄ma. p. q. xi^a. ar. p̄mo. q̄ vnū nō addit sup rē q̄ dicitur vna aliquid positiuū sꝫ solum p̄uationē. s. indiuisionem vel indistictionē. ex quo infert̄ q̄ cum phūs dicat. 5°. metha^e q̄ vnum in substātia fundat idētitatē. vnū in quantitate fundat equalitatē: ⁊ vnū in q̄litate fundat similitudinem: nō est sensus q̄ vnitas q̄ est p̄ncipiū numeri sit fundamētum ipsaꝝ relationū. Sed q̄ substantia indiuisa in se ⁊ indistincta est fundamentum identitatis. et quantitas ⁊ qualitas indistīcta ⁊ indiuisa: est fundamentum equalitatis ⁊ similitudinis. est tamē differentia in creaturis etiam in diuinis nam in creaturis relatio identitatis fundat̄ sup substātia vna numero. i. indisticta ⁊ indiuisa numero. equalitas vero et similitudo fundantur super quātitate et q̄litate nō vna numero cū quātitate coequalis ad quē refferт sed vna secundū cōmensurationem. i. vnitate cōmēsurationis per p̄uationē maioris et minoris. In diuinis vero equalitas et similitudo fundātur super essētia diuina vna numero fm q̄ habet rōnem quātitatis ⁊ q̄litatis modo nostro intelligēdi. cōsiderandū tamē est q̄ equalitas in duobus equalibus nō est vna relatio numero sed due. nō enī equalitas est relatio media inter duo extrema eq̄lia sicut est vnus mot⁹ inter duos terminos. Sed in vno extremo equalitas est subiectiue vna relatio numero p quam reffertur ad aliud extremū sibi equale ⁊ i alio extremo est alia. vnde i creaturis fundamētū eq̄litatis in duobus equalib⁹: due quantitates sunt reales ⁊ indiuiduales extra animā. alias equalitas nūq̄ esset relatio realis. ambe tamen quātitates sunt vnū cōmēsuratione q̄ nec vna ē maior nec minor alia ⁊ hec vnitas dicta per priuationem maioris et minoris: complet rationem fundamenti equalitatis in vtroq̄ extremo. vnde ⁊ philosophus dicit. x°. methafisice q̄ equale priuatiue opponitur maiori ⁊ minori. sunt autem ista de mente sancti Tho. in locis preallegatis. Quod autem sanctus Tho. dicit in hac distinctiōe. q. p̄ma. ar. p̄mo ad. 2m. q̄ equalitas quantum est de sui significatione non importat vnitatem quantitatis in numero: sed sufficit q̄ sit idem specie: non ideo dictum est quasi vnitas quantitatis secūdum speciē idest in natura cōmuni quantitatis sufficiat ad fundamentū formale equalitatis. nam due linee inequales conueniunt in vna specie et natura communi quātitatis et etiam in specie linee. Vtraq̄ enim

cōmunis est ratio linee. Sed dictū illud intelli-
gēdū est vel de fundamēto materiali: vel accipi
tur ibi vnitas quātitatis s3 spēm ꝓportionis vel
cōmēsurationis p p̄uationē maioris & minoris, put
dictū est. ¶Et ex his ptʒ falsitas imaginationis
quorūdā existimantiū q fundamētum eq̄litatis
sit aliq̄ vna quātitas cōmunis duab⁹ quātitati-
bus eq̄lib⁹. quēadmodū linea ē vna & cōmunis
diuersis particularibus lineis quem intellectuʒ
aliq̄ ɔcepti habuerūt i p̄missis verbis. S. Tho.

Quantuʒ ad ar
ticulū. 4m. respōdēdū ē ad ob-
iectiones. & q̄dem ad p̄. nuʒ ar-
gumētū Aureoli ɔ p̄mā ɔclusio
nē dicit̄ ad minorem q licet in
creatis vt in linea coequari importet cōmensu
rationē: nō ideo sequit̄ q in diuis. naʒ coequari
nō est formaliter commensurari: nec necessario
commensurari sequitur ad coequari sed illud
contingit vbi equalitas fundatur super quanti
tate s3m cōmunem rōnem generis: q̄ est rō men
sure sicut est in creaturis. In diuinis aūt equali
tas fundat̄ sup quātitate virtuali nō s3m rōnem
generis cōmunē: s3 s3m rōnem ꝓpriā alicui⁹ spe-
ciei q̄ sibi cōpetit p d̄riam cōstitutiuā. Sapiētia
nāq3 est in deo s3m rōnem ei⁹ specificā q̄ est cog
nitio causarū altissimaʒ: & tamē nō est in deo s3
rōnem cōmunē generis. s. qualitatis q̄ est ee dis
positionē accidētalē. eodē modo dicim⁹ de eq̄li
tate q est in deo s3m ꝓpriā rōnem q̄ importat
coequationē nō s3m cōmunē rōnem generis s3m
quā importat cōmēsurationē. ¶Ad. 2m. dicit̄ q
licet maior sit vera in creaturis equalib⁹ in qb⁹
nō est vna quātitas numero sed due vl' plures:
fallit tamē in diuis in qbus equalitas fundat̄ su
per vna quātitate numero q̄ est in plurib⁹ eq̄li-
bus. neq3 est verū qd̄ arguēs supponit q. s. nos di
cam⁹ negationē maioritatis & minoritatis esse
habitudinē equalitatis licet dicam⁹ q hui⁹ ne-
gatio p̄supponit̄ in fundamēto equalitatis. ¶Ad
3m. ptʒ respōsio p ea q̄ dicta sunt ad p̄. nū. nō. n.
maior est vera nisi in creaturis in quib⁹ quanti-
tas reperitur s3m cōmunē rōnem generis q̄ est rō
mēsure. ¶Ad. 4m. negat̄ assumptū cū sua pro-
batione. Infinita enī magnitudo mensurabilis
non est nec ab infinito nec a finito, put sanctus
Tho. efficacit̄ ꝓbat i hac. d. q. p̄ma. ar. p̄mo ad
4m. ¶Ad ea q̄. 2°. loco arguit. Ad p̄mum dicit̄
ad minorē q i diuinis licet similitudo & idētitas
& equalitas fundet̄ sup eadē re q̄ est essentia: s3
aliam tamē & aliā rationē essentia dicitur funda

mentū ipsarū relationuʒ. & ex hoc sequit̄ q ipse
relationes distiguant̄ rōne: & p ɔ̄ns q equalitas
& idētitas & similitudo nō sint omnino idē. I crea
turis aūt falsum est qd̄ arguēs assumit. nō enim
similitudo si ꝓprie accipiat̄: fundat̄ sup essentia
rei vel substantie q̄uis nūq̄m aliq̄ substātia h̄et
aliquē modū q̄litatis: possit dici fundamētum si
militudinis: large tamē. Neq3 sortes & plato ꝓ
pterea sunt idē in essentia q̄uis ɔueniāt in natura
cōmuni & sint vnīus specie. nā vt. S. Tho. dicit in
loco ꝓxime allegato in. c. et ad. 2m. idētitas po
nit vnitatē in ēentia s3 numerū. i. vnitatē nume
ricā. vna aūt essētia numero dici nō pōt nisi vbi
est vnū esse qd̄ est vni⁹ suppositi p̄se. vñ identi
tas nō ꝓprie dicit̄ nisi eiusdem ad seipm̄. ¶Ad
2m. ptʒ respōsio p ea q̄ dicta sunt in p̄mo nota-
bili. ¶Ad. 3m. dicit̄ p̄mo q hoc argumētum & se
quēs nō directe militāt ɔ. S. docto. Sed magis
cōtra Durādum q ponēs hm̄oi q̄litates trāscē-
dētes: fundat omnes tres in singulis gn̄ib⁹ vel
predicamētis absolutis. i. s. q̄titate & q̄lita-
te. S3 quia etiā ɔ Durādum argumēta nō sunt
efficatia respōdet̄ ad illa breui sermone q phs
& ei⁹ cōmētator loqunt̄ de similitudine & equali
tate q̄ est in genere nō de trāscēdente de qua lo
quebat̄ Durādus. Cum autē arguēs cōcludit q
vbi hm̄oi relationes fundāt̄ sup ēentia: sunt ee
dem habitudines: dicit̄ sicut supra dictū ē q nō
ideo sequit̄ eas non distingui rōne. ¶Ad. 4m.
dicit̄ q phs in p̄ma auctoritate loqtur de eq̄lita
te & ineq̄litate virtuali s3m q fundātur sup q̄li-
tate: p quē modū equalitas aut ineq̄litas inclu
dit similitudinē, put in p̄mo notabili deductum
est & docet illō. S. Tho. p̄ma. p. q. 42. ar. p̄mo
ad. 2m. Atq3 addit ad illā. & ꝓpter hoc phs di-
cit q affectio vel dispositio equalis & inequalis
dicit̄ similis p̄dicatione. s. materiali ac inmediata
nō aūt formali & imedita: hoc tamē non obstat
qui formaliter loquēdo eq̄litas & similitudo di-
stinguātur saltim rōne, put diffusius dictū est in
p̄mo notabili: & p hec p3 respōsio ad. 2am. aucto
ritatē phi. vnde & expositio arguētis innitat̄ nō s3m
ꝓpositū in eo q dicit q equalitas est maior simi
litudo. & in equalitas ē minor similitudo. nā iste
denominationes maior & minor ꝓprie & forma
liter loquēdo sup quātitate fundant̄. ¶Ad ar-
gumēta cōtra. 2am. ɔclusionem. Ad primum pa
tet responsio per ea que dicta sunt in. 2°. nota-
bili. Illa enim quorum neutruʒ ab alio accipit̄:
non proprie sed large & improprie loquendo si
bi inuicem dicuntur equari. & p hoc ptʒ r̄nsio ad
2m. Verūtamē arguēs nō satis itelligit v̄ba. S.

Tho. non eni aliquādo sanct⁹ doctor dicat coequari significet accipere equalitatē ab illo cui dicitur coequari: sed quod accipit ab eo fundamētū equalitatis vel quocūq3 modo fm illud ad ipsum ordinet. nec est simile de lucere τ coeq̄ri. nā lucere nullū ordinē aut respectum in sui significatione importat queādmodū equari aut coequari qd sive a pma iposițione sive ex vsu loquentium: icludit habitudinē ad illud cui dicitur coequari fm quadā imitatione. τ ex his ptz responsio ad. 3^{m}. in quo arguens multum improprie τ inepte loquitur assumit enim primo φ coequari sit actus prim⁹ equalitatis quasi habeat actū 2^{m}. s. motum vel operationem. cū tamen relatio fm phm inq̄ 3^{m} hmōi: nō sit pncipium motus vel operationis. Neq3 iterum recte dictum est φ coequari sit actus primus equalitatis sed magis coequare sive equalem facere. neq3 etiā conceditur proprie loq̄ndo φ pater est in actu coequādi cum filio. i. φ actu coequet filio licet actu sit ei equalis propter rationem datā in. 2°. notabili. ¶ Ad. 4^{m}. dicitur φ ex auctoritate Augustini. non plus habetur nisi φ filius sit τ dicatur nominaliter equalis patri quod τ sanct⁹ Tho. non negat. concedit nāq3 φ equalitas significata per nomina de vtroq3 equali dicitur conuersiue: non tamen significata per verba , put dictū est in. 2°. notabili. ¶ Ad argumentum ante oppositum. respondet sanctus Tho. pma parte. q. 42. articulo pmo ad. 2^{m}. φ vbi attēditur eq̄litas fm quantitatē virtualem: equalitas includit in se similitudinē τ aliquid plus quia excludit excessum. quecūq3 enim cōmunicant in vna forma: possunt dici similia etiā si inequaliter illam formā participent sicut si dicatur aer est similis igni in calore. Sed nō possunt dici equalia si vnū altero perfectius illam formā participet τ quia non solum vna est natura patris τ filij sed etiam eque perfecte est in vtroq3: adeo nō solum dicimus filium esse similē patri vt excludatur error eunomij. Sed etiam dicimus equalem vt excludatur error arrij. τ in hoc articulus terminatur.

¶ Distinctio. xix.

Terū circa candē distinctionem q̄ritur vtrū veritas fm suā formalem rōnem: sit in aīa vel in rebus τ videt φ sit in rebus. propt qd enim vnūquodq3 est: τ illud magis. Sz ex eo φ res est vel nō est: opinio vel oratio dicitur vera vel falsa fm phm in pdicamētis: ergo veritas magis est in rebus. ¶ In oppositum arguitur per phm. 6°. metha. dicentem φ verum τ falsum non sunt in rebus sed in intellectu. In hac questione erunt quattuor articuli vt supra.

Uantū ad primum articulum sit pma conclusio. φ veritas principaliter ē in intellectu in reb⁹ aūt non ē nisi fm φ habet ordinē ad intellectum. Istā pclusionē pbat. S. doctor in hac distin. q. 5^{a}. ar. pmo. et pma pte. q. 16. articulis primo τ. 2°. τ de veri. q. p^{a}. articulis pmo. 2°. τ. 3° ¶ 2^{a}. pclusio est φ veritas fm suā formalē rōnē dicit conformitatem quandam eius quod intelligitur de re ad ipsam rem. Hanc cōclusionē tenet sanctus Tho. in locis preallegatis.

Uantū ad articulū. 2^{m}. ponūt obiectiones cōtra pclusiones τ quidē cōtra pmam pclusionē arguit Aureolus τ specialiter φ res nō dicitur vere ex conformitate ad intellectū diuinū pmo sic. Penes illum intellectum nō sumit necessario ratio veritatis in rebus: quo non considerato adhuc potest circa res veritas apprehēdi: sed manifestū est quod non considerato aliquo ordine ad intellectum diuinum adhuc iudicari potest de reb⁹ an sint vere vel false. nō enī argentarius dum iudicat an argentum sit verū vel falsum vel de aliquo an sit lapis preciosus vel vitrum: recurrit ad ideas que sunt in mēte diuina: nec enim eas nouit nec forte credit. Unde phs pmo ethicor. loquens contra Platonē dicit φ non magis erit miles qui ideam contēplat⁹ est nec magis textor vl faber: inuēs φ idee non distinguunt acuitatem in operando aut in

iudicando. ergo veritas nõ ꝯsistit in hoc ꝙ res ꝯformatur ad itellectũ diuinum. ¶ 2°. sic arguit. Mathematicus ⁊ omnis sciẽs ꝯsiderat veritatem in ꝯclusionib⁹ ꝓprijs: sꝫ manifestũ ẽ ꝙ veritatẽ nõ iudicat circa eas ex ordine ad itellectũ diuinũ: alias oĩs sciẽs eẽt theologus. igitur idez qđ prius. ¶ 3°. sic. Impossibile ẽ ignorare cõformitatẽ aliquoꝝ cõformiũ nisi cognoscantur cõformia q̃ sunt extrema illi⁹ ꝯformitatis: sꝫ constat ꝙ diuinus itellect⁹ ⁊ idee q̃ sunt in deo a nobis nõ cognoscuntur. ergo nullus põt iudicare vtruz aliq̃ res illi itellectui sit ꝯformis. ⁊ ꝑ ꝯñs nullus sciet aliquã veritatẽ ex puris naturalib⁹. ¶ 2°. loco arguit ꝙ veritas nõ est ꝯformitas act⁹ intellect⁹ ad rẽ extra: ꝯstat enĩ inqt ꝙ veritas est ꝑfectio simpliciter ⁊ ꝙ attribuitur ꝑmo ꝑncipio i summo. sed hoc nõ attribuitur sibi rõne alicui⁹ conformitatis aut respect⁹ ad rẽ extra: nõ qđez realis qꝛ in eo relatio realis nõ est. nec etiã rõnis quia tũc circũscripto actu itellect⁹: veritas nõ eẽt in eo. ergo veritas nõ ꝯsistit formaliter in ꝯformitate itellect⁹ ad rẽ: nisi forte illa veritas q̃ respicit intellectũ. qm̃ intelligere ꝯtigit ad illud qđ debetur sꝫ ꝓpriã naturã ꝑ hoc ꝙ rei ꝯformatur. vnde possibile est ꝙ rõ veritatis sit in itellectu ꝓpter ꝯformitatẽ. sꝫ ꝙ hoc sit rõ veritatis simpliciter impossibile est. ¶ 2°. sic. Illud quo nõ ꝯsiderato inuenitur veritas in multis reb⁹: nõ includitur in rõne veritatis simpliciter: sꝫ inqrẽs de duobus lapidib⁹ qs sit verioꝛ: nõ aspicit ad intellectus ꝯformitatẽ. ergo in hmõi ꝯformitate non ꝯsistit formaliter rõ veritatis simpliciter. Et si dicatur ꝙ res sunt vere causaliter ꝑ hoc ꝙ sunt aptenate non decipe intellectũ: dicẽdũ ꝙ non habito respectu ad intellectuz: res iudicantur vere ꝑ hoc ꝙ assequntur naturã ꝓpriã. ⁊ false dũ nõ assequntur. hec ille. ¶ Ulteri⁹ arguitur ab alijs ꝙ veritas ꝑncipaliter sit in reb⁹ ſm suã formalẽ rõnẽ. Quãcũqꝫ aliquid iest duob⁹: vni tãqꝫ cause: alteri tãqꝫ causato: ꝑ prius ⁊ ꝑncipali⁹ inest cause. vñ quia ignis est causa caloris in omnib⁹ calidis: ideo ꝑ ꝑus ⁊ ꝑncipali⁹ dicitur calid⁹ ſm phꝫ. 2°. metha^c. sed veritas rei causa est veritatis in intellectu ⁊ orõne vt dicit phs in ꝑdicamẽ. qꝛ ab eo ꝙ res ẽ ⁊c. et similiter opinio et intellectus. igitur veritas ꝑ prius ⁊ ꝑncipali⁹ est in reb⁹. ¶ 2°. sic. veruz est obiectũ itellect⁹. intellect⁹ enĩ veroꝝ est primo posterioꝝ: sed res extra sunt ꝑma obiecta itellectus nõ species aut act⁹ alioqui omnis cognitio esset reflectiua. ergo ⁊ veritas ꝑus ⁊ ꝑncipalius est in re extra. ¶ 3°. illud qđ cõmunicatur a deo omnib⁹ creaturis: videtur esse in reb⁹. sed phs dicit. 2°. metha^c. ꝙ ꝑmũ ꝑncipiũ est causa veritatis ⁊ entitatis omnib⁹: ⁊ ꝟhñt se oĩa ad entitatẽ sicut ad veritatẽ. ergo veritas est in reb⁹. ¶ 4° nam Aug⁹ dicit. 8°. de tri. ca. 2°. ꝙ idẽ est magnitudo qđ veritas: ⁊ qđ illud mai⁹ est qđ verius sed ꝯstat ꝙ magnitudo est in reb⁹. ergo ⁊ veritas. ¶ 5°. verũ ⁊ mãifestatiuũ sui: videntur eẽ idẽ sꝫ ꝯstat ꝙ res manifestãt se ꝑ suas actualitates. qđ enim est in potẽtia: ignotũ est ⁊ qđ est actu: est manifestũ. 9°. metha^c. igitur. ¶ 6°. quãdo aliquid attribuitur alicui ꝑ modũ signi ⁊ cuiusdã cõformitatis; alteri vero ꝑ modũ signati ⁊ eius cui fit cõformatio: isti vltimo videtur formali⁹ ⁊ ꝑncipalius attribui sicut pꝫ de sanitate q̃ attribuitur animali ꝑ modũ signati: et alijs ꝑ modũ signi. sꝫ veritas attribuitur orõni ⁊ itellectui sub rõne signi ⁊ cuiusdã ꝯformitatis ei⁹ ad rẽ extra. qꝛ veritas intellect⁹ nõ est aliud q̃ꝫ adequatio ⁊ cõformitas ei⁹ ad rẽ. sꝫ vulgatã ei⁹ diffinitionẽ. ergo formali⁹ ⁊ ꝑncipali⁹ est in re q̃ꝫ in itellectu. ¶ 7° Quãdocũqꝫ aliqua ꝯuertuntur: vbi est vnũ ꝑncipalius ⁊ reliquũ. sed ens ⁊ verũ ꝯuertuntur ⁊ veritas ⁊ entitas. igitur cum entitas ꝑncipaliter ibi erit. ¶ Ulteri⁹ arguitur ꝙ equaliter sit vbiqꝫ probatio qꝛ intellectus ⁊ sciẽtia sunt veroꝝ: sꝫ sciẽtia põt esse de actib⁹ intellect⁹: et de re extra et de secũdis intẽtionib⁹ ⁊ alijs quibuscũqꝫ. oĩa naqꝫ sunt intelligibilia ⁊ cognoscibilia. ergo veritas est vbiqꝫ. ¶ 2°. qꝛ Anselm⁹ in libro de veri. ostendit veritatẽ esse in enũtiatione ca. 2°. ⁊ in opinione ca. 3°. et in volũtate ca. 4°. et in actoritate ca. 5°. et in sensib⁹ ca. 6°. et in essẽtijs rerũ ca. 7°. et summã veritatem esse in deo ca. 10. Et finaliter ꝯcludit ꝙ vna sit veritas in oĩb⁹ veris ca. 13°. sed hoc nõ esset nisi rõ veritatis esset equalis ambit⁹ cũ ente. igitur. ¶ 3°. nã Anselmus vbiqꝫ in illo libro ostẽdit. ꝙ nõ est aliud esse verũ: q̃ꝫ esse illud qđ vnũquodqꝫ esse debet. vnde actio est vera quando est talis qualis esse debꝫ: ⁊ eodem modo lapis est verus quando est id quod esse debet. ⁊ ex hoc elicit Anselmus ꝙ nõ est aliud veritas q̃ꝫ rectitudo eius rei in qua est que est perceptibilis sola mẽte: sed manifestum est ꝙ rectitudo rei cuiuslibet est in ipsa: ⁊ esse ſm debitum est in qualibet re q̃ sic est sicut debet. ergo veritas est in omnibus in quibus esse ⁊ entitas reperitur. ¶ Contra. 2^am. conclusionem arguit Aureolus. vult enim primo probare ꝙ ratio in qua consistit veritas nõ sit aliqua conformitas aut respectus. Et arguit primo sic. Dicit enim Hylarius ꝙ deus est veritas subsistens: sed manifestũ est ꝙ nec cõformitas. aut ali⁹ res-

pect⁹ subsistere pōt vt dicit cōmentator. 7°. me thaᶜ. cōmēto. 49°. dicit enī q̄ subsistentia non sunt de genere relatiuorꝫ. ¶ 2° sic. Nulla perfectio simpliciter importat ꝯformitatē aut aliquē talē respectū: separat enim Anselm⁹ in monol. 15°. a numero pfectionū simplicit: habitudines relatiuas: sed veritas est pfectio simpliciter. In omni nāqꝫ re meli⁹ est esse verū q̄ꝫ falsum. vnde melior est verus lapis q̄ꝫ falsus. ergo veritas in tali ꝯformitate aut respectu nō cōsistit. ¶ 3° sic. In illo nō ꝯsistit rō veritatis: quo nō concepto nec ꝯsiderato iudicat̃ de aliq̄ an sit verū vel nō verū. Sed de omni re iudicat̃ an sit vera vel falsa: nō propt̃ ꝯformitatē ad aliqd aliud: sꝫ ex hoc solo q̄ attigit idētitatē suā ⁊ propriam naturam. nō aūt q̄ attigit formalit̃ aut similitudinarie. ergo nō ꝯsistit formalit̃ in ꝯformitate aut in aliq̄ respectu. ¶ 2°. loco arguit q̄ veritas non dicat essentiā cū respectu imo cū p̄uatione. s. cū segregatione ab omni sibi extraneo p̄uatiuo vel positiuo. Primo sic. Ratio signata p nomē: maxime pōt colligi ex vsu loquētiū semp enī loquēdum ē vt plures: sꝫ nomē veritatis ſm vsum loquētiū attribuit̃ reb⁹ propt̃ segregationē ⁊ depurationem ab omni extraneo p̄uatiuo et positiuo. ptꝫ enī q̄ lapis iudicat̃ alio verior: ex hoc q̄ depurat̃ a cōtrarijs accidētib⁹. ⁊ si sint duo lapides p̄ciosi absqꝫ omni ꝯtrario accidēte: dicet̃ q̄ vnus est alio verior p hoc q̄ min⁹ p̄uat̃ gradu debito sibi ſm naturā. videm⁹ etiam q̄ veritas nature humane dr̃ natura segregata ab omni ſba extranea. vn̄ illa radicalis cōplexio quam puer extrahit ab vtero dr̃ veritas humane nature ſꝫ magistrū. li. 2°. dicit etiā ꝯsueuit de ſba alicu⁹ negotij q̄ hec est veritas talis facti supfluis amputatis. nec est dubiū q̄ si inueniret̃ aliq̄ nā nichil habens admixtū: stati diceret̃ de ea q̄ esset verissimum q̄d tale vel tale. vt verissimū balsamū cui nichil miscet̃. ergo rō veritatis videt̃ consistere in quadā puritate ⁊ segregatione ⁊ impmixtione cuiuslibꝫ extrāei. ¶ 2°. sic. Equipolētia idez significat ⁊ eadē est eorum ratio: sed veritas puritas sincerītas ⁊ similia videtur equipollere. Idē. n. est dictu de auro aliquo q̄ est purissimū ⁊ sincerissimū ac si diceret̃ q̄ est verissimum. ꝯcipere etiā sinceritatē alicu⁹ nature nō est aliud q̄ꝫ cōcipere veritatē illi⁹ ſm cōmunē modū loquēdi. vnde Aug⁹. 8°. de tri. ca. 2°. dicit q̄ tres nō sūt aliq̄d mai⁹ in essētia q̄ nec veri⁹ sunt p hoc innuēs q̄ veritas essentie nō est aliud q̄ꝫ puritas ⁊ sinceritas ei⁹. cū ergo dicēdo rem sinceram excludatur ab ea q̄cq̄d est extraneitas: videt̃ q̄ dicendo rē esse vbiqꝫ idē excludit̃. ¶ Cōfirmat̃. q̄ homo pict⁹ nō dr̃ ver⁹ propt̃ p̄uationē vite q̄ ē extranea natura hominis. ⁊ similit̃ vna albedo tanto ē verior q̄ꝫ alia: quāto excludit̃ impfectio ab ea. vnde illa est verissima cui nulla impfectio est admixta. ¶ 3°. Illa est generalis rō veritatis ſm quā accipiunt̃ gradus in veritate. sed manifestū est q̄ gradus veritatis sumūtur ſm segregationē ⁊ depurationeꝫ ab omni extraneo. res enim cui in essendo nulla res est anexa nec aliq̄ diminutio nature sue est sibi anexa nec possibilis annecti: est vera in sūmo. ⁊ talis est natura diuinitatis. vn̄ diuinitas ē q̄d verissimū ꝑpter omnimodā sinceritatē. q̄ nichil est nisi diuinitas sincera ⁊ pura ⁊ segregata ab omni alio. ꝯsiter vero q̄ditas reꝝ positaꝝ in esse ꝯcepto: dicit̃ rei veritas q̄n accipit̃ ꝑse ab omni extraneo ⁊ si poneretur humanitas aut queuis alia q̄ditas sic existere sincere in reb⁹ absqꝫ omni accidēte ⁊ diminutione sui: illa diceret̃ vera humanitas. consequēter vero res existētes quāto plus participāt de huiōi veritate ⁊ q̄ditate: tanto dicuntur veriores. ergo manifeste apparet q̄ rō veritatis cōsistit in segregatione oīs extranee rōnis sicut vnitas consistit in indiuisione. ⁊c̄.

Quantuꝫ ad articulū. 3m. Primo notandū est q̄ verū et falsū q̄ꝫm ad ꝓpas rōnes formales: sunt nomina. 2ᵉ intētionis. signat enī quosdam modos siue habitudines q̄ cōsequuntur obiectū intellect⁹ aut id q̄d intelligit̃ ſm q̄ intelligitur. vnde aduertēdū q̄ sunt q̄dam entia rōnis siue 2ᵉ intētionis q̄ cōsequnt̃ ſm sui formale id q̄d ī telligit̃ ītellectu simplici inq̄ꝫm est obiectiue ī intellectu sicut vniuersale. singulare. gen⁹. species ⁊ similia. alia sūt entia rōnis q̄ ꝯsequnt̃ rē ꝓut ē in itellectu enūtiatiuo obiectiue sic veꝝ falsū ꝓpositio ⁊ cōsimilia. q̄dā sunt q̄ ꝯsequnt̃ rē ꝓut ē obiectiue ī itellectu discursiuo sicut ~~simile~~ ēnpthimema antecedēs ꝯn̄s ⁊ similia. ¶ Ex q̄b⁹ duo īferunt̃. vnū est q̄ veritas ⁊ falsitas ꝓprie loquēdo nō sunt in reb⁹ formalit̃ vel ſbiue nec in cōparatione ad ītellectū diuinuꝫ nec in comparatione ad intellectum creatuꝫ sꝫ solū fundamētalit̃. pꝫ hoc q̄n entia rōnis vel 2ᵉ ītētiones: nō alio modo possūt eē in rebus nisi fundamētaliter. nam ideo dicunt̃ entia rōnis: quia a solo intellectu ⁊ in solo intellectu esse hn̄t nō in re extra ꝓpt̃ q̄d phs dicit. 6°. metha ᶜ. q̄ veꝝ ⁊ falsuꝫ non sunt in rebus sed in mente. ¶ 2m quod in-

fertur est ꝙ verum ⁊ falsum ⁊ veritas ⁊ falsitas sunt in itellectu obiectiue tantū nō subiectiue. qm̄ vt pmissum est veritas ⁊ falsitas sunt modi vel habitudines q̄ cōsequūtur id qđ itelligitur prout est obiectū intellect⁹. vnū cū res q̄ intelligitur ſm ꝙ intelligitur sit obiectiue in itellectu nō subiectiue: sequitur ꝙ eo ipso modo sint in itellectu veritas ⁊ falsitas. ⁊ si queraꝛ in quo sint subiectiue cū sint accidētia: dicam⁹ ꝙ in nullo. nō. n. illa accidētia q̄ sunt entia rōnis necessario sunt in aliquo subiectiue. nā entia rōnis nō dicuntur entia ab esse existēte sed ab esse intelligibili vel ab esse obiectale in itellectu ſm quod esse: non dicitur aliquid ꝓpe loquēdo aut ꝑ se esse aut in alio esse: nec absolute dicitur esse ſʒ itelligi cōsiderari aut cognosci. ⁊ ꝓserti de relationib⁹ rōnis. tm̄ verū est ꝙ in nullo sunt subiectiue q̄ relatio vt relatio: nō habet ꝙ ponat aliqđ in eo đ q̄ diciꝛ sicut forme absolute neqꝫ ꝙ respiciat subiectū sed terminū. vn̄ ⁊ relationes rōnis dicunꝛ q̄ non hn̄t fundamētū in re quā denominānt. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec inherētiā nisi ſm modū itelligendi sicut pꝫ de dextro ⁊ sinistro in columna. đ hoc sctūs Tho. p°. sen. d. 26ª. q. 2ª. ar. p°. in. c. et. d. 20ª. ar. p°. in. c. et pª. p. q. 28. ar. p°. in. c. et de poª dei . q. vel mā. 8ª. ar. 2°. in. c. et pluribus alijs locis.

¶ **Secundo.** Notādū est ꝙ veritas ꝓpe ⁊ formaliter ē ꝯformitas vel adequatio cognitiōnis vꝉ cōcept⁹ enūtiatiuꝫ de eo ꝙ intelligiꝛ ad eē ipsi⁹ extra animā inqꝫ[m]. s. cognoscitur ꝑ itellectū affirmatiue esse qđ est vel negatiue nō esse qđ nō est. vnde licet res extra aiam ꝯformitatē ⁊ adequationē habeāt ad intellectū etiā a quo depēdent: hm̄oi tamē ꝯformitas ⁊ adequatio nō ꝓprie ⁊ formaliter ē veritas. nā veritas ⁊ falsitas ſm phm̄. 6°. methaᶜ in mēte sunt nō in reb⁹. veritas enim ꝓpe ⁊ formaliꝛ ē ꝯformitas vꝉ adequatio nō cuiuscūqꝫ rei ad aliqđ. Sed solū itellectus ad rē seu eius qđ de re itelligiꝛ enūtiatiue ad id qđ res ē extra aiam sicut dictū est. conformitas aūt vel adequatio q̄ in reb⁹ est formaliter ad itellectū etiam a quo depēdēt: dici pōt assimilatio vel exēplatio aut imitatio nō veritas nisi large ⁊ iꝓpe loquēdo ⁊ denominatiōne extrīseca vel ꝑ causam vel ꝑ effectū et signū. quēadmodū medicina dicitur sana nō a sanitate q̄ in ipa sit formaliꝛ: sed denominatione extrīseca. s. a sanitate q̄ ꝓpe ⁊ formaliter est in aiali inqꝫ[m] est causa ei⁹. ⁊ similiꝛ vrina diciꝛ sana denominatione extrīnseca inqꝫ[m] est effectus ⁊ signum sanitatis aialis. ꝯsueuit nāqꝫ causa denominari ab effectu ⁊ ecōtra. vnde in ꝓposito nr̄o res naturales dicunꝛ vere nō a veritate q̄ ꝓpe ⁊ formaliꝛ in ipsis sit: sed denominatione extrīseca in habitudine. s. ad veritatē intellect⁹ diui a quo dependēt inqꝫ[m] sunt ei⁹ effect⁹ habentes cōformitatē ⁊ adeq̄tionē ad illū inqꝫ[m] assequnꝛ id qđ veritas diua ꝓcōcepit ⁊ ꝓordinauit ab eterno ꝙ essent in suis naturis. eodē modo ⁊ res artificiales q̄ sunt effect⁹ intellect⁹ humani dicuntur vere iꝓpe ⁊ denominatione extrīseca a veritate. s. q̄ est in itellectu humano inqꝫ[m] assequnꝛ id qđ ſm veritatē humani itellect⁹ precōceptū est ⁊ ordinatū fieri in illis. vtreqꝫ aūt res ⁊ naturales ⁊ artificiales in cōparatione ad intellectū a quo nō depēdēnt ſm suū esse: dicunꝛ vere denominatione extrīseca ꝑ causam inqꝫ[m] s. nate sunt facere verā apprehēsionē ⁊ cōceptionem de se in itellectu. ¶ Ex qb⁹ inferꝛ ꝙ om̄es res siue naturales siue artificiales in cōparatione ad intellectū diuinū: dicunꝛ vere vna veritate eterna q̄ est veritas pma cui om̄es res assimilanꝛ ſm suā entitatē ⁊ esse. nā licet plures sint essentie vel forme rerꝫ: tamē vna est veritas diui intellect⁹ ſm quā omnes res denominātur vere ꝓut dictū est. In cōparatione tamē ad intellectū creatū: nō om̄s res dicūtur vere vna veritate. qm̄ sicut itellect⁹ creat⁹ nō vno actu itelligēdi om̄s res cognoscit: ita nec de oībus format vnū cōceptū ſʒ plures habet ꝯceptiones đ pluribus reb⁹ ⁊ aliquādo đ vna re ſm modū sue nature ⁊ ꝑ ꝯn̄s plures hēt veritates a qb⁹ plures res dicuntur vere. vnde super illud. ps. Diminute sūt veritates a filijs hominū ⁊c. dicit glosa ꝙ sicut ab vna facie hominis resultant plures similitudines in speculis: sic ab vna veritate diuina resultāt plures veritates. s. in itellectu creato. Accipiuntur ista ex dicto sancti Tho. in hac distictiōe. q. 5ª. articulis p°. 2°. et. 3°. et pma. p. q. 16. articulis p°. 2°. et. 6°. et in de veritate. q. pma articulis p°. 2°. 3°. 4°. ⁊. 5°. Ubi autē. S. Tho. in predictis locis vel alibi dicit ꝙ in reb⁹ creatis sunt plures veritates quibus dicuntur vere formaliter: large et modo supra exposito accipit veritatem. vocat enim ipsas rerum entitates et earum esse: veritates. Tum quia sunt fundamentum veritatis q̄ est in intellectu creato. Tum quia etiam sunt fundamentum quo res possint dici vere đnominatiōe extrinseca a veritate scilicet que ꝓpie et formaliter est in intellectu. Unde quia ipse entitates et earum esse sunt in rebus formaliter. Ideo sanct⁹ Thomas dicit ꝙ in rebus sunt veritates formaliter.

⁊ q̄ iste fuerit intellect⁹. S. doctoris pꝫ exp̄sse ꝺ verita. q. p̄ᵃ. ar. 4°. i. c. i fine. vbi dicit denominan tur autē res vere a veritate q̄ est in itellectu diuino vel in itellectu humano sicut ꝺnominant aībus san⁹ a sanitate q̄ est in animali et nō sicut a forma inherēte. Sed a veritate q̄ est in ipa re q̄ nichil aliud est q̄ꝫ entitas itellectui adeq̄ta vl' in tellectū sibi adequās: sicut a forma inherēte. sicut cib⁹ ꝺnominaꝛ san⁹ a q̄litate sua a qua san⁹ dicaꝛ. hec ille. Ecce q̄ veritatē vocat entitatem ⁊ q̄ꝛ entitas formalit' est in reb⁹ ideo hm̄oi veritatē dicit esse inherētem ⁊ formalit' esse in reb⁹. q̄ tamē veritas vt dictū est large ⁊ improp̄e accipit'. vn̄ ⁊ a simili dicit q̄ cib⁹ denominaꝛ sanus formalit' a qualitate sua. q̄ tn̄ qualitas certū est q̄ nō est ꝑprie sanitas sed est causa ꝑpter quā a sanitate animalis quā causat: cib⁹ dicaꝛ san⁹. Itē ibidē in respōsione ad p̄mū in oppositū dicit q̄ similitudo ꝑprie inuenit' in vtroq̄ꝫ similiū. veritas aūt cum sit q̄dā ꝯueniētia itellectus ⁊ rei: non ꝑprie inuenit' in vtroq̄ꝫ sed in itellectu. Itē ad. 2ᵐ. inq̄t q̄uis lumē intelligibile exēpleꝛ a lumine diuino: tamē lumē ꝑprie dr̄ etiā de intelligibilib⁹ luminib⁹ creatis. nō autē veritas ꝑprie dicaꝛ de reb⁹ exēplatis ab itellectu diuino: ideo nō dicim⁹ vnū lumē itelligibile sicut dicim⁹ vnā veritatē. Itē ad. 6ᵐ. inquit q̄uis res exēpletur difformit' a veritate diuina: nō tamē ꝑpter hoc excludit' qui res vna veritate sint vere ⁊ nō pluribus ꝑprie loquēdo. q̄ꝛ illud qđ diuersimode recipit' in reb⁹ exēplatis: nō ꝑprie dicaꝛ veritas sicut ꝑprie dr̄ veritas in exemplari. Itē p̄ma pte. q. 16ᵃ. ar. p̄°. ad. 3ᵐ. dicit q̄ esse rei non veritas eius causat veritatē intellect⁹: sicut virtus medicine: non sanitas eius causat sanitatem i animali. Item. ar. 6°. in fine. c. ait licet plures sint essentie vel forme rerum: tamē vna est veritas diuini itellect⁹ secūdum quā omnes res ꝺnominant' vere. ⁊ articulo. 7°. in. c. dicit q̄ res denominant' vere a veritate intellect⁹. vnde si null⁹ intellect⁹ esset etern⁹: nulla veritas esset eterna hec ille. Si vero alicubi in scriptis. S. Tho. reperiaꝛ q̄ ipsa conformitas vel adequatio q̄ est in rebus ab intellectu dicatur veritas: dictū est non ꝑprie sed similitudinarie pro eo q̄ veritas prop̄e ⁊ formaliter est q̄dā conformitas vel adequatio et tamen quia vt supra dictum est veritas non est quecūq̄ꝫ aut qualiscumq̄ꝫ conformitas vel adequatio rei ad rem: sed solius intellectus ad rem que intelligitur: ideo quecūq̄ꝫ alia conformitas vel adequatio q̄ sit in rebus ad se inuicem: non ꝑprie dicatur veritas sed si aliquā

do sic nominatur: capit' veritas large ⁊ improprie. ⁊ per similitudinem nō specificā ⁊ adequatam sed cōmunissimā ⁊ remotā. sicut eni ꝟbum dicitur cōceptus nō quicūq̄ꝫ sꝫ concept⁹ mentis ⁊ tempus dicaꝛ numer⁹: non q̄cūq̄ꝫ sed p̄oris et posterioris in motu: ita ⁊ veritas est conformitas non qualiscūq̄ꝫ sed intellect⁹ ad rē. ¶ Et q̄ꝛ de veritate multa dicta sunt supra in. 3ᵃ. distin. sub. ar. 3°. in. 2°. notabili lectorem ad eum locū remittim⁹. Ista p̄ nūc oportuit addere ⁊ ad cōplemētum illorum ⁊ ad r̄siones argumentoꝝ.

¶ Tertio. Notandū est q̄ vbi sctūs Tho. cōparat s̄m similitudinē veritatē tēpori i hac. d. q. 5ᵃ. ar. p̄°. in. c. nō est mēs ei⁹ q̄ simile sit q̄ꝫᵐ ad oīa ꝺ veritate ⁊ de tēpore sꝫ solū q̄ꝫᵐ ad hoc q̄ sicut tēp⁹ habet fundamētū in re extra aīam. s. p̄us ⁊ posteri⁹ i motu ⁊ ꝯplemētū habet i aīa. s. eius formale qđ est numeratio vel numer⁹: ita ⁊ veritas habet fundamētū in re extra aīam. s. entitatē vel esse rei. cōplemētū aūt habet in rōne. s. conformitatē et adequationē intellect⁹. i. ei⁹ quod de re itelligit' ad id qđ res est extra aīaꝫ ⁊ hm̄oi similitudo sufficit ad ꝑpositū. S. docto. est tamen differentia inter veritatē ⁊ tēp⁹ quia id qđ ponit' fundamētum in tp̄e respectu sui formalis: est de substātia tēporis nā temp⁹ nō est numer⁹ p̄oris sꝫ numer⁹ p̄oris ⁊ posterioris in motu. p̄us eni ⁊ posteri⁹ in motu numerata p̄ itellectuꝫ sunt tēpus: ita q̄ totū hoc est de substātia tēporis. vnde ⁊ ph̄s dicit. 4°. ph̄i. q̄ tēp⁹ nō est numer⁹ numerās sꝫ numer⁹ numeratus. i. numer⁹ reb⁹ applicatus. fundamentū aūt veritatis non est de substantia siue de ratione q̄ditatiua veritatis. tota eni ratio veritatis per se ⁊ formalit' loquēdo ꝯsistit in cōformitate ⁊ adequatione itellect⁹. res aūt extra animā vel ipsum esse qđ est fundamētum veritatis: quid extrīsecum est rōni q̄ditatiue veritatis. vn̄ veritas magis assimilaꝛ q̄ꝫᵐ ad eius fundamentū vniuersali seu rōni vniuersalis q̄ tēpori. ⁊ ex his appꝫ q̄ parū momēti habeat instantia egidii romani in hac disti. ꝯtra. S. Tho. ex ei⁹ verbis sumpta ꝺ similitudine veritatis ad tēpus. ⁊ p̄ dicta pꝫ etiā respōsio ad illud quod vlterius ipse egidi⁹ arguit ꝯtra deductionē quā facit. S. Tho. in p̄ma parte. q. 16. ar. p̄°. ⁊ de veri. q. p̄ᵃ. ar. 2°. cū eni. S. Tho. dicit q̄ verū ē termin⁹ itellect⁹. i. cognitionis itellect⁹: nō itendit q̄ p̄ncipiū respectu hui⁹ termini qđ est res extra aīam q̄ꝫᵐ ad n̄rꝫ itellectū sit et aliq̄d itrīsecum. Imo est q̄d extrinsecū licet opatio itellect⁹ q̄ terminaꝛ ad veꝝ icipiat a re extra. nō enim omne

a quo incipit aliqd est de ei⁹ substātia. Verūtñ
ipe Egidius addit de suo exponēdo verba sācti
Tho. quasi dixisset q̄ verū ⁊ falsum sunt in reb⁹
tanq̄ȝ in suo pncipio ⁊ in itellectu tanq̄ȝ in termi
no. nunq̄ȝ eñ. S. doc. hmōi verba scripsit. q̄uis
si talibus verbis vsus fuisset: exponēda eēnt si-
cut dictū est. ¶ Quod aūt arguit qꝛ que sūt in
causis ⁊ causatis excellentiori modo reperiunt
in causis: ⁊ per ꝯñs q̄ veritas pfectius inueniatur
in rebus q̄ȝ in itellectu facile soluitur per ea que
sctūs Tho. dicit pma pte. q. 16ª. ar. pmo. ad 3ᵐ.
et plenius de veritate. q. vel materia pª. ar. 2°.
in. c. qꝛ nō semp oportet q̄ illō per pus accipiat
pdicationē cōis: qō est vt causa alioꝝ. sicut patꝫ
de sanitate cui⁹ causa in aīali est medicina. que
tñ nō dr̄ formalr̄ ⁊ prope sana.

Quātū ad quar-
tum articulū respōdēdū est ad
obiectiōes. ad pmū Aureoli cō
tra pmā conclusionē dr̄ pmo q̄
argumētū nō pcedit ꝯtra dic-
tum scti Tho. qō arguēs assumit iprobādū. Nā
licet itellectus possit cognoscere res eē veras vt
argentū eē verū argētū: aut vitrū eē verū vitrū
absq̄ȝ eo q̄ cōsiderat argentū vel vitrū ad itellec-
tum diuinū sm̄ conformitatē: nō ideo seqtur q̄
ipe res nō sint vere res sm̄ ordinē ⁊ p cōformi-
tatē ad itellectū diuinū. qō erat dictū scti Tho:
Nō eñ est idē dictu aliqd eē verū in ordine ad
aliud: ⁊ cognosci eē verū in ordine ad illud. Dr̄
2°. q̄ etiā si vtrūq̄ȝ esset idē dictu maior est ve-
ra loquēdo de apprehēsiōe seu cognitiōe pfecta
veritatis q̄ est p suas causas. Sed in hoc sensu
minor est falsa. licet eñ argentari⁹ possit iudica
re de argento an sit verū vel falsum quodā iudi
cio iperfecto. s. per effectus ⁊ signa sine eo q̄ cō-
sideret de ordine argēti ad itellectū diuinū: nō
inde seqtur q̄ cōpletū iudiciū de veritate argēti
possit haberi sine ordine ad itellectū diuinū si-
cut qꝛ febricitās pōt iudicare se vere habere fe-
brem vel etiā alius per signa ⁊ effectus: nō ideo
seqtur q̄ pfectū iudiciū de vera febre possit ha-
beri sin: ordine ⁊ cognitiōe suaꝝ causaꝝ. vñ ar-
gumētū valeret si pfectū iudiciū de veritate rei
posset haberi nullo itellectu cōsiderante ordinē
eius ad itellectū a quo res ipa depēdet ⁊ pserti
ad itellectū diuinū vt eñ Augu. dicit li. de vera
religione: satis apparet sup mentē nr̄am eē legē
que veritas dr̄. hec aūt est illa icōmutabilis ve
ritas q̄ lex oīm artiū recte dr̄ ⁊ ars oīpotētis ar
tificis sm̄ quā aīa iudicat ⁊ de qua iudicare nul

lo modo potest. ⁊ infra de hac veritate loquēs.
Per hanc inqt itelligo verā eē que dicta sunt ⁊
hec me itelligere: per hanc rursus itelligo. ⁊ ifra
Non eñ aliū de sapiēs angelus. aliū de homo.
aliū de ille verax. aliū de homo: Sed ab vna icō
mutabili sapiētia et veritate ⁊c. Itē 12° li°. cō-
fessi. Si ambo inqt videmus verū eē quod dicis
⁊ ambo videm⁹ verū esse qō dico: vbi queso id
videmus? neq̄ȝ ego vtiq̄ȝ in te: neq̄ȝ tu in me: sed
ambo in ipa que supra mentes nostras est icō
mutabili veritate. Inde est q̄ sctūs Tho. dicit
pma pte. q. 16. ar. 6°. ad pmū. q̄ aīa nō sm̄ q̄cūq̄ȝ
veritatē iudicat de rebus oībus: sed sm̄ veri
tatē pmā. ¶ Per idē patꝫ respōsio ad 2ᵐ ⁊ 3ᵐ.
Verū est tñ q̄ mathematic⁹ ⁊ aliȝ sapiētes pos-
sunt habere iudiciū de veritate multarū ppositi-
onū ⁊ cōclusionū per causas naturales: sed ta
le iudiciū nō adhuc erit pfectū nisi cognoscēdo
ordinē eaꝝ ad pma pncipia in q̄bus relucet ve-
ritas pma itellectus diuini sicut in quodā specu
lo sicut. S. Tho. pª pte. q. 16ª. ar. 6°. ad pmū. et
de veri. q. pª. ar. 4°. ad 5ᵐ. Ex quo seqtur q̄ iu-
diciū de veritate reꝝ ⁊ etiā propositionū nō est
pfectū nisi in ordine ad intellectū diuinū. ¶ Ad
ea que 2° loco arguit ad pmū negatur minor: ⁊
concedimus q̄ veritas formalr̄ sumpta que cō-
sistit in cōformitate itellect⁹ est relatio rōnis. et
iterū cōcedim⁹ q̄ circūscripto oī actu itellectus
etiā diuini per ipossibile: nō eēt veritas pprie ⁊
formalr̄ put expresse dicit sctūs doc. de veri. q.
pª. ar. 2°. in. c. in. fi. remaneret tñ fundamētalr̄ i
entitate rerū. vñ argumentū fundatur in falso.
¶ Ad 2ᵐ patꝫ respōsio per ea que dicta sunt ad
pmū pmo loco factū. ¶ Ad ea que ab aliȝs argu
untur ad pmū patꝫ respōsio per ea que dicta sūt
in 3° notabili respondēdo ad obiectiōes egidiȝ
Illa eñ ppositio q̄ aliqd ꝯuenit cause ⁊ causa
to per pus ⁊ pncipalius cōuenit cause: intelligi-
tur quādo vtrīq̄ȝ cōuenit vniuoce quod nō est
in pposito. et p̄terea falsuꝫ est q̄ arguēs i mino
ri assūmit. s. q̄ veritas rei causet veritatē itellec
tus prout dictū fuit in 2° notabili. ¶ Ad 2ᵐ dr̄
q̄ verū est obiectū itellectus cōponētis ⁊ diui
dentis nō simplicis. i. sm̄ actū simplicē cui⁹ itel-
lectus simplicis: res extra est pmū obiectum. vñ
argumētū nichil cōcludit. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ad mino
rem q̄ pmū pncipiū est causa veritatis in rebus
vel fundamētalr̄ inq̄ȝtū cōfert rebus pprias en
titates. et ista fuit mens phi. vel etiā inq̄ȝtū tri-
buit omni itellectui creato lumē ⁊ pma pncipia
q̄bus veritas sibi cōicatur. ¶ Ad 4ᵐ dr̄ q̄ Au-
gu. loqtur de veritate fundamētali q̄ est rei en-

titas nõ de veritate fm suã formalẽ rõnẽ. ⁊ per hoc ptz respõsio ad 5m. ¶ Ad 6m dr ad minorẽ qȝ est falsa qñtũ ad id qd dicit qȝ veritas attribuit intellectui. i. ei qd de re intelligit sub rõne signi qz imo attribuit ei tanqȝ ei qd est verum formalr. et ad eius pbationẽ dr qȝ veritas intellect9 nõ est adequatio ⁊ conformitas ei9 ad veritatẽ rei sed ad rẽ ⁊ ad ei9 eẽ vt sepe dictũ est. Nec iter veritas orõnis est signũ veritatis rei sed veritatis cõcept9 mẽtis licet ex cõsequẽti sit signũ ipi9 eẽ rei. ¶ Ad 7m respondet sctũs Tho. pma pte q.16. ar.3o. ad pmũ. et de veri. q. pma. ar.2o. ad pmũ qȝ verũ qd est in reb9 cõuertit cũ ente fm subm qz sicut veritas q est in rebus est ipa entitas rerũ: ita ⁊ verum in rebus idẽ est qd eius subo aut supposito. dr tñ ens verum inqñtũ est adeqtum intellectui diuino ⁊ potẽs adeqre sibi intellectũ humanũ. Sed verum quod est in itellectu: nõ cõuertit cũ ente extra aiam per pdicationẽ. sed p cõueniẽtiã eo qȝ verum in itellectu hz cõueniẽtiã ⁊ cõformitatẽ ad rẽ. põt etiã dici ad argumẽtũ qȝ maior est vera qñcuqȝ aliqua cõuertũtur re ⁊ ratione. ens aũt ⁊ verum licet supposito sint idem: distinguunt tñ rõnib9 formalib9. ¶ Ad ea q vlteri9 obiciũtur. ad pmũ dr qȝ sciẽtia est de reb9 extra put sũt in itellectu obie fm qd eẽ attribuit ipis veritas formalr: nõ fm eẽ qd hñt extra aiam et ita veritas pñe ⁊ formalr est in itellectu. ¶ Ad 2m. dr qȝ auctoritas Anselmi magis facit ad ppositũ nrm qȝ ad oppositũ. loqtur eñ Anselm9 de veritate pma a qua oĩa ab eo enumerata dicunt vera denoiatione extrinseca nõ formali ⁊ inherẽte sicut dictũ fuit in 2o notabili. ¶ Ad 3m dr qȝ Anselm9 loqtur de veritate large q est entitas siue eẽ rei q nõ dr vera nisi in cõparatione ad itellectũ sic exponit sctũs Tho. auctoritatẽ Anselmi pa pte. q.16. ar. po. ¶ Ad argumẽta cõtra 2am ɔclusionẽ pmo loco inducta. Ad pmũ negat minor loqndo de ɔformitate ⁊ relatione in deo vbi relationes ⁊ habitudines inqntũ sũt idẽ re cũ eẽntia dĩna: hñt subsistẽtiã. secus est de cõformitate ⁊ relationib9 aut respectib9 in creaturis de qbus loquit comentator. põt etiã dici ad maiorẽ qȝ deus dr veritas accipiẽdo veritatem nõ pro intẽsione q cõseqtur obm intellect9 fm eẽ qd habet in itellectu. nã sic veritas formaliter est ens rõnis sed sumẽdo veritatẽ ⁊ pro ei9 fundamẽto ⁊ pro ipo obiecto cognito cui attribuitur intentio veritatis. deus eñ est entitas sua ⁊ eẽ suũ qd est fũdamẽtũ veritatis diue fm modum nrm intelligẽdi. ⁊ itẽ verum de9 est id qd ab eo intelligit ⁊ cognoscit qd est proprie verum. ¶ Ad 2m. dicit ad maiorẽ qȝ habitudines relatiue nõ sũt simplr pfectiões inqñtũ relatiões aut respectus sũt. nã vt sic nõ dicunt aliqd sȝ ad aliqd. oĩs aũt pfectio aliqd est. habitudines tñ relatiue in quãtũ sũt in aliquo vel in se subsistũt: sũt aliquid ⁊ per ɔñs possũt dicere pfectionẽ ⁊ psertim habitudines relatiue in diuinis q fm suũ eẽ ⁊ realr sunt idem qd eẽntia diuina q est sũma pfectio. ¶ Ad 3m negat minor si iudiciũ de veritate rei debeat sũmi cõpletũ ⁊ per causam: ⁊ de hoc dictum est ad pmũ Aureoli contra pmã ɔclusionẽ. ¶ Ad ea q 2o loco obijcit contra eandẽ ɔclusionem qȝ sũt formalr loqndo de veritate nõ militant cõtra nos qz tñ sumẽdo veritatẽ large put entitas rei cũ ordine ad intellectũ dr veritas: repugnãt dictis sancti Tho. respondẽdũ est ad ea. dicimus ad primũ qȝ minor est falsa. licet eñ res vere sint depurate ⁊ segregate ab oĩu extraneo puatiuo ⁊ positiuo fm vsum loquẽtiũ: nõ tñ rõ veritatis cõsistit in ipa puatiõe vel segregatione ab extraneo sed in eo qȝ res hñt illd quod sue nature cõuenit fm pconceptionẽ ⁊ pordinationem intellectus diuini vel humani: aut fing nate sunt facere verã apprehensionẽ ⁊ extimationem de se. vñ arguẽs decipit putans qȝ qz verum in hñdo pfecte id qd ptinet ad eius naturã iportat ex ɔñti puationẽ alteri9 extranei: qȝ ideo priuatio sit de eius qditatiua rõne: qd falsũ est ĩmo cõsistit in habẽdo pfectionẽ nature sibi debite. ⁊ per idẽ ptz respõsio ad 2m. cũ sua cõfirmatione ⁊ ad 3m. Jlli eñ gradus veritatis fm deductionem arguẽtis: sũt accepti a posteriori per remotionẽ. gradus eñ veritatis a pori ⁊ per se: sumũtur a pfectione entitatis cuiuslibet rei fm cõformitatẽ ad intellectũ a quo est. ¶ Ad argumentum ante oppositũ respondet sctũs Tho. qȝ licet veritas itellectus nostri a re causetur: nõ tamẽ oportet qȝ in re per prius inueniat ratio veritatis. sicut neqȝ in medicina per prius inuenitur ratio sanitatis qȝ in aiali. virtus eñ medicine non sanitas eius causat sanitatem cum nõ sit agens vniuocũ. ⁊ similiter esse rei nõ veritas eius causat veritatẽ intellectus. vnde phus dicit qȝ opinio ⁊ oratio vera est ex eo qȝ res est: nõ ex eo qȝ res vera ẽ. hec ille. et i hoc articul9 terminat.

¶ Distinctio .xx.

Circa vigesimā distinctionē q̄ritur vtrum potētia gn̄randi claudat̄ sub oipotētia. ⁊ arguit̄ q̄ nō. Illud nō claudit̄ sub oīm̄ potentia: sine q̄ aliq̄d ē oipotēs. Sed sine potentia gn̄randi. aliq̄s ē ops. s. filius ⁊ sp̄us sctūs. ergo. ⁊c. ¶ In oppositū arguit̄. nā dicit August. in li. cōtra maximinū. Si pr̄ nō potuit gn̄rare filiū sibi equalē: vbi est oipotētia pr̄is ex quo sequitur q̄ posse gn̄rare filiū ptinet ad omipotētiā. ¶ In hac q̄stione erunt quattuor articuli vt sup̄.

Quantū ad primum articulū sit ista cōclusio q̄ potētia gn̄randi ptinet ad oīm̄ potētiā p̄ris nō aūt ad oipotētiā simplr̄. hāc ↄclusionē ponit sctūs Tho. in hac distin. ar. p°. ⁊ p̄sertim ad 4m et p̄ma pte. q. 42. ar. 6°. ad. 3m. Iūcto argumēto. et de potē. dei. q. vel materia. 2a. ar. 5°. in. c.

Quantū ad scd̄z articulū. cōtra ↄclusionē arguit Aureolus. ⁊ p̄mo ↄ̄ id qd̄ sctūs Tho. dicit in p̄batiōe ↄclusiōis q̄ eadē est potētia qua pr̄ gn̄rat ⁊ qua fili⁹ gn̄rat̄. Et p̄mo sic. īpossibile est q̄ potentia passiua ⁊ actiua sint eedē formalr̄: sed generare ⁊ gn̄rari se hñt in diuīs quasi actiue ⁊ passiue. ergo potētia ad gn̄rare ē oīo differēs a potētia ad gn̄rari ⁊ ↄsequēter nō sūt eedē formalr̄ ¶ 2° sic. Ad act⁹ gn̄re differētes: necesse est assignare potētias gn̄re differētes: sed gn̄are ⁊ gn̄ari sūt actus gn̄re differētes. ergo potētia ad gn̄are est oīo differēs a potentia ad gn̄ari. ¶ 3° sic. esse gn̄antē ⁊ eē genitū nō est idē eē. igr̄ posse generare ⁊ posse gn̄ari nō est idē posse. ⁊ p̄ ↄ̄sn̄s nec potētie erūt eedē. ¶ 4°. sic posse gn̄are est habere diuinā eēntiā p̄ modū dātis: posse vero generari est hr̄e eā p̄ modū accipiētis vt ip̄imet dicunt sed dare ⁊ accipere non est idē. ergo posse gn̄are ⁊ posse gn̄ari nō sūt idē. Et si dicat̄ q̄ non sūt idē relatiue sed bñ quo ad absolutū: nō valet q̄z posse gn̄are formalr̄ nō dicit aliq̄d absolutū i ordine ad gn̄are: nō videt̄ aūt eē habitudo ad gn̄are ⁊ ad gn̄ari: cū respect⁹ ex terminis distinguantur. ¶ 2° loco arguit cōtra aliud dictū. s. q̄ relatio nichil ponit s̄m q̄ditatiuā rōnē p̄mo sic. Illud qd̄ s̄m suā q̄ditatiuā rōnē nichil ponit nō est formalr̄ aliq̄d positiuū sed p̄uatio aut negatio. sed relatio dicit s̄m suā q̄ditatiuā rōnē aliq̄d positiuū alias nō eēt de decē gn̄ib⁹ rex: ergo nō est verū q̄ relatio nihil ponat in diuīs s̄m suā q̄ditatē. ¶ 2° sic. Quod nihil ponit q̄ditatiue: nichil est. q̄z vnūq̄d q̄z formalr̄ est per suā q̄ditatē vt dicit p̄hus 7°. metha. ergo nō est verū q̄ relatio s̄m suā q̄ditatē nihil ponat. Et si dicat̄ q̄ nichil realr̄ ponit q̄uis ponat aliq̄d s̄m rōnē non valet q̄z p̄ernitas vere ⁊ realr̄ ↄstituit p̄rē: ⁊ vere pr̄ reali gn̄atione p̄ducit filiū. vñ oportet q̄ ibi sit realis gn̄ratio ⁊ per ↄ̄sn̄s realis relatio ponens aliq̄d s̄m rōnē sue q̄ditatis. ¶ 3° arguit q̄ ista opinio nō saluet idētitatē oipotētie in p̄re ⁊ filio nō eīn̄ oipotētia dicat p̄se eēntiā sed addit ordinē ad oīa possibilia fieri vel p̄duci: sed manifestū est q̄ diuinitas p̄ut est in filio nō respicit gn̄are qd̄ est p̄ductio cuiusdā possibilis p̄duci. s. filij. imō vt est in filio illud sibi repugnat: ergo diuinitas vt est in filio: nō hz rōnē oipotētie. nec est ibi sub rōne oipotentie. ¶ 3°: loco arguit Bonauētura q̄ potētia gn̄andi nullomō ptineat ad oipotentiā p̄mo sic. Omipotētia dicit p̄fectionē simplr̄. sed potētia ad p̄ducēdū aliq̄d masculine ⁊ nō aliq̄d neutralr̄ nō icludit aliquā p̄fectionē p̄ eo q̄ termin⁹ p̄duct⁹ inq̄ntū hm̄oi p̄fectionē nō includit. talis eīn̄ termin⁹ cōstituit̄ formalr̄ per relationē. sed relatio nō est p̄fectio simplr̄. ergo potētia gn̄andi nō reducit̄ ad oipotentiā pro eo q̄ nō respicit aliq̄d sz aliquē. ¶ 2° arguit q̄ sicut potētia trāsmutatiua respicit subiectū qd̄ trāsmutat̄: sic potētia p̄ductiua respicit terminū qui p̄ducit̄. sed p̄hus dicit 9°. metha. q̄ potētia trāsmutatiua est in aliud inq̄ntū aliud et s̄m q̄ ē aliud sumēdo neutralr̄. ergo videt̄ q̄ potētia p̄ductiua sit ad q̄d ⁊ nō ad aliq̄d seu aliquē p̄ducēdū. ¶ 3° arguit Durādus q̄z potētia p̄ductiua p̄prie sūpta est ad aliqd̄ agere realit̄ distinctū a supposito nō aūt ad agere qd̄ cōstituat eē suppositi agētis. sz po^a gn̄atiua in diuīs ē ad agere constituēs eē suppositi. ergo nō spectat ad oipotētiā. ¶ 4°. arguit idē q̄ oipotētia nō videtur includere potētiā ad intra sed ad extra: vñ nec potētia p̄ductiua q̄ respiat agere cōstituēs eē suppositi nō est ad agere extrīsecū sed magis

intrinsecū. ergo nō ptinet ad oipotētiā. ¶ 5°. arguit Scotus. Oipotētia nō distribuit pro oibus potētijs sed pro oibus possibilib⁹. constat enī q in deo est oipotētia sed nō oēs potētie sūt in eo qr nō potētia aut rēdi aut ridēdi: sz est tm̄modo in eo vna potētia per quā attingit oia possibilia ergo oipotētia nō includit in se oēs potētias sz tm̄ oia possibilia. manifestū est autē q filius dei nō est de numero possibiliū sed necessario qr cū nō sit possibilis eē et nō esse. igitur potētia gñrādi nō includit sub noīe oipotētie. ¶ 6°. ad idez arguit sic. potētia pductiua differt a potētia creatiua et ab alijs potētijs actiuis inquātū nullum necessariū pōt esse termin⁹ potētie creatiue aut actiue: imo oē tale est possibile et cōtingēs. terminus aūt potētie productiue: pōt esse necessariū. vñ aliqd necesse esse est pductibile sicut patz de filio et spū sancto. sed manifestū est q oipotētia cōprehēdit in se tm̄ ea que spectāt ad potētiam actiuā et creatiuā et nō oia pductibilia q spectāt ad potētiā pductiuā. ergo potētia gñandi nō cōprehēdit sub oipotētia. ¶ 7°. pōt argui qr vna psona nō dicitur oipotēs respectu alteri⁹. sz potentia gñrandi ptinet ad vnā psonā in ordine ad aliā. ergo nō spectat ad oipotētiā etiā pr̄is.

Quantū ad tertium articulū pmo notādū est q oipotētia est noīe cōpositū ex noīe potētie: et ex signo vniuersali distributiuo: vt sic dicat oipotētia quasi ad oia potētia. ipa aūt distributio absolute debet accipi cū sit distributio signi vniuersalis vt. s. oipotētia sit potētia ad oia que potētie actiue absolute sumpte subiacent. hmōi aūt sūt quecūqz sūt s̄m se possibilia per potētiā actiuā. omia. s. que fieri vel produci aut elici aut quocūqz modo a potētia actiua oriri: cōtradictionē nō iplicat. vñ false et extorte intpretātur illi q dicūt q oipotēs idē est qd potēs facere oia factibilia. ita q signū distributiuū nō distribuat absolute oia possibilia. sed illa tm̄ q sunt factibilia. est enī dictū istoꝝ cōtra rōnē nois oipotētie ad quā docet phus 4° metha[t]. rex diffinitiōes et descriptiōes resoluere. Ex qbus infertur cū potentia gñatiua in diuinis sit potētia actiua respectu ei⁹ qd s̄m se est possibile pduci: q includat sub oipotētia dei. ¶ Aduertēdū tm̄ q sicut potētia in recto et de pncipali significato dicat qd absolutū. s. aliquā formā q nō est de gñre relatiōis ex cōsequēti tm̄ inquātū noiat pncipiū importat respectū quēdā ad actionē vel operationē. et ad eius terminū, put supra deductū fuit disti. 7. ita et oipotētia q sub appellatiōe potētie cōprehēditur in recto et de pncipali significato dicit rē absolutā: et ex ꝯsiti respectū quēdā ad omne illud qd oipotētie subiacet. qui respectus aliqñ est rōnis aliqñ realis s̄m exigētiā actiōis vel obiecti pducibilis. ¶ Ex quo sequit q oipotētia inquātum rōne sui ambit⁹ includit potētiā gñratiuā in diuinis: q cū absoluto qd pncipalr̄ iportat: dicat etiā respectū vel relationē ad terminū per potētiam gñatiuā pducibilē. absolutū aūt in diuinis est eētia diuina. eētia aūt diuina cū relatione ad terminū pducibilē per potētiā gñatiuā: nō ē nisi in pr̄e. Seqtur inde q potētia gñatiua in diuinis nō cōprehēditur sub oipotētia absolute et simpliciter dicta sed sub oipotentia pr̄is pase. nec tm̄ ppter hoc oipotētia pr̄is aliquid plus habet vel aliquid plus icludit q̄z oipotētia filij et oipotentia spūs scti cū sit eadē numero oipotētia in tribus psonis sicut et vna eētia numero. nā oipotētia id qd est: est eētia diuina. Uerū est tm̄ q res que est oipotētia. s. essentia diuina cū alio respectu vel relatione est in patre cū quo nō est in filio et i spū sctō. Sed qr relatio vt relatio nō est aliquid nec dicat pfectionē: ideo nō pōt concludi q oipotētia pr̄is sit aliqd plus vel q sit magis pfecta q̄z oipotētia filij et spūs sancti. relatio enī s̄m rōnē sui gñris inquātū. s. relatio est: non habet q sit aliqd i eo de quo dicit sed solū q sit ad aliqd. q vero sit aliqd s̄m rem: habet ex illa parte qua inest velut idē s̄m rē sicut in diuinis vel vt habēs causaz in subo sicut in creaturis. vñ q relatio sit aliqd et per ꝯñs q dicat pfectionē i eo de quo dr̄: habet ratiōe alicui⁹ absoluti vel cum quo est idē realr̄ vel cui inest aut sup qd fundat et nō vt relatio est. s̄m quē modū aliqua relatio dicit esse in vna psona q nō est in alia. accipiuntur premissa de mēte scti Tho. in locis sup alle. in probatione ꝯclusionis.

¶ Secūdo. Notandū est propter pma argumēta Aureoli q vt sctūs Tho. dicit de potētia dei. q. vel materia. 9ª. ar. vlti. ad 4[m]. in omi opatiōe q trāsit ab agēte in rē exteriorē: reqrit aliud pncipiū in agēte per qd est agēs: et aliud pncipiū in patiēte per quod est patiēs. In opatiōe aūt q nō trāsit ab agēte in rem exteriorē sed manet in operāte nō reqritur nisi vnū operatiōis pncipiū. sicut ad volēdū reqrit pncipiū ex pte volētis per qd possit velle. In creaturis aūt est gñratio s̄m operationē transeūtē in rē exteriorē: vñ oportet q sit alia potentia actiua in gñrante: et alia passiua in

gñato. Sed gñatio diuina attēditur ꝺm operationē nō qdē in aliquid exterius trāseūtē sed interius manētē. i. ꝺm cōceptionē verbi. vñ nō oportet ꝙ alia sit potētia actiua i patre ⁊ alia passiua in filio. hec ille. Et videt mihi ꝙ rō dñe acapiatur ex hoc qꝛ in opatiōe trāseūte in materiā exteriorē: semꝑ ex parte recapiētis est aliqd hñs rōnē potētie ⁊ iperfecti quod in ipo habet rōnē pricipij passiui. oīe eñi agēs per actionē trāseūtem in rē exteriorē: efficit vel ifluit aliqd i illam rem ad qd ipa erat in potētia. actio aūt manēs in ipo agēte vel nō habet terminū in quo reapiatur sicut itelligere ⁊ velle simpliciter sumpta vel si habet terminū sicut cōceptio aut ꝓductio verbi mētalis ⁊ ꝓductio amoris: ipe terminus cū sit intra agētē: habet ipius agētis actualitatē nec posset i illo eē aliqd impfectū ꝑncipiū passiuum qn etiā esset i ipo agēte. vñ gñari in diuinis nō ponit i genito ꝑncipiū passiuū. nec dicit passionē nisi gramatice loquēdo inquātū habet terminationē verbi passiui. et licet gñare significet per modū actiōis: nō tñ ifert ex se passionē. hoc eñi habet actio que iportat originē motus sed nō actio illa q̄ sine motu ē quēadmodū ē actio in diuinis: seclusō aūt motu ꝓut sctūs Tho. deducit pᵃ ꝑte. q. 41. ar. pᵒ. ad 2ᵐ. ⁊ 3ᵐ. actio nihil aliud iportat q̄ ordinē originis a pricipio aliqd in id qd est a ꝑncipio. ordo aūt relationē dicit. vñ gñare ⁊ gñari in diuinis: sūt realiter ipe relationes pris ad filiū ⁊ filij ad patrē. et ꝑ ꝯñs gñare ⁊ gñari in diuinis: nō se hñt sicut actio ad passionē. Et ex his acapitur ratio cuiusdā dicti scti Tho. i pluribus locis ꝙ eadē potētia numero ē pris ⁊ filij per quā ⁊ pr gñrat ⁊ filius gñatur. qm̄ sicut dictū est gñare ⁊ gñari in diuinis sūt vere ⁊ realiter relatiōes nec significāt aliqd absolutū. potētia aūt in deo ꝓut deductū est ⁊ magis sup dist. 7ᵃ. est qd absolutū. relatiōes aūt opposite i vno ⁊ codē absoluto cōicant i diuinis ⁊ ipm nō diuidūt aut distigūt sicut ptꝫ ꝙ i patre ⁊ filio q̄ sūt relatiua est vna numero eēntia ⁊ vna bonitas ⁊ vna sapia ⁊ sic de ceteris. oīe eñi absolutum in diuis psonis: est vnū ⁊ idē numero ⁊ nullo modo distictū. Ex quo seqtur ꝙ i diuinis gñare ⁊ gñari nō fūdātur i alia ⁊ alia potētia: nec referūtur ad diuersa ꝑncipia formalia. Nec valet istātia qꝛ ꝺm pħm 2ᵒ de aīa. potētie distigūtur per actus. nā vt sctūs Tho. dicit de potētia dei .q. vel materia. 9ᵃ. ar. 2ᵒ. ad. 3ᵐ. nō quecūqꝫ distinctio actuū ⁊ obiectoꝝ distigūt potētias. Sꝫ distictio formalis que est ꝺm ea que per se insūt nō ꝺm ea q̄ per accñs dicūtur. nō eñi videre hominē ⁊ videre leonē: distigūt potētiā visiuā. vñ cū gñare ⁊ gñari i diuis sint relatiōes: nō possūt per se ⁊ formalr distiguere potētiaꝫ ad vtrūqꝫ: cū potētia sit qd absolutū. nō eñi absoluta ꝑ se ⁊ formalr distingūtur per relatiua.

Tertio. Notādum est ꝙ cū sctūs Tho. dicat ꝙ relatio ꝺm rōnē quiditatis sue inqꝫtū. s. relatio ē: nō est aliquid vel nō dicat aliqd aut nō ponit aliquā naturam: debet itelligi respectu subiecti vel eiꝰ de quo dicitur vt sit sensus ꝙ relatio ꝺm rōnem sui gñris ⁊ ꝺm ꝓpriā quiditatē. i. inqꝫtū relatio est: nō habet ꝙ sit aliqd in subo de quo dr̄ aut in eo qd denoiat: vel ꝙ ponat i eo aliquid vel aliquā naturē. ⁊ acapit i ꝓposito sctūs doc. aliqd. s. i rerum natura ꝓut ptꝫ ex dictis eius isra disti. 26. .q. 2ᵃ. ar. pᵒ. et multū expresse dist. 33ᵃ. ar. pᵒ. in coꝛ. et rō dicti est qm̄ relatio ꝺm ꝓpriā rōnē ⁊ i quātū relatio est: nō respicit subm sed terminū ad quē est. ꝓpter qd pħus i predicamētis ⁊ 5ᵒ. methaᶜ. vocat relationē ad aliqd. relatio eñi ꝺꝫ ꝓpriā rōnē: nō habet ꝙ denoiat relatiuū ꝑ modum iformatiōis ꝺm ꝙ aliqd dicit̄ esse aliqd vl̄ habēs aliqd sed ꝑ modū ad aliud: se hñtis. diffinitur nāqꝫ relatiuū a pħo. cuiꝰ eē. i. qditatiua ratio: est ad aliud se habere. i. ad suū correlatiuū. et inde est qd Boetius dicit in lib. de tri. ꝙ relatiua nichil ꝑdicāt de eo de quo dicūtur qꝛ. s. relatiōes ꝺm ꝓpriā rōnē: nō habēt cōparationem ad subm in quo sūt: sed ad terminū quē referūt. Quidaꝫ vero male itelligētes verba scti Tho. calūniātur tanqꝫ fuerit mēs eius ꝙ relatio ꝺm ꝓpriam rōnē ⁊ inquātū relatio est: nō est aliquid ꝺm se in reꝝ natura: sed nichil. qd ex duobꝰ ptꝫ eē falsum. Primo qꝛ fere in oībus locis in qbus dicit sctūs Tho. relationē nō eē vel nō ponere aliquid ꝺm ꝓpriaꝫ rōnē: expmit in subo vel i eo de quo dr̄ ⁊ multū aperte i loco ꝑal. dist. 26ᵃ. ⁊ 33ᵃ. Secūdo qꝛ ibi dist. 26ᵃ. cū dixisset ꝙ relatio ꝺm ꝓpriā rōnē ꝺm quā ad aliud refertur nō habet ꝙ ponat aliqd i eo de quo dr̄ sicut habēt oēs alie forme absolute: subiūgit ⁊ hoc attēdentes quidā pħi dixerūt ꝙ relatio nō est aliquod vnū genus entiū nec est aliqd in reꝝ nature: sꝫ est tm̄ quidā respectꝰ respersus in oībus entibꝰ ⁊ ꝙ relatiōes sūt de intētiōibus secūdis que nō habēt eē nisi in aīa cui etiā porretanoꝝ opinio cōsentire videtur. sed hoc falsum est qꝛ nihil qd est ens tm̄ in aīa: in gñre determiato collocatur hec ille. Ex quibꝰ apparet de mēte scti doc. ꝙ relationi ꝺm ꝓpriā rōnē ⁊ inquātū relatio est: non repugnat ꝙ sit aliquid in reꝝ natura: cū sit ens

collocatū indetermīato gñrer ex. et cõfirmatur hoc ex dictis eius. nā vbi sctūs Tho. dicit q relatio fm ppriā rōnē nō ponit aliqd vel nō est aliqd: dicit q fm suū eē qd habet in subo aliqd ponit τ aliquā naturā dicit. sz certū est q si relatio fm suā rōnē qditatiuā nō eēt aliqd simplr sz esset nichil: nō posset q̄tum ad eē. i. per hoc qd inest subo aliquid vel aliquārem in subo ponere. qz qd i se nichil est: nō pōt aliqd vel aliquā rē in alio ponere etiā si ei attribuat. sicut qz intētio gñis vel spēi nō est aliqd fm se in rerū natura: nichil reale ponit in hoie. vel aiali qbus per intellectū attribuit vt cū dicitur homo est spēs et aial est genus. vnde τ i scriptis suis seu in recollectis suis ad hanibaldū li. pmo. dist. 26. ar. 4° ad 3m. illud tenet expresse. arguit eñ sic. 3° loco pater τ filius nō distigūtur nisi relatiōib9. sed relatio q̄m ad respectū quo distiguit nō ponit aliquid sed ad aliqd. ergo ex hoc q relatiōibus distigūtur: nō dicūtur tres entes vel tres res. ecce argumētū. Sequit respōsio. Ad 3m dicēdum q q̄uis relatio inq̄m terminū respicit nō habeat ponere aliqd absolutū: ponit tñ aliquid relatiuum. et ideo relatio est quedā res. Si eñ fm rōnē ralanōis siue respect9 nō poneret aliquid: cū fm suū esse rōne cuius ponit aliqd iherēs nō cadat in genere: relatio nō esset aliquod genus entis. hec ille.

Quātū ad quartum articulū respōdēdū est obiectiōibus τ qdē ad pmū Aureoli dr ad minorē q i diuis gñari nō dr passiue nisi gramatice tm. nō q in deo sit potētia passiua τ de hoc late dictū est i 2° notabili. Ad 2m ptz respōsio p ea que dicta sūt i fine scdi notabilis nec eñ ois dria actuū sufficit ad distictionē potētie. Ad 3m. negat pña comittit eñ fallatia figure dictionis mutādo ad aliqd i quid. eē eñ gñarātē τ eē genitū ipoztāt relatiões q̄uis eē gñrātis τ esse geniti sit quid absolutū τ idē numero. posse aūt gñare τ posse gñari: quātū ad pricipale significatum dicit qd absolutuz: τ ideo rō nō cōcludit. si tamē posse gñare τ posse gñari accipiātur q̄tuz ad totale significatū put dicūt absolutū cū relatione: sic nō sūt idē. sed tūc argumētatio nō est ad ppositū. nā cū sctūs Tho. dicit q posse gñare τ posse gñari dicūt eādem potētiā: accipit illa q̄tum ad pncipale significatū qd est absolutum. Ad 4m quicqd sit de maiori ppositiōe. nam i propie τ i epte sumpta est nec sctūs Tho. illū modū loquēdi habet tamē cōsequētia nō valet comittit eñ i ea fallatia figure dictiōis. nā i maiori ppositiōe assumit qd absolutū ē τ p pñs qd potētia eñ gñrādi vt sepe dictū est i recto τ de pricipali significato: absolutū dicit. Dare aūt et accipere que assumūtur i minori: relatiões ipoztant i diuis. Qd aūt arguēs subiūgit q. s. posse gñare formalr nō dicit aliqd absolutū: falsum est nisi itelligat de formali quasi accñtali qd iportatur per gñare vel gñari. accidit eñ fm modū nostrum itelligēdi rei que est potētia ad gñare vel gñari vt dictū est. τ magis supra disti. 7a. Ad argumēta 2° loco posita τ ad pmū τ 2m patet respōsio per ea que dicta sūt in 3° notabili. pcedūt eñ ex malo itellectu quē arguēs habuit i dictis scti Tho. Ad 3m dr q ex illo modo arguendi nō aliud cōcludit nisi q oipotētia i filio nō est cū oi eo respectu cū quo est i pre. τ hoc verum est put deductū fuit in pmo notabili. videtur eñ arguēs decipi putās q respect9 ad oe possibile: sit de pncipali significato τ de rōne qditatiua oipotēne quod falsum est put declaratum fuit i pmo notabili. sicut eñ potētia gñatiua licet ipoztet respectū quēdā tanq̄ adiūctum et quasi ānotatū ad gñare τ ad genitū: tñ de pricipali significato τ quātū ad id qd est. est. qd absolutū: ita τ oipotētia licet ipoztet ex pñti τ tanq̄ adiūctū respectū ad oe possibile: τ tñ id qd est: τ quod pricipalr significat: absolutū est. s. essentia diuina que est eadē numero i tribus psonis. vñ sic arguēdo oipotētia dicit ordinē ad oe possibile sed diuia eētia in filio nō dicit ordinē ad gñare quod est quodā possibile. ergo diuina eētia in filio nō habet rōnem oipotētie: est fallatia figure dictiōis τ fallatia accñtis. nō eñ ordo vel respectus ad oe possibile: est de per se et formali rōne oipotētie q̄tum ad id qd est: licet sit de formali rōne eius quātū ad id qd ex pñti τ vt adiūctū ipoztat quēadmodū albedo nō est de p se τ formali rōne homis albi nisi inquātū albus est. Ad argumēta Bonauēture. ad pmū negat minor. sicut eñ dicit sctūs Tho. de potētia dei. q. vel materia. 2a. ar. 5°. ad. 8m. gñatio significat relationē per modū actiōis: filius per modū yppostasis subsistētis. τ ideo nihil phibet qn respectu eorū oipotētia dicatur. hec ille. Ad 2m dr q nō est simile de potētia trāsmutatiua que prope est cum motu τ trāsmutatione fm eētiam vel formā: τ de potētia pductiua que nō semp est cum trāsmutatiōe eētie vel forme sicut est in diuinis. Ad argumenta Durādi. ad pmū dicitur q maior ē falsa nō solū

cum gñare in diuinis nõ est actio distīcta a suppo sito agente. s. pr̄is: Sed nec etiaʒ creare. falsum est etiā ꝙ gñare cõstituat pr̄em in esse quod arguens supponit. licet enim paternitas ⁊ gñare sint eadem res: rõne tamē diuersi modi significandi vtriusqꝫ: aliqd cõpetit paternitati qđ nõ competit ipi gñare. ¶ Ad 2m. dicitur ꝙ assumptū ē falsum sicut enim dicit sctūs Tho. in hac disti. ar. pmo. ad 4m. oipotētia patris extēdit ⁊ ad gñare ⁊ ad itelligere ⁊ creare ⁊ breuiter ad oia que pfectiõis sūt. alias vt ipe dicit argumētatio Augustini cõtra Maximinū nõ esset efficax. ¶ Ad argumēta Scoti. Ad pmū respõdet sctūs Tho. de potētia dei. q. vel materia. 2a. ar. 5o. ad 3m. ꝙ possibile ad qđ oipotētia se extēdit: nõ est accipiendū solū pro cõtingēti qꝛ ⁊ necessaria sunt per diuinā potētiā ad eē pducta: ⁊ sic nichil phibet gñationē filij cõputari inter possibilia diuine potētie. hec ille. ¶ Ad 2m. dr̄ ꝙ minor est falsa loquēdo de oipotētia pr̄is. nā illa se extendit vniuersalr̄ ad oia possibilia siue sint creabilia siue pductibilia siue quocūqꝫ modo agibilia ¶ Ad 3m. dicit̄ ꝙ maior est falsa si itelligatur ꝙ oĩpotētia vni⁹ persone nõ habeat aliam psonam pro termino ⁊ obiecto. Si vero intelligat̄ ꝙ vna psona nõ est oipotēs respectu alteri⁹ tan ꝙ̄ respectu inferioris vel sibi subiecti: vera est ppositio: sed nõ facit ad ppositū. Nos enim dicim⁹ cū Augustino ꝙ pater est oipotens respectu filij qꝛ. s. oipotētia eius se extēdit ad gñationē filij ⁊ pr̄ ⁊ filius sūt oipotētes respectu spūs scti quia oipotētia pr̄is ⁊ filij se extēdit ad spirationē spiritus scti. nõ tñ in hoc ponim⁹ ꝙ filius sit minus oipotēs ꝙ̄ pater licet nõ possit gñare. nec ꝙ spiritus sctūs sit min⁹ omipotēs ꝙ̄ pater ⁊ filius licet nõ possit spirare spm̄ sanctū. nā vna ⁊ eadē numero oipotētia est in tribus psonis. Qđ enim pater gñret filius nõ generet et pr̄ ⁊ filius spirēt spm̄ sctm̄. nõ aūt spūs sctūs spiret. q̄stio est originis prout Augu. dicit cõtra maximinū. s. quis de quo sit. nõ questio equalitatis cū enim vt ipse Augu. ait. filius dr̄ a patre genitus: nõ ostēditur inequalitas sube sed ordo nature. ¶ Ad argumentū ante oppositū patʒ respõsio per ea q̄ sup dicta sūt. et in hoc articulus terminatur.

¶ Distinctio. xxiiij.

Circa vigesimā quartam distinctionē. q̄rit̄ vtrū numer⁹ sit pprie ⁊ formalr̄ in diuis. ⁊ arguitur ꝙ nõ. qꝛ nullum accñs est in diuinis. Sed numer⁹ pprie ⁊ formaliter ē accñs. ergo nõ est in diuís. ¶ In oppositū arguīt. trinitas ponit̄ in diuis. Sed trinitas est spēs numeri. ergo ⁊c̄. In hac questione erunt quattuor articuli. vt supra.

Quantū ad primū articulū sit pma ꝯclusio ꝙ tã numer⁹ ꝙ̄ vnitas q̄ est pncipiū numeri addit aliqd positiuum sup rē q̄ dr̄ vna. hāc ꝯclusionē docet sctūs Tho. in hac dist. q. pa. ar. 3o. ad 4m. et pa. pte. q. xja. ar. po. in c. Itē de poa. dei. q. vel materia. 9a. ar. 7o. Itē qđlibet. xo. ar. pmo. ¶ Secūda ꝯclusio est ꝙ numer⁹ qui est spēs q̄ntitatis ⁊ vnitas q̄ est illius pncipiū: solū reperiu tur in reb⁹ materialib⁹. hāc ꝯclusionē docet sanctus Tho. in hac distin. loco pal̄. ⁊ sup. ar. pmo. Itē pma pte. et de poa. dei. ⁊ qđlibet locis pal̄l. ¶ Tertia ꝯclusio est ꝙ tã vnū qđ est pncipiū numeri ꝙ̄ vnū qđ cū ente cõuertit̄: dicit negationē diuisiõis licet vnū qđ est pncipiū numeri in q̄tū hmõi cū indiuisiõe includat rõnē mēsure tanq̄ ppriā ⁊ formalē rõnē. hāc ꝯclusionē docet sctūs Tho. in locis pr̄eal̄. ¶ Quarta ꝯclusio est ꝙ numerus etiā de gñre quātitatis est vnū qđ simplr̄ ⁊ nõ solū sicut aceruus. hāc ꝯclusionē docet sctūs Tho. sup 7o. metha. ca. vlti. qđ incipit. qđ autē oportet dici e ⁊ quale qđ ⁊c̄. Itē. 8o. metha. in illo ca. oportet aūt nõ ignorare ⁊c̄. Idē docet. 4o. sen. distin. 8a. q. 2a. ar. 3o. ad 6m. ⁊. 7m. ¶ Quinta conclusio est ꝙ numer⁹ qui est de genere quātitatis nõ habet locū in diuinis. licet ibi sit multitudo hāc ꝯclusionē tenet sctūs Tho. in hac distin. q. pma. ar. pmo. ⁊ 2o. Item pma pte. q. 3a. ar. 3o. ⁊ de potentia dei. q. 9a. ar. 7o. Item 3o. quodlibet. q. pma. ar. pmo.

Q Uantū ad arti culū 2.^m arguit̃ ꝯtra ꝯclusiones ⁊ q̄dc̄ ꝯ pmā arguit Gregorius pmo sic. Unū qd̄ est cōuertibi le nō significat aliquā talē certitudinē supadditā ētitati q̄ est vnū:igit̃ nec vnū qd̄ est pncipiū numeri. antecedēs ptꝫ ex illis q̄ dicit se ꝓbasse:tenet pn̄a. q2 sine vnū numerale dicat̃ de qlibet de q̄ dicit̃ vnū ꝯuertibile cū ente siue nō:de q̄uis tn̄ dicat̃ sufficit illi q̄ sit vnum vnitate entis ad hoc vt alteri possit cōnumerari seu cū alio ꝯstituere numerū: ⁊ p ꝯn̄s sufficit ad hoc vt de ipso possit p̄dicari vnū numerale.i.qd̄ est pncipiū numeri. vn̄ posito q̄ sortes sit vn⁹ hō vnitate entis p̄cise ⁊ similit̃ plato:sortes ⁊ plato sūt vere duo homines:⁊ p ꝯn̄s vterq̄ s̄m se est vn⁹ vnitate numerali ex q̄ ille numerus integrat̃. ¶ 2.° si vnitas anime intellectiue vel angeli ē distīcta entitas ab entitate anime: ergo hec vel illa sunt due ētitates:⁊ p ꝯn̄s vtraq̄ s̄m se diuisim ē vna:⁊ tūc q̄rat̃ de illa entitate q̄ cōnumerat̃ sue vnitati an sit vna p se ipsā ⁊ habet̃ ꝓpositū.nā 2.° frustra ponit̃. aut p aliā vnitatē ⁊ ꝓcedit̃ in īfinitū.⁊ similit̃ pōt q̄ri d̄ illa entitate q̄ dr̄ vnitas aīe.an p se ipam sit vna ⁊ sic eadē rōne entitas anime se ipa erit vna.an p aliā entitatē supadditā ⁊ erit ꝓcessus in īfinitū ⁊ ptꝫ q̄ semp loquor d̄ vno numerali. ¶ Sꝫ forte dicet̃ q̄ vtraq̄ entitas ē vna sꝫ diuersimode.q2 entitas vnitatis ē essentialit̃ vna vl̄ poti⁹ vnitas. Sꝫ entitas aīe est vna d̄nominatiue tm̄. q2.s.est h̄ns talē vnitatē sicut si cādor dicat̃ cādidus vt dicit Aug⁹. 7°. d̄ trini.ca.pmo alit̃ ip̄e dr̄ cādid⁹ q2.s.essētialit̃ ē cādor:⁊ alit̃ agn⁹. nā agnus solū denominatiue dr̄ cādid⁹.q2.s. in se h̄et cādorē ⁊ nō ē cādor.⁊ sicut nō pōt ꝯcludi q̄ agnus sit se ipō cādid⁹ ⁊ nō p cādorē sup additum nec tn̄ seqtur ꝓcessus in īfinitū i cādorib⁹:ita in ꝓposito nō pōt ꝓbari q̄ entitas anime sit se ipa vna aut sit ꝓcessus i infinitū i cādorib⁹. ¶ Contra solutionē arguit̃ pmo q2 entitas aīe nō ē in se indiuisa p illā entitatē supadditā quā ponis. nec etiā p illā entitatē supadditā ē distincta ab alia.ergo nec p illā entitatē supadditā est in se vna ⁊ illi cōnumerata.ꝯn̄a nota est:q2 posito p̄cise q̄ aliq̄d sit in se indiuisum ⁊ sit diuisum ab alio:hoc ⁊ illud cōstituūt numerū vel sunt numerus ⁊ p ꝯn̄s qlibet ē vnū.an̄s ptꝫ.q2 nulla entitas alteri supaddita: ē causa indiuisionis intrinsece de qua loquimur illi⁹ rei cui addit̃. nulla etiā est pncipiū distīguēdi aliq̄d a seipso. alioqui ipsa esset distincta a se ipsa:⁊ ipsa nō esset ipsa.qd̄ implicat ꝯdictionē. Cōfirmat̃ quia si tam entitas vnitatis q̄ȝ positionis q̄ȝ ētitas anime esset p se subsistēs nec informaret ipam animā:constat q̄ non min⁹ hec ⁊ illa eēnt due ⁊ per ꝯn̄s quelibet vna q̄ȝ sint nūc.⁊ tamē tūc entitas anime nō est vna p istam entitatē. Ex quo patet q̄ exemplū inductū nō est simile.nā p ipsum cādorē agnus est cādidus ⁊ si ille separat⁹ existeret ab eo non esset cādid⁹. ¶ 2.° q2 non min⁹ entitas animē p se ipam in se indiuisa:⁊ ab aīa diuisa, et p ꝯn̄s min⁹ p se ipam est vna q̄ȝ illa entitas. Ex q̄ seq̄tur q̄ si ista ētitas sit p se vna ⁊ vnitas:q̄ etiam entitas anime sit p se vna immo q̄dam vnitas. ¶ 3°. pncipalit̃ sic. Nulla res est in se indiuisa p aliquā entitatē supadditā sibi.ergo nulla ē vnū numerale p aliquam entitatē supadditam. tenet ꝯn̄a:q2 rō talis vn⁹ ꝯsistit in p̄cisa indiuisione intrīseca siue simplicit̃ si simpliciter sit vnū. siue s̄m q̄d vt s̄m hoc vel illud:si sit vnū hoc vl̄ vnum illud vt supradictū est.etiā de se ptꝫ.antecedēs. ¶ 4°. arguit̃ sic. Si alicui aque iūgāt̃ ex diuersis partib⁹ due aque alie ⁊ ex eis fiat vna aqua totalis q̄ sit.a.aut.a.est vna aqua p vnam aliquā entitatē sibi supadditā aut non.si nō:habet̃ ꝓpositū.si sic:vel illa esset aliq̄ entitas existēs in tota aqua:vel aliq̄ existēs tm̄ i cōiunctione illarū aquarū partialium nō pōt dici pmū.q2 vel esset entitas absoluta:⁊ hoc non. Tum q2 ex tali coniūctione p̄ase nō apparet q̄ possit aliqua entitas absoluta generari p totū. absurdum enī est dicere q̄ si cyphus aque addatur mari ex vna parte:q̄ ex hoc p totū mare generet̃ aliqua entitas absoluta. ⁊ iterum q2 si alius cyphus 2.° adderet̃ iterū causaret̃ p totū mare similis entitas.⁊ sic q̄tquot cyphi adderent̃.et tunc esset q̄stio p quam illarū totū esset vna aqua.nec posset dari aliqua. Tū quia d̄ partibus illi⁹ entitatis esset q̄rendū vtrū omnes se ipsis vel p aliquid additū essent vnū vt supra. vel illa entitas esset respect⁹:⁊ istud etiam non pōt dari. Tū quia nō apparet ad quē terminum esset respect⁹ ille. Tū quia tot causarent̃ respectus p totā aquam:q̄t successiue cyphi adderet̃. ⁊ nō possꝫ dici p q̄d essꝫ tota aq̄ vna. Tū q2 esto q̄ talis respect⁹ causaret̃:nichil ad ꝓpositū.q2 nullus respect⁹ est entitas s̄m se ab absolutis distincta. Nec pōt dici q̄ illa entitas sit causata in ꝯiunctione tm̄ vt aliq̄ forte dicerēt.q2 aliq̄ superficies eēt noui⁹ causata ꝯtinuās illas aquas vl̄ aliq̄s respect⁹ vnionis siue qd̄ ē vnio illaꝝ ad inuicem ⁊ p talē supficiē vel respectū aq̄:illa tūc eēt

vna aq̄.hoc iquā ēē nō pōt. Tū q: neutra hm̄oi
entitas noua causat̄.cū nec respect⁹ sit entitas
fm̄ se ab absolutis distīcta.nec etiā ipsa supfici-
es. Tū q: oportet eadē rōne dicere p q̄d partes
talis supficiei si ponit̄ sunt vnū.ɿ sic vel tandez
deuenire ad pūctū ɿ nō ēēt dare q pūctū esset
illō p q̄d supficies illa ēēt vna. vł oporteret dice
re q se ipsis.ɿ eadē rōne partes aq̄ se ipsis sūt v
num. Eodē modo pōt argui d̄ respectu vnionis
esto q poneret̄ res distīcta.nā vel ēēt ęxtensus:
ɿ tūc q̄rendū ēēt p q̄d eius partes sunt vnū vel
esset idiuisibilis: ɿ tūc nō posset dari in qua pte
aque esset subiectiue.imo etiā nec in aliq̄ illarū
aquarū cum non sit maior rō de vna q̄ de alia.
Tū q: siue ponit̄ talis supficies siue respect⁹:nō
est maior rō q respect⁹ vel supficies causata in
cōiunctione aque pūcte pori aque ex vna par-
te sit illud p quod tota aqua sit vna: q̄ supfici-
es vel respect⁹ causat⁹ i pūctione alteri⁹ aque
ex alia pte pūcte.ergo nec q̄ alie supficies pti-
nētes alias partes illarū aquarū vel respect⁹
vnionis illarū ad inuicē. ¶ 5°. arguit̄ sic.nā quā-
do vnū corp⁹ cōtinuū diuidit̄ p segregationem
partiū ad inuicē:q̄libet partiū discretarū ē vna
numero hoc aliq̄d fm̄ se:sicut p̄us erat corp⁹ to
tale nō diuisum: ɿ tñ nulla entitas ē d̄ nouo cau
sata in aliq̄ illarū partiū p segregationē earum:
igitur. ¶ 6°. arguit̄. Sumat̄ aliq̄s vn⁹ asin⁹ sin-
gularis.si iste sit vn⁹ p aliquā talez entitatē sibi
supadditā: vel illa est quāta dimēsiue aut non.si
nō aut illa est sba aut accidēs.nō sba: q: nec sba
imaterialis cuz nulla talis sit in asino.nec mālis
q: oīs talis siue sit materia siue forma siue cō-
positū:est quāta. Nec accidēs. Tum q: nō ēēt
significare in asino aliquā partē determinatam
in q̄ illud accidēs ēēt.nō eni apparet cur potius
ēēt in capite q̄ in cauda. Tū quia esto q ipz es-
set in aliq̄ parte determinata verbi grā in capi-
te:nō ppter illud pars materie ex̄istēns in cau-
da ēēt vnuz cū alia pte materie pxima sibi. nec
cū pte forme q̄ iformat̄:nec etiā pars forme cau
de cū alia parte sibi pxima:si vero hm̄oi entitas
sit quāta dimēsiue:igit̄ est multa. ɿ tūc q̄rat̄ per
q̄d illa multa sūt vnū.q: vel seipsis: ɿ tūc eadez
rōne vna pars forme asini cū alia simili ɿ simili-
ter cū mā seipsis possunt ēē vnū. cū nō min⁹ iste
ptes sint nate facere vnū ex se int̄ se. ɿ similiter
ptes materie cū ptib⁹ forme q̄ ptes illi⁹ entita
tis addite int̄ se. vel illa multa sūt vnū p aliquā
aliā entitatē: ɿ tūc d̄ illa q̄rat̄ i infinitū. Similit̄
hec rō ɿ forsitā euidēti⁹ q̄ ad aliq̄d posset forma
ri d̄ aliq̄ vna aq̄ ɿ alijs corporib⁹ homogenijs.

¶ 7°. ponit̄ q de⁹ crearet aliquā sbam angelicā si
ne entitate sibi supaddita ɿ post lapsuz tēporis
crearet in ipa alias entitates q̄les sunt in alijs
substātijs angelicis.q̄ facto cōstat q ista sba ita
esset vna sicut sba alteri⁹ angeli. Tūc arguit̄ sic.
Demōstrādo ipam.hec sba ē vna ɿ fuit vna dū
fuit sine entitate supaddita.ergo hec sba nō est
vna p entitatē supadditā.pña ptz q: eni sba ni-
uis ē alba p entitatē supadditā: ideo si ipa ēēt si
ne aliq̄ entitate sibi supaddita ipa nō esset alba
ptz etiā rōne.q: p nullā rē aliq̄d ē tale: q̄ remo-
ta ɿ nullo alio vice illi⁹ posito ipm nichilomin⁹
est tale.aīs p pma pte ptz d̄ se:z p 2ª pbat̄.q:
dū ipsa fuit sine supaddita ētitate si nō fuit vna:
ergo fuit aliq̄ entitates int̄ se diuise.i. q̄ruz vna
nō erat alia ɿ si sic:ergo ɿ nūc ipsa ē aliq̄ entita-
tes ad inuicē distīcte ɿ p pñs ipa nō ē vna: ptz pña.
q: pstat fm̄ casū q ille entitates q̄ ipsa fuit. Vbi
grā.b.c.ee.dē ipe sunt nūc ita q ipa eadē entitas
.b.q̄ tūc fuit: ē nūc etiā ɿ p pñs neutra ī alteram
vel aliquā aliā pūersa vł trāsmutata.ergo ɿ nūc
vna nō est alia: ɿ cū vtraq̄ sit: seq̄tur q vna a re
liq̄ sit diuise. ¶ Cōfirmat̄ q: ideo p̄use tunc hec
entitas.b.nō erat illa entitas.c.q: hec erat hec
ɿ illa erat illa: vñ sicut oīs ētitas se ipa forma
liter ē ipsa: sic se ipa est diuisa a nō ipsa. seu nō ē
alia. ɿ p pñs q̄diu ipa ē ipsa: est diuisa ab alia: et
pstat q q̄diu ipa est ipa: est ipsa.nō eni putādū
est q sicut possibile ē aliquā eandē rē pri⁹ fuisse
non tātā vł talē ɿ postea esse tantā ɿ talē: sic sit
possibile eandē entitatē p̄us fuisse nō hanc vł il
lam ɿ postea ēē illā.hoc eni posito ipsa nō esset
eadē entitas s; alia. s; nunc est entitas.b. q̄ fuit:
ergo nūc ipsa nō est entitas.c. sed ab illa diuisa.
Ex quo vlteri⁹ seq̄tur q hec sba angeli nūc nō
est vna.forte dicet̄ q ē impossibile hm̄oi sbaz ēē
sine aliq̄ entitate sup addita. ¶ Cōtra pmo.q:
esto q illud ēēt impossibile: nichilomin⁹ sequit̄
ppositū q: si ista sba ēēt vna nō seipsa sed p ali-
quā entitatē sibi supadditā si etiā p impossibile
poneret̄ ipam esse sine entitate sup addita: ipsa
tūc nō esset vna sicut q: ignis ē calid⁹ caliditā-
te sibi supaddita si poneret̄ q ignis ēēt sine cali
ditate: ipe nō ēēt calid⁹ esto q impossibile esset
ipz sic poni. sic diceret phs ergo p oppositū. si po-
sito illo ipossibili adhuc sba ēēt vna seq̄t̄ necessa
rio q ipa nō ē p aliquā entitatē sibi supadditaz.
Similiter 2° pbat Aug⁹. 5°. d̄ tri: ca. 6°: q pr̄ nō
io ē igenit⁹ q: filiū genuit. q: si filiū nō genuisset
nichil phibet eū dicere igenitū: ɿ tñ suppositio ē
penit⁹ ipossibilis 2° q: falsū ē illud ēē ipossibile
non eni aliq̄ contradictio implicat̄ si ponat̄ illa

substātia esse ꝛ nulla entitas sibi supaddita esse. ¶ Preterea nō minus possibile est subam eē sine aliqua entitate sibi supaddita: q̄z eē aliquod accn̄s sine subiecto. qd' tn̄ cōstat per fidē eē possibile. ¶ 2° loco. arguit idē Gregorius ꝓbādo ꝙ numer⁹ nichil supaddit rebus numeratis. ꝑmo sic. Quecūq̄z sūt tot vel tot: sūt seipis ꝛ nō p aliquā entitatē inherētē eis tot vel tot. ergo nullus numer⁹ est aliqua res inherēs rebus numeratis. ꝯn̄a tenet ꝛ antecedēs ꝓbatur. q2 oīa sūt tot vel tot: qd'libet seipo ꝛ nō per aliquā entitatem inherētē sibi est vnū vt patet ex dictis. ergo quodlibet ens et quodlibet aliud seipis nō per aliquā entitatē eis inherētē sūt duo. ꝛ quelibet tria seipis tria ꝛ vniuersalr̄ q̄libet tot vel tot vt 10. vel. 50. aut alio quolibet numero: seipis tot sūt vel tot. ¶ Cōfirmat̄ inquit q2 si aliqua eēnt tot: verbi grā duo per entitatē inherētē: vnū illorum duoꝝ ꝛ illa dualitas eēnt due entitates. vel ergo seipis ꝛ tūc eadē rōne ꝑmis duo ꝛ quelibet alia duo seipis sunt duo cū nō possit ratio potior assignari pro istis q̄z pro illis. vel sūt duo alia dualitate iherētē: ꝛ tūc seq̄tur illā ꝛ illō primo sumptū: eē duas entitates per aliā dualitatem. ꝛ sic in ifinitū. ¶ 2°. Aut istud accn̄s additum qd' dicatur eē numerus est entitas oīno simplex ꝛ indiuisa in se: aut entitas cōposita ꝛ diuisa in partes. ꝑmū dici nō pōt: ꝑmo q2 numerus nō esset quātitas discreta cū oīs q̄titas discreta sit diuisibilis vt ptz 5° metha^c. Scd'o q2 tūc seq̄t̄ ꝙ idē accn̄s numero ſm se totū sit in plurib⁹ rebus loco maxime distātibus. verbi grā. millenarius hoīm in diuersis mūdi ꝑtib⁹ existiū: esset totus in quolibet illoꝝ. ꝛ iteꝝ totus i qualibet pte cuiuslibet eoꝝ: quod ē absurdū ꝛ ipossibile per naturā. ꝯn̄a ptz. q2 qua rōne est in vno hoīe: eadem rōne est in quolibet. ꝛ qua rōne in vna pte vni⁹ hoīs: eadē rōne in qualibet. 3°. q2 seq̄tur ꝙ q̄n̄cūq̄z ḡn̄atur vnus homo: simul in quolz hoīe mūdi fieret vna res noua absoluta. nā tūc esset nouus numer⁹ hoīum: nec solū vna fieret sed innumerabiles. nā iste homo nouiter genit⁹ ꝛ sortes ꝑexistēs: eēnt duo. ꝛ per ꝯn̄s in vtroq̄z fieret binari⁹: et eadē rōne in quolibet alio hoīe fieret nou⁹ binari⁹. nā q̄libet alius ꝛ ipse eēnt duo. Itē ipse ꝛ q̄libet alii duo: eēnt tres. ꝛ per ꝯn̄s in quolibet fieret ternari⁹ ꝛ sic quotcūq̄z hoībus posset cōnumerari: tot in quolibet hoīe fierēt noue entitates. hec aūt absurda sūt audiētib⁹. Si vero istud accn̄s sit entitas in se diuisa ꝛ hn̄s ptes: tūc vel due ptes sūt adinuicē cōtinue ꝛ sic numerus nō eēt quātitas discreta sed cōtinua seu magnitudo: cū oīs q̄n̄titas diuisibilis i cōtinua sit magnitudo. vt ptz. 5°. metha^c. Ex quo vlterius sequit̄ ꝙ in oībus reb⁹ aliquo numero numerat̄. verbi grā. millenario loco etiā distātibus: esset vna magnitudo: ꝛ multa alia ex hoc incōueniētia possūt inferri. vel sue ꝑtes sūt adinuicē nō cōtinue sed discrete vocādo discreta quecūq̄z non sūt adinuicē cōtinua seu vnū per cōtinuatiōē: et tūc vel ille ꝑtes eēnt numeri vel vnitates: nō eīn̄ possent eē alie ꝑtes quātitatis discrete inq̄ntum hmōi: nō pōt dici ꝙ sint numeri. tū q2 nō q̄libet numer⁹ est diuisibilis in nūeros: verbi grā binari⁹ vnitatū. tū q2 q̄libet illoꝝ numeroꝝ haberet ptes: ꝛ de illis etiā eēt querēdū. ꝛ sic vel q̄libet numer⁹ esset cōpositus ex infinitis numeris quod est ipossibile: vel aliq̄s numer⁹ esset cōpositus ex vnitatib⁹. ꝛ eadē rōne quilibet q̄uis ex paucioꝛib⁹ ꝛ alius ex pluribus: et si istud detur. aut iste vnitates seipis nullo addito sūt numerus: aut p aliquod additū eis. si per additū: querendū est de illo vtrū sit simplex vel hn̄s partes sicut prius. si seipis ille vnitates sūt numer⁹: cū vnitates numerales nō sint res supaddite reb⁹ numeratis: sed quelibet taliū reꝝ sit seips ꝛ nō per aliq̄d ei additū vna: seq̄tur ꝙ numer⁹ nō sit accn̄s supadditū rebus numeratis. i. rebus que sūt tot vel tot. ¶ 3°. nā ph'us dicit. 10. metha^c. ꝙ numerus est pluralitas vnitatū. i. plures vnitates vt sit loquutio intrāsitiua ſm quē sensū apparet eū fuisse loquutū ex eo ꝙ 3° phy. vbi noua trāslatio habet: numer⁹ est vno plura: trāslatio cōmēti habet: numer⁹ plures vnitates: ꝛ cōmētatoꝛ ibidem cōmēto. 68°. dicit ꝙ numerus est coaceruus vnitatū ꝛ. 10. metha^c. cōmēto. 21. dicit ꝙ in diffinitiōe numeri dictū est ꝙ est multitudo cōposita ex vnitatibus. ꝛ rursus 4°. phy. cōmēto penultimo dicit ꝙ q2 vnum est mensura vnigenea: plures vnitates est numer⁹. constat aūt ꝙ vnitates nō sūt aliqua accn̄tia vel entitates supaddite rebus vnis ꝛ numeratis. ꝛ p ꝯn̄s nec ipe numer⁹. Ex quo vlteri⁹ sequit̄ ꝙ nullus numer⁹ ꝓpꝛie loquēdo est aliqua entitas per se vna sed plures. vn̄ sicut nulla res per se vna est ꝑplus vel exercitus: sic nulla res inq̄ntū hmōi est numer⁹. nec de aliqua per se vna re pōt verificari aliq̄s termin⁹ numeralis. vel si verificet̄ hoc cōtingit inquantū illa pro q̄bus sibim supponit: erūt plura ꝛ nō inquātuz vnū. sicut ergo dicim⁹ ꝙ sortes ꝛ plato sūt duo hoīes: sic possum⁹ dicere ꝙ sūt dualitas vel binari⁹. ꝛ sicut nulla res p se vna ē sortes vel plato aut aliq̄ duo hoīes: sic nulla res est dualitas aut binarius hoīum ꝛc̄.

C3° loco arguit sic ad idē Scotus ꝛ multi alij. Nulla realitas vř acq̄ri i aliq̄ p hoc q sit cū alio q̄ nō acq̄reret si fieret sine alio: s; in ꝯmīsestū est q si fiat lapis ꝑcise ꝛ per se: nō acq̄rit in eo realitas aliqua pertinēs ad numeꝝ nisi sola propria vnitas. ergo si potest fieri cū alio lapide: nulla alia realitas acquiret nisi q quilibet lapis habet ꝓpriā vnitatē. C2°. si numer⁹ esset accīs ꝑtinēs ad genus quātitatis ꝛ eēt accīs simplex: vel poneret eē subiectiue in qualibet vnitate s; se totū ꝛ ita vnū simplex accīs eēt i diuersis subiectis qđ est ipossibile. aut poneret in vna sola vnitate: ꝛ hoc ē magis ipossibile. tū q: numer⁹ nō est subiectiue in vno. tū q: alie vnitates nichil facerēt ad numeꝝ. aut poneret s̄m aliquid sui in vna vnitate ꝛ s̄m aliq̄d sui in alia. qđ etiā dici nō pōt. tū q: numer⁹ supponit q sit realitas simplex accītalis de gn̄re quātitati. tū q: hmōi realitates sūt ptes numeri: nō videtur aliud q̄ vnitates. ꝛ per ꝯn̄s numerus nō est alia res ab vnitatib⁹ ipsis. ergo numer⁹ nō est aliquod vnū accīs vel vna entitas. C3°. q: si sic: aut numer⁹ est vna forma ꝛ per ꝯn̄s pncipiū numeri predicabitur de numero. aut illa est plures h̄ns ptes quaꝝ vna ponit subiectiue i vno cōtinuo ꝛ alia in alio. ꝛ hoc est ipossibile. q: tūc i cōtinuo eēnt due q̄titates. s. cōtinuitas ꝛ pars illius numeri. ꝛc. C4°. in illis q̄ sūt diuisa: nō est vna forma realis. sed numer⁹ ꝛ diuisio facit cōtinua actu diuisa. ergo si ponit i eis aliquā formā realē. C5°. Quia si sic datis duob⁹ numeris darētur necessario infinite realitates. posita nāq; dualitate lapidum ꝛ dualitate lignoꝝ: querit vtrū illa dualitas duaꝝ dualitatū sit aliq̄d reale aut nō. ꝛ si nō: pari rōne nec lapidū vel lignoꝝ fuerūt aliq̄d reale. ꝛ simil̄r si dualitas dualitatū nō sit accīs supadditū dualitatib⁹ lignoꝝ ꝛ lapidū: pari rōne nec dualitas lignoꝝ dicit accīs supadditū lignis. Si vero 3ª dualitas sit accīs reale supadditū i p̄mis dualitatib⁹ duabus: iam sūt tria accidētia realia. primū est dualitas lapidū. 2ᵐ est dualitas lignoꝝ. et 3ᵐ dualitas p̄ma ꝝ dualitatū et tūc querit de trinitate istoꝝ triū accītū vtrū sit accīs reale supadditū. ꝛ si sic: iam h̄ntur quatuor res ꝛ querit de quaternitate illarū vtrū sit quita res ꝛ sic in ifinitū. si vero nō: pari rōne nec dualitas lapidū vel lignoꝝ sit accīs reale superadditū lignis aut lapidib⁹ ꝛc. C6°. Impossibile est minorē numeꝝ equalē eē maiori numero sic q accīs reale min⁹: sit equale accīti reali maiori. sed si dualitas sit tale accīs supadditū reb⁹ duabus: tūc realitas dualitatis duoꝝ q̄narioꝝ ē maior realitas q̄ realitas dualitati duoꝝ lignorum. q̄m illa realitas diuidi pōt in duab⁹ partes maiores videlicet in realitatē vni⁹ q̄narij ꝛ realitatē alteri⁹ q̄narij. dualitas vero lignoꝝ diuiditur in duas vnitates de q̄bus cōstat q sūt minores q̄ realitates q̄narioꝝ. et ita p̄ꝫ q dualitas q̄narioꝝ est maior realitas q̄ dualitas duoꝝ lignoꝝ. Patet aūt ex alia pte q oīs dualitas oīni dualitati est equalis. igitur si forma numeri ē tale accīs reale: maior realitas erit equalis minori. qđ est ipossibile. C7°. nullū accīs reale replicatur sup se ipm̄. sed numer⁹ sup seipm̄ replicat. dicim⁹ eñ duos binarios et tres ternarios ꝛ sic de alijs. igr̄ ꝛc. C8°. Partes materiales alicu⁹ totius nō pn̄t fieri ptes alteri⁹ sine sua mutatiōe sicut nec materia pōt fieri sub noua forma absoluta sine mutatiōe. sed vnitates q̄ sūt ptes materiales numeri q̄narij: pn̄t fieri materia senarij sine sui mutatiōe sicut patet de quiq; lapidibus q̄n si gn̄retur sextus: p̄ꝫ q nulla mutatio facta est circa priores lapides ꝛ tūc erūt ptes senarij de nouo. ergo ipossibile est q senarius vel q̄narius sint talia accītalia realia. C9°. nullū reale accidens est idē numero in decē hominibus ꝛ decem equis. sed ph̄us dicit 4°. phy. ca. de tempore q idē est denari⁹ decē hoium ꝛ decē equoꝝ ꝛ per hoc probat q idē est tēpus oīum motuū. igitur.

C4°. loco arguit Aureolus ꝯtra eandē ꝯclusionem. vult eñ ꝓbare q forma numeri nō sit extra aīam ꝛ arguit p̄mo sic. q: si sic: sequeretur q datis duob⁹ numeris ponūtur ifinite res i actu. statim eñ dualitas illorū numeroꝝ est res tertia: ꝛ ternitas illoꝝ triū est res quarta: ꝛ quaternitas res q̄nta ꝛ sic in ifinitū. Nec valet inq̄t si dicatur q realitas totius numeri nō est quodaꝫ distinctū vt quedā res tertia a realitate partiū sed sicut includēs vnūq; differt a qualibet illarum ita q numerus nō differt ab vnitatib⁹ nisi sicut totū cōstitutū a ptibus cōstituētib⁹. ꝛ sic binarius dicit rem diuersaꝫ a qualibet vnitate nō tamē cōnumerabilē illis. et idcirco realitas binarij nō facit ternariū cū realitate duaꝝ vnitatum. sicut nec realitas totius est quid cōpossibile cum realitate materie ꝛ forme. Istud inquid. Aureolus nō valet sed deficit in duobus. primo q̄dem cum ait formā numeri ex vnitatib⁹ cōponi. nulla nāq; forma cōponitur ex sua materia. sed manifestū est q vnitates sūt materia ternitatis ꝛ alioꝝ numeroꝝ. q̄uis eñ numerus in cōcreto vtpote ternarius icludat vnitates i recto sicut sim⁹ includit nasum: tū ternitas i abstracto nō icludit vnitates quaꝝ ē ternitas nisi i obliq̄.

vñ dr ternitas vnitatũ sicut sʒinitas nasi. ex quo ptʒ q vnitates sũt subm ꝛ materia ternitatis ꝛ et nõ partes integrales ipius. igitur nõ est verum q forma numeri sit totalitas vnitatum ꝛc. ¶ 2°. sic ad idẽ. qꝛ forma numeri i abstracto nõ est aliud q̃ quedã totitas ꝛ tantitas ac mẽsura distictoꝝ quoꝝ quodlibet est aliq̃d vnũ. sed ex terminis ptʒ q mẽsuratio seu totitas ac tãtitas distictoꝝ nõ est aliq̃d distinctũ ex distinctis: sed magis est terminatio eoꝝ ꝛ actus cõpetens eis inq̃tũ distincta sũt. ergo manifestũ est q forma numeri nõ est aliq̃d cõpositũ ex vnitatib⁹. ¶ 3° sic ad idẽ. Si cõpositũ eẽt formalr numer⁹: ipossibile eẽt itelligere cõpositionẽ vnitatũ absq; numeratiõe. vñ nõ esset aliud numerare q̃ cõponere ꝛ cõiũgere vnitates. sed cõstat q vnitates possũt cõiũgi cõponi ꝛ actuari. nec tñ ꝑpter hoc facetur numer⁹ eaꝝ aut quot sũt. ergo numerus nõ addit ad vnitates illud qδ totum addit ad partes. imo vt quedã forma accñtalis vnitates respiciẽs vt subiecta seu mensurata. ꝑpter qδ si sit in reꝝ natura: poneret in numeꝝ sicut ponit accidẽs ad subm. ꝛ per ꝯñs ꝓcedit in ifinitũ qδ est ꝑncipale intẽtũ. ¶ 2°. iuq̃t deficit in hoc illa euasio qꝛ dicit q numer⁹ nõ ponit aliq̃d numerabile ꝯtra vnitates. certum est eñ q vnitates sũt q̃d cõtinuũ. sed numer⁹ est spẽs disticta a cõtinuo ꝛ ponit in numerũ in speciebꝰ q̃titatis. ergo dicit aliq̃d numerabile cũ vnitatib⁹ in qb⁹ existit. ¶ 2°. sic ad idẽ. nã cõcedit q denari⁹ lapidũ ꝛ denari⁹ lignoꝝ sũt duo denarij. sed manifestũ est q nõ sũt due vnitates hui⁹ 2°. ergo est alius numer⁹ numeroꝝ ꝛ alius numer⁹ vnitatũ: quod nõ eẽt nisi adinuicẽ eẽnt cõnumerabilia vnitates ꝛ numer⁹ vnitatũ. ¶ 3°. sic ad idẽ pħus expresse dicit 5°. metha. 8°. ꝛ. 7°. cõposita suba est tertia a materia ꝛ a forma ꝛ per ꝯñs ponit in numerũ. dato igr q numer⁹ nõ eẽt nisi aggregatio vnitatũ ꝛ quasi totũ aliqδ cõstitutũ ex ipis: nichilominꝰ posset vt res tertia numerari. ¶ 2°. ꝑncipalr arguit ꝯtra ꝯclusionẽ. qꝛ si forma numeri sit aliqδ reale cũ numeri supra se reflectãtur dicẽdo. tres ternarij aut duo ternarij ꝛ sic in ifinitũ. Sed hoc nõ cõpetit alicui forme reali: nõ eñ albedo suscipit aut nigredinez aut pallorẽ. Nec valet si dicat q cũ dr tres ternarij ternitas ternarioꝝ nõ est aliud a nouenario vnitatũ ꝛ ita nõ fit reflexio sup ꝑorẽ numeꝝ sed generat alius numer⁹ vnitatũ. hec inq̃t euasio nullius est momẽti pro eo q dicit pħus 5°. metha. q bis tria nõ sũt sex ꝛ pari rõne ter tria nõ sunt nouẽ formalr ita q ternitas t̃narioꝝ sit formalr nouenarius vnitatũ. vñ cometator dicit 5°. metha. cõmẽto. 19°. q forma senarij est vnitatum sex: nõ tres binarij. ergo nõ ẽ veꝝ q dicẽdo tres ternarij hec ternitas ternarioꝝ sit idẽ qδ nouenarius. ¶ 2°. ad idem. Quecũq; formalr sũt diuerse sũme ꝛ diuerse totitates: sũt diuersi numeri formalr. sed alia est sũma ternarioꝝ ternitas ꝛ alia vnitatũ nouenari⁹. ergo nõ sũt idẽ numerus. ¶ 3°. ad idẽ nẽs ꝯcipiẽs ternitatẽ ternariorum: concipit ꝑ ternitatẽ aliquã rõnẽ cui subiacẽt ternarios. Sed eosdẽ ternarios nõ subijcit nouenario. nõ eñ in trib⁹ ternarijs sũt nouẽ ternarij. ergo ratio ternitatis quã predicat de ternarijs nõ est eadẽ cũ rõne nouenarij. ¶ 4°. ad idẽ Unus numer⁹ dr aliũ numerare ꝛ eẽ pars alterius aliquota. vt ptʒ ex 5°. Euclidis. vñ binari⁹ est tertia pars senarij. sed vnus numer⁹ aliũ nõ numeraret nisi posset eẽ subm numeri. binarius eñ nunq̃ numeraret senariũ: nisi ꝑ ternariũ duceretur. igr idẽ qδ prius. cõcludit igr q ex quo forma numeri reflectit sup seipam: ꝛ ꝓceditur i infinitũ. hoc aũt est ꝓpriũ entiũ rõnis q̃ formãtur ab intellectu ꝛ nullo mõ competit enti reali posito extra mẽtẽ. manifeste cõcludit ꝛ demonstratiue q forma numeri nichil est in re extra. hec ille. ¶ 3°. ꝑncipalr argui sic. licet forma numeri nõ sit formalr cõnexio vnitatũ sed mẽsura eaꝝ: nichilominꝰ hmõi cõnexionẽ supponit. sed manifestũ est q vnitates nullã cõnexionẽ habẽt adinuicẽ nisi per itellectũ loquẽdo de cõnexiõe que exigitur ad ipm numeꝝ. si eñ ex natura rei hñt cõnexionẽ: queritur que sit illa. nõ eñ sũt cõnexe qꝛ cõtinẽtur infra idẽ marsupiũ. qꝛ denarius in vna bursa existẽs ꝛ exñs in alia sũt duo sicut ꝛ illi qui cõtinẽtur infra eũdem campũ. qꝛ lapis qui est hic ꝛ qui est vltra mare sũt duo lapides. nec qꝛ cõtinẽtur infra idem hemisperiũ. qꝛ sol qui est sub terra ꝛ stella que est supra terraʒ sũt duo corpora qꝛ nec cõtinẽtur infra idẽ celuʒ qꝛ angelus qui nõ cõtinetur ꝛ lapis qui cõtinẽtur sũt due res. nec qꝛ cõtinẽtur ĩfra ambitũ vniuersitatis reꝝ. s. infra rõnẽ entis. qñ talis ambitio ꝛ talis continẽtia nõ est ẽm rem sed tñ per itellectũ. ergo impossibile est q forma numeri q̃ presupponit cõnexionẽ vnitatũ sit nisi per itellectum. ¶ 4°. sic principalr. Si forma numeri nõ sit ab aĩa sed sit realiter in natura: nõ erit i actu nisi vnus numerus videlicet ille qui cõprehẽdit vnitatẽ oium rerum distinctaꝝ. Si eñ detur q sint plures alij numeri minores illo in actu qui mẽsurẽt diuersas partes vniuersitatis: sequitur q summe opposita insint actu eisdem vnitatib⁹.

qm̄ duo lapides mēsurātur dualitate ⁊ ꝗternitate. q2 est in vniuerso terti⁹ lapis ⁊ ꝗternitate et sic de oīb⁹ donec cōsumātur vniuersi lapides: et deinde sub maiorib⁹ alijs numeris addendo arbores ad lapides: ⁊ deinde sub maiorib⁹ addendo folia ⁊ flores. ⁊ seq̄tur q̄ q̄cūq3 dati lapides: sūt subiecta partialia sūmar̄ īnumerabiliū ⁊ inexplicabiliū numeror̄ in actu: qđ est cōtra p̄hm̄ q2 dū quaternari⁹ est in actu in trib⁹ lapidibus qui sūt respectu ꝗternitatis subiecta partialia: alius ternari⁹ est in potētia. q2 in omni quaternario: ternari⁹ est in potētia. ergo manifeste apparet q̄ forme numeror̄ nō sūt actu extra aīaʒ in actu. ¶ 5° sic. si forma denarij esset in decē lapidib⁹: eēt in actu duodenari⁹. imo tot quot modis possunt cōbinari adinuicē lapides. incipiēs nāq3 illos duodecī lapides cōputare ab vna p̄te formabit suū binariū ⁊ suū ternariū ⁊ sic deinceps vsq3 ad ternariū. incipiens vero ab altera formabit aliū binariū ⁊ aliū ternariū ⁊ sic deinceps. ſm hoc ergo iā habem⁹ duos denarios et pari rōne habebit̄ tertius incipiēdo a 2.^a vnitate exista p̄te ⁊ quartus incipiēdo a 2.^a ex alia. ⁊ vniuersalr̄ tot denarij possunt hic app̄rehēdi: q̄t modis pōt ordo ⁊ cōnexio vnitatū variari. queritur ergo de istis denarijs vtrū q̄libet sit ī actu in decē lapidibus aut vnus tm̄. nō pōt aūt poni q̄ vnus q2 qua rōne vn⁹ est ibi: eadē necesse est q̄ centū vel plures denarij in decē lapidib⁹ sint ī actu. ⁊ hoc est īpossibile ⁊ absonū q2 manifeste sequeret̄ q̄ debēs cētū denarios nō haberet soluere nisi decē. ergo īpossibile est q̄ denari⁹ decē lapidū sit in actu nisi ab aīa cōputante. ¶ 6° sic. forma numeri nō est aliud q̄3 quedā totitas siue sūmatio distictor̄. hec aūt rō: nō est aliud q̄3 terminus distinctor̄. inquātū distincta sūt. sicut em̄ figura nō est aliud q̄3 termin⁹ cōtinui: sic nō est aliud totitas. q̄3 termin⁹ distinctor̄ nō quidē inquātū sūt cōtinua sed ſm q̄ sūt distincta. distincta nāq3 inquātū hmōi sūt quodaʒ ſminabile p̄ hanc totitatē vel illā vt p̄ ternitatē vel quaternitatē. vñ inquātū sūt disticta: sūt quodā sūmabile: sed manifestū est q̄ eē sūmabile nō est in potentia nisi ad aliqđ rōnis. s. ad sūmationē istam vel illā q̄ import̄ p̄ totitatē vt p̄ ternitatē aut quaternitatē. cōstat em̄ q̄ sūmatio nō est in re extra sed tm̄ in mēte sūmāte. ergo forma numeri nō est nec pōt esse nisi in aīa obiectiue. ¶ 7°. q2 p̄hus. 4° phy. dicit hec verba. Dicam⁹ igr̄ cum numerās nō fuerit: nūerare nō erit. ergo manifestum est q̄ numer⁹ nō erit ⁊ cū nil natum sit numerare preter aīam ⁊ de aīa intellect⁹: īpossibile est vt sit numer⁹ cū aīa nō fuerit. ¶ 8°. Nam cōmētator in eodē. 4°. phy. 12. comē. exponēs p̄dicta verba Aristotelis ait q̄ cū res numerās que est aīa nō fuerit: tunc numerare qđ est eius actio nō erit. et cū numerare nō fuerit: manifestum est q̄ numer⁹ nō erit. Numer⁹ em̄ aut est numeratū. aut actio numerātis ī numerato. manifestū est aūt q̄ nō est numeratū. ergo est actio numerātis in numerato. cū aūt nō fuerit numerans: eius actio nō erit. ergo declaratū est q̄ cū numerās nō fuerit: nō erit numer⁹. īpossibile est aūt aliqđ aliud numerare p̄ter aīam ⁊ de aīa intellect⁹. ergo manifestū est q̄ si aīa nō fuerit nō erit numer⁹ ⁊ infra. Esse vero numeri in aīa: nō est eē oīo⁹ modis qm̄ eēt sicut chimera ⁊ hircocervus. sed eē eius extra mētē est in potētia p̄pt subm̄ ꝓpriū. esse vero eius in aīa est ī actu. s. qm̄ aīa egerit illam actionē que dicitur numerus in subiecto preparato ad recipiēdū illā hec comētator. igitur manifestū est q̄ numerus nō est in actu in rer̄ natura: sed tm̄ in potētia ſm mentē cōmētatoris. hec Aureolus cōtra p̄mā cōclusionem. ¶ Cōtra 2^am ɔclusionē que ponit q̄ vnū quod est p̄ncipiū numeri nō dicitur de reb⁹ abstractis a materia: arguit sic Gregorius p̄mo. Nam Augu. 2° de libero arbi. ca. 35°. volēs ꝓbare numeros nō eē nobis per sensus corporis notos: assumit pro fūdamēto q̄ quilibet numerus tot vocatur quotiēs habet vnū. verbi gratia. si bis habuerit vnū: vocatur duo. s. si ter: tria. si decies: decē. quilibet em̄ omnino numerus inde quotiēs habet vnū: hinc illi nomē est ⁊ tot appellatur. vnū vero quisq3 verissime cogitat: p̄fecto inuenit corporis sensib⁹ nō posse sentiri. quicqd em̄ sensu attingitur iam nō vnū sed multa eē cōuincitur. Ex quibus patet q̄ Augusti. loquit̄ de vno quod est p̄ncipiū numeri: ⁊ q̄ tale vnū non dicitur simpliciter de aliquo corpore vel habente partes ac per hoc nec de aliquo nō simplici: sz de rebus simplicib⁹ ꝓprie dicetur. ¶ 2°. Nam p̄hus. 10. metha^e. loquēs de vno quod est metrū ⁊ p̄ncipiū numeri. dicit q̄ in numeris est metruʒ certissimū. vnitatē em̄ ponūt indiuisibilē omnino et cito post dicit q̄ q̄uis semp metrū sit indiuisibile: nō similiter tamē oē metrū est indiuisibile vt pes ⁊ vnitas. Sed hoc quidē omnino. illud vero indiuisibilia ad sensum includit sicut dictū est. iam nō forsan oē cōtinuū est diuisibile. vbi cōmētator cōmēto. 4°. exponēs ait. Nō omēs vnitates q̄ accipiūtur ad mēsurādū: sūt īdiuisibiles eodē mō. sed quedā sūt īdiuisibiles simplr̄ vt vnū in numero: ⁊ quedā per institutionē vt pes

vel palmus. Ex quibus patet ꝙ ſm intētionem ꝑhi: vnū quod eſt ꝑncipiū numeri eſt oīno indiuiſibile: ⁊ per ꝯñs de nullo nō ſimplici hmōi vnū verificatur. ſed de ſolis abſtractis que ſunt vere indiuiſibilia. ¶ 3°. qꝛ quodlibet eoꝝ que numeramus dicēdo. vnū duo tria. ⁊c. ſm hoc preciſe numeratur: ſm ꝙ eſt in ſe indiuiſum ⁊ nō multa et per conſequēs quodlibet quod eſt vnum ꝑncipium numeri vel integrans cum alijs numeꝝ: ideo preciſe eſt ſic vnum quia in ſe indiuiſum. Ex quo vltra ſequitur ꝙ ſi eſt vnum ſimpliciter eſt in ſe indiuiſum ſimpliciter. et ſi eſt vnum ſm quid: eſt indiuiſum ſm quid. cum ergo nullum habens partes ſit ſimpliciter indiuiſum ꝗnimo quodlibet ſit diuiſū ⁊ multa: ſeqꝛ ꝙ nullū tale ſit ſimplr vnū. aſſumptū declarat̄ deducēdo in ſingulis. ſi eñ numerētur exercit⁹ vel populi ⁊ dicat̄ verbi grā duo vel tres ꝗlibet ſic ideo ꝓcíſe dr̄ vnus: ꝙ eſt ex ſe in plures exercit⁹ indiuiſus. nā ſi eſſet plures exercit⁹ ſicut eſt plures homines: ſicut nō dr̄ vn⁹ homo: ita nō diceret̄ vn⁹ exercit⁹. Similr ſi ſint due domus ꝗlibet in deo ꝓciſe eſt vna ⁊ ſic cōnumerat̄ alteri: qꝛ eſt indiuiſa in plures domos ꝗuis ſit diuiſa in plures parietes ⁊ lapides ⁊ ligna. ⁊ eodez mō duo hoīes dicūtur duo ſm ꝙ vterqꝫ ſm ſe eſt indiuiſus in multos hoīes ꝗuis ſit diuiſus in plures partes eēntiales ⁊ integrales ⁊ ita gñralr reperit̄ in oībus. ¶ 4°. qꝛ phūs 3° phy. probās ꝙ in numeris eſt deuenire ad minimū: dicit ꝙ cauſa eſt qꝛ vnū eſt īdiuiſibile qḋcūqꝫ vnū ſit: vt homo vn⁹ homo ⁊ nō multi. min⁹ aūt eſt vno plura ⁊ ꝗlibet quedā quare neceſſe eſt ſtare ad indiuiſibile et conſtat ꝙ ipſe loqꝛ de vno qḋ eſt ꝑncipium numeri. Et comētatoꝛ exponēs comēto. 68°. dicit. Om̄e vnū eſt indiuiſibile. vnus hō vn⁹ equ⁹ eſt eñ indiuiſibilis in illa ſpē. ideo vnū ſimplex .ſ. vnū numerale: eſt indiuiſibile ⁊ qꝛ numer⁹ eſt coaceru⁹ vnitatū: numerus erit cōpoſit⁹ ex indiuiſibilib⁹ ⁊c. ¶ 5°. ſi vnū qḋ eſt ꝑncipiū numeri diceret̄ de aliquo nō ſimplici: ſeqꝛ ꝙ aliqs numerus ſimplr ſumpt⁹ eēt plura ꝗ quotiēs cōtinet vnū ⁊ nō preciſe tot. ꝯñs eſt cōtra Aug. ꝯña ptꝫ qꝛ vnū qḋ ille cōtineret numer⁹: eſſet plura nō vnū tm̄: ⁊ ſic numer⁹ cōtinēs tale vnū decies ꝓciſe vel talia vna decē: eēt plura ꝗ decē. ¶ 6°. aliqua res ſimplex eſt ſimplicit vna ⁊ alteri cōnumerabilis. ergo vnū quod eſt ꝑncipiū numeri ſimplr dr̄ de aliqua re ſimplici. añs eſt notū. naꝫ vna aīa intellectiua eſt ſimplr vna ⁊ cōnumerabilis alteri aīe intellectiue. dicēdo vna ⁊ due. ſic eñ aīa ſortis ⁊ platonis ſūt due aīe ſicut ſortes ⁊ plato ſūt duo hoīes. ¶ 2° loco ꝯtra eandē cōcluſionē arguit Aureolus ꝓbando ꝙ numer⁹ ꝗ eſt quātitas diſcreta: vere reperit̄ in ſubſtantijs ſeꝑatis ⁊ ꝙ vbicūqꝫ eſt multitudo ⁊ ꝑ ꝯñs vnū qḋ eſt ꝑncipiū numeri: reperitur in eis. et arguit ꝑmo ſic. ibi eſt vere ⁊ formalr quātitas: vbi vere interrogat̄ per quātū ⁊ vere etiā reſpondet̄ ad hmōi ꝗſtiones. manifeſtū eſt eñ ꝙ penes interrogationes diſtingūtur ꝑdicamēta. imo ⁊ ab ipſis denoīantur ꝗuis magis ꝓprie denoīaret̄ur a reſpōſiuis. vñ ꝑdicamētū ꝗlitatis ꝓprius diceretur talitas ꝗ qualitas ⁊ ꝑdicamētū quātitat̄ tantitas vel totitas. ſed manifeſtū eſt ꝙ de angelis interrogat̄ per quo. et ad iſtam ꝗſtionem ꝓprie reſpōdet̄ ꝙ ſūt decē angeli vel millia millium ſicut dicit ꝓha. ergo formalis rō numeri ꝗ eſt de gñre quātitatis vere repit̄ in ipis. ¶ 2° ſic. Numer⁹ diſcreta ꝗtitas eſt ſcḋm in ariſmetica cum ſciētie mathematice ſint de quātitate. ſed conſtat ꝙ oībus alijs numeris annichilatis ⁊ remanente angeloꝝ multitudine: adhuc tota ariſmetica poſſet locū hr̄e circa illam multitudinem quādo ibi reperiret̄ par ⁊ impar. cubitum ⁊ quadratū ⁊ ſic de oībus paſſionibus quas inquirit ariſmetic⁹. ergo vere ibi reperiret̄ numerus de gñre quātitatis. ¶ 3° ſic. Vbicūqꝫ eſt vera rō ſūme: ibi eſt rō numeri ꝗ conſiſtit in ſūma: Sed conſtat ꝙ diuerſe ſūme poſſunt reperiri in angelis. eis eīn pot attribui ternari⁹ quaternarius millenari⁹ ⁊ ſic ḋ alijs. ergo formalis ratio numeri repit̄ in ipis. ¶ 4°. ſic forma nō diuerſificatur quātūcūqꝫ applicet̄ ad ſubiecta alteri⁹ rōnis. vnde eadē eſt albedo ſpecifice in margarita ⁊ in niue. ſed formalis rō numeri cōſiſtit in clauſione mēſuratiua que iportat̄ per ternitatē quaternitatē ⁊ ſic de alijs. ergo ſiue reperiatur hmōi menſuratiua clauſio in rebus materialib⁹ ⁊ ꝗntis ſiue in rebus imaterialib⁹ ⁊ abſtractis ſiue indifferētib⁹ indiuidualr ſiue ſpecifice: ipa remanebit eiuſdē rōnis ⁊ ꝑ ꝯñs numerus diſcreta qūtitas in oībus reperiet̄. ¶ 5° ſic. Impoſſibile eſt ꝓpriaꝫ paſſionē a ꝓprio ſubiecto ſeparari cum paſſio inſit ſubiecto ſm ꝙ ipm vt ptꝫ ꝑmo poſterioꝝ. ſed ternarius angelorū eſt vtrobiqꝫ ꝑmus ⁊ ſenarius eſt ꝑfectus ⁊ nouenari⁹ quadratus eque vere ⁊ ꝓprie ſicut ternari⁹ ſenari⁹ aut nouenari⁹ lapidū vel lignoꝝ: ⁊ ita de ꝓprietatibus oīum numeroꝝ ꝙ eque reperiūtur in angelis ſicut in rebus ꝗtitatiuis: ergo ꝓprie ⁊ formaliter numer⁹ ē in ipis. ¶ 6°. ꝓpriū ē ꝗntitat̄ diſcrete ſm eam plus vel min⁹ vel pauci⁹ dici. ſed manifeſtum eſt ꝙ in abſtractis ſubſtantijs iſta

reperitur. dicim⁹ em̄ decē angelos esse pautiores q̄ centū: Un̄ helise⁹ 4. Reg. 6°. loquēs de angelis dicit. Plures sūt nobiscū q̄ cū illis. ergo idē qd̄ prius. ¶ 7° sic. Denari⁹ est quedā species numeri: ⁊ tn̄ dr̄ de decē predicamētis q̄ sūt decē. similr̄ duodenari⁹ dr̄ de legionib⁹ angelorum. Joan. 19°. ergo numer⁹ vere reperit̄ in nō quātis. ¶ 8°. Sicut se hn̄t distincta quāta ad sūmam mensurantē ⁊ eā concludentē: sic distincte sube separate ⁊ spēs ad sūmā mensurantē. Sed sūma mensurās distincta quāta: est in gn̄re quātitatis. ergo mēsurās distinctas substātias separatas erit in gn̄re quātitatis. et si dicat̄ q̄ nō q2 sūma quātoꝝ est q̄ntitas ⁊ sūma substātiaꝝ illaꝝ est substātia: hoc stare nō pōt. q2 sūma per suaꝫ formalē rōnē nec attrahit rōnē quātitatis a sbo quod apparet. tn̄ q2 vna spēs nō hꝫ ab alia q̄ participet rōnē gn̄ris. tn̄ q2 10. metha͛. dicit phus. q̄ rō quātitatis derivat̄ a numero ad ꝯtinuū ⁊ nō ꝯuerso. vn̄ ⁊ comētator vocat quātitatē verā q̄ntitatē discretā. comēto 5°. cū q2 sūma ꝑ suam ꝓpriā rōnē est quedā tantitas ⁊ per ꝯn̄s quātitas. igr̄ sūma cuiuslibet est vere de gn̄re quātitatis. ¶ 9°. phs dicit in p̄mo posterioꝝ q̄ arismetica est ex paucioribus q̄ geometria q2 subm ei⁹ abstrahit a positiōe ⁊ situ. ⁊ si vnitas q̄ est p̄ncipium numeri nō eēt nisi in ꝯtinuo: similr̄ nec numerus subm arismetice nō abstraheret a positione ⁊ situ. q2 nunq̄ posset itelligi vnitas seu numerus alicꝫ: q̄ in cōtinuis positis ⁊ situatis. ergo idē qd̄ sup̄. ¶ 10. Boeti⁹ dicit in p̄ncipio arismetice sue q̄ oīa q̄ a p̄meua reꝝ origine ꝓcesserunt: rōne numeroꝝ formata sunt. hoc em̄ fuit p̄ncipale in aīa cōditoris exēplar et ex hoc prouenit q̄ arismetica precedit alias sciētias. sed constat q̄ nō solū q̄ntita atq̄ materialia sunt de numero conditoꝝ. ergo nō solū talia corpora sunt subā numeroꝝ. ¶ 11°. Comētator dicit 9° metha͛. comēto 7°. q̄ vnū in gn̄re sube est p̄ncipiū numeri sube. ⁊ vnū in gn̄re coloꝝ est p̄ncipiū numeri coloꝝ ⁊ sic de quolibet gn̄re. Sed hoc non esset veꝝ nisi numerus ⁊ vnū qd̄ est p̄ncipiū numeri possent in oīm gn̄re repiri. ergo idē qd̄ prius. Et si dicat̄ q̄ phus dicit illū numerū nō esse de gn̄re q̄ntitatis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s vnū nō esse p̄ncipiū numeri. imo dicit q̄ rō mēsure derivat̄ in quolibet genere ab illo vno qd̄ est p̄ncipiū numeri. Dicēdū est q̄ ista derivatio nō est aliud q̄ quedā formalis participatio q2 numer⁹ ⁊ vnitas abstrahunt ab oīm determinata materia. et ideo dū applicant̄ ad colores: cōsurgit vnū in coloribus ⁊ numerus in eis ⁊ similr̄ in substātiis nō q̄ ibi reperiatur alius numerus a numero gn̄ris q̄ntitatis. ¶ 12° sic. Ubicūq̄ reperit̄ totū discretū ⁊ partes discrete: ibi est vere numer⁹ de gn̄re q̄ntitatis. q̄uis em̄ nūerositas in abstracto nō habeat partes imo respiciat discreta per modū sui adeq̄ti subi: nihilominꝰ numer⁹ cōcretive hꝫ partes discretas. Sed manifestū est q̄ in angelis est totū discretū ⁊ ptes discrete: denari⁹ em̄ angeloꝝ est quodā totū cōstitutū ex decē angelis ab īuicem discretis ⁊ distinctis nō continuis vel vnitis vt patꝫ. ergo vere est in ipis numer⁹ discreta q̄ntitas ⁊ vnitas que p̄ncipiat numeꝝ. hec ille in forma. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ ꝯclusionē que ponit q̄ rō vnius est negativa: arguit Scotus sup̄ 4° metha͛. p̄° sic. Pure negativū vel p̄vativū inq̄tū hm̄oi: nō est extra nihil: sed vnū inq̄tū vnū vel formalis rō vni⁹ ꝓut prescindit ab ente ⁊ nō est eadē in p̄mo modo dicēdi per se: est extra nihil. ꝓbatur q2 vt sic vere affirmat̄ de suo substracto ī 2° modo dicēdi per se qd̄ est positivū. ¶ 2°. q2 rō formalis vni⁹ hꝫ rōnē p̄me mensure. ꝓbatur. q2 nō inquātū ens sed inquātū vnū: mēsura est. 10. metha͛. nulla aūt p̄vatio est p̄ma mēsura q2 vt sic est nō ens ⁊ maxime loquēdo de mensura intrinseca. ¶ 3°. q2 vnū sub formali rōne sua reperitur in diuinis. qd̄ ptꝫ q2 p̄mo ⁊ actualissime ē ibi etiā in abstracto qd̄ est ibi sūma vnitas. ¶ 4°. q2 vnū sub formali rōne vni⁹ ⁊ in abstracto: est p̄ncipiū multitudinis q̄ s̄m se ē positiva. q2 multitudo cōponit̄ ex vnitatib⁹. 10. metha͛. Dicetur forte q̄ nō rōne formali vnitatis sed rōne substracti imo ꝓprie nō cōponit̄ ex vnitatibus sed ex vnis. hoc nō valet. tū q2 vnū non est de gn̄re q̄ntitatis nisi q2 p̄ncipiū numeri. ergo eo modo quo est in gn̄re q̄titatis: eo modo est p̄ncipium numeri. tenet ꝯn̄a. q2 aīs est causa precisa ꝯn̄tis modo nō est de gn̄re q̄ntitatis quo ad substractum. q2 aliq̄n substantia aliq̄n accn̄tia numerantur. tū q2 dicēdo decē multitudines sicut Jacob tres turmas quādo turme cōstituūt numeꝝ ternariū: aut hoc est ratiōe vnitatis in qualibet existēte ⁊ sic habet ꝓpositū. aut rōne substracti: et sic nō solum ternarius sed nullus esset numerus. tum q2 s̄m responsionē nō apparet ratio cur vnū magis applicatur numero q̄ ipm̄ ens. ⁊ quātum ad substractū nō differūt. ¶ 5° sic. q2 omia vna reducūtur ad sūmū vnū. sed hoc nō est nisi q2 vnū dicit ꝑfectionē q2 nō oīa multa reducuntur ad sūmā multitudinē. ergo vnū magis ē positivū q̄ multitudo licet nō ita sit notum de eo. ¶ 6°. q2 habit⁹ p̄cedit p̄vationē maxime q̄n habit⁹ ē actu sicut multitudo. ⁊ potissime respectu

pure puationis sicut tu ponis rōnem vnius sed vnū sub rōne formali pcedit multitudinē q2 est pncipiū eius.10.metha͡c. Itē reperitur in simplr pmo. Itē ens inquātū ens pus est. ergo ꝛ passiones eius. ¶Cōtra 4^am^ ꝯclusionē arguit Aureolus ,pbādo ꝙ vltima vnitas nō sit forma numeri. Primo sic. Nulla forma alicui⁹ entis est voluntaria varia ꝛ incerta entis inquātum realis qualē tu ponis numerū. Sed constat ꝙ vltima vnitas i qua fit status terminus ꝛ distantia : est aliq̄d volūtariū variabile ꝛ icertū. quecūqȝ eñ ponatur vnitas terminās: ab ista pōt icipere numerans. et ita non erit vltima sed pma. vñ cum possit q̄libet vnitatē ponere pmam vel vltimā vel mediā sicut maluent: manifestū est ꝙ eē vltimam vnitatē est omino variabile volūtariū ꝛ incertū: ergo nō pōt esse forma numeri ,put est distantie etiā fundamētū. ¶2°. Ois forma est subiectiue in illo vbi totū dr̄ subiectiue esse. naȝ forma albedinis est subiectiue vbi ē albedo subiectiue. sed numerus est subiectiue in vnitatib⁹ oibus. vltima aūt vnitas nō est subiectiue i precedentibus. ergo illa vnitas nō est formalis in numero. ¶3°. aut forma numeri est certa distātia fūdata in vnitate vltima : aut ipa vnitas fundamentū aut aliq̄d cōstitutiuū ex vtroqȝ. Sed nō potest poni ꝙ ipa distantia. tū q2 est relatio numerus vero in pdicamēto quātitatis ꝛ in pdicamento absoluto. tū q2 talis distantia nō est i toto numero sed in vltima vnitate. nec pōt poni ꝙ vnitas que est fundamētū: sit forma numeri cum e que materialis sit sicut quēlibet aliaꝝ ꝛ iterum ea stante: semp maneret forma illius numeri etiā demptis ceteris vnitatibus nec potest fieri materialis adueniente alia vnitate. ex quo esset quid formale fm ,ppriā rōnē. Nec potest dari 3^m^. quasi aliq̄d constitutū ex hmōi vnitate et respectu distantie sit formale. tum q2 illud est ens per accñs numer⁹ aūt est forma simplr existens in pdicamēto. tū q2 tale q̄d esset relatiuū formalr ꝛ ita nō pōt esse forma numeri que est q̄d absolutū. ergo nullo modo vnitas pōt esse forma i numero. ¶4°. Illud quod nō est in numero imo sibi repugnat : nō pōt eē formale i eo sed talis distātia vel ordo nō est inter vnitates que sunt in numero. q̄uis eñ spēs numeroꝝ inter se ordinem habeāt fm pus ꝛ posterius sicut duo ꝛ quattuor: nichilominus vnus numer⁹ vtpote ternarius: nō respicit vnitates in q̄bus cōsistit fm pus ꝛ posterius: sed simul ꝛ absqȝ ordine. nō eñ q̄ intelligit ternitatē: cōcipit vnā vnitatem precedere alterā: sed absolute apprehendit vnitatē in tribus. ergo vltima vnitas nō est forma numeri ternarij cū ibi nō sit vltima vnitas nec pma. nec aliquis ordo. hec Aureolus. ¶Contra 5^am^ ꝯclusionē arguit Aureolus pmo ꝙ rō summe per istum modū nō excluditur a diuinis q̄uis eñ quelibet psona sit idiuisa: nichilominus cū dicūtur tres: circa illas apprehenditur summa certa eis cōpetens inquātū sunt idiuise vñ sensus est ꝙ ipe inquātū sunt distīcte: cōducuntur sub sūma ternarij sine pluri ꝛ pauciori. ¶2°. q2 magister sententiaꝝ nō sic accipit negationem sicut iste modus exponit. sed negationē summe. Cū eñ dicimus ꝙ persone sunt tres vel due: nō dualitatis aut trinitatis sūmā ponimus sed oppositū. s. singularitatē excludun⁹. vñ negationes istas nō intelligit eē i diuisionē rei in se sicut iste modus exponit. hec ille. ¶Cōtra eandē ꝯclusionē arguit Ochan. pmo q2 q̄n aliqua essentialiter distīgūtur sicut ꝛ alia ꝛ nō plus sūt eiusdem rōnis sicut alia : si illa alia nō faciūt aliquā rem vnā: nec illa faciūt. sed vnitates quātitatū cōtinuaꝝ ita distīguntur inter se sicut vnitates duoꝝ angeloꝝ ꝛ ita sunt eiusdē rōnis: et vnitates duoꝝ angeloꝝ nō faciūt vnā rem : ergo nec vnitates quantitatū continuaꝝ. ¶Preterea si numerus sit res vna: aut cōponitur ex quātitatibus vel ex subiectis vel vnitatibus superadditis que distīgūtur realr. Primū nō pōt dari q2 tūc aliqua res vnū numero ꝛ per se in genere: componeretur ex oibus hominibus ꝛ oibus asinis vel salti ex quātitatib⁹ eoꝝ quoꝝ vtrūqȝ est absurdum. Si detur 2^m^. Contra. sicut ille tres vnitates sunt tres: ita subiecta illaꝝ trium vnitatum sunt tria. et per ꝯñs nō plus possunt facere vnā rem ille vnitates q̄ȝ subiecta illaꝝ vnitatū. Preterea tūc nūq̄ȝ posset esse ternarius q̄n esset senarius q2 si sit ternarius: sunt tres vnitates: ꝛ si sunt tres vnitates: sunt tria subiecta que nō sūt tres vnitates. sed tres ꝛ tres sūt sex. et ita ipossibile est deum facere ternariū nisi faceret senarium. Ex isto seq̄tur vltra ꝙ i quo libet numero sunt ifinita numeri. probo. Accipio binariū: ille binarius est per istaȝ positionē alia res realr distincta a duabus vnitatibus. ergo sunt hic tres res realr distīcte: puta due vnitates ꝛ vnus binarius: sed tres res nō possūt esse sine ternario: ergo est hic ternarius distīctus realr a trib⁹ vnitatibus ex q̄bus componitur: ꝛ per ꝯñs sunt ibi quattuor ꝛ ita quaternarius. et vltra. ergo q̄narius ꝛ sic in ifinitū. Si dicatur ꝙ illa tria nō faciunt ternariū q̄ sit numerus distīctus ꝛ per se i diuiduū in alia spē: Contra. hoc non est dicere

nisi ad placitū q̄ ista faciūt talē numerum ⁊ aliā nō. ⁊ ita eadem facilitate dicā q̄ vnitates homi nū nō faciūt numerū ⁊ sic de alijs. Ideo nō videtur aliq̄ rō possibilis quare plus ille vnitates vel ille res quarū q̄libet est vna faciūt talem numerū: q̄ alie: ⁊ ita vel omīa distincta realiter quorum qḋlibet est vnū p se non cōponēs cū alio faciēt numerū talē: vel nullā. Et ipsi cōcedūt q̄ nō omnia. q2 nō substātie imateriales. ergo nulla ⁊ per ɔñs nec substātie materiales. ¶ Preterea arguit sic. quātā nō sunt absoluta distincta realiter a suis vnitatib9 tanq̄ ab absolutis ⁊ ipsa q̄nta nō faciūt vnū per se: ergo nec vnitates. ⁊ per ɔñs numerus cōpositus ex vnitatib9 nō erit aliquid p se vnū. Assumptū pbo q2 si vnitas quanti sit aliquod absolutū realit̄ distictum a quāto: ergo hic sunt duo absoluta realiter distincta. ergo sunt duo numero disticta vel specie vel magis q̄ numero. tūc arguo. Omne sbm qḋ seipso ⁊ nō per aliud distiguit̄ a suo accidēte realiter: se ipso ⁊ non p aliud poterit distingui ab alio q̄cunq̄. nec est maior ratio q̄ p aliud distiguatur ab vno: q̄ ab alio. Sed illud sbm se ipso distinguit̄ ab isto accidēte. ergo se ipso distinguit̄ ab alio. ergo se ipso ē vnū numero. Cōfirmat̄: istud sbm se ipso distiguitur ab ista vnitate: sed nichil distiguitur numeralit̄ ab alio: nec distingui pōt per aliq̄d nisi ipm p illud sit vnū numero: ergo hoc subiectū p se ipsum ē vnū numero. ergo nō per aliq̄d extrīsecū qḋ non ēst de essentia sua.

Quantū ad articulū. 3m. Primo notādum ē p̄ut S. Tho. docet pma. p. q. 30. ar. p° ad. 4m. et. ar. 2°. ad. 5m. q̄ numer9 est duplex. s. numer9 simplex vel absolut9. i. abstract9 a rebus vt duo ⁊ tria ⁊ quattuor. ⁊ ēst numer9 applicat9 reb9 q̄. s. est in reb9 numeratis vt duo homines ⁊ duo equi. pmus numer9. s. simplex vel abstract9: nō ēst nisi in acceptione intellect9 nri: non enī numerus abstract9 a reb9 numeratis est nisi in itellectu. numer9 aūt 2° modo. s. reb9 applicat9 est extra anımā. ⁊ iste subdiuidit̄ q2 quidam est numerus causat9 ex diuisione formali q̄ est p quasdam formas oppositas vel absolutas vel relatiuas quarū oppositio attēdit̄ inq̄m sunt diuisa p hoc q̄ vna nō est alia. huiōi enī diuisionē causat contradictio p̄ut hoc ens ⁊ illud dicūtur diuisa ex eo q̄ hoc ens nō est illud: ⁊ iste numerus trāscendit omne gen9 predicamētale. cōstituit̄ enī per vnū qḋ conuertit̄ cū ente. ⁊ hic numer9 inuenitur in reb9 materialibus ⁊ in reb9 imaterialibus. Ali9 est numer9 qui causat̄ ex diuisione continui. ⁊ quia cōtinuū est in determinato genē. s. quātitatis: talis numer9 non reperit̄ nisi in rebus materialibus ⁊ quantis ⁊ cōstituitur per vnum quod dicitur pncipium numeri.

¶ Secundo. Notādum est q̄ rō formalis vnius cōsistit in indiuisione prout phs docet. 10. methaf. vnum enī inq̄m vnū: est īdiuisibile. nā diuisibile inq̄m huiōi: esse nō pōt nisi in eo sint plura vnū. vnde ⁊ tot modis dicit̄ vnum quot modis dicitur indiuisibile p̄ut phs ibidem deducit. ⁊ ex ipsa ratione indiuisibilitatis consequtur quedā p̄prietas vni9. s. esse mēsuram vt ibi phs docet. ⁊ 5°. methaf. ⁊ multū expresse. S. Tho. ibi. lc. 6a. in cōmento. vnū enim inq̄m est indiuisibile: habet rōnem pme mēsure. nā in quolibet genere id quod est minimū ⁊ indiuisibile est metrum ⁊ mēsura omniū aliorum p̄ut ibidē phs pbat. mēsura autem pmo ⁊ p̄prie dicitur in quātitate eo q̄ mensura vt ibi phs inq̄t est illud quo quantitas rei cognoscitur ⁊ certificatur. ⁊ ex quātitate trāffertur nomen mēsure ad alia genera prout in eis reperit̄ aliquis modus quātitatis. Quātitas autem vt ibi phs dicit cognoscit̄ ⁊ certificatur aut vno aut numero: sicut dicimus vnus pes vnū stadiū tres vel quattuor pedes: ⁊ tria aut quattuor stadia. Sed quia numer9 p vnū constituit̄ ⁊ p vnum resolutorie cognoscit̄ ⁊ certificatur: ideo vnū in quātitate habet pmo ⁊ p̄prie rōnem mēsure: vnde nō est aliq̄d mēsurabile. numer9 autem est mēsura mēsurabilis p̄ut phs ait. 5°. methaf. capi. Quātū vero. et q̄uis in omnib9 specieb9 quātitatis sit dare aliquod vnum: in nulla tamē specie quātitatis est ipsum vnū simplicit̄ ⁊ formaliter. i. sub ratione formali vni9: nisi in quātitate discreta q̄ est numerus. nam numer9 p vnum inq̄m ē vnū simplicit̄ pluries resumptū cōstituit̄. nec enim esset numer9 nec numer9 esset quātitas discreta: nisi ex vnis inq̄m quodlibet est vnū: cōstaret. in alijs autē specieb9 quātitatis nō est formalit̄ ipsum vnum sed aliq̄d cui cōuenit esse vnū sicut dicim9 vnā magnitudinē vnam lineā vnū temp9 ⁊c. vnde ⁊ quātitas cōtinua p̄prie mēsurari non pōt nisi p quātitatē discretam. ⁊ pmo p vnū qḋ est ipsi9 pncipiū. mēsurat̄ enī longitudo vno pede vl' digito aut quocūq̄ alio vno ⁊ ɔsequēter duobus ⁊ trib9 ⁊c. p̄ut ibidē phs pbat. Sequit̄ ergo q̄ esse mēsuram pmo ⁊ p̄prie conuenit vni qḋ est pncipium numeri. ¶ Ex supradictis duob9 quē

conueniũt vni cẽ vz indiuisibile ꝛ esse mẽsurã: accipitur rõ distictionis vni⁹. s. in vnũ quod conuertit cũ ente ꝛ in vnũ qꝺ est ꝓncipiuz numeri. ex ꝓmo. s. esse indiuisibile accipit vnũ qꝺ cõuertitur cũ ente. est enim ei⁹ formalis ratio ꝛ repit in omni genere entis nã omne ens ꝛ oĩs natura habet in se indiuisionẽ. omne eni ens ꝓut. S. Tho. deducit ꝓma parte. q. xj^a. ar. ꝓmo in. c. aut est simplex aut cõpositũ. qꝺ autẽ est simplex in q̃tũ huiõi est indiuisum actu ꝛ potẽtia. qꝺ vero est cõpositum: nõ habet esse quãdiu partes ei⁹ sunt diuise. Sed postq̃ ipsum cõponũt ꝛ faciũt ipsum vnũ. vnde esse cuiuslibet rei cõsistit in indiuisione. ꝑpter qꝺ dionisius vltimo capitulo ꝺ diuinis nominib⁹ dicit ꝙ nichil existẽtium ẽ nõ participans vno. ꝛ phs. 4°. et. 10. metha^c. ꝓbat ꝙ ens ꝛ vnũ sunt idẽ ꝛ ꝙ vna est vtriusq̃ natura. vnde vt ibi dicit: idẽ est dictu vnus homo et ens homo. ¶ Ex secũdo vero quod est ꝓprietas vni⁹. s. esse mẽsuram: acapit vnũ quod ẽ ꝓncipium numeri. qm̃ vt supra declaratũ est: ratio mensure ꝓprie dicit in quantitate discreta q̃ est numerus: ꝛ per ꝯñs resolutorie ac ꝓmo cõuenit vni ꝑ quod ipsa quãtitas discreta q̃ est numer⁹ constituitur ꝛ certificat. nã vt dictũ est vnum in quãtitate aliquotiẽs sumptũ: reddit certum numerũ ꝛ ipsum indeterminata specie constituit. ꝛ propter hoc huiõi vnũ ꝓncipium numeri dicitur. istud autem vnuz non ꝯuertitur cum ente. neq̃ circuit omne gen⁹ entis sed est in determinato genere. s. quãtitatis proprie ꝛ per se loquendo predictam rationem distinctionis vnius assignat. S. Tho. i cõmẽto. sup. x°. metha^c. lec. 8^a. in. §. vnum vero esse minus aliquo ꝛc. et multũ expresse supra. li. 5°. lec. 6^a. §. vni vero eẽ. in cõmento. per quãdã tamẽ translationem vnuz qꝺ est ꝓncipium numeri dicit in alijs generibus entis ꝛ per ꝯñs numer⁹ cuius huiõi vnũ est ꝓncipium sm̃ ꝙ in ipsis est reperire aliquẽ modũ quãtitatis ꝓut accipi potest a pho. x°. li. metha^c. ꝛ a sancto Tho. ibi in cõmẽto. licet eni vt superius tactũ est omne ens ꝛ omnis natura sit per se aliquid vnum sm̃ ꝙ vnũ habet rõnem indiuisibilis in se ꝓut. s. ꝯuertit cum ente: non tamẽ per se conuenit omni enti ratio mẽsure sm̃ quã accipitur vnũ qꝺ est ꝓncipiũ numeri. vna enim qualitas sicut vna ꝟtus aut vna scientia: non dicit mensura prout mensura a metiendo dicitur: nisi secundum ꝙ in qualitate est aliquem moduz quãtitatis discrete acapere vt quia vel sunt plures qualitates actu quaruz multitudo per vnũ in qualitate mensuratur eo ꝙ sint in aliquo numero. numerus autem ad quãtitatem pertinet proprie vel translatiue. vel etiam si q̃litas accipitur ꝓut habet modum continuitatis. s. sm̃ extensionem vel intẽsionẽ: mẽsurari non dr̃ nisi secundum ꝙ in ipsa extẽsione vel intẽsione est accipere plura actu que ibi erant in potẽtia sicut ꝛ quantitas continua in qua nõ sunt partes in actu sed in potentia: mensurari non potest ꝑ vnã quantitatẽ nisi in ipsa accipiãtur plures partes in mensurando per reiterationem vni⁹ sicut vnius digiti vel palmi aut pedis vel stadij. vl' cuiuscũq̃ alterius accepti vt vnũ. Unde in quocũq̃ genere entis volum⁹ mensuram designare: vtimur dictionib⁹ quãtitatem significantib⁹ sicut tot: quot: tãtũ: quãtũ: multũ: paucũ: magnũ et paruũ: vnũ ꝛ numerus. ¶ Aduertẽdũ tamen ꝙ mensura dupliciť transfert a quãtitate ad alia genera sm̃ duo q̃ conueniũt mẽsure. vnũ est metiri seu mẽsurare illud cui⁹ dicitur esse mensura sm̃ quã mensurationem cognoscit ipsius mẽsurati quãtitas. ꝛ huiõi translatio est de q̃ nunc proxime diximus. Aliud quod conuenit mensure est ꝙ per ipsã habeatur noticia ꝛ certificatio rei mẽsurate ꝛ hoc 2^m consequitur ex primo: et quantũ ad hoc fit translatio mensure a quãtitate ad omne illud quod in alijs generib⁹ est principiũ ꝛ ratio cognitionis. siue cognoscat rei quãtitas: siue quodcũq̃ aliud sicut albũ dicit mensura aliorũ colorũ ꝛ sba est mẽsura accidentiũ. et iste modus translationis est min⁹ ꝓpri⁹ ꝛ magis remotus: vterq̃ tamẽ modus sumit a pho. 10. metha^c. ¶ Ex supradictis infertur primo ꝙ vnum quod est ꝓncipiũ numeri: in duob⁹ differt ab vno quod conuertit cum ente. primo quia dicit in diuisionem indeterminato genere entis scilicet in continuo ex cui⁹ diuisione causat. Secundo quia vnũ quod est principiuz numeri dicit aliquotam partem toti⁹ discreti eo ꝙ in quãtum huiõi: habet rationem mensure per hoc ꝙ aliquotiens resumpta mẽsurat numerum. vnuz vero quod conuertitur cum ente dicit indiuisionem absolute et in omni ente: ꝛ non dicit de per se aliquotam partem discreti eo ꝙ consequitur omne ens neq̃ habet per se loquẽdo rationem mensure. ¶ 2°. infertur ꝙ numer⁹ ꝓprie ꝛ secundũ intentionẽ phi est in genere quantitatis. vnde ꝛ ponitur a philosofo species quantitatis: in alijs autem generibus a quantitate: ẽdare multitudinem vt substantiarum qualitatum actionum relationum ꝛc. Sed non numerũ ꝓprie loquẽdo nisi translatiue per quandam assimilationem quemadmodum dictuz est de vno

quod est principium numeri inq̃m.s. in alijs generibus entis est accipere aliquem modũ quantitatis discrete et mensurationis per vnum sicut dicim⁹ tres a[n]i[m]as aut tres vel quattuor angelos siue albedines et sic d[e] ceteris. vnde ꝓprie loquẽdo numer⁹ se habet ad multitudinẽ prout etiam ph[ilosophu]s dicit. 10. methaꝑ. sicut inferi⁹ ad superius. est enim multitudo quasi genus numeri eo ꝙ numerus est multitudo indeterminato genere. s. quãtitatis. numer⁹ nãq[ue] est multitudo mẽsurabilis per vnũ prout ibidẽ ph[ilosophu]s dicit. mensura aũt vt dictũ est ꝓprie et p[ri]mo ad quãtitatem pertinet. multitudo aũt ƒm suã rõnem nõ aliud importat q̃ entia diuisa ꝓut. S. Tho. ibi dicit. itaq[ue] numer⁹ quẽadmodũ et vnũ quod est eius principiũ in duob⁹ differt a multitudine q̃ opponitur vni trãscendẽti. p[ri]mo quia numer⁹ importat diuisionẽ et distinctionẽ indeterminato genere quãtitatis. causatur enim ex diuisione continui. Secũdo quia numer⁹ dicit multitudinẽ p[er] vnum mensuratã siue mẽsurabilẽ. multitudo vero dicit diuisionem absolute nõ cõtractã ad aliquod gen⁹ nec in sua ratione importat rõnẽ mẽsurati aut mẽsurabilis. vnde. S. Tho. p[ri]ma. p. q. 30. ar. 3°. in. c. dicit ꝙ duplex est diuisio: vna materialis q̃ fit ƒm diuisionẽ continuam et hãc consequit[ur] numer⁹ q̃ est species quantitatis: alia est diuisio formalis q̃ fit per oppositas vel diuersas formas et hanc diuisionẽ sequit[ur] multitudo q̃ nõ est in aliquo genere. Aduertẽdũ tamen ꝙ licet in quolibet genere et specie entium sit dare speciale vnũ qđ cõtrahit vnum quod ꝯuertitur cũ ente: non tamẽ ƒm modũ loquẽdi ph[ilosoph]orum et theologo[rum] sortit[ur] speciale nomen sicut vnum in quãtitate in qua dicit[ur] esse vnũ quod est principium numeri. dicit[ur] nãq[ue] vnũ a ph[ilosoph]o et theologis dupliciter precise. s. vnum qđ conuertit[ur] cum ente quod reperit[ur] cõmuniter in omnib⁹ generib⁹ et speciẽb⁹ entis: et vnũ quod est principium numeri quod reperitur in solo genere quãtitatis. cuius ratio est q[uonia]m vnum opponitur multitudini et diuisioni: multitudo autem et diuisio habet specialem rationem in quantitate. nam multitudo in quãtitate causatur ex diuisione cõtinui cuius diuisio est materialis. vnde multitudo ex tali diuisione causata est plurium secũdum numerum. s. quorũ quodlibet est singulare et vnum numero. In alijs autem generib⁹ et specieb⁹ entis: est vna cõmunis ratio diuisiõis et multitudinis scilicet formalis et specifica. nã et si in genere substantie aut qualitatis et sic de ceteris predicamentis sint plura indiuidua differentia solo numero: illud est ratione quãtitatis q̃ est principium diuisionis materie ƒm quam accipit[ur] pluritas indiuiduorũ. omnis enim pluritas in quocunq[ue] genere et specie entis seclusa quantitate: est formalis et specifica. non enim sine materia et quantitate possunt esse plura indiuidua in reb⁹ creatis sub eadem specie prout sanct⁹ Tho efficaciter probat in plurib⁹ locis. vnde in substantijs separatis a materia et quantitate vt in angelis: non sunt plura supposita differẽtia solo numero. ¶ Alia ratio et magis propria ac de propinquo tangẽs causam p[re]dicte distictionis vni⁹ assignari potest. quoniã vt ex superiorib⁹ patet: vni duo conueniũt. vnum ƒm sui formalem rationem. s. esse in se idiuisum et aliud vt eius proprietas. s. esse mensuram. a primo accipitur vnũ quod conuertitur cum entea 2° vero. s. a ratione mensure: accipitur vnum quod est principiũ numeri et quia prima ratio vnius. s. esse indiuisibile est cõmunis omnib⁹ generib⁹ et speciebus entis: nam substantia dicitur vna quia in se est indiuisa: et qualitas dicitur vna quia in se est indiuisa et eodẽ modo vnus homo vna albedo et sic de ceteris rebus: adeo non alio et alio modo dicitur vnum in alijs predicamentis a quantitate sed secundum vnam et eandem rationem que est ratio vnius quod conuertitur cum ente In quantitate autem preter rationem cõmunem vnius. s. indiuisibilitatis: est et ratio specialis vnius. s. ratio mensure a qua vt dictum est accipitur vnu[m] quod est principium numeri. ratio enim mẽsure vt ph[ilosophu]s probat. 10. methafisice: quãtitati debetur. Patet igitur ex dictis ratio quare duobus modis precise dicitur vnum. s. secundum ꝙ conuertitur cum ente et ƒm ꝙ est principium numeri: et quare in alijs generibus a quantitate non reperit[ur] specialis ratio vnius. ¶ Sed contra id quod dictum est de vno quod est principium numeri ꝙ. s. dicat specialem rationẽ vni⁹. s. rationem mẽsure: arguunt aliqui. Primo quia mensura siue mensuratio relationem importat et ex relatione non constituitur absolutum. cum autem numerus constituatur per vnũ quod est principium numeri: videtur ꝙ huiusmodi vnum non importet formaliter rationem mẽsure. ¶ Secũdo quia mensura non refertur ad mensuratũ p[er] aliquid quod sit in mensura. nam ex eo ꝙ aliquid est mensura secundum ꝙ huiusmodi: nichil in se positiuũ habet propter quod ph[ilosophu]s dicit. 10. methafisice vnum qđ est principium numeri opponi numero sicut scibile opponitur scientie: nichil autẽ est in scibili ex eo ꝙ refertur ad scientiam igitur

illud positiuū quod addit vnū qđ est pͥncipium numeri supra ens: nō est in ipso vno. Sed nichil contrahit ad speciale genꝰ entis nisi per aliqđ qđ ē in ipso. ergo vnū qđ est principiū numeri nō addit supra ens rationem mensure per quam cōtrahat ad genꝰ entis. ¶ Tertio qꝛ illud qđ additur inferiꝰ supra superiꝰ: est constitutiuū inferioris sed mensura non est qđ constitutiuū vnius: sed q̄dam eius proprietas. ergo ꝛc. ¶ Sed ad ista argumēta respōdet̄. Ad primū dicit̄ qꝫ vnū quod est principiū numeri non dicit̄ esse mensura quasi id qđ est seu substantia eiꝰ consistat i hoc qđ est esse mensurā. Sed est substantialiter aliquid absolutū. s. q̄ꝫm continuū quod cōsequitur relatio mensure. vnde huiꝰmoi vnū non cōstituit numerū ex ea parte q̄ relationem importat sed ex ea parte qua est q̄ꝫm ꝛ continuū. numerus enim cōstituit̄ ex pluribꝰ quorū quodlibet est aliqđ continuū. ¶ Ad .2m. dicit̄ qꝫ arguens fallitur putans qꝫ mensura quocūqꝫ modo accepta referat̄ ad mensuratū non per aliquid sui sed per aliqđ quod sit in mensurato. qđ non est vniuersaliter verū. nam vt sanctꝰ Tho. dicit .5°. libro methaf. lectione .15a. in pͥncipio. mēsura q̄ reffertur ad mensuratum vel mensurabile non per aliqđ quod in ea sit ꝫ relatione rationis per id quod est in mensurato: est mēsura cē ꝛ veritatꝭ pertinens ad .3m. modum relatiuorꝫ de quibꝰ ibi phs tractat. secūdum quem modū scibile quod est mensura scientie ꝛ sensibile sensus: refferūtur ad scientiam ꝛ sensum non p aliquid qđ in eis sit sed relatione rationis. mensura autem accepta fm quantitatem: pertinet ad primū modum in quo vtrūqꝫ relatiuorū refferatur ad aliud relatione reali per id quod est in ipso prout philosophus parū infra in eadem lectione docet. ꝛ ad istum modū pertinet qꝫ vnū quod est principiū numeri est mensura numeri prout ibi phs deducit. ¶ Ad .3m. dicit̄ primo qꝫ maior propositio non est vniuersaliter vera. nō enim inferiꝰ addit ad superiꝰ illud precise quod est ipsius constitutiuū sed etiam ꝓprietates et alia que non sunt rei cōstitutiua. sicut homo nō solum addit ad animal: rationale quod est hominis constitutiuū: sed etiam risibile beatificabile ꝛ nauigabile ꝛc. Dicitur 2° qꝫ vnum qđ ē pͥncipium numeri non solum addit ad ens transcendenter sumptū rationem mensure que ē eiꝰ proprietas: sed etiam rationem quanti cōtinui quod est qđ positiuum absolutū. non enim quocunqꝫ modo vnum est constituens ꝛ mensurās numerū: sed vnū pertinens ad quantitatē discretam quod est quid q̄ꝫm ꝛ continuū. ¶ Aduertendum tamen qꝫ enti non potest aliqđ addi quasi extraneum nec per modum quo differentia addit̄ generi prout sanctꝰ Tho. docet de veritate. q. pͥma articulo primo. in. c. nam quelibꝫ natura essentialiter est ens. Sed secundū hoc aliqua dicūt̄ addere supra ens: inq̄ꝫm exprimūt modū generalem vel specialem ipsiꝰ entis qui nomine entis non exprimit̄ ꝛ secūdūꝫ diuersos modos speciales: accipiunt̄ diuersa rerꝫ genera

¶ Tertio. Notandū est qꝫ numerꝰ dicitur vnꝰ non solū vnitate aggregationis vel coaceruationis sicut vnitas aceruī lapidūꝫ prout habet̄ a pho. 8°. li. methaf. Sed est vnꝰ vnitate fm speciem. nam quilibet numerꝰ est vna species quam sortit̄ ab vltima vnitate q̄ est terminꝰ ꝛ complementuꝫ talis numeri prout sanctꝰ Tho. ait ibidem in cōmento vnde numerꝰ non est ipse vnitates ex q̄bus constat. sed est quoddā compositū ex illis sicut corpꝰ non est materia ꝛ forma ex quibꝰ cōponitur sed quoddā ex illis compositū ꝓut phs docet in fine septimi methaf. ¶ Ad cuiꝰ intellectum considerandū est qꝫ numerꝰ est q̄ddaꝫ in actu completū fm suam spēm. vnitates autēꝫ in numero sunt in potētia q̄ꝫm ad ꝓprias actualitates. non enim in numero singule vnitates: habent singulos actꝰ quēadmodū quādo seorsum extra numerū sunt ꝓut phs docet. 7°. methafisice. et sanctꝰ Tho. ibidem exponit. lec. 13°. non enim in numero ternario sunt tres actualitates triū vnitatū: nec in quaternario sunt quattuor actualitates ꝛ sic de ceteris numeris quēadmodū in aceruo lapidū tot sunt actualitates quot sunt lapides. sed est in quolibet numero quantūcūqꝫ ex pluribꝰ vnitatibꝰ compositꝰ sit: vna tm̄ actualitas q̄ est totiꝰ numeri propter qua actualitate ipse vnitates ex quibꝰ numerꝰ constat dicūtur actu existere. sicut etiam in cōposito non est vna actualitas materie ꝛ alia actualitas forme sed vtriusqꝫ est vna actualitas quam habet a toto composito quod proprie ꝛ per se actu existit. vnitates igit̄ in numero sūt in potentia respectu actꝰ quem singula vnitatum seorsum ab alijs nata est habere. ꝛ quia ex pluribꝰ in potentia fit vnū per se ꝓut phs dicit loco preallegato. 7°. methaf. ideo numerus est aliqđ vnum per se ꝛ per consequēs non est ipse vnitates. qꝛ enī aceruꝰ lapidū non est aliud q̄ ipse lapides in vno loco aggregati: ideo nō est vnum per se sed per accidens eo qꝫ non est propter totiꝰ aceruī vna actualitas ꝫ plures actua-

63

litates fm multitudinē lapidū. ex pluribus siquidem actu existētibus:nō fit vnum per se sed per accidens ꝓut ibidē phs docet. ¶Ex quibus infertur fm qd notat. S. Tho. io. li. metha. in commento. lc. 4. q due vnitates in ternario: non sunt binarius nec binariū constituūt ꝛ per consequens neqꝫ in numero ternario est numerus binarius fm q binarius est qd dā totū speciē ꝛ formā determinatam habēs. Sed due vnitates in numero ternario: sunt pars materialis ipsius ꝛ idē dicendū est de quaternario ꝛ alijs numeris. ppter qd phs dicit. 4°. metha. q senarius nō est bis tria sꝫ est semel sex vnde falsa est imaginatio quorundā dicētium q in numero senario est realiter ꝛ actualiter numerus ternarius et quaternarius ꝛ quinarius ꝛ vniuersaliter i maiori numero: minor. omnis enī numerus suā habet actualitatē. vnde si in maiori numero vt in senario eēnt realiter numeri miores vt ternarius ꝛ quaternarius: numerus senarius eēt vnū per accidēs ꝛ similiter omnes numeri maiores binario: qd est cōtra phm in locis supra allegatis. ¶Cōcludamus igitur q numerus est aliqd vnū ꝑ se speciē habēs quā sortitur vt dictam est ab vltima vnitate. Aduertēdum tamē q vltima vnitas dupliciter accipi pōt. vno modo absolute fm id quod est in se: et isto modo non habet aliqd plus qꝫ cetere vnitates in aliquo numero. Sed est pars materialis ipsius sicut ꝛ alie vnitates. Alio modo vltima vnitas in numero potest accipi inqꝫm est terminus ꝛ complemētum in constitutione numeri ꝛ isto modo vltima vnitas est dans formā ꝛ speciem numero. ꝛ ex hac distinctione patet solutio ad istantiam quā aliqui min9 considerantes obiciunt. arguūt enim sic. quecūqꝫ vnitas in numero ponatur vltima: ab ipsa poterit numerans incipere ꝛ per ꝯsequens que erat vltima fit prima. Sed prima fm te non dat speciem: ergo nec vltima que manēte eodē numero fit prima vt in casu dato. ¶Ista inquam instātia facile soluitur per pmissa. qm̄ vt dictū est vltima vnitas non dat speciem numero inqꝫm vnitas nec inqꝫm hec vnitas materialiter sumpta. Sed inqꝫm est terminus ꝛ complementū in constitutione numeri. Unde quelibet vnitas a numerante ponatur vt terminās ꝛ complens numerū: illa est vltima formaliter. ꝛ licet vnitates in numero variari possint qꝫm ad ordinem: species tamē ꝛ forma numeri inuariabilis est. quoniam semper accipitur ab vltima vnitate que terminat ꝛ dat cōplemētum numero. quecūqꝫ vnitas materialiter sumpta sit illa. Et huius signū esse potest qm̄ quecūqꝫ vnitas auferatur a ternario: non manet ternarius sed binarius. ergo illa erat tertia et vltima ꝛ idē est in singulis numeris. q̄cūqꝫ enī vnitas auferatur a quaternario: nō iā manet q̄ternarius sꝫ ternarius. ergo illa vnitas ablata: erat q̄rta ꝛ vltima dans speciē quaternario. non tamē cum dicitur q vltima vnitas dat speciē numero: ita intelligendū est quasi vltima vnitas sit ipsa species numeri sed dicitur numerus speciem sortiri ab vltima vnitate: inqꝫm ex vnione ꝛ ordine ipsius ad precedētes vnitates fm q est ipsarū terminus ꝛ complemētum: resultat species numeri quēadmodū ex vnione forme ad materiā resultat species composita. vnde vltima vnitas hēt rationem in numero: forme partis nō forme totius que designatur nomine cōplectēte ꝛ vltimā ꝛ precedētes vnitates sicut est dualitas ternitas quaternitas vel binarius ternarius senarius ꝛ sic de ceteris speciebus numeri.

Quantū ad articulū 4m respondēdū est ad argumēta. ꝛ qdem ad pmū Gregorij cōtra pmam ꝯclusionē negatur cōsequentia: ꝛ ad eius probationem dicitur q procedit de cōnumeratione vel de numero large dicto ꝛ trāslatiue d quo dictum est in 2° notabili q pōt dari in quolibet genere entis. numerus tamē ꝛ vnū qd est pncipium numeri fm q ꝓprie accipiūtur nō sunt extra genus quantitatis ꝓut ibi deductū fuit. ¶Ad 2m dicitur q procedit de vnitate transcendēte q̄ conuenit cum ente q̄ non addit aliqd positiuū supra rē que dicitur vna: nō de vnitate q̄ est pncipium numeri q̄ nō reperitur in rebus imaterialibus sicut sunt anime ꝛ angeli de quorū vnitate ꝛ entitate arguēs loquitur. vñ nō est ad ꝓpositū nr̄m ꝛ per ꝯñs nec respōsio ibi data cū suis obstācijs ¶Ad. 3m. negatur ꝯña si antecedēs verū est. nam in eo capitur diuisio formalis. In ꝯsequēte vero capitur vnū quod ē pncipiū numeri qd importat indiuisionē quātitatiuā. si aūt arguēs loquatur in antecedēte etiā de indiuisione quātitatiua: antecedēs est falsum. verū est tamē q vnū qd est pncipium numeri licet sit indiuisū actu: est tamē potētia diuisibile accipitur enī ꝑ diuisionem ꝯtinui ꝛ ꝑ ꝯñs est qd ꝯtinuū ac ꝑ hoc diuisibile ꝓut phs dicit. 5°. metha. ¶Ad. 4m. dicitur q in illo casu ex duabus aquis fit vna aq̄ ꝑ vnam aliquam entitatē supadditā substātie aque. s. ꝑ quātitatē ꝯtinuam vel ꝑ ꝯtinuitatē quātitatis: ꝛ cū queritur de existētia huius entitatis: dicimus q

illa vnitas cōtinuitatis est in totā aquā. ¶Et ad
primū in cōtrariū dī ꝙ uno ex ipsa ꝯiūctione a-
quarum ꝑ se causat illa entitas totius aque.s.
ꝯtinuitas. nō est tamē imaginādū sicut videt ar-
guēs somniare ꝙ talis entitas in ipsa aquarum
cōniūctione ꝑcurrat ⁊ diffundat ꝑ totā aquā sed
quia i ipsa ꝯiūctione aquarū quātitas vniꝰ aq̄:
cōtinuat quātitati alteriꝰ ⁊ fit vna quātitas cō
tinua q̄ erāt due sicut quādo due tabule cōiun-
gunt aliquo colligāte ipsa tabularū cōtiguitas
non est aliq̄ entitas diffundēs se ꝑ ambas sup̄fi
cies tabularū: sed ex ipsa colligatione ꝑ se cau
satur. verū est tamē ꝙ ex hm̄oi colligatione ta-
bularū nō causat tāta vnitas quātitatū ipsarū
sicut causat in cōiunctione aquarū ex qua fit v-
nitas cōtinuitatis. ⁊ tamē q̄ꝫ ad hoc est simile
quia sicut ex ipsa colligatione tabularū due q̄n
titates ꝯtiguant: ita ex sola ꝯiūctione aquarū
causat vnitas duarū quātitatū.s. ꝯtinuitas. nec
est incōueniēs sicut arguēs putat ꝙ ex sola con-
iunctione sine aliqua alia mutatione vel altera
tione causet vnitas.i. cōtinuitas duarū aquarū
prius seorsum existētiū. sicut nō est incōueniēs
ꝙ ex sola diuisiōe sine aliq̄ alia alteratione vnū
corpꝰ animatū et sensibile siue vnū animal fiet
duo animalia quēadmodū cōtingit in animali-
bus anulosis ꝓut phs dicit 2° de anima: ⁊ ꝑ so-
lam diuisionē ex vna tabula fiūt due. vn̄ si mille
aphi addant mari nō est imaginādum ꝙ ꝑ cō-
iunctionem aque cuiuslibet: diffundat aliq̄ enti-
tas absoluta ꝑ totū mare sicut videt arguēs de
sipere. sed ꝑ solā cōiunctionē aquarū fit cōtinui
tas ⁊ vnitas ipsarū ⁊ maris nulla alia alteratio
ne vel mutatiōe facta in mari. ⁊ cū querit ꝑ quā
coniūctionem illarū aquarū: dicimus ꝙ ꝑ singu
las cōiunctiones aquarū fit continuitas maris
ad singulas aquas. ¶Cū autē 2° arguēs obicit de
partibus illiꝰ entitatis ꝑ quid sint vnū: dicimus
ꝙ illa entitas.s. vnitas vel cōtinuitas duarum
aquarū causata ꝑ ipsarū cōiunctionē: nō habet
partes in actu. Sed ē quoddā totū cōtinuū qđ
per se ⁊ inq̄ꝫ cōtinuū: est vnū in actu. ¶Cū au
tem vlterius arguit ꝙ illa entitas.s. vnitas vel
cōtinuitas nō sit causata in ipsa aquarū coniū-
ctione ex eo ꝙ nec respectꝰ neq̄ sup̄ficies ē en-
titas fm se distincta ab absolutis: dicimꝰ ꝙ q̄c-
quid sit illa entitas assumptū tn̄ est falsū nec ip
se ꝓbat. quod aūt 2° arguit per q̄d partes talis
sup̄ficiei si ponit sunt vnū: dicimꝰ sicut dictū est
ꝙ post cōiunctionē aquarū ipsa sup̄ficies ꝯtinua
non habet partes in actu: sed quia obiectio con
tra vnitatem partiū quā arguēs subiūgit proce
dit etiā contra totū ꝯtinuū q2.s. si se ipso ē vnū
eadē ratione ipsa substantia aque se ipsa ē vna
⁊ non per aliq̄d additū respōdemus ad hoc ꝙ
substātia aque quadā vnitate.s. formali ⁊ q̄ con
uertitur cum ente: se ipsa est vna et non ꝑ aliq̄d
additū positiuū. sed vnitate quātitatiua ⁊ cōti-
nuitatis: nō est se ipsa vna sed ꝑ aliq̄d positiuū
additū. nec quātū ad hm̄oi vnitatē: est similes
substātia aque ⁊ de toto cōtinuo cui ꝑ se ꝯuenit
esse vnū. Quod aūt vltimo arguēs verba mul
tiplicat faciēs duas cōiūctiones aquarū duarū:
vanū est. due enim aque vna sola coniūctione
vniunt nō pluri. ¶Ad. 5m. dicit ꝙ minor est fal
sa. nā in diuisione cōtinui: cuilibet parti nouū ac
quirit esse ⁊ nouꝰ actus ⁊ noua vnitas trāscen-
dēs ⁊ noua vnitas de genere quātitatis.s. cōti-
nuitas. ¶Ad. 6m. dicitur ꝙ entitas sup̄addita
qua asinꝰ singulis est vnꝰ vnitate de qua loqui-
mur nō est quāta dimēsiue sed est quantitas di
mensiua materialiter ⁊ ꝑ cōsequēs est accidēs.
neq̄ valet huiꝰ improbatio. nā nulla ratione cō
sequit ꝙ illa vnitas sit in aliq̄ parte determina-
ta sed est in toto asino ac per hoc cauda cū ca-
pite ⁊ omnes partes asini: sunt vnū vnitate cō-
tinuitatis. neq̄ iterū sequit vt arguens infert ꝙ
talis vnitas esset multa etiā si ꝓprie diceret quā
tum dimēsiuū nō enim inq̄ꝫ dimēsiuū cōtinuū
est multa nec habet multas partes nisi in potē-
tia imo est vnū precise ⁊ indiuisum actu licet sit
diuisibile. ¶Ad. 7m. cū suis cōfirmationibꝰ dica-
tur ꝙ nō est ad ꝓpositū nr̄m. nam cōclusio ista
loquitur de vnitate pertinēte ad genꝰ quātita-
tis q̄ est principiū numeri que in substātijs sepa
ratis nō reperitur sed vnitas transcēdens ⁊ for
malis que vt sepe dictū est non addit aliq̄d po
sitiuum ad rem que dicit vna. ¶Ad argumēta
2° loco facta ad primū negatur antecedens et
ad eius probationem negat assumptū loquen-
do de vno quod est principiū numeri. ⁊ ad con
firmationem dicit ꝙ si vnum duorū accipiatur
pro subiecto seorsum ab vnitate continuitatis
que sibi inheret: sic vnū duorum ⁊ ipsorū duali-
tas sunt due entitates ⁊ quelibet vna. prima.s.
subiectū q̄ꝫ ad quid ē: vnitate formali. alia.s.
dualitas seu binarius numerꝰ vnitate quātita-
tiua que.s. est principiū numeri: que entitates ꝓprie
loquendo nō continētur vno numero. nō enim
cōmensurant ea q̄ sunt diuersoꝝ generū prout
phs dicit. 10. methafisice. vnde non proprie di-
cuntur due nisi forte numero abstracto a rebus
qui est in anima. Si autem vnum duorum acci
piatur pro subiecto cū continuitate inherente:

sic vnū duorū τ ipsa dualitas nō sunt due entitates omnino realiter distincte. nā dualitas includit in se illud vnum tanq̄ partem sui. nec enim dualitas ipsa accipiēdo numerū numeratū de q̄ nunc loquimur est aliud realiter ab ipsis duob⁹ τ per cōsequēs vnū illorum duorū non est alia entitas realiter distincta ab ipsa dualitate. vnde arguēs decipitur i suo processu putās q dualitas sit alia entitas realiter disticta a duobus τ a quolibet ipsorum qd falsum est nisi loquendo de dualitate vl' numero numerāte qui in rebus nō est sed in itellectu de quo nō loquimur in pposito. ¶Ad. 2m. dicit q numer⁹ est entitas cōposita indiuisa actu diuisibilis tamē potentia. τ habet partes nō continuas sed discretas τ iste sunt vnitates. τ cum vlterius queritur an ipe vnitates seipsis sunt numer⁹ an per aliquod additum: dicimus q vnitates in numero nō sūt numerus sed partes numeri, put deductum fuit i 3°. notabili. τ ita qstio nō habz locū. τ si etiā vnitates essent numer⁹: non inde sequeretur ppositum arguētis. qm̄ vnitates de genere quantitatis d quib⁹ hic loquimur: aliquid positiuū addunt supra res q̄ dicunt vne, put in 2° notabili declaratū fuit. ¶Ad. 3m. dicit q quicqd sit d auctoritatib⁹ cōmentatoris qm̄ ipse potuit sequi opinionem suā: tamē ex auctoritate phi non pbatur ppositum arguentis nam phs loquitur d numero quantū ad suū materiale si genitiu⁹ accipiatur in trāsitiue. Si autem accipiatur transitiue quod magis videtur fm intentionem phi: pluralitas est quasi nomē speciei sicut ternitas vel dualitas τ q arguēs exponat auctoritatem phi contra eius intentionem τ doctrinaz: supra probatū fuit ex dictis phi in 3° notabili. possūt τ auctoritates cōmentatoris exponi q in eis fit predicatio per causam materialē non explicatē totam numeri qditatem. quod aūt vltimo īfert arguens patet esse falsum ex supra dictis in. 3°. notabili. ¶Ad primū eorum que 3° loco obiecta sunt dicitur q maior est falsa. nam in vno albo acquirit realitas similitudinis per hoc soluz q fit cum alio albo. τ per hoc q vna vocis nota profertur in alia nota vocis: in qualibet earū resultat dulcis melodia quam vna per se non haberet nisi in alia fieret τ multa similia dari possunt. ¶Ad. 2m. dicitur primo q numer⁹ nō est accidens simplex τ indiuisibile sicut vnitas vel punctus sed est quodam totum compositū ex pluribus. potest tamen dici simplex ex eo q sortitur vnam speciem. τ est vnum totum no plura in actu formaliter τ per se loquendo. nec est inconueniens q vnum accidēs quod est totum discretum sit in pluribus τ diuersis subiectis fm diuersas sui partes τ hoc sanct⁹ Tho. expresse tenet de numero. primo sententiarū distin. 37. q. 2ª. ar. 2°. ad argumēta. et pma parte. q. 8ª. ar. 4°. ad. 2m. nam talis est natura totius discreti τ per ista patet q alia q̄ arguens multiplicat: nō tangūt ppositum sed pcedūt fm eius falsā imaginationē. ¶Ad. 3m. dicit q numerus ē vna forma qualis dicta est in proxima solutione. nec tamen bifiōi vnitas forme: est vnitas q̄ est pricipium numeri sed est vnitas trāscendens q̄ conuertitur cum ente fm q vnūquodqz quātū hēt de entitate: tantū habet de vnitate. verūtamē materialiter numer⁹ est habens plures partes .s. plura continua: nec est impossibile vt arguēs putat nec adhuc inconueniēs q in cōtinuo sint due quātitates formaliter loquendo. s. continuitas τ vnitas que est pars τ principium numeri cum ista formalit sint quātitates alterius τ alterius rationis queadmodū in eodē ptinuo sūt τ linea τ suphcies τ lōngitudo τ latitudo. imo τ in numero de genere quantitatis oportet q pars numeri sit aliquid cōtinuū cū numer⁹ causetur ex diuisione cōtinui cuius q̄libet pars diuisa: est quid cōtinuū vt probatur. 4°. et. 6°. phicorum ¶Ad. 4m. dicit pmo q maior est falsa vniuersaliter sumpta loquēdo de forma discrete nature qualis est numer⁹. Dicit 2° q numer⁹ nō facit continua actu diuisa sed diuisio continui et q̄ numerus causatur. nec ē verū q in numero sint continua diuisa in actu quātū ad pprias actualitates diuisorū put dictum fuit in 3° notabili. ¶Ad. 5m. negat consequētia τ ad eius pbationem dicim⁹ q dualitas duarū dualitatum. s. lapidum τ lignorū nō est aliquid reale: sed fm rōnem. est enim dualitas abstracta p intellectū accepta τ cū infertur q pari ratione non fuit realis dualitas lapidum τ lignoꝝ: negat cōsequentia. nō enim est simile quoniā dualitas lapidum τ dualitas lignorū nō aliud est q̄ duo lapides τ duo ligna que important quātitates ptinuas que sunt aliquid superadditum rebus ipsis que ponunt due: dualitas autem dualitatum est numerus abstract⁹ a rebus per consideratione intellectus acceptus vt dictum est vnde patet q arguens deceptus est putans q sicut numerus rerum est numerus realis ita numerus sup ipm replicatus sit realis quod est falsum: quoniā ipsa replicatio fit p op⁹ rationis. ¶Ad. 6m. patet responsio per idem: fundatur enim in hoc falso q. s. numerus numeri τ numerus supra seipsum

replicatus: habeant eandē rationem ꝛ idem sit iudicium de vtroq;. ¶Ad. 7m. dicimus q̄ maior propositio est vera de replicatione reali: numerus autem replicatur super se ipsum replicatione secundum rationem prout dictum est. ¶Ad 8m. negatur maior si vniuersaliter accipiatur. nam fundamentum et parietes non necessario recipiunt in se mutationem ex adiunctione ipsius tecti ꝛ tamen inde resultat forma domus q̄ est aliquid reale extra animam ꝛ iterum ad solam tecti subtractionē si subtiliter deponatur: deperdit forma realis domus sine mutatione parietū ꝛ fundamētū. ꝛ idē patet circa figuras. linea enim que prius fuit pars trianguli sine vlla sui mutatione pōt fieri pars quadrāguli vel alterius figure ad protractionem aliarū linearū ꝛ idem iudiciū est de numeris. vnde maior propositio habet locū in trāsmutationib⁹ naturalibus in quib⁹ forma nō potest recipi nisi in materia nuda vel saltē de nouo disposita. ¶Ad. 9m dicitur ad maiorē q̄ non est vera de accidentibus discretis nā in ipso idē numero accidēs potest esse in plurib⁹ quātūcūq; distantib⁹ prout dictū fuit ad 2m. vnde hm̄oi argumentum magis est inducēs ad quādam admirationē q̄ad veram ipugnationē. Auctoritas aūt phi nō facit ad ppositū arguētis nā phs loquitur de identitate specifica nō numerali quam nos esse dicimus aliā ꝛ aliā decem hominum ꝛ decem equorum. ¶Ad argumenta Aureoli contra eandē conclusionem dicitur ad primū q̄ ꝯsequentia ē falsa ꝛ ad eius probationem patet respōsio per ea que dicta sunt ad 5m. ꝛ. 6m Scoti. Responsio autem recitata ab arguēte: substineri potest quāuis non necessario ea indigeamus. vnde ad primam ei⁹ improbationem dicimus q̄ maior propositio veritatem habet de forma partis nō de forma totius qualis est numer⁹. forma nāq; totius includit in se et materiam ꝛ formā partialē sicut humanitas cōplectitur et corpus et aīam. vñ falsum ē q̄d ternitas nō includat tres vnitates licet eas includat sub forma totius. ꝛ p idem patet responsio ad 2m. licet enim totitas ac tātitas distinctorum nō sit aliquid distinctum et distinctis: est tñ aliquid cōpositum ex distictis ꝛ hoc sufficiat ad propositum nostrum. ¶Ad. 3m negatur consequentia. non enim est idem dicere compositum ꝛ compositionem ꝛ numerum ꝛ numerationem. nam compositum et numerus sunt res permanentes: compositio autem ꝛ numeratio sunt motus ꝛ actiones que transeunt vnde potest quis componere seu ꝯiungere aut numerare vnitates: sine cognitione aut etiā aduertentia numeri inde resultantis. esset autem recta consequētia sic. Si compositum esset formaliter numer⁹. impossibile esset intelligere cōpositum ex vnitatibus absq; numero. vnde processus arguentis fundatus super prima consequentia null⁹ est. ¶Ad ea que inducit pro 2° deffectu ad primū dicitur q̄ quamuis quelibet vnitatum quantū ad suū materiale sit quod continuū: formaliter tamen vnitates in numero sunt discrete ex quo sequitur q̄ numerus qui est aliquid compositum ex vnitatibus: includat in se ꝛ continuum ꝛ discretum. continuum circa quamlibet vnitatem: discretum vero in pluribus vnitatibus. vnde numerus non ponit aliquid numerabile contra vnitates cum ipsas includat vt pote aliquid ex illis compositū. ¶Ad 2m. dicitur quod conclusio non sequitur ex premissis. nā numerus vnitatum includitur in denario lapidum ꝛ in denario lignorum. imo nō ē alius numerus. denarius enim vnitatum lapidum: est ipse denarius lapidum: ꝛ denarius vnitatum lignorū: ē ipse denarius lignorū. vnde argumentū. nichil concludit. ¶Ad. 3m. dicit q̄ auctoritates phi nō sic intelligende sunt q̄si substantia composita sit tertia et omnino distincta ꝛ separata a materia ꝛ forma q̄madmodū vnus angelus distinguitur ab alio ꝛ vna substantia composita distinguitur ab alia suba cōposita. sed dicitur suba composita. 3a. ꝛ distincta a materia et forma q2 non est materia nec forma nec mā ꝛ forma simul sumpta ꝛ tñ est aliqd ex materia et forma compositum: ita q̄ materia ꝛ forma sunt aliquid substantie cōposite. s. partes eius ꝛ ppt hoc non est cōnumerabilis illis. non enim dicimus si proprie loq̄mur quod compositum et mā et forma ex quibus componitur sunt realit' tres substātie aut tria entia nisi per operationem intelectus qui pōt separe. i. sepatum intelligere ea q̄ in re coniuncta sunt. ꝛ nō dicit' q2 ex materia ꝛ forma fit vnū per se ꝛ generalit' ex potentia et actu vnū verū ē dicere mā et forma et cōpositum sunt vnū quid per se prout phs dicit. 7°. metha. ꝛ multum expresse in fine octaui vbi cū numerus sit cōpositus ex vnitatibus ꝛ vnitates sint aliqd numeri quia partes eius: sequitur q̄ nō sit illis cōnumerabilis quamuis numerus non sit idem q̄ vnitates. Jlla enim nō eadē vel distincta ab inuicem sunt cōnumerabilia: quorū vnū nō est aliud nec aliquid ei⁹. ¶Ad 2m. principale patet

responsio per ea que dicta sunt in solutione ad 5^m. 3°. loco obiectũ. cum enĩ dicimus tres ternarios aut duos binarios seu duos quaternarios: illi tres vel duo nõ sunt numeri reales distincti a ternarijs aut quinarijs, sup quos fit replicatio sꝫ sunt numeri abstracti per intellectum ab ipsis numeris realibus q̃ replicãtur sicut homo abstractus per intellectum ab indiuiduis hominibus ꝓut est vnũ in multis: nõ est homo realis extra aĩaꝫ distinctum ab ipsis indiuiduis hominibus: sꝫ est aliquid vnũ secundum apprehensionẽ intellectus omnes comprehendens ⁊ de omnibus predicabilis. Solutionem autem quam arguẽs recitat non admittimus. vnde. 2^m. et. 3^m. non militant contra nos. procedunt enim ſm illam solutionem. ¶ Ad. 4^m. ad idem inductum negatur assũptum. non enim vnus numerus est pars aliquota alterius nec ipsum numerat prout in 3° notabili deductum fuit ex dictis. S. Tho. ⁊ confirmatum auctoritate phi. ad dictũ autem Euclidis respondemus ꝙ loquitur improprie vocãs duas vnitates in numero senario binarium. concedimus enĩꝫ ꝙ in numero senario due vnitates dicuntur 3ª pars senarij sed nõ binarius numerus quoniã nullus numerus binarius est ĩ numero senario. dicit enim phs. 5°. metha^e. ꝙ senarius non est bis tria .i. duo ternarij. ¶ Ad. 3^m. principale negatur minor quicquid sit de maiori propositione. ⁊ ad eius probationem dicimus ꝙ vnitates numeri sunt conexe in vna forma numeri ⁊ in vna eius totalitate quemadmoduꝫ materia ⁊ forma cõnectuntur in vna natura compositi ⁊ partes diffinitionis in ipsa diffinitionis totalitate ⁊ perfectione. est enim diffinitio aliquid vnum per se ⁊ similiter numerus prout declaratuꝫ fuit in 3° notabili. Quod autem res numerate aut ipse rerum vnitates sint distincte aut quantuncunqꝫ distantes: non impedit quin cõnectãtur in vno numero. quoniã numerus est totũ discretum cui non repugnat ex distinctis ⁊ separatis constitui prout dictum fuit in solutione ad 2^m. eorum que 3° loco obiecta sunt. vnde valde rudis est imaginatio arguentis putãs ꝙ partes discrete non possunt cõnecti adinuicem ĩ toto discreto nisi per ipsarum realem ⁊ corporalẽ contactum quod puerile est. ¶ Ad. 4^m. negatur assumptum ⁊ ad eius probationeꝫ dicitur ꝙ nõ reputamus inconueniens sũme opposita inesse actu eidem respectu diuersorum vel secundum diuersas sui partes. Idem enim punctus est principium ⁊ finis et idem homo est pater ⁊ filius ⁊ idem suppositum est agens ⁊ patiens ⁊ infinita huiusmodi dari possunt: ⁊ ita nullum est inconueniens ꝙ duo lapides vt duo sunt: mensurentur dualitate: ⁊ adiuncto tertio lapide mensurẽtur ternitate: ⁊ cum 4° lapide mẽsurentur quaternitate ⁊ sic procedendo ꝙ mensurentur multis ⁊ diuersis numeris: nec illud est contra philosophum. ¶ Ad. 5^m. negatur consequẽtia ⁊ ad eius probationem dicimus ꝙ in decem lapidibus non est realiter numerus maior denario ꝓ eo ꝙ in ipsis non sunt nisi decem reales vnitates. cum autem arguens dicit ꝙ possunt vnitates denarij ita multipliciter combinari ꝙ inde accipiantur numeri multo maiores denario. respondemus ꝙ talis multiplex combinatio: esse non potest nisi eedem vnitates seu ijdem lapides bis vel pluries resumantur ex qua resumptione plures numeri ⁊ maiores denario resultant. resumptio autem earundem vnitatuꝫ vel lapidum: est opus rationis: non enim extra animã aliqua illarum vnitatum est due nec aliquis vnus lapis est duo. vnde concedimus ꝙ circa vnitates denarij numeri realis: intellectus potest fabricare numeros plures ⁊ multo maiores qui numeri non sint in re extra animam. et tamen inde non sequitur ꝙ denarius decem realium lapidum non sit numerus realis imo sequitur oppositum. quoniam ex realibus id quod cõstituitur: reale est. ¶ Ad. 6^m. negatur assumptum quantum ad id quod dicitur de sũmatione distinctorum. non enim numerus rerum seu numerus applicatus rebus: est sũmatio. nam sũmacio: operatio quedam rationis est que manet in intellectu. nec iterum numerus est terminus distinctorum: sed est quoddaꝫ compositum ex distinctis. Nec est verum ꝙ numerus se habeat ad distincta ex quibus componitur: sicut figura ad continuũ que ex continuo non componitur. Sed continuum terminat. Et licet distincta continua inquãtum distincta sunt: sint quedam sũmabilia .s. per intellectum: non inde sequitur ꝙ numerus rebus applicatus sit formaliter sũmatio: quemadmodum licet homo vel angelus sit diffinibilis ⁊ intelligibilis: non inde sequitur ꝙ forma aut species hominis vel angeli sit diffinitio vel intellectio neqꝫ si corpus ⁊ anima sint componibiles: ideo sequitur ꝙ homo cuius sunt partes: sit ipsa eorum compositio. Unde totus processus arguentis fundatur in falso. ¶ Ad. 7^m. dicitur ꝙ auctoritas phi nõ militat ꝯ nos. militaret autem si numerus rex ð q̃ loquitur

esset ipsa numeratio ,put false imaginatur argu ens. vnde Albertꝰ magnus super eo loco sic ait ad numerare tria exigũtur. s. materia numerata ꝛ numerus formalis ꝛ anima efficienter ꝛ nõ formaliter numerãs. ergo si non sit anima: adhuc numerus est ſm esse formale ꝛ ſm numerũ numeratum. hec Albertꝰ. Item. S. Tho. super eo loco sic dicit. considerandum est ꝙ positis rebus numeratis: necesse est poni numerũ. vnde sicut res numerate dependẽt a numerãte: ita et numerus earũ. esse autem rerum numeratarũ: non dependet ab intellectu nisi sit aliqs intellectꝰ qui sit causa rerũ sicut est intellectus diuinꝰ. nõ autem depẽdet ab intellectu anime. vnde nec numerus rerum ab intellectu anime dependet. Sed solum ipsa numeratio q̄ est actus anime ab intellectu anime depẽdet. sicuti ergo possũt esse sensibilia sensu nõ existente: ita numerabilia ꝛ numerus non existente numerãte. hec. S. Tho. ¶ Ad. 8m. dicit ꝙ cõmentator loquitur d numero abstracto nõ de numero rebus applicato. Uel dicendũ ꝛ forte verius ꝙ cõmẽtator loquitus est in eo loco de numero cõmuniter ad modum numeri motus qui est tempus de quo numero in principio capituli phs mouerat dubitationem ꝛ ipsam in eodem textu cõmẽti prosequebatur in quo non satis recte ꝛ complecte cõmẽtator iudicauit. Quia vt. S. Tho. ibi innuit nõ eodem modo se habet nec idem iudiciũ est de numero motꝰ qui nõ habet esse fixũ sed in successione quadam: ꝛ de numero rerũ permanentiũ nam quia partes motꝰ sunt ſm priꝰ ꝛ posteriꝰ ꝛ per consequẽs non sunt simul: non possunt numerari nisi ab intellectu qui apprehẽdit ipsa prius ꝛ posterius tanq̄ simul existentia. ꝛ ideo numerꝰ motus non potest esse formaliter ꝛ complectiue sine intellectꝰ actione ipsa ad inuicẽ cõparantis ꝛ numerantis. res autem ꝑmanentes habẽt in se numerũ propter sui simultatẽ etiam si intellectus eas nõ numeret. vnde ꝛ Albertus magnus in eo loco sic ait. Ecce hec videtur esse sententia Aristotelis. ꝛ est expositio Auerroys d hoc qualiter tempꝰ se habeat ad animam ꝛ est imperfecta vt videtur michi. hec Albertus. ¶ Ad argumẽta Gregorij contra. 2am. ꝯclusionẽ. Ad primũ dicitur ꝙ Augustinꝰ loquitur d vno q̄ʒm ad sui formale. s. inq̄ʒm vnum est. nam sic est quoddam indiuisibile non autem loquitur de eo qd est materiale. s. de re ipsa q̄ dicitur vna. et ꝑ idem patet respõsio ad 2m. vnde ꝛ phs vbi allegatur vocat certissimũ metrũ in numeris vnitatem q̄ dicit formale in vno qd est ꝑncipium numeri quã dicit esse omnino indiuisibilẽ. nõ autẽ idipsũ intelligit phs de vno sũpto materialiter pro re q̄ dicitur vna. nam ꝛ in omnibꝰ rebꝰ id quod est metrũ est vnũ licet nõ sit omnino indiuisibile sicut vnitas. vñ ꝛ phs in precedẽte parrapho sic ait. ꝛ metrũ vnius cuiusq; vnũ. In lõgitudine. ĩ latitudine. in ꝓfunditate. in grauitate ꝛ velocitate ꝛ parũ infra concludit sic. in omnibꝰ aũt hijs metrium ꝛ ꝑncipiũ: vnũ aliqd ꝛ indiuisibile. qm̃ ꝛ in lineis vtimur quasi indiuisibili pedali namq̄ metrũ: vnũ aliquid q̄rũt ꝛ indiuisibile. hec phs ꝛ ex his subiūgit vnitatẽ esse certissimũ metrũ ostendẽs differẽtiam inter vnitatẽ ꝛ vnũ. i. rem que dicitur vna. ꝛ ad istũ intellectũ facit expositio cõmentatoris quã arguẽs recitat magis certe contra se q̄ʒ pro se. ait enim nõ omnes vnitates que accipiũtur ad mensurandũ: sunt indiuisibiles eodẽ modo. sed certũ est ꝙ loquẽdo de vnitate formaliter: oĩes vnitates eodẽ modo sunt indiuisibiles. nõ autẽ eodẽ modo si accipiantur pro rebus q̄ dicuntur vne. ¶ Ad. 3m. concedimus totaʒ deductionẽ non enĩ aliquid cõcludit cõtra nos nam licet vnũ quod est ꝑncipiũ numeri sit subiectiue quid materiale ꝛ corporale ꝛ continuũ: non ideo sequitur ꝙ non sit indiuisũ simpliciter. s. actu q̄ʒuis sit diuisibile in potẽtia. nã enim huiusmoi vnum: habet partes diuisas actu qd impediret illud esse indiuisum simpliciter. quia vt. S. Tho. docet prima parte. q. xj. ar. primo nichil prohibet id quod est vno modo indiuisũ esse alio modo diuisum. circa quod hec regula tenẽda est ꝙ si aliquid est indiuisum q̄ʒm ad sui essentiaʒ licet sic diuisum q̄ʒm ad ea que sunt extra eius essentiam sicut quod est vnũ subiecto ꝛ multa ſm accidentia vel si est indiuisum actu diuisum tamẽ in potentia sicut quod ẽ vnuʒ toto ꝛ multa ſm partes in quas potest diuidi: huiusmoi erit vnũ simpliciter ꝛ multa ſm qd. Si vero aliqd sit ecõuerso indiuisum ꝛ diuisum: dicitur indiuisum ſm qd et diuisum simpliciter. ꝛ per hec patet respõsio ad 4m. et. ad. 5m. concedimꝰ eniʒ vt in 5o argumẽto infertur ꝙ vnũ qd est principiũ numeri ,cũ sit aliquid cõtinuũ: quod est plura sed in potentia non actu. omne enim continuuʒ est diuisibile in plures partes ,put phs inquit. 6o. ~~metha~~. Iteʒ concedimus ꝙ numerus cõtinens tale vnũ decies precise: sit plura q̄ʒ decem in potentia tamẽ Sed est decem precise actu. ¶ Ad. 6m. patet responsio per ea que dicta sunt in 2o notabili. ibi enim declaratum est ꝙ vnum quod est principium numeri ꝛ per consequẽs numerus: per quandam similitudinem ꝛ large trahitur ad omnia

genera entis alia a quātitate. ¶Ad argumēta Aureoli 2° loco facta ɔtra eandē ɔclusionē ptȝ responsio per ea que dicta sunt in 2° notabili de modo quo vnū quod est principiuȝ numeri: τ ꝑ consequēs numerus large τ trāslatiue dicit̃ de substātijs separatis a materia licet de ipsis ꝓꝑe dicit̃ vnum quod ɔuertit̃ cum ente τ multitudo ꝑposita. Quod aūt in quibusdaȝ rationibus arguēs nitit̃ ꝓbare ꝙ sciētia arismetice locum habet in substātijs separatis a materia: falsum est ꝓprie loquēdo de arismetica cuius subiectum est numerus ꝓprie dictus. ipsa enī methafisica ꝯsiderat de illis ꝓprietatibus τ passionibus numeroȝ: tenens quādam similitudinē arismetice sicut ipse passiones τ ꝓprietates numerorum τ ipse numerus ꝑ quādam trāslationē τ improprie dicitur de angelis τ de substantijs separatis. ¶Ad argumēta Scoti cōtra. 3am. conclusionē. Ad pmum dicit̃ ꝙ nō militat cōtra cōclusionē in qua nō ponit̃ ꝙ vnū sit pure negatiuum sed ꝙ dicat negationē diuisionis. cū hoc tamen stat ꝙ vnū dicat positiuū quid. vnū enī realiter τ sm ꝓpriā q̃ditatem: significat ens indiuisum τ nō indiuisionē tātū. put. S. Tho. docet ꝑma pte. q. xja. ar. pmo. et. q. 30. ar. 3°. vñ de potētia dei. q. vel materia. 9a. ar. 7°. in. c. ait sic. vnū quod ɔuertit̃ cū ente non addit supra ens nisi negationē diuisionis nō ꝙ significet ipsam indiuisionem tm: sed sbam eius cū ipsa hec ille. Et enim vnum idē qd ens indiuisum et in hac distictione .q. pma. ar. pmo ad. 2m. inqt. dicēdum ꝙ vt ex pdictis patet vnū nō importat negationeȝ nisi sm rōnem. vñ sm rē magis se habet ad positionem ꝙ multitudo in qua importat̃ realis negatio. Quod aūt arguēs supponit ī minori. s. ꝙ formalis rō vnius prescidit ab ente: falsum est. nam ratio formalis vnius per se includit ens put allegatū est ex dictis. S. Tho. vnū enī formalit̃ nō est indiuisio sed ens indiuisum vel ens cū indiuisione et aūt vnū addere indiuisionē ad ens: nō ē ꝙ ipsum vnū sm ꝓpriā significationē nō includat ens: sed qr nomē entis nō importat in formali significato idiuisionē quā importat nomē vnius simul tamē cū enti vel natura entis. ¶Ad 2m. dr ꝙ rō prime mēsure est rō formalis vnius qd est pncipiū numeri. put dictū fuit in 2° notabili. τ licet hmōi vnū importat etiaȝ in sui rōne indiuisionē nō dicit̃ pma mensura inquantum icludit negationē ipam: sȝ inquantum iportat positiuū. s. continuū. qd nō est in se idiuisum actu. vñ. S. Tho. pma pte. q. xja. ar. 2°. in. c. dicit sic. vnū opponit̃ multis sed diuersimode. nā vnū quod est pncipium numeri: opponit̃ multitudini q̄ est numerus vt mēsura mēsurato. vnū enī habet rōnē prime mensure τ numerus est multitudo mēsurata per vnum vt ptȝ ex. 10. metha. Unū vero qd cōuertitur cū ente: opponit̃ multitudini ꝑ modū puationis vt idiuisum diuiso. hec ille. Idē in sentētia ponit in hac disti. q. 2a. ar. 3°. ad. 4m. et ī de potētia dei. q. vel materia. 9a. ar. 7°. ad. 17m. ait dicēdū ꝙ vnū quod est pncipiū numeri cōparatur ad multitudinē vt mēsura ad mensuratū qd quidē vnū positiue aliquid supra sbam addit. ¶Ad. 3m. dicit̃ ꝙ sicut dictū fuit ad pmum ratio formalis vnius: positiuū icludit. s. ens vel naturā entis τ hoc realiter est in deo. negationē aūt vl̃ puationē: addit vnū sm rōnē tm. vñ ꝑ hoc ꝙ vnū ponit̃ in diuinis: nō seqtur ꝙ negatio vel puatio ponat̃ in deo realit̃. ¶Ad. 4m. dicit̃ ꝙ vnum: est pncipiū multitudinis non sm id qd hēt de ratione idiuisionis put opponit̃ multitudini: sed sm id qd habet de entitate. est enī formaliter τ quiditatiue ens. sicut τ partes domus ɔstituūt domū per hoc ꝙ sunt q̃daȝ corpora: nō per hoc ꝙ sunt nō domus sic respōdet. S. Tho. pma pte .q. xja. ar. 2°. ad. 2m. et de potētia dei. q. vel materia. 9a. ar. 7°. ad. 14m. nec valēt impugnationes quas arguēs tāgit. nō prima quia vnū qd ē pncipium multitudinis de quo arguēs sumpsit argumētationē: nō semꝑ est vnū de genere quātitatis. nā multitudo absolute sūpta: omne genus entiū circuit q̃uis multitudo q̄ est numerus sit de gñe quantitatis. τ per ɔñs vnum qd est pncipium multitudinis nō est determinatū ad genus quātitatis sed vnū quod est pncipiū numeri: nō enī idē est dicere multitudinē τ numeȝ put supra ptȝ in 2° notabili. nec iterū valet 2a quia licet vnitates ɔstituāt multitudineȝ inquantum vnitates: nō inde sequit̃ ꝙ quelibet vnitatū nō dicat negationē diuisionis simul cū natura positiua per quā constituit multitudinē. vñ in tota ista argumētatione arguens decipit̃ putās ꝙ rō formalis vnius vel vnitatis: sit indiuisio τ ꝑ ɔñs negatio. qd patet esse falsum ex supradictis. vnū enim in suo formali significato includit ens cuȝ indiuisione siue accipiat̃ vnū in ɔcreto siue ī abstracto. nā ens in sua cōmunitate ad abstracta τ ɔcreta se extēdit. nec 3a valet supponit enī falsum. s. ꝙ vnū applicat̃ numero τ est pncipiū numeri nō aūt ens qd falsum ē. nā vt sepe dictū ē: vnū in suo formali significato includit ens licet addat idiuisionē. vñ nō potest vnū applicari numero: qui ei applicet̃ ens sicut qr homo includit animal in sua rōne formali licet addat rōnale: non

potest in aliquo inueniri aut esse quin in eo sit animal. et per hec patet responsio ad. 5m. et. 6m. ¶ Potest etiam dici quod assumptum est falsum. s. quod vnum sit priuatio multitudinis. nam vt. S. Tho. docet in hac dist. q. prima. ar. 3°. et prima parte. q. xj. ar. 2°. ad 4m. et de potentia dei. q. 9a. ar. 7°. ad. 15m. vnum non opponitur proprie et per se priuatiue multitudini sed diuisioni. ¶ Ad argumenta contra. 4am. conclusionem. Ad primum patet responsio per ea que dicta sunt in 3° notabili. et similiter ad. 2m. vltima enim vnitas est forma partis respectu precedentium vnitatum. non autem est forma numeri in transitiue. i. forma que est numerus. nam numerus est forma totius resultans ex compositione omnium vnitatum. nec iterum vltima vnitas est forma numeri vt genitiuus accipitur transitiue quoniam numerus est quedam forma et forme non est forma. ¶ Ad. 3m. dicitur quod diuisio ibi posita est insufficiens. forma enim numeri. i. que est numerus non est aliquid de contentis in ipsa diuisione: sed est quid compositum resultans ex coniunctione et ordine vltime vnitatis cum precedentibus. et per hec patet responsio ad. 4m. omnia. n. huiusmodi argumenta procedunt ex falsa imaginatione arguentis. s. quod vltima vnitas esset forma numeri sicut informans numerum queadmodum anima informat corpus. hoc autem est falsum prout deductum fuit in fine tertij notabilis. ¶ Ad argumenta contra. 5am. conclusionem. Ad primum dicitur quod summa que apprehenditur in diuinis cum dicitur tres persone vel trinitas: non est summa numeri de genere quantitatis. Sed est summa multitudinis formalis que dicitur respectu vnius quod conuertitur cum ente vel numeri a rebus abstracti qui non est extra animam. ¶ Ad. 2m. dicitur quod magister sententiarum in hac parte communiter non tenetur. vnde si sanctus Tho. aliter exponat propositiones de terminis numeralibus in diuinis: nullum illi est inconueniens. ¶ Ad argumentum in oppositum patet responsio per predicta. et ista de questione sufficiant. ¶ Ad argumenta Ocham contra eandem conclusionem. Ad primum negatur 2a pars minoris. imo vnitates duorum angelorum faciunt vnam rem. s. vnum numerum binarium realem. ¶ Ad 2m. dicimus quod numerus proprie dictus. s. de genere quantitatis componitur ex quantitatibus vel ex subiectis quantis et ex vnitatibus. Neque obstat primum quod inducitur in contrarium. concedimus namque quod ex omnibus hominibus et ex omnibus asinis et ex omnibus lapidibus componi potest aliqua res vnum numero et per se in genere. s. vnus numerus neque hoc est absurdum sicut arguens desipit. quoniam talis compositio non attenditur secundum illarum rerum naturas et

quiditates quibus specie differunt. sed secundum vnitates quantitatiuas in quibus conueniunt. Neque obstat 2m. nam concedimus quod tam vnitates tres quam subiecta trium vnitatum faciunt vnam rem. s. vnum numerum realem. neque huiusmodi numerus est alius ipsarum vnitatum et alius ipsorum subiectorum vnitatum: sed eundem numerum realem faciunt tres homines et tres vnitates hominum. vt enim supra dictum est numerus de quo nunc disputamus non est numerus abstractus: sed rebus applicatus. Et ex hijs patet responsio ad. 3m. argumentum quod procedit ex falsa imaginatione arguentis. putat enim cum dicimus tres aut quattuor homines: quod alius numerus constituatur ex hominibus et alius ex vnitatibus ipsorum hominum. que imaginatio falsa est et rudis Ideo enim tres homines aut tres persone constituunt vnum numerum ternarium: quia ipsorum vel ipsarum sunt tres vnitates quarum ratione constituunt numerum ternarium. ¶ Ad. 4m. patet responsio sicut ad 2m. licet enim quanta secundum sui substantiam et quiditatem sint absoluta distincta a suis vnitatibus: et tamen ratione qua sunt plura quanta non sunt res distincte a suis vnitatibus. et quia secundum quod sunt plura quanta constituunt numerum: ideo non constituunt alium numerum realem a suis vnitatibus. Et quamuis ipsa quanta cum suis vnitatibus non faciant vnum per se considerata eorum quiditatibus quibus essentialiter distinguuntur: faciunt tamen vnum per se. s. vnum numerum. quia in vna et eadem quantitate et pluralitate conueniunt. secundum quam numerus constituitur. Quod autem arguens vltimo infert volens probare quod subiectum se ipso et non per aliquod accidens est vnum numero: non est ad propositum. quoniam argumentum procedit de vno quod conuertitur cum ente: nos autem loquimur de vno quod est principium numeri.

¶ Distinctio. xxv.

CIrca vigesimam quītā distinctionez q̄ritur vtrū persona dicat in diuinis quid cōmune trib⁹ ꝑsonis. ⁊ arguitur ꝙ nō q2 illud qḋ cōmuniter cōuenit trib⁹ personis: significat essentiam ⁊ singularit̄ p̄dicat̄ vt sapiētia bonitas ⁊ hmōi. nec in ipso ꝑsone distiguūt̄. Sz persona pluraliter p̄dicat̄ in trinitate ⁊ in ꝑsona pater ⁊ fili⁹ distinguūt̄. ergo ꝑsona nō est cōmune in trinitate. ¶ In oppositū arguit̄. nā f̄m Augustinū. 7°. de tri. cū q̄ritur qd tres: responsum est tres ꝑsone q2 cōmune est eis id qḋ est ꝑsona. ergo ⁊c̄. ¶ In hac questione erunt quattuor articuli vt supra.

QUantuz ad articulū primū sit prima conclusio ꝙ hoc nomen persona d̄ significato materiali significat in diuinis essentiā ⁊ relationē prout sunt qd subsistens siue ꝓut sunt idē qḋ ypostasis ⁊ vtrūqꝫ in recto ⁊ in obliquo f̄z diuersas considerationes. ¶ Hāc cōclusionē ꝓbat sanctus Tho. in. 23. disti. hui⁹ p̄mi libri. ar. 3°. ⁊ p̄ma. p. q. 29. ar. 4°. et de potentia dei. q. vel materia 9ª. ar. 4°. ¶ 2ª. conclusio est ꝙ ꝑsona est cōmune in trinitate non sicut gen⁹ vel species aut vniuersale sed ei⁹ cōmunitas est ad modū indiuidui vagi. Hanc conclusionem tenet. S. Tho. in hac distinctione. ar. 3°. Item de potētia dei vbi supra et magis clare ad vltimū. ¶ 3ª. conclusio est ꝙ hoc nomē ꝑsona nō est nomē 2ᵉ itentiōis sed nomē rei. Istā ꝯclusionē ꝓbat. S. Tho. primo sententiarū. d. 25. q. p̄ma. ar. p̄mo in corpore et ad. 8m. Item p̄ma parte. q. 29. ar. primo ad 3m. et de potētia. q. 9ª. ar. 2°. ad. 2m.

QUantū ad articulū 2m contra p̄mā cōclusionē arguit Aureol⁹ ⁊ p̄mo cōtra id quod dicit̄ ꝙ nomē persone in diuinis significat essentiaz ꝓut est idem qḋ ypostasis: arguit primo sic. Illḋ enī quod significatur in recto nomine ypostasis vel persone explicatur per suam rationem quia dicitur ꝙ persona ⁊ ypostasis est distinctū subsistēs in aliqua natura. sed nūqꝫ competit essētie etiā prout est idem quod persona. non enim verum est ꝙ essentia sit distincta sicut nec genita. ꝓprietates enim nō distingunt essentiaz nec determināt f̄m Damasce. ergo essentia ꝓut est ypostasis vel persona non significat in recto. ¶ 2°. ad idem sic. Nūqꝫ constitutū significat in recto cōstituētia. sed essentia ⁊ relatio quātūcūqꝫ sit subsistens: respiciunt ꝑsonā sicut constituētia. ergo persona siue ypostasis cōstituta nullū eoruz significat in recto quantūcūqꝫ sint idē quod ypostasis vel ꝑsona. ¶ 3°. sic. Illud qḋ significat in recto vere plurificatur cū dicit̄ tres ꝑsone. non enim plurificat̄ cū dicitur in obliquo sz qḋ significat in recto. sz essentia diuina ꝓut est idē qḋ persona nō plurificat̄ dicēdo tres ꝑsonas: sic igitur est idē essentia cū persona: ꝙ eēntia nō triplicat̄ licet plurificet̄ ꝑsona. ergo eēntia ꝓut est idem cum ꝑsona nō significat̄ nomine ꝑsone in recto. ¶ 2°. loco arguit cōtra eandē in hoc qḋ dicit ꝑsonā significare relationē ꝓut est subsistēs ⁊ habet modū substātie directe ⁊ in recto ⁊ eēntiam in obliq̄. nullū enī ꝯstituēs aliqd: significat̄ p̄ cōstitutiuū in recto. sed ꝓprietas vt subsistēs constituit ꝑsonā f̄m sic ponētes. ergo nō significat̄ in recto nomine ꝑsone sed q̄si p̄ modū partis in obliquo. ¶ 3°. sic. Doctores isti dicūt in q̄stionibus disputatis ꝙ ꝑsona diuina nec substātiaz nec relationē significat formaliter: sed subsistens in vnum distictū quodcūqꝫ sit illud quo distiguit̄. sed manifestū est ꝙ propetas non est distictum subsistēs in recto. non eniz proprietas est quod distinguitur sed quo fit distinctio. ergo relatio nō importatur nomine persone in recto. ¶ 4°. sic. Aut relatio habens modū substantie ⁊ subsistentis in natura diuina accipit̄ quasi quid partiale respectu persone constituens ipsaz vna cū essentia: aut quasi quid totale constitutū. si detur primū: patet ꝙ nomine persone importabitur in obliquo sicut constituēs oblique clauditur in constituto. Si detur 2m: manifestum est ꝙ tūc totum includit essentiam videlicet ⁊ relationē ⁊ ita nec essentia nec relatio est in recto. nec est dicere f̄m istam acceptionem relationez vt subsistentem nisi quoddā constitutum ex essentia ⁊ relatione. ergo in nullo verum est ꝙ relatio prout est quid partiale constituens: nomine persone significetur in recto. sic ergo non est veruz ꝙ ꝯceptus persone claudat essentiam vel relationem in recto quātūcūqꝫ vtrūqꝫ sit idē cū ꝑsona.

¶ 3°. loco arguit contra secundam cõclusionez. Primo. Illud qđ diuiditur per vagum ꝛ signatum ꝛ simpliciter: non claudit in sua ratione cõditionem indiuidui vagi. qꝛ tũc idem diuideretur in se ꝛ in oppositũ sibi. vnde quia homo concipitur aliquando simpliciter vt cũ diffinitur in sua cõmunitate aliqñdo vage: vt cum dicit̃ quidam vel aliquis homo. aliquãdo signate vt cũ dicitur homo iste vel ille: ideo null⁹ dicit ꝙ homo sit indiuiduũ vagum. sed persona accipitur signate dicendo hanc personam. aliquãdo vage vt dicendo aliquam vel quandam personã. aliquando simpliciter vt dicendo persona: ergo non habet cõmunitatem indiuidui vagi sicut nec homo. ¶ 2°. sic. Si persona sic esset communis tribus sicut indiuiduum vagum: ita esset communis sicut aliqs deus. sed hoc non est verum. quia secũdũ hoc dici posset ꝙ pater ꝛ filius ꝛ spirit⁹ sanct⁹ sunt tres qđem dij sicut dicimus ꝙ sunt tres quidem persone. igitur idē qđ prius. ¶ 3°. sic. Querendũ est ~~quãdo~~ accipit̃ ab istis indiuiduũ aut enim pro intentione aut pro re substracta intentioni. sed non potest dici ꝙ persona significet indiuiduũ vagum si sumatur pro 2ª intentione quoniam isti dicũt ꝙ persona nõ significat intentionem 2ᵃᵐ. nec potest dici ꝙ persona significet rem substractam tali intentioni. Tum quia huiõi substractũ significatur per nomen substantie speciei addito signo particulari vt pote aliquis homo vel qđam homo. non est autem idem patrem ꝛ filiũ ꝛ spiritũ sanctũ esse personas: qđ esse aliquos deos. Tum quia substractum vagationi huiõi: non est aliqđ determinatũ quia in omni natura accipi potest indiuiduũ vagum: vt in qualitate aliquis color: ꝛ in quantitate aliqua linea: ꝛ sic de alijs. persona vero non inuenit̃ nisi indeterminata natura. Tuz etiam quia non est vna ratio substracta indiuiduo vago. quia in qbusdam est aliqs homo: ꝛ in quibusdam est aliquis equus ꝛ sic de alijs. persona vero habet vnicam rationem diffinibilem vt patet. ergo persona non habet cõmunitatez indiuidui vagi. hec ille in forma ꝛc. ¶ Contra 3ᵃᵐ. ꝯclusionem arguit Henric⁹ ꝛ multi alij. primo illud in cuius diffinitione ponitur 2ª intentio est nomen 2ᵉ intentionis. Sed indiuiduum quod est 2ª intentio ponit̃ in diffinitione persone quam ponit Boeti⁹ in libro de duab⁹ na. ꝛ vna persona in xp̃o. ergo ꝛc. ¶ 2°. sic. Illud quod opponit̃ 2ᵉ intentioni relatiue: importat 2ᵃᵐ. intentionem. opposita enim debẽt esse eiusdem generis ꝛ conditionis: sed persona opponit̃ vniuersali sicut indiuiduũ ꝛ singulare. vñ nullũ vniuersale est persona. vniuersale aũt est res 2ᵉ intẽtionis. ergo persona significat intẽtionẽ. ¶ 3° Illud quod dicit rem per primã intentionẽ in diuinis non põt plurificari: sed persona plurificat̃ in diuinis ergo nõ significat rẽ aut primã intẽtionẽ: sed tãtũmodo 2ᵃᵐ. ¶ 4°. si persona significaret primam intẽtionẽ: ei⁹ cõmunitas esset generis vel speciei. omnis enĩ prima intẽtio q̃ predicat̃ in qđ de plurib⁹ est gen⁹ vel species. nũc aũt ad interrogationẽ factam per qđ de patre et filio ꝛ spũ sancto respondet̃ de quolibet ꝙ est persona: et per ꝯsequẽs si persona sit nomen prime impositionis erit gen⁹ vel species respectu triũ personarum. Sed Aug⁹. 7°. de tri. ca. 9°. negat rõnez speciei aut generis a diuinis ergo vt prius. ¶ 5°. persona ꝛ suppositũ idem esse vident̃. sed suppositũ est 2ᵉ intentionis a subsistẽdo qđitati ꝛ vniuersali nature. ergo persona significat intẽtionẽ 2ᵃᵐ. ¶ 6°. indiuiduũ est nomẽ 2ᵉ impositionis ꝛ 2ᵉ intentionis. sed Damas. dicit libro. 4°. ꝙ ypostasis ꝛ persona indiuiduũ demonstrat. ergo illud qđ ꝛc. ¶ 7°. illud qđ est cõmune s̃m rem in diuinis est vnũ numero. sicut dicit Damascen⁹ li. primo ca. xi°. ꝙ cõmunitas in diuinis est s̃m rẽ: distinctio vero s̃m rõnem. sed persona nõ est vna numero in diuinis: ergo nõ est aliqđ reale sed tñ intentionale. ¶ 8°. Illud qđ dicit purã negationem non videt̃ esse nisi 2ª intẽtio qꝛ negationes sũt entia rõnis: sed persona significat negationẽ: qm̃ diffinit̃ per incõmunicabilitatẽ q̃ negationẽ importat. ergo significat tñ 2ᵃᵐ intẽtionẽ. ¶ 9°. arguit Petr⁹ de palude recitãs quandam opinionem. Nomina debent esse cõsona reb⁹. res aũt sunt in triplici genere. nã qđã habẽt esse tñ in re extra ꝛ nõ per aiaz vt singularia sortes ꝛ plato ꝛ cetera q̃ nõ sũt nisi a natura: ꝛ qđcqđ ē extra est huiõi. alie vero sunt solũ in intellectu ꝛ ab intellectu sicut intẽtiones logicales circa singularia. alie vero sunt partim extra ꝛ parti intra ab itellectu vt 2ᵉ substãtie ꝛ species ꝛ genera aliorum ~~[illegible]~~. natura enĩ in his occulte opat̃ vt dicit auctor 2.6°. principiorũ. s. pbendo fundamẽtũ sed itellect⁹ agẽs est q̃ facit vniuersalitatẽ in reb⁹ cõplectiue ꝛ formalit̃. s. abstrahẽdo. ergo omnia nomina ppria idiuiduorũ vt sortes ꝛ plato ꝛ huiõi q̃ significãt res solũ s̃m eẽ qđ habent extra aiam ꝛ nõ per aiam sicut noia rerũ: nullomodo sunt nomina intẽtionis prime vel 2ᵉ. nomina vero propria substantiarum secũdarũ ꝛ omnis generis vniuersalium vt homo animal ꝛ albedo ꝛ color ꝛ huiõi que significãt ea que partim

sunt intra partim extra: sunt pme intētionis vt per hoc designet̄ q̄ nō totalit̄ hoc vel illud ⁊ intētio refferat̄ ad vnū pma ꝯo ad aliō. noīa aūt cōmunia tā īdiuiduoꝝ q̄ʒ specieꝝ q̄ʒ genꝝ q̄ significāt hm̄oi vt species genus indiuiduū psona ⁊c. sunt nomina 2ᵉ intētionis: q2 pure intētionalia ¶ Io. arguit quia hec est dr̄ia inter nomē pme impositionis ⁊ 2ᵉ intētionis. quia nomen pme impositionis nō trāscēdit determinatos limites sed nomē intētionis 2ᵉ trāscendit limites suꝝ fundamēti. q2 si fundat̄ sup illud qꝺ p̄dicat̄ tm̄ ꝺ differentib⁹ numero: ipm̄ p̄dicabit̄ de differētibus specie vel de diuersis speciebꝰ. si sup p̄dicabile ꝺ differentib⁹ specie: ipsum p̄dicabitur de differētibus genere. verbi grā sup hāc rem q̄ est homo fundat̄ 2ª intētio q̄ est spēs ⁊ non solū homo ē spēs sed brutū ⁊ albedo ⁊ hm̄oi similiter genus qꝺ est 2ª intētio est in omni genere: non tamen animal quod est res subiecta intētioni sʒ nomina cōmunia indiuiduoꝝ de quib⁹ agimus trāscendūt ambitū rerū subiecte sicut sortes ⁊ plato. igitur. ¶ Ꝯꝫ. q2 nomē cōmune differētib⁹ genere fm̄ rem ⁊ fm̄ vocē: est 2ᵉ intētionis. talib⁹ enīʒ nec phisicū nec methaphisicū pōt eē cōmune sʒ sola rō logica: sʒ psona ⁊ oīa talia sūt hm̄oi igit̄.

Quantū ad articulū. 3ᵐ. pro intellectu pme cōclusionis sciēdū est put. S. tho. docet in ꝺ potētia dei. q. 9ª. ar. 4°. in. c. q̄ formale significatuʒ nominis est illud ad quod significādū nomē est p̄ncipaliter impositū qꝺ dicit rōnē nominis. materiale vero significatū nominis est illud in quo ipsa ratio nominis saluat̄ aut inuenit̄. vñ q2 nomen psone cōmuniter sumptū p̄ncipaliter ē impositū ad significādū subsistēs distinctū in natura rōnali vel intellectuali: ideo hoc est eius formale significatū cuicūqʒ nomē psone attribuat̄ siue in deo siue in creaturis. Qꝺ autē id quod ē psona sit substantia cōposita vt in creaturis aut sit essentia vel relatio vt in deo: nō est de significato eius formali sed de materiali. vnde q̄ dicūt . S. Tho. sentire pme parte. q. 29. ar. 4°. in. c. q̄ formale in significato psone est relatio: nō bene aduertūt dicta ipsius. nā licet dicat loco pallegato q̄ psona diuina significat relationem vt subsistentē in recto: non ideo sequitur q̄ formale significatum persone diuine sit relatio. naʒ nō est idem nomē significare aliquid in recto ⁊ significare aliquid de formali significato: in quo videntur illi fuisse decepti. nomen enim vtrumqʒ potest significare in recto ⁊ id quod est formale ⁊ id quod est materiale quemadmodum hoc nomen homo in recto significat compositum ex corpore ⁊ anima rationali quod est eius formale significatū. ⁊ in recto etiam significat aliquid habens cor cerebrum ⁊ alias partes sine q̄bus corpus animatum anima rationali esse non potest quod est significatum materiale prout. S. Tho. ibi dicit.

¶ Secūdo. Notanduʒ est q̄ relatio in diuinis nō est inherens sicut accidens subiecto: sed est subsistens ⁊ ypostasis ⁊ quid distinctum. similiter etiam diuina essentia non est vt forma habens esse in alio: sed est id quod per se subsistit ac per hoc est ipsa ypostasis ⁊ suppositum. ex quo sequitur qꝺ in deo ⁊ relatio ⁊ diuina essētia: vere possūt significari nominibus significantibus per modum suppositi subsistētis ⁊ distincti quale est nomē psone. pro cuius intellectu aduertendū est quod in deo abstractum ⁊ cōcretū idem sunt realiter ⁊ suppositum ⁊ natura. idē enim re est de⁹ ⁊ deitas relatio ⁊ relatiuū pater ⁊ paternitas ⁊c. Sʒ quia intellectus noster in cognitione diuinoꝝ habet ortum a creaturis sensibilib⁹ in quib⁹ natura ⁊ suppositum abstratū ⁊ concretum nō sūt idem realiter: potest apprehēdere in deo abstratum sine ꝯcreto: ⁊ formam vel naturam sine supposito. ⁊ quia sicut intelligim⁹ ita vocibus ⁊ nominib⁹ significam⁹. ideo potest intellect⁹ noster significare illa diuersis nominib⁹ abstrati. s. ⁊ cōcreti ⁊ nature ⁊ suppositi ⁊ ita significat relationem nomine abstrato vt nomine relationis. paternitatis. filiationis ⁊ similibus put. s. relatio apprehēdit̄ vt relatio cui⁹ est distīguere ⁊ refferre ⁊ similiter significat essentiaʒ diuinā nomine abstrato vt nomine deitatis put cōcipitur vt natura quedā ⁊ ratio subsistēdi. ⁊ preterea q2 vt dictum est in deo natura ⁊ suppositū abstratum ⁊ concretū sunt ideʒ realiter ⁊ qꝺ subsistit ⁊ q̄ subsistit: ideo essētia diuina potest significari nomine significante per modū suppositi ⁊ subsistētis. ⁊ relatio potest significari per moduʒ relatiui ⁊ distincti. ⁊ isto modo essētia diuina ⁊ relatio significant̄ in recto nomine ypostasis ⁊ nomine psone prout scilicet essentia diuina concipitur: nō vt natura ⁊ quo aliquid subsistit: sed vt suppositum ⁊ quod subsistit ⁊ prout relatio concipitur non vt forma distinguens ⁊ refferens sʒ vt est ipsum relatiuum et distinctum et hoc est quod sanctus Thomas inquit q̄ persona significat relationem non vt relatio est: et essentia

non vt est forma vel natura. i. nõ eo modo significãdi quo significant ꝑ nomẽ relationis ꝛ per nomẽ essentie. In obliquo tñ vtrũq3 põt designari nomine ꝑsone: relatio. s. vt nomine relationis: ꝛ essentia vt nomine essentie significat.

Tertio. Notãduz q duplex dicitur indiuiduũ. s. vagũ ꝛ signatum. Indiuiduũ vagũ dicit qd importat naturam cõmunẽ cũ modo existẽdi in singulari nõ determinato hoc vel illo sicut aliqs homo vel importat ipsum suppositũ in quo est natura indiuiduata. ꝛ dicit indiuiduũ vagũ. i. nõ determinatum vel signatum sed quasi indifferenter vagetur. i. verificet de pluribus singularib. indiuiduz signatũ dr qd importat determinatũ modum q̃ natura indiuiduat in singulari sicut iste homo vel socrates aut plato. nõ eniz natura hominis in platone vel socrate habet solũ modo existentiam singularẽ sed ꝛ certũ ac determinatũ modum singularitatis ꝑ pncipiũ determinatũ indiuiduationis qd est aliud in vno singulari aliud i alio. Singularitas nãq3 seu indiuiduatio socratis: est ꝑ hãc materiã ꝛ ꝑ hãc formã ꝛ ꝑ has carnes ꝛ hec ossa que in nullo alio singulari homine eadẽ sunt. Sciẽdũ tamẽ q indiuiduz vagum dupliciter nominat vno modo ex parte nature vt quãdo nomẽ indiuidui significat naturã cũ modo existẽdi qui cõpetit singularibus sicut qdam homo vel aliqs homo. alio modo nominatur indiuiduũ ab ipso supposito in quo natura existit singularit sicut hoc nomẽ subsistẽs. res nature. ypostasis ꝛ similia ꝛ isto 2º modo ꝑsona dicit indiuiduũ vagũ: nomẽ eni ypostasis et ꝑsone: non est impositũ ad significãdum indiuiduum ex parte nature: sed ad significandũ rem subsistentẽ indeterminata natura. accipiũtur ex dictis. S. Tho. ꝑma pte. q. 30. ar. 4º in. c. et de potẽtia dei. q. 9. ar. 2º. ad primũ.

Quarto. Notãdũ est q dimissis diuisionib ꝛ subdiuisionibus alijs de ꝑma ꝛ 2ª intentione: q̃tũ sufficit ad ꝓpositum ꝑma intẽtio dicit illud qd ꝑmo obicitur intellectui in qd. s. cognoscendũ ꝑmo intellect tendit. 2ª intẽtio dicit illud qd secundario intellectus intelligit circa rem ꝑmo intellectam ꝓm esse qd habet obiectiue in itellectu vt vel bi gfa homo vel animal itellecta q̃tũ ad ꝓprias naturas: dicunt prima intẽtio eo q intellectus sic ꝑmo intelligit hominem ꝛ animal. 2ª. vero intentio dicit gen ꝛ spẽs eo q intellectus circa hominẽ ꝛ animal ꝑmo intellecta vlterius considerãs: secũdario intelligit hominem vel animal ꝓm esse cognitũ qd habet in intellectu: esse quid cõmune ꝛ ꝑdicabile de pluribus indiuiduis vel speciebus in quo ↄ̃. s. fit intẽtio generis vel speciei. Ista est mẽs. S. Tho. de ꝑmis ꝛ secundis intẽtionibus in cõcreto acceptis vbicũq3 loquitur de eis ꝛ presertim in tractatu de ente ꝛ essentia. et de potẽtia dei. q. 7ª. ar. 9º. vnde mirũ est q Joãnes capreoli inducat q̃dam verba. S. Tho. ad ꝓbandũ q cõceptiones ꝑme intellectus dicant ꝑma intẽtio ꝛ cõceptiones. 2ᵉ. dicant 2ª intẽtio. cum expresse dicat. S. Tho. opus. 42. de natura generis. ca. 12º. q nomina ꝑme intẽtionis sunt q̃ rebus sunt imposita absolute mediãte conceptione qua fert intellect suꝑ rem in se vt homo vel lapis. nomina autez 2ᵉ. intẽtionis sunt illa q̃ imponunt rebus nõ 3 q in se sunt 3 ꝓm q subsunt intẽtioni quã intellectus facit de eis vt cum dicit homo est species: animal est gen. hec. S. Tho. vbi nomina ꝑme intẽtionis dicit rebus esse imposita mediãte cõceptione intellect: nõ ergo sunt imposita ↄceptioni. vnde ꝛ exẽplificãdo nomina ꝑme intẽtionis dicit esse homo vel lapis q̃ cõstat non ẽe nomina cõceptionũ sed rex et nomina 2ᵉ intẽtionis dicit esse gen ꝛ species que similit non sunt nomina conceptionũ sed rex ꝓm esse qd habẽt in intellectu vnde ꝛ de reb predicant. dicimus enim homo est species: animal est gen. ꝛ in eodem capitulo tractãs de nominib ꝑme ꝛ 2ᵉ intẽtionis significantib ipsa particularia: dicit ea esse nomina rex nõ cõceptionũ. vnde res nature ypostasis ꝛ ꝑsone sunt nomina ꝑme intentionis. particulare aũt singulare iđiuiduũ ꝛ suppositum. sunt nomina 2ᵉ intẽtionis ꝓut multũ expresse ↄ̃ducit ꝑmo sen. d. 23. ar. 3º. et. 3º. sen. disti. 6ª. q. ꝑma ar. ꝑmo. et ꝑma. p. q. 29. ar. 2º. et de potẽtia dei. q. 9ª. ar. 2º. ad. 2ᵐ. quod autẽ Joãnes capreoli adducit ex ꝟbis. S. Thome in ꝑmo cõtra gẽ. li. ꝑmo ca. 54º. nõ est ad ꝓpositũ non eni in verbis allegatis accipit intẽtionẽ ꝓm acceptionẽ qua intẽtio dicit ꝑma vel 2ª. 3 ꝓut intẽtio dicit similitudo vel quid representatiuũ eo modo quo sensibilia dicũtur habere esse itẽtionale in medio sicut color in aere. ipse eni conceptus quẽ intellectus format intelligẽdo rem: dicit intẽtio. i. similitudo expresse representans rem. Nec eni ibi est mẽs. S. Tho. de ꝑmis aut secundis intẽtionib tractare: neq3 qd adducit ex ꝑmo sentẽtiarũ. 2ª. disti. et. d. 25. ꝓbat intẽtionẽ suã. nam rõ ꝛ diffinitio dicunt 2ª intentio respectu sapientie q̃ dicit ꝑma: ea ratione quia sunt id quod intellectus secũdario intelligit cir

ca sapiaꝫ ꝑmo intellectā sapiētia aūt ē habitualʼ ꝯceptio. vn̄ quando id qḋ intelligitʼ ē conceptio ipsa ꝯceptio dicitur ꝑma et 2.ᵃ intētio. nō quod vniuersaliter sit verū ꝙ ꝑma intētio vel 2.ᵃ intentio sit ꝯceptio. accidit eni ei quod inteligitʼ quod sit cōceptio: et ꝑ ꝯn̄s accidit ꝑme et 2.ᵉ intētioni quod sint cōceptiōnes. per se eni et ꝓprie ꝑma intentio ē illud ꝙ primo intelligitʼ. 2.ᵃ intētio ē quod secundario circa id quod ꝑmo intelligitur apprehenditur ꝓut habet ēē in intellectu obie. conceptio autē ꝓut dicit actū intellectus ꝺ re q̄ intelligitur nō dicatur ꝑma et 2.ᵃ intentio nisi ꝑ ut dictū ē quando ipsa ꝯceptio est id ꝙ itelligitʼ. Necꝫ ꝙ adducit ex dis. 25. ꝓbat eius propositū. n̄ a licet. S. Tho. dicat ibi ꝙ diffinitio sit q̄dā intentio: ꝛ diffinitio sit quedā cōceptio: nō inde sequitur quod omnis intētio sit cōceptio sed qꝛ sicut dictū est q̄ndo cōceptio ē id ꝙ intelligitur: ipsa prima vel 2.ᵃ intentio dicitur conceptio: et isto modo. S. tho. dicat diffinitionē ēē itētionē. ibi eni. S. tho. loquitur ꝺ diffinitiōe prout apprehenditʼ ab itellectu vt id qḋ intelligitur in cōparatiōe ad partes diffinitionis q̄ sunt genus ꝛ differētia. nec tamen diffinitio ē prima intentio sicut Joānes capreoli putat sed ē 2.ᵃ intentio prout expresse dicit. S. tho. loco preallegato. 2.ᵉ disti. et. 25. disti. ar. p°. ad. 2ᵐ. insi. ꝛ. 33. distin. ar. p°. ad. 3ᵐ. in quo videtur ipe Joānes ꝺceptus circa primas et scḋas intentiōes. qꝛ eni opinatʼ ē ꝙ diffinitio est ꝑma itētio rei diffinite et diffinitio est quedaꝫ cōceptio: existimauit qḋ prime intētiones eēnt ipse cōceptiones. Quod aūt aducit ex tractatu de eē et eēntia magis probat eius oppositū q̄ꝫ ꝓpositū: ibi eni expresse dicit. S. tho. qḋ rō speciei accidit nāe humane ꝑm illud esse quod habet in intellectu. Intellectꝰ eni vt parū infra dicit adinuenit rōneꝫ speciei ꝛ attribuit nature humane. s. in cōcreto eo ꝙ est omniū individuoꝝ equaliter similitudo.

Quantū ad articulū. 4ᵐ. respōdēdū est ad obiectiones ꝛ q̄dem ad ꝑmū Aureoli cōtra ꝑmā ꝯclusionē negatur minor ꝛ ad ꝓbationē dr̄ ꝙ licet essentia vt significatʼ nomine abstracto qḋ est ipositū forme vlʼ nāe nō sit disticta neqꝫ genita: ꝛ tn̄ res q̄ est eēntia ꝓut significatʼ noie subsistentis ꝛ distincti q̄le est nomē ꝑsone ꝛ ypostasis dicitʼ genita ꝛ disticta. ꝓprietates aūt nō distingūt eēntiā nec determināt ꝓut significatʼ vt forma vel natura. rē tn̄ q̄ est essentia ꝓut significatur in rōne suppositi ꝛ subsistētis distingūt ꝛ determināt. ¶Ad. 2ᵐ. dicitʼ ꝙ minor est falsa non eni essentia ꝛ relatio ꝓut significātʼ in rōne subsistētis vel ypostasis sunt ꝯstituentia ꝑsonā. absurdū eni est dicere ꝙ ꝑsona in diuinis ex ꝑsonis ꝯstituatʼ. vn̄ arguēs in suis argumētationibꝰ decipitur putās ꝙ illud qḋ cōuenit essentie vel relationi ꝓut significantʼ vt forme q̄daꝫ in abstracto: ꝯueniāt sibi sub q̄cūqꝫ rōne ꝛ q̄buscūqꝫ nominibꝰ significentʼ qḋ est falsum. ¶Ad. 3ᵐ. dicitʼ ad minorē ꝙ essentia diuina ꝓut est idē qḋ ꝑsona idētice nō tamē rōne ꝛ modo significādi: nō pluricatʼ cū dr̄ tres ꝑsone qm̄ sic accipitʼ essentia in rōne forme vel nāe. sꝫ essentia ꝓut accipitʼ in rōne ꝛ modo significādi subsistētis ꝛ disticti et per ꝯn̄s vt ypostasis: pluricatʼ cū dicimꝰ tres ꝑsonas qꝛ sic oībꝰ modis. s. re ꝛ rōne ꝛ modo significādi ē idē qḋ ypostasis ꝛ ꝑsona. ¶Ad argumenta 2° loco iducta ad ꝑmū r̄ndetʼ sicut ad 2ᵐ immediate ꝑcedēs ¶Ad. 2ᵐ ptꝫ r̄nsio ꝑ ea q̄ dicta sunt ad ꝑmū. ꝓprietas eni ꝓut significatʼ vt forma q̄dā in abstracto: nō. ꝫ. distictū subsistēs sꝫ q̄ fit distictio. sꝫ si accipiatʼ i rōne ꝛ modo significādi suppositi ꝛ ypostasis: est q̄d subsistēs ꝛ distinctū in recto ꝛ isto modo ꝑsona significat relationē in recto. relatio nāqꝫ significata noie ꝑr̄nitatis nō est subsistēs ꝛ distinctū i recto: sꝫ si relatio significetʼ hoc noie pr̄ q̄d distictū ē ꝛ subsistēs in recto. ¶Ad. 3ᵐ. dr̄ ꝙ relatio hn̄s modum sbē ꝛ subsistētis: accipitʼ vt totū ꝯstitutū. ꝛ ad improbationē dicimꝰ ꝙ arguēs decipitʼ putās ꝙ relatio vel eēntia vt accipitʼ vt q̄d subsistēs ꝛ in cōcreto: habeat modū relationis vlʼ eēntie q̄ vt sic significat formā i abstracto qḋ falsū est ꝓut supͣ sepe dictū fuit. causa aūt ꝺceptionis i tota ipsiꝰ argumētatiōe ē qꝛ arguēs etiā si ꝯcedat relationem ꝛ eēntiā eē idē qḋ ꝑsona et eē q̄d subsistēs: semꝑ accipit relationē vt ē relatio ꝛ eēntia vt essentia ē. i. ꝓut significantʼ noie relationis ꝛ noie essentie q̄ sunt noīa abstracta ꝛ sic repugnat sue imaginationi qḋ relatio vlʼ essentia significetʼ nomine ꝑsone. nos aūt dicimꝰ ꝙ ꝑsona significat relationē ꝛ eēntia i recto nō vt significantʼ i abstracto ꝑ modū forme vlʼ nāe noibꝰ. s. relatiōis ꝛ essentie: sꝫ ꝓut significantʼ i ꝯcreto ꝛ vt sūt q̄d subsistēs ac distictū ꝓut. s. significantʼ noie suppositi ꝛ ypostasis ac ꝑsone. ꝙ relatio habēs modū subsistētis. i. significata ꝑ modū subsistentis: est q̄d totū eēntiā ꝛ relationē icludēs. s. ꝑsona. ꝛ cū obiicitʼ ꝙ tūc nec est ꝑsona nec relatio in recto conceditʼ capiēdo essētiā ꝛ relationē i abstracto vt significantʼ ꝑ modum forme. ꝛ tn̄ acci

piendo eentiā ꝛ relationē ꝑ modū subsistētis vt p̄initur in antecedēte: falsa est ꝯña ꝓut sepe dictū est. ¶ Ad argumēta ꝯtra 2^{am} ꝯclusionē. Ad p̄mū negat̄ minor q̄r^{m} ad illud dictum q̄ psona aliqua dicit̄ simplicit̄.i. nō vage. Semp enī nomen psone simpliciter sumptū: importat cōmunitatē indiuidui vagi sicut cū dicit̄ aliqua vel q̄dam psona eadē enī cōmunitas vaga importatur dicēdo psonā ꝛ dicēdo quādam vel aliquaꝫ psonā. notādū enī psona nō determinat̄ aut magis indiuiduat̄ ꝑ hos articulos. aliq̄ vel q̄dā eo q̄ de se significat indiuiduū nō enī psona est sicut cū dr̄ homo. homo.n. cū dr̄ simplicit̄: importat naturā cōmunē nō indiuiduū. ꝛ ideo pōt determinari ꝛ indiuiduari ꝑ aliquod signū vel articulū vt cū dicit̄ aliq̄s vel quidā homo. vñ nomen psone vel ipoꝛtat indiuiduū vagū vt cum dr̄ simplicit̄ psona vel cū dr̄ aliq̄ vel q̄dam psona: vel ipoꝛtat indiuiduū signatū vt cū dr̄ ista psona. ¶ Ad. 2^{m}. negat̄ ꝯña nō enī est simile q̄m forma aut natura ipoꝛtat ꝑ hoc nomē deus est vna numero in patre ꝛ filio ꝛ spū scō et ideo in eis nō pōt plurificari. sꝫ significatū qd̄ importat̄ nomine psone.s. subsistēs distictū: nō est vnū numero sꝫ plurificat̄ in trib⁹ psonis ꝛ ideo possunt dici tres psone. Sciēdū aūt q̄ cū dr̄ aliq̄s de⁹ importat̄ indiuiduū vagū nō ex pte nāe importate ꝑ nomē de⁹ cū sit vna numero vt dictū est: sꝫ vagatio est ex pte modi subsistēdi ipsi⁹ nāe q̄ importat̄ ꝑ articulū aliq̄s ꝛ plurificat̄ in trib⁹ psonis. ¶ Ad. 3^{m}. dr̄ q̄ psona significat rem substractā 2^{e} intētioni ipoꝛtate ꝑ nomē indiuidui vagū. et ad p̄mā hui⁹ improbationē negat̄ assumptū. nō enī īdiuiduū vagū dr̄ p̄cise qd̄ significat̄ ꝑ nomē nāe addito signo particulari ꝓut deductū sunt ī p̄mo notabili. ¶ Ad. 2^{am}. iprobationē dr̄ q̄ licet psona sit īdiuiduū indeterminata nā: rō tñ vel mod⁹ subsistēdi quē ipoꝛtat est īdeterminat⁹ ꝛ vagat̄ in plurib⁹ īdiuiduis signatis.s. in p̄re ꝛ filio ꝛ spū scō. ¶ Ad. 3^{am}. dr̄ q̄ nō ē ad ꝓpositū. nō enī dicim⁹ q̄ psona significet indiuiduū vagū simplr̄ ꝛ absolute acceptū.s. in q̄cūq̄ nā. sꝫ in nā rōnali vel intellectuali tm̄. ¶ Ad argumēta ꝯ. 3^{am}. ꝯclusionē ad p̄mū r̄ndet. S. tho. p̄ma.p.q.29.ar.p̄°.ad.3^{m}. et ō potēna di.q.9°. ar.2°.ad.5^{m}. q̄ q2 sbales dr̄e rex̄ frequēter nō sunt nob̄ note vel sūt inominate: oportet interdū vti differētijs accn̄talibus loco sbaliū. accn̄ia .n. sunt effect⁹ formax̄ sbaliū ꝛ eodē modo nomina ītētionū pūt accipi ad diffiniendū res sꝫ q̄ accidūtur ꝑ noib⁹ rex̄ q̄ nō sunt iposita aut sunt nob̄ ignota. ꝛ isto modo hoc nomē īdiuiduum ponit̄ in diffinitione psone ad dsignādū modū subsistēdi q̄ cōpetit sbantijs particularibus. ¶ Ad. 2^{m}. dr̄ p̄mo q̄ maior ē falsa si vlr̄ accipiatur nisi q̄r^{m} ad hoc q̄ sicut vnū opponit̄ alteri: reliquū etiā opponit̄ illi nō.n. oīa opposita sūt eiusdē gn̄ris. nā opposita ꝯdictoria nō sunt eiusdē generis cū vnū sit ens alterū nō ens. ꝛ simlr̄ relatiue opposita nō semꝑ sunt eiusdē gn̄ris cū aliq̄n vnū extremū relationis refferat̄ realit̄: alterum vero ad ipm̄ sꝫ rōneꝫ tm̄. ꝛ aliq̄n vnū extremorū ē creatū alterū vero icreatū. vñ. S. tho. i tractatu ō q̄ttuor oppositis dicit. In relatiuis neutro modo est ꝯuenientia nō.n. ꝯueniūt ī sbo. idē enī nō ē p̄r ꝛ fili⁹ sꝫ q̄ p̄r reffert̄ ad filiū. neq̄ ꝯueniūt ī medio sui gn̄is ꝛc̄. vñ si illa maior esset vera oīs 2ª intētio eēt p̄ma ītētio: vl̄ oīs p̄ma itētio eēt 2ª ītētio. nā p̄ma itētio ꝛ 2ª ītētio relatiue opponūtur cū p̄ma dicat̄ respectu 2^{e} ꝛ ecōtra. Dr̄ 2° ad minorē q̄ psona nō opponit̄ vli directe sicut ītētio ītētioni queādmodū ptīculare īdiuiduū. suppositū ꝛ hm̄oi q̄ sunt noīa ītētionis sicut patuit ē ex dictis. S. tho. sed opponit̄ vli sicut res nāe opponit̄ nāe cōmuni. ¶ Ad. 3^{m}. negat̄ maior. nam res relatiua ypostasis relatio ꝛ hm̄oi sunt noīa p̄me ītētionis ꝛ tñ plurificant̄ in diuino. ¶ Ad. 4^{m}. r̄ndet. S. tho. ī hac. d. ar. 3°. ad 2^{m}. q̄ plus req̄rit̄ ad rōnē gn̄ris vel spēi q̄r p̄dicari in q̄d ō plurib⁹.s. hr̄e aliud et aliud eē ī inferiorib⁹ ꝛ s̄m aliud ꝛ aliud eē ō eis p̄dicari. in diuinis āt psonis ē vnū eē p̄cise. Pōt etiā dici q̄ q̄d aliq̄n ipoꝛtat q̄ditatē vl̄ nāꝫ ꝛ isto modo genus ꝛ spēs dicūt̄ p̄dicari in q̄d ō istis inferiorib⁹. alio modo qd̄ ipoꝛtat sbam īdiuiduā siue suppositūꝫ vt cū q̄rit̄ qd̄ natat in mari ꝛ r̄ndet̄ piscis. ꝛ isto modo qd̄ p̄dicat̄ in q̄d nō oportet q̄ sit gen⁹ vl̄ spēs ꝛ isto modo psona p̄dicat̄ de p̄re filio ꝛ spū scō. ¶ Ad. 5^{m}. dr̄ q̄ licet psona ꝛ suppositū dicat eādē rē alia tñ rō noīs ē vtriusq̄ ꝓut ē allegatū est ex dictis S. tho. in. 4°. notabili ꝛ ꝑ ideꝫ ptꝫ r̄nsio ad. 6^{m}. ¶ Ad. 7^{m}. dr̄ q̄ argumētū nichil ꝯcludit ꝯ nos q2 nō ponim⁹ psonā eē ī diuinis communē sꝫ rē sꝫ s̄m rōnē. auctoritas Damasceni intelligit̄ ō cōmunitate eēntie ꝛ attributox̄ eēntialiū. ¶ Ad. 8^{m}. negat̄ minor licet.n. psona importet incōmunicabilitatē ac ꝑ hoc negationeꝫ aut p̄uationē: hoc ē ex ꝯñti. sꝫ ō p̄ncipali significato ipoꝛtat rē subsistētē cū tali modo icōmunicabili ¶ Ad. 9^{m}. r̄ndet Petr⁹ ō palude q̄ p̄mū et 2^{m} mēbrū diuisionis sunt falsa nec ipe arguēs ꝓbat. ¶ Ad. x^{m}. negat̄ assūptū illa.n. dīa ficticia ē. nō .n. trāscēdere vl̄ nō trāscēdere determinatos limites: dat rōnē p̄me vel 2^{e} intētioni sꝫ id qd̄ di

cũ est supra in. 4°. notabili. vñ si vera esset illa diuisio: aial eẽt nomẽ 2ᵉ intẽtionis nã fundat̃ sup rem q̃ est homo ⁊ excedit limites hois qꝛ nõ solum hõ ẽ aial sꝫ brutũ ⁊ hõ esset 2ᵃ intẽtio qꝛ fũdat̃ supra rẽ q̃ est petrꝰ ⁊ nõ solũ petrꝰ est hõ sꝫ ioãnes paulus ⁊ alij. ⁊ si dicat q hõ nõ est fũdamẽtũ adeq̃tũ aialis neqꝫ petrꝰ hois. Dr̃ tibi q neqꝫ hõ est adequatũ fũdamẽtũ speciei qd excẽplũ tu adduxisti cũ spẽs alijs ꝯueniat vt leoni ⁊ boui. ¶Ad. xjᵐ. negat̃ assumptũ nã sba ẽ nomẽ cõmune differẽtibꝰ genere ⁊ tñ nõ est nomẽ 2ᵉ intẽtionis sꝫ pme. ¶Ad argumẽtũ ante oppositũ rñdet. S. Tho. in hac disti. ar. 3°. ad pmũ. et pma. p. q. 30. ar. 4°. q maior habet veritatẽ de cõmunitate rei nõ de cõmunitate rõnis q̃lis est cõmunitas psone ⁊ hec de q̃stione sufficiunt.

¶Distinctio. xxvj.

Circa vigesimã sextã distinctionẽ q̃rit̃ vtrũ diuine psone cõstituãtur in esse suppositali ꝓprietatibꝰ relatiuis ⁊ eisdẽ distiguãtur. ⁊ arguitur q nõ Ois relatio pexigit distictionẽ extremorum ⁊ cõstitutionẽ sui oppositi. ergo nõ causat distinctionẽ nec constitutionem. antecedẽs patet qꝛ phs. 5°. methaᶜ. capi. de eodem: ꝓbat idẽtitatem nõ esse relationem realẽ ꝓ eo q exigit distinctionẽ realẽ. nec valet argumẽtum si relatio causaret extremoꝝ distinctionem: quia tũc probaret̃ idem per idem vel per suũ posteriꝰ: sed psone patris ⁊ filij sunt extrema paternitatis ⁊ filiationis ergo non distiguntur per eas ⁊ sic patet q relatio nõ causat distinctionẽ. Quod etiã supponat ꝯstitutionẽ suppositi patet. quia relationes maxime paternitatis ⁊ filiationis sequntur actionem. actio autẽ presupponit suppositum. ergo relatio talis nõ cõstituit suppositum. In oppositum arguitur q enĩ persone distinguantur per relationes patet per Boecium primo de tri. Substãtia inquit in diuinis continet vnitatem: relatio multiplicat trinitatem ⁊ Anselmus de processione spũs. s. dicit q in diuinis omnia sunt vnum ⁊c̃. Ex q̃bus videtur sequi q relationes constituant ⁊ distinguant personas i diuinis. In hac questiõe erũt quattuor articuli vt supra.

Quantũ ad articulum primũ sit prima conclusio q persone diuine constituunturin esse personali: ⁊ distinguũtur ad inuicem per relationes originis non per aliquid absolutũ. Hanc cõclusionẽ tenet. S. Tho. pmo sẽ. d. 26. q. 2ᵃ. ar. 2°. Item prima parte. q. 36. ar. 2°. in. c. et. q. 40. articulis. 2°. et. 3°. Itẽ de potẽtia dei. q. vel materia. 8ᵃ. articulis. 3°. et. 4°. ¶Secũda conclusio est. q diuine persone non cõstituũtur nec distinguntur formaliter in esse personali siue yppostasis primo ⁊ pncipaliter per origines. i. per ꝓductiones aut processiones. Hanc conclusionẽ probat. S. Tho. in locis preallegatis. ¶3ᵃ. ꝯclusio est q relatio non habet ex natura relationis q constituat personas vel ypostases diuinas in esse ypostatico subsistẽti ⁊ personali sed inq̃ᵐ ẽ ipsa diuina essentia. Hanc ꝯclusionẽ probat. S. Tho. pmo sen. vbi supra. et disti. 27. q. pma. ar. 2°. ad. 3ᵐ. Itẽ de potẽtia dei. q. 8ᵃ. vbi supra.

Quantuꝫ ad articulũ secundũ ponẽda sunt aduersarioꝝ argumẽta ⁊ q̃dẽ cõtra pmã ꝯclusionẽ arguit Gregorius ꝓbãdo q diuine psone nullis ꝓprietatibus relatiuis aut absolutis constituant̃: ⁊ hoc q̃ttuoꝛ rõnibus quarũ pma talis est. psona diua ẽ simplex omnino. ergo nulla diuina psona per aliq̃d in suo esse cõstituitur. añs est determinatũ ex fide. probat̃ ꝯña quia si aliq̃ persona cõstituitur p aliq̃d: sumat̃ illud precise fm se ⁊ q̃rat̃ de ipso an ipsum sic precise acceptum sit ipsa persona cõstituta aut nõ sed ẽ aliq̃d eius. nõ põt dici pmũ. Tũ qꝛ nulla psona constituit se ipsam. omne. n. cõstituẽs ẽ aliquo modo causa cõstituti per ipm. Tũ quia si illud ꝯstituens est psona ⁊ cõstat q cõstituens nõ constituitur per aliquid: ergo nec persona: aut si persona ergo ⁊ ipsum etiã constituitur p aliud ⁊ sic in infinitũ. Si autẽ illud cõstituẽs nõ est persona cõstituta sed aliq̃d eiꝰ: aut illud hẽt eẽ p opationẽ aie tm̃: ⁊ tũc constat q nõ ꝯstituit psonã eternã q̃ est sũma res. aut ẽ extra animã: ⁊ q̃cq̃d ipsum sit siue res siue formalitas siue modalitas aut q̃uis alio noie appellet̃ ex quo ipsa nõ ẽ psona sꝫ aliq̃d eiꝰ ⁊ nõ possit itelligi q sit eiꝰ extrĩsece sicut forma materie sꝫ intrĩsece sicut pars ẽ aliq̃d totiꝰ: seq̃t̃ q psona nõ sit oĩno simplex. ¶2°. arguit̃ sic nõ minus ẽ simplex psona dina quã esse

tia diuina aut aliq̄ ꝓprietas ꝑsonalis q̄cūq; sit illa si qua sit. ergo nō magis ipsa cōstituit̄ ex aliquib⁹ vel ꝑ aliq̄ q̄ ipsa diuina essentia vel ꝓprietas: sed nec essentia diuina nec ꝓprietas cōstituit̄ ꝑ aliqua vt omnes ꝯcedūt. ⁊ ꝑ ꝯñs nec ꝑ aliq̄d: q2 impossibile est eē vnū solū ꝯstitutiuū eiusdē rei intrīsecū. nā de tali est sermo nō d̄ extrīseco sicut ꝓducēs pōt dici ꝯstituere in esse ipm ꝓductū. ergo nec ipsa ꝑsona ꝑ aliq̄d cōstituit̄. ℂ3°. sic nā si ꝑsona ꝯstitueret̄ ꝑ ꝓprietatē aliquā: ꝯstitueret̄ etiā ꝑ essentiā. ⁊ sic essentia ꝯstitueret̄ ꝑ ꝑsonā. vbi gratia ꝑ patrem: ⁊ ꝑ ꝯñs essentia nō eēt pr̄ qd̄ est ꝯ determinationē ecclie in capi. Dānam⁹. ℂ4°. nā seq̄retur q̄ pr̄ eēt aliq̄ modo causat⁹ ⁊ p̄ncipiat⁹. nā q̄dlibet ꝯstitutiuū: est aliq̄ modo causa ⁊ principiū sui ꝯstituti. s3 ꝯñs est falsum. sic eni pat̄ nō esset p̄ma causa ⁊ sine p̄ncipio ⁊ sine causa cui⁹ oppositū expsse ponit Damas. li. p̄mo. ca. 12°. et iō nullaten⁹ extimādū est in deo eē aliq̄d realit̄ cōstitutū ꝑ aliq̄d formale vel mālē cōstitutiuū sed omne qd̄ ibi ē: se ipso formalit̄ ⁊ nō ꝑ aliquid sui. tñ nunc loq̄ndo ē omne qd̄ ē q̄uis sit ibi vere ꝓducēs ⁊ q̄ ꝓducit̄ et ꝓduct⁹ a ꝓducēte habeat eē. ꝓpt̄ qd̄ hmōi vocabula ꝯstitutiuū ꝯstituēs et ꝯstitutū ⁊ similia in sēsu p̄misso: nō ꝯuenient̄ assumūt̄ ad diuina ⁊ meli⁹ eēt eis nō vti i ista mā ⁊ ꝓ certo nullibi iuenit̄. Augustinū aut alios sctōs ill⁹ tēporis vbi loq̄ti sunt de distictione diuinarū ꝑsonar̄ talib⁹ visos fuisse vocabulis. ℂ2°. loco arguit Scot⁹ ꝯ 2am ꝑtem eiusdē ꝯclusionis ⁊ ꝓbat q̄ in deo sit aliq̄d suppositū absolutū non ꝯstitutū ꝑ relationē. septē medijs. Primū ē tale nullū ptinēs ad ꝑfectionē ⁊ actualitatē: debet diuine eēntie denegari q̄ ē ꝑfectissima ⁊ actualissima s3 subsistēre attestat̄ ꝑfectioni ⁊ actualitati. vñ sba ꝑfectior ē accidēte q2 subsistit ⁊ p̄ma sba ē ꝑfectior 2a. q2 maxime ⁊ p̄ncipaliter subsistit vt dicit̄ in p̄dicamentis. ergo eēntia diuina de se hēt subsistere multo forti⁹ q̄3 aliq̄ sba creata ⁊ ꝑ ꝯñs erit suppositū absolutū. ℂ2m. est tale. In deo ē q̄cq̄d om̄is itellect⁹ intelligit nālīter. s3 om̄s phi losophātes itellexerūt in deo vnū suppositū absolutū. vñ pagani ⁊ iudei ⁊ om̄s nāli ingenio vtētes: itelligūt deū ꝑ modū cuiusdā absoluti suppositi. ergo idē qd̄ p̄us. ℂ3m. est. Quicq̄d cōpetit substātijs separatis si sit ꝑfectionis maxime deo cōpetit. s3 fm̄ p̄hm. 7°. methā. et. 3°. de aīa. In separatis a mā nō differt qd̄ q̄d ē ab eo cui⁹ ē sine suppositū et natura. q2 q̄ditas separata se ipsa ē suppositū. ergo diuina eēntia se ipsa formalit̄ subsistit et ꝑ ꝯñs vnū suppositū in deo. ℂ4m. est. q2 sba dicit̄ a subsistēdo fm̄ Augustinū. 7°. de tri. s3 in diuinis ē vna sba absoluta. ergo vnū subsistere ⁊ vnū suppositū absolutū. ℂ5m. est. actiones sūt suppositor̄: s3 creare velle ⁊ similia cōpetūt diuine essentie: ergo videt̄ q̄ ipsa sit suppositū. ℂ6m. est incōmunicabilis existētia videtur dare alicui q̄ habeat rōnē suppositi fm̄ diffinitionē Ricar. s3 in deo est existere absolutū oīno incōmunicabile alti a se. nec eni fili⁹ cui cōmunicat̄ aut alie ꝑsone sunt aliq̄d aliō a diuino existere. ergo videt̄ q̄ i deo sit aliqd̄ suppositū absolutū. ℂ7m. est. si absolutū suppositū repugnaret in diuinis hoc eēt quia poni oporteret q̄ttuor supposita aut q̄ttuor ꝑsonas. s3 hoc nō ipedit q2 illud suppositū nō ponit in numerū cū trib⁹. vñ sicut nō est q̄ternitas rerū licet sint tres ꝑsone ⁊ vna q̄dam cōmunis ꝑ eo q̄ illa cōmunis veracit̄ est q̄libet illarū mā3 fm̄ q̄ respōdet ꝯciliū generale Abbati Joachim in ca. Dānam⁹: sic nec erit suppositor̄ q̄ternitas q2 illud cōmune suppositū absolutū est veracit̄ q̄dlibet illor̄ triū relatiuor̄. ergo nō apparet cur nō possit poni aliquod suppositū absolutū ⁊ per ꝯñs nō omne diuinū suppositū ꝯstituit̄ ꝑ relationē. ℂ8°. arguit̄ ꝯ ponit̄ n. sctō doctor̄ q̄ ipse ponit q̄ relatio vt subsistēs ꝯstituat suppositum ⁊ hoc supposito arguit ꝯ eū tripliciter. p̄mo sic nullū suppositū ꝯstituit suppositū s3 relatio subsistēs ē ipsum suppositū. om̄e eni qd̄ subsistit suppositū est. ergo nō pōt dici q̄ relatio vt subsistēs supposita ꝯstituat. ℂ2°. sic. null⁹ dicit q̄ pr̄ ꝯstituat suppositū p̄ris nec fili⁹ suppositū filij. S3 manifestū est q̄ relationes vt subsistētes nō sunt aliud q̄3 pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ sp̄us. s. tū nichil subsistat in diuinis nisi tres ꝑsone. ergo nichil ē dictu q̄ relatio ꝯstituat vt subsistēs. ℂ3°. q̄rendū inq̄t ē a sic ponētibus q̄d addit subsistētia ad relationē ⁊ q̄d ē dictu relatio vt subsistēs. aut. n. nominat relationē cū essentia aut ipam totā ꝑsonā aut ipam relationē merā cui cōueniat subsistere. Sed nō pōt dici q̄ nominet relationē ⁊ eēntiā q2 fm̄ hoc nō est aliud dictu q̄ relatio vt subsistēs ꝯstituat nisi q̄ eēntia ⁊ relatio ꝯstituāt. Nec pōt dici q̄ nominet ꝑsonas licet ista ita itelligāt: q2 fm̄ hoc non est verū q̄ relatio vt subsistēs ꝯstituat imo magis vt sic ꝯstituit̄. ꝑsona. n. nō ꝯstituit s3 ꝯstituit̄ nec pōt dici q̄ noiet merā relationē cui ꝑ se cōueniat subsistere sine essentia: q2 fm̄ hoc solē relationes essēt ꝑsone. nec infra ꝑsonalitatē diuinorū suppositorū includet̄ eēntia. ergo nō apparet q̄d ē dictu q̄ relatio ꝯstituat vt subsistēs. ℂCōtra eandē ꝯclusionē arguit Scot⁹ multipliciter ⁊ p̄mo loco ꝓbat ḡnalit̄ q̄ relationi vt relatio repugnet ꝯstituere suppositū seu ꝑsonā ⁊ hoc. s3

mediꝭ. Primū est tale. Impossibile est ꝙ rela-
tio det eē ad se. ſ; omē eē qd dat ē ad aliud. effe-
ctꝰ nāqꝫ formalis nō ē oppositꝰ sue forme. vñ al-
bedo nō dat eē nigrū nec calor eē frigidū. cū igi
tur eē ad se opponat relationi: manifeste pꝫ ꝙ
relatio nō dat esse ad se ſ; ad aliud. Sꝫ ꝯstat
ꝙ subsistere dr̄ ad se. nulla. n. res subsistit ad al-
terā ſ; omē illud qd subsistit ad se ipꝫ subsistit ꝫ
Augustinū. 7°. d tri. ca. 4°. ergo relationi vt re-
latio repugnat ꝙ det alicui subsistere ꝛ supposi-
tū eē. ¶ 2m. ē tale. Relatio quā importat pr̄nitas
nullū eē dat alicui nisi in ordine ad filiū sicut pꝫ
d sorte ꝙ nullū eē recipit a pr̄nitate nisi relatiuū
ad alterꝫ ſ; pr̄ nō est suppositū vel ꝑsona in ordi-
ne ad filiū. nō. n. ē ꝑsona vel suppositū filij. ergo
pr̄nitas nō dat pr̄i ꝙ sit suppositū vel persona.
¶ 3m. est tale. Suppositū idē est qd ꝑma sbā que
nec d sbo dr̄ nec in sbo est. ſ; relatio non dat ali-
cui ꝙ sit ꝑma sbā q: gn̄ralissima sūt ipmixta nec
ponit aliqd in genere sbe ꝑ relationē. et iterū pª
sbā est magis sbā ꝙ̄ 2ª. pꝫ aūt q: nichil est 2ª.
sbā ꝑ relationē. ergo relatio nō ꝯstituit in eē sup
positi vel ꝑsone vel in esse suppositali aut ꝑsona
li. ¶ 4m. ē tale. Esse suppositū vel ꝑsonā: nō est
aliud ꝙ̄ eē aliquē vnū vt dicit Ricar. 4°. d tri.
ſ; relationi repugnat ꝙ det alicui eē vnū istū vl
illū vel aliquē cū eē hūc vel illū sit aliqd absolu
tū. ergo repugnat relationi ꝯstituere suppositū
vel ꝑsonā. ¶ 5m. ē tale. suppositū hēt ꝑseitatē ter
tij modi ſ; ꝑseitas tertij modi repugnat relatio
ni ꝛ cōpetit soli sbe ꝫm pħm pº posterio. ergo re-
pugnat relationi dare eē suppositale. ¶ 6m. ē ta-
le. Sicut se hēt sbā ad refferre: sic relatio ad sub-
sistere. ſ; sbā nulli dat formalr̄ refferri: ergo nec
relatio dabit alicui ꝙ subsistat. ¶ Cōfirmat q:
ꝓpꝰ modꝰ eēndi ꝑdicamēti sbe ē sbsistere sic ref-
ferri ē ꝓpꝰ modꝰ ꝑdicamēti relatiōis. ¶ 7m. ē ta
le. Illud nō ꝯstituit suppositū qd ꝑsupponit sup-
positū ꝯstitutū. ſ; relatio ē hmōi. Dicit eni Au-
gustinꝰ. 7°. de tri. ꝙ omē relatiuū est aliqd ꝑter
id qd relatiue distinguit ꝛ sic illud aliud a rela-
tione supponit. ꝛ iterū relatio oritur a fundamē
to ꝛ supposito. adhuc etiā suppōit illud qd reffert
nec ipm in eē ꝯstituit ſ; iā ꝯstitutū ad aliud ref-
fert. ergo repugnat relationi ꝯstituere suppositū
¶ Cōfirmatur q: relatio videtur eē posteriꝰ q̄-
cūqꝫ fūdamēto ꝛ supposito. ¶ 8m. ē tale. Illa nō
distigūt nec ꝯstituūt supposita: q̄ sunt cōpossibi-
bilia in codē supposito. Sed relationes opposite
sunt cōpossibiles in eodē supposito. sicut patet d
relationibꝰ mouētis ꝛ moti ꝑducētis ꝛ ꝑducti.
sortes. n. ex sꝰ vnū suppositū mouet se ꝛ est mo

tūs ꝛ motū. similit̄ etiā in supposito sortis ē pars
generās ꝛ pars genita vt pote dū ex alimēto ge
neratur ꝯtuite aie. nec ꝓpt̄ hoc caro generās et
caro genita sunt duo supposita. imo in eodē sor-
te ꝯcurrūt. ergo relationes supposita nō ꝯstitu-
unt nec distigūt. ¶ 9m. est tale. Nō videtur ma
ior esse diuersitas inter duas relationes ꝙ̄ inter
duas q̄litates oppositas vel duo genera gn̄ralis
sima ſ; due q̄litates opposite: in eodem supposi-
to possūt ꝯcurrere saltē ꝫm diuersas ꝑtes vt pꝫ
de albedine ꝛ nigredie: nec ꝓpt̄ hoc partes ille
erūt diuersa supposita. similit̄ etiā q̄litas ꝛ quāti
tas sunt i eodē supposito nec ipm distigūt ergo
nec relatio hēt distiguere vt videtur. ¶ 10m. ē ta-
le. Ōis relatio terminatur ad qd absolutū licet
eni in termino relationis icludatur relatio: nō
tñ terminat ꝑ relationē ſ; ꝑ aliqd absolutū. ſ; ꝑ-
sona filij termiat relationē pr̄is. ꝯstat aūt ꝙ nō
ꝑ eēntiā q: tūc pr̄ eēt pr̄ eēntie filij ꝛ generaret
eam. qd ē erroneū. ergo necesse ē ꝙ in ꝑsona filij
sit aliqd aliud absolutū ꝑ qd termiet relationē
pr̄is. ¶ 11m. ē tale. Ōmis relatio ꝑexigit distictio
nē extremoꝝ ꝛ nō causat eam q: 5°. methaꝭ. ca.
de eodē ꝓbat Aristo. idētitatē nō eē relationē
realē ꝑ eo ꝙ nō exigit distictionē extremorum
realē. nec valeret argumētū si relatio causaret
extremoꝝ distictionē. q: tūc ꝓbaretur idē ꝑ idē
vel ꝑ suū posteriꝰ. ſ; ꝑsone pr̄is ꝛ filij sunt extre
ma pr̄nitatis ꝛ filiationis. ergo nō distig ūtur ꝑ
eas. ¶ 2°. loco ꝓbat ꝙ spāli repugnet diuine ꝑ-
sone ꝯstitui ꝑ relationē q̄nqꝫ mediꝭ. Primū ē
tale. repugnat diuine ꝑsone ꝙ sit ens ꝑ accñs ꝛ si-
bi maxime ꝯpetit ꝑ se eē ſ; si ꝯstitueret ꝑ relatio
nē: eēt ens ꝑ accñs. Rōne co. n. duoꝝ ꝑdicamēto
rū vt ꝑ ꝯte relationis ꝛ sbe: nō ꝯcurrūt ad vnita
tē ꝑsone cū cōposita ex sbā et alijs ꝑdicamentis
sint entia ꝑ accñs. Igit̄ ꝑsona diua ꝑ relationē
nō pōt ꝯstitui. ¶ Cōfirmat q: sicut se habēt re-
latio ꝛ sbā vbi realr̄ distiguūt ad ꝯstituēdū 3m.
reale: sic vbi distigūtur ꝫm rōnē ad ꝯstituēdum
3m. ꝫm rōnē. manifestū ē aūt ꝙ vbi distiguntur
realr̄: 3m ꝯstitutū est ens ꝑ accñs q̄re in diuis ꝑ-
sona ꝯstituta eēt ens ꝑ accñs saltē ꝫm rationē.
¶ 12m. est tale. Si ꝑsona diua ꝯstitueret ꝑ rela
tionē: seqr̄ ꝙ diua eētia, verissime refferret. In
oīm ꝯstituto ꝑus sūt ꝑtes ꝛ vnio partiū ordine
nature ꝙ̄ sit ipm totū ꝯstitutū vt pꝫ ꝙ ꝑus est
corpꝰ ꝛ aiā ꝛ vnio aie ad corpꝰ ꝙ̄ hēat 3m. ꝯsti
tutū ꝛ rō ē q: ꝑtes sunt ꝑores toto cū sint ꝑnci-
pia ꝯstituētia. In illo ergo pōn q̄ ꝛ relatio ꝛ v-
nio eēntie cū relatione ꝑcedit ꝑsonā ꝯstitutam:
vere poneret relatio suū effectū formalē circa

diuinam eēntiā ⁊ per ꝯñs essentia diuina vere diceꝛ pr̄ vel filia aut generās aut genita. Impossibile est enim formā intelligi in sbo: quin cōmunicet sibi suū effectū formalē. vt pote albedinē in supficie qui fiat alba: aut aiaz in corpe qn corpꝰ sit aīatū sic igiꝛ si psona ꝯstituiꝛ ex eēntia ⁊ relatione: de necessitate essētia erit pmo relata ⁊ denoiabiꝛ a relatione. sꝫ hoc ē falsū nec ꝯcessū aliqliꝛ in diuinis. ergo psone diuine nō hēnt ꝯstitui in eē supposita p relationē. ¶ 3m. ē tale. Aut relatio in diuinis pmo vniꝛ eēntie aut pmo psone ⁊ supposito. sꝫ nō pōt dici q̄ p prius vniaꝛ eēntie qꝛ necessario daret sibi p prius refferri tū nō sit aliō p prius refferri q̄ꝫ p priꝰ relationi vniri vnione formali. ergo necesse est q̄ relatio p prius vniaꝛ psone ⁊ p ꝯñs nō ꝯstituet eam sꝫ supponet ꝯstitutā. vt sibi vniaꝛ. qō enī vniꝛ alteri nō ꝯstituit cū in esse cū vnio vnibilia psupponat. ¶ 4m. est tale. Persone diuine cū sint dignissime ⁊ nobilissime: nō pñt ꝯstitui p illud qō hēt minimū entitatis. sꝫ cōmētator dicit. 12°. metha. ca. 19°. q̄ relatio est debilioris esse aliis pdicamētis. ita q̄ qdā putauerūt eam eē ex scdis itellectis. ergo psona diuina nō pōt ꝯstitui in eē psonali p relationē. ¶ 5m. ē tale. Suppositū vniꝰ nāe nō ꝯstituiꝛ p aliā qditatē qꝛ tūc includeret duas qditates ⁊ eēt suppositū duaꝝ nārū. qō est ipossibile. sꝫ relatio in diuinis ē aliud qditatiue ⁊ fm rōnē ab eēntia. ergo nō pōt diuina psona ꝯstitui p relationē alioqn ita eēt suppositū relationis sicut ē suppositū diuinitatis qō dici non pōt. ¶ 3°. loco pbat q̄ specialr repugnet pr̄i cōstitui p relationē origis quinqꝫ mediis. Primū ē tale. Actꝰ psupponit suppositū ꝯstitutū cū actiones sint singulariū ⁊ suppositoꝝ vt ptꝫ pmo metha. sꝫ gñrare in diuinis ē actio suppositi pmi. ergo ipossibile ē q̄ pmū suppositū ꝯstituaꝛ p generare aut p pr̄nitatē q̄ seqꝛ ad gñrare. ¶ 2m. est tale. Aut gñrare egredieꝛ ab eēntia aut a psōa ꝯstituta. sꝫ nō pōt poni q̄ ab eēntia qꝛ illa nō gñrat nec gñraꝛ. ergo necesse ē q̄ eliciaꝛ a psona iā ꝯstituta ⁊ p ꝯñs nec gñrare nec pr̄nitas ꝯstituūt pmā psonā. ¶ 3m. ē tale. Prima psona nō hēt suū formale ꝯstitutiuū p suā actionē cū forma sit prior ꝯstituto vt ptꝫ. 8°. metha. vñ nullū oppositū p suā actionē acqrit sibi formaꝫ. sꝫ pma psona hēt pr̄nitatē p gñrare qō est eiꝰ actio. fundaꝛ. n. pr̄nitas sup genuisse vt ptꝫ. 5°. metha. ergo ipossibile ē q̄ pma psona ꝯstituaꝛ in eē psonali p pr̄nitatē. ¶ 4m. ē tale. Si pr̄ in eē psonali ꝯstitueretur p pr̄nitatē: tūc filiꝰ vere nō originaretur. Illud. n. vere nō originaꝛ: qō posito innascibili hēt suū totū eē oīm pductione circūscripta. tale aūt est correlatiuū inascibilis qꝛ ex sola nā relationis q̄ ē actꝰ pmꝰ circūscripta oīm actiōe sine actu 2°. necesse ē inascibili exñte: vt eiꝰ correlatiuū existat. pr̄e ergo exñte q̄ ꝯstituiꝛ in esse psonali p pr̄nitatē vt ē actꝰ pmꝰ: necesse ē filiū existere ex vi pr̄nitatis absqꝫ hoc q̄ pr̄ ipm origiet vel pducat. Sꝫ hoc ē omnino absonū ⁊ erroneū qꝛ fm hoc pma psona nō vere originaret. 2m. in diuinis. ergo pma psona nō pōt ꝯstitui p relationē origis. ¶ 5m. ē tale. Si psona pr̄is ꝯstitueret in eē psonali p pr̄nitatē: in illo signo i q̄ itellectꝰ apprehēderet psonā pr̄is ꝯstitutā: necessario intelligeret psonā filij cōstitutā. eēnt. n. psonalitates coꝝ correlatiue. correlatiua autē sunt simul nāli itelligētia. sꝫ hoc poni nō pōt. qꝛ tūc psona filij nō vere pduceret a psona pr̄is. qꝛ aut psona pr̄is pduceret anteqꝫ eēt: ⁊ hoc nō. qꝛ nichil agit anteqꝫ sit. aut dū eēt: ⁊ hoc nō qꝛ pro tūc iā est psona ꝯstituta. illud aūt qō est: gñrari nō pt. vt ptꝫ p° phy. ergo ipossibile ē poni q̄ pma psona ꝯstituiꝛ in diuinis p relationē origis. ¶ 4°. loco pbat septē mediis q̄ psone filij repugnet cōstitui p relationē origis. Primū ē tale. Illud qō oriꝛ pducto termino: nō cōstituit psonā q̄ est pductionis terminꝰ alioqui idē oriret a seipo sꝫ relatio oriꝛ termino iā pducto. hec ē enī differētia inter relationē ⁊ actionē fm simpliciū in pdicamētis q̄ actio ē causatiua termini: relatio vero oriꝛ ex termino. ergo ipossibile ē q̄ psona diuina q̄ est terminꝰ pductionis ꝯstituaꝛ formaliꝛ p relationē. ¶ 2m. ē tale. Terminꝰ pductionis non pōt eē formaliꝛ ꝯstitutꝰ p relationē cū relatio nō sit pductionis terminꝰ vt ptꝫ. 5°. phy. sꝫ psona filij ē vere terminꝰ pductiōis ergo illa psona nō ꝯstituiꝛ per relationē. ¶ 3m. ē tale. phs dicit. 5°. phy. q̄ relatio nō acqriꝛ nisi pacqsito aliq̄ absoluto i termino. s. sbo. sꝫ relatio filiationis ē vere i psona filij. ergo necesse ē aliqd absolutū eē acqsitū ⁊ vere pductū in illa psona. sꝫ ꝯstat q̄ eēntia nō ē originata nec pducta. ergo ibi ē aliō absolutū q̄ ꝯstituiꝛ psona filij. ¶ 4m. ē tale. Nulla psona vere dr̄ gñrari: q̄ formaliꝛ ꝯstituiꝛ p relationē qꝛ tūc nō acqreꝛ eē sbale sꝫ eē relatiuū. vñ talis acqsitio magis posset dici ad aliq̄tio q̄ꝫ gñratio. sꝫ psona filij vere dr̄ gñrari. ergo nō ꝯstituitur p relationē. ¶ 5m. ē tale. Illud non ꝯstituit formaliꝛ psonā filij: qō se hēt ad ipam nō formaliter sꝫ effectiue q̄si nulla. n. forma efficit suū effectū formalē sꝫ est ipsemet formalis effectꝰ. sed filiatio cū sit idē qō gñratio passiua: se hēt ad psonalitatē filij nō q̄dē formaliꝛ sꝫ q̄si effectiue pprie. qꝛ psonalitas originaꝛ p gñrari ⁊ capit esse,

ergo psona filij nō ɔstituitur formaliter p gñrari ꝛ p ɔñs nec p filiationē cū sit idē qḋ gñrari. ¶ 6[m] est tale. Illud qḋ fundat̄ sup genitū esse: nō cōstituit genitū alias idē fundaret̄ sup se ſʒ psona filij est vere genita. filiatio aūt fundat̄ sup eē genitū vt ptʒ. 5°. metha[c]. ergo persona filij nō ɔstituit̄ p filiationē. ¶ 7[m]. est tale. Si psone ꝓducte ɔstituātur p relationes: eadē necessitate erunt ꝓducte. qm̄ relatiōes eq̄ naturalit̄ respiciūt sua coopposita. vn̄ spirās eque necessario ꝛ naturaliter spirat spiratum sicut generans genitū. eque ergo naturaliter spirās spirat sicut pr̄ generat: ꝛ eque naturaliter spiritus est spirat⁹ sicut filius est genit⁹. sed hoc ē falsū. qꝛ ſm hoc spūs sctūs nō ꝓcedit p modū volūtatis: ſʒ p modū nature ergo relationes nō videtur posse ɔstituere psonas ꝓductas. ¶ 5°. loco ꝓbat in spāli ꝙ filiatio ni spirationi ac pr̄nitati repugnet ɔstituere psonam in diuinis triplici medio. Primū est tale. Illud enī quo circūscripto adhuc pñt intelligi distincte psone ꝛ ẏpostases: nō videt̄ formalit̄ cōstituere psonas ꝛ eas distinguere sed abstractis hm̄oi ꝓprietatib⁹ pñt intelligi tres ẏpostases distincte. qm̄ supposita debēt intelligi p modū q̄rūdaʒ substractoꝝ illis ꝓpetatib⁹ ꝛ ita illis abstractis adhuc substracta intelligerētur disticta. ergo hm̄oi ꝓpetates nō ɔstituūt supposita nec distingunt. ¶ 2[m]. est tale. Illud qḋ de se est cōmunicabile nō pōt formalit̄ cōstituere in esse incōmunicabili ꝛ p ɔñs nec in eē suppositali qḋ consistit in q̄dā incōmunicabilitate ſm diffinitioneʒ Ricar. Sʒ pr̄nitas vel filiatio nō sunt de se incōmunicabiles etiā inq̄[m] diuine. qḋ ptʒ qꝛ nulla q̄ditas est de se incōmunicabilis. ꝛ iterū pr̄nitas diuina nō est formalit̄ infinita ꝛ p ɔñs nō ē de se hec ꝛ singularis ꝛ multo min⁹ est p se icōmunicabilis. ¶ Adhuc etiā oīs relatio origis ē eque eadem essentie diuine ꝛ ita spiratio actiua eq̄ habet ꝙ sit incōmunicabilis sicut ꝛ pr̄nitas. ɔstat autē ꝙ est cōmunicabilis. q̄re diuina pr̄nitas erit cōmunicabilis. ergo iposssibile ē ꝙ cōstituat in esse suppositi p suā formalē rōnem. ¶ 3[m]. est tale. qꝛ ab vltimis disticti⁹s ꝛ cōstitutiuis psonaꝝ: nō pōt abstrahi q̄d cōmune dictū de ipsis inq̄d qꝛ vltima distictiua debēt esse p̄mo diuersa ꝛ ita in nulla q̄ditate ɔuenire. ſʒ manifestū est ꝙ a pr̄nitate ꝛ filiatione abstrahit̄ cōmunis cōcept⁹ q̄ditatiuus vt pote ɔcept⁹ iportat⁹ p relationē origis i generali. alioqui nō possʒ aliq̄s eē cert⁹ ꝙ in deo sint aliq̄ relationes origis ꝛ ignorare casi spāli cu⁹ oppositū expimur. ergo pr̄nitati ꝛ filiationi repugnat ex suis rōnib⁹ formalib⁹ cōstituere in esse psonali. ¶ Cōtra 2[am] ɔclusionē arguit Aureolus pserti ɔ istud dictū. s. ꝙ relationes ſʒ nostrū modū itelligēdi p pri⁹ ꝛ p̄ncipali⁹ cōstituāt ꝛ distiguāt psonas q̄ʒ origines ipe: vt pr̄nitas vl' filiatio q̄ʒ gñrare vel gñrari. ꝛ arguit p̄mo sic. Illud qḋ ē posteri⁹ ſm nr̄m modū itelligēdi ꝛ q̄si fundamētū in q̄: nō videt̄ ſm nr̄ʒ modū intelligēdi p̄mo ꝛ p̄ncipali⁹ psonā ɔstituere ſʒ pr̄nitas est posterioꝛ ipo gñrare. ꝛ filiatio ipo gñrari. impossibile. n. est ꝙ intelligat̄ pr̄ nisi q̄ generat vel genuit filiū. nec fili⁹ nisi q̄ generat̄ vel genit⁹ est vn̄ phs dicit. 5°. metha[c]. ꝙ relationes hm̄oi fundant̄ sup egisse. ꝛ auctor. 6°. p̄ncipioꝛuʒ dicit ꝙ pr̄nitas fūdat̄ sup potētiā gñratiuā actualitatā. ergo iposssibile est ꝙ p̄mo ꝛ p̄ncipali⁹ intelligat̄ pr̄nitas pr̄em ɔstituere q̄ʒ gñrare: cū gñrare ſm nr̄m modū intelligēdi p̄cedat pr̄em ꝛ sit fundamētū ipsi⁹. ꝛ si dicat̄ ꝙ pr̄nitas ꝓut ē relatio supponit actū notionale ſm itellectū. ꝓut vero est cōstitutiua psone p̄ itelligit̄ actu notiōali sicut ꝛ psona agēs. Si vtiq̄ʒ sic dicat̄: nō valet. pr̄nitas nāq̄ʒ inq̄ʒ[m] ɔstitutiua aut intelligitur vt pr̄nitas aut si nō intelligat̄ sub expressa rōne pr̄nitatis ꝛ filiatio sub expressa rōne filiationis: nō est veri ꝙ magis ſm nr̄m modū itelligēdi pr̄nitas cōstituat q̄ʒ gñrare vel filiatio cu⁹ oppositū isti dicūt Si vero pr̄nitas ꝛ filiatio ɔstituūt sub expressis suis rōnib⁹ pr̄nitatis ꝛ filiationis iq̄ʒ[m] hm̄oi: vere intelligūt̄ vt q̄dā hitudines ꝛ q̄dam relationes ꝛ p ɔñs sic p̄supponūt act⁹ notionales. ꝛ sic ipossibile est ꝙ p pri⁹ aut p̄ncipali⁹ ɔstituāt q̄ʒ ipsemet act⁹. ¶ 2°. sic ad idē. Licet ꝓductiōes elicite nō possint ɔstituere suppositū a quo eliciūt̄: nec ꝓductiones q̄bus aliq̄d passiue ꝓducit̄ q̄si p modū termini accipiētis esse: cōstituere possit formalit̄ suppositū ad qḋ sunt vie ꝛ qḋ p eas producit̄: nichilomin⁹ ꝓductiones actiue q̄ elicite nō sunt ꝛ passiue q̄ vie nō sūt ad aliq̄d qḋ p modū termini ꝓducit̄: ɔstituere pñt supposita ꝛ psonas pro eo ꝙ nō deberēt intelligi p modū egredientiū a supposito vel p modū viarū ſʒ p modū insistētiū quib⁹ formalit̄ ꝓducūt ꝓducētia q̄ ad ꝓductiones actiuas ꝛ formalit̄ ꝓducant̄ ꝓducta supposita q̄ ad ꝓductiones passiuas. ſʒ declaratū est sup. d. 5[a]. ꝙ gñrare nō debet intelligi vt aliq̄d elicitū nec gñrari vt aliq̄d elitiēs psonā filij. qꝛ nō gñrat̄ in diuinis vt sortes in humanis ſʒ sicut genit⁹. nec pr̄ generat sicut plato ſʒ sicut generās ita vt pr̄ sit generās p generare formalit̄ nō eliciēdo ipm. ꝛ fili⁹ sit genit⁹ p gñrari formaliter nō qꝛ eliciat̄ p ipm. ergo gñrare ꝛ gñrari ſʒ nr̄m modū intelligēdi possunt ɔcipi vt ɔstituen

tia supposita ꝓpꝰ ⁊ pncipalꝰ ꝙ filiatio vel patnitas q̄ assequunt̄ ad illa. vn̄ ptꝫ ꝙ ꝑdicta opinio ꝓcessit ex falsa imaginatione nō attēdēs ꝙ gen̄rare nō debet intelligi in diuinis ꝑ modum eliciti nec generari ꝑ modū elicitiꝰ vie. hec ille. ¶ Cōtra 3ᵐ ꝯclusionē arguit Aureolꝰ cōtra illud qḋ dictū est vltimate in declaratione ꝯclusionis. s. ꝙ relatio diuina nō dat ꝑsonis ꝙ subsistāt inq̄ᵐ ē relatio ſꝫ inq̄ᵐ est diuina eēntia. Cōtra hoc ipe arguit multipliciter vult eni ꝓbare ꝙ ꝑsona nō subsistat formaliter ꝑ eēntiā. Impossibile est inq̄t effectū formalē multiplicari: forma remanēte eadē. ſꝫ formale q̄ subsistūt ꝑsone ē eēntia ſm te ergo cū eēntia sit vnū in tribꝰ: sequit̄ ꝙ tres erunt vnū subsistēs ⁊ ꝑ ꝯñs vnū suppositū et vna ꝑsona iuxta Sabellianū errorē. ¶ 2° sic. Quecūq̄ sunt vnū ⁊ idē: plurificato vno plurificat̄ ⁊ reliquū. ſꝫ subsistētia qua ꝑsone formaliter subsistūt ē diuina eēntia. cōstat aūt ꝙ subsistētia triplicat̄ qꝛ sunt tres subsistētie sicut magister dicit disti. 25 capi. Et hic sensus. ergo i tribꝰ ꝑsonis erūt tres eēntie. ⁊ redit heresis arriana. ¶ 3° sic. Qḋ nō distiguit nec redit formā incōmunicabilē: nō distiguit nec redit incōmunicabilē effectuꝫ formalem. ſꝫ ꝓprietas nō distiguit essentiaꝫ nec redit eam incōmunicabilē. ergo si eēntia ⁊ subsistētia non sunt idē sic ꝙ ꝑ eēntiā formaliter ꝑsone subsistant: sequitur ꝙ ꝓprietas subsistētiā aut subsistere nō distinguit nec incōmunicabilē redit. vnde nichil est dictu ꝙ ꝑ eēntiā pr̄ subsistat ⁊ ꝑ ꝓpetatem incōmunicabiliter seu distīcte subsistat. hec ille. in disti. 25ᵃ. ſꝫ in distictione presenti arguit. ¶ 4° sic. Aut infra subsistētiā ꝑsone includit̄ relatio simul cū eēntia ꝑ modū ꝯstituētiū subsistētiaꝫ: aut nullo modo relatio includit̄ ſꝫ aduenit subsistēne. ſꝫ nō pōt dari ꝙ aduenīat qꝛ tūc sola eēntia daret esse suppositū ⁊ subsistēs ⁊ iterū relatiōes eēnt assistētes ⁊ q̄si aduentitie subsistēti. ⁊ ꝑ ꝯñs nō distiguerēt subsistētias ꝑ modū cōstituentiū si aūt includant̄ relationes: nō igit̄ sola eēntia dat subsistētiā. imo ad subsistētiā ꝯcurrūt relationes. nec solū dāt eē distinctū imo faciunt ad subsistere ⁊ constituūt simul subsistentiā cum essentia. hec ille.

Quantū ad articulū. 3ᵐ. Primo notādū ē ꝙ relatiōes diuine sūt ipe ꝑsone ⁊ sūt in ꝑsonis. sūt q̄dē ipe ꝑsone ſm rē. sūt aūt i ꝑsonis ſꝫ modū nostrū itelligēdi. relationes siq̄dē significāt noibꝰ abstractis vt pr̄nitas filiatio ⁊c̄. noia aūt abstracta iposita sūt ad significādū formas vl̄ nās simplices ꝓut. s. ꝯsiderant̄ in q̄dā abstractiōe a subiectis vl̄ suppositis ⁊ qꝛ in creaturis sensibilibus quorum est nobis connaturalis cognitio forme ⁊ nature non subsistunt ꝑ se sed hn̄t eē in supposito vel subiecto: inde est ꝙ in diuinis in quorum cognitionē ex creaturis deueninꝰ, ex ipsis diuina nominamꝰ: illa q̄ nominibꝰ abstractis denominant̄ significant̄ vt forme vel nature in sᵒ vel supposito habētes esse. vn̄ dicimꝰ pr̄nitatē esse i pr̄e: deitatē i deo: filiationē in filio ⁊c̄. nomia. n. q̄ deo attribuīmꝰ ꝓut. S. Tho. inq̄t. q. 13ᵃ. ar. 3ᵒ hn̄t moduꝫ significādi q̄ cōpetit creaturis eo qḋ deū cognoscimꝰ ex ꝑfectionibꝰ ab ipo ꝓcedentibus in creaturas. Ad horū aūt pleniorē itelligētiā ꝯsiderādū est ꝓut. S. Tho. docet pᵃ. ꝑ. q. 13ᵃ ar. 2°. et. li. pᵒ. sen. d. 33. ar. 2°. in. c. ⁊ in pluribꝰ alijs locis ꝙ in creaturis mālibꝰ ea q̄ sunt ꝑfecta ⁊ subsistētia: sunt cōposita. forma aūt in eis nō ē aliq̄d cōplectū subsistēs ſꝫ magis q̄ aliq̄d est ⁊ in alio existit. ex quo seq̄tur ꝙ oīa noia a nobis imposita ad significādū aliq̄d cōplectū subsistens: significāt in cōcreto. noia aūt q̄ iponūt̄ ad significādas formas simplices: significāt in abstrato ⁊ ꝑ ꝯñs vt aliq̄d in alio existēs. humanitas eniꝫ significat vt quo aliq̄d ē hō. ⁊ albedo vt q̄ aliq̄d est albū. qꝛ igit̄ deꝰ ⁊ q̄cq̄d in deo ē ⁊ est q̄d simplicissimū ⁊ ē ꝑ se subsistēs: ideo attribuimꝰ deo ⁊ rebꝰ diuinis noia abstracta ad significādū sumā dei simplicitatē: ⁊ noia ꝯcreta ad significādū subsistētiā ipsiꝰ ⁊ ꝑfectionē. nō. n. vno noie ſꝫ pluribꝰ significare possumꝰ dī ꝑfectiōes imo oīa noia dō a nob ipositā: deficiūt a ꝑfecta ipsiꝰ significatione. ex q̄bꝰ inferimꝰ ad ꝓpositū nr̄m ꝙ licet deꝰ ⁊ deitas ſm rē ꝑ omnia idē sint ⁊ pr̄ ⁊ pr̄nitas ⁊ vtr̄ abstractū ⁊ ꝯcretū in diuinis eand̄ rē significent: vere tn̄ dicimꝰ deitatē eē in deo ⁊ pr̄nitatē eē in pr̄e eo ꝙ deitas ⁊ pr̄nitas sub his noibꝰ abstractis: significātur vt forme simplices quarū i nob nō est ꝑ se subsistere ſꝫ in alio existere. deꝰ aūt et pat̄ significāt vt aliq̄d per se subsistēs ⁊ cōplectū quē modū significādi apud nos hn̄t noia ꝯcreta. Nec est incōueniēs ꝙ eoꝝ q̄ oīno sunt idē re vnū dicat̄ esse in alio si alia ⁊ alia rōne ⁊ alio et alio noie vtrūq̄ significet̄ ⁊ aliū hēat modū significādi. nō eni ad hoc ꝙ aliq̄d dicat̄ eē in alio ꝑ modū quo forma est in hn̄te formā: req̄rit̄ ꝙ illud in q̄ est ⁊ illud qḋ in eo ē sint diuersa aut distincta re. nam vt. S. Tho. dicit infra. 33ᵃ. disti. ar. 3°. ad pᵐū. ⁊ in scriptis ad hanibaldū epm libro pᵐo. in hac disti. ꝓpositio. in. nō semꝑ dicat̄ trāsitū realē ſꝫ sufficit ꝙ illa quoꝝ vnū dicitur

esse in alio differant rōne ⁊ modo significandi. Preter rōnem sumptā ex simplicitate et perfectione diuina ad hoc q̄ in diuinis vtamur nominibus abstractis ⁊ cōcretis q̄ rō cōmunis ē tam essētialib⁹ q̄ꝫ notionalib⁹: assignat. S. Tho. duas rōnes q̄bus sp̄alit relationes diuine q̄ realiter sunt ipe ꝑsone noib⁹ abstractis significent ꝑma p. q. 32. ar. 2°. in c. Prima sūmit ex instātia hereticoꝝ. Cū eni cōfiteamur p̄rem ⁊ filiū ⁊ sp̄m sctūꝫ eē vnū deū ⁊ tres ꝑsonas: q̄rētib⁹ hereticis quo sunt vn⁹ de⁹ ⁊ quo sūt tres ꝑsone: sicut respōdet q̄ eēntia vel deitate sūt vnū: ita oportuit esse aliq̄ noīa abstracta q̄b⁹ rñderi possit ꝑsonas distīgui. ⁊ hm̄oi sūt relationes seu ꝓꝑetates vl' notiones in abstracto vt p̄rnitas et filiatio ⁊c. Secūda rō sūmit ex eo q̄ vna ꝑsona dīna inuenit refferri ad duas ꝑsonas. s. ꝑsona p̄ris ad ꝑsonā filij ⁊ ad ꝑsonā sp̄ūs. s. nō aūt vna relatiōe sꝫ duab⁹ cū filī⁹ ⁊ sp̄ūs. s. nō vna sꝫ duab⁹ relationibus refferant ad p̄rēꝫ. vñ cū nō sit nisi vna p̄ris ꝑsona: necesse fuit seorsū significari relationes i abstracto q̄b⁹ ꝑsone ad inuicē dicerent refferri. ¶ Pōt ⁊ assignari sp̄alis rō quare in vsu theologorū doctoꝝ est dicere relatiōes dīnas eē in essentia dīna ⁊ in ꝑsonis ad vitādū. s. errorē Gilberti porretani qui posuit relatiōes dīnas non eē aliq̄d in ꝑsonis vel in essentia q̄si nullū in eis hītes fundamētū sꝫ eē exteri⁹ affixe q̄si importātes respectū quodāmodo cōtingētē seu tāgētē rē relatā ꝓut ab ea tēdit in alterū: q̄si ipsa relatio dīna eēt media int' ꝑsonas ad inuicē relatas ex quo seq̄bat' q̄ relationes origīs nō eēnt reales sed rōnis tm̄. ⁊ p̄ ꝯñs q̄ ꝑsone dīne sola rōne destiguerētur qđ ē hereticū. ad hm̄oi ergo errorē vitādū: dictū est a doctorib⁹ q̄ relationes et ꝓꝑietates sunt i ꝑsonis dīnis ⁊ in eēntia nō q̄n sint realit' ipe ꝑsone ⁊ eēntia sꝫ vt isto modo loquēdi significet' q̄ relatiōes ipe sunt intrīsece ꝑsonis ⁊ eēntie diuie nō exteri⁹ assistētes ita tñ q̄ iste mod⁹ loquēdi nō solū hēat cōgruētiā ex vsu doctoꝝ sꝫ hēat etiā veritatē ex significatione et modo significādi noium abstracti. s. ⁊ cōcreti ꝓut supra deductū ē. Ex sup̄ dictis īfert' q̄ q̄r aliq̄d dr̄ cōstitui ex aliq̄ vel ꝑ aliq̄d qđ in eo est: sicut relationes originis dicūtur esse in ꝑsonis fꝫ modū nr̄ꝫ itelligēdi cū tamē a ꝑte rei sint ipe ꝑsone nō in ꝑsonis sicut res i re ꝓut. s. ꝓpositio. in. tenet' trāsitiue: ita relationes origīs dicūtur cōstituere ꝑsonas fm̄ modū nr̄m intelligēdi in q̄ꝫm relationes significant' noibus abstractis ꝑ modum forme cōstitutiue ⁊ persona nomine cōcreto per modū suppositi subsistentis. nō q̄ a parte rei ꝑsona diuina sit aliquid ꝯstitutū: ⁊ relatiōes sint ipsa ꝯstituētia. nō eni posset talis cōstitutio rei ⁊ rei esse in ꝑsona qui eēt realit' cōposita qđ est erroneū dicere. vñ itelligēdū est q̄ ꝑsona dīna est res simplicissima ⁊ hec res ē relatio subsistēs sꝫ q̄r itellect⁹ nr̄ vnā rē simplicissimaꝫ q̄ de⁹ est nō pōt vna rōne ⁊ cōceptione itelligere fm̄ qđ in se est nec vno nomine significare: concipit plures rōnes de eadē re ⁊ plurib⁹ noib⁹ eam denominat fm̄ modū quē hēt itelligēdo ⁊ denominādo creaturas q̄rū cognitio ē sibi cōnaturalis. Ipsā igit' rē simplicissimā q̄ est relatio subsistēs appr̄hēdit vno ꝯceptu vt ē forma q̄dā substātialis cū sit eadē res oīno q̄ eēntia dīna ⁊ q̄ est incōmunicabilis q̄r est relatio suppositū distīguēs et ꝑ ꝯñs eam denominat noīe abstracto vt noīe p̄rnitatis ⁊ filiationis ac ꝑ hoc appr̄hēdit relationē dīnam ꝑ modū forme ꝯstitutiue suppositi. nā i creaturis forma eēntialis vel substātialis: cōstitutiua ē suppositi. apprehēdit p̄terea alio ꝯceptu eandē rē q̄ est relatio dīna in q̄ꝫm est q̄đ ꝑ se subsistēs cōpletū ⁊ distīctū in natura dīna q̄r nichil est in deo realit' nō subsistēs ⁊ sic denominat ipsam noīe ꝯcreto vt noīe ꝑsone qđ hēt modū significādi suppositi ꝯstituti ꝑ aliquam formā vl' naturam. Patet igitur q̄ de vna re simplicissima q̄ est persona diuina intellect⁹ nr̄ potest cōcipere rōnem cōstituētis ⁊ rōnem cōstituti distīguētis ⁊ distīcti forme ⁊ suppositi ⁊ ꝓꝑijs nominib⁹ fꝫ vtrasq̄ꝫ cōceptiones significare. ⁊ ꝑ ꝯñs sup̄ eandē rē simplicissimā sūdare diuersa p̄dicata. s. forme cōstituētis ⁊ suppositi constituti distinguētis ⁊ distīcti refferētis ⁊ relati fm̄ q̄ eadē res diuersimode significat' nominib⁹ diuersum modū significādi ⁊ supponēdi hītib⁹. In predicationib⁹ nāq̄ꝫ nō solū debet obseruari veritas rei: sꝫ ꝓꝑietas loqutionis q̄ depēdet ex significatione ⁊ modo significādi ⁊ ex suppositione terminorum.

¶ **Secundo.** Notandum ē ꝓut accipitur ex dictis sancti Tho. p̄mo sentētiarū. d. 34. ar. p̄mo i. c. q̄ rō ꝑsone in dīnis duo includit. s. eēntiā ⁊ relationē. nō tamen ita q̄ persona constituatur ex essentia ⁊ relatione tanq̄ꝫ ex genere ⁊ differentia. non enim relatio determinat essentiam diuinam sicut differentia determinat genus sicut rationale animal. sed tam essentia q̄ꝫ relatio vel proprietas: significatur vt formale respectu persone quātum ad duo que sunt de intellectu persone. essentia nanq̄ꝫ significatur vt forma eius in q̄ꝫm est subsistens: ⁊ relatio seu proprietas significat' vt ei⁹ forma i q̄ꝫm est q̄đ distīctū incōmu-

nicabile. Diuitate siqdē sʒ modū nrm intelligedi tres psone subsistūt. vñ ꝛ triū psonarū vnum tātūmodo est eē ꝛ subsistere sicut ꝛ triū est vna eēntia. nō. n. in deo aliō est eē relationis ꝛ aliud eē eēntie. Sʒ vnū ꝛ idē qd cū sit cōmune trib⁹ psonis: ptinet ad eēntiā. relatio vero dat psone q sit hoc subsistēs determinatū icōmunicabile distinctū ab alijs subsistētib⁹ in nā diuina. vn. S. tho. de po° dei. q. x°. ar. 5°. ad. 12m. scīedū inqt q nec ꝓprietas nec relatio sm q hmōi hēt rōnē cōstituēdi psonā. nā cū psona sit rōnalis nature indiuidua sbā id qd est extra sbām: psonam ꝯstituere nō pōt. vnde in reb⁹ creatis ꝓprietates ꝛ relationes nō sunt ꝯstituētes sʒ magis aduenientes cōstitutis psonis. In diuinis aūt ipsa relatio que est ꝓprietas: est diuina eēntia ꝛ ex hoc habet q id qd p eam cōstitutū est sit psona. nisi eni pr̄nitas eēt diua essentia: nullaten⁹ hoc nomē pr̄ significaret psonā sed solū accidēs relatiuū psone. sicut ptʒ in psonis humanis. pr̄nitas ergo in q̄tū est diua eēntia: ꝯstituit ypostasim subsistētē in diua natura. inq̄tū vero est relatio: distiguit. hec ille. Et ex his accipit intellect⁹ 3e ꝯclusiōis in qua dictū est q relatio diua nō habet ex natura relationis q cōstituat psonā in eē ypostatico sʒ inq̄tū est ipsa eēntia diua. q̄ illud dicit cōstitutiuū formale ypostasis vel suppositi: qd dat illi formal'r ꝛ sbal'r subsistere. vñ q2 relatio inq̄tū est relatio nō hēt q subsistere faciat hoc. n. est solius essentie: adeo dictū est q relatio in diuis cōstituit ypostasim vel psonā in esse ypostatico inq̄tū est ipsa eēntia diua. vñ et si nūq̄ esset relationes q̄s fides distinguit: de⁹ eēt ꝛ suba et psona ex hoc q p eēntiam suā subsisteret in esse ꝓut. S. Tho. notat in hac. d. q. pma. ar. 2°. in. c. ad fi. relationes vero distigūt inq̄tū relationes sunt. sic. n. oppositionē hñt inq̄tū relatio diua et ē relatio ꝛ est diua eēntia: vtrūq habet q ꝯstituat ypostasim vel psonā ꝛ qd eā distiguat ab alijs. pr̄. n. diuitate cōstituit de⁹ sm modū nrʒ intelligēdi. ꝛ pr̄nitate ꝯstituit pr̄. verūtamē q2 pr̄nitas est ipa diuitas: vt sic pr̄nitate cōstituit de⁹ pat. ꝛ vt expressi⁹ dicam⁹ pr̄nitate vt est relatio: ꝯstituit pater secūdū q adiectiue tenetur ꝛ relatiue dicit ad filiū. ꝛ pr̄nitate vt ē essentia diua: ꝯstituitur pr̄ substātiue. i. inq̄ est suppositū pr̄is. vt aūt docet. S. Tho. pmo sen. dis. [illegible]. q. pma. ar. pmo. ad. 3m. ꝛ pma. p. q. 39. ar. 3°. in. c. ꝛ. ar. 5°. ad. 5m. aliqd nomē dicit teneri adiectiue: qñ significat formā p modū accidētis inherētis subiecto ipm determināndo ꝛ denoīnando. Substātiue aūt tenet; qñ significat aliqd p modū sbe. i. vt p se subsistēs quā. s. tenet ꝓ supposito. vñ sm q aliqd nomē ꝯcretuʒ diuersimode tenet ~~substātiue~~. s. vl' adiectiue: ita veritas ꝛ falsitas quarūdā ꝓpositionū diuersificat. hec enī est vera ꝓpositio eēntia diua est pr̄ si nomē pat teneat substātiue nā eēntia diua ē res q est pr̄ ꝛ est psona pr̄is. ē tñ ꝓpositio falsa si pr̄ adiectiue teneat. sic eni est sensus q pr̄nitas est informās determinās ꝛ denominās eēntiā. ex quo seqtur q eēntia gñrat ꝛ relatiue dr̄ ad filiū qd est falsū ꝛ erroneū. Accipiūtur sup̄dicta in hoc notabili p°. sen. d. 33. ar. p°. in. c. ꝛ. d. 34. q. pa. ar. p°. i. c. ꝛ d po° dei. q. vl. ma. 8a. ar. 2°. ad. xj m. ꝛ. ar. 3°. i. c. ꝛ ad. 7m. et. 8m. et. 9m. ꝛ. q. 9a. ar. 5°. ad. 13m. et pma. p. q. 29. ar. 4°. in. c. Itē de po° dei. q. x°. ar. 3°. in corpore. et articulo. 5°. ad. 12m.

¶ **Tertio.** Notādū est q aliqui non sano intelligētes vba. S. Tho. pa. p. q. 40. ar. 2°. in. c. vbi dicit. sic aūt relationes vel ꝓprietates distigūt vel cōstituūt ypostases vel psonas inq̄tū sunt ipe psone subsistētes sicut pr̄nitas ē pat ꝛ filiatio ē filꝰ eo q in diuis nō differūt abstractū ꝛ cōcretū: putant q mēs. S. Tho. fuerit dicere q relationes seu proprietates distigūt vel cōstituūt psonas formaliter inq̄tū sunt ipe psone: ita q reduplicatiua. inq̄tū: notet rōnē formalē q relationes distiguant ꝛ cōstituāt formal'r psonas q̄si ad modū dr̄e cōstitutiue spēi. Sed in veritate isti fallūtur nō capiētes mētē. S. Tho. in p̄all'. vbis. Ad quorū intelligētiā aduertēdū est q in pa. p. loco p̄all'. S. Tho. alit' accipit vbū distiguere ꝛ vbū ꝯstituere q̄ in scripto ꝛ in q̄stionib⁹ de po° dei. i his n. locis accipit distiguere ꝛ cōstituere sm ꝓprietatē vocabuli. Illud. n. ꝓprie ꝛ ex vsu loquētiū dicit aliqd ꝯstituere: qd se hēt ad illud vt aliqd ei⁹ vl' vt forma aut formale vel vt mā seu māle nō aūt sicut id ipm totū. nā ꝯstituere ē q̄si cū alio aliqd efficere vel cōponere. ꝛ q2 sm modū nr̄m intelligēdi relationes originis in abstracto significate vt pr̄nitas filiatio ꝛc. designant vt forme quedā respectu ypostasiuʒ vel psonarū ideo. S. tho. in scripto et de po° dei. dicit q sm modū nrʒ intelligēdi relationes in abstracto significate distigūt ꝛ cōstituunt formalit' ypostases seu psonas diuas. in 2° aūt ope. s. in pma pte vbi allegatū est: accipit distiguere ꝛ cōstituere nō sm ꝓprietatē vocabulorū sed large ꝛ q̄si translatiue prout omne qd ab alio distinguitur; dicitur facere distictionē ab eo ꝛ om̄e qd est tale: dicit tale qd facere vel ꝯstituere sm quēmoduʒ ꝯsueuit dici q sba ꝯstituit pmū gen⁹ p̄dicamētale inq̄ ipsa

est ꝑmū gen⁹ ꝑdicamētale et ꝙ aīa intellectiua ꝯstituit vltimā ꝑfectionē in gñratione hoīs inq̄ʒm ipsa ē vltima hoīs ꝑfectio: sic etiā dicim⁹ ꝙ limes ꝯstituit terminū possessionū inq̄ʒm ipse ē termin⁹ possessionis. ita vt ꝯstituere isto mō capiat᷑ large ꝑ statuere vel firmare vel esse aliq̄d tale. ꝛ ꝙ ista fuerit mēs. S. Tho. apparet nō solū ex v̄bis sup allʼ. ꝑma pte: ſʒ etiā ex eo q̄ð. ar. 3°. eiusdē q̄stiōis in. c. sic ait. nō. n. ꝓprietates ꝑsonales sic itelligūt᷑ aduenire ypostasib⁹ diuis sicͭ forma subiecto ꝑexn̄ti. Sʒ ferūt secū sua supposita inq̄ʒm sūt ipse ꝑsone subsistētes sicͭ ꝑr̄nitas ē ipe pr̄. hec ille. Idē aūt videt᷑ eē dictu ꝓpetates vel relatiōes ꝑsonaleo ferre secū sua supposita: ꝛ cōstituere sua supposita q̄ð dixerat. ar. 2°. vñ ꝛ eādē rōnē assignauit ad vtrūqʒ modū dicēdi. Sʒ ꝯstat ꝙ ꝓprietates vel relatiōes ꝑsonales ferre secū sua supposita: nō ē aliud dictu q̄ʒ ipsas eē sua supposita. Nō eni alio mō intelligi pōt ꝙ portēt vel ferāt secuʒ sua supposita nisi ꝑ hoc ꝙ ipe sūt ipa sua supposita. ꝛ hūc itellectū aperuit. S. Tho. cū diceret inq̄ʒm sūt ipe ꝑsone subsistētes. Sequitur igit᷑ ꝙ relatiōes ꝑsonales ꝯstituere sua supposita inq̄ʒm sūt ipse ꝑsone subsistētes. nō aliud sit dictu q̄ʒ ipsas esse sua supposita. Cōcludit᷑ ergo ꝙ i ꝑma pte loco ꝑallʼ. S. Tho. accepit ꝯstituere ip̄rope ꝛ large ꝛ q̄si trāslatiue. ꝛ ē notādū ꝙ talis mod⁹ loquēdi verificat᷑ ꝯsiderādo relatiōes ꝛ ꝓpetates diuinas ꝓut sūt om̄ino idē re q̄ð ipe ypostases vlʼ ꝑsone. vñ in ꝑallʼ. loco ꝑma. ꝑ. ar. 2°. cū diceret ꝙ ꝓprietates vel relationes distigūt ꝛ ꝯstituūt ypostases inq̄ʒm sūt ipe ꝑsone subsistētes sicut pr̄nitas est pr̄ ꝛ filiatio ē fili⁹: adiūgit eo ꝙ i diuinis nō differūt abstractū ꝛ ꝯcretū q̄ð verum est q̄ʒm ad rē: nā rōne ꝛ modo significādi differūt. In ꝑmo aūt scripto ꝛ de poᵃ dei locis ꝑallʼ. vbi dicit relationes vlʼ ꝓpetates ꝑsonales ꝯstituere ypostases vlʼ ꝑsonas diuas inq̄ʒm sūt ipa eēntia diua vbi vr̄ itelligere ꝺ ꝯstitutione formali secūdū modū nr̄ʒ itelligēdi ꝛ accipiēdo ꝯstituere secūdū ꝓpetatē vocabulʼi: loq̄tur. S. Tho. ꝺ relatiōib⁹ ꝑsonalib⁹ ꝓut rōne ꝛ mō significādi distigunt᷑ a ꝑsonis ꝓut satis ꝯstat inspicieti v̄ba ei⁹: nam accipit eas vt designant᷑ i abstracto. ¶ Ex ꝑmissis appa ret falsus itellect⁹ q̄rūdā iponētū. S. Tho. ꝙ in supradictis v̄bis ꝑᵃ. pte. itellexerit relatiōes seu ꝓpetates ꝯstituere ypostases diuas q̄si formalit᷑ ꝛ tāqʒ differētie ꝯstituūt inq̄ʒm sunt ipse ꝑsone diue q̄ð falsuʒ est ꝛ ridiculosū sic v̄ba ei⁹ intelligere: q̄s eni nisi penit⁹ ignar⁹ diceret ꝙ suppositū ñ eēt cōstitutiuū formale alicui⁹ suppositi. i. ꝑ modū q̄ forma cōstituit. repugnāt eni sibiinuicē rō forme ꝛ rō suppositi. vñ videt᷑ ꝙ illi moti fuerit nō tā ex falso intellectu q̄ʒ ex malo affectu.

Quantū ad articulū. 4m. rñdēdū ē obiectionib⁹ aduersarioꝝ. ꝛ q̄dē ad prima q̄tuor argumēta Gregorij ꝯ ꝑmā cōclusionē rñdet᷑ vnica solutione ꝙ. s. ꝓcedūt ex falso itellectu nr̄e cōclusionis. fundat᷑. n. q̄si in cōclusione itelligam⁹ ꝙ ꝑsone diue ꝑ relationes cōstituant᷑ reali cōstitutiōe q̄ est rei et rei q̄ð tñ falsū est. sic. n. derogaret diue simplicitati. Sʒ vt deductū fuit i ꝑmo notabili: huiōi cōstitutio nō ē realis ſʒ ſm nr̄ʒ modū intelligēdi. vñ relationes ſm ꝙ i abstracto significāt᷑ ꝑ modū forme cōstituētis suppositū: nō sūt res ſʒ rōnes ꝑsonarū vt Albert⁹ notat in hac distīn. ¶ Ad argumēta Scoti q̄b⁹ ꝓbat ꝙ in deo sit aliq̄d suppositū absolutū. Ad ꝑmuʒ cōcedit᷑ tota ꝺductio. cōcedim⁹ nāqʒ ꝙ eēntia diua ē res subsistēs ꝑfectissime q̄ʒuis noīe essentie nō significet᷑ vt subsistēs. negam⁹ tñ ꝯñs ex hoc illatū. s. ꝙ essentia diua ex eo ꝙ subsistit vel est res subsistēs sit suppositū absolutuʒ. qm̄ eēntia diua nō ē alia res subsistēs nec alit᷑ subsistit q̄ʒ pat᷑ ꝛ fili⁹ et spirit⁹. s. q̄ sunt supposita relatiua. Arguēs aūt ꝓcedit q̄si eēntia diua subsisteret vel esset res subsistēs alia ꝑter pr̄em filiū ꝛ spūm sctūʒ q̄ð est error dānat⁹ de su. tri. et. fi. ca. c. Dānam⁹. ¶ Ad. 2m. dr̄ ꝑmo ꝙ maior vlʼr sūpta est falsa. nā ois itellect⁹ naturalit᷑ itelligit ꝙ tria supposita hēant tria eē ꝛ tria subsistere q̄ð tñ nō est i deo: ꝛ multa alia dari possūt. Dr̄. 2°. ꝙ maior ē vera si illud sit ꝑtinēs ad ꝑfectionē simplʼr. ſʒ eē suppositū absolutū nō dicit ꝑfectionē simplʼr plusqʒ eē suppositūʒ relatiuū imo in deo vbi ſm fidē sunt plura supposita: eē suppositū absolutū eēt ipfectio imo i singulis suppositis qꝛ cuilibʒ ꝺeēt absolutū alteri⁹ ꝑ q̄ð eēt suppositū ꝛ icōmūicabile ꝛ ꝑ ꝯñs singulis suppositis deeēnt aliq̄ alioꝝ ꝑfectiōes. ¶ Ad 3m. pʒ rñsio ꝑ ea q̄ dicta sūt ad ꝑmū. ¶ Ad. 4m. dr̄ ꝙ sba i auctoritate Augustini accipit᷑ ꝓ sba ꝑma q̄ ſm ph̄m. 5°. methaᶜ. ꝛ in ꝑdicamētis ē substātia ꝑticularis. s. suppositū in gñre sbe ꝛ i hoc sēsu falsa est minor ꝓpositio. Nō. n. in diuis ē aliq̄ ꝑma sba absoluta. ¶ Ad. 5m. dr̄ ad minorem ꝙ creare velle ꝛ huiōi actiones ꝑñt cōpetere eēntie diue pro eo q̄ð est idē re om̄ino cū supposito diuo: qꝛ tales act⁹ q̄ nō sūt notiōales nō iportāt aliq̄d q̄ð repugnet eēntie ꝛ in q̄ differat eēntia a supposito ꝛ tamē qꝛ essentia nō significat ꝑ modum suppositi ſʒ habet modū significādi forme:

io nō ita ꝓprie dicit̄ eēntia creat sicut de⁹ creat.
cū aūt dicit̄ de⁹ creat: non supponit̄ ꝑ nomē deus
suppositū absolutuz sȝ relatiuū .s. pater et fili⁹ et
.s. sctūs sm̄ ꝙ hn̄t vnā numero virtutē creatiuā
ꝑ ꝑt latī⁹ dictū fuit. 12ª. di. sub. ꝑ°. notabili. ¶ Ad
6ᵐ. dr̄ ꝙ arguēs decipit̄ in ꝓcessu. putat eni ꝙ qꝛ
diuinū existere ē absolutū: ideo suppositū diuinū
sit absolutū qđ ē falsū. nā suppositū ex alio habet
ꝙ sit absolutū vel relatiuū. s. ex ꝑncipijs ī diuidu
antib⁹. vñ tres ꝑsone diuine sūt supposita relati
ua: ꝛ tamē in diuinis nō est aliud eē vl' existere aut
subsistere nisi absolutū ꝛ eēntiale. nā relatio in di
uinis nō dat aliud eē vel existere ab eē essētie ꝓ
ut. S. Tho. docet ꝑ°. sen. di. 33. ar. ꝑ°. in. c. et de
po⁴ dei. q. 2ª. ar. vltimo i. c. et. q. 8ª. ar. 2°. ad. 11ᵐ. ꝛ
et. q. 9ª. ar. 5°. ad. 19ᵐ. ¶ Ad. 7ᵐ. dr̄. ꝙ minor est
falsa. nā si esset aliqđ suppositū absolutū in diuinis
necessario seq̄ret̄ ꝙ poneret ī numerū cū tribus
ꝑsōis ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ essēt q̄ttuor supposita. nec ē simi
le qđ adducit de essentia ꝛ tribus ꝑsonis. qm̄ eēn-
tia diuina de se ē cōmūicabilis eadēz numero ipsis
ꝑsonis ꝛ ita nō repugnat essentie ꝙ realit̄ sit q̄li-
bet ꝑsonaꝝ ꝛ simul tres. Sȝ si eēt in deo supposi
tū absolutū: eēt distīctū ꝯ singulis ꝑsonis eo ꝙ de
rōne suppositi ē ꝙ sit incōmunicabile distinctū a
quocūq3 alio supposito etiā eiusdē nature. vñ ne
cessario seq̄ret̄ ꝙ esset q̄ternitas suppositoꝝ ī di-
uinis. ¶ Ad. 8ᵐ. cū suis tribus argumētationib⁹
dr̄ ꝙ ꝓcedūt ex falso intellectu, quē arguēs ha-
buit in Ꝟbis sancti Tho. de quo ꝓ vero ītellectu
dictū fuit i. 3°. notabili. ¶ Ad argumēta Scoti ꝯ
ꝑmā ꝑtē ꝯclusionis ꝑme dr̄ ad ꝑmā septē ꝙ oīa ꝓ
cedūt de relatōe sm̄ ꝙ relatio ē sm̄ quā rōnē nō
ꝯuenit relationi ꝯstituere suppositū sȝ inq̄ᵐ ē ip
sa diuina eēntia sicut dictū est in 3ª. conclusione ꝛ
deductū fuit ī 2°. notabili. Ad illud aūt qđ in. 3°
argumēto tāgit̄ ꝙ sbā ꝛ relatio ex eo ꝙ sūt gñā
lissima sunt īpermixta: rñdet. S. Tho. in de po⁴.
dei. q. 8ª. ar. 2°. ad ꝑᵐ. ꝙ hēt veritatē de sbā ꝛ re
latōe q̄ sunt i gñe eo ꝙ determinata ꝛ limitata
sūt ad certū gen⁹: ac ꝑ hoc vnū excludit̄ ab alte-
ri⁹ gñe. Sȝ eēntia diuina ꝛ relatio est sup̄ ꝛ extra
oēe gen⁹ ꝛ cāprehēdit in se oēe gen⁹ ꝑfectiōis
ꝓpt̄ qđ nihil ꝓhibet id qđ ē relatiōis in sbā repi
rit ꝛ ecōtra. ꝛ ad auctoritatē Augustini i. 7°. argu
mēto iductā: loco ꝑall. ar. 3°. ad ꝑᵐ dicit ꝙ ꝑso-
na diuina ē aliqđ excepta relatiōe sȝ illud aliqđ nō
est ꝑsona vl' suppositū sȝ eēntia q̄ relatiue nō dr̄
ꝛ iste ē itellect⁹ Augustini i Ꝟbis iductis. Idē le
cit ꝑª. ꝑ. q. 28. ar. 2°. ad. 2ᵐ. ¶ Ad. 8ᵐ. dr̄ ad mi-
norē ꝙ in relatiōib⁹ diuinis hoc ē singulare qđ cō-
stituāt supposita ex eo ꝙ sunt ipa diuina eēntia.

Illud aūt nō cōpetit relatiōib⁹ creaturaꝝ eo ꝙ
sūt de genere accidētis ꝛ ꝑ idē patet respōsio ad
9ᵐ. vt. n. dicit. S. Tho. de po⁴ dei vbi. s. ad. 6ᵐ.
in reb⁹ inferioribus ypostases per essentiā distin
guit̄ ꝛ ideo ꝓprietates q̄ eēntiā ꝯsequūt̄ nō pos
sunt esse distictionis ꝑncipiū sed magis distictio
nis signū. ypostases aūt diuine nullo modo distin
guit̄ sm̄ eēntiā. vñ oportet ꝙ ꝓꝑetates sint ꝑn-
cipiū distictiōis i eis. hec ille. ¶ Ad. 10ᵐ. dr̄ ꝙ ma
ioꝛ ꝓpositio ꝓꝑe ꝛ formalr̄ loq̄ndo nō est vera.
licet. n. in creaturis termin⁹ relatiōis sit materiali
ter vel sbiue aliqđ absolutū: formalit̄ tn̄ relatiuū
ē. q̄uis. n. ꝑt̄nitas terminet̄ ad ioānē filiū. forma
lis tn̄ rō q̄ ioānes terminat ipam relationē est ꝙ
ē fili⁹. Dr̄. 2°. ꝙ nō est simile i creaturis in q̄bus
supposita sūt absoluta ꝛ i diuinis i q̄b⁹ sūt relatiua
¶ Ad. 11ᵐ. rñdet. S. Tho. de po⁴ dei. q. 8ª. ar. 3°
ad. 12ᵐ. ꝙ relatio ꝑ̄exigit seu ꝑ̄supponit distictio
nē alioꝝ gñꝝ vt sbe vl' quātitatis: q̄ñq3 etiā actio
nis ꝛ passionis. Sȝ distictionē q̄ est sm̄ ad aliqđ:
relatio non ꝑ̄supponit sȝ facit sicut relatio dupli
ꝑ̄supponit diuersitatē magni ꝛ parui. Sȝ hāc dr̄iā
q̄ est sm̄ duplum ꝛ dimidiū: nō ꝑ̄supponit sȝ facit.
In diuinis aūt nō est alia distinctio nisi sm̄ relatio
nē. hec ille. Vñ maioꝛ ꝓpositio argumēti nō est
vl'r vera sȝ i creaturis ꝑ̄cise ex eo ꝙ in eis relatio
nō est sba sȝ accñs. In diuinis aūt qꝛ relatio est ipa
eēntia diuina ꝛ ipa sba relati: ideo nō ꝑ̄supponit
sȝ facit suppositoꝝ distictionē. Sic i sententia. S.
Tho. dicit i hac distictiōe. q. 2ª. ar. 2°. ad. 3ᵐ. ꝛ
ꝑª. ꝑ. q. 40. ar. 2°. ad. 4ᵐ. ¶ Ad primū illoꝝ q̄
2°. loco obiecta sūt dr̄ ꝙ minoꝛ ē falsa. ꝛ ad pro
bationē dr̄ ꝑ° ꝙ eēntia diuina ꝛ relatio nō sunt ali-
qđ in gñre sȝ extra omne gen⁹. vñ ꝓbatio nō est
ad ꝓpositū. Dr̄. 2°. ꝙ relatio diuina q̄ᵐ ad ꝑsone
ꝯstitutiōez: nō ꝯdiuidit̄ eēntie imo ꝯstituit inq̄ᵐ
ē ipa diuina eēntia. Sic. n. dicit. S. Tho. de po⁴ dei.
q. vel materia. 2ª. ar. 2°. ad. 2ᵐ. in reb⁹ creatis
vnū ꝑdicamētū accidit alteri ꝓpt̄ qđ non pōt ex
duob⁹ fieri vnū nisi ꝑ accñs. Sȝ in diuinis relatio ē
realit ipa eēntia ꝛ ideo nō ē simile. hec ille. Dr̄. 3°
ꝙ etiā si relatio nō eēt ipa diuina eēntia inq̄ᵐ ꝑso-
nā diuinā ꝯstituit: qꝛ tn̄ relatio diuina nō hēt aliud
eē existie nisi eē ipsiuo diuine sbe ꝓut sup̄ dictū fuit
nō vniret̄ ei ꝑ accñs sed sbaliter queadmodū. S.
Tho. ꝓbat ꝙ humanitas xp̄i nō accñtalit sȝ sba-
lit̄ vnita ē Ꝟbo diuino eo ꝙ trahit̄ ad ei⁹ esse sbale
ꝓut. S. Tho. dicit. 3°. sen. di. 6ª. q. 3ª. ar. 2°. ad
2ᵐ. ꝛ. 3ª. ꝑ. q. 2ª. ar. 6°. ad. 2ᵐ. et ꝑ hec ꝑ3 rñsio
ad ꝯfirmatiōnē. ¶ Ad. 2ᵐ. respōdet sanct⁹ Tho.
primo sententiarum. di. 33ª. articulo. 3°. ad. 2ᵐ.
ꝙ i quocūq3 ē relatio sicut i supposito, illud ref-

fertur sicut in quocunq3 est albedo sicut in sup-
posito illud est albũ. In natura aũt diuina vel
essentia diña nõ est ꝓprietas relatiua sicut i sup
posito imo pomnimodã rei idẽtitatẽ. vnde re-
latio nõ põt ꝑdicari concretiue de essentia vt di
catur ẽẽntia refferẽ sʒ ꝑdicatiõe designãte idẽ-
titatẽ vt dicaẽ ẽẽntia est relatio. hec ille. ꝓbatio
etiã quã arguẽs inducit falsum assumit qʒ alte-
rũ ꝯstituẽtiũ nõ se habet ad aliud sicut ipʒ iforã-
mãs vt in ꝓposito. nec eni ẽẽntia iformat rela-
tionẽ nec ecõuerso. nec iterũ relatio diña adue-
nire intelligiẽ supposito sicut forma subiecto pre
existẽti sʒ secũ fert suũ suppositũ inqʒm est ipsa ꝑ-
sona subsistẽs ꝑut. S. Tho. dicit ꝑima. p. q. 40.
ar. 3o. in. c. et ꝑ hec ptʒ rñsio ad. 3m. ¶ Ad. 4m.
dr̃ qꝫ licet relatio ẽm rõnẽ sui gñris. i. inqʒm rela
tio sit debilioris esse qʒ cetera ꝑdicamẽta: nõ tñ
relatio diña q̃ est ipsa diña ẽẽntia ꝛ hẽt idẽ esse
qð diña essẽtia qð est ꝑfectissimũ ꝛ actualissimũ
hñs in se q̃cq̃d entitatis ẽ in oĩbꝰ rex gñibus.
¶ Ad. 5m. ptʒ respõsio ex his q̃ dicta sunt ad ꝑ-
mũ. relatio nãqʒ diña trãsit in diñã sbãʒ inqʒm in
telligiẽ ꝯstitutiua ꝑsone ꝛ ideo nõ ẽ realitas cõ
diuisa ipsi essẽtie. vñ ꝛ in 2o notabili deductũ ẽ
ex dictis. S. Tho. qꝫ tã essentia qʒ relatio hẽt se
vt formale respectu diue ꝑsone. ¶ Ad ea q̃. 3o.
loco iducit ad ꝑmũ ꝯcediẽ totꝰ ꝓcessus vsqʒ ad
vltimã ꝯñam q̃ iferẽ qꝫ ꝑ ꝑrñitatẽ nõ ꝯstituitur
supposicũ ꝑris qʒ ꝑrñitas seq̃ẽ ad gñrare. ad hoc
eni rñdet. S. Tho. ꝑo. sen. d. 27. q. ꝑa. ar. 2o. i. c.
ꝛ ad. 3m. qꝫ relatio ꝑrñitatis ꝯsequiẽ ad gñrare
ẽm rõnẽ relationis absolute. sʒ iqʒm ꝑrñitas ẽ re
latio diña ꝛ ẽ ipsa diña ẽẽntia: ꝑcedit tpm gñrare
sicut ꝛ ipsa ẽẽntia diña. Idẽ dicit ꝑa. p. q. 40. ar.
4o. i. c. ꝛ ad. 2m. itẽ ð poa dei. q. vl' mã. xa. ar. 3o.
in. c. ꝛ. ar. 5o. ad. 12m. ¶ Ad. 2m. ꝯcedimꝰ qꝫ gñra
re ẽʒ modũ nr̃ʒ itelligẽdi elicïaẽ a ꝑsona iã ꝯsti-
tuta nõ tñ inde seq̃ẽ qꝫ ꝑrñitas vt ẽ diña ẽẽntia
sequaẽ ꝑsonã ꝯstitutã. licet. n. gñrare ꝛ ꝑrñitas
sint idẽ re: differũt tñ ẽʒ modũ significãdi et per
ꝯñs ð vno ꝑt aliq̃d ꝟificari qð nõ verificaẽ de a
lio. ¶ Ad. 3m. ptʒ rñsio ex his q̃ dicta sunt ad ꝑ-
mũ. ¶ Ad. 4m. negaẽ prima ꝯña. ꝛ ad probatio
nem dicaẽ qꝫ minor est falsa si ipsa relatio consti
tuat suppositũ sicut in ꝓposito ꝑ ꝑternitas cõsti-
tuit ꝑrẽm et rõ est qʒ sub tali rõne: hẽt vim for-
me ꝯstitutiue cuiꝰ ꝓpriꝰ ꝛ formalis effectꝰ non
est refferre sʒ ẏpostasim vel suppositũ ꝯstituere.
vñ hmõi relatio põt intelligi in supposito vel ꝑ-
sona quã cõstituit: sine eo qꝫ ponat correlatiuũʒ
presertim circũscripta oĩñi ꝓductione et actio-
ne. Verũ est tamẽ qꝫ relatio nõ vt constitutiua

suppositi sed sub rõne relatiõis absolute: ex sua
natura ponit correlatiuũ eo qꝫ ꝑsupponit produ
ctionẽ correlatiui nichil eni ꝓhibet ꝑut. S. tho.
dicit de poa dei. q. xa. ar. 3o. in. c. qꝫ relatio ẽʒ vnũ
modũ itelligẽdi ꝑsupponat ꝓcessionem ꝛ ẽm ali-
um moduʒ presupponatur a ꝓcessione. vñ casus
positꝰ ab arguẽte est impossibilis. s. qꝫ circũscrip
ta oĩñi originatione ꝛ oĩñi actu 2o: relatio origi
nãtis inqʒm hmõi. poneret correlatiuũ. nã suppo
sita tali circũscriptione: nõ esset correlatiuũ. nõ
eni põt eẽ aliq̃d ꝓductũ sine ꝓductione nec ite
rum ipsa relatio originãtis eẽ posset cuʒ de sua
natura habeat qꝫ fundeẽ in ipsa productione vl'
originatione. Accipiũtur ista de mẽte. S. Tho.
ꝑino. li. sen. d. 27. q. ꝑa. ar. 2o. et ꝑa. p. q. 40. ar.
4o. et de poa dei. q. vel mã. xa. ar. 3o. et ꝑ hec pʒ
respõsio ad. 5m. ¶ Ad ꝑmũ cõx. q̃. 4o. loco idu
cuntẽ ptʒ rñsio ꝑ ea q̃ dicta sunt in ꝑcedẽti solu-
tione ꝛ ꝑ ea q̃ supius dicta sunt de relatione sub
rõne relationis absolute et de relatione diuina
q̃ est ipsa diña essentia: ꝛ ꝑ idẽ ptʒ respõsio ad
2m. ¶ Ad. 3m. dicaẽ qꝫ phs loquiẽ de relatione i
genere q̃ est accidẽs ꝛ ꝑsupponit sbm. relationes
autẽ diuine sunt extra genꝰ ꝛ sunt ipsa sba diña
ꝛ per se subsistunt. ¶ Ad. 4m. ptʒ responsio ꝑ ea
q̃ dicta sunt supra. maior. n. veritatẽ habet ð re-
latione q̃ est accidẽs ꝛ in genere. ¶ Ad. 5m. res-
põdet. S. Tho. ꝑo. sen. d. 27. q. ꝑa. ar. ꝑo. ad. 5m
qꝫ licet relatio ꝛ opatio ꝑsonalis sint idẽ re: dif-
ferũt tamẽ ẽm modũ significãdi ꝛ ex hoc conse-
quiẽ qꝫ relatio ꝑsonalis significeẽ vt constituens
ꝑsonã: opatio vero ꝑsonalis vt generatio signifi
catur quasi vt via ad aliq̃d. Idẽ in sentẽtia dicit
ꝑina. p. q. 40. ar. 4o. ad. 3m. ¶ Ad. 6m. respon-
deẽ sicut ad ꝑmũ ꝛ. 2m. ¶ Ad. 7m. dicaẽ qꝫ eque
naturaliẽ spũs. s. est spiratꝰ sicut filiꝰ genitus si-
cut dictũ fuit sup disti. xa. et. xia. nec obstat qꝫ spi-
ritꝰ sctũs ꝓcedat ꝑ modũ volũtatis ꝛ filiꝰ ꝓce-
dat ꝑ modũ nature: qʒ aliud est ꝓcedere ꝑ mo-
dũ volũtatis ꝛ procedere volũtarie. licet enim
spũs. s. procedat ð volũtate ꝛ ꝑ modũ volunta
tis: nichil ipedit qui etiã ꝓcedat naturaliẽ nam
volũtas naturaliẽ tẽdit in vltimũ ꝛ optimũ bo
nũ vñ ꝛ deꝰ naturaliẽ amat suam bonitatẽ sicut
etiã nãliter intelligit suã volũtatẽ. declarat ista
S. Tho. de poa dei. q. xa. arti. 2o. ad. 4m. ¶ Ad
ea q̃. 5o. loco inducit ad primũ dicitur qꝫ minor
est falsa sicut. S. Tho. pulchre ðclarat ꝑmo sen.
distin. 26. q. ꝑma. arti. 2o. et ꝑma parte. q. 40.
articulo. 3o. et de potentia dei. q. vl' materia. 8a.
ar. 4o. nec valet ꝓbatio arguẽtis nõ. n. supposita
diuina intelliguntur vt substracta ꝓprietatibꝰ

ꝑsonalib⁹ sicut subiecta accidētib⁹. quā bimoi ꝓprietates se habent ad ꝑsonas vt aliquid ipsas substātialiť ꝯstituēs. ¶Ad. 2^m. negať minor et ad ꝓmā ꝓbationē dr̄ ꝙ assumptū nō ē vlr verū solū. n. habet veritatē in q̄litatibus ⁊ formis q̄ nō ꝑ se subsistunt nec ꝑ se indiuiduanť nā tales de se sunt in cōmunicabiles ꝓut. S. Tho. docet ꝓma. ꝑ. q. 13. ar. 9°. Indiuiduū eni dicit qđ in se est indiuisum ⁊ ab oīb⁹ alijs diuisū ⁊ ꝑ ꝯñs est incōmunicabile. ¶Ad. 2^{am}. ꝓbationē negať assumptū. ꝑrnitas. n. ⁊ ois relatio sunt infinita s; rē formaliť nā sunt eadē res. q̄ est essentia dīna q̄ est formaliť infinita. neq; valet 3ª ꝓbatio q2 ꝙ relatio originis vt ꝑrnitas sit incōmunicabilis ⁊ spiratio actiua sit cōmunicabilis: nō ideo ē q2 ꝑrnitas sit magis eadē ēētie dīne q̄; spiratio actiua vel ecōuerso s; q2 ꝑrnitas cōstituit ꝑsonam ypostatice ac ꝑ hoc repugnat ei ꝙ sit cōmunicabilis plurib⁹ suppositis. spiratio aūt actiua intelligiť vt forma adueniēs supposito iā constituto. vñ non repugnat ei ꝙ sit cōmunicabilis plurib⁹ suppositis. ¶Ad. 3^m. dicēdū ꝙ maior habet veritatē de vltimis distictiuis ꝑ viā resolutionis per quā deueniť ad aliq̄ primo diuersa: non aūt habet veritatē de vltimis distictiuis ꝑ viā cōpositionis s̄m quē modū ꝑsone dīne vltimo distinguunť ⁊ cōstituūtur paternitate filiatione ⁊ spiratione passiua a quibus pōt abstrahi cōmune dictū de ipsis inq̄t vt relatio originis. ⁊ iterū relatio dīna ⁊ vlteri⁹ resoluēdo relatio. vnde ꝓpositio assumpta ab arguēte nō est ad ꝓpositum. ¶Ad argumēta cōtra 2^{am} ꝯclusionē dr̄ ad primū ꝙ respōsio ibi data bona est ⁊ illam dat. S. Tho. ꝓma. ꝑ. q. 40. ar. 4°. ad. 2^m. et ꝓmo sen. disti. 27^a. q. ꝓma. ar. 2°. in. c. et ad. 3^m. et ad ei⁹ improbationē dr̄ ꝙ ꝑrnitas inq̄; ^m constitutiua p̄ris intelligiť vt ꝑrnitas dīna ⁊ eodē modo filiatio: itaq; paternitas ⁊ filiatio cōstituūt ꝑsonā p̄ris ⁊ ꝑsonā filij sub expressis suis rōnib⁹ ꝑrnitatis dīne ⁊ filiationis dīne. q̄. s. sunt ipsa ēēntia dīna ⁊ ꝑ ꝯñs vt quedā habitudīes ⁊ relationes dīne. q̄. s. sunt ipsa ēētia diuina. ⁊ cū vlteri⁹ inferť ꝙ vt sic presupponūt actus notionales: negatur ꝯsequētia. nā ꝑrnitas ⁊ filiatio sub illo intellectu. accipiūtur vt quedā forme quasi differētie indiuiduales ꝑsonales quarū est ꝯstituere. q̄; uis in diuinis nō ꝓpie dicať genus vel species aut differētia. actus aūt notionales actiue significati: ex sua rōne intelligunť quasi elici ⁊ ꝓgredi a suppositis per eiusmodi formas constitutis. ¶Ad. 2^m. dr̄ ꝙ licet ꝓductiōes dīne non sint realiter act⁹ eliciti siue trāseuntes a ꝑsona ꝓducente in naturā extraneā: sunt tamē eliciti ⁊ trāseuntes in aliā ꝑsonam vnde nō sunt omnino ⁊ simpliciter imanentes ꝓut magis diceť disti. sequenti in 2° notabili. Et preterea ꝓductiones diuine in eo ꝙ significātur ꝑ modū actionū ⁊ actuū secūdorū repugnat eis esse formas constitutiuas suppositoꝝ. nā actiones ⁊ oꝑationes sūt suppositorū iam actu cōstitutoꝝ nec ex suo modo significādi designāt formas rei intrīsecas q̄bus formaliť ⁊ intrinsece distinguanť. nec certe latuit. S. Tho. ꝙ productiones dīne essēt act⁹ imanētes ⁊ nō trāseuntes in naturā. s. extraneā sed subtili⁹ cōsiderans: cognouit ⁊ docuit ꝙ possent dici act⁹ eliciti ⁊ trāseuntes eo ꝙ terminantur in aliud suppositū prout loco supra allegato magis diceť. ex cui⁹ distictionis ignorātia arguens opinatur ꝙ act⁹ notionales sint simpliciter imanētes ⁊ nullo modo dici possint eliciti ⁊ trāseuntes. ¶Ad argumēta Aureoli cōtra. 3^{am} cōclusionē ad ꝓmū diciť ꝙ ꝯclusio male īfertur ex ꝓmissis recte. n. ꝯcludereť sic. ergo cū essentia sit vnū in tribus: sequiť ꝙ subsistere erit vnū in tribus. ⁊ hoc verum est non tamē inde sequitur ꝙ tres persone sint vnū subsistens. licet. n. a subsistere dicatur subsistēs: nō tamen idē significant. nā subsistēs ē nomē suppositi: subsistere aūt ē nomē act⁹ formalis ab ēētia emanās q̄ est cōmunis trib⁹. ¶Ad. 2^m. dr̄ ꝙ si argumētū valeret simili modo ꝯcluderet ꝙ q2 sunt tres ꝑsone indiuisis: sunt etiā tres essentie eo ꝙ ꝑsona ⁊ essentia sunt vnū ⁊ idē re. vnde dicēdum est ꝙ maior ꝓpositio hēt veritatē qñ aliq̄ sunt vnū ⁊ idē re et rōne qđ nō est in ꝓposito. q2 eni essentia ⁊ subsistētia differūt rōne: aliqđ pōt affirmari vel negari de vno qđ non affirmať vel negatur de alio: ⁊ de his dictū fuit latissime in. 3°. ar. 2^e. dis. ¶Ad. 3^m. dr̄ ꝙ ꝓcedit ex falso intellectu arguētis putat eni ꝙ subsistētia sit effect⁹ formalis essentie sicut ⁊ subsistere. hoc autē falsum est. nam subsistentia est nomē suppositi ꝓut. S. Tho. dicit ꝓma. ꝑ. q. 24^a. ar. 2°. et de potētia dei. q. vł materia. 9^a. ar. ꝓmo. vnde licet subsistere nō distinguat nec det in cōmunicabilitatem: subsistētia tamen dicat quid distinctum ⁊ in cōmunicabile. ¶Ad. 4^m. concedimus primū mēbrum diuisionis ⁊ cum infertur. non igitur sola essentia dat subsistentiam concedim⁹ iteru;. nam cū subsistentia sit idem ꝙ persona non tantum re sed etiam quātum ad modū significandi: non sola essentia sed etiā relatio dat subsistentiam. i. constituit subsistentiā seu ꝑsonam s̄m modū nr̄; intelligendi ꝓut deductum fuit in 2° notabili:

⁊ cũ vlterius īfertur. ergo relationes nõ solũ dãt esse distinctũ sz etiã dãt subsistẽtiã: respõdemus q tã ab essẽtia diuina q̃z a relatione dat subsistencia distincta s̃m mẽtẽ scti Tho. eo q ⁊ relatio est essentia diuina ⁊ eẽntia diuina est relatio. ⁊ tñ p q̃ndam appropriationẽ subsistẽtia attribuit eẽntie ⁊ relationi inq̃ztm ẽ eẽntia: ⁊ distictio attribuitur relationi ⁊ eẽntie inq̃ztm est relatio.

¶ Distinctio. xxvij.

Circa vigesimã ƺ septimã distictionẽ q̃ritur vtrũ gñrare ⁊ p̄rnitas sint idẽ realitr in diuinis ⁊ arguitur q nõ. q2 ea q̃ reducunt ad diuersa pdicamẽta nõ vident esse realit idem. sz ista sunt hm̃oi q2 gñrare videt reduci ad pdicamẽtũ actionis. p̄rnitas vero ad pdicamentũ relationis igit ⁊c. ¶ Jn oppositũ arguit nã magister ponit in hac distictione q eadẽ proprietas dicit p̄rnitas ⁊ gñratio ⁊ eadẽ filiatio ⁊ natiuitas siue origo. igit ⁊c. ¶ Jn hac questione erunt quattuor articuli.

Quantũ ad primũ articulũ sit pma cõclusio q gñrare ⁊ gñrari q̃uis hẽant modũ significãdi actionis ⁊ passionis: vere tn̄ ⁊ realr sunt hitudines seu relationes pncipij originis ad id qð est a pncipio ⁊ ecõuerso. Hãc pclusionẽ tenet sctũs Tho pmo sen. d. 4a. q. pma. ar. po ad. 4m. ⁊ d. 27. q. pma. ar. 2°. in. c. et ad pmũ. et. d. 33. arti. 4°. ad. 4m. et pma. p. q. 41. ar. po ad. 2m. et. 3m et de potẽtia dei. q. vel mã. xa. ar. 3°. in. c. ¶ Secunda pclusio est q actus notionales cuiusmodi sunt gñrare. ⁊ spirare et gñrari et spirari: sũt idẽ realiter cũ relationibus psonarũ sicut gñrare cuƺ paternitate et spirare cũ cõmuni spiratione: generari cũ filiatione et spirari cũ relatione pcessionis q̃uis differãt q̃ztm ad modum significãdi. Hanc pclusionẽ tenet. S. Tho. in locis pallegatis. Jtẽ pmo sen. d. 27. q. pma. ar. pmo ad. 5m. ¶ Tertia conclusio q p̄rnitas s̃m nr̃m moduƺ intelligẽdi pcedit ipm gñrare. Hãc pclusionẽ tenet. S. tho. po. sẽ. d. 27. q. po. ar. 2°. et pa. pte. q. 40. ar. 4°. et de potẽtia dei. q. vel mã. xa. ar. 3°:

Quantũ ad articulũ. 2m. arguit contra pclusiones et quidẽ cõtra pmã arguit Aureolus q generare ⁊ generari in diuinis q̃ztm ad formale rõnes sunt vere ⁊ realiter actio et passio et nõ relationes. Tũ q2 p generare et generari vere capit filius suã realitatẽ qð non cõpetit habitibus de genere relationis. Tũ quia generari est vera origo q̃ nõ habet modũ relationis sed passionis. Tũ quia generare est quidã egressus ⁊ quedam origo realis q̃ egressu pater prorũpit in filiũ ⁊ similr gñari ẽ qdã exitus q̃ filius egredit a p̄re sicut ipe testat. Joãnis. 16°. q exiuit a p̄re et veni i mũdũ. ostẽsũ est aũt sup q hec nullo modo ptinẽt pdicamẽto relationis sz actiõis ⁊ passiõis ergo modũ habẽt actionũ ⁊ passionũ potius q̃z relationũ. vñ psuetũ ẽ q dr̃ actiua gñratio ⁊ passio et similiter de spiratione q̃ est actiua ⁊ passiua. et q̃z maxime hoc habẽt dicere qui posuerũt generare elicitũ in diuinis et potẽtiam generãdi esse pductiuã. vnde nõ apparet q absq̃z repugnãtia potuerũt ista duo ponere: q gñrare sit relatio ⁊ non habeat modũ actionis. et tamen q potentia generãdi sit potẽtis vere pductiua et non entitatiua. ¶ Cõtra. 2am. pclusionẽ arguit sic. Jmpossibile est eandẽ rem in sui existẽtia habere modũ habitus et quietis ⁊ modũ actus et fluxus alioquin inessent opposita eidẽ. sed paternitas habet modũ habitus et quietis: gñrare vero modũ actus et fluxus. ergo vel nõ sunt eadẽ res cuius oppositũ oñs hñt pcedere s̃m intẽtionem sanctorũ aut si sunt eadẽ res: vterq̃z modus. s. fluxus et quietis nõ debet attribui illi rei in sua exñtia. Sed manifestũ est q in sui exñtia et in rerũ nã oportet q illa res hẽat modũ actus ⁊ agere vl' pducere i filio alioqui nõ vere pducerent psone. ergo impossibile ẽ q in sui exñtia hẽat modũ habitus relatiui tãtũmodo cõnectẽtis et nõ causantis: sed ille modus erit in sola apprehẽsione itellectus. ¶ 2°. sic. Jmpossibile ẽ q eadẽ realitas int duo extrema psistẽs sit vere positiua alterius extremi ⁊ nõ positiua i rex exñia alioquin pdictoria erũt simul vera. sz realitas importata p gñrare existit int p̄rem ⁊ filiũ vt vere positiua ⁊ causatiua filij. p̄rnitas vero int eos existit vt nullo modo causatiua aut positiua filij sz tãtũmodo vt refferẽs ⁊ cõnectẽs. q2 relationis nõ ẽ cãre extrema sz pnectere ⁊ refferre. ergo nõ sũt eadẽ res p̄rnitas ⁊ gñrare: qð tñ oẽs pcedũt vel necesse est q gñare s̃m rẽz modũ causatiuũ sit in diuinis ex natura rei ⁊ sine ope intellectus: paternitas vero p mo-

dum eī⁹ relatiuū filii nō ponēs sed tātūmodo ad ipm̄ refferēs: sit ex solo ope intellectus ⁊ hoc vtiqꝫ verū est demōstratiue ꝯclusū. pr̄nitas. n. est vera res causatiua ⁊ positiua extremi. s. filij: est enī ipm̄ gn̄rare sꝫ ꝯcipit̄ sub modo nō causatiuo sꝫ cōnexo ⁊ relatiuo tm̄. q̄ mod⁹ nō est i re sed in itellectu apprehēdēte. ⁊ ideo pr̄nitas iq̄ꝫm est relatio q̄dā differēs modaliter a gn̄rare: ⁊ ab ope itellect⁹. vn̄ in diuinis sunt origines vere ⁊ relatiōes pactū itellect⁹ hec ille. ¶ 3°. arguūt alij cōtra eandē ꝯclusionē sic. Q̄n aliq̄ sic se h̄nt q̄ vnum est realit̄ in aliq̄ ⁊ reliquū in suo opposito: illa nō sunt realit̄ idē q2 talia realit̄ separant̄. ⁊ sic nō sunt idē: sꝫ pr̄nitas ē realit̄ in pr̄e cū ꝑ eam sit formalit̄ pr̄. gn̄rare vero non est in pr̄e sꝫ in filio q̄d ptꝫ. Tū q2 3° phico ꝓ dicit ph̄s q̄ actio est in passo nō in agēte. Tū q2 gn̄rare videt̄ egredi a patre ⁊ attigere filiū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s remanere in filio ⁊ non i patre. igit̄ gn̄rare ⁊ pr̄nitas distiguunt̄ realiter. ¶ 4°. Q̄dcūqꝫ aliq̄ sunt idē de quocūqꝫ p̄dicat̄ vnū ⁊ reliquū. sꝫ pr̄ p̄dicat̄ ꝺ aliq̄ in diuinis de quo nō p̄dicat̄ gn̄rare vt pote ꝺ ēentia. nā essentia veraciť dr̄ ⁊ est pater extra de sūma tri. ⁊ fide ca. c. Damnam⁹ ⁊ tū ibidē determinat̄ q̄ essentia nō gn̄rat: ergo gn̄rare ⁊ eē pr̄e ꝫ nō sūt idē ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec pr̄nitas ⁊ gn̄ratio actiua. ¶ 5°. Pr̄nitas ⁊ fili⁹ in diuinis nō sunt idē realit̄ imo realit̄ distiguunt̄ sicut pr̄ ⁊ fili⁹: sꝫ gn̄rare nō est aliud q̄ꝫ fili⁹ vt videt̄: sicut enī mot⁹ q̄ est in passo ꝓut ē ab agēte dr̄ actio: sic realitas filij ꝓut ē a pr̄e dr̄ gn̄ratio actio. ⁊ ꝓut ē in filio dr̄ gn̄ratio passio. ¶ Cōfirmat̄ q2 creatio actio nō videt̄ aliud eē q̄ꝫ creatura ꝓut ē a deo creante. ergo pr̄nitas ⁊ gn̄rare nō sunt idē. ¶ 6°. Idē nō fundat̄ in se ipso. fundamētū. n. nō ē idē cū fūdato i eo: sꝫ gn̄rare ē fūdamētū pr̄nitatis q2 relationes ꝓducentis ⁊ ꝓducti fundāt̄ sup agere vel egisse vt dicit ph̄s. 5°. metha͡ᶜ. ergo gn̄rare ⁊ paternitas nō sūt idē. ¶ 7°. Q̄ncūqꝫ aliq̄ sic se h̄nt q̄ vnū manet reliq̄ trāseūte: illa nō sunt idē realit̄. alias trāsire ⁊ nō trāsire manere ⁊ nō manere q̄ sunt ꝯdictoria verificarēt̄ ꝺ eodē ꝯ illō p̄inū p̄nm. Jnpossibile est idē simul esse ⁊ nō esse. sꝫ pr̄nitate manēte trāsit act⁹ gn̄rationis ⁊ gn̄rare vt ptꝫ in creaturis: vbi manet pr̄ multo tp̄e postq̄ꝫ genuit. et dato q̄ in deo in eternū simul stēt: hoc ex necessitate ⁊ imutabilitate diuina ꝓuenit ⁊ nō ex cōditione pr̄nitatis. q2 dato ꝑ ipossibile q̄ generare trāsiret: adhuc remaneret pr̄nitas. dū tamen filius ꝑmaneret ⁊ eēt pr̄ in diuinis nō q̄ actu filiū generaret sꝫ q̄ filiū genuisset. ergo pr̄nitas ⁊ gn̄ratio nō sunt idē. ¶ 8°. ea q̄ reducūtur ad diuersa

gn̄ra ⁊ p̄dicamēta: nō possunt eē idē: cū diuersorum gn̄rū diuerse sint sp̄ēs: ⁊ coordinatiōes predicamētoꝝ sint ipermixte. sꝫ gn̄rare reducit̄ ad p̄dicamētū actionis: pr̄nitas vero ad p̄dicamētum relationis: in creaturis q̄dē vere. ideo aūt ꝫm modū: igit̄ pr̄nitas ⁊ gn̄rare nō erūt idē in deo. ¶ 9°. forma q̄eta no videt̄ eē idē cū illa q̄ cōsistit in q̄daꝫ fluxu ⁊ egressu: sꝫ pr̄nitas est forma q̄eta ꝑ modū h̄itus exn̄s in pr̄e. gn̄rare vero ꝯsistit in q̄dā fluxu ⁊ egressu a pr̄e. ergo nō sunt idē gn̄rare ⁊ pr̄nitas. ¶ 10. Idē nō est causa sui ipsi⁹: sꝫ ꝫm aliquos pr̄ ē q2 gn̄rat: ꝫm alios vero gn̄rat q2 est pr̄: ⁊ ita pr̄nitas ꝫm illos causat gn̄rare. ꝫm alios vero causat gn̄rare pr̄nitatem. ergo nō sunt idē. ¶ xj°. Doctores inq̄rūt an suppositū pr̄is ꝯstituat̄ ꝑ gn̄rare an ꝑ pr̄nitatē. ⁊ alij tenēt q̄ ꝑ gn̄rare: alij q̄ ꝑ pr̄nitatē. sed hec inq̄sitio nulla esset si gn̄rare ⁊ pr̄nitas idē forēt igit̄. ¶ Cōtra 3m. ꝯclusionē arguit multipliciť. ⁊ primo q̄ gn̄rare ꝫm modū itelligēdi p̄cedat pr̄nitatem. Q̄ncūqꝫ enī res aliq̄ h̄et duos modos concipiēdi vnū q̄dē ꝫm q̄d est in re ꝫ nā ⁊ aliū tantūmodo ex opatione itellect⁹: pm⁹ dr̄ p̄cedere 2m. sicut ptꝫ. q2 ordine rōnis ꝯcept⁹ floris ꝑ modū stātis p̄cedit florere q̄ ꝑ moduꝫ flux⁹ ꝯcipit̄. q̄ꝫ flos i reꝫ nā h̄et modū q̄escētis. modū vero fluētis a solo ope itellect⁹. sꝫ realitas illa q̄ ꝑ gn̄rare importat̄ ꝑ modū flux⁹ ⁊ ꝑ pr̄nitatē ꝑ modū q̄escētis: h̄et in sui exn̄tia modum actionis ⁊ flux⁹. modū vero h̄it⁹ q̄escētis: ex solo ope intellect⁹. q2 si eēt ecōuerso nō vere ⁊ realit̄ filius produceret̄ a pr̄e sꝫ cōnecteret̄ ad ipm̄ realit̄ nec tū realit̄ emanaret. ergo ꝫm modū itelligēdi gn̄rare p̄cedit pr̄nitatē. ¶ 2°. sic. Cōnexio extremorum: exigit extrema posita ⁊ ꝑ ꝯn̄s p̄supponit positionē eoꝝ. Sed pr̄nitas ⁊ vl̄r oīs relatio de 2° modo relatiuoꝝ ē cōnexio extremoꝝ nec ponit ea: sꝫ posita supponit. ergo exigit vt ꝑus ꝯcipiat̄ positio illoꝝ. ponit̄ āt fili⁹ ꝑ gn̄rare: igit̄ pr̄nitas exigit vt sibi p̄intelligat̄ gn̄rare. ¶ 3°. sic. si gn̄rare ꝫ modū itelligēdi nō p̄cedit pr̄nitatē: sꝫ seq̄t̄ in diuinis. aut hoc est ex hoc q̄ gn̄rare elicit̄ a pr̄e ita q̄ pr̄nitas aliq̄d ad gn̄rare faciat. aut q2 facit ad ipꝫ ꝑ modū cuiusdā p̄uij ⁊ rōnis fundādi. Sꝫ nō pt̄ dici p̄mū. Tū q2 gn̄rare nō ē elicitū imo ē realitas eē nō capiēs aliūde cui repugnat vt eē capiat ab alio sicut repugnat p̄mo p̄ncipio aut diuine eēntie aut cuilibꝫ rei iproducte q̄ itelligat̄ ꝓducta. Tū q2 dato q̄ eliceret̄ illo modo: pr̄nitas ipm̄ nō eliceret: nec eēt elicitiui p̄ncipij determinatiuū. cū relatio nō sit actiōis p̄nm nec exigatur ad determinādū. q2 absolutū ē sufficiēter de

terminatū nec respectu indiget ad agēdū. Nec etiā 2.m pōt dari q2 manifestū ē q actiones sūt priuc 2 rōnes fundādi 2.m modū relatiuo2 2 nō econuerso. vñ mēs nō pōt ɔcipe prem nisi accipiēdo q genuit vel gñrat. igif intellect9 recte iudicās debet apphēdere q in deo gñrare pcedit pñitatē. ¶ Itē cōtra eandē ɔclusionē arguit pbando q psona pris veri9 2 pncipali9 cōstituif p generare q̄3 p paternitatē q2 illud dicif verius et pncipali9: qd est ex natura rei q̄3 qd est solum sm ɔsiderationē 2 fit p op9 intellect9. s3 cōstitutio primi suppositi p actū gñrādi est q̄dē ex nā rei: qm gñrare est in re q̄ ad itētionē q̄ ɔcipif ad modū actus et flux9 siue ponētis actiue suppositū. ɔstitutio vero p paternitatē hēt aliq̄d de opē intellect9. q2 licet pñitas sit in re q̄ ad intētionē ɔceptā q̄ petit9 est eadē cū gñrare: nichilominus quo ad modū hitus 2 q̄etis sub q̄ ɔcipif q2 itelligif p modū hitudinis cōnectētis sub isto q̄dē modo: nō est in rerū nā. alioquin modi cōpositi flux9 2 q̄etis: ınessent eidē rei nō solū in intellectu imo in existētia. q̄ omnia sūt ipossibilia. ergo suppositum patris veri9 et pncipalius consurgit ex essentia et generare q̄3 ex essentia 2 paternitate. hec ille in forma.

Quātū ad tertiū

articulū. Primo notādu3 est q sicut phs dicit. 9°. metha'. duplex est actio vna q̄ dr trāsiens q̄. s. pcedit in rē exteriorē ab agente quā trāsmutat sicut calefacere et secare 2 similes. alia est actio q̄ nō pcedit ab agēte in rē exteriorē s3 stat in ipso agēte vt ei9 pfectio sicut intelligere et velle. actio aūt q̄ dicif transiēs est in duplici differētia. q̄dā nāq3 est cū motu et i tēpore sicut ambulare edificare. alia vero ē actio q̄ sm se nec in motu ē nec in tpe q̄uis ista habeat antecedētē sicut gñratio corruptio illuminatio 2 similes actiones q̄ a phis dicūtur mutationes instātanee 2 sunt termini mot9. creatio autē licet cōnumeref hmōi actionib9 istātaneis: q2 tamē nō est ab agēte nāli nec aliq̄d tāq3 sbm presupponit: nō est termin9 mot9. Aduertēdum tamē q actio aliq̄ nō ideo dr trāsiēs q̄si ipamet formalit trāseat ab agēte i patiēs vel in rē exteriorē sicut q̄dā male 2 pueriliṫ videntur sētire. nō .n. accñs idē numero migrare pōt a sbo i sb3 nec pōt eē i diuersis sbis sm nām. s3 trāsit9 ille itelligi deb3 effectiue. dicūtur nāq3 actiones trāseuntes: ea rōne q habeāt p obiecto 2 termīo rē extrīsecā agēti circa quā aliquē effectu3 hūt 2 causant. vñ 2 creatio actio dr trāsiēs a. S. Tho. p° sen. d. 40. q. p'. ar. p° in. c. et. p°. p. q. 34ª. ar. 3°. ad. 2m. q̄ tū ē ipsa eēntia dīna. dicif aūt creatio actio trāsiēs q2 rē extra deū creātē causat vel pducit. Per ɔ̄m dicūtur actiones imanētes q̄. s. nō hūt p obiecto 2 termino rē extrīsecā agenti circa quā aliq̄d efficiāt realiṫ sicut itelligere 2 velle. dr̄ia igiṫ inṫ actiones trāseūtes 2 imanentes iq̄3m hmōi: nō sumif ex pte sbi in quo sunt sed ex parte obiecti vel termini circa que sunt.

¶ **Secundo.** Notādū ē q actio trāsiēs aliq̄n dr hre p obiecto 2 termino rē agēti extrīsecā nā 2 supposito 2 quādoq3 loco sicut ɔtigit i creaturis. aliq̄n rē extrīsecā supposito tm̄ nō nā aut loco et isto modo act9 dīni notionales dici pñt transeūtes. 2 s3 hāc distī. debēt itelligi dicta. S. tho. in diuersis locis. Nā alicubi dicit q act9 notionales nō sunt trāseūtes s3 imanētes eo q dīne psone sūt eiusdē numero nāe 2 vna est in alia. alicubi videf dicere q act9 notionales sunt eliciti 2 quodā modo trāseūtes iq̄3m. s. psona pducēs 2 psona pducta sūt disticta supposita. ac p hoc pductio q̄ est a psona pducēte videf hre p obiecto 2 termino rē extrīsecā. s. psonā pcedētē iq̄3m est disticta suppo'ito 2 q̄si extrīseca q̄3m ad hoc q psona pducēte. vñ p°. sē. d. 5ª. q. 3ª. ar. p°. ad. 3m dicit. S. doc. Scdm igif q cū oīe xbū notionale significet actū psone vt disticta ē: oportet q sē per egrediaf a psona disticta. 2 ideo nullū xbu3 tale exit ab eēntia vt dicaf eēntia gñrare. hec ille. Itē disti. 13ª. ar. p°. argūt sic 2°. loco. pcessio dicif exitū vni9 ab alio: exit9 aūt ē p distātiā exeuntis ab eo a q̄ exit. cū igif i dīnis psonis sit oīno i distātia: vr q ibi nō sit pcessio. Ecce argum ad qd rūdet. Dicēdū inq̄t q q̄uis i dīnis psonis nō sit distātia s3 locū nec s3 eēntiā: ē tm̄ distictio in psonis s3 pprietates psonales et hoc sufficit ad rōne pcessionis. hec ille. Itē opusculo. 13°. d dr̄ia dīni xbi 2 humani ait. verbū aūt interi9 cōceptū: p modū egredientis se hēt. qd testaf xbū exteri9 vocale quod est eius signum illud enim egreditur a dicente vocaliter ad extra.

¶ **Tertio.** Notādū ē q actio et passio put acapi pōt et dicif S. Tho. in diuersis locis: dupliciṫ dicūf vno modo ipe mot9 causat9 ab agēte in passum dr materialiṫ actio 2 passio. Idē. n. mot9 sm q ē ab agente: dr actio. sm xo q recipif in paciēte. i. sm q patiēs afficif ipo motu q̄ ē forma fluēs: dr passio. 2 sic loqf phs. 3°. phi. vbi dicit q actio 2 passio sūt idē motu. s. sbo: differūt tm̄ q̄3m ad rōnes

q̄ditatiuas sicetiā. S. Tho. loquit̄ de actione et passione i plerisq̄ locis. ¶ Alio modo dr̄ actio: ipsius mot⁹ causatio vel originatio ab agente: et passio dicit̄ ipsius motus receptio vel affectio in passum. loquimur nūc de motu fm q̄ ꝓprie et substantialiter est forma fluēs ab imꝑfecto ad ꝑfectū. et i hac actiōis acceptione: loquit̄. S. tho. de actiōe et passione ꝯ gē. li. 2°. ca. 57. vbi dicit in. 3ª. rōne. licet motus sit cōmūis act⁹ mouētis et moti: tn̄ alia opatio ē facere motū et recipe motū vn̄ duo p̄dicamēta ponūt̄ facere et pati hec ille. De isto modo actiōis videt̄ itelligere in comēto sup. li°. 3°. phoꝝ. lec. 4ª. expon̄ens illud phi. Sꝫ est actiuū mobilis et c̄. dicit eni. Idē ē q̄ mouens agendo causat et q̄ motū. i. qd̄ mouet̄ patiēdo recipit. et hoc ē qd̄ dicit. s. phs q̄ mouēs ē actiuū mobilis. i. actū mobilis causat. hec ille act⁹. aūt mobilis ē mot⁹. Cū ergo illū causet mouēs: seq̄t̄ q̄ ipsa causatio alius actus sit a motu. Quod aūt imediate seq̄t̄ q̄re oportet vnū ēe actū vtriusq̄: intelligi debet de actu q̄ ē motus. vn̄ in eadē expositiōe. S. Tho. vtrūq̄ modū actiōis videt̄ tāgere et actiōem q̄ est motus quē dicit ēe vnū actū motiui seu mouētis et mobilis et actiōem qua motus causat⁹ tēdit in id q̄ mouet̄. Isto ēt modo videt̄ acciꝑe actiōem. p̄ª. p̄ᵉ. q. 54. ar. p̄°. in. c. dicit. n. q̄ actio ē actualitas v̄tutis. s. motiue: cū aūt motus nō sit actus seu actualitas motiui sed mobilis ꝓut phs iq̄t. 3°. phicoꝝ videt̄ q̄. S. doc. accipiat actiōē nō ꝓ motu: sed ꝓ ipsius motus factiōe seu ꝓductiōe. i. ꝓ eo q̄ ē ꝓducere vl̄ efficere seu causare motū. hoc ēt modo videt̄ loqui d̄ actiōe d̄ poᵃ de. q. vel mā. 8. ar. 2°. in. c. vbi dicit sic. nichil ꝓhibet aliq̄d ēe inherens qd̄ nō significat̄ vt inherens sicut actio nō significat̄ vt in agente sed vt ab agēte. et tn̄ cōstat actiōem ēe in agēte hec ille. Cū aūt mot⁹ nō sit in agēte vel mouēte sicut in subiecto sed i eo q̄ mouet̄: patet q̄. S. doctor nō loq̄t̄ ibi d̄ actione q̄ ē mot⁹. Isto eodē modo videt̄ loq̄ de actiōe. p̄°. sen. d. 32. q. p̄ª. ar. p̄°. in. c. vbi dicit. actio eni fm q̄ ē actio: significat̄ vt ab agēte et q̄ sit in agente: hoc accidit sibi in q̄ntū ē accn̄s. hec ille. ex quo seq̄t̄ qd̄ actio de q̄ loq̄t̄ sit i agēte sic̄ i subiecto vt accn̄s ei⁹. motus aūt nō ē accn̄s ipsius agētis vel mouētis: sed mobilis. sic deniq̄ videt̄ loq̄. S. doc. d̄ actiōe. p̄ª p. q. 41. ar. p̄°. ad. 2ᵐ. vbi dicit q̄ actio fm p̄mā nois īpositionē: iportat originē motus. i. originationē vel causationē motus et paru̅ ifra ait. remoto igit̄ motu: actio nichil aliud iportat q̄ ordinē origis fꝫ q̄ a causa aliq̄ vel p̄ncipio ꝓcedit hec ille. ex q̄ videt̄ q̄ loq̄t̄ d̄ actiōe q̄ nō ē eēntialit̄ motus sꝫ eius originatio vel causatio. Itē in hac acceptiōe videt̄ loq̄ d̄ actiōe. 2°. sen. dis. 40 q. p̄ª. ar. 4°. vbi arguit p̄° sic. q̄ vt in. 3°. phicoꝝ dicit̄ idē mot⁹ q̄ ē in agēte ē actio et i patiēte passio fꝫ sbaꝫ differēs rōne: sicut eadē ē via ab athenis ad thebas et de thebis ad athenas. sꝫ cōtigit actionē ēe malā et passionē bonā. vn̄ dicit̄ actio displicuit. s. iudeoꝝ. passio grata fuit. s. christo. ergo ꝯtigit eūdē actū esse bonū et malū. ecce argumētū ad qd̄ r̄ndet. dicēdū q̄ cū actio sit i agēte et passio in patiēte: nō pōt ēe idē numero accidēs qd̄ ē actio et qd̄ est passio cū vnū accn̄s non possit ēe i diuersis subiectis vn̄ etiā Auicenna dicit q̄ nō ē eadē numero eq̄litas i duob⁹ eq̄lib⁹. sed spē tn̄. Sꝫ q̄ coꝝ dr̄ia nō ē nisi penes termios. s. agēs et patiēs et mot⁹ abstrahit ab vtroq̄ termino iō mot⁹ significat̄ vt sine ista dr̄ia. et ꝓpt̄ hoc dr̄ q̄ mot⁹ ē vn⁹. hec. S. Tho. Ex qb⁹ verbis satis apparet q̄ nō loq̄tur ibi doctor. S. d̄ actione q̄ ē mot⁹. nā cū dicat q̄ actio ē i agēte sicut i sbo et q̄ vnū accn̄s nō ē i diuersis subiectis: manifeste accipit̄ q̄ nō loq̄tur d̄ actione q̄ est mot⁹ cū mot⁹ sit i mobili vel i passo sicut i sbo et nō i agēte. ¶ De ista actione q̄. s. antecedit et causat motū loquit̄ magn⁹ Albert⁹ i cōmēto sup. 3°. phicoꝝ tractatu p̄°. ca. 3°. vbi recitatis q̄rundā opinionib⁹ d̄ motu inq̄t. Si nos loq̄mur d̄ motu fꝫ ēē qd̄ hēt in mobili: nos loq̄mur vere de eēntia mot⁹: et paru̅ ifra. Si aūt attēdat̄ in cōparatione ad mouētē a q̄ causat̄ mot⁹: sic mot⁹ ē actionis agētis effect⁹ et nō actio ei⁹. q̄ actio ē i agēte et motus in mobili sicut dixit obiectio supius iducta et et tūc mot⁹ firmat̄ in actione sicut effect⁹ in causa et actio firmat̄ in motu sicut causa i effectu. et nō puto hoc ēē verū q̄ mouere mouētis: sit motus mobilis eēntialit̄ nisi itelligat̄ q̄ hoc mouere qd̄ est a mouēte: ē in mobili sicut a suscipiēte mouere mouētis. Sꝫ nō suscipit ipꝫ ꝑ modū ei⁹ qd̄ est mouere fꝫ ꝑ modū ei⁹ qd̄ ē moueri. hec Albert⁹. et q̄si imediate subiūgit. Si autē ꝯsiderat̄ mot⁹ fꝫ q̄ ē affectio mobilis q̄ affectio causat̄ a motu hoc ē a forma fluēte d̄ eē i eē eo q̄ mouet̄: sic mot⁹ ē i p̄dicamēto passionis fꝫ rei veritatē. hec ille. et paru̅ ifra r̄ndēs rōnib⁹ ꝓbātib⁹ q̄ motus sit actio: ait sic. ea igit̄ q̄ ad hoc iducta sūt q̄ mot⁹ sit i actione: soluūtur ꝑ hoc q̄ actio dupl'r dr̄. s. mālit̄ et formalit̄. hoc ē id qd̄ ē actio fm q̄ ē agētis et cōparatio agētis ad patiēs. et p̄mo q̄dem modo: mot⁹ ē actio agētis q̄ ē id qd̄ ē ab agēte siue mouēte. 2°. aūt modo: mot⁹ nō ē actio sꝫ ē effect⁹ actionis et ꝑ hoc ꝑꝫ solutio triū p̄moꝝ hec Albert⁹. et paru̅ ifra dicit ea aūt q̄ inducūt̄

ad hoc q motus sit in pdicamento passionis: multi pcedunt. Sz tn pt dici ad ea q motus aliud e q affectio mobilis facta i motu z p motu. z affectio qdem in passione e: motus aut no. hec ille. In qbus videt pcordit sentire ad ea q sup inducta sunt ex dictis S. tho. 3 ge. li. 2°. ca. 57. ¶ Ex sup dictis pcludit ex dictis S. tho. q ois actio siue imanens siue trasiens excepta actione q e ipse motus: e in agete sicut i sbo. Ide etia docet Albertus magnus li. p°. sen. d. 26. ar. 13. ad penul. In actione igr est id qd accns e z e fz hoc i agete z e id qd est actio: z fz hoc e ab agete in patiens. hec ille. Qd aut dicit id qd e actio est ab agete in paties: e intelligedu obiectiue z terminatiue no sbiue. non .n. eade actioni numero debet duplex sbm. vnuz fm q e acns: z aliud fm q e actio. na vnitas numerica i oi accnte e ab vnitate sbi. z pterea actio inqtu e actio seclusa rone accntis: no het respectu vl hitudine ad sbm sz ad pn a q est z ad terminu vel obm ad qd est. Ite ide Albertus. li. 2°. sen. d. 40. arti. 5°. argut p° loco sic. Unus numero actus fuit crucifixio iudeoz z passio xpi q tn placuit iudeis: z actus iudeoruz displicuit deo. ergo ide actus placuit z displicuit. ecce argumetu ad qd rndet. Ad pmu dicedu q no e ide. s. actus actio z passio qz actio e in agete sicut actio i sbo lz sit ab ipo sic a causa z io lz passio placeat: non oportet q actio placeat qz no sunt ide essentialit licet simul sint z vnu efficiat ab altero. hec ille.

¶ **Quarto.** Notadu e put S. tho. dicit p°. sen. d. 4a. q. pa. ar. p°. i. c. q gnatio fz ppria z specifica rone: actiue dicit comunicatione nae: passiue aut dicit nature acceptione. comunicatio aut nae e ab aliq vt a pn° z fit alicui sic pncipiato vl ei qd e a pn° z silr acceptio nae e alicuius. s. pncipiati vl eius qd est a pn° z ab alio sic a pn°. ex q seqt q genatio actiue z passiue accepta fz sui formale rone: no in recto nec de pncipali significato sz in obliq et ex pnti iportet hitudine pncipij ad id qd e a pn° z ecouerso. No .n. ide formalr est dictu q gnas comunicet nam sua genito z q heat ad genituz relatione vl hitudine pncipij. nec itez e ide formalit dictu q genitus accipiat nam a gnante: z q refferat vl heat hitudine ad gnate sic ad pncipium z ide e itelligedu e vlr d actione z passione. actio .n. d pncipali significato z i recto significat emanatione vel causatione aut factione seu pductione alicuius effectus circa aliqua re si sit actio transiens. passio vero dicit ipius effectus receptione. ex pnti tn z i obliq: actio iportat respectu vel hitudine pncipij agentis ad id qd agit seu pducit. et ecouerso passio iportat respectu vl hitudine patientis vel eius qd agit seu pducit ad pnm agens. Ex qbus infert q vbicuqz S. Tho. dicit q i actionibus q fiut cu motu: sublato motu no remanent nisi hitudines vl relatioes seu respectus ad agens vel ad pncipiu in id qd e a pnco: loquit d actionibus q malit sunt ipe motus: in qbus motu sublato no remanet nisi hitudo vl respectus agetis ad patiens eo q huoi actiones fm sbam sunt motus. na cu motus sit sbalit forma fluens ab agete in passu: ipe motus e qda forme comunicatio vel introductio ab agete ipsi passo. vn sublato motu no remanet aliud q hitudo agetis ad passu z ecotra. In actionibus vero q vel no fiut cu motu vel se hnt atecedeter ad motu sicut eius causatio vl origo seu pductio: pter hitudines agetis ad passu vel pducetis ad pductu z ecouerso: oportet itelligere aliqne actu 2m elicitu ab agete vel pducete q heat rone pductionis aut emanationis vel causationis aut qcuqz alio noie significet alicuius nae forme vel effectus circa re q est obm vel terminus actionis. na si motu substracto in huoi actionibus nichil aliud remaneret nisi relationes vel hitudines: seqrent duo incouenietia. vnu e q actio z passio fz formales rones z qditatiuas eent relationes z p pns eent de pdicameto ad aliqd in creaturis ac p hoc actio z passio no costitueret duo pdicameta distincta a pdicamento ad aliqd qd est 3 comune doctrina phicoz z theologoz. Probat hoc qm actio z passio no hnt a motu circa que sut q reponat in pdicametis actionis z passionis cu motus no sit in ipsis pdicametis sz reponit in pdicameto sui termini. vn si actio z passio vlr loqndo no essent aliqd pter motu nisi hitudines vel respectus: necessario seqret q motu substracto: actio z passio eent de pdicameto relationis. ¶ Aliud icoueniens e q ipe hitudines vel relationes q remaneret sublato motu: nulla rone pnt dici hitudies vel relatioes agetis ad passu vl pducetis ad pductu z ecouerso magis q alie qcuqz hitudies vl relatioes. na sola relationibus no het aliqd nisi q refferat ad aliud z q sit relatiuu. no q sit ages vel pduces aut patiens vel pductu aliad dis relatio id hret qd falsum est. z pfirmat q relatio p se ipaz no pot esse pncipiu q aliqd pducat seu agat put phs docet. 5°. metha. Forte dicet qd eade icouenietia sequnt i actionibus q sunt ipe motus: na nec huoi actiones hnt a motu q reponant in pdicameto actionis cu ipse motus no sit in eo pdicameto sz reductiue i pdicameto sui tmini. Si ergo i huoi actionibus est vez q sublato motu nichil remanet nisi hitudines z respectus agetis ad passuz: seqt q ipe actiones sint de pdicameto ad aliqd

qd erat primũ incõueniẽs. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ nõ erũt hitudines vel relationes agẽtis ad passuz magis ꝙ̃ ꝗcunqȝ alie nec ꝑ eas posset aliqd ꝯstitui agens vel pducẽs qd erat 2.^m icõueniẽs. ¶ Sȝ ad ista rñdem᷒. Primo ꝙ ab hmõi actionib᷒ nõ põt remoueri mot᷒ realit̃ cũ mot᷒ sit sba eaꝝ. põt tñ ꝑ itellectũ mot᷒ separari ab illis relationib᷒ vl̃ respectib᷒ q̃ ꝯsequunt̃ motũ in habitudine ad agẽs ꝛ patiẽs: ꝛ tñ hmõi hitudines vel relationes abstracte ꝑ intellectũ a motu: nõ sũt ipe actiones. vñ. S. Tho. nullibi dicit ꝙ sublato motu remaneãt actio ꝛ passio: sȝ ꝙ remanẽt ipse hitudines vel relationes q̃ si ponant̃ in pdicamẽto ad aliqd nullũ incõueniẽs ipi est. Verũ ẽ tñ ꝙ hmõi hitudines ꝛ relationes sepate a motu in deo sũt ipe actiones diuĩe ꝓpt̃ spãlẽ rõnẽ. qꝛ. s. relationes in deo sũt ipa dei eẽntia q̃ est vere et realit̃ diuĩa actio. q̃ rõ nõ ẽ in creaturis. ¶ Sȝ põt dubitari de hmõi actionib᷒ q̃ sũt ipe mot᷒ q̃ rõne ponãt̃ in pdicamẽto actiõis. nã illud nõ hñt a motu nec ab ipis relationib᷒ seu hitudinib᷒ vt sup̃ deductũ ẽ. Ad qd dicim᷒ ꝙ actiones ꝛ passiones ꝑmi modi q̃. s. sunt ipe mot᷒: sũt ĩ pdicamẽto actiõis ꝛ passionis ꝛ hoc nõ hñt a solo motu. i. ex eo ꝙ mot᷒ sũt p̃cise nec ex solis hitudinib᷒ vl̃ relationib᷒ ad agẽs ꝛ patiẽs sed ab vtroqȝ simul. ipa eni sba mot᷒ cũ hitudine vl̃ respectu ad agẽs dr̃ actio ꝛ cũ hitudine seu respectu ad patiens dr̃ passio. itaqȝ tota rõ actiõis hmõi cõplect̃ ex ipa sba mot᷒ ꝓ mãli ꝛ ex hitudine vel relatione ad agẽs ꝓ formali. ꝛ silr̃ rõ passionis ꝯplectit̃ ipam sbam mot᷒ ꝓ mãli: ꝛ hitudinẽ seu respectũ ad patiẽs ꝓ formali ¶ Sȝ ꝯ ea q̃ sup̃ dicta sunt in exponẽdo dictũ. S. Tho. ꝙ. s. in actionib᷒ sublato motu actio nichil aliud iportat ꝙ̃ ordinẽ vel hitudinẽ ꝯ originis f̃m ꝙ ab aliq̃ p̃ncipio ꝓcedit in id qd est a p̃ncipio. põt obici qꝛ p^a. p. q. 41. ar. p^o. ad. 2^m. ꝓbat doctor. S. ꝙ act᷒ notionales in diuĩs sũt ipe relationes ꝑsonales ea rõne qꝛ hmõi act᷒ nõ sũt mot᷒ neqȝ cũ motu: et in actionib᷒ sublato motu nõ aliud remanet ꝙ̃ hitudo vel relatio ad p̃nci^m. Cũ aũt in actiõib᷒ creaturaꝝ q̃ vl̃ nõ sũt mot᷒: sȝ ãtecedẽtes ad motũ sicut actiões scdi modi s̃ posiut vel necȝ etiaz siũt cũ motu sic actiões imanẽtes locũ hẽat ipa eadẽ rõ: videt̃ ꝙ oĩs hmõi actiones non aliud sint f̃z se ꝙ̃ hitudines vel relationes qd est ꝯ supradicta. Necȝ valet rõ spãlis q̃ sup̃ adducta fuit qꝛ. s. ideo actiones diuĩe nõ sũt aliud ꝙ̃ relationes qꝛ actio dei ẽ ipsa eẽntia diuĩa. nã. S. Tho. in loco pall. nõ ꝓbat ex ea rõne actiones diuĩas eẽ relationes sȝ ꝓpt̃ id qd actiones diuĩe nõ sũt mot᷒ nec cũ motu. q̃ rõ stat etiã in actionib᷒ immanẽtib᷒ ꝛ i actionib᷒ antecedẽtib᷒ motũ q̃ nõ sunt mot᷒ sȝ ei᷒ causa vel origo. ¶ Ad hui᷒ difficultatis absolutionẽ ꝯsiderãdũ ẽ ꝓut acapi p̃t ex dict᷒. S. Tho. in multis locis ꝛ p̃scrti ꝑmo s̃e. d. 32. q. p^a. ar. p^o. in. c. et de po^a dei. q. 7^a. ar. 9° ad. 7^m. et. q. 8^a. ar. 2°. in. c. ꝙ lȝ actio inq̃tũ^m ẽ accidẽs ꝛ q̃tũ^m ad ꝓpam q̃ditatẽ hẽat eẽ in agẽte sicut in subiecto: sub rõne tñ q̃ actio ẽ nõ significatur vt in agẽte sȝ vt ab agẽte i aliqd. ac ꝑ hoc significat̃ vt q̃ddã mediũ int̃ agẽs ꝛ patiẽs vel int̃ p̃ncipiũ ꝛ id qd ẽ a p̃ncipio. Vñ ꝛ ipa actio q̃ est sbalit̃ mot᷒: realit̃ est media int̃ agẽs ꝛ patiens ꝓut inq̃t. S. Tho. p^a. p. q. 54. ar. p^o. ad. 3^m. ꝛ rõ est qꝛ mot᷒ ẽ successiue fluẽs ab agẽte in patiẽs. actiones aũt q̃ nõ sũt ipe mot᷒ lȝ hẽant moduz significãdi vt ab agẽte i patiẽs: realit̃ tñ quãtũ ad sui sbam sũt in ipso agẽte sbiue ꝛ i patiẽte effectiue qꝛ. s. in eo aliqd causãt ꝛ nõ sũt realit̃ aliqd mediũ int̃ agẽs ꝛ patiẽs sȝ remanẽt tãꝙ̃ mediũ int̃ agẽs ꝛ patiẽs: ipe hitudines vel relationes q̃ ꝯsequunt̃ hmõi actiões. Cũ ergo dicit. S. doc. ꝙ sublato motu ab actiõib᷒ nõ aliud remanet ꝙ̃ hitudo vel relatio ad p̃nci^m: accipit actionẽ nõ ꝓut ẽ aliqd in agẽte: sȝ ꝓut hẽt modũ significãdi vt ab agẽte sub q̃ rõne iportat hitudinẽ ꝛ respectũ ad agẽs ꝛ se hẽt tãꝙ̃ mediũ q̃ddã ab agẽte in passũ. Itaqȝ sensus v̾boꝝ. S. Tho. est ꝙ sublato motu in actionib᷒: nõ aliud remanet. i. nõ aliud iportat̃ ꝑ actionẽ vt actio est inq̃tũ^m. s. hẽt modũ significãdi vt ab agẽte ꝛ vt mediũ int̃ agẽs ꝛ patiẽs nisi hitudo vel respect᷒ q̃ cõsequit̃ actionẽ ꝓut significat̃ vt ab agẽte. Ista tñ non obstãt quĩ actio inq̃tũ^m ẽ aliqd realiter i agẽte et q̃tũ^m ad id qd in se ẽ: sit aliud q̃ditatiue ꝙ̃ hitudo vel relatio q̃ ꝑ actionẽ iportat̃ vt significat̃ ab agẽte alias vt sup̃ dicebat̃ nichil efficeret̃ directe ꝑ actionẽ cũ relatio vel hitudo non sit directe ꝑ se p̃ncipiũ vel causa alicui᷒ effect᷒. neqȝ actio possȝ eẽ fundamẽtũ relationis qd est ꝯ ꝑhm. 5° metha^c. idẽ. n. nõ põt eẽ fundamẽtũ sui ipi᷒. In deo aũt ꝓut dicebat̃ est spãlis rõ qꝛ q̃cũqȝ modo actio diuĩa accipiat̃ siue vt in agẽte siue vt ab agẽte: realit̃ ẽ ipa relatio sicut gñrare ẽ realit̃ p̃nitas ꝙ̃uis differãt f̃m modũ significandi.

Quantuz ad articulũ. 4^m. rñdẽdũ est ad obiectiones ꝛ q̃dẽ ad argumẽta Aureoli ꝯ p̃mã ꝯclusionẽ dicim᷒ ꝙ nichil ꝯcludũt ꝯ. S. Tho. q̃ tenet ꝙ gñrare ꝛ gñrari poti᷒ hñt modũ significãdi actiõis ꝛ passionis ꝙ̃ relationis ꝓut ex sup̃ allegatis in ꝯclusione p̃ȝ. qd aũt in conclusione dr̃ ꝙ

generare τ ḡnrari vere τ realiter sunt ipse relationes.s.pr̄nitas τ filiatio:nō ipugnat̄ p ea que aducit. ¶ Ad argumēta ꝯ 2^{am} ꝯclusionē. ad primū dr̄ ad minorē ꝙ generare nō solum in diuinis ſʒ etiā in creaturis nō habet modū flux⁹ cuiꝫ sit termin⁹ mot⁹ licet hēat modū act⁹ vł actionis. nō eni oīs actio est mot⁹ q̄ importat in sui rōne fluxū. τ cū īfert̄ ꝙ vna τ eadē res nō hēt ī sua eꝛistētia modū bit⁹.i.forme τ moduꝫ actionis. dicim⁹ ꝙ isti modi nō sunt in re q̄ est pr̄nitas et q̄ est ḡnrare nisi fundamētaliter. sed sunt in modo ꝯcipiēdi ipam rē. vna siq̄dē eadē res ꝯcipit̄ p modū forme relatiue τ dr̄ pr̄nitas τ ipsa eadē res ꝯcipit̄ vt actio q̄ ꝓducit̄ fili⁹ τ dr̄ ḡnrare. vna.n.res q̄ est eēntia diuina pōt ꝯcipi multipliciter τ diuersimode ꝓpter infinitatē sue pfectionis ꝯprehēdētis oīum rer̄ pfectiones q̄ plures sunt τ diuerse in plurib⁹ reb⁹ creat̄ quas itellectus creat⁹ nō pōt vna rōne ꝯcipe nec vno noīe significare τ de hoc.S. Tho.pᵃ.p.q.13ᵃ.ar. 4°. τ.5°.τ.q.28.ar.2°.ad.2^m.et.3^m. et licet ḡnrare in diuinis vere τ realit̄ sit ꝓductio filij:nō inde seq̄tur ꝙ in sua eꝛñtia habeat modū actionis τ ꝓductionis q̄ inueniť in creata actione vel productione, nā ea q̄ in creaturis pfectionis sunt:ī deo eꝛistūt sine aliq̄ iperfectione. Q̄d eni generatio creata habeat modū eꝛit⁹ de potētia in actū vel modū tēdentie:iperfectionis est. ¶ Ad 2^m.negat̄ assumptū īmo est possibile τ veruꝫ ꝙ eadē realitas s̄m diuersas rōnes q̄bus ab intellectu creato ꝯcipit̄:sit vere positiua et vere nō positiua alicui⁹ eꝛtremi τ vni rei sub diuersis rōnib⁹ possunt attribui p̄dicata affirmatiua τ negatiua eiusdē. nec tamē ideo verificant̄ ꝯtradictoria simul de eodē. Ad ꝯtradictoria nāq̄ꝫ proprie dicta:nō solū req̄rit̄ idētitas rei ſʒ etiā idētitas rōnis τ de his supra in 2ᵃ disti. diffusius dictū est. ¶ Ad. 3^m.negat̄ assūptū.nā eēntia diuina realit̄ est ī filio:τ pr̄nitas realit̄ est in oposito eꝛtremo.s.in patre τ tamen essentia diuina τ pr̄nitas idē sunt oīno realit̄.minor etiā ē falsa q̄ꝫ^m ad id ꝙ generare nō sit in pr̄e ſʒ in filio. generare eni nō solū in deo ſʒ etiā in creaturis: nō est actio trāsiēs formalit̄ a subiecto vel supposito patris in filiū tanq̄ꝫ in s̄bm ſʒ effectiue inq̄ꝫ^m aliq̄d efficit vel p̄ncipiat circa filiū ,put declaratū fuit in p̄mo notabili. Ad auctoritatē aūt ph̄i dicitur ꝙ loq̄t̄ de actione q̄ est ipe mot⁹ q̄lis actio nō est ḡnrare in diuinis. nec est veruꝫ ꝙ ḡnrare ī deo egrediat̄ realit̄ τ formalit̄ a pr̄e ad filiū ,put argūēs satis pueriliter imaginat̄. ¶ Ad. 4^m. dicit̄ ꝙ maxima illa q̄ assumit̄ habet veritatē q̄ū aliqua sunt idē re τ rōne:nō aūt q̄ū sunt diuersa ratione ,put deductū fuit sup̄ in 2ᵃ disti. ¶ Ad. 5^m dr̄ ꝙ minor est falsa nec valet ꝓbatio q̄ꝛ generare in deo nō est actio q̄ sit mot⁹ vt dictuꝫ est, nec est actio p̄dicamētalis. τ ad ꝯfirmationem negat̄ assūptū.nā creatio actio ē realit̄ essentia diuina nō creatura ,put dictū fuit ī 2° libro. ¶ Ad 6^m. dicit̄ ꝙ assūptū est verū si intellīgat̄ de eodē s̄m eandē rōnē.nā sub diuersis rōnib⁹ nullū incōueniēs est ꝙ idē res sit fundamētū τ fundatum τ pserti vbi fundatio nō est realis ſʒ s̄ʒ modū itelligēdi tm̄ queadmoduꝫ in ꝓposito. neq̄ꝫ eni generare ē fundamētū realit̄ pr̄nitatis neq̄ꝫ pr̄nitas realit̄ fundat̄ in generare cū sint eadeꝫ oīno res. ſʒ s̄m diuersas rationes q̄s nr̄ intellect⁹ habet de ipa eadē re accipit eam sub vna rōne vt fundamētū sub alia vt q̄d fundatū. ¶ Ad. 7^m. rn̄det̄ sicut ad 2^m τ ad p̄cedēs. Ad illud aūt qd̄ arguens supponit̄ p īpossi. bile dicit̄ ꝙ dato illo īpossibili ꝙ ḡnrare q̄ꝫ^m ad modū actionis vel ꝓductionis trāsiret:res tn̄ ipsa q̄ est ḡnrare in diuinis nō trāsiret. ſʒ eēt eadē cū pr̄nitate. ¶ Ad. 8^m. dicit̄ ad minorē ꝙ ḡnrare τ pr̄nitas in diuinis nec directe nec p reductionē ꝯtinent̄ in aliquo genere vel p̄dicamēto. oīa eni q̄ in deo realiter sunt: sūt illimitata τ eꝛtra gen⁹. τ cū dr̄ ꝙ in deo ḡnrare τ pr̄nitas reducūtur ad diuersa p̄dicamēta q̄ꝫ^m ad modū. Dicim⁹ p̄mo ꝙ modus vtriusq̄ꝫ nō est formalit̄ τ realiter in deo ſʒ in itellectu creato τ ī vocab⁹ ab itellectu formatis ,ppt̄ qd̄ diuersitas modi nō arguit̄ diuersitatē rei in deo. Dr̄ 2° ꝙ dato ſʒ nō ꝯcesso ,pprie loquēdo ꝙ ḡnrare τ pr̄nitas q̄ꝫ^m ad modū reducerent̄ ad diuersa p̄dicamēta: nō inde seq̄tur ꝙ nō sunt eadē res q̄ꝛ eadeꝫ res creata pōt reponi ī diuersis p̄dicamētis ,ppt̄ aliū τ aliū modū eēndi τ significādi ac p̄dicādi sicut ptꝫ de actione τ passione q̄ sunt mot⁹. nā ad diuersitatē p̄dicamētorū sufficit diuersitas in modo eēndi τ ī modo p̄dicādi. dū tamē nō sint reducibiles ad aliquem modū eēndi vel p̄dicādi vniuocū ,pt accipitur eꝛ dictis.S. Thom. co.sup. 3° ph̄i. co. ¶ Ad 9^m. rn̄det̄ sicut ad p̄mū. ¶ Ad. x^m. dicit̄ ꝙ in talibus loqutionib⁹ q̄ quia nō notat causā.naꝫ in diuinis nō admittit̄ nomē cause τ causati ad intra ſʒ notat rōnē formalē. vnde eꝛ talib⁹ loqutionibus nō ꝯcludit̄ ꝙ illud ꝙ est tale τ illud q̄ est tale sint diuersa realit̄ ſʒ s̄m rōnē diuersitatē. In diuinis eni qd̄ τ quo vt forma vel natura τ suppositū:idē sunt realiter τ p hoc ptꝫ solutio ad x^m. nā inq̄sitio illa doctorū nō est de reꝫ de rōne formali. ¶ Ad argumēta ꝯ 3^{am} ꝯclusionē respōdet̄

Ad p̄mū negatur minor. falsum est enim q̄ generare in deo habeat in sua reali existētia modū fluxus sicut dictū fuit ad p̄mū: nec valet probatio q̄m vt ibi dictū fuit nō est de rōne actionis vel productionis q̄ sit in fluxu seu fluens sꝫ illud accidit actioni ꝛ productioni imperfecte. ¶Ad. 2m. dicitur q̄ ex processu argumētationis nō aliud cōcludit nisi q̄ p̄rnitas sm̄ rōnē relationis p̄supponit generare qḋ ꝛ nos cōcedunꝰ ꝛ tn̄ paternitas put est constitutiua p̄ris: precedit ipsum generare sm̄ modū significādi. ¶Ad. 3m. dr̄ q̄ diuisio ibi posita est insufficiēs. ē eni alia rō ppt̄ quā p̄rnitas in deo p̄cedit ipm̄ generare. q̄r. s. est cōstitutiua suppositi p̄ris. Suppositū aūt naturali intellectione preintelligit̄ generan̄ti. nō. n. pōt itelligi aliqḋ suppositū generare: nisi p̄intelligat̄ illud esse actu suppositū: nā generationes ꝛ actiones suppositoꝝ sūt. ista tamē p̄oritas nō est in re sꝫ in modo nr̄o intelligēdi. ¶Ad. 4m dr̄ q̄ minor est falsa q̄ntū ad multa q̄ in ea cōtinent̄. falsum ē eni q̄ p̄mū suppositū cōstituit̄ p actū generandi ex natura rei. Itē falsum est q̄ generare h̄eat realit̄ modū fluxus vel sit aliq̄d fluēs. Itē falsum est q̄ p̄rnitas cōstituat suppositū p̄ris p aliquid qḋ h̄eat de ope intellectus. vn̄ nō est mirū q̄ arguens ex falsis cōcludat falsum. ¶Ad argumētū ante oppositum patet responsio ex his q̄ dicta sunt ad. 8m. contra 2.am cōclusionem. et in hoc questio terminatur.

¶Distinctio. xxvij.

Terū circa vigesimamseptimam distinctionē q̄rit̄ vtrū verbū icreatum emanet vt itellectio actualis et arguit̄ q̄ sic. nā dicit anselmꝰ monolo. capi. 48. q̄ verbū rei ē ipsa cogitatio ad eius similitudinem ex memoria facta. et Augustinus dicit. 15°. de trini. cap. 16°. q̄ cogitatio nostra perueniens ad illud quod ē internus ac inde formata: verbū nostrū est. ¶In oppositum arguitur. Conceptus rei non ē actualis intellectio. Sed verbum est conceptus habitus vel formatus de re. igitur ꝛc̄. ¶In hac questione erunt quattuor articuli vt supra.

Uantū ad primū articulū sit p̄ma cōclusio q̄ verbū intellectꝰ nr̄i est illa conceptio vel similitudo rei quam intelligēs p actū itelligendi format ꝛ producit. Hāc cōclusionē tenet. S. Tho. p°. pte. q. 34. ar. p̄mo in. c. Itē de veri. q. vel materia. 4a. ar. p°. in. c. et. ar. 2°. Itē de po° dei. q. 8a arti. p°. in. c. Itē cōtra gē. li. 4°. ca. xj°. Itē opus. 13°. de dr̄ia di. ver. ꝛ humani. et opus. 14°. de nā verbi intellectꝰ. ¶Secūda cōclusio est q̄ verbū in diuinis dicit respectū ad creaturas nō ex sua p̄prietate p̄sonali sꝫ rōne eēntie q̄ includit̄ in significato p̄sone. Hāc cōclusionē tenet. S. Tho. p̄mo li. sen. d. 27. q. 2a. ar. 3°. ad. 6m. Itē p̄ma. p. q. 34. ar. 3°. ad p̄mū. Itē de veri. q. 4a. ar. 5°. ad. 4m. ¶Tertia cōclusio ē q̄ sicut verbū si capiat̄ p̄pe dr̄ p̄sonalit̄ i diuinis d̄ solo filio: itaꝗ imago. Hāc cōclusionē tenet. S. tho. pa. p. q. 35. ar. 2°.

Uantū ad articulū 2m ponēde sūt obiectiones aduersarioꝝ ꝛ q̄dē cōtra p̄maꝫ cōclusionē arguit Aureolꝰ p̄ma q̄stione distictionis huiꝰ p̄mi sic. Nulla forma existēs subiectiue in itellectu vel fantasmate ponēda est ad quā aspiciat intellectꝰ cuiꝰ productio appellat̄ dictio. ergo tota positio ꝛ oīa q̄ dicta sunt de ipso v̄bo falsa sunt. cōña nota ē. sꝫ antecedēs p̄bat̄ q̄r forma quā experimur nos aspicere dū itelligimꝰ rosam simplicit̄ aut florē: nō est aliq̄d reale inherēs alicui vel subsistēs. sꝫ est ip̄a met res h̄ns eē itētionale cōspicuū ꝛ apparēs. qḋ p̄bat̄. nulla. n. forma simplr̄ nō singularis nec limitata pōt eē inherens intellectui vel fantasmati nec eē subsistēs. Si eni hoc dr̄: cū forma simplr̄ ifinita sit ꝛ adequās oīa idiuidua: seq̄ret̄ q̄ eēt aliq̄ res infinita inherēs itellectui vel fantasmati vel subsistēs p̄ter p̄mā formā q̄ est deꝰ. qḋ est oīno ipossibile. sꝫ cōstat q̄ rosa ista quā aspicit itellectꝰ ꝛ forma ista specularis q̄ terminat mētis ituitū: ista nō ē natura singularis: sꝫ nā simplr̄ ꝛ q̄ditas tota cōcipiēdo. n. hoiem vel rosam nō terminamꝰ aspectū ad hāc rosam vel illā ad hoiem istū vel illū sꝫ ad rosam vel hoiēꝫ simplr̄. ergo ista forma specularis vel idolū vel cōceptꝰ: nō pōt eē aliq̄d reale inherēs intellectui vel fantasmati: nec ē aliq̄d subsistēs. ¶2°. sic p̄bat̄ eadē ppositio p antecedēte assūpta. Nulla forma nō singularis h̄et eē singulare cū accidētia idiuiduētur i subiectis. sꝫ forma ista specula-

risquã ĩtellect⁹ aspicit nõ est singularis imo ē forma simplr.rosam.n.simplr ĩtuemur nõ hãc vł illam rosã.ergo si ē subiectiue ĩ ĩtellectu: nõ erit ĩtellect⁹ aliqd singulare.sʒ aĩa simplr ⁊ p ɔñs erit vn⁹ ĩtellect⁹ ĩ oĩb⁹ ⁊ redibit error cõmẽtatoris. ℂ3°.sic ad idẽ. Jllã rosam quã ĩtellect⁹ speculariter aspicit ð singularib⁹ p̄dicat ⁊ dicit verificari.dicit.n.ð rosa visa q̄ ē rosa q̄ ante ɔcepit.sʒ ɔstat q̄ nulla res exñs in ĩtellectu vel fantasmate vere enũciatr̃ de rosis existib⁹ extra cũ sit quodã accidẽs realr̃ distinctũ ab oĩb⁹ ĩdiuiduis q̄ sunt extra.ergo rosa ista quã aspicit ĩtellect⁹ tã q̄ formã specularẽ:nõ ē aliqd reale ĩ intellectu vel fantasmate exñs subiectiue. ℂ4°.sic ad idẽ Si sit aliq̄ forma specularis realr̃ inherẽs ĩtellectui ad quã terminetr̃ aspect⁹ ĩtellect⁹: aut ĩ illa vltimate q̄escit aut p illã ad res extra p̄cedit: sʒ nõ põt dari p̄mũ.q2 tũ sciẽtie nõ eẽnt de reb⁹ sʒ de talib⁹ idolis.qð oĩno ē fictitium ⁊ absurdũ.nec.2^m.põt dari.Tũ q2 est cõtra expientiã. nõ eni expimur nos aspicere formã rose ⁊ p eaʒ vlteri⁹ ferri in rosam.Tũ q2 p̄mũ obm intellect⁹ eẽt aliqd exñs infra ĩtellectũ ⁊ nõ extra.⁊ eodem modo p̄mũ obm hitus sciẽtifici ⁊ act⁹ eius q̄ est q̄escere:eẽt q̄dã forma specularis accidẽtalis ⁊ rediret q̄^m ad hoc error platonis: dicẽs q̄ ĩtellect⁹ aspicit ad exẽplar ⁊ non ad res ipsas. ergo ĩpossibile est q̄ talis specularis ponatr̃. ℂ5° sic ad idẽ. Nõ est philosophicũ pluralitatẽ rerũ ponere sine causa.frustra.n.fit p plura qð põt fieri p pautiora.sʒ nulla necessitas ducit ad ponendũ talẽ formã:nõ eni oportet eã ponere ad terminãdũ act⁹ intellect⁹ q2 nõ terminat eũ vltimate.cũ p eam trãseat sup rẽ extra . alioqui res extra nõ cognosceretr̃ a nob.nec oportet eaʒ ponere vt mediãte ipsa res clari⁹ cognoscatr̃.sufficit.n.ad clarã noticiã potẽtia ⁊ actus ⁊ similitudo medians inter potẽtiã ⁊ actũ.inter actũ vero ⁊ obm nõ est necesse aliquã formã mediare q̄nimo imperfectior eẽt noticia sicut patet in visione sensitiua q̄ pfectior est dũ attigit imediate obm q̄ dũ attigit mediãte speculo aut aliq̄ speculari. ergo si talis forma ponatr̃ erit absq3 oĩ causa ⁊ rõne ⁊ p ɔñs vanũ ē eã ponere ⁊ supfluũ ĩ natura. ℂ6°.sic. Min⁹ ĩdiget reali termino opatio ĩtellect⁹.q̄ opatio sensitiua:sʒ opatio sẽsitiua nõ ĩdiget reali termino imo terminatr̃ freq̄ẽter ad rẽ ipsam positã ĩ eẽ apparẽti siue ĩ eẽ ĩtẽtionali. sicut p̄hs innuit 2° celi ⁊ mũdi vbi cõmẽtator dicit cõmẽ.10 4.q̄ circulatio q̄ apparet ĩ luna forsitã videtr̃ alicui visio sine v̄itate: ⁊ nõ debʒ aliqs dicere q̄ sit visio tñ.q̄ñ si esset visio appareret sicut apparet ex sectione pyramidis visus ad corp⁹ lune imẽse ĩ augmẽtatione ⁊ diminutione videm⁹ lineã q̄ fit in sectione eaʒ aliq̄si cõnexã aliqñ ɔfundã.vult dicere cõmentator q̄ de mẽte Aristo.est illã figurã s̄m quã luna apparet aliqñ circularis aliqñ media:nõ eẽ in rerʒ natura.sʒ tñ modo appere. ⁊ breuiť q̄ negat qui act⁹ visiõis possit ad apparẽtiã terminari:ɔfiteri cogitr̃ q̄ oĩa q̄ videntr̃ vera sũt ɔ q̄s disputat Aristo.4°.metha^c.q̄ ɔtradictoria eẽnt vera cũ vni videatr̃ sic ⁊ alteri aliť. Reliquitr̃ ergo q̄ act⁹ ĩtellect⁹ non terminetr̃ ad formã specularẽ hñtẽ eẽ reale:sʒ ad rẽ extra hñtẽ eẽ ĩtẽtiõale. ℂ7°.sic opinio fuit Anẽpeche.vt ptʒ.3°.de aĩa cõmẽ.18°. ⁊ cõmẽ. 43°. q̄ intẽtiones imaginate recipiũtr̃ in fantasmate: ita q̄ forma illa erat subiectiue in fãtasmatib⁹. sʒ illa forma ĩtellecta nõ est nisi forma specularis quã mẽtis ĩtuitu speculamur.ergo isti q̄ ponunt formã h̄moi specularẽ eẽ forsitã subiectiue in fãtasmatib⁹:sequntr̃ fantasiã Anẽpeche q̄ expsse ɔ dicit p̄ho vt dicit ibidẽ cõmẽtator . hec sũt v̄ba Aureoli ĩ forma ibidẽ. Ad istud etiã ppositũ p̄bãdũ.s.q̄ p actũ ĩtellect⁹ nõ formatr̃ aliq̄s ɔceptus in mẽte:sʒ res ĩtellecta põitr̃ extra aĩaʒ ĩ quodã eẽ cõspicuo adducit multa in 3ª disti.hui⁹ p̄mi .q.3^a. Jtẽ.d.27.q.2^a. Sʒ istis solutis q̄ recitata sunt ptʒ rñsio ad alia. ℂUlteri⁹ arguit ɔ.S. docto.p̄bãdo q̄ ɔtradicat sibi q2.s.vnũ ponit ĩ scripto:⁊ oppositũ ĩ suma in mã ista.s. de verbo. Jn scripto.n.ponit q̄ v̄bũ dr̃ in diuinis eẽntialiť q̄ñq3 ⁊ p̄sonaliť q̄ñq3.in sũma vero dicit q̄ semp tenetr̃ p̄sonaliť si p̄prie sũmatr̃. dicit etiã se p̄basse q̄ nulla spẽs vel silitudo q̄ est rõ ĩtelligẽdi põt dici v̄bũ. Tũ q2 noĩe v̄bi ĩportatr̃ relatio ad dicẽtẽ. Tũ q2 de rõne v̄bi est q̄ sit porles mẽtis ⁊ ei⁹ part⁹. Tũ q2 oportet q̄ gignatr̃ de sciẽtia nostra. ℂ2°.loco ɔ eandẽ ɔclusionẽ Durandus ⁊ Petr⁹ ð palude arguũt sic. Per opationẽ intra manẽtẽ nichil ɔstituitr̃ vel p̄ducitr̃. Sʒ intelligere ⁊ dicere ĩtellectuale sũt opationes ĩtra manẽtes.ergo p eas nichil ɔstituitr̃ vel p̄ducitr̃ . Maior ptʒ.9°.metha^c.vbi p̄hs ponit drĩaʒ iter opationẽ ĩtra manẽtẽ ⁊ illã q̄ trãsit vel exit q2 p trãseuntes extra semp aliqd cõstituitr̃ sʒ p intra manẽtẽ nichil. Minor ptʒ ð se ergo ⁊c̄ . Si dicatr̃ q̄ p̄hs nõ intẽdit simpliciť dicere q̄ p opationẽ intra manẽtẽ nichil oĩno ɔstituitr̃: sʒ q̄ solũ p eã nichil extra ɔstituatr̃ tñ intra opantẽ bene cõstituitr̃ aliqd:nõ valet q2 absurdũ fuisset dicere illud circa qð null⁹ põt dubitare. sʒ q̄ p opationẽ intra manẽtẽ nichil extra ɔstituatr̃: nullus vnq3 dubitauit.oportet.n.q̄ opatio attigat suũ p̄du

ctū. qđ aūt itra manet: nō attigit illđ qđ ē extra. igitᷓ nō fuit itētio Aristo. tñ dicere q̄ p opationē īmanētē nichil extra ɔstituatᷓ sꝫ q̄ p eam nichil oīno cōstituitᷓ nec intra nec extra. Itē textus ɔtradicit huic expositioni. dicit enī ibidē phs q̄ opatio itra manēs ipa ē finis. ⁊ idē dicitᷓ pᵒ iuno ethicoꝝ. Sꝫ ɔstat q̄ si p eā ɔstituitᷓ aliqs tminꝰ itra: ipa opatio nō eēt finis sꝫ potiꝰ res pducta p eā opatio. n. ē ꝓpᵗ rē opatā. ¶ 2°. qꝛ pᵐᵘ pductiuū vbi aut ē sola spēs aut ē spēs cū itellectio ne ɔfusa. nō spēs sola qꝛ terminꝰ pductiois nō ē pfectioꝛ pncipio pductiuo. Sꝫ verbū ē pfectiꝰ spē itelligibili eo q̄ pfectiꝰ rē repñtat. ergo pn cipiū eiꝰ pductiuū nō pōt eē sola spēs. Similiᷓ nec spēs cū itellectione ɔfusa. qꝛ aut illa manēt simul cū verbo pducto: aut nō. nō pōt dici q̄ nō manēt simul qꝛ cessāte entitate pncipij actiui ad entitatē verbi: cessaret ⁊ agere. Sꝫ cessāte agere ⁊ actione aū terminū actiōis: īpossibile ē terminū eē. ergo nullo modo eēt verbū simul nisi cū eo eēt itellectio ɔfusa ⁊ spēs: si hec sint eiꝰ pn cipia pductiua. hoc aūt eē nō pōt. qꝛ verbū nō est sine noticia expssa sꝫ noticia ɔfusa nō stat cū noticia pfecta igitᷓ ⁊c. ¶ 3°. sic. sicut ɔtigit intelligere pꝰ aliquā rē ɔfuse ⁊ ipfecte deide pfectius ⁊ expsse: ita ɔtigit nos pꝰ diligere rē aliquā ipfecte ⁊ postea pfectiꝰ. sꝫ nullꝰ ponit i volūtate pter actū diligēdi aliquā formā pductā nec facile eēt eā fingere. ergo nec pter actū ~~diligēdi~~ debet qs ponere aliquā formā pductā. ¶ 4°. p actuꝫ vidēdi nichil ɔstituitᷓ itra vidētē. ergo p actū intellectꝰ nichil ɔstituitᷓ itra itelligētē. aīs suppōitᷓ pbatᷓ ɔña. qꝛ oēs opationes extra trāseūtes q̄uis aliq̄ sint alijs pfectiores: oēs tñ hñt hoc cōmune q̄ p eas aliqđ ɔstituitᷓ. ergo silr oēs opationes itra manētes debēt hr̄e hoc cōe q̄ p nullā aut p oēs aliqđ pducatᷓ. dña enī sꝫ pfectū ⁊ ipfectū nō facit p se q̄ vnū sit pductiuū: aliđ nō sꝫ facit q̄ pductū si qđ est: sit magis vł minꝰ pfectū. ꝓpᵗ qđ si visus ē ipfectioꝛ q̄ itellectꝰ: nō tñ ꝓpᵗ hoc pt dici q̄ p nullū actū visus aliqđ pducatᷓ. p actū aūt itellectꝰ pducatᷓ aliqđ: sꝫ q̄ p vtrūq̄ nichil. ¶ 5°. forme q̄ sūt eiusdē gñris ꝓpᵗ q̄ quāto sūt pfectiores: tāto sūt magis actiue. Sꝫ spēs itelligibilis ⁊ verbū si sit forma eiusdē rei re pñtatiua cuiusmodi ē spēs sūt eiusdē gñris. nulla. n. rō est nec ex pte sbi nec obiecti nec officij q̄ sint alteriꝰ ⁊ alteriꝰ gñris qꝛ vtraq̄ ē i eodē subiecto ⁊ hñt idē obm repñtare. ergo illa q̄ ē pfectioꝛ erit magis actiua. sꝫ verbū ē pfectioꝛ forma q̄ spēs itelligibilis. ergo si spēs itelligibilis cū intellectu agēte ē sufficiēs pductiuū nō solū actꝰ itelligēdi ɔfusi sꝫ etiā cuiusdā forme q̄ ē aliud ab itelligere ~~sꝫ~~ dr̄ verbū: fortiori rōne ipꝫ verbū cū itellectu agēte erit sufficiēs pncipiū pductiuum nō solū actꝰ itelligēdi expssi: sꝫ etiam vlterioris forme q̄ nō erit aliqđ itelligere sꝫ verbū. ⁊ eodē modo istud 2ᵐᵘ verbū erit pductiuū tertij ⁊ sic in īfinitū qđ est incōueniēs ergo itellectꝰ agens cū spē nō est pductiuū alicuiꝰ forme q̄ nō sit ipꝫ itelligere. Si dicatᷓ q̄ nō oportet pcedere in infinitū qꝛ verbū formatᷓ ad hoc vt res expsse cognoscatᷓ ⁊ ideo si puētū ē ad pfectā cognitionē rei q̄ nō pōt pfectioꝛ haberi: cessat formatio verbi. sicut cognitiones tēdēdo ad pfectū: nō pcedūt in īfinitū. ideo nec formatio verbi: hoc nō valet qꝛ si ɔtigit puenire ad verbū pfectissimū q̄ non sit dare pfectiꝰ: saltē hoc seqᷓtur q̄ forma pfectioꝛ nō erit eq̄ actiua sicut forma minꝰ pfecta eiusdem gñris imo eiusdē spēi. cū vnū verbū minus pfectū sit pductiuū alteriꝰ verbi magis pfecti. verbū aūt pfectissimū nullꝰ pōt eē pductiuum nec pfectioris qꝛ nō ē dare pfectiꝰ perfectissimo nec minꝰ pfecti qꝛ frustra fieret. nec eq̄liᷓ pfecti qꝛ supflueret. igitᷓ. ¶ 6°. qꝛ cognoscere eādē rē pfectiꝰ ⁊ minꝰ pfecte: nō differūt sꝫ spēꝫ. ergo nec repñtare eā pfectiꝰ ⁊ minꝰ pfecte q̄liter nec repñtatiua ⁊ sic spēs ⁊ verbū erūt eiusdē rōnis. ¶ 7°. Illud qđ imediatiꝰ exprimitᷓ a re aliq̄: expssius eā repñtat sꝫ spēs itelligibilis si q̄ sit i intellectu vel illa q̄ est i fantasia imediatiꝰ exprimitᷓ a re itellecta q̄ verbū fm te. igitᷓ ipa expssiꝰ repñtat rē q̄ verbū ⁊ p ɔñs sufficit ad expssionē cognitionē rei. nec ꝓpᵗ hāc oportet ponere verbuꝫ ꝓpᵗ qđ tñ solū ponitᷓ. ¶ 8°. qꝛ seqᷓtur sꝫ te q̄ verbū q̄nq̄ formetᷓ ad habēdā cognitionē minꝰ pfectā qꝛ fm te bti vidētes diuinā eēntiā nō formāt verbū syllogisticū de eo ꝓpᵗ qđ assētiant alicui enūtiationi de q̄ ɔtigat eos dubitare. qꝛ q̄ᵐ ad ea q̄ vidēt i deo: nō ɔtigit eos dubitare nec formāt verbū de eo p qđ videāt clare q̄ pꝰ videbāt obscure qꝛ i visione beata nō ē pcessus d ɔfuso ad clarū ⁊ pfectū. nec vt videāt aliquā rōnē quā pꝰ nō videbāt. qꝛ a pncipio vnusquisq̄ videt visione btā q̄ visurꝰ ē in ppetuū. sꝫ formant verbū: vt illa q̄ vidēt simul tñ pfecte ⁊ sub distinctis rōnibꝰ vt sūt attributa diuina: possunt diuisim ɔsiderare ɔsiderādo vnū nō ɔsiderādo aliud sꝫ quē modū bti vidētes deū qđā laudāt eū vt sapiētē: qđā vt iustificāt sic d alijs attributis. qđ nō possēt facere p solā visionē btām p quā simul videāt ⁊ distīcte oīa attributa diuina. ɔstat aūt q̄ illa cognitio p quā ɔsideramꝰ tñ vnū attributū diuinū ē ipfectioꝛ q̄ cognitio btā p quā ɔsideramꝰ simul ⁊ nichilominꝰ pfecte ⁊ distīcte oīa attributa ⁊ tñ p illā oporteret formare verbū sꝫ te

ergo verbũ necessario formaẽ ad hñduz cogni-
tionẽ ꝑfectiorẽ qđ ẽ ꝯtra. ¶ 9° verbũ ƀz te ẽ obz
itellect⁹ nõ ꝑncipale ſ; ſicut forma ſpecular) vł
imago repñtatiua ꝑncipalis obiecti ſ; hoc nõ
videẽ verũ ꝓpẽ tria. Primũ ẽ q2 illđ qđ ẽ ꝑmo
cognitũ ⁊ rõ cognoſcẽdi alteruz: tale videẽ eẽ
magis cognitũ vel ſaltẽ nõ min⁹ q̃ȝ illud qđ rep
ſentaẽ ⁊ cognoſcẽ ꝑ ipm. ⁊ iſtud appet i exẽplo
qđ aducẽ đ forma ſpeculari ⁊ imagie. ſ; verbuz
ſi ſit talis forma q̃lẽ tu ponis: nõ ẽ magis cogni-
tuz q̃ȝ res ꝑncipalr itellecta. imo min⁹ q̃n poti⁹
totaľr ignoratũ. ergo verbũ nõ ẽ in nob q̃ſi for-
ma ſpecularis vł imago obi a itellectu ⁊ ꝑncipa-
lis obi repñtatiua. Minor ptȝ q2 oĩs expimur
cognoſcere rẽ q̃ ẽ ꝑncipale obm puta hoiem eẽ
aĩal rõnale mortale q̃ dẽ eẽ cognitio ꝑ verbũ. ſ;
q in nob ſit aliq̃ forma ꝑ quã ⁊ in q̃ ſicut ꝑ ima-
ginẽ cognoſcam⁹ hoiem eẽ aĩal rõnale mortale:
null⁹ expiẽ. imo đ hoc dubitam⁹ ⁊ q̃rim⁹ nec vn
q̃ȝ clare iuenim⁹. 2ᵐ ẽ q2 nõ expimur q itellect⁹
nr̃ nec ſe nec ſuos act⁹ aut hitꝰ aut ſpẽs ſi q̃s ha
beat nec aliq̃ alia q̃ ponũẽ i ipo ſbiue: ꝑt cognoſ
cere niſi ꝑ actũ reflexũ. ſi eni ꝑ actũ rectũ cogno
ſceret aliq̃đ illoꝝ q̃ ſũt i ipo ſbiue: intelligeret ſe
ipm actu recto. q2 alia itueret i ſe qđ ẽ falſũ. ſi er
go verbũ ẽ aliq̃ forma exñs i intellectu: ipoſſibi
le ẽ q ipa ſit aliq̃ modo obm itellect⁹ ƀz actũ re
ctũ cui⁹ oppoſitũ tu dicis. 3ᵐ. ẽ. q2 i volũtate nõ
eſt aliq̃ forma q̃ ſit ꝑmo dilecta ⁊ rõ diligẽdi al-
terũ. ergo i intellectu nõ ẽ aliq̃ forma q̃ ſit ꝑmo
itellecta ⁊ rõ itelligẽdi alia. ꝯña ptȝ vt ꝑus. ¶ x°
ſic. q2 ſi verbũ ſit forma expſſe repñtatiua ꝑfe
cte: ſeq̃tur q de q̃cũq̃ȝ formam⁹ verbũ habem⁹
cõpletã ⁊ ꝑfectã ſilitudinẽ. ꝯñs ẽ falſũ vt ptȝ de
deo ⁊ đ ſubſtãtijs ſepatis đ q̃b⁹ hic nõ habemus
ꝯpletã ⁊ ꝑfectã cognitionẽ. ¶ xj°. q2 ſi verbũ eẽt
illud qđ ꝑmo itellect⁹ ituẽ: tũc cũ poſſit forma
ri verbũ đ oĩ eo qđ itelligẽ: aĩa ꝑiuncta poterit
formare verbũ đ actu ſuo ⁊ đ ſe ⁊ ſuo hitu ⁊ ſeq
tur cũ in verbo ƀz te itelligaẽ directe illud cui⁹ ẽ
verbum: q oĩa illa poſſẽt itelligi de actu recto.
¶ 12°. q2 in diuis ex tota ⁊ ꝑfecta noticia patr)
gignẽ verbũ ⁊ nõ ad hñdã ꝑfectã noticiã. er-
go cuȝ ꝓpẽ nichil aliđ ponẽ talis forma ſpecula
ris quã dicis verbũ niſi ad hñdaz ꝑfectã cogni-
tionẽ obi: ſeq̃ẽ q ꝓpẽ hoc poni nõ debet. ¶ 13°.
Nichil põt cognoſci actu recto niſi qđ ẽ directe
obm potẽtie. ſ; nõ ẽ directe obm itellect⁹ ꝯiũ-
cti niſi aliq̃đ ſenſibile. ergo nichil qđ ẽ i itellectu
cognoſcaẽ actu recto. ¶ 3°. loco ꝯ eandẽ ꝯcluſio
nẽ arguit Gerard⁹ đ carmelo. 6°. q̃đlibȝ. ꝓbañ-
do q verbũ nõ ſit aliq̃đ ꝓductũ ꝑ actũ intelligẽ
di. Primo q2 q̃ſcũq̃ȝ alicui⁹ opationis ẽ ꝑter o-
pationẽ aliq̃s termin⁹: opat⁹ ꝑ eam: ille eſt meli
or ⁊ ꝑfectior tali opatione ꝑ° ethicoꝝ. ⁊. 9°. me-
tha⁹. ſ; optimũ eoꝝ q̃ı nob ſunt ẽ ꝑfecta opatio
intellect⁹ ƀz ſapiam. x°. ethico. q2 in eo poniẽ fe
licitas: igiẽ ꝑfecta itellectio nõ hẽt aliquẽ finiũ
opatũ ꝑ eã. ¶ cõfirmaẽ q2 viſio dei eſt oĩuz actu
um nr̃oꝝ ac deſiderioꝝ finis. ſ; ſi verbũ eẽt ter-
min⁹ ꝑ viſionẽ ꝓduct⁹: viſio nõ eẽt vltim⁹ finis.
imo talis termin⁹ a viſione diſtict⁹. ¶ 2°. ſic. Si
verbũ ẽ termin⁹ itellectionis: aut igiẽ itellectio
nis ꝑfecte: aut iperfecte. nõ iperfecte q2 tũc res
ſimul cognoſcereẽ ꝑfecte ꝑ verbũ et iperfecte ꝑ
illã cognitionẽ. nec ꝑt dari ꝑmũ. Tũ ꝑmo quia
tũc ꝓ nichilo poneretur verbũ. nam ꝑ cognitio
nem ꝑfectã: res ꝑfecte cognoſcatur. modo cogni
tio ꝑfecta precedit verbũ: nec ad ꝑfecte cognoſ
cendũ rẽ req̃ritur aliq̃đ aliud niſi cognitio ꝑfe-
cta illi⁹. Tũ. 2°. q2 ſi verbũ ſeq̃ẽ cognitionẽ ꝑfe-
ctã erit ꝓceſſus i ifinitũ i cognitionib⁹ ꝑfect). q2
oĩe verbũ poterit eẽ ꝑnci ᵐ ꝑfecte cognitionis
⁊ oĩs cognitio ꝑfecta terminaẽ ad verbũ. Tum
3°. q2 aut verbũ ꝓducẽ cognitione ꝑfecta tãq̃ȝ
via ⁊ medio ſicut termin⁹ mot⁹ dẽ ꝓduci ꝑ mo
tũ aut tãq̃ȝ ꝑ cãm ⁊ ꝑncipiũ ꝓductiuũ. Si ꝑ° mo
do. tũc verbũ nõ ſtaret ſimul cũ cognitione ſic
termin⁹ mot⁹ nõ ſtat cũ motu. Si 2° modo tũc
effect⁹ eẽt ꝑfectior ſua cauſa. ¶ 3°. ſic. Oĩe qđ
ẽ in itellectu formaliẽ: ẽ ſpẽs actu ꝑma aut act⁹
itelligẽdi aut hitus. Cũ ergo verbũ nõ ſit habi-
t⁹ nec ſpẽs itelligibilis reſtat q ſit act⁹ itelligẽ-
di ⁊ nõ aliq̃đ diſtictũ ab illo. ¶ 4°. loco ꝯ ean-
dẽ ꝯcluſionẽ arguit Scot⁹ ꝓbãdo q verbũ non
ſit aliud q̃ȝ act⁹ itelligendi ꝑ° ſic. Illud maxime
hẽt rõnem verbi: q̃ poſito q ſit verbuz maxime
ſaluanẽ oĩa dicta Aug. ſ; xbã ſua maxime ſaluã-
tur ſi ponaẽ q verbũ ſit itellectio actualiſ ⁊ act⁹
itelligẽdi aũt. n. 15° đ tri. ca. 16°. q cognitio nr̃a ꝑ
ueniẽs ad id qđ ſcim⁹ ac deide formata: verbuȝ
nr̃m eſt. ⁊. ca. 12° dicit q viſio cognitionis q̃ oꝛi
tur ex ſciẽtia: eſt verbũ nr̃ȝ qđ nulli⁹ ẽ ligue ſimi
limũ rei notez i ſmõe đ natiuita. bti Jo. bap. di
cit q vox ẽ ſignũ verbi. xbũ xo ipa cognitio ⁊ i
li. đ cognitiõe xe vite dicit q nichil aliđ ẽ fili⁹ vł
xbũ dei: q̃ȝ cognitio vł ars vł ſapia ei⁹. ⁊. 9°. de
tri. ca. 8°. dicit q mẽs meminit ſui itelligit ſe ⁊ di
ligit ſe ⁊ ſubdit q ſi hoc cernim⁹: cernim⁹ trinita
tẽ. ⁊ fere vbiq̃ȝ videẽ dicere q noticia actual' ſit
xbũ. ergo hoc ẽ tenẽdũ ¶ 2° q2 Anſel. dicit mo
nol. 33°. q mẽſ rõnaẽ cũ ſe cogitãdo itelligit: hẽt
ſecũ imaginẽ ſuã ex ſe natã. i. cognitionẽ ſui q̃ eſt
xbũ ei⁹ ⁊. c. 48°. dicit q xbũ rei ẽ ipa cogitatio
ad ei⁹ ſilitudinẽ ex mẽoria formata. ¶ 3°. q2 da-
maſ. li. ꝑ°. c. 18. dicit q xbũ ẽ nãľ mot⁹ itellect⁹ ƀz

quē mouet̄ ⁊ itelligit ⁊ cogitat velut lux eiꝰ ens ⁊ splēdor. v̄bū rursus est q̄d nō ore ꝓfert̄: sed in corde enūciat̄. sꝫ hec nō possūt saluari nisi ponatur q̄ v̄bū est actꝰ itelligēdi. ¶ 4°. Nam ꝯditiones q̄s Augꝰ. enumerat d̄ v̄bo nō p̄nt ꝯuēire nisi actui itellectꝰ igit̄ ⁊ c̄. añs patet. nā aug°. ponit q̄ v̄bū ē aliq̄d exñs in mēte n̄ra: nō q̄dē sine actuali cognitiōe ⁊ q̄d nascit̄ de memoria siue d̄ obiecto vl' scientia q̄ manet in memoria relucēte ⁊ q̄ ē formata cogitatio ab ea re quā scimꝰ. patet aūt ista nulli posse ꝓpe cōuenire nisi actui intelligēdi. ¶ Cōtra. 2ᵃᵐ. ꝯclusionē arguit Aureolus ꝓbādo q̄ verbū ꝑ suā ꝓꝓetatē singulari modo connotet creaturā: q̄ nec eēntia cōnotat nec aliq̄ ꝑsona. Cui eñi singularit̄ cōpetit aliq̄d cōnotare in obliq̄ q̄d alteri nō cōpetit: illud s̄m ꝓꝑiam rōnē cōnotat illud q̄d dat itelligi i obliq̄. sꝫ manifestū ē q̄ v̄bū dat itelligi creaturā i obliquo: nō eñi sp̄ū s ē sp̄ū s eētie ⁊ creature oīum. ꝓpe eñi dicit̄ q̄ creature dicunt̄ v̄bo ⁊ nullus dicat q̄ dicant̄ p̄re vel sp̄ū sancto. ergo s̄m suā ꝓꝓetatē v̄bū cōnotat creaturas. ¶ 2° ad idē. Omīs respectꝰ q̄ debet̄ v̄bo rōne eētie: eq̄ importat̄ per filiū sicut p v̄bū ⁊ eodē modo p̄ rōnem vel p q̄dcumq̄ vocabulū exp̄mens personā filij. Sed Augꝰ dicit. 83. q̄stionū. q. 63. exponēs illud. In p̄ncipio erat verbū q̄ hoc loco v̄bū mēs interp̄tat̄ vt significet̄ nō solū ad p̄rē respectꝰ: sꝫ ad illa q̄ p v̄bū facta sūt opatiua poᵃ. igit̄ v̄bū ꝑ suā ꝓꝑiam rōnē cōnotat creaturas ¶ 3°. sic. Illd̄ q̄d ꝑ suā ꝓꝑiam rōnē nō itelligit̄ sine aliq̄ videt̄ illd̄ cōnotare. sꝫ v̄bū semꝑ dr̄ aliciꝰ v̄bum vt potē creature vel alteriꝰ. vñ Augꝰ. 7°. d̄ tri. ca. 3°. dicit q̄ sicut v̄bū q̄d nos ꝓferimꝰ se ipm mouet in illud d̄ q̄ loq̄mur: sic v̄bū dei ꝑ q̄d facta sūt oīa: ostēdit p̄rem sicuti ē: ⁊ eadēꝫ rōne possumꝰ nos dicere q̄ ostēdat oīa. igit̄ d̄ rōne v̄bi ē vt ꝯnotet oīa dicta ⁊ ꝑ ipm v̄bata vt ita liceat loq̄. hec ille ¶ Cōtra. 3ᵃᵐ. ꝯclusionē arguit dicēs q̄ ille modꝰ stare nō pōt. Tū q̄ sp̄ūs sctūs nō ꝓcedit vt amor sꝫ potiꝰ vt amās in q̄dā eē donato ꝑ vim amoris. amās aūt sic positꝰ: gerit similitudinem sui ip̄ius inq̄ꝫᵐ emittit ⁊ donat sicut verbū simile ei cuiꝰ ē verbū. Tū 2° q̄ saltē amor diuꝰ inq̄ꝫᵐ hmōi: similis est ei a quo ꝓcedit s̄m istos. et ꝑ ꝯñs sp̄ūs sctūs inq̄ꝫᵐ hmōi erit imago. Tū 3° q̄ isti dixerūt alibi q̄ ex hoc q̄ aliq̄s rē aliquam amat: ꝓuenit q̄dā impressio rei amate i affectu amātis s̄ꝫ quā amatū dr̄ eē in amāte sicut itellectū i intelligēte. talis aūt ip̄ressio repugnat sp̄ūi sctō. ergo habuerūt dicere ꝯñter q̄ sp̄ūs sctūs ē similitudo rei amate ⁊ ita imago. Tū. 4°. q̄ de rōne imagis nō videt̄ esse q̄ sit originata ab eo cuiꝰ est imago. alias soli carpētarij q̄ sciūt imagines sculpere haberēt imagines nec essēt imagines aliorum. hec ille.

Quantū ad articulū. 3ᵐ. Primo aduertēdū est q̄ de noticia ⁊ nā v̄bi itellectꝰ q̄d dr̄ v̄bū mētis. S. Tho. multū diffuse tractauit atq̄ꝫ d̄ oīꝰ bꝰ q̄ de v̄bo studio ⁊ inq̄sitione digna sunt pulchre disseruit ita vt q̄ post eū de nā v̄bi expressius ⁊ magis copiose scribere p̄sumpserit: magis se ipꝫ inoluet ⁊ v̄bis: rei v̄itatē ꝯfundet. Quam obrē ad. S. doc. scripta cupiētes v̄bi rōnē nām ⁊ originē discere: remittere putauimꝰ. Edidit nāq̄ꝫ duos sp̄ales d̄ v̄bo tractatꝰ. quoꝝ vno d̄ d̄ria diui verbi ⁊ humani appellauit: alterū vero d̄ nā v̄bi itellectꝰ q̄ꝫq̄ꝫ nō satis michi ꝯstet q̄ iste secūdus tractatꝰ a sctō doc. editꝰ fuerit eo q̄ aliq̄ in eo scripta sint q̄ nō videtur ꝯcordare dictis eiꝰ in alijs scriptis. itēm q̄stionibꝰ d̄ veri. q̄stionem sp̄alē d̄ v̄bo ītitulauit vbi multū copiose ⁊ dilucide sub. 8. articulis d̄ v̄bo creato ⁊ icreato disputauit. Itē in tractatu d̄ itellectu ⁊ itelligibili multa de v̄bo seu ꝯceptu mētis scripsit. Itē i p°. sen. d. 27. q. 2ᵃ. et pᵃ. ꝑ. q. 34. de verbo sub certis articulis multa ⁊ pulchra docuit. in plerisq̄ꝫ etiā locis doctrine sue d̄ verbo loq̄turꝰ fuit. Sꝫ q̄ nō nulli doctores sentētie sue repugnare cōnant̄: aliqua pro solutione argumentorū prenotanda ex doctrina. S. Doc. premittimus.

¶ Primo igit̄ notādū ē ꝑut ex dictis. S. Tho. accipit̄ i locio palt̄. q̄ de rōne v̄bi duo p̄ncipalit̄ sūt. vnū ē q̄ sit aliq̄d ꝓcedēs seu emanās ab itellectu dicēte. verbū. n. in eo q̄ verbū ē: relationēꝫ originis iportat ad dicētē siue sit dicēs voce exteriori: siue mēte: siue sit dicēs cogitatione. vñ s̄m q̄ his tribꝰ modis ꝯtigit dicere vel s̄monē aut loquutionē facere: sic accipit̄ triplex verbū ꝑut Augꝰ dicit. 15°. d̄ tri. ⁊ q̄ itellectꝰ dicit seu format verbū inq̄ꝫᵐ ē itelligēs actu: seq̄tur q̄ verbū sit aliq̄d in itellectu exñs. 2ᵐ. est q̄ verbū ē r̄ō itellecta ⁊ similitudo exp̄ssa rei itellecte. ex q̄ seq̄t̄ q̄ verbūꝫ sit ip̄ius rei rep̄sentatiuū ⁊ manifestatiuū. res aūt manifestari pōt ꝑ verbū q̄dupl̄r. vno modo q̄n mēs manifestat sibi ipi ꝑ verbū formatū aliq̄d d̄ cuiꝰ veritate ante formationē verbi dubitabat̄. est eñi verbū n̄rꝫ p̄us formabile q̄ꝫ formatū ꝑut Augustinꝰ dicit. 2°. modo fit manifestatio per v̄bū q̄n q̄ndo aliq̄d mens n̄ra q̄d p̄us cognouerat

cōfuse ⁊ implicite: in x̄bo formato cognoscit determinate et explicite. nō enī oportet q̄ res oblata intellectui p spēm intelligibilē qua p° informat̄ eā cū simplici intuitu mētis: statim a pncipio explicite ⁊ distincte cognoscat̄. ⁊ q̄ntū ad oīa sua pncipia et ꝓprietates ⁊ q̄ntū ad oia q̄ rei q̄cūq̄ modo attinent. Jmo itellect⁹ noster s̄m ordinē nature: ꝓcedit in cognitiōe rex ab imꝑfecto ad pfectū ⁊ a cōfuso ad determinatū ꝓut phs docet p° physicox. 3°. modo pōt mens in x̄bo formato sibi manifestare rē q̄ntū ad quasdā rōnes q̄ rei cōueniūt in cōparatiōe ad aliq̄d extrinsecū que rōnes plerunq̄ latent intellectū etiā si res ipsa manifeste et explicite cognoscat̄ q̄ntū ad id q̄d est i se absolute. 4°. modo p̄t fieri manifestatio p x̄bū inq̄ntū ea q̄ vnite sub vno intuitu simul videntur ⁊ q̄si sub forma totius: sepati ⁊ distincte cōsiderant̄ q̄madmoduz si videns totū ⁊ omēs eius ptes simul explicite: in x̄bo formato d̄ vna pte: determinate ⁊ distincte cognoscat illā seorsum ab alijs sicut beati vidētes diuinā eēntiam: formāt x̄bū de aliquo attributo vt d̄ iusticia vel sapiētia in quo tale attributū cognoscāt distincte ⁊ seorsum ab alijs attributis q̄uis oia attributa beati videāt simul in diuina eēntia manifeste et explicite ac distincte .i. determinate.

Secūdo. Notādū q̄ licet i mēte nr̄a vt freq̄ntius x̄bū formet̄ precedente inq̄sitiōe ⁊ discursu rōnis: nō tā de rōne x̄bi ē q̄ eius formationē precedat inq̄sitio vel rōnis discursus. vñ in deo vere ⁊ ꝓpe x̄bū ē ꝓcedens a dicēte cū tā in deo nulla inquisitio aut discursus rōnis sit. ⁊ preterea in āgelis nulla inq̄sitio aut discursus rōnis ē d̄ his q̄ x̄tute sua naturali cognoscere p̄nt. nō. n. in cognitione horuz ꝓcedūt ab vno in aliud vel a pus vel magis noto: ad posteri⁹ et min⁹ notū: sed statim in illis q̄ pmo nāl'r cognoscūt: inspiciūt omnia q̄cunq̄ i eis cognosci p̄nt ⁊ ꝓpt̄ hoc dicitur sube intellectuales. Jn nobis etiā x̄bū pōt formari sine preuia inq̄sitione aut discursu rōnis sicut contingit in cognitiōe primox principiox quox noticiam naturalit̄ habemus sine inq̄sitiōe ⁊ rōnis discursu cognitis terminis. vñ ⁊ in nobis notitia vel habitus primox principiox: intellect⁹ appellatur. alia vero q̄ ex p̄mis pncipijs probantur: mens nostra per q̄ndā discursum cognoscit procedēdo ex vno cognito ad aliud cognitū. quod quidē contigit ex debilitate naturalis luminis intellect⁹ nr̄i. ⁊ inde est q̄ verba in mēte nr̄a expressa ⁊ formata de alijs a primo pncipijs naturalit̄ notis: precedit aliq̄s discursus rōnis vt a pncipijs ad ꝯclusiōes a magis notis ad min⁹ nota vel a pōribus ad posteriora aut ecōtra. nā intellectus nr̄ aliq̄n in cognitione ꝓcedit a ꝓprietatibus ad q̄ditates. ab effectibus ad causas ⁊ a posterioribus ad pora s̄m q̄ magis vel min⁹ dispositus est ad hēndū cognitionē. ⁊ q2 verbū ē exp̄ssa ⁊ pfecta cognitio rei. pōt ēt assignari processus discursiuus in verbis formatis et cōceptionibus mētis. procedunt siquidē verba ⁊ conceptiones cōclusionū a cōceptionibus principiox: ⁊ cōceptiones q̄ditatū rex posteriox: a conceptionib⁹ quiditatū rex priox uz aut eō si discursus fiat ab effectibus ⁊ posteriorib⁹. cōceptio etiā actualis: progreditur a cognitione vel notitia habituali. Accipiūtur ista ex dictis. S. Tho. de. veri. q. 4. ar. 2°. ⁊. opus. 13° d̄ differētia diui. ver. ⁊ hu. ⁊ p° pte. q. 58. ar. 3. ⁊ q̄dā eorū in plerisq̄ alijs locis.

Tertio. Notandū est q̄ spēs intelligibilis qua primo intellectus informat̄ ⁊ reducitur de potētia ad actū: dicit̄ similitudo rei a qua accipit̄ p abstractionē. ⁊ verbū siue cōceptus mētis dicitur etiā rei similitudo differenter tamen q̄ntū ad tria. Primo q2 spēs itelligibilis se tenet ex pte intelligētis sicut pncipiū actiuū q̄. vñ ē forma ⁊ act⁹ iformās itellectū ⁊ ē illi pncipiū itelligēdi. x̄bū aūt ē magis se tenēs ex pte rei itellecte. est enī exp̄ssa ei⁹ silitudo in q̄ sicut in q̄dā cognito res pfecte cognoscat̄ quēadmodū videt̄ facies ⁊ figura hoīs i imagīe visa i speculo. Sicut. n. res se hēt ad itellectū vt obm cognitū: ita ⁊ x̄bū ē q̄dā cognitū. hoc tā interest q2 res ē cognitū nō ordinatū ad aliud. x̄bū aūt ē cognitū ad aliud ordinatuz. s. ad rē cui⁹ noticia q̄rit̄. vñ x̄bū ē mediū q̄dā int̄ itellectū ⁊ rē itellectā. nā mediāte x̄bo ⁊ cognitiōe x̄bi: opatio itelect⁹ ptigit ad rē cognoscēdā. q2 ergo tā x̄bū mēti q̄ ipa res cui⁹ ē x̄bū ē aliq̄d itellectū ⁊ cognitū: ꝯseq̄t̄ q̄ x̄bū magis se tenat ex pte rei itellecte q̄ ex pte itellect⁹ itelligētis. 2° differūt q2 spēs itelligibil' p̄cedit omnē opationē itellect⁹ cū sit itellectus p̄m q̄ itelligēdi reducēs ipm d̄ potētia ad actū. Sz x̄bū p̄supponit aliquā itellect⁹ opationē. format̄ nāq̄ ⁊ emanat ꝓut est dictū ē p actū itelligēdi ⁊ est terminus ei⁹. vñ licet x̄bū sit itellectui pncipiū cognoscēdi rē: nō tā ē p̄mū pncipiū ois ei⁹ opationis. ⁊ ex hoc seq̄t̄. 3a dr̄ia q2 spēs itelligibilis aduenit itellectui existēti in po° ita q̄ p eam fit i actu p̄mo. verbū aūt ꝓcedit ⁊ est i intellectu iā facto in actu nō solū p̄mo q̄ est forma sed etiā in 2° q̄ est operatio. verbū siquidem mentis semp req̄rit intellectū in actu suo q̄ est intelligere ꝓut. S. Tho. docet in locis

preallegatis accipit̃ pmissa distictio inter spẽm, itelligibilẽ ꝛ verbũ ex dictis scti Tho. in pmissis opusculis seu tractatib⁹. ꝛ de ũi. q. 3ᵒ. ar. 2ᵒ. i. c.

¶Quarto. Notãduz ẽ ꝙ de modo originis seu emanatiõis ꝟbi sũt q̃ dicũt ꝙ ꝟbũ seu cõceptus mẽtis emanat et formať in itellectu p iperiũ volũtatis ꝛ ex ꝓposito. intelligens eni vt isti dicũt volens habere pfectã cognitionẽ ꝛ expressam de re cui⁹ spẽ informat⁹ ẽ intellectus: ꝓcedit ad illius cognitionẽ. tãdem attigens atq; apprehẽdens intelligẽdo vel ratiocinãdo naturã rei aut ꝓpetates ex his q̃ inuenit intelligẽdo: format quãdã rõnẽ seu cõceptionẽ de re ipam pfecte ꝛ expsse representantẽ ꝛ manifestantẽ. ꝛ hmõi rõ seu cõceptio dicit̃ ꝟbũ mentis, ꝓpť quod in ipso mens intelligẽti pfecte ac lucide rei cognitionẽ hẽt. videtur siquidem res ipsa in ꝟbo sicut in ꝓpa ꝛ expressa imagine. vñ dicunt isti ꝙ formatio ꝟbi mẽtis est ꝓpť finẽ clare cognitiõis a volũtate mẽti prestituta ita ꝙ nõ semp aut necessario nec in omni intellectione actuali emanat aut format̃ verbũ. sz tũc dũtaxat q̃ndo itelligens vult exp̃mere aptã ꝛ pfectaz rei cognitionẽ quasi sibi ipsi loq̃ns vel q̃ndo pretẽdit alteri ꝟbo vocis ipam rei noticiã manifestare. nã formatio ꝟbi vocalis p̃supponit formationẽ ꝟbi mẽtalis. Dicũt isti preterea qꝺ dũ intellect⁹ rem intelligit cõfuse ꝛ ipliate: non format ꝟbũ de re eo ꝙ ꝟbũ sit explicata ꝛ determinata rei noticia. ¶Sz licet ista opinio habeat apparentiã ꝛ videat̃ ꝓbabilis ꝛ tamẽ .S. Tho. put ex scriptis suis accipi põt tenet ꝙ verbũ format̃ et emanat in mẽte nõ libere aut ex ꝓposito ꝛ impio volũtatis sz quadã nãli emanatiõe ꝛ necessaria cõseq̃ntia ad actualẽ intellectionẽ. ex necesitate nanq; oĩe intelligere i nobis terminat̃ in formatiõe ꝛ emãtione ꝟbi. nec itellect⁹ nr̃ põt rẽ intelligere: q̃n producat ꝛ formet ꝟbũ de ea. vñ ꝺ veri. q. 4. ar. 2ᵒ. ad. 5ᵐ. ait. Dicere i nobis nõ solũ significat intelligere sz itelligere cũ hoc qꝺ ẽ ex se exp̃mere aliquã ꝯceptionẽ. nec aliť possumus itelligere nisi hmõi cõceptionẽ exp̃mẽdo ꝛ ideo oĩe itelligere i nobis ꝓprie ẽ dicere hec ille. ꝙ aũt dicit oĩe itelligere est dicere nõ ẽ predicatio formalis aut p ẽntiã sed p cãm finalem dicere. n. est terminꝰ actus iteligẽdi. vel est dictũ p q̃ndã ꝯñam q: dicere ꝯsequit̃ ad intelligere. Itẽ opusc. 13ᵒ. de dĩa diui. ꝟbi ꝛ hu. inq̃t. patet ergo ꝙ in qualibet re itellectuali cui cõpetit itelligere: necesse ẽ ponere ꝟbũ. de rõne enim intelligendi ẽ ꝙ itellectus intelligẽdo aliq̃d formet. talis aũt formatio dicit̃ ꝟbũ. hec ille. Itẽ ꝺ po⁹ dei. q. 8. ar. pᵒ. i. c. ait. ꝟbũ nr̃i intellectus est q̃dã extrinsecũ ad eẽ ipsius itellect⁹ nõ. n. ẽ de ẽntia eius: sz est quasi passio ipius nõ tñ est extrinsecũ ab ipo itelligere itellect⁹ cũ ipm intelligere compleri nõ possit sine ꝟbo predicto. hec ille. Item . q. vel mã. 9ᵃ. ar. 5ᵒ. in. c. inq̃t. ꝺ rõne eius qꝺ ẽ intelligere ẽ ꝙ sit itelligens et intellectũ hec ille. vocat aũt itellectũ id qꝺ itellect⁹ i se ipo cõcipit de re itellecta siue sit diffinitio siue enũtiatio q̃d dicit̃ ꝟbũ mentis, put ex sub seq̃ntibus claret. ꝛ parũ infra cõcludẽs ait. Cũ ergo i deo sit intelligere ꝛ intelligẽdo se ipm itelligat oĩa alia: oportet ꝙ ponat̃ in ipso eẽ cõceptio intellect⁹ q̃ est absolute de rõne ei⁹ qꝺ est intelligere. hec ille. Itẽ articulo. 9ᵒ. eiusdẽ q̃stionis ait. Ipm eni intelligere nõ pficit̃ nisi aliq̃d in mẽte itelligentis cõcipiat̃. q̃d dicit̃ verbũ: nõ. n. dicimur intelligẽre sz cogitare ad itelligẽdũ: anteq; conceptio aliqua in mente nostra itabiliatur. hec ille. ꝛ ex hoc probat ꝙ necessarium sit ponere in deo verbum eo ꝙ sit intelligẽs ꝛ vnũ verbum dũtaxat eo ꝙ in deo non sit nisi vnũ simplex intelligere. Itẽ contra gen. libro. 4ᵒ. capitulo. xiᵒ. ait. Omne. n. intellectũ inq̃ᵐ intellectũ: oportet eẽ in intelligẽte. significat. n. ipm intelligere apprehensionẽ eius qꝺ intelligit̃ per intellectũ. Et parum infra. oportet igitur ꝙ de⁹ in se ipso sit vt intellectũ in intelligẽte. intellectum autem in itelligẽte est intẽtio intellecta ꝛ verbuz. Est igit̃ in deo intelligẽte se ipsum: verbũ dei q̃si de⁹ intellectus: sicut verbũ lapidis in intellectu est lapis intellectus. hec ille. ꝛ parũ infra. q: vero intellectus diu⁹ nõ exit de potẽtia in actũ sed semp est actu exñs: ex necessitate oportet ꝙ semp se ipm intellexerit. ex hoc aũt ꝙ se ipsum itelligit: oportet ꝙ verbum ipsius in ipso sit vt ostensum ẽ. necesse est igitur semp verbũ eius in deo stetisse. ꝛ infra. Est autem de rõne interioris verbi ꝙ ẽ intentio intellecta: ꝙ procedat ab intelligẽte fm suum intelligere cũ sit quasi terminꝰ intellectualis operationis. Intellect⁹. n. intelligendo concipit ꝛ format intẽtionẽ siue rõnem intellectam q̃ est interius verbuz. oportet igitur ꝙ a deo fz ipsum suũ intelligere ꝓcedat verbum ipsi⁹. hec ille. Item ꝺ intellectu ꝛ intelligibili opusc. 53ᵒ. parum post p̃ncipium dicit sic. Sciẽdum ꝙ i natura intellectuali sunt due soluz operationes. s. intelligere. ꝛ velle. secũdum autẽ vtrãq; harum inuenitur aliquid procedens cum hee operationes perficiantur per ipsuz. Ipsũ eni intelligere non est: nisi aliquid in mẽte intelligentis concipiatur quod dicitur verbum. non enim dicimur

intelligere sed cogitare potius ad intelligendū anteq̄ȝ conceptio aliqua in mente nostra stabiliatur. hec ille. ⁊ infra inquit. Quicūq; enim intelligit ex hoc ipso quod intelligit: procedit ad aliquid intra ipsum quod est conceptio rei intellecte ex eius noticia procedens. q̄ȝ quidē cōceptionem vox significat ⁊ dicitur verbum cordis signatum verbo vocis. hec ille. Item prima pte. q. 27. ar. p°. dicit sic. Quicūq; aūt intelligit ex hoc ipo qd̄ itelligit: ꝓcedit ad aliq̄d itra ipm qd̄ ē cōceptio rei itellecte ex vi itellectiua ꝓueniens ⁊ ex eius noticia ꝓcedens. quā q̄dē cōceptionē vox significat ⁊ dicit̄ v̄bū cordis significatū v̄bo vocis. Itē opus. 2°. ꝯ grecos ⁊ Armenos ca°. 3°. aut. Est aūt itellect⁹ nr̄ aliq̄n q̄dē i po⁊ intelligens aliq̄n i actu. q̄ncūq; aūt actu itelligit: q̄dā itelligibile format qd̄ ē q̄dā ꝓles ipius. vn̄ et mētis cōcept⁹ noiat̄ ⁊ hoc idem ē qd̄ voce exteriori significat̄. vn̄ sicut vox significans v̄bū exterius dr̄: ita iterior mētis cōcept⁹ v̄bo exteriori significat⁹: dr̄ v̄bū itellect⁹ seu mētis. hec ille. Itē ð nā v̄bi itellect⁹ opu. 14. qd̄ S. tho. ascribit̄ aut. Nec actio q̄ format̄ v̄bū qd̄ ē exp̄ssiuū q̄ditatis rei q̄ ꝯcipit̄ ē reflexa. alioquin oīe itelligere eēt reflexū. q2 semp cū actu itelligit̄ aliq̄d: v̄bū format̄. hec ille. Modū aūt ⁊ rōnē necessitatꝭ i emanatiōe v̄bi ponit. S. Tho loco ꝓall. ꝯ gē. li°. 4° ca°. xj°. oīe inq̄t itellectū inq̄ntū itellectū oportet eē in itelligēte. significat enī ipm itelligere apprehēsionē ei⁹ qd̄ itelligit̄ ꝑ itellectū. vn̄ etiā itellect⁹ nr̄ se ipm itelligens: est in se ipo nō solū vt idē sibi ꝑ eēntiā: sȝ ēt vt a se apphēsum itelligēdo oportet igit̄ q̄ deus i se ipo sit vt itellectū in itelligēte: itellectū aūt in itelligēte: ē itētio itellecta ⁊ v̄bū. est igit̄ i deo itelligēte se ipm: v̄bū dei q̄si deus itellect⁹ sicut v̄bū lapidis in itellectu ē lapis itellect⁹. hec ille. est aūt i his v̄bis mēs doc. S. q̄ q2 itelligere rē ē ipā ȝ itellectu apphēdere: necesse ē q̄ dū res itelligit̄ sit in itellectu nō per nām suā necessario sȝ vt apprehēsa ꝑ itellectionē hm̄oi aūt rei apprehēsio fit ꝑ hoc qd̄ ex ipo itelligere resultat et emanat seu ꝓcedit in itellectu q̄dam cognitio seu noticia rei exp̄ssiua q̄ dicit̄ cōceptio rei q̄si rei captio: q2 ꝑ ipam ⁊ i ipa res capit̄ ab itellectu eo q̄ in se ⁊ in sua existētia reali capi nō pōt. vn̄ q̄ phs dicit. 3°. ð aīa q̄ lapis nō ē in aīa sed spēs lapidis nō solū itelligi pōt ð spē itelligibili q̄ itellect⁹ reducit̄ ð potētia ad actū ⁊ est ipi ꝑncipiū intelligēdi: sȝ etiā ð ipa cōceptiōe q̄ emanat in itellectu ꝑ actū itelligēdi ⁊ est eius terminus q̄ etiā dicit̄ v̄bū mētis eo q̄ mens videat rē i ipa ⁊ q̄si ipa ꝯceptiōe sibi met loq̄tur dicens q̄d res sit vel sb̄alit̄ vel accidētalit̄. eandē rōnē lȝ alijs v̄b assignat circa modū ⁊ necessitatē emanatiōis seu ꝓductiōis v̄bi mētalis eodē volumie ꝯ gen. li. p°. ca. 54. ait enī vlterius aūt cōsiderādū ē q̄ itellectus ꝑ spēm rei format⁹ intelligēdo format i se ipo q̄ndā itētionē rei itellecte q̄ est rō ipius quā significat diffinitio. ⁊ hoc idem necessariū ē eo q̄ itellect⁹ itelligit īdifferent̄ rem absentē ⁊ p̄sentē in q̄ cū itellectu imaginatio cōuenit. Sȝ itellect⁹ hoc āplius hʒ q̄ ēt itelligit rē vt sepatā a cōdiciōib⁹ mālib⁹ sine qb⁹ in reꝝ nā nō existit. ⁊ hoc nō possȝ eē nisi intellect⁹ intentionē sibi p̄dictā formaret. hec aūt intētio itellecta cū sit q̄si termin⁹ intelligibilis opationis est alia a spē itelligibili q̄ facit intellectum in actu quā oportet ꝯsiderari vt itelligibilis opationis ꝑncipiū. licet vtrūq; sit rei itellecte silitudo. hec ille. vbi fundamētū emanationis necessarie verbi mētalis accipit ex eo q̄ res itellecta fm̄ q̄ existit in reꝝ nā: ē extra itellectū ⁊ absēs illi fm̄ q̄ ē itelligēs. nā licet mēs siue itellect⁹ sit sibi p̄ns ꝑ nām vt idē sibi: necesse ē si sit se ipm intelligens q̄ fiat sibi p̄ns ⁊ sit in se ipso vt apphēsū a se itelligēdo. hm̄oi aūt apphēsio est ꝑ hoc q̄ mēs siue itellect⁹ itelligēdo se: de se ipo format quādam ꝯceptionē q̄ nō est ipsa mēs vel itellect⁹. Sed aliq̄d exp̄ssū ꝑ ei⁹ itellectionē ⁊ fm̄ hoc mēs itelligit se sicut alia ꝓut phs dicit. 3°. de anima. ꝓpt̄ qd̄ necessariū ē si debeat itelligi q̄ fiat itellectui p̄ns q2 oportet intellectū. i. rē intellectā eē in intelligēte qd̄ eē nō pōt nisi itellect⁹ formet in se quādā intētionē seu ꝯceptionē i q̄ res extra aīaȝ exn̄s: itellectui rep̄sentet̄ ⁊ manifestet̄ exp̄sse ꝑ quā fiat itellectui p̄ns. Ex p̄missis auctoritatib⁹ S. docto. euidēter apparet fuisse hui⁹ sentētie q̄ formatio vel ꝓductio v̄bi interioris nō fiat ex ꝓposito ⁊ libero imperio intelligētis sȝ q̄ necessario ⁊ naturaliter emanet ⁊ conseq̄tur ad ipsuȝ intelligere tanq̄ȝ eius termin⁹ ⁊ cōplemētū. hoc aūt fit ex vi naturalis luminis intellectus agentis quo intellectus possibilis fact⁹ in actu ꝑ speciem intelligibilem: illuminatur simul cum noticia primorum ꝑncipiorū indemōstrabiliū q̄ cognitis terminis ex se ⁊ naturalit̄ ab itellectu noscuntur. Ex quib⁹ deduci possunt ⁊ cognosci omnia alia ad q̄ naturalis virt⁹ intellectiua se extēdit. possum⁹ itaq; imaginari q̄ sicut ex illustratione phantasmatū lumine intellect⁹ agētis existentium in phantasia vel cogitatiua naturaliter ⁊ nō ad imperiū voluntatis resultāt species intelligibiles in itellectu possibili: ita ex illustratione specierū intelligibiliū quibus intellectus possibilis informatus est et factus in actu et ex naturali noticia primorum principiorum quam

habet:resultāt ꝛ emanāt nāliter ī itellectu possibili ꝑ actū itelligēdi quē hēt circa res cognoscēdas:quedā itētiones seu cōceptiones representātes ꝛ manifestātes res ipas sicut earū ꝓpe ꝛ expsse similitudines ī qb⁹ ꝛ ꝑ q̄s cognitas: res ipe cognoscūt. per hoc eni q̄ spēs intelligibilis q̄ est forma intellect⁹ ꝛ intelligēdi pncipiū est similitudo rei exterioris ab ea ꝑ sensus accepta: seq̄t q̄ intellect⁹ intētionē seu cōceptionē formet illi rei similē: q̄ q̄le ē vnūqdq̄ talia opat. ꝛ itez: ex hoc q̄ intētio seu ɔceptio itellecta ē similis rei: seq̄t q̄ itellect⁹ formādo hmōi cōceptionē rē ipaz intelligat. vñ ɔceptio hmōi aut v̄bū ē pmū itellectū res aūt exterioꝛ ē itellectū vltimatū: ad q̄ ipz v̄bū aut ɔceptio ordiat. ¶ Sz circa pmissa oꝛit duplex difficultas de eo q̄ dictū est q̄. s. omē intelligere necessario cōseq̄t v̄bū seu cōceptio. neq̄ intellectio aliq̄ cōpleri pōt sine v̄bi formatiōe ꝛ ꝓductiōe. Prima ē q̄ scti in visiōe btā d ipa eēntia dina clare visa nō formāt v̄bū vt multi ꝛ magni dicūt licet posint formare plra v̄ba d pfib⁹ attributis seorsum cōceptis. ꝛ ꝓbat rōne. pmo q̄ nullus cōcept⁹ pōt ab intellectu creato formari q̄ sit sufficiēs repsentatiuū ꝛ manifestatiuū diuine eēntie cū talis ɔcept⁹ aut v̄bū sit aliq̄d creatū ꝛ determinatū fm aliquā rōnē ētis ꝓpt hoc eni. S. Tho. ꝛ eius seq̄ces dicūt q̄ eēntia diuina nō videt ab itellectu creato ꝑ aliquā spēm vel similitudinē q̄ nulla spēs aut aliq̄ forma creata pōt repsentare diuinā eēntiā eo q̄ oīs hmōi spēs et forma ē determiata ad aliquā rōnē ēt sic ꝑ hoc nō pōt adeq̄re dinā eēntiā ꝛ pfectionē q̄ ī circūscripta ē et omnē rōnē ētis cōplectit. ꝛ cōfirmat q̄ v̄bū ē expssa rei similitudo expsse ipaz repsentās. ¶ 2°. q̄ sicut p̄nte re ꝑ se ipaz intellectui nō req̄rit eius spēs vel similitudo intellectū informans imo supflueret: ita ꝓpt eādē rōnē nō req̄rit v̄bū formatū d re p̄sente imo supflueret. nā vt videtur ipa eadē rō q̄ itellectus iformat spē vel similitudine rei. s. q̄ res ē abs̄s itellectui: ē etiā rō ꝓpt quā v̄bū format. ¶ Ad istā difficultatē dicūt aliq̄ q̄ bti ī visiōe q̄ vidēt dei eētiā clare: licet formēt d diuersis attributis seorsū ɔceptis plura ꝛ diuersa v̄ba vt de iusticia d misericordia ꝛ sic d ceteris. d ipa tñ dina eēntia clare visa vt ē obm btitudinis oīuz rez pfectiōes ɔplectēs nō formāt v̄bū. ꝛ ad istud. 2^m. mouet ꝓpt rōnes s̄positas. pmū aūt ꝓbāt q̄m loq̄ est formare v̄bū Sz āgeli supioꝛes loq̄t āgelis iferioꝛib⁹ de hijs q̄ ī deo vidēt visiōe btā ꝛ eadē rōne p̄nt sibi ipis loq̄. formare v̄bū q̄ loq̄t sibi ipis d his q̄ vidēt ī deo visiōe btā. pterea Crisostom⁹ dicit q̄ āgeli q̄dā laudāt deū vt magestatē. q̄dā vt bōitatē. alij vero vt sapiaz ꝛ sic d alijs attributis. laudare aūt ī āgelis: ꝓpe ē formare v̄bū ad repsentādū ꝛ manifestādū excellētiā dī. nā āgeloꝝ loq̄tio nō ē nisi ꝑ cōcept⁹ mētis eo q̄ sint itellectuales substātie. seq̄t ergo q̄ āgeli d his q̄ vidēt visiōe btā ī deo formāt v̄bū. ¶ Sed saluo melioꝛi iudicio videtur q̄ fm mētē. S. Tho. nō solū d singulis attributis visis ī deo visiōe btā bti deū vidētes formāt v̄bū Sz ēt de deo ꝑ se viso et d eēntia diuina clare visa vt est obm btitudinis ꝛ oīum pfectionū plenitudo formāt verbū. ꝓbat hoc ex hijs q̄ dicit li. p°. sen. d. 2ª. ar. 3°. sub. 4°. notabili ait. n. sic. Si aūt itellect⁹ nr̄ deū ꝑ se ipz videret: illi rei posset iponere nomē vnū q̄ erit ī p̄ria ꝛ ī dr̄ zacharie vltimo ī illa die erit dn̄s vn⁹ et nomē ei⁹ vnū. illud aūt nomē vnū nō significat bonitatē tm̄ nec sapiaz tm̄ aut aliq̄d hmōi sz significatā oīum istoꝝ includeret. hec ille. eādē sententiā ponit 2 gēl. li. p°. ca. 32. inq̄t. n. si aūt ipaz essentiā ꝓut ē possem⁹ itelligere ꝛ ei nomē ꝓpriū adaptare: vno noīe tm̄ eam expmerem⁹ q̄ ꝓmittit hijs q̄ eū ꝑ eēntiā videbūt. zacharie vltimo. In die illa erit dn̄s vn⁹ ꝛ nomē vnū. hec ille. eādē in snia dicit d po⁹ dei. q. 7ª. ar. 6°. ī. c. ex q̄bus v̄bis expsse accipit q̄ in p̄ria itellect⁹ btūs de ipo deo ꝑ se viso ꝑ eēntiā ꝓut. s. ī eo sūt omnium rez pfectiones vnite: format verbū vnū. ꝓbat hoc. nā dicit q̄ in p̄ria itellect⁹ btūs pōt iponere ꝛ de facto iponet vnū nomē deo ꝑ eēntiā viso q̄ nō significat vnū attributū seu vnā pfectionē dei p̄cise sz icludit oīuz pfectiōn significata. cū aūt noīa ꝛ voces signa sunt itellectuū. i. ɔceptuū ꝓut ph̄s dicit. li. Periarmenias. ɔceptus aūt sunt rez similitudines. vñ noīa ꝛ voces nō refferūtur ad res significādas nisi mediante ɔceptione itellect⁹ ꝓut. S. Tho. docet p̄ª. ꝑ. q. 13ª. ar. p°. in. c. et. ar. 4°. ad pmū. ꝛ in multis alijs locis: sequit ergo q̄ intellect⁹ btūs in visiōe btā format de deo clare viso vnū ɔceptū ꝛ vnū verbū oīuz attributoꝝ ꝛ oīuz pfectionū rōnes i se concludens. vnum enim nomen ꝛ vna vox significatiua: vni conceptui et verbo respondet. Sententia ista doctoris sancti confirmatur. p̄s primo q̄ cōcept⁹ mētis seu verbū ꝓut supra deductū fuit: est termin⁹ intellectionis vnū cū ipa faciēs cōplemētū quēadmodū punct⁹ cū linea ꝛ istās cū tēpore. Unde sicut nō ē iuenire lineaz in actu sine pūcto eam terminante nec tēp⁹ sine instāti: ita non videt q̄ aliq̄ intellectio eē possit sine cōceptu seu v̄bo eam terminante. ¶ Preterea gr̄ia nō corrūpit naturā sed pficit. Ad pfectionē aūt naturalē itellectionis aut ~~actus~~ actus intelligēdi: ptinet formatio verbi. itaq̄ ei⁹ termi

nus ⁊ cõplemētū. ergo a visione beatifica ꝯmo- ueri nõ põt. ¶ Nec valet qꝺ aliq̄ dicūt ꝙ. s. vi- sio beatifica habet ꝓ termino verbū diuinū in- creatū: qm̄ verbū mētis est ꝓꝓriꝰ terminꝰ ⁊ ade- quatꝰ intellectioni seu actui itelligēdi ex q̄ for- matur tanq̄ ex eiꝰ ꝑncipio vel saltē nõ excedit ipm alias effectꝰ excederet suā causaz sꝫ vbū in- creatū in ifinitū excedit visionē btīficā cuiuslibz creature cū talis visio q̄ꝫm ad id qꝺ ē: sit aliquid creatū finitū ⁊ limitatū. ergo dictū illoꝝ magis est fuga q̄dā ⁊ euasio q̄ꝫ responsio. ⁊ ꝓterea vbuz increatū ē ipsa res visa visione btīfica. non ergo se hēt vt vbū vl' ꝯceptꝰ respectu ipsiꝰ visionis. ¶ Aduertēdū tñ ꝙ vbis pallegatis. S. doc. diffi- cultatē ingerūt ea q̄ imediate sequnt̄ post ꝓmis- sa vba ex pᵒ. li. sen. recitata. Seqtur. n. ibi. sꝫ tñ si intellectꝰ vidēs deū ꝑ eētiā iponeret nomē rei quā videret ⁊ noiaret mediāte ꝯceptione quaz de ea hēt: oporteret adhuc ꝙ iponeret plīra no- mina. Qꝛ ipossibile ē ꝙ ꝯceptio itellectꝰ creati representet totā ꝑfectionē diuine eētie. vñ dīna re visa: diuersas ꝯceptiones formaret ⁊ diuersa noia iponeret. hec ille. vbi. S. doc. apte dicit ꝙ etiā in p̄ria si itellectꝰ beatꝰ iponeret nomē deo viso ꝑ eētiā mediāte ꝯceptione: non iponeret nomē vnū sꝫ plura eo ꝙ nõ haberet vnā ꝯcep- tionē ꝺ deo viso sꝫ plures. Cū aūt noia non ipo nant̄ rebꝰ nisi mediāte ꝯceptione ꝓut iductum fuit sup̄ auctoritate q̄hi ⁊ ex dictꝭ. S. Tho. seq̄t̄ ꝙ itellectꝰ etiā btūs nõ possit iponere vnū no- mē deū clare visū rep̄sentās icludēs oīum attri- butoꝝ seu ꝑfectionū significata qꝺ vbis. S. tho. pᵒ. iductꝭ repugnat. ¶ Ad huiꝰ igit̄ difficultatꝭ solutionē aīaduertēdū ē ꝙ i btīs q̄ꝫm ad ꝓpositū sufficit: duplex actꝰ cõsiderari pt ꝓut accipit̄ ex doctrina. S. Tho. ꝺ vꝫi. q. 8ᵃ. ar. 5ᵒ. i. c. et ad. 6ᵐ ⁊ q. 13ᵃ. arti. 3ᵒ. ad. 4ᵐ. et. pᵃ. ꝑ. q. 12ᵃ. ar. 9ᵒ. ad. 2ᵐ. et. 2ᵃ. 2ᵉ. q. 175. ar. 4ᵒ. ad. 3ᵐ. vnꝰ q̄ ē ipsa visio btā q̄ eētia dīna nude ⁊ clare videt̄ cuz q̄ ⁊ i q̄ simul ⁊ eodē ītuitu videt̄ a btīs oīa q̄ i dīna eētia ab ipīs sm̄ mēsurā luminis glīe cognosci possūt. ⁊ qꝛ vt sup̄ dictū ē ꝺ mēte. S. Tho. om- nē itellectionē ꝯseq̄t̄ necessario q̄dā ꝯceptio for mata q̄ alias dr̄ vbū exp̄imēs illud qꝺ ꝑ simpli cē ītuitū itelligētis app̄hēdit̄: seq̄t̄ ꝙ btī vidētes dīnā eētiā ex ipo actu visionis formāt quādaz ꝯceptionē seu vbū ad qꝺ terminat̄ ipa btā visio q̄ vidētes dīnā eētiā sibi loqunt̄ simul et vnico actu oīa illꝺ qꝺ ipo ītuitu visiōis app̄hēdūt. vñ ⁊ ad visionē btīficā ꝑtinet ⁊ ei cõnumerat̄ sicut terminꝰ actiōi cuiꝰ ē. hec aūt ꝯceptio ⁊ vbū for- mat̄ a btīs nõ aliq̄ idigētia maioris exp̄ssionis aut manifestatiōis sꝫ ꝓꝓt̄ nālem ꝯsiaz q̄ omnē itellectionē ꝯsequit̄ aliq̄s ꝯceptꝰ formatꝰ seu vbū tāq̄ eiꝰ terminꝰ faciēs cū ea q̄si vnū totū: q̄ꝫ- uis formalit̄ ⁊ q̄ditatiue: aliꝰ actꝰ sit ipe ꝯceptus ⁊ vbi emanatio seu formatio ab ipo simplici ītui tu itellectionis vt ex supiorībꝰ ptꝫ. ¶ Aliꝰ actꝰ ꝯsiderat̄ i btīs ꝓut ex visione btīfica btī eliciūt quasdā ꝯceptiōes ꝺ his q̄ in ipa videt̄ qbꝰ ꝯtem plātur distīcte ⁊ sepati ꝑfectiones dīnas q̄s i ip- sa visione btīfica vnico ⁊ simplici actu simul ⁊ v- nite cognouerūt. ⁊ dat̄ simile i creaturis. nā vtꝰ imaginatiua nõ solū cognoscit ꝑ spēs sibi obla- tas a sēsibꝰ: sꝫ ex ipa cognitione eliat et format q̄sdaz alias spēs q̄ nõ fuerūt i sensu sic q̄n ex ap- p̄hēsione mōtis ⁊ ex app̄hēsione auri: format vnā spēm mōtꝭ aurei. ⁊ licet hoc simile i pluribꝰ sit dissimile sicut ⁊ oīa q̄ a creaturꝭ i deū assumū tur: sufficit tñ ad ꝓpositū nr̄ꝫ ꝙ in imaginatiua eliciātur q̄dā ꝯceptiones seu imaginationes ex ꝑmis cognitis alie a ꝑma sēsibiliū spēꝝ app̄hē- sione. huiōi aūt actꝰ ⁊ ꝯceptiones i btīs lꝫ simul sint cū visione btīfica q̄ nūq̄ iterrūpit̄ sꝫ ē eter- na quēadmodū simul sūt i angelis cognitio ma- tutina ⁊ cognitio vespertina: ⁊ tñ alij sunt a visio- ne btā neq̄ꝫ i eis ꝯsistit btītudo lꝫ causent̄ ⁊ oriā tur ex actu visionis ⁊ ꝯiūctione itellectꝰ btī ad dīnā eētiā. vñ ⁊ eliciūtur vtute ⁊ cõnatu itelle- ctꝰ btī confortati ꝑ dictā visionem ⁊ ꝯiūctionēz mouet̄ aūt itellectꝰ btī ad huiōi ꝯceptiones me- diātibꝰ aliq̄bꝰ specīebꝰ relictis ex ipa visiōe btā vel ꝑ opationē ipsiꝰ btī sic ꝯfortati vel ex in flu- xu vbi siue eētie dīne ꝓut veriꝰ putat. S. doc. loco p̄allꝺ vꝫi. q. 8ᵃ. ar. 5ᵒ. et. 3ᵒ. sen. d. 14ᵃ. ar. pᵒ sub ar. 4ᵒ. ad. 3ᵐ. ¶ Ex hijs dicēdū ē ad difficul tatē ꝓ̄tactā ꝙ vba. S. tho. pᵒ loco iducta vbi al- legatū ē ex pᵒ. sen. itelligēda sunt ꝺ noīe iposito deo clare viso ex ipa visione btīfica ⁊ mediante ꝯceptu terminātē ipius visionis btīfice actū: sic eni oīa q̄ vidētur a btīs in vbo aut i dīna eētia simul ⁊ vno ītuitu cū dīna eētia vidētur: ita si- mul ⁊ vno ꝯceptu seu vbo actū visionis termi- nante ꝯcipiūtur: ac ꝑ hoc ⁊ vno noīe rei vise im posito significātur sicut ibi. S. doc. dicit ꝙ illud nomē vnū nõ significat bonitatē tm̄ neq̄ꝫ sapiaz tm̄ aut aliqꝺ attributoꝝ ꝑ se sꝫ oīuꝫ ipoꝝ signi ficata icludit. vba aūt 2ᵒ loco iducta: sūt itelli- gēda de 2ᵒ actu ꝓ̄tacto qꝛ. s. btī ex visione btīfi- ca eliciūt q̄sdā ꝯceptiones ⁊ formāt q̄dā verba qbꝰ seorsū ⁊ diuisim ꝯtēplāt̄ illa q̄ i vbo siue in dīna eētia simul ⁊ vnite vidēt. qꝛ eni huiōi ꝯce ptiōes fiūt i itellectu btī vtute sua ⁊ conatu q̄ fi nita ē ⁊ limitata lꝫ iq̄ꝫm ē aditꝰ ⁊ cõ fortatus ex

visione beatifica: ideo nõ possũt pfecte representare totã pfectionez diuine essentie. neq3 aliq̃s vnus ceptus istoꝝ põt repñsentare simul τ vnite oĩa illa q̃ p ceptũ formatũ in visione btifica repñsentant τ exprimũtur, ppter qđ ỏ vna re visa: diuersas ceptiões format τ diuersa noĩa ipõnit et fꝫ hoc itelligẽdũ ẽ dictũ Crisostomi dicentis q̃ angeli laudãt deũ q̃dã vt maiestatẽ: q̃dã vt bonitatẽ τ sic de alijs. vñ τ pt pbabilr dici q̃ hmõi ceptus elicit formẽtur a beatis vel ad laudandum deuz sigillatĩ de q̃libet pfectionũ q̃ simul τ vnite in visione beatifica videtur. vel etiã vt p ipsas cõceptiones τ verba: loquãtur alijs beatis ad eorũ instructionẽ si supiores sint vel ad aliquid ab eis inq̃rendũ si iferiores sunt. vel generaliter ad excitãdũ aut aliq̃d notificãdũ. ¶ Ad rõnes supra positas cõtra premissa ad pmã dicitur q̃ nõ oportet q̃ verbũ formatũ de deo viso sit pfecta τ adequata eius similitudo. q2 nec etiaz omne vbũ formatũ ỏ re creata est pfecta τ adequata eius similitudo vt ex supradictis patet. sufficit enim ad rõnem verbi q̃ adequet actum intelligendi per quem formatur τ cuius est terminus: ita vt representatiuum et expressiuum omnis entitatis apprehense de re p simplicẽ intellectus intuitũ. non eni intelligens plus sibi loquit verbo mentis formato: q̃3 pactũ intelligẽdi de re q̃ intelligit apprehẽdit. τ ad cõfirmationez dicit vt sup deductũ fuit qđ non est de rõne verbi q̃ sit pfecta et expressa similitudo simpliciter adequans rem de qua format sed sufficit qđ sit pfecta τ expssa similitudo in respectu ad spẽm intelligibilem τ ad actũ intelligendi q̃ sunt eius principia vt eni. S. Tho. inquit de veri. q. vlmã. 8a. ar. pri. in. c. in oĩ cognitione q̃ est p similitudinem: modus cognitionis ẽ fm conueniẽtiã similitudis in repñsentatione ad illud cuius ẽ similitudo τ iõ si similitudo deficiat a repñsentatione speciei. i. nãe specifice nõ autẽ a repñsentatiõe generis cognoscet res illa fm rationẽ generis nõ fm rationẽ speciei τ ɔ gen. liº. pri. ca. 54º. dicit sic. p hoc. n. q̃ species intelligibilis q̃ est forma intellectus τ intelligendi pncipiũ est similitudo rei exterioris. sequit q̃ intellectus intentionẽ formet illi rei similẽ. q2 q̃le est vnũq̃dq3 talia operat hec ille. eandez sniam ponit pma. pte. q. 85. ar. 4º. in. c. vnde de deo clare viso vnicũ est vbum perfectũ τ adeq̃tũ. s. verbũ increatum in q̃ deus et omnia q̃ in deo sunt pfectissime τ adeq̃te manifestant. ¶ Ad. 2m. dicit qđ non est simile de spẽ intelligibili qua intellectus primo format τ p quã reducit de potentia ad actũ: τ de verbo. nã species itelligibilis ad nichil aliud ponit nisi vt suppleat obiecti absentiam cuius pñsẽtia requirit ad mouendũ τ ad reducendũ in actũ intellectum possibilẽ. vnde q̃n obm p se ipsum pñs ẽ: non est opus specie intelligibili ymo superflueret. vbum aũt nõ ponit ad suplendaz absẽtiã obi neq3 vt pncipiũ motiuũ sꝫ ad hoc quod terminet ipsum actũ intelligendi qui ɔplectus ẽe nõ põt sine formatione verbi. est eni quasi quoddã iuditiũ τ sẽtentia terminãs pcessum intellectus. siue pcessus sit discursiuus siue instantaneus. accipimus nanq3 processum p omni actu tendente in aliquid sicut in terminũ τ iterũ ponit verbũ in mẽte vt p illud. intelligens sibi ipsi loq̃tur τ exprimat id qđ intellectus simplicem intuitum ɔtenplat de re. ¶ Secũda difficultas ẽ q2 si ad omne intelligere consequit formatio τ pductio verbi cũ i diuinis nõ solus pat sit intelligens sꝫ et filius et spũs. s. sequitur qđ nõ solus pat verbũ pducat sed et filius τ spũs sanctus. τ ita in diuinis nõ erit vnũ verbũ precisse sed tria. ex quo sequit qđ sint tres filij cũ verbũ in diuinis sit filius quod ẽ herencũ. ¶ Ad istam dubitationem respõdet. S. Tho. ɔ gen. li. 4º. ca. 13º. qđ argumentatio pcederet si patris τ filij et spũs sancti ẽet triplex intelligere sut tres actus intelligẽdi. sed q2 triũ personaꝝ ẽ vnũ solũ intelligere sicut et vnũ ẽe: τ ad vnũ aũt intelligere vnũ necessario sequit verbũ: ideo in diuinis licet sint tres intelligẽtes vnũ tñ ẽ vbũ. Ista eadẽ solutio põt accipi ex dictio eius pma pte. q. 34. arti. pmo. ad. 3m. et de poa dei. q. vlmã. 9a. arti. 9º. in. c. ¶ Et si vlterius arguat qđ ipm vnũ verbum diuinũ sit verbũ patris τ filij τ spũs. s. sicut et ipsoꝝ triũ ẽ vnũ intelligere: respõdemus qđ verbũ in diuinis solius patris ẽ vbũ tanq̃3 dicẽtis. nã licet sint tres intelligẽtes: vnus tñ solus ẽ dicens. s. pat. verũ ẽ tñ qđ verbũ diuinũ põt dici verbũ nõ solũ patris sꝫ sui ipsius τ spũs sancti τ ẽt creaturaꝝ tanq̃3 reꝝ q̃ verbo manifestant. et accipitur ista solutio ex vbis. S. Tho. pma pte loco imediate allegato. Qđ si vlterius aliq̃s importunius req̃rat quomodo pat solus in diuinis ẽ dicens verbuz cũ filius τ spũs. s. sint eque itelligẽtes τ triũ ẽ vnũ numero itelligere: ad hoc rñdemus cũ Hylario dicẽte. Nõ putet hõ sua itelligẽtia gñrationis diuine sacramẽtũ posse cõsequi. τ cũ btõ Ambrosio. Michi inq̃t impossibile ẽ gñrationis filij dei scire secretũ. mẽs deficit: vox silet nõ mea tñ sꝫ τ angeloꝝ. ineffabilis eni est illa gñratio. Unde Esayas gñrationẽ eius quis enarrabit. ¶ Qđ certe garrulo q̃ntũcũq3 dicere possumus est qđ. S. Tho. respõdet de poa

dei. q. vel mā. 9. ar. vlt. ad. 6m. et. ꝑ. p. q. 34. ar. 2o. ad. 4m. ꝙ pr̃ eo ꝙ pr̃ ē: ē sapiēs et itelligēs sicut concipiens verbū. filius vero qr filius ē: est sapiens ⁊ intelligens vt verbū cōceptū nō vt cōcipiens verbū. ⁊ pari modo dicere possumus ꝙ spūs sanctus in eo ꝙ amor ē patris et filij: est sapiēs et itelligens vt ꝓcedens a verbo ⁊ a dicēte verbū nō vt verbū ꝓducens. Sicut etiam dicimus ꝙ pr̃ ē potens ⁊ filius est potens ⁊ spūs sanctus ē potens ⁊ hij tres sunt eq̄ potētes ⁊ in tribus est vna eadē numero potētia neq; maior est aut ꝑfectior potētia in pr̃e q̄ in filio ⁊ spū sancto aut econuerso. ⁊ tñ per eandē potentiā pr̃ generat ⁊ filius genitus ē. nō tñ g̃n̄r at nec generare pōt eo ꝙ pr̃ hēt eandē potētiā vt pater cui cōuenit generare. filius aūt hēt eandē potentiā vt filius cui inq̄ntū filius ē: cōuenit generari nō generare ⁊ pari modo spūs sanctus qr habet eādē potētiā vt amor ꝓcedens cui nō cōuenit generare aut generari sȝ a pr̃e ⁊ filio ꝓcedere: ideo neq; pōt generare neq; generari sed ꝑ eandē potētiā ꝓcedit a pr̃e ⁊ filio per quā pat̃ generat ⁊ filius genitus ē. ¶Sȝ iterū circa p̄missa dubitat̃. dictū ē ⁊ ex doctrina S. Tho. deductū ꝙ verbū mētis ē expressa ⁊ ꝑfecta similitudo rei cognoscēde in q̄ res ipa complete ⁊ aperte cognoscit̃. Dictū ē et̄ ꝙ oīe vbū ē terminus alicuius itellectionis ⁊ nō ē aliquod itelligere ī nobis qd nō terminet̃ in ꝓductiōe aut formatiōe verbi. Cū aūt experimēto ꝓbet̃ ꝙ nō ꝑ quācunq; itellectionē habeat̃ cōplecta ⁊ expssa rei cognitio: alias q̄libet intelligens ꝑ vnū actū itelligēdi cognosceret expresse ⁊ cōplecte rē: non solū q̄ntū ad eius nōm sȝ etiā q̄tū ad oīes eius ꝓpetates absolutas ⁊ respectiuas qd falsum ē. vñ videt̃ sequi ꝙ aut verbū mētis nō ē expressa ⁊ perfecta similitudo rei sed aliq̄ verba et cōceptus mētis format̃ iꝑfecta et cōfusa ꝑ q̄s res cōplecte ⁊ expresse cognosci nō possunt. Aut ꝙ nō oīe itelligere ī nobis terminet̃ ad formationē verbi sed ꝙ intellectus nr̃ plures habeat intellectiōes sine eo ꝙ formet verbū ꝓut dicebat p̄ma opinio tacta in principio quarti notabilis vtrūq; aūt hoꝝ est ꝯ ea q̄ s̄ dicta sunt de mente S. doctoris. Ad huius dubitatiōis solutionē cōsiderādū ē p̄mo ꝓut S. Tho. dicit p̄ma. p. q. 85. ar. 3o. ⁊ 5o. in. c. ꝙ intellectus nr̃ ꝓcedit de potētia ad actū. oīe aūt qd ꝓcedit de potentia ad actū p̄us ꝑuenit ad actū in cōplectū q̄ ē medius int̄ potentiā ⁊ actū q̄ ad actū ꝑfectū. Actus aūt ꝑfectus ad quē ꝑuenit itellectus: est sciētia cōplecta ꝑ quā distīcte ⁊ determinate res cognoscuntur. Actus aūt incōplectus: ē scia iꝑfecta. vñ itellectus humanus nō statim in p̄ma apprehēsiōe capit ꝑfectā rei cognitionē sȝ successiue p̄mo apprehendens aliq̄d de ipa. s. q̄ddītatē ipius rei q̄ est primū ⁊ ꝓpriū obm̄ itellectus ⁊ deinde ꝓpetates ⁊ accidētia ac habitudies rei cētiā circūstātes.

¶Secūdo ꝯsiderādū est prout idē. S. doc. docet loco prealleg. ar. 7o. ꝙ virtus intellectiua non ē in oībus hoībus eq̄lis virtutis sȝ vnus alio ē ꝑfectior intellectu. qd contingit ex in eq̄litate cōplexionis corporis. Quāto eni corpus hoīs magis redatuz ē ad tēperamentū q̄litatū actiuarū vel passiuarū in q̄ cōsistit bonitas cōplexionis: tanto meliorē sortit̃ animā. i. ꝑfectiorē ad ꝓpas opatiōes eo ꝙ anima humana indiget potētijs sensitiuis ad ꝓpam opationē q̄ est intelligere. nā eis mediātibus itellectus nr̄ spēs intelligibiles a rebus exterioribus accipit. potētia aūt sensitiua sine corporeis organis: opatiōes ꝓpas habere non potest. vñ q̄nto organa corporea melius sunt disposita s̄m eq̄litatē cōplexiōis. tāto potētie sensitiue ꝑfectiores sunt i suis opatiōibus ⁊ ꝯñs vtus itellectiua ꝑfectior. vñ phūs dicit. 2o. de anima ꝙ molles carne aptos mēte videmus.

¶Ex his inferimus cū itellectualis virtus in diuersis hoībus diuersos habeat gradus nobilitatis ⁊ ꝑfectiōis idiuiduales tñ nō specificos: ꝙ ꝑ diuersitate virtutis ac luminis intellectus: ē diuersitas ꝑfectiōis in actu itelligēdi. ita ꝙ homo acutior ⁊ ꝑspicatior intellectu: clariorē ⁊ ꝑfectiorē hēt intelligētiā circa rē cuius spē informatus est. et qr operatio intellectus ⁊ oīe itelligere terminatur ⁊ cōplet̃ informatione verbi: cōsequens ē ꝙ homo acutioris ⁊ ꝑfectioris itellectus: expssius ⁊ ꝑfectius verbū formet in q̄ res clarius ⁊ plenius cognoscat̃. verūtamē homo debilioris virtutis itellectiue simili spē iformatus: habebit itelligentiā seu actū intelligēdi circa eandē rem eque sibi ꝑfectum equalitate ꝓportionis ꝑ sui. s. capacitate ⁊ per ꝯñs ꝑ hmōi actum intelligēdi ꝓducet ⁊ formabit verbū mentis quod ꝓportionalit̃ ad intellectus capacitatē ⁊ ad actus itelligendi efficatiam: ita potest dici sibi explicatum ⁊ distictū sicut verbum expressius ⁊ perfectius alteri perspicacioris ⁊ clarioris ingenij. exempli grā. Sit plato acutioris ingenij informatus specie intelligibili accepta per sensus ab homine. per ipsam si quidem naturam hominis representantez: plato pertingit intelligendo simplici intuitu ad hominis naturam ꝙ. s. est animal rationale et ad propriam passionem risibilitatis ⁊ ꝙ sit disciplinabilis ⁊ aptus natus ad nauigandum. ex tali autem intelligentia format verbū ita expressiuz

q in eo homo explicite q̄z^m ad omnia illa distincte cognoscit. Sit aūt vnus debilioris ingenij similí spē hoīs informatus. Sz qz mīn⁹ perspicax est intellectu: nō valebit per similē spēm ītelligēdo ptīgere ad oīa q̄ plato apphēdit cū deficiat a lumine τ intellectiua virtute. sz circa naturam hoīs τ ei⁹ ꝓꝑetates ptīget suo intuitu vel ad ipsam dūtaxat q̄ditatē vel cū ipsa ad vnam proprietatē τ forte nō ad oēs essentiales differentias τ proportionalit formabit verbuz in quo expresse τ distincte res cognoscat q̄z^m ad ea q̄ simplici intuitu attingere valet. hmōi aūt verbū: platoni perspicatiori nō eēt expressuz τ distinctū sed ꝯfusum indeterminatū τ ímpfectū. nam nō exprimeret omnia illa q̄ plato suo ītuitu valet ptīgere. lumini vero τ intelligētie tinꝯ: ē adequatū. ita q verbū aliquod pōt esse confusuz τ incōpletum vni intelligēti: qđ alteri sit explicitū τ distinctum. vnde et angeli superiores sicut per vniuersaliores spēs intelligūt: ita τ magis vniuersales cōceptiones τ verba vniuersaliora formant in q̄bus noticiā veritatis accipiūt ad quā capiēdam inferiores angeli nō sufficiūt nisi eis verba τ cōceptiones magis particulares proponant prout. S. Tho. dicit pma parte. q. 106. ar. pmo. possēt tamē inferiores angeli p spēs τ conceptiones supiorū angelorū habere aliquā noticiā expressam τ cōplectā proportionatam eorum capacitati q̄ tamē noticia angelis supioribus τ perspicatioribꝰ esset ꝯfusa τ indisticta. vñ in rerū cognitione τ ꝯceptus ac verbi formatione: expressum τ cōfusum distictū τ indistictū pfectū τ imperfectū: accipienda sunt proportionaliter ad spēs intelligibiles τ ad luminis intellectualis virtutez ac perfectionem intelligentis. Non solū autem a diuersis intelligētibꝰ possūt de eadem re formari plures conceptus τ plura verba differentia secundū perfectum τ imperfectum τ quorum alia alijs sint perfectiora: verum etiam vn⁹ τ idem intelligēs potest de vna re plures concept⁹ τ plura verba alia alijs pfectiora formare: ita q quodlibet verbum sit suo genere perfectū secūdū. s. q mediante tali vl' tali specie ac per talem τ talem actum intelligēdi formatur. quia enī formatio verbi est per actuz intelligēdi cuius pncipiū τ mēsura est species intelligibilis simul cū lumine τ virtute intellect⁹. sequitur q differētia inter verba formata ab vno intelligente: proueniat ex diuersitate τ differētia specierū ītelligibiliū que ab vna re abstrahi possunt ꝭm plura τ diuersa que in vna re inueniuntur. vt exempli gratia. Cū videt quis hominem a remotis concipit primo q est res subsistēs τ de hoc format verbum. s. substantie. hoc autem verbū licet nō sit pfectum de homine inq̄z^m homo ē tamen dici potest perfectum in suo genere. s. in comparatione ad eius principiū. s. speciē intelligibilē abstractam a specie sensibili a remotis apprehensam. Item si vlterius videat q res visa mouetur: ꝯcipit inde q est animal τ sic format de re illa verbum animalis quod sicut de primo verbo dictū est est perfectū in suo genere. i. in comparatione ad speciem ex q̄ formatū est. vlteri⁹ aūt propinquius se habens videt in re ipsa vel figuram hoīs vel aliq̄d aliud hominis propriū ac per hoc format verbum de re ipsa q. s. est animal rationale quod est verbum magis pfecte hominez representās itaq̄z d̄ vna re nō solum plures intelligētes sed vnus τ idez potest plura verba formare magis τ min⁹ perfecta comparata adinuicem quorū tamē quodlibet est perfectū in genere suo. gen⁹ vero hic nō accipitur pro predicabili aut predicamēto sed cōmuni acceptione pro modo aut ꝯditione rei. verū est tamē q ab intelligēte qui nō procedit intelligēdo de imperfecto ad pfectū: sed vno actu concipit i ē q̄z^m ad omnia q̄ ei attinēt substātialia τ accidētalia sicut ē de⁹ τ angeli q̄z^m ad eorū quiditates: vnū solū verbū formari pōt qđ est pfectū ꝭm suā spēm. Et ex his patet dubitationis pretacte absolutio dicim⁹ nāq̄z q in omni intellectione aut simplici intuitu mētis nr̄e formatur verbū τ ad omne ītelligere seq̄tur verbuz τ q verbū formatū est expressa τ disticta rei similitudo: nō tamē simplr̄ sz in respectu ad ītelligētis capacitatē. ac pspicacitatē τ ad spēi ītelligibilis repsentationē τ efficatiā. vñ nō seq̄tur vt in arguēdo dicebat q quilibet intelligēs in oīn v̄bo a se formato: cognoscat rei q̄ditatē τ propetates oēs ac circūstātias q̄liter cūq̄z ad rē ptinētes. hoc. n. oporteret si v̄bū formatū p quēcūq̄z actū intelligēdi eēt rei similitudo expssa disticta τ pfecta simplicit rē. s. q̄z^m ad omnia τ singula re p̄sentās q nō sic est prout ex dictis patet.

Quinto. Notandū est q. S. tho. in scripto in hac disti. dubie loq̄t d̄ v̄bo diuino vtrū. s. sit nomē eēntiale vl' psonale. dicit. n. q v̄bū ex v̄tute vocabuli pt accipi τ psonalit τ eēntialit τ rō q̄ sic dubitatiue loquutus ē videt fuisse qz nōdū diffinitiue τ sentētialit scripserat q verbū eēt mētis ꝯcept⁹ p actū ītelligēdi ꝓduct⁹ τ aliq̄d ab eo distictū. vñ τ de v̄bo diffinitiue loq̄tur q. s. ē opatio q̄ est ītelligere vel est spēs ītellecta. Sz i 2° ope p⁹. p. q. 34.

ar. pmo. z. 2°. et in de veri. q. 4ª. ar. 2°. et 5 gē. li. 4°. ca. xi°. et in opus. 8. all. aperte docet q verbū in diuinis si pprie accipiat est nomē notionale z pprium psone filij in diuinis.

Sexto. Notādū est put accipi pt ex dictis. S. Tho. p°. se. d. 2ª. ar. 3°. z pma. p. q. 13ª. ar. 4°. et de po° dei. q. vel mā. 7ª. ar. 6°. z opus. 8°. in respōsis ad. 108°. articulos et in plurib⁹ alijs locis. Nomina iponuntur reb⁹ mediātib⁹ ɔceptionib⁹ intellectus q̄s de eis format. noia eni sunt signa intellectualiū ɔceptionum imediate, put phs dicit. li. pier. vn̄ plura noia eandē rē significātia fm diuersas ɔceptiones z rōnes q̄s intellect⁹ hēt de ipsa: nō sunt synonima eo q quōlibet illorū nominū significat rē sub ppria rōne z cōceptione distincta a rōnib⁹ z cōceptionib⁹ sub q̄bus alia noia eandem rē significāt. z ita plura nomia dicta d deo significātia eandē rē penit⁹. s. eēntiā diuinā: non sunt synonima eo q fm diuersas ɔceptiones z rōnes de deo dicūtur. z inde est q diuersoꝝ nominū eandē rē penit⁹ significātiū: vnū iportet i sui significatione relationē ad aliq̄d: quam alia noia in suo significato nō iportāt. Ista. n. noia de⁹ dn̄s z creator eandē rē omnino significāt. s. eēntiā diuinā z tn̄ nomē de⁹ nō importat relationē ad creaturas quā tamē iportāt dn̄s z creator neq̄ iterū ista duo eandē relationē importāt s3 diuersas. ex q̄ fit vt res significata p diuersa nomia: sub aliq̄ nominū refferat ad aliā rē ad quā nō reffertur sub noie alio sicut essentia diuina sub noie eēntie z deitatis: nō dr in respectu ad aliquid. sub noie tn̄ sciētie dicit respectū ad scibilia z sub noie potētie factiue: dicit respectū ad res factibiles. Ex q̄b⁹ inferim⁹ q licet nomē filij et nomē verbi eandē rē penit⁹ significent in diuinis qz tn̄ sub alia z alia rōne z cōceptione ipam significāt: nomē verbi iportat respectū ad creaturas sicut ad res in verbo scibiles quē respectuz nomē filij nō importat. huiōi tamē respect⁹ non est realis sed rationis tm̄. puenit nāq̄ ex ipa cōceptione a qua nomē verbi ipositū est psone filij. ¶ Ex q̄b⁹. 2°. inferim⁹ q oīs respect⁹ rōnis qui iportetur p noia eēntialia siue p noia notionalia in diuinis: ɔueniūt rōne eēntie. rōne. n. psonarū inq̄ᵐ. s. sunt ypostases distincte: relationes originis dūtaxat ɔuenire possunt. vn̄ licet vbuz iporter respectū ad creaturas qz tn̄ huiōi respect⁹ rōnis ē nō realis: nō ɔuenit vbo inq̄ᵐ est q̄d notionale. Sz inq̄ᵐ in suo significato icludit diuinaz eēntiā in obliquo. z licet eēntia sit cōis tribus psonis: nō ideo seq̄tur q pr̄ z spūs sanctus huiōi respectū dicāt. nā huiōi respect⁹ non ɔuenit eēntie diue sub rōne q̄ essētia est s3 sub rōne qua ē sapia vel noticia fm quā rōnē eēntia non iportat in noie pr̄is aut in noie spūs. s. licet pat z spūs. s. realit sint ipsa notitia z sapia diua sicut z ipsa eēntia. Aduertēdū tamē q cū verbum sit noticia vel sapia genita: relationē importat ad creaturā inq̄ᵐ noticia vel sapiētia est nō inq̄ᵐ est genita. nā vt sic ad solū prēm dicētē reffert.

Septimo. Notādū q. S. tho. in hac disti. q. 2ª. ar. 3°. psertia d. 6ᵐ. dicit q verbū nō solū inq̄ᵐ includit eēntiā sed etiā rōne sue processionis dicit respectū ad creaturā. in sūma vero pma pte. q. 34. ar. 3°. z in q̄stionib⁹ disputatis de vi. q. 4ª ar. 5°. psert ad. 4ᵐ. videt dicere q verbū iportat respectū ad creaturā ex ea pte dūtaxat q̄ includit aliq̄d absolutū rōne. s. essentie. Sz dicta vtrobiq̄ possūt trahi ad cōcordē sensū. Ubi cōsiderādū ē q respect⁹ dei ad creaturā ē rōne causalitatio. verbū aūt duplicē hēt causalitatē respectu creature q̄ntū ptinet ad ppositū. est eni causa creaturaꝝ vt efficiens in q̄ntū deus ē z qz vbū ē: ē cā creaturarū vt rō exēplaris siue factiua, put significat p modū artis qd habet i q̄ntū eēntiale attributū qd ē scia vel sapiencia: verbo approprīat ea rōne qua pcedit p modū itellect⁹ et licet scia sapiencia et ars sint coia attributa tribus psonis qz tn̄ approprīant vbo: ppt specialē rōnē s3 quā rōnē nō approprīant prī z spūi scto: io cōueniēter dicit q vbū rōne sue pcessiōis dicit respectū ad creaturā nō q id qd ē notionale in vbo. s. relatio ad dicētem: sit rō directe q dicat respectū ad creaturā s3 qz vbū rōne sue pcessionis qz. s. pcedit p modū intellect⁹: includit vt quedā approprīata. s. sapiētiā. sciām. artē. notitiā z similia que ptinent ad itellectū z dicūt respectū ad creaturā. ¶ Et vt expressi⁹ sub exēplo capiam⁹ dicam⁹ q cū verbū sit sapia vl' noticia genita fm Augustinū: dicit respectū ad creaturaz inq̄ᵐ est sapia nō inq̄ᵐ est genita z simile est d alijs attributis. Et iterū inq̄ᵐ est sapia vel notitia absolute: dicit respectum ad creaturā rōne eēntie quā includit. Sed inq̄ᵐ noticia vel sapiētia verbo approprīat: ppter ɔueniētiā quaz hēt ad verbi pcessionē inq̄ᵐ est p modū intellect⁹: dicit respectū ad creaturā etiā rōne sue pcessionis. ¶ Ex q̄b⁹ patet q diligēter z subtiliter considerātī nulla est repugnātia i verbis. S. Tho. nam in sūma pma parte et in q̄stionib⁹ disputatis negat vbū dicere respectū ad creaturaz q̄ᵐ ad id qd est notionale. i. fm respectū realē queȝ

importat ad dicētē. in scripto aūt dicit q̄ verbū importat respectū ad creaturā rōne sue ꝓcessionis nō ſm q̄ ad pſem dicētē reffert᷑ ſ3 q̄ꝛ ꝓcedit ꝑ modū intellect⁹ rōne cui⁹ appropriantur sibi sciēcia. sapiā ⁊ ars que ꝑtinēt ad intellectū ⁊ dicunt respectū ad creaturā. hm̄oi aūt respectus est rōnis non realis. nec est incōueniēs q̄ respect⁹ rōnis cōueniat ꝑsone diuine ex ꝯñti ⁊ indirecte rōne sue ꝓcessionis q̄ est q̄d notionale q̄ꝛ talis respect⁹ ꝯuenit ꝑsone directe ⁊ ꝑ se rōne eēntie vl' essentialiū attributoꝝ rōne aūt ei⁹ q̄d est notionale: indirecte ⁊ ex ꝯñti q̄ꝛ. s. rōne act⁹ notionalis approprianı᷑ ꝑsone aliq̄ attributa q̄ directe ⁊ per se importāt respectū ad creaturā. ⁊ isto modo ⁊ donū q̄d ꝑsonale dicit respectū rōnio ad creaturam cui donat᷑ ꝓut dictū fuit q̄stiōe. 14ª.

Quantū ad articulū

4ᵐ respōdēdū est ad obiectiones aduersarioꝝ ⁊ quidē ad pmū Aureoli contra pmam ꝯclusionē negatur antecedens ⁊ ad eius pmā ꝓbationē negatur assūptū: imo illa ~~forma~~ quā nos experimur aspicere dū intelligimus rosam. s. ꝯcept⁹ rose est aliq̄d reale inherens intellectui. ⁊ ad ei⁹ improbationē negat᷑ minor imo forma illa specularis q̄ terminat mētis intuitū dū intelligim⁹ rosā. s. ꝯcept⁹ seu verbū rose: est forma singularis in essendo licet sit vniuersalis in repñtādo. existit enī in subiecto singulari. s. in itellectu sicut etiam ipsa nā rose cuius talis forma specularis est expressa similitudo est singularis in eēndo. exsistit. n. in suis indiuiduis est tñ vniuersalis in repñtādo. repñtat enī intellectui oīa ei⁹ indiuidua nō hāc vel illam rosam determinate eo q̄ intellect⁹ abstrahit nām rose a cōditionib⁹ indiuidualib⁹ ꝑ q̄s determinat᷑ ad hoc vel illud indiuiduū. ⁊ ꝑ hec paret respōsio ad. 2ᵐ. ¶ Ad. 3ᵐ. dr̄ q̄ maior est falsa. nō. n. forma specularis rose quā intellect⁹ aspicit. s. cōcept⁹ seu verbū rose: ꝑdicat᷑ de singularib⁹ rosis cū sit q̄dā accidēs exñs subiectiue i intellectu. verū est tamē q̄ rosa vel nā rose ꝑdicatur ⁊ verificat᷑ de singularib⁹ rosis. ſ3 rosa nō est ipse ꝯcept⁹ rose nec est i intellectu subiectiue sed obiectiue tm̄. hēt aūt eē existētie in singularib⁹ rosis. ¶ Ad. 4ᵐ. ꝯcedit᷑ 2ᵐ mēbrū diuisionis ⁊ ad pmā eius improbationē negat᷑ assūptū imo accutius intelligēs rosam vel aliā naturā: expert᷑ formari in ei⁹ mēte quādā imaginē rose aut talis nāe quā vocam⁹ cōceptū seu verbū ipsius in q̄ imagine sicut in expssa similitudine: ipam nām cognoscim⁹. verū est tñ q̄ q̄ꝛ itellect⁹ simul ⁊ vno actu fertur in hm̄oi imaginē seu formā specularē ꝓut ph̄s docet libro d̄ me. ⁊ remi. et. S. Tho. in multis locis hebetes mēte nō experiunt᷑ aspectū mētis ferri i vtrūq̄ in vnū. s. ꝑ aliud. Ad 2ᵃᵐ iprobationē dr̄ q̄ ꝯcept⁹ aut verbū rei ꝓprie loquēdo nō est pmū obm̄ itellectus licet sit pmū cognitū. pmū nāq̄ obm̄ itellect⁹ ē illud cui⁹ spē itellect⁹ pmo iformat᷑ et reducit᷑ de poª ad actū ⁊ circa cui⁹ cognitionē pncipalit᷑ v̄sat᷑ ita q̄ pmū obm̄ itellect⁹ dr̄ pmum ⁊ origine q̄ꝛ ꝑ suā spē3 pmo mouet itellectū. ⁊ intētiōe ac ꝑfectione: q̄ꝛ vsq̄ ad ei⁹ ꝯtēplationē nō sistit cognitio aut ꝯsideratio itellect⁹. Neq̄ positio nostra incidit in errorē platonis vt arguēs calūpniat᷑. nā exēplaria platōis erāt forme abstracte ſm eē exñtie ꝑ se subsistētes ⁊ extra aiā ⁊ extra coꝝ singularia. Nos aūt multū dissimilr̄ ponim⁹ ꝯcept⁹ seu v̄ba mētis q̄ sunt forme q̄dā exēplares ꝓut ex supiorib⁹ ptz. ¶ Ad. 5ᵐ. negatur minor imo necessitas ducit ad ponēdū iitellectu ꝯcept⁹ ⁊ formas speculares ꝓut ex dictis. S. Tho. ptz ꝯ in. 3°. ⁊. 4°. notabili. Qd̄ aūt arguens iducit rē clari⁹ videri sine speculo q̄ cū speculo: verū est si res ꝑ se ipam sit ꝑsens q̄d nō est in ꝓposito nr̄o. nec ē simile de spē apparēte i speculo quā ocul⁹ videt: ⁊ de forma speculari i mēte quā vocam⁹ verbū seu ꝯceptū. nā pma ē ipsecta ⁊ ipfecte repñtās rē cui⁹ est. 2ª aūt est pfecta rei similitudo ⁊ ipam ꝑfecte repñtās vt pote opatione ⁊ illustratione itellectus formata. ¶ Ad. 6ᵐ. dr̄ pmo q̄ maior est falsa. licet enī intellect⁹ sit vir⁹ potēs actū suū extēdere ⁊ eleuare ad ea q̄ nō fuerūt in sensu ⁊ ad aliq̄ etiā q̄ i re actu nō ꝯtinētur: nō ideo seq̄tur q̄ non idigeat reali termino. s. ipa re sup̄ quā fundet ⁊ ad quā terminet oīs suas ꝯceptiōes nisi sit intellect⁹ falsus vel chimeric⁹. Dr̄. 2°. q̄ arguēo ex sua deductione etiā si ex veris ⁊ recta ꝯsequētia ꝓcederet: nō ampli⁹ pōt ꝯcludere nisi q̄ act⁹ intellect⁹ aliq̄n possit nō terminari ad terminū realē. S3 ex hoc nō seq̄t᷑ q̄ in cōceptione vel iformatione verbi nō terminet᷑ ad terminū realē. vñ in argumēto committit᷑ fallatia ~~figure dictionis~~ q̄ꝛ . . .
¶ Ad. 7ᵐ. dr̄ q̄ Abēpeche posuit itētiones ⁊ rōnes reꝝ in fantasia eo q̄ negauit intellectū possibilē eē virtutē rōnalē ⁊ ſ3 rē nō aliud esse q̄ ipsa fantasia aut vis imaginatiua. nos aūt nō ponim⁹ cōcept⁹ mētis seu verba ⁊ rōnes reꝝ in fātasia sed in itellectu possibili q̄ est vera potētia anime rōnalis. vñ argumētū non militat ꝯ nos ſ3 magis ꝯ ipm arguentē q̄ vt videt᷑ distīn. 9ª.

huius. q. pma. ar. p°. omnia verba ⁊ conceptus mẽtis dicit esse fantasie. ¶ Ad ea aũt q̃ vlteri⁹ adducit de cõtrarietate vbi. S. tho. dictũ ẽ in. 5°. notabili. ¶ Ad argumẽta durãdi ꝯ eãdẽ ꝯclusionẽ dicit q̄ respõsio ibi data bona est: nec valet prima eius iprobatio. nã eius minor ꝓpositio est falsa. nõ eni solũ ẽ verũ q̄ potest quis dubitare vtrũ per opationẽ itra manẽtẽ nichil extra cõstituat. Sed ⁊ falsuz ẽ dicere q̄ illa propositio sit vniuersaliter vera alias deus per suũ itelligere ⁊ velle q̃ sunt opatiões itra manẽtes: nõ ꝓduceret creaturas et plẽs alios effect⁹ circa eas: nec etiã angeli per suũ intelligere ⁊ velle mouerent celos qd̓ est ꝯ cõmunẽ doctrinã theologoꝝ. ⁊ pterea nõ cẽnt aliqua agentia q̃ dicerent agẽtia p itellectũ ⁊ volũtatẽ. ¶ Nec itez 2ª iprobatio valet nã phs negat operationũ imanentiũ esse aliq̃m finẽ sibi extrinsecũ. cõceptus aũt seu vbũ mẽtis: ẽ terminus ⁊ finis act⁹ intelligẽdi itrisec⁹ sicut pũctus linee q̃uis nõ sit ps eius. oĩe eni intelligere vt sup̄ dictũ ẽ: terminat informatiõe vbi. ¶ Põt ẽt dici et meli⁹ q̄ intelligere ꝓpe acceptũ ꝓ simplici mẽtis ituitu: nõ cõstituit saltẽ imediate ipm vbũ: Sed dicere qd̓ ẽ ꝓducere vbũ. mens eni intelligẽdo rẽ simplici ituitu: dicit verbũ. i. ꝓducit verbũ. itaq̧ ꝓductio ẽ opatio qua verbũ imediate ꝯstituit. Productio autem alicui⁹: semp est opatio trãsiẽs inq̃ztũ hmõi licet in respectu ad ꝓducẽtẽ possit dici imanẽs. ꝓp̄e tamẽ loquẽdo p se respicit id qd̓ ꝓducitur respectu cui⁹ semp dr̄ trãsiẽs. ¶ Ad. 2m. dr̄ q̄ pncipiũ ꝓductiuũ verbi non est sola spẽs nec spẽs cũ intellectione cõfusa pcise: sz etiã ipse itellect⁹ fact⁹ in actu ⁊ ita nõ sequit vt arguebat q̄ termin⁹ ꝓductionis sit pfectior pncipio ꝓductiuo ⁊ pterea nullũ est incõueniẽs si effect⁹ sit nobilior causa min⁹ pncipali ⁊ q̃si instrumẽtali. ⁊ cũ vlteri⁹ qrit de itellectione ꝯfusa si manet simul cũ verbo ꝓducto: respõdem⁹ q̄ nõ. nec valet iprobatio. nõ eni assũptũ ẽ verũ nisi itelligat de pncipio ꝓductiuo qd̓ est agẽs nõ solũ q̃ztũ ad fieri: sed q̃ztũ ad esse. nã agẽte in fieri cessãte: nõ ideo cessat effect⁹. vñ ẽ simile ad ꝓpositũ nr̄m de alteratione cui⁹ termin⁹ est gñratio que nõ simul stat cũ gñratione. ¶ Ad. 3m. dr̄ pmo q̄ nõ est simile d̓ itellectu ⁊ volũtate q̃ztũ ad ꝓpositũ nr̄z. qr volũtas mouet imediate ab itellectu facto i actu qd̓ est sufficiẽs motiuũ ⁊ ab obiecto cognito qd̓ est obm cõplectũ volũtatis. itellect⁹ autẽ mouet imediate a phãtasmate qd̓ nõ ẽ sufficiẽs motiuũ: nec itellect⁹ cũ specie itelligibili q̃ reducatur ad actum est motiuũ sufficiẽs ad complementũ sue opationis ⁊ ideo nõ est icõueniẽs q̄ plus reqrat ex parte itellect⁹ q̃z ex pte volũtatis. Dr̄ 2° q̄ minor est falsa imo p actũ voluntatis qd̓ est velle ꝓducit in volũtate q̃dã affectio rei amate q̃ dicit amor ꝓduct⁹ ⁊ de hoc dictũ fuit sup̄. d. xª. ⁊. xiª. ¶ Ad. 4m. dr̄ pmo q̄ p actũ itelligẽdi nichil ꝯstituit tãq̃z p imediatã opationẽ. ꝯstituit tñ verbũ p aliã opationẽ trãseuntẽ q̃ est dicere siue ꝓducere. Dr̄. 2°. q̄ nõ est simile d̓ sensu exteriori q̃ nõ est nat⁹ se mouere ad aliqd ⁊ d̓ itellectu q̃ factus in actu: põt se mouere ad multas cõceptiones ⁊ intẽtiones. ¶ Ad. 5m. ꝯcedimus q̄ verbũ q̃ztũ est d̓ se sit magis actiuũ ⁊ pfectius repñtatiuũ q̃z spẽs itelligibilis. vñ ⁊ verbũ ꝓductiuuz est alteri⁹ verbi ꝓut dictũ fuit in 2°. notabili. nec tñ erit ꝓcedere in ifinituz sicut bene ꝓbat respõsio ibi data. neq̧ valet q̄ cõtra obicitur nã cũ puẽtũ fuerit ad pfectũ verbuz in tali gñre vl' spẽ: nõ est ex d̓fectu vl' i efficatia verbi pfectissimi q̄ aliud vbũ nõ ꝓducat sz qr cognitio rei cui⁹ est illud verbũ deducta ẽ ad cõplemẽtũ ⁊ terminũ pfectionis quez nata ẽ hr̄e sicut in creatione aĩe humane q̄ de⁹ vltra gradũ rõnabilitatis nõ creet aut ifundat aliũ gradũ superiorẽ: non est ex deffectu v̓tutis creatiue. Sz qr aĩa humana ꝓducta ẽ ad nature sue cõplemẽtũ ⁊ terminũ. ⁊ p hec pz respõsio ad. 6m. ¶ Ad. 7m dr̄ q̄ maior nõ est vl'r vera sz debet accipi ceteris parib⁹. licet eni instrumẽtũ imediati⁹ recipiat motionẽ pncipalis agẽtis q̃z effect⁹ q̃ pncipaliter intẽdit: nõ tñ pfecti⁹ aut expssius silitudo agẽtis ipmit istrumẽto q̃z effectui sz min⁹. agẽs etiã q̃ multis dispositionib⁹ mediãtib⁹ formã ꝓducit: magis ⁊ expssi⁹ repñtat p vltimaz q̃z p pmã. sicut in gñratione hominis embrio magis assimilat gñranti p vltimaz formã. s. rõnalẽ: q̃z p primas dispositiones quib⁹ viuit vita plante ⁊ vita aĩalis q̃ tamẽ imediati⁹ ꝓcedũt ab agẽte. ¶ Ad. 8m. pz respõsio p ea q̃ dicta sunt in p° notabili. nõ eni fm doctrinã sctĩ Tho. oĩe verbũ format ad pfectiorẽ ⁊ expssiorẽ cognitionez habẽdã sz aliqñ ad magis distictã ⁊ particularẽ habẽdã sicut ꝯtigit in btis. vñ argumẽtũ nõ militat cõtra nos. ¶ Ad. 9m. ꝯcedim⁹ qd̓ supponit ⁊ ad pmã ei⁹ iprobationẽ dicim⁹ q̄ verbũ est eq̃ cognitũ sicut ⁊ obm pncipale qd̓ repñtat. ⁊ cũ vlteri⁹ infert q̄ nullus hoc expit: dicim⁹ q̄ ẽ falsum ꝓut dictũ est ad 4m Aureoli. ¶ Ad. 2am. improbationẽ dicim⁹ q̄ duplex potest esse cognitio verbi. vna qua per ipsum ⁊ in ipso aliquid cognoscatur actu recto. alia ẽ cognitio verbi fm id quod est in se sicut cũ aliquis cõsiderat de ver

bo q̄lis nature sit ⁊ talis cognitio est ꝑ actū reflexū de q̄ cognitione ꝓcedit argumētū nō ꝺ ꝑma. ¶ Ad. 3um. īprobationē ptꝫ rīsio ꝑ ea q̄ dicta sūt ad 3m ꝑncipale. ¶ Ad. xm. pꝫ rīsio ꝑ ea q̄ dicta sunt in 4o notabili in rīsione ad 2um dubitationē. ¶ Ad. xjm. negat̄ ꝯña. nā licet verbuꝫ ꝑ se ⁊ directe ducat in cognitionē rei cui⁹ est verbū: nō ideo seq̄tur ꝙ verbū formet̄ ꝑ actū rectū si simpleꝫ itnitus talis rei a q̄ verbū emanat sit act⁹ reflexus. nō eni est idē dicere ꝙ verbū directe manifestet illud cui⁹ est verbū ⁊ ꝙ ꝑ actum rectū v̄bū formet̄. nā pōt ꝑ actū reflexū formari ⁊ ducere ꝑ se ⁊ directe in cognitionē rei cuius est verbū. ¶ Ad. 12m. dicit̄ ꝙ de rōne v̄bi inq̄ꝫm verbū est: nō est ꝙ eliciat actū intelligēdi expꝛssum nec ꝙ sit causa ꝑfecte noticie habēde. Sꝫ ꝺ rōne ei⁹ est ꝙ sit ꝓductū ab intelligēte ⁊ sit manifestatiuū expꝛesse rei cui⁹ ē v̄bū ⁊ ista duo cōueniūt verbo diuino. q̄ aūt sit causa noticie expꝛsse ⁊ ꝑfecte: cōuenit sibi inq̄ꝫm est in natura creata cui⁹ itellect⁹ est in potētia ad recipiēdū actū suū ⁊ ei⁹ cōplemētuꝫ mediāte aliq̄ alio. s. specie intelligibili ⁊ verbo. de⁹ aūt ex natura sua est in actu cōplectissimo ⁊ ꝑfectissimo noticie sue vnde nō est simile qꝺ in argumento inducit̄. ¶ Ad 13m. dr̄ ad maiorē ꝙ in obiecto potētie intelligit̄ rō ⁊ cōceptio eius seu verbū in quo obꝫ cognoscit̄. nā vtriusqꝫ est idem act⁹ cognitionis ⁊ eodē modo vtrūqꝫ cognoscit̄ q̄ꝫm ad hoc qꝺ est directe vel reflexe cognosci. ¶ Ad argumēta Gerardi 3o loco facta cōtra candē ꝯclusionē. Ad ꝑmū dicit̄ ad minorē ꝙ ꝑfecta opatio intellect⁹ non ē sine verbo cū sit ei⁹ termin⁹ ꝓut in 3o notabili declaratū fuit. vñ rō nichil ꝯtra nos conducit. ⁊ ꝑ hoc ptꝫ rīsio ad ꝯfirmationē. ¶ Ad. 2m. dicitur ꝙ in creaturis verbū est ꝑfecti⁹ ⁊ expꝛssius actualit̄ ipso actu intelligēdi siue cognitione per quā format̄ licet virtualit̄ ipsa ꝑuia cognitio possit dici eque ꝑfecta. nec ex hoc seq̄tur ꝙ simul res cognoscat̄ ꝑfecte ⁊ iperfecte. nā formato verbo: cessat ꝑm⁹ intuit⁹ vel ꝑuia inq̄sitio aut ꝯsideratio itellect⁹ ⁊ succedit alia cognitio in v̄bo habita eque ꝑfecta sicut ⁊ verbū. in deo aūt ē ipm itelligere ꝑris ⁊ verbū: sunt penit⁹ eadē res ⁊ ꝑ ꝯsis eque ꝑfecta. neqꝫ gignit̄ in diuis verbuꝫ ad maiorē intelligētie expꝛssionē sꝫ naturali necessitate. ¶ Ad. 3m. dr̄ ꝙ maior est falsa ē eni ꝓter illa tria in itellectu: ꝯcept⁹ seu verbū qꝺ est spēs siue similitudo rei expꝛsse nō ꝑuia actu intelligēdi sꝫ formata ꝑ ipm. ¶ Ad argumēta Scoti ꝯ candē ꝯclusionē respōdet. S. Tho. prima parte q. 34. ar. ꝑo. ad. 2m. ꝙ cū Aug⁹ dicit verbū esse

noticiā seu cognitionē. nō accipit̄ noticia vl̄ cognitio pro actu itellect⁹ cognoscētis vel pro aliq̄ ei⁹ habitu sed pro eo ꝙ itellect⁹ cōcipit cognoscendo. vñ ⁊ Aug⁹ dicit ꝙ verbū est sapiētia genita qꝺ nichil aliud q̄ꝫ ipsa ꝯceptio sapientis q̄ etiā pari modo noticia genita dici pōt hec ille. Idē i sentētia dicit de v̄ita. q. 4a. ar. 2o. ad. 2m et isto modo sunt itelligēde auctoritates Anselmi ⁊ Damasceni. vñ ⁊ Anselm⁹ in auctoritatib⁹ allegatis dicit verbū esse cognitionē vel cogitationē nō absolute sꝫ natā ⁊ formatā. ⁊ accipit cogitationē ꝓprie ꝓ cōsideratione vel cōtēplatione etiā si sit sine discursu prout. S. Tho. dicit loco ꝑall̄. Damascen⁹ aūt ꝓut. S. Tho. dicit de veri. q. ꝑall̄. ar. ꝑmo ad ꝑmū. dicit verbū esse motum intellect⁹ ꝓut mot⁹ dr̄ act⁹ ꝑfecti: ⁊ accipit motū ꝓ eo ad qꝺ mot⁹ terminat̄. i. opationem ꝓ operato sicut intelligere ꝓ intellecto ꝓut ibidem. S. Tho. exponit. vñ in 4o argumēto falsum est ꝙ arguēs assumit. licet eni verbū nō sit sine actuali cognitione ⁊ nascat̄ de memoria siue de obiecto vel sciētia: nō inde seq̄tur ꝙ sit ipse actus cognitionis. ¶ Ad argumēta ꝯtra 2am cōclusionē dicim⁹ ꝙ si arguēs itelligat ꝙ verbū diuinū cōnotat creaturā vel dicit respectū ad creaturā ꝑ suā ꝓprietatē vel rationē sue ꝓcessionis idest rōne appropati ꝙ cōuenit verbo rōne sue ꝓcessionis vel ꝑ suā ꝓprietatē eo modo quo declaratū fuit in vltimo notabili: ꝯcedim⁹ eius rōnes nec militāt ꝯtra nos. Si aūt arguēs intelligat ꝙ verbū cōnotat creaturā vl̄ dicit respectū ad creaturā ꝑ suā ꝓprietatē vel rōne sue ꝓcessionis. i. rōne ei⁹ qꝺ est notionale in verbo et qꝺ ē ꝓpriū verbi ⁊ nō solū appropriatū. i. rōne relationis realis quā dicit ad ꝑrem dicētē: sic falsuꝫ ꝯcludūt nec recte ꝓcedūt. vñ ad ꝑmā argumentationē dicēdū est ꝙ sufficit verbo ꝙ rōne appropriati dicat respectū ad creaturā vel eam cōnotet ad hoc ꝙ pr̄ vel spūs sctūs nō importent eūdem respectū vel cōnotationē. qm̄ patri ⁊ spūi sctō nō ꝯuenit illud appropriatū ratiōe cui⁹ verbum iportat talē respectū aut ꝯnotationē ⁊ hoc declaratū fuit in vltimo notabili. ¶ Ad. 2um. dicim⁹ ꝙ maior ꝓpositio debet intelligi de respectu qui debet̄ verbo rōne eētie absolute. Si tamen sit aliq̄s respectus q̄ debeat̄ verbo rōne essentie nō absolute sed ꝓut dicit aliq̄d appropatum sicut scientiam vel noticiam artē ⁊ similia: non eque importatur ꝑ nomen filiꝫ sicut per nomen verbi. ¶ Ad. 3um. dicim⁹ ad minoreꝫ ꝙ verbum semꝑ dicit̄ alicui⁹ verbū vel vt dicentis ⁊ isto modo dr̄ solius ꝑris. vel vt rei manifestate

per verbũ ꝛ sic dicit̃ esse creature ꝛ omniũ q̃ facta sunt. sed ad huiõi cõnotationẽ sufficit ꝙ verbũ dicat respectũ ad oĩa facta rõne appropriati put in. 7°. notabili deductũ fuit. ¶Ad argumẽta ꝯtra 3am ꝯclusionẽ. Ad pmũ dr̃ ꝙ assũmit falsum. nec ipse vnq̃ illud ꝓbauit aut ꝓbare põt. ¶Ad. 2m. respõdet. S. Tho. pma pte. q. 35. ar. 2°. in. c. ꝙ sicut spũs. s. q̃uis sua ꝓcessione accipiat nãm p̃ris sicut ꝛ filius nõ tamẽ dicit̃ natus ita licet accipiat spẽm similẽ p̃ri: nõ dicit̃ imago. qꝛ filius ꝓcedit vt verbũ de cuiꝰ rõne est similitudo spẽi ad id a quo procedit. nõ autẽ est d rõne amoris: q̃uis hoc cõueniat amori qui est spiritus sanctus inq̃m est amor diuinus. ¶Ad. 3m negatur minor dum tamẽ impressio accipiatur prout excludit omnem imperfectionem, put. s. dicit quãdam intraneitatem ex intimis procedens. ꝛ licet amor qui est spiritus sanctus. sit similitudo rei amate: non ideo sequitur ꝙ ꝓpe dicatur imago prout dictum fuit in solutione p̄cedenti. ¶Ad. 4m. dicitur ꝙ originatio imaginis ab eo cuius est imago: debet intelligi non sabili aut manuali opere causata s̃m rudẽ ꝛ grossum argüentis intellectum: sed mentis conceptione. non enim imago Herculis sola manu pictoris aut carpentarij efficitur sed p̃ncipaliter ꝑ ipsius artem ꝛ similitudinem preconceptam et ab ipso Hercule acceptam ac deductam. vnde ratio argüentis non est ad propositum. ¶Ad argumentum ante oppositum patet responsio ꝑ ea que dicta sunt ad ratiões Scoti. et in hoc articulus terminatur.

¶Distinctio. xxviij.

Circa distinctionem vigesimam octauam queritur vtrum innascibitas sit proprietas constitutiua patris. ꝛ arguitur ꝙ sic. Nã persona patris constituitur per aliquaꝫ proprietateꝫ que sit in ea. sed non potest constitui per cõmunem in spirationem alioquin resultaret vna cõmunis persona patri ꝛ filio. nec per paternitatem cum paternitas sit posterior q̃ꝫ generari super quod fundatur. generare vero sit posterius persona patris a qua intelligitur elici ꝛ profluere. ergo necesse est ꝙ per innascibilitatem constituatur cum non sit alia proprietas in patre vltra paternitatem ꝛ spirationem actiuam. ¶In oppositũ arguitur nam prima persona constituitur a liquo positiuo formaliter. Sed inascibilitas nichil ponit sed negat s̃m Augustinum. 5°. de trinitate capitulo. 6°. vbi dicit ꝙ cum ingenitꝰ pater dicitur: non quid sit sed quid nõ sit ostenditur ergo non potest constituere personam p̃ris ¶In hac questione erunt quattuor articuli vt supra.

Quantũ ad primum sit prima conclusio ꝙ ingenitum vel inascibilitas nichil ponit ꝙ sit de formali ꝛ essẽtiali eius ratione licet aliquid ponat vel cõnotet sicut presuppositum aut fundamentum. Hanc cõclusionẽ tenet sanctus Tho. pmo sententiarum distinctione. 28. q. prima articulo pmo ad primũ. et. 2m. et prima parte. q. 33. articulo. 4°. ad. 2m. ¶Secunda conclusio est ꝙ inascibilitas vel ingenitum ꝓut est ꝓprietas patris: sumitur priuatiue quodãmodo non pure negatiue. Hanc cõclusionem tenet sanctꝰ Tho. vbi supra. ¶Tertia conclusio est ꝙ priuatio quam importat ingenituꝫ seu inascibilitas: fundatur in ratione principij primi ꝛ vniuersalis. Hanc cõclusionem tenet sanctꝰ Tho. vbi s. ¶Quarta conclusio est ꝙ inascibilitas nõ est proprietas personalis vel constitutiua patris. Hanc cõclusionem tenet sanctꝰ Tho. pmo sententiarum vbi supra articulo. 2°. et distinctione 26. q. 2a. articulo. 3°. ad. 6m. et prima parte. q. 32. articulo. 3°. in. corpore. ¶Quinta conclusio est ꝙ inascibilitas est proprietas ꝛ notio patris Hanc cõclusionem tenet sanctꝰ Tho. in hac distinctione vbi supra ꝛ distinctione. 26. vbi sup et prima parte vbi supra.

Quantuꝫ ad articulum. 2m. arguitur cõtra cõclusiones. ꝛ quidem contra primam arguunt quidã sic. Illud quod dicit fontalem p̃mitateꝫ: dicit aliquid positiuum. sed inascibilitas vel ingenitus est huiusmodi. igitur. ¶2°. quia esse in se est modus essendi substãtie positiuus. q̃re esse a se erit modus subsistendi positiuus in patre

sed illum modum dicat inascibilitas. igit͛. ¶ 3°. quia esse ab alio dicit modum positiuum in filio non est autem minoris dignitatis esse a se ꝙ̄ ab alio. igitur. ¶ 4°. quia esse a se non videtur aliud dicere ꝙ̄ habere sufficientiam subsistendi sine alio. hoc autem est valde positiuum. ergo inascibilitas dicat aliqd positiuum. ¶ 5°. quia sicut infinitum vel indiuisum signatur priuatiue ⁊ tamen realiter dicunt modum positiuum: sic se habet esse ab alio quod importatur per li ingenitus dicit enim esse a se ⁊c. ¶ Contra. 2^am. conclusionē arguitur sic. quoniam īgenitus improductus innascibilis si teneantur adiectiue: vere de essentia predicantur. vnde hec est vera. essentia est res improducta ⁊ res ingenita et res inascibilis sicut et res increata. nec potest dici ingenitum ⁊ improductum prout de essentia predicantur. nisi teneantur negatiue tantū ⁊ nō priuatiue: quoniam aliqua essentia est genita ⁊ producta ⁊ ita priuatur a diuina essentia quod competit alicui essentie. Sed manifestum est ꝙ inascibile ⁊ ingenitum prout sunt notio in diuinis: non predicantur de essentia ergo nō tantū modo sumūtur priuatiue. ¶ Contra. 3^am. ꝯclusionem arguitur a quibusdam probantibus ꝙ negatio importata per inascibilitatem fundet͛ super eēntiam vt non ab alio. Tum quia si non esset in diuinis distintio personarum sed vnum tm̄ suppositum: illud eēt ingenitum quia haberet eēntiam nō ab alio. Tum quia per nō habere essentiā ab alio: pater sufficienter distinguitur a filio ⁊ spiritu sancto qui habent eam ab alio ⁊ per ꝯn̄s ingenitū qđ est ꝓprietas et notio distinctiua: sufficiēter fundat͛ in eēntia vt nō ab alio. ¶ 2°. arguit Aureolus ꝙ illa non fundetur super rōne ꝑncipij. qꝛ illud quo circūscripto adhuc remanet quid inascibile: nō ē fundamētum inascibilitatis sed circūscripta rōne principij ꝓductiui respectu oīm̄ quorumcūqꝫ ꝓducibiliū vel ꝓductorū adhuc pōt itelligi aliqđ inascibile vel iꝓductū sicut ph̄i itellexerūt primū ꝑncipiū iproductū. nec tn̄ certū erat eis ꝙ eēt principiū effectiuū oīm̄ producibiliū. ergo nō est verū ꝙ fundetur eē ingenitū super rōne principij productiui. Et si dicat͛ ꝙ illa negatio non fundatur super rōne pricipij ad extra sꝫ ad intra: arguitur ꝙ nō. qꝛ ꝑꝫ Augustinū. accidit igenito ꝙ sit p̄r. ⁊ ecōuerso accidit genitori ꝙ sit ingenitus. Istud etiā pōt iprobari sicut precedēs. qꝛ circūscripta rōne principij generatiui: adhuc potest intelligi aliqđ innascibile vt ꝓbatū est de ph̄is. ¶ 3°. ad idem. Aut istud principiū vle aut fontalis fecūditas sup quā fundat͛ ingenitū claudit fecūditatem ad extra respectu creaturaꝝ ⁊ duplicē fecūditatē ad intra respectu personaꝝ simul: aut includit tm̄ modo fecūditatē ad intra. nō pōt dici ꝙ simul includat illas fecūditates qꝛ ꝑm hoc aliqua notio exigeret pro fūdamēto potentiā creatiuā q̄ tn̄ cōmunis est tribus. Nec potest dici ꝙ claudat duplicē tm̄: qꝛ altera illaruꝫ. s. spiratiua fecūditas cōmunis est patri et filio. ⁊ iterū dicit Augustinus. 5°. đ tri. ꝙ si filiū nō genuisset nec eēt vl'e principiū: nichil prohiberet eū dici ingenitū. ergo nō fundatur inascibilitas super rōne principij. ¶ 4°. ad idem. Fundamentum priuationis est de intellectu priuationis sicut patet ꝙ de conceptu cecitatis est oculus. sed de conceptu inascibilitatis nō ē vniuersale principiū omniū qꝛ inteligens ꝑsonā igenitā in diuinis: nō oportet ꝙ intelligat eam generātem aut spirātē aut vniuersa creātem. Et hec est ratio quare ingenitum est alia notio a genitore. potest eni distincte cognosci prima persona vt ingenita nec tamē cognoscetur vt pater. ergo fontalis fecunditas vel vniuersale ꝑncipium nō est fundamētum negationis importate per li ingenit⁹. ¶ 5° ad idem. vel intelligitur ꝙ tota simul essentia ⁊ paternitas fundāt illam negationem: vel paternitas mere vel essētia mere vt tamē stat sub p̄rnitate. sed nō potest dari primū quia secūdum Augustinū accidit ingenito ꝙ sit pater. ⁊ econuerso accidit genitori ꝙ sit ingenit⁹ ⁊ eadem rōne nec pōt dari. 2^m. nec potest dari. 3^m. quia essētia vt stat sub paternitate: nichil habet aliud ꝙ̄ cum includitur secum paternitas. ergo nō pōt dici ꝙ inascibilitas fundetur super essētiam vt stat sub paternitate. ⁊c. ¶ 6°. quia si per impossibile generare ⁊ spirare nō essent in primo supposito diuino principiationes aut productiōes sed essent modi absoluti aut aliquid aliud: ipsa constituerent suppositum inascibile dum tamen essent realitates habentes esse a se ⁊ non aliunde. ergo patet ꝙ accidit eis vt constituāt personam inascibilem ꝙ importent auctoritatem vniuersalis principij vel sint fontalitates aut fecunditates. ⁊ hoc est quod innuit Augustinus. cū dicit ꝙ si pater non genuisset nichil prohiberet ipsum dici ingenitum dum tamen omnia ipsum constituentia essent realitates a se. ¶ 7°. quia si in patre est vere principium productiuum: tūc generare erit elicitum. sed si generare est elicitū cum constituat patreꝫ: sequitur ꝙ pater nō erit inelicitus. ac per hoc nec erit ingenitus aut perfecte inascibilis. ergo inascibilitas non potest fūdari super rationem principij eliciti aut productiui ad intra. ¶ 8°. arguitur ab aliis quia se-

cunditas ad aliquaȝ productionem nõ intelligitur nisi preintelligaẽ vt nõ habita per actum illius. vnde voluntas in spiritu sctõ: nõ intelligitur vt secũda pro eo ꝙ habetur vt cõmunicata per actum volũtatis. in patre tamẽ ⁊ filio quia nõ habẽt volũtatem sibi cõmunicataȝ per actũ volũtatis: volũtas intelligitur vt proximũ principium generãdi nisi intelligatur vt nõ habita per actum generãdi. ⁊ per cõsequẽs ingenitum precedit generareȝ paternitatem in patre et sic non fundatur in eis. ¶ Contra. 4^am. cõclusionem arguitur sic a quibusdam. primo per rõneȝ factam in pricipio questionis. ¶ 2°. sic. Propetas ad dignitatem pertinens adueniens primo essentie ꝯstituit personam. sed inascibilitas ad dignitatem pertinet sicut patet. aduenit etiam primo essentie ꝙ̃ paternitas. quia filiatio ⁊ paternitas tanꝙ̃ correlatiua sunt simul natura et intellectu. ⁊ per cõsequens inascibilitas esſȝ posterior filiatione ⁊ ita cõmunicaretur filio. cum omne posterius filiatione: cõmunicetur sibi. vnde restat ꝙ inascibilitas nõ sit posterior paternitate imo sit prior ea. ergo prima persona constituitur per inascibilitatem. ¶ 3°. Primũ suppositum debet ꝯstitui proprietate que maxime ~~paternitatem~~ importat. sed inascibilitas est huiusmodi. plus enim est de rõne primi ꝙ non sit ab alio: ꝙ̃ ꝙ ab eo sit aliud. vnde vltimũ in resolutione: est pmum in compositione. resoluendo autem statur in inascibili quod non est ab alio priore. nõ statur autem in patre quia pr̃ potest esse ab alio. ergo inascibilitas ꝯstituit primũ suppositũ. ¶ 4°. Augustinus dicit. 5°. de tri. ꝙ si pater nõ genuisset: nichil phiberet eum dici ingenitum. querẽdum est enim quid ingenituȝ esset: aut enim persona ingenita aut essẽtia ingenita. sed nõ potest dici essẽtia ingenita put igenitum dicit ꝓprietatem patris. nõ enim inascibilitas de eẽntia ꝑdicatur nec de filio aut d̃ spiritu sctõ vt dicit magister in lr̃a. ergo esset ꝑsona ingenita ⁊ ꝑ ꝯñs ꝯstitueret ꝑ ingenitũ vel ꝑ inascibilitatẽ. ¶ 5°. ꝑsona debet ꝯstitui ꝑ propetatẽ q̃ magis ꝑtinet ad dignitatẽ ipsi⁹. sȝ inascibilitas magis exꝑmit dignitatẽ pme ꝑsone ꝙ̃ pr̃nitas. digni⁹. n. ẽ hr̃e aliqd nõ cõmunicatũ alteri: ꝙ̃ alti cõmunicatũ. ⁊ digni⁹ ẽ nõ eẽ ab altero: ꝙ̃ alteꝝ eẽ ab eo. vñ maioris dignitatis ẽ i deo ꝙ ẽ a nullo creatus: ꝙ̃ ꝙ creature creentur ab eo. inascibilitas autem exꝑmit circa patrem ꝙ non sit ab alio paternitas vero ꝙ aliud sit ab eo. ergo inascibilitas magis ꝯstituet ꝙ̃ pr̃nitas cũ ꝑfectius exꝑmat dignitatẽ pme ꝑsone. ¶ 6°. i omni genere pmũ est absolutissimũ. Sed prima persona nõ eẽt absolutissima in diuinis si pr̃nitas eaȝ ꝯstitueret. imo eẽ dẽpẽderet ad filiũ sicut ecõtra. cũ correlatiua posita se ponãt ⁊ ꝑẽpta se ꝑimãt. ergo necesse est ꝙ pma persona diuina cõstituatur ꝑ aliam ꝓprietatem a pr̃nitate ⁊ ita ꝑ inascibilitatem cũ nõ possit alia reperiri ẽm quã sit idepẽdens. ¶ 7°. Omẽ qd̃ nõ est ab alio a quo tamẽ est aliud prius intelligitur nõ esse ab alio ꝙ̃ aliud esse ab eo. in omni enim primo: essentialior est negatio prioris ꝙ̃ ordo antecedẽtie respectu posterioris. Et cõfirmatur quia in habẽte ordinem ad antecedens et cõsequens: prior est ordo ad precedens. sicut patet ꝙ in filio ordo ad patrem quem importat filiatio est prior respectu ad spiritum sctũm quem importat spiratio. quare ẽm hoc negatio ordinis ad precedens: videtur esse ꝓor ꝙ̃ ordo ad subsequẽs. affirmatio enim ⁊ negatio sunt in eodem. sȝ constat ꝙ inascibilitas negat in patre ordinem ad precedẽs. paternitas vero ponit ordinẽ ad subsequens. ergo persona patris est per prius inascibilis ꝙ̃ pater ⁊ per ꝯñs inascibilitate cõstituetur. ¶ 8°. eadem ꝓprietate cõstituitur persona patris ⁊ distinguitur. sed distinguitur per inascibilitatem. dicit enim Damascenus libro primo capitulo. x°. ꝙ omnia quecũꝗ habet pater: filii sunt preter non generationem que non significat sbe differẽtiam sed exñtie modũ. ⁊ infra. Oia hẽt fili⁹ ꝑpẽ prẽȝ: hoc est q2 pat̃ habet eas ẽteri gñratione ⁊ gñratione ⁊ ꝓcessioneȝ. ergo ꝑsona pr̃is videẽ ꝯstitui ꝑ inascibilitatẽ. ¶ 9°. si pr̃nitas ꝯstituit pmã ꝑsonã: q̃rit̃ quomodo eẽntia determinaẽ ad eam. Si. n. determinaẽ ad eã a se ⁊ ex se: videẽ ꝙ pr̃nitas sit cois aliis ꝑsonis. qd̃. n. determinaẽ ad aliqd ex se: vbicũꝗ sit hẽt illud. ⁊ ꝑ ꝯñs eẽntia vt i filio hẽet pr̃nitatẽ ⁊ fili⁹ eẽt pr̃. si aũt determinatur ab alio eẽntia ad pr̃nitatẽ: iaȝ pr̃ nõ erit pma ꝑsona q2 videẽ eẽ originata vel aliq̃ modo depẽdẽs ab illo qd̃ eẽntiaȝ determinat ad pmã ꝓprietatẽ. ¶ Cõfirmaẽ q2 si eẽntia determinat se ex se ad pmũ suppositũ vel ad pr̃nitatẽ: aut hoc itelligiẽ ꝙ determinat se ꝓductiue quasi essentia pmã ꝓprietatem ex se emittat pullulãdo q̃si eẽntia sit substractũ ⁊ emittat proprietatẽ eo modo quo aqua calida causat in se frigiditatem. aut hoc intelligitur quia essentia determinat se formaliter vel quasi subiectiue ad ipsas proprietates sicut anima determinat se ad perficiendum per prius cor ꝙ̃ alias partes animalis ⁊ ad perficiendum alias mediante corde. Non potest dari primus modus. Tum quia sequitur ꝙ proprietas esset alia res ab essentia ex quo pullularet ab ea. Tũ q2 omne vere genitũ

potest appellari filius. et fm illum modū deus vere gñrat pmū suppositū. ꝛ sic eēnt duo filij diuis tū sit ina eēntia ad illā ꝓprietatē ꝓductiue se determinat: necessario inter eēntiā ꝛ ꝓprietatē aut pmū suppositū: eēt relatio realis ꝓducentis ad ꝓductū ꝛ ecōtra ꝓducti ad ꝓducēs. ꝛ ꝑ ꝯñs opposite relationes originis eēnt in eodē supposito. Tū qꝛ fm hoc eēntia eēt vere pr̄ pme psone cū eā ꝓduceret. Nec pōt dari scōꝰ modꝰ qꝛ nichil determinat se ad aliqd nisi aliud ab ea ꝓfluat. sicut pꝫ ꝺ sole ꝙ nō determinat se ad illustrādū ꝑ pꝰ ptē aeris sibi ꝓpiquiorē nisi qꝛ illustratio ꝓfluit ab eo. nec aīa ad viuificādū ꝑ pꝰ cor nisi qꝛ opationes vitales fluūt ad cor imediate ab aīa vel saltē actꝰ pmꝰ q̄ est pficere ꝛ viuificare ē ꝑ pꝰ ab aīa in corde. vn̄ qn̄ aliq̄ sic se hn̄t ꝙ nec vnū fluit ab alio nec aliqd circa alterū fit ab alio: nō apparet quomodo ibi vnū se determinet ad aliud. Sꝫ ꝓbatū ē ꝙ ꝓprietates nō fluunt ab eēntia nec ecōtra. nec eēntia ē forma ꝓprietatuꝫ vt eas pficiat in aliq̄ eē vt sbm. vl' eas recipiat in seipa: ergo nullo modo determinat se ad eam. Si dicat̄ ꝙ eēntia ꝛ pr̄nitas ex se ipis determinat̄ od hoc ꝙ inuicē vniant̄. ita ꝙ qōlibet ē res simplicit̄ pma nō hn̄s quācūqꝫ distinctionē ab alio sꝫ est aptū fūdare eandē vnitatē cū alio: nō valet. Tū qꝛ ex q̄ eēntia determinat se ad pr̄nitatē: pr̄nitas erit formalit̄ in filio. Tū qꝛ ipossibile ē eē duas res simplr̄ pmas qui sit deuenire ad vnaꝫ que est simplr̄ pma. ꝛ ita oportebit ꝙ pr̄nitas reducat̄ ad eēntiā tāqꝫ ad pmū a q̄ pullulat. ¶ Cōtra 5ᵃᵐ ꝯclusionē arguit̄ fꝫ Aureolū qꝛ nulla nā ex hoc ꝙ habet̄ ab alio: ꝯtrahit aliquā ignobilitatē nisi illā q̄ formalr̄ sequit̄ eam. si eni nā formalit̄ sit eq̄ nobilis: ꝑ hoc ꝙ erit ab alio nō efficiet̄ ignobilis. ignis eni gñrās ꝛ genitꝰ sūt eq̄ nobiles in nā. nec gñrari indignitatē iportat igenito: dū tñ forma ignis pticipetur ex equo. cū igit̄ hr̄e nām ab alio nullā inobilitatē iportet formaliter nisi aliūde qꝫ ex eē ab alio hmōi idignitas ꝯbat̄: nō apparet ꝙ nō hr̄e nām ab alio iportet aliquā dignitatē cuꝰ oppositū videt̄ illa ꝯclusio ponere. qꝛ ex hoc ponit ꝙ inascibilitas pōt esse notio qꝛ dicat dignitatē. s. nō eē ꝺ pncipio. ¶ 2°. sic qꝛ fm Scotū falsum videt̄ ꝙ ois notio seu ꝓprietas psonalis iportet aliquaꝫ dignitatē imo sufficit ꝙ nō dicat idignitatē. qꝛ ꝓprietates psonales nō dicūt pfectionē nec iperfectionē qꝛ nō sunt finite nec ifinite qd̄ ꝓbat̄ tripliciter. Primo qꝛ finitū ꝛ ifinitū sūt passiones quātitatis pmo phy. nūc aūt relationi nō cōpetit quātitas molis nec quātitas ꝟtutis cū nō sit pncipiū actionis q̄re relatio fm suū genꝰ nō est capax finitatis aut ifinitatis. 2°. qꝛ relatio nō suscipit magis nec minꝰ fm suā rōnē formalē: sꝫ tm̄ ꝑ fundamentum vt pꝫ in pdicamētis. ꝛ ꝑ ꝯñs nec finitatem aut infinitatē. 3° qꝛ si relationes eēnt formalit̄ finite: sequtur ꝙ psone eēnt formaliter infinite. ꝛ ita eēnt tres ifiniti in diuinis qd̄ est ꝯtra regulam Athanasij. Nō tres imēsi sꝫ vnꝰ imēsus. ꝛ maius incōueniēs sequtur si relationes eēnt formalit̄ finite qꝛ tūc psone diuine eēnt finite. et aliqd limitatū eēt in deo ꝛ id qd̄ deꝰ. vn̄ relinquit̄ ꝙ nec sūt finite nec infinite. ¶ 3°. arguit̄ sic fm Aureoluꝫ. qꝛ fm. S. Tho. pma. p. q. 33. igenitꝰ iportat negationē passiue gñrationis. vn̄ tm̄ ē dicere ingenitꝰ: sicut nō filiꝰ. tūc sic qñcūqꝫ aliq̄ equipollēt: de quocūqꝫ pdicat̄ vnū ꝛ reliquū. sꝫ ꝺ spū sācto vere dr̄ ꝙ nō est filiꝰ. ergo de ipo dicet̄ ꝙ ē ingenitꝰ ꝛ inascibilis. ꝛ sic. S. Tho. nō pōt saluare ꝙ ingenitū nō sit notio pr̄is si ii igenitꝰ solū dicat negationē passiue gñrationis. ¶ Confirmat̄ qꝛ Augꝰ dicit. 12°. de tri. ꝙ ideo solꝰ pr̄ appellat̄ ingenitꝰ: qꝛ solꝰ nō est ꝺ alio. ex quo apparet ꝙ igenitꝰ pūat nō solū gñrationē passiuā imo oēm eē ab alio. ꝛ ꝑ ꝯñs igenitꝰ ꝛ nō filiꝰ nō eq̄pollent. ¶ 4°. arguit̄ ꝓbādo ꝙ oportet dare sextaꝫ notionē. dignitas eni in [illegible] psona nō producat̄ ea ꝓdutione q̄ producit. ideo eni ingenitū ad dignitatē in pr̄e ptinet: qꝛ negat ōmem ꝓcessionē. Sꝫ inspirabilitas i filio negat ab eo ꝓductū eē pspirationē fm quā ipse ꝓducit. igit̄ ista negatio ad dignitatē filij ptinet. ꝛ sic sunt sex notiones cuꝰ oppositū dicit illa ꝯ°. ¶ 5°. Si. 6ᵃ. notio negat̄: hoc erit qꝛ nō sunt assuctiꝫ ꝙ poneret̄. sꝫ hec rō prohibere nō debet. Tū qꝛ a pncipio nō ponebant̄ nisi tres. Saluator Math. vl'. nō expsit nisi pr̄nitatē filiationē ꝛ spirationē. Tū qꝛ tēpore Ambrosij inascibilitas nō ponebat̄ notio. vt pꝫ i. 3°. li. de spū sctō vbi dicit ꝙ i diuinis scripturis ingenitū nūqꝫ inuenit. Tū qꝛ cōmunis spiratio tēpore magistri nōdū erat iuēta. vt pꝫ expresse presenti distictiōe. ergo nō est irrationabile si pōit̄ sexta notio pserti qꝛ senariꝰ numerꝰ ꝯgruit pfectioni fm ꝙ dicit Augꝰ. 4° . sup gen.

Quātū ad tertiū

articulū pᵒ notādū ē ꝙ fm phꝫ 5°. metha' pūatio ē negatio nō simplr̄ sꝫ in sbo apto nato qd̄. s. denoiat si pūatio ꝓpe ꝛ stricte accipiat̄. est eni pūatio prop̄e dicta q̄ pūat a sbo qd̄ denoiat: aliqd qd̄ natū est hr̄e qñ ꝛ vbi ꝛ fm alias circunstantias sicut est cecitas in animali

ceco.ꝓuat eni ab aiali visum quē aptū natū est
hr̄e qn̄ ⁊ vbi ⁊c. large tn̄ loquēdo oīs negatio q̄
ē in sb̄o dterminato ⁊ negat ab eo aliq̄d qd̄ natū
est hr̄i a q̄cūq3 etiā si non sit natū hr̄i a sb̄o qd̄
dnomīat: pōt dici ꝓuatio ſm quē modū dicim⁹
angelū esse incorporeū: ⁊ brutū esse irrationale.

Secundo. Notādū est q̄ licet ingenitū seu inascibile ſm ꝓꝓetatē vocabuli dicat ꝓuationē generationis passiue distaxat ſm quē modū Geronimus in regulis diffinitionū cōtra hereticos dicit spūm sctūm esse igenitū: ex vsu tamē sctōꝝ doctorū ingenitū ſm q̄ est notio ꝑsone pr̄is: nō tm̄ ꝓuat determinatū moduz eēndi ab alio.s. ꝑ gn̄ationē: s3 ꝓuat in pr̄e omnē moduz simplicit essēdi ab alio. ita q̄ cū dicit pater est ingenitus sensus est q̄ pat nullo modo habet esse ab aliq̄ ꝑncipio. denominatur tamē ꝑ negationē spālis ꝓductionis.s. gn̄ationis: ꝓpter rōnes quas. S. Tho. assignat p°. sen. d. 28. q. p̄a. ar. p°. ad. 4m. et pma. p. q. 33. ar. 4°. ad. 5m. Aduertēdū tamē q̄ nomē ingenitū ex ꝓprio ⁊ formali significato ꝓuationē importat. cōnotat tn̄ in subiecto qd̄ dnomiat.s. in pr̄e aliq̄d positiuū in q̄ fundatur.s. esse fontale ⁊ vniuersale ꝑncipiū diuinaꝝ ꝑsonarum. vn̄ ingenitū ſm q̄ est notio patris: aliud ꝓuat ⁊ aliud ꝓ fundamēto supponit seu cōnotat. ꝓuat nāq3 esse ab aliquo ꝑncipio. supponit tamē seu cōnotat in patre fontalē ⁊ vniuersalē rōnez ꝑncipij notionaliter dicti. ex eo enim q̄ pr̄ in diuinis est hmōi ꝑncipiū: cōuenit ei eē ingenituz ⁊ inascibilē modo exposito.i. q̄ nullo modo hēat esse ab alio. repugnāt eni fōtali ⁊ vniuersali ꝑncipio oīmuz: eē aliq̄ modo ab alio. ⁊ ſm ꝑmissaz distictionē d̄ formali rōne ⁊ significato ingeniti ⁊ de eo qd̄ cōnotat vel supponit in sb̄o qd̄ denominat: debēt itelligi v̄ba. S. Tho. q̄ nō satis aduertēti posset esse occasio q̄ i dictis eius videat aliq̄ repugnātia cū tn̄ nulla sit. In hac siquidez disti. q. p°. ar. p°. ad p̄mū dicit q̄ hoc noīe ingenit⁹ nō ponit aliq̄d positiuū q2 hoc nō poss3 eē nisi poneret aliquā rōnē ꝑncipij vel in cōmuni vel in spāli q2 nichil aliud notionale pōt pr̄i cōuenire. s3 hāc nō ponit q2 cōmune nō ponit i numero cū ꝓpo. rō aūt ꝑncipij v̄lis notionalr dicti: est cōmunis ad pr̄nitatē ⁊ spiratiōez. vn̄ si ingenitū diceret aut poneret rōnē ꝑncipij v̄lis: nō esset alia notio a pr̄nitate ⁊ spiratiōe actiua. eandē sententiā pōit p°. p. q. 33. ar. 4°. ad p̄m. In eodem aūt loco.s. in hac disti. ad. 2m. expresse dicit q̄ negatio quā importat ingenit⁹ itelligitur vt fundata in rōne ꝑncipij ſm q̄ est notio pr̄is. ex quo sequit̄ q̄ ingenit⁹ ponat rōnē ꝑncipij notionalis tāq3 fundamētuz. Itē p̄a ꝑte loco ꝑall. ad. 2m. hoc ip3 dicit i sentētia ait.n. vn̄ ad hoc q̄ ingenitū sit ꝓpriū soli pr̄i: oportet vlterius i nomine īgeniti itelligere q̄ ꝯueniat alicui ꝑsone diuine q̄ sit ꝑncipiū alteri⁹ ꝑsone vt sic itelligatur īportare negationē i genere ꝑncipij ꝑsonalit dicti. ista aūt repugnātia q̄ ꝑma facie videret alicui min⁹ ꝯsiderāti: tollit ꝑ ea q̄ dicta sunt q̄.s. ingenitū ex sua formali rōne ⁊ significato nō dicit aliq̄d positiuū s3 solā ꝓuationē. S3 ex suppositione vel connotatione ponit aliq̄d in q̄ fundat.s. rōnē fontalis ⁊ v̄lis principij notionalis. vn̄. S. Tho. loco ꝑall. i hac disti. vbi dicit q̄ hoc noīe ingenit⁹ nō ponit aliq̄d: adiūgit qd̄ ꝯstituat intellectū ipsi⁹ qd̄ est dictu.i. ex sua rōne formali. vbi aūt dicit q̄ negatio quā īportat ingenit⁹ intelligit̄ vt fundata in rōne ꝑncipij: aperte docet q̄ īgenit⁹ ſm q̄ est notio pr̄is ponit vel cōnotat ꝓ fūdamēto rōnē ꝑncipij. codē modo ꝑma ꝑte loco ꝑall. ad p̄mū negat hoc noīe īgenit⁹ īportare v̄lem auctoritatē ꝑncipij diuinoꝝ vel etiā fōtalē plenitudinē: qd̄ intelligēdū est in sua formali significatione. vn̄ ⁊ in ꝑncipio eiusdē solutiōis ait. q̄dā dicūt q̄ inascibilitas quā significat hoc noīe īgenit⁹ ⁊c. ecce q̄ loq̄t d̄ significato. ¶ S3 circa id qd̄ dictū ē q̄.s. noīe īgenit⁹ i diuinis fundat̄ sup rōnē v̄lis ꝑncipij notionalit̄ dicti. q̄rūt aliq̄ si in diuinis nō eēnt plures ꝑsone s3 vna tn̄ ⁊ nullū eēt ꝓductū nec possibile ꝓduci: in q̄ fūdaretur rō ꝓuatiua ingeniti. eēt eni illa ꝑsona igenita q2 nō ab alio ⁊ ad hoc ipinet rn̄dent q̄ stāte ypothesi fūdaret̄ super absolutā rationē essētie que esset vna tantum et in vno supposito sic dicunt isti. Sed quia absoluta ratio essētie etiaz si vna sit ⁊ in vno supposito nō videt̄ habere aliquam habitudinē ad hoc quod est nō esse ab alio: melius videtur dicēduz q̄ tūc ingenitū non īportaret ꝓuationē sed purā ⁊ absolutā negationem ꝓut ingenitū dicit nō genitū. nā stante illa ypothesi negatio īportata ꝑ ingenitū: nō eēt alicui⁹ rei q̄ apta nata fuisset habere non solū ab aliquo sui gn̄is sed neq3 ab aliquo alio simplr cū nō esset neq3 possibile foret ꝑ ypothesim nisi vnū tn̄ suppositū. ⁊ ꝑ cōseq̄ns nullū subiectum dari posset quod esset aptum natū esse ab alio. Circa ꝑmissa de fundamēto inascibilitatis vt ē notio pr̄is aliq̄ solēnes doctores etiā seq̄ces. S. Tho. dicūt q̄ fundamētū ingeniti seu inascibilitatis ꝓut ē notio pr̄is: ē vniuersalitas ꝑncipij et gn̄ralis auctoritas respectu omniuz q̄litercūq3 ꝓductoꝝ vel ꝓducibiliū. ⁊ moti sūt vt videt̄ ea

rõne q2 pˉri in diuinis ꝯuenit nõ eẽ ab alio simpliciter. i. ꝑ quẽcũq3 modũ ⁊ q2 negatio preserti priuatiua videt᷑ fundari sup affirmatione nõ minoris capacitatis: opinati sunt ꝙ fundamentum ingeniti vel inascibilis debeat poni vniuersale principiũ simplr̃ dictũ omnium ꝓductorũ ⁊ ꝓducibilium. ¶ Sz licet verũ sit ꝙ nõ esse ab alio simpliciter cõueniat pˉri in diuinis ⁊ pˉr sit fontale ⁊ vl̃e principiũ omniũ quocũq3 modo ꝓductoꝝ ⁊ producibiliũ: nõ tñ videt᷑ eẽ verũ ꝙ ingenitũ vel innascibilitas ꝓut ẽ notio ꝑsone pˉris fũdet᷑ in vl̃i ratione omniũ generalit᷑ ꝓductorum ⁊ ꝓducibiliũ. Tũ quia in vl̃itate principij tã generalit᷑ dicti: icludit᷑ principiũ creatiuũ qḋ cõmune est trib᷒ ꝑsonis. qḋ aũt est cõmune trib᷒: nõ recte ponit᷑ fundamẽtũ ei᷒ qḋ est ꝓpriũ vni᷒ ꝑsone. Tũ etiã q2 vt. S. Tho. dicit pˉma. p. q. 32. ar. 3°. notio in diuinis dr̃ illud qḋ ẽ ꝓpˉa rõ cognoscẽdi diuinaꝝ ꝑsonã. diuine aũt ꝑsone multiplicant᷑ ⁊ distiguũt᷑ sz originẽ. oportet igit᷑ ꝙ notiones diuine sint aliqd ptinẽs ad originẽ ⁊ distictionẽ ꝑsonaꝝ. nã ꝓpria rõ alicui᷒ dr̃ qua distĩcte cognoscit᷑ ab alijs. vnͣ in p° sen. d. 26. q. 2ª. ar. 3°. in. c. inqt. S. doc. ad hoc eni ꝙ aliqd dicat᷑ notio ꝑsone diuine: reqritur ꝙ ad originẽ ptineat q2 relationib᷒ originis ꝑsone distigunt᷑ ⁊ ꝙ dicat aliqd spãle q2 cõmune nõ est sufficiẽs principiũ inotescẽdi. hec ille. ⁊ huic sentẽtie ꝯsonat mod᷒ loquẽdi cõmunit᷑ doctoꝝ qui oĩs act᷒ ad originẽ ꝑsonarũ ptinẽtes in diuinis vocãt notionales ⁊ generalit᷑ oĩa ad relationes originis ptinẽtia notionalia appellãt. q2 si notio in diuinis nõ debeat dici nisi qḋ ad relationes originis ptinet. et ꝓpter hoc. S. Tho. in p° ope et in 2°: fundamẽtũ ingeniti ⁊ inascibilitat᷑ ponit vl̃e principiũ notionalit᷑ dictũ ⁊ nõ absolute. vñ in hac. d. q. pˉma. ar. p° ad. 2m. ait. vñ dico ꝙ hec negatio quã iportat igenit᷒ itelligit᷑ vt fũdata in rõne principij sz ꝙ ẽ notio pˉris. Itẽ pˉa. p. q. 34. ar. 4°. ad. 2m. inqt. vñ ad hoc ꝙ sit ꝓprium soli pˉri: oportet vlteri᷒ in nomĩe igeniti itelligere ꝙ ꝯueniat alicui ꝑsone diuine q̃ sit princi᷒ alteri᷒ ꝑsone. vt sic itelligat᷑ iportare negationez in genere principij ꝑsonalit᷑ dicti in diuinis. hec ille.

¶ **Tertio.** Notãdũ est ꝙ fundamentũ alicuius forme positiue vel priuatiue. ẽ illud ꝓpter qḋ vel rõne cui᷒ talis forma ꝯuenit sb̃o in q̃ est vl̃ qḋ denoĩat. sicut potestas dr̃ eẽ fundamentũ sup qḋ fundat᷑ relatio dominij eo ꝙ potestas est rõ propt᷑ quã relatio dominij ꝯuenit dño. ⁊ gn̄rare vl̃ genuisse est fundamẽtũ pˉnitatis eo ꝙ est rõ ꝓpt᷑ quã pˉnitas ꝯuenit ⁊ denoĩat pˉrem. vñ cũ igenituz nõ semp ꝯueniat alicui sb̃o qḋ denominat rõne auctoritatis vl̃is principij. nã posito vt sup dicebat᷑ ꝙ in diuinis nõ eẽt nisi vnũ tñ suppositũ sicut iudei ⁊ gẽtiles dicũt ⁊ nichil aliud eẽt ꝓductũ aut ꝓducibile: illud suppositũ vere diceret᷑ igenitũ ⁊ tñ rõ ingeniti nõ fundaret᷑ sup rõnẽ vl̃is principij: sequit᷑ ergo ꝙ priuatio iportata ꝑ nomẽ ingeniti nõ sẽper ⁊ i oĩmbus fundet᷑ in vl̃itate principij ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ ingenitũ sm̃ formalẽ rõnẽ sz. s. ꝙ absolute et gn̄ralit᷑ dr̃ nõ ponat aut cõnotet ꝓ fundamẽto vl̃em rõnẽ principij. ⁊ hoc ꝯcedẽdũ ẽ. sicut. n. igenitũ ꝓut sumit᷑ sm̃ ꝙ dicit solã priuationez gn̄rationis passiue nõ hẽt ex se ⁊ formalit᷑ rõnẽ principij gn̄rationis ꝓ fundamẽto nã põt eẽ igenituz sine eo ꝙ gn̄ret vt si de᷒ crearet hoiem q̃ neminẽ gn̄raret: ita videt᷑ ꝙ capiẽdo igenitũ simplr̃ ⁊ absolute ꝓut iportat priuationẽ nõ solũ gn̄rationis passiue sz cuiuscũq3 alteri᷒ ꝓcessiõis ab alio: nõ hẽat ex se ⁊ formalit᷑ rõnẽ vl̃is principij ꝓ fundamẽto. oportet ergo dicere ꝙ rõ fõtalis ⁊ vl̃is principij sit fundamẽtũ priuationis iportate ꝑ igenitũ vel inascibile nõ absolute ⁊ simplr̃ nec ex se formalit᷑: sz rõne materie in q̃m. s. ẽ ꝓprietas ⁊ notio ꝑsone pˉris in diuinis. nã pˉr in diuinis est fontale ⁊ vl̃e principiũ filij et spũs sc̃i: nec3 isto modo capiẽdo igenitũ: posset stare p̃dicta ypothesis. nã illa stãte nõ esset pˉr in diuinis q2 ꝑ ypothesim vnũ solũ suppositũ eẽt in diuinis. et ꝑ ꝯñs ingenitũ nõ eẽt notio pˉris. nõ eni est pˉr si nõ est filius esset tñ tũc quoddam attributum dei absolute dicti sed non proprietas aut notio patris.

¶ **Quarto.** Notãdũ est ꝙ ꝑsona pˉ scẽti in diuinis ẽ nomẽ dignitatis. vñ ⁊ diffinit᷑ ꝑsona ꝙ est ypostasis distĩcta ꝓprietate ad dignitatẽ ptinẽte. q̃cũq3 igit᷑ proprietas sit in ꝑsona diuina ptinet ad dignitatẽ. cũ aũt inascibilitas seu igenitũ sit ꝓprietas distĩctiua pˉris: sequit᷑ ꝙ sit ptinẽs ad dignitatẽ. vñ cũ igenitũ iportet i formali sua rõne nõ esse ab alio simplr̃: ꝯcludit᷑ ꝙ nõ eẽ ab alio ptineat ad dignitatẽ pˉris. Sz aduertẽdũ ẽ ꝙ nõ eẽ ab alio sm̃ se formalit᷑ ⁊ absolute loquẽdo nõ iportat dignitatẽ aut indignitatẽ. nã dr̃ de chimera in q̃ nullaz dignitatẽ ponit cũ nõ sit eius verũ. ⁊ dr̃ d ꝑsona pˉris in diuinis sz rõnẽ dignitatis. eodẽ modo ⁊ esse ab alio sz se formalit᷑ ⁊ absolute nõ dicit dignitatẽ aut idignitatẽ. dr̃. n. d his q̃ hñt eẽ ab alio ꝑ putrefactionẽ i qb᷒ ponit ipfectionẽ. et dr̃ sm̃ dignitatẽ de habẽtibus eẽ ab alio ꝑ gn̄rationem est eni pfectiõis ⁊ dignitatis in his q̃ generant᷑ nõ mõstruosis: accipe naturã eq̃ pfectã nature principij a quo ẽ. oportet igit᷑ ꝙ esse ab alio ⁊ nõ

esse ab alio: aliunde habeant dignitatē q̄ʒ ex se formalr. est tn̄ alr in vno et in altero. vñ sciēdū ē ꝙ sicut priuatiōes vel negatiōes nichil habēt entitatis nisi in habitudine ad habitꝰ ⁊ affirmatiōes: ita nichil hñt pfectiōis aut dignitatis nisi ex habitu et affirmatione. voco aūt habitū non solū formā vel naturā cui puatio opponit̄ priuatiue: sed etiā qḋcunq̄ʒ positiuū sup̄ quod puatio sit fundata. sunt eni q̄dā puatiōes que licet cognoscāt̄ in q̄ntū puatiōes sunt p oppositos habitꝰ perfectionē tn̄ suā hñt a re sup̄ quā fundant̄. q̄inadmodū imaterialitas licet in q̄ntū est puatio q̄dā cognoscat̄ p materiā: suā tn̄ pfectionē nō a materia sed a natura spūali sup̄ quā fundat̄ hēt ex his ad ꝑpositū nr̄m dicimꝰ ꝙ cū igenitū siue inasabilitas ſm se et formalr dicat priuationē .s. nō esse ab alio fundatā supra rōnē pncipij fontalis ⁊ vniuersalis, put supra habitū est: seq̄tur ꝙ pfectionē suā ⁊ dignitatē habeat a rōne pncipij. nō eni nō esse ab alio simplr est ſʒ se ⁊ formalr pfectionis ſʒ rōne fundamēti qḋ cōnotat. ita vt ingenitū sit dignitatis in pre nō p̄rise q̄r nō est de pncipio: sed q̄r est pncipiū nō de pncipio. esse aūt ab alio q̄r dicat ꝑcessionē: ⁊ ꝑcessiones sicut ⁊ motꝰ hēnt spēm ⁊ pfectionē a terminis: ideo esse ab alio p generationē dignitatem importat eo ꝙ terminꝰ generationis pfecte est acceptio nature in eadē eq̄litate specifica quam pncipiū generās habet. est eni dignitatis in genito ꝙ hēat eē a pncipio cui sit eq̄lis ī natura ⁊ pfectione. ⁊ q̄r in diuinis nō solū filiꝰ p gn̄rationem hēt eq̄litatē pris in nā ⁊ sūma pfectione ſʒ etiaʒ spūs sctūs p ꝑcessionē accipit ipsam eandē eq̄litatē pris: ideo eē ab alio qḋ in filio īportat̄ per gn̄ratiōnē passiuā ⁊ in spū sctō p ꝑcessionē: ptinet ad dignitatē. ⁊ ita filiatio in psona filij ⁊ processio in psona spūs scti: sūt notiones ad dignitatē ptinētes. ¶ Nec seq̄tur vt q̄dā falluntur ꝙ q̄r nō eē ab alio ē dignitatis i pre: ideo i filio et spū sctō esse ab alio sit idignitatis. nā cū dictū sit ꝙ nō eē ab alio absolute ⁊ formalr nullā dignitatē īportat ſʒ ꝑpt̄ id solū ꝙ fundat̄ in rōne pncipij in pre: illā cōparationē habebit nō eē ab alio in pre ad eē ab alio in filio ⁊ spū sctō: quā habet pncipiū ad id qḋ ē a pncipio. pncipiū aūt inq̄ʒ hmōi respectu eiꝰ qḋ est a pncipio non dicit maioritatē aut poritatē nec graduʒ pfectiorem sed solam auctoritatē q̄ consequitur rōnem pncipij. nō eni inter psonas dinas est ordo pfectionis aut poris aut posterioris ſʒ tm̄mō ordo originis ſm quē nō est vna psona pfectior aut pior vel dignior altera ſʒ solūmodo vna ē ab alia ꝑpter qḋ licet nō esse simplr ab alio sit dignitatis in patre: nō ideo sequit̄ ꝙ esse ab alio sit indignitatis in filio ⁊ spiritu sancto.

¶ **Quinto.** Notādū est ꝑpt̄ argumēta q̄rūdā ꝙ cū pimū sit nomē ordinis poris ⁊ posterioris: rō ꝑpria ⁊ formalis simplr pini inq̄ʒ hmōi: ꝯsistit in hoc ꝙ ex illo vel post illō oia alia sint. ad qḋ ex ꝯñti sequit̄ simplr pmū a nullo eē. istud aūt nō ē de rōne intriseca ⁊ formali pini. Sʒ est ꝑprietas vel modꝰ cōcomitāns se hñs ad pinuʒ, put ex dictis S. Tho. supra hitū ē. vñ rō pini p se ⁊ formalr. rō est positiui nō puatiui. falsū est igit̄ qḋ aliq̄ dicūt ꝙ. s. rō pini formalr ꝯsistit in nō eē ab alio. nō eni negatio aut puatio eē pt formalis rō positiui vñ ⁊ dari pōt aliq̄d qḋ non sit ab alio nec tn̄ sit pmū. sicut si vnū tm̄ ens esset in vniuerso. ⁊ p̄terea de chimera ⁊ de nō ente pt dici ꝙ non est ab alio de quorū nullo dici potest ꝙ sit pinum.

¶ **Sexto.** Notādū est ꝙ in diuinis nō est pus ⁊ posteriꝰ ſm rē licet ibi sit ordo originis q̄ vnū est ab alio. est tamē in diuinis dare pus ⁊ posteriꝰ ſm modū itelligēdi iter illa. s. q̄rū itellectꝰ vniꝰ supponit intellectū alteriꝰ. Oīne. n. posteriꝰ psupponit suū priꝰ. q̄r igit̄ int̄ notiones psone pris vna psupponit aliam: seq̄t ꝙ in ipis sit accipiēdus ordo ſʒ modū itelligēdi. Ad cuiꝰ itelligētiā ē ꝯsiderādū ꝙ ois puatio causaʒ hēt ī sbo ⁊ in aliq̄ eiꝰ positiuo fūdatur. ⁊ inde ē ꝙ puatio semp determiat sibi sbʒ q̄si in ipso hēat fūdamētū. vñ cū inasabilitas, put ē notio pris dicat puationē vt sup̄ hitū ē: sequit̄ ꝙ in psona pris psupponat ſʒ modū itelligendi aliq̄d sup qḋ fūdat̄. rō eni fūdamēti inq̄ʒ hmōi psupponit̄ ei qḋ sup fundat̄. fundamētū aūt inascibilitatis sicut patuit sup̄ est fōtalitas ⁊ vniuersalitas pncipij notionalr dicti. rō aūt hmōi pncipij in psona pris icludit ⁊ rōnē pnitatis ⁊ rōnē spirationis actiue. non eni sine altero istoꝝ pr̄ eēt vniuersale pncipiū notionale. neq̄ hrēt plenitudinē fecūditatis ad ꝑducēdū psonas dinas ¶ Ex q̄ sequi videt̄ ꝙ ſʒ modū itelligēdi pnitas ⁊ spiratio actiua ī pre sint notiones pores inascibilitate. Neq̄ obstat ꝙ spiratio actiua sit etiā notio filij. q̄r nō ē icōueniēs ꝙ aliq̄ notio ꝑpria pri psupponat ſʒ modū itelligēdi notionē q̄ sit ī filio. nā nō psupponit illā inq̄ʒ ē notio filij sʒ inq̄ʒ est notio pris. pt eni itellectꝰ ꝯsiderare spirationē actiuā, put est notio pris precise ⁊ vt sic fundare in ea simul cū pnitate rōnē inascibilitatis falsa igit̄ ē opinio dicētiū ꝙ igenitū vł inascibilitas sit aut ꝯstituēs psonā pris aut por pnitate.

Quantū ad articulū. 4m. respōdēdū est ad obiectiones aduersarioꝝ. ꝛ q̄dem ad p̄mū cōtra p̄mā cōclusionē dicit̄ q̄ minor est falsa accipiendo ingenitū ꝛ inascibilitatē formalit̄ fm ꝓp̄ riā eius rōnē: nā vt supradictū est potest esse ingenitū sine eo q̄ sit principiū aliquoꝝ vt si vnum solū suppositū eēt in vniuerso. sed bene verū ē q̄ ingenitū vel inascibilitas fm q̄ dicit̄ i diuinis: cōnotat ꝛ supponit aliq̄d positiuū. s. rōnē fontalis ꝛ v̄lis p̄ncipij notionaliter dicti cū hoc tamē stat q̄ ex sua rōne q̄ditatiua dicit priuationem. ¶ Ad. 2m. negat̄ maior. nō. n. esse in se ē modus essendi positiu9 sȝ magis p̄uatiu9 aut negatiu9. vn̄ ꝛ expositā habet negatiuā. s. nō eē in alio nō aūt positiuā. nō. n. dr̄ aliquid eē in se positiue q̄si habeat aliq̄d quo sibi ipsi substernat̄ fm quem modū ꝛ ph̄s dicit. 8o. ph̄icoꝝ q̄ nichil ē in se ipo ꝛ cōsimilit̄ eē a se ē mod9 p̄uatiu9 vel negatiu9. vn̄ exponit̄ aliq̄d est a se. i. nō ab alio. est eni q̄si cōmunis animi ꝯceptio imo ꝛ iplicat ꝯdictionē q̄ aliq̄d sit a seipo positiue seq̄ret̄ nāq3 q̄ idē esset causa sui. ¶ Ad. 3m. dr̄ q̄ esse a se in p̄re nō ē minoris dignitatis q̄ȝ esse ab alio in filio sȝ ē alterius significationis. Significat eni i formaliter p̄uationē sicut dictū est in p̄cedēte solutione licet p̄supponat aliq̄d positiuū ratione cui9 ꝑtinet ad dignitatē. ¶ Ad. 4m. dr̄ q̄ inascibile vel ingenitū absolute ꝛ formalit̄ loquēdo nō includit in suo significato esse: sȝ tātūmodo nō esse ab alio. Unde pōt dici ingenitū etiā de nō ente. ꝛ ideo min9 dicit ingenitū q̄ȝ esse ex se. quare licet esse a se icludat aliq̄d positiuū rōne eē qd̄ importat: non ide seq̄tur q̄ ingenitū vel inascibile dicat aliq̄d positiuū in formali significato. Uerū est tamen q̄ igenitū dictū de p̄re in diuinis: p̄supponit ꝛ cōnotat aliq̄d positiuū. s. esse p̄ncipiū fontale ꝓut sepedictū est. ¶ Ad. 5m. dicit̄ q̄ infinitū vel indiuisū si in aliq̄ dicāt aliq̄d positiuū: illud erit in supposito vel cōnotato nō in formali significato. ꝛ pari modo dicēdū ē d nō esse ab alio. ¶ Ad argumētū ꝯ 2am ꝯclusionē dr̄ q̄ ingenitū dupliciter accipit̄ p̄uatiue. Uno modo ꝓut p̄uat esse ab alio directe ꝑ gn̄ationē. i. esse genitū. ꝛ isto modo pōt dici d eē̄ntia diu̇a. Alio modo accipit̄ p̄uatiue gn̄rali9 ꝓut. s. p̄uat omnē modū eēndi ab alio siue ꝑ gn̄ationē siue cōionē siue aliter. et isto modo est notio soli9 p̄ris. vn̄ argumētū nō ꝯcludit. p̄cedit nāq3 q̄si igenitū non p̄uaret nisi modū eēndi ab alio ꝑ gn̄ationē qd̄ ē falsū ꝓut dr̄ notio p̄ris in diuinis. ¶ Ad p̄mū ꝯ. 3am. ꝯclusionē q̄ facta illa ypothesi: igēitū nō eēt notio p̄ris ꝓut. S. Tho. dicit i hac. d. q. p̄ma. ar. 2o. ad. 3m. Sȝ esset attributū eē̄ntie sicut icreat9 ꝛ imēsus. Uel vel h̄ret aliā rōnē p̄uationis et ꝑ ꝯn̄s aliud fundamētū vl' diceret purā negationē magis ꝓprie loquēdo. ¶ Ad. 2am. ꝓbationē dr̄ dupliciter. p̄mo q2 nō eē ab alio: nō pōt ꝯuenire eē̄ntie diuine fȝ se ꝛ absolute alias ꝯueniret oīb3 supposito diu̇o. ea. n. q̄ fm se diue eē̄ntie ꝯueniūt: cōia sūt trib9 ꝑsonis. Oportet ergo q̄ nō eē ab alio ꝓut dr̄ notio p̄ris: ꝯueniat eē̄ntie rōne alicui9 ꝑsone ꝛ ꝑ ꝯn̄s q̄ magis fundet̄ sup ꝓp̄rietate ipsi9 ꝑsone. Dr̄ 2o q̄ nō eē ab alio vt sup̄ dictū est: ē rō formalis igeniti. vn̄ si ingenitū fundaret̄ sup essentiā diuinā vt nō est ab alio: rō fūdādi formalis diceret̄ nō eē ab alio. ꝛ ita idē fūdaret̄ formaliter ꝛ ꝑ se sup̄ seipm̄. Dr̄. 3o. q̄ non esse ab alio ꝓut includit̄ in formali significato ingeniti vt ē notio p̄ris: nō cōuenit eē̄ntie in diuinis. q2 licet essentia diu̇a nō sit ab alio simplr̄ ꝛ absolute: ē tn̄ ab alio cōicata. ingenitū aūt ꝓut est notio p̄ris iportat nō esse ab alio fm aliquē modū. ꝛ si dicat̄ q̄ isto etiā vl̄ modo ꝯuenit eē̄ntie diue i patre licet nō in filio ꝛ sp̄ū sctō. dicimus q̄ hoc firmat ꝓpositū n̄m q̄. s. nō eē ab alio simplr̄: non est mod9 aut ꝯditio essētie fm se sȝ rōne ꝓprietatis patris. ¶ Ad. 2m. r̄n̄det. S. Tho. in hac. d. ar. 2o. ad. 3m. q̄ facta illa ypothesi sicut ph̄i itelexerūt: remaneret ingenitū in deo nō q̄si ꝓprietas vel notio alicui9 ꝑsone: sȝ q̄si attributū essētie vt imēsus ꝛ increat9. ꝛ ad auctoritatē Augustini r̄n̄det in eadē solutione q̄ est intelligenda q̄ȝm ad cōem rōnē ingeniti ꝛ p̄ris vel genitoris eo q̄ separati inueniūt̄ i diuersis. non aūt fm q̄ vtrūq3 ponit̄ ꝓprietas patris. ¶ Ad. 3m. concedim9 2m mēbrū diuisionis neq3 valet ei9 iprobatio. q2 fontalis ꝛ vniuersalis fecūditas supra quam fundat̄ ingenitū: includit duas simul fecūditatis. s. generatiuā ꝛ sp̄ratiuā. vn̄ licet filio cōueniat altera earum. s. sp̄ratiua: nō ideo ꝯuenit ei ingenitū q2 nō fundatur in altera tm̄ sȝ i vtraq3 simul. Ad auctoritatē Augustini patet respōsio ꝑ ea q̄ dicta sunt in responsione precedēti. et per ipsa eadē patet r̄n̄sio ad. 4m. ¶ Ad. 5m. p3 respōsio ꝑ ea que dicta sūt in respōsione secūdi ad auctoritatē Augustini. ¶ Ad. 6m. similit̄ patet responsio ꝑ ea que dicta sunt ad. 2m. ex dictis S. Tho. ¶ Ad. 7m. negat̄ ꝯsequētia. licet enim generare possit dici aliquo modo actus elicitus inq̄ntum terminantur ad aliquid distinctum supposito ꝓut dictum fuit in precedente distin-

ctione:non sequit q pater non sit inelicitus vel q sit elicitus. qm̃ generare inq̃ʒm ẽ actio vel opatio terminata ad filiũ:nõ hẽt rõnẽ ↄstitutiui psone patris ſʒ ipsa pr̃nitas q̃ licet realiter sit idẽ qđ generare:habet tamẽ aliũ modũ significandi fm quẽ cõuenit sibi q sit ,ppzietas cõstitutiua patris ⁊ nõ ipsi generare. ¶Ad. 8m. dicitur pmo q sim ,ppositione assumpta act⁹ accipiatur fm spẽm: ,ppositio est falsa.nã põt cẽ pr̃ gñrans ⁊ q habuerit esse p generationẽ sicut est i hominibus. Si aũt act⁹ accipiať pro eodẽ actu numero: ,ppositio assumpta ,p antecedẽte nõ est ad ,ppositũ.qr ingenitũ ,put est notio patris nõ solũ denotat pr̃em ẽẽ nõ habitũ p generationẽ q̃ ,pducit filiũ:ſʒ nec vniuersalit p generationẽ neqʒ per aliũ quẽcũqʒ modũ. Dr̃ 2° q antecedẽs assumptũ nõ est vniuersalit verũ. nã põt intelligi fecũditas vel pncipiũ ,put ab eo aliqđ procedit sine eo q intelligatur esse pncipiũ improductũ. nã alia ⁊ alia ratio est vtriusqʒ ,put ex dictis Augustini habeť in hac disti.imo ⁊ separari possũt inueniri ⁊ vnũ sine alio sicut in patre homie. vñ .S.Tho.in hac disti.q.pma.ar.pmo in.c.pať inquit põt dupliciter inotescere vel inq̃ʒm est de non pncipio:⁊ sic inotescit p notionẽ inascibilitatis.vel inq̃ʒm est pncipiũ ⁊ sic inotescit pr̃nitate ⁊ cõmuni spiratione. Dr̃.3°.q etiã si argumẽtatio recte ,pcederet nõ aliud p eam ↄcluditur. nisi q ingenitũ p intelligiť tanq̃ʒ mod⁹ ⁊ ↄditio pncipij vťis. Sicut eni.S. Tho. dicit i hac disti. q.2°.ar.2°.ad.4m inascibilitas nõ est pncipiũ generationis in pr̃e quasi forma eliciẽs hãc opationẽ sed solũ q̃si ponẽs quãdã ↄditionem circa generationẽ.sicut eni in alterationib⁹ pma alteratio est quã opať alterãs nõ alteratũ ⁊ ex hoc q nõ est alteratũ:alteratio quã facit est prima: ita etiã pma gñratio est gñrantis non gñrati. vñ ↄditionẽ istã q sit pma generatio : hẽt ex hoc q generãs est ingenit⁹. ſʒ pncipiũ formale q̃si eliciens generationez:est forma pr̃is q̃ est pr̃nitas. hec ille. ¶Ad pmũ ↄ.4am ↄclusionẽ ~~dicet in respõsione ad argumẽtũ ante oppositũ.~~ ¶Ad.2m. dr̃ q psona pr̃is cõstituiť p pr̃nitatẽ.⁊ ad hui⁹ iprobationẽ dicim⁹ q pr̃nitas inq̃ʒm est relatio intelligiť psupponere gñrationẽ sed sub rõne qua est vt differẽtia ↄstitutiua psone qđ hẽt inq̃ʒm ẽ idẽ q ẽẽntia diuina pcedit actũ generationis et de hoc dictũ est.disti.26.¶Ad. 3m. dicit falsũ esse q inascibilitas pmo adueniat psone pr̃is q̃ʒ pater nitas imo aduenit post eam sit tãq̃ʒ modus ei⁹, vt dictũ est in respõsione ad.8m.contra.3am. cõclusionem ⁊ sup esse patrẽ fundetur sicut patuit in.6°.notabili.neqʒ valet ,pbatio argũtis qr licet paternitas ⁊ filiatio sint simul inq̃ʒm relationes sunt:pr̃nitas tamẽ precedit filiationẽ inq̃ʒm est vt forma cõstitutiua pr̃is. ¶Ad.4m.negať minor cũ sua ,pbatione ⁊ ad ei⁹ cõfirmationem cõcedim⁹ assumptũ.s.q vltimũ in resolutione ẽ pmũ in cõpositione.sed negam⁹ q inascibilitas sit vltimũ in resolutione qua pma psona resolui põt fm modũ intelligẽdi in ea q̃ ipam constituũt:imo neqʒ est aliqđ eoꝝ q̃ sunt in resolutione qr nõ est aliqđ eorũ q̃ sunt in cõpositione.negatio eni ⁊ puatio licet possint cõsequi ad ea q̃ rem cõstituũt:nũq̃ʒ tamẽ sunt de constitutione rei ⁊ per cõsequẽs neqʒ in ea fit resolutio per se. ⁊ cũ probatur vlteri⁹ quia illud est vltimũ i resolutione:in quo statur nec cõtigit vlterius q̃rere:cõceditur.sed negať q resoluẽdo stetur i inasabili.nã licet resoluẽdo psonas diuinas in prima resolutio stet in inascibili.s.in pr̃e:non tamẽ rõne inascibilitatis nã potest vltra q̃ri quare pma psona vel pater sit inascibilis qr omnio puatio habet causam.causa aũt vel rõ ac fundamentum inascibilitatis:est vniuersalitas pncipij originũ diuinarũ ⁊ nõ ecõuerso prout ex. 5°.et.6° notabili patet.negatio eni vel priuatio nullius positiuũ est per se causa vel rõ sed econuerso.ex eo eni q pater in diuinis est vniuersale ⁊ fontale pncipium psonarũ diuinarũ:cõsequiť q sit inascibilis. ¶Ad.5m.pʒ responsio p ea q̃ dicta sunt ad pmũ ⁊ 2m ↄ 3am cõclusionẽ. ¶Ad.6m dicit q minor ẽ falsa loquendo de inascibilitate q̃m ad p se ⁊ formale significatũ.⁊ ad eius ,pbationẽ dr̃ q hr̃e inascibilitatẽ nõ est hr̃e aliqđ cũ sit p se ⁊ formaliter q̃dam negatio licet presupponat aliqđ in q̃ fundeť inq̃ʒm est negatio puatiua neqʒ est verũ q pr̃nitas qualis est in diuinis:creature cõmunicetur licet cõmuniceť pr̃nitas absolute dicta.nã pr̃nitas in diuinis fundať sup vltate pncipij cui nõ ↄuenit ẽẽ ab alio.talis aũt non conuenit creature sicut nec inascibilitas. Sic respondet.S.Tho.in hac disti.q.pa.ar.2°.ad.2m falsũ ẽ etiã digni⁹ ẽẽ nõ ẽẽ ab alio q̃ʒ alteruʒ esse ab eo.qr nõ ẽẽ ab alio nõ dicit ex se pfectionem aut dignitatẽ nisi rõne affirmationis sup quam fundať. ¶Ad.7m.negať minor.neqʒ valet probatio qr pr̃nitas nõ ↄstituit psonã patris inq̃ʒm est relatio sed inq̃ʒm est quedã forma incõmunicabilis ⁊ de hoc dictum est supra distinctione. 26.¶Ad.8m.negať assũptũ cũ sua ,pbatione ⁊ ad ↄfirmationẽ dr̃ q assũptũ ẽ veꝝ si vtrobiqʒ sit ordo positiu⁹ eo q ad antecedẽs se habet aliquid vt ad pncipium vel causaʒ ⁊ ad subsequẽs

sicut ad effectū. sꝫ si ordo alicu' ad antecedēs sit ꝓuatiuus vel negatiuus: assūptū est falsū. qꝛ in huiꝰ ordine nulla importaṫ depēdentia aut causalitas realis. vnde ꝛ ordo est rōnis tm̄. naꝫ entis ad non ens: nō est relatio realis. sic auteꝫ est in ꝓposito. qꝛ ꝙ pater nō est ab aliq̄ ṗncipio nulla habitudo vel ordo realis designatur sicut designatur in hoc ꝙ a p̄re sit filius. pōt etiā dici ꝙ illud assumptū tenet in absolutis nō in respectiuis vel relatiuis in q̄bus id quod est eoꝝ q̄libet. est in habitudine ad suū correlatiuū et ita ṗma dependētia aut ṗmus ordo est vnꝰ ad alterum. ¶ Ad. 8m. diciṫ ꝙ Damasce. in auctoritatibus inductis ꝑ in generationē circūloquiṫ paternitatem ꝓut fundaṫ sup auctoritate vel ṗncipij. vnde ipe Damas. li. p°. ca. 2°. post verba inducta subiūgit in solis ꝓprietatibus. p̄ternitatis. filiationis. ꝓcessionis dr̄iaꝫ cognoscimꝰ. ¶ Pōt etiam dici ꝙ in argumento cōmittiṫ fallatia cōsequētis quia in diuinis oīe qd̄ ꝯstituit: distiguit sed nō ecōuerso. nā cōis spiratio distingũt ꝑsonas patris ꝛ filij a ꝑsona spūs. s. Sed nō constituit nec p̄rem neqꝫ filiū. vnde licet inascibilitas distiguat p̄rem ab alijs ꝑsonis diuis: nō inde sequitur ꝙ ꝑsonam p̄ris ꝯstituat. ¶ Ad. 9m. diciṫ ꝙ sicut in diuinis ꝑsonis nō est dare realē cōstitutionē ꝑsonarū ꝓut dictū fuit sup̄ disti. 26. eo ꝙ in diuinis cōstituēs ꝛ constitutū sunt omnino idē re: ita nec ē dare realit̄ determinatū ꝛ determinatiuū siue determinās ꝛ tn̄ sicut relationes se habēt vt cōstituentes ꝑsonas ſm modū intelligēdi: ita se habēt vt ꝑsonas determināntes. Cū aūt q̄rit arguēs si paternitas ꝯstituit ṗmā personā q̄modo eēntia determinaṫ ad eā: respōdemus ṗmo ꝙ ipa eadē q̄stio petitur ab eo dissoluēda. Si inascibilitas sicut ipe opinaṫ cōstituit ṗmā ꝑsonā. q̄rimꝰ. n. ab eo q̄modo eēntia determinaṫ ad eā ꝛ ipa eiꝰ rn̄sione velit nolit: erit pro nob ꝯtētus 2°. rn̄demꝰ ad rē ꝙ apud doctores theologos ꝓp̄e ꝛ sane loq̄ntes: nō admittiṫ talis modꝰ loquēdi. eēntia determinaṫ ad hāc vl̄ illā relationē. nō. n. eēntia dina relationibꝰ aut ꝓꝑetatibꝰ relatiuis determinaṫ. qꝛ oīs determinatio ē ꝑ formā aut ꝑaliq̄d formale. relationes aūt reales in diuis: nō se habēt ad eēntiam ꝑ modū forme nec sunt in eēntia vt forma i subiecto vel supposito: sꝫ ꝑ modum idētitatis precise. sunt enim omnino idē re cum eēntia. vn̄ omnes ꝓpositiones in quibus ꝓprietates relatiue predicantur de eēntia per modū inherētie aut informationis: sunt false. iste enim sunt false. essentia diuina est relatiua aut est generās vel genita aut procedens. vel eēntia dina est pater si pater accipiatur adiectiue quasi eēntia informetur ꝛ contrahatur ꝑ paternitatem. ꝓpt' qd̄ questio ꝓposita ab arguēte inepta est ꝛ nō satis docta. ꝓprietates nāqꝫ relatiue in diuinis ypostases seu ꝑsonas determinant: nō eēntiā. ꝛ ſm modum intelligēdi dicūṫ esse in ꝑsonis sicut forma in supposito ꝛ per consequēs p̄dicātur de ꝑsonis ꝑ modū informationis. eēntia autē diuina cū sit eadē in omnibꝰ ꝛ singulis ꝑsonis manet cōis indistincta ꝛ indeterminata. vnde nō solū dicimꝰ ꝙ eadē essentia numero est p̄ris ꝛ filij ꝛ spūs sancti sed etiā ꝙ eēntia patris ē ipa eēntia numero filij ꝛ spūs. s. ꝛ ecōtra. q̄ loqutio vera nō eēt: si essentia in p̄re esset determinata aut cōtracta ad p̄ternitatē ꝛ in filio ad filiationē ꝛ in spū. s. ad processionē. nā si eēntia determinationē haberet a ꝓprietatibꝰ relatiuis: nō esset vna ꝛ eadem numero in tribꝰ ꝑsonis. qꝛ cū plures ꝛ distincte sunt ꝓprietates relatiue ꝑsonarū: plures ꝛ distincte essent determinationes eēntie in tribꝰ ꝑsonis ꝛ per ꝯñs plures ꝛ distincte indiuiduationes. Idē enim ē dictu aliquā nām determinari ad suppositum: ꝛ in eo īdiuiduari. ꝛ hec ē sentētia. S. Tho. p°. sen. d. 7a. q. pa. ar. 2a. ad. 3m. ꝛ ṗma. p. q. 40. ar. p°. ad. 2m. et. q. 41. ar. 5°. ad. ṗmuꝫ. ¶ Necꝫ obstat dictis ꝙ aliq̄d ꝯueniat essentie in p̄re qd̄ nō conuenit sibi ꝓut est in filio ꝛ in spū sancto. sicut esse ṗncipiū quo ḡnrationis actiue quia hoc non est ꝓ eo ꝙ eēntia recipiat ſm se determinationē aut distictionē vel cōtractionem in p̄reꝫ qꝛ natura cōis in vnoquoqꝫ supposito oꝑaṫ ſm ipsius ꝯditionē. vn̄ qꝛ aliud suppositū est pater a filio ꝛ spū sancto: ideo alterꝰ oꝑationis est ṗncipium in p̄re ꝛ in filio ꝛ in spū scō. Dicimꝰ ergo ſm ṗmissa ad formā argumēti ꝙ essentia diuina nō sic diciṫ determinari aut se determinari ad ꝓprietates ꝑsonales: quasi ꝑ eas distiguatur ꝛ de cōmuni ꝛ vna in omnibꝰ: fiat determinata ꝛ plurificata in tribꝰ ꝑsonis ꝓut deductuꝫ est ꝛ ita ṗmus modꝰ determinationis reiatur sicut deductū est. secūdꝰ tn̄ modꝰ sane itellectꝰ et verbis ꝯgruētibꝰ ꝓpositis: pōt aliquo modo cōcedi ſm modū nr̄ꝫ intelligēdi. dicimꝰ. n. ꝙ essentia dina se determinat. i. ſm se ē determinata vt sit in tribꝰ suppositis tribꝰ ꝓprietatibꝰ ꝑsonalibꝰ ꝯstitutis. ꝛ ad huiꝰ iprobationē negaṫ assūptuꝫ licet eni in q̄busdā verificeṫ generalit' tn̄ nō est verū. forma. n. celi sꝫ se est determinata ad māꝫ celi ꝛ tn̄ mā celi nō fluit ab illa ꝛ aīa humana determinata ē ſm se ad corpꝰ humanū ꝛ tn̄ corpꝰ humanū nō ꝓfluit ab ea imo p̄esuppoiṫ tanq̄

subiectū. multo ergo min⁹ assūptū est verū in diuinis. vñ ēentia diuina ⁊ ꝓprietates psonales ex se ipsis sūt adinuicē vnite ⁊ determinate. Nec3 valet ꝑma hui⁹ iprobatio. q2 eēntia diuina nō se determinat vt sit cū p̄ñitate nisi in p̄re. Nec secūda iprobatio valet q2 eēntia diuina ⁊ p̄ñitas nō sūt due res s3 vna penit⁹ ⁊ eadē ꝗ̄uis ista eadez res aliā hēat rōnē inq̄z^{m} essētia ē ⁊ aliā inq̄z^{m} est p̄ñitas. ¶ Ad argumēta ꝯ 5^{am} cōclusionē ad ꝑmū p3 respōsio ex his q̄ dicta sūt in 4.º notabili. ¶ Ad. 2.^{m} argumētū rñdem⁹ ꝙ illud qd̄ arguēs assumit ad suā ꝓbationē est falsū imo ꝓprietates psonales sūt finite aut infinite. sunt eñ infinite. Nec valet ꝑma ꝓbatio. ꝓcedit eñ ex isufficiēti diuisione. nā accipiēdo virtutē ꝑ imediato ꝑncipio mot⁹ vł opationis ꝓut arguēs videt̄ accipe: ꝓter quātitatē ꝟtutis ē quātitas pfectionis q̄ cōsequitur oīe ens. ⁊ hm̄oi q̄ntitas pfectionis couenit ꝓprietatib⁹ relatiuis. Nec valet secūda ꝓbatio q2 ꝗ̄uis relatio hēat a fūdamēto ꝙ suscipiat magis ⁊ min⁹: nichilomin⁹ ipa pōt dici magis ⁊ min⁹ pfecta. Nec3 valet tertia probatio q2 cum vna ꝑcise sit infinitas triū psonarū non sequtur ꝙ in diuinis sūt tres infiniti licet q̄libet psona diuina sit ifinita. sicut nō seq̄tur ꝙ sint tres dij ad numerū psonarū licet q̄libet psona sit de⁹. cōmittit̄. n. sic arguendo fallacia figure dictionis. ¶ Ad. 3.^{m} dicit̄ ꝙ. S. Tho. loq̄tur de noīe ingenit⁹ q̄z^{m} ad ꝑmā sui ipositionē s3 q̄nēmodū capit̄ ab Augu. 5. de tri. cui⁹ auctoritatē. S. doctor inducit. S3 ex vsu doctorū theologorū ingenitū ꝓut ē notio p̄ris: nō solū ꝑuat generationē passiuā s3 omnez ꝓcessionē diuinarū psonarū. et hoc idē. S. T. tenet loco ab arguēte allegato i rñone ad 2.^{m} et i hac dis. loco ꝯ allegato. ¶ Ad 4.^{m} dr̄ ꝙ inspirabilitas cōuenit patri ⁊ filio s3 non ponit̄ notio p̄ris eo ꝙ includit̄ in inascibilitate q̄ magis sufficient̄ notificat p̄rem. nā vt dictū est inascibilitas i patre dicit nō eē simplicit̄ ab aliq̄ psona diuina. Et ꝑterea ꝓcessio spūs. s. ꝑsuppōit generationē filij. vnde remoto a p̄re ꝙ nō sit genit⁹ cū tamen sit ꝑncipiū generationis: seq̄tur consequēter ꝙ nō sit ꝓcedēs ꝓcessione spirit⁹ scti. Sic respondet S. Tho. ꝑma parte. q. 33. arti. 4. ad. 5.^{m} Itē ne ꝙ inprocessibilitas ponit̄ notio filij. q2 cū fili⁹ ꝓcedat ꝑ generationē: satis ex hoc manifestū ē ꝙ fili⁹ nō ꝓcedit ꝓcessione spūs scti cū filij ⁊ spūs scti sint distīcte ꝓcessiones realit̄. vñ inprocessibilitas nihil i filio notificat qd̄ nō sit notū ꝑ hoc ꝙ est genit⁹. ¶ Ad 5.^{m} dr̄ ꝙ propē nullā illarum causarū q̄s arguēs tāgit inspirabilitas nō ponit̄ notio s3 ꝓpter ea q̄ imediate dicta sunt ad. 4.^{m}

Senari⁹ autē numer⁹ nō semꝑ cōgruit pfectioni alias deberēt poni in diuinis sex psone qd̄ est absurdū. ¶ Ad argumētū ante oppositū patet respōsio ꝑ ea q̄. S. T. docet. ꝑma. p. q. 40. ar. 4.º in cor. ꝙ relatio in diuinis pōt cōsiderari duplicit̄. vno modo vt est relatio ⁊ sic secūdū itellectū ꝑsupponit actū notionalez. alio mō secūdū ꝙ est cōstitutiua psone: ⁊ sic relatio ꝑintelligitur actui notionali sicut psona agēs ꝑintelligitur actioni. et in hoc articul⁹ terminatur.

¶ Distinctio. xxix.

Circa vigesimam nonaz distinctionē q̄rit̄ vtrū nomē ꝑncipij significet notionem distinctā in diuinis ⁊ arguitur ꝙ nō q2 nomen cōmune tribus nō est notio in diuinis cū notio non sit aliud q̄z signum vel ꝓprietas distincte significans psonam. sed ꝑncipiū est commune trib⁹. q2̄ tota trinitas est vnū vniuersorum principiū qd̄ ab initio tēporis vtrāq3 de nichilo cōdidit creaturā vt habetur extra de. su. tri. cap. Firmiter. ergo ꝑncipiū nō potest esse notio i diuinis. In oppositū arguitur q2 omnis ꝓprietas pertinēs ad originem significat notionem quia talis proprietas notificat condicionem persone. sed non solum generare ⁊ generari que consequūtur paternitas ⁊ filiatio sunt origo actiua ⁊ passiua ideo imo spirare ⁊ spirari. ergo necesse est ꝙ habeantur ꝓꝑetates ⁊ hitudines respectiue. est autē ex parte spirari ꝓcessio. ergo ex parte ipsius spirare debuit esse alia notio q̄ nō habet nomē exprimēs nisi vocabulū gñale ꝑncipij. quare ꝑncipiū significat notionē distīctā. ¶ In hac questione erūt quattuor articuli vt sup̄.

Quantū ad primū articulū sit ꝑma cōclusio ꝙ in diuinis sunt ponende notiones et ꝓprietates in abstracto notificātes psonas. Hāc conclusionē tenet sanct⁹. Tho. ꝑmo sententiarū distinctiōe. 26. q. 2.^{a} ar. 2.º ⁊. 3.º Et ꝑma pte. q. 32. articulo. 2.º ⁊. 3.º Et de potētia dei. q. vel materia. 10. articulo. 5.º ad. 12.^{m} ¶ Secūda ꝯclusio ē

q nomen pncipij ꝓprie dicit in diuinis ꝛ cōpetit vni psone respectu alteri⁹. Hāc cōclusionē tenet. S. T. pmo sen. distin. 29. q. pma ar. p°. Et pma pte. q. 33. ar. p°. ¶ Tertia pclusio est q pncipiū nō dicitur vniuoce in diuis fm q dicit respectu psone diuine ꝛ respectu creature. Hāc cōclusionē tenet. S. Tho. p° sen. loco pall. ad. 2ᵐ.

Quantū ad articulū. 2ᵐ. arguit ꝯ pmā cōclusionē fm Gregoriū. sim diuinis psonis essent plures ꝓprietates aut eēnt intrīsece ipsis psonis i cluse in eis aut essent eis extrīsece: non pōt dari 2ᵐ qm vel ipse essent subsistētes p se ꝛ sic p cōsequēs essent psone. ex quo vltra seqtur q in diuinis ad min⁹ eēnt sex psone. s. pater ꝛ filius ꝛ spiritus sctūs ꝛ tres alie eorū ꝓprietates quod est erroneū. vel eēnt psonis inherētes vel insistētes sicut forme suis materijs: qd etiā est īpossibile in deo q nulli subsistere pōt fm Augustinū. 7°. de trini. ca. 5°. Sed nec pōt dari pmū. s. q sint aliq entitates intrīsece incluse in ipsis psonis fz quē modū imaginari vident quicūq tales ꝓprietates ponūt in psonis. hoc autē eē impossibile pōt multipliciť declarari. pmo qdē p expressam determinationē ecclie. extra de suma tri. ꝛ fi. ca. cap. Dānam⁹ sic dicētis. pať ab eterno filiū generādo suam sbam ei dedit. iuxta qd ipe testať. pater qd dedit michi maius his oībus est. ac dici nō pōt q partem substātie illi dederit partēq sibi retinuerit cū sba pris idiuisibilis sit vt pote simplex omnino. Sed nec dici potest q pater in filium trāstulerit sbam suam generando quasi sic dederit eam filio q nō retinuerit eam sibi alioquin desijsset esse substantia. Patet ergo q sine vlla diminutione filius nascēdo substātiam pris accepit. ꝛ ita pater ꝛ fili⁹ habēt eādē sbam. ꝛ sic eadē res est pater ꝛ filius ꝛ spūs sanct⁹ ab vtroq procedēs. hec sunt verba illius capituli. Cum igitur vt ꝯfitetur ecclesia filius totam sbam patris sine diminutione acceperit: manifeste patet q nullam entitatem in se haber sibi ꝓpriam pr quā filio generādo nō dederit. Nec potest dici q q̄uis fili⁹ acceperit totā substātiā pris sine diminutione: nō tamē accepit omnē entitatē patris: quia nō illam ꝓpriam quam vltra cōmunē essentiam pať includit. Tū qz nō minus est indiuisibilis ꝛ omnino simplex psona patris q̄ sit alia essentia cōmunis. ꝛ per cōsequēs iuxta argumentationem ecclesie: impossibile est q partem sui. s. cōmunē eēntiam filio dederit et aliam partem sibi retinuerit. ergo sine diminutione filius totam entitatē patris accepit. nulla ergo entitas est in patre q nō sit in filio. Tum qz stultissimum esset imaginari q i patre sit aliqua entitas que nō sit substātia vel de substātia eius sic enim esset accidētalis ei vel extranea. ergo si totā patris sbam fili⁹ accepit: omnē entitatē patris habet filius. ¶ 2° sic. Si essent in psona tales ꝓpe ētitates: tūc nō eadem res esset pater ꝛ filius ꝛ spiritus sanct⁹ vt dicit ecclesia. tenet cōsequētia. qm isto posito: nō sola essentia cōmunis est pater sed ipa simul cū illa ꝓpris entitate patris que nō est in filio. ꝛ p cōseqūēs nō est eadē res que est pať ꝛ fili⁹. ¶ 3° sic. Nā si sic: seqtur q essentia diuina nō est pater nec ecōtra cuius oppositum etiam ecclesia tradit dicēs vbi supra q vna quedam res est incomprehēsibilis quidem ꝛ ineffabilis que veraciter est pater ꝛ filius ꝛ spiritus sanct⁹ tres simul psone ac sigillatim quelibet earū ꝛ ideo solummodo est trinitas nō quaternitas sed quelibet trium personarum est illa res videlicet essentia substantia seu natura. cōsequētia ꝓbatur ex hoc q nullum includēs plura est aliquod illorum: ꝛ similiter nullum eorum est ipm sed ipius trāsitiue loquēdo: ꝛ illud includēs est ex eo. sicut anima nō est homo sed hominis: nec homo est anima sed ex anima. Similimodo potest ꝓbari q essentia nō esset fili⁹ nec spiritus sanct⁹. ¶ 4°. nam si quelibet psona habet aliquam ꝓpriam entitatem pter communē entitatem que est diuinitas: sequiť q quelibet trium psonarum pter communem diuinitatem habet etiam ꝓpriam diuinitatem ꝛ sic i trinitate erūt quatuor diuinitates: vna. s. communis ꝛ tres ꝓprie. ꝛ vna psona erit alius deus ab alia ꝓpter illam ꝓpriam diuinitatem quam sola includit. hec autem sunt omnino erronea. ꝓbatur cōsequētia ex eo q impossibile est esse in deo aliquam entitatem q̄ nō sit deus: alioquī sequereť q diuina psona nō esset de⁹ sz ei⁹ pars esset de⁹. Item omnis ētitas q̄ nō est deus: vtiq est creatura iuxta illud Augustini pmo de tri. ca. 6°. omnis substātia que deus non est: creatura est. et q̄ creatura nō est: deus est. ꝛ cōstat q substātia ponit ꝓ essentia vel entitate. sicut dicim⁹ q substātia albedinis est alia a substātia nigredinis: alioquin nō sufficiēter ꝓbaret intētum. s. q filius est de⁹. hoc etiā modo idē Augustin⁹ sup illud ps. Infix⁹ sum in limo ꝓfundi ꝛ nō est substātia: p entitate sbaz acapit. vnde ait. Omnia. n. substātie sunt ex eo ipo q sunt. nam que nulla sūt i substātia omnino nichil sunt. Si ergo aliq entitas

esset in psona q̄ nō esset de⁹: iam psona esset cōposita ex deo ꝛ creatura qḋ blsphemū ē dicere. Itē Hugo de sacramentis. li. p°. pte. 3ª. ca. 27°. Omne qḋ in deo ē aliud q̄ꝫ de⁹ eē nō pōt. Sed si entitas ꝑpria est diuinitas: ꝑ positionē aūt non est illa cōmunis diuitas: ergo est alia diuitas ꝑpria. ꝛ patet ꝯña. Si vero dicat̄ q̄ illa entitas ꝑpria nō est entitas distincta aliquo modo a cōmuni diuitate sed ē ipsa: seq̄tur q̄ nulla pluralitas entitatū est in psona ꝛ ꝑ ꝯñs nō est in ea aliqḋ quo ꝯuenit cū alia psona. ꝛ aliqḋ aliud q̄ distinguit̄ ab ea. Itē q̄ nulla ꝑprietas est in psona vel ē psone trāsitiue loquēdo q̄ distinguatur ab alia psona. Sed ꝓamet psona nulla plura q̄ q̄modo icludēs se ipa ꝑmo distiguit̄ ab alia. ꝛ sic habet̄ ꝑpositum q̄ꝫ ad vtrāq̄ꝫ ꝯclusionē. ¶ 5°. Sm hāc viā seq̄tur q̄ nulla persona sit sūme simplex qḋ est erroneū. ꝯña ꝓbat̄ q2 sm hoc q̄libet psona habet in se aliqḋ qḋ nō est ipsa nec econuerso. sꝫ est simplex aut nichil habet qḋ nō sit ipsum. vñ ꝑpter hāc causaꝫ magister determinat q̄ ꝑprietas psone est ipsa psona. Et aduertēdū inquit q̄ oīs ꝑmisse rōneo ꝓcedūt contra quālibet opinionē ponētez aliquē ꝑprietatē in persona siue illā ꝑprietatē vocent realitatē siue formalitatez siue modalitatē aut q̄ditatē aut quolibet alio nomine dū modo aliqua pluralitas ꝛ distictio ponat̄ intra diuinā psonā q̄ omnia nomine entitatis itelligo significari. Pro hac ꝯclusione inq̄t sunt sanctoꝝ auctoritates. Ait enim Hylari⁹. 3°. de tri. ꝑpe finē. Audis. ego ꝛ pater vnū sum⁹. vnū sūt. s. is qui est nichil habens qḋ nō sit etiā in eo a quo ē. q̄ verba alijs eiusdē verbis interponit magister. li. p°. d. 29. ca. Et inde est. Idē 7°. de tri. Inuicē inq̄t sunt pr̄ ꝛ fili⁹ cuꝫ vnuꝫ ex vno ē. q2 nec vn⁹ vni aliud ꝑ gn̄ratione q̄ꝫ qḋ suū est dedit: nec vn⁹ ab vno ꝑ natiuitatē obtinet q̄ꝫ qḋ vnius est. ꝛ est intētio ei⁹ q̄ pater nichil dedit filio ipm generādo: qḋ non sit in se. neq̄ꝫ fili⁹ aliquid accepit nascēdo qḋ nō sit in patre. Itē ysidor⁹ libro ꝑmo ō sūmo bono. capi. 25°. ait. Inuicē vnū sunt pr̄ ꝛ fili⁹ q2 nichil hēt pat̄ qḋ nō habeat fili⁹. Insup. Aug⁹. 15°. de tri. ca. 24°. loq̄ns de verbo cōsubstantiali dei. iō verbū inquit vere veritas est: q̄m quicq̄d est in ea sciētia de qua genitū est: ꝛ in ipso est. sciētia autem de q̄ est genitū est pr̄ ꝛc. vt patet ibidez. q̄cq̄d ergo est in patre est in ei⁹ verbo. Ex q̄bus oīb⁹ patet q̄ nichil oīno aut aliq̄ entitas est in patre qḋ nō sit in filio nec ecōtra. Quod etiā eiusdē filij verba cōfirmat Joan. 16°. dicentis. Omnia q̄cūq̄ꝫ habet pr̄ mea sūt. Proide canit

ecclesia. In pr̄e tot⁹ filius in verbo pr̄. nō ergo in personis diuinis ꝑter cōmunē essentiā sunt aliq̄ speciales ꝛ ꝑpe entitates excogitāde vt ex dictis est ostēsum. cui ꝯsonat dictū Hugonis de sacramētis libro ꝑmo ca. 31. dicētis. Tres psonas nichil esse aliud q̄ꝫ eēntiā vnā cōfitemur ꝛc. ¶ 6°. arguit ꝯ ꝓbationeo ꝯclusionis dicit enim eas nō valere. nō q̄dē ꝑmā. q2 taliter q̄rētibus: oꝑtime pōt respōderi sm viā arguētio et docet nos respōdere Hieronim⁹ in expositione fidei catholice vbi loquēs de pr̄e ꝛ filio ꝛ spū scō ait. Itaq̄ꝫ substātia vnū sunt: sꝫ psonis ac nominib⁹ distigunt̄. ꝛ sic etiā ꝯformit̄ docuit Aug⁹ in sermone de fide ꝛ symbolo. Credim⁹ hāc trinitatem substātia vnitā personis distictā. 2ª. etiam nō videt̄ valere. q2 diceret̄ q̄ pater reffert̄ ad filiū ꝛ spūm sctūm vna relatione tm̄ sm rē. q̄ tamen ē in plurib⁹ specieb⁹ relationis seu cui conueniūt rōnes plurū specierū relationis qua ꝑpter optime pōt respōdere distictis spē oppositis. Exēplū. fortē eadē relatione est similis platoni albo: ꝛ dissimilis Ciceroni nigro. n. ꝫ eadez albedo fortis est similitudo ad platonē ꝛ dissimilitudo ad Ciceronē. cum nec similitudo nec dissimilitudo sit res super addita qualitati. ꝛ sicut etiam opinatur sanctus Tho. ꝛ hec vna relatio sm rem correspōderet similitudini ꝛ dissimilitudini oppositis q̄ sunt in platōe et Cicerone. sic in ꝑposito eadē entitas simplicissima q̄ ē pater est spiratio ꝛ pr̄nitas ꝛ correspōdet filiationi in filio ꝛ spirationi cooposite in spū sancto. et sic patet q̄ ille rōnes nō concludūt. hec sunt argumenta Gregorij. ¶ 7°. potest argui sm alios q2 nomē notionis nō videtur admittēdū in diuinis. q2 nec in sacris eloquijs fit aliq̄ mētio de notione aliq̄. vnde fictio videt̄ esse vocabulum notionis. ¶ Similit̄ cōtra candē cōclusionē arguit Aureolus ꝓsci ti ꝯ probationē. dicit eniꝫ q̄ iste mod⁹ dicēdi nō videt̄ sufficere in eo q̄ ponit abstractionē hm̄oi nō fieri nisi ꝑpter assuefactionē intellect⁹ circa sensibilia ꝛ nō ꝑpter cōditionē diuinaꝫ ꝓut considerat̄ in se ipsa. vbicūq̄ꝫ enim abstractū ꝛ cōcretū solū differūt similitudinarie ꝑpter assuefactionē intellect⁹ circa sensibilia: ibi q̄cq̄d reale cōpetit abstracto competit cōcreto ꝛ ecōuerso: q2 solū differūt in modo significādi ꝛ similitudinarie vnde q2 deus ꝛ diuinitas sic se habēt: ideo sic ꝛ trinitas est vn⁹ de⁹. sic est vna deitas ꝛ sicut de⁹ creat: ita diuinitas sed nō sic est de pr̄e ꝛ pr̄nitate. verū est eni q̄ paternitas se tota realiter differt a filio. ꝛ tamē pater non distinguitur se toto a filio quia non per

eēntiā q̄ est aliq̇d ei⁹. ergo pr̄ ⁊ pr̄nitas nō videtur ab intellectu ap̄phēdi ⁊ abstractiue ⁊ cōcretiue, ꝓpter solā assuefactionē in reb⁹ sēsibilib⁹. immo q̄r ita exigit natura rei: itellect⁹ apꝑ hēdens diuina sicut intrāda sunt: dato ꝙ nō eēt nimis assuefact⁹ hēret facere hmōi abstractionē. ¶ 2°. q̄r in pr̄e ē eēntia ⁊ ibi ē pr̄nitas ⁊ spiratio ⁊ q̄dlibet est res. ⁊ licet ista sint penitus indistincta ⁊ indistinguibilia nec aliquis ītellect⁹ possit personam diuinā resoluere in aliq̇d ⁊ aliq̇d: tamen itellect⁹ pōt aspectū suū figere ⁊ directe sup rez importatā p pr̄nitatē solū licet concłusiue feratur sup rē eēntie ⁊ spiratiōis. q̄lꝫ vero pmo super rē eēntie ⁊ sup rē pr̄nitatis ⁊ spirationis coīclusiue. q̄lꝫ vero pmo sup spirationē ⁊ coīclusiue sup pr̄nitatē ⁊ eēntiā. q̄lꝫ vero sup totū primo ⁊ directe. ⁊ fm hoc eiūt q̄ttuor ꝯcept⁹ d̄ eodem indistīcto. ⁊ vltim⁹ q̇dē exp̄met ꝯcretiue p nomē pr̄is: pm⁹ vero abstractiue p nomē pr̄nitatis. silr scd̄us ⁊ terti⁹ p noīa spirationis ⁊ diuinitatis ⁊ hoc modo nō solū ex assuefactione itellect⁹ in sensibilib⁹ imo ex ipa natura rei hēt diuine psone ꝙ possit fieri abstractio ei ꝙ vtamur ī eis noībus abstractis ⁊ ꝯcretis. ¶ 3°. q̄r dicit Augustin⁹. 5°. de tri. ca. 7°. ꝙ alia notio est q̄ itelligit genitor ⁊ alia q̄ itelligit ingenit⁹. vū ipse primus videt iuenisse vocabulū notionis. ¶ Contra 2.ᵃᵐ ꝯclusionē arguit sic Aureol⁹ q̄r nomen q̄d rōne maioris coītatis ꝯuenīētius assūmitur ad diuina: hoc hēt in q̄ᵐ illa coītas locuz habet in deo. ꝙ si illa rō cōmunis nō plus cōpetit deo q̄ specialis: nec nomē illā exp̄mēs erit ꝯuenīētius q̄ illud q̄d exp̄mit rōnez spālē. sermo eni rei nō est res. sermo eni rei debꝫ subiectus eē. sꝫ rō principij ꝓut locū habet in deo: īportat originē alicui⁹ ab aliq̄. nec dicit initiū mot⁹ aut pmā parte generatā sꝫ verā originē. nō ponitur aūt. 5°. methaᶜ. aliqs mod⁹ initij ꝑtinēs ad originē nisi cuz sūmit pro causa agente. ergo rōne cōmunitatis amplioris: nō habet p̄ncipiū q̄d assumat ad diuina. ¶ 2°. q̄r hylari⁹ est doctor latin⁹ et tamē attribuit pr̄i nomē actoris respectu filij. 4°. de trini. actor aūt videt causalitatē efficientie īportare. ergo ⁊ aliq̇ latini aliqñ vsi sunt noībus ꝑtinentib⁹ ad causalitatē. vñ ⁊ Augustin⁹. 7° de trinitate ca. 4°. loq̄uēs de patre dicit ꝙ illud q̄d ē causa illi vt sit: est ei causa vt sapiēs sit. Damas. vero ⁊ ceteri greci expresse vtūtur nomine cause. vnde dicit Damas. libro pmo capitulo. xj°. ꝙ fm causam ⁊ causabile. q̄r pater est causa ⁊ fili⁹ ex hac causa ac spūs ⁊ ꝓpt̄ alios differentiam intelligim⁹. ¶ 3°. q̄r sicut se hēnt cōcauū ⁊ simuꝫ

ꝙ cōcauitas cōtraitur ad simitatē nō p formalē differētiā sꝫ solū per materiā in quo s. nasuz: sic causa ⁊ p̄ncipiū nō differūt nisi q̄ᵐ ad materiale. nā origo in distinctis p eēntiā: ē causalitas. Sꝫ origo simplr: ē p̄ncipiū. ergo nō est causa q̄re p̄ncipium admittit in diuinis plusq̄ causa q̄r ē communē ad p̄ncipiū mot⁹ vel partē pmo generatam. sꝫ poti⁹ q̄r īportat originē simpliciter nō autem causalitas sed determinat sibi certam māꝫ. ¶ Cōtra 3.ᵃᵐ ꝯclusionē arguit sic a q̄dam quē recitat Aureolus. Illa q̄ nō variāt ꝯceptū minus cōmunē: nō variāt magis cōmunē. sicut pꝫ ꝙ ea q̄ sunt vn⁹ triāgulus: sunt vna figura nō tñ vn⁹ triāgulus fm phꝫ. 5°. methaᶜ. et. 4°. phy. sꝫ causare in alia natura ⁊ in ꝓpria natura: nō variāt cōceptū cause efficiētis. q̄r causa eq̄uoca q̄ ꝓducit in aliena natura ⁊ vniuoca q̄ ꝓducit in ꝓpa specie ⁊ natura: ꝑtinēt ad vnū gen⁹ cause efficiētis dictū vniuoce de ipsis. ergo cū ꝯcept⁹ cause sit min⁹ cōmunis q̄ ꝯcept⁹ p̄ncipij. cū omīs causa sit p̄ncipiū ⁊ nō econuerso. sequitur ꝙ p̄ncipiis in aliena natura eo modo q̄ de⁹ p̄ncipiat creaturas: ⁊ p̄ncipiis in ꝓpria natura sicut psona p̄ncipiat psonā: ineīt p̄ncipiū vniuoce. ita ꝙ rō p̄ncipij cōmunis pōt ab eis abstrahi. ¶ 2°. sic. fm eq̄uoca nō est cōparatio. 7°. phyco. Sed Aug⁹. dicit. 5°. d̄ trini. ca. 16°. ꝙ pr̄ ⁊ fili⁹ sunt vnū p̄ncipium spūs scti sicut tota trinitas ē vnū p̄ncipiū creature. ergo rō p̄ncipij videt ibi esse vniuoca. ¶ 3°. Si p̄ncipiuꝫ nō diceret vniuoce hic et ibi hoc esset q̄r p prius cōueniret p̄ncipio notionali q̄ eēntiali. Sꝫ hoc nō ipedit. licet. n. p pri⁹ pat sit p̄ncipiū filij q̄ creature. Tū q̄r hec p̄ncipiatio videt esse causa illius. Tū q̄r hec est necesse esse simplr alia ꝯtīgēs: tñ hec nō impedit vniuocationē q̄ᵐ ad ꝯceptū logicū. nā sol est causa floris ⁊ tñ concept⁹ substātie abstrahitur a sole ⁊ a flore. ⁊ similr a ꝓpositione necessaria ⁊ cōntingēte: abstrahit vn⁹ cōmunis ꝯceptus ꝓpositionis quare ⁊ a re cōtigēte ⁊ necessaria poterit abstrahi vna coīs ratio. Similiter etiā enūtiatio dicit vniuoce de affirmatiua ⁊ negatiua ⁊ tñ negatio est posterior affirmatione vt pꝫ. 4°. methaᶜ. ⁊ 2°. piermenias. ergo a p̄ncipio essentiali q̄d deo cōpetit respectu creaturarū ⁊ a p̄ncipio notionali q̄d cōuenit vni persone: in ordine ad aliā poterit abstrahi rō cōmunis ⁊ vniuoca p̄ncipij: non obstāte ꝙ vna sit pꝛior alia sicut causa ipsius. nec obstante ꝙ vna sit necessaria ⁊ alia contingēs. ¶ 4°. Omnes ꝯcedūt ꝙ p̄ncipiū sit cōmunius q̄ causa nō solū fm vocem sed fm aliquē absolutiorem conceptū. sed de⁹ est p̄ncipium creatu

tꝫ p modũ cause. vna ergo psona respectu alterius nõ p modũ cause. ergo videtur ꝙ hoc pncipiũ ꝛ illud conueniãt in rõne pncipij q̃ abstrabit a causa. ¶ 5°. Si pncipiũ nõ diceret vniuoce de illis: hoc videret eẽ qꝛ pncipiũ dictum essentialiꝑ dicit relationẽ rõnis. dictũ vero notionaliter iportat hitudinem realẽ. modo relatio realis ꝛ relatio rõnis nõ habẽt aliq̃d cõmune vniuocũ. sequitur ꝙ relationes rõnis nõ eẽnt in pdicamẽto. sed hoc est ipossibile qꝛ cũ repiatur in eis supius ꝛ inferi⁹ gen⁹ ꝛ spẽs: cõstituerẽt vndecimũ pdicamẽtũ. eẽt eni vna pncipalis coordinatio realiũ relationũ ꝛ alia respectuũ rõnis. ergo relatio realis ꝛ relatio rõnis claudi possunt sub vno ɔceptu vniuoco. ¶ Tũ qꝛ intellect⁹ ɔapiens relationẽ p modũ cuiusdã hitudinis spãlis: non variat suũ ɔceptũ q̃ditatiuũ siue intelligat illuz ɔceptũ poni in re: siue itelligat illũ nullo modo possibilem. vñ ɔcipiẽs dextreitatẽ nõ variat rõnẽ illi⁹ dũ intelligit illam in re existere. ꝛ si ipsaz formaret. Et rõ hui⁹ est qꝛ non variaꝑ q̃ditatiua ratio propter pncipiũ pductiuũ vnde dextreitas ẽ eadem a quocũqꝫ formeꝑ siue a natura siue ab itellectu. sed manifestũ ẽ ꝙ hoc nõ esset nisi relatio realis ꝛ relatio rõnis possent hr̃e vnũ cõceptũ q̃ditatiuũ cõmunẽ. igiꝑ idẽ quod pri⁹.

Quantuz ad articulũ. 3m. Primo notandũ est ꝙ ut. S. Tho. docet ex dictis Auicene pmo. sen. d. 8a. q. pa. arti. pmo in. c. ꝛ. d. 25. ar. 4°. ꝛ. 2°. sen. d. 37a. q. pma. ar. pmo in. c. Nomẽ entis impositũ est ab actu eẽndi rei. ꝛ ideo cũ vnũ ꝛ idez sit esse triũ psonarũ: nomẽ entis q̃zm ad id a quo imponiꝑ nõ pdicaꝑ in diuis pluraliꝑ. Sꝫ qꝛ diuersimode ipositũ est ad esse significãdũ. s. adiectiue ꝛ substãtiue: adiectiuũ autẽ numerũ recipit a suppositis. substãtiuũ vero a forma a qua imponitur: ideo hoc nomẽ ens si substãtiue sũmaꝑ: nõ pdicaꝑ nisi singulariꝑ in diuis. si aũt sũmaꝑ adiectiue põt pluraliꝑ pdicari. substãtiua nãqꝫ qꝛ significãt p se subsistẽtia: plurificanꝑ ꝛ hñt numerũ a se ipsis ſm formã significatam. adiectiua vero nomina qꝛ nõ significãt p modũ subsistẽtie sed p modũ inherẽtie ꝛ inexistentie: ideo habẽt numerũ a suppositis vel vnitatem sicut et esse. per idem enim est aliquid ens ꝛ vnũ vel plura. Nomẽ autem rei ſm Auicenam impositũ est a quiditate vel forma q̃ potest habere esse ꝛ i anima ꝛ extra animam. nomẽ eni q̃ditatis extẽdiꝑ ad proprias rationes quas itellect⁹ concipit. vnde ꝛ dicũtur rationes q̃ditatiue. propter quod nomen rei põt cõuenire ꝛ rebus que habẽt esse in rerũ natura circũscripta omni opatione intellectus, put res dicꝑ quasi aliquid ratũ ꝛ firmũ: ꝛ hijs q̃ habẽt esse p solã operationẽ intellect⁹ sꝫ ꝙ res dicꝑ a reor reris. qđ verificaꝑ de omni qđ ab intellectu apphendiꝑ. qꝛ igiꝑ q̃ditas siue forma in diuinis dupliciꝑ ɔsideraꝑ. s. absoluta vt essentia vel deitas q̃ nõ multiplicatur sed est vna tantũ. ꝛ relatiua que plurificaꝑ vt paternitas filiatio ꝛc. ideo nomẽ rei ſm ꝙ sũmitur a forma absoluta: nullo modo plurificaꝑ i diuis sꝫ est ibi vna res tm̃. sꝫ aũt ꝙ res sũmiꝑ a q̃ditate vl' forma relatiua: põt plurificari. et hoc modo pater ꝛ fili⁹ ꝛ spũs sanct⁹ dicunꝑ tres res nõ vna. ſm vero ꝙ res sũmiꝑ ab esse vel ab eẽntia: sunt vna res tm̃, put in capitulo. Dãnam⁹ đ. sũ. tri. ꝛ fi. ca. Aduertẽdũ tñ, put. S. Tho. dicit i plurib⁹ locis ꝛ presertim pmo sen. d. 33. q. pma. ar. p°. ad pm. esse tripliꝑ. Dr̃ vno modo ipsa q̃ditas rei dicitur esse rei. ſm quẽ modũ diffinitio dicitur oratio significãs q̃d est esse rei. diffinitio aũt q̃ditatẽ rei significat. alio modo dicꝑ esse ipe actus essendi siue essẽtie sicut viuere dicꝑ esse viuentibus. 3°. modo dicꝑ esse qđ significat veritatem cõpositionis in ppositionib⁹ ſm ꝙ verbũ est. dicꝑ copula. qꝛ ergo sicut dictũ est ens sũmiꝑ ab ipso eẽ si nomẽ entis accipiaꝑ large ꝛ cõmunissime, put sũmiꝑ ab esse quocũqꝫ illorũ triũ modorũ dicaꝑ: possum⁹ dicere ꝙ ens cõuenit omni cui nomen rei cõpetit. nã esse ſm aliquẽ illoruz triũ modorum nõ solũ cõuenit reb⁹ q̃ habẽt esse extra animã: sꝫ etiã rebus q̃ sunt in anima ꝛ etiã negationibus ꝛ pñationib⁹. vnde ens hoc generali ꝛ cõmunissimo modo accepto etiã si substantiue sũmatur: põt plurificari in diuis quẽadmodum ꝛ nomẽ rei ꝛ p cõsequẽs entitas qđ est nomẽ abstractum entis: ita ꝙ sicut dicim⁹ paꝑ et filius et spũs sanct⁹ sunt tres res relatiue: ita possumus dicere ꝙ sunt tria entia relatiua. ꝛ sicut dicimus ꝙ in pr̃e sunt due res relatiue. s. pr̃nitas ꝛ cõmunis spiratio: ita dicere possum⁹ ꝙ in pr̃e illo duo sunt due entitates relatiue. verũ ẽ tamẽ ꝙ talis modus loquẽdi nõ debet haberi in cõmuni vsu. Tũ qꝛ vt supra dictũ est ens pprie dictũ sũmiꝑ ab actu essẽdi. s. ab esse existẽtie vel subsistentie quod est vnũ tm̃ in diuis. Tũ etiam ne minus considerantibus sit occasio erroris.

¶ Secũdo. Notãdũ est ꝙ proprietas vel relatio in diuinis nõ facit cõpositionem neqꝫ ponit in numerũ rerum cũ eẽntia neqꝫ cũ persona. sunt eni ppe-

tates omnino idēre cū essentia et cū persona. vñ essentia non est res simplicior sine ꝓprietatibus ꝙ̄ cū proprietatib⁹ vel relationib⁹. neqꝫ psona ī qua ponūt plēs ꝓprietates seu relatiões: ē magis cōposita realit̄ ꝙ̄ psona in qua pauciores ponunt̄. nā ea q̄ penitus sunt eadē res nō possunt se inuicē cōponere realiter aut pluuificare. omīs.n. realis cōpositio aut realis pluralitas: reqrit necessario distintionē realē. neqꝫ obstat ꝙ in pr̄e ponūtur plēs notiones ꝙ̄ in filio ⁊ ī filio plures ꝙ̄ in spū sancto. qm̄ notiões plures ī vna psona: nō sunt plures res sꝫ plures ratiões quib⁹ ipa psona cognoscit̄ poīt. S. tho. doct. pⁿ. p. q. 32. ar. 2°. ad. 2ᵐ. neqꝫ iterū obstat simplicitati psone ꝙ in ea sunt plures relatiões reales. qm̄ omēs relatiões q̄ sunt in vna psona: sunt vna et eadē realitate reales q̄ est ipa realitas psone ac ꝑ hoc sunt penitus eadē res loq̄ndo de realitate relationum intrinseca ꝓut declaratū fuit. s̄. dis. 13. licet forte possint dici plures res realitate extrīseca terminoꝝ sicut pr̄nitas et cōmūis spiratio ī pr̄e possūt quodā̄ modo dici due res relatiue eo ꝙ sunt due relatiões ad duos terminos distinctos realit̄. s. ad filiū ⁊ spūsanctū. ita vt sm̄ se ⁊ itrīsece īportent eandē penit⁹ realitatē sꝫ quasi cōnotatiue ⁊ extrīsece. s. in terminis ad quos sunt: denotent duas realitates ypostaticas.

Tertio. Notandū est ꝓpter argumenta ꝯ. 3ᵐ. ꝯclusionē ꝙ differētia ē int̄ nomē vniuocū ⁊ nomē equocū ⁊ nomē analogū qꝛ nomē vniuocū ē cōmūe multis in quoꝝ qlibet reperit̄ sm̄ ꝓpriaꝫ rōnē nominis ⁊ nō sm̄ ꝑus et posterius: neqꝫ vni ꝯuenit in ordine vel ꝑ attributionē ad alteruꝫ ac ꝑ hoc de singulis sm̄ vnā rōnē ⁊ equaliter predicatur. vñ nomē vniuocū significat aliquā vnā rōnem cōem hijs de quib⁹ vniuoce dicit̄ nō ꝓpꝛe ⁊ formal̄r spālem rōnē alicuius eorū. homo nāqꝫ significat formaliter vnā rōnē comunē socrati ⁊ platoni ⁊ ceteris indiuiduis hominib⁹. s. aīal rōnale ⁊ mortale non rōnē ꝓpriā ⁊ adeq̄tā alicui⁹ hois singl̄aris. ⁊ pari modo dicēduꝫ ē de animali respectu spērū q̄ sub eo cōtinētur. ⁊ licet diuersarū spērum sub vno genere semꝑ vna sit perfectior altera: nō obstat vniuocatiōi ipius generis. qm̄ talis ieq̄litas nō attēdit̄ in habitudine ad comunē rōnē generis sꝫ in respectu ad illud qđ q̄libet spēs hēt sibi ꝓpriū. s. in respectu ad ꝓpriā differētiā sm̄ quā vna spēs pfectior est alia nō aūt sm̄ rōnē cōmunē gn̄ris i q̄ ꝯuenīūt. verū ē tn̄ ꝙ maior vnitas videt̄ esse in comūni rōne generis ꝙ̄ in comuni rōne spēi ⁊ ꝓpter hoc aliqui dicūt ꝙ maior vniuocatio ē i diuiduoꝝ ī spē spālissima ꝙ̄ spērū in genere. ¶ Nomē aūt equiuocū ꝓprie dictū ē qđ significat nō vnā rationē comunē plibus sed plēs rōnes pluriū participātiū id dē nomē. itaqꝫ solū nomē comūe ē illis absqꝫ vlla cōnexiōe vel ꝓportiōe seu habitudie quā habeāt iter se vel ad aliqđ tertiū. et hmōi nomē equocū ꝓpe dictū a qbusdā appellat̄ equiuocū a casu eo ꝙ ipositū ē diuersis reb⁹ sine vlla rōne vel similitudie ⁊ absqꝫ causa sꝫ omnino ꝑ accidēs sicut ea q̄ a casu vel fortuna cōtingunt. nō eni in his de quibus dicit̄ nomē equocū: est aliqs ordo vl̄ respect⁹ aut similitudo vni⁹ ad alteriū: neqꝫ vnū ducit ī alteri⁹ cognitionē cū solū nomē sit eis comune. ¶ Nomen analogū ē qđ significat plēs res ⁊ sm̄ plēs rōnes quarū tn̄ vna ꝓportionē ⁊ attributionē hēt ad alterā vel ambe ad tertiā ī qua ꝓpa rō analogi repit̄. est eni duplex analogia. vna sm̄ ꝙ multa hēnt ordinē ⁊ atributionē ad aliq̄d vnū. q̄uadmodū in ordine ad vnā sanitatē aīalis qđ dicit̄ sanū proprie vt sanitatis sbm: medicina dicitur sana vt ei⁹ sanitatis effectiuū. cib⁹ aūt vt ei⁹ cōseruatiuū. vrina vt eius signū. alia ē analogia. i. ꝓportio aliquoꝝ int̄ se sm̄ ꝙ vnuꝫ habet ordinē vel attributionē ad alteriū ipsoꝝ nō ad aliqđ tertiuꝫ. ⁊ talis est analogia entis sm̄ ꝙ dicit̄ de sba ⁊ de accidēte. accidēs n. āqꝫ nō dicitur ꝓprie ens nisi in ordine ⁊ ꝑ attributionē ad sbam. accidētia eni nō sunt entia nisi quia sunt entis. s. substātie ꝓut pħo dicit. 7°. metha̾. ⁊ isto. 2°. modo dicta analogia: dicūtur analogice omīa nomina q̄ deo ⁊ creatoris sunt cōmuia ⁊ nō ꝑmo modo. alias oporteret aliq̄d ponere deo ꝑuo. accipiūt̄ ista ex dictis. S. Tho. ꝑma. p. q. 13ᵃ. ar. 5°. et. x°. et. q. 16ᵃ. ar. 6°. et cōtra gē. li. pᵒ. capitul. 33. 34. 35. ex qbus infert̄ ꝙ licet in plurib⁹ analogatis plures ⁊ spāles rōnes sunt ipsius analogi: ꝙ tn̄ omnes reffeɼūtur ad vnam ei⁹. s. analogati in q̄ propa rō analogi repitur ad qđ alia habēt attributionē: ideo plures participāt vnitate ⁊ ab vna forma denominātur prout i exēplo dato apparet. omēs eni rōnes qbus medicina aut cib⁹ vel vrina dicunt̄ sana accipiunt̄ sm̄ proportionē ad vnā numero sanitatē q̄ subiectiue est i aiali ⁊ a qua denominātur. nō eni in medicina vel vrina aut cibo est vere sanitas a qua denominētur sana. Sed i animali tātūmodo. ꝙuis in illis aliq̄d sit ꝑ quod hoc q̄dē efficit: illud vero ꝯseruat: illud aūt significat sanitatē. vñ forma significata ꝑ nomē analogū hoc 2° modo: in vno ꝑcise est analogatorū sm̄ propriā ⁊ veraꝫ ipsius forme rationem prout. S. Tho. inq̄t loco p̄all.

ꝑm a parte. ⁊ in isto itellectu dici pōt ꝙ nomen analogū dicit vnā formā vel rōnē cōmunē in omnibꝰ analogatis quā tamē participāt et a q̄ denominantur ꝑm diuersas spāles rōnes: neqꝫ tamē ex hoc argui pōt ꝙ analogū p̄dicet̄ vniuoce de q̄bus dr̄. q̄m vt supradictū est: in oīb' de quibꝰ aliq̄d p̄dicatur vniuoce: est vna ⁊ vera rō forme significate ꝑ nomē vniuocū equalit̄ ab oībus participata. neqꝫ a forma existēte in vno alia vniuocata denoīnātur talia quēadmodū contingit in analogatis. vñ multū differēter vniuocum ⁊ analogum dicūt vnam formam aut rationem cōmunem pluribus.

Quantuz ad articulū. 4m. respōdenduz est ad argumēta. ⁊ q̄dez ad p̄mū Gregorij cōtra p̄mā ɔclusionē dicit̄ ꝙ ꝓprietates sunt itrīsece ipsis ꝑsonis incluse in eis. ⁊ ad p̄mā huiꝰ improbatiōnē ɔcedimꝰ ꝙ filiꝰ totā sb̄am p̄ris sine diminutione accepit vt ꝓfitet̄ ecclesia ⁊ p ɔñs ꝙ omnem entitatē p̄ris accepit loquēdo de entitate ꝓprie sumpta. put. s. est abstractū entis ꝓprie dicti ab actu eēndi q̄ entitas est in diuis absoluta sicut ⁊ ip̄m esse. nec tñ inde sequit̄ vt imaginatur arguēs ꝙ omnis ꝓp̄etas relatiua q̄ est i p̄re sit in filio. sꝫ cōmittit̄ fallatia figure dictiōis. mutat̄ eni q̄d in ad aliq̄d. vñ si ꝓcessus arguētis valeret eque bene ɔcluderet̄ ɔtra ip̄m sicut cōtra nos. nā arguā sic. pat̄ nullā entitatez in se habet quā filio nō cōmunicauerit q2 totā p̄ris sb̄am filius nascēdo accepit. ergo p̄r cōmunicauit filio esse p̄rem. ex q̄ sequit̄ ꝙ filiꝰ sit p̄r ⁊ ecōtra qd̄ ē hereticū ⁊ cōtra ip̄m q̄ ponit ꝙ p̄r ⁊ filiꝰ se ipsis distiguūt̄ realit̄. sicut ergo ipse rn̄deret ꝙ in tali argumētatione cōmittit̄ fallatia: ita ⁊ nos respōdemꝰ ꝙ cōmittit̄ in sua. Dicimꝰ ergo ꝙ quia oēs ⁊ singule ꝓp̄etates relatiue ꝑsonaꝝ diuinarū sunt vna ⁊ eadē entitas. s. eēntia diuina: cōsequēdi nō pōt ꝙ aliquā entitatez habeat vna ꝑsona q̄ꝫ nō habeāt oēs licet habeat aliquā ꝓp̄etatem relatiuā q̄ꝫ oēs nō habeāt loquēdo de entitate ꝓp̄e dicta ab actu eēndi q̄ in diuis ē entitas absoluta. nā ꝓp̄etas relatiua ex alio habet ꝙ sit ens vel entitas q2 a fundamēto ⁊ sb̄o. ⁊ ex alio hēt ꝙ sit ꝓprietas relatiua vel relatio. s. ex termino. Si tñ entitas accipiat̄ large pro omni forma vel rōne q̄ditatiua ad quā se extēdit nomē rei: sic ɔcedimꝰ ꝙ p̄r nō oēz entitatē quaz hēt cōmunicat filio licet cōmunicauerit sibi totā suā sb̄aꝫ sine vlla diminutione iuxta eccl̄ie determinationē. nā nō cōmunicat sibi omnē entitatē relatiuā inq̄ꝫm relatiua ē. nec tñ ex hoc sequit̄ ꝙ p̄r hēat aliq̄d vel sit aliq̄d qd̄ nō sit filiꝰ q2 entitas relatiua inq̄ꝫm hmōi: nō dat esse aut esse aliq̄d sed ad aliq̄d refferri. vñ ⁊ ph̄s diffiniēs relationē in p̄dicamētis inq̄t ad aliq̄d dr̄ cuiꝰ hoc ipsum qd̄ est: ē ad aliud se hr̄e. s. ad oppositū terminū. ꝑ hoc ergo ꝙ p̄r hēt aliquā entitatē relatiuā vt p̄ritatē: nō pōt inferri ꝙ hēat aliqd̄ eē qd̄ nō hēat filiꝰ vel ꝙ sit aliq̄d qd̄ nō sit filiꝰ sꝫ ꝙ habeat aliquē respectū vel aliquā relationē quam nō habet filiꝰ. Cū aūt arguēs infert ꝙ si filiꝰ nō accepit omnē entitatē p̄ris q2 nō illā quā habet ꝓpriā. s. relatiuā: ꝑsona p̄ris nō esset oīno simplex ⁊ indiuisibilis: negat̄ ɔñā. q̄m vt dictū fuit supra in 2° notabili. ꝓp̄etas vel relatio diuina nō facit cōpositionē neqꝫ ponit in numerū cū essentia neqꝫ cū ꝑsona. neqꝫ nos imaginari potuimꝰ put ex dictis apparet stultitiā q̄ꝫ arguēs adinuenit. ¶ Ad. 2m. dr̄ p̄°. ꝙ arguēs falsuz iponit. S. Tho. nusq̄ꝫ eni. S. doc. posuit in vna ꝑsona diuina plures relationes aut ꝓp̄etates relatiuas esse plures ꝓp̄as entitates. imo illud negat aperte p̄mo sen. d. 25. ar. 4°. licet ibi dicat ꝙ possunt dici plures res. Dr̄ 2° ꝙ q̄uis i ꝑsonis dicant̄ esse plures entitates relatiue accipiēdo entitatez large sicut dictū est in p̄mo notabili: non sequit̄ ꝙ p̄r ⁊ filius ⁊ sp̄ūs. s. nō sint oīno eadē res vt eccl̄ia dicit. nec valet ꝓbatio ɔñe q2 dictū fuit in 2° notabili ꝓp̄etas relatiua nō est alia res ab eēntia diuina sꝫ eadē res penitꝰ. vñ licet in p̄re sit eēntia cōmūis ⁊ ꝓp̄etas relatiua q̄ nō ē in filio: nō seq̄t̄ ꝙ eēntia diuina nō sit ip̄a eadē res q̄ ē p̄r ⁊ filiꝰ. q2 vt dictū ē ꝓp̄etas relatiua nō ē alia res ab eēntia diuina sꝫ eadē penitꝰ cuꝫ ipsa. nec ponit in numerū cū ea neqꝫ aliq̄d plus ē eēntia cū relatione aut ꝓp̄etate q̄ꝫ ꝑ se ip̄am. vñ argumētuꝫ ꝓcedit ex falsa ⁊ puerili imaginatione ac si essētia ⁊ relatio in diuis ɔstituerēt realit̄ ꝑsonā sicut partes suū totū qd̄ nō est verū. imo tā eēntia q̄ꝫ relatio est realit̄ ip̄a ꝑsona licet ꝑm modū itelligēdi ⁊ significādi vtraqꝫ habeat rōnem forme ⁊ ɔstituētis put. S. Tho. dicit p̄°. sen. disti. 34. q. p̄ma. ar. p̄°. in. c. et de hoc satis dictū fuit supra disti. 26. ¶ Ad. 3m. negat̄ ɔña ⁊ ad eiꝰ ꝓbationē dicimꝰ ꝙ assumptū nō est verū nisi vbi aliq̄d in sua ɔstitutione includit plura realit̄ distīcta ⁊ ex q̄bꝰ realit̄ ɔstituit̄. Sꝫ in diuis ꝑsona nō icludit plura realit̄ distīcta nisi solūmodo rōne ⁊ modo significādi. nec est ibi aliq̄ cōstitutio aut ɔpositio realis sꝫ ꝑm modū nr̄m itelligēdi put dictū fuit disti. 26. ¶ Ad. 4m. dr̄ ꝙ si in antecedente

accipiatur entitas realis: antecedens ē falsum.
nō enī in diuinis ē aliqua entitas realis q̄ nō sit
entitas cōmunis essentie seu diuinitatis: vñ respō
sio ibi data bona ē. q. s. ista entitas ꝓpria nō est
entitas distincta aliquo modo realiter a cōmūi
diuinitate. sed est ipsa omino eadē re. vñ et con-
cedimus ꝙ ex isto antecedēte p̄mo infertur quia
nec in persona diuina ē aliqua pluralitas entita
tū realiū nec in ea est aliquid ꝛ aliquid adinuicē
realiter distincta per que et conueniat et distin-
gatur ab alia persona sed sunt penitus eadē res
sub diuersis rōnibus cōcepta. ꝛ de hoc magis di-
cetur dis. 33ª. Nec valet quod. 2°. infert quā ad
veritatem constructionis trāsitiue: sufficit distin
ctio rōnis ꝑut. S. Tho. dicit p̄mo sen. d. 34ª. q.
p̄ª. ar. 2°. ad. p̄m. nō. n. requiritur ad constructio
nem transitiuā s̄m gramaticos: nisi diuersus mo
dus significandi ꝑtiū orationis qui ↄsequitur ex
diuerso modo intelligēdi. ¶ Ad. 5m. patet respō
sio ex predictis presertī ex responsione ad pri-
muz. auctoritates aūt quas arguēs pro se addu
cit: oīes loquūtur de his q̄ pertinent ad subam
patris ꝛ sunt aliquid absolutū: nō de relatiōibus
s̄m quē modum Damas. li°. p̄°. ca. x°. loquitur.
oīa inquit q̄cunqꝫ habet pater habet filius pre
ter ingenerationē generationē ꝛ processionez. ꝛ
ca. xi°. ait pater ꝛ filius ꝛ spūs sanctus s̄m omnia
sunt vnū preter ingenerationez ꝛ gñationem ꝛ
ꝛ ꝑcessionē. ¶ Ad. 6m. dicim⁹ ꝙ solutiōes date
ad rationes. S. Tho. nō valent nō quidē prima
qꝛ neqꝫ optime neqꝫ sufficienter respondet que
rentibus quo pr̄ et filius ꝛ spūs. s. sunt vn⁹ deus
ꝛ quo sunt tres ꝑsone: si dicat ꝙ s̄ba vnū sunt sꝫ
ꝑsonis distigunt ꝛ sūt tres. qꝛ cū ꝑsona includat
eēntiā ꝛ relationē ꝛ s̄m fidē eēntia nō sunt tres
restat adhuc q̄rēdū quo ꝑsone distiguant et sūt
tres. nā ꝑsone se totis nō possunt dici tres cū nō
sint tres eēntia q̄ est aliqd ꝑsone. cū ergo neces
sentia neqꝫ se totis ꝑsone distiguāt ꝛ sunt tres:
restat adhuc q̄rendū q̄ sunt tres. neqꝫ alit̄ rñde-
ri pōt q̄ꝫ ꝙ sunt tres relationib⁹ ꝛ notionibus.
neqꝫ valet dicere sicut arguēs putat ꝙ cū dicim⁹
ꝑsone distigunt relationib⁹ vel notionib⁹: con-
structio ē in trāsitiua. i. ꝑsone distigunt se ipis q̄
sunt ipe relationes qꝛ sicut tactū ē: vl̄ se ipsis to
tis distigunt vel aliq̄ sui ꝛ aliq̄ nō. nō se totis qꝛ
q̄ se totis distinguūtur: oīa q̄ in eis est distigun
tur. sꝫ ꝑsone diīne nō distigunt adinuicē oīa eo
q̄ in eis est. qꝛ cū in eis sit eēntia: seq̄ret ꝙ disti
ctio ꝑsonaꝝ esset ꝑ eēntiā quod est erroneū. ne-
qꝫ iterū valet dicere sicut ipse arguēs respōdet
ꝙ cum dicitur quādo aliqua se totis distingunt
quolibet sui vel omni q̄ in eis ē distigunt. Isti.
vel li. in. si teneat trāsitiue est vera. Sed sub illo
sensu minor ē falsa. Si aūt illa maior teneat in-
trāsitiue est falsa. hec inquā nō valet. nā siue ma
ior teneat trāsitiue siue intrāsitiue: est vera. q̄m
si aliqd se toto distiguit ab alio nō solū quolibz
sui. i. q̄ est ei⁹ distiguit ab eo: sꝫ etiam quolibet
q̄ est ipsum. ꝛ similit̄ omni eo q̄ in eo ē ꝛ omni
eo q̄ est ipm. Sed vna ꝑsona diīa nō distiguit
ab alia neqꝫ quolibz q̄ est ei⁹ neqꝫ quolibet q̄
est ipsa: alias distigueret eēntia q̄ est in ꝑsona ꝛ
est ipsa ꝑsona. sequit̄ ergo ꝙ ꝑsone diīne nō disti
guant ab inuicē se ipsis totis sꝫ aliq̄ sui ꝛ aliq̄ nō
ꝛ ꝑ ↄ̄s q̄rētib⁹ quo ꝑsone sunt tres: nō sufficien
ter respōsum est dicēdo ꝙ se ipsis sunt tres ꝛ ita
oportet assignare q̄ sunt tres. neqꝫ aliud dari po
test q̄ꝫ relatio vel notio. ꝛ preterea ꝑut. S. Tho.
argumētat p̄mo sen. d. 26ª. q. 2ª. ar. 2°. in. c. q̄
se ipsis distigunt: ex se ipsis habēt aliquā rōnez
distinctionis. plures aūt ypostases inq̄ꝫm hmōi
nō habēt in intellectu suo vñ vna ab alia distin
guat cū vtraqꝫ sit ypostasis. cōueniūt enim in hoc
q̄ est eē ypostasim. oportet igit ꝙ ypostasis di
stinguat ab alia ypostasi ꝑ aliqd ꝓpriū ꝛ deter-
minatū q̄ sit in ipa: hoc aūt nō est aliud q̄ꝫ rela
tio. Aduertēdū tamē ꝑut. S. Tho. dicit p̄mo se.
disti. 26. q. 2ª. ar. p̄°. ad. 5m. ꝙ ꝑsone diīne inq̄ꝫm
s̄m rē sunt ipse relationes: se ipsis distiguntur sꝫ
sicut ꝑsona q̄ꝫm ad modū significādi nō est idez
q̄ relatio: ita etiam se ipsis ꝓprie ꝛ formaliter
loquēdo nō distigunt sed relationib⁹. Sicut de⁹
per se ipsum est deus q̄uis deitate sit deus quia
ipse est sua deitas. hec ille. ꝛ ratio dicti est quia
proprie loquēdo omnis distictio est a forma. vñ
quia relatione ꝑsonaꝝ significant ꝑ modū for
me: ideo si ꝓprie loquamur ꝑsone relationibus
distigunt ꝛ se ipsis prop̄e loquēdo nō distigunt
nisi qꝛ ꝑsone realit sunt ipse relationes. ¶ Neqꝫ
valet respōsio arguētis ad. 2am. rōnem. S. tho.
Tū quia si pat refferat ad filiū ꝛ spūm sctūm vna
relatione s̄m rē q̄ pōt rñdere distictis specie re-
lationib⁹ oppositis filij. s. ꝛ spūs sci: ergo oportet
ponere relationes in diīs quib⁹ ꝑsone ad inui
cē refferant sicut. S. Tho. tenet. Tū etiā qꝛ ipa
respōsio iplicat ↄ̄dictionē in eo q̄ dicit vnā re-
lationē eē in plurib⁹ spēb⁹ relationis. q̄m vt. S.
Tho. iducit ex dictis phi. 3°. metha. ꝛ. 4°. phi.
p̄mo sen. disti. 27. q. p̄ma. ar. p̄mo. i. c. in illo ali-
qua multiplicātur ꝛ nō vnū sunt: cui⁹ differen-
tijs proprijs distiguntur verbi grā. triangulus
duorum equalium laterum. ꝛ triāgulus equila-
teruo distiguntur differētijs triāguli propter q̄

nõ sunt vn⁹ triãgulus sed duo sunt tamē vna figura. s. triãgularis quia nõ distiguũtur ꝓprijs differentijs figure. ex quo īfertur ꝙ cũ plures spēs relationis distiguant̄ diuersis differētijs relationis: implicat cõtradictionē ꝙ vna relatio sit in plurib⁹ ꝛ diuersis spēbus relationis. nã in eo qꝺ dicitur esse vna relatio: sequit̄ ꝙ nõ distiguatur diuersis differētijs relationis. qꝛ diuerse spēs diuersis differētijs ꝯstituunt̄ ꝛ p ꝯñs sequit̄ ꝙ nõ sit vna relatio specie. nã qꝺ est vnũ spē: nõ põt distingui aut cõstitui pluribus differētijs ex q̃ sequitur ꝙ relatio quã arguens ponit vnam in pluribus speciēb⁹ relationis sit vna ꝛ nõ sit vna. exēplum autem quod arguēs inducit falsum assumit. nõ enim est verũ ꝙ similitudo ꝛ dissimilitudo sint vna relatio licet subiectũ sit vnum. nam vnitas ꝛ pluritas relationis inq̃ꝫm relatio: a terminis oppositis accipitur. vnde pr̄nitas ꝛ cõmunis spiratio in patre licet sint eadeꝫ res: sunt tamen due relationes reales ꝓpter duos oppositos terminos. falsum etiã imponit arguēs. S. Tho. ꝙ. s. fuerit ei⁹ opinio relationē similitudinis esse q̃litatem. ¶ Ad. 7m. respõdet. S. Tho. p̄ma. p. q. 32. ar. 2°. ad p̄mũ. ꝙ licet de notionibus sub isto nomine nõ fiat mētio in sacra scriptura fit tamē mētio de ꝑsonis in q̃bus intelligũtur notiones sicut abstractũ in cõcreto. hec ille. vñ ꝛ Aug⁹ vtitur nomine notionis. 5°. de trini. ca. 7°. dicēs ꝙ alia notio ē qua ītelligit̄ genitor ꝛ alia qua ingenit⁹. ¶ Ad argumēta Aureoli cõtra eandē ꝯclusionē ad p̄mũ dicim⁹ p̄mo ꝙ arguēs inepte ꝛ pueriliter mētem. S. Tho. accipit nõ enim. S. Tho. alicubi dicit ꝙ ꝓpter assuefactionē intellectus nostri circa sensibilia: fiat in diuinis abstratio forme a supposito vel abstracti a cõcreto. nã ꝛ ex hm̃oi abstractione semel facta circa sensibilia: ītellectus noster posset ꝛ haberet modũ in diuis abstrahēdi formã vel nãm a supposito. ꝛ ꝯcipiēdi rõnem abstracti ꝛ rõneꝫ cõcreti. Tum propt̄ ꝯnaturalitatem intellect⁹ nr̄i ad intelligēdum diuīa p sensibilia ꝛ modo q̃ sensibilia apphēdit. Tum etiã qꝛ in ipsa re simplicissima q̃ deus est: est fundamētũ omniũ hm̃oi abstractionũ ꝛ cõceptionum: nã inq̃ꝫm est res simplicissima significatur nominib⁹ abstractis per modũ forme vel nature. inq̃ꝫm vero est res subsistēs: significatur nominib⁹ cõcretis. sicut auteꝫ intelligim⁹: ita p nomina aut verba significam⁹ arguēs autē min⁹ ītelligēs: cõnaturalitatē intellectus vocat assuefactionē. Dicit̄ 2° ꝙ ꝓcessus argumētationis est ridiculosus. nã qꝺ assumit pro fundamēto est falsum. ꝛ differētia quã assignat inter deũ ꝛ deitateꝫ ad patrē ꝛ paternitatē: est deridēda. falsum est. n. ꝙ q̃cquid reale cõpetit abstracto: cõpetit ꝯcreto ꝛ ecõuerso etiã vbi abstractũ ꝛ cõcretũ sunt idē realiter. ꝛ patet ei⁹ falsitas de deo ꝛ deitate in q̃bus arguens putat se ꝓbare assumptũ. est eni hec vera de⁹ generat Sed ista est falsa ꝛ erronea. deitas generat. vñ q̃ꝫm ad hoc qꝺ est esse abstractũ ꝛ cõcretũ: idem est iudiciũ de deo ꝛ deitate ꝛ de pr̄e ꝛ pr̄nitate. nã vtrobiqꝫ illa p̄dicata q̃ ꝯueniũt abstracto s̄ꝫ ꝓpriã rõnem abstracti. i. rõne ꝓprij modi significandi: nõ verificant̄ de ꝯcreto neqꝫ ecõuerso. differētia aũt quã arguēs assignat est derisibilis. qꝛ cõparat deũ ꝛ deitatē respectu predicatiõis vtriqꝫ ꝛ qꝺ nõ respicit ꝓpriã rõneꝫ ꝛ ꝓpriũ modum significãdi abstracti ꝛ ꝯcreti. pr̄eꝫ autē ꝛ pr̄nitatē cõparat respectu p̄dicati quod competit paternitati rõne qua est abstractum ꝛ in quo distinguit̄ pater ꝛ paternitas eo ꝙ vnũ sit abstractum aliud sit cõcretum. qꝛ eniꝫ pr̄nitas est nomē abstractũ: hēt modũ significãdi forme ꝛ per ꝯñs modũ significãdi simplicis. simplex aũt a q̃cunqꝫ distinguit̄: se toto distiguit̄. cũ non habeat in se aliquid ꝛ aliquid. pater aũt in diuīs licet fm rē sit eque simplex sicut ꝛ paternitas: nõ tamē habet modũ significãdi simplicis forme sed ꝯcreti qꝺ ex suo modo significãdi plura ꝯplectitur ꝛ ita potest aliquo sui distigui ab alio ꝛ non se toto. ¶ 2m. argumētum ꝯcedimus. 3m. nichil ꝯcludit ꝯtra nos. ¶ Ad argumēta ꝯtra. 2am. cõclusionem ad primũ dicitur ꝙ minor est falsa si proprie loquamur de rõne p̄ncipij. nõ enim ratio p̄ncipij dicit in formali significato originē sꝫ rõnē ei⁹ a q̃ est origo vl̄ ꝓcessus alicui⁹ quocũqꝫ modo. ph̄s aũt in. 5°. metha. loqtur de p̄ncipio nõ in tota sui cõmunitate sꝫ magis ꝯtracte s̄ꝫ ꝙ in reb⁹ mobilib⁹ repitur ꝛ licet in deo nomē p̄ncipij dicat̄ fm originē alicui⁹ ab aliq̃: ꝛ tñ q̃ꝫm ad formale significatũ: p̄ncipiũ absolute sumptũ cõmuni⁹ dr̄. s. de oĩ illo a quo aliq̃d ꝓcedit q̃cũqꝫ modo etiam nõ fm originē. quēadmodũ manē est p̄ncipiũ diei ꝛ pũctus est p̄ncipium linee. ¶ Ad. 2m. negatur minor. vt eni. S. Tho. dicit in hac disti. ar. primo in. c. nomē auctoris addit super rationem p̄ncipij hoc qꝺ est non esse ab aliquo. vnde falsum est ꝙ nomē auctoris absolute ꝛ in sui cõmunitate acceptum importet causalitatem efficiētie vt arguēs fingit. Aug⁹ autē improprie vsus est in auctoritate allegata nomie cause Damascen⁹ aũt fuit doctor grecoꝝ qui indifferenter vsi sunt noie p̄ncipij ꝛ noie cause. vt eniꝫ. S. Tho. dicit ī ꝓhemio tractat⁹ ꝯ errores

grecorum: doctores antiq̄ ante errores exortos nō ita caute de rebus diuinis loquti sunt quemadmodū doctores q̄ post errores exortos scripserunt: et nō solū id cōtingit i diuersis doctoribus sz et in vno egregio doctorū Augustino inuenit̄. nā i suis libris quos post exortā pelagianoꝝ heresim edidit: cautiꝰ loquitꝰ est d̄ potestate liberi arbitrij q̄z in libro quos āte ꝑdicte heresis ortū cōdidit: in quibꝰ aliqua protulit q̄ postmodū in sui erroris defensionē: pelagiā assūpserūt. vn̄ vt .S. Tho. ibi docet et in pluribꝰ alijs locis si aliq̄ in dictis doctoꝝ āti quoꝝ inueniant̄ q̄ minꝰ caute scripta sunt q̄z a modernis seruat̄; non sunt contenenda ꝓpter illoꝝ auctoritatē neq̄z tn̄ ea extēdere oportet sz expōere reuerēter. ¶Ad.3m. negat̄ ꝙ sic se habeant causa et ꝑncipiū sicut concauū et simū imo causa et ꝑncipiū se hn̄t sicut superius et inferius q̄ztm ad formale significatū et non solū q̄ztm ad eorū subiecta vel materialia. rō enī formalis ꝑncipij ꝑut dictū fuit: ē rō eiꝰ a quo aliquid ꝓcedit quocūq̄z modo. ratio aūt formalis cause est magis cōtracta qz ē eius a quo aliquid determiato modo ꝓcedit .s. ꝑm ratione efficiētie q̄ ratio ꝯbit formalē rationē ꝑncipij. vn̄ falsuz ē ꝙ nomen cause ꝯhat nomē ꝑncipij q̄ztm ad māle vel subm precise vt qz est indistīctū ꝑ essentiā et per esse: neq̄z .S. Tho. alicubi dicit vt arguēs sibi iponit ꝙ ratio quare ꝑncipiū admittit̄ i diuinio pluſq̄z causa; ē qz est cōmūe ad ꝑncipiū motiuo vel prezꝑmo generatā. ¶Ad argumēta .ꝯ. 3am. ꝯclusionē ad ꝑm dicitur ꝙ argum peccat ꝑm non cām vt causa. nō enī ꝑncipiū eēntialr dictuz in diuinis et notionalr dictū dicit̄ analogice et non vniuoce qz vnū efficit in aliena natura et aliud i propria natura: sed qz ꝑncipiatio seu ꝓductio vnius .s. ꝑncipij notionalis est eterna et perfecta et habet rōnē exēplaris. ꝑncipiatio autē principij ꝑm ꝙ eēntialiter dicit̄ est tēporalis et hꝫ ēt rōnem exēplati et diminuti .i. exēplat̄ nāq̄z ꝓcessio creaturarū a ꝓcessione diuinaꝝ ꝑsonaꝝ. eterno autez et tēporali. perfecto et diminuto. et exemplari et exēplato: nō ē aliqd cōmune vniuocū. ¶Ad.2m. negatur ꝯña. nō enī qz ꝑncipiū notionale et ꝑncipiū essentiale nō sunt equiuoca: ideo sequit̄ ꝙ sunt vniuoca. nā possunt eē analoga. vn̄ argum peccat ab insufficiēti diuisione. sz analogiā nāq̄z pōt fieri aliqualis cōparatio eo ꝙ nomē analogum non importat omnino diuersas rationes. ¶Ad.3m. dicit̄ ꝙ licet prius et posteriꝰ ꝑm eē nō impediat vniuocationē quēadmodū in exēplis ab arguēte inductis: impedit tamē illam pius et posterius ꝑm rōnem alicuiꝰ cōmunis in q̄ztm cōmune ē. et tale pius et posteriꝰ attēditur in ratione principij ꝑm ꝙ dicit̄ de notionali et de essentiali. ¶Ad.4m. cōcedimꝰ totū argumētum nichil enī concludit cōtra nos cōcedimus enim ꝙ hoc ꝑncipiū et illud cōueniūt in rōne ꝑncipij sed analoga nō vniuoca. ¶5m. argumētum magis militat cōtra Scotum qui causam illā assignat sed quia causa est bene assignata; respōdemus ad argumētum et cōcedimꝰ ꝙ relationes rōnis nō sunt in aliquo decē predicamētoꝝ ꝓbi. nec valēt obiectiones in cōtrarium. nō prima qz licet intellectꝰ adinueniēs relationes rationis cōcipiat vnā magis cōmunē et aliā minꝰ cōmunez sicut dextreitatem absolute cōceptam et dextreitatē colūne vel sedis: nō tamen in relationibus rationis possūt dari ꝓprie loquēdo gen̄a et species et differēne q̄ predicamēta cōstituūt ad q̄rū cōstitutionez nō sufficit q̄lis cūq̄z fictio vel adinuentio generū et specierū sed requirit̄ ꝙ genera et spēs dicant reales quiditates cum aptitudine ad ~~omnes~~ in rerū natura: et ꝙ genera performales et reales differentias diuidant̄ et cōtrahant̄ ad species quod in relationibus rōnis dari nō potest. Nec valet 2a obiectio nam falsum assumit si itelligat de conceptu vniuoco sicut arguens videtur intelligere. neq̄z est verum ꝙ dextreitas a natura causata vt in animali et dextreitas ab intellectu adinuēta sicut in colūna: habeant vnum cōceptum q̄ditatiuū cōmunem sicut arguēs fingit. ¶Ad argumentū āte oppositū dicitur ꝙ pricipium notionaliter dictum est notio in diuinis et huiusmodi non est cōmune tribus personis sed ꝑncipium dictum essentialiter. vnde argumentum nō est ad propositum et in hoc acticulus terminatur.

esse

¶ Distinctio. xxx.

I Rca trigesimã distinctionẽ querit̃ vtrũ inter deũ ꝛ creaturã sit a pte dei aliq̃ relatio realis ꝛ arguit̃ ꝙ sic. Illa forma ẽ realiter in deo q̃ deum noĩat realiter tal̃e. s; aliq̃ relatio est hmõi patet. nã deus dicit̃ dñs realit̃ ꝛ nõ nisi p dominiũ quod dicit relationem ergo dominiũ quod ẽ relatio dei ad creaturã est relatio realis. In oppositũ arguitur sic. Nullũ predicamentũ artis dialetice: locũ habet in deo fm qd dicit Aug⁹. 6°. de trini. ca. 2°. S; si realis relatio esset in deo respectu creature: seqret̃ ꝙ in deo esset p̃dicamẽtũ artis dialetice. realis nãq; relatio q̃ adest ꝛ abest p̃ter subiecti corruptionẽ reducitur ad aliq̃d nouẽ generũ accidẽtis ꝛ nõ nisi ad predicamentum relationis. ¶ In hac q̃stione erunt quattuor articuli vt supra.

Q Uantũ ad articulũ p̃mũ sit p̃ma conclusio ꝙ aliqua relatio est verũ ens reale extra animã. Hãc ꝯclusionẽ tenet. S. Tho. p̃mo sentẽ. disti. 26. q. 2ª. arti. p̃mo in. c. et p̃ma parte. q. 13ª. ar. 7°. et. q. 28. arti. p̃mo in. c. et de poª dei. q. 7ª. articulo. 9°. ¶ Secũda cõclusio est ꝙ mutua relatio realis in illis p̃cise inuenit̃ in q̃bus ex vtraq; parte est eadẽ ratio ordinis vni⁹ ad alteꝝ. Istã ꝯclusionẽ ponit. S. Tho. p̃ma pte. q. 13ª. loco p̃allegato. et de poª dei loco preallegato arti. x°. ¶ Tertia ꝯclusio est ꝙ creatura reffertur ad deum relatione reali: sed de⁹ ad creaturã relatione rationis. Hãc ꝯclusionẽ tenet. S. Tho. p̃mo sen. d. 33. et p̃ma pte. q. 13ª. loco p̃all̃. et de potẽtia dei. q. 7ª. ar. 9°. ꝛ. x°. ¶ Quarta cõclusio ẽ ꝙ alique relationes sunt nõ reales nec extra itellectũ sed rõnis tñ ꝛ in itellectu. Hãc ꝯclusionez tenet. S. Tho. in locis p̃all̃. et de potẽtia dei ar. xj°. et de veri. q. p̃ma. ar. 5°. ad. 15m. ¶ Quinta ꝯclusio est ꝙ relationũ quib⁹ deus reffertur ad creaturas quedã dicũt̃ de deo ex tẽpore: ꝛ q̃daz ab eterno. Hãc cõclusionẽ tenet. S. Tho. disti. 36. q. 2ª. ar. 2°. ad. 2m. et in hac distin. ar. p̃mo et p̃ma pte loco p̃all̃. et de veri. q. 4ª. articulo 5°. et. q. 3ª. articulo. 2°. ad. 7m.

Q Uantũ ad articulũ. 2m. ponẽda sunt argumẽta in contrariũ ꝛ q̃dem ꝯ p̃maz ꝯclusionẽ arguit Aureol⁹ multipliciter. Uult enim ꝓbare ꝙ similitudo ꝛ equalitas nõ sint in reꝝ nã nisi itellect⁹ apphẽda. ꝛ arguit p̃mo sic. Si similitudo esset res exñs in albo posito alio coalbo. ꝛ si eq̃litas eẽt res exñs in linea posita linea eiusdem quãtitatis: seq̃tur ꝙ oĩpotẽs sine ꝯditione possz duas albedines ꝯseruare ãnichilãdo rẽ similitudinis ꝛ ꝯseruare duas lineas ãnichilãdo rẽ eq̃litatis. S; manifestũ est ꝙ p[illegible] facere non pot. q2 dato ꝙ realitatẽ eq̃litatis aut si͞litudinis deleret: adhuc itellect⁹ ꝯsiderãs duas albedines: eq̃ inuenit eas similes sicut ante. ergo supfluum est ꝛ ipossibile ꝙ realitas aliq̃ addat̃ albedinib⁹ q̃ appellet̃ similitudo: aut quãtitatib⁹ q̃ appellatur eq̃litas. Sed forte diceret̃ ꝙ nõ oĩnez rez põt de⁹ facere sine alia nec separare ab alia. vñ non põt realitatẽ similitudinis separe a q̃litatib⁹ positis. sicut eni ꝓpriũ est q̃litatib⁹ q̃lificare: sic ꝛ assimilare. ꝛ hinc ẽ ꝙ sicut risibilitas nõ potest separari ab homine: sic nec similitudo nec eq̃litas possunt separari a qualitate aut quãtitate: cũ sit ꝓprium quãtitatis fm eam equale vel inequale dici: ꝛ q̃litatis fm eam si͞le vel dissimile dici sm p̃hm in p̃dicamẽtis. Hoc incẽt nõ valet nec tollit p̃orẽ demõstrationẽ. manifestum est nãq; ꝙ de⁹ põt influere ad cõseruationẽ p̃oris: nõ influendo ad cõseruationẽ posterioris q̃cquid sit ecõuerso. Si eni hoc nõ possz: hoc eẽt q2 nõ p̃t velle ifluere ad p̃us nõ ifluẽdo ad posteri⁹. S; hoc nichil ẽ dictu. aut hoc ẽ q2 p̃us depẽdet a posteriori in eẽ: ꝛ hoc etiã nichil ẽ dictu q2 tũc nõ eẽt p̃us. s; ꝯstat ꝙ due albedines sũt realitates p̃ores ꝛ fundamẽtales respectu realitatis si͞litudinis si realitas illi det̃. igit̃ poterit deus influere ad ꝯseruationẽ duaꝝ albedinuz nõ influẽdo ad cõseruationẽ realitatis suppositẽ q̃ dicit̃ similitudo ꝛ p p̃ñs delere si͞litudinẽ ꝛ duas albedines ꝯseruare. ¶ 2°. ꝯ responsionẽ. Realitas põt p diuinam potẽtiã manuteneri absq; alia q̃cunq; a q̃ nõ depẽdet. alioq̃n si nõ posset: seq̃ret̃ ꝙ illa realitas depẽderet: vt q2 linea nõ d̃pẽdet a rectitudine: null⁹ dubitat quĩ possz lineã sine rectitudine ꝯseruare. s; manifestũ ẽ ꝙ realitates duaruz albedinum: a similitudine non dependẽt. quia enim albedo est aliq̃d absolutũ potẽs esse simili

tudine destructa si albedo vna nõ dependet a realitate similitudinis ⁊ similiter nec alia. quelibet enim per se sumpta põt eẽ absq3 similitudine: ergo nec ambe simul sumpte dependẽt. nõ enim plus dependẽt duo simul iuncta q̃3 quolibet per se sumptũ ergo poterit deus manu tenere realitatẽ duarũ albedinũ delẽdo similitudinẽ. si tñ sit aliq̃ res. ¶ 3°. ad idẽ. Si deus non posset rẽ similitudinis annichilare albedine remanẽte: aut hoc ẽ q2 albedo ⁊ similitudo sunt eadẽ res ⁊ ita propter 9dictionẽ albedo nõ põt remanere similitudine destructe: aut hoc ẽ q2 albedo de necessitate originat similitudinẽ ⁊ similitudo pullulat ac orit ab eadẽ. s3 manifestũ ẽ q 2m impedire nõ põt. non ẽ enim albedo potẽtior ad originandũ realitatẽ similitudinis: q̃3 sit deus ad corrũpendũ. vñ deo volẽte annichilare hmoi realitatẽ. ⁊ albedine ex parte alia pullulare satagẽte: vinceret albedo: ⁊ eẽt deo potẽtior. Vñ patet q ẽ pura fantastica imaginatio opinari q similitudo sit res pullulans ex albedine aut q albedo originet ⁊ emittat talẽ realitatẽ. aut si similitudo sit res: poterit eã deus delere albedine remanẽte. Et si dicat q albedo non pullulat nec originat realitatẽ similitudinis effectiue s3 tñ fundamẽtalit ⁊ subiectiue: hoc nichil ẽ dictu. Tũ q2 causalitas subiecti nõ 9sistit nisi in recipe: ⁊ ideo originare est alia causalitas nõ alia q̃3 effectiua. Tũ q2 realitas similitudinis si nõ sit ab albedine effectiue: nõ apparet suũ efficiens vt inferius apparebit. hec ille. ¶ 2°. principaliter arguit 9 eandẽ 9clusionẽ probãdo q relatio dupli tripli dimidij subtripli nõ sint extra animã. Si enim tales relationes ponerent in rebus: sequeret q eẽnt in actu infinite relationes. data nãq3 linea: ipa ẽ dupla ad suũ dimidiũ. ⁊ tripla ad tertiã suã partẽ. ⁊ q̃druplã ad q̃rtã. ⁊ sic in infinitũ procedẽdo s3 numeros. ⁊ ita eẽnt actu infinite relationes in linea. s3 infinitas rerũ ẽ impossibilis. igit dici non põt q relationes q̃ sunt modo numerate sint in rebus. ¶ 3°. pbat idẽ de toto et de parte. Si enim relatio partis sit in re et relatio totius: data vna magnitudine q̃rũ media sit illa pars q̃ dicit relatiue ad totũ. aut tertia pars aut 4a aut 5a et sic in infinitũ. necesse enim erit q quelibet pars refferat ad totũ ⁊ econuerso aut q solũ aliq̃. aut q nulla. S3 manifestũ ẽ q nõ põt dari q nulla q2 tunc tolleret relatio partis ⁊ totius. quã tñ omnes concedũt. nec põt dici q aliq̃ determinata plusq̃3 alia. Relinquit ergo q in q̃libet fundat relatio partis ad totũ. hoc autẽ ẽẽ nõ põt in re. alioqn eẽnt infinite relationes in actu. ergo necesse ẽ q hoc sit solũ in itellectu 9siderãte successiue. Sed forte dicet q totũ ad partẽ nõ reffert relatiõe existẽte in re: similit neq3 duplũ ad dimidiũ suũ. s3 tñ duplũ inter duas lineas quarũ vna nõ ẽ pars alterius: est in re. vñ vna linea dicit dupla ad aliã duplicitate reali. ⁊ sm hoc nõ oportet q ponant infinite relationes i actu q sunt linee numero infinite. hec inq̃t euasio nõ procedit. Impossibile ẽ enim relationẽ eẽ i re: cuius fundamẽtũ ẽ a sola apphẽsiõe. alioqn maiorẽ entitatẽ haberet relatio q̃3 fundamẽtũ. Sed relationes nõ fundant in q̃titatibus cõtinuis absolute sed inq̃3 numerant ⁊ reducunt ad numeros. nõ enim linea fundat duplicitatẽ ad aliã nisi inq̃3 altera accipitur vt q̃d vnũ reliqua vero vt duo aut tria. Constat aũt inq̃t ex 2. 4a distinctiõe q numerus non ẽ in re extra animã s3 tñ i aĩa ⁊ per 9ñs reductio q̃titatis ad numeros non fit nisi per animã. ergo impossibile ẽ q duplicitas aut triplicitas q̃ fundant in q̃titatibus inq̃3 sunt numerate: sint nisi in aĩa obiectiue. vñ esse nõ possũt i natura. ¶ 2°. ad idẽ. Qñ aliq̃ relatio per prius reperitur alicubi ⁊ posterius alibi si nõ est in re vbi inuenit per prius: nec erit in re vbi reperitur per posterius. realior enĩ3 esse videt vbi reperitur per prius. s3 iste relationes per prius competũt numeris. sũt enim relationes fũdate sup numeros in ordine ad vnũ vt p3. 5°. metha. Ex inde vero deriuant ad magnitudines prout sunt numerate. ergo cũ in numeris relationes iste nõ habeãt eẽ nisi in apphẽsione sicut neq3 numerus: multo minus erũt in q̃ntitatibus numeratis nisi per 9siderationẽ ⁊ ita nõ est verũ q vna linea habeat duplicitatẽ ad aliã in re extra. sicut nec duplicitas est nisi ab itellectu. nec ẽ verum q linea nõ sit dupla ad suũ dimidiũ ⁊ tripla ad suũ tertiũ: sicut est dupla vel tripla ad aliã lineã distinctã a se. ¶ 4°. principalit dicit patere a priori q relationes idẽtitatis similitudinis ⁊ eq̃litatis non sunt extra aĩam. ista enim nõ sunt aliud q̃3 quedã3 vnitates. vnitas vero est indiuisio. talis aũt indiuisio ⁊ negatio q̃3 iportat similitudo: non põt fundari in natura cõmuni q̃ditatiua ⁊ ẽentiali. Tũ q2 in illa nõ includitur aliq̃d relatiuũ. Tũ3 q2 sensus vel imaginatio nõ indicarẽt similitudines corporum cũ naturam cõmunem nõ apprehendant. cuius oppositũ experimur. neq3 potest fundari super duas albedines distinctas numeraliter prout sunt in re extra: alioqui sequeretur q vna ~~negatio~~ posset esse in subiectis distinctissimis. vna enim albedo potest esse in aq̃ [illegible] meridie. Relinquitur ergo q fundetur super apphensione ambarum. vnde non est aliud similitudo duarũ albedinũ q̃3 earũ apphẽsio indistincta sic per 9triũ dissilitudo ẽ iudiciũ discrepã[illegible]

ꝛ diuersum. ¶5°. ꝑncipalit᷑ dicit idē patere ꝺ du plicitate ꝛ triplicitate in omnib⁹ dict̄ modo nu meri. tales eni relationes nō sunt aliud q̄ȝ multi plicitates ꝛ sub multiplicitates ſȝ multiplicitas non est nisi sūma ꝛ clausio in qua consistit ꝛ resi det anima numerans. ex parte autez vnitatis dicit᷑ submultiplicitas. vn̄ ꝓcessus anime nume rātis ꝯsiderat⁹ nō vt generans sūmā ſȝ vt con nectens sūmam cū vnitate: multiplicitas apel laf. ꝛ sic nō ē nisi ab ope itellect⁹. ¶6°. dicit idē patere ꝺ toto ꝛ pte. ps eni refferf᷑ ad totū vt sub multiplex ꝛ ideo vt sub media vel sub tripla. to tū vero refferf᷑ ad ptes vt multiplex. vn̄ idem ē iudiciū de totalitate ꝛ multiplicitate: ꝛ de pte et submultiplicitate ꝓpt̄ qꝺ diffinif᷑ ps q̄ ē illꝺ qꝺ aliquotiens ductū redit ꝛ integrat totū. ¶7°. ꝑncipalit᷑ q̄ relatiōes ꝓducētis ꝛ ꝓducti cuius modi sunt paternitas ꝛ filiatio ꝛ vl̄r oīes ꝺ 2°. modo sint in sola appꝫēsiōe intellect⁹ neqȝ sint res extra animā. p° sic. Illud nō pōt pōi reo ī nā: qꝺ nō hēt aliqꝺ ꝓductiuū nec imediate nec medi ate. alioqn seq̄ref᷑ qꝺ aliq̄d se cōduceret ꝺ nō eē ad esse p se ipm qꝺ est ꝯ Augustinū. p°. de trini. ca. p°. ꝛ comētatorē. 12. metha. comēto. 37°. ſȝ si in ꝓducēte oriref᷑ aliqua res q̄ relatio diceref᷑: necessario talis respōderef᷑ de nouo in ꝓducēte absqȝ hoc q̄ aliq̄d illā rē ꝓduceret. aut enim ipse met ꝓducēs causaret rē illā in se: aut hoc faceret ipm ꝓductū: aut aliq̄d extrinsecū ab vtroqȝ vt deus vel celū. ſȝ non pōt dari pmū scȝ q̄ agens ꝓducat ī se pr̄nitatē aut relationē. Tū q̄ relatio eēt p se termin⁹ ꝓductiōis. Tū q̄ acq̄ref᷑ ime diate ī pr̄e nō acquisito aliquo absoluto. Tū q̄ oīe ꝓducēs ageret in se ꝛ multa alia ipossibilia q̄ sequitur. Nec pōt dari. 2ᵐ. tūc eni fili⁹ impri meret in pr̄e pr̄nitatē ꝛ ignis genit⁹ relationē in generatantē quo nil absurdi⁹. Nec pōt dari. 3ᵐ. qui actio ē subiectiue in passo vt sup̄ dictū fuit. ꝛ iterū nō attingit actiue aliq̄d qꝺ sit in pr̄e. nec etiā derelictiue quasi ꝺ relinquat pr̄nitatē. hoc eni derelinq̄re opoꝛtet q̄ fiat aliquo vere causāte re alitatē q̄ derelinquif᷑. quā quidē causare nō pōt actio sicut patet nec pr̄ vt declaratū ē. Reliquif᷑ ergo q̄ solus intellect⁹ faciat habitudinē ī ꝓdu cēte ad ꝓductū ꝛ p ꝯn̄s nō sit res aliq̄ in natura cū nō inueniaf᷑ sibi pncipiū actiuū a quo suā rea litatē accipiat: nisi foꝛte in tātū fuerit qs absurd⁹ q̄ dicat deū vel celū solicitari ad impmēdū con tinue hmōi realitates quotiēs naturalia agētia agūt ꝛ patiūtur adiuicē. ¶2°. ad idē sic. Nulla res depēdet ab illo qꝺ non ē res nec fundaf᷑ sup̄ illud. Sed relatiōes secūdi modi fundanf᷑ super egisse qꝺ transit in preteritū. vn̄ pr̄nitas manet generatiōe trāseūte. nō igif᷑ dici pōt q̄ int᷑ foꝛtē ꝛ platonē sit aliq̄ realitas media que dicaf᷑ pr̄ni tas. ¶3° ad idē. q̄ relatiōes ꝓducēti ꝛ ꝓducti nō sunt aliud q̄ȝ ipm producere ꝛ produci nisi q̄ tūc cōcipiunf᷑ per modū habit⁹ ꝛ quiet̄. q̄ quidē modus nō cōpetit ipi producere ꝛ produci in se imo magis oppositus. s. concipi p modū fieri ꝛ positiōis causatiue quare nō incidunt in modū relationū nisi ex solo ope intellect⁹. ¶8°. ꝑnci palit᷑ arguit q̄ dominiū ꝛ seruit⁹ nō sint habitu dines in re extra. Aut eni dominiū ꝛ s̄uit⁹ dicūt habitudinē fūdatā sup̄ potētiā actiuā ꝛ passiuā: dominiū quidē sup̄ posse dirigere ꝛ regere ꝓpt̄ ꝑeminētiā itellect⁹. seruitus vero sup̄ aptū natū regi ꝛ dirigi propf᷑ ibecillitatē itellectus: Aut di cūt habitudinē exigentē mutuā obligationē ad hmōi opa. ſȝ manifestū est q̄ pmū non sufficit ad fundādū dominiū ꝛ seruitutē. licet eni itellectu pollētes ꝛ coꝛpoꝛe deficiētes apti nati sīn natu ralit᷑ dominari hīs q̄ ecōtrario sunt coꝛpe pollē tes ꝛ intellectu deficiētes vt dicit phs pmo po litice: nichilomin⁹ vltra hoc requif᷑ mutua obli gatio nō. n. oēs q̄ tales sunt naturalit᷑: sunt de facto serui aut dn̄i. ergo pȝ q̄ dominiū exigit mu tuā obligationē. talis aūt obligatio nō est nisi in sola appꝫēsione itellect⁹ q̄ dn̄s ꝯsiderat se obli gatū ad aliq̄d ꝑcipiēdū suo in opib⁹ rōnis. ad recipiēdū vero in opib⁹ alijs ꝛ ecōtrario seruus est obligat⁹ ad ipendēdū coꝛpoꝛalia ꝛ hēt reci pere regimē vel directionē. q̄re respectus domi nij est in sola appꝫēsione rōnis et nō exn̄s in re. ¶2°. dicit hoc patere a pꝛori q̄ respect⁹ domi nij nō est potētia ad dirigēdū nec obligatio ad hmōi act⁹ ſȝ pot⁹ hmōi act⁹ ꝯsiderati vt dn̄ȝ ꝛ seruū cōnectētes itellectu p modū hit⁹ ꝛ nō act⁹. Cū igif᷑ talis cōnexio nō sit in re q̄ tales actus ꝑtereūt ꝛ succedūt nec ꝯtinue manēt: restat q̄ s̄ uitus ꝛ dominiū sint ī sola appꝫēsione. ¶9°. ꝑn cipalit᷑ arguit q̄ relationes tertij modi videlicȝ mēsurati ad mēsurā ꝛ econtra nō sunt nisi in so la appꝫensione sicut relatio scientie ad scibile ꝛ sensus ad sensibile. pmo sic. Impossibile est eē a liquam rem dependētem a nō re. alioqui res de penderet a nichilo ꝛ ita esse depēdens ꝛ nō de pendēs. sed manifestū est q̄ relatio sciētie ad sci bile vel act⁹ intellectus ad intelligibile aut visio nis ad visibile ꝛ sic de alijs mensuratis: depen det a non re. quoniam non opoꝛtet q̄ scibile sit in actu: scientia manente. nec intelligibile dū in telligitur nec sensibile dum sentif᷑. imo sciētia pt manere re destructa ꝛ penit⁹ āinchilata: actus

intellectionia trāsit sup res nullo modo existes. Similiter visio saltem per dei potentiam posset manere ānichilato visibili. ergo talis relatio scientie ad scibile nō est aliqd in re existens. Nec valet inquid si dicat q scientia nō reffert actualit ad scibile nisi qn illud existit. pº qr nō est verior scientia scibili existēte: qz ipo ānichilato sz verior esset si de nouo inciperet refferri ad ipm qn de nouo existeret ita q prius non refferret realit sz tm sm rationē. ergo nō ē verū q scientia tūc solū refferat ad scibile p modū mensurati: qn ipm scibile existit. ¶2º ad idē z. s. responsionem. Scibile sm illā rōnē causat scientiam z mensurat eā: sub qua perceptū primit eā. qr phs dicit in predicamētis q scibili destructo destruit scientia: sed nō econtra. sz manifestū ē q scibili destructo quo ad esse existentie: scientia nō primit. qr dicit phs. 6º. metha. q ideo in singularib nō ē scientia. qr illis ab eentib et corruptis: manet scia qr ē de necessarijs z ipossibilibus alit se habere. et dicit cometator cometo. 54º. q impossibile ē vt sit scientia rerū q possunt esse mō i vna dispositiōe z post i alia. ergo scibile nō determinat relationē scientie sub esse existētie. imo accidit sibi existere vl nō existere. nō ergo mensurat sciam nec causat eā nisi put in esse intellecto habet cū suis passiōib habitudines necessarias cōnexiōe a oīuno imutabiles ac ipossibiles alit se habere. patet igit q relatio mensurati ab eo ē causatiue: q termino a istuio relatiōis facit. vn si natura faceret relationē scientie ad scibile: de necessitate pōeret terminū in actu sicut et itellect dū cōsiderat huiōi habitudinē: stati ponit scibile in actu terminātis. ¶3º. dicit hoc patere a pori q relatio scientie ad scibile nō sit nisi i anima. Illa eni relatio ē relatio mensurati ad mensurā sic q mensurata sunt quedā similitudines diminute: z mensurātia sūt quedā exēplaria. sicut igit similitudo ē iter formas eqles z pares mutua dico: ita relatio scientie z assimilatio aut imitatio forme diminute ad formā exenplarem existētē nō tn ecōuerso. qr talis exēplatio nō est ex pte exēplaria. ¶10. arguit pncipalit q relatiōi in cōi repugnat ex sua rōne q sit res q qr dicit de es q acquiritur in subiecto nullo agente ipz attingēte. sz manifestū est q albo existe i oriente si fiat albū aliud in occidēte. similitudo intelligit eē in albo qd ē in oriēte absqz hoc q aliqd agēs agat in illud vel attingat illud preterqz itellect q ipm cōparat ad aliud albū q de nouo pducit in occidēte. nō eni dealbans in occidēte: actionē suā ptēdit vsqz in oriens vt similitudinē ipmar. nec celū aut aliqd aliud potest eā iprimere nisi solus itellect. igit nō pōt poni q sit aliqua talis res acqsita. z p ?s relatiōi ex natura sua repugnat habere existētiā in natura. Nec valet inquit si dicat q generans orietalē albedinē a pncipio qntū fuit ex se dedit realitatē similitudinis. sed phibebat pōi in actu ppt nō existentiā termini qui exigit in esse relatiōis. sm hoc igit generans albedinē in occidēte dicit agere similitudinē in albedine oriētis tanqz remouēs nō entitatē termini. sz ipa erit a generāte qd fū damētū pducit eo modo quo motus grauis ē p se a generāte. sz p accñs est a remouēte phibens. hoc inquit nō valet. qz tunc eni esset a generāte: nō tn ipa cū albedine oiret z sic p se acquireret. qd est contra mentē phi. Relinquit igit q si fiat i albedine: hoc erit p actionē intellect. ¶xiº. sic. Mīns realitas cōiungens aliq duo ipedit per distātiā illoz vt patet. qr actio z passio reqrūt approximationē z habēt ex distantia ipedui. Sz relatio est hitudo cōnectēs extrema sm qd dicit Siplic ypostasim i elationis in diuersis existere cū sit ad alterū hitudo. q aūt hec cōnexio p nullā distātiaz ipediat pz qr quātūcūqz duo alba sint distātia vel ppiqua: nulla variatio fit i albedie. nec erit vigorosior aut debilior sicut ?tigit in actione et passione. ergo ipossibile ē q relatio sit res aliq q cōnectat extrema. ¶12º. sic. Illud qd nō eēt si anima nō esset nō ē res habēs existētiā in nā. sz relatio est huiōi dicit. n. phs. 6º. metha. q est quoddā ens qd cū alio copulat z cogitatio diuidit illud. Qd exponēs cōmētator cōmēto. 8º dicit q intēdit pdicamēta q hēnt cōparationē. estimat eni q illa nō eēnt si aīa nō esset. ergo relatio nō hēt existētiā in nā. Nec valet si dicat q cōmētator nō loqtur affirmādo. nō valet qdez qm isto modo loquēdi vtit frequenter in illis q denūtiat assertiue. vnde ponit ibi estimat p videtur. Est aūt aliqd videri pbabile et topicum z est aliud necessariū z verū. ¶13º. qr dicit commētator. 12º. metha. cōmēto. 19º. q relatio int oīa pdicamēta est debilioris eē. sz sm eundez 4º. phico. cōmēto. 87. Entiū qdam sunt cōpleta in quorū esse nichil facit anima. qdam vero sunt quorū act cōpletur p animā: quia esse eorum cōpletur ex actione anime in eo q est potētia de eis extra animā. z talia sunt entia q non essent nisi in potētia si anima nō esset. z ait q de talib nō est tēpus. ergo relatio que habet esse debilissimum necessario erit de istis entib quorum actus est ab anima. fundamentum autem et potentialitas in re extra. vel non erit verum q habeat esse debilius inter omnia entia.

¶ 4. Illud qd̄ aduenit alicui se ipso quiescēte nō hēt existētiā naturalē in illo. sȝ phs. 5°. phi. dicit q̄ relatio aduenit alteri relatiuorū absq̄ hoc q̄ trāsmutet͛ qd̄ exponit cōmētator ɀ cōmēto. 10. dicēs q̄ in relatione nō ē motus. qm̄ illud qd̄ trāsmutat͛ ad relationē: trāsmutat͛ se quiescente ɀ ꝑ trāsmutationē sui correlatiui. Ex quib⁹ patet q̄ relatio orit͛ in altero extremorū simplicit͛ q̄scēte ex trāsmutatione alteri⁹. ergo relatio nō ē res in natura existēs. seq̄ret͛ enim q̄ extremū dū acq̄reret eā: nō esset totaliter quiescēs q̄n saltē trāsmutaret͛ realit͛ in aduentu entitatis relatiue. ¶ 5°. Illud cui⁹ ypostasis ē ratio incorporea habens ꝓ oīa substātiali ɀ ꝓprietate non q̄ sit in se sȝ ad alterū quasi in diuersis existens: talis eni nō pōt eē fm̄ suā ypostasiȝ ī reꝝ natura. Tū q̄ relatio talis incorporea non est in corporibus existens extra. Tū q̄ nulla vera ypostasis existēs in diuersis vel attingēs distincta: pōt eē nisi in intellectu. sed simplici⁹ dicit vbi supra inquirēs de relatiōe vtrū sit totū nomē vel habeat ypostasim hoc ē q̄ditatiuā rōnē: ɔ̄terminat q̄ relatiōis ypostasis est quedā rō incorporea ꝓprietatē habēs ɀ differētiā eēntialē qd̄ nō ē aliq̄d ī se sed ad alteꝝ ɀ q̄ existit vt in diuersis ɀ multa talia sibi attribuit. ergo sua ypostasis nō habet realē existētiā in rerū natura. hec ille. ¶ Cōtra eādē ɔclusionē arguit Ochā ꝓbādo q̄ nulla res extra animā q̄ nō ē signū est relatio vel ad aliq̄d. p° sic. Omnis res realit͛ distīcta ab alia re quaꝝ neutra ē pars alteri⁹ pōt intelligi alia nō intellecta. sed īpossibile est aliquā relationē itelligi nō itellecta alia relatiōe opposita que tū nō ē pars ei⁹ nec ecōtra ergo nulla relatio ē res. Maior patet q̄ nō magis depēdet intellectio vnius rei totalit͛ dispate q̄ intellectio effectus ab intellectiōe sue cāe eēntialis. sed illud qd̄ est effect⁹ pōt intelligi nō intellecta cā. igit͛ ɀc. Minor ꝓbat͛ q̄ si aliq̄s posset intelligere sortē ɀ similitudinē eius nō intellecta alia similitudine corespōdēte: tūc posset scire sortem eē similē ɀ tn̄ dubitare ɀ ignorare an sit alicui alteri similis ɀ scire aliq̄m eē patrē ɀ ignorare an habeat filiū. ¶ 2°. sic ɔtradictio dicta d̄ aliq̄bus ē via cōcludēdi distīctionē int͛ illa: ita impossibilitas recipiēdi p̄dicationē ɔdictorioꝝ ꝑtinētiū ad esse est via cōcludēdi idētitatē. sed similitudo sortis ad platonē nō pōt eē sine similitudie platōis ad sortē nec ecōtra sine ɔdictiōe igit͛ ista similitudo ē realit͛ illa. ¶ 3° sic. Illud q̄ nulibi est subiectiue extra animā nō ē aliq̄d reale. sed similitudo sortis ad platonē nō est subiectiue in platone. ergo nec similitudo platonis ad sortē ē subiectiue in platone. ɀ constat q̄ nec est subiectiue in sorte. ergo nulibi ē subiectiue. et nō ē sub̄a ꝑ ɀ te ɀ ꝑ ɔn̄s nec est sub̄a nec accidens ergo nulla res. Pōt tn̄ etiā simpliciter ꝓbari idē q̄ similitudo sortis ad platonē nō est in platone nec est plato ɀ ꝑ ɔn̄s nō est res extra animā ɀc. ¶ 4°. q̄ ista ē intētio phi in p̄dicamētis qui dicit q̄ ea sunt relatiua q̄ dicunt͛ aliorū aut quolibet aliter ad aliud. i. vt cōmuniter exponit͛ sub aliqua alia habitudine causali. Itē infra dicit q̄ omnia relatiua dicunt͛ ad cōuertētia sed casu aliquotiēs differūt fm̄ locutionem. Itē infra dicit q̄ aliquotiēs etiam fingere nomina necesse erit si nō fuerit nomē impositū ad qd̄ cōueniēter assignetur. cōstat aūt q̄ dici nō cōpetit reb⁹ sȝ terminis ɀ signis rei ū. Itē habitudo casualis nō competit reb⁹. Itē nec res ip̄as fingere possum⁹ sed noīa rerū ɀ alia q̄ fingim⁹ phs dicit a'ia dici. vñ ait. Si nō fuerit nomē īpositū ad qd̄ iuxta nomē relatiuū cōueniēter assignet͛. multa q̄q̄ alia dicit de relatiuis q̄ tm̄ nominibus cōueniūt. Ex q̄ patet q̄ ei⁹ intētio sit q̄ relatiua nō sūt res extra aīam sȝ noīa rerū. ¶ Cōtra aliq̄ dicta in eadem cōclusione arguit Gregori⁹ p̄mo loco ꝓbādo q̄ relatio nō sit aliqua entitas distīcta ab absolutis. ɀ primo ꝓbat q̄ ois entitas sit absoluta. q̄ si nō ois ētitas ē entitas absoluta: tūc aliqua entitas oīe qd̄ ip̄a ē est ad aliud seu oīe qd̄ ip̄a dicit͛: dr̄ ad aliud relatiue. ɔn̄a pȝ. q̄ si nulla oīe qd̄ ip̄a ē dr̄ ad aliud. ergo q̄libet ē aliq̄d ad se et ꝑ ɔn̄s ē ētitas absoluta qd̄ repugnat ātecedēti. sȝ falsitas ɔn̄tis ꝓbat͛ p̄mo auctoritate Augustini. 7°. d̄ trini. ca. p̄mo vbi iq̄rēs an pater sit sapiēs ꝑ sapiām quā genuit: deducit tanq̄ ad impossibile ad istud ɔn̄o q̄ p̄r nō eēt aliq̄d ad se ipsum. ɀ nō solū qd̄ p̄r est sȝ oīe qd̄ est relatiue ad filiū diceret͛. qd̄ sicut d̄ p̄re ipse reputat impossibile: ita de q̄libet alia re sicut ex allegādis patebit. Deide ꝓbat͛ falsitas ɔsequētis ꝑ rōnē ɀ primo inductiue. Si eni aliq̄ res relatiue dicit͛ dupla: illa dicit͛ ad se bicubita vel tricubita seu q̄nta Similiter si aliq̄d sit relatiue pater: ipsuȝ dicitur ad se homo vel deus aut animal ɀ sic de singulis inducēdo patebit q̄ quelibet entitas que dicatur aliquid relatiue: dicitur etiam aliquid ad se absolute. In his vero que dicuntur ad se: non oportet inducere quia patet: ɀ per cōsequēs nulla entitas omne qd̄ est est ad alterum. Hanc ꝓbationem ibidē ponit Augustin⁹ dicēs. huc accedit quia omnio essentia q̄ relatiue dicit͛ est aliquid etiam excepto relatiuo. i. de ea dicitur aliquid preter relatiuū quod idȝ est vt si diceret͛.

nõ solū ē aliq̄d ad alterū: sed ēt est aliq̄d ad se· imediate q̄ declarat subdēs. sicut hō dn̄s ⁊ hō serꝰ ⁊ equs iumētū ⁊ numus arra. homo equs ⁊ numus ad se dicūtur ⁊ subeſūt vel eēntie. dn̄s vero serꝰ iumentum ⁊ arra ad aliquid relatiue dicūtur ⁊ idē patet in singulis ⁊c. ¶ 2°. idē alit̄ ꝓbat̄ rōne. Nam d̄ qualibꝫ entitate ꝯuenit enū ciare q̄d vel q̄ entitas ipa ē ſm se ⁊ istud nō conuenit fieri ꝑ aliq̄d qd̄ de ipa dicat̄ relatiue ad alterū. ergo ꝑ aliq̄d ꝙ ipa dicit̄ ad se. Ex q̄ sequit̄ ꝙ q̄libet entitas ē aliq̄d ad se ⁊ nulla oīe qd̄ est est ad aliud. aut si aliq̄ oīe qd̄ est est ad aliud: de illa non conuenit enū ciare q̄d vel q̄ entitas ē ſm se. Ex quo vltra seq̄tur ꝙ ipa non est aliqua entitas. ⁊ sic aliq̄ ētitas est nō entitas qd̄ iplicat ꝯdictionē. ꝯn̄e oīs patētes sunt. ꝑma ꝑs ātecedentis certa ē. ⁊ 2ª ꝓbat̄ ex eo ꝙ nullū predicatū relatiuū indicat q̄d est ipm̄ de quo p̄dicatur seu illō ꝓ quo stat subm̄ d̄ quo dicit̄. q̄ propt̄ de nulla re interrogāti ea demōstrata q̄d ē hoc: cōtingit cōuenient̄ respōderi qd̄ ē duplū vel dimidiū aut aliq̄d coꝝ q̄ ſm se ad alterū p̄dicantur. vn̄ sicut demōstrata aliqua re q̄ est pat̄ interrogāti q̄d ē hoc nō cōuenient̄ respōdet̄ qd̄ habet filiū aut qd̄ genuit: sic nec cōuenienter respōdet̄ qd̄ est pater. cū hoc sit eē patrē qd̄ habere filiū ⁊ genuisse. ⁊ idē significat̄ cū aliq̄d dicit̄ pat̄ ſm ꝙ pater ē nomē relatiōis p̄cise; ⁊ cū dicit̄ ꝙ genuit filiū. ⁊ simılit̄ cū q̄s dicit̄ dn̄s idē significatur: qd̄ cū dicit̄ ꝙ hꝫ potestatē dirigēdi ⁊ cohercēdi aliū: ⁊ ita de singulis ꝑꝫ inspicienti. ꝓpt̄ qd̄ Augꝰ indifferent̄ loq̄tur. 7. d̄ tri. quod relatiue ꝓnūciat̄ nō indicat subam. id est q̄d ē illud de q̄ ꝓnūciatur. ⁊ hoc ē qd̄ magister dicit dis. 7. huius p̄mi. Uult dicere cū ait ꝙ eē pr̄ē ꝫ non ē ipm̄ dicere eē aliq̄d id est aliquā eēntiaꝫ vel aliquā entitatē ⁊ nı̄ pat̄ ē aliqua eēntia. ¶ 3° ad idē sic. q̄ꝛ de q̄lꝫ entitate dicit̄ eē nō relatiue ad alterū. ergo nulla entitas dicit̄ ad aliud oīe qd̄ dicit̄. ꝯn̄a nota ē ⁊ simılit̄ p̄ma ꝑs an̄tis. nā oīs ētitas ē q̄dam eēntia. 2ª. vero ꝑs an̄tis ꝓbatur q̄ꝛ sumo ſm exēpla Aug. p̄mıssam ētitatē q̄ est dn̄s ista vtiq̄ꝫ est eēntia. nō aūt dicit̄ eēntia relatiue ad alterū. si eni diceret̄ videretur magis ꝙ ad s̄uū. ſꝫ ꝯstat ꝙ nō q̄ꝛ dn̄s nō ē eēntia. ⁊ ita vniuersalit̄ nulla eēntia alterꝰ eēntie ē essentia q̄uis possit esse ꝑ alterıꝰ ſꝫ q̄lꝫ est eēntia sumet loq̄ndo intrāsitiue tm̄ q̄ꝛ quelꝫ ē ipamet. ⁊ illud qd̄ est nō distiguitur ab eo cuꝰ est. vn̄ cōit̄ cū dicimꝰ substātia vl' eēntia lapidis vel eēntia dei: exponit̄ intrāsitiue. i. eēntia q̄ est lapis ⁊ eēntia q̄ est deꝰ. huic concordat pħs. 7°. metha. vbi probat ꝙ nullū ens per se est aliud a suimet suba ⁊ ꝙ qd̄ quid ē ⁊ vnūq̄dq̄ꝫ idem est. Si ergo nulla eēntia ē alterꝰ eēntia: ergo hm̄oi entitas nō dicit̄ relatiue eēntia ⁊ pari rōne neq̄ꝫ pat̄ nec serꝰ aut aliqua entitas relatiua ad alterū: relatiue dicit̄ eēntia. ⁊ pari rōne nulla entitas relatiua vel absoluta dicit̄ relatiue eēntia. ⁊ ex opposito si aliqua dicit̄ relatiue essentia: aliq̄ entitas nō est eēntia ⁊ sic eēntia nō ē eēntia. hāc argumentationē breuiter posuit Augꝰ vbi sup. nā cū deduxisset ad illud ꝯn̄s ꝙ pr̄ nō solū ꝙ pr̄ dicitur ſꝫ oīno q̄cquid dicit̄ relatiue diceret̄ ad filiū: statī ꝯcludit ꝙ filꝰ etiaꝫ q̄cquid dicitur relatiue diceret̄ ad patrē ⁊ sic filꝰ relatiue diceretur eēntia. Ait eni sic ꝯcludēdo. restat igit̄ vt eēntia filꝰ relatiue dicatur ad patrē ex q̄ cōficitur inopinatissimꝰ sensus: aut ipa eēntia non sit eēntia vel certe cū dicitur eēntia: nō est essentia sed relatiuum indicetur. Et paulo post repetens ait: hic eni vbi agimꝰ si eēntia ipa relatiue dicatur ipa nō est eēntia. Nec valet si ad p̄dicta diceretur ꝙ procedūt de relatiuis non aūt de relationibꝰ in abstracto. nam vīr de qualꝫ entitate procedūt. vn̄ si tales relationes ponant̄: adhuc d̄ qualꝫ est q̄rere an sit aliq̄d ad aliud vel nō. ⁊ si non ergo nō oīe qd̄ ipa est: est illō ad aliud. imo nichil qd̄ ipa est ē ad aliud. ⁊ sic magis dicenda ē entitas absoluta q̄ꝫ ipsum relatiuū. Si aūt est aliq̄d ad aliud: procedūt rōnes probātes ꝙ nō omne qd̄ ipsa est ipsa est illud ad aliud. Nam ⁊ de ipsa cōtingit dicere q̄d vel q̄ essentia est ⁊ non ꝑ aliqd̄ nomen qd̄ predicetur relatiue ad alterū vt probatū est. item nulla est essentia ad aliud. vnde si paternitas sit aliq̄ entitas q̄lis fingit̄: nō est essētia ad aliud. non enim paternitas est essentia filij: nec filio: nec in aliq̄ habitudine casuali p̄dicatur essentia d̄ paternitate relatiue ad filiū vl' ad patrē aut ad aliq̄d aliud cū nullıꝰ alterıꝰ pt̄nitas sit essentia ⁊ ita de alijs relationibus. ¶ 2°. loco probat ꝙ non omne relatiuū est relatiuum formaliter per relationē sibi inherētē ⁊ distinctā ab eo ⁊ hoc quatuordecim medijs. Primū est tale. nā cōstat ꝙ cū dicit̄ sortes est distinctꝰ a platone: nō denotat̄ ꝙ aliqua entitas inhereat sorti q̄ dicatur distīctꝰ ſꝫ tātūmodo ꝙ tā sortes q̄ꝫ plato est ens ⁊ sortes nō est plato. vn̄ sortē eē distīctū a platone: nichil aliud est q̄ꝫ sortē eē ens ⁊ platonē eē ens. ⁊ sortem non esse platonem. ⁊ ideo sicut ꝑ istam copulatiuam sortes est ens plato est ens ⁊ sortes non est plato non denotatur ꝙ aliqua entitas inhereat platoni vel sorti: ita nec per istam cathegoricam equiualētem illi. sortes est distinctꝰ a platone. denotatur ali-

quā entitatē formaliter illi īherere. Eodē modo est de ista. sortes est pat. cū per hāc nichil aliud significet̄ q̄ per istaz sortes hēt filiū. Sz cū dicit̄ q̄ hēt filiū: nō significat̄ q̄ aliquā ētitatē habeat sibi formaliter inherentē. ergo nec cū dicit̄ q̄ est pater. vñ Aug⁹. 5°. de trini. ca. 5°. ait. Pater non dicitur pr̄ nisi ex eo q̄ ē ei fili⁹. ⁊ filius non dicit̄ nisi ex eo q̄ hēt p̄rem. ⁊ ita est ď plurib⁹ alijs predicatiōib⁹ relatiuis. qđ facile ē cognoscere aspiciendo ad quid nominis ip̄oꝝ relatiuoꝝ. ¶ Cōfirmat̄ q2 cū dicit̄ deus ē distinctus a creatura. vel deus est dominus creature: nō denotatur q̄ aliqua ētitas aut q̄cq̄ oīno reale vel rōnis inhereat ip̄i deo alioquin ꝓpositio esset falsa. hāc rōtionē virtualr̄ ponit Boeti⁹ ad hāc ēt ꝯclusionē in. li. de. tri. ¶ 2ᵐ. mediū ē tale. Si oīe relatiuū cēt relatiuū ꝑ aliquā entitatē sibi formaliter inherentē: sequit̄ q̄ in qualꝫ re sunt actu infinite res quarū quelibet alicui illarū iheret. ꝯñs reputabitur ab oībus falsuz. ꝯña ꝓbatur. q2 omnis entitas ē relatiua qđ pꝫ. Tū q2 oīs entitas est ab aliqua entitate distincta. ergo oīs entitas ē relatiua. Tū q2 oīs entitas est causa vel causata. cōſuans vel cōseruata. ergo oīs entitas est relatiua. Illa. n. entitas dicit̄ relatiua: q̄ dicit̄ ad aliq̄d alterū relatiue. Vbi grā. q̄ dicit̄ pater vel filius. duplū aut dimidiū. aut aliq̄d aliud eoꝝ q̄ ſm se ad alterū predicātur. ¶ 3ᵐ. mediū ē tale. q2 tūc deo aliqua entitas inhereret qđ est īpossibile. tenet ꝯña. q2 ꝑsone diuine sunt adinuicē relatiue ⁊ similiter deus dicit̄ relatiue ad creaturā dñs ⁊ creator. ¶ 4ᵐ. mediū ē tale. q2 sic seq̄tur q̄ qūcunq3 aliq̄d incipit vel desinit eē relatiuū aut ad aliud determinate: ip̄m vel aliq̄d ei⁹ eēt in se mutatū ꝑ acquisitionē alicui⁹ entitatis quā ꝑus imediate non habuit. ⁊ patet ꝯña ſm dicta aduersarioꝝ. sꝫ falsitas ꝯñtis ꝓbatur tam in deo q̄ in creaturis sicut ďclarat Aug⁹. in. 5°. ď tri. ca. vlt°. Nummus inquit cū dicitur preciū relatiue dicitur. nec tamē mutatus est cū eē preciū cepit. neq3 cū dicitur pignus. ⁊ si q̄ sunt similia. Si ergo num⁹ pōt nulla sui mutatiōe multociēs relatiue dici vt neq3 cū incipit dici neq3 cū desinit aliq̄d in ei⁹ natura vel forma qua nummus est mutationis fiat: quāto facili⁹ in illa īcomutabili dei substā debemus accipe vt ita dicā relatiue ad creaturā vt q̄uis tēporalr̄ incipiat dici: nō tū ip̄i subē dei aliq̄d accidisse intelligat̄ sꝫ illi creature ad quaz dicit̄. Itē Anselm⁹ monol. 25. Constat inquit q̄ hoi post annū p̄itez nasciturō nec maior nec minor nec equalis sum. oēs autem has relatiōes vtiq3 cū natus fuerit sine omni mei putatione ad ip̄m habere potero ⁊ amittere ſm q̄ crescet vel ꝑ q̄litates diuersas mutabitur Itē phs. 5°. phi. iquit. In ad aliquid nō ē mot⁹ contingit eni altero mutāte idest mutato: verū eē alterum nichil mutatū ⁊ xi°. metha°. Est eniz altero ꝑmutato verificari alterū nichil ꝑmutatū. Patet ēt falsitas illius cōseq̄ntis rōne. nā sequeretur q̄ ad generationē cuiuscunq3 minime entitatis in qualibet re mundi ⁊ ī qualibet p̄te rei noua entitas generaretur. et sic ad subitā generationē imaginis vel cogitationis cuiuscūq3 totus mūdus ⁊ q̄libet ei⁹ pars mutaret̄ qđ concedat qui vult. Michi aūt inq̄t oīno videt̄ absurdū. tenet ꝯña. q̄n ab entitate nouiter genita q̄libet entitas mūdi alia distiguit̄. ⁊ sic in qualꝫ re mūdi noua distictio gn̄rabit̄. et certe nec ip̄se de⁹ ab huiōi mutatione erit alien⁹ cū verissime nulla natura ꝯsiderāte: ip̄e sit distict⁹ a q̄libꝫ re creata. qđ ď eo ꝓpt̄ fugam aliquoꝝ dicentiū q̄ nō reffert̄ ad creaturā relatione reali. Preterea multū eēt mirabile q̄ imaginatio mea realr̄ mutaret totū mūdū ⁊ causaret veras res extra aiaz Itē quodlibꝫ agens quātūcūq3 debile ageret in qualibet rē mūdi ⁊ quātacūq3 distantia q̄ oīa sequerētur. Nec valet dicere q̄ non agit ꝑ se in qualibet sꝫ ꝑ accidēs. q2 nō pōt aliq̄d causare in aliquo ꝑ accidēs nisi in illo aliq̄d causet ꝑ se. omnis eni effect⁹ ꝑ accidēs: cōiūctus est alicui effectui ꝑ se. sicut causa ꝑ accidēs cause ꝑ se vt dicit̄ 2°. phi. ¶ 5ᵐ. mediū ē tale in q̄ arguit sp̄aliter ď relatiuis p̄mi modi. ⁊ p̄mo de eodem argūt sic. Nulla res est ſm se numeralit̄ aut specifice aut genere vna essētialit̄ ꝑ aliquā entitatem sibi formaliter inherētem. ergo nulla res ē alicui eadē ꝑ aliquā entitatē sibi formalit̄ inherentem. aūs patet q̄ᵐ ad p̄mā partē de se ex dictis in materia de vno. q̄ᵐ ad. 2ᵐ. etiā nō est dubiū. naz sicut sortes se ipso est homo: sic se ip̄o est vnū spē cum platone qui etiā est homo. ꝯña vero patet stati. nā q̄libet res est sibi numeraliter vel alteri ſm spēm eadē eēntialit̄ q̄ sibi vel alteri ē sꝫ spēz eēntialit̄. vñ phs dicit. 5°. metha°. ca. de eodem. Eadē ſm se dicūtur: quēadmodū ⁊ vnuz. ⁊ postea subdit. palā q2 identitas vnitas quedaz est aut pluriū eēndi ⁊c̄. Et rursus in cap̄. ad aliq̄d. Eadē dicūtur quoꝝ sbā ē vna ⁊c̄. Vñ nō aliud est aliq̄ eē vnū spē: q̄ ip̄a esse eadē et sic de alijs modis vnitatis ⁊ idētitatis. ¶ 2°. ꝑ nulluz magis diuersuz a platone q̄ ē sortes: est sortes idē platoni. Sed qđcūq3 accidens sortis est magis diuersuz a platōe q̄ ip̄emet sortes. ergo ꝑ nullū accidēs sortis ip̄e sortes ē idē platoni. ⁊ vltra er

go idẽtitas sortis sine illud q̃ sortes est idẽ pla
toni nõ est aliq̃d accidẽs vel entitas iherẽs sor-
ti. ⁊ oẽs assũpte sunt euidẽtes ⁊ ꝯñe similiter.
¶ 3°. si sortes est idẽ platoni entitate sibi inherẽ
te q̃ vocat ab aliis identitas. ⁊ similiter plato a-
lia idẽtitate sibi iherẽte est idẽ sorti: sit idẽtitas
sortis. a. ⁊ sit idẽtitas platõis. b: ꝯstat q̨ .a. et .b.
sunt eedẽ spẽ. ergo aliis identitatib⁹ inherẽtib⁹
eis. ⁊ sic in isinitũ. qđ est ipossibile ꝫm aduersa-
riũ. Dicet̃ sorte q̨ nõ ꝓcedit in isinitũ ꝫ est sta
tus in p̃mis identitatib⁹. nã ille sunt eedẽ identi
tatib⁹ q̃ sunt eedẽ cũ ipsis se ipsis: ita q̨ identitas
sortis ad platonẽ est eadẽ identitati relationis
ad sortẽ se ipsa ⁊ nõ alia identitate supaddita.
qđ vt clari⁹ pateat sit .a. identitas sortis. ⁊ .b. sit
identitas platonis ⁊ identitas qua .a. est eadez
.b. sit .c. ⁊ identitas qua .b. est eadẽ ipsi .a. sit .d.
dicet̃ ergo q̨ .a. distiguitur a sorte qꝛ sortes põt
esse sine .a. qꝛ põt esse sine termino ei⁹ .a. tamen
nõ differt .a. c. ꝫ est sibi idẽ. quia .a. nõ põt eẽ .b.
cum sint simul natura. ⁊ p ꝯñs ꝯtradictio est .a.
esse nisi tam fundamẽtũ ipsius .c. q̃ etiaz termi-
nus ei⁹ sint. sed termino ⁊ fundamẽto ipsius .c.
existẽtibus: necessario est .c. ergo ꝯtradictio ẽ .a.
esse sine .c. et .c. inest formaliter .a. qꝛ .a. dicet̃ idẽ
ipsa eadem identitate q̃ est .c. ergo .c. est idẽ ipsi
.a. et p ꝯñs ibi erit status. ¶ Cõtra hãc respõsio
nem arguit p̃mo qꝛ .b. nõ est necesse esse nec est
idẽ numero cũ .a. nec ꝺ eẽntia ei⁹. nec etiam aliq̃
modo p se ei⁹ causa nec ecõtra. ergo sine ꝯtradi
ctione aliq̃. põt esse .a. sine .b. totũ antecedẽs no
tum est ⁊ similiter ꝯña. ⁊ stati cito ꝓbabit̃ ex di-
ctis respõdẽtis .s. Scoti. ¶ Cõfirmat̃ qꝛ accidẽs
põt esse sine subiecto in quo est. ⁊ qđ ẽ eius p se
causa saltẽ m̃ãlis in qua. ⁊ similit̃ effect⁹ nãliter
depẽdens in esse a sua 2ª causa cõseruãte vt lu-
men a sole: põt virtute dei absq̨ ꝯtradictione es
se sine tali causa. ergo multo magis .a. sine .b. et
est valde mirabile q̨ deus nõ possit sortẽ exñtẽ
parisius ⁊ omnẽ entitatẽ q̃ est in ipso subiectiue
cõseruare destructo platone exñte Rome cum
omni entitate exñte in eo subiectiue. ⁊ maxime
cũ nulla causalis depẽdẽtia intrĩseca vel extrĩse
ca sit int̃ aliq̃d sortis ⁊ aliq̃d platonis nõ plusq̃
inter sortẽ ⁊ platonẽ. ¶ Qđ vero assumit̃ ad ꝓ
bationẽ qꝛ .a. ⁊ .b. sunt simul natura dico q̨ si .a.
et .b. sumant̃ significatiue hoc est magis falsum
q̃ illud ad cui⁹ ꝓbationẽ assumit̃ q̃m idẽ est di-
ctu: qđ dicere q̨ .a. nõ põt esse p aliquã potẽtiaz
sine .b. nec .b. sine .a. qđ nõ solũ nõ est verũ de .a.
et .b. sed nec de aliq̃b⁹ creatis seu causatis enti-
tatib⁹. ⁊ ideo nulle due entitates create sunt si-
mul nã. cui⁹ probatio est qꝛ nulle due entitates
sunt i toto mũdo create quarũ altera sine alte-
ra esse nõ possit sine ꝯtradictione ⁊ p potẽtiam
diuinã. Si aũt .a. et .b. sumãtur m̃ãlit̃ p terminis
.s. ꝯcretis vel abstractis relatiuis ⁊ sumerent̃ si-
mul esse natura vt verificat̃ de terminis: ꝓposi
tio esset vera ꝫ nõ probat ꝓpositũ. nã hoc mo-
do isti termini pr̃ ⁊ fili⁹ sunt simul natura. nã int̃
eos significatiue sumptos ꝯuertit̃ subsistẽdi ꝯse
quẽtia. nec esse vel existere põt de alio verifica
ri: qui verificari simul possit ꝺ reliquo ⁊ tamẽ nõ
sequit̃ pat̃ ⁊ filius sunt simul nã ergo pr̃ nõ põt
eẽ sine filio nã ꝯñs est falsum ⁊ antecedẽs ẽ verũ
in sensu ꝓxime p̃misso ⁊ ita ẽ in ꝓposito et de .a.
et de .b. Et possz ꝯtra eos argui q̨ pr̃ nõ reffert̃
ad filiũ relatione a se distĩcta p hũc modũ argu
endi sic. Pat̃ nõ põt esse sine filio ergo nec sine
relatione sui ad filiũ .s. p̃rnitate. ¶ 2°. Si .a. ⁊ .b.
sunt se ipsis eadẽ. eadẽ rõne sortes ⁊ plato. qđ ꝓ
bat̃ qꝛ nõ min⁹ sunt eẽntialit̃ vnũ sortes ⁊ plato
spẽcifice q̃ .a. ⁊ .b. ergo nõ min⁹ essentialit̃ se ip-
sis ydem: nec magis accñtalit̃ sine p accñtia inhe
rẽtia ydẽ sunt q̃ .a. ⁊ .b. ¶ 6m. mediũ ꝓcedit ꝺ re
latione distĩctionis sic. Per nullam entitatẽ sibi
inherẽtẽ aliq̃ res est id qđ est eẽntialit̃ licet aliq̃
p aliã sibi iherẽtem sit talis vel talis nõ tamẽ est
hoc vel illud qđ ipa est. ⁊ p nullã etiã sibi inherẽ
tem aliq̃ res nõ est ea res q̃ ipa nõ est. verbi grã
p nullã rẽ sibi inherẽtẽ sortes nõ est plato. dstru
cta enĩ qualibz re inherẽte sorti: nõ min⁹ sortes
nõ esset plato. ergo p nullã rẽ sibi inherẽtez aliq̃
res est eẽntialit̃ distĩcta ab alia re. ꝯña tenet. qꝛ
ad hoc q̨ hec res sit distĩcta ab illa: sufficit q̨ taz
hec q̃ illa sit. ⁊ hec nõ sit illa. nec est oportuna a-
liqua supaddita. ¶ 2°. si sortes est distĩct⁹ a pla
tone p aliquã rẽ sibi supadditã inherentem q̃ sit
distĩctio: ꝯstat q̨ ipe est distĩctus ab illa distĩctio
ne. aut ergo se ipso ⁊ eadẽ rõne est distĩct⁹ se ip
so a platone ⁊ a quolz alio. ⁊ sic nõ omne relati
uum est relatiuũ p relationẽ sibi supadditã. aut
est distĩctus ab illa distĩctione p aliã distĩctionẽ.
⁊ sic in isinitũ itur. ¶ 3°. si sortes nõ se ipso ꝫ di-
stĩctione supaddita distĩguit̃ a platone: igit̃ ⁊ il-
la distĩctio distĩguit̃ a distĩctione platonis a sor
te ⁊ similit̃ ab ipso sorte p aliã distĩctionez ⁊ erit
ꝓcessus in isinitũ. Dicet̃ sorte ꝫm Scotũ q̨ illa
distĩctio distĩguit̃ a suo fundamento se ipsa ⁊ se
ipsa reffertur ad illud cui⁹ rõ est qꝛ ipsa nõ põt
esse sine fundamẽto vel termino sine ꝯdictione.
ipsa aũt existẽte in fundamẽto: ambo simul sunt
extrema vni⁹ relationis q̃ est eius ad fundamẽ-
tum. ergo ipsa non põt esse absq̨ ꝯtradictione

sine relatione sui ad fundamentum ꝛ ita illa relatio q̄ refertur ad fundamentū est eadē sibi. sortes aūt distinguitur a platōe distinctione medis q̄ nō est sibi eadē. qꝛ pt eē sine ea. qꝛ pt eē sine termino illius. ¶ Cōtra hoc arguit pº. qꝛ sequit̄ ꝙ sortes sit distinctus a distinctione sortis a platone per distinctionē mediā ꝛ ab illa per aliā. ꝛ sic in infinitū: qđ iste doctor reputat incōueniens. ꝛ istud ex dictis eius clare patet. qđ vt fiat euidentius sit. a. distinctio qua sortes distinguitur a platone ꝛ sit. b. distinctio q̄ distinguit̄ ab. a. cōstat ꝙ plato est terminus ipiꝰ. a. ꝛ. a. est terminus ipius. b. tūc arguo sic. Sortes pōt esse sine. a. ergo pōt eē sine. b. añs probatur qꝛ sortes pōt esse sine platone ergo pōt eē sine. a. tenet ꝯña ſm eos sicut et hic ꝑ quā ꝓbatur añs. ꝛ eodē modo ꝓbat̄ ꝙ sortes distinguit̄ a. b. ꝑ aliā distinctionē. verbi gratia. c. qꝛ sortes pōt eē sine. b. ergo ꝛ sine. c. cuius terminus est. b. ꝛ sic đ qualibet. qꝛ semꝑ posterior ē terminus prioris distinctionis. ¶ 2º. qꝛ capio distinctionē sortis a platone ꝛ sit. a. ꝛ distinctione tullij o catōe. ꝛ sit. f. cōstat ꝙ. a. distinguitur ab. f. ꝛ. a. pōt eē sine. f. qꝛ pōt eē sine tullio ꝛ catōe. ergo. a. distiguitur ab. f. ꝑ aliā distinctionē supadditam sibi ꝛ illa sit. g. distiguitur ergo. a. ab ipa. g. ꝛ qꝛ potest eē sine. g. cū possit eē sine. f. oportet ꝙ inter. a. ꝛ. g. sit alia distinctio media ꝛ sic itur in īfinitū. ¶ 3º. qꝛ ex eo ꝙ dicitur illā distinctionē nō posse eē sine fundamēto absq̧ cōtradictione. sequitur ꝓpositū videlicet ꝙ ipsa non sit aliqua entitas inherens fundamēto siue sorti. nā oīs entitas pōt a deo cōseruari i eē nullo preter deū qđ nō sit eius ps intrinseca existente. cōstat aūt ꝙ sortes non est intrinseca ps alicuius entis inherētis. ¶ 4º. nā alibi respondens ꝓbat ꝙ oē acñs absolutum deus pōt sepāre a subiecto ꝑ hoc ꝙ subm nō est ps intrinseca accidentis absoluti. nulla etiā accidentis talis ad subam est depēdētia simpliciter necessaria tāq̄ ad causā extrinsecā. qꝛ ad nullā causā extrinsecā preter simplr pmā q deus est: ē depēdētia simplr necessaria. qm causalitatem cuiuslibet cause extrīsece respectu cuiuscūq̧ causati: pt supplere prima causa. patet aūt ꝙ hec rō eq̄ cōcludit de accidēte relatiuo si sit res distincta ꝛ inherens absoluto seu fundamēto. cū ſm hāc viā illud absolutū nō sit ps itrīseca relatiui nec eius prima causa sine deꝰ nec aliqua solutio pōt rationabilꝰ dari hic q̄ ibi. ¶ 7m. mediū ꝓcedit de similitudine ꝙ nō sit aliqua entitas iherens qualitati sicut isti imaginant̄. ꝛ pº qꝛ alias seq̄retur ꝙ eēt ipossibile sortē albū esse alicui similem sine tali entitate sicut ipossibile est ipm eē album sine albedie. patet ꝯña. ſꝫ falsitas ꝯñtis ꝓbatur nā possibile est sorte albo existēte parisius aliud albū generari Rome nulla ētate noua genita in sorte aut aliquo eiꝰ. ergo possibile est ipm eē alteri similē sine tali entitate. ꝯña nota et ꝓbat̄ ꝯntecedēs. qꝛ si ad gñationē albi rome necessario gñraret̄ aliq̄ res in sorte existēte parisiꝰ: vel generaret̄ a deo vel ab aliq̄ creatura. nō a deo qꝛ ipe nichil agit ad extra necessario ſꝫ mere cōtingēter ꝛ volūtarie. ꝛ ꝑ ꝯñs q̄cquid agit potest nō agere. Nec a creatura qꝛ cuiuslibet creature quācūq̧ actionē deꝰ pōt suspēdere. Nec q̧ valet dicere ꝙ ipso ē seq̄llo naturalis vel nāliter cōsequēs tales albedines qꝛ albedo sortis ꝑexistēs fuit sine tali entitate. ꝛ sic nō necessario sequitur ad illā. Itē albedo nouit̄ genita rome: pōt ꝛ potuit gñari esto ꝙ ista entitas nō fuisꝫ genita in sorte. nā potuisset albedo sortis dstrui ꝛ tūc ista rome gñari. quo posito non fuisset ista entitas genita in sorte. ꝛ ꝑ ꝯño neutriꝰ albedinis huiōi entitas est seq̄lla necessoria ꝛ ꝑ ꝯñs nec amborꝫ cū sint eiusdē rōnis. nec q̄cq̄ magis ꝯsequat̄ vnam alia existe q̄ꝫ alia nō eēt in mūdo. ¶ 2º. qꝛ deus pōt quaslibet reofacere ꝛ conseruare sine suis naturalibꝰ seq̄llis sicut et ipsa accidentia naturalit̄. ꝯña sine sui subiectis quibꝰ tñ nāliter sunt posteriora. ¶ 8m. mediū est de relatione vnionis forme ad materiā ꝛ portiū cōtinui ad inuicē. arguit. n. sic. Aut materia ē vnita sue forme substātiali ꝑ aliquā vnionē a se distictam ꝛ ei inherētem aut nō. Si nō: habet̄ ꝓpositum. Si sic: sit illa vnio. a. ꝯstat ꝙ illi materia est vnita sicut forme informāti ipsam. nā sibi inheret vt dicit̄. Aut ergo est sibi vnita ꝑ aliquā vnionem aut ꝑ se ipam sine alia vnione. Si dc̄t̄. 2m: adhuc habet̄ ꝓpositū. Aliq̄d eni erit relatiuū ad aliud sine ētitate disticta illi supaddita. ꝛ vlteriꝰ certe eadē imo maiori rōne mā erit vnita pme forme sue de qua pmo facta ē q̄stio ꝑ se ipam cū magis faciat vnū ꝑ se cū sbali q̄ꝫ cū accidentali. ꝛ ꝑ ꝯñs magis debeat illi vniri sine medio. Si dc̄t̄ ꝑ aliā vnionē sit illa. b. ꝛ tūc aut materia vnitur. b. ꝑ se ipam. ꝛ tūc habet̄ ꝓpositū. ꝛ iterū eadē rōne vnietur ipi. a. ꝛ forme sbali ꝑ seipam. aut adhuc per aliā vnionē. ꝛ sic ꝓcedit̄ in īfinitū. ꝛ ponūtur infinite vniones in mā essētialit̄ ordinate sic ꝙ nulli materia vnit̄ nisi mediāte priori alia. imo infinitis prioribꝰ causalit̄ mediātibꝰ. nā vni ꝑ aliā priorē vnit̄. ex quo vlteriꝰ contra dmōstrationē ꝑ hi. 2º methaᶜ. ꝓbantē eē statū in causis: seq̄tur ꝙ materia nō sit vnita alicui vnioni vel etiā forme sbali nisi mediantibꝰ infinitis vnionibus eēntialit̄

quãtum ad hoc ordinatis. q̃ iplicat ꝯdictionẽ.
¶ 2°. ad idē. Sumatur vnũ continuũ quatuor
palmoꝝ cuiꝰ due medietates sint .a. ⁊ .b. ⁊ vnio
ipius .a. ad .b. sit .c. et vnio ipius .b. ad .a. sit .d. tūc
sic. Aut .c. est ẽtitas penitus in extẽsa aut aliqua-
liter extensa. si dicat͛ pͥmũ: aut vel est tota i qua
libet pte ipius .a. subiectiue: vel determinate in
aliquo indiuisibili eius. Primũ non est dicendũ
de sola enī anima intellectiua hoc tenet͛ inter
oēs formas materiã informãtes. nec 2m ꝓpt͛
tria. Tũ q2 nō ē dare rōnē quare potiꝰ sit in vna
q̃ in alia. Tũ q2 eãdē rōne .d. est in aliq̃ indiuisi
bili ipius .b. et nō in alio q̃ in ꝓpinquo sibi indi-
uisibili in quo est .c. ⁊ sic in cōtinuo erunt puncta
imediata. Tũ q2 cũ .a. sit extẽsũ hñs ptes extra
ptes ⁊ simil͛r etiã .b. ⁊ ptes .a. diuisibiles ⁊ extẽse
sint vnite ptibꝰ .b. sequit͛ q̃ erũt vnite sine vniōe
media et cũ hoc sequit͛ q̃ frustra in illo puncto
ponit͛ vnio ex quo residuũ .a. nō minus vnit͛ resi
duo .b. sine vnione addita q̃ illud punctũ alteri
pũcto i .b. Et idē sequit͛ si vnio .a. b. sit subiectiue
in aliquo indiuisibili eius distãti ab indiuisibili in
quo est .c. nō ergo .c. est entitas penitꝰ in extẽsa.
Neq3 pōt dici q̃ sit aliqual͛r extẽsa. qm̄ aut esset
extensa fm lōgitudinē tm̄. siue fm vnã dimen
sionē ⁊ tūc erit subiectiue in linea et simili͛r .d. et
sequit͛ sicut ꝓus de punctis q̃ in cōtinuo erit linea
imediate linee. et residuũ erit vnitũ sine vnione
aut .c. ē entitas extẽsa fm duas dimẽsiones tm̄. ⁊
tūc erit subiectiue i supficie ⁊ simili͛r .d. ⁊ tūc erũt
due supficies imediate. aut est entitas extẽse fm
omnē dimẽsionē. ⁊ tūc aut p totũ .a. aut solũ p
aliquas eius ptes. ⁊ cũ nulla possit cēdi q̃ p ali-
quas ptes tm̄ ⁊ nō p alias: erit extẽsa per oēs
et simili͛r .d. erit extẽsũ p totũ .b. totius ergo .c.
erit vna vnio q̃ tota erit in toto .a. ⁊ ptes eiꝰ in
ptibus et ita erit etiã .d. in .b. et cũ eodē modo
se habeat .a. ⁊ .b. ad totũ cōtinuũ q̃tuor palmoꝝ
pͥmo sūptũ sicut medietas ipius .a. ad ipm .a. ⁊
sic medietates .b. ad .b. seq̃t͛ etiã q̃ totiꝰ illiꝰ cōti
nui sit vna vnio total͛ ei iherēs cuiꝰ ptes sūt .c. ⁊
.d. ergo totũ illō cōtinuũ cathegorematice sumē
do totũ est p illã vnionē vnitũ. sz hoc est falsũ.
q2 vel est vnitũ sibi ipi toti vel alicui sue pti vel
alicui q̄d nec est ipm nec ps eius pͥma duo sunt
īpossibilia. q2 quecũq3 vniunt͛ p modũ cōtinua-
tionis vt nūc de vniōe cōtinuoꝝ est fmo: distin
guunt͛ ēentiali͛r ⁊ vnũ est extra aliud fm sitũ. Nec
.3m. dici pōt. nã ponit͛ cōtinuũ illud eē quoddã
totũ fm se nulli cōtinuatũ. Relinquitur ergo q̃
illud nō sit alicui vnitũ. ⁊ p cōseq̄ns nō sit vnitũ
⁊ ex alia pte cũ oē informatũ vnione sit vnitũ

si ponit͛ vnio q̃dã forma vt illi ponũt sicut oē
informatũ albedine est albũ: ergo ipm est vnitũ
⁊ sic est contradictio manifesta. Preterea si illa
vnio sit extẽsa p totũ pͥmo modo ita q̃ illud cō
tinuũ diuidat͛ vnica diuisione vel bi gra in eius
media: constat q̃ illa vnio diuidet͛ sicut ⁊ q̃libet
forma extẽsa exñs i illo. ⁊ q̃ sic vtraq3 medietas
cōtinui tota sincathegorematice remãebit post
diuisionē. sicut etiã vtraq3 ps vnionis ita q̃ in .a.
erit totũ .c. q̄d est vnio eius ad .b. ⁊ i .b. erit totũ
.d. q̄d est eius vnio ad .a. Ex quo sequit͛ q̃ .a. ⁊ .b.
simul erũt diuisa et vnita. Nec pōt dici fm illaꝫ
opinionē q̃ vnio q̃ ante diuisionē est vnio .a. ad
.b. erit post diuisionē. nō enī erit tūc vnio .a. ad .b.
⁊ per ꝯñs nec .a. ⁊ .b. erũt vnita. qm̄ fm eos rela
tio q̃ est ẽentiali͛r habitudo vniꝰ ad aliud vel ali
cuius ad aliud: nec sine ꝯdictiōe p potẽtiã aliquã
pōt fieri qn̄ sit taliũ habitudo. ergo sicut ante di
uisionē .c. ē habitudo .a. ad .b. ita si remãebit erit
habitudo .a. ad .b. ⁊ constat q̃ non alia q̃ vnio.
alias vnio nō remaneret sed trãsmutaret͛ in ali-
quã habitudinē. quare sequit͛ q̃ eēt vnita. Pre-
terea cũ post diuisionē ptes vnionis non sint in
toto iuicē vnite vel cōtinue ante diuisionē sunt
vnite ⁊ cōtinue sicut ⁊ ptes aliaꝝ formaꝝ extẽ
sarũ in illo cōtinuo: q̃rēdũ est p quã vnionē sunt
ante diuisionē vnite. Nō pt dici fz illã opinionē
q̃ se ipis q2 vtraq3 pōt esse sine vnione sui ad re
liquã q̄d patet. q2 possunt esse nō vnite. ergo p
alias vniōes sunt vnite. et tunc de illis q̃rat͛ vbi
sunt subiectiue ⁊ c. sicut de alijs q̃rebat͛ ⁊ ꝓcedit͛
in infinitũ ⁊ c. ¶ 9m. mediũ ꝓbat de relatione
distantie. qm̄ si sit q̃dã entitas informãs rē distã-
tē fm istoꝝ imaginationē q̃ distãtia ⁊ cōtiguitas
corporis ad corpus sunt forme icōpossibiles in
eodē actu respectu eiusdē. et possibiles sūt succe
dere in eodē respectu eiusdē. nã idē corpus ipos
sibile est simul eē cōtiguũ et distans alteri corpo
ri dēterminato. ⁊ pōt ꝓus eē ꝯtiguũ ⁊ post distãs.
⁊ sic idē corpꝰ pōt trãfferri de forma ꝯtiguitatis
ad formã q̃ est distãtia. ponat͛ ergo sic esse et sit
corpus .a. igitur aut corpꝰ .a. trãsmutabit͛ de cō-
tiguitate in distãtiã in tpe vel in istãti. Si in tē-
pore: ergo post q̃3 p diuidi it p tē ꝯtiguitatis adhuc
hēbit ptē cōtiguitatis. ⁊ p ꝯñs erit ꝯtiguũ illi. cũ q̃
libet pars ꝯtiguitatis sit ꝯtiguitas. ꝯñter loquen
do ad illam imaginationē. vel habebit cōtigui-
tatem ⁊ nō erit cōtiguũ. vtrũq3 aũt erit ipossibi
le. Si vero corpꝰ .a. transmutat͛ a sua ꝯtiguitate
ad distãtiã in istãti: sit illud istãs .c. tūc .c. aut ē in
stans in quo icepit moueri .a. aut aliud. Si illud
cũ illud fuerit vltimũ sue q̃etis et p ꝯñs in quo

vltimo fuit cõtiguitas ei⁹: sequit᷑ q̄ in eodem instanti est ꝛ nõ est sua ꝯtiguitas. ꝛ similr q̄ tūc est sua distãtia. qꝛ oīe qđ trãsmutat᷑ est in eo ad qđ primo trãsmutatū ē. 6°. phi. In p⁹ aũt instanti ponit᷑. a. pimo trãsmutatū ad distãtiã. quare ꝛ c. Itē sequit᷑ q̄ tūc nõ est sua distãtia qꝛ tūc est contiguū illi ꝛ sic etiaꝫ ꝯdictoria sequnt᷑. Si vero. c. sit aliud instans vel est imediatū instanti in quo incepit mot⁹. ꝛ illud est ipossibile. 6°. phi. vel est mediatū ꝛ tūc sequit᷑ q̄ ꝑ totū tēpus mediū quo mouebat᷑ fit distans sine distãtia. ꝛ cū hoc semꝑ fuit cõtiguū corpori a quo mouebat᷑. q̄ sunt impossibilia ꝛ cū hoc etiã sequit᷑ q̄ erit dare pimã ꝑtem spatij acq̄sitã ꝑ motū localeꝫ sicut erit dare pimū instans in quo distabit a corpore quiescēte cui ē ꝯtiguū. qđ etiã est impossibile vt ibideꝫ ꝓbatur. ¶ 10m. mediū ꝓbat de relatiuis fundatis in numero vt duplū dimidiū ꝛ hmōi. Suppono igit᷑ q̄ numerus nõ distinguit᷑ a rebus numeratis. itē q̄ vnus numer⁹ ē dupl⁹ ad aliū. vt quaternari⁹ od binariū. sumat᷑ ergo quaternarius hominuꝫ vel angeloꝝ existētiū i q̄tuor āgulis mūdi. Iste vtiq; dupl⁹ est ad binariū duoꝝ existēs vel duoꝝ hic parisi⁹ existētiū. sꝫ nõ ē dupl⁹ ꝑ aliã entitatē illis inherētē q̄ sit duplicitas iuxta illū modū loquendi. qđ patet qꝛ aut illa entitas si est eēt simplex: ꝛ tūc oportebit q̄ sit ĩ quolibꝫ illoꝝ q̄ttuor cū nõ sit rõ ꝑ quã sit in vno potius q̄ȝ in alijs. ꝛ sic idē accñs numero fm se totū ē i diuersis subiectis simul ꝛ maxime distãtib⁹ qđ est ipossibile ꝑ naturaꝫ. vñ Aug⁹. 9°. đ tri. ca. 4°. dicit q̄ nullū accñs excedit subm i quo est nõ eni vni⁹ corporis pōt eē ꝛ alteri⁹ corporis. ¶ Preterea. Si ētitas illa sit in quolibet illoꝝ q̄ttuor: quilibet est dupl⁹ ad binariū datū. ꝛ sic quilibet illoꝝ hominū vel angeloꝝ erit q̄ttuor homies vel q̄ttuor angeli. qđ est absurdū. vel illa entitas ē hñs ꝑtes eiusdem rõnis cū suo toto idest quaꝝ q̄libet ē duplicitas ꝛ tūc sequit᷑ hoc incõueniens. 2m. sicut prius. vel partes sunt alteri⁹ rõnis a toto. ꝛ tūc vel oēs simul erūt in quolibet ꝛ idē sequit᷑ sicut prius. vel vna erit in vno ꝛ alia in alio. constat autem q̄ ille ꝑtes nõ sunt ētitates absolute fm opinionē. sunt ergo respect⁹ ꝛ nõ nisi ad eūdē terminū ad quē est duplicitas cuiusmodi sunt ꝑtes vni⁹. aut od duo est respect⁹ subduplicitatis. ex quo seq̄t᷑ q̄ ipa duplicitas nõ ē nisi subduplicitas. et sic nõ erit fm se aliqua vna ētitas vel respect⁹ alteri⁹ rõne a subduplicitate. quinimo cū tales subduplicitates sint int᷑ se loco distãtes nec adinuiceꝫ cõtinue vel contigue: sequit᷑ q̄ ipa duplicitas nõ est aliq̄ modo vna ꝑ se entitas numero nõ plus q̄ȝ illi q̄ttuor hoīes vel angeli. q̄ oīa repugnãt imaginatiōi opinionis. ¶ Simili modo pōt argui de cõtinuo. verbi grã. q̄drupedali qđ est dupluꝫ od cõtinuū bipedale. qm̄ talis duplicitas vel erit tota in qualibet ꝑte ꝛ sic quelibet ꝑs erit dupla ad illud bipedale. vel ꝑs erit in ꝑte: et tūc si sint eiusdē rõnis cū toto. s. duplicitate: sequit᷑ idē. Si vero sint alteri⁹ rõnis: sequit᷑ q̄ duplicitas nichil aliud erit q̄ȝ equalitas ꝛ sub duplicitas ꝛ alij respectus diuersaꝝ rõnū quib⁹ alie ꝑtes ꝓportionales refferunt᷑ ad illud cõtinuū bipedale. ꝛ cū hoc etiã q̄ ipa duplicitas nõ erit aliq̄ ꝑ se vna ētitas. Et eodē mõ pt ꝓbari q̄ eq̄litas numeri ad numerū vl' magnitudis ad magnitudineꝫ nõ ē res supaddita numero vl' magnitudini ¶ 11°. mediū ꝓcedit đ relatiuis dñi ꝛ serui. arguit eni sic. Impossibile ē aliquē de nõ domino fieri dñꝫ ꝛ aliq̄ȝ de nõ suo suū nullo penitus q̄cq̄ȝ agēte i aliq̄m illoꝝ. ergo possibile est aliquē eē dñꝫ sine aliqua tali entitate inherēte q̄ dicat᷑ dominiū: ꝛ similit᷑ aliq̄m eē suū sine aliq̄ tali entitate q̄ dicat᷑ fuit⁹ ꝯña clara est cū sit ipossibile aliquã entitateꝫ de nouo eē in aliquo. ꝛ illi iherere nisi aliq̄d agat in ipo illã entitatē. alioq̄n aliquid eēt postq̄ȝ nõ fuit scꝫ entitas illa. ꝛ nichil tñ eēt efficiens ipm. aññs ꝓbat᷑. nã possibile est q̄ fieret vna lex a deo vel etiã ꝑ aliq̄m aliū qui facere pōt q̄ q̄cūq; iniuste ꝑimū vulneraret si spõte infra decēniū ei non satisfaceret pro offensa: ex tūc eēt fuus eius qui lesus fuisset. qua lege facta si quis sic vulneraret et infra decēniū nõ satisfaceret cõpleto decenio: nulla re mūdi agēte quicq̄ȝ in lesuꝫ vel ledēteꝫ lesus erit dñs ꝛ ledens fu⁹. Nõ eni pōt assignari q̄d vel qđ vel per se vel per accidens aliquã entitatē causaret in alterum vel vtrũq; corũ. nec etiam in se ipsos. qꝛ nõ naturaliter: nam ꝛ omne totum decursum decēnij non minus causassent. nec libere. quia tunc possent nõ causare et sic hic posset nõ esse seruus tunc posito casu ꝛ ille non domin⁹. qđ est falsum. Simili modo pōt probari q̄ nulla actione interueniente solo temporis lapsu actuali vel potentiali aliquis fieret de non possessore possessor: ꝛ nūmus de nõ precio preciū. ꝛ sic de multis alijs. ¶ 12m. mediū est quia omnis entitas que non est deus reffertur ad deum sicut causatum ad causam suã ꝓducētem vel conseruantem. ergo aliqua entitas ē relatiua non per entitatem ei formaliter inherentem. ꝯsequentia patet quia ex opposito cõsequētis sequitur q̄ sit actualis infinitas in relationibus creature ad deum se informantibus. qđ nõ dicitur. vel quod erit aliqua relatio ꝛ aliqua en

titas q̃ nõ refferł ad deũ vt ad creãtẽ vel cõser uantẽ. qd repugnat antecedẽti. añs aũt patet p fidẽ ⁊ per apostolũ ad roma. xiº. dicẽtẽ q ex ipo ⁊ per ipm. et in ipo sunt oĩa. ¶ 3m. mediũ est. q2 si sic: tũc oĩe agens inagẽdo patereł. q2 in se fieret aliqua noua ẽtitas q̃ nõ erat. ⁊ certe q̃cq̃d ꝓtrueł dici possit: nũq3 realr vitabił q̃n in deo dũ nouił creat: aliqua entitas nouił fieret. cũ ipe realr ⁊ vere absq3 oĩ ope intellectꝰ nouił creet ⁊ sit creator. ⁊ cõstat q nõ ad se s3 ad creaturas. Similr ẽm phm. 5º. metha. calefactiuũ dicił ad calefactibile. q2 põt. ⁊ pari rõne ꝓductiuũ ad ꝓducibile: ⁊ vniuersalr oĩe potens ad suũ possibile. ⁊ sic erũt tot relatiões i quolibet ꝓductiuo simul actu: quot sunt ꝓducibilia. ⁊ tot simul erũt in materia: quot forme successiue in ipa generabiles. nã ⁊ illud ẽ simul potẽs ꝓducere q̃uis forte nõ possit oĩa ꝓducere simul. ⁊ materia licet nõ possit omes formas simul recipe: tñ simul est in potẽtia ad oĩes. ⁊ vide ne vtrobiq3 sequatur actualitas infinitarũ relationũ i eodẽ existẽtiũ quod nõ placet. ¶ 4m. est q nõ videł q̃n deus p suã oĩpotẽtiã possit cõseruare sortẽ qui nũc est pať ⁊ oĩeq3 entitatẽ existẽtẽ in eo ⁊ anichilare platonẽ qui nũc ẽ eius filius ⁊ oĩeq3 entitatẽ ei inerẽtẽ et tũc erit sortes pater. q2 tũc in eo erit p̃nitas sicut nũc. ⁊ nullus erit eius filius qd implicat ꝯdictionẽ. ⁊ similr p̃nitatẽ q̃ est i sorte posset põere subiectiue in platone ⁊ filiationẽ platõis i sorte cũ vterq3 sit susceptibilis talis forme ẽm spẽm. ⁊ tũc sequił q plato erit pater sortis a quo fuit genitꝰ. ⁊ sortes erit filius platonis qui tñ genuit platonẽ. nec ab eo ipe fuit genitus qd iplicat ꝯdictionẽ. ¶ Cõtra. 2am. ꝯclusionẽ arguit Aureolꝰ multiplr: dicit eñi ex allegatis ibidẽ et in. 3o. ꝯclusione sequi q S. Tho. intẽdit q ideo deus non refferł ad creaturã relatiõe reali. q2 diuia ẽẽntia est illimitata. ⁊ dicit q hoc itẽdit Sãctꝰ doctor cũ dicit q inter illa q̃ non sunt eiusdẽ ordinis: nõ est mutua relatio realis. Contra hoc igił arguit primo sic. Illimitatio diuie ẽẽntie nõ tollit rõnẽ fundandi relationẽ realeq3 ad creaturas. imo eã pro causa inducere: est facere nõ cãq3 cãm. Illud eñi nõ ipedit illimitatio: cuius videtur eẽ causa et ratio. Sed q aliquid fundet respectus excessus ifiniti ad creaturam: causa videł illimitatio q̃uis eñi pfectio illimitata si maior est dicał excedere minorẽ: nichilominus illimitata perfectio multo pfectius oĩeq3 aliã pfectionẽ precellit. vñ cũ excedẽtia sit quidã respectꝰ patet q illimitatio est rõ fundãdi aliquẽ respectũ. ergo illimitatio non est causa q deus nõ refferatur aliqua relatione reali ad creaturã. Et si dicał q illimitatio est fundatiua respectus excedentie: impedit tamẽ q ille respectꝰ sit realis: nõ valet quidẽ q2 petitur pricipiũ. nec apparet q illimitatio repugnet respectui reali. ¶ 2º. sic. sicut se hẽt respectus realis ad hoc q extrema sint infra eũdẽ ordinẽ realiter: ita se habet respectꝰ rõnis ad hoc q sint extrema infra eũdẽ ordinẽ ẽm rõnẽ vel itellectũ sed respectus rõnis nõ exigit q extrema sint infra eũdẽ ordinẽ ẽm intellectũ. q2 ẽm istos deus refertur ad creaturas relatione rõnis: nec tñ est vnq3 infra eũdẽ ordinẽ q̃n semp intellectus concipiat q deus est illimitatus. nec est coordinabilis creature. ergo nec respectꝰ realis impeditur per illimitationeq3 alterius extremi aut ꝓpť hoc q extrema sunt extra ordinẽ. ¶ 3º. Sicut deus ẽ extra ordinẽ creature propť suã illimitationẽ: ita creatura est extra ordinẽ dei ꝓpť suã limitationẽ: s3 hoc nõ obstãte creatura realr refferturad deũ. ergo nõ obstãte illimitatiõe diuina: poterit deus refferri realr ad creaturas. ¶ 4º. sic. Manẽte eadẽ causa: manet ideq3 effectus. s3 causa q relatiões dei ad creaturas nõ sunt reales ẽ hec q. s. relatiões creature ad deuq3 fundãtur sup modũ quẽ accipiũt a deo qui in deo nõ est. q2 nõ cõsequił modũ pfectũ ẽm quẽ deus opatur. eodeq3 sũt modo reperiuntur in oĩ causa equiuoca. effectꝰ nanq3 equiuocus nõ adequat causaq3 suã. nec cõsequił modũ pfectũ sue cause. calor eñi genitus nõ adequat virtutẽ solarẽ ⁊ tamẽ cõstat q relatio ꝓducẽtis ad ꝓductũ: fundał i solo respectu inferiorꝫ. ergo relatio realis nõ ipedił ex hoc q fundamẽtũ eius iperfectiori modo repitur i vno extremorꝫ ⁊ pfectiori modo in alio seu eminentiori. ¶ 5º. sic licet in relationibus equiparantie requirał q illud sup quo fundał relatio repiał in vtroq3 extremo sicut equalitas exigit q̃titatẽ ⁊ similitudo qualitatẽ: sicut equalitas exigit q̃titatẽ in quolibet extremorꝫ: hoc tñ nõ exiguntre lationes suppositionis ⁊ suppositiõis: s3 relatio producti fundatur sup potentiã passiuã: relatio vero ꝓducentis sup potentiaq3 actiuã: potentia vero actiua passiue opponił. nec sunt eiusdẽ ordinis q̃nimo mutuo se excedũt cũ agens sit pstantius passo. S3 hoc nõ obstãte relatiões suppositiõis sunt reales ergo relatiões dei ad creaturã q̃ sunt relationes suppositionis poterũt eẽ reales dato q ẽẽntia diuina fundans eas. excedat creaturã. nec sit eiusdẽ ordinis cuq3 ea. ¶ 6º. q2 exẽplũ qd adducũt d sciẽtia ⁊ scibili q. s. fundamẽtũ relationis nõ repiał in vtroq3 extremo s3 tñ in anima vel scientia: nõ videtur veruq3 q2 sicut

sciētia ē fundamētū sui respectus: sic res ꝑ suaꝫ actualitatē videtur fundamētū scibilitatis. hoc tñ nō obstante scibile ad sciētiā nō refferť. ergo nō ex hoc solo tolliť ꝙ relatio aliqua nō sit realis q2 fūdamētū nō reperitur in quolibet extremorū. Et cōfirmať q2 in deo ē fundamētū veri dominij ꝛ vere auctoritatis. vñ nō apparet qn relatio dominij ꝛ ꝑducētis sit realis ī eo. ¶ Cōtra. 3am. ꝯclusionē arguit Gregoriꝰ ꝛ pᵒ loco probat ꝙ deꝰ eternalr̄ refferebať ad creaturā q̄ nō erat. ꝛ arguit pͥmo sic. Deus ab eterno fuit realr̄ creatiuꝰ ꝛ presciꝰ. ergo ab eťno realr̄ refferebatur ad creabilia ꝛ prescita. ꝯña patet q2 creatiuꝰ et presciꝰ hec ipa q̄ sunt: ad aliud sunt. añs certū est. qm̄ ꝭm fidē cōstat ꝙ fuit creatiuꝰ et prescius. ꝙ aūt realr̄ nō est dubiū cū nulla aīa ab eterno fuerit que cognouerit deuꝫ. Nec valet dicere ꝙ ab eterno deus cognouit se creatiuū ꝛ ꝑsciū. q2 istud nō tollit qn fuerit realr̄ creatiuꝰ ꝛ prescius nō ad se sed ad creaturā creabilē et ꝑscitā. alioqn eque faciliť diceret ꝙ deus pater non refferebať ad filiū realr̄ nā sepe nouit se p̄rē. Et si dicatur ꝙ licet nouerit se p̄rem: nō tamē ꝑ hmōi notīciā fecit se p̄rē. ꝛ iō nō ꝭm rōnē ſꝫ realr̄ refferebať ad filiū: sicut in ꝓposito diceret ꝙ nec ꝑ illā notiīā q̄ nouit se creatiuū fecit se creatiuū. nec ideo fuit creatiuꝰ vel presciꝰ: q2 nouit se creatiuū vel presciū. quapropter similr̄ sequiť ꝙ realr̄ refferebať ad creabile vel presciťū. ¶ 2ᵒ. loco ꝓbat ꝙ deus realr̄ refferať ad creaturā ex tēpore. arguit igiť primo sic. Nā cōstat ꝙ ex tēpore seu d̄ nouo deus est creans ꝛ dñs creature ꝛ vt sic reffertur ad creaturā ex tēpore vt dicit Augꝰ. 5ᵒ. de tri. ca. vltᵒ. ꝛ hoc nō ē ꝑ opationē anime q2 siue anima deū intelligat siue nō: nō minus ipe ē creans et dominꝰ. ergo realr̄ refferť ad creaturā ex tēpore. ¶ Cōfirmať q2 si solū ꝭꝫ rōnē refferť: aut hoc est ideo q2 ipe nō est dñs vel creator nisi ꝑ opationē anime qḋ nullus catholicꝰ diceret. aut q2 ꝛ si absq3 opatione anime sit dñs et creator: non tñ absq3 opatione anime est relatiue dñs aut creator. ꝛ istud iplicat cōtradictionē manifestā. qm̄ cōtradictio ē dicere ꝙ aliq̄s sit dñs ꝛ non sit dñs alteriꝰ. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ non sit relatiue dñs si non sine opatiōe anime est dñs ꝛ sic sine opatione aīe est dñs. ꝛ nō sine opatione aīe est dñs: q̄ manifeste ꝯdicūt. Eodē modo potest ꝓbari ꝙ ab eterno realr̄ refferebať. supposito ꝭm fidē ꝙ eternaliter fuerit presciꝰ q2 sine opatiōe anime fuit presciꝰ. et nō potuit eē prescius nisi relatiue. sciētia enī ꝛ presciētia dispositio ꝛ ꝓuidētia ac predestinatio: sunt ad aliquid. sicut dicit Hugo d̄ sacra. liᵒ. pᵒ. p. 2ᵃ. ca. 14ᵒ. et vbi nō diceret. ad huc d̄ se pater. ¶ Preterea arguiť sic iuxta cōmunē modū loq̄ndi. Quecūq3 relatio ꝯsequiť extrema ex natura rei sine cōsideratiōe itellectꝰ: ē realis. hoc patet per alios cōmuniť. nā eam in ꝓpria forma pōit Scotꝰ i. 30. distictione. Oēs etiā cōmuniť ponētes relatiōes rōnis dicūt eas cōsequi actū intellectꝰ et alr̄ nō habere eē. ꝛ si nullus diceret: ꝓpositio patet de se: aliās q̄libet relatio realis posset dici rōnis. ſꝫ aliqua relatio dei ad creaturaꝫ cōsequiť sua extrema. s. deū ꝛ creaturas ex natura rei sine ꝯsideratione intellectus ergo ꝛc. Minor. declarať nā positis deo et lapide ꝛ nulla cōsideratione intellectꝰ existe: deus ē distinctus a lapide ꝛ causa et dñs eius. ac ꝑ hoc iuxta illū modū loq̄ndi ꝯsequiť distictio dei a lapide ꝛ cāitas et dominiū: et certe nō minꝰ q3 cōseq̄tur distictio lapidis a deo et seruitꝰ. Et si diceret ꝙ deus eēt distictus absq3 distitione. ꝛ dñs absq3 dominio: eadē facilitate dici posset ꝙ lapis eēt distinctus ꝛ causatus et seruꝰ vł possessio sine distictiōe et dominio et alijs relatiōibꝰ. ¶ Preterea exclusa oīm cōsideratione intellectꝰ humani natura humana ē vnita verbo in xp̄o. ergo exclusa oīm cōsideratiōe anime verbū ē vnitū humāe nature. ꝛ patet ꝯña. q2 impossibile ē aliq̄d eē vnitū non vnito. vnitū enī vnito vnitū ē. cū ergo oē vnitū refferatur ad vnitū: sequiť ꝙ verbuꝫ exclusa oīm cōsideratione anime: ꝛ ꝑ ꝯñs realr̄ refferať ad naturā sibi vnitā. ¶ Preterea spūs sanctus tēporalr̄ ē datꝰ ꝛ donatꝰ creature nec in hoc est necessaria cōsideratio anime nr̄e. cū etiā pueris deť ī baptismo ꝛ datū ꝛ donatū relatiue dicaťr sicut patet ꝑ Augꝰ. 5ᵒ. de tri. ca. 15ᵒ. ¶ Preterea si hoc deberet negari aut hoc eēt ꝓpter auctoritatē ecclesie vel scripture sacre aut alicuꝰ sancti vel famosi ph̄i. aut ꝓpter cogentē rōnē ad oppositū. ſꝫ nec [illegible] alicubi dicit oppositūꝫ nec in tota sacra scriptura aut doctrina cuiusq3 sancti auctoritas repiť ad oppōsitū quā vnq3 viderīꝫ vel audierim. inueniuť aūt freq̄nť in scriptura aut in dictis sanctoꝝ ꝙ deus ē oīpotēs creator ꝛ dominus ꝛ plura alia que denotāt eū ad creaturaꝫ refferri. ꝛ nullibi dicať ꝙ ꝭꝫ rōneꝫ tm̄ sit dñs vel oīpotens aut creator ꝛ est satis mirabile si intētio fuisset Augustini ꝙ solū ꝭm rōnē deꝰ reffertur ad creaturaꝫ: quomodo in. 5ᵒ. de tri. vbi hāc materiā tractat ꝛ determinat. ꝛ arguit cōtra cōmētatorē ꝛ soluit. nūq3 innuat se per hoc. s. ꝙ ꝭm rōnē tm̄ refferť. Idē ptꝫ d̄ Ansel. monolo. 25ᵒ. Itē neq3 ph̄s nec cōmētator hoc dixerūt. cuꝫ tm̄ dicerēt deū eē pͥcipiū ꝛ motorē ꝛ causaꝫ finaleꝫ

aliorum. de aliis vero phis antiqs vel modernis nõ esset multũ curãdũ cũ eorũ nõ sint multũ cele bres auctoritates. nõ tamen adhuc aliquẽ vidi ad hoc allegari. demũ neqz aliq̃ ratio cogẽs est ad hoc sicut clare ptz soluendo eas. ¶ Contra. 4^{m}. ɔclusionẽ arguit Gregorius z pserti ɔ eius declarationẽ z ꝓbationẽ. z p̃mo loco ꝓbat q aliqd põt realit referri ad nõ ens cuius oppositũ dicebat. Arguit igit p̃mo sic. Possibile est aliqd dũ appꝫhẽdit ab aĩa: esse vere imaginẽ alicuius nõ existẽtis ergo aliqd põt realit referri ad nõ existẽs. antecedẽs ptz. nã imago herculis vel rose existẽs in pariete vel vi memoratiua: ita vere est imago eius cũ illud nõ est sicut dũ ẽ. siue talis imago appꝫhẽdat siue nõ. ɔña ꝓbat. qm imago inq̃tum imago: ẽ ad aliqd. iuxta illud Augusti. 7°. de tri. ca. p°. Quid aũt absurdius q̃ imaginẽ ad se dici. ¶ 2°. aliqd ẽ realit memoria nõ existẽ ergo aliqd refferẽ realit ad nõ exñs. ɔña ptz naz ɔstat q memoria dr relatiue z illud ponit Augustin⁹. x°. d tri. x°. z xj°. capitulis. antecedẽs ẽt satis est notũ. nã memoria est respectu pteritorũ fm phm d memoria z reminiscẽtia et fm Augustinũ d tri. ca. xj°. z fm Tuliũ vt Aug⁹ allegat ibidem. q̃uis etiã sit pñtiũ vt ibidẽ vult Aug⁹ possit esse memoria. z ɔstat q memoria nõ est solũ memoria dũ appꝫhẽdit. imo hoĩe nõ actualiter cogitãte de sua memoria. nec etiã d memorabili adhuc est memor z memoriã habet de illo sicut p Augustinũ. 15°. d tri. ca. 21. ¶ 3°. qz fm phm. 5°. metha°. ca. d ad aliqd q̃daz dicũtur ad aliud fm potẽtiã actiuã z passiuã vt calefactiuũ calefactibile. qz põt. z post dicit q quedam talium dicũtur fm tpa. vt qd fecit ad factum z futurum ad faciẽdum. Ex his arguit sic. Aliqd ẽ realiter ꝓductiuũ seu ꝓducturũ z realit facturum. ergo aliqd realiter refferẽ ad nõ ens. antecedẽs est certum. nã q sol vel ignis sit ꝓductiuus caloris aut alterius ignis. aut sit productiuus vel factiuus: nõ plus depẽdet ab [illegible] q̃ sol vel ignis. ɔña patet qz productiuũ dicit ad producibile z facturũ ad faciẽdũ z ɔstat q nec ꝓducibile nec faciendũ est ens igit zc. Eodẽ modo põt argui de potẽtia materie respectu forme nõ existentis q̃ vtiqz realiter z actualit est potẽtia ad formam possibilẽ. esto q ipsam nulla aĩa ɔsideret. ¶ 2°. loco ꝓbat q nõ ens potest realit refferri ad ens siue ad illud quod ẽ. z arguit p̃mo sic. Oia relatiua dicuntur ad cõuertẽtiam. ergo nõ ens realiter refferẽ ad ens. antecedẽs patet per Augustinum. 7°. de trini. capi. p̃mo qui dicit q omnia q̃ relatiue dicunt ad inuicẽ dicunt. z per hoc probat q pr non dicit relatiue ad essentiã cum essẽtia nõ dicat relatiue ad prẽm. Pꝫ etiam p phm in p̃dicamẽtis q̃ ad lrãm ipm ponit z diffuse declarat z nullũ posse excipi dicit si cõuenienter assignent. ɔña vero probat. nã productiuũ dicit ad ꝓducibile z facturũ ad faciẽdum z imago ad imaginatum z memoria ad memoratum. ergo eɔuerso ꝓducibile refferẽ ad ꝓductiuũ z faciẽdum ad facturũ z imaginatũ ad imaginẽ z memoratũ ad memoriã. nullũ aũt ꝓductibile vel faciẽdũ est ens. ɔstat q̃uis possit esse ens. aliqd etiam imaginatũ z aliqd memoratũ nõ est ens. nec valet dicere q talia z si refferant nõ tñ realit sz fm rõnem tantũ. nã siue talia ɔsiderent ab anima siue nõ: nichilominus ꝓducibile est producibile a ꝓductiuo z faciẽdũ est faciẽdum a facturo zc. z p ɔsequẽs absqz vlla opatione anime q̃libet tale ad suũ correlatiuũ refferẽ ac p hoc realiter. ¶ 2°. qz omnis causa refferẽ ad causatum. z aliqd non existẽs: est realit causa existẽti. ergo aliqd nõ existẽs realiter refferẽ ad existens. ɔsequẽtia z p̃ma pars antecedẽtis sunt patẽtes. 2ª pars ꝓbat. nã aliqd nõ existẽs est finis seu causa finalis alicui⁹ effect⁹ iam facti ꝓpter illũ finẽ sicut fruct⁹ nõdũ existẽs: est finis foliorũ z florũ precedẽtiũ fructuũ. cuius ꝓbatio est quia ꝓpter fructũ nõ existẽtem: natura omnia illa agit. dũ autẽ natura agit propter aliqd: tũc illud est cuius grã agit. z per ɔsequẽs causa finalis. z ex hoc exemplo z intentione p hi demõstrãtis cõtra antiquos. 2°. phicorum q natura z carẽtia cognitione: agunt ꝓpter finem z in actionibus eorum est causa finalis. z excluditur respõsio qua posset dici q talis finis non est finis nisi inquantum ab anima apprehensiuo. ¶ Contra. 5^{m}. cõclusionem arguit Scotus probando q licet relationes creaturarum ad deum sint noue tamẽ non propter istas inq̃tum sunt ad deum vt ad terminum: necesse est ponere aliquas relatiões ex tempore terminantes illas. primo quia fm phz 5°. metha°. capi. de ad aliquid. 3°. modo dicunt relatiua ad aliqd quia alia sunt eorũ. ita q hec est per se dñia duorũ p̃orum modorũ a tertio. qz in duobus primis est relatio mutua in. 3°. autẽ non est relatio mutua. Sed alterum precise reffertur ad reliquum z alterũ nõ. Sed terminat relationem eius. omnes autẽ relationes creature ad deum ptinent ad. 3^{m}. modum relatiuorũ. igitur qualescunqz sint ille que sunt in vno extremo non oportet alterũ extremũ fm aliquã rela

tionem in eo terminare illas relationes sed po-
test terminare precise sub ratiõe absoluti. ¶ 2°.
quia phs. 9°. metha. capitu. 7°. probat q̄ act⁹
est prior potẽtia diffinitione: q2 potẽtia diffinit̃
p actum. Si autẽ actus refferat̃ ad potentiam:
tunc ecõuerso etiam actus diffinit̃ p potẽtiam si
cut dicit porphirius in. capi. de specie. quia i rela
tiuis mutuis necesse est in vtroq̃ rationibus
vtriusq̃ vti. ergo ita diffinit actus potentiam q̄
econuerso nõ diffinitur p ipsam. ⁊ p ꝯsequens a-
ctus non reffertur ad potentiã sed est mere ab-
solutũ: ⁊ hoc sub eadem ratione sub qua diffinit
potẽtiam. diffinit aũt potẽtiam inq̃tm potentia
est ad ipsum vt relatio ad terminũ. ergo actus
fm q̄ est mere absolutum terminat hmõi rela-
tionem qualiscũq̃ sit illa siue simpliciter siue f3
quid. ¶ 3°. q2 nomen relatiuũ reffertur primuz
ad correlatiuũ vt ad terminũ etiaz in creaturis
ꝓbatur q̄ relatiuũ inquãtũ relatiuũ põt diffini-
ri p terminũ ad quẽ reffert̃. ergo termin⁹ vt ter-
minus: ẽ prior diffinitiõe relatiuo vt relatiuũ ẽ.
patet ꝯña. 7°. metha. vbi cõpat accñs ad subaz.
⁊. 9°. metha. vbi cõpat potẽtiã ad actũ et. ꝯ°.
termin⁹ aũt inq̃ntũ termin⁹: reffert̃ ad relatiuũ
inq̃tm fuit relatũ. ergo inq̃ntũ termin⁹ hẽt illud
qđ fuit relatũ ad ipm ꝓ diffinieñte ⁊ p ꝯñs ꝓ pri-
ore fm diffinitionẽ. ergo pr̃ eẽt ꝑor filio fm diffi
tionẽ et ꝯ. ipossibile est aũt eẽ circulũ i prioritate
eẽntiali quacũq̃. ergo ipossibile est prem primo
refferri ad filiuz inq̃ntuz filius reffert̃ ad prem.
ergo reffert̃ p° ad illud absolutũ qđ est ꝓximuz
fundamẽtũ relatiõis. ⁊ illud absolutũ ẽ pius pr̃e
vt pr̃ est ⁊ ecõuerso filius vt fili⁹ reffert̃ absolutũ
qđ ẽ proximũ fundamẽtũ pr̃nitati. ⁊ illud abso-
lutũ ẽ pius filio ⁊ filiatiõe iq̃tm filius. nec f3 hoc ẽ
aliq̃s circul⁹. s. q̄ pr̃ sit p⁹. a. qđ ẽ ꝓximũ fũdamẽ
tũ relatiõis filiatiõis. nõ eni ex hoc sequit̃ nisi q̄
hec duo absoluta sunt priora istis duabus rela-
tionibus ⁊ hoc est verũ imo ambo illa absoluta
sunt ꝑora vtraq̃ relatiõe q2 q̃libz relatio nõ tm̃
preexigit fundamentũ sibi imo terminuz vt ter-
minus est. Si igit̃ quando sunt relatiões mutue
accidit termino vt terminus est q̄ refferat̃ ergo
possibile est refferri ad absolutuz ⁊ ita hoc vere
rõnabile ponere in deo qui maxime hẽt rõnẽ ab
soluti vt creature sunt ad eũ. ¶ 4°. q2 itellect⁹
põt negotiari circa terminũ relatiõis tertij mo-
di ⁊ in isto termino causaret relationẽ rõnis. ta-
mẽ illa nõ est rõ terminandi. licet eni aliquis in-
tellectus cõferat quadraturã circuli ad scientiã
causando in ipo absoluto relationez rõnis q̃ est

scibilitas: tñ illa nõ est rõ terminandi relationẽ
scientie ad ipm. Ista eni relatio rõnis non est in
hoc absoluto dũ actu ꝯsiderat̃ ab itellectu. ergo
relatio rõnis in scibili nõ fuit ratio terminãdi re
lationem scientie ita in proposito. ¶ 5°. quia li-
cet diuina essentia possit comparari ad creatu-
ram tam per actũ intellectus creati q̃ increati ⁊
sic possit in ea causari relatio rationis: tamen il-
la non fuit ratio terminandi relationem creatu
re ad ipsum. non quidem illa que causatur p a-
ctum intellectus creati probatur. quia tunc nul
lo intellectu creato considerante comparando
deum ad lapidem si deus produceret lapidem:
non esset relatio realis ad ipsũ deũ nec illa quã
causat intellectus diuinus in essentia. probatur
quia si per impossibile de⁹ nõ esset nature intel
lectualis sicut aliqui posuerunt solem esse prnci-
pium primum ⁊ produceret lapidem: lapis rea
liter reffertetur ad deum. ⁊ tunc non esset rela-
tio realis ad ipsum. patet igitur q̄ propter ter-
minationem relationum in creaturis ex tempo
re ad deum non oportet ponere in deo aliquaz
relationem nouam nec antiquam que sit ratio
terminandi relationem creature. ¶ 6°. quia li-
cet possit poni in deo aliqua relatio rationis p
actum intellectus nostri: noua quidem sicut illa
que causatur in eo per actum intellectus nostri
concipientis ipsum non autem noua per actum
intellectus sui quod probatur. quia nũq̃ fit trã
sit⁹ a ꝯdictorio i ꝯdictoriũ sine mutatione. si, eni
nulla est mutatio in aliquo: non est ratio quare
magis vnum contradictorium predicetur d ip-
so q̃ reliquum. nec quare magis vnum sit falsuz
q̃ reliquum. ⁊ ita ambo falsa vel ambo simul ve
ra. Sed si in deo posset esse vera relatio per a-
ctum intellectus sui alicuius contradictionis: al
terum extremum modo esset verum de aliquo
quod prius non erat verum igitur aliqua muta
tio in aliquo s3 non in essentia diuina vt cogni-
ta: neq̃ in alio ad quod cõparat̃ p actũ itellect⁹
sui nisi ponatur mutatio in ipso intellectu com-
parante. quia sicut obiectum comparatum ⁊ il-
lud ad quod comparatur inq̃tm talia non habẽt
esse nisi intelligi: ita non possunt habere ad ali-
ud esse nec aliter esse nisi sit ad intelligi eorum
quod non potest esse sine aliqua mutatione in-
tellectus diuini. igitur nulla relatio noua potest
esse in deo per actum intellectus sui comparan
do essentiam suam ad aliud temporale: s3 istud
nõ est nisi ꝓpt hoc q̄ itellect⁹ diuius ad qđcũq̃
cõparat eẽntiã suã: in eternitate cõparat. lic3 nõ

ꝓ eternitate sicut cōparat volūtatē vt creatu-
rā tēporis futuri vel ad animaȝ antichristi vt a-
ctualiť existētē ꝓ illo nūc ꝓ quo vult creare ani
mā. ⁊ ille qdē sunt due relatiōes atpis cōmunis
sicut duo extrema ſȝ vtraqȝ eterna ſȝ nā ꝓ eter-
na. ¶ Cōtra eandē ꝯclusionē arguit Aureolus
volēs ꝓbare φ dei ad creaturā nō sit aliq̄ rela-
tio. nō eterna q̄ȝ^m ad intellectū diuinū. i illo in-
quit i intellectu vbi ē eterna apꝑhēsio relationū
creaturarū ad deū: in illa eodē est eterna apꝑhē
sio relationis termini circa deū. ſȝ in diuīo intel-
lectu est apꝑhēsio eterna omniū creaturarū fa-
ctaꝝ ⁊ factibiliū ⁊ hitudinum singulariū ad deū
alioqui apꝑhēderet aliq̄d nauiť ⁊ esset nouitas
in deo exeūdo de ocio i actu ꝯsiderādi. ergo ne-
cesse est vt terminationis relatio omniū talium
hitudinū apꝑhēdať ab eterno circa deū a sua in
tellectu: ⁊ ita talis relatio est eterna.

Uantuȝ ad ar
ticulū. 3^m. ꝑmo notādū est φ si-
cut accipi pōt ex dictis. S. tho.
i pluribꝰ locis ad relationē rea
lē inť aliq̄ q̄ relatiue dicunť: q̄t-
tuaꝝ reqrunť. s. fundamentū reale ⁊ φ extrema
sint i actu. itē φ sint realiť distīcta abinuicē ⁊ φ sint
eiusdē ordinis. ꝓpť deffectū ꝑmi: dextrū ⁊ sini-
strū nō sunt relatiōes reales i colūna ad dexte-
rā vel sinistrā aīalis posita. ꝓpť deffectū secūdi:
nō est relatio realis iter ens ⁊ nō ens aut inť ꝑ-
sens ⁊ ꝑteritū vľ futurū. ꝓpť deffectū tertij eius
dē ad seipm̄ nā est relatio realis. ꝓpť deffectuȝ
q̄rti: nā est relatio realis dei ad creaturā. deficit
etiā in hm̄oi relationibꝰ dei ad creaturā ꝑmū. s.
fundamētū. dr̄ aūt fundamētū relatiōis ꝑ se lo-
quēdo: illud qđ ē causa ꝺpēdētie vel ordinis seu
hitudinis vniꝰ correlatiui ad alteꝝ correlatiuū
⁊ ē semꝑ aliq̄d reale exñ in eo φ reffeť. ex cuiꝰ
realitate: relatiōes sup fundate dicunť eē reales
ꝓut. S. tho. docet. ꝑ°. sen. d. 26. q. 2^a. ar. ꝑ°. i. c.
⁊. ar. 2°. ad. 4^m. et. d. 3a. ar. 3°. ad. 3^m. ⁊. ꝑ°. p. q.
13. ar. 7°. in. c. et. q. 28. ar. ꝑ°. ⁊ in pluribꝰ alijs lo
cis. Ex qbꝰ iferť φ relatiōes rōnis nō hēant a-
liqđ fundamētū i re ꝺ q̄ dicūť. ⁊ licet alia reqrāť
ad relationē realē ꝑter fundamētū ꝓut dictū ē:
realitas tñ relationis: ex fundamēta depēdet si-
cut ex causa ꝑ se a q̄ emanat vel fluit. alia aūt re
q̄sita magis possūt dici causa sine q̄ nā eo φ sine
eis realis relatio terminari nā possit. ¶ Ex pre-
missis iferť φ relatiuaꝝ triplex repiť differētia.
q̄dā eni sunt in qbꝰ ex vtraqȝ pte est relatio rea
lis qꝛ in vtroqȝ coꝝ ē aliq̄d reale supꝑ qđ funda

tur relatio. cuiusmodi sunt pr̄ ⁊ filiꝰ: motiuū et
mobile q̄ñ sunt eiusdē ordinis. Item relatiua q̄
fundāť sup q̄ātitate ⁊ q̄litate. Alia sunt relati-
ua in q̄rū vno est relatio realis: in altera vero re
latio rōnis tm̄ sicut sunt deꝰ ⁊ creatura scibile et
sciētia. qꝛ eni in vno istoꝝ relatiuaꝝ ē reale fun-
damētū relationis ⁊ nō alio: ideo in vno ē rela
tio realis in alio aūt relatio rōnis. Alia relatiua
sunt in quaꝝ neutra ē fundamētū reale relatio
nis. ideo nulla ex pte ē relatio realis sicut inter
ens ⁊ nō ens inť ꝑteritū ⁊ futurū ⁊ hm̄oi. ⁊ licet
vna numero eēntia i vno supposito sit fundamē
tū opatiōis itellectꝰ q̄ vnū ⁊ idē suppositū bis cō
siderať dū intellectꝰ cōparat idē ad se fm̄ vnita
tē sbē: ex q̄ opatione ꝯseq̄tur relatio idētitatis:
nō tm̄ ꝓpter ⁊ ꝑ se vnitas numerica sbē ē funda
mētū relatiōis idētitatis. qm̄ relatio ſȝ id qđ ē:
ordinat ad aliud ⁊ reffert aliud ꝓut ex eiꝰ diffi-
nitione pȝ. Idē aūt nā est aliud realiť a se ſȝ si-
bi est idē. vñ relatio idētitatis: nullū hēt funda-
mentū in re ſȝ causať ex opatione itellectꝰ cōfe-
rentis idē ad se ipm̄ q̄ȝ^m ad sbam. ⁊ licȝ q̄sqȝ rea-
liť sit idē sibi: ipa tñ relatio idētitatis est fm̄ rōnē
tm̄ eo φ extrema nō distīguunť realiť. Possumꝰ
itaqȝ ꝯcludere ex supdictis φ relatio realis im-
mediate ex duobꝰ depēdet. s. ex fundamēto tan
q̄ȝ ex causa a q̄ fluit vel emanat siue nascit et ex
correlatiuo tanq̄ȝ ex termino q̄ eiꝰ ordinē seu ꝺ
pendētiā terminat. ad cuiꝰ terminationē faciūt
tria supiꝰ req̄sita. vñ relatio realis effectiue cau-
sať ab illo qđ ē causa aliciꝰ absoluti in q̄ funda
tur ⁊ lȝ fm̄ phȝ ad relationē nō sit motꝰ neqȝ a-
ctio: ꝑ accñs tñ ⁊ ex ꝯñti: relationes termini sūt
illaꝝ mutationū seu actionū q̄ ꝑ se et directe ad
ipaꝝ fundamēta terminanť. vna. n. motu ⁊ vna
actione ꝓducť fundamētū ꝑ se ⁊ relatio ex ꝯñti
fluit. n. relatio a suo fundamēto: nāli q̄daȝ ema
natiōe quēadmodū ꝓpa passio a sbo aut poᵃ aīe
ab aīa. vñ ⁊. S. tho. dicit de poᵃ dei. q. 7ᵃ. ar. 9°.
ad. 5^m. φ relatio fūdata sup q̄ātitatē: nāliť seq̄ť
ad ꝓductionē q̄ātitatis: itaqȝ fundamētū ē cau-
sa effectiua minꝰ ꝑncipalis ⁊ q̄si istrumētalis ip-
sius relationis quēadmodum. S. Tho. dicit de
sbo respectu ꝓprie passionis ⁊ de anima respe-
ctu potentiaꝝ prima parte. q. 77. articulis. 6°
⁊. 7°. Aliq̄ dicunt φ relatio est effectꝰ formaľ sui
fundamēti qꝛ sicut q̄litatis est dare esse q̄le: ita ⁊
ꝺare esse simile. Sȝ istud nō videť stare qm̄ cau
sa formalis nō pōt separi a suo effectu formali si
cut nō pōt aīa eē forma corporis qui det eiactu
esse viuū. neqȝ albedo pōt inesse sbo qui hēat eē
albū ⁊ tñ fundamētum pōt inesse alicui sicut al-

bedo corpi cui nõ cõueniat esse simile sicut si ess3 vnũ tñ corp⁹ albũ vñ ꝛ. S. tho. dicit de po^a dei. q. 7^a. ar. 9°. ad. 4^m. ꝙ aliqd dicit̃ simile ꝫ q̃lita tẽ causalit̃. s. effectiue. ſm ſilitudinẽ ꝟo formalr.

Secundo. Notãdũ est ꝙ licet realitas relatiõis sit ꝛ causetur ex fundamẽto nõ tñ est vna ꝛ eadez realitas fundamẽti ꝛ relatiõis. alias relatio nõ esset p̃dicamẽtũ distictũ realit̃ a quantitate ꝛ actione ꝛ passione sup q̃ fundat̃ ꝛ p ꝯñs non eẽnt decẽ gña gñralissima rex̃ qđ est ꝯ phz. gña. n. gñ ralissima cũ sint p̃mo disticta: in nullo ꝯueniũt. Sz se totis distiguñt. vñ hec ꝓpositio est imediata ꝛ vera nulla relatio est quãtitas: ꝛ ecõuerso. ꝛ sua ꝯria ois relatio est quantitas: est falsa. qđ nõ esset si relatio ꝛ ei⁹ fundamẽtũ h̃ret eãdẽ realitatem. nã sic eẽnt idẽ realit̃ ac p hoc vnũ de alio idẽtice p̃dicaret̃. ꝛ p̃terea causa differt realiter a suo effectu. sz fundamentũ est causa relationis a qua ꝓcedit ꝛ emanat. ergo ꝛc. ꝛ p̃terea seq̄ret̃ ꝙ relatio nichil reale adderet ad suũ fundamentũ ſz rõnem tñ. ex q̃ seq̄ret̃ ꝙ secluso fundamẽto: relatio nullũ p̃dicamẽtũ ꝯstitueret. nã p̃dicamẽta vt dictũ est sũt entia realia. ens enĩ3 reale ꝯdiuisũ enti rõnis: diuidit̃ in decez p̃dicamenta ſm phz. 5°. metha^c. ¶ Nec valet dicere sicut aliq̃ putãt euadere ꝙ realitas quã addit relatio sup̃ fundamẽtũ est realitas termini ad quẽ reffert. dicũt eni isti ꝙ relatio duplicẽ dicit realitatẽ. vnã intrisecã q̃ est in se realis. aliã extrisece quã cõnotat. s. realitatẽ termini in eo ꝙ relatio est ad aliud. s. ad terminũ. dicũt ergo ꝙ p̃ma realitas relatiõis nõ est alia a realitate fundamẽti. sz realitas extrisecã quã cõnotat. s. t̃mini: alia ẽ a realitate fundamẽti. Sz certe r̃sio ista magis est fuga q̃ꝫ solutio. nã realitas termini correlatiui ſm istos: ẽ etiã ipsa realitas sui fundamẽti. talis aũt realitas est absoluta. si ergo realitas quã addit relatio ad suũ fundamẽtũ est realitas termini: sequit̃ ꝙ relatio addit ad suũ fundamẽtu3 realitatẽ absolutã qđ est absurdũ. ꝛ inde etiã seq̄ret̃ ꝙ relatio p id qđ aderet ad suũ fundamẽtũ nõ differret ab eo p̃serti in relatiuis eq̄p̃tie: ex eo ꝙ in talib⁹ fundamẽtũ relationis i vno termino ꝛ fundamẽtũ relatiõis in alio termino nõ differũt ſm realitatẽ cum sint eiusdẽ generis et aliquãdo eiusdẽ speciei sicut eq̄litas habet i vtro q̃ꝫ termino ꝓ fundamẽto quãtitatẽ. et preterea in relationib⁹ q̃ sunt reales ex parte vni⁹ extremi p̃cise vt int̃ sciẽtiã ꝛ scibile: nõ videt̃ ꝙ relatio possit trahere realitatẽ a termino i quo ẽ relatio rõnis tñ. q2 qđ nõ põt cõmunicare realitatẽ sue ꝓprie relationi: nõ poterit eam relationi alterius extremi cõmunicare. vñ relatio scientie ad scibile ꝛ creature ad deũ: nichil reale possunt addere ad fundamẽta nec intrisecũ nec extrisecum sed solã rõnem qđ est ꝯ phm ꝛ etiã ꝯ ipsos qui ponũt relationes reales addere realitatem extrisecã ad suũ fundamẽtũ. ꝓpt̃ hec ꝛ alia incõuenientia istox̃ opinio stare nõ põt ꝛ lic3. S. tho. nõ mouerit hãc q̄stionẽ i forma nec3 in ei⁹ scriptis q̃ꝫ^m memini me legisse nõ repit̃ verb̃ exp̃ssis ꝙ relatio differt a suo fundamento realit̃. põt tñ trahi ꝛ elici ex dictis ei⁹ ꝙ hoc ip̃m ille senserit. vñ p̃mo sen. d. 26. q. 2^a. ar. p^o. ad. 3^m. dicit fundamẽtũ relationis esse causam relationis. causa aũt realit̃ distiguit̃ ab effectu. Itẽ ibidez dicit ꝙ relatio cessat remoto alt̃o extremox̃ nulla mutatione facta in quãtitate sup̃ quã fundat̃. Sz si essent idẽ realit̃ relatio ꝛ ei⁹ fundamẽtũ nõ posset vnũ desinere esse sine alio. Itẽ. 4°. sen. d. 41 ar. p^o. sub. ar. 2°. in. c. dicit ꝙ p̃rnitas ꝛ filiatio fũdãtur in actione p̃terita. s. in hoc ꝙ est genuisse ꝛ filiatio i hoc qđ ẽ genitũ eẽ. ex hoc sic arguit̃ si relatio ꝛ ei⁹ fũdamẽtũ essẽt idez realit̃: in q̃cũq3 ſbo eẽt vnũ cox̃ ꝛ alter̃. ſz genuisse ꝛ genitũ eẽ cũ sint ꝺnoiatiões tẽporis p̃teriti nõ h̃nt p̃rez ꝛ filiũ ꝓ ſbo in q̃b⁹ tũ sunt subiectiue p̃rnitas ꝛ filiatio: nõ igit̃ ſz mẽtez. S. Tho. relatio ꝛ eius fundamẽtũ sũt idẽ realit̃. Itẽ ꝺ po^a dei. q. vl'ma 8^a. ar. 2°. ad p̃mũ dicit ꝙ q2 relatio ẽ diffinita ꝛ determiata ad vnũ gen⁹ ad vnũ v3 p̃dicamẽtũ: seq̄tur necessario ꝙ excludat̃ a quocũq3 alio gñre. i. p̃dicamẽto. Sz fundamẽtũ relationis semp est alteri⁹ gñris ꝛ p̃dicamẽti a relatione: ergo relatio nõ ẽ idẽ realit̃ cũ suo fũdamẽto i creaturis in q̃b⁹ relatio realis diffinita ꝛ determiata est ad vnũ ꝺ decẽ p̃dicamẽtis. Itẽ. q. 9^a. ar. 4°. ad. xj^m dicit ꝙ ista ꝓpositio nulla relatio est ſba: est ꝓpositio imediata si accipiãt̃ relatio ꝛ ſba q̃ sunt in gñe ꝛ pari mõ dici deb3. q2 hec ꝓpositio ẽ imediata nulla relatio est quãtitas vel est actio aut passio ꝛ ecõuerso. na3 rõ q̃ ista est imediata ꝓpositio nulla relatio est ſba vl' ecõuerso. nõ alia ſm mẽtẽ. S. tho. est nisi q2 ſba et relatio p̃tinẽt ad diuersa p̃dicamẽta. qđ etiã ẽ ꝺ relatiõe ꝛ quãtitate ꝛ actiõe et passione. alie auctoritates S. doc. adduci possẽt vbi relatiões dicit̃ distingui ꝛ esse aliđ a suis subiectis ꝛ facere ꝯpositionẽ cũ eis i creaturis. Sz q̃m ex distictione vl' diuersitate relatiõis ꝛ sui subiecti nõ recte ꝛ necessario concluditur distictio ꝛ diuersitas fundamẽti: p̃termittere placuit. q̃ eni dicũt ꝙ quãtitas ꝛ eq̄litas sunt idẽ realit̃. ꝛ similitudo ꝛ q̄litas: non ne-

gāt q̄ huiuſmoi relationes diſtinguātur realiṫ a ſuis ſubiectis ſicut ⁊ de eoꝝ fundamētis negant.

Tertio. Notādū ēſt q̄ aliṫ fundamētū relationis eſt ei⁹ cauſa ⁊ aliṫ ipſius correlatiuū. nā fundamētū ē cauſa ⁊ ipſi⁹ eē relatiōis ⁊ ei⁹ realitatis ⁊ ē etiā cauſa dependētie ſeu ordis realis ad ſuū correlatiuū. termin⁹ aūt correlatiu⁹ inq̄ȝ huiōi nō eſt cauſa relationis alteri⁹ extremi. niſi inq̄ȝ ei⁹ dependētiā ſeu ordinē terminat. Vn̄ ad hoc q̄ aliq̄d ſit alteri⁹ correlatiuū: ſufficit q̄ ei⁹ depēdētiā ſeu habitudinē terminet. neq̄ȝ reqriṫ q̄ i eo ſit fundamētum alicui⁹ correlatiōis ad illud. nā ꝓprie ⁊ ꝑ ſe loquēdo nō eſt fundamētū relationis niſi qḋ eſt cauſa ordinis vel depēdētie ipſi⁹ ad alterū correlatiuū. ⁊ inde eſt q̄ licet in deo ſit virtus ⁊ poteſtas ⁊ opatio quib⁹ aliq̄s effect⁹ cauſaṫ i creaturis ⁊ ꝑ ꝯñs qb⁹ de⁹ dr̄ terminare relatiōes creaturaꝝ ad ipm̄: nō tn̄ huiōi attributa in deo ſunt cauſa vel fundamētū ordinis vel dependentie dei ad creaturas. Sȝ cū cauſatur relatiōis dei ad creaturas: eſt itellect⁹ q̄ ꝯſiderās depēdētiam ⁊ relationes creaturaꝝ terminari ad deū: coītelligit reſpect⁹ quoſdā etiā dei ad creaturas. ex eo q̄ oīs termin⁹ relationis alicui⁹ relatiui: neceſſe eſt q̄ ſit ei⁹ correlatiuū. nā relatiuū ad ſuū correlatiuū habet ordinē ⁊ relationē. correlatiuum aūt itelligi nō pōt niſi aliq̄ ei⁹ relatio ꝯcipiaṫ ad alterū. ſȝ licet talia attributa ſint fundamētū q̄ nr̄ itellect⁹ cōprehēdat vel cōcipiat relationes ſiue reſpect⁹ dei ad creaturas: nō inde ſeq̄tur q̄ dicanṫ fundamenta alicui⁹ relationis realis dei ad creaturas. q2 nō ſunt cauſa vel fundamētū alicui⁹ ordinis vel depēdētie dei ad creaturas. neq̄ȝ itellect⁹ nr̄ ſub tali rōne fundat in p̄dictis attributis relationes ſiue reſpect⁹ quos cointelligit dei ad creaturas. ſȝ ea rōne ꝑ ſe q2 termināt vel ꝓprie loquēdo ſicut i ō q̄ de⁹ terminet relationes creaturarū in ipm̄. poſſum⁹ etiā dicere q̄ fūdamētū qḋ reſpōdet huiōi relationibus ſm̄ rōnē: ſunt relationes reales in creaturis ad deū ꝑut. S. Tho. dicit de po^a. dei. q. 7^a. ar. vlti. ad p̄mū. vn̄ huiōi relationes rōnis q̄s itellectus nr̄ ꝯcipit in deo: duplex hūt in re fundamētū ne ſint caſſe ⁊ vane. vnū eſt aliqḋ attributū in deo ſicut virtus po^a vel aliq̄d huiōi ſm̄ qḋ de⁹ dicitur terminare relationes reales creaturarū ad ipſum. aliud fundamētum eſt ipſe relationes reales q̄ ſunt cauſe intellectui q̄ huiōi relationem ſm̄ rōnem ꝯcipiat. ⁊ ideo. S. Tho. aliq̄ñ in ſcriptis ſuis aſſignat vnū iſtoꝝ ꝓ cauſa ⁊ fundamento relationis ſm̄ rōnē: aliq̄ñ alterū ⁊ aliquādo vtrūq̄ȝ ⁊ inde eſt q̄ denomiationes relatiue reſpectu creaturaꝝ: dupliciṫ ꝯueniūt deo vno modo ab extriſeco. ſ. a relatione reali exiſte i creatura. dr̄ eni hoc modo de⁹ dn̄s creature nō a relatione dominij q̄ ſit in deo: ſed a relatione reali q̄ eſt in creatura. ſ. a ſeruitute q̄ dicit̄ ſerua dei. nec eſt icōueniēs q̄ ab vna ⁊ eadē re numero: ſumanṫ diuerſe nomiationes in diuerſis ſicut ab vno actu numero laudationis vel laudis exiſte in laudante: dicit̄ vn⁹ laudare vel eſſe laudās: ⁊ alius dicitur laudari ⁊ eē laudat⁹. et ſimiliṫ ab vno ⁊ eodē honore numero exiſtēte in honorāte: denoiatur vn⁹ honorās et alter honoratus. alio modo denominationes relatiue ꝯueniunt deo nō preciſſe ab extriſeco ſȝ ab aliquo exiſtēte realiṫ in deo nō ab aliqua relatione reali ſed ab aliquo attributo ſicut a virtute vl' poteſtate aut operatione ⁊c̄. quib⁹ deus dicit̄ terminare relatiōnē creature ad ipm̄. dicit̄ eni de⁹ realiter dn̄s nō a relatione dominij q̄ realiter ſit in deo. neq̄ȝ ꝑ ſe a ſeruitute que in creatura ē relatio realis Sed etiam a virtute ⁊ poteſtate regendi ⁊ coercēdi creaturā q̄ realiter eſt in deo. vn̄ licet relatio dominij ſit in deo relatio rationis: deus tamē realiṫ eſt dn̄s q2 vir⁹ ⁊ poteſtas a qua deus denominat̄ dn̄s iſto. 2°. modo: realiṫ eſt in deo. Et aūt qd̄ dicat q̄. 3°. modo poſſūt ꝯuenire huiuſmodi denominationes relatiue nō realiter ſȝ ſm̄ modū nr̄m itelligēdi ꝑut. ſ. poſſunt accipi a relationib⁹ rōnis quas itellect⁹ concipit de deo ſm̄ q̄ eſt extremū terminās relationē creature ad ipm̄. vt. ſ. de⁹ dicat̄ dn̄s nō a ſeruitute creature nec a virtute aut poteſtate dei ſup creaturaȝ ſed a relatione dominij q̄ nō eſt in deo realiṫ ſȝ ſȝ modū nr̄m itelligēdi: dicim⁹ q̄ talis denominatio fieri pōt ſȝ cū determinatione vt dicendo deus ꝑut denominat̄ a relatione dominij: dicit̄ dn̄s ſm̄ modū nr̄ȝ itelligēdi. ſine determinatione aūt nō eſt admittēd⁹ talis mod⁹ loquēdi. nam ꝑut accipit̄ ex dict. S. Tho. i alio ſimili. 3^a. ꝑte. q. 23. ar. vl. i. c. qñ aliq̄d ꝯuenit alicui ꝑ ſe ⁊ pricipaliṫ aut realiṫ ⁊ ſȝ rōnē non recipit̄ dici tale pricipatiue aut ſȝ rōnē: niſi cū determiatiōe. et idē accipi pōt ex ei⁹ doctrina ſup. q. 16. ar. 8°.

Quarto. Notādū ē q̄ vnitas ſup quā fundat̄ relatio ſimilitudinis ⁊ eq̄litatis nō ē vnitas rōnis ſicut ē vnitas gn̄is aut ſpēi. alias oīs ſimilitudo ⁊ eq̄litas eēt relatio rōnis ⁊ nō realis. nō eni exiſtēte fūdamēto ſȝ rōnem pōt ſimilitudo eē realis. cū realitas relationis cauſet̄ ex fundamēto. Sȝ eſt vnitas commēſurationis ⁊ ꝓportionis. nō q̄ vnitas ꝑ ſe et

formalit sit eq̄litatio ꝛ s̄ilitudinis fundamentuz: nā vt sic: vnitas solā ꝑuationē. s. idiuisionē dicit. Sz vnitas in quātitate ꝛ vnitas in q̄litate ꝛ magis ꝓprie loquēdo quātitas vna ꝛ idistīcta i duobus vel plurib⁹: ē fundamentū equalitatis. idisticta aūt dr̄ quātitas in plurib⁹: i quoꝝ nullo quātitas excedit alteri⁹ quātitatē neqꝫ ab ea exceditur. ꝛ hoc est ē vnū in quātitate s3 cōmensurationē. pari modo fūdamētū similitudinis ꝓprie loquēdo ē nō vnitas formaliter q̄litatis sed q̄litas vna. i. indistīcta s3 ꝓportionē vel ꝯueniētiā in nā specifica aut saltē generica aut analogica. veꝝ ē tamē q ad relationē s̄ilitudinis int̄ aliqua nō req̄rit̄ vnitas cōmēsurationis aut ꝓportionis adeq̄te sicut req̄rit̄ ad eq̄litatē. duo eni alba s3 diuersos grad⁹ albedinis: dicuntur similia. vn̄ ꝛ similitudo sicut ꝛ q̄litas sup̄ quā fundat̄ suscipit magis ꝛ min⁹. vnū eni albū inueniē simili⁹ alteri q̄z aliū albuz. de vnitate aūt super quam fundatur equalitas latius dictum fuit supra distinctione. 19ª. presertim in. 3°. notabili.

Quinto. Notādū est q illa relatiua dicitur ē eiusdem grad⁹ vel ordinis: q̄ ex nā fundamēti relatiōis sunt adiuicē ordinabilia ꝛ hm̄oi sūt q̄ ex nā fundamēti relationis hn̄t hītudinē quādā depēdētie vl' ꝓportionis aut cōmēsurationis vel alicuius ordinis adiuicē. Quidā aūt dicunt q relatiua dicunt̄ ē eiusdē ordinis q̄ ꝯueniūt in hoc q est ē limitatū aut finitū vl' ē illimitatū seu infinitū. ꝛ qꝛ de⁹ ꝛ creatura in hoc non ꝯueniūt qꝛ de⁹ ē ifinit⁹ ꝛ illimitat⁹: creatura aūt limitata ꝛ finita: ideo nō sūt eiusdē ordinis ꝛ ꝑ ꝯñs dei ad creaturā nō est relatio realis: s3 dictū istoꝝ nō videt̄ ē sufficiens. qm̄ si propter hoc dei ad creaturam non est relatio realis qꝛ nō sunt eiusdem ordinis: seq̄ret̄ q neqꝫ creature ad deū erit relatio realis. qꝛ sicut de⁹ qꝛ ifinit⁹ nō ē eiusdē ordinis cū creatura: ita ꝛ creatura qꝛ finita ꝛ limitata nō est eiusdē ordinis cū deo. Si aūt dicāt volētes euadere q creature ad deū ē relatio realis magis q̄z dei ad creaturā eo q creatura dependet a deo sicut a causa vel ꝑncipio: ꝯcludim⁹ ꝓpositū q hītudo vel ordo depēdētie q̄ creatura depēdet a deo ē causa realis relatiōis creature ad deū nō qꝛ differūt sicut limitatū ꝛ illimitatum. Ista eni possūt ē rō q illa quib⁹ ꝯueniūt nō dicātur vniuoce s3 nō possunt facere q differāt sicut res ꝛ rō quēadmodū qꝛ bonitas diuina est illimitata ꝛ bonitas creature limitata ꝯcludi ꝑt q bonitas nō dicatur vniuoce de vtraqꝫ. S3 nō potest inde cōcludi q bonitas illimitata sit ens rōnis. ꝛ bonitas limitata sit ens reale. Imo perfectior est realitas bōitat' illimitate q̄z limitate.

Sexto. Notādū est q mutari est aliter se habere nūc q̄z prius Sed hoc ꝯtīgit dupl'r vno modo q̄zᵐ ad aliq̄d absolutū cui⁹ acq̄sitio ē nō pōt sine eo q res alteret̄ in sui cōpositione vel integritate aut q̄zᵐ ad dispositionē sibi ꝯueniētem. ꝛ de hm̄oi mutatione loquit̄ phs. 5°. phy. vbi dicit q cōtīgit altero correlatiuoꝝ mutato: alteri ū correlatiuū ē nouo ē ipso nō mutato. ex q̄ infert q in ad aliq̄d nō est ꝑse mot⁹. ꝛ de tali mutatione loq̄t̄ ibi S. Tho. in cōmēto ꝛ i plurib⁹ alijs locis vbi hāc ipam phi sententiā allegat ꝛ tenet. alio modo dr̄ mutari ꝛ alit' se habere mu⁹ ꝓprie et large pro quacūqꝫ inouatione facta circa rem siue fiat q̄zᵐ ad absoluta ꝛ q̄bus ꝯuenit sm̄ id qd sunt i eē sue re vel ibere i e siue fiat q̄zᵐ ad intrinseca siue q̄zᵐ ad extrīseca siue etiā q̄zᵐ ad respectiua quoꝝ rō est ad aliud se hīe. ꝛ isto modo non pōt aliq̄d de nō relatiuo fieri relatiuū: sine sui mutatione. nā cū pri⁹ nō fuerit relatiuū ꝛ nūc altero mutato sit relatiuū: ꝯñs ē q aliter se habeat nūc q̄z prius q̄zᵐ ad ē relatiuū ꝛ q̄zᵐ ad hr̄e relationē. veruntamē qꝛ relatio nō hēt de se q sit aliq̄d s3 ad aliq̄d: nō ꝓprie pōt dici q nūc hēat aliq̄d qd prius nō habebat ꝛ ꝓpter hoc nō dicit̄ ꝓprie res mutari s3 relationē nisi mutatio fiat circa eius fundamentum.

Septimo. Notādū est q modus significandi nominū ꝯseq̄t̄ ad modū itelligēdi ꝛ nō semp sequtur modū rei. vn̄ q̄dam noīa sunt q̄ hn̄t modum significādi absolutoꝝ ꝛ res significata nō est q̄d absolutū s3 relatiuū quēadmodū nomē ꝑsone ꝛ nomē subsistētis in diuinis. alia noīa sunt q̄ habēt modū significandi relatiuoꝝ ꝛ tn̄ res significate sunt q̄d absolutū quēadmodū scīa. scibile. potētia. ꝯtus ꝛ similia. vn̄ ꝛ dicūtur relatiua sm̄ dici. Alia noīa sūt q̄ hn̄t modū significādi absolutoꝝ ꝛ tn̄ res significate neqꝫ determinate sūt res absolute neqꝫ respectiue eo q abstrahūt ab absoluto relatiuo quēad modū eius. res. veꝝ. vnū ꝛ hm̄oi trāscēdētia siue in cōcreto siue in abstracto dicantur. ex quib⁹ infertur q mod⁹ significādi noīs aut vocis nō infert modū rei significate cum plerūqꝫ sit diuersus vt dictū est. vn̄ arguere a modo significādi vocis ad modū ēēndi rei significate: cōmittit̄ fallacia figure dictionis vt exēpli grā sic arguēdo. relatio est ens prout ens dr̄ cōmunissime ab entitate vl' eēntia. relatio ē q̄ditas ꝛ ē forma ꝛ ē res. ꝛ est eēntia q̄daz. s3 ista sunt noīa absoluta. ergo relatio est res absolu-

ta: est fallatia figure dictionis. nā omnia illa pdi-
cata sunt absoluta quemadmodū significādi q vt
dictū est nō semp sequit modū rei. et si querat vñ ē
q pdicte loqutiones verificant si pdicata nec
sint se absoluta sunt nec respectiua: dicim⁹ q ipa
pdicata q abstrahūt ab soluto et respectiuo eo q
sunt trāscēdētia: determinant ad nām sibi ppositionis
sicut cōmune p suū inferi⁹ ita q cū dicim⁹
relatio est entitas vl' eēntia. vel forma. res. qdi-
tas. itelligit relatiua. Isto etiā modo verificāt
ppositiones in qb⁹ pdicata cōmunia habēt mo
dū significādi absolutū et res significata ē relati-
ua. cū enī dicim⁹ in diuinis pr est psona vl' est sub-
sistēs determinat psona et subsistēs ad relatiuū
et pro relatiuo supponunt.

Quantū ad ar-
ticulū. 4^m. rñdēdū est ad obie-
ctiones aduersarioꝝ et qdē ad
pmū Aureoli ꝯ pmā ꝯclusionē
dr q rñsio ibi data ē suffiiēs. et
ad pmā ei⁹ iprobationē dicim⁹ q posteri⁹ dupli-
cit a suo priori depēdet vno modo p modū cuiusdā
emanationis ab ei⁹ pncipijs eēntialib⁹ quē-
admodū ppa passio dependet a suo subiecto. et
potētie aie depēdēt et effluūt ab aia: et a tali po-
steriori p nullā potētiā pōt prius separi qz^m ad eē
nō ex deffectu diue potētie: sz ex icōpossibilita-
te terminoꝝ. nō eni ista sūt ꝯpossibilia q aliqd
emanet necessario a pncipijs eēntalib⁹ rei et q
res ipa eē possit sine illo. alio modo posteri⁹ pro
cedit a suo priori nō sz nālē emanationē aut efflu
xū a pncipijs eēntialib⁹ ei⁹ sz p ei⁹ ꝟtutē et opa-
tionē pductū. et ab huiōi posteriori: suū prius p a-
liquā potētiā separi pōt eo q nec ab illo eēntia
lit' ꝯpēdeat neqz suū posteri⁹ ad illud nāli ac ne
cessaria ꝯña seqtur. vñ in pposito qr relatio rea
lis nāli et necessaria ꝯña seqt ad suū fundamētū
put. S. doc. iqt ꝯ po^a dei. q. 3^a. ar. 9°. ad. 5^m. per
nullā potētiā fieri pt q posito sufficiēti fūdamē-
to nō seqtur relatio. vñ qr silitudo nāli ac neces-
saria ꝯña seqtur ad positionē duarū albedinū:
p nullā potētiā fieri pōt q posit' duab⁹ albis nō
sequat vl' emanet ab eis mutua coꝝ silitudo. et
pari modo dicēdū ē de eqlitate et alijs relationi
b⁹ realib⁹. sicut eni p aliquā potētiā fieri nō pōt
q albedo formalr' sit alicui albo et q illō nō sit al-
bū: ita nec fieri pt q nō sit sile alteri albo. ¶ Ad
2^m. ei⁹ iprobationem dr p° q maior ē falsa nisi
apli⁹ addat. realitas. n. pōt p diuinā potētiā con
seruari absqz alia a q nō dependet si tñ neqz illa
ad ipam necessaria et nāli ꝯña seqt. et sic supra ma
iori ppositione: minor est falsa. licet. n. realitas
duaꝝ albedinū a silitudine nō depēdeat: silitu-
do tñ ab illis in eē positis: nālit fluit ac depēdet
et necessaria ꝯña ad illas ꝯseqtur. nec valet sua
pbatio multa. n. sūt q ꝯsequunt ad aliq simul sū-
pta: q nō ꝯsequunt ad aliqd illoꝝ p se sūptū. Se-
quit eni necessario ad mām et formā simul vnita:
fieri aut eē ꝯpositū qd tñ nō seqt ad mām aut for
mā seorsū accepta et positis po^a visiua et colore
ac medio sufficiēter dispositis: seqtur visio q tñ
nō sequit ad singulū eoꝝ p se sūptū. Dr. 2°. q si
argumētū valeret: nō min⁹ ꝯcluderet ꝯ argue-
tē qz ꝯ nos qm si deus pōt manutenere quācūqz
realitatē sine alia a q nō ꝯpēdet: multo fortius
seqt q possit manutenere realitatē sine ente rō-
nis a q nō depēdet. ergo pōt de⁹ ꝯseruare duas
albedies sine silitudine q sz eū ē ens rōnis. hoc
aūt ꝯñs ipse arguēs reputat ipossibile. ptz igit q
pcessus sue argumētationis paruz valet. ¶ Ad
3^m. iprobationē ꝯcedim⁹ 2^m mēbrū diuisionis.
ē eni relatio effect⁹ qdā sui fundamēti. et ad eius
iprobationē dictū ē q nō ē ex diui potētia nō pos
se ꝯseruare pletū fūdamētū relatiōis sine ipsi⁹
relationis emanatione aut seqlla: sz ex icōpossibi-
litate vtriusqz. ¶ Qd aūt vltimo ifert q nō ap-
paret qd sit efficiēs silitudinis si ab albedine nō
causat effectiue. dicim⁹ q causa effectiua silitudi
nis ē id qd ē causa effectiua sui fūdamēti ex ꝯñti
tñ. et d hoc dictū ē i pmo notabili. ¶ Ad. 2^m. ne-
gat ꝯña nā cū ptes in toto nō sint actu sz i potē
tia tñ: nō sunt relatiōes reales toti⁹ ad suas par
tes sz rōnis tñ. nā vt sup dictū fuit in p° notabi
li relatio realis reqrit extrema in actu. ifinitū āt
in po^a: nō ē incōueniēs dare vt pbat. 3°. phi. et
p hec ptz rñsio ad. 3^m. vñ rñsionē ibi datā admit
tim⁹. neqz valēt ei⁹ iprobationes. assumūt enim
falsū. q. s. numer⁹ nō sit aliqd extra aiaz cui⁹ op
positū pbatū fuit sup disti. 24. ¶ Ad. 4^m. dici
tur p° q assūptū ē falsū. nō eni relationes ibi ta
cte sūt p se et formalit' vnitas sz qdaz hitudines
positiue i qlitate vna aut quātitate fūdate put
dictū fuit i. 4°. notabili. idētitas aūt cū sit rela-
tio rōnis: ppe loquēdo fundamētuz nō hēt. Dr
2°. q argumētū sup falso fundat. fundat. n. sup
hoc q silitudinis et eqlitatis fundamētū sit vni-
tas nature cōmunis qlitatis et quātitatis. hoc āt
falsū est imo fundāt sup duas aut plures qlita-
tes et qntitates q sūt vnū pportiōe et cōmēsura
tione put i. 4°. notabili ꝯductū fuit. neqz valet
hui⁹ iprobatio. vnū. n. ꝯmēsuratiōe aut ppor-
tiōe: pt eē i diuersis et qntūcūqz distictis imo req
rit distīcta. nichil. n. ad se ipsū^m huiōi pportionē

habet aut cõmẽsurationẽ. τ si qrat̃ de ista vnita
te pportionis in quo sit tãq̃z in sbõ dicimꝰ q in
vtroq̃z simul τ eq̃li ad alterũ sicut τ ipsa ppor-
tio vel cõmẽsuratio. exñs enĩ in vno extremoꝝ
tanq̃z in sbõ: est in alio tãq̃z in termino τ ecõuer
so. ¶ Ad. 5m. τ 6m. patet rñsio p ea q̃ dicta sunt
ad. 3m. ¶ Ad. 7m. negat̃ minor q̃z m ad id qd di-
cit aliqd de nouo in pducẽte poni absq̃z aliquo
pncipio pductiuo. τ ad eiꝰ pbationẽ dicimꝰ q
relationẽ pducẽtis ad pductũ: ipsemet pducẽs
causat in se effectiue. neq̃z valet huiꝰ pma ipro-
batio q: licet relatio nõ sit terminꝰ pductionis
per se τ pncipaliter: põt tamẽ esse terminus ex
ɔsequẽti inq̃z m ɔseqt̃ ad terminũ p se. neq̃z 2a.
improbatio valet assumit enĩ falsũz q.s. relatio
pr̃is acqratur in pr̃e nullo posito vel acq̃sito ab
soluto. imo relatio pr̃nitatis supponit p funda-
mento imediato actionẽ generationis τ p me-
diato potẽtiam generatiuã τ idẽ dicẽdũz est
de ceteris relationibꝰ sc̃dũ di modi. τ vt tanga-
mus id qd arguentẽ fallere videt̃ dicimꝰ q nõ
necessario reqrit̃ noua acq̃sitio fundamẽti v'a-
licuiꝰ absoluti ad nouã relationis acq̃sitionẽ: sz
sufficit absolutũ qd est causa relationis subiecto
relationis in esse, put. S. Tho. dicit de potẽtia
dei. q. vel materia. 7a. ar. 9°. ad. 7m. nã vt ipse di
cit. ar. 8°. ad. 5m. causa hitudinis noue int̃ duo
extrema: nõ est p se loquẽdo mutatio noua i v-
troq̃z facta sz q aliqd absolutũ vtriq̃z extremo-
rum insit. nec est incõueniẽs vt arguẽs. 3°. obicit
q pducẽs aliqd agat τ causet in se. licet enĩz ni
chil sit causa sui simplicit̃: aliqd tamẽ põt eẽ cau
sa alicuiꝰ rei in se. qd aũt arguẽs dicit. actionem
subiectiue eẽ in passo: falsum ẽ vt patuit ð disti.
27. ¶ Ad. 2m. qd arguit ad idẽ pbãdũ dr pmo
q minor ppositio est falsa. nũq̃z enĩ egisse trãsit
sed ppetuũ est. nã qd factũ est: nũq̃z desinit eẽ fa
ctum. et hoc expsse dicit. S. Tho. 4°. sen. disti.
41. ar. p°. sub ar. 2°. in c. loqnẽdo de relationi-
bus pr̃nitatis τ filiationis τ de reliq̃s q̃ fundat̃
sup egisse aut sup motũ fuisse vel actũ esse. ¶ Ad
3m. negat̃ assumptũ neq̃z ipse pbat. ¶ Ad. 8m. dr
q seruitꝰ vlr loquẽdo dicit habitudinẽ fundat. i
sup potẽtia passiua. dominiũ aũt nõ semp dicit
habitudinẽ fundatã sup potẽtia actiua. Sed in
creaturis dũtaxat. In deo aũt relatio dominij ẽ
rõnis tantũ ac p hoc nõ habet in deo realẽ fũda
mẽtũ potẽtia enĩ regẽdi τ coherceẽdi creatura
in deo: nõ fundat relationẽ dominij aliqo rela-
tio dominij in deo esset realis. Sz tñ terminat
relationẽ seruitutis creature ad deũ τ ð hoc dictũ
est latꝰ in. 3°. notabili. Ad illud autẽ qd arguẽs
infert q.s. nõ sufficiãt hitudines dominij τ fun-
tutis cũ fundamẽtis suo.s. poa actiua τ passiua
ad hoc q aliqs dicat dñs aut seruꝰ qr pcedit ð
dominio τ seruitute etiã in creaturis. ñdemꝰ q
imo sufficiũt illa duo positis extremis. τ cũ obi-
cit q pter illa requirit mutua obligatio: dicimꝰ
q eo modo quo ponit dominiũ τ seruitꝰ: cõseq
tur τ mutua obligatio. vñ si aliqs naturalr ẽ dñs
sicut sunt apti mẽte τ aliqs est natualr seruus
quẽadmodũ sunt rudes τ mẽte ebetes: nãlio est
int eos mutua obligatio dñi vt regat et iperet:
serui aũt vt regat τ imperet. vñ phs vbi arguẽs
ipm allegat itellectu nãliter pollẽtes dños aut
dñantes vocat. corpe aũt robustos τ mẽte ebe-
tes: seruos seu subiectos vocat. arguẽs aũt loqui-
tur de mutua obligatione ciuili quã.s. ius ciuile
ad inuenit int dñm τ seruũ in c ciuili introducto s
in qbus dominiũ τ seruitꝰ sunt relationes rõnis
¶ Ad id aũt qd vltimo arguit pcedimꝰ maiorẽ
sz minor ẽ falsa.s. q respectꝰ dominij sit directio
nis vel obligationis actꝰ. vñ argumentũ nõ pclu-
dit. ¶ Ad. 9m. dr q rñsio ibi data sufficiẽs est. et
ad pmã eiꝰ iprobationẽ dicimꝰ pmo q assũptũ
nõ ẽ vlr verũ. nã petro sedẽte vera est sciẽtia q
scit petrũ sedere q tñ est falsa petro nõ sedente.
vñ assũptũ hẽt veritatẽ ð sciẽtia q ɔstat ex noti
cia vel ex ppositionibꝰ eterne vitatis sicut ista.
homo ẽ aial: nõ ẽ verior homie existe in rez nã
q̃z nõ existe. Dr. 2°. q etiã si assũptũ eẽt verum
nõ ɔcluderet ppositũ arguẽtis qñ vltra verita
tẽ sciẽtie: reqrit ipm scibile in actu. nã oĩs rela
tio realis reqrit ambo extrema in actu. vñ cũ sit
ad nõ ens nõ est relatio realis sz rõnis tñ. τ q̃z
ius sciẽtia possit manere destructa re: nõ inde se-
quit q maneat eiꝰ relatio realis ad scibile. sicut
licet pr̃ possit manere mortuo filio: nõ ideo seq-
tur q maneat realis relatio paternitatis. ¶ Ad
2am. replicã dicimꝰ q nichil ɔcludit ɔ nos. nam
ex toto eiꝰ pcessu nõ aliud ɔcludit q̃z q destru-
cto scibili quo ad eẽ existẽ: possit manere sciẽtia
hoc aũt nõ est ɔ nrm ppositũ. nã non ideo seqt̃
q destructo scibili: maneat actualis τ realis re-
latio sciẽtie ad scibile qd nos negamꝰ. vñ argu-
ens fallit̃. patet enĩ q idẽ dictu sit sciẽtiã manere
destructo scibili τ relationẽ realẽ sciẽtie ad sci-
bile manere qd nõ ẽ verũ. Sicut nõ est idẽ dictu
Joãnẽ pr̃em remanere mortuo eiꝰ filio τ rela-
tionẽ realẽ pr̃nitatis Joãnis ad suũ filiũ i eo re
manere actu. nã pmũ põt eẽ verũ. 2m. vero nõ.
¶ Ad. 3am. replicã dr q ex eiꝰ pcessu nõ aliud cõ
cludit q̃z q scibilis ad sciẽtiã nõ sit relatio realis
eo q sit exẽplar τ mẽsura sciẽ quod τ nos ɔcedi

mus cũ pħo. 5°. metha^c. sʒ nõ ideo sequit̃ q̄ scīe tie ad scibile nõ sit relatio realis sicut mēsurati ⁊ exẽplati ad ei⁹ mensurã. imo magis hoc ꝯcludit̃ ex argumēto. ¶ Ad. x^m. dicit̃ q̄ respõsio ibi data sufficit. neq̧ valet ei⁹ improbatio. qñ a generante albũ in oriēte simul cũ albedine: exorta est relatio similitudinis ad oĩa alba sibi coexistentia q̄ʒ^m ad actũ ⁊ ad alba futura q̄ʒ^m ad radicē et in aptitudine q̄ habet reduci ad actũ ex sola positione termini eo q̄ actualitas relationis depēdeat a fundamēto ⁊ termino ꝓut dictum est in pmo notabili. hēt etiã ortũ ab albo in occidēte q̄ʒ^m ad ipsius relationis terminationē. vñ falsũ assumit̃ in argumēto q̄ talis relatio acq̃rat̃ nullo agēte. Accipit̃ ista respõsio ex dictis. S. Tho. sup. 5°. phi. lc. 3^a. et d̃ po^a dei. q. 7^a. ar. 9°. ad. 7^m ¶ Ad. xj^m. d̃r q̄ maior vl'r capta sicut iacet ē falsa. intelligere eñi ⁊ velle opationes reales sunt. sed terminãt ad scibilia ⁊ volita quãtũcũq̧ distent. nec impedit̃ cõiunctio extremoꝝ p quãcũq̧ distãtiaʒ ⁊ multo magis hoc hēt veritatez in relationib⁹ q̄ fm id qd̃ sunt dicunt̃ ad aliud vt ad terminũ in quo eē nõ habēt subiectiue. ⁊ preterea cõnexio extremoꝝ quaʒ relatio causat: nõ est p simultatē localē quã localis distãtia impedire põt sed p simultatē intelligētie ⁊ existentie q̄ʒ^m ad esse relatiuũ. ¶ Ad. 12^m. negatur minor vl'r accepta ⁊ ad auctoritatē phi dicim⁹ q̄ arguens male illã itelligit. est eñi mēs phi prout. S. Tho. ⁊ magn⁹ Albert⁹ exponũt distiguere ens quod significat cõpositionē sbi ⁊ predicati in ꝓpositione ab ente reali qd̃ est in aliq̄ predicamētoꝝ p hoc q̄ ens pmo modo. i. ipsa cõpositio sbi ⁊ predicati: est ens in anima ⁊ p animã. ens aũt 2° modo. s. qd̃ est quid aut quale aut q̄ʒ^m aut aliquod p̄dicamētoꝝ quod itellect⁹ cõponit cũ alio faciēs ꝓpositionē vel diuidit. est ens reale. vñ non ē mēs phi vt falso intellexit arguēs q̄ aliquod p̄dicamētorũ p solã mentis actionē copularet̃ aut ꝯiũgeret̃ alteri sʒ tũc ꝑeise quando mēs orõnē aut ꝓpositionē cõponit. nã cũ ꝓpositio ⁊ oratio sit qd̃dam op⁹ rõnis: ipsa ꝯpositio vel diuisio p̄dicati cũ sbo q̄ est affirmatio vl' negatio erit opus rõnis. et tñ pter hãc ꝯpositionē p̄dicati cũ sbo in ꝓpositione: est cõpositio ⁊ coniunctio realis rei ad rē ⁊ p̄dicamēti ad p̄dicamētum. ad dictũ cõmētatoris d̃r q̄ respõsio ibi data sufficit ⁊ q̄ ibi nõ loquit̃ assertiue: patet. qñ 5°. metha^c. cõnumerat predicamētum relationis inter ea que diuidunt ens reale. patet etiaʒ quia ipso eodem modo loquendi vtitur. xj°. metha^c. dicēs q̄ relatio est debilioris esse inter omnia predicamēta. Ideo putauerũt quidam eaʒ esse ex secũdis itellectib⁹ quã opinionē ipse nõ tenet. ¶ Ad. 13^m. pʒ respõsio ex precedente respõsione. licet enim cõmētator dicat ⁊ bene q̄ relatio inter omnia predicamēta est debilioris esse: ponit illã tamē inter p̄dicamēta ⁊ eis ipsam cõnumerat vt allegatũ est qd̃ nõ faceret si sʒ eũ relatio esset ens rõnis. vnde hãc opinionē reiicit. xj°. metha^c. vt dictũ est. dicit̃ eñi relatio habere debilius esse inter predicamēta nõ quia ipsa vel aliq̄d eius sit ab anima: sʒ quia ad eē aliorum p̄dicamētorum sufficit s̃bm. ad esse aũt relationis req̃ritur etiã fundamentũ. ¶ Ad. 14^m. dicit̃ q̄ si maior intelligit̃ vniuersaliter de q̄cũq̧ quiete siue opponat̃ motui vel mutationi ꝓprie dicte q̄ sit fm entia absoluta siue opponatur motui vel mutationi large accepte fm distinctionem positam in. 6°. notabili: vera est. Sʒ i hoc sensu minor est falsa vt ibi declaratũ fuit. Si autem maior itelligat̃ de q̄ete vel quiescēte prout quies opponitur motui vel mutationi ꝓprie dicte in quo sensu loquit̃ phs. 5°. phi. minor ꝯceditur: sʒ maior est falsa. ⁊ de hoc lati⁹ dictum est in. 6°. notabili. ¶ Ad. 15^m. dicit̃ q̄ maior est falsa vl'r posita sicut iacet. neq̧ valet ꝓbatio q̄ licet relatio sit in diuersis: nõ est in illis sicut i subiecto sʒ est in vno vt i sbo: in alio sicut i termino vnde ex illa parte q̄ est in sbo: ē aliq̄d reale simplici⁹ aũt loquit̃ de relatione q̄ʒ^m ad suã q̄ditatem ex qua parte nõ habet q̄ sit aliq̄d in subiecto sed q̄ sit ad aliq̄d. nõ aũt negat simplici⁹ q̄ relatio fm suũ esse sit aliq̄d in subiecto ex q̄ parte habet realitatē si habeat fundamentũ reale. ¶ Ad pmũ Ochã ꝯtra eandē ꝯclusionē dicit̃ q̄ maior est falsa vl'r sumpta. ⁊ ad ei⁹ ꝓbationē negatur assumptũ. maior eñi depēdētia est vnius relatiui ad suum correlatiuuʒ quãtum ad rõnes ipsorum inq̄ʒ^m correlatiua sunt: q̄ʒ depēdentia effect⁹ a causa. nã vnũ relatiuuʒ id qd̃ est: est ad aliud relatiuum. effect⁹ autē absolut⁹ fm id qd̃ est: nõ est ad causam nec ecõuerso. vnde nõ ē simile. ⁊ preterea ratio ista eque bene cõcludit ꝯ arguētem sicut ꝯtra nos. nã arguã sic: oĩe ens rationis distinctum ab alio ente rationis quoꝝ neutrum est pars alteri⁹ potest intelligi alio nõ intellecto. sed due opposite relationes sc̃dm opinionem arguētis sunt disticta entia rationis ⁊ vna nõ est pars alterius. neq̧ vna potest intelligi sine alia ergo due relationes opposite nõ sunt entia rationis quod est ꝯtra arguētem et ita argumētatio sua retorquetur in ipm. ¶ Ad 2^m. dicit̃ q̄ maior est falsa vniuersalit̃ sumpta.

nõ enim ꝯtradictoria predicata de aliq̄bus sufficiũt ad coꝝ distinctionẽ realẽ sicut ptꝫ in diuis ꝙ relatio distiguit ꝛ eẽntia nõ distinguit. ꝛ tamen sunt omnino idẽ realiter. ꝛ idẽ est de multis. ꝛ animal rõnale est diffinitio hominis. homo aũt nõ est diffinitio ꝛ tamẽ sunt idẽ realiter homo ꝛ animal rõnale. ꝛ tunica est feminini generis ꝛ indumẽtum est neutri generis ꝛ tamẽ sunt idẽ realr ꝛ multa alia similia possũt adduci ꝛ eodẽ modo neqꝫ ipossibilitas recipiẽdi p̄dicationẽ cõtradictorioꝝ ptinẽtium ad esse: est sufficiens via ad ꝓbandũ idẽtitatẽ realẽ aliquoꝝ ꝓut ptꝫ de mã ꝛ forma de esse ꝛ eẽntia de subiecto ꝛ ꝓpria passione ꝛ sic de multis. ¶Ad. 3m. negat ꝯsequẽtia nõ enim qꝛ similitudo sortis ad platonẽ nõ est subiectiue in platone nõ sequit ꝙ neqꝫ similitudo platonis ad sortẽ sit in platone subiectiue. magis certe sequebat ex vi argumentationis ꝙ nõ esset in sorte subiectiue. relatio nãqꝫ subiectiue est in re in qua est ei⁹ fundamẽtum. in correlatiuo aũt est sicut in termino vñ relatio vt similitudo sortis ad platonẽ est in sorte sicut in subiecto: in platone aũt est sicut in termino. e conuerso aũt est similitudo platonis ad sortẽ. ¶Ad 4m. dr ꝙ procedit ex falso fundamẽto qđ arguentem ꝛ ceteros nominales plerũqꝫ fallit. s. ꝙ dici vel predicari nõ cõuenit reb⁹ sed vocib⁹ ꝛ terminis. vñ dicũt ꝙ p̄dicamẽta nõ sunt nisi voces aut cõcept⁹ vel sermones scripti. Istud enĩ eorum fundamẽtũ ẽ falsissimũ. nõ enĩ sole voces aut termini dicunt aut p̄dicant sed etiã res per voces ꝛ terminos significate vñ ꝛ i diuinis cõmuniter admittit hic mod⁹ loquẽdi. pr dicit se ꝛ creaturam verbo. illa ergo figmẽta cum auctoribus suis magis digna sunt reprehẽsione ꝙ̄ respõsione. dicta aũt phĩ vbi arguẽs allegat magis sunt bene itellecta ad coꝝ oppositũ ꝙ̄ ꝓpositũ licet enim res ipas fingere nõ possum⁹: fingere tamẽ licet nomina ꝛ voces de reb⁹ iuxta verbũ phĩ. ¶Ad p̄mũ coꝝ q̄ Gregori⁹ arguit p̄mo loco dicit ꝙ respõsio ibi data sufficiẽs est. neqꝫ valent ei⁹ improbationes. ꝓcedũt enĩ a modo significãdi nominũ ad modũ eẽndi reꝝ. vnde committit fallatia figure dictionis ꝛ de hoc dictũ est supra in. 6°. notabili neqꝫ est verũ qđ arguẽs
assumit. s. ꝙ nulla essẽtia est ad aliud capiendo eẽntiã pro qualibet forma vel entitate. ꝛ q̄uis nõ dicatur paternitas eẽntia filii: dicitur tamen essentia vel forma aut entitas patris ad filiũ ac per hoc in aliqua habitudine casuali p̄dicat essentia de paternitate relatiue ad filiũ. vnde mirabile est q̄ ex affectato arguẽs ꝓquirat sophis-

mata cõtra apertã veritatem cõgerere ꝛ ex falsis ꝓpositũ suũ concludere. ꝛ ex his q̄ ibi dicta sunt ptꝫ respõsio ad cetera omnia q̄ p̄mo loco inducit. ¶Ad p̄mũ coꝝ q̄ 2° loco inducit negatur assũptũ. nõ enĩ est omnino idẽ dictu sortẽ esse distictũ a platone ꝛ ꝙ sortes nõ est plato. nã cũ dicit sortes est distictus a platone ex vi loquutionis rõne. s. distictionis indiuise q̄ est forma relatiua connotat aliqđ reale in sorte qđ sit fundamẽtũ ꝛ causa distinctionis eius ad platonẽ. quod ex ipsa vi loquutionis nõ cõnotat neqꝫ supponit cũ dicitur sortes nõ est plato. nam sufficit ad veritatẽ hui⁹ loquutionis ꝙ vnũ sit aliud suppositũ ab altero ex eo enĩ ꝙ sortes est qđ vnũ in se indiuisum ꝛ similiter plato est qđ vnum in se indiuisũ: sequitur ꝙ sortes non est plato. itaqꝫ quodlibet duorũ esse vnũ in se indiuisum: est i° ꝙ vnũ nõ sit aliud. Sꝫ esse distictũ ponit aliqđ positiuũ. s. relationẽ distictionis fundatã supra vnum quo eorum qđlibet est indiuisum in se. relatione siquidẽ vt dictũ est supra: ideo dicitur esse minoris entitatis ꝛ debilioris esse inter cetera predicamẽta: quia ad suũ esse ꝛ realitatẽ nõ solũ requirunt sꝫ quẽadmodũ alia accidẽtia sed etiã requirit fundamẽtũ qđ sit causa eius ordinis ꝛ dependẽtia ad terminũ ad quẽ dicit. ꝛ ideꝫ dicendũ est de cetero huiusmoi loquutionib⁹. Auctoritas aũt Augustini nõ facit ad ꝓpositum arguentis imo magis est ad ei⁹ oppositũ. nõ enĩ Augustin⁹ dixit. pr nõ dicitur pater nisi ex eo ꝙ nõ est filius. Sed dixit. pater non dicit pr nisi ex eo ꝙ ẽet fili⁹ in qua loquutione cõnotat relatio filiationis in filio ac per hoc et in pr̃e cõnotat relatio p̄nitatis ad filiũ. nõ cõfirmat onẽ dicit ꝙ nõ est simile qꝛ cũ dicitur de⁹ est distinctus a creatura vel est dñs creature: ex parte dei non importat relatio realis sꝫ rõnis tñ eo ꝙ de⁹ neqꝫ dependet nec ordinat ad creatura. ꝛ ideo distinctio ꝛ dominiũ nõ dicũt aliqđ reale in deo. in creaturis aũt sunt relationes reales ꝛ habẽt fundamẽtuꝫ reale in illis de quibus dicunt. ¶Ad. 2m. negat p̄ña loquẽdo de reb⁹ creatis ꝛ ad ei⁹ ꝓbationẽ dicit ꝙ licet omnis entitas creata sit relatiua saltẽ sꝫ diciã vel sit ipsa relatio vel respect⁹: nõ inde sequit ꝙ sint actu infinite res in qualibet re. qñ in nulla re p̄ter deũ sunt actu infinite entitates ꝛ per p̄ñs neqꝫ infiniti respect⁹. ꝛ p̄sertiꝫ qꝛ per vnam entitatẽ põt quo habere relationẽ ad multa sicut p vnam q̄litatẽ: ꝛ p vnã quãtitatẽ habet quo relationẽ realẽ vnã ad plura similiat ad plura equalia ꝓut. S. Tho. dicit. li. 3°. sen. disti. 8°. ar. 5°. in. c. et. 3ª. parte. q. 35. arti. 5°. in corpore.

L

¶Ad. 3m. negat̃ pña ꝛ ad ei⁹ ꝓbationẽ dicit̃ ꝙ
licet psone diue sint adinuicẽ relatiue: non ideo
sequit̃ ꝙ aliq̃ entitas deo inhereat sed ꝙ in deo
sit: subsistẽs tñ ꝛ ideꝫ omnino ꝙ de⁹. relationes
eni diue subsistẽtes sunt ꝛ ideꝫ oĩno ꝙ de⁹. ad
illud aũt ꝙ de⁹ dr̃ dñs ꝛ creator: respõsum ẽ su
pra ad pͥmũ. ¶Ad. 4m. negat̃ pña pña. si loq̃t̃
de mutatione alicu⁹ absoluti ꝛ de hoc diffuse di
ctũ est in. 6o. notabili. qđ aũt idu̾cit̃ ex auctori-
tate Augustini de nũmo cũ dr̃ p̃ciuꝫ relatiue nõ
est ad ꝓpositũ. nã esse p̃ciũ dicit relationẽ ratio
nis in nũmo. ꝛ idẽ dicẽdũ est đ oĩb⁹ relationi-
bus dei ad creaturã. nos aũt ponim⁹ relationẽ
realẽ eẽ entitatẽ distictã a suo fundamẽto nõ re
lationẽ rõnis quã nõ ponim⁹ in re q̃ p eam dici
tur relatiua sꝫ ĩ intellectu. neqꜫ ponim⁹ relatio-
nes rõnis habere causam fũdamẽtalẽ in rebus
de qb⁹ dicũtur. ad auctoritatẽ Anselmi. ꝛ ad ce-
tera oĩa vsqꜫ ad. 5m. mediũ pꝫ respõsio ex his
q̃ dicta sunt supra ad. 7m. et. xm. Aureoli: ꝛ ex di-
ctis in. 6o. notabili. ¶Ad. 5m. dr̃ ꝙ assumptũ ẽ
falsũ. nã vt. S. Tho. docet pͣ. p. q. 11a. ar. pͦ. in. c.
ꝛ ar. 4o. ad. 3m. et. pͦ. sen. d. 19. q. 4a. ar. pͦ. ad.
2m. et. d. 24. q. pͣ. ar. 3o. ad. 3m. et sup. 4o. me-
tha͛. lc. 2a. et qđlibꝫ. 2o. ar. pͦ. in. c. et in plerisqꜫ
alijs locis. vnũq̃dꜫ est vnũ p suã sbam. vnitas
eni cuiuslibet ẽ p su ĩ formã. vñ vnũ etiã qđ cõuer
titur cũ ente: nõ solã indiuisionẽ iportat sed ei⁹
significatũ est ens ĩdiuisum ꝛ p ꝯñs vnũ aliquaꝫ
entitatẽ dicit vel substãti lẽ sicut vnũ qđ cõuerti
tur cũ ente. vel accidẽta lẽ sicut vnũ qđ est pͥnci-
piũ numeri qđ ĩportat quãtitatẽ in suo significa
to. verũ est tñ ꝙ vtrũqꜫ vnũ vltra entitatẽ p̃di-
ctã quã importat: dicit rõnẽ quãdaꝫ puatiuaꝫ. s.
indiuisionẽ. qđ aũt vlteri⁹ arguẽs dicit ꝙ q̃libet
res p illud idẽ qđ est sibi vel alteri vna: ẽ sibi vel
alteri idẽ: falsuꝫ est formalit̃ loq̃ẽdo. nã vnitas
nõ est illud formalit quo aliq̃d est idẽ sibi vel al
teri: sꝫ est fundamẽtũ identitatis qua formaliter
aliq̃d dr̃ idẽ sibi vel alteri: quẽadmodũ vnũ in
q̃litate nõ est illud q̃ formalit aliq̃d dr̃ simile al
teri. Sed ẽ fũdamẽtũ similitudinis qua aliquid
formalit dr̃ simile. qualitate eni q̃le dr̃: n̾ ut esse
aliquid formalit̃ nõ simile: s; fũdamẽtalit. fũda
mẽtũ autẽ respectu relationis: in gñe ẽ cause ef
ficiẽtis ẽ ꝓut dictũ fuit sup̃ in pͥmo notabili. ne-
qꜫ auctoritas phi facit ad suũ ꝓpositũ. nã ea-
dem sũt se dicunt̃ quẽadmodũ ꝛ vnũ: nõ q: sũt
idem omnino sed quia vnum est fundamentum
ꝛ causa idẽtitatis. ꝛ iste est sensus subsequentis
auctoritatis. ¶Ad. 2am. probationem negatur
assumptum loquendo de diuo sitate essentiali.

nam illud per quod formaliter sortes est idem
platoni est relatio idẽtitatis specifice. que cũ sit
accidens: distinguit̃ a sorte genere generalissi-
mo ꝛ sicut accidẽs a substãtia. sortes autẽ ꝛ pla-
to nec dũ differunt genere sꝫ neqꜫ specie specia-
lissima. vnde fere omnes assumpte ab isto argu
ente sunt sine fundamẽto ꝛ false. ¶Ad. 3am. pro
bationem dicitur ꝙ relationes nõ differunt ad
inuicem relatiue alijs relationibus sed se ipsis
neqꜫ quelibet est sibiipsi eadem aliq̃ reali rela-
tione idẽtitatis sed rationis tñ. ꝓut. S. Tho.
dicit pͥma. p. q. 42. ar. pͦ. ad. 4m. et de poa dei.
q. 7a. ar. 9o. ad. 2m. vñ non sequit̃ ꝓcessus in infi
nitum licet alia ꝛ alia relatio idẽtitatis sit plato
nis ad sortem ꝛ sortis ad platonẽ. solutio posi-
ta in argumẽto est Scoti et sustineri põt. sed q:
nos nõ tãgit relinquitur Scotistis. verũtamen
quia aliq̃ tãgit in ꝯfirmatione ꝯtra responsionẽ
Scoti q̃ repugnãt dictis. S. Tho. ad singula di
cemus. dicit pͥmo ꝙ nulla est causalis depẽdẽtia
intrĩseca vel extrĩseca inter aliq̃d sortis ꝛ aliq̃d
platonis plusqꜫ inter sortem ꝛ platonem. respõ
dem⁹ ꝙ licet nõ sit maior causalitas vel depen
dentia: puenit tñ similis causalitas ꝛ dependen-
tia sortis ad platonẽ ꝛ ecõuerso: ex aliquo reali
qđ est in sorte ꝛ platone si inter eos sit mutua re
latio qđ est fundamẽtũ ꝛ causa vtriusqꜫ relatio
nis. nõ quidẽ vnũ ꝛ idem numero sit fundamen
tũ vtriusqꜫ sꝫ ꝙ ĩ vtroqꜫ relatiuoꝝ est aliq̃d ei⁹
reale quod sit fundamẽtum relationis sue ad al
terũ. neqꜫ arguẽti debuit esse mirabile si vna re
latio nõ põt esse in altera manẽte vl̾ vtroqꜫ ex
tremo manẽte nisi forte sit ei mirabile ꝙ diffini-
tum nõ maneat destructa ei⁹ diffinitione. vnũ
enim relatiuoꝝ est đ diffinitione alteri⁹. neqꜫ v
num sine alio diffiniri põt. qđ vero vlteri⁹ dicit
ꝙ nulle due entitates sunt in toto mũdo create
quarũ altera sine altera esse nõ possit: falsum est
sicut ꝓbatũ fuit sup̃ in q̃stione ad pͥmũ Aureoli.
alia aũt q̃ dicit si sumãtur relationes materiali-
ter ꝓ terminis: figmẽta q̃dam sunt nominaliũ
nec digna sunt q̃stione. multo eni mĩ⁹ pat̃ ꝛ fi-
lius si sumãtur mãliter ꝓ terminis possũt esse si
mul natura: q̃ res ipse vt relatiue sunt. nã vnus
illoꝝ terminoꝝ sine alio esse põt vel prolat⁹ vl̾
scriptus. ¶Ad id qđ vlteri⁹ infert ꝙ q: nõ min⁹
sunt vnũ ẽentialiter sortes et plato q̃ꝫ. a. et. b. i.
q̃ꝫ eorum relationes ꝙ ideo se ipsis sint idem si-
cut ꝛ ipse relationes sunt sibiipsis eedeꝫ: nõ va
let. quia relationes nõ i esse i unt̃ se ipsis relatio
ne idẽtitatis quia sunt eedem specifice: sed quia
sunt relationes. quia sĩ est nõ alio sed se ipsis ad

inuicē refferri. sortes autē et plato sunt relatiua nō relationes et ideo nō se ipsis sed relationibus refferunt̄. nā refferri sicut et distiguꝫ a forma est. ¶Ad. 6m. ptꝫ rñsio per ea q̄ dicta sūt ad pᵐuꝫ q̄d 2° loco Gregori⁹ argūit. ¶Ad illud aūt q. 2°. inducit dicim⁹ q sicut int̄ duas relationes nō cadit relatio media: ita nec ꝗ int̄ absolutū et suam relationē. vn̄ sicut due relationes se ipis distīgūtur: ita et absolutū et sua relatio seipsis distingūtur .i. nō media relatione distinctionis. relatio. n. per se et directe nō habet pro termino relationē sed relatiuū. et per hec ptꝫ respōsio ad. 3m. iprobationē. alia vero multa q̄ obicit ꝯtra rñsionē Scoti suis sequacib⁹ relinquātur. et verū est q illa respōsio iplicat incōueniētia. ¶Ad. 7m. ptꝫ rñsio per ea q̄ dicta sunt in. 6°. notabili et ad. xm. Aureoli. ad ea aūt q̄ obicit ꝯ emanationē vel seq̄llā nālem similitudinis ab albedine: dicim⁹ q hmōi naturalis emanatio in actu nō est ab vna sola albedine sꝫ positis duab⁹ vel plurib⁹ sicut cōpositū nō sequit̄ naturalit̄ posita mā sola vl' sola forma posita sꝫ positis ambab⁹ et vnitis. sꝫ bene veruꝫ est q in radice et aptitudine a quacūꝗ albedie posita: emanat naturalr̄ similitudo ad cetera alba. q̄ aptitudo ex sola positiōe alteri⁹ albi reducitur in actū nō enī indigebat nisi terminate ipsam. ¶Ad. 2m. qd obicit q de⁹ pōt quaslibꝫ res cōseruare sine suis naturalib⁹ seq̄llis: falsum ē p̄ serti q̄n hmōi emanationes et seq̄lle causant̄ sine trāsmutatione per quādā resultantiā et de hoc dictū fuit supra in rñsione ad pᵐū Aureoli. ¶Ad 8m. dr̄ q materia ē vnita sue forme sbālit formaliter per aliquā vnionē a se distīctā et ei inherētē. et cū vlteri⁹ q̄rit̄ si illa vnio ē vnita materie per aliquā vnionē: dicim⁹ q nō sꝫ per se ipaꝫ. dictuꝫ est enī supra q relatio nō fundat aliā relationē ita q vna relatio per aliā refferat̄ sꝫ se ipa. necꝫ inde sequit̄ q mā sit vnita forme et ecōtra se ipa formalit̄ sine relatione vnionis. nā vt dictuꝫ est nō cōuenit absolutis se ipsis refferri q2 nō sunt forme relatiue sꝫ ipsis relationib⁹ q̄ sunt forme relatiue. forme nāꝗ ē formalē hr̄e effectuꝫ. vn̄ nō sequit̄ pcessus infinitū. ¶Ad. 2am. pbationeꝫ d̄ vnione partiū ꝯtinui dr̄ q cū ptes ꝯtinui non actu sint in ꝯtinuo sꝫ po⁹ tm̄: nō habēt int̄ se relationē vnionis actu sꝫ vnitatē. sunt. n. ptes in cōtinuo vnū nō vnita. vn̄ arguēs inanit̄ q̄rit de eo q nō est actu si sit extēsum vel iextēsum vel si sit in toto vel in ptib⁹. fortasis arguēs loquitur de partib⁹ ꝯtinui prius a se inuicem diuisis actu et postea vnitis ita q ex eis fiat vnū totum continuum q̄uis hoc ipse nō exprimat et querit de vnione ipsarum partium si sit extēsa vel inextensa vel in toto vel in partib⁹ et sic de ceteris suis diuisionib⁹. si mēs arguētis talis fuit in casu posito: respōdemus q ex cōiunctione duaꝝ partiuꝫ vel magis pprie loquēdo duoꝝ ꝯtinuoꝝ nō fuit causata aliqua relatio vnionis necꝫ aliq̄ vnio sed vnitas ꝯtinuitatis. vn̄ sicut prius dicebatur q̄stiones et diuisiones facte ab arguēte vane sunt quia d̄ nō ente. et si ipse velit vnionē assignare in ipso pᵐo istāti ꝯiūctionis duoꝝ cōtinuoꝝ: ū licet sm̄ veritatē necꝫ in illo istanti facta ē illoꝝ vnio sed vnitas: eo q in illo istāti ꝯiūctionis facta est ipsoꝝ cōtinuitas nō ꝯtiguitas. ad ꝯuicēdum tn̄ importune q̄rētē dicim⁹ q etiā si in istāti ꝯiūctionis resultasset eoꝝ vnio statī q illa duo ꝯtinua facta sunt vnū ꝯtinuū si desit esse relatio vnionis nō existētib⁹ extremis in actu. oīs enī actualis relatio req̄rit extrema in actu put in pᵐino notabili dictū fuit et certe mirabile est q arguens ignorauerit aut nō aduerterit q etiam nō multum doctos in phīa nō latet q .s. ptes i toto cōtinuo nō sint actu sꝫ potētia. nec sunt ꝯtigua aut vnita sꝫ vnū vnitate ꝯtinuitatis. i. vnū ꝯtinuuꝫ. si aūt aliq̄s curiosus vellit inq̄rere d̄ vnione duorum ꝯtinuoꝝ vtrū sit tota in quolibet illoꝝ toto et in qualibet parte vel tota in toto et pars in parte vel tota in vna parte. i. sicut⁹ q cū relatio sit forma ꝯsistēs in idiuisibili sm̄ suā speciēꝫ: tota relatio vnionis est in toto ꝯtinuo et q2 partes nō sunt actu in toto ꝯtinuo nō ppē pōt dici q relatio vnionis sit in partib⁹ nisi ex ꝯsequēti rōne totius ꝯtinui. nā vt sepe dictū est exigit relatiuū in quo est eē actu. ppositio aūt quā arguens in pᵐcipio argumētationis assumpsit q .s. d̄ sola aīa itellectiua tenet̄ int̄ oēs formas mīꝫ informātes q sit tota i toto et tota in q̄libet ei⁹ parte: falsa ē loquēdo de totalitate essentie. nā illud gñal e ē de qualibꝫ anima et d̄ multis etiāꝫ formis accidētalib⁹. cetera oīa q̄ arguēs inducit vsꝗ ad. 9m. medīū: pcedūt ex pᵐmissa ei⁹ falsa imaginatione. ¶Ad. 9m. d̄ relatione distātie dicim⁹ q in casu in quo arguēs loquit̄ trāsmutatio a cōtiguitate in distātiā fit in istāti loquendo de trāsmutatione q̄ est sm̄ ipas formas. s. cōtiguitatis et distātie. Si tamē loquamur d̄ trāsmutatione vel motu locali qui ē causa p̄dicte transmutationis: dicim⁹ q fit in tpe. Ad cui⁹ itellectū sciēdū est q relatio distātie localis d̄ q̄ est sermo: fundat̄ sup sitū et vbi q̄ causant̄ ex aliq̄ motu. et i casu pposito ab arguēte: causat̄ ex motu locali .s. recessus duoꝝ corporū adinuicē vl' vni⁹ ab altero q̄ prius erāt ꝯtigua. i motu aūt locali corp⁹

qđ mouet̃ semꝑ aliť ꝛ aliť se hẽt in situ ꝛ vbi. ita
ꝙ ĩ q̃libꝫ istãti tẽporis ẽ ĩ alio ꝛ alio situ ꝛ vbi. nõ
etiã ẽ possibile ꝙ ĩ aliq̃ pte tẽporis dũ mouet̃ sit
in eodẽ situ ꝛ vbi. vt ꝓbat̃. 6°. phy. ꝛ q2 distãtia
localis duoꝝ corpoꝝ fundat̃ ꝑut dictũ ẽ sup̃ si-
tũ ꝛ vbi corꝑis qđ distat: seq̃t̃ ꝙ sicut ĩ q̃libꝫ istã-
tio qđ mouet̃ ẽ ĩ alio ꝛ alio situ ꝛ vbi. ita ĩ quo-
libꝫ istãti inascit̃ alia ꝛ alia relatio distãtie ad cor
pus a q̃ distat. vñ ꝑ totũ motũ nõ ẽ vna ꝛ eadeꝫ
relatio distãtie ei⁹ qđ mouet̃ ad corp⁹ a q̃ dista
re ponit̃. Sꝫ ꝯtinue alia ꝛ alia ꝫ ꝙ ꝯtinue acq̃-
rit aliũ ꝛ aliũ situ ꝛ vbi. ex his rñdem⁹ ad formã
argumẽti ꝙ in casu dato: trãsmutatio a ꝯtiguita
te in distãtiã ꝯsiderata ꝫ se nõ ꝫ suã causaꝫ q̃ ẽ
mot⁹ localis. s. recessus vtriusq3 ꝯtiguoꝝ ad in-
uicẽ: fit ĩ instãti. ẽ eñi ꝑdicta trãsmutatio termi-
n⁹ illi⁹ mot⁹ ꝑ quẽ corp⁹ qđ mouet̃ acq̃rit ꝑmũ
locũ. dr̃ aũt ꝑm⁹ loc⁹ loc⁹ q̃ ꝯtigit locũ a q̃ cepit
corp⁹ moueri. ita ꝙ nichil sit ei⁹ prout. S. Tho.
exponit sup. 6°. phy. lc. 5ª. naꝫ isto loco acq̃sito:
statĩ desinit ẽẽ corpoꝝ ꝯtiguitas, ꝑpť aliũ situ ꝛ
vbi.: q2 corp⁹ ab alio recedens tũc ꝑ° acq̃rit ex q̃
causat̃ ꝑma relatio distãtie ei⁹ ad corp⁹ a q̃ rece
dit. Cũ aũt argueñs q̃rit vtrũ istãs trãsmutatio-
nis a ꝯtiguitate ĩ distãtiã sit istãs in q̃ icepit mo
ueri corp⁹ recedẽs a suo ꝯtiguo vł aliđ: dicimus
ꝙ nõ ẽ id. nõ. n. ẽ dare ꝑmũ istãs ĩ quo mot⁹ ĩ
cipiat vt ꝓbat̃. 6°. phy. Et cũ vlteri⁹ q̃rit vtruꝫ
hoc istãs trãsmutationis a cõtiguitate ĩ distãtiã
sit mediatũ vł ĩmediatũ istãti in q̃ icepit motus:
dicim⁹ ꝙ cũ tale istãs iceptionis mot⁹ nõ sit ĩ re
rũ natura: nõ põt aliud istãs ẽẽ mediatũ vł im-
mediatũ illi. dicim⁹ tñ ꝙ ante instãs trãsmuta-
tionis a ꝯtiguitate ĩ distãtiã: fuit mot⁹ q̃ recede-
bat vnũ ꝯtiguoꝝ ab alio. ꝛ cũ ifert vlteri⁹ ꝙ ꝑ
totũ illũ tẽp⁹ q̃ mouebat̃ fit distãs sine distãtia:
negat̃ ꝯña. nã dũ mouebat̃ in illo tpe: nondum
erat distãs nõ. n. potuit ẽẽ distãs localit̃ ab alio
ꝑus sibi ꝯtiguo: anteq̃ꝫ habuisset aliũ locũ ꝛ aliuꝫ
situ ꝛ vbi. vñ cũ in ipso istãti trãsmutatiõis ꝑdi-
cte ponit̃ habuisse ꝑmũ locũ ꝛ vbi seorsũ a cor-
pore ꝑus sibi ꝯtiguo: seq̃tur ꝙ in ; pe ante illud ĩ
stãs: corp⁹ qđ recedit nõ fuit distãs ab alio. Et si
vlteri⁹ istet̃ ꝙ in illo tpe corp⁹ recedens ab alio
mouebat̃. cũ aũt oẽ qđ mouet̃ dũ mouet̃ par
tim ẽ in termino a q̃ ꝛ parti ẽ in termio ad quẽ:
ergo parti tale corp⁹ distabat ꝛ parti nõ dista-
bat: rñdem⁹ ꝙ licet corp⁹ qđ mouet̃ anteq̃ꝫ acq̃
rat ꝑmũ locũ ꝛ situ sibi eq̃lem sit parti in termi-
no a quo ꝛ parti in termino ad quẽ ꝫ aliq̃s par
tes suas. ꝛ ꝫm hoc possit dici partiꝫ distãs ꝛ par
tim nõ distãs: nõ tamẽ erat totũ distãs. nullum

eni iconueniẽs est si dicam⁹ ꝙ corp⁹ recedẽs ab
alio ꝑus sibi ꝯtiguo in aliquo tẽpore partim di
stet ab eo ꝛ parti nõ distet sicut parti est in loco
ꝯtiguitatis ꝛ parti in alio. Sed meli⁹ dr̃ ꝙ in tẽ
pore ante istãs trãsmutationis a ꝯtiguitate ĩ di
stãtiã: corp⁹ ab alio recedẽs disponebat̃ ad ha-
bẽdũ aliũ locũ ꝛ situ ab eo. ꝛ ꝑ ꝯñs ad habẽduꝫ
distãtiã ad illud q̃ inascit̃ ꝛ fluit sicut dictũ est ex
alio loco ꝛ situ. Sicut eni ciꝫ animal ex sano fit
egrũ mouet̃ ꝑ aliq̃đ tẽpus quoddã motu recel-
sus a tẽperamẽto humoꝝ qđ sanitas req̃rit ꝛ in
toto illo tẽpore animal magis ac magis dispõi-
tur ad egritudinẽ. ꝛ cũ ꝑuenit̃ ad vltimã disposi
tionẽ q̃ req̃rit̃ ad egritudinẽ: subito ꝛ istãti fit a-
nimal egrũ ꝛ ĩ eodẽ istãti fit simile ceteris aiali-
b⁹ egrotãtib⁹. sic ĩ ꝓposito nã ꝑ motũ recessus
corpoꝝ ꝯtiguoꝝ vel alteri⁹ eoꝝ ab inuicẽ: succes-
siue ꝛ in tpe fit dispositio ad ꝯtiguitatẽ ꝛ in vlti-
ma dispositione subito ꝛ in istãti seq̃t̃ discõtigui
tas ꝛ distãtia vni⁹ corꝑis ab alio. hmõi aũt dis-
positio ẽ acq̃sitio loci ꝛ situs alteri⁹ a loco ꝛ situ
corporis sibi ꝯtigui. ¶ Ad. xm. negat̃ minor: nã
duplicitas ẽ alia entitas relatiua inherẽs q̃ter-
nario angeloꝝ vel hominũ. neq3 valet ꝑma ꝓ-
batio. dicim⁹. n. ꝙ relatio duplicitatis est forma
simplex resultãs ex numero q̃ternario hñs pro
sbo ipm nnmerũ hoim vel angeloꝝ. numer⁹ aũt
q̃ternari⁹ hoim ẽ vnũ accidẽs hñs pro sbo ipos
q̃ttuor hoies quãtũcũq3 int̃ se localit̃ distẽt. nõ
eni ẽ iconueniẽs ꝙ vnũ accñs qđ ẽ totũ discretũ
sit in plurib⁹ ꝛ diuersis sbis etiã abinuicẽ distãti-
b⁹. nã talis ẽ natura toti⁹ discreti ꝙ ptes ei⁹ dis-
crete possint cõnecti adinuicẽ in toto discreto
etiã sine eaꝝ corꝑali cõtactu ꝛ de hoc dictũ fuit ĩ
disti. 24. arguẽs aũt hic sicut ꝛ ibi fallit̃ putãs
ꝙ nullũ totũ põt ꝯstitui ex ptib⁹ nisi adinuicẽ cor
poralit̃ se tãgẽtib⁹. et ꝑ ista ptꝫ ꝙ 2ª ꝓbatio nul-
la ẽ. nõ. n. dicim⁹ ꝙ relatio duplicitatis q̃ttuor ho
minũ respectu duoꝝ: sit ĩ singulis illoꝝ sed dici
mus ꝙ ẽ in ipso numero q̃ternario sicut in subo
ĩmediato. numer⁹ aũt nõ est in singulis q̃ttuor
sed in oĩb⁹ simul. Jtẽ neq3 dicim⁹ ꝙ relatio du
plicitatis sit entitas hñs ꝫm se ptes q̃uo nume
rus illas hẽat inãlit̃. ꝫ est q̃dam forma relatiua
simplex effluẽs a numero q̃ternario. quẽadmo
dũ licet diffinitio hẽat partes inãliter non ideo
seq̃t̃ ꝙ relatio diffinitionis ad diffinitũ sit for
ma habens partes. ꝛ ratio hui⁹ est q2 relatio di
recte ꝛ per se nõ emanat ex partibus totius re
latiui sed ex ipso toto in quo partes ipse cõne-
ctunt̃ ꝛ sunt vnum. ꝛ per ista patet etiã respon-
sio ad illud quod arguit de relatiuo cõtinuo vt

de quadrupedali. oīa. n. hmōi argumēta procedūt ex pmissa falsa imaginatione. ¶Ad. xi^m. dicim⁹ q nō est ad ꝓpositū. qm̄ ꝓcedit de relationib⁹ nō realib⁹ sȝ rōnis tm̄. dñiuȝ eni ꝛ suit⁹ iure ciuili itroducta. similit ꝛ relatio possessoris ꝛ possessi ꝛ relatio pris humana ratione ad inuēta: nō sunt relationes reales sȝ rōnis tm̄. ¶Ad 12^m. mediū ꝯcedim⁹ ꝯñaȝ q. s. aliq̄ entitas sit. s. relatio q̄ nō refferr̄ ꝑ aliquā aliā entitatē relatiuā sibi inherētē. nam relatio ex se ipa hēt q refferat. hoc aūt nō ꝯuenit ipis relatiuis. ¶Ad. 13^m. negat̄ oēs ꝯñe ibi facte. q2 nō oīe agēs hēt relationē realē ad effectū vel passum. nō eni sensibile habet realem relationem ad sensum i quē agit neq̄ itelligibile ad itellectuȝ ꝑut phs dicit 5°. metha^e. ꝛ multo min⁹ neq̄ de⁹ hēt realē relationē ad suos effect⁹. calefactiui aūt ad calefactibile. ꝛ ꝓductiui ad ꝓductibile: nō ē relatio realis cū nō habeat extrema in actu vñ argumētuȝ nō est ad ꝓpositū. ¶Ad. 14^m. dicim⁹ q assūptū est falsū. iplicat eni ꝯdictionē loquēdo de entitate relationis in actu cū ex sua rōne q̄ditatiua requirat extremū in actu. de⁹ aūt nō pōt rē conseruare sine ꝓpria q̄ditate. neq̄ de⁹ pōt facere neq̄ velle facere chimerā quā arguēs sua vana imaginatione vult ꝯstituere. q. s. fili⁹ natus ab aliq̄ sit pr̄ ei⁹: ꝛ pat̄ qui eū genuit sit fili⁹ ei⁹. naȝ cū pr̄nitas ꝛ filiatio fundēt̄ imediate in actione ꝛ passione qua pr̄ genuit ꝛ fili⁹ genit⁹ est ꝛ imediate in po^a actiua pr̄is ꝛ in po^a passiua filij ex q̄bus sicut ex causis ꝑ se ꝛ necessarijs causant̄ relationes pr̄nitatis ꝛ filiationis: iplicat ꝯdictionē q qui nō genuit aliquē neq̄ habuit potentiā generatiuā ad ipm gn̄ādū sit ei⁹ pater. ꝛ q̄ genit⁹ est ab aliquo ꝛ nō ipm genuit sit vere ꝛ realit̄ pr̄ eius. ¶Ad argumēta Aureoli ꝯ. 2^am. ꝯclusionē. ad pmū dr̄ q arguēs falsum imponit. S. Tho. nō eni assignat. S. Tho. pro causa q de⁹ ꝛ creatura nō sunt eiusdē ordis q2 se hn̄t sicut limitatū ꝛ illimitatū hec eni fuit opinio Heruei q̄ reprobata est sup̄ in. 4. notabili vbi declaratū est q̄d intelligat. S. Tho. ꝑ eē eiusdē ordinis aliqua et ꝑ nō esse eiusdē ordinis ꝛ ꝑ hec ptȝ rn̄sio ad. 2^m et. 3^m. ¶Ad. 4^m. dr̄ q minor est falsa. nō. n. causa ibi assignata est sufficiēs ad ꝓbādū relatiōes dei ad creaturā eē rōnis ꝛ creature ad deū reales. sȝ causa vera ꝛ propria assignata fuit ꝯ in. 6° notabili. ¶Ad. 5^m. dr̄ q ꝓcedit ex falso fundamēto. nō eni sufficiēter assignat̄ ibi causa relationū eq̄parētie neq̄ suppositionis ꝛ suppositionis ꝛ eodē modo dicēdū ē ad. 6^m. oīa eni argumenta ꝓ ista pte pecāt ꝑ fallatiaȝ ꝯȝ nō causā vt causā.

¶Ad argumēta Gregorij ꝯ. 1^am. ꝯclusionē. Ad pmū negat̄ ꝯñā nō eni est idē dictu deū eē realr̄ creatiuū ꝛ p̄sciū creaturaꝝ ꝛ deū realit̄ refferri ad creabilia ꝛ p̄scita. ¶Tū q2 creatiu⁹ ꝛ p̄scius sūt relatiua ꝯm dici. vñ de pncipali significato dicūt aliq̄d absolutū. s. potētiā creādi ꝛ scīētiā licet ex ꝯñti iportēt respectū ad creaturas. Tūȝ etiā q2 talis respect⁹ ab eterno fuit ad nō entia. ent̄ autem ad nō ens: nō ē relatio realis neq̄ i deo neq̄ in creaturis. Tū etiā rōne gn̄rali qua nulla relatio dei ad creaturā ē relatio realis eo q nō sūt eiusdē ordinis ꝑut declaratū fuit supra in p^o notabili. fuit aūt de⁹ ab eterno realit̄ creatiu⁹ ꝛ p̄scius creaturaꝝ ꝓpt̄ realē potētiā creādi ꝛ realē dei scīētiā quā habuit ab eterno. Illusio aūt ibi data ab arguēte: fuit ad eius placitum. ideo nō est nr̄ȝ eam substinere. ¶Ad. 2^m. negat̄ ꝯñā. s. q q2 de⁹ ex tpe ē creās realr̄ ꝛ dñs creature: ideo realit̄ refferat̄ ad creaturā. alia. n. rōne de⁹ ē creans realit̄ ꝛ dñs. ꝛ alia rōne reffert̄ ad creaturā ꝑut sup̄ ostēsū fuit i. 3°. notabili. ¶Ad ꝯfirmationeȝ ꝯcedim⁹. 2^m. mebrū diuisiōis. ꝛ cuȝ arguit q illō iplicat ꝯdictionē: dicim⁹ q ē falsuȝ. neq̄ valet ꝓbatio q2 licet ꝯdictio sit dicere q aliq̄s sit dñs ꝛ nō sit dñs alteri⁹: nō tn̄ ē ꝯdictio dicere q aliq̄s sit dñs realit̄ alteri⁹ ꝛ q non refferat̄ realit̄ relatiōe dominij ad ipm q̄d est nō eē realit̄ relatiue dñs. neq̄ iteꝝ est ꝯdictio q de⁹ ab eterno fuerit p̄sci⁹ creature: ꝛ q ab eterno nō realit̄ refferebatur ad creaturā rōne sue p̄sciētie. aliud. n. ē dictu aliq̄d eē tale realit̄ ꝛ aliō q ꝯm q tale ē: realiter refferat̄ ad aliō. ꝛ de dña vtriusq̄ dicti sup̄ hituȝ est i. 3°. notabili. scīētia aūt ꝛ p̄sciētia ꝛ cetera ibi posita nō sunt relatiua ꝯȝ eē. iō possūt ab eterno denominare deū q̄z^m ad id q i se sūt sine denoiatione respect⁹ quē iportāt. vñ nō obstat auctoritas Hugonis. ¶Ad. 2^m. dr̄ q minor ē falsa ꝛ ad ei⁹ ꝓbationē dicim⁹ q licȝ absq̄ ꝯsideratione itellect⁹ de⁹ est distict⁹ a lapide: nō tn̄ distictione q̄ sit relatio realis ꝛ d̄ hoc dictū fuit ꝯ diffuse ad pmū eoꝝ q̄ Gregori⁹ arguit. 2°. loco ꝯ pmā ꝯclusionē. simili modo de⁹ ē ꝛ causa ꝛ dñs lapidis sȝ non causalitate q̄ sit relatio realis neq̄ dñio q̄d sit relatio realis: sed reali potestate ꝛ potētia actiua q̄ in deo est ad omnē creaturā. vñ nō dicimus q de⁹ est distictus absq̄ distictione absoluta sed absq̄ distictione q̄ sit relatio realis. ꝛ pari modo dicim⁹ q dñs realiter est dñs sed sine relatione reali dominij. ꝛ d̄ hoc sepe dictū est sup̄. neq̄ est simile de creatura q dicat̄ disticta ꝛ causata ꝛ serua realib⁹ relationib⁹. qm̄ in creatura est realis depēdentia ꝛ realiter ordinat̄ ad deū:

sed nõ ecõuerso. ideo dei ad creaturã nulla ẽ re-
latio realis. ¶ Ad. 3m. ↄcedim⁹ pmã ↄsequẽtiã
sed negam⁹. 2am. licet eni oĩe vnitũ refferatur
ad sibi vnitũ: nõ tñ relatione reali sed illud vni-
tũ ↄsic qd habet realẽ depẽdẽtiã ad sibi vnitũ.
quã dependẽtiã nõ habet v̾bũ ad humanam
nãm sibi vnitã. ꝛ ꝑ hec ptꝫ rñsio ad. 4m. In
oĩb⁹ eni hmõi rõnib⁹ fallit arguẽs putãs q idez
sit dictu aliqd esse tale ꝛ vt tale referri ad aliud
qd nõ est verũ vt dictũ fuit. ¶ Ad. 5m. dr q licet
arguẽs nõ viderit ꝛ forte noluerit videre: ex au
ctoritatib⁹ tñ scrõꝝ ꝛ doctoꝝ theologoꝝ ꝛ phõ
rũ accipit hec vera doctrina q dei ad creaturaz
nõ est relatio realis sꝫ bene ecõuerso. vñ Aug⁹ i
5°. li. de tri. ca. vlti. ait. Si ergo num⁹ põt nulla
sui mutatione dici relatiue vt neqꝫ cũ icipit dici
neqꝫ cũ desinit aliqd in ei⁹ nã vel forma q̃ mu⁹
est mutationis fiat: quãto facili⁹ de illa icõmuta
bili dei sba debem⁹ accipe vt ita dicat relatiue
aliqd ad creaturã vt q̃uis tpaliter incipiat dici:
nõ tñ ipsi sbe dei accidisse aliqd itelligat sed illi
creature ad quã dr. ꝛ infra. qd ergo tpalr dici ici-
pit de⁹ qd antea nõ dicebat: manifestũ est relati
ue dici nõ tñ fm accñs dei q ei aliqd acciderit sꝫ
plane fm accñs ei⁹ ad qd dici aliqd de⁹ icipit re
latiue. ecce q nõ clari⁹ dici potuit ꝑ btũ Aug̃m.
relationẽ q̃ relatiue dr de⁹ ad creaturã: nõ esse
aliqd reale in deo sꝫ in creatura. vñ ꝛ magr̃ sen-
tẽtiaꝝ iducẽs pmissa v̾ba. 30a. disti. pmi libri. in-
qt. ex his apte ostẽdit q q̃dã de deo tpalr dicũ-
tur relatiue ad creaturas sine mutatione deita-
tis sꝫ nõ sine mutatione creature. ꝛ ita accñs est
in creatura nõ in creatore. ꝛ appellatio q̃ creatu
ra dr relatiue ad creatorẽ: relatiua est ꝛ relatio
nẽ notat q̃ est in ipa creatura. appellatio vero il
la q̃ creator relatiue dr ad creaturã: relatiue qui
dẽ est sed nullã notat relationẽ q̃ sit in creatore
hec magr̃. Aristoteles etiã. 5°. li. metha. expsse
docet q mẽsure ad mẽsurabile est relatio rõnis
nõ realis ꝛ loqtur de mẽsura eẽ rei ꝛ veritatis q̃
lis mẽsura ẽ de⁹ respectu omniũ creaturaꝝ. vñ
oẽs relationes dei ad creaturã ptinẽt ad. 3m.
modũ relationũ quos ibi phs assignat. ¶ Ad
argumẽta Gregorij ↄ. 4am. ↄclusionẽ. Ad pmũ
negat ↄña ꝛ ad ei⁹ ꝓbationẽ dr p° q licet ima-
go inqꝫm imago est sit ad aliqd: aliqñ illud aliqd
nõ est in reꝝ nã ꝛ ꝑ ↄñs nõ põt eẽ extremũ rea-
lit̃ terminãs relationẽ imaginis nec ordinẽ rea-
lem hẽc ad imaginẽ sꝫ idiget itellectu ↄsiderãte
illud qd nõ est: tãqꝫ sit ens ꝛ ↄparãte illud ad su
am imaginẽ tãqꝫ ei⁹ correlatiuũ ↄsiderãdo rela
tionẽ ei⁹ ad suã imaginẽ eo q oẽ correlatiuũ

aliq̃ relatione ẽ correlatiuũ. Dicit. 2°. q etiã si il
lud cui⁹ ẽ imago eẽt ens actu in reꝝ nã: ↄña nõ
valeret qñ illud cui⁹ ẽ imago: nõ est eiusdẽ or-
dinis cũ imagine, put. S. tho. expsse dicit ꝯ po°
dei. q. 7a. ar. x°. i. c. et sup. 5°. metha. lc. 15a. vñ re
latio ei⁹ cui⁹ ẽ imago ad imaginẽ inqꝫm hmõi est
relatio rõnis tñ nõ. n. sufficit ad hoc q aliqd ad
aliud realr̃ refferat q sit sue relationis extremũ
ꝛ termin⁹ quocũqꝫ modo: sꝫ requirit vlt̃a q sit
eiusdẽ ordinis. i. dependẽtie vel hitudinis, put
dictũ fuit sup in p° notabili. ¶ Ad. 2m. dr q me
moria ẽ relatiuũ fm dici quẽadmodũ et sciẽtia.
vñ pncipalr̃ significat aliqd absolutũ ꝛ ex ↄse-
quẽti respectũ, ppt qd põt memoria eẽ aliqd in
reꝝ nã rõ existẽte in reꝝ nã eo cui⁹ memoria: et ꝑ
ↄñs poterit esse memoria sine relatiõe reali ei⁹
ad p̃teritũ. ita q si debeat accipi fm cõparatio-
nẽ ꝛ relationẽ ad p̃teritũ: oportet q fiat ꝑ opa-
tionẽ itellect⁹. ¶ Ad. 3m. ptꝫ rñsio ex dictis. i oĩ-
bus eni hmõi argumẽtationib⁹ nõ valet ↄña. q̃
uis eni aliqd sit realr̃ pductiuũ aut pducturũ
factiuũ aut facturũ: nõ seqtur q realr̃ refferatur
ad pducẽdũ vel fiẽdũ ꝛ rõ dicta est qꝛ ꝑ hmõi
nomina v̾balia aut pricipia: ꝯ pncipali significa
to iportat aliqd absolutũ qd põt esse aliqd i re
rũ nã nõ existẽte alio ad qd ex ↄñti dicit aliquẽ res
pectũ ipo existẽte actu in reꝝ nã quẽ respectũ nõ
dicit actualr̃ ac ꝑ hoc nec realr̃ illo nõ existẽte actu
vt exẽpli grã. Sol ẽ causa nũc realr̃ pductiua
alicui⁹ arboris germinãde qñ nũc actu ꝛ realr̃
hẽt potẽtiã ac v̾tutẽ ad illã germinãdã ꝛ tñ nũc
hmõi causa pductiua nõ iportat actualẽ ꝑ ↄñs
nec realẽ respectũ ad ipam arborẽ germinãdaz
sꝫ si talis respect⁹ debeat accipi actualr̃: oportet
q itellect⁹ apphẽdat arborẽ nõ existẽtẽ tãqꝫ exn-
tem ꝛ ↄstituat eam terminũ relationis cause p-
ductiue ad ipam vñ qꝛ arbor ꝑ solã ↄsideratio-
nẽ itellect⁹ ponit in actu ꝛ ꝑ solã ↄsiderationẽ
itellect⁹ fit cõparatio ei⁹ ad causam pductiuaz
ꝛ eõ: seqt q relatio vtriusqꝫ ad alterutrũ fit ꝑ so
lã ↄsiderationẽ itellect⁹ ꝛ nõ ex nã rei. ¶ Ad ea
q̃ 2° loco arguit ad pmũ dr q si antecedẽs itel-
ligat ꝯuertẽtia relatiua gñalr̃ siue sit realis vl
ex nã rei siue fm rõnẽ tñ: verũ ẽ. ꝛ in ista accep
tione loquit Aug⁹. Sꝫ tũc ↄña ẽ falsa si aũt itel-
ligat ꝯ ↄuertẽtia realr̃: aũs est falsũ ꝛ expresse ꝯ
phm. 5°. metha. vbi dicit q aliq̃ dicũtur relati-
ua nõ qꝛ ipa refferant ad alia: sꝫ qꝛ alia refferũt
ad illa. et ista sunt relatiua tertij modi. vñ rñsio
ibi data sufficiẽs est nec valet ei⁹ iprobatio naꝫ
sicut dictũ ẽ nõ ẽ idẽ dictu aliqd eẽ realr̃ pducti
uũ ꝛ factiuũ ꝛ realr̃ refferri ad pducibile ꝛ facti

bile. quã potest ẽẽ realiť ꝓductiuũ ⁊ factiuũ per aliqd absolutũ actu inexistẽte. etiã nõ põt hẽre relationẽ realẽ sine extremo relatiuo actu coexistente ⁊ ꝑ hec ptz rñsio ad. 2m. ¶ Ad argumẽta Scoti ꝯ. 5am. ꝯclusionẽ ad p̃misũ dr̃ ꝙ nõ ꝓcedit ꝯ nos. nõ eni. S. Tho. alicubi dicit ꝙ relationes dei ad creaturas sint ad terminãduz relationes creaturaꝝ ad deũ imo vt supradictũ fuit in. 3o. notabili. de⁹ ꝑ aliqd absolutũ terminat relationes creaturaꝝ ad ipm. relatiões aũt dei ad creaturas: apphẽdit itellect⁹ ea rõne qꝛ ꝓpter relationes creaturaꝝ ad deũ: de⁹ fit extremũ relatiuũ eo ꝙ omnis relatio relatiui est ad relatiuũ. relatiuũ aũt dici nõ põt relatiuũ nisi ei⁹ ad alterũ relatiuũ sit aliq̃ relatio. Inde ẽ ꝙ itellect⁹ itelligẽs relatiões creaturaꝝ ad deũ: coitelligit ei⁹ relationes dei ad creaturas licet in deo non sint ex nã rei. ⁊ de hoc dictũ fuit supra in. 3o. notabili. ¶ Ad. 2m. dr̃ ꝙ act⁹ ⁊ potẽtia sunt relatiua ſꝫ dici. vñ sm se ⁊ ẽẽntialiť sunt aliqd absolutũ. rõne cui⁹ potẽtia diffiniť ꝑ actũ ⁊ nõ ẽcõuerso. Si tamẽ inq̃ꝫm relatiua sunt debeãt diffiniri: vtrũq̃ꝫ ꝑ alterũ diffiniri põt eo ꝙ relatiua sunt simul natura ⁊ adinuicẽ se coexigũt. ¶ Ad. 3m. ptz solutio ex dictis ꝓcedim⁹ eni ꝙ correlatiuũ terminat relationẽ sui correlatiui ⁊ ꝙ inq̃ꝫm termin⁹ ẽ suppliat: nõ refferť ⁊ tñ inq̃ꝫm est termin⁹ correlatiuus oportet accipi aliquã relationẽ ei⁹ ad aliud correlatiuũ. nec est icõueniẽs si relatiua diffiniãtur inq̃ꝫm relatiua sunt: ꝙ vnuz diffiniať ꝑ alterũ ⁊ ẽcõuerso. qꝛ sicut mutuo adiuicẽ refferunť: ita mutuo adiuicẽ diffiniunť. neq̃ꝫ ꝓpť hoc fit circulus in ẽẽntialib⁹. quã vnũ relatiuũ nõ est alteri essentiale licet faciat ad ei⁹ cõplemẽtũ quẽadmodũ sbã non est ẽẽntialis accidẽti licet det ei cõplemẽtũ ⁊ cõpleat ei⁹ diffinitionẽ. vnde diffinitiones relatiuoꝝ qb⁹ vnũ ꝑ alteꝛ ſꝫ diffiniť: ꝑ extriseca sunt nõ ꝑ ẽẽntialia. 4m. ⁊. 5m. ⁊. 6m. ꝯcedim⁹. nõ eni aliqd ꝓbãt ꝯ nos. hoc tñ addito ad 6m. ꝙ licet in intellectu diuino nulla sit relatio noviter a deo ꝯcepta seu itellecta qꝛ oĩe dei itelligere est eternũ: ⁊ tñ in tpe posita creatura i actu exĩte ad quã terminať relatio dei ad creaturaz q̃ ab eterno fuit i itellectu diuino: accipit nouũ modũ terminatiõis ⁊ denominatiõis. nã tũc terminať actualiť extremo terminãte actualiť exĩte ⁊ denoiatur relatio actualis cũ p̃us ẽẽt relatio habitualis. ⁊ ꝑ hec ptz rñsio ad argumẽtũ Aureoli ꝯ eandẽ ꝯclusionẽ. licet eni oĩes relatiões dei ad creaturã fuerũt in intellectu diuino ab eterno sicut intellectum in itelligente ⁊ sicut q̃dam intellecta: non tamẽ fuerunt actualiť ab eterno vt relationes. i. vt actualiť terminate ad creaturam. ¶ Ad argumẽtum ante oppositum patet respõsio ꝑ ea que dicta sunt in. 2o. et. 3o. notabili. ⁊ in hoc articulus terminať.

¶ Distinctio. xxxj.

IRca trigesimaz p̃maz distictionez q̃riť vtruz siĩitudo et equalitas sint relationes reales i deo ⁊ arguitur ꝙ nõ. eq̃litas nõ ẽ aliqd positiuũ ergo nõ est relatio realis in diuinis. tenet ꝯsequẽtia ex se sed antecedens ptz quia eq̃litas est vnitas in quantitate. Sed vnitas formaliť dicit negationem cũ non sit aliud q̃ꝫ indiuisa quãtitas. ¶ In oppositũ arguitur quia eq̃litas ⁊ similitudo sunt relationes quib⁹ cõpetũt oĩes ꝯditiones necessarie ad relationem realẽ habẽt eniz in deo sũdamẽtũ reale. s. ẽẽntiam diuinaz ⁊ extrema realia in actu. s. diuinas ꝑsonas ⁊ distictas realiť ⁊ etiã eiusdẽ ordinis. ergo similitudo ⁊ equalitas sunt relationes reales in deo. ¶ In hac questione erunt q̃tuor articuli vt supra.

Quantũ ad primũ articulũ sit p̃a ꝯclusio ꝙ eq̃litas tã in creaturis q̃ꝫ in deo ẽ relatio fundata sup vnitatẽ quãtitatis. Hanc ꝯclusionẽ ponit. S. tho. i hac. d. q. p̃a. ar. p̃o. ⁊ sup eodẽ p̃o. li. d. 19a. q. p̃a. ar. p̃o. ⁊. 2o. Itẽ p̃a. p. q. 42. articul⁹ p̃o. ⁊. 4o. ¶ Secũda ꝯclusio est ꝙ eq̃litas in creaturis dicit relationẽ realem: ſꝫ in deo dicit relationẽ rõnis tm̃. istã ꝯclusionez ponit. S. tho. i locis p̃all.

Quantũ ad articulũ. 2m. arguit Aureol⁹ ꝯ istã. ⁊ p̃mo ꝯ p̃mã ꝯclusionẽ ꝓbãdo ꝙ eq̃litas aut siĩitudo nõ fundetur sup vnitate quãtitatis aut q̃litatis in creaturis. Aut eni talis vnitas est numeralis aut specifica q̃ solũ est sm rõnem. Nõ p̃mũ qꝛ tũc vna quãtitas numero ẽẽt indistictis substãtiis. Nõ. 2m. Tũ qꝛ tũc nõ esset aliud itelligere duo corpa eq̃lia nisi ꝙ ꝑticipãt eandẽ nãꝫ in spẽ. ſꝫ hoc ẽ exp̃sse falsũ. Tũ qꝛ ꝯcipiẽs lineas

in equales: cõcipit eas eiusdẽ spẽi. Tũ q2 albedi nes eiusdẽ spẽi quãdo cõcipiunt nõ in eodẽ gra du: apprehendunt vt dissimiles & tñ eiusdẽ spẽi. ergo nõ est verũ q equalitas & similitudo fundent sup vnitate specifica apprehensa per intellectũ. ¶ 2°. ad idẽ. q2 cõcipiens similitudinẽ aut cõcipit numerales albedines & cõceptũ specificũ cõmunẽ eẽ vnũ fundamẽtũ similitudinis: aut solas albedines indiuiduales eẽ fũdamẽtũ. albedinẽ aũt specificã tanq̃ aliquid extrinsecũ fm q̃d sit silitudo. Sz neutrũ dari põt. Nõ q̃dẽ pmũ. Tũ q2 tres ɔcept9 ɔcurrẽt ad fundãdũ similitudinẽ .s. due albedĩes numerales. & illa cõmunis. Tũ q2 nõ esset nisi vna silitudo in duab9 albedinib9 & indiuiduis pro eo q albedo cõmunis non est nisi vna. illa aũt ẽ fundamẽtũ in vtroq3. vñ sicut eadẽ cõmunis albedo participat a q̃libet albe dine numerali: ita participaret eadem silitudo. Tũ q2 albedo cõmunis & albedo pticularis sũt duo ɔcept9 & ita nõ apparet qñ vnã simplicẽ ha bitudinẽ possz itellect9 fundare sup vtrũq3 con ceptũ. Tũ q2 nõ apphẽdẽs albedinẽ in cõmuni: põt silitudinẽ int illa iudicare sicut ptz ĩ imagi natione & sensu interiori. Nõ põt etiã dari. 2m. q2 relatio nõ exigit nisi fundamẽtũ & terminũ. si igit ɔcept9 albedinis in cõmuni nõ exigit vt fũ damẽtũ silitudinis nec vt terminus: nullo modo exigit ad respectũ silitudinis. ergo nõ est verũ q silitudo aut eq̃litas fundet sup vnitate specifi ca q̃litatis aut q̃ntitatis. ¶ Cõtra pmã ptez. 2e. ɔclusionis arguit pbãdo q eq̃litas in creaturis nõ ponat relationẽ realẽ. Si eni inq̃t eq̃litas es set res: seq̃tur q infinite realitates eẽnt in vno subiecto. s. infinite relationes reales. nã vn9 hõ ineq̃lis est oĩb9 arenis maris & oĩb9 folijs & vniuersis florib9 & sic ĩ alijs innumerabilib9 reb9: & ita innumerabiles ineq̃litates eẽnt in vno hoĩe Si ergo q̃libet sit res in actu: erit hõ innumerabi lib9 reb9 onerat9. Similit cũ facies hoĩs sit innu merabilib9 rebus dissimilis: quot sunt hoĩes tot habebit reales dissimilitudines & difformitates in facie subiectiue. Similit si sunt decẽ albedines erũt in q̃libet nouẽ realitates. habet eni q̃libet albedo nouẽ silitudines & resultabũt in vniuer so nonagita. & si fuerint cẽtũ albedines in actu poni oportet mille realitates. Vñ talis reiũ in finitas cũ omnino irrationabilis sit: nõ debet in mẽte alicui9 venire q similitudo & dissimilitudo sint in reb9 nisi in potẽtia & q tũc fiãt in actu: dũ anima illas reducit. nisi forte q̃s poneret q non multiplicant similitudines fm terminos sz q p eandẽ difformitatẽ facies vni9 hominis diffor mis sit facieb9 omniũ alioꝝ. hoc aũt poni nõ pt q2 vna difformitate trãseunte p corruptionẽ ali cuius: adhuc remanent cetere difformitates & g ɔñs nõ sunt idẽ. ¶ Cõtra eandẽ partẽ ɔclusiõis arguit Durãd9 pbando q similitudo & eq̃litas nõ sint relationes reales in creaturis. pmo q2 il la relatio nõ ẽ realis: cui9 fundamẽtũ est ens rõ nis. sz fundamẽtũ istaꝝ relationũ est ens rõnis. ptz. nã fundat sup vnitate specifica q̃litatis vel q̃ntitatis ɔstat aũt illã vnitatẽ nõ esse realem sz rõnis. ¶ 2°. q2 silitudo nõ est q̃d magis reale q̃z sit identitas fundata in sba. sz fm cõmunit opĩ nãtes adẽtitas illa nõ est relatio realis igit nec eq̃litas aut silitudo. ¶ 3°. q2 fundamẽta eq̃lita tis aut silitudinis nõ depẽdẽt adinuicẽ sz eẽ ab solutũ: q̃d tñ requirit ad hoc q relatio sit realis. ¶ 4°. q2 phs. 5°. metha'. enumerãs relationes reales nullã mẽtionẽ facit ĩ istis. igit nõ sunt rea les in creaturis. ¶ 5°. põt argui ex dictis Aureo li. Si eni in creaturis silitudo & eq̃litas sint rela tiones reales aut fundant sup reali vnitate spe cifica q̃litatis aut q̃ntitatis: aut fundant sup v nitate rõnis specifica q̃litatis aut q̃ntitatis: aut sup q̃litates indiuiduales vt sunt cõformes. sed nullũ istoꝝ põt dici rõnabiliter. Nõ quidẽ pmũ Tũ q2 vnitas specifica non ẽ realis. Tũ q2 sicut se habet silitudo ad q̃litatem: sic eq̃litas ad quã titatẽ. Sed eq̃litas nõ fundat sup vnitate speci fica. q2 due linee ineq̃les sunt eiusdez speciei fm Auicenã. 2°. metha'. q̃ dicit q linea finita & infi nita sunt eiusdẽ spẽi. ergo nec similitudo funda tur sup vnitate reali specifica q̃litatis. Sz nec põt dari. 2m. pmo q2 tũc nõ eẽt aliud itelligere aliq̃ duo alba vt similia: nisi cõcipe q2 participãt ean dem albedinẽ in spẽ. nec q aliq̃ linee sunt eq̃les nisi q participãt eandẽ q̃ntitatẽ specifice. Sed hoc est expsse falsũ. Tũ q2 ɔcipiẽs duas lineas ineq̃les: ɔcipit eas eẽ eiusdẽ speciei. Tũz q2 due albedines eiusdẽ speciei q̃ñ cõcipiunt nõ in eo dẽ gradu: apphẽdunt vt dissimiles & tñ vt eius dẽ speciei. ergo nõ est verũ q equalitas & silitu do fundent in vnitate specifica apphẽsa p intel lectũ. 2°. 3 idẽ mẽbrũ arguit. q2 ɔcipiẽs similitu dinẽ aut ɔcipit numerales albedines & ɔceptũ specificũ cõmunẽ esse vnum fundamẽtũ simili tudinis: aut solas albedĩes numerales esse fun damẽtũ. albedinẽ autem specificaz tanq̃ aliq̃d extrĩsecũ in qua & fm quaz sit similitudo. sz neu trũ põt dari: nõ q̃dẽ pmũ. Tũ quia tres concep tus ɔcurrerẽt ad fundanduz similitudinẽ. s. due

albedines numerales et illa cōmunis. ¶ Tum quia non esset nisi vna similitudo in duabus albedinibus indiuiduis pro eo q albedo cōmunis non est nisi vna. hec autem fundaret similitudinē in vtraque. vnde sic eadem cōmunis albedo particularis et albedo cōmunis sunt duo cōceptus. et ita nō apparet quomodo vnā simplicē habitudinem possit intellectus fundare sup vtrūque cōceptum. ¶ Tū qr nō apphēdens albedinē in cōmuni: potest iudicare similitudinem inter aliqua sicut patet de imaginatione et sensu interiori. Nec pt dici. 2m. mēbrū huius stati facte diuisionis qr relatio nō exigit nisi fundamentum et terminū. Si igit̄ cōceptus albedinis in cōmuni non exigatur vt fundamētum similitudinis nec etiam vt terminus: nullo modo exigit̄ ad respectū similitudinis. ergo nullo modo fundat̄ sup vnitate rationis specifica. 3°. contra idē mēbrū. qr si vnitas rationis est fundamētū talium relationū: patet manifeste illas relationes nō esse reales. Si vero. 3°. dicat̄ q hmōi relationes fundant̄ sup qlitatib9 indiuidualib9 inqūm sunt cōformes hoc nō valet. Tū qr cōformitas et similitudo idem sunt. idē autē nō est sui ipsius fundamētum. Tū qr cōformitas importat relationē. et ideo dato q esset aliud a sllitudie: adhuc restaret questio sup quo fundaret̄ hmōi cōformitas. ¶ 6°. nā hmōi nō dicunt aliqd positiuū. ergo nō sunt relatiōes reales. antecedēs pbat̄ qr phs dicit. x°. metha. q equale opponit̄ magno et paruo sicut puationes due. Est enī equale qd nec est mai9 nec minus. Sz hoc nō esset si diceret aliqd positiuum. ¶ Cōtra. 2am. ptem. 2e. ɔclusiōis arguit sic Aureolus. Equalitatē inqt esse relationē rōnis i diuinis: pōt dupliciter intelligi. pmo modo q sit sicut relatio eiusdē ad seipsum q dicitur idētitas. vt vidētur inquit positores hui9 opiniōis intelligere. in q quidē itellectu ipossibile est q sint relationes rōnis. hoc modo. Illa q hñt terminos realit̄ distictos et nō eundē bis sumptū: nō sūt relatiua eo modo quo idē refferr̄ ad se. phs enim 5°. metha. dicit q in relatione idētitatis idē bis sumit̄. sed termini eqlitatis sunt psone realit̄ distincte. nec sunt vn9 et idē termin9 bis sumptus. igit̄ eqlitas et similitudo nō sunt relatiōes rōnis p hunc modū. ¶ 2°. sic. In relationibus rōnis q sunt p hūc modū: idē refferr̄ ad se. sz in diuinis nō est sic. pat̄ enim nō est eqlis sibi sz filio. nec etiā est filis sibi simlit̄. nec eētia ē eqlis aut similis eētie. igit̄ similitudo nō ē relatio rōnis inter eundē terminū bis acceptū. ¶ 2°. sic. Hy- lari9 dicit. 3°. d tri. q similitudo nō sit eiusdem ad se. id est q aliqs sit similis aut eqlis sibi. sed si esset relatio rōnis scdm illum modū quo itellectus vtitur bis eodē: ppter aliqd posset dici simile sibi ipsi. igit̄. ¶ 3°. sic. In talib9 relationib9 neutrū extremorū includit aliqd reale distictum. sed sz istos similitudo icludit i suo intellectu pprietatem distiguētē et ecntie vnitatē. igit̄ nō est de illis rōnib9 in quib9 intellect9 vtitur bis eodem. ¶ Alio modo inqt pōt itelligi q similitudo et eqlitas sint relationes rōnis p eo q nō sunt actu i re sine ope itellect9. sed sunt i potētia in diuis psonis: et i actū reducunt̄ p intellectum. et adhuc hoc dicit ipse ē impossibile. nullum enim inquit complebile per intellectum: est in diuinis personis. alioquin diuina essentia esset quo ad aliqd incompleta et in potētia aliqd compleri per itellectum expectās et ad actū reduci qd omnino poni non pōt. Itē licet idē possit idētificari sibi ipsi tamē nullo modo pōt sibi ipsi coequari aut conformari. aut cōuenire: cui9 ratio est. qr cōformitas cōuenietia et adequatio nomināt relationes quas ponit intellect9 int̄ duas qlitates aut quātitates ad minus numeraliter distictas. nūqz. n. intellectus quātūcūque concipiat bis sortem: cōcipit q sortes conueniat cum seipso. aut q equetur sibi ipsi vel q assimuletur et tamen concipit q identificetur. cui9 ratio est. quia idētitas importat ibi vnitatem absolutam. sunt enim ibi tres conceptus. duo quidem prout bis sumitur. tertius vero est realitas sortis in qua pmi duo conceptus intelliguntur indistincti. non sic autem est de conuenientia que est quedam vnitas relatiua in qua non signatur q duo conceptus sortis incidant in vnam realitatem sed ponitur inter illos duos conceptus indistinctio relatiua q tamen exigit extrema distingui. sic igitur nō potest intellectus statuere conformitatem vel adequationem aut huiusmodi aliquid: nisi inter distincta. sed pater et filius sunt indistincti in magnitudine et natura numeraliter. ergo nō potest intellectus ponere inter illos relationem conuenientie aut conformitatis aut equalitatis. sz concipit q personas conuenire non dicitur relatiue sed absolute vnitatem nature habere. et p consequens similitudo conformitas. equalitas. conuenientia non important relationem realē nec rōnis in diuinis. hec ille. ¶ Cōtra eandē ptē arguūt Scot9 et alij eius seqces, pbando q eqlitas et similitudo in diuinis sint relatiōes reales. pmo qr vbi cōcurrūt oīa exigita ad relationem

reale. ibi oportet poni relationē realē. sꝫ quattuor requirūtur et sufficiūt ad relationē realez. Primū ē q extrema sint disticta et nō eiusdē ad se nō est relatio realis. 2m. q vtrūqꝫ extremum sit reale. et ob hoc distinctio nō ē relatio realis qr alterū extremorū ē nō ens. 3m. quod q ex natura rei oriatur illa respectus in fundamēto et propter hoc inter deū et creaturā nō est relatio realis licet vtrunqꝫ extremū sit reale et realiter distinctū ab alio. 4m. vero q i termino sit rō ad quā possit relatio terminari. Ista aūt quattuor cōcurrūt i deo respectu similitudinis et equalitatis qr et extrema sunt distincta realiter et ex natura rei cōsurgit similitudo et equalitas inter illa et quodlibet ē suppositū ita vt possit terminare huiusmodi respectū. ergo nō apparet quin similitudo et equalitas sint relationes reales in deo. ℭ2o. Si iste habitudines nō sint reales i deo hoc nō ē propter aliud nisi qr fundamētū ē vnū et idē in tribus personis. eadem enim est magnitudo numero. propter quod equalitas nō videtur relatio realis. Sꝫ manifestuz ē q hoc nō impedit. qr idē ē fundamētū relationū originis in diuinis. s. essentia et nichilominus sunt reales. ergo nec identitas fundamēti impediet quin equalitas et similitudo sint relatiōes reales. ℭ3o. qr Augustinus dicit. 6o. de tri. ca. vlto. q prima equalitas et prima similitudo est i filio sed nō esset prima nisi eēt realis. nulla enim similitudo rōnis ē prima cū ens reale sit prius ente rōnis. igitur idē quod prius. ℭ4o. Illud quod est in filio ex vi productiōis: necessario ē reale qr nullū ens rōnis inest sibi ex vi sue productionis que est realissima. Sꝫ Augustinus dicit. 3o. contra Maximinuz q ideo nō ē pater maior filio: qr equalē genuit. ergo equalitas ē realis in filio et ex vi sue productionis ℭ5o. Sicut se habet magnitudo dimēsiua ad equalitatē proportionalē sibi: sic magnitudo virtualis ad equalitatē sibi correspondentē. Sed equalitas est realis proprietas magnitudinis dimēsiue vbicūqꝫ existat qr propriū est quantitatis secundum eā equale vel inequale dici. ergo vbicunqꝫ magnitudo perfectionalis et virtualis: ibi erit equalitas relatio realis: et per cōsequens equalitas et similitudo inter personas diuinas erit relatio realis. ℭ6o. Ad rōnem realis similitudinis seu equalitatis sufficit suppositorū distictio absqꝫ distictiōe fundamēti. sicut patet. qr si esset vna albedo i duabus superficiebus: ille forēt realissime similes etiā plusqꝫ modo cū albedies numeraliter i superficiebus distinguntur. Sꝫ i diuinis supposita sunt disticta realiter quantūcūqꝫ fundamētū similitudinis et equalitatis sit vnū. ergo similitudo et equalitas sūt ibi relationes reales. ℭ7o. Si illud quod minus videretur inesse inest et illud quod magis. Sꝫ minus videretur q paternitas et filiatio eēnt relationes reales stante idētitate fundamēti qr sunt alterius rōnis nec sunt relationes equiparantie imo vna ē suppositionis et alia suppositionis et tamen stat realitas earum cū idētitate fundamēti. ergo multo fortius similitudo poterit esse relatio realis i patre respectu filij et econuerso cū sint relationes equiparantie et vnius rōnis et similiter equalitas. Cōfirmatur qr similitudo et equalitas habent supposita per disticta quod nō habent paternitas et filiatio. et secundum hoc videntur in deo habere plures causas sue realitatis quam paternitas et filiatio. ℭ8o. In deo est ex natura rei omnis perfectio simpliciter secundum Anselmū monol. 15o. sꝫ equalitas est perfectio simpliciter secundum illud Augustini de quātitate aie. ca. 7o. dicentis. q inequalitati: equalitatē iure preponis. nec quisqꝫ omnino est vt opinor humano sensu preditus: cui non id videatur. nec pōt dici q loquatur de fundamēto et nō de relatione. qr infra. ca. 9o. dicit q nullo modo quātitas sed illa de qua superius egimus equalitas: huius excelentie causa est. ergo relatio equalitatis est in deo ex natura rei.

Quantū ad articulū. 3m.

Primo notādū q equalitas de principali significato significat relationē inter duo habēna vnā quātitatē. et qr relatio siue sit realis siue rōnis ē aliquid positiuū: sequitur q equalitas ac per hoc et equale dicit in principali significato aliquid positiuū. fundamētū aūt equalitatis secundum omnes ē quātitas vna vl molis et dimēsiua: vel virtualis aut perfectionalis. ita q vnitas sit ipsi quantitati rō formalis q sit fundamētū equalitatis. vt sic cōpletū et totale fūdamētū equalitatis in vtroqꝫ extremorū equaliū: sit quātitas vna nō quidem vnitate numerali aut specifica quātitatis secundum q ē quātitas absolute sꝫ vnitate cōmēsurationis dicte per priuationē maioris et minoris. equale. n. formaliter loquēdo prout philosophus inquit. 10o. metha. opponitur priuatiue maiori et minori. aliter tamen huiusmodi cōmēsuratio quā importat equalitas accipiēda ē in diuinis et aliter in creaturis. dicūtur. n. i creaturis duo equalia: qr habent vnā quātitatē secundum cōmēsurationē. i. qr vtriusqꝫ quātitas ē sibi inuicē cōmēsurabilis. nō solū qr quātitas vnius nō ē maior aut minor quātitate alterius nec econuerso secundum q cōmēsuratio dicitur priuatiue: sꝫ etiā qr quantitas vnius ē mēsura quātitatis alterius et econuerso. In diuinis aūt qr tres persone imēse sunt et infinite: necqꝫ a seipsis neqꝫ ab alio mēsurari possunt. vnde cōmēsuratio quam importat equalitas in diuinis secundum q tres persone dicuntur equales vel quecunqꝫ eorum que in deo sunt: nō accipitur positiue quasi mensura vnius sit mensura alterius sed priuatiue

quia .s. quātitas virtutis aut perfectionis vnius non est maior neq̧ minor quantitate alterius.

¶ Secūdo. Notādū est q̄ sicut relatio hēt a suo fūdamento q̄ sit ens reale: ita a fundamēto suo hēt q̄ sit aliqd vnū ī rex nā seu q̄ sit res vna quā ab eodē aliqd hēt q̄ sit ens ⁊ vnū .ꝑut phs docet .4°. et 7°. metha^r. ⁊ ex hoc inferf q̄ sup vnū fundamētū fm vnā rōnē fundādi: nō possūt plures relationes reales fūdari q̄uis possit ītellect⁹ fz idē fundamētū plures respect⁹ ꝯsiderare ad plura. ⁊ inde ē q̄ in vno filio est vna tm̄ realis filiatio q̄ reffert ad pr̄em ⁊ matrē. qm̄ vnū ē fundamētū sue filiationis .s. vna natiuitas q̄ ex pr̄e ⁊ matre nascif. ⁊ in magistro vna tm̄ realis relatio ē ad plures discipulos ꝑpt vnitatē doctrine in q̄ fundaf licz respect⁹ rōnis sint plures. Ex q̄bus seq̄f q̄ cū vna numero sit quātitas ī vno sbo vl̄ supposito: vna erit eq̄litas realis ad oīes q̄bus dr̄ eq̄le q̄uis respect⁹ rōnis possint eē plures. si eni relatio realis eq̄litatis aut sīlitudinis multiplicaref ad multitudinē eox q̄b⁹ aliqd dr̄ eq̄le vel simile: in vno eq̄li essent q̄si īfinite eq̄litates reales q̄b⁹ fere ad oīes res ⁊ ad oīes rex ꝯditiones ac ꝓꝓrietates cōparari pōt. Accipiūf ista ex dict̄. S. Tho. ꝓserti. 3°. li. s̄c. d. 8ª. ar. 5°. ⁊ 3ª. p. q. 35. ar. 5°. Itē q̄olz p°. ar. 2°. ⁊ q̄olz. 9°. arti. 4°. ¶ Aduertēdū tm̄ q̄ vnitas ⁊ pluralitas relationis fm aliā ⁊ aliā rōnē ex trib⁹ causari pōt .s. ex supposit̄ ex fundamēt̄ ⁊ ex terminis. ex suppositis accipif vnitas ⁊ pluralitas relatiōis mālr ⁊ fz numerū. sicut ī duob⁹ filijs sunt due filiationes numero ad vnū pr̄ez licet gemelli vna natiuitate nati fuissēt. ⁊ in vno pr̄e est vna p̄nitas numero ad plures filios plrib⁹ natiuitatib⁹ ortos. ex fundamētis vero sumif vnitas ⁊ pluralitas relationū q̄z^m ad eax realitatē sic eq̄litas ⁊ sīlitudo sunt relationes distīcte realr etiā si sint in eodē supposito eo q̄ fundamēta sūt realr distīcta .s. quātitas ⁊ q̄litas. ⁊ p̄nitas ⁊ spiratio actiua ī deo pr̄e licz sint due relatiōes reales: hūt tm̄ vnā ⁊ eandē realitatē ꝑpt vnā ⁊ eandē realitatē fundamēti. gn̄ari eni ⁊ spirare po^a gn̄atiua ⁊ spiratiua sunt penit⁹ eadē res. ⁊ in creatur̄ est vna tm̄ realitas eq̄litans ī vno ad plures sibi eq̄les ꝑpt vnā realitatē fundamēti .s. vni⁹ q̄ntitat̄. ex terminis vero sumif vnitas ⁊ pluralitas relationis q̄z^m ad ei⁹ formalē ⁊ q̄ditatiuā rōnem quēadmodū sīlitudo ⁊ dissīlitudo sūt relationes diuerse eo q̄ sunt ad diuersos termīos lz sint ī vno supposito vt gr̄a exēpli ad albū ⁊ nigrū ⁊ in diuinis p̄nitas ⁊ spiratio actiua lz sint oīno eadē res: sūt tm̄ due relatiōes specifice distincte eo q̄ sūt ad distīctos terminos .s. ad filiū ⁊ spm̄ scm̄. Sciēdū tm̄ q̄ nō q̄cūq̧ pluritas terminorū causat pluritatē relationū q̄z^m ad eax formalē ⁊ q̄ditatiuā rōnē: s̄z pluritas formalis ⁊ specifica terminox. licz .n. plures sint filij vni⁹ pr̄is ad q̄s tanq̧ ad terminos ip̄e pr̄ reffert: nō tm̄ in patre sunt plures relatiōes q̄ditatiue p̄nitat̄ sed vna tm̄ eo q̄ ip̄i plures filij nō sūt plures termini aut extrema pluralitate specifica s̄z numeralr tm̄ eo q̄ vna ⁊ eadē rōne formali oēs refferanf ad vnū pr̄em: nisi forte q̄dam eox sint adoptiui alij naturales.

¶ Tertio. Notādū est ꝑut phs tradit ī p̄dicamētis q̄ ꝓꝓrium relatiuox ē dici ad ꝯuertētiā: q̄d ītelligēdū ē si accipiātur s̄z formā relatiōis. i. inq̄z^m relatiua sūt. dr̄ eni pr̄ filij ⁊ fili⁹ pr̄is. ⁊ fuus dn̄i ⁊ dn̄s fui. sic ⁊ d̄ ceteris relatiuis q̄b⁹ relatiua denoīatio ipositā ē ⁊ inde ē q̄ relatiua mutuo se exigūt. hūoi aūt exigētia dupl̄r pōt intelligi. vno modo q̄z^m ad simplicē hītudinē vni⁹ relatiui ad alteꝝ. alio modo pōt ītelligi exigētia depēdētie vl̄ vni⁹ ad alteꝝ vel vtriusq̧ extremox adīuicez. Primus mod⁹ exigētie ē int̄ oīa relatiua siue sint relatiua realia siue rōnis tm̄ siue vnū relatiuū sit reale ⁊ alteꝝ rōnis. q̄z eni relatio ē ordo et hītudo vni⁹ ad alteꝝ: necessario oīs relatio exigit alteꝝ a q̄ sit ⁊ alteꝝ ad q̄d terminef ac p hoc alteꝝ relatiuox exigit alteꝝ ⁊ ecōuerso. vn̄ oīe relatiuū inq̄z^m hūoi: ē correlatiuū. scd̄us mod⁹ exigētie .s. depēdētie est īter relatiua quox vnū depēdet ab alio ex nā sui fundamēti inq̄z^m .s. fundamētū vni⁹ ē rō vel causa fundamēti alteri⁹ non absolute inq̄z res ē s̄z q̄z^m ad hoc q̄d ē esse fundamētū ⁊ hūoi coexigētia est ī oib⁹ relatiuis q̄ ad sua correlatiua realr refferūf. nā vt S. Tho. in dr̄. 2°. li. s̄ gē. ca. 12°. omne relatiuū ex eo q̄ hoc ipm̄ q̄d ē est ad aliud: ab ipso depēdet. neq̧ ē neq̧ ītelligi pōt sine illo. eādē sententiā ponit d̄ po^a dei. q. 3ª. ar. p°. ad. 9^m. Itē s̄ gen. li. 4°. ca. 14°. Q̄d aūt dictū ē de depēdētia relationū realium vel relatiuox: accipiēdū est in creaturis. nā relationes reales ꝑsonax adīuicē in diuinis nullaz important depēdentiam aut causalitatē sed ordinem tantūmodo originis. nisi forte depēdētia intelligatur in sola denominatione relatiua qua dicitur paf filij ⁊ fili⁹ pr̄is q̄ denoīatio ꝯseq̄tur relatiuox ītelligētiā. q̄z eni vnū relatiuox intelligi nō pōt sine alio ꝯseq̄f q̄ vnū denoīef ad alterū ⁊ ecōuerso. hūoi aūt depēdētia cōmuniter dicta q̄ ꝯsistit ī hoc q̄d ē dici ad ꝯuertētiā ī oīb⁹ relatiuis gn̄alr repif. ¶ Aduertēdū tm̄ q̄ vbi sup̄ dicebaf ī assignādo rōnē depēdētie relatiuo

rū ex nā fundamēti: ꝙ fūdamētū vni⁹ ē causa vł rō fundamēti alteri⁹: notant ꝗ additū est. q̄ȝ^m ad hoc ꝙ ē eē fundamētū vt cōprehēdat gnāalis rō depēdētie i oībꝫ ꝗ realr refferunt. nā nō necessario reqrit ad dpēdētiā relatiuoꝝ ꝙ fūdamētū vni⁹ sit causa vł rō fundamēti alteri⁹ q̄ȝ^m ad ꝓprias eoꝝ nās. sicut exēpli grā i duobꝫ eqlibꝫ int q̄ ē mutua realis relatio nō necessario reqrit ꝙ quātitas vni⁹ sit causa vel rō quātitatꝫ alterius q̄ȝ^m ad sui nām vł q̄ȝ^m ad ei⁹ eē rāle. Sȝ necesse est ꝛ ꝓuenit quātitati ex sua nā ꝙ exīs i vno sbo sit causa ꝛ rō ꝙ quātitas i altero que nec maior nec minor illa ē: fundet i ꝓpo sbo relationē eqlitatis. ꝛ idē itelligēdū ē d fundamēto silitudinis. nisi enim vtraqȝ quantitas esset: neutra esset actu fundamētū eqlitatꝫ i sbo ꝓpo. ꝛ ꝓpt hoc dictū ē ꝙ fūdamētuȝ vni⁹ depēdet ex fundamēto alteri⁹ ꝛ ccōuerso. Verū ētn̄ ꝙ iste mod⁹ dpēdētie ē a causa sine q̄ nō. Sȝ sciēdū ꝓut. S.tho. docet d po^a dei. q. vł mā. 7^a. ar. x^o. i. c. ꝙ i oībꝫ relatiuis q̄ realr refferūtur: ē dare depēdētiā fūdamēti a fūdamēto ſȝ aliqd realr sibi ꝯueniēs siue int relatiua sit relatio mutua siue nō sit mutua. In relatiōibꝫ siquidē sup quātitatē fūdatꝫ: fūdamētū vni⁹ depēdet ex fūdamēto alteri⁹ eo ꝙ vna quātitas ordinē ꝛ depēdētiā hēt ad aliā quātitatē ſȝ rōnē mēsure ꝛ mēsurati toti⁹ ꝛ ꝑtis ꝛ aliorꝫ q̄ quātitatē ꝯsequūt. In relatiōibꝫ aūt fundatꝫ sup actione ꝛ passione licȝ nō sit semp mutuus ordo ex vtraqȝ pte: opȝ tn̄ patiēs ꝛ motū aut causatū ordinē ꝛ depēdētiā hr̄e ad mouēs agēs ꝛ cāȝ eo ꝙ effect⁹ a cā pficiat ꝛ dpēdeat ac p hoc ordiat ad ipāȝ sicᵗ ad suū ~~pfectiuum~~ agētia āt ꝛ mouētia vł ēt cause: aliūde hñt ordinē ꝛ dpēdētiā ad suos effect⁹ ꝛ ad mota ꝛ causata q̄d ꝯtigit i agētibꝫ vniuocis q̄ p ꝓpāȝ actionē eē ꝑpetuū sue spēi ꝯseruāt ex q̄ ꝓuenit eis bonuȝ ꝛ ꝑfectio. Itē i agētibꝫ q̄ mota mouēt. nā ex ipso motu ordināt ad effect⁹ ꝓducēdos: ꝛ gn̄alr illud ꝯtigit in oībꝫ agētibꝫ ꝛ causis qbꝫ aliqd bonū ꝓuenit ex suis effectibꝫ actionibꝫ ꝛ ꝓductiōibꝫ. ptȝ igit ex pmissis ꝙ iter fūdamēta relationū realiū ē exigētia depēdētie vno mō ſȝ causā sine q̄ non alio alio mō ſm aliquā rōnē efficiētie. d relatiōibꝫ sup q̄litate fundatis nō ē hic facta mētio spālis eo ꝙ reducūt ad relatiōes sup quātitate fundatas. qm̄ rō formalis fūdamēti relatiōis sup q̄litate fundate ē aliqd hñs rōnē quātitatꝫ vł eius qd ad quātitatē ptiet sicut vnitas ꝛ multitudo. silitudo nāqȝ fundat sup vnitate q̄litatꝫ. dissimilitudo vero fundat sup diuersitate que sine multitudine nō est. ꝛ propterea phs. 5°. metha^e. int modos relatiuoꝝ nō posuit relatiua ſȝ q̄litatē.

¶ Quarto. Notādū ē ꝓpt argumēta Scoti ꝙ sicut dictū fuit i p^o notabili pcedētꝫ disti. ad hoc ꝙ iter aliq̄ sit mutua realis relatio reqrit ꝙ sint distīcta realr ſȝ eē relatiuū. hoc aūt ꝯtigit qn̄ fundamēta relatiōis ex pte vtriusqȝ extremi hñt aliquā inter se distīctionē realē saltē numericā. nā sic eadē res numero nō hēt ordinē vł hitudinē realē ad seipāȝ: ita neqȝ pōt causare aut fūdare realē relationeȝ in extremis: ꝛ p ꝯns neqȝ extrema realr distīcta. ex qbꝫ iferꝫ ꝙ qꝛ in deo vnū ꝛ idē numero ē fundamētū eqlitatꝫ i tribꝫ psonis. s. ēētie diuine magnitudo v̄tutꝫ ꝛ pfectiōis: ꝙ tres psone nō sūt extrema relatiua eqlitatꝫ realr distīcta: ac p hoc neqȝ eqlitas in diuinis ē relatio realis sed rōnis tm̄. Idē dicēdū ē d relatione silitudinis. ꝛ ista videt fuisse mēs. S. tho i p^o. ar. hui⁹ disti. vbi dicit ꝙ qꝛ eēntia diuina q̄ ē fundamētū eqlitatꝫ triū psonaꝝ est vna ꝛ eadē numero i tribꝫ psonis: ideo eqlitas nō hēt ex pte eēntie ꝙ sit relatio realis. nam idē ad seipȝ nō refferꝫ relatione reali. non. n. efficax eēt hmōi ꝓbatio nisi idētitas fundamēti argueret extremoꝝ idētitatē. nā in diuini eēntia nō ē id qd ꝓpe refferꝫ relatione eqlitatꝫ: Sȝ ē fundamētū eqlitatꝫ. ꝛ ita nō videreꝫ eē ad ꝓpositū maxima illa quā. S. tho. adducit. s. ꝙ idem ad seipm nō refferꝫ relatiōe reali. vn̄ videt ꝙ. S. do. accipit ibi refferri ꝓ fundare relationē. ita vt sit d ꝯ idē nō refferꝫ ad seipm realr: sensus sit i ꝓposito ad qd iducit: ꝙ idē oīo fundamētū i vtroqȝ relatiuoꝝ nō fūdat relationē realē. eo ꝙ identitas realis fundamēti i vtroqȝ extremoꝝ causat ipoꝝ idētitatē realē q̄ȝ^m ad eē relatiuū: dum tn̄ vtriusqȝ fundamētū sit oīo eadē res numero. ꝛ p ꝯns seqꝫ ꝙ relatio int illa ē sic relatio eiusdem ad seipȝ. vn̄ ꝛ i p^a. p. q. 42. ar. p^o. ad. 4^m. S. do. eandē rōnē assignās inagio ꝓpe loquꝫ ē. ait. n. ꝙ qꝛ psone diuine sunt vni⁹ magnitudinis ꝛ eēntie: seqꝫ ꝙ eqlitas q̄ sibi inuicē sunt eqles: nō ē relatio realis qꝛ idē ad seipȝ nō refferꝫ relatione reali. itelligēs p idē ad seipȝ ipās psonas ad se inuicē eqles eo ꝙ sint eiusdē magnitudinis ꝛ eēntie. tanqȝ vnū ꝛ idē numero fundamētū efficiat ipa relatiua eē vnū ꝛ idē relatiuū. ¶ Neqȝ valet quorūdā īstātia arguūt eni sic. Si vnitas generica aut specifica quātitatis vel q̄litatis fundat in creaturis realē equalitatis ꝛ silitudinis relationē: a fortiori vnitas numerica fundabit i deo reales eqlitatis ꝛ silitudinis relationes. ista certe instātia nullā hēt efficaciā qꝛ ad realē eqlitatis vel similitudinis relationē: nō sufficit vnitas fundamēti ſȝ reqrit vlteri⁹ extremoꝝ realis distinctio. nā ſȝ phm̄ in pdicamētis similitudo est

rerū differētiū eadē ęq̄litas. ꝛ pari modo ęq̄litas est rerū differētiū eadē quātitas. nō enī ꝓprie dicitur aliqd sibi simile vel ęq̄le ſ3 idē. hm̄oi aūt distictio extremoꝝ: eē debet inq̄3m relatiua sūt eo ꝙ relatiuū ad aliud dicitˀ. Idē aūt fundamētū3 numero in vtroq3 extremoꝝ: facit illa esse idem realiť extremū relatiuū ꝛ p ꝯñs ꝙ relatio ipa: ratiōis sit nō realis q2 idē ad se ipm nō refferitur reali relatione. Qd aūt eēntia dīna sit omnino idē fundamētū ęq̄litatis i oībus psonis dīnis nō differēs re aut rōne: manifestū3 est qm̄ sicut eadē eēntia numero ē in trib9 psonis: ita eadē3 omnīno eēntie magnitudo ꝛ pfectio ē in singulis ꝛ in trib9 simul psonis ſ3 quā rōnē fundatˀ relatiōnē equalitatis in singulis ꝛ in oīb9 simul psonis. ꝛ preterea ꝓut. S. Tho. arguit p°. sen. d. 19°. q. pª. ar. p°. ad. 4m. cōmēsuratio nō est vni9 quātitatis ad se sed duaꝝ adinuicē ꝛ nulla aliq̄ magnitudo pōt esse ęq̄lis sibi. cū aūt vnitas supra quā fundaťˀ ęq̄litas sit vnitas cōmēsurationis: oportet ad hoc ꝙ ęq̄litas sit relatio realis ꝙ fundeťˀ sup vnitate cōmēsurationis duaꝝ quātitatum qd nō daťˀ in dīnio vbi ē nō solū vna numero quātitas ꝛ magnitudo in trib9 psonis: ſ3 etiā est in illis fm̄ eandem rationem fundandi equalitatis relationem.

Quantū ad articulū. 4m. respōdēdū est ad argumēta aduersarioꝝ. ꝛ q̄dem ad pmū Aureoli ꝯ pmā ꝯclusionē ptz rñsio p ea q̄ dicta sūt in pmo notabili ꝛ sup dī. 19ª. ꝛ p eadē3 ptz rñsio ad 2m. q̄bo enī ꝓcedūt ex falsa imaginatiōe nō. n. vt ibi dictū ē: fundamētū ęq̄litatis ē vnitas quātitatis absolute accepte. i. ſ3 rōnem quātitatis sicut arguēs putat. Sz est vnitas cōmēsuratiōis duaꝝ quātitatū numero differētiū. neq3 ē incōueniēs ꝙ ad relationē ęq̄litatis ꝯcurrāt tria q̄ꝛ sint tres cōcept9 imo ꝛ ꝯcurrūt q̄tuor. s. sbiˀ. n. fundamētū termin9 ꝛ ipsa relatio. ¶ Ad argumenta ꝯtra pmā partē 2e ꝯclusionis. ad argumētū3 Aureoli ptz rñsio p ea q̄ dicta sunt in 2° notabili ex dictis. S. Tho. vñ solutio ibi data bona est neq3 valet iprobatio nā in illo casu corrupto. s. vno termino difformi: corrūpiťˀ vel magis desinit eē respect9 rōnis q̄ erat specialiť ad illū terminū manet in facie vni9 hoīs vna realis difformitas ad ceteras facies alioꝝ. ¶ Ad argumēta Durādi ad pmū ptz rñsio sicut ad pmū Aureoli ꝯ pmā ꝯclusionē. ¶ Ad. 2m. negaťˀ assūptū qm̄ silitudo ē inť extrema distīcta realiť qd reqritur ad relationē realē ꝓut ptz ex p° notabili. idētitas aūt hēt extrema distīcta fm̄ rōnē tm̄. ¶ Ad 3m. dr ꝙ assūptū ē falsū ꝓut ptz ex. 3°. ꝛ. 4°. notabili. ¶ Ad. 4m. dr ꝙ licet phs. 5°. metha. nō posuerit i p° modo exēpla ęq̄litatis: ꝯprehēdit tñ relationē ęq̄litatis ꝛ ineq̄litatis sub p° mēbro distīctionis qd dr modo numeri ptinēs ad quātitatē sup cui9 vnitate fundaťˀ ęq̄litas. ¶ Ad. 5m. ptz rñsio p ea q̄ dicta sunt ad pmū Aureoli. ꝛ ad. 3m mēbrū sue diuisiōis: qd āpliˀ iducťˀ in hoc argumēto: dicimus ꝙ ęq̄litas mutua. i. ex vtraq3 pte nō est vna relatio numero ſ3 due relatiōes ꝛ fundaťˀ sup duas quātitates extremoꝝ fm̄ ꝙ sunt vnū cōmēsurationē ꝛ pari modo d silitudīe duorū extremoꝝ dicēdū est ꝙ. s. nō ē vna numero ſ3 due inq̄3m sūt vnū ꝓportione. ¶ Ad. 6m. negaťˀ assūptū nā sicut patuit in p° notabili. licet vnitas cōmēsurationis aut ꝓportiōis q̄ ē fundamētū ęq̄litatis aut silitudinis dicaťˀ pūatiue: ipsa tñ relatio ęq̄litatis ꝛ silitudinis positiue dr. ¶ Ad oīa argumēta Aureoli ꝯ. 2am. ptē. 2e. ꝯclusionis dr ꝙ idētitas psonaꝝ ęq̄liū quā nos ponimus in dīnis: nō est ꝓpe loquēdo idētitas q̄ idē suppositū ē sibi ipi idē cū dīne psone distīguaťˀ supposito ſ3 ē idētitas q̄ ea q̄ hnt vnā ꝛ eādē rōnē3 relatiui dicitur idē relatiuū. ꝛ tunc dicim9 ad minorē ꝙ licet psone dīne sint distīcte psone ꝛ distīcta supposita: sunt tñ idē termin9 ꝛ idē extremū relationis ęq̄litatis ꝓpť idē numero fundamentū ꝓut pleni9 deductū fuit in. 4°. notabili vñ argumētū pcedit ex isufficiēte diuisione. ¶ Ad argumēta Scoti ꝛ ei9 seq̄ciū ꝯ eandē ptē ꝯclusiōis dr ad pmū ꝙ minor ē falsa. nā sicut dictū fuit in rñsiōe imediate pcedēti: licet psone dīne sint distīcta supposita realiť: sūt tñ idē termin9 ꝛ idē extremū realiť relatiōis ęq̄litatis ꝓpť idē numero fundamētū i trib9. Idē. n. numero fundamētū ꝛ pserti idē re ꝛ rōne quēadmodū in ꝓposito nō pōt fūdare distīcta extrema relatiōis ꝓut deductū fuit in. 4°. notabili. ¶ Ad. 2m. dr ꝙ minor ē falsa. nō. n. est idē fundamētū relationū originis i dīnis. fundamēta nāq3 relationū origis in dīnis sunt ꝓductiōes ꝛ ꝓcessiones dīnaꝝ psonaꝝ nō eēntia dīna nisi forte remotū ꝓut. S. Tho. docet i plurib9 locis. ¶ Ad. 3m. dr ꝙ Aug9 i auctoritate iducta accipit silitudinē nō ꝓ relatione sed ꝓ fundamēto silitudinis qd ē idētitas virtutis ꝛ pfectionis. vñ cū diceret pª ęq̄litas ꝛ pª silitudo stati adiecit nulla i re dissidēs ꝛ nullo mō ieq̄lis Si. n. loq̄reťˀ d relatione ęq̄litatis ꝛ silitudinis: nō diceret nulla in re dissidēs qm̄ in duob9 ęq̄lib9 ꝛ in duob9 similib9: nō est vna equalitatis ꝛ simi-

litudinis relatio sȝ due ꝛ alia ꝛ alia ex pte cuiuslibet extremi. est igit ꝙ Aug᷒ loquit de fūdamētis nō de relationib᷒. ¶ Ad. 4^m. dr̄ primo ꝙ maior posset negari qꝛ etiā filius hēt ex vi sue ꝓductionis ꝙ sit idem sibi ipsi ꝛ tamen talis idētitas non est relatio realis sed rōnis tantū. Dicit. 2°. ad minorē ꝙ i auctoritate Augustini eq̄litas accipit ꝓ fūdamēto relatiōis eq̄litatis. s. ꝓ idētitate magnitudinis ꝛ pfectionis q̄ ꝑ generationē cōmunicat filio a pr̄e sicut ꝛ oīa q̄ sunt i filio. ¶ Ad. 5^m. dr̄ ꝙ nō est simile qꝛ magnitudo dimēsiua fundat eq̄litatē in duob᷒ eq̄lib᷒ eo ꝙ ē alia ꝛ alia oīno in q̄libet eq̄li. rōne cui᷒ distinctionis ipa eq̄lia sunt disticta extrema realit eq̄litatis ac ꝑ hoc ipsa relatio eq̄litatis est realis. i ꝓposito aūt argumēti est totū oppositū. qꝛ neqȝ est distictio aliq̄ ex pte fundamēti neqȝ extrema eq̄litatis sunt disticta realit inqȝ^m extrema sunt ꝛ termini eiusmodi relatiōis licet sint supposita disticta. ¶ Ad. 6^m. negat assūptū naȝ si eēt vna albedo oīno eadē numero i duab᷒ supficieb᷒: ambe supficies eēnt vnū ꝛ idē numero extremū similitudinis ꝛ ꝑ ꝯñs ipa relatio similitudinis esset rōnis tm̄. Idē eni numero fūdamētū: vnum tātūmodo extremū relatiōis ꝯstituit. vñ oporteret illud extremū bis accipi eo ꝙ relatio sm̄ se duo extrema reqrat. vnū aūt oīno re non pōt bis accipi nisi ꝑ itellectū. ¶ Ad. 7^m. dr̄. ꝙ procedit ex falso fūdamēto. s. ꝙ eēntia dīna sit fundamētū ꝓpriū ꝛ imediatū pr̄nitatis et filiationis in dīnis ꝛ de hoc dictū est ad p̄mū. ¶ Ad confirmationē dicit ꝙ nō est ad ꝓpositū qm̄ sicut dictū est: similitudo ꝛ eq̄litas in dīnis nō habēt extrema relatiua disticta realit ꝛ ꝑ ꝯñs nec p̄disticta q̄uis sint supposita disticta vt dictū ē. ¶ Ad. 8^m. dr̄ ꝙ pfectio relationis ꝓuenit ex pfectione fundamēti sicut ꝛ ei᷒ entitas realis. vñ Aug᷒ in auctoritate allegata loqt de equalitate ꝓut implicat suū fundamentū. s. vnitatē magnitudinis pfectionis. ꝛ ad hui᷒ iprobationē dicim᷒ ꝙ vbi indicit nono capl'o itēdit dicere ꝙ quātitas absolute ꝯsiderata nō est causa illius excelētie sed tāta quātitas in vna psona sicut in alia. i. nō maior neqȝ minor. itaqȝ equalitas ibi sumit ꝓ quātitate nō maiori nec minori nō pro relatione q̄ vna psona reffert ad aliā vt sibi equalis. ¶ Ad argumētū in oppositū patet respōsio ex his q̄ dicta sunt ad primum Scoti contra. 2^am. partem secunde ꝯclusionis. ꝛ in hoc articulus termiat.

¶ Distinctio. xxxij.

Irca distinctionē trigesimaȝ 2^am. q̄rit vtrū pať ꝛ fili᷒ diligāt se spiritu sctō. ꝛ arguit ꝙ nō. qꝛ sicut se hn̄t pr̄ ꝛ fili᷒ ad sapē: sic se hn̄t ad diligere. sȝ pr̄ nō sapit sapia genita q̄ est fili᷒ sm̄ Augustinū. 7°. dē tri. ca. p̄mo. Igit nec pr̄ ꝛ fili᷒ diligunt amore ꝓcedēte q̄ est spūs. s. ¶ In oppositū arguit sic. circa mām dīnoꝝ stare debet homo dictis sctōꝝ. Sȝ scti cōmunit ꝯcedūt ꝙ pr̄ et filius diligūt se spū sctō. igit illa ē ꝯcedēda. ¶ In hac q̄stione erunt quattuor articuli vt supra.

Uantū ad primū articulū sit p̄^a ꝯclusio ꝙ iste ꝓpositiones pr̄ diligit filiū aut fili᷒ diligit pr̄em spū sctō. vł pr̄ ꝛ fili᷒ diligūt se spū. s. sunt vere. Hāc ꝯclusionē ꝓbat. S. tho. p̄° sē. d. 32. q. p̄^a. ar. p̄°. et p̄^a. p. q. 37. ar. 2°. ¶ Secūda ꝯ°. ꙗ in p̄missis ꝓpositionib᷒ ꝛ i silib᷒ ablatiu᷒. spū. s. ꝯstruit i hitudie q̄si effect᷒ formal' capiendo effectū largo mō ꝓ eo qd̄ ē ab aliq̄ p̄n°. ꝛ capiēdo formale pro omni eo qd̄ denominat aliud qꝛ denominare est act᷒ forme accomodat᷒. Hāc ꝯclusionē ꝓbat. S. Tho. in locis p̄allegatis. ¶ Tertia cōclusio est ꝙ in p̄missis ꝓpositionib᷒ verbū diligere tenet notionalr̄ nō eēntialr̄. Hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. i locis pall'. ¶ Quarta ꝯ°. ē ꝙ pr̄ nō ē sapiēs sapia gēita. Hāc ꝯclusionē ꝓbat. S. Tho. p̄°. sen. d. 32. q. 2^a. ar. p̄°. Itē p̄ma parte. q. 37. articulo. 2°. ad p̄mū.

Uantū ad articulū. 2^m. arguit ꝯ ꝯclusiones ꝛ q̄dē ꝯ p̄mā ꝯclusionē arguit per rōnē a q̄s magn᷒ Albert᷒ inducit sup̄. d. x^a. Primo q̄cq̄d eq̄lr oppositionē hēt ad duo: nō reffert ad ipa nisi vt ad opposita relatiue. spūs. s. eq̄lr hēt oppositionē relatiōis ad p̄rē ꝛ filiū inqȝ^m sunt vnū p̄ncipiū spūs. s. ergo nō reffert ad ipsos nisi sicut vnū relatiuoꝝ ad aliud oppositum. ergo nō reffert ad ipsos vt forma amoris vniens et nectēns eos. ¶ 2°. vnū relatiuorū nō pōt intelligi eē forma disponēs reliquū. Cū ergo spūs sanct᷒ relatiuū sit ad patrē ꝛ filiū: nō capit etiā itellect᷒ ꝙ possit

eē forma vniens ꝛ nectens patrē ꝛ filiū. talis aūt forma vel q̄si forma īportatur in verbo diligēdi. ergo loqutio simplr̄ est falsa. ❡ 3°. nichil idē p̄ncipiū est oppositiōis ꝛ vnionis vel nexus. ꝓcessio spūs sancti principiū est oppositionis relatiue. ergo non pōt eē principiū vt forma vniens vel nectens. ❡ 4°. arguit Durādus. volens ꝓbare φ premisse ꝓpositiōes ꝛ alie ꝯsimiles sunt simplr̄ false si diligere sumat̄ notionaliter. arguit eni sic Q̄ñcunqꝫ aliq̄d sumptū cū determinatiōe predicat̄ de aliquo: pōt etiā predicari ꝺ̄ alio vel illo sūpto sine determinatiōe nisi forte determiatio sit distrahens. tūc eni non pōt. licet enim hec sit vera paulus est homo mortuus: tñ nō sequit̄ φ hec sit vera paul⁹ est homo qꝛ eē mortuū est determinatio distrahens. alioq̄n sequeretur bene. Si ergo hec eēt vera pr̄ diligit filiūꝫ spū sancto sumēdo diligere notionalr̄: cuꝫ hec determinatio spū sancto non sit distrahens: seq̄ret̄ φ hec esset vera exclusa determinatiōe dicēdo sic pr̄ diligit filium sumendo diligere notionaliter vt prius. hoc aūt est falsum qꝛ nullus actus notionalis ē a p̄re in filiū nisi generare: q̄re ꝛc. ❡ Cōtra. 2^am^ ꝯclusionē arguit Aureol⁹ ī hoc qꝺ̄ dicit ablatiuū cōstrui in habitudine quasi effectus formalis ꝛ primo arguit ex exemplis inductis a sancto doctore primo sic. Manifestū inquit est φ flos nō se hēt ad florere sicut effect⁹ formalis ad causaꝫ. imo poti⁹ ecōtra. nec vestimētū ē effect⁹ formalis idumēti. cū sup̄ dictuꝫ sit φ habitus significat aliquid quod intellectus cōcipit derelinqui ī ca habituatū. sꝫ f̄m istos inquit arguēs construitur ablatiuo in habitudine effectus formalis. ergo causa formalis cōstituitur in habitudine effectus formalis. quod dici nō pōt. ❡ 2°. ad idēꝫ. spūs sanctus magis hēt rōnē effectus cause efficientis respectu p̄ris ꝛ filiꝫ q̄ꝫ effect⁹ cause formalis. ergo multo melius isti deberēt dicere φ cōstruit̄ ablatiuus in habitudine effectus cause efficientis q̄ꝫ effectus formalis. ❡ 3°. loco arguit contra illud exēplū de florere et floribus. florere inquit non est florē producere sꝫ florē habere. dato enim φ deus flores arbori īpressisset: nichilomin⁹ arbor diceretur florere. sꝫ diligere sūptū notionaliter est producere spūꝫ sanctū. ergo nō ē similis cōstructio cū dicitur φ arbor floret floribus vel φ hortus rubet rosis cū illa qua dicit̄ φ pr̄ ꝛ filius diligunt se spū sancto. ❡ 2°. ad idem. Sic est de florere respectu arboris sicut de calere respectu ignis. sꝫ cū dr̄ ignis calet calore ablatiu⁹ nō construit̄ cū v̄bo p modū termini ꝓductionis: non eni calor ꝓducit̄ p calere. ergo nec cū dr̄ arbor floret florib⁹ ablatiu⁹ ꝯstruit̄ vt termin⁹ ꝓductionis. ❡ 3°. sic licet verbū actiuū ꝯstruat̄ cum termino ī ablatiuo vt cuꝫ dr̄ φ sol radiat radio vel φ ignis calefacit calore impresso illi: tamen v̄bū neutrū nō ꝯstruit̄ cū termino productionis cū nō habeat terminū. nō eni significat actionē ꝓductiuā sicut ptꝫ de lucere ꝛ calere sꝫ florere ē verbū neutrū nō actiuū. ergo cū dr̄ arbor floret florib⁹ ablatiu⁹ nō ꝯstruit̄ vt termin⁹ actionis. ❡ 3°. loco arguit ꝯtra hoc qꝺ̄ dictū est ibidē φ ī actu spirādi nō icludit̄ determinatio effectus sicut ī actu diligēdi. In actu nāqꝫ icludi dr̄ terminus qui vn⁹ denominat̄ ab alio sicut flos ꝛ florere dilectio ꝛ diligere ꝛ sic ꝺ̄ similib⁹. sꝫ spūo ꝛ spirare. genit⁹ ꝛ gn̄rare dicūtur denominatiua ad īuicē multo forti⁹ q̄ꝫ spūs ꝛ diligere. nā spūs non dr̄ diligere sꝫ spirare: vel forte econtra spirare a spū. ergo multo forti⁹ spūo icludit̄ in spirare q̄ꝫ in diligere ꝛ genit⁹ ī generare. q̄re multo fortius ꝯcedēdū eēt φ pr̄ ꝛ fili⁹ spirarēt spū sctō: vel φ pr̄ gn̄rat genito q̄ꝫ φ diligit spū sctō si regula illa sit vera. s. qū termin⁹ ꝓductio icludit̄ in ꝓductione: tūc terminus addit̄ in ablatiuo p̄ncipio ꝓducēti cū ipsa ꝓductione. sicut cū dicit̄ arbor floret florib⁹. ❡ 2°. ad idē. edificare icludit in suo itellectu edificiū ꝛ similit̄ ꝓducere ꝓductū sed nullus ꝯcedit φ edificator edificet edificio nec φ ꝓducēs ꝓducat producto. ergo regula nō est vera. ❡ 4°. loco arguit ꝯ distictionem factam de diligere essentiali ꝛ notionali ꝛ de amore qui in diuis pōt sumi eēntialit̄ et ꝑsonalit̄ ꝛ notionalit̄. Inpossibile inq̄t ē duas diuitates poni ī diuis. vnā eēntialē ꝛ aliā ꝑsonalē sꝫ amor cū sit ꝑfectio simplr̄ nō est aliud q̄ꝫ diuitas: imo cū amor sit quoddā formalit̄ īfinitū: esset ī diuis multitudo coꝝ q̄ sunt formalit̄ īfinita qꝺ̄ est omnino īpossibile. ergo nullo modo pōt poni possunt duo amores. ❡ 2°. sic. Si ponantur duo amores vnus eēntialis ꝛ ali⁹ subsistēs: aut in spiritu sancto est sol⁹ amor subsistēs sine essentiali aut subsistēs cū essētiali distict⁹ ab eo realit̄. aut subsistēs cū essētiali oīno indistictus ab eo re sed rōne. Nō pōt dici p̄mum qꝛ amor essētialis nō eēt ī spū sctō qꝺ̄ ē erroneū. nec 2^m^. qꝛ tūc duplici realitate eēt amās. s. amore eēntiali ꝛ amore subsistēte. ꝛ tūc cū illi sint īfiniti: seq̄ret̄ φ spirit⁹ sctūs eēt magis īfinit⁹ q̄ꝫ pr̄ ꝛ fili⁹ f̄m rē. nec pōt dari 3^m^. qꝛ idē seq̄tur. s. φ saltē f̄m rōnē spirit⁹ sctūs eēt magis īfinit⁹ ꝛ ꝑfectior q̄ꝫ pr̄. nec pt̄ poni 4^m^. qꝛ amor eēntialis ē īproduct⁹. iste v̄o ē ꝓcedēs. ille v̄o cōis trib⁹. iste ꝓpri⁹ vni ꝑsone ergo duplex amor in diuis poni nō pōt vn⁹ eēn

tialis ꝛ alius subsistens. ¶ 5°. loco ꝓbat ꝙ nullo
modo cōcedendū est ꝙ aliquis amor ꝓducaꝝ in
diuinis. qūcūq; .n. aliqua sunt vnū ꝛ idē fm̄ rem
ꝛ rōnē si vnū non attingiꝝ ꝑ realē productionē:
nec reliquū: sꝫ eēntia in diuinis ē idē qꝺ amor fꝫ
rem ꝛ rōnē soluꝫ cōnotatiue differens vt sup̄ ꝓ
batū est. nec aliquis negat q̄n saltim fm̄ rem sint
idē. ergo nō ē possibile ꝙ amor ꝓducaꝝ: cū con
cilū determinet ꝙ eēntia diuina nō ꝓducat nec
ꝓducaꝝ. ¶ 2°. sic. Quāuis tota ꝑsona spūs sācti
ꝓducatur ꝛ dicaꝝ ꝓducta: nō tū in ea est aliqua
realitas eē capiens ꝓductiue nisi sola ꝓprietas
ꝑsonalis alioq̄n si eēntia q̄ est in spū sancto non
solū capiet eē in eo sꝫ accipiet simplr̄ esse: īpossi-
bile foret ꝙ eēt eadē cū eēntia prīs q̄ est a se nec
capit eē aliunde. sic igiꝝ patet ꝙ nulla realitas q̄
sit in spū sancto capit eē nisi ꝓprietas ꝑsonalis.
Sed constat ꝙ amor infinitus nō est idē qꝺ pro
cessio q̄ est ꝓpetas ꝑsonalis spūs sancti. ergo nō
pōt catholice cōcedi ꝙ in spū sancto sit aliquis
amor ꝓduct⁹. ¶ 3°. cū; dicitur ꝙ spūs sanctus ē
amor ꝓductus aut intelligitur cōmūicatio aut
vera ꝓductio: sꝫ nō pōt pmū itelligi q2 eq̄ posset
dici ꝙ spūs sctūs est eēntia ꝓducta q2 ꝑ produ-
ctionē sibi communicatur eēntia. Et si dicaꝝ ꝙ pus
cōmunicaꝝ sibi amor q̄ꝫ essentia diuinitatis: non
valet q2 tunc per prius spūs sanct⁹ erit amor q̄ꝫ
deus et ita paꝝ qui ꝑ pus ꝛ ordine rōnis ē deus
q̄ꝫ amans: erit per pus fm̄ rōnē quid nobilius q̄ꝫ
spūs sanctus. Nec pōt dari 2m. q2 tūc amor qui
est in spū sancto vere caperet eē. ꝛ cū ipse amor
nō sit aliud q̄ꝫ eēntia diuinitatis: sequiꝝ ꝙ eēntia
diuinitatis vere ꝓduceretꝝ qꝺ est erroneū. ergo
cōcedi non pōt ꝙ in spū sancto sit aliquis amor
product⁹ accipiēdo amorē pro actuali dilectiōe.
¶ Contra. 3am. ꝯclusionē arguit. Durādus pmo
sic. Nullū pure notionale icludit illud qꝺ est co-
mune oīm ꝑsone. Sed diligere in premissis pro-
positiōib⁹ icludit habitudinē nō solū ad amorē
ꝓductū sꝫ etiā ad rem amatā qꝺ est comūe oīm
ꝑsone. ergo et c̄. ¶ 2°. q2 īpossibile est actuꝫ no-
tionalē nō includere realē ꝓductionē; etiā si cū
productiōe includat aliq̄n respectū rōnis. ergo
actus notionalis in nichil pōt tēdere nisi in pro-
ductū licꝫ ad illud possit habere aliquē aliū res-
pectū q2 ille alius respect⁹ cū sit extra rōnē act⁹
notiōalis notionalr̄ tent⁹: tēderet in illud. ¶ 3°.
Si dicere ꝛ diligere sumpta notionalr̄ īportant
trāsitū rei respectu ꝑsone et trāsitū rōnis respe-
ctu aliar⁹ alterius: tūc dicere et diligere sic sūp-
ta nō poterūt cōpetere nisi illi ꝑsone q̄ transit in
aliā rem: ꝛ in aliq̄d aliud ratiōe ꝛ sic solus pater

diceret se ꝛ alia verbo. q2 solus producit vbū. ꝛ
solus per verbū a se productuꝫ: hēt rōnē mani-
festātis vel representātis se et alia. ita ꝙ hec duo
copulatiue sumpta nulli nisi patri conueniunt ꝛ
similiter solus pater ꝛ filius diligerēt se vel alia
spū sancto q2 solus pater cū filio producit spūꝫ
sanctū ꝛ ꝑ spūꝫ sanctū a se productū hēt respe-
ctū ad se vel ad alia sub rōne amantis ita ꝙ hec
duo copulatiue sumpta nulli alij possunt cōue-
nire. hoc aūt nō dicitꝝ immo ista cōceditur. filius ꝛ
spūs sanctus dicūt se vel alia verbo. ꝛ ista spūs
sanct⁹ diligit se ꝛ alia spū sancto. ergo dicere et
diligere nō sumūꝝ notionalr̄. ¶ 4°. arguit cōtra
id quod. S. Tho. dicit ꝙ. s. q̄ndo in actu intelligi-
tur productū: tūc productum denominat agēs
vt cū dicitꝝ arbor floret florib⁹ ꝛ sic est ī ꝓposito.
dicit enī ꝙ nō est simile vtrobiq; q2 cū dicitꝝ ar-
bor floret floribus: nō fit ibi reflexio nec trāsitus
in aliū. nō enī dicitur ꝙ arbor floret se vel aliq̄d
aliud florib⁹ hoc enī male diceretꝝ. dicaūt dicitur
ꝙ pater diligit se vel alia spū sācto. ꝛ ideo male
si diligere sumatur notionalr̄. Sed deberet dici
paꝝ diligit spū sancto sicut dicitꝝ arbor floret flore
vel florib⁹. Sed nec; hoc pōt dici. q2 ꝙ effectus
subsistēs denominet agētē: cōtigit solū ī verbis
intrāsitiuis sicut est florere quod passiuū nō ha-
bet vñ bene dicitur floret flore. In verbis autē
trāsitiuis nō: licet includant ꝓductū sicut gene-
rare de suo nomine includit genitū ꝛ spirare spi
ritum vel spiratū qui dicunt in diuinis specialia
ꝓducta sicut florere includit florē. ꝛ tamē gīrat
genito nō bene dicitur: sed generat genitū. nec
spirat spirato: sꝫ spirat spūm vel spiratū trāsiti-
ue. Et causa hui⁹ differētie est: q2 tale itrāsitiuuꝫ
includit ꝓductū vt in ipso exñs: ꝛ nō solū vt ab
ipso ꝓcedēs. florere enī nō solū dicit ꝓducere flo
rem: sꝫ cū hoc hēre in se florē ꝓductū ꝛ ideo deno
minat ipm̄ ꝓducēs in q̄ est. sꝫ trāsitiua solū idu-
dūt ꝓductū vt ab ipo exñs ꝛ nō vt in ipso ma-
nēs ꝓpt qꝺ nō denomināt ipm̄. ¶ Cōtra. 4am.
ꝯclusionē arguit Aureol⁹ pmo sic. ait Aug⁹. 5°. de
tri. ca. p°. 5 hereticū ꝙ si aliq̄ñ fuit prˉ qñ nō fuit
fili⁹: seq̄tur ꝙ aliq̄ñ fuit prˉ sine v̄tute ꝛ sapientia
q2 dicit apl's xpm̄ dei v̄tutē ꝛ dei sapiaꝫ. hoc au
tem argumētū. nō teneret: nisi aliquo modo ī
aliq̄ hitudine verbū ad dei sapiam ptineret. er-
go videꝝ ꝙ aliq̄ modo ad sapiam prīs ptineat.
nec valet si dicaꝝ ꝙ Aug⁹ loquiꝝ ꝺ sapia eēntia-
li quia fm̄ hoc nichil ꝓbaret ꝺ coeternitate fi-
lij Aug⁹ q̄ꝫ tū ꝓbare itēdit. ¶ 2°. sic res posita i
esse apparēti ꝛ obiectiuo facit ad itellectionē sa
pientiā actualē. Impossibile enī est īmaginari sa-

pientiā vel intelligētiā actualē sine sapiētia vel intelligētia obiectiua. Sʒ verbū i diuinis ꝓcedit ꝑ modū itelligētie obiectiue: est, enī quid positū in diuinis in eē cōspicuo ꝛ apparēti. ergo verbū aliqd facit ad intellectionē ꝛ sapiētiā dei patris imo ad intelligētiā diuinā in q̄cūqꝫ ꝑsona. ¶ 3°. sic. nō min⁹ dilectio denoīat ꝑ modū forme manētis in eo cuius ē forma: q̄ꝫ sapiētia: nā diligere est opatio manēs in agente sicut sape. ꝛ hoc non obstāte diligere hēt aliquā habitudinē ad ipsuʒ pſem vt cōcedaṫ ꝙ pr̄ diligit se spū sancto. igiṫ verbū habebit aliquā habitudinē ad sapere vel intelligere i diuinis. nec valet si dicaṫ ꝙ diligere notionalr̄ teneaṫ. nō valet inquā q2 nō cōcediṫ ꝙ pr̄ spū sancto se spiret ꝛ tn̄ conceditur ꝙ spūs sanctus se diligit.

Quantum ad articulū. 3m. ꝓmo notādum est ꝙ questio ꝓposita in hoc articulo nō est q̄stio de re sʒ d' modo loquēdi. manifestū ē enī ꝙ a parte rei sic se hēt ꝙ pr̄ ꝛ filius diligūt se inuicē ꝛ spūʒ sanctū ꝛ nos. ꝛ spū sanctus diligit pr̄eʒ ꝛ filiū et nos. Itē verū est a parte rei ꝙ spūs sanctus est amor product⁹ a pr̄e ꝛ filio. Sʒ d' modo loq̄ndi est q̄stio vtrū stātib⁹ premissis a parte rei: hm̄oi modus loq̄ndi sit verus ꝛ ꝓp̄us. s. pr̄ et filius diligūt se spū sancto vel pr̄ et filius diligūt spūm sanctū et nos spū sancto. ꝛ qd difficultatē igerit in hac q̄stione ē accusatiu⁹ cū q̄ ꝯstruiṫ verbū diligere. nā si diligere in ꝓmissis ꝓpositiōib⁹ ꝛ cōsimilib⁹ sumiṫ eēntialr̄: videnṫ hm̄oi ꝓpositiōes false q2 nullū eēntiale conuenit pr̄i ꝛ filio ꝑ spūʒ sanctū. sicut ꝑ ablatiuuʒ videṫ designari. Sicut enī pr̄ et fili⁹ nō sunt spū sancto: ita nec itelligūt nec diligūt spū sancto sumēdo diligere eēntialr̄ ꝛ ꝓpter hāc rōnē comuniṫ nō cōcediṫ ista pr̄ est sapiēs sapiētia genita ꝓut videbiṫ arti. sequēti. Si aūt in premissis ꝓpositionib⁹ diligere sumiṫ notionalr̄: cū nullus actus notionalis termineṫ ad ꝑsonā a qua ꝓcedit q2 idē nō ꝓcedit vel oriṫ a seipo: sequiṫ ꝙ ꝓpositio sit falsa dicēdo paṫ ꝛ fili⁹ diligūt se spū sancto ꝛ idē est de similibus. Si vero in ꝓmissis ꝓpositiōib⁹ ꝛ cōsimilib⁹ v'bū diligere nō cōstrueret cū accusatiuo sʒ diceretur pr̄ diligit spū sancto vel pr̄ et filius diligūt spū sancto: facile eēt veritatē ꝛ ꝓprietatē harū propositionū assignare. q̄m satis vsitatū ē apud theologos ꝛ philosophos et ꝓpetas loqutiōis nō repugnat ꝙ agens denomineṫ nō solū ab actione sʒ etiā ab effectu vel ab ipo qd ꝑ actionē fit aut ꝓduciṫ. Dicim⁹ enī vere ꝛ ꝓp̄e ꝙ ignis ē calefaciēs calefactiōe et calore ab eo ꝓducto. ꝛ arbor dr̄ florēs nō solū floritiōe sʒ etiā florib⁹. vn̄ ꝓpṫ difficultatē circa veritatē ꝛ ꝓp̄etatē precdictaꝝ ꝓpositionū: ē multiplex doctoꝝ opinio nō solū antiquoꝝ sʒ etiā modernoꝝ. fuit aūt talis mod⁹ loq̄ndi admissus ꝛ a theologis vsitatus: ꝓpter auctoritatē presertī Augustini q̄ tali modo loquēdi vsus ē in. 5°. ꝛ. 15°. de trini. ¶ Ad hāc igiṫ difficultatē fm̄ viā. S. Tho. dissoluēdā ꝓmo dicēdū est ꝙ i premissis ꝓpositionib⁹ diligere teneṫ notionalr̄ de mēte. S. Tho. nō eēntialr̄ hec enīʒ expresse dicit in hac dis. q. p̄a. ar. p̄°. ad. 3m. ꝛ ar. . 2°. in. c. ꝛ ad. p̄m. ꝛ. p̄a. par. q. 37. ar. p̄°. i. c. 2°. vidēdū est quē sensuʒ. S. Tho. habuerit i ꝓpositionib⁹ premissis. Sciēdū igiṫ ꝙ p̄° sen. dis. 32. q. pa. ar. p̄°. in. c. S. doctor hāc propositionē pr̄ ꝛ fili⁹ diligūt se spū sancto sic exponit: a pr̄e ꝛ filio ꝓcedit amor qui ē spūs sanctus quo se diligūt. in quib⁹ v'bis notaṫ ꝙ verbū diligere i premissa ꝓpositiōe ꝛ cōsimilib⁹: duplicē actū notionaleʒ iplicat. vnū qui terminaṫ ad amorē ꝓductū designatū iplicite tanq̄ꝫ termin⁹ in v'bo ipo diligere. qui notaṫ i premissa expositione. S. Tho. cuʒ dicitur a patre et filio ꝓcedit amor qui est spūs sanct⁹. aliū qui terminaṫ ad rē dilectā designatā per accusatiuū se qui notaṫ in ꝓmissa exposiciōe cū dicit quo se diligūt. qd aūt ꝓmus act⁹ sit notionalis manifestū est cū dicat originē ꝑsone a ꝑsona. sʒ ꝙ secūd⁹ actus terminatus ad ꝑsonā dilectā notionalis sit: nō ē facile videre cū act⁹ ille nō iportet originē ꝑsone a ꝑsona. sʒ significet dilectionē qua ꝑsona diligiṫ a ꝑsona. s. pr̄ a filio ꝛ ecōtrario. ꝓpter qd aduertēdū ē ꝙ in pr̄e ꝛ filio in diuinis duplex actus dilectiōis ad se inuiceʒ ꝛ ad spūʒ sanctū cōsiderari pōt. vn⁹ quo se diligūt vt sunt suma bonitas ꝛ vnū in eēntia: ꝛ iste act⁹ dilectiōis nō est notiōalis sʒ eēntialis. est enī comunis trib⁹ ꝑsonis eo ꝙ cōuenit eis rōne eēntie. alius act⁹ dilectiōis ē quo pr̄ ꝛ filius se inuicē diligūt ꝛ sibi inuicē cōplacēt in eo ꝙ sunt ꝓncipiuʒ spūs sancti. sic enī vniunṫ imo et vnū sunt i vna actione ꝛ in vno ab eis ꝓducto. ꝛ talis actus dilectiōis notionalis est nō eēntialis cū nō cōueniat trib⁹ ꝑsonis sicut neqꝫ eē ꝓncipiū spūs sācti. ꝛ accipiṫ hic notionale ꝓ oī eo qd cōuenit alicui vel aliquib⁹ ꝑsonis diuinis ꝛ nō oībus licet nō sit directe ꝛ per se origo vel relatio originis nec sit ꝓp̄uū vnius ꝑsone. fm̄ quē modū ingenituʒ diciṫ eē notio pr̄is. ꝛ cōmunis spiratio est notio patris ꝛ filij. verū est tn̄ ꝙ notionale isto modo sumptū: semper icludit vel in ꝓncipali vel in cō-

notato aliqd ptinens ad rõnez originis īplicite vel explicite. est ergo sensus in pmissa ppositiõe cū dicit pr̄ ⁊ filius diligūt se spū sancto. i. pr̄ ⁊ filius pducūt amorē qui ē spūs sanctus quo sicut ab eis pducto denominant se inuicez diligētes aut se inuicē diligere. illo. s. modo denominatiõis quo causa vel pncipiū denominat ab effectu vel ab eo qd est a pncipio. qr enī spūs sanctus est amor pductus a pr̄e et filio: denoīat pr̄em ⁊ filiū se ipos amātes siue accusatiuus. se. teneat reciproce siue etrāsitiue ⁊ hoc ē qd. S. Tho. dicit q ablatiuus spū sancto ī premissa ppositiõe ⁊ cõsimilibus: cõstruit ī habitudine quasi effectus denominantis suū agens vel pncipiū. Idē enī est dictu cū dicit pater et filius diligūt se spū sancto ac si diceretur q pr̄ ⁊ filius diligāt se inqtm sunt vnū pncipiū pducēdi amorē qui ē spūs sanctus. vñ sicut dictū est in hmōi dilectiõe non communicat spūs sanctus cū pr̄e ⁊ filio ⁊ ppterea nō cõcedit ista ppositio spūs sanctus diligit se aut pr̄em vel filiū spū sancto capiendo diligere notionalr. Ex qbus inferunt no q sequaces. S. doctoris dicētes q in premissa ppositione ⁊ cõsimilibus verbū diligere sumit eēntialr vel iportat respectū rõnis ī habitudine ad rē dilectā licet sumat notionalr ī habitudine ad amorē pductū: nō capiūt mētē. S. docto. nusq enī ī hac materia hoc ipe dixit neq ex verbis eius id accipi pōt imo cõtrariū eius. qm nō solū dicit vbiq q verbū diligere sumitur notionalr in premissis ppositiõibus: sz plerūq adiungit ⁊ q nō sumit eēntialr. vñ si de mente eius eēt q ī habitudine ad rē dilectā sumeretur eēntialr: hoc aliquādo expressisset quod in scriptis suis nō repitur sz vbiq simplicit ⁊ sine determinatione dicit verbū diligere notionalr teneri in pmissis ppositionibus. ¶ Aduertēdū tamē q. p. p. q. 37. ar. 2. ad. 3m. S. Tho. ponit qdā verba que nō bene intelecta psit videri pmissis aduersa. inquit enī. sicut pat dicit se ⁊ oīnez creaturaz verbo quod genuit inqtm verbū genitū sufficienter representat pr̄em ⁊ oīnem creaturā: ita diligit se ⁊ oīnem creaturā spū sancto inquātuz spūs sanctus pcedit vt amor bonitatis prime: fm quā pr̄ amat se ⁊ oīnem creaturā. hec ille. Ex quibus verbis prima facie videt cū bōitas prima sit cõmūe attributū triū psonarū: q amor seu dilectio qua se pr̄ diligit sit amor eēntialis ac per hoc q verbū diligere in premissa ppositione ⁊ ī cõsimilibus nō teneat notionalr sed eēntialiter quod supradictis repugnat. ¶ Sed ad istud dicēdū est q in loco preallegato bonitas pma nō stat pro cõmūi attributo triū psonarū nec tenet eēntialr sed notiōaliter. stat enī p persona pr̄is ⁊ psona filij. patet hoc qm spūs sanctus nō procedit vt amor bonitatis eēntialis sed psonalis. nā idē est dictu spūz sanctū procedere vt amor bonitatis eēntialis ⁊ q procedit a bonitate essentiali: qd erroneū est. sequeretur enī q spūs sanctus procederet ab eēntia diuina ⁊ p ɔñs a se ipo quod ē absurdū. Cū igitur ibi. S. Tho. dicat q pr̄ diligit se ⁊ oīnem creaturaz spū sancto inqtm spūs sanctus pcedit vt amor bonitatis pme: sequitur q bonitas prima in eo loco non accipitur essentialiter sed notionaliter aut psonaliter. s. p persona pr̄is ⁊ p persona filij. eius pfecto spūs sctūs dicitur amor pcedens: a quo pducitur. ⁊ q ista fuerit mens. S. Tho. patet ex eo q in principio eiusdē respōsionis premittit q diligere sumitur notionalit cū dicitur pr̄ diligit filiuz ⁊ se et nos spū sancto ⁊ q importat nō solū pductionē diuine psone: sed etiā personā pductā p modū amoris qui hēt habitudinē ad rē dilectā. s. habitudinē eius. qd est a pncipio ad suū principiū. ⁊ post hec imediate sequuntur verba premissa q dubitationē videbātur afferre. vñ videtur q vtrobiq verbū diligere sumit notionalit. ¶ Quidā vero putantes q diligere in premissis ppositionibus sumi nō pōt notionalr nisi vt significat emittere aut pducere amorē: dicunt q hoc ipm qd ē pr̄em et filiū pducere amorē qui est spūs sanctus: est se inuicē diligere spū sancto: sed hoc nullā habet rõnē nisi forte itelligat virtualiter ⁊ aptitudinalr

¶ **Secūdo.** Notandū est q qm in premissis propositionibus ablatiuus construit put dictuz est supra in habitudine quasi effectus formalis ī respectu ad rem dilectā designatā per accusatiuū: non est dicendū q aliquo modo denominet in rõne cause aut pncipij. qm denominatio ab effectu: nō notat in ipo aliquā efficiētiā aut causalitatez respectu eius quod denominat ⁊ p ɔñs neq respectu actionis fm quam fit denominatio sed designat ipm effectū aut pductū eē terminū p talē actionem pductū. vñ cū dicitur pr̄ ⁊ filius diligunt se spū sancto: nō est sensus q spūs sanctus sit causa vel principiū quo pr̄ ⁊ filius se inuicez diligunt neq q aliquo modo efficiat aut originet amorē quo pr̄ ⁊ filius se inuicē diligunt: sed q spūs sanctus est amor pductus a pr̄e ⁊ filio se diligentibus. ⁊ qr vt sic est terminus pductionis ⁊ spirationis actiue ⁊ est amor pductus: potest denominare pr̄em et filiū se amantes aut diligētes eo modo quo pncipiū pōt denominari a termino actiõis ⁊ ab effectu vel ab eo qd est p actionē productū

sicut et ab actiōe ꝑut .S.Tho. pulchre declarat τ explificat in p° oper in 2° locis sup̄ allegatis.

¶**Tertio.** Notandū est ꝙ cū in hac materia .S.Tho. dicit ꝙ verbū diligere in premissis ꝓpositionibꝰ significat spirare vel ꝓducere amorez: nō intelligit ꝙ hāc significationē habeat verbū diligere a pma sui īpositione neqȝ ex comuni vsu loquētiū sicut aliqui calumniant. sȝ ꝙ huiōi significationē iplicet in premissis ꝓpositionibꝰ dūtaxat rōne ablatiui spū sancto. nō enim vere τ ꝓprie posset fieri denominatio per ablatiuū: nisi qꝛ spūs sanctus est amor ꝓductus. nā vt sic habet ꝙ denominet suū pncipiū ꝓducens in rōne quasi effectꝰ: τ ad hoc denotandū Augustinus τ alij doctores qui huiōi loqutionibus pmo vsi sunt: in verbo diligere intellexerūt spirationē seu ꝓductionē amoris implicari. ex eo enī expressius habet ꝙ ablatiuus construitur in habitudine quasi effectꝰ denominātis causaȝ vel principiū: qꝛ implicatur in verbo diligere ꝓcessio amoris q̄ est spūs sanctꝰ.

¶**Quarto.** Notandū est ꝙ non est idē dicere actū aliquē determinare sibi terminū in quē tendit: τ illū includere i sua significatiōe. generare nāqȝ i vincētibꝰ determinatū τ certū terminū habet in quē tēdit scȝ filiū aut genitū quē tñ in sua significatiōe nō includit: alias nugatorie diceretur patʳ generat filiū sufficeret enī dicere pater generat. ex quo infertur ꝙ licet spiratio i diuinis determinet spiratū seu spūm sanctū sicut terminū τ q̄d ꝓductū: nō inde sequit ꝙ illū includat i sua significatiōe. vñ nō est simile de spirare τ diligere in premissis ꝓpositionibus vt quidā putant. qꝛ diligere vt predictū est i. 3°. notabili includit in significato suo ꝓducere vel spirare amorē ꝓpter rationez ibi assignatā. spirare aūt solā originē aut productionē significat ex se et ex vsu loq̄ndi doctoꝝ.

Quantū ad articulū. 4m. respōdēdū ē ad argumēta aduersariorū. τ quidez ad argumēta Alberti ꝯ primaz ꝯclusionē vna solutiōe respōdemus ꝙ .s. nō ꝓcedūt ꝯ .S.Tho. qui nō ponit ꝙ ablatiꝰ spū sancto in premissis ꝓpositionibus cōstruat i habitudine forme vnientis pr̄ē τ filiū sed in habitudine quasi effectus. procedūt aūt cōtra positionē ipius alberti q̄ illū modū dicēdi tenet. Si tñ forma vniēs vel nectēs sumat large ꝓ omī eo in quo aliqua ꝯueniunt: spūs sanctus dici poterit quasi forma vniēs et nectens inqȝm in ipo pr̄ et filius viuunt sicut vnū eius pncipiū τ eo tanqȝ amore ab eis ꝓducto se inuicē diligūt τ licet spūs sanctus habeat oppositionē relatiuā: nō obstat cū sit oppositio relatiua eius qd̄ est ab eis productū fm̄ quā rōnē in ipo dicunt pr̄ τ filius viuri modo exposito. ¶Ad. 4m. qd̄ ē Durādi dr̄ primo ꝙ maior ꝓpositio tenet ꝑ locū a pte in mo° ad suū totū. ꝑs aūt i mo° iportat determinationē ꝯhentē suū totū in modo: nō quātuz ad significatū sȝ q̄ntuz ad supposita sicut homo albꝰ qd̄ est ꝑs i modo respectu hoīs rōne illius determinatiōis albus ꝯhit hoīem nō qȝm ad rē significatā q̄ ē natura humana sȝ q̄ntū ad supposita. stat enī ꝓ hominibus albis dūtaxat. Sed in ꝓposito nr̄o cū dicit pr̄ diligit filiuz spū sancto: determinatio spū sancto ꝯhit diligere non q̄ ad supposita sȝ qȝm ad significata. nā cū diligere absolute sūptū dicatur eētialr̄ τ notionalr̄: ꝑdicta determinatio ꝯhit ipm ad significatū notionale. vñ nō ē determinatio cōstringens ꝑtē in modo ac ꝑ hoc neqȝ inde pōt trahi argumentatio ad dictū absolute sūptū. sicut neqȝ valet ista argumētatio spūs sanctꝰ ꝓcedit tēporalr̄ in creaturā ꝑ grām. ergo absolute dicēdū est spūs sanctꝰ ꝓcedit tēporalr̄: itez filius ꝓcedit a pr̄e tēporalr̄ ꝑ icarnationē. ergo filius ꝓcessit a pr̄e tēporalr̄: nō valet i oībus nāqȝ huiōi argumētationibꝰ: determinatio ꝯhit dictū quo ad significatū non quo ad supposita vñ breuit ad formā argumēti dicit ꝙ ꝓpositio asumpta ab arguēte nō ē vera qm̄ determinatio ꝯhit dictū quo ad significatuz nō quo ad supposita. ¶2°. respōdet cōcedendo argumētationē .s. pr̄ diligit filiū spū sancto ergo pr̄ diligit filiū sūpto etiā diligere vtrobiqȝ notionaliter. τ cum arguit ꝯ qꝛ nullꝰ actꝰ notionalr̄ ē a pr̄e i filiū nisi generare. dicimꝰ ꝙ ē falsū ꝓut latius deductū fuit sup̄ in p° notabili. Ad primū Aureoli ꝯtra pimā ꝯclusionē dicit ꝙ procedit ex falso intellectu quē habuit arguens i verbis .S. Tho. nō enī .S.Tho. intelligit ꝙ flos sit ꝓprie effectus formalis arboris aut florītiōis. sȝ ꝙ est eius effectꝰ τ dicit formalis ea rōne dūtaxat qꝛ denoiat arborez florere nā denominatio est a forma vel ab aliquo vice forme. qd̄ aūt arguens dicit ꝙ flos se habet ad florere sicut causa ad effectū. falsuz est nā florere nō accipitur in ꝓposito pro eo qd̄ est floridū esse sicut arguens putat sȝ pro eo qd̄ est florē aut flores emittere seu ꝓducere in qua acceptione flos est effectus ipius florere. quod aūt arguit de vestimento: non est ad mētez .S.Tho. nā exemplū de vestimento non adducitur a sancto doctore ad ꝓbādū ꝙ effectꝰ

denominet causaz cū ibi expresse dicat q̄ cōstrui tur in habitudine cause: sed ad ꝓbandū q̄ aliqd pōt se habere ad aliud ad modū forme licet non sit eius forma, ꝓpterea q2 illud denominat. quē admodū vestimētū in eo q̄ denominat vestitū ¶ 2m. cōcedimus. neq3. S. Tho. itellexit q̄ spūs sanctus eēt effectus formalis pr̄is ꝛ filij sed q̄ se hēt ad modū effectus formalis i hoc precise q̄ denominat pr̄ez ꝛ filiū se diligentes: ꝛ hoc pulchre deducit i locis p̄reall'. vn̄ nō dicit. S. doctor q̄ spūs sanct9 se hēat vt effect9 formalis s3 quasi effect9 formalis. ¶ Ad argumēta. 2°. loco facta ad p̄mū dicit q̄ florere duplicē hēt significationē. vno modo florere idez est qd̄ floridū3 facere vel floridū eē i qua acceptiōe ꝓcedit argumētū. alio modo florere idē est q̄ flore3 ꝓducere vel emittere ꝛ i ista significatiōe accipit a. S. doctore. ¶ Ad. 2m. dicit q̄ maior est falsa qm̄ calere se habet ad ignē per modū habitus. significat eni3 habere calorē. est aūt simile de calefacere. nā sicut arbor dicit florere nō solū florittone s3 etia3 flore ꝓducto: ita ignis dicit calefacere non solū calefactione sed etiā calore ꝓducto. ¶ Ad. 3m. dicit q̄ minor est falsa qm̄ vt dictu3 fuit ad. p̄m. florere in ꝓposito ꝛ vt sumitur a. S. doctore: est florē producere in q̄ significatione verbū actiuū est nō neutrū Argumētū aūt procedit d̄ florere f̄m q̄ significat floridū esse. ¶ Ad argumēta. 3°. loco inducta ad p̄mum dicitur q̄ maior non est vsq3quaq3 vera. licet eni ꝑut doc. S. inqt q̄ndo in itellectu actionis iportat determinat9 effect9 p̄ncipiū actionis pōt denominari ab effectu: nō tn̄ inde sequit q̄ quicquid denominat aliud quocūq3 modo: includat in eius intellectu. vn̄ q̄uis generare ꝛ generatū ꝛ spirare ꝛ spiratū se iuicē denominant: nō ideo sequit q̄ vnū includat in significato alteri9 ꝛ de hoc dictū fuit supra i. 4°. notabili. quod aūt arguens tangit q̄si nō sit propria denominatio q̄ pr̄ dicat diligere spū sancto: dicim9 q̄ huiōi denominatio nō fit in rōne hui9 nominis spū sancto s3 in rōne amoris qui ē spūs sanctus. Ad. 2m. dicit q̄ assumptū est falsu3. ꝛ de hoc dictū est i. 4°. notabili. ¶ Ad ea q̄. 4°. loco inducunt Ad p̄mū dicitur ad minorē q̄ licet f̄m rē i diuinis amor sit idē qd̄ diuinitas: q2 tn̄ nomē amoris hēt aliū modū significādi ꝛ distiguitur a diuinitate rōne nō est inconueniens q̄ pluribus modis cōcipiatur ꝛ pluribus modis significetur q̄3 diuinitas que tm̄modo signific at vt forma. neq3 obstat q̄ amor in diuinis sit formalit' ifinit9 q2 nō ponim9 in deo duo amores distinctos s3 rem sed dicimus q̄ amor duplicit' cōsideratur ꝛ

dupliciter significat. s. vt opatio ꝛ vt productu3 ꝑ opationē. ¶ Ad 2m cōcedim9. 3m. mēbrū diuisionis neq3 valet iprobatio. tū q2 rōnes nō sunt de ꝑfectione re3 neq3 f̄m rōnes vel cōceptus sunt res i se finite vel ifinite. tū etiā q2 id quod addit ratio amoris ꝓducti supra rōnē amoris eēntialis nō est nisi ratio relationis f̄m qua3 solā non attēdit ꝑfectio vel ipfectio. ¶ Ad argumēta. 5°. loco posita. ad p̄mu3 dicit q̄ minor est falsa ꝛ sibi ipi dissentiēs. nā si cōnotatiōe differūt eēntia ꝛ amor in deo: sequit q̄ differūt saltem rōne eo q̄ ratio vnius includit cōnotatū qd̄ nō includit ratio alteri9. ꝓbatio aūt quā arguēs adducit ex cōcilio: magis ē ad sui confusionē q̄3 ad sui comēdationē. nā ꝑ idē ꝓbaret q̄ in diuinis nulla persona eēt ꝓducta qd̄ est hereticū. qm̄ vt ibidem dicitur tres persone sunt vna oīno ꝛ sūma res q̄ est essentia diuina q̄ tn̄ vt ibi dicit neq3 gignitur neq3 ꝓducit vn̄ dicēdū ē q̄ in argumēto comittitur fallatia accidentis ꝛ de hoc latissime dictum fuit supra distictione 5a ꝛ adhuc dicet i distin. seq̄nti. ¶ Ad. 2m. dicit primo q̄ argumētū videtur ꝓcedere ex falsa ꝛ erronea imaginatione q̄si in ꝑsona spūs sancti sint plures realitates qd̄ nō est catholice dictū. dicimus. 2°. q̄ i ꝓprie ne dicā false dictū ē q̄ sola ꝓprietas ꝑsonalis i spū sctō accipiat ꝓductiue esse. non eni ꝓprie dicitur q̄ ꝓprietates ꝓducunt si rōnē formalē ꝓprietatis attendamus. qm̄ ꝓprietas ꝑsonalis hēt modu3 significādi forme cuius nō est ꝓprie loquendo ꝓduci aut accipe eē. sed q̄ ea: ꝑsona ipa ꝓducat ꝛ capiat eē. falsu3 ē etia3 qd̄ vltimo assumit. s. q̄ amor infinitus nō sit idē qd̄ processio loquendo de identitate rei. cū igit oīa q̄ i isto argumēto arguens assumit sint falsa: sequit q̄ processus sit nullus. ¶ Ad. 3m. dicit q̄ spūs sanctus est amor productus vera productiōe. nec valet quod in ꝯtrariū arguit de eēntia sicut patuit i respōsiōe ad p̄mū. fundat eni argumētatio hic ꝛ ibi illa propositiōe q̄ aliqua sunt idē q̄cquid predicat de vno predicat de alio q̄ tn̄ vera nō est nisi sint oīno idē re ꝛ ratiōe sicut dis. 2a. lati9 deductū fuit. ¶ Ad argumēta Durādi 5. 3am. ꝯclusionem ad p̄mū dicitur q̄ minor est falsa quātu3 ad id quod dicit oēm habitudinē ad re3 amatā esse comunē oīm persone. nā sicut in primo notabili ostēsu3 fuit habitudo ad rē amatā sub rōne p̄ncipij productiui ad intra: nō est cōmunis tribus personis cū vna persona. s. spūs sanctus nō sit p̄ncipiū ꝓductiuū ad intra. ¶ Ad. 2m. dicit q̄ si in maiori ꝓpositiōe includere realē ꝓductionē intelligatur quo ad principale significatum ꝛ ex

plicite: ꝓpositio est falsa. Si aũt itelligaꝛ̃ implicite ꝛ quãtũ ad cõnotatũ vel ad min⁹ ꝓncipale significatũ: ꝓpositio maior ẽ vera ꝫ ꝯña non valet ꝛ ɔ̃ hoc dictũ ẽ diffuse in ꝑmo notabili. ¶ Ad 3^m. dꝛ̃ ꝙ licet argumẽtũ sic directe ɔ̃ Herueum ꝗ tenet illũ modũ dicẽdi ꝛ tñ inq̃ꝫ^m tãgit doctrinã. S. Tho. respõdem⁹ ɔ̃cedẽdo totũ ꝓcessum: ɔ̃cedim⁹. n. ꝙ solus pꝛ̃ dicat se ꝛ alia verbo q̃uis q̃libet ꝑsona sit res dicta verbo. qḋ expresse dicit. S. Tho. ꝑ^a. p. q. 34^a. ar. ꝑ^o. ad. 3^m. vñ falsum est ꝙ filius ꝛ spũs sctũs dicant se vel alia verbo capiẽdo dicere notionalit̃. ꝛ ɔ̃similit̃ ɔ̃cedim⁹ ꝙ solus pꝛ̃ ꝛ fili⁹ diligũt se ꝛ alia spũ sctõ ꝓut spũ sctõ ɔ̃striniꝛ̃ in hitudine q̃si effectus formalis vł̃ in habitudine ꝓducti. Fm quẽ modũ falsum est ꝙ spũs. s. diligit se ꝛ alia spũ sctõ ꝛ hoc expsse dicit. S. Tho. ꝑmo. sen. d. 32. q. ꝑ^a. ar. 2°. ad. 4^m loquẽdo tñ de dilectione eẽntiali verũ ẽ ꝙ spũs sctũs diligit se ꝛ alia spũ sctõ. qm̃ sicut se ipo de⁹ ẽ: ita se ipo eẽntialit̃ diligẽs est. ¶ Ad. 4^m. dꝛ̃ ꝙ ex illa ꝓpositione arbor floret florib⁹: nõ adducit. S. Tho. simile q̃ꝫ^m ad oia sed q̃ꝫ^m ad hoc b3 ꝙ in vtraq3 ꝓpositione effect⁹ vel q̃si effectus denominat suũ ꝑncipiũ. vñ verũ est sicut arguens dicit ꝙ in ista ꝓpositione pꝛ̃ diligit se vel alia spũ sctõ. fit reciprocatio q̃ nõ fit cũ dicꝛ̃ arbor floret floribus et tñ vera est ꝫ reciprocatio nõ fit Fm ꝙ verbũ diligere ipoꝛtat ꝓductionez vel originationẽ: ꝫ ꝓut ipoꝛtat dilectionẽ seu amationẽ in rõne ꝑncipij ꝓut declaratũ fuit in ꝑmo notabili. qḋ aũt arguẽs dicit ꝙ in verbis trãsitiuis effect⁹ subsistẽs nõ denoiat agentẽ ꝫ i verbis intrãsitiuis dũtaxat: falsum est. falliꝛ̃ eni arguẽs putãs ꝙ denominatio fieri debeat necessario ab aliquo inherẽte vel inexistẽte sicut patet ex causa differẽtie ꝑ eũ assignate. Illud aũt non est verũ. denominatio nãq3 ab effectu vel q̃si effectu: nõ est ꝑ modũ inexistẽtis aut inherẽtis immo magis in rõne exeuntis cũ fiat in rõne ꝓducti. videꝛ̃ etiã arguẽs decipi sicut ꝛ Aureolus existimãs ꝙ florere in ꝑmissa ꝓpositione significet habere florẽ qḋ verũ nõ est imo significat Fm ꝙ. S. Tho. illã adducit: ꝓducere florẽ. ꝛ de hoc dictũ fuit sup̃ ad argumẽta Aureoli. 2°. loco inducta. ¶ Ad argumẽta ɔ̃. 4^am. ɔ̃clusionẽ. Ad ꝑmũ respõdet. S. Tho. ꝑ^o. sen. d. 32. q. 2^a. arti. ꝑmo ad. 2^m. ꝙ Aug⁹ in illa rõne ɔ̃ hereticũ accipit sapiẽtiaz eẽntialẽ Fm ꝙ ab aplo ẽ appropriata filio ꝑma coꝛinthi. ꝑ^o. ꝫ quã rõnẽ nõ eẽt: si fili⁹ nõ eẽt. vnde argumẽtatio Augustini recte ꝓcedit ad sẽsum auctoritatis apli quã i ducit. nõ aũt fuit mẽs Augustini ꝓbare ex illa auctoritate apli ꝙ sine filio pꝛ̃ sapiẽs nõ eẽt simplicit̃ ꝛ absolute loquẽdo. Sed ꝙ sine filio sapiẽs nõ esset sapiẽtia appropriata filio. ꝛ Fm hãc rñsionẽ replica arguẽtio cessat. ¶ Ad. 2^m. dicꝛ̃ ꝙ ꝓcedit ex falsa imaginatione arguẽtis de verbo sicut pꝫ ex dictis supra disti. 27. vbi lati⁹ deductũ fuit ꝙ verbũ in diuinis est terminus itellectiõis ꝛ aliq̃d ꝑ ipsaz ꝓductũ: nõ forma aut hit⁹ q̃ sit pꝛĩ ꝑncipiũ intelligendi. ¶ Ad. 3^m. negaꝛ̃ assumptũ. nã diligere significatur ꝑ modũ opationis ac ꝑ hoc ꝑ modũ egrediẽtis ab agẽte. Sapia aũt significatur ꝑ modũ hitus ꝛ forme ꝛ ꝑ ɔ̃sns ꝑ modũ imanẽtis ꝛ ꝑncipij formalis ei⁹ q̃ sapit. vñ q2 filius nõ est aliq̃ modo ꝑncipiũ pꝛ̃i ꝙ sapiat vel itelligat: ideo nõ cõcediꝛ̃ ꝙ pꝛ̃ sit sapiens filio aut sapiẽtia genita ꝛ eadẽ rõne sapia absolute dicta nõ sumiꝛ̃ in diuinis nisi essentialit̃. cũ tamẽ diligere vt supra dictũ est possit sumi essentialit̃ ꝛ notionalit̃. vnde rñsio ab arguẽte data bona est. nec valet ei⁹ improbatio cũ non sit idẽ dictu spirare ꝛ diligere etiam notionalit̃ sumptũ vt sup̃ declaratũ fuit i 4°. notabili. ¶ Ad argumẽtũ anteoppositũ respõdet. S. Tho. in hac. d. q. ꝑma. ar. ꝑ^o. ad ꝑmũ. ꝙ sapere i diuinis nũq̃ꝫ dicꝛ̃ nisi essentialiter. diligere enim potest sumi notionaliter ꝛ ideo non est simile. eodẽ modo respondet ꝑma. p. q. 37^a. ar. 2°. ad. ꝑmũ. Et in hoc articulus terminaꝛ̃.

¶ Distictio. xxxiij.

Circa distinctionem trigesimã tertiam q̃ritur vtrum ꝓprietates ꝑsonales sint diuina eẽntia. ꝛ arguitur ꝙ non. q2 essentia ꝓpetatis relatiue ẽ ad aliud se habere. Sed diuine eẽntie non est ad aliud se hr̃e. igiꝛ̃ hec nõ est illa. Maior patet ꝑ phm in ꝑdicamẽtis. Minor ꝓbatur quia diuĩa essentia est maxime absoluta ꝛ ꝑ se subsistẽs. ergo. ꝛc. ¶ In oppositũ arguiꝛ̃ quia omnis res que nõ est diuina eẽntia: est creatura. Si ergo proprietas relatiua non est diuina essentia: erit creatura quod est falsum cum sit realiter in deo: ꝛ iterum nõ esset ei exhibenda adoratio latrie contra illud qḋ in prefactione canit ecclesia. vt in personis ꝓprietas ꝛ in magestate adoretur eq̃litas. ¶ In hac questione erunt quattuor articuli vt supra.

Quantũ ad primũ articulũ sit pⁱma ꝯclusio. ꝙ eēntia diuina ⁊ ꝓprietas relatiua sunt idē ẜm rē. Istā ꝯclusionā ꝓbat. S. Tho. pⁱmo sen. dis. 33. q. pⁱma. ar. pⁱmo. et pᵃ. p. q. 28. ar. 2°. ⁊ ð poᵃ dei. q. 8. ar. 2°. ⁊. 4°. ꝯtra gē. ca. 14°. ¶ Secunda ꝯclusio est ꝙ diña eēntia ⁊ relatio vel ꝓprietas relatiua differũt sola rõne. i. nõ plusq̃ꝫ rõne. Hãc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pᵒ. sen. et pᵃ. p. ⁊ ð poᵃ. dei vbi sup̃. Itē pᵒ sen. d. 2ᵃ. q. pᵃ. ar. 5°. i. c.

Quantum ad articulũ. 2ᵐ. ponēde sunt aduersarioꝝ obiectiones. ⁊ q̃dem ꝯͣ pⁱmã ꝯclusionē arguit Aureolus pⁱmo sic. Illud qð ꝑsonas distinguit est res inq̃ꝫᵐ eas distiguit. alioqui ꝑsone nõ distinguerent̃ realit̃ nisi earũ distĩctiuũ pncipiuꝫ esset res. ſꝫ relatio distiguit ꝑsonas ẜm rõnē respect⁹ qui ē alius a rõne eēntie vt isti ponunt in verbis suis. ergo ꝓprietates ẜm rõnē respectus ⁊ ẜm ꝙ differũt ab eēntia distinguũtur. ¶ 2°. sic. Q̃ecunq̃ꝫ aliq̃ ita se habēt ꝙ vnũ realit̃ distiguit alterũ realiter nõ distiguit. illa nõ est eadeꝫ res qꝛ p̃dicatũ reale nõ põt affirmari et negari sine ꝯͣdictione de eadē re. Sꝫ relatio ẜm rõnem respect⁹ distiguit realiter ꝑsonas. ẜm vero esse qð habet in eēntia: nõ distiguit. ergo idē respectus in relatione differt realit̃ a suo esse in q̃ idētificatur cũ essentia. ¶ 3°. sic. Relatio in diuinis ẜꝫ istos distiguit̃ ab eēntia in rõne respectus ſꝫ tota entitas relaõis ꝯsistit in esse respectiuo. relatio. n. ⁊ respect⁹ idē sunt. Cõstat aũt ꝙ tota entitas vniuscuiusq̃ꝫ ꝯsistit i eē id qð est vt pote hoĩs i esse hoĩs ⁊ aĩalis in esse aĩalis q̃re necesse est ꝙ tota entitas relationis in diuĩs distiguat̃ ab eēntia. ⁊ ꝯfirmat̃ qꝛ q̃cq̃d realitatis dat̃ relatiõi vlt̃a eē respectũ: dat̃ vltra eē relationē. Si igit̃ inq̃ꝫᵐ respect⁹ distiguit̃ ab eēntia: ẜm totã suã realitateꝫ distingueret̃ ab ea. ¶ 4°. sic. Que vniunt̃ in essentia ⁊ distiguñt̃ rõne: ĩpossibile ē ꝙ distiguant̃ nisi rõne. qꝛ nõ ē maior distĩctio distĩctoꝝ: diuersitate distiguētiũ. ſꝫ pr̃nitas ⁊ filiatio vniũtur ẜꝫ istos cũ eētia in eēntia ⁊ habēt aliq̃d in q̃ non vniunt̃. s. ꝓprias rõnes relatiuas ẜꝫ q̃s ꝑsonas distiguñt. ergo ꝑsone q̃ distiguñt̃ p eas: vniunt̃ simplicit̃ in oĩ eēntia ⁊ in oĩ realitate ⁊ distiguñt̃ sola rõne qð ē error sabellij. ¶ 5°. sic. Q̃ecũq̃ꝫ aliq̃ distĩcta habēt aliqð eē in q̃ vniũtur ⁊ aliqð eē in q̃ distiguñt̃: necesse ē ꝙ distiguētia non solũ sint rõnes imo hñt aliqð eē ẜm qð distiguñt̃. alioq̃n effect⁹ formalis in realitate excederet suam formã qð est ĩpossibile. Sꝫ ꝑsone diñe hñt aliqð eē in quo nõ vniũtur. s. in eē pr̃em ⁊ eē filiũ. nec pt̃ dici ꝙ hoc sit solũ ꝯcipi vl̃ eē rõnis. pr̃ eni de se realr̃ ē pr̃ ⁊ fili⁹ similit̃. ergo necesse ē ꝙ pr̃nitas inq̃ꝫᵐ distiguit ⁊ silr̃ filiatio: nõ solũ rõne distĩcta sint imo distiguãtur veri i eē cui⁹ oppositũ isti dicũt. ¶ 6°. sic. Pr̃nitas ẜꝫ istos hēt distinguere p rõnē pr̃nitatis put̃ ē alia a rõne eēntie. ſꝫ ẜm hos hec rõ est nomē. 2ᵉ. intẽtionis nec ē in deo ſꝫ in aĩa tm̃. nec de⁹ hēt eã nisi ẜꝫ ꝙ hēt nomē. ergo ꝑsona pr̃is nõ distiguet̃ nisi p vnã. 2ᵃᵐ. intẽtionē neq̃ꝫ p aliq̃d nisi sit in aĩa. neq̃ꝫ p aliq̃d qð de⁹ habeat nisi eo modo quo hēt nomē. hoc aũt est sũme erroneũ ⁊ ꝯtra illud Hieronymi qð ait in expositione simboli fidei. Sabellij heresiꝫ declinãtes tres ꝑsonas expssas sub ꝓprietate distiguim⁹ nõ tãtũmodo noĩa ſꝫ nominuꝫ ꝓprietates. Et si dicat̃ ꝙ rõ pr̃nitatis put distiguit ē in nã deitatis: nõ valet. Tũ qꝛ isti ꝯcedũt ꝙ solũ distiguunt ẜm rõnes respect⁹ ⁊ put ē alia rõ pr̃nitatis a rõne eēntie. nõ ē aũt ista alietas in nã ẜm eos sed tm̃ in itellectu. igit̃ pr̃nitas nõ distiguit ꝑsonas nisi ẜm eē qð hēt i intellectu. Tũ ꝫ qꝛ vt apparet ex dictis eoꝝ cũ dicit̃. alia est rõ pr̃nitatis ⁊ eēntie in diuinis: nõ accipit̃ rõ ꝓ potẽtia vel actu sed ẜm ꝙ ē nomē intẽtiõis. hec aũt intẽtiões nõ sũt in re ſꝫ in aĩa: nec de⁹ hēt eas nisi ẜm ꝙ hēt nomē ⁊ ceteras oĩ intẽtiones. ¶ 7°. sic. Cũ isti dicũt ꝙ ꝓprietates ꝯparate ad eēntiã trãseũt: ꝯparate vero ad oppositũ sunt res ⁊ distiguñt̃: aut iste trãsit⁹ intelligit̃ in nichilitatē. qꝛ vꝫ relatio comparata ad eēntiã designat eē ⁊ fiat nichil. aut ꝙ designat eē reo ⁊ fiat ens rõnis. aut ꝙ designat eē distĩcta ⁊ trãseat i idētitatē cũ eēntia. Sꝫ nõ põt dari pᵐ. Tũ qꝛ relatio i eē ꝯstituit ꝑsonã ꝑsone. illud aũt qð ꝯstituit ꝯparatũ ad eentiã vel i essentia: ĩpossibile est ꝙ trãseat in nichil dũ ꝯparat̃ alias ꝯstitueret dũ eēt nichil. Tum qꝛ nullus catholice negare põt qui ꝓprietates sint i eēntia. esse aũt in aliq̃ꝫ est ꝯparari ad illud sub hitudine vt in aliq̃. ĩpossibile est ergo ꝙ relatio fiat nichil dũ ꝯparat̃ ad eēntiã. alias nõ esset in ea. qꝛ qð nichil est in nullo est. Tũ qꝛ relatio sub ratione respect⁹ nõ pt̃ dici ꝙ sit hitudo subsistēs q̃si p modũ iterualli it̃ eēntiã ⁊ terminũ vt pote pr̃nitas int̃ diuinitatē ⁊ filiũ. necesse est ergo ꝙ sit ĩsistens in ꝑsona in q̃ etiã existat eēntia ⁊ ita ad inuiceꝫ ꝯcurrũt ⁊ ꝯparat̃. vñ pꝫ ꝙ nichil est dictu ꝙ relatio trãseat in nichil p hoc ꝙ ab itellectu comparatur ⁊ res q̃dam remanet ad quodcũq̃ꝫ ꝯ-

paretur. Nec pōt dari. 2m. Tū qꝛ ipossibile ē q̄
aliq̄d trāseat a spē in spēm ꝯtrariā vt q̄ albedo
fiat nigredo: ꝛ multominꝰ possibile est q̄ res fi-
at ratio aut ens reale ens rōnis. q̄ ergo habitu-
do siue respectus sit res ꝑ cōparationē ad oppo
situm ꝛ sit sola rō ꝑ cōparationē ad eēntiā ita q̄
res trāseat in solā rōnem: ipossibile est. Tū qꝛ
intellectꝰ ꝑ actū suū nō spoliat res suis realita-
tibꝰ. qꝛ ꝓpter nr̄m itelligere nichil mutatᷣ in re.
vt pꝫ. 9°. methaᶜ. cōparare aūt relationē ad es-
sentiā est actꝰ intellectus comparantis. ergo ex
isto cōparatione nō amittit relatio suā realita-
tē quā habebat ad oppositū cōparata. Nec pōt
dari. 3m. s. q̄ trāseat in idētitatē realē vt sit sen-
sus q̄ relatio differt realiṫ ab opposito. a funda-
mēto vero nō differt nisi sola rōne eo modo q̄ di
cimus q̄ rationale differt ab irrationali realiṫ
ꝛ tū ab aiali differt sola rōne. hoc siquidem dari
nō pōt. Tū qꝛ realitas illa in qua differt ab op-
posito aut est realitas diuine eēntie ꝛ ꝫ hoc pr̄
nitas differt realiṫ a filiatione ꝑ realitatē diuini
tatis ꝛ ꝑ ꝯñs realitas diuinitatis ꝛ realitas filiatio
nis distiguerentᷣ. ꝛ ita filiatio erit alia res ab es-
sentia ꝛ pari rōne pr̄nitas ꝛ ꝓcessio qꝛ nō est al
tera magis eadē cū eēntia q̄ꝫ reliq̄. Si vero pa
ternitas differt realiṫ a filiatiōe sibi opposita nō
realitate eēntie sed aliā: habetur ꝓpositum. s. q̄
paternitas habet aliā realitatē ab essētia. vnde
pꝫ q̄ ineuitabile est qui existat vel alia ꝑte pa-
ternitas dicat realitatē aliā ab eēntia. Tū quia
exemplū cōfirmat ꝓpositū. nā rōnale differt ab
aiali rōne: ab irrationali vero realiṫ. ꝛ hoc non ē
nisi illa realitate quā iportat aial cum q̄ rōnale
realiṫ est idē sicut enim rōnale ꝛ irrationale sunt
duo aialia realiter: et due aialitates reales. q̄-
re a simili si pr̄nitas realiṫ differt a relatiōe ꝛ so-
la rōne ab essentia. ꝛ similiṫ ecōuerso filiatio ab
eēntia differt sola ratione ꝛ a pr̄nitate realiter:
necesse erit q̄ eēntia cū qua pr̄nitas ē eadē rea-
liter ꝛ differēs sola rōne sit alia realiṫ ab illa eēn
tia cū qua filiatio est eadē realiṫ ꝛ rōne differunt
ꝛ ita erūt due essentie in diuinis ꝛ redit heresis ar
riana. ideo ipossibile est q̄ ille trāsitꝰ habeat ve
ritatē in aliquo intellectu. ¶ 8°. Impossibile in-
quit est fundamētū cui modꝰ iste innititur. s. q̄ in
creaturis relatio habeat esse ꝑ fundamētū ꝛ nō
habeat eē ꝑ propriā sui rōnem sed tm̄ ad aliud
esse. Tū quia sequeretᷣ q̄ relatio ꝑ suam ꝓpriā
rationem non esset accidens ꝛ ita esset substan
tia cū ens diuidatur ꝑ substantiam ꝛ accidēs tā
q̄ꝫ ꝑ differētias euacuātes totū ambitū entis im
mo ē diuisio ꝑ ꝯtradictoria fm Auicenā. 2°. me

thaᶜ. Tū qꝛ ꝓpria rō generis in relatione q̄ nō ē
alia q̄ꝫ respectꝰ fm istos: vel erit res subsistens ꝛ
hoc est ipossibile qꝛ respectus subsistere nō pōt
fm augꝰ. 7°. de tri. caᵒ. p°. ꝛ cōmētatorē. 7°. me
thaᶜ. cōmēto. 49°. qui dicit q̄ relatio nō pōt eē
ens ꝑ se. vel rō relatiua q̄ maxīm huiōi nō existit
ꝑ se sed in alio ꝛ fm hoc erit occñs. vñ ipossibile
ē cōcipe q̄n vel habitudo sit existens ꝑ se vel in
fundamēto ꝛ tūc erit occñs. Tū qꝛ modꝰ ꝓprius
p̄dicamēti accñtis nō tollit modū cōmunē accñ-
tis imo claudit. nā ꝓpria rō p̄dicamēti q̄litatis nō
tollit rōnē accidētᷣ. ꝛ pari rōne videtᷣ q̄ respectꝰ
seu habitudo q̄ est p̄dicamētalis rō totiꝰ p̄dica-
mēti relationis habeat ꝓpriā accñtalitatē. Tū
qꝛ relatio nō dicit aliq̄d cōstitutū ex ab absoluto
fundamēto aliquo ꝛ ex ipso respectu: sꝫ est pura
habitudo vt supius dictū fuit. fm hoc ergo nō ē
verū q̄n relatio habeat ꝓpriū eē i creatura. imo
se hēt ad fundamētū sicut actꝰ ad potētiā. redu-
cit enī intellectꝰ ipam de potētia fundamēti ad
actū ꝛ cōplemētū. sed isti dicūt q̄ relatiōes respi
ciunt eēntiā tanq̄ꝫ fundamētū. ergo necesse est q̄
respiciant tanq̄ꝫ suū potētiale neq̄ꝫ habeāt esse
potētialiṫ ꝛ fundamētaliṫ ac subiectiue per illā. sꝫ
formaliṫ nullo modo. ergo p̄dicta positio stare
nō pōt. hec ille in forma. ¶ Contra. 2am. ꝯclusio
nē arguit Scotus ꝓbando q̄ ꝓprietas ꝛ eēntia
distinguantᷣ plusq̄ꝫ rōne. p°. sic. Pater ex natura
rei ante omnē actū intellectꝰ in p̄mo signo origi
nis habet rē cōmunicabilē vt eēntiā qꝛ aliṫ eam
nō cōmunicaret habet etiā ex natura rei in p̄mo
signo originis ante actū intellectus rem icōmu-
nicabilē. s. ꝓprietatē ꝑsonalē qꝛ aliṫ nō eēt ꝑso-
na ex natura rei. sed nō est eadē realitas illa que
est cōmunicabilis ex natura rei ꝛ q̄ est incōmuni
cabilis ex natura rei. imo hoc includit ꝯtradictio
nē. ergo in pr̄e non est idē ex natura rei essentia
que est cōmunicabilis de se ꝛ ꝓprietas que ē in-
cōmunicabilis. ¶ 2°. Illud quod fm aliq̄d sui
conuenit realiṫ cū aliquo ꝛ per aliquid sui differt
ab eo: habet in se aliqua distincta ex natura rei.
sed pater conuenit cū filio realiter per essentiā
ꝛ realiṫ distinguitur per propetatem relatiuam.
ergo in patre eēntia ꝛ relatio distinguntᷣ ex natu
ra rei. ¶ 3°. Beatus intuendo deū videt distin-
cte diuinitatem ꝛ proprietatem. aut ergo videt
illa vt distincta obiecta ante omnem actū intelle
ctus: aut videt illa vt distincta fm diuersos mo-
dos concipiendi idem obiectū gramaticales ꝛ
logicales. si p° mo° ergo sunt ibi ex natura rei. qꝛ
cognitio intuitiua est rei vt existit in se ante oēm
actū intellectus. si secūdo modo: ergo nō est ina

sor differētia q̄ȝ incōcipiēdo diuinitatem ⁊ deuȝ ⁊ abstractū ⁊ cōcretū. ⁊ p ɔ̄ñs sicut pater est beatus in essentia ita in paternitate ⁊ filiatione et ꝑcessione spūs sancti. ⁊ cū illa distinguātur realiter sicut ꝑsone quas distīgūt: sequit̄ ꝙ pat̄ erit ꝑmo beatꝰ in tribꝰ obiectis quod est īpossibile. ¶ 4°. q2 dicit Augꝰ. 7°. de tri. ꝙ oīs eēntia q̄ relatiue dicit̄: est aliq̄d excepto relatiuo. Itē ibidem. Si pr̄ nō est aliq̄d ad se ipsum: nō est om̄ino q̄ relatiue dicat̄. est ergo in re eēntia ad se et nō ad aliq̄d. pat̄ aūt inq̄ȝ m̄ h̄moi dicit̄ ad aliud. nō ē aūt formaliter eadē ētitas ad se ⁊ nō ad se. ergo. ¶ 5°. q2 Augꝰ eodē li. ca. 2°. dicit ꝙ filius nō eo verbū quo sapiētia. q2 verbuȝ nō dicit̄ ad se: sed relatiue tm̄ ad eū cuius est verbū. sicut filius ad p̄rem: sapia vero eo ꝙ essentia. Ex q̄ pȝ s̄m Augustinū ꝙ relationis ad absolutū: est talis nō idētitas in diuis qȝ vnū est quo respectu alicuiꝰ respectu cuiꝰ alterū nō est quo. ergo vnū non est de formali rōne alteriꝰ sed extra eam. et ꝑ cōsequēs non est idem formaliter illi.

Q Uātū ad tertiū articulū. primo notādum est ꝙ duplex est predicatio vna q̄ dicitur idētica in qua p̄dicatū dr̄ esse idē subiecto. alia est predicatio p inherētiam vel p informationē in q̄ p̄dicatum dicit̄ inesse aut inexistere subiecto. ⁊ ē differētia inter hos duos modos p̄dicationis q2 in predicatione idētica p̄dicatū nō se habet ad sbȝ vt forma vel vt aliq̄d eiꝰ neqȝ vt ponēs rē significatā circa subiectū sed vt qȝdam p se subsistēs. vñ ⁊ p̄dicatio idētica fit p terminos substātiuos substātiue tētos. in p̄dicatione vero q̄ dicit̄ p inherētiam aut inexistētiā vel per informationeȝ q̄ ab aliis dicit̄ formalis: p̄dicatum se habet ad sbm vt forma vel p modū informātis. vñ ⁊ dicitur ponere rē suā circa sbm ⁊ hoc manifestū fit p exponētes q̄ fiūt p habere rē p̄dicati. Ista enim ꝑpositio homo est albꝰ exponit̄. i. homo habet vel est habēs albedinē. ⁊ ista homo est pr̄ si p̄dicatio sit formalis: exponit̄ idest homo habet p̄rnitatem. predicatio aūt idētica nō exponit̄ per habere vel esse habēs formā aut rē p̄dicati. Sed per esse id qȝ est res p̄dicati vt si pat̄ substātiue teneat̄ in p̄dicato cū dicit̄ homo est pat̄: exponitur idest homo est is qui est pater. Item cū dicitur virtꝰ est q̄litas: exponēs eiꝰ est idest virtꝰ ē id quod est q̄litas. Ex quibꝰ duo inferunt̄ vnuȝ est ꝙ omnis predicatio idētifica fit vel per p̄dicata abstracta que substantiue tenentur vel per predicata concreta substātiua aut substātiue tēta. aliud est ꝙ predicatio formalis seu p informationem aut p inherētiam vel p inexistētiā: semp fit p predicata concreta adiectiua vel adiectiue sumpta. Dicitur aūt terminus substantiuus vel substātiue tentus s̄m. S. Tho. dicit p̄ma pte. q. 39. ar. 5°. ad. 5m̄. q̄ fert secū suū suppositū idest q̄ significat suppositū vel rem p moduȝ suppositi et nō vt in alio existētem significat eni per moduȝ substātie. vñ ⁊ sophiste dicūt ꝙ nomina substantiua supponūt: adiectiua vero nō supponūt sed copulāt quia. s. rem significatā ponūt circa substantiuum significāt eniȝ aliquid p modū accidētis.

¶ Secundo. Notādū ē s̄m. S. Tho dicit p̄ma pte. q. 39. ar. 4°. ⁊. 5°. ꝙ ad veritatē ꝑpositionum nō solū attēdenda est res significata: sȝ ⁊ modꝰ significandi. Cōtigit nāqȝ ꝙ aliquod predicatū nō repugnet rei significate p sbm quia tamen repugnat eiꝰ modo significādi; false de tali subiecto predicatur. sicut in diuinis nomē deꝰ non repugnat nomini essentie vel diuinitatis q̄ȝ m̄ ad rem significatam q2 vna ⁊ eadē res est omnino id qȝ vtroqȝ nomine significat̄. ⁊ tamē q2 nomē deus habet aliū modū significādi: significat eni naturā diuinā vt in supposito; nomē autē diuinitatis vel essentie diuine significat ipsam eandē reȝ in abstracto ⁊ p modū forme; ideo aliquid vere predicat̄ de deo qȝ false p̄dicat̄ de eēntia vel de diuinitate. Dicimꝰ eni vere ⁊ catholice deꝰ gen̄rat deū. sed false ⁊ erronee dicit̄ essentia diuina gen̄rat deū. plura h̄moi exempla dari possunt.

¶ Tertio. Animaduertenduȝ est ꝙ cū. S. Tho. dicit ꝙ q̄dā vere sūt ꝑprie predicātur de ꝑsonis q̄ non vere aut non ꝓprie p̄dicant̄ de essentia ꝓpter diuersum modū significandi essentie ⁊ persone: non accipit essentiam ⁊ ꝑsonam pro re q̄ est essentia ⁊ pro re que est persona simpliciter ⁊ absolute: sed prout nominibꝰ essentie ⁊ ꝑsone significātur s̄m diuersas vtriusqȝ conceptiones et rationes formales. nam cū modus significādi sit proprietas nominis vel termini aut dictionis ⁊ non rei in sua realitate: diuersitas predicatiōis sumpta propter diuersum modū significandi: dictionibꝰ aut terminis vel nominibus attribui debet vel rebus prout talibus nominibꝰ aut terminis seu vocibus significantur: nō rebꝰ s̄m se ⁊ in sua realitate. exempli gratia. Cum dicit. S. Tho. hanc propositionem esse falsam ⁊ dānatā essentia generat: non est mēs eius ꝙ hec sit falsa ⁊ dānata res q̄ est essentia generat. nam istam propositio

nem sepe in suis scriptis concedit tanq̃ veram ⁊ catholicam. sed sensus verborum est q̀ essentia idest res q̃ est essentia sub isto nomine essentia non vere ⁊ catholice dicitur generare vt dicendo essentia generat eo q̀ nomē essentie hēt modum significandi cui repugnat predicatum generare: quia nomē essentie significat rem p modū forme cōmunicabilis ⁊ indistincte. ⁊ generare est predicatum notionale ac per hoc incōmunicabile ⁊ distinctum. Item cū dicit hanc esse falsam pater in diuinis est cōmunis trib⁹: nā est mens eius dicere q̀ res q̃ est pater non sit cōmunis tribus personis cū sepe dicat ipsam esse verā ⁊ catholicam capiēdo rem absolutam nō relatiuam sed sensus verborū est q̀ res q̃ est pater sub isto nomine pater: nō est cōmunis trib⁹ vt sic dicat pat vel paternitas est cōmunis tribus personis eo q̀ nomē patris significet rem vt distinctam et incōmunicabilem ⁊ q̀ talē sensum habuerit. S. Tho. in p̄missis verbis patet expresse ex his q̃ dicit p̄ma parte. q. 28. ar. 2°. ait eniz q̃si in fine responsionis. Manifestuz est q̀ relatio realiter existens in deo: est idem essentie s̄m rē ⁊ non differt nisi s̄m intelligētie rōnem prout in relatione importatur respect⁹ ad suū oppositū qui non importat in nomine essētie hec ille. Cū ergo hic dicat in nomine essentie: cōstat q̀ cū dixit in relationem intellexit de nomine relationis. Itē eodem articulo ad. 2ᵐ. inq̃t. in deo autem non est alia res. s. absolutum qd̓ importat p nomē relatiuū a relatiōe. Sed vna ⁊ eadē que nō perfecte exprimitur relationis nomine q̃si sub significatione talis nominis cōprehēsa. dictum ē eni supra cum de diuinis nominib⁹ agebat q̀ plus cōtinetur in perfectiōe diuine eētie: q̃ȝ aliqua nomine significari posset. vñ nō sequit q̀ in deo p̄ter relationem sit aliquid aliud s̄m rem. Sȝ solum cōsiderata nominū ratione. hec ille. In quibus verbis nō potuit mentē suam in sensu queȝ premissim⁹ magis explicare. Ad idē facit qd̓ ibidem dicit ad. 3ᵐ. Item q̃ scripsit sup̄. q. 13ᵃ. quasi per totuȝ. facit ad ista q̃ scripsit. 4°. li. ↄtra gē. ca. 14°. vñ s̄m doctrinā S. Tho. in deo vna res simplicissima est nullā vlla mo da habēs cōpositionem: ⁊ ista est essentia diuina ⁊ pater ⁊ filius et spiritus sanctus ⁊ bonitas ⁊ sapientia ⁊ omnes rerum perfectiones. ⁊ ipsa eadeȝ est paternitas filiatio processio ⁊ omnes proprietates relatiue ⁊ generaliter omne quod deus est. ipsa eni vna res simplicissima omnia in se comprehēdit eo q̀ infinita sit perfectione. vnde ipsa est substantia ⁊ est relatio ⁊ est absolutū ⁊ est relatiuum et est cōmunicabile ⁊ est incōmunicabile ⁊ est genitū ⁊ est ingenitum ⁊ est generans ⁊ est genitum et est producens ⁊ est productū accipiēdo omnia hmōi p̄dicata idētice ⁊ substantiue. ⁊ cuȝ sit omnia: supponit tū in propositionib⁹ aliquādo p essentia aliquādo pro relatione aliquādo pro relatiuo aliquādo p eētialib⁹ aliquādo p notionalib⁹ sȝ q̀ diuersis nominib⁹ significat ⁊ diuersis aut distinctis p̄dicatis subicit ⁊ diuersis appositis vel adiūctis absolutis vel relatiuis determinat. De hac materia dicta fuerūt aliq̃ vtilia sup̄ disti. 2ᵃ. ⁊ disti. xiᵃ. oīa aūt q̃ p̄missa sunt in notabilib⁹: accipi possunt bene aduertētibus ex dictis. S. Tho. in locis sup̄ all'. in p̄batione cōclusionū ⁊ p̄sertim. 4°. li. contra gen. ⁊ in q̃stionib⁹ de potētia dei locis ibi allegatis. ⁊ certe q̃ȝᵐ imaginari possumus: propter ignorantiam aut inaduertētiam eorum q̃ in hoc notabili ⁊. 2ᵃ. et xiᵃ. disti. dicta sunt: multi sancti doctoris aduersarij decepti fuerunt ⁊ nōnulli eius sequaces: doctrinam ei⁹ magis confuderūt q̃ȝ deffenderunt.

¶ Quarto. Notandū est prout. S. Thomas dicit p̄mo sententiarum distinctione. 25ᵃ. q. prima arti. 4°. in corpore ex dictis Auicene hoc nomē res sumptum est a quiditate rei sicut nomē entis ab esse. quiditas autē siue forma in diuinis considera tur dupliciter vel vt forma absoluta sicut essentia deitas ⁊ huiusmodi. vel vt forma relatiua sicut paternitas filiatio ⁊ processio. igit ⁊ nomen rei quod a quiditate sumit: dupliciter dicitur in diuinis. s. de re absoluta ⁊ de re relatiua. res absoluta est vna ⁊ simplicissima. s. eētia diuina que nullo modo multiplicat nec plalit predicatur. et de hac re dicit de su. tri. ⁊ fide. catho. in capi. Dānam⁹ q̀ in deo vna q̃dam sūma res est incōprehensibilis ⁊ ineffabilis que veraciter est pat ⁊ filius ⁊ spirit⁹ sanct⁹. res aūt relatiua in diuinis multiplicatur ⁊ plaliter predicatur ⁊ de hac re inquit Augustin⁹ p̄mo de doctrina xp̄ia. res quibus fruendum est sunt pr̄ ⁊ filius ⁊ sp̄us sanct⁹. sunt enim hee tres p̄sone: tres res relatiue licet sint vna omnino res simplicissima absoluta q̃ ē essentia diuina. itaq̃ȝ nomē rei cōmune est ad rem absolutam ⁊ ad rem relatiuam eādē sententiam tenet de potentia dei. q. vel materia. 9ᵃ. arti. 5° ad. 14ᵐ. ¶ Ex quibus infertur primo q̀ in deo relationes reales originis p̄ter realitatem qua sunt quedam res simplicissima ⁊ omnino idem cum essentia diuina: habent proprias realitates relatiuas a suis fundamentis adinuicem distinctas quibus persone diuine realiter distingunt.

tust enim relationes originis essent plures res relatiue: nõ possent plures psonas diuas realr distinguere ꝛ plurificare. ¶ 2°. inferf ꝙ si alicubi. S. Tho. dicat ꝙ relatio ẜm suã ꝗditatẽ ꝛ inꝙ̃m est ꝗdam respect⁹ nõ ponit aliqd: itelligit ꝙ nõ ponit aliqd absolutũ inherẽs aut inexistẽs: ꝛ hoc ipse expresse dicit loco pͥme allegato in respõsione ad. 3m: ꝛ multũ aperte in suis scriptis ad hanibaldũ. li. pͦ. disti. 25. ar. 4°. ad. 3m. alias vtibi. S. doctor dicit si relatio ẜm rõnem sue ꝗditatis siue respect⁹ nõ poneret aliqd cum ẜꝫ suum esse rõne cui⁹ ponit aliqd inherẽs nõ cadat in gñre: relatio nõ eẽt aliquod gen⁹ entia qđ est cõtra phm. verũ ꝙ S. Tho. raro vtif tali modo loquẽdi. s. ꝙ relatio ẜm rõnẽ sue ꝗditatia nõ ponit aliqd. qđ aũt ipse vt cõmunit cõsueuit dicere est ꝙ relatio ex rõne vel ẜm rõnem sue ꝗditatia nõ habet ꝙ ponat aliqd in eo de quo dicif. Sed iste mod⁹ loquẽdi multũ differt a pͥmo. nã isto modo sensus est ꝙ nõ cõuenit relationi inꝙ̃m relatio: ꝙ ponat aliqd. s. reale ꝛ tñ non ideo sequif ꝙ hoc sue ꝗditati repugnet. est enim mẽs eius vbicũꝙ sic loquif. ꝓut ex verbis eius apparet: ꝙ ponere aliqd reale in eo de quo dr: nõ habet relatio inꝙ̃m est relatio alias oĩs relatio aliquid poneret ac ꝑ hoc oĩs relatio eẽt realis. qꝛ qđ ꝯuenit alicui ex sua rõne ꝗditatiua: omni tali ꝯuenit. Illud aũt est falsum qꝛ inueniũtur alique relationes nichil reale ponẽtes neqꝫ rem absolutam neqꝫ relatiuã sicut relatio scibilis ad sciẽtiam ꝛ dextrũ ꝛ sinistrũ in coluna ꝛ oĩs relatio dei ad creaturã. ꝛ tñ neqꝫ repugnat relationi inꝙ̃m relatio ꝙ ponat aliqd reale alias nulla esset relatio realis qđ est falsum. falluntur igif q putãt fuisse de mẽte. S. Tho. ꝙ relatio vlr loqndo nõ est ẜm ei⁹ ꝗditatẽ qd reale vel iꝙ̃m respectus ẽ sed ẜm suũ eẽ dũtaxat. nusꝙ̃ enim in scriptis S. Tho. istoꝝ imaginatio fundari põt. est enim falsissima: ꝛ doctrine S. doc. aduersa. falsitas ei⁹ apparet qm̃ si dictũ istoꝝ verũ esset: sequeref ꝙ vel ꝑsone diuine nõ distiguerẽf realr ab inuicẽ qđ est heresis sabelliane. vel qđ distinguerẽf re absoluta. s. essentia diua qđ est heresia arriane. ꝓbaf hoc nã cum distictio realis esse non possit inter aliq̃ nisi ꝑ rea vel ꝑ aliqua realia: si relatio nullo modo habet ꝙ sit res nisi ẜm suum esse: sequitur ꝙ distictio ꝑsonarũ diuinaꝝ q̃ realis ẽ sit ꝑ esse relationũ. relatio aũt ẜm suũ esse: trãsit in diuinã eẽntiã neqꝫ est aliud esse relationis ab esse essentie diuine: sed est omnino idem re ꝛ rõne loquendo de esse quod est actus essendi. ex quo duo absurdissima sequntur. vnum est ꝙ relationes distinguãt personas realiter per illud inꝙ̃ relationes ipse omnino idẽ sunt. omniũ nãqꝫ relationum realium ꝛ omnium absolutoꝝ i deo est idem omnino esse. huiusmodi autẽ dictum sibi ipsi repugnat. repugnat siquidem ꝙ aliqua distinguantur ꝑ illud ꝛ ẜm illud in quo idẽtificãf. aliud est ꝙ persone diuine distinguanf realiter per aliquid absolutũ. nã esse in deo ꝛ eius realitas sicut ꝛ realitas essentie: quid absolutum est. Est preterea illoꝝ imaginatio aduersa doctrine S. Tho. ꝓbatur hoc tum ex supra all'. pͦ. sen. d. 25. q. pͣ. ar. 4°. ad. 3m. ꝛ li. pͦ. in scriptis ad hanibaldũ disti. 25. ar. 4°. ad. 3m. in quibus locis expresse dicit ꝙ relatio ẜm suã ꝗditatem ꝛ iꝙ̃m est quidam respect⁹ ponit aliquid reale nõ absolutũ sed relatiuũ ꝛ itelligit de relatione habẽte fundamẽtũ in re de qua nũc est sermo. Tũ etiã ex dictis eius pͦ li. sen. d. 26. q. 2. ar. pͦ. in. c. et. ar. 2°. ad. 3m. ꝛ ad. 4m. et disti. 33. ar. pͥmo. in. c. et q̃olibet pͥmo. ar. 2°. et q̃olibet. 9°. ar. 4°. in q̃bus locis expresse habetur ꝙ realitas relatiõis tam in deo q̃ꝫ in creaturis: ꝓuenit illi ex suo fundamento quod habet in re q̃ relatiue dicif. relatio nãꝫ habẽs fundamẽtũ: ẜm rõnem sue ꝗditatis respicit fundamentũ sicut ꝛ terminũ. imo et magis intime respicit fundamẽtum eo ꝙ ab ipso emanat. vnde ꝛ differẽtie relationũ realiũ eẽntiales: ẜm differẽtias entiũ in quibus fundanf sumũtur. ꝓut. S. Tho. loco preall'. pͥmo sen. d. 26. ex dictis phi notat. Sequitur ergo ꝙ relationi q̃ fundamẽtũ habet in re: cõuenit ẜm suã ꝗditatem ꝛ vt talis respectus est: ꝙ sit res vel aliquid reale. huiꝰ aũt realitas vt sepe dictũ est: est relatiua. ꝛ ad intellectum premissorum facit ꝙ cũ tria sit considerare in relatione. s. subiectũ vel suppositum ꝛ fundamẽtũ ꝛ terminũ: horum duo. s. fundamẽtum ꝛ termin⁹ respiciũt ꝗditatẽ relationis. sbm vero vel suppositũ: respicit ipꝫ esse relationis. vt etiã. S. Tho. dicit pͣ. ꝑ. q. 28ª. ar. 2°. in. c. ex ea parte qua relatio in rebus creatis habet esse in subiecto: relatio realiter existẽs in deo habet esse essentie diuine idem omnino ei existens. ꝛ inde est quod relatio quantum ad esse: dicitur non manere in diuinis sed solũ q̃m ad rationem sue quiditatis ẜm quã vt dictum est respicit ꝛ fundamentum ꝛ terminum si sit relatio habens fundamentum. ¶ Et ex his soluitur quod aliqui arguunt ex dictis. S. Thome ꝯ premissa. nam reperitur sepe dictum a sancto doctore ꝙ relatio ex hoc ꝙ ad alterũ dicif nõ ẽ res. sed ex hoc ꝙ ad alterũ dicitur est relatio et respectus ergo ꝛc. pꝫ enim responsio ad hec ex sup

notatꝭ dr̃ eni ad minorē ꝙ lʒ dici ad alterum.s. ad terminū cōueniat relatiōi ſm ꝓpaʒ rōnem ⁊ inq̄ʒ[m] ē reſpectꝰ. nō inde ſequit̃ ꝙ id quod cōuenit relationi ex fundamēto: nō cōueniat ei ſm ꝓpā q̄ditatē ⁊ vt relatio eſt q: ſicut habitū eſt ſupra relatio hñs fundamētū: ſm rōnē ſue q̄ditatis et inq̄ʒ[m] eſt talis relatio non ſolum reſpicit terminū ſed etiā fundamentū ita ꝙ ad vtrunq̄ʒ cōpaꝛ̃ ſm rōnē q̄ditatis ⁊ non ſm eē qḋ cōuenit relationi ex ea pte qua vel ē accñs vt i creaturis vel ſubā vt in deo ꝓut deductū fuit ex dictis.S. doctoris.itaq̄ʒ fundamētū et terminꝰ relatiōis: q̄ditatē eius reſpiciūt ac ꝑ hoc ea q̄ cōueniūt relatiōi ex fundamēto vel termino: ſm ꝓpriā q̄ditatē illi debent̃. vñ licet relatio ex hoc ꝙ ad alterū dr̃.ſ.ad terminū non habeat ꝙ ſit res: hēt tñ ꝙ ſit res a ſuo fundamēto. qḋ etiā q̄ditas relatiōis reſpicit ac ꝑ hoc relatio hñs fundamētū ſm q̄ditatē ẽ eſt res: neq̄ʒ tñ ex dictis ſequitur ꝙ oīu relatiōi inq̄ʒ[m] relatio eſt vel ſm ꝓpriā rōnē q̄ditatis cōueniat ꝙ ſit res. nā ſmo nūc ē de relationibus realibus hñtibus fundamētū i re quales ſūt relationes originis in diuinis. relationes aūt nō reales ⁊ q̄ non hñt fundamētū in re: ex nulla pte hñt realitatē. ad premiſſa facit qḋ dicebat̃ ſupra. d.13. auctoritate Auerroiʒ ꝙ relatio inť alia ētia eſt minime entitatis q̄m ad ſui entitatē plura requirit. nā cū ceteris accñtibꝰ ſufficiat ſubm i quo hēant eſſe: entitas tñ relationis cuʒ ſubo quod requirit ad ſuū eē: exigit fundamētū et terminū ad rōnē ſue q̄ditatis.

Quantuʒ ad articulū. 4[m]. reſpōdēdū eſt obiectionibꝰ aduerſariorū ⁊ quidē ad argumenta Aureoli. Ad p[m] cōcedimꝰ premiſſas ſʒ negamꝰ ꝯñam q: nō recte infert̃ ꝯcluſio ex premiſſis. nā pro in cōcluſione cōtinetur q̄ʒ ex p̄miſſis inferat̃ debet eni ſic recte cōcludi. ergo ꝓpetates ſm rōnē reſpectus qui ē alius a rōne eēntie: diſtīgūt pſonas ⁊ adinuicē diſtīgunt̃ ⁊ hoc cōcedimꝰ. nō eni eſt idē dictu ꝙ ꝓpetates relatiue q̄ diſtīgunt̃ rōne ab eſſentia diſtīgūt pſonas: ⁊ dicere ꝙ ꝓpetates relatiue inq̄ʒ[m] ſunt alie vel diſtīguūtur ab eēntia diſtīgūt pſonas. q: m̄ hac 2ª ꝓpoſitiōe ꝓꝑ reduplicatiuā ſignificat̃ ꝙ rō formalis qua ꝓpetates diſtīgūt pſonas ē q: diſtinguntur ab eēntia ⁊ hoc eſt falſū. licet eni ꝓpetates relatiue diſtinguant̃ ab eēntia rōne: ⁊ tñ nō eſt hec ratio formalis eiuſmodi diſtinctiōis: ſʒ q: ꝓpetates originis ſūt res hñtes oppoſitionē adinuicē

¶Ad.2[m]. reſpōdet.S. Tho.ꝑma parte.q.39. ar.p°. ad p[m] per iterēptionē maioris ſi illa q̄ ſūt eadē re diſtīgunt̃ rōne aut ſuppoſitiōe: ſic eſt in ꝓpoſito. Idē reſpondet in ſententia in de po°. dei.q.8.ar.2°. ad.6[m]. ⁊ ad.7[m]. ¶Ad.3[m]. dicit̃ ꝙ accipiendo noīnē entitatꝭ ꝓpe īplicat in ſui rōne actualitatē eēndi eo ꝙ noīnē entis ſumitur ab ipo eē vt.S. Tho. docet ex dictꝭ Auicene primo ſen.diſ.25.ar.4°. ⁊ in pluribꝰ alijs locis. vñ q: in rōne reſpectus nō icludit̃ ipm eē relatiōis: ideo minor ꝓpoſitio argumēti ē falſa. q: m̄ ētitas relationis nō ſolū dicit reſpectū ſed iportat etiā ipm eius eē in quo nō diſtinguit̃ ab eēntia. ¶Et ad cōfirmationē dicimus ꝙ aliud eſt loq̄ de entitate ⁊ aliud de realitate ꝓut.S. Tho. loco ꝓxime all'. deducit. vñ magis pōt dici aliud argumentū q̄ʒ cōfirmatio precedentꝭ. Sʒ quomodocunq̄ʒ vocet̃: reſpōdemꝰ ꝙ ex illa argumētatiōe hoc tm̄modo cōcludi pōt ꝙ tota realitas relationis diſtīguatur ab eēntia qḋ ⁊ cōcedimꝰ diſtinctione rōnis ſed nō diſtīctione reali. vñ ꝓpoſitio. ſm.i ꝑñte nō tenet̃ reduplicatiue ita vt deſignet cauſaʒ diſtīctionis ſed notat id quod diſtinguit̃. nō eni hec ſola dictio. ſm. facit reduplicationeʒ. ſed cū dicit̃ ſm ꝙ. Dicimꝰ ergo ꝙ tota realitas relatiua relatiōis ſicut ⁊ totus reſpectꝰ: diſtīguit̃ ab eēntia diuina rōne ſicut eadē res diſtinguntur a ſe ipa ſub diuerſis rōnibꝰ et cōceptiōibꝰ. ¶Ad 4[m]. dicimꝰ ꝙ maior ꝓpoſitio ſicut iacet eſt falſa nec ꝓbatio ē ad ꝓpoſitū nā poſſūt aliq̄ diſtīgui ⁊ rōne ⁊ re. ⁊ ſic diſtīgunt̃ p̄nitas ⁊ filiatio in diuinis: diſtīgunt̃ eni realit̃ i e relatiua ⁊ etiā rōnibus ac cōceptionibꝰ relatiuis. vñ argumentatio nō ꝓcedit. ¶Ad.5[m]. dicit̃ ꝙ pecat per fallaciaʒ equocationis nā in premiſſis accipit̃ eē ꝓ eē q̄ditatiuo quod eſt ipa q̄ditas vel diffinitio ⁊ in cōcluſione pro eē qḋ ē actus eēntie. vñ deberet cōcludi ꝙ p̄nitas et filiatio diſtīgunt̃ in eſſe p̄ris ⁊ in eē filiī quod et nos cōcedimus. ¶Ad.6[m]. dicimus ꝙ maior propoſitio ſicut iacet eſt falſa et falſo eā iponit.S. T.ho. nō eni p̄nitas habet ꝙ diſtīguat p̄rem a filio ꝑ ſolaʒ rōnē p̄nitatis ꝓut eſt alia a ratione diuine eēntie: ſed per rē paternitatis relatiuā ſm quā habet oppoſitionē ad filiū. vñ ⁊ totꝰ proceſſus argumēti fundat̃ ſup falſo et ſup rudi uno ⁊ deridēda imaginatiōe arguentis. Tum q: licet.S. Tho. ſepe dicat ꝙ alia eſt ratio paternitatis ⁊ alia ratio filiationis: nō ideo ſequit̃ ꝙ etiā non ſit alia ⁊ alia res relatiua. accipit eni.S. Tho. rōnē vt hēt fundamētū in re. Tū etiā q: licet p̄nitas aut alia relatio diſtīguatur ab eēntia rōne: nō inde ſequit̃ ꝓut arguēs

delirat q talis distinctio rationis sit ratio formalis q̄ p̄rnitas vel alia relatio distiguat personas. distictio nāq rōnis int relationē ⁊ eēntiā: est rō q eēntia nō distinguat licet distinguat relatio. ⁊ q relatio nō idētificet psonas licet eēntia eas idētificet. Sed nō est rō q distinguat psonas sed ratio huioi est oppositio ſm originē quā habēt adinuicē ipe relationes. ¶Ad. 7m. dicit q licet ille modus loq̄ndi .s. relatio cōparata ad eēntiā transit sane potest itelligi: nō tñ ē mod⁹ loq̄ndi S. Tho. sed egidij ⁊ petri d tarātasia qui freq̄nt dicit q relatio cōparata ad eēntiā ē rō nō tñ intelligunt ipi q relatio transeat de re in rōnē sed est eo⁊ mens q cū relatio vt p̄rnitas distinguat realit a filiatione si cōparet ad eēntiam: differt sola rōne. ⁊ hūc sensū appetit. S. Tho. i respōsionib⁹ ad cētū octo articulos sumptos ex doctrina petri de tarātasia responsione. 6a. vñ cōcedimus vltimū mēbrū diuisiōis ad sensū hic datū ⁊ ad p̄mā huius iprobationē dicit q realitas q̄ p̄rnitas differt a suo opposito: ē eadē realitas realitati diuine eēntie disticta tñ rōne: ⁊ ita concedimus q p̄rnitas distinguit a filiatione p realitatē q̄ est diuinitas nō tñ sub rōne q̄ est diuinitas sꝫ qua ē paternitas. ⁊ vlterius cōcedimus q realitas diuinitatis ⁊ realitas filiatiōis distigunt nō tñ realiter sed sola rōne. ⁊ cū arguens infert ergo filiatio erit alia res ab eēntia negatur consequētia. sufficit eni distinctio rōnis inter essentiā ⁊ relationē ad hoc q relatio distignat realit ⁊ eēntia nō distignat ꝓut ex dictis. S. Tho. dictū est ad. 2m. exēplū aūt qd arguēs adducit de rōnali ⁊ irratiōali: ineptū ē ad ꝓpositū neq vnq̄ illo vsus ē. S. Tho. in hac materia. imo illud apertē reiecit hac dis. ar. p°. ad. 2m. vbi inq̄t. neq oportet in his aliq̄d simile inquiri q2 i nulla re creata inuenit aliq̄d simile diuine simplicitati oīa. n. similia q̄ possent induci de punctis vel de dr̄ijs exn̄tibus in genere plus hn̄t de dissimilitudine q̄ de similitudine ⁊ ideo magis abducūt a veritate q̄ verū intellectū inducāt. hec ille. ⁊ adhuc minus hēt de similitudine exēplū de differentijs et genere q̄ de punctis eo q differentie diuidūt realit eēntiā generis. non eni eadē animalitas ſm rē est in qua cōueniūt rōnale ⁊ irrōnale sꝫ tñ modo rōne relationis aūt originis nullo modo diuinā eēntiā diuidūt sed vna simplicissima ⁊ eadē manente cū ipis relationibus: ipe inter se distiguntur realit. patet igit q ꝓcessus arguētis nō solū nō concludit ineuitabilit sed q nichil cōcludit. ¶Ad. 8m. dicitur q uno verissimū ē q in creaturis relatio hēt eē p fundamentū nō tanq̄ per subm sed sicut per causā ⁊ q non habet esse reale ſm propriā sui rationē inq̄m .s. est respect⁹. ⁊ ad p̄mā huius improbationē dicitur q accn̄s sumitur dupliciter ꝓut. S. Tho. notat. p̄a. p. q. 77. ar. p°. ad. 5m. ⁊ d spiritualib⁹ creaturis. ar. vltimo in. c. et in multis alijs locis. vno modo pro omī eo qd nō est de eēntia rei. alio modo ꝓut accn̄s diuidit ꝯtra subam. p̄mo relatio vl̄r sumpta ſm propriā rōnē ⁊ inq̄m ē respect⁹: est accn̄s. nā p̄mo modo sumpto nomine accn̄tis cōmune est relationi reali ⁊ relationi q̄ est ſm rōnē. si aūt accn̄s accipiatur. 2°. modo: relatio ſm ꝓpriā rationē .i. generalit cōsiderata inq̄m est quidā respect⁹: neq est accn̄s neq suba. q̄m acadēa. 2°. modo sumptū est aliquid reale diuisū p nouē predicamēta. relatio aūt absolute cōsiderata vt .s. ē q̄dā respectus: est quid cōmune ad relationē realem ⁊ ad relationē rōnis. nā vt supra dictū fuit in. 5° notabili inueniunt aliq̄ relationes q̄ sunt entia rōnis vñ vt sic nō continet sub ente reali quod diuidit p subam ⁊ accn̄s. ⁊ ita licet non sit accn̄s: nō sequit q sit suba sed est cōmune ad relationē q̄ est accn̄s vt in creaturis ⁊ ad relationē que est suba vt i diuinis. Et p ista patet respōsio ad. 2am. ⁊. 3am. iprobationes. auctoritates aūt ibi inducte loquuntur d relatiōe predicamētali ⁊ ita nō sunt ad ꝓpositū. ¶Ad. 4am. iprobationē cōcedimus assumptū. s. q relatio formalit ⁊ absolute sūpta: est pura habitudo. sed ꝯn̄a est nulla imo ex ꝓpositione assumpta: sequitur oppositū ꝯclusiōis. q2 pura habitudo sub rōne qua habitudo ē nō hēt propriū eē in creatura licet habeat illud i deo ex eo q est idē qd eēntia diuina. neq est verū q se habeat ad fundamētū ꝓprie loq̄ndo sicut actus ad potentiā. tū q2 se habet ad illud sicut ad eius causā. tū etiā q2 relatio inq̄m est respectus: nō se hēt ad fundamētū vt ei inexn̄s sed magis vt ab eo in aliud tendens. cetera que arguens dicit fictitia sunt. ¶Ad argumēta Scoti cōtra. 2am. ꝯclusionē ad p̄m dicit q minor ē falsa imo ē eadē realitas illa q̄ i patre ē cōmunicabilis ex natura rei ⁊ illa q̄ est i cōmunicabilis ex natura rei ꝓut declaratū fuit latius supra in. 3°. notabili. neq hoc icludit ꝯdictionē vt supradictū sunt i respōsione ad argumēta aureoli. ⁊ certe si argumentū valeret eq̄ bene cōcluderet ꝯtra arguentē sicut cōtra nos. nā que differūt p aliā ⁊ aliā realitatē: realit differunt ⁊ nō solū ex natura rei qd ē ꝯtra ipm. ¶Ad. 2m. dicit ad minorē q eēntia diuina ⁊ proprietas relatiua nō sunt aliquid ⁊ aliquid quasi duo realia sed vnū ⁊ idē omnino ſm rem: et ideo licet pater distiguatur a filio p ꝓpetatē relatiuā

⁊ cũ eo cõueniat p essentiam: nõ tamẽ hoc ẽ tã- qui p duas realitates vñ minor ẽ falsa ad sensũ maioris ppositionis. ¶ Ad. 3m. dicim⁹ q beat⁹ intuẽdo deũ videt distincte .i. clare ⁊ nõ cõfuse di- uinitatẽ ⁊ ppetatẽ. ⁊ ad illõ qđ vlte.i⁹ qrit dici mus q beat⁹ videt illa vt disticta vel distiguibi lia fm diuersos modos cõcipiẽdi idẽ reale obm ⁊ nõ videt illa vt obiecta realit disticta. ⁊ ad hu ius improbationẽ: negat ↄ̃ña. nã deus ⁊ diuitas ⁊ abstractũ ⁊ ↄcretũ nõ distigunt p rõnes pdica mẽtales imo sunt eiusdẽ pdicamẽti ⁊ iterũ vnũ significat p modũ exñtis in alio. eẽntia aũt diua ⁊ ppetas relatiua distigunt p diuersas rõnes p dicamẽtales. nã vt Boeti⁹ dicit relatio manet i diuis fm ppriam rõnẽ relationis ⁊ iterũ vnum nõ significat p modũ exñtis in alio sꝫ vt ab alio i aliud tẽdẽs ⁊ ideo fm quasdã rõnes plus disti- gunt eẽntia ⁊ ppetas q̃ de⁹ ⁊ deitas. Concedi- mus etiã q prẽ ẽ btũs visione eẽntie ⁊ ppetatiꝫ relatiuaꝝ ⁊ cũ inde ↄcludit q prẽ erit pmo beat⁹ in trib⁹ obiectis: negat ↄ̃ña nã cũ ppetate ore latiue sint obm btitudinis inq̃ꝫm sunt sũma boni tas ac p hoc inq̃ꝫm sunt idẽ re qđ eẽntia diua q̃ ẽ vnũ simplicissimũ obm: seqtur q ppetates rela tiue sint vnũ obm btitudinis ⁊ nõ plura fm illã regulã vbi vnũ ppter alterũ vtrobiqꝫ ẽ vnum. ¶ Ad. 4m. rñdet. S. Tho. pº. sen. d. 33. ar. 2º. ad. 3m. q dictũ Augustini veritatẽ hẽt in diuio ⁊ in creaturis sꝫ diuersimode q2 illud qđ in creatu ris ad aliqđ dr: substat relationi sicut sbꝫ accidẽ ti ⁊ iõ est aliud ⁊ aliud. sꝫ illud qđ in diuis ad ali quid dr: est ipsa relatio q2 in deo nõ est aliud sꝫ rẽ sꝫ fm rõnẽ: eẽntia ⁊ hũs essentiam qđ est pso- na ⁊ ipa ppetas distiguẽs psonã. eandẽ respõsio nẽ ponit pª. p. q. 28. ar. 2º. ad. 2m. ⁊ p hec patet rñsio ad. 2am. auctoritatẽ Augustini. ¶ Ad. 5m. rñdet S. tho. in simili de poª dei. q. 8ª. ar. 2º. ad vltimũ. vbi dicit q de⁹ dr nõ eo de⁹ quo prẽ: ppt diuersum modũ significãdi diuitatis ⁊ prñitatꝭ nõ q2 alia ⁊ alia res sit q̃ est de⁹ ⁊ q̃ est pat. ean- dem rñsionẽ ponit. q. vel mã. 9ª. ar. 4º. ad. 2m. ⁊ idẽ dicẽdũ est cũ dicitur q filius non eo est ver bum quo sapientia. ¶ Post ista Joãnes capol⁹ recitat q̃dam argumẽta Aureoli ↄtra illos q̃ di- cunt essentiam ⁊ relationem non esse idẽ ex na- tura rei adequate ⁊ conuertibiliter: de quorum opinione videtur hoc loco ipse Joãnes capo- li. Sed quia istorum opinio non est de mẽte. S. Tho. nõ fuit nobis cure ad ea respondere pser- tim quia non reputamus ipsam veram neqꝫ do ctrine. S. Tho. cõsonam qui nullo modo conce dit aliquam non idẽtitatem ex natura rei inter essentiam ⁊ relationem super quo dicto fundat argumẽta Aureoli licet bene cõcedat. S. Tho. q quantum ad aliqua predicata: non se habent essentia ⁊ relatio adequate ⁊ cõuertibiliter. Sꝫ hoc nõ est ppter inadequationeꝫ ex natura rei: sed propter distinctionem rationis inter essen- tiam ⁊ relationem. ¶ Ad argumentũ ante op- positum respondet. S. Tho. in hac disti. arti. pº. ad pmũ q cũ dicitur ad aliqđ sunt quoꝝ esse est ad aliud se habere: intelligitur de esse qđ est quiditas rei siue ratio q̃ditatiua vt sit sensus q ipsa natura relationis est ad aliud referri ⁊ non intelligitur de esse quod est actus essentie sꝫ qđ non refertur ad aliud .s. correlatiuũ. Sed com paratur ad subiectum vel suppositum vnde non oportet q esse essentie diuine sit ad aliud se ha- bere: quia in tali esse quod .s. significat quiditatẽ seu rationem quiditatiuã rei seu diffinitionem: non vniuntur essentia ⁊ relatio quia alia est ra- tio paternitatis ⁊ alia ratio essentie. vniuntur autem in esse quod est act⁹ essentie qđ est vnuꝫ tãtũmodo i diuinis. ⁊ in hoc articul⁹ terminat.

¶ Distinctio. xxxv.

Circa trigesimam quin tam distinctionẽ queritur vtrum deus vere aliqđ itelligat ⁊ argui tur q non. q2 in telligere ẽ quod dam pati ⁊ mo- ueri vt dicit. 3º. de anima. Sed deus non mouet nec patitur ab aliquo. igitur nichil intelligit. In oppositũ argui tur. nam dicit Augustinus. 7º. de trinitate. hoc est deo esse: quod sapientem esse. Cuꝫ ergo ois sapiẽs sit itelligẽs: sequit q de⁹ vere intelligat aliqđ. ¶ In hac q̃stiõe erũt q̃tuor articuli vt. ẽ.

Quantũ ad arti culum primũ sit pma conclusio q intelligere in nobis est actio intellectiua cuius pncipium q̃ ẽ species intelligibilis. Hanc con clusionem tenet. S. doctor pma parte. q. 85. ar. 2º. ⁊ de veritate. q. 8ª. ar. 6º. Itẽ de poª dei. q. 8ª. arti. primo. q. 9ª. ar. 5º. ⁊ in multis alijs lo- cis. ¶ Secunda ↄclusio est q imaterialitas est

rō ꝙ aliq̄ res sit cognoscitiua vel nature intellectualis. Hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pª. pte. q. 14ª. ar. pº. ⁊ q. 83. ar. 2º. in. c. Itē de veri. q. 2ª. ar. 2º. et. q. 23. ar. pº. Itē sup Boeciū d tri. cap. Age igit. q. pª. arti. 4º. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. ¶ Tertia ꝯclusio est ꝙ in deo sit ponere intellectū. Hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pº. sen. d. 35. q. pma. ar. pº. ⁊ de veri. q. 2ª. ar. 2º. et. pª. parte. q. 14. ar. pmo ⁊ in multis alijs locis.

Quantum ad articulū. 2m. ponende sunt obiectiones in ꝯtrariū ⁊ q̄dē ꝯ pmā ꝯclusionē arguit Aureolus multipliciṫ. Primo loco ꝓbat ꝙ nō oportet ponere dīam in ꝛ actū intelligēdi etiā in nobis a spē itelligibili. Illud eni q̄ formaliter habeṫ obiectū ꝑsens ꝑ modū apparētis: est formaliter itelligere sed spēs intelligibilis facit formaliter apparere ⁊ ꝑsentialiter obijci vniuersale ⁊ obiecta oīa ſm qḋ ꝓbatū est. Et phs. 3º. de anima dicit ꝙ intellect⁹ si haberet naturaliṫ aliquā spēm obstrueret intellectū ⁊ ꝓhiberet apparere oīe aliud obiectū tanq̄ extraneū. vñ act⁹ spēi est representare suū obm vt ꝑsens exēplare ergo supfluū est vltra spēm intelligibilē: aliā q̄litatē imaginari. cū q̄litas illa q̄ est itelligere non sit aliud nisi illud quo ꝑsentialiṫ habeṫ aliq̄d ꝑ modū apparētis. vñ sequiṫ ꝙ bis appareat obm. semel quidē ꝑ spēz ⁊ semel ꝑ illā qualitatē ⁊ cū nō sit aliud mēti videre aliq̄d q̄ aliq̄d sibi apparere: seq̄tur ꝙ bis intelliget ⁊ bis videbit. qḋ est omnino supfluū ⁊ cōtra experientiā. ¶ 2º. sic. aut itelligere est aliq̄d ꝑsens habere: aut ꝑsens per spēm exñ ꝑ prius intueri. Sed nō pōt dari. 2m. Tū quia itellectu nō existēte in actu ꝯsiderationis: seq̄retur ꝙ esset obm ꝑsens menti ꝑ spēm ⁊ ita mēti res apperēt dū nō ꝯsideraret ꝑ spēs q̄s hēret recōditas penes se. Tū q̄ omne qḋ est ꝑsens sine apparēs: alicui est apparēs. spēs q̄ūt illa nulli faceret apparere ex quo mēs nō ꝯsideraret. Tū quia res posita in esse apparēti: nō habet eē nisi intētionale: ⁊ ideo nullus pōt eam ītueri nisi intellect⁹ q̄ format eam. nichil ergo est dicu ꝙ spēs tūc faciat apparere vel rē ꝑsentet. ⁊ ꝙ itellect⁹ ꝑ qualitatē aliā intueaṫ eam. exclusa enim tali qualitate ex quo res ꝑ spēm ꝑsentialiṫ apparet: verissime videreṫ. ergo nō posset poni alia q̄litas a spē itelligibili q̄ sit formaliṫ intelligere. ¶ 3º. sic. Illa q̄litas vl' erit silitudo obi sic⁊ spēs vl' nō erit silitudo. Nō pmū tū q̄ duas silitudines ponere in eadē poª respectu eiusdē obi: supfluū videṫ ⁊ ipossibile. q̄ q̄rereṫ an eēnt eiusdē spēi. ⁊ tūc q̄libet erit itellectio ⁊ act⁹ cognitiuus vel erūt alteri⁹ spēi. ⁊ ſm hoc cū vltima silitudo sit nobilior ⁊ expssior: seq̄reṫ ꝙ effect⁹ equiocus sit nobilior sua causa. ergo q̄litatē aliam ponere supfluū est neq̄ possibile. Nec pōt dari 2m. Tū q̄ act⁹ magis imitaṫ obm ⁊ assimilaṫ ipi q̄ q̄cū q̄ alia silitudo. vñ pª. Ioā. 3º. dr̄ ꝙ cū apparuerit: similes ei erim⁹ ⁊ videbim⁹ eū sicuti est. ⁊ ꝓpositio antiq̄rū fuit ꝙ cognoscere est ꝑ assimilationē. imo nō est aliud cognoscere q̄ assimilari. ¶ 4º. sic cōmētator. 2º. d aia cōmēto. 221º. dicit ꝙ intētiones rez in aia sunt cōprehensiones ⁊. 3º. de aia cōmēto. 31. dicit ꝙ abstrahere nichil aliud ē q̄ recipe has intētiones. s; intētiones q̄s facit itellect⁹ agēs sunt spēs itelligibiles. ergo ille eedē sunt itellectiones. vñ māifeste pt; ꝙ neq̄ phs nec cōmētator posuerūt alias spēs pret ipsosmet act⁹ cognitiuos. hec ille. ¶ 2º. loco ꝓbat ꝙ itelligere nullo modo sit agere ꝑ spēm intelligibilē. Illud nō est formaliṫ itelligere: q̄ nō hēt itellect⁹ rē ꝑsentē sibi in esse apparēti. s; precipe spēm aut ꝑ agere nō hēt itellect⁹ rē sibi ꝑsentez in eē apparēti. aliud. n. est spēs ⁊ aliud recipe spēm ⁊ aliud ꝑ spēm agere aliq̄d absolutū ⁊ aliud illud absolutū. q̄uīo ergo ꝑ spēm vel ꝑ absolutū possint res esse ꝑsentes: nichilomin⁹ ꝑ agere aut recipe spēz nō possunt res esse ꝑsentes cū ista sint q̄dā respect⁹. ergo nō est possibile ꝙ itelligere formaliṫ sit pati aut recipe spēm aut agere ꝑ eā. ¶ 2º. Quo nō existēte nō min⁹ est itellectio: nō videṫ ad itellectionē formaliṫ ꝑtinere q̄ trāseunte formalitate rei: nō pōt res manere. S; exclusa omni receptione ⁊ oī actione dum tū intētio intellecta q̄ intellect⁹ sit formaliṫ itelligēs sit: adhuc itelligere remaneret in actu: dato eni ꝙ ab eterno esset in itellectu absq̄ omni ꝓductione posito etiā ꝙ remaneret trāseunte actione seu pati atq̄ receptione: semꝑ intelligere remanebit. ergo nō ē verū ꝙ itelligere sit formaliṫ agere vel pati. ¶ 3º. sic. Illud qḋ cōponiṫ ex aliq̄b⁹ tāq̄ ex mā ⁊ forma: nō videṫ ꝯsistere in agere vl' pati. S; cōmētator dicit. 3º. d aia cōmēto. 23. ꝙ itellect⁹ in actu cōponiṫ ex itellectu mā͂li tāq̄ ex mā ⁊ itētione itellecta tanq̄ ex forma ⁊ resultat vnū cōpositū ex eis sicut ex mā et forma. ⁊ īfra subdit ꝙ sic eē sensibile cōponiṫ ex mā ⁊ forma ⁊ diuidiṫ in hec duo: sic eē itelligibile debet diuidi in cōsimilia hio duob⁹. s. i aliq̄d simile forme ⁊ i aliqḋ sile mā͂e. ergo nō pl⁹ ꝯsistit itelligere in agere vel pati: q̄ eē albū aut aliud sensibile cōpositū cōsistat. hec ille. ¶ 4º. etiam

Pꝫ eandẽ ꝯclusionẽ arguit in. 2°. sentẽ. sic. Impos
sibile ẽ respectu eiusdẽ ponere duas similitudi-
nes realr̃ differẽtes i eodẽ itellectu. sꝫ spẽs ẽ q̃dã
ꝑfecta similitudo rei ꝛ similiꝰ itellectio. ergo im
possibile ẽ ꝙ spẽs ꝛ intellectio differãt realiter.
Maior ptꝫ qꝛ vel iste due similitudines eẽnt di
stincte solũ numeraliter ꝛ si sic: tũc duo accidẽtia
eiusdẽ spẽi eẽnt in eodẽ. aut erũt alteriꝰ rõnis: ꝛ
tũc vna erit ꝑfectior alia: ꝛ virtute ꝯtinebit eam
sicut ꝑfectũ ꝯtinet imꝑfectũ ṽtute. sꝫ impossibi-
le videt ꝙ duo accidẽtia quorũ vnũ ꝯtiet aliud
in ṽtute sint distincte in eodẽ subiecto sicut tepi-
ditas ꝛ calor in sũmo. igit spẽs q̃ est similitudo
rei imꝑfecta ꝛ remissa: nõ potest esse in eodẽ in
tellectu distincta ab itellectione q̃ est in eodẽ ꝑfe
cta ꝛ expressa similitudo obiecti eiusdẽ. ¶ 5°. qꝛ
hec est intẽtio Aristotelis. 3°. de aĩa vbi dicit ꝙ si
cut anima ẽ oĩa sensibilia ꝑ sensũ: ita ẽ oĩa in
telligibilia ꝑ itellectũ. ita ꝙ sicut ꝑ actũ sentiẽdi
est oĩa sensibilia. ita ꝑ actũ itelligẽdi est oĩa
intelligibilia: sꝫ aĩa nõ est oĩa sensibilia realiter
nõ eni ꝑ actũ vidẽdi lapidẽ reducit ad esse lapi
dis. ergo hoc est tm̃ ꝑ assimilationẽ inq̃tũ ꝑ actũ
sentiẽdi assimilat rei sensate. ergo similr̃ ex par
te intellectꝰ aĩa est oĩa itelligibilia ꝑ intellige-
re nõ ꝙ itelligere reducat ad eẽ ꝛ nãm rei intel
lecte realr̃ sꝫ tm̃ ꝑ assimilationẽ. qꝛ ꝑ itelligere
qd est expssa similitudo rei: assimilat ipi rei. Tũc
arguit sic. Anima ꝑ vnã potẽtiã est assimilabilis
vni obiecto mediãte vnica similitudie tm̃. Sꝫ ꝑ
nullã aliã potẽtiã q̃ꝫ ꝑ itellectũ anima assimilat
rei itellecte. igit mediãte vnica similitudine tm̃.
sꝫ illa est actꝰ itelligẽdi. igit itellectu nõ est alia
similitudo obiecti q̃ꝫ ipse actꝰ. Minor ꝓbatur ꝑ
Augustinũ. 15°. d tri. dicẽtẽ. ꝙ visio est similima
rei de qua gignit. ¶ 6°. sic. quia tunc oporteret
ponere ꝙ itellectꝰ esset due potẽtie quia anima
ꝑ intellectũ bis assimilaret obiecto semel ꝑ spẽꝫ
ꝛ semel ꝑ actũ. per vnã aũt potẽtiã anima vno
modo assimilat obiecto. ¶ 7°. sic. Spẽs ponit in
intellectu ad repñtãdũ obm ꝛ faciendũ ipꝫ eẽ
ꝑsens intellectui. ꝛ ad exhibẽdum ipsum in esse
ꝑsentiali. sed hoc maxime cõpetit intellectioni
igit non videt ꝙ sit ponẽda alia species ab itel-
lectione. ¶ 8°. Impossibile est ponere respectu
eiusdẽ obiecti duas itellectiones vel cognitio-
nes in eodem intellectu. sed si ponatur species
in itellectu distincta ab actu itelligẽdi: tũc neces
sario erunt in itellectu due cõprehensiones vel
cognitiones de eadem re: igit. ꝛc̃. Maior ꝓba-
ta est in simili superiꝰ. quia vel ille cognitiones
essent eiusdẽ rõnis vel alteriꝰ. Minor patet qꝛ
nõ est minoris abstractionis ꝛ ~~vtilitatis~~ spẽs in
intellectu q̃ꝫ in sensu. sed species in sensu sm ꝓ-
priam eius rõnẽ habet ꝙ sit formaliter sensatio et
cõprehẽsio. ergo hoc nõ est negãdũ a specie i in
tellectu. Minor ptꝫ ꝑ phm. 2°. de anima ꝛ com
mẽtatorẽ cõmẽto. 12°. phs eni dicit ꝙ sensus re
capit formas sine mã. ꝛ cõmẽtator exponẽs illd
dicit ꝙ he forme sunt in sensu sensationes ꝛ cõ-
prehẽsiones vere. Sed nõ in re extra. coloratio
eni in pariete nõ est cõprehẽsio coloris. sꝫ colo-
ratio in sensu est cõprehẽsio q̃re. ꝛc̃. Dicet ꝙ lo-
quit nõ de spẽ sed de visione. Cõtra. ipse videt
loqui de eadẽ forma cõparata ad sensum et ad
rẽ extra. sic igit forma aliq̃ cõparata ad sensũ nõ
esset vera sensatio nisi distingueret vniuersaliter
inter spẽm cõparatã ad sensum ꝛ ad mediũ per
hoc ꝙ in medio nõ ẽ sensatio in: sensu autẽ ẽ sen
satio. Dicet eni sibi ꝙ oĩs forma cõparata ad
sensum nõ oportet ꝙ sit sensatio. ¶ 9°. qꝛ nichil
aliud reqrit ad hoc ꝙ aliq̃ forma sit vera cõpre
hẽsio: nisi ꝙ ꝑ ipsam exhibeat obm in esse obie-
ctiuo ꝑsentialiter qd est esse itẽtionale. hr̃e eni
sic obm ꝑsens: est ipm cognosci e ꝛ ecõuerso. sꝫ
spẽs inq̃tũ est similitudo rei habet ex ꝓpria con
dictione ꝙ exhibeat rem ꝑsentẽ in actie cognos
cibilitatis ꝛ nõ in esse reali. igit in esse obiectiuo
igit ex ꝓpria cõditiõe habet ꝙ sit vera compre
hẽsio. Dices nõ q̃libet exhibitio rei i eẽ ꝑsenti ẽ
cõprehẽsio sed sola exhibitio q̃ est peues esse in
dicatũ talis dr̃ intellectio. Cõtra. iudiciũ q̃ po-
tẽtia dr̃ iudicare de re cognita nõ ẽ aliud q̃ꝫ cog
nitio ipsa q̃ res iudicat ꝑsens in ꝓspectu mẽtis
esse. igit illud quo sic ponit res in ꝓspectu men
tis: vera cognitio est. Dices ꝙ species non exhi
bet rem in prospectu mentis sed tantũ actus.
Contra. vbi est eadem ratio: ibi est illud idem
quod sequitur ex tali ratione. sed actus intelli-
gendi habet ꝙ exhibeat rem presentem in pro
spectu mentis qꝛ est vera similitudo rei. hoc au
tem conuenit speciei. ipsa enim est rei similitu-
do licet non ita clara. igitur ipsa species vere ex
hibet rem presentem ꝛ per consequẽs est vera
intellectio rei. ¶ 10. sic. Quero ad quid ponitur
alia species ab intellectione. aut vt suppleat vi-
cem obiecti in ratione terminantis aut in ratio
ne formalis principij actus eliciti. Sꝫ neq̃ꝫ sic
nec sic. igitur. Maior patet ex opinionibus di-
uersis. omnes enim opiniones solẽnes ponunt
speciem vel in ratione terminatiua actus: ideo dicũt
aliq̃ ꝙ in visione btifica nõ reqritur spẽs qꝛ ibi nõ
termiat actꝰ ad spẽꝫ sꝫ ad eẽntiã diuinã imediate.
aut ponit in rõne pncipij eliciti actus cũ intel

lectu sm alios. Minor ptz. pmo q non reqrit in rōne terminātis: qz actus quo itelligo rosaz nō terminat ad spēm rose. alias omis intellectio q̄ esset mediāte spē: eēt act⁹ reflexus. terminaret enim imediate ad aliqd itellectu. simili nō eēt tūc noticia nec sciētia d reb⁹. nec ppositiões verificarent imediate de rebus. imo hec ppositio falsa eēt: triāgulus hēt tres angulos. mgs^m comparat ad intellectū enūtiantē simulit sensus immediate terminat ad res extra. nā imediate iudicat res q̄ sunt extra. alias sensatio eēt act⁹ reflexus ergo multo magis itellect⁹ iudicat primo de reb⁹ ipsis. ¶ Cōfirmat qz alias sequitur necessario error Auerrois d vnitate itellect⁹ qz cū intelligo rosam simplr nō particulatū itelligo igitur act⁹ erit ens simpliciter nō particulatū: qz obiectū ideo hēt tale esse simplr. sz rō magis pcludit in pposito qz si spēs rose eēt illud qd imediate terminat actū intellect⁹: igit spēs rose est ens simplr nō particulatū. Ex quo sequit q intellectus erit ens simplicit nō particulatū z sic vnus in omib⁹ nisi ponas q sbm est vno numero particulatū z nō ei⁹ accidēs qd est falsum. Itē intellect⁹ itelligēdo rosam aut sistit in spē rose aut pcedit vltra de spē ad res. si pmo modo: sequitur q omīs itellect⁹ est d solis accidētib⁹ itellect⁹ nri. si. 2°. modo sequtur q omis act⁹ intellect⁹ est discursiu⁹. q̄ ambo sunt falsa. 2°. pbat alia pars minoris. s. q non reqrat species in rōne elicientis actū vna cū itellectu. qz ipossibile est effectū in pfectione excedere suā causam equocā. Sed itellectio est pfectior ipsa spē. igit impossibile est q sit effect⁹ equiuoc⁹ ipsi⁹ speciei. nec pōt esse effect⁹ vniuoc⁹ cū sit alteri⁹ rōnis. alias duo accidētia eiusdē spēi essent in eodē. igit. Dicet q nō est incōueniēs q effect⁹ excedat in pfectione suam causaz ptialē z min⁹ pncipalē. spēs aūt respectu intellectionis ē causa min⁹ pncipalis z partialis qz pcurrit ibi itellect⁹ vt causa magis pncipalis. Cōtra. actio simplex hēt vnū pncipiū quo elicitiuū simplr. Sed actio q̄ pducit intellectio ē simplex. igit habet vnū pncipiū q̄ simplex. igit illud nō est ista duo simul spēs. s. z itellect⁹. Itē ista actio p quanto pueniē itellectui aut est ab itellectu possibili: z hoc ē impossibile. qz purū possibile in gnre itelligibiliū nullā hēt actualitatē. intellect⁹ aūt possibilis ē hmōi sm cōmētatorē. 3° d aīa sz ab itellectu agēte nō videt q sit ibi spēs necessaria. silr nō videt q̄re itellect⁹ agēs cū fantasmate nō possit reducere itellectū possibilem ad actū respectu itellectionis sicut respectu spēi quā ponit in itellectū: nō videt eni q fantasma z itellectus agēs simul hēant maiorē repugnantiā ad causalitatē itellectionis: q̄z spēi. ¶ xi°. Nā sm Aristo. 3°. d aia sicut se hūt sensibilia ad sensum: sic fantasmata ad itellectū. sz sm eū ibidez actio sensibilis ē passio ipsius sensus. sonatio. n. est auditio. z coloratio est visio: q̄re z intellectu spēs erit ipa intellectio. Ad hāc itētionē multaz videt esse Aristotelis auctoritates. 3°. d aīa vbi dicit q aīa est loc⁹ spērū nō tota sz itellect⁹. Itē ibidē. Intelligere est pati. Ista aūt nō essent vera si spēs esset aliud ab itellectione. Itē in codē dicit q aīa est omīa sensibilia p sensum z omīa intelligibilia p itellectū vt sup deductū est. Item qz Aristoteles nō fuit diminutus z tn̄ nullā fecit mētionē de isto ordine spēi ad intellectionē sm quē pmo iprimit spēs. 2°. itellectio. Dices q immo. ipe eni dicit q aīa ante actū fit de potentia essētiali in potētia accidētali. hoc aūt nō est nisi p spēm. sed hoc nō valet. qz Aristoteles nō itelligit ibi q itellect⁹ fiat de potētia eēntiali in potētia accidētali respectu act⁹ q̄ est simplex itellectio z cōsideratio p aliqd inherēs itellectui. sz intelligit hoc respectu act⁹ cōplexi qui est psiderare. psiderare eni ppriē ē vnū cū alio p itellectuz cōponere z diuidere. z tūc ipse vult q respectu talis act⁹ cōplexi itellect⁹ pmo fiat de potentia essentiali in potētia accidētali p aliqd iherēs. illud aūt ē hitus sciētie sz mētē suā. ¶ 12°. nā cōmētator. 3°. de aīa in illa q̄stiōe quā mouet phs vtrū itellect⁹ intelligat se sicut itelligit alia hoc est p itētionē abstractā a se sicut abstrahit ab alijs: respōdet q itellect⁹ nō est res extra in actu qz ipsa ē mālis. z ideo nō est forma q̄ sit cōprehēsio. forma vero in itellectu est pprehēsio. z ex hoc orit illa famosa opinio q in separatis a materia idē est itellect⁹ z qd itelligit z itellectio. et hoc p tāto qz intellectio nō est aliud q̄z res ipa vt est abstracta a mā. sicut coloratio abstracta a materialitate in re extra: est ipa comprehēsio nō aūt in re extra. z hoc dicit cōmētator expsse 3°. de aīa cōmēto. 6°. et. 35. et. 38. ¶ Cōtra eandem pclusionē arguit Henric⁹ in qdlibet. 4°. q. 7ª. pbādo q nō est ponēda in itellectu aliq̄ species pria actui itelligēdi z reduco argumēta ei⁹ ad formā quā Scot⁹ ponit. ¶ Arguit primo sic. Omīs spēs ipressa ab obiecto: repñsentat illud sub eadē rōne sub qua ab eo imprimitur. sz si ipmit ab alio: adhuc repñsentat sub eadez rōne q̄si iprimeret ab obiecto. alioqui ei⁹ spēs vera non esset. Sed spēs q̄ iprimit ab obiecto imprimitur ab eo vt singulare est. quia actio eius est singularis. igit species impressa nō repñsentat vl'e.

nec poterit repsentare vle quale repsentat itel lectui. ergo nulla spēs ipressa repsentat vle itel ligibile sub rōne intelligibilis. ¶ 2°. psentia obiecti est causa psentie spēi z nō ecōuerso. nō eniz qz spēs est in oculo: ideo albū est psens sz econuerso. igit pma repsentatio obiecti nō est p spēz igit supflue ponit spēs ꝓpt psentiā obiecti. ¶ 3° Quelibz spēs si eēt in itellectu eēt forma nālit agēs ad itellectionē: sz multe possunt esse simul in itellectu. qz si vna ponit ibi z plures. ergo omnes iste nāliter agerēt ad itellectiōes sibi corres pōdētes. igit simul essēt plures itellectiones cor respōdētes illis spēbus in itellectu. Si eni aliq earū ageret naturalit z tn̄ nō eēt itellectio sz eā: seqtur q nūq̄ posset eē intellectio sm eā. qz causa nālit agēs qn̄ agit sz vltimū sue potētie si nō pōt hre effectū: nūq̄ habebit. ¶ 4°. qz sic vnuz corp' non pōt simul figurari diuersis figuris: ita nō videt itellect' idē posse figurari vl formari simul diuersis obiectis. qd tn̄ sequit ponēdo simul diuersas spēs itelligibiles in eodē itellectu quia spēs itelligibilis ē qdā figuratio itellect' ad obz intellectū. ¶ 5°. qz ex hac positione videt seq q itellect' nō patit ab obiecto itelligibili. vt itel ligibile est passione intētionali. sz tn̄ patit pas sione reali recipiēdo quādā formā q erit ei' ꝑfectio realis. recipit. n. illā spēm vt sbm recipit reale accidēs z ita nō patit itellect' ab itelligibili inq̄m itelligibile. ex q sequit q itelligere nō erit mot' rei ad aiam: imo oino itellectis erit actio absoluta sicut forma stās in se nō hn̄s aliquē ter minū extra. ¶ 6°. qz volūtas hēt obm sufficient sibi psens vt circa illō possit agere licet nichil recipiat ab obiecto in se. ita pōt eēin ꝓposito. s. q intellectus pōt imediate agere circa obm aliqd nō q ei' spēm recipiat sz inq̄m est terminatiuuz act' ei'. ¶ Cōfirmat qz obm nō est psens volūtati nisi qz est psens itellectui. igit ita erit de itellectu respectu fantasmatis. ¶ 7°. qz sensus recipit spēm sensibilis altā ab actu: qz organū ē eiusdē rōnis cū medio. vel qz ista spēs recepta ē dispositio ꝓpinqua ad actū sentiēdi. sz neutrū istorū ꝯuenit itellectui possibili quia ipse ē virt' nō organizata. z de se sume disponit ad actum itelligendi. igit. zc. ¶ 8°. quia ista est intētio Aristotelis. 3°. de anima. vbi comēdat antiquos dicentes animā esse locum specierū non tamē totaz sed intellectuz. hec autē distictis Aristotelis. nō videtur bona itelligēdo q alie partes anime nō habēt spēm. sunt eni spēs in parte sensitiua: sed quia alie partes nō hēnt species vt loca. sed vt subiectum habet accidētia intellect' autē habet eas vt locus. quia vt formas expressas nō autē impressas. ¶ 9°. qz. 3°. de anima dicit q speculamur qd quid est i fantasmatib' z fantasmata se habēt ad intellectum possibilē sicut sensibilia ad sensum z nichil itelligim' sine fantasmate. z plura similia dicit ibi Aristoteles. Ex quib' ꝯcludit q i itellectu nō est aliqua talis spēs. quia si ipsa poneret. tūc intellectus nō specularet qd quid ē in fantasmate. Sz in spē intelligibili. z similit nō oporteret illū cōuerti ad fantasmata sz sufficeret spēs itelligibilis in q̄ haberet obz presens ad qd cōuerteret. ¶ Alteri' arguit Godofred' in q̄liz 5°. ꝓbādo q itelligere nō est nisi recipe spēz. qz illud ad qd aliqd est in potētia: illud habet cē in eo ab agēti ꝓportionali z nō aliud. Sz virt' apprehēsiua p se solū est in potētia ad cognitionez vt pz p Augustinū. 12°. sup. ca. 4°. Ipsa forma q visui imprimit: visio vocat. org uñ etiā cōueniunt cū medio z in mutatione qz sunt eiusdē diaphoneitatis. ¶ 2°. sic pbo. 3°. de anima dicit q itelligere ē quoddam pati. sz illud pati nō ē aliud q̄ pfici recipiēdo spēm. no enim est talis passio abiectiua. 2°. de anima. ergo nichil aliud est intelligere q̄ receptio spēi. ¶ 3°. sic. Nulla res p potētia cognitiua ē in potētia nisi ad actum cognoscēdi. sz anima p itellectū est in potētia ad spēm intelligibilē. ergo spēs itelligibilis vt recepta nē actus itelligēdi. ¶ 4°. Impossibile ē subiectū recipiens aliquā formā: mouere se p eam ad actū vlteriorē. Sed itellectus possibilis recipit spēm itelligibilē ab obiecto. ergo nō mouet se p spēm ad aliū actū cognoscēdi z ita act' cognoscēdi est sola receptio spēi. ¶ 5°. sicut se habet intelligi ad itelligibile. sic intelligere ad itelligētem. sz itelligi respectu obiecti itelligibilis significatur vt passio est tamē vera actio. qz itelligibile nichil patit dū intelligit: sed poti' videt obm agere i itellectū: igit intelligere in itelligēte erit recipe z pati q̄uis significet actiue. ¶ 6°. Intelligere est illud quo itellect' dicit formalit itelligens. sz nō dicit intelligēs ex hoc q causat itellectionē. alioquin fantasma z itellectus agēs dicerentur itelligētia cū causent itellectionē. z iteruz causans albedinē diceret albū quod nō est verz. ergo itelligere est itellectionē recipe. ¶ 7°. simplicius dicit sup pdicamēta. caplo de agere q q̄dam sunt q̄ re z figura habentia sunt facere vt verberare. q̄dam autem non re quidem sed figura passiua sunt vt itelligi z videri. quedā autem econtra vt intelligere z videre. Sz hoc nō esset verum nisi intelligere esset pati recipiendo speciem igitur. ¶ Contra eandem ꝯclusionē ar

guunt alij vt recitat Scotꝰ ꝓbādo ꝙ intellectio nō est aliud a spē intelligibili. Primo auctoritate Augustini. 2°. de tri. ca. 2°. vbi vult ꝙ illa forma q̄ visio vocaꝛ: a solo corpe gignitꝛ qḋ videꝛ. ſꝫ qḋ gignitꝛ a solo corpe est spēs. igitꝛ illa spēs ē visio ſm Augustinū. ❡ 2°. qꝛ ſꝫ phm̄. 2°. ḋ aīa. idē est sonatio ⁊ auditio. qꝛ idē est actꝰ actiui ⁊ passiui ꝑ ipm̄. 3°. phicoꝝ. ſꝫ sonabile in actu causat spēm soni in aure. ergo illa spēs est eadem cū auditione: ⁊ ita species sensibilis ⁊ sensatio idē sūt. ❡ 3°. qꝛ effectꝰ equiuocꝰ nō pōt excedere causam equiuocā in pfectione ſꝫ necessario ḋficit ab ea. Sed si itellectio eēt aliud a spē intelligibili: esset eiꝰ effectꝰ equiuocꝰ ⁊ cōstat ꝙ est pfectioꝛ spē intelligibili. ❡ 4°. qꝛ tūc spēs eēt magis potētia itellectiua q̄ꝫ intellectꝰ. ⁊ ita ipsa separata haberet eundē actū sicut caloꝛ separatꝰ calefaceret. ❡ 5°. qꝛ tūc intellectio nō videreꝛ ꝓpria pfectio itellectꝰ. qꝛ nichil videꝛ essentialiter ordinari ad illam opatione: ad cuiꝰ pncipiū se habet in potētia ɔ̄dictionis: sicut ad accidens p accidēs. Sꝫ ſm istā opinionē ita se haberet intellectꝰ ad spēm itelligibilē q̄ eēt pncipiū itellectionis. igitꝛ. ❡ 6°. qꝛ tūc nō oporteret in intellectu ponere aliquē habitū. tenet ɔ̄ña qꝛ habitꝰ nō poniꝛ precise ad patiēdum ⁊ maxime in passo sūme disposito ad formā. nō eni oportet facilitari ad recipiēdū qḋ in se est sūme dispositū. ſꝫ intellectꝰ sūme est dispositꝰ ad quācūqꝫ intellectionē qꝛ nichil habet cōtrariū igitꝛ nō oportet ponere aliquē habitū in itellectu si solū esset passiuus respectu itellectionis ⁊ spēs esset actiua illius. ❡ 7°. qꝛ si spēs intelligibilis esset ratio formalis oīm itellectionū: nūq̄ꝫ aliq̄ cōplexio intellectꝰ esset falsa cui assentiꝛ tanq̄ꝫ vere. ꝓbaꝛ ɔ̄ña. qꝛ si spēs intelligibilis causat intellectionē effectiue ⁊ naturalis causa nō agit nisi ſm nām illam q̄ est in actu: spēs itelligibilis nūq̄ꝫ causabit aliquā actionē in itellectu nisi cōformem ipsi speciei ⁊ ita nūq̄ꝫ causabit cōpositionē falsam repugnātem rōni terminoꝝ quoꝝ spēs sunt in intellectu. aut si quodāmodo pōt sicut ꝑ vnū oppositū cognitū pōt aliud oppositū cognosci: hoc nō est nisi qꝛ ꝑ vnā cōpositionē verā pōt cognoscere oppositā esse falsam ſꝫ nūq̄ꝫ eadē spēs causabit aliquā intellectionē falsam tāq̄ꝫ verā vel ecōuerso. Et si dicaꝛ ꝙ spēs false represētat opposita ideo causat falsam itellectionē in intellectu: sequitur ꝙ in eodem spēs manēs nūq̄ꝫ pōt causare assensū ꝫ oppositū. ⁊ ita nō poterit intellectꝰ eandē complexionē cōprehendere necvt vbiqꝫ velut falsam. ❡ 8°. quia si sic: nō apparet q̄modo fiat discursus intellectualis siue syllogizādo vel arguēdo si species causat omnē itellectionē. nō enim est itelligibile quomodo talis spēs causat omnē discursum. ❡ 9°. qꝛ ſm phm̄ intellectio ē actio imanēs. ⁊ si dicatur ꝙ itelligere ſm modū significādi gramaticalē significat actiue ⁊ itelligi passiue: tñ ſm rem intelligere est passio ⁊ qḋ intelligiꝛ est agēs. quid aūt intelligere habeat ḋ ratione actiōis: diciꝛ ꝙ intelligere significat aliquid nō vt habet esse in subiecto absolute ⁊ i se sed q̄si tēdēs ad alterū vt i obm̄ siue vt in terminum ⁊ qꝛ actionis est ꝓcedere ab agēte ⁊ tendere in passū: ideo tales pfectiones q̄ i re sunt passiones tñ: dicūtur actiones imanētes. hoc est i eo manētes qḋ denominaꝛ ab eis ꝑ modū actionis. Cōtra. phꝰ distiguēs actionē a factione pᵒ. ⁊ 6°. ethicoꝝ. et. 9°. methaᶠ. assignat diuersa pricipia ꝓpria actioni ⁊ factioni. qḋ nō oporteret si intelligeret ꝙ illud qḋ significat esse actionē esset passio qꝛ tūc nō oporteret sibi assignare pricipium actiuū ꝓpriū. nō eni oporteret prudentiam esse habitū actiuū sicut ars ē habitꝰ factiuꝰ si actio nichil esset nisi forma q̄dam recepta i eo qḋ diciꝛ agēs. ❡ 10. qꝛ si sic nō apparet quomodo causabunꝛ intētiones logice vel relationis rōnis si spēs itelligibilis causat omnē itellectionē. quodlibꝫ eni causatū ab ea erit reale. qꝛ illa dicitur intellectio realis q̄ causaꝛ imediate a re vel specie repñtante rem in ſe: igitur nulla intellectio causabit intētiones logicas vel relationes rationis qꝛ itellectꝰ nullo actu suo poterit cōferre obiectū ad aliud q̄ collectio causat relationē rōnis vel intētionē illā in obiecto. ❡ 11°. quia si sic nō apparet quomodo itellectꝰ reflectatur sup actū suū. aut q̄modo erit in potestate reflectētis. actus eni pmꝰ est obm̄ secundi actꝰ ergo mouet intellectū ad illū actū ⁊ est in illo. Si enim spēs causans aliquā itellectionē habet naturaꝛ causare reflexionē sup illū actū: pari rōne ⁊ reflexionem reflexionis. ⁊ sic in īfinitū. Si aūt nō habet causare reflexionē sed tm̄ actū absolutū vt pꝰ occurrat alia spēs: nō videtur possibile assignare quomodo posset eē aliq̄ reflexio sup aliquem actum. ❡ Ulteriꝰ arguūt Durādus et q̄daꝫ alij ꝓbādo ꝙ actꝰ itelligēdi nichil absolutū addat ad potētiā. ſꝫ tātūmodo respectū ad obiectum. Primo sic. Illa q̄ ex opposito distiguūtur: nō possunt esse vnū ⁊ idē. Sed actꝰ pmus ⁊ actꝰ scḋus distiguūtur vt pꝫ. 2°. ḋ aīa. ⁊ actꝰ pmꝰ est forma absoluta ergo actꝰ scḋus ⁊ opatio erit forma respectiua. ❡ 2°. si opatio sit forma absoluta: ꝓceditur in īfinitū cū oīs forma absoluta possit hrē

opatione͂.sed hoc est incōueniēs ergo nō est possibile ꝙ opatio itellect⁹ sit forma absoluta. ¶3°
sicut se habet lucere ad lucē͂s sic intelligere ad intelligē͂s vtrū͂qꝫ est act⁹ imanē͂s. lucere quidem
ipsi⁹ lucis: ⁊ intelligere ipsi⁹ intellect⁹. Sed manifestū͂ est ꝙ lucere nō est aliqd absolutū͂ additū͂ luci: sed differt in solo modo significandi. igit͛
necꝫ intelligere aliqd addet ad itellectū͂. ¶4°
Omne absolutū͂ pōt de⁹ separare et facere sine subiecto. Sed nō pōt itelligere ab itellectu separare. igit͛ nō est aliqd absolutū͂. ¶5°. in nullo absoluto possunt adunari ꝯria. sed eodē actu sentiēdi videt͛ albū͂ ⁊ nigrū͂. igit͛ videre nō pōt poni aliq͂ forma absoluta. ⁊ multo min⁹ intelligere
¶Alter⁹ arguit Joā. de ripa in suis determinationib⁹ ꝓbando ꝙ itelligere vel ꝑcipere non sit formalit͛ aliqd ꝓductiū͂ a potētia itellectiua creata. q2 intellect⁹ diui⁹ nō est formalit͛ actiuus vel passiu⁹. igit͛ nec itellectus creat⁹. antecedēs supponit se ꝓbasse. sed ꝯñam ꝓbat. q2 esse itellectiuum creature est q̄dā participatio ⁊ imitatio intellect⁹ diuini. ⁊ ideo si attēdat͛ esse ꝑfectio in intellectu creato penes participationē͂ ⁊ ꝓpinqtatem ad esse itellectiuū͂ imēsum: igit͛ sicut intellectiuū͂ imēsum sic est formalit͛ ꝑceptiuū͂ qd ē neutrum ad esse actiuū͂ ⁊ passiuū͂: ita omne itellectiuum creatū͂. ¶2°. sic si qōlibet ꝑceptiuū͂ posse ē formaliter actiuū͂ ⁊ nō ecōtra. s. ꝙ nō omne esse actiuū͂ est ꝑ se actiuū͂: ergo esse ꝑceptiuū͂ ad esse actiuū͂ aliqd addit. vel ergo illud est esse formaliter actiuū ⁊ tūc seqtur ꝙ posse ꝑceptiuū͂ ē magis actiuū͂ posse q̄ꝫ quod cūqꝫ actiuū͂ posse nō ꝑceptiuū͂ qd notū͂ est esse falsū͂. Si aūt illud ē nō est formalit͛ actiuū͂: ergo esse ꝑceptiuū vt sic nō est formalit͛ actiuū͂. ⁊ idē argumētū͂ pōt fieri de esse passiuo. ¶3°. sic si posse ꝑceptiuū͂ intellectiuum ē formalit͛ actiuū͂ vel igit͛ realit͛ in eē ꝓductiū͂ ⁊ hoc p꞉ꝫ esse falsum. si itētionalit͛ ꝑ se: ꝯ.
nā qōlibet esse actiuū͂ reale maiorē͂ ꝑfectionē͂ ponit realē͂ in re q̄ꝫ esse actiuū͂ intētionale. ſꝫ nō qōlibet actiuū͂ reale est maioris ꝑfectionis realit͛ imo formalit͛ q̄ꝫ esse ꝑceptiuū͂. ergo eē ꝑceptiuū nō est formalit͛ eē actiuū͂ itētionalit͛. Maior p꞉ꝫ nā qōlibꝫ eē actiuū͂ ꝑ qd ꝑfecti⁹ ꝯtinet͛ creatura ceteris parib⁹: est eē actiuū͂ ꝑfecti⁹: ſꝫ nullū esse intētionale ē tā͂ ꝑfectū͂ sicut eē reale: igit͛. ⁊c. Minor p꞉ꝫ nā eē ꝑceptiuū͂ ⁊ itelligibile ē ꝑfectio spērū͂ supiorū͂. eē vero actiuū͂ idifferēter ꝯuidere ꝑt iferiorib⁹ spēb⁹. Qd etiā ꝑceptiuū͂ non sit formalit͛ passiuū͂ ꝓbat͛. nā eē ꝑceptiuū͂ ē denoīatio ꝑfectionis i q̄cūqꝫ ente igit͛ ⁊c. ¶2°. loco ꝓbat ꝙ nulla ꝑceptio creature ē formalit͛ aliqd actiuū͂ a potētia ꝑceptiua. Primo q2 si aliq̄ q̄litas ꝑ hoc qd agit͛ ab itellectu ē intellectio: seqtur ꝙ q̄cq̄d itellect⁹ imediate ꝯtinet causalit͛: ē imutatiuū͂ vitalit͛ itellect⁹. ergo eadē est oīno ꝯtinētia vitalis ⁊ causalis in itellectu. ⁊ ꝑ ꝯñs posse itelligere ē formalit͛ posse actiuū͂. ⁊ posse actiuū͂ itellect⁹ ē formalit͛ posse ꝑceptiuū͂ cui⁹ oppositū͂ est ꝓbatum.
¶2°. Si aliq̄ q̄litas ē itellectio hoc ē q2 est similitudo obiecti q̄ repñtatiue relucet obm. ſꝫ ad hoc ꝙ itellect⁹ intelligat ꝑ hmōi q̄litatē: sufficit ꝙ talis q̄litas inexistat itellectui ⁊ sit sufficiēs similitudo obiecti. nā tūc obm sufficient͛ repñtatur itellectui ſꝫ ꝑ agere itellect⁹: talis q̄litas nō plus habꝫ ꝙ sit si͂litudo obi q̄ꝫ ꝑ agere obi. Jmo min⁹ cū talis q̄litas sit si͂litudo obi eēntialiter. ⁊ ideo a q̄cūqꝫ habeat͛ vl' agat͛ dū͂modo sic remaneat eque si͂litudo. ergo dato ꝙ itellect⁹ non agat dū͂modo talis qualitas inexistat itellectui: sufficiēter est intellectio. ¶3°. Si per agere intellect⁹ talis q̄litas ē intellectio: ergo si itellect⁹ agat ſm vltimū͂ sui posse ad hmōi q̄litatē: talis q̄litas est sū͂ma itellectio possibilis correspondere itellectui. ꝯñs ē falsum nā cū intellectio nālis magis sit in potestate itellect⁹ q̄ꝫ supnaturalis: ꝯstaret aliquā visionē͂ nālem esse ꝑfectiorē͂ cognitionē͂ itellect⁹: visione btifica. ¶4°. Seqtur ꝙ visio intēderet͛ penes agere itellect⁹. ergo q̄ticūqꝫ variaret͛ lumē͂ glorie dū͂modo remaneret idē grad⁹ iflux⁹ itellect⁹: semꝑ remaneret idem grad⁹ visiōis. ꝯñs ē omnino absurdū͂. nā tūc itellect⁹ poti⁹ beatificat se actiue q̄ꝫ beatificet͛ a deo imediate vel ꝑ qōcūqꝫ donū͂ collatū͂. ¶5°. seq͛t͛ ꝙ data tali q̄litate q̄ ē visio beatifica ꝑ remissionem agere itellect⁹ hmōi q̄litas nō remissa nec alit͛ ie ꝯñs iformatiue remitteret͛ ī eē visionis: ⁊ ꝑ ꝯñs tale agēs ad hmōi q̄litatē eē visibilē ē itellect⁹. ergo itellect⁹ totalit͛ btificat se actiue effectiue. qm̄ si aliq̄ ꝯcurrit ad hmōi q̄litatē: nō tn̄ ad ipā eē visibilē. ¶6°. nā seq͛t͛ ꝙ q̄cq̄d ē vl' eēpt imediate termin⁹ agere itellect⁹ p꞉t eē itellectio ⁊ ꝯsimilit͛ q̄cq̄d pōt eē imediate termin⁹ volitionis. ꝯñs ē falsum. nā cū imediatus termin⁹ actionis volūtatis ⁊ itellect⁹ diui ad extra sit creatura: seqtur ꝙ creatura ē intellectio ⁊ volitio ipsi deo. ¶Cōfirmat͛. nā. a. q̄litas ꝑ hoc ꝙ ē cognitio. q2 agit͛ a potētia cognitiua. ergo a q̄cūqꝫ potētia cognitiua. a. agat͛ imediate erit ei⁹ cognitio ergo si. a. imediate agit͛ ab intellectu diuino. a. erit sibi cognitio ⁊ similit͛ de volūtate. ergo cū q̄libet creatura imediate agat͛ a deo ꝑ itellectū͂ ⁊ volūtatē seqtur ꝙ q̄libet est cognitio ⁊ volitio. imo sequit͛ ꝙ q̄libet creatura ē infinite cognitio

⁊ volitio. si enī penes agere ītellect⁹ attēdit̄ eē cognitionis ⁊ nō penes suū esse eētiale. sequit̄ q̄ q̄cq̄d est infinite ab intellectu quātūcū q̄ȝ sit finitū in esse erit infinite cognitio. ergo cū q̄libet creatura infinite sit a deo ꝑ intellectum ⁊ volūtatem. infinite est cognitio ⁊ volitio. ¶ 7°. Naȝ si sic cū esse intellectiuū creature sit q̄dam participatio increati itelligere sequit̄ q̄ ꝓportionaliter est in deo. ergo itelligere diuinū est itelligere q̄ agit̄ a diuo itellectu. ꝯñs est falsum. ¶ 8°. Nā ƀȝ phm itellect⁹ possibilis nō est aliquo modo actiu⁹. est tū ꝑceptiu⁹. ergo nichil ē ꝑceptio alicui potētie ꝑ hoc q̄ agit̄ ab illa potētia ꝑceptiua. ¶ 3°. loco ꝓbat q̄ stat aliq̄d esse itellectionē intellectu creato: ⁊ tū nō informare itellectū ꝑmo sic. Nā de facto aliq̄d ē vitalis ꝑceptio aīe humane vnite carni ⁊ nō informat .s. act⁹ potētie sensitiue q̄ talis act⁹ nō informat īmediate aīam nec potētiā vitalē sed organū vel cōpositū ex organo ⁊ potētia visiua ⁊ tū imediate īmutat aīam vel potētiā. q̄ enī ȝ imediate imutet aīam patet. q̄ stat aīam nō vniri īformatiue corpori ⁊ tamē vitalit̄ īmutari ꝑ sensationes. ergo assūptū ptȝ de aīabus dānatis in iferno q̄ ƀȝ Augustinū. 12°. de ciui. dei patiunt̄ dolorē corpalē ꝑ ignē corpalē. Alibi etiā pōit q̄ oīs dolor ꝑmo ī est aīe ⁊ q̄ ipsa sola dolet q̄uis aliq̄ñ doleat i corpore. q̄ aūt hmōi sensationes nō sunt īmediate subiectiue in aīa ptȝ: nā tales q̄litates sunt materiales ⁊ extēse. ergo nō sunt subiectiue in aīa rōnali. q̄ enim sint mālēs ptȝ. nā si essent q̄litates īdiuisibiles ⁊ inextēse tūc cū pes ledit̄ nō plus esset dolor in pede q̄ȝ in alia pte corporis. nec aīa plus doleret in pede ƀȝ in se ipsa: cui⁹ oppositum ostēdit Aug⁹ ⁊ expientia docet. pȝ ergo drīa inter vitalē imutationē ⁊ habitudinē iformis. q̄m ꝑ vitales sensationes corp⁹ ⁊ nō aīa informat̄. ecōuerso aīa ⁊ nō corp⁹ imutat̄ vitalit̄. cōpositū vero vitalit̄ imutat̄: sed ꝑ aīam vt ꝑ ꝑteȝ sui vitalē cui ꝑmo cōpetit. ¶ 2°. ad idē q̄ ipossibile ē aliq̄d esse ꝑ informationē correspōdēs alicui esse eligibili⁹ in sibo in quo ē q̄ȝ sit eligibile in se. nā ipossibile est aliquā formā ꝑ sui cōmunicationē intēsi⁹ pficere aliq̄d q̄ȝ in se sit pfecta. ƀȝ q̄libet sensatio vl' cognitio aut vitalis imutatio est in se q̄dā eētia nō vitalis ƀm suū eē eētiale. ⁊ tū vitalit̄ habet̄ a potētia vitalit̄ imutata ꝑ ipsam. ergo pfecti⁹ hēt tale eē potētia q̄ȝ habeat dicta forma. ergo nulla potētia vitalis ir q̄ȝm hmōi: hēt illā formā iformatiue. ƀȝ pfectiori modo. puta irrationalit̄ ⁊ ꝑceptiue. ¶ 3°. sic. Quicq̄d ꝑ sui cōmunicationē reddit aliq̄d alic̄le: ꝑ⁹ est eētialit̄ tale: sicut albedo ꝑus ē eētialit̄ albedo q̄ȝ reddat aliud albū formalit̄ ꝑ sui cōmunicationē. et ꝑus hēt actū albedinis in se: q̄ȝ aliq̄d hēat talē actuȝ ꝑ sui cōmunicationē. ƀȝ nulla cognitio vl' volitio est q̄litas ꝑus i se hmōi. aūt ꝑ ꝑus eēt sibi visio vl' cognitio q̄ȝ alteri igit̄. ¶ Cōfirmat̄. nā nulla res ꝑ cōmunicationē sui pōt fieri ita vnuȝ in aliq̄ sic est vnū in sui nā. igit̄ nulla pōt cōmunicare formalit̄ alteri eē q̄d nō correspōdeat sibi eētialit̄ respectu sue nature. igit̄ si videre nō correspondet alicui q̄litati in se ꝯsiderate: seq̄tur q̄ sola informatione nō pōt reddere aliq̄d formalit̄ tale ¶ Cōfirmat̄ q̄m si q̄litas q̄ est visio ꝑ cōmunicationē sui eē reddit potētiā formalit̄ videtē: seq̄t̄ q̄ videre tanq̄ȝ act⁹ formalis ꝑꝑus correspōderet sibi eētialit̄ ⁊ obiectiue q̄ȝ tali potētie cognitiue. ⁊ sic q̄litas sepata videret. ¶ 4°. In deo intellect⁹ ē forma ꝑceptiua. ⁊ tū nec passiua nec receptiua. ergo itellect⁹ creat⁹ cū sit q̄daȝ participatio diui intellect⁹: est potētia formalit̄ ꝑceptiua ⁊ receptiua. ergo si hitudo receptiua necessario est sibi anexa cū alia: vna ē habitudo ei⁹ vt potētie ꝑceptiue ad actū. ⁊ alia vt potētie subiectiue ⁊ ꝑ ꝯñs cū in diuis cōmunicatio sub gradu imēso puta habitudinē f mā esse sine. 2ª. non est ꝯtradictio vt potētia creata actuet̄ vt potētia ꝑceptiua q̄d est ꝑ vitalē imutationē: absq̄ȝ hoc q̄ subiectiue informet. ¶ 5°. ꝓpt̄ realē idētitatem diui itellect⁹ ad suū itelligere: nō req̄rit̄ iformatio ad hoc q̄ intellect⁹ diu⁹ itelligat sed bene in creaturis. igit̄ si in creaturis itellect⁹ trāsiret in realē idētitatē: vel e itelligeret modo q̄ itelligit itellect⁹ diuus. ergo nūc cū act⁹ itelligēdi nō sit mui⁹ idē sibi ꝑ q̄ȝ tūc itellect⁹ eēt idem realit̄ creatu. seq̄tur q̄ nūc talis act⁹ itelligit i sui natura. imo pfectiori modo q̄ȝ itellect⁹ itelligit. q̄m ipse eētialit̄ ⁊ idētice: intellect⁹ vero solū iformatiue. ergo itellect⁹ nr̄ nō intelligit nūc ꝑ informationē illi⁹ act⁹ itelligēdi: seq̄t̄ q̄ ille act⁹ itelligit ¶ 6°. stat. a. potētiā respectu. b. opationis vitalis hēe summā vnitatē eētialē ⁊. b. incipe vel desinere eē itellectionē. a. vniformit̄ manēte in eē essentiali. igit̄. b. nō reddit potētiā intelligētē propter sui idētitatē ⁊ multominu⁹ ꝑ iformationem potētie reddet eā formalit̄ itelligētē. assūptū ꝓbat. sit enī. a. aliq̄ sepata itelligētia. sicut ipa ē hītualis noticia sui ꝑ hoc q̄ est ꝑ se itellectual' sufficient' pleno itellectui: ita pōt eē sui cognitio actualis sicut ptȝ ꝑ Augustinū. 6°. de tri. sit ergo. a. aīa sepata h'ns. b. v'bū adeq̄tū de sua eētia. b. est idem essentialiter cū. a. tamen stat. b. esse ⁊ non esse verbū actuale ipi. a. stat enī eam eē ⁊ nichil

cognoscere actu: sicut patet de anima coniuncta corpori. ergo stat cũ ista idẽtitate essẽtiali q̄.b. incipiat eẽ cognitio ipsi.a. q̄ aũt aĩa vel sb̃a separata sit noticia sui: dicit eẽ ð mẽte Augustini.9°. de tri.ca.12°. sic dicẽtis. Est inq̄t q̄dam imago trinitatis ipsa mẽs et noticia ei⁹ q̄ð est ples ei⁹ ac de se ipsa verbũ eius ꝛ amor. ꝛ hec tria vnũ ꝛ vna sb̃a. ¶ Cõtra.2ᵐ. ꝯclusionẽ arguit Aureolus multipliciter vel saltẽ aliorũ argumẽtis consentit. Primo sic. posita causa ponit̃ effectus: sꝫ anima intellectiua vnit̃ materie ꝛ indiuiduat̃ p eam sm̃ sic ponẽtes. ergo artabit̃ ꝛ limitabit̃ et tollet̃ ab eo virt⁹ cognitiua q̄diu vnit̃ materie si ꝯclusio illa ꝓcedat. ¶ 2°. gaudiũ ꝛ tristitia ꝛ cetere passiones q̄ volũtati debent̃: sunt q̄dam abstracta a mã: sꝫ manifestũ ẽ q̄ nec sunt cognitiua nec cognitionis ꝑncipia. ergo nõ est veruꝫ q̄ imaterialitas det alicui q̄ sit cognitiuũ. ¶ 3°. Si imaterialitas ẽ causa q̄ nã aliq̄ sit cognoscẽs aut erit rõne ꝑuationis quã imaterialitas ĩportat aut rõne illius positiui in q̄ fundat̃. sed non põt dici primũ q2 nulla ꝑuatio est causa positiui. Nec põt dari.2ᵐ. q2 ipsamet natura intellectualis est illud sup q̄ð fũdat̃ ꝑuatio: ita q̄ intellectualitas inest illi nature in primo modo dicẽdi p se sicut essẽtialis differẽtia. mãifestũ ẽ aũt q̄ dña nõ hẽt causam nec mediũ cũ diffinitio ꝛ partes diffinitionis imediate dicant̃ ð diffinito. ergo ĩ nullo intellectu verũ est q̄ imaterialitas sit causa q̄ natura aliq̄ sit cognoscẽs. ¶ 4°. eadẽ est rõ intelligibilis ꝛ intellecti sm̃ eos. sꝫ intelligibile põt eẽ mãle: q2 phia nãlis tractat de reb⁹ mãlibus. ergo nõ aparet q̄ imaterialitas sit causa q̄ aliq̄d sit nature cognitiue. ¶ Cõtra.3ᵐ. ꝯclusionem arguit Aureolus ꝓbãdo q̄ nec sm̃ veruꝫ modũ intelligẽdi in deo sit ponẽda rõ intellect⁹. primo q2 nullã rõnem debet intellect⁹ nr̃ deo attribuere q̄ sonet in iperfectionẽ. nõ eni est solũ pfectissimũ ens reale: imo pfectissimũ intelligibile et pfectissimo modo. est eni id q̄ maius excogitar̃ non põt re aut rõne. sꝫ rõ intellectus est impfecta cũ sit potẽtialis. igitur nõ debet resolui diuinũ intelligere in intellectũ ꝛ intelligere imo erit ibi itelligere absq; intellectu. ¶ 2°. nulla q̄litas creata est magis pure intelligere q̄ꝫ sit de⁹. alioquin aliq̄ pfectio simpliciter esset intimior creature q̄ꝫ deo. q̄ð est omnino ipossibile. sꝫ illa q̄litas q̄ dicitur actualis intellectio ita pure est intelligere q̄ est irresolubilis in rõnem itellect⁹ ꝛ itellectionis. ergo multo minus de⁹. vñ sicut illa qualitas si esset subsistẽs esset purum intelligere sine itellectu: ita intelligendũ ð deo est. ¶ 3°. intellect⁹ non põt alicui attribuere rõnem sui oppositi sine falsitate. nõ enim põt resoluere albedinem in rõnem albedinis ꝛ nigredinis. sed act⁹ purus ꝛ rõ potẽtie opponunt̃. ergo ipossibile ẽ q̄ intellectus noster resoluat sine falsitate diuinũ intelligere. q̄ð ẽ realit̃ act⁹ pur⁹ in rõnem itellect⁹ potẽtie ꝛ in rõnem act⁹ intelligẽdi. ¶ 4°. Nõ minus repugnat deo q̄ põat̃ ĩ eo rõ potẽtie itellectiue: q̄ꝫ rõ materie: q2 itellect⁹ ẽ mã in genere itelligibilium neq; aliquã nãm hẽt in actu nisi q̄ possibilis est vocatus vt dicit pho.3°. de anima. ꝛ commẽtator ibidẽ. Sꝫ in tantũ de⁹ est actus purus q̄ nõ põt intellect⁹ sine falsitate ꝯsiderare in eo rõnẽ mãe. ergo pari rõne ĩ tãtũ ẽ purũ itelligere

Quantũ ad articulũ.3ᵐ. Primo notãdũ ẽ ꝓut .S. tho. docet de veri. q. vl'mã 16. ar.2°. ad.13ᵐ. q̄ inter potẽtias aie: potẽtia actiua nõ distiguit̃ a potẽtia passiua p hoc q̄ actiua habet opationem: passiua vero nõ. q2 cum cuiuslibet potẽtie anime tã actiue q̄ꝫ passiue sit aliq̄ opatio: oĩs potẽtia anime eẽt actiua. sed earũ distictio accipit̃. p cõparationẽ potẽtie ad obꝫ isto modo q2 si obm̃ se habeat ad potẽtiã aie vt patiens et vt trãsmutatũ ab ea erit potẽtia actiua. si aũt ecõuerso se habet ad potẽtiã. s. vt agẽs ꝛ mouẽs talis erit potẽtia passiua. vñ q2 alimẽtũ trãsmutatur ꝛ patit̃ a potẽtiis anime vegetabilib⁹: oẽs hm̃oi potẽtie aie dicunt̃ actiue. q2 vero potẽtie sensitiue p sensibilia obiecta mouent̃ ꝛ fiũt in actu: ideo oẽs potẽtie sensitiue sũt potẽtie passiue. licet q̄libet hm̃oi potẽtia sui habeat ꝓprium actionẽ ꝛ opationẽ. Simulit̃ etiã ꝛ itellect⁹ possibilis dicit̃ potẽtia passiua respectu sui obiecti in q̄ꝫ ab illo mouet̃ ꝛ in actũ reducit̃ mediãte sua similitudine. s. spẽ intelligibili si sit absens q̄uis intellect⁹ possibilis ꝓprias habeat actiones et opationes. ¶ Sed pro maiori itellectu hoꝝ cõsiderandũ est q̄ itellect⁹ possibilis nõ dr̃ esse potentia passiua q̄si non sit eius actu sm̃ se. nã cum sit q̄dam potẽtia et vir⁹ anime ordinata ad aie opationes nobiliores: forma q̄dam est ꝛ actus. sed dicit̃ esse potentia passiua q̄ꝫ ad aliq̄d. s. in respectu ad intelligibilia. vt eni. S. Tho. inq̄t ð veritate. q. 8°. ar. 6°. in. cor. nichil prohibet aliquid esse actu vnum ꝛ in potẽtia alterum. sicut diaphanum est actu quodam corpus sed potentia est coloratum ꝛ eodẽ modo est possibile esse aliquid ens actu quod in gñre intelligibiliũ est in potẽtia tñ vt est intellectus possibilis. vñ cõ-

mēt:ror. 3°. de aīa nō dicit absolute q̄ itellect⁹
possibilis se hēt vt mā p̄ⁿ q̄ est pura potētia ſm
se ſʒ loq̄tur cū determinatiōe.ſ.in ordine itelli
gibiliū. in se aūt itellect⁹ possibilis forma ꝛ act⁹
est. hēt se tn̄ in potētia ad itelligibilia sicut inde-
terminatū od determinatū ꝓut.S.Tho.docet
in cōmēto sup.3°.li.de aīa. itellect⁹ eni possibilis
nō hēt de se vñ determinet̄ ad aliquā nām rerū
itelligibiliū. nā vt ait ph̄s in codē libro itellect⁹
possibilis se hēt quodā modo in potētia ad itel-
ligibilia inq̄ʒ̄ᵐ nichil coꝝ est actu ātequā itelligat.
quēadmodū ꝛ tabula in q̄ nichil ē actu scriptuʒ:
ſʒ hēt potētiā ad hoc q̄ in ea plura scribōt̄. vñ si
cut tabula licet sit q̄dam modo in potētia ad ea
q̄ in ipsa scribi possūt aut depigi ꝛ tn̄ ſm nām
suā est q̄ddā ens actu:ita itellect⁹ possibilis licet
sit q̄dō modo in potentia ad res itelligibiles in
q̄ʒ̄ᵐ de se nō est determinat⁹ od aliquā ipaꝝ an-
teq̄ʒ p eam aut p suā similitudinē dterminet̄:ſʒ
se tn̄ aliq̄ res est actu.est.n.ꝓut dictū est q̄dā vir
tus ꝛ forma de p̄dicamēto q̄litatis:ac p hoc act⁹
q̄dā est. ¶ Ex qb⁹ apparet error ꝛ deceptio illo-
rum q̄ opinati sūt itellectū possibilē nullā hēre
ꝓpriā actionē ꝛ opationē ſʒ tm̄ūmodo passionē
ꝓpterea q̄ ab Aristotele ponit̄ potētia passiua.
ex quo fūdamēto male itellecto ducti sunt etiaʒ
alij vt dicerēt q̄ licet itelligere ꝛ cognoscere for
mare verbū ꝛ hm̄oi significent̄ gramaticalit̄ vo
ce actiua ꝛ p modū opationis:i veritate tn̄ sunt
q̄dā effect⁹ formales qb⁹ itellect⁹ possibilis ē ta
le vel hēt talē formā vt exēpli gr̄a dicēdo intel-
lect⁹ itelligit vel cognoscit:sensus sit. intellect⁹
est vel habet esse intelligēs eo modo q̄ dicit̄ ig-
nis calet.i.est calidus vel ē hn̄s calorē. distigunt
enī isti int̄ has duas denominationes. ignis ca-
let ꝛ ignis calefacit. ꝛ sol lucet ꝛ sol illuminat. di
cunt enī q̄ p̄ma denominatio fit p esse aliq̄d qđ
se habet ad illud qđ denominat vt ei inherens
vel inexis.2ª.aūt p aliq̄d agere ꝛ vt ab alio exi
stēs. ꝛ iterū p̄ma denoīatio est sicut p actū p̄mūʒ
2ª.aūt sicut p actū.2ᵐ. vñ ſʒ istos itelligere co-
gnoscere ꝛ cōprehēdere ꝛ alij act⁹ itellect⁹ pos-
sibilis denoīant intellectuʒ p̄ma denomianone
nō.2ª. ita vt qlibʒ coꝝ ponat aliqđ esse in in-
tellectu emanās vel a re p̄ſente vel o sua simili-
tudine itellectū informāte quēadmodū a calo-
re informante subiectum:emanat esse calidum
tanq̄ʒ eius effectus formalis. ¶ Utraq̄ʒ autem
harum opinionum est falsa ꝛ contra doctrinam
ph̄i. de prima apparet libro.9°. metha᷑. vbi ph̄s
distinguēs duplicē finem potētiarum actiuaruʒ
ſm q̄ earum operationes sunt transeuntes vel
imanētes:expresse dicit q̄ visio in vidēte ꝛ specu
latio in speculante actio q̄doꝝ ē. Speculatio aūt
actus intellectus possibilis est ꝛ idē sequit̄ de ifo
intelligere ꝛ cōsiderare ac ceteris. imo si intelli-
gere ꝛ alij act⁹ intellect⁹ possibilis nō eēnt actio-
nes ſʒ passiones:nō essent actus imanētes in ipo
agente qm̄ passiones nō manent in agente sed
i patiēte. Itē li.3°. d aīa.c. cū aūt singula fiat ꝛc̄.
ph̄s dicit q̄ intellectus possibilis factus i actu p
spēs intelligibiles:cōſesti pōt opari p se ipm̄. Sʒ
si intelligere ꝛ alie opatiōes intellect⁹ possibilis
eēnt passiōes et nullo modo actiones:non esset
opus q̄ fieret in actu. nā ad patienduʒ sufficit q̄
aliq̄d sit in potētia. imo nichil patit̄ nisi ſm q̄ est
in potētia. Cuʒ aūt ph̄s i premissis verbis dicat
q̄ intellectus possibilis postq̄ʒ fit in actu pōt p se
ipm̄ operari:sequit̄ q̄ ipa ei⁹ opatio nō est passio
ſʒ actio. nā vnūquodq̄ʒ inq̄ʒ̄ᵐ ē actu agit:nō patit̄.
ꝛ preterea ſm ph̄m intellectus ꝛ voluntas sunt
potētie rōnales q̄ se hn̄t ad opposita ꝛ sunt po-
tentie libere. Sed potētia passiua non se hēt ad
opposita nec ē libā. ꝛ preterea itellectus possibil̄
est discurrere ab vno i aliō vt a noticia p̄ncipioꝝ
ad noticiā ꝯclusionuʒ ꝛ a causis ad effectus ꝛ cō.
Itē ei⁹ ē cōponere. diuidere. sillogizare. formare
verbū ꝛ similia:sed nullus nisi aut ꝓteruus aut
ignarus vnq̄ʒ dixerit ista eē passiōes sed magis
actiōes. Preterea.p°.ꝛ.x°. ethi. ph̄s ꝓbat q̄ feli
citas cōsistit in opatiōe potissimo intellect⁹. Sʒ
vt ibidē ꝓbat felicitas cōsistit in cōtēplatione ꝛ
cognitione. seq̄t̄ igitur q̄ cognitio et cōtēplatio
sunt opationes intellectus ¶ Nec q̄ʒ valet dicere
sicut aliq̄ putāt euadere q̄ opatio dicit̄ cōmunit̄
de actiōe ꝛ passiōe. qm̄ istud ē expresse ꝯ doctri-
nā ph̄i ꝛ cōmunē vsuʒ loq̄ntiū. ꝛ preterea felici-
tas est optimū et vltima perfectio humane vite
sed optimū et perfectissimū hominis nō cōsistit
in eo q̄ patiat̄. sed magis q̄ agat. alias optimū
hominis eēt in eo q̄ ē in potētia. ꝛ preterea ph̄s
dicit.2°. de celo q̄ omne reo ē ꝓpter suā opatio
nē et nullū ens actu ē qđ sit ꝓpa actiōe destitutū
Sed homo ſm sui supremū ꝛ inq̄ʒ̄ᵐ homo ē est
nature rōnalis ad quā ptinet po itellectiua. ergo
ſm intellectū eius ē rōnalis: homo hēt aliquā
ꝓpā opationē ꝛ actionē. De falsitate aūt 2ᵉ opi
nionis patet p̄mo ex dictis ph̄i li.2°. de aīa i.ca°.
dicēdum oūt ꝛ de po°. vbi ph̄s dicit q̄ scire con-
siderare ꝛ hm̄oi act⁹ intellect⁹:sūt act⁹ secūdi q̄
dicunt̄ actiones ꝛ operatiōes. ſm aūt opinionē
.2ᵐ intelligere ꝛ ceteri act⁹ intellect⁹ sunt act⁹
p̄mi quoꝝ ē dare eē subiecto p modū iformatio-
nis. ē igit̄ expresse ꝯ doctrinā ph̄i. ꝛ p̄terea ibidē

phs dicit q habens habitum scientie potest intelligere cum voluerit. Sed si intelligere nichil aliud esset q̃ȝ quoddam esse formale vt isti dicunt: non esset in libertate habentis habitum scientie. nõ eni est i potestate volũtatis si forma inhereat vel ie̾sistat subito: nõ dare illi esse formale q̃n hũioi necessario cõsequit ad formaȝ. multa possent ad istud ꝓpositũ aduci ex dictis phi. Augustini. S. Tho. ꝛ cõmunit doctoꝝ theologoꝝ sed õmittim⁹ ne in re manifesta longam faciam⁹ deductionē ꝛ ꝓbationē. ¶ Fũdamētũ aũt illaꝝ opinionũȝ satis debile est põt enĩȝ ad illud tripl'r respõderi. vno modo q cũ phs dicit intelligere ē q̃ddã pati: est predicatio p causaȝ: causat enĩȝ intelligere ex eo q intellect⁹ recipit spẽm intelligibilẽ qua informat ꝛ reducitur ad actuȝ. vñ q̃r oĩus receptio põt dici q̃daȝ passio largo modo ꝛ q̃si abusiue sumpto nomine passionis: ideo phs dicit q itelligere ē quoddã pati q̃r scȝ elicit ab intellectu dũ patit a spẽ intilligibili qua iformat passione tñ perfectiua. ꝛ ista solutio fundatur i dictis. S. Tho. pª. p. q. 85. ar. 2°. ad .3m. Primo inquit cõsideratur passio intellect⁹ possibilis s'm q informat spẽ itilligibili qua q̃dē informat⁹ format secundo vel diffinitionem vel diuisionem vel cõpositionē q̃ p vocē significatur ad hoc facit multuȝ exp̃sse qd. S. Tho. dicit. p°. li. sen. di. 40. q. pª. ar. p°. in. c. ait eni q̃dã opatio est q̃ nõ significat vt ꝓcedens in aliq̃m effectuȝ sȝ magis s'm q est aliq̃d in ipm. et siq̃dē hoc recipiatur in ipo: illa receptio dicet passio. et actio ꝯseq̃ns cõiunctum ex recepto ꝛ recipiente: dicet opatio. q̃r opatio semp ē pfecti vt patet i sensu. sentire eni ē q̃dã opatio sentientis neq̃ ꝓcedēs in effectũ aliq̃m circa sensibile: sed magis s'm q spẽs sensibilis in ipo ē. vnde senare q̃ȝm ad ipam receptionem spẽi sensibilis: noĩnat passionem. similit et itelligere quod etiã pati quoddã ē vt in 3° de aĩa dicit. Sȝ q̃ȝm ad actũ ꝯseq̃ntē ipm sensũ pfectũ p spẽm: noiat opationē q̃ dicit mot⁹ sensus de q̃ dicit phs in 3° de aĩa qd ē act⁹ pfecti. sȝ in deo ē similitudo rei cognite nõ p receptionē sȝ p eẽntiã suã. vñ lmũ intelligere nullo modo dicit passionē sȝ opationē tñ. oĩie oigit tal'coopationes nõ hñt passiões respõdētes nisi per modũȝ significãdi tñ sicut cũ dicit aliq̃d sciri nõ põit aliq̃ passio s'm rē scitã i scito. sȝ solũ q̃dã respect⁹ ad sciētē s'm rõnē q̃ p modũ passiõis significatur a gramatico sicut et opacio p modũ actiõis. vñ dicit q scire ē actiuũ et sciri passiuũ. hec ille. Ad eãdē sẽniaȝ faciũt ea q̃ dicit ꝯtra gen. li. 2°. ca. 76. parũ post mediũ vbi dicit ꝓpa naturalis opatio hoĩs ē intelligere q̃ nõ cõplect sine passiõe q̃daȝ inq̃ȝm quiȝ intellect⁹ patit ab intelligibili. nec ē etiã sine actiõe inq̃ȝm intellect⁹. s. agens facit intelligibilia in potẽtia: eẽ itelligibilia actu. ex q̃b⁹ verbis accipit q opatio q̃ ē intelligere neq̃ est passio facta ab intelligibili neq̃ ē actio intellect⁹ agentis et tñ nõ ē nec cõplectit sine vtraq̃. et in fine capituli dicit opatio aũt ꝓpa hoĩs est intelligere cui⁹ pm p̃ncipiũ ē intellect⁹ agēs q̃ facit spẽs intelligibiles a quib⁹ patit quodã modo itellect⁹ possibilis q̃ factus in actu monet volũtateȝ. Ex his auctoritatib⁹ hoc ad ꝓpositũ nr̃m accipit q passio intellect⁹ possibilis q̃ ab itelligibili patit p sue similitudinis receptionē p̃cedit ipm intelligere. ¶ 2°. respõderi põt q itelligere dicit a pho quoddã pati ca rõne q̃r se hẽt ad modũȝ recepti inq̃ȝm ē actio manẽs i itellectu eo modo loq̃ndi quo oĩe qd in alio ē imanẽs: dicit in eo eẽ receptũ. ꝛ tñ ex hoc nõ sequit q itelligere nõ sit actio elicita ab itellectu nõ extra sȝ itra ipm. ē eni cõmune oĩm actiõi immanẽtiũ q sit sicut aliq̃d receptũ in ipo agente q̃uis iq̃ȝm actio ē sit causata ꝛ elicita ab agente. ¶ Põt etiã. 3°. modo respõderi q itelligere ꝓut. S. Tho. dicit p̃mo sen. dis. 3ª. q. 4. ar. 5. in. c. ꝛ ad. 2m. dupl'r põt accipi vno modo large ꝛ cõi⁹ ꝓpe ꝓut intelligere nichil aliud est q̃ȝ intueri. i. habere presentiã rei intelligibilis quocũq̃ modo. ꝛ in ista acceptiõe intelligere est quoddã pati. nã huĩoi presentia nõ fit nisi per hoc q intellect⁹ recipit spẽm intelligibilẽ qua res fit p̃ns intellectui. alio modo intelligere sumit magis ꝓprie s'm q est operatio itellectus distinguẽtis vel cogitãtis aut cognoscẽtis ꝛc̃. et isto modo intelligere est actio non passio formaliter loquẽdo. et in ista acceptione non loquitur phs. cũ dicit intelligere est quoddaȝ pati. Sed in prima.

¶ Secũdo. Notãdũ est ad pleniorem intellectuȝ eoꝝ que dicta sunt ꝓut. S. Tho. docet de ver. q. vel mã .8ª. ar. 6°. in. c. ꝛ ad. 3m. ꝛ. ar. 7°. ad. 9m. et. ar. 8°. ad. 10m. ꝛ. pª. p. q. 54. ar. p°. ad. 3m. q actio intellect⁹ nõ ē sicut actio ꝓgrediẽs i mãȝ exteriorē sȝ sicut actio cõsistẽs i ipo agẽte vt pfectio eius. et ideo oportet q intellect⁹ s'm q itelligit: sit i actu nõ tñ oportet q i itelligẽdo itellect⁹ sit vt agẽs ꝛ itellectũ vt passiuȝ: sȝ intellect⁹ et intellectũ. i. res intellecta ꝓut ex eis ē vnũ aliq̃d effectũ qd ē itellect⁹ i actu: sũt vnũ p̃ncipiũ huĩo act⁹ q̃ est intelligere. ꝛ dico ex eis effici vnũ inq̃ȝm itellectũ cõiugit intellectui siue p eẽntiã suã siue p suã similitudinē. Vñ intellect⁹ nõ se hẽt vt agẽs vel vt

patiēs nisi p accidēs iq3^m^.s. ad hoc ꝙ itelligibile vniat itellectui:requiꝛ aliq̄ actio vel passio.actio quidē fm ꝙ itellect⁹ agēs facit spēs itelligibiles esse actu.passio aūt:fm ꝙ intellect⁹ possibilis recipit species itelligibiles.Sed hoc qđ est intelligere:consequiꝛ ad hāc actionē vel passionē sicut effect⁹ ad causam.hec.S.Tho. vbi pmo all.est in.c.qđ aūt dicit ꝙ itellect⁹ nō se habet vt agēs vel vt patiēs nisi per accidēs:debet intelligi de intellectu cōmunit̄ dicto ad agētē ꝛ ad possibilē. patet hoc q2 statim se exponēdo: actionē attribuit intellectui agēti:passionē vero intellectui potētiali siue possibili. itē qđ dicit ꝙ intelligere consequiꝛ ad hāc actionē vel passionē sicut effectus ad causa3: intelligi debet de causa remota ꝛ sine qua nō:et nō de causa īmediata ꝓductiua ꝛ elicitiua.nā pau ū supra dixerat ꝙ intellect⁹ et intellectū ꝓut ex eis sit vnū qđ dicꝛ intellectus in actu:sunt vnū pncipiū huius act⁹ q̄ est intelligere.ꝛ in respōsione ad.3^m^.ait itellectū ꝛ intelligens nō se hēt vt agēs ꝛ patiēs.s.respectu ipi⁹ intelligere sed ambo se habent vt vnū agens.ꝛ .ar.7°.ad 9^m^.īquit cognoscens ꝛ cognitū nō se habent sicut agens ꝛ patiēs sed sicut duo ex quibus fit vnū cognitiōis pncipiū.idē dicit.ar.8.ad .10^m^.idē sentit p° sen.di.35.ar.p°. ad.3^m^.et 4°. sen.d.49.q.2°.ar.p°.inq̄t: in itellectu oportet accipe ipm itellectū i potētia q̄si materiā: ꝛ spēz intelligibilē quasi formā:ꝛ intellectus in actu intelligens est q̄si cōpositū ex vtroq3.dicitur aūt actio intellect⁹ agentis circa fantasmata ꝛ passio intellect⁹ possibilis in receptione specierum causa sine q̄ nō ꝓprie ꝛ directe loquēdo.q2 nisi ille precederēt:nō fieret intellect⁹ possibilis i actu nec ex vnione spērum ad ipm fieret vnū pncipiū elicitiuū act⁹ intelligēdi.vñ fm ꝙ.S.tho. dicit in q̄stionibus de aia.q.18.ad.13^m^.Si q̄s recte cōsideret:intellect⁹ agēs fm ea q̄ phs de ipo tradit nō est actiuū respectu itellect⁹ possibilis directe sed magis respectu fantasmatu3 q̄ facit intelligibilia actu p que intellectus possibilis reducitur in actum.Itē pma pte.q.79.ar.4°.ad 3^m^.inq̄t.Si itellect⁹ agēs compararetꝛ ad intellectum possibilem vt obiectū agens ad potētiā sicut visibile in actu ad visum:sequeretur ꝙ statim omnia intelligerem⁹ cu3 intellectus agens sit quo est omnia facere.nūc autē nō se habet vt obm s3 vt faciēs obiectūm in actu.hec ille.

¶ Tertio. Notādu3 est ꝙ cum spēs intelligibilis sit q̄dam forma accidentalis informans ꝛ actuās intellectū possibilem ꝛ cum hoc sit principium quo mouetur ipsi⁹ intellectus in vi tute obiecti cui⁹ est similitudo:dupliciter dr̄ eē in itellectu.vno modo sicut accidēs in subiecto fm quē modum essendi resultat assimulatio intellect⁹ ad rem cui⁹ est species ꝛ fit intellect⁹ in actu primo ad que3 ante speciei receptionē fuerat in potētia ꝛ p cōsequēs fit potēs ad actum. 2^m^.s. intelligere aut cognoscere.nam fm cōmunē sententiā phoꝝ simile a simili recte cognoscꝛ.ꝛ q̄3^m^ ad istum modum essendi.s.sicut accidēs in sbo:spēs intelligibilis postq̄3 semel recepta fuit in itellectu semp est in ipso actualiter.etiam quādo circa speciem nō intendit p actualē consideratione. q2 cū intellectus possibilis est vit⁹ incorruptibilis et in subiecto incorruptibili:inamissibiliter ꝛ incorruptibiliter recipit spēs intelligibiles.nam vt phs docet in libro de lō.vite.dupliciꝛ aliq̄ forma corrumpiꝛ vel p se sicut a suo ꝯtrario vel p accidēs .s.ꝓpter corruptionem subiecti. vnde cum spēs in intellectu ꝯtrariū nō habeāt eo ꝙ sint q̄dā intētiones quēadmodū spēs colorū in diaphano neq3 eaꝝ subiectū sit corruptibile:sequiꝛ ꝙ spēs intelligibiles recepte in intellectu semper in eo actualiꝛ existāt modo p̄dicto. ¶ 2°. modo spēs intelligibiles dicunꝛ esse in itellectu sicut pncipium quo motiuū ad ipsi⁹ opationes nō p se et directe quo ad eius exercitiu3 sed q̄3^m^ ad ipsius determinationem.determinaꝛ nāq3 intellectus ad cognoscēdum hanc rē vel illā: fm ꝙ ista vel illa specie actu informatur.quantum vero ad ipsius operationis exercitium: pncipiū motiuū intellect⁹ est voluntas aut alia superior natura ꝓut accipi potest ex dictio.S.Tho.pma parte.q. 82.arti.4°.et pma.2^e^.q.9.arti. primo. et.6°. Iste autē modus essendi specierum i intellectu: adhuc cōtigit dupliciter in habitu.s. ꝛ in actu cōplecto. In habitu quidem quādo circa eas receptas ꝛ retentas intellectus nō intēdit nec considerat actualiter s3 habet se ad eas tanq̄3 vis memoratiua fm quē modū phs dicit.3°.de aia ꝙ intellectus est locus specierum. dicuntur autē species intelligibiles isto modo existere in itellectu habitualiter quod est se habere medio modo inter actū ꝛ potentiam ea ratione quia sunt in actu fm primum modum . Sed sunt in potentia quantum ad.2^m^.essendi modu3. aliquando autem intellect⁹ possibilis intendit circa ipsas species retentas actu intelligendo seu considerando fm illas ꝛ tunc dicuntur esse species in intellectu in actu complecto in quātum ipsum actu

liter mouent ad eius operationes quarum z ipse species sunt pricipium actiuū quo. Premissa distinctio accipitur de mente phi libro. 3°. de anima in .ca. cum autem sic singula fiat. vbi dicit q intellectus factus vnūquodqz intelligibilium recipiendo singulorum species: est in actu quēadmodum sciens qui a.s. habet actum pinū. s. ipas formas aut species intelligibiles. non tamē hēt actum. 2m. qui est operatio. z fm predictam distinctionem accipitur itellectus in verb. S. tho. de veri. q. vel materia. 8a. ar. 14°. in. c. vbi distinguit modum essendi formarum intelligibiliū in intellectu. s. in potentia. in habitu z in actu perfecto concludēs in responsione ad. 7m. z ad. 9m q forme vel species intelligibiles plures possūt esse simul in intellectu quādo sunt in habitu: nō autem prout sunt i actu perfecto. Sed ex his oritur dubitatio. cum eni supra dixerimus q species intelligibiles fm q sunt qdam forme accidentales actualiter existunt in intellectu tanqz in subiecto. plures autem forme vnius rationis non possunt simul esse actu in eodem subiecto: videtur q licet dicant aliquādo esse in habitu z quodam modo in potentia sub ratione motiui quādo. s. nō mouēt actu intellectum: nihilominus qz actualem existentiam habent in intellectu: nō videt q in ipso possint esse plures spēs simul. omnes eni spēs intelligibiles sunt vnius generis z respiciunt candem potentiā intellectiuam quātūcūqz res quarum sunt spēs sint generum diuersorum put. S. Tho. dicit de veri. q. 8a. arti. 14°. in cor. et 3 gē. li. pmo ca. 56. in pncipio et pma pte. q. 85. ar. 4°. in. c. Sed ad hāc dubitationem dicēdum est q repugnat plures formas esse simul actu in eodē subiecto fm eē reale z naturale. Sed nihil phibet plures formas esse in eodē subiecto fm eē intentionale fm quē modū spēs intelligibiles sunt in intellectu z species sensibiles in sensu. vnde necesse deonominat nec naturaliter trāsmutāt. z ratio dicti est quia subiectum recipiēs formā p trāsmutationem naturalē: mouet a contrario in cōtrariū fm phm pmo. et. 5°. phicorum. vñ postqz recipit vnā formaz non manet in eo potētia ad ipsam inet sz ad cōtrariam sicut subiectū factū calidū inqz m huiōi: nō est in potētia ad calorē sz ad frig9 vel ad tepe ditatē iqz m est qdā modo frig9 z si sit in potētia ad maiorē gradū caloris: hoc est inqz m hēt rōnē minus calidi qd aliq modo participat de rōne 3 rij. qz igit forme intētionales nō recipiunt fm sbo fm trāsmutationē nālem: nō fit in eaz sbo trās-

mutatio a 3rio in 3riū sz pōt post receptionē vnius forme recipe alterā eiusdē rōnis. Ex qbus infert q causa ppt quā plures spēs itelligibiles possunt esse simul in itellectu sicut i sbo: nō ē ppe z p se loqndo qz sūt i ipo hitualit vel qz hñt eē in habitu. nā sicut deductū est sup oēs cuiusmodi spēs actualit existūt in itellectu vt sunt qdā forme accidētales. sz causa ē qz sunt forme intētionales nō habētes eē nāle in sbo. nec in ipso hñt causas z dispositiones nāles ac p hoc nec opationes nāles qb9 forme nāles se inuicē i pediunt z repugnāt. dicūtur aūt opationes nāles q mediātib9 qlitatib9 nālib9 exercent z cū trāsmutatione reali z nāli subiectorum hñt. spēs aūt eē in itellectu hitualit: causat q nō possint mouei e et agere in itellectū reducēdo ipz de po a ad actuz ppie opationis eo q qzm ad istū effectū: sunt in po a qmo vt dictū est sup spēs itelligibiles etiāz dū in hitu dicūtur eē: sunt in actu qzm ad eaz um existētiā actualē quā hñt in itellectu z fz hoc accipit ver9 itellect9 phi. 3°. de aia vbi dicit q itellectus fact9 i actu spērum itelligibiliū quēadmodū sciēs. i. q habet sciētiā in hitu: ē qdā modo in potētia nō tñ sicut ante adiscere aut inuenire. qz .s. intellect9 vel sciēs p sciētiā z spēs qs hēt i hitu est i actu qzm ad pmū modū eēndi spēz: z est in potētia qzm ad. 2m. modū eēndi earum inqz m. s. spēs sunt qdā pncipia motiua itellect9 ad ipsius opationes. vñ tollitur q putāt q esse in hitu sit qddā eē mixtū ex actu z potētia ita q in se neqz totaliter est act9 neqz totalit est potētia qd falsum est. nā cū eē sit i entib9 simplicissimū z actualissimū. nullū eē est qd hēat in sui rōne vel nā aliqd potētie admixtū. potest tn hi e potentiā aliquā adiūctā aut cōnotatam. Cū ergo dr q ea q sunt in hitu habēt eē medio modo int potētiā et actū: nō est itelligēdū q illud mediū sit aliqd eē mixtū ex potētia z actu sz q illa quārū ad aliqd sui vel secundum aliquam sui rationem sunt in potentia z secundum aliquid sunt in actu. et in isto sensu intelligi debet quod. S. Thomas dicit in loco supra allegato de veritate. z in pluribus alijs q. s. habit9 vel ea q sunt i habitu, aut eē in habitu: ē qddā mediū inter potentiā z actū.

Quarto. Notandum est pro declaratione. 2e. conclusionis q immaterialitas dupliciter potest accipi vno modo fz ppā z formalē sui rōnē put. s. dicit puationē mãe. z isto modo nō ē rō seu cā directe z per se cognoscibilitatis. Tū quia secūdum se z formaliter dicit purā puationem cuius nō est

aliquod positiuũ causare. Tum etiã q: nõ omnis res imaterialis est cognitiua.i.potens vel apta cognoscere sicut patet de formis in animatorũ & de pluribus formis accidẽtalibus vt albedo. caliditas.similitudo & hmõi. q: si aliquis has formas velit vocare materiales eo q habẽt esse in materia & ex dispositionib⁹ materie causant ac ipsam consequnt: sunt & alie q̃ʒ multe forme imateriales que vel nõ sunt imerse materie.eo q non sunt affixe & alligate organo corporali neqʒ ꝯsequuntur materiales dispositiones quẽadmodum iusticia.prudẽtia & alia q̃ pro subiecto hñt partẽ intellectiuã vel simplr non habent esse in materia vt in angelis grã & charitas & multe alie forme ac ꝓprietates imateriales q̃ tñ nõ sũt cognitiue.i.apte cognoscere ꝗuis aliq̃ dictarũ formarũ possint esse ꝑncipiũ quo aliq̃ substãtia intellectualis cognoscat.dicit tamen isto modo imaterialitas ratio vel causa cognoscibilitatis: sicut remouẽs ꝓhibẽs.remouet nãqʒ & ꝑuat materiã que est impeditiua cognitionis eo q ꝑ se sit potentia.nã vt phs dicit.9°.methã. quãdiu aliquid est in potẽtia: est latens. quãdo autẽ fit in actu: tũc apparet & scitur. ꝓpter quod phs dicit ꝑmo phicoꝝ q materia nõ est cognoscibilis nisi ꝑ analogiam ad formã. 2°. modo põt accipi imaterialitas ꝓut circũloquit nobis quandã naturam positiuã inominatã quam nos vocare possumus ꝑ accomodationẽ naturã spũalẽ illo modo quo ingenitũ ꝓut est notio pr̃is in diuinis circũloquitur aliq̃d positiuũ ꝓprium pr̃is.s. vl̃e & fontale ꝑncipiũ ꝓductiuũ omniũ. vñ sicut ingenitũ ꝓut sumit ẜm suã formalem rõnẽ ziq̃ʒ[m] .s.dicit ꝑuationẽ geniti non est ꝓprium persone patris ʒ cõuenit etiam spũi sancto: est tñ ꝓpria eius notio ꝓut circũloquitur in pr̃e vl̃e ꝑncipiũ productiuũ: ita & imaterialitas ẜm suã formalem rationẽ miq̃ʒ[m].s.est ꝑuatio q̃dam materie non solum cõuenit rebus cognoscẽtib⁹: sed pluribus alijs vt deductũ est.miq̃ʒ[m] vero circũloquit aliquid positiuũ vt naturã spũalem vel aliq̃d hui⁹ in re tamen ꝑ se subsistente est proprium rerum cognoscentiũ & vt sic est ratio & causa per se cognoscibilitatis.qd ergo.S.Tho.dicit vbi in ꝯclusione.2ª.allegat q imaterialitas ẽ rõ seu causa cognoscibilitatis: in vtraqʒ acceptione itelligi pt ẜm aliũ & aliũ modũ causalitatis vt ꝑmissum est. ipa aũt nã positiua quã circũloqtur nobis nomẽ imaterialitatis & in q̃ fundat siue nomineẗ nã spiritualis aut spũalitas siue q̃cũqʒ alio noĩe: cõmunis ẽ oĩb⁹ reb⁹ cognitionẽ hñtib⁹ & ꝓpa illis: nõ tñ ei⁹ cõmunitas ẽ ꝑ vniuocationẽ ʒ ꝑ analogiã

dr̃ eni de rebus cognitiuis ẜm diuersos gradus perfectionis & per consequens imaterialitas vt in sequenti notabili deducetur.

Quinto. Notãdũ ẽ q ẜʒ cõmunẽ vsum loquẽdi doctoꝝ & notat illos.S.Tho.ꝫ gẽ.li.2°.ca.68.& 69.forma nõ dr̃ mãlis ꝓpt̃ hoc ꝑcise q est vnita mãe vel hẽt esse in mã aliãs anima humana appellaretur forma materialis qd cõmuniter doctores negãt ʒ dr̃ forma mãlis ꝓut.S.Tho.loco pall. ꝯducat: q̃ ẽ in mã sicut mãe imersa.dr̃ aũt forma imersa materie illa q̃ a mã totaliẗ est cõprehensa.ad cui⁹ euidẽtiã ꝯsiderãdũ ẽ ꝓut.S.Tho.ibi deducit ca.68.q formaꝝ q̃dã sunt q̃ in nullã operationẽ ꝓsũt nisi ad quã se extẽdũt qualitates q̃ sũt dispositiones materie sicut calidũ & frigidũ.humidũ & sicũ.rarũ & dẽsuʒ graue & leue & hijs similia.& iste sunt forme elemẽtoꝝ vñ iste sũt forme omnino mãles & totaliẗ imerse materie.sup has aũt sunt forme mixtoꝝ corpoꝝ q̃ licet nõ se extẽdant ad aliqs mot⁹ vel actiones q̃ ꝑ q̃litates ꝑdictas cõpleri nõ possunt: interdũ tñ opant aliquos effect⁹ altiori ṽtute corꝑali quã ex corporibus celestib⁹ sortiunt q̃ virt⁹ ꝯsequit coꝝ spẽm quẽadmodũ adamas attrahit ferrũ.sup has iterũ inueniuntur aliq̃ forme quarũ opationes extendũtur ad aliq̃ operata que excedunt vñ vĩtẽ qualitatũ ꝑdictarũ ꝗuis qualitates ꝑdicte organice ad haꝝ operationes deseruiãt sicut sunt anime plantarũ q̃ etiã assimulant nõ solũ virtutib⁹ corpoꝝ celestiũ in excedẽdo qualitates actiuas & passiuas: sed ipsis motorib⁹ corpoꝝ celestium miq̃ʒ[m] sunt ꝑncipia mot⁹ rebus viuẽtibus q̃ mouẽt se ipsas.sup has formas inueniũtur alie forme similes supiorib⁹ substãtijs nõ soluʒ in mouẽdo ʒ etiã aliq̃liter in cognoscẽdo & sic sunt potẽtes in opationes ad quas nec organice q̃litates p̃dicte deseruiunt tñ operationes hmõi nõ complent nisi mediante organo corporali sicut sunt anime brutoꝝ animaliũ.sentire enim & imaginari nõ cõplent calefaciendo & infrigidando: licet hec sint necessaria ad debitam organi dispositionem.sup omnes aũt has formas inuenitur forma similis supiorib⁹ substantijs etiã q̃ʒ[m] ad genus cognitionis qd est intelligere & sic est potens in opationem q̃ completur absqʒ organo corporali omnino & hec est anima intellectiua.nam intelligere nõ fit ꝑ organuʒ corporale. vnde oportet q id principium quo homo intelligit quod est anima intellectiua et excedit materie conditionem corporalis: non sit totaliter comprehensa a materia aut ei imersa sicut

alie forme mãles, qd eius operatio itellectualis ostēdit in qua nõ cõmunicat mã corpalis. qꝛ tñ ipsum intelligere anime humane indiget potē- tijs que p quedam organa corporalia operant .s. imaginatione ꝛ sensu: ex hoc ipso declaratur ꝙ naturaliter vnitur corpori ad complendã spe ciem humanam. hec sanctus tho.

Quantũ ad arti culũ. 4m. respondēdum est ab obiectiones in ꝯtrariũ ꝛ q̄dem ad pmũ Aureoli cõtra pmã cõ- clusionē ad maiorē dicit ꝙ obꝫ esse p̄sens vel apparēs stat dupliciter vel p modũ repñtati ꝛ isto modo spēs itelligibilis facit for maliter apparere vel per modũ cogniti: ꝛ sic itel ligere vel actꝰ intelligēdi facit formalit apparere sumēdo formaliter large, put oĩs denomina- tio dicitur esse formalis. ꝛ differũt isti modi ap- parētie vel p̄sentie ꝛ vnꝰ põt esse sine alio. her- cules nãqꝫ hēt esse p̄sens vel apparēs in sua ima gine in tabula depicta p modũ repñtati etiaꝫ qñ neqꝫ oculis corpis nec oculis mentis ab aliq̄ videt: ꝛ tamē i hoc casu nõ habet ibi eē apparēs vel p̄sens p modũ cogniti. Nũc ad formã argumē ti dicimꝰ ꝙ si maior ꝓpositio intelligat d primo modo apparētie vel p̄sentie: est falsa ꝛ minor in hoc sensu ꝯcedit. Si aũt itelligat de. 2°. modo: maior ꝯcedit ſꝫ minor negat. vñ apparet ꝙ nõ ē supfluũ vltra spēm intelligibilē ipm actũ intelli gēdi assignare. cũ nõ sit vtriusqꝫ ideꝫ effectꝰ. nec est incõueniēs ꝙ obm duplr appareat itellectui fm aliã ꝛ aliã rõnem quēadmodũ dictũ fuit dis. 27. de spē intelligibili ꝛ de verbo. ¶ Ad. 2m. dr ꝙ in vtraqꝫ significatione põt acapi nomē itelli gere, put dictũ est in p° notabili ꝛ cũ arguit ꝙ nõ põt in. 2a. significatione: negat. ꝛ ad pmã ꝓ- bationē dicit ꝙ intellectui nõ icõsistēte in actu cõ siderationis: obꝫ ē p̄sens mēti p spēm eo modo quo est ipsa spēs. s. in habitu. ꝛ tñ tũc res seu ob iectũ nõ ꝓpe dicit apparere mēti. Tũ qꝛ appare- re plus aliq̄d dicit q̄ p̄sens esse. s. cõuersionē vel intuitũ eiꝰ cui aliq̄d apparet in illud. põt enĩ ali- q̄s esse p̄sens alteri ꝛ ꝙ ipm nõ intueat sic quia hēt oculos clausos aut auersos vel qꝛ attentius circa aliud itēdit. Tũ etiã qꝛ nõ q̄litercũqꝫ spēs intelligibilis est p̄sens mēti: facit obm cuiꝰ simili tudinē gerit mēti apparere. Sꝫ reqrit ꝙ sit p̄ns actu nõ solũ hitu. actu vero dr eē p̄ns q̄ est p̄ns vt actualit mouēs itellectũ qd nõ est i casu dato ꝛ p hec ptꝫ rñsio ad. 2am. ꝓbationē. Ad. 3am. ꝓ- bationē dr p° ꝙ imagiatio arguētis est falsa i ꝓ positione assumpta. imaginat siquidē ꝙ obm in tellectꝰ nõ sit res extra intellectũ exĩstēs sed res p intellectũ formata vel ꝯcepta fm ꝙ hēt eē in- tētionale qd est falsũ ꝛ ꝯtra verã phiaꝫ. seq̄ret enĩ ꝙ nulla sciētia eēt realis ſꝫ oĩs eo versaret ur circa intētiones. Dr. 2°. ꝙ spēs dũ sit p̄sens itel lectui: facit apparere effectiue sicut p̄ncipiũ ... non ꝙ ipa sua p̄sentia sit formalit apparere. Sꝫ qꝛ est causa cõcurrēte lumine itellectꝰ agētis ꝙ res intellectui appareat. i. ꝙ itellectꝰ ipam itue atur ꝛ intelligat. vñ aliud ē spēm fieri p̄ñtē itelle ctui ꝛ p spēm ipm obm: ꝛ obm apparere ꝛ itelli- gi ab itellectu. vñ sicut ad hoc ꝙ lignũ fiat cali- dum nõ sufficit ꝙ ignis habeat in se calorē ſꝫ re q̄rit ꝙ ab igne ꝓcedat calefactio vsqꝫ ad lignũ. ita nõ sufficit ꝙ spēs itelligibilis sit formalr p̄ns intellectui ad hoc ꝙ res appareat vel itelligat: sed reqrit ꝙ ab intellectu informato p spēm ꝓ- cedat actio q̄ est itelligere in q̄ importat rei ap- parētia. vñ arguēs fallit p falsam imaginationē putãs ꝙ rē apparere itellectui sit idē oĩno ꝙ rem fieri p̄ñtem ita ꝙ in ipsa speciei informatione q̄ intellectum informat: cõsistat formaliter ꝛ q̄di- tatiue intellectio: quod est falsum. verum est ta men ꝙ intellectio ipam informationē ꝛ presen tiam speciei presupponit vel tãqꝫ prius tempore si species sit in habitu: vel priꝰ natura si species actualiter fiat p̄sens. ¶ Ad. 3m. dicitur primo ꝙ arguens improprie ꝛ inepte loquitur vocãs ip- sum intelligere qualitatem. non enim est q̄litas sed actio q̄ est aliud p̄dicamentum distinctuꝫ a q̄li- tate. ¶ Dicit. 2°. ꝙ proprie loquēdo intelligere seu actus itelligendi: nõ est similitudo nec assi- milatio rei itellecte q̄uis presupponat tanq̄ eiꝰ causam similitudinē vel assimilationem intelle- ctus mediãte specie itelligibili q̄ est rei similitu- do. licet enĩ intelligere vel alius actus intelligē di notificet ꝛ exprimat rem quantum ad ſbalia vel accidentalia: nõ ideo sequitur ꝙ sit eiꝰ simi- litudo sicut neqꝫ sequitur ꝙ quia oratio expri- mit ꝛ notificat rem vel aliquid rei: ꝙ ideo sit eiꝰ similitudo. Similitudo narqꝫ habet se per mo- dum forme intelligere autem p modum effectꝰ ꝛ operationis. Auctoritas autem Joãnis aut an tiquorum philosophorum hoc ~~tamen~~ probat ꝙ assimilatio requiritur ad cognitionem non ꝙ sit ipsa cognitio. ¶ Dicit. 3°. ꝙ dato etiam ꝙ in- telligere vel actus intelligendi dicatur large et improprie similitudo obiecti illo modo quo om ne ducens in noticiam alterius potest dici eius similitudo: argumentum non concludit. Dici- mus enim ꝙ species ꝛ actꝰ itelligendi sunt simili-

[illegible]es alterius speciei. et ad huius improba-
tionem dicitur ꝙ non est inconueniens ꝙ effe-
ctus quantũ ad id quod est: sit nobilior sua cau
sa equiuoca presertim partiali ⁊ instrumentali.
celum enim causa est animalium ⁊ tamen aĩalia
pfectiora sunt ipso celo. ⁊ dolabrũ causa est sta-
tue q̃ multo expssius assimilaẗ arti q̃ est ꝓncipa-
lior ei⁹ causa q̃ʒ dolabrũ. ⁊ verbũ formatũ in mẽ
te pfecti⁹ ⁊ expssius repñtat rẽ cui⁹ est verbũ
q̃ʒ species itelligibilis q̃ quodã modo ẽ ei⁹ cau
sa. ⁊ multa similia indici possunt. ¶ Ad. 4ᵐ. dr̃
ꝙ auctoritates cõmẽtatoris nõ faciũt ad ꝓposi
tũ arguẽtis. nõ ꝑ pria qꝛ intẽtiones dicũtur ibi nõ
spẽs q̃bus ꝑmo isormaẗ intellect⁹ sʒ cõceptiões
q̃s per actũ intelligẽdi itellect⁹ format ⁊ elicit.
2ᵃ. aũt auctoritas magis est ad ꝓpositũ nr̃m q̃ʒ
ad oppositũ. nã facere intẽtiones itellectas: ẽ ea
rum itellectionẽ causare. vñ sensus auctoritatis
est ꝙ abstrahere vel spẽs a fantasmatib⁹ vel qđ
magis videẗ esse de itẽtiõe cõmẽtatoris abstra
here a ꝑmo intellectio alia secundario itellecta
sicut a causis effect⁹ ⁊ ecõtra: vel ꝓpetates a na
tura rei aut ecõtra vel intẽtiones scđas a ꝑmis:
est causa ꝙ ipe intẽtiones sint itellecte. qđ autẽ
arguẽs dicit ꝙ itelligere nichil aliud est q̃ʒ reci-
pere itẽtiones falsum ẽ. ꝓut sup̃ in ꝑmo notabili
dictũ fuit falsũ; etiã est qđ dicit phũs. s. ⁊ cõmẽta
torẽ nõ posuisse spẽs itelligibiles ꝓpter actũ itel-
ligẽdi nec ipe ꝓbat. ¶ Ad ea q̃. 2°. loco inducit
ad ꝑmũ dr̃ ꝙ minor est falsa. imo ꝑ recipe spẽm
⁊ ꝑ agere. i. ꝑ hoc ꝙ itellect⁹ recipit spẽm ⁊ ea re
cepta agit itelligẽdo rẽ: habet itellect⁹ rẽ sibi ꝑ-
sentẽ in esse apparẽte. ⁊ ad hui⁹ iprobationẽ dr̃
ꝑmo falsum esse ꝙ agere ꝑ spẽm et recipe spẽm:
sint puri respect⁹. nã actio ⁊ passio distĩcta ꝑdica
mẽta sunt a relatione. ¶ Ad. 2ᵐ. negaẗ minor
⁊ cũ cõditione apposita est ipossibilis. nõ enĩ est
possibile exclusa omni receptione ⁊ oĩ actiõe:
ꝙ intẽtio vel aliqđ aliud sit itellectũ nec arguẽs
ꝓbat eam neq̃ʒ alia q̃ ibi multiplicat. ¶ Ad. 3ᵐ.
dr̃ ꝙ auctoritates ibi iducte nõ ꝓbãt ꝓpositum
arguẽtis. ex ꝑma nãq̃ʒ id solũ accipiẗ ꝙ ex intel-
lectu ⁊ ex itẽtione. i. spẽ itelligibili fit vnũ cõpo-
sitũ tãq̃ʒ ex materiali ⁊ formali. 2ᵃ. aũt auctori-
tas false allegaẗ nõ enĩ reperiẗ sicut iacet in ar-
gumẽto in toto cõmẽto tertij libri de aĩa sʒ et si
verba allegata alicubi repirenẗ nõ sunt accipiẽ
da ad sensũ arguẽtis q. s. esse vel sensibile vel in
telligibile cõponaẗ ex aliq̃b⁹ tanq̃ʒ ex materia ⁊
forma. qm̃ ẽẽ inẗ oĩa q̃ in reb⁹ sunt ẽ simplici⁹
⁊ actualius ꝓut scribiẗ in libro de causis. sʒ ẽ sen
sus q ipm sensibile in actu ⁊ itelligibile in actu:
sunt diuisibilia in aliquid simile forme ⁊ in aliqđ
simile materie. dicaẗ enĩ sensibile in actu: ipe sen
sus in actu ⁊ intelligibile in actu ipse intellectus
in actu fit enim vnũ ex sensibili ⁊ sensu ⁊ ex itel-
ligibili ⁊ intellectu postq̃ʒ sensus ⁊ intellect⁹ in-
formanẗ actu speciebus sensibili. s. ⁊ intelligibili
sed accidẽtali. s. quãtum ad esse sensibile ⁊ itel-
ligibile. ⁊ ideo sensus in actu cũ sensibili in actu
fiunt vnũ cõpositũ ⁊ similit itellect⁹ in actu cũ
intelligibili in actu. ¶ Ad. 4ᵐ. dr̃ ꝙ maior ẽ fal-
sa sicut ptʒ de spẽ itelligibili ⁊ verbo formato ꝑ
ut dictũ fuit in solutione ad ꝑmũ. ⁊ vestigium ⁊
imago sunt due similitudines respectu eiusdem
rei. ⁊ ad eius probationẽ dicaẗ ꝙ spẽs intelligibi
lis ⁊ intellectio seu act⁹ intelligẽdi sunt diuersa-
rum rõnũ. ⁊ cũ arguiẗ ꝙ tũc vna erit pfectior a-
lia ⁊ cõtinebit aliã virtualit dicaẗ ꝑmo ꝙ hoc nõ
est necessariũ. multa. n. sunt diuersaꝝ rõnũ ⁊ spẽ
rum quoꝝ vnũ nõ ꝯtinet aliud ꝟtute queadmo
dũ color ⁊ sapor. iusticia ⁊ fortitudo. caliditas ⁊
albedo. forma aque ⁊ forma terre. et plura alia
dari possunt. nõ enĩ oĩe pfectũ ꝯtinet virtualit
qđlibet iperfectũ vel min⁹ pfectũ. ¶ Ad. 5ᵐ. dr̃
ꝙ ex auctoritate phi nõ ꝓbat arguẽs ꝓpositũ.
dicaẗ enĩ anima ẽẽ oĩa sensibilia ꝑ sensũ ⁊ oĩa
intelligibilia ꝑ intellectũ ꝓpẗ spẽs sensibiles ⁊ i
telligibiles reꝝ ad quas est in potẽtia nõ ꝓprie
⁊ directe ꝓpẗ act⁹ intelligẽdi. vñ falsa est exposi
tio arguẽtis ad verba phi inducta. nõ enĩ anima
est vna ꝑ assimilationẽ q̃ sit ꝑ actũ intelligẽdi sʒ
ꝑ dictas spẽs. vnde argumẽtũ ꝓcedit ex falso.
auctoritas autem Augustini intelligiẗ de visio-
ne que est mẽtis cõceptus seu verbũ ꝓut ex lit-
tera apparet nõ de ipso actu videndi. i. intelligen
di. ⁊ si alicubi de hac visiõe itelligat: accipitur vi
sio ꝓut includit spẽm visibilem. Augustin⁹ nãq̃ʒ
vtrũq̃ʒ plerũq̃ʒ cõplectitur ea ratione quia cum
visio fit actu: ꝯiugiẗ spẽs visioni ĩ sẽsu ita vt nõ
facile possit vnũ discerni ab alio ꝓut ipe Aug⁹
dicit. xj°. đ tri. ca. 2°. ¶ Ad. 6ᵐ. negaẗ ꝯña ꝑ ean
dẽ cũ potẽtiã aĩa põt dupliciter assimilari obie
cto prout dictum est de specie ⁊ verbo formato
sicut etiam potest habere plures actus circa idẽ
obiectum non distinctos formali ratione speci-
fica qua distinguuntur potentie. ⁊ tamen sicut di
ctum est in responsione ad. 3ᵐ. intelligere vel a
ctus intelligendi largo modo ⁊ multum impro
prie dicaẗ similitudo rei. ¶ Ad. 7ᵐ. dicitur ꝙ mi-
nor est falsa nec arguens probat. maior etiam
insufficienter tangit necessitatem speciei nã nõ
solum illos effectus habet species sed etiam ha
bet informare intellectum ⁊ actuare per modũ

act⁹ pⁱmi qđ actu͂ intelligēdi: nō pōt ꝯuenire q̄ sim
se ē act⁹ scđus ⁊ psupponit intellectū a q̄ eliciat ē
i actu. qđ fit p spēz q̄ pⁱmo iformaſ. alias ab existe
in potētia sm q̄ hmōi: pcederet actio qđ ē ꝯ phz
9°. matha⁰. nihil eni agit nisi inq̄ⁿ ē actu. ¶ Ad
8ᵐ. dſ pⁱmo q̄ maior ꝓpositio nō ē vsq̄q̄ vera
sicut pz ď duab⁹ cognitionib⁹ matutina ⁊ vespti
na q̄ respectu eiusdē obi ponūſ etiā simul ⁊ actu
alit in itellectu angelico: et ad ei⁹ ꝓbationē res-
pōsum ē sup̄ ad. 3ᵐ. pⁱmo loco. Dſ. 2°. q̄ minor
etiā ē falsa nec valet ei⁹ ꝓbatio. Tū q̄ maior vel
minor abstractio spēi tā in intellectu q̄ in sensu:
nō ē sufficiēs rō ꝓpt quā dato q̄ spēs i sensu ēēt
cognitio vel cōprehēsio: ideo spēs in itellectu de
beat ēē cognitio aut cōprehēsio. nō eni oīe illđ
qđ ē eq̄ vl magis abstratio q̄ sensatio ē cognitio:
alias oīs volitio ēēt cognitio. nō eni volitiones
sunt min⁹ abstractiores q̄ spēs in sensu imo ma
gis. vnlicet abstractio reqraſ ad cognitionez et
cōprehēsionē: nō ē ei⁹ sufficiēs rō. Tū etiā q̄ fal-
sum ē q̄ spēs i sensu sit formalit sensatio ⁊ cōpre
hēsio. Qđ aūt cōmētator dicit formas i sensu ēē
sensationes: itelligēdū ē dici p causaz q̄. s. ipe for
me sunt cause sensationū ⁊ cōprehēsionū: vl for
te cōmētator sensationē vocat large ⁊ iproprie
ipam forme vel spēi receptionē quēadmodū sup̄
dictū ē de intelligere. ¶ Ad. 9ᵐ. dſ q̄ si cōprehē-
sio dicaſ itellectio vel cognitio: maior ē falsa cū
suis ďclarationib⁹. vñ respōsio ibi data bona est.
⁊ ad ei⁹ iprobationē dſ q̄ rñsio ibi data est bona
accipiēdo ꝓspectū ꝓ intuitu vel cognitione mē
tis. ⁊ ad ei⁹ iprobationē dicim⁹ q̄ nō ē eadē rō ď
spē ⁊ ď actu itelligēdi nec act⁹ itelligēdi ꝓpē dſ si
militudo ꝓut sup̄ dictū fuit. nec ē vez q̄ spēs so
la sine aliquo actu intelligēdi ꝯcurrēte exhibeat
rē p̄sentē actu in ꝓspectu mētis. Sz hoc imedia-
te facit ipm itelligere. si eni p̄sentia rei facta p sola
spēz ēēt rei cognitio: ipa etiā p̄sentia spēi quā hēt
in itellectu ēēt eius cognitio ac p hoc q̄diu spēs
est p̄sens intellectui cognosceretur actualit ab eo. q̄
ē falsum. ¶ Ad. 10ᵐ. dſ q̄ spēs ponit in itellectu
nō vt suppleat vicē obi i rōne terminātis itellectio
nē sic argnēs putat: sz vt p eā obz qđ est reo extra
aīaz hēat rōnē in ouctioi q̄ⁿ p spēz fit p̄sens itelle
ctui. vñ cessat lōgus pcessus quē argnēs facit ad
ꝓbādū q̄ spēs nō suppleat vicē obi i rōne terminā
tis. ⁊ itez spēs ponit ꝓpt. 2ᵐ. vt. s. sit intellectui
rō formalis p̄ncipij elicitiui ďterminati act⁹. ⁊ ad
hui⁹ iprobatiōez dſ q̄ solutio ibi data bona ē: ⁊
ad ei⁹ pⁱmā iprobationē dſ q̄ cū ex spē intelligibi
li ⁊ ex intellectu fiat vnū qđ dſ intellect⁹ in actu:
ex vtroq̄z fit vnū p̄ncipiū elicitiuū act⁹ intelligē

di ꝓut ex dictis. S. Tho. deductū fuit in. 2°. ito
tabili. vñ spēs ⁊ itellect⁹ nō sunt duo p̄ncipia quo
.i. formalia act⁹ intelligēdi. Sz ex vtroq̄z fit vnū
p̄ncipiū i actu quo homo vl angel⁹ itelligit. Ad
2ᵐ. iprobationē dſ q̄ actio q̄ ē intelligere est ab
itellectu possibili mō stati dicto. ⁊ ad hui⁹ iproba
tiōez dſ q̄ licet itellect⁹ possibilis fit purū possibi
le in gñre itelligibiliū anteq̄z actueſ p spēm obi: ē
tñ de se aliqđ actu i genere ētiū ⁊ postq̄z iformaſ
p spēm ē etiā actu i genere itelligibiliū. ⁊ isto mō
pōt ēē p̄ncipiū act⁹ itelligēdi. q̄ aūt itellect⁹ agēs
cū fantasmate nō possit reducere itellectū possibi
lē ad actū intellectionis nisi pⁱus reducaſ ad actū
p spēm nō ē ꝓpt maiorē repugnātiā: sz ꝓpt naturalē
ordinē quo itellect⁹ possibilis exigit pⁱus ēē i actu
p spēm q̄ eliciat actū itelligēdi q̄ agere necessa
rio reqrit agēs esse actu. ¶ Ad. 11ᵐ. dicim⁹ q̄ duo
tāgit q̄ videnſ facere in ꝯtrariū. vnū est q̄ intelli
gere est quoddā pati ex auctoritate phi. aliđ ē q̄
Aristoteles nullā fecit mētionē de ordine spēi ad
intellectionē quē nos ponim⁹. ⁊ ad pⁱmū hoz i res
pōsum est sup̄ in pⁱmo notabili. Ad. 2ᵐ. dicim⁹ q̄
imo phs fecit mētionē ď tali ordine ꝓut sup̄ de-
ductū fuit ex auctoritate phi ꝓut in argumēto
tāgiſ. nec valet ei⁹ improbatio q̄si nec tenēda ē
nec ē vera expositio argumētio ad textū phi sz ase
ipso cōficta. ¶ Ad. 12ᵐ. dicit q̄ vbi cōmētator di
cit formā vel intētionē in intellectu esse cōprehē
sionē: nō est p̄dicatio q̄ditatiua ⁊ formalis sz acci
pit cōprehēsio large ⁊ iproprie ꝓ eo qđ cōprehē
diſ eo mō loq̄ndi quo dſ dom⁹ vel castrū aut vi
nea esse possessiōez alicui⁹ q̄. s. est illđ qđ posside
tur: p quē etiā modū in oīone dñica di: fiat volū
tas tua. i. illud qđ tu vis: ⁊ plura similia dici pos
sunt. vñ q̄ spēs itelligibilis quā cōmētator vo-
cat formā ⁊ intētiōez apprehēdiſ ab itellectu: dſ
ei⁹ apprehēsio. ¶ Ad argumēta ibernici ꝯ eadē
ꝯclusiōez ad pⁱmū dſ q̄ maior ꝓpositio ē falsa vbi
obm nō ē tota causa ipressiōis talis speciei. Im-
pressio aūt spēi itelligibilis nō fit a solo obiecto
qđ representat: sz etiā ab intellectu agēte p eiu⁹
actionē ⁊ illustratiōez ab spē ipressa fātasie: resul
tat spēs itelligibilis i ipm intellectū possibilē ma
gis spūalis q̄ spēs in fantasia existēs q̄ iā denu-
data a cōditiōib⁹ individualib⁹ ac p hoc apta na
ta representare obz sine ꝯditiōib⁹ individualib⁹
⁊ p ꝯñs nat a representare naturā ei⁹ vlēm. vñ im
pressio spēi in itellectū possibilē nō est imediate
⁊ directe ab obo qđ ē res extra itellectū sz magis
ab intellectu agēte. oba aūt sensuū exterioz q̄
iprimūt spēs suas i ipsos sēsus directe ⁊ imedia-
te: iō representanſ p easdē spēs eo mō q̄ ab illis

impꝛimuntur.s.singularit̄. ¶Ad.2m.negatꝰ ꝯsequētia imo obiectū nō esset p̄sens itellectui nisi eiꝰ sp̄es illi esset p̄sens: ex cuiꝰ p̄sentia obz quodāmodo fit itellectui ꝯiunctū. Cū.n.obm intellectꝰ nr̄i sit res extra aiaʒ exn̄s ac ꝑ hoc sepata ab itellectu: nō pōt ꝑ se ip̄m fieri p̄sens itellectui.ꝓpt̄ qđ p̄hs dicebat.3°.de aia ꝙ lapis nō est in aia sʒ sp̄es lapidis. ¶Ad.3m.pʒ r̄nsio ex his q̄ dicta sunt i.3° notabili.licet sp̄es possint eē simul plures in itellectu in habitu: nō ideo seq̄tur ꝙ oēs simul agāt in itellectū. qm̄ sp̄es nō agūt in itellectū nec causant itellectiōes nisi s̄m ꝙ actu mouēt itellectū.habitus aūt aut forma habitualis: inq̄ꝫm hm̄oi nō habet ꝙ actu moueat vel agat eo ꝙ nō sit in actu cōpleto sʒ quodāmodo i potētia.ꝓut latiꝰ deductū fuit i.3°.notabili. ¶Ad.4m.r̄ndet.S. Tho.p̄a.2e.q.54.ar.p̄°.ad.3m.ꝙ nō ē simile de corpe formato ꝑ figurā ⁊ d̄ intellectu formato ꝑ hitus vel ꝑ sp̄es hituales.qm̄ corpꝰ format̄ ꝑ figurā sicut ꝑ ꝓpriam terminationē. habitꝰ aūt nō est terminatio potētie sed ē eiꝰ dispositio ad actū sicut ad vltimū terminū. vn̄ q2 terminꝰ ⁊ p̄fertiꝫ vltimꝰ ē vniꝰ rei vnꝰ ⁊ nō plures: ideo vnū corpus nō pōt simul formari diuersis figuris. poa aūt pōt simul formari pluribꝰ habitibꝰ q2 nō repugnat ꝙ in vna re sint plures dispositiones ad lūos motus et opationes.q2 tn̄ actus et actiones sunt termini ad q̄o ordinat̄ potētia: simile iudiciū est d̄ illis ⁊ de figuris corpoꝝ q2 .s. nō p̄t vna potētia simul hr̄e plures actꝰ ⁊ opatiōes. ¶Po test.2°.r̄nderi ꝙ nō ē simile de figuris ⁊ sp̄ebus itelligibilibꝰ q2 figure cū habeāt eē nāle i corpibus ⁊ causent̄ ex naturali dispositiōe: se īuicē īnpediūt ne simul sint in eodē corpe.sp̄es aūt in intellectu habēt esse intētionale s̄m qđ eē: possunt plures forme etiā eiusdē rōnis simul esse in vno sbo ꝓut dictū fuit i.3°.notabili. ¶Ad.5m.negatur ꝯn̄a q̄ꝫm ad p̄mā eiꝰ p̄tē. ⁊ ad eiꝰ ꝓbationem ꝯcedimꝰ assūptū ⁊ negamꝰ ꝯn̄aʒ.cōcedimꝰ nāq; ꝙ itellectꝰ recipit sp̄eʒ itelligibilē sicut q̄dd̄ā accidēs reale ⁊ ꝙ patit̄ in tali receptione passione reali p̄fectiua nō tamē nāli ⁊ defectiua.sʒ ex hoc nō sequit̄ ꝙ itellectꝰ nō patiat̄ ab intelligibili.nā itelligibile qđ est obm intellectꝰ: actione reali agit in ip̄m q̄uis non nāli s̄m ꝙ nāle accipit̄ vt in 3°.notabili dictū ē. qđ aūt arguēs dicit itellectū pati ab itelligibili inq̄ꝫm itelligibile est si reduplicatiua iq̄ꝫm notat rationē formalē: falsum ē. non eni rō itelligibilitatis ē formalis rō q̄ intellectus patit̄ ab itelligibili. ¶Ad.6m.dr̄ p̄° ꝙ assumptū ē falsū nō eni volūtas reqrit p̄sentiā sui obi qđ ē bonū ad elicīēdū ꝓpriam opationē quēadmodū itellectꝰ ꝓut docet.S. Tho.p̄a.p.q.82.ar.3°.⁊ de veri.q.p̄a.ar.2°.⁊ in multis alijs locis.motꝰ nāq; itellectꝰ p̄ficit̄ in hoc ꝙ obm fit p̄sens intellectui.motꝰ aūt volūtatis ꝯsistit ⁊ p̄ficit̄ i hoc ꝙ volūtas tēdit i rē extra: ꝓpt̄ quod p̄hs dicit.6°.methae.ꝙ verū ⁊ falsum sūt i intellectu: bonum aūt ⁊ malū sunt i rebꝰ extra intellectū. Dr̄.2°.ꝙ nō est simile de volūtate ⁊ itellectu q2 voluntas cū nō sit potētia passiua: nō idiget ad suā opationē aliq̄d recipe quēadmodū ē itellectꝰ. Et p̄sta ꝑʒ r̄nsio ad ꝯfirmationē. ¶Ad.7m.dr̄.ꝙ prima causa ibi assignata ē nulla. Sʒ vera causa est ꝙ sensus ē d̄ se poa passiua ⁊ ideo idiget aliq̄ forma q̄ reducat̄ in actū ad ꝓpriaʒ opationē explēdā. et q2 hm̄oi opatio est cognitio: reqrit̄ forma q̄ sit similitudo sui obi eo ꝙ ōis cognitio fit ꝑ assimilationē. ⁊ ex hoc seq̄tur alia causa in argumēto assignata q2.s.ip̄a forma ⁊ sp̄es ē dispositio ꝓpinq̄ ad actū sentiēdi. vn̄ cū intellectꝰ sit poa passiua: indiget ip̄a eadē forma vl̄ sp̄e vbi obz ē absens. neq; valet qđ arguēs adducit ad ꝓbādū dissimilitudinē sensus ad itellectū q2 ad indigētiā sp̄ei nihil ꝯfert potētiā esse organicā aut nō. ¶Ad 8m.dr̄ ꝙ distictio Aristotelis vbi allegat̄: nō est itelligēda ad sensū arguētis eo ꝙ talis sensus repugnat vere p̄hie. nā cū locꝰ nō debeat nisi corpori q̄nto: inepta eēt ⁊ deridēda talis distinctio aut differētia. nō eni sp̄es intelligibiles q̄ abstrahūt a q̄nto s̄m ꝙ in intellectu recepte sūt: idigēt loco. neq; ad veritatē sunt i loco ⁊ p̄serti cū ponant̄ eē i intellectu q̄ neq; quātitas neq; q̄ꝫm est. vn̄ auctoritas p̄hi sic itelligēda est ꝙ vtreq; sp̄es .s.sensibiles ⁊ itelligibiles sunt in sensu ⁊ in itellectu sicut i sbo.est tn̄ differētia ꝙ sp̄es in sensu p̄serti exteriori: nō ꝯseruāt̄ ur i absentia sensibiliū neq; post actualē sensationē. sp̄es aūt itelligibiles ꝯseruant̄ in itellectu neq; corrūpi possūt incorruptibili exn̄te itellectu. ideo ab ista ꝓprietate.s.ꝯseruare sp̄es in eo receptas appellat̄ intellectꝰ a p̄ho impropē ⁊ methaphorice locꝰ sp̄erū eo ꝙ ꝓpetas loci sit ꝯseruare corpa in eo locata ꝓut p̄hs iq̄t.4°.phicoꝝ. ¶Ad.9m.dr̄ ꝙ verba p̄hi falso ibi allegant̄. nō eni hm̄oi verba ibi iueniunt̄.s.ꝙ speculemur qđ q̄d ē in fantasmatibus sʒ littera cōmēti sic hēt.itelligit eni formas ꝑ primas imaginatiōes.qđ exponēs cōmentator ait. tūc eni intelliget formas eaꝝ mediātibus p̄mis suis imaginibꝰ.i.veris quēadmodū sēsus cōprehēdit intētiones eaꝝ ꝑ p̄sentiā ipsoꝝ sensibiliuꝫ. alia aūt translatio sic habet.sp̄es q̄dē igit̄: itellectꝰ in fantasmatibꝰ itelligit.qđ exponēs.S.tho. dicit ꝙ pars anime itellectiua itelligit species a-

fantasmatib⁹ abstractas. vñ ptz q̄ cū dicitur ī fā
tasmatib⁹ nō est sensus q̄ in ipsis existētibus in
fantasia intelligat itellect⁹. q̄ si arguēs ꝓteruiē-
do velit magnā vim facere ī designatione abla
tiui: possum⁹ ad cōmcēdū respōdere q̄ phs in
verbis illis loquitur d̄ intellectu indicāte aliq̄d es
se ꝓsequēdū vel fugiendū. est enī eius intēo di-
cere q̄ sicut sensus ad p̄sentiā sensibiliū dicit ali-
quid esse fugiēdum vel imitādū ꝛ eodē modo
fantasia etiā ī absentia sensibiliū q̄ñ imaginatur
aliquas intētiones q̄ nō fuerūt ī sensu sicut ami
citie vel inimicitie: ita itellect⁹ intelligēdo ꝑ spe
cies in fantasmatib⁹ iudicat aliq̄d esse ꝓseqn-
dum vel fugiēdū. vñ q̄ iudiciū fuge aut ꝓsequ-
tionis vel odij aut amoris nō fit nisi cōsideratis
cōditionib⁹ particularib⁹ ꝛ ī diuiduātib⁹ rei que
manēt in fantasia ad q̄s oportet q̄ itellect⁹ se cō
uertat si iudicare debeat d̄ odio vel amore fuga
aut prosequtione: nō ī cōgi uc dicitur etiā ad sen
sum arguētis q̄ ī tellect⁹ spēs. i. p̄dictas intētio-
nes amicicie vel inimicicie ꝛ similes itelligit in
fantasmatib⁹. ¶ Ad argumēta Gofredi ad p̄mū
ɔceditur tota deductio s; ex ea nō seqtur q̄ vir
tus apphēsiua itellect⁹ nō sit in potētia ad reci-
piēdū spēm imo magis seqtur ɔtrariū. nā ab a-
gente ꝓportionali nō hēt passum id ad qđ p̄nci
palit̄ est ī potētia nisi mediāte ipressione aliqua
facta ab agēte p̄serti si id ad qđ passum ē in po⁰:
sit operatio q̄ requirit q̄ procedat ab aliqua for
ma ipsi agēti intrīseca aut inherēte si ꝓpria ei⁹
opatio esse debeat. ꝛ ad auctoritatē Aug⁹. dicit
q̄ ibi forma non sumit̄ pro spē a re sensibili ꝑ me
diū diaphanū ad sensū deducta s; pro ipsa sen-
satione a visu iformato p̄dicta spē elicita et hoc
ptz ex p̄cedētib⁹ ꝛ ex subsequētib⁹. parū enī sup
dixerat ipsaq; visio q̄d aliud q̄; sensus ex ea re q̄
sentitur iformat⁹ apparet ꝛ est similis mod⁹ lo-
quēdi quē habet phs. 3°. de aīa q̄ intellect⁹ in a
ctu est itellectū in actu ꝛ q̄ sciētia in actu ē idez
rei scite. Itē parū infra eodē caplo. visio inq̄t q̄
fit in sensu ex visibili corpe cū iā ɔiūctū est ꝛ vi-
detur. vbi visionē ponit ī sensu postq; corp⁹ visi
bile ɔiūctū ē sensui visus mediāte spē ꝛ cū iā vi-
detur. Itē īfra eodē caplo ɔcludit. gignit̄. ergo
ex re visibili visio s; nō ex sola nisi adsit ꝛ vidēs
quo cū ea ex visibili ꝛ vidēte gignit̄ visio. ꝛ infra
quod multū facit ad propositū nr̄m. ideoq; ait.
nō possumus q̄dem dicere q̄ sensum gignat res
visibilis. gignit tamē formam velut similitudi-
nem suā q̄ fit in sensu cum aliq̄d vidēdo sentim⁹
sed formam corporis quod videm⁹ ꝛ formaz q̄
ab illa in sensu videntis fit ꝑ eundē sensum non

discernimus q̄m tāta ɔiunctio est vt nō pateat
discernendi locus. ecce q̄ Augustin⁹ dicit ibi du
plicem formā fieri in sensu visus. vna q̄ ab eo vo
catur forma corporis q̄. s. est spēs impressa ꝛ aliā
formā q̄ ab illa in sensu vidētis fit quā ipse vo-
cat visionē. Itē; infra cū dixisset quādā affectio
nem nr̄o sensui ex re visibili esse impressaz. i. spe
ciem ꝛ similitudinē eius: subiūgit erat ergo etiā
cū viderem⁹ ꝛ illa clarior ꝛ expssior sed multuz
ɔiuncta cū specie rei eius q̄ cernebat̄ vt discerni
omnino nō posset ꝛ ipsa erat visio. ecce q̄ aper-
te ponit Augustin⁹ in vidēte spēm rei q̄ cernit̄ ꝛ
ipsam visionē ꝛ distinguit vnā ab alia qđ adhuc
magis aperit. parū infra vbi dicit q̄ cum ita sint
tria hec q̄uis diuersa natura quēadmodū ī quā
dam vnitatē cōtemperent̄ meminerimus. i. spe
cies corporis q̄ videtur ꝛ impressa eius imago
sensu qđ est visio. ¶ Ad. 2m. respōsum est ad au
ctoritatē phi in p̄mo notabili. vñ ɔclusio quā ar
guēs infert ex ea est falsa nec infert̄ recta conse-
quētia. ¶ Ad. 3m. dicit̄ q̄ si maior itelligat̄ d̄ eo
ad qđ potētia cognitiua est in potētia p̄ncipalit̄
ꝛ vltimate: ɔcedit̄. sed ex ea sic intellecta: nichil
cōcludit̄ ɔtra nos quia nō inde sequit̄ q̄ non sit
in potētia ad aliq̄d aliud tanq; ad mediū ꝑ qđ
ꝑuenitur in vltimū imo eadē potētia ē ad vtrū-
q;. sicut enī agēs ꝑ eundē actum tēdit in finez ꝛ
in ea q̄ sunt ad finem: ita eadē potentia est ī po⁰
ad finem ꝛ ad ea q̄ sunt ad finē. potētia autē cog
nitiua ꝑ spēm receptam sicut ꝑ mediū: attingit
ꝓpriam opationē. ꝛ ideo est in potētia ad vtrū
q;. Si aūt in maiori ꝓpositione itelligatur q̄ ad
vnū tātūmodo sit in potētia res ꝑ potētiā cog-
nitiuam ꝛ nō ad plura q̄litercūq; accipiātur: fal
sa est. ¶ Ad. 4m. dr̄ q̄ maior est falsa etiā p̄ auct
doctis ꝛ ꝑ experiētiā. ex p̄mo n. 8; ɔstat q̄ aq̄
recipiēs formā caliditatis ꝑ eam mouet̄ ad vlte
riorem actum. s. ad calefaciēdum: ꝛ artifex ꝑ for-
mam artis ad aliq̄d agēdū mouet̄ ꝛ similit̄ hoc
est eiudē tā in artificialib⁹ q̄; in nālibus. ¶ Ad
5m. dr̄ q̄ assumptū ē falsum nō est vtrobiq; simi
lis cōparatio. nā itelligere est aliq̄d in itelligēte
cū sit actio manēs i agēte, ꝓut pħo dicit. 9°. me-
tha. vñ itelligēte denoīatione intrīseca d̄noiat in
telligēte. s; itelligi nō est aliq̄d ꝑ se loquēdo in
re intellecta s; denoīatur res itellecta vl' itelligi
bilis ab itellectiōe q̄ ē ī itelligēte, ꝓpt qđ ꝛ pħo di
cit. 5°. metha. q̄ rei scibilis vl' scire ad sciētiā vl'
sciētē: ē relatio rōnis tm̄ nō realis eo q̄ nō refe-
rat̄ ꝑ aliq̄d qđ sit in ea s; ꝑ illō qđ ē ī sciēte. vñ sic
nō ē cā directe ꝛ ꝑ se q̄re sit relatio rōnis tm̄ rei
scite vl' scibilis ad sciētē q2. s. est eius motiuum ꝛ

ꝛ enī

quodãmodo actiuũ. nã plura agentia ꝛ motiua refferunt̃ realiter ad ea que patiũtur ꝛ mouent̃ ab eis. sed quia itellectio vel itelligi aut scientia ꝛ sciri nõ sunt aliq̃d in re scita qḋ sit fundamẽtũ sue relationis: ita causa directe ꝛ ꝑ se quare itelligi vel sciri nõ dicat realẽ passionẽ in re scita aut intellecta nõ est qꝛ. s. res itellecta mouet intellectum ꝛ agit in ipsum. sꝫ qꝛ sciri ꝛ itelligi nõ sunt aliq̃d reale in ipsa re scito sed sunt realit̃ in sciente. vñ neqꝫ ipsa actio itellectionis quã vt arguens putat iportat verbũ passiuũ itelligi: est aliq̃d in re q̃ intelligit̃ sed intelligẽte. alias res ipsa q̃ est obm: realit̃ refferret̃ ad intellectũ qḋ est ꝯ pħm. ptz igit̃ ꝙ argumẽtum ꝓcedit ex falso fundameto. ¶Ad. 6m. dr̃ ꝙ itellect⁹ dr̃ itelligẽs ex eo ꝙ causat itellectionẽ elicitiue. fantasma ꝛ itellect⁹ agẽs causant itellectionẽ dispositiue ꝛ ideo neqꝫ itellect⁹ agẽs nec fantasma dr̃ intelligens. sicut etiã volũtas causat itellectionẽ iperãdo intellectui ꝙ itelligat: ꝛ causat visionem corpalem imperando visui ꝙ colorẽ ꝑpiciat ꝛ tñ qꝛ ista causat nõ elicitiue: ideo nõ dicit̃ volũtas itelligens aut vidẽs corporalit̃. ¶Ad. 7m. ptꝫ rñsio ex suꝑ dictis ad. 2m. ꝛ in pmo notabili. ¶Ad argumẽta alioꝝ q̃ recitat Scot⁹. Ad pmũ dr̃ ꝙ in vbis illis Aug⁹ nõ intẽdit excludere vidẽtẽ aut potẽtiã visiuã alias ꝯdiceret sibi ipsi i vbis imediate ꝑcedẽtib⁹ vbi apte dicit ꝙ visio gignit̃ nõ ex sola re visibili sꝫ ex visibili ꝛ vidẽte. vnde videt̃ ꝙ Aug⁹ loq̃tur in verbis ab arguẽte iductis ꝺ iformatione q̃ est ꝑ spẽm rei vise q̃ iformatio appellatur: quãdoqꝫ visio eo ꝙ vt ipse Aug⁹ dicit parũ infra iformatio spẽi hẽt tãtã cõiunctionẽ ad visionẽ q̃ res videt̃: vt nõ pateat loc⁹ discernẽdi int̃ eas. ¶Ad. 2m. dr̃ ꝙ ꝯclusio non recte infert̃ ex pmissis. licet enĩ sonatio ꝛ auditio sint idem mot⁹: nõ inde seq̃tur ꝙ spẽs soni et auditio sint idẽ qꝛ spẽs soni ꝛ sonatio nõ idẽ sunt imo differunt sicut pncipiũ quo actiõis ꝛ ipa actio. ¶Ad 3m. dr̃ ꝙ maioꝛ ꝓpositio hẽt veritatẽ ꝺ causa eq̃uoca totali ꝛ pncipali nõ de causa partiali ꝛ minus pncipali. ꝛ de hoc dictũ fuit i rñsione ad. 3m Aureoli ꝛ accipit̃ ista solutio ex dictis. S. Tho. pa. 2e. q. 51. ar. 2o. ad. 3m. ¶Ad. 4m. negat̃ ꝯña nec ipe ꝓbat. Si enĩ argumẽtũ valeret: ois forma q̃ agẽs agit eẽt magis agẽs q̃ꝫ ipm. qḋ est falsum. ¶Ad. 5m. negat̃ assũptũ q̃ñ nãlis inclinatio ꝯseq̃tur ad nãm liberã. q̃. s. se habet i suis opationib⁹ ad vtrũlibꝫ ꝛ ad opposita sicut ẽ in ꝓposito ꝺ potẽtia itellectiua. fallit etiã illa maioꝛ de pncipio opationis ꝯcurrẽte ab extriseco. nãliter enĩ hõ ordinat̃ ad beatitudinẽ cui⁹ pncipiũ quodam ẽ grã ꝛ charitas ad q̃ tamẽ hõ se hẽt in potẽtia ꝯdictionis. ¶Ad. 6m. ꝯcedim⁹ totã deductionẽ. nõ enĩ militat ꝯ. S. Tho. q̃ neq̃qꝫ ponit ꝙ spẽs itelligibilis sit totale actiuũ ipius itellectionis ꝛ itellect⁹ totalr̃ passiu⁹ ꝙ arguẽs supponit. imo ꝭm ei⁹ doctrinã itellect⁹ possibilis ẽ pncipiũ qḋ ꝓductiuũ ipsi⁹ act⁹ itelligẽdi in respectu ad spẽm q̃ est pncipiũ quo: qꝫ ius respectu hominis q̃ ꝓprie ẽ intelligẽs itellect⁹ magis ẽ pncipiũ quo. ¶Ad. 7m. negat̃ ꝯña ꝛ ad ei⁹ ꝓbationẽ dr̃ ꝙ ꝓcedit ex falso fundamẽto q̃si spẽs itelligibilis sit totalis ꝛ ꝑfa causa ꝓductiua intellectionis ita ꝙ nichil aliud ad ipom req̃reret qḋ falsum ẽ vt sepe ẽ dictũ. ꝛ ꝑ hoc ptꝫ rñsio ad. 8m. 9m. aũt argumẽtũ nichil ꝯcludit ꝯ nos. 10m. vero ꝛ. 11m. argumẽtũ ꝓcedũt ex illo fundamẽto falso q. s. spẽs itelligibilis sit total' ꝛ ꝑfa causa actuum itelligẽdi vñ nichil ꝯcludunt sicut nec. 7m. ꝛ 8m. ¶Ad argumẽta Durãdi ꝛ quoꝛũdã alioꝛꝫ Ad pmũ dr̃ ad maiorẽ ꝙ est vera q̃ꝫm ad illud in quo ex opposito distiguit̃. possunt tamẽ esse idẽ in aliq̃ alio. sic aũt itellecta maioꝛe: argumẽtum nichil ꝯcludit qꝛ licet act⁹ pm⁹ sit forma absoluta: nõ ideo seq̇t̃ ꝙ act⁹ scḋus sit forma relatiua. nã q̃ꝫm ad hoc nõ distiguit̃. sufficit enĩ ad distictionẽ act⁹ pmi ꝛ act⁹ scḋi: distictio q̃ ẽ q̃ꝫm ad ea q̃ ipsos ꝯseq̃nt̃ inq̃ꝫm sunt pmus ꝛ scḋus vt ꝙ vn⁹ ꝑcedat aliũ ꝛ vn⁹ ordinet̃ ad aliũ ꝛ hmõi. Si enĩ rõ arguẽtis valeret: si act⁹ pm⁹ est accidẽs: act⁹ scḋ⁹ diceret̃ eẽ sba ꝛ si vnus eẽt in genere ali⁹ diceret̃ eẽ extra gen⁹ qḋ est absurdũ. ¶Ad. 2m. negat̃ ꝯña cũ sua ꝓbatione. nam quãtitas forma absoluta est nullã tñ habet de se opationẽ ꝛ eodẽ modo opatio itellect⁹ licet sit forma absoluta. ¶Ad. 3m. dr̃ pmo ꝙ maioꝛ ẽ falsa nec valet ꝓbatio qꝛ lucere est qḋdam eẽ: itelligere vero ẽ opatio. ꝛ licet vterqꝫ actus sit imo nẽs: differũt tñ ꝭm suas naturas. ꝛ eẽ est actus pmus ac ꝑ hoc existis pus in potẽtia. opatio vero est act⁹ scḋs ꝛ ꝑ ꝯñs ẽ act⁹ existẽtis in actu. vnũquodqꝫ enĩ agit ꝭm ꝙ est in actu ꝓut phs docet 9o. methae. et. 3o. de aĩa. ¶Ad. 4m. dr̃ ꝙ maioꝛ ꝛ minoꝛ nõ sunt vsqꝫq̃qꝫ vere nec arguẽs ꝓbat. ¶Ad. 5m. dr̃ ꝙ maioꝛ ꝓpositio debet itelligi de adunatione ꝭm eẽ nãle ꝛ ꝑfectum ꝛ ꝭm ꝓprias rõnes. duo ꝯtria ꝭm esse intẽtionale ꝛ incõpletũ ꝛ sub vna rõne cõmuni in qua cõueniunt aut si vnum per aliud cognoscatur: sꝫ in vno absoluto adunari possunt sicut actio ꝛ passio in vno motu ꝛ albũ ꝛ nigrum in medio coloꝛe. vnde in ꝓposito nostro albumꝫ ꝛ nigrũ possunt adunari in vno actu visionis ꝭm esse intẽtionale ꝛ incõple

cuz ac cõfusuz. z sm q cõueniũt i aliq vna rõne
vel cõueniẽtie vel differẽtie z accipitur respõsio
ista ex dictis. S. Tho. pª. p. q. 85. ar. 4°. ad 4m.
¶ Ad argumẽtũ Joãnis de ripa ad pmuz dr q
assũptũ ẽ falsũ z ꝯ plres auctoritates sacre scrip
ture. dicit eni pverbioꝝ. 3°. Dñs sapia fundauit
terram: stabiliuit celos prudẽtia. sapia illi⁹ eru-
perũt abissi z nubes rore cõcrescũt. et sapie. 8°. de
diuina sapia dicit. attigit ergo a fine vsqz ad finẽ
fortiter et disponit oĩa suauiter. et ecclesiastice
.24°. In psona diuine sapiẽtie dicit. ego ex ore
altissimi pdij. ego feci i celis vt oriret lumẽ inde
ficiẽs z sicut nebula texi oẽz carnez z psalmo.
.ciiij°. oĩa i sapia fecisti zc. z multe alie auctori-
tates induci pñt vñ mirũ ẽ q arguẽs dicat se alias
pbasse q intellect⁹ diuin⁹ nõ est actiu⁹. et certe
vr arguẽs decept⁹ putãs q qz intelligere dei nõ
est realr distictũ ab intellectu diuino ideo nõ est
eius actio quod minime sequit qm nõ ẽ de rõne
actiõis absolute z simplr dicte: q differat realit
ab eo cuius ẽ: q si i creaturis actio realr differat
ab agente: puenit ex deffectu creature. Si eni
rõ arguentis valeret: neqz iusticia neqz bonitas
neqz plures alie pfectiões eẽnt i deo cũ nõ diffe
rant aliquo modo realr i deo quadmodũ diffe
rũt in creaturis. ¶ Ad. 2m. cõcedim⁹ q eẽ pcep-
tiuũ aliqd addit ad esse actiuũ. s. determinatũ
modũ actiui. qz eẽ pceptiuũ est eẽ actiuũ actiõe
immanente et cognitiua. z cũ arguẽs infert ex hoc
q posse pceptiuũ ẽ magis actiuũ posse q posse
actiuũ nõ pceptiuũ: negat ꝯña ẽ eni fallatia figu
re dictiõis arguẽdo a modo ad rẽ. Sz bene sequi
tur q eẽ pceptiuũ sit eẽ actiuũ magis ꝯctũ z spe-
cificũ q eẽ actiuũ absolute sumptũ. ¶ Ad. 3m.
dicit q potẽtia pceptiua intellectiua ẽ realr i esse
pductiua aliquoꝝ. s. ipi⁹ itelligere z verbi ac cõ-
ceptuũ z secũdaꝝ itẽtionũ z alioꝝ actuũ similiũ.
vñ verissimũ ẽ qđ arguẽs dicit eẽ falsum. ẽ etiam
pductiuũ in eẽ intẽtiõali quorũdaz. s. reꝝ extra
aiam existẽtiũ. In eo nanqz q intellect⁹ format
verbũ expressiuũ z manifestatiuũ rei extra aiaz
exñtis: cõstituit ipam in eẽ intẽtionali. s. ẽ intel-
lectũ. neqz valet quod arguens ꝯ hoc inducit. qz
licet oĩe actiuũ reale maiorẽ pfectionẽ realem
ponat i re q actiuũ intẽtionale qđ realẽ pfectio
nẽ nõ põit: nõ tamẽ ponit maiorẽ pfectionẽ ab-
solute. nam nõ ẽ vlr verum q oĩs pfectio rea-
lis sit maior pfectio q quecũqz pfectio intẽtiõalis
neqz oĩe eẽ reale est magis pfectuz q qđcuqz
esse intẽtionale vt eni. S. Tho. docet ꝯ gen. li.
.2°. ca°. 50. forme rerũ sensibiliũ: pfectius eẽ hñt
in intellectu q i rebus sensibilib⁹. sunt eni simpli

ciores z ad plura se extẽdentes. per vnã eni for-
mã hominis intellect⁹ cognoscit oẽs homines
hec ille. idẽ in sentẽtia dicit. pª. p. q. 82. ar. 3°. i. c.
Itẽ de veri. q. 4. ar. 6°. pbat q res verius sunt
in intellectu diuino q i se ipis. ¶ Ad ea que. 2°.
loco inducit Ad primũ dicitur pmo q pcedit ex
falso presupposito. s. q oĩe qđ agit ab itellectu:
sit intellectio sicut patet d verbo z genere z spẽ
z alijs secundis intẽtiõibus. Dicit. 2°. q argu
mẽtũ nichil concludit ꝯ nos sicut patet ex respõ
sione ad. pm. z 2m. hui⁹ Joãnis. ¶ Ad. 2m. dicit
q intellectio nõ est qualitas sed opatio de pre-
dicamẽto actiõis z ita nõ dicit pprie similitudo
vt dictũ est supra. ex quo patet q cuz intelligere
sit actio ppria intellectus: non sufficit ad hoc q
eliciatur: similitudo impressa ab obo. ¶ Ad. 3m.
dicitur q iste Joãnes in suis argumẽtis videtur
quasi intellectui nauseam facere qm z i sentẽtijs
nõ satis docte z vocabuloꝝ pprietates non ser
uat atqz fere in materia z in forma oẽs argu-
mẽtationes eius peccant ita vt vix digna fuerunt
responsione. dicimus ergo ad istud. 3m. argumẽ-
tuz. q valde iproprie z inepte dictũ est q intelle
ctio sit qualitas qm nõ est qualitas vt patuit in
precedẽti solutione. z iterũ q per agere intelle-
ctus talis qualitas sit intellectio. naz intellectio
nõ est ab intellectu p agere sed est ipm agere in-
tellectus. nec preterea ex toto suo pcessu aliud
concluditur nisi q sũma intellectio naĩlis possibi
lis intellectui est illa quaz elicit sm vltimum sui
posse naturale quod et concedimus. cõcedimus
quoqz q naturalis intellectio sit magis i potesta
te intellect⁹ q supernaturalis. sed ex hoc nulla
bona ꝯña sequitur q aliqua visio naturalis crea-
ture sit perfectior visione beatifica. ¶ Ad. 4m.
negatur prima ꝯña. Tum qz sicut dictum ẽ visio
est ipm agere intellectus z ideo inepte dicit q
intẽdatur visio per agere. Tũ etiaz qz ex nostra
ꝯclusione non sequitur q visio intẽdatur p age-
re. vñ totus processus arguentis fundatur super
falso etiã super figmẽta que ipse sibi fabricat. 2°.
etiã cõsequentia est nulla imo implicat cõtradi-
ctionẽ. non eni potest manere idem gradus i firu-
x⁹: variato lumine glie z p ꝯñs nec idẽ grad⁹ vi-
sionis. z pterea videt arguens supponere q visio
beatifica a solo intellectu sit actiue quod ẽ falsuz
neqz id sequitur ex nr̃a positione. nã licet intellit
gere beatificum sit actiue ab intellectu nõ inde
sequitur q a nullo alio sit actiue z per idẽ patet
respõsio ad. 5m. z ad. 6m. procedunt eni ex eodẽ
falso fundamento. neqz huius sexti confirmatio
aliquid facit ad propositũ. qm nos non dicimus

ꝙ ꝓpter hoc cognitio est cognitio: q2 agit a potentia cognitiua. nã multa ab ipa aguntur que nõ sunt cognitiones quẽadmodũ sunt dictũ supra de verbo ⁊ genere ⁊ spẽ ⁊ alijs secũdis intẽtionib⁹. Itẽ ď rebus artificialibus q̃ sunt facta per intellectũ. imo siphisice loqueret arguens: verius dixisset ꝙ iõ potẽtia est cognitiua: q2 actio eius ⁊ operatio ẽ cognitio. nã vt pħs dicit. 2°. li. de aĩa potẽtie ꝑ actus distinguũtur ⁊ denominant et specificantur ⁊ actus ꝑ obiecta ⁊ nõ econuerso. ¶ Ad .7m. dicitur primo ꝙ argumẽtũ nichil cõcludit ꝯ nos. Dicit. 2°. ꝙ prima ꝯña ẽ friuola nõ enĩ sequitur ꝙ q2 intelligere nr̃m est q̃dam participatio intellectiõis diuine ꝙ ideo pari modo se habeat vtrobiq3 imo magis sequitur ex eo ꝙ nõ se habeant eodẽ modo ad intellectũ ꝓportionalit̃ q2 om̃e participans ab alio; deficit a perfectiõe ipsius. ¶ Ad. 8m. patet responsio per ea q̃ dicta sunt in ꝓmo notabili. ¶ Ad ea q̃. 3°. loco inducit ad ꝓmũ negatur assumptũ imo actus potentie sensitiue informant ⁊ sunt subiectiue in cõposito ex potentia ⁊ organo corporali a quo eliciũtur. vñ falsum est ꝙ anima vel potentia sensitiua secluso corpore: im̃ediate immutentur vitalit̃ per sensationes. neq3 valet eius probatio. nã Aug⁹ vbi allegat vel alibi nõ dicit ꝙ anime dãnatorũ separate a corporib⁹ patiantur dolorẽ corporalem licet patiãtur ab igne corporali vt. S. Tho. ꝓbat. 4°. li. sen. dis. 44. q. 3a. ar. 3°. sub. ar. 2°. in anima separata a corpore nõ manent actus sensitiuarũ potentiarũ. dolor ergo quẽ Aug⁹ põit in animabus sepatis ẽ dolor partis ĩtellectiue. s. voluntatis q̃uis agens sit ignis corporalis. vbi aũt dicit ꝙ dolor ꝓmo inest anime si intelligatur de dolore sensibili: debet intelligi non ꝙ soli anime primo insit sed q2 dũ inest cõposito ex corpore et anima; anima que est principalior ps principaliter participat dolorem. ¶ Ad. 2m. dicitur ꝙ minor est falsa imo om̃s sensatio vel cognitio in se ⁊ in sua essentia est vitalis operatio. vñ argumẽtũ nichil concludit. ¶ Ad. 3m. dicit primo ꝙ si maior intelligatur ď prioritate nature non temporis: põt concedi ⁊ tunc admittimus hanc ꝙ cognitio p⁹ natura sit cognitio q̃3 faciat aliq̃m cognoscentem. Si aũt intelligatur de prioritate temporis vel durationis: maior est falsa de formis que non sunt per se subsistẽtes. Dicitur. 2°. ꝙ argumẽtũ procedit ex falso fundamento sicut et precedentia. s. ꝙ cognitio vel intellectio sit q̃litas; sed q2 in vltima confirmatione pretendit inferre ꝙ q2 visio facit per sui informationẽ vidẽtem ideo visio dicatur videre: dicendum est ꝙ

dupliciter deficit sua confirmatio. primo q2 non om̃e illud propter quod aliquid dicitur esse tale est tale. sicut albedo propter quam aliq̃d dicit esse album: non dicitur esse alba. vñ ďficit illa regula in formis abstractiue sumptis. ⁊ sic ĩ proposito nr̃o q2 visio est forma abstractiue dicta licet faciat aliquem eius esse videntem: non dicit ipa videns. deficit secũdo q2 supponit vnũ falsum ꝙ. s. visio vel intellectio facit esse videntem aut intelligentem ea ratione q2 insunt per informationem videnti ⁊ intelligenti tanq̃3 accñs subto quod ẽ falsum. q̃uis enim q2 brnõ actiões sunt im̃anentes sunt in agente per informatiõem sicut accñs in subo: ⁊ tñ sub ratione qua actiones sunt: non habẽt ꝙ sint informatiue in agente sed ꝙ sint ab agẽte prout. S. Tho. expresse dicit. p°. li. sen. d. 32. q. p°. ar. p°. in. c. ait enim actio sm ꝙ est actio: significatur vt ab agẽte ⁊ ꝙ fit in agẽte: hoc accidit sibi inq̃3m est accño. idẽ dicit de potẽtia dei. q. vel materia. 8a. ar. 2°. in. c. ¶ Ad. 4m. patet respõsio ex his que dicta sunt ad. 7m. eorũ que secũdo loco obiecta sunt. ⁊ iterũ presupponit falsum. s. ꝙ nos dicamus ꝙ om̃s forma perceptiua sine cognitiua: s. potẽtia actiua vel passiua qd non dicimus. nam nõ solũ in deo sed ꝙ nec etiã in ãgelis sit ĩtellect⁹ possibilis ⁊ ĩtellect⁹ agens probat. S. Tho. pa. p. q. 54. ar. 4°. Qd aũt arguens vltimo infert non esse cõtradictionem ꝙ potentia creata actuetur vt potẽtia perceptiua sine eo ꝙ subiectiue informetur; admittimus ⁊ tamẽ cum hoc stat ꝙ q2 eadem potentia ꝑceptiua est forma accñtalis: repugnat ꝙ nõ insit informatiue subo. ¶ Ad. 5m. dicitur ꝙ ꝯña nõ valet q2 licet nunc actus intelligendi sit sibi ipsi idem tanta identitate quanta tunc intellectus ⁊ intelligere essent idem: ⁊ tamẽ nunc ĩtelligere quantumcunq3 sit idem sibi non est idem intellectui que identitas facit ꝙ ad intelligere diuinũ non requiratur informatio ⁊ ideo nũc ad intelligere creature requiritur ꝙ insit intellectui informatiue: alias non esset intelligens, naz actui intelligendi creature q2 non est quid subsistens repugnat ꝙ sit intelligens sicut albedini ꝙ sit alba. ¶ Ad. 6m. dicitur ꝙ assũptum est casus impossibilis. s. ꝙ potẽtia ⁊ operatio vitalis habeãt summaz vnitatem essentialem ⁊ ꝙ ipsa operatio vitalis incipiat vel desinat esse intellectio sine eo ꝙ potentia incipiat vel desinat esse intellectio. ⁊ ad eius probationem negatur assumptũ scz ꝙ ipsa intelligẽtia separata sit habitualis notitia sui nisi improprie ⁊ abusiue loquẽdo ⁊ multo magis ẽ falsum ꝙ sit cognitio sui actualis. Ad

auctoritates aũt Augustini respondet. S. Tho. pmo libro sentẽ. disti. 3ª. q. 4ª. arti. 2°. ad pmũ. q illa tria dicunt vnum z vna substãtia nõ predicatione essentiali sed pdicatione qua partes potentiales dicũtur esse totũ potẽtiale quia oẽs in ipso toto radicant z ipsum totum adest cuilibet parti fm totam suã essentiam nõ tamẽ fz totam sui virtutem. vnde aliquãdo pdicatur de suis partibus potẽtialibus sed nõ proprie. idẽ respondet pma parte. q. 77. arti. pmo ad pmũ. z õ spũalibus crea. arti. vltimo ad. 2m. z ad. 8m. In õ veri. autẽ. q. xª. arti. pmo ad. 5m. dicit q illa tria dicunt vna essentia inqz m ab vna ẽentia mentis pcedũt. vna vita inqz m ab vnũ genus vite ptinent. vna mẽs inqz m sub vna mẽte comprehendunt vt partes sub toto sicut visus z audit⁹ comprehẽdũtur sub parte anime sensitiue. ¶ Ad argumẽta ptra. 2am. pclusionẽ patet responsio ad tria pma p ea q dicta sunt in. 4°. notabili. ¶ Ad 4m. dicit q maior ppositio est vera capiẽdo rõnem intelligibilis fm q est intellectuale. Sed in isto sensu minor est falsa licet enim intelligibile z intellectũ qz m ad id quod est in sui natura possit esse res materialis: apprehẽdit tamẽ ab intellectu imaterialiter z vt sic habet quoddam ẽẽ immateriale in intellectu. ¶ Ad argumẽta contra 3am. pclusionem dicit q qcquid sit de ppositionibus in eis assumptis quũ plures sunt false preser tim in. 4°. argumento. tamẽ omnia fundãtur in falso. s. q intellectus in deo sit potentia passiua z nõ sit purus act⁹: z q vniuersaliter loquẽdo alia res sit intellect⁹ z alia sit intelligere quod vtrũqz est falsum in deo. In deo eni substãtia vel natura z intellect⁹ z intelligere sunt idem omnino realit z omnia sunt act⁹ pur⁹ z pfectissimus. z licet intellectus noster alio conceptu et sub alia ratione apprehendat in deo intellectum et alio intelligere: veritati z idẽtitati rei nõ obstat. Tũ quia illud puenit ex deffectu intellectus nostri nõ ex diuersitate rei. Tũ etiam quia intellectus noster nõ distiguit vnũ ab alio: intellectu aliqd affirmãte vel negãte. Sed intellectu simplicit apprehẽdente qui non proprie dicitur verus aut falsus prout phs docet. 3°. libro de anima. nec iterũ ẽ incõueniẽs q dicamus in deo esse potentiam intellectiuam quũ huiõi potẽtia in deo est actiua nõ passiua cum nõ sit recipiẽs aliquo modo quemadmodum intellect⁹ noster potẽtia autem actiua nõ repugnat perfectioni diuine cum sit existentis in actu nõ in potẽtia. imo quãto aliquid est magis in actu: tanto perfectior z nobilior est eius potẽtia. vñ actus purus z potẽtia actiua: nõ sibi repugnãt sed consonant. z de hoc. S. Tho. pma pte. q. 25. articulis pmo z. 2°. et contra gẽ. libro. 2°. capitulis. 7°. 8°. 9°. 10. z in multis alijs locis. ¶ Ad argumẽtum ante oppositum respõdet. S. Tho. pma. p. q. 14ª. ar. 2°. ad. 2m. q moueri z pati sumunt equiuoce fm q intelligere dicitur quoddaz moueri vel pati prout phs dicit. 3°. de anima. nõ enim intelligere est mot⁹ qui est actus imperfecti sed est act⁹ pfecti existens in ipso agente. z preterea q intellectus pficiatur ab intelligibili: cõuenit intellectui qui quãdoqz est in potẽtia z pficit p speciem itelligibilez q est similitudo rei intellecte sicut potẽtia per actum sed intellectus diuin⁹ qui nullo modo est in potentia nõ perficitur per intelligibile neqz assimilatur ei: sed est sua perfectio z suum intelligere. Et in hoc articulus terminatur.

¶ Questio secunda.

Terũz circa eandem distictionem queritur vtrum essentia diuina sit obiectum adequatũ sui intellectus: et arguit q non. quia de⁹ cognoscit alia a se et go ipse vel eius essentia non est adequatum obiectum intellectus diuini. In oppositum arguitur sic. Actus cognitiuus sumit distinctionem z spẽm ab obiecto vt ait phs 2°. de anima. Sed diuinus itellectus nõ habet speciem aut distinctionẽ ab aliquo extra se. ergo zc. ¶ In hac qstione erũt qttuor articuli vt sup.

Quantũ ad primũ articulũ sit pma cõclusio q deus cognoscit alia a se in ẽẽntia sua visa. Hãc pclusionẽ tenet S. Tho. pmo libro sen. disti. 35 ar. 2°. et pma pte. q. 14ª. arti. 5°. et õ veri. q. 2ª. arti. 3°. et ptra gẽ. libro pmo capi. 50. z. 51. ¶ Secunda conclusio est q deus cognoscit distincte z perfecte res singulares. Hãc conclusionez tenet S. Tho. libro primo sententiarum distinctione 36. q. pma articulo primo. et pma parte. q. 14ª. articulo. xj°. z de veritate. q. 2ª. articulo. 5°. z cõtra gen. libro primo capitulo. 66.

Quantum ad articulū. 2m. ponūtur obiectiões aduersarioꝝ. ⁊ quidē ꝯ primam ꝯclusionē arguit Aureolus probando q̄ nulla creatura terminat diuinū intelligere nec vt obiectū primariuꝫ nec vt secūdariuꝫ. ipossibile inquit ē q̄d ē ꝑfectio inōi deo: dependere a nō deo qꝛ bonoꝝ nřoꝝ nō indiget. sꝫ si intellectio diuina terminaretur ad creaturas: illa intellectio cū sit q̄dā dei perfectio: dependeret a non deo qꝛ ab ipis creaturis positis in eē ꝓspecto vel relucentibus in eēntia sua tanq̄ in speculo. Impossibile enī est intētionē terminatā ad aliquod obiectū: manere sine illo obiecto. igiť nulla intellectio ē in deo q̄ terminet ad creaturas positas in eē ꝓspecto. ¶ Et confirmať qꝛ oīs perfectio que est in deo eque esset in eo circūscripto oī esse creature siue reali siue intētionali ⁊ diminuto. cū igitur intellectio si qua sit in deo que terminet ad creaturas in eē intentionali positas nō valeret ēe in eo si tolleretur huiusmodi esse intētionale: patet q̄ nulla talis intellectio est in deo. Forte diceť q̄ creatura in tali esse intellecto posita nō est aliud a diuina essentia in qua relucet. ita intellectio diuina nō dependet a nō deo. hec aūt euasio non ꝓcedit. Creatura enī in tali esse posita: hēt esse diminutū tm̄ ⁊ intentionale. essentia vero diuina habet esse ꝑncipalissimū reale. quare differt ab essentia tanq̄ creatura sub esse diminuto posita a creatore. si igitur incōueniēs reputatur q̄ diuina eēntia dependeat coexigenter a creatura ꝓut poniť in esse reali: multo fortius debet ipossibile reputari q̄ ab ea dependeat prout est posita in esse diminuto. Ulterius forte diceť q̄ intellectio nō dependet ab obiecto secundario: sed ab obiecto primario. vn̄ sublata oī creatura ⁊ oī eius eē: adhuc diuina intellectio maneret terminata ad diuinā eēntiaꝫ vt ad obm̄ primariū. hec aūt euasio nō procedit. Aut enī tūc remaneret deus intelligens creaturas per intellectionē terminatā ad eēntiā suā nec ꝓcedēt ē vlterius in creaturas: ⁊ tūc habetur propositū. s. q̄ illa intellectio qua creaturas intelligit non terminať ad eas. si aūt nūc intelligeret eas: sic ꝓcedit rō. s. q̄ intellectio q̄ est deus sic depēdet a creatura q̄ ip̄a circūscripta remanere nō posset. ¶. 2°. sic. Impossibile ē diuisionē cōtinui deficere vl cessare. sꝫ manifestū est q̄ si diuinus intuitus aliq̄d extra se attigeret obiectiue ponendo illud in esse ꝓspecto: de necessitate diuisio cōtinui eēt euacuata intuitu diuino ⁊ prospectu. aut enī tm̄ modo ponerentur in ip̄ius ītuitu oēs partes cōtinui diuise ⁊ distincte vt nō reliquať vlterior diuisio: ⁊ sic habetur ꝓpositū q̄ diuisio continui erit euacuata. aut ponerenť tm̄ aliq̄ ptes sub certo numero quarū q̄libet erit diuisibilis vlterius: q̄d eē nō pōt qꝛ tūc diuinus intuitus eēt in potentia ⁊ posset sibi aliquid accrescere diuidendo videlicet vnāq̄q̄ illaꝝ partiū q̄uis posset sic diuidendo ꝓcedere in infinitū sicut ⁊ nř intellectus. ergo impossibile est q̄ aliud a deo ponať i eius intuitu vel ꝓspectu in actu. qua ratione nanq̄ aliq̄d poneretur: oēs partes cōtinui ponerētur. ¶ Et confirmatur. qꝛ si diuinus intuitus intelligendo lineaꝫ ac diuidēdo eaꝫ in partes quā licet diuisionē poneret in prospectu: oporteret dare vnuꝫ de tribus aut q̄ in ip̄ius prospectu eēnt ꝑtes indiuisibiles in quibus linea poneretur ⁊ in q̄s per diuinū intuitū scinderetur: aut q̄ eēnt partes diuisibiles ⁊ sic diuino intuitu aliq̄d posset accrescere aut q̄ solūmodo totalitas cōtinui eēt in ip̄ius ꝓspectu partes vero i potētia reducibili ad actū successiue redutione q̄ nūq̄ cessaret sicut accidit in nřo intellectu ⁊ hoc totū ē impossibile quare necesse est q̄ sit cōtinuū ⁊ eius ꝑtes intelligantur a deo: q̄ tn̄ in eius intuitu nō ponātur ⁊ idē est de oībus alijs a se q̄ intelligit. ¶. 3°. sic. Si res extrinsece a deo quas intelligit ponerētur in eius intuitu et ꝓspectu: sequeretur q̄ in diuino intuitu esset obiectiue magnitudo quedā infinita actualiter. ꝑncipiū nanq̄ mathematicū est q̄ magnitudo crescat in infinituꝫ ⁊ q̄ cuilibet magnitudini pōt fieri additio. cū igitur diuinus intellectus plus possit q̄ꝫ humanus: nř aūt pōt ad quācūq̄ magnitudineꝫ datam addere: necesse est q̄ diuinus hoc possit. aut igiť procedit cōtinue successiue quod esse non pōt nisi sit in potentia ⁊ imperfectus sicut nř: aut stat in aliq̄ magnitudine finita ⁊ tūc non stat. qꝛ ad oē finitū pōt fieri additio. vn̄ cōtradictio est q̄ stet in aliqua magnitudine infinita obiecta suo ꝓspectui cui est ipossibilis fieri additio ⁊ sic ꝓpositū habeť. sꝫ manifestū ē q̄ hoc est oīno ipossibile. s. magnitudinē infinitā eē in diuino ꝓspectu qꝛ qua rōne ibi poneret: eadē rōne a deo posset cōduci i effectū. q̄d est ipossibile. igitur res extrīsece cū intelligūtur nō sunt i ip̄ius ꝓspectu. ¶. 4°. sic. Si res alie a deo pōerenť in eius ꝓspectu ⁊ intuitu obiectiue dū intelligunť: sequiť q̄ oēs eoꝝ spēs numeroꝝ eēnt actu posite in eius ītuitu. intelligit enī deus oēs numeros sꝫ manifestū ē q̄ ꝓcessū numeroꝝ i infinitū eē euacuatū ⁊ exhausē ad actū in diuino ꝓspectu ipossi

bile ē q: aut sistit in numero finito: z sic ille est in potentia vt sit radix cubiti vel quadrati z p ɔñs, quadratus eius aut cubit⁹ aut duplus possibilis est. aut sistit in numero infinito z hoc ē ɔdictio: cū numerus nō sit aliud nisi totitas quedā z et inclusio multitudinis. vñ idē est eē numeratū z eē tot qd̄ euidenter clausionē z finitionē includit. Si dicat̄ q̄ illa multitudo in qua residet diuinus intellect⁹ vel intuit⁹ nō est mēsurata aliquo certo numero sz ē multitudo non numerata: hoc non tollit rōnē. diuinus nāq: intuitus attingit in actu oēm multitudinē numeratā descendentē ab illa multitudine nō numerata z p ɔñs attingit vltimū numerū a quo stati pceditur ad illā multitudinē infinitā z ita sit q̄ ponat i pspectu oēs spēs numerorū. sz manifestū est q̄ talē numerū impossibile ē reperiri quin immediate sit trāsitus ad eandē. dato eni tali numero cū sit finitus: adhuc pōt sibi fieri additio in infinitū anteq̄ cōsurgat illa multitudo infinita. igit̄ diuinus intuitus nō ponit i actu oēs spēs numerorū. ℭ. 5°. tu suppo nis q̄ in pfectionibus specificis pōt pcedi i infinitū ita q̄ vna spēs pōt fieri nobilior alia nobilior pma z. 3ª. nobilior. 2ª. z sic in infinitū. Si igit̄ hoc sit verū: aut tota ista multitudo spēꝝ est in diuino intuitu actualiter z sine pcessu aut nullo modo nō primū q: tūc intuitus haberet i suo pspectu aliquā creaturā in infinitū distantē a prima spē. aut eni intueret̄ quālibet distantē modo finito a pma spē z sic nō erit pcessus possibilis in infinitū in spēbus cuius oppositū tu dicis. aut intuet̄ aliquā distantē in infinitū i nobilitate z perfectiōe z p ɔñs illa erit in infinitū nobilis z perfecta qd̄ est impossibile. Nec pōt dari. 2ᵐ. scz q̄ tota illa multitudo sit in diuino intuitu sub quadā successione z pcessu. q: tūc erit potētialis z iperfectus quare relinqtur q̄ nullo modo. hec sunt argumēta eius ad pbādū q̄ nichil aliud a deo terminat eius intuitū p modū obti primarij vel secūdarij. ℭ. 2°. loco pbat ɔ eandē ɔclusionē q̄ creature nō sunt in dīno intuitu sicut obiecta relucētia in diuina eēntia. Primo sic: qñdocūq: aliqd aspicit̄ in aliquo tanq̄ in speculo: tūc est ibi alius actus videndi z alia spēs sine rō qua videt̄ speculū z qua videt̄ res in speculo sicut manifeste patet q̄ speculū videtur per spēm representantē ipm et figurā eius ac formā. res aūt videt̄ per spēm propriā licet cōcurrant i eodē oculo simul spēs rei z spēs speculi. sed fm te diuinus intellectus ituet̄ creaturas in sua essentia quasi in speculo relucēteo. igitur per aliā similitudinē videt creaturas q̄ per essentiā: alioquin eēntia nō se habebit vt speculū. Cū igitur nō per aliā similitudinē videat creaturas. patet q̄ essentia non se habet per modū speculi. ℭ. 2°. sic Deus nō intelligit creaturas per reflexionē. actus eni reflexus videtur iperfectior q̄ directus. sz si diuinus intuitus primo ferret̄ in essentiā z inde procederet ad creaturas: quasi per quoddā speculū videret eas p reflexionē. que eni videntur in speculo: vidētur per lineā reflexam. igitur idem q̄ prius. ℭ. 3°. sic Impossibile ē aliquid relucere obiectiue nisi potentie cognitiue et per actū cognitiuū. sz fm te creature relucent in diuina eēntia specularit̄er z diuinus intellect⁹ ex hoc intelligit ita q̄ talis relucentia est causa q̄ intelligantur. ergo pri⁹ cognoscuntur q̄ intelligantur cum tale relucere in diuina eēntia nō sit aliud q̄ cognosci z eē apparens. nō est ergo ponēda talis relucētia specularis. ℭ. 4°. sic. Sicut se habet intellectio ad intellectionē: sic intellectū ad intellectū z intuitū ad intuitū. sz intellectio qua deus itelligit creaturā nō est aliud ab intellectione qua intelligit suam essentiā. igit̄ intuitū per intellectionē qua intelligitur creatura nō est aliud q̄ intuitū per intellectionē qua intelligit̄ essentia. sz constat q̄ res lucens i speculo est alia a speculo: nō igitur lucet creatura in deo tanq̄ in speculo. imo nō ē aliud deum intelligere creaturas q̄ intelligere suam propriā essentiā. ita q̄ nō sint ibi duo intuita: sed vnū solū videlicet diuina essentia qua cognita ipa nō solū est cognita imo z oēs creatura nō quidē vt lucens in ipa quasi per intuitū intuita q: essent duo intuita z due intuitiōes. ℭ. 5°. Nō alia intuitiōe intuetur deus creaturā q̄ illa qua intuetur essentiā suam imo vidisse essentiā suā: est vidisse speculū z non est vidisse rem in speculo. imo sunt diuersi termini z diuersi visiōes. ergo creature nō vident̄ a deo p eēntiā tanq̄ p speculū. ℭ. 6°. Ratio speculi in hoc ɔsistit q̄ est reflectens similitudinē p quā fit visio ad oculū vidētē. sed manifestū est q̄ diuina eēntia recipit similitudinē creature nec eā reflectit. ergo nullo modo habet rationem speculi. ℭ. 7°. dicit q̄ rōnes suprapositē primo loco cōcludūt manifeste q̄ creature in diuina essentia tanq̄ in speculo nō relucent nec sunt in diuino intuitu tanq̄ obiecta secundaria quare illud poni non potest. hec ille. ℭ. 3°. loco probat ista que dixit esse fm mentē beati Augustini. dicit eni Augustin⁹. 83ᵐ. qstionū. q. 46. Non extra se quicq̄ positum deus intuebatur vt fm illud constitueret quod cōstituebatur. nā hoc opinari sacrilegū est. sed manifestū est q̄ si creature relucerent in diuina eēntia

tanq̄ obiecta secundaria: tunc aliqd extra se positū intueretur extra inquā positū nō situaliter sed entitatiue. q2 creatura in tali esse posita: nō est ipse creator. ergo sacrilegū est q creature reluceant in deo tanq̄ obiecta secundaria. ℂ. 2°. rationes ille q̄ sunt in mente creatoris ad quas diuinus intellectus aspicit ꝛ quibus intuitio dicitur intuita creatura: hec inquā sunt incōmutabiles ac p̄ncipales respectu creaturarum ꝛ ideo vere sunt q2 eterne sunt quarum participatione fit vt sit quicqd est qd̄ ē. fm Augustinū ibidem. sed manifestū est q creature si relucerēt tanq̄ obiecta secūdaria: nō haberent istas cōditiones q2 nec vere essent sz tm̄ intentionaliter ꝛ diminute: nec eēnt p̄ncipales respectu creaturarum imo eēnt ipsemet creature in eē diminuto sz nec creature eēnt per participationē illarū cum nichil particip3 se. vn̄ iste conditiones nō p̄nt cōpetere nisi diuine eēntie que essentia principalis ac incōmutabilis est ꝛ participatione eius est q̄cquid est. ergo rōnes ille ad quas aspicit diuinus intellect⁹ quib⁹ cognitis dicūtur ab eo cognite creature: nō sunt ille creature tanq̄ obiecta secūdaria relucentes sed sunt ipsamet eēntia diuina qua cognita deo: vere dicuntur cetera cognita excellent ꝛ eminent. ℂ. 3°. sic. Uisio illarum rationū est beatissima vere intelligentie. sed hoc nō eēt si hm̄oi rōnes essent creature tanq̄ obiecta singularia relucentes. q2 visio solius diuine essentie est beatifica. ergo rōnes ille quas de⁹ aspicit quib⁹ visis visa ē oīs creatura: sunt ipsamet diuina essentia. ℂ. 4°. sic Augustin⁹ distinguit super genesim. ad lr̄am duo genera visionum vnum quidē rerum in proprio genere ꝛ in se ipsis. ꝛ aliud in verbo sz manifestum est q si relucerēt in diuina eēntia tanq̄ obiecta secundaria ita q diuinus intuitus p̄mo ferret in diuinā eēntiā ꝛ deīde procederet ac protēderet ad creaturā: tūc ipse creature viderentur in se ꝛ in proprio genere q̄uis rō videndi. s. diuina eēntia esset aliqd extra p̄priū genus earum hoc tm̄ nō impedit qui viderentur in proprio genere obiectiue quemadmodū res que cognoscuntur per spēm in proprio genere q̄uis spēs que est ratio videndi vel cognoscendi nō sit infra genus rei cognite. per illam igitur fm mentem Augustini deus nō sic intelligit creaturas q sint ī eius p̄spectu tanq̄ obiecta secūdaria: sed q2 itelligēdo suam essentiam: intellecta est oīs creatura eq̄polenter ꝛ eminenter. hec ille. Et sic finalit post pauca dicit q nō est aliqua multitudo itellectorum in deo nec creature vt intellecte ponūt numerū cum diuina essentia vt intellecta. sed est penitus vnum simplicissimum intellectum. ℂ. 4°. loco dicit q rationes aducte pro. 2ª. cōclusione ꝛ pro alijs non concludunt contra phos. oēs enim ille rationes supponunt vnum qd̄ illi negarent scz q deus sit causa efficiens rerum. ℂ Cōtra. 2ᵃᵐ. conclusionem arguit dicens q illa opinio nō bene assignat modum quo deus cognoscat singularia. q̄uis enim inquit ex diuina actoritate possit probari a priori q diuinitas sit similitudo ꝛ exēplar non solum quoad formam imo quo ad materiam: materia vero fm te non est principium indiuiduationis nisi inq̄ᵗᵘᵐ est indiuiduata. ē aūt hoc cōmune oībus indiuiduis eiusdem spēi scz q qdlibet componitur ex hac materia et ex hac forma. ꝛ per p̄ns deus habet similitudinem oīum indiuiduorū quo ad materiam ꝛ quo ad formā: nō tū probatur q diuina essentia representet indiuidua vt signata sunt distincta: sed potius put conueniunt in natura specifica que componitur ex materia ꝛ forma aut in ratione indiuidui vagi inq̄ᵗᵘᵐ qdlibet est aliqd hoc compositum ex aliqua hac materia ꝛ ex aliq̄ humana forma. q̄uis enim aliqua sunt sic similia q nichil est in vno q non reperiatur in alio. similiter impossibile est q aliquid sit similitudo illius: qn sit similitudo alterius ꝛ per p̄ns non ducit distincte ī vnum nec in aliud sed in ambo sub ratione vnius et indistincti: ꝛ ita ducit in aliqd cōmune ad ista. sed sic est de indiuiduo eiusdem spēi q̄ similia sunt: q2 sicut vnum habet materiam ꝛ formā: ita ꝛ reliquum ꝛ qdlibet habet eam signatam nec aliquod est dissimile in vno ad illud qd reperitur in alio. nō enim esse hoc ꝛ illud: ponit aliquā dissimilitudinem cum aliud similiter sit hoc. ergo impossibile est q diuinitas sit similitudo ducens sufficienter in cognitionem indiuiduorum inq̄ᵗᵘᵐ distincta ꝛ signata sunt. ꝛ vlterius est verū q aliqua similitudo ducat in aliqua vt distīcta nisi illa sint aliqualiter dissimilia. hec ille. ℂ. 2°. loco dicit istam positionem deficere in rationibus quibus probantur conclusiones. dicit enim q prima ratio pro ista conclusione: non demonstrat contra commentatorem contra quē. S. Tho. arguit. diceret enim commentator q singularia non cōtinentur virtualiter in deo nec materia nec forma nisi q̄ntū⁹ est exemplar. q2 deus non est efficiens fm commētatorem. ꝛ dato q esset efficiens: tn̄ diceret q nō cognoscit res p hoc q est efficiens. alioqn intelligeret discursiue. sed pro eo q est exemplar vniformiter huius materie et illi⁹ ꝛ hui⁹ forme et illi⁹. et ideo non representat vt hoc vel illud: sed tm̄ absolute fm commētatorem. Et si dicatur q saltē

pbatur q si efficit singulare: q illud cognoscat. nō valet p illud qd cōmētator respōdet i tractatu de somno et vigilia loquens de motore celi q dat perfectiones vniuersales et materia recipit eas particulares. vñ non oportet q agens intendat particulare signatuz sed indiuiduū vagum soluz. non enī generās hominē preintelligit illū signatū quē generat. sed intendit facere quādaz. et similiter artifex qui facit ensem: non preintelligit distincte et determinate ensem illū signatū quē fabricauit sed quasi vage aliquē ensem. indiuiduū aūt vagum sapit naturaz vniuersalis. q2 cōmunicabile est. tale aūt a deo intelligitur fm cōmentatorē. ait enī in tractatu illo q oīa indiuidua q̄ habent indeterminatū ordinē et determinata esse. sunt itellecta apud formā abstractā vñ dicit q nouit mores naturales aut mores positos a lege: et oīa q̄ pñt habere regulā aliquaz essentialē. et propter hoc dicit. 12°. metha°. q deus est solicitus de oī dispositione in qua cōmunicant singularia. ¶ Ad. 2am. rationē dicit q peccat per fallatiā equiuocationis vniuersale enī et singulare pñt accipi pro intētionibus vniuersalitatis et singularitatis vel pro eo qd ē vniuersale vl singulare. deus aūt fm cōmentatorē nouit intentiones hmōi. et scit q multi sunt homines signati q2 talis sciētia vniuersalis est et ita nouit vniuersalitatē et singularitatē: non tū illud qd est singulare aut signatū. ¶ Ad. 3am. dicit q illa rō tollit seipsam propter hoc enī similitudo singulis vsq; ad intellectū non ptingit: q2 per actionez intellectus agentis a conditionibus materialibus separatur. Similitudo aūt imaterialis et separata non representat singulare. alioquin si posset representare: non tollit actio intellectus agentis quin similitudo singularis possit perduci vsq; ad intellectū possibilē qd tū ratio ista fingit: si igitur imaterialitas est causa q aliqua similitudo non representet singulare: sed similitudo intellectus diuini que est quidditas sua sūme a conditionibus materie liberata: igitur singulare representare non potest. et iterū dato q similitudo diuinitatis vsq; ad singularia et minima pertigat: ipa tū tm̄ representat inq̄tum habēt eandē similitudinē cū sint similia. et per pñs per istaz vt distincta: non possūt cognosci sed i ñ vt similia in specifica ratione. ¶ Ulterius arguit Barro contra quoddam assumptū ad probationē secunde pclusionis. s. q intellectus noster nō intelligit singulare directe. arguit eni sic. Conuersio intellectus ad aliquid: non est aliud q̄ intelligere illud. non. n. intellectus conuertitur localiter aut situaliter cū sit abstractus: sed tm̄ per actū suū. sed intellect⁹ noster s3 te necessario conuertitur ad fantasma anteq̄ itel igat vniuersale. nec potest vniuersale intelligere nisi ad fantasma conuertatur: ergo necesse est q si debeat vniuersale preintelligere: pintelligat ordine nature saltē ipsiuz fantasma qd est particulare. cuz conuersio ad fantasmata sit prior ordine nature q̄ conuersio vniuersalis in fantasmate. ¶ 2°. sic. Speculari nō est aliud q̄ intelligere sed Aristo. dicit q itelligentem est necesse fantasmata speculari. ergo necesse est q intellectus cognoscat fantasmata et pri⁹ ordine nature q̄ aliud in fantasmate. ¶ 3°. sic. formare sylogismū expositoriū videtur pertinere ad intellectū. dicere enim et syllogizare actus est itellectus. sed in syllogismo expositorio mediuz est signatum et singulare. ergo cognoscere singulare signatū pertinet ad intellectū. ¶ 4°. sic. Potētia non ponit differentiā inter aliqua quin cognoscat illa sicut patet q sensus particularis non ponit differentiam inter suum sensibile et sensibile alterius sensus: sed sensus cōmunis qui apprehendit vtrunq; sed manifestuz est q intellectus differentiam ponit inter vniuersale et particulare. ergo vtrunq; cognoscit. Et si dicatur q verū est q vniuersale cognoscit per se: singulare vero vt contingitur. ita q aliū actuz et aliam spēm per quā cognoscat particulare recipit intellectus i se q̄uis non nisi presente fantasmate et imaginatione in suo actu existente. et sic eque directe intelligit vniuersale sicut singulare q2 per propriam spēm et propriū actuz q̄uis indigent presentia fantasmatis obiectiue: nec hoc ipedit directam intellectionem. cū vniuersale non nisi in fantasmate speculetur aut si apprehendit singulare mediante imaginatione: sequitur q act⁹ imaginationis et eius spēs recipitur i intellectu. qd est omnino impossibile: cū idem actus no possit esse simul in pluribus subiectis aut nullū actū vel spēm respectu particularis recipit. et sic nullo modo intelligit etiam reflectendo et cōuertendo se ad fantasmata. et ita dari non potest qualiter assignet differentiam inter vniuersale et particulare. nec etiam qualiter formet hunc sortes currit aut faciat syllogismum expositorium in quo mediuz sumitur singulare. ¶ 5°. Quicquid pōt virtus inferior pōt virtus superior et amplius: sed sensus apprehendit singulare ergo et intellectus. vñ sicut se habet intellectus ad omnez sensitiuaz apprehensionem: sic sensus cōmunis ad particularez hec ille. ¶ Item Gregorius [illegible] inquit primā intellectionez intellectus. et quero

aut per illã cognoscitur ipa spẽs abstracta vniuersalis: aut fantasma singlr aut res extra vnaz vel plures quarũ est illa spẽs abstracta. Si dicat tho. primũ: manifeste ɔtradicat sibi ipsi. qui pma pte. q. 85. ar°. 2°. ex intẽtiõe determinat q spẽs non intelligitur primo sed secundario tm̃ ⁊ per reflexionẽ ƀm quã intellectus intelligit suũ intelligere ⁊ spẽm quã intelligit. quod aũt primo intelligitur: est res cui⁹ est spẽs intelligibilis similitudo vt dicit: ⁊ sic spẽs non est quod intelligitur in prima intellectione: sed est quo res cuius est spẽs intelligitur. Si dicat. 2m. ɔdicit sibi ⁊ habetur ꝓpositũ. nã fantasma ƀm eũ est mere singulare ⁊ non vniuersale. Si. 3m. dicat: habetur ꝓpositũ. nã ƀm veritatez ⁊ ƀm ipm quelibet res extra est mere singularis et per ɔñs primuz cognitum ab intellectu est singulare. Et si dicatur q intellect⁹ primo suo actu cognoscit rem extra abstrahendo tñ eaz a conditionibus indiuiduantibus eius: Cõtra. aut res quã dicis abstrahi ullo modo ab intellectu prima intellectione sũpta precise ƀm ea que pertineant ad rationẽ spẽi est aliqua res singularis ⁊ habeť ꝓpositũ q singulare pmo intelligitur: nec talis abstractio impedit. aut est cõmunis pluribus ⁊ hoc est contra eũ. Cõfirmatur qꝛ huiõi intellectionẽ sic abstrahentem naturã a conditionibus indiuiduãtibus. valde difficile ẽ habere: sicut quilibet potest expiri. vñ nullo modo potest cẽ prima noticia intellect⁹. ¶ 2°. Tho. dicit q intellect⁹ noster ꝓ isto statu nullaz rem materialẽ põt itelligere nisi cõuertẽdo se ad fantasmata ita q necesse est ad hoc q intellect⁹ intelligat suũ obiectũ ꝓprium. s. naturã vlẽm in particulari existẽtem: q ɔuertať ad fantasmata ipsorum singulariũ. ad fantasmata aũt nõ aliter cõuertiť intellect⁹: nisi ipsa intelligẽdo ⁊ inspiciẽdo sicut ipsi etiã iuuiũt. ex quo sequiť pmo q itellectus naturã vlẽm nõ intelligit nisi ɔuersus ad fantasmata ⁊ per ɔsequẽs non directe sed tm̃ ꝑ reflexionẽ ƀm eum q ideo dicit singulare ꝑ reflexionẽ tm̃ intelligi. qꝛ nõ intelligiť nisi i intellectu ɔuertẽte se ad fãtasmata. 2°. sequitur q pmũ cognitũ ab itellectu est fantasma. ⁊ vlteri⁹ cũ fantasma tm̃ representet singulare ⁊ singulariť non abstrahẽdo a ɔditionib⁹ indiuiduãtib⁹ ƀm eum: sequiť q fantasma vł ipsum solũ singulare itelligatur ⁊ nõ vlẽ aut saltim pus ⁊ du ecci⁹. Ulterius cũ per nullam spẽm receptã possit cognosci aliq res q non sit pus in se cognita: sequiť q ante noticiã rei in fantasmate: sit res ipsa singularis cognita in seipsa. ⁊ cum noticia fantasmatis sit por vel simul aut eadem cũ noticia ipsius vlis ƀz dicta eius: sequiť q simpliciter sit pmo cognitũ singulare extra. ¶ 3°. aut itellectus noster nõ põt intelligere aliquam rem materialem nisi abstrahẽdo eam a cõditionib⁹ materialib⁹: ⁊ tũc sequitur q nũq̃ intelligit singulare ƀm eũ. cuius tñ dicit oppositum. aut põt intelligere etiã nõ abstrahendo ⁊ tũc nõ habeť plus q pus intelligat singulare q̃ vlẽ vel q̃ econtra. ¶ 4°. Tho. dicit q singulari materiali nõ repugnat itelligi inq̃tm singulare est ƀz inq̃tm materiale: ⁊ ɔstat q hoc non potest itelligere nisi de cognitione directa ⁊ prima. qꝛ intelligi idirecte ⁊ ꝑ reflexionẽ: nõ repugnat ƀm eum singulari materiali ⁊ vt est materiale: ergo ei repugnat pmo itelligi qꝛ materiale ꝑ ase. ergo hoc etiã repugnat nature materiali vł cum illa ƀm eos abstrahat nõ a materia simpliciter sed indiuiduali tm̃: ⁊ ꝑ ɔñs pmũ cognituz ab intellectu nõ est vlẽ. ¶ 5°. Prima noticia intellect⁹ ƀm eum est noticia alicui⁹ vlis in quo plura ɔtinẽť. ɔstat aũt q nulla res extra aĩam etiaz qualitercũq̃ intellecta: est tale totũ ɔtinẽs plura ɔtinẽtia toti⁹ vlis. q̃mo ɔtinẽtia toti⁹ integralis aliq̃ res plura ɔtineat. vnde ꝑ hoc q aliq̃ res extra animã itelligiť nõ itellecto aliquo extriseco sibi: siue sit ɔditio indiuidualis siue aliqd aliud nõ sit cõmune plurib⁹ ieb⁹ plus q̃ lon⁹ qui auditur nullo alio audito. Itẽ nullũ existẽs in aĩa sequẽs intellectionẽ: põt esse tale totũ pmo cognitum. ergo est aliqd in aĩa ꝑueniẽs intellectionez saltẽ natura si nõ tẽpore ⁊ nõ videť qd possit dici illud nisi spẽs rei extra: ⁊ ꝑ ɔñs pmum cognitũ ab intellectu est spẽs. hoc aũt repugnat dictis ei⁹. ¶ 6°. pus itelligiť singulare mere itelligibile verbi grã itellectio ⁊ volitio q̃ vlẽ illis cõmune. ergo pus intelligiť singulare sensibile q̃ vlẽ talib⁹ singularib⁹ cõmune. ⁊ sic singulare pri⁹ intelligiť q̃ vniuersale. antecedẽs ptz. quilibet enim quantũcũq̃ grossus ⁊ indis mox cũ incipit habere vsum rõnis: nouit ⁊ nõ nisi per intellectũ determinare suam volitionẽ qua vult aliquã rem singularem determinate: ⁊ tamẽ ɔstat q nõ quilibet talis habet cõceptum specificũ vel aliuz illis singularibus ꝓpriũ. nec omnium est tales cõceptus abstrahere. ¶ 7°. Maz dicit Augustin⁹. 8°. de tri. capi. 5°. ⁊. xj°. capi. 6°. q noticia vlis ƀm genus vel spẽm colligitur ex similitudine pluriũ singularium visorum in se. Et cõmentator. 12°. metha. cõmẽto. 4°. dicit q apud Aristotelem vniuersalia sunt collecta ex particularibus ab intellectum qui incipit inter ea similitudinem. ⁊ facit ea vnam intẽtionẽ. Ex quo patet q intellectus intẽtionem vniuersalem accipit idest ɔsiderat si

militudinem inter particularia. ⁊ cõstat q̃ nõ potest eorũ similitudinẽ cognoscere: nisi p⁹ illa cognoscat. Itẽ Eustratius sup p̃mo ethicorũ ca. 7°. dicit q̃ post subsistentiã multorũ: anima in seipsa facit subsistere vniuersalia. ⁊ propter hoc animal vniuersale aut nichil esse aut posterius esse. Aristoteles in illis q̃ de anima dixit. nichil autẽ q̃m sm se quidẽ nõ subsistit. posterius autez quã ad multorum existẽtiam ⁊ cõprehẽsionẽ ipsi⁹ sequit̃ intellect⁹. Ex quo patet q̃ cognitio vlis p̃supponit cognitionẽ singulariũ. nec est imaginãdum q̃ vna virt⁹ cõprehẽdat particularia ⁊ cõtinẽtiã ipsorum ⁊ alia forme vle. nõ plus q̃ȝ q̃ vnus homo apprehẽdat singularia ⁊ alius abstrahat vle illorum. ¶ 8°. sic. Per quãcũq̃ȝ virtutez cognoscim⁹ singulare demõstratũ nõ esse sensum nec intellectũ siue esse distinctũ ab vtroq̃ȝ illorum: cognoscim⁹ ipm singulare demõstratum ⁊ sensum ⁊ itellectum sed p intellectũ cognoscimus ⁊c. igit̃ p itellectũ cognoscim⁹ sensum ⁊ intellectũ ⁊ ipsum singulare sm q̃ est homo. Maior patet q̃m virt⁹ distiguẽs inter aliq̃: necessario apprehẽdit q̃libet illorum vt declarat̃. 2°. de anima capi. de sensu cõmuni. sed minorẽ pbo pstat eni q̃ nos certe cognoscim⁹ hoc singulare sensibile. verbi gr̃a hãc albedinẽ existẽtez in hoc pariete nõ esse aliquã virtutem n̄ram sensitiuaz per quam sentimus neq̃ȝ intellectionẽ p quã intelligim⁹: sed esse rem distictã ab vtroq̃ȝ. sed hoc non possumus cognoscere per aliã vim ab intellectu cũ per nullã aliam possum⁹ apprehẽdere intellectũ vt clarũ est ⁊ forte neq̃ȝ ipsam virtutem sensitiuã. igitur. ¶ 9°. sic. Per intellectũ cognoscimus sensum errare iudicãdo de aliquo singulari sensibili demõstrato. ergo p intellectũ cognoscimus singulare sensibile demõstratũ. pñia tenet nisi enim p intellectum cognosceremus hoc singulare sensibile demõstratum ⁊ verũ iudiciũ haberem⁹ de ipso: nõ cognosceremus p intellectuz q̃ sensus false iudicaret de ipso. antecedẽs pbatur. naz cõstat q̃ cognoscim⁹ iudiciũ sensus quo iudicat hũc sensibilẽ solẽ esse pedalis quãtitatis esse falsum ⁊ cõstat q̃ illud iudiciũ esse falsum p nullam virtutẽ sensitiuam possumus cognoscere cum nõ nisi quodam discursu ⁊ eius argumentatione ex eius distãtia a visu nostro hoc cõprehendamus quod est per operationem rationis. ergo per operationem cognoscimus hoc. Neq̃ȝ in hoc casu potest dici q̃ ratio apprehendat solẽ tantũmodo in vniuersali et abstrahendo a situ ⁊c. cum ex distantia eius ad nos ratio hoc conuincat considerando hunc solem demonstratuz secundum q̃ est in hoc loco. puta tali spera. ⁊ secundum q̃ tanta distãtia situali distat. sol autez sic absolute cõsideratus nõ consideratur cum illis conditionibus. Quod si ratio sic abstracte cõsideraret: tali consideratione nõ cognosceret ipsum esse distãtem vel propinquũ ⁊ per pseq̃ns tali medio non pcluderet eius magnam quãtitatem. ¶ x°. sic. Si per intellectum nõ cognoscerem⁹ singularia sensibilia demonstrata: sequitur q̃ nulla p̃ncipia sciẽtiarum que p experiẽtiaz singulariũ sumũtur possem⁹ habere. pseq̃ns est falsum. pseq̃ntia pbatur. talia enim sumuntur ex experientia singularium sm ph̃m. 2°. posteriorum ⁊ p̃mo metha᷑ vt quia vidi q̃ homo reubarbaruȝ purgauit coleram ⁊ vidi etiam q̃ hoc aliud ⁊c. tandem sumo hanc vniuersalem omne reubarbarũ ⁊c. cõstat autem q̃ eadem est virt⁹ qua habẽtur tales singulares noticie: ⁊ qua colligitur vniuersalis ⁊ nõ alia ⁊ alia. alioquin ita sufficeret q̃ vn⁹ alius homo haberet singulares noticias ⁊ ego ex talibus noticijs suis quas non haberem: sumerẽ ppositionem vniuersalem. simili modo quo dicit ph̃s cum probat sensum cõmunem ⁊ tu posses habere premissas ⁊ ego inferre pclusionem. hoc autem derisibile est. ergo relinquitur q̃ p intellectũ habemus tales singulares noticias. ¶ xj°. sic. Prudẽtia est circa singularia. 6°. ethicorũ. ⁊ ex altera ppositione vli et altera singularĩ: cõcludit cõmunẽ singularem vt nunc sic ẽ hic agendũ ⁊c. talis autẽ deductio nõ potest fieri per sensum cũ nõ habeat vniuersalẽ pceptionem. nec põt dici q̃ vlis tñ sit nota p intellectũ. ⁊ singularis sit nota soli sensui quia cũ pclusio nõ concludatur ex altera tñ vt ptȝ p̃mo priorum: sed ex vtraq̃ȝ simul: tũc nec per sensum nec per intellectum inferret̃ pclusio cuȝ p eandẽ vim cognitiuam oporteat cognosci pclusionem ⁊ premissas. ¶ 12°. Nam itellect⁹ pratic⁹ actiu⁹ vel consiliatiuus est circa singularia signata ⁊ dmõstrata certum est: cũ nec actio nec cõsiliuȝ sit circa vniuersalia. ⁊ nullus sensus est intellectus praticus. sed precise pertinet ad partem anime rationalem secũdũ Augustinũ. 12°. de trinitate capitulo. 3°. imo nec distinguitur ab itellectu cõtemplatiuo nisi secũdum officia vt dicit ibidem capitulo sequẽti. ergo noster intellectus est cognitiuus singularium vt singularia sunt. ¶ 13°. cõstat q̃ de aliquo singulari determinate possum⁹ loqui ⁊ alius audiens potest determinate intelligere de quo loquimur. ergo intellectus potest apprehendere aliquod singulare determinatuȝ. antecedẽs notũ est. ⁊ tenet pñia. nã quicũq̃ȝ dicit

aliquid verbo vocali sciēs quid dicit prius verbo intellectuali: ipsam rē apprehēdit quam voce significat: et nō solū ipsam imaginē vocis signādo sicut experiētia docet. Et ponit Augustinus .9°. de tri. capi. 7°. vbi dicit q in omnibus dictis et factis nostris tale verbū mētis precedit et q mentem accipiat pro intellectu. patz quia ibi loquitur de mēte sm q p eam cōspicimus eternā veritatē. ¶ 4°. aīa separata cognoscit singularia. nec hoc ꝑt aliquis theologus negare. ergo et cōiūcta illa cognoscit. ¶ 5°. sic. Cuiuscūqz et sub quacūqz rōne virtus cognitiua inferior est apprehēsiua: eiusdem et sub eadem rōne est apprehēsiua superior. patet in sensibus exterioribus et interioribus. sed singulare apprehēditur sensu: et itellectus est virtus superior. igitur et cetera. ¶ Ad idem arguit Durādus libro. 2°. disti. 3ª. volēs probare q primū cognitū ab intellectu nō sit vniuersale sz singulare. et primo arguit q2 primū obiectum et omnis per se ꝯditio obiecti: precedit actū potentie. Potētia enim per suū actū nō facit suū obm sz supponit sicut visus quo ad actū vidēdi presupponit colorem. Sed vniuersale vel ꝯditio vniuersalis non ꝑcedit actū itelligēdi imo fit per actū itelligēdi eo modo quo pōt sibi cōpetere fieri. esse enim vle nō est aliud q2 esse itellectū absqz ꝯditionibus singularitatis et indiuiduationis ita q esse vle est denominatio obiecti ab actu sic intelligendi sicut dictū fuit prius .li. primo disti. 19ª. vlitas est eius ꝯditio per se. et ita primū itellectū nō ē vle. ¶ Si dicatur q esse vle nō est sic intellectū imo precedit omnē itellectionē q2 sm cōmētatorē intellectus agēs facit vniuersalitatē in rebus et eius actio ꝑcedit itellectionē saltē ordine nature: nō valet q2 vt visum fuit libro primo fictitiū est itellectū agētem ponere. et friuolū est dicere q vniuersalitas fiat in rebus q2 vniuersalitas nō potest esse in rebus sed solū singularitas. et si itellectus agēs esset aliqd et aliqd ageret: illud semp esset vnū numero et singulare et non vniuersale. ¶ Et si dicatur q intellectus agēs nō facit vle nisi quia cū fantasmate causat spēm in intellectu q representat rem in vli: non valet q2 ꝓbatū est supra q nulla spēs ē in intellectu q representat ei suū obiectū. ¶ Itē omne reale representatiuum quod representat naturaliter aliud. repñtat ipm sm ꝯditionē eius realē. Sed talis spēs si esset et aliqd representaret: repñtaret ipm naturaliter. ergo represētaret ipsum q2 ad eius cōditionē realem. Sed esse vniuersale nō est conditio realis sed rōnis. ergo talis species nō representaret vniuersale. ¶ Itē in potentijs ordinatis vbi terminatur actus prioris potētie ibi incipit actus posterioris. sed sensus et intellectus in nobis sunt potentie ordinate. ergo vbi terminatur actio sensus tanq prioris potētie: ibi incipit actio itellectus. Sed actus sensus terminatur ad singulare. ergo a singulari incipit actus intellectus. ¶ Item vniuersale est vnū per abstractionē a multis et de multis de quibus dicitur. et in hac abstractione singularia a quibus fit abstractio habēt rationem q2si termini a quo et vniuersale rationē termini ad quem. Sed terminus a quo ꝑcedit terminū ad quem ergo intellectus abstrahēs prius itelligit singularia q2 vle. Et ad hāc intentionem dicit Aristo. primo de aia q animal vniuersale aut nichil est aut posterius est suis singularibus. ¶ Itē si intellectus nr̄ non intelligeret prima intellectione singulare hoc eēt aut q2 nō representaretur ei aut q2 non posset aut q2 non vellet. ¶ Primū non pōt dici q2 prima representatio que fit intellectui nr̄o fit per fantasma qd est repñtatiuū rei singularis et sine ea intellectus nichil potest de nouo intelligere. Nec sm q2 constat q potentia intellectus nr̄i se extēdit ad cognitionē singulariū alioqui de eis nō disputaremus nec aliquid faceremus per h. ar. Cum factiōes sint singularium et circa singularia. Nec tertiū q2 velle sequitur cognitionē. Si ergo intellectus vellet nō intelligere singularia: vel nollet intelligere ea: sequeretur q precognosceret ea q sic seqretur oppositū positi. Relinquitur ergo q itellectus noster prima intellectione itelligit singulare. ¶ Itē patz specialiter sm alios qui ponunt q intellectus per se mouetur ab obiecto quia illud per se et primo itelligit q per se et primo mouet intellectū ad intelligēdum. Mouet enim causando cognitionem sui primo et principalius q2 alterius. Sed singulare primo et per se mouet et nō vniuersale quia actiones sunt singularium et nō vniuersaliū. ergo singulare primo et per se intelligitur. quod concedēdum est q2cquid senserit vel dixerit Aristoteles per verba obscura et inuoluta q ponit. 3°. de aīa. ¶ Itē q2cqd sit de itellectu nr̄o tn̄ de itellectu āgelico oporteret dicere q directe et per se itelligat singularia q2 vnica cognitio āgeli que est intellectiua: efficatior ē q2 nostra duplex cognitio sensitiua videlicet et intellectiua vt dictum fuit prius. Sed constat q nos primo et directe cognoscimus singularia per cognitionem sensitiuam que est prima omnium cognitionum nostre intellectiue. ergo cognitio intellectiua angeli quatenus comprehēdit perfectionez nostre cognitionis sensitiue est per se et directe singularium. Et ꝯfirmatur q2 illud qd magis habz de entitate: magis est cognoscibile sed singularia plus

habent de entitate q̄ vniuersalia: ergo magis sunt cognoscibilia. Sed ex parte virtutis cognitiue ipsius angeli nō potest esse defectus cū ipsa sit perfecta. ergo angelus cognoscit prius et perfectius singulare q̄ vniuersale et sic exclusum est primum dubium.

Quantum ad articulū. 3m. primo notādum est q̄ obiectū intellectus dicta potest vel large et q̄si improprie: et sic omne illud qd ab intellectu cognoscitur quocū modo siue actu recto siue reflexo siue vno actu siue pluribus pōt appellari obiectū intellectus. Alio modo obiectū intellectus dicitur proprie et stricte. et sic illud precise in qd per se et directe fertur intellectus et quod virtute cōtinet omnia que intellectus cognoscit dicitur obiectū intellectus. Secundū primū modū plura dici possunt obiecta intellectus diuini. qm̄ plures sunt q̄ diuino intellectu noscuntur. Secūdo modo accipiēdo obiectum: vnū tm̄ est intellectus diuini obiectū. s. deus ipse vel essentia diuina alia aūt a se que deus cognoscit nō dicuntur obiecta sui intellectus: sed tm̄modo ab eo cognita. qm̄ intellectus diuinus in illa nō fertur directe et per se sed simul cū essentia diuina et in ipsa ac per ipsam cognoscuntur eo q̄ in ipsa perfectissime cōtinentur et in ea relucēt. neutro tamē modo accipiēdo obiectū: cōcedi debet q̄ intellectus diuini quoddā sit obiectū primarium: aliud vero secūdariū. nam primariū et secūdarium obiectum dicitur propter primū et 2m. actū intelligēdi. vnde cum in deo omnia q̄ cognoscuntur simul et vnico intellectus intuitu cognoscantur: sequitur q̄ non sit ibi dare primū et 2m. obiectū q̄muis sit dandum aliud et aliud cognitū. nō enim in intellectu diuino aliq̄s est discursus quē importat ratio primi et rō secundi. vt enim S. Tho. docet de veritate. q. 2a. arti. 3o. ad. 3m. tūc intellectus dicitur discurrere ab vno in aliud: quādo diuersa apprehēsione vtrūq̄ cognoscit. Unde licet in scriptis suis. S. tho. dicat q̄ primū et per se obiectum diuini intellectus sit deus ipse seu essentia diuina: nō tamē alicubi dictum reperitur quod ego meminerim q̄. 2m. aut secundarium obiectum diuini intellectus sint creature. Sed modus eius loquendi est q̄ deus creaturas vel alia a se cognoscat nō primo et per se aut non principaliter sed in essētia diuina: aut in se ipso viso vel cognoscēdo se et huiuscemodi verbis ita vt intuitus diuinus semper intelligatur terminari directe et per se et tanq̄ in obiectū in ipsam dei essentiam in qua omnia alia a se simul intuetur. vnde contra gen. libro primo capi. 50. sic ait. Colligētes igitur has duas cōclusiones apparet deum cognoscere se ipsum q̄si primo et per se notum. alia vero sicut in essentia sua visa. quam quidem veritatē expresse Dionisius tradit i. 7o capi. de diui. nomi. dicens. Nō fm̄ visionē singulis se immitit sed fm̄ cause cōtinētiā scit omnia: et infra diuina sapiētia se ipsā cognoscēs scit alia. hec ille. Et eam ipsam Dionisij auctoritatem exponens. S. doctor in cōmēto super capi. 7o. de diuinis nomi. ait qr. s. cognoscēdo vnam causam cōtinētem omnia: cognoscit omnia. Uerum est tamē q̄ primo libro sen. distin. 35. arti. 2o. S. Tho. distinguēs inter primū et 2m. intellectū dicit q̄ loquēdo de primo itellecto nichil aliud itelligit deus nisi se. loquēdo tamē d intellecto. 2o. sic non tm̄ intelligit se sed etiā alia a se. Sed ista pdictis nō obstant qm̄ in eo loco nō vocat. S. Tho. intellectum primū obiectū primū vel id quod primo itelligitur: et intellectū. 2m. secūdariū obiectum vel id quod. 2o. itelligitur. nā spēs itelligibilis quam ibi vocat primū intellectū nō est id quod directe intelligitur sed quo aliq̄d intelligitur sicut nec species rei visibilis quā vocat primū visum: est id qd videtur seu obiectum visus sed quo aliq̄d videtur. Sed accipit intellectū pro eo q̄ fit vnū cū intellectu propter quā vnionē accipit nomē itellectus et vocatur intellectū. fit autē vnū cū intellectu primo et immediate: ipsa spēs rei intelligibilis q̄ intellectum informat. nam ex forma et habēte formā et ex accidēte et subiecto: fit vnū prout pħs dicit. 7o. methafisice. fit. 2o. et ex cōsequēti vnum cū intellectu: ipsa res que intelligitur nō per se ipsam nisi quādo intellectus se intelligit sed per speciem suam. qr vt dicitur. 3o. libro de anima lapis nō est in anima: sed spēs lapidis. vnde qr illud quo aut in q̄ res intelligitur fit primo et imediate vnū cū itellectu et res q̄ intelligitur fit vnū cum eo. 2o. et ex cōsequēti: ideo illud quo vel in quo res intelligitur appellatur primū intellectū. res aūt q̄ intelligitur vocatur 2m. intellectum. Est itaq̄ sensus doctoris sancti in premissis verbis q̄ quia deus alia a se non cognoscit per ipsorum spēs sed per se ipsum et pcentiā suam si cōsideretur primum intellectū. i. illud quo vel in quo aliq̄d intelligitur quod. s. primo fit vnum cum intellectu et ideo vocatur primū intellectum: deus nichil aliud intelligit nisi se. s. tanq̄ mediū cognoscendi quia p se ipsum et per suam essentiā intelligit omnia que intelligit. Si autem accipiatur intellectum. 2m. i. illud quod intelligitur: sic nō tm̄ se itelligit sz etiā alia. et in hijs vltimis verbis apparet manifeste mēs eius. qm̄ deum fm̄ q̄

accipitur vt id quod intelligitur: vocat. 2^m. intellectũ q̃ eadẽ ꝺdĩ ⁊ alia a se. nã dicit ꝙ si acci piat. 2^m. itellectũ sic nõ tm̃ se itelligit ſʒ etiã alia.

Secundo. Notandũ est ꝓ solutione quorũdã argumẽtoꝝ ꝙ aliter habẽt esse res cognite in intellectu nr̃o vel alteri⁹ creature: ⁊ aliter in intellectu diuino. nã quia cognitũ nõ est in cognoscẽte in q̃ꝫ^m huiõi ſm ꝓpriã ⁊ naturalẽ existẽtiã ſʒ ſʒ suorũ similitudinẽ. qꝛ vt phs dicit lapis nõ est in anima ſʒ spẽs lapidis: similitudo aũt rei cognite ĩ intellectu creato habet esse accidẽtale ⁊ intẽtionale ac diminutũ: sequitur ꝙ in intellectu nr̃o et cuiuslibet creature res cognita habeat eẽ accidentale intẽtionale ⁊ diminutũ. ⁊ inde est ꝙ res verius esse habẽt in se ipsis. i. in propria ⁊ naturali existẽtia q̃ꝫ in intellectu creato. Sʒ in intellectu diuino res cognite habẽt esse ꝓpriũ ⁊ naturale dei q̃ꝫ intelligere dei est ipsum esse diuinũ. ⁊ eẽntia diuina ſm se est similitudo pfectissima omniũ rerum nõ solũ q̃ ſm aliquã tẽporis diffam existũt extra deũ: sed etiã omniũ q̃ diuine potẽtie sunt possibilia. vnde omnia a deo cognita in deo hñt esse diuine essentie qḋ est esse perfectissimum et maxime substãtiale ⁊ vt breui⁹ dicamus omnia a deo cognita in deo sunt ipse de⁹ et ipsa diuina essentia. Propter qḋ res cognite ab eo: verius ⁊ pfecti⁹ esse habẽt in itellectu diuino q̃ꝫ in se ipsis loquẽdo de esse simplicit̃ ⁊ absolute nõ de eẽ cõtracto ad aliquã naturã. homo eñ in intellectu diuino veri⁹ ⁊ pfectius esse habet q̃ꝫ in ꝓpria natura. qꝛ in deo habet esse diuinũ. in propria vero natura habet esse humanũ. Sed verius esse humanũ habet in ꝓpria natura q̃ꝫ in deo. nã eẽ humanũ est esse materiale ⁊ aiale quod ĩ deo vere ⁊ proprie nõ est. Accipiũtur ista ex dict̃. S. tho. p^a. p. q. 18^a. ar. 4°. ⁊ ꝺ veri. q. 4^a. articulis. 6. ⁊. 8

Tertio. Notandũ est ꝓpter argumẽta Aureoli ꝙ tõm infiniti simplicit̃ ⁊ absolute loquẽdo non repugnat esse cognitũ. repugnat tñ infinito in potẽtia q̃le est infinitũ in quãtitate de quo phs dicit ꝙ ſʒ se est ignotũ. Vnũquodqꝫ eni in tñ est ſm se cognoscibile: inq̃ꝫ^m est in actu, put phs docet. 9°. methaᷝ. ⁊ econtra inq̃ꝫ^m aliqḋ est in potẽtia: est ſm se ignotũ. Illud ergo infinitũ qḋ est in actu. ſm se cognoscibile est. Vñ ⁊ de⁹ ipse qui est infinit⁹ actu: est ſm se maxime cognoscibilis q̃uis non creature ꝓpter creature iꝑfectionẽ. Cũ igitur infinite partes q̃ sunt potentia in cõtinuo ⁊ per ꝯsequẽs infiniti numeri sint in actu in ꝓspectu diuini intellect⁹: sequit̃ ꝙ ab itellectu diuino cognoscibiles sint. neqꝫ enim multitudo nũma q̃ in infinito implicatur: obsistit dei cognitioni in qua pluralitas nullam differẽtiã facit eo ꝙ plura cognoscunt̃ a deo vt vnũ: qꝛ nõ per diuersas spẽs ſʒ per vnã tm̃modo. s. eẽntiã diuinã cognoscuntur. nichil itaqꝫ differt ad intellectũ diuinũ: infinitorum ⁊ finitoꝝ cognitio. vñ ſm ꝙ. S. Tho. docet ꝯtra gen. libro p^o. ca. 70. tria sunt q̃ faciunt dñaꝫ inter intellectum nr̃m ⁊ intellectũ diuinum q̃ꝫ^m ad cognitionẽ infiniti. Primũ ẽst ꝙ intellectus noster ſm se est finit⁹. diuin⁹ autẽ intellectus est simplicit̃ infinit⁹. ex qua differẽtia sequit̃ ꝙ intellectus diuin⁹ põt cõprehẽdere notitia sua infinitum: nõ autẽ intellectus human⁹. nã non repugnat infinitum ab infinito cõprehẽdi: repugnat tamen ei cõprehendi a finito. 2^m. est ꝙ intellectus diuinus cognoscit omnia ꝑ vnã speciem. s. per essentiam suam. sed intellect⁹ noster ea que plura ⁊ diuersa sunt: ꝑ plures ⁊ diuersas species cognoscat. ⁊ ex hac differẽtia consequitur ꝙ intellectus diuin⁹ cognoscat ea q̃ in se plura ⁊ diuersa sunt simul ⁊ vnico actu. nõ autẽ intellect⁹ nr̃. sed cognoscit plura ⁊ diuersa successiue ⁊ pluribus actib⁹ vnũ post aliud. ⁊ ex ista differentia ꝓuenit ꝙ intellect⁹ diuin⁹ possit cognoscere infinita nõ autem intellect⁹ creat⁹. ⁊ ratio est q̃ꝫ infinitum cognitioni nõ repugnat nisi inq̃ꝫ^m pars eius post partẽ accipit̃ successiue. ſm quẽ modũ acceptio infiniti cõpleri aut finiri nõ potest eo ꝙ quolibet accepto: semꝑ manet potẽtia ad vlterius accipiẽdũ. ſʒ si partes omnes infiniti simul ⁊ vno actu capiant: non repugnat cognitioni intellectus qui est simpliciter ⁊ actu infinit⁹. Tertium est ꝙ intellect⁹ diuin⁹ est eorum q̃ nõ sunt sicut eorũ q̃ sunt. vocat enim vt apls inquit ea q̃ non sunt sicut ea q̃ sunt. intellect⁹ autem noster qui accipit cognitionem a reb⁹: est tm̃modo eorum que sunt. ⁊ ex hac differẽtia consequit̃ ꝙ intellect⁹ creatus cognoscere nõ potest actu infinitum cũ non sit aliquid tale in rerũ natura. et tñ ab itellectu diuino cognosci põt actu ifinitũ qꝛ cognoscat ea q̃ nõ sunt sic ea q̃ sunt eo ꝙ illa q̃ nõ sũt in rerũ natura: sunt in potentia aut in mẽte diuina. Et ex his patet respõsio ad argumentationem quorũdam. Arguũt eni sic quod repugnat entitati: repugnat cognoscibilitati. quia vnũqḋqꝫ in tñ cognoscibile est: inq̃ꝫ^m est ens. sed infinitum repugnat entitati quia impossibile est poni actu aliquid infinitum in rerum natura. ergo ⁊c̃. Dicẽdum est ad hoc ꝙ qꝛ infinitum nõ põt esse actu in rerum natura. i. in se ⁊ ſm ꝓpriã existentiam: sequit̃ ꝙ repugnat cognoscibilitati intelle

cuis creati cui ꝓpriꝰ modꝰ cognoscēdi rē est pro ut ipsa res in se ⁊ in sua existētia obiectiue se hēt ad intellectū. Intellectui tamē diuino non repugnat cognoscere actu infinitū sm ꝙ hēt eē in potētia diuina licet in rerū natura nō existat. vnde hoc modo infinitū habet entitatē ⁊ est ens itellectui diuino nō tamē est ens respectu itellectus creati cū nō possit sꝫ omnes suas ptes simul existere in rerū natura ⁊ de isto modo cognoscēdi intellectꝰ creati intelligēdū est dictū phi ꝙ infinitū inqꝫm infinitū est: incognitū est. de. 2°. autem modo cognoscēdi non loquit phs nec sic habet veritatē illa ꝓpositio eo ꝙ infinitū aut īfinita nō representant in se ⁊ in sua natura intellectui diuino sed in ipsa eēntia diuina in qua omnia que quocūqꝫ modo habēt esse: relucēt ⁊ cognoscunt. est enim eēntia diuina pfecta rō omnis esse ⁊ nature. cognoscit itaqꝫ deꝰ ꝓprias naturas omnū rerum sꝫ nō in ꝓprijs naturis imo in sua essentia in qua oīa simul actu existūt: existētia diuina. non sm rex ꝓprias existētias. hinc est qꝺ Augꝰ ait. 12°. de ciui. dei. ca. 18°. Illud autē aliud qꝺ dicunt nec dei sciētia q̄ infinita sunt posse comprehendi: restat eis vt dicere audeāt atqꝫ huic seuo ragini profunde impietatis imergant: ꝙ non omnes numeros deꝰ nouerit eos quippe infinitos esse certissimū est ⁊ infra. absit itaqꝫ vt dubitemus ꝙ ei notꝰ sit omnis numerꝰ: cuius itelligētie sicuti psalmo canit nō ē numerꝰ. īfinitas itaqꝫ numeri q̄uis infinitorū numerorum nullꝰ sit numerus: nō est tamen incōprehensibilis ei cuiꝰ intelligentie nō est numerus.

Quarto. Notandū est ꝙ singulare in rebꝰ materialibus duplicit a nobis cognoscit. vno modo cognitione recta ⁊ sic cognoscit a rōne particulari que ē virtꝰ q̄dam sensitiua habēs mediā cellulā in capite q̄ alio nomine vocat vis cogitatiua loco cuius in brutis est virtꝰ extimatiua. qꝛ enī virtꝰ cogitatiua i sui supremo pticipat aliq̄d d itellectu in hoīe in quo sensus intellectui ꝯiūgitur: habet ꝓ obiecto substātiā particularē quēadmodū itellectꝰ hēt ꝓ obo sbaꝫ vel nām specificā. Vnū virtꝰ cogitatiua p spēs ⁊ similitudines sensibiliū quas a sensibus exterioribꝰ ⁊ q̄busdam etiā iterioribꝰ accipit cognoscit substātiaꝫ particularem p illas representatā sicut hūc hoīem hoc lignū et sic de alijs. ¶ Alio modo cognoscit singulare actu reflexo ⁊ sic cognoscit ab itellectu. virtꝰ nāqꝫ itellectiua cognoscēdo obiectū suum qꝺ est aliq̄ natura specifica et cōmunis: reflectit in cognitionē sui actꝰ ⁊ vlterius in spēm q̄ est sui actꝰ pncipiuꝫ ⁊ vlteriꝰ in fantasmata a q̄bus spēs est abstracta et p fantasmata reflectit in particulare sensibile qꝺ est primū a quo intellectus cognitio incepit. vt sic q̄si via ressolutoria certā ⁊ cōpletam habeat de obiecto ꝓprio cognitionē. accipiuntur ista ex dict. S. Tho. opus. 29. ⁊. 43. ⁊ sup libro. 2° de aia. lc. 13ª. ⁊ de veri. q. 2ª. ar. 6°. ⁊. q. xª. ar. 5°. Itē prima pte. q. 81. ar. 3°. ⁊. q. 86. ar. pmo i cor. ⁊ in pluribus alijs locis. ¶ Sed qꝛ difficile q̄busdam videt ꝙ itellectꝰ noster ꝯuertēs se ad fantasmata q̄ sunt spēs et similitudines sensibilium particularū nō pmo cognoscat singulare q̄ꝫ spēꝫ .i. specificā nām: aīaduertēdū est ꝙ sensus exteriores licet imutētur a rebꝰ sensibilibꝰ q̄ sunt quedam sbe nō tamē cognoscūt directe ⁊ p se sbam sed sola accidētia q̄ sunt ꝓpria ipsorꝫ obiecta eo ꝙ virtꝰ cognitiua sensuū naturalit fert in rerum accidētia nō in rex sbaꝫ p se loquēdo. neqꝫ ē alia querēda causa nisi qꝛ talis est eorꝫ virtꝰ ⁊ nā. ita ⁊ eodē modo itellectꝰ noster licet imutet ⁊ īformetur rerꝫ speciebꝰ ⁊ similitudinibꝰ q̄ sunt q̄daꝫ rerū accidētia: nō fert directe et p se in ipsa accidentia sꝫ qꝛ ꝑ illa penetrādo pertingit vsqꝫ ad substātiā rei in spēbus ⁊ fantasmatibꝰ latētem sicut signatū in signo. nec alia causa reqrēda ē cur intellectꝰ noster circa accidētiū ⁊ specierū cognitionem q̄ sibi pmo occurrūt nō se occupat aut in eis sistit illa intelligēdo: nisi qꝛ habet nālem virtutē ⁊ ordinē ꝙ ferat primo ⁊ p se in ipsam nām ⁊ sbam rerū ⁊ nō in carū accidētia nisi ex consequēti ⁊ reflexe. vnūqꝺqꝫ enī vt phs inqt ita agit sicut aptū natū est agere. visus nāqꝫ colorē tanmodo percipit in pomo nō saporē q̄ tamē cōiuncta sunt qꝛ talis est naturalis eiꝰ virtꝰ ⁊ ordo et in rebꝰ inaīatis. magnes ferrū nō lapides reclusum ad se trahit nō ipsos lapides etiā si lapides ipsi propinquiꝰ se habeāt ad magnetē eo ꝙ eius nālis virtꝰ motiua ad ferrū ordinet sicut ad naturale passiuuꝫ nō ad lapides. rudis itaqꝫ est quorūdā imaginatio q̄ vl' approximitate vel a pmo occursu spērū intelligibiliū aut fantasmatuꝫ circa itellectū: ordinem cognitionis probare cōtendūt arguentes a non causa pro causa.

Quinto. Notādū est ꝓpt solutionē quorūdā argumētorū ꝙ sm doctrinā phi. 3°. de aia itellectꝰ nr̄ nō pōt aliq̄d itelligere etiā postq̄ꝫ spēs itelligibiles habuerit in habitu ꝯseruatas nisi p ꝯuersionē ad fātasmata eo ꝙ itellectꝰ humanꝰ q̄ est coniunctus corpori sm esse propriū obiectuꝫ est q̄ditas siue natura in materia corporali existens. vnde oportet ꝙ a re corporali accipiat ⁊ moueatur.

Sed animaduertendum est q̃ aliter indiget intellectus nr̃ fantasmatibus ante species receptas et postq̃ȝ habitualiter sunt in anima ꝯseruatę. q̄ñ ante specierũ receptionẽ idiget mẽs nr̃a fantasmatib⁹ vt ex eis abstrahant̃ spẽs itelligibiles quib⁹ fiat itellect⁹ in actu et ꝺterminet̃ ad res cognoscẽdas et q̃b⁹ mediãtib⁹ res ip̄e mouęant intellectũ ad actũ ꝓpriũ. post receptionẽ vero spẽꝝ indiget itellectus fantasmatib⁹: ad denuo intelligendũ. Tũ vt ex eis formẽtur aliq̃ imaginationes ꝛ fantasmata accõmoda et cõgruentia cognitioni quã habere intendit de re. resplẽdent siquidẽ ꝛ explicantur ĩ huiuscemoi imaginatiõis ꝛ fantasmatibus: aliqua que in ip̄a specie habitualiter retenta īplicite continebãtur. Tũ etiã vt mens nr̃a cognitionẽ habeat cõpletaȝ de re nõ solũ q̃ȝ[m] ad naturam specificã sed etiã q̃ȝ[m] ad naturã particulareȝ ꝛ q̃ȝ[m] ad ea q̄ rem ip̄am sunt indiuiduãtia. ꝛ in ista conuersione habet se intellectus ad fantasmata sicut causa efficiens ad effectũ inq̃ȝ[m] ẽm imp̃uĩ intellectus ip̄a imaginatio aut fantasia format in se fantasmata spẽi intelligibili conuenientia. accipiũt̃ ista ex dictis. S. Tho. p̄ma. p. q. 84. ar. 7°. et. 85. ar. p̄°. ad 4[m]. et .5[m]. et multuȝ aperte contra gen. li. 2°. ca°. 73.

¶ Sed circa p̄missa oritur dubitatio. nã licet ex dictis cõcludi possit q̃ intellectus nr̃ per spẽs intelligibiles habitualiter in eo conseruatas non possit habere perfectã ac totalẽ reꝝ noticiã q̃rũ sunt spẽs q̃ȝ[m] ad naturã. s. specificaȝ ꝛ q̃ȝ[m] ad illa que pertinẽt ad eaꝝ singularitatẽ et indiuiduationẽ nisi se cõuertat iteꝝ ad fantasmata in imaginatione vel fantasia reposita vt in eis ꝛ ab eis fantasmatũ indiuiduationes inspiciat ꝛ suo ip̄o virt⁹ imaginatiua seu fantasia imagiẽs ac similitudines formet quibus rem ip̄am in particulari cognoscat: nõ tñ vr̃ consequi q̃ ad cognitioneȝ reꝝ ip̄sarũ q̃ȝ[m] ad naturã specificaȝ iterato habendã: necessario requirat̃ conuersio intellectus super fantasmata. q̄ñ ad hũi actualẽ rei cognitionẽ. videtur sufficere spẽs intelligibiles quas intellect⁹ penes se habet ꝛ per quas ĩ p̄ma eaꝝ receptione res quaꝝ sunt spẽs q̃ȝ[m] ad naturam specificã cognouerat: ꝛ eo maxime q̄ huiuscemodi spẽs itelligibiles naturaliter ducũt ĩ cognitionẽ reꝝ a q̃b⁹ abstrahũt̃ q̃madmodũ et nãlr̃ eas representãt. Q̃ si dicat̃ q̃ spẽs itelligibiles ĩ itellectu cõseruatę nõ sunt in actu ȝ ĩ habitu ꝛ ideo nõ possunt mouere intellectuȝ ad actualeȝ eius opationẽ: nõ adhuc soluit̃ dubitatio q̄ñ vt dictũ fuit in precedenti q̃stione spẽs intelligibiles cõseruatę in intellectu actualit̃ in eo existũt q̃uis nõ actualiter moueãt intellectũ ad suã opationẽ ad quã tñ motionẽ cũ sint intellectui presentes: videt̃ sufficere q̃ mẽs intẽtionẽ suã cõuertat ad ip̄as spẽs itelligibiles. q̃madmodũ mẽs ãgelica p hoc q̃ suã intẽtionẽ dirigit ĩ aliquã spẽꝝ quas habet in natas: stati mouet̃ p ip̄aȝ ad itelligẽdũ illa q̄ per talẽ spẽm nata sunt cognosci. imo videtur q̃ si p̄sẽtia speꝝ intelligibiliũ existentiũ in intellectu ad quas speculandas mens intentionẽ suã dirigit nõ sufficeret ad mouẽdũ intellectum circa considerationẽ reꝝ quaꝝ sunt spẽs: frustra Aristoteles dixisset q̃ quisq̃ȝ vtit̃ habitu quẽ habet cũ voluerit. Neq̃ȝ apparet quomodo itelligẽda sint verba phi. 3°. li. de aĩa dicentis q̃ intellectus habens spẽs intelligibiles sicut sciens. hẽt habitũ scientię licet sit quodã modo in potẽtia: non tñ eodeȝ modo sicut p̄us fuerat in potentia anteq̃ȝ scientiã acq̃reret addiscẽdo aut iueniẽdo. naȝ anteq̃ȝ spẽs intelligibiles penes se haberet vel habitũ scientię: nõ poterat operari. s. intelligere cũ vellet. Sed indigebat ab altero reduci in actum. Sed q̃ndo spẽs ip̄as aut habitũ scientię iam penes se habet cũ sit in actu p̄mo: potest cũ voluerit ꝓcedere in actũ. 2[m]. qui ẽ opatio. Idẽ aũt est dictu. cũ voluerit: ac si dicatur cũ intẽtionem suã ad aliquã vel aliquas spẽꝝ conuerterit. vñ videtur q̃ si intellect⁹ ad consideratiõẽ reꝝ q̃ꝝ spẽs habet penes se indiget iteꝝ conuerti ad fantasmata vt ex eis accipiat iterato considerationẽ: nulla differentia erit apud intellectũ ante primũ addiscere et post: cuius ꝯtrium p̄hs docet.

¶ Ad hãc dubitationẽ saluo maioꝝ iudicio cõsiderandũ ẽ q̃ spẽs intelligibiles sunt similitudines ex similitudinib⁹ reꝝ sensibiliũ resultãtes. deriuantur nanq̃ȝ opatione intellectus nostri a fantasmatibus sicut quedã ip̄arũ intentiones vñ et p̄hs dicit. 3°. ꝺ anima. q̃ ita se hñt fantasmata ad intellectũ: sicut colores ad visum. nã q̃madmodũ colores ip̄rimũt quasdã intẽtionales sui similitudines in visum: ita fantasmata actione ꝛ virtute intellectus agentis quasdam sui intẽtionales similitudines inprimunt in intellectũ: ita vt spẽs intelligibiles cõparentur ad fantasmata a quibus abstrahũtur quasi formę intentionales ad rem. et q̄ñ intentiones sunt entia diminuta ꝛ modice entitatis comparatione rerũ: debilem habent virtutem mouendi ꝛ agendi. Ideo nec agere nec mouere possunt aliquid nisi vel ad p̄sentiam eorũ quorũ sunt intentiones vel saltem q̃diu virt⁹ ꝛ motio illoꝝ in ip̄is intẽtionib⁹ ꝑsistit. Ex quibus consequitur q̃ species intelligibiles in intellectu habitualiter reposite cum sint quasi

fantasmatū itētionales forme. nō hūt vi actualr mouēdi itellectū aut i ipm agēdi eo φ i eis sic ha bitualr existib⁹: virt⁹ ꝛ motio a fantasmatibus deriuata post actualē intellect⁹ consideratione3 cessauerit. ac ꝑ hoc nec3 vi habēt repsentādi ex- presse ꝛ pfecte res sensibiles quarū sunt spēs sed ɔfuse ac indistīcte ꝛ ad modū vestigij. Vñ opor tet si mēs iterato ipsis specieb⁹ ad sui opatione3 vti velit: φ ad fantasmata se ɔuertat vt in ipsis ꝛ ex ipsis speculeť qd̄ q̄rit. vij ꝛ. 3°. de aīa pħs di cit φ spēs ipsas intellect⁹ in fantasmatib⁹ itelli- git. Nec3 tamē frustra reposite sunt species itel- ligibiles post actualē cōsideratione in intellectu Tū qꝛ ꝑ illas fact⁹ est in actu p̄mo sicut habens formā ꝛ habilis rediť ad actū. 2m. q̄ est opatio. Tū etiā quia cū sint intellectui p̄sentes: faciliter possunt mētē excitare vt intētionē suā ad res q̄- rum sunt spēs ɔsiderādas ɔuertat ad qd̄ necessa rio requiť vt redeat sup fantasmata q̄ sunt reru3 sensibiliū imagines expresse ꝛ distīcte in qb⁹ in- tellect⁹ agentis illustratione: speculeť circa res ipsas ea q̄ cognoscere pretēdit vbi etiam vt ta- ctū fuit supra virt⁹ imaginatiua aut fantasia nō- nūq̄3 ex mētis impio format quasdā nouas itētio nes siue imagines sue ɔsiderationi cōgruentes.

QUantū ad arti culū. 4m. respōdēdū est aduer- sariorū obiectionib⁹ ꝛ q̄dē ad p̄- mū Aureoli ɔtra p̄mā ɔclusionē dicit p̄mo φ si obm capiať stri- cte ꝛ ꝓprie modo exposito in p̄mo notabili: con cedim⁹ φ nulla creatura terminat diuinū intelli gere nec3 vt obm p̄mariū nec3 vt secūdariū. Sm tamē p̄mam acceptionē obiecti ꝓut. s. oīne cog- nitū large dici potest obm: dicim⁹ φ creatura ter minat diuinū intelligere nec3 tamē inde sequiť φ pfectio intellect⁹ diuini dependeat a creatura vel a nō deo. nā vt. S. Tho. dicit p̄ma pte. q. 14. ar. 5°. ad. 2m. ꝛ de ve. q. 2a. ar. 3°. ad p̄mū: intel- lectū nō est pfectio intelligētis ſm suā sbām q̄ ex tra intellectum est s3 ſm spēm vel similitudine3 q̄ est in intellectu qua itellect⁹ cognoscat. vñ cu3 eēntia diuina sit spēs ꝛ similitudo ꝑ quā de⁹ cog noscat omnia q̄ nouit: seq̄tur φ itelligendo nullo alio a se pficiať etiā si alia a se cognoscat. ꝛ ꝑ hoc patet rñsio ad ɔfirmationē. dicim⁹ nā3 φ perfe ctio itellectionis diue nō depēdet a creatura siue ponať in eē reali siue in esse intentionali ꝓut ad creaturā determinať. Qd̄ aūt in replica p̄ma di cit creaturā positā in itellectu dino hre eē dimi- nutū: falsum ē qꝛ creatura in deo nō hēt aliud eē ab esse diuino pfectissimo ꝛ verissimo prout. S. Tho. pulchre deducit p̄a. p. q. 18a. ar. 4°. ꝛ d̄ ve. q. 4a. articulis. 6°. et. 8°. ¶ Ad. 2am. replicā ptz rñsio ex dictis. de⁹ eni itelligit creaturas ꝑ itelle ctionē terminatā ad eēntiā suā. na3 in eēntia sua visa videt de⁹ oīa alia a se. ꝛ cū q̄riť vtrū illa i- tellectio terminata ad eēntiā suā ꝓcedat vlteri⁹ ad creaturas: dicim⁹ φ aduerbiū vlteri⁹: ibi non habet locū si denotet aut intellectionis ꝓcēsio- nem vel alietatem aut termini obiectalis distan tiā. Si aūt denotet pluralitatē aut alietate3 rei cognite: ɔcedim⁹ φ itellectio terminata ad eēn- tiā dina3 ꝓcedit vlteri⁹ in creaturas. i. ꝑ eande3 itellectionē nō solū eēntiā dina3 cognoscit deus s3 etiā creaturas. ¶ Ad. 2m. dr̄ p̄mo φ si argumē tū valeret eq̄ bene ɔcluderet ɔ̄ arguētē sicut ꝛ ɔ̄ nos q̄ñ siue intuit⁹ diuinus termineť ad creatu ras sub ꝓpria rōne siue modo eq̄polēti. s. sub rō- ne eēntie dine vt ipe opinať: cei tū ē qd̄ ꝛ ille cō- cedit deū cognoscere pfecte ꝛ distīcte vniuersas creaturas actu entes vel possibiles eē. q̄ram er- go sicut ipe q̄rit. an de⁹ cognoscat oēs ptes cō- tinui diuisas ꝛ distīctas sic vt nō relinq̄tur vlte- rius diuisio. ꝛ tūc seq̄ť φ diuisio ɔtinui eēt exacua ta. aut cognoscat aliq̄s ptes ɔtīui sub certo nume ro quarū q̄libet erit diuisibilis vlteri⁹ qd̄ esse nō p̄ōt qꝛ tūc diuin⁹ intuit⁹ eēt in potētia ꝛ posset si bi aliq̄d acrescere diuidēdo videlicet vnāq̄ua3 illarū partiū in ifinitū qd̄ est ipossibile. ergo ipos sibile ē φ oēs ptes ɔtinui diuisibiles de⁹ cognos cat qd̄ est ɔ̄ arguētē. dicēdū est ergo φ argumēta tio fallit. vñ de ɔcedimus assumptum sed conse- quentia negať si exacuatio diuisionis cōtinui im porter vltima3 partem diuisionis cum preciso- ne vlterioris. dicim⁹ nā3 φ diuinus intuit⁹ vi- det omnes partes diuisibiles continui ꝛ partes partium quotquot in ifinitu3 diuidi possunt ita φ quacū3 diuisione data: cognoscit deus posse vlterius fieri diuisionem ꝛ cognoscat omnes par tes ipsius diuisionis ꝛ sic cuiuscū3 alteri⁹ dabilis nec diuina cognitio stat vel terminatur ad ali- quam diuisionem. omnes tamē diuisiones ꝛ par tes partium in infinitum possibiles fieri. deus si- mul ꝛ vnico intuitu videt. cum enim diuinus ī- tuitus sit actu ſm se infinitus: non est īmaginan dum qd̄ stet. i. terminetur ad aliquā partē vel di uisionem ɔtinui aut ad aliq̄ nūmerū in cogni- tione numerorū. Sed infinita infinite videt ne- q̄3 enim intellectui ifinito: ifiniti cognitio repug nat. vnde Augustinus libro de ciui. dei. vbi alle- gatum est in. 3°. notabili: ex infinitate diui intel- lectus ꝓbat deū infinita cognoscere ꝛ ꝑ hec ptz

responsio ad cõfirmationẽ ⁊ ad. 3m. ⁊ ad. 4m. cõcedim⁹ nãq3 ꝙ deus cognoscit magnitudinẽ infinitam ⁊ multitudinẽ infinitã iuxta sententiã Augustini loco pall. nõ tñ ꝯcedim⁹ ꝙ cognitio aut intuit⁹ diuin⁹ stet ad aliquã magnitudinẽ vl' multitudinẽ infinitã. Tũ q2 diuin⁹ intuitus non stat cũ sit qd actu infinitũ. Tũ etiã q2 nõ est aliq̃ magnitudo vel multitudo q̃ sit infinita. oĩa eni huiusmodi inducta ꝑcedũt ex falsa imaginatione q. s. diuina cognitio terminef ⁊ stet ad aliquã magnitudinẽ vel multitudinẽ finitã aut infinitã et ꝙ successiue itelligat partẽ post ptẽ aut numerum post numerũ eo modo quo diuisio ꝯtinui aut appositio in numeris possibilis est. qd totũ est falsum. sic eni cognoscere nr̃i intellect⁹ est propter sui imperfectionẽ eo ꝙ sit finite virtutis ⁊ nõ ꝑ vnã spẽm neq3 ꝑ vnũ actũ intelligẽdi s3 ꝑ plures plura ⁊ diuersa cognoscit. ⁊ d hoc dictũ est in. 3o. notabili. illud aũt incõueniẽs ad qd arguẽs ꝺducit 3am. argumẽtationẽ. s. ꝙ de⁹ posset infinitã magnitudinẽ ꝑducere in esse qd ille reputat impossibile: alibi discutiẽdũ relinquif. ꝑ nũc tñ dicimus ꝙ. S. Tho. nõ reputat illud deo ĩpossibile de verita. q. 2a. ar. xo. in cor. ꝑ ista etiam patet responsio ad. 5m. licet eni sit dabilis ꝓcessus in infinitũ in perfectionibus ⁊ nobilitatib⁹ specierũ ⁊ totã ac infinitã multitudinẽ specierũ actualiter deus cognoscat: nõ inde sequif ꝙ diuin⁹ intuit⁹ habeat in suo ꝓspectu aliquã creaturã in infinitũ distantẽ a ꝑma spẽ. qũ ꝓcessus huĩoi in ĩfinitũ: nõ terminaf ad aliquã spẽm vlti a quã alia nõ sit dabilis sicut etiã de numeris dictũ est. vnde argumentũ ꝑcedit ex falsa imaginationẽ. s. ꝙ in ꝓcessu speciei ũ in ĩfinitũ: sit dabilis aliq̃ spẽs in infinitum distãs a ꝑma nõ eni spẽs aliq̃ vel oĩnco sumpte adequãt ꝓcessum in ĩfinitũ nã oĩes sũpte ⁊ eaꝝ q̃libet finite sunt. ¶ Ad argumẽta. 2o loco iducta. Ad ꝑmũ negaf assumptũ imo ẽ ecõtra ꝙ eodẽ actu ⁊ eadẽ spẽ videf speculũ ⁊ res q̃ in speculo representaf ꝑut. S. Tho. docet prima ꝑ. q. 14a. ar. 5o. ⁊ de veri. q. 2a. ar. 3o. ad. 3m. et. q. 8a. ar. 5o. falsum etiã est ꝙ. S. Tho. dicat diuinũ intellectũ intueri creaturas in essentia sua q̃si in speculo relucẽtes: imo ꝯ̃riũ docet de veri. q. 8a. ar. 4o. in. c. ⁊ multũ expresse. q. vl' materia 12a. ar. 6o. in. c. vbi dicit ꝙ nũq̃ inuenif dictum a sanctis ꝙ de⁹ sit reꝝ speculũ s3 magis ꝙ res create sint speculũ dei ꝑut dr̃ ꝑma cori. 13o. Videm⁹ nũc ꝑ speculũ ⁊c. vbi ⁊ expõit qd dictũ est a magistris ꝓphetas in speculo eternitatis videre dicit eni ad esse intelligendũ nõ ꝙ ipsum deũ eternũ tanq̃ speculũ reꝝ videãt. S3 q2 aliqd creatũ intueutur in quo eternitas dei representatur. vt sic speculũ eternitatis itelligaf nõ ꝙ ẽ eternũ sed ꝙ est eternitatẽ repñsentãs. verũ est tñ ꝙ aliquãdo in argumẽtis ꝯtra veritatem assumit. S. doctor ꝙ de⁹ sit speculũ creaturarum ⁊ licet i responsionib⁹ id assumptũ nõ neget: nõ tñ sententialiter aut doctrinaliter asserit. S3 trãsit respõdendo id qd magis est ad ꝓpositũ suũ. sed vbi oportuit sententiã suã aperire: illud negauit ꝑut allegatũ est. ⁊ per hoc ptz rñsio ad. 2m. ¶ Ad. 3m. dr̃ ꝙ falsum assumit: nõ eni relucere est actus cognitiu⁹ licet habeat respectũ ad actũ cognitiuum relucere nãq3 sicut ⁊ lucere actũ ꝑmũ dicit qd est esse. nõ. 2m. q̃ est opatio. est eni lucere esse lucẽs vel lucẽ habere. ⁊ ꝑterea falsum ẽ ꝙ. S. Tho. ponat in diuina ẽẽntia relucẽtia rerũ specularẽ ꝑut dictũ est ad. 2m. ¶ Ad. 4m. ⁊. 5m. ⁊. 6m. ⁊. 7m. patet rñsio ex dictis. oĩa. n. ꝑcedũt ex falso fũdamẽto. s. ꝙ de⁹ cognoscat creaturas in sua ẽẽntia sicut in speculo. ¶ Ad ea q̃. 3o. loco iducũf respõdet. S. Tho. ꝑma pte. ar. 5o. ad ꝑm. ꝙ verbũ illd Augustini nõ est sic itelligẽdũ q̃si nichil qd sit extra se de⁹ intueaf. S3 q2 id qd est extra seipm nõ intuef nisi in seipo. eandẽ respõsionẽ ponit d veri. q. 2a. ar. 3o. ad. xm. ¶ Ad. 2m. dicif ꝑmo ꝙ. S. Tho. nũq̃ asserit ꝙ creature sint obiecta secũdaria itellect⁹ diuini sicut patuit in ꝑmo notabili. Dr̃. 2o. ꝙ creature in itellectu diuino s̃m ẽẽ intellectũ: est ipsa diuina ẽẽntia realit' ⁊ ipse rõnes q̃bus de⁹ eas intuef. vñ falsum est qd arguẽs dicat creaturas in itellectu diuino habere ẽẽ diminutũ ⁊ intẽtionale. creatura nãq3 in deo vt Anselm⁹ dicit: est creatrix essentia. ¶ Ad. 3m. dicim⁹ ꝑo ꝙ nõ militat ꝯ̃. S. Tho. q̃ nõ dicat creaturas ẽẽ obiecta secũdaria. Dicim⁹. 2o. ꝙ dato s3 nõ cõcesso ꝙ creature essent obiecta secũdaria diuini intellect⁹: nõ ideo seq̃tur ꝙ rõnes in deo q̃b⁹ de⁹ creaturas intuef nõ sunt beatificatiue: cũ sint ipsa diuina ẽẽntia q̃ est rõ in q̃ de⁹ intuef omnẽ creaturã. vñ si argumẽtũ valeret seq̃ref ꝙ ẽẽntia diuina nõ esset btĩficatiua qd est erroneũ. ¶ Ad. 4m. ꝑ3 rñsio ꝑ ea q̃ dicta sunt ꝑcedit eni ex illo falso fundamẽto. s. ꝙ nos dicam⁹ ꝙ creature sint obiecta secũdaria diuini ĩtellectus ⁊ in quas secundario fertur diuinus intuitus quod falsum est sicut patuit in primo notabili. ¶ Ad illud qd. 4o. loco inducit negatur assumptum. imo rationes quas sanctus Tho. inducit ad demonstrandũ ꝙ de⁹ sit prima causa efficiens rerum: sunt efficaces sicut patet contra gentiles libro primo capi. 13o. et prima pte. q. 2a. arti. 3o. ⁊ in alijs locis. ¶ Ad argumenta contra. 2am. ꝯclusionẽ. ad ꝑmum ne

gatur assumptū et ad eius probationē dicitur fal sum esse q̄ indiuidua vni⁹ speciei nō sint in aliq̄ dissimilia et distincta licet omnia ꝯueniāt in natu ra specifica et sint cōposita ex materia et forma et sint etiā indiuidua. qm̄ alia et alia indiuiduatio ē vtriusq; ꝓpter alias et alias ꝯditiōes indiuidua les vtriusq;. licet enī ambo sint idiuidua et habe ant ꝯditiones idiuiduales: nō tñ habēt easdem ꝯditiones numero qr nō eādē numero quātita tem aut q̄litatē neq; eodē loco aut eodē tēpore nati. et sic de ceteris circūstātijs indiuidualibus. ¶ Ad ca q. 2°. loco inducunt ꝯ rōnes qb⁹ ꝓbat p. S. doc. 9°. Ad primū negat assumptū. imo rō nes. S. Tho. sunt efficaces ꝯ cōmēta. nec respō siones cōmētatoris valēt. nō prima qm̄ falsum as sumit. s. q̄ singularia nō ꝯtineat virtualit in deo si cut in causa efficiēte qm̄ demōstratiue ꝓbatū est a. S. Tho. deū eē causam rez efficiētē vt allega tu sunt. et cū arguēs dicit q̄ de⁹ nō cognoscit res p̄ hoc q̄ est efficiēs: falsū dicit. nec ex eo seq̄t q̄ in telligat discursiue ꝓut. S. Tho. ostēdit de veri. q. 2a. ar. 3°. ad. 3m. neq; valet qđ cōmētator res pōdet in tractatu de so. et vigi. nā rudis et pueri lis est ꝯparatio agētis primi et agētis secūdi ad su os effect⁹. qm̄ primū omniū causa efficiens: efficit q̄cq̄d est in re scꝫ et mām et formā et oīa indi uiduātia nō sic āt agēs. 2m. qđ nō ꝓducit māz q̄ est primū p̄ncipiū indiuiduationis. quā dictam. S. Tho. assignat in plurib⁹ locis et presertim de veri. q. 2a. ar. 5°. in. c. et. q. 8a. ar. xi°. et ꝯtra gē. li. primo ca. 51. et. 66. et. pa. p. q. 14a. ar. xi°. Neq; respōsio ad. 2am. rōnē valet falsum est enī q̄ in ea cōmit tat fallacia equocationis qm̄. S. Tho. nō solū ꝓbat q̄ de⁹ cognoscit vniuersalitatē et singulari tatē ꝓ intētionib⁹ sz etiā ꝓ rebus sup q̄s fundāt nā et ipsarū primo est causa et cōsequēter intētionū ¶ Neq; respōsio ad. 3am. rōnē valet. nō enī alicu bi. S. Tho. dicit q̄ similitudo vel spēs imateria lis absolute loq̄ndo nō repñtat singulare cum in plurib⁹ locis doceat q̄ essentia dīna q̄ est sum me imaterialis: ē pfecta similitudo omniū singu lariū. Itē et de speciēb⁹ intellectui angelico in na tis docet q̄ repñtāt directe singularia vt prima pte. q. 57. ar. 2°. in. c. ad. 2m. et. 3m. et de verita. q. vel mā. 8a. ar. xi°. et in plerisq; alijs locis. Sz do ctrina ei⁹ est q̄ similitudo q̄ in intellectu nr̄o reci pit imaterialit: nō repñtat singulare ex eo q̄ nō est similitudo māe q̄ in corporalib⁹ est p̄ncipiū singularitatis. species nāq; et similitudo in intelle ctu nr̄o qr denudata est actione intellect⁹ agen tis a materia et a conditionibus materialibus: ē similitudo rei quo ad formā nō quo ad materiā signatam. q̄ assū. 2°. infert q̄ s. similitudo diuini tatis nō representat singularia vt sunt distincta: falsum est. et de hoc dictū est in solutione ad pri mum. ¶ Ad argumēta q̄ inducit Gairo ꝯtra eā dem ꝯclusionē. Ad primū negat assumptum licet enī intellect⁹ noster nō cōuertat ad fantasmata facialiter aut situaliter. cōuertit tamē p̄ intentio nem. velle siquidē et intēdere fantasmata intue ri et ab eis spēs abstractas recipe vel aliter circa illa speculari: est quedam intellect⁹ cōuersio: intē dere enī est in aliud tendere. vñ arguēs non re cte accipit conuersionem nec intētionez. S. tho. ad intellectū p̄hi. ¶ Ad. 2m. dicitur q̄ p̄hs in au ctoritate allegata accipit speculationez pro ipsa conuersione et inspectione ad fantasmata sicut ex verbis ei⁹ apparet. et ne circa intētionē p̄hi cō tendam⁹. Dicim⁹. 2°. q̄ si speculari accipiat ibi pro cognoscere: debet intelligi de cognitione nō ipsius intellect⁹ sed imaginatiue aut fantasie. vt enī dicit. S. Tho. ꝯ gen. ca. 73. ad imperiū intel lectus formatur in imaginatione fantasma cōueni ens tali speciei intelligibili in quo ipsa species re splēdet sicut exemplar in exēplato. et de hoc dictū est in. 5°. notabili. ¶ Ad. 3m. dr̄ primo q̄ syllogis mus expositorius cui⁹ mediū est singulare imma teriale: formatur ab intellectu: sz si mediū sit singu lare materiale: syllogism⁹ formatur ab imaginatiua aut fantasia q̄ ꝓpter hoc dr̄ rō particularis. vt enī dicit. S. Tho. de veri. q. vel mā. xa. ar. 5°. ad. 2m dispositio sapiētis de singularib⁹ nō fit p̄ mentem nisi mediāte cogitatiua cui⁹ est intētiones singu lares cognoscere. Dr̄. 2°. q̄ sicut habitū est sup in 4°. notabili intellect⁹ nr̄ etiā singulare cognos cit p̄ reflexionez ex cui⁹ cognitione pōt formare syllogismū expositoriū. ¶ Ad. 4m. respōdet. S. Tho. de veri. q. xa. ar. 5°. ad. 3m. q̄ qr intellectus nr̄ cognoscit singulare reflexe et vle directe: pōt assignare differentiā inter illa. vñ rursus ibi data bona ē. et ad ei⁹ improbationē dicim⁹ q̄ intellect⁹ cognos cens reflexe singulare: ꝓpriū actū habet et circa il lud cognoscēdū. nō tamē habet ꝓpriam singularis speciē sz p̄ speciez obiecti qđ est nā vlis: reflectitur ad cognoscēdū ipm singulare. pōt etiā dici prout S. Tho. respōdet ad simile argumētū de ve. q. 2a. ar. 6°. ad. 3m. q̄ ad ponēdam differentiā int vle et singulare: sufficit q̄ sit vn⁹ et idē homo cognoscēs vtrūq;. vñ qr homo cognoscit singularia p̄ ima ginationē et sensum: et vniuersale p̄ intellectū: potest inter illa differentiam assignare et vnum alteri applicare. nō enī proprie loquēdo vt p̄s dicit primo de anima: sensus aut intellectus cog noscunt sed homo per intellectum et sensum. et

pter hoc nō necessario req̄ritur vt arguēs pu-
tat q̄ act⁹ imaginationis cognoscētis singulare
recipiat in intellectu. sufficit eni q̄ idē cognoscēs
sit q̄ actū habeat vtriusq̄. s. intellect⁹ et sensus.
¶ Ad. 5ᵐ. respōdet. S. Tho. pͥma pte. q. 86. ar.
pͥmo ad. 4ᵐ. q̄ virt⁹ supioꝛ pōt illud qd̄ virtus
inferioꝛ sz eminētioꝛi modo. vñ id qd̄ cognoscit
sensus materialit̄ ⁊ ɔcrete qd̄ est cognoscere sin-
gulare directe: hoc cognoscit intellectus imate-
rialit̄ ⁊ abstracte qd̄ est cognoscere vl'e. eandem
respōsionem ponit de veri. q. xᵃ. arti. 5°. ad. 5ᵐ.
¶ Ad argumēta Gregoꝛij. Ad pͥmū dr̄ q̄ ꝑpͥmā
intellect⁹ intellectionē cognoscit res ipsa cuius
est spēs: nō spēs aut fātasmata. Neq̄ ex hoc ha
bet̄ ꝓpositū arguentis vt ille putat. nā licet res
cui⁹ est spēs in intellectu sit singularis incxisten
do: est tamē vl'is in apprehēsione intellect⁹ eo q̄
intellect⁹ ipsam rē apprehēdit abstractā a ɔditio
nib⁹ indiuidualib⁹ q̄ᵐ ad ea. s. q̄ pertinēt ad rō-
nē speciei sm̄ q̄ cōmunis est plurib⁹ indiuiduis
ac p hoc est vl'is cōtinētia ⁊ rep̄sentatione. vñ so
lutio ibi data bona ē neq̄ valet ei⁹ improbatio
cū sua ɔfirmatione. nā licet abstractio a ɔditiō-
bus indiuiduātib⁹ sit difficilis rudib⁹ ⁊ ingenio
tardioꝛib⁹ nō tamē intellectu etiā mediocriter
ꝑspicacibus. ¶ Ad. 2ᵐ. negat̄ minoꝛ. nō enī est
idem intellectū cōuerti ad fantasmata: ⁊ ipsa in
telligere ꝓut ex. 4°. notabili apparet. neq̄ vba
. S. Tho. alicubi tale innuunt. imo in plerisq̄ lo-
cis cū dicat itellectū rem ipsam itelligere ɔuer-
tendo se ad fantasmata: negat fantasmata itelli
gi nisi ex cōsequēti ⁊ reflexe aut per aliquā virtu
tem sensitiuā prout ex. 4°. notabili sup̄ patuit.
vnde incōueniētia q̄ arguēs ex illo falso funda-
mēto ɔcludit nō ꝓcedūt. ¶ Ad. 3ᵐ. ptz respōsio
ex dictis. intellect⁹ nāq̄ noster nō pōt itelligere
rē materialē directe ⁊ p se nisi abstrahendo eam
a ɔditionib⁹ mālib⁹ ⁊ tñ indirecte ⁊ p actū refle
xum: pōt illam cū hm̄oi ɔditionib⁹ cognoscere
vt sepe dictū est. ¶ Ad. 4ᵐ. dicit̄ q̄ iuxta doctri
nam. S. Tho. repugnat materiali itelligi ab in-
tellectu nr̄o nō q2 materiale est simplicit̄ loquē-
do: sz q2 est materiale materia signata q̄ est ma-
teria cū ɔditionib⁹ indiuiduantib⁹. vñ nō repu-
gnat nature vl'i etiā materiali itelligi. ¶ Ad. 5ᵐ.
ptz respōsio p ea q̄ dicta sunt ad pͥmū. ¶ Ad. 6ᵐ
negat̄ ɔñ̄a nam aliter est de singulari imateriali
⁊ aliter de singulari sensibili ⁊ materiali prout di
ctum est de quo non verificatur assumptum seu
antecedens est enim contra doctrinam ph̄i pri-
mo ph̄ȳsi. vbi expresse dicit cōmunioꝛa ⁊ magis
vl'ia pͥmo a nobis intelligi inducens in exēplum
q̄ pueri a pͥncipio appellant om̄es hoīes pr̄es
⁊ om̄es feminas matres posterius aūt determi-
nant vnū quēq̄. ⁊ de hoc. S. Tho. pͥma pte. neq̄
valet ꝓbatio arguētis q̄m volitio et intellectio
non sunt singularia mālia sed imaterialia de qui
bus nūc nō loquimur ⁊ p̄terea de hijs singulari-
bus nō primo cognoscit̄ quid est: sz q2 est. et ad-
huc hm̄oi cognitionē q2 est. s. volitionis ⁊ itelle-
ctionis: p̄cedit noticia vel cognitio ei⁹ rei cuius
est ipsa volitio aut itellectio nā ista nō nisi refle-
xe cognoscunt̄. ¶ Ad. 7ᵐ. dicit̄ q̄ ex omnib⁹ au-
ctoꝛitatib⁹ ibi inductis hoc solū habet̄ q̄ noticia
vl'is generis vel speciei p̄supponit aliquā noticiā
singulariū a q̄bus abstrahit̄ ⁊ tamē nō inde ha-
bet̄ q̄ talis noticia singulariū sit pͥmo habita per
intellectū sz sufficit q̄ habeat̄ p sensus a quibus
accipit intellect⁹. neq̄ valet qd̄ vltimo arguens
infert q̄m nō est simile de duab⁹ virtutib⁹ in vno
homine ⁊ de duob⁹ hominib⁹. q2 due virtutes i
vno hoīe habēt inter se oꝛdinē ⁊ colligationē et
habēt eandē numero radicē. s. vnā animā ⁊ fin
eas est vn⁹ ⁊ idē cognoscēs. s. idē homo. Duo āt
homines neq̄ oꝛdinē neq̄ radicalē depēdētiā
habēt in suis actibus ⁊ potētijs: neq̄ naturali oꝛ
dine vbi vn⁹ finit cognitionē vel ɔsiderationē:
alius incipit aut ecōtra. ¶ Ad. 8ᵐ. pz respōsio ex
supradictis sepe enim dictū est q̄ indirecte ⁊ ex
ɔsequēti intellectus nr̄ cognoscit singulare dēmō
stratū ⁊ talis cognitio sufficit ad assignādum di-
stinctionem inter vnum singulare ⁊ aliud. et per
hoc ptz solutio ad. 9ᵐ. et. xᵐ. ¶ Ad. xjᵐ. respon-
det. S. Tho. de verita. q. xᵃ ar. 5°. in. c. et ad. 2ᵐ
q̄ dispositio sapientis de singularibus nō fit per
intellectū nisi mediante virtute cogitatiua cu-
ius est intētiones singulares cognoscere ⁊ p hoc
patet responsio ad. 12ᵐ. ⁊. 13ᵐ. possumus enī lo
qui vocaliter ex imaginatis ⁊ non solum ex itel-
lectu conceptis. ¶ Ad. 14ᵐ. dicitur q̄ nō est simi
le de anima separata ⁊ de anima coꝛpi ɔiūcta
ꝓut. S. Tho. docet pͥma pte. q. 89. ar. 4°. et in
. q. de anima ar. 20. ¶ Ad. 15ᵐ. ptz responsio ex
his q̄ dicta sunt ad vltimū Varro. ¶ Ad pͥmum
Durandi dicit̄ q̄ vt accipi pōt ex dictis. S. tho.
opus. 55°. et. 56. et pͥma pte. q. 85. ar. pͥ°. et arti.
3°. ad pͥmū. vniuersale non est obiectum intelle
ctus nostri sm̄ rationem vniuersalitatis que in-
tentio attribuitur nature per intellectum post
ipsius nature quiditatiuam intelligētiam sz quē
modum ph̄s dicit in primo de anima q̄ vl'e po-
sterius est. sed obiectū intellect⁹ nr̄i est q̄ pares
vel nā cui rō vl'itatis vl'itat̄ p actū itellect⁹ attri
buitur, que natura deducta per actiones sensuū

vsq ad fantasiam conditionibus indiuiduātib⁹ vt ita loquar circūsepta: per actionem intellect⁹ agentis ab hmōi cōditionibus denudata: efficit̄ propriū intellectus possibilis obiectum ac primū cognitum. ⁊ licet ipsa res vel natura vt sic sit cōmunis pluribus: nondum tamē habet rōnem vlis quousq post eius q̄ditatiuam cōsideratio-nem: intellectus comparat ipsam ad plura singularia sub eadem ratione de pluribus p̄dicabile: ꝫ ſm quam rōnem attribuit illi vlitatis intētionē vnde falsum est qd̄ arguēs dicit ꝙ non est aliud eē vle: q̄ esse intellectū absq ꝯditionibus singularitatis. nā vt dictū est esse vle aliquā rōnem ⁊ itētionem dicit supadditā rei vel nature intellecte absq cōditionibus singularitatis. hmōi eniꝫ intellectio sicut dictū est nō complet rōnem vlis ꝙ autē arguēs dicit ficticiū esse ponere itellectuꝫ agentē: falsum est ⁊ ꝯtra doctrinā phi ⁊ cōmēta. ⁊ fere omniū doctoꝝ phoꝝ ⁊ theolo. neq est intētio cōmētatoris vt arguēs male intelligit ꝙ intellectus agēs in ipsis reb⁹ singularib⁹ vlitatem causet tanq̄ inherētē q̄litatē. ſꝫ sensus verboꝝ est ꝙ in ipsis reb⁹ ſm ꝙ abstrahunt̄ a cōditionibus idiuiduātib⁹ causat vlitatē id est est causa ꝙ intellect⁹ possibilis attribuat ipsis reb⁹ rōnē vlitatis vñ bona est respōsio ibi data. neq est verū neq ab argnēte ꝓbatū ꝙ nulla spēs sit in intellectu q̄ representet ei obm̄ suū. ꝓut dictū fuit distin. p̄cedēte. ¶ Ad. 2ᵐ. ꝯcedim⁹ totā deductionem ⁊ ꝙ spēs intelligibilis nō rep̄sentat naturaliter ꝯditionē vlitatis sed rē vel nām cui intētio vlitatis p intellectū attribuit̄: vñ arguēs videt̄ decipi putās ꝙ rō formalis obiecti nr̄i itellectus sit vlitas aut esse vle quod est falsum ꝓut dictū est ad p̄mū. Sed obm̄ ꝓpriū est nā seu quiditas rei cui ꝓpter aliquā ꝯsiderationē supuenit ratio vlitatis. q: s. repitur vt vnū in plurib⁹ ⁊ de pluribus predicabile. ⁊ hec ꝯsideratio posterior est illa qua itelligit̄ ipsa natura vel q̄ditas ſm se sub qua rōne est obiectū intellectus. ¶ Ad. 3ᵐ. dicit̄ ad maiorē ꝙ vbi terminat̄ act⁹ prioris potētie exclusiue ibi incipit act⁹ posterioris. ſꝫ altiori modo. vnde q: act⁹ sensus terminant̄ ad singulare ſm ꝙ indiuiduales cōditiones concernit: ideo intellectus incipit a natura ⁊ q̄ditate ipsius singularis abstracta ⁊ denudata ab ipsis idiuidualibus cōditionibus ſm quē modū est obm̄ intellectus nō vt est rei singularis q̄ditas vel natura cum sit abstracta a singularitatibus sed ſm ꝙ talis natura est simplicit̄ ⁊ absolute accepta. ¶ Ad 4ᵐ. dicitur ad minorem ꝙ licet singulare a quo abstrahitur natura vlis p̄cedat ipsam nature abstractionē tanq̄ terminus a quo. nō ideo sequit̄ ꝙ precedat in itellectione aut cōsideratione in intellectu sed sufficit ꝙ p̄cedat in sensu ⁊ in sensus operatione a quo directe cognoscitur ꝓut in 4°. notabili dictuꝫ fuit. ¶ Ad. 5ᵐ. ꝯceditur primum mēbrū diuisionis ⁊ ad eius improbationē negatur assumptū imo p̄ma representatio q̄ fit intellectui nr̄o est per speciē a fantasmate resultātem p actionem intellect⁹ agētis q̄ non iaꝫ est representatiua rei singularis q̄ᵐ ad eius singularitatem sed ipsi⁹ nature ⁊ quiditatis singularis rei ſm ꝙ simpliciter ⁊ absolute accipit̄. vñ arguens procedit ex falso fundamēto. s. ꝙ fantasma primo offeratur intellectui ſm ꝙ est representatiuum rei singularis. ¶ Ad. 6ᵐ. dicit̄ ꝙ minor est falsa accipiēdo singulare ⁊ vle in representando ꝓut de eis loquimur in ꝓposito. ⁊ ad eius ꝓbationem dicim⁹ ꝙ actiones sunt singulariū in exi[stendo] nichil tamē ꝓhibet qd̄ est singulare iexistendo: esse vle in rep̄sentādo ſm quā rep̄sentationem natura seu q̄ditas rei dicitur p̄mū obiectum intellect⁹. vñ licet species itelligibilis et res vel natura cuius est spēs sint q̄dam singularia in exñtēdo: rep̄sentāt tamē intellectui nr̄o naturā nō singularē sed abstractā a ꝯditionib⁹ singularitatis. ¶ Ad. 7ᵐ. ꝯcedimus totā deductionem nō eni aliqd ꝯcludit ꝯtra. S. doc. qui in plerisq locis docet angelos cognoscere res singulares directe ⁊ per se i quo differūt ab itellectu nostro ⁊ de hoc p̄ma parte. q. 57. arti. 2°. ad p̄muꝫ. ⁊ de veri. q. 8ª. ar. xj°. in c. ⁊ ad p̄mū. ⁊. 2ᵐ. et. 2° sentē. distin. 3ª. ar. 3°. in cor. ⁊ ad p̄mū. ¶ Ad argumētum ant coppositū pꝫ respōsio ex sup̄dicti. Et in hoc articulus terminatur.

¶ Questio tertia.

CIRca eandem distinctionem iteruꝫ q̄ritur vtrū scientia dei sit speculatiua et arguitur ꝙ nō. q: scientia dei est causa rerum: ſꝫ scīa speculatiua nō est causa rerū scitarū. ergo ⁊c. Sꝫ ꝯ est q: ōnē qd̄ est nobilius: est deo attribuendum sed sciētia speculatiua est nobilior q̄ pratica ergo ⁊c. In hac questione erunt quattuor articuli vt supra.

Quantum ad articulū pimū sit prima cōclusio q diuina sciētia est speculatiua et pratica. Hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pma. p. q. 14ª. ar. 16°. et de veri. q. 2ª. ar. 8°. ¶ Secūda ꝯclusio ē q d᷑ d creabilib᷑ nō fiendis nō habet sciētiā praticā fm q sciētia pratica dicit a fine. Hāc ꝯclusionem tenet S. Tho. locis pall'. ¶ Tertia cōclusio est q scire opabilia quo ad eoꝝ diffinitiōes et pdicata vlia: est scire speculatiuū et nō praticū. Hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pma pte loco pall'. ¶ Quarta cōclusio est q de᷑ intelligēdo essentiā vniuscuiusqꝫ rei intelligit oīa q d ipso pdicari possunt. Hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pma. p. q. 14ª. et de ve. q. 2ª. ar. 7°. ¶ Quita ꝯclusio est q de᷑ cognoscit enūtiabilia qꝛ cognoscit qcqd est in ei᷑ potestate vel creature. Hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pª pte. q. 14ª. ar. 14°. ¶ Sexta ꝯclusio est q diuina sciētia nō est ppꝛie vlis vel particularis. Hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pmo sen. disti. 35. ar. 5° et pma. p. q. 14. ar. p°. ad. 3ᵐ. ¶ Septima ꝯclusio est q sciētia est causa reꝝ. Hanc ꝯclusionē tenet S. Tho. pmo sen. dis. 38. ar. pmo. et pma. p. q. 14°. ar. 8°. et de veri. q. 2ª. ar. 14°. ¶ Octaua ꝯclusio est q sciētia dei nō est vniuoca sciētie nr̄e. Hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. pmo sen. disti. 35ª ar. 4°. et pma. p. q. 13ª. ar. 5°. et d veri. q. 2°. ar. 11.

Quantū ad articulū. 2ᵐ. ponēde sunt aduersarioꝝ obiectiones et qdē ꝯtra primā ꝯclusionē arguit Aureolus pmo loco ꝯtra hoc q distiguit. s. in deo sciētiā essentie sue et sciētiā creaturaꝝ. arguit igit pmo sic. Si mēs apphēdat intellectionē qua de᷑ itelligit creaturā aliā ab itellectiōe q intelligit eēntiā: aut hoc est qꝛ intellectio creature ꝯcipit vt imediate tēdens in eam absqꝫ eēntia: aut vt tēdēs in eā mediāte eēntia et ita vt differt ab illa q imediate in eēntiā tēdit. vn̄ possum᷑ dicere q vel differūt fm ꝯpasionē qꝛ itellectio eēntie ꝯcipit vt pase tēdēs in eēntiā: intellectio vero creature vt tēdēs simul in eēntiā et cū hoc in creaturā vel differūt fm disparationem. qꝛ vna disparate tēdit in eēntiā diuinā absqꝫ creatura. alia vero i creaturā absqꝫ eēntia. sꝫ manifestū ē q si dei pmū: iā nō sunt due itellectiones sꝫ vna q quandoqꝫ sumit pase vt ad essentiā terminat quādoqꝫ vero sumit vt vlteri᷑ tendēs in creaturā et fm hoc nō est aliq distictio in cognitione: sꝫ tm̄ in obiectis. nā si alia ē intellectio q pase fert in eēntiā ab illa q fert in eēntiā et in creaturā: sequtur q duplici itellectione fm rōnē de᷑ itelligit essentiā suā. vna. s. pase sine creatura. alia vero simul cū creatura. imo nō oportet pmā ponere qꝛ sufficiēter itelligit de᷑ suā eēntiā p. 2ᵃᵐ. et sicut in 2ª. nō est alia et alia itellectio fm rōnē eēntie et creature imo simplr̄ vna: sic absolute dicā oportet q in deo nō est alia intellectio eēntie et creature etiā fm rōnē. Nec pōt dari. 2ᵐ. s. q differāt fm disparationē. ipossibile est eni vere cōcipere q de᷑ intelligat creaturā imediate nō itelligēdo suā essentiā. qꝛ tūc essentia nō esset rō intelligēdi creaturā nec mediaret in deo int' actū intellectionis et ipam creaturā. nec esset obimpmanū illi᷑ itellectionis q a deo apprehēdit creatura. qd tu negas. ergo manifestū est q itellectio dei nō pōt resolui in duas fm rōnē quaꝝ vna sit eēntie et alia creature. ¶ 2°. sic Aut itellectio creaturaꝝ a deo pcedit fm ordinē rōnis pductionem verbi aut nō. sꝫ neutrū pt dari igit. Minor pbat. nā nō pōt dici q intellectio creaturaꝝ precedat ordine rōnis pductionē verbi. Tū qꝛ qd est essentialius et intimi᷑ deo: fm rōnem precedere videt mi᷑ eēntiale. sꝫ emanatio verbi est qd intimi᷑ et eēntialius deo q intellectio creaturarū. nichil eni cōnotās creaturā: est ita intimū deo sicut psona. ergo emanatio verbi pus itelligi debet quodā ordine rōnis in deo q itellectio alicui᷑ creature. Tū. 2°. qꝛ omne necesse eē pus est q ꝯtingēs. sꝫ psone diue et emanationes sunt necesse eē: creature vero sunt ꝯtigētes et qdam eoꝝ noticia est ꝯtigēs. s. illa q est respectu futuri ꝯtiugēris. potuit eni de᷑ nō nosse antichristū futurū qꝛ potuit nō esse futur᷑. ergo emanatio verbi pcedit hmōi itellectionē. Nec pōt dari aliud mēbrū. Tū pmo qꝛ illud qd cōmunicat alteri p pductionē: pintelligit in pducēte. qꝛ nō pōt cōmunicare qd nō hēt. sꝫ pat' pducēdo vbū cōmunicat sibi itellectionē creaturarū. ergo pintelligitur eam hēre in se. Tū. 2°. q fꝫ Augustinū. 6° d trini. fili᷑ pcedit a pr̄e sicut lumē d lumine et ars de arte. sꝫ ars iportat noticiā creaturaꝝ. ergo pr̄ phabet in se noticiā creaturaꝝ fm quā dr ars aliq ordine rōnis pusqꝫ fili᷑ pducat. Tū. 3°. quia vbū in diuinis nō solū est verbū eēntie imo ē verbū creature sꝫ nō pcederet vt verbū creature: nisi itellectio creature pcederet in pr̄e. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ. ꝯclusionē arguit ꝯ illud qd dicit ꝯclusio q. s. de᷑ de creabilib᷑ nō fiēdis nō habet sciētiā praticam. sꝫ tm̄ de fiēdis. Primo qꝛ si noticia fiēdorum tātūmodo sit pratica: nō est factibiliū dato

ꝙ nō sint fienda. ergo sequit ꝙ ars viellandi vel sciētia medicine in his qui nō ꝓponūt vnqꝫ viel lare aut potiones dare: erūt speculatiue et non pratice. vnde q̄libet poterit pro libito volūtatis sue facere sciētiā suā nūc praticā ꝓponēdo vti ea nūc vō speculatiuaꝫ ꝓponēdo ꝙ nūqꝫ illa vtat. hoc aūt dicere ē absonū. ergo ꝙ de⁹ ꝓpōat aliq̄ se facturū alia vero nō: nichil facit ad hoc ꝙ illa noticia sit pratica: ista vero speculatiua. ¶ 2°. qꝛ sciētia pratica dicit actiua vel opatiua vt pꝫ. 6° metha^x. hec aūt actiuitas nō oportet ꝙ sit actualis alias nullus haberet sciētiā praticā nisi dum actu opatur sed intelligi debet potētialis ꞇ aptitudinalis. ꝫ manifestū est ꝙ noticia quā hēt de⁹ respectu rerū quas etiā nō disponit se facturum dici pōt actiua actiuitate aptitudinali. posset. n. deus ꝓducere ꝑ eam illa q̄ nō ꝓducet. ergo talis noticia pratica remanebit. ¶ Cōtra. 3^{am}. cōclusionē arguit ɔtra hoc qd dictū est in illa conclusione. s. ꝙ scire opabilia quo ad eorum diffiniciones ꞇ predicata vlia: est scire speculatiuuꝫ et nō praticū. ꞇ pmo arguit sic. Cōstat inquit ꝙ moralis sciētia tradicta in libro ethicorū pratica est ꞇ actiua. ꝫ phs vbi diffinit felicitatem ꞇ virtutē ꞇ virtutes diuidit ꞇ eaꝝ ꝓprietates inqrit. ergo cognoscere diffinitiones diuisiones ꞇ hmōi d rebus opabilibus spectat ad sciētiā praticā et non speculatiuā. ¶ 2°. ad idē. Si talia de reb⁹ opabilibus ad sciētiā speculatiuā ptinerēt: sequeretur ꝙ de omni opabili possent esse due sciētie. s. sciētia pratica ꞇ speculatiua. ꝫ hoc est falsum. qꝛ nullus dicit ꝙ sit duplex moralis vna pratica ꞇ alia speculatiua. ergo idē qd prius. ¶ 3°. ad scientiaꝫ praticam nō solū spectat scire subiectuꝫ opabile imo ꞇ omnia q̄ quodāmodo aspiciūtur ab operante ꞇ attingūt ad opationē. sed nulla veritas est de aliquo scibili quī operans intēdat eam vlr in directe in operato. Intēdit enim tale opus agere ꝙ de illo possit omnes veritates hmōi enūtiari. ꞇ licet forte eas principaliter nō intendat. nichilomin⁹ intēdit secūdario cum nō intēdat facere opus diminutum imo vsqꝫquaqꝫ perfectuꝫ ꞇ completum. igitur scire omnem proprietatem ꞇ diffinitionem ꞇ quicqd est complemēti in opere: ad praticam scientiam pertinebit. ¶ 4°. ad scientiam praticā spectat ꝙ doceat operari docendo. s. operꝫ ꞇ modū operandi. sed omnis veritas possibilis haberi d operabili: quodāmodo est operabilis. quia ꝑ accidēs. ꝓducens eniꝫ particulare: producit vniuersale. ꞇ omnem habitudinem ac veritatē formabilē in vli. igit scientia pratica docere potest omnē veritatē possibilem de obiecto operabili formati. ¶ Cōtra. 4^{am}. cōclusionē arguit presertī ɔtra illud quod ibi dicit . s. ꝙ deus intelligēdo essentiā vniuscuiusqꝫ intelligit omnia q̄ de ipso ꝑdicari possunt. ꝫm hoc inquit videret ꝙ deus nō cognosceret imediate ꝓprias passiones alicuius subiecti. neqꝫ etiā cōpositionē subiecti ad ꝑdicatū imediate qd esse non pōt. de⁹ ꝑ se ꞇ imediate cognoscit quicqd habet per se aliqd proprie entitatis cū sua ēentia sit similitudo cuiuslibet entitatis quātūcūqꝫ minima sit. sed ꝓprie passiones habēt ꝓpriā entitatē aliquo modo. ꞇ similit esse qd importat cōpositio est aliqd esse aliud ab esse subiecti. ergo vnū qdqꝫ de⁹ vidēdo ēentiā suam in sua propria entitate imediate cognoscit. nec est bene dictū ꝙ intelligēdo ēentiam vniuscuiusqꝫ: cognoscat omnia q̄ possunt ei accidere. Confirmat istud vltimuꝫ quia illud i ꝓpositionib⁹ cōtingētibus dici non potest ꝙ cognita essentia subiecti cognoscatur ꝑdicatū aut complexio vtriusqꝫ. ¶ Cōtra. 5^{am}. cōclusionē arguit ꞇ primo ɔtra illud qd ibidē dicit . s. ꝙ deus cognoscit enūtiabilia ideo qꝛ cognoscit quicqd est in ei⁹ potestate vel creature. hoc eniꝫ inqt licet arguat deū posse cognoscere enūtiabilia: nō tamē est sibi ratio cognoscendi. licet enim virt⁹ ꞇ potestas diuina cognosci nō potest nisi cognoscant ea ad q̄ se extēdit: sicut nec aliq̄ relatio aut habitudo nisi ꝓprius eius terminus cognoscat: nō tamē habitudo aut q̄uis cōnotatio est ratio termini cognoscēdi sed poti⁹ econuerso. nō igit verū est ꝙ noticia potentie diuine aut virtuti diuine: sic sibi rō cognoscēdi ea q̄ subsunt sue potestati. vñ essentia ꝑ rationē essentie non ꝑ rationē virtutis actiue est rō diuino intellectui omnia cognoscēdi. imo dato ꝑ impossibile ꝙ deus potētiam actiuam nō haberet: adhuc omnia itelligeret. ¶ Cōtra eandē. 5^{am}. cōclusionem arguit sic ꝓbādo ꝙ diuina ēentia nō se habeat vt spēs qua diuin⁹ itellectus enuntiabilia ꞇ omnia alia cognoscit. ꝫm hoc enim sequeretur ꝙ diuina essentia essꝫ quasi spēs: ꞇ creature essēt obiecta diuinū intellectum terminātia etiam ꝑma. qꝛ spēs nō tollit in nobis quin creature dicātur obiecta ꝑmaria intellectus nři. Et iterū diuina essentia est obiectū terminās diuinū intellectum etiam ꝫ istos: sed secūdū eosdem species intelligibiles nō se habet ad intellectum sicut illud quod intelligitur. ꝫ potius tanqꝫ illud quo intelligitur ergo nō potest dici ꝙ diuina ēentia sit species intellectus diuini. ¶ Cōtra. 6^{am}. conclusionem arguit primo cōtra rationem . s. ꝙ sciētia dicatur vniuersalis vel particularis ex ratio

ne mediũ cognoscẽdi ⁊ non potius ex cõditione obiecti. constat itẽ ꝙ methaphisica dicit᷑ vlis. vnde ⁊ alie dicunt᷑ particulares sciẽtie respectu ipsi⁹ vt pz p̃mo ⁊. 4°. metha͛. sꝫ manifestuꝫ est ꝙ hoc nõ dicit᷑ nisi qꝛ subiectũ ei⁹ est vl'e sub quo subiecta aliaꝝ sciẽtiaꝝ quasi particularit' ꝯtinet᷑. species eñi per q̃s methaphisicus cognoscit: sũt eque particulares entitatiue sicut ille per q̃s cognoscit phisicus. ⁊ similiter habit⁹ metha͛ est ita singulis ⁊ indiuidu⁹ sicut habit⁹ phisice. ergo vl'tas ⁊ particularitas in sciẽtia nõ attẽdit᷑ penes mediũ cognoscẽdi nec penes habit⁹ in se sꝫ penes obiectũ. ¶ 2°. sic. Phs p̃mo posterioꝝ distiguit demõstrationem vl'em a particulari penes vl'itatem ⁊ particularitatẽ obiecti. sed ꝯstat ꝙ dẽmõstratio causat scientiam. ergo vl'itas sciẽtie attẽdi debet penes obiecta scibilia. vnde ibidẽ dicit᷑ ꝙ scibilia sm̃ ꝙ vl'ia sunt magis scibilia sũt q̃ sm̃ partẽ demõstrabilia. ergo magis vl'ia sunt ¶ 3°. si verũ esset qd̃ ab ista opinione assumitur nulla scientia deberet dici vl'is cũ habitus ⁊ spẽs que sunt media cognoscẽdi sint q̃dam res singulares existẽtes i singularib⁹ itellectib⁹ hominũ: sed hoc est incõueniẽs igitur idem quod prius. ¶ Cõtra ꝯclusionẽ. 7am. arguit sic. Iste inq̃t modus dicẽdi equiuocat de causalitate. dato eñi ꝙ de⁹ nõ esset causa efficiẽs omniũ: adhuc p̱ sciẽtiam suã esset exemplar reꝝ. Unde cõmẽtatoꝛ ꝯcedit. 12°. metha͛. cõmẽto. 49. huiusmodi causalitatem sciẽtie diuine. sꝫ manifestũ est ꝙ istam causalitatem habet absq; cõiũctione ⁊ concomitantia volũtatis qꝛ volũtas nichil facit ad rõnẽ exemplaritatis alioqui faceret ad hoc ꝙ res eẽt vnita in deo. ergo nõ est verũ qui ratio causalitatis cõgruat deo nisi adiũcta volũtate sicut ille dicũt. ¶ Cõtra vltimã ꝯclusionẽ arguit sic. p̃mo ꝯtra mediũ quo ꝓbatur ꝙ sciẽtia non sit vniuoca sciẽtie nostre. nõ eñi inquit est verũ ꝙ hoc sit: quia q̃ditas ⁊ esse sunt idem in deo. ꝓbatum est enim supra ꝙ in omni re idem est esse ⁊ eẽntia: differũt tamẽ sm̃ modũ concipiendi sed hoc non tollit. quin in rebus sit vniuocatio. ergo rõ sufficiẽs nõ fuit. ¶ 2°. quia sicut in duob⁹ indiuiduis nõ est realiter idem esse: sic nec eadẽ quidditas sm̃ rem: nõ enim est eadeꝫ realitas humanitatis in duobus hominib⁹. sed similis tñ sicut nec idem esse sed simile. sed hoc nõ obstante similitudo quiditatis sufficit ad vniuocationem quod quiditas differat ab essentia. vnde patet ꝙ ista ratio deficit per non causam vt causam. hec ille.

Quantũ ad articulũ. 3m. p̃mo notanduꝫ est ꝙ vt accipi põt ex dictis. S. Tho. in hac distinctione arti. 2°. ⁊. 3°. et p̃ma parte. q. 14a. ar. 6°. ⁊. 7°. Et ꝯtra gen. libro p̃mo ca. 50. ⁊. 51. et. 55. ⁊. 66. Et de veri. q. 2a. articulis. 3°. ⁊. 4°. ⁊. 5°. deũ habere ꝑfectam cognitionem de omnib⁹ rebus duplici via probatur: via. s. causalitatis quia. s. illud quod est causa p̱ intellectũ ⁊ volũtatẽ toti⁹ vniuersi ⁊ omniũ ei⁹ partiũ quãtũ ad ꝓprias naturas ꝓprietates ⁊ acciđẽtia ⁊ vl'r q̃m ad omnia q̃ in rebus sunt vel ad ipsas res q̃modolibꝫ ꝑtinẽt aut ꝑtinere possunt: habet ꝑfectã cognitioneꝫ dẽ omnib⁹ rebus alias nõ esset causa agẽs p̱ intellectum ⁊ volũtatẽ. vnde cũ deus sit causa totius vniuersi ⁊ omniũ reꝝ creatarum sequit᷑ ꝙ oẽs ⁊ singulas res ꝑfectissime cognoscit. ¶ Alia via id ꝓbatur. s. ꝑfectionis preeminentis in essendo nã quia essentia diuina cõplectitur in se omnem essendi ꝑfectionẽ: est ꝑfecte rep̃sentatiua omnis entitatis q̃ in rebus creatis inuenit᷑ aut inueniri potest. ex quo fit vt de⁹ cognoscẽdo eẽntiã suaꝫ: habeat sciẽtiã distictam ⁊ ꝑfectã omnium reꝝ et omniũ q̃ in reb⁹ aliquid habẽt entitatis. ¶ Durandus tamẽ in hac disti. nitit᷑ ꝓbare ꝙ essentia diuina nõ sit ratio perfecte ⁊ distincte cognitiõis rerum creatarũ ꝓpter ꝑfectionẽ preeminẽtẽ ei⁹ sup̱ omnes creaturas. sꝫ solum ꝓpter rõneꝫ causalitatis. arguit enim sic. ratio sm̃ quam essentia diuina ẽ rep̃sentatiua reꝝ: est respectiua qꝛ omnis representatio p̱ intellectum cognitiuũ est ꝓpter habitudinẽ vni⁹ ad alterũ. Sed ꝑfectiones diue exclusa causalitate nõ habent aliquẽ respectũ ad creaturas. ergo sm̃ eas eẽntia diuina nõ representat creaturas sed solũ quia est causa potens omnia ꝓducere. ¶ Sed certe argumẽtum istud nõ modo demõstrationẽ sed neq; ꝓbabilitatem videt᷑ afferre. minoꝛ eñi ꝓpositio sicut iacet est simpliciter falsa, nã nõ solus respect⁹ cause ad causatũ intelligit᷑ in deo ad creaturas: sꝫ et alij sicut imaginati ad imaginem ⁊ imitabilis ad id q̃d imittat᷑ ⁊ act⁹ ꝑfecti ad act⁹ imperfectos. ⁊ licet in deo respectu creaturaꝝ huiõi rõn correspectiue simul ꝯcurrãt cum rõne respectiua cause ad effectũ: id tamẽ nõ est p̱ se sed p̱ accidẽs rõne subiecti. s. dei p̱ se tamẽ respect⁹ ꝑfecti ad imꝑfectum ⁊ imaginati ad imaginem aut ecõuerso nõ est respect⁹ cause ad causatũ alias in omnib⁹ sic esset: quod falsum est vt patet in creaturis.

¶ Secũdo. Notãdũ est ꝙ ut acci- pi ꝑt ex dictis. S. tho. in plurib⁹ locis spẽs intelligibilis dupliciter sumi- tur. vno modo ꝓprie ꞇ stricte ꝓ illa forma qua intellect⁹ creatus fit in actu primo ꞇ est ꝓ̃ncipiũ quo intelligẽdi rẽ intelligibilẽ et intellect⁹ obm̃ representans. ꞇ hũiõi spẽs intelligibilis non est id quod primo itellectus ipa informat⁹ et actua tus intelligit: imo intelligitur ex ꝯñti et idirecte. alio modo spẽs intelligibilis sumitur large pro oĩ eo per quod aliquid cognoscit. ꞇ isto modo etiã id quod est per se ꞇ directe cognitũ ab intel lectu dũ tñ sit mediũ per quod aliqd aliud cog noscitur: potest dici spẽs intelligibilis. ſm quez modũ causa ducens in cognitionez effectus aut effectus ducens in cognitionẽ cause et principia que ducunt in cognitionẽ cõclusionis: pñt m̃ꝫ hũiõi appellari spẽs intelligibiles. Cũ aũt. S. Tho. dicit ꝙ itellectus diuinus per vnã spẽm. s. essentiã diuinã cognoscit simul et vno actu oĩa quecũqꝫ intelligit: accipit spẽm intelligibilẽ. 2°. modo nõ primo modo.

Quãtum ad arti culũ. 4m. respondenduz est ad obiectiones ꞇ quidẽ ad argumẽ ta Aureoli cõtra primã ꝯclusio- nẽ ad primũ dicit ꝙ argumẽtũ nõ procedit ad mentẽ. S. Tho. nõ eni. S. Tho. aliqñdo docuit aut itellexit ꝙ in deo sciẽtia vel cognitio eẽntie sue distinguatur aliquo modo a scientia vel cognitiõe creaturaꝝ cũ vnus et idẽ actus simplicissimus sit vtriusqꝫ sciã seu cognitio Sed mens. S. doc. est ꝙ in intellectu creato cõ- cipiente sciaz vl' cognitionẽ eẽntie diuĩe et sciam aut cognitionez creaturaꝝ: est vtriusqꝫ scientie distinctio rõnis eo ꝙ intellectus creatus eandẽ scientiã oĩno re ꞇ eundẽ actũ intelligendi con- cipit sub alia et alia rõne inqꝫm terminat ad eẽn tiã diuinã sicut ad per se obm: ad creaturã vero sicut ad aliqd in per se obto supereminent cõten tũ. vñ diuisio ab arguẽte ꝓposita impertinens est ad ꝓpositum cum sit de scientia vel dei cognitio ne in se ꞇ put in deo ẽ ꞇ ꝑ hec patet respõsio ad .2m. qd ꝓcedit ex eodẽ falso intellectu. põt etiã dici ꝙ loqñdo de ordine rõnis in intellectu crea tu cõcedimus. 2m. mẽbrũ diuisionis. neqꝫ valet ꝓ̃ma eius iprobatio imã falsuz assumit si vniuersa lit intelligat. qm̃ vbi ꝓducens nullo modo ꝓ̃ori tatis precedit ꝓductũ sicut est in diuinis ꝑsonis: illud quod cõmunicatur alteri ꝑ ꝓductionẽ non preintelligitur in ꝓducẽte qꝛ neqꝫ ipm ꝓducẽs preintelligit ꝓducto. neqꝫ valet. 2a. qꝛ licet fili⁹ ꝓcedat a pr̃e sicut ars de arte: nõ inde sequitur ꝓpter rõnẽ dictã ꝙ ars pr̃is vel in pr̃e precedat artẽ filij vel qẽ filius. sicut neqꝫ sequit ꝙ qꝛ filius ꝓcedit a pr̃e sicut de⁹ verus de deo vero: ꝙ de⁹ pr̃ ꝓ̃cedat deũ filiũ aut diuinitas pr̃is ꝓ̃cedat di- uinitatẽ filij. neqꝫ valet. 3a. iprobatio. Cũ qꝛ ver bũ ꝓ̃ncipalr̃ dicit relationẽ ad dicentẽ ꞇ ex ꝯñti iportat respectũ ad creaturã. Cũ etiã qꝛ nõ seq- tur si verbũ ꝓcedit vt verbũ creature: ꝙ intelle- ctio creature precedat verbũ presertĩ cũ pr̃ di- cat se ꞇ creaturã verbo ꝓducto. ¶ Ad argumẽta facta. 2°. loco cõcedimus assumptũ loqñdo de sciã pratica simplr̃. s. a fine ꞇ cũ infert ꝙ tũc quilꝫ poterit ꝓ volũtate sua facere sciaz suã nũc specu latiuã ꞇ nũc ꝓ̃ticã: dicit ꝙ nõ semꝑ ẽ in volũtate scientis facere speculatiuã praticã quando. s. sciã dicit speculatiua qꝫm ad res de quibus est eo ꝙ hũiõi res nõ sunt opabiles a sciente ꞇ tñ scientia pratica siue qꝫm ad res siue qꝫm ad moduz: fieri põt speculatiua ꝓ libito volũtatis ipius scientis qm̃ in eius volũtate ẽ illã ordinare ad opus vel nõ ordinare. vñ ꞇ phs dicit. 3°. li. de aĩa ꝙ sciã specu latiua. s. qꝫm ad modũ: extẽsiõe fit pratica. hũiõi aũt extẽsio attẽdit in eo ꝙ contẽplationez artis ipe artifex aut sciens ordiat ad opus ꞇ de his q̃ ꝑtinent ad praticã scientiã ꞇ speculatiuã diffuse dictũ ẽ supra in. 2a. q. ꝓlogi. ar. 3°. ¶ Ad. 2m. cõ cedimus totã dedutionẽ: nõ eni aliqd cõcludit ꝯ. S. Tho. qui cõcedit noticiã quã hẽt de⁹ de re- bus quas nõ disponit se facturũ ẽẽ praticã non actu sꝫ virtute sicut apparet ꝓ̃ma pte. q. 15. ar. 3°. ad. 2m. et de veri. q. 3a. ar. 3°. ¶ Ad argumenta ꝯ. 3am. cõclusionez Ad. ꝓm. dicit ꝙ vbi. S. Tho. dicit ꝙ scire opabilia quo ad eoꝝ diffinitiones ꞇ predicata vl'ia est scire speculatiuũ: intelligit de specul'atiuo quo ad modũ vel etiã q̃ ad finẽ si ta les diffinitiões nõ ordinat ad opus. moralis aũt sciẽtia et si in li. ethy. tradat diffinitionẽ felicita- tis ꞇ virtutũ ꞇ aliq̃ eaꝝ vl'ia predicata: licet qꝫm ad hoc hẽat scire speculatiuũ: ẽ tñ simplr̃ pratica eo ꝙ sit de rebus opabilibus et qꝛ predictã spe- culationẽ ordinat ad op⁹. nõ eni vt phs ibi dicit moralis phie finis est recte scire: sꝫ recte viuere. ¶ Ad. 2m. negat ꝯña loqñdo ꝺ sciẽtia totali. nõ eni ex antecedẽte sequit ꝙ sciẽtia moralis sit to- taliter pratica et totalr̃ speculatiua sꝫ bene se- quit ꝙ lꝫ moralis phia sit simplr̃ sciã pratica: est tñ speculatiua ſm qd: quod ꞇ concedim⁹. ¶ Ad .3m. dicit ꝙ maior ẽ falsa sicut iacet et ad intẽtio nẽ arguentis. nõ eni oĩa q̃ intendit opans circa opatũ vel q̃ cõsequuntur ad opationẽ: ꝑtinent ad

sciẽtiam praticã sicut cõtemplari aut enuntiare veritates que ex re operata vel ex ꝑatione cõcipi possunt vt arguẽs exemplificat imo quantũ ad hoc ipsa sciẽtia que pratica est simpliciter: dicitur speculatiua ꝯm quid. ¶ Ad. 4m. patet responsio per ea q̃ dicta sunt nec minor ꝓpositio ẽ vera licet enim producẽs particulare producat vniuersale quod in eo includit: nõ tamẽ omnez habitudinem ac veritatem formabilẽ de vniuersali aut de particulari producit operatione pratica. nam potest illa ꝓducere actu speculatiuo ⁊ contemplatiuo. s. nõ ordinato ad aliquod opus exterius. ¶ Ad argumẽtũ ꝯtra. 4am. ꝯclusionez negat̃ ꝯsequẽtia p̃mo assumpta. non enim cognitio effectus in causa vel ꝑ causam aut cognitio proprietatis in re vel per rem cui⁹ est ꝓprietas: auffert īmediatam cognitionem effect⁹ ⁊ proprietatis. imediatio nanqꝫ cognitionis nõ tollitur nisi per discursum ex vno in aliud. neqꝫ intellectus dicitur discurrere de vno in aliud nisi quando diuersa apprehẽsione vtrumqꝫ apprehendit ꝓut ex dictis. S. Tho. dictum fuit q̃stione precedẽte articulo. 3°. in primo notabili. vnde q2 deus cognoscẽdo essentiã suam simul vno et eodem actu cognoscit omnes res ⁊ in eis omnes rerũ ꝓprietates: nullo modo locuz habet in deo mediatio cognitionis q̃ esse nõ potest nisi vbi sunt plures cognitiones quarũ vna precedit aliaz. vnde ad simile argumẽtuz respõdet. S. Tho. p̃ma parte. q. 14°. ar. 7°. ad. 2m. q deus nõ cognoscit ꝑ causam quasi p̃us cognitam effect⁹ incognitos: sed eos cognoscit in causa. ꝓpter quod ei⁹ cognitio est sine discursu. ⁊ cũ arguẽs dicit q ꝓprie passiones habẽt propriam entitatem: dicimus q si ꝓpriam entitatem vocat distictaz ab alijs suo modo: verum est. sed ex hoc nõ probat ꝓpositũ. nã plura sunt inter se disticta: quorum vnuz in alio vel per aliud cognoscitur. sicut causa ⁊ effectus: materia ⁊ forma: imago ⁊ imaginatũ: exemplar ⁊ exemplatum ⁊ infinita similia. Si aũt distictaz entitatem vocet separatam ⁊ nõ depẽdẽtem ab alia. s. a re cui⁹ sunt ꝓprietates: falsuz est. ⁊ rõne talis depẽdentie ꝓprietates ⁊ passiones habẽt cognosci in rebus quarũ sunt vt enim ph̃s dicit 7°. methã. omnis demõstrationis per quã accidẽtia ꝓbant̃ de subiecto: p̃ncipium est quod qd est. i. essentia ꝓpter qd omnia accidẽtia cognoscuntur ab intellectu ꝑfecto cognita rei essentia. ¶ Ad cõfirmationem dicit̃ q assumptũ veritatẽ habet in nobis qui cõtigentia cognoscimus i suis causis cõtingẽtibus: sed in deo nõ tenet q̃ contingẽtia cognoscat in se ipsis ꝓut. s. de⁹ intuetur ipsa nõ solum in suis causis cõtingẽtibus: sed ꝓut sunt in sua p̃sentialitate ⁊ de hoc infra. 38. di. amplius dicetur. ¶ Ad argumentum ꝯtra. 5am. ꝯclusionem dicit̃ q ꝓcedit ex falso fundamento. s. q virt⁹ aut potẽtia sit per se ⁊ directe habitudo vel relatio quod verũ nõ est: licet importẽt cum p̃ncipali significato quẽdaz respectũ. vnde ⁊ dicunt̃ relatiua ꝯm dici nõ ꝯm esse. Ad id autẽ quod vltimo dicit quia dato per impossibile ⁊c. dicim⁹ q illud nõ obstat doctrine. S. Tho. q̃ ponit q nõ solum deus cognoscat omnia q2 est omnium causa: sed quia omniũ ꝑfectiones ⁊ entitates eminẽter in se p̃habet: vt in p̃mo notabili dictũ est. ¶ Ad argumẽtum cõtra eandem. 5am. cõclusionem patet responsio per ea q̃ dicta sunt in. 2°. notabili. ¶ Ad argumẽta ꝯtra. 6am. cõclusionem. Ad p̃mũ dicit̃ q minor est falsũ licet enim methafisica dicat̃ sciẽtia vniuersalis materialiter ratione subiecti vniuersalis: formaliter tamẽ dicitur vl̃is sciẽtia ratione medij aut mediorũ qbus ꝓbationes ⁊ ꝯclusiones fiunt in methafisica quod ⁊ verum est in quacũqꝫ sciẽtia. media autẽ ex quib⁹ ꝓceditur in sciẽtijs nõ sunt ꝓprie species ⁊ habit⁹ sicut arguẽs putat: sed p̃ncipia ⁊ propositiones ex quib⁹ alia ꝓbantur ⁊ deducũtur q̃ in methafisica sunt ex terminis vniuersalissimis sicut sunt vnũ ⁊ multa act⁹ ⁊ potẽtia idem ⁊ diuersum ⁊ similia. ¶ Ad. 2m. patet respõsio ex dictis. demõstratio nãqꝫ vniuersalis materialiter: est ex vniuersalitate subiecti ⁊ hoc ph̃s intẽdit. formaliter tamẽ est ex vniuersalitate mediorũ. arguẽs tamẽ dictum ph̃i nõ inducit ad eius mentem vt in libris posteriorum bene instructo patere potest. ¶ Ad. 3m. dicitur q procedit ex falsa imaginatione. s. q species ⁊ habitus sunt media cognoscẽdi quod nõ est veruz imo sunt p̃ncipia cognoscẽdi. ¶ Ad argumẽtũ ꝯtra. 7am. ꝯclusionẽ patet respõsio per ea q̃ dicta sunt in p̃mo notabili ⁊ ad argumẽtũ ꝯtra. 6am. ⁊. 5am. ꝯclusiones. vnde. S. Tho. nõ equiuocat de causalitate q2 aperte loquit̃ de causalitate effectiua ⁊ productiua rerũ ad quã causalitatem necessario cõcurrit volũtas q̃ tamẽ in deo nõ est aliud re ab intellectu ⁊ sciẽtia. ¶ Ad argumẽta ꝯtra vltimã ꝯclusionem ad p̃mũ negatur assumptum imo in omni creatura preter deũ differt realiter esse ab essentia. vnde ꝓbatio arguẽtis quã presupponit inualida est. sicut patuit supra disti. 8a. ¶ Ad. 2m. dicitur q si quiditas accipiatur secluso esse et alijs conditionibus indiuiduantib⁹: assumptum ẽ falsum imo vna ⁊ eadẽ natura siue quiditas est in omnibus indiuiduis de quibus predicatur neqꝫ

differt in eis nisi per esse ⁊ alia rem ipsam indiuiduātia. vnde eadē realitas humanitatis est in duobus vel pluribus hominib⁹ differens tamen quātum ad esse et ad alia q̄ sibi accidunt. ¶ Ad argumētum ante oppositū respondet. S. Tho. pma parte. q. 14ª. articulo vltimo ad primū. ꝙ sciencia dei est causa rerum scitaruꝫ aliarum a se aliarum quidem actu. s. earū q̄ secūduꝫ aliquod tempus fiunt quarūdam vero virtute. s. earum quas potest facere tamen nūq̄ꝫ fient. Et in hoc articulus terminatur.

¶ Distictio. xxxvj.

Circa trigesimam sextam distinctionez queritur vtrum diuina essentia sit ꝓpria ratio cuiuslibz creature et arguitur primo ꝙ non. nam ideꝫ simplicissimū: non potest eē propria ratio multorum ⁊ diuersorum. sed essentia diuina est vnū simplicissimū ergo ⁊c. ¶ In oppositum arguitur essentia diuina habet in se perfectissimeꝫ omnē entitatem ⁊ perfectionem omniū ac singularuꝫ rerum tam ꝓpriam q̄ꝫ cōmunem. ergo diuina essentia est propria ratio cuiuslibz creature. ¶ In hac questione erunt articuli quattuor vt supra.

Quantū ad primum articulum sit prima ꝯclusio ꝙ diuina essentia est propria ratio cuiuslibet creature. Hanc conclusionem tenet. S. Tho. pͦ libro sentē. disti. 35ª. ar. 3°. ad. 3m. ⁊ pma. p. q. 14ª. arti. 6°. et ꝯtra gēti. libro pmo capi. 51°. ⁊. 55. ⁊. de veri. q. 2ª. arti. 4°. ad. 2m. ¶ Secunda ꝯclusio est ꝙ rationes proprie creaturarū in deo sunt plures ⁊ distincte ſm plures respectus licet a parte rei sit vnū ⁊ idem. s. diuina essentia que quidem plures rationes dicunt plures idee respectu eoꝝ q̄ secūdum aliquod tempus habēt esse in rerū natura proprie sumpto nomine idee Hāc conclusionē tenet. S. Tho. in hac distin. q. 2ª. ar. 2°. ⁊. 3°. ⁊. pma. p. q. 15ª. articulis. 2°. ⁊. 3° et de veri. q. 3ª. articulis. 2°. ⁊. 3°. et ꝯtra gentī. libro primo capitulis. 52. et. 53. et. 54. et. 55. ¶ Tertia conclusio est ꝙ omnia q̄ ideam vel rōnem habēt in deo: sunt vita in deo. Hāc ꝯclusionem tenet. S. Tho. in hac disti. q. prima arti. 3°. ad. 3m. ⁊ pma parte. q. 18ª. arti. 4°. ⁊ d verita. q. 4ª. arti. 8°. ¶ Quarta conclusio est ꝙ res a deo facte: sunt in deo verius q̄ꝫ in propria natura. Hanc ꝯclusionem tenet. S. Tho. in hac distin. q. pma articulo. 3°. ad. 2m. et pma parte. q. 18ª. arti. 4°. ad. 3m. ⁊ de veri. q. 4ª. articulo. 6°.

Quantum ad articulū. 2m. ponende sunt aduersariorū obiectiones ⁊ quidē cōtra primā ꝯclusionē arguit multipliciter Aureol⁹ pmo sic. Iste modus inq̄t petit pncipiū. equalis enī difficultas ⁊ impossibilitas esse videt̄ ꝙ in aliq̄ simplici pfectiones ꝓprie ⁊ distincte reruꝫ omniū ꝓexistant: ⁊ ꝙ illud simplex sit ꝓpria similitudo rerū omnium ⁊ ꝑ quā omnia in sua distictione representātur ⁊ cognoscant̄. imo ⁊ maior difficultas videtur ꝙ in aliq̄ simplici pfectiones ꝓprie ⁊ distincte preexistere possint: q̄ꝫ ꝙ vnū simplex sit similitudo diuersorū. sed nos q̄rim⁹ hic q̄modo simplex dei eēntia sit similitudo dissimiliū ⁊ diuersoruꝫ: ergo hec declaratio ꝑ hoc ꝙ in ea ꝓexistūt formaliter ⁊ ꝓprie pfectiones singulorū est difficile per magis difficile declarare. ¶ 2°. sic. licet vbi plura sunt disticta possibile sit accipi vnū illorū sine alio: vbi tamē non est nisi vnicū indiuisibile ⁊ simplex: nō pōt accipi vnū sine alio. sed q̄ aliq̄d accipit: totū accipit. sꝫ ꝯstat ꝙ rerū pfectiones si ꝓexistāt in aliq̄ simplicissimo ⁊ indiuisibilissimo ꝓexistūt. ergo nichil ē dictu ꝙ itellect⁹ diuinus possit ibi vnā pfectionē sumere sine alia. vn̄ nō est simile de substractione vnitatis i numero vel additione differētiaꝝ ⁊ diffinitione: ⁊ d simplici dei eēntia q̄ nō pōt diuidi in plura quorū vnū abalio subtrahat̄. Et si dicat̄ ꝙ imo plura ſm rōneꝫ nō valet q̄dē. qꝛ quelibet illarū rōnuꝫ esset tota dei essentia ſm rē. ⁊ sic nō pōt esse pars ei⁹. tota vero eēntia est omniū rerū similitudo. ⁊ ꝑ ꝯn̄s q̄libet illarū rōnuꝫ: eēt similitudo omniū. ⁊ q̄ret̄. an ſm eandē vel plures ⁊ ꝓcedet̄ in ifinitum: si dicet̄ ꝙ nō ꝑ eandē rōnem. vn̄ ptꝫ ꝙ nō est similitudo vni⁹. rei ſm ꝙ accipit̄ sub vna rōne ⁊ alterius ꝓut sumit̄ sub alia rōne. imo sub vna ⁊ eadē rōne est similitudo omniū pfectionū creatarꝝ. ¶ 3° sic. Aial cōtinet̄ sub homine formalr̄ ⁊ q̄ditatiue vn̄ hec ē vera: homo ē aial. minores etiā numeri

continentur in maiori. vt pote binarius in ternario potentialiter ꝛ per modũ partis. sed manifestũ est ꝙ proprie forme creaturaꝝ non continentur in deo formaliter ꝛ quidditatiue. non est enim verũ ꝙ deus sit lapis vel leo nisi trãsumptiue. nec etiaꝫ cõtinentur in deo formalit᷑ vt partes diuinitatis. ergo icõgrua sunt exẽpla ꝙ creature sunt i deo quasi act⁹ imperfectus in actu perfecto sicut aial i homie ꝛ binari⁹ i ternario. ꝛ ideo nõ ꝓbat ꝙ q̄ nouerit hoiem: nouerit aial nec ꝙ q̄ nouerit deũ ex hoc cognoscat entia ſm ꝓprias rõnes. hec ille directe ꝯ. S. Tho. ꝛ in spali. ¶ Ulterius argut ꝯ eũ ꝛ alios ꝓbando ꝙ diuinitas nõ ẽ similitudo creaturaꝝ ſm aliã et aliã pfectionẽ vel rõnẽ quã habeat in se primo sic. Deus nõ est multotiens aut multiplex exẽplar eiusdẽ rei aut eminens similitudo ſꝫ manifestũ est ꝙ si sub alia ꝛ alia rõne esset exemplar ꝛ eminens similitudo reꝝ: quot eẽnt rõnes tales: totiẽs eẽt pmũ reꝝ exẽplar ꝛ eminens similitudo. nã diuinitas sub qualꝫ rõne esset exẽplar oĩm reꝝ. qḋ sic patet. qꝛ sub qualꝫ rõne eẽt diuinitas tota formaliť infinita ꝛ illimitata ac simplr̃ pfecta. igiť ſcꝫ hñs sub ista rõne pfectiões oĩm reꝝ eminenter. alioqui si sub ista rõne ẽ essentia vt nõ hñs perfectiones oĩm reꝝ ſꝫ aliquaꝝ: sequiť ꝙ nõ ẽ ibi diuinitas illimitata ꝛ infinita. ꝛ per ꝯñs poterit diuinitas cõcipi limitata entitatiue qḋ oĩno ẽ impossibile. sicut eñi creatura nõ põt cõcipi illimitata entitatiue: sic et creatrix essentia intelligi nõ põt limitata vel finita ſm hoc. ergo cũ quelꝫ rõ eẽt infinita ꝛ cõtinẽs eẽntiã illimitatã: necessario eẽt oĩs perfectio ꝛ oĩus entitas eminenť. ꝛ ita quelꝫ eẽt oĩm similitudo pfecta. hoc aũt ẽ incõueniens. ergo diuinitas nõ sub alia ꝛ alia rõne ſꝫ sub oĩno eadẽ est oĩm similitudo. ¶ 2°. sic. Aut diuinitas ẽ oĩm similitudo sub rõne diuinitatis: aut nulli⁹ similitudo sub ista rõne. aut aliquoꝝ sic ꝛ alioꝝ nõ. ſꝫ non põt dari. 2ᵐ. qꝛ sic nõ eẽt exẽplar p suã nobilissimã rõnẽ ſꝫ per illas quas indueret quod oĩno stare nõ põt. nã iste etiã quas indueret: nõ haberẽt ꝙ eẽnt exẽplares nisi a rõne diuinitatis. nec põt etiã dari. 3ᵐ. qꝛ si aliquoꝝ esset exẽplar per rõneꝫ diuinitatis ꝛ aliquoꝝ p alias rõnes: nõ respiceret vniformiť inq̃ꝫᵐ exemplar oĩes creaturas nec etiã creature aliqualiť dependerent a deo inq̃ꝫᵐ exemplate. imo depẽderet aliqua creatura a rõne intimiori ꝛ essentialiori q̃ꝫ alia. relinquiť igitur primũ ꝙ. s. sit oĩm exẽplar per rõnẽ diuinitatis. ſꝫ ẽ oĩno simplex ꝛ indiuisibilis i plures igiť necesse est ꝙ diuinitas sit exẽplar reꝝ oĩm sub vnica ꝛ indiuisibili rõne. ¶ 3°. sic Per illã rõneꝫ est reꝝ exẽplar: per quã ẽ oĩs res eminent. deus eñi inq̃ꝫᵐ est forma eminens ꝓprietatibus ꝛ formis reꝝ: diciť exẽplar eoꝝ. ſꝫ nõ est forma eminens nisi p rõnẽ diuinitatis. ergo per istã ẽ oĩm similitudo ꝛ exẽplar. ista aũt indiuisibilis est i plures rõnes formaliť: igiť idẽ qḋ prius. ¶ 2°. iste plures rõnes aut se haberẽt ad rõnẽ diuinitatis tanq̃ꝫ ad substractã: aut tanq̃ꝫ ad rõneꝫ totaleꝫ cuius iste eẽnt partes. ſꝫ nõ põt dari pmũ qꝛ tũc nõ eẽt de⁹ causa exẽplaris ꝑse ꝛ formaliter ſꝫ tm̃ per modũ substracti inq̃ꝫᵐ. s. subiiceref hmõi rõnibus exẽplarib⁹ hoc aũt absonũ est. Tũ qꝛ causa finalis est oĩm per rõnẽ diuinitatis. vñ in rõne diuinitatis beatificatur quilibet beat⁹ quare sub eadẽ erit causa exẽplaris oĩm. Tũ. qꝛ per rõnẽ diuinitatis est causa efficiens oĩm. Tũ qꝛ cũ hmõi rõnes non insint diuinitati nisi p actũ intellectus: sequiť ꝙ deus nõ eẽt exẽplar ex natura rei. ſꝫ per aliquid quod largiť ei cõsideratio intellect⁹. Tũ qꝛ hmõi rõnes essent entia diminuta ꝛ facta per intellectũ. rõ aũt exẽplaris ẽ eminens ꝛ nobilior ꝛ actualior q̃ꝫ sit rõ exẽplata. nulla aũt rõ diminuta est tante entitatis: quante creature reales sunt. vnde impossibile ẽ poni ꝙ aliqua rõ facta p intellectũ: sit exẽplaris respectu entitatis creaturaꝝ. Nec etiã põt dari. 2ᵐ. rõ nãq̃ꝫ diuinitatis nõ põt eẽ totalis vt diuidatur in plures rõnes que ipam integrent aut cõponãt cũ sit rõ vnius simplicis forme. ergo dari nõ põt ꝙ deus sit exẽplar reꝝ p aliã ꝛ aliã rõnẽ. ¶ 5°. sic. Diuinitateꝫ esse reꝝ similitudinẽ ꝛ exẽplar oĩm p aliã ꝛ aliã rõnẽ: aut intelligitur formaliť vꝫ ꝙ eẽ similitudinẽ alicuius rei ẽ aliud ſm rõnẽ ab esse similitudinẽ alterius rei. videnť eñi esse due habitudines ꝛ duo respectus. aut intelligitur fundamẽtaliter sic ꝙ he due habitudines nõ fundentur sup rõnẽ diuinitatis ſꝫ vna super vnã rõnẽ: reliqua super aliã. sed pmũ dari non põt. Tũ qꝛ deus ẽ similitudo reꝝ abſq̃ꝫ oĩ habitudine media seu respectu vt patet ex supradictis. Tũ qꝛ dato ꝙ intellectus tales habitudines formaret qꝛ nõ ẽ ipossibile eas formari: nichilominus accidũt ꝛ nichil cõferunt ad hoc ꝙ diuinitas sit similitudo ꝛ exẽplar. loquimur eñi hic de similitudine nõ ꝓut est relatio fundata super qualitatem. sed prout est quedã entitas absoluta alterius representatiua sicut spẽs ẽ similitudo obiecti per suũ absolutũ. Nec potest dari. 2ᵐ. qꝛ tunc diuinitas terminaret respectũ dependẽtie creaturaꝝ ad deum inq̃ꝫᵐ exemplar in tertio modo relatiuoꝝ. termi naret enim non per quid reale: sed per aliquid

rōnis. et tunc dependerent res ab ente rationis quod est impossibile. est igitur diuinitas sub vna simplici rōne omnium entitatum similitudo et eminēs exēplar. et nō sub alia et alia rōne ꝯsiderata in ipsa. hec ille. ¶ Cōtra. 2^{am}. ꝯclusionē arguit Aureolus multipliciter. Primo eni ꝓbat ꝙ diuina eēntia talib⁹ respectib⁹ nō idigeat ad hoc ꝙ sit ꝓpria et distīcta similitudo creaturarū. aut eni huiusmoi respect⁹ sunt causa et rō ꝙ diuina eēntia representet: aut sunt causa et rō ꝙ distīcte represētet. Sed nō primum qꝛ nullus respect⁹ dat alicui formaliter ꝙ aliqd representet cum respectus nec formaliter nec virtualiter cōtineat creaturas nec sit similis aut similitudo creaturaꝝ. vñ nulla habitudo pōt esse formaliter creaturas representans. et ꝑ ꝯsequēs nō dabit essētie ꝙ representet creaturas vel sit representatiua. Nec pōt dari 2^{m}. s. ꝙ tribuat eēntie ꝙ distīcte representet. nichil enim dat alicui representatiuo ꝙ distīcte representet: nisi ꝗtenus ipsum distiguit et quodammodo diuidit i plura representatiua quoꝝ vnū representet aliqd determinatū aliud vero representet aliud. sic aūt nō potest dici ꝙ diuina essētia diuidatur et distinguatur ꝑ respectus imitabilitatis in aliq̄ plura quoꝝ vnū representet leonē aliud bouē ꝙ in talia plura distiguatur. qꝛ semꝑ sumitur tota essentia sub quolibet respectu imitabilitatis. igitur huiusmoi respect⁹ nō dant eēntie ꝙ repsentet neqꝫ ꝙ distincte repsentet creaturas. ¶ 2°. sic. Sicut se habet creata spēs existēs in potētia cognitiua ad representādū illud cui⁹ est spēs vel similitudo: sic multo forti⁹ et alti⁹ se habet diuina essentia ad representādum creaturas. sed spēs creata representat obm suum ꝑ solū ei⁹ absolutum ita ꝙ nullus respect⁹ dat sibi ꝙ representet vel distīcte representet. igitur nec diuina eēntia erit omniū creaturaꝝ similitudo distīcta nisi ꝑ suum absolutū. ¶ 3°. sic. Manēte causa: manet effect⁹ sed totalitas diuine essentie est rō ꝙ nō possit creaturas distīcte representare sm istos tota autem essentia relinquitur et sumitur sub quolibet respectu imitabilitatis et nō aliq̄ portio ei⁹ cū diuidi non possit. ergo diuina essentia quantū cūqꝫ sumatur sub tali respectu: nullā creaturā representabit distīcte imo omnē si verū sit ꝙ rōne sue totalitatis impediatur ne distīcte representet sicut isti imaginātur. ¶ Cōtra. 3^{am}. ꝯclusionē arguit Durād⁹ probando ꝙ diuina eēntia nō sit ꝓprie idea alicuius rei. Si eni diuina eēntia haberet rōnem idee per aliquid qd sit in ipsa: aut hoc esset ꝑ illas ꝑfectiones in quib⁹ opponitur creaturis vt pote ꝑ infinitatem immēsitatē eternitatē: aut ꝑ illas q̄ sunt cōmunes sibi et creaturis cuiusmodi sunt esse viuere cognoscere aut ꝑ eas que tātūmodo reperiuntur in creaturis cuiusmodi sunt q̄ditatiue perfectiones reruꝫ vt q̄ditas leonis et bouis. Sed non potest dici primū quia idea et ideatū se hñt sicut imitabile et imitatiuū et per ꝯsis debent assimilari et nō opponi mutuo. finitū autem et infinitum creatū et increatū opponuntur. Nec potest dici. 2^{m}. quia de rōne idee est ꝙ ideatū ipsaꝫ totaliter et ꝑfecte imitetur. cōstat autem ꝙ creatura in huiusmoi perfectionib⁹ nō perfecte imitatur deū imo maior est ibi dissimilitudo q̄ꝫ similitudo. nec est inter eas vniuocatio sed analogia. Nec pōt dari. 3^{m}. quia huiusmoi ꝑfectiones nullo modo sunt in deo formaliter sed tm̄ virtualiter et obiectiue. Deus aūt nō potest dici idea ꝑ illud qd in intellectu suo relucet obiectiue. alioqui cum in deo sint obiectiue rōnes in quib⁹ creature sibi opponuntur vt pote corporale et peccabile: sequeretur ꝙ sm ista deus esset idea creaturarū imo etiā dici posset ꝙ creatura intellectiua habēs omnipotētiam et infinitatē et eternitatē diuinā in rōne cognitiui: imitaretur deū sm ista qd tamen nullus dicit vnde patet ꝙ nō potest attēdi idealis similitudo aut imitatio sm illa que sunt in vno formaliter et in alio tātum obiectiue. cōstat autē ꝙ perfectiones q̄ditatiue rerum non sunt in deo formaliter. Preterea idea est ratio rei apud intellectum existens obiectiue ad cuius imitationem aliquid est producibile. sed nichil est in mēte artificis ad cuius imitationem res exterius ꝓducatur nisi ipsamet res vt est intellecta ergo etc. ¶ Preterea idea non ponitur nisi respectu effectus producti per artem seu ab agente per intellectum. sed agens per intellectum nō differt ab agente naturali nisi quia precognoscat quod producit non autem agēs naturale. ergo idea nō est aliud q̄ꝫ res precognita. ¶ Ad idem arguit Scotus probando ꝙ idea non sit aliud q̄ꝫ creatura ipsa obiectiue relucēs in diuina essentia qꝛ dicit phs. 7°. metha^{c}. ꝙ omnia q̄ fiūt. ex vniuoco fiūt non solum in naturalibus imo in artificialibus. Domus enim extra: fit a domo que est in mēte artificis obiectiue per speciem domus. et ista domus obiectiue presens anime in specie domus: dicitur idea domus in materia existētis. ergo ita erit in deo ꝙ creature presentes sunt diuino itellectui obiectiue non q̄dem in aliqua specie quia tunc vilesceret diuinus intellectus sed in ipsa essentia a q̄ eadē existēte et re et ratione cūcta repsētātur. huiusmoi vtiqꝫ creature sic itellecte erūt idee. et sic idea lapidis nō sit aliud nisi lapis vt itellect⁹.

¶ 2°. loco arguit Aureolus cōtra hoc quod ibidem innuitur hm̄oi respectus īmitabilitatis esse habitudines formatas a diuino intellectu. Impossibile inquit est aliquem intellectuꝫ fieri sup habitudinem aut respectum nisi quodam ordine rationis ꝑcognoscat extrema. naꝫ relationes terminos presupponūt ⁊ oriuntur ex ipsis. sed secundū te iste habitudines habent pro fundamēto diuinā essentiā ⁊ pro terminis habēt creaturas. ergo diuin⁹ intellect⁹ ꝑus intelligit essentiā ⁊ creaturas quodā ordine rationis ꝙ formet huiusmodi respect⁹ ⁊ ꝑ ꝯsequēs nō exigunt̄ ad hoc vt diuina essentia representet creaturas distincte. ¶ 2°. sic. Si respect⁹ hm̄oi ponūtur vt diuinus itellect⁹ itelligat creaturas: sequuntur multa incōueniētia. Primū quidē ꝙ indigebit alio a se ad hoc ꝙ intelligat creaturas. Illi enī respect⁹ cum sint entia rōnis ⁊ entia diminuta: nō possūt esse ad ipsum ꝙ diuina essentia ꝗ ꝑfectissima est ⁊ realissima: nec est ens rōnis aut diminutū. 2ᵐ vero ꝙ in diuino intuitu erūt multa itellecta vꝫ essentia deinde hm̄oi habitudines. 3°. creature. 3ᵐ. vero ꝙ creature reales depēdebunt ab entibus diminutis tanqꝫ exēplatū ab exēplari. qꝺ est incōueniēs cū idee sint forme ꝑncipales. 4ᵐ. ꝙ deus nō poterit itelligere entia realia nisi mediantib⁹ entib⁹ diminutis: sed omnia que dicta sūt incōueniētia sunt. igit̄ ⁊ ꝙ tales habitudines exigant̄. ¶ 3°. arguit Scot⁹ sic. Limitatū ⁊ illimitatum solū differūt penes precisionem ⁊ nō ꝑcisionem. exemplar enī limitatū representat vnū solum: exēplar nō limitatū plura ⁊ infinita. sꝫ manifestū est ꝙ similitudo limitata reꝑsentat ꝑ suū absolutū absqꝫ omni respectu alioqui oporteret ꝙ cognoscēs albedinē ꝑ speciem: ꝑus cōpararet spēm ad ipsam ⁊ ita act⁹ reflexus esset ꝑor recto quod est īpossibile. ergo diuina eēntia ꝗ est exemplar illimitatū: omnes creaturas absqꝫ respectu medio distīcte ⁊ determinate representat. sicut enī se habet limitatū ad vnū ꝑcise: sic illimitatū ad plura. ¶ 4°. sic. Nō plus pōt causa equiuoca finita ꝗꝫ infinita. sed causa equoca finita pōt absqꝫ omni respectu medio ipam determinātē: producere imediate plures distīctos effect⁹. vt sol hoīem ⁊ plātam. ergo multo fortius diuina eēntia poterit producere in esse intelligibili ⁊ exēplato omnē creaturā absqꝫ omni respectu ipam determināte. ¶ 5°. sic potētialitas ⁊ ꝯfusio est causa ꝙ aliqꝺ non possit plura distīcta representare ꝺm phm. 9°. metha⁹. sed idifferētia ⁊ indeterminatio ꝗ est in diuina eēntia ad creaturas representādum: est absqꝫ omni potētialitate ⁊ ꝯfusione. est

enim determinatio potētie actiue ⁊ nō ad ꝯtradictoria: sed ad disparata. vnde solum tollit precisionem. s. ꝙ nō sic vnum representat: quin cum hoc aliud representet. nō ponit autem vllam cōfusionem. ergo diuina essentia potest omnia ponere eque perfecte in esse representato ex illimitatione sicut vnū illorum. ¶ 6°. si relationes rationis requirerētur in diuina essentia ad hoc ꝙ itellectus per eas ferretur in creaturas. querēdum esset per ꝗd diuinus itellectus itelligeret eas. aut enim per suaꝫ eēntiam aut per illas habitudīes aut per seipsas. Nō potest poni. 3ᵐ. quia tūc vilesceret diuin⁹ intellectus motus ab intellectis minime entitatis. Nec. 2ᵐ. quia tūc quereret̄ per quid intelligeret illas habitudines ꝗ sunt plures absqꝫ omni respectu medio. igit̄ a simili pōt itelligere oēs creaturas sine respectu medio. ¶ 7° Aut eēntia simul cū illis habitudinib⁹ erit ꝑncipium cognoscēdi creaturas: aut sole habitudines iste: aut eēntia sola sumpta precise. sed non potest dici primū. quia vni⁹ simplicis act⁹: oportet ponere vnū per se pricipium. relatio autem hm̄oi: nō facit cum essentia vnū per se nec ꝑmo modo nec. 2°. modo. imo accidit sibi ex parte intellect⁹ nec inest sibi per se aut ex natura rei. Nec ꝙ potest dici ꝙ sola relatio sit pricipium quia cū deus naturali itellectione itelligat creaturas: sequitur ꝙ ens diminutum ⁊ ens ratiōis esset causa entis realis. Relinquitur ergo ꝙ sola essentia absqꝫ omni relatiōe sit ꝑncipiū cognoscēdi creaturas distīcte. ¶ 8°. In relationib⁹ de. 3°. modo. s. mēsurati ad mensuram est tm̄ relatio ex parte vnius extremi q꞉ ex ꝑte mēsurati. ita ꝙ alterum. s. mēsura: illū respectū terminat per suam absolutam rationē. sed creature referūtur ad deum tanqꝫ exēplata ad exēplar omniū absolutū. ¶ 9° Aut hm̄oi habitudīes sunt obiecta cognita: aut rationes cognoscēdi: aut cognitiones creaturarum. nō duo ꝑma q꞉ tūc ordinarētur ad creaturarū cognitionē ⁊ eēnt ꝑores ⁊ per ꝯñs cū plurificato priori plurificetur posterius: essent plures intellectiones creaturarum. ⁊ nō itelligeret de⁹ vna intellectione simplici omnem creaturā. nec potest dici ꝙ huiusmodi habitudines sint ipa intellectio creature. Tum quia tunc essent plures intellectiones vt dictum est. Tum quia intellectio creature est aliquid reale absolutum et per ꝯsequens nō est respectus rationis. igitur tales habitudines nō sunt ponende. hec ille. Sciēduꝫ tamen ꝙ septē vltime rōnes sunt Scoti ꝗs Aureolus dicit ꝯcludere. ¶ 3°. loco ꝓbat Aureolus ꝙ idea nō concludat talem respectum. ꝑmo sic.

Idea et exemplar est illud in deo quod imitatur omnis creatura. sed manifestum est quod creature non imitantur respectus rationis imo ipsam nudam essentiam diuinitatis non enim creature imitantur illos respectus imitabilitatum sed substratum huiusmodi respectibus. ergo isti respectus accidunt formali rationi ipsius idee. ¶ 2°. sic. Sicut color est visibilis in 2°. modo per se non quia respectus visibilitatis sit infra quidditatem coloris nec visus attingit colorem cum respectu visibilitatis. sed ipsum colorem absolutum. sic creature imitantur diuinam essentiam absolutam ab omni respectu quamuis stati possit consurgere apprehensio respectus imitabilitatis. et secundum hoc non est de formali ratione idee quam imitantur creature aliquis respectus rationis. ¶ 3°. Idee sunt forme principales non formate quarum visio est beatifica vt patet ex dictis Augustini. Sed manifestum est quod huiusmodi respectus rationis non sunt forme principales imo entia diminuta et secundum rationem tantum. nec talium respectuum visio est beatifica: sed solius diuinitatis. tales etiam respectus sunt fabricati per intellectum. non igitur sunt idee de quibus loquitur Augustinus. ¶ 4°. idee secundum Augustinum interpretantur species siue forme in latino. Sed constat quod nomen speciei vel forme conuenit alicui absoluto neque proprie congruit respectibus rationis: vnde tales respectus rationis non possunt dici proprie forme creaturarum vt potest ratio hominis vel forma rose. igitur non in talibus respectibus consistit ratio idearum. hec ille. Multa alia arguunt vt potest quod non sint plures idee; sed omnes habent vnicam ideam. et iterum quod non ideo cognoscit deus res quia cognoscit illos respectus et multa talia superius tacto. ¶ Contra eandem conclusionem arguit Aureolus quia ibi dicitur quod omnia que sunt in deo vt intellecta: sunt in eo vita. querit enim quid intelligo per esse intellectum: aut enim illud quod terminat diuinum intuitum: aut illud quod existens extra intuitum dicitur denominatiue et equaliter cognosci. Si accipitur primo modo: tunc verum est quod intelligere et intellectum sunt idem in deo. non tamen per hoc poterit probari de eo quod factum est et creatum: quod sit in deo vita. cum illud tale non terminet diuinum intuitum nec primo nec 2°. vt alias probasse se dicit. Si vero 2°. modo sumitur intellectum: sic non est verum quod idem sit diuinum intelligere et suum intellectum equipollenter et denominatiue. quia creature vt sunt in proprio genere: hoc modo sunt intellecte. et per consequens non probatur quod creature sint in deo vita. sed manifestum est quod non pluribus modis potest accipi intellectum siue quod intelligitur. ergo ex ista propositione. scilicet quod intellectus et intelligere et intellectum sunt idem in deo: non plene probatur aut declaratur quod creature sint vita in deo. ¶ 2°. arguit sic Illud quod verificatur de re: non oportet verificari de suo similitudine nec econtra. non enim hercules est in se lapideus quamuis eius imago sit lapidea. neque imago eius est carnea: quamuis ipse sit carneus: sed non aliter res sunt in deo nisi quia deitas est earum similitudo. ergo non sequitur quod res sint vita quamuis similitudo earum que est diuinitas sit quedam summa vita. ¶ 3°. Similitudo correspondet ei cuius est similitudo et non econtra. vnde similitudo non debet esse contraria aut opposita rei cuius est similitudo. sed esse vitam: est contrarium et repugnat lapidi. ergo non potest dici quod lapis sit vita vel viuens ratione sue similitudinis que est diuinitas. ¶ 4°. sic. Sicut se habet lapis ad similitudinem per quam est in intellectu creato: sic se habet quamuis eminentius ad similitudinem per quam est in intellectu diuino. sed Aristoteles dicit quod lapis non est in anima sed species lapidis ergo similiter possumus dicere quod lapis non est in deo sed similitudo lapidis et per consequens non est vita in eo. ¶ Confirmatur quia nullus dicit quod domus vel archa in mente artificis sit vita. ¶ Contra 4am conclusionem arguit. quia ibi distinguitur de esse creature. illa inquit distinctio non est falsum enim est quod esse creature possit abstrahi in communi ab esse in deo et in se etc. quia nichil commune secundum rationem potest esse respectu similitudinis lapidis eminentis que est in deo et est diuinitas: et respectu lapidis in propria natura existentis nisi sola communitas nominis. vnde non potest aliquis conceptus formari communis ad illud et istud sicut homo reperit aliquem conceptum communem homini et ipsi speciei hominis. Si enim posset aliquis conceptus formari de re et eius similitudine diminuta seu eminenti: illud predicaretur de eis quidditatiue. interroganti enim quid sit similitudo albedinis: posset responderi quod est quedam albedo. Et similiter interroganti de vera albedine: respondetur quod est quedam albedo et sic illa communis albedo abstracta ab his duobus: predicaretur in quid quod est impossibile. nam tunc haberet rationem generis vel speciei. et secundum hoc albedo et eius species haberent vnum genus et propinquius quam albedo et nigredo et ita idem esset sub generibus disparatis. nam albedo esset sub colore et sub illo abstracto conceptu. igitur a re et a sua similitudine: non potest abstrahi talis communis conceptus. sed lapis in deo non est aliud quam eminens similitudo lapidis, non igitur potest aliquod indifferens aut commune importatum per lapidem: abstrahi a lapide vt est in deo et vt est in propria natura. sed est sola communitas nominis impositi non solum ad significandum rem: imo etiam suam similitudinem. hec ille. ¶ Ulterius potest non immerito dubitari de hoc quod dicit sanctus Thomas in illa secunda conclusione. scilicet quod si de ratione rerum naturalium non esset materia:

omnino res esset veri⁹ in deo ꝙ̄ in ꝓpria natura. ſm hoc cū materia nō ſit de rōne angeli: ſeqtur ꝙ angelus veriori modo erit in verbo ꝙ̄ i ſe. nō ſolum quo ad veritatē ipſius eē: imo etiam ꝙ deus erit veri⁹ angelus ꝙ̄ angelus creat⁹ ſi materia ſolū impedit ne de⁹ ſit verior lapis ꝙ̄ ille qui eſt creatura.

Quantū ad articulum. 3ᵐ. Primo notandū eſt ꝙ deū aut eſſentiā diuinā eē ꝓpriam ac diſtictā rōnem cuiuſlibet creature: dupliciter pōt intelligi. vno modo q2. ſ. eēntia diuina eſt omniū ⁊ cuiuſlibet creaturarū repſentatiuū ⁊ pncipiū cognoſcēdi nō ſolū ꝙ̄ᵐ ad ea q̄ ſingulis ſunt cōmunia: ſ3 etiā ꝙ̄ᵐ ad illa q̄ vnicuiqꝫ creature ꝓpria ſunt ⁊ qbus ab alijs diſtiguūt: ⁊ in iſto intellectu eſſentia diuina ſm ſe ⁊ ex nā rei ꝓut. ſ. in ea eſt plenitudo oīuim pfectionū ac p hoc ꝯtinet in ſe eminenter omniū ⁊ cuiuſlibet rex entitatis pfectionē: eſt ꝓpria ⁊ diſticta ratio omniū ⁊ cuiuſlibet creaturarū. vñ. S. Tho. pma pte. q. 55. arti. vltimo ad. 3ᵐ. ait eſſentia diuina accipit ꝓpt ſui excellentiam vt ꝓpria rō ſinguloꝝ quia in ea ē vnde ſibi ſingula ſimilētur ſm ꝓprias rationes. alio modo pōt intelligi deū aut diuinam eēntiā eiſe ꝓpriam ⁊ diſtictā rōnem cuiuſlibet creature quia. ſ. eſt ꝓpriū repreſentatiuū ⁊ propria rō cuiuſlibet creature diſticto modo ꝙ̄ ſit rō aliarū ita vt diſticta rōne ⁊ diſticto reſpectu: ſit principium cognoſcēdi hāc creaturā ⁊ aliam. ⁊ ſub hoc intellectu eſſētia dīna ſm ſe abſolute ⁊ ex natura rei pēſe: nō eſt propria ⁊ diſtincta rō cuiuſlibꝫ creature imo ſm ꝙ alia ⁊ alia rōne atqꝫ alio ⁊ alio reſpectu ad creaturas cōcipitur ab intellectu diuino ⁊ in iſto ſenſu Auguſtin⁹ loquitur li. 83ᵐ. q̄ſtionū. q. 46. ꝙ ſingula ꝓprijs rōnibus a deo creata ſunt ⁊ ꝙ deus alia rōne cōdidit hominez ⁊ alia equm ⁊ ſic de ceteris creaturis. ¶Et ſm premiſſam diſtictionē verificari habēt dicta. S. Tho. q̄ non ſatis aduertētibus poterūt ſibi aduerſa videri. nā aliquādo dicit ꝙ eſſentia diuina ſm ſe mꝫᵐ. ſ. in ſe cōtinet quicqd perfectionis ē in creaturis: eſt ratio ꝓpria ⁊ diſticta cuiuſlibet creature vt pma pte. q. 14ᵃ. ar. 6°. in. c. ⁊ ad pmū ⁊. 2ᵐ. et. q. 15ᵃ. ar. pᵒ. ad. 3ᵐ. Itēꝫ ꝯtra gen. libro pmo ca. 15°. ⁊ de veri. q. vł materia. 3ᵃ. ar. 2°. ad 6ᵐ. aliquādo aūt dicit ꝙ eēntia diuina ſm ſe abſolute cōſiderata: nō eſt propria ratio ⁊ diſticta cuiuſlibet creature ſed prout accipitur ſub alia ⁊ alia ratione ⁊ ſub alio ⁊ alio reſpectu ſicut prima parte. q. 15ᵃ. ar. 2°. in cor. ⁊ ad pmū. ⁊ cōtra gen. paruin infra vbi allegatū eſt. ⁊ de veri. q. vel mā 2ᵃ. ar. 4°. ad. 2ᵐ. ⁊. q. 3ᵃ. ar. 2°. in. c.

¶Secūdo. Notādū eſt ꝙ rō diuinitatis ſe habet ad rōnes attributorum eēntialiū ſicut rō totalis totalitate pfectionis ſe hēt ad rōnes partiales. quēadmodū in homine intellectiuū ſe habet ad vegetatiuū ⁊ ſenſitiuū ſubſtātialiter ſumpta. vnde ſicut rō ꝓpria intellectiui eſt quoddaꝫ ꝓpriū pfectiuū continēs in ſe ꝓpriā ⁊ diſtictam rōnē vegetatiui ⁊ ſenſitiui: ita rō diuinitatis eſt ſicut qōdam totū pfectum ꝯtinens in ſe actu ⁊ formalit licet eminēter omnes ⁊ ſingulas rōnes attributorum dīnoꝝ. ⁊ inde eſt ꝙ de⁹ eadē rōne q̄ deus eſt: eſt ſapiēs ⁊ iuſtus ⁊ bon⁹ ⁊ cetera omnia attributa. rō nāqꝫ diuinitatis eſt formaliter ratio iuſtitie ⁊ ratio ſapientie ⁊ rō bonitatis ⁊ ſic de ceteris. quod tū de ſingulis rōnib⁹ attributorū nō dicitur. nō enī rō iuſtitie in deo eſt formaliter rō bonitatis aut rō ſapiētie ⁊c. ꝙ̄uis iuſtitia in deo ſit realiter ipſa bonitas ⁊ ſapiētia. hmōi enim rōnes apprehēduntur ab intellectu vt quedam rōnes partiales totalis pfectionis ipſius dīnitatis quarū vna formaliter. i. ſm ſui formalē rationez nō includit aliam. ¶Ex quibus infertur ꝙ diuina eſſentia ſub rōne diuinitatis: eſt rō propria et diſtincta ac exemplar aut idea omnium ⁊ cuiuſlibet creaturarum. nō autem ſub ratione iuſtitie vel ſapiētie aut alicuius aliorum attributorum eſſentialium capiēdo ꝓpriam ⁊ diſtictā rationē in primo intellectu in precedēti notabili poſito.

¶Tertio. Notāduz ꝙ tria iſta ſe habent per ordinē ⁊ ex addictione ratio exemplar ⁊ idea. ratio nāqꝫ dicitur quod eſt alteri⁹ repreſentatiuū ⁊ pncipiuz cognoſcēdi. exemplar autem vltra hoc importat ꝙ eius cuius eſt exemplar: ſit pncipium quo ꝓductiuum ad ipſius imitationem. idea autez ſuper hoc habet eternitatem ⁊ incōmutabilitatez. propter quod idea ſm Auguſtinū: in ſolo intellectu diuino ponit̄. ait enī li. 83ᵐ. q̄ſtionū. q. 46. Sūt nāqꝫ idee pncipales forme vel rationes rerum ſtabiles atqꝫ incōmutabiles non temporales ac per hoc eterne ⁊ ſemper eodem modo ſeſe habētes. aliquādo tamē doctores large omnez rationem ac exemplar: ideam vocant. ¶Ex quibus infertur ꝙ falſa ſit opinio dicentium ideaz nō eſſe pncipium cognoſcēdi ideatum ꝙ̄uis ſit pncipiū illud producendi. nam vt dictum eſt ratio cognoſcendi includitur in ratione exemplaris et idee. ⁊ confirmatur hoc quoniam idea ſecunduz

Augustinũ ⁊ cõmunẽ vsũ loquẽtiũ: ẽ forma ⁊ rõ rei agẽte p intellectũ ad quã agẽs ip̃z respiciẽs operat᷑: sed p h̃ñoi forme ĩspectionẽ: agens opari non posset nisi in ipsa forma agens inspiceret et cognosceret rationem rei producẽde qd̃ ẽẽ non posset nisi huiuscemodi forma esset rei fiende similitudo ⁊ sufficiens representatiuũ. omne autẽ tale: ratio ⁊ pncipiũ est cognoscendi rem cui⁹ est similitudo ⁊ species representatiua.

Quarto. Notandũ est ꝙ nomen idea est relatiuũ ſm dici non eñi pncipaliter significat ad aliqd aut respectum de genere relationis sed significat de principali significato quid absolutũ. s. essentiam diuinam intellectã vel cognitã. ex ꝯsequẽti tñ ipoztat cointellectũ respectũ imitabilitatis ad creaturam. vñ nomẽ idee in totali significato: dicit essentiam diuinã intellectã seu cognitã nõ absolute ſm id qd̃ est sed ꝑut imitabilis est a creatura. ita ꝙ ratio imitabilitatis h̃ñoi ĩtellecta: cõplet formaliter significatũ ⁊ rationem nominis idee. Sed animaduertẽduz est ꝙ dupliciter potest intelligi aliqd complere formalit᷑ significationẽ nominis. vno modo ꝙ. s. sit forma aut formale rei significate p nomen quẽadmoduz anima rõnalis dicit᷑ complere formalit᷑ rõnez huius nominis homo. ⁊ h̃ñoi cõplens significatum nominis dicit᷑ esse intrĩsece ⁊ directe de ipsius significato. homo nãqz directe ⁊ intrĩsece significat animam rationalem ⁊ corp⁹ formam corporeitatis. Alio modo dicit᷑ aliqd esse formale aut complere formaliter significatũ nominis: nõ qz ꝓprie sit forma rei significate p nomen aut ꝙ ei⁹ intrĩseca rõne: sed qz dicit rõnem formalẽ ꝓpter quã nomẽ impositũ est rei significate sicut ẽẽ predicabile in eo ꝙ quid de plurib⁹ differẽtib⁹ solo numero: cõplet formalit᷑ significatum nominis spẽi q̃ est homo nõ quia sit forma inherẽs aut de ĩtrĩseca rõne rei significate p nomen. qm̃ esse p̃dicabile aut vlẽ: nõ est aliqd in hoĩe cui p intellectũ attribuitur: sz dicit᷑ ẽẽ formale in significato nominis speciei aut eius significatũ formalit᷑ complere: qz importat rõnem formalẽ ꝓpter quã nomẽ spẽs attributũ est homini. vñ proprie loquẽdo huiuscemodi formale. 2°. modo sumptũ: dici debet formale in significato nominis ſm ꝙ tale nomẽ sortitur ⁊ non quia sit eius formale ſm ꝙ talis res aut natura est. ⁊ isto. 2°. modo ipsa ratio imitabilitatis qua deus seu diuina essentia imitabilis est a creatura aut ipsa proportio creature ad diuinam essentiam ſm ꝙ eam imitatur aut imitari potest: dicitur esse formale in significato nominis idee non autem primo modo. et isto modo loquitur. S. Thomas de veritate. q. vel materia. 3ª. articulo. 2°. ad. 2ᵐ. dicens ꝙ idea de suo principali intellectu habet aliquid aliud preter essentiam diuinam. s. ipsam proportionem creature ad essentiam in quo completur formaliter ratio idee. ⁊ accipit hic pricipalem intellectum: sub eo sensu in quo accepimus significatum formale aut formaliter significati complectiuum. pro ratione. s. formali propter quam nomẽ idee diuine essentie attributum est. Ex quibus inferimus nullum esse incõueniẽs ꝙ ens rationis sit formale quid in significato aut formaliter cõpleat significatum alicuius nominis quod pncipaliter significat ens reale vt in proposito. Ipsa namqz imitabilitas qua diuina essentia imitabilis est a creaturis: ens rationis est non reale. ratio autem dicti est qm̃ intellectus nõ solum itelligit res q̃z᷑ᵐ ad earum naturam ⁊ ꝓprietates ac respectus reales ⁊ q̃z᷑ᵐ ad ea que rebus ꝯueniũt ſm esse quod habẽt extra animã: sed etiam q̃z᷑ᵐ ad ea que rebus ꝯueniũt ſm esse quod habẽt in anima. sicut autem aliquid intelligitur: ita ⁊ vocibus ac nominibus significatur. vnde sicut iponitur rei ab intellectu nomẽ aliquod ſm realem eius proprietatem aut respectum: ita ⁊ imponi potest nomen rei ſm proprietatem eius vel ſm aliquod consequens rem ſm esse quod habet in anima. sicut enim hoc nomẽ resibile impositum est homini inq̃z᷑ᵐ cõcipitur vt habẽs realem q̃ndam proprietatem: ita ⁊ nomen vniuersale aut nomen species impositũ est ei ſm ꝙ apprehenditur prout sibi competit quedã ꝓprietas nõ realis sed rõnis ſm esse quod habet in anima. s. esse predicabile de pluribus differẽtibus numero. et ideo h̃ñoi nomina implicãt in se aliquid reale pro significato cui nomẽ ipositum est ⁊ aliquid quod est ens anime pro formali ratione talis nominationis. vnde in proposito nostro nomẽ idee est impositum diuine essentie non absolute ſm ꝙ essentia est sed prout ab intellectu apprehenditur vt similitudo ⁊ exemplar creaturaruz ita ꝙ nominat diuinam essentiam tanq̃z significationem nominis. esse autem exemplar creaturarum: nominat tanq̃z rõnem formalem talis denominationis ⁊ in hoc sensu intelligendum est quod. S. Tho. dicit d̃ veritate. q. 3ª. articulo. 2°. ad. 2ᵐ. ꝙ idea de suo principali intellectu habet aliquid aliud preter essentiam diuinam. s. ipsam proportionem creature ad essentiaz in quo etiã cõplet᷑ formalit᷑ ratio idee. hec ille. ⁊ accipit formale ꝯplectiuũ. i. 2ª. acceptiõe vt sup̃ expositũ ẽ.

Stat itaq; mens. S. Tho. in hoc q essentia diuina est vere et proprie idea omnium et cuiuslibet creaturarum ita q secundum rem: vna tantummodo est idea omnium rerum. ipsa tamen eadem diuina essentia est plures idee secundum rationem inquantum intelligitur sub pluribus respectibus imitabilitatis secundum q plures creature multipliciter et diuersimode diuinam essentiam imitantur. Idem enim est aliquid esse plura secundum rationem: et ipsum pluribus rationibus concipi aut intelligi. et q ista fuerit mens. S. Tho: apparet manifeste ex multis locis. vnde prima parte. q. 15. ar. 2. sic concludit. Si igitur inquantum deus cognoscit suam essentiam vt imitabilem a tali creatura: cognoscit eam vt propriam rationem et ideam huius creature et similiter de aliis. Item ibidem ad primum dicit q idea non nominat diuinam essentiam inquantum est essentia sed inquantum est similitudo huius vel illius rei. et de veri. q. 3. ar. 2. in cor. inquit vnde essentia sua est idea rerum non quidem vt essentia: sed vt intellecta. et parum infra concludit et ideo essentia diuina cointellectis diuersis proportionibus rerum ad eam: est idea vniuscuiusq; rei. vnde cum sint diuerse proportiones rerum: necesse est plures esse ideas. et est quidem vna omnium ex parte essentie: sed pluralitas inuenitur ex parte diuersarum proportionum creaturarum ad ipsam. Item primo sen. d. 36. q. 2. ar. 2. in cor. ait vnde cum hoc nomen idea nominet essentiam diuinam secundum q est exemplar imitatum a creatura: essentia diuina erit propria idea istius rei secundum determinatum imitationis modum. et quia alio modo imitatur eam diuerse creature: ideo dicitur q est alia idea vel ratio qua creatur homo et equus. et exinde sequitur q secundum respectum ad plures res quae diuinam essentiam diuersimode imitantur: sit pluralitas in ideis quamuis essentia imitata sit vna. hec ille. Unde proprie loquendo idea est vna omnium rerum. s. essentia diuina sed rationes ideales sunt plures. et ideo. S. doc. eodem articulo ad. 4m. dicit q licet inueniatur dictum idee in plurali secundum quem modum essentia significatur et pluritas consignificatur: raro tamen reperitur dictum plures idee ne pluritas intelligatur esse de significato idee et non tantum de consignificato. Ex predictis apparet q obiectio quorundam non est ad propositum. S. Tho. arguunt enim sic. secundum phm 4. metha. quod vnum non significat: nichil significat Sed diuina essentia et respectus rationis quem importat nomine idee. s. respectus imitabilitatis ad creaturas sunt duo non vnum: cum ex ente reali et ente rationis non fiat vnum. ergo nomen idee non significat diuinam essentiam. respondetur ad hoc q licet nomen idee secundum doctrinam. S. Tho. importet illa duo prout declaratum est: non tamen sicut principale significatum quod vtrumq; vnum tantum est. s. diuina essentia. aliud autem importatur nomine idee tanquam formalis ratio denominationis vt dictum est. ¶ Nec est contrarium hiis quod. S. Tho. dicit de veri. q. 3. ar. 2. ad. 2m. inquit enim. Idea de principali intellectu habet aliquid aliud preter essentiam diuinam. s. ipsarum proportionem creature ad essentiam in quo completur ratio idee. Nam aliud est aliquid esse de principali significato alicuius: et aliud est esse de principali intellectu eius. nomen enim pater pro principali significato habet eum qui genuit: non terminum correlatiuum. sed de principali eius intellectu est non solum is qui genuit: sed etiam eius correlatiuum. s. filius sine quo intelligi non potest. vnde concedimus de mente. S. Tho. q de principali intellectu idee sit respectus imitabilitatis ad creaturas et ipsarum proportio secundum imitationem ad diuinam essentiam. non tamen concedimus q respectus isti sint de principali significato nominis idee. ¶ Nec moueat aliquem contra premissa quod. S. Tho. dicit prima parte. q. 34. ar. vlti. ad. 4m. Inquit enim nomen idee principaliter est impositum ad significandum respectum ad creaturam et ideo pluraliter dicitur in diuinis. nec est personale hec ille. nam in his verbis mens. S. Tho. est comparare respectum importatum nomine idee non ad essentiam diuinam sed ad relationem nomine verbi importatam ad creaturas que non est de principali intellectu verbi quemadmodum respectus est de principali et formali intellectu idee. ¶ Potest etiam dici q. S. Tho. in premissis verbis accipit principale significatum pro eo q formaliter complet significationem nominis in. 2a. acceptione prout supra expositum est in principio huius notabilis. vnde et aliquando S. Tho. vocat ideas ipsos respectus imitabilitatis extendendo nomen idee ad omne quod est de principali intellectu idee: et presertim quando nomen idee pluraliter dicitur.

¶ Quinto. Notandum est prout phs dicit. 7. metha. q omnia que fiunt non solum a natura sed etiam ab arte: fiunt ab aliqua forma tanquam a principio quo. in artificialibus autem a forma existente in mente artificis. vnde vt phs ibidem dicit ab arte fiunt quorumcumq; species est in anima. speciem autem dico quod quid erat esse cuiuslibet et substantiam primam speciem. diuersimode tamen hoc contingit in his que fiunt ab arte humana et in his que fiunt ab arte diuina. quoniam ea que fiunt ab arte humana: fiunt a forma existente in mente artificis quasi a principio vniuoco sicut sanitas in animali a sanitate existente in mente artificis medici. et domus fit in materia: ex domo siue materia in mente domificatoris existente itaq; fit tale ex tali et propter hoc dicuntur huiuscemodi fieri: quasi a principio vniuoco. et de hiis artificialibus: loquutus est phs loco preallegato. Illa autem que fiunt ab intellectu diuino in creaturis: non fiunt a forma vniuoca sed analoga quoniam nichil est in deo quod sit vniuocum rebus creatis. sed forma per

quā z ad cuius imitatione omīa creata z creāda sunt: ē ēentia diuina q̄ est exemplar omīs perfectionis ac entitatis habite vel possibilis haberi in rebus. vñ homo nō est productus ab homine ꝓprie z formalr̄ existe in mente diuina nec leo a leone nec domus a domo z sic de ceteris creaturis licet fiant ab essentia diuina in qua eminēter est quicq̄d ꝑfectionis z entitatis ē in homine z leone z ceteris reb⁹. z ꝓpter inadūertētiā hui⁹ p̄missē diuersitatis: Scot⁹ Durand⁹ z alij eoꝝ sequaces negauerūt ēentiā diuinam esse ideam reꝝ creatarum dicentes ipasmet res ꝑductas vel producendas ſm esse precognitum quod hūt ab eterno in mente diuina: esse ꝓprie ideas saltem q̄ꝫ᷑ ad esse existētie in reꝝ natura. z videtur mouisse ex supra idictis phi verbis. Sꝫ isto rū opinio irrōnabilis est. Tū qz sequeref̄ q̄ idē pduceruñ ſm ipius: qd̄ ē ꝯ cōmunē sniaꝫ phoꝝ siue ponatur in esse cognito siue in esse existētie. Tū etiā qz esse rei prout ē cognita: est esse rōnis nō reale. vñ si res fiēde ꝑduceref̄ a se ipso ſm q̄ hūt esse ꝑcognitū in intellectu tanq̄ꝫ a ꝑductiuis exemplaribus: sequeref̄ q̄ entia realia fierēt ab entibus rōnis seu intentionalibus z ad coꝝ imitationē: qd̄ est absurdū.

Sexto. Notandū est q̄ res create sunt in deo nō ſm ꝓprias formas z illo modo ēendi quo existūt in reꝝ natura: sed per suā similitudinē ꝑfectissime illas representātē. sed aliquid eē in alio ꝑ similitudinē: contingit dupliciter. vno modo ſm q̄ similitudo est pncipiū cognoscendi ſm quē modū res intellecte dicunf̄ eē in intellectu nr̄o. z isto modo res dicitur esse i aliq̄ sicut in cognoscēte. alio modo ſm q̄ similitudo ē principiū nō tm̄ cognoscendi rem cuius est similitudo: sꝫ etiā illā producēdi. z isto modo dicunf̄ res esse in aliquo z sicut i cognoscente: et sicut in causa efficiente. Sēper enim similitudo effect⁹ precedit i causa effectiua siue fiat ab arte siue a nā ꝑut phs docet. 7°. metha°. nisi effectus contingat a casu vel ꝑ accñs. vtroq̄ꝫ istoꝝ modoꝝ res create dicunf̄ esse in deo ꝑ suā similitudinē q̄ ipꝫ᷑ ē pncipiū vtriusq̄ꝫ. s. cognitionis z ꝑductiōis rei: ꝓprie vocatur idea. z ſm quodlibet istoꝝ modoꝝ res create dicunf̄ eē vita in deo alia tñ z alia rōne. nā inq̄ꝫ᷑ res sunt i deo sicut in cognoscēte: dicunf̄ eē vita in deo qz sunt in eo ſm eē intelligibile. z qz intelligere ē quodā viuere z intelligere i deo ē ipm esse dei qd̄ ē vita sequitur q̄ omīa que hūt esse intelligibile in deo sint in ipo vita. vñ cū omnes res create ab eterno sint cognita ab intellectu diuino: sequif̄ q̄ omnes res create ab eterno in deo vita sint. z in isto sensu Augustinus sup Joanē exponit illud Jo. p°. qd̄ factū est: in ipo vita erat. quē sequif̄. S. Tho. in eodē passu. Inq̄ꝫ᷑ vero res create ab eterno sunt in deo sicut in causa efficiente z ꝑncipio productiuo: res create dicitur eē vita i deo ea rōne qz vt sic sunt ipa virtus dei et per ꝯñs ipse deus qui est vere vita. nō enim aliud est effectū eē in sua causa efficente: q̄ꝫ in ea esse virtutē z ꝑncipiū ꝑductiuū talis rei. vñ effect⁹ ſm q̄ est in virtute cause efficientis: nichil aliud est q̄ꝫ ipa virt⁹ efficientis ad talem effectū. z in isto sensu dicit Anselm⁹ q̄ creatura i deo ē creatrix essētia. ¶ Pōt etiā cōmunis rō assignari ad vtrūq̄ꝫ modū eo q̄ res create sunt in diuina essentia tanq̄ꝫ in ꝓpria z perfectissima idea inq̄ꝫ᷑ diuina essentia continet in se quicq̄d ꝑfectiōis z entitatis ē in omīb⁹ et singulis rebus creatis quod est res ipas perfectissime continere. vñ cū ēentia diuina sit ipum esse dei qd̄ est ꝓprie z vere vita: sequif̄ q̄ omnes res create ꝑut sunt in essentia diuina tanq̄ꝫ in ꝓpria idea sunt vita sicut z sunt ipa ēentia diuina z est ista rō cōmunis ad vtrūq̄ꝫ modū eo q̄ idea est pricipiū cognoscēdi z efficiendi rē cui⁹ ē idea.

¶ Septimo. Notandū est pro intellectu. 4°. ꝯclusionis q̄ res creatas verius esse in deo q̄ꝫ in se ipis z in ꝓpria natura pōt intelligi dupl̄r. vno modo q̄ꝫ᷑ ad veritatē ipius eē ſm se absolute vt sit sensus q̄ esse quod hūt res create in deo sit verius esse q̄ꝫ esse qd̄ hūt in se ipis extra deū: z in hoc intellectu vera est ꝯclusio. qm̄ esse qd̄ hūt ab eterno res create in deo ē esse dinū increatū z icōmutabile. nā res create i deo: sunt ipē deus. esse aūt qd̄ hūt res in se ipis seu in ꝓpa existentia: ē tēporale creatū z deficiēs ac minoris entitatis. vnū quodq̄ꝫ aūt sicut se hēt ad entitatē ita se habet ad veritatē. ¶ Alio modo pōt itelligi res creatas verius esse in deo q̄ꝫ in se ipis nō q̄ꝫ᷑ ad veritatem ipius eē i se z absolute: sꝫ q̄ꝫ᷑ ad veritatē talis eē vt hominis vl' eq̄ aut lapidis vt sit sensus q̄ res verius sit ta'is res i deo q̄ꝫ in se ipa. vt verbi gratia q̄ homo veri⁹ sit homo aut veri' hēat eē hominis in deo q̄ꝫ in se ipo in ꝓpria existētia. z in hoc intellectu distinguēdū ē qm̄ ꝯclusio pōt intelligi vel de veritate rei. i. de veritate nāe vel sube rei vt. s. q̄ res creata veri⁹ habeat subaꝫ vel nāꝫ suā in deo q̄ꝫ in se ipa: vel pōt intelligi d veritate predicatiōis q. s. res creata vt homo veri⁹ recipiat ꝑdicationē hui⁹ nominis homo: z veri⁹ denominetur homo ſm eē q̄ hēt in deo q̄ꝫ in ꝓpa existētia. z isto. 2°. modo intellecta ꝯ°: ē falsa qm̄ noia

que primo iposita sunt reb⁹ creatis: sunt iposita eis ꝺm modū eēndi eaꝝ qui defectū ⁊ imꝑfectionē iplicat. intellect⁹ nāqꝫ human⁹ recipit a sensibus acꝑ hoc habet cōnālitatē ad sensibilia qb⁹ ꝑmo noīa ⁊ voces iponit sicut ⁊ ea ꝑ° intelligit. mod⁹ aūt intelligēdi nr̄i intellect⁹: sequit̄ modū essendi reꝝ. modū aūt intelligēdi: sequit̄ mod⁹ significādi ꝑ voces. ex quo fit vt noīa ⁊ v̄ba iponant̄ reb⁹ ab intellectu ꝺm modū eēndi illaꝝ. vñ qꝛ res create nō hñt in deo illū modū eēndi q̄in hñt in se ipis in ꝓpria existētia: ideo veri⁹ recipiūt predicationē ⁊ denoīationē ꝑ noīa ⁊ voces ꝺm q᷑ sunt in ꝓpria existētia extra deū q̄ꝫ ꝺm eē quod hñt in deo. Si autē conclusio intelligat̄ ꝑ° modo. s. de veritate rei: sub distiguendū ē. qꝛ aut loqmur de reb⁹ n̄alib⁹ ⁊ m̄alib⁹: aut de reb⁹ im̄alib⁹ ⁊ sp̄ualib⁹. Si de reb⁹ n̄alibus ⁊ m̄alibus: sic dicendū ē q᷑ dicta ꝯclusio nō ē vsq̄q̄ q᷑ vera imo veri⁹ sunt res create m̄ales in se ipsis ⁊ in ꝓpria existētia q̄ꝫ in deo. ⁊ rō huius ē q̄m ꝺ veritate reꝝ n̄aliū ac m̄aliū: ē materia cū sit ps eēntialis nāe ipaꝝ. sunt eni hm̄oi res subalit̄ cōposite ex m̄a ⁊ forma. Cū aūt materia ꝺm se imꝑfectionē dicat ⁊ potentialitatē: vt sic eē nō hēt i deo qui ē pur⁹ act⁹. ꝓpt̄ qꝺ res n̄ales ⁊ m̄ales veri⁹ hñt eē in se ipis ⁊ in ꝓpria existētia q̄ꝫ in deo. Si aūt loqmur de rebus im̄alibus et sp̄ualibus: dicēdū ē q᷑ res verius sunt i deo q̄ꝫ in se ipis nō solū q̄ꝫ^m ad veritatē ipius eē absolute sumpti sꝫ etiā q̄ꝫ^m ad veritatē nāe rei. vñ angelus verius ē ⁊ verius hēt naturā angelicā in deo q̄ꝫ in ꝓpria existentia. nā in deo natura angelica ꝑfectissime ⁊ cōplectissime est id qꝺ est: eo q᷑ de sub̄a et nā eius non sit imꝑfectio et defectus. q̄uis eā habeat adiunctā q̄ꝫ^m ad modū eēndi et alia accidētia nature angelice adiūcta. Accipiunt̄ dicta in hoc notabili de mēte .S. Tho. ꝑ^a. ꝑte. q. 18. ar. 4°. a 3^m. et de veri. q. .4^a. ar. 6°. et. q. 8. ar. 16. ad xi^m. et in scripti suis ad Hanibaldū li. ꝑ°. di. 36. ar. ꝑ°. ad 2°.

Quantū ad articulū. 4^m. respondēdū ē ad obiecta aduersarioꝝ. Ad ꝑmū cōtra ꝑ^am. ꝯclusionē negat̄ assūptū nā licet eq̄lis difficultati videātur eē ambe ꝓpositiōes ibi tacte: qꝛ tñ .S. Tho. ex vna illaꝝ sufficient̄ ꝓbata ꝓcedit ad aliā: nō est in ꝓcessu suo petitio ꝑncipij. Probat equidē .S. Tho. efficacissime q᷑ i vno simplicissimo qꝺ est de⁹ seu diuina eēntia. ꝓꝑe ⁊ distīcte cōtinent̄ oēs ꝑfectiōes ⁊ q̄cq̄d entitatis ē in oīb⁹ ⁊ singulis creaturis vt ꝑ^a. ꝑ. q. 4. ar. 2^a. ⁊ ꝯ gen. li. ꝑ°. ca°. 29°. ⁊. 32°. ⁊. 33°. ⁊. 55°. ⁊ ꝺ po^a. dei. q. 7^a. articulis. 5°. ⁊. 6°. ⁊ i plerisqꝫ alijs locis. ex q̄ ꝓpositiōe sufficient̄ probata: efficacit̄ ꝓcedit̄ ad. 2^am. ꝓpositionē. s. q᷑ vna oīno simplex eēntia diuina ē ꝓꝑa ⁊ distincta similitudo oīm reꝝ. ¶ Ad .2^m. dicit̄ q᷑ respōsio ibi data bona ē licet eni diuina eēntia vna ⁊ simplicissima diuidi nō possit in plura realr̄ distincta: pōt tñ intellect⁹ plures rōnes ⁊ distinctas de ipa vnica ⁊ indiuisibili formare ⁊ vnā illaꝝ rōnū sine alia appꝛhēdere. ⁊ ad ei⁹ iprobationē: dicit̄ q᷑ assumptū sicut iacet ē falsū. q̄m rōnes cōcepte ꝑ intellectū de diuina eēntia: nō sunt realr̄ ipa eēntia. nō eni rō seu cōceptio ē realr̄ ipa res ꝺ q̄ cōcipit̄. vñ licet tota eēntia diuina sit reꝝ oīm similitudo: nō inde cōcludit̄ q᷑ q̄lꝫ rōnū sit oīm reꝝ similitudo. ⁊ lꝫ tota diuina eēntia ꝑ q̄alꝫ illaꝝ rōnū vel conceptionū iportet̄ identice: qꝛ tñ non totaliter idest q̄ꝫ^m ad oēs rōnes quib⁹ eēntia diuina cōcipi pōt: ideo nō q̄lꝫ rōnū ē oīm reꝝ similitudo. plus eni cōtinet̄ i ꝑfectiōe diue eēntie: q̄ꝫ aliq̄ noīe rōne seu cōceptionē diuine eēntie exꝑmētē significari possit ꝓut .S. Tho. ꝺducit. ꝑ^a. ꝑ. q. 13^a. articulis. 4°. ⁊ 5°. ⁊. q. 28. ar. 2°. ad. 2^m. ⁊. 3^m ¶ Ad. 3^m. dr̄ q᷑ vt S. Tho. iq̄t. ꝑ°. sen. di. 33^a. ar. ꝑ°. ad. 2^m. ⁊ ꝑlib⁹ alijs locis In nulla re creata inenit̄ aliq̄d simile ꝑ oīa diuine simplicitati. imo oīa similia que possunt induci: plus hñt ꝺ dissimilitudine q̄ꝫ de similitudine ⁊ ita nullū exēplū trahit̄ a creaturis ad diuina tanq̄ꝫ oīno simile. sꝫ sicut aliq̄le manuductiuū ⁊ ꝑ modū imitatiōis. vñ lꝫ exēpla inducta de aīali ⁊ ꝺ numeris in ꝑlibus sunt dissimilia ꝑfectiōi diuine eēntie: hñt tñ aliq̄d simile q̄ꝫ^m ad hoc q᷑ sicut homo ad aīal ⁊ senari⁹ ad ternariū ⁊ ad numeros sub ipo contentos se habēt sicut actus perfectus ad imꝑfectos q᷑ actu cōtinēt illos: ita diuina essentia se hēt ad oēs reꝝ eēntias ac ꝑfectiōes q᷑ actu ⁊ ꝑfecte cōtinet illas ex quo sequit̄ q᷑ sit ꝓꝑa ⁊ distincta rō omniū. ⁊ ꝑ ꝯñs q᷑ q̄ nouit diuinā eēntiā ꝑfecte: nouit etiam oīa entia ꝺm ꝓꝑas rōnes. Qꝺ aūt arguēs dicit ꝓꝑas formas creaturaꝝ nō cōtineri i deo formalit̄ ⁊ q̄ditatiue: falsum ē q̄ꝫ^m ad id qꝺ in eis ꝑfectiōis ē. verū ē tñ q᷑ aliū modū eēndi hñt in deo q̄ꝫ in creaturis qꝛ i creaturis sunt modo imꝑfecto sicut oīs creatura in cōpatiōe dei ipfecta est. ⁊ de hoc .S. Tho. pulchre scripsit ꝑ^a. ꝑ. q. 13. ar. 2°. ⁊ 3°. ⁊. 4°. ⁊. 5°. et. 6°. ⁊ ꝺ po^a. dei. q. 7^a. in ꝑlibus articulis ⁊ ꝯ gen. li. ꝑ°. ca°. 31°. ⁊ i ꝑlib⁹ alijs locis dicit̄. 2°. q᷑ etiā si ꝑfectiōes creaturaꝝ i deo non eēnt subalr̄ ⁊ q̄ditatiue: qꝛ tñ oēs i deo cōtinent̄ virtualr̄ tanq̄ꝫ i causa ꝑfectissima: necessario cō-

se ratis q̄ q̄ nouit deū pfecte: cognoscat pfecte oia q̄ ꝯ in creaturis a deo causant̄ vel causari possūt ꝑut. S. Tho. efficacit̄ deducit ꝯ gē. li. p°. ca. 55°. ꝛ li. p° sen. dis. 35. articulis. 2°. ꝛ. 3°. ꝛ dis. 36. ar. p no. et p̄ª. pte. q. 14ª. ar. 6°. ꝛ de veri. q. 2ª. articulis. 3°. ꝛ. 4°. ¶ Ad ea q̄ vlteri⁹ arguit̄ ꝯ eandē ꝯclusionē Ad p̄mū dr̄ q̄ licet de⁹ nō sit in se realiter multiplex exēplar sꝫ vnū p se: est tamē multis rōnib⁹ exēplar ꝛ sub alia rōne ē exēplar vni⁹ creature ꝛ sub alia alteri⁹: illo modo quo declaratum fuit in p̄mo ꝛ. 2°. notabili. et ad id q̄d cōtra argnēs obiicit: dr̄ q̄ licet tota diuītas infinita ꝛ illimitata includat̄ in qualibet ei⁹ pfectione: nō tamē sub noīe cuiuslibet pfectiōis totalit̄ designat̄ sed sub nomie vnius designat̄ fm̄ vnā rōnem pfectionis ꝛ sub noīe alteri⁹ fm̄ aliā. ꝛ de hoc dictū est in rn̄sione ad. 2m. ꝛ cū vlterius obiicit q̄ si sub vna pfectione est eēntia diuina vt nō habēs perfectiones oīum rerū sed aliq̄ruꝫ: sequit̄ q̄ non sit ibi diuinitas īfinita ꝛ illimitata. Dicim⁹ ad hoc q̄ diuinitas īportata p q̄ualibet pfectionē: est in se vere ꝛ realit̄ h̄ns oēs rez pfectiones ꝛ p cōsequēs īfinita ꝛ illimitata: nō tn̄ nomine cuiuslibet pfectionis significat̄ vt h̄ns oēs pfectiones sꝫ vt h̄ns aliquā q̄ tali vel tali noīe designat̄. ꝛ lꝫ diuītas ꝯcipi nō possit finita ꝛ limitata enūtiatiue: abstractiue tn̄ pōt ꝯcipi sub vna pfectione nō sub alia: ꝛ p ꝯn̄s ꝯcipi pōt nō ꝯcepta ei⁹ infinitate ꝛ illimitatione ac p hoc talit̄ p vocē designari nā vt ait p̄hs abstrahētiū nō est mēdatiū. ¶ Ad 2m. ꝛ. 3m. ꝛ. 4m. ꝛ. 5m. ptꝫ rn̄sio ex his q̄ dicta sūt in p̄mo ꝛ. 2°. notabili ꝛ ad. 2m. ꝛ. 3m. primo loco inductū. ¶ Ad argumēta ꝯtra. 2am. ꝯclusionem ad p̄mū ptꝫ rn̄sio p ea q̄ dicta sunt in p° notabili ꝛ ad. 2m. ꝯtra p̄mā ꝯclusionē ꝛ ad p̄mū. 2°. loco inductū. licet eni diuina eēntia sit vna res omnino simplicissima: pōt tn̄ ꝯcipi sub plurib⁹ rōnibus distinctis vt ipsa vna res simplicissima dici possit plures fm̄ rōnem: ꝛ hāc pluralitatē ꝛ distinctionē rationū potest causare pluralitas ꝛ distinctio respectuū imitabilitatis diuine essentie. ¶ Ad 2m. ꝛ. 3m. ptꝫ respōsio ex his q̄ dicta sunt in p̄mo notabili ꝛ et supradictis rn̄sionibus: ꝛ preterea minor ꝓpositio secūdi argumenti est falsa. species enim supioris repn̄tat distincte aliud ꝛ aliud de suis inferiorib⁹ fm̄ aliū ꝛ aliū respectū ad ea. et vnū simile vel equale pluribus: distincte representat aut assimilat̄ vni vel alteri fm̄ aliū ꝛ aliū respectum. ¶ Ad p̄mū argumētū Durādi cōtra 3am. ꝯclusionē ꝯcedit̄. 2m. mēbrū ꝛ ad ei⁹ improbationē: negatur assumptū capiēdo ideā q̄ꝫm. ad id q̄d in se est. vt. n. S. Tho. docet. 3ª. pte. q. 56.

ar. p̄mo ad. 3m. semp exēplat est pfectissimum. id autem cui⁹ est exēplar: est mīn⁹ pfectū. Si autez idea capiat̄ q̄ꝫm ad rōnem idee: dicimus cum. S. doc. de veri. q. 3ª. ar. 2°. in. c. q̄ eēntia diuina est idea rez nō quidē vt eēntia absolute: sed fm̄ q̄ intelligitur ab intellectu diuino cū ꝓportione creature fiende ad ipam: et de hoc latius dictuꝫ ē i 4°. ꝗ notabili. Ex his ad formā argumēti dicimus ad minorē q̄ licet creatura nō perfecte imitetur deū seu diuinā essentiā fm̄ se et q̄ꝫm ad id quod est absolute: imitatur tn̄ eā perfecte fm̄ q̄ accipitur cū ꝓportiōe ad ipam creaturā in q̄ꝫm. i. est ꝓpria ꝛ distincta eius rō atq̄ꝫ similitudo fm̄ quē modū essentia diuina dicit̄ ꝓpria idea vni⁹ cuiusq̄ꝫ creature. ac p hoc fm̄ q̄ diuina essentia accipitur vt ꝓpria idea rez: quelꝫ creatura dicit̄ imitari ipam vt ei⁹ ideā perfecte. ¶ Ad. 2m. dicit̄ q̄ minor ē falsa ꝛ ex falso fundamēto ꝓcedēs sicut patuit in. 5°. notabili. ¶ Ad. 3m. dicit̄ ad minorē q̄ ageno per intellectū non solū differt ab agente naturali q2 precognoscit id quod ꝓducit sꝫ q2 hēt apud se formā in qua sicut in quodā pncipio cognoscēdi rē ꝓducendā cognoscat ꝛ ad quā respiciens opatur. ꝛ hanc vocat Augustin⁹ ideā. vn̄ nō sufficit ad rōnē idee ipares ꝓducibilis etiā vt precognita. ¶ Ad argumētū. Scoti ꝓ hac parte patet respōsio ex dictis i. 5°. notabili. ¶ Ad argumēta Aureoli. 2°. loco facta ꝯ eandē ꝯclusionē Ad p̄mū dicitur p̄mo q̄ si assumptū intelligatur de ordine rationis. i. actu⁹ intelligēdi: fallit in deo qui oīa que intelligit: simul et vnico actu cognoscit. si aūt intelligatur d ordine rationis ex pte rerū intellectaꝝ fm̄ q̄ ex suis naturis se inuicē pcedūt aut p̄supponūt ꝯcedit̄ totus processus argumētationis. non enim concludit aliquid cōtra. S. Tho. concedim⁹ enim q̄ respectus rationis imitabilitatis diuine essentie non exiguntur ad hoc vt diuina essentia representet creaturas distincte capiēdo distinctam representationem fm̄ p̄mū intellectū positum in p̄mo notabili. per illos tamen respectus vel magis p conceptiones quas ipsi respectus imitabilitatis consequuntur: diuina essentia apprehēditur ab intellectu diuino vt proprium ꝛ distinctum representatiuum creaturarum capiendo representationem distinctam in. 2°. intellectu in. predicto notabili posito. vnde licet diuinus intellectus p̄ usintelligat essentiam ~~ad~~ creaturas proprie et distincte quodam ordine rationis fm̄ p̄mū intellectum cognitionis distincte in predicto notabili positum: nō tamen ante huiuscemodi respectus intelligit creaturas proprie ꝛ distincte in

2°.intellectu. Dicitur. 2°. ꝙ ex argumētatione
non aliud concluditur ꝙ̃ ꝙ ille habitudines vel
respectus non exiguntur ad hoc vt diuina essen-
tia representet creaturas distincte. ⁊ hoc cōces-
so: nil concluditur ꝯtra nos qui ponimus ꝙ diui
na essentia absq̃ illis respectibꝰ est rerum omni
um representatiuū ⁊ tamē absq̃ illis nō habꝫ ra
tionē idee. nā idea addit ad rationē representa
tiui, ꝓut dictū fuit in. 3°. notabili ꝑ cuius decla-
ratione facit qđ dictum est in responsione ad pri-
mū argumētū Durādi ⁊ in. 4°. notabili. ¶ Ad
2ᵐ. negaꝛ assumptū loquendo de intellectione
distincta creaturarū ꝙ̃ᵐ ad. 2ᵐ. intellectuꝫ sepe
dictū. ⁊ ad p̄mam eius iprobationē dꝛ ꝙ nulluꝫ
incōueniēs est ꝙ deꝰ indigeat alio a se tanq̃ re
cognita ad hoc ꝙ itelligat creaturas. naꝫ idiget
ipsis creaturis cognitis alias non eas cognosce-
ret. esset autē incōueniēs si indigeret alio a se tā
q̃ p̄ncipio cognoscēdi. Non enim pōt intellectꝰ
diuinꝰ cognoscere alia a se qđ omnes ꝯcedūt: s̄z
ne alijs a se cognitis. vnde auctoritatē illā Au-
gustini ex libro. 83ᵐ. q̄stionuꝫ. neq̃ quicq̃ deꝰ ex
tra seipsum intueꝛ exponēs. S. Tho. p̄ma. p. q.
14ᵃ. ar. 5°. ad p̄mū dicit ꝙ verbū illud Augusti-
ni nō est sic itelligendū quasi nichil quod sit ex-
tra se intueaꝛ. Sed qꝛ id qđ est extra seipsuꝫ: nō
intueꝛ nisi in seipso. ⁊ ibidē. 2°. loco argumētaꝛ
sic. Intellectū est ꝑfectio intelligētis si ergo deꝰ
intelligat alia a se: aliq̃d aliud erit ꝑfectio dei et
nobiliꝰ ipso qđ est impossibile. Ecce argumētuꝫ.
Ad quod respōdet ꝙ itellectū est ꝑfectio intelli
gentis nō quidē s̄m suā sb̄am sed s̄m suā spēꝫ s̄m
quā est in intellectu vt forma ⁊ ꝑfectio eiꝰ. ea ve
ro q̄ sunt alia a deo: intelligunꝛ a deo inq̃ᵐ eēn-
tia dei cōtinet spēs eorū. vnde non sequiꝛ ꝙ ali-
q̃d aliud sit ꝑfectio diui intellectꝰ q̃ ipsa dei eēn
tia. hec ille. Idē in sentētia ridet de veritate. q.
2ᵃ. ar. 3°. ad p̄muꝫ. Similiꝛ neq̃. 2ᵐ. qđ inducit
pro incōueniēti reputamꝰ incōueniēs imo incō-
ueniēs esset ⁊ insipiētis dictum reputareꝛ si quis
diceret deū plura ⁊ plurima ⁊ infinita nō intelli-
gere. pluritas nāq̃ intellectoꝝ in nullo derogat
simplicitati diuine. qm̄ res itellecte inq̃ᵐ hm̄oi:
neq̃ intellectui ꝑ se ipsas inherēt neq̃ in eo sub-
sistūt neq̃ aliq̃d reale in ipso ponūt ac ꝑ hoc ne
q̃ intellectū componūt. lapis eni intellectus vt
pħs dicit. 3°. de anima. nō est in anima. sed spēs
lapidis. eēt aūt incōueniēs si a deo plura intelli-
gereꝛ ꝑ plures species eo ꝙ species qua res in-
telligitur: nominat aliq̃d realiter existēs vel sub
sistēs in itellectu. ¶ Ad. 3ᵐ. incōueniēs negatur
ꝯsequētia. nō eni ponimꝰ ꝙ creature depēdent

in suo esse a respectibus imitabilitatis tanq̃ ab
exēplaribꝰ. nā vt sup̄ declaratū est in. 4°. nota-
bili hm̄oi respectꝰ ꝓprie loquēdo nō sunt exem-
plaria neq̃ idee reꝝ: s̄z ipsa diua essētia sub hm̄oi
respectibꝰ. dicimꝰ tamē ꝙ cognitio ꝓpria ⁊ disti
cta creaturaꝝ accepta in. 2°. intellectu posito in
p̄mo notabili: depēdet ab ipsis respectibꝰ imita
bilitatis a deo intellectis. i. exigit illos sicut q̄daꝫ
cointellecta ipsi diue essentie ⁊ hoc nullū est in-
conueniēs. ¶ Neq̃. 4ᵐ. qđ arguēs inducit pro
incōueniēti reputamꝰ incōueniens q̃ᵐ ad aliq̃s
conceptiones possibiles δ ipsis haberi. nō enim
deꝰ pōt intelligere visum prout est terminꝰ p̄ua
tiue oppositꝰ recitati nisi mediāte itellectione en
tis rōnis. s. cecitatio. neq̃ pōt deus intelligere se
creatorē sub rōne correlatiui ad creaturā: sine eo
ꝙ itelligat aliq̃d ens rōnis. s. respectū sui ad crea
turā ⁊ infinita similia dari possūt. ¶ Ad. 3ᵐ. Sco
ti ⁊. 4ᵐ. ⁊. 5ᵐ. patet rn̄sio per ea q̄ dicta sunt in
p̄mo ⁊. 4°. notabili. ⁊ ad p̄mū Aureoli. 2°. loco
factū. ¶ Ad. 6ᵐ. dꝛ ꝙ ꝓcedit sicut iacet ex falso
presupposito. p̄supponit eni ꝙ. S. Tho. teneat ꝙ
p̄dicti respectꝰ imitabilitatis requirūtur ad hoc
ꝙ intellectus diuinꝰ ꝑ illos cognoscat creaturas
qđ falsum est ⁊ sepe replicatum. imo. S. Tho. te
net ⁊ docet ꝙ essentia diua s̄m se ⁊ ex natura rei
est sufficiēs ⁊ ꝑfectissimū representatiuū rei ⁊ p̄n
cipium cognoscēdi omniū creaturaꝝ q̃ᵐ ad eaꝝ
ꝓpriā ⁊ distictam cognitionē s̄z p̄mū intellectuꝫ
sepe cōmemoratū p̄mi notabilis. cū hoc tamen
stat ꝙ p̄dicti respectꝰ reqrunꝛ ad distictaꝫ ⁊ ade
quatā cognitionem creaturaꝝ in. 2°. itellectu di
stincte cognitionis posito in p̄mo notabili. Argu-
mētū aūt ꝓcedit δ cognitione s̄z p̄mū itellectū.
cōcedimꝰ aūt ꝙ deꝰ ꝑ essentiā suā cognoscat ip-
sas imitabilitatis habitudines sine alia habitu-
dine media. Sed negaꝛ ꝯña a simili illata loq̄n-
do δ cognitione disticta in. 2°. intellectu. ¶ Ad
7ᵐ. concedimꝰ p̄muꝫ membrū diuisionis q̃ᵐ ad
cognitionē creaturaꝝ in. 2°. itellectu. et ad eius
improbationē dicimus ꝙ vnꝰ actꝰ simplicis re-
lis vnum est sufficiēs p̄ncipium reale. s̄z si vnꝰ est
actꝰ s̄m rem multiplex tū ratione nullū incōue-
niens est ꝙ eiꝰ p̄ncipiū sit vnum re multiplex ta
men rōne sicut est in ꝓposito. nā vnꝰ actus cog-
nitionis simplicissimꝰ est quo deꝰ intueꝛ oīes ⁊
singulas creaturas: itelligiꝛ tamē iste vnꝰ actus
sub multiplici rōne ⁊ respectu inq̃ᵐ terminatur
ad hoiem ⁊ leonē ⁊ bouē ⁊ ceteras creaturas ꝓ-
ut cognoscitur ꝓprie adeq̄te ⁊ disticte sicut exē
plata ⁊ ideata in. 2°. itellectu disticte cognitio-
nis sepe dicto: s̄m quē modū Augustinꝰ dicebat

vt supra deductū est φ alia rōne cognit⁹ est hō τ alia leo τ sic de ceteris creaturis. vñ vna tñmodo est idea re oīm creaturarū: multiplex tamē rōne sm φ itelligit sub multiplici respectu rōnis ad creaturas. ¶ Ad. 8ᵐ. dr̄ φ ex illa argumentatione io p̄ se pcludit φ eēntia diuina put est exēplar creaturarū nō reffert ad creaturas realiter sed nō pbat φ non refferat respectu rōnis q̄ respectu reffert mēsura ad mēsuratū. ¶ Ad. 9ᵐ. dicim⁹ φ diuoi habitudines sunt q̄dā res cognite ab itellectu diuino τ ordinant ad quādā creaturarū distictā cognitionē sepe dictā. Cōcedim⁹ preterea φ sunt natura p̄ores tali disticta cognitione creaturaꝝ nec tñ sequit φ plurificatī ipsis plurificet intellectio aut cognitio creaturaꝝ. vna. n. simplicissima itellectiōe: itelligit de⁹ plures creaturas τ plures eaꝝ habitudines ad eēntiā diuinā τ plures eēntie diuine respectus imitabilitatis ad creaturas. io aūt qd inducit d̄ p̄oritate: tenet verū de p̄ori qd est causa totalis posterioris qd nō est in pposito. ¶ Ad argumēta Aureoli. 3ᵒ. loco inducta dicim⁹ φ nichil pcludūt ptra. S. Tho. qui nusq̄ posuit φ p̄dicti respect⁹ imitabilitatis sunt ppe loquēdo idee. s; magis ipsa essentia diuina q̄ est vna tantūmodo idea sm re; oīm creaturarū τ ipsa eadē eēntia est plures idee s; rōnem intellectā intelligit sub plurib⁹ respectib⁹ imitabilitatis. τ d hoc dictum est in. 4ᵒ. notabili. ¶ Ad argumēta Aureoli ptra. 3ᵃᵐ. pclusionē ad p̄mū dicit φ oīa q̄ sunt in deo vt itellecta: sunt in deo vita. Tū quia termināt itellectū diuinū modo supra exposito in. q. p̄cedēte. nā s; hoc habēt in deo esse itelligibile τ p ↄ̄ns esse diuinū qd est vere vita. τ q; nichil est in deo φ nō sit deus ideo oīa q̄ habēt esse in deo vt intellecta: sunt vere vita sicut τ sunt ipse deus q̄ est vita. Tū etiam q; oīa intellecta a deo sunt in essentia diuina tanq̄ in ppria τ pfecta similitudine ptinēte ea pfectissime q̄ ad oīa q̄ in illis est pfectionis et entitatis. qd aūt arguēs dicit se pbasse sup̄ pam it. q. p̄cedēte fuisse inualidū τ ei⁹ pbationē nulli⁹ efficatie. ¶ Ad. 2ᵐ. dr̄ φ licet nō omne qd verificatur de re verificat de similitudine aut ecōtra: verificat tñ de re id qd verificat de similitudine sm id qd est ei⁹ similitudo: τ sm φ res est in sua similitudine τ ecōtra. nā id quod est in alio est in eo sm modū ei⁹ in q̄ est. vñ τ res q̄ in seipsis nō viuūt: in mēte diuina sunt vita q; in ipa habēt esse diuinū. esse aūt lapideū aut carneū: non cōpetit imagini herculis sm φ est ei⁹ imago. nā τ cerea τ ferrea esse pōt. ¶ Ad. 3ᵐ. dr̄ φ maior ppositio nō est vera de similitudine q̄ est exēplar pducti uum rei cui⁹ est similitudo quēadmodū est essentia diuina. vñ nō inducit ad ppositū. hāc solutionē dat. S. Tho. ad simile argumētū de veri. q. 4ᵃ. arti. 6ᵒ. ad. 2ᵐ. ad minorē etiā dr̄ φ licet vita repugnat lapidi sm φ habet esse in ppria natura extra deū: nō tñ repugnat ipsi sm eē qd habet in deo sicut arca facta p artificē in se quidē nec viuit nec vita est. sm esse tamē qd habet in mente artificis: viuit inq̄ᵐ habet esse itelligibile qd est esse viuū. vt eni dicit. S. Tho. p̄ma pte. q. 18ᵃ. ar. 4ᵒ. ad. 2ᵐ. exēplata debēt pformari exemplari sm rōnem forme: nō aūt semp sm modū eēndi. ¶ Ad. 4ᵐ. dr̄ φ q̄cq̄d sit de similitudine adducta nam nō valet in pposito: auctoritas tñ phi itelligit de lapide sm esse mālē qd habet in propria natura. sm tñ esse itelligibile τ imateriale: lapis in anima est per suā spēm: τ multo efficatius res intellecte a deo sunt in ipso deo τ p cōseqnēs sunt vita in deo. ¶ Ad pfirmationē respōdet. S. Tho. de veri. q. 4ᵃ. ar. 8ᵒ. ad. 2ᵐ. φ nō est simile quia similitudines reꝝ in artifice nō possunt pprie dici vita quia nō sunt ipm esse artificis viuētis neq; etiā ipsa ei⁹ operatio sicut in deo accidit dicunt tñ in deo viuere. idē dicit in postilla super Joānem sup illo verbo qd factū est: in ipso vita erat. ¶ Ad argumēta ptra. 4ᵃᵐ. pclusionē dicit φ ex toto pcessu arguētis solū pbatur φ nichil est cōmune vniuotū creature sm φ est in ppria natura: τ sm esse qd habet in deo qd τ nos cōcedim⁹ τ tamē cū hoc stat φ habeāt cōmune analogum inq̄ᵐ esse creature in deo eminētius τ pfectius est q̄ in se ipsa. sic respōdet. S. Tho d veri. q. 4ᵃ. ar. 6ᵒ. ad. 5ᵐ. ¶ Ad dubiū vltimo motum pt; respōsio ex his q̄ dicta sunt in. 7ᵒ. notabili. ¶ Ad argumētū ante oppositū dicit φ vnū τ simplicissimū sm rem pōt esse ppria ratio plurium τ diuersoꝝ sm plures vl' diuersas rōnes ac respect⁹ quib⁹ ab intellectu pcipitur: neq; oportet pluralitatē cōceptuum vel rōnum semp reduci ad pluralitatē; rei concepte sed sufficit pro fundamēto pluralitatis rōnis veritas τ pfectio rei respōdens ipsis rationibus τ conceptib⁹ put S. Tho. d ducit p̄mo sen. disti. 2ᵃ. ar. 3ᵒ. sub. 4ᵒ. membro. τ de veritate. q. 3ᵃ. arti. 2ᵒ. ar. 3ᵐ. Et in hoc questio terminatur.

¶ Distictio. xxxvij.

Circa distictionē trigesimaʒ septimā q̄rit̃ vtruʒ deꝰ sit in oībꝰ rebꝰ gēnaliť triplici modo .s. p eēntiā. p potētiam. ꝛ p p̄sentiaʒ ꝛ argui t̃ ꝙ nō. qꝛ cū dicamꝰ deū esse in rebus: significamꝰ q̄lit deꝰ ad res se habeat. sʒ deꝰ vno modo se habet ad oīa q̄uis nō oīa vno modo ad ipm̄ se habeāt vt dicit Dioni. ergo videť ꝙ nō debeat eē nisi vnꝰ modꝰ existēdi deū in rebꝰ. In oppositū est auctoritas Gregorij super can. can. dicētis ꝙ deus cōmuni modo est i oībꝰ rebꝰ p̄sentia. potētia ꝛ s̄ba. tamē familiari modo dr̄ eē i aliq̄bꝰ p grām. ¶ In hac q̄stione erūt q̄ttuor articuli vt. s̄.

Quātum ad articulū p̄mū sit p̄ma ɔclusio. ꝙ deꝰ est in oībꝰ creaturis non sicut pars eēntie vl̃ accidēs: sed sicut causa effectiua in suis effectibꝰ. Hāc ɔclusionē tenet. S. Tho. p̄ᵃ. p. q. 8ᵃ. ar. p̄mo ꝛ ɔtra gē. li. 3º. ca. 68º. ꝛ pº. li. sen. d. 37ᵃ. q. pᵃ. ar. pº. ¶ Secūda ɔclusio est ꝙ deꝰ gēnaliter est i oī re triplici modo .s. p eēntiā p p̄sentiā ꝛ p potētiā. Hāc ɔclusioneʒ tenet. S. Tho. p̄ma. p. vbi supra ar. 3º. et p̄mo libro sen. vbi supra articulo. 2º.

Quantum ad articulū. 2ᵐ. arguit Scotꝰ ꝙ media istarū ɔclusionū inefficatia sunt. Non enim indiḡt opatio dei q̄ attingit cōtinue intima rei cuiuslibet create: sufficiēter ꝓbat ꝙ deꝰ sit in omnibus rebꝰ. qḋ ꝓbat p̄mo sic. Agēs quāto pfectius est: tāto magis pōt agere in aliq̄d distās a forma per quā agit quod ptʒ de sole qui nō mediāte radio sʒ imediate p formā suā ꝓducit formas substātiales in materijs dispositis p calorē mediātibus radijs generatū. licet .n. alteratio fiat mediante radio: tñ itroductio forme substantialis fit imediate a forma solis. alioquin effectus equiuocus esset nobilior sua causa. sed manifestuʒ est ꝙ deus est agēs pfectissimū. poterit ergo agere distantē effectū ꝛ ita nō ꝓbať ꝙ deꝰ sit in rebus q̄ʒ tūs cōseruando ɔtinue opereť in eis. ꝛ si dicať ꝙ radiꝰ imediate inducit formā substātialē tūc i virtute solis nō valet quidē. quia vel v̄tus illa ē accidēs existēs in radio: ꝛ tūc remanet ꝙ nec radius neqʒ illo virtꝰ poterit inducere formā s̄balem q̄ nobilior ē illis. vl̃ virtꝰ illa erit ipsamet forma solis ꝛ tūc habeť intētuʒ ꝙ opatur vbi p̄sens nō est. ¶ 2º. Quicq̄d pfectionis attribuiť soli: multo fortiꝰ debet deo attribui. sʒ attribuitur soli operari vbi nō est nec p se nec p aliquod mediuʒ. dicimꝰ eni ꝙ homo ꝛ sol gēnat hominē ꝛ tñ multi generanť soli in alio hemispeio exīte. Similiter etiā in terre viscerib' gēnanť ferrū ꝛ aurū et alia mineralia ad q̄ radiꝰ solis nō penetrat: nec etiā calor in supficie terre ex reuerberatione gēnatꝰ. talis eni calor nō penetrat vsqʒ i tātā distātiā in quāta repiunť minere. igiť ꝛ deꝰ opari pōt vbi nō est. ¶ 3º. Omipotēs suo velle causat q̄cquid vult. sʒ ad hoc ꝙ velit: nō oportet ipm̄ eē coniūctū illi quod vult. igiť illud volitū erit causatū ꝛ ꝓductū absqʒ hoc ꝙ sit in eo opꝰ qualis ē deus. ¶ 4º. prius pōt separi a posteriori. sʒ p̄n̄tialitas p operationē ꝛ potētiā: prior ē cōiunctiōe siue p̄n̄tialitate diuine eēntie cū rebꝰ qḋ patet. Tū qꝛ extra mūdū deꝰ p̄t opari ꝛ tñ extra mūdū eiꝰ eēntia nō ē. Tū qꝛ creatura ordine nāe ꝓportet ꝙ prius sit q̄ʒ eēntia sit sibi p̄n̄s. non ē aūt in alio pori creatura nisi p operationem dei ꝛ actionem eiꝰ. ꝛ p ɔn̄s actio p̄cedit presentialitatē eēntie diuine cū rebꝰ. igiť nō oportet eēntiā esse p̄senteʒ qꝛ immē opatur. ¶ 5º. Nō est propť opationē attribuēdū deo qḋ ph̄i negauerūt. sʒ ph̄i posuerūt duas intelligētias motrices cuiuslibet orbis ꝛ vnā quidē posuerūt in determinata pte orbis .s. in oriēte. alterā vero q̄ erat infinite virtutis sʒ eos: erat eni p̄mū p̄ncipiū: ꝛ deū nō posuerūt in alio loco vel situ. ergo nō est verū qḋ agēs ꝛ mouēs sit de necessitate in moto. ¶ 6º. Impossibile est intelligere trāsitū de ɔtradictorio in ɔtradictoriū: nisi facta mutatione circa aliq̄d. sed cōstat ꝙ deꝰ intelligitur de nō p̄sente fieri presens creature q̄ de nouo fit. sic autē nō est ꝓpter trāsmutationē factam in se. sed potius ꝓpter ꝓductionem creature. ergo ꝓductio creature preintelligitur presentialitati diuine essentie cum eadem creatura ꝛ per consequēs nō est formalis ratio illius p̄sentialitatis. ¶ 7º. Illa propositio septimi phisicorum ꝙ mouēs ꝛ motū sunt simul intelligitur in corporibus que cōiunguntur per cōtactum qualitatum actiuarū ꝛ passiuarū. nō eni oportet ꝙ vnū sit in alio per eēntiam q̄uis p q̄litates se contingant. sed nos loquimur hic de p̄sentialitate per essentiam. inquirimꝰ enim q̄mo

do dei essentia est in rebꝰ. igiť illa auctoritas nō est ad ppositum nec pbat intētū. ¶ Sᵒ. Qđ aliquod agēs nāle nō possit agere in aliqđ distans nisi pꝰus agat in mediū: pōt esse duplex rō. pma qdē ordo potētiarū z ppter hoc forma substantialis nō pōt imediate attigere ad formaꝝ substātialiū pductionē vel introductionē nisi prius lux solaris alteret irradiādo. nec tamē forma substātialis agit imediate aliq̄ actione qua agit in distās vbi generat mineralia z plātas. nec tamē potest ibi generare imediate nisi pꝰus radiꝰ diffūdatur ppť ordinē potētiaꝝ sicut nec volūtas pt exire in actu: nisi pꝰus itellectꝰ sit in actu suo. 2ᵃ. rō pōt esse iperfectio potentie actiue q̄ procedit de necessitate de iperfecto ad pfectuz ppter qđ oportet q̄ agēs nāle pꝰus agat in mediū q̄ȝ attingat passum qđ distat. Si ergo tollanť hec duo. s. ordo z iperfectio ab aliqua potētia: tūc nō appare quare nō possit operari vbi p̄sentialiter non existit. hec Scotꝰ. ¶ 2ᵒ. loco arguit Aureolus q̄ opatio nō arguit demōstratiue virtutem opatiuam esse p̄sentē vel habere simultatē aut coexistētiam aut p̄sentialitatē positiuā cum opatione vel operato sic. Opatio quātūcunq̄ȝ sit situata: nō arguit opantem v̄tutē eē corporeā vel situatam alioqui seq̄reť q̄ motꝰ nō possit eē a v̄tute abstracta. cuiꝰ oppositū demōstrať. 8ᵒ. phy. Sed si opatio existēs in corpe argueret virtutē mouētem. esse illi corpori coexistētē z simultanee p̄sentem vt pote interiꝰ existētē: necessario argueret virtutē illā esse situatā. cū pter ex terminis q̄ interius existere vel simultanee p̄sens in esse formali: nō sit aliud q̄ȝ in eodē situ eē. ergo opatio manēs in corpe: nō arguit v̄tutē opantē eē intimaȝ illi corpori vel simultanee p̄sentē. imo stāt simul ista duo. s. q̄ ista virtꝰ sit penitus abstracta sic q̄ nec sit extra corpꝰ nec intra: z q̄ imediate pfluat motio corporis ab eadē: talis enim intimatio aut insistētia omni abstracto a situ repugnat Sȝ forte diceť inqt q̄ p̄sentialitas nō est aliqđ situale licet itimitas sit aliqđ pertinēs ad situ. z ideo p̄sentialitas cuiuslibet partis corpis pbari pōt de illa v̄tute abstracta ex vi opationis fundabitur eni nō sup situ: sed sup eē z realitate illiꝰ virtutis abstracte. nō solū eni situatū situato videť esse p̄sens: imo z abstractū abstracto z q̄libȝ res ex eo q̄ res videť possibilis esse p̄sens alteri rei iuxta illud cōmētatoris. 8ᵒ. phy. cōmē. 80. qui dicit q̄ approꝑinquationē ad motorē debemꝰ itelligere fm eē z nō fȝ locū. z eodē modo videtur posse dici d̄ p̄ntialitate. Si vtiq̄ȝ sic dicať: nō valet qꝛ certuȝ est q̄ p̄ntialitas ē relatio situalis: vñ duo abstracta nō possunt apprehendi vt mutuo p̄ntia. qđ ptȝ qꝛ nō est aliud p̄ntialitas q̄ȝ appropinquitas sine medio sicut eiꝰ oppositū. s. absētia nō est aliud q̄ȝ elōgatio q̄daȝ z iteriacēs distātia vñ cū d̄structa tota machina corpali nullus posset nisi fantastice apprehēdere q̄ angeli a se distēt vel sint elōgati z absētes: sic nec pōt apprehēdere q̄ sint ppinqui vel p̄ntes z ptȝ q̄ cōmētator vtitur verbo appropinq̄tionis qđ exp̄mit relationē situalē: z ideo nō accipit ppinq̄tatē positiue sed puatiue pro nō distātia. hec ille. ¶ Cōtra. 2ᵃᵐ. ꝯclusionē arguit dicēs q̄ tripliciter deficit. Primo q̄ȝᵗᵐ ad hoc q̄ dicit deū p grām esse in rebus sicut obm in opante. qꝛ si hoc eēt verū: non esset actu in illis q̄ actualiť ipȝ nō diligūt aut cognoscunt sȝ tm̄ in hītu cū nō actualiť obiceret eoruȝ intellectui aut volūtati. Sȝ Augꝰ dicit in libro d̄ p̄sentia dei ad Dardanum q̄ deꝰ habitator est quorūdā nō cognoscētiū eum vt pote paruuloꝝ z nō solū in potētia vel habitu imo in actu. sunt eni actualiť tēplū dei. igiť iste modꝰ eēndi p gratiā nō d̄ fm q̄ obȝ est in cognoscēte vel diligente. ¶ 2ᵒ. ad ideȝ. In solis bonis z sanctis d̄ deꝰ esse p grām fȝ Augustinū. sed p modum obiecti cogniti est in multis nō sanctis: igiť idē qđ prius ¶ 3ᵒ. Augꝰ dicit q̄ aīa cū in singulis partibꝰ corporis assit tota simul: in aliis tñ intēsiꝰ in aliis vero remissius opatur. Et magr in p̄ntī disti. ca. 2ᵒ ait q̄ simuliť deꝰ sit in oībꝰ eēntialiť totꝰ singulariť tñ d̄ eē in sctis qꝛ i illis plenꝰ z intēsiꝰ opatur. ergo nō est deꝰ p modū obiecti cogniti sȝ potiꝰ p modū spēialiꝰ opātis vbi existit p grāȝ. ¶ 2ᵒ dicit q̄ deficit q̄ȝᵗᵐ ad assignationē p̄ntie. Tūȝ qꝛ res create nō sunt p̄ntes diuino intuitui obiectiue z terminatiue. est eni sola eēntia eiꝰ sibi p̄ns illo modo qua p̄nte exūte: omnis creatura equiualēter imo eminēter est sibi p̄sens. Tū qꝛ si p̄ntialitas illa refferať ad eē cognitū: sequiť q̄ diuina eēntia nō solū est in rebꝰ p p̄ntiam: imo q̄ deꝰ est in sua essentia cū sit sibi cognita. qđ tamē nullus cōcedit. Tū qꝛ fm eē cognitū obm d̄ eē p p̄sentiā in cognoscēte z nō ecōuerso z sic deꝰ nō erit in rebus p p̄ntiā: sȝ potiꝰ res in deo. Vñ ptȝ q̄ p̄ntialitas fm quā deꝰ ē in rebꝰ: nō d̄ accipi p p̄ntia intuituꝰ seu ꝯspectꝰ. tūc eni improprie diceret deus p p̄ntiam in rebꝰ: sȝ res diceret esse in eiꝰ p̄ntia et aspectu. ¶ 3ᵒ. dicit q̄ deficit q̄ȝᵗᵐ ad illū modū essendi q̄ est p potētiā sicut rex in regno. talis enim modꝰ ē methaphoricꝰ z abusiuꝰ. nō eniȝ ppe d̄ rex i regno eē p potētiā qꝛ talis poᵃ nō arguit regē imediate. sȝ p aliquē ꝯsequutorē mādati regii. nō q̄ sit ibi vere poᵃ regis nisi qꝛ apphēdiť a sub

ditis volũtas regia ⁊ obligatio cuiuslibꝫ subiecti ⁊ cõcordia ad exercẽdũ ⁊ ita nõ ẽ ibi potẽtia regis nisi fm ee rõnis. qꝛ quidã respectꝰ ⁊ qdã habitudo apprehẽsa. nõ sic aũt dici põt ꝙ deꝰ ꝑ potẽtiã methaphorice sit i rebꝰ. ¶ 4°. dicit illã deficere qz^m ad modũ q̃ deꝰ ẽ i rebꝰ ꝑ eẽntiã. adesse igit in oĩbꝰ rebꝰ vt causa eẽndi: ẽ adesse fm potẽtiã ⁊ virtutẽ: sꝫ iste modꝰ potẽtie distinguit a modo quo deꝰ ẽ in rebꝰ ꝑ eẽntiã. igit nõ bene assignat iste modꝰ. s. ꝙ deũ eẽ ꝑ eẽntiã in rebꝰ: sit adesse oĩbꝰ sicut causa eẽndi. hec aureolꝰ.

Quantũ ad articulũ. 3^m. Primo notandum est ꝙ modos essendi deũ cõmunit in rebꝰ ꝑ eẽntiã pñtiã ⁊ potẽtiã: alr assignauit. S. doc. i pmo ope ⁊ alr in. 2°. ⁊ vtraqꝫ assignatio rõnẽ hẽt. nã pꝰ. li. sen. di. 37ª. q. pª. ar. 2°. predictã assignationeꝫ fundat gñalr in q̃cũqꝫ opatiõe q̃ deꝰ opat i creaturis: ⁊ iteꝝ in diue eẽntie reali identitate. ex eo eni vt ait ꝙ deꝰ opat aliqd circa creaturas: dicit eẽ in creaturis ꝑ pñtiã. nã fm phm. p°. phy. mouẽs ⁊ motũ agens ⁊ actũ aut opans ⁊ operatuꝫ oportet eẽ simul: ex q̃ simultate consequit pñtia alterꝰ ad alteꝝ. neqꝫ refert ad ꝓpositũ ꝙ simultas sit dimensiua aut ꝙ sit virtualis: qñ ex vtraqꝫ cõsequit ꝙ mouẽs aut agẽs sit pñs moto vel passo. vñ qualitercũqꝫ deꝰ opet in rebꝰ: sequit ꝙ sit pñs rebꝰ ⁊ sic accipit modꝰ existẽdi ꝑ pñtiã. ⁊ qꝛ opatio nõ desert virtutẽ ⁊ potẽtiã diuinã a qua exit fm modũ nr̃m intelligẽdi: ideo dicit eẽ i rebꝰ ꝑ potẽtiã. ⁊ qꝛ i deo vtꝰ ⁊ poª est ipa diuina eẽntia: ideo cõsequit vt deꝰ sit etiã in rebꝰ ꝑ eẽntiã. ¶ In. 2°. vero ope. pª. p. q. 8ª. ar. 3°. fundat p̃dictoꝝ modoꝝ assignationẽ nõ i q̃cũqꝫ opatione in differẽti sꝫ fm spãles rõnes virtutis ⁊ opatiõis diue sumptas ab effectibꝰ spãlibꝰ quos deꝰ causat i creaturis. ¶ Ad cuiꝰ intellectũ aĩaduertẽdũ est ꝙ lꝫ vna oĩno res simplicissima sit opatio diuina: cõcipit tñ sub plibꝰ ⁊ diuersis rõnibus fm ples diuersos effectꝰ q̃s in creaturis efficit: ⁊ ita ab itellectu nr̃o plibꝰ appellat noibꝰ. vñ in rebus creatio triplex genꝰ actiõis diue oĩbꝰ creaturis cõmune cõsiderat. s. creatio aut ꝓductio rerũ ⁊ eaꝝ cõseruatio in eẽ ⁊ reꝝ gubernatio. pma duo genera actiõis: respiciũt ipm eẽ reꝝ. tertiũ genꝰ actiõis: respicit ꝓpe loq̃ndo motꝰ ⁊ actiões creaturaꝝ. ẽ ergo mẽs. S. Tho. in 2°. ope ꝙ fm duo pma genera opationũ. s. creationẽ reꝝ ⁊ eaꝝ cõseruationẽ i eẽ: accipit spãlis modꝰ eẽndi in quo deꝰ dicit eẽ in oĩbꝰ creaturis ꝑ eẽntiã. ⁊ rõ eiꝰ ẽ qñ pma reꝝ ꝓductio ⁊ eaꝝ cõseruatio: terminãtur ad eẽ creaturaꝝ. eẽ aũt creature: ẽ qdã participatio diui eẽ qd ẽ ipa diuina eẽntia. vñ ꝑ quandã spãlẽ adaptationẽ: esse creaturaꝝ respicit diuinã eẽntiã tãqꝫ sui causaꝫ cuiꝰ ẽ qdã imitatio ⁊ participatio. In eo ergo ꝙ deꝰ ꝓducit ⁊ cõseruat res in eẽ: deꝰ dicit eẽ i rebꝰ ꝑ eẽntiã ꝓ eo. s. ꝙ eẽ est qdã participatio diue eẽntie ⁊ a diuina eẽntia attingit sicut ab imediata causa. oĩe eni participatũ dicit eẽ i participãte suo modo. ¶ Secũdũ aliud genꝰ diue opatiõis q̃ ẽ gubernatio ⁊ reꝝ dispositio seu administratio: accipit aliꝰ spãlis modꝰ eẽndi in q̃ deꝰ dicit eẽ i creaturis ꝑ pñtiã. ea rõne qꝛ oĩes creature i sua actuali existẽtia ⁊ oĩa q̃ in eis sunt: sunt i cõspectu diue ꝓuidẽtie tanqꝫ a deo gubernãda ⁊ disponẽda eo modo loq̃ndi q̃ dicimꝰ: ante cõspectũ rectoris ac pastoris eẽ plebẽ aut gregeꝫ sibi comissũ qñ ꝓpas oues ituet et ad eas oculos cõuertit vt illis bona ꝓuideat ⁊ eas i motibꝰ ⁊ actibꝰ suis dirigat. ex q̃ ꝯseq̃t ꝙ deꝰ tanqꝫ mũdi gubernator ⁊ vlis rector: assit oĩbꝰ rebꝰ ⁊ sit illis pñs quasi reꝝ oĩũ curã hñs et oĩa etiã vsqꝫ ad minima reꝝ ꝓspiciẽs ac disponẽs. vñ. S. Tho. opꝰ. 3°. ca°. 135°. sumati referẽs modos quibꝰ deꝰ dicit eẽ in rebꝰ dicit. per pñtiã vero. s. dicit eẽ deꝰ in rebus: inqꝫ^m ipe imediate oĩa ordinat et disponit. ¶ Et aduertẽdũ ẽ ꝙ nũc nõ loq̃mur de pñtia reꝝ i cõspectu diue cognitiõis aut sciẽtie absolute considerate. qñ isto modo loq̃ndi: oĩes res ab eterno dicũt eẽ i cõspectu dei tanqꝫ ab eo cognite ⁊ scite. neqꝫ ꝑ talẽ modũ deꝰ dr̃ ꝓpe pñs eẽ rebꝰ aut eẽ i rebꝰ ꝑ pñtiã: sꝫ magis ecõuerso res cognite dicũt eẽ i deo ⁊ deo pñtes ꝓut. S. Tho. dicit. pª. pte. q. 8. ar. 3°. ad 3^m. nã cognitũ iqꝫ^m cognitũ hẽt ꝙ sit i cognoscẽte cognoscens aũt et sciẽs: nõ hẽt inqꝫ^m hmõi ꝙ sit in re cognita aut scita. Sꝫ loq̃mur nunc de pñtia rerũ quã habẽt ex tpe in sua actuali existẽtia i cõspectu diue ꝓuidẽtie. licꝫ. n. i deo eadẽ oĩno res sit diuina sciã ac cognitio ⁊ diuina ꝓuidẽtia: differũt tñ rõne ⁊ qz^m sufficit ad propositũ differũt in duobꝰ. pmo qꝛ cognitio dei ⁊ sciã ẽ eterna. ꝓuidẽtia aũt ꝓut cõplectit reꝝ dispositionẽ ⁊ gubernationẽ: ẽ tpalis ꝓut Damas. dicit in. 2°. li. ⁊. S. tho. tradit p°. p. q. 22°. ar. p°. ad. 2^m. vñ ⁊ deus nõ ab eterno sꝫ ex tpe: dicit reꝝ gubernator ⁊ rector. differũt. 2°. qꝛ sciẽtia dei de rebꝰ ⁊ cognitio nõ presupponit aut cõnotat actualẽ rerũ existẽtiam in ꝓpria natura. dei aũt ꝓuidẽtia fm ꝙ importat rerũ gubernationeꝫ et administrationẽ: presupponit rerum actualẽ existẽtiã ⁊ illaꝫ cõno-

stat. τ aduertēdum est q omnes tres modi quibus de⁹ dicitur cōmunit̃ esse in reb⁹: ꝓsupponūt verū existētiā eo q nichil dr̃ realr̃ τ actualr̃ esse in eo qd nō existit. ¶ Modus aūt essendi deum in reb⁹ ꝑ potētiā: sumit̃ a creaturarū subiectione q̄ creature diuine potestati τ ei⁹ īpio subiciunt̃ ſm illud psal. Omnia q̄cūq3 voluit dn̄s fecit in celo τ in terra τc. hm̄oi eni effect⁹ spetialr̃ respicit diuinā potētiā sicut causā: adeo ab isto effectu de⁹ dicit̃ esse in oīb⁹ creaturis ꝑ potētiā. s. q ei⁹ potestas ad vniuersas res creatas se extēdit. τ accipit̃ hic potētia: ſm specialē rōnem q̄ distīguit̃ a virtute gn̄ralr̃ sūpta s3 quā nō accipit̃ spālis modus essendi deū i creaturis: eo q mod⁹ ēēndi in rebus s3 operationē: sit τ ſm ꝟtutē a qua itelligit̃ omnis opatio ꝓcedere. q aūt suprapositū sensum habuerit. S. Tho. in assignatione modoꝝ qb⁹ de⁹ dr̃ esse cōmunit̃ in oībz creaturis. s. ꝑ essentiā ꝑsentiā τ potētiā: satis colligit̃ loco ꝑall. ꝑma pte. Tū ex exēplis q̄ aducit. Tū ex errorib⁹ quorundam ibidē narratis ad quos reffellendos vt ipse ait: dictum est deū esse premissis tribus modis in omnibus creaturis.

¶ **Secūdo.** Notandum est q licet verum sit de substātijs imaterialib⁹ τ spūalib⁹ q sunt i reb⁹ vel itra res in qb⁹ opant̃ τ in earū loco: nō tū hoc est vlr verū de substātijs mālibus τ agētib⁹ naturalib⁹. et cā hui⁹ est ꝓut. S. Tho. dicit p°. sen. d. 37ª. q. pª. ar. p°. q2 rō ꝓpter quā agēs aliqd dr̃ ēē in re circa quā agit: ē q2 agēdo attigit ipam rē et vnit̃ ei ꝓpt hoc q oportet ſm phm. 7°. phy. q agens τ passum τ mouēs τ motū se inuicē tangāt. vñ quia agētia τ patiētia naturalia cū sint corporea τ mālia se inuicē tāgūt solū s3 extrema quātitatū suarū s3 quē modū cōtact⁹ se tangētia non dicūtur esse in se inuicē s3 ēē simul: io agēs nāle ꝑ motū et opationē suā nō dr̃ esse in re in q̄ agit s3 solū esse simul cū ea. sba aūt spūalis tāgit rē circa quā agit nō tactu quātitatiuo q̄ fit ſm extrema corporū se tāgētiū s3 tactu ꝟtutis q̄ ad totā rē se pōt extēdere. io sba spūalis τ imaterialis ꝑ motū τ opationē dr̃ ēē in re quā agit. vñ ꝯsiderādū est ꝓut S. Tho. docet ꝯ gē. li. 2°. ca. 56. q ꝯtact⁹ virtutis differt a ꝯtactu corporeo seu quantitatiuo in trib⁹. p° q2 hoc tactu id qd est idiuisibile pōt tangere diuisibile: qd in tactu corporeo nō pōt accidere. nā pūct⁹ nō pōt tangere nisi idiuisibile aliqd. sba aūt itellectualis q̄uis sit idiuisibilis: pōt tangere quantitatem diuisibilem inq̄3ᵐ agit i ipsam. alio enim modo est indiuisibile punctum τ substātia itellectualis: punctum quidē est sicut quantitatis termin⁹ τ ideo habet situ3 determinatum in cōtinuo vltra quē porrigi nō pōt. substantia aūt intellectualis est indiuisibilis q̄si extra gen⁹ quātitatis exīs. vñ nō dtermiat̃ ei iduisibile aliqd q̄ntitatis ad tangēdū. 2°. q2 tact⁹ q̄ntitatis est solū ſm vltima. tact⁹ aūt virtūtis est ad totū qd tangit̃ sic eni tāgit̃: ſm q patit̃ τ mouetur. hoc aūt fit ſm q est in potētia. potētia autē est ſm totū τ nō ſm vltimū toti⁹ vnde totū tāgit̃. ex quo pt3. 3ª. differētia q2 in tactu quātitatiuo q̄ fit ſm extrema: oportet esse tangēs extrinsecum ei qd tāgitur τ nō pōt incedere ꝑ ipsum s3 ipedit̃ ab eo. tact⁹ aūt virtutis q̄ competit substantijs intellectualib⁹ cū sit ad intima: facit substantiam tangētem esse intra id quod tangit̃ τ incedentē ꝑ ipsam absq3 impedimēto. hec ille.

¶ **Tertio.** Notādum est q licet pfectionis sit superiori agenti q mediātib⁹ secūdis agētib⁹ operet̃ dū tamen secūda agētia ꝟtutē agēdi τ ꝟtutis ꝯseruationē habeāt a supiori agēte: τ iterū eius pfectionis sit q virtutē suā extēdat ad aliqd distās loquēdo d distātia τ mediatione suppositorum: nō est tamē pfectionis in supiori agēte q operet̃ circa aliqd mediate aut q virtutē suā extendat ad aliqd distāa loquēdo de distantia τ mediatione ꝟtutis actiue. τ rō ꝯ primi ē q̄m vt inqt. S. Tho. ꝑma. p. q. c. iij. ar. 6° in c. τ ad vltimū. et ꝯ gē. li. 3°. cap. 69°. quanto causa pfectior ē: tanto magis similitudinem suam effectui cōmunicat ſm ipius capacitatē. cū ergo effectus pfectius assimilet̃ sue cause si ei cōmunicet̃ non solū q sit s3 q alijs sit causa essendi aut operandi: sequitur q ad pfectionē cause superioris conferat q causas sub se habeat quibus mediantibus effectus producat et preterea hoc facit ad pulchritudinem vniuersi vt in causis sit ordo τ alie alijs mediātibus operentur. ratio secundi est quoniā tanto causa superior perfectior est. quāto magis ab eius virtute dependent τ effectus τ cause inferiores medie. sed per hoc q virtus cause superioris attingit imediate effectū τ omnes causas medias: est maior τ magis essentialis dependentia ipsarū τ effectus a causa superiori nam ex eo sequitur q a virtute superioris agētis cause. 2ᵉ. hūt q effectū attigāt τ in eo aliquādo habeant actionē ac ꝑ hoc a ꝑma causa hūt. 2ᵉ. q cāe sint et ꝑ ꝯñs essentialr̃ depēdēt a pª iq̄3ᵐ cāe sūt. ad hui⁹ pleniorē euidentiā vidēda sunt q̄ scripsit auctor libri de causis in ꝑma τ. 2ª. ꝓpositione. ait. n. oīs causa pªria pl⁹ ē ifluēs sup causatū suū q̄3. 2ª. causa. qd ē q2 cā vniuersalis ꝑma agit i causatū cau-

se. 2ᵉ. añteq̃ agat i ipẽ cã. 2ª. τ cã pᵃ adiuuat. 2ᵃᵐ. cãm sup opationẽ suã qm̃ omnẽ opationẽ quam cã. 2ª. efficit: pᵃ etiã cã efficit p mediuz altiorẽ et sublimiorẽ. τ qñ remouet cã. 2ª. a causato suo: nõ remouet ab eo cã pma qm̃ cã pᵃ est maioris τ vehementioris adherẽtie cũ re q̃z cã ppiq. τ nõ dr̃ causatũ eẽ cause. 2ᵉ. nisi p v̄tutẽ cãe pme. hec ibi. quoꝝ itellectũ. S. doc. pulchre tradit pᵃ. p. q. 105. ar. 5º. et de poᵃ dei. q. vl'mã. 3ª. artı. 7º. in. c. et ↄ gẽ. li. 3º. ca. 67º. τ stat eiᵘ snĩa in hoc q cause 2ᵉ. depẽdẽt a cã pᵃ q̃ᵐ ad eaꝝ actiones. pº quia cã pma vt deᵘ dat secũdis causis v̄tutẽ agẽdi. 2º q ↄseruat illis ipam agendi v̄tutẽ. 3º. qz applicat v̄tutẽ agẽdi secũdaꝝ cãrum actioni. 4º. q a vir tute pme cãe hẽt oĩs v̄tᵘ secũdaꝝ cãꝝ q agat. sicut v̄tᵘ istrumẽti id hẽt a v̄tute pncipalis agentis. ex qbᵘ ifert. S. doc. q pᵃ cã. s. deᵘ i q̃libz opa ẽgo imediate operetur nõ exclusa actiõe scdaꝝ cãꝝ.

Quarto. Notãdũ est q eo modo q̃ locus ~~alicubi~~ debet: debet sibi τ vbi. qm̃ vbi: est ppetas locati denominãs locatũ s̃z q ẽ in loco. vñ qz corpᵘ alit' ẽ in loco q̃z sba spũalis: ideo alterıᵘ rõnis ẽ vbi qd acq̃rit sba spũalis p hoc q est i loco τ alterıᵘ rõnis ẽ vbi qd acq̃rit corpᵘ locatũ. vbi nãq̃z s̃z qd denominat corpᵘ eẽ i loco: ẽ q̃dã circũscriptio τ q̃si cõsignatio q̃ corpᵘ locatũ circũscribit a loco τ ipsi cõmẽsurat s̃z partiuz ordinationẽ. et isto modo tractat d pdicamento vbi ab Aristotele in li. sex pncipioꝝ. vbi vero qd denominat sbam spũalez s̃z q est in loco: neq̃z est circũscriptio aut cõfiguratio neq̃z ppe cõmẽsuratio rei locate a loco eo q nõ sit in loco p quãtitatẽ cui illa debẽtur s̃z denominat tãtũmodo sbaz spũalẽ eẽ in loco aut in tali loco. de situ aũt ẽ alia rõ qm̃ vt. S. Tho. scribit i cõmẽto sup. 3º. phy. sitᵘ ppe dicit ordinationem partiũ locati i loco. sba aũt spũalis etiam si sit i loco p applicationẽ sue v̄tutis τ opationis: nõ tñ hẽt ptes coordinatas partibᵘ loci. τ ppt hoc licet vbi debeat sbe spũali s̃z modũ q̃ sibi debet locᵘ: nõ tñ sibi debet denominatio sitᵘ nisi forte methaphorice vl' capiẽdo sitũ p vbi. nam aliq̃n vnũ p alio ponit. Si ergo alicubi. S. Tho. dicit q sbe spũali nõ debet vbi: itelligẽdũ est q loq̃t d vbi s̃m pmã acceptionẽ qd est ppriũ corporum in q̃ᵐ sunt quãta: nõ d vbi dictũ in. 2ª. acceptione qd ↄsequit oĩe qd q̃litercũq̃z ẽ i loco. vnde τ deo illud attribuim'. dicimus enim deũ esse vbiq̃z τ angelum dicimᵘ esse alicubi.

Quinto. Notandũ ẽ q p̄ntialitas dupli' acapit. vno modo put dicit circũstãtiã tpis s̃z quẽ modũ vocamᵘ p̄ntia illa q̃ existũt i tpe p̄nti p respectũ ad p̄terita τ futura. alio modo p̄sentialitas capit p q̃cũq̃z reꝝ sibi iuicẽ assistẽtia siue sit p loci simultatez siue p quãcũq̃z rerũ ↄiunctionẽ dũ tñ res ipe sint distincte supposito. nã illa q̃ sunt idẽ sbo aut supposito: ppe loquẽdo nõ dicũt sibi iuicẽ p̄ntia. nã p̄ntialitas p̄suppõit reꝝ p̄ntiũ coexñtiã si p̄ntialitas sit realis τ actualis τ nõ solũ s̃z apprehẽsionẽ intellectᵘ. τ i ista. 2ª. acceptione p̄ntialitatis deus dr̃ eẽ p̄ns oĩbᵘ creaturis aut eẽ i eis p p̄ntiã eo q oĩbᵘ illis p v̄tutẽ suã τ cãlitatẽ assistit. ex q̃ inferimᵘ falsam eẽ opinionẽ dicẽtiũ q p̄ntialitas q̃ deᵘ dr̃ eẽ p̄ns oĩbᵘ rebᵘ sit relatio situalis. Si eni hoꝝ opinio vera eẽt: deᵘ nõ eẽt p̄ns substantijs spũalibᵘ qbᵘ situs nequaq̃z debetur. quod ẽ contra cõmunem sanctoꝝ sententiã.

Quantuz ad articulũ. 4ᵐ. rñdẽdũ est obiectionibᵘ in ↄriũ τ q̃dẽ ad pmũ Scoti ↄ pmã ↄclusionẽ p3 rñsio ex his q̃ dicta sunt in. 3º. notabili. ¶Ad. 2ᵐ. negat minoꝝ loquẽdo d medio v̄tutis licet. n. radiᵘ solis exñs i vno hemispio nõ attigat p seipz res i alio hemispio locatas neq̃z penetret vsq̃z ad cẽtrũ t̄re: attigit tñ illas τ penetrat viscera t̄re p ipius v̄tutẽ τ põt etiã sol p aliã v̄tutẽ q̃z radij solaris id efficere vt p calorez vel p aliã q̃litatẽ nobis ocultã. vñ τ dñs Albertᵘ dicit sup li. d cãis q antiq̃ vocabãt cẽtrũ t̄re synoduz deoꝝ ea rõne qz ibi ↄgregabant isluẽtie oĩum planetaꝝ. ¶Ad. 3ᵐ. dr̃ q minoꝝ ẽ falsa si itelligatur d ↄiũctione v̄tutis sine q̃ nullᵘ effectᵘ i rebus creatis pduci põt. ¶Ad. 4ᵐ. dr̃ q maioꝝ nõ est vl'r vera nisi de p̄ori s̃z tp̄s τ mẽsurã durationis nõ d p̄ori s̃z rõnẽ cãe. p̄ntialitas aũt p potẽtiaz τ opationẽ diuinaz: nõ p̄cedit realr' τ s̃m tp̄s p̄sentialitatẽ diue eẽntie. imo vna τ eadez p̄sentialitas est q̃ ẽ p potẽtiã τ opationẽ diuinaz τ p eẽntiaz differẽs tãtũmodo rõne τ noie. vna eni est p̄sentialitas q̃ deᵘ dr̃ p̄ns p eẽntiã τ opationẽ τ potẽtiã: alia tñ τ alia rõne put i pº notabili explicatũ est. Neq̃z valet pᵃ arguẽtis iprobatio. peccat. n. p fallaciã figure dictionis arguẽdo a poᵃ ad actũ vñ dicimᵘ q si extra mũdũ deᵘ oparet: extra mũdũ deᵘ eẽt p eẽntiã p̄ntiã τ potẽtiã. Neq̃z valet 2ª. improbatio quia licet creatura ordine nature precedat presentialitatez dei ad ipsam: non tamen est ibi assignare prius τ posterius scdm̃ durationẽ. qm̃ simul tempore τ creatura incipit esse τ est respectus p̄ntialitatis dei ad illã. vñ signa illa q̃ arguens assignat quedã figmẽta sunt.

¶Ad.5m.respondet ex dictis. S.Tho.li.p°. se. di.27a.q.3a.ar.p°.in.c.et ad.6m.q opinio phorum fuit q intelligentie nullam hnt applicationē ad corpus vel ad locū eo q nō imediate operātur circa aliquod corpus vel locū.ponebāt eni q opatio intelligētie nō puenit ad ea q sunt hic inferi9 nisi mediante motu orbiū et ad orbē nō nisi mediante aia eius quā in orbe esse dicebant:et ideo opinio phorum est q intelligentie vel angeli nullo modo sunt in loco.fides aūt catholica tenet oppositū.naz fm fide znram angeli imediate circa nos aliq operantr. ¶Ad.6m.concedimus totū pcessuz vsqz ad vltimā pñaz ad quā dicimus q qmuis pductio creature nō sit rō formalis pñtialitatis diuine in eēndo:ēt si rō formalis i inferēdo et rō fundamētalis in essendo. ¶Ad.7m.dicitr q illa ppositio phi. 6°.phorum.s. q mouēs et motū oportet eē simul:vniuersalitr est vera d oīm mouēte et moto licz ibi ppositū phi sit loq d motore et moto naturali et corporali.et qmuis horum cōtact9 ac simultas et pñtialitas nō sit p eēntiā:cōtactus tn virtutis attingens ad intima rei tacte: causat simultatē et pñtialitatē p essentiā put lati9 i.2°. notabili dictū fuit. ¶Ad.8m.dicitr q argumētatio nō est ad ppositū.nō eni nūc loqmur de attictione q mouēs attigit rē motā distātē mediāte alio agente de qua argumentū pcedit neqz pro rōne presentialitatis aut existentie dei in creaturis:assignam9 qz de9 illas mouet vel in eis opatr et eas attingit mediantib9 aliis causis inferiorib9 sicut arguens pretendit.sz p rōne assignam9 q virtus dei et opatio imediate attigit oēs creaturas nō solū qtm ad earum supficiē et circūstantiā: sed etiā qtm ad intima.et in veritate ex processu arguentis magis pcluditr nrm ppositūz qz eius oppositū.naz ex eo recte concluditr q agēs quod nullā hēt imperfectionē neqz ordine vel mediatione causarum indiget ad sui opationē et rei opate attictionē:p se ipm et imediate illā attigat ac per hoc pñs ei fiat quod ē nrm ppositū. ¶Ad illud quod.2°.loco arguit Aureolus:negatur minor. non eni hēt veritatē nisi de simultate et pñtia aut coexistentia dimēsiua.nos aūt loqmur i pposito de virtuali.vñ respōsio ibi data bona est qtm ad hoc q pñtialitas de qua loquimur nō est aliquid situale.et cū arguit contra:ex eo q duo abstracta nō psit apphendi vt mutuo pñtia: dicimus q falsum ē.neqz valet eius pbatio qz licet pñtialitas sit ppinqtas sine medio:non ideo sequitur q sit situalis.nā est dare ppinquitatē non situalē que est fm extrema quantitis: qualis est ppinqtas que solum ē per virtutē et operationē.vñ destruēta tota machina corporali:vere et nō fantastice duo āgeli possent a se distare et absētes eē et iterū sibi appropiquare et pñtes fieri per virtutē et opationē sibi inuicē exhibitā. arguens nāqz decipitur putans q oīs distantia vel pñtia aut appropinquatio rerum sit dimensiua:quod falsum est put.3. patet ex.2°.et.4°.notabili. ¶Ad argumenta 3am.pclusionē ad pmū eorum que primo loco obiciuntur negatr pma pña.nā vt.S. Tho.dicit.p°. sen.dis.15a.q.4a.ar.p°.ad pm.ad hoc q de9 per grāz sit i reb9: nō reqritr q sit sibi cognitio actualis ipius sz sufficit tm hitualis ac p hoc nō necessario exigitr q de9 actualr sit obm cognitū et amatū sz sufficit q sit in habitu.p hoc aūt q grā datr pueris nōdū adultis: efficitr puer cognoscens et amans deū habitualr. ¶Ad.2m.dicitr q ad hoc q deus sit in creaturis nouo modo p grām non sufficit q sit i eis sicut obm cognitū et amatū quocunqz modo sz sicut cognitū et amatū ex charitate q nunqz deserit grām. ¶Ad.3m.dicitr q licet de9 in sanctis p grām eis collatā singularitr opatur:nō tn pprie loqndo ppt talē opationē est in eis modo singlari qz sit i oīb9 creaturi cōmūitr put.3.d.15a.in.5°.notabili pbatū fuit.et si alicubi a sanctis dicatr q p huiusce modi opationē de9 dicatr eē spāli modo in creaturis rōnalib9:impropie dictū accipiendū ē ppterea q talis opatio dei sit p collationē singularis doni ita q singularitas nō sit i modo existēdi deū:sz i dono collato nā sive deus opetr in sanctis p grē collationē siue opetr in ceteris creaturis p aliorum donorum cōmuniū largitionē:nō alitr de9 dicitr esse in vtrisqz nisi sicut causa in effectu aut mouēs in moto et agēs in paciēte qui ē mod9 cōmunis eēndi deū i creaturis. ¶Ad ea q.2°.loco obiciuntr ad.pm.negatr assumptū et de ei9 falsitate dictū fuit lati9 distinctiōe precedēte. ¶Ad.2m.dicitr pmo q si attēdamus ad ppetatē sermōis negāda est pña. qm sz essentia diuina sit deo cognita:nō tn ppe dicitr q de9 sit pñs eēntie sue eo q nomē pñtie pprie loqndo sit cōditio duorum distinctorum supposito que cōditio nō ē intr deū et diuinā eēntiā. Si tn velim9 extēdere nomē pñtie vt accipiatr negatiue p nō distātia vel nō absentia:nullū incōueniēs ē si dicam9 q de9 ē pñs sue eēntie sicut et sibi ipi.i. non abñs vel nō distās eo modo quo Aug9 dicit.9°. de trinitate q mens notitia et amor: singularia sunt in se ipsis et omnia in omnibus:et iterum q tota mens sibi ipsi est presto.i.pñs. et alibi in eodem libro ait quid eni tā mēti adest qz ipsa mēs ¶Ad.3m.pz respōsio p ea q dicta sunt in primo notabili vbi ponitr dña inter pñtiaz rerum prout

sunt in cõspectu diuine cognitionis aut sciẽtie absolute ꝯsiderate: ⁊ inter p̃sentiã rex ꝓut sunt in conspectu diuine prouidẽtie. nã ista p̃sentia arguit p̃sentiã dei non p̃ma. ¶ Ad id qd̓ 3°. loco obiicit̓ respõdetur ꝙ licet methaphorice ⁊ abusiue rex dicat̓ esse in regno ꝑ potẽtiã: nõ inde sequitur ꝙ de⁹ dicatur esse in reb⁹ abusiue et methaphorice. distat eni multũ inter deũ ⁊ regẽ. nã virtus diuina imediate ⁊ realiter attigit res ipsas in q̃bus op̃atur. potẽtia aũt aut virt⁹ regis nõ attingit realiter nec imediate ꝑ se ipsam totũ regnuꝫ sed mediantib⁹ ei⁹ ministris ꝓpter qd̓ ei⁹ potẽtia methaphorice dicit̓ attigere totuꝫ regnum. ¶ Ad id qd̓. 4°. obiectũ est p̃tꝫ respõsio per ea q̃ dicta sunt in fine p̃mi notabilis. ¶ Ad argumentũ ante oppositũ r̃ñdet. S. Tho. p°. sen. dis. 37ª. q. pª. ar. 2°. ad p̃mũ. ꝙ loquẽdo de vnitate ⁊ diuersitate ſm rẽ: de⁹ vno modo se habet ad creaturas. loquẽdo tamen de distictione ſm rõnem deus plurib⁹ modis se habet ad res eo ꝙ res diuersimode se habẽt ad deũ ex qua diuersitate accipiuntur ſm modum intelligendi diuerse hitudico dei ad creaturas. Et i hoc articul⁹ termiat̓.

¶ Distinctio. xxxviij.

IRca trigesimã ꝫ octauam distictionẽ querit̓ vtrũ de⁹ cognoscat futura cõtingentia. ⁊ arguitur ꝙ non qꝛ a causa necessaria procedit effect⁹ necessari⁹. sed sciẽtia dei est causa scitorum. Cum ergo ipsa sit necessaria: sequit̓ scita ab eo esse necessaria. non ergo sciẽtia dei est futurorꝫ contingentium. ¶ In oppositum est quod dicit̓ in psalmo. Qui fingit sygillatim corda eorum qui intelligit omnia opera eorꝫ. s. hominũ. Sed opera hominũ sunt contigẽtia vt pote libero arbitrio subiecta. ergo deus scit futura contingentia. ¶ In hac q̃stione erunt quattuor articuli vt supra.

QUantũ ad articulum p̃mum sit prima cõclusio ꝙ contigẽtia rerũ nõ ꝓuenit ip sis ꝓpt̓ causas secũdas aut medias p̃cise: imo radix ꝯtigentie i reb⁹ est diuina volũtas q̃ vult res quasdã cõtigẽter euenire ⁊ eis causas ꝯtigẽtes aptare. Hãc ꝯclusionẽ tenet. S. Tho. p̃ma. p. q. 19ª. ar. 8°. et de veri. q. vel mã. 23ª. ar. 5°. ⁊ ꝯtra gẽ. li. p°. cap. 86. ¶ Secũda ꝯclusio est ꝙ ꝯtigẽs vt futurũ est maxime si sit ꝯtigẽs ad vtrũlibet nõ põt cognosci ꝑ certitudinẽ ⁊ infallibilit̓ sed ſm ꝙ est in se ipso ac p̃sens cognoscẽti. Hãc ꝯclusionẽ tenet. S. Tho. p̃mo sen. di. 38ª. ar. 5°. et p̃ma. p. q. 14ª. arti. 13°. et de veri. q. 2ª. ar. 12°. ⁊ ꝯtra gẽ. libro p°. capi. 67. ⁊. 68. ¶ Tertia ꝯclusio ẽ ꝙ de⁹ ab eterno cognoscit futura ꝯtigẽtia certitudinalit̓ ⁊ determinate nõ vt futura sunt sed in se ipsis ſm ꝙ deo ab eterno sũt p̃sentia. Hãc ꝯclusionẽ tenet S. Tho. locis imediate allegatis. ¶ Quarta cõclusio est ꝙ ꝯtigẽtia ad vtrũlibet rerũ: simul stat cũ infallibilitate diuine sciẽtie nec vnũ tollit aliud. Hãc ꝯclusionẽ tenet. S. Tho. vbi sup̃. et p°. parte. ar. 15°. ⁊ de veri. ar. 13°. ¶ Quinta ꝯclusio est ꝙ ist⁹ ꝯditionalis si aliq̃d futurũ est scitum a deo illud erit: antecedẽs est necessariũ absolute ⁊ pari modo ꝯñs est necessariũ absolute sꝫ ꝙ ad antecedẽs seq̃tur. Hãc ꝯclusionẽ tenet. S. Tho. p̃mo sen. loco p̃all̓. ad. 4ᵐ. ⁊. 5ᵐ. ⁊ p̃ma. p. vbi s. ad. 2ᵐ. ⁊. 3ᵐ. et de veri. q. 2ª. ar. 12°. ad. 7ᵐ.

QUantuꝫ ad articulũ. 2ᵐ. ponẽde sunt obiectiones aduersariorũ. ⁊ q̃dẽ ꝯ p̃mã ꝯclusionẽ arguit Aureol⁹. Vult eni ꝓbare ꝙ ex nullo actu intrinseco in diuina volũtate existẽ: trahat̓ illa ꝯtigẽtia Act⁹ inq̃t itrisec⁹ diuine volũtati fert̓ simul i vtrãqꝫ ptẽ ꝯdictionis ⁊ nõ magis in vnã ptem q̃ in aliã. cõplacet eni de⁹ eque necessitati nature in creatione mũdi sicut in nõ creatiõe. ⁊ eque vult actu intriseco sicut ecõuerso. qd̓ p̃tꝫ qꝛ q̃cq̃d est possibile deo: est de necessitate in eo. Nã in necesse eẽ. q̃cq̃d est possibile ẽ necessariũ. ꝯstat aũt ꝙ de⁹ põt cõplacere ⁊ velle nõ entitatẽ mundi saltẽ potuit ab eterno. alioqui ḋ necessitate fecisset mũdũ. ⁊ dũ mũdus nõ erat: suũ beneplacitũ nõ fuisset ipletũ. igit̓ si potuit ab eterno velle nõ entitatẽ mũdi actu itriseco beneplacitr. ⁊ hodie de necessitate vult eam alias posset aliq̃d esse in deo qd̓ actu nõ eẽt: ⁊ posset aliq̃d esse de⁹ quod actu nõ est de⁹. ⁊ sꝫ hoc necesse est dicere ꝙ de⁹ nõ magis vult ḋ aliq̃ re ꝯtingẽti ꝙ fiat q̃ ꝙ non fiat sꝫ placet sibi qd̓cũqꝫ fiat neqꝫ desiderat plus vnũ q̃ aliud Sed manifestũ est ꝙ a tali causa nõ põt dici determinat⁹ effectus sequi. qꝛ qua rõne vnum ꝯdictoriũ seq̃ret̓: eadẽ rõne seq̃ret̓ aliud vl̓ vtrũqꝫ simul quod ẽ impossibile. ergo null⁹ effe-

cius ꝯtingēs ꝓducat ex determinatione diue volūtatis vel diuī itellect⁹ sic q̄ illa determinatio sit aliq̄o mod⁹ exn̄s intrīsec⁹ formaliter in deo. Sed forte dicet̄ q̄ licet act⁹ diue volūtatis possit esse ad opposita obiecta: nō est tn̄ actu nisi ad alterū. ꝛ ita actū indifferētem ad obiecta ꝯtradictoria: determinat ad alterū obm loquēdo d̄ obiecto secūdario nō aūt de obiecto p̄mo. hec aūt determiatio ꝯtingēs ē ꝛ p̄ eodē instā̄n eternalit̄ posset cē i deo d̄termiatio ad oppositū: post q̄ tn̄ determinatio facta ē: mutari nō potest. Si vtiq̄ sic dicat̄: nō valet: illa eni determinatio alicuius ad alterū obiectoꝝ: est in deo ꝛ similiter determinatio illa qua posset determinasse actum ad alterum possibilis est poni in deo. vel fuit possibilis ab eterno sed quicquid fuit possibile poni in deo. est actu in deo positū alias nō eēt act⁹ purus cui nulla potētia odmiscet̄: nec deus esset pura necessitas q̄d est erroneū. ergo determinatio act⁹ ad vtrūq̄ obiectū est actualis ꝛ actualiter in deo. ¶ 2°. ad idem. Nū q̄ natura ꝯtingentis mutat̄ in naturā necessariā vt dicit cōmentator. 12°. metha. cōmēto. 39°. sꝫ sic respōdentes velle ꝯtingētē respicit vtrāq̄ partem ꝯtradictionis. ergo q̄ntūcūq̄ determinet̄ ad alterā partē: determinatio ad aliā est sibi ꝯtingēs ꝛ nullo modo impossibilis. cōstat aūt q̄ nulla d̄terminatio intrīseca est deo possibilis vel contingēs quin actu sibi insit ꝛ de necessitate. relinquit̄ ergo q̄ determinatio act⁹ sit ad vtrūq̄ ꝯtradictoriū simul ¶ 3°. vbicūq̄ est ꝯtingētia: necessario pōt eē successio vtriusq̄ partis ꝯtradictiōis ꝛ p̄ ꝯn̄s sibi possunt interuenire diuersa instātia q̄ꝛ in eodē instāti nō possunt ambo ꝯtradictoria q̄uis eni forte nō currere ipossibile sit dū currit: tn̄ in alio instāti possibile est ipsum nō currere ꝓpter nām contingētie: ꝛ ideo hoc habet ꝯtigētia de sui natura q̄ sit possibile aliud instās. sꝫ s̄m istū modū dicēdi: act⁹ diuine volūtatis respicit ꝯtingēter vtrāq̄ partē ꝯtradictionis. ergo quātūcūq̄ determinauerit se ab eterno: possibile erit poni aliud instās in q̄ ad oppositū determinare se possit. ꝛ ita in eternitate erit possibile aliud instās ex vi contigētie. ꝛ p̄ ꝯn̄s eternitas alteri⁹ oppositi ꝛ cōtingētia sibi repugnāt. loquēdo tn̄ d̄ eternitate imutabili in q̄ nō possit aliud nūc accipi in q̄ possibile sit poni alterū oppositū ꝯtigēs: bene saluaret̄ immutobilitas posita ꝯtigētia ꝓpt̄ nūc eternitatis saluare vnū repugnās p̄ aliud cū ꝯtigētia exigat i mēsura ꝯtigētis aliud nūc eē possibile ꝛ ita diuisibilitatē durationis. eternitas vero sit q̄d indiuisibile. ¶ 4°. Intelligibile est manēte eodē actu volūtatis cadētis sup̄ vtrāq̄ p̄tē ꝯdictiōis aut possibili cadere: q̄ trāseat sup̄ vnā ꝛ nō transeat sup̄ aliā sine aliq̄ voriatione ꝯtigēte i actu. q̄rendū ē. n. posito q̄ act⁹ diue volūtatis sit d̄terminat⁹ ad creationē mūdi si fuisset determinat⁹ ab eterno ad nō creādū: vtrū nūc eēt aliq̄d i deo q̄ nō sit. sꝫ nō pōt dici q̄ aliq̄d q̄ꝛ s̄m hoc de⁹ careret aliq̄ q̄d posset eē i eo ꝛ eē de⁹. nec pōt dici q̄ nichil. q̄ꝛ nichil ē ápli⁹ i deo q̄ si determiassꝫ se ad nō creādū h̄moi d̄terminatio eēt i deo. ergo necesse est q̄ act⁹ diue volūtatis trāseat d̄ necessitate ꝛ ideterminate sup̄ vtrāq̄ p̄tē ꝯtradictiōis hec ille. ¶ Cōtra. 2am. ꝯclusionē arguit Durandus sic. Sicut ex causa necessaria seq̄t̄ infallibiliter suus ꝓpri⁹ effect⁹ ꝛ ideo cognita p̄fecte cognoscitur ei⁹ effect⁹: ita ex causa ipedibili nō ipedita sequit̄ ei⁹ effect⁹. ꝛ ideo cognita causa ipedibili ꝛ oīb⁹ q̄ eam ipedire p̄nt ꝛ insup̄ illis q̄ eam ipediēt vel nō ipedient: certitudinalit̄ pōt cognosci q̄s effect⁹ eueniet vel q̄s nō eueniet. nūc oīt de⁹ cognoscit causas oīm ꝯtigētiū futuroꝝ ꝛ oīa q̄ cas determinare possunt ꝛ q̄ determinabūt ꝛ insup̄ cognoscit q̄ ipedire p̄nt ꝛ q̄ ipediēt vel nō ipediēt. ergo cognosci certitudinalit̄ futura ꝯtigētia. cognoscēdo. n. suā eēntiā cognoscit causas futuroꝝ ꝯtigētiū ꝛ si ipedient̄ vel nō ipedient̄. ¶ Itē de⁹ nō cognoscit alia a se nisi p̄ cognitionē sue eēntie. futura ergo ꝯtigētia si nouit: nouit p̄ noticiā sue eēntie: aut ergo p̄ hoc q̄ eēntia sua ē eoꝝ causa: aut p̄ hoc q̄ ē eoꝝ exēplar. nō p̄ hoc q̄ est eoꝝ exēplar vt ꝓbatū fuit sup̄. d. 35a. ergo p̄ hoc q̄ est eoꝝ causa. ergo p̄ma imo tota cognitio quā habet de futuris ꝯtigētib⁹ ē p̄ eoꝝ causam ꝛ sic p̄ꝫ p̄mū. ¶ Cōtra. 3am. ꝯclusionē Aureolus arguit p̄mo q̄ꝛ nō ē verū q̄ res future actualiter sint p̄ntes eternitati vt sup̄ dicit se ꝓbasse. ¶ 2°. q̄ꝛ dato q̄ sic eēt: adhuc diuus itellect⁹ nō ferret̄ i eas vt sic nec h̄ret eaꝝ certā cognitionē: q̄ꝛ sic eēnt p̄ntes. ꝯstat eni q̄ diuus ituitus nullo modo ad aliq̄d extra se terminat̄: sꝫ tn̄ ad eēntiā suā vt Aug⁹ dicit. 83m. q̄stionū. q̄ de⁹ nichil extra se positū ituet̄. sꝫ exn̄tia futuroꝝ ē aliquid real̄r positū extra deū. ergo q̄ntūcūq̄ p̄ntialit̄ existeret ab eterno: nō ex hoc de⁹ habebit certā noticiā d̄ futuro ꝯtigēti. ¶ 3°. nō magis tribuit diuo itellectui exn̄tia futuri ꝯtigētis vt est p̄ns eternitati q̄ cū ē p̄ns in certo tp̄e. sꝫ futurū ꝯtigēs iam positū in actu in certo tp̄e ex hoc q̄ est sic p̄sens ꝛ positū: nō dat diuo intellectui vt certitudinaliter cognoscat ipsum. imo hoc habet itellect⁹ a se: alias vilesceret diuin⁹ intellect⁹ ꝛ mēsuraret̄ a rebus cum traheret certitudinē ab ipsis. igitur

nec futurũ p̄s eternitati tribuit diuino intellectui q̄ certitudinal'r cognoscat ab eo. ¶ Quarto. q̄ntũcũq̧ res future sint p̄ntes eternitati: ad huc restat q̄rere ex parte diuini intellectus quid est sibi rõ attingēdi actualitatē futuri positi i sua p̄ntialitate: ⁊ oportet dicere q̄ eẽntia v'l idea vel voluntas vel aliq̄d aliud. sꝫ iste modus dicendi nõ ponit igit̄ ad propositũ nichil nos scire facit. ¶ 5°. sic cogitatiões hominũ succedent sibi i infinitũ. ⁊ simil'r eiulatus dãnatoꝝ. si igit̄ de⁹ istas existẽtias intuet̄ quasi p̄ntes: aut ip̄e vt existẽtes i diuino intuitu sunt i multitudine finita aut infinita. nõ põt dari. 2^m. q̄ infinitas ⁊ p̄ntialitas vel actualitas mutuo sibi repugnãt. Nec primũ põt dici q̄ illa multitudo cogitationũ aut eiulationũ finitoꝝ: cõsumeret̄ tpore finito vltra qd̄ adhuc eiulat⁹ ⁊ cogitatiões sibi succederẽt. ergo poni nõ põt q̄ diuin⁹ intuit⁹ ferat̄ i res futuras tanq̄ in presential'r existentes. ¶ 6°. Ille intuitus qui fert̄ p̄ntial'r in aliquid existẽs: necessario coexistit et est simul'taneus cũ illo in quod fert̄ ꝫ manifestũ ẽ q̄ diuinus intuitus cũ sit idẽ quod sua eẽntia nõ coexistit nec hẽt aliquã simultatẽ cũ existentijs reꝝ futuraꝝ. q̄ nec existentie ille p̄ntes sunt eternitati q̄ndo future sunt in se: imo nec q̄ndo sunt actu habent aliquam simultatẽ cũ diuina eẽntia q̄ ip̄a penit⁹ ẽ abstracta: nec est p̄ns nisi solũmodo negatiue q̄ nec p̄terita nec futura. ergo nullo modo diuinus intuit⁹ fert̄ in existẽtias reꝝ cõtingẽtiũ futuraꝝ. ¶ 7°. Omnis ꝓpositio scita: ẽ vera ꝑut ẽ scita sꝫ hec ꝓpositio hoc erit. ẽ de futuro ⁊ vt sic cõcedit̄ a te vt a deo scita. dicis eni q̄ deus scit q̄ hoc erit. ita q̄ hoc p̄ns ẽ necessariũ deus sciuit hoc futurũ. ergo hec ꝓpositio ẽ necessaria ⁊ vera: hoc erit vt ẽ de futuro. q̄ vt sic cõcedis q̄ subest diuine scientie. Uñ cõcedendo q̄ futurũ nõ subest diuine cognitioni nisi in sua p̄ntialitate: habes negare istã ꝓpositionẽ. deus sciuit vel scit hoc futurũ esse vel q̄ hoc erit. alioq̄n si hec ꝓpositio ẽ scita hoc erit: de necessitate erit vera ⁊ immutabilis. ⁊ ꝑ p̄ns futuritio rei est immutabilis ⁊ nõ solũ sua p̄ntialitas. ¶ 8°. sic. Ex noticia attingẽte rẽ vt p̄ntẽ: p̄t inferri q̄ res ẽ in p̄nti et simil'r ex sciã q̄ attingit rẽ vt preteritã: põt inferri q̄ preterijt ⁊ ex illa que attingit rẽ vt futurã: põt inferri q̄ erit. vñ sequit̄. video sortẽ sedere. ergo sedet q̄ntũcũq̧ sit ibi actus sic. ⁊ sequit̄ vidi sortẽ sedere. ergo sedit. vel video sedere ergo sedebit: sꝫ fm te de⁹ videt futurũ in sua p̄ntialitate. ergo sequit̄ q̄ futurũ ẽ in p̄nti nõ solũ in p̄nti vidẽtis sꝫ i p̄nti ꝓprio sicut sequit̄. video sortẽ sedere in sua p̄ntialitate ergo p̄ntialit sedet in se. Uñ si deus ab eterno vidit sortẽ sedentẽ in sua p̄ntialitate: sequeret̄ q̄ ab eterno presentialiter sedisset in se ip̄o. ¶ Contra. 4^{am}. ꝯclusionẽ arguit sic p̄mo. Quãcunq̧ ꝯñs ẽ necessariũ ex suppositiõe: si añs ẽ necessariũ absolute ꝯñs erit necessariũ absolute. vt si ponit̄ q̄ sortes sit homo: sequitur q̄ sit aĩal necessitate absoluta. q̄ qd̄ supponebat̄ erat necessariũ absolute. cũ aũt diuina scientia nõ sit contingẽs sꝫ quoddã absolute necessariũ: igit̄ si ex illa infert̄ euent⁹ futuroꝝ oportet q̄ sit absolute necessarius. ¶ 2°. ad idẽ. Omnis cũq̧ suppositio ẽ imutabilis ⁊ ineuitabilis ꝑ qd̄ cũq̧ ꝯsiliũ si sit necessaria ꝯña: ip̄ossibile ẽ q̄ ꝯñs necessario seq̄ns ex tali suppositiõe sit euitabile quocũq̧ cõsilio aut solicitudine aut cõnatu. Sꝫ hec suppositio ẽ imutabilis ⁊ ineuitabilis. s. quin deus sit p̄sci⁹ futuroꝝ. nec oportet ad tollẽdã presciẽntiã cõsiliari aut solicitũ esse. ergo ꝯñs qd̄ infertur: de necessitate quãtũcũq̧ reuocat cõtingens erit tñ ineuitabile ⁊ erit fatuũ solicitari de aliquo futuro q̄ nichil poterit imutari siue hoc sit ꝓpter necessitatẽ ꝯñe vel ꝯñtis. igit̄ illa distinctio de necessitate cõseq̄ntie vel ꝯñtis posita i ꝓbatiõe. 4^e. ꝯclusionis: nõ iuuat ad saluandũ cõtingentiã futuroꝝ. ¶ 3°. ad idẽ arguit gregori⁹ ꝯ illud qd̄ dicit̄ in eadẽ ꝯclusiõe. s. q̄ futurũ contingens cõsideratũ ꝑut ẽ in sua actuali existẽtia: necessariũ ẽ. vult eni ꝓbare q̄ aliq̄d qd̄ est nũc: põt nõ eẽ nũc sic q̄ ꝓpositio enũtiãtis ip̄ꝫ nõ sit nũc vera. ⁊ arguit sic supponẽdo cũ alijs q̄ ẽ aliqua causa libera ⁊ q̄ causa libera nichil differt a naturali. ⁊ q̄ causa libera positis oĩb⁹ req̄sitis ad agẽdũ: põt agere ⁊ põt non agere: nãlis aũt non põt non agere sꝫ necessario agit sicut patet 9°. metha^e. tunc sũmo aliquam causã liberã. ⁊ sit voluntas petri q̄ vocet̄. a. q̄ positis oĩbus requisitis ad volẽdũ. c. p̄t elicere volitionẽ circa. c. ⁊ põt non elicere. ⁊ suppono aliud satis cõmunit̄ cõcessuꝫ q̄ volũtas põt volitionẽ producere i instanti. sit ergo. b. ar stans in quo oĩa req̄sita ad volẽdũ. c. concurrũt. ⁊ arguo sic. a. põt elicere volitionẽ circa. c. in instanti b. ⁊ põt nõ elicere illaꝫ volitionẽ in instãti. b. ⁊. a. v'l elicit talẽ volitionẽ in. b. vel nõ elicit talẽ volitionẽ in. b. ergo vel. a. põt elicere volitionẽ circa. c. in instãti. b. ⁊ tñ tũc non elicit vel põt non elicere hmõi volitionẽ in istãti. b. ⁊ tñ elicit ⁊ vocet̄ illa volitio. d. ⁊ tũc vlterius isero. ergo v'l hec ꝓpositio. d. nõ ẽ. p̄t eẽ vera in istãti. b. ⁊ tñ tũc hec ẽ vera. d. ẽ. vel hec ꝓpositio. d. ẽ. põt esse vera in instanti. b. ⁊ tñ tũc hec est vera. d. nõ est. ⁊ siue hoc det̄ siue illud: habet̄ ꝓpositũ. añs patet quo ad p̄mã ꝑtẽ ex pre suppo-

sitione. quo ad. 2^{am}. vero patet ex virtute primi principij. ꝯña etiã prima clara est. qꝛ si a. eliciat huiusmoi volitionẽ in instãti. b. ⁊ põt eã elicere in. b. ⁊ põt eã nõ elicere in. b. ergo elicit in. b. ⁊ põt nõ elicere in. b. Eodẽ modo ptꝫ ꝙ si ipã non elicit ꝙ ipã nõ elicit ⁊ põt elicere. ꝯña etiã secũda est euidens. qꝛ si a. põt nõ elicere. d. in instãti. b. hec põt eẽ vera in instanti. b. a. nõ elicet. d. ⁊ per ꝯñs hec etiã põt tũc eẽ vera. d. nõ est. ⁊ similiter si. a. põt elicere. d. in instãti. b. hec ꝓpositio. a. elicit. d. põt esse vera in instanti. b. ⁊ per ꝯñs etiã hec. d. ẽ põt tũc eẽ vera. ex quo patet ꝙ veraqꝫ istaꝝ. d. ẽ. d. nõ est: diuisiin põt esse vera in instanti. b. ⁊ cõstat qꝛ altera tñ ẽ vera. si ergo hec sit vera. d. ẽ ergo tũc ipã est vera in instanti. b. ⁊ cũ hoc ista. d. nõ est. põt tũc esse vera q̃uis nõ sit possibile ꝙ vtraqꝫ tunc cõiũctiꝫ sit vera ⁊ simul. sed si affirmatiua sit vera: negatiua ẽ falsa. ⁊ ecõtra si negatiua sit vera affirmatiua est falsa. Si quis aũt suppositionẽ premissaꝫ. s. ꝙ volũtas põt elicere volitionẽ in instanti nõ admitteret: formet rõ de deo ⁊ aliqua creatura quã põt deus in instanti libere producere ⁊ pariter conceditᷣ ꝓpositũ. ℭ. 4°. sic. Sit. b. pñs instãs ⁊ arguo sic. hec ꝯña nõ est bona. s. deus põt ꝓducere in. b. vnũ angelũ. ergo deus ꝓducit in. b. vnũ angelũ. Ista ꝯña nõ est bona in. b. ⁊ añs est verũ vt ptꝫ ex suppositiõib⁹ qꝛ nõ implicat ꝯdictionẽ: ergo oppositũ ꝯñtis põt simul esse verũ cũ añte i instãti. b. alias contingeret ꝙ ꝯñs ⁊ eius oppositũ eẽnt simul falsa in. b. ⁊. sic hec de⁹ nõ ꝓducit vnũ angelũ in. b. et hec de⁹ põt ꝓducere vnũ angelũ in. b. põt simul esse vere in. b. ponatᷣ igitᷣ in eẽ ⁊ hẽtur ꝓpositũ qꝛ tũc simul dũ ista ẽ vera de⁹ nõ ꝓducit vnum angelũ in. b. ista põt eẽ vera in. b. de⁹ producit vnũ angelũ in. b. licet ipsa sit falsa nec possit esse simul vera cũ pma. Qꝫ aũt pma ꝯña sic simplr sumpta nõ sit bona in. b. vt pmo assumitᷣ: ꝓbatᷣ triplr. pmo qꝛ si illa eẽt tũc bona: eadẽ rõne hec. deus põt ꝓducere duos angelos in. b. ergo ꝓducit duos angelos in. b. ⁊ similiter hec. deus põt ꝓducere tres angelos in. b. ergo deus producit tres in. b. ⁊ vltra ergo quot quot põt ꝓducere in. b. tot ꝓducit in. b. qꝫ tñ ẽ falsum. qꝛ in illo instanti deus tot ꝓducit quot posset ꝓducere tũc. 2°. qꝛ si illa ꝯña esset bona: eadẽ rõne hec eẽt bona. deus põt nõ ꝓducere vnũ angelũ in. b. ergo de⁹ producit vnũ angelũ in. b. ⁊ nõ ꝓducit vnũ angelũ i. b. sꝫ cõstat ꝙ ista nõ ẽ bona qꝛ añs ẽ verũ ⁊ ꝯñs implicat ꝯdictionẽ. 3°. ꝙ ꝯña nõ sit bona: patet ex differentia agẽtis liberi ⁊ agẽtis nãliter supra premissa. ptꝫ igitᷣ ꝙ res q̃ est in. b. põt non esse in. b. ad istũ sensum ꝙ nũc possibile ẽ talẽ rẽ nõ eẽ nũc ita ꝙ licet talis res sit in. b. tñ possibile est istã eẽ verã in. b. a. nõ est in. b. ex quo sequitᷣ ꝙ cõtigens dũ ẽ: nõ necessariũ imo mere cõtingẽs ⁊ in q̃cũqꝫ mensura ipm ẽ: possibile ẽ ꝙ in illa mẽsura hec sit vera. hoc nõ ẽ. demõstando ipm. hec Gregorius. ℭ Cõtra eãdẽ ꝯclusionẽ arguitᷣ probãdo ꝙ infallibilitas ⁊ imutabilitas diuine sciẽtie inducat necessitatẽ reb⁹ scitis ⁊ excludat cõtingẽtiam. Primo qꝛ i omi necessaria ꝯña si añs est imutabile: ꝯñs est imutabile. sꝫ sciẽtia necessario infert scitũ. seqtur eni. scio aliqd eẽ: igitᷣ illd est. alioqui nescio. sꝫ fallor. similitᷣ sequitᷣ. de⁹ scit aliqd futurũ: igitᷣ illud erit. añs aũt est imutabile si sciẽtia dei sit imutabilis. igitᷣ necessario scitum erit imutabile. ⁊ p ꝯñs cõtingẽtia excluditur ab omi futuro. ℭ 2°. posse cognoscere aliqd aliter q̃ sit: est posse decipi vel falli. ⁊ similitᷣ posse cognoscere de aliq̃ ꝙ erit aliter q̃ erit: est posse decipi. Sicut eni se habet sciẽtia de pñsenti ad pñsens: sic etiã de futuro ad futurũ. sed si res sunt ꝯtigentes ⁊ nõ eueniũt de necessitate: de⁹ põt aliter scire res q̃ erũt qꝛ ⁊ alitᷣ esse possunt. ergo poterit falli. q̃re si nõ põt falli nec põt mutari: oportet ꝙ res de necessitate eueniãt. ℭ 3°. ex maiori de necessario ⁊ minori de inesse. seqtur ꝯclusio ð necessario sicut ptꝫ pmo prioꝝ. sꝫ ista maior est ð necessario. omẽ scitũ a deo ð necessitate est verũ. minor vero de inesse: omẽ futurũ est scitũ a deo. ergo seqtur ꝯ° de necessitate. s. ꝙ omne futuruꝫ de necessitate est verũ ⁊ p ꝯsequens de necessitate eueniet. ℭ 4°. omnis causa necessaria q̃ ipediri nõ põt: inducit necessitatẽ in effectu ⁊ hoc siue sit efficiẽs siue exẽplaris. Sꝫ scientia dei est causa exẽplaris reꝝ ita ꝙ actualitas eoꝝ q̃ fiẽt: habet exẽplar i deo: actualitas vero eoꝝ q̃ nõ fiẽt non habet exẽplar i deo. ergo ð necessitate ista fient ⁊ illa nõ fiẽt. ℭ 2°. pncipalitᷣ ꝓbatᷣ ꝙ ꝯtigẽtia rerũ ponat mutabilitatẽ in sciẽtia dei. pmo qꝛ illð qð ponit in diuina sciẽtia potẽtiã ꝯtradictiõis: ponit mutabilitatẽ in eo. res eni ex hoc sunt mutabiles qꝛ sunt in potẽtia ꝯtradictionis. Sꝫ ꝯtigẽtia reꝝ inducit in deo potẽtiã ad sciẽdũ ⁊ ad non sciẽdũ. qcqd eni ꝯtigit fieri: põt de⁹ scire. nõ pnouit aũt multa q̃ nõ fiẽt q̃ tñ possibilia sunt fieri ⁊ ita multa nõ scit de⁹ q̃ posset scire. est igitᷣ in eo po^a ad sciẽdũ ⁊ nõ sciẽdũ ⁊ ita mutabilitas. ℭ 2°. ipossibile est ꝙ aliqd trãseat de ꝯdictorio in ꝯdictoriũ nisi mutatio sit facta alicubi. Sꝫ ꝯcedit ꝙ deus posset eẽ pñscius aliquoꝝ quoꝝ nõ ẽ pñscius ⁊ econtra nõ prescius quorum prescius est propter contingentiam rerum. nam aliter ea q̃ fiunt

non possent nō fieri: ⁊ sic poneret aliquorū im-
possibilitas aliorū vero necessitas ⁊ nullius con
tingētia vel mutabilitas. ergo necesse est q̄ alicu
bi ponat mutatio cū de nō p̄scio fit prescius. non
autē pōt poni in prescitis q̄ nōdū sunt. igit illa
mutatio erit in deo. ¶ 3°. Illud in q̄ pōt esse ali
quid qd nō est vel nō eē aliqd qd est: ē mutabile
sed si futura sint ɔtingētia: aliqd pōt esse in deo
qd nō est in eo. s. p̄escietia alicui⁹ qd non est ī fu
turū ⁊ pōt nō esse in eo aliqd qd est in eo. s. p̄sciē
tia antixp̄i. Si eni antixp̄s non eueniret: in deo
nō esset ei⁹ prescietia. ergo ɔtigētia rerū inducit
mutabilitatē in sciētia dei. ¶ Cōtra. 5am. ɔclusio
nē arguit Scot⁹ sic. Quādocūq̄ aliq̄ ɔuertunt
in veritate: nō pōt vnū esse verū ɔtigēter ⁊ aliud
necessario. q̄ vnū nō pōt esse verū alio non exi
stente vero. sed velle animā antixp̄i fore et scire
eam futurā esse ɔuertunt. q̄ aīa antixp̄i nō ē p⁹
scibilis fore q̄ sit volita fore. intellect⁹ diuin⁹. n.
neuter ē de omni futuro ante acceptationē diue
volūtatis ⁊ p⁹ ei⁹ determinatio exigit deter
minationē diue volūtatis. igit cū act⁹ diue accep
tationis sit nō necessari⁹ sz ɔtīgēs ⁊ liber: alias
de⁹ vellet existētias futurarū creaturarū necessi-
tate nature: oportet ergo ɔsequēter dicere q̄ p̄s-
ciētia cuiuslibet futuri sit ɔtingēs ⁊ nō necessaria
¶ Cōtra eandē ɔclusionē arguit Aureolus pri-
mo loco sic. In quacūq̄ ꝓpositione ponit aliqd
pertinēs ad actū anime. ɔñs est accipiendū sm
q̄ est in anima vt tu dicis. Sz futurū cōtingens
est in diuino intellectu i sua p̄sētialitate reali sm
q̄ tu dicis. ergo non debet concedi conseq̄ns de
futuro. s. q̄ antixp̄s erit qd tñ tu cōcedis. ¶ 2°.
arguit ɔ illā maximā positā in adē ɔclusiōe. Nō
est inquit simile cū dicitur si anima intelligit ali-
quid: illud est imateriale ⁊ cū dicitur si deus scit
aliquid esse futurū: illud erit. In p̄ma. n. ɔdictio
nali nō dicitur q̄ anima intelligat illud esse ima
teriale ⁊ ideo non sequit q̄ lapis intellectus sit
imaterialis in se. Sz in secūda dicitur q̄ deus scit
antixp̄m eē futurū ideo oportet q̄ in se sit futu-
rus. vñ sicut si hec esset necessaria scio lapidē esse
imaterialē de necessitate ista esset vera: lapis est
imaterialis: ita oportet q̄ si ista sit necessaria: de
us scit antixp̄m esse futurū: de necessitate ista sit
necessaria antixp̄s est futur⁹ vel antixp̄s erit. im
possibile eni est q̄ sciētia cadēs sup hāc ꝓpositio
nem hoc erit sit necessaria: qui ista in se sit neces-
saria hoc erit. ¶ 3°. arguit ꝓbādo q̄ nulla ꝓposi
tio singularis de futuro ɔtigēti est vera vel falsa
⁊ ɔsequēter nullo modo necessaria. Arguit ergo
sic. In omni ɔsequentia necessaria ⁊ imutabili: si
antecedēs est ɔtingēs: ɔñs erit ɔtigēs. si vero an
tecedēs sit necessariū: ɔñs erit necessariū. si vero
antecedēs sit imutabile ⁊ ineuitabile: ɔñs erit in
euitabile. sed ista ꝓpositione antixp̄s erit existē
te vera: seq̄t ō necessitate q̄ eueniet ita ⁊ q̄ illi⁹
veritas ē imutabilis ⁊ ieuitabilis si aliq̄ modo sit
vera. ergo ɔñs erit ieuitabile ⁊ imutabile. vñ imu
tabiliter ita eueniet. ⁊ idē pōt ɔcludi de omni fu
turo. igit omnia futura imutabilia sunt ⁊ euitari
nō possunt. hoc aūt dicere demētissimū est. ergo
⁊ illud vñ sequit. s. q̄ aliq̄ ꝓpositio de futuro sit
vera. vñ ista nō est vera antixp̄s erit. similit nec
ista antixp̄s nō erit. sz bene disiūctiua. s. antixp̄s
erit vel nō erit. ⁊ q̄ in isto argumēto duo suppo-
nit ideo ꝓbat ea. Primū est q̄ si hec ꝓpositio est
vera antixp̄s erit: imutabilit ⁊ ineuitabiliter ē ve
ra. Istud ꝓbat dupliciter. Primo sic q̄ si mutari
pōt ne sit vera: aut mutabit in illo īstāti in quo ē
vera aut in istanti p̄cedēti aut in istanti subse-
quēti in quo res fiet: aut in illo instāti in quo res
fiet. sz manifestū est q̄ nō pōt mutari in instanti
in quo ē vera: q̄ tūc ꝓ eodē īstāti eēt vera ⁊ nō
vera qd est ipossibile. Nec in istāti p̄cedēti: tunc
q̄ si in istāti dato est vera: ⁊ in omi p̄cedenti fuit
vera. q̄ si hodie verū est q̄ sortes erit cras: etiā
heri verū fuit dicere q̄ sortes erit cras. ⁊ ita si tūc
poterat mutari in falsitatē: mutaret in eodez in-
stanti in quo esset vera. ⁊ p ɔñs simul esset vera
⁊ nō vera. Tū q̄ si in istāti p̄cedēti suā veritatez
mutaret in falsitatē: tūc p̄us mutaret a veritate
q̄ haberet veritatē qd nichil est dictu. Nec pōt
dici q̄ mutari possit in aliq̄ istāti sequētium tēpo-
re signabili inter instās ꝓpositionis ⁊ instās quo
res fiet. q̄ si in aliquo instanti vt pote cras falsa
sit hec ꝓpositio sortes erit. ipossibile est q̄ fuerit
heri vera. dat eni oppositū. s. q̄ heri vera hodie
falsa: hoc erit ꝓpter aliquā mutationē factā in re
nulla aūt mutatio facta est q̄ nōdū res est nec
subest alicui potētie in actu ⁊ p ɔñs cū nichil imu
tetur circa rē: nichil imutabit circa ꝓpositionem
Nec pōt dici q̄ in illo instanti in quo res fiet vl
non fiet. imutabitur illa veritas. Tum quia veri
tas transijt in preteritū nam vsq̄ ad illud instās
verū fuit q̄ sortes erit. quod autē transijt in pre
teritū imutabile ē sm p̄hm. 6°. ethicorū Agato
nis sententiam aprobantis qui dicit q̄ hoc solo
priuatur de⁹ ingenita facere que facta sunt. Tū
quia si mutetur instans factionis rei: aut hoc erit
quia significatum eius ponetur in esse ⁊ tūc non
mutabitur q̄ nūq̄ fuit vera sed semp falsa. ergo
cum nō inueniatur instās in quo possit mutari ꝓ
positio de futuro a veritate i. a falsitatem: neces-

sario imutabiliter erit vera si aliquo modo ponatur vera. ¶ 2°. sic ad idem. Illud quo posito pro aliquo nūc in esse de necessitate ponit̄ ꝓ semper in esse: imutabilit̄ ponit̄ in esse qđ ꝓz: qꝛ predicatū includit̄ in subiecto. qđ enī determināt sibi sempiternitatē in eēndo: in nullo tēpore mutari pōt. vn̄ imutabilitatē sibi determinat. s3 manifestū est q̄ si ꝓpositio singularis de futuro pro aliquo instāti ponit̄ vera: de necessitate ꝓ omni instāti ponit̄ vera donec veritas illa transeat in presens ⁊ a p̄senti in p̄teritū. qꝛ si ista est vera hodie sortes erit: heri etiā fuit vera ⁊ in millesimuȝ diē ante fuit vera ⁊ quādocunq̄ formet̄ ab eterno: fuit vera vsq̄ ad illud istās quo sortes ponetur. ⁊ tūc mutabit̄ veritas a futuritione in p̄sentialitatem. ⁊ erit verū q̄ sortes est ⁊ postmoduȝ in p̄teritionē: ⁊ erit veꝝ deinceps in eternū q̄ sortes fuit. igit̄ si veritas ponat̄ i ꝓpositiōe d̄ futuro ꝓ aliq̄ istāti: veritas illa ponit̄ eternaliter ꝑmanere quia ⁊ ꝓ toto tēpore futuritionis qđ potest imaginari infinitū in ante ꝑmanebit veritas illa in ꝓpositione de futuro deide in ꝓpositione d̄ p̄senti: ⁊ deinceps in illa d̄ p̄terito in infinitū a parte post ¶ 3°. ad idē. futurū nō subest potētie imutare potētī. quia qđ futurum est: nichil est. qū vero res ponitur in actu si ponit̄ oppositū ꝓpositionis tūn nullo īstanti fuit vera ꝓpositio de futuro et sic nō erit mutata. vnde sicut ipossibile est aliqđ nō esse quādo p̄sens est ⁊ qui preteritū sit preteritū: ita ipossibile est si aliqđ sit futurum. ⁊ hoc sit veꝝ q̄ aliqđ sit futurū: qui imutabiliter sit futuꝝ in omnib⁹ enī hmōi ꝓpositionib⁹ idē p̄dicatur d̄ se. ⁊ sic patet p̄mū qđ in argumēto ponebat̄ 2.^m autē ibidē suppositū qđ etiā est directe ꝯtra. 4.^am ꝯclusionē ꝓbat̄. s. q̄ imutabilit sequat̄ si proposi tio de futuro sit vera: q̄ ei⁹ signatuȝ ponet̄ illa nāq̄ ꝯsequētia est necessaria ex cui⁹ opposito seq tur oppositū ꝓpositionis formate d̄ futuro. vnde si dicat̄ sortes erit ergo istud eueniet ⁊ ponet̄ in esse: det̄ oppositū non eueniet nec ponet̄ in esse. ergo sequit̄ q̄ sortes nō erit. hoc autem est oppositum illi: sortes erit q̄ ponebat̄ vera. igitur ꝯn̄a fuit imutabilis ⁊ necessaria. ¶ 2°. ad ideȝ. q̄ndo per duas ꝓpositiones significat̄ idē sub alijs terminis: ex vna infertur alia de necessitate. sequtur enim si marcus disputat: q̄ tulli⁹ disputat. quia marcus ⁊ tulli⁹ synonima sunt ⁊ idē significāt. s3 futurū ⁊ venturū idē significāt. ergo de necessitate sequit̄ si sortem esse ē futurū: q̄ hoc eueniet et si hec est vera sortes erit: sequitur de necessitate istud esse verū q̄ sic eueniet. hec ille. ¶ 4°. arguit sic principaliter. Ueritas inq̄t ꝓpositionis sumit̄ ex entitate rei quia veritas signi sumitur ex conditione signati. vnde ab eo q̄ res est vel non est: oratio vera vel falsa dicitur vt patet in predicamētis. ꝯstat aūt q̄ ꝯtingēs ad vtrūlibet nullam determinationē habet ad alterum ex ordine ad causas suas. cause nāq̄ illud respiciunt sub omnimoda indifferētia. tūc ergo primo determinat̄ cōtingēs ad vtrumlibet: quādo actualiter ponitur ⁊ existit. actualitas autem que dat ꝯtigenti determinationeȝ: pōt refferri ad omne instans precedēs ⁊ distans in ante: vel ad omne instāts succedēs ⁊ distās ꝑ posterius ab illa actualitate. dat ergo actualitas determinationē contingēti in quolibet instāti sequēti actualitatē q̄uis nō sit in illis istātib⁹. vnde semꝑ est determinate verū q̄ talis actualitas fuit nō autē determinationeȝ sibi pro aliquo instāti precedēti. vn̄ nū q̄z est determinate qđ erit. trahitur enim determinatio quā dat actualitas ꝯtingētī ad instātia sequētia nō aūt ad instātia p̄cedētia. quod ꝓbatur. Tū quia actualitas respectu instātiū sequētium: ponit ꝯtigēs extra suas causas. vnde non remanet infra causalitatē alicui⁹ nec cadere pōt super ipsum actiua potētia. ecōuerso autē in omnibus instātib⁹ q̄ precedūt: relinq̄t actualitas cōtingēs infra causalitatē ⁊ potētiam suoꝝ principiorum. illa aūt sunt ad vtrūlibet ⁊ indeterminata. ⁊ ꝑ ꝯn̄s determinatio ortū habēs ab actualitate: trahi nō potest ad instātia p̄cedētia. Tuȝ etiam qꝛ quando aliqđ oritur ex aliquo: sequit̄ ipsum ⁊ nō precedit. determinatio aūt cōtingentis: oritur ex actualitate vt dictū est. igitur non potest poni illa determinatio pro instantibus p̄cedētibus actualitatē sed pro sequētibus. sic pro quolibet instāti p̄cedēti suam existētiā actualeȝ: necessario vtraq̄ pars ꝯtradictionis sibi debet̄ absq̄ vlla determinatione ꝓ tunc. et ideo nulla ꝓpositio est vera q̄ non claudit vtrāq̄ partem ꝯtradictionis sub indifferētia ⁊ disiunctim. q̄ vero alteram partem determinate exprimit: nec ē vera nec falsa. quia si esset falsa: par o opposita esset determinata. ⁊ hinc est q̄ ista ꝓpositio est vera: sortes erit vel non erit. ⁊ ista falsa: sortes nec erit nec nō erit: ⁊ ista est vera: aliqđ istoꝝ eueniet indeterminate q̄. s. sortes erit vl' nō erit ⁊ ista falsa. s. q̄ neutrū determinate eueniet hec tamē sortes erit nec est vera nec falsa. ¶ 5°. sic. nulla noticia dat propositioni de futuro veritateȝ vel falsitatem nisi illa q̄ tendit in futurū vt distās ꝑ modū noticie expectatiue ⁊ rō huius est qꝛ noticia q̄ dat determinationē ꝓ aliquo instāti: debet coexistere illi istāti. si ergo dat determinatio

nem ꝓ istātib⁹ p̄cedētib⁹ actualitatē:necessario debet illa noticia p̄cedere actualitatē ⁊ eam aspicere vt posteriorē ⁊ distātem. ⁊ ꝑ ꝯñs est noticia expectatiua.sed dei noticia nō est expectatiua futuri:nec tēdit in ipm tanq̄ȝ idistās. vñ non precedit actualitatē futuri.igit̄ non dabit determinationē illi actualiter pro aliq̄ instāti p̄cedēti ⁊ ꝑ ꝯñs nec ꝓpositio formāda habebit a diuina noticia q̄ sit vera vł falsa. ¶ 6°. si diuina noticia dat hmōi ꝓpositionib⁹ q̄ sint vere vel false: aut hoc habet ipa noticia rōne obiecti cogniti aut ꝑ modū cognoscēdi. Sed non pōt dici q̄ sit ꝓpter obm cognitū.nā actualitas cōtingētis nō dat determinationē istantib⁹ p̄cedētib⁹.imo relinquit cōtingēs indeterminatū ad vtrāq̄ȝ ꝑtem ꝯtradictionis. ⁊ neutrū determinate posse exp̄mi vere vel false. ⁊ ita noticia nō trahit ab ista actualitate cognita: q̄ propositio ꝓ precedētibus istātib⁹ sit vera vel falsa. Nec etiā pōt dici q̄ hoc habeat noticia ex modo significādi. qr nō est illa noticia in p̄cedētibus instātib⁹. alioqui dei noticia esset expectatiua. nec etiā noticia diuina illis instātibus coexistit nec est simul cū eis sed est totalit̄ distās ab actualitate cōtīgētis. ⁊ ab illo instanti in q̄ existit. ⁊ ita nō plus largit̄ determinationem cōtingēti pro tēpore p̄cedēti: q̄ȝ largiatur actualitas ipsa a qua penit⁹ est distās. ergo necesse ē q̄ ꝓpositionē de futuro formandam relinquat dei noticia neq̄ȝ verā neq̄ȝ falsam hec ille. ¶ 2°. loco arguit Gregori⁹ ꝯtra eandē ꝯclusionē ⁊ suam ꝓbationē. Primo sic. capio inquit istā cathegoricā antixp̄s erit ſm se extra omnē ꝯñaȝ ⁊ quero vtrū ipsa sit necessaria vel ꝯtigēs. Non pōt dici p̄mum qr t̄ūc eadē rōne quelibet singularis d̄ futuro ꝯtingēti vera: esset necessaria. ⁊ q̄libet falsa impossibilis. ⁊ sic seq̄tur q̄ nichil penit⁹ esset ad vtrūlibet sȝ omnia de necessario euenirēt qđ est ꝯtra sanctos et ꝯ fidē catholicā. est ergo ꝯtingēs igit̄ in q̄cūq̄ȝ ꝯña ipsa sumat̄: semꝑ erit simplicit̄ ⁊ absolute ꝯtigēs. nā sicut ꝓpositio falsa pōt eē cōsequēs in ꝯña necessaria cui⁹ antecedēs est falsū nec tamē ex hoc ipsa est min⁹ falsa: ⁊ vera pōt esse ꝯñs ad aliā verā ⁊ etiam ad falsam nec ex hoc est min⁹ vera: ⁊ necessaria pōt esse ꝯñs ad necessariā ⁊ etiam ad ꝯtingētem nec t̄ñ ꝓpter hoc est contigēs aut min⁹ necessaria: sic supposito ꝯtingēs nō obstāte q̄ sumat̄ in ꝯña necessaria nō est ex hoc necessaria aut min⁹ ꝯtigēs. vñ etiā cū d̄r si de⁹ scit antixp̄ȝ eē futurū: antixp̄s erit: non erit ꝯñs min⁹ ꝯtigēs q̄ȝ p̄us ex quo. vlteri⁹ etiā seq̄t̄ q̄ illud añs est ꝯtigēs cui⁹ oppositū dicit 2°. ¶ 2°. qr cū d̄r q̄ illud ꝯñs est absolute necessariū ꝓut subest diue sciētie. s. ꝓut est in sua p̄sentialitate: aut itelligit̄ q̄ futurū. verbi gr̄a antixp̄s nūc ē in sua p̄ñtialitate. i. actu in rex̄ natura ſm suum eē ꝓpriū distictū a deo ⁊ ſm talē p̄ñtialitatē subest diue sciētie: ⁊ sic ꝓpter falsaȝ iplicationē illud dictū est falsum alias sequit̄ q̄ iā actu antixp̄s eēt ꝓduct⁹ ⁊ creat⁹ a deo: imo certe cū non habeat hodie magis actu eēt quā habuit heri ⁊ pridie ⁊ etiam ab eterno: seq̄tur q̄ antixp̄s fuit ab eterno creatus a deo ⁊ simili modo q̄dlibet futurū ⁊ totus mūd⁹. nā ⁊ mūdū etiā de⁹ p̄sciuit futurū. sed oīa ista sunt falsa ⁊ ꝯtra scripturā sacrā dicētē q̄ in p̄ncipio creauit de⁹ ⁊c. ⁊ ꝯtra euidētē veritatē. videm⁹. n. aliq̄ fieri de nouo ⁊ in se ipis ipli cant ꝯdictionē qr ſm hoc aliq̄d esset futurū ⁊ nō eēt futurū sȝ p̄sens. ꝯña vero p̄ma pȝ q̄ oīs entitas vel veritas actu exñs disticta a deo: ē creata a deo iuxta illud Augustini de fide ad petruȝ capi. 3°. Pricipalit̄ itaq̄ȝ tene omnē nām q̄ non est trinitas: ab ipsa sancta trinitate q̄ solus ver⁹ ⁊ etern⁹ de⁹ est creatā ex nichilo et plura sibi sequnt̄ ad ꝓpositū. aut itelligit̄ q̄ antixp̄s est i sua p̄sentialitate nō modo p̄dicto sȝ solū qr presentialiter a deo cognoscit̄ ita q̄ de⁹ nō est in potētia abijciēte actū ad cognoscēdū antixp̄m distincte ſm q̄ sum⁹ nos q̄ non possumus futura cognoscere dū sunt futura: sed sicut illa sunt ſm se futura: ita cognitio eox̄ est in nobis futura si tamē cognosceret̄ a nobis. in deo aūt futurox̄ est perfecta cognitio nō futura sed p̄sens sicut nec preteritox̄ cognitio preterijt sed est p̄ñs ſm quem modū itelligēda sunt dicta sanctox̄ cū dicūt taȝ futura q̄ȝ preterita deo p̄ñtia esse. si inquā sic intelligat̄: nō ex hoc tollit̄ qui antixp̄s ⁊ simlit̄ q̄đ cūq̄ȝ futurorū ꝯtingēs sit ꝯtingēter futurū ſȝ suū esse reale ⁊ ꝑ ꝯñs qui hec sit simplicit̄ contingēs: antixp̄s erit: ⁊ ꝓbatio q̄ aducit̄ ex dicto p̄hi non est ad ꝓpositū qr de nullo futuro vere dicit̄ q̄ ē ⁊ preterea illa auctoritas si sit vł is: nō est vera d̄ necessitate absoluta sed t̄m ꝯditionata. ¶ 3°. nā illud quod in ꝓbatione ꝯclusionis assumit̄ de illa ꝯña. si aīa itelligit lapidē ⁊c. falsum est. nā ista ꝯña est bona. si aīa vere intelligit lapidē esse materialē ⁊ extēsum: ergo lapis est m̄ālis ⁊ extēsus. nec t̄m ꝯñs est intelligēdū ſm eē q̄đ lapis habet in aīa qr ſm cōmētatorē ⁊ ei⁹ ꝓbationem: illud esse est imateriale ⁊ inextēsuȝ. ¶ 4°. qr ista ꝯña d̄r esse bona de⁹ sciuit ⁊ scit antixp̄m eē futuruȝ ergo antixp̄s est futurus. ⁊ antecedēs est verū ⁊ tamē ſm ꝯclusionem ꝯsequēs non est intelligendum secundum esse quod habet in dei sciētia: qr secundum illud est presens vt dicit.

Quantū ad articulū terciū primo notādū est ꝙ intens S. Tho. in prima ꝯclusione nō est ꝙ radix ꝯtigētie in reb⁹ aut etiam necessitatis: sit diuina volūtas hoc modo q̄si ꝯtingētia ⁊ necessitas reꝝ creataꝝ reducat̄ in cōtingētiā vel necessitatē diuine volūtatis q̄si dei voluntas quorūdā effectuū .s. necessarioꝝ sit causa necessaria .i. agēs ex necessitate: ⁊ quorūdā effectuū .s. cōtingētiū sit causa cōtingēs .i. agēs cōtingent̄ prout aliqui male intellexerūt. nā vt ipse S. doctor docet in pluribus locis vt .p°. sen. di. 43ª. q. 2ª. ar. p°. et dis. 45ª. ar. 3°. Et pª. p. q. 19. ar. 4°. Et de veri. q. 23. articulis 4°. ⁊ 5°. Et de poten. dei. q. vel ma. 3ª. ar. 15°. de⁹ nō operat̄ in rebus creatis ex necessitate nature. nec iteꝝ deus dici debet aliquaꝝ reꝝ causa ꝯtingēs .i. contingent̄ agens. q2 causa hoc modo ꝯtingens: mutabilitatē hēt nec sibi prestituit finē sꝫ ab alio sibi determinat̄ ꝓut ipse S. doc. indt. p°. sen. loco ꝓxime all'. ad. 4m. Et pma. p. q. 19ª. ar. 3. ad. 5m. Sꝫ mēs S. Tho. est in predicta ꝯclusione vbicūq3 eā ponit ꝙ necessitas ⁊ cōtingētia reꝝ creataꝝ reducit̄ in deū seu in diuinā volūtatē tanq̄3 in pmā causam hoc modo q2 .s. deus seu diuina volūtas est pma causa disponēs ⁊ ordinans ac volēs ꝙ in reb⁹ creatis q̄dā fiant necessario ⁊ quedā cōtingent̄ vt sit ordo in rebus ad cōplementū vniuersi ⁊ ad hoc adaptat quibusdā effectib⁹ causas ꝓximas necessarias q̄ deficere nō pñt ex quib⁹ effect⁹ de necessitate ꝓueniūt: ⁊ quibusdā effectib⁹ adaptat causas cōtingētes deffectibiles ex quib⁹ effect⁹ cōtingent̄ eueniūt ⁊ tñ vtrūq3 hoꝝ nō necessitate aut cōtingent̄ sꝫ volūtarie ac libere de⁹ ordinat ⁊ disponit. itaq3 necessitatis ⁊ ꝯtingētie reꝝ creataꝝ de⁹ est pma causa nō tñ ꝯtingēs aut necessaria. vñ huiꝰ reductio nō ē vniuoca vt .s. cōtingentia in cōtingētiā ⁊ necessitas in necessitatē reducat̄ sꝫ est equiuoca vl' magis analoga. est eni reductio necessitatis aut ꝯtingētie effect⁹ in virtutē cause libere ac volūtarie ipaꝝ ꝯtingētiaꝝ aut necessitatē causantis. Nec ē incōueniēs ꝙ pma causa contingentie ⁊ necessitatis nō sit ꝯtingens nec necessaria hoc est agens contingenter ⁊ ex necessitate: imo reꝝ ordo id postulat ꝓut S. Tho. in preall' locis deducit. sicut etiam omne agens ꝑ naturā reducit̄ tanq̄3 in pmā causam in agens ꝑ intellectū ⁊ volūtatē nō in agēs ꝑ nām. Ex his intelligit⁹ ꝙ nulla repugnātia est in dictis S. Tho. ad supradicta cū dicat in plurib⁹ locis ꝙ necessitas ⁊ ꝯtigētia in effectib⁹ dependet ex eoꝝ causis ꝓximis nō ex remotis. nam vbicūq3 hoc dicit: loquit̄ de dependētia vniuoca q̄3m ad rōnem necessitatis ⁊ cōtingētie. est eni sensus ꝙ ꝯtigētia aut necessitas in effectib⁹ iudicat̄ ⁊ dependet ex necessitate vel ꝯtigētia causaꝝ ꝓximarū. ita ꝙ si cause ꝓxime sunt necessarie: effectus sunt necessarij. ⁊ si cause ꝓxime sunt cōtingētes effect⁹ sunt ꝯtigētes. hoc autē nō habet veritatē de causa pma ⁊ remota. nā huiꝰ cause pñt eē necessarie ⁊ ꝙ effect⁹ sit cōtigēs ꝓpt causas proximas ꝯtigētes. ⁊ pōt esse causa pma nō necessaria .i. nō ex necessitate agēs vel causans: ⁊ ꝙ effectus sit necessari⁹ ꝓpter causam vel causas ꝓximas necessarias. ¶ Et aduertendū ꝙ ꝓpriє loquēdo ille cause dicūtur necessarie absolute q̄3m cause sunt: q̄rū est ordo necessari⁹ ad suos effectus ita ꝙ ipsis causis positis sufficiēter ⁊ nō īpeditis: de necessitate ponant̄ ꝓpꝛij effect⁹. vnde si aliq̄ causa ꝓm se ex nā sua est necessaria non tñ hēt necessariū ordinē ad aliquē effectū modo exposito: nō debet dici causa necessaria ex rōne .s. causalitatis. causam aūt nō posse īpedire: nō probat efficacit̄ causam eē necessariā ita ꝙ inducat necessitatē in effectū vt q̄dā putāt. nā eterna ꝑdestinatio iustoꝝ īpediri non pōt a suo effectu ⁊ tñ nō est causa necessaria salutis eterne iustoꝝ: neq3 necessitatē absolutā inducit in effectū.

¶ **Secundo.** Notādū ē ꝙ ad ꝓbādū secūdā cōclusionē S. Tho. vtit̄ tali rōne. effect⁹ cognosci nō pñt nisi vel in seipsis dū actu existunt vel in suis causis dū sūt futuri. effect⁹ aūt futuri ī causis suis cognosci nō possunt nisi eo modo quo in illis sūt sūt aūt effect ī causis suis po⁸ aut virtute. sic āt esse: nō est aliud q̄3 in causis eē potētiā aut virtutē ordinatā ad tales effect⁹. eo ergo modo effect⁹ dicūtur eē ī causis: q̄ po⁸ aut virt⁹ causaꝝ ordinat̄ ad effect⁹. ita ꝙ si ē ordo necessari⁹ ⁊ determinat⁹ potētie aut virtutis cause ad effectū: effect⁹ dr̄ eē necessario ⁊ determinate in causa. si aūt vt⁹ aut po⁸ cause nō habeat ordinē determinatū ⁊ necessariū ad ꝓducēdū effectū sꝫ illa posita pōt seq̄ ⁊ nō seq̄ effect⁹: nō dr̄ effect⁹ esse ī causa determinate ⁊ ex necessitate sꝫ ꝯtigēter ⁊ incerte ac īdeterminate. Cū aūt in causis futuri ꝯtingētis nō sit potētia aut vt⁹ hñs ordinē necessariū ad futurū cōtigēs alias nō eēt futuꝝ cōtigēs sꝫ necessariū ꝓ eo ꝙ necessitas ⁊ ꝯtigētia in effectu ꝓuenit ex necessitate ⁊ ꝯtigētia cause: sequit̄ ꝙ futuꝝ cōtigēs in causis suis nō hēat eē necessariū nec determinatū ⁊ infallibile ac ꝑ hoc ꝙ ī cau-

ſis ſuis cognoſci nõ põt certitudinalr̃ ac deter-
minate ꝛ infallibilr̃. et ſm mẽtẽ. S. T. nõ ſolum
hoc verũ eſt de cauſis ſecũdis ꝛ proximis futuri
ꝯtigẽtis: ſʒ etiã ꝺ cauſa pͥma q̃ deꝰ eſt. militat. n.
rõ ſupraīducta reſpectu pͥme cauſe ſicut ꝛ reſ-
pectu ꝓximaꝝ. qm̃ virtꝰ ꝛ potẽtia dei nõ habet
neceſſariũ ordinẽ ꝛ determinatũ ad eſſe ꝛ ꝓdu-
ctionẽ futuroꝝ cõtigẽtiũ magis q̃ʒ ad eoꝝ nõ eẽ:
ſed libere ꝛ ad vtrũlibet ſe habet ad ea q̃ʒ ī eſt
de ſe. concludit̃ ergo ſm ꝓmiſſam deductionẽ ꝙ
nõ ſolũ in cauſis ꝓximis ſed neqꝫ etiã in cauſa pͥ-
ma q̃ eſt deꝰ futura cõtingẽtia cognoſci poſſunt
certitudinalr̃ ꝛ determinate cũ nõ ſit eoꝝ cauſa
neceſſaria ac determinata ſʒ libera et ad vtrũli-
bet: neqꝫ ꝑ ꝯñs ipſa ſint in deo neceſſario abſolu
te ꝛ determinate. Et ꝙ hoc fuerit de mente. S.
Tho. ꝑʒ expreſſe pͥma. p. q. 14ª. ar. 13º. vbi ī reſ-
põſione pͥncipali inq̇t ꝙ ꝯtingẽs ꝯſideratũ vt eſt
in cauſa ſua vel in cauſis futurũ: nõ ſubdit̃ ꝑ cer-
titudinẽ alicui cognitioni. Idẽ dicit ꝺ veri. q. 2ª.
ar. 12. in. c. vbi expreſſe dicit ꝙ ĩpoſſibile eſt deũ
habere ſciam de futuris ꝯtigẽtibꝰ ſi ea cognoſce
ret vt futura ſunt. vñ cũ non ſint futura niſi ī cau
ſis ſuis: ſequit̃ ex dictis eiꝰ ꝙ deꝰ nõ poſſet habe
re ſciam ꝺ futuris cõtingẽtibꝰ in ſuis cauſis. ſ. ſm
rõnẽ cauſalitatis. Et ꝙ nõ ſolũ illd̃ dictũ intelli
gat̃ de cauſis ſecũdis ſed etiã de pͥma q̃ deꝰ eſt
ꝓbatur ex eo qꝛ etiã in pͥma cauſa q̃ eſt deꝰ: futu
ro ꝯtingẽtia ſunt futura ꝯſiderando ꝓut ſunt in
deo ſicut in cauſa eoꝝ. nã ꝯſiderãdo deũ ſeu diui
nam eẽntiã ꝓut in ea ſunt ꝛ relucẽt omnes rerũ
pfectiones ꝛ entitates ſm quẽ modũ res dicunt̃
eſſe in deo ſicut in pfectiſſimo repreſentatiuo: fu
tura ꝯtingẽtia nõ ſunt ī deo vt futura ſʒ vt p̄ſen-
tia. Illud etiã pʒ multũ expͥſſe de veri. q. 2ª. ar.
12º. ad. 9m vbi ſic dicit. nõ eſt inconueniẽs ꝙ po
natur ꝙ deꝰ ſcit aliq̇d futurũ eẽ qd̾ nõ erit inq̃ʒ
. ſ. ſcit aliq̃s cauſas ad aliquẽ effectũ eẽ īclinatas
q̃ non ꝓducet̃ ſic eni nõ loq̇mur nũc ꝺ cognitio
ne futuri ꝓut a deo in ſuis cauſis videt̃ ſʒ inq̃ʒ m
cognoſcit̃ in ſeipſo ſic eni cognoſcit̃ vt p̄ñs. Itẽ
pͥmo ſen. d. 38ª. ar. 5º. ad. 5m inq̇t. nõ eni ſcit deꝰ
effectũ contigẽtẽ eſſe determinatũ ī cauſa ſua qꝛ
eẽt falſa ſcia cũ ī cauſa ſua determinatũ nõ ſit. et
infra ad. 6m ait. ſi eni deꝰ vidiſſet ipaꝫ cauſaꝫ vt
ſortẽ ꝛ non vidiſſet ĩmediate effectũ in eẽ ſuo. ſ.
curſum ſicut nos futura cognoſcimꝰ: nũq̃ʒ potuiſ
ſet illud ſcire. ¶ [illegible] obiciat ꝙ licet vͥtꝰ et
poª dei ſm ſe ꝛ abſolute nõ hẽat ordinẽ neceſſa
riũ ad eſſe vl̃ nõ eẽ futuroꝝ ꝯtigẽtiũ: ꝛ tñ ꝯſidera
ta diſpoſitione ꝛ determinatiõe ſciẽtie ac volun
tatis diuine ꝺ futuris ꝯtigẽtibꝰ ꝓducẽdis q̃ fuit in
deo ab eterno: vr̃ ꝙ ab eterno fuerit ordo neceſ
ſariꝰ ꝛ determinatꝰ in poª ꝛ virtute dei ad illoꝝ
eẽ ꝛ ꝓductionẽ. ex q̃ ſequit̃ ꝙ futura ꝯtigẽtia cer
titudinalr̃ ꝛ determinate ab eterno potuerũt co-
gnoſci ꝑ intellectũ diuinũ in ſuis cauſis pͥmis. ¶ Sʒ
ad iſta rñdemꝰ ꝙ ſicut volũtas dei ab eterno de
terminauit aliq̃ futura ꝯtigẽtia ꝓducẽda fore in
eſſe: ita ꝛ determinauit ꝙ eẽnt ꝓducẽda cõtigẽ-
ter ꝛ fallibilr̃ ꝛ ſic aptauit eis cauſas ꝓximas cõ
tingẽtes ꝛ ĩpedibiles ac deffectibiles ex q̃bꝰ effe
ctꝰ ipi ꝯtingẽtes poſſent euenire ꝛ nõ euenire et
ꝓduci ꝛ nõ ꝓduci. ex tali aũt determinatione tã
q̃ʒ ex cauſa: haberi nõ põt alia cognitio q̃ʒ ꝙ futu
ra ꝯtigẽtia euenient ꝯtigẽter ꝛ incerte ac fallibili-
ter. nã ꝛ ex tali determinatiõe nõ alie cauſe ſunt
eis ꝑparate q̃ʒ ꝯtigẽtes ꝛ fallibiles. virtꝰ enim ꝛ
cauſalitas pͥme cauſe nõ recipit̃ in cauſa ſecũda
niſi ſm modũ cauſe ſecũde ꝓut d̃r. 12ª ꝓpoſitio
ne li. de cauſis: et p̄ſerti q̃ʒ ad neceſſitatẽ et cõti
gẽtiã ꝓut. S. T. notant̃ dicit. li. pͥº. ſen. d. 38ª. ar.
5º. in. c. vbi dicit ꝙ ſciẽtia dei licet in ſe ſit inuaria
bilis cauſa omniũ: ꝓducit tñ effectꝰ neceſſarios
vl̃ cõtigẽtes ſm modũ cauſaꝝ ſecũdaꝝ. Et diſ.
40. q. 3ª ar. pͥmo ait. p̄ſciẽtia dei nõ imponit ne
ceſſitatẽ rebꝰ nec inq̃ʒ m eſt cauſa cũ ſit cauſa pͥma
cuiꝰ ꝯditionẽ effectꝰ nõ habet ſed cauſe ꝓxime:
nec rõne adequationis ad rẽ ſcitam q̃ ad rõnẽ
veritatis ꝛ certitudinis ſciẽtie exigit̃. qꝛ adeq̃tio
iſta attẽdit̃ ſciẽtie dei ad rẽ nõ ſm ꝙ eſt in cauſis
ſuis in quibꝰ eſt vt poſſibile futuꝝ tñ: ſed ad ip-
ſam rem ſm ꝙ habet eſſe determinatũ ꝓut eſt
preſens ꝛ nõ futurũ. hec ille. Ex quo ſequitur ꝙ
futura cõtingẽtia in cauſa prima etiã determina
ta quãtũ eſt ex ratiõe cauſalitatis: cognoſci nõ
poſſunt per certitudinem ꝛ determinate. Si au
tem dicatur ꝙ iſta cõſequẽtia eſt neceſſaria ſi vo
luntas dei determinauit aliquod futurũ cõtin-
gẽs euenire illud neceſſario eueniet. ergo huiuſ-
modi futurũ contingẽs neceſſitatẽ habet in de-
terminatione diuine volũtatis ꝛ per conſequẽs
in ea poteſt cognoſci certitudinaliter ꝛ determi
nate. Reſpondemus per idem fundamentum ꝛ
cõcedimꝰ ꝙ in predicta cõſequẽtia cõſequẽs eſt
neceſſariũ ſm ꝙ ſequit̃ ex antecedẽte. ex antece
dẽte autẽ ſequit̃ ſm ꝙ cadit ſub determinatio-
ne diuine voluntatis in qua vt dictum ſunt non
ſolum eſt ꝙ contingens futurum eueniat: ſed ꝙ
eueniat contingẽter ꝛ fallibiliter ꝛ a cauſis con-
tingẽtibꝰ ꝛ que deficere poſſunt alias non eſſet
futurum contingẽs. In premiſſa ergo condicio-
nali: neceſſitas conſequẽtis que ex antecedente
infertur: non aliud probat q̃ʒ ꝙ futurum contin-

gens necessario eueniet contingēter ⁊ fallibilr. ex quo apparet q̄ necessitas predicte ꝯñe nō causat aliam noticiam de futuro ꝯtingēte nisi q̄ necessario eueniet ꝯtingēter ⁊ a causis contingētibus ita q̄ necessitas non solū cadat sup actū verbi eueniet: sꝫ simul etiam sup aduerbiū contingēter. hoc aūt non est cognoscere certitudinaliter ⁊ determinate q̄ futurum contingēs erit vel nō erit in ppria existētia. imo est cognoscere q̄ poterit euenire vel nō euenire naꝫ hoc denotat aduerbiū contigēter. vnde relinquit q̄ futura contingētia inq̄ᵐ huiōi: nullo modo cognosci possunt p certitudinē et determinate in causis suis inq̄ᵐ cause sunt. i. ex ratione causalitatis. ¶ Ex quia dicēdum nō est absolute q̄ deus certam ⁊ infallibilē cognitionē nō habeat de futuris contigētibus alias sciētia ⁊ cognitio dei esset imperfecta: oportet assignare modū cognitionis diue d̄ futuris contingētib⁹ quē. S. Tho docet cōmuniter in scriptis suis p hoc. s. q̄ futura cōtingētia ⁊ vniuerse res sunt deo presentes i se ipsis ab eterno. nam nō est alius modus quo effect⁹ cognoscant q̄ꝫ vel in se ipsis vel in suis causis. ¶ Nonnulli tamē male intelligētes verba. S. Tho. quibus dicit q̄ futura contigētia sicut ⁊ vniuersalit̄ omnes res sunt ab eterno deo presētia: putāt q̄ mēs. S. Tho. fuerit ponere res p̄sentes deo ab eterno fm aliquē modū p̄sentialitatis quē in se ipsis extra deum ab eterno habuissent qd̄ falsuꝫ esse ⁊ ꝯtra intētionem. S. Tho. apparet ex subsequētibus locis doctrine sue. Ait enim p̄ma parte. q. 14ᵃ. ar. 13°. in respōsione ad. 2ᵐ. quādo in antecedēte ponit̄ aliqd ptinēs ad actuꝫ anime: ꝯsequēs est accipiēdū nō fm esse qd̄ in se est sed fm quod est in aīa. aliud eni est eē rei in se ipsa: ⁊ esse rei in anima vt puta si dicā. si anima itelligit aliqd illud est imateriale: intelligēdū est q̄ illud est imateriale fm q̄ est in itellectu nō fm q̄ est in se ipso. ⁊ similiter si dicam si de⁹ scivit aliqd illud erit. ꝯñs intelligendū ē ,put subest diue sciētie. s. ,put est in sua p̄sentialitate ⁊ sic necessariuꝫ est sicut ⁊ antecedēs. qꝛ omne quod est quādo ē: necesse est eē. hec ille. eandē sentētiam ponit et magis expresse ad nostrū ,ppositū de verita. q. 2ᵃ. ar. 12°. in responsione ad idē argumentū qd̄ est. 7ᵐ. inquit enim. dicēdum q̄ hoc antecedens simpliciter est necessarium ⁊ ꝯsequēs est necessarium absolute eo modo quo ad antecedēs sequitur. aliter enim est de his q̄ attribuūtur rei fꝫ se: aliter de hys q̄ attribuit̄ ei fm q̄ est cognita. illa eni que attribuūtur rei fm se: cōueniēt ei fm suum modū. fꝫ illa q̄ attribuit̄ ei vel ꝯsequuntur ad ipsam inq̄ᵐ est cognita: sunt fm modū cognoscētis. vñ si in antecedēte significet̄ aliqd qd̄ ptinet ad cognitionem: oportet q̄ ꝯñs accipiatur fm modum cognoscentis ⁊ non fm modum rei cognite. vt si dicam si ego intelligo aliquid illud est imateriale. nō eni oportet vt qd̄ intelligit̄ sit imateriale nisi fꝫ q̄ est in itellectu. ⁊ similit̄ cū dico si de⁹ scit aliqd illud erit: ꝯñs est sumēdū non fm dispositionē rei in ipsa sed fm modū cognoscentis. q̄uis aūt res in se ipsa sit futura: tñ fꝫ modum cognoscētis est p̄sens. hec ille. Ex his dict̄ ⁊ in p̄ma pte manifeste accipit̄ q̄ mēs. S. Tho. nō fuerit res esse ab eterno p̄sentes deo fꝫ p̄sentialitatē quam habeāt in se ipsis ab eterno extra deū fm p̄sentialitatē quā habēt in deo. Itē prima parte. q. 14ᵃ. ar. 5°. in. c. q̄si in fine dicit. deus se ipsum videt in se ipso qꝛ se ipsum videt p essētiā suam. alia aūt a se videt nō in se ipsis sed in se ipso inq̄ᵐ ēētia sua ꝯtinet similitudinē aliorꝫ ab ipso. ⁊ in respōsione ad p̄mū. dicēdū inquit q̄ verbū Augustini dicētis q̄ de⁹ nichil extra se intuetur: nō est sic itelligēdū quasi nichil qd̄ est extra se intueatur sed quia id quod est extra se ipsum non intuetur nisi in se ipso. idem respondet de veri. q. 2ᵃ. arti. 2°. ad. xᵐ. Ex q̄bus verbis cōcludit̄ q̄ si de⁹ nichil videt aut intuet̄ nisi in se ipso: q̄ p̄sentialitas rerū ex qua doctor sctūs probat certitudinē cognitionis diue de futuris contingētib⁹: sit illa p̄sentialitas quā res habēt i deo nā de p̄sentialitate quā res habēt i se ipsis extra deū: negat. S. Tho. q̄ de⁹ videat res in se ipsis vt ptꝫ premissa verba intuēti vbi dicit q̄ de⁹ nō videt res in se ipsis sꝫ in se ipso. ergo nō fꝫ p̄sentialitatē quā habēt in se ipsis sꝫ fm p̄sentialitatē quam habēt in ipso. Itē eadē p̄ma pte. q. 20. ar. 2°. accipit̄ mēs ei⁹ euidēter. fuerat eni argumētū amor dei etern⁹ est: sꝫ ea q̄ sunt alia a deo: nō sunt ab eterno nisi in deo. ergo de⁹ nō amat ea nisi in se ipso. sed fm q̄ sunt in eo non sunt aliud ab eo: ergo de⁹ nō amat alia a se ipso. ecce argumētū. Seq̄tur r̄sio. Ad. 2ᵐ. dicēdū q̄ licet creature ab eterno nō fuerit nisi in deo: tamē p hoc q̄ ab eterno in deo fuerūt: ab eterno de⁹ cognouit res in ,ppriis naturis ⁊ eadē rōne amauit: sicut ⁊ nos p similitudines rex̄ q̄ i nobis sunt: cognoscim⁹ res in se ipsis existentes. hec ille. ⁊ certe nō potuit. S. doc. magis aperire mētē suaꝫ q̄ꝫ in verb p̄missis ex duob⁹. p̄mo i eo qd̄ dicit q̄ creature ab eterno nō fuerit nisi in deo. ex q̄ sequit̄ q̄ nō potuerit eē p̄ntes deo ab eterno nisi in deo fꝫ modū a nob sup̄ expositū. aliud ē ex eo q̄ dicit q̄ deus ab eterno cognouit res in proprijs naturis

p hoc q res fuerũt in deo ab eterno quẽadmodũ p similitudines rerũ q̃ in nobis sunt cognoscim⁹ nos res in se ipsis existẽtes. ex q̃ inferk q deus videt res in seipsis existẽtes .i. videt rerũ existentias p hoc q sunt p̃ntes deo nõ in se ipsis sz p similitudinẽ q̃.s. ẽ eẽntia diuina. Itẽ p°. sen. dis. 38ª. ar. 4°. ad. 2ᵐ. ait eni ad. 2ᵐ. dicẽdũ q licz q non entia hñt veritatẽ: sic ea de⁹ scit. q̃ eniz erũt post mille ãnos nõ scit ea de⁹ esse nũc. qm̃ nõ est verũ ea eẽ nũc sz scit ea futura eẽ tũc. Ex qb⁹ v̈bis arguik q si mẽs. S. doc. fuerat q res q̃ future sũt alijs reb⁹ tpalib⁹: ab eterno eẽnt deo p̃ntes extra deũ: sciret de⁹ illa q̃ post mille ãnos futura sunt esse nũc q2 licet nõ eẽnt nũc in cõparatione ad alias res tpales: essent nũc extra deũ in respectu ad intuitũ dei. qd ptz nõ esse de mente. S. Tho. qm̃ absolute ꝛ simplicik negat illa esse nũc etiam in cõparatione ad deũ. nã de ei⁹ sciẽtia loqbak. Itẽ ꝯ gẽ. li. p°. ca. 67°. cũ diceret. S. doc. q ea q̃ sunt p̃ntia pterita vel futura nobis cognoscat deus sm q sunt in potẽtia sua ꝛ in pprijs causis et in seipsis: exponẽs qd sit cognoscere deũ res i se ipsis subiũgit. nõ eni de⁹ rerũ q̃ apud nos nõdũ sunt videt solũ eẽ qd habẽt in suis causis sz etiaz illud qd hñt in se ipsis inq̃ᵐ ei⁹ eternitas est p̃ns sua indiuisibilitate oĩ tpe. ꝛ tũ oĩe esse qdcũqz rei de⁹ cognoscit p eẽntiã suã. Ex qb⁹ verba duo notãtur: vnũ est q. S. Tho. idẽ vocat deũ videre res in se ipsis: ꝛ videre eax̃ exñtias quas suo tpe habẽt ꝛ p ꝯñs idẽ erit apud. S. Tho. deũ habere res p̃sentes ab eterno: ꝛ intueri earũ presẽtialitates q̃s in pprijs exñtia hñt aliqñ in tẽpore Aliud est q qcqd de⁹ cognoscit in reb⁹: cognoscit p eẽntiã suã. ergo sm mẽtẽ. S. Tho. nõ oportet ponere res p̃ntes esse deo ab eterno in pprijs naturis extra deũ ad pbãdũ certitudinẽ diuine cognitionis: cũ de⁹ vt ex p̃dictis verbis apparet ꝛ ex plerisqz alijs locis nõ cognoscat res p ipsasmet sz p eẽntiã suã. Itẽ de veri. q. vel mã. 12ª. ar. 3°. in. c. distiguẽs pscientiã nãlem ꝛ in illã q̃ ẽ donũ spũs sancti. ait sic. Vñ ad earũ distinctionẽ habẽdã sciẽdũ q futura ꝯtigẽtia in duob⁹ p̃existũt anteqz sint. s. in p̃scientia diuina ꝛ in causis creatis quarũ v̈tute futura illa educũtur in eẽ ꝛc. hec ille. vbi apparet manifeste q sz mentem. S. Tho. futura ꝯtigẽtia nõ aliter sunt anteqz fiãt in propria natura: nisi vel i p̃scientia diuina ꝛ i causis creatis. nõ igik aliqñ fuit mẽs. S. Tho. q futura ꝯtingẽtia fuerit ab eterno deo p̃ntia sz aliqd esse i q̃ existerẽt extra deũ in respectu ad itutũ di q̃uis nõ i respectu ad alias res creatas. Itẽ eadez. q. ar. 6°. i fi. pncipalis rñsionis reddẽs rõnez q̃modo p̃sẽs q̃s videt pphe simul cũ lumine pphetico dicũtur speculũ eternitatis: inqt q2 diuinũ lumẽ rep̃sentãt put futurox̃ euẽtus in eternitate p̃sentialik respicit. ex qb⁹ vltimis v̈bis satis ptz q sz eum futura ꝯtigẽtia sunt deo p̃sentia in eternitate. nõ ergo extra deũ sm aliquẽ modũ. ❡Ex p̃missis locis doctrine. S. doc. ꝛ ex alijs que lõgũ esset recitare aperte mõstrak q nõ fuerit eius intẽtionis ponere res ab eterno deo esse p̃sentes sm aliqd esse existẽtie extra deũ sed in ipso deo. Ad cui⁹ pleniorẽ intellectũ ꝯsiderãdũ est q aliqd esse p̃ns: dupli̇r põt accipi. vno modo sm q p̃sens dr̃ alicui id qd oculis ei⁹ videk ac p̃sentatur sm quẽmodũ dicit. S. Tho. pma. p. q. 8ª. ar. 3°. in. c. q illa dicũtur eẽ alicui p̃ntia q̃ in prospectu ei⁹ sunt: ꝛ in ista acceptione omnis creatura dicitur esse deo p̃sens ab eterno ea rõne q2 deus ab eterno videt in eẽntia sua vniuersas res nõ solũ q̃ᵐ ad eax̃ naturas ꝛ specificas pprietates: sz etiã q̃ᵐ ad pprias existentias ꝛ q̃ᵐ ad oẽs cõditiones indiuiduales quas habiture erãt sm aliquod tp̃s. vt eni deductũ fuit dis. 35ª. essentia diuina ẽ oĩũ rex̃ ppria ꝛ pfectissima similitudo in qua oĩs rex̃ pfectio ꝛ oĩs rex̃ ẽtitas clare ꝛ distincte splendet ꝛ relucet. vñ sicut eẽntia diuina semp ꝛ ab eterno ẽ p̃ns deo illã intuẽti ꝛ pspiciẽti: ita ꝛ vniuerse creature sunt in ipa dei essentia semp ꝛ ab eterno deo p̃ntes illas in sua essentia pspiciẽti ꝛ intuẽti ꝛ q̃ᵐ ad cõmunia ꝛ q̃ᵐ ad ppa ꝛ q̃ᵐ ad nãs ꝛ q̃ᵐ ad existẽtias sm q̃s pprie attẽdik rex̃ p̃ntialitas. vñ ꝛ illa q̃ sm aliqd tẽp⁹ hñt existẽtiã in pprijs naturis: de⁹ dicik scire sciã visiõis quasi hñs illa sibi p̃ntia. illa aũt q̃ sz aliqd tp̃s nõ existũt i pprijs naturis: de⁹ scire dicik sciã simplicis intelligẽtie nõ sciẽtia visiõis q̃si nõ sint deo p̃ntia. nã vt p̃missuz ẽ illud dicik p̃ns qd oculo videk. nomine aũt oculi q̃cũqz vis cognitiua designak. ❡Alio modo dicik aliqd eẽ p̃ns sm q p̃ns designat tpis dr̃iam cõdiuisã p̃terito ꝛ futuro. s. eẽ: nũc. ista aũt acceptio nominis p̃ntis differt a pma. nã in ista. 2ª. acceptiõe ppe ꝛ p se loq̃ndo: res nõ dicik eẽ p̃ns ea rõne q2 sit i pspectu alicuius eã videntis sicut in pma acceptiõe. Sz q2 existit in nũc durationis ita q nec ẽ p̃terita nec futura sz ẽ in p̃nti etiã si in cõspectu alicui⁹ videntis nõ sit. et isto modo accipiẽdo nomẽ p̃ntis: oẽs creature etiã future cõtingẽtes dicũk eẽ deo p̃ntes ab eterno in dei eternitate. p cui⁹ euidentia sciendũ ẽ q vt. S. Tho. dicit. p°. sen. dis. 31. q. 2ª. ar. p°. in. c. eternitas ẽ pncipiũ oĩs durationis inq̃ᵐ ẽ pma mẽsura ita vt ab ipa fluat et tp̃s et euũ. ex quo sequik q in ipa eternitate cõtineank

ꝛ ꝯcludanť. vñ ꝛ oĩs durationes: in eternitate vnũ sunt. ꝑut. S. Tho. ait p^a. p. q. x^a. ar. 6°. in. c. ꝑ cui⁹ intellectu facit qd. S. Tho. scribit. p°. sen. dis. 38^a. ar. p°. in. c. diuersoꝝ inq̃t attributoꝝ di uersa est rõ ꝛ ideo aliq̃d attribuiť vni ꝛ aliq̃d al- teri ꝛ aliq̃d vni qd nõ ꝓpꝛe alteri. q̃uis oĩa at tributa in deo sint idẽ re. ex q̃ inferim⁹ q̃ singula attributa diuina hñt ex q̃dã appropriatione spãlez rõnez pncipij exẽplaris respectu pfectionũ cor- respõdẽtiũ in creaturis: sicut eẽntia diuina ꝯtinet in se ꝛ ꝯcludit vĩr oĩa entia ꝛ eoꝝ pfectiones eo q̃ ẽ pmũ ꝛ simplicissimũ ꝛ pfectissimũ ens ac p hoc oĩs entitatis ꝛ pfectionis pncipiũ exẽpla re: ita ꝛ qdlibz attributũ diuinũ ꝓm ꝓpꝛiã rõnem ꝯtinet in se ꝛ ꝯcludit illã reꝝ pfectionẽ q̃ huiusce modi attributo spãli rõne appropriať eo q̃ est p- mũ ꝛ simplicissimũ ac pfectissimũ ei⁹ pncipium ꝛ exẽplar. dicim⁹. n. q̃ bonitas diuina ꝯtinet ꝛ ꝯclu- dit in se oĩm creaturaꝝ bonitatẽ ꝛ vita. oĩm vitã. ꝛ sapiã: oĩm sapiam ꝛ sic de ceteris. ꝓz igi tur istũ modũ loq̃ndi dicẽdũ est q̃ oĩm rerum duratio ꝯcludiť ꝛ ꝯtineť in duratione diuina q̃ est eternitas tãq̃ in pma ꝛ simplicissima ac pfectissi ma duratione ꝛ oĩm durationũ cã et exẽplari. eternitas ergo suo ambitu ꝛ pfectiõe: ꝯcludit ac cõpꝛehẽdit in se ꝛ tẽp⁹ ꝛ euũ ꝛ oẽz tpis succes- sionẽ atq̃ oĩa q̃ in tpe ꝛ euo sunt ꝛ cõtinẽtur si cut pfectũ ꝯtinet impfectũ vt tetragonũ trigo- nũ ꝛ hõ aĩal ꝛ itellectiuũ sensitiuũ et vegetatiuũ ꝟbaliter sumpta. ꝛ qm̃ eternitas est oĩno idiuisi bilis ꝛ tota simul: ꝯñs ẽ q̃ tps ꝛ tota tẽporis suc- cessio ac oĩs res tẽporales q̃ tpe ꝯcluduntur: simľ ꝛ indiuisibiliť sint ꝛ cõpꝛehẽdanť i eternitate. v- nũ: quodq̃ eni ẽ in alio ꝓz modũ ẽẽndi ipsi⁹. vn- de de⁹ cõpꝛehẽdẽs ab eterno sua visione eterni tatẽ: simul videt ꝛ intueť in ipa ab eterno totum tpis decursum quẽ in ordine vniuersi hẽt ꝛ ꝯñs videt ab eterno in ipa eternitate omnes res tẽ- porales sibi inuicẽ succedere in reꝝ natura nõ tũc sed suis tẽporib⁹ in ordine vniuersi sicut q̃ pfecte videret totã tẽporis successionẽ: videret in ipso tẽpore oĩa illa q̃ tpe ꝯcluduntur ꝛ mẽsuranť quem admodũ ꝛ q̃ videt integre ꝛ pfecte totã vni⁹ di- ei successionẽ ꝓm q̃ est mẽsura reꝝ q̃ in ea succe- dũt: omnes res q̃ ipsa die mẽsuranť ꝛ ꝯtinenť vi deret. ex q̃ sequiť q̃ omne tps ꝛ totũ ei⁹ successio nis decursũ ꝛ omnes res tpales sibi inuicẽ succe- dẽtes: de⁹ ab eterno intueať nõ vt futura ꝭz vt p̃ sentia q̃m intueť ea in nũc eternitatis qd nescit p̃teritũ aut futurũ ꝭz est semp pñs. nichil eni ẽ in eternitate nisi nũc pñs. ꝛ hoc est qd. S. Tho. di- cit q̃ intuit⁹ dei ferť ab eterno sup oĩa ꝑut sũt in sua pñtialitate. i. ꝑut sunt pñtia in eternitate. i. in nũc pñti nõ p̃terita aut futura ꝭz semp existẽ tia in nũc eternitatis. licet extra eternitatẽ in or dine vniuersi sint a diuuicẽ preterita aut futura. Differt aũt mod⁹ iste videndi res in eternitate ab illo modo quo res vidẽtur in essentia diuina: nõ solũ sicut differt ꝓpꝛium a cõmuni vel particu lare ab vlĩ ꝑut rõ eternitatis cõparať ad diuinã eẽntiã q̃ est oĩm reꝝ ac pfectionũ pfectissimũ repñtatiuũ: sed etiã q2 in eternitate ex sua rõ- ne formaliter q̃ est pma mẽsura durationũ: nõ cognoscũtur aut videť res nisi q̃tum ad earũ eẽ exi stẽtie ꝛ ipsi⁹ esse circũstãtias ꝛ indiuiduales opa tiones. q̃m q̃tum ad ista ꝯtinẽtur ꝛ mẽsuranť aliq̃ durationis mẽsura. eo q̃ duratio: reꝝ esse respi ciat nõ earũ naturas vel q̃dditates aut specifi- cas ꝓpꝛietates. in eẽntia aũt diuina nõ solũ esse p fectissime videť ꝭz etiã oĩes reꝝ nature ac q̃ddi tates ꝛ specifice ꝓpꝛietates ꝛ gñraliť omnia q̃ i re b⁹ rõnez entis hñt. ꝛ q̃ ista fuerit mẽs. S. Tho. ꝛ q̃ capiat hoc nomen pñs in. 2^a. acceptione: ex plerisq̃ locis scripture sue monstrať. vñ p^a. p. q. 14^a. ar. 13°. post illa verba. ꝭz q2 ei⁹ intuitus ferť ab eterno sup oĩa ꝑut sunt in sua pñtialitate: ſtati subiungit. vnde manifestũ est q̃ cõtingẽtia infallibiliť ab eo cognoscũtur inq̃tum subdunť di- uino cõspectui ꝓm suã presẽtialitatẽ ꝛ tñ sunt fu tura cõtingẽtia suis causis cõparata. hec ille. vbi cõstat q̃ p̃sentialitatẽ capit ꝓm q̃ opponiť ꝛ com parať futuritioni ꝑut. s. designat tẽporis dñiam. Itẽ ibidẽ ad. 3^m. inq̃t ea q̃ tẽporaliť i actũ redu- cunť: a nobis successiue cognoscũtur in tpe. sed a deo in eternitate q̃ est supra tẽp⁹. ecce dicit exp̃s se q̃ tẽporalia videnť a deo in ipsa eternitate. et id ipm exp̃mit i auctoritate q̃ sequitur. Itẽ. q. 57^a. ar. 3°. ait sic. solius dei est futura cognoscere i se ipsis nõ solum que ex necessitate proueniunt: ꝭz etiam ~~causalia~~ ꝛ fortuita: quia deus videt oĩa in sua eternitate que cũ sit simplex: toti tempori adest ꝛ ipsum cõcludit. Itẽ. 2^a. 2^e. q. 95^a. ar. p°. in. c. inquit cõsiderare effect⁹ cõtingẽtes ad vtrũ libet in seipsis anteq̃ fiãt: est dei ꝓpꝛiũ qui solus in sua eternitate videt ea q̃ future sunt quasi p̃- sentia. hec ille. ecce q̃ presentia capit ꝑut oppo- nuntur futuris ꝑut. s. sunt in nũc presenti eterni tatis. simili modo accipit nomẽ p̃sentia infra. q. 152^a. ait enim precognoscere futura ꝭz q̃ sunt in se ipsis: est propꝛiũ diuini intellect⁹ cui⁹ eternita ti sunt omnia presentia. patet etiam hijs aucto- ritatibus q̃ dicat deum temporalia videre nõ ex tra sed in ipsa eternitate cui sunt p̃sentia. Item ꝯtra gẽ. li. pmo ca. 67°. dicit ꝓportio eternitatis

ad totã tẽporis durationẽ:ẽ sicut ꝓportio idiui
sibilis ad cõtinuũ. ⁊ infra cõcludẽs infert quicq̄d
agit̃ per totũ decursũ tẽporis agit̃: diuin⁹ intel-
lectus in tota sua eternitate intuet̃ q̄si pñs. hec
ille vbi pñs accipit vt excludat p̃teritũ ⁊ futurũ
patet nichilominꝰ ꝙ dicit deũ intueri totũ tẽpo
ris decursum nõ extra se ſ3 in sua eternitate. Itẽ
li. 3°. ca°. 154°. inq̄t futura cõtingentia soli di-
uine cognitiõi subsunt qꝛ ea in se ipis videt cũ
sint ei pñtia rõne sue eternitatis. ecce ꝙ pñatia di
cit .i. nõ futura aut preterita ſ3 in nũc pñti eterni
tatis existẽtia. Itẽ de veri. q. vel materia. 2ª. ar.
12°. in. c. sic dicit. tũc eni aliq̄d cognoscit̃ vt futu
rũ ẽ quãdo inter cognitionẽ cognoscentis ⁊ rei
euẽtũ: inuenit̃ ordo preteriti ad futurũ. hic aũt
ordo nõ põt inueniri inter cognitionẽ diuinã ⁊
q̃nacũq3 rẽ cõtingẽtẽ. ſ3 semp ordo diuine cogni-
tionis ad rẽ quãcũq3: ẽ sicut ordo pñtis ad pñs.
hec ille. ecce ꝙ pñs accipit put distinguit̃ ꝯ prete
ritũ ⁊ futurũ. ⁊ parũ infra inquit. vñ cũ visio diue
scientie eternitate mensuret̃ q̄ est tota simul ⁊ tñ
totũ tp̃s includit nec alicui pti tẽporis deest: se
quit̃ ꝙ q̄cq̄d gerit̃ i toto tẽpore nõ vt futurũ ſ3
vt pñs videat. hoc. n. qđ a deo visum ẽ futurũ est
alteri rei cui succedit in tpe ſ3 ipi diuine visiõi q̄
nõ est i tẽpore ſ3 extra tp̃s: nõ est futurũ sed pñs.
⁊ itez infra in respõsione ad. 7m. dicit q̄uis aũt
res in se ipa sit futura: tñ s̃m modũ cognoscẽtis
est pñs. Itẽ. q. vel mã. 12. ar. 6°. in. c. ait. spẽs in
quibꝰ ꝓpha videt simul cũ lumine ꝓphetico:
speculũ eternitatis dicunt̃ qꝛ diuinũ intuitũ rep-
sentant prout in eternitate futurorũ euentus pñ
tialiter respicit. presentialiter intelligit̃. i. in pñti
nũc. s. eternitatis. Itẽ. ar. 1°. deus inquit nõ solũ
cognoscit futura rõne ordis eorũ sed etiã q̄ntũ ad
ipm exitũ eorũ vel executionẽ ordinis. cuius rõ ẽ
qꝛ eius intuitus eternitate mẽsuratur que oĩa
tp̃ora in vno nunc indiuisibili cõprehẽdit. vñ
vno simplici intuitu videt oĩa. hec ille. vbi non
potuit expresius mentem suaz aperire nostre ex
positioni consonã: q̄ vt diceret que. s. eternitas
oĩa tempora in vno nunc indiuisibili comprehẽ-
dit. Item opus. 2°. ca°. vltimo sic ait. puncto ve
ro quod est extra lineam. s. centro: quodã modo
similatur eternitas que cum sit simplex et indi-
uisibilis: totũ decursum temporis comprehẽdit
et quelibet pars temporis est ei equaliter pñs.
licet partium temporis vna sequatur aliam. sic
igitur deus qui đ eternitatis excelso oĩa respicit:
semper totum temporis decursum et oĩa que ge
runtur in tempore pñtialiter intuetur. hec ille.
vbi clare patet ꝙ capit nomẽ pñtialitatis prout
cõdiuiditur preteritioni ⁊ futuritioni. neq3 fallat

legentẽ modus loquẽdi cum dicit deum đ eterni
tatis excelso oĩa respicere: non enim est sensus
ꝙ de eternitatis excelso respicit oĩa quasi extra
excelsum eternitatis existentia ab eterno. Tũ qꝛ
talis visio esset falsa nullis rebus creatis existen
tibꝰ ab eterno. Tũ qꝛ etiã si ab eterno existerẽt:
deus nõ habuisset de eis certã cognitionẽ ꝑ hoc
ꝙ illa respiceret. q̄m deus nichil videt nisi in se
ipso vnde Augꝰ. li. 83m. questionũ inquit. Neq3
q̄cq̄3 deus extra se ipsuz intuetur. quod expones
Doc. S. de verita. q. 2ª. articu. 3°. ad. 1m. dicen-
dum inquit ꝙ cũ dicatur deus nichil extra se in-
tueretur: intelligendum est sicut in quo intueatur
non sicut quod intueatur. Illud eniz in quo om
nia intuetur: in ipso est. hec ille. iuxta quod pria
parte. q. 14ª. articulo. 5°. in cor. sic dicit. Dicen-
dum igitur est ꝙ deus se ipsuz videt in se ipso qꝛ
se ipsum videt per essentiam suam. alia autem
a se videt nõ in ipsis sed in se ipso. Itez opus. 3°.
capi. 133°. ait deus per certitudinem cognoscat i
suo eterno omnia quecunq3 per totum decursũ
temporis aguntur. nam eternitas sua: presentia
liter totum temporis decursum attingit ⁊ vltra
transcendit. vt sic consideremus deũ in sua eter-
nitate fluxum temporis cognoscere: sicut qui in
altitudine specule constitutus totum transitum
viatorum simul intuetur. ecce ꝙ expresse deũ in
sua eternitate fluxuz temporis cognoscere dicit.
Item in cõmẽto super primo periarmenias. lec.
13ª. sic dicit. deus est omnino extra ordinem tem
poris quasi in arce eternitatis constitutus q̄ est
tota simul cui subiacet totus temporis decursus
s̃m vnum ⁊ simplicem eius intuituz. ⁊ ideo vno
intuitu videt omnia que aguntur secundum tẽ-
poris decursum ⁊ vnũquodq3 secũdum ꝙ est in
se ipso existens. non quasi sibi futurum quantum
ad eius intuitum prout est in solo ordine suaruz
causarum: q̄uis ⁊ ipsum ordinem causarum vi-
deat sed omnino eternaliter sic videt vnũquod
q3 eorũ que sunt in quocunq3 tempore: sicut ocu
lus humanus videt sortem sedere in se ipso non
in causa sua. hec ille. vbi notandum est quod di-
cit. non quasi sibi futurum quantum ad eius in-
tuitum. vnde non dicit absolute non quasi futu-
rum sed addit: quantum ad eius intuitum vt sig
nificaret ꝙ futurum non dicitur deo presens: ni-
si ea ratione qꝛ videt ipsum in presenti. s. in nũc
eternitatis in quo nichil est nisi presens. Ad hoc
facit plurimum quod scripsit. 2°. libro sententiã
tum disti. prima. q. prima articulo. 5°. ad. 7m. in-
quit etiam. deus precedit mundum non tantum
natura sed etiam duratione non tamen duratio
ne temporis: sed eternitatis. quia ante munduz

non fuit tempus in rerū natura existens. ¶Ex omnibus inductis auctoritatibus euidenter cōstat duo que premisimus. vnum ꝙ.s. res dicunt deo presentes ab eterno non extra deum sed in ipsa dei eternitate in qua sunt comprehense ⁊ cōcluse sicut in prima ⁊ totali atq̃ simplicissima durationis mensura quēadmodum ⁊ tempꝰ ⁊ euū ⁊ omnis rerum creatarū duratio. aliud est ꝙ cū .S. Thomas dicit res omnes esse deo presentes ab eterno: accipit presens prout designat tēporis differentiam preterito ⁊ futuro condiuisam. vt sit sensus ꝙ res sunt ab eterno deo p̄sentes. i. nō vt preterite aut future sed vt existētes in nunc presenti .s. eternitatis. confirmatur ꝓpositum nostrum hoc .s. ꝙ illa fuerint de mente. S. Tho. quoniam eiuscemodi intellectum explicat Boetius libro. 5°. de consolatio. circa cognitionem dei de futuris contingentibus quem in hac materia. S. Tho. sequtus est. quod diligens lector poterit satis cognoscere. ¶Et sciendū est ꝙ in hac materia pro declaratione sue sententie S. Tho. vtitur quibusdam verbis que quorundam mentes perturbant et a vero sensu videntur retrahere. dicit enim frequenter. S. Tho. ꝙ deus videt res ab eterno in se ipsis. ex quibꝰ aliqui conceperunt ꝙ de mente eius esset: deū habere cognitionem de rebus per hoc ꝙ eas videt in se ipsis tanq̃ ab earum existentia ⁊ presentia acciperet cognitionem. Sed ꝙ iste sensus sit falsus parum supra ex dictis. S. Tho. deductū fuit sed verus sensus est ꝙ deus ab eterno videt res in se ipsis. i. secundū esse quod habent in se ipsis nō ꝙ per illas aut in illis tanq̃ in medio vel ratione cognoscendi ipsas; videat dicit preterea in se ipsis ad denotandum ꝙ deus non solum videt res ab eterno in suis causis in quibꝰ sunt future: sed etiam videt ab eterno res s̄m ꝙ habēt esse in se ipsis extra suas causas postq̃. s. ab eis ꝓdierunt. ⁊ hunc intellectum aperte exprimit i loco parum supra allegato ex libro periarmenias Item frequenter dicit ꝙ eternitas toti tempori adest ⁊ nulli deest ⁊ ꝙ toti coexistit: ex quibꝰ verbis aliqui putauerunt ꝙ. S. Tho. per illa verba cōpararet eternitatem tempori in rerū natura existenti quantum ad simultaneā coexistentiā. sed ꝙ talis eorum imaginatio sit falsa: ex supradictis apparet vbi ex pluribus auctoritatibꝰ. S. Tho. ostenditur ꝙ mens eius non fuerit ponere tempus aut alias res creatas ab eterno in ꝓpria existētia extitisse. Est igit̄ mēs. S. Tho. ꝑ illa verba ⁊ similia significare ꝙ licet i eternitate nō sit preteritū aut futurū sed p̄ns dūtaxat: tñ nichil tp̄is eternitati deest s̄z adest et coexistit oībus partibus temporis eo ꝙ partes tp̄is ⁊ p̄terite et future ab ipsa eternitate comprehēse sunt ⁊ cōcluse nō sub rōne preteriti aut futuri: s̄z vt simul existētes i nūc p̄senti .s. eternitatis. ⁊ ꝙ iste fuerit sensus quē habuit. S. Tho. in verbis illis ex eo ꝓbatur q2 Boetiꝰ cuiꝰ modū loquēdi. S. doc. sequtus est in hac mā ad eum ipsum sensum similia v̄ba inducit li. 5°. de cōsola. ꝓsa. 6ª. ⁊ vltima vbi volēs exponere descriptionē eternitatis quā parū sup̄ posuerat ait. qđ igit̄ interminabilis vite plenitudinē totā parit̄ cōprehēdit ac possidet cui neq̃ futuri q̄cq̃ absit nec preteriti fluxerit: id eternū eē iure ꝑhibet̄. idq̃ necesse est ⁊ sui cōpos p̄sens sibi semper existit ⁊ infinitatē mobilis tēporis hr̄e p̄ntem. hec ille. vbi ad declarandū ꝙ eternitas totā vite interminabilis plenitudinē simul cōprehēdit ac ꝯcludit: addidit. cui neq̃ futuri absit q̄cq̃ neq̃ preteriti q̄cq̃ fluxit. qđ ē idē dictu cū eo qđ. S. Tho. dicit ꝙ .s. eternitas toti tēpori adest aut coexistit vel ꝙ nulli tp̄i deest. ⁊ ꝙ Boetius illis v̄bis vsus sit ad designādū id qđ dixim9 sanctū Thomā ꝑ illa v̄ba voluisse significare: apte mōstrat̄ ꝑ ea q̄ i fine versus Boetius ꝯcludit dicēs: idq̃ necesse ē ⁊ sui cōpos p̄ns sibi semꝑ assistere: ⁊ infinitatē mobilis tēporis habere p̄ntem. i. ifinitā tp̄is successionē p̄teritū ⁊ futurum non in rōne preteriti ⁊ futuri sed vt presentem in se habere. quia scilicet totum temporis decursū i se ꝯcludit indiuisibiliter ⁊ in nūc p̄nti

¶Tertio. Notādū ē. put. S. tho. dicit p̄ª. p. q. 19ª. ar. 3°. ad. 6m sic diuinū eē est necessariū absolute: ita ⁊ diuinū scire ⁊ diuinū velle ⁊ oia q̄ realr̄ i deo sunt s̄m se ipsa sunt necessaria absolute ⁊ tñ diuinū scire ⁊ diuinū velle iportāt respectū .s. ad scita ⁊ volita quē nō importat diuinū eē. ¶Est tñ iter diuinū scire ⁊ diuinū velle s̄z ꝙ iportāt huiuscemōi respectū dr̄ia attēdenda. put. S. tho. ibidē dicit ⁊ ð ven. q. 23ª. ar. 4° ad. 13m. ⁊ 9 gē. li. p̄°. ca. 82°. rōne vl. nā diuinū scire iportat respectū seu h̄itudinē necessariā ad res scitas nō āt diuinū velle ad volita: et huiꝰ rō ē q2 scia h̄etur ð rebꝰ s̄z ꝙ sūt i sciēte. qđ nō deb3 itelligi q̄si de rebꝰ nō sciat aliud nisi qđ sunt in sciēte. sed sensus est ꝙ scientia h̄etur de rebus ꝑ hoc ꝙ sūt i itellectu ⁊ itellectui p̄ntes. vñ scita a deo in q̄m h̄mōi in deo sunt. quia igitur ea que in deo sunt sunt necessaria absolute vt premissum est: sequitur ꝙ omne scitum a deo prout diuine sciētie subiacet: ē necessariū absolute. velle autē diuinū ē de rebꝰ s̄z ꝙ sunt in se ipsis. nā hoc modo volūtas cōparat̄ ad res. q2 aūt nō oēs res s̄z id

qđ sunt vel ſʒ ſe ipas sũt necessarie:iõ nõ omꝫ volitũ a deo est necessariũ absolute. ⁊ ex hac sequitᷣ alia differẽtia ꝙ deũ scire oia q̄ scit: ptinet ad eiꝰ pfectionẽ. eo ꝙ scia dei ⁊ qđ a deo scitũ ẽ ſʒ ꝙ eiꝰ sciẽtie subiacet:sunt aliq̄d i deo. oẽ aũt ꝙ i deo est:ptinet ad eiꝰ pfectionẽ ⁊ ꝑ ꝯñs sciẽtia dei habet ad illud necessariã hitudinẽ. illud aũt qđ deꝰ vult aliud a se:nõ est neqꝫ significatᷣ vt aliq̄d in deo ac ꝑ hoc nõ ptinet ad dei pfectionẽ quẽadmodũ id qđ a deo est scitũ. ⁊ ita nõ est aliq̄d necessariũ absolute sub rõne qua est volitũ a deo. ¶ Sʒ ꝯtra ista videtᷣ facere sentẽtia magri infra dis. 39ᵃ. vbi ꝯcedit ꝙ deꝰ põt nescire qđ scit ⁊ põt scire qđ nescit qđ ⁊ sequitᷣ ibidẽ. S. Tho. Itẽ vr̃ facere ꝯtra ꝑmissa qđ in eadẽ disti. S. Tho. dicit ar. pᵒ ad. 3ᵐ. ait eni. Illud qđ est necesse est ⁊ ẽ dũ est. absolute tñ loquẽdo nõ necesse ẽ esse: ita deo scire necesse est dũ scit nõ tamẽ necesse est eũ scire nisi necessitate imobilitatis q̄ volũtatis libertatẽ nõ excludit. ⁊ hec libertas significatᷣ cũ dicitur ꝙ deꝰ põt hoc nõ scire vel non velle. ¶ Pro istoꝝ solutione ꝯsiderãdũ est ꝙ deꝰ dr̃ scire aliq̄d dupliciᷣ vel scia visionis ſm ꝙ scit res existẽtes in se ⁊ in ꝓpria natura ſm quẽ modũ dicũtᷣ res videri ad silitudinẽ rerũ corꝑaliũ q̄ tũc ꝓpe dicũtᷣ visẽ: qñ ſm se ⁊ in ꝓpria existẽtia oculis obiciũtur ⁊ sic deꝰ dicitᷣ scire res q̄ sunt vel erunt vel fuerũt nõ solũ in potẽtia causarũ suarũ ſʒ etiãm in eẽ ꝓprio. vel dicitᷣ scire sciẽtia simplicis intelligẽtie ſm ꝙ scit ea q̄ nullo tpe existũt in ꝓpa natura. isti aũt duo modi sciẽdi in deo non differũt ꝑ aliq̄d qđ sit sibi intrĩsecũ imo vna omnino eadẽ res est ⁊ vnꝰ ⁊ idẽ actꝰ sciẽdi: sciẽtia visiõis ⁊ sciẽtia simplicis itelligẽtie: differũt aũt solũmodo rõne ⁊ appellatione. qꝛ sciẽtia dei ſm ꝙ denominatᷣ sciẽtia visionis: cõnotat aliq̄d extrĩsecũ. s. existẽtiã actualẽ reꝝ scitarũ. sciẽtia autẽ simplicis intelligẽtie: iportat in sui appellatione illud ꝑcise qđ ptinet ad rõnem sciẽtie nõ cõnotãdo reꝝ scitarũ existẽtias in ꝓpria nã. nũc aũt dictũ magri ⁊ cõmunitᷣ doctoꝝ itelligitᷣ de sciẽtia pᵒ modo dicta. s. visionis nõ de sciẽtia simplicis itelligentie ſm quã deꝰ nõ põt scire aliq̄d aliud ab hijs q̄ scit neqꝫ põt nescire aliq̄d eoꝝ q̄ scit. qꝛ nichil põt esse aliud ab hijs q̄ sunt ⁊ q̄ pñt esse ad q̄ oĩa naturalitᷣ ⁊ ex necessitate se extẽdit sciẽtia dei simplicis intelligẽtie. loquẽdo aũt ƌ sciẽtia visionis iterũ distiguẽdũ est qꝛ vel loquimur de ipsa ſm se ⁊ ſm rõnẽ sciẽtie ꝑcise ꝓut. s. iportat scire aliquid nã res scita in rõne sciẽtie includitᷣ: et neqꝫ isto modo deꝰ põt nescire aliq̄ q̄ scit aut scire aliqua q̄ nõ scit. qm̃ sic cõsiderando sciẽtiã diuinã:

nõ differt a sciẽtia simplicis itelligẽtie ſʒ ẽ omnino eadẽ res ſʒ quãsciam deꝰ nõ põt scire q̄ nescit vel nescire q̄ scit vt dictũ est. ¶ Loquẽdo aũt de sciẽtia visionis nõ ſm id qđ est i sui sba ſʒ q̄ʒᵐ ad id qđ cõnotat. s. existẽtias reꝝ scitaꝝ ⁊ q̄ʒᵐ ad ƌterminationẽ volũtatis circa aliq̄ faciẽda vel ꝓducẽda quã ex rõne huiuscemodi denominationis ꝑsupponit: sic deꝰ dr̃ posse aliq̄ scire q̄ nescit ⁊ posse aliq̄ nescire q̄ scit eo ꝙ volũtas diuina libe se ƌtermiat ad aliq̄ ꝓducẽda vl̃ nõ ꝓducẽda ita ꝙ absolute ꝯsiderata ex rõne sue libtatꝭ: põt se ƌterminare ad illa ꝓducẽduʒ vel nõ ꝓducẽduʒ. ⁊ loquẽdo isto modo de sciẽtia visionis. s. q̄ʒᵐ ad id qđ cõnotat ⁊ q̄ʒᵐ ad ꝑdictã determinationẽ que ei isigitᷣ a voluntate ſm quã accipit nomẽ visionis: nõ est necessaria absolute. ⁊ ƌ tali modo sciẽdi intelligi debẽt ꝓpositiões supradicte. s. ꝙ deꝰ põt nescire aliq̄ q̄ scit ⁊ scire aliq̄ que nescit. Verũtamẽ hoc nõ repugnat supradictis vbi diximꝰ scire diuinũ esse necessariũ absolute nã ibi loquti sumꝰ de sciẽtia dei q̄ʒᵐ ad id qđ est in se ⁊ i habitudine ad scita ſm ꝙ scita sunt a deo: nõ ſm ꝙ considerantᷣ vt fiẽda vel nõ fiẽda ꝓducẽda vel nõ ꝓducẽda q̄ respicit sciẽtia nõ ſm ꝓpam rõnem scie ſʒ ſm determinationẽ volũtatꝭ ad opꝰ q̄ est aliq̄d extrĩsecũ sciẽtie vt scia est. vt eniʒ dicit. S. Tho. ꝑma. ꝑ. q. 14ᵃ. ar. 8ᵒ. in. c. et de veri. q. 2ᵃ. ar. 14ᵒ. in. c. sciẽtia inq̄ʒᵐ sciẽtia est: non dicit cãm actiuã sicut neqꝫ forma inq̄ʒᵐ ẽ forma. nã actio est vt in exeũdo aliq̄d ab agẽte ſʒ forma in q̄ʒᵐ huiõi habet esse in pficiẽdo illud in quo est ⁊ quiescẽdo in ipo: ⁊ ꝓpt hoc forma nõ est ꝑncipium agẽdi nisi mediãte virtute. vñ cũ sciẽtia sit ꝑ hoc ꝙ aliquid est in sciente nõ ex hoc ꝙ aliq̄d sit a sciẽte: nũq̄ʒ a sciẽtia procedit effectꝰ nisi mediãte voluntate que de sui ratione importat influxum quẽdam i volita. vnde in ꝑmo sen. disti. 38ᵃ arti. 5ᵒ. ad. 4ᵐ. expresse dicit ꝙ hoc dictũ deus scit aliquid: est necessariũ absolute non solum ex imobilitate actꝰ sciẽtie diuine: sed etiam ex ordine ad scitum quia res scita a deo nõ ponitur subiacere diuine sciẽtie nisi dum est in actu ſm ꝙ determinationem ⁊ certitudinem habet: quia qđ ẽ necesse est esse dum est. ¶ Ut autẽ melius capiatur quod dictum est de sciẽtia visionis ſm ꝙ hẽt adiunctam determinationem volũtatis ƌ quarundam rerum existẽtia actuali in propria natura duo dicimus. vnum est ꝙ loquẽdo de scientia visionis isto modo accepta iste propositiones cõmuniter conceduntur deus potest scire aliqua q̄ nescit ⁊ nescire aliq̄ que scit. 2ᵐ. est ꝙ veritas istarũ propositionuʒ stat sine tñ aliq̄ variatione

aut mutatione que sit in dei scientia primum patet qm̄ voluntas diuina cū nō habeat necessariā habitudinē ad volita alia a se: ē eni in se pfectissima cui nichil pfectiōis aut bonitatꝭ ex alijs reb⁹ acrescit determinat se libere ⁊ nō ex necessitate ad volēdū actualē existentiā creaturarū ex q̄ sequit̄ q̄ deus scit ipsas res vt existes in ꝓpria nā que scientia dicit̄ scientia visiōis. nā sicut dictuꝫ est illa dicunt̄ sciri tanq̄ visa: q̄ sciunt̄ in se et in ꝓprijs existentijs extra deū. vn̄ cū libertas volūtatis ꝓut opponit̄ necessitati naturali cōsistat in hoc qđ ē posse velle et nō velle et posse hoc vel aliud circa creaturas: sequit̄ q̄ voluntas diuina s̄m se et absolute considerata: possit velle et nō velle creaturas eē et nō esse et ꝑ ꝯn̄s se determinare ad illas ꝓducendas vel nō ꝓducēdas: intelligendo hoc in sensu diuiso nō in sensu cōposito. nō eni deus potest simul velle aliq̄d et non velle illud neq̄ simul se determinare ad eē reꝝ ⁊ ad eaꝝ nō esse: sꝫ qualꝫ rē creatā pōt velle ꝓducere et pōt velle nō ꝓducere. ⁊ q̄ sciētia visiōis ē de rebus ꝓducis in eē s̄m aliquod tp̄s: sequit̄ q̄ deus nō necessario sciat q̄cq̄d scit scientia visionis neq̄ necessario nesciat quicq̄d nescit. naꝫ scientia visiōis presupponit ⁊ sequit̄ determinationē volūtatis de rebus ꝓducēdis vel nō ꝓducēdis q̄ determinatio vt dictū ē nō ē necessaria absolute sꝫ libera ⁊ hn̄s se ad vtrūlꝫ. loquimur aūt hic de necessitate absoluta q̄ sumit̄ ex rōne terminoꝝ vt q̄ predicatū est de diffinitione subi vel eꝰ. nā loq̄ndo de necessario ex suppositione: deus nō potest nescire qđ scit aut scire qđ nescit supposito eni q̄ ab eterno deus sciuerit aliq̄d: necessario scit illud ⁊ nō pōt illud nescire. ⁊ supposito q̄ aliquid nesciuerit: necessario illud nesciet et nō pōt illud scire. sic eni accipiēdo necessariū: ꝓpositiōes iste accipiunt̄ in sensu cōposito in quo si de⁹ possꝫ nescire qđ sciuit vl̄ scire qđ nescierat: scientia dei eēt variabilis ⁊ reciperet augmētū et decremētū saltē extēsiue. ¶ 2[m]. patet qm̄ vt ex premissis accipit̄: scientia visionis ꝑ hoc q̄ dicit̄ visionis: nichil addit intrinsecū ⁊ reale sup̄ sciētiā dei absolute dictā. solūmodo. n. addit respectū ⁊ habitudinē ad res in ꝓpria nā existes ꝓpt quē respectū sortit̄ nomē visionis. ex q̄ sequit̄ q̄ scire aut nescire isto modo: nichil variet de intrinseco scientie. nā non variat nisi solū respectū ad res existes ⁊ appellationē visiōis q̄ denominatio est ab extrīseco. Itaq̄ variatio ē nō in significato nominis sciētie: sꝫ solū in cōnotato qđ est sibi extrinsecū. et sicut denominatio visiōis non variat sciaꝫ dei q̄ꝫ[m] ad intrinsecā eius rōnē: ita neq̄ variat eius necessitatē absolutā quā s̄m se hēt q̄ꝫ[m] est aliq̄d in deo ad eius pfectionē ptinēs. sciētia nāq̄ dei q̄ꝫ[m] ē i se: eadē ē ⁊ eodē modo se hēt ad res existes respectu quaꝝ dicit̄ sciētia visionis ⁊ ad res nō existētes ad quas nō ē scia visionis sꝫ simplicis intelligentie. ¶ Ut aūt ista melius explicari possint capiam⁹ hāc ꝓpositionē. de⁹ pōt et ab eterno potuit nescire antixp̄m futurū eē. qđ tn̄ certū ē q̄ scit. capiam⁹ ⁊ istā de⁹ pōt ⁊ potuit ab eterno scire iudā vitā eternā habiturū qđ tn̄ cōstat deū nescire. dicim⁹ ergo q̄ sensus pme ꝓpositionis nō ē q̄ antixp̄s vel aliq̄d scibile circa antixp̄m: possit deesse scientie dei. nā ex eo seq̄ret̄ q̄ eēt imꝑfecta et haberet adiūctā quorūdā scibiliū ignorātiā qđ nephas ē dicere. ⁊ ꝓserti q̄ etiā si de⁹ ab eterno determinasset nō ꝓducere antixp̄m: deus ab eterno sciret omēꝫ nāꝫ et entitatē intrinsecā et extrinsecā ⁊ q̄modolꝫ adiacētē antixp̄o possibilē vt pote in diuina eēntia relucētē. sensus ergo dicte ꝓpositiōis ē cū dicit̄ de⁹ pōt nescire antixp̄m futurū: q̄ de⁹ potest habere sciam de antixp̄o q̄ꝫ[m] ad omēꝫ entitatē sibi possibilē: sine eo q̄ diuina volūtas ꝓduceret antixp̄ꝫ in reꝝ nā. In hoc aūt sensu manifestū ē q̄ ꝓpositio nichil aufert a sciētia dei q̄ sicut dictū est per hoc q̄ denominat̄ sciētia visiōis: nichil āpli⁹ hēt neq̄ intēsiue neq̄ extēsiue: sꝫ cōnotatur circa rē scitā. s. antixp̄m: realis existētia i ꝓpa nā. ¶ Eodē modo sensus. 2[e]. ꝓpositiōis nō ē q̄ de⁹ possit sciētiā habere de nouo quā non hēt vel q̄ possit habere sciaꝫ đ eo qđ nō ē: nā ex hoc seq̄ret̄ q̄ sciētia dei eēt variabil̄ ⁊ falsa. falsa. n. scia ē ꝑ quā scit̄ eē qđ nō ē. Sꝫ sensus ꝓpositiōis est q̄ de⁹ pōt ⁊ ab eterno potuit ex libertate sue volūtatis determinare se ad iudā saluādū ex quo sequtū eēt q̄ sciētia dei de iuda ⁊ de ei⁹ salute possibili: denominaret̄ sciētia visiōis. i. sciētia de re existe in reꝝ nā. ex isto aūt sensu cōstat q̄ nichil pōit̄ i sciētia dei ad ipaꝫ ptinēs. sꝫ designat̄ libertas volūtatis diuine de largiēdo iude salutē ex q̄ ꝓueniret q̄ sciētia dei cōnotaret existētiā salutis iude q̄ est scientie diue aliq̄d extrinsecū. vn̄ si etiā iudas cōsequt⁹ fuisset salutē: nichil sciētie diue acresceret q̄ꝫuis tūc denominaret̄ sciētia visionis. nā vt sepe dictum est hmōi denominatio: nichil ponit aut adimit scientie dei. sed presupponit determinationē voluntatis diuine de existentia rei scite ⁊ illam tanq̄ aliquid sibi extrinsecum cōnotat. apparet ergo ex premissis q̄ propositiones supra inducte concesse a magistro ⁊ cōmuniter a doctoribus non repugnat sententie sancti Tho. dicentis q̄ scire diuinum est necessarium abso=

lute. ¶ Ad id aũt q̃ ex dictis. S. Tho. adduceba
tur quasi sibi repugnãs: dicit q̃ sctũs doctor loq̃
tur de scĩetia visionis s̃m id quod sibi debetur p̃
hoc q̃ denominat̃ scĩetia visionis. id aũt est non
ipse act⁹ scĩetie neq̃ res scita sub ratione scibilis:
sed existẽtia rei scite in ꝓpria natura quã cõno-
tat. nã de scĩetia dei quãtũ ad id q̃ sibi debetur
ex ratione scĩetie: supra. d. 38ª. ar. 5°. ad. 4ᵐ. ex-
presse dicit q̃ hui⁹ cõditionalis si de⁹ scit aliquid
illud est vel illud erit: antecedẽs est necessariũ
absolute. Tũ ex imobilitate act⁹. Tũ etiã ex or-
dĩe ad scitũ. idẽ dicit d̃ necessitate ipsi⁹ añtis p̃ª p̃.
q. 14ª. ar. 13°. ad. 2ᵐ. ⁊ d̃ ve. q. 2ª. ar. 12° ad. 7ᵐ.

Quantũ ad arti
culũ. 4ᵐ. respondẽdũ est ad ob
iectiones ⁊ q̃dẽ ad argumenta
Aureoli cõtra p̃mã ꝯclusionem
ad p̃mum ꝯceditur maior loq̃n
do de actu intrĩseco diuĩe volũtatis ꝓut simplici
ter ⁊ sine determinatione ⁊ ex natura sua con
sideratur. ⁊ in isto sensu ꝯceditur etiã minor. ne
gatur tamẽ ꝯña ⁊ ꝯclusionis illatio. nã nõ recte
sequitur ex p̃missis. q̃ꝛ ꝯclusio infert̃ de actu di-
uiñe volũtatis determinato p̃ ipsam. in premis-
sis aũt fuerat sermo de actu absq̃ d̃terminatio-
ne. vnde ẽ fallatia equiuocatiõis. Si aũt in maio
ri ꝓpositione sumat̃ act⁹ diuĩe volũtatis vt est p̃
ipsam determinat⁹ ad aliquod obm: maior et
minor sunt false ⁊ p̃ ꝯñs nullus est ꝓcessus. neq̃
valet q̃ ꝯtra obicit arguẽs. nã licet determina-
tio q̃ possit volũtas dei determinare actũ ad al
terũ obm sit possibilis aut fuerit ab eterno possi
bilis poni in deo q̃ᵐ est ex p̃te sui ⁊ ex p̃te diuini
act⁹ absolute ꝯsiderati: q̃ᵐ tñ est ex rõne deter-
minatiõis q̃ se ab eterno d̃terminauit ad alterũ
obm: alia determinatio nõ est possibilis neq̃ ab
eterno fuit possibilis poni actu i deo ꝓpt̃ imuta
bilitatẽ diuĩe volũtatꝭ ꝓpt̃ quã post act⁹ deter-
minationẽ: act⁹ ip̃e d̃r necessari⁹ nõ absolute sed
ex suppositione q̃ nõ excludit volũtatꝭ libertatẽ.
accipit̃ ista r̃nsio ex dictꝭ. S. Tho. p̃°. sen. d. 39ª.
ar. p̃°. ⁊. d. 45ª. ar. 3°. ad. 3ᵐ. ⁊ de veri. q. vel m̃ã
2ª. ar. 13°. ⁊. q. 23ª. ar. 4°. ⁊ cũ arguẽs iterũ obi-
cit q̃ q̃cq̃d ẽ vl̃ fuit possibile poni i deo ẽ actũ in
deo positũ: dicim⁹ q̃ illud ẽ verũ d̃ hijs q̃ formalr̃
⁊ absolute ponũtur i deo sicut q̃cũq̃ bõitas aut
v̄t⁹ fuit possibilis ab eterno poni i deo ẽ actu po
sita i deo. d̃ hijs tñ q̃ i portãt respectũ ad creatu-
rã: ꝓpositio assũpta nõ ẽ vera ꝓut illa accipiũt̃
sub tali respectu. dicim⁹ ergo q̃ q̃ꝫlibꝫ velle diuinũ
q̃ est vel ab eterno fuit possibile põi i deo. actu
positũ est i eo q̃ᵐ ẽ ex p̃te sui ⁊ q̃ᵐ ad s̃baꝫ act⁹.
si tñ diuinũ velle accipiat̃ vt ẽ i respectu ad aliquẽ
effectũ creatũ: nõ q̃ꝫlibꝫ velle diuinũ q̃ ẽ vel fuit
possibile poni i deo: actu ẽ i deo. q̃ꝛ potuit aliq̃n
vel etiã ab eterno poni i deo aliq̃s respectus ad
creaturã: q̃ nũc non ponat̃ actu. neq̃ ex hoc seq̃t̃
aliq̃ variatio aut mutabilitas in deo q̃ꝛ respect⁹
dei ad creaturã nõ sunt i deo aliq̃d reale ſꝫ rõnis
tñ q̃ sicut nichil ponit reale i deo: nichil põt in
eo realr̃ variare. ⁊ p̃ hoc p̃ꝫ r̃nsio ad. 2ᵐ. ¶ Ad
3ᵐ. d̃r ad minorẽ p̃° q̃ sicut dictũ fuit i p̃° notabi
li ꝓp̃e loquẽdo de⁹ nõ d̃r causa ꝯtigẽs eo q̃ ꝯti-
gẽtia denotet mutabilitatẽ ⁊ ita null⁹ act⁹ ab eo
ꝓcedit ꝯtigẽter nisi ꝓpt̃ cãs medias ꝯtigẽtes ꝓ
cedit tñ libere ⁊ ſꝫ q̃ terminat̃ ad aliq̃d circa crea
turas ac p̃ hoc q̃ᵐ est d̃ se ⁊ absolute: hẽt se ad v
tũlibꝫ. neq̃ ex hoc seq̃t̃ q̃ i deo ~~vl̃a actu~~ diuino ca
dat successio. nã vt. S. Tho. dicit d̃ ve. q. 23. ar.
4°. ad. 8ᵐ. successio nõ iportat̃ cũ dicim⁹ deum
velle aliq̃d ⁊ nõ velle nisi hoc modo itelligat̃ q̃
supposito ip̃m velle aliq̃d: ponat̃ ip̃m postea nõ
velle illud. ſꝫ hoc excludit̃ p̃ hoc q̃ ponim⁹ deuꝫ
velle aliq̃d eẽ necessariũ ex suppositione ⁊ i rõne
ad. 12ᵐ. inq̃t. Quicũq̃ p̃t velle ⁊ nõ velle sic põt
velle postq̃ꝫ noluit ⁊ nõ velle postq̃ꝫ voluit: põt
icip̃e velle. si eni vult põt d̃sinere velle ⁊ iterũ in
cip̃e velle. si aũt nõ vl̃t p̃t stati icip̃e velle. Sic au
tẽ nõ põt de⁹ velle ⁊ nõ velle ꝓpt̃ imutabilitatẽ
diuĩe volũtatis. ſꝫ põt velle ⁊ nõ velle inq̃ᵐ vo
lũtas illa nõ obligat̃ q̃ᵐ est d̃ se ad hoc q̃ velit
vel nõ vellit. vñ remanet q̃ deũ velle aliq̃d: ẽ ne
cessariũ ex suppositiõe: nõ aũt absolute. ¶ Ad. 4ᵐ
d̃r q̃ assũptũ hẽt v̄itatẽ q̃n in act idẽ act⁹ volũta
tis ẽ itrĩsece ⁊ extrĩsece. In ꝓposito aũt nõ est sic
nã post act⁹ determiatiõnẽ: adiũgit̃ ip̃i actu res
pect⁹ q̃dã rõnis ad alterã p̃tẽ ꝯdictionis ad quã
volũtas diuĩa d̃terminat̃. ⁊ cũ arguẽs vlteri⁹ q̃rit
vtrũ aliq̃d nũc sit i deo q̃ñ d̃terminat⁹ ẽ ad crea
tionẽ mũdi q̃ nõ eẽt si d̃terminat⁹ fuisset ad nõ
creationẽ mũdi: dicim⁹ q̃ nichil reale ⁊ absolutũ
ac itrĩsecũ ſꝫ ẽ nũc aliq̃s respect⁹ rõnis q̃ nõ esset
si ab eterno nõ fuissꝫ determinat⁹ ad mũdi crea
tionẽ. ⁊ cũ arguẽs ꝯcludere vl̃t q̃ aliq̃d sit nũc i
deo q̃ tũc nõ fuissꝫ: negat̃ ꝯña. nã cõmittit̃ i ta
li ꝓcessu fallatia figure dictionis mutãdo ad ali
q̃d i aliq̃d. videt̃ aũt arguẽs decipi i suo ꝓcessu
putãs q̃ determinatio diuĩe volũtatis ad alterã
p̃tem ꝯdictionis: sit aliq̃d reale in deo vltra s̃baꝫ
act⁹ diuĩe volũtatis q̃ nõ est verũ imo huiusce-
modi d̃terminatio nichil reale addit ad ip̃ꝫ velle
diuinũ ſꝫ solũ respectũ rõnis vt dictũ ẽ ¶ Ad argu
mẽta Durãdi ꝯ. 2ᵃᵐ. ꝯclusionẽ. Ad p̃mum ne-

bel alh

gatur ꝯña. Tū q: causa necessaria hēt necessariū ordinē ad suū effectū, ꝓpt qđ infallibilit̄ ex ea se quit̄ ꝓpius effect⁹ ac ꝓ hoc certitudinalit̄ pōt co gnosci causa cognita. ex causa aūt cōtigēte q: nō hēt ordinē necessariū ad suū effectū: non sequtur effect⁹ infallibilit̄ etiā si nūq̄ ipediat̄. ⁊ ideo i ea etiā si cognoscat̄ nō ipedita vł q nō ipediet̄: nō pōt cognosci effect⁹ certitudinalit̄ ⁊ determinate. q̄a ip̄a etiā nō ipedita: nō necessario ⁊ infallibilit̄ ꝓducit suū effectū sꝫ contigent̄. vt eni dictū fuit i fine p̄mi notabilis causaꝫ nō esse ipedibilez nō ꝓbat ordinē necessariū ad effectū. Tū etiaꝫ q: nō oīa q̄ p̄nt ipedire causas cōtingētes ne ꝓducāt suos effect⁹: cognosci p̄nt i ip̄is vel ex ip̄is causis eo q virt⁹ ⁊ potētia ad illa nō se extēdāt. pōt. n. subita inūdatio aquaꝫ ipedire effectū ali cui⁹ ꝓponētis ire certo die ad nūdinas: ⁊ tñ tale ipedimētū nō pōt cognosci causa. s. in libero arbitrio id ꝓponētis etiā si liberꝫ arbitriū cognoscat̄ q̄ꝫᵐ ad oīmez sui virtutē ⁊ causalitatē. ¶ Ad. 2ᵐ. dr̄ q deus cognoscit futura cōtigētia certitudinalit̄ ꝓ hoc q eētia ē eoꝫ exēplar ⁊ nō ꝓ hoc q est eoꝫ causa cū sit eoꝫ causa nō necessaria sꝫ libera ad vtrūlꝫ prout lati⁹ deductū fuit in scđo notabili. qđ aūt dicit se ꝓbasse ꝺ. di. 35ª. ibi patuit male fuisse ꝓbatū. ¶ Ad argumēta Aureoli ꝯ 3ᵐ ꝯclusionē Ad p̄ᵐ dicit̄ q assūptū est falsuꝫ ⁊ nō satis ab eo ꝓbatū. ¶ Ad. 2ᵐ dicit̄ q auctoritas Augustini nō intelligit̄ ad ꝓpositū arguētis sicut ex sup̄dictis patet ⁊ ideo ei⁹ argumentatio nō ꝓcedit. ¶ Ad. 3ᵐ. negat̄ assūptū seu maior ꝓpositio. nā existētia p̄sentialis futuri cōtigētis in eternitate: dat certitudinē diuio itellectui q̄n nō dat cōtigēs in actu positū in tēpore eo q certitudo diuini itellect⁹ est ab eterno nō ex tpe. vñ argumētū nō ꝓcedit. ⁊ ꝺ hoc lati⁹ dictū ē in scđo notabili. ¶ Ad. 4ᵐ. dr̄ q ex dictis scti Tho. satis euidēter assignata ē rō qua diuin⁹ intellect⁹ attigit actualitatē futuri positi i dei p̄sentialitate ꝓut in scđo notabili deductū fuit. ¶ Ad. 5ᵐ ꝯcedit̄ 2ᵐ mēbrū diuisionis. et ad ei⁹ iprobationē dicimus q infinitas i potētia que. s. se tenet ex parte materie repugnat p̄sentialitati ⁊ actualitati: nō aūt ifinitas i actu q̄ se tenet ex parte forme q̄lis est ifinitas a deo cognitoꝫ. ⁊ ꝺ hoc dictū est ꝺ. d. 35ª. ¶ Ad sextū argumentū dicim⁹ q ꝓcedit ex falso intellectu doctrine. S. T. fundat̄ eni i hoc falso q. S. doc. posuerit res creatas fuisse ab eterno deo p̄ntes in ꝓpria nā ⁊ nō tm̄ in ip̄o deo qđ supra multiplicit̄ ⁊ ex multis auctoritatibus. S. Tho. ꝓbatū est eū nūq̄ tale scripsisse aut itellexisse. ¶ Ad. 7ᵐ argumētū qđ videt̄ fundari sup quādā ꝓpositione a. S. doc. ꝯcessa. s. q de⁹ scit q hoc erit: respōdēdū est ad illud. vñ dicimus q nulla repugnātia est i dict̄. S. T. cū dicit q futurū nō subest diuine cognitioni nisi i sua p̄ntialitate: ⁊ cū dicit q de⁹ scit hoc futurꝫ. s. antixp̄s erit. nā p̄mū dictū intelligitur de futuro respectu dei. nā cū nichil tale sit: nō potest subesse diuīe cognitioni. 2ᵐ aūt dictū intelligitur de futuro respectu causarū secūdarꝫ ⁊ aliarꝫ rerꝫ q̄ illud p̄cedūt. dicim⁹ ergo q de⁹ nichil cognoscit qđ sit sue cognitioni futurꝫ: q̄a hoc eē nō posset nisi cognitio dei haberet rōnē preteriti. vt S. Tho. pulcre deducit ꝺ veri. q. 2ª. ar. 12°. in c. cognoscit tñ q aliqđ est futurꝫ ad secūdas cās atqꝫ ad alias res p̄cedētes cōpatū. vt eni inqt. S. Tho. 2ª. 2ᵉ. q. 171. ar. 6°. ⁊ in cōmento sup periarmenias. lec. 13ª. de⁹ nō solū nouit ab eterno res ꝓm q sūt sibi p̄ntes sed nouit etiā illas ꝓm q sunt future i ordine suarꝫ causarꝫ: ⁊ sꝫ hāc secūdā cognitionē: futura cōtigētia nō subsunt diuine cognitioni p certitudinē q̄ꝫᵐ ad eorꝫ esse vel nō esse in ꝓpria natura: sꝫ p p̄mū modū cognitionis tm̄. ¶ Ad. 8ᵐ. respōdet ex respōsione. S. T. ad simile argumētū. p. p. q. 14. ar. 13. ad. 2ᵐ. Et de ve. q. 2. ar. 12 ad. 7ᵐ. ex noticia eni attigēte rē vt p̄sentem pōt inferri q res ē in p̄senti secūdū p̄sentialitatē quā habet res in ip̄a noticia: nō secūdū p̄sentialitatē quā habet res in seipsa nisi q̄n noticia rē attigēs accipit̄ ⁊ originat̄ ab existētia rei queadmodū est noticia nr̄a. hoc aūt nō tenet de noticia dei res vt p̄sentes attigēte: cū nō causet̄ a reb⁹ imo sit rerꝫ causa. vnde simile quod arguēs adducit ꝺ sciētia nr̄a nō est ad ꝓpositū. ¶ Ad argumēta ꝯ tertiā ꝯclusionē Ad p̄ᵐ cōcedit̄ tot⁹ argumētationis ꝓcessus in sano sensu ⁊ q ex sciētia dei q̄ est q̄ddā necessariū absolute infert̄ euēt⁹ futurorū necessari⁹ absolute ꝓm tñ q cōsequit̄ ad diuinā sciētiā. hoc aūt est ꝓm q euēt⁹ futurorū est in sua actuali existētia diuine sciētie p̄ns. oīe enim qđ est: q̄ndo ē necesse ē esse vt p̄hs dicit. p̄°. periar. cū hoc tñ stat q euēt⁹ futurorꝫ cōtingētiū ꝓm se et ꝓut est i causis suis: sit nō necessari⁹ sꝫ ꝯtigēs. ⁊ rō est q: alia ē dispositio rei i se ⁊ alia ꝓm q est in aīa. vñ ad simile argumentū respōdet. S. T. p̄ma par. q. 14. ar. 13. ad. 2ᵐ. ait eni q̄n in antecedēte ponit̄ aliqđ ptinēs ad actū aīe: ꝯñs ē accipiēdū nō ꝓm esse qđ in se est sꝫ ꝓm q est i aīa. vt si dicā si aīa intelligit aliqđ illud est imateriale: intelligēdū est q illud ē imateriale ꝓm q est i intellectu nō ꝓm q ē in seip̄o. ⁊ similit̄ si dicā si de⁹ scit aut sciuit aliqđ illud erit: ꝯñs itelligēdū est ꝓut subest diuine sciētie. s. ꝓut ē i sua p̄ntialitate ⁊ sic necessariū ē sicut ⁊ añs. q: oīe qđ est: q̄ndo ē necesse est eē vt dicit̄ in p̄mo periar. hec ille. Eādē

rōnē ponit de veri. q. vel materia. 2°. ar. 12°. ad 7^{m}. idem ponit in snia pmo sen. di. 38^{a}. ar. 5°. ad 4^{m}. ¶ Ad. 2^{m}. p3 responsio p ea que dicta sunt ad p^{m}. concedimus eni q futur cōtingēs scitū a deo sit ineuitabile: sz vt diximꝰ hoc ideo ē q2 diuine sciētie nō est futur sed pūs. oīe eni qd est: dū ē ineuitabile est. verūtñ cū hoc stat q i causis suis sicut est futur cōtingēs: ita sit euitabile. Qd aūt ex hoc arguēs infert fatuū fore solicitari de aliquo futuro: soluit. S. Tho. pma. pte. q. 23^{a}. ar. vltimo in simili d effectu pdestinationis q sic predestinat a deo salꝰ alicuiꝰ hoīs vt etiā sub ordine pdestinatiōis cadat qcqd hominē pmouet in salutē vel orones ppie vel alior aut qcunqz alia sine quibꝰ salutē nō cōsequit ex sue pdestinationis ordine. nichilominꝰ tñ singulz istor aut saltē aliq ex ipis sm se accepta: cōtingēter se hñt ad illiꝰ salutē eternā. ita in pposito dicimꝰ fatuū nō eē nisi fatuis r isipiētibꝰ hominē solicitari d futuro bono sibi cōueniēti. qm huiuscemodi solicitano cadit sub eterna dei ordinatiōe ac p hoc necesse homo pōt illam euitare: r tñ ex hoc nō sequit q in se r cōparata ad liber hoīs arbitriū atqz ad alias causas medias nō sit futurū cōtingēs r cōtigent se hñs ad negotium ac p hoc euitabile. Facit ad ista qd. S. Tho. dicit. p°. sen. di. 40. q. 3^{a}. ar. vnico ad. 5^{m}. Et de veri. q. 6^{a}. ar. 3°. in. c. ¶ Ad. 3^{m} gregorij dr q suppositio quā pmittit q. s. causa libera positis oībꝰ requisitis ad agēdū pōt agere et nō agere. hēt veritatē ante tps actionis nō aūt i tpe actionis tpore vl post. nō eni dū agit potest nō agere: neqz postq̄ egit pōt nō egisse q̄ntūcunqz causa sit libera. vñ argumētū fundat sup falso. s. q voluntas eliciat volitionē in instāti. b. et q in eodē instāti possit nō eā elicere. licet. n. in eodē instāti possit elicere et possit nō elicere volitionē: si tñ actu elicit non pōt i eodē instāti nō eā elicere. r q sic debeat suppositio accipi ad eiꝰ veritatē. s. in potētia anteq̄ actu eliciat: patet ex ipius terminis. nō eni dicit q causa libera est q̄ agit r simul pōt nō agere: sz q̄ pōt agere r pōt non agere vtrobiqz potentiā cōmemorans q̄ actum precedit. ¶ Ad. 4^{m}. dicit cōcesso q pma 9ña non sit bona q processus argumētatiōis dficit dupli. pmo q2 supponit falsum dicens q oppositū 9ñtis esse simul ver cum antecedēte nō iplicat 9dictionē. q2 licet po^{a} ad actum r pūatio actꝰ absolute r q̄^{m} est de se non implicēt 9dictionē: implicāt tñ ill ā rōne instātis in quo ponit vtrūqz simul eē. repugnat eni q in vno instāti sit pūatio actus r potēna ad actum pro eodem instāti possibilis poni in esse. nam ex tali simultate seqrent duo 9dictoria simul i actu esse vera. necqz ex hoc sequit vt arguens infert q 9ñs r eius oppositū fūt simul falsa. qm licet pma 9ña nō sit bona: non tñ 9ñs sm se est falsum. pōt eni 9ña simul esse ver cū añte. vñ arguēs videt fundari in quadā regula nō vniuersalr vera. s. q in oīi 9ña nō bona oppositū 9seq̄ntis pōt stare cū ātecedēte: q̄ tñ regula fallit i pposito vt dictū est rōne istātis tēporis qd impedit vtriusqz veritatē. scđo deficit q2 posito sz non cōcesso q oppositū 9ñtis posset simul esse ver cū añte ita q hec deꝰ nō producit vnum angelū in instāti. b. r hec deꝰ pōt pducere vnū angelū in instāti. b. possint simul eē vere: nō tñ psit simul poni in eē actu ppter repugnantiā 9dictionis eē et nō esse. arguēs aūt videt decipi putās q oīs potētia ad actu pōt indifferent quibuscūqz occurrētibꝰ r in quacūqz duratiōis mēsura reduci ad actū qd ē falsū. q̄uis. n. huiuscemodi reductio absolute 9siderata nō implicet repugnātiā: ex cōcurrētibꝰ tñ illa implicare pōt. sicut exēpli grā sortes habet potētiā nō sedēdi in. b. instāti: et tñ dū actu sedet i. b. instāti: potētia illa reduci nō pōt ad actū i eodē. b. instān ppt repugnātiā cōtradictionis. ¶ Ad alia argumēta 9 eādem 9clusionē ad p^{m} cōcedit totus pcessus vsqz ad vltimā 9ñam. concedimꝰ nāqz q scitū a deo: necessario ē imutabile sm tñ q subiacet sciētie diuine nā hoc modo cōsequit ex añte. r tñ si accipiat sm dispositionez rei sciete sm se: potest it esse cōtingens et mutabile per cōparationē ad causas suas cōtingētes. nā alia est dispositio rei i se r alia sm q ē in cognoscēte, put deductū fuit sup ex dictis. S. doc. vñ cum dicitur si deus scit aut sciuit hoc: illud erit necessario: cōsueuit distingui q2 pōt eē de re vel de dicto. si intelligat de re: ē diuisa r falsa. est eni sensꝰ q oīs res quā deus scit est necessaria. vel pōt intelligi de dicto et sic ē cōposita r vera: r est sensus hoc dictū scitū a deo eē: est necessariū. ¶ Ad. 2^{m}. dr q cōdicionalis sumpta in minori ppositione: est falsa. q2 licet res contingētes prout future sunt in suis causis possint alit euenire r etiā nō euenire: prout tñ sunt scite a deo nō sunt future cōtingētes sed pñtes sm esse quod habent in actu ac per hoc non psit aliter euenire q̄ deus scit. quia oīe quod est dū est nō pōt nō esse vl alit esse q̄ est. Et per hec p3 responsio ad. 3^{m}. r. 4^{m}. ¶ Ad ea que scđo loco inducuntur ad pmū negatur minor. r ad eius probationez dicitur falsum esse q deꝰ nō pnouerit multa q̄ nō fiet q̄ tñ possibilia sunt fieri: nisi loquat de scia visionis q̄ posita vel nō posita nullaz mutabilitatē aut variationem ponit in deo sz tñ in rebꝰ creatis. sciētia nāqz visionis in deo eadē omnino res est cū sciē

tia simplicis intelligẽtie supaddit tñ respectum rõnis ad res q̃ aliquãdo actu existũt in propria natura. vñ ex rerũ ꝯtigẽtia: nichil reale ponit̃ in deo aut negat̃. ¶ Ad. 2m. dr̃ q minor ẽ falsa: nõ enim in deo propt̃ aliquã rex ꝯtingẽtiã est trãsitus de nõ p̃scio in p̃sciũ. nõ eni aliq̃d deus scit qđ prius nesciuerat etiã loquẽdo de sciẽtia visionis. nã licet aliq̃ fiant in tpe q̃ nõ fuerunt ab eterno: quia tñ de9 ab eterno videt om̃ia q̃ in quocũq̃ tẽpore esse habẽt: ab eterno sciuit ea sciẽtia visionis. vñ ꝯcedimus sicut ꝯcedit. S. Tho. p° sen. d. 39a. q. p̃ma ar. p°. ꝛ. 2°. i. c. q de9 loquẽdo d̃ sciẽtia visionis: põt aliq̃d p̃scire qđ nõ presciat: nõ tñ põt esse vt simul p̃sciat ꝛ nõ p̃sciat. vel q nũc nõ presciat ꝛ postmodũ p̃sciat. Si tñ id qđ habet esse in potẽtia dei tãtũmodo de9 ꝓducat actu in ꝓpria nã: ab eterno esset a deo p̃sciatũ sciẽtia visionis. vñ de his ꝓpositionib9 dicẽdũ est q om̃s in sensu cõposito sunt false: ꝛ in sensu diuiso sunt vere: in q̃ sensu d̃signat̃ potestas libertatis nõ ꝑmutabilitas sciẽtie dei aut volũtatis. ꝛ ꝑ hec patet respõsio ad. 3m ¶ Ad argumẽtũ Scoti ꝯtra. 5am ꝯclusionẽ dicitur ad maiorẽ q illa tenet sicut iacet quãdo aliq̃ cõuertũtur nõ solũ i veritate ita q vtrũq̃ sit verũ sed etiã in modo ꝛ rõne veritatis. tũc ad minorẽ dr̃ q licet velle aĩam antixp̃i fore ꝛ scire eam futurã eẽ ꝯuertãt q̃ntũm ad hoc q si vna est vera ꝛ reliq̃ est vera: nõ tñ ꝯuertunt̃ in modo ꝛ idẽtitate veritatis. naz p̃ma est vera nõ necessario sed libere. 2a. aũt est vera necessario: ꝛ ratio differẽtie assignata fuit sup̃ in. 3°. notabili. Qđ aũt arguẽs dicit q intellect9 diuinus est neuter de om̃i futuro ante acceptationẽ diuine volũtatis: habet veritatẽ q̃ntũm ad sciẽtiã visionis nõ q̃ntũm ad sciẽtiã simplicis itelligẽtie. sed nõ ideo sequit̃ q si voluntas dei vult aliq̃d non necessario: q de9 illud nõ sciat necessariũ ꝓut deductũ fuit in. 3°. notabili. ¶ Ad argumẽta Aureoli contra eandẽ ꝯclusionẽ ad p̃mũ dicit̃ ad minorẽ q si intelligat̃ de p̃ñtialitate reali ſm modũ quo res est in ꝓpria natura ꝓut arguẽs itelligit: falsa est neq̃ S. Tho. eam aliq̃ñ ꝯcedit. si aũt itelligat̃ q futurũ ꝯtingẽs sit ĩtellectui diuino p̃seno in sua reali p̃sentialitate hoc modo q2 intellect9 diuinus videt ab eterno p̃sentialitatẽ ꝛ realitatẽ futuri cõtingẽtis quã habiturũ est aliq̃ñ in ꝓpria natura propositio est vera: ſz nichil ex ea ꝯcludit̃ ꝯ nos imo pro nob̃ facit. vñ ꝯcedim9 q ꝯsequẽs nõ ẽ d̃ futuro ipsi sciẽtie aut intellectui diuino sed de p̃senti: licet sit de futuro in respectu ad causas secũdas. vñ S. Tho. de veri. q. 2a. ar. 12°. i fine sic ait in hoc proposito. difficultas autẽ in hoc accidit eo q diuinã cognitionẽ significare nõ possumus nisi ꝑ modũ nr̃e cognitionis siguãdo differẽtias temporis. si eni significaret̃ vt est dei sciẽtia magis deberet dici q de9 scit hoc eẽ; q̃z q sciat futurũ esse. q2 sibi nũq̃ sunt futura ſz semꝑ p̃sentia. hec ille. ¶ Ad. 2m. dr̃ q exẽplũ inductum a. S. doctore satis simile est ad suũ propositũ: ſz arguẽs false recitat verba ei9. nõ .n. S. Tho. dicit in antecedẽte ꝯditionalis sue si de9 scit aliquid esse futurũ. sed dicit si de9 scit aliq̃d: qđ est omnino simile cũ antecedẽte inducto i exẽplum .s. si aĩa itelligit aliq̃d. vñ argumẽtũ procedit ex falso iposito. S. Tho. ¶ Ad. 3m. dr̃ q ꝯcesso toto p̃mo processu ꝯñã q̃ inde infert̃ est falsa. naz cõmittit̃ in ea fallatia diuisionis: nõ eni debet inferri ex antecedẽtib9 in sensu diuiso igit̃ om̃ia futura imutabilia sunt ꝛ euitari nõ p̃nt. ſz sic in sensu cõposito ergo omne ꝯñs d̃ futuro ſm q sequit̃ ad añs verũ: est ĩmutabile ꝛ euitari nõ põt: sicut eni ex hoc antecedẽte existẽte vero antixp̃s erit sequit̃ ergo ĩmutabilit̃ ꝛ ieuitabilit̃ ita eueniet: ita ex isto antecedẽte existẽte vero petr9 curret cras: sequit̃ ergo ineuitabilit̃ ita eueniet vel cursus petri erit cras. nec tñ ex eo sequit̃ q absolute loq̃ndo cursus petri necessario aut vere erit cras. sic eni accipit̃ in sensu diuiso. in sensu tamẽ cõposito ſm .s. q sequit̃ ex antecedẽte: verũ ac necessariũ est ꝛ ineuitabile antecedente existẽte vero: ꝛ sic de omnib9 dicẽdũ est. vñ tot9 ad iuctus ꝓcessus fũdat9 sup illa falsa ꝯñã: ẽ cassus. ꝛ ꝑ ista p̃z respõsio ad om̃es rõnes q̃s adducit ad ꝓbandũ huiuscemodi ꝯñaz. ¶ Ad. 4m. dr̃ q lõgus ille ꝓcessus fundat̃ sup vno p̃supposito ab arguẽte. s. q actualitas eẽndi dat ꝯtingẽti determinationẽ veritatis ꝓ quolibʒ istãti qđ sequit̃ ipam actualitatem nõ ꝓ aliq̃ instãti ipaz p̃cedẽte. vñ ex ei9 veritate vel falsitate pẽdet efficatia ꝛ inefficatia argumẽtationis. dicim9 ergo q illud p̃suppositũ verũ est respectu itellect9 cognoscẽtis futurũ vt futurũ ẽ. huiõi aũt itellect9 est cui9 cognitio se h̃et ad rez vl' ad euẽtũ q̃ dr̃ futur9: sicut p̃teritũ ad futurũ. ꝛ rõ est q2 respectu huiuscemodi itellect9: talis actualitas a parte rei futuritio q̃daz est denoiata ab actualitate ꝑ solã apprehẽsionẽ itellect9. quẽadmodũ aliq̃ñ nõ ens apprehẽdit̃ a rõne sub denoiatione entis sicut dicim9 nõ ens ẽ negatio vl' est altera pars ꝯdictionis. respectu tñ itellectus h̃ñtis futurũ ꝯtigẽs sibi p̃ñs ꝛ nullo modo se h̃ñtis ad illud sicut preteritũ ad futurũ ſz tãtũmodo sicut presens ad p̃ñs: p̃suppositũ est falsũ q̃ntũm ad instãtia precedẽtia. vnde quia de9 h̃et omnia futura ꝯtigentia sibi ab eterno presentia. nec est

ordo sue cognitionis ad illa sicut ordo preteriti ad futurū sed sicut p̄sentis ad p̄sens. ideo actualitas existētie futuri ꝯtīgētis ꝓut cadit sub diuina cognitione: determinat ⁊ certitudinē dat cōtingēti etiā in omnib⁹ instātib⁹ precedētib⁹ a p̄ncipio temporis q̄ tamē instātia licet sibi inuicē succedāt in tēpore ⁊ habeāt ordinē inter se sicut p̄teriti ad futurū: ſm tamē ꝙ sunt in eternitate cōclusa: omnia sunt p̄sentia imo sunt vnū instās eternitatis sicut omnia in deo sunt de⁹. itaq̄ in vno sensu actualitas cōtingētis determinat ⁊ certificat ip̄m pro singulis instātib⁹ p̄cedētibus in tempore. s. inq̄m diuiṅoi instātia attingunt ⁊ ꝯcluduntur eternitate. In alio vero sensu. s. ꝯsideratis instantib⁹ p̄cedētibus ſm ꝙ sunt in tēporis d̄ cursu: actualitas ꝯtingētis nō determinat aut certificat ip̄m pro instātibus ipsam actualitatem p̄cedentib⁹. stat aūt sumati responsio in hoc ꝙ licet actualitas ꝯtigētis futuri nō determinet ip̄m ꝓ istātib⁹ p̄cedētib⁹ ipsius actualitatē respectu cognitionis q̄ se habet ad illud sicut p̄teritū ad futurū quēadmodū se habet cognitio nr̄a: respectu tñ cognitiōis diuine q̄ nullo modo se habet ad futurū ꝯtingēs vt p̄teritū ad futurū sed sicut presens ad p̄sens: eodē modo certificat ⁊ determinat actualitas ip̄m ꝯtigēs ꝓ instātib⁹ precedētibus quēadmodū ꝓ instātib⁹ subsequētib⁹. nō ꝙ cognitio diuina diuersis instātib⁹ mēsuret̄ sꝫ dicuntur diuersa instātia inq̄m vnū instās eternitatis quod mēsurat diuinā cognitionē: ꝯcludit ⁊ p̄cedentia ⁊ subsequētia instātia tēporis. ⁊ per hec patet respōsio ad. 5^{m}. ⁊ ad. 6^{m}. in vtroq̄ enī arguēs supponit falsum. s. ꝙ dei noticia nō attingit ab eterno illud instās ꝓ quo actualitas ꝯtingentis determinat ip̄m. nā vt supra deductū est noticia dei in ipsa eternitate attigit omnia instātia cuiuslibet durationis. ¶ Ad ea q̄. 2°. loco arguit Gregori⁹ ad p̄mū ꝯceditur ꝙ ista cathegorica antixp̄s erit ſm se ⁊ extra omnē ꝯsequētiā et vt nō subiacet cognitioni diuine est ꝯtigēs. ⁊ cū ex hoc arguēs infert ꝙ in quacūq̄ ꝯsequentia ipsa sumatur semper erit simpliciter ⁊ absolute ꝯtingēs ꝯcedimus si accipiatur in sensu diuiso inq̄m. s. est q̄dam ꝓpositio cathegorica nō accepta vt ꝯn̄s ad aliquod antecedēs. ⁊ tamē cum hoc stat ꝙ in aliqua ꝯn̄a possit esse necessaria ſm q̄ est ꝯseq̄ns ad aliquod antecedēs qđ est ꝯsiderare illam in sensu cōposito vt in ista ꝯn̄a. si de⁹ scit antixp̄z futurū: antixp̄s erit. necesse est enī si de⁹ aliq̄d scit esse futurū: ꝙ illud eueniat. neq̄ obstāt ꝓpositiones quas inducit ꝓ simili qꝛ ꝓpositio falsa q̄ ē cōsequēs in ꝯn̄a necessaria ideo nō est min⁹ falsa: quia sequtur ad antecedēs falsuꝫ. ⁊ idē est si ꝓpositio vera sit ꝯn̄s ad an̄s verū. Si tamē ꝓpositio vera est ꝯn̄s ad an̄s falsum aut ecōtra: talis propositio nō est minus vera aut min⁹ falsa. qꝛ cum nō recte sequat̄ ad an̄s: nō habet ex eo veritatē aut falsitatē neq̄ ꝯtingētiā aut necessitatē. sꝫ in ꝯn̄a ꝯditionalis vere qꝛ ꝯn̄s recte sequit̄ ex antecedēte: accipit ab eo veritatē ⁊ necessitatem si an̄s sit verū ⁊ necessariū ⁊ ex eadē rōne propositio q̄ est ſm se ⁊ absolute ꝯtingēs: pōt fieri min⁹ ꝯtingēs vel etiā nō cōtigēs sꝫ necessaria si sumatur vt ꝯsequēs in aliqua ꝯn̄a vt in ꝯditionali vera vbi an̄s est necessariū quēadmodū ē in ꝓposito nostro. ¶ Ad. 2^{m}. dicit̄ ꝙ assumptū intelligitur. 2°. modo ab arguēte posito ⁊ cū arguēs infert ꝙ ex eo nō tollit̄ qui antixp̄s ⁊ similit̄ quodcūq̄ futurū ꝯtigēs sit ꝯtigēter futurū ſm suū esse reale: ꝯcedim⁹ ſm ordinē quē habet ad suas causas in quib⁹ est futurū. ⁊ tamē ſm ꝙ subiacet dei cognitioni: bene tollitur qui sit ꝯtingēs eo ꝙ vt sic: nō est futurū sed p̄sens in actu. omne autē quod actu est: necesse est esse dū est. neq̄ p̄hs in ista auctoritate loquit̄ de futuro: sed eo quod ē presens. ¶ Ad. 3^{m}. dicit̄ ꝙ arguēs nō accipit probationem. S. Tho. ad ei⁹ propositū nō enī vult S. Tho. dicere ꝙ si anima intelligit lapidem: lapis sit imaterialis. vel si anima itelligit lapidem esse materialē ⁊ extēsum: ꝙ lapis sit imaterialis ⁊ inextēsus vt male itellexit arguēs: sed mēs ei⁹ est dicere ꝙ in ista ꝯn̄a si anima intelligit lapidē lapis est imaterialis: ꝯsequēs debet intelligi de lapide ſm esse qđ habet in anima. iste autē sensus multum differt a sensu quem habuit arguēs. ¶ Ad. 4^{m}. dicit̄ ꝙ antecedēs ⁊ ꝯn̄s illi⁹ ꝯsequētie est verum ſm ꝙ antixp̄s habet esse in causis suis ſm qđ esse nō intelligit̄ ꝯclusio. sed sꝫ ꝙ subiacet diuine cognitioni ſm qđ esse nō est futurū deo sed p̄sens. vnde Boeti⁹ libro. 5°. d̄ consola. prosa. vi. cognitionem rerū quam de⁹ habet ab eterno vocat non p̄uidētiā que est de futuro: sed prouidētiam quasi ab excelso rerū cacumine cuncta prospiciat. hoc est qđ. S. Thomas docet sicut patet ex pluribus locis supra allegatis. Et in hoc articulus terminatur.

Distictio. xxxix. ⁊. xl

Circa distictiones trigesimā nonā et quadragesimā querit vtrū p̄destinati de necessitate saluent. ⁊ arguit q̄ sic. om̄ p̄scitum a deo necessario eueniet: sed p̄destinatos saluari est p̄scitū a deo. igit necesse est q̄ predestinati saluent. ¶ In oppositū arguit q̄r si predestinatio necessitatē imponeret p̄destinatis: orōnes et suffragia ecclesie q̄ fiūt pro eterna salute hominū incassum fierent. periret etiā omne cōsiliū ac omnis bona persuasio in sacra scriptura hominib᷑ dacta ad eternā salutem obtinēdaz quod ē erroneū dicere. ¶ In hac q̄stione ponent articuli quattuor vt supra.

Quantū ad primū articulū sit p̄ma conclusio q̄ predestinatio sicut ⁊ p̄uidentia est ratio ordinis aliquorū in finem existens in mēte diua. Hāc cōclusionē tenet in sentētia. S. Tho. p̄mo sen. d. 40°. 2ª. arti. p̄mo. ⁊ p̄ma. p. q. 23ª. ar. 2°. ¶ Secunda ɔclusio est q̄ fatū reducitur ad p̄uidētiaz ⁊ ab ea depēdet. Hāc ɔclusionez tenet. S. Tho. p̄ma. p. q. 116. articulis p°. 2°. ⁊. 3°. et cōtra gē. li. 3°. ca. 91. ⁊. 92. ⁊. 93. ¶ Tertia ɔ° est q̄ a causis supiorib᷑. s. deo angelo ⁊ celo: iuuat homo vt sit bene fortunat᷑. Hāc ɔclusionē tenet. S. Tho. ɔ̄ gē. li. 3°. ca. 92°. ¶ Quarta ɔ° est q̄ de᷑ pōt velle qđ nō vult ⁊ nō velle qđ vult capiēdo has p̄positiones in sensu diuiso. Hanc ɔclusionē tenet. S. Tho. p°. sen. d. 39ª. q. pª. articulis p°. ⁊. 2°. ⁊ de veri. q. 23ª. ar. 4°. ad p̄mū ⁊ ad. 12m. ¶ Quinta ɔ° ē q̄ licet diuina p̄scia p̄uidētia et p̄destinatio sit s̄ꝫ se certa ⁊ īfallibilis: nō tn̄ iponit reb᷑ p̄uisis p̄scitis aut p̄destinatis necessitatē. Hāc ɔclusionē tenet. S. Tho. p°. sen. d. 40. q. 3ª. ar. p°. ⁊. pª p. q. 22ª. ar. 4°. ⁊. de. ve. q. 6ª. articulis. 3°. 4°. ⁊. 6°. ¶ Sexta ɔ° est q̄ numerus p̄destinatorū ⁊ reprobatorū est deo certissim᷑ tā formalr q̄ materialiter. Hāc ɔclusionē tenet. S. Tho. p̄ma p. q. 23ª. ar. 7°. ⁊ de ve. q. 6ª. ar. 4°. ¶ Septima ɔ° est q̄ ex diuina bonitate pōt sumi rō p̄destinationis aliquorū ⁊ reprobatiōis aliorū: vt in illis dei mia ⁊ in his diuina iusticia luceat sꝫ q̄ hunc reprobet ⁊ illum predestinet in gl̄iam: sola diuina voluntas est ratio. Hanc ɔclusionē tenet. S. Tho. p̄ma parte. q. 23ª. ar. 5°. ad. 3m.

Quātum ad articulū. 2m. ponēde sunt obiectiones aduersariorū ⁊ q̄dē ɔ̄ p̄maz ɔclusionē p̄ eo q̄ p̄destinatio ō scribit rō ordinis arguit Aureolus disti. p̄sti multiplicit p° sic. Talis ordo creature rōnalis i finē vite eterne: aut accipit aliq̄d exn̄s i diuo itellectu obiectiue aut accipit p̄ actu volūtatis cui᷑ est ordinare in finē vt nō sit aliud p̄destinatio q̄ꝫ velle diuinū siue p̄positū ɔducēdi aliq̄s creaturas rōnales i finē vite eterne. Sed manifestū ē q̄ nō pōt dari p̄mū. q̄r talis ordo sic ɔcept᷑ exn̄s obiectiue in itellectu: nō est destinare nec cāsalitatē iportat sicut p̄destiatio videt importare. vn̄ dato q̄ ille ordo eēt in itellectu angelico vel humano: hō vl' angel᷑ nō diceret p̄destinare. Nec etiā pōt dici. 2m. q̄r tale velle ⁊ tale p̄positū: videt aspicer ī futurū: in deo aūt nō est aliq̄s act᷑ volūtatis cū tēdētia in futurū cuꝫ abstrahat ab oi futuritione. ergo nō pōt poni q̄ p̄destinatio sit talis ordo creature rōnali i finē vite eterne. ¶ 2°. Ille ordo exn̄s in mente diuina vel ē ipamet diuina eēntia: vl' ens aliq̄d rōnis existēs in itellectu diuo. sꝫ nō pōt poni q̄ sit ipamet diuina eēntia q̄r diuina eēntia nō est ordo creature rōnalis in deū sꝫ magis finis illi᷑ ordinis. Nec pōt dici q̄ sit ens rōnis. Tū q̄r in p̄spectu mētis diuine nō aliud est q̄ꝫ diuina eēntia. Tū q̄r p̄destinatio formalit nō videt esse ens diminutū cū sit cā grē ⁊ gl̄ie s̄m sctōs. grā aūt ⁊ gl̄ia nō possunt causari ab ente rōnis. ergo p̄destinatio nō pōt eē talis ordo a mēte diuina ɔcept᷑. ¶ 3°. p̄destinatio q̄ ponit in deo nō est passio sꝫ poti᷑ p̄destinatio actio. sꝫ ordo p̄cōcept᷑ nō ē actio cū sit idē cū ordine illo q̄ ponit in re. vn̄ p̄destinare actiue est destinare vel ordinare: nō aūt ipse ordo sꝫ potius formare ordinē: ordo aūt format᷑ ⁊ formatio ordinis: nō sūt idē. igit idē qđ p̄us. ¶ 4°. Si ordo creature rōnalis i finē vite eterne a mente diuina ɔcept᷑ eēt p̄destinatio: seq̄ret q̄ i ip̄o eēt p̄destinatio actio ⁊ p̄destinatio passio. p̄destinare enī nō est aliud q̄ꝫ illū ordinez dictare. q̄re ordo dictat᷑ aut passiua dictatio ordinis: erit p̄destinatio passiua. vn̄ participatio hui᷑ ordinis vel ordo iste i creatura rōnali exn̄s: dr passiua p̄destinatio. nō enī est ordo iste ɔcept᷑ a deo sine creaturis q̄ ordinant. imo creature ponunt in mēte di

uina sub tali ordine ⁊ ita est obiectiue i deo pre destinatio passio: non igit̄ verū est ꝙ talis ordo cōceptus sit predestinatio actio hec ille. ¶ Cōtra eandē ꝯclusionem arguunt alij ꝙ predestinatio ſm se ⁊ quiditatiue ptineat ad volūtatē arguūt enim sic. Formalius est in p̄destinatione illud qḋ exp̄mit amplius destinationē hoīs in salutē: cū p̄destinare sit destinare in salutē. ſ3 manifestū est ꝙ volūtatis est destinare ⁊ nō scie. ergo p̄destinatio formalius est ꝓpositū aut velle salutē alicuius: q̄3 sit noticia pratica illius salutis cū īclusione ꝓpositi saluādi: ſ3 potius ecōuerso est formalit̄ ꝓponere ⁊ velle cū inclusione diuine sciētie. ¶ 2°. Scire pratice ordinationē petri in salutē eternā nō est petrū p̄destinare ſ3 potius determinare petrū in illā salutē ⁊ velle petrū asseq̄ ipam: est petrū p̄destiare. ergo nulla scia p̄tica erit p̄destinatio ſ3 potius volitio erit p̄destinatio. ¶ 3°. Nulla scia q̄ nō p̄cedit rē nec ē ipsius vt futura: pōt eē p̄tica. nō eni visio rei existētis ē cā existētie illius rei qr nō aspicit eā vt factibilē ſ3 vt factā. ſ3 p̄sciētia dei nō est rex sub rōne q̄ future sunt: ſ3 est rei sub illa determinatione quā actualitas ⁊ potētia i actu dant ipi rei. nō eni p̄sciētia dat determinationē3 illi rei ſ3 determinationē quā dat actualitas: deus indistāter intelligit. ergo p̄sciētia dei nō pōt eē pratica respectu alicuius p̄sciti. ¶ 4°. Si aliq̄ sciētia ordinationis hoīs in salutē itelligit̄ esse pratica in deo: aut illa est sciētia qua nouit deus salutē talis hoīs eē futurā nō sibi sed isti. aut erit illa sciētia q̄ indistāter nouit determinationē salutis hoīs quā actualitas saluationis dat sibi q̄ ꝓprie sciētia appellat̄. ſ3 nō pōt dici ꝙ hec vltima sit pratica vt statī ꝓbatū est. nec pōt dici de p̄ma ꝙ talis scia dictās pratice in futurū ꝙ petrus saluabit̄ daret huic ꝓpositioni determinatā veritatē. qr sic esset imutabile nec posset oppositum euenire. hec ille. Ista aūt argumēta p̄nt aduci ꝯtradicta in .2ª. ꝯclusione. s. ꝙ ꝓuidētia est q̄dā ars gubernationis q̄ posset esse speculatiua: ſ3 p̄destinatio includit ꝓuidētiā q̄si pratice. ¶ Cōtra eandē cōclusionē arguit Aureolus ꝓ eo ꝙ in ea dicit̄ ꝙ p̄destinatio ⁊ ꝓuidētia est rō ordinis in finē i mēte diuina existēs. arguit igit̄ p̄mo sic. ꝓuidētia ꝓprie nō est illud qḋ ꝓuidet̄ sed potius actus cognitiuus quo ꝓuidet̄. sed manifestū est ꝙ rō ordinis rerū in finē est illud qḋ deus i rebus ꝓuidet. ergo rō ordinis nō est ipsa ꝓuidētia in mēte diuina ſ3 potius diuinū itelligere quo ordo hmōi ꝓuidetur ⁊ si dicatur ꝙ rō ordinis vt est in rebus est prouisa sed vt est in mēte diuina est ratio ꝓuidēdi. nō valet q̄dem. Tū quia nichil est in mēte diuina obiectiue nisi sua essentia. Tū qr dato ꝙ esset: diuinus itellectus illū ordinē ꝓuideret obiectiue ⁊ ita nō esset illa ratio ~~esset~~ ꝓuidētia ꝓprie ꝑ primo sed potius obm ꝓuidētie formatū ⁊ excogitatum p ꝓuidētiā. ¶ 2°. sicut se hēt in nobis ꝓuidētia sic omni iperfectione semota trāsferēda ē ad diuina. Sed in nobis actus itellectus tēdēs in futurum dicit̄ ꝓuidētia formalr̄ ⁊ per se: denomiatiue vero illud qḋ in mente cōcipit̄ dr̄ ꝓuidētia: sicut ⁊ illud qḋ ponit̄ in opere. nā bladū ⁊ vinū collectū3 pro toto āno ꝯsueuerūt homines ꝓuidētiam necessariā ꝓ illo āno appellare. igit̄ et in deo ꝑ prius dicit̄ intelligere esse ꝓuidētia q̄3 ordo rerū in finem q̄ verius dr̄ ꝓuisus esse. ¶ 3°. Prouidētia est pars prudētie ſm Tulliū in .2°. rethorice ponit eni intelligētiā memoriā ⁊ ꝓuidētiā: prudētiam integrare. ſ3 cōstat ꝙ prudētia est hītus vel actus intellectus. licet eni .6°. ethicox dicat̄ recta rō agibiliū: ibi tñ rō non accipit̄ pro obiecto ſ3 ꝓ habitu dirigēte in obm. ergo ⁊ in deo ꝓuidētia ꝑ prius dicet̄ de actu vel habitu diuini itellectus. constat aūt ꝙ in deo nō est rō habitus. sed purū intelligere ⁊ subsistēs actus. igit̄ rō ꝓuidētie p prius competit diuine itellectioni. ¶ 4°. ꝓuidētia dicit̄ quasi ꝓcul vidētia. vnde ꝓuidēs dr̄ quasi porro vel de lōge vidēs ſ3 Isidorū .x°. ethymolo. sed manifestū est ꝙ ꝓcul videre ptinet ad actū ⁊ nō ad obm. igit̄ idē qḋ prius. hec ille. ¶ Cōtra .2ᵃᵐ. cōclusionē arguit ꝓbando ꝙ fatū nō debet reduci ad ꝓuidētiā ſ3 ad p̄sciētiā cuius oppositū ibi videt̄ inui. dicit ergo. Certū inquit est ꝙ mores hominum nō solū virtuosi sed etiā vitiosi ſm vsum loquendi dicūtur cadere sub fato. vñ fures ⁊ ebriosos cōsueuerūt homines dicere sic esse fatatos. sed cōstat ꝙ dei ꝓuidētia non ordinat hoīes ad hmōi vitia sed tm̄ p̄nouit ea. ergo fatū nō ē aliq̄d ptinēs ad dei ꝓuidētiam sed tm̄ ad p̄scientiam. ¶ 2°. Augustinus dicit .5°. de ciui. dei vbi tractat istā materiā. Si nō oīa fatata sunt: non est certus ordo causax sed certus ordo causax nō est. nec certus est ordo p̄scientie i deo ⁊ infra. vbiq3 prescientiā dicit cōtinere ordinē causax fatalē3. vñ dicit ꝙ ordo causax qui prescienti certus est deo: nō efficit vt nichil sit in nr̄a volūtate. cōcedat ergo cicero cū eis qui hūc ordinē dicūt eē fatalē vel potius ipm fati nomine appellant quod nos abhorremus ꝓpt̄ vocabulū. qui vero negat oīm causax ordinē esse certissimū dei ⁊ presciētie esse notissimū: plus eū3 q̄3 stoici detestamur. ergo patet ꝙ ſm Augustinū ibidem si fatum debeat recipi: non erit aliud q̄3 ordo causax prout subest diuine sciētie nō autē prouidētie. hec ille.

¶Cōtra.3am.ꝯclusionē arguit probādo ꝙ mo-
rus bene fortunatoꝝ nō debet reduci ad custo-
diā angeli cuꝰ oppositū dicit̃ in illis ꝯclusionibꝰ.
arguit igit̃ ꝑmo sic. Boni custodientis est ꝑscide-
re omnia q̄ ipediūt finē pro q̄ custodit nec pro-
mouere impedimēta. ſ ꝯstat ꝙ ꝓsꝑitas fortu-
ne multos homines impedit a salute eterna ad
quā finalit̃ angelꝰ hominē custodit. vñ ecclesia-
stes.5°.dicit̃ ꝙ est infirmitas pessima sub sole: di-
uitie ꝯseruate in malū dñi sui. ergo nō videt̃ pro
speritas fortune reduci in custodiā angeli depu
tati. ¶2°.magis videt̃ malus angelus dirigere
in acq̄sitionē taliū q̄ attribuūtur fortune.s.diui-
tiarū ⁊ bonoꝝ pro eo ꝙ talia sunt instrumēta q̄-
bus iuuat̃ ad hominē decipiēduz ⁊ vt in pluribꝰ
sunt occasiones ruine ⁊ cōmuniter dant̃ malis ⁊
peccatoribꝰ. vñ.4°.ethicoꝝ dr̃ ꝙ homines incul
pant fortunā: ꝙ maxime digni existentes neq̄q̄
ditant̃. ergo nō videt̃ ꝙ reducat̃ ꝓsꝑitas for-
tune ad regimē angeli pro custodia deputati. ſ
potiꝰ videt̃ malus angelꝰ talia procurare sicut
innuit scriptura Job.21°.cuꝫ ait. Quare ergo im
pij viuūt: sublevati sunt: cōfortatiq̄ꝫ diuitijs. Do
mus eoꝝ secure sunt ⁊ nō est virga dei sup eos.
Bos eoꝝ ꝯcepit ⁊ nō abortiuit. egrediuntur q̄si
greges paruuli eoꝝ. tenēt tympanū ⁊ citharaꝫ.
ducūt in bonis dies suos: et in pūcto ad inferna
descēdunt. vñ propter qḋ mali angeli videntur
prosperitates ⁊ talia procurare; vocat eos apl̃s
principes ⁊ rectores mūdi tenebrarum harū ad
Ephe.5°.et saluator Joā.12°.dicit. Nunc prin-
ceps mundi huiꝰ eijciet̃ foras. ⁊ apl̃s.2°.coryn-
thioꝝ.4°.nominat demonē deū huiꝰ seculi qui
excecat infideliuꝫ corda. ¶3°. Boni angeli ma-
gis vident̃ suadere hominibꝰ paupertatē q̄ꝫ ꝓ
speritatē. videmꝰ etiā ꝙ in actibꝰ illis q̄ attribuū
tur bone fortune frequēter cōmittit̃ peccatū. mo
dus eni acq̄rendi diuitias aut ꝑncipatꝰ aut statꝰ
sublimes frequēter malꝰ est ⁊ cū peccato ⁊ tñ sic
acq̄rētes dicimꝰ bene fortunatos. ſ cōstat ꝙ an
geli boni nō dirigūt in tales actꝰ in q̄bus est pec
catū. igit̃ idē qḋ priꝰ. ¶4°.hoīes bene fortuna-
ti sunt male custoditi q̄ꝫ ad hoc ꝙ angelus cu-
stodiēs nō habet intētū suū circa salutē custodi-
diti. ergo nō est veruꝫ ꝙ bene fortunatꝰ sit bene
ab angelo custoditꝰ. hec ille. ¶Cōtra.4am.con
clusionē arguit Aureolus dis.39°. ꝑserti q: ibidē
dicit̃ ꝙ diuinū velle semꝑ est q̄si in egrediēdo a
volūtate: hoc inq̄t stare nō pōt. nam diuinitas
est quoddam velle subsistens purū absq̄ꝫ poten
tia volitiua sicut ⁊ intelligere purū. ratio eni po
tētie volitiue: est rō imꝑfectionē importās. ergo
nō est in ea potētia volitiua sed velle inelicitum
actꝰ purꝰ ⁊ subsistēs. ¶2°. arguit ꝯtra eandē in
hoc ꝙ dicit ꝙ deꝰ pōt nō velle qḋ vult nō ꝙ simul
vellit nec ꝙ postmodū nō vellit postq̄ꝫ voluit.
ſm hoc eni seq̄ret̃ inquit ꝙ aliqḋ velle nō est in
eo qḋ tamē esse potuisset. ſ hoc est ipossibile in
deo in quo totū est in actu. ⁊ qḋ nō inest in actu
est ipossibile simplr̃ inesse alioqui cū q̄cq̄d est in
deo sit deꝰ: essꝫ aliq̄s deꝰ possibilis nō deꝰ i actu:
igitur illud poni nō pōt. ¶3°.arguit ꝯtra eandē
in hoc ꝙ ait de illa distictiōe ꝙ si diuisim accipia
tur: verū est ꝙ deꝰ pōt aliq̄d ꝑscire qḋ non ꝑscit.
ſm hoc eni seq̄ret̃ ꝙ res ſm ꝙ sunt sub diuina ꝑsci
entia: nō essent necessarie cuꝰ oppositū tu dicis
inducēdo verbū ꝑhi ꝑmo perier. dicētis ꝙ oīe
qḋ est: q̄n est: necesse est esse. ¶4°. arguit ꝯtra il
lud qḋ illa ꝯclusio innuit ⁊ qḋ alias dictuꝫ est.s. ꝙ
sciētia visionis pōt se extēdere ad alia ad q̄ nō se
extēdit ꝓ eo ꝙ deꝰ pōt facere plura vel paucio-
ra q̄ꝫ faciat. cōstat inq̄t ſm te ꝙ scientia visionis
terminat̃ ad res ꝓut sunt ꝑsentialit̃ exhibite. ſ
vt sic: sunt omnino imutabiles. q: oīe qḋ est q̄n
est necesse est eē. vñ ꝯcedit̃ a te ꝙ futurū vt sub-
est diuine ꝑsciētie est necessariū. ergo non possunt
plura vel pauciora attingi scia visionis. ¶5°. ad
idē a te ꝯceditur ꝙ illud aña est necessariū deus
scit aliq̄d esse futurū ⁊ ꝯñs etiā est necessariū si in
ferat̃. ergo illud erit ꝓut subest diuine sciētie.s. ꝓut
est in sua ꝑsentialitate. ſ ꝑsciētia ⁊ ꝑscitis sic exi-
stentibꝰ necessarijs: impossibile est ꝙ diuina ꝑsciē-
tia se extēdat ad plura vl̃ pauciora. ergo illa duo
dicta adinuicē sibi repugnāt. hec ille. ¶Contra
5am.ꝯclusionē arguit sic. Omne qḋ ifallibilit̃ eue
niet: imutabilit̃ eueniet. dēt eni ꝙ possit mutari
euentꝰ: igit̃ falli pōt ne ponat̃ ille euētus. idē.n.
importat̃ ꝑ infallibilit̃ euenire ⁊ imutabilit̃. Sꝫ
certitudo diuine ꝓuidētie: de necessitate ꝯcludit
ꝙ oēs effectꝰ ꝓuisi quātūcūq̄ꝫ ꝯtigentes: ifalli
biliter sunt futuri. dēt eni oppositū: stati sequit̃ ꝙ
diuina ꝓuidētia nō sit infallibilit̃ certa. ergo certi-
tudo diuine ꝓuidētie ꝯcludit ꝙ effectꝰ quātūcūq̄ꝫ
ꝯtingētes sic euenīet ꝙ mutari nō possunt. ¶2°
ad idē. q̄uis ꝓuidētia diuina ꝑparet causas neces-
sarias effectibꝰ quibusdā ⁊ alijs ꝯtingētes. tñ illi
effectꝰ causaꝝ ꝯtingētiū subsunt diuine ꝓuidentie
q̄ infallibilis est ⁊ certa. ⁊ per ꝯseq̄ns nō sunt ca
suales nec ꝯtingētes in ordine ad diuinam ꝓui-
dentiā q̄uis per respectū ad causas ꝓximas sint
contingētes. ſ qḋ nō est ꝯtigēs sed imutabile ꝑ
respectū ad causam: ifallibiliter est nō cōtingen-
ter. ergo effectꝰ causarū ꝯtingētiuꝫ imotabiliter
⁊ infallibiliter ⁊ non contingenter sunt. hec ille.

¶ 3°. arguit sic distī. 40. ꝓbando ꝙ iste modus ponēdi desperationē hominib⁹ includat. Sicut eni inquit aliq̄ sunt ꝑdestinati: sic ⁊ alij reprobati. qm̄ autē aliqd est imutabile facta aliq̄ suppositione: fatuū est conari ad imutādū illud donec stat ꝯditio illa. vn̄ conat⁹ imutare volētis: deb; esse ad tollēdum illā ꝯditionē sicut si necesse est ꝙ sortes moueat̄ si currat. qui vult impedire ne moueat̄ oportet cu; ipedire ne sortes currat. s; manifestū est ꝙ ꝑdestinatio et reprobatio ꝑut i deo sunt: nr̄o conatu ipediri nō possunt. ergo si stantib⁹ illis ipossibile qui saluet̄ iste et damnet̄ ille: frustra q̄ dānat⁹ est ad oppositū conat̄. vn̄ datur hoi materia desperādi ⁊ negligēdi se ipm̄ et tollit̄ omnis exortatio salutaris ⁊ ꝑsuasio et sacramētoꝝ ꝑceptio q2 totum est vanum. ¶ 4°. quātūcūq; cōtingēter de⁹ predestinauerit petrū ex quo ꝑdestinauit: mutari nō pōt. nec petr⁹ suo cōnatu posset tollere suā predestinationē nec iudas suā reprobationē. ⁊ sic manet occasio desperādi. nā sicut antecedēs est imutabile de⁹ predestinauit petrū: ita ꝯn̄s. s. petr⁹ saluabit̄. ⁊ ita de ista cōditionali siue de⁹ reprobauit iudā iudas dānabit̄. ¶ 5°. q2 ipsa tollit omne ꝯsiliū ⁊ conatum ⁊ omne politicū negotiū excludit. manēte eni; ꝯditione imutabili: fatuū est conari ad tollēdū illud qđ est imutabile illa ꝯditione manēte. sicut stante ista ꝯditione ꝙ sortes currit: fatuū est conari ꝙ nō moueat̄ aut de hoc ꝯsiliari. sed manifestū est ꝙ ꝯditio imutabilit̄ ꝑmanet. s. dei prescientia ⁊ prouidētia. igit̄ si rerum euent⁹ ⁊ factū quod ꝓuidentie subest est imutabile necessitate ꝯditionata: fatuū est conari aut ꝯsiliari d̄ aliquo futuro. ¶ 6°. videt̄ error gētilium redire qui excusationē suoꝝ actuū assumebāt ex fato quasi nō poterit aliud euenire iuxta illud Augustini i sermone epiphanie dicētis ꝙ negāt varij homines ponētes fatū voluntatē qua peccant cū fingant necessitatē qua peccata deffendāt manifestū est enim ꝙ illud nō debet imputari: ꝯtra qđ vane ⁊ frustratorie q̄s haberet conari. sed si fatū ex conditiōe diuine ꝓuidētie imutabile esset: ita ꝙ stāte diuina ꝓuidētia fatū imutari nō possit: conari in oppositum frustratoriū est ⁊ vanū. q2 conditio semper stat ⁊ illam per conatū nostrū mutare non possumus. igit̄ peccatum nō erit imputādū. hec ille. ¶ Cōtra. 6am. ꝯclusionē arguit distī. 41a. Ille nāq; qui vellet omnes saluos fieri ⁊ ad cognitionē veritatis venire ⁊ omnes ad hoc efficit vt sint participes sue beatitudinis: nō videt̄ a se ipso limitare numerū eoꝝ qui beatitudinē consequuntur imo q̄m est ex se ipso nō vult determinatū numerū creaturarū rōnaliū saluari. qđ si nō fiat: hoc erit aliū de ⁊ nō ex limitatione sua. sed manifestū est ꝙ de⁹ est h̄mōi vt p; ꝑ aplm̄ sequit̄ ergo ꝙ numerū electoꝝ de⁹ preordinando nō limitauit sed poti⁹ est limitatio aliunde. ¶ 2°. ex preordinatione et pre finitione diuina aliquoꝝ q̄ in certo numero sunt futura: possunt formari ꝓpositiones vere de futuro affirmatiue ⁊ negatiue. s; ex hoc ꝙ cert⁹ est numer⁹ electoꝝ apud deū nō potest vere dici ꝙ talis saluabitur ⁊ talis nō saluabit̄. alioqui introducit̄ materia desperādi ⁊ datur occasio negligēdi seipsum. diuina enim ordinatio nō frustrabitur qui saluentur qui ad vitam sunt ordinati: ⁊ alij ineuitabiliter damnētur. igit̄ numer⁹ electoꝝ nō est limitatus ex prefinitione diuina. ¶ 3°. Si de⁹ electoꝝ numerū limitaret ⁊ prefiniret terminū necessario aliquos icluderet ⁊ alios excluderet destinādo ad mortem. sed ipium est dicere ꝙ aliquos d̄stinet ad peccatum ⁊ mediāte peccato ad mortē ergo impiū est dicere ꝙ pro libito voluntatis limitet numerū electoꝝ istos includēdo ⁊ illos excludēdo; imo omnes destināt̄ur a deo ad vitam etiam illi q̄s ĩus exigētib⁹ meritis postmodu; nō saluant̄. vnde ⁊ illi de quib⁹ scriptū est Matth. 22°. ꝙ nō fuerunt digni intrare ad nuptias: tn̄ fuerūt inuitati ⁊ destinati ad eas. ¶ 4°. partes q̄ faciūt per se ad bonū vniuersi: ꝑtinēt ad perpetuitatem: videtur a deo esse prefinite ⁊ preordinate fin te. sed cōstat ꝙ omnes rōnales creature indifferent̄ sunt icorruptibiles coram deo. igitur omnes erūt a deo ordinate ad cōsequtionem vltimi finis: nec erit aliqua limitatio per quam aliqui includant̄ ⁊ aliq̄ excludant̄ quātu; est ex parte dei: sed hoc erit poti⁹ aliūde. hec ille. ¶ Cōtra primā partem. 7e. conclusionis arguit Aureolus primo sic. Illud nō debet poni proptē relucentiam diuine misericordie vel iusticie sine q̄ ista ⁊ illa manifestatur ⁊ lucet. Sed dato ꝙ nullus esset dānatus adhuc misericordia et iusticia diuina sufficiēter relucerent. na; in gloria electorum vtrūq; relucet. misericordia quidem: quia scriptum est. Secūdum sua; misericordiam saluos nos fecit: ad Titum. 3°. Justicia vero: quia ad Thimoteū. 4°. dicit aplš ꝙ reposita est sibi corona iusticie quam reddet illi domin⁹ in illa die iustus iudex. igitur relucentia illarum nō videtur esse causa ꝙ aliqui sint reprobati ⁊ alij electi. ¶ 2°. nullum per se intentum potest esse causa ꝙ aliquid fiat in vniuerso quod tamen per accidens intenditur tm̄: omne enim quod fit propter illud quod est per se intentum: oportet ꝙ

intendatur per se ⁊ non per accidens. sed dei mi sericordia ⁊ iusticia ⁊ cetere diuine perfectiones est intenta ꝑ se. reprobatio aũt maloꝝ ẽ intenta ꝑ acciñs. malũ .n. nõ intẽdit ꝑ se ꝯ de malo culpe vtiq3 manifestũ ẽ. malũ aũt pene supponit malũ culpe precedere ⁊ idcirco vtrũq3 ꝑ acciñs ẽ intẽ-tũ. ergo relucentia diuine iusticie nõ est causa ꝙ aliquis reprobetur. ℭ. 3°. sicut nõ sunt facienda a nobis mala vt eueniant bona ẜm aplm ad ro. 3°. sic nec a deo. sed manifestũ est ꝙ reprobatio maloꝝ si eẽt absq3 oĩ causa: malũ eẽt. ergo deꝰ nõ reprobat ꝓpt hoc solũ vt appareat sua iusticia ℭ. 4°. aut intendis ꝑ illud dictũ ꝙ reprobatio inq3m respiciat maliciã sit a deo ꝓpt relucentiã sue iusticie: aut inq3m respiciat penã eternã supposita malicia et pctõ. Sed nõ põt dari. pm. Tũ q2 deꝰ intẽderet ꝑ se peccatũ. Tũ q2 actor esset ⁊ causa peccati ⁊ ꝑ ꝯñs non deberet pctõribus imputari. Nec põt dari. 2m. licet eni supposito peccato elu cescat iustitia punitiua: nichilominus supponitur peccatũ ⁊ ita causa reprobationis p̃ricipalit erit peccatũ ⁊ nõ relucẽtia diuine iusticie cuiꝰ opposi tũ isti dicũt. ℭ. 5°. Justicia punitiua i hoc differt ab alijs spẽbus iusticie ꝙ nõ põt eẽ per se intẽta. nullus eni ꝑ se penam intẽdit qui iustus sit. s3 tm̃ ex suppositiõe preexistẽte punibili culpa. secꝰ aũt de iusticia distributiua. ergo nulla necessitas est ꝙ aliquid fiat i vniuerso vt iusticia punitiua elu cescat. s3 manifestum est ꝙ iusticia dei que mani-festatur in reprobatis ẽ punitiua et vindicatiua. ergo reprobatiõis nõ põt eẽ finalis et vltimata causa manifestatio talis iusticie: imo illa supponit aliã s. peccatũ precessisset ⁊ culpa. hec ille. ℭ 2°. arguit ꝯ. 2am. ptẽ q̃ ponit ꝙ non est alia causa in spãli quare iste sit reprobatꝰ ⁊ ille predestinatꝰ nisi simplex dei volũtas ⁊ ꝙ hoc est ꝓ libito eius. Primo sic. Omñs qui ꝓ libito voluntatis aliq̃n affligit ⁊ punit ⁊ in peccatũ labi pmittit ad solũ hoc vt puniat ⁊ affligat: crudelis est ⁊ iniustus: delectatur eni ꝑ se in penis. s3 si ꝓ libito volũta-tis deus aliq̃n reprobaret: sequit̃ ꝙ delectaret̃ ꝑ se in pena ⁊ ꝓ suo libito vellet affligere ⁊ puni re: ⁊ ad hũc finem pmitteret de hoĩbꝰ ꝙ pec carẽt vt saturaretur penis eoꝝ. igitur deꝰ erit crudelis ⁊ iniustꝰ. ⁊ cũ hoc absonũ sit: magis ab-sonũ sit dicere ꝙ aliquẽ reprobat et pro libito vo lũtatis. ℭ 2°. ad idem licet in carẽtibus sensu et experiẽtia mali possit artifex disponere pro libi-to volũtatis absq3 nota crudelitatis ⁊ iniusticie vt pote edificator põt ponere lapides inferiꝰ il-lum ⁊ superiꝰ illũ in loco magis honorabili vel minꝰ absq3 nota iniurie. ⁊ similit̃ figulus ex eadẽ massa possit facere vas in honorem ⁊ vas in cõ tumeliam absq3 hoc ꝙ isti iniuriet̃. ⁊ similit̃ deꝰ põt ponere absq3 iniuria vnam partem materie sub forma ignis ⁊ aliã sub forma terre: nichilomi nus in habẽtibꝰ experiẽtiã mali ⁊ boni: honoris ⁊ cõtumelie: illud fieri nõ põt absq3 iniuria. debi-tũ eni nature est vt fiat sub ꝑfectione q̃ est apta nata sibi inesse. ⁊ ideo nõ est absq3 iniuria facere hominem in sempiterna tristicia ⁊ miseria absq3 demerito eius ꝓ solo libito volũtatis. sed sic eẽt in proposito ẜm istum modũ dicẽdi. ergo nõ est verũ ꝙ deus sic reprobet ⁊ eligat pro libito vo-luntatis. ⁊ si dicatur ꝙ apostolus vtit̃ exemplo de figulo: nõ valet. vtiq3 q2 loquit̃ de massa im-perfecta per peccatũ originale. quo supposito nul-li iniuriat̃ si eo nõ redẽpto ab originali aliũ mi sericorditer purget ⁊ redimat. nec propter hoc sequit̃ ꝙ reprobet absq3 culpa pro libito volũta tis sicut fingunt positores predicti. ℭ 3°. licet in gratuitis possit tribuere plus vel minꝰ cui vult re tributor iusticie absq3 vllo preiudicio iusticie: nõ tamẽ est verum ꝙ possit cui vult penam infligere absq3 culpa sine iniuria ⁊ sic itelligitur verbũ patris familias. an nõ licet michi qð volo facere ⁊c. plus. s. vel minꝰ cui voluero tribuẽdo. nõ au-tem cui voluero penam infligẽdo. sed in repro-batione pena infligit̃. ergo nõ põt esse absq3 iniu-ria ꝙ fiat reprobatio absq3 causa pro solo libito voluntatis. hec ille.

Quantũ ad articulũ 3m. Primo notãdum est ꝑut. S. Tho. dicit pmo sen. dis. 40. q. pma. ar. pmo ad pmũ. ꝙ q̃dã sunt actiones q̃ in exterio rem materiã nõ transeũt vt effectũ aliquẽ circa ipsam ꝓducãt sicut sunt oꝑationes intellectꝰ et sensus. visio eni cũ sit actio vidẽtis: nullũ effectũ in re visa efficit. ⁊ tales oꝑationes in ipsis operã tibus tãtũmodo sunt. vñ ⁊ nõ potest fieri in tali-bus cõuersio passionis ad actionẽ. ⁊ si enim occu lus videt lapidem: lapis tamẽ nõ videt̃ ẜm ꝙ in se est vt. s. visio sit realis passio in lapide. omnes nãq3 hmõi oꝑationes: nõ habẽt passiones actio nibus correspõdẽtes nisi ẜm vocẽ tm̃. cũ .n. dicit̃ aliqd sciri nõ ponit̃ aliqua passio ẜm rẽ in scito: sed solũ q̃dam respectꝰ rõnis ad scientem q̃ per modum passionis significat̃ a gramatico sicut et operatio ꝑ modũ actionis. vnde denominatio qua aliqd dicit̃ scitum vel itellectũ aut visum ⁊ hmõi: nõ est ꝑ aliqd reale qð rei scite vel intelle-cte aut vise insit. Sed est ab extrĩseco a sciẽtia. s.

vel intellectione aut visione q̄ ē in agēte. de numero istar͛ opationū est predestinatio. nominat enī quandā opationē diuinā in deo existētē. ⁊ tñ predestinari ī suo significato nō importat aliq̄m passionē realē in predestinato sꝫ soluꝫ respectū quendā ad predestinātē ꝫm modū intelligendi. Uerū est tñ ꝙ predestinatio ponit in predestinato aliquē effectū realē nō quasi ex sua significatiōe designatū: sꝫ qꝛ ad opationē dei que ē predestinatio: sequit̄ in predestinato effect⁹ ꝑdestinatiōis. s. grā et gloria ⁊ alia hm̄oi. q̄madmodū dicimus ꝙ paternitas ponit filiationē nō quasi ipām in suo significato includat sꝫ qꝛ ad paternitatē in pr̄e: cōsequit̄ filiatio in filio. nō tñ sic est intelligenda ista ꝯsequtio quasi q̄ndocūqꝫ est predestinatio: simul et isti effectus consequntur. Sed qꝛ cōsequntur aliqñ ꝫm predestinatiōis ordinē.

Secundo. Notādū est ꝓ solutione argumētor͛ ꝯ 2^am^. ꝯclusionē ꝑut ex dictis. S. Tho. habet̄ p°. sen. d. 39°. q. 2^a^. ar. ꝑ°. ⁊ de veri. q. vel mā. 5^a^. ar. ꝑmo. ꝓuidentia includit scientiā ⁊ se hēt ad eā ꝑ additionē. nā scientia ꝓprie loquendo ipōtat solā cognitionē. vñ ⁊ hēt se cōmunit̄ ad finē ⁊ ad ea que sunt ad finē. ꝓuidentia aūt addit ordinē rer͛ sciitar͛ in finē ꝓmouētiū ad ipm̄ finē. ex quo infertur ꝙ qꝛ fatū dependet a dei ꝓuidētia ⁊ ad eā reducat̄: dependeat etiā a diuina scientia ⁊ ad eā reducat̄ nō imediate sed mediāte ꝓuidētia. prouidentia nāqꝫ est ratio gubernationis rer͛ ⁊ ordinis ear͛ in finē ī mēte diuina exñs fatū. vero ꝫm Augustinuꝫ. 5°. de ciui. dei. est dispositio vel ordo causar͛ secundarū ipis inherens a diuina prouidentia diriuata. vñ ⁊ Boetius dicit. 4°. de cōsola. ꝙ fatū est rebus mobilib⁹ inherens dispositio per quā prouidentia dei suis queqꝫ nectit ordinibus. Ex quibus isertur ꝙ mores hominū viciosi: proprie loquēdo sub fato nō cadunt ac ꝑ hoc ꝙ neqꝫ ebriosos aut fornicarios vere aut recte fatatos esse appellant. alias fatum non esset dispositio seu ordinatio a diuina prouidentia ꝓficiens qđ ē ꝯ descriptionē Augustini ⁊ Boetij.

Tertio. Notādū est ꝙ ꝫm phm̄ li. 2°. phy. casus et fortuna dicūtur cause per accñs eor͛ effectuū que preter intētionē agentis eueniūt. ⁊ inde est ꝙ bene aut male fortunati dicūtur: quibus aliquid boni vel mali preter eor͛ intētionē prouenit. ⁊ sicut bonū et malū dupliciter dicūtur. s. vere et apparēter: ita ⁊ bene aut male fortunati dicuntur ⁊ vere et apparenter. illi enī dicunt̄ bene fortunati vere: quibus preter eoruꝫ intentionem prouenit verum bonū aut qđ illis est vere bonū. apparent̄ aūt dicuntur aliqui bene fortunati: quibus preter eor͛ intentionē euenit nō verū sed apparens bonū. ⁊ consimiliter dicēdū ē de male fortunatis. vera aūt bona sunt que q̄ꝫ^m^ est ex se: i verū ⁊ optimū bonū promouēt. apparentia aūt bona sunt q̄ in falsuꝫ ⁊ apparēs bonū qđ tñ est vere malū ꝓmouent ⁊ ꝑducūt. vñ ⁊ phs in libello de bona fortuna: bonā fortunā dicit eē cooparatiuā felicitati. felicitas aūt etiā ꝫ phos siue sit politica siue speculatiua: est opatio anime ꝫm virtutē perfectā. ex quo infertur ꝙ ille dicit̄ bene fortunat⁹ vere: cui bona eueniūt ordinātā ⁊ dirigentia ad felicitatē. quib⁹ aūt aliqua eueniunt q̄ vel ꝫm se ipeditiua sunt opationis virtutū aut nichil ad operationes virtutū vel ad felicitatē cōserūt: nō vere sꝫ apparent̄ vel per errorē mūdanor͛ bene fortunati appellantur. sciendū tñ ꝙ aliqua q̄ ꝫm se mala nō sunt: possunt quosdā in maluꝫ promouere ꝓpter appetitus ipor͛ corruptionē ⁊ rerū ipariū malū vsuꝫ. ⁊ ecōtra quedā q̄ ex se bona nō sunt: in bonū bene vtentes ꝓmouere possunt ꝫm q̄ modum apl's dicit. oīa munda mūdis. coinq̄natis aūt ⁊ infidelibus: nichil est mūdū sed inq̄nate sunt eor͛ mens et ꝯscia ⁊c. ⁊ alibi diligētib⁹ deū oīa cooperant̄ in bonū.

Quarto. Notandū est ꝙ necessitas de qua loquit̄. 5^a^. cōclusio est necessitas absoluta nō cōdictiōalis. nā loquendo de necessitate cōdictionali: prescientia ⁊ prouidentia ac predestinatio necessitate imponūt reb⁹ prescitis ꝓuisis ac predestinatis. Si enī de⁹ prescit ꝓuidet aut predestinat aliq̄d eē futurū: illud de necessitate eueniet. ⁊ hec necessitas alias necessitas imutabilitatis aut ꝯsequētie appellatur. ē igit̄ sensus. 5^e^. ꝯclusionis ꝙ res a deo prescite prouise aut predestinate: nō sunt necessarie ꝫm se ⁊ de sui natura ꝓpterea ꝙ a deo sunt prescite preuise aut predestinate. ⁊ huius rōneꝫ assignat. S. Tho. vbi allegatur ꝓ. 5^a^. ꝯclusione. qꝛ enī diuina ꝑscientia ꝓuidentia et predestinatio ē causa efficacissima ad agēdū: nō solū sequit̄ ꝙ ea q̄ deus prescit ꝓuidet ⁊ predestinat fiant: sed ꝙ eo modo fiant quo deus prescit prouidet ⁊ predestinat fieri. huiuscemodi aūt mod⁹ sicut et ipa rer͛ factio aut ꝓductio: consequit̄ determinationē diuine volūtatis. vult aūt deus quedā fieri necessario ⁊ quedā contigent̄ vt sit ordo in rebus ad complemētū vniuersi. ⁊ ideo quibusdā effectibus adaptat causas necessarias que deficere nō pñt ex quibus effectus de necessitate ꝓueniunt. quibusdā aūt rebus adaptat causas cō=

tingentes ꝛ deffectibiles ex quibus effectus contingent eueniunt. qꝛ igitur deus nõ solũ vult res fieri sed etiã vult ꝙ fiant necessario aut contingent: ꝓñs ē ꝙ res ex eo ꝙ prescite ꝓuise aut predestinate sunt: nõ ideo ex necessitate oĩes eueniant. naꝫ prescientia ſm ꝙ est causa reꝝ ꝛ ꝓuidentia ꝛ ꝑdestinatio hñt determinationẽ a diuina voluntate nõ solũ qꝫ^m ad euentũ reꝝ circa quas sunt sed etiã qꝫ^m ad modũ eueniendi. vñ qꝛ ſm determinationẽ voluntatis diuine quedã in rebus eueniunt contingent ꝛ nõ oĩes necessario: sequitur ꝙ prescientia prouidentia ꝛ ꝑdestinatio nõ dent oĩbus rebus ꝑscitis ꝓuisis ꝛ ꝑdestinatis ꝙ necessario absolute eueniant. nã vt premissum ē prescia ꝓuidẽtia ꝛ predestinatio se hñt ad res qꝫ^m ad necessitatẽ ꝛ cõtingentiã eueniẽdi ſm determinationẽ diuine volũtatis. vñ dicim^9 ꝙ res a deo prescite preuise et predestinate non oĩes ex necessitate eueniũt: ſꝫ ex necessitate sit ꝙ oĩes eueniãt. nõ enĩ vtrũqꝫ ē idem dictu. nã ꝑmũ dictũ negat oĩum reꝝ eē necessariũ ordinẽ ad suas cãs. 2^m. vero dictũ põit certitudinẽ euentus eaꝝ nichil de eaꝝ necessitate aut ꝯtingẽtia: firmãs an. s. eueniãt ſꝫ ordinẽ necessariũ ad suas causas an nõ. q̃ aũt dicant necessaria ſm se ꝛ absolute supra expositũ fuit dis. precedenti. ¶ Aduertẽdũ tñ ꝓut. S. Tho. docet d̾ veri. q. vel mã .6^a. ar. 3°. in. c. ꝙ differentia ē inter ordinẽ diue ꝓuidentie ad effectũ ꝓuisum ꝛ int̾ ordinẽ diue predestinationis ad predestinatũ. nã ordo diue ꝓuidẽtie habet certitudinẽ ꝛ determiationẽ respectu sui effect^9 qñ causa ꝓxima habet necessariũ ordinẽ ad talẽ effectũ. qñ aũt causa proxima nõ necessariũ ordinẽ habet ad effectũ: ordo ꝓuidẽtie respectu ipsius nõ hẽt certitudinẽ ꝛ determinationẽ. ꝓpter qđ dictũ est ꝙ volẽs de^9 aliqs res in vniuerso certitudinaliter ꝛ necessario euenire: aptauit eis causas necessarias. i. hñtes necessariũ ordinẽ ad illas. ꝛ qꝛ volunt quasdaꝫ res nõ necessario ſꝫ ꝯt̾gẽter ꝛ defectibiliter euenire: aptauit eis causas ꝯtigẽtes ꝛ defectibiles. ordo autem predestinationis respectu sui effect^9: habet certitudinem ꝛ infallibilitatem nõ ex causa proxima que est liberũ arbitriũ qđ necessariã habitudinem nõ habet ad suũ effectum ꝓducẽduꝫ cum agat inqꝫ^m huiusmodi libere aut etiam contingẽter. vnde certitudo ꝛ infallibilitas effectus ꝑdestinationis: oportet ꝙ reducat̾ in ꝑmaꝫ causam. s. in diuinã predestinationem seu in deũ predestinãtẽ. ratio aũt differẽtie est ꝓut accipi põt ex dictis. S. Tho. p^o. li. sen. d. 40. q. p^a. ar. 2°. in coꝛ. qꝛ ordo diue ꝓuidẽtie respectu sui effectus: attẽdit̾ in ordinatione causarũ mediaꝝ ad effectũ vel ad finẽ. vñ ex hoc ipo ꝙ aliq̃ ordinant̾ in finẽ: diue subiacẽt ꝓuidẽtie siue effect^9 sequatur siue deficiat. ꝛ propter hoc ordo diue ꝓuidentie qꝫ^m ad necessitatẽ ꝛ cõtingẽtiaꝫ: ex causis secundis attẽdit̾. Sed ordo ꝑdestinationis magis respicit ꝯsequtionem talis finis vel effect^9 qꝫ ordinationẽ causarũ in ipsum qꝫuis vtrũqꝫ cõprehẽdat. vñ predestinati dicũtur nõ soluꝫ ex eo ꝙ ab eterno ordinati sunt in finẽ salutis eterne: ſꝫ qꝛ a deo ordinati sunt vt eternã salutẽ efficacit̾ consequant̾ ꝛ inde est ꝙ certitudo ordinis predestinationis ad suũ effectum: nõ a causis medijs sed a deo ꝑdestinate ꝓuenit qui talẽ finẽ predestinatis consequẽdũ sola volũtate statuit. vnde ꝛ omnes cause medie q̃ ad effectuꝫ predestinationis ordinant̾: sunt absolute loquẽdo cause cõtingẽtes aut libere ex q̃bus certitudo et infallibilitas trahi nõ põt qꝫ^m est ex sui natura: trahit̾ tamen huiuscemodi certitudo ex omnib^9 simul collectꝫ inqꝫ^m cadũt sub ipsa ꝑdestinatione ꝓut accipit̾ ex dictis. S. Tho. de veri. q. 6^a. arti. 3°. in corpe ꝑreparauit nãqꝫ deus ab eterno plurima auxilia ac beneficia quib^9 predestinati conseruent̾, ne a consequtione finis deficiãt sicut grãꝫ: bonorum exortationes: sanctoꝝ intercessiones ꝛ multa alia que ad salutẽ eternã iuuãt. ꝛ qꝛ oĩa ista de^9 ab eterno ꝓuidit electis ipsos predestinando: ideo ab ipsis vt cadunt sub ꝑdestinatione: effectus certitudinem habet.

¶ **Quinto.** Notandũ est ꝙ predestinatio ꝛ reprobatio habet certitudinẽ parti similẽ ꝛ parti dissimilem. similẽ quidẽ qꝫ^m ad fines qꝛ sicut ꝑdestinatio respectu glorie habet certitudinẽ prescictie ꝛ cause: ita reprobatio respectu pene. dissimilẽ vero respectu eius quod est ad finem. nã predestinatio respectu grẽ habet certitudinẽ prescictie ꝛ cause. ꝑsciẽtie quidem q̃ consistit in adequatione sciẽtie dei ad rẽ scitã nõ solũ ſm ꝙ est in causis suis in q̃bus est vt possibile futurũ sed etiam ſm ꝙ res habet esse determinatuꝫ ſm ꝙ est ꝑsens scientie dei et non aliq̃d futurũ. cause vero habet certitudineꝫ predestinatio inqꝫ^m dirigit ꝛ ordinat eum q̃ ꝑdestinat^9 est efficacit̾ ꝛ infallibilit̾ in eternã gloriaꝫ. Sed reprobatio respectu culpe habet certitudinem presciẽtie solũ nõ autẽ cause ꝛ ideo certitudo reprobationis non excusat a culpa. vñ Osee 13°. dicitur. perditio tua israel ex te est. tãtũmodo ex me auxilium tuũ. ꝛ ex hijs isertur ꝙ reprobatio dei nõ subtrahit aliq̃d de potẽtia reprobati qui ſm cõditionẽ nature sue possit et bonum

agere τ a malo culp caueri. τ cū dicit q reprobatus nō pōt grām finaliter adipisci: nō est itelligēdum fm impossibilitatem absolutam sed sz impossibilitatem ꝯditionatā: qua etiam dictuz est q predestinatū necesse est saluari necessitate ꝯditionata supposito. s. q predestinat⁹ sit. τ ide etiam est q qꝛ necessitas ꝯditionata arbitrij libertatē nō tollit: ideo licet aliquis q reprobatur a deo nō possit grām finaliter adipisci: tamen q in hoc peccatum vel in illud labat τ q ad grām nō se preparet nec; illam recipere dignus sit: ex eius libero arbitrio ꝯtingit vnde et merito sibi imputatur ad culpam.

¶ Sexto. Notādum est ꝑut ait. S. Tho. de ven. q. 5ª. arti. 4° ad. 4ᵐ. deus cū sit prudentissim⁹ sua prouidētia nō ꝑuidet mala sz ꝑmittit vnū quod; fm q nā eius requirit. natura aūt quarūdā rerū talis est q pōt deficere τ q alicui particulari nocumētuz inferr. τ tamē in vniuerso quādam pulchritudinem habet. vñ deffect⁹ vel malū aut nocumētū quod ex hmōi rebus ꝓuenit: impediri nō pōt nisi natura earū tolleret et ꝑpter hoc de⁹ ꝑmittit malū aut nocumētū quod ex hijs rebus ꝓuenit ne mai⁹ bonū. s. vniuersi decoꝛ τ cōplemētuz vel etiam alici⁹ nature ꝑfectioris bonū impediat. vt enim dicit pma. ꝑ. q. 22ª. ar. 2°. ad. 2ᵐ. si omnia mala ipedirētur: multa bona deessēt vniuerso. nō eni eēt vita leonis: si nō essz occasio animalium. nec; eēt patiētia martyꝝ: si nō eēt ꝑsequtio tyrānoꝝ. nec; est incōueniēs q aliqd bonuz sit qd nō possit nisi ex aliquo malo. nā nō elicitur ex malo sicut ex causa ꝑ se sed ꝑ accñs τ occasionaliter. habet tñ causaz ꝑ se. s. deū ordinātē malū τ ex malo bonū elicientem.

Q Uātum ad articulū. 4ᵐ. respōdēdum est obiectionib⁹ aduersarioꝝ. τ quidē ad pmū Aureoli ꝯtra pmaz ꝯclusionē dicitur q ordo seu ordinatio in qua ꝯsistit ratio predestinatiōis: est aliqd existēs in itellectu diuino. est eni quedā diuina opatio ꝑut expositū fuit in primo notabili. τ ad huius improbationē dicit q talis ordinatio nō dicitur esse pdestinatio formaliter loquēdo qꝛ sit obiectiue in intellectu diuino sed magis quia sit existēter sicut quedam diuini itellectus operatio. quia licet sit ab eo cognita: nō tamē per se et formaliter habet rationem predestinationis ꝑpterea q sit in deo obiectiue vt cognituz. τ quāuis predestinatio ratione prepositionis videat aspicere in futurum: id tamen est respectu nostri intellectus a quo nomē predestinationis fuit impositum fm modū nrm intelligēdi: nō respectu intellectus diuini cuius respectu nichil est futurū vnde τ Boetius dicit. 5° li. de conso. q cognitio dei de eo qd in se est futurū: magis ꝓprie dicit ꝓuidētia q preuidētia ꝑpter ordinem importatum in ipsa preposition. ¶ Ad. 2ᵐ. dicitur q ille ordo siue ordinatio que essentialiter est pdestinatio: est realr ipsamet dia essentia. nec; instantia ꝯ hoc facit ad ꝓpositū qꝛ ibi accipit ordo passiue existēs i pdestinatis q nō ē pdestinatio sz pdestinationis effectus. vñ arguēs i ꝓcessu sue argumētationis fallitur putās q cū. S. Tho. dicit predestinationem esse ordinem quēdam seu rōnem ordinis: q accipiat ordinē passiue quo pdestinati quasi formaliter ordinati τ directi dicuntur in deū. q imaginatio est falsa. vñ et in primo opere τ in. 2°. qōnem mouet specialem an pdestinatio sit in predestināte vel in predestinato τ vtrobiq; determinat q in predestināte dūtaxat. imo τ q in predestinato nō sit realiter predestinatio passio: actioni predestinationis respondens. τ per hoc ptz respōsio ad. 3ᵐ. τ. 4ᵐ. q procedūt ex eodē falso intellectu arguentis. de hoc autē dictū est latius in pmo notabili ¶ Ad argumēta. 2°. loco facta Ad primū dicit q minor est falsa vt enim. S. Tho. dicit. li. p°. sen. d. 40. q. prima. ar. 2°. predestinatio includit in itellectu suo ꝓuidētiā quā manifestū est ad intellectū ꝑtinere. idem dicit de veri. q. 6ª. ar. primo vbi expresse deducit q predestinatio in actu rationis consistit cuius est dirigere τ ordinare. nā predestinatio τ destinatio: directio et ordinatio qdam est. ¶ Ad. 2ᵐ: dicit q falsuz assumit in eo qd dicit q petrum predestinare: est ipsum determinare in salutem eternam. nō enim pdestinatio est hmōi determinatio sed eam presupponit a voluntate. ꝓprie aūt τ formaliter predestinatio est ordinatio τ directio alicuius in salutem fm determinationem diuine volūtatis. ¶ Ad. 3ᵐ. dicitur pmo q procedit ex falso intellectu arguentis nō eniz dicimus q predestinatio sit per se τ adequate p scientia aut sciētia pratica. Sed q ipsaz includit τ addit ordinē seu directionem in finē presupposita determinatione volūtatis. vnde argumētū non militat ꝯtra. S. Tho. expresse enim dicit de veritate. q. 6ª. articulo primo ad. 4ᵐ. q predestinatio quāuis ponatur in genere scientie: tamē aliquid supra sciētiam τ supra presciētiam addit. s. directionem τ ordinationem in finem. Dicit 2°. q minor ꝓpositio est falsa licet enim sciētia

dei nõ sit rerum sub ratione qua deo futura sunt: est tamē rerū sub ratione qua in propria natura ꝛ in suis causis futura sunt, ꝑut inductū fuit. q. p̄cedēti in solutione ad argumēta ꝯtra. 3um. ꝯclusionem ex dictis. S. Tho. de veri. q. 2a. ar. 12o. i corpore. et. 2a. 2e. q. 171a. arti. 6o. ꝛ super. li. periermenias. lec. 13o. quod aūt arguēs dicit ꝙ prescientia dei loquendo de pratica scientia nõ dat rei determinationem quatenus terminet actualem dei cognitionem: falsum est neqꝫ illud arguens probat. ¶ Ad. 4m. concedit̃ totus ꝓcessus cõcedimus enim ꝙ sciētia dei dictās pratice ī futurū ꝙ petr⁹ saluabit̃: dat huic ꝓpositioni determinatā veritatē ꝛ iterꝫ ꝯcedim⁹ ꝙ huiōi veritas est imutabilis ꝓut sequitur ex presciētia dei. neqꝫ inde sequitur ꝙ petrū saluari ſm se ꝛ in sensu diuiso sit q̄d imutabile ꝛ de hoc multa dicta sunt in precedēti disti. ¶ Ad argumenta Aureoli. 2o. loco facta ꝯtra eandē ꝯclusionem ad primū dicit̃ ꝙ minor est falsa nisi loquamur de ordine existēte in reb⁹ q̄ est effect⁹ ordinis seu ordinationis q̄ est essentialit̃ predestinatio. vñ respõsio ibi data argumētū soluit. neqꝫ valet eius improbatio. Tū qꝛ nõ dicim⁹ formaliter loquēdo predestinationem esse in itellectu diuino solū obiectiue sicut dictū fuit sup̄ in respõsione ad. 2m. ꝯtra p̄mā ꝯclusionē. Tū etiā quia licet sola eēntia dina sit ꝓprie loquēdo obm intellectus diuini nõ tamē sola diuina essētia est q̄d cognitū a deo ſꝫ omnia entia alia a dina essentia ꝛ de hoc satis dictū fuit. q. precedēti. ¶ Ad. 2m. dicit̃ ꝙ nõ militat ꝯtra S. Tho. qui ꝯcedit ꝓuidētiā esse actū intellect⁹ diuini ordinās res in finē. rō eni nõ soluꝫ accipit̃ pro ꝯceptu vel habitu mētis sed etiam aliquando ꝓ actu. ꝛ similit̃ dicēdū ē ad. 3m. ꝛ. 4m. ¶ Ad argumēta ꝯtra. 2am. ꝯclusionē Ad p̄mū ptꝫ solutio ex hijs q̄ dicta sunt in. 2o. notabili. ¶ Ad. 2m dicit̃ ꝙ ex auctoritate Augustini. nõ pōt haberi ꝙ ordo causarū subsit dine sciētie ꝛ nõ dine ꝓuidētie: nā diuina ꝓuidētia includit diuinā sciētiaꝫ ꝛ ita diuina sciētia nõ excludit ꝓuidētiā sicut neqꝫ sensibile excludit rationale. ¶ Ad argumenta ꝯtra. 3am. ꝯclusionē dicit̃ ꝙ nõ militāt ꝯtra ꝯclusionē q̄ intelligitur de bene fortunatis vere non false ꝛ apparēter de quib⁹ ꝓcedunt argumēta in ꝯtrarium adducta ꝛ de hoc dictū est supra in. 3o notabili. ¶ Ad argumēta ꝯtra. 4am. ꝯclusionem Ad primū dicit̃ ꝙ eggressus seu eggressio actus volēdi a dina volūtate: nõ debet accipi realiter sed ſm modū nostrū intelligendi qui nõ possumus itelligere ꝛ verbis explicare ea q̄ in deo sūt nisi modo imperfecto quēadmodū intelligim⁹ res materiales ꝛ creatas q̄ nostro intellectui sūt ꝓportionata. realiter in deo nõ est aliqua potētia passiua sed est act⁹ purus nec est in deo potētia volitiua sed solū velle. verūtamē ad exprimēdas aliquas veritates cõcipim⁹ ſm modū in nobis repertū ipsam rē q̄ est velle diuinum aliquādo sub ratione actus aliquādo sub rõne potētie volitiue. Ad istud ꝓpositum pulchre scripsit. S. Tho. ꝯtra gē. libro. 2o. capi. 10. facit ad idē p̄ma pte. q. 25a. ar. p̄o. ad. 3m. ¶ Ad. 2m. negat̃ ꝯsequentia. Sꝫ id tm̄ sequeret̃ ꝙ velle diuinū non habet aliquē respectū ad rē volitam quē tamē habere potuisset ſꝫ hoc nichil variat circa diuīuꝫ velle. qꝛ huiuscemodi respectus est rõnis non realis. ꝛ de hoc ac de veritate p̄missarū ꝓpositionū: multuꝫ diffuse dictū fuit questione p̄cedēte in vltimo notabili. ꝛ in respõsione ad p̄mū ꝯtra p̄mā ꝯclusionem. ex quibus patet responsio ad omnia argumēta hic inducta ꝯtra. 4am. ꝯclusionē. verūtamē breuiter tangētur hic solutiones respõdēdo q̄si ad formā argumēti. ¶ Ad. 3m. negatur ꝯña nam de reb⁹ ſm ꝙ sunt sub dina presciētia: omnes ꝓpositiones formate debēt accipi in sensu cõposito nõ in diuiso in quo sensu cõcedūt doctores ꝙ deus pōt aliq̄d presc̄ire quod non presc̄it. ¶ Ad 4m. dicit̃ ꝙ. S. Tho. nusq̄ꝫ ꝯcessit hanc ꝓpositionem deus pōt plura scire q̄ꝫ scit imo eam expresse negat eo ꝙ debeat accipi in sensu cõposito ꝓut ipse declarat p̄mo libro sen. disti. 39a. q. p̄ma arti. 2o. ad. 3m. et p̄ma. p. q. 14a. arti. 15o. ad. 2m. ꝛ de veri. q. 2a. arti. 13o. ad. 5m. vnde argumētuꝫ nichil ꝯ ipsum ꝯcludit. vt eni in p̄missis locis. S. Tho. inquit nõ est idē dictu ꝙ deus pōt scire q̄d nescit et ꝙ deus potest scire plura q̄ꝫ scit nec. S. Tho. negat ꝙ res ꝓut sunt deo presentes ꝛ diuine presciētie subsunt: sūt imutabiles imo sepe id concedit. sed cum hoc stat ꝙ rebus consideratis ſm se ad quas voluntas diuina libere se habet ante ipsins determinationem: ꝙ quedā possunt in esse ꝑduci q̄ nõ producentur ꝛ ecõtra ac per hoc ꝙ quedam deus nescit scientia visionis que potest scire ꝛ econtra ſm quē modum ꝓpositiones ipse accipiunt̃ in sensu diuiso. ¶ Ad. 5m. ꝯceditur tota deductio argumētationis nec inde sequitur in dictis sancti. Tho. aliqua repugnantia. nam in ꝯditionali per arguentem inducta si consequens accipiatur prout subest diuine scientie consequēs accipitur in sensu composito ac per hoc est necessarium. propositio autem in qua sanctus Tho. dicit ꝙ deus potest scire aliquid quod nescit aut ecõtra accipit in sensu diuiso ¶ Ad argumēta ꝯ. 5am. ꝯclusionē ad p̄a duo dicit̃

ꝙ nõ aliud ↄcludũt q̃ ꝙ effect⁹ diue prescientie ꝓuidẽtie ⁊ ꝑdestinationis ĩfallibilit᷑ ⁊ necessario eueniũt necessitate ↄditionali suppositio. s. ꝙ tales effect⁹ sint ꝓuisi ꝑsciti ⁊ predestinati a deo. ⁊ hoc nos ↄcedim⁹. s; cũ hoc stat ꝙ huiuscemodi effect⁹ ẽm se ⁊ absolute ↄsiderati ⁊ i respectu ad eorũ causas ꝓximas: possunt esse non necessarij necessitate absoluta de q̃ intelligit᷑. 5ª. ↄ°. necessitas nãq; ↄditionata nõ tollit a reb⁹ ↄtigẽtiam aut libertatẽ arbitrij. ¶ Ad. 3m. negat᷑ assumptũ ⁊ ad ei⁹ ꝓbationẽ dr̃ ꝙ hoies bonis ↄsilijs ⁊ exhortationib⁹ acqescẽtes ⁊ q̃ bonis opib⁹ ĩsistunt: nõ conant᷑ ꝑdestinationẽ dei eternã aut reprobationẽ imutare. nã id fatuũ ⁊ vanũ eẽt. S; totus eoꝝ conat⁹ est vt faciãt opa bona qb⁹ mereantur eternã salutẽ ⁊ mala vitẽt qb⁹ dãnari possent nõ ↄferendo vitã ⁊ act⁹ eoꝝ ad ꝑdestinationem vel reprobationẽ eternã. nõ eni ex illis presuppositis: eligũt q̃ ab eis agẽda sunt et hoc ẽ qd ab alijs dr̃ ꝙ in sensu cõposito: fatuũ est reprobatũ a deo conari ꝑ bona opa sua dãnationẽ vitare. nã ista duo simul stare nõ possũt ꝙ de⁹ aliquẽ ab eterno reprobauerit ⁊ ꝙ ille nõ dãnet᷑ aut ꝙ illũ ꝑdestinauerit ⁊ ꝙ ipe nõ saluet᷑. ⁊ tñ in sensu diuiso nõ est fatuũ aut vanũ ꝑdestinatũ conari ad bona opa qbus saluet᷑ ⁊ reprobatũ ad mala vitãda ⁊ bona ꝓsequẽda ne dãnet᷑. nõ eni fatuũ est sed valde vtile ⁊ prudẽter excogitatũ hoiẽ q̃ ab eterno reprobatus est: ad opa bona conari non ꝑsupposita sua reprobatione nec vt stat sub ea qd est ꝑdestinatũ ↄsiderare in sensu diuiso. i. ẽm ꝙ homo est nõ vt reprobat⁹ est. occasio aũt desperationis dare᷑ si homo reprobatus a deo: q̃reret qd sibi agẽdũ esset ꝑsupposita sua reprobatione qd est reprobatũ ↄsiderare in sensu cõposito. vñ ⁊ de⁹ nulli reuelat reprobationẽ suã neq; etiã ei⁹ ꝑdestinationẽ de cõmuni lege ꝓpt qd scriptũ est ecclesiastes. 9°. nescit homo an sit dign⁹ odio vel amore. faciũt ad ista q̃ sup̃dicta sunt i. 5°. notabili. ⁊ ꝑ hoc ꝑʒ rñsio ad. 4m. ⁊. 5m ⁊. 6m. q̃ omnia ex eoꝝ fũdamẽto ꝓcedũt. ¶ Ad argumẽta ↄtra. 6am. ↄclusionẽ ad p̃mũ dr̃ ꝙ maior ꝓpositio est vera de eo q̃ vellet oẽs saluos fieri volũtate ↄsequẽte ⁊ nõ solũ volũtate antecedẽte. s; ẽm illũ modũ volũtatis: minor est falsa. auctoritas aũt apli itelligit᷑ de volũtate antecedẽte ẽm Damascenũ. q̃ aũt dicat᷑ voluntas antecedẽs ⁊ q̃ dicat᷑ voluntas ↄñs declarat. S. Tho. p̃mo sen. disti. 46ª. ar. p°. ⁊. p̃ma. p. q. 19ª. ar. 3°. ad p̃mũ. ẽm Augustinũ aũt in auctoritate apli distributio signi vlis dʒ accipi accomoda in hoc sensu. de⁹ vult saluos fieri oẽs hoies. s.

qui saluant᷑. nõ q2 null⁹ homo sit quẽ de⁹ saluũ fieri nõ vellit s; q2 nullus saluus sit quẽ nõ vellit saluũ fieri. potest etiã intelligi etiã ẽm Augustinum auctoritas apli vt in signo vli fiat distributio nõ pro singulis generũ sed ꝓ generib⁹ singuloꝝ. vt sit sensus de⁹ vult oẽs hoies. i. de quolibʒ statu hominũ saluos fieri mares ⁊ feminas iudeos ⁊ gẽtiles paruos ⁊ magnos nõ tñ oẽs de singulis statib⁹. ẽm quẽlibʒ autem istoꝝ modoꝝ auctoritas apli itelligat᷑: nõ repugnat certo numero ꝑdestinatoꝝ. ¶ Ad. 2m. dicit᷑ ad minorẽ ꝙ ab illo cui de⁹ reuelaret numerũ electoꝝ: formari possent ꝓpositiones vere de futuro affirmatiue ⁊ negatiue neq; ex hoc dare᷑ materia desperandi aut negligẽdi se ipsum. Tũ ꝓpter ea q̃ dicta sunt in rñsione ad argumẽta ↄtra. 5am. ↄclusionẽ. Tũ etiã q2 nullus tenere᷑ credere ei q̃ formaret ꝑdictas ꝓpositiones. ¶ Ad. 3m. dicit᷑ ꝙ de⁹ nullũ hominẽ destinat ad peccatũ neq; ad eternam mortẽ si destinare ꝓprie accipiatur ꝓut arguẽs supponit ẽm ꝙ importat ordinis causalitatẽ. sed verũ est ꝙ de⁹ aliquos non destinat ad vitã sed pmittit ↄcadere i mortẽ vt eni dictũ fuit in. 5°. notabili ex dictis. S. Tho. reprobatio respectu culpe habet certitudinẽ prescĩẽtie dũtaxat: non certitudinẽ cause vel ordinis. vñ argumẽtũ fundatur sup falso. ¶ Ad. 4m. dicit᷑ p̃mo ad maiorẽ ꝙ licet partes q̃ faciũt ꝑ se ad bonũ vniuersi sint a deo prefinite ⁊ preordinate: nõ sequit᷑ inde ꝙ omnes sint ꝑordinate ad vitã eternã. nõ eni sola bonoꝝ remuneratio facit ad decorẽ vniuersi ⁊ diuinã bonitatẽ comẽdat: s; etiã maloꝝ punitio. vñ ⁊ in psalmo dicit᷑ misericordiã ⁊ iudicium cãtabo tibi dñe. ⁊ apostolus i o ad Romanoꝝ. 9°. inqt de⁹ volẽs ostẽdere irã ⁊ notam facere potẽtiam suam sustinuit in multa patiẽtia vasa ire apta in interitũ vt ostẽderet diuitias glorie sue in vasa misericordie q̃ preparauit i gliaꝫ. Dr̃. 2°. ad minorẽ ꝙ licet omnes rõnales creature indifferenter sint icorruptibiles: nõ ideo sequitur ꝙ oẽs indifferẽter sint ꝑdestinate. nã cũ incorruptibilitate stare põt ⁊ vita eterna ⁊ eterna dãnatio. non enĩ; eterna mors aut ꝑpetua dãnatio repugnat icorruptibilitati. ~~¶ Ad argumẽtũ ante oppositũ ꝑʒ rñsio ex supradictis.~~ ¶ Ad argumẽta ↄ. 7am. ↄclusionẽ Ad p̃mũ dr̃ ꝙ minor ẽ falsa. nõ. n. sufficiẽter relucet iusticia diuĩa in glĩa electoꝝ: in quãtũ̃ us relucea t iusticia diuĩa ẽm ꝙ attẽdit᷑ in bonis elargiẽdis ⁊ retribuẽdis: nõ tamẽ relucet s; ꝙ attendit᷑ in malis puniẽdis ⁊ ordinãdis q̃ ẽ altera ps iusticie ¶ Ad. 2m. dr̃ ꝙ l; reprobatio maloꝝ nõ sit ꝑ se intẽta a deo s; ꝑ accidẽs siue ẽm ꝙ

includit pmissionē culpe siue etiā fm q includit inflictionē pene. 7 tamē bonū quod ei cōiungit .s. ordo iusticie diuine: est per se intētum a deo. nec est incōueniēs ꝓut dictū fuit in. 7. notabili q ex causa p accidēs intēta: eliciat 7 ꝓueniat aliquid p se intētū. iudex enī p se intēdit pacē rei publice 7 iusticie conseruationē dū occidit hominem latronē. q tñ occisio nō est ab eo p se intēta. 7 adulter p se intendit delectationem q consequtur ad deformitatem culpe quā tamē culpā nō per se intēdit. ¶ Ad. 3m. dr primo q procedit ex falso presupposito. nusq̄ enī. S. Tho. dicit q reprobatio maloꝝ est sine causa s3 q nō habet aliā causam nisi diuinā iusticiā 7 bonitatē. verū est tamen fm q reprobatio cōsistit in diuina volūtate q non habet causā ex parte reprobatoꝝ 7 hāc causam negat. S. Tho. Dr. 2°. q de9 reprobando aliquos: nō facit malū culpe de quo itelligit auctoritas apostoli sed pmittit illud. vñ auctoritas nō est ad ꝓpositū. ¶ Ad. 4m. dicit q reprobatio vtroq3 modo est a deo. nec tamē inde sequtur q de9 intēdat p se peccatum. nā reprobatio inq̄ntum respicit maliciā: nō est a deo effectiue sed pmissiue. quod aūt sic est ab aliq: nō est ab eo p se intētum sed p se intētū est aliquod bonū ꝓpter quod fit talis pmissio. nec iterū valet qd contra secūdum mēbrū arguēs inducit nā peccatū non supponit tāq̄ aliquid p se volitū vel p se ordinatum ad manifestationē iusticie diuine s3 tanq̄ aliqd p accidēs 7 occasionalit se habēs ad illam. ¶ Ad. 5m. negat assumptū imo iusticia quecūq3 illa sit siue punitiua siue bonoꝝ collatiua: est qdam bonū simplicit ac p hoc est p se intēta. neq3 valet ꝓbatio arguētis. nā aliud est pena 7 aliud iusticia punitiua. pena enī inq̄ntum hmōi: nō est simplicit bonū 7 p ɔsequēs nō est p se intēta. iusticia autē etiā punitiua est fm se bona inq̄ntum ordinat culpam p penā. vñ. S. Tho. 4°. sen. distin. 50. q. 2a. ar. 4°. sub. ar. 3°. ad. 2m. inqt. de9 licet nō delectet in penis inq̄ntum hmōi: tñ delectat in eis inq̄ntum sunt p suā iusticiā ordinate. ¶ Ad argumēta ɔtra. 2am. ptez ɔclusionis ad pmū dr q minor est falsa. licet enī qd fit libito volūtatis aliqndo in hoīb9 fiat absq3 rōne: in deo tñ nūq̄ est voluntas de aliq sine rōne sue sapiētie q quidē est sicut lex iusticie fm quā ei9 volūtas recta 7 iusta ē ꝓut. S. Tho. dicit pma. p. q. 21a. ar. pmo. ad. 2m. ¶ Ad. 2m. dr q minor est falsa licet enī debitū sit nature vt fiat sub pfectione q est apta nata sibi inesse naturalit 7 virib9 nature: non tñ est sibi debitū q fiat sub pfectione excedēte vires suas. queadmodū est in ꝓposito de grā et glā q sunt effectus predestinationis. neq3 obstat q creatura rationalis sit capax grē 7 glie quia nō ē capax hmōi: nisi vt grām 7 gloriā habeat ex mera dei liberalitate 7 p suam misericordiā nō ex viribus nature s3 illud apostoli ad Titū. 3°. apparuit benignitas 7 humanitas saluatoris nr̄i dei non ex operib9 iusticie q fecim9 nos sed fm suam misericordiam saluos nos fecit. vñ idem apostol9 cū de Jacob 7 Esau dixisset roma. 9°. q nō ex eorū operib9 sed ex deo vocāte dictū est Jacob dilexi Esau aūt odio habui cum nondum nati fuissēt aut aliquid boni aut mali egissent: subiungit. qd ergo dicem9 nūqd iniquitas est apud deū. absit. Moysi enim dicit. miserebor cui misereor 7 misericordiam prestabo cuius miserebor. igit non volētis neq3 currētis sed miserentis dei est 7 infra. ergo cui9 vult miseretur 7 quem vult indurat. ecce ex hijs dictis apostoli apertissime accipitur q non propter nature debitū deus Jacob dilexit sed ex sola misericordia: neq3 cōtra nature debitum Esau odio habuit: alias iniquitas esset apud deū. quod autem arguens dicit q apls loquitur sub exemplo figuli de massa nature humane per peccatum originale infecta: falsum est quoniam loquitur de Jacob 7 Esau anteq̄ nati fuissent qndo ad massam nature humane nōdum pertinebāt. ¶ Ad. 3m. dicitur q non militat ɔtra. S. Tho. qui nusq̄ dicit q deus infligit penam eternā reprobatis absq3 culpa. licet enim reprobatio dānandorum cum sit eterna precedat culpam eorum: nō tamē inflictio pene culpā eorum precedit sed subsequitur: vnde 7 pro culpa puniuntur. reprobatio enim vt supradictum est: nō est ipsa pene iflictio s3 propositū dei eternum nō largiendi reprobatis grām finalē qua saluentur 7 pro culpa eorum penam eternā infligendi: ex quo sequitur q nulli reprobatorū iniuria fit a deo. ¶ Ad argumētū autē oppositū pz rēspōsio ex supradictis. Et in hoc articulus terminatur.

Distictio.xlij.&.xliij

Circa quadragesimã 2^am^.&.3^am^. disti ctiões querutur vtrũ i deo sit oĩ potẽtia & arguit q̃ non qr i deo non est potẽtia ergo nec omnipotentia. pña ptz. añs pbat qr sicut se habet materia pina q̃ est pura potẽtia ad actũ: ita de⁹ q̃ est pur⁹ act⁹ ad potẽtiã. Sz materia pina fm se psiderata est absq3 omni actu. igit de⁹ absq3 omnipotẽtia. ¶ In oppositũ arguit p illud qd dr in cãtico. Dñs quasi vir pugnator omnipotẽs nomẽ eius. ¶ In hac q̃stione erunt quattuor articuli vt supra.

Quantũ ad primũ articulum

Quantũ ad primũ articulum sit pina pclusio q̃ de⁹ dr omnipotẽs qr potest oĩa possibilia absolute. Hãc pclusionem pbat. S. Tho. pina pte. q. 25^a^. ar. 3°. et de potẽtia dei. q. p^a^. ar. 7°. ¶ Secũda pclusio est q̃ de⁹ nõ põt facere ea q̃ sunt 3 rõnem factibilis vel 3 rõnez entis nec põt facere q̃ pteritũ nõ sit pteritũ. Hãc pclusionem tenet. S. Tho. p^o^. sen. d. 42^a^. q. 2^a^. ar. 2°. ad. 3^m^. et pina pte. q. 25^a^. ar. 4°. ¶ Tertia pclusio est q̃ eẽntia diuina & oĩa q̃ in deo sunt: sunt ifinita negatiue. Hãc pclusionẽ tenet. S. Tho. p^o^. sen. d. 43^a^. q. p^a^. ar. p^o^. in. c. et p^a^. p. q. 7^a^. ar. p^o^. in. c. et de potentia dei. q. vel mã p^a^. ar. 2°. in. c. et 3 gẽ. li. p^o^. cap. 44°. ¶ Quarta pclusio ẽ q̃ siue supposita eternitate mũdi siue nõ supposita: argui põt infinitas diuine potẽtie siue 3tutis. Hanc pclusionem tenet S. Tho. ptra gen. libro pino capi. 44°.

Quantum ad articulũ

Quantum ad articulũ. 2^m^. arguit 3 pclusiones q̃dẽ 3 pinã arguit aureol⁹ dicẽs. licet iste mod⁹ dicẽdi q̃ ad aliq̃d ver⁹ sit: tñ isufficiẽs ẽ i hoc q̃ nõ distiguit d repugnãtia pdicati ad subiectum & de iplicatione 3dictionis. pstat eni q̃ q̃cq̃d repugnat & 3dicit diffinitioni: videt diffinito 3dicere & repugnare. Sz fz fidei veritatẽ negari non põt quin de⁹ faciat circa aliq̃ subiecta aliq̃ q̃ tñ eoz diffinitionib⁹ repugnãt & 3dicũt. facit eni accidens vt puta colorẽ sine mixto & grauitatẽ sine graui & siccitatẽ sine sicco. & tñ ista nõ pñt itelligi nec diffiniri sine sbo. & iterũ põt facere sbam panis sine suis accidẽtib⁹ sicut facit accidẽtia sine sbo. & per pño possz facere hoiem absq3 oi mẽbro organico & oĩe aĩal. cũ tñ aĩal nec diffiniri nec itelligi possit sine corpe organico physico. Similit etiã facit duo corpa dimẽsionata i eodẽ loco & i eodẽ situ ita q̃ due linee nõ se itersecãtes nec penetrãtes nec angulos faciẽtes: sunt in eodẽ situ qd repugnat diffinitionib⁹ & petitionib⁹ geometricis. & 3 omnẽ apprehẽsionẽ qr null⁹ põt imaginari plures dimẽsiones i eodẽ situ: qui se mutuo penetrẽt intersecãdoq3 se diuidãt. ergo nõ ẽ sufficiẽter dictũ q̃ de⁹ tãtũmodo possit facere qd nõ iplicat 3dictionẽ aut repugnãtiã nisi vlteri⁹ distiguat d 3dictione & repugnãtia. ¶ Cõfirmat hoc idẽ. nã firmissime credim⁹ q̃ de⁹ põt aliq̃d de nichilo facere & naturã creatã assumere ad vnitatẽ suppositi: & sbaz panis & vini in corp⁹ xpi puei tere. idem corp⁹ numero mortuũ & icineratũ ad idẽptitatẽ numeralẽ reducere: icorruptibilitatez corporib⁹ gl'iosis cõpositis ex 3riis dare & sic de multis aliis mirabilib⁹. sz pstat q̃ null⁹ põt talia mẽte pcipe absq3 repugnãtia & ipossibilitate. igit vanũ est dicere & alienũ a fide qui de⁹ incõpossibilia facere possit. Iterũ qr solũ illud est simplr ipossibile qd est ipossibile in p^o^ modo. cui ipossibili opponit p^mũ^ pincipiũ cui innitit oĩs veritas. istud ipossibile ẽ idẽ simul eẽ & nõ eẽ nullũ aũt aliud ẽ ipossibile simplr nisi q̃ten⁹ icludit illud & oĩe aliud est possibile i se: q̃ posito nõ ponit idẽ simul eẽ & non eẽ: & p pñs in ordine entiũ erit aliqd ens qd illud tale poterit reducere ad actũ. alioqui frustra eẽt illa possibilitas & occiosa: nec correspõderet cuilibz possibili aliqd potẽs & eẽt aliqd possibile ab extriseco & p se qd fieret ipossibile ab extriseco. & ppt carẽtiã agẽtis cui⁹ oppositũ dducit cõmẽtator p^o^ celi & mũ. cõmẽ. 103. vñ cũ itellect⁹ nõ possit separe aĩal a corpe organico: et q̃nto nichilomin⁹ realitas q̃ditatiua aĩalis alia ẽ a quãtitate & ita ponẽdo q̃ditatẽ aĩalis eẽ & quãtitatẽ nõ eẽ: nõ est ponere idẽ eẽ & nõ eẽ simul. & fz hoc licet itellect⁹ pauiat illud eẽ ipossibile. 2°. modo: nõ tñ est ipossibile simplr p^o^ modo. reliquit ergo q̃ dbeat itellect⁹ arguere aliqd agẽs qd possit hoc facere qd tñ ipse apprehẽdit icõpossibile a q̃ incõpossibilitate adducatur ne possit illud directe intelligere & sic ẽ d oib⁹ miracul'. sufficit ergo theologo dclarare q̃ nõ ẽ in illo 3dicto p^o^ modo: sz. 2° modo. vocat. n. contradictionez pino modo cũ predicatum negat aliquod quod predicatur in

primo modo dicendi per se de subiecto. vel aliquid inclusum in rōne diffinitiua subiecti formaliter ⁊ in recto qd idem est: vt si dicatur. homo irrationalis vel homo īsensibilis. Sed ꝯtradictio 2°. modo est cū predicatū includit negationē alicuius existētis in ratione diffinitiua subiecti adiectiue vel in obliquo. vt si dicat̄ animal spirituale aut animal nō organicū. nā spūale negat corporeū qd ponitur adiectiue in diffinitione animalis: ⁊ similiter si ponat̄ simitas sine naso quia nasus ponitur in diffinitione simitatis in obliq̄. ¶ Cōfirmat iterū quia temerariū esset negare qui deus posset facere figuram sine supficie: rectitudinē sine linea ꝓpter hoc q stupet animus audientia ⁊ illud cape nō pōt. melius enī est intellectū derogare q̄ deo. ⁊ potētie cognitiue: q̄ omnipotētie ꝓductiue preserti cū nō sit magis ꝯceptibile q fiat siccitas sine sicco: aut grauitas sine graui. qd nullus fidelis negaret fieri p dei potentiā in hostia cōsecrata. melius ergo est attribuere aliquid deo altius q̄ intellectus nr̄ valeat attigere nec q̄ etiā in dagatio phica: q̄ ponere q diuina omnipotētia nichil valeat separare nisi qd mēon fa ment̄ ⁊ imaginat̄. nō enim idiget deus nr̄o mēdatio vt entitates rerū ⁊ diuersas ꝯdictiones quas eis indidit sua architetonica manu ⁊ ineffabili ꝓuidētia: p q̄dā falso obsequio subtrahamus ad hoc q res valeat separare q̄si nichil posset facere omīpotēs nisi qd mēs nr̄a cōprehēdit. hec ille ¶ Cōtra. 2am. ꝯclusionē q̄ ponit q deus non pōt facere pteritū nō fuisse: arguit Gregorius multipliciter pmo sic. q2 nō apparet aliq̄ ꝯtradictio iplicari vel seq̄ ex eo q aliq̄ res q̄ est preterita verbi gr̄a: adā ponit̄ nō fuisse. qm̄ aliqn̄ fuit verū adā nō fuisse. ⁊ ꝯnsa nō includebat nec antecedebat alicui ꝯdictioni necessario. ergo nec nunc. ¶ 2°. sic q2 ad adā nō fuisse: nō seq̄t̄ primū pncipiū nō eē verū. igit̄ pōt fieri a deo. aīs patet. q2 non plus videt̄ posse ꝓbari ꝯsequat̄ aliq̄ cōtradictio ad adā nō fuisse sic ad istā: adā nō fuit. q̄ ad istā. antixp̄s nō erit. ad quā tn̄ est certū nō sequi aliquā ꝯdictionē cū ipsa sit possibilis esse vera. ¶ 3°. sic. Deus pōt eternalr̄ nō voluisse vn̄q̄ ꝓducere adā ergo pōt eū nō ꝓduxisse. aīs ꝓbat̄ q2 nō minus adā quē voluit eternalr̄ ꝓducere aliqn̄ pōt eternalit̄ nō voluisse ꝓducere: q̄ atixp̄z quē etiā voluit eternalr̄ ꝓducere i fine mūdi possit eternaliter nō voluisse ꝓducere. Sz certū est q ipe pōt eternalit̄ nō voluisse ꝓducere antixp̄m alias vl̄ voluisset ꝓducere ⁊ nō ꝓducet sicut voluit ⁊ sic frustrata vel mutata fuissz eius volūtas. vel non possz nō ꝓducere antixp̄m quoꝝ vtrūq̄ certū ē esse falsū. ꝯnsa pncipalis est clara q2 seq̄t̄ deus nō voluit eternalit̄ ꝓducere aliq̄ndo adā: igit̄ deus nō voluit ꝓducere adā ⁊ ⁊ si nō voluit nō ꝓduxit. ¶ Forte dicetur q nō ē simile de adā preterito ⁊ de antixp̄o futuro. qm̄ ꝓductio ade iā est posita in effectu ⁊ extra suas causas ac p hoc nō remanet sub contingentia suaꝝ cāꝝ vt possit nō fuisse. ꝓductio vero antixp̄i nōdū est posita ⁊ ideo est adhuc sub contingentia suaꝝ causaꝝ et pōt nō poni et p ꝯnsa pōt antixp̄a non fore. ⁊ sicut ꝓductio adā nō pōt nō fuisse: ita deus non pōt nō voluisse ꝓducere adā. pōt aūt nō voluisse ꝓducere antixp̄m sicut eius ꝓductio pōt non fore. ¶ Sed ista responsio sup eo ipo fundat̄ sup quo vertitur presens dubiū. hoc eni inquiritur pncipalit̄. s. an adā vel aliud cuius ꝓductio iam posita fuit in effectu possit non fuisse ꝓductū qd etiā nō est aliud i sentētia q̄ si diceret̄ an adhuc sit sub cōtingentia prime cause q̄m ad fuisse ⁊ nō fuisse diuisum sicut ꝓductio antixp̄i est sub cōtingentia prime cause q̄m ad fore et nō fore. ⁊ ideo responsio nō apparet scientifica. ¶ Cōfirmatur q2 dictū est qm̄ q̄uis respectu secūdarū causarū talis differētia effectus iā producti ⁊ effectus ꝓducibilis q̄m ad cōtigētiā haberet locū: in respectu aūt ad pmā cām cui eq̄ possibilia sunt q̄cūq̄ nō implicāt ꝯdictionē iuxta cōmunē theologoꝝ cōcessionē: nō videt̄ locū h̄re cū nō plus appareat ꝯdictionē iplicari si dicat̄ adā nō fuisse: q̄ si dicat̄ antixp̄z nō fore: ⁊ ideo vtrūq̄ videt̄ eq̄lit̄ remanere sub ꝯtigētia pme cause. ¶ 2°. ꝯrsionē probādo aīs. 3e. ꝯclusionis si eēt ipossibile deū non voluisse ꝓducere adā: hoc vt videt̄ nō eēt q2 ꝓduxit sz q2 voluit ꝓducere et necesse eēt ipz voluisse. q2 dato p ipossibile q necesse sit ipz ꝓduxisse ⁊ tn̄ nō sit necesse ipz voluisse ꝓducere adhuc erit possibile ipz nō voluisse ꝓducere. Sz ꝯstat q nō minus verū est deū ab eterno voluisse ꝓducere antixp̄z q̄ sit v crūjeū voluisse ꝓducere adā et q̄ videt̄ ita illud sicut hoc eē ꝯtigēs. ¶ Cōfirmat̄ q2 nō videt̄ dicendū q tpalis ⁊ noua ꝓductio ade: aliq̄ modo minuerit aut substulerit libertatē vl̄ potētiā diuine volūtatis vt vz illud qd anteq̄ ipa poneret̄ in effectu deus volebat libere ⁊ ꝯtigēter ⁊ poterat nō voluisse illa posita voluerit necessario ⁊ nō possit nō voluisse ¶ Huic etiā fauere videt̄ verbū magr̄i i fine distictiōis. 43e pmi libri ait eni q deus h̄et potētiā volēdi ⁊ nūc ⁊ ab eterno qd tn̄ nullo modo vult nec ab eterno voluit. ⁊ nō minus vt videt̄ h̄et poam nō volēdi et nūc ab et̄no qd modo vult ⁊ ab et̄no nō voluit. ¶ 4°. pncipalit̄ arguit̄ sic q2 si res preterita ⁊c.

videt̃ sequi q̃ de⁹ posset dicere falsum aut mentiri ꝛ fallere p se directe quoꝝ vtrūq̃ repugnat doctrine sanctoꝝ. ꝯña pbat̃. nã de⁹ pōt alicui ab soluta ꝛ non tm̄ ꝯditionata reuelatione p̄dicere aliquid fore in. a. tpe futuro ꝛ velle qȝ ille sic credat esse futurū. q̄nimo ꝛ cū hoc causare in mente illi⁹ iudiciū ꝛ assensum q̄ assentiet ꝛ iudicet sic esse futurū. hoc facto ꝛ in p̄teritū lapso: si preteritum nō pōt p diuinam potētiā non fuisse: semp postea erit verū ꝛ necessariū deū sic reuelasse ꝛ illū taliter assensisse ꝛ credidisse futurū. Sed nō obstāte aliqua reuelatione p̄us facta de aliq̄ futuro qȝ adhuc est futurū: in potestate dei est vt illud nō eueniat. alias cū d̄ futura morte xp̄i multe reuelationes p̄us ꝛ ꝓphetis ꝛ anime xp̄i et p xp̄m ipsis apostolis facte fuissent nō fuissȝ in libera potestate xp̄i instāte tpe sue passionis vitare ꝛ recipere mortē. cōtra qȝ ipse ait Joā. x°. potestatē habeo ponēdi animā meā. ꝛ paulo post qñ ait. Nemo tollit aiam meā a me: sȝ ego pono eam a me ipso. manifeste significās q̃ tūc in ei⁹ potestate erat nō mori. ꝛ hūc sensum ex eisdē verbis elicit glose. et Aug⁹. sup Joā. omel̃. 45°. et. 4°. d tri. ca. 13°. hoc etiā xp̄s significauit cū ait Petro. an putas q̄ nō possum rogare p̄rē meū ꝛ exhibebit michi plusq̃ duodecī legiōes angeloꝝ ꝛc̄. Mathei. 26°. Ponit̃ ergo q̃ tale futurū nō eueniat: seq̄tur q̃ de⁹ falsum dixit ꝛ mētit⁹ est illi ac decepit eum ꝛ fefellit: ꝛ similit̃ q̃ cū deus reuelabat: tūc actu mētiebat̃ ꝛ fallebat. nā asserebat illi aliq̄d fore ꝛ volebat. q̄nimo faciebat q̃ ille actu assentiret qȝ tamē fm̄ veritatē nō erat futurū ꝛ ita nō esse: ipse de⁹ bene sciebat q̄ vtiq̃ sufficit ad plenā rōnem mēdatij vel fallatie. ℭ 5°. arguit̃. Nā dicit Aug⁹. 26°. ꝯ Faustū. Tam nō p̄t futura nō fieri: q̄ nō fuisse facta p̄terita ꝛ loquit̃ ibi determinate q̄m ad potētiā dei. sic ergo ꝛ nō plus est deo ip̄ossibile p̄terita nō fuisse: ꝛ futura nō fore. sed certū est q̃ futura nō fore nō est simpliciter deo ip̄ossibile ꝛ absolute. ergo nec p̄terita nō fuisse. ℭ Cōtra. 3am. ꝯclusionem arguit Aureolus quātū ad hoc q̃ ibidē dr̃ materiā esse cām limitatiōis ꝛ finitationis forme. Si eniȝ mā fuerit cā isti⁹ limitationis: causabit eaȝ fȝ aliquē modū cālitatis ꝛ gen⁹ causandi. Sȝ manifestū ē q̃ nō causat eā p modū cāe efficiētis. nō eni mā aliq̄d efficit i forma. ꝛ iterū agens qȝ formā extrahit est cā effectiua nō solū forme sȝ limitationis sue. Nec p̄t dici q̃ sit cā formalis q̄ mā nullius est forma ꝛ iterū forme nō est forma. Nec pōt dici q̃ sit cā finalis: forma eni est finis mãe ꝛ nō ecōtra. vt p̄ȝ. 2°. phy. Nec pōt dici q̃ causet limitationē istā fm̄ modū causandi materie q̄ causalitas materie ꝯsistit in recipe ꝛ nō in dare. ꝛ. p ꝯñs nō dabit mā limitationē forme sed eā poti⁹ recipiet limitatā. ergo nichil ē dictu q̃ mā limitet formā. ℭ 2°. ad idē. Qñcunq̃ aliq̄d hēt equalē amplitudinē ꝛ illimitationē cuȝ alio: non dr̃ illud limitare. sȝ mā ꝛ forma sunt eq̄lis amplitudinis ꝛ illimitationis. si eni ꝯsiderent̃ fm̄ esse reale: nūq̄ forma ē realit̃ illimitata nec etiā mā imo sunt ad inuicē proportionata: ꝛ qȝlibet ē terminatū. Si vero accipiātur fȝ eē itellectū fȝ qȝ isti videntur imaginari: sic nō solū forma vt est cōmunis est illimitata ꝛ ampla ꝛ p̄dicabilis d̄ multis: imo etiā mā vt sic itellecta cuȝ sit de cōceptu spēi. indiuidua eni nō solū cōmunicant in forma imo i tota rōne specifica ꝯstituta ex mā ꝛ forma. ergo nō pōt dici q̃ mā limitet aut finiat formaȝ. ℭ 3°. illud qȝ p nullā potētiā pōt fieri illimitatū imo semp remanet limitatū: non idiget aliquo extrinseco limitāte. q̄ oīe tale oportet esse limitatū ex nã sua. alioqui si eēt indifferēs possȝ per aliquā potētiā trahi ad illimitationē cū nō sit aliq̄d potētiale sine agēte potēte reducere ad actū. sed manifestū ē qȝ forma p nullā potētiā pōt fieri illimitata. nō eni pōt de⁹ facere formā istius lapidis signati esse ifinitā ex q̄ p̄ȝ q̃ ex se ē finita. ergo nō idiget materia aut aliq̄ extrīseco ad hoc q̃ limitet̃. solū eni p hoc forma illimitata dr̃: q̃ pōt intelligi vt cōmunis ꝛ p̄dicabilis: ꝛ idē contingit de mā in cōceptu specifico. in re aūt quodlibet ē per se limitatū tū neutrū eoꝝ sit p se vle. ℭ 4°. Si materia limitaret formā: sequit̃ q̃ forma fieret infinita si eēt abstracta a mā. sed videmus q̃ accidētia abstracta ab omni substātia in hostia cōsecrata adhuc remanēt limitata. ꝛ si de⁹ separaret a quātitate oīa accidētia: nō fieret quantitas illa infinita q̄ remanet in sacramento altaris: nec etiā illa albedo. q̄ impossibile est q̃ aliquid trāseat de finitate ad infinitatē aut ecōuerso manēs realit̃ idem. ergo poni nō pōt q̃ materia limitet formam. ℭ 2°. loco arguit ꝯtra eandem ꝯclusionis probationē in hoc q̃ dicit deum esse ipsum esse subsistens quasi esse dicat aliquaȝ realitatem additam essentie in omnibus creaturis. Querēdū eni est inquit quid intelligūt per huiusmodi esse: aut enim illud quod significat ē 2m. adiacens cum dicitur deus est: aut illud qȝ significat est ens p̄dicatū d̄ omni re prout omnis res est quedam entitas ꝛ quoddam esse. sȝ non potest dari primū. quia esse. 2m. adiacens: non est nisi affirmatio subiecti ꝛ significat verum. ponere autē tale esse subsistere p modū separati

cuiusdā ꝛ illud eē deū: nichil ē dictu. quia tūc seqtur ꝙ de⁹ nō eēt nisi affirmatio qdā oīus rei vel potius oīus res affirmata. quia cū dicim⁹ lapis est: illud ē nichil addit ad lapidē. sed lapideitatē affirmat. nec pōt dici. 2ᵐ. qꝛ tale eē nō est aliud ꝗꝫ quiditas cuiuslibꝫ rei nisi forte dicatur ꝙ deus est oēs qditates p modū cuiuslibꝫ similitudinis eminētis et forme exemplaris qꝺ tñ isti non intellexerūt cū dicant ꝙ in oībus alijs a deo: esse ꝯhiꝛ p eēntiā ꝛ limitatur quasi res alia ab eē In deo aūt esse nō recipiꝛ in alio sed est purū ꝛ subsistēs. ergo nichil est dictu ꝙ deus sit tale eē. ¶.2°. ad idē cū dicitur lapis est ꝛ deus est: eē qꝺ predicatur de lapide eque ē idē cū lapide ꝗꝫᵐ ad pmū significatū sicut illud quod predicaꝛ ꝺ deo. sed constat ꝙ lapis ē substantia ꝛ quoddaꝫ subsistens. ergo lapis est quoddā eē subsistens non receptū in aliquo. sequiꝛ ergo ꝙ sit infinitū si rō illa pcedit. hec ille. ¶Contra. 4ᵃᵐ. ꝯclusionē arguit qꝛ lꝫ iqūt pductio ex nichilo possit demōstrare infinitatē diuine potentie: nō tñ in virtute istius ppositionis. s. ꝙ q̄ est pportio nulli⁹ passiue ad potentiā passiuā: talis est pportio actiue deducētis ad actū. nulla eni ē pportio int sonū ꝛ colorē nec tñ sequiꝛ ꝙ potentia attingēs sonū excedat illā q̄ attingit colorē absqꝫ pportiōe. vñ in ista ꝺductiōe aliquid poniꝛ in ꝯclusione qꝺ nō poniꝛ in premissis. ex hoc eni ꝙ nullius potētie ad aliquā nulla est pportio: nō sequiꝛ aliud nisi ꝙ int virtutē q̄ agit ex aliqua potētia nulla sit pportio. ꝛ hoc vtiqꝫ verū ē qꝛ sunt alterius rōnis sicut potentia visiua ꝛ auditiua. sed nō ppꝛ hoc sequiꝛ ꝙ hec iproportionaliꝛ excedat illā. nō eni q̄cunqꝫ sunt iproportiōabilia: in infinitū se excedūt. qꝛ diameter ꝛ costa sunt iproportiōabiles nec tñ in infinitū excedunt se. vñ si recte deberet ꝯcludi oportet sic dici. nulli⁹ potētie ad aliquā nulla ē pportio. imo iproportiōabiliter se excedūt. ꝛ tūc forte concluderēꝛ ꝙ virtus illa improportionabiliꝛ excederet: q̄ attigeret illud quod aliud iproportionabiliꝛ excedit aliquā potētiā. cū nichil ens nō excedat: magis ergo pōt ꝯcludi oppositū ex isto medio. videmus eni ꝙ q̄nto res minus ē in potentia: tāto facilius ꝛ a minori virtute reduciꝛ ad actū. ergo si sit: in nulla potentia videꝛ posse reduci a minima virtute. hec ille. ¶Consequenꝛ arguit ostēdēdo ꝙ. S. Tho. nō attingit ad mētem phi in expositiōe illius text⁹ phi. 8°. phy. quod aūt necesse est impartibile ꝛc. ꝛ arguit pmo sic. cōstat eni ꝙ virt⁹ finita manēs incorruptibilis pōt mouere i infinitū sꝫ ꝙ isti dicunt. sed manifestū est ꝙ motus celi eternus ꝛ infinitus sit per reiterationē quādā ꝛ replicationē. celū eni et oēs eius ptes finite sunt. Sed continue replicantur sm circulatiōes vt patet. ergo ad huiōi motū eternū sufficiet virtus finita ꝛ p ꝯhs motor pmi mobilis nō est virtutis infinite. nec repugnabit ꝙ sit virtus corporea cuius oppositū phs intendit. ¶.2°. ad idē. illa infinitas mobilis q̄ exigit virtutē infiniti motoris: non est similitudinaria eo modo quo circul⁹ diciꝛ infinitus sed ē vera eo modo quo magnitudo aliqua ꝺr īfinita ex hoc ꝙ hēt ptes aliasꝛ ꝛ alias numero infinitas si talis eēt possibilis dari. Sꝫ constat ꝙ celū nō diciꝛ infinitū pprie. 2°. modo sꝫ tñ pmo modo similitudinarie per reiterationē. vt patet .2°. phy. ergo ꝯclusisse de pmo mobili ꝙ hēat ptes in infinitū sumptibiles per reiterationeꝫ ꝙ nō possit moueri nisi a virtute īfinita p eo ꝙ maior debet eē virtus mouentis q̄ꝫ mobilis ꝛ p eo ꝙ ī infinitū. 2°. modo exigit talē virtutē ē nichil conclusisse. imo p equiuocationē finisse deceptū vt patet. ¶.3°. ad idē nulla infinitas tpis exigit virtutē infinitā nisi illa q̄ est p se sm istos. ꝛ ideo tps finitū p reiterationē: nō exigit illā sꝫ tñ illud quod est infinitū ppꝛ ptē mobilis continue aliā ꝛ aliā nullo modo reiteratā. Sꝫ manifestū est ꝙ istis infinitas non est in motu celi cū non habeat magnitudinē infinitā. ergo nō requiriꝛ virt⁹ infinita. nō igiꝛ pbat pmū motoreꝫ icorporeū phs per huiōi si its intellexit sicut isti sibi iponūt. hec ille. ¶.2°. loco ostendit ꝙ ista ꝯclusio ꝛ p̄cedēs supponūt vnū contra mētē Aristotelis. s. ꝙ pmū pncipiū vel deus moueat pmū celū executiue contra mētē ei⁹ et sui cōmētatoris qui volūt ꝙ pmū pncipiū mouet modo finis et forme dirigētis sicut posuit Auicena. nec etiā mouet executiue sicut isti imaginātur sed potius medio modo. s. vt amatū et ars eminens in qua cōplacent imutabiliꝛ oēs motores executiui celoꝝ q̄mo pmus modo pfectiori ꝛ magis vl̄ti: alij vero modo particulari ꝛ sub ipo. ꝛ ꝙ ista fuerit mens eoꝝ: pbat ex sex auctoritatibus et duab⁹ demōstratiōib⁹. Prima auctoritas est phi. 12°. metha⁽ᶜ⁾. dicentis ꝙ pmū pncipiū mouet vt appetible ꝛ desideratū et amatū. ꝛ cōmētator ibidē cōmēto. 35°. ꝙ corpora celestia sunt animata et ꝙ intellectuali appetitu appetūt in hoc motu aliquod mai⁹ bonū ipis. ꝛ ex hoc sequiꝛ vt dicit arguens ꝙ corpora celestia nō appetūt nec intelligūt inq̄ꝫᵐ corpora sꝫ inq̄ꝫᵐ forma absoluta vnita ipis appetit et intelligit vltimū finē. ꝛ ita illud bonū nō mouebit executiue. secunda auctoritas est phi dicētis eodē libro ꝙ pncipiū mot⁹ celestis ē imaginatio p

intellectū. vbi dicit cōmētator cōmento. 36°. expresse ꝙ primus motor mouet vt desideratum et voluptuosum. ſꝫ imaginatio ꝑ intellectū existētē ī ipso celo mouet tanꝗ̄ motor executiu⁹. 3ª. auctoritas ē phi ibidē dicētis ꝙ primus motor mouet sicut amatū. ꝛ cōmētator eodē cōmēto ponit ꝙ ꝑmū celū mouet a ꝑmo motore sicut amās mouet a suo amato. ex quo infert iste ꝙ ſm mentē eius in celo ē aliqua vis amatiua distīcta a ꝑmo motore. 4ª. est nā cōmētator cōmēto. 4°. ponit in celo vltra motorē primū q̄ mouet modo finis aliū motorē cōiunctū quā vocat animaꝫ mouētē executiue. 5ª. est. nā cōmēto. 43°. dicit ꝙ ꝑfectio vniuscuiusqꝫ motoris cōsistit in intelligēdo ꝑmā causaꝫ vbi expresse ponit vltra motorē executiuū: causaꝫ ꝑmā mouētē ꝑ modū finis. 6ª. est. nā in tractatu ꝺ substantia orbis. ca°. 3°. dicit sic. Cū Aristoteles cōsideraūit corp⁹ celeste eē eternū. oīe aūt motū mouetur per virtutē existētē incorꝑ: inuenit ꝙ illa vir⁹ erat anima nō admixta materie abstracta ꝛ separata a corpore. ꝛ inuenit eā eē virtutē appetitiuā. ꝛ cum considerauit de virtutibus appetitiuis celestibus: inuenit eas moueri ad appetibile nobilius ipsis. ꝛ declaratū fuit ei ꝙ causa continuationis motus non est ad quod mouentur sed aliud appetibile. ꝛ qꝛ cōtinuatio nō perueniꝫ nisi ad illud appetibile tanꝗ̄ a motore non moto: sequitur ꝙ illud nō est corpus nec potentia in corpore. declaratuꝫ est aūt in. li. de anima ꝙ oīe tale est intelligētia abstracta. corpus ergo celeste intelligit hanc intelligētiā. intelligere enim trāsmutat ipm ad illud appetibile. hec cōmentator. vñ patet sua expressa intentio de duplici motore vno quidem nouissimo qui mouet vt appetibile ꝛ finis. ꝛ alio coniuncto quē vocat animā mouentē executiue. Idē etiaꝫ dicit apparere ex eoꝝ demōstrationib⁹ ꝛ rōnib⁹. Prima est qꝛ cōmentator. 2°. celi cōmēto. 3°. loquens de intelligentia mouēte orbē ponit ꝙ illa vnit̄ corpori celesti vt forma naturalis ꝛ ex illa ꝛ corpore celesti cōstituit̄. 3ᵐ. ens nāle qḋ vocatur celeste aīal: ſꝫ manifestū ē ꝙ talis compositio repugnat ꝑmo ꝑncipio. ergo dici nō pōt ꝙ fuerit mēs ei⁹ ꝑmū ꝑncipiū mouere celū executiue. 2ª. est qꝛ phs dicit. 12°. metha. ꝙ ꝑmū ꝑncipiū nullo modo moueat vt appetens vel vt amans sed tm̄ vt appetibile ꝛ amatum: ꝛ assumit pro ratione qꝛ nichil mouet vt oīno non motuꝫ nisi qḋ mouet per modum finis ꝛ amati. finis enim mouet agentem ꝛ motorem executorem. primum aūt principium nullo modo mouetur in aliquo genere motiōis. qꝛ nō esset primū qꝛ nō mouet nisi rōne finis. qꝛ si attribuat̄ sibi executio mot⁹: rō phi erit nulla per quā concludit ꝙ moueat in ratione amati tm̄ vt motor non motus ꝛ si dicatur ꝙ mouet amando se ꝛ ita mouetur a sua voluntate: nō valet. Tū qꝛ phs nūꝗ̄ dixit ibi ꝙ moueat sicut amans ꝛ desiderans sed solū dicit ꝙ mouet vt appetibile ꝛ amatū. Tū qꝛ impossibile est ꝙ ꝑmū ꝑncipiū moueat̄ a sua voluntate. nullo modo eni mouet̄ nec ſm rē nec ſm rōneꝫ nec a se nec ab alio: qꝛ rō motꝰ sine est rō imꝑfectionē importans. hec ille.

Quantum ad articulū. 3ᵐ. Primo notandū ē ꝙ vt. S. Tho. docet ī locis ꝓ ꝑma ꝯclusione allegatis oīpotētia dei dicit̄ ꝑ respectū ad oīe qḋ est possibile absolute. dicit̄ aūt possibile absolute qḋ ſm se et absolute. i. ex rōne terminoꝝ nō implicat ꝯdictionē. ꝑ oppositū ad impossibile absolute qḋ. s. ſm se ꝛ ex rōne terminoꝝ implicat ꝯdictionis repugnātiā. Aduertēdū tn̄ ꝓut. S. Tho. dicit, de potētia dei. q. ꝑª. ar. 3°. ad. 2ᵐ. ꝙ qḋlibꝫ impossibile implicat repugnātiā primi ꝑncipij. s. de q̄libꝫ affirmatio vel negatio ꝛ de nullo simul ambo in omni eni impossibili īplicatur affirmationē ꝛ negationē eē simul ſm id qḋ est impossibile. vñ illa q̄ sunt impossibilia ſm se ꝛ absolute: implicant repugnātiā ꝯdictiōis simplr̄ ꝛ absolute ꝛ non solū ꝑ respectū ad aliquā potentiā. illa vero q̄ sunt impossibilia nō simplicit̄ ꝛ absolute ſꝫ in respectu ad aliq̄ꝫ potētiā que ad id nō se extendit: īplicat ꝯdictionē nō absolute et ſm se ſꝫ respectu talis potētie. sicut cecū vidētē fieri qꝛ ē impossibile ſm nām nō absolute et ſm se: implicat repugnātiā ꝯdictiōis nō simplicit̄ ſꝫ in respectu ad potētiā nālē. Cū ergo dicimus oīpotētiā dei se extendere ad oīa illa que nō implicāt ꝯdictionē: intelligēdū ē de implicatiōe ꝯdictiōis simplicit̄ et absolute. nā oīa illa q̄ implicāt ꝯdictionē nō simpliciter ſm se ſꝫ solū in respectu ad aliquā potētiā: sub oīpotentia ꝯprehēdunt̄ vt possibilia: oīa eni illa deus pōt. et ex hoc notabili satis apparet ꝙ. S. Tho. sufficient̄ distinxit q̄ꝫᵐ ad ꝓpositū opus erat de impossibili ꝛ de ꝯdictione lꝫ aliqui nō satis aduertētes doctrinā ei⁹ de ea ipa in sufficiētia illū arguere presumpserūt distinguētes ꝺ repugnātia ꝛ ꝯdictiōe ſm modos ꝑseitatis. s. ꝑᵐ. ꝛ. 2ᵐ. minus certe sufficient̄ ꝛ nō satis ad propositū.

¶ Secundo. Notandū est ꝙ finitas et infinitas ali-

cuius potētie actiue: ex trib⁹ trahi pōt. p°. ex nā vel ēēntia rei a qua fluit seu emanat et in q̄ radicat vel ſm rē vel ſm modū intelligēdi. Cū eni virt⁹ ꝛ po^a rei ex pncipiis ei⁹ eēntialib⁹ ꝓfluat: necesse ē ꝙ nāe ipi⁹ ſꝫ ꝙ actuē ꝓportionet. trahit etiā finitas ꝛ īfinitas potēne ex obiecto ꝛ ex actiōe q̄ ē pncipiū ꝛ ad q̄ ſm ꝓpꝛāꝫ rōnē ordinat. in obis nāqꝫ potētie actiue inuenit q̄dā multitudo ſm quā accipi pōt finitas ꝛ infinitas potētie ſm modū q̄ntitatis discrete q̄ attendit ſm multa vel pauca obiecta: ꝛ hec vocatur q̄ntitas potētie extēsiua. in actiōe quoqꝫ inuenit q̄dā intēsio vel remissio ſm efficatiā agēdi ſm quā accipit finitas et infinitas potētie ſm modū q̄ntitatis cōtinue: ꝛ hec vocat q̄ntitas potētie intēsiua. itaqꝫ quātitas potētie extēsiua: ꝯuēit ei respectu obiectoꝝ. quātitas vero potētie intēsiua: ꝯuenit ei respectu actionis. ſm aūt vtrāqꝫ hanc quātitatē: potētia diu͡a est infinita nā extēdit se ad infinitā obiectoꝝ vel effectuū multitudinē si esset. nūqꝫ eni tot effect⁹ ꝓducit: qui plures ꝓducere possit. ei⁹ p̄terea efficatia in agēdo est īfinita. neqꝫ vnqꝫ ita intēse opatur: qui intēsi⁹ opari possit hmōi aūt intēsio in opatione diu͡a nō est attēdēda ſm ꝙ opatio est in opante q꞉ sic semp est infinita cū opatio dei sit ipsa diu͡a eēntia: ſꝫ attēdendēda est ſm ꝙ opatio attigit effectū. isto eni modo q̄dā a deo dicunt moueri efficati⁹ ꝛ q̄dā minus efficati⁹. accipiūtur ista ex dictis. S. Tho. p° sentē. dis. 43. ar. p°. et de po^a dei. q. pma arti. 2° et contra gē. libro pmo arti. 44°.

Tertio. Notādū est ꝓut. S. Tho. docet pma. p. q. 7^a. arti. p° ꝙ materia ꝛ forma se habēt ad inuicē sicut determināns ꝛ determinatū differēter tñ. determinat nāqꝫ ac ꝯtrahit quodā modo ꝛ mā p formā ꝛ forma p māꝫ. materia q̄dē p formā: inqꝫ^m mā anteqꝫ recipiat formā est ī potētia ad multas formas sed cū recipit vnā: terminat ꝛ ꝯtrahit p illaꝫ ad certā spēm. forma vero terminat p māꝫ inqꝫ^m forma in se ꝯsiderata cōmunis ē ad multa. sed p hoc ꝙ recipit in mā: sit forma determinate hui⁹ rei. est tñ differētia q꞉ mā cū terminat p formaꝫ: ~~pp~~ p eam eo ꝙ mā in se est q̄daꝫ potētia ac p hoc iperfecta ꝛ p formā receptā fit in actu. ꝛ ideo est ꝙ infinitū ſꝫ ꝙ attribuitur māe hēt rōneꝫ imꝑfecti. est eni q̄si mā nō hñs formā. forma vero i eo ꝙ terminat ꝛ ꝯtrahit p māꝫ in q̄ recipit: nō pficit imo q̄dā modo min⁹ pfecta reddit. nā cū forma sit act⁹ ꝛ oīs act⁹ inqꝫ^m hmōi sit pfectio: per hoc ꝙ ei⁹ amplitudo ꝯhit ꝛ restrīgit p māꝫ in q̄ recipit: ipa ei⁹ actualitas ac pfectio restringit ac ꝯhitur ꝛ p ꝯñs a totalitate sue pfectionis cadit. ex q̄ fit vt īfinitū ſꝫ ꝙ se tenet ex pte forme nō determiate p māꝫ ꝓut. s. ē act⁹ ī mā nō recept⁹: hēt rōnē pfecti. nā quāto capacitas ꝛ āplitudo actualitatis maior ē: tāto hēt magis d' rōne pfectiōis.

Quarto. Notādū ē ꝓut. S. tho. docet ꝯtra gē. li. p°. cap. 21°. ꝙ cū po^a dicatur ad actionē vel motū opoztet iudicare d' po^a ſꝫ modū actionis vel motus mot⁹ aūt ſꝫ sui rōnē: quātitatē hēt ꝛ extēsioneꝫ. vñ duracio ei⁹ īfinita reqrit ꝙ po^a mouēs sit infinita. Aduertēdū tñ ꝓut. S. Tho. scribit ī cōmē. sup. 8°. phy. ca. qd āt hoc necesse ē īpartibile esse ꝛc. ꝙ īfinitatis mot⁹ duplex pōt eē cā mouēs. vna p se ꝛ alia p accidēs. causa p se infinitatis mot⁹ dr̄ illa q̄ directe ꝛ p ꝓpriā ꝟtutē: īfinitatē motus causat. hec aūt est ad quā mot⁹ īfinit⁹ inqꝫ infinit⁹ est hēt ꝓportionē quā effect⁹ p se reqrit ad ~~suā~~ p se cām: cā aūt p accidēs hmōi īfinitatis est q̄ nō directe ꝛ p ꝓpāꝫ ꝟtutē: īfinitatē mot⁹ causat sꝫ p ꝟtutē ꝛ īfluētiā pmi motoris q̄ ei⁹ est cā p se. hmōi aūt cā ē ad quā mot⁹ īfinit⁹ inqꝫ^m hmōi nō hēt ꝓportionē. Cū ergo in pncipio hui⁹ notabilis dictū est ex dictis. S. Tho. ꝙ de po^a iudicandū est ſꝫ modū actionis ꝛ ꝙ duratio motus infinita reqrit ꝙ po^a mouēs sit infinita: itelligit d' po^a cause mouētis p se ad īfinitatē mot⁹ non de cā mouētis p accidēs. vñ licet pmū corp⁹ celeste ſꝫ sentētiā phoꝝ dicat eē cā infinite durationis motuū īferioꝝ: nō inde seqtur ꝙ sit ꝟtutis infinite eo ꝙ nō est cā p se ꝛ directe p̄dicte īfinitatis ſꝫ p accidēs rōne. s. reiterate circulationis ꝛ p virtutē ꝛ influētiā pmi motoris q̄ est p se ꝛ directe cā eiuscemodi infinite durationis. oīs eni ꝟtus ab alia dpēdēs ꝛ dei iuata: finitatē ꝛ mēsurā recipit ab ea. ipse aūt pm⁹ motor etiā ſm opinionē phi 8°. phy. nō est corp⁹ aut aliqd corporeum. Concludit igit ꝙ omnis infinitas mot⁹ vel opatiōis: necessario arguit infinitatē virtutis saltem in pma causa mouente.

Quinto. Notādū est p maiore d'claratione pmissoꝝ et p ~~rōne~~ ad argumēta ꝯ. 4^{am}. ꝯclusionē. ꝙ vt phs docet. 2°. phy. effect⁹ ꝓportionātur suis causis. vñ effect⁹ p se: reqrit cāꝫ p se. neqꝫ eni a cā p accidēs inqꝫ^m hmōi: seqtur effect⁹ p se. imo ꝛ oīs effect⁹ p accidēs licet hēat cām ꝓximā p accidēs: reducit tñ ad aliquā p se cāꝫ. effect⁹ aūt p se alicui⁹ cause est vt sup dicebat qui est ei ꝓportionat⁹ ꝛ vt ad ꝓpositū suffıcit. hmōi ꝓportio attendit in hoc ꝙ virt⁹ cause excedat seu vicat potētiā ꝛ resistentiā effect⁹ alias nō posset illi⁹ potētiaꝫ reducere

ad actũ. ex quo sequit̃ q̃ mot⁹ infinit⁹ eẽ nõ põt effect⁹ ꝑ se motoris finite virtutis. nõ. n. in hmõi effectu ⁊ cã: seruaret̃ ꝑmisso proportio. ⁊ hoc est fundamẽtuȝ argumẽtationis phi. 8°. phy. vbi ꝓbat q̃ qr mot⁹ ꝑmi mobilis est etern⁹ vt ipse opinat⁹ est: oportet ꝑmũ ei⁹ motorẽ eẽ virtutis infinite. ex quo infert: q̃ nõ est aliqđ corp⁹ neq̃ aliqđ q̃ᵐ eo q̃ in re quãta aut corporea nõ possit esse virtus infinita. ⁊ est intẽtio phi in eo loco probare ꝑmuȝ motorẽ esse ꝟtutis infinite nõ soluȝ duratione sȝ in vigore: ⁊ ad hũc sensum. S. Tho. ꝺductionẽ phi exponit ⁊ explicat. vñ q̃ dicunt. S. Tho. non attigisse ad mentem phi in eo passu: veri⁹ nõ intelligisse phm cõprobant̃ ꝓut dñs Egidi⁹ ⁊ alij doctores solẽnes ꝯtra eos efficacit̃ argumẽtant̃. Qđ aũt illi ꝯtra. S. Tho. obiciũt q̃ .s. mot⁹ ꝑmi mobilis si eẽt etern⁹: fieret ab intelligẽtia ipm orbẽ mouẽte q̃ virtutẽ habet finitaȝ ⁊ vniuersi sol q̃ est virtutis finite posset esse cã motuũ inferioꝝ q̃ stãte opinione phi eẽnt infiniti duratione a. S. doc. ꝑmo acceperũt. ille eni in loco sup̃ allegato hoc ipm obicit ꝯtra phm ⁊ fm ipsi⁹ expositionẽ. ⁊ soluit q̃ itelligẽtie mouẽtes orbes ⁊ sol ⁊ alia mouẽtia celestia si mũd⁹ esset etern⁹: essent cã infiniti mot⁹ duratione ꝑ accidẽs nõ ꝑ se ⁊ ꝑ influẽtiã ac efficatiaȝ primi motoris hñtis virtutẽ infinitam vigore. Nõ eni vt premissum est mot⁹ infinit⁹ põt esse effect⁹ ꝑ se cause hñtis ꝟtutẽ finitã aliãs effect⁹ excederet cãm neq̃ eẽt sibi ꝓportionat⁹. ¶ Sȝ ꝯtra istã solutionẽ arguunt aliq̃ q̃ licet mot⁹ infinit⁹ quãtitate intrĩseca vel intẽsiua vel extẽsiuo quã habet ꝑ ꝓpriũ subiectũ. s. mobile sit ꝑ se effect⁹ cause finite virtutis: ⁊ tamẽ si mũdus fuissȝ etern⁹ ⁊ mot⁹ ꝑmi mobilis nõ ex hoc haberet quãtitatẽ intrĩsecam infinitam sed solam infinitatẽ durationis q̃ est sibi extrinseca. s. a tẽpore. hmõi autem ĩfinitas nõ req̃rit in mouente virtutem infinitã vigore presertim quia mot⁹ primi mobilis continuat̃ per iteratas reuolutiones quaꝝ quelibet est finita: quẽadmodũ ⁊ corp⁹ ⁊ circũferentia primi mobilis ⁊ etiam spaciũ seu magnitudo circa quã fit. s. terra ¶ Ad hãc aũt obiectionẽ respõdet̃ q̃ sic arguentes: nõ satis aduertũt doctrinam phoꝝ ⁊ presertim Aristo. 6°. ⁊ 8°. phy. vbi docet q̃ntitatẽ motus accipi fm quãtitatem mobilis ⁊ spatij: ⁊ quãtitatẽ tẽporis fȝ quãtitatẽ seu magnitudinẽ motus. quãtitas aũt tẽporis est ipsa duratio. oportet igit̃ q̃ duratio infinita ꝑsupponat quãtitateȝ infinitam in motu fm quã accipiat̃ ⁊ a qua depẽdeat. vñ error in phia est dicere q̃ in motu nulla sit quãtitas infinita intrĩsece: ⁊ tẽporis duratio q̃ est eius quãtitas sit infinita. maxime qr ex priori ⁊ posteriori sibi succedẽtib⁹ in motu: accipitur quãtitas tẽporis. vñ isti sic argumẽtantes falluntur putãtes q̃ qr in motu primi mobilis possunt accipi plures reuolutiones ⁊ ĩfinite si motus eẽt etern⁹ q̃rum q̃libet est finita: q̃ tot⁹ ipse motus in se ⁊ intrĩsece est finit⁹ qđ falsum est: imo stãte illa ẏpothesi oportet dicere q̃ ipse mot⁹ ꝑmi mobilis fuisset ĩfinitus infinitate itrinseca quam habuisset a ꝑmo mobili ⁊ a qua dependeret ĩfinita tẽporis duratio. ad cui⁹ itellectũ sciẽduȝ est q̃ vt phs ꝓbat. 8°. li. phy. mot⁹ ꝑmi mobilis ꝑ totam sui durationẽ vn⁹ ⁊ cõtinu⁹ est realit̃: cuȝ in corpore totã ei⁹ successionẽ ac durationẽ nulla itercidat quies neq̃ in eo aliq̃ vnq̃ est realis partiũ diuisio. vñ in eo non sunt realiter plures ⁊ iterate reuolutiones. nã pluralitas reuolutionũ q̃ causat̃ necessario ex diuisione ⁊ distĩctione motus: stare non põt cũ vnitate ⁊ cõtinuitate ipsi⁹ mot⁹ ipsa autem pluralitas ⁊ reiteratio reuolutionuȝ q̃ in motu ꝑmi mobilis considerat̃: accipitur fm operationem itellect⁹ designãtis in ipso vno ⁊ ꝯtinuo motu: ꝑncipium ⁊ finem in habitudine ad determinatã partem ⁊ sitũ corporis mobilis et spatij seu magnitudinis circa quã versatur. ⁊ per consequens per operationẽ anime ipse plures reuolutiones accipiũtur vt partes totius motus primi mobilis cum tamẽ in ipso nulle partes sint realiter. sed sicut dictũ est vnus ⁊ ꝯtinu⁹ mot⁹ est a parte rei nullã in se habẽs realẽ diuisionẽ partiuȝ. ex quib⁹ infert̃ q̃ si mot⁹ primi mobilis fuisset eternus cũ sit a parte rei vn⁹ ⁊ cõtinuus: esset ĩfinite quãntitatis extẽsiue q̃ consisteret in ei⁹ cõtinua ac perpetuo successione fm quã mẽsuraret̃ tẽporis infinita quãtitas. cũ autẽ magnitudo mot⁹ infinita arguat necessario in ei⁹ motore per se potentiam seu virtutem ĩfinitã vigore ⁊ nõ solũ duratione: sequit̃ q̃ demõstratio phi loco supra allegato veritatẽ habeat fm expositionẽ. S. Tho. ꝺ ĩfinitate motoris in vigore. ¶ Sed ꝯtra premissa iterũ obici põt nã vt phs probat. 6°. phy. q̃ntitas mot⁹ intrĩseca cõsequit̃ quãntitatem mobilis itrinsecam q̃ fm ei⁹ partes accipit̃. cũ aũt primum mobile sit finite quãtitatis cũ nullũ corp⁹ sit infinite magnitudinis vt phs. 8°. phy. deducit: sequi videt̃ q̃ quãtitas sui mot⁹ non esset infinite quãtitatis itrĩsece. ¶ Sed ad hoc dicẽduȝ est q̃ quãtitas ꝑmi mobilis dupliciter põt considerari. vno modo fm q̃ primũ mobile est quoddam corp⁹ vniuersi. ⁊ isto modo quãtitas ei⁹ intrĩseca finita est vt pote certis dimẽsionib⁹ longitudinis latitudinis ⁊ profunditatis terminata.

Alio modo q̄ntitas ei⁹ considerari pōt sub rōne qua mobile ē τ continuo ac ꝑpetuo motu circuz girat̄ supposita ph̄i opinione de eius eternitate. et isto modo q̄ntitas ꝑmi mobilis pōt dici infinita ea rōne q2 vt sic in infinitū hēt partē post ptē. nec dabilis ē in ipo sm ꝙ mobile ē et motui subiacens ps aliqua quā alia nō sequat̄ qḋ etiā hēt inq̄3m est corpus spericū: quod sm ph̄in. 3°. phy. q̄ndā modū infinitatis habet. et q̄uis ps q̄ post ptē in infinitū accipit̄ in primo mobili sm hanc ꝯsiderationē non sit semꝑ alia ab oībus prius acceptis s3 aliq̄n sit resumpta: sufficit tñ ad causādā et mēsurādam q̄ntitatē motus infinitā q̄ sm ph̄in in. 6°. phy. accipit̄ sm ptes mobilis inq̄3m vna alteri succedit. s. vel circa magnitudinē in q̄ est motus. et ista responsio accipit̄ de mente. S. Tho. in cōmēto sup. 8°. phy. lec. 21ᵃ. §. vnū aūt q̄dē est vbi dicit ꝙ demōstratio ph̄i procedit sm ꝙ q̄ntitas mot⁹ accipit̄ sm ptes mobilis. τ iter3 quasi in fine ꝯmēti ait sic. τ q̄uis ꝑmū mobile sit finitū: tñ hēt q̄ndā similitudinē cū infinito vt dictū est in. 3°. hec ille. vbi satis innuit ꝙ q2 primū mobile hēt q̄ndā modū infinitatis. s. put s̄ explicatū est: pōt infinitas mot⁹ ipius accipi sm ptes eius q̄ sibi invice3 in infinitū succedūt.

Quantū ad articulū. 4ᵐ. respondendu3 est ad obiectiones. τ quidē ad primu3 Aureoli ꝯ primā ꝯclusionē dicit̄ ꝙ modus dicēdi. S. Tho. de eo qḋ est impossibile vel non impossibile absolute respectu oīpotentie dei: sufficiēs ē et euacuās oīa incōuenientia prout patuit ex primo notabili. illa aūt q̄ arguens inducit in ꝯriū: nō obstāt procedūt eni ex quodā falso supposito. s. ꝙ deus faciat aliqua circa res: q̄ eaꝝ diffinitionibus repugnant τ cōtradicūt. neq3 illud probāt exēpla ab arguēte inducta nō ꝑmū de existētia accidētis sine subiecto vel hominis aut animalis sine mēbro organico. nā vt. S. Tho. probat in multis locis sue doctrine vt. 3ᵃ. pte. q. 77ᵃ. ar. ꝑ°. ad. 2ᵐ. τ. 4°. sen. di. 12ᵃ. q. ꝑ°. ar. ꝑ°. sub arti. ꝑ°. ad 2ᵐ. τ in multis alijs locis. eē in subiecto: non est diffinitio accñtis s3 ē quedā ꝯdictio aut proprietas ꝯsis naturam accidētis. vñ in diffinitione accidētis subiectū ponit̄ tanq̄3 aliq̄d extraneu3 ab eius q̄ditate. ꝑpter qḋ diffinitiones accidētium dicunt̄ dari ꝑ additamenta. Itē neq3 integritas mēbroꝝ est de substātia seu q̄ditate hominis vl animalis. vnde diffinitio ph̄i. 2°. de anima. ꝙ. s. est act⁹ corporis phisici organici: nō est simpliciter τ absolute q̄ditatiua sed dat̄ de anima ꝑ comparationē ad causas naturales τ in respectu ad ei⁹ subiectum qḋ nō est de ei⁹ q̄ditate. vñ posset de⁹ de potētia absoluta facere ꝙ anima etiā rationalis vivificaret corp⁹ homogeneū. vnde τ Aug⁹. reffert in q̄ddam sermone se vidisse in partibus ethiopie homines sine capitib⁹ vnū tātūmodo oculu3 habētes in pectore. τ similiter viuere possent sine ceteris mēbris ꝑserti exteriorib⁹ cu3 caput sit pricipalius hominis mēbrum. Neq3 obstat. 2ᵐ. de situatione duoꝝ corpoꝝ in code3 loco cum nulla ibi sit diffinitionis ad diffinitum repugnātia put. S. Tho. ꝓbat. 4°. sen. dis. 44ᵃ. q. 2ᵃ. ar. 2°. sub arti. 3°. ad. 2ᵐ. ¶ Neq3 iteꝝ illa q̄ ad primā confirmationē inducit obsistunt. quū nichil eorū q̄ ibi recitant̄ deum posse facere: importat ꝯtradictionē diffinitionis ad diffinitū aut ecōtra. put ex doctrina. S. Tho. in plurib⁹ locis haberi pōt. arguēs autem dicta sua nō probat. ¶ Ad illud autem qḋ viteri⁹ inducit ꝙ. s. illud est simpliciter ipossibile qḋ est ipossibile in primo modo. p3 responsio ex dictio in primo notabili. ¶ Ad vltimā aūt ꝯfirmationē dicit̄ ꝙ si loq̄tur de figura τ rectitudine corporeis: videtur ꝙ de⁹ facere nō possit figurā sine supficie aut rectitudinem sine linea. nā figura corporea ex sua rōne est q̄dam supficiei q̄litas: τ similiter rectitudo est ex natura sua linee quoddā accidēs quemadmodū τ simitas est nasi curuitas. vnde sicut nō subest potētie dei facere simitatem sine naso: ita nec figuram sine supficie aut rectitudinem dimēsui. i sine linea. vñ h̄mōi nō dicunt̄ ipossibilia deo ea rōne q2 illis audit̄ anim⁹ stupet human⁹ aut q2 illa nō cōprehēdit: sed q2 implicat ꝯtradictionem. nā in eo qḋ dicit̄ figura corporea dr figura insupficie q̄ est de rōne corporis τ simul rectitudo corporalis implicat in sui rōne lineam. ¶ Ad argumēta Gregorij ꝯtra. 2ᵃᵐ. ꝯclusionē Ad primū negat̄ assumptū neq3 valet ꝓbatio. quū licet aliquādo fuit verū adam nō fuisse ante. s. q̄3 fuerit neq3 tūc includebat ꝯtradictionem. postq̄3 tñ fuit: nō potuit esse verū nō fuisse. Sed icludit cōtradictionē put. S. Tho. pulchre deducit ꝑ° sen. d. 42ᵃ. q. 2ᵃ. arti. 2°. ad. 3ᵐ. et de poᵃ dei. q. ꝑᵃ. ar. 3°. ad. 9ᵐ. iplicat. n. ꝯtradictionē ꝙ aliq̄d fuerit τ nō fuerit simul. ¶ Ad. 2ᵐ. negat̄ iterū assūptū si ista adam nō fuit: accipiat̄ cū eius preteritione sm qḋ de ea loquimur in ꝑsenti. nam hoc modo ad istam adam fuit: sequit̄ cōtradictorie simul esse vere eo ꝙ ratione preteritionis veru3 sit adam fuisse. ista aūt antiꝗs nō erit: nō implicat aliquid repugnās nisi forte i efferat̄ ad ꝑsē-

tiam dei. nā sic ꝓpter certitudinē diuine sciētie im-
plicaret ꝯdictionē. s. certū eē deo antixp̄z fore et
nō eē sibi certū. vn̄ S. Tho. p̄a. p. q. x a. ar. 5o. ad
3m. inq̄t. cū dicit. s. itellectꝰ nr̄ angelū eē vel fuis-
se: supponit aliq̄d cū quo eiꝰ oppositū non subdit
diuine potētie. Cū vero dicit futurū eē: nō dū suppo-
nit aliq̄d. vn̄ cū eē ⁊ nō eē āgeli subsit diuine poten
tie absolute ꝯsiderādo: pōt deꝰ facere ꝙ eē ange
li nō sit futurū. tamē nō pōt facere ꝙ nō sit dū est
vel ꝙ nō fuerit postq̄ꝫ fuit. ¶ Ad. 3m. negat ꝯn̄a
plus eni iportatur per ꝯn̄s q̄ꝫ in antecedēte ipli
cetur. nam ꝯn̄s ex natura verbi preteriti habet
adiunctam preteritionē productionis a deo ra
tione cuiꝰ implicat repugnantiā ꝯtradictionis.
responsio autem quā arguēs ponit: in bono sen
su: bona est neq̄ꝫ valet prima eiꝰ iprobatio quī
responsio nō fundatur vt arguēs dicit in eo sup
quo vertitur questio: sed super repugnātia con-
tradictionis quam implicat hec ꝓpositio deus
potest non ꝓduxisse adam ratione preteritiōis
quam icludit. ipsam autem repugnātiā ꝯtradi-
ctionis nō solum p̄dicta propositio iplicat respe
ctu causarū secūdarū: sed etiā respectu p̄me cau
se vt supradictū est. ⁊ per hec ptꝫ respōsio ad cō
firmationē. ¶ Ad. 2am. improbationē ptꝫ respō
sio per ea q̄ dicta sunt ad. 2m. nā non est simile d
ꝓpositione de preterito ⁊ de ꝓpositione d futu-
ro. Neq̄ꝫ valet confirmatio q2 ꝓductio preteri-
ta ade: nō repugnat ratione nouitatis sꝫ ratione
preteritionis. ¶ Ad dictū Magistri sentētiarū
ptꝫ responsio per ea q̄ dicta sunt supra disti. 38a.
⁊ presertim in. 3o. notabili. ¶ Ad. 4m. negat cō-
sequentia ⁊ ad eius probationē dicimꝰ ꝙ loquē-
do de reuelatione seu ꝓphetia predestinationis
de qua arguēs videt loqui: licet in potestate dei
sit ꝙ aliq̄d ab eo reuelatum nō eueniat accipien
do illud in sensu diuiso s̄m. s. ꝙ in se est q̄ddā fu-
turum: accipiēdo tamē illud vt est a deo reuela-
tum s̄m p̄destinationem q̄ implicat presciētiam
⁊ determinationē volūtatis diuine: nō est in po-
testate dei ꝙ nō eueniat. implicat enim vt sic re-
pugnātiam ꝯtradictionis de imutabilitate diua
s̄m quē modū apostolꝰ dicebat ꝙ deꝰ se ipsū ne
gare nō pōt. auctoritates aūt inducte ex euāge
lio Joānis loquunt de morte xp̄i ⁊ de ceteris re-
bus ꝓphetatis in sensu diuiso nō in sensu cōposi
to. put. s. subiacēt diuine predestinationi ⁊ ꝓphe
tie. ¶ Ad. 5m. dicitur ꝙ Augustinꝰ loquitur s̄m
ꝙ futura subiacent diuine ordinationi ⁊ determi-
nationi q̄ ratione sue imutabilitatis iducunt ne
cessitatem futuris euentibꝰ: s̄m quem modū idē
iudicīū est de futuris ⁊ de preteritis quāuis alia

ratio necessitatis sit hic ⁊ ibi. nam in futuris euē-
tibꝰ ꝓut stāt sub diuina p̄sciētia ⁊ determinatio-
ne: est necessitas ꝯditionata ⁊ imutabilitatis. p̄-
terita aūt s̄m ꝙ preterita sunt: habēt necessita-
tem absolutā. ¶ Ad argumēta Aureoli ꝯtra. 3am
ꝯclusionē Ad p̄mū dicit ꝙ materia est causa limi
tationis forme causalitate materie q̄ cōsistit i re
cipiendo. ⁊ cū arguit ꝯtra q2 tūc materia nō da
ret limitationē forme: negatur ꝯn̄a eo modo q̄
dare ꝯuenit cause materiali. dare enī aliq̄d: cō-
muni significatione idē est qđ illud causare quo-
cūq̄ꝫ modo causalitatis. vn̄ cū dicimꝰ materiam
dare limitationem forme: nō aliud est dictu q̄ꝫ ꝙ
materia causat ipsam limitationē materialit. i. ⁊
receptiue. Jn eo enī ꝙ forma recipit in materia
limitat ac ꝯtrahit eiꝰ amplitudo ac capacitas ꝑ
ut dictū fuit in. 3o. notabili. ¶ Ad. 2m. dicit p̄mo
ꝙ maior ꝓpositio est falsa nisi qn̄ vtrūq̄ꝫ hēt eq̄-
lem amplitudinē ⁊ illimitationē eiusdē rationis
cū alio: quod nō est in ꝓposito. alteriꝰ enī rōnis
est amplitudo ⁊ illimitatio materie q2. s. potētia
lis ⁊ receptiua: ⁊ alteriꝰ rōnis est amplitudo ⁊ il-
limitatio forme q2 actualis ⁊ informatiua ac ꝑfe
ctiua. ꝓpter qđ licet vtrūq̄ꝫ sit eq̄lis amplitudo
nō inde sequit ꝙ ad inuicē nō limitentur ⁊ con-
trahantur aliter tamē ⁊ aliter. Dr̄. 2o. ꝙ minor
etiam vniuersalit sumpta est falsa. nam forma q̄
nō habet esse in materia: nō ꝯparat ad materiā
s̄m equalitatē amplitudinis cū nō ꝓprie inter se
habeāt ꝓportionē. Si aūt i minori forma restri-
cte accipiat pro forma habēte esse in materia sꝫ
ꝙ arguēs videt accipe: respōdendū est sicut ad
maiorē. diuisio aūt arguētis de materia ⁊ forma
s̄m esse reale iduiduale vel s̄m esse qđ habēt in
anima est isufficiēs nā est. 3m. mēbrū ꝓut. s. consi
derant q̄ꝫm ad suas eēntias ⁊ q̄ditates s̄m quas
ꝯuenit eis modꝰ illimitationis ⁊ ifinitatis. ¶ Ad
3m. dicit p̄mo ꝙ maior ꝓpositio nō est vlr vera.
nam aliq̄d qđ ex se est limitatū etiā si ꝑ nullā po
tētiā possit fieri illimitatū: pōt ꝑ aliq̄d extrīsecū
ampliꝰ limitari. quēadmodū forma corporalis
q̄ ex natura sua limitata ē ad corpꝰ: pōt ꝑ aliq̄d
extrīsecū vt ꝑ q̄litates ⁊ dispositiones ⁊ ꝑ v̄tutē
agētis particularis ampliꝰ limitari ad tale corpus
vel tale: vt ad corpꝰ leonis aut vituli. Dr̄. 2o.
ad minorē ꝙ nō est vera si vlr accipiat. nā vt S.
Tho. deducit. 3o. sen. d. 13a. q. p̄a. ar. 2o. sub arti.
2o. et. 3a. p. q. 7a. ar. 11o. deꝰ fecit grāꝫ aīe xp̄i infi-
nitā ⁊ illimitatā q̄ꝫm ad rōnē grē licet nō absolu
te. possꝫ etiā deꝰ facere albedinē separatā ac per
hoc illimitatā q2 nō receptā in aliq̄ ꝓut ip̄e dicit
8o. q̄dlibꝫ. q. 4a. ar. 3o. ⁊ cū arguēs infert ꝙ deus

nō pōt facere formā isti⁹ lapidis signatā esse infi
nitā: dicim⁹ q̄ multū differt in ꝓposito loq̄ d̄ for
ma absoluta vel d̄ forma signata. nā rōni forme
absolute ꝯsiderate: nō repugnat īfinitas ꝛ illimi
tatio. repugnat tñ forme signate d̄ cui⁹ rōne est
limitatio. qd̄ aūt arguēs dicit formā ꝑ hoc tātū=
modo dici illimitatā q2 ꝯsideratˀ vt cōmunis ꝛ d̄
plurib⁹ p̄dicabilis: falsum est: nā p̄ter istū modū
est ali⁹ mod⁹ illimitatiōis forme. s. ꝑ hoc q̄ i mā
nō est recepta. ¶ Ad. 4m. dˀ p̄mo q̄ accidentia
panis ꝛ vini in sacramēto eucharistie separata a
sba retinēt diuo miraculo limitationē quā a sbaꝛ
a materia acq̄sierūt quēadmodū retinēt et esse.
Dˀ. 2°. q̄ oīa accidētia in sacramēto euchari=
stie hn̄t sbm p̄ter quātitatē. s. ipam quātitatez
ita q̄ sbo qd̄ hēt locū materie: hn̄t limitationez
quātitam aūt licet debeatˀ ex nā sua q̄dā modus
limitationis. s. situalis ibi etiā in sacramēto a mā
et subiecto habet limitationem sicut ꝛ esse quaz
limitationē ꝛ q̄dā alia retinet diuo miraculo se=
parata a substātia. ¶ Ad ea q̄. 2°. loco arguit cō
tra eandē ꝓbationē ad p̄mū dicim⁹ q̄ licet de q̄
stione vtrū esse differat realitˀ in creaturis a reꝯ
ius est satis dictū fuerit sup. 8°. disti. respōdem⁹
tamē ad q̄sitū arguētis q̄ cū dicitˀ de⁹ est: verbūz
est designat esse existētie nō s̄m q̄ significat esse
cōmune p̄dicabile de omnib⁹ reb⁹ s3 s̄m q̄ esse
est subsistens ꝛ quid simplicissimum ꝯtinēs in se
omnē essendi ꝑfectionē. vñ cum dˀ de⁹ est: eē ac=
cipitur vt s̄m adiacēs neq3 est verū qd̄ arguens
dicit q̄ esse ꝑut est. 2m. adiacens nō est aliud q̄3
affirmatio subiecti ꝛ q̄d significat verū. alia eniz
acceptio est ipsius esse ꝑut est. 2m. adiacēs ꝛ s̄z
q̄ significat veritatē cōpositionis in ꝓpositioni=
bus ꝛ dˀ copula ꝑut. S. Tho. docet p⁹ sen. disti.
33a. ar. p̄mo ad p̄mū ꝛ in multis alijs locis. ex q̄
pz q̄ arguēs nō fuerit satis istruct⁹ circa significa
tiones ꝛ acceptiones ipsi⁹ esse. ¶ Ad. 2m. dˀ q̄
maior ꝓpositio est falsa. nā cum dicitˀ de⁹ est: eē
p̄dicat essentiā dei cū qua est idē oīno realˀr.
sed cū dˀ lapis est: esse p̄dicat q̄ddā accidens di=
stictū realitˀ a natura lapidis. vñ argumētū fallit
¶ Ad argumēta 3. 4am. ꝯclusionē dicitˀ ad p̄mū.
q̄ deductio. S. Tho. est sufficiēs neq3 valet q̄ ar
guēs inducit ad oppositū. nam falsum est q̄ nulla
sit ꝓportio inter sonū ꝛ colorē cū conueniāt i eo
dem genere ꝑnature quia in genere q̄litatis sen
sibilis: ꝛ in genere obiecti q2 in genere sensibilis
ꝓprij. cū autē arguēs vlteri⁹ dicit q̄ nō quecūq3
sunt in ꝓportionabilia: in infinitū se excedūt cō
cedimus. neq3 tam vltˀ captū fuit assumptū. S.
Tho. Dicim⁹ tñ q̄ q̄cunq3 sunt i proportiōabilia
sicut ens et nō ens simplicitˀ: i infinitū se excedūt
ꝛ huiuscemodi fuit assumptū. S. Tho. fundatū
in eo qd̄ ē ex nichilo simplicitˀ aliquid facere. qd̄
aūt arguens vltimo assumit volens concludere
oppositū ex medio. S. Tho. s. q̄ quāto res mui⁹
est in potentia tanto facilius ꝛ a minori virtute
reducitur ad actū: duplicē pōt habere itellectū.
vnus est q̄ res sit minus in potentia ex eo q̄ per
aliquam formā ꝛ dispositiones disponētes ad vl
teriorē formā introducēdā sit aliq̄ modo in actu
ꝛ in hoc intellectu vera est ꝓpositio: sed nō ē ad
ꝓpositū cum. S. Tho. loquatˀ de nulla potentia
. i. de nullo p̄supposito simplicitˀ neq3 in actu neq3
in potētia. Si aūt itelligatˀ q̄ res quāto minus ē
in potētia. i. quāto min⁹ ꝓportionata ē ad actuz
ꝛ magis ab eo elōgata ac min⁹ disposita ꝛ minus
habeat ordinē ad actū: falsum est ꝛ ꝯtra doctri=
nam phorum. ¶ Ad. 2m. ꝛ. 3m. pz rñsio ꝑ ea q̄ di
cta sunt in. 4°. notabili. vñ. S. Tho. infinitatem
tēporis ꝛ mot⁹: reducit in p̄muz motorē. s. deum
tanq3 in causam ꝑ se nō in motorē corporeū vel
celū vel aliū cū in corpore non possit esse virtus
infinita vt phs ꝓbat. 8°. phycor ꝑut in. 4°. no
tabili tactū est. ¶ Ad ea q̄. 2°. loco inducit dici=
mus q̄ neq3 ex auctoritatib⁹ neq3 ex demōstra=
tionib⁹ efficaciter ꝓbatur ꝓpositum arguentis.
nam ex illis hoc solū deduci pōt q̄ de⁹ moueat
celos sicut finis ꝛ appetibile ꝛ hoc verū est cū de⁹
sit finis vltim⁹ toti⁹ vniuersi. s3 nō inde sequitˀ q̄
nō moueat alio genere cause. mouet eniz sicut p̄=
mū efficiēs a quo oīa alia mouētia virtutē ꝛ ef
ficaciam mouēdi habeāt imo ꝛ effectiue īmedia
tius ꝛ efficati⁹ agit in omni actione secūdoꝝ mo
torū. ꝛ q̄ hoc docuerit phs ꝛ ei⁹ cōmētator i mul
tis locis euidēs est cuilibet etiā mediocriter phō
ꝓpter quod indignū viderˀ circa hoc multū imo
rari. ¶ Ad argumētū ante oppositū dicitur q̄ so=
lum concludit q̄ in deo nō est potētia passiua et
hoc cōcedim⁹. Et in hoc articulus terminatur.

¶ Questio secūda.

Circa eandem distinctionē q̄dragesimā tertiā q̄ritur vtrū deus possit facere infinitū in actu ꝛ videt̄ q̄ sic q2 de⁹ pōt facere plus q̄ꝫ homo possit dicere vel cogitare fm illud Luce pmo. Nō erit īpossibile apud deū omne verbū. Sꝫ homo pōt dicere esse infinitū in actu ꝛ etiā cogitare cū q̄dam phi hoc posuerint vt ptꝫ in. 3°. phy. ergo de⁹ pōt facere īfinitū in actu. In oppositū argui. De⁹ eni pōt facere aliq̄d mai⁹ omni eo q̄d facit q2 ei⁹ potētiā nō adeq̄t opus vt dicit Hugo de sancto victore. Sed īfinito in actu nō pōt eē aliquid maius. ergo nō pōt esse q̄ de⁹ faciat īfinitū in actu. ¶ In hac q̄stiōe erūt q̄ttuor articuli vt s̄.

Quantū ad articulū pmū sit pma ꝯclusio q̄ deus nō pōt facere multitudinē aut magnitudinē dimēsiuā actu infinitā. Hāc ꝯclusionem tenet. S. Tho. pª. p. q. 7ª. articulis. 3°. ꝛ. 4°. Itē. 9°. q̄dlibet. q. pª. ar. pª. ꝛ. q̄dlibꝫ. 12°. q. 2ª. ar. p°. et p°. sen. dis. 43ª. q. pª. ar. pª. ad. 5m. Itē. 2°. sen. dis. pª. ar. 5ª. ad. 3m. ꝛ. 4m. in oppositū. ¶ Secūda ꝯ° est q̄ multitudo ꝛ magnitudo est īfinita in potētia hoc modo q2 omni numero dato ꝛ omni magnitudine dimēsiua data: pōt dari maior. Hanc ꝯclusionē pbat. S. Tho. pª. p. vbi sup. ¶ Tertia ꝯclusio est q̄ simplicit̄ loquēdo de⁹ pōt quālibet re a se facta facere meliorē. Hāc ꝯclusionē tenet S. Tho. p°. sen. d. 44ª. ar. p°. et pª. p. q. 25ª. ar. 6°. ¶ Quarta ꝯclusio est q̄ de⁹ pōt facere vniuersum in īfinitū meli⁹ q̄ꝫ sit. Hāc ꝯclusionē tenet S. Tho. p°. sen. vbi s̄. ar. 2°. et pª. p. vbi s̄ ad. 3m.

Quantum ad articulū. 2m. ponēde sūt obiectiones aduersarioꝝ. ꝛ q̄dē ꝯtra primā ꝯclusionē arguit Gregorius de arimino pbādo q̄ de⁹ possit facere aliquā multitudinē actu infinitā pmo sic. Cuiuslibet cōtinui actualit̄ sunt infinite partes. ergo possibile est aliquam multitudinē actu infinitam esse. āñcedēs pbatur auctoritate ꝛ ratione. auctoritate quidem Augustini. 2°. de libero arbitrio cap. 15°. dicētis. Quicq̄d corporis sensu attingitur: iam nō est vnū sed multa esse cōuincitur corpus enīꝫ est ꝛ ideo habet innumerabiles partes. ex quo sequit̄ q̄ ōme corpus habet ptes innumerabiles. si aūt innumerabiles ergo īfinitas. rōne idē ptꝫ nā cōstat q̄ omne ꝯtinuū habet plures partes ꝛ nō tot numero qui plures: ꝛ omnes suas partes actualiter ꝛ simul habet. ergo omne ꝯtinuū simul habet partes infinitas actualiter. ꝛ si dicat̄ q̄ ꝯtinuū habet partes infinitas i potentia tm̄ nō in actu: q̄ro an li in potētia determinet hoc verbū habet vt sit sensus q̄ ꝯtinuū in potētia habet idest pōt habere ꝛ nō habet partes infinitas ita q̄ habere ptes infinitas verificetur d̄ continuo tm̄ in ꝓpositione de possibili ꝛ non de inesse. sicut dicimus de aliq̄ ere q̄ est in potentia statua ꝛ nō est statua. ꝛ ptꝫ q̄ iste sensus ē falsus q2 tūc hec nō eēt vera ꝯtinuū habet plures partes q̄d satis apparet falsum ꝛ ꝯñs ista ptꝫ q2 si habet plures ꝛ nō finitas tm̄. ergo īfinitas. Itē Augustin⁹ in auctoritate inducta d̄ inesse: enunciat q̄ corpus habet innumerabiles partes: aut li in potētia determinat li partes vt sit sensus q̄ continuū habet infinitas partes i potētia idest potētiales. s. quaꝝ nulla fm se vnū hoc aliq̄d precisum nō faciēs cū alijs vnū hoc aliq̄d. Sed ōēs hoc aliq̄d in actu cōstituūt ad differētiā partiū quātitatis discrete quarū q̄libet est fm se vnum hoc aliq̄d. nec ōēs hoc aliq̄d in actu ꝯstituunt ꝛ ideo nō actuales sꝫ potentiales ptes dicunt̄. ꝛ hic sensus ver⁹ est alias ꝯtinuū eēt discretū. Sꝫ hoc nō tollit veritatē antecedētis nā ꝯtinuū sicut actualit̄ habet plures ptes potentiales: sic actualit̄ infinitas ptes potētiales ꝛ p ꝯñs actualr̄ est aliq̄ multitudo infinita partiū potētialiū. ex quo vlteri⁹ ptꝫ pncipalis ꝯña q2 nō ē magis impossibile simplr̄ eē aliquā multitudinē aliquoꝝ nō faciētiū p se vnū in actu: q̄ꝫ aliquoꝝ faciētium p se vnū. q̄d ptꝫ q2 ōīs repugnantia q̄ assignaretur in illis verbi grā q̄ totū esset eq̄le vel minus parte vel q̄ īfinitū esset minus īfinito aut q̄ actualitas existie repugnet infinito partibili aut aliqua alia q̄ ab oppositū tenētib⁹ assignat̄. eq̄ apparent̄ assignaret̄ in īfinita multitudine q̄ est actualiter partiū potētialiū cōtinui. vñ nulli pōt apparere rōnabilit̄ īpossibile esse īfinitas aīas in actu plus q̄ꝫ ptes ꝯtinui esse īfinitas i actu. ¶ Cōfirmat̄ q2 cū de⁹ īmediate se solo quālibet entitatē possit ꝯseruare in eē sine quocūq̄ q̄d nō est de essētia illi⁹: poterit alicui⁹ ꝓportiōis quālibꝫ partē in cōtinuo existēꝫ actualit̄ diuidere a qua-

libet alia eiusdē pportionis ꝙ nō est pars eius ꝛ quālibet talē cōseruare in esse. ꝙ facto: erit actu alis multitudo infinita discretoꝝ nō facientiū p se vnum. nā tales partes pportionales sunt infinite. verbi gratia pma medietas toti⁹ ꝛ pma medietas. 2ᵉ. medietatis ꝛ iterū pma medietas alterius ꝛ sic ꝯsequēter quarū nulla est pars alterius. ℂ2°. pncipalit᷑ de⁹ posset in cuiuslibet partis pportionalis vni⁹ hore tēporis instāti imnāte pducere vnū angelū ꝛ pductū ꝯseruare. verbi gfa in pmo instāti hore pducere vnum ꝛ in pmo instāti. 2ᵉ. medietatis sequētis pducere aliū ꝛ in primo instāti medietatis residui producere aliū ꝛ sic ꝯsequēter ergo deus pōt facere multitudinem actu ifinitam angeloꝝ. antecedēs ptꝫ quia nichil ipossibile neqꝫ aliq̄ incōpossibilia includit. ꝯsequētia pbatur. nā dato casu in fine seu instāte terminātē totā horā: essent simul infiniti angeli sicut in ipsa hora sunt infinite huiꝰ ptes pportionales. ℂ3°. ex eo ꝙ ponit᷑ esse aliq̄ multitudo actu infinita: nulla ꝯtradictio implicatur ergo de⁹ potest ꝛc. ptꝫ ꝯsequētia ex dictis cōmunium theologorū. antecedēs declarat᷑ ex eo ꝙ infinitas nō tollit rōnem multitudinis nec etiā aliquid necessario ꝯñs ad multitudinē. nō enim tō nō esset multitudo aut rei nō cōueniret aliquid necessario cōpetēs multitudini: si esset aliq̄ multitudo ifinita neqꝫ ecōuerso multitudo tollit rationem infinitatis aut aliq̄d necessario ꝯñs infinitatem. ℂ2°. loco arguit ꝯtra eandē ꝯclusionē pbando ꝙ possibile est esse aliquā magnitudinē actu ifinitā seu corp⁹ aliquod ifinitū ꝛ arguit primo sic. q2 nulla ꝯtradictio implicat᷑ ex eo ꝙ ponitur aliquod corp⁹ ifinitū: cū ifinitas nō tollat rōnem magnitudinis vel aliq̄d eam necessario cōsequēs. neqꝫ econuerso magnitudo tollit rationem ifinitatis. vnde nullam icōpossibilitatē includit. ℂ2°. quia deus pōt facere corpus ifinitum sm lōgitudinem in vnā partem et per hoc etiam sequitur ꝙ possit facere in omnē ifinitū sibi placet. cum vnum non sit magis impossibile ꝙ aliud. assumptum probatur ꝛ suno gratia exēpli vnum corpus longū. x. palmis ꝛ latum vbiqꝫ vno palmo cōstat ꝙ in isto sunt ifinite partes pportionales sm modū diuisionis pretactū quarum quelibet sm dimēsionē latitudinis istius totius est vni⁹ palmi ꝛ per ꝯsequēs quelibet equalis cuilibet quarūs sm dimēsionem nulla sit altera equalis. tūc sic. possibile est deū omnes huius modi partes pportionales diuidere ꝛ sm aliam dimēsionem qua sunt equales cōiungere ꝛ vnire ꝛ ita ꝯstituāt vnā magnitudinem sicut nūc ꝯstituunt. ergo deus potest facere vnum corpus lōgum ifinite in vnā partem. antecedēs nō videt᷑ habere dubiū apud aliquem catholicū. ꝛ ꝯsequētia ptꝫ quia tūc tale corpus haberet in lōgitudine sua ifinitas partes eiusdē quātitatis. s. palmalis. ℂ3°. ad idem sic. suppono ꝙ in ifinitum deus potest augere magnitudinem. tunc pono ꝙ sint due magnitudines. a. ꝛ. b. cōstituētes vnū angulum cuius basis sit magnitudo. c. ꝛ ꝙ quiescentibus. c. ꝛ. b. magnitudo. a. tātū eleuetur ex parte qua ꝯstituit angulū cum. b. vt sit eque distās ipsi. b. totū hoc est possibile naturaliter. Cū hoc etiam pono ꝙ ꝯtinue dum eleuatur magnitudo. a. de⁹ augeat eam tm̄ ꝛ similit᷑. b. i directū ꝙ ꝯcurrant actualiter toto tēpore precedēte instās in quo primo erūt eque distātes ꝛ hoc ptꝫ esse possibile ex suppositione pmo facta. tūc arguitur hoc casu possibili posito: tūc ille magnitudines erūt ifinite quādo erūt eque distātes. ergo deus pōt facere magnitudinē ifinitam. ꝯñs ptꝫ: sed antecedens probat᷑. Quia si dicatur ꝙ sint finite: sequitur ꝙ vel non semper dum. a. eleuabat᷑ tm̄ in sua rectitudine augebatur vt cōcurrerēt quod est cōtra positionem vel ꝙ quātūcūqꝫ modicū. a. depmeretur versus. b. ex parte qua prius eleuabat᷑ neutra crescēte ꝯcurrerēt ꝙ est ꝯtra sensū. ℂ4° potest argui nam data aliqua magnitudine cuba potest deus in cuiuslibet partis pportionalis hore vnius instāti initiante cuilibet lateri magnitudinis illius addere equalem illi magnitudinē cubam que vnam per se magnitudinē simul cōstituant. igitur deus potest facere magnitudinē quaqꝫ ifinitā. ꝯñs ptꝫ quia i instāti terminante horam erit illa magnitudo vndiqꝫ infinita. ℂ3°. loco probat ꝙ de⁹ potest facere aliquā formam vt charitatem aut aliā formā itensibilem ꝛ remissibilem infinitā intēsiue in sua specie. ꝛ arguit primo sic. quia si hoc nō sit possibile: aut hoc ideo est quia ipossibile est esse aliquid in actu infinite perfectum seu perfectionem ifinitā aut quia impossibile est aliquam creaturam esse perfectionem ifinitā quia tūc equaretur deo in perfectione ꝛ per ꝯsequēs esset deus ꝛ sic esset creatura ꝛ deus ꝛ sic deus ꝛ nō deus ꝛ creatura ꝛ non creatura. aut quia impossibile est aliquid infinite perfectionis esse minus perfectum aliq̄ eiusdem rationis vel partem esse equalem toti quorum altero sequitur necessario vt videtur p rationes aduersarioꝝ. Ista diuisio videtur sufficiens quia ex hijs videretur arguere quicunqꝫ teneret oppositum. Sed propter nullum istorū debet hoc negari. nō quidē propter primū quia in

finitam perfectionē esse actu: nō est impossibile cum deus sit bonitas ꝛ perfectio infinita in actu. ex quo patet ꝙ nō repugnāt neqȝ sunt incōpossibiles infinitas ꝛ actualitas sicut aliqui pro fundomēto sue positionis assumunt. nec propter secundū hoc debet negari. nō enim esto. ꝙ aliqua charitas sit īfinita intensiue: sequitur ꝙ sit eque perfecta vt deus quia deus est perfectio infinita simpliciter charitas aūt esset perfectio īfinita in genere quia nō solū deus sed aliqua etiā finita perfectio alterius rationis potest esse perfectior sicut substātia angelica perfectior esset charitate infinita creata. ꝛ finita ītellectio: perfectior ꝛ nobilior eēt nigredine īfinita. huic attestat̄ augustinus in libro de natura ꝛ gratia. ego quidē sentio quia etiam cū fuerit in nobis tanta iusticia vt addi ei nichil oīuno possit: nō equabitur creatura creatori. ꝛ si cum sumitur piunctionaliter ꝛ equiualet huic cōiunctioni si. nec terniū debȝ mouere quia illud nō est impossibile vt patet de partibus continui. neqȝ etiam quartū quia vel altera ps non est impossibilis: vel ucuti a sequitur vt patet formando similes argumētationes de partibus continui. ℂ. 2°. si deus per vnā horam cōtinue augeret charitatē sic tamē ꝙ ī pma medietate totius hore crearet charitatem tāti grad⁹ ꝛ in pma medietate sequentis medietatis crearet equalem charitatē charitati quā creauit in pma medietate totius ꝛ recte in pma medietate totius crearet equalem ꝛ sic sēper velocitaret suam actionem sm quonlibet taliū partiū ꝓportionabiliū ꝛ quālibet cōseruaret: in fine hore creata esset charitas actu infinita intensiue. pña patet quia charitas existēs in fine hore haberet infinitas partes equales sicut in tēpore sue creationis fuissent tunc infinite partes proportionales: sed aūs est possibile. nam ꝙ in tota vna hora creet charitatem: patet esse possibile. Item ꝙ possit velocitare suam actionē cum agens creatum hoc possit vt patet in motibus naturalibus qui sunt velociores in fine. Item in agentibus voluntarijs hoc experimur ꝙ etiam semper possint velocitare suam actionē in duplo. Iuxta modū dictum etiam manifeste cuilibet occurrit cum nullum sit minimū tempus in quo possit tātā latitudinē charitatis creare. sed in quanto lȝ minore potest tantā ꝛ maiorē creare sm placitū suū ꝛ per pñs nō apparet quin aūs sit totū possibile ex quo sequitur ꝙ etiam pñs quod est ad ꝓpositū. ℂ. 3°. potest argui ponendo ꝙ deus in cuiuslibet partis proportionalis hore sm diuisionē factam instanti initiante: crearet charitatem tanti gradus seu equalem ꝛ adiūgeret priori qḋ totū potest esse possibile ꝛ nullam repugnantiā implicare. ex quo sequit̄ ꝙ in fine hore erit charitas actu infinita ꝓpter inclusionem īfinitarum partiū equalium sicut sunt īfinite partes ꝓportionales in tēpore dato. hec ille. ℂ Adam etiaȝ multa argumēta facit in ista materia. Primum est quia deus potest facere partes proportionales cōtinui signati esse actu abinuiceȝ diuisos ꝙ signādo partes ꝓportionales spatij alicuius super quod mouetur corpus aliquod et vocando pmam partem ꝓportionalem pmā medietatē totius spatij ꝛ. 2.am. partem proportionalem pmam medietatem residui ꝛ sic in īfinitū in instanti quo pmo pringit mobile ad finem pme partis: potest eam deus secare ꝛ diuidere a posterioribus ꝛ sic de. 2.a. ꝛ de omnib⁹ partib⁹ ꝓportionalibus sequētibus illis. ꝛ si mot⁹ sit vniformis: cito finire poterit. ergo tales diuisiones erūt infinite. ꝛ tūc habebuntur īfinita simul ab inuicē diuisa quorum nullū est minimū sicut nec vltimū ex ea parte versus quā ꝓcessit motus sed omnes ꝗs deus ab inuicē pōt diuidere. ꝛ sic diuisas pseruare pōt deus ab inuicē simul diuisas creare. ꝛ eodeȝ modo potest argui de charitatibus īfinitis vt patet si charitas aliqua per vnā horā vniformiter produceret̄ per partem ante partē: posset de⁹ facere nec pars acquirēda sit in posteriori medietate temporis faceret vnam cū parte acqsita in priori medietate ꝛ pari rōne ne acqrēda in. 2.a. parte ꝓportionali tpis vniret̄ alicui parti ꝓportionali posteriori acqrēde. ꝛ sic d̄ oīb⁹ alijs. ℂ 2°. sic. quotcūqȝ pōt de⁹ facere successiue: pōt facere simul. Sed pōt deus facere īmo faciet īfinita successiue ī futuro puta īfinitas cogitationes angelorum: igit̄ potest facere simul īfinita in actu. ℂ 3° omnia existētia totalit̄ distincta pōt de⁹ facere p se existere maxime si sint absoluta. sȝ in omni corpore sunt īfinite partes ꝓportionales totaliter distincte. igit̄ īfinitas partes corporis ꝓportionales pōt de⁹ facere existere in actu. ꝛ si pōt facere existere īfinita simul in actu: ita poterit hoc facere de animab⁹ vel angelis sicut de corporibus. Maior ꝓbat̄ quia nō est difficili⁹ deo facere aliquo existētia in potētia totalit̄ distincta existere p se: ꝙ̄ alia. igit̄ qua rōne pōt facere aliq̄ existētia in potētia existere p se: pari rōne pōt facere q̄cūqȝ alia totalit̄ distincta existere in actu. Minor ꝓbat̄. s. ꝙ in oīni corpe sint īfinite partes ꝓportionales totalit̄ ab inuicē distincte ex. 3°. phy. capi. 6

infinito. ¶ 4°. q2 in q̄cūq3 linea sunt ĩfinita pun
cta. ⁊ in oĩn supficie linee ⁊ in oĩni corpore infini
te supficies totalr̃ disticte: sed nullum pri⁹ est in
illis pars posterioris. q2 pūcta non sunt partes
linee nec linee partes supficiei. ergo pōt deꝰ line
am anichilare oĩbꝰ eius punctis ꝯseruatis vbi
ꝓus fuerunt nulla mutatione facta in illis vel ali
quo istorū quo ad sitū. ⁊ pari rõne de lineis re-
spectu supficiei vel supficiebꝰ respectu corporis.
⁊ tūc certum est ꝙ remanēt pūcta infinita ĩ actu
¶ 5°. sic. Deꝰ nouit actu omnia creabilia ⁊ disti-
cte sicut notū est. igr̃ nouit actu ⁊ disticte ĩfinita
creabilia ⁊ volūtas dei nõ est minoris potentie
q̄3 sua sapiētia vel sua noticia. igitur potest deus
velle omnia ista creabilia. ⁊ tūc sequitur necessa
rio ꝙ erunt simul vel volūtas beneplaciti eius
nõ implebit̃. igr̃ sequitur ꝙ deꝰ potest facere in-
finita esse actu simul. ¶ 6°. Non minoris poten
tie est deus ad creādum infinita entia in actu di-
stincta: q̄3 ĩfiniti angeli vel anime si essent simul.
cum deꝰ sit tāte potētie ꝙ maior cogitari nequit
simplex nec aggregata. sed ĩfiniti angeli vel ani-
me si essent simul: possent causare ĩfinitos actus
volēdi simul libere. igr̃ deꝰ pōt simul causare in-
finitos tales actꝰ. igitur deus pōt facere infinita
in actu. ⁊ hoc in quacūq3 spetie cū nõ sit sibi diffi
cilius de angelis q̄3 de actionibꝰ angelorū. ¶ 7°.
sic. Deꝰ potest simul facere illud quod nõ repug-
nat potētie finite. sed potētie finite nõ repugnat
causare infinita simul in actu. igr̃ deus hoc pōt.
Minor ꝓbatur. q2 ignis gehene crucians animas
dānatorū posset causare ĩfinitos cruciatꝰ si esset
illi ꝯiuncte ĩfinite anime. igitur q̄3m est ex se hoc
potest hoc igr̃ sibi nõ repugnat. igitur deus hoc
potest facere. ¶ 8°. sic. Deus potest facere quic-
q̄d creatura potest imaginari fieri. Sed creatu-
ra potest imaginari fieri ĩfinita disticta ab inuicē
in actu. igr̃ deꝰ potest facere ĩfinita simul ĩ actu.
Maior ꝓbatur quia creatura potest imaginari
potētiam q̄ posset si esset: facere q̄cquid ipsa pos
set imaginari fieri. quia aliter nõ potest imagina
ri aliquid fieri nisi posset imaginari agēs qd pos
set illud facere. Sed creatura nõ potest imagina
ri per agēs potētius deo. igitur deꝰ pōt facere q̄c
quid creatura pōt imaginari s3 creatura potest
imaginari infinita esse totalr̃ disticta. igr̃ deus
pōt hoc facere. Minor pt3 quia q̄lib3 homo pōt
imaginari ĩfinita puncta fieri actu simul vel line
as aut supficies ꝓertī3 in sacramēto altaris vbi
quātitas est sine subiecto imo multi credunt ita
fieri in rarefactione qualibet. similiter multi cre-
dunt ꝙ in omni alteratione sit in quolibet ĩstan
ti diuersa forma totalis vel totaliter ⁊ per con-
sequens imaginantur infinita fieri actu in tēpo-
re finito. ergo hoc potest deus facere in instanti.
¶ 9°. Descendat aliquod graue in medio aeris
versus superficiem in aere eque distante orizon-
ti. ⁊ sit agens ita condensans aerem circa. a. qua
si illud graui. s. b. nõ possit attingere ad. a. prop-
ter dēsitatem medij: sed stet ante. a. si sit possibi-
bile tūc enim verū est ꝙ. b. anteq̄3 quiescat mo-
uebitur in duplo tardius q̄3 in ꝓncipio ⁊ postea
in quadruplo tardius ⁊ sic in ĩfinitum. ergo cum
nõ lateat deū instās quodcūq3 in quo duplicabi
tur vel quadruplabitur motus ⁊ sic de singulis.
sequitur ꝙ deꝰ poterit si voluerit in quolibet in-
stanti creare vnū angelū ⁊ ita ĩ toto tēpore mo-
tus poterit creare infinitos angelos. ¶ x°. s3 sen
tentiam Augustini. 2°. de ciuitate dei. ⁊ phi. 12°
metha᷑. angeli mouēt orbes celestes. ponat̃ igi-
tur aliquem orbem nõ habere quācūq3 resisten-
tiam extra se neq3 ab orbe supra se nec ab orbe
inferiori. ⁊ ꝙ deus secrestet potētiam resistiuā3
intrīsecam orbis ita ꝙ nõ resistat angelo mouē-
ti tamē ꝙ infra substātiam illius orbis icludatur
aliqd corpus resistēs motui circulari illꝰ orbis si
cut ignis vel aliqua stella ⁊ moueat angelus cir-
culariter illū orbem: sit orbis solis habens stellā
illuminātem aerē ⁊ corrumpat deꝰ vniformiter
in vna hora totam illam resistentiā vel minuat
eam sic ꝙ in fine hore nulla sit resistētia in illo or
be solis quod totum est possibile satis sicut pt3
cum nulla repugnātia supponant̃ nec aliquod im
possibile. isto casu posito: arguit̃ sic. Sol in hora
data causabit ĩfinita lumina. igr̃ deꝰ potest mul
to magis causare ĩfinita lumina in illa hora ⁊ cõ
seruare ea. assumptū probatur quia ĩ prima me
dietate sol generabit vnū lumē in aere sicut nūc
facit in vna die. ⁊ similiter faciet noctem in eodē
aere ĩ eadē prima medietate. ⁊ in. 2ª. parte pro-
portionali generabit aliud lumē ⁊ sic de ceteris.
igitur in tota hora faciet ĩfinita lumina ⁊ noctes
ĩfinitas sic ꝙ semel reuoluat̃ orbis ĩ ꝓma medie-
tate hore. q2 idē argumētū est si in ꝓma medieta
te hore faciat medietatē vniꝰ reuolutiõis vl̃ aliā
partē. q2 necessario seq̄tur ꝙ ĩ tota hora faciet ĩfi
nitas reuolutiões ⁊ ꝑ ꝯñs ĩfinita lumina ĩ aere ⁊
ĩfinitas noctes. ⁊ aggregari pōt argumētū ꝙ sal
tē poterit ĩ oĩni tpe ꝓportionali vnā talē cõpletā
reuolutionē ⁊ stat argumētū. ¶ xi°. Ponatur ꝙ a
gēs nãle icipiat diuidere aliqd corpꝰ ꝯtinuū pu-
ta aquā ĩ vna hora vniformit̃ s3 lõgū. ꝓ tūc sic diū

agens sic divideret vsq3 ad medium: deus poterit alterius dati continui dividere medietatē3 a medietate. ⁊ agens naturale precise complebit medietatem residui dividendo poterit vtranq3 vel alteram medietatem corporis dati dividere in duas medietates ⁊ sic vsq3 in fine hore. igitur in fine hore habebit infinita corpora in actu .s. ptes proportionales quas de⁹ dividet modo predicto. ¶ Confirmatur q2 quādo agens nāle corrumpit aliquid per ptem ante partē3: posset de⁹ recreare i actu ptes ꝓportionales successiue igit̃ ⁊c. ¶ Cōtra .2ᵃᵐ. ꝯclusionē argūt Aureol⁹ ꝓbando ꝙ impossibile sit simplicit̃ ꝙ magnitudini addat̃ in infinitū magnitudo eiusdē quātitatis ita ꝙ ptrāseat̃ q̄cūq3 data magnitudo. arguit. n. sic. Si magnitudo posset crescere in infinitū oīne3 datā magnitudinē trāscēdo: necessario magnitudo actu infinita eēt q̄ddā possibile q̄d ꝓbat̃ sic. q2 si magnitudo pōt crescere vltra oīne3 determinatā quantitatem continue trāscēdēdo: necessario possibilitates sunt infinite numeraliter od quantitates finitas in se: sed tū infinitas in multitudine per quā3 additionē magnitudo illa i infinitū augmētetur. sed oīes iste possibilitates infinite oīm magnitudinū ⁊ quātitatū possibiliū integrant et constituūt vnā possibilitatē totalē respectu vnius totius magnitudinis apte nate cōstitui ex oībus quātitatibus finitis in se ⁊ infinitis multitudine respectu quarū erāt infinite ille potētie partiales ergo necesse ē ꝙ cōsurgat vna totalis potētialitas vnius magnitudinis possibilis cōstitui ex quātitatibus infinitis. illa aūt ē necessario magnitudo infinita. igitur infinita magnitudo possibilis ē. ⁊ vnā possibilitatē habebit. poterit ergo reduci ad actū p aliquā potentiā s3 cōseq̄ns ē impossibile. s. ꝙ sit actu aliqua magnitudo infinita. ¶ Cōfirmat̃ sic. q2 oīes ptes magnitudinis s̄m quas possibile ē ipam augmētari: ꝯcurrunt ad vnā magnitudinē3 cōtinuā. pōt enī ex his cōstitui vna magnitudo in numero. sicut aūt se hēt actus ad actū: ita se habet potētia ad potētiā. ⁊ per ꝯñs si ptes magnitudinis actu posite cōstituūt vnā magnitudinē totalē ita ꝙ illa magnitudo integrat̃ ex ptibus: sequit̃ ꝙ potētie ⁊ possibilitates illa3 partiū integrent vnā potētiā. s. possibilitatē3 totius. vñ sicut oīes ptes in actu cōcurrūt ad cōstituendū vnū totū in actu: sic possibilitates oīm partiū cōstituūt vnā possibilitatē totius. q2 igit̃ data aliqua magnitudine: queritur an possibiles sint addi sibi infinite ptes magnitudinis successiue vel nō. si. 2ᵐ. habet̃ ꝓpositū. si primū: sequit̃ ꝙ infinite magnitudines sunt possibiles nō quidē ꝙ sint in actu sed tamē sunt in potentia. constat aūt ꝙ oīes ille si ponerētur i actu cōstituerēt vnā magnitudinē i actu ergo si ponantur in potētia: possibilitates oīm cōstituūt possibilitatē vnius toti⁹. ⁊ per ꝯñs totū illud erit quid possibile. omnis aūt possibilitas reducibilis ē ad actū vt patet ex diffinitione potentie. alias si reduci nō posset: nō eēt vtiq3 possibilitas s3 poti⁹ quid ꝓhibitū ⁊ impossibile. magnitudo ergo infinita in actu erit possibilis si pōt augmētari magnitudo in infinitū. ¶ Confirmat̃ sic. nulla potētia respiciat ꝓcessum partiū cōstituentiū vnū totū nisi quatenus per prius respiciat ipm totū. ⁊ ita si partes in infinitū addi possibiles sunt in aliq̄ potētia ordinata ⁊ debito modo se habente: necesse est ꝙ totum per prius subsit illi potētie. erit ergo tota vna magnitudo si fuerint partes possibiles addi in infinitū. ¶ Cōtra .3ᵃᵐ. ꝯclusionē arguit p̄mo sic. quādocunq3 aliq̄ potentia respicit multa quo3 vnū est perfecti⁹ alio ⁊ totale s̄m perfectionē respectu alterius: per prius respicit illud totale quod ē perfecti⁹ quā3 respiciat imperfectiora que sunt quoddāmodo partialia imperfectione ⁊ huius rō est q2 sicut se hūt hmōi in essendo sic ꝙ vnū est nobilius ⁊ pfectius alio sic se hūt in ordine ad potētiā q2 principalius respicitur a potentia illud quod est nobilius. sed manifestū est ꝙ si ꝓceditur in infinitū in specificis perfectionibus creature: semp supior est quoddā totale perfectionale respectu inferioris cōtinet. n. perfectionē iferioris ⁊ adhuc plus. ergo prius respicit dei potentia aliqd totū cōstitutū ex oībus istis perfectionibus quod habet rationē totius perfectionalis respectu omniū: q̄3 respiciat q̄libet perfectionē minorē partialem. Constat aūt ꝙ illud potest deus producere qd prius ⁊ principalius subest sue potentie. ergo poterit producere deus spēm vnam totalem eminenter continentem perfectiones oīum alia3 creatura3. Si igitur perfectiones hmōi sunt infinite: necesse erit creaturam istam totalem esse infinite pfectionis quod est impossibile. ¶ .2°. processus alicuius ad mensuram: necessario est finit⁹ sicut patet dum proceditur a numero ad vnitatem proceditur ad mensuram ⁊ ideo talis processus finitur ⁊ huius causa est quia de ratiōe mēsure est ꝙ sit principium cognoscendi ⁊ certificādi alia vt patet. x°. metha͡ᶜ. ⁊ propter hoc: quod est mensura debet esse maxime cognitum ⁊ per hoc debet eē prius omnib⁹ mēsuratis ⁊ cōsequēter debet eē in actu. ita ꝙ si ꝓcedit̃ ad mēsuram: de necessitate deuenit̃ ad eā alias erit incognita

nec erit possibilis esse. ſꝫ manifestū est ꝙ in perfectionib⁹ specificis dū ꝓceditur ad supius: ꝓceditur vtiqꝫ ad mensuram. sicut enim albedo in coloribus est mensura aliorum colorum qui sunt inferiores vt patet x°. metha^c. sic spēs superior ⁊ dignior ē mēsura. ergo impossibile ē ꝙ i istis ꝓcedatur in infinitū alioqn mēsura nobilissima erit ignota nec poterit eē in reꝝ vniuersitate. ℭ. 3°. tota vniuersitas spēꝝ creabiliū cadit a diuina perfectiōe sicut finitū ⁊ limitatū cadit ab illimitato ⁊ infinito. sed posito aliquo totali finito: impossibile ē in ipo in infinitū ꝓcedere in ascendendo ⁊ hoc quidē patet in magnitudine finita. licet. n. possit ꝓcedi in ea i infinitū diuidēdo in ptes minores: nō tñ accepta aliq pte magnitudinis illi⁹ pōt ꝓcedi continue in infinitū augmētando fm eandē q̄ntitatē. ⁊ similit idē patet i multitudine finita. in millenario nanqꝫ non pōt sumi aliquis numerus ita paruus cui possit in infinitū fieri additio sic ꝙ additū infra millenariū maneat similit ⁊ ita erit in vnitate finite pfectionis specifice. necesse est eni vt accepta vna spē: nō possit in infinitū fieri additio sic ꝙ additū remaneat infra multitudinē hui⁹ finitā in pfectiōe. ergo nō pōt in infinitū ꝓcedi in pfectionib⁹ spēꝝ. et si dicatur ꝙ lꝫ vniuersitas spēꝝ sit infinita multitudine tñ finita ē pfectione ꝙ quelꝫ spēs est limitata in se. nō valet Tū qꝛ finitū īfinities sumptū: cōstituit infinitū. q̄uis ergo quelꝫ spēs sit finite pfectiōis: tamē spēs infinite constituūt infinitā pfectionē igit si pōt dari ꝙ spēꝝ creabiliū vniuersitas sit finita ⁊ nō infinita in pfectione: necesse ē ponere ꝙ nō sit infinita in multitudine in ascendendo. Tū etiā qꝛ i talib⁹ tantū hēt vltimū i quo sistit: q̄^m oīa precedentia. vñ si vniuersitas spēꝝ sit infinite pfectiōis ⁊ ꝓcedit ascēdēdo: necesse est ꝙ ibi sit aliqua spēs infinite pfectionis. ⁊ si dicat vlterius q̄d ē incōueniens videt sequi in numeris. erit eni in vniuersitate numeroꝝ aliqs numerus infinitus. dicēdū ꝙ natura numeroꝝ cōsistit in actu permixto potentie vtq^m vno dato semp alius ē in potentia ex hoc ipo ⁊ ꝓpter hoc oēs numeri nō concurrūt ad aliquā vnitatē vel vniuersitatē vt possit dici numeroꝝ vniuersitas infinita. vñ concedi debet ꝙ in numeris sit i infinitū procedere non aūt ꝙ multitudo numeroꝝ sit infinita. In spēbus aūt creaturaꝝ nō sic ē qꝛ ex ipis cōnectit vniuersitas quedā essentialit ordinata in qua est vnitas ordinis ⁊ boniꝫ vt dicit phs. .12°. metha^c. ℭ. 4°. sic. Processus ad vnitatē ⁊ totalitatē: nō pōt esse infinitus ⁊ hoc apparet in diuisione cōtinui. vbi qꝛ ad ptē proceditur: est ꝓcessus in infinitū. in additione vero nō est: qꝛ ꝓceditur ad totū. in numeris vero proceditur in infinitū addendo qꝛ est processus ad multitudinē ⁊ non ad vnitatē seu totalitatē sed magis ad spēs disparatas ⁊ hac propositione vtitur phs. .3°. phy. vnitas eni et totalitas: hñt rōnē forme. multitudo aūt ⁊ partialitas: rōnē materie. ptes eni se hñt modo materiali respectu tot⁹. ⁊ hic ē ꝙ ꝓcessus ad multitudinē ⁊ ad ptes: pōt esse in infinitū. est eni processus ad materiā ⁊ ad potētiā in qua consistit rō infiniti quod dicit actū permixtū potentie. ꝓcessus vero ad totalitatē ⁊ vnitatē: est ꝓcessus ad formā ⁊ actū et cōplemētū ⁊ finē. ⁊ ꝓpter hoc nō pōt esse infinit⁹ nisi eēt alīq̄d totū infinitū. vel nisi esset van⁹ processus et occiosus. supposito ergo ꝙ oē totū possibile sit finitū: supposito etiā ꝙ vnus finis ⁊ terminus sit vltra quē procedi nō possit: stati apparet ꝙ processus ad vnitatē ⁊ totalitatē necessario est finitus: sed manifestū ē ꝙ ꝓcessus reptus in pfectionibus creaturaꝝ in ascendēdo ē ad quādā vnitatē ⁊ totalitatē ꝓceditur eni ad multitudinē spēꝝ ex quib⁹ cōstituit vnū totū. qꝛ tota vniuersitas entis in qua cōsistit rō boni ⁊ totius. oīa enim entia fm rōnes specificas ordinata sunt ⁊ ɔnexa alias vniuersitas entiū eēt male disposita ⁊ esset dissuta ⁊ in cōnexa cuius oppositū est ꝑ se notuꝫ vt cōmentator dicit. 12°. metha^c. comento. 51°. dicit eni ꝙ manifestū est per se ꝙ omnia hñt aliqd bonū ⁊ sunt ordinata abinuicē nec esse eorū est a casu. ergo impossibile est ꝙ in pfectionib⁹ creaturaꝝ ex quibus consurgit illa vnitas ⁊ iste ordo ⁊ hec totalitas: procedi possit in infinitū. occiosus quipe eēt iste processus cū tendat ad constitutionē cuiusdā totius vniuersi qꝛ nō posset peruenire ad aliud qđ intendit. ℭ. 5°. sic. Uniuersitas spēꝝ sic est ordinata fꝫ Dioni. ꝙ infima cōnectuntur supremo per media sic ꝙ suppma infimoꝝ attingūt infima medioꝝ ⁊ suppma mediorū attingūt infima suppmoꝝ. ⁊ hoc quod a suppmo descenditur ad infima: per immediate cōnexa ⁊ per eadē ascenditur ab infimis ad suppema. Si ergo ab ifima creatura ꝓcedat i infinitū ascēdēdo ⁊ ꝑ eadē ad ifima ꝓcedat: q̄rendū est igit d illo i qđ pmo descēdit a deo īcipiendo: an sit finite perfectionis aut infinite sed non potest dari ꝙ sit finite. tunc enim non distaret ab ifima creatura in infinitū ⁊ per ɔ̄ns processus in perfectionibus specificis non esset infinitus ⁊ habet ꝓpositū. nec etiā dici pōt ꝙ sit ifinite pfectionis qꝛ tūc aliq creatura esset ifinite pfectiōis vel pfectiōe infinita. ⁊ iteꝝ illa q̄ eēt imediate inferior ꝑ

vnū gradū remaneret adhuc īfinita: ⁊ adhuc. 3ª. inferior. 2ª. ꝑ vnū gradū eēt etiā īfinita ⁊ sic descendēdo in infinitū semꝑ que remāeret esset īfinite ꝑfectionis. nec posset ꝑueniri descēdēdo ad ꝑmam creaturā finitā sicut nec ascēdēdo ad ꝑmā infinitā ⁊ sic eēnt duo ꝓcessus penitus disparati ascēsus ⁊ descēsus cuius oppositū declaratū est. qr ꝑ eadē media ascēditur ⁊ descēditur vt dicit phūs .3º. phy. ait enī ꝙ idē est spaciū ꝑ quod descēdit ⁊ ascēdit ergo dici nō pōt ꝙ in ꝑfectionibus creaturarū ascēdat in īfinitū. ¶ 6º. qr positis duobus extremis vz. deo ⁊ creatura īfima: īpossibile ē ꝙ media sint infinita. ⁊ si dicat ꝙ imo qr alterū extremorū est infinitū positiue. s. deus: ⁊ ita inter deū ⁊ creaturā est distātia infinita. nō valet vtiq; quia talis distātia nō debet itelligi ꝑ modū interciđētis medij. Sed ꝑ modū infiniti extremi ⁊ iō a quocūq; distat in infinitū distat nec minuit distantia si fiat aliqd supꝰ qr etiā ab eodē infinitū distat. minueretur vtiq; si distātia se teneret ex pte medij: nō minuit aūt qr se tenet ex parte extremi. deus enī semꝑ est infinitꝰ ⁊ ideo a quocūq; distet: in īfinitū distat. creature aūt a deo semper distāt finite qr nō distant nisi seipsis: ipse vero finite sunt ⁊ propter hoc vna creatura plꝰ distat a deo q̄ alia deus aūt equaliter distat ab omnibus qr in īfinitū. hec ille. ¶ Cōtra. 4am. ꝯclusionem arguit q̄zm ad tria ibi dē posita ipsam iprobando. dr enim ꝙ deficit in hoc ꝙ ponit deū posse facere infinitas spēs meliores ⁊ ꝑ ꝯñs īfinitos mūdos specifice distīctos vnū post aliū semꝑ ascēdendo. ostēsum est enī ꝙ in ꝑfectionibus specificis nō pōt ꝓcedi in īfinitū ⁊ iterū īstimet dixerūt alibi ꝙ necesse est omnia ad vnū mūdū ꝑtinere ⁊ tūc dixerūt nō esse possibile esse aliam terrā q̄ istam qr oīs terra fert naliter ad hoc medium vbicūq; eēt ꝺ eadē rō est de alijs corporibus q̄ sūt partes mūdi s; eos: s; multo magis posset aliā terrā ⁊ aliū mūdū numeraliter distīctū producere q̄ distīctū specifice. igit nō videt ꝙ illa ꝯcordit dicāt. ¶ 2º ad idē si deus posset facere vniuersū aliud specifice meliꝰ semꝑ in īfinitū: sequitur ꝙ rex vniuersitas facta ⁊ factibilis nō reduceret ad vnū ordinem ⁊ ad quādā vnitatē totalitatis. S; manifestū est ꝙ hoc stare non pōt. quia qcqd cadit a diuina ꝑfectione: ordinabile est in deum et cum omni alio s'm habitudinē magis vel minus perfecti. vnde vniuersitas omniū entiū ex hoc ꝙ sunt extra nichil: ordinabilis est mutuo inter se ⁊ in deum nec possunt esse entia inter se cōnexa. ergo dato ꝙ deus possit facere species infinitas ascendendo in sursum: nichilominus omnes ꝑtinerent ad vnicū vniuersum. ⁊ hic erit ordo illarum specierū ad istas q̄ in nobilitate fundat. hoc etiam innuit vocabulum vniuersitatis. vnde licet deus vniuerso isti possit adhuc addere: tamē si faceret alias species: adhuc ex isto et illis speciebus vna vniuersitas resultaret. ¶ Deficit insuper 2º ꝯclusio illa s'm eum in eo ꝙ ait ꝙ si partes alique meliorarentur alijs nō melioratis non esset tanta bonitas vniuersi quāta est hodie. nō enim est dubiū ꝙ natura humana in christo ꝑ grām vnionis sūme fuit meliorata nec tamē sol vel luna recepit intrīsece aliquā meliorationem essentialē vel accidētalē. similit nec natura angelica in reprobis speciebus ex incarnatione xpi fuit meliorata. Sed erroneū est ponere ꝙ ordo vniuersi fuerit deterioratus ex incarnatione christi. ergo nō est verū quin possit meliorari vna pars vniuersi alia nō meliorata manēte ipso ordine in bonitate equali vel forsitam in maiori. ¶ 2º. qr post iudiciū ordo vniuersi nō peiorabit ⁊ erūt alique species meliorate vt pote homo ⁊ corpora simplicia ⁊ tñ nō omnes species erūt meliorate imo deficiēt plante ⁊ alia animalia ⁊ pisces ⁊ aues ⁊ cessabit mixtorū generatio motu celi cessante. ¶ 3º. quia ordo suscipit magis ⁊ minꝰ absq; hoc ꝙ in dissonātiam cadat: non enim sequitur si ordo minoretur in bonitate ꝙ propter hoc deordinetur sicut in ꝯsonantia cithare videmus ꝙ pōt fieri maior ⁊ minor consonantia. nec est verū ꝙ stante consonantia si trahatur plus vna corda: semper dissonātia fiat imo aliquando fit maior consonantia aliquando minor. suscipiūt enī ista magis ⁊ minꝰ sicut pulchritudo ⁊ sanitas ⁊ alia hmōi que in armonia consistunt. ergo nō est verum ꝙ ordo vniuersi fiat deterior si tantū vnica creatura melioretur.

Quantū ad articulum. 3m. Primo notandū est ꝙ finitū ⁊ īfinitū s; nois inpositionem ⁊ s'm ꝙ phūs de eis tractat: congruunt quantitati molis seu dimensiue. sunt enim quantitatis passiones siue ꝓprietates. ex vsu tamen loquentium trahuntur ad quancunq; formam vel materiam [illegible] s'm ꝙ aliquem gradum seu latitudinē perfectionis in se habet. ipsa enim rei perfectio habet quēdam modū quantitatis inq̄zm est quasi ipsiꝰ rei latitudo aut extensio prout supra latiꝰ deductū fuit distin. 17ª. s'm autem ꝙ infinitum ponitur in quantitate dimensiua: tria precipue sibi conue-

niunt. Primū q̄ formaliter et simpliciť loq̄ndo est aliquid in potentia q̄uis habeat actum permixtū. sic nanq̄ diffinitur a pħo. 3°. phisicorū infinitū est cuius quantitatē accipientib⁹ semp est aliq̄d extra sumere ad qđ. s. est in potentia. et ex isto seq̄tur. 2^m. q̄. s. hmōi infinitū hēt rōnē imp̄fecti. oīne eni qđ est ī potētia passiua in q̄ᵐ hmōi est imp̄fectū. 3^m. est q̄ huiuscemodi infinitū diciť p̄uatiue. diciť eni q̄ntitas infinita eo q̄ finē vel terminū non hēat cū tñ apta nata sit illū habere q̄ntitas eni ex se quibusdā terminis apta nata est finiri ⁊ terminari sicut linea punctis sup̄ficies punctis ac lineis ⁊ corpus lineis p̄ūctis et sup̄ficiebus. ¶ Infinitū aūt quod dicitur in alijs rebus ⁊ naturis a q̄ntitate qđ infinitū p̄fectionis aut virtutis denominatur: diciť ⁊ p̄uatiue ⁊ negatiue. negatiue quidē sicut in deo. diciť eni de⁹ infinitus et quicq̄d in deo est infinitū eo q̄ finē aut terminū nō habet neq̄ aptū natū ē habere sm̄ illud psalmiste. Magn⁹ dñs ⁊ laudabilis nimis et magnitudinis eius nō ē finis. p̄uatiue aūt dicitur infinitū q̄madmodū formas mālēs dicimus quodāmodo infinitas eo q̄ sm̄ se accepte. s. abstracte a materia: nō finiūtur aut termināťur per materiā p̄ quā tñ apte nate sunt terminari ⁊ finiri. ⁊ iterū materia sm̄ se cōsiderata est quoddā infinitū p̄uatiue eo q̄ vt sic nō terminať aut finiatur p̄ formā p̄ quā apta nata est finiri ⁊ terminari. diciť preterea infinitū ⁊ sm̄ quid ⁊ simpliciť. infinitū aūt oīmo simplr̄: nichil aliud eē pōt nisi deus. omnis nanq̄ res creata q̄ᵐ ad aliq̄d ē finita 𝔷cta ⁊ limitata. vñ in creaturis dari nō pōt infinitū simplr̄. Accipiunť ista ex dictis. S. Tho. in pluribus locis vt p̄mo sen. di. 43ª. q. p̄ª. ar. p̄°. ⁊ p̄ª. p. q. 7ª. articulis. p̄°. ⁊ 2°. ⁊ cōtra gen. li. p̄°. ca°. 44°. ⁊ in multis alijs locis.

¶ **Secūdo.** Notādū est q̄ vbi. S. Tho. dicit albedinem vel grām aut charitatē seu q̄lz aliā formā eē īfinitā sm̄ rōnē sue spēi: accipit infinitū nō p̄prie sed extenso nomine ad oīne illud qđ totā p̄fectionē sui generis vel spēi icludit per differētiā ad illud quod nō totā sz 𝔷ctā et limitatā sui generis vel spēi rōnē importat: q̄uis ipa totalitas sui generis vel speciei finita ⁊ limitata sit sui generis vel spēi limitib⁹. vñ ⁊ albedo si poneretur separata a subiecto quā. S. Tho. dicit hoc modo eē infinitā: p̄prijs terminis ⁊ limitibus albedinis claudiť est. n. formalr̄ albedo ⁊ nō alia res alterius generis vel spēi neq̄ aliquid plus est q̄ albedo. oīne aūt tale: finitū est. verūtñ albedo sic abstracta: diciťur improprie ⁊ extēso nomine infinita eo q̄ nō est finita sm̄ limitatā ⁊ 𝔡terminatā sui participationē in subiecto q̄madmodū albedo in subiecto recepta nō sm̄ totā participationē possibilē albedini sm̄ rōnē sue spēi. ⁊ per eundē modū grā ⁊ charitas ponitur a. S. Tho. infinita sicut patet recte verba eius intuenti vbicunq̄ de hoc loquitur. ex quib⁹ apparet q̄ frustra q̄dā nituntur argumētis p̄bare cōtra. S. Tho. q̄ nulla forma possit eē infinita intra aliq̄m spēm: accipiētes infinitū sm̄ p̄priā significationē p̄ut. s. dicit p̄uationē vel negationē finis vel termini simplr̄ non in compatiōe ad aliud magis vel q̄dā certo modo finitū qđ. S. Tho. nō negaret.

¶ **Tertio.** Notandū est q̄ ī locis allegatis p̄ p̄ma 𝔠clusione S. Tho. expresse tenet q̄ etiā per potentiā dinā nō pōt fieri aut eē infinitū in actu eo q̄ includat cōtradictionis repugnātiam. Sed in de veri. q. 2ª. ar. x°. in. c. videť eē opiniōis q̄ nō repugnat nature rei eē infinitū in actu. in tractatu etiā quē edidit de eternitate id sub dubio relinq̄t. ex quo sequitur q̄ sm̄ eius opinionē deus possit facere infinitū in actu. nā vt ipe docet in plurib⁹ locis ⁊ est cōmunis doctoꝝ sentētia: oīa illa pōt deus facere q̄ repugnantiā nature rei nō īplicant ⁊ ob id diciť oīpotens, p̄ut dictū fuit dis. precedēte. Verū p̄ concordātia dictoꝝ. S. Tho. facit iudicio meo qđ ipe scripsit quodl. 12°. ar. 2°. ibi eni querens vtrū deus possit facere infinita in actu: respōdet q̄ potentie agentis per intellectū dupliciter aliq̄d repugnat. vno modo q2 repugnat potentie eius. alio modo q2 repugnat modo q̄ agit. p̄mo modo inquit nō repugnat potētie dei absolute: q2 nō implicat 𝔠dictionē. Sed si cōsiderať modus quo deus agit per intellectū ⁊ p̄ verbū qđ est formatiuū oīuī: nō est possibile. nā ex eo sequiť q̄ oīa q̄ deus agit sint p̄ verbū formata. vñ cū infinitū sit informe sicut mā p̄ma vt diciť. 3°. phy. si deus ageret actu infinitū: op⁹ ei⁹ eēt informe. hoc aūt repugnat verbo per qđ agit et modo agendi vz. q̄ per verbū oīa agit quo oīa formātur hec ille. ex quibus verbis accipi pōt talis cōcordia in dictis. S. Tho. q̄ in d̄ veri. vbi allegatū ē: loquiť de repugnātia ⁊ īplicatiōe 𝔠dictiōis cōsiderādo rei facte nāz. non eni vt ipe ibi tenet repugnat nāe infiniti sm̄ se vt q̄ntitati siue magnitudini siue multitudini q̄ sit actu infinita imo finitū ⁊ infinitū sunt quantitatis passiones p̄out pħs dicit. p̄mo ⁊. 3°. phy. nec repugnat nāe rei facte ī q̄ᵐ ē facta q̄ sit actu infinita. nō eni īplicat 𝔠dictionē q̄ aliq̄d factū ea rōne q̄ factū ē: sit actu īfinitū supposito q̄ virt⁹ ⁊ potētia

agentis sit īfinita. in locis vero ꝓ ꝯclusione allegatis: loquit̄ de repugnātia ꝛ implicatione ꝯdictionis considerādo nō nāȝ rei ſȝ modū fiēdi. qꝛ .s. nichil fieri pōt a deo nisi formatū per verbuȝ per quod omnia facta sunt ac per hoc finitum ꝛ terminatū. esse autē formatū repugnat infinito cui⁹ ration ꝯuenit esse informe ꝛ iterminatuȝ ꝛ per hāc distinctionē rſideri pōt ad multa argumēta volētiū ꝓbare ꝙ aliqd esse īfinituȝ in actu nō implicat ꝯtradictionē. qđ vt videt̄ ex dictis. S. Tho. in qōlibet allegato ipē ꝯcederet ꝯsiderata potētia dei absoluta ꝛ natura rei q̄ dicit̄ infinitū fm se ꝛ absolute nō ꝯsiderādo modū fiēdi q̄ res create a deo ꝓducūtur. Qđ aūt esse in actu formalit̄ loquēdo .i. ipsa rō actualitatꝫ nō repugnet infinito simpl'r ꝛ absolute accepto: ex eo manifestum est qm̄ de⁹ sūme ꝛ perfectissime est in actu imo est pur⁹ act⁹ ꝛ tn̄ est simpli'r īfinitus. vn̄ ꝛ. S. Tho. ꝯ gē. li. p°. ca. 44°. m. 3ª. ꝛ. 4ª. rōne ꝯcludit ꝙ qꝛ de⁹ est pur⁹ act⁹: ideo est īfinitus in sua actualitate. Itē forma iq̄ȝm̄ hm̄oi: est qdaȝ actus ꝛ tamē doctores theologi cōmunit̄ distīgnt ōm finito fm mām ꝛ fm formā. ergo rō actualitatis nō repugnat īfinito sicut nec rō forme. et ꝓterea vt. S. Tho. docet in plurib⁹ locis ꝛ signāter contra gē. vbi sup̄. et p̄mo sen. d. ꝓsen. forma ꝛ esse ꝑ se subsistēs iq̄ȝm̄ hm̄oi: hn̄t rōnem īfiniti eo ꝙ nō recipiūtur in aliq̄ ad cuius capacitatē limitent̄ ꝛ ꝯhant̄. ſȝ forma ꝛ eē ꝑ se subsistēs: ē maxime act⁹ ergo rō actualitatis ꝑ se ꝛ formalit̄ loquēdo non repugnat īfinito iq̄ȝm̄ infinitū est. ꝛ ꝑ ꝯns fm doctrinā. S. Tho. ē ergo tenēduȝ ꝙ vbi. S. Tho. dicit ꝙ eē actu repugnat īfinito: nō accipit eē actu ꝑ se ꝛ formal'r ſȝ fm ꝙ hēt adiūctā limitationem ꝛ ꝯtractionē ad gen⁹ ꝛ spēȝ entis. qđ ad modūȝ fiēdi rei facte. S. Tho. refert sicut ꝑȝ ex verbis sup̄ iductis. ı 2°. qōlibȝ. vn̄ ꝛ qōlibȝ. 9°. q. p°. arti. p°. vbi tenet fm cōmētatoris sentētiā ꝙ eē īfinituȝ repugnat ei qđ est eē i actualitati ꝓ rōne dicti mōꝫ. nō eni pōt eē actu in reꝝ nā aliqđ nō specificatū ad diuersas spēs indifferēter se hn̄s. ex quo satis innuitur ꝙ eē in actu repugnat īfinito ea rōne qꝛ nō pōt esse aliqđ in actu qđ nō sit specificatū ꝛ limitatū qđ directe repugnat īfinito cui⁹ rō formalis est illimitatio ꝛ indeterminatio ac negatio specificationis. ꝛ paruȝ īfra deducēs ꝙ ōis quātitas specificat̄ ꝑ certā quātitatꝫ terminationem: ꝯcludit. vn̄ īpossibile est inueniri aliquā quātitatē in actu q̄ nō sit ꝓpriis terminis limitata. q̄ si ipsa limitatio ꝛ specificatio ad certum genus ꝛ speciem vel ad certā rationem entis q̄ inseparabiliter consequit̄ esse actu in omni re creata: sit ratio formalis qua esse in actu repugnat infinito ꝛ isto modo intelligi debet quod in fine decisionis eiusdē articuli cōcludit dicēs. et ideo sicut deus non pōt facere equum rōnalem: ita nō pōt facere ens actu esse infinitum. nō ꝙ ipsa entis actualitas formaliter repugnet infinito simplr̄ ꝛ absolute sumpto. Sed vt sepe dictū est rōne limitationis ꝛ specificationis sibi adiuncte. vnde quia de⁹ ē simplr̄ illimitat⁹ ꝛ nullo modo specificat⁹ ac determinat⁹ ad certum gen⁹ vel spēȝ aut modū entꝫ: nichil īpedit qđ maxime sit in actu ꝛ sit act⁹ purus ad hoc ꝙ dicat̄ ꝛ sit simplr̄ infinit⁹. ꝛ eodem modo dicimus ꝙ gratia christi est īfinita in spē grē licet sit ens actu imo ꝛ act⁹ quidam eo ꝙ nō est limitata seu ꝯtracta ad aliquē gradū vel rōneȝ grē sed ꝯcludit in se omnē grē plenitudinem. ita ꝙ īfinito nō repugnat esse actu sed esse ꝯtractū ꝛ limitatū fm aliquē modum. ¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ loquēdo de īfinito fm quātitatē de quo ph̄s ꝯsiderauit: bene veruȝ est ꝙ esse in actu formalit̄ repugnat īfinito eo ꝙ īfinito in quātitate de quo ph̄s loquit̄: ꝯuenit esse in potētia. vn̄ diffinit̄ ab eo ꝙ est cui⁹ quātitateȝ sumētib⁹: semꝑ est aliqđ extra sumere ꝛ ideo eē in actu directe ꝛ ꝑ se repugnat huiuscemodi īfinito. ¶ Qđ aūt. S. Tho. dicit prima parte. q. 7ª. arti. 2°. ꝙ ꝯtra rōnē facti est ꝙ sit simplr̄ infinitum: nō obstat dictis. qm̄ aliud est dictu aliqd esse infinitum ꝛ aliud esse simplr̄ īfinitū. esse enim simplr̄ īfinitum ꝓut ibi accipit. S. Tho. est esse īfinitū omnib⁹ modis ꝛ q̄ȝm̄ ad essentiaȝ ꝛ q̄ȝm̄ ad esse ꝛ q̄ȝm̄ ad virtutem ꝛ q̄ȝm̄ ad durationem ꝛ intēsiue ꝛ extēsiue. hm̄oi autem īfinituȝ repugnat facto ea rōne qꝛ infinitū simplr̄: oportet ꝙ sit ipsum esse subsistens ac per hoc quid illimitatum ꝛ infinitū. hoc autē repugnat facto de cuius rōne est ꝙ habeat esse contractū ꝛ determinatum ad aliquam naturam vt ibi docet. S. Tho. ꝛ in plerisq̄ aliis locis. infinito autem non simpliciter: non repugnat ratio facti quia ꝛ si factum iq̄ȝm̄ huiusmodi habeat essentiam et esse finitum ꝛ determinatum: posset compati infinitatem fm aliquid aliud q̄ȝm̄ est ex ratione facti. vnde ꝛ in eadem questione articulo. 3°. et. 4°. querit. S. Tho. si potest esse actu infinitum fm magnitudinem aut fm multitudinem: non obstante quod in articulo. 2°. determinauerat ꝙ impossibile est esse aliquid infinitum simpliciter quasi aliud sit querere hoc ꝛ illud sicut ipse expsse dicit eodem articulo. 3°. in corpore.

¶ Quarto. Notandū est ꝙ. 4ª. cōclusio dupliciter pōt intel-

ligi vno modo de hoc vniuerso qḋ nūc est ⁊ sup positis rebus ex quib⁹ nūc constat ꝑeīse et in isto sensu nō intelligit̄ ꝯclusio. nā deus nō pōt facere vniuersuꝫ melius nec q̄ꝫ^m^ ad res ip̄as nec q̄ꝫ^m^ ad ordinē rex̄ int̄ se nec q̄ꝫ^m^ ad ordinē rex̄ ac toti⁹ vniuersi in deū loquēdo de melioratiōe q̄ꝫ^m^ ad essentialia. Si tñ loq̄mur de melioratiōe q̄ꝫ^m^ ad accidentalia in oīb⁹ predictis vniuersuꝫ pōt a deo fieri melius in infinitū capiendo aduerbiuꝫ meli⁹ ꝓut importat modū ex ꝑte facti nō ex ꝑte dei facientis. nō eni pōt de⁹ facere q̄cq̄d facit ex maiori sapiētia aut bonitate q̄ꝫ facit ⁊ sic de ceteris attributis q̄ aliquā causalitatē respectu creaturax̄ dicūt. ⁊ in hoc intellectu verificat̄ ꝯclusio et sic accipiendo vniuersuꝫ loquit̄. S. Tho. p^a^. p. q. 47^a^. ar. 3°. alio modo pōt intelligi ꝯclusio vt loquat̄ de isto vniuerso in quo sum⁹ creatis quibusdā aliis spēb⁹ adiunctē ⁊ ad oēs alias spēs q̄ in vniuerso sunt i debita ꝓportiōe ordinatas. ⁊ in isto sensu verificat̄ itex̄ cōclusio qm̄ de⁹ pōt in infinitū creare nouas rex̄ spēs q̄ ad nūc existentes in vniuerso: debitū ordinē habeāt in eēntialib⁹ ⁊ in accidentalib⁹. ⁊ hoc ꝓpt̄ infinitā distātiā in bonitate ac ꝑfectiōe q̄ ē int̄ deū ⁊ creaturas. 3°. modo pōt intelligi ꝯclusio nō de isto aut de vno solo vniuerso sꝫ de alio ⁊ alio successiue ⁊ in hoc sensu etiā verificat̄ ꝯclusio ⁊ q̄ꝫ^m^ ad ꝑtes vniuersi ⁊ q̄ꝫ^m^ ad ordinē partiū int̄ se ⁊ q̄ꝫ^m^ ad ordineꝫ toti⁹ vniuersi in deū ⁊ q̄ꝫ^m^ ad essētialia ⁊ q̄ꝫ^m^ ad accidētalia. ita tñ q̄ aduerbiū meli⁹ semꝑ accipiatur vt iportat modū ex ꝑte facti nō ex ꝑte dei facientis. pōt eni de⁹ in infinitū creare nouas spēs magis ac magis ꝑfectiores ⁊ q̄ꝫ^m^ ad eēntialia ⁊ q̄ꝫ^m^ ad accidētalia. ex q̄b⁹ vniuersuꝫ aliud ⁊ aliud in infinitū melius cōstituat̄. q̄nto aūt res vnius vniuersi eēnt meliores reb⁹ alteri⁹ vniuersi: tāto meliorē ac pulchriorē int̄ se haberēt ordinē ⁊ ad deū. ex eo q̄ ꝓpinquius ad ip̄m se hñtes: similitudinē diuine bonitatis magis ꝯseq̄rent̄. accipiūtur p̄emissa ex dictis. S. Tho. in hac di. ar. 2°. ⁊ p^a^. ꝑte. q. 29^a^. ar. 6°. ⁊ q. 47°. ar. 3°.

Quantū ad articuluꝫ. 4^m^. respondendū est ad argumēta aduersariox̄ ⁊ quidē ad p̄mū gregorii ꝯ p̄mā ꝯclusionē negat̄ assumptū ⁊ ad ei⁹ ꝓbationē per auctoritatem Augustini dicimus q̄ responsio introducta ab arguēte: est bona. ⁊ ad eius iprobationē dicimus q̄ li potētia determinat verbū hēt: vt sit sensus q̄ ꝯtinuū hēt in potē a infinitas ꝑtes eo q̄ pōt diuidi in infinituꝫ in ꝑtes eiusdē ꝓportionis. ⁊ cū iprobat̄ iste sensus: cōcedimus q̄ ista ꝓpositio nō est vera simplicit̄ loq̄ndo continuū hēt plures partes qm̄ habere aliq̄d in potentia: nō est simpliciter illud habere sicut nec eē in potētia ē simplicit̄ eē. vñ qḋ arguēs dicit satis apparere: est apparere sophisticū et nō vex̄. ⁊ lꝫ i auctoritate augustini enūtiatio sit ḋ in eē: nō ꝓbatur ꝓpositū arguentis. nā in cōmuni vsu doctox̄ loq̄ntiū est q̄ illa q̄ sunt in potentia dicant̄ eē. s. in potentia. vñ et de cōtinua magnitudine ph̄s sepissime enūtiat per ꝓpositionē de inesse q̄ hēt plures ⁊ infinitas ꝑtes cuꝫ tñ. li. 8°. phy. respōdens ad argumētationē zenonis volentis ꝓbare q̄ nulla magnitudo cōtinua: motus finiri possit ꝓpterea q̄ habeat infinitas ꝑtes ex ꝑsse dicit q̄ in continuo sunt infinite ꝑtes medie et tñ nō actu sed potentia īmo vt ibi ph̄s dicit si quis diuidat continuū in ꝑtes actu: soluet et corrumpet quod erat cōtinuū. vñ cōtinuū: vnū precise ens est actu nō plura. neq̄ꝫ plura in se hēt nisi in potētia. ⁊ ꝑ hoc ꝑꝫ respōsio ad cōfirmationē que procedit ex eodē falso supposito. s. q̄ ꝯtinuū possit diuidi in ꝑtes infinitas in actu. vñ dicimus q̄ deus pōt quālibet ꝑtem alicuius proportiōis in cōtinuo actualit̄ diuidere ⁊ eā cōseruare in eē ⁊ tñ hoc facto nō erit actualis multitudo īfinita discretorū qm̄ oīs illa partium multitudo: est aliquid finitū. nā q̄cq̄d ex diuisiōe cōtinui acceptū est: finitū est ꝓut ph̄s docet. 3°. phy. arguens aūt fallit̄ existimans q̄ si deus q̄lꝫ ꝑtē ꝓportionalē pōt diuidere ab alia ꝑte eiusdē ꝓportionis: q̄ potest diuidere omnes. hoc autem est falsuꝫ: nā in diuisione cōtinui nō est deuenire ad oēs ꝑtes diuisas actu. nā quotcūq̄ꝫ ꝑtibus diuisis: pōt continuū vlterius in ꝑtes eiusdē ꝓportionis diuidi neq̄ꝫ est possibilis status in tali diuisiōe sed in infinitū ꝓcedit ac ꝑ hoc non est deuenire ad hoc q̄ oēs huiōi ꝑtes continui diuisibiles: sint actu diuise. ⁊ per hec patet respōsio ad. 2^m^. licet eni deus posset in instanti cuiuslibet ꝑtis ꝓportionalis vnius hore ꝓducere vnū angelū ⁊ productuꝫ conseruare: nō tñ inde sequit̄ q̄ aliq̄ sint ꝓducti angeli infiniti actu qm̄ non est possibile dare statū in diuisione partiū ꝓportionaliū vni⁹ hore cū talis diuisio procedat i infinitū. ita q̄ nō est dabilis aliqua multitudo partiū diuisarum quin vlterius possint diuidi ⁊ q̄ntacūq̄ multitudo per diuisionē accepta: ē finita. ¶ Ad. 3^m^. negatur aūs ⁊ ad probationē eius dicimus q̄ lꝫ infinitas directe ⁊ formalit̄ nō tollat rōnē multitudinis aut ecōtra: īfinitas tñ i actu tollit eē ꝓpt̄ repugnātiā q̄ iplicatur. repugnat eniꝫ multitudini

q̄ sit infinita actu. ꝑut in. 3°. notabili explicatum fuit. ¶ Ad ea q̄. 2°. loco ꝯ eandē ꝯclusionē arguit. ad ꝑmū p̄z rńsio ex respōsione imediate precedente: īplicat enī ꝯtradictionē q̄ aliq̄ magnitudo sic infinita actu. ¶ Ad. 2m. p̄z rńsio ꝑ ea q̄ dicta sunt ad ꝑmū ꝛ. 2m. ꝯ eandē ꝯclusionē ꝑmo loco obiecta. ¶ Ad. 3m. dr̄ q̄ licet de⁹ possit in infinitū augere magnitudinē. a. ꝛ magnitudinē. b. designatas ab arguēte: nūq̄z tamē deuenirī pōt ad hoc q̄ ille magnitudines sint infinite etiā dū fuerint eq̄ distātes. vn̄ arguēs vr̄ imaginari q̄ per augmētū alicui⁹ magnitudinis i infinitū: reddat aliq̄ magnitudo actu infinita. qḋ est falsum ꝛ ꝯ doctrinā ph̄i. 3°. ph̄y. ꝛ simili modo respōdēdū est ad. 4m. qḋ procedit ex eodē falso fundamento. ¶ Ad ea q̄. 3°. loco arguit Ad ꝑmū dr̄ q̄ si arguēs intēdit ꝓbare q̄ de⁹ pōt facere aliquā formā vt charitatē vel aliā infinitā intēsiue i sua specie. i. intra suā spēm ita q̄ habeat q̄cq̄d ꝑfectiōis ptinet ad talē spēm: ꝯcedim⁹ ei⁹ argumētationē q̄ nichil ꝯcludit ꝯ. S. Tho. q̄ expresse tenet deū id posse facere vt de gr̄a xp̄i docet. 3° li. sen. disti. 13a. q. ꝑa. ar. 2°. sub ar. 2°. et. 3a. ꝑ. q. 7a. articulo x°. ꝛ. 12°. Sed in isto sensu infinitas accipit̄ improprie vt dictū est in. 2°. notabili. Si aūt arguens ꝓbare ꝓtendat q̄ de⁹ pōt facere aliquā formā q̄ in sua spē sit infinite ꝑfectionis ꝛ ꝯtutis ꝓprie ꝛ simplicit̄ loquēdo de infinitate: respondemus ad argumētū q̄ illud nō est possibile nō ꝓpter aliq̄d eoꝝ q̄ arguēs tangit: sꝫ q̄ talis forma a deo ꝓducta necessario esset limitata ꝛ ꝯtracta ad aliqḋ gen⁹ ꝛ spēm entis. hm̄oi aūt ꝯtractio ꝛ limitatio: repugnat infinito ꝑut supra deductū fuit lati⁹ in. 3°. notabili. ¶ Ad. 2m. ꝛ. 3m. p̄z respōsio ꝑ ea q̄ dicta sunt ad similia argumēta ꝑmo ꝛ. 2°. loco inducta. ¶ Ad argumēta magr̄i Ade Ad ꝑmū ꝛ. 2m. ꝛ. 3m. ꝛ. 4m. p̄z rńsio ex sup̄ respōsis ad argumēta Gregorij nā ex eodē falso fundamento ꝓcedūt. s. q̄ ꝑ diuisionē ꝯtinui in ptes ꝓportionales. i. eiusdē ꝓportionis: pōt deueniri ad magnitudinē vel multitudinē actu infinitā et q̄ ꝓdicta diuisio finē habeat. qḋ vtrū q̄ falsū est. vn̄ in. 2°. argumēto minor ꝓpositio est falsa nō enī verū est q̄ deus pōt facere ifinita in actu successiue sicut neq̄z simul. ꝯcedim⁹ tn̄ q̄ de⁹ agendo vel ꝓducēdo aliq̄: pōt successiue abire in infinitū sed quotcūq̄ ꝑ talē successionē sint accepta: finita sunt. ¶ Ad. 5m. ꝯcedit̄ ꝑma ꝯsequētia ꝛ cū vlteri⁹ infert̄ q̄ volūtas dei nō est minoris potētie q̄z ei⁹ noticia dr̄ q̄ non est ex impotētia volūtatis diuine q̄ nō sit possibile infinita creabilia fieri simul in actu sed ex ipsa rei repugnantia. repugnat enim ꝛ implicat ꝯtradictionē q̄ infinita fiant simul in actu ꝑut supra dictū est ꝛ accipitur ista solutio ex dictis. S. Tho. de veri. q. 2a. ar. x°. ad. 2m. ꝛ ꝑ° sen. d. 43a. q. ꝑa. ar. ꝑ°. ad. 5m. ¶ Ad. 6m. dr̄ q̄ ꝓcedit ex casu impossibili. nō. n. possibile est q̄ sint actu ifiniti angeli vel anime. ex casu aūt impossibili: nichil efficacit̄ ꝯcludit̄. simili enī modo arguēdi posset ꝓbari q̄ homo ex natura sua nō sit capax beatitudinis sic arguēdo si de⁹ crearet hominē absq̄z itellectu: homo esset animal brutū ꝛ irrationale. Sed hm̄oi aīal brutū nō est capax b̄titudinis: ergo neq̄z homo. ꝛ infinita similia possent ꝯcludi ex casu ipossibili posito ꝛ ꝑ hec p̄z respōsio ad. 7m. ¶ Ad. 8m. dr̄ ad minorē q̄ de⁹ pōt facere q̄cq̄d creatura pōt imaginari fieri i imaginatione nō vana ꝛ chimerica. ꝛ tūc ad minorē dr̄ q̄ est falsa loquēdo ꝺ imaginatione recta ꝛ creature ꝯnaturali. nā vt ph̄s docet. 4°. metha͠. null⁹ sane mētis concipe pōt ꝯtradictoria simul esse vera. hm̄oi aūt est infinita fieri simul in actu siue infinita sint linee siue superficies siue quodcū q̄ aliud creatū etiā in sacramento altaris vbi ꝛ si quātitas sit sine subiecto: non est tamen sine ꝯtractione ꝛ limitatione subiecti quā retinet cū esse cuꝫ quo remanet. ¶ Ad. 9m. p̄z rńsio ꝑ ea q̄ dicta sunt ad ꝑma q̄ttuor. nō. n. in motu ipsi⁹. b. possent accipi ifinita istātia actu sed solū in potētia ꝛ successione ꝛ ꝑ idē p̄z respōsio ad. xm. cū enī nō sit stat⁹ in diuisione partium ꝓportionaliū: nūq̄z est deuenire ad ifinitas siue reuolutiones siue velocitates sꝫ ꝑ quantācūq̄z diuisionē: omnes accepte essent finite et similit̄ dicendū est ad. xjm. cū sua ꝯfirmatione. ¶ Ad argumēta ꝯtra. 2am. ꝯclusionem negat̄ ꝑma ꝯn̄a ꝛ ad ei⁹ ꝓbationē negat̄ iterū ꝯn̄a. sicut enim quātūcū q̄ crescat apositio in infinitū omnes ptes apposite sunt finite: ita ꝛ potētie vel possibilitates q̄ ex ipsarū partium apositione oriunt̄ sunt finite. falsū ꝑterea est quod arguēs vlteri⁹ assumit q̄. s. omnes ille possibilitates ex ꝯtinua apositione exorte: ꝯstituāt ꝛ integrēt vnā totalem possibilitatē toti⁹ magnitudinis. nā vt. S. Tho. docet ex dictis cōmētatoris. 3°. ph̄y. ꝑmo li. sen. d. 17a. ar. 4°. ad ꝑmū potētia additionis numerorum nō est vna sed semꝑ ex noua additione efficitur alia potētia in numero ꝯm q̄ efficitur noua species numeri. vnde q̄libet potētia pōt exire in actum nō tn̄ potest esse vt omnes exeāt in actū. quia in quolibet actu additur etiā potētia. idem in sentētia tenet. 2a. 2e. q. 24a. arti. 7°. ad. 3°. ¶ Ad ꝯfirmationē dicit̄ ꝑmo q̄ falsum supponit q̄. s. potētie vel possibilitates exorte ex quantacunq̄

cunqꝫ appositione partiū magnitudinis sunt infinite. Dicitur. 2°. ꝙ nō est simile ad cōstituenduꝫ vnū totū in actu de partibus ꝯtinue appositis: ⁊ de potentijs vel possibilitatibus ex tali appositione acquisitis. quī ptes apposite manent in actu ⁊ vna alteri continuatur vel cōtiguatꝰ ac per hoc pn̄t aliquod totū cōstituere. nō sic aūt est de potentijs vel possibilitatibus qꝛ nec oēs manēt actu sed quelibet apposita pte magnitudinis ad quā erat: desinit eē: ita ꝙ alia potētia adueniēte: iam precedens nō est. nec ꝑ ītē vna potentia alteri continuatꝰ aut ꝯtiguatꝰ ⁊ ideo vnū totū cōstituere nō pn̄t. ¶ Ad. 2ᵃᵐ. confirmationē dicitꝰ ꝙ procedit ex falso fundamēto. s. ꝙ vna potentia respiciat totū processuꝫ partiū apponendaꝝ vt premissuꝫ est. ¶ Ad argumēta ꝯtra. 3ᵃᵐ. ꝯclusionē Ad primū quicqd sit de maiori propositione nā nō est vniuersalit̄ vera nisi vbi multa hn̄t ordinē ēentialē inter se: ⁊ tn̄ minor nō est vera sicut iacet nā licet procedatur in infinitū in specificis perfectiōibꝰ creature: nō ideo sequit̄ ꝙ supior. i. perfectior creatura cōtineat ꝑfectionē inferioris ⁊ plus. quī nō oēs ꝑfectiones creaturaꝝ hn̄t inter se ordinē essentialē ⁊ formaleꝫ quod tamē requiritur ad hoc ꝙ perfectior contineat totū qd minꝰ perfecta et plus. ⁊ preterea in ꝯñte cōmittitur fallatia figure dictiōis. nā si ꝑmisse sunt vere: totū in eis accipitur virtualit̄ nō integraliter. nō enim supior ⁊ perfectior creatura integratur ex inferioꝝ perfectionibus ſꝫ continet eas virtualr̄. in cōsequente aūt totuꝫ accipitur integralit̄. vñ processus ē nullus. ⁊ iteꝝ nō est vsqꝫquaqꝫ verū ꝙ in cōdendis creaturis: potētia dei magis vel parū. i. magis ex intentiōe respiciat creaturā ꝑfectiorē virtute q̄ꝫ minus ꝑfectas. nō enim deus plꝰ vl̄ magis ex intētiōe respexit formicā i creatione mūdi q̄ꝫ quatuor elemēta que sunt partes principales vniuersi ⁊ tn̄ formica ꝑfectior est virtualiter q̄ꝫ quatuor elemēta cū includat graduꝫ perfectionis elemētoꝝ ⁊ amplius. ⁊ preterea dato ꝙ deus posset producere vnā spēm totalem eminēter ꝯtinētem perfectiōes omniū aliaꝝ creaturaꝝ: nō inde sequitur ꝙ talis spēs est infinite perfectionis actu. nā oēs creature ⁊ quotcūqꝫ pn̄t produci i actu: sunt finite vt sepe supradictū fuit. ¶ Ad. 2ᵐ. dicitur ꝙ assumptū non est verū nisi de mensura vnigenea nā deus est mensura omnium creaturaꝝ: ⁊ tamē nō est processus finitꝰ creaturaꝝ ad deū. superior auteꝫ creatura que ascēdēdo in ꝑfectiōibus actu accipitur: nō semꝑ sic est mēsura inferioꝝ. vñ nō est danda in creaturis suprema perfectio q̄ sit mēsura omniū aliaꝝ ꝑfectionū que sunt possibiles creature. nā data quacunqꝫ: pōt dari superior. sed mensura omniuꝫ perfectionū possibiliū creature: est deꝰ qui in infinitū distat eminēter ab omni creatura possibili ⁊ ideo processus ad talē mensurā: esse nō pōt finitus. ¶ Ad. 3ᵐ. dicitur ꝙ maior ꝓpositio potest habere duplicē intellectū. vnus ꝙ tota vniuersitas posita in actu spēꝝ creabiliū cadit a diuina ꝑfectione ⁊c. ⁊ sic vera ē. alius intellectus esse pōt ꝙ tota vniuersitas spēꝝ creabiliū in potētia. i. q̄ a deo creari pn̄t cadit a diuina ꝑfectione ⁊c. ⁊ in isto sensu maior propositio vno modo est vera loquendo. s. de infinito simplicit̄. quī nichil est infinitū simplicit̄. i. omnibus modis nisi solus deus ⁊ ꝯm hoc omnis creatura est finita simplicit̄. alio modo est falsa si loquamur de infinito ꝯm quid. quī vniuersitas spēꝝ creabiliū si vniuersitas dici potest. nā spēs a deo creabiles nō cadunt sub aliqua totalitate: infinita est ꝑfectiōe intēsiue ⁊ extensiue: nō tn̄ est infinita actu sed in potētia quēadmodum est dabile infinitū in creaturis. quia data quacunqꝫ spē: potest deus creare aliā ⁊ ꝑfectiorē ⁊ sic i infinitū ascēdēdo. nō tn̄ ꝙ ex tali infinito ascensu reddatꝰ infinita multitudo spēꝝ aut ꝑfectionū in actu necqꝫ est simile quod arguens adducit de magnitudie finita si procedatꝰ augmētando ipam ꝯm eandē q̄ꝫtitatē. quī ꝯm dispositionē vniuersi que nūc est: tota eius quātitas est finita ⁊ ideo nō potest procedi i infinitū in augmētādo aliquā magnitudinē datam finitā. spēs aūt reꝝ creabiles nō sunt in aliqua finita multitudine que cōsumi possit sicut quātitas vniuersi ſꝫ sunt in potentia dei que infinita ē ⁊ exhauriri nō potest ⁊ ideo processus in ascēdēdo vel augmentando spēs reꝝ: pōt ire in infinitū. ꝑma aūt responsio ab arguente posita parū facit ad propositū. 2ᵃ. aūt responsio magis pōt trahi ad propositū necqꝫ improbatio arguentis valet qꝛ sicut nā numeroꝝ cōsistit in actu permixto potentie: ita ⁊ vniuersitas spēꝝ creabiliū. nā data q̄cunqꝫ: pōt dari alia ⁊ perfectior. ratio aūt dissimilitudinis ab arguente assignata: friuola est. nō enī cōcursus numeroꝝ in aliqua multitudine: aliquid facit ad eius infinitatē. sed causa eius est diuisibilitas magnitudinis cōtinue in infinitū. eo ꝙ quicquid potest ab vna magnitudine diuidi: potest alteri appōi. Sed q̄ꝫ ad hoc nō ē simile de multiplicatione spēꝝ vel additione spēꝝ creabiliuꝫ q̄ nō consurgit ex alicuius diuisione sed ex infinita dei potentia actiua respectu cuius data quacūqꝫ spē creata: est in ea potentia vt ab alia posit in perfectione excedi. ¶ Ad. 4ᵐ. patet responsio ꝑ

ea que dicta sunt ad. 2m. ⁊. 3m. si enī procederet in infinitū in pfectionib⁹ ⁊ spētieb⁹ creaturaꝝ: nō ꝓcederet ad aliqđ totū creatū sed ad increatuꝫ qđ in īfinitū distat a natura ⁊ rōne creature. nō enī oīs ascēsus vel appositio est ad aliqđ totuꝫ creatū. ꝓcessus aūt in īfinitū possibilis fm nōm: nō est ad aliqđ totū cū ratio toti⁹ ⁊ pfecti repugnet īfinito ꝑut pħs dicit. 3°. phy. qđ autē arguēs dicit ꝙ ꝓcessus ascēdendo in pfectionib⁹ creaturarū est ad vnā multitudinē spērū ex qb⁹ cōstituit vnū totū: falsum est. nā posset de⁹ in īfinituꝫ ꝓducere creaturas q̄ nō ptinerēt ad integralitatē vnū totū. vniuersitas aūt entis nō ꝯsistit in aliq vna certa multitudine sed in multitudine īfinita fm potētiam qꝛ data quacūqꝫ multitudine pōt dari aliqđ ampli⁹ qđ ptineat ad rōnem ⁊ capacitatē entis. ¶Ad. 5m. dr ꝙ argumētuꝫ nō ꝓcedit qm̄ initit falso fundamēto huic. s. ꝙ sit dare in creabilib⁹ a deo pmuꝫ in quo a deo descēdit. qꝛ enī pmuꝫ in qđ a deo descēderet esset vltimū ad qđ a creatura ad deuꝫ ascēderet: sicut nō est dare vltimū in ascēsu ad deū: sic non est dare pmū in creabilib⁹ in descēsu a deo. sꝫ dato quolꝫ aliqđ p⁹ ⁊ supi⁹ pōt a deo creari ⁊ sic ī īfinitū q̄dlꝫ tn̄ creatū ē finite pfectiōis siue ascēdēdo siue descēdēdo nec tn̄ ꝓcessus erit finit⁹ qm̄ i nullo creabili dato: ꝓcessus habet statū sꝫ vlteri⁹ ascendit. ¶Ad. 6m. dr ꝙ maior ꝓpositio nō est vera vbi extrema nō sunt eiusdē ordinis sicut in ꝓposito. de⁹ enī est extra ordinē vniuersitatis creaturaꝝ. Cū autem arguēs dicit ꝙ distātia inter deum et creaturā pro eo ꝙ de⁹ est īfinit⁹ positiue nō ē distātia p modū intercidētis medij. Sꝫ p modum infiniti extremi ꝓ eo ꝙ de⁹ est infinit⁹ positiue: videt ꝓpriā vocē ignorare. qm̄ distātia fm propriā rōnē est relatio media inter duo ad inuicē cōparata. vn̄ ponere ꝙ inter deū ⁊ creaturā ē distātia nō tamē habēs rōnem medij: est ignorare ꝓpriam rōnem ⁊ significationē nominis distātia motiuū aūt ei⁹ friuolū est. nam nō requirit ad distantiā inter mediā infinitā: ꝙ minuat si aliquid fiat supius qꝛ sicut spatiū īfinitū si daretur extra celū distaret in īfinitū nō solū a terra ⁊ ab īfimo celoꝝ sed etiā a suppmo. ita distātia inter deuꝫ ⁊ creaturā nō solū est īfinita respectu īfime creature: sed etiā respectu supme. qđ aūt vltimo dicit ꝙ creature semꝑ distāt a deo finite cum tn̄ deus distet a qualibꝫ creatura īfinite ridiculū est. naꝫ vt ipse arguēs assumit in argumēto pcedēti ex auctoritate phi. 3°. phy. per idē mediū ascēditur et descēdit sicut eadē est via ab athenis ad thebas ⁊ ecōtra. ⁊ pari modo eadem necessario est distātia media a creatura ad deū ⁊ ecōtra. vn̄ cū distātia a deo ad creaturā sit infinita p arguētem: necessario sequit ꝙ etiā a creatura ad deū sit distātia īfinita. ¶Ad argumēta ꝯtra. 4am. ꝯclusionē. Ad pmuꝫ dr ꝙ assumptū est falsuꝫ imo pulchre ⁊ multū ꝯplete. S. doc. scripsit de melioratiōe possibili toti⁹ vniuersi ⁊ ei⁹ partiū. ⁊ ad ei⁹ assumpti ꝓbationē: dicim⁹ falsum esse qđ pmo assumit. nā vt sup̄ efficaciter deductū est: ꝓcedi pōt in infinitū in pfectionib⁹ specificis creaturaꝝ. nec valet qđ. 2°. adducit nā. S. Tho. vbi arguens allegat: nō loquit de eo qđ de⁹ posset facere sed de isto mūdo quē fecit. est eniꝫ mens eius ꝓbare ꝙ omnes reꝝ spēs q̄ vsqꝫ nūc producte sunt: ptinēt ad vnū mūdū ꝓpter earū ordinē quē habēt ad inuicē ⁊ ad ipsum deū ⁊ hoc supposito: dicit ꝙ nō est possibile esse aliā terrā quam istā eo ꝙ stantibus reb⁹ sic ordinatis i se ⁊ in locis suis ⁊ q̄ꝫm ad essentialia ⁊ q̄ꝫm ad accidētalia: nō esset loc⁹ ad quē alia terra moueretur neqꝫ in quo q̄esceret. qꝛ locus ꝓpri⁹ nature terre est mediuꝫ qđ tamē repletū est ista terra que nūc in mūdo existit. Si aūt aliquis dicat ꝙ alia terra nō haberet locum mediū pro loco ꝓprio: dicim⁹ ꝙ talis terra esset alteri⁹ speciei ⁊ ita nō esset terra nisi solo nomine. S. Tho. aūt loquit de alia terra eiusdē spēi. vn̄ magis īpossibile est supposito isto mūdo ⁊ rebus stātib⁹ sicut nūc: fieri aliā terrā ab ista distinctaꝫ numero: q̄ꝫ distinctā specie. ¶Ad. 2m. dicit ꝙ stāte reꝝ vniuersitate q̄ facta est vt arguēs supponit si de⁹ aliā reꝝ multitudinē specie distinctā produceret sub ordine decēte ad res q̄ nūc sunt facte vniuersum ex vtrisqꝫ reb⁹ ꝯstitutū nō esset penitus idē aut diuersuꝫ ꝑut. S. Tho. deducit i hac disti. loco pallegato. sꝫ se haberet ad hoc vniuersum sicut totū ad ptem ⁊ tūc falsuꝫ est qđ arguēs infert ꝙ tota vniuersitas ex vtrisqꝫ reb⁹ cōstituta nō haberet vnū ordinē ⁊ vnitatē totalitatis. nam cū inter se decēteꝫ ordinē haberēt vt pmittitur ⁊ ad deū tāqꝫ ad omniū ipsarū pncipiū ⁊ finem reducerētur: manifestū est ꝙ ad vnū ordinem ⁊ ad vnā totalitatē ptinerēt. Si aūt destructo isto mūdo de⁹ nouas reꝝ species crearet distinctas spē a reb⁹ nūc existētib⁹: vniuersum ex ipsis ꝯstitutū esset totaliter aliud ab isto ⁊ talē nouam ꝓductionē ac mūdi ꝯstitutioneꝫ de⁹ posset facere in īfinitū. ⁊ si de⁹ volet res pluriū mūdoꝝ ad inuicē ordinare quēadmodū res hui⁹ mundi ordinate sunt: ꝯcedim⁹ ꝙ hoc supposito omnes res pluriū mūdoꝝ ptinerēt ad vnicū vniuersuꝫ. vn̄ arguēs i sua argumētatione inaniter laborat ¶Ad ea q̄. 2°. loco argnit dicitur ꝙ. S. Tholo

tur de rez melioratione q̃ꝫ^m ad essentialia in q̄b^9 attēditur rez ordo adinuicē ꝯcētissim^9. argumētū aūt ꝓcedit de melioratione q̃ꝫ^m ad accidētalia τ ideo nō est ad ꝓpositū. vtrū autē natura angelica τ omnes ptes vniuersi p incarnationē xp̄i aliquā habuerit meliorationē: alteri^9 speculationis est. certū tamē ē q̄ omnes in spe meliorate sunt quā meliorationē habebunt in re post diē iudicij ❡Ad. 2^m. dicit q̄ post diē iudicij ordo vniuersi meliorabit̄ fm q̄ pertinet ad illū statuz qui est stat^9 incorruptibilitatis τ imutabilitatis. vnde licet plante τ bruta animalia ac mineralia τc. q̄ subiacēt motui τ corruptioni post diē iudicij desināt: nichil ꝑiudicat meliorationi vniuersi pro illo statu. nō eni ad bonitatē vniuersi ꝓ isto statu τ illo eadē ꝯueniūt. vñ ap̄ls ꝑma cori. 15°. ait necesse est corruptibile hoc induere icorruptionē. τ quāuis ap̄ls loquat̄ de corpe hoīs: ex cōsequēti intelligi debet de vniuerso pro illo statu eo q̄ vniuersum ꝓpter hominē factū sit. vñ et in vniuerso post diē iudicij nō remanebūt alie rerū species nisi q̄ ordinē habēt ad icorruptionē quēadmodū sunt corpa celestia elemēta τ homines ꝓut. S. Tho. deducit. 4°. li. sentē. disti. 48^a. ar. 5°. et de potētia dei. q. 5^a. ar. 5°. ❡Ad. 3^m. patet solutio ex respōsione ad ꝑmū. nō eniz loquit̄. S. Tho. de melioratione q̃ꝫ^m ad accidētalia in quibus pōt esse aliq̄ dissonātia q̄ ordinē vniuersi nō dissoluat q̄ vt dictū est attēditur q̃ꝫ^m ad gradus bonitatis essentiales. ❡Ad argumētū ante oppositū respōdet. S. Tho. 9°. q̄olibz. q. ꝑma. arti. ꝑmo ad vltimū q̄ verbū itellect^9 nō est proprie q̄ solo verbo ꝓfert̄: sed qd mēte cōcipitur qd autem sibi ipsi est repugnās: mēte ꝯcipi non pōt vt probatur. 4°. metha^c. vñ cū esse infinitū repugnet ei quod est esse actu infinituz esse actu non ē verbum. Et in hoc articulus terminatur.

❡Disti. xlv. xlvj. xlvij

Circa distinctionē quadragesimā quintam et alias sequentes q̄ritur vtrū quod libz velle intrīsecuz diuine volūtati semper impleatur. et arguit̄ q̄ non. nā fm apostolum prima ad Thimotheum 2°. deus vult omnes homines saluos fieri τ ad agnitionem veritatis venire. Sz hoc nō ita euenit. ergo volūtas dei nō semper impletur. ❡In oppositū arguitur p illud psalmiste omnia q̄cunq̄ voluit domin^9 fecit. ❡In hac q̄stione erunt quattuor articuli vt supra.

Quātum ad articulū ꝑmū sit prima conclusio q̄ velle diuinum nō est realiter elicitum a diuina volūtate. sed fz modū itelligendi τ significandi tm̄. hanc ꝯclusionem tenet. S. Tho. ꝑmo sentē. distictione. 42^a. q. ꝑma articulo ꝑmo ad. 4^m. τ 5^m. et prima parte. q. 25^a. articulo. 3°. et. q. 41^a. articulo. 4°. ad. 3^m. et de potētia dei. q. ꝑma articulo ꝑmo in. c. τ ad ꝑmum. et opusculo. 3°. capi. 34°. et in. 2°. libro ꝯtra gentiles capi. x°. τ i pluribus alijs locis. ❡Secunda cōclusio est q̄ licet diuina voluntas eadem volitione vellit diuinā essentiam τ creaturas: nō tamē necessario vult creaturas sicut necessario vult suam essentiam. hanc ꝯclusionem tenet. S. Tho. libro ꝑmo sen. distictione. 45^a. articulo. 3°. ad. 3^m. et ꝑma parte. q. 19^a. articulo. 3°. τ de veritate. q. 23^a. articu 4°. et ꝯtra gen. li. ꝑmo capi. 76. et. 82°. et. 83. τ 84°. ❡Tertia ꝯclusio est q̄ diuina volūtas q̄cquid vult: eternaliter vult τ ad id volendū determinata ē. hāc ꝯclusionē tenet. S. Tho. li. ꝑ°. sen. d. 39^a. q. ꝑ^a. ar. ꝑ°. et disti. 45^a. ar. 3°. ad. 3^m. et. 2°. li. sen. d. 25^a. in. c. et ad ꝑmū. τ ꝑ^a. p. q. 19^a. ar. 3°. ad ꝑmū. et ad. 5^m. τ de veri. q. 23^a. ar. 4°. ad. 12^m. τ ꝯ gen. li. ꝑ°. capi. 83°. et li. 2°. ca. 26°. ❡Quarta ꝯ° ē q̄ lz dei volūtas ꝓñs τ beneplaciti sit efficax τ semꝑ ipleat̄: nō tn̄ necessitatē rebus omib^9 volitis iponit. hāc ꝯclusionem tenet S. Tho. ꝑ°. sen. disti. 47^a. ar. ꝑ°. et ꝑma. p. q. 19ª articulis. 6°. et. 8°. et de veri. q. 23^a. ar. 5°.

Quantũ ad articulũ .2^{m}. ponende sunt obiectiones aduersariorũ ꝛ quidẽ ꝯ primã ꝯclusionẽ arguit Aureolus primo sic Omĩo ꝑfectio simplr̃ multo immꝰ cõpetit diuinitati ꝙ̃ alicui forme create sed aliqua forma creata est reꝑibilis q̃ sic est velle intrĩsece ꝙ si poneret̃ inelicita ꝛ subsistens: velle suũ esset omĩno inelicitũ ꝛ subsistẽs sicut patet de qualitate q̃ est volitio formaliter in volũtate creata. illa quidẽ si poneret̃ realiter inelicita ꝛ subsistens: necessario velle esset inelicitũ ꝛ subsistẽs ergo diuinitas sic erit suũ velle ꝙ nisi ipa eliciatur: nec eiꝰ velle eliciet̃. constat aũt ꝙ essentia nõ ẽ elicita nec ꝓducta realit̃ aut ſm rõnẽ. nec igitur velle diuinũ cõcipi debet vt elicitũ aliquo modo ſm rõnẽ ab aliqua voluntate. ❡ .2°. sic Qñcunq̃ aliqua sunt idẽ re ꝛ rõne: impossibile est ꝙ vnũ sit ſm rõnẽ elicitũ vel ꝓductũ quin reliquũ sit ꝓductũ. ſ; probatũ ẽ ꝙ velle diuinũ nõ est aliud realit̃ aut ſm rationẽ intrinsece nisi ipamet diuitas et rõ diuinitatis ꝛ cõstat ꝙ ratio diuinitatis nullo modo est ꝓducta nec elicita ab aliqua potentia. ergo nec velle diuinũ cõcipi debet vt elicitũ ab aliq̃ sed vt se hñs absq̃ ꝓncipio elicitiuo. ❡ 3°. Nõ ẽ minus incõueniẽs nec minus cõceptibile ꝙ ratio volitionis actualis concipiatur eẽ a se ꝛ a nullo alio elicitiue ſm rõnẽ: ꝙ̃ ꝙ realitas ipius cõcipiat̃ esse a se ꝛ non elicita ſm rem. sed manifestũ ẽ cuilibet fideli ꝙ secũdũ dari oportet. cũ enim res volitiõis ꝛ res essentie idẽ sint: si ꝓduceretur res volitionis necessario ꝛ res essentie esset elicita et ꝓducta. qđ omĩno absonũ est. igitur nec rõ volitionis oportet ꝙ sit ꝓducta ſm rõnẽ ſ; intelligit̃ vt exñs a se ꝛ non ab aliquo ꝓncipio elicitiuo. vñ patet quõ falsũ est qđ aliqui sunt dicere soliti v; ꝙ volũtas in deo eliciat actũ volẽdi ſm nr̃m modũ intelligendi. debet enĩ ꝑ oppositũ apprehendi. s. ꝙ diuinitas est quoddã velle omĩno a se nõ eggrediẽs ab aliqua voluntate cum sit actio pura. hec ille.

❡ Contra .2^{am}. ptẽ .2^{e}. ꝯclusionis arguit Aureolus multiplicit̃ ꝓbãdo ꝙ deus nullũ velle intrinsecũ habeat elicitiuũ aut productiuũ creaturarũ aut cadens proprie sup eas. arguit igit̃ sic. Illud qđ necessario sequit̃ ex aliquo necessario simplicit̃ ꝛ absolute: illud tale est simplicit necessariũ ꝛ absolute. sed manifestũ est ꝙ deo volẽte ꝓductionẽ mũdi aut aliquid aliud ꝓ aliquo instanti: de necessitate productio sequit̃ in ipo instanti. alioqñ stante volũtate posset nõ sequi ꝓductio ꝛ per ꝯñs nõ esset efficax voluntas ꝛ posset frustrari qđ omĩno deo repugnat. ꝯstat aũt ꝙ si tale velle itrinsecũ ponat̃ in deo: illud est necessariũ simplicit̃ ꝛ absolute cũ sit ipemet deꝰ. quicquid enĩ est deus de necessitate absoluta est deꝰ. ergo ꝓductio mũdi sequta ẽ de necessitate absoluta ex aliquo necessario absolute et simplicit̃. ꝛ per ꝯñs ipa est necessaria ꝛ de necessitate deus produxit quicquid ĩmediate ꝓduxit. vñ in hoc fundatur demonstratio Auicenne ꝛ suorũ sequatiũ qui posuerũt ꝙ quicq̃d deus produxit: d necessitate ꝓduxit. Sed forte dicetur ꝙ l; velle diuinũ sit necessariũ in se ꝛ absolute: nõ tamẽ ꝓut transit sup productionẽ mũdi aut aliquã creaturã. vñ transitus nõ est necessarius absolute sed omĩno contingens ẽ tñ necessarius ex suppositione ex quo determinauit se deus ad hoc volẽdũ ab eterno. si ita dicatur: nõ valet. talis .n. transitus non põt esse ꝯtingens nisi fundamẽtũ vel terminꝰ sit cõtingens. sed manifestũ ẽ ꝙ terminus nõ est cõtingens sub rõne qua terminus q2 sub illa ratione nullũ eẽ hẽt in se l; omĩs creatura sit cõtingens respectu esse qđ habet in se ipa. nichilominus q2 anteq̃; sit transit velle diuinũ sup ipam: vult enĩ deꝰ ꝙ res q̃ nõdũ est fiat ſm istũ modũ dicendi. vnde anteq̃; mundus fieret ſm istos verũ erat dicere ꝙ deus volebat mũdũ fieri in tali instãti. Cũ igitur ꝓ illo instanti mũdꝰ aut ꝓductio eius nullũ esse haberet in se nec necessariũ nec cõtingens: nõ põt dici ꝙ inde oriat̃ necessitas vel cõtingentia illius trãsitus diuine volitiõis sup ipm habebat ergo necessario ab ipo fundamẽto. ꝛ cũ ipm velle diuinũ intrinsece non sit cõtingẽs imo necessariũ ꝛ imutabile: oportet ꝙ ille transitꝰ sit simplicit̃ necessarius ꝛ posset rõ per oppositũ sic formari. Qñcunq̃ respectꝰ aliquis hẽt eẽ ex solo fundamẽto ꝛ nõ ex termino: si fundamẽtũ ẽ necessariũ absolute: oportet ꝙ respectus ille de necessitate absoluta cõsurgat. S; si deus vult aliquã creaturã q̃ nõdũ ẽ: fieri transitus sue volitionis sup hãc creaturã cõsurgit ex solo fundamẽto quod tenet ex ꝑte dei ꝛ nullo modo cõsurgit ex ꝑte creature q2 nullũ eẽ hẽt nisi volitũ qđ quidẽ esse trahit ab isto transitu. vñ creatura est volita q2 super ipam trãsit velle diuĩ. ergo si velle diuĩ in se ẽ q̃d absolute necessariũ: oportet ꝙ ille trãsitus quo sup creaturã trãsit sit necessariꝰ absolute. ❡ .2°. sic. Si talis transitus ab eterno factus est cõtingens. ẽ tñ necessarius necessitate suppositionis ex quo determinauit se ꝙ ꝑ suũ velle trãseat super talẽ creaturã: querẽdũ ẽ de hac determinatione quid addit sup velle intrinsece sum-

prium τ absolute. aut enim aliquid addit reale aut aliquid rationis. Sed non potest dici q̄ aliquid reale alioquin aliquid reale eēt additum intrinsece diuinitati quod nullo modo patitur simplicitas diuinitatis. τ iterū illud reale per necessitatē eēt quid imutabile τ absolute necessariū q2 quicq̄d est in deo: est necesse esse. nec pōt dici q̄ illud additū sit tm̄ rōnis. Tū q2 illo circūscripto: adhuc vellet deus quicq̄d vult. tū q2 eius rōnis: pricipiū eēt realis ꝓductionis qḋ nullo modo ē possibile. ergo illud qḋ fingitur de illo transitu τ de illa determinatione ab eterno: stare nō pōt. presertim cū oīe velle τ oīs actus apprehensiuus vel appetitiuus: dicaṫ se ipso transire super obm̄. vn̄ nichil est dictu q̄ deus vult creaturā cōtingenṫ nisi realitas illius volitiōis sit oīno cōtingens. hec ille. ¶ 3°. sic. Illa habitudo quā hēt diuinū velle ad secūdaria obiecta cū dicimus q̄ deus vult creaturas: vł est id ipm̄ realiter τ rōne qḋ ipīmet velle; vel relatio rōnis. Sed nō pōt dari q̄ sit relatio rōnis q2 illa nō habet eē nisi in intellectu obiectiue τ sic nullo intellectu apprehendēte illā habitudinē: nō erit hmōi habitudo nec per ꝯn̄s deus volet obiecta secūdaria quod est erroneū. nec pōt dici q̄ sit relatio realis quia dei ad creaturā nulla est relatio realis. τ iterū nichil potest eē reale in deo qḋ nō sit deus ꝑm regulā Augustini. xi°. de trini. dicentis q̄ q̄cq̄d hēt deus: hoc est. τ p ꝯn̄s talis habitudo relatio realis poni nō pōt. relinquiṫ ergo q̄ sit ip̄mmet vel diuinū velle τ p ꝯn̄s si habitudo illa est ꝯtingens: τ velle cōtingens erit. positū est autē q̄ ipīmmet diuinū velle in se τ absolute sit necessariū ergo necesse est q̄ illa habitudo que trāsit sup obm̄ qḋ cumq3 sit necessaria. ¶ 4°. sic Ideo volūtas stā te habitudine necessaria respectu finis hēt habitudinē cōtingentē ad ea q̄ sunt ad finē: q2 actus ille quo vult precise finē: ē alius ab actu illo quo vult illud qḋ est ad finē ꝓpter finē. alio nāq3 actu vult quis sanitatē absolute τ alio potionē ꝓpter sanitatē. qḋ apparet q2 in p̄mo actu finis ē volit⁹ precise: in secūdo vero nō est volitus sed inrēt⁹ τ circūstātia act⁹. τ ideo possibile ē q̄ act⁹ q̄ trāsit sup finē: sit forsitā necessari⁹. τ cū hoc q̄ actio trāsiens sup illud qḋ est ad finē ꝓpter finem remaneat cōtingens. Sed in deo nō est nisi vnicus actus quo vult bonitatē suā τ oīnez creaturaz. ergo si habitudo quam hēt illud velle ad bonitatez suam est necessaria: τ habitudo illa etiaz erit necessaria quaz habet ad bonitates creatas. vn̄ eadē necessitatē cōplacet in oīn bonitate participata qua cōplacet ī sua bonitate. Impossibile est igiṫ quin deus diligat oīnem entitatē participantē suā bonitatē. ¶ Et ꝯfirmatur quia secus ē de eo quod diligitur ꝓpṫ finē quasi sit inductiuū finis ipius τ de eo qḋ nō indiuat finē s3 est q̄dam deriuatio τ participatio eius. nō eni diligit deus creaturas vt mediantibus ipis acquirat ꝑfectionē s3 q2 sunt participantes suaz ꝑfectionē. vn̄ ea necessitate qua cōplacet in se cōplacet in oīni q̄d ditate creabili vel creata τ ita nō hēt ad bona creata habitudinē cōtingētē. ¶. 5°. Illa bitudo est necessaria; quā impossibile ē nō esse τ fuit impossibile ab eterno. Sed si diuinū velle intrīsecā hēt habitudinē ad creationē mundi ita q̄ deus voluerit ꝓ illo instāti q̄ mundus fieret habitudinē illam: impossibile fuit nō esse ab eterno. quia daṫ oppositū q̄ fuit possibilis non esse: sequiṫ q̄ habitudo opposita potuit in esse v3 q̄ de⁹ potuit ab eterno nolle mūdū creare pro illo instanti q̄ creauit. Si aūt potuit nolle: sequiṫ q̄ illud nolle potuit esse deus q2 deus est suū nolle τ suū velle τ q̄cq̄d est in ipo. constat aūt q̄ q̄cq̄d potuit esse deus: de necessitate ē deus et hodie ē deus. quare si aliquo velle intrinseco potuit ab eterno nolle mūdū creare: τ hodie oportet q̄ habeat illud nolle. Cū igitur nō habeat cū iaz creauit: sequiṫ q̄ habere nō potuit tale nolle τ ita habuit volūtatē creandi de necessitate sic q̄ impossibile fuit aliter se habere. Sed hoc ē totaliṫ absonū τ erroneū. ergo non potest dici q̄ velle diuinū habeat habitudinē cōtingentē. imo nec aliquā habitudinē ꝑm quā sit verū dicere q̄ deus voluit aut noluit creare mūdū hec ille. ¶ Cōtra. 2am. ptez. 3e ꝯclusiōis arguit sic ꝓbando q̄ de⁹ nō determinat se ab eterno ad ꝓducēdū aliq̄d p aliqḋ velle itrīsecū. Si eni inquit deus determinet se ad ꝓducendū p aliquod velle intrinsecū: aut illud velle respicit equaliṫ vtrāq3 ptē ꝯdictionis v3 ꝓducere τ nō ꝓducere: aut respicit tm̄ alterā ptez. s. ꝓducere. s3 nō pōt dari p̄mū q2 p tale velle cum esset indeterminatū ad ꝓducere τ nō ꝓducere: nō determinareṫ de⁹ ad ꝓducere. Neq3 pōt dari. 2m. q2 si tale velle eēt determinatū ad ꝓducere tm̄: q̄redū erit an velle ei oppositū. s. velle non ꝓducere: potuerit ī deo esse ab eterno vł ita īsit sibi velle ꝓducere: q̄ nō potuerit ab eterno inesse sibi nolle ꝓducere. nō pōt aūt dari p̄mū. q2 q̄cq̄d potuit ab eterno eē ī deo: hodie ē ī deo cū q̄cq̄d potuit eē i deo potuit eē de⁹. τ q̄cq̄d potuit esse de⁹: actu sit de⁹. erit igiṫ ī deo nō solū ꝓducere velle: imo τ velle nō ꝓducere τ p ꝯn̄s nō magis itrīsece determinabiṫ ad ꝓducēdū q̄3 ad nō ꝓducēdū. Si aūt deṫ. 2m. q̄. s. velle ꝓducere sic sit in

deo ꝙ ab eterno nõ potuit illud nõ velle aut velle nõ ꝓducere: sequitur ꝙ vult ꝓducere necessitate absoluta ⁊ ꝑ ꝯñs q̃cq̃d ꝓducit: absoluta necessitate ꝓducit. qḋ erroneũ est. sequitur ergo ꝙ nullo velle intrĩseco determinet̃ ad ꝓducẽdũ. ¶ 2°. ꝑ illud nõ determinat̃ de⁹ ad ꝓducẽdũ: qḋ ĩ deo nõ ẽ. Sȝ velle ꝓducere qḋ ꝓducit in deo nõ est. qḋ ptȝ tũ q꞉ tale velle ĩperfectionẽ ĩcludit cũȝ sit in q̃dã tẽdẽtia ⁊ respectu nõ habiti ⁊ expectans ꝑ finẽ ipaȝ productionẽ q̃ habita iã cessat. quod omnino deo repugnat. Tũ etiã ꝙ vel est nũ in deo velle producere absq̃ȝ hoc ꝙ sit in eo velle nõ producere: ⁊ tũc cũ oĩe qḋ est in deo de⁹ sit: ĩpossibile ẽ ꝙ velle nõ producere fuerit vel ẽẽ potuerit vnq̃ȝ in eo. ⁊ q꞉ illud velle producere potuerit nõ fuisse alias potuit aliq̃d ẽẽ de⁹ qḋ nõ ẽ de⁹. ⁊ aliq̃d ẽ de⁹ qḋ nõ potuit nõ esse de⁹. vel vtrũq̃ȝ velle ẽ in deo velle q̃dẽ producere ⁊ velle nõ producere. ⁊ hoc ẽ magis ĩpossibile. q꞉ q̃rẽdũ erit q̃d vĩcet. ⁊ cũ sint eq̃lia: nec de⁹ ꝓducet nec nõ producet. ⁊ ita altera pars ꝯdictionis nõ erit vera ꝯ illud qḋ dicit ꝑmũ ꝑncipiũ. ergo nichil est dicere ꝙ de⁹ aliq̃ velle intrĩseco determinetur ad producẽdũ ¶ 3°. Omne qḋ determinat se mouet se. ⁊ oĩe qḋ determinat̃ mouet̃. sȝ ꝑmũ ꝑncipiũ qḋ est de⁹ ẽ omnino inmobile. nõ igit̃ põt determinari ad aliq̃d volẽdũ nec põt se determinare ad aliq̃d velle etiã ab eterno. producet ergo exteri⁹ ad hoc qḋ determinauerit se. vñ imaginãs ꝙ de⁹ determinauerit se ab eterno ad volẽdũ alteraȝ partẽ ꝯdictionis q̃si ẽẽt in potẽtia ad vtrãq̃ȝ ptẽ q̃ꝫm erat ex se sȝ determinauerit se ad alteraȝ: isti habẽt imaginari ꝙ de⁹ moueat se ⁊ actuet se ⁊ ꝙ q̃ꝫm est ex se sit in potẽtia ⁊ multa alia absona q̃ ĩplicãtur ĩ his dictis. vñ in hoc meli⁹ dixerũt phi q̃ȝ aliq̃ catholici cũ ponerẽt ꝙ deus in se ipo erat determinat⁹ ad velle producere mũdũ. nã si ẽẽt ĩn determinat⁹ ad velle hoc ⁊ ad nõ velle: esset ĩn potẽtia ⁊ ĩdigeret alio extrahẽte ipsuȝ de potẽtia ad actũ. ⁊ ꝓpt̃ hoc catholice ꝓcedere oportet ꝙ siue de⁹ producat siue nõ producat: nulla ĩmutatio aut determinatio intrinsece sit in ipso. ¶ 4°. de⁹ ꝑfectior ẽ in agẽdo quocũq̃ȝ alio agente creato sȝ volũtas vt actiua: mouet se ipsaȝ vt passiuã absq̃ȝ hoc ꝙ ipsa vt actiua ꝑus determinetur. vñ ipa exñte indeterminata vt actiua est: videm⁹ ꝙ determinat passiuũ suũ. q꞉ si vt actiua ꝑus se determinaret: procederet̃ in ifinituȝ. ergo multofortꝰ de⁹ absq̃ȝ hoc ꝙ determinet̃ ĩtrĩsece poterit exteri⁹ determinare producere vel non producere. ¶ Cõfirmat̃ q꞉ ꝯstat ꝙ magis ẽ ꝑfectionis est in agẽte si põt determinare agere ad extra: absq̃ȝ hoc ꝙ determinet̃ ad itra ⁊ per ꝯñs iste mod⁹ agẽdi attribuẽd⁹ ẽ deo. vñ ex imperfectione rõnaliũ creaturarũ procedit ꝙ nõ possint determinate agere nisi ðterminẽtur intrĩsece in sua volũtate. ⁊ ẽẽt maioris perfectionis si absq̃ȝ oĩni determinatione intrĩseca agerẽt ad extra ðterminate. ¶ 5°. Si de⁹ nõ põt determinate producere nisi q̃tẽ⁹ ad hoc determinat̃ ꝑ suũ velle q̃rẽdũ est quomodo se ðterminat intrĩsece ad tale velle aut enĩ indeterminat⁹ exñs ad velle ꝓducere ⁊ ad velle non producere determinat se ad alterũ: aut exigit̃ ꝑdeterminatio ex q̃ seq̃t̃ ꝙ se determinet. sȝ nõ põt dari 2ᵐ. q꞉ procederet̃ in ĩfinitũ. determinatio nãq̃ȝ ꝑexigeret determinationẽ aliã ꝑcedẽtẽ ⁊ illa aliã ⁊ sic in ĩfinitũ. ergo necesse ẽ ꝙ aliq̃d ĩdeterminatum exñs possit aliq̃d determinate producere. ⁊ multo meli⁹ est ꝙ illa determinata productio sit ad extra q̃ȝ ad intra ĩ deo. q꞉ itrĩsece de⁹ ðterminari non põt. ¶ Cõtra ꝑmã ptẽ. 4ᵉ. ꝯclusionis arguit ꝑ° ꝙ iste mod⁹ dicẽdi nõ ẽ ꝯueniẽs in hoc ꝙ dicit velle diuinũ attigere aliqḋ volitũ ĩ particulari sȝ oĩes ꝯditiões illud singulare circũstãtes sic ꝙ tale velle sit efficax nec possibile ĩpediri qḋ ẽ positũ ĩ. 4ª ꝯclusione arguit ergo sic. Constat ꝙ si tale velle poneret̃ in deo: ẽẽt idẽ qḋ de⁹. ⁊ ꝑ ꝯñs ẽẽt q̃ddaȝ necesse ẽẽ necessitate absoluta. nec põt etiaȝ ab eterno de⁹ nõ habuisse tale velle. sȝ ab ipso cum sit efficax ꝑȝ istos de necessitate ⁊ imutabilit̃ effect⁹ seq̃ret̃. ex q̃ tale velle positũ ẽ. ergo necessitate absoluta de⁹ producet ⁊ faciet illud sup qḋ trãsit tale velle. hoc aũt catholice poni nõ põt. igit̃ tale velle poni nõ põt in deo. hec ille. ¶ 2°. Diuinũ velle circa causata hẽt rõnẽ cõplacẽtie ⁊ nõ desiderij. ergo nullã hẽt circa causata rõnẽ cãlitatio. ex quo sequit̃ primã ptẽ ꝯclusionis ẽẽ falsam assumptũ ꝓbat sic. cõstat ꝙ volũtas dei efficax nõ hẽt necessitateȝ simplicit̃ ⁊ absolutam alioq̃n que facit de⁹ faceret necessitate absoluta. sȝ manifestũ ẽ ꝙ amor cõplacẽtie infinite qua de⁹ cõplacet in se. ⁊ ex hoc cõplacuisse dicit̃ in oĩni bono: ẽ amor necessari⁹ simplr̃ ⁊ absolute. ea q̃deȝ necessitate qua deus cõplacet in oĩni bono et in oĩni ẽtitate. iuxta illud sapiẽt̃. Diligis oĩa q̃ sunt ergo huiõi velle nõ ẽ efficax nec actiuũ nec ꝑncipiũ productiuũ coꝝ que fiũt extra. ¶ 3°. Nullũ velle qḋ hẽt rõnẽ q̃etis ⁊ finis: dicitur actiuũ aut motiuũ ad extra ð cisideriũ q̃dẽ alicuius rei mouet ad prosequtioneȝ illius. delectatio vero aut cõplacẽtia: nõ mouet ĩmediate nisi pro q̃nto excitat desideriũ. ⁊ huius rõ est q꞉ cõplacentia hẽt rõnẽ spũalis quietis ⁊ nõ alicuius motiõis ⁊ ꝓ-

pter hoc nõ seq̄r exterior motio imediate nisi q̄-
ten⁹ ex cõplacentia quedã spũalis ⁊ interior mo
tio in apetitu ꝯsurgit. sȝ velle efficax ē illud quid
motiuũ ⁊ actiuũ ad extra. ergo velle diuine ꝯplacē
tie lȝ sit infinitũ: tñ n̄ hȝ efficientē rõnē. ❡. 4°. ex
his q̄ experimur i nob: cõplacētia nõ est efficax ad
agendũ nisi ex cõplacētia desideriũ excitet. volu
mus eni oĩa bona ⁊ cõplacem⁹ in eis. eligim⁹
aũt neq̄q̄ vt dicit phs. 3°. ethicoꝶ et experi-
mur q̄ q̄ñ cũq̄ sit magna cõplacētia in mēte res-
pectu alicuius rei si fuerit sine desiderio ⁊ apeti-
tu sine electione prosequendi ⁊ acq̄rendi rē illã: nõ
mouet ex illa cõplacētia q̄ñ cũq̄ intēsa. ergo nec
de⁹ producit ex suo velle cõplacētie. ac ꝯñ ter rõ
efficatie non põt attribui ipi velle. ❡. 5°. Illud
qḋ indifferēter se hȝ ad aliq̄ nec plus deter-
minatur q̄ reliquũ: nõ ē causa imediata q̄ alterȝ
determinate fiat. sed velle diuine cõplacētie in-
differēter se hȝ siue reo sit siue nõ sit. eque eniȝ
cõplacuit deus ab eterno in se ipo ⁊ oĩu q̄ddita
te creabili ⁊ in oĩu bono sicut cõplacet hodie re
bus creatis. ergo ex illo velle cõplacētie nõ de-
terminat se deus magis ad producendũ q̄ ad
nõ producēdũ ❡. 6°. q̄ rõ efficatie nõ põt deo
attribui rõne alicui⁹ intrinsece volitiõis. qḋ pa-
tet q̄ in deo nullũ ē velle nisi solius cõplacētie
⁊ voluptatis beate. oĩs eni alia intētio volũ-
tatis repugnat diuine pfectioni. q̄ cõstat q̄ nul
lus actus volũtatis põt poni in deo qui nõ hēat
deũ pro obiecto pimario sic q̄ prius oportet illũ
actũ attigere bonitatē diuam. sȝ sol⁹ act⁹ cõpla-
cētie talis est. cõplacēdo nãq̄ in sua bonitate: pt
de⁹ cõplacere in oĩu bono. act⁹ aũt desiderij aut
volitionis q̄ tēdat in aliq̄d vt illud habeat: nul-
lo modo põt pus attigere diuitatē. si. n. de⁹ vult
⁊ appetit q̄ aliq̄d fiat: tale velle nõ põt pus trãsi-
re sup diuitatē. nõ eni est verũ q̄ de⁹ appetat aut
desideret aut vellit diuitatē nisi volitione cõpla
cētie. ergo nullũ aliud velle põt poni in deo. Et
si dicat q̄ nõ est incõueniēs deũ velle aliq̄d crea
re cõplacēdo ⁊ cõcupiscēdo ⁊ appetēdo illi bonũ
⁊ tñ q̄ hoc nolit sibi q̄ est eēntialit̄ oĩne bonuȝ:
Si ita dicat nõ valet q̄ tũc esset aliq̄s act⁹ i deo
q̄ haberet creaturã ꝓ pimario obiecto: sic q̄ act⁹
ille nullo modo trãsiret in deũ vt in obm. hoc au
tem repugnat diue pfectioni cũ a phis ⁊ theolo-
gis cõmunit̄ sit cõcessum q̄ volũtas nõ hȝ aliq̄d
ꝓ obiecto pimario nisi deũ. hec Aureolus. ❡ Cõ
tra. 2.[am] partē eiusdē ꝯclusionis arguit Bernar-
dus. 3.[a] pte sũme ꝯ pelagiũ ca. 3°. p° sic. De⁹ põt
necessitare omnē volũtatē creatã necessitate na
turalit̄ pcedēte. Sȝ hoc nõ posset aliq̄s aliud fa-
ciēdo q̄ tñ volēdo. q̄ñ nullo alio modo agit ad
extra: nec alit̄ volēdo q̄ pus naturalit̄ ⁊ semp sic
vult. igit̄ de⁹ necessitat de facto q̄ãlibȝ volũtatē
creatã ad q̄ẽlibȝ actũ suũ liberũ ⁊ ad q̄ãlibet
cessationē ⁊ vacationē ab actu necessitate n̄ãlit̄
pcedēte. Aĩo pȝ p pte pima sextuplicit̄. Tũ pimo
q̄ oĩs potētia in ꝓportione debita fortior: põt
necessitare debiliorē n̄ãliter sibi subiectã in q̄libȝ
sua actiõe ⁊ isto modo se hñt ad inuicē volũtas
diua ⁊ ãgelica ⁊ humana. vñ phs. 5°. metha. dif
finiēs pora sic ait. Alia dicit̄ pora ꝑȝ potestateȝ.
excedēs eni potestate: pus qḋ ⁊ potēti⁹. tale ve-
ro est cui⁹ ꝑȝ p volũtatē seq̄ necesse ē alterũ ⁊ po-
steri⁹. vt nõ mouēte illo nõ moueat ⁊ est p volũ-
tas pncipiũ. vbi trãslatio q̄ã exponit Auerroyȝ
hȝ. sic etiã illud qḋ est forti⁹: dr ante. ⁊ tale est il
lud qḋ cogit seq̄ alterũ suã volũtatē. ita q̄ si illud
qḋ est ante nõ mouet: nõ mouebit̄ illud qḋ pus.
⁊ si mouet: mouebit̄. ⁊ volũtas ē pncipiũ hoc. sup
qḋ Auerroyȝ sic dic. t. Ulr dr ante illud qḋ cogit
illud qḋ ē pus. ⁊ volũtas ei⁹ ꝯseq̄t volũtatē su
am q̄ñ volũtas debilior seq̄tur volũtatē fortio
ris. Tũ. 2°. q̄ ponat q̄ eēt tñ vn⁹ vir ⁊ vna mu
lier. tũc ex q̄ spēs humana nõ põt deficere nec sine
gñratione saluari: necesse est eos volũtarie gñ-
rare. nec põt q̄s fingere q̄ licet necessario volũ-
tarie gñrabũt: nõ tñ hac vice vel illa. ideo q̄libȝ
coꝶ ꝯcubit⁹ erit liber. nec vlli necessitati subiect⁹
q̄ ponat q̄ vir ⁊ mulier tñ ꝓcesserit i dieb⁹ suis
gñrationi aptis q̄ nõ remaneat sibi tēp⁹ nisi pro
vnico tali actu tũc stati necessario illũ actũ vni-
cũ necessario exercebũt. nã sine volũtate gñ a-
tio nõ fieret. illud aũt qḋ sic eos artabit ponit̄ a
phis eē nã vlis. s. pima cã. q̄ nulla alia põt poni
eos necessitãs. Tũ. 3°. q̄ si eēt tñ vn⁹ vir ⁊ vna
mulier ante cõpletũ numeꝶ pdestinatoꝶ a deo
ex ꝓpagatiõe hominũ n̄ãli a pimis parētib⁹ cõti
nuatione diuina. nisi eni ipi necessario volũtarie
gignerēt: cessaret generatio hoĩuȝ ⁊ dei ꝓposi-
tũ frustrarēt. De Adã quoq̄ ⁊ Eua pusq̄ carna
liter ꝯuenirēt põt fieri simile argumētũ. Tũ. 4°
q̄ alit̄ de⁹ nõ posset necessitare creaturã rõnalē
vt eēt ipeccabilis in ppetuũ q̄cq̄ brã. Tum. 5°. q̄
alit̄ de⁹ nõ eēt omnipotēs. lȝ eniȝ de⁹ faceret q̄ñ[m]
posset vt tu simplr vel certo tpe velles q̄cpiam:
posses hoc nõ obstãte omnino illud nõ velle. q̄
p aliã ptē tpis dati illud velle. p aliaȝ vero non
velle: imo nolle. sicq̄ posses reddere deũ ⁊ doleȝ
iesuȝ xp̄ȝ falsuȝ mēdacē piurũ. ponat̄ eni q̄ deus
pdicat p semetipȝ ꝯfirmet vel affirmet q̄ iste li-
bere faciet hoc vel illud. ⁊ ad hoc faciat q̄ñ[m] põt.
tũc si iste nõ necessitat̄ p deũ ad hoc vl̄ illud libe

re faciēdū: pōt dimittere hoc ⁊ illud. Tū. 6°. qꝛ alit̄ posset homo frustrare ꝓuidētiā ⁊ p̄destinatiōnē aut volūtatē diuinā facere deū miserrimū ⁊ infelicissimū. cōstat enī q̄ de⁹ pōt p̄uidere p̄destinare ac p̄uelle liberos actus humanos ⁊ q̄ ex eis dependent. ¶ 2°. sic. p̄ncipalit̄ er ille effect⁹ dicit̄ produci necessario necessitate naturalit̄ p̄cedēte: q̄ ē causat⁹ a causa qua plene posita: necessario sequit̄ illud causari. ⁊ similit̄ causa necessaria necessitate naturalit̄ p̄cedēte dicit̄ cā actiua qua posita cū oībus suis dispositiōibus naturalit̄ preuijs quib⁹ causat suū causatū: necessario ⁊ indefectibilit̄ sequit̄ illud causari. iste descriptiōes habent̄ ex dictis Anselmi p̄mo Cur de⁹ homo. ca°. 7°. ⁊ de cōcordia. ca°. 2°. Cū ergo per volūtatē suā sit causa efficiēs oīs actus volūtatis create ⁊ prior nalit̄ omni volūtate creata et frustrari nō possit: sequit̄ q̄ omnis act⁹ volūtatis create producit̄ ex necessitate naturalit̄ p̄cedēte q̄cquid agit. dicet̄ forte q̄ licet de⁹ nūc vellit aliqd esse futurū: nō est necesse pro nūc ipm sic velle: sed pōt pro nūc nō sic velle. Sed hoc nō valet. p̄mo qꝛ f3 hoc nulla eēt oīno necessitas ātecedēs respectu alicu⁹ effect⁹: nec aliquis effect⁹ eēt necessari⁹ respectu sue cāe necessitate naturaliter precedēte. qꝛ nulla cā. 2ᵃ. pōt q̄cq3 sine coefficiētia ⁊ p̄ficiētia cāe prime q̄ est diuina volūtas. Si igitur in illa nō ē necessitas antecedēs: nec in aliqua alia pōt eē. Tū secūdo qꝛ istū effectū nūc factū seu creatū a deo: necesse ē nūc eē. quare ⁊ ei⁹ cām efficientē puta diuinā volūtatē vel si ipa possit ꝑ nūc nō eē: pōt ⁊ iste effect⁹. qd̄ est ꝯ Anselmū ⁊ p̄hm qꝛ omne qd̄ ē q̄ndo ē necessario ē. Tū. 3°. qꝛ volūtas dei ē cā cuiuscūq3 p̄teriti q̄re ipsum est p̄teritū. ergo sicut respectu p̄sentiū ⁊ p̄teritoꝝ est necessitas antecedens: ita ⁊ respectu futuroꝝ. aliter diuina volūtas esset mutabilis qꝛ f̄m hoc respectu futuroꝝ sic est libera f̄m ꝯtradictionē. q̄ ꝑ eodē istāti quo est respectu alicui⁹ futuri pōt nō eē. ⁊ cū illud futurū fiat p̄sens vel discedat in p̄teritū: erit necessaria necessitate opposita. Tū. 4°. qꝛ cū diuina volūtas ex se sola sit necessaria ⁊ necessitās causa respectu p̄ntis ⁊ p̄teriti: poterit etiam respectu futuri cū omnino eodē modo intrīsece se hēat respectu eiusdē rei p̄mo future. 2°. p̄sentis. 3°. p̄terite. Si aūt ponat̄ necessitās antecedētē respectu p̄ntis ⁊ p̄teriti non sufficiēt nec totalit̄ ex se sola s3 ex adiutorio alicuius alteri⁹ puta rei p̄ntis vel p̄terite: nō videt̄ sibi ipi plene sufficiēs nec plene op̄s. si etiā res presens aliq̄ modo iuuaret ad necessitatē i diuina volūtate respectu illi⁹ rei p̄ntis: videret̄ q̄ eēt aliq̄ ei⁹ cā ⁊ aliq̄ modo ipam causaret. q̄re p̄us nālit̄ eēt res p̄sentē eē ⁊ necessario ꝑ nūc eē: q̄3 volūtatē diuinā istā necessitatē suā intrīsecā nūc hr̄e: si etiam aliqd̄ adiutoriū extrīsecū pōt p̄bere diuine volūtati necessitatē intrīsecā respectu oīnū3 p̄ntiū ⁊ p̄teritoꝝ: cur nō respectu alicui⁹ futuri. Tū. 5°. qꝛ si diuina volūtas q̄ est nūc respectu alicu⁹ futuri posset ꝑ nūc nō eē illi⁹ volūtas vt dicit responsio: hoc tū nō est i potestate illi⁹ futuri: nec alicuius cause iferioris nec aliquarū cāruz s3 t̄m i libera potestate diuine volūtatis ⁊ ipa ē vīr efficax et indefectibilis in causando q̄re ⁊ necessitas antecedēs respectu omniū futuroꝝ. ¶ 3°. p̄ncipaliter sic. In volūtate creata nūc volēte ē q̄dā necessitas ad volēdū saltē necessitas cōsimilis ⁊ in volūtate diuina similit̄ q̄ facit volūtatem creatā nūc velle. q̄m f̄m Anselmū vbi sup̄. Omē qd̄ est qn̄ ē necesse ē eē. he igit̄ due necessitates in his duabus volūtatib⁹ diuina. s. ⁊ humana aut sunt coeq̄ue aut disparate ⁊ impertinētes adinuicē: aut non sūt ita. si sint tales: ambe reducūtur ad. 3ᵃᵐ. tāq3 ad cām cōmunē p̄orē ambab⁹. igit̄ diuina volūtas necessitat̄ ꝑ aliquā cā3 p̄orē ad volēdū aliqd extra deū qd̄ ē falsu3. Tū etiā qꝛ om̄is necessitas i creatura sicut in q̄libet alio ꝑducit̄ a diuina volūtate tanq3 a cā efficiēte igit̄ oīs volēdi necessitas in volūtate creata efficit̄ a diuina volūtate. nō pt̄ ergo dici illas duas necessitates p̄dictas eē disparatas ⁊ adinuicē coeq̄uas. nec etiā pōt dici q̄ necessitas in humana volūtate sit cā p̄or et nālit̄ p̄cedēs respectu necessitatis in diuina voluntate. ergo necessitas in diuina volūtate ē causa necessitatis in volūtate humana. ¶ 4°. sic. Nulla volūtas creata in actib⁹ suis ē liberior volūtate xp̄i humana s3 illā necessitauit diuina volūtas ad singulos act⁹ suos. q̄re ⁊ q̄libz aliā q̄dāmodo necessitat. Minor ꝓbat̄ qꝛ si voluntas humana in xp̄o nō necessario ꝯsēsisset diuine voluntati nālit̄ p̄cedēti: potuisset dissēsisse ab ea et voluisse aliqd aliud. imo ꝯriū ⁊ peccasse. ¶ Cōfirmat̄ qꝛ Anselm⁹. 2°. cur de⁹ homo. ca. 17°. dicit de xp̄o. Si vis scire omniū q̄ fecit ⁊ q̄ passus ē verā necessitatē: scito oīa ex necessitate fuisse. ⁊c̄. ¶ 5°. qꝛ Stephan⁹ parisieñ ep̄s dānauit quēdā errorē dicētē q̄ ad hoc q̄ om̄es effect⁹ sint necessarij respectu cause p̄me: nō sufficit q̄ ipa cā p̄ma nō sit ipedibilis s3 exigit̄ q̄ cāe medie nō sint ipedibiles. error inq̄t ep̄s. qꝛ tūc nō posset aliquē effectū necessariū sine posteriorib⁹ causis ꝑducere. oēs igit̄ effect⁹ etiā liberi sunt necessarij respectu cāe p̄me qꝛ a volūtate sua ꝑcedūt q̄ nō pōt aliq̄lit̄ ipediri. Et si q̄s inster dicēds q̄ articul⁹ parisieñ nō dicat

vsr omnes effect⁹ sꝫ i particulari ⁊ determinate ef fect⁹. fateor me nescire quō in originali articulo scribebat. scio tū q̄liter articulos multum corre ctos vl̄ꝫ illā scriptā inueni. neqꝫ ex illa p̄ticulari vel idefinita reffert aū ex alijs veris vlib⁹ sequitur euidēter. si eni ad hoc q̄ aliq̄ effect⁹ sint necessa rij respectu cāe p̄me sufficit q̄ ipa nō sit īpedibil' respectu aliq̄rū effectuū aut etiā alicu⁹: omnes ef fect⁹ sūt necessarij respectu illi⁹. ℭ 6°. q2 ad hoc sunt auctoritates sctōꝝ vt̄ Anselm⁹ d' cōcordia. ca. 2°. Necesse ē inq̄t eē q̄cq̄d de⁹ vult ita eē. ne cesse ē q̄ vult hō in his q̄ de⁹ vult. ita subdit sibi humanā volūtatē vt si vult fiāt: si nō vult nō fi- ant. q̄ñ qd de⁹ vult: nō pōt nō eē. Itē Augusti. de libe. arbi. Volūtas inq̄t dei ē michi necessitas et. 6°. sup geñ. ad lrāꝫ cap. 22°. hoc necessario futurū ē qd ip̄e vult. ⁊ ifinite sunt tales auctorita tes sctōꝝ. Diceꝶ forte q̄ auctoritates loquūꝶ de necessitate ꝯñe nō ꝯñtis seu de necessitate cōdi- tionali nō absoluta siue d' necessitate dicti nō rei seu ꝯplicti nō diuisim. Sꝫ hec r̄ūsio nō valet inq̄t iste ca. 28°. p̄mo q2 ē falsa. 2°. q2 icauta. 3°. q2 di minuta. p̄mo inq̄t d'ficit q2 falsa ē. q2 false expōit auctoritates. Si eni auctoritates loq̄retur tātū- modo d' necessitate ꝯñe seu ꝯditionali. ita habe- rēt auctores ꝯcedere q̄ futura nō euenirēt respe ctu cāruꝫ iferioꝝ: sicut superioꝝ ⁊ p̄me cāe. q2 ꝯña seu ꝯditionalis i talib⁹ respectu cāruꝫ secūdarū: ita ē necessaria sicut respectu p̄me. sic. n. hec ꝯña seu ꝯditionalis ē necessaria si de⁹ vult hoc eē fu turū: hoc erit: ita ista ꝯditionalis ē necessaria si cā. 2ª. faciet hoc futurū vel p̄scit hoc futurū: igiꝶ hoc erit. Itē oīs doctrina d'bet eē alicu⁹ dubij aut ignoti sꝫ ista ꝯña seu ꝯditionalis nūq̄ fuit ali cui dubia aut ignota. s. si de⁹ p̄scit hoc eē futuruꝫ: hoc ē futurū. ⁊ eodēmodo d' volūtate si de⁹ vult hoc eē futurū: hoc erit. q̄s igiꝶ sapiēs scriberet vl' diceret hoc cū nō sit docibile: sꝫ p se scibile a quo cūqꝫ hn̄te noticiā terminoꝝ vel fide. Itē si aucto res tm̄ itelligerēt illud: nullo modo solueret p- posita q̄stio supposita nāqꝫ necessitate huius ꝯñe vel ꝯditionalis: quō p hāc solueꝶ ꝑplexitas q̄stio nis q̄libet eni ostēsa sibi necessitate hui⁹ ꝯñe tm̄ dubitabit de libero arbitrio ⁊ merito ac d' meri- to. aut d' certitudine aut d' fallibilitate diuine scien tie ⁊ mutabilitate vel imutabilitate diuine volūta tis vt p̄us. Itē cur tā multi auctores tā multa tā ambigua tā d'ficilia d' ista mā scripserūt si nichil aliud itelligere voluerūt cū in vno verbo breuis simo ⁊ leuissimo se possēt expedire dicendo q̄ in oīb⁹ talib⁹ ē necessitas ꝯñe seu vni⁹ ꝯditionał. Itē q2 ad eū dē itellectū hērēt ꝯcedere q̄ chime ra ⁊ oīa nō futura: d' necessitate euenirēt. nā ita ne cessaria ē ꝯña seu ꝯditiōalis formata d' eis sic d' ve re futuris. nā necessario seq̄ꝶ si de⁹ vult vel p̄scit q̄ chimera ⁊ oīa nō futura eueniēt: ergo illa eue- niēt. nec pōt aliq̄s dicere q̄ in p̄teritis et futuris ponaꝶ antecedēs in eē: in his aūt nō. ⁊ iō nō simi lis necessitas hic ⁊ ibi. q2 ꝯña seu ꝯditionalis ipa p se in vere p̄sētis ⁊ futuris nō ponit aīs in esse: sicut nec in alia materia seu alijs terminis q̄bus- cūqꝫ sꝫ tm̄modo necessitatē cōsequtionis ⁊ sic fa- cit alia ꝯña seu ꝯditionalis. loquēdo igiꝶ p̄cise de sola necessitate p̄dicta: similē oportet ꝯcedere d' chimera ⁊ oīb⁹ nō futuris nec p̄sētis. ꝯña eni ⁊ ꝯditionalis hui⁹ syllogismi necessaria ē sicut alia q̄liscūqꝫ. Itē in ista ꝯña de⁹ p̄scit chimeram fore igiꝶ chimera necessario erit: supponiꝶ ⁊ poniꝶ an tecedēs sicut i ista. de⁹ p̄scit antixp̄ꝫ fore: igiꝶ an- tixp̄s necessario erit. ⁊ necessitas ꝯñe ē eq̄lis. igiꝶ simpliciꝶ eq̄lis ē necessitas ⁊ similis in ambabus. Nec sufficit dicere q̄ aīs in. 2ª. ē verū ⁊ in p̄ma est falsuꝫ ⁊ iō nō ē similis necessitas hic ⁊ ibi. falsi tas eni antecedētis: necessitatē ꝯñe nullaten⁹ mi- nuit. nec veritas ipaꝫ auget sicut null⁹ dialetico rū ignorat. cū igiꝶ necessitas ꝯñe necessario veri tatē antecedētis icludat respiciēdo ad solā neces- sitatē ꝯñe: similis ē necessitas in ambab⁹. ⁊ hāc so lam i talib⁹ ponit r̄ūsio q̄re hēt ponere ꝯsiter q̄ si cut necessariū ē antixp̄ꝫ fore: sic ⁊ chimeram. 2°. ista r̄ūsio d'ficit vt i cauta. nō eni cauet necessita- tē quā voluit ⁊ credit p̄cauisse nō tribuit nob quā voluit ⁊ credidit liberā potestatē. si eniꝫ ista ꝯña ē necessaria de⁹ p̄scit aut p̄uult hoc: igiꝶ hoc erit aīs nō est i potestate nr̄a igiꝶ nec ꝯñs ē in pote- state nr̄a simpliciꝶ libera ⁊ exclusoria cuiuslibet necessitatis p̄cedētis. 3°. d'ficit r̄ūsio q2 plus iniū di minuta q2 nō pōt r̄ūdere rōnib⁹ demōstratiuis nec auctorib⁹ sufficiēter p̄sertim huic syllogistice rōni oīa q̄ eueniēt d' necessitate nāliꝶ p̄cedēte: d' aliq̄ necessitate eueniēt. sꝫ oīa q̄ eueniēt eueni- ent d' necessitate nāliꝶ p̄cedēte q2 d' volūtate dei q̄ oīb⁹ suis volitis ē necessitas nāliter aīs. igiꝶ oīa q̄ eueniēt d' necessitate aliq̄ eueniēt. vl' isto modo breui⁹. oīa q̄ d' ista necessitate eueniēt: de aliq̄ necessitate eueniēt d'mōstrata diuina volūta- te. igiꝶ oīa q̄ eueniēt: d' aliq̄ necessitate eueniēt. vl' sic. oīa q̄ euenient a cā q̄ posita necessario seq̄ꝶ q̄ eueniēt. ⁊ cui⁹ positio nō ē nec erit antecedēꝶ in alteri⁹ potestate sꝫ ꝯdictione qui oīa q̄ eueni- ent a cā huiuscemodi eueniāt: necessario eueniēt sꝫ oīa q̄ eueniēt a diuina volūtate hoc modo eue- niēt q̄ illa posita necessario seq̄ꝶ q̄ eueniēt ⁊ q̄ il la ponaꝶ nō ē nec erit antecedēter i alteri⁹ libera potestate sꝫ ꝯdictionē: igiꝶ oīa talia sic eueniet d' necessitate respectu diuine volūtatis quod nō est

nec erit in alterius libera potestate fm ꝯdictio-
nem qui euenia͂t a voluntate diuina.

Q Uãtum ad arti
culũ.3m. Primo notãdũ ē ꝙ cũ
in scriptꝭ.S. thome dicit̃ ē͂ẽtiã
diuinã ꝗ diuino itellectu differre rõ-
ne:nõ ē sẽsus ꝙ rõ nr̃a dicat aut
ꝯcipiat illa eẽ distĩcta ,ꝑut aliq̃ male intelligũt.
Sꝫ ē sensus ꝙ intellect⁹ nr̃ alia ⁊ alia ꝯceptiõe
vtrũqꝫ itelligit. nõ eni itellect⁹ nr̃ põt vno actu
intelligẽdi aut vno ꝯceptu apprehẽdere totã ꝑfe
ctionẽ ⁊ rõnẽ diuine ẽẽntie aut itellect⁹ vl' aliorũ
diuinoꝝ ⁊ hoc ꝑpter ei⁹ iperfectionẽ:sꝫ alio ⁊ alio
actu ac ꝯceptu apprehẽdit illa q̃madmodũ ꝯsue
t⁹ ē illa apprehẽdere ⁊ ꝯcipere i creaturis ex q̃b⁹
nat⁹ ē ꝯsurgere ad itelligẽdũ diuina. ⁊ ide ē ꝙ ipo-
nit eis diuersa noĩa aliũ ⁊ aliũ modũ significãdi
habẽtia. itaqꝫ differre rõne ea q̃ i deo sũt idē re
oĩnino:nichil aliud ē q̃ꝫ illa alio ⁊ alio actu itelli
gẽdi apprehẽdi ⁊ alia atqꝫ alia ꝯceptiõe ꝯcipi fm
modũ q̃ tales res itellect⁹ nr̃ circa creaturas ap
prehẽdit ⁊ ꝯcipit. ⁊ hoc ꝑpt' ei⁹ iperfectionẽ. nã
ab itellectu ꝑfectissimo.s.diuino sic vno actu itelli-
gẽdi illa cognoscunt̃:ita ⁊ vna ꝯceptiõe ⁊ rõne
ꝯcipiunt̃. vñ i diuis vnũ tñmodo v̾bũ ē q̃ oĩa q̃
de⁹ scit ꝯcipiũt̃. vñ qꝛ i creaturis act⁹ elicit̃ a po̾.
⁊ ab eadẽ itellect⁹ nr̃ apprehẽdit i deo volũtatẽ
ꝑ modũ potẽtie ⁊ velle ꝑ modũ act⁹ sicut i crea-
turis: ideo ꝯcipit velle ꝑ modũ act⁹ eliciti a vo-
lũtate diuina nõ ꝙ dicat aut itelligat talē actũ eẽ
elicitũ. aliud ē eni itellectũ apprehẽdere aliqd ꝑ
modũ eliciti ⁊ aliud apprehẽdere illud eẽ elicitũ
nã i ꝑmo nõ ē affirmatio sicut i.2°. ac ꝑ hoc nec
veritas aut falsitas ,ꝑut ph's tradit. 3°.li. de aia.

Secũdo. Notãdũ ē ꝙ cũ dicit̃ ꝙ
deus ab eterno voluit
creaturas ꝓducere:volitio diuina dicit̃ trãsire sup ip
sas creaturas trãsitu methaphorico. nã in eo ꝙ
velle diuinũ terminat̃ ad creaturas:hẽt se ad mo
dũ actiõis trãseũtis i exterioꝛē m̃aꝫ. ē.n. sensus ꝙ
diuinũ velle ē circa creaturas vl' ꝙ creature sunt q̃
dã ei⁹ volita. ⁊ lꝫ creature nõ fuerit ab eterno in
se ipis extra deũ: fuerũt tñ i ẽẽntia ⁊ scientia ac
eternitate diuina ꝯ ꝑũa vt ꝯductũ fuit.s̃.dis.38a.
⁊ ideo potuerũt ab eterno eẽ a deo volita nõ so
lũ fm ꝙ i deo sunt:sꝫ fm esse qꝺ hñt aliq̃ñ extra
deũ ita ꝙ diuinũ velle terminat̃ ad illa ꝓ illo tp̃e
quo i se ipis sũt. vñ ⁊ ꝺ hmõi nõ entib⁹ dicit ap'lo
romanoꝝ.4°. q̃ vocat ea q̃ nõ sũt sicut ea q̃ sũt.
vocatio aũt ꝑsuppõit volitionẽ. ¶ Ad horũ aũt
maioꝛē itellectũ ꝯsiderãdũ ē ,ꝑut.S.Tho. dicit

ꝯtra gen.li.p°.ca°.80.ꝙ cũ bonũ apprehẽsũ ꝫ mo
ueat volũtatẽ oꝑꝫ ꝙ ip͂m velle seq̃t̃ ꝯditionẽ ap-
prehẽsionis sicut ⁊ mot⁹ aliorũ mobiliũ sequũt̃
ꝯditiões mouẽtis qꝺ ē cã mot⁹. relatio aũt appre-
hẽdẽtis ad apprehẽsũ ꝫ ē ꝯ͂ñs ad apprehẽsionẽ. nã ꝑ
hoc apprehẽdẽs refert̃ ad apprehẽsũ:ꝙ apprehẽ-
dit ipꝫ nõ aũt solũ apprehẽdẽs apprehẽdit ꝫ fm
ꝙ ē i ipo sꝫ fm ꝙ ē i ,ꝑpria nã qꝛ nõ solũ cognosci
m⁹ rẽ itelligi a nobis qꝺ ē eã eẽ i intellectu: sꝫ eã
esse vl' fuisse vl' futurã eẽ i ,ꝑpria nã. licet igit̃ tũc
res aliq̃ nõ sit nisi in cognoscẽte: relatio tñ ꝯ͂ñs
apprehẽsionẽ:ē ad eã nõ solũ ,ꝑut ē i cognoscẽte:
sꝫ ,ꝑut ē i ,ꝑpria nã quã apprehẽdit apprehẽdẽs.
volũtatio igit̃ diuine relatio ē ad rẽ nõ existẽtẽ sꝫ
ꝙ ē i ,ꝑpria natura fm aliqꝺ tẽp⁹ ⁊ nõ solũ fm ꝙ
est i deo cognoscẽte. vult eni de⁹ rẽ q̃ nõ ē nunc
esse fm aliqꝺ tẽp⁹ ⁊ nõ solũ vult qꝺ ipe eã itelli-
git. nec ē simile ꝺ relatione volẽtis ad volitũ ⁊ ꝺ
relatiõe creãtis ad creatũ ⁊ faciẽtis ad factũ aut
dñi ad subiectã creaturã. nã velle ē actio i volũ-
tate manẽs. vñ põt intelligi circa aliqd nõ extra
ex͂ñs actu. sꝫ facere ⁊ creare ⁊ gubernare:signifi-
cãt actionẽ terminatã ad exterioꝛē effectuꝫ sine
cui⁹ existẽtia hmõi actio nõ põt itelligi. hec ille.
Ex qb⁹ habet̃ ꝙ relatio volentis põt eẽ ad voli
tũ nõdũ ex͂ñs actu ꝓ illo tp̃oꝛe q̃ eẽ hiturũ ē i ,ꝑ-
pria nã ꝑserti relatio dei volẽtis eo ꝙ oĩa q̃ ꝓ ali-
quo tp̃oꝛe eẽ hñt:sunt ab eterno ꝺ ꝑũa ⁊ ita põt
pro illo tp̃oꝛe accipi a deo vt rei min⁹ relationis
maxime relatiõis rõnis q̃lis ē hitudo eterne vo-
litiõis diuine ad creaturas. hmõi eni relatiões ma
gis ꝺpẽdẽt ab ipa itellect⁹ ꝯsideratiõe: q̃ꝫ a fũda
mẽto vl' termino. sunt eni relatiões q̃ꝛ oꝛ adueni-
unt ,ꝑut haberi põt a phõ.5°.metha͡c. ⁊ a.S. do-
cto ꝛe.p°.sen.di.26a.q.2a.ar.p°. ⁊ di.33a.ar.p°.
⁊ in plib⁹ alijs locis.

Tertio. Notãdũ ē ꝙ motio volũ-
tatis ē q̃dã ei⁹ ꝺterminatio.
ab illo ergo volũtas ꝺtminat̃: a q̃ mouet̃. mouet̃
aũt volũtas ab aliq̃ dupl'r ,ꝑut accipit̃ ex dictis.S.
Tho.p°.2e.q.9a.articulo.p°.3°.4°. ⁊ vlti. ⁊ in
plib⁹ alijs locis. vno modo in rõne obiecti. alio
modo i rõne ꝑncipij. ꝑmo modo volũtas mouet̃
a bono cognito imediate ⁊ ab itellectu a q̃ huius
cemodi bonũ sibi ꝑponit̃ mediate. siue hmõi itel
lect⁹ sit volũtati ꝯiũct⁹ supposito siue sepat⁹. põt
eni homo volũtati alteri⁹ vl' etiã ãgel⁹ ,ꝑpõere
bonũ verũ vl' apparẽs i rõne obiecti ,ꝑut.S.tho.
dicit vbi.s̃.ar.6°.ad.2m.2°. modo volũtas mo
uet̃ a ꝺo sicut a ꝑmo ⁊ vl'i ꝑncipio mouẽte ⁊ a se
ipa sic a ꝑncipio ꝑticulari ꝓximo ⁊ itriseco. ꝑ hoc
.s. qꝺ vult finẽ:mouet se ipaꝫ ad volẽdũ ea q̃ sũt

ad finē. ē tñ i his motorib⁹ differētia attēdēda. nā q̄ mouēt i rōne obiecti: p se ⁊ directe mouent volūtatē q̄ꝫm ad dterminationē act⁹. mouēt eni volūtatē vt velit dterminatū bonū qđ sibi ꝓponūt ac p hoc dtermināt ei⁹ actū. mouētia aūt in rōne pncipij: mouēt volūtatē directe q̄ꝫm ad exercitiū act⁹. hēt eni volūtas a deo pncipalr ⁊ sicut a pncipio extrīseco ⁊ a se ipa sicut a pncipio itrīseco q exeat i actū volēdi. Uerūtñ a se ipa in suū actū exire nō pōt nisi p̄supposita itellect⁹ motiōe in rōne obiecti ꝓponēdo sibi q exire i actū suū. i. hēre volitionē: sit ei bonū alias volūtas nō moueref aut dterminaref ad volēdū cuꝫ ex se ipa nō cognosceret illud eē bonū: ⁊ p ꝯñs nō moueref i illud tāq̄ꝫ i obm. ⁊ tñ huiuscemodi mot⁹ itellect⁹ qui p̄supponif ad exercitiū act⁹ volūtatꝭ: adhuc mouet fm rōnē obiecti, nā ipm velle apprehēdif ab itellectu sicut q̄dda bonū ⁊ ita ꝓponif volūtati sub rōne appetibilis. ⁊ ꝓpf hoc dicit. S. Tho. p̄ª. p. q. 82ª. ⁊ d veri. q. 22ª. ar. 12. ad. 2ᵐ. i motib⁹ volūtatꝭ ⁊ itellect⁹ qb⁹ adiuicē se mouēt ⁊ determināt: stat i. itellectu. de⁹ vero vtroq̄ꝫ modo pōt volūtatē mouere ⁊ ꝓponendo illi aliqđ bonū siue iteri⁹ siue exteri⁹ qđ ē mouere q̄ꝫm ad determiatiōnē act⁹ ⁊ mouēdo volūtatē ad exercitiū sui act⁹. Et ex his iferf q volūtas determinationē pōt hēre a deo ⁊ a se ipa ⁊ ab itellectu. vbi ergo oia hmōi sunt idē omīno re q̄madmodū i deo: determinatio volūtatis nō ē ab alio q̄ꝫ a se nisi fm modū nrm itelligēdi eo q itelligim⁹ dina iperfecte nec ad ea cognoscenda deuenire possum⁹ nisi p ea q̄ reperim⁹ i creaturis. vñ sicut in creaturis volūtas dterminaf ab obiecto ⁊ ab intellectu sicut dictū ē: ita itelligim⁹ q dina volūtas determinef a bonitate dina q̄ ē ei⁹ obm ⁊ ab itellectu obm ꝓponēte, s̄ꝫ q̄ꝛ volūtas dina ē ipa dei bonitas ⁊ itellect⁹: ipa volūtas dina se ipam mouet ⁊ determinat nō q̄si fiat determinata ex indeterminata nā semp ē determinata ⁊ q̄ꝫm ad exercitiū act⁹ ⁊ q̄ꝫm ad act⁹ determinationē. nō eni ē aliquādo p⁹us nolēs ⁊ postea volēs s̄ꝫ semp est volēs actu ⁊ q̄cq̄d vult: semp illud vult nō solū circa se s̄ꝫ etiā circa creata ita q semp ⁊ eternalit se determinat ⁊ determinata ē. ¶ Aduertēdū tñ q dina volūtas sicut i ꝓpriū ⁊ p se obm qđ est dina bonitas ⁊ per ꝯñs i oē qđ de⁹ ē necessario tēdit necessitate absoluta: ita ⁊ ad illud necessitate absoluta ⁊ naturali determinata ē. ad oia aūt volita alia a se libere ⁊ nō necessario se dterminat sicut ⁊ i illa nō necessario tēdit volēdo s̄ꝫ libere. nō q ipe act⁹ volēdi q̄ alia a se vult nō sit in se necessari⁹ absolute q̄madmodū ⁊ ipa volūtas. nā idē ipe act⁹ q̄ de⁹ vult se: vult ⁊ oia alia a se. S̄ꝫ q̄ꝛ velle dinū nō hēt necessariā ⁊ naturalē hitudinē ab volita alia a deo sicut hēt ad deū ⁊ ad oīa q̄ de⁹ sunt inq̄ꝫm sunt omīno idē re cū ꝓprio ⁊ adequato obiecto qđ ē bonitas ei⁹. Uerū tñ circa volita alia a deo volūtas dina necessariā determinationē hēt necessitate imutabilitatis q̄ alias necessitas cōditionalis seu cōseq̄ntie appellaf. hmōi aūt necessitas libertati non repugnat. stat eni bene q q̄s libere aliq̄d vellit seu operef ⁊ q a tali operatione seu volitione nō mutef. vt eni. S. Tho. notat primo sen. dis. 45ª. ar. 3º. ad. 3ᵐ. volūtas diuina ex hoc q libera est ad oīa creata: hēt q sit ad vtrūlibet. Sed q̄ꝛ cū libertate habet imutabilitatē: ita vt ei quod vult imobiliter adhereat: ideo supposito q velit nō potest nō velle s̄ꝫ necessariuꝫ est id velle necessitate ex suppositione. ¶ Aduertēdū tamē ꝓut. S. Tho. dicit de veri. q. 23ª. ar. 4º. ad. 15ᵐ. q volitū duplicē habitudinē siue respectū habet ad volūtatē. primā quidē inq̄ꝫm est volitum. 2ªᵐ. vero ad idē habet inq̄ꝫm ꝓducēdū in actu per volūtatē ⁊ hic quidē respectus presupponit primū. Primo eni intelligimus volūtatē velle aliq̄d eē: deinde ex hoc q vult illud intelligimus q producat ipꝫ in reꝝ natura si sit volūtas efficax. Prim⁹ ergo respectus diuine volūtatis ad volitū: nō est necessari⁹ absolute propter improportionē voliti ad finē qui est ratio volendi vt dictū est. vnde non est necessarium q deus illud vellit sed secūd⁹ respectus est necessarius propf efficatiā diuine volūtatis. ⁊ inde ē q d necessitate seq̄tur si deus vult aliq̄d volūtate beneplaciti: q illud fiat.

¶ Quarto. Notādum est prout accipi potest ex dictis. S. Tho. pmo. sen. di. 39ª. q. pª. ar. pº. in. c. ⁊ de veri. q. 23ª. ar. 4º. ad. 12ᵐ. cū dicitur q deus potest velle aliquid et nō velle quia hmōi loqutio verificatur in sensu diuiso q̄ accipitur ex natura potentie absolute ⁊ ex natura obiecti: sensus est q diuina voluntas q̄ꝫm est de se ⁊ ex natura voliti: non est determinata ad hoc q vellit aut nō vellit aliquid circa creaturas. eo q voluntas diuina nō habet ad hoc necessarium ordineꝫ. vnde in premissa propositione verbum potest: nō significat potētiam imperfectam aut nō coniunctā actui. qm̄ vt supra dicebatur omne quod diuina voluntas vult: semper et eternalit vult neq̄ꝫ vnq̄ꝫ fuit sine velle cum suū velle sit suū esse. neq̄ꝫ voluntatis diue est nisi vnicū velle q̄ se et oīa vult. S̄ꝫ verbū pōt: dsignat volūtatꝭ libertatē q. s. q̄cq̄d circa creaturas vult: nō necessario vult

necessitate absoluta sed q͂m ē de se ⁊ ex nā voliti pōt id velle ⁊ pōt nō velle: non vtrumq simul ꝓpt iplicationē ɔdictiōis. neq pōt nolle post q͂ vlt aut eꝰ ꝓpt imutabilitatē dine volūtat. loq̄n do tū ꝺ necessitate ɔditiōali siue ex suppositiōe: q̄cq̄d deꝰ vult necessario vlt. nā supposito ꝙ vlt: nō pt nō velle ꝓpt imutabilitatē dine volūtat.

Quinto. Notādū ē prout haberi pōt ex dictis. S. Tho. p̄mo sen. d. 38ª. ar. 5°. ⁊ pª. p. q. 14ª. ar. 13°. ⁊ ꝺ ve. q. 2ª. ar. 12°. et ɔ gen. li. p°. caº. 68°. ⁊ ex pluribꝰ alijs locis ꝙ necessitas i effectibꝰ ex duobꝰ pōt ꝓuenire. vno modo ex ipoꝝ statu vl cōditiōe vt qꝛ vl actu sunt in ꝓpria nā. ⁊ sic effectꝰ in tpe q̄ actualr sūt: ex necessitat e sunt. nā oīe qđ ē dū ē necesse ē eē ꝓut phs dicit li. ꝑiar. vel qꝛ i pteritū trāsierūt. ipa eni pteritio cāt necessitatē rei pteritꝫ vt pterita sit. nā qđ pteritū ē: ipossibile est nō fuisse ⁊ ab eq̄pollēti necesse ē illō fuisse. vn̄ ⁊ hieronimꝰ dicebat Cū deꝰ oīa possit: nō pt ꝺ corrupta facere ꝙ corrupta non fuerit. ⁊ phs dicit. 6°. ethicoꝝ ꝙ hoc solo ꝑuaꝛ deꝰ: igenita facere q̄ sūt facta. ⁊ diciꝛ ista necessitas ꝓuenire ex statu vl cōditiōe effectꝰ: qꝛ ⁊ si ex suis cāis libere aut ɔtigenter ꝓcedat ⁊ ex sua nā nō necessariꝰ sit q̄madmodū cursus petri: ex ipa ɔdictiōe sui statꝰ hēt necessitatē. necesse ē eni petrū currere dū currit ⁊ cucurrisse si cucurrit. ⁊ hmōi necessitas effectuū: diciꝛ necessitas absoluta eo ꝙ nullā cōditionē aut suppositionē reqrat sꝫ cōsequiꝛ statū vel cōditionē rei. vn̄ falluntꝛ q̄ putāt ꝙ necessitas q̄ necesse est rē eē dū ē ⁊ fuisse si pterijt: sit ex sola necessitate causaꝝ. Alio modo necessitas prouenit effectibꝰ ex suis causis ⁊ hoc dupliciꝛ. vno modo qꝛ in causis ē ordo ⁊ habitudo necessaria ad ipos effectꝰ q̄madmodū dicimꝰ motū solis aut ortū eius sup nr̄m emisperiū certo tēpore esse necessariū eo ꝙ i nā solis est ordo necessariꝰ ad talē motū ⁊ ortū. ⁊ hmōi necessitas appelaꝛ absoluta qꝛ ex nā causaꝝ et eaꝝ necessario ordine ad effectū ꝓuenit. alio modo necessitas effectꝰ prouenit ex causis suis nō propterea q̄ in eis sit ordo necessariꝰ ad tales effectus. Sꝫ propꝛ eaꝝ imutabilitatē quia postq̄ ad aliq̄d determinanꝛ: imutabiliꝛ determinanꝛ. loq̄mur hic ꝺ causis q̄ vel nō ipediunꝛ vel ipedin nō psūt. ⁊ isto modo dicimus ꝙ oīs operatio angeli beati necessario est bona eo ꝙ volūtas eiꝰ ē cōfirmata i bonū ⁊ imutabiliꝛ ei inheret. ⁊ ɔtrio possumꝰ dicere ꝺ āgelo malo ꝙ oīs eiꝰ operatio ē mala prout ab eiꝰ volūtate ꝓcedit qꝛ volūtas eiꝰ ē obstinata. i. imutabiliꝛ stabilita in malo. ⁊ isto modo necessitat dicimꝰ ꝙ oīe qđ deꝰ vult circa creaturas: ex necessitate eueniet ꝓpꝛ imutabilitatē dine volūtat ⁊ eiꝰ efficaciā q̄ oē qđ deꝰ vult fieri: necessario fiet. ⁊ hmōi necessitas diciꝛ nō absoluta sꝫ ɔditiōal vel imutabilitat aut suppositiōis. nā cū nō cāꝛ ex necessario ordīe cāꝝ nec ex nā vl ɔditiōe aut statu effectꝰ: reqrit ⁊ supponit i cāis imutabilitatē ex q̄ ifallibiliꝛ ɔsequaꝛ. Cū ista aūt necessitate stare pōt ⁊ cōtigētia effectꝰ ⁊ libertas arbitrij ɔsiderādo nāꝫ eoꝝ ⁊ ordinē nō necessariū cāꝝ ad ipos ⁊ ecōuerso. exēpli grā. Si deus ab eterno vult petrū saluari: necessario saluabiꝛ ꝓpꝛ infallibilitatē dine volūtat ⁊ tū ɔsiderādo petri nāꝫ ⁊ ordinē nō necessariū ad cāꝫ salut: petrū saluari ē sꝫ se ɔtigēs.

Quantū ad articulū. 4m. respōdēdū ē ad argumēta in ɔtrariū. vn̄ ad p̄mū ɔ p̄mā ɔclusionē patet respōsio p ea q̄ dicta sunt in. p°. notabili. Ad 2m. diciꝛ ꝙ minor ē falsa ac p hoc male ab arguēte ꝓbata. lꝫ. n. velle dinū sit oīno idē rē qđ dinitas: distigunꝛ tū rōne qꝛ alia ⁊ alia rōne vtrūq ɔcipiꝛ: sicut alio ⁊ alio moº significādi vtrūq ɔnciaꝛ. Ad. 3m. diciꝛ ꝙ maior ē falsa qꝛ. n. vt. S. Tho. docet. pª. p. q. 13ª. ar. 3°. in. c. et tactū ē in. p°. notabili intellectꝰ nr ꝓpt sui iperfectionē nō pōt cōcipere ⁊ p ɔns nec significare dinas ꝑfectiōes eo modo quo i deo sunt sꝫ sm modū q̄ in creaturis repeiunꝛ p q̄s manuduciꝛ ad intelligēdū dina: minꝰ cōceptibile ē ꝙ volitio actualis cōcipiaꝛ eē a se ⁊ a nullo alio elicitiue sm rōnē q̄ ꝙ realitas ipius cōcipiaꝛ eē a se ⁊ nō elicita sm rem. pro eo ꝙ in creaturis a quaꝝ cognitiōe intellectꝰ nr deuenit i cognitionē dinoꝝ: volitio actualis est ab alio elicitiue. Verūtū numq̄. S. Tho. docuit ꝙ volitio dei vere cōciperet eē elicita sꝫ rōnē ita ꝙ rō dicat aut decernat eā eē elicitā. nā talis rō siue cōceptio falsa ē. Sꝫ dicit ꝙ velle dinū cōcipiꝛ ab intellectu nr̄o iperfecte nō sicut ē sꝫ p modū q̄ cōcipiꝛ velle i creaturis. s. p modū elicitū. vn̄ itellectꝰ nr recte ɔsiderādo: cognoscit ⁊ iudicat volitionē dinā nō eē realr elicitā a volūtat e aut ab alio ⁊ tali modo apprehēdēdi sequiꝛ id qđ ē i creaturis. ⁊ ad ista facit qđ dictū ē i. p°. notabili. Ad argumēta ɔ. 2am. ɔclusionē Ad p̄mū diciꝛ ꝙ solutio ibi posita ē sufficiēs hoc excepto ꝙ trāsitꝰ dine volitiōis sup creaturas nō debet appellari cōtingēs a pte dine volitiōis: sꝫ liber ꝓut. s. disti. 28°. dictū fuit. ⁊ sꝫ eiꝰ iprobationē: diciꝛ p°. ꝙ trāsitꝰ de quo loquiꝛ arguēs: est methaphoricus prout dictū fuit i. 2°. notabili. vn̄ neq ꝓprie hēt terminū nec fūdamētū nisi methaphorice sūpta. diciꝛ 2°. ꝙ sic methaphorice ⁊ iproprie accipiēdo trāsitū

et fundamentū ꝛ terminuꝫ: minor est falsa ꝛ ad eius improbationem dicitur ꝙ licet creatura sub ratione termini nullū esse hēat in se ab eterno: est tñ in deo sibi pñs ab eterno ac per hoc pōt hēre rōnē termini pro illo tēpore quo creatura ꝑducet in esse ꝑut ex dictis. S. Tho. deductū fuit in scdo notabili. nec est incōueniēs vt ibi expositū ē ꝙ respectus rōnis sit ab eterno: ꝛ terminus sub rōne termini sit tēporalis. nā vt ibi dicebat respectus rōnis ex intellect⁹ consideratiōe opat sicut apparet ꝺ respectu preteriti ad futurū ꝛ eꝯ. Veruntñ huiōi respect⁹ ꝓ illo tpe q̄ diuinū velle cadit sup̄ creaturā qḋ est tpus sue ꝓductiōis in esse: terminū hēt realē in q̄ ꝛ hēt fundamētū ipa eni ꝓductio ꝛ ipm eē creature ꝛ tpus sue productiōis sunt ab eterno deo pñā. ꝛ ita pōt deus ab eterno terminare volūtatē suā ad creature productionēꝫ ꝓ illo tpe quo fiet in esse ꝛ per ꝯñs ab eterno intelligere habitudinē q̄ndā voluntatis diuine ad creaturaꝫ terminari pro tpe sue ꝓductiōis in eē. neqꝫ miret arguens si dicim⁹ in eadē creatura eē terminū ꝛ fūdamētū respect⁹ dei ad ipam. qm̄ hoc ē generale in oībꝰ huiuscemodi relatiōib⁹ dei ad creaturā. ¶ Ad. 2ᵐ. cū arguēs querit quid addat determinatio sup̄ dinū velle intrinsece ꝛ absolute sumptū: dicim⁹ ꝙ addit aliqḋ reale. nā addit creaturā volitā ad quā illud terminat. nō eni ē aliud dictu velle diuinū eē determinatū: ꝙ illud esse circa aliqḋ a deo volitū. vñ ipa determinatio nō ē alius act⁹ realr a volitione diuina q̄ vult creaturā ꝓduci. nā eo ipo ꝙ velle dinū terminatur ad aliquod volitū: dicit volūtas determinare se. loqmur nūc ꝺ determinatiōe volūtatis diuine q̄ ipa se ipam determinat de qua arguēs q̄rit. cū tñ possit alia determinatio dīne volūtatis assignari q̄ ꝭm modū nr̄m intelligēdi determinat ab intellectu inq̄ꝫᵐ tēdit in bonū a diuina sapiētia preordinatū ꝛ prestitutū. ¶ Ad. 3ᵐ. dicit ꝙ hītudo illa q̄ hēt dinū velle ad creaturas volitas: ē relatio rōnis. ꝛ ad eius improbationē dicit ꝙ nō ē casus possibilis nullū eē intellectū q̄ talē hītudinē apprehendat. nā lꝫ ꝺ intellectu humano ꝛ angelico sit casus possibilis: nō ē possibilis ꝺ intellectu dino q̄ necessario ꝛ naturalr cognoscit oīa ꝛ singula q̄ q̄litercūqꝫ rōneꝫ hñt ētitatis. vñ nō pōt de⁹ volēs creaturā ꝓducere: non apprehēdere sua cognitiōe hītudinē talis volitiōis ad creaturā. nā nō pōt eē iperfect⁹ sciētia ꝛ cognitiōe. vt eni Aug⁹. dicit. 5ᵒ. de ciu. dei. nō pōt de⁹ nō eē itelligētē vel potētē vel qḋcūqꝫ coꝝ que rō bonitatis eius includit. vñ argumētū nō ꝓcedit. ¶ Ad. 4ᵐ. negat assumptū nō eni cā ibi assignata ē vera ꝛ sufficiēs rō ꝓpt quā volūtas hñs necessariā hītudinē ad finē: nō hēt necessariā hītudinē ad ea q̄ sunt ad finē. Sed cā vera et sufficiēs assignat a. S. doctore. p̄ᵒ. ꝑ. q. 19ᵃ. ar. 3ᵒ qz. s. bonitas dina ē ꝓpriū obiꝫ ꝛ finis dīne volūtatis q̄ cū sit ꝑfectissima nichil ei ꝑfectiōis aut bonitatis ex creaturis accrescat. ꝛ ꝑ ꝯñs sine illis sufficiētissime esse pōt ac per hoc nō hēt ordinē vel habitudinē necessariā ad eas. talis eni ē cōditio volūtatis cuiuslibꝫ: ꝙ necessariā hītudinē nō hēt ad illa sine quib⁹ finis q̄ ē ei⁹ ꝓpriū obiꝫ eē ꝛ haberi pōt. eandē rōnē in senia ponit ꝺ veri. q. 23ᵃ. ar. 4ᵒ. ꝛ 5 gen. li. p̄ᵒ. caᵒ. 82ᵒ. ¶ Ad cōfirmationē dicit ꝙ neqꝫ ē cā sufficiēs ad hoc ꝙ volūtas dei necessariā hītudinē hēat ad creaturas ꝙ sint dinā ꝑfectionē participātes ꝛ in eis cōplaceat. nā non cōplacet in eis tanqꝫ in fine ꝛ bono sibi ꝓportiōato ꝛ ꝑ ꝯñs nec tanqꝫ i necessario requisitis ad suā bonitatē. vñ. S. Tho. 5 gen. loco imediate allegato. volūtas inquit dina tēdit in alia a se: tanqꝫ in quasdā similitudines dine bonitatis ꝛ essentie nō vt ad suā bonitatē necessaria sꝫ vt sue bonitati cōuenientia. hec ille. ex q̄b⁹ parū infra sic cōcludit. volūtas nāqꝫ dina vno ꝛ eodē actu vult se ꝛ alia. sꝫ habitudo ei⁹ ad se: ē necessaria ꝛ naturalis. hītudo aūt ei⁹ ad alia: ē ꝭꝫ q̄ndā congruētiā nō aūt necessaria ꝛ naturalis. ¶ Ad. 5ᵐ. dicit. p̄ᵒ. ꝙ falsum nobis iponit. nō eni nos dicim⁹ ꝙ diuinū velle hītudinē hēat itrīsecā ad creationē mūdi. nā cū ponam⁹ huiōi hītudines esse respectū rōnis: euidēs ē ꝙ nō ponim⁹ illam existere i deo aut i dino velle realr ꝛ multominꝰ ꝙ sit ipi intrinseca. ac ꝑ hoc ex nr̄a positiōe nō sequitur eē impossibile huiōi habitudinē nō eē ab eterno. imo dicim⁹ ꝙ possibile fuit nō esse capiēdo possibile prout dicit nō ꝭm aliquā potētiā sꝫ ꝭꝫ ꝙ possibile dicit qḋ nō necesse ē eē neqꝫ impossibile ē eē ꝛ cui⁹ ꝑdicatū subiecto nō repugnat itēqꝫ ad illud necessario sequitur. quē modū possibilis phs ponit. 5ᵒ. metha. ꝛ cū arguit ꝯtra ꝙ inde sequit deū potuisse ab eterno nolle mūdū creare pro istāti q̄ creauit: dicim⁹ ꝙ si ꝓprie loq volum⁹ ꝯñā ē negāda nā nō seqt si possibile fuit ipaꝫ hītudinē dine voliciōis ab eterno nō eē: ꝙ deus potuit nolle mūdi creationē. nā cū nolle sit pura negatio nō pōt poni tāqꝫ act⁹ volūtatis dine ꝛ ꝑ ꝯñs nō seqt ꝙ illud nolle potuit eē de⁹. Si tñ nolle acapiatur ꝑ velle nō mūdi creationē. i. ꝙ mūd⁹ nō crearet: cōcedim⁹ ꝙ hoc potuit de⁹ velle ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ istud velle q̄ voluisset non creare mūdū: fuit ab eterno ꝺ necessitate de⁹ ꝛ hodie ē de⁹. vñ falsū ē qḋ arguēs assumit. s. ꝙ hodie nō hēat de⁹ istud velle

postq̄ creauit mūdū. nā eodē velle eternalr̄ z sē per in añte: de⁹ voluit creare mūdū z voluisset nō creare mundū si sibi placuisset neq̃ in ipsa volitione fuisset variatio sed solū in ipsa habitudine diuine volitiōis ad mūdi creationē q̄ tūc nō fuisset mūdo nō creato nec creādo. vn̄ argumētū nichil ꝯcludit vt pote ex falsis assumptis ꝓcedēs. ¶ Ad argumēta ꝯ. 2ᵃᵐ. ptē. 3ᵉ. ꝯclusiōis. Ad pᵐ. dicitur q̄ illud velle intrinsecū q̄ volūtas diuina se determinat ad ꝓducēdū aliq̄d in se et absolute cōsideratū: respicit equalr̄ vtrāq̄ ptē ꝯdictiōis vz ꝓducere z nō ꝓducere. Si tū illud velle cōsideret̄ fm̄ q̄ volūtas p illud se determinat ad aliquid ꝓducēdū: dicimus q̄ respicit alterā ptē ꝯdictiōis p̄cise. s. ꝓducere neq̃ valet huius iprobatio. cōcedim⁹ eni q̄ velle ei oppositū. s. velle non producere potuit in deo eē ab eterno z iterū q̄ illud met velle hodie ē i deo nō tū cū eadē hītudine z q̄ actu ē ipe deus. Sed cū ex hoc infert̄ q̄ hodie ē in deo velle nō producere mūdū: negat̄ ꝯña q2 nō eodēmodo accipit̄ velle in añte z in ꝯñte. nā in añte: velle sumit̄ pro ipo actu volūtatis p̄cise qui ē vnus z idē semp z eternalr̄ i deo. in ꝯñte vero accipit̄ cū negatione habitudinis z termini ipius volitiōis. vn̄ ē fallatia fm̄ quid ad simplicr̄. ¶ Ad. 2ᵐ. negat̄ minor z ad p̄mā eius probationē negat̄ assumptū nā velle diuinū neq̃ importat tēdētiā proprie dictā sz methaphorice neq̃ ē respectu nō habiti a deo cū oīe volitū a deo sit sibi p̄ns. neq̃ iterū velle diuinū hēt pro fine ipam creature productionē sz solā dei bonitatē in q̄ oīs bōitas cuiuslibz volita a deo p̄fectissime cōtinet̄. ¶ Ad. 2ᵃᵐ. rñsuz ē p ea q̄ dicta sunt i responsiōe ad. pᵐ. ¶ Ad. 3ᵐ. dicit̄ q̄ assūptū ē falsū nisi itelligat̄ de eo qd̄ ab alio dterminat̄ vel determīat se de po ad actū vel d idetermīato ad determinatū qd̄ falsū ē de deo qui semp z ab eterno ī id i quod determinat̄ determinauit se z determinatus ē. nō eni determinatio diue voluntatis aliq̄d variat aut mutat in diuina volūtate sed in volito de nō producto ad productū vel producēdū. vnde arguēs decipit̄ in sua imaginatiōe putās q̄ oīs determinatio: sit de potētia ad actū vel d iperfecto ad p̄fectū. qua imaginationē etiā pħi mediocres nō habuerūt qui posuerūt primū motorē qui nichil hēt iperfectionis se ipm determinare ab eterno ad cuncta alia mouenda. nec nos alit̄ opinamur q̄ pħi quos arguēs inducit cū ponam⁹ deū ab eterno in seipo z ex se ipo determinatū eē ad volēdū q̄cq̄d vult. ¶ Ad. 4ᵐ. dicit̄ ad minorē q̄ si loquat̄ d determinatiōe voluntatis ab alio. vera est d aliqua volūtate. s. diuina. excepto q̄ nō ē ibi proprie mot⁹ sz similitudinarie neq̃ hēt se cū se mouet z determinat vt passiua nisi methaphorice. mot⁹ eni et passio: in creatura ē ad quā determinat̄. vn̄ volūtas diuina seipam mouet vt actiua neq̃ ideo sequit̄ ꝓcessus in infinitū cū nichil aliud a diuina volūtate sit ipam determinans. nā z si intellectus diuin⁹ fm̄ modū nr̄m intelligēdi dicat̄ determinare volūtatē i rōne obiecti: nō ē ibi processus ab vno in aliud eo q̄ intellect⁹ diu⁹ nō ē extraneus ab ei⁹ volūtate cū vtrūq̃ sit vna z eadē essentia. z ita volūtas nō determinat̄ ab aliquo exteriori ac p hoc nō est ibi processus de vno i aliud. ¶ Ad cōfirmationē negat̄ assumptū i agēte p intellectū z voluntatē in q̄ p̄fectiōis ē q̄ op⁹ z rōnē operis mēte cōcipiat z volūtate acceptet. vn̄ iperfectionis ē in agētib⁹ naturalib⁹: q̄ de se sint determinati ad mot⁹ suos z operatiōes. z certe mirabile est vn̄ arguēs inuenerit cuiuscemodi materiā quā assumit cū ei⁹ ꝯriū oēs z pħi z theologi vsq̃ nūc docuerit. ¶ Ad. 5ᵐ. satis respōsuz ē ex p̄missis arguēs eni i toto suo ꝓcessu decipit̄ falsa imaginatiōe putans q̄ determinatio diue volūtatis circa creaturā: sit ex indeterminatiōe i ipa realr̄ exūte qd̄ falsū ē qm̄ volūtas diuina prout sepe dictū ē nunq̃ actu ē indeterminata sz semp et eternaliter ē determinata p suū velle qd̄ semp z eternalr̄ hēt. vn̄ et huiōi determinatio ex pte diuine volūtatis: nō ē aliq̄d reale additū neq̃ aliq̄d circa diuinā volūtatē efficit sz magis circa creaturaz cōnotat determinationē productiōis passiue procedēt ex idetermīatiōe et ex po ipius creature. ¶ Ad argumēta ꝯ p̄mā ptē. 4ᵉ. ꝯclusionis. Ad p̄mū ꝯcedit̄ tot⁹ processus vsq̃ ad ꝯclusionē quā negam⁹ eo q̄ male īfert̄ ex p̄missis. vn̄ cōseq̄ntia ē nulla. non eni sequit̄ si cā in se z q̄ntū ad id qd̄ ē est necessaria absolute z efficax ita q̄ ab ea effect⁹ ieuitabilr̄ sequit̄: q̄ ideo effect⁹ producat̄ necessario necessitate absoluta nā vt ē deductū fuit. 38ᵃ. dis. nō sufficit necessitas absoluta in cā ad hoc q̄ effect⁹ sit necessari⁹ absolute sz req̄rit̄ q̄ cā hēat necessariā hītudinez ad effectū qd̄ nō ē in deo respectu creaturaz. ineuitabilis aūt effect⁹: arguit necessitatē imutabilitatis q̄ ē cōditiōalis non absolutā. ¶ Ad. 2ᵐ. negat̄ ꝯña z ad ei⁹ probationē dicat̄ q̄ lz volūtas dei efficax nō habeat necessitatem simpliciter z absolutam in hītudine ad creaturas producēdas: hēt tū necessitatē i se ipa simpliciter z absolutā z idē cōcedimus d amore cōplacētie qua de⁹ in se cōplacet. Sz q̄uis eodē amore z eadē cōplacētia de⁹ ꝯplaceat i oīm bono z i oīm entitate: nō tū hēt eadē

habitudinē ad oīa bona τ ad omnē entitatez.
nā ad bonū diuinū τ increatū: amor τ cōplacētia
dei hēt necessariā hitudinē. ad bōa vero creata
nō hēt hitudinē necessariā prout ex dict. S. tho.
patuit i rñsione ad. 4^m. ꝯ̄. 2^am. ꝯclusionez. vñ ex
hmōi dña hitudinum ꝯseqtur q̄ velle diuinū sit
efficax τ actiuū τ pncipiū ꝓductiuū eoꝝ q̄ fiunt
extra. ¶ Ad. 3^m. dicit q̄ maior sicut iacet est fal-
sa. nā ex amore τ cōplacētia i vno pōt sequi opa
tio circa aliud. vñ de⁹ ex eo q̄ bonitatē suā amat
τ in ea cōplacet: vult se τ bonitatē suā alijs cōmu
nicare ita q̄ ipse amor cōplacētie est causa huius
cemodi cōmunicationis. neqz ē verū q̄ iter mo-
tus volūtatis solū desideriū sit causatiuum. licet
enim desideriū alicui⁹ nō habiti moueat deside-
rantē ad illi⁹ ꝯsequtionē: nō inde seqtur q̄ oīs
causalitas volūtatis sit pactū desiderij. τ preser
tim id nō seqtr in deo vbi desideriū nō habet lo
cum. vñ si imaginatio arguētis esset vera: falsum
esset verbū ꝓphe dicētis. oīa q̄cūqz voluit do-
min⁹ fecit. neqz verū est q̄ Gregori⁹ dicit in ome
lia pēthecostes. Nūq̄z dei amor ociosus ē: opa
tur eni magna si ē. si vero opari renuit: amor non
est. ¶ Ad. 4^m. dicit q̄ nō est ad ꝓpositū. pcedit
eni in creaturis vbi locū habet desideriū quāuis
etiā in creaturis amor beniuolētie pōt mouere
ad aliqd agēdū. ¶ Ad. 5^m. dicit ad minorē q̄ vel
le diue cōplacētie q̄z^m est ex natura sua: īdifferen
ter se habet siue res sit siue nō sit. τ tn̄ ab ipsa vo-
lūtate pōt determinari ad aliqd volitū. quēad-
modū τ itellect⁹ noster q̄z^m est ex se indetermi-
nate se habet ad omne verū τ tn̄ cū hoc habet q̄
pōt determiari ad hoc vel ad illud vel a spē itel-
ligibili vel a supiori agēte. ¶ Ad. 6^m. negat assū
ptum τ ad ei⁹ ꝓbationē ꝯcedim⁹ q̄ in deo ē vnū
velle p̄se τ vn⁹ act⁹ tātūmodo amoris cōplacē
tie qui habet ipm̄ deū ꝓ obiecto pmario. q̄ act⁹
directe τ pncipalit̄ attigit diuinā bonitatem: τ ex
ꝯsequēti attigit bonitatē creatā. nā de⁹ cōplacē-
do in sua bonitate: cōplacet in omni bono qδ in
ea pfectissime relucet. τ cū arguens dicit q̄ velle
diuinū tēdens in creaturas est amor cōcupiscen
tie: dicim⁹ ad hoc dupliciter. pmo q̄ isto ꝯcesso:
nō adhuc habet ꝓpositū arguētis nā idem vel-
le τ idē actus amoris cadēs supra bonitatē diui-
nam τ supra bonitatē creatā: pōt habere aliam
rōnem ꝓut cadit supra dei bonitatem. s. rōnem
amoris cōplacētie τ aliā fm q̄ cadit supra boni-
tatē creatā. s. rōnem amoris cōcupiscētie. quēad
modū dictū est supra de ipso eodē velle quo de⁹
vult se τ creaturas quod ad se hēt habitudinem
necessariam τ naturalē. ad creaturas vero hēt
hitudinē nō necessariā nec nālez sz liberaz. Dici-
mus. 2°. q̄ licet ipse idē act⁹ volēdi ꝓut termi-
nat ad creaturas habeat rōnez amoris cōcupis-
cētie materialit̄ ꝯsiderat⁹ vt. s. cadit sup̄ res crea
tas q̄bus de⁹ vult bonū. τ tn̄ ꝯsiderādo ei⁹ rōnē
formalē q̄ accipit a fine: ipse idē act⁹ etiā ꝓut ca-
dit sup̄ creaturas est amor cōplacētie eo q̄ hoc
ipsum q̄ de⁹ amat creaturas volēdo eis bonū:
ordinat ad suā bonitatē ac p hoc de⁹ amat crea
turas τ cōplacet in eis vt cōplaceat in sua boni-
tate ꝓpter quā vltimate omnia de⁹ fecit τ oīb⁹
bonitatē suā cōmunicauit. vñ cū de⁹ amet suā
bonitatē amore cōplacētie: seqtur q̄ amor q̄ de⁹
amat creaturas sit finalit̄ τ formalit̄ amor cōpla
cētie q̄uis vt cadit sup̄ creaturas mālit̄er dicat
amor cōcupiscētie. ¶ Ad argumēta ꝯ̄. 2^am. ꝓtem
eiusdē ꝯclusionis qz eoꝝ ꝓcessus diffusus ē τ ief
ficax ac ex multis ipertinētib⁹ ꝯfect⁹: visum nob
est quiqz pūcta ānotare in q̄b⁹ totius ꝓcessus ar
gumētatiōis fundat quib⁹ dissolutis patebit ad
oīa argumēta rñsio. ¶ Pumū pūctū i q̄ fūdat
pmū argumētū cū oīb⁹ suis ꝓbatiōib⁹ stat in
hac ꝓñ. De⁹ ꝑt necessitare omnē volūtatē crea
tā necessitate nālit̄ pcedēte volēdo. ergo illā sic
actu necessitat Sz q̄ ista ꝯñā sit nullo etiā medio
crit̄ edocti i dialecticis nō ignorāt. arguit eniz a
ꝓpositione δ possibili ad ꝓpositionē δ inesse. qδ
si arguēs vellit muni i illa ꝓpositione phi pmo δ
celo i ppetuis nō differt eē a posse: fatet q̄ etiā a-
pud phos nō verificat illa ꝓpositio nisi de pos-
se aut δ potētia ad eē vt sit sensus in ppetuis. i.
eternis nō differt posse eē τ esse. qz eterna semp
habuerūt eē. apud doctores vero theologos nō
verificat in diuis nisi δ potētia ad itra nō de po^a
ad extra. alias mūd⁹ fuisset ab eterno creat⁹ eo
q̄ in deo ab eterno fuit potētia ad illū creādūz.
¶ 2^m. pūctū stat i ista ꝯña si effect⁹ q̄ fiunt a deo
circa creaturas nō ꝓueniūt ex necessitate: frustra
straret diua volūtas τ diua ꝓuidētia. nam si nō
eueniūt necessario: possūt non euenire. τ in ista
ꝯña fundat maior ps dicti ꝓcessus ad quaz ꝯñaz
rñdētes dicim⁹ q̄ ex ea non aliud efficacit ꝓbat
nisi q̄ effect⁹ dei circa creaturas: ꝓueniūt ex ne-
cessitate nō absoluta q̄ ꝯsistit in necessario ordi-
ne cause ad effectū sz ex necessitate imutabilita-
tis diue volūtatis τ ꝓuidētie. de hac aūt necessi
tate q̄ alias dicit ꝯditionata vel ex suppositione:
ꝯcedim⁹ cū arguēte q̄ oēs effect⁹ diue volūta-
tis i creaturis necessario eueniūt. verūtamē cū isto
modo necessitatis: pōt stare in ipsis effectib⁹ cō-
tingētia ꝯsiderādo nāz eoꝝ τ ordinē nō necessa
riū causarū ad ipsos τ cē ꝓut deductū fuit in. 5°

notabili et sup͂ disti.38ᵃ. ¶ 3ᵐ. punctū stat in ista argumētatione. diuina volūtas causat necessitatē p̄senti ⁊ p̄tito effect⁹. ergo ⁊ causat necessitatē futuri. sꝫ effect⁹ p̄ns ⁊ p̄terit⁹ sunt necessarij necessitate absoluta: ergo ⁊ similit̃ effect⁹ futur⁹. sꝫ oīa q̄ sunt circa creaturas fuerūt a deo volita ab eterno cū tū essēt futura ergo volūtas diuina omnē effectū circa creaturas necessitat absolute. ¶ Ad hāc argumētationē r̄ndem⁹ ꝙ falsū supponit. qm̄ necessitas absoluta effect⁹ p̄ntis ⁊ p̄teriti nō prouenit nisi forte p quandam reductionem indirectam ex eo ꝙ a deo sunt volita aut ꝓducta: sed ex sui stat⁹ ꝯditione, put explicatū fuit in. 5ᵒ. notabili. necessitas aūt futuri euēt⁹: ꝓuenit directe ⁊ p se ex imutabilitate ⁊ infallibilitate diuine voluntatis. vñ nō se habet eodē modo necessitas futuri euēt⁹ quēadmodū necessitas p̄teriti ⁊ p̄sentis. ¶ 4ᵐ. pūctū stat in ista ꝯña. de⁹ est causa necessitatꝭ cuiuslibet alteri⁹ cause. ergo necessitat omnem. 2ᵃᵐ. cām ad suos effect⁹. ¶ Sꝫ ad istud respōdem⁹ ꝙ q̄3ᵐ est ex vi argumētatiōis: nō aliud ex eo ꝯcludit̃ nisi ꝙ effect⁹ ꝓuenientes ex causis necessitatis a deo eueniūt ex necessitate. Sꝫ nō ꝓbat̃ ꝙ hmōi necessitas sit absoluta. sufficit eñ ꝙ sit ꝯditionata ⁊ ex suppositione quā nos ꝯcedimus in oīb⁹ effectib⁹ diuine volūtatis. verūtamē quedam sunt cause. 2ᵉ. que necessitantur a deo ad suos effect⁹ tribuēs eis necessariū ordinē ad illos ꝓducēdos. ⁊ de hmōi effectib⁹ verū est dicere ꝙ sunt necessarij necessitate absoluta. Sed nō omnes cause. 2ᵉ. isto modo necessitant̃ a deo ⁊ ꝑ ꝯñs necc͞arū effect⁹ ꝓueniūt ex eis ex necessitate absoluta. ¶ 5ᵐ. pūctū stat in auctoritatibus sanctoꝝ Anselmi vꝫ. ⁊ Augustini. et in auctoritate articuli parisiēsis. Ad quā p͂mo r̄ndemus ꝙ articulus parisiēsis si aliq̄d ꝯcludit: nō ꝯcludit nisi de necessitate imutabilitatis ⁊ ex suppositione ⁊ ꝙ de ista intelligat̃ articulus. ratio habet̃ ex eo ꝙ ad ꝓbationē sui inducit ꝙ a voluntate diuina ꝓcedūt effect⁹ q̄ non pōt aliq̄liter ipediri. hmōi aūt ꝓbatio fundat̃ in necessitate imutabilitatis diuine ꝓuidētie ⁊ voluntatis. ¶ Ad auctoritates aūt sanctoꝝ respōdem⁹ sicut ibi respōsuꝫ est. neq3 valēt ei⁹ improbationes. nō p͂ma qm̄ falsum supponit neq3 valet ei⁹ ꝓbatio nā iterū falsū assumit. s. ꝙ si causa. 2ᵃ. disponit vel p̄sat aliq̄d eē futurū: ꝙ illud necessario erit. hoc eñ manifeste falsum est sicut ex multis euētib⁹ ꝓbari pōt ⁊ patuit in rege Ezechia cui⁹ mors disposita fuerat ⁊ si fas est dicere p̄sata a ꝑ causas secūdas. de q̄rum dispositione necessitāte ad ei⁹ mortē itelligit̃ dictū ꝓphe dicēt̄ ad regē ex parte dei. dispone domui tue morieris ⁊ nō viues ⁊ tñ nō obstāte huiuscemodi cāꝝ necessitate: mors Ezechie sequta nō fuit. ꝓbat̃ etiā assumpti falsitas ex retrocessione solis tp̄e Josue ⁊ ex eclypsi tēpore mortis christi. i q̄b⁹ casib⁹ id ad qđ necessitabāt cāe. 2ᵉ. nō euenit. ¶ Nō valet p̄terea. 2ᵃ. ꝓbatio nam iterū assumit falsuꝫ qꝛ imo oīus doctrina ꝓprie est de re certa ⁊ nota nō solū in se sꝫ etiā q̄ ad docentē in q̄ est doctrina sicut in subiecto. Docere nāq3 ē sciētiā in altero causare ꝑut. S. Tho. inq̄t sup p͂mo metha͞. ꝓpter qđ p̄hs ibi dicit ꝙ omnino signū sciētis ē posse docere. vñ ⁊ in psalmo dicit̃. Qui docet hoīeꝫ sciāꝫ ⁊ p͂ma ad Thimotheum. 2ᵒ. dicebat. Posit⁹ sum ego p̄dicator ⁊ ap̄ls doctor gētiū in fide ⁊ veritate. Nō certe dixit se doctorē de dubijs ⁊ ignotis sꝫ d̄ fide et veritate. neq3 eñ in p̄ncipio libri posterioꝝ dictū ē a p̄ho. oīus doctrina ⁊ oīus disciplina ex p̄exist enti fit dubio aut ignoto sꝫ ex p̄existēte fit cognitiōe. vñ S. Tho. p͂ᵃ. p. q. 117ᵃ. ar. 4ᵐ. inq̄t. Cuꝫ q̄sq3 ꝑ se ipm̄ sciētiā acq̄rit: non pōt dici docere se ipm̄ vel esse sui ipsi⁹ magister qꝛ nō p̄existit in eo scientia cōpleta q̄lis requirit̃ in mag͞ro. ¶ 3ᵃ. etiā ꝓbatio falsum assumit. nā intelligēdo predictā ꝯditionalē de necessitate imutabilitatis vel ex suppositione: sotis solutū ꝑplexitas q̄stionis d̄ libero arbitrio ac merito ⁊ demerito et de ceteris que ibi ponūtur. nā predicta necessitas nō tollit liberū arbitriū r̄onalis creature ⁊ per ꝯseq̄ns nec meritū aut demeritū nec tollit cōtingentiā: ⁊ de certitudine diuine scientie ⁊ de imutabilitate diuine volūtatis certificat. ¶ Ad. 4ᵃᵐ. ꝓbationē dicimus ꝙ doctores de ista materia multa scripserūt ⁊ multi incerta ⁊ ambigua. qm̄ ad cognoscēdū quomodo se habeāt effect⁹ diuini ad diuinā volūtatē circa necessitatē et cōtingentiā ⁊ an ob eo illā habeant vel a causis secundis ⁊ quis modus necessitatis sit in causis secūdis ⁊ multa alia dubia ⁊ difficilia quibusdā sicut ⁊ argumentis in his questionib⁹ requirēda et explicāda fuerunt. ¶ Ad. 5ᵃᵐ. ꝓbationē cōcedim⁹ totā deductionē qꝛ ex ea nullū nobis incōueniens sequitur. vñ cōcedim⁹ hanc esse verā ꝯñam ⁊ necc͞iam. si deus prescit chimerā foꝛe: chimera necessario erit necessitate imutabilitatis diuine. neq3 nobis cure est ꝙ ipsa cōditionalis añs vel ꝯñs sint vera vel falsa cū hoc nō requirat̃ ad veritatē cōditiōalis ⁊ ita dicim⁹ ꝙ equalis necessitas ꝯñe ē in p̄missa ⁊ in ista. si de⁹ prescit antixp̄m foꝛe: antixp̄s necessario erit q̄uis non sit equalis veritas aut necessitas antecedētis et ꝯsequentis vtriusq3 ꝯñe. ¶ Neq3 preterea valet. 2ᵃ. probatio p̄ncipalis

qua arguēs ꝑtēdit respōsionē ꝑdictā facere i cautam. nā nō sequitur si antecedēs ꝑmisse ꝯditionalis nō est in nr̃a potestate: ꝙ neqꝫ ꝯñs sit in nr̃a potestate. licet añs inducat ꝯñti necessitatē immutabilitatis. qm̄ talis necessitas vt dictum est: nō tollit libertatē arbitrij. neqꝫ rursus valet. 3m. qđ inducit ad ꝓbādū rñsionē eē diminutā. qꝛ sicut in alijs: assumit falsum sicut apparet ex supra positis rñsionib⁹ sufficiēter euacuātib⁹ rōnes ꝛ auctoritates in oppositū adductis. Sꝫ ꝛ rō syllogistica quā arguēs hic vltimo ponit veluti ceteris fortiorē ꝑ supradicta satis efficacit̄ dissolui pōt. nā nō aliud ex toto syllogistico ꝓcessu ꝯcludit̄ qꝫ ꝙ posita diuina volūtate ꝓ causa nō īpedibili omnia necessario eueniēt: qđ nos sepe ꝯcessim⁹ d̄ necessitate imutabilitatis q̄ nō tollit libertatē arbitrij. absoluta nāqꝫ necessitas ex vi sue argumētationis nō ꝓbat̄. nā licet volūtas diuina sit in se necessaria necessitate absoluta ꝛ naturali: nō tamē ex tali necessitate effect⁹ circa creaturas causat. Tum qꝛ respectu hm̄oi effectuū nō est agēs naturale sꝫ ꝑ intellectū ꝛ volūtatē ac ꝑ hoc nō naturaliter sꝫ libere agit. Tū etiā qꝛ volūtas diuina necessariū ordinē nō habet ad esse vel ꝓductionem rerū creatarū. ¶Ad argumētū ante oppositum respōdet. S. Tho. ꝑma. ꝑ. q. 19a. arti. 6o. ad ꝑmū. ꝙ illa auctoritas pōt itelligi tripliciter primo ꝙ signū vl̄e omnes designet accomodā distributionē sub hoc sensu de⁹ vult saluos fieri oēs hoīes q̄ saluant̄. 2o. modo pōt itelligi vt fiat distributio ꝓ generibus singulorꝝ. ꝛ nō ꝓ singulis generū sub hoc sensu de⁹ vult oēs homines saluos fieri. i. d̄ omni statu hominū aliquos saluos fieri mares ꝛ feminas iudeos ꝛ gētiles paruos ꝛ magnos nō tamē omnes d̄ singulis statibus. 3o. modo fm̄ Damascenū pōt itelligi de voluntate antecedēte nō de volūtate ꝯsequēte q̄ quidē distictio nō accipit̄ ex parte diuine volūtatis in qua nichil est antecedēs vel ꝯsequēs aut ꝑus ꝛ posteri⁹ sed ex parte volitorꝝ. q̄ aūt dicat̄ volūtas dei antecedēs ꝛ q̄ ꝯsequēs. S. Tho. ibi pulchre declarat. Et in hoc articul⁹ terminat̄. ꝛ questiones super ꝑmū librū sentētiarū.

DEO GRATIAS.

Didaci deza archiepi̅ hispalensis nouarū deffensionū doctrine angelici doctoris beati Tho. de aquino sup ꝑmo li. sentētiarꝫ q̄stiones profundissime ac vtilissime feliciť fini ūt.

✠

¶ Fratris Joannis de victoria ordinis predicatorꝝ in primũ sentẽtiarꝝ librũ a Reuerendissimo dño domino Didaco deza hispaleñ Archiepõo ex prefato ordine assumpto nuꝑ editũ prefatio ad sacre doctrine professores.

Paulus apostolus prestantissimi patres nullis eius meritis imo vero demeritis precedentibus a xp̃o sola xp̃i clementia vocatus ꝛ ad celũ vsqꝫ tertiuꝫ raptus est. vbi dum aquam sapiẽtie in suo fonte gustasset: humanã prudẽciam apud deuꝫ esse stulticiam didicit et veram sapiẽtiã nõ nisi dominũ Jesum in quo omnes thesauri sciencie dei absconditi sunt intelligẽs: se xp̃m tantũmodo scire ꝛ hunc crucifixum gloriatus est. Sed proh dolor alijs vanitatib' varijs nõ sine miserabili ac omniũ maxima (vt veteres dicebant) iactura tẽporis se irrecuperabiliter implicant mortales hominum filij morte sepissime nondũ vanis auctorib' exibilatis telã vite succidẽte post quã penitẽtie locus erit nullus. vt congruat illud veteri ꝓuerbio cautum. sero sapiunt friges. qui recte viuendi ꝓrogat horã velut rusticus expectat dũ defluit amnis: at ille labit' in omni volubilis euo. fluit nimirũ fallax atqꝫ volatilis etas nr̃a nec nisi diuinis potest viribus õtineri. Inter maxima itaqꝫ xp̃i dona cõputandum censeo cui diuino munere datũ est sue peregrinationis tẽpus scripturis sacris intelligẽdis dedicare. lex domini inquit ꝓpheta cõuertens animas sapientiam prestat paruulis. que ꝛ viã salutis in terris ꝛ munus gl̃ie parat in celis. ipsa clamante: qui elucidãt me vitã eternaꝫ habebũt. In hoc igitur sacre doctrine cãpo doctorũ acies aduersus fidei hostes ꝛ ecclesie sancte deo sic ꝓuidente stat armis sapientie ꝛ sciencie dei alius sic alius sic dimicãs. quippe scriptura sacra sub duce xp̃o Jesu milites suos ordinat. inter quos miles strenuissim' beat' Thomas de aquino ex ordine predicatorũ diuina prouidencia datus est inuictissimus ꝓpugnator: veritatis doctor: heresũ damnator: ecclesie sancte dei lumen prefulgidũ: cui dedit de' cor ad precepta ꝛ legem vite ac discipline docere iacob testamentũ ꝛ iudicia sua israel. vere in medio ecclesie aperuit os eius ꝛ impleuit eum dñs spũ sapientie ꝛ intellectus: ita vt vocẽ e celo missam dignus sit audire: de fructu operum tuorũ saciabitur terra. Hui' nimirũ sancti doctrina (papa Inocẽtio atestãte) pre ceteris excepta canonica habet ꝓprietatẽ verborũ: modũ dicendorũ: veritatẽ sentẽtiarũ: vt qui eam tenuit nũqꝫ a veritatis tramite deuiasse noscat': et qui eam impugnat semꝑ de veritate habeatur suspectus. Uerũ ignorãcia hominũ ne dicã inuidia factum est vt vel alienũ sensũ verbis doctoris imponãt: vel nequaqꝫ ab illo scripta sua esse confingant: aut etiã insolẽcia quadã proteruiẽtes contra veram ac sanã eius doctrinam ambicionis cupidi se nõnunqꝫ opponant ꝛ cõtentionis certamina sponte suscipiant in eo se maxime doctos arbitrantes ꝙ doctorib' ignoratiõis aliqd audacter obiciũt. iuxta ꝓphetam dicẽtes linguam nostrã magnificabim' labia nostra a nobis sunt. putauerunt (ni fallor) ambiciosi homines qd de vlixe impaciẽs thelamonius aiax dixisse fert': tulisse videlicet certaminis precium ꝙ etiã victi cum doctore tanto certasse dicantur. Uerũ illorũ temeritas inutilis omnino nõ fuit que viros strenuos prouocauit ad pugnam. nã ꝛ placuit aliqñ sapientissimo viro impudicos mores laudare vt socratem de pudicitia audiret disputantẽ. istorꝫ nempe ausibus insolencijsqꝫ reprimendis preclari quidam viri pie ꝛ sancte insudauerunt: quippe ꝙ doctrinam doctoris sancti fide ac pietate plenam a vulpinis insidijs ꝛ lupinis insultib' deffendere nisi sunt. horum profecto egregius Capreolus certamẽ primus agressus est qui copiosius scribens contra aduersariorum tela plurima hic inde munimẽta parauit. Sed felici hac nr̃a etate Reuerendissim' hispalẽsis Didacus deza ex sacro predicatorum ordine assumptus diuina pro-

gratia datus est cuius ingenio altissimo summa diligentia ac studio ita difficilima queq; ꝛ veluti in veris silicio abditissima plana apertaq; facta sunt: vt diuina ope adiutus ꝛ sancti doctoris fretus fauore in primo hoc sententiarũ libro mirabili nobis sanctissimi aquinatis discipulis presidio fuerit. agressus est hic preclarissim⁹ presul opus q̃ꝫ maxime arduũ vbi de rebus a quibus vix probatissimi viri se possunt exercere ꝛ in quib⁹ doctores etiã magni vltimis suis laboribus pre rerũ difficultate dissentiunt: ipse verã fert sentẽtiã ꝛ diffinit. Alij plerũq; doctores in re difficili ita dissimulatione quadã euadere q̃ritant vt qui accurate antiq; veritatem inquirunt cũ inuenire desperent nõ sine ingenij obtusione relinquant. hic autem doctor preclarus non certe euadit sꝫ aliorum obscura ambiguaq; verba ita inuadit vt luce clariora relinquat. Neq; scripta sancti doctoris legentibus ambiguum iam occurret aut quid doctor sentiat dubitare fas erit quãdo in nostri hispalẽsis lucubrationib⁹ cũcta plana ꝛ enucleata doctoris sancti dogmata reperiũtur. Soli itaq; inuidi aut ignari non amplectentur nõ sequẽtur nõ mirabuntur nõ deo immortales gratias pro tanto munere dato habebunt. At nos deo pientissimo nequaq̃ꝫ ingrati tantũ beneficium recolimus ꝛ miremur ꝛ Reuerẽdissimo archipresuli laudes refferimus. qui post laborum suorum tẽpora quibus in vltimis hispaniarũ finibus velut alter iacobus academia salmanticensi humanarũ diuinarũq; gignasia litterarũ non sine admirabili auditorũ profectu annos plurimos rexit cõscientia in se diuini muneris nõ est passus silentio sepeliri: sed cõtra hostes verissime ac sane doctrine spiritie armis se augens: milicie sue stipendia eterna nõ peritura dimicans forti manu adipisci curauit. Ego deniq; vt mihi ꝛ condiscipulis proficientibus qualicunq; labore meo cõsulerem materias primi libri per ordinem alphabeti digessi indicemq; apposui singulis quo facili⁹ desiderata quesitaq; inueniri queãt ad laudẽ ꝛ gloriam dñi nři Jesu xpi qui est benedictus in secula.·.

Abstractio 1. ¶ Abstracta nomina imposita sunt ad significādū formas simplices ꝓut ꝯsiderant̄ in quadā abstractione a subiectis vel suppositis. ꝑmo sententiaꝝ distinctione vigesima sexta notabili ꝑmo.

2. ¶ Abstractū ꝛ cōcretū in diuinis idem significāt. 1. s. d. 25. notabili. 2. ꝛ. d. 26. notabili primo.

3. ¶ Abstractis nominib⁹ vtimur in diuinis ad significandū suā simplicitatē eius ꝛ nominib⁹ concretis ad significandum eius ꝑfectionem. 1. s. d. 26. notabili ꝑmo. natura. 9.

4. ¶ Abstractio nominibus ꝛ concretio vtimur in diuinis ꝓpter instantias hereticoꝝ querentium quo tres ꝑsone sunt vnus deus ꝛ quo sunt tres ꝑsone ꝛ etiam quia vna ꝑsona diuina inuenitur refferri ad duas alias duab⁹ relationibus. 1. s. d. 26. notabili ꝑmo.

5. ¶ Abstractio nominibus ꝑ modū forme vel nature significatur deus inq̄ꝫtum res simplicissima ē nominib⁹ vero cōcretis inq̄ꝫtū est res subsistēs. 1. s. d. 29. ad ꝑmū aureoli ꝯ ꝑmā conclusionem.

6. ¶ Abstractio forme a supposito aut abstracti a concreto in diuinis nō fit ꝓpter assuefactionem intellectus nostri circa sensibilia sꝫ in deo est fundamentum omniū abstractionū ꝛ cōceptionum huiusmodi. 1. s. d. 29. ad ꝑmum aureo. cōtra ꝑmā cōclusionem.

7. ¶ In diuinis sunt ponēde notiones ꝛ ꝓprietates in abstracto notificātes ꝑsonas. 1. s. d. 29. co. 1.

8. ¶ In abstracto nomina idem significāt ꝛ supponūt: in ꝯcreto vero nomina substantiua significāt formā vt in habente: adiectiua vero etiam in cōcreto solam formam significant non subiectum ꝛ formam. 1. s. d. 4. q. ꝑma notabili ꝑmo.

9. ¶ In abstracto natura significata includit principia essentialia speciei ꝑ se ꝛ habet rationē partis nec predicatur de aliquo: concretum vero includit etiam alia q̄ ꝑtinent ad indiuiduationē suppositorum impliciate tamē ꝛ indeterminate ꝛ dicit totum ꝛ ꝑdicatur de suppositis in quid. 1. s. d. 4. q. 2. nota. 1. ꝛ ad ꝑmū ꝯ ꝑmā ꝛ ad. 2^{m}. ꝛ. 9^{m}. ꝛ ad. 1^{m}. cnrti. ꝛ. d. 8. q. 1. ad. 9^{m}. ꝯ. 1^{am}. ꝯcictū. 1.

Ac.

Accidens. 1. ¶ Accidens vno modo accipitur ꝑ omni eo quod non est de substātia rei: alio modo ꝓut diuidit̄ contra substantiam. 1. s. d. 33. ad. 8^{m}. contra primam conclusionem.

2. ¶ Accidens vno modo dicitur omne quod directe est in genere accidētis: alio modo illud quod est in re ꝛ non est de essentia eius. 1. s. d. 8. q. ꝑma notabili. 2.

3. ¶ Accidētia nō habent materiā ex qua licet in vnoquoqꝫ predicamentoꝝ est assignare materiā ꝛ formā ꝛ ꝑuationē ꝑ similitudinē ad substātiā. 1. s. d. 8. q. 2. nota. 3. ꝛ ad. 3^{m}. ꝯ. 1^{am}. gen⁹. 42.

4. ¶ Accidentia important in rationib⁹ quidditatiuis suis depēdētiam ad extrinseca neqꝫ possunt diffiniri nisi ꝑ extrinseca. 1. s. d. 8. q. 2. notabili. 3. ꝛ ad. 5^{m}. ꝯ. ꝑmā. ꝛ. d. 13. notabili. 2.

5. ¶ In diffinitionibus accidentiū necessario debent poni subiecta vel habitudo ad subiecta etiam si eorū differētie essent nobis note. 1. s. d. 8. q. 2. nota. 3. ꝛ ad. 5^{m}. ꝯ. ꝑmā. ꝛ. d. 13. notabili. 2.

6. ¶ In diffinitionib⁹ accidentium aliqñ ponitur loco differētie subiectū in obliquo: aliqñ eorū effectus. 1. s. d. 8. q. 2. notabili. 3. ꝛ. d. 43. q. ꝑma. 1^{m}. cōtra ꝑmam.

7. ¶ Accidentia in abstracto habēt genera ꝛ species nō in cōcreto. 1. s. d. 8. q. 2. notabili. 3.

8. ¶ Accidētia in cōcreto nō sunt in genere nisi ꝑ reductionem. 1. s. d. 8. q. 2. notabili. 3.

9. ¶ Accidētia indiuiduāt̄ ꝛ multiplicant̄ a subiecto qñ habent in eo esse reale cōpletum ac naturale nō autem si habent esse imꝑfectum ꝛ intētionale. 1. s. d. 7. q. 2. notabili. 5.

10. ¶ Accidētia nō denominant subiecta nisi habeāt in eis esse cōpletū naturale ꝛ ꝑmanēs: nō si habeant esse imꝑfectum ꝛ intētionale. 1. s. d. 7. q. 2. notabili. 5.

11. ¶ Accidētia plura eiusdem rationis nō possunt esse in eodē subiecto in esse reali: sꝫ bene in esse intentionali. 1. s. d. 7. q. 2. notabili ꝑmo. ꝛ. d. 35. q. ꝑma notabili. 3.

Actio.

Actio. 1. ¶ Actio sm̄ ꝑmam nominis impositionē importat originem motus. 1. s. d. 9. notabili. 3.

2. ¶ Hoc nomen actio ꝑmo impositū est actioni q̄ est cū motu. 1. s. d. 9. notabili. 3.

3. ¶ Actio sm̄ q̄ importat originē motus infert ex se passionē. 1. s. d. 9^{a}. ad ꝑmum cōtra. 2^{am}. cōclusionem. ꝛ. d. 20. notabili. 2. Generatio. 11.

4. ¶ Actiones ꝛ passiones nō sunt in ꝑsonis diuinis nisi gramatice tm̄. s. q̄ꝫtum ad modum significādi. 1. s. d. 9. ad ꝑmū contra. 2^{am}. ꝯclusionē. ꝛ. d. 20. notabili. 2.

Actio.

29\. ¶ In operatione q̃ transit in rem exteriorē requirit aliud pncipiũ in agēte p quod est agēs ꝛ aliud in patiente p quod est patiēs: in operatione aũt que manet in operante nõ reqritur nisi vnũ operationis principium. 1. s. d. 20. notabili. 2.

30\. ¶ Triplex genus actionis dei comune omnib⁹ rebus inuenitur creatio: cõseruatio: ꝛ gubernatio. duo prima respiciunt ipsum esse. 3m. vero motus ꝛ operationes creature a quibus accipitur modus essendi dei in rebus. 1. s. d. 37. notabili pmo.

31\. ¶ In actione humana bonitas cõsiderat ex quatuor ex genere suo: ex obiecto: ex fine: ex circũstātijs: his additur bonitas ex habitu. 1. s. d. 17. q. 1. notabili. 3.

32\. ¶ Principiũ actionis aut passionis non dicit de principali significato relationem: sed formã absolutam licet ex consequēti cõnotet respectũ quēdam ad id cui⁹ est principiũ ꝛ aliquãdo ad solam actionem aliqñ ad illud quod p actionē pductũ est. 1. s. d. 6. notabili. 2.

33\. ¶ Principiũ actiuum nõ semp per suã actionē producit aliquam rem q̃ sit termin⁹ actionis. 1. s. d. 6. notabili. 2.

34\. ¶ Actiones multe sunt que non habēt aliquid operatum. 1. s. d. 6. notabili. 2.

Actus.

1\. ¶ Actus notionales sunt idem realiter cum relationib⁹ personarum q̃uis differant q̃tũ ad modum significandi. 1. s. d. 27. q. 1. conclu. 2.

2\. ¶ Actus notionales. s. generare: spirare: generari: spirari: sunt idem realiter cum relationib⁹ personarũ. s. generare cum paternitate: spirare cũ comuni spiratione: generari cum filiatione: spirari cum relatione pcessionis: q̃uis differant q̃tum ad modos significãdi. 1. s. d. 27. q. 1. cõclu. 2.

3\. ¶ Actus notionalis pprie dicit qui ptinet ad originē psonarũ: ꝛ ducit in cognitionē ppriã psonarũ accipiēdo ppriũ p eo qd nõ cõuenit trib⁹ psonis etiã si cõueniat duab⁹. 1. s. d. 5. notabili. 3.

4\. ¶ Actus notionalis dici pōt improprie ꝛ extēso nomine omne illud quod nõ cõuenit trib⁹ psonis etiã si nõ importet rationē originis neq₃ sit ratio cognoscēdi psonas vt dari: comunicari: accipi: acceptum esse: ꝛ similia q̃ nõ importãt relationē originis licet importēt rationē originis inter psonam dantē ꝛ personã cui datur. 1. s. d. 5. notabili. 3.

5\. ¶ Plures notiones in vna persona nõ sunt plures res: sed plures rationes quibus ipsa persona cognoscitur. 1. s. d. 29. notabili. 2.

6\. ¶ Nullus actus notionalis terminatur ad psonam a qua est aut a qua pcedit. 1. s. d. 32. nota. 1.

7\. ¶ Productiones diuine quia significant p modũ actionum ꝛ actuum secũdorũ: repugnat eis esse formas constitutiuas suppositorũ: neq₃ ex suo modo significãt formas intrinsecas rei quib⁹ formaliter ꝛ intrince esse distinguant. 1. s. d. 26. ad. 2m. cõtra. 2am. cõclu.

8\. ¶ Actus aliquis notionalis est a patre in filiũ preter generare. s. actus dilectionis quo pat ꝛ filius se inuicē diligũt ꝛ cõplacent in eo q sunt pncipium spũs sancti. 1. s. d. 32. notabili pmo ad. 4m. Durandi cõtra pmam. Diligere. 7.

9\. ¶ Actus notionales nõ sunt simpliciter imanentes ꝛ possunt dici elicitĩ ꝛ trãseuntes. 1. s. d. 26. ad 2m. cõtra. 2am. ꝛ. d. 27. q. 1. notabili. 2. Productiones. 27.

10\. ¶ Actus contemplationis impeditur p vehemētiam passionum ꝛ p tumultus exteriores. 1. s. q. 2. plogi. ad. 7m. cõtra. 4am.

11\. ¶ Actus qui nõ importãt aliquid essentie repugnãs ꝛ in quo differt a supposito possunt cõpetere diuine essentie vt creare: magis tamē pprie dicim⁹ deus creat. 1. s. d. 26. ad. 5m. Scoti.

12\. ¶ In diuinis si essentia comunis sit alicui⁹ actus pncipiũ: q conueniat soli patri aut filio oportet q sit pncipiũ sm q cõpetit pprietati psonali patris aut filij. 1. s. d. 7. q. 1. notabili. 3.

13\. ¶ Actus ꝛ potentia diuidũt eius ꝛ quodlib₃ gen⁹ entis: idest ad idem genus ptinent act⁹ ꝛ potentia si potētia de se ꝛ imediate dicit ordinem ad actũ. 1. s. d. 3. q. 6. notabili. 3.

14\. ¶ Actus distinguunt p obiecta: intelligit de actib⁹ ꝛ obiectis diuersarũ potentiarũ. 1. s. d. 8. q. 2. ad nonam pbationē. 7. cõtra pmam.

15\. ¶ Actus intellectus qui presupponitur ad verbi pcessionem appellatur intelligere: ipsa intellectualis cõceptio appellat dicere: id qd cõcipitur appellat verbũ. 1. s. d. 10. notabili. 2.

16\. ¶ Actus pcedēs ex hominis volũtate ex puris naturalib⁹ aut ex habitu acqsito nũq₃ poterit pertingere ad bonitatē actus ex habitu infuso. 1. s. d. 17. q. 1. notabili. 2. ꝛ. 3. Virtus. 3. 4.

17\. ¶ Actum eundē q̃tũ ad idēptitatē obiecti: finis: ꝛ omniũ circũstãtiarũ materialem pōt homo facere sine charitate quem potest facere cum gr̃a ꝛ charitate nõ tamē q̃tũ ad idemptitatem [illegible]

2. ¶ Agens equiuocū nō producit effectum nisi mediāte agēte ꝓximo ⁊ vniuoco vel mediante aliq̄ principio quod imediate disponat ad effectum.1.s.d.3.q.6.ad p̄mū cōtra.2^{am}.
3. ¶ Agens inq̄ntū agens agit sibi simile ⁊ hoc pretendit.1.s.d.6.notabili.1.
4. ¶ Agens inq̄ntū agens intendit introducere in passuz formā qua agit que dicit̄ p̄ncipiū quo.1.s.d.6.notabili p̄mo.generatio.30.
5. ¶ Agens intēdit sibi assimilare passum:q̄ assimilatio p formā est q̄ agēs agit.1.s.d.6.notabili.1.
6. ¶ Non omne agens habet relationem realem ad passum.1.s.d.30.ad.13^{m}.2°.intelligibile.
7. ¶ Agentia imaterialia sunt in rebus vel intra res ⁊ in loco rerū in quibus opant̄:nō autē materialia;licet sint simul mouens ⁊ motū ⁊ se tangāt.1.s.d.37.notabili.2..motus.7.
8. ¶ Agentia ⁊ patientia naturalia cū sint corporea ⁊ materialia :se inuicē tangunt solum s̄m extrema suarū q̄ntitatum.1.s.d.37.notabili.2.
9. ¶ Agentia naturalia per motū ⁊ operationem suā nō dicunt̄ esse in re in qua agūt sed simul cum ea.1.s.d.37.notabili.2.
10. ¶ Agens spirituale tangit rem cōtactu virtutis qui ad totam rem se pōt extēdere ideo dicit̄ esse in re ⁊ in loco in quo agit.1.s.d.37.notabili.2.
11. ¶ In omni natura ꝓpriū agens ⁊ patiens ꝓportionant̄.1.s.d.3.q.6.ad.2^{am}.ꝓba. minoris.btitudo.capacitas.1.
12. ¶ Omne agens p naturam reducitur tanq̄ in causam p̄mam:in agens per intellectum ⁊ voluntatem nō in agens p naturam.1.s.d.38.notabili.1.

Am.

Amor.

1. ¶ Amor in diuinis dupliciter consideratur ⁊ dupliciter significatur.s.vt opatio ⁊ vt ꝓductum per operationem.1.s.d.32.ad p̄mum ꝯ p̄mā.4°.
2. ¶ Ratio amoris ꝓducti supra rationem amoris essentialis addit rationem relationis s̄m quaz solam nō attēditur pfectio vel impfectio.1.s.d.32.ad.2^{m}.cōtra p̄mā.4°.
3. ¶ Amor in diuinis quandoq̄z sumitur essentialiter aliq̄ personaliter aliq̄n notionaliter.1.s.d.10.notabili.2.⁊.d.18.ad primū contra p̄mā.
4. ¶ Amor inq̄ntū amor est:emanat ab amāte s̄m q̄ amat rem amatā que amari nō pōt nisi sit cognita.1.s.d.11.notabili.4.⁊.d.13.ad.6^{m}.contra.3^{am}.
5. ¶ Processio amoris in diuinis fit p verbum ab intelligēte ⁊ dicēte verbū.1.s.d.11.notabili.4.⁊.d.13.ad.6^{m}.contra.3^{am}.
6. ¶ Bonū causat primo in potentia appetitiua inclinationem ad se q̄ dicit̄ amor ⁊ cōplacentia boni delectabilis.1.s.d.1.q.1.notabili.2.
7. ¶ Amor cōcupiscentia ⁊ delectatio non sunt idem.1.s.d.1.q.1.notabili.2.
8. ¶ Amor est complacentia q̄dam boni amati.1.s.d.10.notabili.1.
9. ¶ Amor ⁊ dilectio habēt a sua prima impositione q̄ significent actiones non terminum actionis per modum rei operate.1.s.d.10.notabili.2.
10. ¶ Differentia assignata inter verbū ⁊ amorem in diuinis.s.q̄ amor nō ꝓcedit in volūtate p modū rei opate vt verbū in intellectu:ē differētia q̄ntū ad modū significādi vocabuloꝝ.1.s.d.10.no.2.
11. ¶ Amori respōdet odiū desiderio fuga delectationi dolor seu tristitia.1.s.d.1.q.1.notabili.2.
12. ¶ Diuisio amoris in amorem amicitie ⁊ concupiscentie;accipitur ex parte obiecti amati non ex parte appetitus.1.s.d.1.q.1.notabili.2.
13. ¶ Amor non diuiditur p amicitiā ⁊ concupiscētiā licet diuidatur p amorem amicitie ⁊ cōcupiscentie:sz amor condiuiditur concupiscentie.1.s.d.1.q.1.notabili.2.
14. ¶ Amor concupiscentie ⁊ cōcupiscētia vel desideriū aliud ⁊ aliud habēt obiectū.1.s.d.1.q.1.no.2.
15. ¶ Amor cōcupiscētie respicit illud respectu cuius dicit̄ nō vt absens ēē:z absolute.1.s.d.1.q.1.no.2.
16. ¶ Amore cōcupiscētie amatur pecunia habita sed nō desideratur neq̄z ꝯcupiscit̄.1.s.d.1.q.1.no.2.
17. ¶ Amor cōcupiscētie dicit̄ concupiscentia ꝓut accipitur large pro affectione ⁊ non in ꝓpria significatione.1.s.d.1.q.1.notabili.2.
18. ¶ Amor amicitie est nexus vel vnio duorum suppositorum:amor vero concupiscētie est vnio duarum rerū non tamē semp duoꝝ suppositorum.1.s.d.12.notabili.4.spiritus.s.12.

19. ¶ Amor est vis vnitiua amātis ⁊ amati ⁊ ista vnio s̄m affectū est essentialiter amor ⁊ causa effectiua vnionis s̄m realē p̄sentiam et quia sequitur delectatio ⁊ p̄fecta fruitio: si autem sit p̄sens in memoria aut in spe sequitur imp̄fecta fruitio.1.s.d.1.q.1.notabili.3.⁊.4.

20. ¶ Amor qui habetur ad bonū delectabile vt ad formale obiectū: est amor concupiscentie. ⁊ talis amor nō pōt habere pro obiecto formali bonū distinctū subiecto ab amante nisi prout ab eo p̄uenit ei aliquod comodum.1.s.d.1.q.1.notabili.8.

21. ¶ Idem motus amoris concupiscentie terminatur ad bonum amatum ⁊ ad comoditatem eius.1.s.d.1.q.1.notabili.8.⁊ ad.3^{m}.contra p̄mam.

22. ¶ Amorem concupiscentie sequitur delectatio ⁊ vtriusq; est idem obiectum ⁊ idem actus.1.s.d.1.q.1.notabili.8.⁊ ad.3^{m}.contra p̄mā.

23. ¶ Amor potest reflecti supra se ex natura potentie cuius est ⁊ ex ratione p̄prie speciei.1.s.d.1.q.1.notabili.8.⁊ ad.2^{m}.Si ego.contra p̄mā.

24. ¶ Amor ⁊ fruitio habent se sicut visio ⁊ comprehensio non q̄tū ad idemptitatem aut differentiā sed q̄tum ad seq̄llam.1.s.d.1.q.1.ad.2^{m}.contra p̄mam.

25. ¶ Amor rationalis adiungitur naturali ⁊ fit meritorius vel circa specificationem obiecti: vel circa finis intentionem vel circa alias circunstantias.1.s.d.1.q.3.6^{m}.3̄.p̄mā.actio.18.

26. ¶ Amor dei causat bonum in re amata: odium autem dei non causat peccatū aut maliciā in re q̄ odio habetur.1.s.d.17.q.1.ad.4^{m}.2°.contra p̄mā.de⁹.29.

27. ¶ Amor sui causat q̄ aliqui occidāt se: vel quia optāt sibi vitam eternam: aut carere misera vita ⁊ penali: vel quia app̄hendūt mortē sub ratione boni.1.s.d.1.q.3.ad.6^{m}. ad confirma. 3̄.4^{m}.

An.

Analogum 1. ¶ Analogum non importat rationes omnino diuersas.1.s.d.29.2^{m}.contra. 3^{m}.

2. ¶ Secundum analogiam pōt fieri aliqualis comparatio.1.s.d.29.notabili.3.⁊ ad.2^{m}.cōtra.3^{m}

3. ¶ Analogum est q̄d significat plures res s̄m plu̅ res rationes quarum vna p̄portionē habet ad alterā vel ambe ad.3^{m}.in q̄ p̄p̄e ratio analogi inueni̅.1.s.d.3.q.1.notabili. 4.⁊.5.⁊.d.29.no.3.

4. ¶ Analogia est duplex. vna aliquoꝝ ad.3^{m}.alia aliquoꝝ inter se.1.s.d.3.q.1.nota. 4.⁊.5.⁊.d.29.notabili.3.

5. ¶ Analogia entis ad substantiam ⁊ accidens est ad.3^{m}.1.s.d.3.q.1.notabili.3.⁊.4.⁊.d.29.notabili.3.nomen.8. vniuocum.5.

6. ¶ Inter deum ⁊ creaturas est analogia duorum inter se non ad.3^{m}..1.s.d.3.q.1.notabili.3.⁊.4.⁊ distinctione.29.notabili.3.

7. ¶ Forma significata p analogum q̄n est analogia duorū inter se: in vno tm̄ eorū inuenitur s̄z propriam ⁊ veram ipsius forme rationem.1.s.d.3.q.1.notabili. 4.⁊.5.⁊.d.29.notabili.3.

8. ¶ Analogum dicit vnam formā vel rationē cōmunem in omnib⁹ analogatis quā participant s̄m diuersas speciales rationes.1.s.d.3.q.1.notabili. 4.⁊.5.⁊.d.29.notabili.3.

Angelus. 1. ¶ Angelus verius est in deo q̄z in seipso ⁊ verius habet naturam angelicā in deo q̄z in p̄pria natura ⁊ existētia. ⁊ simpliciter loquēdo p̄fectius esse habet in deo q̄z in se etiā q̄tum ad esse angeli homo vero simpliciter loquendo verius esse habet in deo q̄z in se: sed verius esse humanum et materiale habet in se: q̄z in deo.1.s.d.35.q.2.notabili.2.⁊.d.36.notabili.7.res.13.

2. ¶ In angelis qui sine materia sunt ⁊ q̄ntitate: non sunt plura supposita in vna spetie.1.s.d.24.notabili.2. Indiuiduū.10.

3. ¶ Angeli mouēt celos p suū itelligere ⁊ velle.1.s.d.27.q.2.ad p̄^{m} dubiū.3̄ p̄mā.actio.28.creatio.

4. ¶ Duo angeli possent a se distare ⁊ sibi appropinquare per operationē sibi adinuicē exhibitam destructa tota machina corporali.1.s.d.37.ad vltimum cōtra p̄mā.

Anima. 1. ¶ Anima rationalis eadem numero in q̄tum rationalis: est seipsa p̄fectior inq̄tū est sensitiua aut vegetatiua.1.s.d.17.q.2.ad.5^{m}.Godofredi.

2. ¶ Anima rationalis si prius crearetur ⁊ postea materia sub ea: anima esset terminus formalis illius productionis ⁊ creationis materie.1.s.d.5.ad.18^{m}.contra p̄mā.

3. ¶ Diffinitio philosophi de anima nō est simpliciter q̄ditatiua: s̄z datur de ea per comparationem ad causas naturales ⁊ in respectu ad eius subiectū.1 s.d.43.q.1.ad p̄mū 3̄ p̄mā.

4. ¶ Cum anima sit tota in toto s̄m suā essentiā ⁊ indifferēter se habeat q̄tū est d̄ se ad quālibz par

tem corporis: oportet q̃ p aliqd determinet ad singulas operationes.l.f.d.3.q.6.no.2.pba.^6.

5. ¶Anima ſm naturam ſuam eſt imago dei ⁊ capax eius tanq̃ primũ principiũ: intellect⁹ aũt ⁊ volũtas tanq̃ principiũ pximũ ⁊ imediatum quo anima eſt imago dei ⁊ capax ei⁹.l.f.d.3.q.6.ad.7^{m}. contra pmã.Capacitas.1.⁊.3.

6. ¶Circumſcripto omni alio a natura anime: anima eſt capax dei aptitudinaliter ⁊ non capacitate actuali.l.f.d.3.q.6.ad.7^{m}.contra pmã.

7. ¶Anima inq̃tũ eſt forma corporis nõ eſt act⁹ ordinat⁹ ad vlteriorẽ actũ ſed eſt vltim⁹ termin⁹ generationis.l.f.d.3.q.6.ad.2^{am}.inſtantiam cõtra.2^{am}.rationem.

8. ¶Anima hominis inq̃tũ ſenſitiua eſt cauſa conuenientie: ⁊ inq̃tũ rationalis eſt cauſa differentie hominis cum alijs animalibus.l.f.d.8.q.2.ad.4^{am}.pbationem.7.

9. ¶Anima rationalis poſſet viuificare corpus etiam homogeneũ de potentia dei abſoluta.l.f.d.43.q.1.ad primũ contra pmã.

10. ¶Anima eſt omnia ſenſibilia per ſenſum ⁊ intelligibilia per intellectum.l.f.d.35.q.1.ad.5^{m}.contra pmam.2.loco.

11. ¶Anima intellectiua quia habet in ſe totã anime pfectionẽ ſubſtãtialẽ: põt intellect⁹ concipere de ea plures rationes.ſ. vegetatiue ſenſitiue ⁊ intellectiue.l.f.d.8.q.4.notabili.4.

12. ¶Anima eſt tota in toto.⁊ hoc generale eſt de q̃libz anima ⁊ de multis alijs formis loquendo de totalitate eſſentie.l.f.d.3.q.6.notabili.2.⁊.d.30.ad.2^{am}.pbationẽ ad.8^{m}.Grego.ↄ primã.

13 ¶Anima humana infimũ gradũ tenet inter ſubſtãtias intellectuales: intm̃ vt in ſua natura nõ habeat ſpecies intelligibiles: ſed eſt in potẽtia ad intelligibilia.l.f.d.3.q.1.notabili.1.

14. ¶Anima eſt vna ſimplex p eſſentiam ⁊ multiplex ſm virtutẽ: ⁊ conſueuit appellari totum poteſtatiuum.l.f.d.3.q.6.notabili.2.

15. ¶Anime humane cõpetit ex conditione ſue nature q̃ vniatur corpori humano vt forma vt p organa ſenſuum acquirere poſſit a rebus exteriorib⁹ formas intelligibiles: quibus in operationẽ propriam exire poſſit.l.f.d.3.q.1.notabili.1.

16. ¶Si anima eſſet imediatũ principium operum vite: ſemp eſſet actu principiũ operũ vite: ⁊ habẽs animã ſemp actu haberet opera vite.l.f.d.3.q.6.ad pmã inſtãtiã ↄ.2^{am}.rõnẽ.S.T.poſitã.p.p.

17. ¶Anima eſt principium omniũ ſuarũ potentiarũ effectiue pductiuũ ⁊ ſuſceptiuum.l.f.d.3.q.6.notabili.1.⁊.4.⁊ ad.3^{am}.inſtantiam cõtra.3^{am}.rõnem.12^{m}.contra pmã.

18. ¶Anima humana ad propriam operationẽ indiget fieri in actu p formas a rebus exterioribus acquiſitas.l.f.d.3.q.1.notabili.1.

19. ¶Aliquid creatum eſt nobilius anima xp̃i ſm q̃d.l.f.d.17.q.1. ad argumentum ante oppoſitum.

20. ¶Anima per intellectũ poſſibilẽ non recipit entitatem realẽ ſm ſe alicui⁹ intelligibilis.nec i ſtatu preſentis vite poteſt recipere intentiones omnium entiũ: ſed materialiũ rerum ꝑcipe.l.f.d.3.q.6.2^{am}.pbationem minoris.intellectus.13.obiectũ.3.

21. ¶Anime eſſentia ptinet ad genus ſubſtantiarũ ſeparatarũ intellectualiũ: ⁊ eundem modũ ſubſiſtendi habet: licet ſit eis inferior.l.f.d.3.q.1.2^{m}.contra.2^{am}.

22. ¶Anima intellectiua creata eſt in orizõte eternitatis ⁊ per intellectũ attingit ad ſubſtantias imateriales.l.f.d.3.q.1.ad.2^{m}.contra.2^{am}.

23. ¶Anima ſeparata poteſt peruenire ad cognoſcendũ ſubſtantias ſeparatas p influẽtiã ab eis.l.f.d.3.q.1.2^{m}.contra.2^{am}.

24 ¶Anima ſeparata poteſt recipere influentiam vt ſine abſtractione a phantaſmatibus intelligere poſſit etiam res corporeas.l.f.d.3.q.1.ad.10^{m}.contra pmam.

25. ¶Anima ſeparata q̃ intelligat ſine conuerſione ad phantaſmata: eſt ei preter rationem ſue nature ſicut habere eſſe ſeparatum a corpore.l.f.d.3.q.1.3^{m}.contra.2^{am}.

26. ¶Anima ſeparata per ſpecies influxas imperfectam habet cognitionem ⁊ deficientem de ſubſtãtijs immaterialibus.l.f.d.3.q.1.ad.3^{m}.contra.2^{am}.

27. ¶Homo pfecti⁹ hẽt actũ virtutis imaginatiue q̃ alia aialia ⁊ pfectiorẽ ſortitur vi imaginatiuã ex adiunctione ad aiã rõnalẽ: ⁊ vn⁹ hõ clarius ⁊ ſubtilius alio intelligit ſm q̃ competit principijs indiuidualibus huius vel illius.l.f.d.6.notabili.1.Intellectus.21.

Antiqui. 1. ¶Antiqui vocabant centrum terre ſynodum deorum quia ibi congregabantur influentie omniũ planetarum.l.f.d.37.2^{m}.contra primam.

Appetit⁹. Articuli. Añs. Ars. Attributa.

Antecedēs 1. ¶ Si in antecedēte ponat aliquid ptinens ad actū anime: cōsequēs debz accipi nō fm q est in se: sed fm q est in anima. 1. f. d. 38. notabili. 2. z ad. 3m. cōtra. 5am.

Appetitus. 1. ¶ Appetitus naturalis qui cōmunis est omnib⁹ rebus nō est aliqs actus elicitus sz est sola natura lis inclinatio ad id quod appetit. 1. f. d. 1. q. 3. notabili pmo.

2. ¶ Appetitus animalis est vna spetialis potentia appetitiua sensibilium cōuenientiū. 1. f. d. 3. q. 6. 14m. contra. 2am.

3. ¶ Appetit⁹ aialis habet pro subiecto pprio z orgāo cor. 1. f. d. 3. q. 6. ad. 2am. pba. ad. 14m. z. 2am.

4. ¶ Quālibet rem z quamlibet sensum seqtur suus appetitus naturalis. 1. f. d. 1. q. 3. notabili pmo. z. d. 3. q. 6. ad. 14m. contra. 2am.

5. ¶ Appetitus naturalis conuenit etiā potentie pure. f. materie: cuius nullus est actus elicitus. 1. f. d. prima. q. 3. notabili pmo. materia. 12.

6. ¶ Motus appetitus circulo agitur inqtū appetibile mouet appetitum faciēs q ad illud tēdat vt sit ibi finis motus: vbi fuit pncipium. 1. f. d. 10. notabili. 1.

7. ¶ In homine etiā p statu vie est appetitus quodā naturalis tendēs ex necessitate in beatitudinē: etiam fm spetialē rationē beatitudinis q est visio diuine essentie inqtū. f. est sūma z prima veritas: sed iste appetitus non est volūtatis sed intellect⁹. 1. f. d. 1. q. 3. notabili. 3. beatitudo. 1. z. 7.

8. ¶ Intellectus naturaliter appetit cognitionem pfectissimi intelligibilis. f. dei tanqz eius sūmam pfectionem: iste tamē appetitus naturalis est inclinatio quedam intellectus in propriam pfectionem non aliquis actus elicitus. 1. f. d. 1. q. 3. notabili. 3.

9. ¶ Unaqqz potentia naturaliter appetit suam pfectionem a qua fz se nata ē pfici. 1. f. d. 1. q. 3. no. 3.

Ar.

Articuli. 1. ¶ Articuli parienses reuocati sunt inqtum tangunt doctrinā sancti Thome z multi eorum sunt falsi neqz transeunt pontem z multi facti sunt non vocatis omnibus magistris neqz intelligunt eos. 1. f. d. 7. q. 2. ad pmum. aut e. 4oo. contra pmam.

Ars. 1. ¶ Que fiunt ab arte existente in intellectu nostro: fiunt a principio quasi vniuoco non autez que fiunt ab arte diuina. 1. f. d. 36. notabili. 5.

At.

Attributa. 1. ¶ Attributa diuina dicunt pfectiones q vere z pprie conueniūt deo z nō methaphorice siue cōueniant soli deo siue deo z creaturis. 1. f. d. 8. q. 4. notabili. 1.

2. ¶ Attributa diuina dicuntur qz fm modū intelligendi nostri intellectus attribuuntur deo vt perfectiones secundarie que in creaturis non ptinent ad substantiā rei licet in deo sint realiter diuina essentia. 1. f. d. 8. q. 4. notabili. 1.

3. ¶ Quia intellectus noster propter sui deffectū non potest intelligere deuz eo modo quo in se est z in creaturis pluribus conceptionib⁹ plures pfectiones contēplatur: habet similē modū intelligendi diuina z attribuit deo plures rationes. 1. f. d. 8. q. 4. notabili. 1. distinctio. 6.

4. ¶ In qualibet attributali pfectione clauditur tota diuina pfectio idemptice non formaliter z explicite. 1. f. d. 8. q. 4. ad. 6m. z ad. 7m. aureoli cōtra. 2am.

5. ¶ Attributa omnia sunt in deo ex natura rei: sed nō plura vel distincta ex natura rei. 1. f. d. 8. q. 4. ad. 16m. cōtra pmā. z ad pmam improbationem.

6. ¶ Diuina attributa distinguunt ratione. 1. f. d. 8. q. 4. conclu. 2.

7. ¶ Distinctio voluntatis z aliorum attributoꝝ a ratione diuinitatis ē ex opere intellect⁹. 1. f. d. 8. q. 4. ad. 15m. autē. contra. 2am.

8. ¶ Singula attributa diuina habēt ex qdā appropatiōe spālē rōnē pncipij exēplaris. 1. f. d. 38. nota. 2.

9. ¶ Sapientia bonitas z huiusmodi pfectiones q dicunt attributa sunt vnū z re oīno in deo z nullo modo extra intellectū distincta. 1. f. d. 8. q. 4. cōclu. pma.

10 ¶ Pluralitas rationū non tm̄ est ex parte intellect⁹ nri: sz etiā ex parte dei cuius pfectio superat singulas cōceptiones nri intellectus. 1. f. d. 2. notabili. 4. z. d. 8. q. 4. notabili. 2. z. 4. z ad. 5m. Aureoli contra. 2am.

11. ¶ Pluralitati istarū rationū respōdet in re aliqd nō pluralitas rei sz plena z summa pfectio dei. 1. f. d. 2. notabili. 4. z. d. 8. q. 4. notabili. 2. z. 4. z ad. 5m. aureoli contra. 2am.

12. ¶ Sumitur hic ratio ꝓut est nomen intẽtionis nõ pro ipso actu rationis. 1. s. d. 8. q. 4. notabili. 4.

13. ¶ Ista pluralitas attributorum fundatur in intellectu q̃tum ad suum esse: in deo autẽ sicut i fundamento. 1. s. d. 8. q. 4. notabili. 4.

14. ¶ Ista pluralitas ab eterno nulibi est subiectiue: habet tamen ab eterno pro fundamento sue veritatis plenitudinem ꝛ imẽsitatem diuine essentie. 1. s. d. 8. q. 4. ad. 6m. ꝯ primam.

15. ¶ Ista pluralitas est etiam in intellectu diuino non subiectiue: sed obiectiue sicut quedam a deo intellecta. 1. s. d. 8. q. 4. ad. 6m. ꝛ ad. 16m. contra p̃mã. ꝛ ad p̃mũ Enrrici. ꝛ ad. 10m. Durandi.

16. ¶ Circũscripto omni actu intellectus creati: essent huiusmodi attributa ab eterno actualiter distincta ꝛ ab eterno verificarẽtur duo contradictoria de voluntate ꝛ memoria non actu sꝫ potentia. 1. s. d. 8. q. 4. ad. 6m. ꝛ ad. 16m. cõtra p̃mã. ꝛ ad p̃mũ Enrrici. ꝛ ad. 9m. Durandi. Essentia. 33.

17. ¶ Attributorum pluralitas accipitur ꝑ comparationem ad intra. i. ad aliquid qḋ sit intra deum non per respectum ad pluralitatem seu distinctionem q̃ sit intra deum sed per comparationem ad vnitatem q̃ ꝓpter perfectionis sue plenitudinem est fundamentum pluralitatis ꝛ distinctionis rationum attributorum. 1. s. d. 8. q. 4. notabili. 4.

18. ¶ Attributorum pluralitas accipitur ꝑ comparationem ad extra quia. s. intellectus noster videt in creaturis istas perfectiones differre: concipit etiam in deo diuersas conceptiones. p̃mo. s. d. 8. q. 4. notabili. 4.

19. ¶ Diuersorũ attributoꝝ diuoꝝ diuersa ẽ ratio. ꝛ aliquid attribuit vni: qḋ nõ alteri. 1. s. d. 38. no. 2.

Augustin⁹. 1. ¶ Augstin⁹ cauti⁹ locutus est post exortam pelagioꝝ heresim. ꝛ doctores antiqui nõ ita caute loq̃bãt de reb⁹ diuis ante errores exortos sicuti postea scripserũt. 1. s. d. 29. ad. 2m. ꝯ. 2am. doctor. 1.

2. ¶ Si aliqua inueniantur minus caute dicta in libris doctorum antiquorum nõ sunt cõtẽpnenda neqꝫ extendenda sed reuerenter exponenda. 1. s. d. 29. ad. 2m. contra. 2am.

Auctoritas 1. ¶ Auctoritas nõ generat sciẽtiã imediate: sꝫ fidẽ: generat tñ mediate. 1. s. q. 1. ꝓlogi. ad. 2m. ꝯ. 3am.

2. ¶ Processus ex auctoritatibus sacre scripture non generat intellectum quo essentia rei ſm se intelligatur: sed bene quo assentiẽdũ sit illis que ex auctoritatibus habentur ꝛ per certitudinẽ cognoscere facit. 1. s. q. 1. prologi. ad. 2m. cõtra. 3am.

3. ¶ Auctoritas ecclesie maior est: q̃ cuiuscunqꝫ doctoris ecclesie. 1. s. d. 5. 5m. contra. 2am.

Beati. 1. ¶ Beati formant ꝓpositiones clare videntes rationes terminorum de articulis fidei: ꝛ sic theologia eorũ ꝓcedit ex primis veris ꝛ immediatis. 1. s. q. 1. ꝓlogi. ad primũ cõtra. 3am.

2. ¶ Beati formant verbum de deo ꝛ de essentia dei clare visa vt est obiectum beatitudinis ꝛ omnium perfectionum plenitudo. 1. s. d. 27. q. 2. notabili. 4. verbum. 15.

3. ¶ Beati formãt verbũ de deo clare viso: nõ ꝓpter indigẽtiã maioris expressionis sed ꝓpter naturalẽ cõsequẽtiã q̃ omnẽ intellectionẽ sequit̃ aliq̃s cõcept⁹ vt termin⁹. 1. s. d. 27. q. 2. notabili. 4.

4. ¶ Beati formant verba nõ ad ꝑfectiorẽ aut expressiorẽ cognitionẽ habẽdã: sed aliq̃ñ ad magis distinctã ꝛ particularẽ. 1. s. d. 27. q. 2. ad. 8m. contra p̃mã. 2oo.

5. ¶ Beati formant verbum de aliquo attributo ꝛ de quolibꝫ: in quo tale attributũ cognoscũt seorsum ꝛ distincte ab alijs q̃uis omnia cognoscãt simul in diuina essentia manifeste ꝛ explicate. i. determinate. 1. s. d. 27. q. 2. notabili. 4.

6. ¶ Duplex actus beatoꝝ in patria considerari potest: vn⁹ qui est ipsa visio beata: ꝛ ex isto actu formant verbũ ad quod terminatur ipsa visio: alius actus est ꝓut ex visione eliciunt quasdam conceptiones ex his que ibi vident ꝛ sic multa formant verba. 1. s. d. 27. q. 2. notabili. 4.

7. ¶ In beatis actus ꝛ conceptiones huiusmodi licet simul sint cũ beatitudine: alij tamẽ sunt a visione beata. ꝛ mouetur intellectus beati ad huiusmodi conceptiones ex aliquibus speciebus relictis ex ipsa visione beata. 1. s. d. 27. q. 2. notabili. 4.

8. ¶ Beati gaudent de penis ꝓpinquorum suorũ quos hic habuerũt caros. 1. s. d. 1. q. 3. ad. 11. ꝯ. 3am.

9. ¶ Si deus reuelaret alicui beato aliquã penam sibi futurã: non minueret̃ sibi gaudiũ ꝓueniens ex clara dei visione: imo gauderet de illa pena sibi futura ꝛ iudicaret bonũ sibi pati illam penam. 1. s. d. 1. q. 3. ad. 11m. contra. 3am.

10. ¶ Multũ differũt velle miseriã eternã ꝛ nolle beatitudinẽ eternã. 1. s. d. 1. q. 3. ad. 9m. ꝯ. 3am.

11. ¶ Nõ ẽim potest a beatĩ velle carere diuina visiõe. neqꝫ incideret peccatũ si nõ se ꝯformaret diuine volũtati: vel forte possꝫ velle carere tali visione p⁹ horã vt se diuine volũtati ꝯformaret: n[illegible] po⁹ dei ordiata possꝫ iponi tale p̃ceptũ. 1. s. d. 1. q. 3. ad. 2m. 6m. ꝛ. 11m. cõtra tertiã. volũtas 41. ꝛ. 42.

Beatitudo. Bonitas. Bonum.

Beatitudo 1. ¶Beatitudo q̃ est finis vltimus appetitur ab homine sub ratione communi: sʒ sub ratione speciali inq̃ʒtum .s. vltimus finis est visio diuine essentie non appetitur naturaliter.1.s.q.1.plogi ad.2^{am}. ꝛ.3^{am}.confirmationem.ad p̃mũ contra.5^{am}. Agens.11.

2. ¶Beatitudo apprehensa sub ratione communi beatitudinis magis videtur q̃ moueat necessario voluntatem: q̃ʒ sub ratione speciali.1.s.d.1.q.3.ad.3^{m}. Aureoli contra.2^{am}.

3. ¶Beatitudo sub ratione communi est ꝓprium ꝛ p se obiectum voluntatis: sub ratione autem speciali habet se vt obiectum per acciden o vel saltem non est formale ꝛ adequatum. p̃mo. s.d.1.q. 3.ad.3^{m}. Aureoli.cõtra.2^{am}.

4. ¶Licet naturaliter sit cognoscibile ab homine: q̃ ordinetur in deũ tanq̃ʒ in finem: illud ẽ sub q̃dã confusione.1.s.q.1.plogi ad.2^{am}.cõfirmationem.ad p̃mũ ꝯ.5^{am}. ꝛ ad.3^{am}.ꝓbationem.

5. ¶Non est naturaliter cognoscibile q̃ deus est finis humane vite sub ea ratione qua in theologia docetur.1.s.q.1.plogi.ad.3^{am}.ꝓbationẽ.ad p̃mũ cõtra.5^{am}.

6. ¶Nullus meret̃ inq̃ʒtũ beatitudinẽ appetit quã naturaliter appetit: sʒ ex hoc q̃ appetit visionem dei quam nõ appetit naturaliter.1.s.d.1.q.3.ad.6^{m}.cõtra p̃mã.

7. ¶Beatitudinem apprehẽsam sub ratione communi sũmi boni necessario appetit volũtas in via nõ actu efficaciter mouente voluntatem: sed actu imꝑfecto qui dicit̃ velleitas.1.s.d.1.q.3.notabili. 3.ꝛ ad.2^{m}.cõtra p̃mam.appetitus.7. voluntas.44.

8. ¶In patria essentia diuina clare visa necessario mouet voluntatem ad sui dilectionem q̃ʒtum est ex natura voluntatis: posset tamẽ deus de potentia sua absoluta suspendere actum voluntatis in patria.1.s.d.1.q.3.conclu.3.ꝛ.notabili.4.ꝛ ad.2^{m}.contra p̃mã.ꝛ ad p̃mũ Scoti. ꝛ ad primuʒ contra.2^{am}.ꝛ ad.3^{m}.4^{m}.ꝛ.8^{m}.contra.3^{am}.voluntas.45.

9. ¶Voluntas in patria nõ potest suspendere actum suũ vt ꝓpriam experiatur libertateʒ.1.s.d.1.q. 3.ad.2^{m}.6^{m}.ꝛ.8^{m}.contra.3^{am}.

10. ¶In beatitudine si per impossibile intellectus ab anima separaretur: illa visio non esset beata et adhuc si sic separatus intelligeret proprie loquendo non esset beatus neq̃ʒ ibi esset fruitio etiam si cum intellectu separaretur voluntas.1.s.d.3.q.6.ad2.^{am}.rationem Scoti contra p̃mam.

Bonitas. 1. ¶Bonitas in actione humana et quatuor cõsideratur .s. ex genere suo: ex obiecto: ex fine: ꝛ ex circunstantiis: his additur bonitas ex habitu.1.s.d.17.q.p̃ma.notabili.3.

2. ¶Bonitas finis dat formam omni bonitati actus humani.1.s.d.17.q.1.notabili.3.

3. ¶Bonitas in rebus quedam sumitur a forma substantiali: alia a forma accidẽtali: alia a fine. due prime sunt intrinsece tertia extrinseca licet aliquo modo dicatur intrinseca.p̃mo.s.d.3.q.5.notabili primo.

4. ¶Bonitas que sumitur ab esse differt realiter a re ꝛ ita addit aliquam entitatem.p̃mo.s.d.3.q.5 notabili.2.

5. ¶Bonitas creature est aliquid additum sue essentie ꝛ nulla est bona formaliter per essentiã suã. 1.s.d.3.q.5.notabili p̃mo.

6. ¶Solus deus est bonus per essentiam suam in quo sunt idem realiter omnino esse ꝛ essentia ꝛ omnis perfectio.1.s.d.3.q.5.notabili p̃mo.

7. ¶Bonitas eadem est in patre ꝛ filio ꝛ spiritu sancto: alia tamen ratione.p̃mo sententiarum.d.7. q.2.ad.3^{m}.vltimo loco.

Bonum. 1. ¶Bonum habet rationem finis.1.s.d.3.q.5.cõclu.4.

2. ¶Aliquod bonum est q̃ non potest elici: nisi ex aliquo malo.1.s.d.40.notabili.6.

3. ¶Bona vera sunt que quantũ est ex se in verum ꝛ optimum bonum ꝓmouent.p̃mo sentẽtiarũ. d.40.notabili.3.

4. ¶Bonum causat primo in potentia appetitiua inclinationem ad se que dicitur amor ꝛ complacẽtia boni delectabilis.1.s.d.1.q.1.notabili.2.

5. ¶Bonum causatur ex integra causa: malum autem causat singularis defectus.1.s.d.17.q.1.no.3.

6. ¶Ratio boni est ratio appetibilis.1.s.d.3.q.5.cõclu.3.

7. ¶Bonum: verum: ꝛ vnũ: q̃ʒtũ ad supposita conuertunt̃ ꝛ sunt idem re distinguuntur tamẽ ratione 1.s.d.3.q.5.conclu.2.

8. ¶Bonũ ꝛ ens cõuertunt̃ q̃ ad supposita: loq̃ndo de ente ꝛ bono trãscẽdẽter.1.s.d.3.q.5.notabili.1.

9. ¶Bonũ conuertit̃ cum ente sm̃ q̃ sumitur ab esse substãtiali vel accidẽtali.1.s.d.3.q.5.nota.1.

9. ¶Bonum addit supra ens rationē appetibilis ꝛ finis:non tamen addit aliquid extra naturā entis.1.s.d.3.q.5.notabili.2.

10. ¶Bonum non addit aliquid supra ens:sed rationem tm̄ si sumatur ens transcēdenter:si vero sumatur ens pro essentia sic addit aliquam entitatem.1.s.d.3.q.5.notabili.2.

Ca.

Capacitas. 1. ¶Capacitas ꝛ potentia ꝓxima ad augmentum charitatis nō est potentia naturalis sed supnaturalis sicut ꝛ infusio charitatis:ꝛ noua infusio nouam causat potentiam.1.s.q.1.ꝓlogi. ad ꝑmū ꝛ 2^{m}.ꝫ.5^{am}.ꝛ.d.17.q.2.ad.3^{m}.ꝫ.3^{am}.Aureoli. Potētia.13.

2. ¶Crescente charitate crescit habilitas ad augmentum charitatis:ꝛ capacitas creature rationalis per charitatem augetur.1.s.d.17.q.2.ad.3^{m}.ꝫ.3^{am}.ꝛ.2^{m}.3°.

3. ¶Capacitas voluntatis remota est potentia eius nō naturalis sed obediētialis:ẜm quaꝫ anima potest recipere aliquid a deo:neqꝫ impleri potest in via.1.s.d.17.q.2.2^{m}.3°.ꝫ.3^{am}.Ania.5.ꝛ.6.

4. ¶Capacitas ꝓxima anime est habilitas relicta ex charitate preexistēte.1.s.d.17.q.2.ad.2^{m}.3°. contra.3^{am}.

5. ¶Capacitas que est dispositio ad augmentum charitatis est aliqua entitas distincta ab essentia ꝛ potentia anime.1.s.d.17.q.2.ad.2^{m}.3°.ꝫ.3^{am}.

6. ¶Capacitas tota anime christi tā actualis q̄ꝫ potētialis ꝛ ẜm aptitudinem fuit repleta gr̄a ꝛ charitate.1.s.d.17.q.2.ꝑmū Egidij. Gratia.2.

7. ¶Singulorum beatorum tota capacitas actualiter repleta est ẜm diuinam predestinationem.1.s.d.17.q.2.ad.2^{m}. Egidij.

Charitas. 1. ¶Charitas vie potest augeri ꝛ remitti in infinitum.1.s.d.17.q.2.conclu.3.

2. ¶Charitas non potest augeri hoc modo q̄ charitas addatur charitati.1.s.d.17.q.2.conclu.2.

3. ¶Per charitatem cor dilatatur.1.s.d.17.q.2.ad.3^{m}.ꝫ.3^{am}.

4. ¶Charitas potest augeri essentialiter per hoc q̄ magis firmatur ꝛ radicatur in subiecto ꝛ deducitur de imperfecto ad perfectum.1.s.d.17.q.2.conclu.1. Intensio.

5. ¶Motus vel actus charitatis necessario requirit formam aliquam habitualem in nobis supadditam potentie naturali.1.s.d.17.q.1.conclu.1.

6. ¶Charitas vie ꝛ patrie sunt eiusdem speciei licet quantitas charitatis sit alterius rationis hic ꝛ ibi.1.s.d.17.q.2.notabili.7.

7. ¶Charitas christi ẜm suam essentiam non habet plures gradus q̄ꝫ charitas beatorum neqꝫ est maior aut perfectior ẜm se.i.in sua essentia precise:licet sit multo excellentior intensior maior ꝛ perfectior q̄ꝫ in ceteris beatis.1.s.d.17.q.2.ad.4^{m}.Scoti.ꝛ ad.5^{m}.

8. ¶Charitas christi magis actuat animam eius ꝛ perficit ꝛ illi magis intima est ꝛ ad plura se extēdit ꝛ in illo perfectior est q̄ꝫ in alijs propter hipostathicam vnionē.1.s.d.17.q.2.ad.4^{m}.Scoti.ꝛ ad.5^{m}. Gr̄a.3.

9. ¶Maior dispositio ad charitatem potest prouenire ex preexistente charitate ex conatu ex intensione cuiuslibet boni operis ex frequentatione bonorum operum ex diminutione cupiditatis ex minore affectione ad terrena ex maiore affectione ad deum ꝛ ex desiderio ad celestia ꝛ ex maiore patientia.1.s.d.17.q.2.ad argumenta de charitate ꝛ argumēta ad ea ad illud qđ vlteriꝰ q̄rit.

10. ¶Charitas inclinat potentiam ꝛ illa inclinatio est quidā ordo seu tendētia potentie ad determinatum modum actus.1.s.d.17.q.ꝑma ad.4^{m}.ꝫ.ꝑmā.nec valent ea q̄ argu.obicit ad ꝓbandum

11. ¶Charitatis habitus habet deū pro obiecto vt est obiectum beatificū.1.s.d.17.q.1.notabili.3.

12. ¶Sine charitate potest homo deū diligere vt obiectum beatificum ꝛ sup omnia non tamē eodē modo ac perfectione actus sicut cum charitate.1.s.d.17.q.1.notabili.2.3.ꝛ ad.4^{m}.cōtra ꝑmā ad ea que arguens subiungit.actus.17.

13. ¶Processus augmēti charitatis in via nō est ad cōplemētum ꝛ versus finem simpliciter:sed ad complementum ẜm quid ꝛ versus finē ẜm qd:neqꝫ est dare vltimum finē augmenti.ꝑmo sententiarum.d.17.q.2.ad.5^{m}.contra.3^{am}.

14. ¶Processus in infinitum est ad potentiam.i.actum cui coniungitur potentia ad vlteriorem actū ꝛ sic semper in infinitum.1.s.d.17.q.2.ad.6^{m}.ꝛ.7^{m}.contra.3^{am}.ꝛ ad primum.2°.

15. ¶ Augmento charitatis in via nō ponitur terminꝰ immo potest ꝓcedere in infinitum.1.s.d.17.q.2.notabili.5.⁊ ad.7^{m}.contra.3^{m}.

16. ¶ Deus nō videt aliquā charitatē infinitam factibilē: est vera. ⁊ ista est falsa deꝰ nō videt charitatem in infinitum factibilem.1.s.d.17.q.2.ad.10^{m}.contra.3^{m}.

17. ¶ Charitas requiritur vltra habitus virtutum infusarum.1.s.d.17.q.1.notabili.1.

18. ¶ Sancti in patria cognoscunt se posse habere maiorem charitatem: q̄ habēt de potentia dei absoluta: ⁊ tamē non desiderant maiorē charitatē.1.d.17.q.2.ad.2^{m}.Egidij.

Causa. 1. ¶ Cause ⁊ causati nomen non admittitur in diuinis ad intra.ꝑmo sententiarum distictione.27.q.ꝑma ad.10^{m}.contra.2^{m}.

2. ¶ Causalitas dei ad creaturas nō potest esse ꝓpria alicui ꝑsone: sed est cōmunis toti trinitati.primo sententiarum.d.3.q.4.notabili.2.

3. ¶ Causa primaria plus influit in effectū ꝙ causa vniuersalis ꝑus agit in effectū secūde causeanteq̄.2ª.causa agat in suum effectum ⁊ adiuuat.2^{m}.in sua opatione.1.s.d.37.notabili.3.

4. ¶ Causa ꝑma facit omnē operationē quā.2ª.causa efficit ⁊ ꝑ mediū altius neq̄ remouet q̄ndo 2ª.remouet ⁊ neq̄ dicit causatum cause secūde nisi ꝑ virtutem prime.1.s.d.37.notabili.3.

5. ¶ Cause secūde dependēt a ꝑma q̄tū ad actiones suas ⁊ sunt vt instrumētum cause ꝑme.ꝑmo sentētiarum.d.37.notabili.3.

6. ¶ Prima causa in quolibet operato immediate operatur nō exclusa actione secundarum causarum.1.s.d.37.notabili.3.

7. ¶ Causa dicitur necessaria absolute inquātū causa est si hēt ordinē necessarium ad suum effectū ita ꝙ ipsa posita ponat effectus de necessitate.1.s.d.38.notabili.1.

8. ¶ Causa etiā si in natura sua sit necessaria: si tamē nō habet ordinē necessariū ad effectū nō debꝫ dici causa necessaria in ratione causalitatis.1.s.d.38.notabili.1.

9. ¶ In causis suis sunt effectus virtute ⁊ potentia ⁊ eo modo effectus sunt in causis quo virtus ⁊ potētia ad eos est in eis.1.s.d.38.notabili.2.

10. ¶ Si ordo cause ad effectum est necessarius effectus est necessario ⁊ determinate in causa: si autē ordo non est necessarius effectus est incerte ⁊ indeterminate in causa.1.s.d.38.notabili.2.

11. ¶ Causam nō posse impediri nō probat causam esse necessariā.1.s.d.38.notabili ꝑmo.

Cōtingētia 1. ¶ Virtus dei nō habet determinatū ordinem ⁊ necessarium ad futura contingentia sed libere se habet ad esse ⁊ non esse eorum.1.s.d.38.notabili.2.

2. ¶ Non sufficit necessitas absoluta in causa ad hoc ꝙ effectus sit necessarius absolute: sed requiritur ꝙ causa habeat necessariā habitudinem ad effectum quod non est in deo respectu creaturarum.1.s.d.45.ad ꝑmū cōtra ꝑmā partem.4ᵉ.cōclusionis.

3. ¶ Petrū saluari est ꝑm se contingens cōsiderando eius naturam ⁊ ordinē nō necessarium ad causam salutis: si tamē deus ab eterno Petrum saluari vult: de necessitate saluabit ꝓpter infallibilitatem diuine voluntatis.1.s.d.45.notabili.5.

4. ¶ Ineuitabilis effectus arguit necessitatem immutabilitatis que est conditionalis nō absoluta.1.s.distinctione.45.ad ꝑmū cōtra ꝑmā partē.4ᵉ.ꝯclusionis.

5. ¶ Non se habet eodē modo necessitas effectus futuri sicut necessitas presentis aut preteriti.1.s.distinctione.45.ad.3^{m}.punctum cotra.2^{m}.partem.4ᵉ.

6. ¶ Necessitas in effectibus aliquādo prouenit ex conditione eorum ⁊ ista dicitur necessitas absoluta: aliquādo prouenit ex causis suis vel quia in causis est ordo necessarius ad effectus et hec vocatur necessitas absoluta: vel propter immutabilitatem causarum quia immutabiliter determinātur ⁊ hec dicitur necessitas ex suppositione aut conditionata.primo sententiarum distictione.45.notabili.5.

7. ¶ Cum hac necessitate stare potest cōtingentia rerum ⁊ libertas arbitrij considerando naturas rerum ⁊ ordinem nō necessarium causarum ad effectus ⁊ ecōuerso.1.s.d.45.ad.2^{m}.punctum contra.2^{m}.partem.4ᵉ.cōclusionis.⁊ notabili.5.

8. ¶ Si deus reuelaret alicui numerum electorum posset ille formare propositiones veras de futuro contingenti affirmatiue ⁊ negatiue neq̄ tamen aliquis deberet desperare neq̄ aliquis teneretur ei credere.primo sententiarum distinctione.40.ad.3^{m}.contra.5^{m}.⁊ ad.2^{m}.6^{m}.

9. ¶ Contingentia rerum non prouenit ipsis propter causas secundas aut medias precise: immo a-

dix contingentie in rebus est diuina voluntas q vult res quasdã contingẽter euenire ⁊ eis causas cõtingentes aptare.1.s.d.38.p^{c}.pima.voluntas.4.

10. ¶ Contingẽs vt futurũ est maxime si sit cõtingẽs ad vtrũlibet nõ potest cognosci per certitudinẽ ⁊ infallibiliter: sed sm q est in seipso ac presens cognoscenti.1.s.d.38.p^{c}.2.

11. ¶ Deus ab eterno cognoscit futura cõtingẽtia certitudinaliter ⁊ determinate nõ vt futura sunt: sed in seipsis sm q deo ab eterno sunt presentia.1.s.d.38.cõclu.3^{a}.

12. ¶ Contingentia ad vtrũlibet rerum simul stat cum infallibilitate diuine scientie neq vnum tollit aliud.1.s.d.38.cõclu.4^{a}.

13. ¶ Huius conditionalis: si aliquid futurum est scitũ a deo: illud erit: antecedẽs est necessariũ absolute ⁊ pari modo consequẽs est necessarium absolute sm q ad antecedens sequitur.1.s.d.38. conclusione.5.

14. ¶ Contingẽtes effect⁹ nõ possunt cognosci in causis suis determinate infallibiliter ⁊ certitudinaliter nõ solum in causis secũdis immo neq in prima causa.1.s.d.38.notabili.2.

15. ¶ Deus non haberet sciẽtiam de futuris cõtingẽtibus si ea cognosceret vt futura sunt ⁊ vt in causis suis tñ.s.sm rationem causalitatis: sz quia cognoscit ea in seipso in quo non sunt vt futura: sed vt presentialiter representata ⁊ in seipsis.1.s.d.38.notabili.2.

16. ¶ Futura contingentia in causa prima etiam determinata q̃tum est ex ratione causalitatis cognosci non possunt per certitudinem ⁊ determinate.1.s.d.38.notabili.2.

17. ¶ Futuris contingentibus ab eterno determinauit deus causas contingẽtes ⁊ deffectibiles.1.s.d.38.no.2.

18. ¶ Deus determinauit de aliquo contingẽti quod erit: ergo de necessitate erit. debet sic inferri, ergo de necessitate eueniet contingenter.1.s.d.38.notabili.2.

19. ¶ Deus cognoscit futura cõtingentia ĩfallibiliter ⁊ tamen sunt futura contingẽtia suis causis comparata ⁊ ei⁹ intuit⁹ fertur ab eterno sup omnia put sunt in sua presentialitate.1.s.d.38.nota.2.

20. ¶ Deus cognoscit futura cõtingentia certitudinaliter p hoc q essentia eius est eorum exemplar non per hoc q est eorum causa.1.s.d.38.ad.2^{m}.cõtra.2^{am}.

21. ¶ Deus est causa futurorũ cõtigẽtiũ nõ necessaria sz libera ad vtrumlibet.1.s.d.38.ad.2^{m}.5.2^{am}.

22. ¶ Deus nihil cognoscit qd̃ eius sit cognitioni futurũ: cognoscit tñ q aliquid est futurũ ad secũdas causas comparatũ.1.s.d.38.ad.7^{m}.cõtra.3^{am}.ad pmũ ⁊.2^{m}.cõtra.4^{am}.

23. ¶ Deus nõ solum nouit res ab eterno sm q sunt sibi presentes: sed etiã sm q sunt future in ordine suarum causarũ: per hanc tamẽ secundã noticiã nõ cognoscit futura cõtingẽtia certitudinaliter q̃tũ ad eorum esse in eo natura ppria sed p primã.1.s.d.38.ad.7^{m}.contra.3^{am}.

24. ¶ Causa cõtingens etiam nõ impedita nõ necessario ⁊ infallibiliter pducit effectũ sed cõtingenter: neq cognita virtute cause contingẽtis in ea potest certitudinaliter cognosci effectus neq impedimenta possunt cognosci in causa contingenti.1.s.d.38.ad pmũ cõtra.2^{am}.

25. ¶ Contingẽtia aliqua sunt euitabilia comparata ad causas medias ⁊ ad liberum arbitriũ hominũ q̃ comparata ad scientiã dei sunt ineuitabilia.1.s.d.38.ad.2^{m}.contra.4^{am}.

26. ¶ Non est fatuũ solicitũ esse de futuro bono propter hoc q deus scit.1.s.d.38.ad.2^{m}.cõtra.4^{am}. ⁊.d.40.ad.3^{m}.contra.5^{am}.

27. ¶ Ex noticia attingente rem vt presentẽ põt inferri q res est in presenti sz presentialitatem quã habet in ipsa noticia non in seipsa nisi noticia acciperetur ab existentia rei.1.s.d.38.ad.8^{m}.cõtra 3^{am}.⁊ ad pmũ contra.4^{am}.

Cognitio. 1. ¶ Cognoscit deus proprias naturas omnium rerum non in proprijs naturis imo in sua essentia in qua omnia simul ⁊ actu existunt existentia diuina.1.s.d.35.q.2.notabili.3.

2. ¶ Deus cognoscit alia a se in essentia sua.1.s.d.35.q.2.conclu.pima.

3. ¶ Deus cognoscit distincte ⁊ perfecte res singulares.1.s.d.35.q.2.conclu.2.

4. ¶ Deus intelligendo essentiam vniuscuiusq rei intelligit omnia que de ipsa predicari possunt.1.s.d.35.q.3.conclu.4.

5. ¶ Deus cognoscit enuntiabilia quia cognoscit quicquid est in potestate sua vel creature.1.s.d.35 q.3.conclu.5.

6. ¶ Cognitio matutina ⁊ vespertina ponitur simul respectu eiusdem obiecti ⁊ actualiter.1.s.d.35. q.1.ad.8^{m}.cõtra primã.2°.loco.

15. ¶ Deus potest velle quod non vult ⁊ non velle quod vult capiendo has propositiones in sensu diuiso.1.s.d.40.conclu.4.

16. ¶ Deus dicitur omnipotens quia pōt omnia possibilia.1.s.d.42.q.1.conclu.1.ad pmū.ꝯ.2^{am}.

17. ¶ Deus est in omnibus creaturis non sicut pars essentie vel sicut accidens sed sicut causa effectiua in suis effectibus.1.s.d.14.notabili.6.⁊.d.37.conclu.1.modus.1.

18. ¶ Deus generaliter est in omni re triplici modo: per essentiā: p̄sentiā ⁊ potētiā.1.s.d.37.ꝯclu.2.

19. ¶ Deus est in rebus per p̄sentiā ex eo q̄ operat̄ in eis: p potentiā ex eo quia virtus nō deserit opationē: p essentiā q2 in deo vt⁹ ⁊ po^a sunt ipsa oīna essentia.1.s.d.37.notabili.1.ad.8^{m}.ꝯ primam.

20. ¶ Deuz esse in rebus in quacūq3 operatione circa res fundatur.1.s.d.37.notabili.1.

21. ¶ Quia de⁹ producit ⁊ cōseruat res: dr̄ esse in eis p essentiā: q2 gubernat eas dr̄ eē in eis p p̄sentiā q2 omnis creatura ei subdita est ⁊ ei⁹ volūtati: dr̄ eē in eis p potētiā.1.s.d.37.notabili.1.mod⁹.

22. ¶ Modi essendi dei in rebus fundāt̄ nō in q̄cūq3 opatione indifferent: s3 s'm speciales rōnes vt̄tutio ⁊ dine opationis sumptas ab effectib⁹ specialib⁹ quos de⁹ in creaturis causat.1.s.d.37.no.1.

23. ¶ Deus dicitur presens rebus: non quia res sunt cognite ab eo: s3 presentialitate rerum quam habent ex tempore in sua actuali existentia in conspectu diuine p̄uidentie.1.s.d.37.notabili.1.

24. ¶ Deus non est in rebus abusiue ⁊ metaphorice. rex vero in regno est abusiue.1.s.d.37.ad argumenta.3°.loco contra.2^{am}.

25. ¶ Deus nihil extra se intuetur sicut in quo: sed bene sicut quod.1.s.d.38.notabili.2.

26. ¶ Deus potest diuidere quālibet partē p̄portionalē non tamē omnes.1.s.d.43.q.2.ad primum contra primam.continuum.4.⁊.5.

27. ¶ Deus p aliquid absolutū terminat relatiōes creatur ad ipm.1.s.d.30.no.3.⁊ ad pmū ꝯ.5^{am}.

28. ¶ Fundamentum quod correspondet huiusmodi relationibus dei ad creaturas: sunt relationes reales creaturarum ad deum.1.s.d.30.notabili.3.relatio.81.

29. ¶ Deus non efficitur simpliciter debitor nobis: sed sibi ipsi.1.s.d.17.q.1.argumenta Grego.

30. ¶ Deus nō minus p̄uidet his quos diligit ad supernaturale bonum consequendum.1.s.d.17.q. pma. ad argumenta. 2°.loco contra pmam.

31. ¶ Deus eadem ratione qua deus est est sapiens iustus ⁊ cetera omnia attributa. ⁊ quia est suum esse includit omnē perfectionem essendi.1.s.d.8.q.4.notabili.3.⁊.d.36.notabili.2.ydea.5.

32. ¶ Deus non dicitur speculum rex: sed magis res speculu3 dei.1.s.d.35.q.2.pmū.2^{m}.

Dici. 1. ¶ Dici aut predicari non conuenit solis vocibus sed reb⁹ per voces significatis.1.s.d.30.ad.4^{m}. ocham contra primam.

Dictio. 1. ¶ Dictio reduplicatiua dicit causam inherentie p̄dicati cū subiecto.1.s.d.12.notabili.2.⁊.3.

Diffinitio. 1. ¶ Diffinitio non est prima intentio sed secunda.1.s.d.25.notabili.4.intentio.6.

2. ¶ Diffinitiones relatiuorum quibus vnum per alterum diffinitur: per extrinseca sunt non p essentialia.1.s.d.30.ad.3^{m}.contra.5^{am}.

3. ¶ Accidentia de necessitate debent diffiniri per additamēta etiam si differentie proprie essent nobis note.1.s.d.8.q.2.notabili.3.⁊ ad.5^{m}.d.43.q.1.ad pmū contra pmā.

4. ¶ Diffinitiones accidentium dicuntur dari per additamēta quia subiectum eorum est extraneu3 ab eorum quiditate.1.s.d.43.q.1.ad primū contra primā.

5. ¶ Esse in subiecto: non est diffinitio accidentis sed quedam eius proprietas consequens natura3 accidentis.1.s.d.43.q.1.ad pmum contra pmā.

6. ¶ Diffinitio indicat explicite omnia p̄ncipia diffiniti intrinseca: nō autem genus nec differentia. 1.s.d.8.q.2.ad.2^{am}.probationem ad.7^{m}.

7. ¶ In diffinitionibus nō est nugatio si ponātur in eis gen⁹ ⁊ differentia licet vtrūq3 contineat totam essentiā diffiniti.1.s.d.8.q.2.ad.5^{am}.probationem ad.7^{m}.

8. ¶ Diffinitio proprie est speciei non indiuidui.1.s.d.4.q.2.notabili.1.⁊.3.

9. ¶ Si sortes diffiniretur: in eius diffinitione poneret̄ hoc corp⁹ ⁊c.1.s.d.4.q.2.notabili.1.⁊.2.⁊.3

10. ¶ Diffinitio philosophi de anima non est simpliciter quiditatiua: s3 datur de ea p comparationē ad causas naturales ⁊ in respectu ad eius subiectū.1.s.d.43.q.1.ad pmū contra pmam.

Diligere. 1. ¶ Diligere sumit̄ notionalit̄ cū dr̄ pr̄ ⁊ fili⁹ diligūt se spū scto.i.a pr̄e ⁊ filio p̄cedit spūs sanctus q̄ se diligunt.1.s.d.32.notabili.1.⁊ ad.3^{m}.ꝯ.4^{am}.⁊ ad argumētū ante oppositū.spūs.s.16.

2. ¶ In hac locutione diligere cōtrahit ad significatū notionale.1.s.d.32.ad.4^{m}.durādi.ꝯ.3^{am}

Distinctio.

16. ¶ Diuine persone realiter distinguntur non per attributa sed per relationes originis.1.s.d.11.notabili.2.persona.16.

17. ¶ Diuine psone non distinguunt p relationes similes aut disparatas sed per relationes oppositas idest per relationes originis.1.s.d.11.notabili.3.relatio.10.

18. ¶ Inter diuinas personas nõ est distinctio realis nisi sm rationem pncipij & eius quod est a principio.1.s.d.11. notabili.2.

19. ¶ In diuinis non qlibet persona distinguitur formaliter & imediate ab alia sua ppzietate psonali.1.s.d.11.notabili.2.

20. ¶ Relatio non ex eo q est personam constituens distinguit sed quia importat oppositionem originis.1.s.d.11.notabili.2.

21. ¶ Per idem cõstituitur aliquid in se & distinguitur per se & imediate a quocunq alio: veritatẽ habet in absolutis non vniuersaliter in relatiuis.1.s.d.11.notabili.2.

22. ¶ Relationes non distinguũt psonas quia distinguntur ab essentia sed oppositio originis est ratio huius distinctionis.1.s.d.33.ad pmũ & .6^{m}.contra pmã.

23. ¶ Prima distinctionis ratio inter filium & spiritum sanctum nõ potest esse per hoc q spũs sanct^{9} est spiratus & filius nõ. aut p hoc q filius est genitus & spiritus sanctus non: nisi pintelligatur distinctio per aliquam oppositionem ad inuicem per originem.1.s.d.11.notabili.4.&.5.

24. ¶ Aliqualis distinctio sumitur inter generationem & spirationem quia vna est ab intellectu alia a voluntate: sed distinctio realis inter ea non potest sumi ex hoc precise.1.s.d.13. ad pmum cõtra 2^{am}.intellectus.51.psona.12.

25. ¶ Omnis distinctio realis in diuinis reducitur qñtũ ad pmã distinctionem ad distinctionem q fit per relationes originis.1.s.d.13.ad.2^{m}.scoti contra.3^{am}.

26. ¶ Distinctio formalis diuinarum psonarũ sumitur ex terminis earum: q autem vna sit p modum nature alia p modũ voluntatis: q vna sit ab vno alia a duobus & vna habeat ordinez ad aliaz: non sunt ppe & pse formales differẽtie.1.s.d.13.notabili.6.& ad p^{m}.&.2^{m}.aureoli.&.3^{m}.

27. ¶ Distinguitur paternitas a filiatione p realitatẽ que est diuinitas nõ sub ratione qua est diuinitas sed sub ratione qua est paternitas.1.s.d.33.ad.7^{m}.contra pmã.

Doctor. 1. ¶ Sãcti doctores ad exprimendã vnitatẽ essentie & psone in diuinis aliqñ expressius locuti sunt: q ppzietas locutionis patiatur.1.s.d.5.ad.5^{m}.cõtra.2^{am}. augustinus.2.

Donum. 1. ¶ Donum put dicit personaliter est ppriũ nomẽ spirit^{9} sancti.1.s.d.18.conclu.1.

2. ¶ Donum est nomen psonale & importat respectũ ad creaturã cui donabile est.1.s.d.18.notabili. pmo.ad.1^{m}.2^{oo}.&.d.27.q.2.notabili.7.

3. ¶ Donum simpliciter dictum dicitur personaliter in diuinis; datum vero essentialiter non personaliter aut notionaliter.1.s.d.18.notabili.2.

4. ¶ Donum dicit respectũ habitualẽ ad creaturã non actualẽ: datũ vero actualẽ.1.s.d.18.nota.2.

5. ¶ Donum si pprie sumatur in diuinis includit in sua ratione aliquid pcedens a donãte.1.s.d.18. notabili pmo.ad pmũ.2^{oo}.d.27.q.2.notabili.7.

6. ¶ Donũ includit in sui ratione amorem.1.s.d.18.notabili.3.

7. ¶ Donum in diuinis est pprium nomẽ spũs sancti.1.s.d.18.notabili.3.

8. ¶ Ab eterno spũs sanct^{9} dicit donũ: tẽporaliter vero donatum.1.s.d.18.notabili.2.

9. ¶ Donum nõ dicitur pprie de filio: neq de patre.1.s.d.18.notabili.3.

10. ¶ Nomen doni nõ trahitur tãq pprium ex modo sue processionis propter penuriã vocabulorum vt nomen filij.1.s.d.18.ad pmũ.2^{oo}.

Duplicitas 1. ¶ Duplicitas est entitas relatiua inherens quaternario habens pro subiecto ipsum numerum q ternarium.1.s.d.30.ad.10^{m}.gregorij.contra pmã.

2. ¶ Relatio duplicitatis est forma simplex resultans ex numero quaternario neq habet partes vt numerus.1.s.d.30.ad.10^{m}.gre.cõtra pmam.

Electio. 1. ¶ Electio & intẽtio ɔtrario modo se habẽt i ordine ad finẽ.1.s.d.1.q.1.no.6.&.ad.1^{m}.&.2^{m}.&.2^{am}.

2. ¶ Electio vel est actus intellectus in ordine ad voluntatem vel actus volũtatis in ordine ad intellectum.1.s.d.3.q.6.ad.2^{m}.contra.2^{am}.

3. ¶ Electio est actus voluntatis directus in finem sed conuenit sibi huiusmodi directio ex impressione rationis.1.s.d.1.q.2.notabili.4.& ad pmum.contra.2^{am}.

33. ¶Ens rationis pōt esse formale in nomine significāte pncipaliter ens reale.i.s.d.36.notabili.4.
34. ¶In entibus rationis non sunt genera & species.i.s.d.29.ad.5^{m}.& 3^{am}.
35. ¶Entia rationis dicuntur entia rationis: quia a solo intellectu & in solo intellectu habent esse nō in rebus extra.i.s.d.19.q.3.notabili.1.
36. ¶Entia rationis in nullo sunt subiectiue.i.s.d.19.q.3.notabili.1.
37. ¶Entia rationis non dicuntur entia ab esse existentie: sz ab esse intelligibili aut ab esse obiectali in intellectu sm quod esse nō dr aliquid esse absolute: sz intelligi aut cognosci.i.s.d.19.q.3.no.1
38. ¶Entis rationis q̄dam cōsequitur id quod intelligit intellectu simplici: aliud id quod intelligitur intellectu enūciatiuo: aliud id quod intelligit intellectu discursiuo.i.s.d.19.q.3.notabili.1.
39. ¶Existens vel existere nō est essentialiter trāscēdēs imo accidētaliter p̄dicatur. neqz conuertitur cū ente nominaliter & essentialiter sumpto.i.s.d.8.q.1.ad.10^{m}.
40. ¶Esse non est indifferens ad esse & non esse.i.s.d.8.q.1.ad.19^{m}.contra pmā.
41. ¶Esse non est de ratione quiditatiua suppositi: includitur tamen in ratione.s. totalis significati.i.s.d.4.q.2.ad pmum contra.3^{am}.
42. ¶Esse est a forma sicut aliquid fluens vel emanans ab ea naturaliter & non ppie vt effectus.i.s.d.8.q.1.ad.17^{m}.contra pmam.
43. ¶Esse rerum simpliciter perfectius & verius est in deo q̄z in seipsis.i.s.d.35.q.2. notabili.2.&.d.36.notabili.7. Angelus.i.res.13.
44. ¶Esse rei nō est accidens put accidens dicitur q est in genere accidentis: sed put accidens dicit qd est in re & nō est de essentia eius bene dicitur accidēs.i.s.d.8.q.1.notabili.2.& ad.3^{m}.& pmam
45. ¶Esse rerum ppie nō est in aliquo predicamento sed reductiue ponitur in genere rei cuius est. neqz ppie dicitur substantia neqz accidens.i.s.d.8.q.1.notabili.2.& ad.3^{m}.cōtra pmam.
46. ¶De⁹ ē: eē p̄dicat essētiā dei. & cū dr lapis ē: p̄dicat accidēs.i.s.d.43.q.1.ad.2^{m}.2^{oe}.&.3^{am}.cōclu.
47. ¶Sortes est: est de accidētali predicato.i.s.d.8.q.1.notabili.2.&.ad.10^{m}.contra pmam.
48. ¶Esse relatiuorum est ad aliud esse: non accipitur esse ppie pro esse existentie sed put significat diffinitionem rei vel rationem quiditatiuam.i.s.d.7.q.1.notabili.2.
49. ¶Esse relationis sicut aliorum accidentiū est inesse.i.s.d.7.q.1.notabili.2.
50. ¶In diuinis esse relationis accipitur in comparatione ad essentiā diuinam.i.s.d.7.q.1. notabili.2.
51. ¶Esse est formale & pncipale significatū entis: licet secundario significet essentiam cuius est esse. pmo.s.d.8.q.2.ad.4^{m}.contra.4^{am}.conclu.
52. ¶Esse est fundamētum respectus ad efficiēs per creationem.i.s.d.8.q.1.ad.37^{m}.
53. ¶Esse rei vno modo idem est q essentia rei: alio modo ipse actus essendi dicitur esse: alio modo dicitur esse quod significat hoc verbū ē.i.s.d.29.notabili.1.
54. ¶Omne illud de quo formatur aliqua ppositio: aliquo modo est.i.s.q.4.plogi.ad.6^{m}.& pmā.
55. ¶Esse est quedam participatio diuini esse & a diuina essentia attingitur sicut ab immediata causa.i.s.d.37.notabili.1.
56. ¶In perpetuis non differunt esse & posse: intelligit d potentia ad esse tantum: in diuinis autem d potentia ad intra.i.s.d.45.ad pmū punctū cōtra.2^{am}.partem.4^{e}.conclu.
57. ¶Omnis perfectio est perfectio essendi. & nihil dicitur esse perfectum nisi per hoc q habet esse aliquo modo.i.s.d.7.q.1.notabili.4.& ad.3^{m}.contra pmam.
58. ¶Unum tantūmodo est esse triū personarum & vna perfectio dignitas ac magestas.i.s.d.7.q. prima.notabili.4.& ad.3^{m}.contra pmam.

Essentia.

1. ¶Essentia dat esse vt forma: esse vero tanq̄z actus essendi.i.s.d.8.q.1.notabili.1.et ad.2^{am} pba. ad.4^{m}.contra pmam.
2. ¶Essentia & esse non sunt proprie due res nec duo entia si ens sumatur substantiue.i.s.d.8.q.1.ad 21^{m}.contra pmam.
3. ¶Essentia se ipsa est extra nihil put nihil opponitur enti quod dicitur ab actu essendi & put opponitur enti predicamentali.i.s.d.8.q.1.ad.21^{m}.contra pmam.
4. ¶Nihil sub alia rōne opponit realitati essētie & sub alia rōne realitati ipsius esse.i.s.d.8.q.1.ad.27
5. ¶Essentia diuina non est speculū rerum: imo magis res sunt speculū dei.i.s.d.35.q.2.ad p^{m}.2^{oe}.
6. ¶Essentia diuina si accipiat vt est ppria idea rei: quelibet creatura imitatur eam vt eius ideā perfecte.i.s.d.36.notabili.4.& ad argumenta aureoli.3^{oe}.

Essentia.

36. ¶ Essentia diuina non se habet in diuina generatione proprie loquendo vt materia vel subiectū licet habeat aliquid ad similitudinem materie.1.s.d.5.conclu.3.

37. ¶ Diuina generatio terminatur ad essentiam et ad personam.1.s.d.5.conclu.1.

Essentiale. 1. ¶ Nullum essentiale conuenit patri et filio pro spūm sctūm.1.s.d.32.notabili.1.actus.8. diligere.7.

2. ¶ Aliquis actus notionalis large potest dici de essentia diuina.1.s.d.5.notabili.3.

Eternitas. 1. ¶ Ratio eternitatis consequitur imutationem.1.s.d.9.conclu.3.

2. ¶ Secūdū nostrū modū intelligēdi: nūc eternitatis ē mēsura substātie rei eterne.1.s.d.9. cōclu.4.

3. ¶ Eternitas assimilatur centro vel puncto quod est extra lineam.primo sentē.1a.z.d.9.notabili. 5.et.3^{m}.contra.6^{am}.et.d.38.notabili.2.

4. ¶ Eternitas cum sit simplex et indiuisibilis: totum decursum temporis comprehendit et quelibet pars temporis est ei equaliter presens.1.s.d.38.notabili.2.

5. ¶ Eternitas que est mensura esse diuini: est presens omnibus differentijs temporum et omnia tē poralia concludit.1.s.d.9.ad.4^{m}.contra.4^{am}.

6. ¶ Verba diuersorum temporum attribuūtur deo inq̄ztū eius eternitas coexistit omnibus differē tijs temporum et nulli tempori deficit.1.s.d.9.ad.3^{m}.contra.6^{am}.

7. ¶ Intellectus noster attribuit deo verba diuersorum temporum dum apprehendit eternitatem coexistere toti successioni temporis.1.s.d.9.ad.3^{m}.contra.6^{am}.

8. ¶ Intellectus noster imaginatur quasdam partiū diuisiones in eternitate correspōdentes ipsis partibus tēporis ad significādū coexistētiā dei toti successioni tēporis.1.s.d.9.ad.3^{m}.contra.6^{am}.

9. ¶ Attribuun̄ deo et eternitati dies et ānos ſm nr̄m modū intelligēdi.1.s.d.9.ad.3^{m}.contra.6^{am}.

10. ¶ Eternitas mēsurat esse diuinū omnino inuariabile: nūc vero eternitatis ſm nr̄m modū intelligendi mēsurat ipsam dei substantiam.1.s.d.9.notabili.5.cuum.3.

11. ¶ Ratio eternitatis ſm nr̄m modū intelligēdi implicat quasi quādā ꝯprensionē ipsius diuini esse respōdētem pmanentie indeffectibili ipsius esse.1.s.d.9.notabili.5.

12. ¶ Nunc eternitatis in sua ratione importat inuariabilitatem status: vel statum inuariabilitatis in indiuisibili cōsistentem.1.s.d.9.notabili.5.

Equalitas 1. ¶ Equalitas ſm magnitudinē perfectionis includit idemptitatem in diuinis: nō autem equalitas ſm quātitatem durationis: nec ſm potentie opatiue quātitatē.1.s.d.19.q.2.notabili.1.

2. ¶ Necesse est ponere equalitatē in diuinis.1.s.d.19.q.2.cōclu.1.

3. ¶ Equalitas requirit distinctionē realē extremorum.1.s.d.19.q.2.notabili.1.

4. ¶ Equalitas tā in creaturis q̄z in deo: est relatio fundata sup vnitate q̄ntitatis.1.s.d.31.cōclu.1.

5. ¶ Equalitas significat relationē inter duo habētia vnā q̄ntitatē.1.s.d.31.notabili.1.

6. ¶ Duo dicūtur equalia: quia habēt vnā q̄ntitatē ſz cōmēsurationē.1.s.d.31.nota.1.fundamētū.4.

7. ¶ Equalitas in creaturis dicit relationē realē: ſz in deo dicit relationē rationis tm̄.1.s.d.31.q°.2. notabili.4.et ad argumēta aureo.q̄.2^{am}.partē.2^{e}.cōclu.et ad argumēta scoti.ad.1^{m}.et ad.6^{m}.

8. ¶ Tres diuine psone dicunt equales: nō positiue sed priuatiue.1.s.d.31.notabili.1.

9. ¶ Eq̄litas ē i do ſz ꝑprīā rōnē: nō ſm cōmunē rōnē generis.1.s.d.19.q.2.ad primum ꝯtra primā.

10. ¶ Eq̄litas ſm magnitudinē pfectionis: hēt se ad idētitatē ex additione.1.s.d.19.q.2.notabili.1.

11. ¶ Equalitas ſm q̄ntitatē virtualem: includit in se similitudinē et aliq̄d plus.1.s.d.19.q.2.notabili primo.et ad argumentum ante oppositum.

12. ¶ Cum augustinus dicit q̄ prima similitudo est in filio et prima equalitas: accepit similitudinem et equalitatem pro fundamētis.1.s.d.31.ad.3^{m}.et.4^{m}.scoti.

13. ¶ Nō possunt dici equalia que participāt vnam formam inequaliter: possunt tamen dici similia. 1.s.d.19.q.2.ad argumētum ante oppositum.

14. ¶ Dicitur filiū nō solū similē pri ſz etiā eq̄lē.1.s.d.19.q.2. ad argumētū ante oppositum.

15. ¶ Licet filius dicatur equalis patri et spūs sctūs patri et filio: nō tn̄ dicit ꝑpre ecōtra silicet q̄ pater equetur filio et pater et filius spiritui sancto.1.s.d.19.q.2.conclu.2.

16. ¶ Adequari ſm propriam et strictam acceptionem: est alicuius habētis se ad aliud per modū imaginis ad exemplar.1.s.d.19.q.2.notabili.2.

17. ¶ Cum sanctus thomas dicit q̄ qū equalitas significatur per verba: nō accipitur equalitatis cōuersio: accipit adequationem stricte.1.s.d.19.q.2.notabili.2.

Euum. 1. ¶ Euum mensurat esse quod in se inuariabile est et intransmutabile: tamē habet secū ad[illegible]tā va-

riabilitatem alicuius mot⁹ z operationis.i.s.d.9.notabili.4.

2. ¶ Euum mensurat esse angelorū z corporum celestiū.i.s.d.9.notabili.4.

3. ¶ Mensura quacūqz mensuretur esse alicuius rei:ipsi rei respōdet pro mensura nunc vel instans aliquo durationis.i.s.d.9.notabili.5.

Fallatia. 1. ¶ Fallatia accidentis cōmittitur quādo ex inherētia accidentali aut vnione aut idētitate pcedi tur ad affirmandum de vno qđ conuenit alteri fm rationem qua distinguit ab eo.i.s.d.5.ad primum contra responsiones z ad ea q̄ obiecta sunt.

2. ¶ Fallatia accidētis incidit in pcessu fundato in predicatiōe p accidens.i.s.d.2.notabili.1.

3. ¶ Accidens quod causat fallatiā accidentis: accipitur cōmuniter put distinguitur contra per se primo modo fz q̄ p se dicit̄ iesse alicui qđ inest ei fz rōnē ppe diffinitiōis.i.s.d.5.ad.1m 9 rn̄siones

4. ¶ Omne quod non est de quiditate ma ratione alicuius: dicitur accidens ei vt sumitur accidens in fallatia accidentis.i.s.d.5.ad primū contra responsiones.

5. ¶ Alius z alius modus predicandi in premissis directe z per se non cōmittit fallatiā figure dictionis: sed alius in premissis z in conclusione in antecedente z consequente.i.s.d.5.ad primum cōtra responsiones z ad ea que obiecta sunt. Nomen.3.

Fatum. 1. ¶ Fatum dependet ex diuina prouidentia z ad eam reducitur.i.s.d.40.cōclu.2.z notabili.2.

2. ¶ Fatū ē dispositio vl' ordo scdaꝝ causaꝝ ipsis inherēs a diuina puidētia deriuat⁹.i.s.d.40.no.2.

3. ¶ Mores hominum viciosi non cadunt proprie sub fato.i.s.d.40.notabili.2.

Fatuum. 1. ¶ Nō est fatuū solicitū eē hominē d futuro bono sibi puenienti.i.s.d.38.2m.9.4am. pdestinatio.3.

Fides. 1. ¶ Fideo aliqñ sumit large p notitia articloꝝ z p notitia pclusionū deductaꝝ ex eis.i.s.q.3.p.no.7

2. ¶ Fides non est virtus intellectualis de qua philosoph⁹ locut⁹ est.i.s.q.i.plogi.ad.5m.cōtra.3am

3. ¶ Fides gignitur ex auctoritatibus nō pprie sed p modum cuiusdam persuasionis.i.s.q.i.plogi. ad.2m.contra.3am.z ad.4m.et.5m.;contra.4am.conclu.

4. ¶ Lumen fidei facit videre q̄ his que creduntur firmiter assentiendum est z non oppositis.i.s.q. prima plogi.notabili.4.z ad.2m.contra.3am.

5. ¶ Ea q̄ fidei sunt: sub cōmuni ratione credibilis sunt visa ab eo qui credit.i.s.q.i.plo.notabili.4

Filius. 1. ¶ Filius non potest generare: non negat̄ potētia q̄tum ad id quod pncipaliter importat fz q̄tum ad relationem quam cōnotat.i.s.d.7.q.1.4m.7m.z.8m.contra pmam.

2. ¶ Q̄ filius non cōmunicet se producendo alium filium: non puenit ex minus perfecta bonitate filij.i.s.d.7.q.2.ad.3m.vltimo loco.

3. ¶ Filius est de essentia patris.li.de.designat principium generationis ad similitudinem materie. primo sententiarū.d.5.ad.2m.contra.2am.essentia.36.

4. ¶ Impossibile est in diuinis esse duos filios: neqz possent esse duo filij nisi duabus filiationibus cōstituti.i.s.d.7.q.2.conclu.pma.z notabili.4.z ad.4m.vltimo loco.

5. ¶ Si essent plures filij in diuinis: essent plures filiationes eiusdem rationis z speciei.z talis multiplicatio esset indiuidualis que ibi esse non potest.i.s.d.7.q.2.notabili.2.

6. ¶ Impossibilitas pluriū filioꝝ in diuinis: resoluitur vt in causaꝝ in diuinam immaterialitatē z in modū pcessionū diuinaꝝ z in modū pcedēdi psonarū z in earū pfectionē.i.s.d.7.q.2.pclu.2.

7. ¶ Due filiationes in diuinis nō possunt esse neqz spetie distincte nec numero.i.s.d.7.q.2.nota.4.

8. ¶ Si essent due filiatiōes in diuinis: essent duo filij z nō essēt duo filij.i.s.d.7.q.2.notabili.2.z.4

9. ¶ In filio generari z spirare sunt vna res z due relationes.i.s.d.13.notabili.4.

10. ¶ Filius z spirit⁹ sanct⁹ distinguit̄ ab inuicē p hoc q̄ diuerso modo pcedūt: sed nō possent diuerso modo pcedere nisi spūs sanct⁹ esset a filio.i.s.d.11.ad pmū cōtra pmā.spūs.s.1.

11. ¶ Filiatio vt filiatio absolute: non potest esse prima distinctionis ratio inter filium z spiritum sanctum: sed spiratio actiua.i.s.d.11.conclu.2.spūs.s.20.z.21.

12. ¶ Idem filius nō pōt accipe esse p generationē naturalē a duob⁹ patrib⁹. si tamen posset: eadem esset filiatio in eo ad duos patres.i.s.d.7.q.2.ad.3m.Scoti.contra pmā.relatio.23.

13. ¶ Duab⁹ relationib⁹ in patre z matre: correspōdet vna filiatio in filio.i.s.d.7.q.2.ad.3m.Scoti contra primam.relatio.79.

14. ¶ Filiatio in filio z pcessio in spū.s.iportāt z sunt notiones ad dignitatē ptinētes.i.s.d.28.no.4

15. ¶ Filiatio vt consideratur quasi forma cōstituens fm modū nr̄m intelligendi preintelligitur filio non tamen habet esse reale pro aliquo priori ante filium.i.s.d.5.ad.10m.contra.3am.

22. ¶ Forme intensio licet fiat secundum eius essentiam nõ tamẽ per aditionẽ gradus ad gradum in ipsa forme essentia. l. s. d. 17. q. 2. notabili. 4. cõclu. 5.
23. ¶ Formarũ augmẽtũ nõ attendit secundum aliud et aliud esse. nã esse forme in indiuisibili cõsistit si forma cuius est nõ habet gradus. l. s. d. 17. q. 2. notabili. 4. cõclu. 6.
24. ¶ Formã secundum essentiã augeri: nil aliud ẽ q̃ eam magis inesse subiecto. l. s. d. 17. q. 2. no. 4. cõclu. 6
25. ¶ Quia essentia forme est q̃ inest subiecto et in eo radicatur: ipsa forme essentia est secundum quam fit augmentum et que magis ac magis inest. l. s. d. 17. q. 2. notabili. 4. cõclu. 6.
26. ¶ Qui dicũt formã augeri secundum esse vel secundum radicationẽ in subiecto et nõ secundum essentiã: ꝓpriam vocem ignorãt. l. s. d. 17. q. 2. notabili. 4. cõclu. 6.
27. ¶ Formã magis inherere subiecto: est ipsam intimius in subiecto fieri. nõ q plures eius partes intret sed quia subiectum fit magis actu et magis perficiatur p talem formam. l. s. d. 17. q. 2. ad. 2m. gregorij. et in argumẽtis ade.
28. ¶ Indiuisibile potest diuersimode participari: nõ secundum diuersas partes aut gradus eius sed secundum aliã et aliam dispositionem subiecti. l. s. d. 17. q. 2. notabili. 4. cõclu. 6.
29. ¶ In formis substantialibus est accipere magis et minus circa eandem formam numero et spetie. l. s. d. 17. q. 2. ad. 5m. godofredi. intellectus. 21.
30. ¶ Forma quãdo intenditur in subiecto: aliqua realitas acquiritur nõ aliqua pars forme neque gradus eius sed aliqua dispositio subiecti vel pars eius vel gradus participationis forme vel ipsamet realitas forme pfectiori modo. l. s. d. 17. q. 2. ad. 3m. et ad. 7m. cõtra pmã.
31. ¶ Quã forma intenditur ꝓpter aliam et aliã dispositionẽ secundum spetiẽ: nõ potest intẽsio esse continua. l. s. d. 17. q. 2. ad impugnationem. 2e. responsionis.
32. ¶ Forma eadem aliter et aliter potest esse terminus a quo vno modo se habẽs et terminus ad quem alio modo se habens. l. s. d. 17. q. 2. ad. 6m. cõtra pmã. et ad pmũ godofredi.
33. ¶ Forma intensa excedit remissam: non in perfectione essentie sue: sed in perfectione quam habet respectu subiecti. l. s. d. 17. q. 2. ad. 5m. contra pmam.
34. ¶ Idem potest bis ꝓduci alio et alio modo vel sub alia et alia ratione. l. s. d. 17. q. 2. ad primũ ade. mobile. 2.
35. ¶ Noua participatio forme est eius absolutum secundum esse: licet habeat ordinem ad aliquod extrinsecum. l. s. d. 17. q. 2. ad pmũ cõtra pmam.
36. ¶ In intensione aliquid nouum vel nouo modo ꝓducit quia forma eadẽ q̃ prius erat in subiecto modo remisso est postea modo intẽso. l. s. d. 17. q. 2. ad pmũ et. 10m. ade.
37. ¶ Diuersitas gradus attenditur et augmentum in ipsa participatione qua subiectũ participat formã et ipsum esse quod dat forma non in forma et multo minus in esse. l. s. d. 17. q. 2. notabili. 4. conclu. 2. et. 3m. contra pmã.
38. ¶ Forma totius nõ est sue partes etiam simul sũpte: neque tamẽ est omnino distincta et separata ab eis. l. s. d. 24. ad. 3m. aure. p. 2o. defectu cõtra pmã. totum.
39. ¶ Forme que sunt in subiecto secundum esse intẽtionale nõ denominãt subiectũ neque trãsmutant illud: et possunt esse plures in eodẽ subiecto. l. s. d. 7. q. 2. notabili. 5. et. d. 35. q. 1. notabili. 3.
40. ¶ Forma dupliciter põt corrũpi. s. a suo cõtrario: vel ad corruptionem subiecti. l. s. d. 35. q. 1. notabili. 3.
41. ¶ Forma non dicitur materialis quia est materie vnita: sed quia est materie immersa et totaliter comprehensa. l. s. d. 35. q. 1. notabili. 5.

Fortuna. 1. ¶ Fortuna bona est cooperatiua felicitati. l. s. d. 40. notabili. 3.
2. ¶ A causis superioribus. s. deo angelis et a celo adiuuatur homo vt sit bene fortunatus. l. s. d. 40. conclu. 3.
3. ¶ Vere fortunati dicuntur quibus eueniunt bona ordinantia et ꝓmouentia in felicitatẽ veram. l. s. d. 40. notabili. 3.
4. ¶ Apparenter fortunati dicuntur quibus preter intẽtionẽ apparẽtia bona succedũt. l. s. d. 40. no. 3.
5. ¶ Casus et fortuna cause sunt per accidẽs eorum que preter intentionem agentis eueniunt. l. s. d. 40. notabili. 3.

Fruitio. 1. ¶ Fruitio est delectatio quam quis habet de vltimo expectato qd est finis. l. s. d. 1. q. 1. cõclu. pma.
2. ¶ Fruitio non solum transit obiectiue super deum: imo et super visionem qua videtur deus et eadem fruitione fruimur vtroque. l. s. d. 1. q. 1. conclu. 4.

G.

Generatio.

6. ¶Generatio filij ꝛ ꝓcessio spiritussancti non distinguūtur realiter ꝑ hoc ꝙ vna est processio ꝑ modum nature ꝛ intellectus alia per modum voluntatis.1.s.d.13.conclu.2.
7. ¶Generare ꝛ spirare non sunt due res realiter distincte in patre.1.s.d.13.conclu.4.
8. ¶Generare ꝛ spirare differunt ratione.1.s.d.13.conclu.5.
9. ¶Generatio in creaturis per se ordinatur ad speciem ꝛ natura multiplicatur in tali generatione. ꝓcessiones autem in diuinis sunt ad multiplicationem hypostasum.1.s.d.5.ad primū aliorum.
10. ¶Generatio in diuinis non inuenitur ꝗ̄tum ad rationem gn̄ris sꝫ ꝗ̄tuꝫ ad rōnem speciei.1.s.d.9.notabili.1.ꝛ.2.d.11.notabili.4.d.13.notabili.3.ꝛ.d.27.q.1.notabili.4.
11. ¶Generare in diuinis infert generari per modū consequentie verbi passiui ad actiuum vel ꝑ modum consequentie relatiuorum q̄ posita se ponunt.1.s.d.9.ꝓmū ꝯ.2^{am}.d.20.notabili.2.
12. ¶Generare ꝛ gn̄rari relatiōes sunt licet habeāt modos significādi actionū.1.s.d.27.q.1.cōclu.1.
13. ¶Generare non dicit agere nisi per cōcomitantiam.1.s.d.9.ꝓmum cōtra.2^{am}.
14. ¶Generationis duplex est terminus.s.quasi ꝛ formalis.1.s.d.5.notabili.1.
15. ¶Formalis terminus generationis non est necesse ꝙ esse accipiat ꝑ generationem sed illud contingit qn̄ terminus a quo est priuatio vel potentia.1.s.d.5.notabili.1.ꝛ ad ꝓmū ꝯ ꝓmā.ꝛ.5^{m}.
16. ¶Generationis termin⁹ qd̄ respōdet ꝓncipio generationis qd̄ generat: ꝛ dr̄ genitū.1.s.d.5.no.1.
17. ¶Terminus formalis dicitur forma quā genitum accipit per generationem ꝛ in qua assimilatur generanti.1.s.d.5.notabili ꝓmo.
18. ¶Terminus formalis in creaturis respondet ex opposito ꝓ̄cipio generationis a quo incipit qd̄ est priuatio forme.1.s.d.5.notabili.1.
19. ¶In generatiōe diuina nō est terminus a quo sed ad quē in q̄ est tota ꝑfectio gn̄rationis.1.s.d.5.notabili primo.
20. ¶Terminus totalis ꝙ habeat esse totale ante productionem: implicat. sed ꝙ terminus formalis productionis habeat esse ante productionem nō incōuenit.1.s.d.5.ad.18^{m}.
21. ¶Nō ē est de rōne termini formalis gn̄rationis ꝓduci ꝑ gn̄ratiōnē: sꝫ esse formalē ratiōnē q̄ genitum ꝓducitur ꝛ terminat actionem gn̄rantis.1.s.d.5.notabili.1.ꝛ ad ꝓmū ꝛ ad.5^{m}.ꝯ ꝓmam.
22. ¶Accidit gn̄rationi ꝙ ꝑ eam forma geniti de nouo ꝓducatur in esse inq̄tum talis gn̄ratio incipit a priuatiōe forme inīncēde.1.s.d.5.notabili.1.ꝛ ad primū cōtra primam.
23. ¶Nō ois terminus ad quem: habet terminū a quo oppositū sibi corꝛespōdētē: sed tūc precise qn̄ actio vel motus est a priuatione vel de potētia ad actum.1.s.d.5.notabili.1.ꝛ ad.11^{m}.
24. ¶Ad ratiōnē generationis sufficit ꝙ genitū accipiat formā ꝑ gn̄ratiōnē siue talis acceptio fiat ꝑ nouā ꝓductiōnē talis forme siue ꝑ aliū modū cōmunicationis.1.s.d.5.no.1.ꝛ ad ꝓmū ꝯ ꝓmam.
25. ¶Si esset circulatio aiarū ꝛ̄m platonem: licet aia preexisteret: tamē humane gn̄rationis aia esset termin⁹ formalis.1.s.d.5.notabili ꝓmo.
26. ¶Nutritionis ꝛ resurrectionis aia est terminus formalis: nō tn̄ sunt ꝓp̄e gn̄ratiōes.1.s.d.5.no.1.
27. ¶Pn̄cipium quo gn̄rās gn̄rat: cōmune est gn̄ranti ꝛ genito. neqꝫ est necesse ꝙ differat realiter ab eis.1.s.d.5.notabili.2.ꝛ ad.10^{m}.ꝛ.11^{m}.ꝛ.d.6.notabili.1.
28. ¶Quāto perfectior fuerit gn̄ratio: tāto principium erit perfectius idem ꝛ cōmune gn̄ranti ꝛ genito.1.s.d.5.notabili.2.ꝛ.d.6.notabili ꝓmo.
29. ¶In diuinis est perfectissima gn̄ratio. ꝛ illud quo gn̄rās gn̄rat nō solum cōmune est vtriqꝫ imo idem numero.1.s.d.5.notabili.2. ad.10^{m}.ꝛ.11^{m}.ꝛ.d.6.notabili.1.
30. ¶Illud est pn̄cipium quo in gn̄rāte in quo genitū ei assimilatur. ꝛ q̄to generatio est perfectior tanto perfectior est assimilatio.1.s.d.6.notabili.1.Argēs.3.4.ꝛ.5.
31. ¶Generās dicitur esse perfectum quia habet potētiam qua potest gn̄rare: nō ꝓpter actum.1.s.d.7.q.2.ad.6^{m}.vltimo loco.
32. ¶Generatio in creaturis fit cum motu. ꝛ a priuatione forme informat ꝛ īdiget subiecto quod materi ꝛ priuationi substernatur.1.s.d.5.notabili.4.ꝛ.d.6.notabili ꝓmo.
33. ¶Generatio in diuinis neqꝫ fit cum motu neqꝫ a priuatione neqꝫ habet terminum a quo preter producentem neqꝫ requirit subiectum: sed cōsistit in cōmunicatione nature a gn̄rante ipsi genito.1.s.d.5.notabili.4.ꝛ.d.6.notabili.1.
34. ¶In gn̄ratione filij: pater habuit voluntatem cōcomitātem: nō tamē accedentem de nouo vel antecedentem.1.s.d.6.cōclu.6.

35. ¶ Generatio passiua in diuinis habet modũ vie ſm nostrum modũ intelligendi:tamen ꝓprie loquendo non est via.1.ſ.d.5.ad.14m.contra pmã.
36. ¶ Generatio passiua est in filio ⁊ est ipſa filiatio ſm rem ⁊ actiue accepta est ipſa paternitas.1.ſ.d.5.ad.14m.contra primã.
37. ¶ Generatio ⁊ ſpiratio ſunt actiones imanentes in deo.1.ſ.d.20.notabili.2.ꝓductio.27.
38. ¶ Potẽtia generãdi eadẽ ẽ in patre ⁊ filio.neqꝫ ẽ passiua in filio nisi grãmaticalr.1.ſ.d.20.no.2.
39. ¶ In generatione filij eſſentia diuina est termin⁹ formalis ⁊ fili⁹ termin⁹ ꝓductus licet ſint eadẽ res ꝓpter diuerſum modũ ſignificandi.1.ſ.d.5.ad.11m.12m.⁊.20m.ꝫ.pmam.
40 ¶ Generans in diuinis habet potẽtiã generandi ⁊ ſpirãs ſpirãdi.1.ſ.d.7.q.1.conclu.1.
41. ¶ Potentia generandi dicit pncipaliter ⁊ in recto diuinam naturam:in obliquo autem relationẽ.1.ſ.d.7.q.pma.conclu.2.
42. ¶ Principium quod generationis est distinctũ realiter a genito:pncipium autẽ quo nõ habet ex ſui ratione ꝙ ſit distinctum realiter imo magis ꝙ ſit idem illi.⁊ tanto magis idem:ꝗto pfectior est generatio.1.ſ.d.6.notabili.1.
43. ¶ Generatio filij dei est productio verbi ⁊ habet oppositionem relatiuam originis ad ſpirat.1.ſ.d.11.notabili.4.
44. ¶ Generatio egreditur a re eſſentie.i.a patre qui est eſſentia:vera est.a re eſſentie.i.ab ipſa eſſentia falſa est.1.ſ.d.5.ad.2m.contra.2am.
45. ¶ Generare nõ facit patrẽ eſſe patrem ꝓut pater tenetur ſubſtantiue.1.ſ.d.7.q.1.ad.13m.ꝫ.pmã.
46 ¶ Generatio est cõmunicatio alicuius nature ſpecifice.⁊ vbi est cõmunicatio eiuſdem nature ſpecifice:ibi est generatio eiuſdẽ rationis ⁊ paternitas ⁊ filiatio.1.ſ.d.7.q.2.notabili.2.
47 ¶ Generatio in creaturis quia est ſm opationẽ transeuntẽ:alia est potentia actiua in generante:alia passiua in genito.in diuinis autem est vna ⁊ eadem.1.ſ.d.20.notabili.2.
48. ¶ Generare in diuinis licet vere ⁊ realiter ſit productio filij:non tamen in ſua existẽtia habet modum actionis.1.ſ.d.27.q.prima ad pmũ contra.2am.

Genus.

1. ¶ Genus ſpecies ⁊ differentia ſunt nomina intentionum que attribuunt̃ rebus mediantib⁹ conceptionibus ſm eſſe quod habent res in intellectu.1.ſ.d.8.q.2.notabili.1.⁊.3.
2. ¶ Gen⁹ ⁊ ſpecies debẽt dicere reales ꝗditates cũ aptitudine ad eſſe ĩ reꝝ natura ⁊ ꝙ genera p formales differẽtias diuidant̃ ⁊ reales qð dicit nõ põt in entib⁹ rationis.1.ſ.d.29.ad.5m.ꝫ.3am.
3. ¶ Ad rationeꝫ generis vel ſpeciei plus requiritur ꝙꝫ predicari in quid.ſ.habere aliud ⁊ aliud eſſe:⁊ ſm aliud ⁊ aliud eſſe de eis predicari.1.ſ.d.25.ad.4m.cõtra.3am.
4. ¶ Intellectus concipiens animal ſm ꝙ habet eſſe intelligibile abstractum a ſuis ſpeciebus reperit rationem animalis cõmunem ad omnes ſpecies eius ⁊ attribuit ei rationem generis.1.ſ.d.8 q.2.notabili.1.⁊.3.⁊ ad.6am.ꝓbationem.7.contra pmam.
5. ¶ Intellectus noster quia potest de eadem re diuerſas habere conceptiones:potest etiam diuerſas intentiones fundare ſuper eadem re maxime ſi vna ratio est alterius determinatiua.1.ſ.d.8 q.2.notabili.1.⁊.3.⁊ ad.6am.ꝓbationem.7.contra primam.
6. ¶ Non est neceſſe ꝙ in ſpecie alia ⁊ alia res ſit ſupra quam intellectus fundet rationem generis ⁊ differentie:ſed ab vna ⁊ eadẽ re ſm diuerſas cõceptiones poſſunt ſumi.1.ſ.d.8.q.2.no.1.⁊.3.
7. ¶ Differentia non addit ſupra genus extraneam aliquam naturam:ſed est quedaꝫ ipſius generis determinatio.1.ſ.d.8.q.2.notabili pmo ⁊.3.
8. ¶ Accidit generi ⁊ differentie ꝙ determinatio quam differentia importat ex alio principio cauſetur ꝙꝫ ex natura generis.1.ſ.d.8.q.2.notabili pmo.⁊.3.
9. ¶ In ſimplici natura non oportet ꝙ ipſa habeat duas partes quarum vna ſit determinans ⁊ alia terminata.1.ſ.d.8.q.2.notabili.2.
10. ¶ In rebus compoſitis ex materia ⁊ forma:ab alio principio ſumitur genus ⁊ ab alio differentia.primo.ſ.d.8.q.2.notabili.2.⁊ ad.4am.ꝓbationem.7.
11. ¶ In ſubſtantijs ſimplicibus ab eodem ſumitur genus ⁊ differentia.pmo ſententiarum.d.8.q.2 notabili.2.ad.4am.ꝓbationem.7.
12. ¶ In angelis ab ipſa eſſentia vel natura inꝗ̃tum intellectualis est ſumitur genus.⁊ ab eadem eſſentia inꝗ̃tum est in determinato gradu intellectualitatis in quo distinguitur ab alijs ſumitur differentia.1.ſ.d.8.q.2.notabili.2.ad.4am.ꝓbationem.7.

Genus.

13. ¶ Natura speciei importatur p gen⁹ implicite ꝛ indeterminate q̃tū ad id quod est formale i spetie: p differentiā vero eadē natura importat determinate q̃tū ad formale: ꝛ indeterminate q̃tū ad materiale. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 2. ꝛ ad. 6^{am}. pbatione. 7.

14. ¶ Genus significat totū quod est in spetie: licet sumatur a materia. ꝛ similiter differentia licet sumatur a forma. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 2. ꝛ. 2^{am}. ꝛ. 6^{am}. pba. 7. diffinitio. 6.

15. ¶ Genus dicit naturam cuiuslibz suarū spetierū: non tamē determinate huius aut illius. quā differentia addita generi exprimit ꝛ determinat. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 4.

16. ¶ Genus non dicit aliquam vnam naturā que sit in rerū natura id precise quod explicite importatur per genus. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 4.

17. ¶ Unitas generis nō sumit ab vna forma q̃ sit vna in rerū natura: sz fm ratione tm̄. ꝛ ex ipsa determinatione ꝛ indifferētia puenit eius vnitas. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 4. vnitas. 7.

18. ¶ Genus non ē aliqd vnū sz dr̄ vnū p cōmunicatione forme significate. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 4.

19. ¶ Forma generis accipit per abstractionem a differētijs in sola cōsideratione: ꝛ remota illa indifferentia que erat causa vnitatis generis per additionem differentie remanēt species diuerse. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 4.

20. ¶ Ratio generis sumitur a potētiali eiusdē nature speciei in ordine ad formale ꝛ actuale. i. s. d. 8. q. 2. ad primū contra. 3^{am}.

21. ¶ Genus species ꝛ differētia vnā rem significāt. ꝛ quodlibet eoꝝ dicit totū aliter tamē ꝛ aliter. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 4. ꝛ ad. 7^{m}. contra pmā. ꝛ ad. 2^{am}. pba.

22. ¶ Natura importata per genus nō est alia in rerū natura: q̄z natura alicui⁹ sue speciei indifferenter. ꝛ format vnum cōceptum sibi adequatū exprimētem id qd̄ est cōmune in spetie ꝛ indeterminate qd̄ in spetie est formale. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 4. ꝛ ad. 7^{am}. pba. 7.

23. ¶ Accidentia in abstracto bene habēt gen⁹ ꝛ spēs nō tm̄ in concreto. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 3.

24. ¶ Accidentia in concreto nō sunt in genere nisi p reductionem. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 3.

25. ¶ In quolibz genere qd̄ est minimū ꝛ indiuisibile: est mensura omniū alioꝝ. i. s. d. 24. notabili. 2.

26. ¶ In alijs generibus a quantitate est vna cōmunis ratio diuisionis ꝛ multitudinis. s. formalis. i. s. d. 24. notabili. 2.

27. ¶ Genus ꝛ differentia sumitur in accidētibus per comparationē ad sbām. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 3. ꝛ ad. 5^{m}. contra primam.

28. ¶ Genus sumitur in accidētib⁹ ex ipso modo essendi qui cōmunis est diuersis spetieb⁹: differētia vero ex modo speciali. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 3. ꝛ ad. 5^{m}. cōtra pmā.

29. ¶ In quantitatib⁹ ratio generis sumit ab eo qd̄ est mēsura substantie: in qualitatibus ab eo qd̄ ē dispositio substantie ꝛ sic de alijs: differētia vero ex diuersitate principiorum subiecti ex quibus causātur. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 3.

30. ¶ Ratio mēsure conuenit omni speciei q̄titatis ꝛ hinc sumit gen⁹: alia tamē ratio formalis mēsure est in pmanentibus ꝛ alia in successiuis. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 3.

31. ¶ Ens nō pōt esse gen⁹ alicui in quo esse differat ab essentia. i. s. d. 8. q. 2. 4^{m}. ꝯ. 4^{am}. eius. 22.

32. ¶ Genus debet dicere principaliter ꝛ directe essentiam ꝛ quiditatem eius de quo predicatur. i. s. d. 8. q. 2. ad. 4^{m}. contra. 4^{am}.

33. ¶ Si deus esset in genere: eius esset sibi genus. i. s. d. 8. q. 2. ad. 4^{m}. ꝯ. 4^{am}.

34. ¶ Deus non est in genere reductiue. i. s. d. 8. q. 2. conclu. 5.

35. ¶ De⁹ nō est ꝓprie in aliquo genere. s. sicut species gen⁹ vel indiuiduū. i. s. d. 8. q. 2. conclu. 4.

36. ¶ Deus nō est in genere ꝓprie directe neq̄z reductiue: large tamen ꝛ improprie bene est in genere. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 5. ꝛ ad. 2^{m}. ꝛ. 3^{m}. ꝯ. 4^{am}.

37. ¶ Neq̄z deus neq̄z aliquid dei est in genere. i. s. d. 8. q. 2. notabili. 6.

38. ¶ Res que est suū esse: nō potest esse in genere. neq̄z eius quiditas potest habere cōmunem conceptum sibi ꝛ alijs. i. s. d. 8. q. 2. ad. 2^{m}. contra. 2^{am}.

39. ¶ Licet omne quod est in genere non sit compositum ex materia ꝛ forma: omne tamē qd̄ habet gen⁹ ꝛ differētiā est ad aliquē gradū entiū determinatū. i. s. d. 8. q. 2. cōclu. 1.

40. ¶ Nil quod est in genere potest habere perfectiones omniū rerū. i. s. d. 8. q. 2. ad primū Grego. contra. 2^{am}. partem prime conclusionis.

41. ¶ Esse limitatū ꝯseq̄t pse ad qd̄cūq̄z p̄dicamentū. i. s. d. 8. q. 2. ad p^{m}. aureo. ꝯ. 2^{am}. ꝓ tēꝑ ine pdi.

42. ¶ In quolibet genere est assignare tria principia. materiam. formã et priuationem. i. s. d. 8. q. 2. ad 3^{m}. contra primam. predicamentum. 16.
43. ¶ In omni re que ponitur in genere est materia et forma: cum hoc dicit philosophus: appellat materiam omne potentiale. i. s. d. 8. q. 2. ad. 7^{m}. cõtra pmam. potentia. 21.
44. ¶ Omne genus est certis limitibus terminatum. 1. s. d. 8. q. 2. ad pmũ grego. contra. 2^{am}. partez prime conclusionis. infinitum. 1. predicamentum. 17.
45. ¶ In omni re q̃ ppe reponit in gñre pdicamẽtali: differt qdditas a suo eẽ. i. s. d. 8. q. 2. p^{c}. 2.
46. ¶ Omne quod pprie est in genere: habet actum admixtũ potẽtie. i. s. d. 8. q. 2. cõclu. 3.
47. ¶ Genus predicatur in quid de suis inferioribus: nõ sz esse qd habet in intellectu neqz sz esse qd habet in inferioribus: sed sm q in se absolute consideratur. i. s. d. 8. q. 2. ad. 4um. pbationem. 7.

Gratia.

1. ¶ Gratia cooperans nõ solum facultatẽ facit in opando: sed efficatiã quandã nouã prebet et virtutem operibus merẽdi vitam eternam. i. s. d. 17. q. 1. notabili. 2. actus. 19.
2. ¶ Gratia christi attingit ad vltimã pfectionẽ quã habere põt in natura. s. in vnione ad deuz et ad sũmam grãm et mẽsuram. i. s. d. 17. q. 2. 5^{m}. aure. 2°. capacitas. 6. charitas. 7. et. 8.
3. ¶ Gratia anime xpi fuit infinita et illimitata q̃tum ad rõnem grẽ licet nõ absolute. i. s. d. 43. q. 1. 3^{m}. contra. 3^{am}. et q. 2. notabili. 2. et. 3. et ad pmũ. 3^{e}. cõtra pmam. charitas. 8.
4. ¶ Reprobatus nõ potest grãz finalẽ adipisci. non absolute: sz sm impossibilitatez cõditionatam. i. s. d. 40. notabili. 5. predestinatio. 6.

Habitus.

1. ¶ Habitus pmorz pncipiorum q̃ dicit intellect9: puenit nobis a sensu. i. s. q. 3. plogi. notabili. 3.
2. ¶ Omne qd habitualiter est in intellectu disponẽs intellectũ ad suam opationem: potest dici habitus. pmo sentẽtiarum. q. 3. prologi. notabili. 1.
3. ¶ Habit9 sciẽtie est q̃litas simplex. i. nõ composita ex plurib9 habitib9 formalit. 1. s. q. 3. plo. no. 4.
4. ¶ Cum sctũs thomas dicat q hit9 sciẽtie est q̃dã q̃litas simplex: nõ intelligit de simplicitate idiuisibili: sz qz nõ est q̃litas cõposita ex plurib9 hitibus formaliter loquẽdo. i. s. q. 3. plo. notabili. 4.
5. ¶ Habitus sciẽtie totalis q̃uis ad multa se extẽdat: quia tamẽ ad ea se extẽdit in ordine pd vnuz idest ad vnam spetialẽ rationem obiecti et ad eadem pricipia: vna qualitas simplex est formalit loquendo nõ plures. i. s. q. 3. plogi. cõclu. 1.
6. ¶ Licet multi habitus materialiter loquẽdo sint in vna totali sciẽtia eo q multe cõclusiones sciẽ pertinẽt ad vnam sciẽtiã: quia tamẽ de illis omnib9 habetur sciẽtia p eadem pricipia et habent eandem rationem scibilitatis et ad idem obiectum formale totius sciẽtie habẽt attributionẽ: omnes tales habitus partiales et materialiter sumpti habẽt eandem rationẽ habit9 et sunt vn9 habitus formaliter loquẽdo. i. s. q. 3. plogi. notabili. 4. sciẽtia. 24.
7. ¶ Habitus pricipiorum nõ semper est altior et nobilior habitu cõclusionũ quo ad euidẽtiam: nisi primorz pncipiorum. i. s. q. 1. plogi. notabili. 2. et pmum cõtra pmam.
8. ¶ Habitus sciẽtie augeri potest p additionem q̃tum ad id quod in habitu scientie est materiale. i. s. q. 3. prologi. notabili. 4.
9. ¶ Qui habet scientiam vnius pclusionis: habet habitũ sciẽtie sed impfecte intelligẽdo de pfectione habitus sciẽtie q̃tum ad id quod in eo est materiale. i. s. q. 3. plogi. notabili. 4. et ad. 1^{m}. p. 1^{am}
10. ¶ Habit9 sciẽtie nõ fit pfectior formalit in illo q̃ habuit sciẽtiã vni9 pclusionis cũ acq̃rit sciẽtiam alterius: sed materialiter quia ad plura se extendit. i. s. q. 3. prologi. notabili. 4. et ad. 1^{m}. ptra. 1^{am}.
11. ¶ Habitus sciẽtie idest qui est sciẽtia intrãsitiue: vel qui ordinatur ad scientiam: si sumatur genitiuus transitiue. i. s. q. 3. prolo. notabili. 2. et. 4.
12. ¶ Habitus sciẽtie dicitur omnis noticia in intellectu generata per actum intellectus: accipiendo scientiã large vt omnis cognitio habitualis scientia dicatur vel etiam ipse speties intelligibiles dicũtur habitus scientie. i. s. q. 3. prolo. notabili. 3.
13. ¶ Habitus sciẽtie prout accipitur pro noticia: nõ est idez qd speties intelligibilis, pmo sentẽtiarz q. 3. prologi. notabili. 3. et. 4.
14. ¶ Habitus sciẽtie magis prope accipitur pro noticia: q̃z pro spetiebus. i. s. q. 3. prolo. notabili. 3.
15. ¶ Habitus sciẽtie ex vno actu rationis causari potest: habit9 autem opinionis necessario causat ex multis. i. s. q. 3. prolo. notabili. 3. et. 4. opinio.
16. ¶ Habitus scientificus cõclusionũ potest acquiri ex voluntario assensu pncipiorũ. pmo sentẽtiarz q. 1. prologi. notabili. 3. et ad. 5^{m}. contra pmam.

17. ¶ In vna potentia possunt esse plures habitus.i.s.q.3.plogi.ad.2m.cōtra.3um.Potentia.34.
18. ¶ Habitus de nouo infusus nō ita est natus delectationem in actibus causare vt habitus acquisitus.i.s.d.17.q.i.notabili.i.z ad.4m.contra pmā.actus.17.virtus.2.
19. ¶ Potētia naturalis est pncipiū substātiale act⁹:habitus vero est pncipium formale z modi ipsius a quo habet pfectionem.i.s.d.17.q.pma ad.3m.z ad ea que arguens inducit.
20. ¶ Inclinatio hit⁹ ē qdā po⁹ act⁹ nō eliciti⁹:sz formalis.i.s.d.17.q.i.ad argumēta.2oo.contra pmā.
21. ¶ Habitus charitatis inclinat ad modum nature.i.s.d.17.q.i.argumenta.2oo.contra pmam.
22. ¶ Idem est homo z vnus homo.i.s.d.24.notabili.2.

Idem. 1. ¶ Quecūqz vni z eidē sunt eadem:inter se sunt eadē.i.s.d.2.notabili.i.
2. ¶ Idē nō ē i seipso nisi negatiue.i.nō in alio:vl nisi alia z alia rōne significet aut diuersis nominib⁹ pmo.s.d.19.q.i.notabili.i.d.26.notabili.i.in alio eē.modus.5.psona.13.z.14.relatio.34.

Idea. 1. ¶ Idea est forma z rō rei in agēte p intellectū ad quā agēs respitiens opat.i.s.d.36.notabili.3.
¶ Idea est essentia diuina put imitabilis est a creatura.i.s.d.36.notabili.4.
2. ¶ Una tātūmodo est idea re omniū creaturarū:multiplex tamē ratione sz q intelligit sub multiplici respectu rationis ad creaturas.i.s.d.36.notabili.4.z ad.7m.Aureoli.2oo.
3. ¶ Idea est vna:rationes ideales plures.i.s.d.36.notabili.4.
4. ¶ Essentia diuina sub ratione diuinitatis est ppria ratio exēplar z idea omniū z cuiuslibet:non autem sub ratione alicuius aliorum attributorum.i.s.d.36.notabili.2.
5. ¶ Idea ratio z exemplar se habent per ordinem ex additione.i.s.d.36.notabili.3.
6. ¶ Ratio dicit vt est alteri⁹ representatiuū z pncipiū cognoscēdi:exēplar addit q sit pn m pductiuum q̄ ad ipsi⁹ imitationē:idea vero addit eternitatē z incōmutabilitatē.i.s.d.36.notabili.3.
7. ¶ Essentia diuina ē exēplar z idea creaturaꝝ:nō ipse res in mēte diuina existētes.i.s.d.36.nota.5.
8. ¶ Essentia diuina absqz respectibus ad creaturas est rerum omnium representatiuum:nō tamē sine eis dicitur idea.i.s.d.36.ad pmum aure.2oo.contra.2am.
9. ¶ Omnia que ideā vel rōnem hēnt in deo:sunt vita in deo.i.s.d.36.conclu.3.
10. ¶ Gñra nō hēnt aliā ideā ī deo ab idea spēꝝ fm q idea significat exēplar.i.s.d.8.q.2.notabili.4.
11. ¶ Rationes pprie creaturarū in deo:sunt plures z distincte fm plures respect⁹:licet a parte rei sit vnum z idem.s.diuina essentia q̄ quidē plures rōnes dicant plures idee respectu coꝝ q̄ fm aliquod tēp⁹ habēt esse in reꝝ natura pprie sumpto nomine idee.i.s.d.36.conclu.2.

Imago. 1. ¶ Imago q̄ in creaturis inuenit:z si sit imperfecta respectu imaginis dei:respectu tamen vestigij appellatur similitudo perfecta.i.s.d.3.q.4.ad.3m.contra pmam.
2. ¶ Partes imaginis create distinguūt ab illo in q̄ sunt vel saltē alique illarū.i.s.d.3.q.6.cōclu.4.
3. ¶ Imaginū plurificatiōis z dualitatis in speculo fracto causa est etiam ipsum speculum ex spetierum refractione z reuerberatione.i.s.d.7.q.2.notabili.5.
4. ¶ Imago trinitatis est in anima rationali fm q mens intelligit se ipsam:nō fm q alia intelligit pmo sentētiarum.d.9.notabili.2.

Indiuidua⁹. 1. ¶ Indiuiduantia pncipia sunt causa nature cōmuni vt subsistat in creaturis:in diuinis autem proprietates psonales que se habent vt principia indiuiduantia non sunt pncipium nature cōmunis vt subsistat imo econtra.i.s.d.7.q.2.notabili.3.
2. ¶ Indiuiduationis principium speciali quodā modo ponitur quantitas fm q indiuiduum est in se indiuisum z ab alijs diuisum.i.s.d.7.q.2.notabili.i.linea.2.
3. ¶ Indiuidui essentia nō est alia ab essentia speciei.i.s.d.4.q.2.notabili.i.z ad.9m.contra pmā.
4. ¶ Indiuiduatio per se cōuenit indiuiduo z per se includitur in significato eius inq̄tū est indiuiduum:non tamē est de essentia eius.i.s.d.4.q.i.notabili.i.
5. ¶ Albedo nō est de essentia hominis albi:licet sit d p se significato hominis albi.i.s.d.4.q.2.no.i.
6. ¶ Indiuiduū hominis includit substantiā cui inherēt accidētia distincta z determinata z homo cū accidētibus indistinctis z indeterminatis z vtrobiqz includuntur accidentia nō de essentiali significato:sed de totali.i.s.d.4.q.2.ad pmum.z ad.9m.cōtra pmam.
7. ¶ Indiuiduatio aliter inuenitur in diuinis z in rebus creatis.i.s.d.7.q.2.notabili.3.
8. ¶ In substantijs īmaterialibus:natura speciei per seipsam indiuiduatur ex eo q talis forma non est nata recipi in aliqua materia.i.s.d.4.q.2.notabili.4.
9. ¶ Natura speciei in substantijs immaterialibus nō est multiplicabilis neqz predicabilis de plurib⁹:

sed quia nō est suum esse: accidit ei aliquid preter rationem speciei. s. ipsum esse ꝛ alia que attribuuntur supposito ꝛ non nature. i. s. d. 4. q. 2. notabili. 4.

10. ¶ In reb⁹ creatis nō possunt esse in vna specie plura indiuidua sine materia. i. s. d. 24. notabili. 2.

11. ¶ Omnis pluralitas in q̄lz genere seclusa q̄ntitate: est formalis ꝛ specifica. i. s. d. 24. notabili. 2.

12. ¶ Multiplicatio formarū indiuidualiū sub vna specie fit per materiam ꝓprie acceptam ꝓut est signata ꝛ determinata per quātitatem ꝑ quam fit hec. i. s. d. 7. q. 2. notabili. 1.

13. ¶ Materia sumitur large pro omni eo quod est subiectū aut susceptiuum alicuius forme mediatum aut imediatum cū dicitur ꝙ forme vnius speciei nō plurificātur in plura indiuidua nisi ſm materiam. i. s. d. 7. q. 2. notabili. 1.

14. ¶ Principia indiuiduātia sunt d̾ p̄ncipali significato indiuiduorū inq̄tū indiuidua sunt: nō tñ ptinēt ad eorū essentiā. i. s. d. 4. q. 2. notabili. 1. ꝛ. 2. ꝛ ad. 9^{m}. cōtra p̄mam. ꝛ ad argumēta ꝯtra. 3^{am}.

15. ¶ Quātitas dimēsiua habet de se quandam diuisionem. i. s. d. 7. q. 2. notabili. 1.

16. ¶ Plures linee possunt imaginari eiusdem speciei solo situ vel positione differētes: non solum ſz imaginationem mathematicam: sed etiam realiter. i. s. d. 7. q. 2. notabili. 1.

17. ¶ Anime humane indiuiduant̄ per corpora q̄ ad fieri: nō q̄ ad esse. i. s. d. 7. q. 2. ad. 2^{m}.

18. ¶ Indiuiduū vagū d̾r qd̾ importat naturā cōmunē cū modo existēdi in singulari nō d̾terminato hoc vel illo. ꝛ aliqū nominat̄ ex parte nature: aliqū ab ipso supposito. i. s. d. 28. notabili. 3.

Infinitum. 1. ¶ Infinitum in substantia ꝛ in perfectione nō est in aliquo genere. i. s. d. 8. q. 2. ad argumentum gregorij cōtra. 2^{am}. partem p̄ne. Genus. 44. Predicamētum. 17.

2. ¶ Infinitas ꝑfectionis nō tollit a re quin sit ens per se ꝛ quin sit substantia: tollit tamen ꝙ sit in genere. i. s. d. 8. q. 2. ad p̄mū grego. cōtra. 2^{am}. partem p̄ne.

3. ¶ Infinitas perfectionis ideo dicit̄ quia omniū generū ꝛ rerū perfectiones includit neq̄ʒ aliqua clauditur ꝑfectione. i. s. d. 8. q. 2. ad argumētū aureoli cōtra. 2^{am}. partem p̄ne.

4. ¶ Linea esset in genere etiā si esset infinita lōgitudine. i. s. d. 8. q. 2. ad argumēta gre. ꝯ. 2^{am}. p. p̄ne.

5. ¶ Infinito ſm quātitatē repugnat formaliter esse in actu. i. s. d. 43. q. 2. notabili. 3.

6. ¶ Infinito absolute ꝛ simpliciter sumpto non repugnat rō actualitatis. i. s. d. 43. q. 2. no. 3. gr̄a. 3.

7. ¶ Infinitū esse repugnat ei qd̾ ē esse in actu ea ratione quia nō potest esse aliquid in actu qd̾ non sit specificatum ꝛ limitatum. i. s. d. 43. q. 2. notabili. 3.

8. ¶ Infinito ſm q̄d nō repugnat ratio facti. i. s. d. 43. q. 2. notabili. 3.

9. ¶ Infinitū simpliciter ꝛ oībus modis repugnat facto neq̄ʒ esse pōt. i. s. d. 43. q. 2. notabili. 3.

10. ¶ Infinitum omnino simpliciter nil aliud esse potest nisi deus. i. s. d. 43. q. 2. notabili. 1.

11. ¶ Infinitum accipitur nō ꝓprie sed extenso nomine cum dicitur albedinē esse infinitam ſm rationē sue speciei qꝛ. s. habet totam ꝑfectionem sui generis vel speciei. i. s. d. 43. q. 2. notabili. 2.

12. ¶ Infinitū hoc modo finitū est qꝛ ipsa totalitas sui generis vl̾ speciei limitibus claudit̄. i. s. d. 43. q. 2. notabili. 2.

13. ¶ Albedo si pōeret̄ separata: limitib⁹ albedinis clauderet̄ ꝛ esset tm̄ albedo. i. s. d. 43. q. 2. no. 2.

14. ¶ Forma sic a subiecto separata infinita dicitur eo ꝙ nō est finita ſm limitatam ꝛ determinatam sui participationem in subiecto. i. s. d. 43. q. 2. notabili. 2.

15. ¶ Deus potest facere infinitū in actu neq̄ʒ hoc repugnat nature rei. i. s. d. 43. q. 2. notabili. 3.

16. ¶ Infinitum in actu fieri nō potest qꝛ hoc repugnat modo fiēdi. i. s. d. 43. q. 2. notabili. 3.

17. ¶ De⁹ nō pōt facere multitudinē aut magnitudinē dimēsiuā actu īfinitā. i. s. d. 43. q. 2. cōclu. 1.

18. ¶ Multitudo ꝛ magnitudo est infinita in potētia: quia omni numero dato ꝛ omni magnitudine dimēsiua data potest dari maior. i. s. d. 43. q. 2. cōclu. 2.

19. ¶ Infinitum in potētia semper est in successione: ꝛ ꝓcessus in infinitum est ſz potētiam que nūq̄ʒ terminanda est. i. s. d. 17. q. 2. notabili. 6. ꝛ ad. 5^{m}. contra. 3^{am}.

20. ¶ Infinita distātia est inter deum ꝛ q̄libʒ creaturā ꝛ ecōtra. i. s. d. 43. q. 2. ad. 5^{m}. cōtra. 3^{am}.

21. ¶ Sicut nō ē vltimū i ascēsu ad deū: ita nō ē p̄mū in descēsu i creabilib⁹ ſz q̄lʒ dato: aliō p⁹ ꝛ supi⁹ pōt creari a deo: neq̄ʒ tñ ꝓcessus erit finit⁹ qꝛ in nullo est stat⁹. i. s. d. 43. q. 2. ad. 5^{m}. cōtra. 3^{am}.

22. ¶ Uniuersitas rerum creabiliū infinita est perfectione intēsiue ꝛ extensiue nō in actu sed in potentia. i. s. d. 43. q. 2. ad. 3^{m}. cōtra. 3^{am}.

23. ¶ Si in infinitū ꝓcederetur in perfectionib⁹ creaturarum: nō ꝓcederetur ad aliquod totum creatum: sed ad increatum. i. s. d. 43. q. 2. ad. 4^{m}. contra. 3^{am}.

24. ¶ Infinitum est ignotum. et simpliciter et absolute loquendo rationi infiniti nõ repugnat esse cognitum: repugnat tamẽ infinito in potẽtia.1.s.d.35.q.2.notabili.3.

25. ¶ Infinitum sm q attribuitur materie habet rationem imperfecti: sed put tenetur ex parte forme habet rationem perfecti.1.s.d.43.q.2.notabili.1.

26. ¶ Infinitũ et finitũ sm nominis impositionẽ quãtitati congruũt: trabuntur tamẽ ex usu loquentium ad quãcũqz formã sz q hẽt in se aliquẽ gradũ seu latitudinẽ pfectiõis.1.s.d.43.q.2.notabili.1.

27. ¶ Infinitũ in aliis rebus a quãtitate dicitur pvative et negative.1.s.d.43.q.2.notabili.1.et.3.

28. ¶ Infinitũ in potẽtia est eãs in actu itellectui dĩno nõ aũt intellectui creato.1.s.d.35.q.2.no.3.

29. ¶ Infinite partes que sunt in continuo et infiniti numeri sunt in actu in prospectu divini intellectus.1.s.d.35.q.2.notabili.3.continuum.4.

Ingenitũ 1. ¶ Ingenitum vel innascibilitas nil ponit qd sit de formali et essentiali eius significato: licet aliqd ponat vel cõnotet sicut psuppositũ aut fundamẽtũ.1.s.d.28.conclu.1.

2. ¶ Innascibilitas vel ingenitũ put est proprietas patris sumitur privative quodãmodo nõ pure negative. pmo sentẽtiarum.d.28.cõclu.2.

3. ¶ Privatio quam importat ingenitum vel innascibilitas fundatur in ratione pncipij primi et universalis. pmo sentẽtiarũ.d.28.conclu.3.

4. ¶ Innascibilitas nõ est pprietas personalis vel constitutiva patris.1.s.d.28.conclu.4.

5. ¶ Innascibilitas est proprietas vel notio patris.1.s.d.28.conclu.5.

6. ¶ Ingenitum in divinis fundat sup ratione universalis pncipij notionaliter dicti nõ in rõne principij universalis omniũ pductorum.1.s.d.28.notabili.2.et.3.

7. ¶ In divinis si esset tñ una persona improducta neqz posset produci alia: ingenitum importaret puram negationem.1.s.d.28.notabili.2.et.3.

8. ¶ Ingenitum sm pprietatem vocabuli dicit pvationem passive generationis tñ: ex usu tamen doctorum pvat in patre omnẽ modũ simplr essendi ab alio.1.s.d.28. notabili.2.

9. ¶ Ingenitũ ex pprio significato et formali pvationẽ iportat: cõnotat tñ in pre aliqd positivũ in q fundat. s. esse fontale et universale pncipiũ divinarũ psonarũ.1.s.d.28.notabili.2.

10. ¶ Ingenitũ vt cõveniat soli patri: oportet vt intelligatur importare negationem in genere principij psonaliter dicti in divinis: et q conveniat alicui psone divine q sit pncipiũ alteri⁹.1.s.d.28.no.2.

11. ¶ Ingenitũ est pfectiõis in patre nõ precise quia nõ est de pncipio: sz q est pncipium nõ de principio. pmo sentẽtiarũ.d.28.notabili.4.

12. ¶ Innascibilitas sz modũ itelligẽdi psupponit paternitatẽ et spirationẽ activã ingẽtũ ẽ notio pris: lz sit etiã notio filij spiratio activa.1.s.d.28.notabili.4.et.6.et ad.3m.et.8m.ꝯ.3um.ad.3m.ꝯ.4um.

13. ¶ Innascibilitas nõ est pricipium generationis in patre quasi forma eliciẽs hãc operationem sz solum ẽsi ponẽs quãdam ꝯditionẽ circa gñrationẽ.1.s.d.28.ad.8m.ꝯ.3um.

Immaterialitas. 1. ¶ Immaterialitas ẽ rõ q aliqua res sit cognoscitiva vel nature itellectualis.1.s.d.35.q.1.ꝯclu.2.

2. ¶ Immaterialitas nõ est causa precise itellectualitatis: licet bene verum sit q est cõditio reqsita ad virtutem itellectus.1.s.d.3.q.6.ad.7m.cõtra.2um.obiectũ.4.

3. ¶ Immaterialitas sm q dicit privationẽ materie nõ est ratio aut causa cognoscibilitatis sz prout circumloquitur naturam positivam.1.s.d.35.q.1.notabili.4.singulare.3.

4. ¶ Repugnat materiali itelligi ab itellectu nr̃o nõ quia materiale est simpliciter loquẽdo: sed quia materiale est materia signata.1.s.d.35.q.2.ad.4m.grego.cõtra.2um.singulare.4.

intelligere. 1. ¶ Nil potest per se intelligi nisi inq̃tũ est actu.1.s.d.3.q.1.notabili.3.

2. ¶ Intelligere i nobis ẽ actio itellect⁹ cui⁹ pncipiũ quo ẽ spẽs intelligibilis.1.s.d.35.q.1.cõclu.1.

3. ¶ Intelligere est quoddam pati: est pdicatio causalis.1.s.d.35.q.1.notabili.1.

4. ¶ Intelligere sequitur actionem et passionẽ sicut effectus causam.1.s.d.35.q.1.notabili.2.

5. ¶ Remota causa itellectionis sunt actio itellectus agẽtis et passio itellectus possibilis: immediata vero causa est intellectus.1.s.d.35.q.1.notabili.2.

6. ¶ Intelligere intrĩseca denominatione denominat intelligẽtem: intelligi vero extrinsece rem intellectam.1.s.d.35.q.1.ad.5m.godofredi cõtra primam.

7. ¶ Intelligere est perfectio intelligentis nõ sm suam substantiam: sed sm suam speciem.1.s.d.36 ad.2m.an e.2oo.cõtra.2um.

8. ¶ Intellect⁹ aut alia potẽtia anime nõ potest ab anima sepatai et si separaretur per impossibile

Intentio.

6. ¶ Ad hoc q̃ nomẽ vniuoce dicat̃ de plurib⁹: tria requirũt̃. s. q̃ forma cõueniat formaliter illis: ⁊ q̃ sit eiusdẽ rõnis ĩ ipsis: ⁊ q̃ hẽat eundẽ modũ essendi in eis. i. s. d. 3. q. 1. notabili. 4. vniuocum. 1.
7. ¶ Nomẽ analogice dr̃ duob⁹ modis. s. qñ forma ĩportata in vno ẽ formalr̃ tñ: scdo modo qñ hẽt esse in ombº: s3 nõ fm eundẽ gradũ pfectionis. i. s. d. 3. q. 1. notabili. 5. analogũ. vniuocum.
8. ¶ Isto scdo modo ens ⁊ cetera noĩa significãtia pfectionem q̃ dicuntur de deo ꝓprie ⁊ nõ trãsumptiue: dicuntur de deo ⁊ creaturis analogice. i. s. d. 3. q. 1. notabili. 5. ens.
9. ¶ In analogis quorũ tota rõ importata ꝑ nomen nõ reperitur in altero: analogum dicit aliquã cõmunitatem. i. s. d. 3. q. 1. ad pĩmum cõtra. 3^{m}. ens. 23.
10. ¶ Nomine respectus cõmuniter vtimur ꝓ relatione rationis nisi addatur aliqd quod determinet ad relationem realem. i. s. d. 13. notabili. 5.
11. ¶ Nomina attributoꝝ significant essentiã diuinã mediate: ĩmediate aũt significãt rationes taliũ perfectionum. i. s. d. 8. q. 4. ad. 17^{m}. 19^{m}. ⁊. 24^{m}.
12. ¶ Huiusmodi nomina nõ significant quid est deus: sed magis videtur q̃ significant quid non est deus. i. s. d. 8. q. 4. ad. 21^{m}. contra. 2^{m}.
13. ¶ Nomina imponunt̃ rebus mediãtib⁹ ꝯceptionib⁹: nõ tamẽ significant conceptus. i. s. d. 8. q. 4 ad. 18^{m}. contra. 2^{m}. ⁊. d. 27. q. 2. notabili. 6.
14. ¶ Nomina imposita ad significandũ diuĩas perfectiones: nõ sunt synonima. i. s. d. 8. q. 4. notabili 2. ad. 2^{m}. contra. 2^{m}. ⁊ ad. 14^{m}. 17^{m}. et. 24^{m}. et. d. 27. q. 2. notabili. 6.
15. ¶ Substãtia est nomẽ pme itẽtionis: licet sit cõmune differẽtib⁹ gñre. i. s. d. 25. ad. 11^{m}. contra. 3^{m}.
16. ¶ Nomina pme ĩtẽtionis reb⁹ imposita sunt mediãte conceptione intellectus: non conceptioni. pmo sententiarum. d. 25. notabili. 4.
17. ¶ Nomina secũde intẽtionis sunt q̃ imponitur reb⁹: nõ fm q̃ in se sunt: sed fm q̃ subsunt intentioni quam intellectus facit de eis. i. s. d. 25. notabili. 4. ⁊. d. 36. notabili. 4.
18. ¶ Nomina secũde intẽtionis rebus imposita sunt fm esse quod habẽt in intellectu: nõ conceptioni: ⁊ de rebus predicantur. i. s. d. 25. notabili. 4.
19. ¶ Nomen impositum ab aliqua forma: nũq̃ pluraliter dicit̃ nisi ꝓpter pluralitatem suppositorũ. pmo sententiarum. d. 12. ad argumentum ante oppositum.
20. ¶ Nomina cõmunia in singulari numero possunt importare suppositũ cõmune ⁊ indistinctum: in plurali vero supponunt ꝓ pluribus singularibus eiusdem nature. pmo sentẽtiarũ. d. 12. ad argumentũ ante oppositum. deus. suppositũ. suppositio.
21. ¶ Nomina ĩportãtia respectũ diuinoꝝ ad diuĩa pas̃e: sunt pure psonalia: q̃ vero ad creaturas tm̃: sunt pure essentialia: q̃ aũt ĩportãt vtrũq̃: si respect⁹ ad creaturas ẽ actualis: dr̃ simplr̃ sumpta essentialir̃: si aũt respect⁹ sit hitualis tm̃: dicitur psonalr̃ aut notionalr̃. i. s. d. 18. notabili. 2.
22. ¶ Non est idem nomen significare aliquid in recto: ⁊ significare illud de formali significato. pmo sententiarum. d. 25. notabili. 2.
23. ¶ Nomen potest significare in recto illud quod est formale: ⁊ id qd̃ est mãle. i. s. d. 25. notabili. 1.
24. ¶ Aliqd est de pncipali intellectu nominis: qd̃ nõ ẽ d̃ pncipali significato ei⁹. i. s. d. 36. notabili. 4.
25. ¶ Nomina q̃ ĩponũt ad significãdũ psonaꝝ spũs. s. ⁊ relationes q̃ fm ipsam ꝓcessionẽ accipiunt: nõ habẽt tãtam ꝓprietatẽ: quãtã hñt nomina q̃ sunt ex parte pr̃is aut filij. i. s. d. 11. notabili. 4.

Numerus. 1. ¶ Tã numer⁹ q̃ vnitas q̃ est pncipiũ ei⁹: addit aliqd positiuũ supra rẽ q̃ dr̃ vna. i. s. d. 24. 2°. p^{a}.
2. ¶ Numerus qui est species quantitatis ⁊ vnitas q̃ est pncipium eius: solum reperiuntur in rebus materialibus. i. s. d. 24. cõclusio. 2.
3. ¶ Tam vnũ qd̃ est pncipium numeri: q̃ vnũ qd̃ cõuertitur cum ente: dicit negationem diuisionis licet vnum qd̃ est pncipium numeri ingtũ huiusmodi cum indiuisione includat rationem mensure tanq̃ ꝓpriam ⁊ formalem rationem. i. s. d. 24. cõclu. 3.
4. ¶ Numerus etiam de genere quãtitatis: est vnum quid simpliciter ⁊ non solũ sicut aceruus lapidum. pmo sentẽtiarũ. d. 24. cõclusio. 4.
5. ¶ Numer⁹ d̃ gñre quãtitatis nõ hẽt locũ in diuĩs: l3 ibi sit multitudo. i. s. d. 24. cõclu. 5.
6. ¶ Numerus proprie est in genere quãtitatis: in alijs autẽ generibus inuenitur multitudo: nõ numerus nisi trãsũptiue. i. s. d. 24. notabili. 2.
7. ¶ Numerus nõ est ꝓprie vnitates: s3 quoddã cõpositum ex illis. i. s. d. 24. notabili. 3.
8. ¶ Numer⁹ ꝯtinẽs tale vnũ decies ĥas̃e ẽ plra q̃ decẽ i po^a s3 ẽ decẽ ĥas̃e ĩ actu. i. s. d. 24. ad. 3^{m}. grc. 3. 2^{m}.

8. ¶ In numero ternario non sunt tres actualitates trium unitatum: sed una tantum que est totius numeri propria. 1. s. d. 24. notabili. 3. et ad. 4m. 3oo. contra primam.
9. ¶ Numerus est aliquid unum per se: non per accidens. 1. s. d. 24. notabili. 3. et. 2m. et. 3m. 3oo.
10. ¶ In ternario due unitates non sunt binarius: sed sunt pars materialis eius: et in senario due unitates sunt. 3a. pars eius: non tamen numerus binarius. 1. s. d. 24. notabili. 3. et ad. 4m. aure. ad idem.
11. ¶ Numerus est entitas composita inclusa actu: habet partes non continuas: et potest dici unum formaliter. 1. s. d. 24. ad. 2m. 2oo. contra primam. et ad. 2m. 3oo. et ad. 2m. ocham. contra. 5am.
12. ¶ Numerus est una forma: unitas tamen eius non est unitas que est principium numeri sed transcendens. primo sententiarum. d. 24. ad. 3m. 3oo.
13. ¶ Numerus rerum non dependet ab anima: sed numeratio ipsa. 1. s. d. 24. ad. 7m. aure. contra primam.
14. ¶ Numerus includit in se continuum et discretum. 1. s. d. 24. ad primum aure. pro 2o defectu contra primam.
15. ¶ In continuo sunt due quantitates formaliter. s. continuitas et unitas. 1. s. d. 24. ad. 3m. 3oo.
16. ¶ Numerus dicitur unus non agregatione: sed unitate specifica quam habet ab ultima unitate. 1. s. d. 24. no. 3.
17. ¶ Numerus constituitur per unum: inquantum est unum plures resumptum. 1. s. d. 24. notabili. 2.
18. ¶ Numerus consequitur divisionem materialem continui: multitudo vero sequitur divisionem formalem que fit per diversas formas. 1. s. d. 24. notabili. 2.
19 ¶ Unum non est aliquid mensurabile: numerus vero est mensura mensurabilis. 1. s. d. 24. notabili. 2.
20. ¶ Numerus simplex. i. abstractus non est nisi in acceptione intellectus: alius est numerus aplicatus rebus: et iste est extra animam. 1. s. d. 24. notabili. 1.
21. ¶ Numerus causatus ex divisione formali transcendit omne genus predicamentale: et invenitur etiam in immaterialibus que autem causatur ex divisione continui non nisi in materialibus invenitur. 1. s. d. 24. notabili. 1. et primum contra primam
22. ¶ Numerus quaternarius hominum est unum accidens divisum per ipsos quattuor homines: nec inconvenit totum discretum esse in pluribus et diversis subiectis. 1. s. d. 24. ad. 2m. contra primam. 3oo. et ad. 3m. aure. principale contra primam. et. d. 30. ad. 10m. grego. 2oo.
23. ¶ Natura totius discreti talis est quod partes eius possunt discrete connecti ad invicem in toto discreto: etiam sine corporali earum contactu. 1. s. d. 24. 2m. 3oo. contra primam. et ad. 9m. et. d. 30. ad. 10m. grego. 2oo.
24 ¶ Numerus habet se ut inferius ad multitudinem. 1. s. d. 24. notabili. 2.
25. ¶ Numerus differt a multitudine: quia numerus importat divisionem in genere determinato: multitudo vero absolute dicit divisionem. 1. s. d. 24. notabili. 2. et ad. 4m. Scoti contra. 3am.
26. ¶ In numero ultimo unitas uno modo accipi potest absolute et secundum id quod est: et sic non habet aliquid plus ceteris: alio modo inquantum est terminus et complementum plurium: et sic dat formam et speciem numero. 1. s. d. 24. no. 3.
27. ¶ Ultima unitas quecunque ponatur ultima habet rationem forme partis: non tamen est forma numeri intrinsece. primo sententiarum. d. 24. notabili. 3. et ad primum. et. 3m. contra. 4am.
28. ¶ Numerus motus non potest esse formaliter et complective sine actione anime: sed bene numerus permanentium. primo sententiarum. d. 24. ad. 8m. pro. 2o. defectu.
29. ¶ Unitates duorum angelorum faciunt unum numerum realem. 1. s. d. 24. ad argumenta ocham. ad. 1m. contra. 5am.
30. ¶ dualitas duarum dualitatum non est aliquid reale. 1. s. d. 24. ad. 1m. 2oo. et. 5m. 3oo et ad. 2m. principale au.

Obiectum 1. ¶ Obiectum scientie est conclusio in qua sunt subiectum et predicatum. 1. s. q. 4. prologi. notabili. 1.
2. ¶ Obiectum scientie nostre est quid incomplexum ex parte rei: sed ex parte nostri intellectus est aliquid complexum per modum enuntiabilis. 1. s. q. 4. prologi. conclu. 1.
3. ¶ Obiectum proprium intellectus nostri pro statu presenti vite est quidditas rei materialis: ens vero absolute acceptum est proprium et adequatum obiectum intellectus. 1. s. d. 3. q. 1. ar. 1. no. 1o. 2. et. 3. et ad. 1m. contra. 1am. et ad. 2m. et. 3m. contra. 2am. intellectus. 13.
4. ¶ Quiditas rei materialis inquantum habet rationem proprii et per se obiecti intellectus nostri est aliquid immateriale: et immaterialiter apprehenditur ab intellectu per abstractionem a materia signata et conditionibus individualibus. 1. s. d. 3. q. 1. notabili. 3. et ad primum. 4m. 6m. et. 8m. contra primam. immaterialitas. 2.
5. ¶ Per quiditatem rei materialis intelligit sanctus Thomas quidditatem rei composite ex materia et forma. 1. s. d. 3. q. 1. ad. 6m. contra primam.
6. ¶ anima separata non habet pro obiecto per se et adequato substantias immateriales. 1. s. d. 3. q. 1. ad. 3m. contra. 2am. anima. intellectus. 15
7. ¶ Obiectum intellectus proprie est illud in quod per se et directe fertur intellectus: et quod virtute continet omnia que intellectus cognoscit. 1. s. d. 35. q. 2. notabili. 1.
8. ¶ Obiectum primum intellectus est illud cuius specie primo informatur: et circa cuius cognitionem versatur: non conceptus rei: licet sit primo cognitum. 1. s. d. 27. q. 2. ad. 4m. contra primam.

Obiectum.

notabili.2.ꝛ ad.4m.aure.cõtra.5am.

5. ¶ Ordo diuine prudentie habet certitudinem respectu sui effectus: quãdo causa ꝓxima habet ordinem necessarium ad eum: aliás non.1.s.d.40.notabili.4.

6. ¶ Ordo p̃destinatiõis respectu sui effect⁹ determinatiõe hẽt nõ ex causa ꝓxima q̃ libere agit: ſꝫ certitudo p̃destinatiõis diuine: ĩ deũ vt in causam p̃mã reducat.1.s.d.40.notabili.4. p̃destinatio.10.

7. ¶ Ordo vniuersi meliorabitur post diem iudicij ſm q̃ ptinet ad illum statum: qui est incorruptibilitatis: ꝛ immutabilitatis.1.s.d.43.q.2.ad.2m.2o.ꝯ.4am.

8. ¶ Post diem iudicij nõ remanebunt species alie: nisi que ordinem habẽt ad incorruptionem.1.s.d.43.q.2.ad.2m.2o.cõtra.4am.

P.

Passio. 1. ¶ Passio ꝓpria p nullã potẽtiã põt sine sbo existere.1.s.d.3.q.6.ad.2am.rõnem scoti ꝯ p̃mã. ꝛ ad 9m.ꝯ p̃mã.ꝛ ad.12m.ꝯ.2am.ꝛ.d.8.q.1.ad.20m.ꝛ.d.30.ad.1m.aure.ꝯ p̃mã. Intellectus.8.

Posterius. 1. ¶ Posterius quod naturaliter ꝛ necessario dep̃edet a suo priori naturali ꝛ necessaria cõseq̃ntia: per nullã potẽtiam potest ab eo separari.1.s.d.30.ad p̃mũ cõtra p̃mã. ꝛ ad.2am.improbationẽ.

Pñitas. 1. ¶ Paternitas est vera res ꝛ relatio realis: nõ tamẽ habet q̃ sit res ex ipsa ratione relationis sed ex ipso esse quod habet.1.s.d.5.ad.6m.cõtra p̃mam.relatio.8.

2. ¶ Pñitas ĩ p̃re ẽ forma ſꝫ modũ intelligẽdi p quã pr̃ distiguit a filio.1.s.d.7.q.1.ad.4m.ꝯ.2am.

3. ¶ Generare nõ facit patrẽ esse patrẽ ꝓut pat̃ tenet substãtiue.1.s.d.7.q.1.ad.13m. contra primã.

4. ¶ Paternitas est quo pat̃ est pater adiectiue: non tamẽ est forma qua pat̃ est pat̃ substantiue.i. qua est suppositum patris.1.s.d.7.q.1.ad.13m.ꝯ p̃mã.ꝛ ad p̃mũ.ꝛ.7m.ꝯ.2am.ꝛ.d.26.notabili.2.

5. ¶ Paternitate vt est relatio: cõstituit pat̃ vt adiectiue tenet: paternitate vt est essentia diuina constituitur pater substantiue.1.s.d.7.q.1.ad.7m.contra.2am.ꝛ.d.26.notabili.2.

6. ¶ Pñitas nõ hẽt q̃ distiguat p̃rẽ a filio p solã rõnem paternitatis ꝓut est alia a rõne essentie: ſꝫ per rem paternitatis relatiuã vt habet oppositionem ad filiũ.1.s.d.33.ad.6m. contra p̃mam.

7. ¶ Paternitas se ipsa distinguitur ergo ꝛ pat̃: nõ valet ꝯsequẽtia.1.s.d.39.ad p̃mum aureoli.

8. ¶ Paternitas significat p modum forme simplicis: pat̃ vero ex modo suo significãdi multa complectitur ꝛ potest aliquo sui distingui ab alio ꝛ nõ se toto.1.s.d.29.ad p̃mum aureoli.

9. ¶ Licet pr̃ sit vn⁹ termin⁹ supposito: ẽ tñ plres ſꝫ rõnẽ relatiõis ad filiũ ꝛ spũſ.s.1.s.d.13.nota.4.

10. ¶ Paternitas inquãtũ essentia diuina ꝯstituit: inq̃ntũ relatio distinguit: inq̃ntum ꝓprietas cõuenit vni ꝑsone: inq̃ntũ notio ẽ p̃n̄m inotescendi ꝑsonã.1.s.d.7.q.1.nota.2.ꝛ.d.11.nota.6.ꝛ.d.26.no.2.

11. ¶ Paternitas ſm rationem relationis presupponit generare: sed prout est constitutiua p̃ris p̃cedit ſm modũ significãdi.1.s.d.27.q.1.ꝯclu.3.ꝛ ad.2m.3m.ꝛ.4m.contra.3am.

12. ¶ Pater ꝛ filius si cõsiderẽtur inq̃ntum sunt ẏpostases habẽtes vnam naturã diuinam sunt vnum spetie: sed secundũ spẽm ꝓprietatis ꝑsonalis dicunt q̃si differre spetie.1.s.d.13. notabili.3.

13. ¶ Pater nõ est sapiẽs sapientia genita.1.s.d.32.ꝯclu.4.ꝛ ad.3m.cõtra.4am.

14. ¶ In patre ponit potẽtia q̃ põt generare nõ tñ q̃ põt esse pr̃.1.s.d.7.q.1.ad.2m.ꝛ.5m.ꝯ p̃mam.

15. ¶ Generare nõ constituit patrẽ licet sit idẽ qd paternitas.1.s.d.20.ad p̃mum durandi.

16. ¶ Pñitas ꝛ spiratio actiua lꝫ sit diuino cadẽ res: sũt tñ due relatiões spetie differẽtes.1.s.d.31.no.2.

17. ¶ Pater deitate est deus: ꝛ tamẽ a parte rei se ipso realiter est deus ꝛ se ipso generat filium ꝛ ẽ pater.i.ipsa eadem re: que est ipse.1.s.d.6.ad.4m.ꝛ.d.7.q.p̃ma.notabili.2.

18. ¶ Essentia diuina est vt forma patris ꝛ cõstituit patrem in esse diuino ſm nostrum modum intelligendi.p̃mo sententiarũ.d.6.ad.4m.persona.4.

19 ¶ Pat̃ ꝛ fili⁹ sunt eadẽ res absoluta: distinguũtur tamen realit̃ re relatiua.1.s.d.2. notabili primo.

20. ¶ Pr̃ se ipso p̃mo ꝓducit: hẽt duplicẽ sensũ: si itelligat qd se ipo toto.i. q̃lꝫ qd ẽ ipe vl' qd in ipso ẽ ꝓducit: falsa est. si aũt intelligat.i.nõ per aliud qd nõ sit ipe realiter: vera est.1.s.d.6.ad.3m.

21. ¶ Solus pr̃ dicit se ꝛ alia verbo: licet q̃libꝫ ꝑsona sit res dicta verbo.1.s.d.32.ad.3m. contra.3am.

22. ¶ Solus pater dicit verbum.1.s.d.27.q.2.notabili.4. Intellectus.50. verbum.29.

23. ¶ Pater etiã inq̃ntũ est talis persona est suppositum relatiuum: nec intelligi põt tunc opposito relatiuo: nec ẽẽ p̃us eo nec ſm rẽ nec ſm intellectũ.1.s.d.6. notabili.4. ordo. 6. [illegible] 4.

24. ¶ Pater nõ omnem entitatem quã habet: cõmunicauit filio licet cõmunicauerit [illegible] substantiam loquendo de entitate large.1.s.d.29.ad primũ.

25. ¶ Nō pōt inferri p hoc q pr hēt aliq̄ entitatē relatiuā vt pr̄nitatē quā nō hēt fili⁹: q hēt aliqd qd nō hēt filius: vl' q sit aliqd qd nō est fili⁹: sȝ q hēt aliquē respectū quē nō hēt fili⁹. i. s. d. 29. ad pm.
26. ¶ Pr̄ ⁊ fili⁹ inq̄tū vnū vel inq̄tū plres spirāt spūm s. vnū nō significat vnitatē formalr̄ sȝ vnū pn̄m vl' vnā ṽtutē spiratiuā: ⁊ plres nō significat pluralitatē formalr̄: sȝ plres psonas. i. s. d. 12. ad. 2m.
27. ¶ In patre est essentia cōmunis ⁊ propr̄etas relatiua que nō est in filio: nō tamē sequitur q essētia diuina nō sit eadem res que est pater ⁊ filius. pmo sentētiarum. d. 29. ad. 2m.
28. ¶ Pater ⁊ filius sunt vnū pn̄cipiū spirit⁹ sancti. pmo sentētiarū. d. 12. ɔclusio pma. spūs. s. 11. ⁊ 12.
29. ¶ Pat' ē sufficiēs pn̄cipiū spūs. s. ⁊ fili⁹ nō ē aliud pn̄cipiū spūs. s. a pr̄e. i. s. d. 13. ad. 3m. aure. ɔ. 3am.

Pars. 1. ¶ Partes in ɔtinuo non sunt actu: sed potentia. i. s. d. 30. ad. 2m. ɔ. 1am. ⁊ ad. 2am. pbatio. ad. 8m. gregorij contra pmam. continuum. 1. et. 2.

Pena. 1. ¶ Pena inq̄tū huiusmodi nō est bona: nec per se intēta. i. s. d. 40. ad. 5m. contra. 7am.
2. ¶ In pēa nō ɔlectat' de⁹ inq̄tū huiusmo di: sȝ inq̄tū ē p iusticiā suā ordiata. i. s. d. 40. ad. 5m. ɔ. 7am.
3. ¶ Pene inflictio sequitur culpam reprobatorum: licet eorum reprobatio sit eterna: nec fit eis aliqua iniuria. pmo. s. d. 40. ad. 3m. contra. 2am partē. 7e.

Perfectio. 1. ¶ Oīs pfectio ē pfectio eēndi. ⁊ q2 i deo ē vnū tm̄ eē: est vna tm̄ perfectio. i. s. d. 7. q. i. notabili. 4.

Persona. 1. ¶ Nomē persone habet modum significādi absolutoꝝ: ⁊ res significata non est quid absolutum pmo. s. d. 30. notabili. 7. nomen. 2.
2. ¶ Persona significat relationē ⁊ essētiā i recto: nō vt significātur i abstracto p modū forme nominib⁹. s. relationis ⁊ essentie: sȝ vt in cōcreto significāt'. i. s. d. 25. ad. 2m. ⁊. 3m. ɔ pmam. 2oo.
3. ¶ Persona predicat' in q̄d de patre filio ⁊ spū sctō, put quid dicit substātiā indiuiduam. ⁊ possunt dici tres persone: licet nō tres dij. i. s. d. 25. 2m. cōtra. 2am. ⁊. 4m. contra. 3am.
4. ¶ Persona non est magis composita in qua ponunt' plures ppr̄ietates. pmo. s. d. 26. notabili. i. ⁊. d. 29. notabili. 2. constitutio. 2.
5. ¶ Dicere q cōsiderando personas inq̄tū sunt supposita q̄dam: pater potest intelligi sine filio: ⁊ sic pater est prior filio: nil est dicere. i. s. d. 6. notabili. 4. pater. 23.
6. ¶ Persone diuine fm̄ rationem sue ɔcessionis habent causalitatem respectu creationis rerum. pmo sententiarum. d. 3. q. 4. notabili. 2. ⁊ ad pmū.
7. ¶ Relatio non est de significato persone in cōmuni: est tamen de significato diuine persone. i. s. d. 18. notabili. i. et. d. 25. notabili. i. et ad. 2m. cōtra. 2am. persona.
8. ¶ Persona maxime in diuinis est nomē dignitatis. i. s. d. 28. notabili. 4.
9. ¶ Persone diuine nō constituūtur per relationes reali cōstitutione. i. s. d. 26. ad pmū cōtra pmā constitutio. 2. paternitas. 28.
10. ¶ vna psona nō hēt aliquā ētitatē: quā nō hēt alia: sȝ hēat aliquā ppr̄etatē relatiuā. i. s. d. 29. ad. 1m
11. ¶ In vna psona plures propr̄ietates relatiue non dicūtur plures res nec plures entitates: licet possint dici plures res aut plures entitates relatiue. i. s. d. 29. ad pmū.
12. ¶ In vna persona diuina nō est pluralitas entium realiū: sed sunt penitus eadem res sub diuersis nominibus. pmo sentētiaꝝ. d. 29. ad. 4m.
13. ¶ Persone diuine nō presupponūt distinctionem realem intellectus ⁊ volūtatis. i. s. d. 8. q. 4. ad primum cōtra pmam. ⁊. d. 11. notabili. 4. distinctio. 24.
14. ¶ Quelibet dīna psona est in alia. i. s. d. 19. q. pma. ɔclusio pma. idem.
15. ¶ Una dīna psona est in alia rōne idemptitatis essentialiter ⁊ fm̄ esse reale: ⁊ fm̄ esse intelligibile: ⁊ vt vnum relatiuum est de intellectu alterius: ratione originis: ⁊ virtualiter vt pn̄cipiatum in suo pn̄cipio. i. s. d. 19. q. i. notabili. 3. ⁊ ad pmū. 2oo.
16. ¶ Persone sūt tres: nō essentia: nec se ipsis: aut se totis: sed relationibus. i. s. d. 29. ad. 6m.
17. ¶ Persone dīne sūt ipse relationes: ⁊ hoc ē singulare in dīnis q persona ɔducēs nō solū q̄tū ad rationē pn̄cipij nō possit eē pos: sȝ nec etiā inq̄tū tale suppositū. i. s. d. 6. notabili. 4. pr̄. 23. pri⁹.
18. ¶ Persone diuine inq̄tū sunt ipse relationes: se ipsis distinguntur: ppr̄ie tamen se ipsis nō distinguntur. i. s. d. 11. notabili. 2. ⁊. d. 29. ad. 6m.
19. ¶ Licet nō essent relationes quas fides distinguit: deus esset substantia ⁊ persona. i. s. d. 26. notabili. 2. proprietas. 6. subsistens. 6.
20. ¶ Persone dīne dicūtur equales nō positiue: sȝ pr̄uatiue. i. s. d. 31. notabili. i. equalitas. 8.
21. ¶ Persona predicatur in q̄d de tribus psonis: nō tamē est genus. i. s. d. 25. ad. 4m. contra. 3am.

Potentia

Potentia. 1. ¶ Potentia generandi vel spirādi que est pncipium actuū notionaliū pncipaliter ⁊ in recto essentiam diuinam significat: in obliquo autem relationem implicat. s. extrinsece. 1. s. d. 7. q. 1. conclu. 2. d. 9. notabili. 3. ⁊ d. 20. notabili. 1.

2. ¶ Potentia generādi in diuinis nō includit sub omnipotētia absolute ⁊ simpliciter dicta: sed sub omnipotentia patris precise: in qntum tamē potētia actiua respectu eius quod possibile est pduci claudit sub oīpotētia dei. 1. s. d. 20. pclu. 1. ⁊ notabili. 1. ⁊ ad. 3^{m}. 2°. ⁊ ad. 3^{m}. Scoti. 2°.

3. ¶ Omnipotētia est potētia ad omnia q̄ potētie actiue absolute sumpte subiacēt. 1. s. d. 20. nota. primo. ⁊ ad. 3^{m}. Scoti. 2°.

4. ¶ Potentia in diuinis respectu actuū notionalium: neqʒ est actiua nec passiua ꝓprie loquendo: sed sm modum significādi p modū potentie actiue est in patre ⁊ p modū potētie passiue ī filio. pmo. s. d. 5. ad. 6^{m}. cōtra. 3^{am}. d. 7. q. 1. notabili. 1. ⁊ d. 10. notabili. 2.

5. ¶ Potētia in diuinis licet sit ipsa essentia diuina sm rē: potētia tamē generādi cum essentia importat relationem cōnotatā. 1. s. d. 5. 6^{m}. contra. 3^{am}.

6. ¶ Potētia generādi pncipalit importat diuinā eēntiā: tn̄ vt est in pr̄e: itaqʒ importat q̄si duo: vnū directe ⁊ formalit: aliud in cōnotato. 1. s. d. 7. q. 1. notabili. 3. ⁊ ad. 14^{m}.

7. ¶ Potētia generatiua nominat eēntiale ꝯiunctū notionali. 1. s. d. 7. q. 1. notabili. 3. d. 9. notabili. 3.

8. ¶ Potētiam eandē habet filius quā pat: nō tamē eodē modo. i. cum tali relatione. 1. s. d. 7. q. 1. ad 4^{m}. cōtra pmam. ⁊ 6^{m}. ⁊ 10^{m}. d. 20. notabili. 1. d. 27. q. 2. notabili. 4.

9. ¶ Potētia generandi nō denegat filio per hoc φ nō potest generare: sed modus habēdi eam. primo sententiarū. d. 7. q. 1. ad. 4^{m}. 7^{m}. ⁊ 8^{m}. contra pmam.

10. ¶ Potētia generatiua sm φ filio repugnat. i. sm q̄ditatiuā ratione respectus quem cōnotat: non dicit pfectionē: sʒ sm absolutū qd importat. 1. s. d. 7. q. 1. ad. 3^{m}. contra pmam.

11. ¶ Potētia sm rōnem pncipij est in deo respectu actionū: sm quas aliqd ꝓcedit ab alio distinctū essentialiter aut personaliter: respectu vero aliarum attribuitur deo potentia sm nostrum modum intelligēdi. 1. s. d. 7. q. 1. notabili. 1.

12. ¶ Potētia obediētialis non est nisi quedam relatio. 1. s. q. 1. ꝓlogi. 1^{m}. ⁊ 2^{m}. cōtra. 5^{am}. capacitas. 1.

13. ¶ Potētia nature humane ad fidem ⁊ charitatem: nō est naturalis. 1. s. q. 1. ꝓlogi. ad pmū ⁊ 2^{m}. cōtra. 5^{am}. d. 17. q. 2. ad. 2^{m}. 3°. cōtra. 3^{am}. ⁊ ad. 3^{m}. aure. ꝯ. 3^{am}. d. 40. ad. 2^{m}. ꝯtra. 2^{am}. partē 7^{e}. agens. 11. capacitas. 1.

14. ¶ Potētia additionis ī numero nō ē vna: sʒ semper ex noua additiōe efficit alia potētia numero sʒ φ efficit noua spēs numeri. 1. s. d. 43. q. 2. pmū ꝯ. 2^{am}. cōtinuū. 6. infinitum. 18.

15. ¶ Potētia passiua ponitur in genere act⁹ ad quē ordinatur: potētia vero actiua per se ponitur in genere. pmo sentētiarū. d. 3. q. 6. notabili. 3.

16. ¶ Potētia ponitur in genere actuo ad quē ordinatur: intelligitur d actu ad quē pmo per se ⁊ principaliter ordinatur. 1. s. d. 3. q. 6. notabili. 4.

17. ¶ Potētia ad q̄ntitatē q̄litatis ⁊ ad ꝓprias passiones: nō est in genere coꝝ sed in genere substātie ⁊ actus prim⁹ earū ⁊ pncipalis est anima. 1. s. d. 3. q. 6. notabili. 4.

18. ¶ Potētia ad albedinē est in gn̄re albedinis reductiue. 1. s. d. 8. q. 2. ad. 3^{am}. ꝓbationem. 6.

19. ¶ Act⁹ ⁊ potētia diuidunt ens ⁊ quodlibet gen⁹ entis: ita φ in genere act⁹ ponitur potētia ad illum actum. 1. s. d. 3. q. 6. notabili. 3. ⁊ 4.

20. ¶ Oēs act⁹ ad q̄s ordināt potētie anime sunt accidētales. 1. s. d. 3. q. 6. notabili. 2. ⁊ ad. 1^{m}.

21. ¶ In omni re que est in genere: inuenitur actus ⁊ potētia licet nō semper distincta realiter. pmo. s. d. 8. q. 2. ad. 7^{m}. genus. 43. ⁊ 46.

22. ¶ Eadem potētia: materia est in potētia ad formā substātialē ⁊ ad esse existētie et ad q̄ntitatem ⁊ ad proprias passiones. 1. s. d. 3. q. 6. notabili. 4. materia. 2.

23. ¶ Potētie anime nō sunt ipsa essentia anime. 1. s. d. 3. q. 6. ꝯclu. prima. anima. 4.

24. ¶ Potētie anime distinguuntur ab anima: loquēdo de potētia que est pncipium actionis nō de potentia ad esse. 1. s. d. 3. q. 6. notabili. 2.

25. ¶ Potētie anime dicūtur fluere ab anima: ex eo φ producta anima: ex ꝯsequēti fluunt ex necessitate. 1. s. d. 3. q. 6. notabili. 4. ⁊ ad. 12^{m}. alioꝝ ad. 2^{am} instantiam Scoti.

26. ¶ Potētie aīe dicunt illa p que aīa determinat ad suas opationes. 1. s. d. 3. q. 6. notabili. 2.

27. ¶ Potentie anime sunt in secunda spetie qualitatis vt respiciunt suum subiectum: ⁊ in tertia vt

14. ¶ Processio amoris nō solum presupponit processionem verbi ꝛ ipsum verbum: verum ꝛ ab ipso originatur ꝛ emanat. 1. s. d. 11. notabili. 4.
15. ¶ Illud quod ꝑcedit p modum voluntatis in voluntate: nō ꝑcedit s᷑m rationem similitudinis. ꝑmo sententia. d. 10. notabili. 2.
16. ¶ In diuinis ꝑcessio per modū intellectus nō distinguitur a ꝑcessione q̄ est per modum nature. ꝑmo sententiarū. d. 9. notabili. 2.
17. ¶ In diuinis ꝑcessio que est per modū intellectus est s᷑m similitudinem in eadē natura ꝛ nō ꝑerfi git aliam ꝛ est tm̄ ab vno. 1. s. d. 9. notabili. 2.
18. ¶ Processioni que est ex parte intellectus est nomen impositū: ex parte vero voluntatis nō sunt vocabula. 1. s. d. 10. notabili. 2.
19. ¶ Processio spūs. s. habet originem mediatam a generare ꝛ generari et immediatam a communi spiratione. 1. s. d. 11. notabili. 4.
20. ¶ Processio seu spiratio passiua ꝛ filiatio non habēt aliquā oppositionem si considerent᷑ absolute sed s᷑m q̄ sunt diuinarum personarum. 1. s. d. 11. notabili. 4.
21. ¶ Processio eterna spūs. s. dicit᷑ tēporalis ꝑpter nouū respectum ei⁹ ad creaturā. 1. s. d. 14. no. 1.
22. ¶ Processio tēporalis magis appropriat᷑ spūi scto q̄ filio: q2 vt amor ꝑcedit. 1. s. d. 14. no. 3. ꝛ. 7.
23. ¶ Procedere tēporaliter includit in sui rōne ꝑcedere eternaliter ab alio. 1. s. d. 14. no. 4. no. 0. ꝛ. 5.
24. ¶ Processiones in diuinis ꝑmo ꝛ per se terminātur ad ypostases ꝛ supposita ꝛ distinguūtur penes terminos quod. 1. s. d. 5. ad ꝑmū aliorum.
25. ¶ Processiones in diuinis sunt differentes quasi specie ꝑpter differentiam ꝓprietatū ꝑsonaliū li cet in procedentibus sit vna natura cōmunis. 1. s. d. 5. ad ꝑmū aliorum. ꝛ. d. 7. q. 1. ad. 5^{m}. ꝯ. 2^{am}.

ꝑductio.
1. ¶ Productiones diuine specie habent a suppositis non a natura. 1. s. d. 5. ad ꝑmū aliorum.
2. ¶ Productiones diuine nō sunt realiter actiue eliciti siue transeuntes in naturam extraneam: sed ab vna ꝑsona in aliam personam. 1. s. d. 7. q. 1. ad ꝑmū ꝛ ad. 9^{m}. contra ꝑmā. ꝛ. d. 26. ad. 2^{m}. contra. 2^{am}. Actus. 9. generatio. 37.
3. ¶ Produci naturaliter aliqd dicit᷑ ꝑpter naturalem habitudinē quā habet ad suū ꝑncipium: per modū vero nature quod producitur ab aliquo principio sic producente: sicut natura producit. ꝑrimo sententiarū. d. 6. notabili. 3.

ꝑprietas.
1. ¶ Proprietates in diuinis dicunt᷑ esse in essentia: nō per modū informationis sed per modum idē titatis. 1. s. d. 5. ad. 3^{m}. contra. 3^{am}.
2. ¶ Proprietates sunt intrinsece ipsis ꝑsonis incluse in eis. 1. s. d. 29. ad ꝑmū contra ꝑmam.
3. ¶ Propꝛietas relatiua ab alio habet q̄ sit eius: ꝛ ab alio q̄ sit relatiua ꝓprietas. 1. s. d. 29. ad. 1^{m}. ꝯ. 1^{am}.
4. ¶ Propꝛietates ꝑprie nō ꝑducunt᷑ si rationē formalē proprietatis attendamus. 1. s. d. 32. ad. 2^{m}. contra ꝑmam. 5^{oo}.
5. ¶ Proprietas ꝯstitutiua ꝑsonarum est qd cōmune ad formas absolutas qbus supposita cōstituūt᷑ in creaturis ꝛ ad formas relatiuas quibus diue ꝑsone cōstituūtur. 1. s. d. 6. notabili. 4.
6. ¶ Proprietates constituentes ꝑsonas diuinas sunt relatiue: ꝛ ipse ꝑsone sunt supposita relatiua: ꝛ abstractis ꝑ intellectū ꝓprietatib⁹ ꝑsonalib⁹: nō remanēt ypostases diue. 1. s. d. 6. no. 4. ꝑsona. 17
7. ¶ Proprietates nō distinguūt nec determināt essentiam ꝓut significatur vt forma vel natura: ꝛ tamē que est essentia distinguunt ꝛ determinant ꝓut significat᷑ i ratione suppositi ꝛ subsistētis. primo sententiarum. d. 25. ad ꝑmum contra ꝑmam.
8. ¶ Proprietas vt significat᷑ in abstracto: nō est distinctū subsistens sed quo sit distinctio: sed si acci piat᷑ in modo significādi suppositi: est qd subsistēs ꝛ distinctū in recto. 1. s. d. 25. ad. 2^{m}. 2^{oo}.

ꝓpositio.
1. ¶ Propositio p se nota ē cuius ꝑdicatū ē de essentia subiecti. 1. s. d. 3. q. 2. no. ꝑmo. ꝛ ad. 1^{m}. grego.
2. ¶ Ad hoc q̄ ꝓpositio sit p se nota: sufficit q̄ predicatum sit de ratione subiecti: de ratione dicente quid rei vel quid nominis. 1. s. d. 3. q. 2. ꝯclu. ꝑma. ꝛ ad ꝑmum grego. contra ꝑmam.
3. ¶ Non omnis ꝓpositio per se nota: est per se nota nobis. 1. s. d. 3. q. 2. ꝯclu. 2.
4. ¶ Hec ꝓpositio de⁹ est: est ꝓpositio per se nota s᷑m se non autem quo ad nos. 1. s. d. 3. q. 2. ꝯclu. 3.
5. ¶ Hec ꝓpositio deū esse: est p se nota beatorum: ꝛ nobis naturaliter cognita nō sub ꝓpria ratione: sed in quodā cōfuso ꝛ cōmuni. 1. s. d. 3. q. 2. ad. 5^{m}. contra. 3^{am}. ꝛ ad argumentū ante oppositum.
6. ¶ Propositio ideo per se nota dicitur: quia per se ipam. i. ex ratione formali terminorum nota ē ꝑmo sententiarū. d. 3. q. 2. notabili. 1.

7. ¶ Diuina essentia est ꝓpria ratio cuiuslibet creature.1.s.d.36.conclu. ꝓma.

8. ¶ Essentia diuina ꝓpter suam fecunditatē est radix ꝛ fundamētū diuersarū rationū: ꝛ ex natura rei habet ꝙ in ea possit accipi per intellectum alia ꝛ alia ratio fm ꝙ est principium ꝓductiuum filij ꝛ spūs s.1.s.d.8.q.4.notabili.2.ꝛ ad.2m.contra ꝓmam.

9. ¶ Cum dicitur essētia diuina differt ab intellectu diuino ratione: sensus est ꝙ intell⁹ alia ꝛ alia ratione vtrūqꝫ intelligit.1.s.d.45.notabili.1.

10. ¶ Ratione differre ea q̄ in deo sunt idem re: nil aliud est q̄ illa alio ꝛ alio actu intelligendi apprehendi ꝛ alia ꝛ alia conceptione concipi.1.s.d.45.notabili.1.

11. ¶ Cum dicimus rem sub alia ꝛ alia ratione: nō accipim⁹ aggregatū ex re ꝛ ratione sed rem ipsam sub illis diuersis rōnib⁹ i sensu cōposito nō i diuiso.1.s.d.8.q.4.ad.3m.ꝓbatio.ꝓncipalis ꝯ.2m.

12. ¶ Ratio particularis est potētia q̄dā sensitiua ꝛ alio nomine vocatur cogitatiua: ꝛ in brutis extimatiua.1.s.d.35.q.2.notabili.4.

Reduplica° 1. ¶ Reduplicatio quodcūqꝫ gen⁹ cause potest designare.1.s.d.12.notabili.3.

Relatio. 1. ¶ Relatio vt relatio est: nō habet ꝙ ponat aliq̄d in eo d̄ quo dr̄ neqꝫ ꝙ respiciat fm̄ sed terminū.1.s.d.8.q.2.notabili.6.ꝛ d.11.notabili.1.ꝛ d.13.notabili.4.ꝛ d.19.q.3.notabili.1.

2. ¶ Relatio ab alio habet ꝙ sit res: ꝛ ab alio ꝙ sit relatio.1.s.d.13.notabili.4.ꝛ ad ꝓmum ꝯ ꝓmam.

3. ¶ Relatio differt ab oībus alijs gn̄ib⁹: q: alia ex ipsa rōne gn̄is hñt ꝙ sint aliq̄d in rerū natura: relatio autem nō: nō tn̄ ex ratione sui generis habet ꝙ non ponat aliq̄d sꝫ ꝙ sit aliq̄d habet ex causa vel fundamēto.1.s.d.13.notabili.4.ꝛ d.20.notabili.3.ꝛ d.33.notabili.4.

4. ¶ Cum sanct⁹ Thomas dicit ꝙ relatio fm suā q̄dditatē ꝛ inq̄ntū est q̄dā respect⁹ nō ponit aliq̄d intelligit ꝙ nō ponit aliq̄d absolutū inherēs aut inexistēs.1.s.d.33.notabili.4.

5. ¶ Si relatio fm rationē sue q̄dditatis nō poneret aliq̄d: cum fm suū esse ratione cui⁹ ponit aliq̄d inherēs non cadat in genere: relatio nō esset aliq̄d gen⁹ entis.1.s.d.33.notabili.4.

6. ¶ Relatio habet debilius esse.ꝓuo sententiarum.d.30.ad.13m.contra ꝓmam.

7. ¶ Relatiuorū esse ē ad aliud eē: nō itelligit̄ de esse existentie: sꝫ accipit̄ esse ꝓut significat diffinitionem rei vel rationē q̄dditatiuā.1.s.d.7.q.1.notabili.2.ꝛ d.33.ad argumētū ante oppositum.

8. ¶ In relatione duo sunt.s. respect⁹ ad terminū oppositū in quo cōsistit rō q̄dditatiua relationis: ꝛ esse eius qd̄ habet in sb̄o: ꝓmū cōuenit ei fm se ꝛ inq̄ntū relatio est ꝛ vt sic nō est aliq̄d. 2m conuenit ei vt forma accidētalis est vt in creaturis: vel vt subsistēs vt in diuinis.1.s.d.11.notabili.1.

9. ¶ Relatio distinguit ꝑsonas diuinas: nō ratione sui esse sed fm ei⁹ quidditatiuam rationem ꝛ q: importat oppositionem originis.1.s.d.11.notabili.1.ꝛ.2.

10. ¶ Relationes opposite distingūt fm ꝓpriā ꝛ q̄dditatiuā rōnē relationis inq̄ntū relatio ē: relationes aūt similes ꝛ disparate distingūt fm esse aut inesse.1.s.d.11.notabili.3.distinctio.17.

11. ¶ Relatio in diuinis nō facit cōpositionē: nec ponit in numerū cum essentia: nec cum ꝑsona.1.s.d.26.notabili.1.ꝛ.2.ꝛ d.29.notabili.2.constitutio.2.essentia.28.

12. ¶ Relationes q̄bus fili⁹ ꝛ spūs.s. distinguūt̄ a patre q̄ntūcūqꝫ sint int̄ se disparate: nullo modo poterunt spūꝫ.s. a filio distinguere: nisi sint opposite fm originē.1.s.d.11.notabili.4.

13. ¶ Relatio fm suum esse nō cōparat̄ ad oppositū relatiuum: sed ad subiectuꝫ.1.s.d.7.q.ꝓma.notabili.2.ꝛ d.33.ad argumentum ante oppositum.

14. ¶ Si relatio nullo modo est ens: nec ponit aliq̄d nisi fꝫ suū esse: distinctio diuinarū personaruꝫ vel non esset realis: vel esset per aliquod absolutū.1.s.d.33.notabili.4.

15. ¶ Rela° i diuīs hēt se vt forma īdiuidual' p quā vna ꝑsona ab alia distigūt̄.1.s.d.7.q.1.ad.3m.ꝯ.2m.

16. ¶ Relationib⁹ diuinis hoc est singulare ꝙ constituāt supposita: eo ꝙ sunt ipsa diuina essentia.1.s.d.7 q.1.notabili.2.ꝛ d.26.ad.8m.scoti.

17. ¶ Relatio non habet ex natura relationis ꝙ constituat ꝑsonas diuinas in esse personali: sꝫ inq̄ntū est ipsa diuina essentia.1.s.d.7.q.1.notabili.2.ꝛ d.26.ꝯclu.3.ꝛ notabili.2.

18. ¶ In diuinis ipsa relatio que est ꝓprietas est diuina essentia: ꝛ ex hoc habet ꝙ id qd̄ ꝑ eam cōstitutum est sit persona.1.s.d.26.notabili.2.

19. ¶ Persone diuine constituuntur in esse ꝑsonali ꝛ distinguuntur ab inuicem ꝑ relationes originis: non per aliquid absolutum.1.s.d.26.conclu.1.

20. ¶ Diuine ꝑsone nō constituuntur nec distinguuntur formaliter in esse ꝑsonali ꝓmo ꝛ ꝓncipaliter ꝑ origines.i. per productiones aut ꝓcessiones.1.s.d.26.conclu.2.

21. ¶ Relatio a subiecto habet existere: a fundamēto aūt specificā realitatem.1.s.d.5.ad.10m.3.3am

22. ¶ Unitas vel pluralitas relationis vt est res sumit a fundamēto: et inq̄tū relatio ē a termio.1.s.d 13.notabili.4.r.d.29.ad.6m.r.d.31.notabili.2.

23. ¶ Cum dicit q̄ pluralitas r distictio relationū sumit a terminoꝝ pluralitate: intelligit de relationibus diuersaꝝ specierum.1.s.d.13.notabili.4.filius.12.

24. ¶ Unitas vel pluralitas relationis aliq̄n sumitur a suppositis: aliq̄n a fundamentis: aliq̄n a terminis.1.s.d.13.notabili.4.r.d.31.notabili.2.

25. ¶ Unitas vl' pluralitas relationū materialis sumit a suppositis: r q̄tū ad eaꝝ realitatē sumit ex fūdamētis: r q̄tū ad rōnē q̄ditatiuā relationū sumit ex terminis.1.s.d.13.no.4.r.d.31.nota.2.

26. ¶ Nō quecūq̄ pluralitas terminoꝝ causat pluralitatē relationū: sed pluralitas formalis r specifica.1.s.d.7.q.2.ad.2m.3oo.contra p̄mā.r ad.3m.scoti.d.13.notabili.4.

27. ¶ Relatiue opposita inq̄tū relatiua sunt opponūt: r inq̄tū relatiua sunt cōueniūt: r vnū est de intellectu alterius.1.s.d.19.q.1.notabili.2.

28. ¶ Relatio est in diuinis psonis rō cōueniētie r distinctionis.1.s.d.19.q.1.notabili.2.

29. ¶ Relatio nō ē media int extrema nec iq̄tū huiusmodi ē p̄ncipiū mot9.1.s.d.19.q.2.no.3.mā.13.

30. ¶ Unitas substātie numerica nō ē p̄pe r p se fundamētū relationis idētitatis.1.s.d.30.notabili.1.

31. ¶ Idētitas ē rela9 sūdata sup vnitate eētie.1.s.d.19.q.2.no.1.r.3.r ad.1m.2oo.d.30.ad.5m.gre.

32. ¶ Relatio idētitatis eiusdē ad se ipsum est relatio rōnis r causat ab ope intellectus cōferētis idem ad seipm q̄tū ad sbam: licet q̄sq̄ sit realiter idē sibi.1.s.d.30.notabili.1.r.d.31.notabili.4.

33. ¶ Sortes est idem platoni relatione idētitatis specifice.1.s.d.30.ad.2am.p̄ba.ad.5m.grego.2oo

34. ¶ Relationes diue sunt ipse psone fm rem r sunt in psonis r cōstituūt psonas fm modū nostrum intelligēdi.1.s.d.26.notabili.1.2.r.3.r ad p̄mū cōtra p̄mā.constitutio.idem.

35. ¶ Relationes diuine dicunt esse i essentia r in psonis ad vitādū errorē porretani.1.s.d.26.no.1.

36. ¶ Relatio diuina a parte rei subsistēs est: r fm modū nr̄z intelligēdi assignatur ei fundamentum.1.s.d.5.ad.10m.contra.3am.

37 ¶ Relationes cōstituūt r distingūt psonas inq̄tū sunt ipse psone subsistentes: dictio tamen reduplicatiua nō notat ibi causam formalē.1.s.d.26.notabili.3.

38. ¶ In diuinis nō est alia distinctio nisi fm relationē.1.s.d.26.ad.11m.scoti.

39. ¶ Relatio p̄supponit distinctionē alioꝝ generum: r facit distinctionē que est fm adaliquid.1.s.d.26.ad.11m.scoti.

40. ¶ Relatio paternitatis consequitur ad generare fm rōnem relationis absolute: sz inq̄tū est eētia diuina r cōstitutiua psone p̄cedit.1.s.d.26.r ad p̄mū.2m.r.4m.3oo.r ad primū contra.2am.et d.28.ad argumentum ante oppositū.psona.

41. ¶ Relatio manet in deo q̄tū ad rationē generis.i.fm p̄priam rationem relationis: nō aūt alia genera.1.s.d.8.q.2.notabili.6.

42. ¶ Relationes nō differūt ab inuicem relatiue alijs relationibus: sed se ipsis.p̄mo sententiarū.d.30.ad.3am.p̄bationem.ad.5m.2oo.gregorij.contra p̄mā.r ad.12m.

43. ¶ Relationes originis p̄ter realitatem q̄ sunt q̄dam res simplicissima r omnino idem cū eētia diuina: habēt p̄prias realitates relatiuas a suis fundamētis ab inuicem distinctas: q̄bus persone diuine realiter distinguntur.1.s.d.33.notabili.4.

44 ¶ Nisi relationes originis essent plures res relatiue: non possent plures psonas diuinas realiter distinguere r plurificare.1.s.d.33.notabili.4.

45. ¶ Relationes in diuinis possunt esse p̄ncipium actuum notionaliū fm nostrū modū intelligēdi.1.s.d.6.ad.2am.improba.ad.2m.contra p̄mā.r.d.9.notabili.3.essentia.p̄ncipiū.23.

46. ¶ Relatiua dicunt esse eiusdem gradus vel ordinis q̄ ex natura fundamenti relationis sunt ad inuicē ordinabilia: r huiusmodi sunt q̄ ex natura fundamēti relationis habēt habitudinē dependētie: vel p̄portionis: aut cōmensurationis: vel alicui9 ordinis ad inuicē.1.s.d.30.notabili.5.

47. ¶ In adaliq̄d nō est p se mot9 p̄pe loquendo: sed minus p̄prie bene est motus fm relationem.p̄mo sententiarū.d.30.notabili.1.r.6.motus.13.

48. ¶ Cum dicit in diuinis relatio inq̄tū relatio: aut relatio inq̄tū p̄prietas cōstitutiua: est distinctio relationis sub ratione cōmuni.i.fm rōnem sui generis: et relationis sub ratione speciali vel magis determinata.1.s.d.6.notabili.4.

Relatio.

77. ¶ Ratio formalis fundamēti relationis fundate super q̄litate ē aliq̄d habēs rōnē quātitatis: ideo inter modos relatiuorū nō enumerauit philosophus relatiua sup q̄litate fundata.1.s.d.31.no.3.
78. ¶ Relationes psonarū in diuinis adinuicem: nullā importāt dependētiā aut causalitatē s; ordinē tm̄ originis: nisi depēdētia intelligat̄ in sola denominatione relatiua que consequitur relatiuo℞ intelligētiā. pmo sententiarū.d.31.notabili.3.
79. ¶ Relatio τ essentia vt significant̄ in ratione subsistētis aut ypostasis non ↄstituunt personas: sed vt in abstracto significant̄ τ vt forme q̄dam.1.s.d.25.2m cōtra pmā.d.26.notabili.1.
80. ¶ Relationes totius ad suas ptes: nō sunt relationes reales s; rationis: τ partes inter se nō hn̄t relationē vnionis s; vnitatē.1.s.d.30.2m. ↄtra pmā. τ ad.2am. pbationē.8m. gregorij cōtra pmā.
81. ¶ Mortuo vno filio manet eadē relatio numero ad alios filios nō tamē idē respectus rationis. pmo sententiarū.d.7.q.2.ad.3m. scoti ↄ pmam.
82. ¶ In deo licet sit realiter virtus potētie τ operatio q̄bus effectus causantur in creaturis: nō tamē huiusmodi attributa sunt in deo causa vel fundamētum depēdētie dei ad creaturas: s; causa ē intellect⁹ nr̄ q̄ cointelligit respect⁹ q̄sdā etiā dei ad creaturas.1.s.d.30.notabili.3.
83. ¶ Fundamētū qd correspōdet huiusmodi relationib⁹ dei ad creatu: as sunt relatiōes reales creatura℞ ad deū.1.s.d.30.notabili.3.deus.26.τ.27.
84. ¶ Relationes huiusmodi duplex habent fundamētum: vnū ē aliq̄d attributū deū aliud est ipse relationes reales creaturarum que sunt causa vt intellectus noster in deo concipiat huiusmodi relationem. pmo sententiarum.d.30. notabili.3.
85. ¶ Relatiue denominationes respectu creaturarum vno modo conueniūt deo ab extrinseco: alio modo intrinsece.1.s.d.30. notabili.3.
86. ¶ Relationes rōnis non sunt in aliquo predicamēto℞ philosophi.1.s.d.29.ad.5m. ↄ.3am.
87. ¶ In relationibus rōnis nō possunt dari ppie genera: species: τ differētie: licet in talibus vna sit magis cōmunis alia.1.s.d.29.ad.5m. contra.3am.
88. ¶ Dominium et seruitus iure ciuili introducta: relatio possessoris τ possessi τ relatio precij humana ratione adinuenta non sunt relationes reales: sed rationis tm̄.1.s.d.30.ad.8m. contra pmam. τ ad.11m. gregorij.2o.
89. ¶ Dextreitas a natura causata τ ab intellectu adinēta non habēt vnū cōceptū cōmunē quidditatiuū.1.s.d.13.notabili.4.τ.d.29.5m. ↄ.3am. τ.d.30. notabili.1.
90. ¶ Relationi reali τ rationis nō est vnus cōceptus cōmunis vniuocus.1.s.d.29.ad.5m. ↄtra.3am.
91. ¶ Relatio proprias spēs τ differētias habet: q̄uis a fundamēto vltimo sumant̄.1.s.d.13.no.4.
92. ¶ Relationes rationis dicunt̄ q̄ nō habēt fundamētū in re q̄ua denomināt nec inherētiam nisi secundū modum intelligendi.1.s.d.19.q.3. notabili.1.
93. ¶ Relatio eterne volitionis diuine ad creaturas est rōnis q̄ magis depēdet a consideratione intellectus q̄z a fundamēto vel termino.1.s.d.45.notabili.2.
94. ¶ Respectus rationis potest esse ab eterno licet terminus sub ratione termini sit temporalis. primo sententiarum.d.45.ad pmū contra.2am.
95. ¶ Creatura refertur ad deū relatione reali: sed deus ad creaturam relatione rationis.1.s.d.30. conclu.3.τ.notabili.3.τ.5.τ ad.5m. contra.3am.2o.
96. ¶ Aliq̄ relationes sunt nō reales nec extra itellectū: s; rōnis tm̄ τ in itellectu.1.s.d.30. ↄclu.4.
97. ¶ Relationū quibus deus refertur ad creaturam: quedam dicuntur de deo ex tempore τ quedā ab eterno.1.s.d.30. conclu.5.
98. ¶ Oēs relationes dei ad creaturas ptinēt ad tertiū modū relatiuo℞.1.s.d.30.ad.5m. ↄ.3am.2o.
99. ¶ Relatio eius cuius est imago ad imaginē inq̄tum huiusmodi est relatio rationis tm̄. pmo sententiarum.d.30.ad pmū contra.4am.
100. ¶ Relatiōes dei ad creaturā licet fuerit ab eterno in dei intellectu sicut intellectum in intelligente: non fuerunt tamen actualiter ab eterno vt relationes.i. vt actualiter terminate ad creaturā pmo sententiarum.d.30.ad.3m. contra.5am.
101. ¶ Omnes respect⁹ rōnis siue iportētur p nomina essentialia siue p noīa notionalia in diuinis cōueniūt rōne essentie: non ratione psonarū inq̄tū sunt distincte.1.s.d.27.q.2.notabili.6.
102. ¶ Ad hoc quod aliquid sit alterius correlatiuū: sufficit q̄ terminet ei⁹ dependētiā: nec requiritur q̄ in eo sit fundamentum alteri⁹ correlationis ad illud.1.s.d.30.notabili.3.

14. ¶ Omnis scientia originatur ex pmis necessarijs & notioribus vel in eadē sciētia si ab alia nō hēat dependētiā vel in alia si sit subalternata.1.s.q.1.plogi.ad.1^am^.cōfir.ad.6^m^.contra pⁱmam.

15. ¶ Licet omnis scientia requirat euidentiam & intellectū suoꝝ pⁱmorū pⁿcipioꝝ:non tamē omnis scientia requirit euidentiā aut intellectū suorum primorum pⁿcipiorum presertim in scientia subalternata.1.s.q.1.plogi.pclu.pⁱma.

16. ¶ Ad causandū scientiā verā & euidentiā conclusionū sufficit cognitio quia pⁿcipioꝝ & q eis firmiter assentiendum est.1.s.q.1.plogi.notabili.3.&.4.& ad.5^m^.&.6^m^.ↄ pⁱmā.& ad.5^m^.ↄ.2^am^.

17. ¶ Scientia inq̄ztū sciētia est nō dicit causam actiuā:sicut nec forma inq̄ztū forma: nisi mediāte voluntate.1.s.d.38.notabili.3.

18. ¶ Magis & certius scimus de articulis fidei quia sunt:q̄z conclusiones quascunqꝫ ex eis per viam rationis deductas.1.s.q.1.plogi.ad.6^m^.contra pⁱmā.

19. ¶ Habitus scientificus conclusionuꝫ potest acqri ex voluntario assensu pⁿcipiorum.pⁱmo sententiarum.q.1.plogi.notabili.3.& ad.5^m^.contra pⁱmam.

20. ¶ Theologia que sciētia ponit̄ euidētiā ponit ↄclusionū:nec est tm̄ sciētia consequentiarum.1.s.q. pⁱma.plogi.notabili.4.& ad.5^m^.&.6^m^.cōtra pⁱmā.& ad.5^m^.cōtra.2^am^.& ad.5^m^.contra.3^am^.

21. ¶ Euidentia conclusionū nō arguit semp euidētiā pⁿcipiorū:sed sufficit q̄ habeat eorum plenā certitudinem.1.s.q.1.plogi.notabili.3.&.4.

22. ¶ Principia credita nō sunt causa vniuoca conclusionū ex eis deductaꝝ respectu euidētie ſꝫ causa equiuoca loquēdo de euidētia pⁿcipioꝝ quid vel ꝓpter quid.1.s.q.1.plogi.notabili.3.

23. ¶ Habitus scientie.i.q̄ est sciētia vel q̄ ordinat̄ ad sciētiam.1.s.q.3.plogi.notabili.2.

24. ¶ Scientia est q̄litas simplex.i.nō cōposita ex pluribus habitibus:licet in vna scientia sint plures habit⁹ materialiter loquendo.1.s.q.3.plogi.notabili.4.& pⁱmū ↄ pⁱmam.

25. ¶ Habitus scientie totalis q̄ztūus ad multa se extendat:quia tamē ad ea se extendit in ordine ad vnū.s.ad vnam spetialem rationem obiecti & ad eadē pⁿcipia:t vna qualitas simplex est formaliter loquendo & nō plures.1.s.q.3.plogi.conclu.1.habitus.6.

26. ¶ Scientie habitus augeri potest p additionē q̄ztū ad id qđ in eo est materiale:& sic fit perfectior idest ad plura se extendēs.1.s.q.3.plogi.notabili.4.

27. ¶ Scientia potest augeri s̄m se ipsam p additionem:& s̄m participationem subiecti p intensionē.1.s.q.3.plogi.notabili.4.forma.intensio.

28. ¶ Scientie secant̄ quemadmodū & res de q̄bus sunt.s.pⁱmo & per se inq̄ztū obiecta sunt.pⁱmo sententiarū.q.3.plogi.pⁱmū &.3^m^.contra.3^am^.

29. ¶ Distinctio s̄m gen⁹ scientiaꝝ attēdenda est penes distinctionē s̄m gen⁹ scibilis inq̄ztū scibile:& similit̄ d̄ vnitate sciētie s̄m gen⁹ q̄ attēdit̄ s̄m vnitatem gen̄ris scibilis.1.s.q.3.plo.conclu.2.

30. ¶ Unitas specifica habitus sciētifici attendēda est penes vnitatē formalē obiecti inq̄ztū est scibile:qđ ille habit⁹ pⁱmo & p se respicit.1.s.q.3.plo.conclu.3.

31. ¶ Principia q̄ diuersificāt modū cognoscēdi obiectū q̄ztū ad rōnem formalē sui in scibilitate:diuersificāt habit⁹ sciētie formalit̄.1.s.q.3.plo.no.6.pⁱmū ↄ.2^am^.& pⁱmū ↄ.3^am^.demōstratio.1.

32. ¶ Omnes homines natura scire desiderāt nō tamē omnes remouent impedimenta sciendi nec student q̄ztū possunt.1.s.d.1.q.3.2^m^.scoti contra pⁱmā.

33. ¶ Scientia naturalis & moralis magis differunt q̄z naturalis & mathematica.1.s.q.2.plogi.3^am^. ꝓbationem ad pⁱmū aure.contra.4^am^.

34. ¶ Scientia dei q̄ztū est in se eadem est:& eodē modo se hēt ad res existētes respectu q̄rū d̄r sciētia visionis:& ad nō exītes respectu q̄rū ē sciētia simplicis intelligētie.1.s.d.38.notabili.3.

35. ¶ Scientia visionis scit deus omnia q̄ s̄m aliquod tēp⁹ existunt:sciētia simplicis intelligentie scit etiam q̄ pro nullo tempore existent in reꝝ natura.1.s.d.38.notabili.2.&.3.

36. ¶ Isti duo modi sciēdi i deo nō differūt p aliqđ qđ sit sibi itrīsecū:ſꝫ ex pte cōnotati.1.s.d.38.no.3.

37. ¶ Sicut denomina° visionis nō variat scientiaꝫ dei quantuꝫ ad intrinsecam eius rationē:ita nec necessitatem absolutam quā s̄m se habet.1.s.d.38.notabili.3.

38. ¶ Sciētia visionis p hoc q̄ dicat̄ visionis:nihil addit intrinseci supra sciētiam dei absolute dictam sed respectum tm̄ ad res in ꝓpria natura existētes:ꝓpter quē respectum dicitur sciētia visionis. pⁱmo sententiarū.d.38.notabili.3.

39. ¶ Scientia visionis cōnotat existentiam rerū scitarū actualeꝫ: sciētia simplicis intelligentie illud

Scientia.

tiū dicit q ptinet ad rationem sciētie: ita q variatio nō est in significato nominis scientie sed in connotato.i.s.d.38.notabili.3.

40 ¶Deus potest plura scire q̄ scit sciētia visionis si loquamur de ea ſm id quod cōnotat si tamē loquamur de ea ſm rōnem scientie precise de⁹ non potest plura scire ista scientia q̄ scit. pmo sententiarum.d.38.notabili.3.

41. ¶Scientia visionis presupponit ⁊ sequitur determinationem voluntatis que libere se determinat ad producendum vel nō pducendū res: ⁊ in sensu diuiso deus potest plura scire ista sciētia vel pauciora non in sensu composito.i.s.d.38.notabili.3.⁊ pmum contra pmam.

42. ¶Supposito q se determinauit deus ⁊ sciat iam aliquid: non potest nō scire: ⁊ supposito q aliquid non scierit: nō potest illud scire.i.s.d.38.notabili.3.⁊ pmū contra pmam.

43. ¶Scientia dei p hoc q dicitur visionis: nihil amplius habet intēsiue nec extēsiue.i.s.d.38.no.3.

44. ¶Si de⁹ determinasset ab eterno non pducere antixpm: ab eterno sciret omnē naturā ⁊ entitatē intrinsecam ⁊ extrinsecam possibilem antixpo.i.s.d.38. notabili.3.

45. ¶Si iudas salutem consecutus fuisset: nihil scientie diuine accresceret: licet tunc denominaretur scientia visionis.i.s.d.38.notabili.3.

46 ¶Si scientia dei significaretur vt est: deberet dici deus scit hoc esse: magis q̄ q sciat futurum esse. pmo sententiarū.d.38.pmū aureoli cōtra. 5^{am}.

47 ¶Scire omnium ⁊ velle important respectū ad scita ⁊ volita.i.s.d.38.notabili.3.

48. ¶Scire omnium importat respectū necessariū ad res scitas: nō autē diuinū velle ad volita. pmo sententiarum.d.38.notabili.3.

49 ¶Deū scire ea que scit pertinet ad eius perfectionē: nō aūt velle qd vult aliud a se.i.s.d.38.no.3

50. ¶Omne scitū a deo put omne scientie subiacet est necessariū absolute.i.s.d.38.notabili.3.

51. ¶Scita a deo inq̄tū huiusmodi i deo sunt ⁊ necessaria absolute: non autem volita a deo. pmo.s.d.38.notabili.3.pmū.⁊.2^{m}.ɔtra.4^{am}.

52. ¶Deus scit aliquid: est necessariū absolute nō solum ex immobilitate actus scientie diuine sȝ etiā ex ordine ad scitū.i.s.d.38.notabili.3.⁊.1^{m}.⁊.2^{m}.ɔ̄.4^{am}.⁊ ad argumēta alioꝝ. ⁊.1^{m}.aure.ɔ̄.5^{am}

53. ¶Res scita a deo nō ponitur subiacere diuine sciētie nisi dū est in actu.i.s.d.38.notabili.3.

54. ¶Sciētia ppriespeculatiua differt a pratica q̄tū ad finē ⁊ q̄tū ad materiaȝ de quibus sunt. pmo sententiarū.q.2.ꝓlogi.conclu.pma.

55. ¶Sciētia ſm quid speculatiua non differt semp a pratica q̄tū ad materiam vel obiectum. pmo sententiarum.q.2.ꝓlogi.conclu.2.

56. ¶Habitus nō dicitur praticus put praticū diuiditur ɔtra speculatiuū ab opere interiori qd manet infra intellectum: sed ab opere exteriori put omne opus sequens electionem potest dici praxis.i.s.q.2.ꝓlogi.conclu.3.operabile.2.

57. ¶Sciētia dicit̄ pratica a q̄cūqȝ ope factibili aut agibili extra potētiā itellectiuā.i.s.q.2.ꝓlo.no.4

58. ¶Theologia nostra est pratica ⁊ speculatiua licet pncipalius sit speculatiua q̄ pratica. pmo sententiarū.q.2.ꝓlogi.conclu.4^{a}.⁊.3^{m}.contra.4^{m}.

59. ¶Sciētia dicit̄ speculatiua vel pratica tripliciter. ex parte rer. modi: aut finis: differētia tamē formalis vtriusqȝ a fine accipitur.i.s.q.2.ꝓlogi.notabili.1.

60. ¶Sciētia illa est pncipalit̄ speculatiua cuius finis est veritatis cognitio: pratica vero cuius finis ē opus.i. veritatē cognitā ad opus ordinat.i.s.q.2.ꝓlogi.notabili.1.⁊ pmū cotra pmā.

61. ¶Sciētia que est pratica nō ex fine sed ex rebus vel ex modo: nō est pratica simpliciter: sed ſȝ qd i.s.q.2.ꝓlogi.notabili.1.⁊ pmū cōtra pmā.⁊.3^{m}.cōtra.4^{am}.

62. ¶Speculatiua q̄tū ad modū est ſm qd speculatiua: q̄ aūt est speculatiua q̄tū ad reo est speculatiua simpliciter.i.s.q.2.ꝓlogi.notabili.1.⁊ pmū contra pmā.⁊.3^{m}.contra.4^{am}.

63. ¶Omnis actus cadēs sub electione ⁊ cōsilio ordinabilis ad aliquē finem ptinet ad rationeȝ praticam.i.s.q.2.ꝓlogi.notabili.4.⁊.7^{m}.gregorij contra.3^{am}.actus.40.

64 ¶Non omnis sciētia: habit⁹: aut cognitio meret̄ dici pratica ex quacūqȝ relatione ad op⁹: sȝ oportet q sit ꝓxima regula opis: ⁊ pncipalit̄ ad op⁹ ordinet̄.i.s.q.2.ꝓlogi.notabili.5.

65. ¶Sciētia p̄tica ex reb⁹: nō ex fine nō ē scia p̄tica simplr̄: quēadmo^{m} speculatiua.i.s.q.2.ꝓlo.no.1.

66. ¶Pratica cognitio aliqū dicit̄ actu: aliqū v̄tute: qū v̄o nullo mo° ordinabilis ē ad op⁹ lȝ sit de re opabili nō dr̄ pratica.i.s.q.2.ꝓlogi.notabili.3.⁊ pmū ɔ̄ pmā.⁊ pmū scoti ɔ̄.2^{am}.et.8^{m}.ɔ̄.4^{am}.

67. ¶Cognitio dicitur actu ordinari ad opus: non solum quando intellectus actuali consideratione reffert eam ad op⁹: sed etiā q̄diu post talē actualē ordinationē nō habet ɔtrariā intētionē etiā si ille actus considerationis cessauerit actu.1.s.q.2.,plogi.notabili.3.

68. ¶Potētia scientis ad opandū cum noticia directiua nō sufficit ad ꝓpriaꝫ rationem pratice sciētie: sꝫ reqrit̄ q̄ ordinet̄ ad op⁹ ab habēte sciētiā: nō ab alio.1.s.q.2.,plogi.p̄mū ꝛ.4^{m}.ꝛ.5^{m}.ꝫ.1^{am}

69. ¶De his q̄ nec fuerunt: nec sunt: nec erunt: deus nō habet scientiam praticam: nisi virtute.1.s.q.2.,plogi.ad.2^{m}.contra.2^{am}.

70. ¶Praticum ꝛ speculatiuū in scientia denominationes sunt ab extriseco: nec sunt differētie essentiales sciētie in cōmuni.1.s.q.2.,plogi.notabili.6.ꝛ ad.6^{m}.contra p̄mā.ꝛ p̄mū ꝫ.4^{am}.

71. ¶Non inconuenit eundē habitum esse speculatiuū simpliciter ꝛ praticū s̄m q̄d: aut econtra.primo sentētiarū.q.2.,plogi.notabili.6.ꝛ.6^{m}.ꝫ p̄mā.et p̄mū ꝫ.4^{am}.ꝛ.2^{m}.ꝛ.3^{m}.

72. ¶Scientia pratica siue q̄tū ad res siue q̄tū ad modum: pōt fieri speculatiua pro libito voluntatis ipsius scientis.1.s.d.35.q.3.p̄mū.2°.

73. ¶Respectus regulandi intellectū in operationib⁹ suis: nō dat habitui q̄ sit pratic⁹: nisi actiuitas ꝛ directio sint respectu alteri⁹ potētie ab intellectu.1.s.q.2.,plogi.p̄mū ꝛ.2^{m}.ꝫ.3^{am}.logica.2.

74. ¶Sciētie speculatiue distiguunt̄ s̄m ordinem remotionis a materia ꝛ a motu: vel applicationis ad eam.1.s.q.3.plogi.notabili.5.

75. ¶Nō omnia q̄ intendit opans circa opatū: ptinēt ad sciētiaꝫ praticam.1.s.d.35.q.3.ad.3^{m}.ꝫ.3^{am}

76. ¶Operabilia non distinguūt scientias s̄m gen⁹.1.s.q.3.,plogi. notabili.5.

77. ¶Moralis sciētia tractans de partib⁹ anime ꝛ alijs speculabilibus in ordine ad mores: est pratica simpliciter ꝛ speculatiua s̄m q̄d.1.s.q.2.,plogi.ad.8^{m}.contra.4^{am}.

78. ¶Intellectus praticus sillogismo quodam vtit̄ ex maiori vniuersali ꝛ minori particulari.1.s.d.1.q.3.notabili.3.continens.1.

Sensus. 1. ¶Sensus s̄m se est in potētia ꝓpinqua ad sentiēdū anteq̄ꝫ immutet̄ p sensibile: intellect⁹ vero ē in potētia remota ad intelligēdū.1.s.d.3.q.6.ad.3^{m}.in repli.aure.ꝫ.3^{am}.intellect⁹.18.

2. ¶Sēsus cōmunis ꝛ alij sensus nō habēt idē obiectū sub eadē rōne formali.1.s.q.3.,plo.2^{m}.ꝫ.3^{am}.

Sillogism⁹ 1. ¶Sillogism⁹ expositori⁹ cui⁹ mediū est singulare immateriale formatur ab intellectu: sꝫ si sit māle format̄ ab imaginatiua aut phātasia q̄ d̄r rō particularis.1.s.d.35.q.2.ad.3^{m}.garro.ꝫ.2^{am}.

2. ¶Sillogismi expositorij mediū debꝫ esse singulare singulariter tentū: ꝛ debet valere ɔseq̄ntia a medio ad vniuersalem de omni.1.s.d.2.ad p̄mū contra p̄mam.

Singulare 1. ¶Singulare cognoscit̄ reflexe ab intellectu: a ratione vero particulari actu directo: q̄ in hominib⁹ dicitur virtus cogitatiua: in brutis vero extimatiua.1.s.d.35.q.2.notabili.4.intellectus.24.ꝛ ad.4^{m}.garro.contra.2^{am}.ꝛ ad.8^{m}.ꝛ.11^{m}.gregorij.

2. ¶Singulare cognoscit̄ p spetiem obiecti.s.nature vlis.1.s.d.36.ad.4^{m}.gorr.ꝫ.2^{am}.

3. ¶Singularē imateriale potest cognosci ab intellectu.1.s.d.35.q.2.ad.4^{m}.ꝛ.5^{m}.gregorij.

4. ¶Singularitas impedit cognitionem directam: nō quia singularitas: sed quia in materia signata.1.s.d.35.q.2.ad.4^{m}.ꝛ.6^{m}.gregorij. Immaterialitas.4.

5. ¶Speties imaterialis bene repsentat singulare.1.s.d.35.q.2.ad argumēta ꝫ.2^{am}.ad.3^{am}.rōnē.

6. ¶Similitudo in intellectu nostro recepta: non representat singularia.p̄mo sententiarum.d.35.q.2.3^{am} rationem.2°.contra.2^{am}.ꝛ.3^{m}.4^{m}.ꝛ.6^{m}.durandi.

Situs. 1. ¶Situs dicit proprie ordinationem partium in loco.1.s.d.37.notabili.4.p̄ncipium.1.

Sol. 1. ¶Sol per calorem aut per aliam virtutem nobis occultaꝫ attingit ꝛ penetrat viscera terre. p̄mo sententiarū.d.37.2^{m} contra p̄mam.virtus.6.

Speties. 1. ¶Speties rerum sunt sicut numeri.1.s.d.8.q.2.notabili.2.

2. ¶Speties intelligibilis non est id quod directe intelligitur: sed quo aliquid intelligitur. p̄mo sententiarum.d.35.q.2.notabili.1.ꝛ.q.3.notabili.2.

3. ¶Speties intelligibilis fit vnum p̄mo ꝛ immediate cum intellectu ꝛ vocatur p̄mum intellectuꝫ ꝛ ex consequenti fit vnum cum intellectu res ipsa q̄ intelligitur non per se ipsam: sed per suam spetiem ꝛ vocatur secundum intellectum.1.s.d.35.q.2.notabili.1.

4. ¶Speties intelligibilis existens in intellectu habitualiter: non potest mouere eum nisi conuertatur ad phantasma ꝛ sunt speties in intellectu incorruptibiles.p̄mo sententiarum.d.35.q.1.notabili.3.ꝛ.q.2.notabili.5.

5. ¶Species intelligibiles comparantur ad intellectum sicut species intentionalis phantasmatis in cuius virtute mouet.1.s.d.35.q.2. notabili.5.

6. ¶Species intelligibiles sunt ī intellectu secūdū esse intētionale ⁊ nō secūdū esse reale. ⁊ possunt esse plures simul in eodem subiecto in habitu ⁊ in actu primo non autē in actu completo.1.s.d.35.q. pma.notabili.3.

7. ¶Spēs intelligibiles recepte in intellectu: sunt in actu respectu actꝰ pmi ⁊ inq̄tū sūt forme accidentales ⁊ sunt in potentia respectu actus secundi ⁊ vt sunt principium quo eius. pmo.s.d.35.q.1.notabili.3.

8. ¶Species intelligibilis dicit̄ actu presens vel apparere: quādo actualiter mouet intellectū: nō q̄si est in actu pmo aut in habitu.1.s.d.35.q.pma.ad.2^m.ꝯ pmā.⁊ ad.3um. probationem.

9. ¶Species intelligibilis est similitudo pmo recepta in intellectu possibili abstracta a phantasmatibus ⁊ aliq̄ñ dr̄ habitꝰ sciētie.1.s.q.3.ꝓlogi.notabili.1.2.⁊.3.⁊.d.27.q.2.notabili.3.

10. ¶Intellectus habēs species intelligibiles sicut sciens habet habitum scientie licet quodam modo in potentia.1.s.d.35.q.2.notabili.5.

11. ¶Intelligentē necesse est phātasmata speculari.1.s.d.35.q.2.notabili.5.2^m.ꝯ.2^{am}.garro.

12. ¶Ita se habēt phātasmata ad intellectū sicut colores ad visum. ⁊ imprimunt in eo quasdam intētionales species virtute intellectus agētis.1.s.d.35.q.2.notabili.5.

13. ¶Species ponit̄ in intellectu: nō vt supleat vicē obiecti in ratione terminantis intellectionem: sꝫ vt ꝑ eam obm qđ est res extra aīam habeat rōnem mouētis.1.s.d.35.q.1.10^m.cōtra pmā.2°.

14. ¶Species in intellectu est singularis in essendo ⁊ vniuersalis in apprehensione continentia ⁊ representatione.1.s.d.35.q.2.ad pmū gregorij contra.2um.

15. ¶Speciem in indiuiduo in genere substātie possumus dupliciter ꝯsiderare. vno modo secūdū speciem hypostasis ipsius: alio modo sm̄ spēm ꝓprietatis indiuidualis.1.s.d.13.notabili.3.

Speculū.

1. ¶Deus nō dicit̄ speculū rerū: sed magis res dicunt̄ speculū dei.1.s.d.35.q.2.pmū.2°.

2. ¶Speculū nō est causa p se indiuiduationis vnitatis aut pluralitatis imaginū in eo apparētiū inq̄tū earū sbm: sꝫ secūdū q̄ est earū pncipiū ꝓductiuū.1.s.d.7.q.2.notabili.5.

Spiratio.

1. ¶Spiratio actiua nullā ꝑsonā diuinā cōstituit.1.s.d.11.conclu.3.

Spūs.s.

1. ¶Spūs.s.ꝓcedit a filio: ita q̄ si ab eo non ꝓcederet: ab eo nō distingueret̄.1.s.d.11.ꝯclu.1.

2. ¶Spūs.s.procedit naturaliter: nec tamen sequitur q̄ nō ꝓcedat libere: sed q̄ nō ꝓcedat cōtingēter nec coacte.pmo sentētiarum.d.10.argumentum ante oppositum.

3. ¶Spūs.s.ꝓcedit naturaliter nō tamē per modū nature: sed ꝑ modum voluntatis nō tamē volūtarie nec a volūtate tanq̄ a pncipio libere ꝓducente.1.s.d.6.notabili.3.procedere.11.

4. ¶Pater ⁊ filiꝰ spirant spūz.s.inq̄tū sunt plures: reduplicatiua inq̄tū non tenetur reduplicatiue sed expositiue vel cōcomitanter.1.s.d.12.notabili.4.pncipium.

5. ¶Spūs.s.ꝓcedit ꝑ modū volūtatis: quia a patre ⁊ filio. vnde dato ꝑ impossibile q̄ nō ꝓcederet a filio: non procederet a patre ꝑ modum voluntatis quamuis ꝓcederet per actum voluntatis paterne.pmo sententiarū.d.6.6^m.contra.4^{am}.

6. ¶Spūs.s.ꝓcedit a patre ⁊ filio tanq̄ a duobus ⁊ non tanq̄ ab vno eq̄ perfecte ⁊ immediate agentibus ⁊ in eadem natura eadem actione ⁊ vna eadem virtute actiua.pmo sententiarum.d.6.4^m.contra.4^{am}.⁊.d.11.notabili.4.pncipium.20.

7. ¶Spūs.s.licet procedat naturaliter a patre: nō tamē ꝑ modū nature.1.s.d.6.conclu.4.

8. ¶Spūs.s.ꝓcedit processione amoris.1.s.d.10.conclu.pma.

9. ¶Pater ⁊ filius sunt vnū pncipiū spūs.s.1.s.d.12.conclu.pma.pater.27.

10. ¶Spūs.s.ꝓcedit a pr̄e ⁊ filio inq̄tū sunt vnum ⁊ inq̄tū sunt plures.1.s.d.12.conclu.2.

11. ¶Spūs.s.procedit a patre ⁊ filio inq̄tū sunt vnū si ꝯsiderer̄ v̄tus spiratiua: ⁊ procedit ab eis inq̄tū sunt plures si ꝯsiderentur supposita.1.s.d.12.notabili.3.⁊.d.13.9^m.cōtra.3^{am}.in 2^a solutiōe.

12. ¶Spūs.s.procedit vt amor qui semper est plurium vt plura. ideo spūs.s.a patre ⁊ filio procedit inq̄tū sunt plures non tamē inq̄tū sunt plura principia.pmo sentētiarum.d.12.notabili.4 ⁊.2^m.contra pmam.amor.18.pater.27.pncipium.19.

13. ¶Spūs.s. processio non habet q̄ sit a pluribus quia per modum volūtatis sed quia diuina qr̄.s. dicens verbum ⁊ verbum sunt due ꝑsone.1.s.d.12.notabili.4.

14. ¶Unitas patris ⁊ filij nō est causa formalis q̄ spirēt spūz.s.sed vis spiratiua.1.s.d.12.notabili.2.

Supfities. 1. ¶Superfities inq̃tũ est q̃daʒ forma accidẽtalis:est in genere quãtitatis: inq̃tũ tamẽ est pncipiũ receptiuũ coloris ⁊ in potentia ad ipsum:est in genere qualitatis: nõ p se sed reductiue. i.s.d.3.q.6.4^{am}.instantiã.

Tactus. 1. ¶Tactus diffundit̃ p totum corp⁹.i.s.d.3.q.6.ad.14^{m}.cõtra.2^{am}.ad.3^{am}.pba.

2. ¶Tact⁹ non est denudatus ab spetie sui obiecti.i.s.d.3.q.6.notabili.5.

3. ¶Organũ tact⁹ est denudatũ ab excellẽtijs illaꝝ qualitatũ.i.s.d.3.q.6.no.5. potẽtia.35.

4. ¶Tactus quia denudat⁹ est ab excellẽtijs istarũ qualitatũ: dicit̃ esse sine calido ⁊ frigido. pmo sententiarũ.d.3.q.6.notabili.5.

5. ¶Tactus appetitus sensitiui ⁊ sensus: coincidũt in organo ⁊ ꝓpo subiecto.s.in corde. pmo sentẽtiarũ.d.3.q.6.ad.14^{m}.contra.2^{am}.ad.3^{am}.ꝓbationẽ.

6. ¶Leso tactu vel alijs sensibus: seq̃tur tristitia non in tactu vel in sensibus lesis: sed in appetitu sensitiuo. pmo sententiaꝝ.d.3.q.6.ad.14^{m}.cõtra.2^{am}.ad.2^{am}.pba.

7. ¶Ex tali lesione in instanti vel in tẽpore impceptibili: fit sensatio in sensu cõmuni vel extimatiua ad iudicandũ bonũ vel malũ ⁊ statiʒ sequitur delectatio vel letitia in appetitu. pmo sentẽtiaruʒ d.3.q.6.ad.14^{m}.contra.2^{am}.ad.2^{am}.pba.

Tẽpus. 1. ¶Tẽpus habet fundamẽtũ extra animã: ⁊ cõplemẽtum in anima.i.s.d.19.q.3.notabili.3.

2. ¶Prius ⁊ posteri⁹ in motu numerata p intellectũ sunt tẽpus: ita q̃ totũ hoc est de substãtia temporis. pmo sentẽtiaꝝ.d.19.q.3.notabili.3.

3. ¶Tẽpus est mẽsura mot⁹ ⁊ operationis que est cũ motu ⁊ ex cõsequẽti dicit̃ mensura variabiliũ.s. omniũ corruptibiliũ.i.s.d.9.notabili.4.

4. ¶Intellectus nr̃ imaginat̃ nunc tẽporis quod est in re mobili vt in subiecto: tãq̃ fluat cũ re mobili dũ mouet̃ ⁊ suo fluxu causet tẽpus.i.s.d.9. notabili.5.

5. ¶Tempus nõ est ipsa successio sed est cum successione.i.s.d.9.ad pmũ ꝯ.3^{am}.

6. ¶Tempus est numer⁹ p̃oris ⁊ posterioris in motu q̃ sibi inuicẽ succedũt.i.s.d.9.ad pmũ ꝯ.3^{am}.

7. ¶Successio nõ est numerus: sed presupponit ⁊ sequit̃ numerum p̃oris ⁊ posterioris. primo sentẽtiarum.d.9.ad pmũ contra.3^{am}.

8. ¶Tempus nõ est numer⁹ precise: sed numer⁹ prioris ⁊ posterioris i motu.i.s.d.19.q.3.no.2.⁊.3.

9. ¶Prius ⁊ posterius in motu numerata p intellectum: sunt tempus. pmo sententiarum.d.19.q.3 notabili.3.⁊.d.24.ad.8^{m}.aure.contra pmã.

10. ¶Tempus est numerus numeratus.i.applicatus rebus.i.s.d.19.q.3.notabili.3.

11. ¶Mensura quacunqʒ mensuret̃ esse alicuius rei: ipi rei respondet pro mẽsura nũc vel instans talis durationis.i.s.d.9.notabili.5.

Theologia 1. ¶Theologia nostra illi soli reuelationi innititur que apostolis ⁊ prophetis facta est. pmo sententiaꝝ.q.4.ꝓlogi.ad.2^{m}.cõtra.3^{am}.

2. ¶Theologia viatoris est sciẽtia inq̃tũ cõtinuatur sciẽtie dei ⁊ beatoruʒ: vnde est sciẽtia subalterna.i.s.q.1.ꝓlogi.ꝯclu.3.

3. ¶Theologia beatoꝝ ꝓcedit ex primis veris ⁊ imediatis.i.s.q.pma ꝓlogi.ad.1^{m}.ꝯ.3^{am}.beati.1.

4. ¶Theologia nr̃a pficitur inq̃tũ ei⁹ cognitio cõtinuat̃ cognitioni dei ⁊ beatoꝝ: ⁊ eadẽ infallibilitas ⁊ necessitas est in vtraqʒ.i.s.q.1.ꝓlogi.ad.4^{m}.ꝯ.2^{m} modũ cõtra.2^{am}.

5. ¶Discursus theologicus ꝓcedit in viatore ex creditis: ꝓcedit tamẽ ex per se notis in sciẽtia dei ⁊ beatoꝝ.i.s.q.1.ꝓlogi.ad pmũ contra.3^{am}.

6. ¶In theologia viatoris licet non sit demõstratio potissima ⁊ simpliciter faciens scire.i. omnib⁹: est tamẽ demõstratio credenti.i.s.q.1.ꝓlogi.notabili.4.⁊ ad pmũ cõtra.3^{am}.

7. ¶Theologus cognoscit conclusiones quas ex pncipijs creditis deducit esse necessarias ⁊ impossibiles aliter se habere.i.s.q.1.ꝓlogi.notabili.4.

8. ¶Veritas etiam contingens: si vero discursu theologico cognoscat̃: e que nota nobis est sicut alia de quib⁹ scientiã habem⁹.i.s.q.1.ꝓlogi.ad.3^{m}.cõtra.3^{am}.

9. ¶Theologia ordinat̃ ad dilectionẽ dei ⁊ ꝓximi tanquã ad causam mouẽtẽ ad speculandũ ⁊ contemplãdũ deũ.i.s.q.2.ꝓlogi.7^{m}.cõtra.4^{am}.finis.3.⁊.4.

10. ¶Theologia est vna scientia. pmo sentẽtiaꝝ.q.3.ꝓlogi.ꝯclu.4.

11. ¶Theologia est doctrina necessaria ad salutem humanam ꝓpter scientias humanitus inuẽtas. primo sententiarum.q.1.ꝓlogi. conclu.5.

12. ¶ Theologia eo modo quo est scientia: non est scientia articulorum fidei sed conclusionum que sequuntur ex illis. 1. s. q. 1. prolo. conclu. 4.

13. ¶ Theologia cuius obiectum formale et adequatum est reuelabile: non est theologia viatorum precise sed etiam beatorum pro illa parte qua fiunt illis reuelationes. 1. s. q. 4. prolo. ad. 2^m. contra. 3^am.

14. ¶ Licet theologia naturaliter inuenta nulli scientie subalternetur: theologia tamen per reuelationem habita subalternatur scientie dei et beatorum. 1. s. q. 1. prolo. conclu. 2. subalternatio. 9.

Terra. 1. ¶ Antiqui vocabant centrum terre synodum deorum: quia ibi congregabantur influentie omnium planetarum. 1. s. d. 37. 2^m. contra primam.

2. ¶ Non est possibile esse aliam terram stantibus rebus vt nunc: et si crearetur: esset alterius speciei. 1. s. d. 43. q. 2. primum contra. 4^am.

3. ¶ Supposito isto mundo: magis impossibile est fieri aliam terram distinctam ab ista numero: quam specie. 1. s. d. 43. q. 2. primum contra. 4^am.

Terminus 1. ¶ Terminus formalis in generatione filii non est relatio: sed essentia est per se terminus productionis: non productus sed communicatus. 1. s. d. 7. q. 1. ad primum aliorum et. 2^m. et. 4^m. contra. 2^am.

2. ¶ Non est inconueniens quod respectus rationis sit ab eterno: et terminus sub ratione termini sit temporalis. 1. s. d. 45. primum contra. 2^am.

3. ¶ Terminus productus est suppositum: et proprie in diuinis productionibus non est terminus productus sed communicatus. 1. s. d. 7. q. 1. ad primum aliorum.

4. ¶ Terminus immediatus potentie generatiue et nutritiue: est aliqua dispositio accidentalis. primo sententiarum. d. 3. q. 6. 11^m. contra primam.

5. ¶ Terminus relationis licet materialiter sit quid absolutum: formaliter tamen est aliquid relatiuum. 1. s. d. 26. 10^m. scoti.

Totum. 1. ¶ Totum realiter distinguitur a partibus: non tamen potest ab eis separari. 1. s. d. 8. q. 1. ad. 2^m. contra primam. et. d. 24. 3^m. ad eam que pro. 2° defectu. passio. relatio. forma. 37.

U.

Ubi. 1. ¶ Ubi est proprietas locati denominans locatum secundum quod est in loco. primo sententiarum. d. 37. notabili. 4. principium. i. situs.

2. ¶ Ubi secundum quod denominat corpus esse in loco: est quedam circumscriptio et quasi consignatio qua corpus locatum circumscribitur a loco et ipsi commensuratur secundum partium ordinationem. 1. s. d. 37. notabili. 4.

3. ¶ Ubi quod denominat substantiam spiritualem secundum quod est in loco: nec est circumscriptio nec consignatio nec proprie commensuratio rei locate a loco: sed denominat tantum substantiam spiritualem esse in loco. 1. s. d. 37. notabili. 4.

4. ¶ Licet substantie spirituali debeatur vbi secundum modum quo sibi debetur locus: non tamen sibi debetur denominatio situs nisi metaphorice: vel nisi capiendo situm pro vbi. 1. s. d. 37. notabili. 4.

5. ¶ Alterius rationis est vbi quod acquirit substantia spiritualis per hoc quod est in loco: et alterius vbi quod acquirit corpus locatum. 1. s. d. 37. notabili. 4.

6. ¶ Corpus quod mouetur semper aliter et aliter se habet in situ et vbi et in quolibet instanti est in alio et alio situ et vbi. 1. s. d. 30. ad. 9^m. grego. 2^oo. contra primam. motus. 10.

Verbum. 1. ¶ Verbum est similitudo rei et etiam species intelligibilis: differenti tamen modo. primo sententiarum. d. 27. q. 2. notabili. 3.

2. ¶ Verbum se tenet ex parte rei intellecte: species vero ex parte intellectus. et species aduenit intellectui existenti in potentia et precedit omnem operationem intellectus: verbum vero presupponit intellectus operationem. 1. s. d. 27. q. 2. notabili. 3.

3. ¶ Verbum emanat quadam naturali emanatione et necessaria consequentia ad actualem intellectionem. 1. s. d. 27. q. 2. notabili. 4.

4. ¶ Verbi formatio sequitur omnem intellectionem. primo sententiarum. q. 4. prologi. ad primum contra 2^am. par. prime. et. d. 27. q. 2. notabili. 4.

5. ¶ Intellectus non potest rem intelligere quin formet verbum. et est expressa similitudo rei intellecte. 1. s. d. 10. notabili. 2. et. d. 27. q. 2. notabili. 4.

6. ¶ Verbum est primum intellectum: res autem exterior est vltimatum intellectum. primo sententiarum. d. 27. q. 2. notabili. 4.

8. ¶ Veritas et falsitas formaliter loquendo nō sunt in rebus formaliter aut subiectiue nec in cōparatione ad intellectū diuinū nec nostrū: sed tantū fundamentaliter: in intellectu autem sunt obiectiue. primo sententiarum. d.19.q.3.notabili.1.et.2.
9. ¶ Improprie loquēdo et extenso nomine veritatis: ipsa habitudo similationis ad intellectum diuinum dicitur veritas: et sic veritas prout includit relationē adequationis et fundamentum dicitur vera rei entitas.1.s.d.3.q.5.notabili.3.et.d.19.q.3.notabili.2.
10. ¶ Res dicunt vere quia assecute sunt id quod intellect⁹ dei de eis cōcepit: et sic omnes dicūt vere vna veritate.1.s.d.3.q.5.notabili.3.et.d.19.q.3.notabili.2.
11. ¶ Cū dicit quod in reb⁹ creatis sunt plures veritates qb⁹ dicunt vere formaliter: large sumit veritas.primo sententiarū.d.19.q.3.notabili.2.
12. ¶ Veritas domus includit sē entitatē et relationē ad itellectū domificatoris sicut res naturales in ordine ad diuinū.1.s.d.3.q.5.notabili.3.
13. ¶ Res naturales dicūt vere in ordine ad itellectū nrm: nō formalit sz causatiue et in ordine ad intellectū angeli: nisi quia in eis vitas causat a spetieb⁹ eis cōcreatis.1.s.d.3.q.5.notabili.3.
14. ¶ Res naturales dicunt vere nō a veritate q̄ formaliter sit in ipsis: sed denominatione extrinseca a veritate intellect⁹ diuini a quo dependēt: et eodē modo res artificiales in cōparatione ad intellectū a quo dependēt fm suū esse.1.s.d.19.q.3.notabili.2.
15. ¶ Res nāles et artificiales dicunt vere extrīseca denominatione per causam inq̄tū.s.nate sunt facere verā apprehēsionē de se in intellectu.1.s.d.19.q.3.notabili.2.et.ad.1m.2o.cōtra.2am.
16. ¶ Veritas cuiuslibet negatiue in existentib⁹: sup veritatē affirmatiue fundat.1.s.d.11.notabili.5.
17. ¶ Veritas formaliter sumpta q̄ consistit in cōformitate intellectus est relatio rationis. primo sententiarum.d.19.q.3.primū.2o.contra pmā.
18. ¶ Si nullus intellect⁹ eēt eternus: nulla veritas esset eterna.1.s.d.19.q.3.notabili.2.
19. ¶ Circūscripto omni actu intellectus etiā diuini: nō esset veritas proprie et formaliter: remaneret tamē fundamētaliter in entitatib⁹ rer.1.s.d.19.q.3.primū.2o.ꝯ pmā.
20. ¶ Veritas q̄ ē in reb⁹ ē ipsa ētitas rer et ita ver ꝯuertit cū ente fz sbm.primo sententiarū.d.19.q.3.7m.2o.cōtra pmā.
21. ¶ Verū est obiectū intellect⁹ cōponētis et diuidētis: nō simplicis.1.s.d.19.q.3.2m.aliorum.
22. ¶ Verū et falsum q̄tū ad proprias rōnes sunt nomina 2e intētiōis et significāt quosdā modos seu habitudines q̄ cōsequūtur obiectū itellect⁹ aut id qd intelligit fm quod itelligit.1.s.d.19.q.3.no.1.
23. ¶ Ens dicitur verum inq̄tū est adequatū intellectui diuino: potēs sibi adequare intellectum humanum.1.s.d.19.q.3.7m contra pmam.
24. ¶ Rō veritatis ꝯsistit in eo quod res hēt illud qd sue nature ꝯuenit fm pordinationē itellect⁹ diui vl humani: vl fm quod nate sunt d se facere verā extimationē.1.s.d.19.q.3.primū.2o.ꝯ.2am.

Vestigium 1. ¶ Veritas: bonitas: et vnitas fm q̄ attēdit vestigium trinitatis differūt in creaturis a re q̄ vna: vera: et bona ē. vitas et bonitas distictione reali: vnitas vero distictione rōnis.primo sententiarū.d.3.q.5.conclu.pma.
2. ¶ Ratio propria vestigij in hoc cōsistit quod est representatio cause: q̄tū ad solā causalitatē absq3 representatione forme.1.s.d.3.q.4.ꝯclu.pma.
3. ¶ Rō vestigij nō repit proprie et fm se in accidētib⁹.1.s.d.3.q.4.ꝯclu.2.creatio.7.
4. ¶ Vestigiū vt ab imagine distinguit: est q̄dā ꝯfusa et imperfecta repsentatio p qua veniu⁹ in cognitionem cause rei in qua est vestigiū.1.s.d.3.q.4.notabili.1.
5. ¶ Representatio vestigij nō est fm formā specificā: nec fm accidens proprium: sed fm accidentia cōmunia.primo sentētiar.d.3.q.4.notabili.1.
6. ¶ In omnib⁹ creaturis ē vestigium trinitatis: et representant attributa q̄ diuinis psonis attribuuntur: nō fm propria: sed fm appropriata.1.s.d.3.q.4.notabili.2.

Virtus. 1. ¶ Virtutes morales sedant motus passionum et impediunt vehementiam passionum.primo sententiarum.d.2.prologi.7m.contra.4am.
2. ¶ Virtutes acquisite tollunt contrarias dispositiones: et infuse a pncipio non ita delectabiliter faciunt operari.1.s.d.17.q.pma.notabili.1.et ad.4m.habit⁹.18.et.19.
3. ¶ Virtutis habit⁹ nō solū ponit dispositionē in opante et modū agendi: sed etiā dat actui quādā bonitatē vel maliciam.1.s.d.17.q.1.notabili.1.et.5m.2o.actus.16.

4. ¶Uirtutis habitus facit q̄ habens habitū, ꝓpt̄e opet̄ur ⁊ delectabilit̄ q̄tuʒ est ꝺ se: nullo exīte impedimēto.1.ſ.ꝺ.17.q.1.notabili.1.⁊ ad p̄mū.2°.⁊ ad ea q̄ arguens inducit.

5. ¶Uirtutū infusarū habitib⁹: ad tria indigem⁹.1.ſ.ꝺ.17.q.1.notabili.1.actuo.17.

Sol. 1. ¶Sol pōt p̄ virtutē aliquā nobis occultaʒ vel p̄ calorē: agere in visceribus terre, vel ſi radius ſolis non attingat in vno emiſpio reo exiſtētes in alio: nec penetret vſqʒ ad cētrū terre: atingit tamē illas ⁊ penetrat p̄ ipſius virtutē.1.ſ.ꝺ.37.2^{m}.contra p̄mā.

Visio. 1. ¶Non sunt due visiones simul cū duo alba simul vident̄: ſed vna distincta ⁊ p̄fecta: alia vero cōfuſa ⁊ imperfecta.1.ſ.ꝺ.7.q.2.3^{m}.ad e.contra p̄mā.act⁹.39.

Vita. 1. ¶Vita sunt omnia in deo.1.ſ.ꝺ.36.notabili.6.

Uniuocum 1. ¶Uniuocū nomē debet importare formā q̄ formaliter exiſtat in vniuocatis ⁊ q̄ ſit eiuſdem rōnis in ipſis: nec vni conueniat p̄ aliud: ⁊ q̄ habeat eundem modum eſſendi in eis. p̄mo ſententiarum.ꝺ.3.q.1.notabili.4.nomen.6.

2. ¶Uniuocū nomē est cōmune multis ſm ꝓpriā rationē equalit̄ participatā: nec impedit vniuocationē q̄ vna ſpecies ſit p̄fectior alia in ordine ad aliā.1.ſ.ꝺ.29.notabili.3.

3. ¶Uniuoci ratio ab omnibus equaliter participat̄: nec a forma exiſtēte in vno: alia vniuoca ꝺnominant̄.1.ſ.ꝺ.3.q.1.notabili.4.⁊.ꝺ.29.notabili.3.

4. ¶Uniuocū ⁊ analogū dicunt vnā formā aut rōnem cōmunē pluribus multū differēter. p̄mo ſententiaꝝ.ꝺ.29.notabili.3.analogum.8.

5. ¶Nomen equiuocū est cōmune multis ſolum ſʒ nomē abſqʒ vlla cōnexione vel ꝓportione quā habeāt int̄ ſe vel ad 3^{m}: ſʒ oīno p̄ accidēs ē impoſitū nomē illis ⁊ a caſu.1.ſ.ꝺ.29.notabili.3

6. ¶Prius ⁊ poſteri⁹ ſm eſſe nō impedit vniuocationē: ſed p̄us ⁊ poſteri⁹ ſm rationem alicui⁹ cōmunis inq̄tū cōmune eſt.1.ſ.ꝺ.29.notabili.3.⁊.3^{m}.contra.3^{am}.

Unitas. 1. ¶Unitas continuitatis eſt in tota aqua: ⁊ ex continuitate duarū aquarū ⁊ coniunctione cauſat̄ vnitas cōtinuitatis.1.ſ.ꝺ.24.4^{m}. contra p̄mā.

2. ¶Unitas nō habet partes in actu: ſʒ eſt q̄dda cōtinuū i actu: nec eſt in aliq̄ parte ꝺterminata ſubiecti: nec eſt quāta dimēſiue: ſʒ quātitas.1.ſ.ꝺ.24.6^{m}.ꝯ.p̄mā.

3. ¶Unitas a forma eſt.1.ſ.ꝺ.30.ad.5^{m}.gregorij.

4. ¶Unitates numeri ſunt cōnexe in vna forma numeri.1.ſ.ꝺ.24.3^{m}.aure.cōtra p̄mā.

5. ¶Unitas nō eſt illud formaliter q̄ aliq̄d eſt ſibi vel alteri idem: ſed eſt fundamētum idētitatis. p̄mo ſententiarū.ꝺ.30.ad.5^{m}.gregorij.

6. ¶Unitas eſſentie eternitatis ⁊ potētie opatiue in diuinis: licet ſint idē re: alia tū ⁊ alia rō ē trium vnitatū: nec vna includit aliam.1.ſ.ꝺ.19.q.2.notabili.1.

7. ¶Unitas ſiue cōmunitas humane nature ad plura ſuppoſita: eſt ſolū ſm cōſiderationē intellect⁹.1.ſ.ꝺ.4.q.1.notabili.2.⁊.ꝺ.30.notabili.4.genus.16.⁊.17.natura.8.

8. ¶Minor vnitas videt̄ eē i cōmuni rōne gnr̄ſ: q̄ʒ i cōi rōne ſpēi.1.ſ.ꝺ.8.q.2.no.4.⁊.ꝺ.29.no.3.

9. ¶Maior vniuocatio eſt indiuiduoꝝ in ſpetie: q̄ʒ ſpetierū in genere.1.ſ.ꝺ.29.notabili.3.

Vle. 1. ¶Cū ꝺr̄ vl̄e poſteri⁹ ē: loq̄t̄ de nā cōi cui attribuit̄ itētio vl̄is.1.ſ.ꝺ.35.q.2.p̄^{m}. durā.ꝯ.2^{am}

2. ¶Vle aliō ē q̄ʒ eē i tellectū abſqʒ ꝯditiōib⁹ īnālib⁹ ⁊ aliquā itētionē addit.1.ſ.ꝺ.35.q.2.ad.1^{m}.du.

3. ¶Nulla res habet vniuerſalitatem extra animā: tamē res q̄ habet vl̄itatē in intellectu: eſt extra animam.1.ſ.q.4.ꝓlogi.7^{m}.contra p̄mam.

4. ¶Nō cōuenit nature generis ex natura rei eſſe ꝯtrahibilē: niſi intelligat̄.i.q̄ non repugnat ei. primo ſententiarū.ꝺ.8.q.2.6^{am}.ꝓba.7.ꝯ.p̄mā.

5. ¶Q̄dā ſūt p̄dicata q̄ nō repugnāt nature aīal̄: nec tū ſūt ꝺ eēntia ei⁹.1.ſ.ꝺ.8.q.2.6^{am}.ꝓba.7.ꝯ.1^{am}.

6. ¶Humanitas petri cōmunicat̄ ⁊ participat̄ a ioāne: ⁊ ē eadē i vtroqʒ q̄tū ad eēntialia hūanitatꝭ: licet q̄tū ad p̄ncipia īdiuiduātia: alia ſit humanitas petri ⁊ ioānis.1.ſ.ꝺ.8.q.2.5^{m}.contra.4^{am}.

7. ¶Secluſa opatione intellectus: humanitas huius ⁊ illius ē eadē q̄tū ad p̄ncipia eſſentialia humanitatis in q̄tū humanitas.1.ſ.ꝺ.8.q.2.5^{m}.contra.4^{am}.

8. ¶Res cuius ſpeties eſt in itellectu: ſingularis ē in eſſendo ⁊ vl̄is in rep̄ſentando q̄ꝛ abſtracta eſt a cōditionib⁹ indiuidualib⁹.1.ſ.ꝺ.35.q.2.p̄mū grego. obiectum.10.

Unum. 1. ¶Unū in ſuo formali ſignificato includit ens: licet addat indiuiſionē.1.ſ.ꝺ.24.4^{m}.ꝯ.3^{am}.

2. ¶Unū quod cōuertit̄ cum ente nō addit aliq̄d poſitiuū ſupra rē: ſʒ bene vnū quod eſt p̄ncipium numeri.1.ſ.ꝺ.24.3^{m}.in.2°.notabili.⁊.2^{m}.ꝯtra.1^{am}.⁊.7^{m}.⁊.2^{m}.2°.

¶D.17.q.1ª.folio.144°.colu.3ª.linea.10°.vbi dicitur (rationaliter) debet dici. rõ naturaliter. et infra linea.17.a fine vbi dr̃ (signanter) debet dici significanter. et infra linea.4.a fine vbi dicitur (nunquam enim homo) debet dici. nunquam.n.

¶D.2.folio.146.colu.2.in principio.q. vbi dr̃ (quia nullum) debet dici. quia nullum.

¶Folio.152.colu.3.linea.10. vbi dicitur (sm intentionem) debet dici. sm intensionem. et infra vbi dr̃ continuam vel (distinctam) debet dici. discretam.

¶Folio.153.colu.2.linea.11. vbi dicitur (communio) debet dici. eo modo.

¶Folio.155.colu.1. vbi dicitur (4°.notandum) debet dici.5°. et vbi dicitur (5°.) debet dici.6°. et vbi dicitur (6°.) debet dici.7°.

¶Folio.156.colu.1.linea.2. et in medio versuo finem: et in vltima linea vbi dr̃ (8°.notabili) debet dici.4.

¶Folio.156.colu.1.ad.8ᵐ. vbi dicitur (oppositio) debet dici. propositio. et linea.16.a fine vbi dicitur (vnde tamen) debet dici. vnde hoc. et vbi dr̃. (8°.notabili) et in vltima linea debet dici. 4°.

¶Folio.158.colu.2.ad.4ᵗᵘᵐ rõnem vbi dicitur (compossibiles sunt) debet dici. incompossibiles.

¶Folio.159.colu.1.ad primum aliorum vbi dr̃ (primum respondeat) debet dici. primum.

¶D.19.q.3.folio.167.colu.1.in argumento.3. vbi dr̃ (ignorare) debet dici. nõ ignorare.

¶Folio.167.colu.2.in.7°. argumento vbi dicitur (entitas principaliter ibi erit) debet dici. principaliter sit in rebus extra: et veritas principaliter ibi erit.

¶Folio.167.colu.4.linea.12.a fine vbi dicitur (simul) debet dici. silogismus.

¶¶Folio.169.colu.3.ad primum 3.2ᵃᵐ. vbi dicitur (inuersione) debet dici. intentione.

¶D.24.folio.179.colu.4.ad.6ᵐ. vbi dicitur (singulis) debet dici. singularis.

¶¶Folio.182.colu.2.in vltima linea vbi dicitur (anima) debet dici. animal.

¶D.25.folio.183.colu.2.in argumento.3°. vbi dicitur (significat in recto) debet dici. significatur. et colu.3.in argumento.3. vbi dicitur (quando) debet dici. quomodo.

¶Folio.185.colu.2.ad.2ᵐ.2°°. vbi dicitur (non enim) debet dici. nõ est. et infra linea.3.a fine vbi dicitur (nec est esse) debet dici. nec est essentia. et colu.3.ad primum 3 2ᵃᵐ. vbi dicitur (notandum enim persona) debet dici. quod persona.

¶D.26.folio.190.colu.2.ad primum scoti vbi dicitur (vel est res subsistens: vt suppositum) debet dici. vel est res subsistens: sit suppositum.

¶Folio.190.colu.3.ad.7ᵐ. vbi dicitur (sed sit) debet dici. sed si esset.

¶D.27.q.2.folio.196.colu.3.in argumento.3°. vbi dicitur (diligendi) debet dici. intelligendi.

¶Folio.199.colu.4.penultima linea vbi dicitur (cuius.s.actus) debet dici. cuiuslibet.

¶Folio.200.colu.4°.linea.15. vbi dicitur (intellectus simpliciter) debet dici. per simpliciter.

¶Folio.201.colu.1.quasi in medio vbi dicitur (nõ non) superfluit nõ. et infra linea.5.a fine vbi dicitur (peruenit) debet dici. prouenit.

¶Folio.202.colu.3.ad primum vbi dicitur (illa fortuna) debet dici. forma.

¶D.28.folio.206.colu.1. vbi dicitur (nõ tamen priuat) debet dici. non tamen.

¶D.28.folio.208.colu.3. vbi dicitur (ad.8ᵐ.) debet dici. ad dicta damascem.

¶Folio.209.colu.2. vbi dr̃ (ex his que dicta sunt ad primum 3.4ᵗᵘᵐ. conclu.) superfluunt ista verba et deest solutio ad argumentum. debet sic dici. patet responsio per ea que S.T. docet. prima.p.q.40.ar.4°.in cor. quod relatio in diuinis pot considerari dupliciter. vno modo vt est relatio: et sic secundum intellectum presupponit actum notionalem. alio modo secundum que est constitutiua persone: et sic relatio preintelligitur actui notionali sicut persona agens preintelligitur actioni.

¶D.29.folio.209.in argumento in oppositum vbi dicitur (ex parte spirare) debet dici. spirati.

¶Folio.210.colu.4. vbi dicitur (sunt vna figura non tamen vnus triangulus) debet dici. sunt vna figura nõ tamen econtra: cum ysocheles et ysopleuros dicantur vna figura nõ tamen vnus triangulus.

¶Folio.213.colu.4.ad.5ᵐ. vbi dicitur (cum aptitudine ad omne in rerum natura) debet dici. ad esse in rerum natura.

¶D.30.folio.214.colu.4.linea.6.a fine vbi dicitur (negatio) debet dici. relatio.

¶Folio.222.colu.3.linea.2. vbi dr̃ (fundamentum) debet dici. fundamentis.

¶Folio.223.colu.3.linea.2. vbi dicitur (quemadmodum) debet dici. quo ad modum. et infra linea 6. vbi dicitur (absoluto) debet dici. ab absoluto.

¶Folio.227.colu.2.linea.1. vbi dicitur (contra 2ᵃᵐ.) debet dici. contra.3ᵃᵐ. et infra linea.17. vbi dicitur (ad.2ᵐ.) debet dici. ad ea que.2°°. arguit ad primum. et infra linea penultima vbi dicitur (sermare olibus) debet dici. sine realibus.

¶D.32.folio.232.colu.1. vbi dicitur (3°°.) debet dici.2°°. et colu. sequenti linea.20. vbi dicitur (quam vel quod pater) superfluit illa particula quam et infra.4°°. vbi dicitur (perfectior) debet dici. perfectio.

¶D.35.fo.246.colu.2.linea.7. vbi dicitur

(pncipiū quo modo)debz dici . principiū quo. ꝛ infra linea.8.a fine vbi dicitur (hoc tū probat) debet dici.hoc tantū.

¶ Folio.247.colu.1.linea.13. vbi dicitur (in in tellectu)debet dici.tam in intellectu.

¶ Folio.248.colu.3.linea.12. vbi dicitᷣ(sed in telligente)debet dici.in intelligente.

¶ Folio.257.colu.1.linea.1. vbi dicitᷣ(.pba) debet dici. pbationē.ꝛ colu.2.linea.2. vbi dicitur (represen)debet dici.representat singularia.

¶ D.36.folio.266.colu.2. linea.5. a fine vbi dicitur(essētiā ad creaturas)debz dici. ēntiā ꝛ.

¶ Folio.267.colu.2.linea.10. vbi dicitᷣ (viuū) debz dici.viuum.

¶ D.37.folio.269.colu.3. linea.3. vbi dicitur (altiorem)debet dici.altius.ꝛ infra notabili. 4. linea.2. vbi dicitᷣ(alicubi)debet dici.alicui.

¶ Folio.270.colu.1.penultima linea vbi dicitᷣ (quantitis)debz dici.quātitatis.ꝛ colu.2.linea. 6.a fine vbi dicitᷣ(singularia)debet dici.singula.

¶ Folio.274.colu.3.in medio vbi dicitᷣ (illuz dictū)debz dici.illud dictū.

¶ D.38.folio.275.colu.2.linea.15. vbi dicitur (deū ꝓm)debet dici.deum sed ꝓm p̄sentialitatē.

¶ Folio.276.colu.2.linea.15. a fine vbi dicitᷣ (causalia)debet dici.casualia.

¶ Folio.277.colu.2.linea.13. vbi dicitᷣ(distinctione.19.)debet dici.39.

¶ Folio.278. colu. 4.ad.3ᵐ. vbi dicitᷣ(in deo vniuersali)debet dici.in deo vel actu diuino.

¶ Folio.279.colu.2. post solutionem ad.7ᵐ. deest solutio ad.8ᵐ.ꝛ est talis. Ad.8ᵐ.respōdetᷣ ex respōsione.S.T.ad simile argumentū.1.p.q. 14.ar.13.ad.2ᵐ.ꝛ de veri. q.2.ar.12. ad.7ᵐ. ex noticia enim attingente rem vt p̄sentē pōt inferri ꝙ res est in p̄senti secūdū p̄sentialitatē quā habet res in ipsa noticia:nō secūdū p̄sentialitatem quā habet res in se ipsa nisi qū noticia rē attingēs accipitᷣ ꝛ originatᷣ ab existētia rei quemadmodū est noticia nr̄a.hoc aūt nō tenet de noticia dei res vt presentes attingēte:cū nō causetur a reb⁹ imo sit rez causa. vnde simile quod arguens adducit de sciētia nr̄a nō est ad ꝓpositū.

¶ Folio.279.colu.2.ad pͥmū vbi dᷣ:(secūdū tamē ꝯsequitᷣ)debet dici.secūdū tū ꝙ ꝯsequitur.

¶ Folio.280.colu.1.linea penultima vbi dicitᷣ (i fine id)supplet particula id.ꝛ colu. 4.ad. 2ᵐ vbi dicitur(.s.)debz dici.sed ꝺ co.ꝛ infra ad. 4ᵐ vbi dicitᷣ(non ꝓudētiā)d̄bet dici.non ꝓudētiā.

¶ D.40.folio.283.colu. 4.linea.13. vbi dicitᷣ (ordinata)debet dici.ordinantia.

¶ Folio.284.colu.3.linea.20.a fine vbi dicitᷣ (dici)debet dici.elia.

¶ Folio.285.colu. 4. vbi dᷣ(ad argumentum ante oppositū patet respōsio ex supra dictis) supfluūt ista verba.

¶ D. 43.q.1.folio. 289.colu.1. linea.9. a fine vbi dicitᷣ(percipitur)debet dici.pficitᷣ. ꝛ colu.2. linea.19. vbi dicitur(suum)debz dici.suam.

¶ Folio.290.colu.1.linea.9. vbi dicitᷣ(mūdū) debet dici.modū.

¶ Q.2.folio.296.colu. 2.ad.2ᵐ. in fine vbi dicitᷣ(diuersaꝝ)debet dici.diuisarū.

¶ Folio.298.colu.1.vbi dicitᷣ (inducere corruptionē)debz dici. incorruptionē.

¶ Tabula questionum & conclusionum primi libri defensionum theologie diui doctoris thome de aquino.

¶ Tabula questionum et conclusionum huius primi libri defensionū theologie diui doctoris Thome de aquino in primo sententiarum per reuerēdissimū dominū Didacum de deça archiepiscopum hispalensem.

Prologi. Questio .j.

Utrum theologia sit scientia.

pclu°. pª. ¶ Licet omnis scientia requirat euidētiā et intellectum suorum primorū principiorū: nō tamē omnis sciētia requirit euidētiā aut intellectū suorū primorū principiorū presertim in scientia subalternata.

pclu°. 2ª. ¶ Licet theologia naturaliter inuenta nulli scientie subalternetur: theologia tū per reuelationem habita subalternatur scientie dei et beatorum.

pclusio. 3. ¶ Theologia viatoris est scientia inquantū continuatur scientie dei et beatorū. vñ est sciētia subalterna.

pclu°. 4ª ¶ Theologia illo modo quo est scientia: nō est scientia articulorū fidei sed conclusionū q̄ sequuntur ex illis.

pclu°. 5ª. ¶ Ista doctrina ē necessaria ad salutē humanā preter scientias humanitus inuentas.

Questio .ij. Utrū habitus theologie sit praticus.

pclu°. pª. ¶ Scientia proprie speculatiua differt a pratica quātū ad finē et quantū ad materiam de quibus sunt. sic q̄ finis speculatiue est cōsideratio veritatis. materia autē eius est res operi scientis non operabilis. pratice aūt finis ē operatio. et obiectū eius vel materia est res ab huiusmodi sciētiā habente operabilis.

pclusio. 2 ¶ Scientia sm̄ quid speculatiua non differt semper a scientia pratica quātū ad materiam vel obiectū. imo aliquis potest habere sciētiā speculatiuā de re operabili ab ipso et sic de eodem habere sciētiā speculatiuā sm̄ quid ⁊ sciētiam simpliciter praticā.

pclu°. 3ª. ¶ Habitus non dicitur praticus prout praticum diuiditur cōtra speculatiuū ab opere interiori quod maneat infra itellectū: sed ab opere exteriori prout omne opus sequēs electionem potest dici praxis.

pclusio 4 ¶ Theologia nostra est pratica et speculatiua licet principalius sit speculatiua q̄ pratica.

Questio .iij. Utrum theologia sit vna scientia.

pclu°. pª. ¶ Habitus scientie totalis quātūis ad multa se extendat: q2 tamē ad ea se extendit in ordine ad vnū. s. ad vnā specialem ratiōnē obiecti et ad eadē principia: vna qualitas simplex est formaliter loquendo non plures.

pclu°. 2ª. ¶ Distinctio sm̄ genus scientiarū attēdenda est penes distinctionē sm̄ gen⁹ scibilis inquātum est scibile. et similiter de vnitate scientie sm̄ genus q̄ attenditur sm̄ vnitatem generis scibilis.

pclu°. 3. ¶ Unitas specifica habitus scientifici attendenda est penes vnitatē formalis obiecti inquantum est scibile quod ille habitus primo et per se respicit.

pclu°. 4ª ¶ Theologia est vna scientia.

Questio .iiij. Utrū de⁹ sit subiectū huius scientie.

pclu°. pª. ¶ Obiectum scientie nostre est quid incomplexum ex parte rei: sed ex parte nostri intellectus est aliquid complexum per modū enunciabilis.

pclu°. 2ª. ¶ Deus sub ratione absoluta deitatis est primum et per se subiectū theologie de quo principaliter intendit.

pclu°. 3ª. ¶ Ratio formalis obiecti theologie sicut q̄ aliquid in theologia cognoscitur: est lumen diuine reuelationis. et similiter formalis ratio obiecti theologie vt obiectum est: est ens reuelabile vel cognoscibile lumine diuine reuelationis.

Dis. prime. Questio .j.

Utrum fruitio sit actus voluntatis.

pclu°. pª. ¶ Fruitio est delectatio quam aliquis habet de vltimo expectato quod est finis.

pclu°. 2ª. ¶ Intentio est actus voluntatis.

pclu°. 3ª. ¶ Idem est actus voluntatis quo mouetur in finem et in illud quod est ad finem propter finem.

pclu° 4ª. ¶ Fruitio non solum transit obiectiue super deum imo ⁊ super visionem qua videtur de⁹ et eadem fruitione fruimur vtroq3.

Questio .ij. Utrum vti sit actus voluntatis.

pclusio. 1. ¶ Uti est actus voluntatis applicantis rem ad suam operationem.

pclu°. 2ª. ¶ Electio est substantialiter actus voluntatis importans ordinem rationis in finem.

pclusio. 3 ¶ Consensus est motus voluntatis seu applicatio ad id quod ex consilio iudicatū est.

Questio .iij. Utrum vltimo fine per intellectum apprehenso: necessario fruatur creata voluntas.

pclu°. pª. ¶ Voluntas necessario vult finem vltimū apprehensum sub ratione sua vniuersali. ita q̄ non est in potestate voluntatis stante ap-

prehẽsione finis vltimi vel beatitudinis sub vniuersali ratione optimi boni: q ipsa volũtas nolit aut refugiat vltimum finem.

ↄclu°. 2ª. ¶ Licet voluntas necessitate naturalis inclinationis velit beatitudinem apprehensam sub cõmuni ratione summi boni aut felicitatis vel beatitudinis non tamẽ vult eã necessario apprehensam sub aliqua speciali ratione illius in quo beatitudo consistit et hoc dũ est in via.

ↄclu°. 3ª. ¶ Diuina essentia clare visa necessario mouet voluntatem creatam ad sui dilectionem: non solum ea ratione quia voluntas nõ potest nolle aut resutare illam: sed quia non potest nõ velle aut nõ diligere eam vel in ea nõ delectari.

Distin. ij. Questio. j.

Utrum in diuinis vnus deus sit tres persone.

ↄclu°. pª. ¶ Tres persone diuine sunt vnus deus et econtra.

Distin. iij. Questio. j.

Utrum deus sit a nobis pro statu vie intelligibilis.

ↄclusio. 1. ¶ Quidditas rei materialis est obiectũ intellectus nostri sibi cõnaturale et proportionatum pro statu isto.

ↄclusio. 2. ¶ Deus non potest a nobis cognosci in via per essentiam suam vel in se vel q̃tum ad quid est sed ex suis et in suis effectibus.

ↄclu°. 3ª. ¶ Nullum nomẽ vniuoce dicitur de deo et creatura.

Questio. ij.

Utrum deum esse sit per se notũ menti humane in via.

ↄclu°. pª. ¶ Ad hoc q aliqua propositio sit per se nota sufficit q predicatum sit de ratione subiecti.

ↄclusio. 2. ¶ Non omnis ꝓpositio per se nota: est per se nota nobis.

ↄclusio. 3. ¶ Hec propositio deus est: est propositio ꝑ se nota s̃m se non autem quo ad nos.

Questio. iij.

An vnitas dei possit ex creaturis demõstrari.

ↄclu°. pª. ¶ Deum esse est demonstrabile.

ↄclu°. 2ª. ¶ Deum esse vnum est demonstrabile.

Questio. iiij.

Utrum in creaturis sit imago et vestigium trinitatis.

ↄclusio. 1. ¶ Ratio propria vestigij in hoc consistit q ẽ representatio cause quantum ad solam causalitatem absq representatione forme.

ↄclusio. 2. ¶ Ratio vestigij nõ reperitur proprie et s̃m se in accidentibus.

Questio. v.

Utrum ista tria vnũ verum et bonum secũdum que attenditur vestigium trinitatis distinguantur realiter a rebus in quibus sunt.

ↄclu°. pª. ¶ Ueritas et bonitas et vnitas secundum que attenditur vestigium trinitatis differũt in creaturis a re que vna vera et bona est. bonitas et veritas distinctione reali. vnitas vero distinctione rationis.

ↄclu°. 2ª. ¶ Bonum et verum et vnum quantum ad supposita conuertuntur et sunt idem re sed distinguuntur ratione.

ↄclu°. 3ª. ¶ Bonum habet rationem finis.

Questio. vj.

Utrũ potentie anime sint ipsa anime essentia.

ↄclu°. pª. ¶ Potentie anime non sunt ipsa essentia anime.

ↄclu°. 2ª. ¶ Uoluntas et intellectus in anima rationali sunt due potentie realiter distincte.

ↄclusio. 3 ¶ Memoria in parte intellectiua non est potentia distincta realiter ab intellectu.

ↄclusio 4. ¶ Partes imaginis create distinguuntur ab illo in quo sunt vel saltem aliqua illarum.

Distin. iiij. Questio. j.

Utrum ista sit concedenda. Deus genuit deum.

ↄclu°. pª. ¶ Hec est vera et propria. deus genuit deũ.

ↄclu°. 2ª. ¶ Ista propositio est falsa. Deus non generat deum.

Questio. ij.

Utrum in diuinis abstractũ predicetur de concreto. vtrum. s. deus sit deitas vel essentia diuina.

ↄclu°. pª. ¶ In rebus materialibus differunt secundũ rem natura et suppositum nature non sicut due res abinuicem separate: sed quia suppositum vltra naturam quam includit: importat aliquid amplius realiter differens a natura.

ↄclusio. 2. ¶ In substãtijs materialibus indiuiduis seu singularibus: differunt quodquid est et illud cuius est.

ↄclu°. 3ª. ¶ In substantijs spiritualibus creatis: abstractũ non predicatur ð cõcreto neq suppositum est omnino idem secundum rem quod sua essentia vel natura.

ↄclu° 4ª. ¶ In solo deo non differunt suppositum et natura abstractum et concretum.

Distin. v. Questio. j.

Utrum diuina essentia sit formalis terminus generationis.

ↄclu°. pª. ¶ Diuina generatio terminatur ad essen-

tiam et ad personam.

ꝯclu°.2ª. ¶ Diuina essentia non est genita per se neqꝫ per accidens.

ꝯclusio.3. ¶ Diuina essentia non se habet in diuina generatione proprie loquēdo sicut materia vel subiectum licet habeat aliquid ad similitudinē materie.

Distin. vj. Questio. j.

Utrum pater genuerit filiū natura.

ꝯclu°.pª. ¶ Essentia diuina est principiū quo omniuꝫ actuū diuinorū.

ꝯclusio 2ª ¶ Essentia sub ratiōe essentie proprie loquēdo nō est principiū alicui° actus secundi qui est operatio.

ꝯclu°.3ª. ¶ Essentia diuina est principiū actus generationis sub ratione qua essentia est natura.

ꝯclu°.4ª ¶ Licet spūs sanctus procedat naturaliter a patre: nō tamen procedit ab eo per moduꝫ nature.

ꝯclu°.5ª. ¶ Licet spiritus sanctus procedat naturaliter: cum hoc tamē stat ꝙ libere procedit a patre.

ꝯclu°.6ª. ¶ In generatione filij pater habuit volūtatem cōcomitātē: nō tamē accedētē. s. de nouo vel antecedentē.

Disti. vij. Questio. j.

Utrum in patre sit aliqua potentia respectu actus generationis eterne.

ꝯclu°. pª. ¶ Generans in diuinis habet potentiā generandi et spirans habet potentiam spirandi.

ꝯclusio 2. ¶ Potentia generandi dicit principaliter et in recto diuinam naturam: sed in obliquo relationem.

Questio. ij. Utrū in diuinis possint esse plures filij.

ꝯclu°.pª. ¶ In diuinis non possunt esse plures filij.

ꝯclu°.2ª. ¶ Impossibilitas pluriū filiorū in diuinis resoluitur vt in causam in diuinā immaterialitatem et in modū processionum diuinarum et in modū procedendi personarum et item in earū perfectionem.

Disti. viij. Questio. j.

Utrum aliqua creatura subsistens sit suū eē existentie.

ꝯclu°pª. ¶ Nulla creatura subsistens est suū esse quo actu existit in rerū natura.

Questio. ij. Utrum deus sit in genere.

ꝯclu°.pª. ¶ Licet nō omne quod est in genere sit compositum ex materia et forma: omne tamē qđ habet genus et differentiam est ad aliquem gradum entium determinatum.

ꝯclu°.2ª. ¶ In omni re que proprie reponitur in genere predicamentali differt quidditas a suo esse.

ꝯclu°.3ª. ¶ Omne quod proprie est in genere habet actum admixtum potentie.

ꝯclu°.4ª ¶ Deus non est ꝓprie in aliquo genere. s. sicut species vel indiuiduū.

Questio. iij. Utrum aliqua creatura sit immutabilis.

ꝯclusio.1. ¶ Non omnis creatura est mutabilis in non esse per potentiam que sit in ea.

Questio. iiij. Utrum attributorum pluralitas diuine simplicitati repugnet.

ꝯclu°.pª. ¶ Sapiētia bonitas et huiusmodi perfectiones que dicitur attribute sunt vnum re omnino in deo et nullo modo extra intellectum distincte.

ꝯclu°.2ª. ¶ Diuina attributa distinguūtur ratione.

Distin. ix. Questio. j.

Utrum diuina generatio mensuretur eternitate.

ꝯclu°.pª. ¶ Processio verbi in diuinis dicitur generatio et ipsum verbum procedens dicitur filius.

ꝯclu°.2ª. ¶ Generatio passiue dicta siue natiuitas filij non est passio sed relatio.

ꝯclu°.3ª. ¶ Ratio eternitatis consequitur immutationem.

ꝯclusio 4. ¶ Secundū modū nostrū intelligendi: nūc eternitatis est mensura substantie rei eterne que deus est.

ꝯclu°.5ª. ¶ Nunc stans causat eternitatem sm modū nostrum intelligendi.

ꝯclu°.6. ¶ Eternitas est duratio mēsurans esse diuinum sm apprehensionem intellectus nostri dumtaxat.

Disticti. x. Questio. j.

Utrum spiritus sanctus procedat vt amor.

ꝯclu°.pª. ¶ Spiritus sanctus procedit processione amoris.

Distin. xj. Questio. j.

Utrum spiritus sanctus procedat a patre et filio.

ꝯclusio.1. ¶ Spirit° sctūs procedit a filio ita ꝙ si ab eo non procederet: ab eo nō distigueretur.

ꝯclu°.2ª. ¶ Filiatio vt filiatio absolute: nō potest esse prima distinctionis ratio inter filium et spiritum sanctum sed spiratio actiua.

ꝯclu°.3ª. ¶ Spiratio actiua nullam personam diuinā constituit.

Distin. xij. Questio. j.

Utrum pater et filius sunt unũ principiũ spiritus sancti.

ꝯclu°. p̄ª. ¶ Pater et fili⁹ sunt unũ principiũ spũs sctí.

ꝯclu°. 2ª. ¶ Spiritus sanctus procedit a patre et filio inq̃ᵐ sunt unum et inq̃ᵐ sunt plures.

ꝯclu°. 3ª. ¶ Licet pater et filius dicantur duo spirãtes non tamen proprie dicitur q̃ sint duo spiratores.

Distin. xiij. Questio. j.

Utrum generatio ⁊ processio spiritus sancti sint processiones alterius rationis.

ꝯclusio. 1. ¶ Processiones filij et spiritus sancti passive sumpte non distinguũtur seipsis formaliter.

ꝯclu°. 2ª. ¶ Generatio filij et processio spiritus sancti non distinguũtur realiter per hoc q̃ una est processio per modum nature et intellectus: alia vero per modum voluntatis.

ꝯclu°. 3ª. ¶ Huiusmodi processiones distiguũtur sm̃ ordinem originis.

ꝯclu° 4ª. ¶ Generare et spirare non sunt due res realiter distincte in patre.

ꝯclusio. 5 ¶ Spirare et generare differunt ratione.

Disti. xiiij. Questio. j.

Utrum temporalis processio spiritus sancti sit eius proprietas idest sit ei quid proprium.

ꝯclu°. p̄ª. ¶ Processio tẽporalis uno modo appropriatur spiritui sancto: alio mõ ẽ ei proprium.

ꝯclusio. 2 ¶ Processio temporalis spiritus sancti attẽditur sm̃ dona gratie gratũ faciẽtis precise.

Distictiõis. xv. et. xvj. Questio prima.

Utrum cuilibet persone divine conveniat mitti.

ꝯclu°. p̄ª. ¶ Ratio missionis passive consistit in duplici habitudine. in habitudine. s. missi ad personã mittẽtẽ. et in habitudine missi ad terminum ad quem mittitur.

ꝯclusio. 2 ¶ Mittere personam divinam cõvenit cuilibet persone divine. mitti autem duabus tãtũ. s. filio ⁊ spũi sancto: non patri qui non procedit ab alio.

ꝯclusio. 3. ¶ Missio temporalis filij quantũ ad aliquid distiguitur a missione temporali spiritus sancti et quãtum ad aliquid ab ea nõ distinguit᷑. una tñ nõ separatur ab alia quia nunq̃ spũs sanctus mittitur qui et filius mittat᷑ loquendo de missione invisibili.

Disti. xvij. Questio. j.

Utrum charitas sit aliquis habitus creatus in anima.

ꝯclu°. p̄ª. ¶ Motus vel actus charitatis necessario requirit formã aliquã habitualẽ in nob: s supadditã potentie naturali.

ꝯclusio. 2 ¶ Actus meritori⁹ necessario requirit in aĩa ipm eliciente vel producẽte: grãm creatã.

Questio. ij. Utrum charitas possit augeri.

ꝯclu°. p̄ª. ¶ Charitas potest augeri essentialiter p hoc q̃ magis firmat᷑ et radicat᷑ in subiecto et deducitur de imperfecto ad perfectum.

ꝯclu°. 2ª ¶ Charitas non potest augeri hoc modo q̃ charitas addatur charitati.

ꝯclu°. 3ª. ¶ Charitas vie potest augeri ⁊ intendi in infinitũ.

Disti. xviij. Questio. j.

Utrum donũ sit proprium nomen spiritus sancti.

ꝯclu°. p̄ª. ¶ Donũ prout dicitur personaliter est proprium nomen spiritus sancti.

Distin. xix. Questio. j.

Utrum una persona divina sit in alia.

ꝯclu°. p̄ª. ¶ Quelibet divina psona ẽ in alia qualibet.

Questio. ij. Utrum tres persone sint penit⁹ equales.

ꝯclu°. p̄ª. ¶ Necesse est ponere equalitatẽ in divinis.

ꝯclu°. 2ª. ¶ Licet filius dicatur equari patri et spiritus sanctus patri et filio: non tamẽ dicitur ꝓprie econverso. s. q̃ pater equetur filio et pater et filius spiritui sancto.

Questio. iij. Utrum veritas sm̃ suam formalẽ rationem sit in aĩa vel in rebus.

ꝯclusio. 1. ¶ Veritas principaliter est in intellectu: in rebus autẽ nõ est nisi sm̃ q̃ habet ordinem ad intellectum.

ꝯclusio. 2 ¶ Veritas sm̃ suam formalẽ rationẽ dicit cõformitatem quandã eius quod intelligitur d̄ re ad ipsam rem.

Distin. xx. Questio. j.

Utrum potẽtia generãdi claudatur sub omnipotẽtia.

ꝯclu°. p̄ª. ¶ Potentia generandi pertinet ad omnipotentiã patris: nõ aũt ad oipotentiã simpliciť.

Dis. xxiiij. Questio. j.

Utrum numerus sit proprie et formaliter in divinis.

ꝯclusio. 1. ¶ Tam numerus q̃ unitas que est p̄ncipium numeri addit aliquid positivum super rem que dicitur una.

ꝯclu°. 2ª. ¶ Numerus qui est spẽs quãtitatis et unitas que est illius principiũ solum reperiunt᷑ in rebus materialibus.

ꝯclu°. 3ª. ¶ Tam unũ quod est p̄ncipiũ numeri q̃ unũ

quod cum ente conuertitur dicit negationē diuisionis: licet vnū quod est principium numeri inquantum huiusmodi cum in diuisione includat rationem mensure tanq̄ propriam et formalē rationē.

ꝯclu°. 4ª ¶ Numerus etiā de genere quantitatis est vnum quid simpliciter et non solum sicut aceruus.

ꝯclu°. 5ª. ¶ Numerus qui est de genere quantitatis non habet locum in diuinis licet ibi sit multitudo.

Disti. xxv. Questio. j.

Utrum persona dicat in diuinis quid cōmune tribus personis.

ꝯclu°. pª. ¶ Hoc nomē persona de significato materiali significat in diuinis essentiā et relationē, prout sunt quid subsistens sive prout sunt idem quod ypostasis: et vtrumq̄ in recto et in obliquo secundum diuersas considerationes.

ꝯclu°. 2ª. ¶ Persona est cōmunis in trinitate nō sicut genus vel species aut vniuersale: sed eius cōmunitas est ad modū indiuidui vagi.

ꝯclusio. 3. ¶ Hoc nomē persona nō est nomē secūde intentionis sed nomē rei.

Disti. xxvj. Questio. j

Utrum diuine persone constituantur in esse suppositali proprietatibus relatiuis et eisdē distinguantur.

ꝯclu°. pª. ¶ Persone diuine constituuntur in esse personali et distinguūtur adinuicem per relationes originis nō per aliquid absolutum.

ꝯclusio 2ª ¶ Diuine persone non constituunt̄ nec distinguūtur formaliter i esse personali siue ypostatis primo et principaliter per origines idest per productiones aut processiones.

ꝯclu°. 3ª. ¶ Relatio non habet ex natura relationis q̄ constituat personas vel ypostases diuinas in esse ypostatico subsistēti et personali: s3 inq̄m est ipsa diuina essentia.

Dis. xxvij. Questio. j.

Utrum generare et paternitas sint idem realiter in diuinis.

ꝯclu°. pª. ¶ Generare et generari q̄uis habeant modum significandi actionis et passionis: vere tamen et realiter sunt habitudines seu relationes principij originis ad id quod ē a principio et econuerso.

ꝯclusio 2 ¶ Act° notionales eius modi sunt generare et spirare ꝛ generari ꝛ spirari sunt idē realiter cū relationibus personarū sicut generare cu3 paternitate et spirare cum communi spiratione generari cum filiatione et spirari cum relatione processionis: quamuis differant quātum ad modum significandi.

ꝯclu°. 3ª. ¶ Paternitas secūdū nostrū modū intelligendi precedit ipsum generare.

Questio. ij.

Utrū verbum increatum emanet vt intellectus actualis.

ꝯclu°. pª. ¶ Verbū intellectus nostri est illa conceptio vel similitudo rei quā intelligens per actum intelligendi format et producit.

ꝯclu°. 2ª. ¶ Verbum in diuinis dicit respectu3 ad creaturas nō ex sua proprietate personali sed ratione essentie que includitur in significato p̄sone.

ꝯclu°. 3ª. ¶ Sicut verbum si capiatur proprie dicitur personaliter in diuinis de solo filio: ita et imago.

Dis. xxviij. Questio. j.

Utrum inascibilitas sit proprietas constitutiua patris.

ꝯclu°. pª. ¶ Ingenitum vel innascibilitas nichil ponit quod sit de formali et essentiali eius ratione licet aliq̄d ponat vel cōnotet sicut presuppositum aut fundamentum.

ꝯclu°. 2ª. ¶ Innascibilitas vel ingenitum prout est p̄prietas patris sumitur priuatiue quodāmodo non pure negatiue.

ꝯclu°. 3ª. ¶ Priuatio quā importat ingenitum seu innascibilitas fundatur in ratione principij primi et vniuersalis.

ꝯclu°. 4ª ¶ Innascibilitas non est proprietas personalis vel constitutiua patris.

ꝯclu°. 5ª. ¶ Innascibilitas est proprietas et notio patris.

Disti. xxix. Questio. j.

Utrum nomen principij significet notionem distinctam in diuinis.

ꝯclusio. 1. ¶ In diuinis sunt ponende notiones et proprietates in abstracto notificātes personas.

ꝯclu°. 2ª. ¶ Nomē principij proprie dicitur in diuinis et cōpetit vni persone respectu alterius.

ꝯclusio. 3 ¶ Principium nō dicitur vniuoce in diuinis s3m q̄ dicitur respectu persone diuine et respectu creature.

Distin. xxx. Questio. j.

Utrum inter deum et creaturam sit a parte dei aliqua relatio realis.

ꝯclu°. pª. ¶ Aliqua relatio est verum ens reale extra animam.

ꝯclu°. 2ª. ¶ Mutua relatio realis in illis precise inuenitur in quibus ex vtraq̄ parte est eadem ratio ordinis vnius ad alterum.

ꝯclu°. 3ª. ¶ Creatura refertur ad deū relatione reali: sed deus ad creaturam relatione rationis.

ꝯclu° 4°. ¶ Alique relationes sunt non reales nec extra intellectum sed rationis tantum et in intellectu.

ꝯclu°. 5ª. ¶ Relationum quibus deus refertur ad creaturas quedam dicuntur de deo ex tempore et quedam ab eterno.

Disti. xxxi. Questio. i.

Utrum similitudo et equalitas sint relationes reales in deo.

ꝯclu°. pª. ¶ Equalitas tam in creaturis quam in deo est relatio fundata super vnitatem quantitatis.

ꝯclu°. 2ª. ¶ Equalitas in creaturis dicit relationem realem: sed in deo dicit relationem rationis tantum.

Dis. xxxii. Questio. i.

Utrum pater et filius diligant se spiritu sancto.

ꝯclu°. pª. ¶ Iste propositiones pater diligit filium aut filius diligit patrem spiritu sancto vel pater et filius diligunt se spiritu sancto sunt vere.

ꝯclu°. 2ª. ¶ In premissis propositionibus et similibus ablatiuus spiritu sancto construitur in habitudine quasi effectus formalis capiendo effectum largo modo pro eo quod est ab aliquo principio et capiendo formale pro omni eo quod denominat aliud quia denominare est actus forme accomodatus.

ꝯclu°. 3ª. ¶ In premissis propositionibus verbum diligere tenetur notionaliter non essentialiter.

ꝯclusio 4. ¶ Pater non est sapiens sapientia genita.

Dis. xxxiii. Questio. i.

Utrum proprietates personales sint diuina essentia.

ꝯclu°. pª. ¶ Essentia diuina et proprietas relatiua sunt idem secundum rem.

ꝯclusio. 2. ¶ Diuina essentia et relatio vel proprietas relatiua differunt sola ratione idest non plus quam ratione.

Dis. xxxv. Questio. i.

Utrum deus vere aliquid intelligat.

ꝯclu°. pª. ¶ Intelligere in nobis est actio intellectus cuius principium quo est species intelligibilis.

ꝯclu°. 2ª. ¶ Immaterialitas est ratio quod aliqua res sit cognoscitiua vel nature intellectualis.

ꝯclusio. 3. ¶ In deo est ponere intellectum.

Questio. ii.

Utrum essentia diuina sit obiectum adequatum sui intellectus.

ꝯclusio. 1. ¶ Deus cognoscit alia a se in essentia sua visa

ꝯclusio. 2. ¶ Deus cognoscit distincte et perfecte res singulares.

Questio. iii.

Utrum scientia dei sit speculatiua.

ꝯclusio. 1. ¶ Diuina scientia est speculatiua et pratica.

ꝯclu°. 2ª. ¶ Deus de creabilibus non fiendis non habet scientiam praticam secundum quod scientia pratica dicitur a fine.

ꝯclu°. 3ª. ¶ Scire operabilia quo ad eorum diffinitiones et predicata vniuersalia: est scire speculatiuum et non praticum.

ꝯclu°. 4. ¶ Deus intelligendo essentiam vniuscuiusque rei intelligit omnia que de ipsa predicari possunt.

ꝯclu°. 5ª. ¶ Deus cognoscit enuntiabilia quia cognoscit quicquid est in eius potestate vel creature.

ꝯclu°. 6ª. ¶ Diuina scientia non est proprie vniuersalis vel particularis.

ꝯclu°. 7. ¶ Scientia est causa rerum.

ꝯclu°. 8ª. ¶ Scientia dei non est vniuoca scientie nostre.

Dis. xxxvi. Questio. i.

Utrum diuina essentia sit propria ratio cuiuslibet creature.

ꝯclu°. pª. ¶ Diuina essentia est propria ratio cuiuslibet creature.

ꝯclusio. 2. ¶ Rationes proprie creaturarum in deo sunt plures et distincte secundum plures respectus: licet a parte rei sint vnum et idem. s. diuina essentia. que quidem plures rationes dicuntur plures idee respectu eorum que secundum aliquod tempus habent esse in rerum natura proprie sumpto nomine idee.

ꝯclu°. 3ª. ¶ Omnia que ideam vel rationem habent in deo: sunt vita in deo.

ꝯclu°. 4ª. ¶ Res a deo facte: sunt in deo verius quam in propria natura.

Distinctionis. xxxvii. Questio prima.

Utrum deus sit in omnibus rebus generaliter triplici modo. s. per essentiam per potentiam et per presentiam.

ꝯclu°. pª. ¶ Deus est in omnibus creaturis non sicut pars essentie vel accidens: sed sicut causa effectiua in suis effectibus.

ꝯclusio. 2. ¶ Deus generaliter est in omni re triplici modo. s. per essentiam per presentiam et per potentiam.

Distinctionis. xxxviii Questio prima.

Utrum deus cognoscat futura contingentia.

ꝯclu°. pª. ¶ Contingentia rerum non prouenit ipsis propter causas secundas aut medias precise.

anımo radix contingentie in rebus est diuina voluntas que vult res quasdã contingenter euenire et eis causas cõtingentes aptare.

ꝯclu°.2ª. ¶Contingens vt futurũ est maxime si sit cõtingens ad vtrumlibet non potest cognosci per certitudinem et infallibiliter sed fm ꝙ est in seipso ac presens cognoscenti.

ꝯclusio.3 ¶Deus ab eterno cognoscit futura cõtingẽtia certitudinaliter et determinate non vt futura sunt sed in seipsis fm ꝙ deo ab eterno sunt presentia.

ꝯclusio 4 ¶Contingentia ad vtrumlibet rerũ: simul stat cum infallibilitate diuine scientie nec vnũ tollit aliud.

ꝯclu°.5ª. ¶Istius condicionalis. si aliquid futurum ẽ scitum a deo illud erit: antecedens est necessarium absolute. et pari modo consequẽs est necessarium absolute fm quod ad antecedẽs sequitur.

Distinctionis .xxxix. et xl. Questio prima.

Utrum predestinati de necessitate saluentur.

ꝯclu°.pª. ¶Predestinatio sicut et prouidentia est ratio ordinis aliquorũ in finem existens in mẽte diuina.

ꝯclu°.2ª. ¶Fatum reducitur ad prouidentiã et ab ea dependet.

ꝯclu°.3ª. ¶A causis superioribus. s. deo angelo et celo iuuatur homo vt sit bene fortunatus.

ꝯclu°.4. ¶Deus potest velle quod non vult et non velle quod vult capiẽdo has propositiones in sensu diuiso.

ꝯclu°.5ª. ¶Licet diuina presentia prouidentia et predestinatio sit fm se certa et infallibilis: non tamẽ imponit rebus prouisis prescitis aut predestinatis necessitatem.

ꝯclu°.6ª. ¶Numerus predestinatorũ et reprobatorum est deo certissimus tam formaliter ꝙ materialiter.

ꝯclu°.7ª. ¶Ex diuina bõitate põt sumi ratio predestinationis aliquorum et reprobationis aliorum: vt in illis dei misericordia et in his diuina iusticia luceat: sed ꝙ hũc reprobet et illum predestinet in gloriam: sola diuina voluntas est ratio.

Distinctionis .xlij. et xliij. Questio prima.

Utrum in deo sit omnipotentia.

ꝯclu°.pª. ¶Deus dicitur omnipotẽs quia potest omnia possibilia absolute.

ꝯclu°.2ª. ¶Deus nõ potest facere ea q̃ sunt contra rationẽ factibilis vel cõtra rationem entis. nec potest facere ꝙ preteritũ nõ sit preteritum.

ꝯclusio.3 ¶Essentia diuina et omnia que in deo sunt: sunt infinita negatiue.

ꝯclusio 4 ¶Siue supposita eternitate mundi siue non supposita: argui potest infinitas diuine potẽtie siue virtutis.

Questio .ij.

Utrum deus possit facere ifinitũ in actu.

ꝯclusio.1. ¶Deus nõ potest facere multitudinem aut magnitudinẽ dimensiuã actu infinitam.

ꝯclusio.2 ¶Multitudo et magnitudo est infinita in potentia hoc modo quia omni numero dato et omni magnitudine dimensiua data: potest dari maior.

ꝯclu°.3ª. ¶Simpliciter loquendo deus potest quálibet re a se facta facere meliorẽ.

ꝯclu°.4ª ¶Deus potest facere vniuersum in infinitũ melius q̃ sit.

Distinctiõis. xlv. xlvj xlvij. Questio prima.

Utrum quodlibet velle intrinsecum diuine voluntati semper impleatur.

ꝯclusio.1. ¶Velle diuinũ non est realiter distĩctũ a diuina voluntate sed secũdũ modũ intelligendi et significandi tñ.

ꝯclusio.2 ¶Licet diuina voluntas eadem volitione velit diuinã essentiã et creaturas: nõ tñ necessario vult creaturas sicut necessario vult suã essentiam.

ꝯclu°.3ª. ¶Diuina volũtas quicq̃d vult: eternaliter vult et ad id volendum determinata est.

ꝯclu°.4ª ¶Licet dei voluntas consequens et beneplaciti sit efficax et semp impleatur: nõ tamẽ necessitatem reb⁹ omnibus volitio imponit.

¶Explicit tabula questionum et cõclusionũ primi libri defensionũ sancti doctoris per reuerendissimũ dominum Didacum de deça archiepiscopum hispalensem.